

Dobrotolubie

Gihubad ni Teofan ang Mibulag

Sulod:

Tomo I.....	16
Introduksyon.....	16
Santo Antonio nga Dako.....	19
Pipila ka Pulong Mahitungod sa Kinabuhi ug mga Sinulat ni San Antonio nga Dako	19
Ang mga Panudlo ni San Antonio nga Dako.....	24
1. Mga pagtulon-an sa kinabuhi sa Kristo, gikan sa iyang mga pulong sa hagiograpiya ni San Atanasio, gikan sa iyang 20 ka epistula ug 20 ka panultihon.....	24
2. Mahitungod sa maayong pamatasan ug balaang kinabuhi, sa 170 ka kapitulo	46
3. Lagda sa Kinabuhi sa Eremita.....	62
a) Ang gawasong dagan ug panlabas nga han-ay sa ingon nga kinabuhi.....	62
b) Ang estruktura sa sulod nga kinabuhi	68
Konklusyon.....	73
4. Mga Pulong ni San Antonio nga Dako ug mga salaysay sa iyang kinabuhi.....	73
Mahitungod sa Pagbiya sa Kalibutan	73
Pangkalahatang tubag sa pangutana: unsa, busa, ang angay buhaton?	74
Ang pwersa nga nagduso sa usa ka tawo sa mga katingalahang buhat sa pagkamaayo ug nagpadayon kaniya niini.....	75
Mga Giya sa Kadasig	76
Giunsa pagpa-siga sa kalayo sa selos?	78
Matinahuron nga mga buhat ug maayong mga buhat, labi na	81
Ang katapusang tumong sa tanang butang ug ang tumoy sa pagkahingpit.....	84
Ang pagkahingpit ni San Antonio ug ang iyang himaya sa langit.....	84
5. Usa ka pagpasabot sa pipila ka mga pulong ni San Antonio nga Dako, nga gihatag pagkahuman sa iyang kamatayon sa usa ka tigulang	85
Santo Macario ang Dako.....	91
Impormasyon sa kinabuhi ug mga sinulat ni San Macario	91
Ang mga Tudlo ni Santo Macarius ang Dako bahin sa Kristohanong Kinabuhi, gipili gikan sa iyang mga diskurso	92
1. Ang Masilaw nga Unang Kahimtang	93
2. Ang masulub-on nga kahimtang sa nahulog	94
3. Ang Ginoo, ang Arkitekto sa Kaluwasan	99
4. Paghimo og lig-on nga determinasyon nga maluwas sa Ginoo	101
5. Ang Kahimtang sa Paggakop	113
6. Ang kahimtang sa mga tawo nga ang Espiritu nahimong aktibo.....	126
7. Ang Pinakataas nga Antas sa Kristohanong Pagkahingpit	144
8. Ang Umaabot nga Kinabuhi	148
Ang Kagalang-galang Abba Isaia.....	152
Usa ka mubo nga kasaysayan sa atong bililhon nga amahan nga si Isaiah, Abba sa Nitria, ug sa iyang mga sinulat	152
1. Ang mga pulong sa Banal nga Abba Isaiah ngadto sa iyang mga disipulo	153
1. Ang mga sugo ni Abba Isaiah sa mga igsoon nga nagpuyo uban kaniya.....	153
2. Mahitungod sa Natural nga Balaod	154
3. Mahitungod sa kahimtang sa mga bag-ohan ug mga monghe nga nag-inusara sa ilang selda	155
4. Sa ang pagbiyahe sa mga nagpuyo sa selda, ug sa konsensya	159
5. Mahitungod sa mga sugo alang sa mga matitud-anon, ug sa pamatasan sa mga gustong mag-uban sa kalinaw	166
6. Mahitungod sa mga gustong magbantay sa usa ka mahimayaong kahilom.....	171
7. Mahitungod sa mga Hiyas.....	172
8. Mga Panultihon	174
9. Mga Sugo alang sa mga nagbiya sa kalibutan.....	178
10. Usa pa ka pulong (alang sa mga misalikway sa pagtuo)	179

11. Mahitungod sa Liso sa Mustasa.....	180
12. Mahitungod sa bino.....	180
13. Sa mga naningkamot ug nakahuman sa ilang buluhaton nga maayo.....	181
14. Mga Buhat sa Pag-agulo.....	183
15. Sa Pagbiya sa Kalibutan.....	185
16. Mahitungod sa kalipay nga makita sa kalag nga nagtinguha sa pag-alagad sa Dios.....	186
17. Mahitungod sa mga hunahuna nga angay buhaton sa pagbiya sa kalibutan ug pagpuyo isip usa ka peregrino.....	192
18. Mahitungod sa Pagpasaylo.....	195
19. Mahitungod sa mga Pagbati.....	197
20. Mahitungod sa pagpaubos.....	198
21. Mahitungod sa Paghinulsol.....	198
22. Sa Paglihok sa Bag-ong Tawo.....	204
23. Mahitungod sa Pagkahingpit.....	208
24. Mahitungod sa Paglikay.....	212
25. Kang Abba Pedro, iyang disipulo.....	212
26. Ang mga pulong nga gipasa ni Abba Peter, usa ka disipulo ni Isaías.....	225
27. Mahitungod sa 'Pagbantay sa imong kaugalingon' (Deut. 15:9).....	228
28. Mahitungod sa mga Sangang sa Dautan.....	230
29. Mga Pag-agulo.....	232
2. Mga Lagda ug Tambag para sa mga Bag-ong Monghe.....	236
3. Mga Pulong ni Abba Isaías.....	240
4. Sa Pagpanalipod sa Hunahuna: 27 ka kapitulo.....	242
5. Mga Kapitulo sa Asetisismo ug Hilom.....	246
Ang Kagalang-galang nga si Marcos nga Asketiko.....	247
Impormasyon mahitungod sa kinabuhi ug mga sinulat ni San Marcos.....	247
Mga Tuntonan ni Marcos nga Asketiko Mahitungod sa Espirituhanong Kinabuhi.....	248
1. Epistola ngadto sa Monghe Nicholas.....	248
2. Tubag ni Monghe Nicolas sa sinulat ni Marcos nga Asceta.....	256
2. Ang mga pagtulon-an ni San Marcos, nga gikuha gikan sa iyang ubang mga sinulat.....	257
3. 200 ka Kapitulo sa Espirituhanong Balaod.....	274
4. Alang sa mga nagtuo nga matarong sila pinaagi sa ilang mga buhat, 226 ka kapitulo.....	284
Si Abba Evagrius sa Pontus.....	297
Impormasyon sa kinabuhi ni Abba Evagrius.....	297
Mga Tugon ni Monghe Evagrius sa Asetisismo.....	300
1. Mga Kapitulo sa Aktibong Kinabuhi, gipahinungod kang Anatolius.....	300
2. Si Evagrius nga Monghe mahitungod sa Aktibong Kinabuhi: Usa ka Gatus ka Kapitulo.....	308
Mga Panultihon sa mga Balaang Nakatigulang.....	310
3. Ang buhat sa monghe Evagrius, usa ka ilustrasyon sa kinabuhi sa monghe, diin gitun-an kung giunsa pagpaninguha ug pagbantay sa kahilom.....	311
4. Evagrius ang Monghe: 33 ka Kapitulo sa mga Analogiya, o mga Panan-aw.....	315
5. Ang iyang mga pulong mahitungod sa espirituhanong kinabuhi, sa alpabetikong han-ay.....	316
6. Uban pang mga panultihon sa maong awtor.....	317
7. Mahitungod sa Walo ka Hunahuna, kang Anatolius.....	318
8. Ang iyang kaugalingong mga hunahuna, nga nalangkit sa traktado mahitungod sa walo ka hunahuna.....	319
9. Mga pagtulon-an alang sa mga igsoon nga nagpuyo sa mga monastikong komunidad ug hospisyo.....	320
10. Ang Iyang mga pagtulon-an alang sa mga birhen.....	324
11. Mahitungod sa Nagkalain-lain Daotang Hunahuna, Kapitulo.....	326
12. Mga Panultihon sa monghe Evagrius.....	335
Tomo II.....	336
Pasiuna.....	336
Santong Juan Cassian nga Romano.....	336
Mubo nga paghulagway kaniya.....	337
Usa ka Pangkalahatang Tan-aw sa Espirituhanong Pakigbisog.....	338
1. Ang tumong ug katapusan sa ascesis.....	338
2. Uban niining tumong sa hunahuna, kinahanglan usab natong tukion kung unsang porma ang angay ipakita sa atong pagsalikway.....	339
3. Ang Gubat tali sa Unod ug Espiritu.....	340
4. Usa ka Heneral nga Balangkas sa mga Pagbati ug ang Pakigbisog Batok Niini.....	342
5. Ang Pakigbisog Batok sa Walo ka Pangunang Pagbati.....	344
1. Ang Pakigbisog Batok sa Sobra nga Pagkaon.....	345

2. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa pakighilawas	350
3. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa kahakog	356
4. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa kasuko	360
5. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Kasubo	365
6. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Pagkawalay Paglaum	367
7. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Garbo.....	370
8. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Garbo.....	373
6. Ang pakigbisog batok sa mga hunahuna, ug pinaagi niini batok sa dautang mga espiritu	379
7. Ang pakigbisog batok sa tanang matang sa mga kasakit nga naggikan sa mga kapakyasan ug kalamidad	385
8. Mahitungod sa Balaang Grasya ug Libre nga Kabubut-on.....	394
9. Mahitungod sa Pag-ampo.....	396
10. Mahitungod sa giya sa espirituhanong kinabuhi – usa ka diskurso uban sa tambag gikan sa labing eksperyensyado.....	402
11. Mahitungod sa mga grado sa pagkahingpit sa espirituhanong kinabuhi, sumala sa mga motibasyon niini	404
12. Sa pagtapos sa mga buhat sa paghinulsol.....	406
Ang Kagalang-galang Isichius, Pari sa Herusalem	408
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	408
Alang kang Teodulo: usa ka pakigpulong nga makaluwas sa kalag ug makaluwas sa kaluoy mahitungod sa pagkamapainubsanon ug pag-ampo	409
Ang Kagalang-galang Nilus sa Sinai	432
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	432
Mga Panudlo sa Asetisismo sa Banal nga Nilus sa Sinai	433
1. Usa ka Pulong Mahitungod sa Pag-ampo	434
Panimad-on	434
153 Ka Kapitulo sa Pag-ampo.....	434
2. Mahitungod sa walo ka dautang espiritu	446
1. Mahitungod sa pagka-hilig sa pagkaon	446
2. Mahitungod sa pakighilawas	448
3. Mahitungod sa Gugma sa Kwarto	450
4. Mahitungod sa kasuko	456
5. Mahitungod sa Kasubo.....	458
6. Mahitungod sa kawad-on sa paglaum.....	460
7. Mahitungod sa garbo.....	462
8. Mahitungod sa Garbo.....	465
3. Mga Kapitulo sa Pagdasig	467
4. Ang mga hunahuna nga nagpaliko sa tawo gikan sa malaglagan ug nagdikit kaniya sa dili malaglagan	472
5. Mga hunahuna ug pagdasig nga susama sa miuna, gikuha gikan sa ubang sinulat ni San Nilus	476
6. Usa ka Pagdasig sa mga Monghe.....	484
Sant Efrem nga taga-Sirya	486
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	486
Mga Tambag ni San Efren alang sa mga Asketiko	488
1. Usa ka Pag-awhag sa Paghinulsol ug sa Pagsunod sa Kaluwasan	488
2. Mga Leksyon sa Paghinulsol	502
3. Usa ka kinatibuk-ang balangkas sa kinabuhi sa mga nagdedikar sa ilang kaugalingon sa pagpalipay sa Ginoo	512
4. Mahitungod sa mga birtud ug mga pagbati	517
Mga Birtud sa Kalag	518
Mga hiyas sa lawas	518
Mga pagbati sa kalag	518
Mga kahiligon sa unod	518
5. Mahitungod sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati, sa kinatibuk-an	521
1. Mahitungod sa pakigbisog batok sa pagka-gluton	521
2. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kahakog sa unod.....	524
3. Mahitungod sa pakigbisog batok sa paghigugma sa kuwarta.....	532
4. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kasuko.....	533
5. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kasubo	536
6. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kawad-on sa paglaum.....	540
7. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kahambog	543
8. Mahitungod sa pakigbisog batok sa garbo	544
6. Mga Kinatibuk-ang Leksyon sa Asketikong Kinabuhi	548

7. Tambag sa mga Asketiko	572
Balaan Juan Climacus	578
Usa ka mubo nga paghulagway kaniya	578
Ang mga Asketikong Tuntunan ni San Juan Climacus	578
1. Mga Kinatibuk-ang Prinsipyo sa Asetisismo	578
2. Mahitungod sa paghinulsol	581
3. Mahitungod sa mga birtud ug mga pagbati – ug sa pakigbisog batok sa ikaduha – sa kinatibuk-an	583
4. Mahitungod sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati	591
1. Ang pakigbisog batok sa pagka-gluton	591
2. Ang Pakigbisog Batok sa Pagpahilaw	593
3. Ang Pakigbisog Batok sa Gugma sa Kwarta	598
4. Ang Pakigbisog Batok sa Kasuko	599
5. Ang Pakigbisog Batok sa Kasubo	602
6. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa kawad-on sa paglaum	603
7. Ang Pakigbisog Batok sa Kahalak-halak	604
8. Ang Pakigbisog Batok sa Garbo	606
5. Mahitungod sa kawalay-pagbati	610
Ang Balaan nga Ginagalang nga mga Amahan Barsanuphius ug Juan	611
Usa ka mubo nga paghulagway kanila	611
Mga Tuntunan sa Asetisismo	613
Ang Kagalang-galang Abba Doroteo	633
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	633
Mga Giya alang sa mga Asketiko	633
Sant Isak nga taga-Sirya	654
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	654
Mga Panudlo sa Asketismo	654
Tomo III	708
Panimad-on	708
Bendito nga si Diadochus, Obispo sa Photiki sa Illyrian Epirus	708
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	708
Ang eksposisyon ni Balaan Diadochus mahitungod sa katapusang utlanan o tuktok sa pagkahingpit sa nag-unang mga birtud	709
Usa ka espirituhanong traktado, gibahin sa usa ka gatus ka kapitulo sa aktibong praktis, puno sa espirituhanong kahibalo ug paghukom	710
Ang atong Kagalang-galang nga Amahan Juan sa Karpathos	739
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	740
Alang sa mga monghe sa India nga misulat kaniya, usa ka gatus ka mga kapitulo sa pagdasig	740
Bendito Abba Zosima (Palestinian)	753
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	753
Ang mga Diskurso sa Bulahan nga Abba Zosima	754
Sant Maximo nga Magtutug-an	767
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	767
1. Mga Pulong sa Asetisismo, sa porma sa mga pangutana sa usa ka disipulo ug mga tubag sa tigulang	768
2. Upat ka Gatus ka Kapitulo Mahitungod sa Gugma	783
Panimad-on kang Elpidio	783
Ang Unang Centuria sa Gugma	783
Ikaduhang Gatus Mahitungod sa Gugma	790
Ang Ikatulong Gatus Mahitungod sa Gugma	800
Ang Ika-upat nga Gatus Mahitungod sa Gugma	809
3. Mga spekulatibo ug praktikal nga kapitulo, gipili gikan sa pito ka gatus ka kapitulo sa Griyegong *Dobrotolubie*	817
Bulahan nga Abba Falasius	847
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	847
Si Abba Falassius mahitungod sa gugma, pag-agwanta ug espirituhanong kinabuhi, ngadto sa presbiterio nga si Pablo	847
Ang ika-101	847
Ang Ika-sagol ug Ikaduha	851
Numero usa ka gatus ug tulo	855

Pag-ampo	858
Ang Ika-usa ka Pulo ug Ika-upat	859
San Teodoro, Obispo sa Edesa.....	863
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	863
Usa ka Gatus ka Labing Mapuslanong Kapitulo sa Atong Gihigugma nga Amahan Theodore sa Edessa	864
Ang Kagalang-galang Teodoro sa Edesa.....	877
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	877
Ang spekulatibo nga diskurso sa atong bililhon nga amahan Theodore	877
Ang Kagalang-galang Abba Philemon	883
Mubo nga Sugilanon Mahitungod Kaniya.....	883
Usa ka labing makapahibalo nga sugilanon ni Abba Philemon	883
Ang Mapasidunggan nga Amahan Theognostus	891
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	891
Mahitungod sa aktibo ug kontemplatibong kinabuhi, ug sa pagkapari, ang mga kapitulo.....	892
Mahitungod sa Pagkapari.....	893
Mahitungod sa Pagkapari.....	898
Mahitungod sa Pagka-Pari	902
Ang Kagalang-galang Philotheos sa Sinai.....	903
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	903
Ang 40 ka Kapitulo sa Pagpugong sa Kaugalingon ni atong balaan nga amahan Philotheos sa Sinai	903
Elias, presbiter ug exark	913
Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya	913
Usa ka Koleksyon sa mga Bulak, maampingong gikompila ni Elijah, ang pinakabata nga presbiter ug Ekdik	913
Tomo IV	923
Ang Kagalang-galang Teodoro nga Studita.....	923
Ang mga Asketikong Panudlo ni alang sa mga Monghe	923
Panimad-on	923
Usa ka Balangkas sa Kinabuhi ni San Teodoro nga Studita	925
1. Unsa ka labaw ang kinabuhi sa monghe.....	932
2. Ayaw pagtaas sa inyong paghunahuna sa inyong kaugalingon.....	933
3. Pagbantay: kay ang kaaway dili matulog – ingon nga paglipay sa magbalantay.....	934
4. Hinumdumi ang kamatayon ug ang Adlaw sa Paghukom, ug magkugi sa pagtuman sa inyong mga saad	935
5. Magpakigbisog kamo sa usag usa sa pagbuhat sa maayo, apan dili sa dautan	936
6. Batok sa kahilakaw; kay pinaagi niining kalayo gisiga ang walay katapusang kalayo; ug ang kamatayon mahimong moabut sa usa ka tawo sa maong buhat mismo	937
7. Usa ka halangdong tawag; pagpasalamat pinaagi sa pagtuman sa mga saad	938
8. Ayaw pagkahuyang: gamay ra ang paningkamot; ang ganti walay sukod.....	938
9. Paglimpyo, pagtanum ug pagdidilig sa uma sa kalag, aron kini makapamunga og espirituhanong bunga	939
10. Moabot ang Ginoo—paglahutay; ug unsa may makasuporta kanimo?.....	940
11. Ang kaaway nagpukaw sa mga tinguha; apan batoka siya ug madaog ka; ang Ginoo mao ang imong tabang	942
12. Mopalayo kita gikan dinhi... mao kana, gikan sa gingharian sa mga pagka-ambaw, pinaagi sa pagpugong sa tiyan, sa mga mata, sa dila, sa mga dalunggan, sa mga kamot ug sa mga tiil	943
13. Pagmata; Matins; unang oras; trabaho	944
14. Itutok ang inyong kasingkasing sa Dios, ug ituring nga walay bili ang tanan nga uban.....	945
15. Nikalag mo sa kalibutan; apan wala ka makalag sa kagubot sa mga pagbati nga gipukaw sa imong mga kaaway: kinahanglan magbantay ka ug magbarug nga lig-on	946
16. Sa pagtan-aw nako sa inyong pag-uswag, malipay ako; apan, sa akong kahadlok nga kamo mahunong, ako naghangyo kaninyo: ayaw pugngi ang dagan, likayi ang tanan nga dili angay ug magpaningkamot kamo pag-ayo alang sa tanan nga matarong.....	947
17. Ngano kamo mibiya sa kalibutan? Aron mahimong putli; ug bulahan siya nga nagkinabuhi sa espiritu niining kinabuhi, labi na sa pagtuo sa abbot	949
18. Ang kinabuhi sa komunidad labing angay dayegon; ug bulahan siya nga nagkinabuhi sa espiritu niini	949
19. Padayona nga molabaw kamo sa inyong kaugalingong hiyas: ang masunuron sa pagkamamasunuron; ang mapainubuson sa pagka-mapainubuson; ang mapisan sa pagpanarbaho.....	950

20. Nalipay ako sa inyong mga kalamposan... sa uban pinaagi sa pagpaubos, sa uban	951
21. Pagmaayo – ug ayaw tugoti ang kaaway mosulod sa imong kasingkasing, basi siya mosinggit: 'Nangadaug na ang tanan'	952
22. Ang tanan gikan sa Diyos; apan gikinahanglan usab ang atong kaugalingong paningkamot aron mapreserbar ug makapadayon	952
23. Batoka ang kaaway nga nagpukaw sa mga pagbati	953
24. Batok sa pag-asdang sa mga pagbati: ang Pulong sa Dios, ang pagbantay sa mga pagbati—ilabi na sa panan-aw—ug ang pagdumili sa unod sa iyang mga tinguha: magbantay ka; bisan pa nga nahulog ka pagkahuman sa imong bunyag, ayaw paghulog pag-usab human sa pagpanumpa sa mga saad sa schema	954
25. Alang sa mga nakadaog sa ilang mga pagbati – mga korona; alang sa mga misumpo niini – mga pag- antos; kung naa kamo sa unang grupo, maayo; kung naa sa ikaduha, padali sa pag-usab sa inyong mga dalan.....	954
26. Sa pagtan-aw nimo sa kalibutan gikan sa kahitas-an sa kinabuhi sa monghe, makita nimo ang dagat sa kahaw-as nga nag-alon; busa, lipaya nga ikaw nakaluwas niini	956
27. Ang adlaw-adlaw nga mga serbisyo sa simbahan, ang gamay nga suplay, ang pagsunod sa mga lagda sa komunal nga kinabuhi, ang mga multa ug penitensya nanginahanglan og daghang paningkamot ug paglahutay; apan tungod kay kini magdala sa kaluwasan, ug mga korona ang makuha niini, kaisug.....	957
28. Ikaw sama sa maayong yuta, nga nagbunga sa bunga sa pagkamaayo, bisan kini o kana.....	958
29. Sa dili madugay, mobiya na kita dinhi; apan hinaut nga ang atong pagbiya masubay sa usa ka maayong pagpaalam.....	959
30. Aron malikayan ang kawalay-pugong, kinahanglan kita mosugot sa lagda sa komunidad, nga nagwagtang sa tanang pagbulag sulod sa pagkadisipulo, nagpabilin sa tanan nga patas sa ilang mga katungdanan, ug pinaagi niini nagapanalipod kanato aron dili kita mahulog	960
31. Bisan unsa ang atong pag-antos dinhi, didto adunay dili masukod nga ganti; busa magpadayon kita nga walay katamaran sa atong lisod nga dalan, nga nagsunod sa mga bakas sa mga balaan nga nanguna kanato, nga mga tawo sama nato	961
32. Ang maharlika dalan mao ang pagbuhat sa tanan sumala sa lagda; ang molapas molihok sa sobra o kulang; tugotan ang paglihis, apan kinahanglan mahibalo ang abá, kay kung wala kini, dili kini matapos og maayo.....	962
33. Sa pagpangita og giya gikan sa Pulong sa Dios kon giunsa pagkinabuhi, kinahanglan hinumduman sa usa ka tawo ang kinabuhi sa mga santo, nga naghimo niini – nagsugod sa kahadlok sa Dios ug nagtapos sa lawom nga pagpaubos	963
34. Aron mapugngan ang kagubot batok sa natukod nga han-ay, kinahanglan ipahibalo dayon sa nakahataas ang bisan kinsa nga makamatikod og bisan unsang pakana o welga	964
35. Ang mga pagpadayag sa mga buhat sulod nato sa Espiritu sa Dios ug sa espiritu sa limbong, gipadayag aron, sa pagkahibalo nato niini, atong masigasig nga sundon ang una ug malikayan ang ikaduha	965
36. Kinahanglan ang maayong mga buhat; apan tungod kay ang matag buhat adunay kaugalingong ganti, dili kini makababag sa mga maalamon nga molambo	966
37. Uban sa pagtuo ug gugma kanako, pag-alagad kamo nga masinabtanon; kamo nga nagdumala sa buhat, dumala kini nga maalamon, ug kamo nga anaa sa inyong pagdumala, buhata kini nga matitud- anon.	967
38. Ang dalan sa kinabuhi sa pagsunod labaw sa tanan: kini ang gipili sa Ginoo	968
39. Kanunay nga itudlo ang Ginoo sa atubangan sa imong mga mata, aron dili ka madala sa bisan unsang dautan; paninguhaa ang maayo, hinumdumi ang Adlaw sa Paghukom, ug labi na gayud ang makalilisang nga paghukom ug ang iyang paghukom.	968
40. Ang kahadlok sa Dios nagpugong sa mga espada sa atong kaaway	969
41. Pinaagi sa pagtratar sa katiwala ingon usa ka independyenteng awtoridad, nagpasulod kamo og doble nga awtoridad ug panagbulag; apan kung ang awtoridad nabahin, dili motindog ang gingharian.....	969
42. Ang Kwaresma nagkinahanglan og pag-agwanta dili lamang sa lawas, kondili usab sa kalag	970
43. Bulahan ang mga nagapaningkamot alang sa kaayohan sa komunidad: lipaya!.....	971
44. Kahadlok alang sa kaugalingon mahitungod sa pagka-abadi	973
45. Ang mga demonyo nagdani pinaagi sa nagpukaw sa atong mga pagbati, ug gipapas nila kita: kinahanglan kitang makigbisog	974
46. Gitawag kita sa usa ka mahimayaang kinabuhi: apan nagkinabuhi ba kita sumala sa atong gipangandoy, ug sa gipaabot sa uban?	976
47. Nagpabilin nga lig-on sa kinabuhi nga imong gipili, ug ayaw pagkuha sa imong kaugalingon sa mga kalipay nga nagpaabut kanimo.....	977
48. Duol na ang kamatayon: andama ang inyong kaugalingon pinaagi sa pagpanglimpyo sa inyong kaugalingon gikan sa mga pagkahilig	978
49. Ang talan-awon sa pag-antos sa atong Manluluwas alang kanato: himaya ug pasalamat kaniya!.....	979
50. Usa ka pagtulun-an gikan sa pagtan-aw sa mga patay: ayaw pagtagad sa lawas, kondili sa langit	981

51. Ang tanan sa monasteryo nagtrabaho, naghatag sa ilang bahin alang sa kaayohan sa tanan; busa, ang tanan nga gihimo sa monasteryo giisip nga kabtangan sa matag indibidwal.....	981
52. Padayon ang paghigugma sa usag usa; kamo tanan maluwas pinaagi sa paghinlo sa inyong kaugalingon; likayi ang walay pulos nga pakig-istorya ug katawa; masakit sa akong kasingkasing nga madungog nga adunay mga sayop sa taliwala ninyo.....	983
53. Mibulag na ako, apan gibyaan ko kaninyo ang akong espiritu; padayon, bisan wala na ako, sama sa inyong gibuhay samtang kauban pa ko kaninyo	984
54. Pahimangnoa ang Dios; mag-atiman kamo sa usag usa, dili sa inyong kaugalingon; ayaw pagsabot nga kamo maalamon sa inyong kaugalingong panan-aw; mag-usa kamo sa hunahuna.....	985
55. Gipadayag niya ang iyang pabor ngadto sa mga masigasig nga magbubuhay ug gihangyo sila nga magpakita og kaisog sa espirituhanong mga paningkamot ug sa mga katungdanan sa monastiko.....	986
56. Ang mga bag-o nag-atubang og kusgan nga mga tukso, tungod sa nahabilin sa makasasala nga mga hilig ug batasan	988
57. Naa kita sa pakig-away: Ako, isip inyong kumander, nag-awhag kaninyo pinaagi niining mga pulong: baroga nga lig-on	989
58. Naghunahuna ko sa kamatayon ug sa tanan nga mahitabo niadtong panahona, ug nag-ampo ko nga hatagan ko sa grasya sa paghinlo ug dili na kinahanglang mag-antos sa kalayo; apan kamo, maglipay samtang nagpaabut sa inyong ganti, bisan pa man masubo ang inyong karon nga kahimtang.....	990
59. Sa pag-uban sa kawalay pulos sa kalibutan, nagpasalamat ako sa Dios nga nakalingkawas kita gikan niini	991
60. Bangon ug pangitaa ang tambal gikan sa Ginoo, ang Managtambal sa tanan.....	993
61. Ang tunga-tunga sa Dakong Kwaresma; naningkamot kita, ug makita nato ang mga bunga: ang kaluoy sa Dios; human kita makapasalamat, padayon kita sa atong paningkamot.....	993
62. Maayo ang pagka-establisar sa inyong han-ay: padayona kini.....	994
63. Human sa pagsaulog sa Pasko sa Pagkabanhaw, padayon kita sa espiritu sa Kwaresma, aron dili nato sayangon ang atong nakuha niining panahona, kondili padaghanon pa kini.....	995
64. Gihatagan kita og halangdong tawag; maglipay kita, magpasalamat, ug molihok, buhaton ang tanang paningkamot alang niini ug mag-antos sa tanan nga butang.....	996
65. Sa pagpamalandong sa gisagubang sa mga Propeta, mga Apostoles ug uban pang mga Santo alang sa Gingharian sa Langit, mapuno kita sa kadasig.....	997
66. Gikatagana kamo kanako sa Diyos; mao nga dako kaayo ang akong kadasig sa pagtudlo kaninyo ...	998
67. Tungod kay gihigugma ko kamo, malipay ko kung molambo kamo, ug masubo ko kung makita nako ang kahimtang sa inyong espiritu.....	999
68. Kalinaw sa walay pulos ug dili importante nga mga lihok; apan ang atong mga tumong taas, ug ang atong mga paningkamot mabungaon.....	1000
69. Kinahanglan nato nga pag-agwantan ang tanang dili maayong butang nga moabot kanato; ug unta kita mahimong takus nga makasalmot sa han-ay sa mga nag-antos	1001
70. Unsa ang gikinahanglan sa Diyos kanimo? Ang pagbiya sa imong kaugalingong kabubut-on ug pagsumite sa nag-inusarang kabubut-on sa abbot; busa, ayaw pagdahum nga ibulag ninyo ang inyong kaugalingon gikan sa uban sa bisan unsang butang, bisan pa sa pagbuhay og maayo.	1002
71. Ang mga hinungdan sa sala mao ang garbo ug pagsuway; ug gikan niini nagagikan ang tanang matang sa kasubo: samtang gikan sa pagpaubos ug pagsunod	1002
72. Giunsa nga makaluwas ang mga penitensya ug uban pang mga pamaagi sa pag-ayo? Kini ang dalan paingon sa paraiso	1003
73. Ang dalan lisod ug masubo; apan sa baylo, walay kinutuban nga kahupayan ang nagpaabut kanato: magpadayon kita sa paglahutay.....	1004
74. Kung ang hari motawag sa iyang mga bisita sa panihapon, ang tanan magdali. Ang Hari sa Langit mitawag kanato; unsaon man nato nga dili magdali, nga mag-antos sa tanang butang? Ayaw kita kawad-an og kaisog, kondili atubangon nato ang tanan uban sa kaisog.....	1005
75. Sa pagtan-aw sa mga bunga sa usa ka maayong kinabuhi, sumala sa atong paagi, pagkapit pa gayud niini: ug ikaw mahimong puloy-anan sa Dios nga Trinidad	1006
76. Alang sa mga nagkinabuhi sa balaan nga kinabuhi, matag adlaw usa ka pista. Gusto ba nimo kini? Pag-ingon nga masigasig sa pagpalipay sa Dios, ug pag-antos sa tanang butang alang sa Iyang tinguha	1007
77. Ang kinabuhi puno sa kagubot; apan una sa tanan, pag-ampo nga ang imong timonero magmata ug maalamon; unya kuhaa ang kahupayan sa paglaum nga makaabot ka sa malipayong katapusan	1007
78. Sama sa dihang mosuod ang mga Arabo, mag-amping kita pag-ayo aron dili mahulog sa ilang kamot, busa magbantay usab kita batok sa atong espirituhanong mga kaaway pinaagi sa pagsul-ob sa panagang sa Dios	1009
79. Nagkadool na ang katapusan sa panahon: kinahanglan magbantay kita, sama sa inyong gibuhay, nga mag-amping pag-ayo sa pag-amuma sa pagkamaubos ug pagkama-mapainubsanon, sa pagpanunod kang Kristo	1010

80. Gidayeg ko ang inyong pagsunod: padayon kamo sa ingon niini; ug kinsa man ang magtalaga sa mga katungdanan, kinsa ang magbuhat niini, ug kinsa ang modawat niini—buhaton kini uban ang pagrespeto sa Dios	1011
81. Mag-amping kita batok sa pagsaka sa mga pagbati, nga mas makalilisang pa kaysa espada, pinaagi sa pagpanalipod sa atong kaugalingon sa mga sugo ug pagpangandam sa atong kaugalingon sa pagdumot	1012
82. Mibiya ang igsoon. Ngano? Wala siya magmatngon sa iyang kaugalingon ug napildi sa limbongong mga hunahuna; kon magmatngon siya sa iyang kaugalingon, ang tambag sa mga Salmo unta nakapahimo kaniya nga matarong; ug dili lig-on ang iyang kabubut-on	1013
83. Ayaw tugoti nga bisan unsa makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios; kondili magpadayon kita sa atong mga paningkamot ug mga hiyas hangtod maabot nato ang sukod ni Cristo.....	1014
84. Kinsa kining mga dauwang tawo? Tanan nga nagkinabuhi sa pagkadautan; labi na kadtong dili kontento sa gamayng suplay sa monasteryo, supak sa ilang mga panata	1015
85. Mapait nga duha pa ang nilakaw.....	1016
86. Nagapahupay ako sa inyong pagkamapailubon ug pagkamapadayonon; padayon ug paningkamot pa gayud – ug ang panalangin sa Dios anaa kaninyo; apan kadtong dili ingon niini dili sila gikan sa Dios....	1017
87. Sa pagbiya nimo sa kalibutan, apan sa pagbalik nimo og tan-aw niini – nagbuhat ka nga buang ug makaguba: palihug hunahunaa pag-ayo, ako naghango kanimo.....	1018
88. Nalipay ko nga nakapahimutang na kamo og maayo; apan dili kini akoo nga buhat, kondili gasa gikan sa Dios; nalipay ko, busa, kay kita usa ra uban kaninyo: panalangini kamo sa Ginoo ug tabangi kamo sa pag-uswag.....	1019
89. Tungod kay gitubag nimo ang tawag sa Dios, sama ni Abraham, gibyaan nimo ang tanan: ayaw pagmasubo, kondili, pinaagi sa paglaum, paglahutay sa tanan: nagpaabut ang mga korona.....	1020
90. Sama sa akong katungdanan nga kanunay kang dasigon sa pakig-away, mao usab ang imong katungdanan nga kanunay andam sa hingpit nga espirituhanong panon ug makig-away	1021
91. Niabot na ang tingpamulak: pag-amping; akong tambag kanimo nga magpugong sa bino, ayaw pagkaon hangtod mabusog ka, ug mag-amping sa diha nga mosulod ka sa lungsod, ug ayaw pagdala og mga butang sa kalibutan pabalik sa monasteryo gikan didto	1022
92. Ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on mao ang atong labing unang hiyas.....	1023
93. Nagpaningkamot ka sa tanang butang aron pagbuhat og maayo; dako ang paningkamot, apan mas dako pa ang ganti; busa padayon sa pagpaningkamot nga labi pa gayud	1024
94. Kabalo kamo ngano nga miabot kami sa monasteryo: busa, ayaw tugoti nga adunay bisan unsa nga supak niini	1025
95. Kita ang hukbo ni Kristo: siguroha nga andam na ang inyong tibuok panagang; kay ang kaaway dili matulog – ug pakig-away	1027
96. Hinumdumi nato kung unsa kita kaniadto, giunsa kita gitawag, ug unsa kita karon; – ug magpasalamat kita sa Dios dili lang sa pulong kondili labi na gayud pinaagi sa pagkamatarong sa atong kinabuhi.....	1028
97. Dili na ikalibog nga mana-aon nimo ang walay katapusang kalipay tungod sa imong pagbiya sa kalibutan, sa imong pagsunod nga sama sa usa ka martir, ug sa imong pakigbisog batok sa imong mga pagbati ug sa mga dili makita nga kaaway: baroga nga lig-on, busa	1029
98. Kita pobre; apan ang Dios nag-atiman kanato; pagpasalamat kaniya; apan dili kita magpabilin nga walay buhat; kondili magbuhat ang matag-usa sumala sa iyang tawag: unya padaghanon sa Dios ang gamay nga atong naa.....	1029
99. Ang mga pagtulon-an dili walay pulos: kini nagpukaw sa mga natulog, ug nagpalig-on ug nag-iya sa mga nagmata	1031
100. Lisod kini pangdumalaon; apan alang sa Ginoo, alang kanato—Siya nga nag-antos hangtod sa kamatayon sa krus—magsabar ako; kamo usab kinahanglan magsabar	1032
101. Gitawag kita aron malimpyo gikan sa atong mga sala pinaagi sa pagpaningkamot, kakulangan ug mga kasakit	1032
102. Gapanalanginan ko kamo tungod sa inyong matinud-anon ug malampusong pagpanumpa sa kinabuhi sa komunidad	1033
103. Ang mga hunahuna ug pagbati, mga pulong ug mga buhat sa maong kalibutan lahi kaayo sa atong kaugalingon: atong giisip kini tanan nga mura'g naa ta sa paraiso	1034
104. Tungod sa akong katungdanan, kinahanglan ko mosulti, ug tungod sa inyong katungdanan, kinahanglan kamo mamati	1035
105. Paborable na karon ang panahon (tingpamulak); kontrolaha ang imong lawas	1038
106. Mag-antos kita sa tanang butang sa paglaum sa walay katapusang kalipay, nga nagsunod sa mga pulong ug ehemplo ni San Pablo	1039
107. Karon Kuwaresma na: busa kamo matag-usa, andama ang inyong kaugalingon sumala sa gikinahanglan	1040
108. Ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga mahimong tapulan, hinumdumi nga nagahago kita alang sa Dios, nga magahatag kanato og ganti sumala sa atong kadasig ug pagkamalig-on	1040
109. Pangitaa uban sa tibuok kasingkasing ug kusog ang dili gikan niining kalibutan: panalanginan ka sa Dios	1041

110. Pinaagi sa inyong panaghigalaay, ang maayo sa matag usa gipaambit sa tanan, ug ang maayo sa tanan gipaambit sa matag usa	1042
111. Gipangwali ang mga sermon aron, pinaagi sa pagpaminaw kanila, matul-id kamo, apan nagpabilin kamo nga sama ra gihapon: busa undang na sa pagka-dili mapanid-an ug pagka-dili aktibo.....	1043
112. Nagaapil kita sa usa ka espirituhanong lumba: kinsa ang mga manan-aw? Unsa ang angayng tutukan sa mga manlumba? Kinsa ang modagan sa ehemplaryong paagi?	1044
113. Gihimo nimo nga matarong ang imong mga tuyo; apan dili ka malikayan sa mga tukso sa kaaway nga imong tinuod nga nasinati	1044
114. Palambuan nato ang atong mga kalag, buhaton sa espirituhanong paagi ang tanan nga ginabuhat sa mag-uuma sa pag-amuma sa iyang uma.....	1046
115. Pagbiya sa tanang kahakog ug kasuko, magpabilin kita nga matinud-anon sa Ginoo, nga matinud-anon sa pag-alagad Niya sa mga katungdanan sa atong bokasyon nga monastiko	1047
116. Sa higayon nga ang pipila ka mga tawo milayas: baroga nga lig-on ug paninguhaa ang pagkahingpit, pag-amping pag-ayo nga dili molihok sumala sa imong kaugalingong pagbuot, bisan pa sa pagbuhat og maayo.....	1047
117. Kadtong nibiya pag-usab. – Unsaon man paglikay sa ingon nga pagkahulog?.....	1048
118. Ang mga pakigbisog mubo, apan ang ganti niini walay katapusan; ang kalipay sa sala malangaynon, apan ang pag-antos niini walay katapusan: ang mga walay pag-amping dili makalikay niini	1050
119. Gikan kita sa kalibutan: katingalahan pa ba nga nag-antos kita sa kalibutan? Apan kini dili alang sa atong kadaut, kondili alang sa atong kaayohan. Busa maglahutay kita: ang panahon dali nga molabay, ug sa dili madugay ang tanan	1050
120. Sa atong espirituhanong kinabuhi, ipakita nato ang mga kinaiya sa kinabuhi sa Ginoo dinhi sa yuta sa unod	1051
121. Ayaw tugoti nga adunay magbulag sa inyong kaugalingon, ug ayaw kawad-i ang pagtuo sa inyong Amahan; ug ayaw usab maminaw sa kaaway, nga maalamon nga tigbuhat sa dautan	1051
122. Ang mga biyahero, nga nagtutok sa katapusan sa ilang panaw, malipayong nag-antos sa tanang kalisdanan nga ilang masugat sa dalan: ingon usab kita kinahanglan mag-antos sa tanan alang sa Ginghamlan sa Langit	1052
123. Sa unsang mga butang kita magkompetensya sa usag usa, sa unsa kita maningkamot nga molabaw sa usag usa, ug sa unsa kita magkasinatong sa usag usa	1053
124. Pagpuyo nga walay sala sa tanang butang, sa sulod ug sa gawas	1053
125. Tuman-a ang mga sugo sa Dios ug ang atong mga lagda, sumusunod sa ehemplo sa atong mga katigulangan – tanan sama sa usa ka tawo	1054
126. Sa pagbiya sa mga butang sa yuta, paninguhaa ang mga butang sa langit, nga magpakigbisog labi na batok sa kasuko ug kahilayan	1054
127. Nalipay ako nga kamo nagtigom pag-usab gikan sa inyong pagkabulag ug nakapahimutang na kamo sa matarong nga paagi.....	1055
128. Maayo ang inyong pagkinabuhi; ug unta walay bisan usa kaninyo nga dautan ang kinaiya	1056
129. Gidapit niya ang tanan sa pagpasalamat sa Diyos tungod kay nakagawas sila gikan sa prisohan..	1056
130. Busa gibyaan namo ang tanan aron malipay ang Dios.....	1057
131. Sa dalan paingon sa monasteryo, mag-ampo ka para sa imong kaugalingon, ug hangyoa sila nga mag-ampo alang sa tabang sa Diyos sa ilang mga paningkamot: kay dako ang ani. – 2) Iyang gihinumduman si Athanasius ug si Eph	1058
132. Gidasig niya si Sophronius nga masiguro nga masunod ang mga lagda nga gitukod sa mga Amahan: kay gikan niini nagagikan ang tanang maayo, ug gikan sa supak niini, ang tanang dautan	1059
133. Ang atong paningkamot dili dako, apan ang ganti walay sukod.....	1060
134. Pagpabilin nga walay sala sa tanang butang, aron kamo mag-alagad isip maayong lebadura alang sa mga mosulod sa monasteryo pagkahuman kaninyo; itultol kanunay sa inyong hunahuna ang Dios, uban ang kamatayon ug ang paghukom sa Dios: bisan kamo molakaw o moabot	1060
135. Paningkamoti, hinumdumi ang Adlaw sa Paghukom ug ang Katapusang Paghukom: sa kini nga konteksto, gipakita ang mga buhat nga matarong, ug labi na gayud ang gikinahanglan aron makigbatok sa carnal nga kahilakaw	1061
136. Pinaagi sa pagpangutana kon nagpadayon ba sila sa ilang husto nga pamatasan ug kon adunay bisan kinsa nga nagasala sa dili husto nga pamatasan, pahinumdumi sila sa tibuok estruktura sa obligadong paagi sa kinabuhi.....	1062
137. Mga pagtulon-an kon giunsa, sa panahon sa pag-ani, pagbuhat sa kaugalingong katungdanan, pagpadayon sa kaugalingon sa pagkaon ug pagpahulay, kon giunsa pag-agi sa gabii, ug kon giunsa paglihok sa kinatibuk-an	1063
138. Sa pagkadungog og maayong balita bahin sa mga igsoon, siya malipay ug dasigon sila nga maningkamot pa gayud pag-ayo, nga naghulagway kung giunsa paglihok sa mga may awtoridad ug unsa ang angay buhaton sa tanang igsoon	1063
139. Ang kahadlok sa Dios ug ang gugma nagpukaw sa kadasig ug nagpabilin sa usa ka tawo sa husto nga dalan; apan kadtong walay niini magpasagad sa ilang kaugalingon ug mahulog.....	1064

140. Nagasubo siya sa mga naglapas sa ilang mga saad ug mibiya sa monasteryo, ug sa tanang paagi nag-awhag kanila nga mobalik sa husto nga dalan ug magpabilin nga matinud-anon sa kinabuhi sa monastiko	1065
141. Nag-awhag sa usa ka tawo nga biyaan ang iyang kaugalingong pangatarungan ug kabubut-on, ug itugyan ang iyang kaugalingon uban sa pagtuo sa giya, alang sa malungtarong kalampusan sa kinabuhi nga angay niyang puy-an	1066
142. Gidapit kita Niya sa paglipay nga nagkinabuhi kita sa kabus, puno sa kakulangan ug kasubo, pinaagi sa mga pagpanarbaho sa pag-awhag sa lawas, human kita mibiya sa tanang butang sa kalibutan; kay kini mao ang masaligan nga dalan paingon sa panulondon sa Gingharian sa Langit.....	1067
143. Iyang gikumpara ang kinabuhi sa pagka-asketiko sa usa ka lumba sa arena, ug naghatag og detalyadong mga instruksyon kung giunsa kini malampusong pagkompleto aron madawat ang ganti....	1067
144. Mangusisa kita sa matag pagkamaayo, ug magbantay batok sa tanang dautan, labi na gayud kana nga daw maayo	1068
145. Ang kinabuhi sa pagkamapailubon sa komunal nga pagsunod; kini mao ang tinuod nga pagkamartir	1070
146. Sa okasyon sa usa ka linog, ginapahinumduman ninyo kami sa pag-uyog sa langit ug yuta sa katapusang adlaw ug naghatag og pagtulun-an nga angay niini	1070
147. Magmalampuson kita nga padayon sa tanang hiyas, nga naningkamot gayud ug naglikay sa tanang dautan, ug nagpalamuti sa atong kaugalingon sa mga buhat sa kinabuhi sa mga anghel, nga nagsunod sa ehemplo sa mga Balaang Amahan ug sa paglaum sa dagkong saad	1071
148. Lisod itanom sa atong kasingkasing ang pagkamaayo, samtang ang dautan dali ra dawaton.....	1072
149. Ginasaway niya ang mga nagatugot sa mga tukso sa kaaway ug ang mga nahulog, ug ginadasig sila sa pagsukol, nga naghatag kanila og paglaum sa tabang sa Ginoo.....	1073
150. Pinaagi sa paghubit kinsa kita, ngano nga ania kita, asa kita, ug asa kita paingon, gipakita niini ang paghukom sa Katapusang Paghukom ug ang kapalaran sa mga naa sa tuo ug sa mga naa sa wala, ug naghatag og makapadasig nga pagtulun-an	1074
151. Pagkuha og mga pagtulun-an alang sa mga nanag-apil sa espirituhanong pakigbisog nga dili makita gikan sa paagi sa pagpangandam sa mga kalahok alang sa mga kompetisyon sa kalibutanong mga pasundayag	1075
152. Pinaagi sa ehemplo sa mag-uuma, sa manlangoy, sa negosyante ug sa biyahero, nagdasig siya og kadasig sa pag-angkon sa espirituhanong mga panalangin	1075
153. Gipasabot niini kung unsa ka bulahan ang pagpanarbaho alang sa Ginoo; ug, sa paghinumdom nga ang mga igsoon usab misulod sa monasteryo alang niining maong tuyo, nga gibyaan ang tanan, gihatagan sila og kadasig sa mga pulong sa Ginoo: 'Pangitaa, ug makakaplag kamo'	1076
154. Sa paghinumdom kung unsa kabug-at ang karga sa iyang katungdanan isip abá, labi na sa hunahuna nga siya manubag sa matag-usa, nangayo siya og tabang. Sa unsang paagi? Pinaagi sa kalampusan sa kinabuhi sa monghe	1077
155. Sama sa usa ka maisugong lungsuranon nga malipay kon tawgon sa hari aron madawat ang ganti, ingon usab malipay ang atong igsoon nga si Chariton, nga gitawag gikan dinhi sa Ginoo, ug karon nagatilaw sa dili masukod nga langitnong mga panalangin alang sa mga kaisog ug paningkamot nga iyang gihimo sa monasteryo	1078
156. Usa ka bag-ong abbot ang napili sa monasteryo sa Dalmatia, tungod lamang sa iyang pagpaubos	1079
157. Miabot na ang Kwaresma; ug naghatag kini og kahusay sa gawasnon ug sa sulodnon	1080
158. Gidayeg niya ang mga monghe, nga pinaagi sa pagbiya sa kalibutan giliko nila ang ilang likod sa mga kalipay ug kahupayan sama sa mga nalambigit sa Panahon sa Pagpuasa sa Unod, ug gitawag sila aron moserbisyo sa Dios sa pagkamapaunongon ug pagkamatarong, diin makita ang tinuod nga kalipay ug usa ka walay katapusang kombiyerto	1081
159. Bantayi ang inyong kaugalingon; kay ang kaaway mahimong mosulong kalit ug mopapas kaninyo.....	1082
160. 'Nagakalipay sa pagkahan-ay sa mga igsoon ug sa kamatuoran nga ang tanan nagasunod sa lagda ug ang tanan kontento sa mga suplay sa monasteryo,' iyang gidugang; 'apan dili kini ang pangunang kabalaka; ang labing importante mao ang pagpuyo sa paagi nga, human sa kamatayon, makasulod sa pahulay sa Dios: ngadto niini ang tanan kinahanglan itudlo.'	1083
161. Nag-awit kita: 'Akong kuhaon ang kopa sa kaluwasan'. Kini nga kopa nagpasabot sa pagdawat sa pagkamartir, nga alang kanato naglangkob sa masakiton nga pakigbisog batok sa atong mga pagbati .	1084
162. Human mailarawan ang dagway sa namatay ug mahisgutan ang makita sa lubnganan; ug human ipresentar ang mubo nga paghulagway sa maayong kinabuhi nga gipanginabuhi sa namatay – naghatag kini og pagtulun-an sa pagpreserbar sa pagkabalaan sa lawas ug kalag, aron mahimong usa ka nobya nga takus kang Kristo	1084
163. Ang atong pakigbisog batok sa mga espiritu sa dautang buhat, uban sa ilang pangulo, ang yawa .	1085
164. Usa ka paghulagway sa panagway sa usa ka tawo sa Dios, usa ka tinuod nga monghe	1086
165. Sa pagpanulti sa mga pulong sa Apostol: 'Karon ang paborableng panahon', iyang gipahayag nga pinaagi niini gipukaw sa Apostol ang atong kadasig alang sa buhat sa kaluwasan.....	1087

166. Pagpabilin nga lig-on sa kinabuhi ug pag-antos sa tanang butang: kay sa diha nga ikaw gihatagan niining walay katapusang kalipay, magbasol ka gihapon nga wala ka makigbatok pa og labaw.....	1087
167. Ang atong pakigbisog batok sa dautang mga espiritu.....	1089
168. Samtang naglakat kita sa atong agianan, ayaw nato itutok ang atong mga mata sa mga butang sa kalibutan nga malabay; kondili ipunting nato ang atong pagtan-aw sa mga butang sa langit nga walay katapusan: kay ang una makapaluya kanato, samtang ang ikaduha nagpuno kanato og kaisog	1090
169. Kamo mga sundalo ni Kristo; ug kinahanglan nga kanunay kamo hingpit nga armado – sa ingon ani	1091
170. Gikumpara ang pag-atiman sa kalag sa pag-atiman sa ubasan	1093
171. Kinahanglan magbantay kita aron dili maliso gikan sa dalan sa mga sugo, diin ang kaaway naningkamot sa tanang paagi aron itulod kita sa kilid; ug aron malampuson niini, bantayan nato ang atong mga pagbati.....	1094
172. Ang atong adlaw-adlaw nga panawin mao ang pagbuhat sa kabubut-on sa atong Langitnong Amahan, nga nagkinabuhi subay sa mga lagda sa ascesis ug sa monastikong han-ay sa pagsunod	1095
173. Ang pag-amuma sa kalag dili nagkinahanglan og espesyal nga panahon o preparasyon, sama sa pag-amuma sa yuta: kini angay buhaton bisan kanus-a, ug ang tanan nga preparasyon dinhi naglangkob sa tinguha ug determinasyon nga pugngan ang tanan nga dautan ug palambuon ang tanan nga maayo ...	1096
174. Sa pagdawat, alang sa pagbiya sa kalibutan ug pagsulod sa monasteryo uban sa mga saad, sa kusog nga mabuhi sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios, pasalamat ang Ginoo nga nagtawag kanimo niini, dili sa pulong kondili sa mga buhat sa kinabuhi nga imong gipili: dinhi makita ang kadaogan batok sa kalibutan	1096
175. Sa dihang mopa-absent siya sa usa ka panahon, iyang gihangyo ang iyang mga nakahataas ug mga sakop nga molihok ug mabuhi subay sa mga regulasyon, nga tukmang gispecified kung giunsa	1098
176. Barog nga maisugon, nagtutok sa itaas, ug pinaagi sa makalangit nga mga paghunahuna, sama sa mga pana, palagsaa ang mga kaaway sa kaluwasan.....	1098
177. Daghang mga pagbati ang mosulong kanato pinaagi sa mga lihoc sa kaaway. Kinahanglan kitang makig-away, nga magsul-ob kanunay sa bug-os nga panon sa armas sa Dios	1099
178. Malampuson ninyo karon nga gisaulog ang Balaang Kuwaresma ug napuno kamo sa espirituhanong mga bunga... Busa, pahalagip kini samtang magbantay gayud kamo sa inyong kaugalingon.....	1101
179. Ayaw nato tagda ang mga tukso sa kaaway: gitagad kini sa atong katigulangan ug gipahawa siya gikan sa Paraiso.....	1102
180. Ang pag-ayuno makapahimuot sa Dios kon mag-ayuno kita sa espiritu ug sa unod; apan kon sa unod ra kini, dili kini makapahimuot Niya.	1102
181. Paninguha nga matuman ang mga sugo sa Dios ug ang mga panata sa komunal nga kinabuhi, ug mapuno kamo sa dili masukod nga kalipay gikan sa Ginoo.....	1103
182. Wala ninyo tagda ang akong mga pagtulon-an, ni ang akong mga pagsabot isip inyong amahan, ni ang pulong sa Dios, ug nagpabilin kamo nga walay paghinulsol: ang hinungdan niini mao ang inyong pagpalugway sa unod ug inyong pagkawalay pagtagad sa kaluwasan	1104
183. Daghan kaninyo ang sama sa inyong angay nga pagkaanaa: ngano kaha nga dili kamo tanan ingon ana?	1105
184. Ang dalan sa ascesis sa komunal nga novisiyato labaw sa tanan: kini ginamodelo kang Kristo. Busa, padagana kini nga kurso sa maayo. [31, 9] Baroga nga lig-on, pagpakaisog, ug pag-antos.....	1106
185. Pinaagi sa pagtandi sa mga naningkamot sa mga mabunga nga baging, iyang gipukaw ang kadasig sa pagbunga sa bunga sa pagkamaayo	1107
186. Sa paghinumdom ngano nga mibiya kita sa kalibutan ug misulod sa monasteryo, paningkamotan nato nga makab-ot kini uban sa tibuok kasingkasing, samtang likayan nato ang mga bitag nga gipakita sa kasinatian	1107
187. Maglakaw kita tanan sa panaghiusa, ang matag-usa mag-una sa iyang kaugalingong hiyas, apan dili mangita sa kaugalingong kaayohan, ug dili maglikay sa bisan unsang paningkamot, sa kasiguruhan nga tungod niini, walay duhaduha, madawat nato ang Gingharian sa Langit.	1108
188. Sama sa paglimbong sa kaaway sa atong katigulangan, ingon usab siya naglimbong kanato, peke nga gipakita ang dautan ingon maayo	1108
189. Kung ang kasinatian sa dautang sangputanan sa pagtagad sa makapahimuot nga mga tinguha dili magtudlo kanato sa paglikay niini	1109
190. Lisod para nato: ang kaaway naghimo ug mga plano bisan asa aron malimbongan kita; apan sa pagkahibalo niini, magbantay kita ug supakon siya	1110
191. Pinaagi sa pagkamapailubon atong mapildi ang kaaway ug mahimong takus sa dili masukod nga mga panalangin, nga tungod niini gisulayan sa mga martir ang ilang kaugalingon sa mga pag-antos, ug sa mga balaan sa tanang kalisod sa pagpamatay sa kaugalingon.....	1111
192. Mangaliya kita, ug ang Ginoo magluwas kanato gikan sa pagkaulipon sa sala ug sa atong mga kaaway	1111
193. Sa paghinumdom kung giunsa paghuman sa atong kinabuhi, maningkamot kita nga malipay ang Dios, pinaagi sa pagsunod sa ehemplo sa atong mga amahan.....	1112

194. Ikaw sama sa usa ka maayong tanaman, nga nagbunga og lain-laing bunga sa pagkamaayo: busa, pag-amping nga dili ka malaya.....	1113
195. Kinahanglan mailhan kamo pinaagi sa mga ngalan sa inyong espirituhanong mga amahan, ug magpuyo sa usa ka monastikong espiritu sumala sa natukod nga mga lagda	1114
196. Ang mga sermon naghisgot sa labing importante nga butang – ang kaluwasan sa kalag; busa, kinahanglan paminawon kini uban sa hingpit nga pagtagad ug kadasig	1115
197. Sa panahon sa gubat, ang mga sundalo wala'y makapahulay samtang nakig-away; makapahulay ra sila pagbalik sa ilang panimalay	1116
198. Naa kita sa usa ka kompetisyon sa arena: kinahanglan kita maningkamot; kung dili, wala kitay makuha.....	1117
199. Ang mga pulong naglatid sa mga birtud ug mga gawi sa pagsakripisyo sa monastikong kinabuhi, uban sa pagdasig nga molabaw niini	1118
200. Pagkahuman sa pagdayeg sa mga igsoon tungod sa ilang hugot nga monastikong kinabuhi ug sa pagpakita sa mga timailhan sa pagkamartir niini, iyang gihangyo sila nga magpadayon sa ingon niini nga paagi, nga nagsiguro kanila nga sa umaabot sila ibilang nga mga martir.....	1118
201. Human ipakita nga hingpit ang mga igsoon sa tanang paningkamot sa pagka-mona, iyang gidugang: magpabilin kita nga ingon ana hangtod sa kahangturan, ang matag-usa magbuhay sa iyang kaugalingong buluhaton sa takdang panahon	1119
202. Pinaagi sa pagbiya sa inyong kaugalingong kabubut-on, ihalad ninyo ang inyong kaugalingon ingon usa ka halad sa Dios: kanunay kamo ingon niini sa tanang butang, ug ang kaluoy sa Dios mag-uban kaninyo	1120
203. Gidayeg tika sa pagbiya sa tanan ug sa boluntaryong pagsunod sa masipit nga dalan	1121
204. Likayi ang tanan nga makapukaw sa hugaw nga tinguha, ug pag-antos sa tanan nga dili makalipay: kay dako ang ganti niini.....	1122
205. Sa panahon sa Linggo sa Pagpanagat, dili kita angay mohatag sa kawalay pagpugong sa kaugalingon, kondili mas mosulod kita paglawom sa Ebanghelyo nga atong gibasa, ug maghukom sumala niini aron mabuhay kita nga mas balaan, aron atong maangkon ang Gingharian sa Langit.....	1123
206. Bisan pa man nga kanunay kita anaa sa kahimtang sa pag-ayuno, buhata gihapon sa matag-usa ang dugang paningkamot sa umaabot nga pag-ayuno	1123
207. Ang usa ka tawo nagbuhay sa usa ka butang, ang lain sa lain, sumala sa lagda; apan kini angay nga pareho alang sa tanan: nga walay buhaton sumala sa kaugalingong kabubut-on, ug magbantay nga dili tugotan ang kaaway nga makasulod pinaagi sa hunahuna, ug molambo nga walay babag sa matag maayong buhat.....	1124
208. Ang mga paningkamot sa Kuwaresma mas mapadali pinaagi sa praktis, uban sa pagkamapailubon ug pagkamapadayonon; apan labaw sa tanan pinaagi sa kontemplasyon, diin ang mga butang nga gikontemplar mapadayag	1125
209. Una sa tanan, kinahanglan kita magpasalamat sa Diyos – sa atong paglungtad, sa atong pag-ampon isip mga anak sa Diyos pinaagi sa Balaang Bunyag, sa monastikong kinabuhi, ug sa atong pagpamatuod sa atubangan sa mga iconoclasta	1125
210. Pasagdi nga ang mosunod magsilbi nga inspirasyon aron madala ang kabug-aton sa pag-ayuno: ang mga mapuslanong epekto niini – samtang nagpabilin, bisan pa man, ang malinawong ug mapinanggaong disposisyon; ug ang dagkong saad nga gihatag sa mga nag-atubang sa kalisod niini.....	1127
211. Usa ka pagdasig sa kalinaw ug panaghiusa; sa mainit nga gugma alang sa Dios; sa masigasig nga paningkamot sa pag-angkon sa kaugalingong kaluwasan; ug, sa kinatibuk-an, sa husto nga kinabuhi sa monghe	1127
212. Naghatag ko og mga sermon sumala sa akong katungdanan; apan aron kini mamunga, tabangi ko pinaagi sa inyong pag-uswag isip tubag sa mga sermon.....	1128
213. Duol na ang kamatayon: kinahanglan nga mag-andam kita. Unsaon? Pinaagi sa pagbuhay sa tanan alang sa himaya sa Dios	1129
214. Samtang hinumduman nimo ang Dios, hinumdumi usab ang kamatayon	1129
215. Ang Ginoo naghatag kanato og kalinaw, nga nagmando kanato nga mabuhay sa kalinaw uban sa tanan sa gawas, samtang sa sulod ginatipigan nato ang kalinaw sa atong kaugalingon gikan sa mga pagbati ug kasakit sa konsensya.	1130
216. Kinahanglan maminaw sa mga pagtulon-an ug, pagtuo niini, buhaton ang ilang gitudlo.....	1131
217. Gawas nga gipagawas kita gikan sa mga gapos sa kalibutanon, sekular ug makasasalaon nga kinabuhi, dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga mobalik niini	1132
218. Kinahanglan mamati pag-ayo sa Pulong sa Dios: kay gikan niini moturok ang tanang espirituhanong kinaiya	1132
219. Sauloga nato ang Komemorasyon, dili lang sa gawasnon kondili usab sa espirituhanon; – hinumdumi nga kita usab molakaw; ug – pinaagi niini, mapadasig kita sa pag-andam sa atong paglakaw.....	1133
220. Ang katapusan sa Kwaresma nagdala kanato atubangan sa Pasko sa Pagkabanhaw; apan ang atong tibuok kinabuhi usab nagtindog atubangan sa Pasko sa Pagkabanhaw—dili ang pansamantala, kondili ang walay katapusan, nga dili masukod kaayo ang kaayo niini	1134

221. Sama sa gingharian sa tanom nga mamulak ug mamunga pagkahuman sa tingtugnaw, ingon usab ang kalag, pagkahuman sa kakabus, kasubo ug kalisod, mamulak sa espirituhanong paagi ug mamunga og espirituhanong bunga, diin malingaw ug mapakabusog ang Ginoo.....	1135
222. Human niyang ilista ang mga aske-tiko nga hiyas diin ang uban labi nga nangibabaw atol sa Kwaresma, iyang gidugang: 'Pabilin kamo ingon niini hangtod sa kahangturan, nga dili mag-usab uban sa paglabay sa panahon'	1136
223. Nagpahinumdom kini sa usa ka piho nga hitabo, ingon usa ka pagsulay para sa tanan, nga maayo nga gipailob sa tanan	1137
224. Ayaw nato hunong sa paghinumdom sa Pag-antos ug Pagkabanhaw sa Ginoo, aron dili kita madani sa atong mga pagbati.....	1138
225. Nakaagi na ang Pasko sa Pagkabanhaw, ug nakaagi na ang Pag-antos; apan ang kalipay sa Pasko sa Pagkabanhaw ug ang paghinumdom sa Pag-antos sa Ginoo kinahanglan magpabilin nga buhi sa atong sulod; aron, samtang buhi pa kita, dili kita mabuhi para sa atong kaugalingon, kondili para sa Ginoo nga namatay alang kanato ug nabanhaw pag-usab	1139
226. Palihug magpuyo kita, samtang nagpuyo sa kalibutan, sa paagi nga mapahilom ang mga andam sa pagpanamastamas sa atong paagi sa kinabuhi	1140
227. Pinaagi sa pag-ayuno nakatigom kamo og espirituhanong mga panalangin; karon paningkamoti nga mapreserbar kini.....	1141
228. Ayaw pagpasagad: kay ang kamatayon kanunay nga duol; ug pagkahuman sa kamatayon moabot ang paghukom ug silot	1142
229. Ang tanang binuhat nagselebrar sa Pagkabanhaw ni Kristo, gipahimutang sa mga bulak ug nagpagawas og tam-is nga humot: ug kita usab angay magselebrar niining pista sa mga pista, magpagawas og espirituhanong humot gikan sa atong kaugalingon, nga atong giandam sulod sa atong kaugalingon pinaagi sa panaghiusa sa tanang hiyas.....	1143
230. Sa paghunahuna kung unsa ka labaw nga gipahitas-on ang atong kinaiyahan sa Ginoo nga misaka, ayaw nato tugoti nga kini malata sa usa ka dili angay nga kinabuhi.....	1144
231. Sa Pag-alsa sa Ginoo, ang atong kinaiyahan gipasidunggan: pasidunggan nato ang kadako niining gasa, ug pagpanamkon nato ang atong kaugalingon sa matag pagkamaayo.....	1145
232. Nisaad ang Ginoo nga magpadala pa ug lain nga Mananambag: natuman kini sa Adlaw sa Pentekostes; usa kini ka dakong butang.....	1146
233. Ang Kapistahan sa Tanan nga mga Balaan. – Kinsa sila? Tanan nga mga martir: ang uban martir sa dugo, ug ang uban pinaagi sa mga buhat sa pagsakripisyo sa kaugalingon.....	1147
234. Sa Domingo, hinaut nga ang paghinumdom sa mga panalangin nga gihatag kanato sa Ginoo pinaagi sa Iyang Pagkabanhaw magsilbi nga leksyon kanato.....	1148
235. Sa paghinumdom sa usa ka tawo nga sa dihang nagkamatay na, misinggit: 'Gikurat ko', ug namatay siya sa dili pa niya mahuman ang iyang mga pulong – iyang gikuha ang pagtulun-an: nga kinahanglan mabuhi kita sa paagi nga kanunay andam sa kamatayon	1149
236. Magbantay kita, pagpalig-on niining pagbantay pinaagi sa pulong sa Dios ug sa pagpaabut sa kalit nga pag-abot sa Ginoo, sa diha nga ang mga magbantay dad-on aron makigkita kaniya	1151
237. Napakat. Nagdasig kanato sa paglipay niini	1152
238. Karon mao ang panahon sa pag-ani. Ang atong espirituhanong ani susama niini	1153
239. Ang Ani. Ang tanan nagpaningkamot nga dili mapul-an: ingon usab kita—ang matag-usa magpaningkamot sa iyang kaugalingong buluhaton	1154
240. Ang mga layko, sa dihang mamatay sila, magbilin og testamento; ug usahay usab ang mga monghe magbilin og testamento; unsang klase?	1155
241. Ang pagkamapailubon mao ang labing dakong hiyas; kini ang dalan sa mga balaan; kita usab magpaningkamot nga molabaw niini	1156
242. Ang Pagbag-o sa Porma – usa ka pahibalo sa umaabot nga kapanahonan... Gitudlo kita alang sa ingon nga kahayag ug kaanyag, sama sa orihinal nga paglalang kanato.....	1157
243. Bulahan nga si Michael, Metropolitan sa Synada, mibiya na sa kalibutan: pasidunggan nato ang iyang handumanan, kay nagpadayon siya sa pag-ampo alang kanato.....	1158
244. Pagbalik niya gikan sa lubong ni San Juan sa Chalcedon, gidayeg niya ang mga igsoon tungod kay nasapwan niya sila nga anaa sa ilang kanunay nga maayong kahimtang, ug naghandum siya nga magpabilin sila kanunay ingon ana	1160
245. Ang usa ka pista kay ordinaryo ug espirituhanon; ang usa ka pagpalit kay ordinaryo ug espirituhanon	1160
246. Gipadala sa Dios ang Iyang bugtong Anak sa kalibutan isip mananambal sa tanang espirituhanon ug pisikal nga mga sakit ug tagahatag sa tanang panalangin: ang Iyang gibuhay samtang Siya anaa sa yuta, padayon Niya gihimo karon, ingon nga nahibaloan sa tanan alang sa ilang kaugalingon	1161
247. Karon na ang panahon sa pag-ani sa ubas: gikan niini makakat-on kita og leksyon, kay kita usab mga ubas.....	1162
248. Gidawat nato ang gasa sa pagkabalaan, panalipdi kini pinaagi sa paglikay labaw sa tanan sa makalaut nga kahilambigit sa unod; kay kini supak sa kahimtang sa grasya; kini nagbilanggo kanato; kini nagpuno kanato og kahadlok	1163

249. Sa pagtan-aw kung giunsa pagtanum sa mga uma, atong pagkat-on sa pagtanum sa atong kaugalingon sa mga binhi sa espirituhanong disposisyon	1165
250. Nagpaila kung unsa ka dako nga panalangin ang atong nadawat kang Kristo Hesu	1166
251. Gikan sa iyang sakit – iyang gihunahuna ang kamatayon, ug gikan sa pag-antos sa iyang sakit – ngadto sa walay katapusang pag-antos.....	1167
252. Ang Epipanya nagpahinumdong sa kadako sa mga panalangin nga resulta sa pag-abot sa Ginoo dinhi sa yuta sa unod	1168
253. Gisaad ang pahulay sa Israel samtang naglibot-libot sila sa kamingawan; apan dili tanan misulod niini	1169
254. Ang pagkabirhen labaw pa sa kinabuhi sa kaminyoon	1170
255. Pila sa atong mga igsoon ang namatay sa pag-exile tungod sa pagdayeg sa mga ikon ug tungod sa pagpanakit? Sila mga saksi sa kamatuoran sa Ortodoksiya	1171
256. Dapat natong saulogon ang mga pista sa espirituhanong kahupayan.....	1172
257. Kinahanglan sundon ang mga Balaang Amahan; apan sundi kadtong nagkinabuhi nga susama sa imoha: kon dili, makadaot kini kanimo.....	1173
258. Human ipatin-aw kung unsa ang usa ka monghe, nagpadayon siya sa paghulagway sa mga paagi nga napakyas ang mga monghe karon kumpara sa ilang mga nauna.....	1174
259. Sa paghinumdong sa gitagana kanato pinaagi sa Inkarnasyon, magkinabuhi kita og bag-ong kinabuhi, sumala sa Iyang Espiritu, nga naglikay sa karaang paagi sa kinabuhi	1175
260. Sa pagpakita kung giunsa sa paghunahuna sa kinabuhi sa mga balaang amahan ang pagbanhaw sa tanang maayo sa atong sulod ug pagpalayo kanato sa tanang dautan, iyang giimbitar ang tanan, sumala sa ilang kaugalingong tawag, nga sundon sila.....	1176
261. Ang tanan nga gipangandoy sumala sa espiritu sa kalibutan kay malabay; ang pagkamaayo ra gayud ang nagdala sa walay katapusang kalipay	1177
262. Daghang panalangin ang among nadawat gikan sa Ginoo sa among pagbiyahe gikan sa kamingawan paingon dinhi: kinahanglan kami magpasalamat dili lang sa mga pulong kondili usab sa mga buhat.....	1178
263. Buhaton sa matag-usa ang iyang katungdanan uban sa tibuok kasingkasing, ingon nga sa atubangan sa Dios	1179
264. Nagkasangka sila: kini nagpadayag sa	1180
265. Gipasaway pa niya ang mga nagkasumpaki; ug – nagdapit sa tanan ngadto sa kalinaw, nga nagkuha og inspirasyon niini gikan sa Balaang Komunyon	1181
266. Ang masigasig nga tawo dili lang maglikay sa dautang buhat, apan usab sa dautang hunahuna: pinaagi niini makab-ot niya ang kalinaw sa Dios, nga iyang ikalipay pinaagi sa pagpanumdong sa Dios.....	1182
267. Ang mga buhat sa pagsunod magkasuod; mao nga kinahanglan natong tabangan ang usag usa, ug kanunay, nga walay pagdumili o paglangan, mosunod sa mga may awtoridad pinaagi sa mga buhat sa pagsunod.....	1183
268. Sa panahon sa Shrovetide, ang paglubong sa makalibog nga kalipay supak sa espiritu sa Kristiyanismo	1184
269. Paglutos sa pultahan: atubangon nato kini nga matinahuron, salig sa tabang sa Diyos ug kaisog gikan sa mga saad alang sa pag-antos sa paglutos – alang sa pagtuo	1185
270. Pag-usab, usa ka pagsaway batok sa sobra-sobra sa Pista sa Olibo, ug sa kinabuhi sa kalibutan sa kinatibuk-an, ug pagpasalamat nga giluwes sa Dios ang mga monghe gikan niini	1187
271. Ang Kwaresma nagtapos sa kasaba ug tsismis, ug nagtawag sa mga layko ngadto sa usa ka kinabuhi sa debosyon	1188
272. Ang balay sa kalag kinahanglan tukoron uban sa mas dako nga pag-amping kaysa sa usa ka kalibutanong balay	1189
273. Nakaagi na ang semana sa pag-ayuno. Sa pagpugong sa unod, gipuno nato ang kalag sa hiyas, aron kini makapahimuot kang Kristo nga Nobyo	1190
274. Aduna'y pag-atake gikan sa mga iconoclasta. Mitindog sila nga lig-on	1191
275. Dili mag-uban sa mga heretiko.....	1191
276. Gihisgutan niini ang sugilanon kung giunsa sa mga matinud-anong Kristohanon sa Bulgaria nga mas andam nga mag-antos sa kamatayon kaysa mokaon og karne atol sa Balaang	1192
277. Ang Pagpahibalo, ang sinugdanan sa Inkarnadong Ekonomiya, nagmando kanato nga sa espirituhanong paagi kini pagsaulogon	1193
278. Sa Pista sa Pagpahibalo, gidayeg niya ang pagkabirhen	1194
279. Ang Paskwa usa ka gipangandoy nga pista; apan ang espirituhanong Paskwa	1195
280. Bulahan ang mga nag-antos uban kang Kristo; busa, kaisug kita ug mag-andam sa kaugalingon alang sa pag-antos.....	1196
281. Sa paghunahuna sa mga pag-antos sa Ginoo, pasig-ulih kita sa pag-ambit sa Iyang mga pag-antos	1196
282. Dili ba katingalahan nga ang Ginoo—ingon sa Iyang pagka-anaa—nag-antos og ingon niini?.....	1198
283. Nalipay ako sa imong pag-uswag sa pagkamabuotan.....	1199
284. Sa pag-angkon og samad, nangita ko og tambal, ug—tan-awa, nagasulti ko kaninyo.....	1199

285. Gihagit niya kita sa pagpasalamat sa Dios, nga bisan pa sa ilang pagka-sa gawas sa ilang yutang natawhan, naghatag kanila sa tanang matang sa pagkaon	1200
286. Ang mga tukso sa tawo gikan sa gawas ug sayon ra	1201
287. Ang atong kinaiyahan mahugot ug tapulan. Ang Pulong mahitungod sa mga saad nagpukaw niini	1202
288. Ang kasamtangang paglutos mas malumo; apan kinahanglan nato kini pag-antus; ug ang kasamtangang henerasyon angay pasidunggan tungod niini	1203
289. Ang pagpanlupig usa ka gasa: kinahanglan mabuhi sa pagpanlupig sa paagi nga angay niining gasa; gipasabot gayud kung giunsa.....	1204
290. Ang tawo nga akong nakita namatay na, ug pareho usab kini nga mahitabo kanato; ngano man nga ginapangga pa nato ang unod?.....	1205
291. Kinahanglan nga magtrabaho kita alang sa atong kaluwasan nga walay hunong ug uban sa kusog nga kadasig	1206
292. Ginasugo ko ang tanan nga magpaningkamot nga walay hunong alang sa kaluwasan	1207
293. Magbantay kita ug makig-away nga kusgan: kay daghan ang atong mga kaaway ug kanunay silang nagbantay.....	1208
294. Ang Dios nagpadala og kasubo ug paglutos isip pagsulay; apan sa diha nga mahuman na ang pagsulay, lyang tapuson kini	1209
295. Bisan unsa pa ka makasasala ang usa ka tawo, makapanamastamas siya: mga pananglitan	1209
296. Ang mga tawo sa kalibutan nag-antos og daghan alang sa walay pulos nga mga benepisyo: dili ba kita mag-antos alang sa walay katapusang mga panalangin?	1210
297. Ang mga biyahero motugot sa tanan nga butang sa paglaum sa kapahulayan: kita usab motugot sa tanan nga butang sa paglaum sa walay katapusang kapahulayan, aron ang Dios mapahimaya pinaagi kanato.....	1211
298. Bisan unsa pa ka daghan akong ipasabot, ang kawalay-pahulay mopadayag gihapon sa uban kaninyo	1212
299. Wala dawata ni San Teodoro ang gipadala sa monasteryo sa mga nangamatuod sa ilang heresiya sa pagbungkag sa mga imahe apan pagkahuman mibulag pag-usab.....	1213
300. Atong pag-antos ang tanang pag-antos, gawasnon man o sulod, gamit ang mga paagi nga naandan nato alang niini nga katuyoan, labi na gayud ang pag-ampo uban sa dili matuyok nga pagtuo	1214
301. Ang mga kaaway naglibot kanato ug motultol kanato nga walay pagdahom, kanunay ug bisan asa: kinahanglan natong panalipdan ang atong kaugalingon	1215
302. Aron dili mahimong tapulan ang hunahuna ug masangit sa makasasala nga mga hunahuna, kinahanglan kini kanunay nga magpabilin sa paghunahuna sa Dios—paghunahuna sa mga kinaiya ug buhat sa Dios, sa han-ay sa mga anghel, sa puy-anan sa mga balaan, ug sa makita nga kalibutan: mao kini ang pagpreserba sa kaanyag sa kalag	1216
303. Pagkahuman paghisgot sa mga mibiya sa monasteryo, nahulog sila sa erehiya ug nahimong daotan	1217
304. Magbantay kita labi na gayud sa atubangan sa paglutos: kay niadto gayud molusob ang kaaway sa labing mabangis	1218
305. Human ipresentar ang mga sugo sa Balaod ug sa Ebanghelyo, uban ang kalainan tali nila, ug pagkahuman gipahayag nga kadtong dili motuman bisan usa kanila dili makapanunod sa gingharian sa Dios	1219
306. Pagdayeg sa pagsunod ingon nga labing mabungaon nga paningkamot ug pagsaway sa mga dili magkinabuhi sa pagsunod	1220
307. Sa paghisgot sa bunga sa mga pagtulon-an, iyang giimbitar ang tanan nga magtinabangay sa pagtukod sa kinabuhi sa usag usa sa balay sa Dios.....	1221
308. Ang atong kinabuhi sama sa usa ka paglayag tabok sa dagat	1222
309. Usa ka sugo gikan sa hari ang niabot gahapon; ug kami tanan nabalaka, kay nahibalo kami nga dili maayo ang pagtan-aw sa hari kanamo	1223
310. Padayon – padayon – sa dalan sa pagkamaayo	1224
311. Usa ka tawo ang namatay nga giila sa kadaghanan: usa ka leksyon ang gihatag aron siya sundon	1225
312. Ang tinuod nga mga monghe ra ang makalipay, kay sila gawas sa mga kabalaka sa kalibutan, nagpaningkamot lamang sa pagpalipay sa Dios, ug nagpanalipod sa ilang pagkamakabubut-on.	1226
313. Ang kinabuhi sa yuta dali ra mausab, nahimo kini ingon ana sukad sa unang buhat sa pagsuway.	1227
314. Usa ka igsoon namatay kalit: busa kining tibuk kasingkasing nga pag-awhag nga mag-andam alang sa atong paglarga, ug, samtang kanunay kini ginahandum, magpadayon sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios	1228
315. Samtang ginabantayan nato ang pagtuo, kinahanglan usab kitang molabaw sa maayong kinabuhi; labi na sa pagkamahigpit sa pagkinabuhi, batok niini ang kaaway nagpakig-away sa atong taliwala labaw pa sa bisan unsa	1229
316. Gidayeg niya ang mga monghe, gitawag sila nga pinili nga kaliwatan ug hukbo ni Kristo.....	1230
317. Usa ka igsoon namatay na; ang usa pa anaa sa higdaanan sa kamatayon. Busa, kita ba dili mamatay? – Busa hinumdumi nato kining taknaa.....	1231

318. Sa pagkadungog sa nagkadool nga bag-ong pag-antos alang sa pagtuo, iyang gipadayag ang usa ka inspirado nga pagkaandam nga mag-antos sa tanan	1232
319. Duha ka leopardo ang nagpakita sa Bithynia ug nagdakop sa mga tawo. Naghatag kini kanako og hinungdan aron pahimangnoan kamo sa mga dili makita nga mga hayop nga naglibot-libot bisan asa, nga nangita sa paglamoy kanato	1233
320. Sila nabisi sa ilang mga butang sa kalibutan; apan kita nabisi sa atong kaugalingon, nga labaw sa tanan	1234
321. Nagkadool na ang katapusang oras: ayaw kita pagkapabaya	1235
322. Nagkadool na ang panahon, nagkadool na ang kamatayon: ngano man nga magkabalaka kita sa walay pulos?.....	1236
323. Usa ka tigulang nga ehemplaryar ang kinabuhi ang namatay na. Pagkahuman siya gidayeg tungod sa iyang pagka-asketiko ug sa iyang paglahutay sa mga pag-antos nga gipahamtang sa mga iconoclasta... – nagtudlo siya sa mga igsoon – nga molikay sa tanang butang sa kalibutan pinaagi sa paghinumdom sa kamatayon, ug sa pagpukaw sa kadasig aron makab-ot ang tanang hiyas.....	1237
324. Kung atakehon kita sa mga dili makita nga kaaway, magpanalangin kita kaniya nga gamhanan sa pagluwas kanato; ug siya magpanalipod kanato.....	1239
325. Sama sa mga ordinaryong biyahero, kita usab, mga peregrino sa yuta nga naningkamot alang sa atong langitnong yutang natawhan, dili dapat magdikit sa bisan unsa dinhi, dili dapat magpabug-at sa atong kaugalingon sa bisan unsa, ug kinahanglan maningkamot diretso padulong sa atong tumong, nga gipukaw sa dili masukod nga mga panalangin nga nagpaabut kanato didto, ug sa mga kahadlok nga nagpaabut kanato kon dili kita makaabot niini.....	1240
326. Asa ang dalangpan gikan sa mga bitag sa kaaway? Pinaagi sa paglikay sa tanang makasasala, sa dautang hunahuna ug tinguha.....	1241
327. Gihagit niya ang walay pagduha-duha nga pagsunod: gipakita pinaagi sa mga pananglitan kung unsa ka mapuslanon ang pagsunod, ug unsa ka makadaot ang pagsupak	1242
328. Sumala sa ekonomiya sa Inkarnasyon, ang kamatayon usa ka kalipay alang sa mga Kristohanon kon sila nag-andam sa pag-atubang niini	1243
329. Ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on mao ang labing dakong buhat, Kristohanong-sama ug Apostoliko, bisan pa man nga karon dili tanan nakaila sa kahitas-on niini.....	1244
330. Sa dili makita nga espirituhanong pakig-away, usa ka walay kahadlok ug masigasigong pakigbisog batok sa kaaway, nga gipadayon sa paglaum, kanunay magdaug: ang mga kaaway molayas gikan sa ingon nga mga tawo	1245
331. Ang ubang mga butang adunay kaugalingong panahon; apan ang buhat sa kaluwasan kinahanglan kanunayng tagdon.....	1246
332. Gipunting nga ang mga tumong ug paningkamot sa kinabuhi sa monghe labaw pa sa tanang uban pang kahimtang ug ranggo, ug – nga kini nagdani sa tanan ngadto niini, bisan pa sa mga kalisdanan niini – iyang giimbitar ang mga giisip nga takus niini nga maglipay ug magpasalamat sa Ginoo, ug maningkamot nga mahimong tinuod nga mga monghe	1247
333. Kadtong kanunay magpraktis sa pagkamatay nagpalig-on sa paghinumdom sa kamatayon; ang paghinumdom sa kamatayon ug sa mga sangputanan niini nagmugna sa kahadlok sa Dios; ang kahadlok sa Dios naglimpyo sa kasingkasing gikan sa mga pagka-ambition.	1248
334. Ginasaway niya sila tungod kay mihunong na sila sa pagpadayag sa ilang mga hunahuna.....	1249
335. Human niya masulti nga gihigugma niya ang iyang mga igsoon, ug masaligon nga gihigugma usab siya nila, giimbitar niya sila sa pagpasalamat sa Diyos tungod sa ingon nga panag-uyon, ug sa pag-antos uban kaniya kon kinahanglan niyang seryosong pagsawayon sila	1249

Tomo I

Introduksyon

Sa paghalad sa mga mahigugma sa espirituhanong pagbasa sa iladong ***Philokalia*** sa hubad nga Ruso, uban sa mga dugang niini, among giisip nga katungdanan nga maghigot og pipila ka pulong bahin sa unsa gayud ang ***Philokalia***.

Kini nga pulong usa ka hubad sa titulo niini sa Griyego – **Philokalia** – nga nagpasabot og: 'gugma sa matahum, sa labaw, sa maayo'. Sa kinauyokan, kini naglangkob sa 'pagpasabot sa kinabuhi nga natago sa Ginoong Jesu-Kristo'.

Ang tinuod nga Kristohanong kinabuhi, nga natago sa atong Ginoong Jesu-Kristo, magsugod, motubo, ug mosaka paingon sa kahingpitan—ang matag-usa sumala sa ilang kaugalingong sukod—pinaagi sa maayong

kabubut-on sa Dios Amahan, pinaagi sa paglihok sa grasya sa Espiritu Santo nga anaa sa mga Kristohanon, ug ilawom sa paggiya sa Ginoong Kristo mismo, nga nagsaad nga mag-uban kanato kanunay. Ang grasya sa Dios nagtawag sa tanan ngadto sa ingon nga kinabuhi; ug alang sa tanan kini dili lamang posible kondili obligasyon usab, kay niini makita ang tinuod nga kina-iya sa Kristiyanismo. Apan dili tanan nga gitawag makatagamtam niini, ug dili usab tanan nga makatagamtam niini nagbuhat niini sa parehas nga lebel. Ang mga pinili mosulod paglawom niini ug mosaka sa hataas pinaagi sa lain-laing hugna niini. Ang mga pagpadayag niini, sama sa kadato sa gingharian diin kini nagakahitabo, dili usab kulang sa kadaghan ug kalainlain kumpara sa mga panghitabo sa ordinaryong kinabuhi.

Ug kon ang tanan nga mahitabo didto masabtan ug mailhan nga klaro: ang mga pag-atake ug tukso sa kaaway, ang mga pakigbisog ug kadaugan, ang mga pagkahulog ug pagbangon, ang paglitaw ug pagpalig-on sa nagkalain-laing mga pagpadayag sa espirituhanong kinabuhi, ang mga lebel sa kinatibuk-ang pag-uswag ug ang kahimtang sa hunahuna ug kasingkasing nga kinaiya sa matag usa, ang panag-uban sa tanang butang sa kagawasan ug grasya, ang mga pagbati sa pagkasuod ug pagkahilayo sa Dios, ang pagbati sa probidensyal nga omnipotensya ug ang pagbutang sa kaugalingon—hingpit ug dili na mausab—sa tuo nga kamot sa Ginoo, uban sa pagbiya sa tanang kaugalingong paagi sa paglihok, samtang nagbuhat sa walay hunong ug kusog nga kalihokan—kon kini tanan, ug daghan pa nga dili mapabulag sa tinuod nga kinabuhi sa Ginoo, mahimo'g hulagwayon nga klaro ug masabtan, magpakita kini og hulagway nga makapahimuot ug makapa-instruksyon – usa ka hulagway nga sama sa pagbiyahe sa tibuok kalibutan.

Ang mga biyahero mosulat og mga talaan sa biyahe bahin sa tanan nilang masugatan sa dalan nga angay tagdon. Ang mga pinili sa Dios usab, nga misubay sa tanang agianan sa espirituhanong kinabuhi sa nagkalain-laing direksyon, nagsulat sa ilang mga talaan bahin sa tanan nilang nasugatan ug naagian niining ilang lisod nga panaw. Apan ang kapalaran ug katuyoan sa duha ka matang sa talaan dili pareho. Kadtong walay paagi sa pagbiyahe, mahimo, nga dili molihok gikan sa ilang puwesto, makahimo alang sa ilang kaugalingon og medyo husto nga mga pagsabot ug ideya bahin sa mga langyaw nga yuta pinaagi sa pagbasa sa mga talaan sa biyahe sa ubang mga biyahero, tungod kay ang mga paagi sa kinabuhi sa tanang binuhat magkasin-awil sa usag usa sa mas dako o mas gamay nga sukod, bisan unsang nasud pa sila makaplagan.

Dili kini ang kaso bahin sa mga kasinatian sa espirituhanong kinabuhi. Ang mga nagbiyahe sa dalan niining kinabuhi ra ang makasabot niini. Alang sa mga wala pa magsugod niini, kini usa ka hingpit nga wala mailhi nga siyensya; apan bisan pa sa mga nagsugod na niini, dili tanan makasabot niini dayon. Ang ilang mga konsepto ug ideya mahimong mas klaro samtang nagpadayon sila sa pagbiyahe ug mas mosulod pa sa kahiladman sa gingharian sa espiritu. Samtang nagkadaghan ang kaugalingong kasinatian sa espirituhanong kinabuhi, ang mga panabot nga nakuha gikan sa mga kasinatian nga narekord sa mga Balaang Amahan sa ilang mga sinulat mahimong klaro ug masabtan.

Bisan pa niana, ang paghulagway sa nagkalain-laing pagpadayag sa espirituhanong kinabuhi nga anaa sa mga sinulat sa mga Balaang Amahan dili usa ka gasa nga walay pulos alang sa mga Kristohanon sa kinatibuk-an. Nakatabang kini sa tanan nga masabtan nga kung wala pa nila masinati ang gihulagway dinhi, nagpasabot kini nga ang paagi sa kinabuhi nga ilang gitukod para sa ilang kaugalingon—bisan pa nga ang ilang Kristohanong konsensya malinaw niini—dili usa ka kahimtang sa hingpit nga pagkahingpit, diin wala nay mas maayong gitinguha ug walay mas taas nga adtoan. Pinaagi sa pagpadayag niini, dili kini mapakyas sa pagpukaw sa kadasig sa pag-uswag; dili kini mapakyas sa pagdani sa usa ka tawo paingon sa unahan, nga nagtudlo sa usa ka butang nga mas maayo kaysa sa iyang gipanag-iya na.

Alang sa mga nanlakat sa dalan padulong sa mas maayo ug mas hingpit, kini naghatag sa gikinahanglan nga giya sa mga panahon sa pagduha-duha ug kalibog, kung walay andam na, nasulayan ug napamatud-an nga giya nga magamit, ug kung bisan kini makasugat og dili malabyan nga kalisdanan nga nagpugong sa paghimo og pinal nga desisyon nga makatangtang sa tanang pagduha-duha sa agi sa magbiyahe. Kasagaran, importante kaayo nga mahibal-an kung giunsa ug asa paghakop sa tiil sa usa ka piho nga kahimtang, aron dili masayop. Ug dinhi, usa ka amahanong panultihon ang nagpahawa sa kangitngit, misidlak sama sa kilat sa gabii.

Sa kinatibuk-an, kini usa ka espirituhanong greenhouse diin ang usa ka magtutuo, samtang nagbasa sa mga panudlo bahin sa mga panghitabo sa espirituhanong kinabuhi, mosulod uban sa hunahuna ug kasingkasing; ug samtang didto, nga gisilotan sa masinati nga impluwensya sa inspiradong pagpamalandong, mobati nga sa niining mga higayona siya naglupad sa lain nga atmospera, usa nga hayag ug nagahatag kinabuhi. Kini mga higayon sa kalipay – ug sa taliwala niini kasagaran moturok ug motubo ang nagkalain-

laing sanga sa kahoy sa espirituhanong kinabuhi. Busa dili na katingalahan nga bisan kinsa nga nakasinati niini, sa diha nga makakaplag og bakanteng higayon, magdali sa pagpangita sa mga paghulagway sa espirituhanong kinabuhi, sama sa usa ka tawo nga mahigugma sa ganansya nga magdali sa mga lugar nga nagsaad og ganansya, ug usa ka tawo nga mahigugma sa kalipay nga magdali sa mga lugar sa kalipay. Sa pagbuhat niini, kasagaran sila maghandum sa pagginhawa sa makapabaskog ug makapataas nga hangin sa espiritu.

Apan dili kini walay pulos nga kuryosidad. Dili, kini usa ka butang nga labing gikinahanglan alang sa kalamboan ug kaayohan sa atong espiritu. Busa kanunay na, ug hangtod karon, adunay panginahanglan sa tinuod nga mga Kristohanon nga anaa kanunay sa ilang kamot ang mga sinulat sa mga Amahan sa Simbahan bahin sa espirituhanong kinabuhi. Apan samtang ang pagbati sa ingon nga panginahanglan angay pasidunggan, pareho usab ka importante nga kini matubag sa mga adunay katungdanan ug kapasidad sa pagbuhat niini. Kini nga panginahanglan kanunay natubag, pinaagi sa pagmantala sa tibuok sinulat niini – pananglitan, ang mga sinulat ni mga Santo Macarius, Isaac ug Ephrem nga taga-Siria, ang Awtor sa **The Ladder**, ug daghan pa – ug pinaagi sa mga antolohiya nga gikuha gikan niini.

Usa sa ingon nga mga antolohiya mao ang iladong **Dobrotolyubie**, nga giisip nga labing maayo sa tanan. Karon klaro na kung unsa ang **Dobrotolyubie**. Naghatag kini kanato sa mga pulong ug prinsipyo sa balaan nga pagkamapamalandong, sa ato pa, mga hingpit nga traktado ug mubo nga mga pulong mahitungod sa sulod nga espirituhanong kinabuhi, uban sa tanang kinaiyanhong pagpadayag ug praktis niini. Kini usa ka libro nga gikompila aron matubag ang espirituhanong panginahanglan sa mga masigasig sa espirituhanong pag-uswag. Ang mga mambabasa niini nakahibalo unsa kadako ang bahandi sa espirituhanong kinaadman nga natago sa sulod sa **Dobrotolyubie**: ilang gibasa kini ug malingaw sila niini.

Apan samtang naglipay ug napalig-on sa espiritu sa pagbasa niini, ilang gipadayag ang ilang masubo nga pagbasol nga daghan sa libro ang nagpabilin nga dili masabtan, dili tungod sa kahitas-an o kalawom sa sulod niini, kondili tungod kay karaan na ang hubad. Busa, klaro kaayo ang panginahanglan alang sa bag-ong hubad niining libroha. Kini nga panginahanglan dugay nang nailhan, ug natubag na sa pipila ka bahin pinaagi sa mga hubad nga gipatik sa **Christian Reading** sukad pa sa unang mga tuig sa pagpatik niini, ug pinaagi sa pagpatik sa mga indibidwal nga artikulo nga kabahin sa **Dobrotolyubie**, sama sa: St Maximus (mahitungod sa gugma; makita kini sa Griyegong **Dobrotolyubie**), Hesychius, ug si Pedro sa Damascus.

Ang tig-kompila niining koleksyon sa sinugdan nagtuyo lamang sa pagsusi sa unsay nahubad na, sa pagtapos sa hubad sa wala pa nahubad, ug sa paghatag sa mga magbabasa sa **Dobrotolyubie** sa hubad nga Ruso – kompleto, sa parehas nga komposisyon sama sa makita sa Grego. Apan sa ulahi nakahukom siya nga kinahanglan natong palapdan ang **Dobrotolyubie** labaw pa sa gilapdon sa Griyegong bersyon. Kay, bisan pa nga ang Griyegong **Dobrotolyubie** mas kompleto kaysa sa Slavonic nga bersyon, wala gihapon kini maglakip sa tanan nga gihatag kanato sa mga Balaang Amahan isip giya sa espirituhanong kinabuhi, ni sa tanan nga angay ihatag aron makahatag og kaayohan ug kahupayan sa mga nahigugma sa ingon nga pagbasa. Busa, ang karon nga koleksyon mao gihapon ang **Dobrotolyubie**, nga gilapdan lang.

Ang among bag-ong koleksyon nagsunod sa mga bakas sa unang **Dobrotolyubie**. Apan, kon mapansin nga ang usa ka partikular nga Amahan, nga ang artikulo apil niini, misulat usab og ubang mga artikulo, mobalhin usab kini ngadto niini; ug kon makita kini nga angay sa kaugalingong kinaiya niini, apilon usab kini. Sa samang paagi, sa pagkahibalo nga taliwala sa mga Amahan nga gikuhaan og mga artikulo, aduna pay ubang mga Amahan nga nagbilin kanato og mga sinulat bahin sa espirituhanong kinabuhi, gipadato usab kini pinaagi niini. Busa, sa miaging **Dobrotolyubie**, ang mga pagtulon-an lamang ni San Antonio sa 170 ka kapitulo ang giapil; ang bag-ong koleksyon naglakip usab sa ubang mga sinulat ni San Antonio. Wala giapil didto si San Macarius (gikan kaniya, giapil ang mga paraphrase ni Metaphrastus sa mga instruksyon sa 150 ka kapitulo: ang atong '7 ka Panultihon'). Dinhi, gipresentar ang iyang mga instruksyon sa usa ka medyo sistematikong han-ay, sa iyang kaugalingong mga pulong. Gikan kang Isaiaas nga Eremita, 27 ka kapitulo ra—mubo nga mga pulong—ang giapil didto. Dinhi, ang tanan 29 sa iyang nailhang mga pulong giapil sa usa ka bag-ong hubad gikan sa Griyego. Pareho usab kini nga gibuhay alang kang Evagrius ug San Marcos nga Asketiko. Mao usab kini ang mahitabo sa umaabot nga koleksyon sa mga artikulo.

Mao kana ang pamaagi sa pagkompila sa bag-ong **Dobrotolyubie**. Mosunod kini sa ehemplo sa miaging edisyon, samtang gidugangan kini, aron dili mapugngan ang mga mahigugma niining pagbasa sa bisan unsang mahimong mapuslanon sa paggiya kanila ngadto sa kinabuhi sumala sa Dios. Mahitungod sa paagi sa pag-apil sa mga artikulo, among gituohan nga katungdanan namo nga ipahayag nga dili tanan nga

sinulat ang apil sa tibuok. Mas sayon kaayo ipresentar ang kadaghanan sa porma sa mga sipi. Usahay kini buhaton sa sistematikong han-ay, ug usahay usab nga walay ingon nga han-ay, sa porma sa tagsa-tagsa ka pahayag. Bisan pa, ang mga pagtulon-an sa mga Amahan sa Simbahan kanunay ipresentar sa ilang kaugalingong mga pulong. Karon among ipresentar sa mga magbabasa ang unang bolyum sa **Dobrotolyubie**, sa bag-ong edisyon. Naglangkob kini sa:

1) Ang mga Sinulat ni San Antonio; 2) Mga Gupit gikan sa mga Diskurso ni San Macarius; 3) Ang mga Pulong ni Isaias nga Eremita; 4) Ang mga Panudlo ni San Marcos nga Asketiko; 5) Ang mga Sinulat ni Evagrius nga Monghe. Ang mga artikulo makita usab sa ingon nga han-ay sa Griyegong edisyon sa **Dobrotolyubie**. Sa among edisyon, si San Cassian, nga makita didto tali ni Evagrius ug San Marcos, gibalhin sa sunod nga bolyum. Among gipresentar kini nga koleksyon uban sa matitud-anong paglaum nga ang mga mahigugma sa espirituhanong pagbasa makakaplag niini sa tinguha sa tig-kompila nga ipahibalo kanila.

Santo Antonio nga Dako

Pipila ka Pulong Mahitungod sa Kinabuhi ug mga Sinulat ni San Antonio nga Dako

Si San Antonio nga Dakong Santo, nga unang nagpahimutang sa asetikong kinabuhi sa pag-inusara sa disyerto, nagpakita sa iyang kinabuhi sa ideal sa ingon nga pag-alagad sa Dios, ug sa samang higayon sa dalan nga ang matag kalag, kon gusto niini, kinahanglan sundon padulong sa kahingpitan nga posible alang kanato dinhi sa yuta, sumala sa gitudlo sa Kristiyanismo. Ang kinabuhi ni San Antonio gihulagway ni San Atanasio ang Dako (tan-awa ang iyang mga buhat, bolyum 3), ug halos hingpit nga gilakip sa among Chety Minei ubos sa Enero 17. Ang bisan kinsa nga gustong masayud sa mga detalye kinahanglan motan-aw niining maong tinubdan. Dinhi, ang kinatibuk-ang dagway sa iyang kinabuhi ra ang gipakita. Ang pagtawag sa Diyos kang San Antonio alang sa buhat nga iyang nahimo makita na sa iyang pagkabata pa. Ang iyang hilumon ug mainitong kinaiyahan, nga hilig sa pag-inusara, nagpabilin kaniya nga layo sa saba nga dula ug binuang sa iyang mga kaedad ug nagpabilin siya sa balay ilawom sa maampingong pagbantay sa iyang mga ginikanan, nga nagbantay kaniya sama sa mola sa ilang mata. Busa mitubo siya sa ingon nga pagbulag gikan sa uban, ug mogawas lang sa balay aron moadto sa simbahan. Tungod sa ingon nga disposisyon ug estilo sa kinabuhi, ang grasya sa Diyos nga nadawat niya sa bunyag nagtrabaho nga walay babag aron palig-onon ang iyang espiritu, nga walay partikular nga paningkamot gikan kaniya. Natural ra nga sa sayo pa niyang edad nakasinati siya sa kaamoy sa kinabuhi nga sumala sa Diyos ug napasiga sa usa ka banal nga pangandoy, ingon sa giingon ni San Atanasius. Tungod kay wala siyay nakitang babag sa ingon nga kinabuhi sa balay – kay pareho man ang espiritu sa iyang mga ginikanan – wala magpakita si San Antonio og tinguha nga mobiya niini samtang buhi pa sila, ug gihupay siya sa E o sa dili malikayan nga kabalaka sa adlaw-adlaw nga kinabuhi. Apan sa dihang namatay sila ug mibalik sa Ginoo, siya, nga nahimong panganay, napugos sa pagdala sa responsibilidad sa pagdumala sa panimalay ug pag-atiman sa iyang igsoon nga babaye. Kini dayon nakapahimo kaniya nga masabtan ang dakong kalainan tali sa kinabuhi uban sa Ginoo ug sa kinabuhi nga puno sa mga kabalaka sa kalibutan, ug nagtukod og lig-on nga pundasyon alang sa iyang tinguha nga biyaan ang tanan ug mabuhi lamang alang sa Ginoo. Ang mga pulong sa Ginoo nga iyang nadungog sa simbahan samtang anaa siya sa maong kahimtang sa hunahuna: *'Kung gusto ka mahimong hingpit, adto, ibaligya ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus, ug aduna kay bahandi sa langit'* (Mat. 19:21)—ug unya usa pa: *'Ayaw kabalaka sa ugma'* (Mat. 6:34), gipirmahan kining tinguha uban sa selyo sa Diyos; kay sa maong mga pulong nadungog niya ang tubag sa Diyos sa mga pangutana sa iyang konsensya, ug sa samang higayon ang sugo ug panalangin sa Diyos alang sa pagtuman sa tinago nga mga tinguha ug pangandoy sa iyang kasingkasing. – Naghimo siya og desisyon uban sa walay paglubad nga determinasyon, ug, pagkahuman niyang gihatag ang tanan niyang kabtangan, misugod siya sa pagpuyo alang lamang sa Dios. Gigugol ni San Antonio ang unang mga tuig sa iyang asetikong kinabuhi sa parehas nga paagi sa ubang mga asetikong nailhan niadtong panahona, nga nakakat-on sa tanan gikan kanila. Ilado kaayo nga ang asetikong kinabuhi sa pagbiya, diin, pagkahuman biyaan ang tanang kabalaka sa kalibutan, ang usa ka tawo magpokus lamang sa *'unsaon pagpalipay sa Ginoo'* (1 Cor. 7:32), natukod sa Simbahan sa Dios sukad pa sa iyang pagtukod ingon usa ka hinungdanon nga panginahanglan sa iyang estruktura, ug nadawat ang unang bata kang mga balaod gikan sa Balaang mga Apostoles. Apan sa sinugdan, ang mga asketiko – ingon sa pagtawag sa mga nanugyan sa ilang kaugalingon niining paagi sa kinabuhi, nga mibulag sa kalibutan ug sa mga kabalaka niini – nagpabilin sa ilang

kaugalingong mga panimalay, nga misulod lang sa usa ka hilom nga kanto, diin ilang gipahinungod ang ilang kaugalingon sa pag-ampo, paghunahuna sa Dios, pag-ayuno, pagbantay ug sa tanang matang sa asketikong paningkamot. Apan samtang naglabay ang panahon, samtang misanong ug mitubo ang Kristiyanismo sa gilapdon ug gidaghanon sa mga magtutuo, daghang mga asketiko ang misugod sa pagbiya sa ilang pamilya ug, mibulag paingon sa gawas sa siyudad o baryo, nagpuyo sa usa ka hilit nga kinabuhi sa kamingawan—sa pipila ka natural nga langob, usa ka bungkag nga lubnganan, o usa ka gamay nga selda nga gitukod alang niining katuyoan. Sa panahon ni San Antonio, kadaghanan sa mga labing masigasig nga mga asketiko nagpuyo sa ingon niini nga paagi. Si San Antonio nga Dako usab, nangandoy nga sundon sila. Ang sinugdanan sa kinabuhi nga asketiko mao ang panahon sa nobisiyato. Nagaagi si San Antonio niining panahona isip pag-alig ug pagsunod sa mga asketiko. – Ang kinauyokan sa pagka-novisyo mao ang pagtukod sa Kristohanong mga hiyas sa kasingkasing ug ang pag-angkon sa mga praktis sa asetikong kinabuhi, ubos sa giya sa labing eksperyensyado. Nakab-ot na ni San Antonio ang Kristohanong mga hiyas pinaagi sa iyang pagkabata; karon, kinahanglan na lang niyang makat-on unsang mga buhat ang gikinahanglan alang sa mga nagtinguha nga mabuhi sa Dios, ug unsaon kini pagbuhat. Alang niini, mibisita siya sa mga asketiko nga ilado niadtong panahona, nangutana kung giunsa pagbuhat sa mga butang, nakat-on niini, ug mibalik uban niining kahibalo, sama sa usa ka premyo, sa iyang lugar sa pag-inusara. Busa, sumala sa obserbasyon ni San Atanasius, siya, sama sa usa ka maalamon nga putyukan, nagtigom og espirituhanong pulot gikan sa bisan asa, ug gitipig kini sa iyang kasingkasing sama sa usa ka putyukanan. Gikan sa usa, iyang nahibal-an ang pagka-igpit sa pag-agil sa pagkaon, pagkatulog sa hubas nga yuta, ug dugay nga pagbantay; gikan sa lain iyang nahibal-an ang walay kapoy nga debosyon sa pag-ampo, pagmatngon sa iyang mga hunahuna ug pagkontemplar sa Dios; gikan sa ikatulo iyang gikuha ang ehemplo sa pagkamaigmat, pagkamatinud-anon sa mga lagda, ug pagkamapailubon; ug gikan kanila tanan iyang gikuha ang parehas nga espiritu sa lig-on nga pagtuo kang Kristo ang Ginoo ug paghigugma sa isigkatawo alang sa tanan, naningkamot nga hiuson sa iyang kaugalingon ang tanan nga partikular nga nagpalahi sa matag amahan nga iyang naatubang. Kung dili itandi ang kaugalingong kinabuhi sa uban ug kung walay panudlo gikan sa gawas, walay bisan kinsa ang nakaabot sa labing hataas nga lebel sa kinabuhi nga pagka-ascetic. Gipasalig ni San Antonio ang iyang kinabuhi niining mga tigulang, ug ubos sa ilang giya gidala siya sa walay paglubad nga dalan padulong sa pagkahingpit. Gipahinungod niya ang napulo'g lima ka tuig niining yugto sa pagsanay isip bag-uhan, nagpuyo sa usa ka lubnganan sa daplin sa baryo—sa sinugdan dili kaayo layo, ug sa ulahi mas layo pa—diin ang usa ka lumolupyo nga matitud-anon kaniya moanha kaniya, magdala og pan—ang bugtong pagkaon ni San Antonio— – ug pagtipon og mga hinimo sa kamot: kay si San Antonio nagpuyo pinaagi sa pagpaningkamot sa iyang kaugalingong mga kamot. Gibahin niya ang tanan niyang oras taliwala niining hinimo sa kamot, pag-ampo ug pagpamalandong sa mga langitnong kamatuoran sa Kasulatan: ang Anghel sa Dios nga nagpakita kaniya nagpamatuod kaniya niining mga paningkamot sa dihang, sa usa ka higayon, nabug-atan ang iyang espiritu sa kawad-on sa paglaum. Mahitungod sa dagan sa iyang kinabuhi niadtong panahona, among isipi ang pagpamatuod ni Sozomen (Ecclesiastical History, Book 1, Chapter 13), nga nagsulat mahitungod kang San Antonio: 'Sa pagkahibalo niya nga ang usa ka birtud nga kinabuhi mahimong malipayun pinaagi sa batasan, bisan pa man lisod kini sa sinugdanan, naghimo siya og labi pang hugot nga mga praktis sa pag-asceta, nga nagkadisiplina sa matag adlaw; ug daw kanunay bag-ong nagsugod, gipuno niya og bag-ong kusog ang iyang kadasig; Gipugngan niya ang mga kalipay sa lawas pinaagi sa pagpaningkamot, ug giandam ang iyang kaugalingon batok sa mga pagbati sa kalag uban sa usa ka diosnong pagdumot niini. Ang iyang pagkaon mao ang pan ug asin, ang iyang ilimnon mao ang tubig, ug ang iyang oras sa pagkaon mao ang pagsalop sa adlaw; Apan, kanunay siyang dili mokaon sulod sa duha ka adlaw o labaw pa; magpabilin siyang mata, masulti pa gani, tibuok gabii ug magabi-abi sa adlaw pinaagi sa pag-ampo, ug kung matulog man gani siya, usa ra ka minuto kini; kasagaran siya matulog sa hayag nga yuta, ug ang yuta ra ang iyang higdaanan. Dili niya tugotan ang iyang kaugalingon nga pahiran og lana, maligo, o malingaw sa ubang kahupayan, kay kini magpalumo ug magpaluya sa lawas. Dili niya ikaya ang kawad-on sa buhat, ug hapit kanunay nga adunay buhat sa iyang mga kamot -adlaw". Mao kana ang lisod nga dalan nga gisunod ni San Antonio. Apan, sama sa nahibal-an, ang ingon nga kinabuhi dili molabay nga walay pakigbisog, sama sa walay kahayag nga walay landong. Kung wala untay sala sa atong sulod, ug wala untay kaaway, ang pagkamaayo ra unta ang moturok ug motubo nga walay babag. Apan tungod kay pareho silang anaa ug pareho nga nag-angkon kanato, walay bisan kinsa nga nakalampos nga wala nakigbisog batok kanila. – Kinahanglan nato silang pahuyangon ug daogon aron makalihok kita nga gawasnon. Kung wala kini, mapugngan nila ang pag-uswag sa bisan kinsa nga gustong mosubay sa husto nga

dalan, bisan kinsa pa sila. Mao nga ang grasya sa Dios, nga naglihok sa espiritu ni San Antonio, nagdala kaniya sa pakig-away, aron pinaagi sa pagsulay kaniya—sama sa bulawan sa pugon—mapalig-on ang iyang moral nga kaisog ug hatagan og hingpit nga kagawasan ang paglihok niini. Gitugotan ang kaaway nga mosulod, samtang ang asketiko gisuportahan sa tinago nga tabang. Gihulagway ni San Atanasio kini nga pakigbisog sa taas nga paagi. Ang mga pana sa kaaway, matod niya, kusgan kaayo; apan gisalikway kini sa maisugong mandirigma nga walay bisan gamayng pagduha-duha. Sa sinugdan, gisulayan sa kaaway nga balakaon siya pinaagi sa pagpahinumdom kaniya sa pagbasol sa iyang pagbiya sa kalibutan, sa usa ka bahin, sa iyang mahimayaong kaliwatan—nga daw gitamay nga walay hinungdan—ang iyang dagkong bahandi—nga daw gisayang sa walay pulos—ug ang tanang kahupayan sa kinabuhi—nga daw gisalikway nga walay kapuslanan, – ug labi na ang iyang igsoon nga babaye, nga wala'y nahabilin sa kamot sa mga estranghero, nga walay suporta, pag-atiman, ug kahupayan gikan kaniya – ug, sa pikas bahin, ang kalisud ug kalupigan sa malisud nga kinabuhi nga iyang gisugdan, ang dili naandan nga kinaiya ug kaluyahon sa iyang lawas, nga daw dili makasukol sa ingon nga mga kakulangan, ug ang gitas-on niining kinabuhi, – nga daw walay katapusan nga makita – layo sa mga tawo, walay bisan unsang kahupayan, sa walay hunong nga pagpamatay sa kaugalingon. Pinaagi niining mga sugyot, gipukaw sa kaaway ang mabangis nga bagyo sa mga hunahuna; apan dili lang siya napugngan sa pagkamapisan ni San Antonio, nga mitindog nga dili matandog sa iyang katuyoan ug determinasyon, kondili napildi usab siya sa iyang dakong pagtuo nga ang tanan niyang gisalikway ug gisagubang wala magkantidad kung itandi sa walay katapusang mga panalangin nga giandam sa Dios alang sa mga nagbiya sa kalibutan, kay mas sayon ang pagpalipay Niya kon ang usa ka tawo walay labot sa tanang kalibutanon ug materyal nga mga gapos – ug napukan pa gyud siya sa abog tungod sa kanunay niyang pag-ampo, nga nagdani sa pinakamatam-is nga espirituhanong kahupayan sa iyang kasingkasing. Sa dihang napildi siya niini, giatake sa kaaway ang batan-ong mandirigma gikan sa lain—usa nga kanunay niyang gigamit aron pabuhian ang mga batan-on—ug misugod siya'g pakigbisog kaniya pinaagi sa carnal nga kahilakaw, ginabugatan siya sa gabii ug ginakabala-balaka sa adlaw. Ang pakigbisog kusog kaayo ug dugay nga nagpadayon nga nabutyag pa gani sa mga tawo sa gawas. Ang kaaway nagtugot og hugaw nga mga hunahuna, samtang si San Antonio gipalayas kini pinaagi sa pag-ampo; ang una gisunog ang iyang mga lawasong bahin, samtang ang ikaduha gipabugnaw kini pinaagi sa pagpuasa, pagpangbantay, ug sa tanang matang sa pagpagal sa kaugalingon; ang una nagporma nga babaye sa gabii, naghimo sa tanang paagi aron pukawon ang makapahikayat nga mga tinguha, samtang ang ikaduha nalipay sa kasubo ug, pinaagi sa pagpamalandong sa mga kaanyag sa umaabot nga kinabuhi, ingon man sa labing lawom nga pagkahibalo sa dungog nga gihatag sa atong kinaiyahan sa Ginoong Jesu-Kristo, gipalayas ang limbong nga pangdani; Ang maldito nagpukaw og pagbati sa katam-is gikan sa kalipay, samtang ang bulahan gisukol kini sa pagbati sa makalilisang nga kapait sa pag-antos sa walay katapusang kalayo ug gikan sa walay hunong nga mga ulod – ug nagpabilin nga wala'y samad. Ang makapahasol ug makalilisang nga kinaiya sa mga pag-atake sa katapusan nagtudlo sa nagpakigbisog og pagdumot batok sa tanang hugaw nga tinguha ug kasuko batok niini, kauban ang grabeng kapungot; kini nagwagtang sa kaaway sa bisan unsang posibilidad nga duolon siya o bisan pa gikan sa gilay-on, tuksuhon o samokon siya sa ingon ani nga paagi. Kay ang pagbati sa pagdumot ug kasuko batok sa mga mainitong pagdani sama sa nagdilaab nga mga pana nga nagasunog sa kaaway. Busa napildi ang labing maalamon bisan pa niining higayona sa batan-on, nga nagbitbit og mainit nga unod, ug siya mitikyas sa kaulaw, tungod kay ang Ginoo mismo mitabang sa sulugoon sa Dios, nga nagpakatawo alang kanato ug, sulod niini, gipisil ang tanang gahum sa kaaway, ingon nga gikumpisal sa matag tinuod nga asketiko, nga nagasulti uban sa Apostol: 'Dili ako, kondili ang grasya nga uban kanako' (1 Cor. 15:10). Apan wala pa mahurot ang mga pana sa kaaway. Sa pagkakita sa proteksyon sa Diyos sa batan-ong manlalaban, ug sa pagkahibalo nga kini naglangkob lamang sa mga mapainubuson, ang kaaway naghimo og plano aron wagtangon kini nga proteksyon pinaagi sa pagpukaw sa garbo ug pagpasigarbo sa sulod niya. Alang niini, siya nagpakita sa porma sa usa ka gamay nga batang itom—ug, uban sa peke nga pagka-mapainubuson, miingon kang San Antonio: 'Imong napildi ako,'—nga nagtuo nga, sa pag-angkon niya sa kadaogan para sa iyang kaugalingon, mapuno siya sa garbo ug busa mopukaw sa kasuko sa Dios, nga mao ang nitabang kaniya. Apan si San Antonio nangutana kaniya: 'Kinsa ka?' Mitubag siya: 'Ako ang espiritu sa pakighilawas, nga ang buluhaton mao ang pagpukaw sa kahilayan ug pagdala sa mga tawo ngadto sa makalupaong sala.' Nalimbong ko ang daghan nga nanumpa sa pagkamapinanggaon; gidala nako sa pagkahulog ang daghan, nga dugay nang gipakaubos ang ilang unod; apan pinaagi kanimo nabungkag ang tanan nakong bitag, nabali ang akong mga pana—ug ako napukan.' Unya si San Antonio, samtang nagpasalamat sa Dios, iyang Manluluwas, misinggit: 'Ang Ginoo

mao ang akong mananabang; motan-aw ako sa akong mga kaaway' (Salmo 117:7), ug unya, nga walay kahadlok nga nagtutok sa iyang kaaway, miingon siya: 'Gitugotan ko sa akong Dios nga makita ka nako sa itom nga dagway aron ipadayag ang kangitngit sa imong dautang tinguha—ug ingon usa ka batan-on aron ipadayag ang imong kawalay gahum. Busa, angay ka sa tanang pagdumot. Sa pagkadungog niini nga mga pulong, kana nga espiritu, daw gisunog sa kalayo, nilayas, ug wala na usab mipaduol sa bulahan nga si Antonio. Ang kadaogan batok sa mga pagbati nagdala sa usa ka tawo nga mas duol sa kawalay-pagbati; ug sa kadugayon nga ang kawalay-pagbati matukod, nagdala kini uban niini sa kalinaw sa hunahuna: ug kalinaw sa sulod, uban sa matam-is nga pagbati sa presensya sa Diyos nga gihatag sa pag-ampo ug paghunahuna sa Diyos, nagpukaw og espirituhanong kainit sa kasingkasing, nga, sa diha nga tigumon niini ang tanang gahum sa espiritu, kalag, ug lawas, magdala sa usa ka tawo paingon sa sulod, diin, sa diha nga makapuyo na, mobati siya og dili mapugngan nga panginahanglan nga mag-inusara uban sa usa ra ka Diyos. Kini nga dili mapugngan nga pagdani paingon sa Diyos mao ang ikaduhang hugna sa espirituhanong pag-uswag; ug niining hugnaa na miabot karon si San Antonio. Hangtud karon, kadaghanan sa iyang oras gigugol niya nga nag-inusara; apan ang iyang matitud-anong higala gikan sa baryo kanunay siyang mabisita, samtang siya mismo moadto usahay sa mga tigulang, usahay sa simbahan sa baryo alang sa mga banal nga serbisyo, labi na sa Liturhiya. Kining tanan gisunod sa usa ka matang sa pagkalibog, bisan pa unsa ka paningkamot sa pagputol niini. Ang espiritu ni San Antonio, nga napul-an na sa sulod, misugod sa pagpangayo og hingpit nga pag-inusara, aron dili na siya makakita o makadungog bisan unsa. Sama sa nahisgutan na, ang kalag moabot niini nga kahimtang sa kaugalingon niini, pinaagi sa diretso nga dalan sa askétismo; apan kini nga hinungdanong pagbalhin gipasasan ug gihatagan og hugot nga kusog sa pipila ka kusgan nga pagbati sa pagdumili sa kaugalingon. Usa ka kahigayunan alang sa ingon nga pagdani mitumaw kang San Antonio sa porma sa usa ka hayag nga pag-atake kaniya sa mga demonyo. Tungod kay nawala na nila ang abilidad nga molihok pinaagi sa hunahuna sa usa ka napino nga kalag, ang mga demonyo nagsugod sa paglihok gikan sa gawas; sila makita sa mata ug ipakita sa asketiko bisan unsa ang ilang gilauman nga makadaot kaniya o makapahuyang sa iyang maayong tinguha. – Apan gitugotan kini sa grasya sa Dios alang sa espirituhanong pagtubo sa asketiko, nga nagbukas kaniya sa dalan paingon sa mas hataas nga lebel ug, sa samang higayon, naghatag kaniya og usa ka katungod nga pagkahuman mag-ehersisyo og awtoridad batok mismo sa mga espiritong nagtuksar. Mao kini gayud ang nahitabo kang San Antonio. Ang labing hinungdanon nga higayon niining salaysay mao ang dihang si San Antonio, pagkahuman nga nabanhaw sa portiko sa simbahan sa baryo, ug hapit na dili makaginhawa, miingon sa iyang higala: 'Dalha ko pabalik sa akong hermitahan.' Kay pinaagi niini iyang gipadayag ang iyang pag-ila sa kamatayon alang sa kinabuhi, nga iyang giila sa iyang kaugalingon ingon nga nag-inusarang kinabuhi nga makapahimuot sa Dios. Kini katumbas na sa tinuod nga pagkamatay alang sa Ginoo: kay hingpit na ang iyang pagka-andam niini. Ang pagka-andam nga mamatay alang sa Ginoo ug aron Siya malipay usa ka makadaug nga armas: kay unsa pa kaha ang makatintal o makapahadlok sa usa ka tawo nga nagpanag-iyang niini? Gitan-aw kini nga sinugdanan sa pagpanamastamas ug tinubdan sa kusog sa tibuok panaw niini. Ang Ginoo ug Manluluwas—ang among Ehemplo sa Pagkawalay-kalimot—nakakita sa kamatayon sa Iyang atubangan sa tanang adlaw sa Iyang kinabuhi dinhi sa yuta, apan sa Hardin sa Getsemani, atol sa Iyang pakigbisog sa pag-ampo, sa katapusan napildi Niya kini pinaagi sa Iyang pagka-tawo; ang Iyang mga pag-antos ug kamatayon sa Krus nagtuman sa gisulti didto. Gisundan kini sa tulo ka adlaw nga pahulay, sa wala pa ang himayaong Pagkabanhaw. Ang tanang kalag nga mosunod sa mga tiil sa Ginoo naglakat niini nga dalan. Ang unang lakang niini mao ang pagdumili sa kaugalingon; apan bisan gamay pa ang sinugdanan niini, naglangkob kini og sukod sa pagka-andam alang sa kamatayon. Unya motubo ang pagdumili sa kaugalingon—ug ingon man usab ang pagka-andam; o mas tukma, kining pagka-andam mao gayud ang kinauyokan sa pagdumili sa kaugalingon. Ang bisan kinsa nga makaabot sa lebel sa pagka-andam nga gipanag-iyang sa Manluluwas sa tanaman, dali dayon mosaka sa espiritu paingon sa krus, ug unya makasinati og espirituhanong Sabado, nga gisundan sa espirituhanong pagkabanhaw sa himaya sa Ginoong Jesus. – Mao kini gayud ang nahuman karon sa espiritu ni San Antonio. Pinaagi sa pagsulti sa iyang amigo nga ayaw siya pagbalika sa maong lugar diin siya gilutos pag-ayo, gipakita niya nga ang iyang espiritu pareho sa espiritu sa Manluluwas sa dihang, human sa pag-ampo sa tanaman, Miingon Siya sa Iyang mga disipulo: *'Tawga ta; ania, ang magpanikas Kanako duol na!'* – Kini gisundan dayon sa iyang pag-atras ngadto sa hilit nga disyerto ug sa iyang duha ka pulo ka tuig nga pagpuyo didto sa hilom – sama sa iyang pagkrusipisyon ug pag-oberba sa Sabado – sa espiritu. Sa diha nga nakabawi pa lang si San Antonio gikan sa mga pag-antos nga gihimo sa mga demonyo, mibyahe siya paingon sa disyerto, duha o tulo ka adlaw nga biyahe gikan sa mga puy-anan, ug didto

gisirad-an niya ang iyang kaugalingon sa usa ka daan, gipabayaang templo, nga adunay balon nga puno sa tubig, samtang ang usa niyang higala nagahatag kaniya og pan matag unom ka bulan. Walay nakakita sa mga paningkamot ug katingalahang buhat nga iyang gi-antos dinhi, ni unsay nahitabo kaniya. Apan base sa kahimtang nga iyang gipakita sa dihang mibalik siya sa katawhan, makahukom kita nga kini ang panahon nga ang iyang espiritu gihulma sa Espiritu Santo. Dinhi, nahitabo ang susama nga butang sa mahitabo sa usa ka ulod sa dihang kini moputos sa kaugalingon ngadto sa usa ka kokon. Walay makakita unsay nahitabo niini niining panahona: mura'g nagpundo na kini. Apan, sa samang higayon, ang gahum sa kinaiyahan nga nagahatag kinabuhi naglihok sa sulod niini – ug sa takdang panahon, usa ka matahum, daghang kolor nga paruparo ang mogawas gikan sa krisalis. Ingon usab kini kang San Antonio. Walay nakakita sa nahitabo kaniya; apan ang Espiritu sa Dios, nga dili makita sa tanan, nga kadaghanan wala gani mailhi bisan ni San Antonio mismo, nagmugna sulod kaniya og usa ka bag-ong tawo, sa hulagway sa Usa nga nagmugna kaniya. Sa diha nga nahuman na ang panahon niining paglalang, gisugo siya nga mogawas aron mag-alagad sa mga matinud-anon. Ug siya mibiyahe, nga nagsul-ob sa nagkalain-laing mahigalaong gasa sa Espiritu Santo. Sama sa pagkabanhaw ni Kristo gikan sa mga patay sa himaya sa Amahan, ingon usab si San Antonio karon mibanhaw ngadto sa usa ka kinabuhi nga nabag-o sa Espiritu. Mao kini ang katapusan sa paghulma sa espiritu ni San Antonio. Ang tibuok niyang kinabuhi pagkahuman niini wala nay lain kondili ang pagbunga gikan sa gipugas atol sa unang duha ka yugto sa iyang kinabuhi. Kini ang ikatulong yugto, ang panahon sa iyang ministeryo alang sa kaayohan sa Simbahan – sama sa pagkasulti, ang iyang Apostolado. Kung unsa ka mabungahon ug ka lapad ang abot niining ministeryo, makita sa bisan kinsa gikan sa salaysay ni San Atanasio mahitungod sa iyang kinabuhi. Nagsilbi siya uban sa tanang gasa sa grasya. Ug unsang gasa man ang wala niya? – Anaa ang gasa sa paghimo og mga milagro, ang gasa sa awtoridad batok sa mga demonyo, sa mga pwersa sa kinaiyahan ug sa mga hayop, ang gasa sa pagsabot sa mga hunahuna, ang gasa sa pagtan-aw sa mga nahitabo sa layo, ang gasa sa mga pagpadayag ug mga panan-awon. Apan sa tanan niini nga mga gasa, ang labing mabungang ug lapad ang abot sa aplikasyon mao ang gasa sa pulong. – Ug kini ang iyang gigamit aron pag-alagad sa iyang mga igsoon nga mas ubos ang ranggo kaysa sa bisan unsang laing gasa. Nagsulat si San Atanasio nga gihatagan sa Dios si San Antonio og gamhanang pulong nga misulod sa kahiladman sa kasingkasing. Ug nakahambal siya uban sa ingon nga gahum alang sa kaayohan sa tanan, nga daghan sa mga maharlika – militar man o sibilyan, mga tawo nga dato kaayo – ang mibulag sa mga kabug-aton sa kalibutanong kinabuhi ug nahimong mga monghe. Ug sa tinuod, kinsa, nga miadto kaniya nga masubo, ang mibalik nga wala makakaplag og kahupayan? Kinsa, nga miadto kaniya nga nagahilak tungod sa mga minatay, ang wala dayon mihunong sa paghilak? Kinsa, nga miadto nga nasuko, ang wala ibalhin ang iyang kasuko ngadto sa pagkamaisog? Unsa nga monghe, nga nahulog sa katamaran, ang wala, pagkahuman sa pagbisita kaniya, nahimong masigasig ug lig-on pag-usab sa iyang mga paningkamot sa pag-awhag sa lawas? Unsa nga batan-on, sa pagtan-aw kang San Antonio ug sa pagtagad sa iyang mga pulong, ang wala mibulag sa mga kalibutanong kalipay ug nagsugod sa paghigugma sa pagkamalini? Pila kaha ka dalaga, nga adunay mga nobyo na, pinaagi lang sa pagtan-aw kang San Antonio gikan sa gilay-on, miapil sa han-ay sa mga nobya ni Cristo? Gikan niining testimonya, klaro nga wala itago ni San Antonio ang tinubdan sa iyang kinaadman nga gihatag sa Diyos. Sa tinuod, ang mga tawo miduol kaniya labi na aron maminaw, modawat sa pulong sa kamatuoran, ug makakaplag sa giya nga ilang gikinahanglan. Ug nagtudlo siya, nagasaway, ug nagadasig sa tanan, sumala sa ehemplo sa Apostol. Usahay, ang iyang mga pulong misabwag sama sa baha, sama sa mga gipreserbar ni San Atanasio sa iyang hagiograpiya; usahay usab, naghatag siya og mubo nga mga pamulong, sama sa iyang baynte ka mubo nga panultihon; apan kasagaran, gipugngan niya ang iyang kaugalingon sa mubo nga mga panultihon nga puno sa kahulugan ug gahum. Kining mga mubo nga pulong, nga daghan kaayo, gipasa dayon pinaagi sa sulti, nga nahimong, daw, usa ka buhing kodigo sa pag-ascetismo, ug sa ulahi giapil sa mga koleksyon sa hinumduman nga mga pulong sa mga Amahan. Usahay, misulat usab si San Antonio og mga sulat ngadto sa iyang espirituhanong mga anak, ang mga monghe sa nagkalain-laing monasteryo, diin iyang gihulagway ang kinatibuk-ang dagway sa kinabuhi ni Kristo Hesus o nagtanyag og giya sa espesipikong mga kahuyang sa mga igsoon. Ang tanan nga gikan sa baba ni San Antonio ug gisulat, ug ang tanan nga iyang gisulat, naghatag og daghang nutrisyon sa kalag nga nangita og pagtukod. Gawas sa taas nga diskurso nga anaa sa iyang hagiograpiya, duha ka pulo ka sulat ngadto sa mga monghe ang nakaabot kanato, 20 ka mubo nga traktado bahin sa mga hiyas ug dautang hiyas, 170 ka kapitulo bahin sa moral nga pamatasan, ang iyang Lagda para sa mga Monghe nga adunay duha ka apendiks, ug daghang mga panultihon ug mga sugilanon bahin kaniya—nga kanunay makapabuhay ug makapakat-on—nga nagkawalat sa nagkalain-laing mga buhat sa

mga patriyarka. Ang iyang mga sulat ug mga panultihon, nga gihubad sa Ruso, gipatik sa sayong mga tuig sa *Christian Reading* – ang mga kapitulo kabahin sa *Dobrotolyubie*, samtang ang mga aforismo ug mga sugilanon naglangkob sa unang bahin sa *Memorable Tales*. Sa orihinal, makita ug mabasa kini tanan sa *Patrologiae graecae*, vol. 40 – Migne, diin gikuha ang tanan nga giapil niining koleksyon. Ang mosunod gihalad dinhi alang sa pagtagad sa mga nalingaw sa ingon nga pagbasa:

1. Mga gipili gikan sa mga sulat ug mga pamulong. Ang mga punto 1–15 gikuha gikan sa *Kinabuhi ni San Antonio* ni San Atanasio. Ang mga instruksiyon 16–68 gikuha gikan sa mga sulat sa Santo Papa. Ang mga instruksiyon 69–82 gikuha gikan sa iyang 20 ka pamulong ngadto sa mga monghe.

2. 170 ka kapitulo sa maayong moral nga pamatasan.

3. Lagda sa Kinabuhi sa Eremita. Sa bolyum 40 sa *Patrologiae graecae* ni Migne, sa panid 1065, gipakita ang *Praecepta Antonii* sa 80 ka punto. Sunod niini mao ang iyang kaugalingong *Spiritualia documenta regulis adjuncta* ug *Admonitiones et documenta varia*, nga klarong mga dugang sa miaging lagda. Tungod kay pareho ra ang kinaiya sa tanang mga pulong nga anaa sa ilawom niining mga ulohan, sa sulod ug sa estilo, kini gipundok dinhi ug gihan-ay ubos sa piho nga mga ulohan, nga nagsunod sa natural nga dagan sa kinabuhi sa eremita, ubos sa titulo nga 'Ang Lagda sa Kinabuhi sa Eremita'.

4. Mga Pulong ni San Antonio nga Dako ug mga salaysay mahitungod kaniya. Daghang ingon ani nga mga pulong ug salaysay ang apil sa *Dosto-pami*. Mga sugilanon; apan gawas niini, aduna pay uban nga gikutlo sa maong ika-40 nga bolyum sa *Patr. graec.* ug sa among *Alphabetical Paterikon*; aduna pa usab uban nga gikutlo ni Cassian; ug aduna'y daghan sa nagkalain-laing artikulo sa mga koleksyon patristiko. Imbis nga ipresentar kini nga walay han-ay bisan asa kini makita, gipahimutang kini dinhi sa usa ka piho nga han-ay, susama sa miaging mga lagda. Ang seksyon nagsugod sa mga panultihon nga may kalabotan sa pagbiya sa kalibutan, nga nagmarka sa pagsugod sa asetikong kinabuhi, gisundan sa tanang uban pang mga panultihon ug mga sugilanon sumala sa han-ay sa kinabuhi sa eremita.

5. Mga pangutana gikan sa mga disipulo ug mga tubag sa tigulang mahitungod sa pipila ka mga panultihon ni San Antonio nga Dako.

Ang mga Panudlo ni San Antonio nga Dako.

1. Mga pagtulon-an sa kinabuhi sa Kristo, gikan sa iyang mga pulong sa hagiograpiya ni San Atanasio, gikan sa iyang 20 ka epistula ug 20 ka panultihon

1. Hinaut nga ang tanan, labaw sa tanan, mag-amgo nga, sa diha nga nagsugod na kita, dili kita mohunong o mawagtang ang kaisog sa atong mga paningkamot, ni moingon: 'Dugay na kaayo kita nga nagbuhat niini nga paningkamot'; apan, sama sa nagsugod pag-usab matag-adlaw, padakoon nato ang atong kadasig. Ang tibuok kinabuhi sa tawo mubo kaayo kon itandi sa umaabot nga mga kapanahonan, ug ang tanan natong gipanag-iya walay bili sa atubangan sa walay katapusang kinabuhi; busa, samtang dinhi sa kalibutan ang tanang butang ginabaligya sumala sa ilang bili, ug ang matag-usa magbinayloay og susama, ang saad sa walay katapusang kinabuhi napalit sa gamayng bili ra kaayo. Kay nasulat: *'Ang gidaghanon sa mga adlaw sa atong mga tuig pito ka pulo ka tuig; o, kon tungod sa kusog, walong pulo ka tuig; apan ang tanan niini paningkamot ug kasakit ra'* (Salmo 89:10). Busa, bisan pa magpadayon kita sa atong pakigbisog sulod sa walumpol, o bisan usa ka gatos ka tuig, dili kita maghari sulod sa panahon nga katumbas sa usa ka gatos ka tuig, apan imbis sa usa ka gatos ka tuig, maghari kita hangtod sa walay katapusan; labaw pa, human sa atong paningkamot dinhi sa yuta, aduna kitay saad nga ang atong panulondon dili dinhi sa yuta kondili sa langit; ug labaw pa – pagkahuman natong biyaan kining mortal nga lawas – makadawat kita og usa ka imortal nga lawas. Busa, ayaw kita pagkawalay kadasig, ni maghunahuna nga dugay na kita nag-antos (sa atong pakigbisog), o nga nakabuhat kita og bisan unsang dako nga butang; *'kay ang mga pag-antos niining panahona dili takos ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato'* (Roma 8:18).

2. Ingon usab, sa dihang atong tan-awon ang kalibutan, ayaw nato hunahuna nga atong gisalikway ang bisan unsang dako, kay kining tibuok kalibutan gamay ra kaayo itandi sa tibuok langit. Busa, bisan pa man nga kita mga ginoo sa tibuok kalibutan ug isalikway nato kini, bisan pa niana, walay makatupong gihapon sa gingharian sa langit. Kay sama sa usa ka tawo nga mibulag sa usa ka drachma nga tanso aron makakuha ug usa ka gatos ka drachma nga bulawan, mao usab ang usa nga agalon sa tibuok kalibutan nga mibulag niini: gamay ra ang iyang gibyaan, apan makadawat siya ug gatus ka pilo pa. Apan kon ang tibuok yuta dili patas

ang bili sa langit, nan ang usa ka tawo nga mobiya og pipila ka ikapulo, mura'g wala gyud siyay gibyaan. Bisan pa kon mobiya siya og balay ug daghang bulawan sa samang higayon, dili siya angay magpasigarbo o mawadaan og kadasig. Sa laing bahin, kinahanglan natong hunahunaon nga kon wala nato biyai (ang atong gipanag-iya) alang sa kaayo, sa tanang aspeto, sa diha nga kita mamatay, biyaan nato kini sama sa kanunay natong nabuhat—bisan pa sa mga tawo nga dili nato gustong biyaan kini, sama sa giingon usab ni Ecclesiastes (Eccl. 4:8). Ngano man, busa, nga dili nato kini biyaan alang sa kaayo, aron kita makapanunod sa gingharian (sa langit) ingon kabaylo?

3. Busa, tungod niini gayud, walay bisan kinsa kanato ang angay magtinguha sa pagpanag-iya og mga butang. Kay unsa may kapuslanan sa pagpanag-iya sa mga butang nga dili nato madala uban kanato? Ngano man nga mas maayo nga makab-ot nato ang mga butang nga madala nato, sama sa: pagka-maampingon, pagkamatarong, pagkabaw, kaisog, paghukom, gugma, kalooy, pagtuo kang Kristo, pagkamapailubon, ug pagkamahigalaon? Sa diha nga atong makab-ot kining mga (birtud), atong makaplagaan kini nga nagpaabot kanato didto, nga nag-andam ug puloy-anan dinhi sa yuta alang sa mga malumo.

4. Pasagdi nga ang tanan kumbinsihon ang ilang kaugalingon pinaagi sa ingon nga mga hunahuna nga dili maluya ang kasingkasing, labi na kon ilang masabtan nga sila mga alagad sa Ginoo ug obligado sa pagtrabaho para sa ilang Ginoo. Sama sa usa ka sulugoon nga dili mosugot nga moingon: 'Tungod kay nagtrabaho ko gahapon, dili na ko magtrabaho karon'—ug, sa pagkwenta sa panahon nga milabay (sa trabaho), dili siya mohunong (sa pagtrabaho) sa mga mosunod nga adlaw, apan matag adlaw, sama sa gisulat sa Ebanghelyo, nagpakita sa parehas nga kadasig aron malipay ang iyang agalon ug malikayan ang kalisdanan: busa magpadayon usab kita sa atong mga buhat uban sa pagkamapailubon matag adlaw, nga nasayud nga kon magpahuway kita bisan usa ka adlaw sa kawalay buhat, dili kita pasayloon tungod sa atong mga karaan nga paningkamot, kondili masuko Siya kanato tungod niining kawalay buhat. Ingon usab, nadungog nato sa Ezequiel (Ezek. 18:26): '*Kung ang matarong moliko gikan sa iyang pagkamatarong ug makasala ug mamatay, mamatay siya tungod sa sala nga iyang nabuhat.*' Ingon usab si Hudan, sa usa ka gabii, gipapas ang paningkamot sa tibuok panahon nga milabay.

5. Busa, sugdan nato ang atong mga buhat ug dili mawadan og kadasig. Kay ania ang Ginoo ingon nga atong tabang, sumala sa gisulat: '*Ang Dios naghiusa sa tanang butang alang sa kaayohan sa mga nagahigugma kaniya*' (Roma 8:28). Alang niini, aron dili kita mawadan og kadasig, maayo nga hinumduman nato ang mosunod nga panultihon sa Apostol: '*Namatay ako adlaw-adlaw*' (1 Cor. 15:31). Kay kon mabuhi kita nga daw mamatay kita matag-adlaw, dili kita makasala. Ang buot ipasabot niini mao kini: nga, matag adlaw sa pagmata nato, hunahunaon nato nga dili na nato masinati ang pag-abot sa gabii, ug usab, sa pag-andam nato sa pagkatulog, hunahunaon nato nga dili na kita mamata; kay, sa kinaiyahan, ang katapusan sa atong kinabuhi wala nato masayri, ug wala usab nato masayri kung unsang sukod ang gihatag sa Providensya niini matag adlaw. Kung atong dawaton kining panghunahuna ug mabuhi kita sa ingon niini matag adlaw, dili kita makasala, ni magka-gusto sa bisan unsa, ni masiga sa kasuko batok sa bisan kinsa, ni magtipig og bahandi para sa atong kaugalingon dinhi sa yuta; apan, ingon sa mga nagpaabot sa kamatayon matag adlaw, dili kita mahigugma sa kalibutan ug pasayloon nato ang tanan sa tanang butang; Sa bahin sa kahakog sa pagkuha og asawa, o bisan unsang hugaw nga kalipay, dili nato kini pasudlon sa atong sulod bisan sa usa ka gutlo—apan dayon kita molikay niini, sama sa usa ka butang nga maluya, nga magpabilin kanunay sa kahimtang sa '' (sama sa usa ka pakigbisog sa kamatayon) ug magpaabut sa Adlaw sa Paghukom. Kay ang lawom nga kahadlok ug pagkahadlok sa silot nagaguba sa katam-is sa kalipay ug nagabangon sa kalag nga hilig matumba.

6. Busa, human kita makasugod (sa buhat sa kaluwasan) ug nakasugod na sa dalan sa pagkamaayo, magpadayon kita paingon sa tumong, aron maabot nato kini (Fil. 3:14), ug ayaw pagtan-aw pagbalik bisan kinsa, sama sa asawa ni Lot, labi na kay miingon ang Ginoo: '*Walay bisan kinsa nga nagbutang sa iyang kamot sa arado ug motan-aw paatras ang angay sa gingharian sa langit*' (Lucas 9:62). Ang pagtan-aw paatras, bisan pa, nagpasabot lang sa pagbasol (sa pagbiya sa kalibutan) ug sa pag-usab sa pagpraktis sa kinaadman sa kalibutan.

7. Ayaw kahadlok sa dihang madungog nimo ang pulong nga "kaangayan," ug ayaw paglibog sa maong ngalan. Kay kini nga butang dili layo kanato, ni gawas kanato, kondili anaa sa sulod nato; ug kini anaa sa atong abot, basta gusto lang nato. Ang mga Griyego mibiyahe paingon sa lain nga yuta ug mitabok sa dagat aron magtuon sa mga siyensya; apan kita wala'y kinahanglan nga mibiyahe paingon sa lain nga yuta alang sa Gingharian sa Langit, ni motabok sa dagat alang sa kaangayan: kay gipahibalo kini sa Ginoo, nga miingon, '*Ang Gingharian sa Langit anaa sa sulod kaninyo*' (Lucas 17:21). Busa, ang tanan nga gikinahanglan alang sa

pagkamaayo mao nga atong kini tinguhaon, kay kini anaa man sa atong sulod ug nanubaw gikan kanato. Kay sa diha nga ang makatarunganong kalag naa sa iyang natural nga kahimtang, ang pagkamaayo anaa usab kanato sa samang higayon. Ang kalag naa sa iyang natural nga kahimtang kon kini magpabilin sama sa paglalang kaniya: ug kini gimugna nga hingpit kaayo ug matarong. Maong si Josue, sa dihang naghatag sa mga sugo, miingon sa katawhan: *'Ipahimutang ninyo ang inyong kasingkasing sa pag-alagad sa Ginoo, ang Dios sa Israel'* (Josue 24:23); ug si Juan: *'Andama ninyo ang dalan alang kaniya'* (Mateo 3:3). Ang kalag matarong kung ang iyang rason naa sa natural nga han-ay. Apan kung kini malisang gikan niini ug baluktoton ang han-ay nga gikinahanglan sa kinaiyahan, gitawag kini nga dautan sa kalag. Busa, dili kini lisod nga butang (kaangayan); kay kung magpabilin kita sa atong pagka-gama, naa kita sa matarong nga kahimtang; apan kung magpuyo kita og dautang tinguha, matarong kitang gitawag nga dautan. Kung kinahanglan pa nato kini nga hiyas kuhaon gikan sa gawas, sigurado gayud nga lisod kini; apan kung kini anaa sa atong sulod, paningkamotan lang nato nga bantayan ang atong kaugalingon batok sa dautang hunahuna ug panalipdan ang atong kalag para sa Ginoo, ingon usa ka panata nga nadawat nato gikan Kaniya, aron maila Niya kini nga Iyang binuhat, kay mao kini ang Iyang paghimo kaniya.

8. Maningkamot kita (batok sa atong kaugalingon) aron ang kasuko dili maghari kanato ug ang kahilambigit dili magdumala kanato; kay nasulat: *'Ang kasuko sa tawo nga matarong sa Dios dili magbunga sa buhat sa Dios.'* Ug: *'Ang kahilambigit, kon kini maburos, magbunga og sala; ug ang sala, kon kini motubo na pag-ayo, magbunga og kamatayon'* (Santiago 1:20, 15). Apan samtang nagkinabuhi kita sa ingon niini, magpabilin kitang matinud-anon nga magmatngon, ug, ingon sa gisulat: *'Ampinga pag-ayo ang imong kasingkasing'* (Hulagway 4:23). – Kay aduna kitay makalilisang ug maalamon kaayo nga mga kaaway, ang dautang mga demonyo.

9. Ug batok kanila kita nagpakigbisog, ingon sa giingon sa Balaang Apostol: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad, batok sa mga gahum niining kangitngit nga kalibutan, ug batok sa espirituhanong mga puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:12). Daghan kaayo sila sa hangin nga naglibot kanato, ug dili sila layo kanato. Aduna usab daghang kalainlain taliwala kanila. Apan ang paghisgot sa ilang kinaiyahan ug niining mga kalainan magkinahanglan og taas kaayo nga panahon, ug labaw pa, mas angay nga ang atong mga nakahataas ang maghisgot niini kaysa kanato. Alang kanato, bisan pa, aduna'y usa ka apurado nga panginahanglan, nga dili angay madugay, nga mailhan lamang ang ilang mga panukimuki batok kanato.

10. Una, busa, nasayud kita nga ang mga demonyo wala gimugna sa kahimtang nga naghatag kanila sa ilang ngalan. Kay ang Dios wala maghimo og bisan unsang dautan. Gibuhat usab sila nga maayo; apan tungod kay nahulog sila gikan sa langitnong kinaadman, ug karon naglibot-libot sa yuta, giilad nila ang mga Griyego pinaagi sa mga panag-an; ug, sa ilang pagpanukot kanato nga mga Kristohanon, ilang gipalihok ang tanan aron mapugngan ang atong pagsaka paingon sa langit, aron dili kita mosaka sa dapit diin sila nahulog. Busa, kinahanglan mag-ampo og daghan ug maningkamot, aron, pagdawat gikan sa Espiritu sa gasa sa *'pag-ila sa mga espiritu'* (1 Cor. 12:10), makahimo sa pag-ila bahin kanila kung kinsa ang mas gamay ang dautan ug kinsa ang mas grabe, unsang buluhaton ang giatiman sa matag-usa kanila, ug unsaon pagbungkag ug pagpahawa sa matag-usa kanila. Kay daghan sila og mga plano ug daghang malimbongong paagi sa panamastamas. – Nahibalo niini ang Bulahan nga Apostol ug ang iyang mga sumusunod, nga miingon: – *'Kay wala namo masabti ang iyang mga hunahuna'* (2 Cor. 2:11). – Kita usab kinahanglan mag-alerto sa usag usa bahin sa maong mga butang nga atong gisulayan nila. – Busa ako, nga nakasinati usab sa pipila ka bahin niini (ang ilang mga panukala), nagasulti kaninyo niini sama sa mga bata.

11. Sa diha nga makakita sila og bisan unsang Kristohanon—ug labi na gayud kon usa ka monghe—nga naningkamot ug nag-uswag, una sa tanan ilang paningkamotan nga ibutang ang mga tukso sa iyang agianan: ug ang ilang mga tukso mao ang dautang hunahuna. – Apan dili nato dapat kahadlukan kining ilang mga sugyot; kay pinaagi sa pag-ampo, pag-ayuno ug pagtuo sa Ginoo, dali ra kaayong mapukan ang mga kaaway. Bisan pa man, bisan pa mapukan sila, dili sila magpahulay, kondili dali ra usab sila mosulong pag-usab uban sa ilang kalimbong ug ka-astig. Kung dili nila madani ang kasingkasing pinaagi sa hayag nga hugaw nga mga tinguha, mosulong sila sa lain nga paagi, mao kini: magpatawag sila og lain-laing mga hulagway aron magpaila og kahadlok; alang niini nga katuyoan, magkuha sila og lain-laing mga porma ug magpakaaron-ingnon nga mga babaye, mga hayop, mga reptilya, mga higante ug kadaghanan sa mga mandirigma. Apan dili usab angay kahadlukan ang ingon nga mga hulagway; kay wala kini'y bili – ug kalit kini nga mawala sa diha nga mapanalipdan ang kaugalingon pinaagi sa pagtuo ug sa tanda sa krus. – Bisan pa niana, sila hambog ug

hingpit nga walay hiya. – Bisan pa man kon mapildi sila sa ingon ani nga paagi, mosulong gihapon sila sa lain nga pamaagi: – magporma sila nga mga manghuhula ug manghula unsay mahitabo sa pipila ka adlaw; magpakita usab sila nga halangdon, aron dili nila makadani bisan kinsa sa ilang hunahuna, o madani pa gani sila pinaagi sa ingon ani nga mga pagpakita. Apan ayaw nato sila paminawa ingon nga lahi sila kanato; ayaw nato sila tagda, bisan pa og dasigon nila kita sa pag-ampo, bisan pa og hisgutan nila ang pag-ayuno; apan tan-awa nato pag-ayo ang tumong sa atong pagka-asketa – ug ayaw kita pasagdan nila, nga nagbuhat sa tanan uban sa limbong. – Dili nato sila kahadlukan, bisan pa og daw mosulong sila kanato, bisan pa og hulgaon kita nila sa kamatayon; kay walay gahum sila, ug dili sila makabuhat og laing butang gawas sa paghulga.

12. Kinahanglan natong itutok ang tanan natong pag-atiman sa kalag imbis sa lawas, ug hatagan lang ang lawas og gamay nga panahon nga gikinahanglan; ang nahabilin kinahanglan natong itugyan labi na sa kalag ug pangitaon ang kaayohan niini, aron kini dili madala sa mga kalipay sa lawas, kondili mapailalom ang lawas niini. Mao kini ang gipasabot sa Manluluwas sa dihang miingon Siya: *'Ayaw kamo kabalaka sa inyong kinabuhi, unsa inyong kan-on, o sa inyong lawas, unsa inyong isuot'* (Mat. 6:25). – *'Ug ayaw kamo pagpangita unsa inyong kan-on o unsa inyong imnon; ni magpasigarbo. Kay kining tanan gipangita sa mga Hentil sa kalibutan; apan nahibalo ang inyong Amahan nga kinahanglan ninyo kini. Apan pangitaa una ang Iyang gingharian, ug idugang kaninyo kining tanan'* (Lucas 12:29–31).

13. Tuohi ang Ginoo ug higugmaa Siya; likayi ang hugaw nga mga hunahuna ug lamanong mga kalipay, ug ingon sa gisulat sa Mga Panultihon – *'ayaw pagpa-awhag sa kalipay sa tiyan'* (Mga Panultihon 24:15); likayi ang pagka-mapahitas-on, nag-ampo nga walay hunong; mag-awit og mga salmo sa dili pa matulog ug sa pagmata; tun-i ang mga sugo nga gihatag kanimo sa Kasulatan; hinumdumi ang mga buhat sa mga balaan, aron ang imong kalag, nga nagmatngon sa mga sugo, makapahimo sa kadasig sa mga balaan nga modelo niini. Pag-amping pag-ayo sa pagtuman sa instruksiyon sa mga Apostoles: *'Ayaw tugoti nga malubog ang adlaw samtang nasuko ka pa'* (Efe. 4:26)—ug hunahunaa nga kini gisulti sa kinatibuk-an mahitungod sa matag sugo, aron dili lang mosalop ang adlaw samtang nasuko ka, kondili usab samtang naa ka sa bisan unsang laing sala nato; kay maayo ug gikinahanglan nga dili kita hukman, dili sa adlaw tungod sa paglapas sa adlaw, ni sa bulan tungod sa sala sa gabii, ni bisan pa sa dautang hunahuna.

14. Aron malikayan kini, maayo nga maminaw ug tumanon ang pulong sa mga Apostoles: *'Susiha ninyo ang inyong kaugalingon'* (2 Cor. 13:5). Busa, kinahanglan nga adlaw-adlaw susihon sa matag-usa ang ilang mga binuhatan, sa adlaw ug sa gabii. Ug kon nakasala ang usa ka tawo, buhian niya ang pagpakasala; kon wala pa nakasala, dili siya magpasigarbo niini, kondili magpabilin siya sa pagkamaayo ug dili mosugot sa kapabayaang – dili niya hukman ang iyang silingan ni maghunahuna nga matarong siya, *'hangtud moabot ang Ginoo'* (1 Cor. 4:5), nga nagsusi sa natago. – Dili katingad-an nga bisan kita mismo wala mahibalo sa atong gibuhay. Apan, bisan pa nga wala kita makahibalo niini, ang Ginoo nakakita sa tanan. – Busa, biyaan nato ang paghukom sa Ginoo, magmaloloy-on kita sa usag usa, *'bataon nato ang karga sa usag usa'* (Gal. 6:2), ug ayaw kita pagka-istikto kaayo sa atong kaugalingon; ug kon diin kita kulang, paningkamotan nato nga pun-on kini.

15. Aron maprotektahan nato ang atong kaugalingon batok sa sala, obserbahan usab nato ang mosunod. Sugoti sa matag-usa kaninyo nga bantayan ug isulat ang inyong mga lihok ug sulod nga hunahuna, ingon nga buot ninyo kini ipaambit sa usag usa; ug masiguro kamo nga, tungod sa kaulaw nga maila, mihunong gayud kita sa pagpakasala ug bisan sa pagtipig og bisan unsang dautang hunahuna. Kay kinsa bay tawo, kon makasala, nga gustong makita kini sa uban? O kinsa, pagkasala niya, dili ba mas mopili nga mobakak aron lang matago ang sala? Ingon nga pinaagi sa pagbantayay kita maglikay sa pakighilawas, ingon usab, kon itala nato ang atong mga hunahuna nga tuyo nato nga ipaambit kini sa usag usa, mas sayon nato nga mapugngan ang atong kaugalingon batok sa hugaw nga mga hunahuna, tungod sa kahuya nga maila kita. – Busa, pasagdi nga ang pagsulat magsilbi nga mga mata sa atong mga kaigsuonan sa pagtuo, aron samtang nagsulat kita, mabati nato ang sama nga kaulaw sama sa pagbati nato kon gitan-aw kita sa uban, ug sa ingon dili kita magtago og bisan unsang dautang hunahuna. Kon atong disiplinahan ang atong kaugalingon sa ingon niini nga paagi, mapugngan nato ang atong lawas, mapahimuot nato ang Ginoo, ug matamay nato ang mga limbong sa kaaway.

16. Nagtuo ako nga ang grasya sa Espiritu Santo mas sayon nga ihatag sa mga tawo nga tibuok kasingkasing misugod niini nga paningkamot, ug nga nagpasiya sukad pa sa sinugdanan nga magbarug nga lig-on ug sa bisan unsang kahimtang dili mohatag og luna sa kaaway sa bisan unsang pakig-away hangtod mapildi nila siya. Apan ang Espiritu Santo, nga nagtawag kanila, una Niyang ginapasayon ang tanan alang kanila, aron ang ilang pagsulod sa pakigbisog sa paghinulsol mahimong usa ka malipayong kasinatian, ug

unya Iyang gipakita kanila ang dalan sa tibuok kamatuoran niini (uban sa tanang kalisod niini). – Sa pagtabang kanila sa tanang butang, Iyang gipasiugda kanila ang kinaiya sa mga buhat sa paghinulsol, ug nagtudlo kanila og mga utlanan ug usa ka ehemplo, alang sa lawas ug sa kalag, hangtod Iya silang madala sa hingpit nga pagbalik-loob ngadto sa Dios, ang ilang Magbubuhay. – Alang niini, kanunay Niya silang gihangyo nga disiplinahan ang ilang lawas ug kalag, aron, nga pareho nang balaan, pareho silang mahimong takus sa panulondon sa kinabuhi nga walay katapusan: (sa pagdisiplina) sa lawas – pinaagi sa kanunay nga pagpuasa, pagpaningkamot ug kanunay nga pagbantay; ug sa kalag – pinaagi sa espirituhanong mga ehersisyo ug pagkamaigmaton sa tanang buhat sa pag-alagad (ug pagsunod), nga gihimo pinaagi sa lawas. Kinahanglan maningkamot kita nga buhaton kini—nga mao, nga walay buhat nga pasagad, kondili ang tanan uban sa pagkamaigmaton ug kahadlok sa Dios—sa matag pisikal nga buluhaton nga atong gihimo, kon gusto nato nga kini mamunga.

17. Samtang ang penitente nag-ukol niini nga paningkamot, ang Espiritu sa Dios, nga nagtawag kaniya sa paghinulsol, nagahatag kaniya sa Iyang mga paglig-aw ug nagtudlo kaniya nga dili mobalik-balik ni magdikit sa bisan unsang butang niining kalibutan. – Alang niini, ablihan Niya ang mga mata sa kalag ug itugot Niya kini nga makakita sa katahum sa pagkabalaan nga nakab-ot pinaagi sa mga paningkamot sa paghinulsol; ug pinaagi niini, pagasigaon Niya sulod niini ang kadasig alang sa hingpit nga paghinlo sa kaugalingon kauban ang lawas, aron ang duha mahimong usa sa pagkabalaan. – Kay mao kini ang tumong sa magtutudlo nga paggiya sa Espiritu Santo: aron hingpit silang limpyohan ug ibalik sila sa orihinal nga kahimtang diin sila anaa sa wala pa ang Pagkahulog, pagtangtang gikan kanila sa tanan nga natandog sa kasina sa yawa, aron walay bisan unsang dautan ang mabilin sa sulod nila. – Unya ang lawas mosugot sa tanang sugo sa hunahuna, nga may awtoridad nga magdumala niini sa pagkaon ug pag-inom, sa pagkatulog ug sa matag laing lihok, kanunay nga makakat-on gikan sa Espiritu Santo, nga mosunod sa ehemplo ni San Pablo nga Apostol, *'pagpatay sa lawas ug pagpailawom niini'* (1 Cor. 9:27).

18. Dili na tinago nga adunay tulo ka matang sa makarunong nga lihok sa lawas. – Ang una mao ang natural nga lihok, nga anaa sa lawas, nga bisan pa niana, wala magbunga og bisan unsa (makasasalaon, nga bug-at sa konsensya) – kung walay pagtugot sa kalag, apan nagpabati lang nga kini anaa sa lawas, – Ang lain nga lihok sa lawas motumaw gikan sa sobra nga pagkaon ug pag-inom, sa dihang ang kainit sa dugo nga naporma niini mopukaw og panagbangi sulod sa lawas batok sa kalag ug magdani niini ngadto sa hugaw nga mga tinguha. – Mao nga miingon ang Apostol: *'Ayaw pagkahubog sa bino, kay diin adunay kalawayan.'* Ingon usab, gisugo sa Ginoo ang Iyang mga disipulo sa Ebanghelyo: *'Mag-amping kamo nga dili mabug-atan ang inyong mga kasingkasing sa pagkahakog sa pagkaon ug pagkahubog'* (Lucas 21:34). Ang ikatulong pagdani naggikan sa dautang espiritu nga, tungod sa pagka-inggit, gitintal ang mga tawo sa ingon niini nga paagi ug naningkamot nga *pahuyangon ang mga nagdedikar sa ilang kaugalingon sa pagkabalaan* (mao ang mga monghe), o aron *malimbongan ang mga gustong mosulod sa dalan sa pagkabalaan*. Ang ikatulong pagtuptop naggikan sa dautang espiritu, nga tungod sa pagpanukotuko, gitintal ang mga tawo sa ingon niini nga paagi ug naningkamot nga *pahuyangon kadtong nangita sa pagkabalaan* (mao ang mga monghe), o aron *malimbong kadtong gustong mosulod sa ganghaan sa pagkabalaan* (mao kadtong bag-o pa lang mosulod sa kinabuhi sa pagkamonghe).

19. Apan, kon ang usa ka tawo mag-andam sa iyang kaugalingon sa pagkamapailubon ug walay paglubad nga pagkamatind-anon sa mga sugo nga gikan sa Dios, nan ang Espiritu Santo magtudlo sa iyang hunahuna kung giunsa paghinlo sa iyang kalag ug lawas gikan sa ingon nga mga pagdani. Apan kon maluya ang iyang determinasyon ug tugotan ang iyang kaugalingon nga mahimong pasagad sa mga sugo ug pahimangno nga iyang nadungog, magsugod na ang dautang espiritu sa pagdaug kaniya, kuptan ang tibuok niyang lawas, ug hugawan siya sa ingon nga mga pagbati sa ingon ka dako nga sukod nga ang iyang nag-antos nga kalag dili na mahibalo asa paingon, dili na makakita, sa iyang pagkawalay paglaum, kung asa man gikan ang bisan unsang tabang; ug pagkahuman kini makabawi sa hustong paghuna-huna, mobalik sa kiliran sa mga sugo, ug, human dawaton ang ilang yugo (o maila ang kusog sa obligasyon), isumite ang kaugalingon sa Espiritu sa Dios, pun-on pag-usab kini sa usa ka makaluwas nga disposisyon. Didto kini makamatngon nga kinahanglan kini mangita og kalinaw sa Dios ra gayud, ug nga pinaagi lamang niini posible ang kalinaw alang niini.

20. Kinahanglan nga pag-uyon ug panag-uyon nga dalhon ang mga kaisog sa paghinulsol sa kalag ug sa lawas, nga naningkamot alang sa hingpit nga pagkabalaan. Ug sa dihang ang hunahuna mapasagdan sa grasya aron mosulod sa pakigbisog batok sa mga pagbati nga walay pagpakaluoy sa kaugalingon o

pagpalugway, kini mapuno sa mga pahimangno, giya, ug pagpalig-on sa Espiritu, pinaagi niini malampuson kini sa pagpahawa gikan sa kalag sa tanang hugaw nga mga hilig nga nagagikan sa mga kahakog sa kasingkasing. Kini nga Espiritu, sa diha nga maghiusa sa hunahuna (o sa espiritu sa tawo), tungod sa determinasyon nga hugot nga tumanon ang nailhang mga sugo, nagmando niini nga palagson gikan sa kalag ang tanang pagbati, ang mga nagagikan sa lawas ug ang mga kaugalingon niini nga naglungtad sa sulod niini nga dili magsalig sa lawas. Gitudloan kini kaniya sa pagdumala sa iyang lawas—gikan sa ulo hangtod sa tiil: ang iyang mga mata, aron kini makatan-aw uban sa pagkabalaan; ang iyang mga dalunggan, aron kini maminaw sa makapahupay ug dili malingaw sa panamastamas, tsismis, ug pag-insulto; – ang dila, nga mag-istorya lamang sa maayo, pagtimbang-timbang sa matag pulong, ug dili tugotan nga mosulod sa sinultian ang bisan unsang hugaw o pasyon; ang mga kamot, nga ang unang lihok niini alang lamang sa pag-ampo ug sa mga buhat sa kaluoy ug pagkamaabiabihon; tiyan nga gipugngan sa husto nga sukod sa pagkaon ug ilimnon, kuha lang sa gikinahanglan aron mapalig-on ang lawas, ug dili tugotan ang kahakog o kalapoy sa pagkaon nga molapas niini nga sukod; mga tiil nga mosubay sa matarong nga dalan ug molakaw sumala sa kabubuton sa Dios, nga nagtinguha sa pagbuhat sa mga maayong buhat. Sa ingon niini, ang lawas masanay sa matag matang sa pagkamaayo ug mausab, nga mosumite sa gahum sa Espiritu Santo, aron sa katapusan makig-ambit kini, sa pipila ka bahin, sa mga kinaiya sa espirituhanong lawas nga madawat niini sa pagkabanhaw sa mga matarong.

21. Ang kalag, sama sa nahisgutan na, adunay kaugalingong mga pagbati, nga mao ang: garbo, kasina, pagdumot, kasuko, kawad-on sa paglaum ug uban pang susama niini. Sa dihang ang kalag mosumiter sa iyang kaugalingon sa Dios uban sa tibuok niyang kusog, unya ang Labaw nga Maloloy-on nga Dios magahatag kaniya sa espiritu sa tinuod nga paghinulsol, ug magalimpyo kaniya gikan niining tanan nga mga pagbati, magatudlo kaniya nga dili kini sundon, ug magahatag kaniya og kusog aron mapildi kini ug magdaug batok sa mga kaaway nga walay hunong sa pagbutang og mga babag sa iyang agianan, naningkamot pinaagi sa mga tukso aron kuhaon pag-usab kini ngadto kanila. Ug kon magpabilin siyang matinud-anon sa iyang pagbag-o ug sa iyang andam nga pagsunod sa Balaang Espiritu, nga nagtudlo kaniya sa paghinulsol, nan ang maloloy-on nga Magbubuhat magmaloloy kaniya, tungod sa iyang mga paningkamot, nga gidala uban sa matag kalisud ug panginahanglan – sa taas nga pagpuasa, kanunay nga pagbantay, sa pagtudlo sa Pulong sa Dios, sa walay hunong nga pag-ampo, sa pagbiya sa tanang kalibutanong kalipay, sa pag-alagad sa tanan uban sa putli nga kasingkasing, sa pagpaubos ug pagka-impover sa espiritu—kung magpabilin siyang matinud-anon niini tanan, ang Labaw nga Mapinanggaon, sa Iyang maloloy-on nga pagtan-aw kaniya, luwason siya gikan sa tanang pagsulay ug kuhaon siya gikan sa kamot sa iyang mga kaaway pinaagi sa Iyang kalooy.

22. Ang Dios Amahan, sa Iyang pagkamaayo, *'wala maglutos'* (Roma 8:32) sa Iyang bugtong Anak, apan gihatag Siya aron maluwas kita gikan sa atong mga sala ug mga kadautan. Ug ang Anak sa Dios, sa pagpaubos Niya alang kanato, giayo kita Niya sa atong mga espirituhanong kakulian ug gitagana ang atong kaluwasan gikan sa atong mga sala, Busa, ako kamo naghangyo, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga kamo makahibalo ug kanunay kini hinumduman, kining dakong buhat sa Dios, nga ang Dios—ang Pulong—tungod kanato nahimong susama kanato sa tanang paagi, gawas sa sala. Busa, angay gayud nga ang mga gihatagan og pangatarungan masabtan kini sa maalamon nga paagi, nga naningkamot pag-ayo aron mahimong tinuod nga gawasnon (gikan sa sala) pinaagi sa gahum sa pag-abot sa Ginoo kanato. Ang mga nakapahimulos sa husto sa kini nga han-ay mao ang Iyang mga sulugoon. Apan kini nga kahimtang dili pa hingpit. Ang pagkahingpit magdala sa pagka-anak – ug mao ang pagkabalaan nga moabot sa takdang panahon. Busa, sa dihang ang atong Ginoong Jesu-Kristo, sa pagtan-aw nga ang Iyang mga disipulo nakab-ot na ang pagka-anak ug nakaila na Siya mismo, nga gitudloan sa Espiritu Santo, miingon kanila: *'Dili na tika tawgon nga mga ulipon, kondili mga higala ug igsoon, kay gisultihan ko kamo sa tanan nga akong nadungog gikan sa Amahan'* (Juan 15:15). Ug kadtong nakamatikod unsa na sila sa Kristo Jesus nagtaas sa ilang mga tingog, nga nagaingon: *'Kay wala kami makadawat sa espiritu sa pagkaulipon nga mobalik sa kahadlok, kondili sa espiritu sa pagka-anak, diin kita nagatuaw: "Abba, Amahan!"'* (Roma 8:15). Busa, kinsa man ang dili magpakita og hingpit ug matinud-anong pagkaandam sa pagbangon (gikan sa sala), pahibaloa siya nga ang pag-abot sa Ginoong Manluluwas mahimong alang sa iyang paghukom. Kay bisan pa sa sinugdanan, si Simeon misulti: *'Tan-awa, kini nga Bata gitakda alang sa pagkatumba ug pagbangon sa kadaghanan sa Israel, ug alang sa usa ka timaan nga pagasupakon'* (Lucas 2:34). Ug sa ulahi gipahayag sa mga Apostoles: *'Kay alang sa usa ka tawo kami mao ang baho sa kamatayon nga nagadala sa kamatayon, ug alang sa lain nga tawo mao ang baho sa kinabuhi nga nagadala sa kinabuhi'* (2 Cor. 2:16).

23. Dili na tinago kaninyo nga ang mga kaaway sa kamatuoran kanunay naningkamot sa paglaglag sa kamatuoran. Apan ang Dios, sukad pa sa sinugdanan sa kalibutan, kanunay Niyang gibisita ang Iyang binuhat, ug nagtudlo sa mga miduol sa ilang Magbubuhat sa tibuok nilang kasingkasing kon giunsa nila Siya pagpasidunggan. Apan sa dihang, tungod sa mga kahuyang sa unod ug sa dautang buot sa mga kaaway nga nakigbatok kanato, nawala ang kusog sa maayong tinguha sa kalag, ug ang mga tawo dili na gani makasabot sa angay unta kanila sumala sa ilang kaugalingong kinaiyahan ug katuyoan, labi na gayud nga maluwas sa mga sala aron mabalik sila sa ilang orihinal nga kahimtang: unya gipakita sa Dios kanila ang Iyang kaluoy ug gitun-an sila sa tinuod nga pagsimba sa Dios pinaagi sa gisulat nga Balaod. Sa dihang napakyas usab kini, ang Dios, sa pagtan-aw nga ang samad naglapnag ug nanginahanglan og hingpit nga pagtambal, nagpasiya sa pagpadala sa Iyang Bugtong Anak, nga Siya mao ang atong bugtong Mananambal.

24. Gidominar sa gugma kang Jesu-Cristo, samtang nagtan-aw ako sa atong panahon, makasinati ako sa kalit-kalit nga kalipay, paghinanakit ug paghilak. Daghan kaayo sa atong katawhan ang nagsul-ob sa bisti sa pagkamatinud-anon (ang monastikong bisti). Apan niini, pipila ra ang nagbuhat niini sa tibuok nilang kasingkasing ug giisip nga takus nga madawat ang kaluwasan nga gidala sa pag-abot sa Ginoong Jesu-Cristo. Ug kini mao ang mga tawo nga akong gikalipay. Ang uban, bisan pa, tungod kay ilang gisalikway ang gahum (sa ilang panata), naglihok sumala sa tinguha sa unod ug sa hilig sa ilang kaugalingong kasingkasing – nga mao ang hinungdan nga ang pag-abot sa Ginoo nahimong usa ka paghukom alang kanila. Ug kini mao ang mga tawo nga akong gikahilak. Sa katapusan, aduna pay uban nga, sa paghunahuna sa gitas-on sa panahon nga gikinahanglan sa ilang paningkamot, nawad-an og kadasig; tungod niini ilang gisalikway ang bisti sa pagkamatinud-anon ug nahimong, ingon sa pagkasulti, mga hilom. Kini mao ang mga tawo nga akong gahilak, kay ang pag-abot sa atong Ginoong Jesu-Cristo nahimong usa ka paghukom alang kanila.

25. Nag-ampo ako sa Dios sa tibuok nakong kusog alang kaninyo, nga Siya magdilaab sa inyong mga kasingkasing sa kalayo nga ang atong Ginoong Jesu-Cristo miabot aron dalhon sa yuta (Lucas 12:49), aron inyong matarong nga mapangulo ang inyong mga tinguha ug pagbati ug mailhan ang maayo gikan sa dautan.

26. Kung padayon nga mohuyop ang hangin, bisan kinsa nga marinero mahimong magpasigarbo sa iyang kaugalingon ug sa iyang kahanas; apan sa kalit nga pag-usab sa hangin lamang maila ang kahanas sa batid nga timonero.

27. Ang bisan kinsa nga mahadlok sa Ginoo ug magbantay sa Iyang mga sugo usa ka sulugoon sa Dios. Apan kining pagkaulipon, diin kita usab anaa, dili pagkaulipon sa sala, kondili pagkamatarong nga nagdala ngadto sa pagka-anak. Gipili sa atong Ginoo ang mga apostoles () ug gisaligan sila sa maayong balita sa Ebanghelyo. Ang mga sugo nga ilang gihatag kanato nagtukod alang kanato og usa ka himayaong pagkaulipon, aron atong mapailawom ang tanang atong mga pagbati ug matuman ang himayaong serbisyo sa pagkamaayo. Apan sa diha nga magkadool kita sa grasya, ang atong Ginoo nga si Jesu-Cristo mosulti kanato, sama sa Iyang gisulti sa Iyang mga Apostoles: *'Dili na tika tawgon nga mga sulugoon, kondili mga higala ug igsoon ko: kay ang tanan nga akong nadungog gikan sa akong Amahan, gisultihan ko kamo'* (Juan 15:15). Ang mga nakaduol sa grasya nakaila pinaagi sa kasinatian sa mga lihok sa Espiritu Santo ug nakasabot sa ilang kaugalingong espirituhanong kinaiya; ug sa pagkahibalo ug pagkasabot niini, misinggit sila, nga nagaingon: *'Kay wala kita makadawat sa espiritu sa pagkaulipon nga mobalik sa kahadlok, kondili sa espiritu sa pagka-anak nga lalaki, diin kita nagasinggit: "Abba, Amahan!"'* (Roma 8:15).

28. Ang Dios naggiya sa mga lihok sa tanan pinaagi sa Iyang grasya. Busa, ayaw pagkahuyang o pagkawalay paglaum, kondili paghilak kamo sa Dios adlaw ug gabii, nga naghangyo sa kaayo sa Dios Amahan nga magpadala kaninyo og tabang gikan sa kahitas-an, aron inyong mahibal-an unsaon paglihok. Ayaw tugoti nga *'matulog ang imong mga mata, ni matulog ang imong mga talawan'* (Salmo 131:4), kondili magpaningkamot kamo sa paghalad sa inyong kaugalingon ingon usa ka putli nga halad sa Dios, aron inyong makita Siya: kay kung walay pagkaputli, walay bisan kinsa nga makakita sa Dios (Hebreohanon 12:14), ingon sa giingon sa Apostol.

29. Ang tanang mga santo, kon makita nila nga kita tapulan ug pasagad, masubo sila, maghilak ug maglament; apan kon makita nila nga kita nagahimong matul-id ug nagatubo sa pagkahingpit, malipay sila, ug sa kalipay ug pagmalipayon daghan kanila ang walay hunong nga nag-ampo alang kanato ngadto sa Magbubuhat. Ug ang Ginoo dayon mapahupayon sa atong mga maayong buhat, ingon man sa mga pagpamatuod ug pag-ampo sa mga balaan, ug ihatag Niya kanato ang tanang matang sa mga gasa.

30. Kinsa ang dili, sa tibuok niyang kasingkasing, magbati og kasuko batok sa kinaiya sa materyal ug yutang unod, ug sa tanang lihok ug buhat niini—ug kinsa ang hunahuna dili matandog sa kasubo alang sa

Amahan sa tanan—dili makab-ot ang kaluwasan. Apan kinsa man ang buhaton kini, maluoy ang atong Ginoo sa ilang paningkamot ug ihatag kanila ang usa ka dili makita ug dili lawasnong kalayo, nga mopapas sa tanang pagbati sulod kanila ug hingpit nga maglimpyo sa ilang hunahuna. Unya ang Espiritu sa atong Ginoong Jesu-Cristo magpuyo sulod kanila ug magpabilin uban kanila, nga nagtudlo kanila sa pagsimba sa Amahan sumala sa angay. Apan samtang nagatugot kita sa materyal nga unod, magpabilin kita nga mga kaaway sa Dios ug sa Iyang mga anghel ug sa tanang mga balaan. Busa, ako kamo pag-ampo sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo: ayaw pagpasagad sa inyong kinabuhi ug sa inyong kaluwasan, ug ayaw tugoti kining malabay nga higayon nga kawaton kaninyo ang walay katapusan nga kahangturan, ni kining unodnong lawas nga kuhaan kaninyo ang gingharian sa kahayag, nga walay utlanan ug dili masukod. Sa tinuod, ang akong kalag nabalaka ug ang akong espiritu manhid sa hunahuna nga, samtang gihatagan kita og kagawasan sa pagpili ug pagbuhat sa mga buhat sa mga balaan, tungod kay kita, hubog sa mga kahiligon sama sa hubog sa bino, nagdumili sa pag-alsa sa atong hunahuna paingon sa kahitas-an aron pangitaon ang mas halangdong himaya; nagdumili kita sa pag-alig sa mga buhat sa mga balaan o sa pagsunod sa ilang mga tiil, aron, sa diha nga mahimong mga manununod sa ilang mga buhat, makadawat kita uban kanila sa walay katapusang panulondon.

31. Gitagaan kamo og daghang panalangin, tungod kay nadawat ninyo ang grasya nga nagpuyo sa inyong sulod. Apan, kinahanglan kamo magpaningkamot pag-ayo alang Kaniya nga mao ang *'Kabuntagon gikan sa kahitas-an' nga 'nibisita'* kaninyo (Lucas 1:78), aron kamo mahimong balaan ug walay kapintasan nga halad alang Kaniya. Nasayud kita kung giunsa sa atong kinaiyahan pagkahulog gikan sa kahitas-an ngadto sa kalalum sa pagka-mapahiubos ug kakabus, ug giunsa sa maloloy-on nga Dios pagbisita niini pinaagi sa Iyang mga balaod sa kamot ni Moises ug sa ubang mga Propeta; apan sa bag-ohay lang nga mga panahon gibuhat Niya kini pinaagi sa Iyang Bugtong Anak, Nga mao ang labaw nga Ulo sa atong mga labawng pari, ug ang atong tinuod nga Mananambal, ang Usa ra nga makahimo sa pagtambal sa atong mga kakulian, ug Nga nagsul-ob sa atong unod ug naghatag sa Ijibug alang kanato ug sa atong mga sala; pinaagi sa Iyang kamatayon kita maluwas. Busa hunahunaa ug susiha pag-ayo ang mga sugo sa atong Magbubuhat ug ang Iyang pagbisita kanato, sa atong gawasnon ug sulodnong pagkatawo, pagkahuman kita, bisan kaniadto makatarunganon, nahimong dili makatarunganon tungod sa atong pagpanuko ngadto sa kabubut-on sa kaaway, ang dautan, ang amahan sa bakak.

32. Unsa kadaghan ka daghang libo-libo nga dautang demonyo, ug unsa kadaghan nga dili mabilang ang matang sa ilang mga limbong! Bisan pa sa ilang pagkakita nga kita, nga nakaila na sa atong mga kahuyang ug sa atong kaulaw, karon naningkamot na sa paglikay sa dautang mga buhat nga ilang giagda kanato, ug dili na maminaw sa dautang mga tambag nga ilang gipangtanom sa atong hunahuna—wala gihapon sila mohunong, apan gisugdan nila ang ilang buhat uban sa desperadong kusog, kay nahibalo sila nga ang ilang kapalaran giselyohan na nga dili na mausab ug ang ilang panulondon mao ang impyerno, tungod sa ilang grabeng dautan ug pagdumot (sa Dios). Hinaut nga ablihan sa Ginoo ang mga mata sa inyong kasingkasing, aron makita ninyo kung unsa ka daghan ang mga panukso sa mga demonyo ug kung unsa kadako ang dautan nga ilang ginabuhat kanato matag adlaw – ug hinaut nga hatagan kamo Niya og kasingkasing nga mapagmatngon ug espiritu sa pag-ila, aron mahanyag ninyo ang inyong kaugalingon ingon nga buhing halad nga walay kapintasan ngadto sa Dios, nga magbantay kanunay batok sa pagpanuko sa mga demonyo ug sa ilang dautang tambag, ang ilang tinago nga mga plano ug natabonan nga dautang buot, ang ilang limbong nga mga bakak ug mapang-insulto nga mga hunahuna, ang ilang pino nga mga sugyot nga ilang gipangtanum sa atong kasingkasing matag adlaw, ang kasuko ug panamastamas nga ilang ginadasig kanato, aron kita magpanamastamasay samtang ginapangatarungan lamang ang atong kaugalingon, samtang ginakondena ang uban aron sila magpasipala sa usag usa, o, sa malumo nga paglitok, nagatago og kapait sa atong kasingkasing, aron sila makakondena sa panagway sa ilang isigkatawo samtang nagatago og mananap sa sulod nila, aron sila mag-away sa ilang kaugalingon ug supakon ang usag usa, sa tinguha nga matuman ang ilang kaugalingong gusto ug magpakita nga sila ang labing matarong. Ang bisan kinsa nga malingaw sa makasasala nga mga hunahuna matumba sa iyang kaugalingon kon malingaw siya (mosimpatya) sa gipangtanum sa iyang mga kaaway, ug kon paningkamotan niya nga ipangatarungan ang iyang kaugalingon pinaagi lamang sa mga lihok sa gawas, samtang sa sulod siya nahimong puloy-anan sa usa ka dautang espiritu nga nagtudlo kaniya sa tanang matang sa kadautan. Ang lawas sa ingon nga tawo mapuno sa makauwaw nga kaulaw – kay kinsa man ang ingon niini, mapildi siya sa demonyong mga pagbati, nga wala niya gipahawa sa iyang kaugalingon. Ang mga demonyo dili makita nga mga lawas; apan kita mahimong mga lawas para kanila kung ang atong mga

kalag modawat og ngitngit nga mga hunahuna gikan kanila; kay sa pagdawat nato niining mga hunahuna, nadawat nato ang mga demonyo mismo, ug ginapakita nato sila sa lawas.

33. Ang makatarunganon ug imortal nga kinaiyahan natago sa sulod sa atong mortal nga lawas aron, niini ug pinaagi niini, ipadayag niini ang iyang mga buhat. Busa, pagkahuman nimong himuon kining lawas nga halaran sa insenso, ihalad niini ang tanan nimong hunahuna ug ang imong dautang tambag, ug, sa pagbutang niini sa atubangan sa nawong sa Ginoo, itaas ninyo ang inyong kaugalingon ngadto Kaniya uban sa kasingkasing ug hunahuna, naghangyo Kaniya nga ipanaug Niya kaninyo gikan sa kahitas-an ang Iyang dili-materyal nga kalayo, nga magasunog sa tanan nga naa sa ibabaw niining halaran ug magalimpyo niini. Ug ang imong mga kaaway, ang mga pari ni Baal, mangurog ug mapukan sa imong kamot, sama sa nahitabo sa kamot ni Elias nga Propeta (1 Mga Hari 18:25 ug mosunod). Unya makakita ka ug usa ka tawo nga mogawas gikan sa Balaan nga tubig, nga magpahinabo sa pag-ulan sa espirituwal nga grasya kanimo—mao ang pagwisik sa Espiritu sa Mapanamkon.

34. Ang Yawa, nga nahulog gikan sa iyang langitnong ranggo tungod sa garbo, walay hunong nga naningkamot nga madala sa pagkaguba ang tanan nga tibuok kasingkasing nga nagtinguha nga moduol sa Ginoo—pinaagi sa parehas nga paagi nga siya mismo nahulog, mao kana, pinaagi sa garbo ug gugma sa walay pulos nga himaya. Pinaagi niini nga mga paagi ginasalakay kita sa mga demonyo; pinaagi niini ug sa uban pang susamang paagi naningkamot sila nga iliso kita gikan sa Dios. Labaw pa, kay nahibalo sila nga ang nagahigugma sa iyang igsoon nagahigugma usab sa Dios, ginapangitan nila sa atong kasingkasing ang pagdumot sa usag usa – hangtod nga ang uban dili na gani makasabar nga motan-aw sa ilang igsoon, o makig-istorya kaniya. Daghang tinuod nga bantugang mga tawo ang nagbuhat og mga buhat sa pagkamaayo, apan tungod sa ilang kaugalingong kakulang sa pagsabot, gipahugno nila ang ilang kaugalingon. Dili na katingalahan kung mahitabo kini usab sa inyong taliwala, kung, pananglitan, tungod kay nangabugnaw na kamo sa pagbuhat og maayong buhat, maghunahuna kamo nga anaa na kaninyo ang pagkamaayo. Kay nahulog na kamo niining demonyohang pag-antos (pagpasigarbo), nga nagtuo nga duol kamo sa Dios ug nagpuyo sa kahayag, samtang sa tinuod anaa kamo sa kangitngit. Unsa may nakapukaw sa atong Ginoong Jesu-Cristo nga tangtangan ang Iyang mga bado, hikapon ang Iyang hawak og tuwalya, ug, pagkahuman nga nagbubo Siya og tubig sa usa ka lababo (Juan 13:4 ff.), hugasan ang mga tiil sa mga naa sa Iyang ilawom, kon dili aron tudloan kita sa pagpaubos? Oo—Gipakita Niya kini kanato isip usa ka ehemplo pinaagi sa Iyang gibuhat niadto. Ug sa tinuod, ang tanan nga gustong madawat sa unang han-ay makab-ot kini pinaagi lamang sa pagpaubos; kay sa sinugdanan, usa ka espiritu sa garbo ang nagpahulog kaniya gikan sa langit. Busa, gawas kon ang usa ka tawo adunay labing dako nga pagpaubos—pagpaubos sa tibuok niyang kasingkasing, tibuok niyang hunahuna, tibuok niyang espiritu, tibuok niyang kalag ug lawas—dili siya makapanunod sa Gingharian sa Dios.

35. Kung tinuod gayud nga gusto nato nga moduol sa atong Magbubuhay, kinahanglan maningkamot kita nga luwason ang atong mga kalag gikan sa mga pagka-ugali, subay sa espirituhanong balaod. Kay tungod sa atong dautang mga buhat, sa atong pagpadayon sa mga pagka-ugali, ug sa kadaghan sa mga tukso sa yawa, nanghuyang ang atong panghunahuna, ug nawala na ang maayong mga huna-huna sa atong kalag; dili na nato makita ang kaanyag (ug mga hangyo) sa atong espirituhanong kinaiyahan, tungod sa mga pagbati nga atong nahulog; ug walay kaluwasan alang kanato gikan sa bisan kinsa gawas sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ingon sa gisulat ni Apostol Pablo: *'Kay ingon nga sa Adan nangamatay ang tanan, ingon usab sa Kristo pagabuhi ang tanan'* (1 Cor. 15:22). Ang atong Ginoo nga si Jesu-Kristo mao ang kinabuhi sa tanang makatarungang binuhay, nga gimugna sa Iyang hulagway.

36. Ginganlan kita sa ngalan sa mga balaan ug gisul-oban kita sa ilang mga bisti, nga among ikapasigarbo sa atubangan sa mga dili motuo; apan kulang kita sa kadasig nga sundon ang ilang mga buhat. Nahadlok ko nga ang mga pulong sa Apostol mahimong magamit kanato: *'nga adunay porma sa pagkamatoood sa pagtuo, apan nagalikay sa gahum niini'* (2 Tim. 3:5). Hinaut nga itugot sa Ginoo nga masabtan ninyo kung unsa gayud ang kinabuhi nga inyong giangkon, aron, pinaagi sa paglihok subay sa espiritu niini, kamo mahimong takus sa pagdawat sa dili makita nga panulondon; sa pagbuhat, sa among makakaya, sa among mga buhat subay sa kabubut-on sa Ginoo—mao kini ang angay namong buhaton! Kay kini anaa sa among kinaiyahan, ug walay lain ang angay pangayoon sa among pagkamaayo. – Ang bisan kinsa nga nag-alagad sa Dios ug nangita kaniya sa tibuok niyang kasingkasing naglihok subay sa iyang kinaiyahan; apan ang bisan kinsa nga makasala angay silotan ug pun-an, kay kini dili angay sa iyang kinaiyahan.

37. Sukad pa nga ang akong Ginoo, pinaagi sa Iyang grasya, nagpukaw sa akong hunahuna gikan sa katulogon sa kamatayon, sobra ka daghan ang akong paghilak ug dili matugkad ang akong paghungihong. Nangutana ko sa akong kaugalingon: unsa man ang atong ikahatag sa Ginoo ingon baylo sa tanan nga Iyang gihimo alang kanato? Gisugo Niya ang Iyang mga anghel nga mag-alagad kanato, ang mga propeta nga magpanagna, , ug ang mga Apostoles nga magwali sa Ebanghelyo. Apan labaw sa tanan niini, gipadala Niya ang Iyang Bugtong Anak alang sa atong kaluwasan. Busa, pasiga ta sa atong kasingkasing sa kahadlok sa Dios. Hibal-i nga si Juan nga Maminyo ug Mananambayayong nagbunyag sa tubig alang sa paghinulsol, isip pag-andam sa bunyag sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga nagbunyag sa Espiritu Santo ug sa kalayo—mao kini ang kalayo sa kaisog alang sa mga maayong buhat. Busa, ipakita nato ang masigasigong pagkaandam sa paghinlo sa atong kaugalingon sa lawas ug espiritu, ug, human natong madawat ang bunyag sa atong Ginoong Jesu-Kristo, magpakamasigasig kita sa pagbuhat sa maayong mga buhat, aron atong mahanyag ang atong kaugalingon kaniya ingon usa ka malipayong halad. Ang Espiritu sa Maghupay, nga nadawat sa bunyag, nagahatag kanato og kusog sa paglihok sa balaan nga paagi, aron Iya kitang ibalik sa atong kaniadto nga himayaong kahimtang ug himuon kitang takus sa pagdawat sa usa ka walay katapusang panulondon. Hibal-i nga ang mga nabunyagan kang Cristo gisul-oban kang Cristo, ingon sa giingon sa Apostol (Gal. 3, 27, 28) – pinaagi sa pagdawat sa grasya sa Espiritu Santo. Labaw pa, ulipon man o gawasnon, lalaki o babaye, sa diha nga madawat nila kini nga grasya, kining mga pisikal nga kalainan dayon mawala ang gahum niini kanila. Ug ang Espiritu Santo, samtang nahimong panalipod sa ilang panulondon sa walay katapusang gingharian sa langit, nagtudlo kanila kon giunsa nila pagsimba sa Amahan sa espiritu ug sa kamatuoran (Juan 4:23).

38. Nag-ampo ako alang kaninyo, aron kamo usab makadawat sa dakong Espiritu sa kalayo nga akong nadawat. Kung gusto ninyo nga madawat Siya aron Siya magpuyo sa inyong sulod, una, ihalad ang inyong pisikal nga paningkamot ug pagpaubos sa kasingkasing, ug sa pagtaas sa inyong hunahuna ngadto sa langit adlaw ug gabii, pangitaa kini nga nagdilaab nga Espiritu uban sa matarong nga kasingkasing – ug ihatag Siya kaninyo; sa ingon niini nadawat Siya ni Elias nga Tishbita ug ni Eliseo, kauban sa ubang mga propeta. Ang bisan kinsa nga mag-amuma sa iyang kaugalingon pinaagi niining disiplina (ang mga buhat nga gihulagway) pagahatagan niining Espiritu hangtod sa kahangturan. Padayon sa pag-ampo uban sa mainitong paghangyo gikan sa kalawom sa inyong mga kasingkasing – ug kini ihatag kaninyo. Kay ang Espiritu nagpuyo sa matarong nga kasingkasing. Ug sa diha nga madawat Siya, Ipadayag Niya kaninyo ang labing hataas nga mga misteryo; Palayoon Niya kaninyo ang kahadlok sa mga tawo ug sa mga hayop – ug magbaton kamo og langitnong kalipay adlaw ug gabii; ug anaa kamo niining lawasa sama sa mga anaa na sa (langitnong) gingharian.

39. Kung ang usa ka tawo gustong makab-ot ang gugma sa Dios, kinahanglan adunay siya kahadlok sa Dios; ug kini nga kahadlok magmugna og paghilak, ug ang paghilak magmugna og kaisog. Sa diha nga motubo na kini tanan sa kalag, magsugod kini og bunga sa tanang butang. Ug ang Dios, sa pagtan-aw Niya niining matahum nga mga bunga sa kalag, ginadani Niya kini ngadto Kaniya, sama sa humot sa pinili nga insenso; Nagalipay Siya niini uban sa mga Anghel sa tanang panahon, ginapuno kini sa kalipay, ug ginabantayan kini sa tanang agianan niini, aron kini makalab-ot sa luwas nga paagi sa iyang dapit sa pahulay. Unya, dili siya atakehon sa yawa, kay makita niya ang Labaw nga Manan-awon nga naglibot kaniya; sa tinuod, mahadlok pa gani siya nga moduol kaniya tungod niining dakong gahum. Kuhaa kamo kining gahum alang sa inyong kaugalingon, aron mahadlok kamo sa mga demonyo, aron ang mga paningkamot nga inyong buhaton mahimong mas sayon alang kaninyo, ug aron ang Balaan mahimong matam-is kaninyo. Kini nga katam-is sa gugma sa Diyos labi pang tam-is kaysa sa putyukan. Daghan sa mga monghe ug birhen nga nagpuyo sa mga komunidad, nga wala gyud matilawan bisan gamay kini nga katam-is sa gugma sa Diyos, ug wala makadawat sa gahum sa Diyos, nagtuo nga ila na kini; apan tungod kay wala gyud sila naningkamot aron makab-ot kini, wala kini gihatag sa Dios kanila. Kinsa man ang maningkamot nga makab-ot kini, makab-ot gayud kini pinaagi sa grasya sa Dios; kay sa Dios, walay pagpabor. Kung ang usa ka tawo, nga naghandum nga matag-ya sa sulod niya ang kahayag sa Dios ug ang Iyang gahum, magdumot sa mga panginsulto niining kalibutan ingon man sa mga dungog niini, magdumot sa tanan nga kalibutanon ug sa kahupayan sa lawas, ug limpyohan ang iyang kasingkasing gikan sa tanang dautang hunahuna, nga walay hunong nga naghalad sa Dios og pag-ayuno ug mga luha sa adlaw ug gabii, ingon man sa mga putli nga pag-ampo, nan, ang Dios magahatag kanila niining gahum. Paninguha nga makab-ot ang ingon nga kusog – ug imong buhaton ang tanan nimong buhat nga malinaw ug sayon, makab-ot nimo ang dakong kaisog sa atubangan sa Dios, ug Iya kang tumanon sa tanan nimong hangyo.

40. Paminawon sa Dios ang mga nagahigugma kaniya ug nangita kaniya sa tibuok nilang kasingkasing, ug tumanon niya ang tanan nilang hangyo. Apan dili Niya paminawon ang mga pag-ampo sa mga tawo nga dili moduol Niya sa tibuok nilang kasingkasing, kondili duha ang ilang hunahuna, ug bisan unsa pa ang ilang buhaton, ginabuhat lang nila kini aron makadaug og himaya ug pagdayeg sa tawo; hinuon, nasuko Siya kanila, kay ang ilang mga buhat alang lamang sa pagpanghambog. Ug natuman kanila ang mga pulong sa Salmo nga nagaingon: *'Gipanglapas sa Dios ang mga bukog sa mga nangita sa pagpalipay sa tawo'* (Salmo 52:6). Busa, ang gahum sa Dios dili molihok kanila—kay wala silay lig-on nga kasingkasing sa tanang buhat nga ilang gihimo. Wala usab sila makaila sa langitnong katam-is, sa kalinaw ug kalipay niini. Daghan sa atong taliwala ang wala makadawat sa gahum nga nagahatag ug katam-is sa kalag, nagapuno niini adlaw-adlaw sa nagkadako nga kalipay ug kalipay, ug nagasiga sa sulod niini ug banal nga kainit. Nalimbong sila sa dautang espiritu, tungod kay ginabuhat nila ang ilang mga buhat aron lang ipakita sa uban. Sa inyong bahin, human ninyo idala ang bunga sa inyong paningkamot sa atubangan sa Ginoo, paningkamota nga molikay sa espiritu sa kahambog, ug pakig-away kanunay batok niini, aron dawaton sa Ginoo ang mga bunga nga inyong gidala sa Iyang atubangan ug ihatag kaninyo ang kusog nga gihatag sa Iyang mga pinili. Ayaw hunong sa pagbatok niining dautang espiritu; kay kon ang usa ka tawo mosugod sa pagbuhat og maayong mga buhat ug sa usa ka mahimayaong paningkamot, mosulod dayon usab kini nga espiritu, aron makigbahin niini o aron hingpit siyang paliklon gikan sa ingon nga mga paningkamot. Dili kini makasabar sa bisan kinsa nga nagbuhat sa matarong, ug mosupak sa tanan nga gustong matinud-anon sa Ginoo. Gipugngan niya ang kadaghanan nga makab-ot gayud ang pagkamaayo, samtang sa uban iyang gisamokan ang ilang mga buhat ug gilaglag ang ilang mga bunga, nagtudlo kanila sa pagpraktis sa pagkamaayo ug pagbuhat og mga buhat sa kalooy samtang gisagolan kini og garbo. Nagtuo ang mga tawo nga ang ingon nga mga indibidwal napalambo niini nga mga bunga, apan sa tinuod wala gyud silay bisan usa – sama sila sa usa ka igos nga kahoy nga, kung tan-awon gikan sa gilay-on, gihunahuna nga nagbunga og daghang tam-is nga bunga; apan sa pagduol, wala'y makita niini. Gipalaya sila sa Dios kay wala Siya makakita og maayong bunga kanila, ug dili lang Siya nagwagtang sa dili matupngan nga katam-is sa Iyang pagka-Divino. Apan kamo, nga misugod niini nga paningkamot, paningkamoti nga supakon ang espiritu sa pagkamapahitas-on—atubangon kini ug daoga kini. Moabot ang gahum sa Dios, magdala kaninyo og tabang ug magpuyo uban kaninyo, ug sa tanang panahon kini magahatag kaninyo og kadasig ug kainit, nga labaw pa sa bisan unsang butang. Kung kinsa kaninyo ang makamatikod nga wala siya'y gihatagan niining kainita, paningkamoti nga pangitaon kini – ug kini moabot sa kaniya nga nangita niini. Sama kini sa kalayo nga kon gusto sa mga tawo nga magbukal ang gamay nga lana niini, ilang hanginan hangtud kini mosiga; ug sa diha nga mosiga na kini, kini mogamit sa kaugalingong kusog ug mobukal, mosaka paingon sa taas ug mosunog. Sa samang paagi, kon makita ninyo nga ang inyong mga kalag nangabugnaw tungod sa pagpasagad ug katamaran, padali sa pagpasiga pag-usab niini pinaagi sa paghilak alang niini. Walay duhaduha, kana nga kalayo moanha ug maghiusa sa inyong mga kalag – ug kadtong nakab-ot niini mapuno sa mga maayong buhat. Kuhaa si David nga pananglitan – sa dihang nabantayan niya nga ang iyang kalag nahimong bug-at ug tugnaw, miingon siya: *'Gihinumduman ko ang mga adlaw sa una; nagpamalandong ko sa tanang buhat Nimo; gipamalandong ko ang mga buhat sa Imong kamot. Gipataas ko ang akong mga kamot kanimo, ug ang akong kalag, sama sa uga nga yuta, naghandum kanimo'* (Salmo 142:5, 6). Makita nimo, sa dihang nangabug-at ang kasingkasing ni David, siya nabalaka kaayo niini hangtod nga napasiga pag-usab ang kalayo sa iyang kasingkasing, hangtod nga siya misinggit: *'Andam na ang akong kasingkasing, O Dios; andam na ang akong kasingkasing'* (Salmo 107:2). Ug nabalik siya sa iyang unang kahimtang pinaagi niining kanunay nga pag-atiman ug kabalaka. Buhata usab kini, ug unta magkahiusa kamo sa pag-andam sa inyong mga kasingkasing, uban sa tabang sa langitnong kahayag ug kalayo.

41. Pag-ampo nga hatagan ka sa Diyos og grasya aron makita ug masabtan nimo ang tanang butang nga klaro, aron matarong nimo nga maila kung unsa ang maayo ug unsa ang dautan. Nasulat sa Epistola sa Apostol Pablo nga *'ang lig-on nga pagkaon para sa mga hamtong'* (Heb. 5:14). Sila gayud mao kadtong, pinaagi sa dugay ug masinabtanong paningkamot, natudloan ang ilang mga pagbati ug tinguha bahin sa maayo ug dautan, nahimong mga anak sa gingharian ug gibilang taliwala sa mga gidawat nga mga anak sa Dios. Ug ang Dios naghatag kanila og kinaadman ug pagsabot sa tanang ilang mga buhat, aron dili sila madani sa tawo o sa yawa. Kinahanglan inyong mahibal-an nga ang kaaway nagtintal sa mga matinud-anon pinaagi sa hitsura sa pagkamaayo, ug malampuson siya sa pagpanglimbong sa kadaghanan tungod kay kulang sila sa paghukum ug kinaadman. Busa, sa dihang nakaila si Pablo nga gipanalanginan niining mga bahandi sa pagsabot, nga gitakda alang sa mga matinud-anon ug walay utlanan ang kadako niini, misulat siya sa mga taga-Efeso:

'Inawag sa Dios nga ihatag kaninyo ang espiritu sa kinaadman ug pagpadayag, nga magpasiga sa mga mata sa inyong kasingkasing, aron inyong maila unsa ang paglaum nga inyong gitawag ngadto kaniya, ug unsa ang bahandi sa himaya sa iyang panulondon, ug unsa ang walay sukod nga kadako sa himaya sa Dios sa mga balaan' (Efe. 1:17–18). Gibuhat niya kini tungod sa iyang walay kinutuban nga gugma kanila, kay nahibalo siya nga kon makab-ot nila kini, dili na sila makasinati og bisan unsang kalisdanan, ni mahadlok sa bisan unsa; hinungdan, ang kalipay sa Ginoo maglipay kanila sa adlaw ug sa gabii, ug ang ilang mga paningkamot mahimong matam-is kanila sa tanang panahon. Daghang mga monghe ug birhen nga nagpuyo sa mga komunidad sa monghe ang dili makab-ot niini nga pamantayan. Ug ikaw, kon gusto nimong makab-ot kini nga pamantayan, nga mao ang tumoy sa pagkahingpit, layo ka sa tanan nga nagbitbit og ingon nga mga titulo—mao kana, pagkamonghe ug pagkabirhen—apan kulang sa klarong pagsabot niini nga butang ug matarong nga paghukom; kay kung makig-uban ka kanila, dili ka nila tugutan nga molambo, kundili patyon pa gani nila ang imong kadasig, tungod kay walay kadasig kanila, bug-os nga katugnaw, tungod kay gisunod nila ang ilang kaugalingong mga tinguha. Busa, kung moanha sila kanimo ug makig-istorya kanimo sa makalibutanong pakigpulong, subay sa ilang kaugalingong mga tinguha, ayaw pagtugot niini. Kay nasulat sa Apostol Pablo: *'Ayaw ninyo pagpatya ang Espiritu; ayaw ninyo pagdaot ang mga profeciya'* (1 Tes. 5:19, 20). Hibal-i nga walay makapatay sa Espiritu sama sa walay pulos nga pakig-istorya.

42. Sa matag makatarunganong binuhat—balaan man o babaye—adunay organo sa gugma, pinaagi niini makahugot sila sa pag-abi-abi sa balaan ug sa tawhanon. Ang mga tawo nga gikan sa Diyos (espirituhanon) nagahigugma sa Banal; ang mga tawo nga karniyal nagahigugma sa karniyal. Ang mga nagahigugma sa Banal nagalimpyo sa ilang kasingkasing gikan sa tanang hugaw ug sa mga buhat niining kalibutan nga molabay; ilang gikaligut-an ang kalibutan ug ang ilang kaugalingong mga kalag, ug, sa pagbitbit sa ilang krus, nagsunod sa Ginoo, nga naglihok sa tanang butang sumala sa Iyang kabubut-on. Maong ang Dios nagpuyo sa ilang sulod ug gihatagan sila og katam-is ug kalipay, nga nagapakaon sa kalag, nagapahupay niini ug nagapahimo niini nga molambo. Sama sa mga kahoy nga dili motubo kon dili kini didihan og natural nga tubig, ingon usab ang kalag dili motubo kon dili kini makadawat og langitnong katam-is. Ang mga kalag lamang nga nakadawat sa Espiritu ug napuno sa langitnong katam-is ang motubo.

43. Ikomisyon nga mga makasasala kamo, ug magminuslaw kamo sa tanan ninyong nabuhat sa inyong kahimtang sa pagkawalay pag-amping. Tungod niini, ang pabor sa Ginoo anaa kaninyo, ug Siya molihok sa sulod kaninyo: kay Siya maayo, ug pasayloon ang mga sala sa tanan nga mobalik kaniya, bisan kinsa pa sila, aron dili na niya kini hinumduman pag-usab. Apan, gusto Niya nga kamo (nga napasayloan) mismo hinumduman ang pagpasaylo sa inyong mga sala nga nabuhat na, aron, pinaagi sa dili pagkalimot niini, malikayan ninyo ang pagbuhat sa bisan unsang butang nga magpugos kaninyo sa paghatag og pasaylo bisan pa para sa mga sala nga napasayloan na kaninyo, – sama sa nahitabo sa ulipon nga gipasayloan sa iyang agalon sa tibuok utang nga iyang gipangautang. Kay – sa dihang nakalimot siya niining kaluoy, ug dili patas ang iyang pagtratar sa iyang kaulipon, gipangayo sa iyang agalon ang tibuok kantidad sa utang nga gipasaylo kaniya, – tungod kay wala siya magpakita og kaluoy sa iyang kauban nga ulipon ug wala niya pasayloi kini sa usa ka gatus ka denario – usa ka gamay kaayong kantidad kung itandi sa gipapasaylo kaniya (Mat. 18:23 ug uban pa). Hunahunaa nato si Propeta David. Sa dihang, pagkahuman siyang nakasala uban sa asawa ni Uria, gisaway siya ni Propeta Nathan tungod niini ug sa iyang gibuhat sa bana niini, siya, pagkadungog sa pagsaway, dayon dayon naghinulsol ug nagpaubos sa iyang kaugalingon. Ngano man nga miingon ang propeta Natanael kaniya: *'Gipasaylo na sa Dios ang imong mga sala'* (2 Sam. 12:13)? Apan si David, human siya makadawat og pasaylo sa iyang mga sala, wala kini kalimti, ug gipasa ang handumanan niini ngadto sa mga umaabot nga henerasyon. Gibuhat kini ingon usa ka handumanan alang sa tanang kaliwatan, gikan sa usa ka kaliwatan ngadto sa lain. *'Itudlo ko sa mga daotan ang Imong mga dalan'* (Salmo 50:15), ingon niya, aron ang tanang makasasala makat-on gikan sa iyang ehemplo, maghinulsol sa ilang mga sala sama sa iyang gibuhat, ug sa diha nga pasayloon na sila, dili nila kini kalimtan, kondili kanunay nilang hinumduman. Ang Dios mismo miingon og susama pinaagi kang Propeta Isaias: *'Ako ang nagapapas sa imong mga sala, ug dili ko na kini hinumduman. 'Apan hinumdumi sila'* (Isaias 43:25–26). Miingon usab Siya pinaagi kang Propeta Jeremias: *'Mubalik kamo kanako, O balay sa Israel, ... ug dili ko ipunting ang akong nawong batok kaninyo, kay maloloy-on ako, ug dili ko kamo kasuko hangtod sa kahangturan. Apan hunahunaa ang inyong pagkadautan, kay nakasala kamo batok sa Ginoo nga inyong Dios ug giliko ninyo ang inyong mga agianan'* (Jer. 3:12–13). Busa, kung pasayloon sa Ginoo ang atong mga sala, dili nato kini pasayloon sa atong kaugalingon, kondili kanunay nato kini hinumduman, pinaagi sa pagbag-o sa atong paghinulsol niini.

44. Ang espirituhanong pagkamapainubsanon himayaon, apan daghan kini'g mga kaatbang. Ang bisan kinsa nga gustong hingpit niini dili dapat magpaulipon sa bisan unsang dautan. Ang bisan kinsa nga magpaulipon sa bisan unsang dautan layo kaayo sa tumong sa pagkahingpit.

45. Ang atong Ginoong Jesu-Kristo, sa Iyang walay sukod nga pagpaubos, gitabonan Niya ang Iyang Pagkadiyosnon pinaagi sa Iyang pagkatawo, aron tanan motan-aw kaniya nga usa ka tawo, bisan pa man dili lang siya usa ka tawo, kondili Diyos nga nahimong tawo, ingon sa gisulat: *'Ug ang Pulong nahimong unod ug nagpuyo uban kanato'* (Juan 1:14). Apan, ang Ginoo wala mihunong sa pagka-Dios pinaagi sa Iyang Inkarnasyon, nga gikinahanglan aron matuman ang atong kaluwasan.

46. Daghan, sa ilang kabuang, nagaingon: 'Nakita usab namo ang Ginoong Jesu-Cristo, sama sa gibuhay sa mga Apostoles'; apan sila nadani ug nabinuangan, ug kulang sila sa mata aron makita ang Ginoo sama sa pagkakita kaniya sa mga Apostoles, Ang Apostol Pablo nakakita sa Ginoo sama sa pagkakita kaniya sa mga Apostoles—kadtong mga kauban Niya ug nagtuo kaniya samtang naglakaw Siya sa yuta, gilibutan sa mga tawo nga nagtan-aw kaniya ingon usa lang ka tawo. Sa dihang ang babaye nga adunay pagdagag sa dugo, sa dihang nakakita Siya sa mata sa iyang kasingkasing, mituo nga Siya mao ang Dios, ug sa pagtuo gipahikap ang tupi sa Iyang sinina, siya dayon nangaayo sa iyang balatian; Nangutana Siya, 'Kinsa ang nakahikap kanako?'—dili tungod kay wala Siya kahibalo, kondili tungod kay gusto Niya ipadayag ang iyang pagtuo. Bisan pa man nga miingon ang Apostol nga si Pedro, 'Gipalibotan ka sa daghang tawo, apan nangutana ka pa, "Kinsa may mihikap kanako?"' siya mismo ang miabante ug nagpanghimatuud kon giunsa siya pag-ayo. Unya miingon ang Ginoo kaniya, *'Lakaw; ang imong pagtuo nakaluwas kanimo'* (Lucas 8:45–48). Nakita usab ni Pilato, ni Anas ug ni Caifas ang Ginoo, apan sama sa uban nga mga tawo, gitanao nila Siya nga walay pagtuo, dili sama sa pagtan-aw kaniya sa mga Apostoles: maong wala sila makabaton bisan unsang kaayohan gikan sa ilang pagkakita kaniya. Apan ang Apostol nga si Pablo nakakita Kaniya sa mga mata sa iyang kasingkasing ug pinaagi sa iyang labing matinud-anong pagtuo, sama sa babaye nga nagdugo nga nakakita Kaniya, nga nakahikap Kaniya sa pagtuo ug napanambal.

47. Sa dihang mihunong ang gingharian sa sala sulod sa usa ka tawo, nanagpakita ang Dios sa kalag ug nagahinlo niini uban sa lawas. Apan kon nagpuyo ang gingharian sa sala sa lawas, dili makakita ang tawo sa Dios, kay ang iyang kalag anaa sa sulod sa lawas ug walay luna niini para sa kahayag nga mao ang panan-aw sa Dios. Nagaingon si David: *'Sa imong kahayag makakita kami ug kahayag'* (Sal. 35:10). Unsa kaha, busa, kini nga kahayag diin makakita ang tawo sa kahayag? Kini mao ang kahayag nga gihisgutan sa atong Ginoo nga si Jesu-Kristo sa Ebanghelyo—nga ang tibuok tawo kinahanglan mapuno sa kahayag, ug nga walay bahin kaniya nga ngitngit (Lucas 11:36). Miingon usab ang Ginoo: *'Walay nakaila sa Amahan gawas sa Anak, ug sa kinsa ipadayag sa Anak'* (Mat. 11:27). Apan ang Anak dili magpadayag sa Iyang Amahan sa mga anak sa kangitngit, kondili sa mga nagpuyo sa kahayag ug mga anak sa kahayag, nga ang mga mata sa ilang kasingkasing gipahayag Niya pinaagi sa kahibalo sa Iyang mga sugo.

48. Nasulat sa Salmo: *'Moadto ako sa dapit sa katingalahang puloy-anan, bisan pa sa balay sa Dios'* (Sal. 41:5). Kining 'Moadto ako' nagpasabot og dugang nga pagbiyahe ug nagtudlo sa pag-abot sa kalag sa pagkahamtong; kay dinhi kini nagkadool na sa Dios, samtang kaniadto ang dalan niini layo pa kaayo sa Dios. Ayaw nato ikatingala nga layo kaayo ang atong agianan, kay anaa pa kita sa espirituhanong pagkabata. Nakita nato nga bisan ang bantugang Propeta Elias gisultihan: 'Tindog ka, kaon, inom ug palig-onon ang imong kaugalingon; kay layo pa ang imong pagbiyahe' (1 Mga Hari 19:7), (ug nagbiyahe siya padulong sa panan-awon sa Dios). Gihisgutan usab ni David kining samang gitag-on sa panaw: *'Kinsa may mohatag kanako og pako, aron makalupad ko paingon sa kahiladman ug didto magpahulay?'* (Salmo 54:7). Busa kining dalan dili paglakwan uban sa kawalay pag-amping, pagkawalay disiplina, o katamaran, kondili uban sa pagmatngon ug kadasig. Si Pablo, ang Magtutudlo sa uniberso, nagatambag kanato, *'Modagan kamo sa paagi nga makadaug kamo sa ganti' – ug nagdugang: 'Gidisiplina nako ang akong lawas ug ginapailawom kini sa pagkasunolon'* (1 Cor. 9:27). Busa magdagan kita samtang aduna pa kitay panahon niining lawasa, aron makab-ot nato ang pagkahingpit, sama sa pagkab-ot ni San Pablo mismo, nga miingon: *'Nakigbisog ako sa maayong pakigbisog, natapos nako ang lumba, napadayon nako ang pagtuo; karon anaa na alang kanako ang korona sa pagkamatarung'* (2 Tim. 4:7–8).

49. Sama sa lawas, samtang nagpuyo ang kalag niini, moagi kini sa tulo ka hugna, mao ang: pagkabatan-on, pagkahamtong, ug pagkatigulang; ingon usab ang kalag, nga natago sa sulod sa lawas, moagi usab niining tulo ka susamang hugna, mao ang: pagsugod sa pagtuo, pag-uswag niini, ug pagkahingpit. Sa unang hugna, sa dihang ang kalag magsugod sa pagtuo, kini matawo pag-usab kang Kristo, sama sa gisulti sa

Ebanghelyo; si San Juan nga Apostol naghatag kanato sa mga timailhan niining bag-ong pagkatawo, ingon man sa tunga-tungang hugna ug sa pagkahingpit, sa dihang miingon siya: 'Nisulat ako kaninyo, mga batan-on; nisulat ako kaninyo, mga bata; Nakasulat ako kaninyo, mga amahan' (1 Juan 2:12–14). Busa wala siya magsulat sa iyang mga higala sa kalibutan, kondili sa mga magtutuo, nga naghulagway sa tulo ka hugna nga ginaagian sa mga naningkamot alang sa espirituhanong gingharian, aron makab-ot ang pagkahingpit ug matunol nga takus sa hingpit nga grasya.

50. Ang nagahigugma sa espirituhanong kinabuhi kinahanglan mosundog sa pagkabalaan ug pagpugong sa kaugalingon ni Jose; kinahanglan niyang sugdan ang pagdisiplina sa iyang kaugalingon pinaagi sa pagpamalandong ug ipahugot ang iyang kaugalingon batok sa tanang dautang tinguha, nga napalig-on sa suporta sa malimbungong kaaway, nga naghisingot kaniya sa mga pulong ni Job: '*Kay ang iyang kusog ana sa iyang hawak, ug ang iyang gahum ana sa sulod sa iyang tiyan*' (Kapitulo 40, bersikulo 11). Busa, bisan kinsa nga naningkamot ug nag-andam batok niining mga carnal nga tinguha—nga kasagaran mapukaw sa sobra nga pagkaon ug pag-inom—kinahanglan niyang higoton ang iyang hawak sa hugot nga pag-agil, aron siya makabarog nga lig-on sa pagkabalaan. Nakasulat nga ang Anghel nga nakigbisog kang Jacob gikuptan pag-ayo ang litid sa iyang hawak, diin ang iyang unod nangalot ug nanghuyang, ug gitawag siya nga Israel, nga nagpasabot og 'ang nakakita sa Dios' (Gen. 32:25, 32). Sa samang paagi, kita usab kinahanglan ipaluya ang atong mga lawas aron patyon ug patyon gayud ang kahakog. Kay ang pagpaluya sa unod nagtugot kanato nga makab-ot ang pagkahingpit sa hiyas sa pagkabalaan. Lig-on ang kalag kon gikapoy ang lawas. Busa, palambuon nato ang atong mga lawas aron adunay kita kusog sa pagpugong sa atong kaugalingon; kay kon atong mapailalom ang lawas ug himoon kini nga sulugoon sa kalag, ang mga panghunahuna sa unod—nga ang paghigugma niini pagdumot batok sa Dios—mapapas pinaagi sa pagpatay sa unod. Unya ang kalag mapahayag ug mahimong templo sa Dios. Ang bisan kinsa nga naningkamot nga mahimong putli sa tanang bahin sa iyang pagkatawo usa ka tinuod nga espirituhanong asketa. Ug siya mao ang nakapansanay sa tanang pagbati niya, nga wala nagtugot niini nga maghari kaniya, kondili gipugngan kini ug gisul-ob sa yugo sa Ginoo pinaagi sa dakong pagkaputli. Wala niya gitugotan ang iyang mga mata nga makakita og bisan unsang dautan, o nga motan-aw sa mga babaye uban sa kahilakaw; dili niya tugotan ang iyang mga dalunggan sa pagpaminaw sa panamastamas, o sa tambag sa yawa ug sa mga hunahuna nga gipangtanum sa yawa; iyang selyohan ang iyang mga ngabil ug dili niya tugotan ang iyang dila nga maggawas og walay pulos nga mga pulong; iyang gipalapad ang iyang mga kamot aron buhaton ang mahimayaang mga buhat sa kalooy ug pagkamaabiabihon; ang iyang mga tiil mapaspas sa pagtuman sa mga pulong sa Ginoo: '*Kung kinsa ang magpugos kanimo sa paglakaw ug usa ka milya, ubanan siya sa duha*' (Mateo 5:41); iyang gipugngan ang iyang tiyan ug dughan, aron dili siya matumba tungod niini o magsugod sa pag-uyog sa yuta, sama sa bitin nga nag-uyog sa iyang tiyan ug dughan. Ingon ana, mga igsoon, ang paagi sa kinabuhi sa usa ka asketiko.

51. Ang bisan kinsa nga gustong mahimong tinuod nga espirituhanong asketiko kinahanglan maningkamot nga magpabilin nga layo sa saba nga mga tawo ug dili mosuod kanila, aron siya magpabilin, sa lawas, kasingkasing ug hunahuna, nga gawas sa kagubot ug kasamok sa kinabuhi sa tawo; kay diin adunay mga tawo, didto adunay kagubot. Ang atong Ginoo nagpakita kanato og ehemplo sa pagpalayo sa mga tawo ug sa pag-inusara sa dihang Siya misaka nga nag-inusara sa bukid aron mag-ampo. Sa kamingawan usab, Iyang gipildi ang yawa, nga nangahas sa pakig-away Niya. Siyempre, dili Siya walay gahum sa pagdaog kaniya bisan pa sa taliwala sa daghang tawo; apan gibuhat Niya kini aron tudloan kita nga sa pag-inusara ug kahilom mas makahimo kita sa pagdaog sa kaaway ug pag-abot sa pagkahingpit. Ingon usab, wala ipadayag sa Ginoo ang Iyang himaya sa Iyang mga disipulo sa taliwala sa mga tawo, kondili gidala Niya sila sa bukid, ug didto Niya ipadayag kanila ang Iyang himaya. Si Juan nga Maminar, usab, naa sa kamingawan hangtod sa adlaw sa iyang pagpakita sa Israel. Sa kalibutan, mas sayon alang sa kaaway nga paglutoson kita sa iyang mga armas, sa gawas ug sulod; didto, pinaagi sa pagdani sa pipila ka mga tawo ngadto kaniya isip mga kauban ug mga alagad nga matinumanon kaniya, nagpakig-away siya batok sa mga matinud-anon pinaagi kanila: usa ka walay hiya nga babaye nagpamatuod nga usa ka kusgan kaayo nga armas para kaniya, nagpakaylap sa iyang makadani nga mga bitag sa halapad nga dapit. Sa dihang nakita ni Ezekiel ang upat ka buhing binuhat, nga ang matag-usa adunay upat ka nawong, nga nagpadayag sa himaya sa Dios, wala siya sa usa ka siyudad o baryo, kondili sa gawas—sa usa ka halapad nga kapatagan: kay ang Dios miingon kaniya, '*Gawas ka sa halapad nga kapatagan ug makita nimo ang akong himaya*' (Ezek. 3:22). Sa tinuod, ang mga panan-aw ug mga pagpadayag nga ingon niini kanunay gipakita sa mga balaan sa mga bukid ug sa mga disyerto. Ang propeta Jeremias usab, nga nakahibalo kung unsa ka dako ang bili sa pag-inusara sa Dios, miingon: '*Maayo*

alang sa tawo, sa diha nga iyang isul-ob ang yugo sa iyang pagkabatan-on, nga maglingkod siya nga nag-inusara ug maghilom' (Lamentations 3:27–28). Siya usab, nga hingpit nga nakahibalo kung unsa kadako ang kadaut nga gidala sa tsismis sa tawo ngadto sa mga gustong makapahimuot sa Dios, wala mapugngan sa pagsulti: *'Kinsa bay mohatag kanako og katapusang dalangpanan sa kamingawan, aron ako mobiya sa akong katawhan ug molayas gikan kanila?'* (Jeremias 9:2). Ingon usab, ang Propeta Elias gihatagan og pagkaon sa mga anghel; ug kini nahitabo dili sa taliwala sa mga tawo, ni sa usa ka lungsod o baryo, kondili sa kamingawan. Ang tanan niini ug susamang mga hitabo nga nahitabo sa mga santo narekord aron mapadasig kita sa pagsunod sa mga naghigugma sa pag-inusara, kay kini makadala usab kanato ngadto sa Ginoo. Busa, paningkamoti nga mapahimutang ninyo ang inyong kaugalingon niini sumala sa angay, aron kini makadala kaninyo sa pananaw sa Dios, nga mao ang labing espirituhanong paghunahuna.

52. Gusto usab nakong isulti kanimo kung unsa ang kahimtang sa kalag kung ang kalayo sa Dios nagpuyo niini. Sama kini sa usa ka langgam nga adunay duha ka pako nga naglupad pataas sa kahanginan sa langit. Sa tanang binuhat, ang mga langgam ra ang adunay pako isip ilang talagsaong kinaiya; samtang ang mga pako sa kalag nga mosunod sa Dios mao ang kusog sa kalayo sa Dios, nga pinaagi niini makalupad kini pataas paingon sa langit. Apan kon kini maputli sa maong mga pako, dili na kini makalupad pataas, kay wala kini kabahin sa kalayo nga nagapataas niini, ug mahimong sama sa langgam nga giputlan sa mga pako, nga dili na makalupad. Labaw pa, ang kalag sa tawo susama sa langgam sa laing aspeto: ang kainit mao ang hinungdan sa pagkahimugso sa langgam; kay kung ang langgam dili magpainit (magtandog) sa iyang mga itlog, walay buhing sisiw nga mosibog gikan niini, tungod kay dili kini mabuhi sa bisan unsang paagi gawas sa kainit. Ingon usab, ang Dios, pinaagi sa pag-amuma ug pagpainit sa mga kalag nga masunuron Kaniya, gipukaw Niya kini ngadto sa espirituhanong kinabuhi. Busa, karon nga nasabtan na ninyo nga ang kalag, nga nagkabit sa Dios ug masunuron Kaniya, sama sa usa ka langgam nga ang gigikanan sa kinabuhi mao ang kainit, ayaw gayud tugoti nga kamo mapugngan sa gahum niini nga kalayo. Hibal-i nga tungod niining kalayo nga gihatag kaninyo sa Dios, ang yawa nag-andam ug daghang mga pagsulay alang kaninyo, aron kini makuha kaninyo: kay nahibalo siya pag-ayo nga samtang nagpabilin kini nga kalayo sa inyong sulod, dili niya kamo mapildi sa bisan unsang paagi.

53. Batoka ang yawa ug paningkamoti nga maila ang iyang mga limbong. Kasagaran niyang itago ang iyang kapait ilawom sa porma sa katam-is, aron dili siya masuta, ug maghimo siya og lain-laing mga ilusyon nga matahum tan-awon – apan sa tinuod supak gayud – aron limbongan ang inyong mga kasingkasing pinaagi sa usa ka malimbungan nga peke sa kamatuoran, nga sa tinuod gayud matahum: ang tanan niyang limbong gitumong alang niini, aron siya makasukol sa tibuok niyang kusog batok sa matag kalag nga matinud-anon nga nag-alagad sa Dios. Iyang gipang-instilar sa kalag ang daghang lain-laing mga tinguha, aron patyon ang Banal nga kalayo nga naa niini; diin nahimutang ang tanang kusog; labi na gayud, iyang gikuptan ang kahupayan sa lawas ug ang tanan nga may kalabotan niini. Apan sa dihang makita na gyud niya nga nagbantay sila batok sa tanang ingon niini nga mga butang ug wala'y gidawat gikan kaniya, ug wala'y bisan gamay nga paglaum nga maminaw pa sila kaniya, molikay siya kanila uban sa kaulaw. Unya ang Espiritu sa Dios mopuyo sulod kanila. Ug sa dihang ang Espiritu sa Dios nagpuyo sa ilang sulod, Iyang gihatagan sila og kalinaw, o gitugotan sila nga makakaplag og kalinaw sa tanang buhat nila, ug gihimo Niya nga matam-is alang kanila ang pagdala sa yugo sa Dios, ingon nga nasulat sa Ebanghelyo: *'makakaplag kamo og pahulay alang sa inyong mga kalag'* (Mat. 11:29), bisan pa man nga ilang gikuha ug gipasan ang Iyang yugo sa ilang kaugalingon. Unya sila mahimong dili mapul-an, sa pagbuhat sa pagkamaayo, sa pagtuman sa pagsunod, ug sa ilang mga pagbantay sa gabii; dili sila masuko sa panamastamas sa tawo, ni mahadlok sa bisan kinsa—tawo, hayop, o espiritu—kay ang kalipay sa Ginoo nagpuyo uban kanila adlaw ug gabii, nga nagahatag kinabuhi sa ilang hunahuna ug nagapakaon kanila. Pinaagi niining kalipay, ang kalag motubo ug mahimong angay sa tanang butang, o hingpit, ug pinaagi niini mosaka sa langit.

54. Makita nato nga ang usa ka bata motubo, una pinaagi sa pag-inom sa gatas sa iyang inahan, unya pinaagi sa pagkaon sa lain-laing klase sa pagkaon, ug sa katapusan pinaagi sa pagkaon sa tanang pagkaon nga kasagarang gikaon sa mga tawo. Busa kini mamakusog, motigulang, ug ang iyang kasingkasing mapangahas nga motubang sa mga kaaway kon kini maningkamot sa pag-atake niini. Apan kon masakitan kini sa pagkabata, mapakyas ang pagpalig-on ug pagpadako niini; motubo kini nga huyang, ug ang matag kaaway makadaog ug makapildi niini. Aron kini mahimong himsog ug makab-ot ang kusog aron mapildi ang mga kaaway, kinahanglan kini magpabulig ug magpa-atiman sa usa ka batid nga doktor. Ingon usab ang kalag sa tawo, kon kini kulang sa kalipay sa Dios, kini mahimong maluya ug makasinati og daghang samad. Kung

maningkamot kini sa pagpangita og usa ka tawo—usa ka sulugoon sa Dios, nga maalamon sa espirituhanong pagtambal—ug magpilit niini kaniya, una niya kini tambalan gikan sa iyang mga pagbati, unya buhion kini ug tudloan kini kung giunsa, uban sa tabang sa Dios, pag-angkon niadtong kalipay nga mao ang espirituhanong pagkaon niini. Didto pa lang siya makasukol sa iyang mga kaaway, nga mao ang dautang espiritu, ug mapildi sila, ug matapakan ang ilang mga tambag, ug malipay pa gayud siya sa labi pang dakong kalipay.

55. Pag-amping sa mga limbong sa dautang yawa kon siya moanhi nga nagpakaaron-ingnon nga nagasulti sa kamatuoran, aron malimbongan ka ug madala ka sa sayop nga dalan. Bisan pa kon siya moanhi kanimong porma sa usa ka maningning nga anghel, ayaw siya tuohi o tagda: kay kasagaran niya gihimo nga binihag ang mga matinud-anon pinaagi sa makadani nga dagway sa Kamatuoran. Ang mga dili hingpit wala makahibalo sa mga limbong sa yawa ug sa kanunay niyang gipang-sulod kanila; apan ang mga hingpit nakahibalo, ingon sa giingon sa Apostol: *'Apan ang lig-on nga pagkaon alang sa mga hingpit, kinsa ang ilang pagbati natudloan pinaagi sa dugay nga pagtulon-an aron makahibalo sa kalainan tali sa maayo ug dautan'* (Heb. 5:14). Dili niya madani kining mga hingpit; apan ang mga matinud-anon, nga dili magbantay sa ilang kaugalingon, dali ra niyang madani pinaagi sa iyang daw tam-is nga pain, ug madakpan sila, sama sa usa ka mangingisda nga modakop og isda pinaagi sa pagtago sa kawit sa pain. Wala mahibalo ang isda nga natabonan sa pain ang kawit; busa mosaka kini, lunokon ang pain ug madakpan dayon. Kung nahibalo unta ang isda nga madakpan kini pinaagi sa pain, walay duhaduha nga dili na kini mosuod kondili molayas pa gani niini. Sa samang paagi, sama sa atong giingon, ang mga dili hingpit nga magtutuo madakpan sa kaaway, ug tungod sa parehas kaayo nga mga hinungdan, ingon sa giingon ni Solomon: *'Aduna'y dalan nga matarong sa panan-aw sa tawo, apan ang katapusan niini nagdala ngadto sa ganghaan sa impierno'* (Prov. 16:25); nasulat usab sa Propeta Amos: *'Unsa imong makita, Amos?'* Mitubag siya: *'Pitaka sa mananagat ug langgam'* (8:2). Tungod kay nahadlok nga madakpan sa yuta, molupad ang langgam sa kahanginan ug magtukod og salag sa labing kataas nga mga dapit alang sa pahulay ug pagtulog: didto kini matulog nga walay kabalaka, kay nahibalo kini nga walay makaduol o makadakop niini. Apan kabalo kita unsaon sa mananagat og langgam paglimbong niini: moanha siya sa maong dapit, iyaplik ang iyang mga lambak, ug magtala siya og mga liso sa hayag nga makita; pinaagi niining pagkaon, iyang gihagit ang langgam nga moubos gikan sa kahitas-an, ug molupad kini paubos ug madakpan sa bitag. Ang yawa naglihok sa susamang paagi, ginadani ang mga dili hingpit nga Kristohanon pinaagi sa iyang mga limbong ug ginabutang sila gikan sa ilang kahitas-an. Mao kini ang iyang gibuhay sa dihang nagpakaaron-ingnon siya nga bitin ug miingon kang Eba: *'Dili gyud ka mamatay... sa adlaw nga mokaon ka niini, mabuksan ang imong mga mata ug mahimo kang sama sa mga dios'* (Gen. 3:4, 5) Sa pagkadungog niya niining mga pulong, nadani si Eba kaniya sa iyang kasingkasing ug nagtuo nga tinuod kini, tungod kay wala niya husto nga gihukman ang maong butang. Apan sa dihang gilami-an niya kini sa iyang kaugalingon, ug gihatagan si Adan aron tilawan usab, niabot kanila ang dakong kalisdanan: napukan silang duha gikan sa ilang halangdong kahimtang. Sa samang paagi, molihok ang yawa batok sa mga dili hingpit nga Kristohanon sa dihang, tungod kay wala sila kahibalo sa pag-ila sa maayo ug dautan, mosunod sila sa ilang mga tinguha, nga kontento sa ilang kaugalingong paghukom ug opinyon; kung dili sila mangonsulta sa ilang hingpit nga mga amahan, nga nakahibalo sa pag-ila sa maayo ug dautan nga walay duhaduha, apan mosunod sa tinguha sa ilang kaugalingong kasingkasing, nga nagtuo nga nakab-ot na nila ang pagkahingpit ug nadawat na nila ang panalangin sa ilang mga amahan. Ang ingon nga mga tawo sama sa mga langgam nga nagtukod sa ilang salag sa kahitas-an, apan nilupad paingon sa yuta, nahulog sa lambak sa mananagat og langgam ug nadakpan. Susama nga butang ang mahitabo kanila tungod kay, sa ilang pagsalig sa kaugalingon, kanunay silang molihok sumala sa mga tultol sa ilang kasingkasing ug matuman ang ilang mga tinguha, nga wala maminaw o makigkonsulta sa ilang mga amahan. Busa, ang yawa mag-andam og mga panan-awon ug mga pagpakita para kanila ug pun-on ang ilang mga kasingkasing sa garbo; usahay magahatag siya kanila og mga damgo sa gabii, nga iyang tumanon sa adlaw, aron mas malumos pa sila sa limbong. Ingon pa man nga dili pa kana igo, usahay ipakita niya kanila ang kahayag sa gabii, aron ang lugar nga ilang giagian masidlak; ug daghan pa siya'g buhaton nga susama niini, mura'g mga timailhan. Gibuhay niya kini tanan aron magpabilin silang walay pagtagad kaniya, nagtuo nga usa siya ka anghel, ug dawaton siya. Sa diha nga dawaton nila siya sa ingon niini nga paagi, iyang itaktak sila gikan sa ilang kahitas-an, tungod sa espiritu sa garbo nga misakop kanila. Gipanguha niya nga mapabilin sila sa pagtuo nga sila nahimong dagko ug himayaon sa espiritu, milabaw sa daghan, ug wala nay kinahanglan nga mobalik sa ilang mga amahan o maminaw kanila. Apan, sumala sa Kasulatan, sila tinuod nga hayag nga mga kumpol, apan dili pa hinog ug maalsim. Ang pagtulon-an sa ilang mga amahan usa ka karga kanila; kay kumbinsido sila nga kabalo na sila sa tanan.

56. Siguradoha nga dili ka molambo, dili motubo ug mahimong hingpit, ug dili usab ka makahibalo sa matarong tali sa maayo ug dautan, gawas kon mosunod ka sa imong mga amahan. Ang atong mga amahan mismo naglihok niini nga paagi: nagsunod sila sa ilang kaugalingong mga amahan ug nagtagad sa ilang pagtulun-an; ug pinaagi niini sila milambo, nangahamtong ug nahimong mga magtutudlo usab, ingon sa gisulat sa Kaalam ni Sirach: *'Ayaw pagbali sa pagtudlo sa mga tigulang, kay ilang nakat-on kini gikan sa ilang mga amahan: kay gikan kanila ikaw makakat-on og kinaadman, ug sa takdang panahon makahatag ka og tubag'* (Sir. 8:11–12). Busa, kinahanglan ninyo nga sundon ang ehemplo sa mga matinumanon sa ilang mga amahan ug nagpaminaw kanila sa tanang butang, ug kinsa gitudloan sa ilang mga amahan, uban sa tabang sa Dios, sa tanan nilang nahibal-an gikan sa ilang kaugalingong mga amahan, ug nga ilang gipasa sa ilang matinumanong mga anak. Busa si Isaac mituman kang Abraham; si Jacob mituman kang Isaac; Si Jose mituman kang Jacob; si Eliseo mituman kang Elias; si Pablo mituman kang Ananias; si Timoteo mituman kang Pablo. Kining tanan, ug uban pa nga sama kanila, mituman sa ilang mga amahan, gipahigayon ang ilang kabubut-on, ug misunod sa ilang tambag; ug busa nakaila sa kamatuoran, nakat-on sa pagkamatarong, ug sa katapusan giisip nga takus sa Balaang Espiritu – ug busa nahimong mga magbalita sa kamatuoran sa tanang butang, ingon sa gisulat sa Propeta Ezequiel: *'Gitudlo ko ikaw nga magbalantay sa balay sa Israel, aron imong madungog ang pulong gikan sa akong baba ug pahimangnoan sila sa akong ngalan'* (3:17) Busa, kon gusto ninyo nga molambo ug motubo hangtod sa hingpit nga pagkahamtong, nga dili matandog ang inyong mga kasingkasing ug dili kamo pagadaw-an sa yawa sa bisan unsang paagi, tuman-a ang inyong mga amahan ug paminawa sila sa tanang butang – ug dili gayud kamo mahulog.

57. Akong ipakita kaninyo ang usa ka butang nga nagapahimutang sa usa ka tawo nga matinindog sa pagkamaayo ug nagapadayon kaniya gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan, mao kini: higugmaa ang Dios sa tibuok ninyong kalag, sa tibuok ninyong kasingkasing ug sa tibuok ninyong paghuna-huna, ug pag-alagad kaniya lamang. Unya ang Dios magahatag kaninyo og dakong kusog ug kalipay, ug ang tanang buhat sa Dios mahimong tam-is kaninyo sama sa dugos; ang tanang pisikal nga trabaho, intelektwal nga paningkamot ug pagbantay, ug sa tinuod ang tibuok yugo sa Dios, mahimong gaan ug tam-is kaninyo. Apan tungod sa Iyang gugma sa mga tawo, usahay magpadala ang Ginoo og mga pagsulay kanila, aron dili sila mahimong hambog kondili magpadayon sa ilang paningkamot; ug imbis nga kaisog, ilang masinati ang kakapoy ug pagkapaluya; imbis nga kalipay, kasubo; imbis nga kalinaw ug kalinaw sa hunahuna, kagubot; imbis nga katam-is, kapait; ug daghan pang susamang mga butang ang moabot sa mga naghigugma sa Ginoo. Apan pinaagi sa pakigbisog batok niini ug pagdaog niini, sila magpadayon sa paglig-on. Ug sa diha nga sa katapusan hingpit na nilang napildi kini tanan, anaa na ang Espiritu Santo kanila sa tanang butang, ug dili na sila mahadlok sa bisan unsang dautan.

58. Ang Balaang Espiritu walay hunong nga nagpagawas og humot nga labing malipay, labing tam-is, ug dili masukod sa pinulongan sa tawo. Apan kinsa may nakahibalo niining kalipay sa Espiritu ug sa Iyang katam-is, gawas lang sa mga giisip nga takus sa Iyang pagpuyo? Ang Balaang Espiritu nagpuyo sa mga kalag sa mga naghinulsol human sa daghang kakapoy. Makita nato ang susama niini dinhi sa kalibutan: ang mga bililhon nga bato, pananglitan, makuha lamang pinaagi sa dakong paningkamot. Sa pagpangita nila niining Espiritu, nakaplagan Siya sa mga balaan; ug Siya mao ang tinuod nga perlas nga bililhon kaayo nga gihisgutan sa Balaang Ebanghelyo (Mat. 13, 45–46), sa parabula sa negosyante nga nangita og maayong perlas, nga sa dihang nakakaplag og usa ka bililhon kaayo, miadto ug namaligya sa tanan niyang gipanag-iya ug gipalit kini. Siya, siyempre, gitumong usab sa lain nga parabola bahin sa usa ka bahandi nga natago sa uma, nga nakaplagan sa usa ka tawo ug gitago; ug sa iyang kalipay mibalik siya ug namaligya sa tanan niyang gipanag-iya, ug gipalit kana nga uma (Mat. 13:44). Ang mga tukso dili mosukod sa bisan kinsa sama sa mga nakadawat sa Balaang Espiritu. Ug ang atong Ginoo, sa dihang ang Espiritu Santo mibaba kaniya sa porma sa usa ka salampati sa iyang pagbunyang, gidala siya sa Espiritu ngadto sa kamingawan aron matintal sa yawa, nga gisulayan siya sa tanang matang sa tintal, apan wala gayud siya mapildi, ingon sa gisulat sa Ebanghelyo ni Lucas: *'Ug pagkahuman sa yawa sa tanang pagtu-aw, mibulag siya kaniya sa pipila ka panahon'* (Lucas 4:13). Ang Ginoong Jesus, unya, mibalik sa Galilea sa gahum sa Espiritu. Ingon usab, ang Balaang Espiritu nagpalig-on sa tanan nga modawat sa Espiritu, nga nakigbisog ug nakadaog, ug naghatag kanila sa gahum nga makadaog sa matag pagtu-aw.

59. Ang serapim nga nakita sa Propeta Ezequiel (Ezequiel 1:4, 9) usa ka simbolo sa matinud-anong mga kalag nga naningkamot sa pag-angkon sa pagkahingpit. Aduna kini unom ka pako, puno sa mga mata; aduna usab kini upat ka nawong nga nagtutok sa upat ka direksyon: usa ka nawong sama sa nawong sa tawo,

ang usa sama sa nawong sa bisiro, ang ikatulo sama sa nawong sa leon, ug ang ikaupat sama sa nawong sa agila. Ang unang nawong sa Serapim, nga mao ang nawong sa tawo, nagpasabot sa mga matinud-anon nga, samtang nagpuyo sa kalibutan, nagatuman sa mga sugo nga gibutang kanila. Kung bisan kinsa kanila mosulod sa monastikong kinabuhi, mahimo sila nga sama sa nawong sa bisiro, kay ginasagop nila ang bug-at nga mga buluhaton sa pagsunod sa mga lagda sa monastiko ug nagahimo og mga buhat nga mas pisikal. Bisan kinsa, nga nakaperpekto sa ilang kaugalingon sa mga lagda sa komunal nga kinabuhi, mibulag sa kalinaw ug misulod sa pakig-away sa mga dili makita nga demonyo, mahimong sama sa nawong sa leon, ang hari sa mga mabangis nga hayop. Sa diha nga mapukan na niya kining mga dili makita nga kaaway, mapildi ang iyang mga pagbati ug mapailalom kini sa iyang gahum, mapuno siya sa Espiritu Santo ug makakita sa mga langitnong pananawon; unya susama siya sa nawong sa agila: ang iyang hunahuna makamatngon sa tanan nga mahimong mahitabo kaniya gikan sa unom ka direksyon, susama sa unom ka pako nga puno sa mga mata. Busa siya mahimong tinuod nga espirituhanong serapim ug manunod sa walay katapusang kalipay.

60. Ang pagkahinlo, ang walay hunong ug walay kausaban nga kalinaw, ang hingpit nga kalooy, ug uban pang mahimayaong hiyas nga gikoronahan sa panalangin, mao ang kinauyokan sa mga sugo sa Dios. Paninguhaa nga matuman kining mga sugo sa Espiritu, pinaagi niini mabuhi ang inyong mga kalag ug pinaagi niini madawat ninyo ang Ginoo sa inyong kaugalingon: kini mao ang luwas nga dalan. Kung walay pagkabalaan sa lawas ug kasingkasing, walay bisan kinsa nga mahimong hingpit sa atubangan sa Dios; busa gisulti sa Balaang Ebanghelyo: *'Bulahan ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios'* (Mateo 5:8). Ang pagkahingpit natawo gikan sa pagkabalaan sa kasingkasing. Sa sulod sa kasingkasing anaa ang natural nga pagkamaayo ug dili natural nga pagkadautan. Gikan sa pagkadautan moturok ang mga pagbati sa kalag, sama sa pagpanaway, kasina, garbo ug uban pa. Apan ang pagkamaayo (ang natural nga pagkamaayo sa kasingkasing), nagmugna sa kahibalo sa Dios (ang kahadlok sa Dios) ug pagkabalaan, o ang pagkaputli sa kalag gikan sa tanang pagbati (konsensya). Kung ang usa ka tawo magbuot nga magbag-o ug magsugod sa paglikay sa tanang dautan, pagpanalipod sa iyang kaugalingon batok niini pinaagi sa espirituhanong pakigbisog—paghilak, paghinulsol, mga paghuyop, pag-ayuno, pagbantay, kakabus ug daghang pag-ampo ngadto sa Dios—unya ang Ginoo, pinaagi sa Iyang grasya, motabang kaniya ug, pinaagi sa usa k , luwason siya gikan sa tanang pagbati sa kalag. Daghang mga tawo, nga dugay nang nagpuyo sa monastikong kinabuhi ug pagkabirhen, wala makat-on niining siyensya sa pagkabalaan, tungod kay, sa ilang pagbalewala sa mga pagtulun-an sa ilang mga amahan, ilang gisunod ang mga tinguha sa ilang kaugalingong kasingkasing; tungod niini, ang dautang mga espiritu—ang mga manlaglag sa mga kalag—nakab-ot ang labaw kanila, gisamdan sila sa tinago nga mga pana sa adlaw ug sa gabii ug wala silay kapahulayan bisan asa, aron ang ilang mga kasingkasing napuno karon sa garbo, karon sa kahaw-ang, karon sa dili-matinud-anong pagpanukotuko, karon sa paghukom, karon sa kasuko ug kalagot, karon sa panagbangi ug daghang uban pang mga pagbati. – Ang ingon nga mga tawo makigbahin sa kapalaran sa lima ka buang nga birhen tungod kay gigugol nila ang ilang tibuok panahon sa dili maalamon nga paagi – wala nila pugngi ang ilang mga dila, ni ginapahapsay nila ang ilang mga mata ug lawas gikan sa kahilakaw, ni ang ilang mga kasingkasing gikan sa kahugaw, ni gikan sa ubang mga butang nga angayng pagahilak, tungod kay sila hugaw, – nagkontento sa usa ka sinina nga lino, nga simbolo ra sa pagkabirhen: busa gipugngan sila bisan sa langitnong lana aron pasigaon ang ilang mga lampar; ug ang Nobyo dili gayud moabli sa pultahan sa Iyang palasyo para kanila, ug moingon kanila, sama sa Iyang giingon sa parabula sa mga buang nga birhen: *'Sa pagkatinuod, nagaingon ako kaninyo, wala ko kaila kaninyo'* (Mat. 25). Gisulat ko kini tungod sa tinguha sa inyong kaluwasan, aron kamo mahimong gawasnon ug matinud-anon—ug usa ka putli nga nobya para kang Kristo, nga mao ang Nobyo sa tanang kalag, ingon sa giingon sa Apostol nga si Pablo: *'Gipangasaw-ako kamo sa usa ka bana, usa ka putli nga birhen, aron ipresentar kamo kang Kristo'* (2 Cor. 11:2).

61. Ang bulawan ginapahapsay pag-usab sa kalayo sa daghang higayon, aron pinaagi sa labing kusog nga paghinlo kini mahimong mas maayo. Sa samang paagi, ang atong Ginoo, sa Iyang kaayo, nagahinlo sa tawo pinaagi sa daghang mga pagsulay, gisulayan siya ug gihimong eksperyensyado sa pagpakig-away sa mga gubat sa kasingkasing, aron dili na siya mobalik sa hunahuna o sa panumduman sa mga kawalay-hustisya ug mga pagdaot nga gihimo kaniya sa mga tawo; apan magpaubos siya sa atubangan sa Dios ug ibutang ang tanan niyang paglaum kaniya, nga kanunay andam sa matag maayong buhat sa atubangan sa Dios, sama sa giingon sa Propeta David: *'Andam na ang akong kasingkasing, O Dios, andam na ang akong kasingkasing: Maga-awit ako ug magtugtog alang sa akong himaya'* (Sal. 107:2). Hinumdumi nga mahimo kang masulay sa pipila ka igsoon pinaagi sa panamastamas ug dili pagkamatarong, o makasinati ka og pagdaugdaug sa kamot sa

imong mga kauban. Busa, kon mahitabo kanimo ang ingon niini, baroga nga lig-on, ayaw kahadlok, ayaw kawala'g kadasig; apan pasalamata ang Ginoo sa tanan niini, kay kung Wala Siya, walay bisan usa niini nga mahitabo, apan gitugotan Niya kini tungod kay gikinahanglan nga masulayan ang mga sulugoon sa Dios: kay kinsa ang dili masulay sa kaayo sa Dios pinaagi sa mga pagsulay, paningkamot, kasubo ug kalisdanan, hangtud nga makat-on sila nga magbarog nga lig-on sa pagkamabuotan uban sa paglahutay sa tanang kahimtang, dili makadawat og dungog gikan Niya.

62. I-antos uban sa pagkamapailubon ang mga kapintasan ug kasubo nga moabut kanimo; ug pasalamati ang Ginoo niini uban sa dakong pagpaubos, aron matilawan nimo ang kalipay gikan sa imong mga paningkamot, —sama sa bulahan nga si Susanna, maisugon sa pakig-away, nga nakadaog batok sa maluoyong pagpangduol niadtong duha ka daang tawo nga walay balaod ug nakasinati og daghang kasakit ug kasubo tungod sa ilang bakak nga pagpanamastamas, apan kinsa gihatagan sa Dios, tungod sa iyang pagkamapailubon ug pagkamapundok, og dungog sa katapusan sa iyang pakigbisog, samtang gipakumbaba ang iyang mga kaaway, sama sa Iyang gibuhat kang Tecla, mas maisug pa sa espiritu, nga wala mahadlok sa mga samad nga gihatag kaniya sa iyang mga ginikanan, ni sa kalayo, ni sa pagkapikas sa iyang unod, ni sa mga mabangis nga hayop, ug kaniya sa katapusan gihatagan sa Dios og kalipay sa kasingkasing ug ang ganti sa iyang mga buhat, sa dihang ang iyang maisugong pagtuo nakapalolong sa nagdilaab nga kalayo, nakapahilom sa mga baba sa mga leon nga gutom sa dugo, ug nakapahiya sa tanan niyang mga kaaway; ug sama ni Jose—mapainubsanon sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo—nga sa dihang ang iyang mga igsoon, gipalihok sa pagpanamastamas ug kasina tungod sa pabor nga gipakita kaniya sa iyang amahan, nangita sa pag-ula sa iyang dugo, ang langitnong tabang nakaluwas kaniya gikan sa kamatayon. Napildi sa selos, gibaligya siya nila isip ulipon, diin ang asawa sa agalon nga iyang giservisyohan naghatag kaniya og daghang kasamok ug nadala kini sa punto nga siya gipahamtang sa prisohan; apan wala siya biyai sa Dios. Kay siya matinahuron, malumo, putli ug walay sala sa kalag ug sa lawas, ug tungod sa grasya sa Dios kaniya, wala siya mapukan sa kabug-aton sa tanang kalisdanan, kondili gisagubang niya kini uban sa pagkamapailubon, samtang gibutang niya ang iyang paglaum sa Ginoo. Ug sa katapusan gipahitas-on siya sa Dios, gihimong magmamando sa Ehipto ug sa tanang lalawigan niini; ug gipailawom Niya sa iyang mga tiil ang tanan niyang igsoon nga nagdumot kaniya. Kining mga gihisgutan, ug uban pa nga susama kanila, wala dayon nakadawat og dungog gikan sa Dios sa sinugdanan pa lang sa ilang paningkamot ug pakigbisog, kondili pagkahuman Siya nakasulay kanila, nakapahapsay kanila pinaagi sa mga kalamidad ug kasubo, ug nagtudlo kanila unsaon pagbarog nga lig-on sa taliwala sa pakig-away. Ug unya lamang, sa dihang nakita Niya nga gidala nila ang ilang mga pagsulay ug kasubo uban sa kaisog ug gibutang ang tanan nilang paglaum sa Ginoo, gihatagan Niya sila og dungog pinaagi sa Iyang banal nga tabang, samtang gipahiya ang ilang mga kaaway ug gipailalom sila sa ilang paghari.

63. Magpabilin kamo nga matinindog ug ayaw tugoti nga maluya ang inyong kasingkasing sa taliwala sa inyong mga pagsulay, kondili magpasalamat kamo niini, aron madawat ninyo ang inyong ganti gikan sa Ginoo. Naa unta kaninyong tanan ang kalinaw, kamatuoran, gugma sa Dios ug panag-uyon; ug unta walay panagbangi, panamastamas, panag-away, malisyosong pagdumot, pagsuway, garbo, pagdumot sa bisan kinsa, pagpanag-awag, pagka-mapahitas-on, pagdumot, ug panag-away sa usag usa. Bisana mahitabo ang ingon nga pamatasan sa usa ka monasterio, ang kalagot sa Dios moabut niini. Labaw pa, hibaloa nga ang atong kinabuhi dinhi sa kalibutan mubo kaayo; busa, , pahalag-i kini ug ayaw kini usikan sa kawalay buhat, aron kon moabot ang takna sa pagbiya niining kinabuhi, dili kamo makita nga naglagot sa usag usa, ug ingon niini, ibilang kamo nga mga mamamatay, sumala sa Kasulatan: '*Ang bisan kinsa nga nagdumot sa iyang igsoon usa ka mamamatay*' (1 Juan 3:15). Magmaloloy-on kamo sa usag usa, aron maloy-an usab kamo sa Ginoo. Kay Siya mismo ang nagdasig niini sa dihang miingon Siya: '*Pasayloa, ug pasayloon kamo*' (Lucas 6:37). Kung kinsa kaninyo ang masakitan sa pagpanamastamas, dawata kini uban sa kalipay, ug itugyan ang tanan sa Ginoo, nga mao ang matarong nga Huwes ug Magbaya... Ug kinsa ang manamastamas sa iyang isigkatawo, paspasa sa pagpahiubos sa iyang kaugalingon sa atubangan sa Ginoo ug mangayo og pasaylo sa iyang isigkatawo, aron ang Ginoo magmaloloy-on kanila. Ayaw tugoti nga malubog ang adlaw samtang nasuko pa kamo, ingon sa pagtudlo kanato sa Kasulatan (Efe. 4:26); kondili wagtanga sa inyong kasingkasing ang dautang hunahuna nga nagpahirap kaninyo, nga inyong gihuptan batok sa usag usa, aron sa ingon niini mapugngan ninyo sa sinugdanan ang matag liso sa pagdumot, nga ang gamot niini mao ang kasina ug pagdumot. Kining duha ka pagbati mao ang labing dautan, makalilisang sa Dios ug sa tawo; ug dili gayud kini angay makita sa bisan kinsa nga magtutuo o alagad sa Dios. Ayaw unta kita sa atong hingpit nga kamangmangan magpasigarbo ug moingon: 'Nakapildi ko sa akong igsoon, ug wala nay kalooy para kaniya.'

Kinsa man ang mosulti o maghunahuna sa ingon ana, hibaloa nga iyang gihatag ang iyang kalag sa kamot sa kamatayon, ug ang iyang panulondon mao ang dapit sa paghilak ug pagngalngal sa ngipon, sa ulod nga dili mamatay ug sa kalayo nga dili mapalong.

64. Magmata kita gikan sa atong pagkatulog samtang nagpuyo pa kita niining lawasa; maghinulsol kita sa atong kaugalingon ug magminosol sa tibuok natong kasingkasing, adlaw ug gabii, aron kita maluwas gikan niadtong makalilisang nga pag-antos, pag-agik-agik, paghilak ug kasakit, nga walay katapusan; mag-amping kita nga dili mosulod sa lapad nga ganghaan ug molakaw sa halapad nga dalan nga padulong sa pagkaguba, bisan pa man daghan ang mosunod niini; kondili mosulod kita sa makipot nga ganghaan ug molakaw sa makipot nga dalan nga padulong sa kinabuhi, bisan pa man pipila ra ang mosunod niini. Kadtung molakaw niining ikaduhang dalan mao ang tinuod nga mga magbuhat, nga modawat sa ganti sa ilang paningkamot uban ang kalipay ug panulondon ang gingharian. Sa mga wala pa hingpit nga andam mosulod didto, ako naghangyo kanila nga dili magpabaya samtang aduna pa'y panahon, aron dili sila mahimong walay lana sa takdang oras, ug sa tinuod, walay bisan kinsa nga gustong mobaligya niini kanila. Kay mao kini ang nahitabo sa lima ka buang nga birhen, nga wala'y nakitang bisan kinsa nga ilang mapalit niini. Unya misinggit sila nga nagahilak, *'Ginoo, Ginoo, ablihi kami!'* *Apan mitubag siya kanila, 'Sa tinuod, sa tinuod, ingon ko kaninyo, wala ko kaila kaninyo'* (Mat. 25:11–12). Ug nahitabo kini kanila tungod lang sa ilang katamaran. Sa ulahi, bisan pa nga namata sila ug nagsinggit, wala na kini'y pulos, kay ang Ginoo sa balay mitindog na ug gisirad-an ang pultahan, sumala sa nahisulat. Hatagan ko kamo og lain nga pananglitan nga susama niini. Sa dihang misulod si Noe sa arka, nga nag-inusara uban sa iyang mga anak nga lalaki ug sa ilang mga asawa, ug uban sa tanan nga kauban niya, ug gisirad-an niya ang pultahan sa arka tungod sa baha nga gipadala batok sa mga daotan, wala na niya giabli pag-usab ang pultahan sa arka, ni gitugotan niya ang iyang mga anak nga makasaksi sa makalilisang nga talan-awon nga silot sa mga daotan; Labaw pa, sa diha nga nakasirado na ang pultahan, kining mga daotan dili na makasulod aron makig-uban sa mga matarong, apan sila tanan nalumos sa baha tungod sa ilang katamaran ug pagsuway sa pagsunod. Kay si Noe, sa tibuok usa ka gatus ka tuig nga iyang pagtukod sa arka, walay puas nga nagtawag kanila ngadto sa mas maayong kinabuhi, apan wala sila magtagad kaniya ug wala mosunod kaniya; maong nangalaglag sila.

65. Pabilin nga naghiusa ang pagkaiguonan sa usa ka dapit ug organisaha kini sa kalinaw, pagkahiusa sa hunahuna, pagpaubos, kahadlok sa Dios, ug pag-ampo. Unya ang mga panalangin sa balay sa Dios hingpit nga mapadayag kaninyo, ug malingaw kamo niini uban sa kalipay ug pagdayeg. Hinaut nga madekorasyonan kamo, labaw pa, sa pagtuo, paglaum, gugma, pagpaubos, pagrespeto, paghukom, pagkamatitud-anon, kalinaw ug gugma alang sa inyong mga igsoon. Kay bisan kinsa nga adunay kining tanan nga mga butang, gisul-otan siya sa sinina sa kasal ug naglakaw sa mga sugo sa Espiritu. Magpabilin sa hingpit nga pagpaubos ug pagkamapailubon, aron molayas kaninyo ang inyong mga pagbati.

66. Ang bisan kinsa nga molakaw sumala sa kabubut-on sa Dios, nga mas tam-is pa kay sa dugos ug napuno sa matag kalipay, matabangan ug mapalig-on niini, ug kini magtugot sa iyang kalag sa pagbuhat og katingalahang mga buhat ug mag-andam sa atubangan niya sa tanang dalan nga makapahimuot sa Ginoo; ug unya walay kaaway nga makasukol kaniya, kay siya molakaw sumala sa kabubut-on sa Dios. Apan bisan kinsa nga molakaw sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on, ang Dios dili gayud motabang kaniya, kondili biyaan siya sa mga demonyo, nga maglibot-libot sa iyang kasingkasing adlaw ug gabii, ug dili siya tugutan nga makakaplag og kalinaw bisan sa unsa pa man, ug himuon siyang walay gahum ug huyang sa tanan niyang mga buluhaton, sa gawas ug sulod, ug dad-on nila kaniya ang daghang uban pang mga butang nga makaguba ug makadaot. Ang Yawa usahay magtugot ug kalipay ug kalingawan kanila; apan walay kalipay niini, kondili kasubo ug paglagot. Bisan pa kon adunay butang nga susama sa kalipay nga mahitabo, walay kamatuoran niini, kondili usa ka bakak nga hulagway, kay kini dili gikan sa Dios. Ang tinuod nga kalipay gikan sa Dios ug gihatag lamang sa mga kanunay nga naningkamot sa pagdumili sa ilang kaugalingong kabubut-on ug pagtuman sa kabubut-on sa Dios sa tanang butang. Ang kabubut-on nga naglihok sulod sa kasingkasing sa tawo tulo ka matang: ang una gikan sa yawa; ang ikaduha gikan sa tawo; ang ikatulo gikan sa Dios; ang Dios dili mosuporta sa unang duha, kondili mosuporta lamang sa kana nga gikan kaniya. Busa, susiha ninyo ang inyong kaugalingon, ug human ninyong balibaran ang tanan nga langyaw, higugmaa lamang ang kabubut-on sa Dios. Kay dako kaayo ang kahinungdanon alang sa usa ka tawo nga kanunay nga masuta ang kabubut-on sa Dios sa tanang butang. Ginasiuro ko kaninyo nga kon ang usa ka tawo dili isalikway ang tibuok tinguha sa iyang kasingkasing, ug dili ipasakop ang iyang kaugalingon sa tanang butang, ug ilabay ang tanan niyang

bahandi ug kabtangan, ug dili mosumite sa Ginoo pinaagi sa pagsunod sa iyang mga espirituhanong amahan, dili niya maila ang kabubut-on sa Dios ni matuman kini, ug mawadan siya sa katapusang panalangin.

67. Wala isulti sa Ginoo kanato nga dinhi adunay ganti; kondili dinhi adunay mga pagsulay, kalisud, kakulang ug kasubo, ug ang ganti naa didto. Kini nga kinabuhi usa ka dalan sa pakigbisog ug mga pagsulay.

68. Kung ikaw mapailubon, masunuron ug mapailalom sa imong mga amahan, ang Ginoo maghatag kanimo og daghang ganti; ug kini mao ang buhat nga hinumduman sa atubangan sa Ginoo. Ang bisan kinsa nga mosunod sa ilang mga amahan mosunod sa Ginoo, ug ang bisan kinsa nga mosunod sa Ginoo mosunod usab sa ilang mga amahan.

69. Labaw sa tanan, magtuo kita sa atong Ginoong Jesu-Cristo, simbahon Siya ug mosumite kita kaniya, ug buhaton nato ang Iyang kabubut-on sa tanang panahon ug sa matag gutlo.

70. Maglakaw kita sa kahadlok sa Ginoo, sumala sa gisugo kanato – nga buhaton ang atong kaugalingong kaluwasan uban sa kahadlok ug pag-uyog (Fil. 2:12). Ang kahadlok sa Ginoo mopapas sa tanang limbong ug sala gikan sa kalag. Ang bisan kinsa nga wala magkurog sa Ginoo mahulog sa daghang dautan. Ang kahadlok sa Ginoo nagpanalipod ug nagbantay sa usa ka tawo hangtod siya mobiya niining lawasa, ingon sa gisulat: *'Tungod sa inyong kahadlok kami naburo sa sabakan, ug kami nag-antos ug nanganak sa espiritu sa kaluwasan'* (Isaias 26:18).

71. Ang tawo nga walay dautang buot hingpit ug sama sa Dios. Puno siya sa kalipay ug siya ang pahulayan sa Espiritu sa Dios. Sama sa kalayo nga mokaon sa dagkong kalasangan kon pasagdan, ingon ana usab, ang dautang buot, kon tugotan nimo mosulod sa imong kasingkasing, makaguba sa imong kalag, makahugaw sa imong lawas, ug magdala kanimo og daghang dili matarong nga hunahuna; mopukaw kini og panagbangi, panag-away, panamastamas, pagpanukog, kasuko ug susamang dautang pagbati, nga nagpabugat sa lawas mismo ug hinungdan sa sakit niini. Pagdali sa pag-angkon sa kalumo ug pagkamapainubusanon sa kasingkasing sa mga balaan, aron ang atong Ginoong Jesu-Kristo dawaton kamo sa Iyang atubangan, ug ang matag-usa kaninyo malipayong makasulti: *'Gidawat Mo ako tungod sa akong pagkamalumo, ug gipahimutang Mo ako sa imong atubangan hangtod sa kahangturang'* (Salmo 40:13).

72. Ang Dios nagpamulong pinaagi sa Propeta: *'Kinsa bay akong tan-awon, kondili ang mapainubusanon ug malinaw-on, ug kadtong mangurog sa akong mga pulong?'* (Isaias 66:2). Ang atong Ginoo usab nagaingon sa Ebanghelyo: *'Tun-ana kamo kanako, kay malumo ug mapainubusanon ako sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og kalinaw alang sa inyong mga kalag'* (Mateo 11:29). Busa, kuhaa ninyo alang sa inyong kaugalingon ang pagka-mapainubusanon ug ayaw paglakaw uban sa garbo sa kasingkasing, nga kinaiya sa mga yawa. Ang bisan kinsa nga molakaw uban sa garbo sa kasingkasing kauban sa mga yawa. Ang hambog nga tawo gikaligut-an sa tanan, tungod kay ang iyang mga buhat mapanghambog: ug gikan niini mahulog siya sa daghang mga sala. Ang tanang sala makalilisang sa atubangan sa Dios, apan ang garbo sa kasingkasing mao ang labing makalilisang sa tanan. Ang bisan kinsa nga magtambag o maghatag og payo sa mga mapahitas-on sama sa usa ka tawo nga nagbubo og tubig sa usa ka sudlanan nga luspado, o sama sa usa ka tawo nga nag-istorya sa usa ka langgam nga molabay. Ang mga tawo nga mapahitas-on sa kasingkasing ginadumtan sa atubangan sa Dios; apan ang Dios dili magpaubos sa mga kasingkasing nga mapainubusanon ug nagamugos. Ang kaugalingong gugma sa Dios, nga mibaba kanato gikan sa kahitas-an, nahimong mapainubusanon sa labing dakong sukod. Busa, higugmaon nato ang pagka-mapainubusanon, aron makahingalo kita: *'Tan-awa ang akong pagka-mapainubusanon ug ang akong kalisod, ug pasayloa ang tanan nakong mga sala'* (Salmo 24:18).

73. Ayaw pagsunod sa mga kahilambigit sa imong mga mata, ni pasagdi nga maluya ang imong kasingkasing. Kay ang dautang kahilambigit makadaut sa kasingkasing ug makalibog sa hunahuna. Layo pa gayud kamo niini, aron ang Espiritu sa Dios nga nagpuyo sa sulod ninyo dili masuko kaninyo. Maningkamot kita sa pagkamaputli hangtod sa kamatayon ug panalipdan nato ang atong kaugalingon sa tanang paagi batok sa dautang mga tinguha: alang niini, mag-amping kita nga dili motan-aw sa katahum sa mga babaye. Dili kita magpaulipon sa hugaw nga mga pagbati ug sa makauwaw nga mga tinguha, nga gikaligut-an sa Dios. Isulat ninyo ang ngalan sa Dios sa atubangan sa mga mata sa inyong kasingkasing, aron sulod kaninyo adunay walay hunong nga pagtuaw: *'Ikaw mao ang buhing templo sa Dios'* (2 Cor. 6:16) ug *'puy-anan sa Espiritu Santo'*. Ang bisan kinsa nga madala sa hugaw nga mga kahilambigit, sa atubangan sa Dios, sama sa mga hayop nga walay paghuna-huna, sumala sa mga pulong sa Salmistahan, si San David nga Propeta (Salmo 48:13). Busa, dumota nato sa tibuok kasingkasing kana nga hugaw nga mata ug pangitaa ang pagkabalaan, kay kini mao ang himaya sa mga anghel sa Dios. Apan kon, madani sa yawa, mahulog kita, bumangon kita pag-usab pinaagi

sa paghinulsol ug mobalik ngadto Kaniya nga miabot aron pangitaon ang karnero nga nawala sa sala (Lucas 15:4).

74. Ang bisan kinsa nga dili makapugong sa iyang mga ngabil ug dila, kinahanglan mag-amping nga *'dili kaayo mag-istorya'* (Job 11:3). Pag-amping, O tawo; kontrolara ang imong dila, ug ayaw pagdagdag sa imong mga pulong, basi madugangan pa ang imong mga sala. Ibutang ang imong tudlo sa imong ngabil ug usa ka bitil sa imong dila, kay ang tawo nga hilig mosulti dili magbilin ug luna sa iyang kaugalingon para sa Espiritu Santo. Kung adunay bisan kinsa, bag-o pa lang, samtang nakig-istorya kanimo, mangutana kanimo bahin sa bisan unsang makaluwas sa iyang kalag, tubaga siya; apan kung mangutana siya bahin sa butang nga walay kapuslanan alang kaniya, pagbuot sama sa usa ka bingi nga wala makadungog, ug sama sa usa ka pipi nga dili mosulti.

75. Pugoson nato ang atong kaugalingon sa hugot nga pagbantay sa atong mga ngabil, aron dili kita mosulti og dautan bahin sa bisan kinsa, kay ang dautang pulong mas grabe pa kaysa bisan unsang hilo. Ang tanang samad mamaayo, apan ang samad nga gikan sa dila walay tambal. Ang dila sa walay hunahuna nga manlalapàs, nga ginadumala sa yawa, mas makahilo pa kaysa dila sa bitin, kay kini nagmugna og panagbangi ug mapait nga pagdumot tali sa mga igsoon, nagtanom og panagbulag ug dautang buhat tali sa mga malinawon, ug nagbungkag sa dagkong tigum. Busa, likayi ang pagpanaway sa uban, ug magpuyo ka sa kahilom. Ang nagahigugma sa kahilom nagpuyo duol sa Dios ug sa Iyang mga Anghel, ug ang iyang puwesto anaa sa kahitas-an. Nagaingon ang Ginoo nga Iyang panalipdan ang imong mga agi – kon ikaw mismo magbantay sa imong mga ngabil (Mga Panultihon 13:3).

76. Ang Balaang Kasulatan nagpamatuod nga adunay duha ka matang sa kaulaw: ang usa diin natawo ang sala; ug ang usa pa diin motumaw ang himaya ug grasya (Sirak 4:23–25). Ang kaulaw sa pagbuhat og sala mao ang tinuod ug makaluwas nga kaulaw; apan ang kaulaw nga gigikanan sa sala mao ang kaulaw nga makababag sa pagtuman sa mga sugo sa Dios. Ayaw pagkahuya sa pagbuhat sa bisan unsang sumala sa kabubut-on sa Dios, ug ayaw pagtago sa kamatuoran; ayaw kahadlok sa pagpahayag sa pagtulon-an sa Ginoo o sa mga pulong sa kinaadman, ug ayaw pagkahuya sa pag-angkon sa imong mga sala sa imong espirituhanong amahan.

77. Ang atong Ginoo, nga mipakita og kaluoy sa atong mga kalag, miingon sa Balaang Ebanghelyo: 'Ka-alaot kamo inig pasidunggan ug pagdayeg kaninyo sa mga tawo, apan wala kamo mangita sa himaya sa Dios' (Lucas 6:26; Juan 5:44). Busa paningkamotan nato hangtod sa kamatayon, nga supakon ang kahambog ug putlon ang labing dautang mga sanga niini, aron dili kita madala sa pagkaguba. Likayi ang kahambog; kay daghan ang nangalaglag tungod niini. Giduso niini ang usa ka tawo sa daghang paningkamot—pagpuasa, pag-ampo, kanunay nga pagbantay sa gabii, paghatag og limos sa publiko, ug daghan pang susamang mga butang; apan pinaagi niini tanan, wala'y makab-ot gawas sa kaulaw ug pagpanamastamas. Ayaw nato paninguha nga ipakita ang bisan unsa sa atong kaugalingon, labi na gayud ang bisan unsang bantugan, aron dili kita malaglag tungod niini, ug masangit sa daghang sanga sa pagka-mapahitas-on, kay daghan kaayo ang mga demonyo sa pagka-mapahitas-on. Hinuon, paningkamotan nato nga makab-ot ang himaya sa mga balaan, ingon man ang ilang pagka-imol, aron madawat nato kana nga matam-is nga pagdayeg gikan sa Dios: *'Bulahan ang mga imol sa espiritu, kay ila ang gingharian sa langit'* (Mat. 5:3).

78. Ang atong Ginoo nga si Jesu-Kristo miingon sa Iyang Ebanghelyo: *'Pinaagi sa inyong paglahutay maluwas ninyo ang inyong mga kalag'* (Lucas 21:19). Miingon usab Siya: *'Ang magpabilin hangtod sa katapusan maluwas'* (Mat. 10:22; 24:13). Busa, unsa kaha ka dako ang kadasig nga angay natong gamiton sa pagpaningkamot ug paglahutay sa kamatuoran, aron makab-ot nato ang gitagana alang kanato sa langit? Apan sa dili pa kita moabot sa punto sa pag-uyog sa atong dugo, ayaw kita pagpasigarbo; kay walay artista nga magpasigarbo sa iyang buhat sa dili pa kini mahuman. Kadtung nakadaog pinaagi sa paglahutay pagatawgon nga bulahan. Sa takdang panahon siya pagahimayaon sa langit, sama ni Lazaro.

79. Ang salmista nga si David miingon: *'Mas tam-is pa ang imong mga pulong sa akong tutunlan kay sa dugos sa akong baba'* (Salmo 118:103). Usab: *'Mas bililhon pa ang mga dalan sa Ginoo kay sa daghang bililhon nga mga bato'* (Salmo 18:10–11). Tinood nga bulahan ang nagpabiling mapagmatngon ug nagtuman sa mga sugo sa atong Ginoong Jesu-Kristo hangtod makab-ot niya ang tinuod nga kahibalo Kaniya, aron siya makasulti: *'Ang imong pagsabot labaw pa kanako'* (Salmo 138:6). Pag-amping nga dili ka mahimong dili matinud-anon, basi ang nagmugna kanato masuko kanimo. Ang bisan kinsa nga magwali sa kamatuoran ngadto sa usa ka dili motuo, mosaway kaniya o magtudlo kaniya, sama sa usa ka tawo nga naglabay sa labing bililhon nga mga perlas sa kalawoman sa dagat. Sa pikas bahin, sama sa tubig nga modagayday paingon sa

ubos sa usa ka bakilid nga yuta ug mudagsa didto nga paspas, mao usab ang pulong sa Ginoo modagayday sa kalag sa magtutuo.

80. Magpabilin kitang magmatngon ug kanunay nga pasigaon ang balaan nga kadasig sulod sa templo sa atong hunahuna, aron dili kita matawag nga pasagad ug tapulan. Dili gayud makadaug ang mga pagbati batok sa usa ka tawo nga kadasig ug magmatngon. Ug kon siya mahulog man, tungod sa mga limbong sa manulaw, kana gayud nga kadasig ug pagkamagmatngon mobalik kaniya dayon. Apan ang pasagad ug walay pag-amping nga tawo, nga walay kadasig sa pagpalipay sa Dios, kon matintal siya sa yawa, dili gani niya mabantayan ang sala nga iyang nabuhat, kay ang iyang kasingkasing lig-on sama sa bato, ug siya sama sa usa ka napugngan ug nabirahan nga asno, nga bisan kinsa makasakay niini nga walay bisan unsang pagsukol gikan kaniya. Sa ingon nga mga tawo, gipahigayon sa yawa ang tanan niyang mga tinguha ug hingpit nga pagkadautan, ug gihila-hila niya sila bisan asa niya gusto, hangtod matuman ang iyang mga dautang buhat, ug mamatay siya nga nag-agik-ik ug nagahilak. Ang pasagad nga tawo sama sa usa ka balay nga nangaguba ug gibyaan sa mga nagpuyo niini – usa ka balay nga walay bili para sa bisan kinsa, apan gikaligtaan sa tanan, daw gibasulan, sama sa lungib sa mga bitin, alacdan ug mga buangis nga hayop; walay magtagad niini, samtang nagpabilin kini sa pagkaguba ug kamingaw. Mao kana ang kahimtang sa pasagad nga tawo! Pag-amping sa pagpadayon sa kadasig ug ayaw kini paglangan, aron dili ka mahulog sa gahum sa kaaway. Kung ang usa ka tawo adunay niining mahimayaong kadasig ug pag-atiman, kini mobalik kaniya gikan sa tanang pagkahulog ug kadaut ug nagpahimangno kaniya, aron ang maong tawo mahimong puloy-anan sa Espiritu Santo ug, pagkahuman malipayon niyang natapos ang iyang panaw, giisip nga takus dinhi sa kalibutan nga mosulod sa pahulay sa mga balaan.

81. Nadungog namo nga ang bulahan nga si Pablo, sa dihang miabot siya aron hisgutan ang pagkabirhen, miingon bahin niini: *'Wala koy sugo gikan sa Ginoo'* (1 Cor. 7:25). Wala siya'y ingon nga sugo tungod kay dili tanan makasagop niining bug-at nga yugo; busa kini gibyaan sa gawasnong pagpili sa mga makasagop niini. Ayaw pasigarbo sa bisan kinsa nga nagsunod sa celibacy ang iyang pagka-celibate, kay kini usa ka grasya gikan sa Dios mismo. Ang pagka-celibate nagpalayas sa mga babayeng pagbati, sa mga makalaut nga hunahuna, sa garbo sa kasingkasing ug sa gugma sa tanan nga gikan sa yawa; gipahawa usab niini ang paspas nga pagreklamo, pagdumot sa tawo, ug himaya sa kalibutan; kini gipahinungod sa pagsimba sa Diyos, nagpugong sa dila ug nagdisiplina sa tiyan pinaagi sa pagpuasa. Kung kini mapalamuti sa tanang butang, mahimong kini usa ka halad nga walay mantsa o hugaw. Kung ikaw, O birhen nga kalag, abala sa maluho nga mga handumanan ug maglakaw sa pagdayeg sa kaugalingon (masentro sa kaugalingon), ikaw mahimong mapasipala sa tanan nimong mga buhat. Kung dili nimo bantayan ang imong dila, magpabilin kang walay sulod sa tibuok nimong kinabuhi, ug ang imong dagkong paningkamot mahimong walay pulos.

82. Maglakon kita sa matarong nga agi sa dalan nga gilakaw sa mga balaan, nga gisulat: *'Bulahan ang mga walay kapintasan ang agi, nga naglakaw sa balaod sa Ginoo'* (Salmo 118:1). Sa ato pa, sa pagkabalaan sa lawas, pagkabalaan sa pulong, pagkabalaan sa mga mata, pagkabalaan sa mga kamot, pagkabalaan sa mga dalunggan, pagkabalaan sa mga tiil, sa mga hunahuna nga matarong sa atubangan sa Dios, ug sa putli nga kasingkasing alang sa usag usa, sama sa atong pag-ampo: *'Himóa ako, O Dios, nga adunay putli nga kasingkasing, ug bag-o ang matarong nga espiritu sa sulod kanako'* (Salmo 50:12).

2. Mahitungod sa maayong pamtasan ug balaang kinabuhi, sa 170 ka kapitulo

1. Kasagaran gitawag nga maalamon ang mga tawo, tungod sa sayop nga paggamit sa maong pulong. Dili ang mga nakat-on sa mga pulong ug sinulat sa karaang mga pantas ang maalamon, kondili ang mga adunay maalamon nga kalag, nga makahibalo sa maayo ug sa dautan; ug naglikay sa dautan ug makadaot sa kalag, samtang maampingong naningkamot alang sa maayo ug mapuslanon sa kalag, ug nagbuhat niini uban sa dakong pagpasalamat sa Dios. Kini ra gayud, sa tinuod, ang angay tawgon nga maalamon nga mga tawo.

2. Ang usa ka tinuod nga maalamon nga tawo adunay usa ra ka kabalaka: ang pagsunod ug pagpalipay sa Dios sa tibuok kasingkasing sa tanang paagi. Busa, ug tungod lang niini, iyang ginatudloan ang iyang kalag unsaon pagpalipay sa Dios, nga nagpasalamat Kaniya sa Iyang mapinanggaong pag-atiman, bisan unsang kahimtang ang iyang atubangon sa kinabuhi. Kay dili man angay nga dili magpasalamat sa mga doktor—bisan pa man ug magreseta sila og mapait ug dili malipayong tambal—alang sa pag-ayo sa lawas; ni husto nga magpabilin nga walay pagpasalamat sa Diyos tungod sa among gihunahuna nga hinungdan sa kasubo, nga mapakyas sa pagsabot nga ang tanan mahitabo subay sa Iyang probidensya ug alang sa among kaugalingong kaayohan. Sa ingon nga pagsabot, ug sa ingon nga pagtuo sa Dios, makita ang kaluwasan ug kalinaw sa kalag.

3. Ang pagkamapugong, pagkabuotan, pagkabirhen, pagkamapailubon, pagkamapailubon ug uban pang susamang dagkong hiyas mao, ingon pa, ang kusog sa pakig-away nga atong nadawat gikan sa Dios, aron kini makasukol ug makasukol sa mga kasakit nga atong masinati ug motabang kanato niini: aron kon gamiton nato kining mga kusog ug kanunay nga andamon kini, walay bisan unsa nga mahitabo kanato nga mabug-at, masakit, makaguba o dili na kaya, kay ang tanang ingon niini mapukan sa mga hiyas nga nagpuyo sa atong sulod. Ang mga tawo nga walay kinaadman sa ilang kalag wala magtagad niini, kay dili sila motuo nga ang tanan nga mga butang nahitabo alang sa atong kaayohan, aron ang atong mga hiyas masidlak ug aron kita ganti-an sa Dios tungod niini.

4. Kung, samtang giisip nato ang bahandi ug ang hingpit nga kalipay niini nga sama lang sa usa ka malangayong, ilusyonaryong kahaw-ang, ug nasayud kita nga ang usa ka buhi nga may hiyas ug makapahimuot sa Dios mas maayo pa kaysa bahandi, ug magbarug ka nga lig-on niini nga pagtuo ug kanunay nimo kini hinumduman, dili ka maghuyop, maghinanakit, o magreklamo batok sa bisan kinsa, kondili magpasalamat ka sa Dios sa tanang butang sa diha nga makita nimo nga ang mga mas daotan pa kaysa nimo gidayeg tungod sa ilang pagka-elouquente, kahibalo, o bahandi. Ang dili mapugngan nga tinguha sa bahandi ug kalipay, ang kauhaw sa dungog ug pagkamapahitas-on, kauban ang pagkawalay kahibalo sa kamatuoran, mao ang labing dautan nga mga pagbati sa kalag.

5. Ang usa ka maalamon nga tawo, pinaagi sa pagsusi sa iyang kaugalingon, makamatngon unsa ang husto ug mapuslanon nga buhaton niya, unsa ang haom sa iyang kalag ug makaluwas, ug unsa ang layo niini ug makaguba. Ug sa ingon niini, malikayan niya ang makadaot sa kalag, kay kini layo niini.

6. Mas moderado ang pagkinabuhi sa usa ka tawo, mas malinaw ang iyang hunahuna, kay dili siya mabalaka sa daghang butang – sa mga sulugoon, mga mag-uuma (mga gi-empleyo), ug sa pagpalit og mga hayop. Apan, sa diha nga magkapit kita niining mga butanga, maekspos kita sa mga kasakit nga motumaw gikan niini, ug moabot kita sa punto nga magreklamo kita batok sa Dios. Sa ingon niini, ang atong kaugalingong dili makontrol nga tinguha (sa daghang mga butang) mopuno kanato sa kalibog, ug maglibot-libot kita sa kangitngit sa usa ka makasasala nga kinabuhi, nga wala kita makaila sa atong kaugalingon.

7. Dili angay isulti nga imposible alang sa usa ka tawo nga magkinabuhi sa matarong, kondili nga kini dili sayon. Ug sa tinuod, dili kini dali makab-ot sa tanan nga walay kalainan; kondili kadtong mga tawo nga deboto ug adunay hunahuna nga mahigugmaon sa Diyos ang madani ngadto sa matarong nga kinabuhi. Ang ordinaryong hunahuna usa ka makalupyo ug dali mausab nga hunahuna; kini nagmugna og maayong hunahuna ug dautang hunahuna, dali mausab ug hilig sa materyal nga mga butang; samtang ang hunahuna nga mahigugma sa Diyos mao ang maghuhukom sa dautan nga motumaw sa mga tawo tungod sa ilang tinuyo nga pagkawalay pag-amping.

8. Ang mga walay edukasyon ug ang mga simple ang hunahuna nagtan-aw sa pagkat-on ingon usa ka kataw-anan nga pagpaningkamot ug dili nila kini tagdon, tungod kay kini nagpadayag sa ilang pagkawalay-hibalo – ug gusto nila nga pareho sila tanan: sa samang paagi, kadtong walay pagpugong sa ilang kinabuhi ug pamatasan mapisan kaayo nga gusto nga mas daotan pa ang tanan kaysa kanila, nga naghunahuna nga mapalig-on ang ilang kaugalingon sa basihanang daghan ang daotan. Ang kalag malaglag ug madunot tungod sa dautang sala, nga daghan og aspeto ug naglakip sa pakighilawas, garbo, kahakog, kasuko, kawalay-respeto, kalibog, pagpatay, pagreklamo, selos, pagpangikil, pagpangdaugdaug, kawalay-pasiunang, bakak, pagka-senswal, katamaran, kasubo, kahadlok, kasina, pagpanaway, pagka-indolente, paglimbong, pagkawalay-hibalo, pagpangdani ug kawalay-pagkadiosnon. Ang pobre nga kalag, nga mibulag sa Dios, gipaka-antos niini ug sa susamang mga butang.

9. Kung tinuod bang nagkinabuhi sa usa ka matinahuron ug angay pasidunggan nga kinabuhi ang usa ka asketiko, kini pagahukman dili pinaagi sa usa ka pamatasan nga ginapakita lang, ni sa bakak nga dagway sa ilang paagi sa kinabuhi; apan pinaagi sa kon, sama sa mga maalamon nga pintor ug eskultor, ilang gipakita ang ilang buotan ug makapahimuot sa Diyos nga kinabuhi pinaagi sa ilang kaugalingong mga buhat, nga naglikay sa tanang kalibutanong kalipay sama sa mga bitag.

10. Ang usa ka tawo nga dato ug halangdon ang kaliwatan, nga kulang sa espirituhanong pag-uswag ug matinud-anong kinabuhi, dili malipayon sa panan-aw sa mga makatarunganong tawo; sa pikas bahin, ang usa ka pobre o ulipon sa kahimtang malipayon kon siya napuno sa kahibalo ug pagkamaayo. Sama sa mga biyahero nga mawala sa dalan (ug mamatay), mao usab ang mga nagpasagad sa usa ka matinahuron nga kinabuhi, nga madala sa ilang mga tinguha.

11. Angay tawgon nga 'managbuhat sa tawo' ang tawo nga malampuson sa pagpalumo sa kinaiya sa mga walay edukasyon ug hinungdan nga higugmaon nila ang pagkat-on ug edukasyon. Sa samang paagi, ang mga nagdala sa mga tawo nga nagkinabuhi sa malibog nga dalan ngadto sa usa ka matarong ug makapahimuot sa Diyos nga kinabuhi kinahanglan usab ituring nga 'managbuhat sa tawo', kay sila, sama sa pagkasulti, nagahimo pag-usab sa tawo. Ang pagkamainiton ug pagpugong sa kaugalingon mao ang kalipay ug usa ka bulahan nga paglaum alang sa kalag sa tawo.

12. Sa tinuod, ang mga tawo angay nga ipahimutang ang ilang kinabuhi ug pamatasan sa husto nga paagi. Kung kini matarong, maila gayud ang Dios sa husto. Kadtong nagpasidungog sa Dios sa tibuok nilang kasingkasing ug tibuok nilang pagtuo makadawat sa grasya gikan Niya aron mapugngan ang kasuko ug kahakog. Kay ang kahakog ug kasuko mao ang hinungdan sa tanang dautan.

13. Ang usa ka tawo angay mailhan ingon usa nga maalamon (sumala sa unang punto), o usa nga naningkamot sa pagbag-o sa iyang kaugalingon. Ang dili na matul-id dili angay tawgon nga tawo; kay kini (i.e. pagkawalay pag-ayo) dili kinaiya sa tawo. Kinahanglan likayan ang ingon nga mga tawo. Ang mga nakig-uban sa dautan dili gayud ihap sa mga imortal (mao ang mga gipanalanginan sa pagkawalay kamatayon).

14. Tungod lamang sa kinaiya sa kinaadman nga naa sa atong sulod (sumala sa unang punto) nga kita angay tawgon nga tawo; kung walay ingon nga kinaadman, lahi ra kita sa mga binuhat nga walay pulong sa han-ay sa atong mga bukton ug tiil ug sa gasa sa pagsulti. Busa, pasagdi ang makatarunganong tawo nga maila nga siya imortal; ug pasagdi siya nga dumota ang matag makauwaw nga kahilambigit, nga mao ang hinungdan sa kamatayon sa katawhan.

15. Sama sa matag magwawali nga nagpakita sa iyang kahanas pinaagi sa paghulma sa angay nga materyal nga iyang gipili ngadto sa matahum nga porma – sama sa usa nga mogamit og kahoy, ang lain og bronse, ug ang usa pa og bulawan ug pilak – ingon usab, kinahanglan natong ipakita nga kita mga tawo, dili pinaagi sa porma sa atong lawas, kondili pinaagi sa kamatuoran nga kita tinuod nga maalamon sa atong kalag, – pinaagi sa pagsumpo sa balaod sa matarong nga pagkinabuhi, nga mao ang kinabuhi sa pagkamaayo ug debosyon sa Dios. Ang tinuod nga maalamon ug mahigugmaon sa Dios nga kalag nakahibalo sa tanan nga angay buhaton sa kinabuhi, ug mapinanggaonong nagapahupay sa Dios, ug matinud-anon nga nagapasalamat kaniya, nga nagabalik kaniya uban sa tanang tinguha ug hunahuna niini.

16. Sama sa pag-amping sa timonero sa pagpadagan sa barko aron dili kini mabangga sa ilawom nga bato o bangin, ingon usab, ang mga masigasig sa usa ka buhing may hiyas kinahanglan mag-amping sa paghunahuna sa ilang angay buhaton ug angay likayan, ug ituring nga mapuslanon alang sa ilang kaugalingon lamang ang gipukaw sa tinuod ug balaang balaod, ug putlon ang dautang hunahuna gikan sa ilang kalag.

17. Sama sa mga timonero ug mga drayber sa karwahe, pinaagi sa pagka-maampingon ug pagkamasinabtanon, malampuson sila sa pagbuhat sa ilang mga katungdanan, ingon usab kinahanglan nga ang mga masigasig sa matarong ug mahimayaong kinabuhi mag-amping sa paghunahuna sa ug mag-amping sa pagpuyo og usa ka kinabuhi nga takus ug makapahimuot sa Dios: kay bisan kinsa ang maghandum niini ug masaligon sa iyang abilidad nga makab-ot ang iyang gipangandoy, pinaagi sa pagtuo, makab-ot niya ang dili malaglag (sa usa ka putli nga kinabuhi).

18. Ayaw pagtan-aw nga gawasnon ang mga tawong gawasnon pinaagi sa kahimtang, kondili ang mga tawong gawasnon sa ilang paagi sa kinabuhi ug kinaiya. Dili angay, pananglitan, tawgon nga tinuod nga gawasnon ang mga maharlika ug mga adunahan kon sila daotan ug walay pagpugong sa kaugalingon, kay ang ingon nga mga tawo ulipon sa ilang mga makalilipay nga tinguha. Ang tinuod nga pagkabalaan ug pagdumot sa mga butang nga malabay mao ang kagawasan ug kalipay sa kalag.

19. Pahimangnoa ang imong kaugalingon nga kinahanglan kanunay kang magpakita nga ikaw maalamon, apan buhata kini pinaagi sa usa ka buhing may hiyas ug sa imong mga lihok. Sa samang paagi, ang mga masakiton makakaplag ug makaila sa mga doktor ingon manluluwas ug manunabang, dili pinaagi sa ilang mga pulong, kondili pinaagi sa ilang mga buhat.

20. Ang kalag nga tinuod nga maalamon ug matinahuron nagpadayag sa kaugalingon sa panan-aw, pamatasan, tingog, pahiyom, pakighinabi, ug pamaagi. Ang tanan niini nabag-o ug nakab-ot ang labing mahimayaong porma; ang hunahuna niini nga mahigugmaon sa Diyos, sama sa usa ka mapangbantay nga tigbantay, nagbabag sa agianan sa dautan ug makauwaw nga mga hunahuna.

21. Tan-awa ang imong palibot ug sabta nga ang mga magmamando ug awtoridad adunay gahum lamang sa lawas, dili sa kalag – ug kanunay kini hinumdumi. Kay kung mosugo sila, pananglitan, sa pagpatay, o sa pagbuhat sa bisan unsang dili angay, dili matarong, ug makadaot sa kalag, dili sila angay sundon, bisan

pa og pasakitan nila ang lawas. Gihimo sa Dios ang kalag nga gawasnon ug makapangulo sa kaugalingon, ug gawasnon kini sa paglihok sumala sa gusto niini – alang sa maayo o alang sa dautan.

22. Ang usa ka maalamon nga kalag naningkamot nga limpyohan ang iyang kaugalingon gikan sa pagkahubog, garbo, pagpasigarbo, paglimbong sa kaugalingon, pagpanukot, pagpangawat ug uban pa nga susama, kay ang ingon nga mga buhat mao ang buhat sa mga demonyo ug sa dautang kabubut-on. Apan, pinaagi sa masinabtanong paningkamot ug maampingong pagpamalandong, makab-ot kini sa usa ka tawo nga ang mga tinguha dili nagpadulong sa hinabaw nga kalipay.

23. Kadtong naggahin sa ilang kinabuhi sa gagmay ug mapainubsanon nga mga buhat nakalikay sa katalagman ug wala'y gikinahanglan nga espesyal nga pag-amping. Pinaagi sa pagdaog sa tanang ilang mga tinguha, dali ra nilang makaplagan ang dalan nga padulong sa Dios.

24. Ang mga maalamon dili kinahanglan maminaw sa tanang matang sa pakigpulong, kondili sa mga mapuslanon lamang, sa mga magdala ngadto sa kahibalo sa kabubut-on sa Dios; kay kini ang dalan diin ang mga tawo mobalik sa kinabuhi ug sa walay katapusang kahayag.

25. Ang mga naningkamot sa pagkinabuhi nga may hiyas ug gugma sa Dios kinahanglan molikay sa garbo ug sa tanang walay sulod ug bakak nga himaya, ug maningkamot sa pag-usab sa ilang kinabuhi ug kasingkasing alang sa kaayohan. Ang usa ka Diosnon ug matinindog nga hunahuna mao ang giya ug dalan paingon sa Dios.

26. Walay bisan unsang kapuslanan sa pagtuon sa mga siyensya kung ang kalag dili magkinabuhi sa maayong paagi ug makapahimuot sa Diyos. Ang hinungdan sa tanang dautan, bisan pa man, mao ang paglimbong sa kaugalingon, panlimbong, ug pagkawalay kahibalo sa Diyos.

27. Ang lawom nga pagpamalandong sa maayong kinabuhi ug pag-atiman sa kalag nagmugna og mga tawo nga maayo ug mahigugmaon sa Diyos. Ang nagapangita sa Diyos makakaplag kaniya, nga mapildi ang matag tinguha pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo kaniya. Dili mahadlok ang ingon nga tawo sa mga demonyo.

28. Ang mga nabihag sa mga butang sa kalibutan ug nakahibalo sa matag detalye unsa ang angay buhaton aron magmalungtaron og maayong kinabuhi sama ra sa mga nakakuha og tambal ug medikal nga instrumento, apan wala kahibalo unsaon paggamit niini ug wala gani magtagad sa paggamit niini. Busa, tungod sa mga sala nga atong nabuhat, ayaw nato basola ang atong pagkatawo o bisan kinsa pa, kondili ang atong kaugalingon lamang; kay kung ang kalag mosugot sa katamaran, dili kini makalikay nga mapildi.

29. Dili angay sa usa ka tawo nga dili makalahi tali sa maayo ug dautan ang paghukom kung kinsa ang maayo ug kinsa ang dautan. Ang usa ka tawo nga nakaila sa Dios maayo; ug kung dili siya maayo, nagpasabot nga wala siya nakaila (sa Dios) ug dili gayud siya mailhi (Niya): kay ang bugtong paagi aron mailhan ang Dios mao ang pagkamabuotan.

30. Ang mga maayong tawo ug mga mahigugmaon sa Diyos mopasidaan sa mga tawo sa bisan unsang sala kon anaa sila; apan alang sa mga wala didto, dili lang nila sila pasanginlan sa ilang kaugalingon, apan dili usab nila tugutan ang mga mosulay sa pagsulti og dautan batok kanila nga buhaton kini.

31. Dili angay adunay kabastosan sa pakig-istorya; kay ang maalamon nga mga tawo kasagaran gidayandayan sa pagkamapainubsanon ug pagkahinlo labaw pa kaysa mga dalaga. Ang usa ka hunahuna nga mahigugma sa Dios usa ka kahayag nga nagpasidlak sa kalag, sama sa adlaw nga nagpasidlak sa lawas.

32. Sa matag higayon nga mosaka batok kanimo ang bisan unsang pagbati sa kalag, hinumdumi nga ang mga tinuod nga maalamon nga gustong itukod ang ilang kaugalingong bahin sa husto ug malungtaron nga pundasyon dili nagtan-aw sa pag-angkon sa madunot nga bahandi ingon usa ka tinubdan sa kalipay, kondili sa tinuod nga himaya (sa langit). Mao kini ang hinungdan nga sila panalanginan. Ang bahandi gikawat ug gikuha sa labing kusgan, samtang ang espirituhanong hiyas nag- , usa ka seguridad ug dili makawat nga panagiya, ug kini, pagkahuman sa kamatayon, makaluwas sa mga nagpanagiya niini. Kadtong naghunahuna ingon niini dili madani sa bakak nga kahimayaan sa bahandi ug uban pang mga kalipay.

33. Ang mga pabagu-bag-o ug ang mga walay kahibalo dili angay mosulay sa mga maalamon. Maalamon ang tawo nga makapahimuot sa Dios ug kasagaran hilom; o, kung mosulti, mosulti lang sa gikinahanglan ug makapahimuot sa Dios.

34. Kadtong naningkamot alang sa usa ka buhing may hiyas ug mahigugmaon sa Diyos, masigasig sila sa mga hiyas sa kalag, nga giisip kini nga usa ka panagiya nga naglangkob sa ilang dili matangtang nga kabtangan ug walay katapusang kahupayan. Sa bahin sa mga materyal nga butang, ila kini gikalipay kutob lang sa gikinahanglan ug sumala sa gipahintulot ug kabubut-on sa Dios, gamiton kini uban sa kalipay ug

dakong pagpasalamat, bisan pa man kini yano ra. Kay ang usa ka puno nga lamisa nagpakabusog sa lawas, sama sa gibuhat sa mga materyal nga butang, samtang ang kahibalo sa Dios, pagpugong sa kaugalingon, pagkabuotan, pagkamabuotan, pagkamatitud-anon ug pagkamaulawon—kini nagapahimaya sa kalag.

35. Ang mga magmamando nga mopugos sa mga tawo sa pagbuhat sa mga butang nga dili angay ug makadaot sa kalag dili magdumala sa kalag, nga gimugna nga makapugong sa kaugalingon. Gipugngan nila ang lawas, apan dili ang gawasnong kabubut-on, diin ang maalamon nga tawo nagpabilin nga agalon pinaagi sa gasa sa iyang Magbubuhat, nga labaw pa sa bisan unsang awtoridad, pagpugos o gahum.

36. Hinaut nga ang mga naglantaw sa pagkawala sa kuwarta, mga anak, mga ulipon, o uban pang kabtangan ingon usa ka kasakit mahibalo nga, una sa tanan, ang usa ka tawo angay nga kontento sa gihatag sa Diyos; ug unya, kung kinahanglan na kini biyaan, ang usa ka tawo angay nga buhaton kini nga boluntaryo ug malipayon, nga dili pasipalahon ang kaugalingon sa kasubo tungod sa pagkawala niini, o mas tukma pa, tungod sa pagbalik niini: sama sa mga tawo nga, human gamita ang dili ila, mobalik gihapon nila kini.

37. Katungdanan sa usa ka tawo nga maayo ang kinaiya nga dili ibaligya ang iyang kagawasan aron lang makatigom og bahandi, bisan pa og dako kaayo ang makuhang bahandi. Kay ang mga butang sa kalibutan sama sa damgo, ug ang bahandi adunay bakak nga kahimayaan, nga dili masaligan ug malungtad ra.

38. Ang mga tawo nga tinuod nga may pagkatawo (sumala sa gipasabot sa ibabaw) angay maningkamot pag-ayo alang sa usa ka kinabuhi nga mahigugmaon sa Diyos ug may pagkatawo, aron ang ilang kinabuhi nga may pagkatawo mosidlak taliwala sa uban, sama sa usa ka gamay nga piraso sa purpura nga panapton, nga gibutang ibabaw sa puti nga bisti aron kini pagahumotan, nga mopailawom ug makita sa tanan. Kay pinaagi niini, mas masaligan ang ilang kadasig alang sa espirituhang mga hiyas.

39. Ang mga maalamon nga tawo kinahanglan susihon ang ilang kusog (hukbo) ug ipahimutang sa husto ang mga birtud sa sulod sa ilang kalag, aron sa ingon niini kanunay silang andam sa pagsukol sa nag-atake nga mga pagbati gamit ang kusog (hukbo sa mga birtud) nga anaa sa ilang kalag, nga natural nga gihatag kanila sa Dios. Mao kini ang mosunod: batok sa katahum ug sa matag kahakog nga makaguba sa kalag – pagpugong sa kaugalingon; batok sa kakulang ug kakabus – pagkamapailubon; batok sa kasagmuyo ug kasuko – pagkamahumok ug susama niini.

40. Dili kalit nga mahimong usa ka maayo ug maalamon nga tawo; kondili makab-ot kini pinaagi sa maampingong pagpamalandong, praktis, kasinatian, padayon nga paningkamot ug (labaw sa tanan) usa ka kusgan nga tinguha sa pagbuhat sa maayo. Ang usa ka maayong tawo nga mahigugma sa Diyos, nga tinuod nga nakaila sa Diyos, dili magpahulay, buhaton niya ang tanan nga walay eksepsyon nga makapahimuot sa Diyos. Apan kining mga tawo talagsaon ra kaayo.

41. Ang mga tawo nga walay natural nga hilig padulong sa pagkamaayo dili, tungod sa pagkawalay paglaum sa ilang kaugalingong kahimtang ug sa pag-undang na, pasagdan ang usa ka kinabuhi nga mahigugmaon sa Diyos ug may hiyas, bisan pa man og daw lisod kaayo ug dili maabot kini kanila; apan kinahanglan usab sila maghunahuna-huna ug buhaton ang ilang makakaya aron atimanon ang ilang kaugalingon. Kay bisan pa dili nila makab-ot ang kahitas-an sa pagkamaayo ug pagkahingpit, pinaagi sa pagpamalandong sa ilang kaugalingon ug pag-atiman niini sa tanang paagi, sila mahimong mas maayo, o sa labing gamay dili mosamot ang ilang pagkadautan – ug kini dili gamay nga kaayohan alang sa kalag.

42. Ang tawo, sa iyang hunahuna, nakig-uban sa dili masukod nga Gahum sa Diyos, samtang sa iyang lawas, parehas siya sa mga hayop. Apan pipila ra ang, isip tinuod ug maalamon nga mga tawo, naningkamot sa pag-uyon sa ilang hunahuna ngadto sa Diyos ug sa Manluluwas ug sa pagpakig-uban Kaniya, ug nagpamatuod niini pinaagi sa ilang mga buhat ug sa usa ka mahimayaang kinabuhi. Ang kadaghanan sa mga tawo, bisan pa man, tungod kay buang sila sa espiritu, mibiya sa maong banal ug imortal nga pag-ampon, nagpihig sa patay, payat ug maluya nga pagkamagsoon sa unod; ug, sama sa mga hayop nga walay sulti, nagpokus lamang sa mga butang sa unod ug gisunog sa kahilambigit, gipahimulag nila ang ilang kaugalingon gikan sa Dios ug gilabay ang ilang mga kalag gikan sa langit ngadto sa kalawoman sa mga pag-antos sa unod.

43. Ang usa ka maalamon nga tawo, nga naghunahuna sa panaghiusa ug pakig-uban sa Banal, dili gayud magdikit sa bisan unsang butang nga kalibutanon o hinungdanon, kondili itudlo niya ang iyang hunahuna ngadto sa makalangit ug walay katapusan, nga nahibalo nga ang kabubut-on sa Dios—ang tinubdan sa tanang kaayohan ug bukal sa walay katapusang panalangin alang sa katawhan—mao nga ang tawo maluwas.

44. Kung makasugat ka ug tawo nga hilig kaayo sa paglalis ug makiglalis kanimo batok sa kamatuoran ug sa klaro kaayong butang, human nimo mapahunong ang panaglalis, layo ka kaniya, kay ang iyang hunahuna

gahi na kaayo. Kay sama sa hugaw nga tubig nga makahimo bisan sa labing maayong bino nga dili na angay gamiton sa bisan unsang katuyoan, ingon usab, ang dautang pakighinabi makadaut sa mga tawo nga matarong sa kinabuhi ug kinaiya.

45. Kung paningkamotan nato ug gamiton ang tanang paagi aron malikayan ang kamatayon sa lawas, labi pa gayud nga paningkamotan nato nga malikayan ang kamatayon sa espiritu: kay bisan kinsa nga gustong maluwas walay babag niini – gawas lang sa katamaran ug pagkatulog-tulog sa kalag.

46. Mahitungod sa mga dili gustong makat-on unsay maayo para kanila ug unsay angay itawag nga maayo, masulti nga dili sila himsog; apan ang mga nakaila na sa kamatuoran ug walay bayad nga misupak niini, napugngan ang ilang pangatarungan: nahimong hayop ang ilang kinaiyahan; wala sila mailhi ang Dios, ug ang ilang mga kalag wala masidlak sa kahayag.

47. Ang Dios nagmugna sa nagkalain-laing matang sa mga hayop pinaagi sa Iyang pulong alang sa atong kaayohan: ang uban alang sa pagkaon, ang uban alang sa pag-alagad. Apan ang Dios nagmugna sa tawo aron mahimong saksi ug mapasalamatong nga maghuhubad sa Iyang mga buhat. Mao kini ang angay paningkamotan sa mga tawo, aron dili sila mamatay nga wala makakita o makasabot sa Dios ug sa Iyang mga buhat, sama sa mga hayop nga walay pulong. Kinahanglan masabtan sa tawo nga ang Dios makahimo sa tanang butang. Walay makasupak kaniya nga makahimo sa tanang butang. Ingon nga gimugna Niya ang tanang butang pinaagi sa Iyang pulong, nga nagpatawo sa bisan unsang Iyang gusto, ingon usab karon, ginamugna Niya ang tanang butang alang sa kaluwasan sa katawhan.

48. Ang mga langitnong binuhat imortal tungod sa kaayo nga anaa kanila; samtang ang mga yutang binuhat nahimong mortal tungod sa dautang kusog nga anaa kanila, nga sa kaso sa mga walay kinaadman, napadaghan sa ilang katamaran ug pagkawalay kahibalo sa Dios.

49. Ang kamatayon, alang sa mga nakasabot niini, mao ang pagkawalay kamatayon; apan alang sa mga walay pagsabot, nga wala makasabot niini, kini mao ang kamatayon. Ug kini nga kamatayon dili angay kahadlukan, kondili (angay kahadlukan) ang pagkaguba sa kalag, nga mao ang pagkawalay kahibalo sa Dios. Mao kana ang makalilisang alang sa kalag!

50. Ang sala nakakaplag og puy-anan sa materyal nga kalibutan, ug ang lawas nahimong lingkoranan niini. Apan ang maalamon nga kalag, sa pagsabot niini, gilabay ang karga sa materyal nga kalibutan; ug, sa pagbangon gikan sa ilawom niining kargaha, nakaila sa Dios sa tanan, ug nagbantay pag-ayo sa lawas, ingon usa ka kaaway ug supak, nga dili kini saligan. Ug sa ingon niini, pagkahuman mapildi ang dautang mga pagbati ug ang materyal nga kalibutan, ang kalag gikoronahan sa Dios.

51. Kung masabtan sa kalag ang sala, kini gikaligut-an niini sama sa labing baho nga mananap; apan kung kini dili masabtan, gihigugma kini sa mga wala makasabot niini, ug, ginapahulipon ang iyang hinigugma, ginabihag kini. Ug kining mapaluya ug kabus nga kalag wala makakita sa makaluwas alang kaniya, ni maghunahuna gani niini; apan, sa pagtuo nga ang sala nagpalamuti kaniya, malingaw siya niini.

52. Ang usa ka putli nga kalag, tungod kay maayo ang kinaiya niini, gipanalanginan ug gipahayag sa Diyos, ug unya ang hunahuna magpamalandong sa maayo ug magmugna og mga tinguha ug buhat nga mapinanggaon sa Diyos. Apan sa dihang ang kalag madungisan sa sala, ang Dios moliko gikan niini—o mas tukma pa, ang kalag mismo ang nagbulag sa iyang kaugalingon gikan sa Dios—ug ang dautang mga demonyo, sa pagsulod nila sa hunahuna, magtudlo sa kalag sa dili angay nga mga buhat: pakighilawas, pagpatay, pagpangawat ug susamang dautang binuhatan sa demonyo.

53. Ang mga nakaila sa Dios napuno sa tanang matang sa maayong hunahuna ug, sa ilang paghandum sa langitnong mga butang, ginatamay nila ang kalibutanong mga butang. Apan ang ingon nga mga tawo dili paborito sa tanan; busa tungod niini, dili lang sila gikaligut-an, apan ginataw-anan pa gayud sa daghang mga buang. Andam sila nga mag-antos sa grabeng kakabus, kay nahibalo sila nga ang gihunahuna sa kadaghanan nga dautan, sa tinuod maayo para kanila. Ang bisan kinsa nga maghunahuna sa langitnong gingharian motuo sa Dios ug makahibalo nga ang tanang binuhat mao ang buhat sa Iyang kabubut-on; apan ang bisan kinsa nga dili maghunahuna niini dili gayud motuo nga ang kalibutan buhat sa Dios ug gimugna alang sa kaluwasan sa katawhan.

54. Ang mga nalumos sa sala ug naglipay sa kawalay-hibalo wala mailhi ang Dios, kay ang ilang mga kalag dili matin-aw; Ang Dios, bisan pa, espirituhanon (nga nagpasabot nga Siya mailhan lamang pinaagi sa klarong hunahuna). Bisin pa man nga Siya dili makita, klaro kaayo Siya nga anaa sa makita nga kalibutan, sama sa kalag nga naa sa lawas. Sama sa lawas nga dili mabuhi kung walay kalag, ingon usab, ang tanan nga makita ug naglungtad dili magbarog kung walay Dios.

55. Alang sa unsang katuyoan gimugna ang tawo? Aron, pinaagi sa pag-ila sa mga binuhat sa Dios, makita niya ang Dios mismo ug himayaon ang Usa nga nagmugna niini alang sa tawo; ang hunahuna, nga nadani sa Dios pinaagi sa gugma (usa ka mahigugma sa Dios ug makapahimuot sa Dios), usa ka dili makita nga panalangin, nga gihatag sa Dios sa mga takus alang sa usa ka maayong kinabuhi.

56. Gawasnon ang tawo nga dili ulipon sa makalilipay nga mga kahimut-an, kondili nagadumala sa lawas pinaagi sa pangatarungan ug pagpugong sa kaugalingon, ug kontento sa gihatag sa Dios, bisan pa kini yano kaayo, uban sa hingpit nga pagpasalamat. Kung ang hunahuna ug kalag nga mahigugma sa Dios nagkahiuyon, mapailubon ug malipayon ang lawas, kay ang kalag, pinaagi sa lihoc sa hunahuna, mapugngan ang matag makalaut nga tinguha.

57. Kadtong dili kontento sa ilang gipanag-iya aron mapadayon ang ilang kinabuhi, apan nagahandom pa og labaw, nagapahulog sa ilang kaugalingon sa mga pagbati nga nagakaguol sa kalag ug nagapuno niini og mga hunahuna ug damgo nga labi pang nagakagrabe—nga ang tanan dili makatagbaw ug, ingon niini, kinahanglan makakuha og bag-o ug mas maayo. Sama sa sinina nga sobra ka taas nga makababag sa paglakaw sa mga biyahero, ingon usab ang sobra nga tinguha sa bahandi makapugong sa kalag sa pagpaningkamot ug pag-angkon sa kaluwasan.

58. Bisan unsang kahintang nga masudlan sa usa ka tawo batok sa iyang kabubut-on ug dili niya gusto, usa ka prisohan ug pag-antos kini para kaniya. Busa, kontento ka sa imong naa; kay kon dili, pinaagi sa pag-antos sa imong kahintang nga walay pagpasalamat—uban sa kakulang sa pagtagad ug pagdumili—mahimong tirano ka sa imong kaugalingon nga wala nimo mabantayi. Apan usa ra ka dalan ngadto niini: ang pagdumot sa mga butang sa kalibutan.

59. Sama sa pagdawat nato sa panan-aw gikan sa Dios aron mailhan nato ang makita—unsa ang puti ug unsa ang itom—mao usab gihatag sa Dios kanato ang rason aron mailhan nato kung unsa ang mapuslanon (ug unsa ang makadaot) sa kalag. – Ang tinguha, kon moliko kini gikan sa rason, mopukaw sa usa ka tinguha alang sa mga kalibutanong kalipay, ug kini mopugong sa kalag nga maluwas o makasulod sa pakig-uban sa Dios.

60. Dili sala ang paglihok subay sa balaod sa kinaiyahan, apan sala ang pagbuhat og dautan sa kaugalingong kagustuhan. Dili sala ang mokaon og pagkaon, apan sala ang mokaon niini nga walay pagpasalamat, walay pagrespeto ug walay pagpugong sa kaugalingon; dili sala ang motan-aw lang, apan sala ang motan-aw uban sa pagpanukmod, garbo o kawalay pagkasapat; dili sala ang maminaw nga malinawon, apan sala ang maminaw uban sa kasuko; dili sala ang pagpugos sa dila sa pagpasalamat ug pag-ampo, apan sala ang pagtugot niini sa pagpanamastamas ug paghukom; dili sala ang pagpanarbaho sa kamot sa pagbuhat og kalooy—pinaagi sa paghatag og limos—apan sala ang pagtugot sa pagpangawat ug pagpatay. Busa, ang matag miyembro makasasala kung, pinaagi sa atong gawasnong kabubut-on, kini mubuhay og dautan imbis nga maayo, supak sa kabubut-on sa Dios.

61. Kung nagduha-duha ka nga ang matag buhat nimo makita sa Dios, hunahunaa nga ikaw usab—usa ka tawo ug abog—makahimo, sa usa ka gutlo, sa paghunahuna sa tanang lugar nga imong nahibaw-an ug pagmalandong niini: dili ba ang Dios, nga nagahatag ug kinabuhi sa tanan ug nagasuporta sa tanan sumala sa Iyang kabubut-on, makakita sa tanan nga mas klaro pa, sama sa klaro sa liso sa mustasa?

62. Sa diha nga isira nimo ang pultahan sa imong puloy-anan ug ikaw na lang ang mag-inusara, hibali nga kauban ka sa Anghel nga gitudlo sa Dios sa matag tawo, nga gitawag sa mga Griyego nga espiritu sa panimalay. Dili siya matulog; kanunay nga kauban ka, makita niya ang tanang butang; dili siya malimbong, ug walay bisan unsa nga matago sa kangitngit kaniya. Kauban niya, hinumdumi nga ang Dios anaa sa matag dapit. Kay walay dapit, ni bisan unsang butang, diin wala ang Dios—Siya nga labaw sa tanan ug nagkupot sa tanan sa Iyang kamot.

63. Kung ang mga sundalo magpabilin nga matinud-anon sa ilang hari tungod kay ginahatagan sila niya og pagkaon, unsa pa kaha kita angay maningkamot, nga magpasalamat sa Diyos sa walay hunong nga mga ngabil, aron kanunay Siyang malipay—Siya nga nagmugna sa tanang butang alang sa kaayohan sa katawhan?

64. Ang pagpasalamat sa Diyos ug ang usa ka matinahuron nga kinabuhi mao ang mga bunga sa tawo nga makapahimuot sa Diyos. Apan sama sa mga bunga sa yuta nga dili mamunga sa usa ka takna, kondili nagkinahanglan og panahon, ulan, ug pag-atiman, ingon usab ang mga bunga sa kalag sa tawo nagkinahanglan og paningkamot, pagpamalandong, panahon sa paghulat, pagpugong sa kaugalingon, ug pagkamapailubon sa dili pa kini mopakita sa tibuok himaya. Apan, kung alang kanila, usahay ikaw magpakita sa usa ka tawo nga

usa ka tawo nga mahadlok sa Diyos, ayaw pagsalig sa imong kaugalingon samtang naa ka pa niining lawasa, ug ayaw hunahunaa nga bisan unsa sa imoha hingpit nga makapahimuot sa Diyos. Kay hibali nga lisod alang sa usa ka tawo nga magpabiling walay sala hangtod sa katapusan.

65. Walay mas dungganon pa sa taliwala sa mga tawo kay sa pulong. Ang pulong importante kaayo nga pinaagi sa mga pulong ug pagpasalamat nato gihatagan og dungog ang Dios. Pinaagi sa paggamit og dili angay o dili mahimayaong mga pulong, atong gipadayag ang pagkadautan sa atong kaugalingong kalag. Kaugalian sa usa ka buang nga pasanginlan ang ilang pagkatawo o lain pang kahimtang sa ilang mga sala, kon kusang mopahayag sila og dautang pulong o mohimo og dautang buhat.

66. Kung naningkamot kita sa pagtambal sa nagkalain-laing pisikal nga mga sakit aron ang mga tawo nga atong kauban dili motawa kanato, labi pang gikinahanglan nga mag-amping kita sa pagtambal sa mga sakit sa kalag, aron dili kita mapamatud-an nga dili matinahuron ug angayng kataw-anan – sa atubangan sa Dios, diin kita magatindog alang sa paghukom. Kay, pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, makahimo kita, kon gusto nato, nga dili buhaton ang dautang buhat bisan pa man kon atong gihandom kini; anaa usab sa atong gahum ang pagkinabuhi sa paagi nga makapahimuot sa Dios, ug walay bisan kinsa ang makapugos kanato sa pagbuhat og bisan unsang dautan kon dili nato gusto. Pinaagi sa paningkamot sa ingon niini nga paagi, mahimo kitang mga tawo nga angay sa Dios, nga nagkinabuhi sama sa mga anghel sa langit.

67. Kung gusto nimo, mahimo kang ulipon sa imong mga kahuyang; ug kung gusto nimo, magpabilin kang gawasnon, nga dili mosugot sa yugo sa imong mga kahuyang: kay gihimo ka sa Dios nga makapangulo sa imong kaugalingon. Ang makadaog sa mga kahuyang sa unod pagakoronahan sa pagkawalay-kadaut. Kung wala unta ang mga kahuyang, wala untay mga hiyas, ni ang mga korona nga gihatag sa Dios sa mga takus nga tawo.

68. Kadtong wala makakita sa maayo para kanila ug wala makahibalo sa husto espirituhanon nga bulag, ug natabonan ang ilang panghuna-huna. Dili nato sila tan-awon, basi kita usab, sama sa mga bulag, dili tuyo nga mahulog sa parehas nga bitag.

69. Dili unta maglagot sa mga makasasala, bisan pa kon ang ilang mga sala angay silotan. Tungod sa kamatuoran mismo, ang nakasala kinahanglan nga giyaon (pabalik sa tinuod nga dalan) ug silotan, kon kinahanglan, sa kaugalingon o pinaagi sa uban; apan dili unta maglagot kanila o magtago og kasuko, kay ang kasuko molihok lamang tungod sa emosyon, dili tungod sa paghukom o kamatuoran. Dili angay mosugot sa mga sobra ka maloloy-on, apan kinahanglan usab silot-an ang daotan alang sa kaayohan ug hustisya mismo, ug dili tungod sa kaugalingong kasuko.

70. Aduna'y usa ra ka porma sa espirituhanong pag-angkon nga luwas ug walay kawatan: kini mao ang usa ka buhi nga may hiyas ug makapahimuot sa Dios, ug ang pagpangita ug pagbuhat sa mga maayong buhat. Ang bahandi usa ka buta nga giya ug usa ka buang nga magtatambag. Ang bisan kinsa nga malimbungan sa bahandi, alang lamang sa iyang kaugalingong kalipay, nagaguba sa iyang kaugalingong nabulag nga kalag.

71. Ang mga tawo kinahanglan dili gyud magkuha og bisan unsang sobra, o kon naa na sila niini, kinahanglan hugot nilang tuohan nga ang tanang butang sa kalibutan kay sa kinaiyahan niini panandaliang, dali ra madala, mawala o madaut, ug busa, kon moigo ang kalisdanan, dili sila angay mawadaan og kaisog.

72. Hibaloa nga ang pisikal nga mga sakit natural nga kabahin sa lawas, kay kini madunot ug materyal. Busa, kon masinati ang ingon nga mga sakit, ang kalag nga natudloan sa pagkamaayo kinahanglan magpakita og kaisog ug pagkamapailubon uban sa pagpasalamat, ug dili mosaway sa Dios tungod kay Iya kining gimugna nga lawas.

73. Ang mga nakigsangka sa Dula sa Olimpiko dili gikoronahan kon mapildi nila ang usa, o ang lain, o ang ikatulo, kondili kon mapildi nila ang tanan nga nakigsangka batok kanila. Sa samang paagi, bisan kinsa nga gustong pagakurungan sa Diyos kinahanglan nga tudloan ang iyang kalag sa pagpraktis sa pagpugong sa kaugalingon, dili lamang sa may kalabotan sa mga kahuyang sa lawas, kondili usab sa dihang matintal sa kahakog, sa tinguha sa pagpangawat sa gipanag-iya sa uban, pagpanukot, senswalidad, garbo, pagpangpasipala, sa mga katalagman sa kamatayon, ug uban pa nga susama niini.

74. Paninguha kita sa usa ka maayong ug Dios-mahadlokong kinabuhi, dili tungod sa pagdayeg sa tawo, kondili pilion nato ang usa ka birtud nga kinabuhi alang sa kaluwasan sa atong kalag; kay ang kamatayon anaa sa atubangan sa atong mga mata matag-adlaw, ug ang tanan nga tawo dili masaligan.

75. Anaa sa atong gahum ang pagkinabuhi nga matinahuron, apan wala sa atong gahum ang pagpakabuhi nga adunahan. Unsa man kaha? Dili ba nato pasanginlan ang atong kalag sa paghandum sa malata ug limbong nga kahimayaan sa bahandi, nga wala nato'y gahum nga makuha? Oh, unsa kita ka buang sa

paghandum sa tanang matang sa bahandi! Wala ba nato mahibaloan nga sa ibabaw sa tanang hiyas anaa ang pagpaubos, ingon man nga sa ibabaw sa tanang pagbati anaa ang pagka-gluton ug ang dili mapugngan nga tinguha sa mga butang sa kalibutan?

76. Ang mga tawo nga matarong ang paghukom kinahanglan kanunay nga hinumduman nga pinaagi sa pagbuhat sa gagmay ug malipas nga mga buhat dinhi sa kinabuhi, pagkahuman sa kamatayon makadawat kita sa labing dako nga paglipay ug walay katapusang kalipay. – Ang nagpakigbisog batok sa iyang mga pagbati ug tinguha nga pagakuroran sa Diyos, kon siya mahulog, ayaw siya kawad-i og kaisog o magpabilin sa maong pagkahulog, nga mawagtang ang paglaum sa iyang kaugalingon, kondili, mubangon siya, makigbisog pag-usab ug maningkamot nga makuha ang korona, nga mobangon gikan sa iyang usahay nga pagkahulog hangtod sa iyang katapusang gininhawa. Ang pisikal nga paningkamot usa ka instrumento sa pagkamaayo ug makaluwas sa kalag.

77. Ang pagkawalay sa mga kahupayan sa kalibutan naghimo sa mga tawo nga maisugon ug sa mga naningkamot nga takus sa mga korona gikan sa Diyos. Busa, sa kini nga kinabuhi, kinahanglan patyon sa usa ka tawo ang iyang mga miyembro bahin sa tanang butang sa kalibutan: kay ang mga patay dili na magtagad sa bisan unsang butang sa kalibutan.

78. Ang usa ka maalamon ug naningkamot nga kalag dili dayon mawadan og kadasig o mahadlok kung adunay masubo nga mahitabo niini, aron kini dili masukaan tungod sa iyang kapangluya. Ang kalag nga madala sa kahimayaan sa kalibutan mawala sa husto nga dalan niini. Ang mga hiyas sa kalag naghimo kanato nga takus sa walay katapusang panalangin, samtang ang natural nga mga sala sa tawo mao ang hinungdan sa walay katapusang pag-antos.

79. Ang usa ka maalamon nga tawo kanunay mapildi sa mga pagbati sa kalag pinaagi sa (law-mong) mga sentido, nga komon sa mga makatarunganong binuhat. Adunay lima ka law-mong sentido: panan-aw, pandungog, pangamoy, panlasa, ug paghikap. Pinaagi niining lima ka sentido, sa pag-uyon sa upat ka kaugalingong pagbati, ang pobre nga kalag madakpan. Kini nga upat ka pagbati sa kalag mao ang: garbo, kahandom sa kalipay, kasuko ug kahadlok. Apan kon ang usa ka tawo, uban sa kinaadman ug paghukom, human makigbisog sa matarong nga pakigbisog, mapildi ug madaog kining mga pagbati, dili na siya mapildi niini, kondili makakaplag siya og kalinaw sa iyang kalag ug pagakoran siya sa Diyos isip usa ka mananaog.

80. Sa mga nagpabilin sa panulondon, ang uban hatagan og higdaanan, samtang ang uban, nga walay higdaanan, mohigda sa salog ug matulog nga malinawon sama sa mga natulog sa higdaanan. Sa paghuman sa gabii, sa buntag mobiya ang duha ka grupo sa ilang mga higdaanan ug pareho silang mobiya sa panulondon, nga nagdala lamang sa ilang kaugalingong mga butang. Sa samang paagi, ang tanan nga nagbiyahe sa dalan niining kinabuhi—ang mga nagpuyo nga yano ug ang mga nagpuyo sa kahimayaan ug kadato—mibiya sa kini nga kinabuhi sama sa pagbiya sa usa ka pansiyon, nga walay dala nga bisan unsang kalipay o bahandi sa kinabuhi, kondili ang ilang kaugalingong mga buhat, ang ilang nabuhat niining kinabuhi, – maayo man o dautan.

81. Bisan pa kon aduna kay dakong gahum, ayaw dayon paghulga sa bisan kinsa sa kamatayon, kay nasayud ka nga sumala sa kinaiyahan, sakop usab ka sa kamatayon, ug nga ang matag kalag mobulag sa lawas sama sa pagbulag sa katapusang bisti. Kon masabtan ninyo kini pag-ayo, paningkamoti nga mahimong mapainubsanon, pagbuhat og maayo, ug kanunay nga pagpasalamat sa Dios. Ang walay kalooy walay pagkamaayo sa iyang sulod.

82. Dili gayud malikayan ang kamatayon, ug walay paagi aron makalikay niini. Sa pagkahibalo niini, ang tinuod nga maalamon nga mga tawo, nga batid pinaagi sa kasinatian sa pagkamaayo ug pagka-diosnon nga panghunahuna, nag-atubang sa kamatayon nga walay pag-aga, kahadlok o paghilak, nga naghunahuna nga, sa usa ka bahin, kini dili malikayan, ug sa pikas bahin, kini nagluwas kanato gikan sa mga dautang butang nga atong ginasagubang niining kinabuhi.

83. Kadtong nakalimot sa usa ka maayong kinabuhi nga makapahimuot sa Dios, ug nga wala magbuhat subay sa matarong ug Dios-higugmaong mga doktrina, dili angay silang dautan, kondili kalooy-an, ingon sa mga kulang sa panghuna-huna ug buta sa kasingkasing ug hunahuna: kay, sa pagdawat sa dautan ingon sa maayo, sila malaglag tungod sa kawalay-hibalo. Ug sila, nga walay pagsimba ug buang sa espiritu, wala mailhi ang Dios.

84. Ayaw paghisgot sa bisan kinsa bahin sa pagkamatinud-anon ug sa maayong kinabuhi. Wala ko kini giingon tungod sa pagkainggit, kondili tungod kay, sa akong hunahuna, ikaw magpakita nga kataw-anan sa labing buang. Ang magkasinatnay ang magkasinatnay sa hunahuna, ug pipila ra ang maminaw sa ingon

nga mga pakighinabi—o mas tukma pa, talagsaon kaayo kini. Busa mas maayo nga dili na lang hisgutan ang ingon ani nga mga butang, kay dili kini ang gusto sa Dios alang sa kaluwasan sa tawo.

85. Ang kalag nakig-amgo sa lawas, apan ang lawas dili makig-amgo sa kalag. Busa, kung ang lawas putlon-putlon, ang kalag mag-antos uban niini; ug kung ang lawas lig-on ug himsog, ang mga gahum sa kalag makatagamtam usab sa maong kahimsog. – Apan kung ang kalag maghinulsol, ang lawas dili maghinulsol uban niini, kondili magpabilin kini sa kaugalingon, nagpabilin sa luyo (dili molihok): kay ang paghinulsol usa ka masakit nga pagbati sa kalag; sama sa – kamangmangan, garbo, kawalay pagtuo, kahakog, kasuko, pagpanukot, kasuko, kawalay kaisog, pagkamapahitas-on, ambisyon, panagbangi, kawalay pagtagad sa kaayohan, ug uban pa – nga gihimo sa kalag.

86. Sa paghunahuna sa Dios, pagka-matood, walay pag-inggit, buotan, putli, malumo, mapinanggaon sumala sa imong makaya, mahigalaon, dili manglalis, ug uban pa: kay ang pagpalipay sa Dios sa tanang butang mao ang dili malaglag nga bahandi sa kalag; ingon usab, ayaw paghukom sa bisan kinsa, ni pagsulti mahitungod sa bisan kinsa nga dautan sila o nakasala, kondili pangitaa ang imong kaugalingong dautang buhat ug susiha ang imong kaugalingong kinabuhi sa sulod nimo—kung kini makapahimuot ba sa Dios. Unsa ba nato'y labot kung dautan ang lain nga tawo?

87. Ang usa ka matinud-anon nga tawo naningkamot nga mahimong maka-Diyos. Maka-Diyos ang usa nga wala maghandum og bisan unsang butang nga langyaw kaniya; apan ang tanang binuhat langyaw sa tawo. Busa, pagdumti ang tanang butang, kay ikaw man ang hulagway sa Diyos. Ang usa ka tawo mahimong hulagway sa Diyos kon siya magkinabuhi sa matarong ug sa paagi nga makapahimuot sa Diyos, ug kini dili mahimo gawas kon ang usa ka tawo molikay sa tanang butang nga mapinag-sangko. Ang tawo nga mahigugma sa Dios maalamon sa tanan nga makaluwas sa kalag, ug sa matag porma sa pagkamapaambag nga gikinahanglan kaniya. Ang tawo nga mahigugma sa Dios dili mosaway sa uban, kay nahibalo siya nga makasasala usab siya, ug kini usa ka timailhan nga ang kalag maluwas.

88. Kadtong naningkamot sa tibuok nilang kusog aron makatigom og kayamanan sa kalibutan, ug, nga nakalimot sa kamatayon ug sa pagkaguba sa ilang kaugalingong kalag, malipay sa dautang mga buhat, samtang wala magtagad sa makaluwas alang kanila—kini nga mga pobre nga kalag wala makamatngon sa pag-antos nga ginadala sa dautan pagkahuman sa kamatayon.

89. Dili ang Dios ang hinungdan sa dautan. Iyang gihatagan ang tawo og rason, ang abilidad sa pag-ila tali sa maayo ug dautan, ug pagpugong sa kaugalingon; apan ang dautang pagbati motumaw gikan sa kapabayaang ug kawalay pag-amping sa mga tawo. Dili gayud ang Dios ang angay basulon niini. Pinaagi sa ilang kaugalingong gawasnong pagpili, ang mga demonyo nahimong dautan, sama sa kadaghanan sa mga tawo.

90. Ang tawo nga nagkinabuhi sa matarong nga paagi dili tugotan ang dautan nga mosulod sa iyang kalag. Ug kung walay dautan sa kalag, kini luwas ug wala'y kadaut. Wala'y gahum ang malisyosong demonyo o ang tsamba batok sa ingon nga mga tawo; luwason sila sa Dios gikan sa dautan, ug mabuhi sila nga protektado ug luwas, murag sila mga diosnon. Kung kinsa ang mo-dayeg kaniya, iyang ginagukmatan sa iyang sulod ang mga nagadayeg kaniya; kung kinsa ang mo-panamastamas kaniya, dili siya mopanalipod sa iyang kaugalingon batok sa mga nagapanamastamas kaniya, ni masuko siya sa ilang gisulti mahitungod kaniya.

91. Ang dautan nagkabit sa kinaiyahan sama sa kalawang nga nagkabit sa tanso, ug hugaw sa lawas. Apan sama sa dili ang panday sa tanso ang hinungdan sa kalawang, ni ang ginikanan ang hinungdan sa hugaw, ingon ana usab, ang Dios dili ang hinungdan sa dautan. Gitagaan Niya ang tawo og konsensya ug r on panghuna-huna, aron malikayan niya ang dautan, kay nahibalo siya nga kini makadaot kaniya ug magdala kaniya og pag-antos. Busa tan-awa pag-ayo: kon makakita ka og usa ka mapasipalahong kalag nga adunay gahum ug bahandi, ayaw siya pagdayeg bisan unsang paagi, basig malimbongan ka sa yawa. Apan buhata nga kanunay nga anaa sa imong panan-aw ang kamatayon; ug dili ka gayud maghandum sa bisan unsang dautan o kalibutanon.

92. Ang atong Dios naghatag og pagkawalay kamatayon sa mga anaa sa langit, samtang Gihimo Niya ang mga anaa sa yuta nga masalubong sa kausaban; sa tanan Niya gihatagan og kinabuhi ug lihok – ug tanan alang sa kaayohan sa tawo. Busa, ayaw tugoti nga madani ka sa mga pangdani ning kalibutan sa dihang ang yawa magtugot ug dautang hunahuna sa imong kalag; apan dayon hinumdumi ang mga langitnong panalagin ug ingna ang imong kaugalingon: kon gusto ko, naa sa akong gahum nga mapildi bisan kining pagbangi sa mga pagbati; apan dili ko kini mapildi kon pilion nako nga matubag ang akong tinguha. Paninguha busa uban sa pakigbisog nga makaluwas sa imong kalag.

93. Ang kinabuhi mao ang panaghiusa ug kombinasyon sa hunahuna (espiritu), kalag, ug lawas; ug ang kamatayon dili paglaglag sa niining nagkahiusang mga bahin, kondili pagbulag sa ilang panaghiusa; ginatipigan sa Dios ang tanan niini bisan pa sa pagbulag.

94. Ang hunahuna dili ang kalag, kondili usa ka gasa gikan sa Dios nga nagluwas sa kalag. Ang hunahuna nga makapahimuot sa Dios nag-una sa dalan sa atubangan sa kalag ug nagatambag niini nga pagdumtan ang panandaliang, materyal, ug madunot, ug higugmaon ang walay katapusan, dili madunot, ug dili materyal nga mga butang, aron ang tawo, samtang nagpuyo sa lawas, pinaagi sa hunahuna, makahuna-huna ug makapamalandong sa langitnon ug sa Diosnong. Busa, ang hunahuna nga mahigugma sa Dios mao ang manulondon ug manalapag sa kalag sa tawo.

95. Ang kalag, pinaagi sa pagtagad sa lawas, natabonan sa kalipay ug nagkaguba. Ang hunahuna nga mahigugma sa Dios naglihok supak niini: kini naghatag kasubo sa lawas ug nagluwas sa kalag, sama sa usa ka doktor nga moputol ug mopaso sa lawas.

Siyamnapu'g unom. Ang mga kalag nga wala mapugngan sa rason ug wala pagdumala sa hunahuna—nga unta magpugong, magdumala ug magtultol (kung asa kini angay moadto) sa ilang mga pagbati, mao ang kasubo ug kalipay—ang ingon nga mga kalag mamatay sama sa mga hayop nga walay rason, tungod kay ang ilang rason gidala sa ilang mga pagbati, sama sa usa ka karwahe nga gidala sa mga kabayo nga nakagawas sa iyang kontrol.

97. Ang labing dakong kasakit sa kalag, ang katapusang kadaut ug kapahamakan niini, mao ang dili pag-ila sa Dios, nga nagmugna sa tanang butang alang sa tawo ug naghatag kaniya og rason ug pulong, pinaagi niini, sa pagsaka sa kahitas-an, siya makasulod sa pakig-uban sa Dios, sa pagpamalandong ug paghimaya kaniya.

98. Ang kalag naa sa lawas; sulod sa kalag naa ang hunahuna; sulod sa hunahuna naa ang pulong; pinaagi niini, ang Dios—nga gipamalandong ug gihimaya—ginahimong imortal ang kalag, ginahatagan kini og pagkamatibay ug walay katapusang kalipay. Kay ang Dios naghatag og paglungtad sa tanang naglungtad pinaagi sa Iyang bugtong kaayo.

99. Ang Dios, nga nagmugna sa tawo isip usa ka binuhat nga adunay gawasnong kabubut-on, nga walay pagpanamastamas (maloloy-on) ug maayo, naghatag kaniya og kahigayunan, kon gusto niya, nga malipay ang Dios. Apan, malipay ang Dios nga walay dautan sa tawo. Kay kung ang mga tawo modayeg sa mga maayong buhat ug hiyas sa usa ka balaan ug Dios-higugmaong kalag, samtang ilang gisaway ang mga makauwaw ug dautang buhat, dili kaha mas labi pa nga buhaton kini sa Dios, nga naghandum sa kaluwasan sa tawo?

100. Ang tawo makadawat og kaayohan gikan sa Dios, ingon nga tinubdan sa kaayohan; apan ang tawo napailalom sa dautan pinaagi sa iyang kaugalingong kamot, gikan sa dautan nga naa sa sulod niya, gikan sa kahakog ug kawalay pagbati.

101. Ang walay pag-amping nga kalag, nga sa kinaiyahan dili mamatay ug mao ang agalon sa lawas, nahimong ulipon sa lawas tungod sa mga senswal nga kalipay, nga wala makamatngon nga ang pagtagbaw sa lawas mao ang pagkaguba sa kalag. Bisin pa, sa pagkahulog niini sa kawalay pagbati ug pagkadautan, kini mag-amping kaayo sa pagpangita niining pagtagbaw sa lawas.

102. Maayo ang Dios, apan dautan ang tawo. Walay dautan sa langit, ug walay tinuod nga maayo sa yuta. Apan ang usa ka maalamon nga tawo mopili sa mas maayong dalan: mailhan niya ang Dios sa tanan, magpasalamat Siya ug magdayeg kaniya; samtang, sa wala pa ang kamatayon, iyang gikaligtaan ang lawas ug dili tugotan nga matuman ang dautang hilig niini (mga panginahanglan, mga tinguha), kay nahibalo siya sa makaguba nga kinaiya niini ug sa makadaot nga epekto niini.

103. Ang tawo nga mahiligon sa sala hilig sa pagtigom sa bahandi, apan gamay ra ang iyang pagtagad sa pagkamatarong, wala maghunahuna sa kawalay kasaligan, pagkawalay-puy-anan, ug pagkawalay-pugngan sa kinabuhi, ug nakalimot sa dili malikayan ug dili makalikay nga kamatayon. Kung, bisin pa sa katigulangon, adunay bisin kinsa nga ingon ana ka-kaulaw ug ka-buang, nan, sama sa usa ka nabubulok nga kahoy, dili na siya angay sa bisin unsang katuyoan.

104. Makasinati kita og kalipay ug kalipay sa kasingkasing pagkahuman natong masinati ang kasubo: kay ang wala pa gilutos sa kauhaw dili makatilaw sa katam-is sa ilimnon; ang wala pa gilutos sa kagutom dili makatilaw sa katam-is sa pagkaon; ang wala pa gilutos sa katulogon dili makatilaw sa katam-is sa pagkatulog; ug ang wala pa masinati ang kasubo dili makasinati og lawom nga kalipay: – sa samang paagi, dili nato

matilawan ang walay katapusang mga panalangin gawas kon atong pagdumtan ang mga butang niining kalibutan.

105. Ang pulong ulipon sa hunahuna. Bisan unsa ang gusto sa hunahuna, kini gipadayag sa pulong.

106. Ang hunahuna makakita sa tanang butang, bisan pa ang mga naa sa langit, ug walay makalabo niini gawas sa sala. Apan alang sa mga putli, walay dili masabtan, sama sa walay dili masabtan alang sa pulong niini—ang dili masukod.

107. Sa lawas, ang tawo mortal; sa hunahuna ug pulong, siya imortal. Sa kahilom maghunahuna ka, ug samtang maghunahuna ka, mag-istorya ka sa imong kaugalingon: kay sa kahilom ang hunahuna nag-anak sa pulong. Ug ang pulong sa pagpasalamat, nga gihalad sa Dios, mao ang kaluwasan sa tawo.

108. Ang tawo nga mosulti nga walay hunahuna, walay huna-huna, kay mosulti siya nga dili maghunahuna. Apan hunahunaa kung unsay mapuslanon nimong buhaton alang sa kaluwasan sa imong kalag.

109. Ang pulong nga maalamon ug mapuslanon sa kalag usa ka gasa gikan sa Dios; sa laing bahin, ang usa ka walay pulos ug bakak nga pulong, nga naningkamot sa pagtino sa sukod ug gilay-on tali sa langit ug yuta, ug ang kadak-on sa adlaw ug mga bitoon, mao ang imbensyon sa usa ka tawo nga naningkamot sa walay pulos, nga, tungod sa bakak nga garbo, nangita sa butang nga wala'y bisan unsang kapuslanan kaniya, sama sa usa ka tawo nga gustong mangolekta og tubig gamit ang salaan, kay imposible alang sa mga tawo nga makakaplag sa ingon nga mga butang.

110. Walay nakakita sa kalangitan, ug walay makahibalo unsa ang naa niini, gawas sa usa ka tawo nga masigasig sa usa ka buhing may hiyas, nga nakaila ug naghimaya sa Usa nga nagmugna niini (sa kalangitan) alang sa kaluwasan ug kinabuhi sa tawo. Ang ingon nga tawo nga mahigugma sa Dios nakahibalo nga walay duhaduha nga kung wala ang Dios, walay bisan unsa, apan Siya anaa sa tanang dapit ug sa tanang butang, ingon nga Dios, nga walay bisan unsang makapugong kaniya.

111. Sama sa pagkahimugso sa tawo gikan sa sabakan sa inahan, mao usab ang pagkahimugso sa kalag gikan sa lawas nga hubad; ang uban putli ug masidlak, ang uban natapakan sa ilang mga kapakyasan, ug ang uban pa nangitngit tungod sa daghang mga sala. Maong ang usa ka maalamon ug Diosnon nga kalag, sa paghinumdom ug paghunahuna sa mga kasakit ug kalisdanan sa kinabuhi pagkahuman sa kamatayon, nagkinabuhi sa usa ka Diosnon nga paagi, aron dili kini mapahamtang ug dili kini masinati. Apan ang mga dili motuo wala magtagad ug makasasala, ginatamay nila ang umaabot didto, kay buang sila sa espiritu.

112. Sama sa dihang migawas ka gikan sa sabakan, dili na nimo hinumduman ang naa sa sabakan, ingon usab, sa dihang mogawas ka gikan sa lawas, dili na nimo hinumduman ang naa sa lawas.

113. Sama sa dihang migawas ka gikan sa sabakan, nahimong mas maayo ug mas dako ang imong lawas, ingon usab, pagkahuman ka migawas gikan sa lawas nga putli ug walay mantsa, mahimong mas maayo ug dili malaglag, nagpuyo sa langit.

114. Sama sa lawas, kon hingpit na kini nga mitubo sa sabakan, kinahanglan kini nga matawo; ingon usab ang kalag, kon maabot na niini ang katapusan sa kinabuhi sa lawas sumala sa gisugo sa Dios, kinahanglan kini nga mobiya sa lawas.

115. Sama sa imong pagtratar sa kalag samtang naa pa kini sa lawas, mao usab ang pagtratar niini kanimo human kini mobiya sa lawas. Ang kinsa nga nag-alagad pag-ayo sa iyang lawas dinhi, nga naghatag niini sa tanang matang sa kalipay, nakabuhat og kadaut sa iyang kaugalingon pagkahuman sa kamatayon (sama sa nahibal-an gikan sa parabula sa manggaranon nga tawo ug kang Lazaro), kay gidala niya ang paghukom sa iyang kalag, sama sa usa ka buang.

116. Sama sa usa ka lawas nga mogawas gikan sa sabakan sa inahan nga dili pa hingpit ang kahimtang dili makabuhi, ingon usab ang kalag, nga mibulag sa lawas nga wala pa makab-ot ang panan-aw sa Dios pinaagi sa usa ka matarong nga kinabuhi, dili maluwas o makig-uban sa Dios.

117. Ang lawas, nga naghiusa sa kalag, mogawas sa kahayag gikan sa kangitngit sa sabakan; apan ang kalag, nga naghiusa sa lawas, napugos sa sulod sa kangitngit sa lawas. Busa, dili angay pasagdan ang lawas kondili pugngan kini, kay kini kaaway ug kontra sa kalag; kay ang kadaghan sa pagkaon ug mga lamian makapukaw sa dautang pagbati sa tawo, samtang ang moderadong tiyan makapugong sa mga pagbati ug makaluwas sa kalag.

118. Ang organo sa panan-aw sa lawas mao ang mata, samtang ang organo sa espirituhanong panan-aw mao ang hunahuna. Sama sa usa ka lawas nga walay mata nga bulag, dili makakita sa adlaw nga naghatag kahayag sa tibuok yuta ug dagat, ug dili makatagamtam sa iyang kahayag, ingon usab ang kalag nga walay himsog nga hunahuna ug matinahuron nga kinabuhi bulag: dili kini nakaila o naghimaya sa Dios, ang

Magbubuhay ug Maninabangon sa tanan (mga binuhay), ug dili makasulod sa kalipay sa Iyang pagkawalay-kadawat ug walay katapusang mga panalangin.

119. Ang pagkawalay-hibalo sa Dios nagagikan sa pagkawalay pagbati ug kabuang sa kalag: gikan niining pagkawalay-hibalo natawo ang dautan, samtang gikan sa kahibalo sa Dios moabot ang maayo sa mga tawo ug makaluwas sa kalag. Busa, kon magpabilin kang matin-aw ang hunahuna ug magmatngon kang Dios, naningkamot ka nga dili matuman ang imong kaugalingong mga tinguha, nan ang imong hunahuna motutok sa pagkamaayo; apan kon hubog ka tungod sa pagkawalay-hibalo kang Dios, naningkamot ka nga matuman ang imong dautang mga tinguha alang sa imong kaugalingong kalipay, nan malaglag ka sama sa mga bingi, nga wala makahibalo sa mga kasakit nga nagpaabot kanimo pagkahuman sa kamatayon.

120. Kabahin usab sa probidensiya sa Diyos nga ang mga butang mahitabo sumala sa usa ka dili mausab nga han-ay, nga gitukod sa Diyos alang sa kalibutan, sama sa pagsubang ug pagsalop sa adlaw matag-adlaw ug sa yuta nga nagbunga. Apan ang tanang butang gimugna alang sa tawo.

121. Bisan unsa ang gimugna sa Dios, isip Maayo, gimugna Niya kini alang sa katawhan; apan bisan unsa ang ginabuhay sa katawhan, ginabuhay nila kini alang sa ilang kaugalingon, maayo man o dautan. Aron dili ka malibog sa kalamboan sa mga daotan, hibaloa nga sama sa pag-empleyo sa mga siyudad og mga parakol dili aron dayegon ang ilang labing daotan nga kabubut-on, kondili aron silotan pinaagi kanila ang angay silotan, ingon man gitugotan sa Dios ang mga daotan nga magmalampuson sa mga butang sa kalibutan aron silotan pinaagi kanila ang mga dili matulid. Apan, pagkahuman, Siya mismo ang magdala kanila sa paghukom, kay samtang wala sila mag-alagad sa Dios kondili nagasunod sila sa ilang kaugalingong dautang tinguha, nakadaot sila sa uban.

122. Kung ang mga nagasimba sa mga dios-diosan nakahibalo ug nakakita sa ilang kasingkasing unsa gayud ang ilang ginasimba, dili unta sila maligaw sa dalan sa pagkamatinud-anon, bisan pa sa ilang pagkamapasipala; apan, sa pagtan-aw sa katahum, kahusay, ug pagdumala sa tanang binuhay nga gikan sa Dios, maila unta nila ang Magbubuhay sa tanang butang alang sa katawhan.

123. Ang tawo, tungod kay dautan ug dili matarong, makapatay; apan ang Dios, walay hunong nga nagahatag kinabuhi bisan pa sa dili angay. Tungod kay dili Siya mapanas (maayo sa tanan) ug maayo sa kinaiyahan, gusto Niya nga adunay kalinaw, ug nahitabo kini ug nagpadayon alang sa tawo ug sa iyang kaluwasan.

124. Ang (tinuod) nga tawo mao ang nakasabot unsa ang lawas—nga kini mortal ug malabay. Ang ingon nga tawo nakasabot usab sa kalag (sama sa angay)—nga kini diyosnon ug imortal, ug, ingon nga gininhawa sa Dios, naghiusa sa lawas alang sa pagsulay ug pagsaka paingon sa pagkapareho sa Dios. Apan ang nakasabot sa kalag sumala sa angay, nagkinabuhi sa matarong ug sa paagi nga makapahimuot sa Dios, nga dili mosalig o motugot sa lawas. Sa paghunahuna sa Dios sa iyang hunahuna, masabtan niya uban sa pag-ila ang mga walay katapusang panalangin nga gihatag sa Dios sa kalag.

125. Ang Dios, nga maayo ug mapinanggaon, naghatag sa tawo og kagawasan bahin sa maayo ug dautan, gipanalanginan siya og rason aron, pinaagi sa pagpamalandong sa kalibutan ug sa tanan nga anaa niini, maila niya ang Magbubuhay sa tanang butang alang sa tawo. Apan ang usa ka daotan nga tawo mahimong maghandum niini apan mapakyas sa pagsabot niini; mahimo siyang dili motuo ug maghunahuna batok sa kamatuoran, nga makadaot sa iyang kaugalingon. Mao kana ang kagawasan nga gipanag-iya sa tawo bahin sa maayo ug dautan!

126. Plano sa Dios nga samtang ang lawas nagatigulang, ang kalag hatagan og rason—aron ang tawo makapili, tali sa maayo ug dautan, sa makapahimuot sa rason (i.e. maayo); samtang ang kalag nga dili mopili sa maayo kulang sa rason. Mao kini ang hinungdan nga, bisan pa nga ang tanang lawas adunay kalag, dili masulti nga ang matag kalag adunay rason. Ang hunahuna nga mahigugma sa Dios makita sa mga putli sa pamatasan, mga deboto, mga matarong, mga putli sa kasingkasing ug mga maayo, mga maloloy-on ug mga matitud-anon. Ang presensya sa rason makatabang sa usa ka tawo sa iyang relasyon sa Dios.

127. Aduna'y usa ra ka butang nga imposible alang sa usa ka tawo—ang pagka-imortal (ang paglikay sa kamatayon). Makasulod siya sa pakig-uban sa Dios kon masabtan niya kung giunsa kini mahimo. Kay pinaagi sa tinguha ug pagsabot (sa maong butang), alang sa pagtuo ug gugma, nga gipakita sa usa ka maayong kinabuhi, ang usa ka tawo mahimong kauban sa Dios.

128. Ang mata makakita sa makita, samtang ang hunahuna masabtan ang dili makita. Ang hunahuna nga mahigugma sa Diyos mao ang kahayag sa kalag. Ang bisan kinsa nga adunay hunahuna nga mahigugma sa Diyos mapasidan sa kasingkasing ug makakita sa Diyos pinaagi sa iyang hunahuna.

129. Ang bisan kinsa nga maayo dili makauwaw. Ang bisan kinsa nga dili maayo, siyempre, dautan ug makasarili. Ang pangunang hiyas sa usa ka tawo mao ang pagdumot sa unod. Ang pagbiya sa pansamantala, madunot, ug materyal nga mga butang sa kaugalingong kagustuhan, dili tungod sa kakabus, naghimo kanato nga mga manununod sa walay katapusan ug dili madunot nga mga panalangin.

130. Ang adunay pagsabot nakahibalo sa iyang kaugalingon unsa gyud siya—nga usa siya ka mortal nga tawo. Ang nakaila sa iyang kaugalingon nakahibalo usab nga ang tanang butang binuhat sa Dios, ug gimugna alang sa kaluwasan sa katawhan. Anaa sa gahum sa katawhan nga masabtan kini tanan ug motuo sa matarong. Ang ingon nga tawo lig-on nga nakahibalo nga kadtong nagdumot sa kalibutanong mga butang gamay ra kaayo ang ilang paningkamot, ug makadawat og walay katapusang kahupayan ug kalinaw gikan sa Dios pagkahuman sa kamatayon.

131. Sama sa usa ka lawas nga walay kalag nga patay, ingon usab ang kalag nga walay rason dili aktibo (walay bunga) ug dili makapanag-iya sa Dios.

132. Ang Dios maminaw sa usa ka tawo; ang Dios magpakita sa usa ka tawo; kay ang Dios mahigugmaon sa katawhan, ug bisan asa ang tawo, didto usab ang Dios; ang usa ka tawo usa ka manimba nga takus sa Dios; ang Dios magbag-o sa Iyang kaugalingon alang sa tawo.

133. Alang sa tawo, gimugna sa Dios ang kalangitan nga gidayandayan sa mga bitoon; alang sa tawo, gimugna Niya ang yuta, ug ginahan-ay kini sa mga tawo alang sa ilang kaugalingon. Kadtong wala makamatngon sa ingon nga banal nga pag-atiman kay walay sentido ang kalag.

134. Ang maayo dili makita, sama sa anaa sa langit nga dili makita; apan ang dautan makita, sama sa anaa sa yuta nga makita. Ang maayo usa ka butang nga walay kapariho, samtang ang usa ka tawo nga makasabot mopili sa labing maayo. Ang tawo ra ang makahibalo sa Dios ug sa Iyang mga binuhat.

135. Ang hunahuna naglihok sulod sa kalag, samtang ang kinaiyahan naglihok sulod sa lawas. Ang hunahuna nagpadungog sa kalag, samtang ang kinaiyahan nagpahinabo sa pagkadunot sa lawas. Ang kinaiyahan naglihok sulod sa matag lawas, apan dili tanang kalag adunay hunahuna; mao nga dili tanang kalag maluwas.

136. Ang kalag anaa sa kalibutan ingon usa ka butang nga natawo, samtang ang hunahuna naa sa ibabaw sa kalibutan, ingon usa ka butang nga wala pa matawo. Ang kalag nga nakasabot unsa ang kalibutan ug nagtinguha nga maluwas gipugos sa usa ka mapugos nga balaod nga magpamalandong sa sulod niini sa matag takna nga dinhi ug karon nahimutang ang (mortal) pakigbisog ug ang pag-antos (sa mga buhat), nga dili niya ikapadayon ang pagtan-aw sa Hukom, ug nga daw ang kalag nagkaguba na. Sa paghunahuna niini, nagbantay kini sa kaugalingon batok sa mga walay pulos ug makauwaw nga kalipay.

137. Dinhi sa yuta, ang pagkahimugso ug kamatayon gitudlo sa Diyos, samtang sa langit anaa ang pagkahingpit sa tanang butang ug pagkawalay-kausaban. Bisan pa niana, ang tanang butang gimugna alang sa tawo ug alang sa iyang kaluwasan. Bisan pa nga wala Siya magkinahanglan sa bisan unsang maayong butang, ang Diyos nag-andam sa langit, yuta, ug sa mga elemento alang sa tawo, ug pinaagi niini gihatagan Siya sa tanang kalipay sa maayong mga butang.

138. Ang mortal nasakop sa imortal ug nag-alagad niini—mao nga ang mga elemento nag-alagad sa tawo—tungod sa gugma sa Magbubuhat nga Dios alang sa katawhan ug sa Iyang kina-iya nga maayo.

139. Ang mga kabus, nga walay gahum sa pagbuhat og dautan, dili iapil sa mga aktibong matitud-anon. Apan bisan kinsa nga makahimo og kadaut apan dili gamiton ang ilang gahum alang sa dautan, kondili kaluoyon ang mga mapainubsanon, siya, tungod sa iyang pagkamatinud-anon sa atubangan sa Dios, usa ka kauban sa maayong ganti bisan pa human sa kamatayon.

140. Pinaagi sa gugma sa Dios nga nagmugna kanato alang sa katawhan, daghan ang mga agianan padulong sa kaluwasan, nga nagalihok sa mga kalag paingon Kaniya ug nagadangat kanila sa langit. Ang mga kalag sa tawo makadawat og ganti alang sa pagkamaayo ug silot alang sa mga sala.

141. Ang Anak naa sa Amahan, ang Espiritu naa sa Anak, ug ang Amahan naa sa duha. Pinaagi sa pagtuo, maila sa usa ka tawo ang tanan nga dili makita ug labaw pa sa abot sa hunahuna. Apan, ang pagtuo mao ang gawasong pagtuo sa kalag sa gipahayag sa Dios.

142. Sama sa mga tawo nga napugos sa pipila ka panginahanglan o kahimtang nga motabok sa dagkong suba, kung huna-hunaon sila, maluwas ang ilang kinabuhi; kay bisan pa kusog ang agos, bisan pa mosulod ang tubig sa bangka, maluwas sila pinaagi sa pagkapot sa bisan unsang butang nga kasagarang makita duol sa pampang; apan kung hubog sila, bisan pa man og balik-balik silang mosulay sa pag-abot sa pikas baybay, mapildi sila sa bino, malunod sila sa mga balod ug dili na sila kabahin sa mga buhi: sa samang paagi, kung

ang kalag, nahulog sa mga balod ug sa alimpulos sa agos sa kinabuhi, dili mosaka ibabaw sa makalaut nga tinguha ug dili maila ang kaugalingon—nga mao kini, nga tungod kay kini balaan ug imortal, kini naghiusa sa usa ka materyal nga lawas, nga walay pagtuo, mainit ang pagbati ug mortal, ingon lang usa ka pagsulay—ug tugotan ang kaugalingon nga madala sa makalaut nga mga tinguha ngadto sa kaugalingong pagkaguba; unya, sama sa usa ka tawo nga nagdumot sa iyang kaugalingon, hubog sa kawalay-hibalo ug walay pagtagad sa iyang kaugalingong kaayohan, siya malaglag ug magpabilin sa gawas sa lingin sa mga maluwas. Kay ang lawas, sama sa usa ka suba, kanunay kitang gidani ngadto sa dili angay nga mga kalipay.

143. Ang maalamon nga kalag, nga nagbarug nga dili matandog sa iyang maayong tinguha, nagpugong sa kasuko ug kahilakaw—ang labing dili maalamon sa iyang mga pagbati—sama sa pagpugong sa kabayo; ug tungod kay kini nakigbisog batok kanila, gipailalom ug napildi kini, gikoronahan ug giisip nga takus sa usa ka puwesto sa langit, nga nadawat isip ganti sa iyang pagpanamkon ug paningkamot gikan sa Dios nga nagmugna kaniya.

144. Ang usa ka tinuod nga maalamon nga kalag, sa pagtan-aw sa kalipay sa mga daotan ug sa kasaplutan sa mga dili angay, dili masamok sa hunahuna sa ilang mga kalipay dinhi sa kinabuhi, sama sa mga buang; kay ang ingon nga kalag klarong nakasabot sa pagka-panandaliang sa kalipay ug sa kawalay kasiguruhan sa pagpuyo dinhi, ug ang pagkamaikling niining kinabuhi, ug ang pagkamatarong sa paghukom; ug nagtuo nga ang Dios dili magpasagad sa gikinahanglan alang sa iyang pagpadayon.

145. Ang makalaut nga kinabuhi ug ang kalipay niining kinabuhi sa dakong bahandi ug gahum kamatayon sa kalag; sa sukwahi, ang paningkamot, pagkamapailubon, kakabus nga kauban ang pagpasalamat, ug ang pagpamatay sa unod mao ang kinabuhi sa kalag ug ang dalan ngadto sa walay katapusang kahupayan.

146. Ang usa ka maalamon nga kalag, nga nagdumot sa materyal nga ganansya ug niining malabay nga kinabuhi, mopili sa langitnong kahupayan ug sa kinabuhi nga walay katapusan, nga madawat niini gikan sa Dios alang sa usa ka maayong kinabuhi.

147. Ang mga nagsul-ob og hugaw nga bisti makahugaw sa bisti sa mga makahikap kanila. Sa samang paagi, ang mga tawo nga daotan ang buot ug malimbungon ang pamatasan, kon makig-uban sa labing yano nga mga tawo ug makig-istorya kanila sa dili angay nga paagi, makahugaw sa ilang kalag pinaagi sa dalunggan, sama sa hugaw.

148. Ang sinugdanan sa sala mao ang kahakog, nga pinaagi niini ang makatarunganong kalag mapukan. Ang gugma, bisan pa, mao ang sinugdanan sa kaluwasan ug sa Ginghamarian sa Langit alang sa kalag.

149. Sama sa tanso, nga gipabay-i ug wala tagda, nadaut sa kalawang nga moturok niini tungod kay dugay kini nga nagpundo sa tumpok ug wala magamit, ug busa kini mahimong depektibo ug dili angay gamiton, ingon usab ang kalag, nga nagpabilin nga walay buhat ug nagpasagad sa usa ka maayong kinabuhi ug pagbalik sa Dios, nagawad-an sa kaugalingon sa proteksyon sa Dios pinaagi sa iyang datang mga buhat, gikonsumo sa datang motumaw gikan sa ingon nga pagpasagad sulod sa lawas, ug busa kini mahimong depektibo ug dili angay luwason.

150. Ang Dios maayo, walay pagbati ug dili mausab. Kung kinsa man, samtang giila nga bulahan ug tinuod nga ang Dios dili mausab, nabulabog gihapon sa hunahuna kung giunsa Siya (nga ingon ana) malipay sa maayo, molikay sa daotan, nasuko sa mga makasasala, apan nagpakita og kaluoy kanila kon maghinulsol sila, nan kinahanglan isulti nga ang Dios dili malipay ni masuko, kay ang kalipay ug kasuko mga pagbati. Katingalahan nga hunahunaon nga ang Banal nga kinaiya makasinati og maayo o daotan tungod sa mga buhat sa tawo. Maayo ang Dios ug maayo ra gayud ang Iyang ginabuhat; wala Siya magdaot bisan kinsa, nagpabilin Siya nga pareho gayud; samtang kita, kon maayo kita, makig-uban kita sa Dios pinaagi sa atong pagkapareho Niya, ug kon kita mahimong daotan, kita mismo ang magbulag sa Dios tungod sa atong pagkalahi Niya. Pinaagi sa matarong nga pagkinabuhi, kita iya sa Dios; apan kon mahimong daotan kita, gipahawa kita gikan kaniya. Dili kini nagpasabot nga nasuko siya kanato, kondili nga ang atong mga sala nagpugong sa Dios nga mosidlak sa sulod nato, ug imbis niini, nagbugkos kanato sa mga demonyo nga nagpahirap. Kung, busa, pinaagi sa pag-ampo ug mga buhat sa kalooy makab-ot nato ang pagpasaylo sa atong mga sala, dili kini nagpasabot nga napahupay nato ang Dios o nabag-o nato Siya, kondili pinaagi sa ingon nga mga buhat ug sa atong pagbalik ngadto sa Dios, nga napag-ayo ang daotan sa sulod nato, mahimo na usab kitang makig-ambit sa kaayo sa Dios; busa ang pag-ingon, 'Ang Dios moliko gikan sa daotan,' pareho ra sa pag-ingon, 'ang adlaw nagtago sa iyang kaugalingon gikan sa mga buta.'

151. Ang usa ka diosnon nga kalag nakaila sa Dios sa tanang butang: kay ang pagka-diosnon wala'y lain nga kahulugan kondili ang pagtuman sa kabubut-on sa Dios, ug kini nagpasabot sa pag-ila sa Dios; sa ato

pa, kon maningkamot ang usa ka tawo nga mahimong walay pagpanukotuko, matinahuron, malumo, mapinanggaon subay sa iyang makaya, mahigalaon, dili mapaborito, ug buhaton ang bisan unsang makapahimuot sa kabubut-on sa Dios.

152. Ang kahibalo sa Dios ug ang kahadlok sa Dios mao ang tambal batok sa mga kahiligon sa unod. Kay kon adunay pagkawalay-hibalo sa Dios sa kalag, ang mga kahiligon, nga nagpabilin nga wala matambalan, makadaot sa kalag. Niining panahona kini madautan tungod sa dautan nga nagpuyo niini, sama sa dugay nang nagpabilin nga kasakit. Apan dili ang Dios ang angay basulon niini, kay Iyang gihatag sa katawhan ang kahibalo ug rason.

153. Ang Dios naghatag sa katawhan og kahibalo ug rason, naningkamot sa paglimpyo kanila gikan sa ilang mga pagbati ug kusang dautan, ug, sa Iyang kaayo, nagtinguha sa pagbag-o sa kamatayon ngadto sa pagkawalay kamatayon.

154. Ang hunahuna nga nagpuyo sa usa ka putli ug Dios-higugmaong kalag tinuod nga makakita sa Dios – ang Wala'y Gikanan, ang Dili Makita, ang Dili Masulti – Siya nga Putli alang sa putli nga mga kasingkasing.

155. Ang korona sa pagkawalay-kadaut, sa pagkamaayo, ug sa kaluwasan sa tawo makita sa pagdala sa kasakit uban sa pagpasalamat. Ang pagpugong sa kasuko, sa dila, sa tiyan, ug sa senswal nga tinguha nagpamatuod nga usa ka dakong tabang sa kalag.

156. Ang nagpadayon sa kalibutan mao ang probidensya sa Dios, ug walay bisan usa ka dapit nga dili maabot niini nga probidensya. Ang Providensya, labaw pa, mao ang Pulong sa Dios nga nagatuman sa kaugalingon, ang magbubuhay sa materya nga naglangkob niining kalibutan, ang Tagahimo ug Artista sa tanan nga nahitabo. Dili gayud mahimo para sa materya nga makab-ot ang hingpit nga kahusay kung wala ang makahibalo nga gahum sa Pulong, nga mao ang hulagway, hunahuna, kinaadman ug providensya sa Dios.

157. Ang kahilambigit nga gipukaw sa panumduman mao ang gamot sa mga pagbati nga susama sa kangitngit. Samtang anaa sa ingon nga malimbungon nga paghinumdom, ang kalag wala mahibalo nga kini usa ka gininhawa sa Dios ug mihulog sa sala, nga wala maghunahuna sa hingpit nga kaguol nga masinati niini pagkahuman sa kamatayon, tungod sa kaulaga niini.

158. Ang labing dako ug dili na matambalan nga sakit sa kalag, ug ang iyang kapahamakan, mao ang pagkalimot sa Dios ug ang pagkamapahitas-on. Ang tinguha sa dautan mao ang pagkawalay sa maayo; apan ang atong kaayohan mao ang boluntaryong pagbuhay sa matag maayong buhat nga makapahimuot sa Dios sa tanan.

159. Ang tawo ra ang makadawat sa Dios. Kay kini nga buhing binuhay ang kauban sa Dios sa pakig-istorya—sa gabii pinaagi sa mga damgo, ug sa adlaw pinaagi sa hunahuna—ug sa tanang paagi Iyang gipahibalo ug gipakita ang umaabot nga mga panalangin sa mga angay kaniya.

160. Dili gayud kini lisod alang sa magtutuo ug sa andam nga mailhan ang Dios. Apan kon gusto nimo nga makita Siya, tan-awa ang kahusay sa tanang butang ug ang pagdumala sa tanan nga nahitabo ug nahitabo pa, pinaagi sa Iyang pulong. Ug ang tanan niini alang sa kaayohan sa katawhan.

161. Ang usa ka balaan mao ang tawo nga walay sala ug dautan. Kay ang labing dakong kahingpitan sa kalag ug ang buhat nga labing makapahimuot sa Dios mao ang wala'y dautan sa usa ka tawo.

162. Ang usa ka ngalan mao ang pagtudlo sa usa sa daghan (usa ka komon nga ngalan). Apan dili makatarunganon nga hunahunaon nga ang Dios, Nga Usa ug Bugtong, adunay bisan kinsa nga kapareho sa ngalan: kay ang pulong nga 'Dios' nagpasabot sa Usa nga walay sinugdanan, Nga nagmugna sa tanang butang alang sa katawhan.

163. Kung nasayud ka sa dautang mga buhat sa sulod nimo, putla kini sa imong kalag uban ang paglaum sa maayong mga butang: kay ang Dios matarong ug mapinanggaon sa katawhan.

164. Ang nagapaningkamot kanunay nga dili mabulag sa Dios nakaila sa Dios, ug ang ingon nga kahibalo gikan sa Dios; ug ang usa ka tawo magpabilin nga dili mabulag sa Dios kon siya maayo sa tanang butang ug maglikay sa matag kahimut-an sa unod, dili tungod kay kulang siya og kapanguhaan aron malingaw niini, kondili sa iyang kaugalingong gawasong kabubut-on ug pinaagi sa boluntaryong pagpugong sa kaugalingon.

165. Pasalamat ang nagpasakit kanimo, ug ang Dios ang imong mahimong higala. Ayaw pag-insulto sa imong kaaway sa bisan kinsa. Paningkamoti ang gugma, pagkamakusog sa pagbuot, paglahutay, pagpugong sa kaugalingon ug uban pa; kay kini mao ang kahibalo sa Dios—ang pagsunod sa Dios pinaagi sa pagpaubos

ug ingon nga mga hiyas. Apan ang ingon nga mga buhat dili kinaiya sa tanan, kondili sa maalamon nga kalag ra.

166. Gisulat ko kini nga kapitulo alang sa kaayohan sa labing yano nga mga tawo, batok sa mga nangahas sa pag-ingon nga ang mga tanom ug mga sagbot adunay kalag. Ang mga tanom adunay pisikal nga kinabuhi, apan wala silay kalag. Ang tawo gitawag nga rasyonal nga hayop tungod kay siya adunay pangatarungan ug makahimo sa pag-angkon og kahibalo. Sa bahin sa ubang mga hayop—sa yuta ug sa kahanginan—nga adunay tingog, sila adunay gininhawa ug kalag. Ang tanan nga motubo ug madaut mahimong matawag nga buhi tungod kay kini buhi ug motubo, apan dili masulti nga ang tanan niini adunay kalag. Aduna'y upat ka lain-laing klase sa buhing binuhat: ang uban dili mamatay ug buhi, sama sa mga Anghel; ang uban adunay hunahuna, kalag, ug gininhawa, sama sa tawo; ang uban adunay gininhawa ug kalag, sama sa mga hayop; ug ang uban adunay kinabuhi ra, sama sa mga tanom. Ang kinabuhi sa mga tanom nagpadayon nga walay kalag, walay gininhawa, walay rason ug walay pagkawalay kamatayon; apan ang tanan nga nahabilin dili mabuhi kung walay kinabuhi. Ang matag kalag sa tawo kanunay nga nagalihok.

167. Kung makabati ka og tinguha alang sa pipila ka senswal nga kalipay, pag-amping nga dili ka dayon madala niini, apan, human nimo kini ibaliwala sa usa ka gutlo, hinumdumi ang kamatayon ug hunahuna kung unsa ka maayo nga imong nakab-ot pinaagi niini ang pagdaog batok sa maong pangdani sa senswalidad.

168. Ang Dios, sa labing angay nga paagi, nagtukod og babag batok sa dautan sa tawo pinaagi sa paghatag kanila og intelihensiya, kahibalo, rason, ug abilidad sa pag-ila tali sa maayo ug dautan, aron, sa pag-ila nga ang dautan makadaot kanato, makalikay kita niini. Apan ang usa ka buang mosunod sa dautan, ug magpasigarbo pa gani niini; ug, sama sa naipit sa lambong, siya maningkamot, nabalot niini gikan sa sulod, nga walay kusog aron makalabaw niini, aron makakita ug mailhan ang Dios, nga nagmugna sa tanang butang alang sa kaluwasan ug pagkadiyosnon sa katawhan.

169. Ang mga tawo kinahanglan mag-amping sa ilang kaugalingon, nga nahibalo daan nga nagpaabot kanila ang kamatayon. Kay ang bulahan nga pagkawalay-katapusan mao ang bahin sa usa ka matinahuron nga kalag kon kini maayo, ug ang walay-katapusang kamatayon motagbo niini kon kini dautan.

170. Sa diha nga matulog ka sa imong higdaanan, hinumdumi sa sulod nimo, uban sa pagpasalamat, ang mga panalangin ug ang Pag-atiman sa Dios. Unya, nga napuno sa maong maayong hunahuna, malipay ka pag-ayo sa espiritu, ug ang pagkatulog sa imong lawas mahimong pagpamalandong sa kalag; ang pag-ikit sa imong mga mata – usa ka tinuod nga panan-aw sa Dios; ug ang imong kahilom, nga napuno sa pagbati sa kaayohan, uban sa tibuok nimong kasingkasing ug kusog, maghalad og tinuoray nga pagdayeg – usa ka tinuoray nga himaya sa Dios, ang Ginoo sa tanan. Kay kung walay dautan sa usa ka tawo, nan ang pagpasalamat lamang—labaw pa sa bisan unsang bililhon nga halad—makapahimuot sa Dios. Kaniya ang himaya hangtod sa kahangturan. Amen.

3. Lagda sa Kinabuhi sa Eremita

1. Gihayag ko kining mga lagda, sumala sa pagpadayag sa Ginoo pinaagi sa akong mga ngabil, alang sa mga gustong magdala sa bug-at nga yugo sa kinabuhi sa eremita. Kining mga sugo kinahanglan tumanon, ug bisan kinsa nga makalapas bisan sa usa niini *'tawgon nga gamay sa gingharian sa langit'* (Mat. 5:19).

a) Ang gawasnong dagan ug panlabas nga han-ay sa ingon nga kinabuhi

a) *Pagpabulag sa kalibutan ug sa pagpuyo taliwala sa mga tawo.*

1. Ang bisan kinsa nga gustong maluwas (pinaagi sa pagpanginabuhi sa pagbiya sa kalibutanong mga butang) dili magpabilin sa ilang kaugalingong panimalay, ni magpuyo sa lungsod diin sila kaniadto nakasala; ni bisitahon ang ilang mga ginikanan o ang ilang mga paryente sa unod: kay kini makadaot sa kalag ug makaguba sa mga bunga sa kinabuhi.

2. Ayaw pagbalik sa lungsod diin kaniadto ka nakasala sa atubangan sa Dios.

3. Ayaw pag-adto aron makita kung giunsa pagkinabuhi sa imong mga paryente, ug ayaw pagtugot kanila nga moanhi aron makita kung giunsa nimo pagkinabuhi; sa tinuod, ayaw gyud sila tan-awa.

b) *Ang Pagpili sa Kinabuhi sa Disyerto.*

4. Ang atong mga espirituhanong amahan nagtuo nga ang disyerto mao ang labing angay nga dapit alang sa pagpamalandong sa kamatayon ug usa ka kasaligan nga dalangpanan gikan sa pangdani sa mga butang sa kalibutan nga makapahupay sa unod.

5. Ang bisan kinsa nga nagpuyo sa kamingawan ug nagpabilin nga hilom maluwas gikan sa tulo ka matang sa panagbangi: panagbangi pinaagi sa pagpaminaw, panagbangi pinaagi sa pagpakigpulong, ug panagbangi pinaagi sa pagtan-aw sa mga butang nga makasamad sa iyang kasingkasing.

6. Pag-amping nga dili ka limbongan sa hunahuna nga ang disyerto usa ka lugar nga bugnaw.

c) *Pag-inusara sa Selda*

7. Layo sa kasaba sa kalibutanong kinabuhi, pangitaa ang pag-inusara, ug ikaw mahimong usa ka biyahero. Ang paglingkod sa imong selda pareho ra kanimo sa pagbiyahe paingon sa layong yuta.

8. Sa matag mogawas ka, paningkamoti nga mobalik dayon sa imong lugar sa pag-inusara, aron matugyan nimo ang imong kaugalingon sa pag-ampo.

9. Sa diha nga mogawas ka aron mag-ani, ayaw pagdugay didto, kondili dali nga mobalik sa imong lugar sa pag-inusara.

10. Kung mubisita ka sa usa ka igsoon, ayaw pagdugay og dugay sa iyang selda.

(d) *Mga kalihokan ug rutina sa selda.*

11. Samtang naa ka sa imong selda, itugyan ang imong kaugalingon sa mosunod nga tulo ka kalihokan: mga manwal nga kahanas, pagbasa sa mga Salmo, ug pag-ampo.

12. Samtang naa ka sa imong selda, pag-okupar sa mosunod: pagbasa sa Kasulatan, pag-ampo sa Diyos, ug manwal nga trabaho.

13. Pagpuasa matag adlaw hangtod sa ikasiyam ka oras, gawas lang sa Sabado ug sa Adlaw sa Ginoo. Sa pag-abot sa ikasiyam ka oras, adto sa imong (pinakasulod) nga selda¹, ug pag-ampo una ka mokaon. Human ka mokaon, mag-ilis-ilis sa pagbasa ug pag-ampo.

d) *Pag-ampo ug pagluhod.*

14. Buhaton nimo ang imong mga pag-ampo sa takdang oras, nga walay bisan usa nga palampason, aron dili ka panubagon niini.

15. Amoa ang inyong pag-ampo sa gabii sa dili pa moadto sa simbahan².

16. (Ug kanunay) sa dili pa ka moadto sa simbahan, mag-ampo sa imong selda.

17. (Sa kinatibuk-an) sa wala pa ug pagkahuman sa komunal nga pag-ampo uban sa mga igsoon, kanunay nga ipangamuyo ang imong pag-ampo sa imong selda; ug ayaw gayud pagluya sa pagbuhat niini.

18. Kanunayng lumuhod, ug ayaw pagluya niini, basi mamatay ka sa dautan nga kamatayon.

19. Sa diha nga mag-ampo ka, ayaw pagpa-luya: kay ang pag-ampo sa tapulan puro lang walay pulos nga pakig-istorya.

20. Sa diha nga mag-ampo ka ug hinumduman nimo ang Dios, pagka sama sa langgam nga naglupad nga gaan ug taas, subay sa imong monastikong panata ug sa kahulugan sa imong panapton.

e) *Pagbasa ug Pagpamalandong sa Dios*

21. Ihatag ang imong kaugalingon sa pagbasa sa Kasulatan, ug kini magluwas kanimo gikan sa kahugaw (o: kini magpahawa sa hugaw nga mga hunahuna).

22. Kung kanunay ug matinud-anon ka magbasa sa Kasulatan ug magbantay sa mga sugo, magpabilin kanimo ang kaluoy sa Dios.

23. Paghunahuna ang mga buhat sa Dios ug ayaw pagluya sa pag-ampo.

24. Ang usa ka monghe nga naglingkod sa iyang selda nga nakasirado ang mga ngabil ug wala maghinumdom sa Dios sama sa usa ka guba nga balay gawas sa siyudad, nga kanunay puno sa tanang matang sa hugaw; kay bisan kinsa nga maghunahuna sa pagtangtang sa hugaw gikan sa iyang balay, iyang dad-on lang kini didto. (Pasabot: hilom siya sa iyang mga ngabil, apan ang iyang hunahuna naglaylay, gipasagdan niya ang iyang mga hunahuna ug gidala sa iyang kasingkasing – nga tanan sala nga basura nga gisabwag sa kalag sa mga demonyo).

g) *Mga gawa sa kamot ug trabaho sa kinatibuk-an.*

25. Ang lawas kinahanglan pasakopon ug kapoyon pinaagi sa dugay nga trabaho.

26. Magtakda ka og hapsay nga trabaho isip kalihokan sa selda, ug mapainubuson ang imong kasingkasing.

27. Pugos ang imong kaugalingon sa pagbuhat og manwal nga trabaho, ug ang kahadlok sa Dios moturok sa sulod nimo.

¹ Samtang naghulat niadto, gihimo ang trabaho ilawom sa tolda o sa mga portiko, nga usahay gitawag nga 'gawasong selda'.

² Sa Monasteryo ni San Savva, usa ka oras sa wala pa ang Matins, gipahuyop ang kampana, ug ang matag usa sa ilang mga selda nagbuhat sa gitudlo nga 1,500 ka pagyuko sa hawak ug 150 ka prostrasyon, kauban ang Pag-ampo ni Hesus.

28. Pag-alagad nga masinabtanon sa manwal nga trabaho, ug ang kahadlok sa Dios moabot kanimo.

29. Samtang naglingkod ka sa imong selda, itugyan ang imong kaugalingon sa manwal nga trabaho, apan ayaw tugoti nga molayas kanimo ang ngalan sa Ginoo; hinuon, kanunayng itudlo ang imong hunahuna kaniya, pagkat-on kaniya sa imong kasingkasing, ug dayeg siya sa imong dila, nga nag-ingon: 'Ginoo ko, Hesukristo, kalooy-i ako'; o: 'Ginoo Hesukristo, padalhan ko sa Imong tabang'; o: 'Gidayeg ko Ikaw, akong Ginoo, Hesukristo'.

g) Pagkaon.

30. Magtakda og usa ka oras (ug kanunay nga pareho) alang sa imong pagkaon, ug mokaon aron mapalig-on ang imong lawas, dili alang sa kalipay.

31. Kaon sa labing yano ug barato nga pagkaon.

32. Kaon sa imong tinapay nga hilom ug may pagka-moderado, ug siguroha nga modest ang imong paglingkod (sa lamisa).

33. Ayaw pagkaon hangtud mabusog ka.

34. Ayaw pagkamahiligon o pagka-gluttonous, kay basin mabanhaw pag-usab sa imong karaan nga mga sala.

35. Ayaw pagbuak sa imong pag-ayuno matag Miyerkules ug Biyernes.

36. Ayaw gayud kaon og bisan unsang karne.

37. Ayaw pagduol sa bisan unsang lugar diin giserbisyohan og bino.

38. Ayaw pagdali-dali sa mga tigum o sa komunal nga panyapon.

39. Kung moabot ka sa usa ka dapit diin ginahimo ang panagtigom sa pagkaon³, tilawi ang pagkaon ug pasalamat sa Diyos.

40. Ayaw pagdugang ug ika-upat nga tasa sa bino sa tulo, gawas kon tungod sa seryosong sakit⁴.

41. Ayaw dayon pagkuha sa gihatag kanimo.

42. Kung batan-on ka, ayaw pag-abot sa imong kamot sa wala pa ang uban, kay dili kini mahumok.

(i) Katulog.

43. Matulog og gamay ug sa hustong sukod, ug mabisita ka sa mga Anghel.

44. Kung maayo ka, ayaw tangtanga ang imong sinturon.

45. Sa diha nga matulog ka, ayaw itago ang imong mga kamot sa sulod (tingali sa imong dughan), aron dili ka makasala nga wala nimo tuyoa.

i) Panapton.

46. Adlaw ug gabii, isuot ang imong tunika, ang imong kapa, ug ang tanan nimong sinina, sama sa usa ka priso ug bihag.

47. Ayaw pagsul-ob og sinina nga imong ikapanghambog o ikapasigarbo.

48. Ampingi ang imong mga sinina, aron dili ka makita nga hubo taliwala sa kadaghanan sa uban sa Adlaw sa Paghukom⁵.

(k) Tanan nga sulod nga ang pangunang kinaiya mao ang kakabus.

49. Labaw pa, ayaw pagtipig og sobra sa imong gikinahanglan.

50. Ang kakabus dili lain kondili pagkamatinahuron sa tanang butang, o usa ka kahimtang diin kontento ang usa ka tawo sa gamay.

51. Higugmaa ang pagpasipala kaysa dungog, ang pisikal nga paningkamot kaysa pahulay, ug ang kakulang sa (kinahanglanon) nga mga butang kaysa kadaghanan.

l) Pagdayeg sa Simbahan⁶.

52. Ang mga buluhaton sa simbahan (ang pag-atiman sa simbahan ug ang Banal nga Serbisyo) kinahanglan itugyan sa usa ka matinud-anon ug mahadlok sa Diyos nga tawo.

³ Pasabot niini, kung ang usa ka tawo magtapok sa tanang eremita ug magpakaon kanila sa simbahan.

⁴ Mahitabo kini dili sa selda, kondili sa komunal nga panyapon. Kasagaran ang bino hinimo sa ubas, hinimo sa balay, ug ubos ang alkohol.

⁵ Nagatukod kini kanila sa panginahanglan nga mabuhi sa paagi nga angay sa ilang habito.

⁶ Ang mga eremita nagpuyo nga nagkalat sa tibuok kamingawan; sa tunga-tunga sa kalapad nga gipuy-an sa ilang mga selda nagtindog ang usa ka simbahan, diin sila magkatigum alang sa komunal nga pag-ampo. Ang simbahan gisalig sa usa o labaw pa ka pinili nga mga indibidwal. Si Macarius ang Dako, pagkahuman mibalik sa skete human mibisita kang San Antonio, mitubag sa mga igsoon sa dihang nangutana sila unsay gisugo kanila sa dakong Abba: 'Dili maayo,' matod niya, 'nga wala kitay halad,' nga mao ang Liturgiya. Dali dayon silang nagtukod og simbahan. Pananglitan kini sa paagi nga gi-organisar ni San Antonio ang kinabuhi sa mga eremita.

53. Sa diha nga motunog ang kampana, ayaw paglangan sa pag-adto sa simbahan.
54. Ayaw pasagdi ang serbisyo, kay basin mahimong salabutan o bitag kanimo.
55. Ayaw gyud mag-istorya sa simbahan.
56. Ayaw paglihok sa simbahan sama sa paglihok nimo sa lugar diin daghang tawo ang nagtigum (i.e. siguroha nga ang imong hunahuna walay samok ug kalibog sa daghang mga hunahuna).
57. Ayaw paglubong sa inyong mga patay sa simbahan (i.e. ayaw pagtagad sa pagdumala sa inyong mga butang sa kalibutan).

m) Mga Relasyon:

aa) Una sa tanan, adtoa ang abá, ang imong espirituhanong amahan, ang mga tigulang, ug sa kinatibuk-an, kadtong nakab-ot na sa espirituhanong pagkahamtong.

58. Ayaw pagbuhat og bisan unsang buluhaton, bisan unsa pa kini, nga wala pa nimo nakigsabot una sa abbot sa monasteryo⁷.

59. Ayaw paglitok og taas sa atubangan sa imong abá o sa mga mas taas og ranggo kaysa kanimo.

60. Kanunay nga ipahugot sa imong kasingkasing ang determinasyon sa pagsunod sa imong amahan, ug ang kahadlok sa Dios moturok sa sulod nimo.

61. Ang pagkahingpit sa imong espirituhanong paningkamot anaa sa pagsunod; ug maayo alang sa usa ka tawo nga bitbiton ang yugo sa Ginoo sukad pagkabatan-on – sa pag-alagad ug pagsunod.

62. Ayaw pagsuway, basi mahimo kang instrumento ug sudlanan sa tanang dautan ug kawalay-katarungan.

63. Uban sa pagpaubos ug mga luha, hangyua ang imong amahan nga tudloan ka sa mga butang nga wala pa nimo masayri, ug dili ka mapakyas.

64. Kanunay hinumdumi ang nagatudlo kanimo sa matarong nga pagtulon-an, ug paningkamoti nga makat-on gikan kaniya sa mga sugo nga nagahatag kinabuhi – ug magmalampuson ka sa imong kinabuhi sumala sa kabubut-on sa Ginoo, ingon sa gisulat sa bulahan nga Apostol Pablo: *'Thatag ang imong kaugalingon niini nga mga butang; pagmalimot kaayo niini, aron ang imong pag-uswag makita sa tanan'* (1 Tim. 4:15).

65. Kung tinuoray nimong gibutang ang imong yugo ilawom sa yugo sa pagsunod, paminawa pag-ayo ang gisulti kanimo, ug unya tuman-i kini uban sa hingpit nga pag-amping sumala sa tibuok sugo.

66. Ayaw pagtago sa imong amahan bisan unsang sala nga imong nabuhat.

67. Pagkat-on og maayong pamatasan matag-adlaw gikan sa imong mga tigulang.

68. Higugmaa ang imong espirituhanong mga amahan labaw pa sa imong mga ginikanan sa yuta, kay ginatiman ka nila alang sa Dios.

69. Puyo sa ingon nga paagi nga ang mga amahan sa monasteryo, nga naghatag kanimo sa espirituhanong pagkahimugso, malipay sa imong himaya taliwala sa panon sa mga balaan.

70. Buhata ang tanan nga imong makaya aron masiguro nga ang panalangin sa mga tigulang sa monasteryo magpabilin kanimo.

71. Ayaw ipadayag ang imong mga hunahuna sa tanan, kondili sa mga makahimo sa pag-ayo sa imong kalag.

72. Ayaw ipadayag ang imong mga hunahuna sa tanan, basi ikaw mahimong salabutan sa imong igsoon.

73. Pag-amigo sa tanan, apan ayaw pagkuha sa tanan nga imong magtatambag.

bb) Panag-iya – ang tanan alang sa tanan.

74. Paningkamoti nga panalanginan ka sa tanang tawo.

75. Pakita ang pagtagad sa imong igsoon ug pagpakita kaniya og kaayo.

76. Kung adunay igsoon nga tinud-anay nga mangayo kanimo og tabang, magtrabaho ka uban kaniya sa tibuok adlaw.

77. Sulayi daan ang imong mga higala, ug ayaw paghimong suod nga higala ang tanan; ayaw pagsalig sa tanan, kay puno sa limbong ang kalibutan. Apan pilia alang sa imong kaugalingon ang usa ka igsoon nga mahadlok sa Ginoo, ug higalaa siya sama sa usa ka igsoon sa igsoon. Labaw sa tanan, dikit ka kang Dios sama sa pagdikit sa anak sa iyang amahan, kay ang tanang tawo napildi sa limbong, gawas lang sa pipila. Ang kalibutan puno sa kahaw-ang, kalisdanan ug kasubo.

(bb) Mga tigulang sa uban.

⁷ Ang mga eremita nagpuyo nga bulag-bulag, apan ang ilang nagkalain-laing komunidad nahimong usa ka buhing lawas ug adunay usa ka ulo, sama sa nahitabo, pananglitan, kang Macarius ug Ammon, sa skete, sa mga selda, ug sa Nitria.

78. Kung mihunong ka na sa pagbuhat sa sala, nan sulti sa ngalan sa Ginoo ug tudlo kadtong tungod kanila ginapasipala ang ngalan sa Ginoo: ug tungod kay patay sila ug naputol gikan sa buhing Ginoo, paningkamoti nga sila molikay sa ilang patay nga mga buhat, mabuhì pag-usab, ug mahimong takus sa pagdawát sa himaya.

79. Sawayi (ug itul-id) ang imong (espirituhanong) mga anak nga walay kalooy, kay ikaw man ang manubag sa ilang pagsilot (mao kana, kon mapamatud-an silang angay silotan sa Katapusang Paghukom).

80. Sawaya nga walay kaluoy, apan uban sa kahadlok sa Dios. Ayaw pagpakita og pabor sa bisan kinsa, bisan kinsa pa sila, ug sawaya sila pinaagi sa mga pulong sa kamatuoran.

81. Kung adunay igsoon nga moanha kanimo ug mosugilon kanimo sa iyang mga hunahuna, pag-amping nga dili nimo kini isugilon sa bisan kinsa, apan pag-ampo alang sa imong kaugalingon ug alang kaniya, aron ang Ginoo makaluwas kaninyong duha.

82. Ayaw pagdumili sa bisan kinsa nga nangita og pagtuo kang Kristo.

83. Sa bisan kinsa nga dili modawat sa imong tambag, ayaw na kini itanyag kanila.

84. Ayaw pag-awhag sa bisan kinsa sa usa ka lagda hangtud nga ikaw mismo wala pa kini magbuhat.

85. Ang labing dakong sala sa tanan mao ang pagsugo sa uban sa pagbuhat sa butang nga ikaw mismo wala buhaton, kay wala kitay bisan unsang kapuslanan gikan sa mga buhat sa uban.

(gg) Alang sa mga masakiton.

86. Sa matag buntag nga ikaw mobangon, atimana ang mga masakiton sa inyong taliwala.

87. Libota ang mga masakiton ug pun-a ang ilang mga sudlanan og tubig.

88. Ihatag sa mga masakiton sa monasteryo bisan unsa nga imong ikahatag.

89. Kung ang imong abá magtudlo kanimo sa pag-alagad sa mga masakiton, alagari sila sa tibuok nimong kasingkasing, aron makadawat ka og doble nga ganti gikan sa Dios, mao kana, alang sa pagsunod nga gihimo uban sa gugma.

dd) Alang sa mga biyahero.

90. Kung adunay igsoon nga moanha kanimo, bisan pa sa dili angay nga panahon, dawata siya uban sa kalipay, aron siya makapasalamat sa Dios ug dili masubo tungod kanimo.

91. Kung adunay igsoon nga moanha kanimo, ipakumbaba ang imong kaugalingon sa tanang paagi sa atubangan niya, ipakita kaniya ang pagkamaayo tungod sa Ginoo, ug pag-amping nga dili ka mapuno sa garbo.

92. Ang imong nawong kinahanglan kanunay nga seryoso, gawas lang kon moanha kanimo ang mga igsoon nga biyahero: unya ipakita ang malipayong dagway.

n) *Panag-uban sa pamatasan.*

93. Pagpakumbaba sa tanan nimong lihok.

94. Sa tanan nimong pamatasan ug pakig-uban sa uban, magpaka-pobre nga pulubi: ayaw pagpasigarbo, bisan sa imong pakig-istorya, bisan sa imong pagkanta og himno o kanta sa pagdayeg sa Dios. Ug sa diha nga makigkita ka sa mga igsoon, ang imong mga pulong dili dapat mapahitas-on.

95. Ayaw pakig-istorya sa usa ka batang lalaki o batan-ong lalaki, labi na gayud ang makighigala kanila, ug ayaw pagdala sa ingon nga mga tawo sa imong panimalay, aron dili ka hatagan og puwang sa yawa.

96. Ayaw gyud pakig-istorya sa batang lalaki, kay mahimo kining bitag para nimo.

97. Ayaw pagkuha sa kamot sa igsoon nga nagbarug tupad nimo, ni paghikap sa iyang aping, bisan siya mas tigulang o mas bata pa kaysa nimo.

98. Paningkamoti pag-ayo nga malikayan ang mga tawo nga walay rason ug matarong nga paghukom.

99. Kung higugma ka sa malinawon nga kinabuhi, ayaw pagsulod sa lingin sa mga tawo nga ang bugtong kabalaka mao ang garbo; ug kung sa dili tuyo makasulod ka sa ilang tunga, magpaka nga wala ka diha.

o) *Pakighinabi ug paggamit sa pulong sa kinatibuk-an.*

100. Ayaw pagtaas sa imong tingog (pabilin nga hilom sa imong selda), gawas lang sa mga pag-ampo nga gitudlo sa Lagda.

101. Likayi ang bastos nga panultihon (pugngi ang imong dila).

102. Ayaw pag-istorya-istorya, basi molayas kanimo ang Espiritu sa Dios.

103. Usa ka himayaon nga butang ang pagpahilom, sa pag-alig sa Ginoo, nga nagpahilom sa atubangan sa awtoridad ni Herodes.

104. Kung magkatigum kamo uban sa inyong mga kaigsuonan nga sama kaninyo, mas maayo nga maminaw ug magmatngon sa gisulti sa uban, nga andam buhaton ang makaluwas. Mas maayo kini kaysa sa inyong pagpakigpulong.

105. Sa diha nga moadto ka sa pagbisita sa usa ka tawo, pasud-a ang kahadlok sa Dios sa imong kasingkasing, ug bantayi ang imong mga ngabil, aron makabalik ka sa kalinaw sa imong selda.

106. Ang usa ka maalamon nga tawo kahibalo kaayo sa paglihok sa iyang kaugalingon; busa, dili siya magdali sa pagsulti, kondili timbang-timbangon niya kung kanus-a siya mosulti ug kanus-a siya maminaw; sa laing bahin, ang usa ka tawo nga wala madisiplina dili makatipig niining tinago sa pagpugong sa kaugalingon ug pagpugong sa dila.

107. Kung maglingkod ka uban sa imong mga igsoon, ayaw pag-istorya og sobra, ug kung mangutana ka kanila, isulti kini sa mubo ug mapainubuson.

108. Himoa nga malumo ug makatukod ang imong mga pulong. Hinumdumi nga ang dungog ug kahuya pareho nga naggikan sa mga pulong.

109. Ayaw paglitok sa kasuko, kondili himoa nga ang imong mga pulong puno sa kinaadman ug rason, sama sa imong kahalom. Sundi ang ehemplo sa atong labing maalamon nga mga amahan, nga ang ilang mga pulong kanunay puno sa kinaadman ug rason, sama sa ilang kahalom.

110. Pasagdi nga ang imong dila kanunay mosunod sa rason, kay ang mga pulong nga walay rason sama sa hait nga tinik ug dagom.

111. Likayi ang bakak, aron dili kini makapahawa sa kahadlok sa Dios gikan kanimo.

112. Ang imong mga ngabil kinahanglan kanunay mosulti sa kamatuoran.

113. Himoa nga ang mga panalangin sa Labawng Dios ang hilisgutan sa inyong mga pakighinabi; pinaagi niini, mahimong takus kamo sa pagdawat pa gani og mas dagkong panalangin gikan Kaniya.

114. Ayaw pangutana bahin sa dautang buhat, kondili iliko ang imong pagtagad gikan niini.

115. Ayaw pag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya, ug ayaw pagpaminaw sa mga nagbuhat niini, basi ang imong kalag makadawat og dautan gikan niini.

116. Kalagmi ang walay pulos nga pakig-istorya bahin sa tanan nga may kalabotan niining kalibutan.

117. Likayi kutob sa mahimo ang mga binuang ug makalingaw nga mga pahayag.

118. Ayaw pagsinggit, ni mag-istorya nga kusog o dali-dali, kay nasulat: 'Ang nagpadaghan sa mga pulong dili luwas sa sala' (Ikomparar sa Ecclesiastes 10:14).

119. Ayaw pagmatig-a, ug ayaw pagpugos sa imong kaugalingong gusto, basi mosulod kanimo ang dautan (kasuko, kalagot).

120. Ayaw pagkahadlok bisan unsa – dili sa mga butang nga walay duhaduha, ug labi na gayud sa mga butang nga duhaduha.

p) Kung dili ka ania.

121. Kung kinahanglan gyud ka moadto sa lungsod, ayaw pag-inusara.

122. Sa diha nga moadto ka sa pagkuha og tubig, o nagbiyahe ka, basaha (ang mga Salmo gikan sa memorya) ug magpamalandong.

123. Kung magbiyahe ka uban sa imong mga igsoon, magpahilayo ka gamay kanila aron mapadayon ang kahalom.

124. Samtang naglakaw ka sa dalan, ayaw pagtan-aw sa tuo o sa wala, kondili basaha pag-ayo ang imong mga salmo ug pag-ampo sa Diyos sa imong hunahuna. Unya, bisan asa ka pa makit-an, ayaw pakig-amigo sa mga lumolupyo.

125. Ayaw pag-uban sa daghang tawo nga dautan, ug ayaw pag-alig sa Pariseo nga nagbuhat sa tanan alang sa pagpakita.

126. Ayaw tugoti nga moabot kanimo ang usa ka babaye, ug ayaw tugoti siya mosulod sa imong puloy-anan, kay mosunod sa iyang luyo ang bagyo sa mga hunahuna.

127. Ayaw pagkaon uban sa usa ka babaye, ug ayaw gayud pagsulod sa relasyon sa usa ka batan-ong lalaki.

128. Kung kinahanglan ka magpabilin sa gabii sa lain nga lugar, siguroha nga dili nimo ipaambit ang parehas nga habol sa bisan kinsa.

129. Ayaw paghigda sa samang banig uban sa mas bata pa nimo.

130. Ayaw pagkatulog sa samang banig uban sa bisan kinsa, gawas kon kinahanglan gyud. Bisan pa kon imong amahan o igsoon kini, buhata kini uban sa labing pag-amping.

131. Ayaw magpabilin sa mga monastikong panimalay sa bisita.

b) Ang estruktura sa sulod nga kinabuhi

a) Ang sukaranan nga prinsipyo sa kinabuhi mao ang kadasig.

1. Pagka-masigasig sa pagpangita sa mga birtud, aron dili ka magdani og kapabayaan sa imong kaugalingon.

2. Kahadlok sa pagbugnaw sa gugma sa Diyos.

3. Ayaw pagbalik gikan sa mga maayong buhat nga imong gisugdan.

4. Ayaw pagbalik gikan sa dalan sa imong pag-inusara.

5. Ayaw biyai ang mga paningkamot nga imong gihimo alang sa pagkamatinud-anon—basi ikaw mahimong tapulan ug pasagad, ug makasala sa katapusang oras; apan higugmaa ang Ginoo hangtod sa katapusan, ug ikaw makadawat og kaluoy.

6. Sama sa mga guho sa gawas sa siyudad nga nagsilbi nga sudlanan sa bahô nga hugaw, mao usab ang kalag sa usa ka tawo nga nagkinabuhi sa pag-inusara uban sa katamaran ug kawalay gana mahimong sudlanan sa tanang pagbati ug makasasala nga hugaw.

b) Ang lagda sa kinabuhi mao ang kabubut-on sa Dios nga gipadayag sa mga sugo.

7. Kung gipahinungod nimo ang imong kaugalingon sa Dios, tuman-a ang tanan Niyang mga sugo, ug bisan unsa ang gisugo kanimo, buhata kini uban sa pagkamalig-on, nga walay bisan usa nga pasagdan; kay kon maghunahuna ka nga pasagdan ang bisan unsa, ang imong nangagi nga mga sala dili pasayloon; apan kon maghukom ka nga lig-on nga tumanon ang tanan (bisan pa sa pagsakripisyo sa kaugalingon), nan masiguro ka nga ang imong nangagi nga mga sala pasayloon na.

8. Ang imong hunahuna kinahanglan kanunay nga mapuno sa mga balaang sugo, nga imong paningkamotan nga tumanon sa tibuok nimong kusog, nga walay bisan usa nga pasagdan, aron ang imong kalag dili mahimong sudlanan sa tanang matang sa kahugawan.

9. Kung magsugod ka og buhaton ang usa ka butang ug dili nimo mabati ang kabubut-on sa Dios niini, ayaw kini buhata bisan unsang kahimtang.

c) Ang tumong mao ang himaya sa Dios.

10. Buhaton nimo ang imong makakaya aron ang imong Amahan sa langit mapahimulsan (pinaagi kanimo) (Mat. 5:16).

d) Mga paghinumdom – kini mopukaw ug mopadayon sa kadasig.

aa) Mahitungod sa imong panata ug sa imong unang kadasig.

11. Ayaw pagtalikod sa Dios tungod sa mga butang nga madunot, kondili hinumdumi ang imong gisaad sa dihang nagdilaab sa sulod nimo ang kainit sa imong tinguha nga malipay ang Dios.

12. Paningkamoti nga dili kalimtan ang kahulugan sa bisti nga imong gisul-ob sa sinugdanan; hinumdumi usab ang mga luha sa imong paghinulsol nga imong gipaluha niadtong panahona – ug daliang molikay sa (dautan) nga mga hunahuna nga tinago nga mosulod kanimo, aron dili ka madala nila ngadto sa hayag nga mga buhat.

13. Ihalad ang kanunay ug matinud-anong paghinulsol – ug ayaw tugoti ang kapabayaan o katamaran bisan sa usa ka gutlo.

bb) Mahitungod sa mga ehemplaryong masigasig.

14. Ayaw pagkuha og ehemplo gikan sa mga mas huyang kay kamo, kondili gikan sa mga mas hingpit kay kamo.

15. Ibilin nga ang mga naghigugma sa Ginoo sa tibuok nilang kasingkasing ug kanunay nga nagahin sa ilang kaugalingon sa mga maayong buhat mao ang imong modelo ug ehemplo; ayaw kahuya sa pagpangayo kanila og mga pagtulun-an sa kinabuhi, kay sila hingpit sa pagkamaayo.

16. Ayaw pag-alig sa mga nangita og kalibutanong kalipay; kay kon dili, wala kay madaug. Hinuon, makigkompetensya kamo sa mga tungod sa Ginoo nga nangibaw (ug nagpadayon gihapon sa pag-ibaw) sa kabukiran ug kamingawan (Heb. 11:38), aron ang gahum gikan sa kahitas-an moabot kaninyo.

bb) Mahitungod sa mga saad nga panalangin.

17. Kung tumanon nimo ang tanan nga gisugo, makadawat ka og panulondon nga wala pa makita sa mata, wala pa madungog sa dalunggan, ug wala pa masulod sa hunahuna sa tawo (1 Cor. 2:9).

18. Gamita ang kahayag sa kahibalo aron ikaw mahimong angay nga iapil sa mga matarong, samtang aduna pa'y panahon.

gg) Mahitungod sa kamatayon ug paghukom.

19. Hinumdumi nga milabay na ang imong pagkabatan-on (naminusan na ang imong kusog), ug midaghan na ang imong mga kakulian; duol na ang panahon sa imong pagbiya, diin kinahanglan nimo ihatag ang pasaysay sa tanan nimong buhat; ug hibaloa nga walay igsoon nga mopalit sa igsoon, ni amahan nga makaluwas sa iyang anak.

20. Kanunay nga hinumdumi ang imong pagbiya niining lawas ug ayaw gayud pasagdi nga mawala sa imong hunahuna ang paghunahuna sa walay katapusang silot; kon buhaton nimo kini, dili ka gayud makasala.

21. Pagninahuna-hunaa sa imong kaugalingon ug ingna: 'Dili na ko magpabilin niining kalibutan pagkahuman niining adlaw' – ug dili ka gayud makasala sa atubangan sa Dios.

22. Adlaw-adlaw, sultihi ang imong kaugalingon nga kini na lang ang adlaw nga nahabilin kanimo sa kalibutan – ug malikayan nimo ang sala.

23. Himua ang imong selda nga sama sa bilanggoan, hinumdumi nga nahuman na ang tanan para kanimo ug hapit na moabot ang takna sa imong pagbulag niining kalibutan.

24. Bantayi ang imong kaugalingon aron dili ka itambog sa umaabot nga kapanahonan. Kaauwaw sa mga walay pag-amping, kay hapit na ang ilang katapusan, ug wala silay motabang kanila ni paglaum sa kaluwasan.

(d) Ang mga tinubdan sa kalampusan mao ang grasya sa Diyos ug ang kaugalingong paningkamot ug mga buhat.

aa) Tabang gikan sa kahitas-an, nga nadani pinaagi sa pag-ampo.

25. Hinaut nga ang atong Ginoong Jesu-Cristo magahatag kanato sa kusog sa pagbuhat sa tanang butang alang sa Iyang kalipay.

26. Labaw sa tanan, ipadayon ang walay hunong nga pag-ampo, ug kanunay magpasalamat sa Diyos bisan unsa pa man ang mahitabo kanimo.

27. Paningkamoti nga walay hunong ang pag-ampo uban sa mga luha, aron ang Dios magmaloloy-on kanimo ug tangtangan ang daang kaugalingon gikan kanimo.

28. Ayaw hunong sa pag-agay og luha sa pag-ampo – ug ang Dios magmaloloy-on kanimo ug pahupayon ang tanan nimong kasakit (tanan nga makapasakit sa imong kalag).

29. Kung gusto nimo malipay ang Dios, itugyan ang imong kaugalingon kang Ginoong Jesu-Cristo, ug Siya magluwas kanimo ug magbantay kanimo.

bb) Ang imong mga buhat ug paningkamot sa kinatibuk-an.

30. Paningkamoti nga praktison ang mosunod nga mga birtud nga akong gisugyot kaninyo: paningkamot, kakabus, paglibot-libot, kakulang (nga walay bisan unsa) ug hilom. Kini maghimo kaninyo nga mapainubuson, ug ang pagka-mapainubuson magdala kaninyo sa pagpasaylo sa inyong mga sala. Ang pagpaubos naglangkob sa pagtan-aw sa usa ka tawo sa iyang kaugalingon ingon usa ka makasasala ug pagtuo nga wala siyay ginabuhay nga maayo sa atubangan sa Dios; sa pagdedikar sa kaugalingon sa hilom ug pagtan-aw sa kaugalingon nga walay bili; sa dili pagka-mapugos batok sa bisan kinsa, ni pagpugos sa iyang kaugalingong mga pulong; sa pagbiya sa iyang kaugalingong kabubut-on, pagpanaog sa ulo, pagbutang sa kamatayon sa atubangan sa iyang mga mata, pagpanalipod batok sa bakak, dili mosulti og walay sulod nga mga pulong, dili mosupak sa abbot, mapailubon nga mag-antus sa mga insulto, ug pugson ang kaugalingon nga mag-antos sa tanang matang sa kalisud ug kasubo uban ang kalinaw sa hunahuna. Paningkamoti, igsoon, nga tumanon kining mga lagda, aron ang imong kinabuhi dili mahimong walay bunga.

31. Ilabay nato ang tanan nga makapahupay sa atong unod; hinumdumi nato nga gamay ra ang bili sa kinabuhi aron kita mabuhi sa Dios, Kinsa sa Adlaw sa Paghukom mangutana kanato kon nagutom ba kita alang Kaniya, kon kauwaw ba kita, kon nakasinati ba kita sa pagka-walay sinina, kon naghinulsol ba kita, kon nanghuyop ba kita gikan sa kalawom sa atong kasingkasing, ug kon gisulayan ba nato ang atong kaugalingon aron masuta kon angay ba kita sa Dios. Busa, atong itugyan ang atong kaugalingon sa paghinulsol ug paghilak tungod sa atong mga sala, aron atong makaplagan ang Dios; atong pagdumtan ang unod, aron maluwas nato ang atong mga kalag.

32. Pilia ang pagpaningkamot para sa imong kaugalingon, ug kini, kauban ang pagpuasa, pag-ampo, ug pagbantay, magluwas kanimo gikan sa tanang kahugawan; kay ang pisikal nga pagpaningkamot nagdala og pagkabalaan sa kasingkasing, ug ang pagkabalaan sa kasingkasing nagsiguro nga ang kalag mamunga.

33. Higugmaa ang kalooy, bistuha ang imong kaugalingon sa pagtuo; ayaw tugoti ang imong kasingkasing sa paghimo og dautan, kondili pugosa kini sa pagbaylo sa dautan og maayo, pangitaa ang pagkamaayo ug kalinaw, ug magka-madasigon sa tanang maayong buhat.

e) Ang mga disposisyon sa kalag nga nagmugna sa kalampusan.

aa) Pagtiner sa Dios uban sa pagrespeto, maampingong pagbantay, ug pagdumot sa sala ug sa kalibutan.

34. Ibilin ang imong kalag uban sa Ginoo sa tanang panahon, samtang ang imong lawas nagpabilin sa yuta, sama sa usa ka estatwa o idolo.

35. Barug kanunay sa atubangan sa Ginoo uban sa pagkamatarong.

36. Ang kahadlok sa Dios kinahanglan kanunay nga anaa sa atubangan sa atong mga mata, ingon man usab ang paghinumdom sa kamatayon ug ang pagdumot sa kalibutan ug sa tanang butang nga kalibutanon.

37. Magkamatay adlaw-adlaw aron mabuhi, kay ang bisan kinsa nga mahadlok sa Dios mabuhi hangtod sa kahangturan.

38. Magbantay kanunay, aron dili ka mahulog sa katamaran ug pagkapaluyo.

39. Kasuk-a ang tanang butang sa kalibutan ug ilabay kini gikan kanimo; kung dili, kini mismo ang maglabay kanimo gikan sa Dios.

40. Dumota ang tanan nga makadaot sa imong kalag.

bb) Pagpailub.

41. Bisana ang imong buhaton, buhata kini uban sa pagkamapailubon, ug ang Dios motabang kanimo sa tanan nimong buhat ug sa bisana nga mahitabo kanimo.

42. Ayaw pag-undang sa paglaum.

43. Kontentoa sa bisana ang imong buhaton sumala sa kabubut-on sa Dios.

44. Ayaw pagkahugno sa kasingkasing tungod sa mga hunahuna nga misulong kanimo sa imong selda, kay nahibalo ka nga ang Ginoo dili pasagdan nga malimtan ang bisana ang imong mga paningkamot (alang Niya): kini magdala kanimo sa kalampusan, ug ang grasya sa Dios motabang kanimo.

45. Ang kaisog dili lain kondili pagkamapundar sa kamatuoran ug pagsukol sa kaugalingong mga kaaway: kon dili ka mosugot kanila, sila mobalik ug dili na gayud mobalik.

(bb) Paghinulsol ug paghilak.

46. Adlaw ug gabii, maghinulsol sa imong mga sala.

47. Sigaa ang imong lampara sa lana sa imong mga luha.

48. Maghilak kamo nga walay hunong tungod sa inyong mga sala, sama sa adunay patay sa inyong selda⁸.

49. Ang imong nawong kinahanglan kanunay nga masubo, aron ang kahadlok sa Dios magpuyo sa sulod nimo.

50. Ayaw hunahunaa ang imong kaugalingon nga bisana ang imong kaugalingon sa paghilak tungod sa imong mga sala.

gg) Pagpaubos.

51. Higugmaa ang pagkamaubsanon, ug kini motabon sa tanan nimong mga sala.

52. Pagpakumbaba sa tanang adlaw sa imong kinabuhi ug itugyan ang imong kaugalingon sa tanan nga maayo.

53. Tan-awa ang mga mas huyang kaysa nimo sa pagkamatinud-anon ingon nga imong kapariho; apan tan-awa ang mga imong kapariho sa pagkamatinud-anon nga labi pang labaw kanimo sa pagkahingpit.

54. Ayaw pag-inggit sa mga nangibabaw kanimo, kondili tan-awa ang imong kaugalingon nga labaw sa tanang tawo, aron ang Dios mismo mag-uban kanimo.

55. Ayaw paglakaw uban sa mga hambog, kondili paglakaw uban sa mga mapainubuson (kini mahitungod sa pagpanig-ingon ug pakig-uban).

56. Pagpakainubsanon sa tanang butang – sa imong pamatasan, sa imong sinina, sa dihang naglingkod ka, sa dihang nagtindog ka, sa imong paglakaw, sa higdaanan, sa imong selda ug sa tanang sulod niini.

57. Kung magsugod ang mga tawo sa pagdayeg kanimo tungod sa imong mga buhat, ayaw paglipay niini ni pagtagamtam niini: itago kini kutob sa imong makaya, ayaw tugoti ang imong kaugalingon nga mosulti niini sa bisana ang imong makakaya aron masiguro nga dili ka dayegon sa mga tawo.

⁸ Sa lain nga pananglitan: unsaon paghilak kung adunay patay sa balay.

58. Pag-ampingan nga dili ka mailhan tungod sa bisan unsang buhat nimo.

59. Kung adunay mosaway kanimo sa dili matarong nga sala, ipakumbaba ang imong kaugalingon, ug makadawat ka og korona.

60. Tudloi ang imong dila sa pagsulti: 'Pasayloa ko,' ug moabot kanimo ang pagpaubos.

61. Tudloi ang imong kaugalingon aron ang imong dila, sa tanang kahimtang, sa tanang panahon ug sa matag igsoon, moingon: 'Pasayloa ko.' Kay kon kanunay ka moingon: 'Pasayloa ko', dali ra ka makab-ot sa pagpaubos.

62. Andam kanunay, sa dihang makadungog ka og pulong nga makasaway, nga moingon: 'Pasayloa ko,' kay ang ingon nga pagpaubos makapugong sa tanang laraw sa kaaway.

63. Hibal-i nga ang pagpaubos dili lain kondili ang pagtan-aw sa tanang tawo nga mas labaw pa kaysa kanimo. Pundoka pag-ayo sa imong hunahuna nga ikaw nakasala sa daghang mga sala – ipaubos kanunay ang imong ulo, ug andama ang imong dila nga moingon sa bisan kinsa nga makapasakit kanimo: 'Pasayloa ko, akong ginoo!' Himua nga ang kamatayon kanunay nga hilisgutan sa imong hunahuna.

64. Higugmaa ang pagpaningkamot, isumite ang imong kaugalingon sa tanan, ipikit pag-ayo ang imong mga ngabil – ug makab-ot nimo ang pagpaubos; ug ang pagpaubos magdala sa pagpasaylo sa tanan nimong mga sala.

65. Labaw sa tanan, ayaw pagtan-aw sa imong kaugalingon nga bisan unsa; kini magmugna og pagpaubos sa sulod nimo, ug ang pagpaubos magmugna og kinaadman (kasinatian ug matarong nga paghukom); ang kinaadman magmugna og pagtuo, ang pagtuo magmugna og paglaum, ang paglaum magmugna og gugma, ang gugma magmugna og pagsunod, ug ang pagsunod magmugna og walay paglubad nga pagkamapailubon (pagpabilin nga matinud-anon sa pagkamabuotan).

(g) *Ang pakigbisog batok sa sala.*

aa) Una sa tanan, batok sa mga hunahuna.

66. Ilabay ang dautang hunahuna gikan kanimo, itugyan ang imong kaugalingon sa Diyos, ug Siya magtabon kanimo sa Iyang tuo nga kamot.

67. Ayaw pagsunod sa matag hunahuna nga mosulod sa imong huna-huna.

68. Ayaw paglihok sumala sa imong kaugalingong hunahuna ug tinguha.

69. Pag-amping nga dili tugotan ang imong hunahuna nga magpuyo sa paghinumdom sa mga makasasalaan sa nangagi, aron kini dili mabag-o sa sulod nimo.

70. Ayaw pagpadayon sa paghunahuna sa mga sala nga imong nabuhat kaniadto, basi mabanhaw kini. Masaligon ka nga kini gipasaylo na kanimo sa dihang imong gisumiter ang imong kaugalingon sa Diyos ug sa paghinulsol, ug ayaw pagduha-duha niini bisan gamay.

71. Ayaw paghinumdom sa mga kalipay ug kahupayan nga imong gihatagan og panahon sa imong mga adlaw sa katamaran, ug ayaw usab kini hisguti, nga nagaingon, 'Ako ang nagbuhat niini' o 'Ako ang nakalapas niining lagda', kay kini mahimong bitin sa imong tiil.

72. Ayaw gayud hisguti ang mga kahiligang imong giulipon sa kalibutan, aron dili nimo mapukaw pag-usab kana nga mga tinguha, ug kini mahimong usa ka tukso kanimo.

bb) Uban sa lain-laing dautang tinguha.

73. Gisumada sa Apostol Juan ang tanang kahakog sa tawo sa tulo ka butang, nga nag-ingon: '*Kay ang tanan nga anaa sa kalibutan—ang kahakog sa unod, ang kahakog sa mga mata, ug ang garbo sa kinabuhi—dili gikan sa Amahan*' (1 Juan 2:16). Ang kahakog sa unod mao ang pagkapuno sa tiyan sa daghang lain-laing lamian nga pagkaon, nga gisundan sa kahugawan sa pakighilawas. Ang kahakog sa mga mata ang tumong niini mao ang materyal nga mga butang, nga ang pagpanag-iyang niini mosaka sa mata o magtukod og hugaw nga mga panan-aw sa kasingkasing. Ang garbo mao ang kalibutanong gugma sa walay pulos nga himaya (taas nga pagtan-aw sa kaugalingon, pagpangdayeg sa kaugalingon, ug kauhaw sa pagdayeg gikan sa uban), nga nagagamot sa atong hunahuna tungod sa pipila ka walay pulos ug malabay nga panlabang gikan sa gawas.

74. Palagyo ang pagpalugway sa kaugalingon ug ang pagsuway, ug labi na gayud ang pagka-gluton, aron dili ka masangit sa mga bitag sa imong kaugalingong mga kahiligon; kay kini magpahawa sa kahadlok sa Dios gikan sa kasingkasing ug sa kaulaw gikan sa nawong, ihatod ang ilang hinigugma ngadto sa dautan ug makauwaw nga mga buhat, ug ilayo siya sa Dios.

75. Ilabay ang kasuko ug isuot ang pagkamapainubsanon; ilabay ang dautang pagtan-aw ug dawata ang yano (sama sa bata, putli) nga pagtan-aw.

76. Layo ka sa kasuko ug panalipdi ang imong kaugalingon batok sa kahilambigit, ingon man batok sa tanang makasasala nga tinguha.
- (bb) Labi na gayud, gikan sa senswalidad.
77. Ang usa ka mananap og kalipay (ang nagapangita lamang sa makalipay) dili angay sa bisan unsang buluhaton.
78. Ayaw paghigugma sa kalipay, kay ang Dios dili maminaw sa mga mahigugmaon sa kalipay.
79. Dumota ang lawas ug ang mga kalipay niini, kay kini puno sa dautan.
80. Pagsapug-on sa imong lawas aron kini susama sa lawas nga nag-antos sa sakit.
- gg) Uban sa kasuko ug sa mga bunga niini.
81. Kung mosukob kanimo ang kasuko, palagsa kini dayon, ug malipay ka sa tanang adlaw sa imong kinabuhi.
82. Ayaw kasuko bisan kinsa, ug pasaylo ang tanan.
83. Kung adunay mosaway kanimo sa dili matarong, ayaw paglagot.
84. Pagka maalamon, ug pahilom-a ang mga baba sa mga nagasulti og dautan batok kanimo.
85. Ayaw ikatingala kung adunay mosulti og dautan bahin kanimo, kay kini usa sa mga limbong sa atong labing dautang kaaway, pinaagi niini ilang gitinguha nga mapugngan ang usa ka tawo sa paghibalo sa kamatuoran.
86. Ayaw daliang masuko, ug ayaw magtago ug dautang buot batok sa nakapasuko kanimo.
87. Kung ikaw masipala, ayaw pagbati og dautang buot batok sa nakasipala kanimo, kondili ingna lang: 'Angay ra nga pagdumtan ko sa tanan nakong igsoon.'
88. Ayaw pagreklamo, ug ayaw pagpasakit sa bisan kinsa.
89. Ayaw bayli sa dautan og dautan, ni sa insulto og insulto, kay pinaagi niini ang Ginoo Mismo magpaubos kanimo, kay nakita Niya nga wala ka magpaubos sa imong kaugalingon.
90. Mag-ampo ang batan-on ug ang tigulang, aron dili sila mahulog nga biktima sa tiraniya sa kasuko.
91. Ang bisan kinsa nga motuyok sa pikas aping sa usa ka tawo nga mopukpok kaniya sa usa ka aping malipay sa iyang pagpaubos. Ang atong Ginoong Jesu-Kristo dili gayud siya biyaan, kay Siya maayo ug motabang sa mga kalag nga nag-antos alang sa Iyang ngalan ug nangita kaniya, nga nagahatag kanila og kusog ug kaisog hangtod sila matukod sa kalinaw (gikan sa mga pagbati). Busa lipaya kon moabot kanimo ang kasubo ug kalisdanan, kay mosunod ang tam-is nga bunga pagkahuman niini.
92. Ayaw kahadlok sa pagsaway sa mga tawo.
- dd) Lakip sa ubang bulok nga lihoc sa kasingkasing nga makaguba sa kalampusan: paghusga.
93. Kung makita nimo nga nakasala ang usa ka igsoon, ayaw siya pagdumot, ayaw siya paglikay, ug ayaw siya paghukmi: kay kung dili, mahulog ka mismo sa kamot sa imong mga kaaway.
94. Ayaw pagdaot sa bisan kinsa, ug ayaw paghukom sa bisan kinsa.
95. Ayaw pagpaminaw sa dautan (mahitungod sa uban), kondili magpasaylo ug maloloy-on ka sa mga tawo, ug mabuhi ka.
96. Ayaw paghukom sa bisan kinsa, kay mao kana ang imong kapahamakan.
97. Ayaw pagsaway sa imong igsoon, bisan pa makita nimo siya nga naglapas sa tanang mga sugo; kay kon dili, ikaw mismo mahulog sa kamot sa imong mga kaaway.
98. Ayaw paghukmi bisan kinsa nga tawo, aron dili masukaan sa Dios ang imong mga pag-ampo.
99. Ayaw pagtudlo sa sayop sa bisan kinsa, bisan unsang hinungdan.
100. Ayaw pagsaway sa bisan kinsa tungod sa ilang mga kakulian.
- (e) Pagpanghambog ug pagpasigarbo.
101. Sa diha nga maghatag ka og limos, ayaw kini pagpasigarbo.
102. Kung nagbuhat ka og espirituhanong mga paningkamot, ayaw pagpasigarbo niini.
103. Ayaw isulti daan sa bisan kinsa ang maayong buhat nga imong buot buhaton, buhata lang kini.
104. Sa diha nga nakabuhat ka na og bisan unsang buhat sa pagkamaayo, ayaw paglihok nga mas maalamon ka kaysa sa uban, ug ayaw ingna ang imong kaugalingon: 'Ako ang nagbuhat niini ug niadto,' kay kung buhaton nimo kini, dili ka maalamon.
105. Ayaw pagpangita og himaya, ug ayaw pagtipig og pagdayeg sa imong kaugalingon sa imong kasingkasing, nga nagaingon: 'Nakahimo ko niini ug niana, nakalampos ko niini ug kana.' Ang ingon nga mga hunahuna baho sa pagka-walay pulos, ug bisan kinsa nga napuno niini nahimong puloy-anan sa hugaw nga mga espiritu.

zz) Pinaagi sa pagpangita sa pagpalipay sa mga tawo ug sa pagkamakilalaon.

106. Ayaw biyai ang kabubut-on sa Dios aron matuman ang kabubut-on sa mga tawo.

107. Ayaw paglapas sa mga sugo sa Dios tungod lang sa pagrespeto sa panaghigalaay sa tawo.

108. Ayaw pagka-hipokrito o magkunwari, labi na gayud pagka-bakakon.

109. Ayaw lang pagpakita nga matarong sa atubangan sa uban, kondili pagka maalamon, malumo, maayong kinaiyahan, mapailubon, masigasig ug maloloy-on sa imong sulod.

(zz) Garbo.

110. Ayaw pagpasigarbo sa imong mga buhat, bisan unsa pa kini.

111. Ayaw pagpasigarbo sa imong kaugalingon, ug ayaw paghambog.

112. Ilabay ang garbo gikan kanimo, apan tan-awa ang imong silingan ug ang tanang tawo nga mas maayo kaysa kanimo.

113. Walay mas dako nga kadautan kay sa paghatag og kasubo sa bisan kinsa ug sa pagpahitas-on sa kaugalingon labaw sa uban.

114. Ayaw paghunahuna sa imong kaugalingon nga maalamon, basi mosaka ang imong kalag sa garbo, ug mahulog ka sa kamot sa imong mga kaaway.

115. Ayaw paghunahuna nga ikaw mao ang nakahibalo sa tanan ug maalamon (nga mao, ayaw pagsulti: 'Ako mismo ang nakahibalo niini; ako mismo ang makahimo niini'), kay kon dili, ang imong paningkamot mahimong walay pulos, ug ang imong barko nibyahe ra nga walay pulos hangtod karon.

Konklusyon

1. Ang bisan kinsa nga mapakyas sa pagtuman sa tanan nga gisugo makapukaw sa kasuko sa Dios. Ako, si Anthony, nagsulti kaninyo sa kamatuoran. Busa, itutok ninyo ang inyong dalunggan sa akong mga pulong ug itago kini sa inyong kasingkasing, ug hibalo nga pinaagi niining mga sugo gisugyot ko kamo sa Magbubuhat. Kung tumanon nimo kini, malipay ka uban sa tanang mga Anghel, ug mapuno sa kasubo ang tanang dautang espiritu. Lakaw, busa, sa niining mga sugo, ug ang Dios anaa kanimo, ug ang Iyang mga Anghel moubos kanimo, ug ang imong kalag mapuno sa humot sa mga balaan, ug ang imong nawong mosidlak sa kahayag sa mga bulahan; ug ikaw mahimong usa ka balaan nga puloy-anan alang sa Dios, sama sa tanang balaan, ug sa katapusan imong masugat ang Ginoo uban sa kalipay ug kalipay, ug imong madungog ang Iyang tingog nga nagaingon: *'Maayo kaayo ang buhat nimo, maayong matinud-anon nga ulipon; matinud-anon ka sa pipila ka butang, pagatagdon tika sa daghang butang; sudla ang kalipay sa imong Ginoo'* (Mat. 25:21).

2. Ayaw paglayas gikan sa bisan unsa niini nga mga sugo, ug ang atong Ginoo nga si Jesu-Kristo magahatag kanimo og kalinaw, ug sa kalinaw pagahumanon ang buhat nga imong gisugdan. Ang atong hingpit nga mga amahan, ug kadtong misunod kanila, nahimong hingpit pinaagi sa pagtuman niini nga mga sugo.

3. Kung gusto nimo nga magdugang og bisan unsang maayong buhat sa gisulti na, buhata kini, ug maghalad og walay hunong nga pagpasalamat sa atong Ginoong Jesu-Kristo.

4. Kada gabii, pasagdi nga ang imong mga luha maghugas sa imong higdaanan ug mabasa ang imong unlan, ug ipakumbaba ang imong kaugalingon sa atubangan ni Kristo nga Ginoo, aron mapapas Niya ang imong mga sala ug mabag-o ka pag-usab, aron ihatag Niya kanimo ang tabang sa pagbuhat og maayong mga buhat, ug ihatag kanimo ang Iyang walay katapusang gingharian ingon panulondon. Kaniya ang pagdayeg, dungog, himaya ug pagsimba, kauban sa Maayong Amahan ug sa Espiritu Santo, karon ug kanunay, hangtod sa walay katapusan. Amen.

4. Mga Pulong ni San Antonio nga Dako ug mga salaysay sa iyang kinabuhi

Mahitungod sa Pagbiya sa Kalibutan

1. Ang bisan kinsa nga gustong malampusong mosulod sa kinabuhi sa monghe kinahanglan hingpit nga makigbulag sa kalibutan, biyaan ang tanang kaayohan niini, molayo niini sa buhat, ug putlon ang tanang pagkapilit sa mga butang niini. Katingalahan nga gipahimutang ni San Antonio kini nga kamatuoran sa usa ka igsoon nga, pagbiya sa kalibutan ug paghatag sa tanan niyang gipanag-iya sa mga kabus, nagpabilin ug gamay para sa iyang kaugalingon alang sa panahon sa panginahanglan, ug miadto kang San Antonio. Ang tigulang, sa pagtan-aw kaniya, nasabtan ang naa sa iyang kasingkasing ug miingon kaniya: 'Kung gusto ka nga mahimong monghe, adto sa ingon-ingon nga baryo, palit ug karne, hiwaa kini og nipis, ug pagkahuman tangtanga ang imong bado, ibalot kini sa imong abaga ug mga bukton – ug balik dinhi nga ingon ana.' Gibuhat

sa igsoon ang gisugo sa tigulang, ug sa diha-diha dayon gilibutan siya sa mga iro, langgam, ug alibangbang-pukyutan ug gitabonan ang tibuok niyang lawas sa mga samad. Pagbalik niya sa tigulang, gipangutana siya niini kon nabuhat ba niya ang gisugo kaniya; ang igsoon, nga nagahilak, gipakita niya ang iyang mga samad. Unya miingon kaniya si San Antonio: 'Mao kini ang mahitabo sa bisan kinsa nga, samtang biyaan ang kalibutan, magpabilin bisan ang labing gamay nga bahin sa iyang mga kabtangan: pun-on siya sa mga demonyo og samad, ug, mapikas-pikas, mahulog siya sa taliwala sa panagbangi' (Dost. skaz. 20; Patr. Graec. vol. 40, p. 1099).

2. Ang mosunod nga salaysay, nga gipreserbar ni Cassian (Coll. 24, ch. 11. 10), naghigot usab sa maong hilisgutan. Usa ka igsoon ang miadto kang San Antonio, nga nagtuo nga dili na kinahanglan ang pagtalikod sa kalibutan, ug misugod sa pagsulti: 'Mas dako ang bili sa usa ka tawo nga nagapaningkamot sa usa ka lungsod o baryo, nga nagatuman sa tanan nga gikinahanglan aron makab-ot ang espirituhanong pagkahingpit.' Gipangutana siya ni San Antonio: 'Apan asa ug unsaon man nimo pagpuyo?' Mitubag ang tawo: 'Nagpuyo ko sa balay sa akong ginikanan, ug sila ang nagahatag kanako sa tanan nakong gikinahanglan. Kini nagpahilayo kanako sa tanang kabalaka ug hunahuna, ug kanunay kong gigahin ang akong kaugalingon sa pagbasa ug pag-ampo, nga walay lain makadisturbo sa akong hunahuna. Gipangutana pag-usab siya ni San Antonio: 'Sultihi ako, anak, nagasubo ka ba uban kanila sa ilang kasubo, ug nagalipay ka ba sa ilang kalipay?' Miangkon siya nga nasinati niya ang duha. Unya miingon ang tigulang kaniya: 'Hibal-i, busa, nga sa umaabot nga kapanahonan, imong kauban ang kapalaran sa mga tawo nga imong kauban sa kalipay ug kasubo dinhi sa kinabuhi.' Ug ang paagi sa kinabuhi nga imong gipili makadaot kanimo dili lamang tungod kay, tungod sa hapit adlaw-adlaw nga mga kausaban sa mga kasinatian sa kinabuhi, kini naglubong sa imong hunahuna sa walay hunong nga mga hunahuna sa mga butang sa kalibutan, apan usab tungod kay kini nagawad-an ka sa bunga nga imong unta naani kon ikaw, pinaagi sa pagpaningkamot sa imong kaugalingong mga kamot, nakakwarta alang sa imong panginabuhi, sumala sa ehemplo sa Apostol Si Pablo, nga bisan pa samtang nagpaningkamot sa pagpangwali sa Ebanghelyo, nag-atiman sa iyang kaugalingon ug sa mga kauban niya pinaagi sa buhat sa iyang kaugalingong mga kamot – ingon sa iyang giingon sa mga taga-Efeso: *'Kamo mismo nakahibalo nga kining akong mga kamot maoy nag-atiman sa akong kaugalingong mga panginahanglan ug sa mga kauban kanako'* (Buhat 20:34). Gibuhat niya kini alang sa atong pagtukod, aron maghatag og ehemplo kanato, ingon sa iyang gisulat sa mga taga-Tesalonica: *'Wala kami magpuyo nga walay han-ay sa inyong taliwala, ni mokaon sa pan sa bisan kinsa nga walay bayad, kondili pinaagi sa paningkamot ug kapoy, nagtrabaho kami adlaw ug gabii, aron dili kami mahimong pas-an kaninyo—dili tungod kay wala kami'y katungod nga buhaton kini, kondili aron kami mahimong ehemplo kaninyo, nga inyong sundon ang among pananglitan'* (2 Tes. 3:8–9). Maong kami usab, bisan pa adunay kahigayunan nga mosalig sa suporta sa among mga paryente, mas ganahan kami nga sa among kaugalingong singot makakwarta kaysa ipa-atiman kini sa among mga paryente. Malipayon unta kami nga mopili sa ikaduha kon among hunahunaon nga kini mas mapuslanon. Labaw pa, hinumdumi nga kon, samtang himsog ka, nagpuyo ka sa gasto sa uban, ginakaon nimo ang panginabuhi sa mga kabus ug sa mga masakiton.

Pangkalahatang tubag sa pangutana: unsa, busa, ang angay buhaton?

Sa pagbiya sa kalibutan, mosulod ang usa ka tawo sa hingpit nga bag-ong kahimtang sa kinabuhi, nga bisan dili man hingpit nga dili pamilyar kanila, nagpakita gihapon og daghang aspeto nga dili malikayan nga nagmugna og pangutana: unsa ang angay buhaton ug unsaon pagkinabuhi? Gipangutana si San Antonio niini nga pangutana sa kapin sa usa ka higayon, ug ania ang iyang mga tubag:

1. Gipangutana siya ni Abba Pamvo bahin niini, ug mitubag siya: 'Ayaw pagsalig sa imong kaugalingong pagkamatarung; tinuod nga maghinulsol sa imong nangagi nga mga sala; ug bantayi ang imong dila, ang imong kasingkasing ug ang imong tiyan' (Patr. Graec. vol. 40, p. 1093. Dostoyevsky, nota 6).

2. Mao kini ang iyang gisulti bahin sa maong hilisgutan kang Abba Pimen: 'Ang labing himayaon sa tanang buhat nga mahimo sa tawo mao ang pag-angkon sa iyang mga sala sa atubangan sa Dios ug sa iyang mga tigulang, ang pagsilot sa kaugalingon, ug ang pag-andam sa pag-atubang sa matag tukso hangtod sa iyang katapusang gininhawa' (Patr. ib. 1084: Dostoevsky, vol. 4).

3. Usa pa ka tawo nangutana kaniya: 'Unsa ang akong buhaton aron malipay ang Dios?' Mitubag si San Antonio: 'Bisan asa ka moadto, kanunay nga itudlo ang Dios sa imong panan-aw; bisan unsa ang imong buhaton, pasiguroha nga naa kini'y basihan sa Kasulatan; ug bisan asa ka magpuyo, ayaw pagbiya sa maong lugar sa dili pa panahon. Tuman-a kining tulo ka mga sugo, ug maluwas ka (Dost. sk., 3; Patr. ib. 1083).

4. Sa lain niyang disipulo, iyang gisugyot: 'Pagdumot sa imong tiyan, sa mga panginahanglan niining kalibutan, sa dautang mga tinguha ug sa dungog sa tawo; puyo nga daw wala ka naglungtad niining kalibutan, ug makakaplag ka og kalinaw' (Patr. Lat. vol. 73, p. 1049).

5. Kini, sumala sa gisulat ni San Atanasio, mao ang gisulti ni Abba Antonio sa mga igsoon nga miadto kaniya: 'Kanunay nga itugyan ang kahadlok sa atubangan sa inyong mga mata; hinumdumi Siya nga mamamatay ug nagahatag kinabuhi' (1 Sam. 2:6). dumoti ang kalibutan ug ang tanan nga anaa niini; dumoti ang matag makalupit nga kahupayan; isalikway kini nga kinabuhi, aron kamo mabuhi alang sa Dios; hinumdumi ang inyong gisaad sa Dios: kay kini Iyang pangayoon kaninyo sa Adlaw sa Paghukom. Magutom, kauhaw, maghubo, magbantay, maghilak, mag-aga, maghuyop sa inyong kasingkasing, susiha ang inyong kaugalingon aron masuta kon angay ba kamo sa Dios, pagdumti ang unod, aron maluwas ninyo ang inyong mga kalag (Dost. sk. 33 ug sa Kinabuhi).

6. Si San Cassian naghatag og susamang detalyadong paghulagway sa angay buhaton sa usa ka monghe. 'Sukad pa sa karaan,' ingon niya, 'adunay katingalahang pagtulon-an gikan sa bulahan Dugay nang gisang-at si Anthony, nga nag-ingon nga ang usa ka monghe, nga naningkamot alang sa labing hataas nga pagkahingpit, dili dapat magpugong sa pag-alig sa bisan kinsa sa mga malampusong Amahan, kay sa walay bisan kinsa makaplagan ang tanang matang sa mga hiyas sa hingpit. Apan ang usa mailhan sa kahibalo, ang lain sa husto nga paghukom, ang ikatulo sa dili matuyok nga paglahutay; ang usa mailhan sa pagka-mapainubuson, ang lain sa pagpugong sa kaugalingon, ang usa pa sa grasya nga puno nga pagkamapainubsanon sa kasingkasing; ang usa molabaw sa uban sa pagkamaabiabihon, ang lain sa kalooy, ang usa sa pagka-matngonon, ug ang lain sa kahilom o pagkamasinabtanon. Busa, ang usa ka monghe nga gustong magtukod og espirituhanong putyukan kinahanglan, sama sa usa ka maalamon nga putyukan, kuhaon ang matag hiyas gikan sa labing maalamon niini, ug itipig kini sa sudlanan sa iyang kasingkasing, nga dili magtagad sa kakulangan sa uban, kondili tan-awon kana nga hiyas ug paningkamotan nga himuon kini niyang kaugalingon, bisan unsa pa man ang makalahi sa matag tawo (Inst. c. V. 1. 4).

Ang pwersa nga nagduso sa usa ka tawo sa mga katingalahang buhat sa pagkamaayo ug nagpadayon kaniya niini

Kung ilista pa ang tanan nga nahisgutan, mapamatud-an nga lapad kaayo kini nga larangan para sa mga buhat sa kaisog. Motungha ang pangutana: unsang pwersa ang nagduso sa maghuhukom ngadto niini ug nagpadayon kaniya sa iyang mga paningkamot? Kini nga pwersa mao ang kadasig alang sa kaluwasan, alang sa himaya sa ngalan sa Dios, nga andam sa bisan unsa. Kung anaa kini nga kadasig, ang tanang buhat sa kaisog sa monghe nagpadayon sa hingpit. Kung wala kini, mohunong ang tanan.

1. Ngano man, sa dihang usa ka igsoon nga kulang niining kadasig miadto kang San Antonio ug nangayo og pag-ampo para kaniya, mitubag ang bantugang tigulang: 'Ni ako ni ang Diyos magmaloloy-on kanimo kon dili nimo atimanon ang imong kaugalingon ug mag-ampo sa Diyos' (Ang Kinabuhi ni San Antonio, kabanata 16)?

2. Tungod niini gayud, iyang gisugyot nga magpabilin kanunay nga alerto ug magmatngon sa Dios, ug iyang gidayeg isip dakong hiyas ang kamatuoran nga kon ang bisan kinsa magpaningkamot nga walay hunong alang sa Ginoo sa tibuok niyang kinabuhi ug, hangtod sa iyang kataposang gininhawa, magbantay batok sa mga limbong sa manulaw (Patr. Graec. vol. 40, p. 1083).

3. Busa gihangyo niya ang mga tawo nga dili maluya sa bisan unsa, kondili ipadayon uban sa pagkamapailubon ang parehas nga espiritu sa kadasig sa tanang panahon, nga nagaingon: ang monghe nga molihok sulod sa pipila ka adlaw, unya maluya, unya molihok pag-usab ug dayon maluya pag-usab—ang ingon nga monghe sama ra sa walay gibuhay, ug dili gyud siya makab-ot ang pagkahingpit sa kinabuhi sa pagkamonghe, tungod sa kakulang sa pagkamapadayonon sa kadasig ug pagkamapailubon (Patr. Lat. vol. 73, p. 1049).

4. Gihulagway niya ang mga nangita og kahupayan nga napakyas sa pagsabot sa ilang tawag ug sa ilang mga tumong, ug gisisi ang tanang kapakyasan sa mga monghe sa kakulang sa kadasig alang sa asketikong paningkamot. Kay, matod niya, dili kita magmalampuson tungod kay wala nato mailhi ang atong tawag, ni nasabtan nato unsay gikinahanglan sa buluhaton nga atong gihuptan, apan gusto nato makab-ot ang pagkamaayo nga walay paningkamot. Maong sa diha nga masugat nato ang tukso sa atong kaugalingong lugar, molalin ta, nga nagtuo nga aduna'y lain dapit nga wala ang yawa. Apan ang bisan kinsa nga nakamatngon nga

aduna'y pakig-away dili magpahulay, kondili kanunay nga nakig-away uban sa tabang sa Dios (Patr. Gr. vol. 40, p. 1093).

5. Katingalahan ang mga pulong ni San Antonio bahin niini nga hilisgutan alang sa mga tawo nga wala'y tinguha sa usa ka butang ni dili makahimo sa lain. Sa usa ka higayon, miadto ang pipila ka mga magtutudlo kang San Antonio ug miingon kaniya: 'Hatagi kami og pagtulon-an kon giunsa kami maluwat.' Mitubag kanila ang tigulang: 'Nakadungog na ba kamo sa mga Kasulatan?' Ug igo na kana para kaninyo.' Apan miingon sila, 'Gusto usab namo makadungog og usa ka butang gikan kanimo, Amahan.' Unya miingon kanila ang tigulang, 'Nakasulat sa Ebanghelyo: "*Kung adunay mosumbag kanimo sa tuo nga aping, ituyok usab kaniya ang pikas*" (Mat. 5:39).' Miingon sila kaniya, 'Dili namo kana mahimo.' Miingon ang tigulang: 'Kung dili ninyo ikahatag ang pikas aping, bisan pa man pag-antus sa usa ka hampak. 'Dili pud namo kana mahimo,' tubag nila. 'Kung dili ninyo kana mahimo,' miingon ang tigulang, 'bisan pa man ayaw pagbalos hampak sa hampak.' Miingon ang mga igsoon: 'Dili pud namo kana mahimo.' Unya miingon si San Antonio sa iyang disipulo: 'Andama sila og gamay nga pagkaon: masakiton sila.' Kung dili nimo mabuhat ang usa ka butang ug dili ka andam mubuhat sa lain, unsa may mahimo nako para nimo? Kinahanglan nga mag-ampo kamo (bisan kamo mismo o pinaagi sa uban nga mag-ampo para kaninyo) aron ang espiritu sa kadasig—kang moral nga kusog—mamata sa inyong sulod (Dost. sk. 19).

Mga Giya sa Kadasig

Apan ang kadasig sa iyang kaugalingon usahay buta, ug mahimo kini mosubay sa mga direksyon nga supak sa tumong sa kinabuhi nga gisulod na. Mao nga kini kinahanglan giya sa mga lider. Kinsa kaha kining mga lider? Gipakita ni San Antonio ang duha: ang kaugalingong paghukom ug ang tambag sa mga eksperyensyado.

a) Akong kaugalingong pangatarungan.

1. Sa usa ka higayon, ang mga Amahan mitigum sa San Antonio aron hisgutan kung unsang hiyas ang labing hingpit sa tanan ug makaprotektar sa usa ka monghe gikan sa tanang bitag sa kaaway. Ang matag-usa misulti sumala sa ilang pagtan-aw. Ang uban gidayeg ang pag-ayuno ug pagbantay, kay kini naghatag ug han-ay sa hunahuna, nagahapsay sa pangisip ug nagpadali sa pagduol sa tawo ngadto sa Dios; ang uban pabor sa pagka-imol ug pagdumot sa mga butang sa kalibutan, kay pinaagi niini ang hunahuna mahimong mas kalmado, mas putli ug mas gawasnon gikan sa mga kabalaka sa kalibutan, ug busa mas sayon ang pagduol sa Dios; ang uban gusto nga unahon ang pagkamabuotan kaysa sa tanang ubang hiyas, tungod kay ang Ginoo moingon sa mga maloloy-on: '*Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan; dawata ninyo ang inyong panulondon, ang gingharian nga gitagana para kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan*' (Mat. 25:34), samtang ang uban adunay lain nga panan-aw. Ug si San Antonio miingon: ang tanang hiyas nga imong gihisgutan labing makaluwas ug hingpit nga gikinahanglan alang sa mga nangita sa Dios, ug nga nagdilaab sa kusog nga tinguha nga moduol Kaniya. Apan nakita nato nga daghan ang nagpahugno sa ilang lawas pinaagi sa sobra nga pagpamatay sa unod, pagpabilin nga mata, ug pag-atras ngadto sa kamingawan; masigasig usab nilang gitagad ang pagpaningkamot, gihigugma ang kakabus, ug gilapas ang mga kahupayan sa kalibutan, hangtod nga wala sila magtipig bisan unsa nga gikinahanglan para sa usa ka adlaw, apan gihatag nila ang tanan nilang butang sa mga kabus; ug bisan pa niana, kanunay nga nahitabo nga, human niini tanan, sila nadani sa sayop nga dalan ug nahulog, ug, tungod kay nawala kanila ang bunga sa tanang maong hiyas, nahimong angay silot. Ang hinungdan niini mao nga wala sila'y hiyas sa paghukom ug pagka-maampingon, ug wala nila magamit ang giya niini. Kay kini gayud nga hiyas ang nagtudlo ug naggiya sa usa ka tawo sa paglakaw sa tul-id nga dalan, nga dili maliso ngadto sa sangang-dalan. Kung atong lakton ang hari-hariang dalan, dili kita malimbong sa atong mga manlalapason – dili paingon sa tuo, padulong sa sobra nga pagpugong sa kaugalingon, ni paingon sa wala, padulong sa katamaran, kawalay pag-amping, ug paglingaw-lingaw. Ang paghukom mao ang mata sa kalag ug ang suga niini, sama sa mata nga suga sa lawas: aron kung kini nga mata limpyo, limpyo usab ang tibuok lawas (sa atong mga buhat); apan kung kini nga mata ngitngit, ngitngit usab ang tibuok lawas, ingon sa giingon sa Ginoo sa Balaang Ebanghelyo (Mat. 6:22–23). Pinaagi sa paghukom, susihon sa usa ka tawo ang iyang mga tinguha, mga pulong ug mga buhat, ug molikay sa tanan nga magdala kaniya palayo sa Dios. Pinaagi sa paghukom, mapugngan ug madaut nila ang tanang tiktik sa kaaway nga batok kanila, nga matitud-anon nga maila ang kalainan tali sa maayo ug sa dautan. (Patr. Gr. vol. 40, p. 1096; Dostoevsky, vol. 8).

2. Ang mosunod nga panultihon nagtumong usab niining maong hilisgutan: ang usa ka panday, sa pagkuha og pyesa sa puthaw, maghunahuna daan unsa ang iyang buhaton niini: usa ka ikog, usa ka espada o usa ka hacha. Busa, kita usab kinahanglan maghunahuna daan kung unsang hiyas ang atong sundon, aron dili kita magpaningkamot sa walay pulos (Dost. sk. 35). Siyempre, labing maayo nga ang kaugalingong paghukom ang magiya, kon unta kini igo gayud alang sa tanan ug sa bisan kinsa. Apan tungod kay dili man kini ingon ana, aduna'y mas kasaligan ug mas luwas nga magiya:

b) *Ang tambag sa mga adunay kasinatian.*

3. Niining pagsabot, si San Antonio miingon: 'Nailhan ko ang mga monghe nga, human sa daghang kakapoy, nahulog ug nadala sa kabuang, tungod kay nagsalig sila sa ilang kaugalingong paningkamot ug wala magtagad sa sugo sa Iya nga miingon: "*Pangutan-a ang imong Amahan, ug isulti Niya kanimo*"' (Deut. 32:7). (Ang mga Hiyas, kabanata 37).

4. Ug labaw pa: Ang Balaang Kasulatan nagaingon: '*Ang walay magiya mapukan sama sa mga dahon*' (Prov. 11:14), ug nagmando nga walay bisan unsa ang buhaton nga walay tambag, hangtud nga dili gani tugotan nga imnon ang espirituwal nga ilimnon nga makapahimuot sa kasingkasing sa tawo nga walay tambag, sa dihang kini nagaingon: '*Ayaw pagbuhat ug bisan unsa nga walay tambag*' (Sirak 32:21), ug: 'inom og bino uban sa tambag'. – Ang tawo nga nagbuhat sa iyang mga buluhaton nga walay tambag sama sa siyudad nga walay pader, nga bisan kinsa nga gustong mosulod makasulod ug makapanakod sa mga bahandi niini (Patr. Gr. vol. 40, p. 1098).

5. Gitan-aw ni San Antonio ang pagpangayo og tambag sa uban ingon usa ka buhat nga makaluwas nga bisan ang magtutudlo sa tanan mihangyo sa iyang kaugalingong disipulo—nga nakab-ot na gayud ang kalampusan—og pangutana, ug gibuhat gayud ang sumala sa tambag sa disipulo. Kay giingon nga sa dihang nadawat ni Abba Anthony ang sinulat nga imbitasyon gikan kang Emperador Constantius nga moanha sa Constantinople, mitunong siya kang Pablo nga Yano uban sa pangutana: 'Mopaingon ba ko?' Ug sa dihang mitubag si Pablo nga Yano: 'Kung moadto ka, ikaw si Anthony; kung dili ka moadto, ikaw si Abba Anthony' – nga nagpasabot sa iyang pagdumili sa maong biyahe – malinawong nagpabilin siya sa iyang lugar (The Life of the Saints, 32).

6. Gidasig niya ang tanan nga buhaton usab kini, nga nag-ingon: 'Ang usa ka monghe, kon mahimo, angay magpakonsulta sa mga tigulang sa matag lakang nga iyang buhaton sa iyang selda ug sa matag tulo sa tubig nga iyang imnon.' Nakahibalo ko og pipila ka monghe nga nahulog tungod kay ila lang sa ilang kaugalingon gihunahuna nga makapahimuot sila sa Dios (Patr. Gr., vol. 40, p. 1082; The True Tales, 38).

7. Busa, si San Antonio wala mouyon sa pagsalig sa kaugalingong paghukom. Dili ba kini ang hinungdan nganong dako kaayo ang iyang pagdayeg kang Abba Jose, nga sa dihang gipangutana sa usa ka teksto sa Kasulatan, mitubag, 'Wala ko kahibalo'—kay niini, gawas sa pagpaubos, gipadayag usab ang kakulang sa pagsalig sa iyang kaugalingong panghuna-huna? Nahitabo kini sa mosunod nga paagi: miabot ang pipila ka mga tigulang kang San Antonio, ug kauban nila si Abba Jose. Ang tigulang, nga gustong mosulay kanila, nagpakita kanila og usa ka bersikulo gikan sa Kasulatan ug misugod sa pagpangutana sa matag-usa, sugod sa labing batan-on, unsa ang kahulugan niini. Ang matag-usa mitubag sumala sa iyang makaya, apan ang tigulang mitubag sa matag-usa: 'Dili, wala ka nakasabot.' Pagkahuman nila tanan mitubag, miingon siya kang Abba Joseph: 'Unsa man imong giingon bahin niining bersikulo?' 'Wala ko kahibalo,' tubag ni Joseph. Miingon si Abba Anthony: 'Naa sa husto nga dalan si Abba Joseph sa dihang miingon siya: "Wala ko kahibalo"' (Orth. Sayings 17).

8. Bisin pa, iyang gisugyot nga ang pagsalig sa uban dili angay buhaton nga walay pagduha-duha. Kinahanglan una susihon sa usa ka tawo ang pagkamatin-aw sa hunahuna ug kasinatian sa tigulang – ug unya lang saligan ang iyang pulong ug dawaton ang iyang tambag nga walay pangutana. Ang timailhan nga makaila niini mao ang pagkahiuyon sa iyang mga pulong sa Pulong sa Dios. Kinahanglan tan-awon, ingon niya, kung unsa ang gisugo. Kung adunay magtudlo kanimo sa bisan unsang butang nga subay sa mga sugo sa atong Ginoo, daw-a kini uban sa pagpaubos ug paningkamoti nga tuman-a kini, aron matuman kanato ang pulong sa Apostol: '*Sumunod kamo sa usag usa tungod sa pagrespeto sa Dios*' (Gal. 5:13; Efe. 5:21). Sa laing bahin, kung adunay magtudlo kaninyo og butang nga supak sa mga balaang sugo, ingna ang nagahatag sa pagtulunan: '*Husto ba nga mosunod kami kanimo kaysa sa Dios?*' (Buhat 4:19). '*Kinahanglan nga mosunod kita sa Dios kaysa sa mga tawo*' (Buhat 5:29). Hinumdumi usab nato ang mga pulong sa Ginoo: '*Ang akong mga karnero maminaw sa akong tingog, ug dili sila mosunod sa estranghero, kay dili nila maila ang tingog sa estranghero*' (Juan 10:5). Sa samang paagi, ang bulahan nga si Pablo nag-awhag kanato, nga nag-ingon: 'Apan

bisan pa kami o usa ka anghel gikan sa langit magwali og lain nga ebanghelyo kaysa sa among gipangwali kaninyo, ipanghimaraot siya' (Gal. 1:8). (Patr. gr. vol. 40, p. 1083). Ang rason sa ingon nga pagdili lagmit nga gihatag sa mga Ariano, nga nagdani sa uban paingon kanila pinaagi sa pagpakita og pagkamatitud-anon ug dayon gilason sila sa ilang bakak nga mga pagtulon-an. O tingali tungod usab kay ang uban misugod sa paggiya sa uban bisan wala pa sila makab-ot og daghang kasinatian. Sa ingon nga mga higayon, naandan niyang isulti: ang mga karaang Amahan misulod sa kamingawan, ug didto, pagkahuman nga naayo nila ang ilang kaugalingong kalag pinaagi sa ilang daghang paningkamot, nasabtan nila kung giunsa usab pag-ayo ang uban. Mao nga sa pagbalik nila gikan didto, nahimo silang mga mananambal sa uban. Apan kita, kon naay usa kanato nga mogawas sa disyerto, sa dili pa nato maayo ang atong kaugalingon, ginapili nato nga atimanon ang uban; busa, mobalik kanato ang atong kanhing kahuyang, ug ang atong katapusang mga kasakit mas mapait pa kaysa sa una. Mao nga ang panultihon angay kanato: 'Doktor, ayoa daan ang imong kaugalingon' (Lucas 4:23). (Patr. lat. vol. 73, p. 1053).

Giunsa pagpa-siga sa kalayo sa selos?

Walay bisan unsa sa usa ka tawo nga magpabilin nga permanente; ang uban nagkakusog, ang uban nagkakunhod. Ingon usab ang kadasig: usahay mosiga kini, usahay mohinay. Sa ikaduhang kaso, kinahanglan kini pasigaon pag-usab aron dili kini hingpit nga mapalong. Unsaon man, ug pinaagi sa unsang paagi? Una, pinaagi sa paghinumdom sa kamatayon. Kanunay nga gihangyo ni San Antonio ang tanan nga ipahimutang sa ilang hunahuna ug kasingkasing nga ang adlaw nga atong ginaagian mao na ang atong katapusan.

1. Ikaduha, pinaagi sa paghinumdom sa mahitabo pagkahuman sa kamatayon. Aron ipatunong kini nga hunahuna sa hunahuna sa iyang mga disipulo, gisultihan niya sila sa gipadayag kaniya mismo, sumala sa gisaysay ni Athanasius the Great sa iyang biograpiya. Sa usa ka higayon, sa dili pa mokaon, mga alas nuwebe sa gabii, pagkahuman sa pagmata aron mag-ampo, nabati ni San Antonio sa sulod niya nga naengganyo ang iyang hunahuna, ug, labaw sa tanan nga katingalahan, nakita niya ang iyang kaugalingon nga daw gikan sa gawas, ug daw adunay usa ka tawo nga nag-alsa kaniya sa hangin, samtang sa hangin nagbarug ang pipila ka malungkot ug makalilisang nga mga dagway nga naningkamot sa pagbabag sa iyang dalan paingon sa pag-alsa. Misukol ang mga giya ni San Antonio kanila, apan ang mga dagway nagpugos sa ilang kaso daw adunay katungod sila niini, nangayo og pasabot kon si San Antonio ba sakop sa ilang awtoridad sa bisan unsang paagi. Napugos sila sa pag-uyon, ug nag-andam sila sa pagsusi. Apan sa dihang ilang gisulayan nga susihon gikan pa sa pagkahimugso ni San Antonio, misupak ang iyang mga giya, nga miingon: 'Ang mga nahitabo sukad pagkahimugso, gitangtang sa Ginoo sa dihang gidawat niya ang iyang mga monastikong panata; susiha gikan sa panahon nga nahimong monghe siya ug naghimo sa iyang mga panata sa Diyos;' apan sa niini nga bahin wala gyud sila makakaplag og sala kaniya; busa mihawa sila – ug ang dalan padulong sa asetikong kinabuhi ni Anthony nahimong gawasnon ug walay babag. Pagkahuman niini, nabati ni San Antonio nga nabawi na niya ang iyang kalinaw sa hunahuna, ug sa dili madugay mibalik siya sa dati niyang kaugalingon. Apan nakalimot na siya sa pagkaon, ug gigugol niya ang nahibilin nga bahin sa adlaw ug ang tibuok gabii sa mga paghuyop ug pag-ampo, nga namangha kung pila ka daghan nga kaaway ang atong kaatbang ug unsa kadaghang kalisdanan ang angay pag-antos sa usa ka tawo samtang naglakaw sa hangin. Unya nahuna-huna niya ang mga pulong ni Apostol Pablo bahin sa *'maghuhari sa gahum sa hangin'* (Efe. 2:2). Kay ang kaaway adunay gahum sa hangin aron makig-away sa mga naglabay niini, nga naningkamot nga pugngan ang ilang agianan. Mao kini ang hinungdan nganong ang Apostol labi nga nagtambag: *'Isul-ob ninyo ang tibuok armadura sa Dios, aron kamo makabarog nga lig-on sa adlaw sa kadautan'* (Efe. 6:13) ug aron ang kaaway mapahiya, *'nga walay ikasulti batok kanato nga makapasipala'* (Tito 2:8).

2. Mao kini ang pagbalita ni San Atanasio niini, ug bisan pa nga walay sumusunod nga rekord nga nagsulti si San Antonio niini sa uban, walay rason nga pagduha-duhaon kini, kay ang kahibalo sa iyang nakita gikinahanglan dili kaayo para kaniya kondili para sa uban. Mahitungod sa lain nga panan-awon bahin sa maong hilisgutan, nahisgutan nga gisaysay gayud niya kini sa uban. Nagsulat si San Atanasio: Sa usa ka higayon, nakig-istorya si San Antonio sa pipila ka mga igsoon nga miadto kaniya bahin sa kahimtang sa kalag pagkahuman sa kamatayon, ug bahin sa kung asa kini magpuyo. Sa sunod nga gabii, adunay misinggit kaniya gikan sa ibabaw, nga nagaingon: 'Tindog, paggawas ug tan-awa'; migawas si Anthony (kay nahibalo siya kinsa ang nagsugo kaniya) ug, sa pag-alsa sa iyang panan-aw, nakakita siya og usa ka higante, makalilisang ug makahadlok, nga ang ulo niini nakaabot sa mga panganod, samtang gikan sa yuta misaka ang pipila ka mga langgam; gipugngan sa higante ang agianan sa uban, samtang ang uban milupad ibabaw kaniya, ug

pagkahuman nilabay kaniya, milupad sila nga luwas paingon sa taas. Gihagak niya ang ngipon sa mga ulahi, apan nalingaw siya sa mga una. Unya usa ka dili makita nga tingog miingon: 'Anthony, sabta ang imong nakita!' Unya nabuksan ang iyang hunahuna, ug nasabtan niya nga kini mao ang pag-agi sa mga kalag gikan sa yuta, ug nga kini nga higante mao ang atong karaang kaaway, nga nagpugong sa mga pasagad ug sa mga mitugot sa iyang mga sugyot, nga nagdili kanila sa pagpadayon; apan dili niya mapugngan ang mga masigasig ug kadtong wala magtagad kaniya, ug sila molupad ibabaw kaniya. Gidawat ni San Antonio kini nga pananawon ingon usa ka pahimangno para sa iyang kaugalingon, ug gisugdan niya ang pagpakita pa gayud og mas dako nga pagkamakugi aron magmalampuson sa pakigbisog batok sa tanang dautang butang. Alang sa maong tuyo—aron mapukaw ang mas dako nga kadasig alang sa putli nga kinabuhi—gisaysay niya kini nga pananawon sa uban. Miingon si Abba Cronius nga sa usa ka higayon gisaysay ni San Antonio kini nga pananawon sa atubangan sa daghang katawhan. Gidugang niya nga, sa wala pa niining pananawon, si San Antonio nagampo sulod sa tibuok tuig aron ipadayag kaniya unsay mahitabo sa mga kalag sa mga matarong ug sa mga makasasala pagkahuman sa kamatayon; nga ang mga bukton sa higante gipalapad sa tibuok langit, ug sa ilawom niya adunay usa ka lanaw nga ingon kadako sa dagat, diin nahulog ang mga langgam nga natamaan sa iyang kamot (Lavsaik, ch. 24). Sa Latin Patristic Collection, ang salaysay niini nagpasabot nga ang mga langgam natamaan sa higante ug nahulog sa linaw lamang sa dihang mihunong sila sa hangin ilawom sa iyang mga kamot, kay kulang sila sa kusog aron mosaka pa ibabaw niini; samtang kadtong kusgan nga makasaka ibabaw sa iyang mga kamot ug ulo, kadtong mga langgam iyang gipisngot lang ang ngipon, samtang nagtanaw kanila nga misaka paingon sa langit ug gidawat sa mga Anghel (Patr. Lat. vol. 73, p. 1044).

3. Unsa kaha ka kusog nga kahadlok ang napuno sa kalag sa mga nakadungog niini! Apan ania ang usa ka makapahupay nga pananawon, nga kusganong nagpabuhi pag-usab sa kadasig *pinaagi sa 'paglaum'* sa usa ka himayaong kahimtang. Kini nga pananawon mahitungod kang San Ammon, dili ingon usa ka disipulo kondili usa ka higala ug kauban ni San Antonio. Nagsulat si San Atanasius nga si San Antonio, samtang naglingkod sa usa ka bukid sa usa ka adlaw, mitanaw sa langit ug nakakita og usa ka tawo nga misaka sa kahanginan paingon sa langit sa usa ka linya sa kalayo, samtang gikan sa ibabaw usa ka panon sa nagalipay nga mga anghel ang mibaba aron siya masugat. Natingala siya niini, ug misugod siya sa pagampo nga buot pa unta sa Ginoo nga ipadayag kaniya ang kahulugan niini. Ug usa ka tingog ang miabot kaniya, nga nag-ingon nga kini mao ang kalag ni Ammon, usa ka monghe sa Nitria. Kining si Ammon nagpuyo og kinabuhi sa hugot nga pagka-asketa hangtod sa iyang pagkatigulang. Kanunay siyang mibisita kang San Antonio, ug si San Antonio usab kanunay siyang gibisita. Ang gilay-on gikan sa Kabukiran sa Nitria paingon sa Bukid ni San Antonio kay 13 ka adlaw nga biyahe (650 ka verst). Sa dihang nangutana ang mga igsoon nga kauban niya nganong na-istupido siya kaayo, miingon siya nga nakakita ug nakadungog siya bahin kang Ammon. Sa dihang miabot ang mga igsoon gikan sa Nitria pagkahuman sa traynta ka adlaw, nangutana sila bahin kang Ammon, ug nahibal-an nila nga tinuod nga namatay siya niadtong maong adlaw ug sa maong takna nga nakita sa tigulang nga ang iyang kalag misaka paingon sa langit.

4. Ang mosunod nga pananawon, nga gisaysay mismo ni San Antonio, dili usab moubos sa kaepektibo sa pagpahawa sa katamaran ug pagpukaw sa kaisog. 'Nangamuyo ko sa Dios,' ingon niya, 'nga ipakita kanako unsang tabon ang naglibot ug nagpanalipod sa usa ka monghe!' Ug nakakita ko og usa ka monghe nga napalibotan sa nagdilaab nga mga lampara, ug daghang mga anghel nga nagbantay kaniya sama sa itom sa ilang mata, nga nagpanalipod kaniya gamit ang ilang mga espada. Unya mihuyop ko ug miingon: 'Mao kini ang gihatag sa usa ka monghe!' Apan bisan pa niini, mapildi siya sa yawa, ug siya mahulog. Ug usa ka tingog ang miabot kanako gikan sa maloloy-on nga Ginoo, nga miingon: 'Walay bisan kinsa ang mapukan sa yawa; wala na siyay gahum sukad nga ako, nga nagpasan sa kinaiyahan sa tawo, gipukan ang iyang awtoridad. Apan ang tawo mahulog sa iyang kaugalingon kon siya mosugot sa kapabayaan ug motugot sa iyang mga kahilambigit ug mga tinguha.' Nangutana ako: 'Gihatag ba ang ingon nga taming sa matag monghe?' Ug gipakita kanako ang kadaghanan sa mga monghe nga gipanalipdan sa ingon nga taming. Unya misinggit ako: 'Bulahan ang kaliwatan sa tawo, ug labi na gayud ang panon sa mga monghe, nga adunay Ginoo nga ingon ka maloloy-on ug ingon ka mahigugmaon sa katawhan!' Busa, magkugi kita alang sa atong kaugalingong kaluwasan ug, human tangtanga ang tanang kapabayaan, masigasig natong buhaton ang atong mga buluhaton, aron kita mahimong takus sa Ginharian sa Langit, pinaagi sa grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo (Patr. Graec. vol. 40, p. 1083).

5. Sa lain nga higayon, gipadayag ni San Antonio sa iyang mga disipulo kung giunsa, sa dihang mohina ang kadasig, ang monastikong kinabuhi mahimong maluya ug ang himaya niini mawala. Ang uban sa iyang

mga disipulo, sa pagkakita sa dili mabilang nga kadaghan sa mga monghe sa kamingawan, nga gidayandayan sa ingon nga mga hiyas ug masigasig kaayo sa ingon nga kadasig alang sa kalampusan sa balaan nga kinabuhi sa usa ka eremita, nangutana kang Abba Antonio: 'Amahan, hangtod kanus-a magpadayon kining kadasig ug kining gugma sa pag-inusara, pagkabos, pagka-mapainubsanon, pagpugong sa kaugalingon ug sa tanang uban pang mga hiyas, nga karon kining kadaghanan sa mga monghe masigasig kaayo nga gipaningkamotan?' Mitubag kanila ang Tawo sa Dios uban sa usa ka pag-agah ug mga luha: 'Moabot ang panahon, akong pinalanggang mga anak, nga mobiya ang mga monghe sa mga disyerto ug modagsang hinoon sa mga dato nga siyudad, diin, sa baylo niining mga langob sa disyerto ug masipit nga selda, magtukod sila og mga hambog nga bilding nga makigkompetensya sa mga palasyo sa mga hari; imbes nga pagkabos, motubo ang paghigugma sa pagtigom og bahandi; ang pagkamaulaw mapulihan sa garbo; daghan ang magpasigarbo sa kahibalo, apan kahibalo nga walay sulod ug walay maayong buhat nga angay niini; ang gugma mamatngon; imbes nga pagpugong sa kaugalingon, mosobra ang pagka-gluton, ug daghan kaayo kanila ang magtagad sa maluho nga mga handumanan, dili kalahi sa mga layko mismo, nga ang mga monghe dili mubulag kanila gawas lang sa ilang mga bado ug panapton sa ulo; ug bisan pa man nga magpuyo sila sa kalibutan, tawgon nila ang ilang kaugalingon nga mga eremita (ang usa ka monghe, sa tinuod, usa ka eremita). Labaw pa, magpasigarbo sila, nga nagaingon: '*Ako kang Pablo, ako kang Apolus*' (1 Cor. 1:12), ingon nga ang tibuok kusog sa ilang monastisismo naa sa dignidad sa ilang mga nangagi: magpasigarbo sila sa ilang mga amahan, sama sa pagpasigarbo sa mga Hudiyo sa ilang amahan nga si Abraham. Apan niadtong panahona aduna usab ang mga mapamatud-an nga labi pang maayo ug hingpit kaysa kanato, kay 'bulahan siya nga nakahimo og sala apan wala siya nakasala, ug nakahimo og dautan apan wala siya nakabuhat' (Sirak 31:11), kaysa kaniya nga nadani sa pagkamakabubut-on tungod sa kadaghan sa mga masigasig nga naningkamot niini. Ngano man, busa, si Noe, si Abraham, ug si Lot, nga nagkinabuhi uban ang kaisog taliwala sa daotan nga mga tawo, husto kaayo nga gidayeg sa Kasulatan (Patr. Graec. vol. 40, p. 1095)?

6. Ang duha ka pahimangno—mao ang bahin sa kamatayon ug sa unsay naa sa unahan niini—nagpasiga sa '*kahadlok sa Dios*', nga mao ang ikatulong hinungdan sa kadasig. Gihangyo ni San Antonio ang kahadlok sa Dios, sama sa atong nakita na, sa usa ka lawom nga panultihon: 'Kanunay nga adunay kahadlok sa Dios; kahadloki Siya nga nagahatag sa kamatayon ug nagahatag sa kinabuhi' (tan-awa ang punto 7 sa ibabaw). Sa laing mubo nga panultihon, iyang gipakita ang kahadlok sa Dios ingon tinubdan sa pagka-andam ug pagka-angay alang sa tanang hiyas. Ang kahadlok sa Dios, ingon niya, mao ang sinugdanan sa tanang hiyas ug ang sinugdanan sa kinaadman. Sama sa kahayag nga mosulod sa usa ka ngitngit nga balay, mopalayas sa kangitngit niini ug mosidlak niini, ingon usab ang kahadlok sa Dios, sa diha nga mosulod kini sa kasingkasing sa tawo, mopalayas sa kangitngit ug mosiga sa sulod niini og kadasig alang sa tanang hiyas (Patr. gr. vol. 40, p. 1084).

7. Busa, nagpahimangno siya batok sa pagkawala niining kahadlok sa tanang posible nga paagi. 'Ayaw pagbiya sa imong selda,' ingon niya, 'kay mawala nimo ang kahadlok sa Dios.' Kay sama sa isda nga kuhaon gikan sa tubig nga mamatay, mamatay usab ang kahadlok sa Dios sa kasingkasing sa monghe kon mobiya siya sa iyang selda aron maglibot-libot sa gawas (ibid.).

8. Apan kining tanan nga suporta sa kadasig nagalihok sa pwersa, nagagikan sa gawas, bisan pa man moturok kini sa sulod. Kinahanglan makab-ot sa usa ka tawo ang sulod nga pampukaw sa kadasig, aron kini mosubaw sa kaugalingon gikan sa kasingkasing, sama sa tinubdan sa tubig. Ang kasingkasing madala niini nga kahimtang pinaagi sa: 1) '*ang pagbati sa katam-is*' sa kinabuhi sa Dios. Hangtud nga maporma kining pagbati, ang atong kadasig magpabilin nga dili kasaligan. Ngano man, sa dihang nangutana ang usa ka igsoon kang San Antonio: 'Ngano man nga, bisan pa nga ang Dios, sa tibuok Kasulatan, nagasaad sa kalag sa labing hataas nga mga panalangin, ang kalag dili kanunay nga matinindog sa pagpangita niini, apan motuyok ngadto sa mga transitorio, sa madunot ug sa hugaw?' – Mitubag siya: 'Ang bisan kinsa nga wala pa matilawan a ang katam-is sa langitnong mga panalangin wala pa gayud nakakapit sa Dios sa tibuok niyang kasingkasing; mao nga mobalik siya sa madunot.' Apan hangtod nga makab-ot sa usa ka tawo ang ingon nga pagkahingpit, kinahanglan siyang mosilbi sa Dios tungod sa pagsunod sa Iyang balaan nga kabubut-on, aron siya makasulti uban sa Propeta: 'Ako sama sa baka alang kanimo' (Salmo 72:23), nga nagpasabot, 'Gisilbihan tika sama sa usa ka hayop nga gitali' (Patr. lat. t. 73, p. 1056).

9. Busa, 2) ang '*gugma*' alang sa Dios usa ka mas kusgan nga pampukaw sa kadasig. Si San Antonio mismo nakahibalo nga ang gugma mas kusgan kaysa kahadlok, ug miingon: 'Dili na ko mahadlok sa Dios,

apan gihigugma ko Siya' (i.e. dili ko ginamotibahan sa kahadlok kung giunsa nako pagkinabuhi, kondili sa gugma); kay *'ang gugma nagpahawa sa kahadlok'* (1 Juan 4:18). (Dost. sk. 32).

10. Gidasig usab niya ang uban nga mag-amuma, labaw sa tanan, sa gugma sa Diyos sa ilang sulod, ingon usa ka dili mapapas ug malungtaron nga kusog. Busa, sa dihang gipangutana siya sa iyang mga igsoon: 'Unsaon man pagpalipay sa Diyos sa labing maayo?', mitubag siya: 'Ang buhat nga labing makalipay sa Diyos mao ang buhat sa gugma.' Gibuhat kini sa usa ka tawo nga walay hunong sa pagdayeg sa Dios sa pagkahinlo sa iyang hunahuna, gipukaw sa paghinumdom sa Dios, sa paghinumdom sa mga saad nga panalangin, ug sa tanan nga Iyang gipahimuot nga buhaton alang kanato. Gikan sa paghinumdom niini tanan, natawo ang hingpit nga gugma, ingon sa gisugo: *'Higugmaon nimo ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing, ug sa tibuok nimong kalag, ug sa tibuok nimong kusog'* (Deut. 6:5), – ug ingon sa gisulat: *'Sama sa usa ka usa nga nagahilakip sa mga sapa sa tubig, ingon ana ang akong kalag nga nagahilakip kanimo, O Dios'* (Sal. 41:2). Kini mao ang buhat nga pinaagi niini kita kinahanglan makapahimuot sa Dios, aron matuman kanato ang mga pulong sa Apostol: *'Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios? Ang kalisdanan ba, o kaguol, o paglutos, o gutom, o kahubo, o katalagman, o espada?'* Wala gayud (Roma 8:35, 38). (Patr. gr. vol. 40, p. 1094).

11. Gikan niini, o kauban niini, nagagikan ang 3) ang *'kalipay'* sa pagbuhat og maayo ug sa pagpabilin sa mga dalan sa Dios, nga sa baylo mahimong usa ka pampadasig sa kadasig. Ang mosunod nga panultihon ni San Antonio may kalabotan niini. Gipangutana siya: 'Unsa ang kalipay sa Ginoo?' Mitubag siya: 'Ang pagtuman sa bisan unsang sugo uban sa kalipay, alang sa himaya sa Dios—mao kana ang kalipay sa Ginoo. Kay kon atong tumanon ang Iyang mga sugo, angay kita malipay; sa pikas bahin, kon dili nato kini tumanon, angay kita masubo. Busa, paningkamotan nato nga tumanon ang mga sugo uban sa kalipay sa atong kasingkasing, aron kita makapahupay sa usag usa sa Ginoo; apan sa pagbuhat niini, mag-amping kita nga dili madala sa garbo samtang naglipay, kondili ibutang ang tanan natong paglaum sa Ginoo (Patr. gr. t. 40, p. 1095. Usa ka susamang hunahuna makita sa Mubo nga Lagda ni Basil nga Dako, pangutana 193).

Matinahuron nga mga buhat ug maayong mga buhat, labi na

Busa, ang kadasig nga giya ug gipukaw sa ingon niini nga paagi gitumong sa mga paningkamot sa pagpanumdom—pisikal ug espirituhanon—ug sa matag maayong buhat.

1. Gipasabot ni San Antonio, sa iyang kinatibuk-an pagtulon-an mahitungod sa mga paningkamot sa pagsakripisyo (tan-awa ang par. 7) ug sa iyang paglista sa mga hinungdan sa makalilisang nga mga tinguha (tan-awa ang gipili, par. 18), nga usa sa mga hinungdan mao ang sobra nga pagkaon sa unod – ug busa (isip tambal batok sa ingon nga mga pagbati) iyang gipakita ang pagkapoy sa lawas pinaagi sa pagpuasa (Dost. sk. 22). Gisuwayan kita ni San Antonio nga mahugot kaayo sa lawas (tan-awa ang punto 7 sa ibabaw), ug gisaway ang bisan unsang pagpalugway sa kaugalingon. Mao kini ang hinungdan nganong wala siya nagtan-aw nga maayo sa mga kanunay nga moadto sa mga paliguan. 'Ang atong mga Amahan,' ingon niya, 'wala gani maghugas sa ilang nawong – apan kita moadto sa mga paliguan sa kalibutan' (Alphab. Pater., Art. 4).

2. Human mapugngan ang unod, gihatagan niya og dakong importansya ang *'pugong sa dila'*. Gikompara niya kini nga buhat sa pagpanaw, nga nag-ingon: 'Ang atong pagpanaw mao ang pagpugong sa atong mga baba nga sirado' (ibid., p. 4ff.).

3. Ang mga tawo nga mosulti sa bisan unsang mosulod sa ilang hunahuna sama sa usa ka patyo nga walay ganghaan, diin bisan kinsa nga gustong mosulod, mosuhod, moduol sa sabnita ug magbukas sa asno. Bisana pa man nga kini nga hunahuna wala gipahayag mismo ni San Antonio, kini gisulti sa iyang atubangan ug siyempre gidawat niya kini (Dost. sk. 18).

4. Gihatagan usab niya og dakong bili ang *'paglingkod sa selda'*. Sama sa mga isda, ingon niya, mamatay kon magpabilin sila sa uga nga yuta og dugay kaayo, mao usab ang mga monghe, kon mogahin sila og sobra nga oras gawas sa ilang selda o sa pakig-uban sa mga layko, mawala ang ilang gugma sa kahilom. Busa, sama sa isda nga naghandum sa dagat, kinahanglan usab kitang magdali paingon sa atong selda, aron dili, samtang nagpabilin kita sa gawas niini, malimtan nato ang atong sulodnong pagbantay (Dost. sk. 10).

5. Sa kinatibuk-an, iyang gisugyot nga ang usa ka monghe kinahanglan magpuyo sa sulod sa iyang selda nga sobra ka istrikto, aron ang selda mahimong sama sa Hapunan sa Babilonia alang kaniya, nga nagasunog sa tanang hugaw sa iyang sulod (Patr. gr. t.40, 1086).

6. Bisana pa, gitugotan niya ang pipila ka pagluag sa kalig-on sa iyang mga praktis sa pag-asketismo, sama sa makita sa iyang tubag sa mangangayam. Giingon nga usa ka tawo, samtang nangayam og mga buangis

nga hayop sa disyerto, nakakita kang Abba Anthony nga nagbinuang uban sa mga igsoon ug nalibog. Ang tigulang, nga gustong masiguro kaniya nga usahay kinahanglan hatagan ang mga igsoon og pahulay, miingon kaniya: 'Ibutang ang usa ka pana sa imong busog ug guydi kini paatras.' Gibuhat niya kini. Miingon ang tigulang kaniya: 'Guydi pa kini paatras.' Giyud pa gyud sa lalaki paatras. Usab siya miingon: 'Guydi pa gyud kini paatras.' Mitubag ang mangangayam: 'Kung guydon nako ang busog lampas sa iyang utlanan, mabuak kini.' Unya miingon ang tigulang kaniya: 'Mao usab kini sa buhat sa Dios: kon pasagdon nato nga molabaw sa sukod ang kusog sa mga igsoon, dali ra silang mawadan og kadasig. Busa, kinahanglan nga hatagan nato og pahulay ang mga igsoon panagsa.' – Ang mangangayam, sa pagkadungog niini, nabati pag-ayo ug mibulag sa tigulang nga napalig-on ang espiritu. Ug ang mga igsoon, nga napalig-on niini, mibalik sa ilang lugar (Dost. sk. 13). Dugang pa, napreserbar ang mga ingon nga panultihon ug mga sugilanon nga nagtumong sa espirituhanong mga buhat, o mga disposisyon sa kasingkasing, nga nagbuot sa kalampusan. Kini mao ang:

7. *Pagpailub*. Kini gikinahanglan kaayo sa usa ka asketiko nga, kon wala kini kaniya, siya mismo walay bili gayud. Busa, gidayeg sa mga igsoon si San Antonio bahin sa usa ka monghe. Sa pag-abot niining monghe, gusto siya sulayon ni San Antonio aron masuta kon makasugakod ba siya sa insulto; ug sa pagkakita nga dili siya makasugakod, miingon siya kaniya: 'Sama ka sa usa ka baryo nga matahum sa atubangan, apan gipanguhaan sa mga tulisan sa likod' (Dost., kabanata 15).

8. Kinahanglan ang pagkamapailubon tungod kay kinahanglan nato ang mga tukso. Ug miingon si San Antonio: 'Walay makasulod sa Gingharian sa Langit nga walay mga tukso; kon wala ang mga tukso, walay maluwas' (Mga Buhat ni San Antonio, kabanata 5).

9. *Pag-ampo*. Gitudlo niya kini pinaagi sa ehemplo, kay nahibalo ang tanan kung unsa kadugay siya nag-ampo. 'Nasayud kami,' ingon sa iyang mga tinun-an, 'nga ang bulahan nga tigulang usahay malumos sa pag-ampo nga magpabilin siya niini tibuok gabii; ug sa dihang ang pagsidlak sa adlaw nakasamok sa iyang pag-ampo, nga mainit kaayo sa kalipay sa iyang hunahuna, madungog namo siya nga miingon: "Ngano man ko imong samokon, O adlaw? Murag mitungha ka aron lang makasamok kanako gikan sa Banal nga kahayag sa hunahuna' (Patr. lat. vol. 73, p. 848).

10. *Mga Luhos*. Busa, sa dihang nangutana ang usa ka igsoon kang San Antonio, 'Unsa may buhaton ko bahin sa akong mga sala?', mitubag siya: 'Ang bisan kinsa nga gustong makalingkawas gikan sa mga sala makalingkawas niini pinaagi sa paghilak ug pag-aga; ug ang bisan kinsa nga gustong matun-an ang pagkamaayo matun-an kini pinaagi sa mapanghilakong paghilak. Ang mismong pag-awit sa mga Salmo usa ka porma sa paghilak. Hinumdumi ang ehemplo ni Hezekias, Hari sa Juda, nga, sumala sa nahisulat sa Basahon sa Propeta Isaias (kapitulo 38), dili lang siya nakaangkon og pag-ayo sa iyang sakit pinaagi sa iyang paghilak, apan gihatagan usab siya og dugang kinabuhi sulod sa napulo'g lima ka tuig; ug diin ang kaaway nga hukbo, nga nag-ihap og 185,000, napukan sa gahum sa Dios, tungod sa mga luha nga iyang gipaluha. Si San Pedro nga Apostol nakadawat og pasaylo pinaagi sa iyang paghilak tungod kay nakasala siya batok kang Kristo pinaagi sa pagdumili kaniya. Si Maria, tungod kay gihugas niya ang mga tiil sa Manluluwas gamit ang iyang mga luha, gihatagan og pribilehiyo nga madungog nga kini ipahayag bisan asa kauban sa pagpangwali sa Ebanghelyo (Patr. lat. vol. 73, p. 1055).

11. Wala'y nakita si San Antonio nga lugar para sa katawa sa kinabuhi sa usa ka monghe, ug sa dihang nangutana ang iyang mga disipulo kaniya: 'Makahimo ba kami nga motawa kanunay?', mitubag siya: 'Gikondena sa atong Ginoo ang mga motawa sa dihang miingon Siya: "*Kaluoy kaninyo nga nagkatawa karon, kay maghilak kamo ug magminos*"' (Lucas 6:25). Busa, ang usa ka matinud-anong monghe dili angay magkatawa; kundi, kita angay maghilak alang sa mga nagpasipala sa ngalan sa Dios, tungod kay ilang gilapas ang Iyang balaod ug gigugol ang tibuok nilang kinabuhi sa paglubog sa sala. Maghilak kita ug magminos, nga walay hunong nga nag-ampo sa Dios nga dili Niya tugotan nga mapalig-on ang ilang kasingkasing sa sala, ug nga dili sila dakpon sa kamatayon sa wala pa sila maghinulsol (Patr. gr. t. 40, p. 1096. Usa ka susamang hugna makita sa Mubo nga Lagda ni San Basilio ang Dako, 31).

12. *Ang pagpaubos*, nga nagpanaog og taming gikan sa kahitas-an ug nagapanalipod batok sa tanang pagkahulog. 'Nakita nako,' miingon si San Antonio, 'ang tanang bitag sa kaaway nga gipakatag sa tibuok yuta, ug uban sa usa ka paghuyop miingon ako: "Kinsa kaha ang makalikay niini?" Apan nakadungog ako og tingog nga miingon kanako: "Ang pagpaubos"' (Dost. sk. 7).

13. Ngano man nga nagtudlo siya: kon maghimo kita og maayong paningkamot, kinahanglan nga magpaubos kita pag-ayo sa atubangan sa Ginoo, aron Siya, nga nakahibalo sa atong kahuyang, matabonan

kita sa Iyang tuo nga kamot ug mapanalipdan kita; kay kon magpasigarbo kita, bawi-on Niya ang Iyang panalipod gikan kanato, ug malaglag kita (Patr. gr. t. 40, p. 1090).

14. Sa lain nga higayon miingon siya: sama sa garbo ug pagpasigarbo sa hunahuna nga naglabay sa yawa gikan sa kahitas-an sa langit ngadto sa kalawoman, ingon usab ang pagpaubos ug pagkamapainubsanon nag-alsa sa tawo gikan sa yuta paingon sa langit (Ibid., p. 1081).

15. Aron masiguro nga ang espirituhang disiplinang, sama sa kahilom, dili mosangpot sa garbo, iyang gisugyot nga hatagan kini og kahulugan nga nagpaubos sa kaugalingon. Kung kinsa man, miingon siya, ang nagbuhat sa asetikong praktis sa kahilom, ayaw nila hunahuna nga nagpraktis sila og usa ka hiyas, kondili itago nila sa ilang kasingkasing nga naghilom sila tungod kay dili sila angay mosulti (Patr. lat. vol. 73, p. 1051).

16. Gitudlo usab ni San Antonio nga ang Ginoo mismo naggiya kanato sa sulod sa ingon nga paagi nga iyang gitago kanato ang atong mga maayong buhat, aron mapabilin kitang mapainubsanon sa atong pagtan-aw sa kaugalingon. Kanunay niyang giingon: kung ang usa ka gilingan dili niya tapalan ang mata sa hayop nga nagpaikot sa ligid, dili molampos ang iyang trabaho. Ang hayop malingotgot ug mahulog, dili na makahimo sa trabaho. – Ingon usab, pinaagi sa matin-aw nga probidensya sa Dios, gihatagan kita og tabon aron dili nato makita ang atong kaugalingong mga maayong buhat; basi pa kon atong iangkon kini, magpasigarbo kita ug mawala ang bunga sa tanang atong paningkamot! Mahitabo kini kon pasagdan kita nga malumos sa hugaw nga mga hunahuna, diin dili nato malikayan ang pagsilot sa atong kaugalingon ug sa atong kaugalingong mga hunahuna. Ug sa ingon nga kahimtang, dili mahitabo ang pagpamalandong sa atong kaugalingong pagkamaayo; busa, ang atong gagmay nga buhat sa pagkamaayo natabonan ug nagpabilin nga dili makita tungod niining hugaw nga mga hunahuna (Periphrasis, ibid., p. 1037).

17. Ka dautan sa garbo! Kini klarong gipakita sa pagkahugno sa usa ka batan-ong ascetic human sa milagro nga iyang gihimo. Sa paglabay sa dapit diin ang batan-ong lalaki nagpraktis sa iyang pagka-ascetic, ang pipila ka mga tigulang padulong kang San Antonio ug gikapoy kaayo. Gitawag niya ang pipila ka mga buang nga asno ug gisugo sila nga dalhon sa ilang mga likod kining mga tigulang paingon kang San Antonio. Sa dihang gisultihan sa mga tigulang si San Antonio bahin niini, mitubag siya: 'Kining monghe, sa akong tan-aw, usa ka barko nga puno sa kargamento, apan wala ko kahibalo kung makaabot ba siya sa pantalan.' – Ug sa tinuod, tungod kay napuno siya sa garbo, nahulog siya pagkahuman sa mubo nga panahon. Sa pagkahibalo niini, miingon si San Antonio sa iyang mga tinun-an: 'Niining takna mismo, nahulog na kana nga batan-ong asketiko.' 'Adto kamo ug tan-awa.' Miadto sila ug nakit-an siya nga naglingkod sa usa ka banig, nagahilak tungod sa sala nga iyang nabuhat (Deeds of the Saints, 94).

18. Apan sama sa pagka-guba sa garbo, ang pagpahiubos sa kaugalingon, sa sukwahi, makaluwas. Gihulagway kini sa pananglitan sa mananahi og sapatos, nga si San Antonio nakadawat og pahibalo gikan sa kahitas-an mahitungod kaniya. Nag-ampo si San Antonio sa iyang selda sa dihang nakadungog siya og tingog nga miingon kaniya: 'Antonio, wala pa ka makaabot sa lebel sa usa ka sapatosero sa Alexandria!' Miadto si San Antonio sa Alexandria, nakit-an niya kini nga sapatosero, ug napugos niya kini nga ipadayag kung unsa ang katingalahan sa iyang kinabuhi. Miingon siya: 'Wala ko hinumdumi nga nakabuhat ko og bisan unsang maayong buhat, apan nganong sa pagmata nako sa buntag, sa wala pa ko molingkod sa pagtrabaho, moingon ko: "Ang tanan dinhi sa siyudad, batan-on ug tigulang, mosulod sa Gingharian sa Dios tungod sa ilang mga maayong buhat, samtang ako ra, tungod sa akong mga sala, hukman sa walay katapusang pag-antos.'" Gisulti nako pag-usab kini nga parehas nga mga pulong uban sa tibuok pagkamatinud-anon sa akong kasingkasing sa gabii usab, sa wala pa ko matulog.' Sa pagkadungog niini, nasabtan ni San Antonio nga wala pa gyud siya nakaabot sa ingon nga lebel (Patr. lat. vol. 73, p. 785).

19. Dili ba kini ang hinungdan nganong kanunay niyang gibalik-balik pagkahuman ang pahimangno: kinahanglan kanunay natong pasanginlan ug basulon ang atong kaugalingon sa tanang butang, ug buhaton kini nga matinud-anon, kay kinsa man ang magpasanginlan sa iyang kaugalingon, matarong ug gihimaya sa Dios (Ibid.).

20. *Paninabangay ug pag-alagad.* Gipangutana sa mga magsoon si San Antonio: 'Kung adunay usa ka tawo nga moingon, "Dili ko modawat og bisan unsa gikan sa akong mga magsoon, ug dili usab ko magahatag kanila og bisan unsa; igo na kanako ang akong gipanag-iya"—husto ba kana?' Mitubag si San Antonio: 'Mga anak ko! Ang ingon nga tawo mapigot sa kasingkasing, ug ang iyang kalag mao ang kalag sa usa ka leon. Siya angay ituring nga layo sa komunidad sa tanang mga tawo nga maayo' (Patr. Graec. vol. 40, p. 1095).

21. Sa lain nga higayon gipangutana siya: 'Unsaon man sa usa ka tawo pag-alagad sa mga igsoon?' Mitubag siya: 'Ang mga igsoon nga gustong mag-alagad sa ilang mga igsoon, mag-alagad sila kanila sama sa pag-alagad sa mga sulugoon sa ilang mga agalon, ug sama sa pag-alagad sa Ginoo kang Pedro, nga gihimoan Niya og katapusang pag-alagad, bisan pa Siya ang iyang Magbubuhat.' Pinaagi niini gipakita sa Ginoo nga kung ang mga nagdumili sa serbisyo nga gihatag kanila dili walay sala, labi pa gayud nga angay silot-an ang mga naghunahuna nga ubos sa ilang dungog ang pag-alagad sa ilang mga igsoon. Kung ang una wala'y bahin uban sa Ginoo, ingon sa giingon sa Ginoo kang Pedro, unsa kaha ang masulti bahin sa ikaduha? (Ibid.)

22. Ug sa kinatibuk-an siya kanunay mosulti: gikan sa silingan moabot ang kinabuhi ug kamatayon. Kay kung makuha nato ang kasingkasing sa usa ka igsoon, nakuha nato ang kasingkasing sa Dios; apan kung maligaw nato ang usa ka igsoon, makasala kita batok kang Cristo (Dost. sk. 9).

23. *Pagkamabuotan ug pagkamapailubon ngadto sa mga nahulog.* Sa monasteryo ni Abba Elias, usa ka igsoon ang nakasinati og tukso. Gipalayas siya gikan didto, ug misaka siya sa Bukid ngadto kang Abba Anthony. Si Abba Anthony, pagkahuman siya mapabilin uban kaniya sulod sa pipila ka panahon, gipabalik siya sa monasteryo diin siya gikan. Apan gipahawa siya pag-usab sa mga igsoon. Mibalik siya kang Abba Anthony ug miingon kaniya: 'Dili ko dawaton sa mga igsoon, Amahan!' Unya gipadala siya sa tigulang uban niining mga pulong: 'Usa ka bagyo ang misangko sa usa ka barko sa dagat; nawala ang kargamento niini ug halos dili na lang kini makaluwas sa kaugalingon, apan gusto pa nimo nga palubgon bisan pa ang nakaluwas nga duol na sa baybayon.' Pagkadungog sa mga igsoon nga gipadala siya ni Abba Anthony kanila, gidawat dayon siya nila (Dost. sk. 21).

24. Sa usa ka monasteryo, usa ka igsoon ang bakak nga giakusahan og pakighilawas, ug siya miadto kang Abba Anthony. Ang mga igsoon gikan sa monasteryo miabot usab aron tambagon siya ug dad-on pagbalik sa ilang taliwala. Nagsugod sila sa pagsaway kaniya, nangutana ngano nga gibuhat niya ang ingon ana, apan ang igsoon mipanalipod sa iyang kaugalingon, nga miingon nga wala siya magbuhat og ingon ana. Naa diay niadtong panahona si Abba Paphnutius Kefalos. Gisulti niya kanila kini nga parabula: 'Sa pampang sa usa ka suba, nakakita ko og usa ka tawo nga natabonan sa lapok hangtod sa tuhod. Niabot ang pipila ka tawo aron motabang kaniya, apan sa katapusan nadani pa gani siya hangtod sa iyang liog.' Miingon pagkahuman si Abba Anthony: 'Sa tinuod, mao kini ang klase sa tawo nga makahimo sa pag-ayo ug pagluwas sa mga kalag!' – Ang mga igsoon, nga naantig sa mga pulong sa mga tigulang, mihapa sa atubangan sa ilang igsoon, ug, sa tambag sa mga amahan, gidawat pag-usab siya sa ilang taliwala (Deeds of the Saints, ch. 29).

25. Talagsaon ang hunahuna ni San Antonio bahin sa kinsa ang makabaton sa tinuod nga paghigugma sa isigkatawo. Miingon siya: 'Ang tawo dili gyud mahimong tinuod nga maayo, bisan pa unsa ka dako ang iyang tinguha niini, gawas kon ang Dios nagpuyo sa sulod niya; kay walay bisan kinsa nga maayo, gawas sa Dios ra' (Patr. lat. vol. 73, p. 785).

Ang katapusang tumong sa tanang butang ug ang tumoy sa pagkahingpit

1. Kini nga nagpuyo sa Dios, o kinabuhi sa Dios, mao ang katapusang tumong sa tanang pagpaninguha sa paglimot sa kaugalingon ug ang tumoy sa pagkahingpit. Gipadayag kini mismo sa Dios kang San Antonio sa dihang gihatagan siya og ingon nga pahibalo sa kamingawan: 'Aduna'y usa ka tawo sa siyudad nga sama kanimo, usa ka maalamon nga doktor, nga ihatag ang iyang sobra sa mga kabos ug nag-awit sa Trisagion uban sa mga Anghel matag-adlaw' (i.e. pinaagi sa pagkahingpit sa gugma sa isigkatawo, siya nagpuyo sa Dios ug naglakaw sa atubangan sa Dios). (Kinabuhi ni San Antonio, kabanata 24).

Ang pagkahingpit ni San Antonio ug ang iyang himaya sa langit

1. Giingon nga si Abba Anthony usa ka manan-aw sa umaabot, apan, tungod kay gilikayan niya ang tsismis sa kalibutan, wala niya gusto nga ipahibalo kini; ang mga panghitabo sa kalibutan, sa karon ug umaabot, gipadayag kaniya (Mga Buhat sa mga Balaan, 30).

2. Usa ka tigulang nangayo sa Diyos nga tugutan siya sa pagtan-aw sa mga amahan (sa himaya), ug nakita niya silang tanan gawas lang ni Abba Anthony. Nangutana siya sa nagpakita kaniya: 'Ani-a kaha, asa man si Abba Anthony?' Mitubag ang lain: 'Si Anthony naa sa diin anaa ang Diyos!' (Kinabuhi ni San Anthony, kabanata 28).

5. Usa ka pagpasabot sa pipila ka mga pulong ni San Antonio nga Dako, nga gihatag pagkahuman sa iyang kamatayan sa usa ka tigulang

1. *Ang pangutana sa mga monghe.* Unsaon nato pagsabot sa mga pulong ni Santo Abba Anthony, nga iyang gisulti sa iyang disipulo nga si Pablo sa dihang si Pablo, pagkahuman niyang biyaan ang kalibutan, nangayo nga magpuyo uban kaniya: 'Kung gusto ka nga mahimong monghe, adto sa usa ka monasteryo diin daghan ang mga igsoon nga makasuporta sa imong kahuyang'?

Ang tubag sa tigulang. Gikan niini atong makat-unan nga kinahanglan natong dawaton sa monasteryo ang mga huyang, ang mga masakiton, ang mga bulag, ug ang mga paralitiko – ug higugmaon sila kon ila kining itugyan uban sa kalipay ug kadasig sa pagpangita sa pagkamaayo, bisan pa man nga, tungod sa ilang mga kakulian, dili nila makaya buhaton ang tanang mga buluhaton. Busa, kadtong mga abbot nga dili modawat sa mga maluya nga tigulang—bisan pa nga nailhan nga maayo kaayo ang ilang kinaiya—apan madasigon nga modawat sa mga kusgan nga batan-on aron buhaton ang nagkalain-laing katungdanan sulod sa monasteryo ug magdala og mga lakaw, bisan pa nga sila bastos ug walay hiya, angay silang basulon pag-ayo. Ang bulahan nga exegete nga si⁹, hugot kaayo niyang gisaway ang ingon nga mga abbot sa iyang libro bahin sa '*pagkahingpit sa pagdumala*' (sa mga monasteryo), nga nag-ingon: gitugotan nila ang ilang mga disipulo nga magpabiling pasagad sa mga butang sa pagkamaayo, samtang kusgan nilang gihangyo sila sa mga pisikal ug kalibutanong buluhaton. Sa mga nakapanumpa sa monastikong panata aron itugyan ang ilang kaugalingon sa pagkamaayo, wala silay gihatag nga pahulay o pahulay gikan sa mga butang sa kalibutan, padayon silang gipugos sa pagbuhat niini, ug gisaway nila sila, pasanginlan, pangatawa ug kondena sila kung dili nila buhaton ang buluhaton nga gisalig kanila uban sa partikular nga pagdali, bisan pa tungod sa kahuyang o, usahay, sa pagkunhod sa kadasig, bisan pa man nga sila mahimong mapisan ug masigasig sa espirituhanong mga butang; Sa kasukwahi, ilang gihatagan og dakong pagdayeg ang mga nagahin sa ilang tanang paningkamot ug pag-atiman sa mga butang sa kalibutan, bisan pa man tapulan sila sa pagpangita sa mga hiyas. Ug kining ilang pagkamapisan dili naggikan sa hiyas sa pagsunod, kondili tungod kay ilang gihigugma ang pagpangabala sa mga butang sa kalibutan. Apan ang labing dautan sa tanan mao nga, bisan pa man tapulan sila o masipag, ginatratar sila sama sa mga ulipon. Si Abba Pimen, bisan pa niana, miingon: kon sa tulo ka cenobite, ang usa nagpabilin nga hilum sa hingpit, ang lain masakiton apan nagpasalamat sa Diyos, ug ang ikatulo malipayong nagbuhat sa iyang mga katungdanan, nan ang tulo nagkahiusa sa parehas nga espirituhanong paningkamot. Pinaagi niining mga pulong, gipakita niining balaan nga sa usa ka monasteryo diin daghang cenobite ang natigom, kinahanglan adunay dili lang kadtong kusgan sa lawas—nga gikinahanglan aron makahimo sa nagkalain-laing katungdanan—kondili usab ang mga masakiton nga igsoon nga nagahin sa ilang kaugalingon sa walay hunong nga hilom: kung dili, walay pulos ang tanan nilang paningkamot.

2. *Pangutana.* Ngano man nga miingon si Abba Anthony kang Pablo, iyang disipulo: 'Adto ug puyo sa kamingawan, aron imo nga makat-unan ang mga pakigbisog nga gikan sa mga demonyo'?

Tubag. (Sa paghandum kaniya sa pagkahingpit.) Kay ang pagkahingpit sa usa ka monghe nag-agad sa iyang abilidad sa pagdumala sa tibuok niyang pagkatawo pinaagi sa iyang espiritu. Apan ang ingon nga espirituhanong pagdumala sa kaugalingon kauban sa pagkabalaan sa kasingkasing; ug ang pagkabalaan sa kasingkasing makab-ot kon ang hunahuna magdumala sa kasingkasing, ug ang hunahuna ginadumala sa walay hunong nga pag-ampo. Ang pakig-away batok sa mga demonyo, bisan pa, nagporma sa mga hunahuna ug mga panan-aw, nga mas kusog nga mapukaw sa pag-inusara ug kahilom.

Nota. Ang gahum sa tubag. Ang pag-inusara naghatag kanunay og mga kahigayunan alang sa pakig-away batok sa labing pino nga mga hunahuna nga gipangtanum sa mga demonyo. Kini nga pakig-away gipangulohan sa hunahuna sa pag-ampo, sa Dios nga anaa, nagmatngon sa kasingkasing, ug nagdumala niini. Ang walay hunong nga kinaiya niining espirituhanong paningkamot, taliwala sa lain-laing kasinatian sa kini nga pakigbisog, nagtudlo sa espirituhanong pagpugong sa kaugalingon ug nag-amuma sa batasan niini; ug dinhi makita ang tibuok espirituhanong pagkahingpit sa monghe ug sa matag Kristohanon.

3. *Pangutana.* Unsa ang pasabot ni Abba Anthony sa dihang miingon siya: 'Sama sa isda nga kuhaon gikan sa tubig nga mamatay, mao usab ang monghe nga magpabilin og dugay kaayo sa gawas sa iyang selda'? Sa unsang paagi mamatay ang monghe sama sa isda?

Tubag. Ang kinabuhi sa kalag naglangkob sa walay hunong, mahigugmaong paghunahuna sa Dios, nga matarong gitawag nga kinabuhi sa kalag, nga naglangkob ug naghiusa sa hunahuna ug kasingkasing. Busa,

⁹ Tinuod, mga panultihon o lagda sa kinatibuk-an... Ang maong libro wala na moabot kanato.

kung ang usa ka monghe maglibot-libot sa mga lungsod, malipat sa mga tan-awon ug pakighinabi, siya mawad-an sa espirituhanong kinabuhi ug mamatay, kay moliko siya gikan sa Dios ug makalimot Kaniya, ug mapalayas gikan sa iyang kasingkasing ang gugma kang Kristo nga iyang gipauswag sa iyang kaugalingon pinaagi sa daghang paningkamot samtang naghilom sa iyang selda. Labaw pa, mohina ang iyang gugma sa kakabus ug kalisod, ug iyang itugyan ang iyang kaugalingon sa pahulay sa unod ug sa mga kalipay – ug ang pagkabalaan sa iyang kasingkasing masamok sa walay hunong nga lihok sa mga hulagway nga mosulod ug mogawas pinaagi sa mga sentido – panan-aw, pamati, paghikap, panlasa ug pangamoy – ug pinaagi sa panultihon; nga ang tanan niini magdala kaniya ngadto sa pakighilawas ug uban pang mga pagbati, nga mao ang tinuod nga kamatayon ug kadaut sa usa ka monghe. Busa, maayo ang gisulti ni Banal nga Anthony: sama sa isda nga mamatay kon madala sa baybayon, ingon usab mamatay ang monghe nga, pagkahuman mobiya sa iyang selda, mogahin sa iyang oras sa mga lungsod ug baryo.

4. Pangutana. Si Abba Anthony miingon: 'Ang nagpuyo sa pag-inusara walay labot sa tulo ka pakigbisog, mao ang pakigbisog sa dila, sa panan-aw ug sa pagpaminaw; nagpabilin na ba alang kaniya ang pakigbisog sa kasingkasing?' Palihug ipasabut kanamo kining mga pulong sa Bulahan.

Tubag. Wala niya kini giingon aron ipasabot nga ang panagbangi nga masinati sa kahilom ug pag-inusara mas gamay kaysa niadtong motumaw sa mga komunidad, diin ang hunahuna madisturbo sa panan-aw, pagpaminaw, ug pakigpulong; hinungdan, ginapakita niya pinaagi niining mga pulong nga kadtong nagpuyo sa pag-inusara gawasnon gikan sa panagbangi nga gipahinabo sa mga pagbati—nga mao ang nagpahirap sa uban labaw pa sa panagbangi sa kasingkasing nga gipukaw sa sulod nila sa mga demonyo. Ang atong mga Amahan misulod sa kahilom tungod niini nga hinungdan: aron ang pakigbisog sa kasingkasing dili mapalala pa sa pakigbisog nga naggikan sa panan-aw, sa pulong, ug sa pagpaminaw. Kay unsa kadali mahulog ang mga igsoon (nga nagpuyo sa komunidad)—nga kanunay mogawas ug mosulod, mobiya sa monasteryo ug mobalik niini—tungod kay ang kagubot sa mga pagbati gidugang sa kagubot sa kasingkasing, Ingon usab, dali ra mahulog ang mga monghe nga nagpuyo sa kahilom, ug ginabug-atan lamang sila sa panagbangi sa kasingkasing, bisan pa kon moabot usab kanila ang panagbangi gikan sa ilang lawasnong pagbati. Kini hingpit nga gipamatud-an sa mga igsoon (mga eremita) nga, samtang nagpuyo sila sa pag-inusara, miabot kanila ang mga babaye sa pipila ka higayon, ug sa kinsa, busa, ang pakigbisog sa kasingkasing napalala pa sa panan-aw sa lawas ug sa katahum sa nawong: sila dayon napildi sa nagkagrabe nga pakigbisog sa kasingkasing, ug nahulog. Tinuod gayud nga alang sa mga nagpuyo sa kamingawan, ang pakigbisog nga naggikan sa emosyon sa kalag mas kusgan ug mas mabangis kaysa sa naggikan sa mga sentido sa lawas – makita usab kini sa mga pulong sa Bulahan nga si Evagrius, nga miingon nga sa mga monghe nga nagpuyo sa kamingawan, ang mga demonyo nagpakig-away diretso sa ilang kaugalingon, walay bisan kinsa nga tunga; samtang batok sa mga nagpuyo sa mga monasteryo ug masigasig sa pag-uswag sa pagkamaayo, ilang ginapukaw ug ginadasig ang mga maluoy nga monghe, nga walay mas malupigon, mas makasamok o mas malimbungon pa kaysa kanila.

5. Pangutana. Unsa ang kahulugan sa mosunod nga panultihon nga gi-atributo kang San Abba Anthony: 'Ang selda sa monghe mao ang pugon sa Babilonia, ang dapit sa tulo ka batan-on, diin anaa ang Anak sa Dios, ug kini mao ang haligi sa kalayo diin ang Dios misulti kang Moises'?

Tubag. Sama sa kalayo nga adunay duha ka kinaiya, ang usa mao ang kainit nga masunog nga masakit ug ang usa ka kahayag nga nagahatag kalipay, ingon usab ang mapailubong pagpuyo sa selda adunay duha ka epekto: ang usa nagpabayat ug nagapasamok sa mga bag-uhan sa hilom, usahay pinaagi sa grabeng kakapoy, usahay pinaagi sa pagsaway, samtang ang usa naghatag og kalipay pinaagi sa kalampusan, naghatag og kalinaw sa mga nakadaog sa ilang mga pagbati, nga nahimong hingpit sa pagkabalaan ug gihatagan og hayag nga mga panan-aw. Ang kahulugan sa gisulti kanila mahitungod sa tulo ka batan-on—nga ilang nakita ang Anak sa Dios—mao kini: sama kang Ananias, Azarias ug Misael, sa dihang gilabay sa nagdilaab nga hurno sa Babilonia, wala sila masunog ni gani natandog sa kalayo, tungod kay ang Anghel sa Dios gipadala kanila aron tangtangan ang ilang mga gapos ug luwason sila gikan sa makaguba nga gahum sa kalayo; ingon usab alang sa mga igsoon nga nagpuyo sa pag-inusara, ang pakigbisog batok sa mga pagbati, nga gipukaw batok kanila sa mga demonyo, sa sinugdan lisod kaayo; apan dili gyud sila biyaan sa mahigugmaong tabang sa atong Ginoo, ang Anak sa Dios, nga mibisita kanila sa makita ug nagpuyo uban kanila, aron, sa diha nga uban sa kini nga tabang ilang napildi ang ilang mga pagbati ug mga kaaway, Iya silang hatagan sa grasya sa hingpit nga gugma ug sa Iyang himayaang kahayag.

6. *Pangutana*. Unsa ang kahulugan sa mosunod nga panultihon ni Abba Anthony: 'Dili bayaran ang dautan sa dautan, ug kung ang usa ka monghe wala pa makab-ot niini nga lebel, maghilom ug maghilom siya'? Giunsa sa usa ka tawo pag-angkon niini (kawad-on sa kasuko) pinaagi sa kahalom?

Tubag. Kung ang usa ka huyang nga igsoon, nga nagpasipala sa iyang igsoon pinaagi sa iyang dila ug nagpuyo og kasina kaniya sa iyang kasingkasing, magpabilin sa iyang selda ug maglikay sa pakig-istorya sa mga tawo, samtang gipugngan usab ang dautang hunahuna, ug kanunay nga nagahin sa pag-ampo ug pagbasa sa Kasulatan, nan ang grasya sa kalinaw moanha kaniya, – ang iyang kasingkasing mapailaw ug ang iyang espiritu malipay sa Dios, nga napalaya gikan sa pagka-pasyonado. Kay kining tawo, sa pagtan-aw sa Krus sa Ginoo, masiga sa gugma alang Niya, ug, pagkahuman kini halukan, maghunahuna-hunahuna kung giunsa sa Dios, sumala sa Kasulatan, paghigugma pag-ayo sa kalibutan nga gihatag Niya ang Iyang bugtong Anak sa kamatayon alang niini (Juan 3:16), aron, siyempre, gipakita sa Dios ang Iyang gugma kanato sa diha nga, samtang *kita mga makasasala pa, namatay si Cristo para kanato*' (Roma 5:8). – Kung ang Dios wala maglutos sa Iyang kaugalingong Anak, apan gihatag Siya sa kamatayon alang kanato, ug labi pa gani sa ingon ka-kaulaw nga kamatayon sa krus, '*unsaon man nga dili usab Niya ihatag kanato ang tanang butang uban Niya*' (Roma 8:32), o sa unsang lain nga butang man Siya magpugong kanato? Ang dakong kaluoy ug gugma ni Cristo kanato nag-awhag kanato dili lang sa pagsabot nga dili gayud kita magkinabuhi alang sa atong kaugalingong mga tinguha, kondili alang sa Iyang namatay para kanato (2 Cor. 5: 14, 15), apan usab nga motan-aw kang Jesus—nga nag-antos sa kamatayon sa krus alang kanato ug, pagkahuman sa ingon nga pag-antos, mibalik paglingkod sa tuo sa Dios sa kahitas-an—ingon nga tinubdan ug ehemplo sa paglahutay. Busa, kon mag-antos kita uban Niya, pagahimayaon kita uban Niya (Roma 8:17), ug kon magpailub kita uban Niya, maghari usab kita uban Niya (2 Timoteo 2:12). Ngano man nga gihangyo kita ni Apostol Pablo, nga nag-ingon: 'Ipunting nato ang atong mga mata, mga igsoon, sa krus sa atong Ginoo' (Hebreohanon 12:2)? Tan-awa kung unsa kadako ang iyang gipailob alang sa mga makasasala, nga kaaway sa ilang kaugalingong mga kalag! Busa, ayaw kawala og kadasig o pagkahuyang ang inyong espiritu tungod lang kay kinahanglan ninyo nga mag-antos sa kalisud, insulto, pag-abuso ug kamatayon, nga mao ang inyong bahin tungod sa inyong gugma kaniya. Sa inyong pag-ampo, hangyoa ang pasaylo alang sa mga naghatag kaninyo og kasakit, sama sa pag-ampo sa Ginoo alang sa mga naglansang kaniya sa krus, nga nagaingon: '*Amahan, pasayloa sila*' (Lucas 23:34), ug sama sa gibuhay sa bulahan nga si Esteban nga nangayo og pasaylo sa atong Ginoo alang sa mga nagbato kaniya, nga miingon: '*Ginoo, ayaw sila pasanginli niini nga sala*' (Buhat 7:60). Kung ang usa ka monghe, nga naglingkod sa pag-inusara sa iyang selda, maghunahuna sa ingon niini, siya mapalig-on sa espiritu, makab-ot niya ang pagdumala sa tanan niyang mga pagbati sa Ginoo, ug dili lang siya maglikay sa pagpasakit sa bisan kinsa, o paglagot sa bisan kinsa, o pagbalos sa dautan sa dautan, kondili malipay siya pag-ayo ug ituring kini nga usa ka dungog kon siya masinati nga mapasipalahan ug malapas. Mao kana ang moral nga kaisog nga makab-ot sa usa ka monghe sa iyang selda, pinaagi sa kahalom, pagpamalandong sa kaugalingon, ug mapailubon nga pagtuman sa mga sugo ni Kristo, nga mao ang: pag-ayuno, pag-ampo, pagpamalandong sa Dios, ug uban pang mga birtud nga ginapraktis sa kahalom. Busa, ang bulahan nga si Abba Anthony mitultol sa dakong kinaadman: kon ang usa ka monghe dili makapugong sa iyang dila sa pagsulti og insulto, pagreklamo ug walay pulos nga pakigstorya, ug dili lig-on aron mapugngan ang iyang kasingkasing gikan sa ingon nga mga kapakyasan, buhata unta niya, kutob sa iyang makaya, nga itugyan ang iyang kaugalingon sa kahalom ug kalinaw.

7. *Pangutana*. Sa usa ka higayon, miadto ang pipila ka mga igsoon kang Abba Anthony ug miingon kaniya: 'Hatagi kami og sugo nga among tumanon.' Miingon siya kanila: 'Nakasulat sa Ebanghelyo: "Kung mosumbag kanimo ang usa ka tawo sa usa ka aping, ihatag usab nimo kaniya ang pikas" (Mat. 5:39).' Mitubag sila kaniya: 'Dili gyud namo kini matuman.' Miingon ang tigulang kanila: 'Kung dili ninyo makatuyok ang pikas aping, pag-antos lang sa hampak sa usa ka aping nga may pagkamapailubon.' Miingon sila: 'Dili namo usab kana mahimo.' Miingon siya kanila pag-usab: 'Kung dili ninyo kini gani mahimo, ayaw na lang balik-hampak sa naghampak kaninyo.' Miingon sila: 'Dili namo usab kana mahimo.' Unya miingon ang dakong tigulang sa iyang disipulo: 'Andama og gamay nga pagkaon kining mga igsoon, kay masakiton sila.' Unsa man ang buot ipasabot niining mga pulong sa balaang amahan?

Tubag. Ang buot niyang ipasabot mao nga walay buhaton sa ingon nga mga tawo gawas sa pagpakaon kanila ug pagpahawa kanila. Apan sa dihang gipahuman sa tigulang ang iyang gisulti sa pagsulti, 'Kinahanglan ninyo ang pag-ampo,' mahimo nga hunahunaon sa usa nga ang 'pagkaon' nga iyang gipasabot mao ang mga pag-ampo sa mga tigulang, nga daw ingon sa pag-ingon: 'Kung dili ninyo kini o kana mabuhay, nan

kinahanglan ninyo ang pag-ampo.' Kay sama sa mga masakiton nga nagkinahanglan og espesyal nga pagkaon tungod sa kahuyang sa ilang tiyan, nga dili makasustiner sa tanang klase sa pagkaon, ingon usab kamo, nga ang inyong hunahuna huyang kaayo nga dili gani makatuman sa gamay nga bahin sa mga sugo sa atong Ginoo, nagkinahanglan og pag-ayo ug pagpanumbalik sa inyong mga kalag—mao ang mga pag-ampo sa mga amahan, nga makalumba alang kaninyo.

8. Pangutana. Si San Abba Anthony miingon: 'Nakita nako ang mga bitag sa yawa nga gipakatap sa tibuok kalibutan; nag-agol ko niini ug miingon: "Lagmit gayud sa kaliwatan sa tawo; kinsa may makalikay kanila?" Ug miingon sila kanako: "Ang pagkamaubsanon makaluwas sa usa gikan kanila, kay dili nila siya madani.'" Nakita ba sa santo kining mga bitag pinaagi sa iyang pisikal nga mga mata, o sa iyang hunahuna? Ug kinsa kaha ang mga miingon kaniya: 'Ang pagpaubos makaluwas sa usa ka tawo gikan niini, kay dili nila madani ang mapainubuson'?

Tubag. Si Abba Macarius ang Dako sa Ehipto, usa ka disipulo ni Abba Anthony, nakakita usab sa tanang limbong sa kaaway sa pinakalawom nga bahin sa Desyerto sa Skete, sa samang higayon nga nakita kini ni Abba Anthony, bisan pa sa lain nga porma. Nakita ni Santo Macarius ang mga demonyo nga porma sa duha ka lalaki, usa kanila nagsul-ob og gisi-gisi nga sinina nga adunay mga patse sa lain-laing kolor; samtang ang lawas sa usa ka lalaki hingpit nga natabonan sa gisi-gisi nga sinina, nga gibutangan og matang sa lambong nga adunay gagmay nga bula; ug nagkadool paingon kanila ang laing porma, nga natabonan sa pako sama sa kapa. Kini mao ang nakita ni Abba Macarius sa pisikal nga paagi – pinaagi sa iyang pisikal nga mga mata – samtang si Sta. Abba Anthony nakakita pinaagi sa mata sa hunahuna, sama sa pagtan-aw sa usa ka panan-awon, sa tanang bitag sa yawa nga kanunay niyang gitukod alang sa mga monghe, ug pinaagi niini naningkamot siya nga masangit sila, masangit sa bitag ug mapugngan sila sa luwas nga pagtapos sa ilang panaw sa dalan sa pagkamaayo, ingon sa gisulat: *'Ang bitag sa mga mapahitas-on gipahimutang batok kanako, ug ang bitag sa mga daotan nagpaabut sa akong mga tiil'* (Salmo 139:5). Busa, iyang nakita nga ang mga bitag sa yawa gipahimutang sa yuta sa parehas nga paagi sa pagbutang sa mga mangangayam sa ilang mga bitag. Sa pagkakita niini, nabigla ug nahadlok siya sa kadaghan sa mga bitag ug lambong, diin kon masangko ang bisan unsang hayop, dili na kini makagawas tungod sa kadaghan sa lain-laing mga bitag ug gapos. Sa ingon niini, ang mga panan-awon sa tanang lawasnong ug espirituhanong mga pagka-ibog, nga gigamit sa mga demonyo aron atakehon ang mga monghe, gipadayag kang Abba Antonio. Ug nakita niya ang mga balaan nga anghel, nga nagtudlo kaniya sa ngalan sa bitag sa matag pagka-adik—mao kini: ang bitag sa pagka-adik sa pagkaon o sobra nga pagtagamtam sa pagkaon, ang bitag sa kahakog, ang bitag sa pakighilawas, pagkamapahitas-on, garbo ug uban pang mga pagka-adik. Labaw pa, gipakita nila kaniya ang tanang pamaagi ug limbong nga gigamit sa kaaway sa pagbutang sa iyang mga bitag ug pag-ambush, aron mapugngan ang mga igsoon, masangit sila niini ug mapahunong ang ilang pag-uswag sa dakong dalan sa gugma sa Dios. Sa dihang nahadlok siya sa pagkakita sa mga bitag, siya mihilak ug miingon: 'Lagmit na gayud kita, mga monghe! 'Unsaon man nato pagluwas sa atong kaugalingon ug paglikay niini nga mga bitag, aron dili kita masangit niini?' – Miingon ang mga anghel kaniya: 'Ang pagpaubos makaluwas sa usa gikan sa tanan niini, ug bisan kinsa nga adunay niini dili gayud masangit niini ni mahulog.' – Apan wala nila giingon nga ang mga pagbati ug mga demonyo mapildi pinaagi sa pagpaubos lang: gikinahanglan usab ang ubang mga buhat ug paningkamot kauban sa pagpaubos. Ang pagpaubos nga mag-usa walay bisan unsang kapuslanan, sama sa mga buhat nga walay pagpaubos nga walay pulos: kay kung walay pagpaubos, kini sama sa karne nga gisawsawan sa yuta imbis sa asin, nga dali madaut ug madaut dayon. Busa, ang pisikal nga paningkamot, ang sulod nga pakigbisog sa hunahuna, ang kahalom ug ang walay hunong nga pag-ampo, kauban ang hingpit nga pagpaubos, makadaog sa tanang pagbati ug demonyo, aron kining mga ulahi walay gahum nga makadaot sa monghe nga nagbaton niini nga mga hiyas, sama sa gisulti sa mga Anghel kang Abba Anthony.

9. Pangutana. Miingon si Abba Anthony: kon magbuhat kita og maayong buhat, kinahanglan gayud nga mahadlok kita pag-ayo sa Dios ug magpaubos kita pag-ayo sa Iyang atubangan, aron Siya, nga nakahibalo sa atong kahuyang, matabonan kita sa Iyang tuo nga kamot ug mapanalipdan kita; kay kon mapuno kita sa garbo, kuhaon Niya ang Iyang panalipod gikan kanato, ug malaglag kita. Unsa ang kahulugan sa maong panulihon sa balaan?

Tubag. Kinahanglan kanunay kitang mapainubuson, sa panahon sa kalisud, kasubo ug panagbangi, ug sa panahon sa kalinaw ug kahalom nga layo sa panagbangi. Sa tanang panahon, kinahanglan nato ang pagpaubos, kay sa panahon sa panagbangi, kini magahatag kanato og tabang ug kusog sa pag-ako sa karga sa pag-antos, samtang sa panahon sa kalinaw ug pahulay gikan sa panagbangi, kini magaprotektar kanato gikan

sa garbo ug magapugong kanato sa pagkahulog. Sa samang paagi, tungod sa atong katamaran ug sa kawalay-Diyos nga nagbitbit kanato, kinahanglan nga magpaubos kita; kay ang atong klarong kahuyang niining bahin mao mismo ang magdala kanato sa pagpaubos ug magpugos kanato sa pagbiya sa tanang garbo. Dili gusto sa Dios nga kanunay kitang naa sa katalagman ug kasakit, apan, sa Iyang kaayo ug gugma alang sa katawhan, Iya kitang gipanalipdan ug gitapos ang panagbangi sa mga pagbati ug ang kalupigan sa mga demonyo. Busa, kung sa panahon sa pakigbisog ug paningkamot mag-agad kita sa pagpaubos tungod sa katalagman ug kalisod, apan sa panahon sa kalinaw ug kaluwasan gikan sa panagbangi malimtan nato ang Dios ug mapuno kita sa garbo, nan, walay duhaduha nga kuhaon Niya ang Iyang panalipod gikan kanato, ug malaglag kita sa pagkaguba ug kawad-on sa paglaum. Kay walay panahon nga dili nato kinahanglan ang pagpaubos, tungod kay sa matag dapit ug sa tanang buhat nato, sigurado gayud nga kinahanglan gayud kini nato.

10. Pangutana. Usa sa mga tigulang nag-ampo sa Dios nga ipakita kaniya ang tanang mga amahan, ug gitugotan siya sa usa ka panan-awon sa tanan kanila, gawas lang kang Sta. Abba Anthony. Ang nagpakita kanila kaniya miingon: 'Asa ang Dios, didto si Abba Anthony.' Giunsa niya pagkakita ang tanang mga amahan, ug ngano wala niya makita si Abba Anthony?

Tubag. O gikuha ang hunahuna sa tigulang paingon sa paraiso, diin niya nakita ang mga Amahan, o ang mga Amahan mismo ang miadto kaniya, o usa ka anghel ang nagpakita kanila kaniya pinaagi sa usa ka panan-awon. Si Abba Anthony, bisan pa, wala makita kaniya tungod sa duha ka rason: aron ipakita ang kadako sa himaya ni St Abba Anthony, ug aron mapakumbaba ang tigulang, basi mosobra siya sa garbo tungod kay nakita niya ang tanang mga Amahan. Kay, sa pagtubag sa iyang hangyo, ang Dios, pinaagi niining panan-awon sa mga Amahan, gipugos siya nga sundon sila; ug ang kamatuoran nga wala siya giisip nga takus nga makakita kang San Antonio nagpasabot, , nga ang tigulang wala'y igong kusog aron sundon siya, nga mao ang naghatag kaniya og hinungdan aron pugngan ang iyang garbo ug mapaubos ang iyang kaugalingon.

11. Pangutana. Sa usa ka higayon, miadto si Abba Ammon nga Birhen kang Abba Anthony ug miingon kaniya: 'Nakita nako nga mas daghan pa kog buhaton kaysa nimo; ngano kaha nga mas ilado ang imong ngalan sa mga tawo kaysa sa akoa?' Mitubag kaniya si San Antonio: 'Tungod kay mas gihigugma nako ang Dios kaysa nimo.' Unsa ang tuyo sa pag-ingon niini?

Tubag. Dili si Abba Ammon nagpasigarbo sa iyang mga binuhatan, ni si Abba Anthony sa iyang gugma; hinungdan, ang tuyo sa luyo sa ilang mga pulong mao kini. Tungod kay kining mga balaan mao ang unang mga nagtukod sa monastikong han-ay ug mga panguna sa kinabuhi sa kamingawan, ilang tuyo, pinaagi sa pagkasinabtanay, nga pagpamatuod ug pagpakita sa tanang monghe nga ang sulodnong han-ay sa hunahuna labaw pa sa mga binuhatan sa lawas. Kay kining sulodnong kahusay sa hunahuna nagdumala ug nagdasig sa kalag sa monghe paingon sa hingpit nga gugma sa Dios, nga naghimo kaniya nga takus sa mga panan-aw ug mga pahibalo sa himaya sa Dios. Ang pisikal nga pagpanag-iya nagpahilwas sa monghe gikan sa mga kahuyang sa lawas, nagpalig-on kaniya sa pagkamaayo, naghatag kaniya og gahum sa pagpahawa sa mga kahakog, ug naghatod og pagkabalaan sa lawas. Ug ang ascesis sa hunahuna nag-armas sa kalag batok sa mga demonyo ug sa mga hunahuna nga ilang gipangtanum, ug nagdala og pagkabalaan sa kasingkasing, nga napalig-on sa gugma ug nahimong takus nga pagadumalahan sa Espiritu. Dili tanan nga nangibabaw sa pagkamaayo ug nagahigugma sa Ginoo kinahanglan pasidunggan sa mga tawo: kay tan-awa, si Abba Pablo, ang katigulangan sa mga lumolupyo sa disyerto ug ang panganay sa mga monghe (nga usahay gitawag ni Abba Antonio nga si Propeta Elias, usahay si Juan nga Maminyo, ug usahay si Apostol Pablo), wala gyud mailhi sa mga tawo samtang buhi pa siya. Apan, sama sa akong nahisulti na, ang duha ka Amahan gustong magpamatood sa usag usa ug magtudlo kanato kung asa nga porma sa pag-ascetismo ang labaw sa lain—ang pisikal o ang espirituhanon, nga naglangkob sa sulod, tinago nga pakigbisog sa hunahuna, sa walay hunong nga pag-ampo ug paghunahuna sa Dios, nga sa pag-abot sa kahingpitan, nagataas sa hunahuna sa monghe ngadto sa usa ka espirituhanong kahimtang nga naglangkob sa espirituhanong pag-ampo, katingala sa Dios, paghunahuna Kaniya, ug pagpadayag sa himaya sa atong Ginoo ug Dios, Kang Kinsa ang pagdayeg hangtod sa kahangturan. Amen.

12. Pangutana. Miingon si Sta. Abba Anthony nga ang Dios dili motugot sa yawa nga makig-away og mabangis batok niining kaliwatan, tungod kay kini maluya. – Unsaon man ni?

Tubag. Maloloy-on ang Dios sa katawhan ug dili Niya tugotan nga sobra kaayo silang pag-antosen sa yawa, tungod kay kulang kita sa igong kadasig sa atong gugma sa Dios ug kadasig sa pagbuhat sa maayong buhat. Busa, mas hinay ang pag-atake sa yawa kanato, tungod sa atong kahuyang ug katamaran.

13. Pangutana. Unsa ang kahulugan sa mosunod nga mga pulong ni Abba Anthony: 'Kung ang gilingan dili tabunan ang mga mata sa asno, wala siyay makuha; kay ang asno mahulog tungod sa pag-ikot sa iyang ulo, ug mohunong ang trabaho.' Sa samang paagi, kita usab gitabonan sa Banal nga probidensya. Kay kita usab, sa sinugdan, nagabuhat og maayo nga wala nato mabantayi, aron dili nato hunahunaon nga kita bulahan ug mapapas ang bunga sa atong paningkamot; maong usahay mahulog kita sa mga makauwaw nga hunahuna, aron sa diha nga makita nato kini, mapamub-an nato ang atong kaugalingon. Kining maong mga makauwaw nga hunahuna mao gayud ang nagsilbing tabon sa gamay nga maayong buhat nato, kay ang tawo nga mosaway sa iyang kaugalingon dili mawalaan sa iyang ganti. – Ipasabot kanamo unsa ang mapuslanon niining panultihon?

Tubag. Dili tanan nga mga balaan gitugotan nga makakita og mga panan-aw; dili gani nila makita ang maayong ilang gibuhay, ni ang mga saad nga giandam para kanila, bisan pa nga napuno sila sa mga maayong buhat ug mga hiyas. Dili kini tungod kay ang Dios dili malipay sa ilang mga hiyas o dili makapahupay sa Iyang pagbati ang ilang mga maayong buhat. Ang Labing Maayo dili gayud moubos sa bisan unsang paagi sa ganti nga giandam para sa mga matarong – layo pa Niya kana! Apan ginabuhay Niya kini aron ang mga tawo nga may maayong hiyas dili mapuno sa garbo, ug aron ang bili sa ilang hiyas dili hingpit nga mawala tungod niini, basi pa nga mawad-an sila sa mga panalangin nga giandam para kanila ug mahimulag sila sa grasya sa Dios. Ngano man, bisan pa nga ginapanalipdan sila sa Dios tungod kay sila mga magbuhay sa maayo ug matindug-anon sa pagkamaayo, usahay Ginoo motugot Siya nga ang mga demonyo magbinuang kanila, magpanginahanglan kanila og makauwaw nga mga hunahuna, o magpanginahanglan og kahadlok, o maghatag og mga samad, aron mailhan nila ang ilang kaugalingong kahuyang ug kanunay nga magpabilin nga maampingon ug mapagmatngon: kay samtang nagpabilin sila niining kalibutan, ang ilang kinabuhi mausab-usab ug dili lig-on. Apan sama sa hunahuna sa ganti nga giandam alang kanila tungod sa ilang mga maayong buhat nga nagpadasig kanila sa kanunay nga pagbuhay og maayong buhat aron kini makuha, ingon usab ang kahibalo sa ilang mga kakulian ug kahuyang nagpalayo kanila sa garbo, ug nagpasiguro nga andam sila sa tanang matang sa pagpaubos, ug nag-amping gayud sila nga dili mawala ang ilang pagka-binuotan sa mismong panahon nga sila unta makadawat og daghang kalipay gikan sa atong Ginoong Jesu-Kristo sa walay katapusang gingharian sa langit.

14. Pangutana. Sa dihang miabot si Abba Hellenius nga taga-Sirya kang Abba Anthony, si Abba Anthony, sa pagtan-aw kaniya, miingon: 'Maayong pag-abot, kaabaw nga nagasidlak sa kaadlawon.' Ug mitubag kaniya si Abba Hellenius: 'Maayong pag-abot usab kanimo, O masidlak nga haligi nga nagpalamuti sa uniberso.' – Kinsa kining si Hellen? Ug ngano gitawag siya sa bulahan ingon ana?

Tubag. Kining Hellenius nabuhi sa panahon ni Abba Anthony ug kapariho niya sa espirituhanong pagkahingpit ug mga buhat. Gipadayeg siya ni Emperador Constantine ang Mananaog, nga miingon: 'Nagpasalamat ako sa Ginoong Jesu-Kristo nga sa akong mga adlaw adunay tulo ka diyosnong suga—ang bulahan nga Abba Anthony, Abba Hellenius ug Abba Eucherius.' Gisulti niya kini tungod kay milabaw sila sa tanang monghe nga nagpuyo ug nailhan niadtong panahona. Gitawag siya ni Abba Anthony nga Bituon sa Kabuntagon tungod kay, sama sa Bituon sa Kabuntagon nga milabaw sa tanang uban nga mga bitoon sa kadak-on ug kahayag, milabaw usab si Abba Hellenius sa tanang uban nga monghe sa iyang panahon pinaagi sa kahayag sa grasya. Sa iyang bahin, aron ipakita kang Abba Anthony nga nasayud kaayo siya sa kahitas-an sa iyang pagkahingpit ug sa kadako sa kahayag sa grasya nga gihatag kaniya, gitawag niya siya nga usa ka 'hayag nga haligi' nga nagpahimutang sa uniberso.

15. Pangutana. Miingon si Abba Anthony: 'Dili kita molambo tungod kay wala nato mailhi ang atong kaugalingong ranggo ug kahimtang, ni nasabtan nato unsay gikinahanglan sa buluhaton nga atong gihuptan, ug gusto nato makab-ot ang pagkamaayo nga walay paningkamot.' Ngano nga sa diha-diha dayon nga masugat nato ang tukso sa dapit nga atong gipuy-an, mobalhin kita sa lain, nga nagtuo nga aduna pay dapit nga wala ang yawa? Apan kinsa man ang nakamatikod nga adunay gubat nga nagpadayon kanunay (bisag asa) uban sa tabang sa Dios, kay ang atong Ginoo miingon: '*Ang Gingharian sa Dios anaa sa sulod kaninyo*' (Lucas 17:21). – Unsa ang iyang gitumong niining mga pulong?

Tubag. Ang kahulugan sa Iyang mga pulong mao kini. Ang mga tawo molalin gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, nga naglaum nga makakaplag og lugar diin wala ang yawa, apan sa dihang masugat nila ang mga tukso bisan sa lugar nga ilang gipangadtoan, molalin na usab sila sa lain nga lugar. Apan kinsa man ang nakahibalo nga adunay pakigbisog, makigbisog uban sa tabang sa Dios, diha mismo sa ilang gipuy-an, ug dili na mangita og lain nga lugar. Ang kahulugan sa gisulti sa atong Ginoo—'*Ang Gingharian sa Dios anaa sa*

sulod kaninyo'—mao nga kita, isip mga monghe nga misalikway sa kalibutan, nagkuha sa atong krus subay sa sugo sa atong Ginoo, ug misunod Kaniya, kinahanglan magpabilin sa usa ka dapit ug, nga ang atong kabalaka mao lamang ang kaluwasan sa atong mga kalag, mag-antos sa tanang matang sa pakigbisog nga atong masugat didto. Tungod sa gugma sa Dios ug aron matuman ang Iyang kabubut-on—nga mao ang pagtuman sa Iyang mga sugo—kinahanglan kita, bisan asa kita pa, mapailubon nga mag-antos sa tanang pagsulay ug tukso, bisan pa kini gikan sa mga pagbati, sa mga demonyo, o sa mga tawo. Apan kining mga tawo, nga walay kahanas sa pakigbisog ug dili naandan sa pag-antos sa bisan unsang kalisod, magdali-dali sa pag-adto sa lain nga mga lugar, nga naglaum nga makakaplag og pahulay gikan sa pakigbisog ug dalangpanan gikan sa ilang mga hunahuna, nga nagalihok gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain ug gikan sa usa ka nasud ngadto sa lain. Ngano man, busa, nga magpabilin kita diin kita karon? Ug kon ang panagbangi o tukso mosulong kanato, mag-ayuno kita, mag-ampo, mohapa sa atong mga tuhod, ug mopukpok sa atong mga dughan sa atubangan sa krus sa atong Ginoo, uban sa mga luha ug masubo nga kasingkasing, nga naghangyo Kaniya alang sa tabang ug kaluwasan: kay Siya kanunay nga ana kanato ug nagpuyo sa sulod nato, ingon nga nasulat: *'Ang Ginoo duol sa mga nabungkag ang kasingkasing, ug luwason Niya ang mga mapainubuson sa espiritu'* (Salmo 33:19), ug ingon sa Ginoo mismo nga miingon: *'Ang Gingharian sa Dios anaa sa sulod kaninyo'* (Lucas 17:21), nga nagpasabot, Ako nagpuyo sa sulod kaninyo. Kay ang Gingharian sa Dios mao si Cristo, nga kanunay nagpuyo sa atong sulod. Si Blessed Pablo usab miingon: *'Wala ba mo kahibalo nga ang Cristo nagpuyo sa inyong sulod?'* (1 Corinto 3:16). Ug dili lang Siya nagpuyo sa sulod nato, kondili nagpuyo usab kita kaniya, ingon sa Iyang giingon mismo: *'Pabilin kamo kanako, ug ako kaninyo'* (Juan 15:4). Busa, kon nagpuyo kita sa Dios ug kita mismo ang Iyang puloy-anan, ayaw nato biyai ang atong Ginoo sa mga panahon sa tukso, kasakit, ug panagbangi; ug kon mapugos kita nga molalin sa lain nga lugar, ayaw kita mangita og tabang o dalangpanan gikan sa langyaw nga yuta o lugar, kondili magpabilin kita sa atong kaugalingong mga lugar, nga naghangyo sa Ginoo nga nagpuyo sa atong sulod nga hatagan kita og tabang ug luwason kita. Sa samang higayon, ipadayag nato ang atong mga hunahuna sa atong mga espirituhanong amahan ug hangyoon sila sa ilang pag-ampo aron matabangan kita. Sa paglahutay sa atong mga puwesto, magpanalangin kita kanunay sa panalipod sa atong Manluluwas, ug Siya walay duhaduha nga magahatag kanato og kadaugan sa tanang pakigbisog.

Santo Macario ang Dako

Impormasyon sa kinabuhi ug mga sinulat ni San Macario

Ang labing duol nga manunod sa gasa sa pagtudlo ni San Antonio mao si San Macario sa Ehipto. Ang mga salaysay nagpamintinar lamang og duha ka higayon nga mibisita si San Macario kang San Antonio, apan angay hunahunaon nga dili kini ang bugtong mga higayon. Lagmit nga si San Macarius nakapaminaw sa taas nga mga diskurso ni San Antonio sa kapin sa usa ka higayon, nga sa dihang mibalik gikan sa iyang pag-inusara, usahay mosulti tibuok gabii sa mga igsoon nga nagtigum aron mapalig-on ang ilang pagtuo ug nagpaabot kaniya sa monasteryo, ingon sa gipanghimatuud ni Cronius (Lives, kabanata 23). Busa, sa mga diskurso ni San Macarius, madungog halos pulong sa pulong ang pipila sa mga pagtulon-an ni San Antonio. Ang bisan kinsa nga mobasa sa duha sunod-sunod makabantay niini dayon. Ug dili malikayan nga maila nga kini nga suga – si San Macarius – gisiga niadtong dakong suga – si San Antonio. Ang mga salaysay sa kinabuhi ni San Macario wala natong nadawat sa hingpit. Ang tanan nga mahibal-an bahin kaniya nakatigom sa iyang hagiograpiya, nga apil sa edisyon sa iyang mga pakigpulong. Ang labing katingalahang panghitabo niini mao ang panamastamas nga iyang gisagubang samtang nagpuyo pa siya dili layo sa baryo. Unsa ka dako nga pagpaubos, unsa ka dako nga paghalad sa kaugalingon, unsa ka dako nga debosyon sa kabubut-on sa Dios! Kining mga kinaiya mao ang naghulma sa tibuok kinabuhi ni San Macario. Bisan si Satanas mismo midawat nga siya hingpit nga napildi sa pagpaubos ni San Macario. Kini usab ang hagdanan nga nagdala ngadto sa mga hataas nga grado sa espirituhanong pagkahingpit ug mga gasa sa grasya nga sa katapusan atong makita kang San Macario. Gikan sa mga sinulat ni San Macario, aduna kitay 50 ka diskurso ug usa ka epistola. Kini dugay nang gipatik sa hubad nga Ruso, ug dili na kinahanglan isakop pa kini sa atong koleksyon sa ilang kasamtangang porma. Magpili kita gikan niini nga ipakita, sa usa ka piho nga han-ay, ang mga pagtulon-an ni San Macarius. Kay kini naglangkob sa usa ka hapsay nga tibuok ug katingalahan tungod kay kini nagpatinaw sa detalye sa sentral nga buluhaton sa Kristiyanismo – ang pagbalaan sa nahulog nga kalag pinaagi sa

paglihok sa grasya sa Espiritu Santo. Mao kini ang punoang punto diin hapit tanan niyang mga pagtulon-an nagtumong. Mao usab kini ang pamaagi nga gigamit sa *Greek Philanthropy*. Gikan kang St. Macarius, wala kini naglakip sa iyang mga diskurso, kondili 150 ka kapitulo nga gikuha ni Simeon Metaphrastes gikan sa iyang mga diskurso, nga sa among bersyon naglangkob sa pito ka sermon. Apan ang gibuhat ni Metaphrastes, bisan kinsa makabuhat. Mao usab kana ang among gibuhat. Si San Macario wala mosulod sa mga detalye sa ascesis. Ang mga ginapulog niya sa iyang mga diskurso mao na ang mga masigasig nga maghuhukom. Busa, ang iyang pangunang kabalaka mao ang paghatag og husto nga direksyon niining mga paningkamot, pagpaila kanila sa katapusang tumong nga angay nilang paningkamotan, aron sa ingon mapataas ang maong mga paningkamot ug kusog. Kini, sama sa nahisgutan na, mao ang pagbalaan sa kalag pinaagi sa grasya sa Espiritu Santo. Ang espirituhanong pagbag-o mao ang tinuod nga kinaiya sa kalag. Kung wala kini, walay kinabuhi. Kini ang saad sa umaabot nga kahimtang sa kahayag. Gihisgutan ni San Macarius ang nahulog nga kalag ug gitun-an kini kung giunsa, gikan sa kahimtang sa kangitngit, pagkadaut, ug kawalay kinabuhi, pagawas sa kahayag, pag-ayo, ug pagkabuhi. Busa, ang iyang mga pagtulon-an importante dili lamang alang sa mga asketiko, kondili alang sa tanang Kristohanon sa kinatibuk-an: kay ang tinuod nga kinaiya sa Kristiyanismo mao ang pagbangon gikan sa pagkahulog. Mao kini ang hinungdan nganong miabot ang Ginoo, ug ang tanan Niyang makaluwas nga institusyon sulod sa Simbahan nagtumong sa maong tumong. Bisan pa nga kanunay niyang gihimong kinahanglanon ang kinabuhi sa pagsalikway alang sa kalampusan niining paningkamot, aduna usab usa ka matang sa pagsalikway nga obligasyon alang sa mga layko. Kay ang mga tinguha sa kalibutan kaaway sa Dios. Ug sa ingon ana, unsa may kaluwasan? Sa pagpili niining mga pagtulon-an, mosunod kita sa han-ay nga natural nga maporma sa hunahuna sa diha nga atong basahon ang mga pakigpulong ni San Macarius. Si San Macario kanunay nga nagbalik sa iyang hunahuna sa atong sinugdanan ug gihulagway ang hayag nga kahimtang diin nakaplagan sa unang tawo ang iyang kaugalingon; gibuhat niya kini aron ang daan nang malungkot nga hulagway sa nahulog nga tawo—nga iyang gipakita sa labing dili maanyag nga mga pulong—mas makita pa nga mas malungkot. Gibuhat niya kini duha aron ang walay kinutuban nga kaluoy sa Dios—nga gipadayag kanato sa atong kaluwasan pinaagi sa Inkarnasyon sa Bugtong Anak sa Dios—ug ang grasya sa Labing Balaan nga Espiritu mas makita nga klaro. Apan gipresentar niya kining tulo ka hilisgutan aron pukawon sa matag-usa ang tinguha nga paningkamotan ang ilang kaugalingong kaluwasan ug aron hatagan sila og kaisog nga mapailubon nga maglakaw ug makompleto ang tibuok nga agianan. Ang maong dalan nagsugod sa pagtukod sa usa ka lig-on nga determinasyon, nga nakaugat sa kalalum sa kaugalingon, aron mosunod sa Ginoo; kini nagpadayon pinaagi sa kakapoy sa paningkamot sa pagpugong sa kaugalingon ug pagdisiplina sa kaugalingon; apan sa diha nga makab-ot na niini ang masinati nga paglihok sa grasya—o, ingon sa iyang pagkasulti, hangtod sa punto nga, sa katapusan, ang grasya sa Espiritu Santo mapadayag sa kasingkasing sa gahum ug kaepektibo, kini magdala sa kahingpitan nga posible sa yuta kang Kristo Hesus nga atong Ginoo ug molukop sa usa ka doble nga kahimtang sa kalag sa kinabuhi nga umaabot. Busa, atong tipuon ang tanang hunahuna ni San Macarius ang Dako ilawom sa mosunod nga mga ulohan:

1. Ang hayag nga kahimtang sa unang tawo.
2. Ang ngitngit nga kahimtang sa nahulog nga tawo.
3. Ang atong bugtong kaluwasan – ang Ginoong Jesu-Cristo.
4. Ang paghulma sa lig-on nga determinasyon sa pagsunod sa Ginoo.
5. Ang kahimtang sa paningkamot.
6. Ang kahimtang sa mga nakadawat sa pagbati sa grasya.
7. Ang posibilidad sa Kristohanong pagkahingpit dinhi sa yuta.
8. Ang umaabot nga kahimtang pagkahuman sa kamatayon ug pagkabanhaw. Sa tibuok, ang mga pulong ni San Macarius gikutlo nga verbatim. Ang tig-kompila nagdugang lamang sa mga ulohan. Sa mga kutlo, ang unang numero nagpasabot sa diskurso, ug ang ikaduha sa kapitulo o parapo sa diskurso. Angay hinumduman nga adunay mga parapo nga naglangkob og daghang ideya, mao nga usahay kini gikuha og labaw pa sa usa ka higayon.

Ang mga Tudlo ni Santo Macarius ang Dako bahin sa Kristohanong Kinabuhi, gipili gikan sa iyang mga diskurso

1. Ang Masilaw nga Unang Kahimtang

a) Ang katapusang tumong ug labing halangdong kaayohan sa tawo mao ang pakig-uban sa Dios. Malipay ang Dios nga magpuyo sa sulod niya, ug ang tawo makakaplag og pahulay bisan asa gawas sa Dios. Ingon ana ka-harmoniya tali sa tawo ug Dios, sumala sa tuyo sukad pa sa sinugdanan sa paglalang.

1. Walay lain nga ingon ana ka duol ug pagbinayloay sama sa tali sa kalag ug sa Dios, ug tali sa Dios ug sa kalag. Ang Dios nagmugna og nagkalain-lain binuhat; Iyang gimugna ang langit ug ang yuta, ang adlaw, ang bulan, ang tubig, ang mga kahoy nga mamunga, ug ang tanang matang sa mga hayop. Apan ang Ginoo wala magpahuway sa bisan usa niini nga mga binuhat. Ang matag binuhat nasakop sa Iyang gahum; apan wala Siya magtukod og trono sa ilang sulod, ni wala Siya magtukod og pakig-uban kanila; apan Nalingaw Siya pag-ayo sa usa ka tawo, misulod sa pakig-uban kaniya, ug nagpuyo sa sulod niya. Nakita ba nimo dinhi ang pagkapariho tali sa Dios ug sa tawo, ug tali sa tawo ug sa Dios? (45, 5).

2. Ingon nga gimugna sa Dios ang langit ug ang yuta aron puy-an sa tawo, ingon usab Niya gimugna ang lawas ug kalag sa tawo nga puy-anan alang sa Iyang kaugalingon, aron Siya makapuyo ug makakaplag og pahulay sa iyang lawas sama sa Iyang kaugalingong balay, nga ang Iyang matahum nga nobya mao ang hinigugma nga kalag, nga gimugna sa Iyang hulagway. Ngano man nga miingon ang Apostol: '*Kita mao ang Iyang balay*' (Heb. 3:6)? (49, 5).

3. Ang hataas nga dignidad sa tawo. Hunahunaa ang langit, ang yuta, ang adlaw ug ang bulan: ang Ginoo wala mopili nga magpahulay kanila, kondili sa tawo lamang. Busa, ang tawo mas bililhon pa kaysa sa tanang binuhat—sa pagkatinuod, mangahas ko pagsulti, dili lamang ang mga makita, kondili usab ang mga dili makita, mao ang mga espiritu nga nag-alagad. Kay wala man gisulti sa Dios bahin sa mga Arkanghel nga sila Miguel ug Gabriel, '*Buhaton nato sila sa atong hulagway ug sa atong kaangayan*' (Gen. 1:26), apan gisulti Niya kini bahin sa makatarunganong kina-ya sa tawo—mao ang dili mamatay nga kalag. Nakasulat: '*Ang panon sa mga anghel naglibut sa mga nagahadlok kaniya*' (Salmo 33:8). (15, 20, 41).

4. Busa, ang maalamon ug matinuod-anon nga kalag, sa pagtan-aw sa tanang binuhat, wala'y makapahulay gawas sa usa ka Ginoo. Ug ang Ginoo wala'y pabor sa bisan kinsa gawas sa usa ka tawo (45:5).

5. Sama sa usa ka dato nga dalaga nga nakatagana sa kaminyoon, bisan unsang gasa ang iyang madawat sa wala pa ang kasal, wala siyay kalinaw niini hangtod makompleto ang panag-uban sa kaminyoon, ingon usab ang kalag wala'y kalinaw sa bisan unsa hangtod kini makab-ot ang hingpit nga panag-uban sa Ginoo. O sama sa usa ka bata, kon gutom, wala magtagad sa mga perlas o mamahong sinina, kondili ang tibuok niyang pagtagad nakatutok sa nagapakaon nga suso aron matilawan ang gatas, ingon usab angay hunahunaon sa tawo ang kalag (nga mao, nga biyaan ang tanan ug mangita nga matilawan ang Dios – ug unya ra kini makakaplag og kalinaw). (45:7).

b) Tungod kay adunay ingon ana nga katuyoan, ang tawo giangay niini sukad pa sa unang higayon sa iyang paglalang. Sa paglalang, gibutang siya sa pagtuman niining katuyoana.

6. Ang kalag usa ka dakong ug katingalahang butang. Sa dihang gimugna kini sa Dios, gihulma Niya kini sa paagi nga walay bisan unsang dautang hiyas ang gisulod sa kinaiyahan niini; sa kasukwahi, gimugna Niya kini sa hulagway sa hiyas sa Espiritu, gihatagan kini sa mga balaod sa hiyas, paghukom, kahibalo, pagka-maampingon, pagtuo, gugma ug uban pang mga hiyas, sa hulagway sa Espiritu (46, 5).

7. Gitagaan Niya kini og pagsabot, kabubut-on ug labawng pangisip; gipunoan Niya kini og usa ka labawng pagkahapsay; gihimo Niya kini nga maabtik, magaan ug dili mapul-an; gihatagan Niya kini og gahum nga moanhi ug molakaw sa usa ka paghuni ug moserbisyo Kaniya sa hunahuna bisan kanus-a nga gusto sa Espiritu. Sa mubo nga pagkasulti, Gihimo Niya siya sa ingon nga paagi aron siya mahimong Iyang nobya ug kauban, aron Siya mapahiusa kaniya, ug siya kaniya sa usa ka espiritu, ingon sa gisulti: '*Ang nakig-uban sa Ginoo usa ka espiritu sa Ginoo*' (1 Cor. 6:17) (46:6).

8. Sama sa usa ka bana nga maampingong nagtigom sa tanang matang sa maayong butang sa iyang panimalay, ingon usab ang Ginoo, sa Iyang panimalay—ang kalag ug lawas—nagtigom ug nagtipig sa langitnong bahandi sa Espiritu (49:4).

(c) Busa, ang unang gimugna naa sa Dios ug adunay daghang bentaha ug panalangan.

9. Sa wala pa ang pagkahulog, gisul-oban sila sa himaya sa Dios... Si Adan, samtang gituman niya ang sugo, usa ka higala sa Dios – ug nagpuyo uban sa Dios sa paraiso (12:8).

10. Ang Pulong nagpuyo sa Adan, ug siya adunay Espiritu sa Dios sa sulod niya (12:6).

11. Ang hunahuna, nga orihinal nga putli ug nagpuyo sa husto nga han-ay, nagpamalandong sa iyang Ginoo; ug si Adan, nga nagpuyo sa pagkabalaan, naghari sa iyang mga hunahuna ug gipanalanginan, gilibotan sa langitnong himaya (45:1, 15, 23, 1.2, 6).

12. Ang Pulong, nga nagpuyo sa sulod niya, mao ang tanan para kaniya: kahibalo, pagbati sa kalipay, panulondon ug pagtulon-an. Ug gikan sa gawas, ang himaya mitungha ibabaw sa unang gimugna, aron dili nila makita ang ilang kaugalingong kahubo (12:7, 10).

13. Ang tawo dunggan ug putli; siya ginoo sa tanan, sugod sa mga langit; makahibalo siya sa mga pagbati; layo siya sa mga demonyo; walay sala o dautang huna-huna – siya anaa sa hulagway sa Dios (26:1).

(d) Bisan pa, kining kadagaya sa grasya dili gayud mapugos. Ang tawo gawasnon nga magpabilin uban sa Dios ug sa grasya, o nga mabulag ang iyang kaugalingon gikan niini. Gibulag niya ang iyang kaugalingon ug nahulog, sama sa nahulog usab sa mga espiritu.

14. Ang tanang makatarunganong binuhat—mao ang mga anghel, kalag, ug demonyo—gipahimo sa Magbubuhat nga putli ug yano kaayo. Ug ang kamatuoran nga ang uban kanila nadani sa dautan nahitabo pinaagi sa ilang kaugalingong gawasnon kabubut-on: kay sa ilang kaugalingong pagbuot sila milapas sa matarong nga panghunahuna (16:1).

15. Ang mga makita nga binuhat gipugngan sa usa ka matang sa dili mausab nga kinaiya; dili sila makahawa sa kahintang diin sila gimugna, ug wala silay kaugalingong kabubut-on. Apan ikaw gimugna sa hulagway ug pagkapareho sa Dios. Sama sa Dios nga gawasnon ug nagmugna sa bisan unsa nga Iyang gusto, ingon usab ikaw gawasnon. Sa kinaiya, dali ka mausab (15, 20, 21).

16. Ang atong kinaiyahan madawat sa maayo ug sa dautan, ug sa grasya sa Dios ug sa supak nga gahum. Dili kini mapugos (15, 23).

17. Ingon usab, si Adan, sa iyang kaugalingong kagustuhan, misupak sa sugo ug maminaw sa dautan (12:8).

18. Dako nga bahandi ug dako nga panulondon ang gitagana para kaniya. Apan sa diha-diha nga nagpuyo siya sa dautang tinguha ug hunahuna, nawala siya sa Diyos (12, 1).

2. Ang masulub-on nga kahintang sa nahulog

a) Tungod kay gipatalinghug niya ang dautan, gibaligya ni Adan ang iyang kaugalingon kaniya; ug ang ulahi, sa pag-angkon kaniya, gipuno siya sa tanang matang sa dautan.

1. Si Adan, paglapas sa sugo sa Dios ug pagtagad sa dautang bitin, mibaligya ug misumiter sa iyang kaugalingon sa pagpanag-iya sa yawa, ug ang dautan mikuptan ang iyang kalag—kadtong matahum nga binuhat. Ang kalag gitawag nga lawas sa dautang kangitngit samtang ang espirituhanong kangitngit nagpuyo niini, kay didto kini nagpuyo ug gihuptan nga bihag sa tibuok dautang kapanahonan sa kangitngit, sama sa giingon sa Apostol, sa paghisgot sa lawas sa sala ug sa lawas sa kamatayon: *'papatayon ang lawas sa sala'* (Roma 6:6), ug usab: *'Kinsa may makaluwas kanako gikan niining lawas sa kamatayon?'* (Roma 7:24). Ang kalag dili gikan sa banal nga kinaiyahan ni sa kinaiyahan sa dautang kangitngit, kondili usa kini ka makatarunganong binuhat, napuno sa katahum, dako ug katingalahan, hingpit nga kapareho ug hulagway sa Dios; ug ang pagkadautan sa ngitngit nga mga pagbati misulod niini ingon nga sangputanan sa Pagkahulog (1:7).

2. Ang dautang prinsipie—ang gingharian sa kangitngit—una niyang gipanglupig ang tawo, ug busa gilibutan ug gisul-oban ang kalag sa gahum sa kangitngit, sama sa pagsul-ob sa tawo aron mahimong hari ug paghatag kaniya sa tanang maharlikang bado, aron gikan sa ulo hangtod sa tiil siya makasul-ob sa tanan nga maharlika. Busa gisul-oban sa Daotang Prinsipie ang kalag sa sala, gilapasan ang tibuok kinaiyahan niini ug ang tanan niini, giulipon kini hingpit sa iyang gingharian, wala'y bisan usa ka bahin niini nga gipahimulosan gikan sa iyang gahum—dili ang hunahuna, dili ang pangisip, dili ang lawas—apan gisul-oban kini sa purpura sa kangitngit. Sama sa lawas (kung masakiton), dili lang usa ka bahin ang nag-antos, kondili ang tibuok lawas hingpit nga nag-antos, ingon usab ang tibuok kalag nag-antos sa mga kakulian sa dautang pamatasan ug sala. Gisul-otan sa Daotan ang tibuok kalag—kini nga hinungdanong bahin sa tawo, kini nga hinungdanong miyembro sa iyang pagkatawo—sa iyang kaugalingong malisya, mao ang sala; ug pinaagi niini ang lawas nahimong nag-antos ug mortal (2:1).

3. Sa dihang miingon ang Apostol, *'Tulga ang daang tawo'* (Col. 3:9), nagtumong siya sa hingpit nga tawo, diin ang mga mata motumaw sa mga mata, ang ulo sa ulo, ang mga dalunggan sa mga dalunggan, ang mga kamot sa mga kamot, ug ang mga tiil sa mga tiil. Kay ang Daotan nagdunggo ug gihila ngadto kaniya

ang tibuok daang tawo—nadunggoan, hugaw, walay Dios, dili masunuron sa balaod sa Dios, sa sala mismo, aron dili na siya makakita sumala sa angay alang sa usa ka tawo, kondili makakita siya uban sa limbong, ug makadungog uban sa limbong, ug ang iyang mga tiil magdali sa pagbuhat sa dautan, ug ang iyang mga kamot magbuhat sa kawalay-balaod, ug ang iyang kasingkasing maghimo og limbong (2:2).

4. Ang daang tawo gilabay ang hingpit nga tawo ug nagsul-ob sa mga bisti sa gingharian sa kangitngit: mga bisti sa pagpanamastamas, kawalay pagtuo, kawalay kahadlok, kahaw-ang, garbo, paghigugma sa kuwarta, kahilayan, ug uban pang mga bisti sa gingharian sa kangitngit—mga hugaw ug daotan nga panapton (2:4).

5. Mao kini gayud ang gipangita sa kaaway: nga masamdan ug madulom ang sulod nga tawo—ang nagdumala nga hunahuna nga makakita sa Dios—pinaagi sa paglapas ni Adan. Ug ang iyang mga mata, nga nawalaan og access sa langitnong mga panalangin, nabuksan sa mga dautang buhat ug mga tinguha (20:4).

6. Ang mga espiritu sa dautan nagbugkos sa (nahulog) nga kalag sa mga kadena sa kangitngit; busa, dili kini makahigugma sa Ginoo sumala sa iyang tinguha, ni motoo sumala sa iyang tinguha, ni mag-ampo sumala sa iyang tinguha, kay sukad pa sa panahon sa paglapas sa unang tawo, ang pagsupak—bukas man o tinago—nagkupot kanato sa tanang butang (21:2).

b) Sa pagtan-aw niini nga makaguba nga kahimtang, ang Dios ug ang mga anghel nakaluoy sa nahulog.

7. Sa adlaw nga nahulog si Adan, miabot ang Dios ug, samtang naglakaw sa Paraiso ug nakakita kang Adan, naluoy siya kaniya, aron isulti, ug miingon: 'Uban sa ingon nga mga panalangin, unsang dautana ang imong gipili! Human sa ingon nga himaya, unsang kaulaw ang imong karon ginasagop! Ngano karon nga ikaw ingon ka-itom, ingon ka-guba ang dagway, ingon ka-huyang? Human sa ingon ana ka kahayag, unsang kangitngit ang mitabon kanimo!' Sa dihang nahulog si Adan ug namatay sa atubangan sa Dios, ang Manlalang mipakabana kaniya; ang mga anghel, ang tanang gahum, ang langit, ang yuta, ug ang tanang binuhat nanghilak sa iyang kamatayon ug pagkahulog. Kay nakita sa mga binuhat nga ang usa nga gitukod ibabaw kanila ingon usa ka hari nahimong ulipon sa makig-awayon ug malimbungon nga kangitngit. Busa, gisul-oban niya ang iyang kalag sa kangitngit—pait ug limbongon nga kangitngit—tungod kay ang prinsipal sa kangitngit nakabot ang paghari kaniya. Siya (si Adan) mao ang samdan sa mga tulisan ug biyaan nga hapit patay samtang nagbiyahe gikan sa Herusalem paingon sa Hérico (30:7).

c) Apan gisilotan siya sa Kamatuoran sa matarong nga silot, ug gibyaan siya sama sa usa ka bungkag nga balay.

8. Si Adan, paglapas sa sugo, gipahawa sa Paraiso ug gidala ang kasuko sa Dios kaniya. Sama sa Dios, nga sa usa ka higayon nasuko sa mga Hudiyo, gihatag ang Jerusalem sa pangdaot sa mga kaaway niini, ug ang mga nagdumot kanila ang nangibabaw kanila, aron nga wala na'y pista o halad didto; ingon usab, sa pagkasuko Niya sa kalag tungod sa paglapas sa sugo, gihatag Niya kini sa mga kaaway niini, ang mga demonyo ug ang mga kahuyang, ug sila, paglimbong nila niini, hingpit nilang gipakumbaba kini, ug wala na'y bisan unsang kombiyerto, halad-insenso, o halad nga gihalad sa kalag ngadto sa Dios, tungod kay ang mga agianan padulong sa mahimayaong bahin niini napuno sa mga mabangis nga hayop, ug ang mga nagagapang—mapanikas nga mga espiritu—nagbuhat og ilang mga salag didto. Ug sama sa usa ka balay, kon ang tag-iya niini dili magpuyo sa sulod, natabonan kini sa kangitngit, sa kaulaw, sa paglapas sa pagkabalaan, ug napuno sa hugaw ug nana, ingon usab ang kalag, kon ang Ginoo niini dili malipay sa sulod niini uban sa mga Anghel, napuno kini sa kangitngit sa sala, makaulaw nga mga tinguha ug tanang matang sa kaulaw (12:10, 28:1).

9. Tungod kay ang tawo, sa iyang pagsuway, midawat og usa ka panalangin nga gisundan sa lain: '*Ang yuta magbunga kanimo og mga tinik ug mga tili*' (Gen. 3:18), ug usab: 'Mag-uma ka sa yuta, apan dili kini magbunga kanimo', miturok ug mitubo sa yuta sa iyang kasingkasing ang mga tinik ug mga tili. Gipangilad sa iyang mga kaaway ang iyang himaya ug gisul-oban siya og kaulaw. Gikuha ang iyang kahayag, ug gisul-oban siya og kangitngit. Gipatay nila ang iyang kalag, gipang-uyog ug gipangbahin ang iyang hunahuna, ug gipaubos ang iyang pangisip gikan sa kahitas-an; ug ang tawo sa Israel nahimong ulipon sa tinuod nga Paraon, nga nagtudlo kaniya og mga magbabantay ug inspektor—maalamon sa espiritu—nga nagpugos kaniya, buot man o dili, sa pagbuhat sa iyang dautang mga buhat, sa pagtukod og mga guho ug hugaw. Sa pagpaliko nila sa tawo gikan sa langitnong paagi sa paghunahuna, gidala nila siya ngadto sa dautang mga buhat—materyal, kalibutanon, ug maluya—ug sa mga pulong, mga hunahuna ug walay pulos nga pangatarungan; kay ang kalag, pagkahulog gikan sa kahitas-an, nakasugat sa usa ka misantrópikong gingharian ug malupit nga mga prinsipe nga nagpugos niini sa pagtukod alang kanila og makasasalaong mga siyudad sa kahilayan (47, 6).

(d) Ingon nga resulta sa Pagkahulog, ang tanang binuhat ug ang tibuok katawhan napailalom sa tiraniya sa kaaway ug sa mga pagbati.

10. Hunahunaa ang usa ka hari nga adunay gingharian, ug ang iyang mga sulugoon andam sa pag-alagad kaniya, ug nahitabo nga nadakpan siya sa iyang mga kaaway ug gidala sa pagka-ulipon. Sa diha nga nadakpan siya ug gidala palayo, ang iyang mga sulugoon ug mga opisyal kinahanglan mosunod kaniya. Ingon usab, gimugna nga putli si Adan sa Dios aron pag-alagad Niya, ug kini nga mga binuhat gihatag kang Adan alang sa iyang pag-alagad, kay gitudlo siya nga ginoo ug hari sa tanang binuhat. Apan sa diha nga ang malimbungong pulong nakaabot kaniya ug nakigsulti kaniya, una kini nadawat ni Adan pinaagi sa iyang gawasnong pagpaminaw; unya misulod kini sa iyang kasingkasing ug gikuptan ang iyang tibuok pagkatawo. Ug busa, pinaagi sa iyang pagka-bihag, ang mga binuhat nga nag-alagad ug nagsunod kaniya nabihag usab uban kaniya, kay pinaagi kaniya naghari ang kamatayon sa matag kalag; ug ingon nga resulta sa iyang pagsuway, ang tibuok hulagway ni Adan napapas kaayo nga ang mga tawo nabag-o ug misimba sa mga demonyo. Kay bisan ang mga bunga sa yuta, nga matahum nga gimugna sa Dios, gihalad sa mga demonyo. Ang pan, bino, lana ug mga hayop gibutang sa ilang mga halaran. Gisakripisyo pa gani nila ang ilang kaugalingong mga anak nga lalaki ug babaye ngadto sa mga demonyo (11:5).

11. Sukad pa sa paglapas ni Adan, ang mga hunahuna sa kalag, nga miliko gikan sa gugma sa Dios, nabulag-bulag sa tibuok kining kapanahonan ug nasagol sa materyal ug kalibutanong mga hunahuna. Apan sama sa pagkaon ni Adan sa sugo, nga misulod kaniya ang lebadura sa dautang mga pagbati, ingon usab kadtong gipanganak kaniya ug ang tibuok kaliwatan ni Adan, pinaagi sa panulondon, nahimong kauban niini nga lebadura, ug samtang kini hinay-hinay nga mitubo ug midaghan, ang makasasala nga mga pagbati midaghan kaayo sa sulod sa mga tawo nga kini misangpot sa pakighilawas, , pagpakawalay hiya, pagsimba sa diyos-diyosan, pagpatay ug uban pang walay pulos nga mga buhat, hangtod ang tibuok katawhan nabinuangan sa dautang pamatasan. Nitubo kaayo ang dautan sa mga tawo nga nagtuo na sila nga walay Dios; nagsugod sila sa pagsimba sa walay kinabuhi nga mga bato ug hingpit nga dili na nila makaya bisan ang paghunahuna sa Dios sa ilang huna-huna. Hangtud niini kaayo ang pagpanaw sa dautang mga pagbati sa kaliwatan ni daang Adan (24:2).

12. Pagkahuman nga ang tawo milapas sa sugo ug nasilotan sa paghukom sa kasuko, gidumala siya sa sala ug, sama sa usa ka kalawoman sa kapait—nga pino ug lawom—misulod kini sa sulod, ug gikuptan ang mga pastulan sa kalag hangtod sa labing lawom nga bahin niini. Busa, ang kalag ug ang sala nga misagol niini mahimong itandi sa usa ka dakong kahoy, nga daghan og mga sanga ug gamot sa kalawoman sa yuta. Ingon usab, ang sala nga misulod sa kalag mibutang sa kinahiladkan niini, nahimong batasan ug pagpihig; sukad pagkabata kini motubo sa sulod sa matag tawo, nagpadako kanila ug nagtudlo kanila sa dautan (41:1).

13. Si Lazaro, nga gibanhaw sa Ginoo gikan sa mga patay—kini nga Lazaro, nga napuno sa baho nga walay bisan kinsa ang makaduol sa iyang kabaong—usa ka hulagway ni Adan, nga misulod sa iyang kalag ang dakong baho ug napuno sa kangitngit ug kadulom. Apan sa diha nga makadungog ka bahin kang Adan, bahin kaniya nga gisamdan sa mga tulisan, ug bahin kang Lazaro, ayaw tugoti nga malibog ang imong hunahuna, ingon ba, sa pagtabok sa mga bukid, kondili musulod ka sa kalawom sa imong kalag, kay ikaw usab nagbitbit sa parehas nga mga samad, parehas nga baho, parehas nga kangitngit. Kita tanan nga anak niining hugaw nga kaliwatan; kita tanan nag-ambit sa maong baho. Bisang unsang kakulian nga miigo kang Adan miigo usab kanato tanan nga mga kaliwat ni Adan. Kay, ingon sa giingon ni Isaias, ang samang kaluyahon miabut kanato: *'Walay tigang, walay samad, walay gisunog nga pilas; walay panalipong nga ipahid, walay lana, walay panakot nga buhaton'* (Isa. 1:6). Gidaugdaug kita sa ingon nga dili na matambal nga samad (30:8).

14. Sama sa nahitabo sa Ehipto, atol sa tulo ka adlaw sa kangitngit, ang usa ka anak dili makakita sa iyang amahan, ang igsoon sa iyang igsoon, ni ang amigo sa iyang tinuod nga amigo, tungod kay natabonan sila sa kangitngit, ingon usab, pagkahuman nakasala si Adan sa sugo, nahulog siya gikan sa iyang kanhing himaya ug misugot sa espiritu sa kalibutan, ug ang tabon sa kangitngit mibabà sa iyang kalag, gikan kaniya hangtod sa katapusang Adan, ang Ginoo, ang tawo wala makakita sa tinuod nga Langitnong Amahan, sa maloloy-on ug buotan nga Inahan—ang grasya sa Espiritu, sa pinakamahigugmaon ug gipangandoy nga Igsoon—ang Ginoo, ni sa iyang mga higala ug sa iyang matitud-anon nga balaan nga mga Anghel, nga kaniadto iyang gikalipay ug gisaulog. Ug dili lamang hangtod sa katapusang Adan, kondili bisan karon, alang sa mga wala pa masidlak sa adlaw sa pagkamatarong—si Kristo—ug wala pa ablihan sa tinuod nga kahayag ang ilang espirituhanong mga mata, – ang tanan niini natabonan sa parehas nga kangitngit sa sala, nasakop sa

parehas nga impluwensya sa senswalidad, mapasakaan sa parehas nga silot, ug walay mga mata nga makakita sa Amahan (28, 4).

d) Ang labing klaro nga sangputanan sa Pagkahulog mao ang kalibog nga naghari sa tibuok kalibutan.

15. Ang mga anak niining panahona gipahisama sa trigo nga gibubo sa salaan niining yuta, ug gisala taliwala sa mausab-usab nga hunahuna niining kalibutan, taliwala sa walay hunong nga kagubot sa mga butang sa kalibutan, mga tinguha ug sa komplikado nga sapot sa materyal nga mga konsepto. Gihuyop ni Satanas ang mga kalag, ug gamit ang salaan—mao ang mga butang sa kalibutan—gisala niya ang tibuok makasasala nga kaliwatan sa tawo. Sukad pa sa Pagkahulog, sa dihang gilapas ni Adan ang sugo ug misugot sa malimbungong prinsipeng nag-angkon sa gahum ibabaw kaniya, gisala niya ang tanang mga anak sa niining panahona pinaagi sa walay hunong, makadani, ug magubot nga mga hunahuna, nga nagdala kanila sa panagbangi sulod sa salaan sa yuta (5:1).

16. Sama sa trigo sa salaan nga gisala sa magsal-ot ug, tungod kay kanunay kini itas-tas, gibira-bira sa sulod niini, ingon man ang prinsipeng nagpuno sa tanang tawo sa mga butang sa kalibutan, nagpaguol kanila, naglubong kanila sa kalibog ug kabalaka, ug nagpugos kanila sa pag-apil sa walay pulos nga mga hunahuna, daotan nga mga tinguha, ug mga bugkos sa kalibutan, nga walay hunong sa pagdakop, paglibog, ug pagdakop sa tibuok makasasala nga kaliwatan ni Adan. Ug gipahibalo sa Ginoo sa mga Apostoles ang umaabot nga pagsupak sa daotan batok kanila: *'Gipangayo ni Satanas nga isala kamo sama sa trigo; apan nag-ampo ako sa akong Amahan nga dili mapukan ang inyong pagtuo'* (Lucas 22:31–32). Tungod niining pulong ug pahayag, nga gisulti sa Manlalang kang Cain sa hayag nga paagi: *'Ikaw mahimong walay kapahulayan ug usa ka takas'* sa yuta (Genesis 4:12), nag-alagad nga tinago isip usa ka modelo ug kapariho para sa tanang makasasala, tungod kay ang kaliwatan ni Adan, pagkahuman nakalapas sa sugo ug nahimong makasasala, tinago nga gidawat kining kapariho. Ang mga tawo nahulog sa kalibog tungod sa pabagu-bagong hunahuna sa kahadlok, kahadlok, tanang matang sa kaguol, mga tinguha, ug kadaghang kalipay sa tanang klase. Ang prinsipeng niining kalibutan nagpukaw sa matag kalag nga wala matawo sa Dios ug, sama sa trigo nga kanunay naglibot-libot sa basket sa pag-ayag, nagpukaw sa hunahuna sa tawo sa nagkalain-laing paagi, hinungdan nga ang tanan malibog ug madani sa mga limbong sa kalibutan, mga kalibog sa unod, kahadlok ug kalibog (5:2).

17. Ug ang Ginoo, sa pagpakita nga kadtong mosunod sa mga limbong ug tinguha sa daotan nagdala sa dagway sa pagkadautan ni Cain, ug sa pagpadayag kanila, miingon: *'Gusto ninyo nga buhaton ang tinguha sa inyong amahan; siya usa ka mamamatay-tao sukad pa sa sinugdan, ug wala magbarug sa kamatuoran'* (Juan 8:44). Busa, ang tibuok makasasala nga kaliwatan ni Adan tinago nga nag-aagwanta niini nga silot: nagahilak ug nagakurog, kamo pagahapsayon sa salaan sa yuta ni Satanas, nga mao ang nagtanum kaninyo. Sama sa tibuok katawhan nga mikaylap sa yuta gikan sa usa ka Adan, ingon usab usa ka bug-os nga mapaso nga pagkadautan ang misulod sa tibuok makasasala nga kaliwatan, ug ang prinsipeng sa kadautan ra ang makahimo sa pagtanum sa tanan kanila og mga hunahuna nga pabagu-bag-o, materyalistiko, walay pulos ug mapanghimagsik. Ug sama sa usa ka hangin nga makapahuyop ug makalihok sa tanang tanom ug binhi, ug sama sa kangitngit sa gabii nga misabwag sa tibuok uniberso, ingon usab ang prinsipeng sa limbong—nga usa ka matang sa mental nga kangitngit sa sala ug kamatayon—pinaagi sa usa ka tinago ug malupit nga hangin nagpukaw ug naglibotlibot sa tibuok katawhan dinhi sa yuta, nga nagdakop sa kasingkasing sa tawo pinaagi sa mga pabagu-bagong hunahuna ug mga tinguha sa kalibutan, ug nagpunô sa matag kalag—nga wala pa matawo gikan sa ibabaw ug nga ang hunahuna ug panghuna-huna wala pa madala ngadto sa lain nga kapanahonan—sa kangitngit sa kawalay-hibalo, pagkabuta ug kalimot, ingon sa giingon: *'ang atong pagkamamamayan naa sa langit'* (Fil. 3:20). (5:3).

e) Nakasinati niini ang tanan, apan walay nakahibalo unsa kini nga dautan o asa kini gikan, kay giisip nila nga natural ang maong kahimtang.

18. Ang makita nga kalibutan, gikan sa mga hari hangtod sa mga pulubi, hingpit nga nagkaguliyang, nagkagubot, ug nagkasumpaki, ug wala'y bisan kinsa kanila nga nakahibalo sa hinungdan niini—mao kini ang hayag nga daotan nga mitumaw ingon nga sangputanan sa paglapas ni Adan, kini nga turok sa kamatayon—tungod kay ang sala, nga miabut ingon usa ka makatarunganong gahum ug mao gayud ang kinauyokan ni Satanas, nagtanom sa tanang matang sa daotan: naglihok kini sa tinago sa sulod nga tawo ug sa hunahuna, ug nakig-away batok kaniya pinaagi sa mga hunahuna; apan ang mga tawo wala magmatngon nga ginadala sila sa usa ka langyaw nga pwersa; sa kasukwahi, nagtuo sila nga natural kini ug naglihok sila sumala sa ilang

kaugalingong rason. Apan kadtong adunay kalinaw ni Cristo ug kahayag ni Cristo sa ilang hunahuna nasayud diin kini nagagikan (15:47).

19. Pila kaha ka mga hari sa kaliwatan ni Adan ang nagdumala sa tibuok kalibutan ug naghunahuna pag-ayo sa ilang gingharian! Ug wala'y bisan usa kanila, sa taliwala sa ingon nga kadato, nga nakaila sa kadaut nga gidala sa paglapas sa unang tawo sa kalag ug nagpahimutang og landong niini; mao nga ang kalag dili makaila sa kausaban nga nahitabo sa sulod niini—nga mao, nga ang hunahuna karon nabalotan sa kaulaw tungod sa pagkahulog niini, ug, tungod sa pagkabuta sa mga mata sa kasingkasing, dili makita ang himaya nga nakita sa atong amahan nga si Adan sa wala pa ang paglapas (45, 1).

20. Aduna usab sa kalibutan mga tawo nga maalamon apan dili mapuslanon: ang uban nagpaila sa ilang pagka labaw sa pilosopiya, ang uban nakapahingangha sa ilang kahanas sa sofistika, ang uban nagpakita sa ilang abilidad sa retorika, samtang ang uban mga gramatiko ug mga makata ug nagsulat og mga kasaysayan subay sa naestablisar nga mga lagda. Aduna usab lain-laing mga artista nga nagpraktis sa sekular nga arte... Ug kining tanan, nga gipanag-iya sa bitin nga nagpuyo sulod kanila ug wala makahibalo sa sala nga nagpuyo usab kanila, nahimong mga bihag ug ulipon sa limbongong gahum ug wala gyud makapahimulos bisan gamay sa ilang kahibalo ug arte (45:2).

(g) Bisan unsa pa kadako sa dautan nga resulta sa Pagkahulog, wala kini hingpit nga naglaglag sa tawo. Nagpabilin ang mga pagpadayag sa espirituhanong kinabuhi sa sulod niya.

21. Dili nato isulti nga ang tawo hingpit nga nawala, nabungkag, o patay na: patay siya sa Dios, apan buhi siya sumala sa iyang kaugalingong kinaiyahan (12:2).

22. Ang tawo nangalaglag tungod sa iyang paglapas; siya nahimong dautan; gitabonan ni Satanas ang iyang hunahuna. Ug sa usa ka bahin ang tawo patay gayud, samtang sa lain siya buhi, naghunahuna, ug adunay kabubut-on (26.1).

23. Ug human sa paglapas, nagpabilin ang kahibalo. (Kini klaro kaayo nga makita sa paglihok sa konsensya.) Kung ang usa ka tulisan dad-on sa atubangan sa korte ug magsugod na ang paglitis, mangutana ang prinsipie kaniya: 'Sa dihang nagbuhat ka og dautan, wala ba ka kahibalo nga madakpan ka ug patyon?' Ug ang tulisan dili man gani mangahas sa pagsulti nga wala siya kahibalo, kay nasayud kaayo siya niini. Wala ba kahibalo ang mananapaw nga sayop ang iyang gibuhat? Wala ba kahibalo ang kawatan nga nagasala siya? – Busa, dili ba masayud ang mga tawo, bisan wala pa'y Kasulatan, pinaagi sa ilang natural nga pagsabot, nga adunay Diyos? Niadtong adlaw, dili na nila masulti nga, 'Wala kami kahibalo nga adunay Diyos.' Kay sa dalugdog ug kilat gikan sa langit gipahibalo kanila: 'Wala ba kamo kahibalo nga adunay Diyos nga nagdumala sa binuhat?' (12:8–9).

24. Dili matarong nga ang uban, nga nalimbong sa bakak nga pagtulon-an, mopanghimatuud nga ang tawo patay na gayud ug dili na makahimo og bisan unsang maayo (46:3).

25. Ang tawo nagpabilin nga adunay kagawasan nga gihatag kaniya sa Dios sukad pa sa sinugdan. Sama sa pagka dili napugos sa pagbuhat sa maayo sa mga hingpit, ingon usab, ang mga nalunod sa sala ug naghimo sa ilang kaugalingon nga sudlanan sa yawa dili usab napugos sa pagbuhat sa dautan (15:38).

26. Gawasnon ka, ug kung gusto ka malaglag, dali ra mausab ang imong kinaiyahan. Ang bisan kinsa nga gustong buhaton kini mahimong mosumite sa Dios ug maglakaw sa dalan sa pagkamatarong, ug makadumala sa ilang mga tinguha, kay ang hunahuna usa ka kaaway ug, uban sa lig-on nga determinasyon, makadaog batok sa dautang hilig ug malaut nga mga tinguha (15,21).

27. Apan walay pulos ang ilang paghunahuna nga pinaagi sa ilang kaugalingong kagawasan, matangtang nila sa ilang kaugalingon ang mga hinungdan sa sala. Ang kagawasan nga anaa sa tawo moabot hangtod sa pagsukol sa tukso, apan dili kini nagpasabot nga adunay gahum sa pagdominar sa mga pagbati bisan pa sa pagbaton niini nga abilidad. Kay giingon: '*Kon dili pagtukod sa Ginoo ang balay, ug dili pagbantay sa Ginoo sa siyudad, magpabilin nga walay pulos ang magbabantay*' ug ang magtutukod magpaningkamot nga walay pulos (Salmo 126:1). (25:1).

28. Ang dautan naglihok sa sulod nato uban sa tibuok kusog ug intesidad niini, nagpanimplar sa tanang matang sa hugaw nga mga tinguha; apan kini dili managsala sa atong sulod sama sa pag-ingon sa uban nga ang bino gisagol sa tubig, kondili sama sa trigo ug sagbot nga nagtubo sa kilid sa kilid sa samang uma, o sama sa tulisan ug sa agalon sa balay nga nagpuyo sa samang panimalay (16:1).

29. Kung mosidlak ang adlaw ug muhuyop ang hangin, ang adlaw adunay kaugalingong lawas ug kaugalingong kinaiyahan, ug ang hangin adunay kaugalingong kinaiyahan ug kaugalingong lawas. Ingon usab,

ang sala misagol sa kalag, apan ang sala ug ang kalag pareho nga adunay tagsa-tagsa ka lain nga kinaiyahan (2:2).

30. Ang usa ka bukal nagbubo og limpyo nga tubig, apan sa ilawom niini nagbarug ang lapok. Kung adunay mosagol sa lapok, ang tibuok bukal mahimong malabo. Ingon usab, kung ang kalag masamok, kini mosagol sa dautang pamatasan. Ug si Satanas mahimong usa ka buhing kalag; sa panahon sa pakighilawas o pagpatay, ang duha ka espiritu naghimo og usa ka binuhat. Maong *giingon*, '*Ayaw kamo pakig-usa sa dautan, kay ang dautan usa ka lawas uban sa mananapaw*' (1 Cor. 6:16). Apan sa ubang panahon, ang independyenteng kalag molihok sa kaugalingon niini ug maghinulsol sa mga binuhatan niini, maghilak, mag-ampo ug maghinumdom sa Dios. Ug kon ang kalag kanunay nga nalubong sa dautan, giunsa man kini pagbuhat? Kay si Satanas, nga mapintas ang kasingkasing, dili gayud gusto nga ang mga tawo maghinulsol (16:2).

3. Ang Ginoo, ang Arkitekto sa Kaluwasan

a) Ang Ginoo mao ra ang kaluwasan alang sa mga nahulog. Ang Ginoo mipakita og kaluoy ug miabot sa unod alang sa atong kaluwasan. Pinaagi sa Iyang dugo gihugas Niya ang atong mga sala; pinaagi sa grasya sa Espiritu Santo gipabag-o Niya ang atong nadaut nga kinaiyahan ug busa gihimo kita nga angay alang sa Iyang langitnong gingharian.

1. Ang kalibutan gipahisama sa usa ka adunahan nga tawo nga tag-iya sa mga maanindot ug dagkong mga balay, daghan og pilak ug bulawan, lain-laing mga kabtangan ug tanang matang sa mga sulugoon, apan kalit siyang gikupot sa sakit ug kaluya; ang tanan niyang paryente nagtindog sa iyang atubangan ug, bisan pa sa tanan niyang bahandi, dili siya maluwas gikan sa iyang sakit. Busa walay kalibutanong kaalam, o bahandi, o bisan unsa pa ang makaluwas sa kalag nga nalumos sa sala gikan sa sala; ug ang pag-abot lang ni Cristo ang makapahimol sa kalag ug sa lawas (45, 3).

2. Tungod kay ang katawhan, nga nabuhat sa pagka-walay-balaod ug natawo sa sala, napahilayo gikan sa sabakan sa inahan ug nagpabilin sa sayop sukad pa sa sabakan sa inahan, sukad nga ang sala naghari pinaagi kang Adan, ang Karnero sa Dios miabot sa Iyang kalooy aron kuhaon ang mga sala sa kalibutan pinaagi sa Iyang kaugalingong gahum, una niyang gipanghigot ang gamhanan ug unya gipanguha ang mga sudlanan nga iyang natigom ingon nga inihaw, ingon sa *giingon*: '*Imong gipangdakop ang mga bihag*' (Salmo 67:19). (Epistola, p. 433).

3. Sukad sa paglapas sa sugo, si Satanas ug ang mga prinsipe sa kangitngit nagpuyo sa kasingkasing, hunahuna, ug lawas ni Adan, sama sa ilang kaugalingong trono. Ngano man, busa, nga sa katapusan miabot ang Ginoo ug nag-angkon sa usa ka lawas gikan sa Birhen? Kay, kon Iyang gipili nga moanhi isip dili-ginalang Pagkadiyosnon, kinsa kaha ang makasukol niini? Sa kasukwahi, pinaagi niining instrumento—ang lawas—Gisultihan Niya ang katawhan. Ug sa katapusan, gipahawa sa Ginoo ang mga dautang espiritu nga nagpuyo sa lawas gikan sa ilang mga trono—mao kana, gikan sa mga konsepto ug hunahuna nga ilang gigamit sa pagdumala—ug gipahapsay ang konsensya, hinungdan nga ang hunahuna, ang mga paghunahuna ug ang lawas nahimong trono para Niya (6:5).

4. Gisugo sa Dios si Moises nga maghimo og bronse nga bitin, ipataas kini ug ipakanaog sa tumoy sa usa ka haligi, ug ang tanan nga gikagat sa mga bitin nangaayo sa pagtan-aw sa bronse nga bitin. Ang patay nga bitin nakadaog sa mga buhing bitin, kay kini usa ka hulagway sa lawas sa Ginoo. Kay gidala sa Ginoo ang Iyang lawas, nga Iyang nadawat gikan kang Maria, ug gibangon kini sa krus, gipahiluna kini sa kahoy ug gipako didto; ug ang patay nga lawas nakadaog ug gipatay ang bitin nga buhi ug nagagagah sa sulod sa kasingkasing. Dinhi makita ang usa ka dakong milagro (11:8–9).

5. Ang kalag, nga sa sinugdan gilapyan sa dili na matambalan nga samad sa makadaot nga mga pagbati, wala'y bisan kinsa nga makahimo sa pagtambal niini—bisan sa mga matarong, sa mga amahan, sa mga propeta, o sa mga patriyarka. Miabot si Moises, apan wala niya makab-ot ang hingpit nga pag-ayo. Aduna'y mga pari, mga halad, ikapulo, pag-obserba sa Sabado, mga pista sa bag-ong bulan, paghugas, mga halad-sunog, ug ang tanang uban pang buhat sa pagkamatarong nga gihimo subay sa Balaod; apan ang kalag dili gihapon mapag-ayo o malimpyo gikan sa hugaw nga dagan sa dautang hunahuna, ug ang tanan nilang pagkamatarong walay gahum sa pag-ayo sa tawo hangtod miabot ang Manluluwas, ang tinuod nga Mananambal, nga nag-ayo dayon ug naghatag sa Iyang kaugalingon ingon nga hulagway alang sa katawhan. Siya ra ang nakahimo sa dakong makaluwas nga pag-agaw ug pag-ayo sa kalag; gipagawas Niya kini gikan sa pagkaulipon ug gidala gikan sa kangitngit (20:5–6).

6. Ang kaugalingong tambal, nga gikan sa yuta—mao ang, ang kaugalingong mga buhat sa pagkamatarung lamang—dili makahimo sa pagtambal sa kalag gikan sa ingon nga dili makita nga kasakit; pinaagi lamang sa gahum sa langitnong ug balaan nga kinaiyahan, pinaagi sa gasa sa Espiritu Santo—pinaagi niining usa ka tambal lamang makatambal ang usa ka tawo ug makab-ot ang kinabuhi pinaagi sa paghinlo sa kasingkasing sa Espiritu Santo (20:7).

7. Sama sa mag-uuma, kon siya mogawas aron mag-araro sa yuta, kinahanglan niya dad-on ang mga galamiton ug sinina nga angay sa pag-uma, ingon usab si Cristo, ang Langitnong Hari ug tinuod nga Maghuhimo, sa dihang Miabot Siya sa katawhan, nga gipanglaglag sa mga bisyo, nagsul-ob Siya og lawas ug, nagbitbit sa krus imbis nga himan, gipang-uma ang walay sulod nga kalag, gikuha ang mga tinik ug mga maldito nga tanom niini, gipang-uga ang mga sagbot sa sala, ug gisunog ang tanang payag sa mga sala niini sa kalayo. Ug busa, pagkahuman Niya kini gipang-uma gamit ang kahoy sa krus, Iyang gitamnan sa sulod niini ang labing matahum nga espirituhanong tanaman, nga nagbunga sa tanang matang sa tam-is ug gustong mga bunga alang sa Dios, ang Ginoo (28, 3).

8. Si Kristo nga Ginoo nagbag-o sa Bag-ong Tugon, gipikas ang mga ganghaan sa impierno ug sala pinaagi sa Iyang krus ug kamatayon, gipagawas ang matitud-anong mga kalag, gihatagan sila sa Mananambag sa sulod, ug gidala sila sa Iyang gingharian (38, 3).

9. Ang Balaod nagmando nga ang usa ka pari magkuha og duha ka salampati: usa ka ihaw, ug ang buhi ihaplasan sa dugo sa gihaw-an ug buhian aron molupad. Kini nga buhat usa ka tipo ug pahibalo sa kamatuoran. Kay si Kristo gipatay, ug ang Iyang dugo, nga gisabwag kanato, nagpalaya kanato, kay gihatagan kita niini og pako sa Espiritu Santo aron molupad nga walay babag sa hangin sa pagka-Diosnon (47:2).

10. Ang atong Ginoong Jesu-Cristo miabot gayud aron usbon, bag-ohon ug ibalik ang atong kinaiyahan, ug aron buhaton pag-usab kining kalag—nga tungod sa sala napakunhod sa mga kahuyang—pinaagi sa pagbag-o niini pag-usab pinaagi sa Espiritu sa Dios. Miabot Siya aron himuon nga bag-o ang hunahuna, ang kalag, ang mga mata, ang mga dalunggan, ang espirituhanong dila sa mga nagtuo Niya; sa usa ka pulong, bag-ong mga tawo (44, 1).

11. Sama sa pagbuhat sa kaaway, pagkahuman niyang makuha ang tawo nga misumite kaniya, gihimo niya kini nga bag-o alang kaniya pinaagi sa pag-abut kaniya sa makadaot nga mga pagbati, pag-uyog kaniya sa espiritu sa sala, ug pag-ibot sa sulod kaniya sa bino sa tanang kalapasan; ingon usab, ang Ginoo, pagkahuman niyang luwason ang tawo gikan sa sala, gihimo niya siyang bag-o pinaagi sa pag-uyog kaniya sa Espiritu Santo (44, 2).

12. Sama sa makita sa kalibutan, walay bisan kinsa ang makabiyahe o makatabok sa dagat sa iyang kaugalingong kusog gawas kon adunay siya'y gaan ug dali mapadagan nga sakayan, nga hinimo sa kahoy, nga makalutaw sa ibabaw sa tubig—kay bisan kinsa ang mosulay sa pagtabok sa dagat malubong ug mapukan—ingon usab, imposible alang sa kalag, sa iyang kaugalingong kusog, nga makatabok, makadaog, ug makabiyahe sa mapait nga dagat sa sala, ang dili malabang nga kalawoman sa dautang mga pwersa ug ngitngit nga mga pagbati, gawas kon madawat niini sa sulod ang maliksi, langitnon, gaan-pakpak nga Espiritu Santo, nga nagatamay ug nagadaug sa tanang pagkadautan (44, 6).

b) Sa paghatag sa kaluwasan, ang Ginoo naghandum nga ang mga gustong maluwas maluwas, apan wala Siya magpugos sa bisan kinsa.

13. Ang atong Ginoong Jesu-Kristo, nga nagpasan sa Iyang kaugalingon sa pag-atiman sa kaluwasan sa tawo, natuman ang tibuok buhat sa kaluwasan ug, sukad pa sa sinugdanan, giatiman kini pinaagi sa mga Amahan, mga Patriyarka, ang Balaod ug ang mga Propeta; ug sa katapusan, sa Iyang pag-abot mismo ug sa pagbalewala sa kaulaw sa krus, mitugot Siya sa kamatayon. Ug ang tanan Niya nga paningkamot, ang tanan Niya nga pag-atiman, mao aron gikan sa Iya mismo, gikan sa Iyang kaugalingong kinaiyahan, makapamugos Siya og mga anak pinaagi sa Espiritu, nga nagtugot nga sila matawo gikan sa taas pinaagi sa Iyang Pagkadiyosnon. Ug sama sa mga amahan dinhi sa yuta nga masubo kon dili sila makabaton og anak, ingon usab ang Ginoo, nga nahigugma sa katawhan ingon sa Iyang kaugalingong hulagway, nangandoy nga ipanganak sila gikan sa Iyang balaan nga binhi. Ug kon ang uban dili mosugot nga dawaton kini nga pagkahimugso ug nga matawo gikan sa sabakan sa Espiritu sa Dios, nan kini usa ka dakong kasubo alang kang Cristo, nga nag-antos ug nag-agwanta alang kanila aron maluwas sila (30:2).

14. Gusto sa Ginoo nga ang tanan nga mga tawo mahimong takus niining pagkahimugso, kay Siya namatay alang sa tanan ug nagtawag sa tanan ngadto sa kinabuhi. Ug ang kinabuhi mao ang pagkahimugso gikan sa Dios gikan sa ibabaw. Kay kung walay niini nga pagkahimugso, imposible nga mabuhi ang kalag,

ingon sa giingon sa Ginoo: *'Kung dili siya matawo pag-usab, dili niya makita ang gingharian sa Dios'* (Juan 3:3). Busa, ang tanan nga nagtuo sa Ginoo ug, sa pagduol, gihatagan niini nga pagkahimugso, nagdala og kalipay ug dakong pagdayeg sa langit sa mga ginikanan nga nagpanganak kanila, ug ang tanan nga anghel ug balaan nga gahum nagalipay sa kalag nga natawo gikan sa Espiritu ug nahimong espiritu (30:3).

15. Ang mag-uuma magtanum og liso bisan asa ug naglaum nga kini tanan mamunga; apan unya moabot siya uban sa iyang ikog ug masubo kon makit-an niyang walay bunga. Ingon usab, gusto sa Ginoo nga itanom ang Iyang pulong sa kasingkasing sa tawo. Apan sama sa pagkasubo sa mag-uuma tungod sa walay bunga nga uma, mao usab ang pagkasubo sa Ginoo tungod sa kasingkasing nga walay bunga (32:11).

16. Sama sa usa ka hari nga nakakaplag og usa ka tawo nga pobre ug masakiton, nga wala maila-ila sa iyaha, kondili gisugdan ang pagtambal sa iyang mga samad sa tambal nga pahid ug gidala siya sa iyang mga palasyo, ug gisul-oban siya og purpura ug diadema, ug gihimong kauban sa iyang lamisa, ingon usab ang langitnong Hari, si Cristo, nga miadto sa masakiton nga tawo, gipag-ayo siya ug gidawat sa Iyang maharlikang lamisa; labaw pa, nga wala pugson ang iyang kabubut-on, kondili pinaagi sa pagdasig, gipataas Siya kaniya ngadto sa ingon nga dungog (15, 28).

17. Nasulat sa Ebanghelyo nga ang Ginoo nagpadala og mga sulugoon aron tawgon ang mga andam ug ipahibalo kanila: *'Andam na ang akong panihapon'* (Mat. 22:4), apan ang mga gitawag mitanggi ug miingon: ang usa – *'Nakapalit ko og pares nga baka'*, ang lain – *'Nakigminyo ko'* (Lucas 14: 19–20). Makita nimo – ang nagdapit andam na, apan ang giimbitar misalikway kaniya ug, siyempre, sila mismo ang masala. Makita nimo, ang Ginoo nag-andam ug gingharian para kanila, nagtawag kanila sa pagsulod, apan dili sila gustong mosulod (15:29).

18. Ang Ginoo walay hunong sa pagtuktok sa pultahan sa atong mga kasingkasing, aron ablihan nato Siya, ug makasulod Siya ug makapahulay sa atong mga kalag, ug magpuyo Siya sa sulod nato. Kay Siya miingon: *'Tan-awa, nagatindog ako sa pultahan ug nagatuktok: kon ang bisan kinsa makadungog sa akong tingog ug moabli sa pultahan, mosulod ako kaniya'* (Pahayag 3:20). Busa, Nalingaw Siya sa pag-antos og dako, gihatag Niya ang Iyang lawas ngadto sa kamatayon ug gipalit kita gikan sa pagkaulipon, aron, sa diha nga moabot Siya sa atong kalag, magpuyo Siya didto. Kay ang Iyang pagkaon, ilimnon, sinina, puloy-anan ug pahulay makita tanan sa atong kalag. Busa, Siya walay hunong sa pagtuktok sa pultahan, nga naghandum sa pagsulod kanato. Busa, dawata nato Siya ug dalha Siya sa kinahiladman sa atong pagkatawo, kay kanato usab, Siya mao ang atong pagkaon, atong ilimnon, ug ang kinabuhi nga walay katapusan. Ug ang matag kalag nga wala Niya madawat sa iyang kaugalingon ug wala maghatag kaniya og pahulay sa sulod niya karon—o mas tukma pa, wala makakaplag og pahulay kaniya—wala'y panulondon uban sa mga Balaan sa gingharian sa langit ug dili makasulod sa langitnong siyudad. Ikaw mismo, Ginoong Jesu-Kristo, panguloa kami ngadto niini! (30:9).

4. Paghimo og lig-on nga determinasyon nga maluwas sa Ginoo

Ang pagpanaw sa kalag padulong sa kaluwasan magsugod sa paghimo og tinguha alang sa kaluwasan ug lig-on nga determinasyon nga makab-ot kini sa Ginoo. Ang Ginoo nakahuman sa atong kaluwasan, nag-andam sa tanan alang niini, ug nagtinguha nga ang tanan maluwas. Ang gikinahanglan lang mao nga ang usa ka tawo mohimo sa unang lakang ug sugdan ang proseso sa kaluwasan.

a) Ang atong tinguha gikinahanglan isip usa ka gikinahanglan nga kondisyon.

1. Ang tawo sa kinaiyahan gihatagan og katuyoan, ug kini ang gipangita sa Dios. Busa, gisugo Niya nga una'ng masabtan sa tawo kini, ug pagkahuman masabtan, higugmaon kini ug ipahimutang ang iyang kabubut-on niini. Apan ang pagbuhat sa hunahuna, o ang pag-asikaso sa paningkamot, o ang pagtuman sa buhat—mao kini ang grasya sa Ginoo, nga Iyang gihatag sa mga nagahandom niini ug nagtuo. Busa, ang kabubut-on sa tawo, ingon ba, usa ka hinungdanon nga kondisyon. Kung walay kabubut-on, ang Dios mismo wala'y buhata, bisan pa nga kaya Niya kini buhaton pinaagi sa Iyang kaugalingong kagawasan. Busa, ang pagtuman sa usa ka buhat pinaagi sa Espiritu nagdepende sa kabubut-on sa tawo. Usab, kung isumite nato ang atong kabubut-on hingpit, nan ang Dios nga katingalahan sa tanang butang ug hingpit nga dili masukod, gihatag Niya ang tibuok buhat kanato (37, 10).

2. Sama sa babaye nga nag-antos sa pagdugo, bisan pa nga dili siya naayo ug nagpabilin nga nag-antos, aduna siya'y mga tiil aron moadto sa Ginoo ug, pag-abot niya, makadawat og pag-ayo; ingon usab ang bulag nga tawo, bisan pa nga dili siya makaduol sa Ginoo tungod kay dili siya makakita, nagpadala gihapon siya og usa ka pagtuaw nga milabaw pa sa kadali sa mga sugo: *'Anak ni David, kalooy-i ako'* (Marcos 10:47) – ug sa

ingon niini, sa dihang mituo siya, nadawat niya ang pag-ayo sa dihang miadto ang Ginoo kaniya ug gihatagan siya og panan-aw; ingon usab ang kalag, bisan pa man kini nabuthan sa mga samad sa makauwaw nga mga pagka-ugalingon, bisan pa man kini nabuta sa kangitngit sa sala, bisan pa niana adunay tinguha nga mosinggit kang Jesus ug motawag Kaniya, aron Siya moanhi ug mohatag sa kalag og walay katapusang kaluwasan (20:7).

3. Sama sa kana nga bulag nga lalaki, kon wala siya misinggit, ug kana nga babaye nga nagdugo, kon wala siya miadto sa Ginoo, dili untang naayo, ingon usab, kon kinsa ang dili moduol sa Ginoo sa iyang kaugalingong kagustuhan ug sa tibuok niyang kasingkasing, ug dili maghangyo Kaniya uban sa kasiguruhan sa pagtuo, dili siya makadawat og pag-ayo. Kay ngano man nga sila giayo dayon, samtang kita wala pa giayo sa atong mga tinago nga pagka-adik? Tungod sa atong kawalay pagtuo, tungod sa atong pagduha-duha, tungod kay wala nato Siya gihigugma sa tibuok natong kasingkasing ug wala kita motuo kaniya sa tinuoray, wala pa nato nadawat ang espirituhanong pag-ayo ug kaluwasan. Busa, magtuo kita Niya ug tinuod nga moduol kaniya, aron sa dili madugay siya maghatag sa tinuod nga pag-ayo sa sulod nato. Kay nagsaad siya nga ihatag *ang 'Espiritu Santo sa mga nangayo kaniya'* (Lucas 11:13), sa pag-abli sa pultahan alang sa mga nagatuktok niini, ug sa pagpangita kaniya sa mga nangita kaniya (Mateo 7:7). Ug *'ang nagasaad'* dili usa ka bakakon (Tito 1:2). (20, 8, cf. 45, 2).

4. Bisan pa nga ang usa ka bata walay gahum sa pagbuhat og bisan unsa o dili makalakaw sa iyang kaugalingon paingon sa iyang inahan, naningkamot gihapon kini sa pagpangita sa iyang inahan, kini molihok, mosinggit ug maghilak. Ug ang inahan maluoy kaniya; malipay siya nga ang bata naningkamot sa pagpangita kaniya ug naghilak. Ug tungod kay dili makaduol ang bata kaniya, ang inahan mismo, nga napuno sa gugma alang sa bata human sa taas nga pagpangita, miduol niini ug, uban sa dakong pagkamabuotan, gikuha kini, gihapuhap ug gipakaon. Ingon usab ana ang ginabuhay sa mapinanggaon nga Dios sa kalag nga moanha ug mangita Kaniya. Apan, gipalihok pa gayud sa Iyang kaugalingong gugma ug sa Iyang kaugalingong pagkamaayo, Iya gayud nga gipadool ang makatarunganong kalag ug, sumala sa mga pulong sa Apostol, nahimong *'usa ka espiritu'* uban niini (1 Cor. 6:17). (46, 3).

5. Ang Ginoo maloloy-on ug mapailubon, nagpaabot sa atong pagbag-o; ug kon makasala kita, iyang gipailubon kini sa paglaum sa atong paghinulsol; ug kon matumba kita, dili Siya mahiya sa pagdawat kanato pag-usab, ingon sa giingon sa Propeta: *'Dili ba ang mahulog mobangon pag-usab? O ang moliko dili ba mobalik?'* (Jer. 8:4). Sa diha nga makabawi kita sa atong paghuna-huna ug makab-ot ang himsog nga pangisip, magbalik kita kaniya dayon ug sa husto nga paagi aron mangayo sa Iyang tabang; ug andam Siya nga magluwas kanato, kay nagpaabut Siya sa mainitong paningkamot sa atong kabubut-on paingon kaniya, kutob sa atong makaya, usa ka kabubut-on nga maayo pinaagi sa atong gawasnong pagpili sa pagtuo ug kadasig; ug Siya mismo ang naghatag sa tanang kalamboan sa sulod nato. Ngano man, busa, nga pagkahawa nato sa tanang dautang hunahuna, katamaran ug pagkapalpak, dili man nato paningkamotan nga mahimong maisugon ug andam nga mosunod sa Iyang mga bakas, ug dili nato kini ipalugway adlaw-adlaw, nga madani sa dautan, kay wala kita kahibalo kanus-a moabot ang atong pagbulag niining lawasa (4:17).

b) Giunsa paghulma sa tinguha.

aa) Pagmata gikan sa Dios. Ang Ginoo nagtudlo sa kalag sa dili makita; usahay ginadala Niya ang pagbag-o pinaagi sa mga kasakit, usahay pinaagi sa Iyang direkta nga paglihok, sama sa Apostol Pablo; apan ang unibersal nga magbalita sa pagbag-o mao ang Pulong sa Dios.

6. (Usa ka tawo nga anaa sa kahimtang sa sala) Gusto sa Dios nga buhion pag-usab, ug ginadasig Niya siya nga maghilak ug maghinulsol. Ug kung magpadayon ang tawo niini (sa paghinulsol sa iyang kaugalingon), nan ang Dios mopasig-uli sa naghinulsol sa iyang nangagi nga mga sala aron maghilak pag-usab ug maghalad og paghinulsol (aron siya makahilak sa tibuok niyang kinabuhi sa detalye). (15:15).

7. Kung, alang sa pagtukod sa Dios, makasinati ka og kasubo, pag-antos ug mga pag-irita, nan ang imong giisip nga makalilisang sa imong kaugalingon mao diay ang kaayohan sa imong kalag. Kung ang mga kalamidad moabot kanimo, magsugod ka og pangatarungan sa imong kaugalingon: *'Dili ko malipayon sa kalibutan; biyaan ko ang kalibutan ug mosilbi ko sa Dios.'* Mahitabo nga, pag-abot nimo niining hunahuna, madungog nimo ang sugo: *'Ibaligya ang imong mga kabtangan'* (Mat. 19:21), aron pagdumtan ang unodnong pakig-uban ug pag-alagad sa Dios. Unya magsugod ka sa pagpasalamat tungod sa imong kasakit dinhi sa kalibutan, tungod kay, tungod niini, imong masunod ang sugo ni Cristo. Sa katapusan, kon nabag-o na ang imong hunahuna sa pipila ka bahin mahitungod sa makita nga kalibutan ug nakigbulag ka sa kalibutan ug sa unodnong pakig-uban, nan kinahanglan usab nga mausab ang imong hunahuna, nga usbon ang unodnong

kinaadman ngadto sa langitnong kinaadman. Unya magsugod ka sa pagpamalandong sa maong sugo nga imong nadungog, ug dili gihapon ka makakaplag og kalinaw, kondili imong gikuha sa imong kaugalingon ang kabalaka ug paningkamot sa pag-angkon sa imong nadungog (32:7).

8. Giunsa pagdakop sa Dios kang San Pablo? Sama sa usa ka rebelde, nga pagkahuman madakpan ang usa ka tawo, gidala kini ngadto kaniya, ug unya siya mismo madakpan sa tinuod nga Hari, mao usab si Pablo, samtang ang mapanghimagsik nga espiritu sa sala naglihok sulod kaniya, gipanglutos ug gipanguhaan ang Simbahan; apan tungod kay gibuhat niya kini sa kawalay-hibalo, dili ingon nga supak siya sa Dios, kondili murag naningkamot siya alang sa kamatuoran, wala siya balibari sa Ginoo kondili gidakop siya. Ang langitnong ug tinuod nga Hari, pagkahuman siya pagpanalanganin sa dili masukod nga paagi, gitugotan siya nga makadungog sa Iyang tingog ug, sa paghampak kaniya sa nawong ingon usa ka sulugoon, gihatagan siya og kagawasan. Tan-awa ang kaayo sa Ginoo, ug giunsa sa Ginoo, sa pagkurap sa mata, pagbag-o sa mga kalag nga nakig-uyon sa dautan ug nangalig-ang, ug paghatag kanila sa Iyang kaayo ug kalinaw (18:8).

9. Sama sa usa ka hari, nga nakasulat og mga sulat ngadto sa mga tawo nga gusto niyang hatagan og mga pribilehiyo ug gasa, ipahibalo niya kini sa tanan: 'Dali kamo moanha kanako ug dawata ang akong mga hari-hariong gasa'—ug kon dili sila moanha ug dili sila modawat niini, dili na makahatag og kapuslanan kanila ang pagbasa sa mga sulat, apan sila mahimong manubag sa kamatayon tungod kay wala sila mosugot nga moanha ug modawat og dungog gikan sa kamot sa Hari; ingon usab, ang Dios nga Hari nagtanyag sa Balaang Kasulatan ngadto sa mga tawo ingon mga sulat, nga nagpahayag kanila nga ang mga nagtawag sa Dios ug nagtuo kinahanglan mangayo ug modawat sa langitnong gasa gikan sa Hipostasi sa Iyang Pagkadiosnon. Kay nasulat: *'aron kita mahimong mga kabahin sa pagka-diyosnon'* (2 Pedro 1:4). Apan kon ang usa ka tawo dili moanha, dili mangayo, ug dili modawat, dili siya makabenepisyo sa pagbasa sa mga Kasulatan; sa kasukwahi, mahimong silotan siya sa kamatayon tungod kay gisalikway niya ang gasa sa kinabuhi gikan sa Langitnong Hari, nga kung wala kini, imposible nga makab-ot ang imortal nga kinabuhi (39).

bb) Ang pakigbisog sa sulod sa kaugalingon aron ibalhin ang kabubut-on padulong sa tawag.

10. Ang usa ka tawo dili dayon mahimong takus niining bulahan nga dungog sa diha-diha nga madungog niya ang pulong sa Dios. Ang pag-angkon sa kabaliktaran mao ang pagkuha sa kagawasan sa pagbuot sa usa ka tawo ug pagdumili sa paglungtad sa usa ka pwersa nga supak nga nakigbisog batok sa hunahuna. Apan, among giingon nga ang makadungog sa pulong madala sa paghinulsol, ug unya magsugod sa pagpraktis ug pagkat-on sa arte sa pakigbisog; siya makigbisog ug makigbatok kang Satanas, ug human sa taas nga pakigbisog ug panagbangi, siya mopadayag nga mananaog ug mahimong Kristohanon (sa ato pa, siya nagpasiya nga mahimong istriktong sumusunod kang Kristo). (27, 20).

(bb) Mga ideya ug pagtuo nga nakaapekto sa hilig sa kabubut-on. Niining pakigbisog batok sa kaugalingon, ang hunahuna nagtigom og lain-laing mga ideya sa kamatuoran ug mga pagtuo nga makapadasig ug makapugos, nga makapukaw ug makapadasig. Giuna ni San Macarius dinhi ang mga ideya sa unsay gibuhat sa Dios alang sa atong kaluwasan, ug ang mga saad nga naglibot Niya niini nga buhat. Kanunay siyang mobalik niini sa lain-laing pagkasulti.

11. Susiha pag-ayo ang rasyonal nga kina-iya sa kalag, ug buhata kini sa tibuok nimong kasingkasing. Ang imortal nga kalag usa ka bililhon nga sudlanan. Tan-awa kung unsa ka lapad ang langit ug ang yuta, apan ang pabor sa Dios dili ibabaw kanila, kondili kanimo ra gayud. Tan-awa ang imong pagka-ilado ug dignidad, kay dili mga anghel ang Iyang gipadala, kondili ang Ginoo mismo nga miabot isip imong manalipod, aron tawgon pagbalik ang mga nawala ug nasamdan, ug ibalik kanimo ang orihinal nga hulagway sa putli nga si Adan. Ang Dios mismo miabot aron mang-ampo alang kanimo ug aron luwason ka gikan sa kamatayon. Busa, baroga nga lig-on, ug hunahunaa kung unsa ang probidensya nga nagalihok alang kanimo (26, 115. 28).

12. Hunahunaa nga ang usa ka hari, sa diha nga nakakaplag og usa ka pobre nga batan-ong dalaga nga nagsul-ob og gisi-gisi, wala mahiya, apan gikuha ang iyang hugaw nga bisti, gihugas ang iyang hugaw, gipahimutang siya sa hayag nga bisti, ug gihimong kauban ug partisipante sa salo-salo ug kombiyerto sa hari. Ingon usab, ang Ginoo nakakaplag og kalag nga samdan ug nabungkag; Gitagaan Niya kini og tambal, gikuhaan Niya kini sa itom nga bisti ug sa kaulaw sa dautang buhat, gipahimutang Niya kini og maharlika, langitnong bisti, diyosnong, masidlak ug himayaon, gibutangan siya og korona sa iyang ulo, ug gidawat siya sa maharlikang salo-salo alang sa kalipay ug pagdayeg (27:3).

13. Busa, ang Kristiyanismo dili butang nga walay bili; kini usa ka dakong misteryo. Ilha, busa, ang inyong pagka-iladongtawo, nga mao ang pagtawag kaninyo ngadto sa maharlikang dungog, nga kamo *'pinili nga kaliwatan ug balaan nga nasud'* (1 Pedro 2:9). Ang misteryo sa Kristiyanismo talagsaon sa kalibutan.

Ang makita nga himaya ug bahandi sa usa ka hari kay yutanon, madunot ug malabay, samtang ang gingharian ug bahandi nga mao kana kay diyosnon, langitnon ug himayaon; dili kini mawala ug dili kini matapos. Kay sa langitnong Simbahan, kadtong nagahari uban sa langitnong Hari—sama sa Iyang pagka-Panganay gikan sa mga patay (Colosas 1:18)—mao usab kadtong nagahari uban Niya ang mga panganay (27:4).

14. Dako ug dili masukod ang mga saad nga gihatag sa mga Kristohanon, ug tinuod gayud nga sobra pa kini kadako nga ang tanang himaya ug kahimayaan sa langit ug yuta, uban sa uban pang mga palamuti, lain-laing matahum nga butang, bahandi, kaanyag ug kalipay sa makita nga kalibutan, dili gani ikatandi sa pagtuo ug bahandi sa usa ka buhing kalag. Karon, uban sa daghang mga insentibo ug saad gikan sa Ginoo, giunsa man nato nga dili gustong ihalad ang tibuok nato kaugalingon sa Ginoo, pagpakabanal sa atong kaugalingon alang Kaniya, human nato biyaan ang tanan sumala sa Ebanghelyo, ug higugmaon Siya lamang sa tibuok natong kalag, nga walay lain pa nga atong higugmaon? Tanan kini gihatag kanato—ug unsa kaha ka dako nga himaya kini! Pila na kaha ka beses nga mitan-aw kanato ang Ginoo sukad pa sa mga adlaw sa mga Amahan ug mga Propeta! Pila kaha ka mga saad ang gipahayag! Pila kaha ka mga pagdasig! Unsa ka grasya ang Ginoo nga nagpakita kanato sukad pa sa sinugdanan! Sa katapusan, sa Iyang pag-abot, gipakita Niya ang Iyang dili masukod nga kaayo kanato pinaagi sa Krus, aron madala Niya kita nga misalig kaniya ngadto sa kinabuhi. Apan nagpabilin gihapon kita nga nagkupot sa atong kaugalingong mga tinguha, sa atong gugma sa kalibutan, sa atong dautang mga hilig ug batasan, ug pinaagi niini napamatud-an nato nga gamay ra ang atong pagtuo o walay pagtuo gani! Apan, bisan pa niini tanan, ang Ginoo nagpabilin nga maloloy-on kanato, nga dili makita nga nagpanalipod ug nagahupay kanato; dili Niya kita biyaan hangtod sa katapusan ngadto sa dautang pamatasan ug limbong sa kalibutan tungod sa atong mga sala; pinaagi sa Iyang dakong kaayo ug pagkamapailubon, dili Niya kita tugotan nga malaglag, nga nagpadayon sa paghatag og paglaum nga kita mobalik kaniya sa usa ka adlaw (4:17–18).

15. Unsa ang kahulugan sa mga pulong: *'Ang mga butang nga wala pa makita sa mata, wala pa madungog sa dalunggan, ug wala pa mosulod sa kasingkasing sa tawo, nga giandam sa Dios alang sa mga nagahigugma kaniya'* (1 Cor. 2:9)? Niadtong panahona, ang mga bantugang matarong, mga hari ug mga propeta nakahibalo nga moabot ang Manluluwas, apan wala nila nahibaloan, wala usab nila nadungog, ni misulod sa ilang hunahuna nga Siya mag-antos ug ipapako sa krus, nga pagahuhon ang Dugo sa krus, nga adunay pagbunyang pinaagi sa kalayo ug sa Espiritu Santo, nga ang pan ug bino ihalad sa Simbahan, usa ka simbolo sa Iyang unod ug dugo, nga kadtong mokaon sa makita nga pan makakaon sa espirituhanong paagi sa unod sa Ginoo, nga ang mga Apostoles ug mga Kristohanon modawat sa Mananambag ug pagasul-oban sa gahum gikan sa kahitas-an, ug mahimong kabahin sa pagkahiusa uban sa Espiritu Santo. Wala kini masayri sa mga propeta ug mga hari, ni misulod pa kini sa ilang hunahuna (27, 17).

16. Tungod kay gipreparar alang kanato ang ingon nga mga panalangin, gihatag ang ingon nga mga saad, ug ingon ana ang pabor sa Ginoo kanato, ayaw kita maglangan o magduha-duha sa pagdali padulong sa walay katapusang kinabuhi, ug itugyan nato ang atong kaugalingon hingpit sa pagpalipay sa Ginoo (49:5).

17. Sa pagpamati sa dignidad sa kalag ug sa bili niining makatarunganong binuhat, nasabtan ba ninyo nga ang langit ug ang yuta nagalabay, samtang kamo gitawag ngadto sa pagka-anak, ngadto sa pagka-igsoon, ug ngadto sa pagka-novya ni Cristo? Sa makita nga kalibutan, ang tanan nga iya sa nobyo iya usab sa nobya; busa ang tanan nga iya sa Ginoo gisalig kaninyo. Kay Siya mismo ang miabot aron mangampawala alang kanimo, aron tawgon ka. Apan wala kay pagsabot niini ug wala nimo masabti ang imong pagka-ilado; busa, ang usa ka espirituhanong tawo matarong nga nagahilak sa imong pagkahulog, nga nagaingon: *'Ang tawo, bisan pa gihatagan og dungog, walay pagsabot; sama siya sa mga hayop nga walay pagsabot, ug nahimo siyang sama kanila'* (Salmo 48:21). (16:13). *Pagkahuman niini* nga , naghatag siya og dugang nga mga argumento: nga ang atong tumong mao ang pag-uban sa atong paryente, mao ang Ginoo; ug, labi na, nga kita makasinati og kaayohan kon mosunod kita sa Ginoo, ug nga walay mas grabe nga kahintang kaysa sa diha nga dili kita mosunod Niya.

18. Kung itas nimo ang imong mga mata ngadto sa adlaw, makita nimo nga ang disk sa adlaw naa sa kalangitan, samtang ang kahayag ug mga sinag niini nagahulog sa yuta, ug ang tanang gahum sa kahayag ug himaya niini gitumong ngadto sa yuta. Ingon usab, ang Ginoo naglingkod sa tuo sa Amahan, sa ibabaw sa matag prinsipalidad ug gahum, apan ang Iyang mata nakatutok sa mga kasingkasing sa mga tawo nga nagpuyo sa yuta, aron Iyang itas ang mga nagpaabut sa Iyang tabang ngadto sa dapit diin Siya mismo nagpuyo. Kay miingon Siya: *'Ain sa akoo, didto usab ang akong alagad'* (Juan 12:26). Apan ang mga hayop nga dili makasulti mas maalamon pa kaysa kanato, kay ang matag-usa kanila nakig-uban sa kaugalingon niyang klase:

ang mga buangis nga hayop sa mga buangis nga hayop, ug ang mga karnero usab sa ilang kaugalingon nga klase. Apan kamo dili mobalik sa inyong langitnong pagkamagsoon, sa Ginoo, kondili sa inyong hunahuna mouyon kamo ug mopihig sa dautang hunahuna, nga nahimong kauban sa sala, nagpakig-away uban niini batok sa imong kaugalingon ug busa gihatag nimo ang imong kaugalingon isip biktima sa kaaway, sama sa usa ka langgam nga nadakpan sa agila nga gikaon, o usa ka karnero sa lobo, o sama sa usa ka bata nga namatay samtang gipalapad ang kamot ngadto sa bitin ug nakagat niini (45, 6).

19. Ang kalag iya sa kinsa kini nakig-uban ug nagkahiusa pinaagi sa iyang mga tinguha. Busa, o kaha, nga adunay sulod niini ang kahayag sa Dios ug nagpuyo niini ug nagpalamuti sa matag pagkamaayo, kini makig-ambit sa kahayag sa pahulay; o kaha, nga adunay sulod niini ang kangitngit sa sala, kini mapasakop sa paghukom. Ang kalag nga nagtinguha nga mabuhi uban sa Dios sa walay katapusang pahulay ug kahayag kinahanglan mamatay sa iyang kanhing limbong nga kangitngit ug mosulod sa lain nga kinabuhi alang sa pagpadako sa Dios. Sa pagpaminaw niini, itutok ang imong pagtagad sa imong kaugalingon: nahitabo na ba kini sa sulod nimo? Ug kung dili, nan angay ka magmasubo, maghilak, ug mag-antos nga walay hunong. Ingon usa ka tawo nga patay pa sa gingharian, pagtuaw ngadto sa Ginoo ug hangyos uban sa pagtuo nga ikaw mahimong takus sa tinuod nga kinabuhi. Ang Dios, sa paglalang niini nga lawas—dili gikan sa Iyang kaugalingong kinaiyahan, ni gikan sa lawas mismo—wala kini tagaan og gahum nga makakuha og kinabuhi, pagkaon, ilimnon, panapton ug sapatos; sa sukwahi, sa paglalang Niya sa lawas nga hubad sa kaugalingon niini, Iyang gipahimutang nga kini makakuha sa tanang gikinahanglan alang sa kinabuhi gikan sa gawas, ug imposible nga mabuhi ang lawas kung walay kana nga anaa sa gawas niini—mao kana, kung walay pagkaon, walay ilimnon, walay panapton. Apan kon kini magpabilin lamang sa gikinahanglan sa iyang kinaiyahan, nga walay gikuha gikan sa gawas, kini madaut ug mausab. Sa samang paagi, ang kalag, nga wala magpanag-iya sa kahayag sa Dios sa sulod niini, bisan pa gihimo sumala sa hulagway sa Dios (kay gisugo ug gitinguha sa Dios nga kini magbaton og kinabuhi nga walay katapusan), nakadawat og espirituhanong pagkaon ug espirituhanong ilimnon dili gikan sa kaugalingon niini nga kinaiya, kondili gikan sa Iyang Pagka-Diosnon, gikan sa Iyang kaugalingong Espiritu, gikan sa Iyang kaugalingong kahayag, ug langitnong bisti, nga mao ang tinuod nga kinabuhi sa kalag (1, 8, 10).

20. Sama sa, sa lawas—sama sa gisulti na kaniadto—ang kinabuhi dili gikan sa lawas mismo, kondili gikan sa naa sa gawas niini, mao, gikan sa yuta, ug kung wala kana nga naa sa gawas niini, ang lawas dili mabuhi; busa, gawas kon ang kalag karon matawo pag-usab ngadto sa yutang-gipuy-an sa mga buhi, ug dili ka didto makadawat og espirituhanong pagkaon ug motubo sa espirituhanong paagi, magmalungtaron sa atubangan sa Ginoo, ug dili ninyo bisti-on ang Iyang Pagkadiyosnon sa dili masukod nga mga bisti sa langitnong kaanyag, nan nga walay maong pagkaon imposible nga mabuhi kini sa kaugalingon niini sa kalipay ug pahulay. Kay ang kinaiya sa Dios nagbaton sa pan sa kinabuhi, Siya nga miingon: '*Ako mao ang buhing pan*' (Juan 6:35), '*ug buhi nga tubig*' (Juan 4:10), '*ug bino nga nagapahimuot sa kasingkasing sa tawo*' (Salmo 103:15), ug '*ang lana sa kalipay*' (Salmo 44:8), ug ang nagkalain-laing pagkaon sa langitnong Espiritu, ug ang mga langitnong bisti nga nagadala og kahayag nga gihatag sa Dios. Mao kini ang naglangkob sa langitnong kinabuhi sa kalag. Alaut ang lawas kon kini magpabilin nga nakakulong sa kaugalingon niyang kinaiyahan, kay kini malata ug mamatay. Alaut usab ang kalag kon kini magpabilin nga nakakulong sa kaugalingon niyang kinaiyahan lamang, nga walay pakig-uban sa Espiritu sa Dios, kay kini mamatay, nga wala giisip nga takus sa walay katapusang kinabuhi sa Dios. Sama sa pagkahugno sa paglaum sa mga tawo sa masakiton kon dili na makakaon ang ilang lawas, ug sa paghilak sa tanan nilang hinigugma—mga higala, paryente, ug uban pa—para kanila, ingon usab giisip sa Dios ug sa mga balaan nga Anghel nga angay hilakan ang mga kalag nga wala makatagamtam sa langitnong pagkaon sa Espiritu ug wala magkinabuhi sa pagkawalay-kadaut (1:11).

21. Busa, kon ang imong sulod nakasinati ug walay duhaduha nakaila niini tanan, nan tinuod nga nagkinabuhi ka sa walay katapusan nga kinabuhi, ug ang imong kalag karon nagapahulay na uban sa Ginoo; tinuod nga nakuha ug nadawat nimo kini gikan sa Ginoo, aron makabuhi ka sa tinuod nga kinabuhi. Apan kon wala kay nabati nga ingon ana sa sulod nimo, nan paghilak, pagminos ug pag-agulo, kay hangtod karon wala pa nimo makuha ang walay katapusan ug espirituhanong bahandi; hangtod karon wala pa nimo madawat ang tinuod nga kinabuhi. Busa, maghinulsol kamo tungod sa inyong pagka-imol, magpakilusog kamo sa Ginoo sa adlaw ug sa gabii, kay anaa kamo sa makalilisang nga kahimtang sa makasasala nga pagkabus-an. Oh, unta unta adunay makasinati bisan niining kasubo tungod sa ilang pagka-imol! Oh, unta unta dili nato usikan ang atong panahon sa kawalay pag-amping, ingon nga busog na kita! Bisin kinsa nga magmasubo ug mangita, ug padayon nga mangayo sa Ginoo, mas dali makadawat og kaluwasan ug langitnong bahandi, ingon sa giingon

sa Ginoo, sa pagtapos sa Iyang parabula sa dili matarong nga huwes ug sa balo nga babaye: *'Mas labaw pa gayud, dili ba buhaton sa Dios ang hustisya alang sa Iyang mga tawo nga nagahingawa kaniya adlaw ug gabii?'* Nagaingon ako kaninyo, dali ra gayud Niya paghimo og hustisya alang kanila' (Lucas 18:7–8). (1:12).

22. Ang tibuok pag-abot sa Ginoo alang sa tawo nga naghigda nga patay sa lubnganan sa kangitngit, sala, hugaw nga espiritu ug dautang gahum, aron karon, niining panahona, buhion sa Ginoo kining tawo gikan sa mga patay ug hatagan siya og kinabuhi, limpyohan siya gikan sa tanang kangitngit, pasidlakon siya sa Iyang kahayag, ug bisti-on siya sa Iyang langitnong bisti sa Pagkadiyosnon. Sa pagkabanhaw sa mga lawas—nga ang mga kalag gipabanhaw na ug gihimong himaya—kini nga mga lawas usab pagahimayaon; ug, pinaagi sa kalag nga gipahayag na ug gihimaya, sila pagasul-oban sa usa ka langitnong puloy-anan nga dili hinimo sa kamot sa tawo, sa himaya sa Banal nga kahayag. Tan-awa kung unsa ka dili masulti ug dili masabtan ang himaya sa Dios! Dili posible nga ipadayag o ilarawan ang dili masukod, walay utlanan, ug dili masabtan nga bahandi sa mga Kristohanon. Busa, ang usa ka tawo kinahanglan moduol sa Kristohanong kinabuhi uban sa labing dakong pag-amping ug dawaton kana nga bahandi, kay ang panulondon ug bahin sa mga Kristohanon mao ang Dios mismo. Kay nasulat: *'Ang Ginoo mao ang akong bahin ug ang akong baso'* (Salmo 15:5). (34, 2. 3).

23. Sama sa unod nga walay asin nga mabulok, mapuno sa makalilisang nga baho, ug tungod sa dili na mapugngan nga baho ang tanan molikay niini, ug sa nagabulok nga unod mosuroy-suroy ang mga ulod, nga mangita og pagkaon didto, mokaon niini ug magpuyo sa sulod niini, apan sa diha nga maasinan kini, ang mga ulod nga nagkaon sa unod mapapas ug mamatay, ug mohunong ang baho; kay kinaiya sa asin ang paglaglag sa mga ulod ug pagwagtang sa baho. Sa samang paagi, ang matag kalag nga wala maasinan sa Espiritu Santo, nga walay bahin sa langitnong asin, nga mao ang gahum sa Dios, mabulok ug mapuno sa grabeng baho sa dautang hunahuna; mao nga ang nawong sa Dios moliko gikan sa makalilisang nga baho sa walay pulos nga hunahuna, kangitngit ug mga pagbati nga nagpuyo sa ingon nga kalag; dautan ug makalilisang nga mga ulod molihok sa sulod niini, mao kana, ang dautang mga espiritu ug ngitngit nga mga pwersa; nagakaon sila, nagahimo ug pugad, ug nagagawas didto, ginakan ug ginadaut kini. Kay giingon: *'Ang akong mga samad nangabaho ug nangagat'* (Salmo 37:6). Apan sa diha nga ang kalag mobalik sa Dios, motuo, ug mangayo sa asin sa kinabuhi—ang maayo ug buotan nga Espiritu—ang langitnong asin nga mibaba naglaglag sa makalilisang nga mga ulod sa sulod niini, naglaglag sa bahô nga baho, ug naghinlo sa kalag pinaagi sa gahum sa Iyang buhat. Ug busa, sa diha nga gihimo kini nga himsog ug walay kadaut sa tinuod nga asin, kini gigamit pag-usab sa pag-alagad sa langitnong Ginoo. Mao nga, sa Balaod, aron ipakita kini, gisugo sa Dios nga ang matag halad pagahiran og asin (Levitico 2:13). (1:5).

24. Sama sa makita nga kalibutan, kinsa man ang hubo makasinati og dakong kaulaw ug kahuy-an, ug ang mga higala moliko gikan sa ilang higala, ug ang mga paryente gikan sa ilang kaugalingon, kon sila hubo; ug ang mga anak, sa pagtan-aw sa ilang amahan nga hubo, miliko sa ilang panan-aw aron dili tan-awon ang hubo nga lawas sa ilang amahan, miduol, *'nagtangtang sa panan-aw'*, ug gitabonan siya, samtang giliko nila ang ilang mga mata (Gen. 9:23); ingon usab, ang Dios moliko gikan sa mga kalag nga wala masul-oban sa hingpit nga kasiguruhan sa bisti sa Espiritu, nga wala magsul-ob sa Ginoong Jesu-Cristo sa gahum ug kamatuoran (20:1).

25. Ang unang tawo, sa dihang nakita niya nga siya hubad, nahiya. Dako kaayo ang kahuy-an sa pagkahubad! Kung bisan ang lawasnong kahubas makahatag og ingon ana ka dakong kaulaw, unsa pa kaha ang kalag—nga gikuhaan sa gahum sa pagka-Diyos ug wala magsul-ob, ni nabisti sa tibuok kamatuoran, sa dili masukod, dili malaglag ug espirituhanong bisti sa Ginoong Jesu-Kristo mismo—gitabonan sa kaulaw ug dunggoanan sa mga kahiligon. Ug bisan kinsa nga giwagtang niining Diyosnong himaya angay usab nga maba-an sa kaugalingon ug mahibalo sa kaugalingong kaulaw sama kang Adan sa dihang siya pisikal nga hubad: ug bisan pa nga siya naghimo ug bisti gikan sa mga dahon sa igos, gidala gihapon niya ang kaulaw, nga nakahibalo sa iyang kakabus ug kahubad. Busa, pasagdi nga ang ingon nga kalag mangayo kang Kristo, nga nagahatag sa bisti ug nagabisti niini sa himaya sa dili masukod nga kahayag, ug ayaw kini paghimo sa iyang kaugalingon og bisti gikan sa walay pulos nga mga hunahuna, ni, sa pagpanglimbong sa kaugalingon pinaagi sa kaugalingon niyang pagkamatarong, maghunahuna nga kini nagpanag-iy sa bisti sa kaluwasan (20, 2).

26. Sama sa usa ka balay diin anaa mismo ang agalon napuno sa matag matang sa pagpanamkon, kaanyag ug himaya, ingon usab ang kalag nga anaa sa sulod niini ang Ginoo ug diin Siya nagpuyo napuno sa matag matang sa kaanyag ug himaya, kay ang Ginoo, uban sa Iyang espirituhanong mga bahandi, mao ang

nagpuyo ug magmamando niini. Apan kawsa sa maong balay nga ang agalon niini wala ug diin walay ginoo, kay samtang kini nagkaguba ug nahimong wasak, napuno kini sa tanang matang sa kahugaw ug kagubot; didto, sumala sa mga pulong sa Propeta, *'syrini ug mga demonyo'* ang mopuyo (Isa. 13:21), kay sa usa ka bungkag nga balay, ang mga iring, iro, ug tanang matang sa hugaw makakaplag og puy-anan. Kaluoy sa kalag nga dili mobangon gikan sa iyang grabeng pagkahulog ug nagpuyo sa sulod niini kadtong nagdani ug nagpugos kaniya nga magpabilin nga supak sa iyang Nobyo, ug nga naningkamot sa pagdaot sa iyang mga hunahuna, nga nagpalayo kaniya kang Kristo (33:3).

(gg) Pinaagi sa mga panan-awon nga gipakita kaniya, andam na ang kalag nga motubag sa tawag sa pagsunod sa Ginoo, apan mosulod ang mga hunahuna nga aduna pa'y panahon aron buhaton kini, ug kini nga mga hunahuna nagpaluya sa iyang tinguha. Gipalayas kini ni San Macarius pinaagi sa kusgan nga mga panan-awon sa katalagman sa paglangan sa buhat sa kaluwasan. Ang mapailubon nga paghulat sa Dios mahimong mahurot – ug unya dili na malikayan ang pagkaguba.

27. Nahadlok ko nga alang kanato, nga nagpuyo sa pagpasagad sa tanan ug ginadumala sa dautang hunahuna, matinuod unya sa panahon ang panultihon sa Apostol, nga mao: *'O ginatamay ba ninyo ang kadato sa Iyang kaayo, pagkamapailubon, ug pagkamapailubon, nga wala kamo makahibalo nga ang kaayo sa Dios nagdani kaninyo sa paghinulsol'* (Roma 2:4)? Kay kung, sa atubangan sa Iyang paglahutay, pagkamaayo, ug pagkamahumok, atong padaghanon ang atong mga sala ug, pinaagi sa atong kapabayaang ug pagbalewala, madala nato sa atong kaugalingon ang labing grabeng paghukom, nan matuman sa ato ang mga pulong sa Apostol: *'Apan tungod sa imong pagkamatig-a ug dili maghinulsol nga kasingkasing, nagtigom ka ug kasuko alang sa imong kaugalingon sa adlaw sa kasuko ug pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios'* (Roma 2:5). Kay ang kaayo sa Dios dako ug dili masukod, ug ang Iyang pagkamapailubon sa katawhan labaw pa sa pagkasulti, basta gusto lang nato nga maghinumdom ug maningkamot nga mobalik gayud sa Dios, aron kita makab-ot ang kaluwasan (4:19).

28. Ug kung gusto nimo masayran ang pagkamapailubon sa Dios ug ang Iyang dakong kaayo, makat-on kita niini gikan sa mga Kasulatan nga giinspirar sa Dios. Hunahuna-a ang mga Israelita, diin gikan ang mga amahan nga gihimuan sa mga saad, *'diin gikan si Cristo sumala sa unod, ug ang balaod ug ang pakigsaad'* (Roma 9:4–5)—pila kaha ka beses sila nakasala? Pila kaha ka beses sila nangawala sa dalan? Apan wala sila biyai sa Dios hangtod sa kahangturan, kondili sa mubo nga panahon, alang sa ilang kaayohan, gipailawom sila sa silot, nga nagtinguha nga malumo ang ilang mapintas nga kasingkasing pinaagi sa pag-antos; gibalik Niya sila, gihagit Niya sila, nagpadala Siya og mga Propeta kanila, ug unsa kaha ka dugay Siya nga mapailubon kanila samtang sila nagasala ug nakapasakit kaniya? Gidawat Niya uban ang kalipay ang mga nangamubo, ug sa dihang nangawala sila pag-usab, wala Niya sila biyai, kondili pinaagi sa mga Propeta gitawag sila sa paghinulsol; ug bisan pa nga balik-balik silang miliko gikan Kaniya ug mibalik pag-usab Kaniya, Gidawat Niya sila nga malumo matag higayon, gidawat sila uban sa gugma, hangtod sa katapusan nahulog sila sa dakong sala, gipahamtang ang kamot sa ilang kaugalingong Ginoo, kinsa, sumala sa tradisyon sa mga Amahan ug sa mga balaang Propeta, ilang gihulat isip ilang Manuluwas, Maluwas, Hari ug Propeta. Kay sa dihang miabot Siya, wala Sila midawat Kaniya, kundili gipakaulaw Siya pag-ayo, ug sa katapusan gisilotan Siya sa kamatayon sa krus. Ug pinaagi niining dakong pagpasipala ug makalilisang nga krimen, ang ilang mga sala, nga nagkadaghan, nakaabot sa hingpit nga sukod; busa karon hingpit na silang gipahawa, nga ang Espiritu Santo mibulag kanila sa dihang napikas ang tabing sa templo. Busa, ang ilang templo, nga gihatag sa mga pagano, gipaguba ug gilaglag, sumala sa sugo sa Ginoo: *'walay bisan usa ka bato nga mabilin sa ibabaw sa lain nga dili ipahulog'* (Mat. 24:2). Ug busa, sila hingpit nga gihatag sa mga pagano ug gipakatag sa tibuok kalibutan sa mga hari nga nagdakop kanila niadtong panahona, ug gisugo sila nga dili na mobalik sa ilang kaugalingong yuta (4:20).

29. Ingon usab karon, ang Dios, nga maloloy-on ug mahigugmaon sa matag-usa kanato, nagpakita sa Iyang pagkamapailubon, bisan pa nga makita Niya ang sunod-sunod nga mga sala sa matag-usa kanato; apan nagpabilin Siya nga hilom, nagpaabot aron makita kon basin makabati ang tawo sa hustong panahon ug usbon ang iyang mga dalan, aron dili na siya makasala pag-usab batok Niya, ug uban sa dakong gugma ug kalipay gidawat Niya ang mga mibulag sa sala. Kay ingon Siya: *'Adunay kalipay tungod sa usa ka makasasala nga maghinulsol'* (Lucas 15:10), ug usab: *'Dili kabubut-on sa akong Amahan nga bisan usa niining mga gamay malaglag'* (Mateo 18:14), ang labing gamay kanila. Apan kon ang bisan kinsa, sa atubangan sa dakong kaluoy ug pagkamapailubon sa Dios kaniya—sa dihang ang Dios wala magsilot kaniya sa matag makasasala nga paglapas, tinago man o hayag, apan, sa pagkakita niini, nagpabilin nga hilom, ingon sa pagpaabot sa

paghinulsol—nahulog sa dakong pagkawalay pag-amping, nagsugod sa pagdugang sa sala sa sala, nagdugang sa kapabayaang sa kapabayaang, nagtukod sa usa ka kalapasan ibabaw sa lain ug nagpuno sa sukod sa mga sala, unya sa katapusan mahulog siya sa usa ka sala nga dili na niya makalingkawas, kondili mapukan ug, sa pagsurender niya sa dautan, hingpit nga mapukan (4:21).

30. Ingon usab kana sa mga tawo sa Sodoma. Tungod kay nakasala sila pag-ayo ug wala maghinulsol, sa katapusan, pinaagi sa ilang dautang tuyo batok sa mga Anghel, nahulog sila sa usa ka sala nga wala nay luna para sa paghinulsol; apan hingpit silang gipahawa, tungod kay napuno ug gisobraan pa gani nila ang sukdanang sa sala. Busa, pinaagi sa paghukom sa Dios, gilunok sila sa kalayo. Ingon usab niini sa panahon ni Noe: tungod kay kanunay silang nahulog sa sala ug wala magpakita og paghinulsol, miabot sila sa pagbuhat og mga sala nga sa katapusan nakadaut sa tibuok kalibutan. Ingon usab, sa mga Ehipsiyo, nga dako kaayo ang ilang pagkasala batok sa katawhan sa Dios—usahay mosalig Siya, usahay maghinulsol sa ilang mga sala, unya masulod sa karaang kawalay pagtuo nga naggikan sa dautang pagbuot, ug pagkabug-atan sa katawhan sa Dios—Apan sila, tungod kay nakasala sila pag-ayo batok sa katawhan sa Dios—usahay mobalik sila, usahay maghinulsol, unya masalig pa gayud sa ilang karaang kawalay pagtuo ug dautang kabubut-on—gipahugotan nila ang katawhan sa Dios sa bug-at nga pagpanarbaho; ug sa katapusan, sa dihang ang Dios, pinaagi kang Moises ug sa daghang mga milagro, nagpagawas sa katawhan gikan sa Ehipto, nakahimo sila og dakong sala, pinaagi sa pagsunod sa katawhan sa Dios. Busa, ang paghukom sa Dios sa katapusan gilaglag ug gipapas sila, ug nalunod sila sa tubig, nga giisip sila nga dili takus sa makita nga kinabuhi (4:22).

31. Among gipadayag kini, mga hinigugma, nga gipamatud-an kini sa mga hunahuna nga gikuha gikan sa Kasulatan, nga kita angay molingi sa Ginoo sa labing sayo nga panahon ug magdali ngadto Kaniya, Nga maloloy-on kanato ug nagpaabut sa atong hingpit nga pagtalikod gikan sa tanang limbong ug dautang pagdumot; ug Siya midawat sa mga molingi ngadto Kaniya uban sa dakong kalipay – among gipadayag kini, Gihisgutan ko kini labi na gayud aron ang atong pagpasagad dili mosaka adlaw-adlaw, ni ang atong mga sala modaghan sa atong sulod, ug aron dili nato madala ang kasuko sa Dios sa atong kaugalingon. Busa paningkamotan nato nga mobalik sa Dios uban sa matitud-anong kasingkasing, ug moduol kaniya; ug tungod kay ang pagkawalay paglaum buhat sa dautang buot ug limbong, dili kita mawagtang paglaum sa kaluwasan sa dihang atong hinumduman ang atong nangagi nga mga sala, nga mao gayud ang nagadala sa usa ka tawo sa pagkawalay paglaum, kawalay lihok, pagkawalay pag-amping ug pagkamatagak, aron, sa diha nga siya mobalik ug moanhi sa Ginoo, dili niya madawat ang kaluwasan pinaagi sa dakong kaluoy sa Ginoo ngadto sa katawhan (4:24).

dd) Samtang ang kalag nagaduol sa paghukom sa pagsugod sa buhat sa kaluwasan, ang kaaway mopana sa katapusang nagdilaab nga mga pana sa pagkawalay paglaum ug kawad-on sa paglaum.

32. Mahitabo nga si Satanas mosulti kanimo sa imong kasingkasing: 'Tan-awa pila ka dautan ang imong nabuhat; tan-awa kung unsa ka puno sa kabuang ang imong kalag; bug-at kaayo ka sa mga sala nga dili na ka maluwas.' Buhaton niya kini aron itulod ka sa pagkawalay paglaum, kay ang imong paghinulsol makaligutgot kaniya. Kay sa diha nga misulod ang sala pinaagi sa paglapas, kini makig-istorya sa kalag sa matag higayon, sama sa usa ka tawo nga nakig-istorya sa lain. Tubaga usab siya: 'Aduna kay panaksi sa Kasulatan sa Ginoo: "Dili ko gusto ang kamatayon sa dautan, kondili nga siya maghinulsol, aron siya makalikay sa dautang dalan ug mabuhi" (Ezek. 33:11). Kay mao kini ang hinungdan nganong Nianhi Siya: aron luwason ang mga makasasala, buhion ang mga patay, hatagan ug kinabuhi ang mga patay sa ilang mga sala, ug aron pasigaon ang mga anaa sa kangitngit." Ug sa tinuod, sa Iyang pag-abot, gitawag kita Niya sa pagka-anak, ngadto sa balaan ug malinawon nga siyudad, ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan, ngadto sa dili malaglag nga himaya—bisan pa kon atong madala ang atong sinugdanan ngadto sa usa ka maayong katapusan, magpabilin sa pagka-imol, sa pagka-balaan, sa pag-antos, ug dili gayud mohunong sa pagpangayo sa Dios, nga padayon nga magkatok sa pultahan. Sama sa pagkasuod sa lawas sa kalag, mao usab ang Ginoo duol ug andam nga moanhi ug ablihon ang nakasirado nga mga pultahan sa kasingkasing, ug sa paghatag kanato og langitnong bahandi. Siya maayo ug mapinanggaon sa katawhan, ug ang Iyang mga saad dili bakak, basta atong pangitaon Siya uban sa paglahutay hangtod sa katapusan (11:15). 99.

33. Hunahunaa ang kampo sa mga Persyano ug ang kampo sa mga Romano, ug tan-awa, duha ka batan-ong lalaki, pareho nga kusgan ug puno sa kaisog, ang migawas gikan niini ug nag-away. Ingon usab, ang nagkasumpaki nga pwersa sa kusog ug sa rason pantay ang gahum: sama sa pagtuptop ug pagdani ni Satanas sa kalag pinaagi sa pagpangdayeg aron mosugot kini sa iyang kabubut-on, ingon usab ang kalag mosukol ug mosupak kaniya sa tanang paagi, kay ang duha ka pwersa makapalihok lang, apan dili makapugos,

paingon sa dautan o sa maayo. Alang sa ingon nga kabubut-on gihatag ang tabang sa Dios, ug pinaagi niining pakigbisog makadawat kini og mga armas gikan sa langit, nga gamiton aron mapildi ug mapapas ang sala; kay ang kalag makasukol sa sala, apan kung walay Dios, dili kini makapildi o makapapas sa dautan. Apan sayop ang mga nag-ingon nga ang sala sama sa usa ka gamhanang higante, samtang ang kalag sama sa usa ka batan-on. Kay kon ingon ana ka dako ang kalainan—nga ang sala itandi sa usa ka higante ug ang kalag sa usa ka batan-on—unsa pa kaha, dili na matarong ang Maghahatag sa Balaod, Siya nga naghatag sa tawo sa balaod aron makig-away batok kang Satanas (27:22).

34. Kung, bisan pa man, daw imposible ug dili matuman nga makalingkawas kita gikan sa kadaghan sa mga sala nga misakop kanato (ug ang ingon nga hunahuna, sama sa atong nahisgutan na, usa ka sugyot sa dautang tuyo ug nagserbisyo nga babag sa atong kaluwasan), nan pahinumdumi nato ang atong kaugalingon ug ayaw kalimti ang kamatuoran nga unsaon sa Ginoo, sa Iyang pagkamaayo nga miabot kanato, naghatag og panan-aw sa mga bulag, nag-ayo sa mga paralitiko, nag-ayo sa tanang sakit, nagbanhaw sa mga patay—nga ang ilang mga lawas naigo na sa pagkadaut ug pagkabulok—nagbukas sa dunggan sa mga bingi, nagpahawa sa usa ka legyon sa mga demonyo gikan sa usa ka tawo, ug gibalik ang pagkahimsog sa hunahuna sa usa nga nahulog sa ingon nga kahimtang sa pagpanag-iya. Mas labi pa gayud nga usbon Niya ang kalag nga modangop kaniya, mangayo sa Iyang kalooy, ug motawag kaniya alang sa tabang; Iya kini nga pagadad-on ngadto sa pagkamatinahuron sa kawalay-pagbati, ang pag-amuma sa matag hiyas, ug ang pagbag-o sa hunahuna; Iya kini nga hatagan og kahimsog, ang pagsabot sa rason, ug kalinaw sa hunahuna, nga luwason kini gikan sa pagkabuta, kabuto ug pagkawalay kinabuhi sa kawalay pagtuo, pagkawalay kahibalo ug kawalay kaisog, ug itindog kini ngadto sa pagkamatinahuron, pagkamaayo ug pagkabalaan sa kasingkasing. Kay Siya nga nagmugna sa lawas nagmugna usab sa kalag. Ug sama sa dihang Siya anaa pa sa yuta, pinaagi sa Iyang kaayo, Siya, isip maayo ug nag-inusarang Mananambal, buotan nga gihatagan ang tanan nga miduol kaniya ug nangayo sa Iyang tabang ug tambal sa bisan unsa nga ilang gikinahanglan, mao usab Siya ka buotan sa espirituhanong mga butang (4:25).

35. Ug pinaagi niini tanan, gihangyo Niya kita nga mangayo sa Iyang mahigalaong pag-ampo nga walay hunong, walay puas ug walay kapoy, kay miabot Siya alang sa mga makasasala, aron sila mobalik kaniya, ug aron tambalan ang mga nagtuo kaniya. Kon buhian lang nato ang dautang mga paghukom kutob sa atong makaya, kalikayan nato ang atong dautang mga binuhatan ug mga limbong sa kalibutan, ug molikay kita sa mga limbong ug walay pulos nga hunahuna sa kalibutan, nan, magpabilin kitang kanunay nga nakakapit kaniya kutob sa atong makaya; ug andam siya nga motabang kanato, kay siya labing maloloy-on, nagahatag og kinabuhi, nag-ayo sa dili na matambal nga mga pagka-adik, ug nagahatag og kagawasan sa mga lawas nga nagtawag kaniya, nagalihok paingon kaniya, ug sa ilang kaugalingong kagustuhan ug walay pagpugos, sa ilang makakaya, misalikway sa tanang gugma sa kalibutan, giliko ang ilang hunahuna gikan sa yuta, ug gipalihok paingon kaniya pinaagi sa ilang tinguha ug pagpangita (4, 27).

e) Sa dihang tangtangan na ang tanang supak nga hunahuna, mahuman na ang sulodnong pakigbisog aron ipaling ang kabubut-on, ug maporma ang usa ka determinasyon nga magpaningkamot alang sa Ginoo aron makab-ot ang kaugalingong kaluwasan—usa ka determinasyon nga lig-on sama sa kamatayon. Ang pagpadayag niini mao: 'Mas gusto pa ko mamatay kaysa magpadayon sa pagpakasala.'

36. Si Santo Macarius nagsulti mahitungod sa kalag nga adunay tinuod nga pagkahukom: bisan unsa pa man ang mahitabo niini, taliwala sa libo ka mga pagsulay, nga nag-antos sa tanang butang, kini nagaingon: 'Bisan pa mamatay ako, dili ko Siya biyaan' (ang Ginoo, tungod sa sala ug sa kaaway). (26:8).

(zz) Apan mas kanunay niya gipadayag kini nga determinasyon pinaagi sa halad sa kalag, sama sa paghalad sa mga hayop: kay kini nga determinasyon mao gayud ang paghalad sa kaugalingon ngadto sa Ginoo ingon usa ka halad nga gisunog.

37. Kung ang usa ka makasulondon nga tawo maghukom sa pagbag-o sa iyang kaugalingon, siya una mamatay ug mahimong walay bunga gikan sa kanhi nga limbongong kinabuhi (46:2).

38. (Mahitungod sa mga halad, gisugo) nga ang pari una kinahanglan patyon ang hayop aron kini mamatay, ug unya, pagkahuman kini gipikas-pikas, kini asinan ug, sa katapusan, ibutang sa kalayo. Kay kung ang pari dili una ipapasakop ang karnero sa pagpatay ug kamatayon, kini dili asinan ni hingpit nga ihalad sa Ginoo. Ingon usab ang atong kalag, sa pagduol sa tinuod nga Punong Pari, si Kristo, kinahanglan patyon Niya ug mamatay sa kaugalingong kinaadman ug sa dautang kinabuhi nga gipanginabuhi niini—mao ang sala—ug sama sa pagbiya sa kinabuhi sa halad, kinahanglan usab kini mobiya sa limbong sa mga pagbati. Sama sa

lawas, sa dihang mobiya ang kalag niini, mamatay kini ug dili na mabuhi sa kinabuhi nga kaniadto niini gipangabuhi—dili na kini makadungog ni makalakaw—busa, sa dihang ang langitnong Punong Pari, si Cristo, pinaagi sa grasya sa Iyang gahum, ihatud ang kalag sa paghalad ug patyon sulod niini ang kinabuhi nga gipahinungod sa kalibutan, mamatay ang kalag niadtong limbong nga kinabuhi nga kaniadto niini gipangabuhi, ug dili na kini makadungog, makasulti, o mabuhi sa makasasala nga kangitngit, tungod kay ang limbong sa mga kahuyang, sama sa iyang kalag, mibulag niini pinaagi sa grasya. Ug ang Apostol misinggit, nga nag-ingon: *'Ang kalibutan gipako sa krus alang kanako, ug ako alang sa kalibutan'* (Gal. 6:14). (1, 6).

zz) Aron mas hugot nga mapalig-on kini nga kamatuoran sa hunahuna, gisaysay ni San Macarius sa taas nga paagi kung giunsa nga ang tanang kapakyasan sa espirituhanong kinabuhi, ang tanang pagkahulog ug pagbalik-atras, ug ang tanang moral nga disposisyon nagagikan sa kakulang sa determinasyon sa paghalad sa kaugalingon aron pag-alagad sa Ginoo samtang gisalikway ang tanang butang.

39. Gamay ra kaayo ang nakahugpong sa maayong sinugdanan ug maayong katapusan, nga nakaabot sa ilang tumong nga wala'y pagkapukan, nga adunay usa ra ka gugma alang sa Usa ka Dios ug gisalikway ang tanan. Daghang napalihok sa debosyon, daghan ang nakatagamtam sa langitnong grasya, ug naantig sa langitnong gugma; apan, dili makasugakod sa nagkalain-laing pakigbisog, mga pagsulay, mga paningkamot ug mga tukso gikan sa Daotan—tungod kay ang tanan adunay tinguha nga mahigugma og usa ka butang dinhi sa kalibutan ug dili hingpit nga makalikay sa ilang gugma, mobalik sa nagkalain-laing tinguha sa kalibutan—bisan pa tungod sa kahuyang ug kawalay lihok, o tungod sa kapaluya sa ilang kaugalingong kabubut-on, o tungod sa gugma sa usa ka butang nga kalibutanon—nabilin sila sa kalibutan ug naabtan sa kalalum niini. Apan kadtong tinuod nga nagtinguha sa pagkinabuhi og maayong kinabuhi hangtod sa katapusan, samtang nagbaton sa maong langitnong gugma, dili unta sa ilang kaugalingon pilion o isagol ang bisan unsang laing gugma o pagkapilit, aron dili sila makahimo og babag sa ilang espirituhanong pag-uswag, mobalik, ug, sa katapusan, mawala ang ilang kinabuhi. Sama sa kadako, ka-dili masulti, ug ka-dili masukod sa mga saad sa Dios, ingon usab kinahanglan nato ang pagtuo ug paglaum, paningkamot ug dagkong buhat, ug dugay nga mga pagsulay. Ang mga panalangin nga gilauman sa usa ka tawo nga naghandum sa langitnong gingharian dili gayud walay pulos. Tungod kay gusto man siya maghari uban ni Kristo sa walay katapusan, dili ba siya magpaningkamot uban sa kadasig nga mag-antos sa mga pakigbisog, mga paningkamot, ug mga tukso sa mubo nga panahon niining kinabuhi, hangtod sa iyang kamatayon? Ang Ginoo nagtawag: *'Kung kinsa ang gustong mosunod Kanako, ikalimod niya ang iyang kaugalingon, kuhaon ang iyang krus, ug sundon Ako, nga maglipay adlaw-adlaw'* (Mat. 16:24). Ug usab: *'Kon kinsa ang dili magdumot sa iyang amahan, inahan, asawa, mga anak, mga igsoon nga lalaki ug babaye—oo, bisan sa iyang kaugalingong kinabuhi—dili siya mahimong akong disipulo'* (Lucas 14:26). Apan daghan kaayong mga tawo, bisan pa nga nagtinguha sila nga makab-ot ang gingharian ug magpanunod sa kinabuhi nga walay katapusan, wala magsalikway sa pagpuyo sumala sa ilang kaugalingong mga tinguha ug sa pagsunod niini—o mas tukma pa, sa pagsunod sa usa nga nagtamnan og kawalay pulos sulod nila—ug, nga wala magsalikway sa ilang kaugalingon, nagtinguha sila nga magpanunod sa kinabuhi nga walay katapusan, nga imposible (5:7).

40. Tinuod gayud, tinuod ang pulong sa Ginoo. Ang mga naglakaw nga dili matumba mao kadtong, sumala sa sugo sa Ginoo, hingpit nga misalikway sa ilang kaugalingon, niliko gikan sa tanang tinguha sa kalibutan, panag-iya, kalingawan, kalipay ug pagpangita, nagbutang sa Usa ka Ginoo sa atubangan sa ilang mga mata, ug naghandum sa pagtuman sa Iyang mga sugo. Busa, ang matag-usa madani sa ilang kaugalingong kabubut-on kon wala sila tinuod nga mipili sa pagdumili sa ilang kaugalingon ug, samtang nag-angkon og gugma, nagahigugma gihapon og lain nga butang, malipay sa bisan unsang kalipay o tinguha ning kalibutan, ug wala'y hingpit nga gugma alang sa Ginoo, kutob sa mahimo sa gawasnong kabubut-on ug tinguha (5, 8).

41. Usahay, ang mga buhat nga daw maayo mobalik sa wala alang sa himaya ug pagdayeg sa tawo, ug kini, sa atubangan sa Dios, walay kalainan sa kawalay-hustisya, pagpangawat, ug uban pang mga sala. Kay nagaingon: *'Ang Dios magkatag sa mga bukog sa mga nangita sa pagpalipay sa tawo'* (Salmo 52:6). Ug bisan pa sa mga buhat nga daw maayo, makakita ang dautan og kahigayunan aron matuman ang iyang kaugalingong katuyoan; siya labaw ka maalamon ug limbongon sa mga tinguha sa kalibutan. Kay bisan unsang kalibutanon ug unodnong gugma nga gipili sa usa ka tawo sa iyang kaugalingong kagustuhan, ang sala mohakop kaniya, nga nahimong mga gapus, mga panhigot, ug bug-at nga karga nga naglunod ug nagpugos kaniya niining limbong nga kapanahonan, nga nagpugong kaniya sa pagtigom sa iyang kusog ug pagbalik ngadto sa Dios. Bisan unsa nga gihigugma sa usa ka tawo dinhi sa kalibutan nagpabug-at sa iyang hunahuna, nagkupot niini

ug nagpugong kaniya sa pagtigom sa iyang kusog. Niini nag-agad ang balanse ug ang hilig, ug ang pagdagsa sa dautang pamatasan; pinaagi niini gisulayan ang tibuok katawhan, ingon man ang tanang Kristohanon, bisan nagpuyo sila sa mga siyudad, o sa kabukiran, o sa mga monasteryo, o sa mga uma, o sa mga disyertong lugar; kay sa dihang ang usa ka tawo, nga naipit sa iyang kaugalingong kabubut-on, magsugod sa paghigugma sa usa ka butang, ang iyang gugma nabihag niining butanga ug dili na hingpit nga nakatutok sa Dios. Pananglitan, ang usa nahigugma sa bahandi, ang lain sa bulawan ug pilak, ug ang usa pa sa lawom nga kalibutanong kinaadman nga gipangita alang sa himaya sa tawo; ang usa nahigugma sa awtoridad, ang lain sa himaya; ang usa nahigugma sa walay pulos nga panagtigom, ang usa naggahin sa tibuok adlaw sa pagkalibog ug kalipay; ang lain nabihag sa walay pulos nga mga hunahuna; ang lain, alang sa himaya sa tawo, ganahan magpakaaron-ingnon nga magtutudlo sa balaod; ang lain malingaw sa katamaraan ug pagpasagad; ang lain naadik sa sinina; ang lain iyang gihatag ang iyang kaugalingon sa mga kabalaka sa kalibutan; ang lain ganahan sa pagkatulog, o sa pagpangatawa, o sa bastos nga sinultian. Bisan unsa pa ang gisandigan sa usa ka tawo dinhi sa kalibutan, gamay man o dako, mao kana ang nagpugong kaniya ug nagbabag kaniya sa pagtigom sa iyang kusog. Bisan unsang hilig nga dili niya batukan nga maisugon, mao kana iyang gihigugma; ug kini magkupot kaniya ug magpabayat kaniya, mahimong mga gapos ug babag nga nagpugong sa iyang hunahuna nga mobalhin ngadto sa Dios, makapahimuot Kaniya, ug—human lang Niya pag-alagad—mahimong angay para sa gingharian ug makab-ot ang kinabuhi nga walay katapusan (5, 9).

42. Apan ang kalag nga tinuod nga naningkamot alang sa Ginoo, gipalapad ang iyang gugma nga hingpit ngadto kaniya ug, sa tanang kusog niini, nagpugong sa kaugalingon pinaagi sa kaugalingong kabubut-on ngadto kaniya ra; niini, makadawat kini og tabang sa grasya, gisalikway ang kaugalingon, ug dili mosunod sa mga tinguha sa kaugalingong hunahuna, kay tungod sa dautan nga kanunay kauban nato ug naglimbong kanato, ang hunahuna naglakaw sa malimbungan nga mga dalan. Busa, sa diha nga nahigugma na gayud ang kalag sa Ginoo, kini maluwas gikan sa kaugalingon niyang mga bitag pinaagi sa iyang pagtuo ug dakong pag-amping, ug, kauban ang tabang gikan sa taas, mahimong takus sa langitnong gingharian; ug, tungod kay tinuod gayud nga nahigugma na kini niini, pinaagi sa kaugalingon niyang kabubut-on ug uban sa tabang sa Ginoo, dili na kini mapugngan sa kinabuhi nga walay katapusan (5, 10).

43. Aron ipakita nga mas klaro kanato, pinaagi sa usa ka konkreto nga pananglitan, kung pila ang mapapas sa ilang kaugalingong kagustuhan—nalunod sa dagat o nadakpan—hunahuna nga nasunog ang usa ka balay: usa ka tawo, nga determinado nga maluwas ang iyang kaugalingon, modagan dayon pagkahibalo niya sa kalayo, biyaan ang tanan ug magpahinungod sa pag-atiman sa iyang kaugalingong kalag, ug busa maluwas siya; ang usa pa, nga nakahukom nga magdala uban kaniya og pipila ka gamit sa panimalay o uban pang mga butang, misulod sa balay aron kuhaon kini; ug samtang iyang kini ginakolekta, ang kalayo nakadaug batok sa balay ug nadakpan siya sa sulod, gisunog hangtod mamatay. Nakita ba nimo nga kini nga tawo nangalaglag sa kalayo sa iyang kaugalingong libreng kabubut-on tungod sa gugma—sa ato pa, tungod kay pansamantala niyang gihigugma ang lain nga butang gawas sa iyang kaugalingon? Sa susama nga paagi, ang uban naglutaw sa dagat ug, nadakpan sa kusog nga bagyo, usa, pagkahuman maghubo, mihagis sa iyang kaugalingon sa tubig uban ang tuyo nga siya ra ang maluwas; ug busa, gipadagan sa mga balod ug walay lain nga nagpugong kaniya gawas sa kabalaka para sa iyang kaugalingong kalag, naglutaw sa ibabaw sa mga balod, nakakaplag siya og paagi aron makalingkawas gikan sa mapait nga dagat, samtang ang usa, nga nakahukom nga luwason ang pipila sa iyang mga sinina, naghunahuna nga, kung dad-on niya kini uban kaniya, makalangoy siya uban niini ug makagawas sa dagat; apan ang mga sinina nga iyang gidala nagpabug-at kaniya ug nalumos siya sa kalawoman sa dagat, ug busa, tungod sa gamay nga ganansya ug tungod kay gipasagdan niya ang iyang kaugalingong kalag, siya nangamatay. Nakita ba nimo nga sa iyang kaugalingong kagustuhan nahimong biktima siya sa kamatayon? Hunahuna-a usab nga misibog ang usa ka hungihong bahin sa mga langyaw nga mananakop: usa ka tawo, sa diha nga nadungog kini, dali dayon siyang nilayas, walay paglangan, ug nilarga nga walay dala; apan ang usa, tingali kay wala motuo nga moabot ang mga kaaway, o gusto nga makadala ug pipila sa iyang mga butang ug nakahukom nga buhaton kini, naglangan sa iyang paglayas, ug mao nga miabot ang mga kaaway, gidakpan siya, gidala nga bihag ngadto sa lain nga yuta ug gipugos nga mabuhi didto sa nga pagkaulipon. Nakita ba nimo nga kining tawo usab, sa iyang kaugalingong kagustuhan, tungod sa iyang kawalay lihod, kakulang sa kaisog ug pagkapit sa pipila ka mga butang, nadakpan nga bihag (5, 11).

44. Kadtong dili mosunod sa mga sugo sa Ginoo, nga wala magsalikway sa ilang kaugalingon, ug wala maghigugma sa usa ka Ginoo, apan sa ilang kaugalingong kabubut-on gipailalom ang ilang kaugalingon sa

mga panag-iyá sa kalibutan, sama kanila. Kung gusto nimo makat-on sa pagkamatarong sa hingpit nga gugma alang sa Ginoo gikan sa balaan, giinspirar sa Dios nga mga Kasulatan, hunahunaa kung giunsa pagkuha kang Job, aron isulti, sa tanan niyang gipanag-iyá – ang iyang mga anak, ang iyang kabtangan, ang iyang mga hayop, ang iyang mga sulugoon, ug ang tanan pa niyang uban pang mga butang. Gihunahuna siya nga nakatigom og daghan, apan sa dihang gisulayan siya sa Ginoo, napamatud-an nga wala gyud siyay nakuha gawas sa usa ka Dios. Sa samang paagi, sa dihang gisugo sa Ginoo si Abraham nga *'pahawa sa imong yuta, ug sa imong kinsan-lahi, ug sa balay sa imong amahan'* (Gen. 12:1), siya dayon, aron isulti, mibiya sa tanan: ang iyang yutang natawhan, ang iyang yuta, ang iyang mga paryente, ang iyang mga ginikanan – ug mituman sa pulong sa Ginoo. Sa ulahi, taliwala sa daghang mga pagsulay ug tukso nga iyang naatubang—bisan pa sa pagkuha sa iyang asawa gikan kaniya, o sa dihang nagpuyo siya ug nakasinati og kalisud sa usa ka langyaw nga yuta—sa tanang niini nga mga hitabo napamatud-an niya nga gihigugma niya ang Usa ka Dios labaw sa tanan. Sa katapusan, sa pagtuman sa saad, pagkahuman sa daghang katuigan, gihatagan siya sa iyang pinalanggang anak nga lalaki nga iyang gipangandoy kaayo, ug gisugo siya sa Dios nga boluntaryong ihalad kini nga anak isip halad, gisalikway ni Abraham ang tanan ug tinuod nga gipanghimakak ang iyang kaugalingon. Kay pinaagi sa halad sa iyang bugtong anak, napamatud-an niya nga wala siyay gihigugma gawas sa Dios. Ug kung gihatag niya ang iyang anak nga ingon ana ka-andam, labi pa gayud unta kon gisugo siya nga ihatag ang tanan niyang kabtangan, o ipangbahin kini dayon sa mga kabus, buhaton unta niya kini uban sa kinatumyan nga pagka-andam ug kadasig. Nakita na ba nimo karon ang pagkamatarong sa hingpit ug boluntaryong gugma alang sa Ginoo? (5. 12).

45. Ingon usab, kadtong gustong mahimong kauban sa panulondon uban niining mga matarong kinahanglan dili sila maghigugma sa bisan unsa gawas sa Dios, aron sa dihang sila masulay, mapamatud-an nila nga sila takus ug maalamon, nga hingpit nilang gipreserbar ang ilang gugma alang sa Ginoo. Ang mga tawo nga kanunay, sa ilang kaugalingong kagustuhan, naghigugma sa Usa ka Dios ug gisalikway ang tanang kalibutanong gugma lamang ang makapadayon hangtod sa katapusan. Apan pipila ra kaayo ang makita nga modawat sa ingon nga gugma, molikay sa tanang kalibutanong kalipay ug tinguha, ug mapailubon nga motugot sa pagsupak ug tukso sa Daotan. Daghang mga tawo ang gustong makab-ot ang gingharian nga walay pagpaningkamot, walay mga buhat sa kaisogan, walay singot sa ilang agtang, apan kini imposible (5:13).

46. Sama sa kalibutan, ang uban moadto sa usa ka adunahan aron magtrabaho alang kaniya sa ting-ani o sa ubang panahon, aron makuha ang ilang gikinahanglan alang sa ilang pagkinabuhi, ug ang uban kanila tapulan ug walay buhat, dili magpaningkamot sama sa uban, dili magtrabaho sumala sa angay, apan, nga wala magpaningkamot o nagkapoy sa panimalay sa adunahan, gusto nila—sama sa nakahuman na sa tanang trabaho—nga makadawat sa parehas nga suhol sama sa mga nagpaningkamot nga mapailubon, paspas, ug sa tibuok nilang kusog; sa samang paagi, sa diha nga mobasa kita sa Kasulatan—bisan pa kini mahitungod sa usa ka matarong nga tawo, kung giunsa niya pagpalipay sa Dios, kung giunsa siya nahimong higala ug kauban sa Dios, o mahitungod sa tanang mga Amahan—unsaon nila pagka-amigo ug manununod sa Dios, unsa kadaghan ang kasubo nga ilang gisagubang, unsa kadaghan ang ilang gisagubang alang sa Dios, unsa kadaghan sa mga maisugong buhat ug kaisog nga ilang nahimo—unya atong dayegon sila ug gusto nga matan-aw nga takus sa parehas nga mga gasa ug dungog sama kanila, madasigon kitang madawat kining mga himaya, apan biyaan lang nato ang ilang mga paningkamot, mga buhat, kasubo ug pag-antos, ug madasigon kitang gustong makab-ot ang dungog ug kahimayaan nga ilang nadawat gikan sa Dios, samtang dili nato dawaton sa atong kaugalingon ang ilang mga kalisod, paningkamot ug mga buhat. Apan isulti ko kaninyo nga ang matag tawo nangandoy ug naghandum niini tanan: bisan ang mga salbahis, mga maniningil sa buhis, ug ang mga daotan gusto unta makasulod sa gingharian sa Dios nga sayon ra kaayo, nga walay pagpaningkamot o mga buhat sa kaisog. Mao kana gayud ang hinungdan nga sa dalan sa tukso adunay daghang mga pagsulay, kasubo, pakigbisog, ug pag-agos sa singot: aron mahayag kinsa ang tinuod, sa ilang kaugalingong kagustuhan ug sa tibuok nilang kusog, hangtod sa kamatayon, naghigugma sa Ginoo, ug sa ingon nga gugma alang Niya wala na silay lain pang gipangandoy para sa ilang kaugalingon. Maong sa tinuod, mosulod sila sa Gingharian sa Langit, human silang biyaan ang ilang kaugalingon, sumala sa pulong sa Ginoo, ug gihigugma ang Ginoo nga Usa labaw pa sa ilang kaugalingong gininhawa; ug tungod sa ilang dakong gugma, sila ganti-an sa dagkong langitnong gasa (5:14).

5. Ang Kahimtang sa Paggakop

a) Ang pagbuot mao ang sinugdanan. Kinahanglan magtudlo og tumong alang niini, aron ang paningkamot dili mawala sa walay pulos. Unsa kaha, busa, ang tumong? Kini mao ang pag-angkon sa pagbag-o sa kaugalingong kinaiyahan pinaagi sa grasya sa Espiritu Santo. Sa diha nga nakahukom na sa pagbuhat niini, kinahanglan itudlo ang tanang paningkamot ngadto niini nga tumong, aron ang Espiritu Santo motabon kanimo sa gahum ug kaepektibo ug, sama sa kalayo, magsugod sa pagsunog sa tanan nga hugaw. Sa diha nga kini matuman, daw ang kalag mosulod sa kalag; ang tawo mabuhi sa espirituhanong paagi, o sa ingon pa lang tinuod nga mahimong tawo. Mao kini ang sentral nga hunahuna ni San Macarius, diin ang tanang uban pa gipang-grupo.

1. Ang bisan kinsa nga moanha sa Dios ug tinuod nga nagtinguha nga mahimong sumusunod kang Kristo kinahanglan moanha uban ang tumong nga mausab, nga ipresentar ang iyang kaugalingon ingon usa ka mas maayo ug bag-ong tawo, nga wala'y gipabilin sa sulod niya nga kinaiya sa daang tawo. Kay giingon: *'Kung kinsa man ang naa kang Kristo, bag-ong binuhat siya'* (2 Cor. 5:17). (44. 1).

2. Ang kalag nga tinuod nga nagtuo kang Kristo kinahanglan molatas gikan sa iyang karon nga dautang kahimtang ngadto sa lain, maayong kahimtang, ug usbon ang iyang karon nga napukan nga kinaiyahan ngadto sa lain, diyosnong kinaiyahan, nga mahimong bag-ong kinaiyahan pinaagi sa tabang nga gahum sa Espiritu Santo; niining paagiha lamang kini mahimong angay para sa Gingharian sa Langit. Apan kini mahimo lamang alang kanato nga nagtuo, tinuod nga naghigugma kaniya, ug nagatuman sa tanan niyang balaang mga sugo. Kung, sa kaso ni Eliseo, ang usa ka kahoy—nga sa kinaiyahan gaan sa tubig—sa dihang nahulog sa tubig, nagbitbit sa kaugalingon og puthaw, nga sa kinaiyahan bug-at, nan labi pa gayud nga ang Ginoo magpadala dinhi sa Iyang hayag, maliksi, maayo ug langitnong Espiritu, ug pinaagi Niya, pagagaanon Niya ang kalag nga nalubong sa mga tubig sa limbong, hatagan kini og pako, itas kini ngadto sa kahitas-an sa langit, usbon kini ug ibalik ang tinuod nga kinaiya niini (44, 5).

3. Sama sa usa ka lawas nga walay kalag nga patay ug walay mahimo, ingon usab, kung walay langitnong kalag—kung walay Espiritu sa Dios—ang kalag patay sa gingharian ug, kung walay Espiritu, dili makabuhat sa mga butang nga gikan sa Dios (30, 3).

4. Busa, bisan kinsa nga naningkamot sa pagtuo ug pagduol sa Ginoo angay mag-ampo nga ang Espiritu sa Dios ipagawas kaniya samtang ania pa dinhi, kay Siya mao ang kinabuhi sa kalag; ug ang katuyoan sa pag-abot sa Ginoo mao ang paghatag sa kalag, samtang ania pa dinhi, sa kinabuhi sa Balaang Espiritu (30, 6).

5. Gipakita sa Dios kanimo ang ingon nga grasya nga Nilusot Siya gikan sa balaang langit ug gikuha Niya sa Iyang kaugalingon ang imong makatarunganong kinaiyahan ug kalibutanong unod, gipuno kini sa Iyang Balaang Espiritu, aron ikaw usab, nga usa ka mortal, makadawat ug langitnong kalag sa sulod nimo. Ug sa dihang ang imong kalag nakig-uban sa Espiritu, ug ang langitnong kalag mosulod sa imong kalag, unya mahimo ka nga hingpit nga tawo sa Dios, usa ka manununod ug anak (32, 6).

6. Busa, angay nato higugmaon ang Ginoo, maningkamot sa tanang paagi aron molabaw sa tanang hiyas, ug mangayo nga walay pagkapoy ug walay hunong aron madawat nato ang saad sa Iyang Espiritu nga hingpit ug tibuok, aron ang atong mga kalag mabuhi samtang anaa pa kita sa unod. Kay kon ang kalag, sa karon nga panahon, dili modawat sa sulod niini sa pagkabalaan sa Espiritu pinaagi sa daghang pagtuo ug pag-ampo, ug dili mahimong kaambit sa pagka-diyosnon pinaagi sa pagbag-o sa grasya—pinaagi sa tabang niini nga inyong matuman ang matag sugo nga walay sala ug putli—nan kini dili angay sa langitnong gingharian (44. 9). 119.

7. Tungod sa pagsuway sa unang tawo, gidala nato sa atong kaugalingon ang usa ka butang nga langyaw sa atong kinaiyahan—mga makadaot nga pagbati—ug pinaagi sa batasan ug dugay nga pag-angay, daw nahimo na kini nga kabahin sa atong kinaiyahan; ug usab, pinaagi sa talagsaong gasa sa Espiritu, kini nga langyaw nga elemento kinahanglan palagson gikan kanato ug kita kinahanglan ibalik sa atong orihinal nga pagkabalaan. Ug karon, pinaagi sa daghang pagpakiluoy, paghangyo, pagtuo, pag-ampo ug pagtalikod sa kalibutan, dili nato madawat sa atong sulod kana langitnong gugma sa Espiritu, ug ang atong kinaiyahan, nga nadungisan sa dautang huna-huna, dili magdikit sa gugma—mao, sa Ginoo—ug dili pagahimong balaan pinaagi niadtong gugma sa Espiritu, ug dili kita magpabilin nga walay sala hangtod sa katapusan, nga nagkinabuhi sa matag detalye sumala sa mga sugo sa Ginoo, nan dili kita makasulod sa Gingharian sa Langit (4, 8).

b) Ang bisan kinsa nga mibalik sa Ginoo sa paghinulsol adunay grasya sa pagdawat sa sakramento. Apan kini dili magpadayag sa parehas nga paagi sa tanan. Ang uban dayon makadawat sa grasya niini, samtang ang uban ipailawom sa taas nga mga pagsulay, ug unya ra kini magpadayag sa iyang kaepektibo.

8. Ang walay kinutuban ug dili masabtan nga kinaadman sa Dios, sa paagi nga dili masukod ug dili masusi, nagahatag ug grasya sa katawhan sa daghang paagi aron sulayan ang gawasnong kabubut-on, aron mahayag kadtong nagahigugma sa Dios sa tibuok nilang kasingkasing ug nagasukol sa tanang katalagman ug kalisod alang sa Iyang ngalan. Kay aduna'y uban nga, sa diha-diha dayon nga moduol Sila uban sa pagtuo ug pag-ampo samtang nagpuyo pa sa kalibutan—nga wala pa makasinati og kakapoy, singot o kapoy sa lawas—makadawat daan sa mga gasa ug grasya sa Espiritu Santo. Apan ang Dios nagahatag ug grasya dili walay hinungdan, dili sa dili angay nga panahon, ni pinaagi sa tsamba, kondili sumala sa usa ka dili masukod ug dili masabtan nga kinaadman, aron ang tinguha ug gawasnong kabubut-on sa mga dali nga nakadawat sa grasya sa Dios mapakita nga matarong ang direksyon, ilabi na kay ilang mabati ang kaayo, ang kaluoy nga gipakita kanila, ug ang kaanindot sa Dios sumala sa grasya nga gihatag kanila nga walay paningkamot sa ilang kaugalingon; tungod kay giisip silang takus niining grasya, obligado sila nga magpakita og kugi, walay kapoy nga debosyon, paningkamot ug ang bunga sa gugma, nga nagagikan sa ilang kaugalingong kabubut-on ug paghusay, ug sa pagbaylo niini nga mga gasa—mao kini, ang hingpit nga paghalad sa ilang kaugalingon, pagpakonsagra sa ilang kaugalingon sa gugma sa Ginoo ug pagtuman lamang sa kabubut-on sa Ginoo, samtang hingpit nga naglikay sa matag carnal nga tinguha (29, 1).

9. Alang sa uban, bisan pa nga mibulag sila sa kalibutan, gisalikway kini nga kapanahonan sumala sa Ebanghelyo, ug uban sa dakong pagkamapailubon nangibabaw sa pag-ampo, pagpuasa, pagkamaigmaton ug uban pang mga hiyas, ang Dios dili dayon mohatag kanila og grasya, kapahulayan o espirituhanong mga gasa, kondili maglangan ug mopugong sa gasa. Ug kini dili walay rason, dili dili sa takdang panahon, ni tungod lang sa tsamba, kondili pinaagi sa usa ka dili masukod nga kinaadman, aron sulayan ang gawasnong kabubut-on, aron masuta kon tinuod ug matinud-anon ba nilang gihatagan og dungog ang Dios, nga nagsaad nga magahatag sa mga nangayo ug magabukas sa pultahan sa kinabuhi sa mga nagatuktok niini, aron masuta kon tinuod ba nilang gituohan ang Iyang pulong, kung magpadayon ba sila hangtod sa katapusan sa dili matuyok nga pagtuo ug mangita ug mangayo uban sa tanang kugi, kung moliko ba sila gikan sa Dios sa mga kasakit ug kahadlok, kung mapildi ba sila sa katamaran, mahulog sa kawalay pagtuo ug pagkawalay paglaum, ug mapakyas sa pagpadayon hangtod sa katapusan, tungod sa paglangan ug sa pagsulay sa ilang kabubut-on ug gawasnong pagpili (29:2).

10. Kay bisan kinsa nga dili dali modawat, sa dihang maglangan ug magtudlo ang Dios, mas nagdilaab pa gayud ang iyang pagsunog ug mas kusgan pa gayud ang iyang paghandum sa langitnong mga panalangin, ug adlaw-adlaw nagpakita og mas dako nga tinguha, pagka-maigmat, kakulang sa pagkapoy, paningkamot, ug ang kinatibuk-an sa tanang hiyas, gutom ug kauhaw, aron lang makab-ot kana nga panalangin; ug dili maluya tungod sa dautang mga hunahuna nga nagpuyo sa kalag, dili mahulog sa katamaran, kawalay-pagdahom ug pagkawalay paglaum, ni, sa pasangil sa paglangan, mosugot sa pagkawalay-disiplina, nga ginadala sa ingon nga hunahuna: 'Kanus-a nako madawat ang grasya sa Dios?' – ug pinaagi niini malimbungan siyang madala ngadto sa katamaran. Sa sukwahi, bisan unsa pa ka dugay ang Ginoo mismo maglangan ug maglangan-langan, nga gisulay ang pagtuo ug gugma sa Iyang kabubut-on, sa ingon ana usab nga sukod, siya, nga mas mapisan ug mas matinud-anon, nga walay pagluya ug walay kakapoy, kinahanglan mangita sa gasa sa Dios, human siya makatuo ug makasiguro nga tinuod ang Dios ug dili bakak, nga nagsaad nga ihatag ang Iyang grasya sa mga nangayo niini uban sa pagtuo ug uban sa tanang pagkamapailubon hangtod sa katapusan (29, 3).

11. Ang matinud-anong mga kalag nagpasidungog sa Dios ingon nga matinud-anon ug tinuod, ug, base sa tinuod nga pulong, nakaabot sa pagtuo nga '*Siya tinuod*' (Juan 3:33). Ug sumala niini, subay sa giingon nga konsepto sa pagtuo, ilang susihon ang ilang kaugalingon aron makita asa, sa ilang panan-aw, sila kulang—bisan sa paningkamot, o sa kusog, o sa pagkamapisan, o sa pagtuo, o sa gugma, o sa ubang mga hiyas—ug pagkahuman nila masusi ang ilang kaugalingon sa labing tukma, sa labing maayo sa ilang makaya, gipugos ug gihagit nila ang ilang kaugalingon nga palipayun ang Ginoo, kay kausa na silang mituo nga ang Dios, nga matinud-anon, dili sila tangtangani sa espirituhanong gasa kon magpabilin sila sa Iyang atubangan sa pag-alagad ug paglahutay hangtod sa katapusan uban sa tanang pag-amping, ug nga samtang anaa pa sila sa unod, mahimong kauban sila sa langitnong grasya ug makab-ot ang kinabuhi nga walay katapusan (29:4).

12. Busa, ilang gitutok ang tanan nilang gugma ngadto sa Ginoo, nga gisalikway ang tanang butang, nagpaabot kaniya lamang uban sa dakong pangandoy, uban sa gutom ug kauhaw, kanunay nga naglaum sa pahulay ug kahupayan sa grasya, samtang wala silay makaplagan nga kahupayan o pahulay bisan unsa dinhi sa kalibutan, boluntaryong nagpugos sa ilang kaugalingon, samtang walay hunong nga misupak sa mga hunahuna sa kalibutan, nagpaabut lamang sila sa tabang sa Dios ug sa pag-ampo sa Dios; nagpaabut sila sa higayon nga, sa ingon nga mga kalag nga nag-angkon sa pagpugong sa kaugalingon, pagkamaigmaton ug pagkamapailubon, ang Ginoo mismo magpakita na nga tinago, nga motabang kanila, magbantay kanila ug magpadayon sa sulod nila sa matag bunga sa pagkamaayo. Kay adunay mga utlanan, sukod ug gibug-aton ang gawasnong kabubut-on ug gawasnong gugma, ug ang pagkahilig, subay sa abilidad sa usa ka tawo, ngadto sa tanan Niyang balaan nga mga sugo. Ug busa ang mga kalag nga motuman sa sukod sa ilang gugma ug katungdanan mahimong takus sa gingharian ug sa kinabuhi nga walay katapusan (29, 5).

(c) Gipasabot ni San Macario, pinaagi sa daghang mga pananglitan gikan sa Balaang Kasulatan ug sa pagkuha og mga pagtulun-an gikan niini, nga ang kinatibuk-ang balaod sa grasya mao ang dili pagpugos sa kaugalingon nga kalit; gipahibalo usab niya unsa ang gikinahanglan niini nga buhaton sa matag magtutuo.

13. Ang espirituhanong buhat sa grasya sa Diyos sa kalag makab-ot pinaagi sa dakong pagkamapailubon, kinaadman, ug mysteryosong paghukom sa hunahuna, samtang ang usa ka tawo nagpaningkamot uban sa dakong pagkamapailubon sa paglabay sa panahon ug sa daghang katuigan. Ug ang buhat sa grasya makita nga hingpit na sa sulod niya kung ang iyang gawasnong kabubut-on, human sa balik-balik nga pagsulay, mapahimangnoan sa Espiritu ug, sa paglabay sa panahon, makapakita og kasinatian ug pagkamapailubon. Ipakita nato ang klarong mga pananglitan niini nga han-ay gikan sa mga Kasulatan nga giinspirar sa Diyos (9:1).

14. Ang akong gipanghimatuud susama sa nahitabo kang Jose. Unsa pa kaha kadugay nga panahon ug pila na kaha ka tuig ang nilabay sa wala pa natuman ang kabubut-on sa Dios mahitungod kaniya, ug natuman ang mga panan-awon! Ug sa wala pa kana, pila kaha ka daghang mga paningkamot, kasubo, ug kalisod ang gisulayan kang Jose! Ug pagkahuman niyang mapailubon kining tanan uban sa kaisog, napamatud-an niya sa tanang paagi nga siya usa ka maalamon ug matinud-anong sulugoon sa Dios, niadto pa lang siya nahimong magmamando sa Ehipto ug nag-atiman sa iyang pamilya; ug natuman ang mga propesiya mahitungod sa dili makita, ingon man ang kabubut-on sa Dios, nga dugay nang gipadayag pinaagi sa balaang pagpadayag (9:2).

15. Ingon usab kini kang David. Gihirong siya sa Ginoo isip hari pinaagi kang Propeta Samuel. Ug sa dihang siya gihiro, gisundan siya ni Saul ug napugos sa paglayas aron maluwas ang iyang kinabuhi. Asa man diay, busa, ang paghirong sa Ginoo? Asa man ang dali nga pagtuman sa saad? Kay sa diha-diha nga siya gipahiran sa lana, misugod na siya sa pag-antos sa grabeng mga pag-antos, nga milayas paingon sa kamingawan, kulang pa gani sa adlaw-adlaw nga pagkaon, ug nangita og dalangpanan taliwala sa mga pagano aron makalikay sa dautang mga tinguha ni Saul batok kaniya. Ug sa ingon nga mga pag-antos nagpabilin ang gipahiran sa lana sa Dios nga hari! Sa ulahi, pagkahuman sa daghang katuigan nga gisulayan ug gitintal, nga nakasinati og mga pag-antos ug gipadayon kini uban sa pagkamaigmaton, iyang gisalig ang iyang kaugalingon nga matinud-anon sa Dios ug gipamatud-an sa iyang kaugalingon: 'Ang gibuhay sa Dios kanako pinaagi sa propetikanhong pag-ungol, ug ang Iyang gisulti, walay duhaduha nga matuman', – unya, sa katapusan, human sa daghang pag-antos, natuman ang kabubut-on sa Dios, ug human sa daghang mga pagsulay misaka si David sa trono; ug ang pulong sa Dios nahimong hayag, ug ang pahid nga gihimo sa Propeta napamatud-an nga lig-on ug tinuod (9:3). Mao usab kini ang nahitabo kang Moises, Abraham ug Noah (9:4, 5, 6).

16. Gikuha nato kining mga pananglitan gikan sa Kasulatan isip ebidensya nga ang paglihok sa grasya sa Dios napadayag sa usa ka tawo ug nga siya makadawat sa gasa sa Espiritu Santo, nga ang usa ka matinud-anong kalag giisip nga takus lamang pagkahuman sa taas nga pakigbisog, pagkahuman sa mga pagsulay sa dakong pagkamapailubon ug pagkamaabiabihon, pagkahuman sa mga tukso ug mga pagsulay, sa dihang ang gawasnong kabubut-on nasulayan sa tanang matang sa mga kasakit. Kung kini dili makapasuko sa Espiritu sa bisan unsang paagi, apan pinaagi sa grasya mosunod sa tanang butang sumala sa mga sugo, nan kini giisip nga takus nga makab-ot ang kagawasan gikan sa mga pagbati, nga madawat ang pagkahuman sa espirituhanong pag-ampon nga gipahayag sa sakramento, ingon man usab ang espirituhanong bahandi ug kana nga pagsabot nga dili niining kalibutan, ug nga ang tinuod nga mga Kristohanon ra ang makatagamtam niini. Mao kini ang hinungdan nganong lahi kining mga tawo sa tanang aspeto gikan sa tanan nga maampingon, maalamon, ug matin-aw, apan nagpuyo sa ilang sulod ang espiritu sa kalibutan (9:7).

17. Busa, andam-a nato ang atong kaugalingon, sa atong kaugalingong gawasnong kabubut-on ug uban sa tanang kadasig, aron moadto sa Ginoo ug mahimong mga sumusunod ni Cristo, aron natuman nato ang kabubut-on ni Cristo ug hinumduman ug tumanon ang tanang sugo ni Cristo; nga hingpit nga mibulag sa gugma sa kalibutan, itugyan nato ang atong mga kalag kang Cristo lamang; hinumduman nato nga magpamulong kita kaniya lamang, mag-atiman kita kaniya lamang, ug sa pagpangita kaniya lamang. Apan, kon tungod sa unod, mapakyas kita sa pagpakita og angay nga pag-amping sa pagtuman sa mga sugo ug sa pagsunod sa Dios, nan, ayaw unta pagbaliko sa atong hunahuna gikan sa gugma sa Ginoo, sa pagpangita kaniya ug sa paningkamot paingon kaniya. Ug pinaagi sa paningkamot uban sa ingon nga hunahuna, uban sa husto nga disposisyon sa paghunahuna, sa paglakaw sa dalan sa pagkamatarong ug sa kanunay nga pagpahimangno sa atong kaugalingon, aron makab-ot nato ang saad sa Iyang Espiritu, ug pinaagi sa Iyang grasya maluwas kita gikan sa pagkaguba sa kangitngit sa mga pagka-ugali nga nag-angkon sa kalag; ug pinaagi niini mahimong takus kita sa walay katapusang gingharian, ug tugutan nga malipay uban ni Cristo sa walay katapusan, nga naghimaya sa Amahan ug sa Anak ug sa Espiritu Santo hangtod sa kahangturan. Amen (9, 13).

(d) Busa, bisan kinsa nga magbuot nga mosilbi sa Ginoo kinahanglan, sa sinugdanan, mag-antos sa usa ka yugto sa pakigbisog – usa ka kahimtang diin, pinaagi lamang sa gahum sa ilang makatarunganong kabubut-on, pugson nila ang ilang kaugalingon sa pagbuhat sa matag maayong buhat ug pugngan ang ilang kaugalingon gikan sa bisan unsang butang nga gibasol sa ilang konsensya, bisan pa nga ang ilang kasingkasing wala magpakita og simpatiya niini. Busa, nakahukom na ba ka? Sugdi ang pagpugos sa imong kaugalingon sa pagbuhat sa matag maayong buhat ug sa pagsukol sa imong kaugalingon sa matag dautang buhat.

18. Ang bisan kinsa nga gustong moduol sa Ginoo, aron hatagan siya sa kinabuhi nga walay katapusan, aron mahimong puy-anan ni Cristo, aron mapuno sa Espiritu Santo, aron makaabot sa kahimtang sa pagbunga sa bunga sa Espiritu ug aron matuman ang mga sugo ni Cristo nga putli ug walay sala, kinahanglan magsugod, una sa tanan, sa lig-on nga pagtuo sa Ginoo, ug itugyan ang iyang kaugalingon hingpit sa pagtulon-an sa Iyang mga sugo, pagbiya sa kalibutan sa tanang aspeto, aron ang tibuok niyang hunahuna dili mapuno sa bisan unsang makita. Ug kinahanglan siyang magpadayon nga walay hunong sa pag-ampo, uban sa pagtuo, sa pagpaabot sa Ginoo, kanunay nga nagpaabot sa Iyang pagbisita ug tabang, nga kini ra ang buot niyang hunahunaon sa matag higayon. Unya, tungod sa sala nga nagpuyo sa sulod niya, kinahanglan niyang pugson ang iyang kaugalingon sa matag maayong buhat, sa pagtuman sa tanang sugo sa Ginoo. Pananglitan: kinahanglan niyang pugson ang iyang kaugalingon sa pagpaubos sa atubangan sa matag tawo, nga tan-awon ang iyang kaugalingon nga mas ubos ug mas daotan pa kaysa bisan kinsa, nga dili mangayo og dungog, pagdayeg o himaya gikan sa bisan kinsa, ingon sa gisulat sa Ebanghelyo, kondili kanunay nga itutok sa iyang panan-aw ang Ginoo ug ang Iyang mga sugo, nga nagtinguha nga Siya ra ang malipay pinaagi sa malumo nga kasingkasing, ingon sa giingon sa Ginoo: *'Tun-ana ako, kay mahumo ug mapainubuson ako sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og kalinaw sa inyong mga kalag'* (Mat. 11:29). (19, 1).

19. Sa samang paagi, tudloa ang iyang kaugalingon, kutob sa mahimo, nga mahimong malumo, buotan, maloloy-on ug maayo, ingon sa giingon sa Ginoo: *'Pagmalumo kamo ug pagkamabuotan, sama sa pagkamaloloy-on sa inyong langitnong Amahan'* (Lucas 6:36). Labaw sa tanan, kanunay niyang hinumduman, ingon usa ka modelo, hinumdumi niya ang pagpaubos sa Ginoo ug ang Iyang kinabuhi, ang Iyang pagkamapainubsanon, ug ang Iyang pakig-uban sa mga tawo; magpadayon siya sa pag-ampo, kanunay nga nagtuo ug nangayo nga ang Ginoo moanha ug puy-anan sa sulod niya, aron hingpitan ug lig-onon siya sa pagtuman sa tanang Iyang mga sugo, ug aron ang Ginoo mismo mahimong puloy-anan sa iyang kalag. Ug sa ingon niini, ang iyang gibuhay karon pinaagi sa pagpugos, supak sa tinguha sa iyang kasingkasing, buhaton niya sa umaabot pinaagi sa iyang kaugalingong kagustuhan, nga kanunay nagbansay sa iyang kaugalingon sa pagkamabuotan, kanunay nga naghinumduman sa Ginoo ug walay hunong nga nagpaabot Kaniya uban sa dakong gugma. Unya ang Ginoo, sa pagtan-aw sa ingon nga pagkaandam ug maayong paningkamot gikan kaniya, sa pagtan-aw kung giunsa niya pagpugos sa iyang kaugalingon sa paghinumduman sa Ginoo, ug kung giunsa ang iyang kasingkasing, bisan supak sa iyang kabubut-on, walay hunong nga gidala padulong sa pagkamaayo, sa pagka-mapainubsanon, sa pagka-malumo, sa gugma, ug gidala, kutob sa iyang makaya, uban sa tanang iyang kusog, unya, akong giingon, ang Ginoo naghatag sa Iyang kaluoy kaniya, nagluwas kaniya gikan sa iyang mga kaaway ug gikan sa sala nga nagpuyo sa sulod niya, ug nagpuno kaniya sa Balaang Espiritu. Unya, nga walay paningkamot o kapoy, natuman niya ang tanang sugo sa Ginoo sa hingpit nga

pagkamatinud-anon; o mas tukma pa, ang Ginoo Mismo ang nagtuman sa Iyang mga sugo sulod kaniya, ug siya dayon magbunga sa bunga sa Espiritu sa pagkabalaan (19:2).

20. Apan ang moduol sa Ginoo kinahanglan, busa, pugson ang iyang kaugalingon sa matag maayong buhat, pugson ang iyang kaugalingon sa paghigugma—kung kulang siya sa gugma—pugson ang iyang kaugalingon sa pagkamapainubsanon—kung kulang siya sa pagkamapainubsanon—pugson ang iyang kaugalingon nga mahigugmaon ug adunay maloloy-on nga kasingkasing, pugson ang iyang kaugalingon sa pag-antos sa pagdumot, ug kon pasipalahan, nga magpakita og kaisog; kon mapahiubos o mapasipalahan, nga dili masuko, ingon sa giingon: *'Ayaw pagpanimalos, mga hinigugma'* (Roma 12:19); ang usa ka tawo kinahanglan pugson ang iyang kaugalingon sa pag-ampo, kon kulang siya sa espirituhanong pag-ampo. Sa ingon ana nga kaso, ang Dios, sa pagtan-aw nga ang usa ka tawo naningkamot pag-ayo ug, supak sa tinguha sa ilang kasingkasing, nagpugong sa ilang kaugalingon uban sa dakong paningkamot, nagahatag kanila sa tinuod nga espirituhanong pag-ampo, tinuod nga gugma, tinuod nga kalumo, *'usa ka kasingkasing nga puno sa pagkahatag'*, tinuod nga pagkamaayo, ug, sa usa ka pulong, pun-on sila sa espirituhanong bunga (19:3).

21. Apan kon ang bisan kinsa, nga kulang sa pag-ampo, pugson ang iyang kaugalingon sa pag-ampo nga nag-inusara aron madawat ang grasya sa pag-ampo, apan dili niya pugson ang iyang kaugalingon sa pagkama-mapainubsanon, sa pagka-mapainubsanon, sa gugma, o sa pagtuman sa ubang mga sugo sa Ginoo, ug wala magtagad, ni magpaningkamot ug paningkamot aron molampos niini, nan, sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on ug gawasnong pagpili, ug subay sa iyang hangyo, usahay gitugotan siya og sukod sa grasya sa pag-ampo; apan sa iyang kinaiya nagpabilin gihapon siya sama sa kaniadto. Wala siyay kalumo kay wala man siya naningkamot o nag-andam sa iyang kaugalingon aron mahimong malumo; wala siyay pagpaubos kay wala man niya kini gipangita o gipugos sa iyang kaugalingon; wala siyay gugma sa tanan kay, samtang nangayo og pag-ampo, wala siya magtagad niini nga butanga ni nagpakita og bisan gamay nga paningkamot (19:4).

22. Apan kinsa man ang kulang niining mga hiyas, ug wala magbansay o mag-andam sa iyang kaugalingon alang niini, bisan pa og madawat niya ang grasya sa pag-ampo, mawala kini kaniya sa diha nga madawat na, ug mahulog siya sa garbo, o dili siya molambo ug motubo sa grasya nga gihatag kaniya, tungod kay wala niya isumite pag-ayo ang iyang kaugalingon sa pagtuman sa mga sugo sa Ginoo. Kay ang pagpaubos, gugma, kalumo ug ang uban pang mga sugo sa Ginoo nagsilbi nga puloy-anan ug pahulayan sa Espiritu (19:6).

23. Busa, kinsa man ang gustong tinuod nga makapahimuot sa Dios, makadawat gikan Niya sa langitnong grasya sa Espiritu, ug motubo ug mahimong hingpit pinaagi sa Balaang Espiritu, kinahanglan pugson ang ilang kaugalingon sa pagtuman sa tanang sugo sa Dios ug pagpugong sa ilang kasingkasing, bisan pa batok sa kabubut-on niini, ingon sa giingon: *'Tungod niini, gipunting nako ang akong nawong ngadto sa tanan nimong mga sugo; gikaligtaan nako ang matag dalan sa pagkadautan'* (Salmo 118:128). (19:7).

(d) Ang pagpugos sa kaugalingon sa pagbuhat og maayo usa ka aspeto sa pakigbisog. Ang usa pa mao ang pagsukol sa kaugalingon batok sa dautan. Kini nga ikaduha mao ang espirituhanong pakigbisog. Si Santo Macarius nagtudlo niini sa ingon.

24. Ang bisan kinsa nga gustong tinuod nga makapahimuot sa Dios ug tinuod nga magdumot sa pikas bahin sa kadautan kinahanglan makig-away sa duha ka matang sa paningkamot ug pakigbisog, mao kini: sa makita nga mga butang niining kalibutan, aron molikay sa kalibutanong mga kalipay, sa gugma sa kalibutanong mga panag-ya ug sa makasasala nga mga batasan; ug sa mga butang sa kasingkasing, aron makig-away batok mismo sa mga espiritu sa kadautan, nga gihisgutan sa Apostol: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad, batok sa mga gahum niining kangitngit nga kalibutan ug batok sa espirituhanong mga puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:12). (21:1).

25. Sa paglapas sa sugo ug pagkahiwalay sa Paraiso, ang tawo napugos sa duha ka paagi ug sa duha ka matang sa panalapi: sa kalibutan – pinaagi sa mga buluhaton sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, pinaagi sa gugma sa kalibutan, nga mao ang mga makalaut nga kalipay ug tinguha, sa bahandi ug himaya, sa mga kabtangan, sa asawa, sa mga anak, sa paryente, sa yutang natawhan, sa puy-anan ug sinina; sa usa ka pulong, sa tanan nga makita, diin ang Pulong sa Dios nagmando kanato nga buhian kini sa atong kaugalingong kagastuhan (kay ang tanan motapot sa tanang makita pinaagi sa ilang kaugalingong kagastuhan), aron, sa pagbiya ug pagpagawas sa ilang kaugalingon gikan niini tanan, mahimo silang hingpit nga pagtuman sa sugo; samtang sa tago, ang mga espiritu sa dautan nagalibot, nagapahimutang, nagalibog ug nagapugong sa kalag pinaagi sa mga kadena sa kangitngit (21:2).

26. Busa, kon ang usa ka tawo, pagkahibalo sa pulong sa Dios, mosugod niining pakigbisog, ilabay ang mga buluhaton sa adlaw-adlaw nga kinabuhi ug mga panag-iya sa kalibutan, isalikway ang tanang kahimut-an sa unod ug mabulag ang iyang kaugalingon gikan niini, unya, uban sa pagkamapailubon, nga nagtudlo sa iyang hunahuna ngadto sa Ginoo, mahibal-an niya nga sulod sa iyang kasingkasing aduna pay lain nga pakigbisog, usa ka lain nga tinago nga pagsukol, usa ka lain nga pakig-away sa hunahuna nga gipalihok sa limbong nga mga espiritu, ug nga aduna pa'y lain nga pakigbisog nga nagpaabut kaniya. Ug busa, uban sa walay pag-uyog nga pagtuo ug dakong pagkamapailubon, nga walay hunong nga nagtawag sa Ginoo ug nagpaabut sa Iyang tabang, makab-ot dinhi sa sulod ang kagawasan gikan sa mga gapus, bitag, babag ug kangitngit sa dautang espiritu—mao kana, gikan sa paglihok sa tinago nga mga pagka-ambaw (21, 3).

27. Kini nga pakigbisog, bisan pa niana, mahimong matapos pinaagi sa grasya ug gahum sa Dios, kay ang tawo dili makahimo sa pagpagawas sa iyang kaugalingon gikan sa pagsupak, sa paglayas-layas sa iyang hunahuna, sa dili makita nga mga pagbati ug sa mga limbong sa dautan. Apan kon ang bisan kinsa nakadugtong sa makita nga mga butang dinhi sa kalibutan, naglibot sa iyang kaugalingon sa daghang lain-laing kalibutanong gapos, ug gidala sa dautang mga pagbati, dili niya masabtan nga sulod kaniya adunay lain nga pakigbisog, lain nga gubat, ug lain nga gerra. Ug, oh, kon unta ang usa ka tawo, human sa dakong paningkamot nga makagawas gikan niining makita nga mga gapos sa kalibutan, sa materyal nga kabalaka ug sa lamanong kalipay, ug human magsugod sa kanunayng pagdikit sa Ginoo samtang nagpalayo sa kalibutan, makaila unta sa pakigbisog sa mga pagbati nga nagturok sa sulod, ug sa sulod nga panagbangi, ug ang dautang mga hunahuna! Apan kon, sama sa atong giingon kaniadto, dili niya isalikway ang kalibutan sa tibuok niyang kusog, dili siya molikay sa mga tinguha sa kalibutan sa tibuok niyang kasingkasing, ug dili niya tinguha nga hingpit nga magdikit sa Ginoo, nan dili niya maila ang limbong sa natago nga mga espiritu sa dautang buot ug sa tinago, makadaot nga mga pagbati, apan nagpabilin siyang dayu sa iyang kaugalingon, kay ang iyang kaugalingong mga kasakit wala niya mailhi, ug, nga nagpuyo sa tinago nga mga pagka-ambisyon sa sulod niya, wala siya makahibalo niini, apan buot gihapon siyang magpabilin sa makita ug magdikit sa mga kabalaka sa kalibutan (21:4).

28. Apan ang tinuod nga misalikway sa kalibutan, nga naningkamot, nga nagtangtang sa bug-at sa kalibutan, nga nagpalingkawas sa iyang kaugalingon gikan sa walay pulos nga mga tinguha, gikan sa mga kalinaw sa unod, gikan sa himaya, gahum ug dungog sa tawo, ug nga misalikway niini tanan sa tibuok niyang kasingkasing, ang ingon ana, sa dihang tinago siyang tabangan sa Ginoo niining hayag nga pakigbisog, sumala sa iyang pagbiya sa iyang kabubut-on gikan sa kalibutan, ug sa dihang siya mismo hingpit—sa lawas ug sa espiritu—gitukod ug kanunay nagpuyo sa pag-alagad sa Ginoo, makakaplag sa sulod niya og pagsukol, tinagoang mga pagbati, dili makita nga mga gapos, tinagoang gubat, tinagoang pakigbisog ug tinagoang paningkamot. Ug busa, pagkahuman mangayo sa Ginoo ug madawat gikan sa langit ang mga espirituhanong armas nga gilista sa bulahan nga Apostol—ang baluti sa pagkamatarung, ang helmet sa kaluwasan, ang taming sa pagtuo ug ang espirituhanong espada (Efe. 6:14–17), – ug sa pag-armas nila sa ilang kaugalingon niini, makasukol sila sa tinago nga mga limbong sa yawa sa mga panikas nga iyang gihimo, nga nakuha nila kining mga armas pinaagi sa pag-ampo, pagkamapailubon, pagpakakusog, pag-ayuno, ug labaw sa tanan pinaagi sa pagtuo, makig-away siya batok sa mga prinsipalidad, gahum, ug mga magmamando niining kalibutan; ug busa, sa diha nga mapildi na niya ang mga pwersa nga supak uban sa tabang sa Espiritu ug pinaagi sa iyang kaugalingong pagkamaigmaton sa tanang hiyas, mahimong takus siya sa kinabuhi nga walay katapusan, nga naghimaya sa Amahan, sa Anak, ug sa Espiritu Santo. Kaniya ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan! Amen (21:5).

29. Ang uban nagaingon nga ang Ginoo nangayo lamang ug panagway nga mga bunga gikan sa mga tawo, samtang ang Dios mismo ang nagbuhat sa natago. Apan dili kini tinuod sa kamatuoran; sa kasukwahi, sa kadako nga pagbantay sa usa ka tawo sa iyang gawasnong pamatasan, sa maong kadako usab kinahanglan siyang makigbisog ug makig-away batok sa iyang mga hunahuna, kay gipangayo sa Ginoo kanimo nga masuko ka sa imong kaugalingon, makig-away batok sa imong kaugalingong hunahuna, dili mosugot nga mapailalom sa dautang hunahuna, ug dili maglipay niini (3, 3).

30. Kinahanglan mosukol, makiglalis, ug mopahawa ang kalag. Ang imong kabubut-on, samtang nagpakigbisog ug nag-antos sa kakapoy ug kasubo, sa katapusan magsugod sa pag-angkon og labaw; kini mahulog ug motindog pag-usab; ang sala usab kini itaktak pag-usab; sa napulo o baynte ka pakigbisog, mapildi kini ug itaktak ang kalag; apan ang kalag, sa paglabay sa panahon, magdaug batok sa sala sa pipila ka paagi. Ug usab, kung ang kalag magbarug nga lig-on ug dili maluyaw sa bisan unsa, kini magsugod sa pag-angkon

sa labaw, sa pagsulbad sa butang ug sa pagdaug batok sa sala. Mao kini ang paagi nga malabwan sa mga tawo ang sala ug mahimong mananaog niini (3, 4, 5).

31. Ang usa ka kabayo, samtang nagpang-uma sa lasang taliwala sa mga buangis nga hayop, nagpabilin nga dili mapugngan sa tawo. Apan sa diha nga kini madakpan, usa ka bug-at nga bitil ang ibutang niini aron kini mapugngan, hangtod kini makat-on sa husto nga paglakaw ug sa tul-id nga linya. Unya, usa ka batid nga mananakay ang magbansay niini aron kini mahimong angay sa pakig-away. Niining panahona, gisul-oban kini og baluti—ang plaka sa dughan ug ang visor—samtang ang daang brida gisabit ug giuyog sa atubangan sa iyang mga mata, aron kini masanay niini ug dili mahadlok. Ug ang kabayo nga natudloan sa ingon niini nga paagi sa usa ka mananakay, kon dili kini makat-on, dili magamit sa gubat; apan sa diha nga makat-on kini ug masanay sa pakig-away, sa diha nga mabati ug madungog niini ang tingog sa pakig-away, kusang mosulong kini sa mga kaaway, ug pinaagi sa paghuyop niini makapahadlok sa kasingkasing sa kaaway (23, 2).

32. Sa samang paagi, ang kalag, nga nahimong buang ug mapanghimagsik sukad sa Panaglaglag, miduol sa mga hayop—ang malimbungon nga mga espiritu—sa kamingawan sa kalibutan, nga nagpadayon sa pag-alagad sa sala. Apan sa diha nga madungog niini ang pulong sa Dios ug motuo, kini, nga gipugngan sa Espiritu, ilabay ang iyang buang nga kinaiya ug makarnal nga pangatarungan, nga giyaan sa Kristo nga Manlulupyo. Unya mosulod siya sa kasubo, pagpaubos, ug kalisod—kinahanglanon tanan alang sa iyang pagsulay—aron hinay-hinay siyang mapalumo sa Espiritu, samtang ang sala sa sulod niya hinay-hinay nga maminusan ug mapapas. Ug busa ang kalag, nga nagsul-ob sa armadura sa pagkamatarong, sa helmet sa kaluwasan, ug sa taming sa pagtuo, ug pagkahuman kini makuha ang espirituhanong espada, makat-on sa pagpakig-away batok sa iyang mga kaaway; ug, armado sa Espiritu sa Ginoo, kini nakig-away batok sa mga espiritu sa kadautan ug gipalong ang nagdilaab nga mga pana sa dautan. Apan kung walay espirituhanong armas, dili kini mosalmot sa panagban; apan sa diha nga makabaton na kini sa mga armas sa Ginoo, sa diha nga madungog ug mabati niini ang mabangis nga mga pakig-away, molakaw kini *nga 'nagasaka ug nagngarit'*, sama sa giingon sa Job (Job 39:25), kay ang mga kaaway niini matumba sa tingog pa lang sa iyang pag-ampo. Pagkahuman sa ingon nga buhat ug, uban sa tabang sa Espiritu, nakadaog sa gubat, madawat niya ang iyang mga korona sa kadaogan uban sa dakong kaisog, ug magpahulay uban sa Langitnong Hari (23:3).

33. Sa diha nga ikaw mihawa sa kalibutan ug nagsugod sa pagpangita sa Dios ug pagpamalandong Kaniya, kinahanglan na nimo nga makigbisog batok sa imong kaugalingong kinaiyahan, sa imong kaniadto nga mga batasan, ug sa mga batasan nga nahimong ikaduhang kinaiyahan kanimo. Ug samtang nakigbisog ka batok niining batasan, makasugat ka og mga hunahuna nga mosupak kanimo ug makig-away sa imong hunahuna; ug kini nga mga hunahuna magdani kanimo ug hinungdan nga masangit ka pag-usab sa makita nga kalibutan nga imong gipananawan. Didto ka magsugod sa pakigbisog ug pakig-away, nga magbutang sa hunahuna batok sa hunahuna, panghuna-huna batok sa panghuna-huna, kalag batok sa kalag, espiritu batok sa espiritu (32:9).

34. Kay usa ka tinago ug pino nga gahum sa kangitngit, nga nagpuyo sa kasingkasing, ang mapadayag. Ug ang Ginoo duol sa imong kalag ug lawas; ug samtang Siya nagtan-aw sa imong pakigbisog, Siya magtudlo kanimo og tinago, langitnong mga hunahuna, ug sa sekreto magsugod sa paghatag kanimo og kahupayan. Apan sa pagkakaron, biyaan pa gihapon ka Niya sa ilawom sa pagbansay, ug bisan pa sa taliwala sa imong mga kasubo, maghatag Siya kanimo og grasya. Ug sa diha nga makapahulay ka na, ipaila-ila Niya ang Iyang kaugalingon kanimo, ug ipakita Niya kanimo nga alang sa imong kaugalingong kaayohan nga gitugotan ka Niya nga masulod sa pakigbisog. Sama sa anak sa usa ka dato nga tawo, nga adunay magtutudlo, nga makakaplag sa disiplina, pagtudlo, samad ug hampak sa magtutudlo nga hugot samtang ginapangasaway siya niini—ug kini magpadayon hangtod siya mahimong hamtong, diin siya magsugod sa pagpasalamat sa iyang magtutudlo—mao usab ang grasya nga nagtudlo sa mapinanggaong paagi hangtod makaabot ka sa hingpit nga pagkahamtong (33, 10).

(e) Tungod kay gikinahanglan ang ingon nga paningkamot sa usa nga nakahukom nga magtrabaho para sa Ginoo, gawas sa hugot nga determinasyon nga isumite ang kaugalingon sa tanang matang sa kalisod, kinahanglan usab nga adunay pagka-maampingon, pagmatngon, ug pag-amping.

35. Ang bisan kinsa nga gustong magkinabuhi nga Kristohanon uban sa dakong kaeksaktuhan ug hingpit napugos, sa tibuok niyang kusog, nga una sa tanan ipunting ang iyang pagtagad sa kahulugan ug rason sa kalag, aron, human makab-ot ang abilidad sa tukmang pag-ila tali sa maayo ug dautan, ug sa pag-ila sa matag higayon nga usa ka butang nga langyaw sa iyang putli nga kinaiya misulod, kita makabuhi sa husto ug walay pagkapukan, ug aron, pinaagi sa paggamit sa atong rason ingon usa ka mata, makahimo kita sa

pagdumili sa pakig-uban o pag-uyon sa mga pagdani sa dautang huna-huna; ug pinaagi niini, human kita tagaan sa maong langitnong gasa, mahimong takus kita sa Ginoo (4:1).

36. Ang lawas adunay mata isip giya niini; kini makakita ug nag-una sa tibuok lawas paingon sa husto nga dalan. Hunahuna karon nga adunay usa ka tawo nga naglakaw sa lasang, puno sa mga baging ug lapok nga yuta, diin ang kalayo nagbabag sa agianan ug ang mga espada gisaksak sa yuta; aduna usab kusog nga agos sa tubig ug daghang tubig. Kung ang biyahero maalamon, maampingon ug dili mahadlok, nan, uban sa mata isip iyang giya, makalabang siya niining mga lisod nga dapit uban sa dakong pag-amping, ug gihuptan niya pag-ayo ang iyang bado gamit ang iyang mga kamot ug tiil sa tanang paagi, aron dili kini mapunit taliwala sa mga kahoy ug tunok, dili madumihan sa lapok, ni maputol sa mga espada, ug ang mata, nga nagsilbi nga suga para sa tibuok lawas, nagpakita kaniya sa dalan, aron dili siya mapisak sa kusog nga agos, malumos sa tubig, o masamdan sa bisan unsang lisod nga dapit. Busa, ang usa ka maalamon ug maampingong biyahero, human niyang maampingong tipigan ang iyang tunika, nagtul-id sa paglakaw sumala sa giya sa iyang mga mata, nagpanalipod sa iyang kaugalingon nga dili masamdan ug nagpanalipod sa iyang tunika nga dili masunog o masikway. Apan kon ang usa ka pasagad, tapulan, walay pag-amping, bati, o dili aktibo nga tawo moagi sa ingon nga mga dapit, ang iyang bado, nga nagalupad-lupad paingon dinhi ug didto, tungod kay kulang ang determinasyon sa biyahero sa pag-ayo sa iyang bisti sa tanang paagi, mapunit kini sa mga sanga ug tinik, masunog sa kalayo, mapikas sa nagasaksak nga mga espada, o madumihan sa lapok; sa mubo, ang iyang nindot ug bag-ong tunika dali ra madaut tungod sa iyang kawalay pagtagad, kapaluyahon ug katamaran. Ug kon ang biyahero dili maghatag og bug-os ug husto nga pagtagad sa giya sa mata, siya mismo mahulog sa hukay o malumos sa tubig (4:2).

37. Sa samang paagi, ang kalag, ingon sa pagsul-ob og matahum nga chiton—ang bisti sa lawas—ug adunay rason, nga nagagiya sa tibuok kalag ug lawas samtang nagbiyahe sa mga kakahoyan ug daghan og tunok nga agianan sa kinabuhi, taliwala sa lapok, kalayo ug kusog nga dagan sa tubig—sa ato pa, mga tinguha, kalipay ug uban pang kabuang niining kapanahona, kinahanglan kini magpugong ug magpanalipod sa tanang dapit pinaagi sa pagkamapugong, kaisog, pagka-maampingon ug pagkabantay. Ug aron ang tunika sa lawas, sa mga kakahoyan ug makagagat nga agianan ning kalibutan, dili mapunit bisan asa tungod sa kabalaka, walay pulos nga mga lihoc ug kalibutanong kalingawan, ni masunog sa kalayo sa tinguha, ang kalag nga nagsul-ob niini moliko sa iyang mga mata aron dili makakita sa limbong, ug ingon usab moliko sa iyang mga dalunggan aron dili makadungog sa panamastamas, gipugngan ang dila gikan sa walay pulos nga pakigstorya, ug ang mga kamot ug mga tiil gikan sa dautang mga buhat; kay ang kalag gihatagan og kagawasan nga ilikay ang mga lawasong miyembro ug pugngan kini sa pagtan-aw sa dautang mga butang, sa pagpaminaw sa bisan unsang limbong o makauwaw, sa dili angay nga mga pulong, ug sa kalibutanong ug limbongong mga buhat (4:3).

38. Sa diha nga makita sa Ginoo nga ang usa ka tawo maisugong naglikay sa kalibutanong kalipay, sa materyal nga kalingawan ug kabalaka, sa yutang mga panag-iya ug sa paglibot-libot sa walay pulos nga mga hunahuna, Iyang ihatag kaniya ang Iyang grasyaong tabang ug walay hunong nga panalipdan ang maong kalag, nga matahum nga nagpadayon sa iyang agi niining kasamtangang dautang kapanahonan. Ug busa, ang kalag gihatagan og langitnong pagdayeg gikan sa Dios ug sa mga Anghel tungod kay hingpit niyang naprotektahan ang iyang kaugalingon ug ang bisti sa iyang lawas, kutob sa iyang makaya, pinaagi sa paglikay sa matag tinguha sa kalibutan, ug, uban sa tabang sa Dios, hingpit nga natapos ang iyang dagan sa arena ning kalibutan (4, 4).

39. Apan kon kinsa man, tungod sa katamaran ug kawalay pag-amping, maglakaw niining kinabuhi nga walay pag-amgo, ug sa iyang kaugalingong gawasong kabubut-on dili molikay sa matag kahandom sa kalibutan, ni mangita sa Ginoo sa tibuok niyang kasingkasing, nan ang bisti sa iyang lawas mapunit sa mga tunok ug mga katingad-an niining kalibutana, mapaso sa kalayo sa kahandom, ug malibngan sa lapok sa mga kalipay, ug busa, sa Adlaw sa Paghukom, ang kalag makakaplag nga kulang sa kaisog sa pagtindog, kay wala kini makapabilin nga limpyo ang iyang bisti, apan nahugawan kini taliwala sa mga limbong niining kapanahona. Tungod niini, gipahawa kini gikan sa gingharian. Kay unsa may buhaton sa Dios sa usa ka tawo nga, sa iyang kaugalingong gawasong kabubut-on, misumiter sa kalibutan, nabihag sa mga kalipay niini, o naglibaw-libaw, naglibot-libot sa materyal nga kalibutan? Gipalapdan Niya ang Iyang tabang ngadto sa mga molikay sa materyal nga kalipay ug sa ilang kaniadto nga mga batasan, nga kanunay naningkamot sa pagpadulong sa ilang hunahuna ngadto sa Ginoo, nga nagalikay sa ilang kaugalingon, ug nga nangita sa Usa ka Ginoo. Gipanalipdan usab sa Dios ang mga tawo nga, sa kamingawan niining kalibutan, kanunay

magbantay batok sa mga bitag ug patibong, nga uban sa kahadlok ug pag-uyog, nagahago alang sa ilang kaugalingong kaluwasan (Fil. 2:12), nga uban sa labing dakong pagmatngon naglikay sa mga bitag, samad, ug kahakog niining panahona, ug nangayo sa tabang sa Ginoo, nga nagasalig sa Iyang kalooy aron maluwas pinaagi sa grasya (4:5).

(g) Ang maghuhukom kinahanglan mangita og inspirasyon alang sa iyang mga paningkamot gikan sa paglaum ug dili matandog nga kasiguruhan nga ang Ginoo makakita sa pagkamakugi sa maghuhukom, masaligan sa pagkamatitud-anon sa kalag, ug ihatag niini ang Espiritu Santo ug hiuson ang Iya kaugalingon niini. Si San Macarius kanunay nga naghigot niini nga hilisgutan, ug halos matag leksyon sa pagpanarbaho nakatutok sa pagtammang niini nga paglaum.

40. Ang tanang makita nga paningkamot sa kalibutan ginabuhat uban ang paglaum nga makapamunga sa mga benepisyo sa paningkamot sa usa ka tawo. Ug kung ang bisan kinsa dili hingpit nga masaligon nga malingaw sa bunga sa ilang paningkamot, nan ang ilang paningkamot walay kapuslanan kanila. Ingon usab, ang mag-uuma magtanom sa paglaum nga makamupol ug ani, ug sa pagpaabut niini, iyang ginakripisyo ang kalisod; giingon, *'Ang nag-arado sa paglaum mag-arado'* (1 Cor. 9:10). Ug bisan kinsa ang magkuha ug asawa buhaton niya kini sa paglaum nga makabaton ug mga manunod, samtang ang negosyante mosakay sa barko paingon sa dagat aron mangita ug ganansya, nga nagbutang sa iyang kaugalingon sa sigurado nga kamatayon. Ingon usab sa Gingharian sa Langit, ang usa ka tawo, sa paglaum nga masidlak ang mga mata sa iyang kasingkasing, iyang gipahinungod ang iyang kaugalingon sa pagpalayo sa mga butang niining kinabuhi, gigahin ang iyang panahon sa pag-ampo ug pagpakilimos, nagpaabot sa Ginoo sa dihang Siya moabot ug ipadayag ang Iya sa kaniya, ug limpyohan siya gikan sa sala nga nagpuyo sa sulod niya (14:1).

41. Ang usa ka Kristohanon angay nga adunay paglaum, kalipay ug pagpaabut sa umaabot nga gingharian ug kaluwasan, ug moingon: 'Kung dili ako maluwas karon, maluwas ako sa kaadlawon'. Ang magtukod og ubasan, sa wala pa siya magsugod sa pagtrabaho, adunay kalipay ug paglaum sa iyang sulod; ug samtang wala pa'y bino, klaro kaayo niyang gihulagway sa iyang hunahuna ang lagayan sa ubas, gikalkula ang mga ganansya, ug uban niining mga hunahuna misugod siya sa iyang paningkamot; ang paglaum ug pagpaabut nagpugos kaniya sa pagtrabaho nga masigasig, ug sa pagkakaran naggasto siya og daghang gasto sa iyang panimalay. Sa samang paagi, ang usa ka magtutukod ug mag-uuma una mogasto sa kadaghanan sa ilang bahandi sa paglaum sa umaabot nga ganansya. Ingon usab dinhi: kung ang usa ka tawo wala sa iyang panan-aw ang kalipay ug paglaum sa pagdawat sa kaluwasan ug kinabuhi, dili niya makaya nga mag-antos sa kasubo, magdala sa karga, o molakaw sa masipit nga dalan. Apan ang paglaum ug kalipay nga nag-uban kaniya nagahatag kaniya og kusog sa pagpaningkamot, sa pag-antos sa kasubo, sa pag-ako sa karga, ug sa paglakaw sa masipit nga dalan (26:11).

42. Ang usa ka magtutuo kinahanglan mag-ampo sa Dios alang sa iyang kaugalingon, aron ang iyang pagbuot mausab pinaagi sa pagbag-o sa iyang kasingkasing. Kinahanglan nimong itas ang imong hunahuna ug mga paghunahuna ngadto Kaniya, ug ayaw pagbitbit og bisan unsa pa sa imong hunahuna gawas sa paglaum nga makita Siya. Busa, sama sa usa ka inahan nga nagtigom sa iyang mga masibayong anak, pasagdi ang kalag nga tigumon ug pahupayon ang mga hunahuna nga nabulag sa sala; dalha kini sa sulod sa balay sa iyang lawas, nga nagpuasa nga walay hunong ug nagpaabot uban sa gugma alang sa Ginoo, sa dihang Siya moabot ug tinuod gayud nga nagtigom kaniya. Tungod kay dili mailhan ang umaabot, maglaum pa gayud kini, nga ipahimutang pag-ayo ang paglaum niini sa Manimuno. Ginasulti: *'Ayaw kahadlok, kay uban kanimo ako; ako ang imong Dios, ang Gamhanan nga nagaluwas kanimo; moanha ako sa imong atubangan, , ug pagapatagun ang mga bukid; pagabungkagon ko ang mga ganghaan nga bronse ug pagabuakon ko ang mga halab nga puthaw'* (Isa. 45:2). Ug giingon usab, *'Mag-amping ka sa imong kaugalingon, basi adunay pulong sa kalapasan nga matago sa imong kasingkasing'* (Deut. 15:9); ayaw ingna sa imong kasingkasing, *'Daghan ug gamhanan kining sinultian'* (Deut. 2:21). (31:1, 2).

43. Kung dili kita mahimong tapulan ug dili nato tugotan nga ang mga dautang hunahuna nga way pagdumala moturok sa atong sulod, apan pinaagi sa atong kaugalingong kabubut-on atong itudlo ang atong hunahuna ngadto Kaniya, pagpugos sa atong mga hunahuna nga molingi sa Ginoo, nan, walay duhaduha, ang Ginoo moanha kanato pinaagi sa Iyang kaugalingong kabubut-on, ug tinuod gayud nga Iyang tipuon kita ngadto Kaniya, kay ang tanang makapahimuot nga pag-alagad nagasalig sa atong mga hunahuna. Busa, paningkamoti nga malipay ang Ginoo, kanunay Siyang gihulat sa sulod, ginapangita Siya sa inyong mga hunahuna, ginadasig ug ginapugos ang inyong kabubut-on ug tinguha nga walay hunong nga molihok paingon Kaniya. Kay kutob sa imong pagbalhin sa imong hunahuna aron pangitaon Siya, kutob usab ana—ug labi pa

gani—Siya mabuoton sa Iyang kaugalingong kalooy ug pagkamaayo nga moanhi kanimo ug hatagan ka og pahulay. Nagtindog Siya ug nagbantay sa imong hunahuna, sa imong mga paghunahuna ug sa lihok niini; nagbantay Siya aron makita kung giunsa nimo Siya pagpangita—sa tibuok nimong kasingkasing, o basin uban sa katamaran o pagpasagad (31:3).

44. Ug sa diha nga makita Niya ang imong kugi sa pagpangita Kaniya, unya Siya magpakita ug magpadayag sa Iyang kaugalingon kanimo, ihatag Niya kanimo ang Iyang tabang ug masiguro ang kadaugan para kanimo, nga luwason ka gikan sa imong mga kaaway. Busa, atong itindog kining lawas, magtukod og halaran, ibutang niini ang tanan natong hunahuna, ug mangaliya sa Ginoo nga ipanaog gikan sa langit ang usa ka dili makita ug gamhanang kalayo, aron kini makalunok sa halaran ug sa tanan nga naa niini. Ug ang tanang mga pari ni Baal—mao ang mga pwersa nga supak—mahulog, ug unya makakita kita og langitnong ulan, sama sa agianan sa tawo (3 Mga Hari 18:44), nga nag-anhi sa kalag; busa matuman kanato ang saad sa Dios, ingon sa giingon pinaagi sa Propeta: *'Ako mubangon ug mubalik sa natumba nga tabernakulo ni David, ug ako mubalik sa mga guba niini'* (Amos 9:11). (31:4–5).

g) Si Santo Macario wala maghisgot sa mga detalye sa mga praktis sa pag-awit, tungod kay kini tanan gipraktis na sa mga tawo nga iyang gipamulong. Gihisgotan lang niya kini kon kinahanglan, sama sa: pag-ayuno, pagbantay, pag-inusara, manwal nga trabaho, pagsunod, panabangay, ug pagkamapailubon. Mas detalyado lang siya mosulti bahin sa pag-ampo, tungod kay kini ang sentro sa tanang hiyas ug praktis sa pagpanag-iya, ug labi na kay kini ang agianan diin madawat ang Espiritu Santo.

45. Mahitungod sa panawerang pagka-asketa ug sa unsang paagi sa kinabuhi ang labing hataas ug labing una, hibaloa kini, mga hinigugma: ang tanang hiyas nagkagapos sama sa mga eslabada sa usa ka espirituhanong kadena; nagsalig sila sa usag usa: ang pag-ampo sa gugma, ang gugma sa kalipay, ang kalipay sa kalumo, ang kalumo sa pagpaubos, ang pagpaubos sa pag-alagad, ang pag-alagad sa paglaum, ang paglaum sa pagtuo, ang pagtuo sa pagsunod, ug ang pagsunod sa pagkamapainubsanon. Sa samang paagi, sa pikas bahin, ang dautang mga buhat nagsalig sa usag usa: kasuko sa kainit sa ulo, kainit sa ulo sa garbo, garbo sa pagpasigarbo, pagpasigarbo sa kawalay pagtuo, kawalay pagtuo sa kabug-at sa kasingkasing, kabug-at sa kasingkasing sa katamaran, katamaran sa pagluya, katamaran gikan sa kawad-on sa paglaum, kawad-on sa paglaum gikan sa kawalay pag-antos, kawalay pag-antos gikan sa senswalidad; ang uban pang aspeto sa kadautan magkasuod usab, sama sa bahin sa pagkamatinud-anon, ang mga birtud magkasuod ug nagsalig sa usag usa (40, 1).

46. Ang pangunang elemento sa matag maayong paningkamot ug ang korona sa merito mao ang masigasig nga pagpadayon sa pag-ampo. Pinaagi niini, pinaagi sa pagpakakusog kang Dios, atong makab-ot adlaw-adlaw ang uban pang mga birtud. Busa, sa mga giisip nga takus, motumaw ang usa ka pakig-ambit sa pagkabalaan sa Dios, sa espirituhanong pagkaepektibo, ug usa ka panaghiusa sa hunahuna, ingon man, sa dili masukod nga gugma alang sa Ginoo. Kay kinsa man ang magpugos sa iyang kaugalingon nga magpabilin sa pag-ampo matag-adlaw, kini mapukaw sa espirituhanong gugma alang sa Dios ngadto sa balaan nga debosyon ug mainit nga tinguha, ug madawat ang grasya sa espirituhanong pagkabalaan nga kahingpitan (40, 2).

47. Dili kita mag-ampo tungod sa batasan sa lawas, ni tungod sa batasan sa pagsinggit, pagpahilom, o pagluhod, kondili, sa matin-awong pagpaminaw sa atong hunahuna, maghulat kita nga moanhi ug mabisita ang Diyos sa kalag sa tanang agianan ug dalan niini ug sa tanang pagbati niini. Busa, usahay kinahanglan maghilom, samtang sa ubang panahon kinahanglan mosinggit ug mag-ampo uban sa paghilak, basta ang hunahuna nakatutok sa Dios. Kay sama sa lawas, kon nagbuhat og usa ka buluhaton, hingpit kini nga natutok niini, ug ang tanan niini nga mga miyembro nagtinabangay, ingon usab kinahanglan nga itugyan sa kalag ang tibuok kaugalingon sa pag-ampo ug sa gugma sa Ginoo, nga dili malipat o malibog ang hunahuna, kondili ibutang ang tanang paglaum kang Kristo. Ug sa ingon ana, ang Ginoo mismo ang magpasiga niini, magtudlo niini sa tinuod nga paghangyo, maghatag niini og putli, espirituhanong pag-ampo nga angay sa Dios, ug pagsimba sa espiritu ug sa kamatuoran (33:1–2).

48. Ang mga nagaduol sa Ginoo kinahanglan maghalad sa ilang pag-ampo sa kahalom, kalinaw ug lawom nga kalinaw, ug maminaw sa Ginoo dili uban sa dili angay ug naglibog nga mga paghilak, kondili uban sa mapinabubo nga kasingkasing ug matin-aw nga hunahuna. Ang sulugoon sa Dios angay magpuyo dili sa kagubot, kondili sa tanang pagkamapainubsanon ug kinaadman, ingon sa giingon sa Propeta, *'Kinsa ang akong tan-awon? Ang mga mapainubsanon ug hilum, ug kadtong nagakurog sa akong mga pulong'* (Isa. 66:2). Makita usab nato nga sa panahon ni Moises ug Elias, sa dihang nagpakita ang Dios kanila, sa atubangan sa

kadunggan sa Ginoo adunay daghang trumpeta ug gamhanang pwersa, apan ang pag-abot sa Ginoo gipahibalo ug gipadayag pinaagi sa gihulagway sa ibabaw, mao ang kalinaw, kahilom ug kalinaw sa hunahuna. Kay giingon, *'Tan-awa, usa ka hilom, gamayng tingog, ug didto ang Ginoo'* (1 Mga Hari 19:12). Ug kini nagpakita nga ang pahulay sa Ginoo naglangkob sa kalinaw ug kahusay (6:1–2).

49. Ang tinuod nga basihan sa pag-ampo mao kini: pagmatngon sa kaugalingong mga hunahuna ug paghalad sa pag-ampo sa lalom nga kahilom ug kalinaw. Ang tawo nga nag-ampo kinahanglan itudlo ang tanang paningkamot ngadto sa iyang mga hunahuna, putlon ang bisan unsang nag-alima sa dautang hunahuna, samtang itudlo ang hunahuna ngadto sa Dios ug dili motuman sa mga tinguha sa hunahuna, kondili tipuon ang naglaylay nga mga hunahuna gikan sa tanang direksyon ngadto sa usa, pagbulag sa natural nga hunahuna gikan sa dautan. Sa ilawom sa kabug-aton sa sala, ang kalag ikatandi, ingon pa, sa usa ka dakong kalasangan sa bukid, o mga tu-tu sa daplin sa suba, o pipila ka sagbot nga puno sa dagom ug kahoy; busa, ang mga gustong molabay sa ingon ana nga dapit kinahanglan motunol sa ilang mga kamot ug, uban sa paningkamot ug kalisud, buwagon ang mga sanga sa ilang atubangan. Sa samang paagi, ang kalag napalibotan sa tibuok kalasangan sa mga hunahuna nga gipangtanum sa pwersa nga supak; busa, gikinahanglan ang dakong pag-amping ug pagmatngon aron maila sa usa ka tawo ang mga langyaw nga hunahuna nga gipangtanum sa pwersa nga supak. Ang mga tawo nga magmatngon sa ilang hunahuna ginahimo ang tibuok pag-ampo sa sulod. Ang ingon nga mga tawo, pinaagi sa ilang pagsabot ug paghukom, makalampos, mapugngan ang mosaka nga mga hunahuna, ug makalakaw sa kabubut-on sa Ginoo (6:3–4).

i) Mahitungod sa mga pag-amping nga ang usa ka espirituhanong mag-aani kinahanglan buhaton, gipasiugda ni San Macarius labaw sa tanan nga dili angay malipay sa simpleng pagka-angay sa gawas. Ang katuyoan sa espirituhanong paningkamot, gikan sa gawasnong panan-aw, mao ang pag-anad sa kaugalingon sa tanang espirituhanong pakigbisog ug tanang hiyas; apan dili kini aron magpahulay diha, kondili aron itudlo kining paningkamot ngadto sa pagpalambo sa sulod nga kinabuhi ug sa pag-angkon sa kaepektibo sa Espiritu. Apan ang uban mohunong lang niini, nga wala'y lain makab-ot gawas sa husto nga pamatasan, samtang wala magtagad sa ilang kasingkasing ug wala mangita sa Espiritu sa grasya. Busa, nagpaningkamot sila apan walay bunga. Gihagit kita ni San Macario nga mag-amping batok niini labaw sa tanan.

50. Daghan, samtang hugot nga nagbantay sa gawasnong pamatasan, nagpraktis sa mga disiplina ug naningkamot alang sa matarong nga kinabuhi, nagtuo nga hingpit na ang ingon nga tawo, nga wala mag-usisa sa kasingkasing o makabantay sa mga dautang hiyas didto nga nagbilanggo sa kalag. Samtang, sulod sa mga bukton ug tiil nagbarug ang gamot sa dautan, nga katumbas sa sulod nga bulok nga hunahuna, ug sulod sa balay nagpanago ang usa ka kawatan—mao kana, usa ka pwersa sa pagsupak, ug busa supak, ug sa samang higayon, usa ka pwersa sa hunahuna. Ug kon ang bisan kinsa dili makigbisog batok sa sala, nan ang sulod nga dautang hiyas, nga hinay-hinay nga naglapad ug nagpadaghan, modani sa usa ka tawo ngadto sa klarong mga sala ug magdala kaniya sa pagbuhat niini, kay ang dautan, sama sa pagbukas sa usa ka tinubdan, kanunay nga nagbubo og sapa gikan sa sulod niini. Busa, paningkamoti nga pugngan ang pagdagayday sa dautang hunahuna, aron dili ka mahulog sa libo ka mga dautan (15:46).

51. Ang kalibutan nag-antos sa kasakit sa dautang hunahuna ug wala kini masayri. Aduna'y hugaw nga kalayo nga nagdilaab sa kasingkasing, nag-agi sa tanang mga bukton, ug nagduso sa mga tawo ngadto sa pagpakawala sa kaugalingon ug sa liboan ka dautang buhat. Ug kadtong masuko o magpahimulos sa kalipay nakighilawas sa sulod, sa ilang kasingkasing; ug sa dihang makakaplag og pagkaon ang dautan, mahulog usab sila sa hayag nga pakighilawas. Sabta nga tinuod usab kini sa kahakog, pagkamapahitas-on, garbo, pagpanukmod, ug kasuko. Sama sa dihang ang usa ka tawo giimbitar sa usa ka panyapon ug gitanyagang daghang putahe, ingon usab ang sala motintal sa usa ka tawo nga matilawan ang tanan, ug unya ang kalag nga magpalabi mabug-atan (15:48).

52. Aduna bay makasulti: 'Nagapuasa ako, nagapanglakbe ako, ginagasa nako ang akong bahandi; busa, balaan na ako'? Kay ang paglikay sa dautan dili pa pagkahingpit sa iyang kaugalingon, gawas kon nakasulod na ka sa mapainubuson nga hunahuna ug gipatay ang bitin nga nagpanago sa ilawom sa hunahuna gayud, sa kalawom sa imong mga hunahuna, diin kini nagpuyo ug nagapatay kanimo sa gitawag nga mga tagoanan ug bodega sa kalag, kay ang kasingkasing usa ka kalawom; busa imo na ba kini gipatay ug gipahawa gikan sa imong kaugalingon ang tanang kahugawan nga naa sa sulod nimo? Ang tanang maalamon, ang Balaod, ang mga Apostoles, ug ang pag-abot ni Kristo nagtumong sa paghinlo. Ang matag tawo, Hudyo man o Griego, nahigugma sa pagkabalaan, apan dili makab-ot ang pagkabalaan. Busa, kinahanglan pangitaon kung

giunsa ug pinaagi sa unsang paagi makab-ot ang pagkabalaan sa kasingkasing. Mahimo kini lamang pinaagi sa Usa nga gilansang sa krus alang kanato. Siya mao ang Dalan, ang Kinabuhi, ang Kamatuoran, ang Pultahan, ang Perlas, ang buhing ug langitnong Pan. Kung wala kining kamatuoran, imposible alang sa bisan kinsa nga maila ang kamatuoran ug maluwas. Busa, ingon nga sa bahin sa panlabang tawo ug makita nga mga butang, imong gisalikway ang tanan ug gipangbahin ang imong mga kabtangan, ingon usab, kung ikaw adunay kahibalo ug gahum sa pulong, ug sa kalibutanong kinaadman kinahanglan nimong isalikway ang tanan, ug ituring silang tanan nga walay bili, kanus-a ra nimo mapauswag ang imong kaugalingon sa kadasig sa pagpangwali, nga mao ang tinuod nga kinaadman, nga dili naglangkob sa kaanyag sa mga pulong, kondili sa gahum nga naglihok pinaagi sa balaan nga krus (17:15).

53. Ang labing importante nga armas para sa mandirigma ug asketiko mao nga, sa pagsulod niya sa kasingkasing, siya magpakig-away batok kang Satanas, magdumot sa iyang kaugalingon, mosalikway sa iyang kaugalingong kalag, masuko niini, pasanginlan kini, supakon ang iyang mga naandan nga tinguha, makiglalis sa iyang mga hunahuna, ug makigbisog batok sa iyang kaugalingon (26:12).

54. Ug kon, samtang ginabantayan nimo sa gawas ang imong lawas batok sa pagkadaut ug pakighilawas, sa sulod nakighilawas ka ug nakapanapaw sa imong mga hunahuna, nan ikaw usa ka manapaw sa atubangan sa Dios, ug ang imong putli nga lawas walay kapuslanan kanimo. Sama sa usa ka batan-ong lalaki nga pinaagi sa limbong nakapangumbinsi sa usa ka dalaga ug nagdaut kaniya, hinungdan nga siya gihimong makalilisang sa iyang nobyo tungod sa iyang pagpakighilawas, ingon usab ang dili-lahi nga kalag, sa pagsulod niini sa pakig-uban sa bitin nga nagpuyo sa sulod niini—ang limbongan nga espiritu—nagahimo og pagpakighilawas sa atubangan sa Dios. Ug nasulat, *'Ang bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa maluoy nga tinguha nakighilawas na kaniya sa iyang kasingkasing'* (Mat. 5:28). Kay aduna'y pakighilawas nga ginabuhat sa unod, ug aduna'y pakighilawas sa kalag, nga mosulod sa pakig-uban kang Satanas. Ang maong kalag mahimong kauban ug igsoon sa mga demonyo, o sa Dios ug sa mga Anghel; ug pinaagi sa pakighilawas sa yawa, kini dili na angay para sa langitnong Nobyo (26:13).

55. Kanunay na natong gisaysay ang parabula sa mag-uuma nga human sa iyang pagpaningkamot ug pagtanum og binhi sa yuta, kinahanglan gihapon siya maghulat sa ulan gikan sa itaas. Apan kon walay panganod nga motungha ug walay hangin nga mohuyop, ang paningkamot sa mag-uuma dili makahatag og kapuslanan kaniya, ug ang binhi magpabilin nga walay bunga. I-aplikar usab kini sa mga espirituhanong butang. Kung ang usa ka tawo magpabilin lamang sa iyang kaugalingong paningkamot ug dili modawat sa dili kasagaran alang sa iyang kinaiyahan, dili siya makapamunga og takus nga bunga alang sa Ginoo. Unsa man, busa, ang kaugalingong buhat sa usa ka tawo? Naglangkob kini sa pagsalikway sa kalibutan, pagpalayo niini, pagpabilin sa pag-ampo ug pagbantay, paghigugma sa Dios ug sa kaugalingong igsoon; ang pagpabilin niining tanan mao ang iyang kaugalingong buhat. Apan kon iyang ipahinungod ang iyang kaugalingon sa iyang kaugalingong buhat ug wala maglaum nga makadawat pa ug lain, ug ang mga hangin sa Espiritu Santo dili mohuyop sa iyang kalag, ni motungha ang usa ka langitnong panganod, ni motulo ang ulan gikan sa langit aron pahumokon ang iyang kalag, nan ang usa ka tawo dili makapamunga og takus nga bunga alang sa Ginoo (26, 19).

i) Sa taliwala sa ingon nga mga tawo nga matarong sa gawas, gipili ni San Macario ang mga eskolar, nga nakakat-on gikan sa mga libro ug pakighinabi unsa ang maong butang ug nagpasabot niini, apan wala magbuhat sa maong butang mismo; busa, nahibilin pa gani sila sa mga walay kahibalo sa espirituhanong pagsabot, ug ang ilang pagpasabot mismo walay pulos.

56. Ang bisan kinsa nga mosulti sa espirituhanong mga butang nga wala pa niya matilawi para sa iyang kaugalingon sama sa usa ka tawo nga, sa dihang mosidlak na ang kainit sa adlaw, naglakaw tabok sa usa ka walay tanom nga uma ug, tungod sa grabe nga kauhaw, naghulagway sa usa ka bukal nagbubo og tubig, nagkunwaring nag-inom, samtang uga ang iyang mga ngabil ug dila tungod sa kalayo sa kauwaw; o sama sa usa ka tawo nga naghisgot sa dugos nga tam-is, apan wala pa kini matilawan sa iyang kaugalingon ug wala'y nahibaloan sa gahum sa iyang katam-isan. Busa, kon ang mga wala makasinati sa ilang kaepektibo o makakaplag og kumpirmasyon niini sa ilang kaugalingon mosulti mahitungod sa pagkahingpit, sa kalipay, o sa kawalay-emasyon, nan sa tinuod dili man kini mahitabo sama sa ilang giingon. Kay sa dihang ang ingon nga tawo sa katapusan makahimo na, bisan sa bahin lang, sa pagsugod sa maong buluhaton, iyang hunahunaon sa iyang kaugalingon: *'Wala kini nahitabo sama sa akong gihunahuna. 'Naghunahuna ko sa usa ka paagi, apan ang Espiritu naglihok sa lain'* (17:12).

57. Usa ka butang ang paghisgot sa pan ug pagkaon, ug lahi kaayo ang pagkaon ug pag-inom sa nutrisyon sa pan, nga nagpalig-on sa matag bahin sa lawas. Usa ka butang ang paghisgot sa pinakamatam-is nga ilimnon sa mga pulong, ug lahi kaayo ang pag-adto ug pagkuha gikan mismo sa tinubdan ug mapahimakas sa pagtilaw sa matam-is nga ilimnon. Usa ka butang ang paghisgot sa gubat, sa mga maisugong mananakop ug mandirigma, ug lahi kaayo ang pagkuha sa usa ka tawo og armas ug pagsulod sa pakig-away batok sa mga kaaway, ang pag-atake ug pag-atras, ang pagdawat ug paghatag og mga hampak, ug ang pag-angkon og kadaugan. Ingon usab sa espirituhanong mga butang: lain ang pagpasabot sa gisulti pinaagi lamang sa kahibalo ug pangatarungan, ug lain kaayo ang pagpanag-iya, sa tinuod ug uban sa kasiguruhan, sulod sa sulod nga kaugalingon ug hunahuna, sa bahandi, grasya, inspirasyon ug paglihok sa Espiritu Santo. Kadtong nagasulti lang og mga pulong naglimbong sa ilang kaugalingon ug nagapahitas-on sa ilang kaugalingon pinaagi sa ilang kaugalingong kaalam (27:12).

58. Sama sa kalibutan, kung ideklara ang gubat, ang mga maalamon ug ang mga maharlika dili moadto sa battlefield apan, tungod sa kahadlok sa kamatayon, magpabilin sa balay; imbis, kini ang bag-ong mitumaw, ang mga kabus ug ang kasagarang katawhan, gitawag sa gubat; ug mahitabo nga sila makadaog batok sa mga kaaway, mapalayas sila gikan sa utlanan, ug tungod niini makadawat sila og ganti ug korona gikan sa hari, makab-ot nila ang dungog ug kahimayaan, samtang kining mga bantugang tawo nagpabilin sa luyo nila; ingon usab kini sa espirituhanong mga butang. Ang mga wala pa nakasabot, sa unang paminaw sa pulong, buhaton kini sa buhat uban sa hunahuna nga mahigugma sa kamatuoran ug madawat ang espirituhanong grasya gikan sa Dios; apan ang mga maalamon, nga nagasusi sa pulong hangtod sa labing gamay nga detalye, malikayan ang pakig-away ug dili molambo, apan magpabilin sa luyo sa mga miapil sa pakig-away ug nakadaog (43:8).

k) Busa, kinahanglan maningkamot sa tanang paagi aron makab-ot ang Espiritu sa grasya. Kay kung Wala Siya sa sulod nimo, walay pulos ang tanan nimong halad ug paningkamot, ug sa takna sa pagbulag dakpon ka sa mga demonyo ug dad-on ka nila sa ilang kalawoman. Apan bisan kinsa nga adunay Espiritu, pagasunogon niya sila.

59. Kung kinsa man, alang sa Ginoo, mobiya sa iyang kaugalingon, mosalikway niining kalibutan, mobiya sa kalibutanong kalipay, kabtangan, amahan ug inahan, ipapako ang iyang kaugalingon, ug mahimong usa ka manlalakbay, usa ka pulubi ug walay gipanag-iya, apan imbis sa kalinaw sa kalibutan dili niya makaplagan sa sulod niya ang Balaan nga pahulay, dili niya mabati ang espirituhanong kalipay sa iyang kalag, ug imbis sa malaglag nga mga bisti dili niya isul-ob ang bisti sa Balaang kahayag, sumala sa sulod nga tawo; imbis sa iyang kaniadto nga unodnong pakig-uban, dili niya masayran sa kasiguruhan sa iyang kalag ang pakig-uban sa langitnong; imbis sa makita nga kalipay niining kalibutan, dili niya mabati sa iyang sulod ang kalipay sa espiritu ug ang kahupayan sa langitnong grasya, ni dili niya madawat sa iyang kalag, ingon nga nasulat, ang langitnong katagbawan, *'sa dihang ang himaya sa Ginoo ipadayag kaniya'* (Salmo 16: 15); sa mubo, imbis niining panandaliang kalipay, wala pa niya makab-ot sa iyang kalag ang gipangandoy, dili malaglag nga kalipay; busa nahimo siya nga asin nga nawala ang iyang lami; mas maluoy siya kaysa sa tanang tawo, gipahimulag sa mga butang niining kalibutan ug wala makatilaw sa makalangitnong; wala siya makaila, pinaagi sa buhat sa Espiritu sa iyang sulod nga tawo, sa makalangitnong mga misteryo (49:1).

60. Ug bisan unsa ang buhaton sa kalag sa kaugalingon niini—bisan unsa ang paningkamotan niini nga makab-ot, nga nagsalig lamang sa kaugalingon niini nga kusog ug nagtuo nga, sa kaugalingon niini ug nga walay tabang sa Espiritu, kini makahuman sa maong butang—dinhi kini masayop pag-ayo, kay kini dili angay sa langitnong puloy-anan, ang kalag nga nagtuo nga makab-ot niini ang hingpit nga pagkabalaan pinaagi sa kaugalingong paningkamot ug walay Espiritu dili angay sa gingharian. Kung ang usa ka tawo, ilawom sa impluwensya sa mga pagbati, dili moduol sa Dios pinaagi sa pagbiya sa kalibutan, ug dili motuo uban sa paglaum ug pagkamapailubon nga siya makadawat og usa ka panalangin nga labaw pa sa iyang kaugalingong kinaiyahan—mao kana, ang gahum sa Espiritu Santo—ug dili modawat sa langitnong kinabuhi gikan sa Ginoo sa ibabaw ngadto sa iyang kalag, nan dili niya matilawan ang tinuod nga kinabuhi, dili kini makabawi gikan sa kalibog sa materyal; ang kahayag sa Espiritu dili mosidlak sa ngitngit nga kalag; ang balaang adlaw dili mosidlak sa sulod niini; ni mamata gikan sa labing lawom nga tulog sa pagkawalay-hibalo, aron kini matinuod nga maila ang Dios pinaagi sa gahum sa Dios ug sa paglihok sa grasya (24:5),

61. Busa, bisan kinsa nga naningkamot sa pagtuo ug pagduol sa Ginoo angay nga mag-ampo aron madawat niya ang Espiritu sa Dios samtang ania pa dinhi, kay Siya mao ang kinabuhi sa kalag, ug ang katuyoan sa pag-abot sa Ginoo mao ang paghatag ug kinabuhi sa kalag samtang ania pa dinhi—ang Balaang Espiritu. Kay giingon, *'Samtang naa pa kamo'y kahayag, motuo kamo sa kahayag'* (Juan 12:36), *'Moabot ang*

gabii, nga dili na kamo makahimo' (Juan 9:4). Busa, kon kinsa man dinhi nga wala pangitaa ug madawat ang kinabuhi para sa kalag—mao kana, ang langitnong kahayag sa Espiritu—unya, sa panahon sa pagbulag gikan sa lawas, sila itambog ngadto sa gingharian sa kangitngit, nga dili mosulod sa Gingharian sa Langit, ug makasugat sa ilang katapusan sa Gehenna uban sa yawa ug sa iyang mga anghel. O, sama sa bulawan o pilak, kon itambog sa kalayo, mas mahimong putli ug pino, ug walay bisan unsa—bisan kahoy, ni bisan unsang sagbot makausab niini, kay kini mismo mahimong sama sa kalayo ug gilamon ang tanan nga moduol niini; ingon usab ang kalag, nga nagpuyo sa espirituhanong kalayo ug sa Balaang kahayag, dili mag-antos sa bisan unsang dautan gikan sa bisan unsang dautang espiritu, ug kung adunay bisan unsa nga moduol niini, kini gilamon sa langitnong kalayo sa Espiritu. O, sama sa langgam, kon molupad kini sa kahitas-an, walay kabalaka, dili mahadlok sa mga mangangayam ni sa mga malimbungon nga mananap, ug, nga naglupad sa ibabaw sa tanan, nagatawa kanila; ingon usab ang kalag, nga nakasul-ob sa pako sa Espiritu ug naglupad sa labing kataas nga kahitas-an sa langit, nagatawa sa tanan (30, 6).

62. Apan kon ang bisan kinsa wala pa magtamnan ug magpatukod sa grasya sa Dios sulod kanila, nan adlaw ug gabii, ingon sa usa ka natural nga butang, pasagdi nga ang ilang kalag magdikit niadtong kanunay, usahay, maggiya kanila, magdasig kanila ug magtultol kanila paingon sa maayo. Sa sulod nila, unta, bisan pa man lang, adunay sama sa usa ka natural ug dili mausab nga pag-amuma, kahadlok, kabalaka, ug usa ka mapinamubos nga kasingkasing nga kanunay nga lig-on sa sulod nila (16:6).

6. Ang kahimtang sa mga tawo nga ang Espiritu nahimong aktibo

a) Alang sa mga tawo nga, uban sa maayong konsensya ug walay pagpakaluoy sa kaugalingon, naningkamot sa mga buhat sa pag-ascetismo, sa katapusan mapadayag ang gahum ug kaepektibo sa grasya. Nagpakita kini sa usa ka talagsaong espirituhanong kainit sa kasingkasing, sa paghilom sa mga hunahuna, sa pagkawala sa gana sa tanang binuhat, ug sa pagkunhod sa bili sa tanan nga giisip nga bililhon sa yuta. Kini, sa tinuod, mao ang mismong binhi sa espirituhanong kinabuhi. Gikan dinhi nagsugod ang espirituhanong pagbag-o sa kalag, ang paghinlo niini gikan sa mga pagbati, ug ang pagtambal sa mga samad nga hinungdan niini.

1. Alagari si Maria, nga walay lain hunahuna kondili ang pagtutok sa imong panan-aw ngadto lamang Kaniya nga miingon: *'Miabot ako aron magdala og kalayo sa yuta, ug unsa pa kaha nga nagdilaab na kini!'* (Lucas 12:49)? Kay ang pagdilaab sa espiritu mubanhaw sa kasingkasing. Ang dili-mortal ug balaan nga kalayo nagasantos sa mga kalag ug nagahapsay kanila, sama sa pag-hapsay sa putli nga bulawan sa k y sa pugon, samtang ang dautang hiyas gisunog sama sa mga tinik ug dayami, kay *'ang atong Dios usa ka kalayo nga makalunaw'* (Hebreohanon 12:29). Sa pagpangita sa gahum niining kalayo, miingon ang bulahan nga si David, *'Sulayi ako, O Ginoo, ug tilawi ako; susiha ang akong kasingkasing ug ang akong hunahuna'* (Salmo 25:2). (25:9).

2. Kini nga kalayo nagpainit sa kasingkasing ni Cleopas ug sa iyang kauban sa dihang ang Manluluwas misulti kanila pagkahuman sa Iyang Pagkabanhaw. Ug ang mga anghel ug ang mga espiritu nga nag-alagad nakig-ambit sa kahayag niining kalayo, ingon sa gisulti: *'Gihimo Niya ang Iyang mga anghel nga espiritu, ug ang Iyang mga sulugoon nga nagdilaab nga kalayo'* (Heb. 1:7). Kini nga kalayo, pinaagi sa pagsunog sa dayami gikan sa sulod nga dagat, nagalimpyo sa hunahuna, aron, sa pag-angkon pag-usab sa natural nga paghukom niini, kini makatan-aw nga walay hunong sa mga katingalahan sa Dios, sama sa usa ka tawo nga nagaingon, *'Ablihi ang akong mga mata, aron makita nako ang mga katingalahan gikan sa Imong balaod'* (Sal. 118:18). Busa, kini nga kalayo nagpalayas sa mga demonyo ug naglaglag sa sala (25:10).

3. Sama sa puthaw, o tingga, o bulawan, o pilak, kon ibutang sa kalayo, mawala ang ilang kalig-on, mahimong humok nga mga butang, ug samtang nagpabilin sila sa kalayo, pinaagi sa gahum sa kainit sa kalayo, matunaw ug mausab ang ilang natural nga kalig-on, ingon usab ang kalag, nga mibiya sa kalibutan ug nahigugma sa Usa ka Ginoo, uban sa dakong pangandoy sa kasingkasing, pinaagi sa paningkamot ug pagpaningkamot, walay hunong nga nagpaabot Kaniya uban sa paglaum ug pagtuo; ug sa pagdawat niini sa sulod niini kana nga langitnong kalayo sa Pagkadiyosnon ug sa gugma sa Espiritu, tinuod gayud nga gisalikway niini ang tanang kalibutanong gugma, napalaya gikan sa matag kadaut sa mga pagbati, gibaliwala ang tanan, giusab ang iyang natural nga kinaiya ug ang iyang makasasala nga kabug-at, ug giisip ang tanan nga sobra alang sa usa ka langitnong Nobyo nga gidawat niini sa sulod, nga nakakaplag og pahulay sa mainit ug dili masukod nga gugma alang Kaniya (4, 14).

4. Nagaingon ako kaninyo, bisan pa gani ang gugma sa unay nga mga igsoon nga iyang makita sa iyang atubangan—kon kini makababag kaniya niining gugma—ang kalag, aron isulti, moliko gikan kanila, kay ang iyang kinabuhi ug kalinaw naa sa misteryoso ug dili masukod nga pakig-uban sa langitnong Hari. Kay bisan ang gugma alang sa unodnong pakig-uban makabulag kanimo gikan sa imong amahan, inahan ug mga igsoon, ug ang tanan nga may kalabotan kanila mahimong langyaw sa hunahuna. Ug kon gihigugma sa usa ka tawo sila, gihigugma niya sila ingon usa ka langyaw, apan aduna gihapon siya'y paghigugma sa iyang asawa. Kay giingon, *'Tungod niini, biyaan sa lalaki ang iyang amahan ug inahan, ug manig-uban siya sa iyang asawa, ug ang duha mahimong usa ka unod'* (Efe. 5:31). Busa, kung ang unodnong gugma makabulag sa usa ka tawo gikan sa tanang uban pang gugma, labi pa gayud nga ang mga tinuod nga giisip nga takus mosulod sa pakig-uban sa langitnong ug gipangandoy nga Espiritu Santo mobulag sa ilang kaugalingon gikan sa tanang gugma sa kalibutan, ug ang tanan tan-awon nilang walay pulos, tungod kay napildi sila sa langitnong tinguha ug hingpit nilang gisaligan kini; didto ang ilang mga tinguha, didto nagpuyo ang ilang hunahuna, didto sila nagkinabuhi, didto naglaylay ang ilang hunahuna, didto kanunay nagpuyo ang ilang hunahuna, napildi sa Balaan ug langitnong gugma ug espirituhanong tinguha (4, 15).

5. Kadtong diin nahulog ang hamog sa Espiritu sa Balaang kinabuhi, ug ang ilang kasingkasing natuslob sa Balaang gugma alang sa langitnong Hari, si Kristo, ginadani sila ngadto sa maong kaanyag, ngadto sa maong dili masukod nga himaya, ngadto sa maong dili malaglag nga kahimayaan, ngadto sa dili masukod nga bahandi sa tinuod ug walay katapusang Hari, si Kristo. Gisumite nila ang ilang kaugalingon sa paghandum ug gugma, nga hingpit nga nagtutok kang Kristo, ug naghandum nga makab-ot ang mga dili masukod nga panalangin nga ilang gitan-aw sa espiritu; ug tungod niini, giisip nila nga walay bili ang tanang kaanyag, himaya, kahimayaan, ug dungog sa kalibutan, ug ang bahandi sa mga hari ug prinsiphe, kay nabihag sila sa Diyosnong katahum, ug ang kinabuhi sa langitnong pagkawalay kamatayon misulod sa ilang mga kalag. Maong ilang gipangandoy ang usa ka gugma sa langitnong Hari, nga Siya ra ang ilang gipunting sa ilang mga mata uban sa dakong pangandoy; alang kaniya ilang gisalikway ang tanang kalibutanong gugma ug misalikway sa tanang kalibutanong panag-uyon, aron kanunay nilang madala kini nga usa ka tinguha sa ilang kasingkasing ug dili na kini sagolan pa sa bisan unsa pa (5, 6).

6. Ang mga Kristohanong tinuod nga nakatilaw sa grasya mao ra ang makasabot nga ang tibuok kalibutan sa yuta—ang bahandi sa mga hari, kayamanan, himaya ug mga pulong sa kinaadman—tanan niini usa lamang ka ilusyon, usa ka butang nga walay lig-on nga basihan, kondili malang-ay; ug kung adunay bisan unsa ilawom sa langit, kini, sa ilang panan-aw, angay gayud nga pagadumtan pag-ayo. Ngano man nga ingon ani? Kay ang naa sa ibabaw sa mga langit katingalahan ug makapahingangha—usa ka butang nga dili makita sa bahandi sa mga hari, sa mga pulong sa kinaadman, o sa himaya sa kalibutan. Ug ang dignidad, o bahandi, nga ilang nakuha—ang pagbaton sa Ginoo ug Magbubuhay sa tanang butang sa sulod sa ilang kinahiladman—usa ka panag-iya nga dili malata, kondili magpabilin hangtod sa kahangturan (15:40–41).

7. Pinaagi sa pakig-uban ug pag-apil sa Espiritu Santo, ang hunahuna ug pagsabot sa mga Kristohanon makab-ot ang pagkamapailubon, pagkamapailubon, kalinaw ug kalinaw; dili na sila magkawalat o masamok sa mga pabagu-bagong ug walay pulos nga hunahuna, kondili nagpuyo sila sa kalinaw ni Cristo ug sa gugma sa Espiritu, sama sa giingon sa Ginoo, sa dihang nagsulti siya bahin sa ingon nga mga tawo, nga nakalabang sila *'gikan sa kamatayon paingon sa kinabuhi'* (Juan 5:24). Pinaagi sa pagbag-o sa hunahuna, sa pagpatay sa mga hunahuna, sa gugma ug sa langitnong debosyon ngadto sa Ginoo, ang bag-ong binuhay—ang —ang Kristohanon—nalahi sa tanang tawo sa kalibutan. Tungod niini gayud nga tuyo miabot ang Ginoo, aron ang mga tinuoray nga nagtuo sa Ginoo mahimong takus niining mga espirituhanong panalangin (5:4–5).

8. Sama sa babaye nga nag-antos sa pagdugo, nga sa tinuod mituo ug nakahikap sa tupi sa bado sa Ginoo, dayon naayo, ug ang pag-awas sa hugaw nga gigikanan sa dugo namala, ingon usab ang matag kalag, nga adunay dili na maayong samad sa sala—ang gigikanan sa hugaw ug dautang mga hunahuna—kon kini moadto kang Kristo ug, tinuod nga nagtuo, mag-ampo, makadawat og makaluwas nga pag-ayo gikan sa dagan sa mga kahiligon, ug pinaagi lamang sa gahum ni Jesus kana nga tinubdan, nga nagbubo og hugaw nga mga hunahuna, mamala ug mohunong; apan imposible alang sa bisan kinsa pa nga makaayo niini nga samad (20, 4).

9. Sama sa dihang mosubang ang adlaw ibabaw sa yuta, ang tanan niyang sinag naa sa yuta, ug sa dihang molubog kini sa kasadpan, samtang mobalik kini sa iyang puloy-anan, gipundok niini ang tanan niyang sinag pabalik sa kaugalingon; ingon usab ang kalag, nga wala matawo pag-usab gikan sa ibabaw pinaagi sa Espiritu, hingpit nga naa sa yuta uban sa iyang mga hunahuna, ug ang iyang mga hunahuna moabot hangtod

sa katapusan sa yuta; apan sa diha nga kini mahimong takus nga makadawat sa langitnong pagkahimugso ug pakig-ambit gikan sa Espiritu, pagkahuman kini makatigom sa tanan niini nga mga hunahuna ug mapugngan kini sa sulod niini, mosulod kini sa atubangan sa Ginoo, sa langitnong puloy-anan nga dili hinimo sa kamot sa tawo, ug ang tanan niini nga mga hunahuna, sa pagsulod sa Diyosnong kahimtang, mahimong langitnon, putli ug balaan; kay ang kalag, nga napalaya gikan sa pagkaulipon sa dautang prinsip—ang espiritu sa kalibutan—makab-ot ang putli ug diyosnong mga hunahuna, tungod kay ang Dios nahimuot nga himuon ang tawo nga kaambit sa diyosnong kinaiyahan (49, 3).

b) Makita kini sa pinakaunang mga higayon sa impluwensya sa grasya, apan delikado kaayo nga hunahunaon nga adunay na dinhi usa ka matang sa pagkahingpit. Kini pa lang ang sinugdanan. Ang grasya, pagkahuman nga nabati na, hinay-hinay nga nagkupot sa kasingkasing hangtod mapuno kini sa tanan ug mabag-o ang tibuok sulod nga pagkatawo.

10. Sa dihang ang lihok sa Balaang grasya moabot sa kalag sumala sa pagtuo sa matag tawo, ug ang kalag modawat sa tabang gikan sa taas, unya ang grasya moabot niini sa pipila lang ka bahin. Ug ayaw paghunahuna nga ang tibuok kalag sa bisan kinsa dayon dayang masidlak; sa sulod niini nagpabilin ang lapad kaayong dapit sa dautang huna-huna, ug ang tawo nagkinahanglan og dakong paningkamot ug kusog, uyon sa grasya nga naglihok sa sulod kaniya. Maong ang Balaang grasya, nga sa usa ka gutlo makahimo sa paghinlo sa usa ka tawo ug paghimo kaniya nga hingpit, magsugod sa pagbisita sa kalag hinay-hinay, aron masulay ang kagustuhan sa tawo: kon kini ba magpabilin nga matitud-anon sa hingpit nga gugma sa Dios, nga walay pakigkompromiso sa dautan, kondili maghatag sa kaugalingon hingpit sa grasya. Busa, ang kalag nga sa paglabay sa panahon ug daghang katuigan nagpamatuod nga maayo ang pagkaanaa niini, nga wala maghatag kasubo o kasamok sa grasya, makakaplag og tabang alang sa iyang kaugalingon pinaagi niining hinay-hinay nga proseso. Ug ang grasya mismo mohupot sa pastulan sulod sa kalag; ug samtang ang kalag, sa daghang katuigan, nagpamatuod nga kini maayo ang pagkaanaa ug uyon sa grasya, kini moturok paingon sa labing lawom nga mga gahum ug hunahuna sa kalag, hangtod ang tibuok kalag giabtan sa langitnong grasya, nga nagahari na sulod niining sudlanan (41, 2).

11. Busa daghan ang nalipat sa kaugalingon tungod sa paglihok sa grasya sa ilang sulod; nagtuo sila nga nakaabot na sa kahingpitan, ug miingon: 'Tig-a na kami; wala na kami'y kulang.' Apan ang Ginoo walay kinutuban ug dili masabtan. Ug ang mga Kristohanon dili manugilon nga nakab-ot na nila ang pagsabot, kondili nagpaubos sila adlaw ug gabii. Ang kalag adunay daghang bahin, ug dako ang kalawom niini; ug ang sala nga misulod niini nakahupot sa tanang pastulan niini ug sa mga gahum sa kasingkasing. Unya, sa dihang ang usa ka tawo mangita og grasya, kini moanha kaniya ug mohupot tingali sa duha ka gahum sa kalag. Apan ang walay kasinatian nga tawo, nga gipahupay sa grasya, nagtuo nga ang grasya nga miabot nakahupot sa tanang gahum sa kalag, ug nga ang sala nawala na. Bisin pa, ang kadaghanan sa kalag nagpabilin sa gahum sa sala, samtang usa ra ka bahin ang naa sa impluwensya sa grasya. Ug ang tawo nadani ug wala kini masayri (26, 17, 50, 5).

12. Bisin sa usa ka tawo nga nag-antos sa sakit, ang ubang bahin mahimong himsog—pananglitan ang organo sa panan-aw, ang mata, o lain pang bahin—samtang ang uban nadaut. Pareho usab kini sa espirituhanong mga butang. Ang usa ka tawo mahimong adunay tulo ka espirituhanong bahin nga himsog, apan dili kini nagpasabot nga hingpit na ang tawo. Makita nimo kung pila ka daghan ang espirituhanong grado ug hugna, ug kung giunsa paghinlo ug pagtangtang sa dautan hinay-hinay, imbis nga sa usa ka higayon (15, 7).

13. Sama sa usa ka fetus sa sabakan nga dili dayon mahimong tawo, kondili hinay-hinay kini nga nagkuha og porma sa tawo ug matawo—bisin pa man nga usa na kini ka tawo nga wala pa mag-abot sa hustong edad—apan una kini motubo sulod sa daghang katuigan ug unya mahimong usa ka hamtong nga lalaki; ug ingon usab, ang mga liso sa barley o trigo dili dayon moturok pagkahuman kini itanom sa yuta, apan kon moagi na ang katugnaw ug ang mga hangin, sa takdang panahon, moturok sila sa ilang mga tangbo; ug bisin kinsa nga motanom og kahoy sa peras dili dayon makapamunga niini; ingon usab sa espirituhanong mga butang, diin daghan kaayong kinaadman ug ka-sutile, ang usa ka tawo hinay-hinay nga motubo ug moabot '*sa sukod sa hingtungdan nga tawo, sumala sa sukod sa iyang pagkatawo*' (Efe. 4:13), ug dili, sama sa giangkong sa uban, nga kini pareho sa paghubo ug pagsul-ob (15:39).

14. Apan sama sa putyukan nga tinago nga nagtukod sa iyang pug-anan sa dugos sa alay-alay, ingon usab ang grasya tinago nga nagmugna sa iyang gugma sa atong mga kasingkasing, nga nagbag-o sa kapait ngadto sa katam-is ug sa pagkamatig-a sa kasingkasing ngadto sa kaluoy. Ug sama sa usa ka panday-pilak ug

manlililok, nga naglililok og pinggan sa mga bahin, gitabonan ang nagkalain-laing mga hayop nga iyang gililok, ug sa diha nga mahuman na niya ang iyang buhat, didto ipadayag niya ang pinggan sa tibuok kahimayaan niini, ingon man usab ang tinuod nga Artista (Si Kristo) ang Ginoo nagpalamuti sa atong mga kasingkasing sa Iyang mga ukit ug mysteryosong nagbag-o niini, hangtod nga mobiya kita niining lawasa, ug unya makita ang kaanyag sa kalag (16:7).

c) Busa, kadtong nakatilaw sa grasya kanunay nga naghandum pa gayud nga matilaw kini pag-usab.

15. Ang mga kalag nga nahigugma sa pagkamatarong ug pagkamaayo, nga uban sa dakong paglaum ug pagtuo nangandoy nga hingpit nga masul-oban si Cristo, dili kaayo nanginahanglan sa mga pahimangno sa uban, ni gitugotan nila sa ilang kaugalingon bisan ang labing gamay nga pagkunhod sa ilang langitnong tinguha ug gugma alang sa Ginoo; apan, nga hingpit nga nagkupot sa krus ni Cristo, matag-adlaw nilang masinati sa ilang sulod ang pagbati sa espirituhanong pagtubo sa ilang pagdikit sa espirituhanong Nobyo; ug, ginalihok sa langitnong tinguha ug nagahilakaw sa kamatuoran sa mga hiyas, kusgan ug dili mapugngan ang ilang paghandum sa espirituhanong kahayag. Ug kon, tungod sa ilang pagtuo, giisip silang takus nga makadawat sa kajibalo sa mga langitnong misteryo, o mahimong kabahin sa kalipay sa langitnong grasya, dili sila mosalig sa ilang kaugalingon o motan-aw sa ilang kaugalingon nga espesyal; apan kutob sa ilang pagka-isip nga takus sa espirituhanong mga gasa, sa maong sukod, tungod sa dili mapugngan nga tinguha sa ilang langitnong pangandoy, ilang gipangita kini uban sa labi pang dakong kadasig; sa mas ilang mabati ang espirituhanong pag-uswag sa ilang kaugalingon, mas sila maghandum ug magkauhaw sa pakig-uban ug pagdako sa grasya; sa mas sila mapalambo sa espirituhanong paagi, mas daw nagakabus-an sila sa ilang pagtan-aw sa kaugalingon, tungod sa dili mapugngan nga tinguha sa espiritu nga maningkamot paingon sa langitnong Nobyo, ingon sa giingon sa Kasulatan, *'Ang mokaon kanako magagutom gihapon, ug ang moinom kanako magauhaw gihapon'* (Sir. 24:23). (10:1).

16. Ang usa ka kalag nga tinuod nga nahigugma sa Dios ug kang Cristo, bisan pa og nakabuhat na kini og liboan ka matarong nga mga buhat, tungod sa walay puas nga pangandoy niini alang sa Ginoo, giisip niini ang kaugalingon nga daw wala pa gyud kini makahimo bisan unsa; bisan pa kon kapoyon ang lawas niini pinaagi sa pagpuasa ug pagpangbantay, nagpabilin gihapon ang pagbati nga wala pa kini magsugod sa pagpaningkamot alang sa kaayo; bisan pa kon kini giisip nga takus sa pagdawat sa nagkalain-laing espirituhanong mga gasa, o mga pagpadayag ug langitnong mga misteryo, Pinaagi sa iyang walay kinutuban ug dili mapugngan nga gugma sa Ginoo, iyang nabati sa iyang kaugalingon nga wala pa gyud siya makab-ot og bisan unsa; sa kasukwahi, matag-adlaw nga nagagutom ug kauhaw, nagpabilin sa pag-ampo uban sa pagtuo ug gugma, dili siya mapuno sa mga misteryo nga puno sa grasya ug sa pag-amuma sa iyang kaugalingon sa matag hiyas. Gituhop sa gugma sa langitnong Espiritu, ug uban sa tabang sa grasya, walay hunong siyang nagpukaw sa sulod niya og mainitong pangandoy alang sa langitnong Nobyo; gusto niyang mahimong hingpit nga takus sa misteryoso ug dili masukod nga pakig-uban Niya sa santuwaryo sa Espiritu; uban sa walay tabon nga nawong sa iyang kalag, iyang makita ang langitnong Nobyo atubangan sa atubangan, sa espirituhanon ug dili masukod nga kahayag; uban sa hingpit nga kasiguruhan, mosulod siya sa panaghiusa uban Niya, magpahiuyon sa Iyang kamatayon, ug uban sa dakong pangandoy walay hunong nga nagpaabot sa kamatayon alang sa gugma ni Cristo; nagtuo siya nga walay pagduha-duha nga pinaagi sa Espiritu madawat niya ang hingpit nga kaluwasan gikan sa sala ug sa kangitngit sa mga pagbati, ug, pagkahuman mapalimpyo sa Espiritu ug mapasanto sa kalag ug lawas, mahimong takus nga mahimong usa ka putli nga sudlanan sa pagdawat sa langitnong gingharian sulod sa kaugalingon niini ug usa ka puloy-anan para kang Kristo, ang langitnong ug tinuod nga Hari. Ug unya kini mahimong takus sa langitnong kinabuhi, nga dinhi pa lang nahimong usa ka putli nga puloy-anan sa Balaang Espiritu (10:4).

17. Apan dili posible nga makab-ot sa kalag ang ingon nga kahimtang kalit lang o nga walay mga pagsulay. Sa kasukwahi, pinaagi sa daghang mga paningkamot ug pakigbisog, sa paglabay sa panahon, uban sa kaisog, pagkahuman sa mga pagsulay ug lain-laing mga tukso, kini makab-ot ang espirituhanong pagtubo ug pag-uswag hangtod sa hingpit nga kahimtang sa kawalay-tintasyon, ug unya, human kini mamasinsinong ug maisugong nakasukol sa 'matag tukso sa sala', kini giisip nga takus sa dagkong dungog, espirituhanong gasa ug langitnong bahandi, ug sa ingon niini mahimong manununod sa langitnong gingharian ni Kristo Hesus nga atong Ginoo (10:5).

18. Ang Kristiyanismo mao ang pagkaon ug ilimnon. Ug sa mas lami pa nga matilawan kini, mas mosidlak ang hunahuna sa iyang katam-is, nga mahimong dili mapugngan ug dili mapun-an, nga magpangayo

ug magtilaw pa gayud niini. O, sama sa usa ka tawo nga gihuyop ug gitanyag ug tam-is nga ilimnon, sa diha nga matilawan niya kini, mas mosiga pa gayud ang iyang kauhaw, ug mas mosuod pa siya sa ilimnon; ingon usab, ang pagtilaw sa Espiritu nagmugna ug hapit dili mapalong nga kauhaw, nga matarong nga ikatandi sa kauhaw sa maong tawo. Ug kini dili lang mga pulong, kondili buhat sa Espiritu Santo, nga misteryosong nagtabang sa hunahuna (17:13).

19. Hunahuna ang usa ka bukal, ug atong isipon nga adunay usa ka tawo nga nangagayong nagsugod sa pag-inom niini; unya, samtang nag-inom pa siya, adunay usa ka tawo nga nakadistrak kaniya ug nagpugong kaniya nga makainom pagbusog; unya, pagkahuman niyang natilawan ang tubig, mas misiga pa gayud ang iyang kauwaw, ug iyang gipangita ang ilimnon nga mas dako ang kadasig. Mao usab kini sa espirituhanong mga butang: ang usa ka tawo nagsugod na sa pagtilaw ug pag-apil sa langitnong pagkaon, ug kalit lang, niining maong takna, siya mapugngan, ug walay motugot kaniya nga mabusog (27:7).

20. Nasayud ang Ginoo sa kahuyang sa tawo—nga dali ra kaayo ang usa ka tawo mahimong hambog—busa Gidumala Niya sila ug gitugotan nga magpabilin sa kanunay nga pagsulay ug kagubot. Kay kung bisan gamay ra ang inyong nadawat, dili na kamo mapungtan sa tanan ug naghamtang kamo, unsa pa kaha kon tugutan kamo nga mapuno bisan kaisa lang. Apan ang Dios, nga nakahibalo sa imong kahuyang, nagpadala kanimo og mga pagsulay sumala sa Iyang kaugalingong paghukom, aron ikaw mahimong mapainubuson ug mangita sa Dios uban sa mas dako nga kadasig (27:8).

(d) Sa pagkahigugma pag-ayo sa Ginoo, mobati ang ingon nga mga tawo nga kulang ug dili igo sa tanang butang; busa ang pagpaubos usa ka pagbati nga lawom kaayo ang gamot sa ilang sulod. Kini usab ang gikinahanglan alang sa tanang sunod nga pag-uswag.

21. Unsaon man sa usa ka tawo pagka-mapainubsanon sa espiritu, labi na kon mabati niya sa iyang sulod nga siya nakausab, nakahimo og kalamboan, ug nakab-ot ang kahibalo ug pagsabot nga wala pa niya kaniadto? Hangtud nga makab-ot pa sa usa ka tawo kini ug nakahimo pa og kalamboan, dili pa siya mapainubsanon sa espiritu, kondili nagpasigarbo siya sa iyang kaugalingon. Apan sa dihang moabot kining pagsabot ug kalamboan, ang grasya mismo nagtudlo kaniya nga mahimong mapainubuson sa espiritu; ug bisan pa siya matarong ug pinili sa Dios, dili niya angay hunahunaon ang iyang kaugalingon nga bisan unsa, kondili kinahanglan niyang ilhon nga ang iyang kalag walay bili ug mapainubuson, ingon nga wala siyay nahibaloan ug gipanag-iya, bisan pa man nga nakahibalo ug nagpanag-iya siya. Ug ang ingon nga hunahuna nahimong, ingon sa pagkasulti, inato ug lawom kaayo ang gamot sa hunahuna sa tawo. Dili ba nimo makita nga ang atong katigulangan nga si Abraham, nga pinili sa Dios, gitawag ang iyang kaugalingon nga abog ug uling (Gen. 18:27)? Ug si David, nga gihiusan sa lana isip hari, anaa ang Dios sa iyang atubangan, ug unsa man iyang giingon? *'Ugaw ako ug dili tawo, gipakaulaw sa mga tawo ug gisalikway sa katawhan'* (Salmo 21:7). Busa, kadtong gustong mahimong kauban niyang manunod, kauban nga lungsoranon sa langitnong siyudad, ug paghimayaon uban kaniya, kinahanglan nga adunay parehas nga pagpaubos ug dili maghunahuna sa ilang kaugalingon nga ingon sila'y bisan unsa, kondili kinahanglan nga adunay mapinul-anong kasingkasing (12:3–4).

22. Ang nakadawat sa grasya nagatan-aw sa iyang kaugalingon nga labaw pa ka ubos kay sa tanang makasasala, ug ang ingon nga hunahuna gipahimutang kaniya ingon usa ka natural nga butang; sa mas lawom nga mosulod siya sa kahibalo sa Dios, mas giisip niya nga siya ignorante; sa mas daghan niyang makat-on, mas iyang giangkong nga wala siyay nahibaloan. Kini nga tabang nga grasya maoy nagmugna niini sa kalag ingon usa ka natural nga butang (16:12).

23. Kadtong maalam sa mga dalan sa Dios nag-ila sa ilang kaugalingon nga gamay kaayo ug hingpit nga walay kahanas, ug nahimong natural ug usa ka dili mapulihan nga praktis alang kanila nga tan-awon ang ilang kaugalingon nga mapainubsanon, o bisan walay bili. Wala ba masayri sa ingon nga mga tawo nga gihatagan sila sa wala nila panag-iya, ug nakab-ot nila ang usa ka katingalahang butang alang sa ilang kinaiyahan? Nagaingon ko kaninyo nga dili nila giisip ang ilang kaugalingon nga may hiyas o malampuson; wala nila mabantayi nga nakab-ot na nila ang wala pa nila kaniadto. Apan ang grasya nga nag-anhi kanila nagtudlo kanila nga, bisan pa sa ilang pag-uswag, dili nila angay hunahunaon nga bililhon ang ilang kaugalingong kalag, kondili kinahanglan nilang natural nga ilhon nga walay bili sila. Ug bisan pa man bililhon sila sa panan-aw sa Dios, dili nila tan-awon ang ilang kaugalingon nga ingon ana; bisan pa sa ilang kalamboan ug ilawom sa giya sa Dios, giisip nila ang ilang kaugalingon, ingon pa gani, nga wala silay nahibaloan, ug bisan pa man manggaranon sila sa panan-aw sa Dios, nagpakita sila nga pobre sa ilang kaugalingong mga mata (27:4–5).

24. Apan kon makakita ka og usa ka tawo nga nagapasigarbo ug nagapahitas-on sa iyang kaugalingon tungod kay siya usa ka partisipante sa grasya, nan bisan pa kon siya maghimo og mga milagro ug magbanhaw sa mga patay, kon dili niya ilhon nga ang iyang kalag dili dunggan ug mapainubuson, ug siya mismo pobre sa espiritu ug mapakaubsanon, ginakonsumo siya sa dautang buot nga wala gani siya makamatngon niini. Bisan pa man og siya magbuhat og mga milagro, dili siya angay saligan, kay ang timailhan sa Kristiyanismo mao nga bisan kinsa nga malipayong pabor sa Diyos kinahanglan maningkamot sa pagtago niini gikan sa mga tawo; ug bisan pa man og iya ang tanang bahandi sa hari, kinahanglan niya kini itago ug kanunayng moingon: 'Kini nga bahandi dili akoo; gisalig lang kini kanako sa lain, ug usa ka pulubi ako; sa dihang gusto na sa nagasalig kanako, kuhaon niya kini gikan kanako.' Apan kon adunay mosulti, 'Adunahan ako; igo na ako sa akong nakuha; wala na koy gikinahanglan pa'—ang ingon nga tawo dili usa ka Kristohanon, kondili usa ka sudlanan sa limbong ug sa yawa. Kay ang kalipay sa Dios dili mapugngan, ug sa diha nga matilawan ug makatagamtam ang usa kaniya, mas mosamot pa ang iyang kagutom kaniya. Ang ingon nga mga tawo adunay kadasig ug dili mapugngan nga gugma alang sa Dios; sa mas naningkamot sila nga molambo ug makatigom, mas ilang giangkong nga sila mga pulubi, ingon man sila walay-wala sa tanang butang ug wala gyud makatigom ug bisan unsa. Ingon sila: 'Dili ko takos nga kini nga adlaw mosidlak kanako.' Timaan kini sa pagka-Kristohanon; kini ang pagpaubos (15:35).

25. Kung adunay bisan kinsa nga mapakyas sa pagpakita sa dakong pagpaubos, iyang gihatag ang iyang kaugalingon sa kamot ni Satanas ug giwagtang ang gisaad nga grasya sa Diyos kaniya; ug unya makita ang iyang garbo, kay siya hubo ug pobre. Busa, ang gipakabuhian sa grasya sa Dios kinahanglan magpuyo sa dakong pagpaubos ug paghinulsol sa kasingkasing, tan-awon ang iyang kaugalingon nga usa ka pulubi ug walay bisan unsa, ug maghunahuna: 'Ang bisan unsang akong gipanag-iya dili akoo; gihatag kini kanako sa lain, ug kon gusto niya, kuhaon niya kini gikan kanako.' Ang bisan kinsa nga magpaubos sa ingon niini sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo makapreserbar sa grasya nga gihatag kaniya, ingon sa giingon, '*Ang magpaubos kaniya pagataason*' (Mat. 23:12). Ingon nga pinili sa Dios, hukmi ang imong kaugalingon; ug ingon nga matinud-anon, tan-awa ang imong kaugalingon nga dili takus. Ang ingon nga mga kalag makapahimuot sa Dios ug ginabuhi ni Cristo (41:3).

(d) Bisan pa niana, gipahimangnoan sila labaw sa tanan nga mag-amping batok sa pagka-mapahitas-on, garbo ug paghusga sa uban, kay molayas ang grasya tungod niini, ug kung walay grasya, mosunod dayon ang kapukan.

26. Kung ang usa ka hari mosalig sa iyang bahandi sa usa ka pulubi, ang nakadawat niini alang sa pag-amuma dili kini ituring nga iyang kaugalingong kabtangan, kondili iyang giila ang iyang kaugalingong kakabus bisan asa, ug dili siya mangahas sa pagsayang sa bahandi sa uban, kay kanunay siyang maghunahuna sa iyang kaugalingon: 'Dili lang kini nga bahandi ako ang tag-iya, apan gisalig kini kanako sa usa ka gamhanang hari, ug kuhaon niya kini gikan kanako bisan kanus-a niya gusto.' Ug ang mga nag-angkon sa grasya sa Dios kinahanglan maghunahuna usab ingon niini bahin sa ilang kaugalingon, magpaubos sa kinaadman, ug ilhon ang ilang kaugalingong kakabus. Kung ang usa ka pulubi, nga nakadawat gikan sa hari sa bahandi nga gisalig kaniya ug nagbutang sa iyang paglaum niining bahandi nga iya sa lain, magsugod sa pagpasigarbo niini ingon nga iyang kaugalingong bahandi, ug ang iyang kasingkasing mapuno sa garbo, unya kuhaon pag-usab sa hari ang iyang bahandi, ug ang nakatagana niini magpabilin nga pobre sama sa kaniadto. Busa, kung bisan pa ang mga adunay grasya mahimong mapahitas-on, ug ang ilang kasingkasing mapuno sa garbo, kuhaon sa Ginoo ang Iyang grasya gikan kanila, ug magpabilin sila sama sa ilang kahimtang sa wala pa sila makadawat og grasya gikan sa Ginoo (15, 25).

27. Kay, pagdawat nila sa grasya sa Espiritu ug makakaplag sila og grasya nga kahupayan sa pagpahulay, sa ilang mga tinguha ug sa espirituhanong katam-is, ug sa pagsalig niini, sila nahimong hambog, naghatag sa ilang kaugalingon sa kapabayaan, nga walay paghinulsol sa kasingkasing, walay pagpaubos sa hunahuna, ug nga wala makab-ot ang hingpit nga sukod sa pagkawalay-pagbati, napakyas sa hingpit nga pagpuno sa grasya pinaagi sa tanang pag-amping ug pagtuo, sila kontento niini ug nagapahulay, ug mopahulay sa usa ka gamayng sukod sa grasyaong paglipay; ang ingon nga mga kalag, nga mas milambo sa garbo kaysa sa pagpaubos, bisan pa kon gihatagan sila og gasa, kuhaon kini kanila tungod sa ilang pasagad nga pagkawalay pag-amping ug sa walay pulos nga pagpasigarbo sa ilang garbo (10, 3).

28. Nagaingon ako kaninyo, bisan pa niana, nga nakakita ako og mga tawo nga adunay tanang gasa ug nahimong mga kaambit sa Espiritu, apan tungod kay wala nila makab-ot ang hingpit nga gugma, napukan sila. Usa ka maimpleng tawo, nga mibiya sa kalibutan, namaligya sa iyang kabtangan, gipagawas ang iyang mga

ulipon, ug, tungod kay maampingon ug matin-aw ang panghuna-huna, nakab-ot na ang dungog tungod sa iyang matinahuron nga kinabuhi; apan, sa dihang napildi sa garbo ug pagka-mapahitas-on, sa katapusan nahulog siya sa pagkahubog ug libo ka mga dautang buhat (27:14).

29. Ang usa pa, atol sa pagpanlupig, gisakripisyo ang iyang lawas; ug, isip usa ka nag-angkon sa iyang pagtuo, pagkahuman, sa pagbalik sa kalinaw, gipagawas ug gipasidunggan; ang iyang mga talawan nadaut tungod sa pagpanakit kaniya sa masisikip nga aso. Ug siya, bisan pa giila, sa dihang gitawag sa pag-ampo, mikuha og pan ug gihatag kini sa iyang sulugoon, ug ang iyang hunahuna naa sa ingon nga kahimtang nga murag wala pa gyud siya makadungog sa pulong sa Dios (27:15).

30. Ang usa pa, usa ka partikular nga asketiko, nga nagpuyo uban kanako sa samang balay ug nag-ampo uban kanako, bus-ok kaayo sa grasya nga, samtang nag-ampo tupad kanako, mabalibog siya sa lawom nga pagbati, kay ang grasya nag-awas sulod kaniya. Gihatagan siya sa gasa sa pagtambal ug dili lang niya gipahawa ang mga demonyo, apan gitambal usab niya pinaagi sa paghikap sa kamot ang mga tawo nga napugos sa kamot ug tiil ug nag-antos sa grabeng mga sakit. Unya, sa dihang nahimong hambog siya, gipadunggan sa kalibutan ug nalipay sa iyang kaugalingong kahinungdanon, mitubo ang iyang garbo ug nahulog siya sa kinahiladman sa sala. Tan-awa, busa, bisan siya nga adunay gasa sa pagpang-ayo nahulog. Nakita ba nimo kung giunsa pagkahulog sa mga wala makab-ot sa sukod sa gugma? Apan ang nakab-ot sa gugma, nga napugos ug nabihag niini, nalunod ug gidala ingon usa ka bihag ngadto sa lain nga kalibutan, murag wala mahibalo sa iyang kaugalingong kinaiyahan (27, 16).

31. Usa ka matinud-anon ug tinuoray nga mapinanggaon nga kalag, sa pagtan-aw sa walay katapusang mga panalangin nga giandam alang sa mga matarong, ug sa dili masukod nga kaayo sa grasya sa Dios nga hapit na muabut, mailhan ang kaugalingon niini, ang pag-atiman niini, ang paningkamot niini ug ang paningkamot niini nga dili angay sa dili masukod nga mga saad sa Espiritu. Mao kini ang pobre sa espiritu nga ginapanalanginan sa Ginoo. Mao kini ang nagagutom ug nagauhaw sa pagkamatarung. Mao kini ang nabungkag ang kasingkasing. Kadtong midawat sa ingon nga pagbati, ingon nga debosyon, ingon nga paningkamot, ug ingon nga gugma sa pagkamaayo, ug nagpabilin nga ingon niini hangtod sa katapusan, tinuod nga makadawat sa kinabuhi ug sa langitnong gingharian. Busa, ayaw tugoti nga adunay igsoon nga magpasigarbo sa iyang kaugalingon labaw sa iyang igsoon, ug ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa, nga nadani sa dautan, madala sa garbo sa hunahuna, nga nag-ingon, 'Tan-awa, aduna na koy espirituhanong gasa.' Kay dili angay sa mga Kristohanon nga maghunahuna ingon niini. Wala ka kahibalo unsa ang madala sa ugma para sa imong igsoon; wala ka kahibalo unsa ang imong katapusan o ang iya. Sa baylo, ang matag-usa, sa pagbantay sa iyang kaugalingon, padayon nga susihon ang iyang konsensya ug sulayon ang lihok sa iyang kasingkasing, nga tan-awon kung unsa ka maampingon ug kusgan ang paningkamot sa hunahuna paingon sa Dios, ug hinumduman ang katapusang tumong—kagawasan, kawalay-pagkahilig, ug espirituhanong kalinaw—pabaga kini nga walay hunong ug masigasig, nga dili magsalig sa bisan unsang gasa o pasangil (29, 7).

32. Giunsa man pagkahulog bisan sa mga ginitrabahuan sa grasya sa Dios? Bisang labing putli nga mga hunahuna sa kinaiyahan mahimong madunot ug mahulog. Ang usa ka tawo magsugod sa pagpasigarbo, sa pagpanaway sa uban ug mosulti, 'Ikaw usa ka makasasala' – samtang giila ang iyang kaugalingon nga matarong. Wala ba nimo masayri unsay giingon ni Pablo? '*Gihatag kanako ang usa ka tunok sa unod, usa ka sugo ni Satanas, aron siya magpaka-antos kanako, aron ako dili mosobra sa pagka-mapahitas-on*' (2 Cor. 12:7). Ug bisan sa usa ka putli nga kinaiyahan aduna gihapon potensyal alang sa garbo (7:4).

33. Busa, ang mga Kristohanon mismo kinahanglan maningkamot pag-ayo nga dili gayud maghukom bisan kinsa—dili ang usa ka hayag nga salawayon, ni ang mga makasasala, ni ang mga walay balaod—kundi tan-awon ang tanan uban sa yano nga pagbati sa kasingkasing, nga may putli nga mata, aron kini tan-awon sa usa ka tawo nga usa ka natural ug dili malikayan nga butang, nga dili pagaminuson ang bisan kinsa, dili paghukman ang bisan kinsa, dili pagdumtan ang bisan kinsa, ug dili pagbuhat og kalainan tali sa mga tawo (15:8).

34. Mahimo bang mahulog ang usa ka tawo samtang nagkupert sa gasa sa grasya? Kung magpabaya sila, mahulog sila, kay ang mga kaaway dili gayud magpahuway ug nagpakig-away nga walay pagpakita sa katamaran. Mas labi pa gayud nga dili kamo undang sa inyong paningkamot sa atubangan sa Dios. Kay daghang kadaut ang moabot kaninyo kon kamo pasagdan, bisan pa kon sa gawas, kamo nagpakita nga nasulay na sa tinuod nga misteryo sa grasya (15:14).

35. Dako kaayo ang dignidad sa mga Kristohanon; walay makatupong niini. Apan kon ang bisan kinsa madani sa kalibog ug kawaton sa dautang buot, mahimo siya nga sama sa usa ka siyudad nga walay pader, diin ang mga tulisan mosulod nga walay babag gikan sa bisan asa nilang gusto, ug ilang laglagon kini ug sunogon. Busa, kon ikaw usab walay pag-amping ug dili magmatngon sa imong kaugalingon, moanha ang dautang mga espiritu, nga nagapakunhod sa imong hunahuna ngadto sa walay pulos ug nagaguba niini, nagapangalat sa imong mga hunahuna dinhi sa kalibutan (15:45).

(e) Busa, kung unsa sila ka dako og kalipay sa pagkahibalo sa bahandi nga ilang nadawat, ingon usab dako ang ilang kahadlok nga mawala kini kanila, ug naningkamot sila nga buhaton ang ilang espirituhanong pag-alagad sa paagi nga dili masakitan ang Espiritu sa grasya, aron dili Siya molayas kanila.

36. Ang mag-oobra dili magbutang sa iyang paglaum sa iyang mga paningkamot o sa iyang kinabuhi hangtod nga madawat niya ang iyang gipangandoy, hangtod nga moabot ang Ginoo ug magpuyo sa sulod niya sa matag pagbati ug lihoc sa Espiritu. Ug sa diha nga matilawan niya ang grasya sa Ginoo ug malingaw sa espirituhanong mga bunga, ang tabing sa kangitngit matangtang, ug ang kahayag ni Cristo mosidlak ug molihok uban sa dili masukod nga kalipay; unya masiguro siya sa dakong gugma, nga kauban niya ang Ginoo. Sama sa usa ka negosyante nga nakaginansya, siya malipay, apan sa samang higayon masubo ug mahadlok sa disgrasya gikan sa mga tulisan ug limbong nga espiritu, basi sa iyang kahuyang, masayang niya ang iyang paningkamot sa bisan unsang paagi sa dili pa siya madawat nga takus mosulod sa Gingharian sa Langit, ang langitnong Jerusalem (14:2).

37. Sama sa mga negosyante nga naglayag sa dagat, bisan pa makakaplag sila og paborableng hangin ug kalinaw sa dagat, nagpabilin gihapon sila sa kanunay nga kahadlok hangtod makaabot sila sa pantalan nga basin kalit nga mosaka ang supak nga hangin, ug ang dagat mahimong magbungaw, ug ang barko mahimong mapeligro; ingon usab ang mga Kristohanon, bisan pa nga ilang mabati sa ilang sulod ang paborableng gininhawa sa Espiritu Santo, nagpabilin gihapon sila sa kahadlok nga basin mosaka ug mohuyop ang hangin nga supak, ug mopukaw og pagbangi ug kagubot sa ilang mga kalag. Busa, gikinahanglan ang dakong pag-amping aron makasulod sa pantalan sa pahulay, sa hingpit nga kalinaw, sa walay katapusang kinabuhi ug walay katapusang kalipay, sa siyudad sa mga balaan—ang langitnong Herusalem, sa Simbahan sa mga panganay (Heb. 12:23). Apan alang sa mga wala pa makalabang niining mga hugna, daghan ang rason nga mahadlok nga ang dautan makapahimo kanila nga masayop sa bisan unsang paagi samtang nagpadayon sila sa ilang pagbiyahe (43:4).

38. Usa ka adunahan nga lalaki, usa ka labing bantog nga hari, mopabor sa usa ka pobre nga babaye nga wala'y lain kondili ang iyang kaugalingong lawas; siya mahimong hinigugma niini ug magbuot nga dad-on siya sa iyang panimalay ingon nga iyang nobya ug kauban. Ug kon sa katapusan ipakita niya ang iyang paghigugma sa bana, unya, samtang nagpabilin siyang matinud-anon kaniya, kining pobre ug walay-gamit nga babaye, nga wala'y gipanag-iya sa iyang kaugalingon, nahimong tag-iya sa tanang kabtangan sa iyang bana. Apan kon molapas siya sa iyang katungdanan ug magpadayon sa dili angay nga pamatasan sa sulod sa balay sa iyang bana, siya itabog uban sa dungog ug kaulaw, ug molakaw nga gibutang ang duha ka kamot sa iyang ulo, sama sa gisugo sa Balaod ni Moises alang sa usa ka asawa nga dili masunuron ug dili makapahimuot sa iyang bana (Deut. 24:1), ug unya siya mag-antos ug maghilak sa kapait, samtang naghunahuna sa bahandi nga nawala kaniya ug sa himaya nga iyang nawalaan, tungod kay gipailawom siya sa kaulaw tungod sa iyang kaugalingong kabuang (15:2).

39. Ingon usab ang kalag, nga gipangakohan ni Kristo, ang langitnong Nobyo, ingon Iyang nobya alang sa usa ka mistiko ug balaan nga pakig-uban kaniya, ug nga makatagamtam sa langitnong bahandi, kinahanglan nga sa dakong pag-amping ug pagkamatinud-anon mangita sa pagpalipay kang Kristo, ang iyang nobyo, ug tumanon ang espirituhanong ministryo nga gisalig kaniya sa husto ug angay nga paagi, aron malipay ang Dios sa tanang butang, dili masakitan ang Espiritu sa bisan unsang paagi, mapreserbar ang hingpit nga pagkamakabubut-on ug gugma kang Cristo sa husto nga paagi, maglihok siya og maayo sa balay sa langitnong Hari, uban sa tibuok debosyon sa grasya nga gihatag kaniya. Busa, ang ingon nga kalag gitahasan nga magmamando sa tanang panalangin sa Ginoo; ang iyang kaugalingong lawas makadawat og himaya gikan sa Pagkadiyosnon ni Kristo. Apan kon siya makasala sa bisan unsang paagi, ug sa iyang pag-alagad molihok supak sa iyang katungdanan, mapakyas sa pagbuhat sa makapahimuot kang Kristo, ug dili mosunod sa Iyang kabubut-on, ni makigtambayayong sa grasya sa Espiritu nga anaa kaniya, nan siya ipailawom sa makauwaw nga kaulaw ug putlon gikan sa kinabuhi, nga nahimong dili angay ug dili makahimo sa pakig-uban sa

Langitnong Hari. Ug mahitungod niining kalag adunay na kasubo, pagahilak ug paghilak sa tanang balaan ug maalamon nga mga espiritu; ang mga Anghel, ang mga Gahum, ang mga Apostoles, ang mga Propeta ug ang mga Martir nagahilak tungod kaniya (15:2).

40. Busa, kinahanglan maningkamot kita ug magpuyo uban sa tanang pagka-maampingon ug pag-amping, aron, ingon sa gisulat, atong buhaton ang atong kaugalingong kaluwasan uban sa kahadlok (Fil. 2:12). Busa, kamo nga tanan nga nakig-ambit sa Espiritu ni Cristo, sa bisan unsang paagi—bisan gamay o dako—ayaw pagbuhat uban ang pagdumot o paglagot sa grasya sa Espiritu, aron dili kamo mapugngan sa kinabuhi nga inyong giambitan na (15:4),

41. Ug akong ipatin-aw pa kini pinaagi sa lain nga pananglitan. Kung ang usa ka sulugoon mosulod sa harianong palasyo ug mosilbi sa hari pinaagi sa paghalad sa gisalig kaniya, kuhaon niya kini gikan sa kaugalingong panatilyan sa hari; ug, mosulod siya nga walay dala, mosilbi siya sa hari gamit ang kaugalingong mga sudlanan sa hari. Apan dinhi gikinahanglan ang dakong pag-amping ug paghukom, aron samtang nag-alagad siya dili siya magbuhat og bisan unsang dili angay, dili magpresentar og lain nga sudlanan imbis sa usa pa sa lamisa sa hari, kondili iyang ihalad ang tanang sudlanan, gikan sa una hangtod sa katapusan, sa husto nga han-ay. Ug kon, tungod sa kawalay kahibalo ug kakulang sa paghukom, siya mag-alagad sa hari sa dili husto nga paagi, siya mahimong masangko sa katalagman ug kamatayon (15:5).

42. Ingon usab ang kalag, nga nagdedikar sa iyang kaugalingon sa pag-alagad sa Dios pinaagi sa grasya ug sa Espiritu, nagkinahanglan og dakong pag-amping ug giya, aron dili kini masayop sa bisan unsang paagi sa pagsabot sa mga sudlanan sa Dios—sa ato pa, sa pagsabot sa espirituhanong pag-alagad—pinaagi sa paglihok sumala sa kaugalingong kabubut-on, nga supak sa grasya. Kay ang kalag makaserbisyo sa Ginoo pinaagi sa espirituhanong pag-alagad, nga ginabuhat sa tago sa sulod nga tawo, ug pinaagi sa iyang kaugalingong mga sudlanan, mao ang espiritu sa sulod nga tawo; apan kung walay Iyang mga sudlanan—mao, kung walay grasya—walay bisan kinsa ang makaserbisyo sa Dios, mao, makapahimuot Niya pinaagi sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios sa tanang butang (15, 5).

43. Ug sa dihang ang kalag makadawat sa grasya, kini nagkinahanglan unya og dakong kaalam ug paghukom. Apan ang Dios mismo nagahatag niini tanan sa kalag nga nangayo kaniya, aron kini makaserbisyo kaniya sa makatagbaw nga paagi pinaagi sa Espiritu nga nadawat niini, nga dili mapildi sa bisan unsang dautang hiyas, ni makasala pinaagi sa paglayas gikan sa dalan tungod sa kawalay-hibalo, pagkawalay pag-amping o kapabaya-an, ug sa paglapas sa kabubut-on sa Ginoo supak sa kaugalingong katungdanan; kay ang ingon nga kalag silotan sa kamatayon ug paghilak, ingon usab sa giingon sa Balaang Apostol, *'basig samtang nagwali sa uban, ako mismo dili madawat'* (1 Cor. 9:27). Nakita ba nimo ang iyang kahadlok, bisan Apostol pa siya sa Dios? Busa, mag-ampo kita sa Dios nga kita tanan nga nakadawat sa grasya sa Dios, labaw sa tanan, atuman ang atong espirituhanong ministryo sumala sa Iyang kabubut-on, ug dili masanay sa panghunahuna nga wala magtagad sa bisan unsa, kondili pinaagi niini, pinaagi sa pagpuyo og kinabuhi nga makapahimuot sa Dios ug, sumala sa Iyang kabubut-on, pag-alagad Niya pinaagi sa espirituhanong ministryo, makapanunod kita sa kinabuhi nga walay katapusan (15:6).

44. Sama sa komiti, o mga gobernador sa probinsya, sa dihang mosulod sila sa palasyo sa Hari, mapuno sila sa dakong kahadlok kon giunsa nila pagtubag Kaniya aron malikayan ang pagsaway ug silot kon masayop sila sa ilang tubag, samtang ang mga lumoloy ug mga ordinaryong tawo, nga wala pa makakita sa prinsiphe, nagalihok nga walay kabalaka; ingon usab ang tibuok kalibutan ilawom sa langit, ang tanan, gikan sa mga hari hangtod sa mga pulubi, nga wala mailhi ang himaya ni Cristo, nabisi sa mga butang niining kinabuhi, ug pipila ra gayud ang maghunahuna sa Adlaw sa Paghukom; apan kadtong mosulod sa espiritu sa hukmanan ni Cristo, diin nagtindog ang trono ni Cristo, ug kanunay nga nagatindog sa atubangan ni Cristo, nagpabilin sa kanunay nga kahadlok ug pag-uyog, aron dili sila makasala sa bisan unsang paagi batok sa Iyang balaan nga mga sugo (15, 17).

45. Sama sa usa ka sulugoon, samtang anaa sa atubangan sa iyang agalon, nagpuyo sa kahadlok ug wala'y ginabuhat gawas kaniya, ingon usab kita kinahanglan ipadayag ug ipahibalo ang atong mga hunahuna sa atubangan ni Kristo, ang Ginoo ug Nakahibalo sa mga Kasingkasing, ug ibutang ang atong paglaum ug pagsalig kaniya, kay Siya ang akong himaya, Siya ang akong Amahan, Siya ang akong bahandi. Busa, kinahanglan kanunay nga magbantay ug magrespeto kamo sa inyong konsensya (16, 6).

46. Sama sa mga gisaligan sa pangunang administrasyon sa usa ka probinsya, o sa hari nga kaban, kanunay silang nabalaka nga dili makapasuko sa hari sa bisan unsang paagi, ingon usab ang mga gisaligan sa espirituhanong mga butang kanunay nabalaka; ug bisan pa sa kalinaw, daw walay kalinaw sila, kay ilang

gipalayas pa gihapon sa ilang mga kalag ang gingharian sa kangitngit, nga misalakay sa siyudad—mao ang kalag—ug ang mga barbaro nga nakakuha sa mga pastulan niini (16:12).

(g) Tungod niini gayud nga katuyoan, naningkamot sila sa tanang paagi nga dili pasagdan nga maliso ang ilang hunahuna gikan sa Ginoo, ug aron mapadayon ang ilang sulod nga kaugalingon sa ingon nga han-ay sama sa pagbantay sa timonero sa mga tripulante sa iyang barko, o sa karwahe sa iyang mga kabayo.

47. Ang Dios, nga dili masukod ug dili masabtan, nagpadayag sa Iyang kaugalingon bisan asa – sa mga bukid, sa dagat, ug sa kalawoman sa kalawakan – nga wala magbalhin gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain; sama sa pag-anaog sa mga Anghel gikan sa langit paingon sa yuta, ingon ana Siya anaa sa langit, ug anaa usab Siya dinhi. Kung pangitaon nimo ang Ginoo sa kalawoman, makita nimo nga nagbuhat Siya og mga milagro didto. Kung pangitaon nimo Siya sa lungib sa mga leon, makita nimo nga didto, taliwala sa duha ka leon, gipanalipdan Niya ang matarong nga si Daniel. Kung pangitaon nimo Siya sa kalayo, makita nimo nga didto gitabangan Niya ang Iyang mga sulugoon. Kung imong pangitaon Siya sa bukid, makita nimo nga Siya anaa didto—uban ni Elias ug ni Moises. Ang Ginoo anaa bisan asa: sa ilawom sa yuta, sa ibabaw sa kalangitan, sa sulod nato, ug bisan asa (16:5, 12).

48. Ang usa ka Kristohanon obligado nga kanunay nga hunahunaon ang Dios, kay nasulat, '*Higugmaa ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing*' (Deut. 6:5); nagpasabot kini nga higugmaa ang Ginoo dili lang sa diha nga mosulod ka sa balay sa pag-ampo, kondili usab samtang nagbiyahe, samtang nakig-istorya, ug samtang nagakaon—hinumdumi ang Dios, ug padayona ang gugma ug debosyon kaniya. Kay miingon Siya, 'Diin ang imong bahandi, didto usab ang imong kasingkasing' (Mat. 6:21) Bisan unsa ang gisandigan sa kasingkasing sa usa ka tawo, ug bisan unsa ang gidangatan sa iyang tinguha, mao kana ang mahimong iyang dios. Kung ang kasingkasing kanunay nga mangita sa Dios, nan ang Dios mao ang Ginoo niining kasingkasing. Sama sa mga sanga nga gilabay sa kalayo nga dili makasukol sa gahum sa kalayo apan dali ra kaayo masunog, ingon usab, kung ang mga demonyo mangita og paagi sa pag-atake sa usa ka tawo nga gihatagan sa mga gasa sa Espiritu, sila masunog ug madaut sa balaan nga kalayo nga gahum, basta ang tawo mismo magpabilin nga kanunay nakadugtong sa Ginoo ug ibutang ang iyang pagsalig ug paglaum kaniya. Ug bisan pa og ang mga demonyo kusgan sama sa mga solidong bukid, sila masunog sa pag-ampo, sama sa waks sa kalayo (43:3).

49. Ug mahitabo nga ang mga balaan sa Ginoo naglingkod sa teatro sa kalibutan ug nagtan-aw sa mga limbong niini; apan sa ilang sulod nga pagkatawo nakig-istorya sila sa Dios, samtang sa gawas daw nagtan-aw sila sa mga nahitabo sa kalibutan. Ang mga tawo sa kalibutan nasakop sa lain nga impluwensya sa espiritu sa pagpangdayeg, pinaagi niini nangita sila og kalibutanong kinaadman; apan ang mga Kristohanon adunay lain nga kabubut-on ug lain nga hunahuna; sila mga tawo sa lain nga kapanahonan ug lain nga siyudad, tungod kay ang Espiritu sa Dios nagpuyo sa pakig-uban sa ilang mga kalag (15:8–9).

50. Ang Apostol nagaingon: '*Gusto ko nga ang mga lalaki mag-ampo nga walay kasuko o makasariling ambisyon*' (1 Tim. 2:8), kay, sumala sa Ebanghelyo, ang mga hunahuna nagkikan sa kasingkasing (Matt. 15:19). Busa, sa diha nga magsugod ka sa pag-ampo, tagda ang imong kasingkasing ug imong hunahuna; handuma nga usa ka putli nga pag-ampo ang mogawas gikan kanimo paingon sa Dios; ug, labaw sa tanan, tan-awa kon aduna bay bisan unsa nga makababag sa imong pag-ampo, kung putli ba ang imong pag-ampo, kung ang imong hunahuna ba nakatutok sa Ginoo sama sa usa ka mag-uuma sa iyang pag-uuma, sa usa ka bana sa iyang asawa, ug sa usa ka negosyante sa iyang panalitan; ug sa diha nga mouko ka aron mag-ampo, ang imong hunahuna ba madisturbo sa ubang butang (15:12).

51. Nasulat, '*Higugmaa ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing*' (Deut. 6:5). Ug kamo moingon, 'Gihigugma ko Siya, ug naa kanako ang Espiritu Santo.' Apan tinuod ba gayud nga naa kaninyo ang paghinumdom sa Ginoo, ang gugma alang Niya, ug ang kaisog ngadto Niya? Nagtutok ka ba sa Ginoo adlaw ug gabii? Kung naa kay ingon nga gugma, hinpit ka. Apan kung wala, unya sa dihang motungha ang mga kabalaka sa kalibutan ug ang dautan ug limbongong hunahuna, susiha kon tinuod ba nga lig-on ka niini, kon ang imong kalag kanunay ba nga nadani sa gugma sa Dios ug matinud-anon kaniya? Kay ang mga hunahuna sa kalibutan nagasamok sa huna-huna pinaagi sa mga butang sa yuta nga malabay, nga nagapugong sa usa ka tawo sa paghigugma sa Dios o paghinumdom sa Ginoo. Kasagaran bisan ang usa ka tawo nga walay pagtuon magsugod sa pag-ampo, mouko sa tuhod, ug ang iyang hunahuna mosulod sa kalinaw; ug kutob sa iyang pagbungkag sa pader sa dautang buot nga nagasupak ug paghukay sa ilawom niini, mao usab kana nga kini madaut, ug ang tawo makab-ot ang panan-aw ug kinaadman, nga dili makab-ot sa mga gamhanan, sa mga

maalamon, ni sa mga orador, ug dili nila masabtan o masusi ang ka-pinong sa iyang hunahuna, kay nalunod siya sa mga misteryo sa pagka-Diyosnon (15:13).

52. Kung adunay kalayo sa gawas sa usa ka tanso nga sudlanan, ug unya magsugod ka sa pagdugang og gatong, ang sudlanan mo-init, ug bisan unsa ang naa sa sulod niini mobukal ug moluto tungod sa kalayo nga gisiga sa gawas sa sudlanan. Apan kung ang bisan kinsa tapulan ug dili magdugang og gatong, ang kainit magsugod sa pagkunhod ug, ingon pa gani, mapalong. Ingon usab, ang grasya usa ka langitnong kalayo sa sulod nimo. Kung mag-ampo ka ug ihatag nimo ang imong mga hunahuna alang sa gugma kang Kristo, sama ra ka sa nagdugang og gatong, ug ang imong hunahuna mahimong kalayo ug malubong sa gugma sa Dios. Bisan pa man nga ang Espiritu molayo ug daw naa sa gawas nimo, nagpuyo gihapon Siya sa sulod nimo ug nagpadayag Siya sa Iyang kaugalingon sa gawas nimo. Apan kon ang bisan kinsa madisturbo, bisan gamay, sa mga butang sa kalibutan o sa pagka-distract, mobalik ang sala, mopugong sa kalag, ug magsugod sa pagpugos sa tawo. Hinumduman sa kalag ang kaniadto nga kalinaw, ug magsugod sa mas kanunay nga pagmahay ug pag-antos (40, 7).

53. Pag-usab ang hunahuna mobalik sa Dios; pag-usab ang kaniadto nga kalinaw magsugod sa pagduol; pag-usab kini magsugod sa mas mapisan nga pagpangita sa Dios, nga nagaingon: 'Gipangayo ko kanimo, O Ginoo!' Hinay-hinay ang kalayo mosaka, nga nagpasiga ug nagpahupay sa kalag, sama sa usa ka kawit nga hinay-hinay nagkuha sa isda gikan sa kalawoman. Ug kon dili kini ingon ana, ug ang kalag wala matilawan ang kapaitan ug kamatayon, giunsa pa kaha sa kalag ang pag- -ila sa pait gikan sa tam-is, sa kamatayon gikan sa kinabuhi, ug pagpasalamat sa Amahan, Anak, ug Espiritu Santo nga nagahatag-kinabuhi hangtod sa kahangturan! (40, 8).

54. Sama sa barko, kon kompleto ang gamit niini, ang timonero ang nagdumala ug nagkontrol sa tanan, nagasaway sa uban ug nagtudlo sa uban unsay buhaton; ingon usab, ang kasingkasing adunay timonero—ang hunahuna—ug usa ka konsensya nga nagasaway, ug mga hunahuna nga nagasaway ug nagapangatarungan; kay ingon ang Apostol: '*Gikombiktar o gipasaylo sila sa ilang kaugalingong hunahuna*' (Roma 2:15). (15. 31).

55. Kung ang karwahe, ang mga tali, ang mga hayop ug ang tanang gikinahanglan naa sa kamot sa usa ka karwaheero, unya sa matag gusto niya, mudagan siya sa karwahe sa bug-os nga tulin; ug sa matag gusto niya, pugngan niya ang karwahe; ug usab, bisan asa niya gustong paingnon kini, moadto kini—ang tibuok karwahe naa sa kontrol sa karwaheero. Ingon usab, ang kasingkasing adunay daghang natural nga hunahuna nga suod kaayo niini, samtang ang hunahuna ug konsensya naghatag og giya ug direksyon sa kasingkasing ug nagpahunong sa mga natural nga hunahuna nga motumaw niini, kay ang kalag gilangkoban sa daghang bahin, bisan pa nga usa ra kini (15, 32).

56. Ang mga tawo, pagkahuman nilang gipugong ang ilang mga kabayo, ginamaneho nila ang ilang mga karwahe ug nagdali-dali nga nagtuyok sa usag usa, ang matag-usa naningkamot sa pagbungkag ug pagdaog sa iyang kaatbang. Busa ang kasingkasing sa usa ka asetik nagpakita og usa ka talan-awon: didto, ang dautang mga espiritu nakigbisog batok sa kalag, samtang ang Dios ug ang mga Anghel nagtutok sa maong pakigbisog. Labaw pa, matag oras daghang bag-ong hunahuna ang gihimo sa kalag, ug ang malisiya usab maoy nagpahimutang niini. Kay ang kalag adunay daghang tinago nga hunahuna, ug karon mismo kini nagmugna ug nag-anak kanila; ug ang malisiya adunay daghang hunahuna ug tinguha, ug matag oras kini nagmugna og bag-ong hunahuna batok sa kalag, tungod kay ang hunahuna mao ang karwahe-ero, nga nagmaneho sa karwahe sa kalag, nagkupot sa mga tali sa mga hunahuna, ug misulong batok sa satanikong karwahe, sama sa pag-andam ni Satan niini batok sa kalag (40, 5).

g) Gikan niini klaro nga ang pakig-away batok sa sala ug sa kaaway dili usab kini mihunong dinhi; busa ang walay hunong nga pakigbisog batok sa mga hunahuna ug paglihok sa kasingkasing. Dinhi kini mas pino.

57. Daghan, bisan pa nga anaa kanila ang grasya, wala magmatngon nga ginakawatan sila sa sala. Sama sa usa ka batan-ong babaye ug usa ka batan-ong lalaki nga nagpuyo sa usa ka balay, ug ang babaye, nga nadani sa lalaki, sa katapusan mouyon kaniya, makighilawas ug mahimong ginatamay, ingon usab ang makalilisang nga bitin sa sala nagpuyo uban sa kalag, nga nagatintal ug nagapangumbinsi niini; ug kon mouyon siya, ang dili-lawas nga kalag mosulod sa pakig-uban sa dili-lawas nga dautan sa espiritu; sa ato pa, espiritu mosulod sa pakig-uban sa espiritu, ug ang bisan kinsa nga modawat sa hunahuna sa dautan sulod kaniya ug mouyon niini nakighilawas sa iyang kasingkasing. Busa, ang sukod sa imong espirituhanong pakigbisog mao ang dili pagpanapaw sa hunahuna, kondili ang pagsukol gamit ang imong hunahuna ug

pagpakig-away sa sulod, pagpakigbatok sa dautang hiyas ug pagdumili niini, ug dili paglipay niini sa imong hunahuna. Ug kon makita sa Ginoo kini nga pagkaandam kanimo, dawaton ka Niya sa Iyang Gingharian sa katapusang adlaw (15:26).

58. Sa kinaiyahan sa tawo, bisan pa ang usa ka tawo nga lawom sa daotan ug nagbuhat sa sala mahimong mobalik sa pagkamakatarunganon, ug bisan pa ang usa ka tawo nga gipugngan sa Balaang Espiritu ug nabihag sa makalangitnong mga butang adunay gahum nga mobalhin sa daotan. Ug bisan pa ang mga nakatila sa grasya sa Dios ug nahimong kabahin na sa Espiritu, kon dili sila mag-amping, mobugnaw ug mahimong mas daotan pa kaysa kaniadto sa ilang pagpuyo sa kalibutan. Ug kini mahitabo dili tungod kay ang Dios mausab-usab o walay gahum, o tungod kay ang Espiritu nanghuyang, kondili tungod kay ang mga tawo mismo dili magkasinabot sa grasya, maong sila madani sa sayop ug mahulog sa liboan ka mga daotan (15:34).

59. Ang uban, nga nakatila na sa kaamot sa Dios, nasakop pa gihapon sa impluwensya sa kaatbang sulod kanila, ug, tungod sa kakulang sa kasinatian, nabigla nga bisan human sa pagbisita sa Dios, nagpadayon gihapon ang impluwensya sa ilang hunahuna, bisan pa sa panahon sa mga sakramento sa Kristohanong simbahan. Apan kadtong naanad na niini nga kahimtang dili na kini ikatingala, sama sa mga eksperyensyadong mag-uuma, pinaagi sa dugay na nga praktis, dili magpabilin nga hingpit nga walay kabalaka kung adunay daghang ani, kondili nagpaabut usab sa gutom ug kakulang; ug sa pikas bahin, kung masinati nila ang gutom o kakulang, dili nila hingpit nga ikalimod ang paglaum, kay nahibalo sila nga mag-usab ang panahon. Ingon usab sa espirituhanong mga butang: kung ang kalag masulod sa nagkalain-lain nga tukso, kini dili malisang o mawadaan ug paglaum, kay nahibalo kini nga, sa pagtugot sa Dios, gitugotan ang daotan nga mosulay ug silotan kini; ug sa pikas bahin, sa taliwala sa iyang dakong bahandi ug kalinaw, dili kini mahimong kampante, kondili nagpaabut sa kausaban (16, 3).

60. Kung ang usa ka tawo lawom kaayo ang paglubong sa grasya ug napalambo niini, naa gihapon sa sulod niya ang hilo sa dautang hunahuna, apan aduna usab siyay manalipod nga motabang kaniya. Kung ang usa ka tuburan moagos, ang palibot magpabilin nga basa ug mamasa-masa. Apan sa diha nga mosidlak ang kainit, mamala ang tinubdan ug ang palibot niini. Ingon usab sa mga sulugoon sa Dios, nga daghan ang grasya: mamala niini ang mga tinguha nga gipukaw sa Daang Usa ug ang mga natural nga motumaw, kay ang katawhan sa Dios misaka na sa ibabaw sa unang Adan (16:4).

61. Ang uban makakaplag og ingon nga pahulay sa grasya sa Dios nga mas kusgan sila kaysa dautang hilig nga nagpuyo sa ilang sulod; ug samtang nag-ampo sila ug adunay dakong kalinaw sa atubangan sa Dios, sa ubang panahon mahulog sila sa impluwensya sa dautang hunahuna ug masulod sa sala, bisan pa nga nagpabilin gihapon sila sa grasya sa Dios. Apan ang mga tawo nga walay seryoso ug ignorante, kon ang grasya naglihok sa ilang sulod sa pipila ka bahin, nagtuo nga wala na'y sala sa ilang sulod; samtang ang mga matin-aw ug maampingon dili magdani nga ikalimod nga, samtang nagbaton sa grasya sa Dios, sila dili masakop sa impluwensya sa mga makauwaw ug hugaw nga hunahuna (17:5).

62. Kanunay natong makita sa taliwala sa mga igsoon nga ang uban, nga nakab-ot na ang dakong kalipay ug grasya, moingon mahitungod sa ilang kaugalingon sulod sa lima o unom ka tuig: 'Namatay na ang among kahilakaw' – ug pagkahuman, sa dihang ilang gihunahuna nga hingpit na silang nakagawas sa kahilakaw, ang dautang hilig nga nagtago sa ilang sulod napukaw, ug nasiga sila sa kahilakaw, diin namangha sila sa ilang kaugalingon ug miingon: 'Ngano man nga, human sa ingon ana kadugay, mitungha ang ingon ana nga dautang hilig sa among sulod?' Busa, walay matarong nga tawo ang mangahas sa pag-ingon: 'Tungod kay nagpuyo ang grasya sa akong sulod, hingpit na kong walay sala.' Sa kasukwahi, duha ka pwersa ang nagalihok sa hunahuna. Ang mga walay kasinatian sa maong butang, sa diha nga makasinati pa lang sila sa gamayng epekto sa grasya, nagtuo na nga mananaog na sila ug nahimong hingpit nga Kristohanon. Apan sa akong panan-aw, ingon niini kini: kon mosidlak ang adlaw sa limpyo nga kalangitan, ug moabot ang mga panganod nga motabon niini, nga nagpadalum sa hangin, ang adlaw, samtang natabonan sa panganod, wala gyud'y bisan unsang kawad-on, ni sa kahayag niini ni sa pagkaanaa niini. Ingon usab kini sa mga wala pa makab-ot sa hingpit nga pagkabalaan. Samtang nagpuyo sa grasya sa Dios, apan gipanag-iya gihapon sa sala sa kalawom sa ilang kalag, nagpuyo sa ilang sulod ang natural nga mga hilig ug hunahuna nga nagpalig-on kanila sa ilang paningkamot paingon sa Dios, bisan pa nga wala pa sila hingpit nga natukod sa pagkamaayo (17, 6).

63. Sa pikas bahin, bisan pa ang mga tawo nga sa kahiladman sa ilang kalag nagkupot sa maayong bahin—mao ang, ginadumala sa grasya—nagpabilin nga mga ulipon ug bihag sa dautang hunahuna ug makita nila ang ilang kaugalingon sa kiliran sa kadautan. Busa, gikinahanglan ang dakong paghukom aron masuta sa usa ka tawo pinaagi sa kasinatian kung unsa ang kahimtang sa sulod nato. Nagaingon ako kaninyo, bisan pa

ang mga Apostoles, nga adunay Mananambag sa ilang sulod, dili hingpit nga walay kabalaka. Kauban sa ilang kalipay, nakasinati usab sila og kahadlok ug pag-uyog tungod sa paglihok mismo sa grasya—dili tungod sa dautang hiyas; ang grasya mismo ang nagpahimangno kanila aron dili sila maliso, bisan pa sa labing gamay nga butang. Sama sa usa ka tawo nga mopana og tipik sa bato ngadto sa pader nga dili gayud makadaot, ni makalihok sa pader gikan sa iyang puwesto, o, sama sa usa ka tawo nga mopana sa usa ka tawo nga nagsul-ob ug baluti dili makadaot sa puthaw o sa lawas, tungod kay ang baluti mopaling sa pana, ingon usab, bisan pa og adunay bahin sa dautan nga miduol sa mga Apostoles, wala kini makadaot kanila, kay sila nagsul-ob sa hingpit nga gahum ni Cristo, ug sila mismo, nga hingpit, adunay kagawasan sa pagbuhat sa matarong nga mga buhat. Tungod kay ang uban nagtuo nga, pinaagi sa grasya, ang kalag wala nay angay kabalak-an, ang Dios nagkinahanglan bisan sa mga hingpit og usa ka andam nga espiritu aron mosilbi sa Espiritu, aron sila makalihok subay sa grasya. Kay ang Apostol miingon: '*Ayaw ninyo pagpanumpo sa Espiritu*' (1 Tes. 5:19). (17, 7. 8).

64. Sa makita nga kalibutan, ang yuta sa kaugalingon niini kasagaran magbunga og mga tinik; ang mag-uuma mag-arado sa yuta, mag-amuma niini nga masinabtanon ug magtanom og binhi; apan ang mga tinik ug sagbot motubo ug modaghan, tungod kay si Adan, pagkahuman sa iyang paglapas, gisultihan: '*Ang yuta magbunga og mga tinik ug sagbot alang kanimo*' (Gen. 3:18). Ang mag-uuma naningkamot pag-usab, gipang-ukay ang mga tinik, apan kini nagkadaghan pa gayud. Sabta kini sa espirituhanong paagi: tungod sa Pagkahulog, ang yuta nagbunga og mga tinik ug mga suksuk gikan sa kasingkasing; ang tawo nag-uma sa yuta ug nagpaningkamot, apan ang mga tinik sa dautang espiritu mosidlak gihapon. Unya ang Balaang Espiritu Mismo moabut aron motabang sa kahuyang sa tawo, ug ang Ginoo magtanim og langitnong binhi niining yuta sa kasingkasing ug mag-uma niini. Ug sa dihang mahulog ang binhi sa Ginoo, moturok gihapon ang mga tunok ug mga tili. Ang Ginoo mismo ug ang tawo usab mag-uma pag-usab sa yuta sa kalag, ug ang pito ka dautang espiritu ug mga tunok motungha gihapon ug moturok didto, hangtod moabot ang ting-init, mosubaw ang grasya, ug malaya ang mga tunok sa kainit sa adlaw (26:21).

65. Bisan pa man nga ang dautang batasan nagpuyo sa kinaiyahan mismo, kini maghari lamang diin kini makakaplag og lugar nga matamnan. Ang malumo nga tangbo sa trigo mahimong mapugngan sa mga sagbot. Apan sa pag-abot sa ting-init ug pag-uga sa mga tanom, ang mga sagbot dili na makadaot sa trigo bisan gamay. Pananglitan adunay traynta ka sukod nga putli nga trigo, apan adunay sagol nga dayami niini; pananglitan, kung pipila ra ka dakop kini – dili mabantayan ang dayami taliwala sa kadagahan sa trigo. Ingon usab kana sa grasya: kon ang gasa ug grasya sa Dios mosaka sulod sa usa ka tawo, ug siya mangadato sa Ginoo, nan ang dautang hiyas—bisan pa kon magpabilin kini kaniya sa pipila ka bahin—dili makadaot kaniya ug walay gahum batok kaniya, ni bisan unsang pagkupot sulod kaniya. Kay mao kini ang katuyoan sa pag-abot ug pagdumala sa Ginoo: aron buhian kita—kita nga mga ulipon, makasasala ug napailalom sa dautang hunahuna—ug aron himuon kitang mga mananaog batok sa kamatayon ug sala (26:22).

66. Makasala ba ang mga Apostoles kung gusto nila, o mas kusgan pa ba ang grasya kaysa sa ilang kaugalingong kabubut-on? Dili sila makasala, kay samtang nagpuyo sila sa kahayag ug nagbaton sa ingon nga grasya, wala sila mahimong hambog. Bisan pa, dili nato isulti nga huyang ang grasya sa ilang sulod; sa baylo, among gipadayon nga gitugotan sa grasya bisan ang hingpit nga espirituhanong mga tawo nga adunay kaugalingong gawasong kabubut-on ug ang abilidad sa pagbuhat sa ilang gusto, ug sa pagpanuko ngadto sa bisan unsang ilang gusto. Ug ang tawo mismo, nga huyang, adunay kapasidad nga moliko gikan sa maayong nagpuyo sa sulod niini. Sama sa mga nagsul-ob og kompleto nga baluti, uban sa baluti ug uban pang mga armas, nga asegurado na sa sulod, ug ang mga kaaway dili mosulong kanila—o bisan mosulong pa gani, naa gihapon sila'y gahum sa paggamit sa ilang mga armas, pagbatok sa ilang mga kaaway, pagsangka kanila ug paggawas nga mananaog—o, samtang nagbaton og mga armas, dili makig-away batok sa ilang mga kaaway, kondili malipay uban kanila ug mabuhi sa kalinaw; ingon usab, ang mga Kristohanon, nga nagsul-ob sa hingpit nga kusog ug nagbaton og langitnong mga armas, kon ilang gusto, mahimong malingaw uban ni Satanas ug mabuhi sa kalinaw uban kaniya, imbis nga makig-away, tungod kay ang kinaiyahan sa tawo dali ra mausab, ug ang tawo, pinaagi sa libreng kabubut-on nga iyang gipadayon, mahimong, kon iyang pilion, mahimong anak sa Dios, o usab anak sa pagkaguba (27:11).

67. Nag-atubang ba ang mga hingpit sa kasubo o panagbangi? O wala ba silay kabalaka gayud? Walay tawo nga gihunong na sa kaaway sa pag-atake. Si Satanas walay kalooy ug mapintas sa katawhan; busa, dili siya magduha-duha sa pag-atake sa matag tawo, bisan pa man daw nga dili niya giatake ang tanan sa parehas nga kusog. Ang uban nag-antos sa mabangis nga panagbangi ug pag-antos tungod sa sala, apan napalig-on

sila ug nahimong mas maalamon pinaagi niining mga pagsulay, wala nila tagda ang pwersa nga supak, ug wala silay katalagman niining bahin, kay dili sila matandog ug kumpiyansa sa ilang kaluwasan, tungod kay kanunay silang nagpraktis ug nakasinati sa pakig-away batok sa dautang buot, ug ang Dios mismo anaa uban kanila, Gipangulohan sa Dios, makakaplag sila og pahulay. Ang uban, bisan pa, nga wala pa makapraktis, kon masakitan lang sa kasubo ug mosugod ang pakig-away batok kanila, dali ra silang malunod sa kalisdanan ug pagkaguba (15, 16, 17).

68. Ang uban, nga nagpalig-on sa ilang kaugalingon ug ubos sa gamhanang impluwensya sa grasya sa Dios sa ilang sulod, nakaplagan nga ang ilang mga miyembro nabalaan kaayo, nga nagtuo sila nga sa Kristiyanismo wala na'y lugar ang kahakog, kondili makab-ot ang usa ka matinahuron ug putli nga hunahuna, ug nga ang sulodnong tawo nagalupad na sa balaan ug langitnong kahimtang. Busa, ang ingon nga tawo nagtuo nga walay duhaduha nga nakab-ot na niya ang pagkahingpit, ug sa dihang giisip niya nga nakasulod na siya sa usa ka luwas nga pantalan – misaka ang mga balod batok kaniya, ug usab niyang makita ang iyang kaugalingon sa tunga-tunga sa dagat, nadala sa usa ka dapit diin walay lain kondili tubig ug langit, ug sigurado nga kamatayon. Busa, ang sala nga misulod kanato nagmugna sa tanang matang sa dautang kahilambigit. Apan sa pag-usab nga gihatagan sila og usa ka piho nga grasya, ug nakadawat, ingon sa pagkasulti, og usa ka gamayng tulo gikan sa kinahiladman sa dagat, ilang makita sa maong butang gayud ang usa ka milagro nga nagakahitabo matag-oras ug matag-adlaw; ug busa, tungod kay gisilotan sila sa ingon ana ka katingalahan, bag-o, ug diyosnong buhat, sila namangha ug nabigla sa paagi nga sila nadani. Sa katapusan, ang grasya, nga diyosnon ug langitnon, nagahatag kahayag, naggiya, ug nagapakalinaw kaniya, naghan-ay sa tanang butang alang sa kaayohan (38, 4).

69. Ipraktis ang pagkamatarong sa sulod nga tawo, diin nagbarog ang halaran ni Cristo uban sa dili mahugawan nga santuvaro, aron ang pagpamatuod sa imong konsensya makapasigarbo sa krus ni Cristo, nga nagahinlo sa imong konsensya gikan sa mga patay nga buhat, ug aron ikaw makaserbisyo sa Dios sa imong espiritu, nga nakahibalo Kinsa ang imong gisimba, ingon sa giingon: *'Nagasimba kami sa Iya nga among nailhan'* (Juan 4:22). Ikomisyon ang imong kaugalingon sa Dios nga nagagiya kanimo; unta ang imong kalag mosulod sa pakig-uban sa Dios, sama sa usa ka nobya uban sa iyang nobyo. Kay giingon: *'Dako kini nga misteryo; nagasulti ako niini mahitungod kang Cristo'* (Efeso 5:32) ug *'sa usa ka walay kapintasan nga kalag'* (38:5).

70. Hunahunaa ang usa ka tanaman nga adunay mga kahoy nga mamunga ug uban pang humot nga tanom; ang tibuok tanaman maayo kaayo ang paghan-ay ug pagpanamkon, ug alang sa proteksyon, imbis bakod, gilibotan kini sa usa ka mubo nga pader; labaw pa, adunay usa ka suba nga kusog ang agos nga nagagi niini. Kung matandog sa bongbong ang tubig, bisan gamay pa lang, makadaut kini sa pundasyon niini, makakita og agianan aron makalusot, hinay-hinay nga hingpit nga makagisi sa pundasyon, ug sa diha nga makasulod na kini sa tanaman, makabuak ug makapunit sa tanang tanom, makaguba sa tanang paningkamot, ug himuon nga walay bunga ang tanaman. Ingon usab ana ang kasingkasing sa tawo. Aduna kini mahimayaong mga hunahuna, apan ang mga suba sa sala kanunay nga nagkadool sa kasingkasing, andam nga pabagsakon kini ug dad-on sa ilang panig. Ug kon ang hunahuna, bisan pa medyo walay pulos, motugot sa hugaw nga mga hunahuna, nan ang mga espiritu sa pagpangdayeg nakakaplag na og pastulan didto; misulod sila ug gipukan ang tanang kaanyag, gipahimong walay pulos ang maayong hunahuna, ug gidala ang kalag sa pagkamapukan (43, 6).

(i) Gawas pa niini nga pakigbisog, mosidlak pa ang lain—usa ka pakigbisog nga gikan sa gawas. Sama sa pagpakita sa grasya sa Dios sa kasingkasing sa mag-uuma, mosugod usab ang mga pag-atake batok kaniya gikan sa uban. Ang kaaway, nga napalayas sa sulod, nag-andam sa iyang kaugalingon gikan sa gawas. Nahimong usa kini ka dili malikayan nga kahimtang alang sa espirituhanong pagkahingpit sa usa ka Kristohanon.

71. Ang katawhan sa Dios kinahanglan mag-andam sa ilang kaugalingon alang sa pakigbisog ug bayani nga paningkamot. Sama sa usa ka maisugon nga batan-ong lalaki nga nag-antos sa pakigbisog ug mitubag sa mga hampak nga gihatag kaniya pinaagi sa iyang kaugalingong mga hampak, ingon usab kinahanglan nga mag-antos ang mga Kristohanon sa mga kasakit ug sa pakigbisog sa gawas ug sulod, aron pinaagi sa pag-antos sa mga hampak, sila makadaog pinaagi sa pagkamapailubon. Mao kini ang dalan sa Kristiyanismo. Kung asa anaa ang Espiritu Santo, mosunod ang pag-antos ug panagbangi sama sa landong. Nakita ba nimo nga ang mga Propeta, bisan pa nga ang Espiritu naglihok sa ilang sulod, kanunay silang gipanglutos sa ilang kaugalingong katawhan? Nakita ba nimo nga ang Ginoo, nga mao ang Dalan ug ang Kamatuoran, wala

gipanglutos sa langyaw nga katawhan, kondili sa Iyang kaugalingong katawhan? Ang Iyang kaugalingong katawhan—ang mga Israelita—mao ang naglutos ug naglansang Kaniya sa krus. Ug pareho usab kini nga nahitabo sa mga Apostoles, kay sukad sa panahon sa Krus ang Espiritu, ang Mapanamkon, miabot ug nagpuyo sa mga Kristohanon; wala na gipanglutos ang mga Hudiyo, kondili ang mga Kristohanon ra ang gipatay isip mga martir. Busa, dili sila angay katingalahan niini, kay ang kamatuoran kinahanglan gayud nga lutoson (15:11).

72. Dili usab kini puro koincidensya nga gisulat mahitungod kang Job, sumala sa hangyo ni Satanas kaniya, kay wala siyay mahimo sa iyang kaugalingon kung walay pagtugot. Unsa man, busa, ang giingon sa yawa sa Ginoo? 'Ihatag Siya sa akong kamot, *gawas kon panalanginan Niya Ikaw sa Iyang nawong*' (Job 1:11)? Busa ingon gihapon karon: si Job pareho gihapon, ang Dios pareho gihapon, ug ang yawa pareho gihapon. Sa mismong higayon nga nakita ni Job ang tabang sa Dios, nagkugi ug mainit ang iyang pagtuo sa grasya, nangayo si Satanas kaniya ug miingon sa Ginoo: 'Tungod kay imo siya gitabangan ug gipanalipdan, nag-alagad siya kanimo. Biyaan siya ug itugyan kanako, *'basi panalanginan niya ako sa imong atubangan'*?' Sa katapusan, daw tungod gayud kay napahupay ang kalag, ang grasya mihawa niini, ug ang kalag gitugyan sa mga tukso. Busa moabot ang yawa, maghatag niini og libo ka kalisdanan, kauban ang kawad-on sa paglaum, pagkawalay paglaum ug dautang hunahuna, ug pagapugngan ang kalag aron pahuyangon kini ug iliko gikan sa paglaum sa Dios. Apan ang maalamon nga kalag, bisan pa sa kasakit o kasubo, dili mawala ang paglaum, kondili magpabilin nga hugot sa iyang gipang-iya; ug bisan unsa pa ang ipahamtang niini, taliwala sa libo ka mga tukso, nga nag-antos sa tanan, kini moingon: 'Bisan pa mamatay ako, dili ko Siya biyaan' (26:7–8).

73. Bisan pa, ang tanan nga matarong, nga naglakaw sa masipit ug lisod nga dalan, nakapahimuot sa Dios hangtod sa katapusan. Si Abraham dato sa panan-aw sa Dios, apan sa iyang pagtan-aw sa kalibutan gitawag niya ang iyang kaugalingon nga abog ug uling (Gen. 18:27), ug si David miingon mahitungod sa iyang kaugalingon: '*Ang pagdumot sa mga tawo ug pagsalikway sa katawhan, usa ka ulod ug dili usa ka tawo*' (Sal. 21:7). Sa samang paagi, ang tanang mga Apostoles ug mga Propeta nakasinati og mga pag-antos ug gipakaulaw. Ang Ginoo mismo, Kinsa mao ang Dalan ug Dios, nga miabot dili alang sa Iya kaugalingon kondili alang kaninyo, aron mahimong alang kaninyo nga hulagway sa tanang maayo—tan-awa sa unsang pagpaubos Siya miabot: ang Dios, ang Anak sa Dios, Hari ug Anak sa mga Hari, nagporma sa Iyang kaugalingon nga sulugoon, Naghatag Siya og tambal sa pag-ayo ug nag-ayo sa mga nag-antos, samtang sa gawas Siya nagpakita nga sama sa usa sa mga nag-antos (26:25).

74. Apan ayaw pagpasagad sa kadunggan sa Dios inig makita Nimo Siya nga napakumbaba sa gawas ug, daw, sama kanato: Nagpakita Siya ingon niini alang kanato, dili alang sa Iya mismo. Hunahunaa kon dili ba Siya ang labing napakumbaba sa tanan niadtong takna nga misinggit sila, 'Ipakrus Siya, ipakrus Siya!' – ug ang katawhan nagtigom sa palibot! Sama sa kalibutan, kung ang usa ka prinsipal mohatag og silot batok sa usa ka salawayon, ang tibuok katawhan magdumot ug magpaubos kaniya; ingon usab ang Ginoo, sa panahon sa pagkrusipisyon, ingon usa ka tawo nga gisilotan og kamatayon, gisalikway ug gipakaubos pag-ayo sa mga Pariseo. Ug sa dihang gilud-an Siya nila sa nawong, gibutangan Siya og korona sa mga tunok, ug gipukpok Siya sa mga aping, dili ba kini milabaw pa sa sukdan sa tanang pagka-mapainubsanon? Kay nasulat: '*Gitugyan ko ang akong likod sa mga nagapigo kanako, ug ang akong nawong sa mga nagahulbot sa akong bungot; wala ko gitago ang akong nawong gikan sa paglud-an, ni ang akong mga aping gikan sa pagkapukpok*' (Isaias 50:6). Kung, busa, ang Dios mitugot sa ingon kadako nga pag-abuso, pag-antos ug pagka-mapasipala, bisan pa unsa ka dako ang imong pagpahiubos sa kaugalingon—nga sa kinaiyahan maluya ug mortal—dili gyud ka makahimo og bisan unsa nga makatupong sa imong Ginoo. Tungod kanimo, ang Dios nagpahiubos sa Iyang kaugalingon, apan ikaw dili magpahiubos bisan pa alang sa imong kaugalingon, kondili imo pang ginapahitas-on ang imong kaugalingon ug nagapasigarbo. Miabot Siya aron kuhaon sa Iyang kaugalingon ang mga kasubo ug kalisud, ug aron ihatag kanimo ang Iyang kalinaw; apan dili ka andam mag-antos sa kakapoy ug pag-antos, aron pinaagi niini ang imong mga samad mamaayo. Himaya sa Iyang pag-antos ug paglahutay hangtod sa kahangturan (26:26).

75. Kung ang Dios naglakat niining dalan sa yuta, nan kamo usab kinahanglan mosunod sa Iyang mga bakas. Ingon niini naglakat ang mga Apostoles ug ang mga Propeta. Ug kita, kung gusto nato nga matukod sa ibabaw sa pundasyon sa Ginoo ug sa mga Apostoles, kinahanglan mosunod kita sa ilang ehemplo. Kay ang Apostol nagaingon pinaagi sa Espiritu Santo: '*Tumana ninyo ako, ingon nga ako nagtuman kang Cristo*' (1 Cor. 4:16). Apan kon gihigugma nimo ang himaya sa tawo, nangandoy nga pag-alongan, ug nangita ka og kahupayan para sa imong kaugalingon, nan naliso ka gikan sa dalan. Kinahanglan ikaw ipakrus uban sa

Gikrusipikar, mag-antos uban sa Nag-antos, aron pagkahuman ikaw pagahimayaon uban sa Gihimaya (Rom. 8:17). Kay ang nobya kinahanglan mag-antos uban sa Nobyo ug, pinaagi niini, mahimong kauban ug ka-mana uban ni Cristo. Ug walay bisan kinsa nga gitugotan, nga walay pag-antos, nga mosulod sa siyudad sa mga balaan pinaagi sa usa ka dalan nga dili hapsay, makitid ug masipit, aron makapahulay ug maghari uban sa Hari sulod sa walay katapusang mga kapanahonan (12:5).

76. Gidugotan ba si Satanas nga atakehon kita hangtod sa usa ka takdang utlanan, o kutob sa iyang gusto? Ang iyang tumong dili lang ang mga Kristohanon, kondili usab ang mga idolatra ug ang tibuok kalibutan. Busa, kon tugutan siya nga atakehon kita kutob sa iyang gusto, iyang laglagon ang tanan. Ngano man niini? Kay kini mao ang iyang buhat ug mao kini ang iyang kabubut-on. Apan sama sa usa ka magbubuhay og palayok, sa diha nga iyang ibutang ang mga sudlanan sa kalayo, iyang gipainit ang pugon sa hustong sukod—dili sobra, aron ang mga sudlanan, kon masunog pa sa gikinahanglan, dili mabuka, ni kulang, aron, kon dili masunog, dili masayang ang mga sudlanan, ingon usab ang magmamugna nga naghimo og mga butang nga pilak ug bulawan, gigamit niya ang kalayo sa hustong sukod; kay kung padakoon pa niya ang kalayo, matunaw ang bulawan ug pilak, mahimong likido ug mawala, ug sama sa pagkat-on sa hunahuna sa tawo sa pagsukod sa karga sumala sa klase sa hayop nga magdala niini—busa kini usa ka kamelyo o lain nga mananap—ug pagtino sa eksaktong gibug-aton nga kaya niini, labi pa gayud ang Dios, Nga nakahibalo sa kusog sa mga sudlanan sa tawo, nagtugot sa mga pwersa nga supak nga molihok sa lain-laing lebel (26:3).

i) Pinaagi sa mapailubon nga pag-antos niini tanan ug dili magpahimo sa bisan unsa sa kaaway, ang kalag padayon nga napalimpyo ug nag-abli sa kaugalingon sa labing gamhanan nga impluwensya sa grasya sa Espiritu Santo, nga sa katapusan mapadayag sa mga silak sa pagsabot, sa espesyal nga kahimtang sa moral nga kalipay, sa mga panan-awon ug giya. Nahimong klaro nga ang kalag nagaduol sa kahingpitan.

77. Kung kinsa ang naghigugma sa Dios, ginahatagan sa Dios og gugma; sa bisan kinsa nga kaisa nagtuo sa Dios, ginahatagan Niya og langitnong pagtuo, ug ang tawo nahimong hingpit. Busa, ingon nga naghalad ka Niya og gasa gikan sa imong kaugalingong mga miyembro, ingon usab, Siya, sa samang paagi, magahatag sa imong kalag gikan sa Iyang kaugalingong mga miyembro, aron makahimo ka sa tanang butang, paghigugma, ug pag-ampo uban sa pagkabalaan (15, 20).

78. Gibyaan ni Maria ang tanan, mipungko sa tiilan sa Ginoo, ug nagpadayag sa pagdayeg sa Dios tibuok adlaw. Nakita ba nimo kung giunsa sa pagpungko sa Iyang tiilan ang paglabaw pa sa gugma? Apan aron mas hayag pa ang pulong sa Dios, paminawa pa gayud. Kung kinsa ang naghigugma kang Jesus ug maminaw kaniya sumala sa angay, ug dili lang maminaw kondili nagpuyo sa gugma, nan ang Dios nangandoy na nga ganti-an kana nga kalag sa pipila ka paagi tungod niining gugma, bisan pa nga ang tawo wala kahibalo unsa ang iyang madawat, o hangtod kanus-a ang Dios magahatag sa iyang grasya sa kalag. Kay bisan kang Maria, nga nahigugma kaniya ug nalingkod sa iyang mga tiil, wala lang siya hatagi og ganti, kondili gikan sa iyang kaugalingong kina-ya gihatagan siya og usa ka tinago nga gahum. Ang mismong mga pulong nga gisulti sa Dios kang Maria mao ang espiritu ug usa ka gahum. Misulod kining mga pulong sa iyang kasingkasing, nahimong usa ka kalag sulod sa iyang kalag, usa ka espiritu sulod sa iyang espiritu, ug ang Banal nga gahum napuno sa iyang kasingkasing; kay bisan asa man magmugna ang maong gahum, magpuyo gayud kini didto ingon usa ka dili ikuha nga panag-iya. Maong ang Ginoo, sa pagkahibalo Niya sa Iyang gihatag kaniya, miingon: *'Gipili ni Maria ang mas maayong bahin'* (Lucas 10:42). Apan sa paglabay sa panahon, bisan ang gibuhay ni Marta tungod sa tinguha nga mosilbi nagdala kaniya sa samang gasa, kay siya usab midawat sa gahum sa pagka-Diyos ngadto sa iyang kalag (12:16).

79. Ug katingalahan pa ba nga ang mga miadto sa Ginoo ug nakig-uban kaniya sa lawasnong paagi nakadawat og kusog? Usahay mosulti ang mga Apostoles og usa ka pulong, ug moanha ang Espiritu Santo sa mga magtutuo (Buhat 10:44). Nakadawat si Cornelio og gahum gikan sa pulong nga iyang nadungog. Labaw pa gayud sa dihang ang Ginoo misulti kang Maria, o kang Zacchaeus, o sa makasasala nga babaye nga, uban sa iyang buhok nga gipahilwas, mipunas sa tiil sa Ginoo, o sa babayeng Samaria, o sa kawatan – niadto napadayag ang gahum, ug ang Espiritu Santo misulod sa panaghiusa sa ilang mga kalag. Ug karon, kadtong mga nahigugma sa Ginoo, nga mibiya sa tanan ug nagpadayon sa kanunay nga pag-ampo, tinago nilang nahibal-an karon ang wala nila masayri kaniadto. Ang Kamatuoran mismo, sa Iyang kaugalingong kabubut-on, nagpadayag sa Iya mismo kanila ug nagtudlo kanila: *'Ako mao ang Kamatuoran'* (Juan 14:6). Ang mga Apostoles mismo, samtang nagpabilin uban sa Ginoo sa wala pa ang Krus, nakasaksi sa dagkong mga milagro—sama sa pagkahilwas sa mga ketuso ug pagkabanhaw sa mga patay—apan wala nila masayri kung

giunsa sa Balaang gahum pagpuyo ug paglihok sulod sa kasingkasing; wala nila masayri nga sila mismo pagabag-ong pagkatawo sa espiritu, mosulod sa panaghiusa sa langitnong kalag, ug mahimong bag-ong binuhat. Gihigugma nila ang Ginoo tungod sa mga milagro nga Iyang gihimo. Sa katapusan, miingon ang Ginoo kanila: 'Ngano kamo katingala sa mga milagro? Hatagan ko kamo og usa ka dakong panulondon, nga wala'y kapariho ang tibuok kalibutan' (12:17).

80. Ang mga pulong sa Ginoo usa gihapon ka misteryo kanila hangtod nga Siya nabanhaw gikan sa mga patay ug, alang kanato, misaka sa langit sa Iyang lawas. Ug unya ang Espiritu sa Mapanalipdan mibaba kanila ug misulod sa panaghiusa sa ilang mga kalag. Ang Kamatuoran mismo nagpadayag sa Iya sa mga kalag sa mga matitud-anon, ug ang langitnong tawo moanha sa imong tawo, ug adunay usa ka panaghiusa tali kanila. Busa, alang sa mga nagpabilin sa pag-alagad ug nagbuhat sa tanan uban sa pagkamalig-on tungod sa kadasig sa pagtuo ug gugma sa Dios, kini sa katapusan mosangpot sa kahibalo sa Kamatuoran mismo, kay ang Ginoo nagpadayag sa Iyang kaugalingon sa ilang mga kalag ug nagtudlo kanila sa pagpuyo sa Balaang Espiritu (12:18).

81. Gisulti: *'Tilawi ug tan-awa nga maayo ang Ginoo'* (Salmo 33:9); ug kining pagtilaw mao, walay duhaduha, ang aktibong gahum sa Espiritu, nga nagbuhat sa Iyang ministryo sa kasingkasing. Kay kadtong mga anak sa kahayag ug nag-alagad sa Bag-ong Tugon sa Balaang Espiritu wala'y makat-on gikan sa mga tawo, kondili ginatudloan sila sa Dios. Ang grasya mismo nagasulat sa mga balaod sa Espiritu sa ilang mga kasingkasing. Busa, kinahanglan nilang makakaplag og kumpirmasyon dili lamang sa mga Kasulatan, nga gisulat sa tinta, kondili usab sa mga tabla sa kasingkasing, diin ang grasya sa Dios nagasulat sa mga balaod sa Espiritu ug sa makalangit nga mga misteryo; kay ang kasingkasing nagahari nga soberano ug maharlika sa tibuok lawasnong pagkahimo. Ug sa dihang ang grasya makahikap sa kinahiladman sa kasingkasing, maghari kini sa tanang mga miyembro ug hunahuna, kay didto nahimutang ang hunahuna ug ang tanang mga paghunahuna, ug ang paglaum sa kalag. Mao nga ang grasya mosulod sa tanang miyembro sa lawas (15:18).

82. Ang ingon niini, sumala sa gisulat (1 Cor. 2:14), makaila sa matag tawo. Nahibalo siya sa matag usa kung asa nila gikuha ang ilang mga pulong, diin sila mihunong, ug sa unsang hugna sila nahimutang; apan walay bisan kinsa sa mga adunay espiritu sa kalibutan ang makaila o makahukom kaniya. Ang mga adunay sulod sa ilang kaugalingon niining langitnong Espiritu sa Dios lamang ang makaila sa sama nila, ingon sa Apostol nga miingon: *'Ang espirituhanon nagahukom sa espirituhanon'* (9:8).

83. Kadtong gihimong takus nga mahimong mga anak sa Dios ug matawo pag-usab pinaagi sa Espiritu Santo, nga adunay sulod sa ilang kaugalingon si Cristo nga nagahatag kanila og kahayag ug kahupayan, ginagiyahan sa Espiritu sa daghang lain-laing paagi, ug ang grasya naglihok nga dili makita sa ilang mga kasingkasing taliwala sa espirituhanong kalinaw. Apan gamita nato ang mga hulagway gikan sa makita nga kalipay ning kalibutan, aron pinaagi niining mga kapareho ipakita nato sa pipila ka bahin kung giunsa paglihok sa grasya sa mga kalag sa ingon nga mga tawo. Usahay malipayon sila, sama sa naa sa usa ka maharlika salo-salo, ug naglipay sa dili masukod nga kalipay ug pagmalipayon. Sa lain nga panahon, sama sila sa usa ka nobya, gipahupay sa langitnong kalinaw sa pakig-uban sa iyang nobyo. Usahay usab, sama sa mga anghel nga walay lawas, samtang naa pa sa lawas, mabati nila sa ilang sulod ang parehas nga pagaan ug misaka nga espiritu. Sa ubang panahon, mura sila'g naa sa kalipay sa usa ka kombiyerto, gipalipay ug gipahimuot sa Espiritu, naglingaw-lingaw sa mga banal nga espirituhanong misteryo (18:7).

84. Apan sa ubang panahon, daw sila nagahilak ug nagasubo alang sa katawhan ug, nag-ampo alang kang Adan sa kinatibuk-an, nagahulog og luha ug nagahilak, gipukaw sa espirituhanong gugma alang sa katawhan. Usahay, ang Espiritu nagpasiga kanila sa ingon ka dakong kalipay ug gugma nga, kon mahimo pa, ilang dad-on ang matag tawo sa ilang kasingkasing, nga walay pag-ila tali sa daotan ug sa maayo. Usahay, sa pagpaubos sa espiritu, ila kaayo nga gipaubos ang ilang kaugalingon sa atubangan sa matag tawo nga ila kining giisip nga sila mao ang labing katapusan ug labing gamay sa tanan. Usahay, ang Espiritu kanunay nga nagpabilin kanila sa dili masukod nga kalipay. Usahay, ikatandi sila sa usa ka gamhanang mandirigma nga, human mosul-ob sa hari-hariang baluti, mogawas aron makig-away batok sa iyang mga kaaway ug makig-away nga maisugon aron mapildi sila. Kay sa samang paagi, ang espirituhanong mandirigma mosul-ob sa langitnong baluti sa Espiritu, mosulong batok sa iyang mga kaaway ug makig-away batok kanila, aron mapailalom sila sa ilawom sa iyang mga tiil (18:8).

85. Usahay ang kalag makakaplag og pahulay sa usa ka matang sa dakong kahilom, kalinaw ug kalinaw sa espiritu, nagpuyo sa putli nga espirituhanong kalipay, sa dili masukod nga kalinaw ug kalipay. Usahay, pinaagi sa grasya, kini makahimo sa pagsabot sa pipila ka mga butang, sa dili masukod nga kinaadman, pinaagi

sa giya sa dili masukod nga Espiritu—mga butang nga dili mailhan sa pulong o masulti sa tingog. Usahay, ang usa ka tawo mahimong sama sa bisan kinsa nga ordinaryong tawo. Busa ang grasya naglihok sa nagkalain-laing paagi taliwala sa mga tawo ug naggiya sa kalag sa daghang paagi, naghatod niini sa kahupayan sumala sa kabubut-on sa Dios, ug nagtudlo niini sa nagkalain-laing paagi aron kini mahimong ipresentar sa langitnong Amahan nga hingpit, walay ikasaway ug putli (18, 9).

86. Kining maong mga buhat sa Espiritu nga among gilista nakaabot sa mas taas nga lebel sa mga tawo nga hapit na makab-ot ang pagkahingpit. Kay ang nagkalain-laing porma sa kapahulayan sa grasya gipadayag sa lain-laing paagi pinaagi sa pulong ug padayon nga gihimo sa mga tawo, aron ang usa ka buhat mosunod sa lain. Sa dihang ang kalag mosaka ngadto sa pagkahingpit sa Espiritu, nga hingpit nang napahapsay gikan sa tanang pagbati, ug, sa dili masukod nga pakig-uban, nakig-usa ug nakig-hiusa sa Espiritu, ang Mapanalipod, ug, sa pagkahiusa niini sa Espiritu, giisip nga takus nga mahimong espiritu, unya kini mahimong hingpit nga kahayag, tibuok mata, tibuok espiritu, tibuok kalipay, tibuok kalinaw, tibuok paglipay, tibuok gugma, tibuok kaluoy, tibuok kaayo ug pagkamaayo. Sama sa usa ka bato sa kalawom sa dagat nga napalibotan sa tubig sa tanang kilid, ingon usab kining mga tawo, nga naghiusa sa tanang paagi sa Espiritu Santo, nahimong sama kang Kristo, nga nagbaton sa ilang sulod sa mga hiyas sa espirituhanong kusog, ug nagpabilin sa sulod nga walay sala, walay mantsa ug putli. Kay unsaon man sa mga nabag-o sa Espiritu ang pagbunga sa dautang buhat sa gawas? Sa kabaliktaran, ang mga bunga sa Espiritu (18:10) kanunay ug sa tanang butang nagdan-ag kanila.

87. Ang lain mosulod aron mouko sa tuhod – ug ang iyang kasingkasing mapuno sa gahum sa Diyos; ang iyang kalag malipay uban sa Ginoo, sama sa usa ka nobya uban sa iyang nobyo, sumala sa mga pulong sa Propeta Isaias, nga nagaingon: *'Sama sa paglipay sa nobyo sa nobya, mao usab ang paglipay sa Ginoo kaninyo'* (Isa. 62:5). Ug usahay, human nga nabisi siya sa usa ka butang tibuok adlaw, maghatag siya og usa ka oras alang sa pag-ampo – ug ang iyang sulodnong kaugalingon, uban sa dakong kalipay, madala ngadto sa kahimtang sa pag-ampo, ngadto sa walay kinutuban nga kalawom niadtong kapanahonan, aron ang iyang hunahuna, nga misaka ug nabihag, hingpit nga masuhop niini. Niining panahona, malimtan sa iyang hunahuna ang mga kabalaka sa kalibutan, kay napuno ug nabihag ang iyang hunahuna sa Divino, sa langitnon, sa walay kinutuban, sa dili masabtan, ug sa usa ka katingalahang butang nga dili masulti sa mga ngabil sa tawo. Niining takna, ang usa ka tawo nag-ampo ug nag-ingon: *'Oh, unta unta nga ang akong kalag molakaw uban sa akong pag-ampo'* (8:1).

88. Mosulod ba ang usa ka tawo kanunay niining kahimtanga? Tinuod nga ang grasya nagpuyo nga walay hunong, nagagamot ug naglihok sama sa lebadura sulod sa usa ka tawo sukad pagkabata, ug kini nga nagpuyo nga presensya sulod sa usa ka tawo nahimong, ingon pa man, usa ka natural ug dili mabulag nga butang, mura'g usa ka buo sa iyang pagkatawo; apan, sumala sa gusto sa grasya, kini nagkalainlain sa iyang paglihok sulod sa usa ka tawo alang sa iyang kaayohan. Usahay mosiga ug mas molahab kini nga kalayo, samtang sa ubang panahon kini daw mas huyang ug mas hinay; sa ubang pang panahon kini nga kahayag mas mosidlak, samtang usahay kini mohinay ug maluya; ug kini nga suga, nga kanunay nagdilaab ug nagdan-ag, usahay mas mahimong hayag, nagdilaab nga mas masanag uban sa ekstasi sa gugma sa Dios, samtang sa ubang pang panahon kini magpagawas sa iyang kahayag nga hinay-hinay, ug ang kahayag nga anaa sa tawo mahimong mas huyang (8, 2).

89. Dugang pa, sa uban, ang tanda sa krus mitungha sa kahayag ug gipahimutang sa sulod nga kaugalingon. Usahay usab, samtang nag-ampo, ang usa ka tawo mahulog sa usa ka matang sa ekstasi; daw siya nagbarog sa usa ka simbahan atubangan sa halaran, ug tulo ka tinapay ang gipresentar kaniya, daw gisagulan og lana; ug sa diha nga matilawan niya kini, ang mga tinapay mitubo ug misaka. Usahay usab, motungha ang usa ka hayag nga bisti, nga walay kapariho dinhi sa yuta niining panahona ug dili makahimo sa kamot sa tawo. Kay sama sa Ginoo, nga misaka sa bukid uban nila Juan ug Pedro, giusab Niya ang Iyang mga bisti ug gipahimagas kini sama sa kilat, mao usab kana sa maong bisti; ug ang tawo nga nagsul-ob niini napuno sa katingala ug kahibulongan. Apan sa ubang panahon, kining kahayag, nga nagpakita sa kasingkasing, nagpadayag sa labing sulod, labing lawom ug labing natago nga kahayag; busa ang usa ka tawo, nga hingpit nga nabalot sa ingon nga katam-is ug ingon nga pagpamalandong, wala na'y kontrol sa iyang kaugalingon, apan nahimong, daw usa ka buang ug usa ka barbaro niining kalibutan, tungod sa kadaghan sa gugma ug katam-is ug tungod sa natago nga mga misteryo, aron ang usa ka tawo, nga nakadawat sa kagawasan niadtong panahona, makab-ot ang hingpit nga sukod, mahimong putli ug gawas sa sala. Apan pagkahuman

niini, mikunhod ang grasya ug mibaba ang tabon sa kusog nga supak; bisan pa man, ang grasya nagpabilin nga makita, ingon pa gani, sa pipila ka bahin, ug sa mas ubos nga lebel sa pagkahingpit (8, 3).

90. Ang usa ka tawo kinahanglan, aron isulti, moagi sa dose ka hugna ug unya makab-ot ang pagkahingpit. Sa ubang panahon, siya gayud makab-ot niini nga kahimtang ug makaabot sa pagkahingpit. Unya ang grasya magsugod pag-usab og moluya, ug ang tawo mubaba og usa ka hakbang ug motindog sa ikalabing-usa. Apan ang lain, nga dato sa grasya, motindog adlaw ug gabii sa labing taas nga lebel, nga gawasnon ug putli, kanunay nga malunod sa kahingpit ug gihimaya. Ug karon, ang usa ka tawo nga gipadayag kaniya kining mga katingalahan ug nakasinati niini sa iyang kaugalingon—kon kanunay kini nga nahitabo kaniya—dili na niya makaya nga kuhaon sa iyang kaugalingon ang buluhaton sa pagtukod sa Pulong, o bisan unsang laing karga; dili na siya mopaminaw o mabalaka, sama sa naandan, sa iyang kaugalingon ug sa umaabot nga adlaw, kondili molingkod lang siya sa usa ka suok, sa kahibulongan ug kalipay. Busa, ang hingpit nga sukod dili ihatag kaniya, aron siya makatagad sa pag-atiman sa mga igsoon ug sa ministeryo sa Pulong, gawas kon ang partision sa bakod nabungkag na ug ang kamatayon napildi na (8:4).

91. Sa tinuod, mao kini: sama sa kondensadong hangin, usa ka matang sa ngitngit nga pwersa ang nagbarug ibabaw sa usa ka tawo ug hinay-hinay nga nagtabon kanila. Ang lampara nagdilaab ug nagdan-ag nga walay hunong; apan adunay tabing, ingon man, nga nagatabon sa kahayag, ug busa ang usa ka tawo miila nga siya dili pa hingpit ug dili hingpit nga gawas sa sala; busa masulti nga ang bungbong nga nagbulag nabungkag na ug nabungkag na gayud, apan sa laing bahin kini dili hingpit o permanente nga nabungkag. Kay aduna'y mga panahon nga ang grasya mas kusog nga nagdan-ag, naghatag og kahupayan ug kalinaw sa usa ka tawo, ug aduna usab'y mga panahon nga kini mokunhod ug mawala, sumala sa iyang kaugalingong paghan-ay alang sa kaayohan sa maong tawo. Kinsa kaha, bisan sa mubo nga panahon, ang nakaabot sa pagkahingpit, nakatilaw ug nakasinati niining maong kahimtanga? Hangtod karon, wala koy nailhang bisan usa ka Kristohanon nga hingpit o gawasnon. Sa kasukwahi, bisan pa kon ang usa ka tawo makakaplag og pahulay sa grasya, makaabot sa mga misteryo ug mga pahibalo, ug masinati ang dakong katam-is sa grasya, nagpuyo gihapon ang sala sa sulod kanila. Ang ingon nga mga tawo, tungod sa kadagaya sa grasya ug kahayag sa ilang sulod, naghunahuna nga sila gawasnon ug hingpit, apan sila nasayop niini, kay ang grasya mismo nga naglihok sa ilang sulod nagpaligoy kanila tungod sa ilang kakulang sa kasinatian. Ug hangtod karon wala pa ko makakita og bisan usa ka tawo nga gawasnon; ug, tungod kay sa uban nga panahon ako mismo nakaabot sa maong kahimtang sa pipila ka bahin, nasabtan ug nahibal-an nako nganong walay hingpit nga tawo (8, 5).

92. Sultihi kami, sa unsang hugna na ka? – Karon, human sa tanda sa krus, ang grasya naglihok sa ingon nga paagi ug nagapakalma sa tanang mga bukton ug sa kasingkasing nga ang kalag, tungod sa dakong kalipay, nahimong sama sa usa ka walay kadaut nga bata, ug ang usa ka tawo dili na magsilot bisan Griyego, o Hudiyo, o makasasala, o layperson, apan ang sulodnong tawo nagtan-aw sa tanan uban sa putli nga mata ug nagalipay sa tibuok kalibutan, ug sa tanang paagi nagtinguha sa pagpasidungog ug paghigugma sa mga Griyego ug mga Hudiyo. Sa lain nga panahon, siya, ang anak sa Hari, nagbutang og ingon ka lig-on nga paglaum sa Anak sa Dios sama sa iyang kaugalingong amahan. Mobukas ang mga pultahan sa iyang atubangan, ug mosulod siya sa daghang mga puloy-anan; ug sa diha nga mosulod siya, mobukas pag-usab ang mga pultahan sa iyang atubangan sa parehas nga gidaghanon—pananglitan, gikan sa usa ka gatos ka puloy-anan ngadto sa lain nga usa ka gatos—ug siya mangin-adunahan; ug sa kadako sa iyang pagka-mangin-adunahan, usa ka bag-ong katingalahan ipadayag kaniya sa parehas nga sukod. Kaniya, isip anak ug manunod, gisalig ang dili masukod sa kinaiyahan sa tawo, ni masulti sa ngabil o dila (8:6).

7. Ang Pinakataas nga Antas sa Kristohanong Pagkahingpit

1. Gisaysay sa propeta Ezequiel ang maong banal ug himayaong pagpakita ug panan-aw nga iyang nakita, ug gihulagway kini ingon usa ka pagpakita nga puno sa dili masukod nga mga misteryo. Kay nakita niya sa uma ang usa ka karwahe sa kerubeng, nga gihila sa upat ka espirituhanong mga binuhat. Ang matag buhing binuhat adunay upat ka nawong: ang usa mao ang nawong sa leon, ang ikaduha mao ang nawong sa agila, ang ikatulo mao ang nawong sa bisiro, ug ang ikaupat mao ang nawong sa tawo. Ug ang matag nawong adunay pako, busa imposible nga mailhan kung asa ang atubangan o likod. *'Puno ang ilang mga aping' og 'mga mata'*, ug puno usab ang ilang mga dughan og mga mata, ug walay dapit nga wala'y puno sa mga mata. Sa kilid sa matag nawong adunay tulo ka ligid, sama sa usa ka ligid sulod sa lain nga ligid, ug adunay espiritu sulod sa mga ligid. Ug nakita sa Propeta ang daw pagkatawo sa usa ka tawo, ug ang iyang mga tiil daw hinimo sa safiro. Kini nga karwahe (mao ang mga Kerub ug ang mga buhing binuhat) nagdala sa Ginoo nga

naglingkod niini. Bisan asa Siya gustong moadto, ang mga buhing binuhat mituyok ang ilang mga nawong paingon niini. Ug ang Propeta nakakita, sa ilawom sa mga pako sa mga kerubin, ingon ba, *usa ka 'kamot sa tawo'* nga misuporta ug nagbitbit kanila (Ezek. 1:5–28 ug kabanata 10). (1:1).

2. Ang nakita sa Propeta sa iyang panan-aw tinuod ug walay duhaduha, apan nagtumong kini sa lain pa; gipahibalo niini ang usa ka misteryoso ug balaan nga butang, usa ka tinuod nga natago nga misteryo gikan pa sa karaang mga henerasyon, apan gipadayag sa katapusang mga adlaw, sa pag-abot ni Cristo. Nakita sa Propeta ang misteryo sa kalag nga gitakda nga dawaton ang Iyang Ginoo ug mahimong trono sa Iyang himaya. Kay ang kalag, nga giandam sa Espiritu isip Iyang lingkoranan ug puy-anan—gikonsiderar nga takus nga makig-ambit sa Iyang kahayag ug gipahayag sa katahum sa Iyang dili masukod nga himaya—nahimong hingpit nga kahayag, hingpit nga nawong, hingpit nga mata; walay bisan usa ka bahin niini nga wala mapuno sa kahayag sa espirituhanong mga mata; sa ato pa, walay bisan unsang bahin niini nga nangitngit, kondili kini hingpit nga gihimo sa kahayag ug espiritu; kini hingpit nga napuno sa mga mata ug walay katapusan o likod nga bahin, kondili makita kini nga usa ka nawong gikan sa bisan unsang anggulo, tungod kay ang dili masukod nga kaanyag sa himaya sa Kahayag ni Kristo mibaba niini ug nagpuyo sa sulod niini. Ug sama sa adlaw nga pareho ra sa tanang bahin, nga walay katapusang o kulang nga bahin, kondili naglangkob sa mga bahin nga pareho ra tanan, kini nagdan-ag tibuok sa kahayag, ug puro kahayag; o sama sa kalayo—mao ang tinuod nga kahayag sa kalayo— tibuok nga pareho sa kaugalingon ug wala'y sulod nga una o katapusan, ni mas dako o mas gamay nga bahin; ingon usab ang kalag, hingpit nga gipailawom sa dili masukod nga kaanyag sa himaya sa kahayag gikan sa nawong ni Kristo, ug human hingpit nga misulod sa pakig-uban sa Espiritu Santo ug gikonsiderar nga takus nga mahimong puy-anan ug trono sa Dios, nahimong tibuok mata, tibuok kahayag, tibuok nawong, tibuok himaya, tibuok espiritu, ingon nga si Kristo nag-andam, naghan-ay, ug nagpalamuti kaniya sa espirituhanong katahum; Siya nga nagbitbit, naggiya, nagsuporta, ug nag-alsa kaniya. Kay giingon nga *'ang kamot sa tawo'* naa sa ilawom sa mga kerubin (Ezek. 1:8). Si Kristo mismo ang nagbitbit sa kalag ug nagiya niini (1:2).

3. Ang upat ka buhing binuhat nga nagbitbit sa karwahe nagrepresentar sa soberanong intelektwal nga gahum sa kalag. Sama sa agila nga nagahari sa mga langgam, ang leon sa mga mabangis nga hayop, ang baka sa mga malumo nga hayop, ug ang tawo sa tanang binuhat, ingon usab sa kalag adunay mas mahariong intelektwal nga gahum, mao ang kabubut-on, ang konsensya, ang panghuna-huna ug ang gahum sa gugma. Ang karwahe sa kalag ginadumala nila; sa kanila nagpuyo ang Dios. Sumala sa lain nga interpretasyon, siyempre, kini nagtumong sa langitnong Simbahan sa mga Santo. Ug sama sa paghisgot sa Propeta didto bahin sa mga hayop, nga ang ilang gitas-on dako kaayo, nga napuno sila sa mga mata, ug nga walay makahibal-i sa gidaghanon sa ilang mga mata o makasukod sa ilang gitas-on, tungod kay wala gihatag ang kahibalo niini—sama sa matag tawo nga gitugotan sa pagtan-aw sa mga bitoon sa kalangitan ug paghanga niini, apan imposible alang sa bisan kinsa nga mahibal-an ang ilang gidaghanon— sa samang paagi, gihatag kini sa tanan nga gustong maningkamot sa pagsulod sa langitnong Simbahan sa mga Balaan ug makakaplag og kalipay niini; apan ang pag-ila ug pagsabot sa gidaghanon sa mga Balaan—ini iya sa Usa ka Dios. Siya nga naglingkod sa karwahe ug sa trono sa giingon nga mga buhing binuhat—o sa sulod sa matag kalag nga nahimong Iyang trono ug lingkoranan, nga nahimong mata ug kahayag—nagmartsa ug naglihok-lihok, nga naglingkod niini, nagdumala pinaagi sa mga pisi sa Espiritu ug nagiya niini sumala sa Iyang nahibaloan nga labing maayo. Sama sa gihimo sa mga espirituhanong hayop nga wala nagmartsa bisan asa nilang gusto paingon, kondili bisan asa ang nahibaloan ug gipangandoy sa Kadtong naglingkod kanila ug nagagiya kanila, ingon usab dinhi Siya mismo ang nagdumala ug nagagiya, nga nagpakita sa dalan pinaagi sa Iyang Espiritu. Busa, dili pinaagi sa ilang kaugalingong kabubut-on, sa bisan kanus-a nga ilang gusto, nga ang mga kalag mosaka sa langit, kondili ang Dios ang nagmando sa kalag, human kini makabulag sa lawas, nga maningkamot sa hunahuna paingon sa langit; ug usab, sa diha nga Iyang gusto, kini molakaw sa unod ug sa mga hunahuna niini, ug pinaagi gayud sa Iyang kabubut-on moabot sa katapusan sa yuta, ug Iyang ipadayag niini ang mga misteryo. O tinuod nga labaw, maayo, usa ug tinuod nga Maghuhari! Busa, kon ang kalag karon gihimong himaya ug misulod sa panaghiusa sa Espiritu, nan ang mga lawas usab makig-ambit sa pagkabanhaw (1:3).

4. Mahitungod sa mga kalag sa mga matarong nga nahimong kahayag sa langit, ang Ginoo mismo miingon sa mga Apostoles: *'Kamo maoy kahayag sa kalibutan'* (Mat. 5:14). Tungod kay Siya mismo ang naghimo kanila nga kahayag, gisugo Niya nga ang kalibutan pasigaon pinaagi kanila, ug nagaingon: *'Walay bisan kinsa nga mosiga ug lamparahan ug ibutang kini ilawom sa sudlanan, kondili ibutang kini sa patindogan sa lampara, aron kini makahatag ug kahayag sa tanan nga anaa sa sulod sa house . Ingon usab*

niana, pasidlak ang inyong kahayag sa atubangan sa uban' (Mat. 5:15–16). Ug kini nagpasabot: ayaw ninyo itago ang gasa nga inyong nadawat gikan kanako, kondili ipangbahin kini sa tanan nga nangandoy niini. Ug usab: *'Ang mata mao ang suga sa lawas: kon klaro ang imong mata, mapuno sa kahayag ang tibuok nimong lawas; apan kon dautan ang imong mata, mapuno sa kangitngit ang tibuok nimong lawas. Busa kon ang kahayag nga naa sa sulod nimo mao ang kangitngit, unsa kaha kadako niining kangitngit!'* (Mateo 6:22–23)? Sama sa mata nga mao ang kahayag sa lawas—ug kon kini himsog, ang tibuok lawas mapuno sa kahayag, apan kon adunay mosulod sa mata ug kini mapul-an, nan ang tibuok lawas naa sa kangitngit—busa ang mga Apostoles gitahasan isip mga mata ug kahayag alang sa tibuok kalibutan. Busa, ang Ginoo, sa pagmando kanila, miingon: 'Kon kamo, nga mao ang kahayag sa kalibutan, magbarug nga lig-on ug dili maligaw, nan ang tibuok kalibutan mapahayag. Apan kon kamo, ang kahayag sa kalibutan, mangitid, unsa kaha ang kangitngit—mao, ang kalibutan?' Busa, ang mga Apostoles, nga nahimong kahayag, misilbi isip kahayag alang sa mga nagtuo, nagpasiga sa ilang mga kasingkasing pinaagi sa makalangit nga kahayag sa Espiritu nga pinaagi niini sila mismo gipasiga (1:4).

5. Kadtong nagwagtang sa daan, kalibutanong tawo, ug gikan kanila gikuha ni Jesus ang mga bisti sa gingharian sa kangitngit, gisul-oban sila sa bag-ong, langitnong tawo, si Jesu-Cristo. Ug gihulman sila sa Ginoo sa mga bisti sa gingharian sa dili masukod nga kahayag, sa mga bisti sa pagtuo, paglaum, gugma, kalipay, kalinaw, kalooy ug pagkamaayo, ug ingon usab sa tanang uban pang mahimayaong, nagahatag-kinabuhi nga mga bisti sa kahayag, kinabuhi ug dili masulti nga pahulay, aron, ingon nga ang Dios mao ang gugma, kalipay, kalinaw, pagkamaayo ug kaluoy, aron usab ang bag-ong tawo mahimong ingon ana pinaagi sa grasya (2:4–5).

6. Ang mga hingpit nga Kristohanon, nga giisip nga takus mosulod sa sukod sa pagkahingpit ug moduol sa Hari, kanunay nga nagahin sa ilang kaugalingon ingon usa ka halad sa Krus ni Kristo. Sama sa panahon sa mga Propeta nga ang pag-orm usa ka labing bililhon nga butang, tungod kay ang mga hari ug mga propeta giorom, ingon usab karon ang mga espirituhanong tawo, nga giorom sa langitnong orom, nahimong mga Kristohanon pinaagi sa grasya, aron sila mahimong mga hari ug mga propeta sa langitnong mga misteryo. Sila pareho nga mga anak, mga ginoo, ug mga diyos, gipanghigot, gidala sa pagka-alipin, gipahulog, gipako sa krus, ug gihalad ingon usa ka gasa. Kung ang pag-uyog sa lana, sama sa nakuha gikan sa usa ka yutang tanum, gikan sa usa ka makita nga kahoy, adunay ingon ana ka kusog nga ang mga giuyogan walay duhaduha nga nakadawat sa ilang katungdanan (kay giila sa tanan nga gitukod sila nga mga hari, ug ang giuyogan nga si David dayon gisubay-subay ug gipaka-antos, apan pagkahuman sa pito ka tuig nahimo siyang hari), unsa pa kaha kadako ang nadawat sa mga gihaplasan sa langitnong ug espirituhanong lana sa kalipay—nga naghatag kahayag ug kalipay—sa selyo sa maong dili malaglag nga gingharian ug sa walay katapusang gahum, ang saad sa Espiritu, – ang Balaang Espiritu mismo ug ang Mapanamkon (sabta, busa, nga ang Mapanamkon nagpanamkon ug nagpuno sa kalipay sa mga nagmasubo). (17:1).

7. Kadtong gihiusan sa lana sa langitnong tanom, ang kahoy sa kinabuhi—si Jesu-Cristo—giisip nga takus mosulod sa sukod sa pagkahingpit, nga mao ang gingharian ug ang pag-ampon isip mga anak; kay samtang anaa pa sa kalibutan, nakig-ambit na sila sa mga misteryo sa langitnong Hari, adunay kaisog sa atubangan sa Makagagahum, ug mosulod sa Iyang palasyo, diin nagpuyo ang mga Anghel ug ang mga espiritu sa mga Balaan. Kay bisan pa wala pa nila madawat ang hingpit nga panulondon nga giandam alang kanila sa umaabot nga kapanahonan, pinaagi sa saad nga nadawat na nila karon, naseguro na nila ang ilang dapit nga daw gikoronahan na ug nagahari na; ug, pinaagi sa kadagaya ug kaisog sa Espiritu, dili na nila ikatingala nga maghari sila uban ni Cristo. Ngano man nga ingon niini? Kay samtang anaa pa sila sa unod, ilang gipanag-iya na sa ilang sulod ang pagbati sa katam-is ug ang paglihok sa gahum (17:2).

8. Sama sa katapusan sa kalibutan, sa dihang kini nga kalibutan mahanaw na, ang mga matarong nagpuyo na sa gingharian, sa kahayag ug himaya, nga wala nay lain makita kondili si Cristo nga nagpuyo hangtod sa kahangturan sa himaya sa tuo sa Amahan, ingon usab kining mga tawo, nga karon gidala na ug gidakop ngadto niining panahona, naglantaw sa tanang katahum ug katingalahan didto. Kay samtang naa pa kita dinhi sa yuta, aduna kitay puloy-anan sa langit, ingon nga mga pumoluyo ug lungsoranon niadtong kalibutan sa atong hunahuna ug sa atong sulod nga pagkatawo. Sama sa mata nga makita, kon limpyo, kanunay makakita sa adlaw nga klaro, ingon usab ang hunahuna, nga hingpit nang napalimpyo, kanunay makakita sa himaya sa kahayag ni Cristo ug nagpuyo uban sa Ginoo adlaw ug gabii, sama sa lawas sa Ginoo, nga nahigot sa Pagkadiyosnon, kanunay nagpuyo uban sa Espiritu Santo. Apan ang mga tawo dili makab-ot kining kahimtanga sa kalit lang, ug bisan pa niini, pinaagi lamang sa kakapoy, kasubo ug dakong paningkamot (17:4).

9. Sama sa Ginoo, nga gibyaan ang tanang gingharian ug awtoridad, nagsul-ob sa unod, ingon usab ang mga Kristohanon, bisan pa gani og gitintal sila gikan sa gawas, mapuno sa sulod sa Espiritu Santo ug magpuyo sa kalinaw. Bisan pa kon mosangpot sa panagbangi gikan sa gawas, ug si Satanas maghatag og mga samad, sila protektado sa sulod sa gahum sa Ginoo ug dili masamok sa mga pag-atake ni Satanas. Sa dihang gitintal ni Satanas ang Ginoo sa kamingawan sulod sa kap-atan ka adlaw, nakadaot ba siya kaniya bisan gamay pinaagi sa pag-atake sa iyang lawas gikan sa gawas? Ang Dios naa sa maong lawas. Ingon usab, ang mga Kristohanon, bisan pa gitintal gikan sa gawas, napuno sa sulod sa gahum sa Pagkadiyosnon ug dili gayud makasinati og kadaut. Apan kon kinsa man ang nakaabot niining kahimtanga, nakaabot na sila sa hingpit nga gugma ni Cristo ug sa katumanan sa Pagkadiyosnon. Alang sa mga wala pa makab-ot niini, nagpadayon gihapon sila sa pakigbisog sa sulod. Sa usa ka higayon makakaplag sila og kalinaw sa pag-ampo, samtang sa lain nga higayon sila anaa sa kasubo ug panagbangi. Kay sa E , kabubut-on sa Ginoo—tungod kay bag-o pa ang usa ka tawo—nga ang Ginoo ang magiya kanila pinaagi niining mga pakigbisog. Ug sa sulod, daw duha ka aspeto ang motungha: kahayag ug kangitngit, kalinaw ug kasubo; sa usa ka higayon nag-ampo sila sa kalinaw, samtang sa lain sila anaa sa kagubot (26, 15).

10. Dili ba nimo madungog unsay gisulti ni Pablo? *'Kung naa man nako ang tanang gasa, ug ihatag pa gani nako ang akong lawas aron sunogon, ug makasulti pa gani ko sa mga pinulongan sa mga anghel, apan wala koy gugma, wala koy pulos'* (1 Cor. 13:1–3). Kay kining mga gasa magdala lamang ngadto sa pagkahingpit, ug kadtong nakaangkon niini, bisan pa anaa sila sa kahayag, mga bata pa gihapon. Daghang mga igsoon ang nakaabot niini nga lebel ug nakabaton sa mga gasa sa pagtambal, pagpadayag, ug propesiya; apan tungod kay wala pa sila makab-ot sa hingpit nga gugma, diin nahimutang ang *'sanga sa pagkahingpit'* (Col. 3:14), misangpot sa panagbangi sa ilang taliwala, ug sa pagkawalay paglaum, nahulog sila. Apan bisan kinsa nga makab-ot ang hingpit nga gugma mahimong bihag ug priso sa grasya. Ug bisan kinsa nga hinay-hinay nga moduol sa hingpit nga sukod sa gugma, apan wala pa makab-ot ang punto nga mahimong bihag sa gugma, nagpabilin siya ilawom sa hulga sa panagbangi ug pagkahulog; ug kung dili niya panalipdan ang iyang kaugalingon, si Satanas maglabay kaniya sa ubos (26:16).

11. Kinahanglan masayud ang tanan nga adunay mga mata nga mao ang labing sulod nga bahin niining mga mata, ug adunay pagpaminaw nga mao ang labing sulod nga bahin niining pagpaminaw. Ug sama sa pagtan-aw niining mga mata pinaagi sa mga pagbati ug pag-ila sa nawong sa usa ka higala o hinigugma, ingon usab ang mga mata sa usa ka takus ug matinud-anong kalag, nga gipahayag sa Balaang kahayag, espirituhanong makakita ug makaila sa tinuod nga higala, ang pinakamatam-is ug labing gipaabot nga Nobyo sa Ginoo, sa diha nga ang kalag mapahayag sa Espiritu nga angay pagsimba. Ug sa ingon niini, ang kalag, samtang nagpamalandong sa hunahuna sa gipangandoy ug talagsaon, dili masukod nga katahum, matuslob sa gugma sa Dios, mahiuyon sa tanang espirituhanong hiyas, ug ingon nga resulta makab-ot ang walay kinutuban ug dili mahurot nga gugma alang sa Ginoo nga iyang gipangandoy (28, 5).

12. Ilalom sa landong sa Balaod nga gihatag pinaagi kang Moises, gisugo sa Dios nga sa Sabado magpahulay ang tanan ug dili magbuhat og bisan unsang trabaho. Ug kini usa ka pahibalo ug landong sa tinuod nga Sabado nga gihatag sa kalag sa Ginoo. Kay ang kalag, nga giisip nga takus nga mapalaya gikan sa mga makauwaw ug hugaw nga hunahuna, nagbantay sa tinuod nga Sabado ug nagapahulay sa tinuod nga pahulay, nagpabilin nga walay lihok ug gawas sa tanang ngitngit nga buhat. Kay sa kana nga prototipo nga Sabado, bisan pa nga nagpahulay sila sa lawas, ang ilang mga kalag napugos sa limbong ug mga bisyo; apan kining tinuod nga Sabado mao ang tinuod nga pahulay sa kalag, nga nagpabilin nga walay buhat ug napalimpyo gikan sa mga hunahuna sa yawa, nagapahulay sa walay katapusang kalinaw ug kalipay sa Ginoo (35:1).

13. Kay ang Ginoo nagtawag sa tawo aron magpahulay, nga nagaingon: *'Umari kamo kanako, kamong tanan nga nagapaningkamot ug nabug-atan, ug ako magahatag kaninyo og pahulay'* (Mat. 11:28). Ug kadtong mga kalag nga mosumite ug moadto kaniya, gihatagan niya og pahulay gikan niining bug-at, makapoy ug hugaw nga mga hunahuna; sila gipagawas gikan sa tanang pagsalikway sa balaod, sundon ang tinuod, malipayong ug balaan nga Sabado, saulogon ang espirituhanong kombira sa dili masukod nga kalipay ug pagdayeg, ug buhaton, gikan sa putli nga kasingkasing, ang usa ka pag-alagad nga putli ug makapahimuot sa Dios. Ug kini mao ang tinuod ug masidlak nga Sabado. Busa, mangaliya usab kita sa Dios nga makasulod usab kita niining pahulay, maluwas gikan sa mga makauwaw, limbongon, ug walay pulos nga hunahuna, ug busa matabangan kita sa pag-alagad sa Dios uban sa putli nga kasingkasing ug sa pagsaulog sa pista sa Espiritu Santo. Ug bulahan ang makasulod niining pahulay (35:1, 3).

14. Sa dihang ang kalag magdikit sa Ginoo, ug ang Ginoo, sa Iyang kalooy ug gugma, moanha ug magdikit kaniya, ug ang iyang hunahuna magpuyo nga walay hunong sa grasya sa Ginoo, unya ang kalag ug ang Ginoo mahimong usa ka espiritu, usa ka panaghiusa, usa ka hunahuna. Ang lawas sa kalag nagpabilin nga nakahigda sa yuta, samtang ang hunahuna niini nagpuyo hingpit sa langitnong Jerusalem, misaka sa ikatulong langit, nagkuyog sa Ginoo, ug nag-alagad Niya didto (46:3).

15. Ug Siya mismo, nga naglingkod sa langitnong siyudad sa trono sa himaya sa kahitas-an, nagpuyo hingpit uban sa kalag sulod sa iyang lawas, kay gibutang Niya ang iyang hulagway sa kahitas-an sa langitnong siyudad sa mga Balaan—Jerusalem—ug gibutang Niya ang tinuod nga Hulagway sa dili masukod nga kahayag sa Iyang Pagkadiyosnon sulod sa iyang lawas; Ginaserbisyohan Niya siya sa siyudad sa lawas, ug ginaserbisyohan siya Niya sa langitnong siyudad. Ang kalag nahimong Iyang panulondon sa langit, ug gidawat Niya kini ingon Iyang panulondon sa yuta. Kay ang Ginoo nahimong panulondon sa kalag, ug ang kalag nahimong panulondon sa Ginoo. Bisan pa ang mga hunahuna ug pangisip sa mga makasasala nga nangitngit mahimong layo kaayo gikan sa lawas; aduna sila'y gahum, sa pagkurap sa mata, nga makalabang sa dagkong gilay-on, nga mobiyahe paingon sa halayong yuta; ug dili na katingad-an nga ang lawas nagahigda nga patag sa yuta, samtang ang hunahuna nagpuyo sa lain nga gingharian uban sa hinigugma, ug makita ang kaugalingon, ingon ba, nga nagpuyo didto. Ug kung ang kalag sa usa ka makasasala ingon ana ka pino ug paspas ang pako, ug walay makababag sa iyang hunahuna nga makaadto sa halayo nga mga dapit, labi pa gayud ang kalag nga gikuhaan sa tabing sa kangitngit pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo, sa diha nga ang iyang maalamon nga mga mata gipahayag sa langitnong kahayag, ug hingpit nga nakagawas gikan sa mga kahiligon sa kadautan, nga nahimong putli pinaagi sa grasya – nag-alagad sa Ginoo sa tibuok sa langit sa espiritu, ug nag-alagad usab sa tibuok sa lawas, ug mitubo pag-ayo sa hunahuna nga naa kini bisan asa ug, bisan asa ug bisan kanus-a nga gusto niini, nag-alagad kang Kristo (46, 4).

16. Mao kini ang giingon sa Apostol: *'Aron kamo makasabot, uban sa tanang balaan, unsa ang gilapdon ug gitas-on ug giladmon ug kahitas-on, ug mailhan ninyo ang gugma ni Cristo nga milabaw sa tanang kahibalo, aron kamo mapuno sa tibuok pagkapuno sa Dios'* (Efeso 3:18–19). Pagninindumdom sa dili masukod nga mga misteryo sa kalag, diin gikuha sa Ginoo ang kangitngit nga nagatabon niini ug gipadayag kini, ug gipadayag usab Niya ang Iya mismo niini. Giunsa Niya pagpalapad ug pagpalawig sa mga hunahuna sa hunahuna niini sa gilapdon, ug sa gitas-on, ug sa giladmon, ug sa kataas, sa tibuok makita ug dili makita nga binuhat (46:5).

8. Ang Umaabot nga Kinabuhi

1. Sa dihang mobiya ang kalag sa tawo sa lawas, usa ka dakong misteryo ang matuman. Kay kon kini masalaan sa mga sala, daghang demonyo ug dautang anghel ang moanha, ug ang ngitngit nga mga gahum modakop sa maong kalag ug dad-on kini sa ilang kaugalingong gingharian. Ug walay bisan kinsa ang angay ikatingala niini, kay kung samtang anaa pa sa kini nga kinabuhi ug sa kini nga kapanahonan, ang kalag misugot kanila, mituman kanila ug nahimong ulipon kanila, nan labi pa gayud nga kini pagapugngan nila ug magpabilin sa ilawom sa ilang gahum sa diha nga kini mobiya sa kalibutan. Mahitungod sa maayong bahin, kinahanglan nimong hunahunaon nga ingon niini ang kahimtang. Bisan karon, ang mga balaan nga sulugoon sa Dios gikuyogan sa mga anghel, ug gilibutan ug gipanalipdan sila sa mga balaang espiritu. Ug sa diha nga mobiya sila sa lawas, dawaton sa mga anghel ang ilang mga kalag ngadto sa ilang kaugalingong gingharian, ngadto sa putli nga kapanahonan, ug sa ingon niini, dad-on sila ngadto sa Ginoo (22).

2. Ang tinuod nga kamatayon naa sa sulod—sa kasingkasing—ug kini natago; pinaagi niini mamatay ang sulod nga tawo. Busa, kon kinsa ang nakalabang gikan sa kamatayon ngadto sa natagong kinabuhi, siya tinuod nga buhi hangtod sa kahanagturan ug dili na mamatay. Bisan pa kon ang mga lawas sa ingon nga mga tawo temporaryo nga madaut, kini pagabanhawon pag-usab sa himaya, kay kini nabalaan na. Mao nga gitawag nato ang kamatayon sa mga Kristohanon nga 'tulog' ug 'pagbiya' (15, 37).

3. Sama sa usa ka negosyante nga mibalik gikan sa layo nga nasud nga napadaghan pag-ayo ang iyang kita, magpadala siya og sugo sa iyang panimalay nga mupalit alang kaniya og mga balay, mga tanaman, ug gikinahanglan nga sinina; ug sa diha nga moabot siya sa iyang yutang natawhan, magdala siya og dagkong bahandi, ug ang iyang panimalay ug mga paryente modawat kaniya uban sa dakong kalipay—mao usab kini sa espirituhanong mga butang. Sa dihang ang uban makatigom og langitnong bahandi para sa ilang kaugalingon, ang ilang kauban nga mga lungsoranon—mao ang mga espiritu sa balaan nga mga anghel—makahibalo niini ug mangha, nga nag-ingon: 'Ang atong mga igsoon sa yuta nakatigom og dagkong bahandi.'

Ang ingon nga mga tawo, sa ilang pagpanaw, uban sa Ginoo, mosaka sa langit uban sa dakong kalipay, ug ang mga nagpuyo uban sa Ginoo modawat kanila, nga nag-andam alang kanila didto og mga puloy-anan, mga tanaman, ug mga bisti nga masidlak ug bililhon kaayo (16:8).

4. Kung ang usa ka tawo, samtang naa pa sa tunga-tunga sa pakigbisog—sa dihang ang sala ug grasya pareho nga naglihok sa sulod sa iyang kalag—mibiya sa kalibutan, asa man padulong kining tawoha nga gilibotan sa duha? Padulong siya sa dapit diin ang iyang hunahuna adunay tumong ug paboritong puy-anan. Kung ang kasubo o espirituhanong pakigbisog moabot kanimo, kinahanglan lang nimo kini batukan ug dumtan. Kay dili imong buluhaton ang pagmugna sa pakigbisog, kondili ang pagdumot niini. Ug unya ang Ginoo, sa pagtan-aw Niya sa imong hunahuna—tungod kay naningkamot ka ug gihigugma nimo ang Ginoo sa tibuok nimong kasingkasing—sa usa ka takna tangtangan Niya ang kamatayon gikan sa imong kalag (dili kini lisod alang Niya) ug dawaton ka Niya sa Iyang dughan ug sa kahayag; sa usa ka gutlo lang, kuhaon ka Niya gikan sa baba sa kangitngit ug dayon dad-on ka Niya sa Iyang gingharian. Sayon ra alang sa Dios ang pagbuhat sa tanan sa usa ka higayon, basta ikaw adunay gugma alang Niya. Ang Dios nangayo sa mga buhat sa tawo, kay ang kalag giisip nga takus sa pakig-uban sa Divino (26:18).

5. Ang usa ka asawa nga nagdadalangtao nagbitbit sa iyang bata sulod kaniya sa kangitngit, aron isulti, ug sa usa ka hugaw nga dapit. Ug sa dihang ang bata sa katapusan mogawas gikan sa sabakan sa husto nga panahon, makita niya ang usa ka bag-ong binuhat ilawom sa kalangitan, sa yuta ug sa adlaw, nga wala pa niya makita kaniadto, ug dayon ang mga higala ug paryente, nga may malipayong nawong, kuhaon dayon ang bata sa ilang mga bukton. Apan kung, tungod sa pipila ka komplikasyon, mamatay ang bata sa sabakan, kinahanglan na nga ang mga doktor nga gitahasan alang niini mogamit og hait nga mga instrumento, ug unya ang bata moagi gikan sa kamatayon ngadto sa kamatayon, gikan sa kangitngit ngadto sa kangitngit. Pareho usab kini sa espirituhanong gingharian. Ang mga nakadawat sa binhi sa Pagkadiyosnon sa ilang sulod nag-iya niini sa dili makita; apan, tungod sa sala nga nagpuyo sa ilang sulod, ilang gitago kini sa ngitngit ug makalilisang nga mga dapit. Busa, kon ilang panalipdan ang ilang kaugalingon ug bantayan ang binhi, ilang ipadayag kini sa hayag sa husto nga panahon; ug sa katapusan, uban sa ilang mga lawas, dawaton sila sa mga Anghel ug sa tanang langitnong panon uban sa malipayong mga nawong. Apan kon ang usa nga nagsul-ob sa armadura ni Cristo aron makig-away nga maisugon magluya, dali ra siya mahulog sa kamot sa iyang mga kaaway ug, sa pagbulag niya sa iyang lawas, molatas siya gikan sa kangitngit nga karon nagkupot kaniya ngadto sa lain, nga mas makalilisang nga kangitngit ug ngadto sa pagkaguba (43, 5).

6. Sama sa mga maniningil sa buhis, nga naglingkod sa masipit nga agianan, mopahunong ug mopasakit sa mga naglabay, ingon usab ana ang mga demonyo nagbantay ug nagdakop sa mga kalag; ug kung ang mga kalag wala pa hingpit nga napalimpyo, sa pagbiya nila sa ilang mga lawas dili sila tugutan nga mosulod sa langitnong puloy-anan ug motungha sa atubangan sa ilang Ginoo, kondili dad-on sila sa ubos sa mga demonyo sa hangin. Apan kadtong nagpabilin sa unod, pinaagi sa paningkamot ug dakong paningkamot, makadawat gihapon og grasya gikan sa Ginoo, ug sila, kauban ang mga nakab-ot na ang pahulay pinaagi sa usa ka matinahuron nga kinabuhi, mibyahe paingon sa Ginoo, ingon sa Iyang gisaad: *'Ainang akoa, didto usab ang akong sulugoon'* (Juan 12:26), – ug sa walay katapusan magahari sila uban sa Amahan, sa Anak, ug sa Espiritu Santo, karon ug sa kanunay, ug hangtod sa kahangturan! (43, 9).

Pito. Kinahanglan maningkamot ug paningkamotan sa tanan, pinaagi sa pag-uswag sa tanang hiyas, aron makab-ot kining templo ug motuo nga kini nakab-ot dinhi. Kay kon ang atong kalibutanong templo madaut, wala na kitay lain nga templo diin puy-anan sa atong kalag, *'kay kon tangtangan kita niining kalibutanong tolda,'* ingon sa giingon, *'dili kita makita nga hubo'* (2 Cor. 5:3), nga nagpasabot nga dili kita mawad-an sa pakig-uban ug pagkahiusa sa Espiritu Santo, diin lamang makakaplag og pahulay ang matitud-anong kalag. Busa, ang mga Kristohanon sa matuod nga pagsabot ug sa hingpit nga kusog, naglaum ug nagalipay nga may pagtuo samtang mobiya sila sa unod, nga ila gayud ang *'templong dili hinimo sa kamot'*; ug kini nga templo mao ang gahum sa Espiritu nga nagpuyo sa ilang sulod. Ug kon ang templo sa lawas madaut, dili sila mahadlok niini, kay ila man ang langitnong, espirituhanong templo ug kana nga dili malaglag nga himaya nga, sa adlaw sa pagkabanhaw, mobalik ug maghimaya usab sa templo sa lawas; ingon sa giingon sa Apostol: *'Siya nga nagbanhaw kang Cristo gikan sa mga patay magahatag usab ug kinabuhi sa atong mga lawas nga matenaw pinaagi sa Iyang Espiritu nga nagpuyo kanato'*, ug usab: *'aron ipadayag ang kinabuhi ni Jesus sa among mangamatay nga unod'* (2 Cor. 4:11), ug, *'ang among mangamatay nga lawas pagatunghayan'*, ingon sa gisulti (2 Cor. 5:4). (15, 16).

8. Busa, paningkamotan nato, pinaagi sa pagtuo ug usa ka matinahuron nga kinabuhi dinhi sa yuta, nga makab-ot nato alang sa atong kaugalingon ang ingon nga panapton, aron kita, nga nagsul-ob sa lawas, dili masapwan nga hubad; ug unya, niadtong adlaw, walay bisan unsa nga maghimaya sa atong unod. Kay kutob sa kadako nga ang matag tawo giisip nga takus, pinaagi sa pagtuo ug pagkamaigmat, nga mahimong kaambit sa Espiritu Santo, kutob usab ana kadako ang iyang lawas pagahimayaon niadtong adlaw. Bisin unsa ang nakatigom karon sa kalag sa sulod nga bahandi niini, pagadayag ug pagapakita unya sa gawas sa lawas, sama sa mga kahoy, nga pagkahuman sa paglabay sa tingtugnaw, mapainit sa dili makita nga gahum sa adlaw ug sa hangin, magbunga ug magbuga sa ilang mga dahon, mga bulak ug bunga; ug sama sa panahona nga moturok ang mga tanom-tanoman gikan sa kalawoman sa yuta, nga nagtabon ug nagpalamuti sa yuta ug sa sagbot, sama sa mga liryo nga giingon sa Ginoo: *'Dili gani si Solomon sa tanang himaya nakasul-ob sama sa usa niini'* (Mat. 6:29). Kay kini tanan nagsilbi nga pananglitan, modelo ug hulagway sa Kristohanon sa adlaw sa Pagkabanhaw (5:17).

9. Busa, alang sa tanang mga kalag nga mahigugma sa Dios—mao ang tinuod nga mga Kristohanon—anaa ang unang bulan sa Xanthikos, nga nailhan usab nga Abril, ug kini mao ang adlaw sa Pagkabanhaw. Niadtong adlaw, pinaagi sa gahum sa Adlaw sa Pagkamatarong, ang himaya sa Espiritu Santo ipadayag gikan sa sulod, nga nagatabon ug nagabisti sa mga lawas sa mga Balaan—kinang maong himaya nga ilang gitago sa sulod sa ilang mga kalag. Kay ang gipanag-iya karon sa kalag sa sulod niini pagadayag unya sa lawas. Kini nga bulan mao ang unang bulan sa ting-init (Ex. 12:2); nagdala kini og kalipay sa tanang binuhat; kini, pinaagi sa pag-abli sa yuta, nagpanapton sa mga kahoy nga walay dahon; nagdala kini og kalipay sa tanang hayop; nagpakaylap kini og kalipay sa tanan; alang sa mga Kristohanon, kini mao ang unang bulan sa Xantikos, nga mao ang, ang panahon sa Pagkabanhaw, diin ang ilang mga lawas pagahimong himayaon sa usa ka dili masukod nga kahayag, nga natago pa karon sa ilang sulod—mao kana, pinaagi sa gahum sa Espiritu, Nga unya mahimong ilang bisti, ilang pagkaon, ilang ilimnon, ilang kalipay, ilang pagdayeg, ilang kalinaw, ilang panapton, ug ilang walay katapusang kinabuhi. Kay ang Espiritu sa Pagkadiyosnon, nga ila nang giisip nga takus nga madawat sa ilang sulod (5:18), mahimong alang kanila ang tinuod nga kinaiya sa langitnong kahayag ug kaanyag.

10. Busa, ang matag-usa kanato kinahanglan maningkamot ug magpaningkamot, nga masigasig nga magbuhat sa tanang hiyas, nga nagtuo ug nag-ampo sa Ginoo aron ang sulod nga tawo makig-ambit karon pa lang sa ingon nga himaya, ug nga ang kalag makig-ambit sa ingon nga pagkabalaan sa Espiritu; ug nga, pagkahuman malimpyo gikan sa hugaw sa dautang huna-huna, kita, sa Pagkabanhaw, adunay butang nga ikapahulma sa atong nabanhaw nga hubad nga lawas, butang nga ikatabon sa ilang kaulaw, butang nga ikapabuhi kanila ug ikahatag kanila og walay katapusang pahulay sa langitnong gingharian; kay, sumala sa Balaang Kasulatan, Moabot si Kristo gikan sa langit ug buhion pag-usab ang tanang kaliwatan ni Adan, ang tanan nga natulog sukad sa sinugdanan sa panahon, ug buwagon sila sa duha ka bahin; ug kadtong nagbitbit sa Iyang kaugalingong tanda—mao ang selyo sa Espiritu—ibutang Niya sa Iyang tuo nga kamot, nga nagpahayag kanila nga ila Siya. Kay Nagaingon Siya: *'Ang akong mga karnero maminaw sa akong tingog'* (Juan 10:27), *'ug kaila ko sa akong mga karnero, ug kaila usab sila kanako'* (Juan 10:14). Unya ang ilang mga lawas pagabutangan sa himaya sa pagka-Diyos tungod sa ilang mga maayong buhat, ug sila mismo mapuno sa espirituhanong himaya nga ilang gipanag-iya na sa ilang mga kalag. Ug busa, gihimaya sa Balaang kahayag ug gidala sa langit *'aron masugat ang Ginoo sa hangin'*, ingon sa gisulat, *'mag-uban kita kanunay sa Ginoo'* (1 Tes. 4:17), magahari uban Niya hangtod sa kahangturan! Busa paningkamotan nato daan nga madala ang marka ug selyo sa Ginoo sa atong kaugalingon, kay sa panahon sa paghukom, sa dihang ang Dios magbulag ug ang tanang kaliwatan sa yuta—ang tibuok ni Adan—pagatigumon, sa dihang ang Magbalantay motawag sa Iyang panon, unya ang tanan nga nagdala sa marka maila ang ilang Magbalantay, ug mailhan sa Magbalantay ang mga nagbitbit sa Iyang kaugalingong tatak ug tipuon sila gikan sa tanang nasud; ang Iyang kaugalingong mga karnero maminaw sa Iyang tingog ug mosunod sa Iyang mga bakas. Ang kalibutan pagabahinon sa duha ka bahin: ang usa ka bahin mao ang mangitngit nga panon, nga molarga ngadto sa kalayo nga walay katapusan, ug ang usa – ang panon nga napuno sa kahayag, nga pagabanhawon ngadto sa langitnong panulondon. Ang atong nakab-ot karon sa atong mga kalag mosidlak unya ug mapadayag, ug bisti-on ang atong mga lawas sa himaya (5, 21, 12, 13).

11. Mabanhaw ba ang tanang miyembro sa Adlaw sa Pagkabanhaw? Walay butang nga lisod kaayo alang sa Dios. Mao kana ang Iyang saad. Alang sa kahuyang sa tawo ug sa pangatarungan sa tawo, kini daw imposible. Sama sa pagbuhat sa Dios, nga gikuha ang abog ug yuta, ug gihulma, daw, ang lain nga klase sa

kinaiyahan—mao ang lawasnong kinaiyahan, nga dili sama sa yuta—ug nagmugna og daghang klase sa kinaiyahan, sama sa: buhok, panit, bukog ug litid – ug sama sa dagom, kon itambog sa kalayo, mausab ang kolor ug mahimong kalayo, samtang ang kinaiya sa puthaw dili mapapas kondili magpabilin nga pareho, ingon usab sa Pagkabanhaw ang tanang mga bukton ug tiil pagabanhawon, ug, ingon sa gisulat, '*dili usa ka buhok malaglag*' (Lucas 21:18), ug ang tanan mahimong hayag; ang tanan malubong ug mabag-o ngadto sa kahayag ug kalayo, apan dili kini mapukan ni mahimong kalayo mismo, aron ang unang kinaiyahan dili na maglungtad, sama sa giingon sa uban. Kay si Pedro magpabilin nga si Pedro, ug si Pablo magpabilin nga si Pablo, ug si Felipe magpabilin nga si Felipe; ang matag-usa, nga napuno sa Espiritu, nagpabilin sa iyang kaugalingong kinaiya ug pagkatawo. Apan kon imong ipanghimatuud nga nawala na ang ilang kinaiyahan, nan wala na'y Pedro o Pablo, kondili ang Dios anaa sa tanang butang ug bisan asa; ug kadtong moadto sa Gehenna wala magbati og silot, samtang kadtong moadto sa Gingharian makasinati og mga panalangin (15:10).

12. Hunahuna ang usa ka tanaman nga adunay tanang matang sa mga kahoy nga mamunga: adunay mga kahoy sa peras, mansanas, ug mga baging, nga adunay bunga ug dahon; apan ang tanaman, ug ang tanang kahoy ug dahon, nabag-o ug nakabaton og lain nga kinaiya, ug ang tanan nga kaniadto nahimo nang hayag. Ingon usab, ang mga tawo mabag-o sa Pagkabanhaw, ug ang ilang mga lawas mahimong balaan ug masidlak (15:11).

13. Sama sa lawas sa Ginoo, sa dihang misaka Siya sa bukid, gipahimaya ug nabag-o ngadto sa langitnong himaya ug walay kinutuban nga kahayag, ingon usab, sa samang paagi, ang gahum ni Cristo nga nagpuyo sa sulod sa mga Balaan pagabubo niadtong adlaw—ibabaw sa ilang mga lawas— Kay sama sa hingpit nga pagpadayag sa sulod nga himaya ni Kristo nga misidlak sa Iyang lawas, ingon usab, sa samang paagi, ang gahum ni Kristo nga nagpuyo sa sulod sa mga Santo pagabubo niadtong adlaw—sa ilang mga lawas—tungod kay bisan karon sila makig-ambit, pinaagi sa ilang hunahuna, sa kina-ya ug bata kang pagkaanaa ni Kristo. Kay nasulat: '*Ang nagahimog balaan ug ang mga gihimong balaan gikan sa usa ka gigikanan*' (Heb. 2:11), ug: '*Ang himaya nga imong gihatag kanako, akong gihatag kanila*' (Juan 17:22). Sama sa daghang suga nga gisindihan gikan sa usa ka siga, ingon usab ang mga lawas sa mga Santo—kini nga mga miyembro ni Cristo—kinahanglan nga mahimong usa ug pareho uban kang Cristo mismo (15:36).

14. Ug ang mga hingpit, samtang nagpabilin sila sa unod, dili maluwas gikan sa kabalaka tungod sa ilang kagawasan, ug sakop sila sa kahadlok; maong gitugotan nga moabot kanila ang mga tukso. Apan sa dihang mosulod ang kalag niadtong siyudad sa mga Santo, didto pa lamang kini makapuyo nga walay kasubo o mga tukso, kay didto walay kabalaka, walay kasubo, walay kakapoy, walay katigulangan, walay Satanas, walay panagbangi; kondili adunay pahulay, kalipay, kalinaw ug kaluwasan. Didto, sa ilang taliwala, anaa ang Ginoo, nga gitawag nga Manluwas, kay Giya-luwas Niya ang mga bihag; Gitawag Siya nga Medico, kay Iya gihatag ang langitnong ug diyosnong panambal ug gi-ayo ang mga pagbati sa kalag, nga sa pipila ka bahin nagdumala sa tawo. Sa mubo nga pagkasulti, si Jesus mao ang Hari ug Dios, samtang si Satanas usa ka manlutos ug dautang prinsipal (26:23).

15. Tungod kay ang uban nagabaligya sa ilang mga kabtangan, nagapahilayo sa ilang mga ulipon, ug nagatuman sa mga sugo, apan wala magpaningkamot sa pagdawat sa Espiritu dinhi sa kalibutan, dili ba sila, sa ingon nga pagkinabuhi, mosulod sa Gingharian sa Langit? Kini usa ka pinong hisgutanan. Kay ang uban nagtuo nga usa ra ka gingharian ug usa ra ka Gehenna, samtang kami nagaingon nga daghan ang mga grado, kalainan, ug sukod sulod sa maong gingharian ug sulod sa maong Gehenna. Sama sa usa ka kalag sa tanang mga bukton ug tiil, nga naglihok sa utok sa ibabaw ug nagalihok sa mga tiil sa ilawom, ingon usab ang Pagkadiyosnon naglangkob sa tanang binuhat, ang mga naa sa langit ug ang mga naa sa ilawom sa kalawoman, ug nagpuyo nga hingpit sa sulod sa tanang binuhat bisan asa, bisan pa, tungod sa Iyang kawalay-sukod ug kadako, naa usab kini sa gawas sa binuhat. Busa, ang Pagkadiyosnon mismo maminaw sa mga tawo ug magdumala sa tanang butang uban sa kinaadman. Ug tungod kay ang uban nag-ampo nga wala masayud unsa ang ilang gipangayo, ang uban nagapuasa, ug ang uban pa nagahin sa ilang kaugalingon sa pag-alagad, ang Dios, ang matarong nga Huwes, nagaganti sa matag-usa sumala sa sukod sa ilang pagtuo. Kay bisan unsa pa ang ilang buhaton, ginabuhat nila kini tungod sa kahadlok sa Dios, apan dili tanan kanila mga anak, mga hari o mga manunod (40:3).

16. Ang uban sa kalibutan mga mamamatay, ang uban mga salamangkero, ang uban pa mga mananakaw, samtang ang uban usab nag-apod-apod sa ilang bahandi sa mga kabus. Ang Ginoo nagtan-aw niining tanan, ug naghatag og pahulay ug ganti sa mga nagbuhat og maayo; aduna'y daghang sukdanan nga daghan kaayo ug aduna'y sukdanan nga gamay ra; bisan sa kahayag mismo ug sa himaya mismo aduna'y

kalainan. Sa Gehenna mismo ug sa silot, adunay mga manlason, mga tulisan, ug uban pa nga nakasala sa gagmay nga butang. Apan kadtong nag-angkon nga usa ra ka gingharian, usa ra ka Gehenna, ug walay lain-laing grado sa silot, sayop ang ilang gisulti. Pila kaha ka mga tawo sa kalibutan karon ang nagatugyan sa ilang kaugalingon sa mga palabas ug uban pang pagkahubog? Ug pila pa kaha ang nag-ampo ug nagahadlok sa Dios? Ang Dios nagtan-aw sa pareho niini ug kanila, ug ingon usa ka matarong nga Huwes nag-andam og pahulay para sa uban ug silot para sa uban (40:4).

Ang Kagalang-galang Abba Isaias

Usa ka mubo nga kasaysayan sa atong bililhon nga amahan nga si Isaiah, Abba sa Nitria, ug sa iyang mga sinulat

Ang among Ginoong Amahan Isaiah nga eremita nabuhi sa ikaduhang tunga sa ika-upat nga siglo AD (namatay niadtong 370), kauban ni Abba Macarius ang Dako. Ang lugar sa iyang mga asetikong paningkamot mao ang Ubos nga Ehipto – partikular sa disyerto sa Skethos (*Skethos*), nga kasagarang nailhan nato nga Skete, dili layo sa Alexandria, diin ang mga monghe nagpuyo og kontemplatibo nga kinabuhi sa lawom nga kahilom (*sige*). Wala mailhi pila siya ka tuig ang panuigon sa dihang gipili niya ang kinabuhi sa monghe; nahibal-an lang nato nga siya anak sa pobre ug mapainubsanon nga ginikanan, sama sa makita sa iyang paghinanakit ug sa mga insulto nga gipanglabay kaniya sa iyang disipulo nga si Elisha, nga sa iyang kaugalingong panahon sa tukso, gitawag siya nga tawo nga ubos ang natawhan. Gidayeg sa iyang mga kaubang monghe sa panahona ang Banal nga si Isaias; daghan kanila ang misunod sa iyang tambag ug malipayong mituman kaniya sa hingpit. Kilala usab siya sa Patriarka sa Alexandria niadtong panahona, nga sa dihang gisilotan siya ni Banal nga Elisha, miingon: 'Pahilom ang mga mapangdayeg nga ngabil, nga nagsulti batok sa matarong uban sa kadautan, garbo ug pagdumot' (Salmo 30:19). Ang Kagalang-galang nga si Isaias labing mapainubuson ug tag-iya sa grasya sa lawom nga paghilak, nga makita sa iyang malumo nga tubag sa iyang disipulo nga si Elisha sa panahon sa tukso, sa dihang gisaway ug gipangdaot siya niini, ug sa iyang '14 ka Pulong'—usa ka praktis sa paghilak, nga ang maampingong pagbasa niini makapahumok ug makapahimo bisan sa bato nga kasingkasing nga maghinulsol. Sumala sa batasan sa mga Amahan nga nagpuyo sa hilom sa Skete, ang Kagalang-galang nga Isaias adunay duha ka disipulo – sila Pedro ug Elisha. Alang sa una, nagsulat siya og usa ka makapadasig nga diskurso (ang ika-26), samtang alang sa ikaduha adunay usa ka makaluwas sa kalag nga salaysay sa Gerondika¹⁰. Gawas pa niining duha ka disipulo, daghan pang mga monghe ang naggiyahan sa iyang tambag ug pagtudlo, nga iyang nakig-istorya dili lamang sa personal kondili usab pinaagi sa sinulat. Sa pagtuon sa Balaang Kasulatan adlaw ug gabii, ug sa pagkuha og daghang sapa sa espirituhanong kinaadman gikan niining mga tinubdan sa kaluwasan, nahimo siyang awtor sa daghang labing matahum nga mga sinulat, nga naglangkob sa nagkalain-laing hilisgutan alang sa kaluwasan sa kalag ug naglangkob sa usa ka tibuok nga libro. Ang Kagalang-galang nga si Isaias gitawag nga eremita tungod sa iyang gugma sa lawom nga pag-inusara ug sa iyang asketikong pagbiya sa tanang tawo, nga sa katapusang mga tuig sa iyang kinabuhi bisan ang iyang labing suod nga mga disipulo wala nagpuyo uban kaniya, kondili mibisita lang kaniya panagsa, sama sa makita sa Ika-27 nga Diskurso. Ang mga sinulat sa Banal nga Isaia gihisgutan ni: Obispo Ammon sa iyang epistola kang Teofilo, Patriarka sa Alexandria; ang monghe Nikiforos sa iyang diskurso bahin sa pagpreserba sa kasingkasing; Barsanuphius ang Dako, Juan sa Damascus, Gregorio sa Sinai, ug uban pa. Ang paghinumdom sa atong Kagalang-galang nga Amahan nga si Isaias ginasaug sa Simbahang Orthodox sa Sabado sa Cheese Week. Ang koleksyon sa mga panultihon ni Abba Isaias nga nakaabot kanato naglangkob sa 29 niini, apan dako kaayo ang posibilidad nga dili tanan panultihon ni Abba Isaias ang nalakip dinhi. Kay sa mga gipiling bahin sa iyang mga panultihon adunay pipila ka mga instruksyon nga wala makita niini. Gawas pa niini nga mga pulong, aduna usab mga lagda gikan niining Abba para sa mga bag-ong monghe, nga gipreserbar ni Abba Benedict sa Anian (sayong bahin sa ika-9 nga siglo) sa iyang koleksyon sa mga lagda sa monghe, *¹¹ *. Mahitungod niining mga lagda, ang gihisgutan nga koleksyon nagpahayag nga kini gikuha gikan sa mga pulong sa Abba. Apan dili tanan niini makita sa mga pulong mismo. Busa, angay hunahunaon nga daghan niini gikuha gikan sa mga sinulat sa Abba nga wala na maglungtad, o gitudlo niya kini nga bulag gikan sa iyang mga sinulat ngadto sa nagkalain-laing mga indibidwal sa lain-laing mga panahon – ug

¹⁰ Sa atong Prologo para sa Pebrero – ubos sa ika-27.

¹¹ Patr. Lat. vol. CIII

pagkahuman gipasa kini pinaagi sa sulti ug gisagol sa usa ka tawo, dili sumala sa han-ay sa iyang hunahuna, kondili sumala sa pagkadungog niini, mao kini ang giapil sa kinatibuk-ang koleksyon. Sila pareho sa espiritu ug sulod sa mga lagda ni San Antonio nga Dako. Ang uban eksaktong pareho kanila pulong-pulong. Kinahanglan hunahunaon nga si Abba Isaiah mao ang labing duol nga manunod sa gasa sa pagtudlo ni Abba Anthony the Great, kauban ni Abba Macarius the Great. Sa **Dobrotolyubie**, adunay usa ka artikulo ni Abba Isaiah bahin sa pagbantay sa hunahuna, nga naglangkob og 27 ka kapitulo. Ang prefatoryo sa maong buhat nagpahayag nga kini usa ka kinutlo gikan sa mga pulong niining Abba, ug ang * * naglangkob og mubo nga pagtudlo kon giunsa paglikay sa mga pagdani sa hunahuna, pagpadayon sa konsensya nga walay mantsa, paggunit sa tinago nga pagtulon-an sa kasingkasing, ug maalamong pagpreserba sa tulo ka kinaiya sa kalag sa hingpit nga kalinaw. Sa bolyum 40 sa **Patrol. graec.**, pagkahuman niining mga pulonga, gipatik ang susamang traktado ubos sa titulo nga **On Asceticism and Silence**, nga adunay 19 ka kapitulo uban sa Griyegong teksto. Kining mga kapitulo, usab, mga sipi gikan sa iyang mga pulong, sumala sa gipakita sa publikasyon mismo pinaagi sa mga pagsipi nga nagtino sa gigikanan sa matag kapitulo. Ang uban niini magkapareho, pulong-pulong, sa mga makita sa traktado **On Benevolence**. Apan, sa taliwala niining 19 ka kapitulo ug sa 27 sa **Dobrotolyubie**, adunay mga instruksyon nga wala makita sa **Words**. Kini, uban sa ubang mga butang, nagsilbi nga motibasyon aron iapil kining duha ka artikulo sa kasamtangang edisyon sa mga sinulat ni Abba Isaiah. Aron dili malaktawan bisan unsa nga gikan niining Abba, giapil namo dinhi ang iyang mga panultihon—gawas pa sa mga gimention sa 'Mga Hinumduman nga Panultihon'—nga anaa sa among 'Alphabetical Paterikon', nga gihubad, bisan pa, gikan lamang sa Slavonic, kay walay ingon nga Paterikon sa Griyego. Kini ang buhat sa among masigasigong mga asketa. Makita sa tanan nga bisan sa taliwala niining mga pulong aduna'y daghan nga wala makita sa teksto. Busa, ang mosunod gipresentar dinhi:

1. Ang mga pulong ni Abba Isaiah. Angay nga hinumduman nga sa unang edisyon kini gipresentar sa usa ka hubad gikan sa Latin, nga mao ra ang pinulongan diin kini gipatik. Apan, sa ulahi, sa dihang nadiskubre sa mga tigulang sa Bukid Athos ang Griyegong teksto niining mga pulong sa Bukid Athos ug nagpadala og kopya niini sa Moscow, gihimo ang usa ka bag-ong hubad gikan niining teksto, ug kini mao ang hubad diin kini karon gipresentar sa mga nalingaw sa pagbasa sa ingon nga mga libro. – Sa paghimo niining hubad, among gikonsidera ang hubad niining mga pulong sa Aleman nga anciano nga si Paissios, usa ka hubad nga buotan nga gihatag sa mga anciano sa Optina Hermitage. Ang mga reperensya niini gibutang sa mga pa-nota kung angay.

2. Ang iyang mga lagda para sa mga bag-ong monghe.

3. Ang iyang mga panultihon.

4. Usa ka artikulo gikan sa **Dobrotolyubie** mahitungod sa pagbantay sa hunahuna, sa 27 ka kapitulo.

5. Mga Kapitulo sa Asetismo ug Hilom.

1. Ang mga pulong sa Banal nga Abba Isaiah ngadto sa iyang mga disipulo

1. Ang mga sugo ni Abba Isaiah sa mga igsoon nga nagpuyo uban kaniya

1. Kung gusto ninyo nga magpabilin uban kanako, paminawa kamo tungod kang Jesus.

2. Lingkod kamo matag-usa sa inyong kaugalingong selda sa kahadlok sa Ginoo, ug ayaw pasagdi ang inyong manwal nga trabaho, sumala sa gisugo sa Dios.

3. Ayaw pagpasagad sa inyong espirituhanong pagtulon-an ug walay hunong nga pag-ampo, ug bantayi ang inyong kasingkasing batok sa mga langyaw nga hunahuna, aron wala kamo'y hunahunaon—ni bisan kinsa nga tawo ni bisan unsang butang nga may kalabotan niining kalibutan—apan kanunay susihon kung asa kamo masandad, ug paningkamoti nga usbon ang inyong mga dalan, nga nagpakakusog kang Dios uban sa mapinabubo nga kasingkasing, luha ug kasakit (ang kakapoy sa unod), aron Siya magpasaylo kaninyo, ug sa tanang butang magpanalipod kaninyo nga dili na mausab sa sama nga sala.

4. Kanunay nga itudlo sa imong hunahuna ang kamatayon matag adlaw ug hunahuna pag-ayo kung giunsa ka pagbulag sa imong lawas, pagtabok sa mga gahum sa kangitngit nga nagatagbo kanato sa hangin, ug pagpakita nga walay babag sa atubangan sa Dios, samtang nakatutok ang imong panan-aw sa makalilisang nga adlaw sa Iyang Katapusang Paghukom ug sa ganti nga ihatag sa matag tawo alang sa ilang mga buhat, mga pulong, ug hunahuna. Kay *'ang tanan hayag ug hayag sa atubangan sa mga mata'* sa Iyang atubangan kinsa nato kinahanglan pasanginlan (Heb. 4:13).

5. Gawas kon dako kaayo ang panginahanglan, ayaw pag-ingon bisan unsa sa pagkaon o sa simbahan, ug ayaw pagtul-id sa bisan kinsa nga nag-awit gawas kon sila mismo ang mangutana kanimo bahin niini.

6. Magsilbi sa kusina sulod sa usa ka semana uban sa kahadlok sa Dios, nga dili pasagdan ang imong espirituhanong pagtudlo.

7. Sa bisan unsang kahimtang, dili mosulod ang bisan kinsa sa selda sa iyang igsoon, ug dili usab kamo magpaningkamot nga magkita sa usag usa sa wala pa ang takdang oras.

8. Ayaw pagbantay sa buhat sa usag usa – kung ang usa ka igsoon nakabuhat og labaw pa kaysa nimo, o ikaw labaw pa kaysa kaniya.

9. Sa diha nga mogawas kamo aron magtrabaho, ayaw pag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya o tugoti ang inyong kaugalingon nga mawala ang disiplina, kondili ang matag-usa, sa kahadlok sa Dios, magmatngon sa iyang kaugalingon ug sa iyang espiritu, ingon man sa pagtulun-an ug pag-ampo, sa tago (sa kinahiladman sa kasingkasing).

10. Sa diha nga mahuman na ang serbisyo sa simbahan, o sa diha nga motindog na kamo gikan sa inyong pagkaon, ayaw kamo paglingkod aron mag-istorya sa inyong kaugalingon, bisan pa gani bahin sa mga pulong sa Dios, kondili paingon kamo sa inyong tagsa-tagsa ka selda ug maghilak kamo tungod sa inyong mga sala.

11. Apan kon kinahanglan ka makig-istorya sa usa ka tawo, istorya lang sa labing gamay, uban sa pagpaubos ug pagrespeto, kay ang Dios kanunay nagapaminaw kaninyo.

12. Ayaw kamo mag-away bahin sa bisan unsa, ug ayaw kamo maglagot sa bisan kinsa; ayaw paghukom sa bisan kinsa, ni pagdaot kanila, bisan sa inyong mga ngabil o sa inyong kasingkasing; ug ayaw kamo magreklamo batok sa bisan kinsa, aron dili mogawas ang bakak gikan sa inyong mga ngabil, ug ayaw paghandum sa pagsulti o pagpaminaw sa bisan unsang butang nga dili makapahimulos kaninyo.

13. Ayaw pagtipig sa imong kasingkasing og bisan unsang dautang buot, kasuko o pagpanukotuko batok sa imong isigkatawo, ug ayaw pasagdi nga lahi ang imong mga pulong sa naa sa imong kasingkasing, kay *'Dili pagadawatan ang Dios'* (Gal. 6:7), apan Siya makakita sa tanang butang – tinago man o hayag.

14. Ayaw pagtipig sa bisan unsang hunahuna, kasubo, tinguha o pagduhaduha sa sulod ninyo; ipahayag kini nga gawasnon sa inyong abbot, ug bisan unsa ang inyong madungog gikan kaniya, paningkamoti nga buhaton kini uban sa pagtuo.

15. Pag-amping nga dili ka maluya sa pagtuman sa akong mga sugo, kay – pasayloa ko – kon dili, dili tika tugotan nga magpabilin uban kanako. Kon tumanon nimo kini, ako mag-ampo alang kanimo sa atubangan sa Dios; apan kon dili nimo kini tumanon, Siya maningil kanimo – alang sa imong kapabayaang ug sa akong kawalay bunga. Ang bisan kinsa nga magtuman sa akong mga sugo, sa tago man o sa hayag, pagapanalipdan siya sa Ginoong Dios gikan sa tanang dautan ug panalipdan siya sa matag umaabot nga pagsulay—tago man o hayag.

16. Gidaug-daug ko kamo, akong mga igsoon, hinumdumi ngano nga mibulag kamo sa kalibutan, ug pag-amping sa inyong kaluwasan, basi kining inyong pagbiya niini mahimong walay pulos, ug basi kamo mapasipala sa atubangan sa Dios ug sa mga balaan nga mibiya usab sa kalibutan alang kaniya ug nakigbisog pag-ayo.

17. Ang pagdumot sa mga butang sa kalibutan, ang pagpahinabo sa kaugalingon (mga buhat sa pagdumili sa kaugalingon ug mga kakulangan hangtod sa pagkapoy sa unod), ang pagkapaubos, ug ang praktis sa maayong pagpugong sa kaugalingong kabubut-on sa tanang butang—ug ang dili pagsalig sa kaugalingong pagkamatarong, kondili kanunay nga pagbutang sa imong mga sala sa atubangan sa imong mga mata—magbunga og mga hiyas sa sulod nimo. Ipahibalo sa tanan kini: nga ang pahulay (sa unod), ang pagka-lapad sa panghunahuna (*platysmos* – ang lapad nga dalan, nga dili pagpugong sa kaugalingon sa bisan unsang paagi, ang kaugalingong kabubut-on) ug ang kahambog nagaguba sa tanang bunga sa kinabuhi sa monghe.

2. Mahitungod sa Natural nga Balaod

1. Gusto nakong mahibalo kamo, mga igsoon, nga sa sinugdanan, sa dihang gimugna sa Dios ang tawo, gibutang Niya siya sa Paraiso, ug siya adunay himsog nga mga gahum, nga nagbarug sa ilang natural nga hanay; apan sa dihang gitagad niya ang nakadani kaniya, ang tanan niyang gahum nabag-o ngadto sa kunnaturalness¹², ug siya gipahawa gikan sa iyang himaya. Apan ang atong Ginoo nagpakita sa Iyang kalooy

¹² *Eis ten parafysin* – ngadto sa supernatural.

ngadto sa katawhan, pinaagi sa Iyang dakong kaayo, '*ang Pulong nahimong unod*' (Juan 1:14) – nga nagpasabot nga Siya nahimong hingpit nga tawo sa tanang aspeto sa pagkatawo, gawas sa sala, aron usbon ang atong dili natural nga kahintang ngadto sa usa ka natural nga kahintang¹³ pinaagi sa Iyang Balaang Lawas. Human sa pagpakita og ingon nga kaluoy sa katawhan, gibalik Niya sila pag-usab sa paraiso, – pinaagi sa pagpanumbalik sa mga nahulog pinaagi sa pagsunod sa Iyang mga tiil ug pagbantay sa Iyang mga sugo, nga Iyang gihatag kanato aron atong mapildi ang mga nagpahawa kanato gikan sa atong himaya – ug pinaagi sa pagpakita kanato sa balaan nga pagsimba (*latreia*) ug usa ka putli nga balaod, aron ang tawo makabarog sa iyang natural nga kahintang, diin siya gimugna sa Dios.

2. Busa, bisan kinsa nga gustong mobalik sa ilang natural nga kahintang kinahanglan putlon ang tanang karnehanong tinguha, aron mapahimutang nila ang ilang kaugalingon sa kahintang nga angay sa hunahuna (ang espirituhanong kahintang). Aduna sa atong sulod, sa kinaiyahan, usa ka paghandum (alang sa Dios)—ug kung walay niini nga paghandum alang sa Dios, walay gugma usab: tungod niini si Daniel gitawag nga '*tawo sa mga tinguha*' (Dan. 9:23), apan ang kaaway nagbag-o niini (niining natural nga pangandoy) ngadto sa usa ka makauwaw nga kahalakaw, aron kita maghilakaw sa matag matang sa kahugawan. Sa hunahuna, sa kinaiyahan, adunay kadasig alang sa Dios – ug kung walay kadasig alang sa Dios, walay pag-uswag, ingon nga gisulat sa Epistola: '*Maninguha kamo sa labaw nga mga gasa*' (1 Cor. 12:31); apan kini nga kadasig alang sa Dios nabag-o sa atong sulod ngadto sa dili natural nga kadasig – aron kita magkasigasig batok sa usag usa, magpanukog sa usag usa ug magbakak sa usag usa. Sa hunahuna adunay kasuko sa kinaiyahan – ug kung walay kasuko, dili mahimong putli ang usa ka tawo, gawas kon masuko siya sa tanang butang nga gipang-instilar kaniya sa kaaway, sama ni Phinehas, anak ni Eleazar, nga sa iyang kasuko gipatay ang usa ka lalaki ug usa ka babaye, ug mihunong ang kasuko sa Ginoo batok sa Iyang katawhan (Num. 25, 7–9); apan sa atong sulod, ang ingon nga kasuko nabag-o ngadto sa lain nga klase, nga kita masuko sa atong silingan tungod sa tanang matang sa mga butang nga dili kinahanglan ug walay pulos. Aduna'y natural nga pagdumot sa hunahuna, ingon niini: sa dihang gikuptan kini ni Elias, gipatay niya ang dautang mga propeta (3 Hari 18:40); ingon usab, si Samuel naglihok niini batok kang Agag, hari sa mga Amalekita (1 Hari 15:33)—ug kung walay pagdumot sa kaaway, dili matino ang dungog (bililhon ug dignidad) sa kalag; apan kini nga (natural) nga pagdumot nabag-o sa atong sulod ngadto sa dili natural, nga nagpahinungdan sa atong pagdumot sa isigkatawo ug pagdumot kanila uban sa kasuklam—ug kini gayud nga pagdumot ang nagpahawa sa tanang hiyas gikan kanato. – kinaiya sa hunahuna nga mahimong maalamon atubangan sa iyang mga kaaway, ingon niini: sa dihang nahitabo kini kang Job, iyang gisaway ang iyang mga kaaway, nga miingon kanila: '*Kamo walay dungog ug ginadumtan, kulang sa tanang maayong butang; dili ko kamo giisip nga takus nga mahimong mga iro sa akong mga panon*' (Job 30:1, 4), apan kining garbo batok sa mga kaaway nabag-o sa ato: among gipakumbaba ang among kaugalingon sa atubangan sa among mga kaaway ug nahimong garbo kita sa usag usa, nagasakitan kita sa usag usa, ug nagahunahuna nga kita mas matarong pa kaysa sa atong mga silingan – ug tungod sa ingon nga garbo, ang Dios nahimong kaaway sa mga tawo. Mao kini ang gimugna sa tawo (gitanum kaniya sa paglalang), ug nga, sa dihang natilawan niya ang pagsuway, nabag-o sa sulod niya ngadto sa ingon ana ka makalilisang nga mga pagbati.

3. Busa, mga hinigugma, paningkamotan nato nga likayan kini (kini nga mga pagbati), ug makab-ot nato ang gipakita kanato sa atong Ginoong Jesu-Kristo sa Iyang Balaang Lawas: kay Siya '*Balaan ug nagpuyo taliwala sa mga balaan*'. Mag-amping kita sa atong kaugalingon, aron mapalipay nato ang Dios, kutob sa atong makaya, pinaagi sa paggamit sa atong aktibong mga gahum ug pagbalanse (sama sa timbangan) sa tanang bahin sa atong pagkatawo, hangtod kini mabalik sa ilang natural nga han-ay, aron makakaplag kita og kaluoy sa takna sa tukso, '*nga moabot sa tibuok kalibutan*' (Lucas 21:26), – naghangyo sa Iyang kaayo nga walay hunong, aron ang Iyang tabang moabut uban sa among pagka-mapainubsanon alang sa among kaluwasan gikan sa among mga kaaway, kay ang Iyang kusog, ug tabang, ug gahum mao hangtod sa kahangturan. Amen.

3. Mahitungod sa kahintang sa mga bag-ohan ug mga monghe nga nag-inusara sa ilang selda

1. Una sa tanan, kinahanglan nato ang pagpaubos, aron sa matag pulong nga atong madungog, o matag buhat, andam kita nga moingon: 'Pasayloa ko,' kay pinaagi sa pagpaubos mapugngan ang tanang limbong sa kaaway.

¹³ Ten ten hatafysin

2. Ayaw paghukom sa imong kaugalingon sa bisan unsang imong binuhatan, aron makapahimutang ka sa kalinaw sa imong hunahuna.

3. Pasagdi nga ang imong nawong magpakita sa timailhan sa kasubo ug paghinulsol (kon ikaw nag-inusara), apan sa atubangan sa mga estranghero (ipakita kini nga) malipayon ug mahigalaon, aron ang kahadlok sa Dios magpuyo sa sulod nimo.

4. Sa diha nga mobiyahe ka uban sa imong mga igsoon, magpahilayo ka gamay aron makahilom ka; ug samtang naglakaw ka, ayaw paglantaw-lantaw, kondili hunahuna ang imong mga hunahuna, o pag-ampo sa Diyos sa imong kasingkasing. Bisan asa ka magpundo sa gabii, ayaw paglihok nga walay pagtagad, kondili pagka-mapainubsanon ug mahinay sa tanang butang. Kung hatagan ka og pagkaon, iunat lang nimo ang imong kamot nga daw napugos, sama sa usa ka tawo nga gipugos sa pagbuhat niini. Ingon nga bungsong anak, ayaw pagdahum nga iunat ang imong kamot aron ipahimutang ang¹⁴ (usa ka subo) sa baba sa uban. Bisan asa ka matulog sa gabii, ayaw pag-ambit og habol sa uban; apan sa dili pa ka matulog, pag-ampo og daghan sa imong kasingkasing. Kung gikapoy ka sa imong pagbiyahe ug gusto ka nga pahiran og gamay nga lana aron mapahupay ang kakapoy sa dalan, tugoti nga ang imong mga tiil ra ang pahiran, samtang maghinay-hinay ka sa pagpadayag niini; ayaw tugoti nga pahiran nimo og lana ang tibuok nimong lawas gawas lang kung grabe kaayo ang panginahanglan o sakit.

5. Kung, samtang naglingkod ka sa imong selda, adunay estranghero nga moanha kanimo, buhata usab kini para kaniya – pahiran og lana ang iyang mga tiil ug ingna siya: 'Ipakita ang gugma, kuhaa ang pipila ka lana ug pahira ang nahibilin sa imong lawas.' Kung dili siya gustong modawat niini, ayaw siya pugson; apan kung usa siya ka aktibong tigulang, dasiga siya hangtod nga nahirisan nimo ang tibuok niyang lawas.

6. Kung maglingkod ka sa lamisa uban sa mga igsoon nga mas bata pa nimo, ayaw pag-ingon sa imong kaugalingon, ¹⁵ 'kaon, apan hinumdumi ang imong mga sala, aron dili ka mokaon uban sa kalipay. Kuhaa lang ang naa sa atubangan nimo; ayaw pagkuha sa naa sa atubangan sa uban. Pasagdi nga ang imong sinina makatabon sa imong mga tiil ug mga tuhod; pasagdi nga kini hugot nga nagkahiusa. Kung adunay mga biyahero sa mga nagakaon, ihatag kanila ang ilang gikinahanglan uban sa mainiton nga pagtan-aw, ug sa diha nga mahuman na nila ang pagkaon, ingna sila kaduha o katulo: 'Pagpakita og gugma; kaon pa gamay.' Sa diha nga nagakaon ka, ayaw pag-atubang sa tawo nga naa sa imong kiliran; ayaw pagtan-aw-tan-aw; ayaw pag-istorya og walay pulos; ayaw pag-abot sa imong kamot sa gusto nimong kuhaon nga wala pa ka mosulti una, 'Bendisyona kini'; ug sa diha nga moinom ka og tubig, ayaw pasagdi nga mag-gurgle ang imong tutunlan, sama sa ginabuhat sa kasagarang mga tawo.

7. Kung samtang naglingkod ka uban sa imong mga igsoon mosaka ang imong lukot, ayaw pagbuga niini sa ilang atubangan, kondili motindog ka ug mobuga niini sa gawas; ayaw pag-unat-unat sa imong lawas sa atubangan sa uban: kung mabati nimo nga mosaka ang imong hikab, ayaw pag-abli sa imong baba, ug molabay ra kini; ayaw pag-abli sa imong baba aron magkatawa bisan unsang kahimtang, kay kini kawalay pag-amping.

8. Ayaw pagkaandoy sa bisan unsang butang nga iya sa imong igsoon sa diha nga makita nimo kini: bisan pa sinina, sinturon, o pisi sa ulo; ug ayaw tugoti ang imong tinguha nga himuon ka nga sama kanila.

9. Kung makakuha ka og libro, ayaw pagdekorar sa pabalot niini, kay kini usa ka pagka-ilad.

10. Kung makasala ka sa bisan unsang paagi, ayaw pagbakak tungod sa kahuya (sa pag-angkon niini), kondili yumuko ka, ug ingna: 'Pasayloa ko' – ug ang imong sala pasayloon.

11. Kung adunay mosulti kanimo og hugot nga pulong, ayaw pagbati og kasuko batok kanila, kondili dali ka sa pagyuko sa atubangan nila sa dili pa mosulod ang kasuko (o pagbati nga na-offend) sa imong kasingkasing, kay dali ra mosunod ang kasuko.

12. Kung adunay mosaway kanimo sa dili matarong nga paagi bahin sa bisan unsang butang, ayaw pagbatok kanila, kondili yumuko ka ug ingna: 'Pasayloa ko; dili na nako buhaton pag-usab,' bisan pa kabalo ka sa maong butang o dili, kay ang tanang ingon niini nga mga butang usa ka hagdanan paingon sa usa ka bag-ong sinugdanan.

¹⁴ *Balien eis stoma* – usa ka kostumbre nga gihapon ginapraktis sa Sidlakan: kuhaon ang usa ka subo sa lamisa ug ibutang kini sa baba sa lain, isip timailhan sa espesyal nga pabor.

¹⁵ Sa Paissios: 'im.

¹⁶13. Sa diha nga ikaw nagbuhat sa imong kahanas, ayaw pagpadayag, kondili buhata kini uban sa kahadlok sa Dios, aron dili ka makasala tungod sa kawalay kahibalo.

14. Sa diha nga nagkat-on ka og usa ka kahanas, pakig-istorya sa imong magtutudlo, ug ayaw pagkahiya nga kanunayng moingon kaniya: 'Palihug, buot ko nga imo akong susihon kon husto ba akong pagbuhat niini o dili.'

15. Kung tawgon ka sa imong igsoon samtang nagbuhat ka sa imong pangandoy, dali sa pagpangita kung unsay iyang gusto, ug atimana siya, biyaan ang imong buhat.

16. Human sa pagkaon, adto sa imong selda ug pag-ampo (*lietorgias*), ug ayaw paglingkod aron makig-istorya sa mga tawo nga wala kay gilauman nga kapuslanan gikan kanila. Apan kon mga tigulang sila nga nagasulti sa pulong sa Dios, pangutan-a ang imong abbot: 'Moupo ba ko ug maminaw, o moadto sa akong selda?' Ug bisan unsa ang iyang isulti kanimo, buhata kini.

17. Kung siya (ang abbot) magpadala kanimo sa usa ka buluhaton, pangutan-a siya: 'Asa nimo gisugo ko nga magpabilin?' Ug bisan unsa ang imong gikinahanglan, ug bisan unsa ang iyang isulti, buhata kana – ayaw pagdugang ug ayaw pagkuha.

18. Kung makadungog ka og bisan unsang pulong sa gawas, ayaw kini dad-a, ug sa diha nga mobalik ka, ayaw kini balik-balik-a sa bisan kinsa. Kung bantayan nimo ang imong mga dalunggan, ang imong dila dili makasala.

19. Kung gusto ka magbuhat og usa ka butang, apan ang imong kauban sa pagpuyo dili gustong mubuhat niini, biyaan ang imong tinguha alang kaniya, aron walay panagbangi nga motumaw ug dili siya masubo.

20. Kung moadto ka aron puyo uban sa usa ka igsoon sa usa ka selda isip kauban nga pumoluyo, ayaw siya sugoa sa bisan unsang butang, ug ayaw pagpangita nga ikaw ang iyang labaw.

21. Kung nagpuyo ka uban sa ubang mga igsoon, ayaw pagpangita nga kapariho nimo sila sa ilang dungog. Kung ipabuhat ka nila og butang nga dili nimo gusto buhaton, daoga ang imong kaugalingong kabubut-on ug buhata kini, aron dili sila masubo o mabungkag ang pagpaubos (ang pagkamapainubsanon ug pagpugong sa kaugalingon nga gikinahanglan kanimo) ug ang malinawon nga pakig-uban kanila.

22. Kung nagpuyo ka uban sa usa ka igsoon ug siya moingon kanimo, 'Lutoa ko og pagkaon,' pangutan-a siya, 'Unsa man imong gusto nga akong lutoon para kanimo?' Ug kung iyang pasagdan kanimo ang pagpili, nga moingon, 'Bisan unsa nga gusto nimo,' lutoa ang bisan unsa nga anaa, uban sa kahadlok sa Dios.

23. Kung nag-uban kamo (sa pagtinabangay o sa usa ka komunidad), ug adunay buluhaton nga buhaton, buhata usab kini; apil ka sa tanan, ug ayaw pagtipid sa imong kaugalingong lawas, alang sa konsensya sa tanan.

24. Adlaw-adlaw, sa buntag, sa diha-diha nga ikaw mobangon, sa wala pa nimo sugdan ang imong manwal nga buhat, tun-i ang Pulong sa Dios; ug kon adunay bisan unsang butang nga kinahanglan ipahapsay—bisan kini banig, o sudlanan, o bisan unsa pa—buhata kini sa pinakadali nga paagi nga walay katamaran.

25. Kung adunay buluhaton nga may bayad, pasalmota ang imong igsoon niini – ug ayaw pagpasigarbo sa atubangan niya; apan kung adunay gamay nga buluhaton ug usa moingon sa usa, 'Adto ug buhata ang imong trabaho, igsoon, samtang ako na lang ang mohimo niini,' tumana siya: kay kinsa man ang motuman, dako siya.

26. Kung adunay igsoon nga biyahero nga moanha kanimo, pasagdi siyang makita ang imong malumo nga nawong sa diha nga imo siyang gidayeg, ug dal-a usab ang bisan unsang karga nga iyang gipasan – ug buhata usab kini pag-usab sa diha nga mobiya na siya kanimo. Himoa nga husto ug matinahuron ang imong pagdayeg kaniya, uban sa kahadlok sa Dios, aron dili siya masamdan. Pag-amping nga dili ka mangutana kaniya og bisan unsa nga walay pulos para nimo, apan hangyua siya nga mag-ampo. Sa diha nga siya moupo, ingna siya, 'Kumusta ka?' ug ayaw na pagdugang pa; unya hatagi siya og libro – ug pasagdi siya nga mobasa ug makat-on; apan kung siya gikapoy na, pasagdi siyang magpahulay, ug hugas sa iyang mga tiil. Kung mosulti siya og dili angayng mga pulong sa inyong pakighinabi, pangayoa siya sa malumo nga paagi: 'Pasayloa ko—huyang ko, ug dili nako kini ikaya.' Kung siya masakiton, ug hugaw ang iyang mga sinina, laba kini. Kung siya yano, ug gisi-gisi ang iyang sinina, ayo kini. Kung siya usa sa mga walay buhat nga naglibot-libot, ug naa kay mga matitud-anon, ayaw siya ipaila kanila, kondili pasayloa siya sa gugma sa Dios. Apan kung siya usa ka igsoon nga nagbiyahe tungod sa Dios ug miadto k a aron magpahulay, ayaw pagbalibad kaniya,

¹⁶ O ingon niini: sa diha nga imong nahuman ang imong binuhat, ayaw kini pasagdi, kondili pag-atiman kini, aron dili kini mawala sa walay pulos – ug uban pa.

kondili dawata siya nga malipayon uban sa mga matinud-anon nga miadto kanimo. Kung siya pobre, ayaw siya pabuhian nga walay dala, kondili hatagi siya gikan sa mga panalangin nga gipanalanginan kanimo sa Dios, nga nahibalo nga ang imong gipanag-iyà dili imo, kondili usa ka gasa gikan sa Dios.

27. Kung ang usa ka igsoon magbilin ug butang kanimo, ayaw kini abliha samtang wala siya aron tanawon unsa ang sulod; apan kung ang gibilinan kanimo usa ka bililhon nga butang, ingna siya: 'Thatag kini sa akong kamot.'

28. Kung moadto ka sa balay sa usa ka tawo ug biyaan ka nila nga nag-inusara pagkahuman sila molakaw, ayaw pagtan-aw sa ibabaw aron makita unsa ang naa sa ilang balay, ug ayaw pag-abli sa bisan unsa—bisan pultahan sa aparador, sudlanan, o libro—apan ingna sila samtang nagahawa sila: 'Hatagi ko og buhaton samtang wala ka' – ug bisan unsa ang iyang ihatag nimo nga buhaton, buhata kini dayon nga walay paglangan.

29. Ayaw pagdayeg sa wala nimo makita, ug ayaw paghisgot sa imong nadungog ingon nga nakita nimo kini.

30. Ayaw pagtan-aw sa ubos sa bisan kinsa tungod sa ilang sinina (*shema*).

31. Bisan nagbarog ka aron mangkuha og tubig, o naglingkod tungod sa panginahanglan, ayaw pagpasagad, hinumdumi nga ang Dios nagbantay kanimo.

32. Sa diha nga mobangon ka sa imong selda aron mag-ampo, ayaw pagka-walay pag-amping o pasagad; ug imbis nga pasidunggan ang Dios, ayaw paglagot kaniya, kondili magbarog ka sa kahadlok sa Dios; ayaw pag-uyog sa bungbong, ni paglapad sa imong mga bitiis, nga nagtindog sa usa ug gisulod ang usa, sama sa ginabuhat sa mga buang; kondili bantayi ang imong kasingkasing, aron kini dili madala sa imong mga tinguha, aron dawaton sa Dios ang imong halad.

33. Kung daghan kamo nga nag-awit nga mag-uban, tugoti ang matag-usa nga maghalad sa iyang kaugalingong pag-ampo (ang iyang bahin, sa tukmang paghan-ay); kung adunay estranghero sa inyong taliwala, hangyos usab siya, uban sa gugma, nga maghalad og pag-ampo. Sultihi siya niini kaduha o katulo, nga walay panaglalis.

34. Sa takna sa halad (sa walay-dugo nga halad), supaki ang imong mga hunahuna, itutok ang imong hunahuna sa kahadlok sa Dios, aron ikaw mahimong takus sa Balaang mga Misteryo ug ang Ginoo mag-ayo kanimo.

35. Pag-amping nga dili nimo biyaan ang imong lawas sa kahugaw ug kawalay-ayos, aron dili ka madani sa garbo; apan tugoti ang bag-uhan nga magpabilin sa kawalay-ayos sa tanang butang nga may kalabotan sa iyang lawas, kay kini mapuslanon kaniya.

36. Ayaw pasul-oba sa bag-ong sinulod ang maayong sinina hangtod siya moabot sa pagkabatan-on: kini usa ka tambal para kaniya. Sa bino, himoa niyang lagda nga dili molapas sa tulo ka tasa kung kinahanglan. Sa dihang magkatawa siya, dili gyud niya ipakita ang iyang mga ngipon; imbis, iyuko niya ang iyang ulo sa matinahuron nga pagpaubos. Sa dihang matulog siya, pasagdi siyang nakasul-ob sa iyang sinturon, ug paningkamoti gayud niya nga dili isulod ang iyang mga kamot sa sulod (ilawom sa iyang sinina), kay daghan kaayong pagbati ang lawas, nga maoy makasamok usab sa kasingkasing. Kung kinahanglan siya mogawas, ipasul-ob niya ang iyang sandalyas; apan samtang naa siya sa iyang selda, paningkamotan niya nga dili magsul-ob og sandalyas. Sa paglakaw, ipasulod niya ang iyang mga kamot sa iyang sinturon (o ipiga kini batok niini), ug dili ipaway-paway sama sa ginabuhat sa mga layko.

37. Sa paglakaw uban sa mas tigulang kanimo, ayaw gayud pag-una kanila. Kung ang usa ka tigulang mohunong aron makig-istorya sa uban, ayaw pagpasigarbo o paglingkod, kondili barog hangtud siya maghatag kanimo og timailhan unsay buhaton.

38. Sa diha nga molakaw ka sa lungsod o baryo, ipanaug ang imong mga mata, aron dili ka masipaan sa imong selda.

39. Sa pagbiyahe, ayaw pagpuyo sa bisan kinsang balay nga ang imong kasingkasing mahadlok nga mahimo kang makasala.

40. Kung giimbitar ka sa pagkaon sa usa ka lugar, ug nasayud ka nga adunay usa ka babaye nga motambong usab, ayaw paglingkod bisan unsa pa man ang kahimtang; mas maayo nga masakitan ang gibati sa nag-imbitar kanimo kaysa magpakasala sa tago sa imong kasingkasing. Kung mahimo, ayaw gani tan-awa ang sinina sa mga babaye. Kung, samtang nagbiyahe ka, adunay babaye nga moingon kanimo, 'Kina-abyan kanimo', tubaga siya sa imong kasingkasing, samtang nagpaubos ang imong mga mata.

41. Sa diha nga magbiyahe ka uban sa usa ka tigulang, sa bisan unsang kahimtang ayaw tugoti nga siya ang nagbitbit sa imong bag; apan kon kamo duha bag-uhan pa, mag-ilis-ilis kamo sa pagbitbit niini; apan pasagdi nga ang nagbitbit niini ang mag-una sa paglakaw.

4. *Sa ang pagbiyahe sa mga nagpuyo sa selda, ug sa konsensya*¹⁷

1. Sa diha nga nagbiyahe kamo sa dalan, ug usa kaninyo ang huyang, pasagdi siyang mouna kaninyo sa paglakaw, aron kon gusto niya nga molingkod, mahimo niya kini buhaton.

2. Kung kamo mga bag-uhan ug magbiyahe nga magkuyog, itukod ninyo alang sa inyong kaugalingon, sa usa ka higayon ug alang sa tanan, usa ka takdang han-ay sa pamatasan—bisan sa pagduol sa lababo o sa paglingkod sa lamisa—aron, sa dihang moabot ang panahon, dili kamo magsamokay; apan kung usa ang una karon, pasagdi nga lain na usab ang una sa sunod.

3. Kung mangutana ka sa tigulang bahin sa usa ka hunahuna, ipadayag kini kaniya nga gawasnon, kon nasayud ka nga kasaligan siya ug tumanon niya ang imong gisulti.

4. Kung makadungog ka sa sala sa imong igsoon, ayaw kini isulti bisan kinsa, kay kini kamatayon para kanimo.

5. Kung ang uban maghisgot sa mga hunahuna nga nakabalisa kanimo, ayaw pagdungog kanila, aron kini dili mahimong hinungdan sa panagbangi para kanimo.

6. Pugos-a ang imong kaugalingon sa pag-ampo kanunay, kay ang pag-ampo mao ang kahayag sa imong kalag.

7. Adlaw-adlaw hunahuna kung asa ka nakasala, ug kung mag-ampo ka bahin niini, pasayloon ka sa Dios.

8. Kung ang usa ka igsoon padayon nga magsugod og dautang pag-istorya bahin sa iyang igsoon sa imong atubangan, ayaw kahadlok sa pagpahunong kaniya, ug ayaw siya tuohi, basi makasala ka sa atubangan sa Dios; apan ingna siya nga mapainubuson: 'Pasayloa ko, igsoon, ako usa ka maluya – ang imong gisulti akong kaugalingong binuhatan – ug dili nako kini ikamaoy.'

9. Kung ang usa ka igsoon nakasala kanimo, ug adunay mosulti og dautan mahitungod kaniya sa imong atubangan, bantayi ang imong kasingkasing aron dili mausab ang dautang hunahuna sa sulod nimo; hinumdumi imong kaugalingong mga sala sa atubangan sa Dios – ug kung gusto nimo nga pasayloon Niya kini – ayaw balos sa imong isigkatawo sa parehas nga paagi.

10. Kung magbiyahe ka uban sa mga igsoon nga wala nimo mailhi, ug masayran nimo nga mas ubos sila og ranggo kaysa nimo, hatagi sila og dungog nga sila ang una sa tanan. Kung mahitabo nga mubisita ka sa usa ka higala, pasagdi sila nga mouna kanimo sa tanang butang, bisan pa sa pagduol sa lababo o sa paglingkod sa lamisa, ug ayaw pagkunwari nga gidawat sila tungod kanimo, kondili hatagi sila niining dungog, nga nag-ingon: 'Tungod kanimo gipakita niya kanako ang pagkamaayo.'

11. Kung nagbiyahe ka uban sa usa ka igsoon ug mihawa ka aron bisitahan ang usa sa imong higala aron makig-istorya kaniya sumala sa imong gikinahanglan, ug gisultihan nimo ang imong igsoon, 'Hulat dinhi'—ug ang imong higala magpugos kanimo nga mokaon og pan—ayaw pasulod sa bisan unsa sa imong baba hangtud nga imo nang gitawag ang imong igsoon aron siya usab makapahupay uban kanimo.

12. Kung nagbiyahe ka uban sa daghang igsoon ug maulaw ka nga dad-on sila sa balay sa imong higala tungod kay daghan kaayo sila, pag-amping nga dili nimo sila pagdumotan; ug, kung nakalingkawas ka sa hilom, ayaw pagkaon og tinapay nga ikaw ra mag-usa, nga biyaan sila, kondili hisguti uban kanila unsay angay buhaton – ug bisan unsa pa ilang isulti kanimo, paminawa sila uban sa pagpaubos; ug samtang nagbiyahe ka uban kanila, ayaw pag-angkon og mas taas nga ranggo para sa imong kaugalingon, ni paglikay sa mga katungdanan sa usa ka bag-uhan.

13. Kung molapas ka sa imong agianan ug gusto nimo bisitahan ang usa ka igsoon, apan dili siya gustong modawat kanimo, unya sa diha nga makita nimo siya pagkahuman sa dalan, o kung mubisita siya kanimo nga walay pahibalo, ipakita kaniya ang labing dakong pagkamaayo.

14. Kung madungog nimo nga adunay nagsulti og dautan bahin kanimo, unya sa diha nga makit-an nimo siya bisan asa, o kung moanhi siya aron bisitahan ka nga walay pahibalo, ipakita kaniya ang labing

¹⁷ Griyego: '*peri syneideseos*' – angay unta basahon, sa akong hunahuna, nga '*peri synodeyseos*' – sumala sa gikinahanglan sa konteksto. Ang Latin nga bersyon husto nga gibasa ingon niini, uban sa titulo: *Quid in itinere observandum est*. Apan tungod kay adunay usab paghisgot sa konsensya sa katapusan, gidugang kini.

dakong pagkamabuotan. Kay nasulat sa Mga Panultihon: 'Ang bisan kinsa nga nagahinumdum sa dautan usa ka manalapas.'

15. Kung, mga igsoon, mobisita kamo sa usa ka igsoon nga nanginahanglan, ayaw ninyo siya balisaa sa bisan unsang hangyo, kondili palita ninyo alang sa inyong kaugalingon ang bisan unsa nga inyong gikinahanglan aron mapakabuhi kamo sa pagkaon, aron daghan pa ang mabilin para kaniya – ang kapuy-an nga inyong makaplagan didto igo na para kaninyo.

16. Kung moadto kamo sa bisan kinsang mga tigulang nga inyong nailhan, ug adunay uban kaninyo nga wala mailhi sa mga tigulang, ayaw pagpakita og labaw nga kaisog sa atubangan sa mga tigulang, kondili hatagi og dalan ang mga kauban ninyo aron sila ang mosulti sa ilang hunahuna.

17. Kung ang mga igsoon nagpuyo uban kanimo, bantayi sila nga hugot, basta maminaw sila kanimo, kay nahibalo ka nga ikaw manubag kanila sa Dios.

18. Kung moadto ka bisan asa isip usa ka peregrino alang sa Dios, ayaw pagpangita og pakig-uyon sa mga tawo didto, ni pagka-abit sa pakighinabi kanila, kay (sa ingon ana) mas mapuslanon alang kanimo nga mag-uban ka sa imong mga paryente sa dugo.

19. Kung mosaka ka sa kabukiran aron bisitahan ang mga igsoon sa mga monasteryo, pabilin ka uban sa unang imong gibisitahan, ug ayaw pagbalhin sa lain nga wala pa ka mangutana una kaniya: 'Mopaingon ba ko o dili?' Kung masuko siya niini, ayaw siya pasakitan hangtud nga mobiya na ka sa maong lugar.

20. Kung (samtang naa ka sa gawas) mokuha ka og selda nga puy-an, ayaw tugoti nga daghan ka og higala – usa ra ang igo para nimo, aron kung magkasakit ka, ug dili nimo mapakunhod ang gahum (kahulugan, gibug-aton) sa imong pagpanaw.

21. Kung makabuhat ka og maayong buhat para sa usa ka kabus (kaigsuonan), ayaw siya imbitaha sa pag-ambit sa imong pagkaon, basi madaut ang maayong buhat nga imong gihimo para kaniya.

22. Kung mosulod ka sa usa ka monasteryo (hermitage) nga dili nimo kaila, puyo ka bisan asa nga tugotan ka sa nagpuyo niini, ug ayaw pagsulod sa lain nga selula hangtud siya mismo ang motawag kanimo.

23. Kung naghilom ka sa imong selda ug ang usa ka igsoon mangayo kanimo og butang nga iyang gikinahanglan, ayaw kini pagtipig para sa imong kaugalingon, kay kung dili mabaliwala nimo ang sugo nga may kalabotan sa imong igsoon. Apan kon ikaw adunay lamang ang gikinahanglan nimo, ug walay sobra, ayaw kini usikan nga makadaot sa imong kaugalingon: kay mas maayo pa nga mawala ang usa sa imong mga miyembro kaysa ang tibuok nimong lawas ipahamtang sa Gehenna.

24. Kung mibulag ka sa imong mga paryente sa dugo aron mahimong usa ka maglalakaw alang sa Dios, ayaw tugoti nga ang usa ka matam-is nga pagbati sa paghigugma kanila (ang kalipay sa pag-uban kanila) makapugong kanimo, ug samtang naglingkod ka sa imong selda, ayaw pagpasagad sa kasubo alang sa imong amahan o inahan, o sa mga handumanan sa igsoon nga lalaki o babaye, o sa kalooy alang sa imong mga anak, o sa paghandum sa imong asawa sa imong kasingkasing – kay gibyaan na nimo kini tanan – hinumdumi imbis ang imong pagbiya sa takna sa kamatayon. Kay wala'y usa kanila nga makatabang kanimo unya, ngano dili na lang nimo sila biyaan alang sa kaayo?

25. Sa kahilom sulod sa imong selda, kon mahinumduman nimo ang usa ka tawo nga nakasala kanimo, tindog ug pag-ampo sa Diyos sa tibuok nimong kasingkasing aron pasayloon Niya siya – ug ang hunahuna sa pagpanimalos molayas gikan kanimo.

26. Sa diha nga moadto ka aron madawat ang Balaang Misteryo, bantayi pag-ayo ang imong hunahuna (o likayi ang bisan unsang dili angay nga hunahuna), aron dili ka mokaon sa imong kaugalingong paghukom.

27. Kung matintal ka sa makauwaw nga mga damgo sa gabii, bantayi ang imong kasingkasing nga dili maghunahuna sa adlaw bahin sa mga nawong nga nakita nimo sa imong damgo, basi madungahan ka sa ilang pangdani ug madala kanimo ang mabangis nga kasuko; apan dibilol sa Dios ang imong tibuok kasingkasing – ug motabang Siya kanimo, kay maloloy-on Siya sa kahuyang sa tawo.

28. Kung magbuhat ka og hugot nga pagka-asketa, ayaw tugoti nga ang imong kasingkasing mosalig niini, nga naghunahuna nga kini ang nagaluwas kanimo; apan ingna ang imong kaugalingon nga, tungod sa kakapoy sa lawas, ginapaminaw sa Dios ang pag-ampo sa akong pagkawalay-kausaban (ug nagaluwas kanako).

29. Kung adunay mosaway kanimo, ayaw siya supaki hangtud siya mohilom; unya, kon susihon nimo ang imong kaugalingon ug makit-an nimo sa sulod niini ang imong nadungog gikan kaniya, maghinulsol ka nga nakasala ka – ug dawaton ka pag-usab sa grasya sa Dios.

30. Kung magbiyahe ka uban sa mga igsoon, ug adunay usa kanila nga imong gihigugma tungod sa Dios, ayaw pagpakita og espesyal nga pagkasuod kaniya sa ilang atubangan; basi adunay maluya sa ilang taliwala nga mamatay sa selos – ug ikaw ang magdala sa iyang sala, tungod kay ikaw ang nakahatag kaniya og hinungdan sa pagpakasala.

31. Sa diha nga moadto ka sa pagbisita sa pipila ka mga tawo, ayaw pagdahum nga malipay kaayo sila sa pagtan-aw kanimo, aron sa diha nga madawat ka nila, makapasalamat ka sa Dios.

32. Kung masakop ka sa kahuyang samtang naghilom ka sa imong selda, ayaw kawala'g kadasig, kondili pasalamat ang Dios; kung makita nimo nga ang imong kalag nabalaka niini, ingna kini: 'Dili ba mas maayo kini nga kahuyang para kanimo kaysa sa Gehenna nga imong padulngan?' – ug kini malinaw sa sulod nimo.

33. Kung moadto ka sa mga igsoon, ug usa kanila moingon kanimo, 'Wala koy makaplagan nga kalinaw dinhi, apan gusto ko nga magpuyo uban kanimo,' ayaw siya hatagi og puy-anan, aron dili ka makahatag og salabutan sa uban. Apan kung moingon siya kanimo, 'Ang akong kalag nag-antos tungod sa usa ka tinago nga butang,' hatagi siya og dalan sa pag-ikyus, apan ayaw siya tugoti nga magpuyo uban kanimo.

34. Samtang naglingkod ka sa hilom sa imong selda, itakda ang usa ka lagda alang sa pagkaon: ihatag sa imong lawas ang gikinahanglan niini, aron kini makasuporta kanimo ug makatabang kanimo sa pagbuhat sa imong debosyon, ug aron dili ka matintal sa pag-adto sa uban; ayaw pagkaon alang sa kalipay, aron mapahupay ang tinguha sa dila, bisan himsog pa man o dili ang pagkaon; kung kinahanglan ka nga mobisita – bisan pa sa usa ka igsoon o sa usa ka kumbento sa mga madre – ayaw tugoti ang imong lawas nga makabusog sa bisan unsang tam-is nga pagkaon nga imong makit-an didto, aron kini maghandum nga makabalik sa imong selda sa labing dali nga panahon, ug aron kini dili mahimong traidor sa kaugalingon.

35. Kung ang mga demonyo magsugod sa pagdani sa imong kasingkasing ngadto sa mga buhat nga labaw sa imong kusog, ayaw pagpaminaw kanila, kay kasagaran nilang dasigon ang usa ka tawo sa pagbuhat sa bisan unsang buluhaton nga dili niya kaya, aron siya mahulog sa ilang kamot ug sila maglipay kaniya. Mokaon ka kaisahan sa usa ka adlaw ug ihatag lang sa imong lawas ang gikinahanglan niini, aron makabangon ka samtang nabati pa nimo ang kusog (sa pagkaon). Buhata ang imong mga pagbantay nga matinud-anon, ug ayaw pagbiya sa imong lawas sa gikinahanglan niini, kondili ihalad ang imong mga pag-ampo uban sa kinaadman ug pagkamatin-aw, aron ang imong kalag dili matabonan sa sobra nga pagbantay ug maligaw gikan sa dalan. Tunga sa gabii igo na para sa imong pag-ampo, ug tunga para sa pahulay sa lawas; sa dili pa ka matulog, paggahin og duha ka oras sa pag-ampo ug pag-awit sa mga salmo, unya higda aron magpahulay, ug sa dihang imong Ginoo ikaw matukaw, ihalad pag-usab ang imong mga pag-ampo uban sa kadasig. Kung imong makita, , nga ang imong lawas nagapahulay-hulay, ingna kini: 'Gusto ba ka magpahulay karon sa mubo nga panahon, aron pagkahuman mahulog ka sa hingpit nga kangitngit?' Ug kung hinay-hinay nimo nga disiplinahon ang imong kaugalingon sa ingon ani nga paagi, ang kusog (alang sa kaisug) moanha kanimo.

36. Ayaw pakig-uban sa mga tawo nga ang imong konsensya mahadlok nga lain sila sa ilang hitsura o lain sa gusto nimong sila mahimong – o mahadlok nga pinaagi kanila mailhan nimo ang uban sa lain nga paagi – aron dili ka makahatag og sapaw sa dalan sa pagkamatarong.

37. Kung naa ka sa usa ka monasteryo ug, nga adunay ulipon, imong giuban siya kanimo, imong gidala ang dunggoan sa orden monastiko; apan kung ihatag nimo siya sa usa ka igsoon, makasala ka sa atubangan sa Dios. O ipagawas nimo siya ug pasagdi nga molakaw, o ihatag kaniya ang iyang kagawasan. Kung gusto niya mahimong monghe, siya na mismo ang makakita (o sumala sa iyang nahibaloan). Ayaw siya pag-uban kanimo, kay kini dili makapahimulos sa imong kalag.

38. Kung, samtang nagpuyo ka sa usa ka lungsod, imong gipaka-antos ang imong lawas alang sa Dios, ug ang mga tawo didto, tungod sa ilang pagpanukmod, magsugod sa pagpasidungog kanimo tungod niini, biyaan kana nga dapit ug puy-ana sa lain nga lugar – aron ang imong paningkamot dili mahimong walay bunga; apan kon napildi na nimo ang pagka-mapahitas-on, ayaw tagda ang mga tawo, kay nasayud ka nga ang Dios, uban kanimo, nalipay sa imong gibuhat.

39. Kung imong gisalikway na ang kalibutan, ayaw gayud pagtipig ug bisan unsa para sa imong kaugalingon; ug kung makakaplag ka sa sulod nimo ug tinguha sa paglibot-libot, nan, labaw pa nga pag-abaki sa imong lawas sa pisikal nga trabaho, aron ikaw maghilom sa imong selda, nga malinawon nga mokaon sa imong pan.

40. Kung mosulod ka sa lungsod aron ibaligya ang imong hinimo, ayaw pakiglalis sa presyo sama sa mga dili relihiyoso, kondili ihatag lang kini sa takda nga presyo, aron dili mapakunhod ang gahum (o kahinungdanon) sa imong selda.

41. Kung mopalit ka og butang nga imong gikinahanglan, ayaw paglalis, nga nagaingon, 'Dili ko mobayad og labaw pa ani'; apan kung gusto gyud nimo kana nga butang, paningkamoti gamay (nga bayaran ang gipangayo); kung dili man nimo makaya, biyaan lang kini nga hilom. Sa dihang sa ulahi magsugod na ang hunahuna sa pag-antos kanimo, nga mangutana kung asa ka makakuha og kuwarta, sultihi kini: 'Nahimo na ako karon sama sa tanang mga balaan nga gisulayan sa Diyos sa kakabus hangtod nga nahibal-an Niya nga matinud-anon ang ilang kabubut-on, ug pagkahuman niini gidala ra Niya sila sa kasaganaan (sa pag-atiman).'

42. Kung ang usa ka igsoon magbilin ug butang kanimo, ug kinahanglanon nimo kini, ayaw kini hikapa kung wala siya, gawas kon imo na siyang gisultihan (daan).

43. Kung adunay igsoon nga magdala kanimo sa kilid ug moingon kanimo, 'Palita kini o kana gikan kanako', unya, kung makapalit ka niini, palita kini gikan kaniya. Apan, kung nagpuyo ka uban sa uban, ayaw pagbuhat niini nga wala sila kabalo ug pagtugot, kay kon dili masakitan nimo ang mga nagpuyo uban kanimo.

44. Kung kinahanglan ka mubalik sa inyong panimalay alang sa bisan unsang buluhaton, pag-amping nga dili ka magpahimo og sobra nga pagkasuod sa imong pakig-uban sa imong mga paryente sa dugo, ug ayaw pagsamok sa ilang pakighinabi.

45. Kung manghulam ka og butang gikan sa imong igsoon alang sa pansamantalang paggamit, ayaw pagpasagad, kondili paningkamoti nga ibalik kini kaniya sa labing dali nga panahon. Kung kini usa ka galamiton, ibalik dayon kini pagkahuman nimo sa imong trabaho. Kung madaut kini samtang naa kini sa imong pag-atiman, ayuha kini o paghimo og bag-o: ayaw kini pasagdi.

46. Kung mo-utang ka og bisan unsa sa usa ka kabus nga igsoon nga nanginahanglan ug makita nimo nga dili na niya mabayran, ayaw siya samokan o pugson, bisan unsa pa kini—kwarta man o sinina—bisan unsa ang imong gihatag kaniya sumala sa imong makaya.

47. Kung, pag-abot nimo sa nagpuyo sa usa ka piho nga lugar, ikaw mokuha og selda ug, samtang nag-andam sa tanang gikinahanglan niini, mogasto ka og kuwarta, ug sa takdang panahon mobiya ka niini, ug adunay igsoon nga moabot aron puyo didto, ug ikaw mobalik didto pag-usab – ayaw siya pagpahawa, kondili mangita ka og lain nga selda para sa imong kaugalingon, aron dili ka makasala sa atubangan sa Dios. Apan kon siya mismo ang mobiya, ikaw walay basol. Kon nagbilin ka og mga butang sa selda ug kini iyang gigamit, ayaw na kini pangayoon pagbalik kaniya.

48. Sa diha nga mobiya ka sa imong selda, pag-amping nga dili nimo dad-on ang mga butang nga gikinahanglan didto, kondili biyaan kini alang sa usa ka igsoon nga nanginahanglan, ug ang Dios mag-atiman kanimo bisan asa ka pa moadto.

49. Ayaw pagkahiya sa pagsulti sa bisan unsang hunahuna nga nakapaguol kanimo sa imong labaw, ug maluwas ka niini: kay ang mga espiritu wala'y mas dako nga puy-anan sa bisan kinsa kaysa sa usa ka tawo nga nagtago sa iyang mga hunahuna, maayo man o dautan.

50. Pag-amping, sa diha nga moabot ka sa Banal nga Komunyon, nga dili ka magpabilin nga masuko sa imong igsoon; kay sa ingon ana, ginatintal ra nimo ang imong kaugalingon.

51. Kung adunay simbolikal (allegorikal) nga kahulugan nga ipadayag kanimo sa mga pulong sa Kasulatan, hubita kini sa simbolikal nga paagi, apan ayaw balibara ang letra (o literal nga kahulugan), basi mosalig ka sa imong kaugalingong pangatarungan kaysa sa Balaang Kasulatan; kay kini usa ka timailhan sa garbo.

52. Kung ang imong igsoon, nga nadani sa mga pulong sa mga heretiko, milapas sa pagtuo tungod sa kawalay-hibalo, ug unya mibalik, ayaw siya pagdumot, kay tungod kini sa iyang kawalay-hibalo.

53. Pag-amping sa pakig-istorya sa mga erehe samtang naningkamot kang ipanalipod ang pagtuo, aron dili ka masamdan sa hilo sa ilang dautang mga pulong.

54. Kung makakita ka og libro nga giisip nga heretikal, ayaw pagbasa niini, aron dili mapuno ang imong kasingkasing sa makamatay nga hilo, kondili magpabilin ka sa pagtulon-anon nga imong nadawat, nga walay pagdugang o pagkuha niini.

55. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa bakak nga kinaadman nga supak sa matarong nga pagtulon-an, ingon sa giingon sa Apostol (1 Tim. 6:20; 1:10).

56. Kung batan-on ka pa ug wala pa nimo napugngan ang unod, unya, human ka makadungog sa hataas nga mga hiyas sa mga Amahan ug nagtinguha niini, ayaw paghunahuna nga makab-ot nimo kini pinaagi sa

pagpahimulos sa katamaran: dili kini moanha kanimo gawas kung maningkamot ka sa pag-amuma niini; apan kung maningkamot ka, moanha kini kanimo sa ilang kaugalingon.

57. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa kawad-on sa paglaum, kay kini makaguba sa bunga sa paningkamot sa monghe.

58. Sa dihang nakigbisog ka batok sa bisan unsang pagbati, ayaw kawala'g kadasig, kondili ipakumbaba ang imong kaugalingon sa atubangan sa Dios, nga nag-ingon sa tibuok nimong kasingkasing: 'Dili ko kini mapildi; tabangi ako, usa ka maluya' – ug makakaplag ka ug kalinaw.

59. Kung ang kaulaw moturok sa imong kasingkasing samtang naglingkod ka sa imong selda, pag-amping sa pagbatok sa imong kalag, aron kini dili makab-ot ang labaw kanimo; dali sa paghinumdom sa Dios, nga Siya nagbantay kanimo pag-ayo, ug nga ang tanan nimong hunahuna sa imong kasingkasing gibutyag sa Iyang atubangan; ug ingna ang imong kalag: kung mahadlok ka sa mga makasasala sama nimo, nga basin makita nila ang imong mga sala, unsa pa kaha ang pagkahadlok nimo sa Dios, nga nagbantay pag-ayo sa tanan? Gikan sa ingon nga pagdasig, ang kahadlok sa Dios ipadayag sa sulod sa imong kalag – ug kon magpabilin ka niini, magbarug ka nga lig-on batok sa imong mga pagkahilig, ingon sa gisulat: *'Ang mga nagasalig sa Ginoo sama sa Bukid sa Siyon, nga dili matandog, kondili magpabilin hangtod sa kahangturan sa Jerusalem'* (Salmo 124:1).

60. Kung, samtang nag-away ka sa gubat, imong batukan ang pwersa sa kaaway ug makita nimo nga sila nangaluya sa atubangan nimo tungod sa kakapoy ug nagpalagyo na, ayaw pasagdi nga malipay ang imong kasingkasing niini; kay ang dautang plano nga gihimo batok kanimo niining mga espiritu naa sa ilang luyo, ug nag-andam sila alang kanimo og usa ka gubat nga mas grabe pa kaysa sa una. Mibilin sila og usa ka espesyal nga pwersa sa pakig-away nga nag-ambush—sa luyo sa siyudad—ug gisugo nila kini nga dili molihok. Unya, sa diha nga mogawas ka batok kanila ug mosukol kanila, molayas sila sa imong atubangan sama sa gikapoy; apan sa diha nga mosaka ang imong kasingkasing tungod kay napalayas nimo sila – ug mobiya ka sa siyudad – unya ang uban kanila gikan sa luyo motindog batok kanimo, samtang ang uban motindog batok kanimo sa atubangan, nga ibutang ang pobre nga kalag sa ilang taliwala, aron kini dili na makakaplag og laing dalangpan. – Kini nga siyudad mao ang pagpaubos sa imong kaugalingon sa tibuok nimong kasingkasing sa atubangan sa Dios, nga nagluwas kanimo gikan sa tanang pakiggubat sa kaaway.

61. Kung mag-ampo ka sa Dios bahin sa usa ka pakig-away, nga hangyoon Niya nga kuhaon kini gikan kanimo, ug dili ka Niya paminawon, ayaw kawala'g kadasig, kay mas kahibalo Siya kaysa kanimo unsay maayo para kanimo. Apan kon mag-ampo ka sa Dios alang sa bisan unsang imong hangyo atol sa pakig-away, ayaw pag-ingon: 'Kuhaa kini gikan kanako, ug ihatag kanako kana', kondili mag-ampo ka, nga ingon niini: Ginoong Hesukristo, tabangi ako, ug ayaw ko pasagdi nga makasala batok Kanimo, kay nalimot ako sa Imong dalan; ayaw ko tugoti nga mosunod sa akong kaugalingong kabubut-on; ayaw ko pasagdi nga malaglag sa akong mga sala; kaluy-i ang Imong binuhat; ayaw ko pagdumoti, kay maluya ako; ayaw ko biyai, kay sa Imoha ako nangitag dalangpan; tambala ang akong kalag, kay nakasala ako batok Kanimo; ang tanan nga naglutos kanako naa sa akong atubangan – ug wala koy dalangpanan gawas Kanimo, O Ginoo; Ginoo, luwasa ako tungod sa Imong kaluoy; kahiyaon ang tanan nga misukol kanako, nga nangita sa akong kalag aron laglagon kini; kay Ikaw, O Ginoo, gamhanan ka sa tanang butang, ug pinaagi Kanimo, himaya sa Dios Amahan ug sa Espiritu Santo, hangtod sa kahangturan. Amen. – Unya ang imong konsensya tinago nga mosulti sa imong kasingkasing sa rason nganong ang Dios dili maminaw kanimo; ang imong buhaton unya dili ang pagbalewala niini, kondili ang pagbuhat sa bisan unsa nga isulti niini kanimo. Dili mahimo nga ang Dios dili maminaw sa usa ka tawo kon ang tawo dili maminaw sa Dios. Dili Siya layo sa tawo, apan ang atong kaugalingong mga tinguha ang nagpugong Niya sa pagpaminaw kanato. Ayaw tugoti nga adunay makadani kanimo: sama sa yuta nga dili makapamunga sa kaugalingon, kung walay pagtanum ug pagdidilig, ingon usab imposible alang sa usa ka tawo nga mamunga (sa pagkamaayo) kung walay pagpahinungod sa kaugalingon (pagpanghimakak sa kaugalingon, paghalad sa kaugalingon) ug pagpaubos.

62. Busa, mga hinigugma, motindog kita sa kahadlok sa Dios, nga nagpanalipod ug nagasunod sa pagpraktis sa mga hiyas (*to praktikon* – ang pagpraktis – *ton areton*), nga dili maghatag ug sapaw sa atong konsensya, kondili magbantay kita sa atong kaugalingon sa kahadlok sa Dios, hangtud kini mapalaya usab uban kanato, aron adunay pagkahiusa tali kanato ug niini. Unya kini mag-alagad isip atong magbabantay, nga magpakita kanato sa tanan nga bahin diin kita kinahanglan putlon ang ¹⁸ ' (ang atong kaugalingong

¹⁸ *Ekkoptomen*. Sa Paissios: dinhi kita masandad.

kabubut-on). Apan kon dili nato kini tagdon, moliko kini gikan kanato ug biyaan kita, ug mahulog kita sa kamot sa atong mga kaaway, nga walay kalooy alang kanato, sama sa gitudlo kanato sa atong Ginoo sa ' ', nga nag-ingon: 'Pagkasabot kamo sa inyong kaaway sa dalan dayon, samtang nag-uban pa kamo sa dalan: basi ipasa ka sa imong kaatbang ngadto sa huwes, ug ipasa sa huwes ngadto sa opisyal, ug ikaw ipahamtang sa prisohan. Sa pagkatinuod, nagaingon ako kaninyo: dili kamo makagawas didto hangtod mabayran ninyo ang katapusang sentimo' (Mat. 5:25–26). – Giingon nga ang konsensya usa ka kaaway, tungod kay kini mosupak sa usa ka tawo kon gusto niya tumanon ang mga tinguha sa iyang unod; ug kon dili kini tagdon sa usa ka tawo, kini ihatod siya sa kamot sa iyang mga kaaway. Ngano man nga si Oseas, sa iyang paghilak alang kang Efraim, miingon: 'Nakapildi si Efraim sa iyang kaaway; iyang gitamakan ang balaod' (Oseas 5:11): nangita siya sa Ehipto, ug nadakpan siya sa mga Asiryo batok sa iyang kabubut-on (Oseas 7:11). Ang Ehipto nagpasabot nga ang kasingkasing nangita sa kaugalingong mga kahilambigit sa unod, samtang ang 'nadakpan sa mga Asiryo batok sa iyang kabubut-on' nagpasabot nga, bisan pa sa iyang pagduha-duha, nag-alagad siya sa iyang mga kaaway.

63. Busa, mag-amping kita sa atong kaugalingon, mga hinigugma, aron dili kita mahulog sa kamot sa atong kaugalingong unodnong kabubut-on – ug kini ipahatud kanato batok sa atong kabubut-on ngadto sa mga Asiryo. Timan-i nato kini nga mapait nga pulong: ang Hari sa Asirya misulod sa yuta sa Israel, ug gidala sa pagkabihag ang Efraim ug Israel paingon sa Asirya, ug gipuy-anan sila sa daplin sa mga suba sa Huzan, sa mga yuta sa Elah ug Amor, ug nagpabilin sila didto hangtod karon. Unya ang hari sa Asirya nagpadala sa pipila sa iyang kaugalingong katawhan ug gisugo sila nga puyo sa yuta sa Israel, ug ang matag-usa kanila naghimo ug kaugalingong dios-diosan ug nagsimba niini. Ug didto sila nagpabilin hangtod karon (2 Hari 17:6, 24, 25, 29). Nahitabo kini kang Efraim tungod kay 'gipildi niya ang iyang kaatbang ug gitamay ang hustisya'.

64. Nasabtan na ba ninyo karon, mga igsoon, ang kapalaran sa mga nagasunod sa ilang dautang tinguha ug nagatamay sa ilang konsensya—unsa ang nahitabo kanila?—Busa, dili nato sila ingganyos, mga hinigugma, kondili sundon nato ang mga balaan, nga wala mosugot sa sala bisan pa hangtod sa kamatayon, kondili mituman sa ilang balaang konsensya ug napanunod ang gingharian sa langit. Ang matag-usa kanila namatay nga putli sa ilang kaugalingong henerasyon, apan ang ilang mga ngalan nahimong dili mapapas sa tanang kapanahonan. – Kuhaa nato nga ehemplo ang pinalanggang si Jacob, nga mituman sa iyang mga ginikanan sa tanang butang sumala sa kabubut-on sa Dios; pagkahuman madawat ang ilang panalangin, gusto niyang moadto sa Mesopotamia aron magkaanak didto, kay dili niya gusto nga pinaagi sa mga anak nga babaye sa Canaan, nga dili matumanon sa ilang mga ginikanan. Unya, gidala niya ang iyang tungkod ug usa ka banga sa lana, ug miadto siya sa dapit nga gitawag og Bethel – nga nagpasabot og 'balay sa Dios' – ug nagpahulay didto; ug sa usa ka panan-awon sa gabii nakakita siya og hagdanan nga nag-abot gikan sa langit paingon sa yuta, diin ang mga anghel sa Dios nagsaka ug nanaog niini. – Ang Ginoo nagbarug sa ibabaw niini. Kini usa ka timaan alang sa mga mag-alagad sa Dios sa umaabot – nga bisan pa nga ang nawong sa pagkamaayo gipadayag kanila sa sinugdanan, kon dili sila magpaningkamot alang niini, dili nila makab-ot ang Dios. Mibangon si Jacob ug naghimo og panata sa Dios nga siya mahimong sulugoon Niya, ug gipamatud-an kini sa Dios, nga miingon, 'Aniay ako uban kanimo ug panalipdan tika' (Gen. 28:1–15). Busa miadto siya sa Mesopotamia aron mangasawa didto, ug sa dihang nakita niya si Rahel, ang anak sa igsoon sa iyang inahan, nahigugma siya kaniya ug nagtrabaho siya alang kaniya sulod sa pito ka tuig; apan wala siya gihatag kaniya hangtod nga una niyang gikuha si Lea. Ug nagpabilin nga walay anak si Rahel hangtod nga nagtrabaho siya alang kaniya sulod sa lain pang pito ka tuig. Mao kini ang kahulugan niining panultihon.

65. Ang yuta gitawag nga Mesopotamia tungod kay nahimutang kini taliwala sa duha ka suba: ang una gitawag nga Tigris, ug ang ikaduha nga Euphrates; ang una nag-agos batok sa mga Asiriyano, samtang ang ikaduha walay kaaway (babag), apan giingon nga nag-agos kini sa hayag nga kapatagan. Ang Tigris, gihubad, nagpasabot sa rason, samtang ang Eufrates nagpasabot sa pagpaubos. Si Lea giisip nga simbolo sa pisikal nga trabaho, samtang si Rahel nagrepresentar sa tinuod nga kontemplasyon. Matuman kini sa usa ka tawo nga nagpuyo sa Mesopotamia nga, samtang nagbuhat og pisikal nga trabaho uban sa rason, misukol sa pagdumot sa mga Asiryo, ug pinaagi sa pagpaubos misaka sa tinuod nga pagpamalandong. – Apan wala mag-anak si Raquel kaniya hangtod nga nanganak na si Lea sa tanan niyang mga anak, ug nagtrabaho pa siya para kang Raquel sulod sa pito ka tuig. Mao kini ang kahulugan niini: nga kung dili makompleto sa usa ka tawo ang tibuok kurso sa aktibong paningkamot, ang tinuod nga pagpamalandong dili makakaplag og kagawasan (o gawasnong pagpadayag) sa sulod niya. Bisan pa man nga iya silang duha ka asawa, mas gihigugma niya si Rahel kaysa kang Lea, tungod kay si Lea 'may huyang nga mga mata. – Apan si Rahel matahum kaayo ang

hitsura' (Gen. 29:17). Mao kini ang gipasabot sa pahayag nga ang unang asawa maluya ang mga mata – sa ato pa, samtang ang usa ka tawo nagpadayon sa pisikal nga mga buluhaton, wala pa niya makita ang himaya sa tinuod nga pagpamalandong, kay ang kaaway, sumala sa iyang batasan, gisagol ang tinguha nga malipay ang mga tawo sa iyang mga buluhaton; apan dili kini niya angay tagdon. – Sa dihang mihunong si Lea sa pag-anak sulod sa pipila ka panahon, gihatag niya sa iyang bana si Zilpa, ang iyang sulugoon nga babaye, ug pagkahuman siya miburot pag-usab ug ginganlan ang bata og Aser, nga ang kahulugan mao ang 'kaginhawaan'. Sa dihang nahunong na si Lea sa pagpanganak, gihinumduman sa Dios si Rahel (Gen. 30:22). Nagpasabot kini nga sa dihang ang pisikal nga paningkamot maghinlo sa mga pagbati, ug kini mapalaya gikan sa mga pagbati, unya ang tinuod nga pagpamalandong ipadayag ang iyang himaya sa hunahuna (o—ipadayag ang kaugalingon niini sa hunahuna sa hingpit nga himaya). – Bisan pa man nga ang mga anak ni Lea nakatabang kang Jacob, mas gihigugma niya si Jose kaysa sa tanan. Nagpasabot kini nga, bisan pa man nga ang pisikal nga paningkamot nagpanalipod sa usa ka tawo gikan sa kaaway, ang tinuod nga pagpamalandong mao ang naghiusa kaniya sa Dios. – Ngano nga sa diha-diha dayon nga nakakita si Jacob kang Jose, gusto dayon niyang mobalik sa iyang mga ginikanan (Gen. 30:25)? Tungod kay nakita niya nga natawo kaniya ang usa ka Hari nga maghari sa iyang mga igsoon. Ug sa dihang, gidala ni Jacob ang tanan niyang mga kauban (kampo, karabana) tabok sa sapa sa Yamokh (sa Slavonic ug Ruso – Yavok), ug nagpabilin siyang nag-inusara sa pikas daplin, didto niya nadawat ang kalipay sa panalangin sa Dios, nga miingon kaniya: *'Dili na pagatawgon ang imong ngalan nga Jacob, kondili Israel'* (Gen. 32:28), Gitawag siya nga Jacob tungod kay nakigbisog siya sa kaaway – (ug gitawag siya ingon niini) – hangtod nga gihatagan siya niini nga panalangin ug giluwes (gikan sa pagkaulipon) ang iyang mga pagbati, nga naa sa kamot sa kaaway. Sa dihang nakagawas sila gikan kaniya, gitawag na siya og Israel, nga nagpasabot og 'ang hunahuna nga makakita sa Dios'. Kay sa dihang ang hunahuna makaabot sa punto nga makakita sa himaya sa Pagkadiyosnon, ang kaaway nga pagdumot mahadlok niini. Bisan pa man nga si Esau mogawas aron atubangon siya nga puno sa kapait, ang pagpaubos ni Jacob makapalong sa iyang dautang buot, ug dili na siya (si Jacob) mismo ang nakadaog kaniya (ni Esau), kondili ang iyang kaugalingong pagpaubos sa atubangan sa Dios. Bisan pa man kon ang kaaway manghinaut sa usa ka tawo, sa pagtan-aw sa dakong himaya nga iyang naangkon, dili niya siya mapildi, kay ang Dios mao ang iyang manluluwas, ingon sa gisulat: *'Pabalik sa yuta sa imong pagkahimugso, ug ako anaa uban kanimo'* (Gen. 31:3). – Sa katapusan, miabot siya sa Salim, ug didto mipalit siya og uma, ug nagtukod og halaran sa Ginoo, nga maminaw kaniya sa adlaw sa iyang kasakit (Gen. 33:19–20). Ang ngalan nga 'Salim' nagpasabot og 'kalinaw', sa ato pa: kon ang usa ka tawo nakalabang sa usa ka gubat diin gipanalipdan siya sa Dios, makabot niya ang kahimtang sa kalinaw. Ug nagtukod si Jacob og halaran nga napulo'g duha ka bato, ug naghalad niini, sa yuta sa saad, og halad sa Dios gikan sa mga bunga sa paningkamot nga iyang gihimo sa Mesopotamia.

66. Ingon usab niini ang pinalanggang si Moises, nga pagkahuman niyang gipagawas ang katawhan gikan sa Ehipto, giluwes sila gikan sa kamot ni Paraon, gidala sila sa Tabing Dagat ug nakasaksi sa kamatayon sa tanan niyang kaaway, gisugo si Josue sa paglaglag kang Amalek, samtang siya nagpabilin nga nagtindog sa tumoy sa bukid (sa pag-ampo), ang iyang mga kamot gipataas ni Aaron ug Hur, aron kini dili maliso gikan sa timaan sa krus. Sa dihang napildi na ni Jesus si Amalek ug nibalik nga malipayon, nagtukod si Moises og halaran sa tiilan sa bukid nga hinimo sa dose ka bato, ug ginganlan niya ang maong lugar: *'Ang Ginoo mao ang akong dalangpanan'* (Ex. 17:15), kay ang Dios nakig-away batok kang Amalek pinaagi sa dili makita nga kamot. – Ang ngalan nga Amalek nagpasabot og kawad-on sa paglaum. Kay kon ang usa ka tawo magsugod sa pagtalikod sa iyang mga tinguha, biyaan ang iyang mga sala, ug mobalik sa Dios, nan ang kawad-on sa paglaum—ang unang motumaw—makig-away kaniya, nga naningkamot nga ibalik siya sa iyang mga sala. Kini nga kawad-on sa paglaum mapalayas pinaagi sa masigasig nga debosyon sa Dios; kini nga debosyon gipalig-on sa pagpugong sa kaugalingon, nga gipadayon pinaagi sa pisikal nga paningkamot, ug pinaagi niini gipagawas ang Israel. Unya ang usa ka tawo magpasalamat sa Dios, nga nagaingon: 'Maayunan ako, apan Ikaw ang akong manluluwas gikan sa kaliwatan ngadto sa kaliwatan.'

67. Ingon usab niini ang bantugang propeta Elias. Dili niya mapapas ang tanang bakak nga propeta nga misupak kaniya hangtod nga nakahimo siya og halaran nga binubuo sa dose ka bato, gibutangan kini og mga troso sa kahoy, gibutangan kini sa balaan nga halad, ug gibuboan kini og tubig; ug ang Dios nahimong kalayo para kaniya nga gisunog ang halaran ug ang tanan nga naa niini. Niadtong takna gayud, didto niya gisukol ang iyang mga kaaway (3 Hari 18:40 ug mosunod). – Ug pagkahuman niyang gipapas sila, nga wala'y bisan usa nga nabilin, nagpasalamat siya sa Dios, nga nagaingon: 'Ikaw anaa sa tanan niini, kay nasulat nga iyang gibutang ang iyang nawong taliwala sa iyang mga tuhod' (1 Mga Hari 18:42). Busa, kon ang hunahuna

magbantay pag-ayo sa iyang mga pagbati, makab-ot niini ang pagkawalay kamatayon (o kinabuhi nga walay katapusan), ug ang pagkawalay kamatayon (kinabuhi nga walay katapusan) magdala niini ngadto niining mga pulong, nga gipadayag sa Dios kaniya. Sa ulahi, sa dihang ang *'batan-on'* ni Elias *'mitan-aw pataas'* ug wala nakakita sa bisan usa sa pito ka pagbati nga nabuhi, unya iyang nakita *'ang usa ka gamay nga panganod, sama sa tapak sa tiil sa tawo, nga nagdala ug tubig gikan sa dagat'*: nga mao ang pahulay (3 Hari 18:43, 44) sa Balaang Maglipay. – Ang imortalidad mao kini: nga ang mga paningkamot sa usa ka tawo magpabilin nga buo ug walay kadaut, ug dili na mobalik sa butang nga iyang gipangayoan og pasaylo. Kay sa dihang dawaton sa Dios ang buhat sa tawo, ug ang iyang gibuhay magpabilin nga buo, gipreserbar gikan sa gahum sa kaaway, unya ang iyang mga kaaway dili makasukol kaniya; sa dihang makita nila nga ang ilang kabubut-on walay gahum kaniya, sila mawagtang sa ilang kaugalingon, ingon nga nasulat: *'Tawga ninyo ang ngalan sa inyong mga dios, ug ako motawag sa ngalan sa Ginoo nga akong Dios; ug ang Dios nga motubag pinaagi sa kalayo—siya gayud ang Dios'* (1 Mga Hari 18:24). (*'Mitawag sila... ug wala'y tingog, ni pagtubag'* – 26). Mao usab kini sa tanang butang nga gitamnan sa sulod sa usa ka tawo pinaagi sa gahum sa kaaway: sa usa nga dili mosugot, dili makab-ot sa mga kaaway ang ilang kabubut-on; gamiton nila ang ilang tibuok kusog (aron madani siya sa ilang panig), apan ang tawo sa Dios dili motagad kanila, kay ang iyang kasingkasing, nga sumala sa kabubut-on sa Dios, dili man kini tinguha – ingon sa gisulat: *'Tawga ang ngalan sa inyong dios, ug ako motawag sa ngalan sa Ginoo nga akong Dios'*; apan tungod kay ang ilang kabubut-on wala Niya, Wala Siya motubag kanila sa bisan unsang paagi.

68. Tanan niini mahitabo sa matag usa nga mosunod sa kabubut-on sa Dios ug magbantay sa Iyang mga sugo. Alang sa mga tawo niadtong panahona, kini mga tipo; apan gisulat kini alang sa atong pagtukod, kita nga nakahukom nga mosunod sa ilang mga tiil, naningkamot nga makab-ot ang pagkawalay kamatayon nga nagpanalipod kanila gikan sa tanang pana sa kaaway. Gipahimutang nila ang ilang kaugalingon ilawom sa panalipod sa Dios, nag-ampo alang sa Iyang tabang, kay wala sila nagsalig sa bisan unsang kaugalingong paningkamot, ug ang panalipod sa Dios usa ka pader sa depensa alang kanila. Nituo sila nga kung walay tabang sa Dios, wala silay mahimo, ug sa pagpaubos misulti sila uban sa Salmistahan: *'Kung dili pagtukod sa Ginoo ang balay, walay pulos ang paningkamot sa mga nagtukod niini; kung dili pagbantay sa Ginoo sa siyudad, walay pulos ang pagbantay sa magbabantay'* (Salmo 126:1). Ug sa dihang makita sa Dios nga ang hunahuna sa usa ka tawo misumite kaniya uban sa tibuok kusog niini, ug wala'y lain tabang gawas kaniya, pun-on niya sila sa kusog, nga nag-ingon: *'Ayaw kahadlok, O Jacob, O gamay nga anak sa Israel'* (Isaias 41:14), – ug usab: *'Ayaw kahadlok, kay gipalit ko kamo; gitawag ko kamo sa inyong ngalan; kamo akoo. Ug bisan pa moagi ka sa mga tubig, ako anaa uban kanimo; ang mga suba dili ka malubong; ug bisan pa molakaw ka sa kalayo, dili ka masunog, ug ang siga dili ka pagsunogon. Kay ako ang Ginoo nga imong Dios, ang Balaan sa Israel, nga nagaluwas kanimo'* (Isaias 43:1–3). Sa dihang madungog sa hunahuna ang ingon nga makapadasig nga pulong, kini mapangahas nga mitindog batok sa gahum sa kaaway, nga nagaingon: *'Kinsa ang makiglalis kanako? ... Paduol siya kanako. Tan-awa, ang Ginoo, ang Ginoo, motabang kanako: kinsa may makadaut kanako? Tan-awa, kamo tanan, sama sa bisti nga maguol, ug sama sa panapton nga maligid'* (Isa. 50: 8:9). Apan ang Dios gamhanan kaayo aron masiguro nga kita usab mailakip sa mga tawo nga, pinaagi sa pagpaubos, gipreserbar Niya, kay ang pagpaubos mao ang ilang helmet ug nagpanalipod kanila gikan sa tanang pana sa kaaway—pinaagi sa grasya sa Dios, nga kaniya ang gahum ug himaya ug gingharian hangtod sa kahangturan. Amen.

5. Mahitungod sa mga sugo alang sa mga matinud-anon, ug sa pamatasan sa mga gustong mag-uban sa kalinaw

1. Sa diha nga maglakaw kamo nga mag-uban sa dalan, tagda sa tanang butang ang hunahuna sa labing huyang kaninyo, bisan kinahanglan ba niya nga mopahuway og gamay, o mokaon og pagkaon nga mas sayo kay sa kasagaran.

2. Kung mag-uban kamo sa pagbuhay sa usa ka buluhaton, tagda sa matag-usa ang iyang kaugalingong mga butang, ug dili ang sa inyong igsoon: ayaw kinsa ang magtudlo kaniya, o magmando kaniya.

3. Sa diha nga nagbahin-bahin kamo og mga buluhaton sa selda, o nag-organisar og bisan unsa – pananglitan, usa ka dapugan, o bisan unsa pa – pasagdi ang nagbuhay sa buluhaton nga buhaton kini sumala sa iyang gusto. Apan kon moingon siya, 'Ipakita kanako ang gugma, tudloi ako, kay wala ko kahibalo unsaon pagbuhay niini,' ug adunay usa kaninyo nga nakahibalo unsaon pagbuhay niini, ayaw siya magpaka-peke ug moingon, 'Wala pud ko kahibalo unsaon'—ang ingon ana nga pagpaubos dili gikan sa Dios.

4. Kung ang imong igsoon nagbuhat ug usa ka butang (dili ingon sa angay) ug imong makita kini, ayaw pagsulti kaniya: 'Gibungkag nimo kini.' Apan kung siya mosulti: 'Ipakita kanako ang gugma, tudloi ako,' ug dili nimo siya tudloi apan maghilom ka, nan walay gugma sa Dios kanimo, kay nagtago ka ug limbong (sa imong kasingkasing).

5. Kung ang imong igsoon magluto og sabaw ug dili kini kaayo maayo, ayaw pagsulti kaniya, 'Daotan kaayo imong pagluto,' kay sa ingon niini magpuyo ang kamatayon sa imong kalag. Hinuon hunahunaa kung unsa ka masubo kon ikaw mismo ang makadungog niini gikan sa lain – ug ikaw malipay.

6. Kung magkanta kamo nga magkauban, ug naay usa nga masayop og pulong, ayaw ninyo siya tudloa o pahiyoma; kung masayop siya og pulong, pasagdi lang. Apan kung moingon siya daan: 'Ipakita nato ang gugma', 'Sultihi ko (kung masayop ko o makalimot og pulong)', unya sultihi siya.

7. Sa dihang nagapanihapon kamo, ug adunay usa kaninyo nga dili ganahan sa pagkaon, ayaw niya isulti, 'Dili ko kini mokaon,' apan alang sa Ginoo, bisan pa hangtod sa kamatayon, pugson niya ang iyang kaugalingon (nga maghilom o mokaon sama sa uban) – ug pahupayon sa Ginoo ang iyang hunahuna.

8. Kung nagtrabaho kamo sa usa ka buluhaton, ug adunay bisan kinsa kaninyo nga mohunong tungod sa kahadlok, ayaw ninyo siya pagsaway, kundili pagmalumo kamo kaniya, o pagmalumo kamo kaniya.

9. Kung moanhi ang mga igsoon aron bisitahan kamo, ayaw gyud ninyo sila pangutan-a bahin sa bisan unsang butang nga makadaot kaninyo, basi kamo pasagdan nga adunay karga (kaulaw, samad sa kasingkasing) sa inyong selda tungod kanila. Apan kon ang usa ka bisita, nga dili makapugong sa iyang kaugalingon, makasulti ug butang kaninyo nga, sama sa nahisgutan, mahimong kadaut kaninyo, nan ang makadungog niini dili kini ipasulti pag-usab sa bisan kinsa sa mga igsoon, kondili maghilom—aron kini nga kasubo (sama sa pag-abot niini, ingon usab) siya ra ang makasinati—ug ayaw niya pagpuno sa ilang mga kasingkasing sa makamatay nga hilo.

10. Sa diha nga mogawas ka, bisan unsa pa ang hinungdan, ayaw pangutan-a bisan kinsa bahin sa bisan unsang butang nga dili angay kanimo, aron makabalik ka sa imong selda nga buo (walay kadaut). Apan kon makadungog ka og butang nga wala nimo gusto madungog, ayaw kini balika sa imong mga igsoon sa diha nga mobalik ka.

11. Sa diha nga mogawas ka ug molibot, ayaw tugoti ang inyong kaugalingon sa bisan unsang kagawasan, bisan asa kamo moadto, aron kadtong makakita sa pagka-angay sa inyong pamatasan makabenepisyo gikan kaninyo; labi na (ayaw pagpasagad) sa tinago ug hayag nga kahilom: kay ang tanang maong pagbati (mga sayop sa pamatasan nga naggikan sa kagawasan) mopakita sa laing huyang (igsoon), tungod sa kawalay lihok (o kawad-on) sa iyang kasingkasing – kay dili niya makita ang iyang kaugalingong mga sala. (Hibal-i nga) ang tabang sa Dios, paglaum, pagkamabuotan, pagkamakonsensiyoso, pagbiya sa kaugalingong kabubut-on, ug pagsakripisyo sa kaugalingon sa tanang butang – kini makaplagan sa kasingkasing sa mapainubuson, samtang ang garbo, panaglalis, pagtan-aw sa kaugalingon nga mas maalamon kay sa igsoon, paglapas sa kaugalingong konsensya, ug pagkawalay pagtagad sa kamatuoran nga ang igsoon nagasubo tungod kanimo, nga nag-ingon, 'Unsa kaha'y labot nako ana?'—makita kini sa usa ka tawo nga mapintas ang kasingkasing.

12. Sa diha nga naglingkod ka sa pagbuhat sa imong manwal nga trabaho, ug mosulod ang imong igsoon sa imong selda, ayaw hunahunaa bisan sa usa ka gutlo kon kinsa ang mas nagpaningkamot kaysa sa usa, o kinsa ang mas dili.

13. Kung nagtrabaho ka uban sa usa ka masakiton, ayaw pagdala og garbo sa imong kasingkasing, nga nagtinguha nga makahuman ka og labaw pa kaysa kaniya.

14. Kung ang imong igsoon, samtang nagbuhat og bisan unsang trabaho, makasayop niini, ayaw siya sultihi bahin niini gawas kon siya mismo ang moingon kanimo: 'Ipakita ang imong gugma kanako, igsoon, ug tudloi ako'; ug kon ikaw, nga nakahibalo (unsaon pagbuhat), maghilom, nan ania ang imong kamatayon.

15. Sa diha nga nagbuhat ka sa imong manwal nga trabaho, bisan unsa pa kini, paningkamoti pag-ayo nga dili nimo mahibal-an pila ang imong nahimo ug pila ang sa imong igsoon, kay timailhan kini sa kakulang sa kasinatian.

16. Sa diha nga magtrabaho ka uban sa imong mga igsoon, ayaw pagbuot nga mahibalo sila nga mas daghan ka og trabaho kaysa kanila. – Mao kini ang gipangayo sa Dios sa tawo: nga ang matag buhat nga iyang ginabuhat, buhaton niya sa tago.

17. Kung ang imong igsoon, tungod sa iyang kahuyang, motubag kanimo sa usa ka pulong nga dili malipay, pag-andam sa malipayong pag-antos kaniya; kay kung susihon nimo ang nahitabo subay sa paghukom sa Dios—nga matarong ug patas—makita nimo nga ikaw ang nakasala (dili ang imong igsoon).

18. Kung nagpuyo ka uban sa mga igsoon, ug ang imong hunahuna mag-awhag kanimo nga magpugong sa imong kaugalingon (labaw pa sa kasagaran) sa imong pagkaon, ingna ang imong hunahuna: 'Ang maluya nga igsoon nga nagpuyo dinhi mao ang akong magtutudlo.' Kung determinado ka nga palig-onon ang imong pagpugong sa kaugalingon, kuhaa ang usa ka gamay nga bulag nga selda para sa imong kaugalingon, ug ayaw pagsamok sa imong huyang nga igsoon.

19. Kung adunay maglilibot nga igsoon nga moanha kanimo, nga imong nadungog kaniadto nga siya mapanghambog (*filoshematikos esti*)—mao kini, ganahan siya magpasigarbo, ipakita ang iyang kaugalingon nga maalamon sa tanan, usa ka asketa, ug uban pa—ayaw siya pangutan-a bahin niini sa pulong hangtod kini nga kapintasan niya makita sa iyang kaugalingon; apan (bisan pagkahuman) pag-amping nga dili nimo buhaton ang imong nahibal-an, kay kung masayud ang igsoon, masuko siya.

20. Kung gusto nimo og kuha og usa ka butang tungod kay nagkinahanglan ka niini, ayaw pagreklamo batok sa imong igsoon (nga naghunahuna sa imong kaugalingon): 'Ngano wala niya gihunahuna nga ihatag kini kanako sa iyang kaugalingon?', apan ingna siya nga matinud-anon ug yano: 'Ipakita kanako ang gugma; hatagi ko og ingon-ani, kay nagkinahanglan ko niini.' Mao kini ang balaan nga pagkabulos (o pagkatinud-anon) sa kasingkasing. Apan kon dili nimo kini isulti, ug imbis niini magreklamo ka ug mosaway kaniya sa imong kasingkasing, nan sayop ka.

21. Kung adunay panaglalis sa taliwala ninyo mahitungod sa bisan unsang bahin sa Kasulatan, pasagdi sa nakahibalo ug nakasabot niini, kutob sa iyang makaya, ang iyang kaugalingong kabubut-on (o mosugot sa iyang igsoon) – ug pahulaya ang iyang igsoon sa kalipay. – Ang pulong nga angay pangitaon labaw sa tanan mao kini: ang pagpahiubos sa atubangan sa igsoon.

22. Ang bisan kinsa nga magpabilin sa hunahuna ang makalilisang nga paghukom nga iyang atubangon, maningkamot sa tanang paagi aron masiguro nga dili mapugngan ang iyang baba, nga dili makakaplag og bisan unsang isulti alang sa iyang pagpanalipod niadtong makalilisang nga takna.

23. Ayaw pag-usisa sa mga kalihokan ning kalibutan, basi mahimong sama kamo sa mga dapit diin ang tanan moanha aron magpahulay sa ilang kaugalingon, ug diin, ingon resulta, adunay dakong baho. Apan kamo, mahimong usa ka putli nga halaran sa Dios, magtukod sa inyong sulod og usa ka (espirituhanong) pari nga kanunay maghalad og insenso (sa ibabaw niining halaran). Ayaw gayud biyai kining halaran nga walay insenso, kondili pugosa gayud ang inyong kaugalingon nga walay hunong nga motindog sa atubangan sa nawong sa Ginoo uban sa matag pag-ampo, aron Iya kamo hatagan sa pagkamapainubsanon ug pagkamainoson sama sa bata, ug kuhaon gikan kaninyo ang supak niini—mao ang tanang limbong, yawa nga kinaadman, kuryosidad (paglibot-libot aron makakita niini ug makadungog niadto), paghigugma sa kaugalingon ug dautang buot; kay ang tanan nga ingon niini makaguba sa paningkamot sa mga tawo nga naglihok sa ingon nga paagi. Ang katapusan sa tanan niini mao nga kung ang usa ka tawo mahadlok sa Dios sa maalamon nga paagi ug maminaw uban sa pagpaubos sa iyang konsensya nga giya sa Dios, nan tudluan niya ang iyang kaugalingon sa tanan nga gisulti sa tinago. Apan kon wala na didto (sulod) ang pangulo sa panimalay (ang kahadlok sa Dios), nan ang sulod nga panimalay sa ingon nga malisud nga tawo gibyaan sa kaluoy sa uban, ug bisan kinsa nga gustong mosulti sulod niini mahimo niya kini buhaton sumala sa iyang gusto, tungod kay ang iyang kasingkasing wala sa iyang kaugalingong pagdumala, kondili sa pagdumala sa iyang mga kaaway.

24. Kung magpahawa ka aron buhaton ang gamay nga buluhaton, ayaw tugoti nga adunay magtamay sa usa ug usa, ni magpahawa nga nag-inusara, nga biyaan ang iyang igsoon nga gipanglutos sa konsensya sa selda; apan ingna siya uban sa gugma: 'Gusto ka moadto? Adto kita.' – Ug kon makita niya nga ang iyang igsoon walay kalinaw (dili malinaw ang espiritu) niadtong panahona, o pisikal nga huyang, ayaw siya paglalis, nga magpugos nga kinahanglan na sila molakaw karon, kondili ipalugway niya kini sa pipila ka panahon, ug mobalik sa iyang selda uban sa malumo nga gugma (alang sa iyang igsoon). Pag-amping nga dili nimo supakon ang imong igsoon sa bisan unsa, aron dili nimo siya masakitan.

25. Ang bisan kinsa nga nagpuyo uban sa iyang amahan o igsoon dili magpakonsulta sa bisan kinsa nga langyaw bahin sa bisan unsa, kondili hisgutan ang tanan uban sa iyang kauban sa nagpuyo: dinhi makita ang kalinaw ug pagsunod.

26. Kung nagpuyo ka uban sa imong amahan o igsoon, pag-amping nga dili ka madakpan nga nagpakig-amigo sa bisan kinsa sa tago, o nagsulat og sulat sa bisan kinsa sa tago, nga dili nimo gusto nga mahibaloan sa mga kauban nimo: pinaagi niini imong laglagon ang imong kaugalingon ug sila usab.

27. Kung nagpuyo ka uban sa mas tigulang kanimo, pag-amping nga dili ka magbuhat og buhat sa kalooy alang sa mga kabus nga wala pa nimo siya pangutan-a – ayaw kini buhata sa tinago.

28. Sa dihang mangutana sila bahin sa imong hunahuna, ayaw pagkuha og tambag pagkahuman nimo kini buhaton, kondili isulti ang nagkabalaka kanimo karon. Bisin pa man kini usa ka pagbalhin sa puy-anan, pagkat-on og usa ka kahanas, pag-usab sa imong kahanas, pagsugod og relasyon sa usa ka tawo, o pagtapos niini nga relasyon – pangutan-a nga gawasnon ang tanan niini nga mga butang, apan sa dili pa nimo kini buhaton. Sa samang paagi, bahin sa espirituhanong kahuyang ug mga tinguha sa lawas, pangutan-a samtang nag-awhag pa kini kanimo – ug sa diha nga mangutana ka, ayaw pag-ingon nga wala pa ka makahimo sumala niini nga mga pagdani, kondili hisguti ang samad, ingna nga nasamaran na ka, aron makadawat ka og tambal alang sa samad.

29. Sa diha nga mangutana ka mahitungod sa imong kaugalingong hunahuna, ayaw pagka-hipokrito, ug ayaw pagsulti og usa ka butang imbis sa lain, o (ayaw paggamit og ingon ana nga pulong) nga daw ang lain nga tawo nagbuhat sa ingon-ana nga paagi, kondili sultihi ang kamatuoran, ug andama ang imong kaugalingon sa pagbuhat sa bisan unsa nga isulti kanimo. Kung molihok ka sa supak niini, ginatamay nimo ang imong kaugalingon, dili ang mga tigulang nga imong gipangutana.

30. Kung mangutana ka sa mga tigulang bahin sa panagbangi, ayaw paminawa ang mga tingog sa sulod nga nagsulti kanimo og labaw pa kaysa gisulti sa mga tigulang, apan una, pag-ampo sa Dios, nga nag-ingon: 'Tintalawa ako, ug unsa man ang makapahimuot Kanimo bahin kanako, dasiga ang akong mga amahan sa pagsulti kanako;' ug unya, bisan unsa ang isulti sa mga amahan kanimo, buhata kini uban sa pagtuo, ug ang Dios maghatag og kalinaw sa imong hunahuna.

31. Kung nagpuyo ka uban sa imong mga igsoon ug wala kay makaplagaan nga kalinaw bisan unsang hinungdan: tungod ba sa pisikal nga trabaho, o tungod sa mga limitasyon (ug kasiksikan) sa kinabuhi, o tungod sa kahilom sa kinabuhi, o tungod kay dili nimo makaya (ang mga kalisdanan nga imong nasinati), o tungod sa kawad-on sa paglaum, o tungod kay gusto ka nga mohawa sa kahilom, o tungod kay dili nimo makaya ang yugo (sa pagsunod), o tungod kay dili nimo mabuhat ang imong gusto, o tungod kay kulang ka sa tanan nimong gikinahanglan, o tungod kay gusto nimong ipailawom ang imong kaugalingon sa dagkong kakabus, o tungod kay maluya ka ug dili nimo makaya ang trabaho (nga ilang gipangayo), – o, sa mubo nga pagkasulti, bisan unsa pa ang hinungdan nga nag-awhag sa imong kasingkasing nga molayo kanila – pag-amping nga dili mosugot sa pagbiya, ayaw tangtanga ang yugo, ug ayaw paglakaw nga masubo – ni modagan sa tago tungod sa pagbati nga nasakitan (kanila), o samtang sa sulod nimo (nagpuyo pa) ang pagsaway ug paghukom kanila, nga dili nimo hinumduman, tungod sa kapait nga nabati nimo batok kanila, ang inyong pagka-igsoon – kundili, pangitaa ang kalinaw karon, aron ang imong kasingkasing makapahulay bisan asa ka pa man moadto; dawata ang ilang pagpasipala sa imong kaugalingon, nga dili nimo bisan unsaon paghukom ang mga igsoon nga imong gipuy-an; ayaw pagpaminaw sa imong mga kaaway (kung mosulay sila sa pagdani kanimo) nga himuon nga dautan ang maayong buhat sa imong mga igsoon, aron dili nimo pasanginlan ang imong kaugalingon ug gamiton ang pasangil sa imong igsoon aron tabunan ang imong kaugalingong sala; kay tungod niini, mahulog ka sa kamot sa imong mga kaaway, bisan asa ka magpuyo.

32. Sa diha nga moabot ka aron magpuyo sa bisan unsang lugar, ayaw pagkuha og selda para sa imong kaugalingon hangtud nga imong masayran ang mga batasan sa kinabuhi didto – kon adunay bisan unsang babag para kanimo didto, kon tungod sa sobra nga kabalaka (nga daghan kaayong kabalaka nga dalhon), o tungod kay makakita ka og pipila ka mga tawo (nga dili makapahimulos kanimo), o tungod sa dungog nga mahimo'g madala (kanimo o sa maong lugar), o tungod sa kalinaw (ang kinabuhi didto sobra ka malinaw ug komportable), o tungod sa mga bitag gikan sa imong mga higala. Kung ikaw maalamon, mahibal-an nimo sulod sa pipila ka adlaw kung kini magpasabot ba og kamatayon o kinabuhi para kanimo didto.

33. Kung ihatag nimo ang imong selda sa usa ka igsoon aron siya magpuyo didto sulod sa pipila ka adlaw, ayaw siya pagtratar nga mura'g naa siya sa imong gahum.

34. Kung kuhaan ka sa usa ka selda gikan sa usa ka tawo aron puy-an sa pipila ka panahon, ayaw paglaglag bisan unsa, ug ayaw paghimo og bisan unsang kausaban niini nga wala pa nimo pangutan-a ang tawo nga naghatag niini kanimo kon mouyon ba sila o dili; kung dili, dili kini mosubay sa imong konsensya.

35. Sa dihang nagpuyo ka uban sa usa ka tawo, o nagpuyo ka uban kanila pansamantala, ug makadawat ka og sugo gikan kanila, pag-amping, alang sa Dios, nga dili nimo kini balewalaon, ni supakon kini nga sugo, bisan sa hayag o sa tago.

36. Kung, samtang nag-inusara ka sa imong selda, maghukom ka nga mokaon sa usa ka piho nga oras, o dili mokaon og lutong pagkaon, o bisan unsa pa, ug unya mogawas ka sa kalibutan, pag-amping nga dili ka mosulti sa bisan kinsa samtang naglingkod ka sa pagkaon (bisan asa pa kini): 'Pasayloa ko, dili ko kini kaon,' kay pinaagi niini ang tanan nimong paningkamot mahulog sa kamot sa imong mga kaaway nga walay pulos. Ang imong Ginoo ug Manluluwas miingon: 'Buhat-a ang imong mga buhat sa tago, aron ang imong Amahan sa langit makahatag kanimo og ganti sa hayag.' Ang bisan kinsa nga nagahigugma sa iyang mga paningkamot nagabantay niini, aron kini dili mawala sa walay pulos.

37. Sa diha nga nagpuyo ka uban sa uban, bisan unsang buhat nga inyong ginabuhat nga magkuyog, sulod man o gawas sa selda, sa diha nga tawgon ka sa imong igsoon ngadto niini, pag-amping nga dili ka mosulti: 'Hulat lang, tugoti ko nga mahuman lang kining gamay nga buluhaton' – kondili tumana dayon siya.

38. Kung nagtrabaho kamo nga magkuyog, kung maalamon ka, bisan unsang sayop nga makita nimo sa uban, ayaw pagpadugay niini, basi makagawas kini sa imong baba ug imong isulti kini sa mga igsoon (nga nagpuyo uban nimo), kay ania ang kamatayon sa imong kalag.

39. Kung adunay mga igsoon nga nagpuyo uban kanimo, ug mahitabo nga usahay magpaningkamot sila tibuok adlaw, pahupayon sila pinaagi sa paghatag kanila og pagtilaw sa pagkaon sa dili pa ang takdang oras. Ayaw paghunahuna para lang sa imong kaugalingon, kondili tagda ang paghukom sa Dios. Ibutang ang Dios sa atubangan sa imong panan-aw sa matag buhat, bisan unsa pa ang imong buhaton.

40. Kung moabot ka sa usa ka lugar nga puy-an—bisan ikaw ra o uban sa mga nanguna nga nagpuyo didto—ug makakita ka og butang nga makadaot sa kalag, o dili angay sa monastiko, bisan kini usa ka kahanas o bisan unsang kalihokan, ayaw pag-abli sa imong baba aron kini isaway; apan kung dili nimo ganahan nga magpabilin didto, adto sa lain nga lugar, samtang ginapugngan nimo ang imong dila aron dili sila pasipalahon: kay aning mao ang imong kadaut.

41. Kung malupigan ka sa mga pagka-pasyon, pag-amping nga dili nimo tugotan bisan kinsa nga ipadayag kanimo ang ilang mga hunahuna nga puno sa pagka-pasyon, sama sa pagbuhat niini ngadto sa usa ka kasaligan, kay kini usa ka kadaut para sa imong kalag.

42. Kung adunay bisan unsang binuang nga pulong nga makalusot tali kaninyo, pag-amping nga dili mosaka ang inyong katawa hangtod madungog: kay kini usa ka timailhan sa kakulang sa disiplina ug sa kakulang sa kahadlok sa Dios, tungod kay walay bantay sa sulod kaninyo.

43. Tungod kay sa atong mga adlaw ang kalagot sa Dios nahulog sa tibuok uniberso, ayaw kamo pagkabala-balaka sa bisan unsang inyong madungog, kondili ingna sa inyong kasingkasing: unsa man kaha kini ikumpara sa dapit (Impiyerno) diin kita mahulog tungod sa atong mga sala?

44. Pauswaga ang gugma alang sa Dios; basaha (ang gisulat dinhi) aron inyong masunod usab kini, kay dili kini gamay nga butang alang sa mga matinud-anon nga ituring kini nga walay pulos. – Kung inyong tumanon kini uban sa pagkamapainubsanon ug kinaadman, mosulod kamo sa pahulay sa Anak sa Dios uban sa kalipay; apan kon dili ninyo kini tumanon, mag-antos kamo sa kalisud bisan dinhi, ug sa diha nga mobiya kamo sa inyong lawas, dad-on kamo ngadto sa impyerno sumala sa Kasulatan. Ang atong Ginoong Kristo miabot tungod sa gisulti sa ibabaw (aron sa paghatag og pahulay sa mga nagbantay sa Iyang mga sugo), apan ang atong mapintas nga kasingkasing nagpabulag kanato pinaagi sa mga tinguha sa atong kasingkasing, kay gihigugma nato kini labaw pa sa Dios, ug dili nato Siya gihigugma ingon sa atong paghigugma sa atong mga kahiligon.

45. Tan-awa, gipugos ko ang akong kaugalingon nga isulat kini kanimo usab, kay ang akong gisulat kaniadto dili igo para kanimo. Busa, praktisiha ang gugma, ug sugod karon, paningkamoti ang pakigbisog; ayaw pagpadayon sa inyong dili giputol nga kasingkasing, kondili tabangi ang inyong kaugalingon (paningkamoti ang inyong kaugalingong kaluwasan) sa pipila na lang ka adlaw nga nabilin kaninyo. Kon inyong buhaton kining mga butang—nga mao ang pagpaubos, kalinaw, paglahutay, pagpugong sa inyong kaugalingong kabubut-on, ug gugma—magkinabuhi kamo alang sa inyong kaugalingong kaayohan; apan kon dili ninyo kini buhaton, sa sukwahi, mapuno kamo sa: ingonon ug kadasig, panagbangi ug garbo, pagreklamo ug pagsuway; unya nasayang ninyo ang inyong panahon sa walay pulos, ug sa tinuod moadto kamo sa impyerno sa diha nga mobiya kamo niining lawasa. Busa higugmaa ang inyong mga igsoon sa balaan nga gugma, ug bantayi ang inyong dila, aron dili kamo mosulti ug dili angay nga pulong nga makasakit sa usa ka

igsoon. Kay ang atong Ginoo nga Dios gamhanan aron matabangan kita sa '*pagbuhat ug pagbantay*' niini nga mga butang, aron pinaagi sa Iyang grasya makadawat kita ug kalooy, kauban sa tanang mga balaan nga nakapahimuot kaniya. Kaniya ang himaya, dungog ug pagsimba, karon ug sa walay katapusan. Amen.

6. Mahitungod sa mga gustong magbantay sa usa ka mahimayaong kahalom

Kadtong gustong magbantay sa usa ka matinud-anong kahalom—pahimangnoa sila nga ilabay ang mga kawatan nga nagpanakaw kanila, ug dili usikan ang ilang panahon sa pagkaulipon ug mapait nga paningkamot, nga nagahin sa ilang kasingkasing sa mga buhat nga dili angay kanila, ug nakalimot sa ilang kaugalingong mga sala .

1. Ang paghigugma sa pagsusi sa Kasulatan nagmugna og panaglalalis ug pagdumot, samtang ang paghinulsol sa kaugalingong mga sala nagdala og kalinaw. Sala alang sa usa ka monghe, nga naglingkod sa iyang selda, nga magpahimulos sa pagsusi sa Kasulatan samtang gipasagdan ang iyang kaugalingong mga sala. Kinsa ang magahin sa iyang kasingkasing (sa pagsusi), – 'ngano man gisulti sa Kasulatan kini o kana?' – sa wala pa niya makontrolar ang iyang kaugalingon (makab-ot ang pagkahibalo sa kaugalingon, o pagpugong sa kaugalingon, o makagawas sa iyang mga pagbati), walay kapahulayan ang iyang kasingkasing ug naa siya sa pinakalalom nga pagkaulipon; apan ang bisan kinsa nga magbantay pag-ayo aron dili maulipon sa bisan unsa, ganahan magpaubos sa atubangan sa Dios.

2. Ang bisan kinsa nga mangita og pagkapareho sa Dios nagpasipala batok sa Dios, apan ang bisan kinsa nga mangita kon giunsa Siya pagpasidunggan (sa mas hingpit nga paagi) nagahigugma sa pagkabalaan sa kahadlok sa Dios.

3. Ang bisan kinsa nga nagbantay sa mga pulong sa Dios nakaila sa Dios (1 Juan 2:3) – ug ang ingon nga tawo nagatuman niini sama sa usa ka may utang (nga adunay pagbati sa pagka-dali sa katungdanan).

4. Ayaw pangitaa ang labaw nga mga gasa sa Dios samtang nag-ampo ka Niya alang sa tabang; paabota nga moanhi Siya ug magluwas kanimo gikan sa sala. Ang grasya sa Dios moanha sa iyang kaugalingon kung usa ka dapit nga walay mantsa ug putli ang giandam alang niini.

5. Ang bisan kinsa nga mosalig sa iyang kaugalingong pangatarungan ug magkupot sa iyang kaugalingong kabubut-on, makadani og daghang demonyo ngadto kaniya¹⁹ ug dili mahimong iya sa Espiritu (sa Dios), nga nagdala og kasubo (o paghinulsol) sa kasingkasing.

6. Ang bisan kinsa nga, sa pagtan-aw sa mga pulong sa Kasulatan, maghubad niini sumala sa iyang kaugalingong pagsabot, ug mosalig niini, nga nagtuo nga mao kini gayud (pinaagi sa pagsalig niini, iyang gihunahuna nga mao kini ang husto nga pagsabot sa maong mga pulong), ang ingon nga tawo wala mailhi ang himaya sa Dios o ang Iyang bahandi; apan bisan kinsa, sa diha nga makakita niini, moingon: 'Wala ko kahibalo—tawo ra man ko,' ug mohatag og himaya sa Dios—sa ingon nga tawo nagpuyo ang kadato sa Dios, sumala sa iyang kusog ug sa iyang pagsabot.

7. Ayaw dali-dali pagpadayag sa imong hunahuna sa tanan, kondili sa imong mga espirituhanong amahan lamang, aron dili ka magdala ug kasubo sa imong kaugalingong kasingkasing.

8. Bantayi ang imong mga ngabil, aron mahimong dunggan sa imong panan-aw ang imong isigkatawo (ang pagrespeto sa imong isigkatawo angay magpugong sa imong mga ngabil nga mosaway kaniya).

9. Tudloi ang imong dila sa maalamon nga paglitok sa mga pulong sa Dios, ug molayas kanimo ang bakak.

10. Ang paghigugma sa himaya sa tawo nagmugna og bakak, samtang ang pagpahiubos sa kaugalingon, uban sa labi pang pagpaubos, nagpanimanman sa kahadlok sa Dios sa imong kasingkasing.

11. Ayaw pagpangita nga mahimong higala sa mga mahimayaon ning kalibutan, aron ang ilang himaya (ang pagbati sa kadaut sa ilang himaya) dili mapalong sa sulod nimo.

12. Kung adunay mosulti og dautan bahin sa iyang igsoon sa imong atubangan, magpasipala kaniya ug magpakita og dautang tuyo (batok kaniya), ayaw pag-uyon batok kaniya, basi mahitabo kanimo ang dili nimo gusto.

13. Ang pagkamapainubsanon ug pagkama-humok (nga dili pagpasigarbo sa kaugalingon) nagalimpyo sa kasingkasing gikan sa limbong. Ang bisan kinsa nga maglimbong sa iyang igsoon dili makalikay sa kasubo sa kasingkasing. Ang bisan kinsa nga mosulti og usa ka butang apan nagtago og lain sa iyang kasingkasing

¹⁹ *ktatai ehthran*. – Sa Balaang Isaias, ang '*ehthra*' nagpasabot sa gahum sa kaaway – mga pulutong sa mga demonyo. Ang pag-angkon niini mao ang pagtigom, ang pagdani.

pinaagi sa limbong—ang tanan niyang pagsimba (*leitorgia* – mga pag-ampo) walay pulos. Ayaw pakig-uban sa bisan kinsa nga ingon ana, basi madisturbohan ka sa ilang hugaw nga hilo. Pakig-uban sa mga walay kadaut, ug makig-ambit ka sa ilang himaya ug pagkabalaan.

14. Ayaw pagbati og dautang buot batok sa bisan kinsa, aron dili mahimong walay bunga ang imong mga paningkamot. Pagmatinud-anon sa tanan, aron imong masinati ang kalinaw sa Dios sa sulod nimo. Sama sa dihang ang usa ka tawo matilawan sa alacdan, ang hilo niini motanaw sa tibuok lawas ug makadaot sa kasingkasing, ingon usab ang dautang buot batok sa isigkatawo sa kasingkasing: ang hilo niini makasamad sa kalag, ug kini mag-antos sa kasakit tungod niining dautana. Busa, kinsa man ang gustong malikayan nga masayang ang ilang paningkamot, paspasa nila ang pagpahawa niining alacdan gikan sa ilang sulod, mao ang limbong ug dautang buot.

7. Mahitungod sa mga Hiyas

1. Aduna'y tulo ka hiyas nga kanunay nga maampingong gihuptan sa hunahuna, ug nga gikinahanglan niini: ang natural nga hilig, kaisog, ug pagkamaimat.

2. Aduna'y tulo ka mga hiyas nga, kon masinati sa hunahuna sa sulod niini, magtultol niini sa pagtuo nga nakab-ot na niini ang pagkawalay kamatayon (pagbag-o, o ang pagkahingpit sa mga langitnong binuhat nga dili mamatay): paghukom nga tukma nga nagbulag sa usa ka butang gikan sa lain, panglantaw sa tanang butang sa wala pa ang ilang panahon, ug pagkawalay pagtagad sa bisan unsang langyaw.

3. Aduna'y tulo ka mga hiyas nga kanunay naghatag kahayag sa hunahuna: ang dili makakita og limbong sa bisan kinsa, ang pagbuhat og maayo sa mga nakapasakit kanimo, ug ang pag-antos sa tanan nga mahitabo kanimo nga walay kaguol. Kining tulo ka hiyas nagmugna og tulo pa ka hiyas nga labaw pa nila: ang dili pagtan-aw og limbong sa usa ka tawo nagmugna og gugma; ang pagbuhat og maayo sa mga nakapasakit kanimo nagdala og kalinaw; ang pag-antos sa bisan unsang mahitabo kanimo nga walay kasamok nagmugna og pagkamapainubsanon.

4. Aduna'y upat ka hiyas nga nagalimpyo sa kalag: kahilom, pagtuman sa mga sugo, pagpugong sa kaugalingon (pugong sa tanang butang aron ang dalan mahimong masipit), ug pagkamapaubos.

5. Ang hunahuna kanunay nanginahanglan sa mosunod nga upat ka hiyas: ang pag-ampo sa Dios, ang walay hunong nga pagdikit kaniya; ang pagyuko sa atubangan sa Dios; ang dili pagkabalaak sa bisan kinsa nga tawo (mahitungod sa ilang pagkatawo ug kahintang—nga pareho sa dili pagpangutana kanila), aron dili sila paghukman; ug ang pagkabuta sa gisulti sa kaugalingong mga tinguha.

6. Kini nga upat ka hiyas nagpanalipod sa kalag sama sa usa ka pader, nga nagtugot niini sa sayon nga pagginhawa, nga walay kabalaka nga gipahinabo sa mga kaaway niini: kalooy, pagkawalay kasuko, pagkamapailubon, ug pagwagtang sa matag binhi sa sala nga moturok; samtang ang pagsukol sa kalimot nagpanalipod kanila tanan.

7. Upat ka mga birtud, sumala sa Dios, nga motabang sa batan-on (ang bag-ohan): kanunay nga pagtudlo, pagkamaimat, pagbantay, ug dili pagpasobra sa kaugalingon (dili paghunahuna nga espesyal ka).

8. Upat ka butang ang hinungdan sa kahugaw sa kalag: paglibot-libot sa siyudad nga walay pagbantay sa panan-aw, pakig-amigo sa usa ka babaye, pakig-amigo sa mga bantugan sa kalibutan, ug hilig sa pakig-istorya sa mga igsoon sa dugo.

9. Upat ka butang ang makapadugang sa makalilisang nga kahiligon sa lawas: pagkatulog hangtod makabusog ang kasingkasing, pagkaon hangtod mapuno, walay pulos nga pakig-istorya, ug pagdayanday sa lawas.

10. Upat ka butang ang nagpalabo sa kalag: kasuko sa silingan, pagdaot kaniya, pag-inggit kaniya, ug pagreklamo batok kaniya.

11. Ang kalag mapuno sa upat ka butang (Esmt): pagbalhin-balhin gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, paghigugma sa kalingawan, materyalismo, ug kurit-kuritan.

12. Ang kasuko gipadani sa upat ka butang: paghatag ug pagdawat (transaksyon), pagpugos sa kaugalingong kabubut-on, ang tinguha sa pagtudlo, ug pagtan-aw sa kaugalingon nga maalamon (usa ka tawo nga makatarunganon).

13. Aduna'y tulo ka butang nga lisod kaayo makab-ot sa usa ka tawo—ug pinaagi niini mapreserbar ang tanang hiyas: paghinulsol, paghilak tungod sa mga sala, ug pagbutang sa kamatayon sa atubangan sa mata.

14. Aduna'y tulo ka butang nga nagpugos sa kalag hangtod kini makab-ot ang hingpit nga pagkahinlo—ug kini mao ang makababag sa pagpuyo sa mga hiyas sa hunahuna: pagka-ulipon (pagkapilit sa bisan unsa

gawas sa Dios), katamaran, ug pagkalimot. Ang kalimot nakig-away batok sa usa ka tawo hangtod sa iyang katapusang gininhawa, nga naglubong kaniya sa kawalay bunga; kini mas kusgan kay sa tanang hunahuna, ug mao ang inahan sa tanang dautan, ug ang manunukob sa tanan nga gitukod sa usa ka tawo sa sulod niya matag-oras.

15. Mao kini ang mga buhat sa bag-ong tawo ug sa daang tawo! Ang nagahigugma sa iyang kalag ug dili gustong laglagon kini, nagasunod sa mga buhat sa bag-ong tawo, samtang ang nagahigugma sa kahupayan sa unod sa kining mubo nga panahon nagabuhat sa mga buhat sa daang tawo ug nagalaglag sa iyang kalag. – Ug ang atong Ginoong Jesu-Cristo, nga nagpadayag sa bag-ong tawo sa Iyang kaugalingong lawas, miingon: *'Ang bisan kinsa nga mahigugma sa iyang kinabuhi, mawala kini kaniya'* (Juan 12:25); *'Apan ang bisan kinsa nga mawala ang iyang kinabuhi tungod kanako, makakaplag niini'* (Mateo 10:39). Siya mao ang Ginoo sa kalibutan; pinaagi Niya ang bungbong nga nagbahin sa pagdumili gipaguba (Efe. 2:14). Miingon usab Siya: *'Wala ko moanha aron magdala og kalinaw, kondili espada'* (Mat. 10:34), ug usab: *'Miabot ako aron magdala og kalayo sa yuta, ug unsa pa kaha nga nagdilaab na kini!'* (Lucas 12:49). Buot ipasabot niini, sa mga misunod sa Iyang balaan nga mga pagtulon-an, ang kalayo sa Iyang Pagkadiyosnon klaro kaayo nga anaa, ug ingon nga resulta, nagbaton sila sa sulod nila og espirituhanong espada, nga gigamit nila sa pagputol sa tanang tinguha sa ilang unod. Ug ang Ginoo nagahatag kanila og kalipay, nga nagaingon: *'Ang kalinaw akong biyaan kaninyo; ang akong kalinaw akong ihatag kaninyo'* (Juan 14:27).

16. Busa, kadtong nag-amping sa pagluwas sa ilang mga kalag niining panahona, ug nga nagputol sa ilang kaugalingong mga tinguha, nahimong Iyang balaan nga mga karnero, nga gihalad isip halad kaniya. Ug sa dihang Siya mopakita sa himaya sa Iyang Pagkadiyosnon, tawgon Niya sila sa Iyang tuo, nga nag-ingon: *'Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan; panulondon ang gingharian nga gipreparar alang kaninyo sukad sa pagtukod sa kalibutan. Kay nangagutom ako, ug gitagaan ninyo ako ug pagkaon'...* ug uban pa (Mat. 25:34 ug 35). Busa, kadtong naghalad sa ilang mga kalag niining mubo nga panahon makakaplag niini sa panahon sa panginahanglan, nga modawat ug ganti nga labaw pa sa ilang gilauman. Alang sa mga nagbuhat sumala sa ilang gusto, ilang gipanalipdan gayud ang ilang kalag niining makasasalaong panahona; apan tungod kay sila, nadani sa kawalay pulos sa ilang bahandi, wala magbantay sa mga sugo sa Dios, nga naglaum nga magpabilin niining panahona hangtod sa kahangturan, sa takna sa paghukom ipadayag ang kaulaw sa ilang pagkabuta, mopakita sila nga sama sa mga gisumpa nga kanding ug madungog ang makalilisang nga paghukom sa Huwes, Nga mopahayag: *'Palayo kamo kanako, kamo nga mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel. Kay kamo gahakog ug wala magahatag kanako og bisan unsang pagkaon'...* ug uban pa (41 ug 42). Ang ilang mga baba, bisan pa niana, mapahilom – ug dili sila makakaplag og bisan unsa nga isulti, samtang ilang hinumduman ang ilang pagkawalay-buot ug ilang kakabus (sa nangagi ug sa karon). Tinuod, moingon sila unya: *'Ginoo, kanus-a namo Ikaw nakita nga gutom... ug wala namo Ikaw pag-alagad?'* (44). Apan Siya ang mopahilom kanila, nga nag-ingon: *'Bisan kinsa nga nagbuhat og maayo sa usa niini nga nagtuo kanako, kanako man siya nagbuhat.'*

17. Busa, susihon nato ang atong kaugalingon, mga hinigugma, aron masuta kon ang matag-usa kanato nagatuman ba sa mga sugo sa Ginoo sumala sa atong makakaya, o dili; kay kita tanan obligado sa pagtuman niini sumala sa atong makakaya—ang gagmay sumala sa ilang pagkamagagmay, ang mga dagko sumala sa ilang pagkadako. Ang mga naglabay sa ilang halad sa baul sa halad mga dato, apan ang Ginoo mas nalipay sa pobre nga balo tungod sa iyang duha ka mita, kay ang Dios nagtan-aw sa atong pagkaandam. Busa, ayaw nato tugoti nga maluya ang atong kasingkasing (nga nagtuo nga gamay ra ang atong mahimo), basi pa ikawalay paglaum (sa uban) magbulag kanato sa Dios, kondili buhata nato ang atong mga buhat sa pag-alagad subay sa atong kakabus. Kay sama sa pagpakita sa Ginoo og kaluoy sa anak nga babaye sa punoan sa sinagoga, pinaagi sa pagbanhaw kaniya gikan sa mga patay; ingon usab nga Naluoy Siya sa babaye nga nagdugo, nga nagasto ang tanan niyang kuwarta sa mga doktor sa wala pa siya nakaila kang Kristo; ingon usab nga Gihimo Niyang maayo ang sulugoon sa senturyon tungod kay mituo ang senturyon—busa Naluoy Siya sa babayeng Kanaanita, ug gihimo Niyang maayo ang iyang anak nga babaye; ug ingon usab nga gibanhaw Niya si Lazaro, ang Iyang hinigugma, gikan sa mga patay, busa gipatindog Niya ang bugtong anak sa pobre nga balo, tungod sa iyang mga luha; ug sama sa g wala Niya gisalikway si Maria, nga naglangkob sa Iyang mga tiil og mira, busa wala usab Niya gisalikway ang makasasala nga babaye nga naglangkob sa Iyang mga tiil og mira, nga nagahilak; ug sama sa pagtawag Niya kang Pedro ug Juan gikan sa ilang bangka, nga miingon, *'Sumunod kamo kanako'* (Mat. 4:19), mao usab nga gitawag Niya si Mateo, nga naglingkod sa buhis; ug sama sa

paghugas Niya sa tiil sa ubang mga disipulo, gihugas usab Niya ang tiil ni Hudas, nga wala magbuot og kalainan; ug sama sa pagpadala Niya sa Espiritu Santo, ang Mapanalipdan, sa mga Apostoles, ingon man usab Niya Siya gipadala kang Cornelio uban sa kaisog; ug sama sa pag-awhag Niya kang Ananias sa Damascus alang kang Pablo, nga nagaingon nga siya *'usa ka pinili nga sudlanan Nako'* (Buhat 9:15), ingon usab Niya gipalihok si Felipe sa Samaria alang sa eunuko nga Etiyopiyano. Kay Kaniya walay pagpabor, dili sa gamay o sa dako, dili sa dato o sa pobre, kondili nangita Siya og maayong buot, ug pagtuo Kaniya, ug pagtuman sa Iyang mga sugo, ug gugma alang sa tanan. Kini maoy magsilbi nga selyo sa kalag (ang iyang iladong marka) sa diha nga mobiya kini sa lawas, sama sa Iyang gisugo sa Iyang mga disipulo, nga miingon: *'Niini mailhan sa tanan nga tawo nga kamo mga disipulo ko, kon kamo maghigugmaay sa usag usa'* (Juan 13:35).

18. Kinsa man ang iyang gipasabot sa dihang miingon Siya nga mailhan kamo sa mga tawo, kon dili ba ang mga gahum sa tuo ug sa wala? (Ug mahitabo nga), sa dihang makita sa mga kaaway ang timailhan sa gugma nga kauban sa kalag, molikay sila niini sa kahadlok, samtang ang mga balaan nga gahum malipay uban niini. Busa paningkamotan nato, mga hinigugma, sa atong makakaya, nga makab-ot ang ingon nga tatak aron dili kita dakpon sa atong mga kaaway. Miingon ang Ginoo: *'Ang siyudad nga gibutang sa ibabaw sa bukid dili matago'* (Mateo 5:14). Sa unsang bukid Siya naghisgot, kon dili sa Iyang balaan nga Pulong? Busa, mga hinigugma, magpaningkamot kita uban sa kaisog ug kinaadman sa pagtuman sa Iyang Pulong, nga nag-ingon: *'Ang bisan kinsa nga nagahigugma kanako magbantay sa akong mga sugo'* (Juan 14:23), aron ang ingon nga mga paningkamot mahimong usa ka dili madaut ug gipakusgan nga siyudad alang kanato, nga magpanalipod kanato pinaagi sa Pulong sa Ginoo gikan sa kamot sa tanan natong kaaway, hangtod nga kita makigkita kaniya (motungha sa atubangan sa iyang nawong). Kay kon makabaton kita og kaisog, ang tanan natong kaaway mapakatag sa gahum sa Iyang Balaang Pulong, nga mao kana nga bukid diin giputol ang bato nga walay kamot ug mipisag sa hulagway nga bulawan nga may upat ka bahin—nga gilangkoban sa pilak, bronse, puthaw, ug luwad—sama sa giingon sa Apostol: *'Isul-ob ang tibuok armadura sa Dios, aron kamo makasukol sa mga panukso sa yawa; kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga prinsipalidad, batok sa mga gahum, batok sa mga magmamando sa kangitngit niining kalibutan, batok sa mga espirituhanong puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:11–12). Kining upat ka prinsipalidad mao ang naglangkob sa maong hulagway nga may upat ka bahin, nga mao ang pagdumgot (ang gahum sa kaaway). Ang balaan nga Pulong sa Dios gipukan sila (ang mga prinsipalidad), ingon sa gisulat nga ang bato nga mibunggo sa hulagway nahimong dakong bukid ug napuno ang tibuok yuta (Dan. 2:34–35).

19. Busa, magpanalipod kita, mga igsoon, ilawom sa Iyang (sa Ginoo) panalipod—hiangin Siya ang atong dalangpan ug luwason kita gikan niining upat ka dautang gahum, aron kita usab makig-ambit sa kalipay (o matilawan, o madungog ang Iyang makapahupay nga pulong) uban sa tanan Niyang mga balaan, sa dihang magkatigum sila sa atubangan sa Iyang nawong gikan sa upat ka kanto sa kalibutan, ug ang matag-usa kanila makadungog sa ilang kaugalingong panalangin (ang paghatag sa panalangin, o kung unsang panalangin ang gihatag kanila nga espesipiko) sumala sa ilang mga binuhatan. – Kay gamhanan ang Iyang balaan nga ngalan – nga magpuyo uban kanato ug magpalig-on kanato – ug dili pasagdan nga malimbong ang atong mga kasingkasing sa kalimot sa kaaway (nga gipukaw sa kaaway), apan Iya kita pagapanalipdan (ug pagahatagan kita) og kusog aron atong makaya ang tanan nga moabot kanato, alang sa Iyang Balaang Ngalan, aron kita makadawat og kalooy kauban ang tanan nga gihimong takus nga makab-ot ang Iyang kalipay. Kaniya ang himaya, dungog ug pagsimba – sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo, karon ug sa kanunay, hangtod sa kahangturan sa mga kapanahonan. Amen.

8. Mga Panultihon

1. Miingon si Abba Isaiah: Usahay makita nako ang akong kaugalingon nga sama sa usa ka kabayo nga nagalibot-libot nga walay agalon o tag-iya – nga bisan kinsa makasugat niini mosakay – ug sa dihang buhian na kini sa usa, kuhaon kini sa lain ug mosakay usab.

2. Miingon usab siya: 'Ako sama sa usa ka tawo nga gikuptan, gibilanggo, ug gilabay sa usa ka lapok nga kanal sa iyang mga kaaway; ug kon motawag siya sa iyang Ginoo, ilang siya bugbogon nga walay kalooy aron siya mapahilom.'

3. Miingon usab siya pag-usab: 'Ako sama sa langgam nga gitali sa tiil sa usa ka batang lalaki: kung luagan sa bata ang pisi, ang langgam dayon mosaka sa kahitas-an, nagtuo nga nakagawas na kini, apan kung guyuron sa bata ang pisi, iyang gibira kini pabalik sa yuta. Mao ni akong pagtan-aw sa akong kaugalingon, ug mao ni akong gustong isulti niini: nga ang bisan kinsa dili magpasagad hangtod sa ilang katapusang gininhawa.'

4. Miingon siya pag-usab: kon makahulam ka ug butang sa usa ka tawo, ug pasayloon nimo siya, ginapanunod nimo ang kinaiya ni Hesus; apan kon mangayo ka og bayad, ginapanunod nimo ang kinaiya ni Adan; ug kon mangayo ka og tubo, dili kini angay bisan sa kinaiya ni Adan (sa ato pa, kini ubos o supak niini).

5. Kung adunay mosaway kanimo sa usa ka butang nga imong nabuhat o wala nabuhat, kon maghilom ka, kini uyon sa kinaiya ni Hesus; kon motubag ka, 'Unsa may akong nabuhat?', kini dili uyon sa Iyang kinaiya; apan kon makiglalis ka pulong sa pulong, kini supak sa Iyang kinaiya.

6. Kung, samtang nagbuhat ka sa imong mga serbisyo (*leitorgias* – mga serbisyo sa pag-ampo), buhaton nimo kini uban sa pagpaubos, ingon usa ka dili takus, kini makapahimuot sa Dios; apan kung, samtang nagbuhat ka niini, mosulod ang usa ka hunahuna sa imong kasingkasing ug imong mahinumduman kung giunsa sa lain ang pagkatulog o pagpasagad (niining maong butanga), nan ang imong paningkamot walay bunga.

7. Mibalik Siya sa paghisgot sa pagkapaubos, nga nag-ingon nga kini walay dila aron mosulti mahitungod sa bisan kinsa nga sila pasagad, o mahitungod sa lain nga sila mapasipala; ni adunay mga mata aron susihon ang mga sayop sa uban; ni mga dalunggan aron maminaw sa makadaot sa kalag; ug wala kini magtagad sa bisan unsa gawas sa kaugalingon niyang mga sala, apan malinaw kini uban sa tanan, subay sa sugo sa Dios, ug dili tungod sa bisan unsang pagkahigala. Kinsa man ang magpuasa sulod sa unom ka adlaw ug magbutang sa iyang kaugalingon sa dagkong paningkamot ug mga praktis sa pagka-asceta (mga katingalahan) gawas niining dalan—ang tanan niyang paningkamot walay pulos.

8. Miingon usab siya: kon ang bisan kinsa makakuha og butang para sa iyang kaugalingong panginahanglan, apan dili niya kini makaplagaan sa dihang mosulod ang panginahanglan, nan, wala'y pulos ang iyang pag-angkon niini. Ingon niini ang tawo nga moingon, 'Nahadlok ko sa Dios,' apan sa dihang ibutang siya sa kahintang diin kinahanglan kining kahadlok—pananglitan, sa dihang makasugat siya og kahintang diin kinahanglan siyang makig-istorya sa usa ka tawo, ug niadtong panahona mobati siya og kusog nga kasuko ug walay hiya-hiya nga kakulang sa pagpugong sa kaugalingon, o ang tinguha nga tudluan ang uban sa mga butang nga wala pa niya naangkon, o tinguha nga palipay-on ang mga tawo, o tinguha nga mahimong bantog sa mga tawo, o ang pagpakita sa ubang mga pagbati—kung niadtong panahona dili niya makita ang kahadlok sa Dios sa sulod niya, nan, walay pulos ang tanan niyang paningkamot.

9. Kung ang atong Ginoong Jesu-Cristo wala una gihimo nga maayo ang tanang kakulian sa tawo nga iyang giduaw dinhi sa yuta, tingali dili pa gani siya nakaabot sa krus. Sa wala pa ang pag-abot sa Ginoo sa unod, ang tawo buta, pipì, paralisa, bingi, ketong, pilay, ug patay ang espiritu tungod sa tanang matang sa dili natural nga kahintang. Apan sa dihang nagpakita Siya og kaluoy ug miabot Siya kanato, gipatindog Niya ang mga patay ug gipahimo Siya nga makalakaw ang mga pilay, makakita ang mga buta, makasulti ang mga bungol, ug makadungog ang mga bingi – ug naghimo Siya og bag-ong tawo, nga walay bisan unsang kapansanan. Ug unya misaka Siya sa krus. Duha ka tulisan ang gipako sa krus uban Niya; ang usa sa Iyang tuo naghimaya kaniya ug nag-ampo kaniya, nga miingon, '*Ginoo, hinumdumi ako sa Iimong gingharian*' (Lucas 23:42), samtang ang usa sa Iyang wala nagpasipala kaniya. – Mao kini ang kahulugan niini. Sa wala pa kini mapukaw gikan sa katamaran, ang hunahuna kaalyado sa pwersa sa kaaway. Apan sa dihang ang atong Ginoong Jesu-Kristo mopukaw niini gikan sa katamaran ug mohatag niini og panan-aw aron maila pag-ayo ang tanang butang – ug pinaagi niini makasaka kini sa krus – unya ang gahum sa kaaway magsugod sa pagpanamastamas niini pinaagi sa mabangis nga mga pulong, sa paglaum nga, tingali, ang hunahuna, nga napaluya niini, moliko gikan sa iyang mga paningkamot ug mobalik pag-usab sa kaniadto niyang katamaran. Mao kana ang kahulugan sa duha ka tulisan, nga gibulag sa atong Ginoong Jesu-Cristo gikan sa usag usa, ug diin ang usa misupak Kaniya, sa paglaum nga basin mapalayo Niya ang Iyang paglaum, samtang ang usa wala mohunong sa paghangyo Kaniya hangtod nadungog niya: '*Karong adlaw ka mag-uban kanako sa Paraiso*' (Lucas 23:43). Kini napamatud-an nga mananaog sa Paraiso, ug karon nag-apil sa kahoy sa kinabuhi.

10. Nagsulti usab siya bahin sa Balaang Komunyon, nga gitawag kini nga panaghiusa sa Dios. Apan kon malupig kita sa mga pagbati—sama sa kasuko, selos, tinguha nga malipay ang mga tawo, garbo, pagdumot, o bisan unsang laing pagbati—nan layo kita sa Dios. Asa na kaha ang atong panaghiusa sa Dios?

11. Sa diha nga imong buhaton ang imong mga serbisyo (mga serbisyo sa pag-ampo) ug, pagkahuman nimo niini, mosidlak sa sulod sa imong kasingkasing bisan usa niini (mga pagbati nga nahisgutan), nan, walay pulos ang tanan nimong paningkamot: dili kini dawaton sa Dios.

12. Usa sa mga tigulang miingon kaniya: 'Ngano man nga dili sila magpugos (*oy kroyoysi*), Amahan²⁰?' Mitubag ang tigulang: 'Kung ang ulan motagak sa gipangtanum nga yuta, kini magbunga og ani; apan kung ang yuta wala'y gipangtanum, unsaon man nga kini makapamunga og ani?' Kung ang bisan kinsa magpaningkamot sa pagtangtang gikan sa iyang kasingkasing sa tanan nga dili natural (i.e. mga pagbati), dili na kini molihok sa sulod niya. Gusto sa Dios nga ang tawo susama Niya sa tanang aspeto. Tungod niini, miabot Siya sa yuta ug nag-antos, aron usbon ang atong mapintas nga kinaiyahan, ug putlon ang atong mga tinguha ug ang atong bakak nga kahibalo, nga nakahupot sa atong kalag. Ang mga hayop nga walay pulong nagpabilin sa ilang kinaiyahan, samtang ang tawo giusab ang iya. Karon, ingon nga ang mga hayop nagasugot sa tawo, ingon usab ang matag tawo kinahanglan mosugot sa iyang isigkatawo alang sa Dios: kay mao kini ang hinungdan nganong miabot ang Ginoo. Busa, hunahunaa kung unsa ka labaw pa kanimo ang mga hayop, nga nagsalig sa imong kaugalingong limbong nga kahibalo. Busa, kung gusto nakong mobalik sa akong natural nga kahintang, sama sa mga hayop nga wala'y kaugalingong kabubut-on o kahibalo, mao usab kini ang akong buhaton, dili lamang sa mga kauban nako, kondili usab sa mga supak kanako: kay mao kini ang kabubut-on sa Dios. Ang bisan kinsa nga gustong mosulod sa kalinaw sa selda ug dili pag-antos sa pagkabig-ay (sa gahum sa kaaway, ni mahulog nga biktima niini), kinahanglan molayo sa mga tawo sa tanang aspeto (pagpahawa sa kabalaka alang kanila, dili pag-apil sa ilang mga kalihokan), aron dili makasaway sa bisan kinsa, ni sa pagdayeg, ni sa pagpasarangkay, ni sa pagpakapalang, ni sa pag-angkon sa ilang pagkamatarong, ni sa paglagot kanila sa bisan unsang paagi, ni sa pagtagad sa ilang mga kakulian, ni sa pagtipig sa kasingkasing og dagom sa masamok nga hunahuna batok kanila, ni sa pagsayang sa kaalam sa mga walay pagsabot, ni sa kaugalingong kabubut-on sa mga buang. Unya mailhan nimo ang imong kaugalingon, ug masabtan nimo kung unsa ang makadaot kanimo. Ang nagasalig sa iyang kaugalingong pagkamatarong ug nagakapit sa iyang kaugalingong kabubut-on dili makalikay sa pagdumot (sa mga limbong sa kaaway), dili makakaplag og kalinaw, ug dili makakita sa iyang kakulangan. Ug sa diha nga mobiya siya niining lawasa, lisod para kaniya ang makakaplag og kalooy. Ang katapusan sa tanan, bisan pa man, mao ang pagpuyo uban sa Dios (ang pagmeditasyon Niya, ang pagdikit kaniya, ug ang pagpangita sa pagpalipay kaniya) uban sa tibuok kasingkasing ug tibuok kusog, ang pagpakita og kaluoy sa tanan, ang paghilak ug ang pagpakiluoy sa Dios alang sa Iyang tabang ug kaluoy.

13. Nagsulti siya pag-usab mahitungod sa pagtulon-anon sa isigkatawo nga may kalabotan sa mga sugo sa Dios: ngano man nga mahibalo ko nga gidawat ko sa Dios, aron masulti nako sa lain: 'Buhat ni o kana', samtang ako mismo anaa sa kahintang sa paghinulsol tungod sa akong mga sala? – Kay ang tawo nga nakasala na kaniadto anaa sa kahintang sa paghinulsol. Ug dili ka makabaton og lig-on nga kasiguruhan (sa imong kaugalingong kaluwasan) hangtud nga mahibal-an nimo nga natuman na ang pagpasaylo sa imong mga sala sulod kanimo. Ang timailhan niini mao nga wala nay bisan unsa sa imong gisal-otan nga mosuroy sa imong kasingkasing – o, kung, sa dihang adunay mosulti kanimo bahin niini, dili na gani nimo mailhan nga nahitabo gayud ang ingon ana, nan klaro nga gipakita na kanimo ang kaluoy. Apan kung buhi pa kini sa sulod nimo, pugonga kini ug hulo-a kini: kay ang kahadlok, ang pag-uyog, ug ang makamatay nga kasubo angay nimong pasagdan hangtod nga motindog ka sa atubangan sa trono sa Dios. – Kung adunay mangayo kanimo og pagtulon-an, ug ikaw, bisan pa sa peligro sa imong kinabuhi, mosulti kaniya kung giunsa siya pagpakagawas (gikan sa nagpugos kaniya), apan mobalik siya kanimo nga nagasulti sa samang butang, nga wala gyud siya nakab-ot sa bisan unsang kalamboan sa imong gisulti kaniya, nan klaro nga wala niya kini gipraktis. Busa, layo ka kaniya, kay ginapatay niya ang imong kalag. Dako kaayong butang alang sa usa ka tawo nga biyaan ang iyang kaugalingong kamatuoran—nga iyang gihunahuna nga sumala sa Dios—ug tumanon ang pulong sa usa nga nagtudlo kaniya sumala sa Dios. Pananglitan, ang tawo sa Dios, si Abba Nisteros, nga nakakita sa himaya sa Dios—bisan pa man nga nagpuyo uban kaniya ang mga anak sa iyang igsoon nga babaye, wala siya maghatag kanila og bisan unsang sugo, apan gibyaan niya ang matag-usa sa ilang kaugalingong kabubut-on, nga wala magtagad kon maayo ba o dautan sila. Sa samang paagi, ilang gihisgutan si Cain ug Abel: kinsa may nagtudlo kanila sa pagbuhat niini o kana, sa dihang wala pa'y Balaod o Kasulatan? (Siyempre, ang Dios), kay kung ang Dios dili magtudlo sa usa ka tawo, siya naningkamot sa walay pulos.

14. Miingon siya pag-usab: 'Kon adunay bisan kinsa magsugod og pakig-istorya kanimo og dautang mga pulong, ayaw sila paminawa, aron dili niya laglagon ang imong kalag. Ayaw pagkahiya sa iyang nawong, ug, tungod sa kahadlok nga masakitan siya, ayaw pasagdi nga ipadayon ang ingon ana nga pakig-istorya

²⁰ Dili sila magpugos – tingali sa pultahan sa kaluoy sa Dios, aron ang pag-ampo makabunga.

kanimo, nga naghunahuna: "Bisan pa man, wala man nako kini gidawat sa akong kasingkasing." Dili, ayaw pag-istorya og ingon ana. Dili ka mas labaw pa kaysa unang tawo, nga gimugna sa Dios sa Iyang kaugalingong kamot – ug wala'y kapuslanan ang dautang pakigpulong kaniya. Busa, kalikay ug ayaw pagpaminaw. Apan pag-amping: samtang naglikay sa lawas, ayaw paghandum nga mahibal-an (o itago sa imong hunahuna) unsay gisulti; kay bisan pa ug gamay ra ang imong nadungog, dili tugotan sa mga demonyo nga masayang ang gisulti ug ang imong nadungog, kondili patyon nila ang imong kalag pinaagi niini. Samtang naglikay ka, likay hangtod sa katapusan.

15. Miingon usab siya pag-usab: 'Sumala sa akong nakita, makapahugno sa tawo hangtod sa kamatayon ang ganansya, dungog, ug kalinaw.'

16. Miingon siya pag-usab: 'Ang pagtudlo sa silingan usa ka pagkahulog sa kalag (gikan sa iyang angay nga puwesto), ug ang paghandum nga madala siya sa maayong kahimtang usa ka dakong pagkaguba sa kalag.' Kay sa matag higayon nga imong tudloan ang imong silingan: 'Buhat ni o kana' – hunahunaa ug pagninilay-nilay ang imong kaugalingon – nga ikaw, nga naggunit og palakol, nagaguba sa imong kaugalingong balay samtang naningkamot sa pagtukod sa iyang balay.

17. Miingon usab siya pag-usab: 'Kaluoy sa kalag nga nakasala pagkahuman sa balaan nga pagbunyag! Ang ingon nga tawo dili makapahulay sa iyang kaugalingon samtang nagpenitensya – bisan nahulog siya sa unod (sa mga makasasala sa unod), o nangawat, o nasangko sa bisan unsang laing sala, o mitan-aw sa lawas sa uban uban sa kahilakaw, o mikaon og usa ka butang sa tago, nga nagtan-aw-tan-aw aron masiguro nga walay nakakita, o sa dihang ang uban nagbutang sa ilang limos²¹, nangahas ka nga tan-awon unsa ang sulod niini – kay kinsa man ang molihok ingon niini, ginapasipala niya si Jesus.

18. Unya adunay usa ka tawo nga nangutana kaniya: 'Importante ba kaayo ning butanga, Amahan?' – Ug miingon siya: 'Sama sa usa ka tawo nga nakalapas sa bungbong ug nakakuha og kuwarta, nadani sa kaaway, mao usab kining usa (nadani sa parehas nga kaaway): kay bisan kinsa ang nakadaog batok niadtong usa nakadaog usab batok niini – ug ang mapildi sa gagmay nga butang mapildi usab sa dagkong butang.'

19. Bisan pa og ang usa ka tawo makahimo og dagkong milagro ug pag-ayo, ug makab-ot ang tanang kahibalo—bisan pa og iyang mabanhaw ang mga patay—apan sa diha-diha nga siya mahulog sa sala, dili na siya makapahulay sa iyang kaugalingon, kay naa siya ilawom sa yugo sa paghinulsol. Sa samang paagi, kung siya magbuhat og daghang mga buhat sa penitensya, apan, sa diha nga makakita siya og usa ka tawo nga nakasala o nagpuyo sa kapabayaan, iyang gipakaubos kana nga tawo—ang tanan niyang penitensya walay pulos, kay iyang gisalikway ang usa ka miyembro ni Cristo pinaagi sa paghukom kaniya, imbis nga biyaan ang paghukom sa Diyos nga Hukom.

20. Miingon usab siya: kita tanan daw anaa sa usa ka ospital – ang usa nag-antos sa sakit sa mata, ang lain sa sakit sa kamot, ang lain adunay pigsa, o ubang kapansanan. Mahitabo nga ang uban nga mga samad nakaayo na, apan kung mokaon ang usa og makadaot nga butang, mubuka na usab kini. Mao usab kini sa usa ka tawo nga anaa sa kahimtang sa paghinulsol: sa diha nga iyang hukman o pasipalahan ang uban, iyang guba pag-usab ang iyang kaugalingong paghinulsol. – Sa mga naghigda sa infirmario nga nagkalain-laing sakit, kon ang usa misinggit tungod sa iyang kasakit, mosulti pa kaha ang lain, 'Ngano man ka nagasinggit?' Dili ba maghunahuna ang tanan sa ilang kaugalingong sakit? Ingon usab, kung ang kasakit sa akong mga sala naa sa akong atubangan, dili ko motan-aw sa lain nga makasasala: sama sa mga naghigda sa infirmario sa doktor, ang matag-usa mag-amping nga dili mokaon bisan unsa nga makapabukas pag-usab sa iyang samad.

21. Kaaay sa kalag nga dili gust²² on nga malikayan ang tanang sala! Nag-antos kini og dakong kasubo gikan sa mga kaaway nga nanghinaut ug misupak niini. Ngano man, busa, nga nagkinahanglan kini og dakong pagkamapailubon ug pagkamapasalamat sa tanang butang? Busa, sa dihang ang katawhan (sa Israel) naa sa Ehipto, sila tanan mikaon ug miminom hangtod busog, samtang nagtrabaho isip mga ulipon ni Paraon. Apan sa dihang ang Ginoo nagpadala kanila og tabang, nga mao ang, Si Moises, aron sila maluwat gikan kang Paraon, gipailawom sila sa bug-at nga pagpanarbaho ug grabeng mga pag-antos; ug bisan pa sa tanang salot nga gidala sa Dios kang Paraon, wala gihapon mag-atubang si Moises sa pagsalig sa ilang kaluwasan gikan sa kadaut hangtod miabot ang panahon ug miingon ang Dios kaniya: 'Magdala pa ko ug laing salot kang Paraon, ug ingna siya: "Pahawaa ang katawhan, kay kon dili, patyon ko ang panganay nimong anak.'" Sa katapusan, nakuha ni Moises ang kaisog. Ug miingon ang Dios kaniya: '*Sultihi kining mga pulonga sa*

²¹ *Melotarion* – Milot – monastikong bisti (banda), sumala sa lagda ni San Pachomius – hinimo sa panit sa kanding.

²² Base sa konteksto sa talata, murag nagpasabot kini: usa ka tawo nga naghandum, nagtuyo, o nagplano nga buhaton kini. Apan sa bersyon ni Paissios: usa ka tawo nga wala maghandum.

dalunggan sa katawoan, ug pasugo kinsa ang lalaki sa iyang silingan, ug kinsa ang babaye sa iyang silingan, sa mga sudlanan nga pilak ug bulawan, ug sa mga bisti; ug ibutang kini sa abaga sa inyong mga anak, ug panakawan ninyo ang mga Ehipsiyo' (Ex. 11:1–2). Ang uban niini nga mga gamit gigamit unya sa pagtukod sa Tabernakulo.

22. (Human niini, si Abba) miingon: 'Mao kini ang giingon sa mga tigulang bahin niini. Ang mga sudlanan nga pilak ug bulawan ug ang mga bisti mao ang mga pagbati nga nag-alagad sa kaaway: ang gipasabot dinhi mao nga kung ang usa ka tawo dili kini kuhaon gikan sa kaaway aron kini mamunga alang sa Dios, ang tabon sa kapahulayan sa Dios dili mopanaug kaniya; apan kung iyang kuhaon kini gikan sa kaaway ug ihalad kini ingon bunga sa Dios, nan ang tabon sa Dios moabot kaniya. Wala usab natabonan sa panganod ang Tabernakulo samtang kulang pa kini sa bisan unsang bahin, apan sa dihang hingpit na kini natapos, natabonan kini sa panganod. Ingon usab sa Templo nga gitukod pagkahuman: samtang adunay kulang niini, wala kini gitabonan sa panganod; apan sa dihang nahuman na kini pag-ayo, ug nadala na ang dugo ug tambok sa mga halad nga gisunog niini, ug nabauhan sa Dios ang humot niini, unya gitabonan sa panganod ang maong balay. Sa ato pa, hangtod ang usa ka tawo maghigugma sa Dios sa tibuok niyang kusog ug sa tibuok niyang hunahuna, ug magdikit kaniya sa tibuok niyang kasingkasing, dili moabot kaniya ang tabon sa pahulay sa Dios.

23. Miingon usab siya: kon ang hunahuna, sa wala pa mapukan ang mga pagbati (nga mapasakop sa mga kahiligon), gustong magdala sa krus, moabot ang kasuko sa Dios niini tungod kay misulod kini sa buluhaton nga labaw pa sa iyang makaya, nga wala pa una giayo ang iyang mga pagbati.

24. Kung ang mga miasma (ang baho sa mga kahiligon) naglihok sa sulod nimo, ug ikaw mosimpatiya kanila ug motampo sa hinungdan nga nagmugna kanila, apan wala kay pagmahay niini sa sakit sa imong kasingkasing, nan kini ubos sa kinaiya ni Adan.

25. Kung ang imong kasingkasing nakadaog batok sa sala ug milikay sa hinungdan niini, ug imong gibutang sa imong atubangan ang mga pag-antos sa impyerno, ug, nga naghandum nga imong (ang) Manluluwas nga kanunay anaa sa imong kiliran, dili nimo Siya masakitan sa bisan unsang paagi, kondili nagahilak sa Iyang atubangan, moingon ka: 'Buhat sa Imong kaluoy ang pagluwas kanako, O Ginoo' – kay ako mismo walay gahum nga makalingkawas gikan sa kamot sa kaaway nga walay Imong tabang; ug sa samang higayon maminaw ka sa imong kaugalingong kasingkasing, aron dili nimo masubo ang nagatudlo kanimo sa mga dalan sa Dios: kay kini uyon sa kinaiya ni Jesus – ug Iya kang panalipdan gikan sa tanang dautan. Amen.

9. Mga Sugo alang sa mga nagbiya sa kalibutan

1. Kung imo nang gisalikway ang kalibutan ug gisumiter ang imong kaugalingon sa Diyos sa paghinulsol, ayaw tugoti nga ang imong hunahuna maghatag kanimo og kasubo tungod sa imong nangagi nga mga sala, ingon nga wala kini gipasaylo kanimo karon, apan ayaw usab pagpasagad sa mga sugo sa Ginoo, kay kon dili, dili usab Niya pasayloon ang imong nangagi nga mga sala.

2. Kini ang imong kinahanglan nga tumanon hangtod sa kamatayon, ug ayaw kini pasagdi: ayaw pagkaon sa presensya sa usa ka babaye; ayaw pagpakig-amigo sa mga bata pa kaayo; samtang batan-on ka pa, ayaw paghigda sa samang banig uban sa bisan kinsa gawas sa imong igsoon nga lalaki o sa imong abá – ug buhata kini uban sa pagrespeto, dili sa walay pag-amping; ayaw paglibot-libot sa imong mga mata, ug ayaw pagpasagad sa pagsul-ob sa imong sinina.

3. Kung kinahanglan, imom ka hangtod tulo ka tasa nga bino, ug ayaw paglapas niini nga sugo tungod sa pagkahigala.

4. Ayaw pagpuyo sa lugar diin ka nakasala sa atubangan sa Dios, ug ayaw pasagdi ang imong debosyon (pag-ampo), basi mahulog ka sa kamot sa imong kaaway.

5. Pugos ang imong kaugalingon sa pagtuon sa mga Salmo – ug kini magluwas kanimo gikan sa pagdakop sa mga miasma (mga pagbati). Higugmaa ang matag porma sa pagpahinabo sa unod – ug ang imong mga pagbati mapugngan.

6. Pag-amping nga dili nimo sukodon ang imong kaugalingon bisan unsang butang – ug makab-ot nimo ang kagawasan sa paghilak tungod sa imong mga sala.

7. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa bakak: kay kon dili, palagson niini ang kahadlok sa Dios gikan kanimo.

8. Ayaw ipadayag ang imong mga hunahuna sa tanan, basi mahimong hinungdan nga matintal ang imong isigkatawo, kondili ipadayag kini sa imong mga espirituhanong amahan, aron ang grasya sa Dios makatabon kanimo.

9. Punduka ang imong kaugalingon sa imong kahanas, ug ang kahadlok sa Dios magpuyo uban kanimo.

10. Kung makita nimo ang imong igsoon nga nahulog sa sala, apan dili pa hangtod sa kamatayon (1 Juan 5:16), ayaw siya pagpasipala, basi mahulog ka sa kamot sa imong mga kaaway.

11. Bantayi ang imong kaugalingon aron dili ka masangit sa mga sala nga imong nabuhat, basi kini mabanhaw pag-usab sa sulod nimo.

12. Higugmaa ang pagpaubos, ug kini magpanagang kanimo gikan sa imong mga sala.

13. Ayaw pagpakita og paboritismo, basi moturok sa imong sulod ang tanang limbong.

14. Ihatag ang imong kasingkasing sa pagsunod sa imong mga amahan, ug ang grasya sa Dios magpuyo sa sulod nimo.

15. Ayaw paghunahuna nga ikaw maalamon, basi mahulog ka sa kamot sa imong mga kaaway.

16. Tudloi ang imong dila sa pagsulti, 'Pasayloa ako' – ug ang pagpaubos moabut kanimo.

17. Samtang naglingkod ka sa imong selda, kanunay hinumdumi kining tulo ka butang: manwal nga trabaho, pagtuon (pagbasa ug pagpamalandong sa Dios), ug pag-ampo.

18. Hunahunaa adlaw-adlaw: 'Kini ra ang usa ka adlaw nga akong pagagugulanan dinhi sa kalibutan' – ug dili ka makasala sa atubangan sa Dios.

19. Ayaw pagka-hilig sa pagkaon, basi mabanhaw pag-usab sa imong sulod ang imong mga daang sala.

20. Ayaw kawala'g kadasig (ayaw pagkapoy) sa bisan unsang trabaho, basi makuha ka sa impluwensya sa kaaway.

21. Pugos ang imong kaugalingon sa pagtuon (pagbasa ug pagpamalandong sa Dios), ug ang kalinaw sa Dios moabot kanimo sa dili madugay: kay sama sa usa ka guba nga balay sa gawas sa siyudad nga usa ka dapit sa baho, mao usab ang kalag sa tapulan nga bag-uhan mahimong sudlanan sa matag dautang pagbati.

22. Pugos ang imong kaugalingon sa paghalad og daghang pag-ampo uban sa mga luha: tingali ang Ginoo magpakita kanimo og kaluoy ug tangtangan gikan kanimo ang daang makasasala nga tawo.

23. Himoa kining imong mga kauban: paningkamot, kakabus, paglibot-libot, pagpamatay sa unod ug hilom; kay gikan niini moturok ang pagpaubos, ug ang pagpaubos magdala og pasaylo sa matag sala.

24. Ang atong Maayong Ginoo ug Dios gamhanan kaayo aron ihatag kanato ang kusog sa pag-ila sa matarong ug sa pagbuhat niini, aron makakaplag kita og kaluoy uban sa mga balaan nga nagbantay sa Iyang mga sugo. Amen.

10. Usa pa ka pulong (alang sa mga misalikway sa pagtuo)

1. Gipakita sa Dios kang San Pedro nga Apostol nga walay tawo nga angay ituring nga hugaw o dili putli (Buhat 10:15). Tungod kay nabalaan ang iyang kasingkasing, ang matag tawo nahimong balaan sa iyang panan-aw. Apan alang sa mga kasingkasing nga napailalom sa mga kahuyang, walay balaan sa ilang panan-aw; hinuon, tungod sa mga kahuyang sa ilang kasingkasing, ila gihunahuna nga ang tanan pareho ra kanila. Bisan pa kon adunay mosulti kanila nga ang usa ka tawo maayo, dali ra silang masuko niini sa ilang kasingkasing. Busa, pag-amping nga dili nimo pagtamakan ang bisan kinsa, dili lang sa imong mga ngabil, kondili usab sa imong kasingkasing.

2. Hangtud nga ang usa ka tawo dili magmatngon sa iyang kaugalingon, magpadayon siya sa paghunahuna sa iyang kasingkasing nga siya usa ka higala sa Dios. Apan sa diha nga siya makagawas na sa iyang mga pagbati, siya mahiya sa pag-alsa sa iyang mga mata paingon sa langit sa atubangan sa Dios, kay makita niya ang iyang kaugalingon nga layo kaayo sa Dios.

3. Usa ka tawo adunay duha ka sulugoon ug gipadala sila sa iyang uma aron anihon ang trigo, nga nagsugo sa matag-usa nga mag-ani og pito ka hanay matag adlaw. Ang usa kanila gigamit ang tibuok niyang kusog aron matuman ang gisugo sa iyang agalon, apan wala niya kini makaya, tungod kay ang buluhaton sobra sa iyang kusog; samtang ang usa pa, nga nawad-an og paglaum nga makalampos, miingon sa iyang kaugalingon nga puno sa kaguol: 'Kinsa bay makahimo og ingon ana nga buluhaton sa usa lang ka adlaw? Ug, wala niya tagda ang sugo sa iyang agalon, wala siya magtagad sa buluhaton, kundili naghigda na lang siya aron matulog—usahay mag-u-ngol, usahay magmata, usahay maglibog-libog sa pagkatulog, sama sa pultahan nga nag-uyog sa iyang bisagra—ug busa nasayang ang tibuok adlaw sa iyang pagkatamaran. Pag-abot sa gabii,

miadto sila sa ilang agalon. Ug siya, pagkahuman nakigsulti kanila duha, gidayeg ang buhat sa masipag nga sulugoon, bisan pa wala niya hingpit nga nahuman ang gisugo kaniya, samtang gipahawa niya ang tapulan ug pasagad nga sulugoon sa iyang balay. Busa, dili usab kita mawadan og kadasig sa bisan unsang paningkamot, ni mawadan og paglaum sa bisan unsang kasubo, kondili gamiton nato ang atong kusog, magtrabaho uban sa tibuok natong kasingkasing. Ug nagtuo ako nga dawaton kita sa Dios kauban sa Iyang mga balaan.

4. Ang matag tawo angay maghalad og daghang pag-ampo sa atubangan sa Dios, uban sa dakong pagpaubos sa kasingkasing ug sa lawas, nga dili maghunahuna nga nakabuhat sila og bisan unsang maayo, nga dili mosalig sa pagdayeg alang sa bisan unsang buhat nila, nga dili masuko sa mga pagsaway, hinumduman ang iyang mga sala, ipahilum ang iyang kasingkasing uban sa iyang mga kaaway, ug dili tugotan nga mogawas sa iyang mga ngabil ang mapait nga pulong aron mosulti kanila o mosaway kanila, bisan pa sa atubangan sa iyang mga pinalangga (mga higala).

5. Sa konklusyon, ang usa ka monghe kinahanglan isira ang tanang pultahan sa iyang kalag ug bantayan ang tanan niyang mga pagbati, aron dili siya matumba pinaagi niini, ug panalipdan ang iyang kaugalingon gikan sa mga nagdala kaniya og makalibyang pakigpulong. Bulahan siya nga kontento sa iyang kaugalingong mga sala (mao ang kahibalo niini ug paghinulsol niini, nga dili manalaw sa sala sa uban).

11. Mahitungod sa Liso sa Mustasa

Aduna'y misteryo sa mga pulong bahin sa liso sa mustasa, ingon sa giingon sa mga Amahan, aron dasigon kita sa pagsusi sa kahulugan niini pinaagi sa paghukom base sa gisulat mahitungod niini: *Ang gingharian sa langit sama sa liso sa mustasa, nga gikuha sa usa ka tawo ug gitamnan sa iyang uma; bisan pa kini ang labing gamay sa tanang liso, apan sa pagtubo niini, kini ang labing dako sa tanang tanom ug nahimong kahoy, nga ang mga langgam sa kahanginan moanha ug magtukod og salag sa mga sanga niini'* (Mat. 13:31–32). Mao kana ang mustasa, mao kana ang iyang mga maayong kinaiya! (Ug ang Ginoo, sa pagpasidaan niini) nagtinguha nga ang tawo mosundog niini sa tanang butang (sa tanan nga Iyang gisulti mahitungod niini). Sa pag-ingon nga kini *mao 'ang labing gamay sa tanang liso'*, gipukaw Niya kanato ang pagka-mapainubuson – nga ipahimutang nato ang atong kaugalingon ubos sa matag tawo; sa pag-ingon nga mitubo na kini sa hingpit nga gidak-on, gipahinumduman kita Niya sa pagkamapainubusan ug pagkamapailubon; nga kini mapula ang kolor, – nagpahinumdum kanato sa pagkabalaan, aron dili kita mahugawan sa unod; nga ang sulod niini mapait – nagpananum kanato sa pagdumot sa mga kahiligon, kay kini mapait alang sa mga nangandoy og kalinaw; nga ang malinamnam nga lami niini dili motungha gawas kung kini nginot ug galing, kini naghisgot sa pag-antos nga dala sa kasakit (ang kapait sa unod tungod sa kakulang); kung galingon kini, makasakit sa mata – kini nagsilbi nga pahimangno sa kasubo sa mga buhat (o sa mga pagpaninguha sa pag-ascetismo); gigamit kini sa pagpahiran (sa mustasa nga gihimo gikan niini) sa mga patay nga bahin sa lawas, aron kini dili mabulok. Busa, sabta nato ang kahulugan niini ug sundon ang kinaiya niini – ug pahiran nato ang atong mga samdan nga bahin sa lawas niini, aron kini dili mabulok o mapuno sa mga ulod. Kay mao kini ang buot ipasabot sa pagkahimong sama ni Kristo, sa pagdala sa Ginoong Jesus sa sulod nato, aron maningkamot kita, kutob sa atong makaya, sa pag-andam sa atong kaugalingon alang Kaniya sa Iyang pagkapareho (sumala sa kinaiya sa liso sa mustasa), sa pagsulay sa atong kaugalingon aron masuta kon kita ba gikan niining liso o dili, – kung ginabahinin ba nato ang iyang kinaiya ug pagpaubos, – kung ginabahinin ba nato ang iyang pagka-gudlot (ngadto sa pulbos), ang iyang kapait, o ang iyang lami. – Pinaagi sa grasya sa Dios kita gipakusgan sa pagbuhat niini, sumala sa Iyang kabubut-on. Kaniya ang himaya – sa Amahan, sa Anak ug sa Espiritu Santo, hangtod sa kahangturan. Amen.

12. Mahitungod sa bino

1. *Ang sakramento sa bino.* (Kini usa ka simbolo) sa kinaiyahan sa tawo (o sa tawo), nga naghandum nga makigkita sa Dios (aron malipay ang Dios), ug alang niining katuyoan ginatipigan niya nga hingpit sa pagkabalaan ang iyang buhat, aron dawaton kini (ang iyang buhat) sa Dios uban sa kalipay.

2. Ang sudlanan (para sa bino) husto nga giselyohan sa pitch. Kini usa ka simbolo sa pagkabalaan sa lawas, nga ang matag bahin niini himsog (ug putli) gikan sa makauwaw nga mga kahiligon, kay imposible nga ang usa ka tawo nga nagatagamtam sa bisan unsang (karne) nga kalipay moserbisyo sa Dios.

3. Sama sa dili mahimo nga ibubo ang bino sa sudlanan nga dili hingpit nga gitarran, o adunay bisan unsang liki, ingon usab dili nato malipay ang Dios samtang nagpuyo ang kasuko ug pagdumot sa atong sulod.

Busa, susihon nato ang atong kaugalingon (aron masuta kon naa ba kini kanato), kay kini makababag sa usa ka tawo sa buhat sa paghinulsol.

4. Ang bino mopabula sa sinugdanan pa lang sa paghimo niini. Kini usa ka metapora alang sa bag-ong magtutuo, nga walay kapahulayan hangtod siya motubo ug mahilum.

5. Ang bino dili mahimong (tinuod nga bino) gawas kon idugang ang gypsum niini, sama sa kinahanglan idugang ang lebadura sa hustong sukod. Sa samang paagi, ang usa ka bag-uhan dili molampos samtang naglihok sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on gawas kon madawat niya ang lebadura gikan sa iyang espirituhanong mga amahan sumala sa Dios, ug ipakita nila kaniya ang dalan (ug pangulohan siya niini), hangtod ang Dios mismo maghatag kaniya sa grasya aron makita kini.

6. (Ang bino) biyaan sa sulod sa balay (sa dapit diin kini gihimo) hangtod kini mopahiluna. Ingon usab, kung walay kahalom, pag-antos alang kang Dios, ug tanang paningkamot subay sa kabubut-on sa Dios, imposible alang sa usa ka bag-ohan nga makab-ot ang kahimtang sa (hingpit nga kalinaw).

7. Kung ang bino biyaan nga adunay liso o sanga sa sulod niini, mamasam ang lami niini. Ingon usab, ang usa ka bag-uhan, kung makig-uban siya sa iyang mga paryente sa dugo, o sa ubang mga tawo nga wala mag-ambit sa parehas nga buhat ug pagpanagana sa kaugalingon sama kanila, mawala kaniya ang kinaiya nga iyang nadawat gikan sa iyang mga espirituhanong amahan.

8. Gibutangan og yuta ang ibabaw sa bino aron kini dili mo-evaporate ug masayang. Ingon usab, kung ang usa ka bag-ohan dili mag-amuma sa pagpaubos sa tanang butang, walay pulos ang tanan niyang paningkamot.

9. Kung pirmi matilawan ang bino, mawala ang humot ug lami niini. Ingon usab kanunay mahitabo sa usa ka tawo nga nagpasigarbo sa iyang mga buhat, kay sa ingon ana, ang pagkamapahitas-on makaguba sa tanan niyang buhat.

10. Kung ang sudlanan sa bino pasagdan nga bukas, ang makalilisang nga lamok makaguba sa bino. Ingon usab, ang sobra nga pakig-istorya, pagbinuang, ug walay pulos nga pakighinabi makaguba sa maayong espiritu sa mga batan-ong monghe.

11. Kung ang bino pasagdan nga maekspos sa hangin, madaut ang hitsura ug lami niini. Busa, ang garbo makadaut sa matag bunga sa paningkamot sa usa ka tawo.

12. Ang bino gitipigan sa silid-tipigan ug gitabonan pag-ayo. Ingon usab, ang kahalom ug pagpaubos sa matag paningkamot 'nagtago ug nagpanalipod' sa magbubuhay sa Dios. Ug imposible alang sa usa ka tawo nga mapreserbar ang bunga sa iyang paningkamot nga walay maong kahalom ug pagpaubos.

13. Buhaton kini tanan sa bino hangtud kini makapahimuot sa naghimo niini – ug siya malipay sa iyang paningkamot. – Kinahanglan buhaton kini tanan sa usa ka tawo hangtud ang iyang buhat makapahimuot sa atubangan sa Dios.

14. Sama sa dili katuohan unsa ang kalami sa bino kung dili nimo kini ablihan ug tilawan, ingon ana usab, dili makakuha og kaisog ang usa ka tawo sa iyang kasingkasing ug dili mahadlok hangtud nga motindog siya sa atubangan sa Dios, ug ang Dios moila sa iyang buhat nga hingpit.

15. Sama sa diha nga ang usa ka sudlanan mosugod og tulo, ang bino matulo sa yuta sa wala pa kini mabantayan sa tag-iya, kon siya pasagad; ingon usab, bisan gamay ug walay bili nga buhat makaguba sa bunga sa tawo, kon siya pasagad.

16. Busa, mga igsoon, gamiton nato ang atong kusog aron bantayan ang atong kaugalingon batok sa tanan nga makadaot kanato—ug unta ang kaluoy ug grasya sa Ginoo magahatag kanato og kaisog niadtong adlaw aron moingon: sa atong kahuyang naningkamot kami sa pagsunod sa gisugo sa among konsensya, apan ang kusog (kay kana) Iyamho, ug ang kalooy, ug tabang, ug panalipod, ug pasaylo, ug pagkamapailubon. Kay kinsa man ako? Hangtod karon naa ako sa kamot sa mga daotan, kinsa nimo ako giluwes, ug wala koy ikahatag kanimo. Usa ako ka makasasala ug dili takus sa imong mga gasa, apan gipanalipdan mo ako gikan sa kamot sa akong mga kaaway. Ikaw ang akong Ginoo ug akong Dios. Ug Iyam ang himaya, ug ang kaluoy, ug ang panalipod, ug ang tabang, ug ang gahum, hangtod sa kahangturan. Amen.

13. Sa mga naningkamot ug nakahaman sa ilang buluhaton nga maayo

1. Mao kini ang mga timaan nga gihimo sa Ginoong Jesus sa wala pa Siya gipako sa krus. '*Lakaw,*' miingon Siya, '*ug sultih si Juan sa imong nakita ug nadungog: ang mga buta makakita, ang mga pilay*

makalakaw, ang mga ketong malimpyo, ang mga bungol makadungog, ang mga patay mabinuhi, ug ang mga kabus gipangwalian sa maayong balita; ug bulahan ang dili masandad kanako' (Lucas 7, 22–23)²³.

2. Busa, ang Ginoong Jesus naghimo og daghang susamang mga timailhan. (Apan kinahanglan natong masabtan nga ang matag-usa kanila, gawas sa literal nga kahulugan, adunay usab alegorikal nga kahulugan.) Ang *'ang mga buta makakita'* nagpasabot niini: kinsa ang nagpunting sa paglaum niining kalibutan, buta siya; apan kon biyaan niya kini ug ipunting ang iyang panan-aw sa paglaum nga umaabot, makakita na siya; sa samang paagi: ang *'ang pilay molakaw'* nagpasabot niini: kinsa ang naghandum sa Dios apan nagahigugma sa makalaut nga hunahuna sa kasingkasing, pilay siya; apan kon biyaan niya kini ug higugmaon ang Dios sa tibuok niyang kasingkasing, magsugod siya sa paglakaw sa matarong. Sa samang paagi usab: *'ang mga bingi makadungog'*—mao kini ang kahulugan niini: ang tawo nga nabalaka sa daghang butang (nagpuyo taliwala sa mga kalingawan) bingi siya, tungod kay ang iyang pagtagad nabihag sa mga butang sa gawas ug nakalimot siya sa matarong; apan kon iyang biyaan ang tanan, magsugod na siya sa pagpaminaw. Ug kini: *'ang mga ketong gihawan'*—mao kini ang kahulugan niini: nasulat sa Balaod ni Moises: 'Ayaw tugoti nga mosulod sa balay sa Ginoo ang bisan kinsa nga hugaw', mao kana, ang usa nga nagpuyo og kasina sa iyang isigkatawo, o kasuko, o pagdumot, o pagpanamastamas; apan kon itabi sa bisan kinsa kining mga butanga, siya mahimong limpyo.

3. Busa, sa dihang ang bulag makakita pag-usab, ang pilay makalakaw, ang bingi makadungog, ug ang ketuso malimpyo, unya ang tawo nga patay tungod niini (ang moral nga pagkadaut nga gisimbulo niining mga kahimtang) sa panahon sa pagpasagad nabalik ug nabag-o, ug unya ipahayag ang maayong balita pinaagi sa iyang kaugalingong mga pagbati—nga kaniadto kulang sa balaan nga mga hiyas—nga nabawi niya ang iyang panan-aw, nakasugod sa paglakaw ug pagpaminaw, ug nahugasan. Kinahanglan ipresentar nimo kini nga pagdepensa sa atubangan sa nagbunyag kanimo.

4. Mao kini ang pagbunyag: ang pag-antos sa dautan (ang kapait sa unod) uban sa pagpaubos ug hilom. Kay nasulat mahitungod kang Juan—nga ang iyang bisti hinimo sa buhok sa kamelyo, ug usa ka panit nga sinturon ang nakasalang sa iyang hawak—ug siya nagpuyo sa kamingawan (Mat. 3:4). Kini usa ka timaan sa pagpaté sa kaugalingon. Kini ang unang butang nga nagapahapsay sa usa ka tawo, ug kon kinsa ang maningkamot, makab-ot niya kini; ug sa diha nga makab-ot na nila kini para sa ilang kaugalingon, ablihan na nila ang dalan aron mosaka sa krus (ang Krus usa ka timaan sa umaabot nga pagkawalay kamatayon), pagkahuman niyang patul-on una ang mga Pariseo ug mga Sadusiyo (ang mga Sadusiyo nagrepresentar sa kawalay pagtuo, samtang ang mga Pariseo nagrepresentar sa tanang matang sa limbong, pagkauyon-onyon ug pagka-mapahitas-on), ingon sa gisulat: *'gikan niadto, wala na'y misugot pa nga mangutana kaniya'* (Mat. 22:46).

5. Sa katapusan, gisugo sa Ginoo si Pedro ug si Juan sa pagpangandam sa Pasko sa Paglabay. Simbolo kini sa paagi nga, sa dihang masabtan sa hunahuna nga wala kini'y gipanag-iya, mag-andam kini alang sa pagkawalay kamatayon pinaagi sa pagtigom sa tanang pwersa niini ug paghiusa niini ngadto sa usa ka lawas, pinaagi sa pagpadayun kanila sa Balaang Komunyon sa Ginoo.

6. Usab, sa dihang nag-ampo si Jesus, nga miingon, *'Kung mahimo, paagi kining kopa gikan kanako karon nga takna'* (Mat. 26:39), kini usa ka pulong nga may kalabotan kanato. Kay kon ang hunahuna madasig sa pagsaka sa krus, kini nagkinahanglan og daghang pag-ampo ug daghang luha, ug hingpit nga pag-ilaom sa kaugalingon sa Diyos, nga nangayo og tabang gikan sa Iyang kaayo, aron kini mahimong iyang kusog ug manalipod hangtod Iyang buhion kini sa balaan ug dili mahurot nga pagbag-o; kay dako kaayo ang katalagman sa takna sa krus. Ug samtang nag-ampo, kinahanglan niya nga kuyog kaniya si Pedro, si Juan, ug si Santiago, nga mao ang: *matinud-anong pagtuo*, usa ka kasingkasing nga gipalig-on sa paglaum, ug gugma alang sa Dios.

7. Mao usab kini ang kahulugan sa nahitabo sa Ginoo mismo, ang atong pinalanggang Ginoo ug Dios nga si Jesus, alang kanato; Siya nga nahimong ehemplo kanato sa tanang butang, ingon sa giingon sa Apostol: *'Aron mailhan ko Siya, ug ang gahum sa Iyang pagkabanhaw, ug ang pakig-ambit sa Iyang mga pag-antos, nga ako mahimong susama sa Iyang kamatayon, kon unta makab-ot ko ang pagkabanhaw gikan sa mga patay'* (Fil. 3:10–11): – Ang pait nga iyang natilawan alang kanato nagdasig kanato nga wagtangan sa atong sulod ang matag dautang tinguha (ug ipahilom ang atong mga baba), ug dili tugotan nga bisan usa niini mogawas gikan sa lawas ug buhaton; ang *'aslom'* nga iyang natilawan alang kanato nagdasig kanato nga pugngan ang matag kaugalingong kabubut-on ug matag walay pulos nga pagrebelde; ang *'luwa'* nga ilang giluwà kaniya

²³ Si Juan, nga nagbunyag kang Ginoong Hesús, nagpakita sa gihulagway niining talata, kay ang ginabunyagan kinahanglan mosugid (sa magbubunyag) sa iyang ginabuhat.

alang sa atong kaayohan nagdasig kanato sa pagpugong sa tanang tinguha sa pagpalipay sa mga tawo ug sa tanang tinguha alang sa himaya niining kalibutan; ang '*korona sa mga tunok*', nga ilang gihabi ug gibutang sa iyang ulo, nagdasig kanato sa pag-antos sa mga pagpanamastamas, bisan pa kanunay, ug sa pagdala sa tanang pagpanamastamas nga walay kalibog; ang '*tuhin*' nga gigamit nila sa paghampak sa Iyang ulo alang kanato nagdasig kanato, samtang kanunay nga nagsul-ob sa helmet sa pagka-mapainubsanon, nga pugngan ang tanang garbo sa kaaway; ang paghatud kang Ginoong Hesus aron '*bunalon*' sa wala pa Siya ipako sa krus nagdasig kanato nga itagad ang tanang pagpanamastamas ug kaulaw sa tawo ingon walay bili; ang '*pagbahin sa Iyang mga sinina*' pinaagi sa pagpili og suerti, samtang Siya mismo nagpabilin nga walay kabalaka, – nagdasig kanato nga pagdumtan ang tanang butang sa kalibutan sa wala pa kita mosaka sa krus, sumala sa mga pulong sa Apostol: '*Gidawat ninyo ang pagpanakaw sa inyong mga kabtangan uban ang kalipay, kay nahibalo kamo nga kamo adunay mas maayong panulondon sa langit*' (Heb. 10:34).

8. Kinahanglan buhaton sa usa ka tawo ang tanan niini aron makasaka siya sa krus. Ug kung dili nimo buhaton ang gibuhay Niya, kutob sa imong makaya isip usa ka tawo, nan dili ka makasaka sa krus. Ang pagka-ika-unom ka oras sa dihang gilansang sa krus sa mga malig-on ang kasingkasing Siya alang sa atong kaluwasan usa ka pananglitan kanato, aron atong armahan ang kaugalingon sa kusog batok sa tanang kawad-on sa paglaum ug kakulang sa kaisog, hangtod mamatay ang sala, ingon sa gisulat, nga Iyang gipatay ang pagkabala-angaway pinaagi sa krus. Nga, sa pagka-ika-siyam ka oras, misinggit si Jesus sa kusog nga tingog: '*Eloi, Eloi, lama sabachthani*' (Mat. 27:46) – kini usa ka pananglitan kanato nga, human sa mapailubon nga pag-antos sa mga pagsulay sa pakigbisog batok sa atong mga pagka-anaha hangtod kini mapalong, kita sa katapusan makakaplag sa kaisog, sa pagpaubos, nga mosinggit ngadto sa Dios. Ang paghatag Niya sa Iyang espiritu pagkahuman sa pagsalop sa adlaw usa ka timailhan kanato nga, kon ang hunahuna mapalaya gikan sa tanang paglaum niining makita nga kalibutan, kini nagpasabot nga ang sala namatay na sa sulod nimo. Ang pagkapikas sa tabing sa templo sa duha gikan sa ibabaw paingon sa ubos usa ka simbolo nga, kon ang hunahuna mapalaya (gikan sa mga pagbati), ang pagbulag tali niini ug sa Dios mawala. Ang pagkabahin sa mga bato ug pag-abli sa mga lubnganan – usa kini ka simbolo kanato nga, sa diha nga makompleto ang kamatayon (sa sala) sa sulod nato, sa diha nga ang matag karga ug pagkabuta, ug tanan nga supak sa kalag, matunaw, ug ang mga pagbati, nga patay ug nagbunga sa kamatayon, magsugod sa pag-uswag, mitindog nga dili mapildi. Ang pagputos kaniya sa putli nga sudlo nga adunay humot nga mga panakot usa ka simbolo kanato nga, pagkahuman niadtong kamatayon (sa sala), ang pagkabalaan giputos ug ang pagkawalay-kadaut naghatag niini og pahulay. Ang kamatuoran nga Siya gibalot sa usa ka putli nga sudlo nga gipabalsamo sa humot nga lana usa ka simbolo kanato nga, pagkahuman niining kamatayon (sa sala), ang pagkabalaan giputos ug ang pagkawalay-kadaut naghatag niini og pahulay. – Dugang pa, – '*asa ang lawas*' (ang bangkay), '*didto magkatigum ang mga agila*' (Lucas 17:37). – Nga Siya nabanhaw pag-usab sa himaya sa Iyang Amahan, ug nga Siya misaka sa langit ug mipahimutang '*sa tuo sa Kahimayaan sa kahitas-an*' (Heb. 1:3)—usa ka ehemplo kanato, sumala sa mga pulong sa Apostol: '*Kay kon kamo gibanhaw uban kang Cristo, pangitaa ang mga butang nga sa kahitas-an, diin anaa si Cristo, nga naglingkod sa tuo sa Dios. Ipahimutang ninyo ang inyong hunahuna sa mga butang nga sa kahitas-an*' (a) '*dili sa mga butang nga sa yuta, kay kamo mamatay*' (Col. 3:1–3).

9. Ug ang Iyang balaan nga Ngalan, nga nagbuhat og kalooy, nga nahimong ehemplo sa tanang paagi alang sa mga balaan, gamhanan sa pagpakitambag alang sa among kahuyang, ug, tungod sa among kakabus, pasayloon kita sa atong mga sala, aron kita usab makakaplag og kalooy kauban sa tanan nga takus niini. Amen.

14. Mga Buhat sa Pag-agulo

1. Ka-aba sa ako, ka-aba sa ako – kay wala pa ko maluwas gikan sa Gehenna! Ang mga nagadani kanako ngadto niini nagabunga pa gihapon sulod kanako, ug ang tanang buhat niini nagalihok sa akong kasingkasing; ang mga nagalubong kanako sa kalayo naglihok pa gihapon sa akong unod, nga nagahandom sa pagbunga niini; wala pa nako masayri asa ako paingon gikan dinhi; Wala pa giandam ang matarong nga dalan alang kanako; wala pa ko maluwas gikan sa mga impluwensya sa hangin (ang mga pwersa sa kangitngit) nga naningkamot sa pagbabag sa akong agianan, tungod sa ilang datang mga buhat sulod kanako; wala pa nako makita ang Manluluwas nga miabot aron luwason ko gikan kanila, kay ang ilang datang buot nagbunga gihapon sulod kanako; Wala pa nako makita ang maisugong pag-ampo tali kanako ug sa Huwes; wala pa'y testimonya nga gihatag alang kanako nga dili ko angay patyon; wala pa nako kaugalingon mapahimulang gikan sa mga daotang buhaton.

2. Ang dautang tawo dili malipay samtang nakabilanggo sa prisohan; giputong sa puthaw, dili niya mabuhay ang iyang gusto; nakagapos sa bitag, dili siya makatudlo sa uban; taliwala sa iyang masakiton nga mga buhat, wala siyay nahinumdoman nga kalinaw; giputong sa iyang kaugalingong mga kamot, wala siyay natilawan nga katam-is; ni nagplano pa siya nga magbuhay pa og dautan, kay nakasala na siya sa tanang posible nga paagi, apan uban sa kasingkasing nga nabahinbahin, iyang ginalamentan ang tanan niyang dautang binuhayan ug ang tanang pag-antos nga nagpaabut kaniya, nga nag-ingon mahitungod niini: 'Oo, angay ra kini kanako.'

3. Ang kanunay nga naghunahuna sa iyang katapusang katuyuan, ug makakita sa mga pag-antos (nga angay kaniya) tungod sa iyang mga sala, dili na kinahanglan og dakong paningkamot aron mapugngan ang pagdaot sa bisan kinsa sa iyang kasingkasing; ang kasakit tungod sa (gipaabot nga) pag-antos nagkagisi sa iyang kasingkasing; mapait—hala! mao ang kanunay nga hilisgutan sa iyang sulodnong pagmumuni-uni; dili niya dasigon ang uban nga dili mawadan og kaisog; ang kabalaka sa pagkaon dili mosulod sa iyang mga kabalaka; iyang giila ang kaayo sa mga nagpakita kaniya og kaayo, apan, tungod sa iyang kasubo, wala siyay makaplagan nga kalipay niini, kay nakasala siya sa tanang paagi²⁴; dili siya motubag nga masuko sa mga nag-insulto kaniya, ug mapailubon niyang ginasagubang ang makapasakit nga mga buluhaton, nga nag-ingon: 'Angay ra kini kanako'; ang pang-uyaw sa ngipon (Sirak 19:27) wala na kaniya; Iya'ng itungo ang iyang ulo sa paghilak, hinumdoman ang trono sa paghukom diin siya kinahanglan motungha; sa dihang makadungog siya sa mga pulong sa uban, dili siya mosulti og 'Maayo,' o 'Daotan'; bisan maayo o daotan, dili kini dawaton sa iyang mga dalunggan; ang iyang mga talawan nagbubo og suba sa mga luha tungod sa mga kasakit nga misakop kaniya. Kung siya gikan sa maharlika, mas dako pa ang iyang kasubo, samtang gihandom niya ang kaulaw nga iyang atubangon sa atubangan sa mga makakita sa iyang paghukom. Sa paghinumdom sa paghukom nga giandam para kaniya, wala siyay pagtagad sa mga tawo, maayo man o dautan. Kung adunay uban nga nalambigit kaniya, dili niya sila tagdon, ug dili usab siya makig-istorya kanila bahin sa unahan; kay ang matag-usa nagbitbit sa iyang kaugalingong karga, nga gidala paingon sa kamatayon. Malungkot ang iyang nawong. Walay bisan kinsa ang mangahas mosulti aron ipanalipod siya, tungod sa kahadlok sa pagpanakit. Siya mismo ang nag-angkon sa iyang nabuhay, ug nga angay ra siyang hukman sa mga sala nga iyang nabuhay.

4. Hangtud kanus-a pa ko magpabiling hubog nga walay bino? Hangtud kanus-a pa ko magpabiling walay kabalaka, samtang nagpaabut kanako ang ingon nga kapalaran? Ang pagkatig-a sa akong kasingkasing nagpatuyo sa akong mga mata—ug ang pagkahubog sa walay pulos nga kabalaka nagpatuyo sa akong ulo, samtang ang mga pagbati sa akong kasingkasing nagdala kanako sa kalimot hangtud nga ako nabulag. Gipugngan ko sa pisikal nga panginahanglan, ug gipanglutos ko sa kawad-on sa paglaum, nga nag-awhag kanako sa pagbiya sa dalan sa kinabuhi. Wala koy nakuha nga higala nga mosulti alang kanako, ni wala koy gasa nga ipadala sa akong mga kauban nga lungsoranon. Ang balita sa akong mga dautang binuhayan nagpugong kanila sa pag-ila kanako. Kung akoo silang hangyoon, wala silay pagtagad kanako, kay makita nila nga wala pa ko makagawas sa akong (moral) nga mga kasakit, ug wala usab ko maghangyo kanila uban sa usa ka bukas nga kasingkasing (2 Cor. 6:11).

5. Ang mga tinik sa akong mga sala wala pa magsugod sa walay hunong nga pagtuslok sa akong kasingkasing (i.e. ang masakiton nga paghinulsol sa akong mga sala wala pa moabot). Ang kabug-aton sa akong mga sala wala pa mabug-at pag-ayo kanako (dili ko mabug-atan sa gibug-aton niini; dili nako mabati ang gibug-aton sa akong mga sala). Wala pa nako hingpit nga masabti, sama sa angay unta, ang gahum sa kalayo; kung dili, maningkamot unta ko nga dili mahulog niini. Adunay tingog nga madungog sa akong mga dalunggan nga ang impierno naa sa akong atubangan, kay sa tinuod wala pa nako limpyohan ang akong kasingkasing. Ang mga samad sa akong lawas nahimong delikado na, apan wala pa kini nahimong gangrena, nga magkinahanglan og medikal nga pagtambal. Gitago nako sa mga tawo ang mga pilas sa pana, ug dili nako kaya nga hikapon pa kini sa doktor. Naghalad siya nga magbutang og pahid (o kompres) sa mga pilas, apan dili lig-on ang akong kasingkasing aron maatubang ang kapait niini. Buotan ang doktor ug wala magpabayad kanako, apan ang akong katamaran maoy nakapugong kanako sa pagduol kaniya. Siya mismo ang moanha aron tambalan ko, ug makit-an ko nga nagakaon og mga butang nga makadaot sa akong mga samad. Naghangyo siya nga undang na ko karon (sa pagkaon og ingon ana), apan ang katam-is sa ilang lami nakapahilakaw sa akong kasingkasing. Sa dihang mokaon ko, maghinulsol ko, apan dili tinuod ang akong paghinulsol. Gipadala niya kanako ang pagkaon (nga nagaingon): 'Kaon ni aron ka maayo,' apan ang akong

²⁴ Medyo malibog ang pagkasulti. Wala kini gilakip sa Latin. Gi-hubad kini ni Paissius ingon niini: 'Ang kaluoy sa mga nagpakita og kaayo kaniya mao ang kaluoy; wala silay pagbati sa ilang kasubo, kay nakasala sila sa tanang paagi.'

dautang batasan nagpugong kanako sa pagdawat niini. 'Ang katapusan niini tanan'—wala ko kahibalo unsa ang buhaton?

6. Uloy uban kanako, kamong tanan nga mga igsoon nga nakaila kanako, aron makadawat ko og tabang nga labaw pa sa akong kaugalingong kusog ug makadaug kanako, aron mahimong takus ko nga mahimong Iyang (sa akong Ginoo) disipulo: kay ang Iyang gahum magpabilin hangtod sa kahangturan. Amen.

15. *Sa Pagbiya sa Kalibutan*

1. Mga hinigugma! Mag-amping kita sa atong kaugalingon, '*kay mubo ang panahon*' (1 Cor. 7:29). Dili mahimo nga atimanon ang kalag samtang nag-atiman sa lawas. Sama sa dili ka makatan-aw sa langit gamit ang usa ka mata ug sa yuta gamit ang pikas, ingon usab dili makahimo ang hunahuna sa pag-atiman sa mga butang sa Dios ug sa mga butang sa kalibutan. Kaulawon ang pag-atiman sa butang nga dili makatabang kanimo sa diha nga mobiya ka niining lawasa.

2. Hinumdumi nga ang Dios nagtan-aw kanimo sa matag buhat nga imong ginabuhat. Hinumdumi nga ang Dios makakita kanimo sa matag hunahuna nga naa kanimo.

3. Bisan unsa ang imong ikauwaw buhaton sa atubangan sa uban, ikauwaw usab nimo hunahunaon kini sa tago (sa imong kasingkasing). Sama sa kahoy nga mailhan sa bunga niini, ingon usab ang hunahuna, pinaagi sa paghunahuna niini (pinaagi sa butang nga gitutokan sa mata niini), mailhan niini ang kaugalingong mga hunahuna; ug ang makatarunganong kalag, pinaagi sa paghunahuna niini (pinaagi sa butang nga gitagad sa hunahuna), mailhan ang kaugalingon niini.

4. Ayaw paghunahuna nga walay pagbati ka samtang ang sala nagdani pa kanimo. Ang tawo nga gihatagan og kagawasan (gikan sa mga pagbati) dili na magpabilin sa paghunahuna sa iyang gibuhat nga supak sa iyang kinaiyahan. Busa, ayaw paghunahuna nga gawasnon ka samtang imong ginasupak ang imong Ginoo, kay ang kagawasan dili moabut hangtod ang imong kasingkasing mohunong sa pagkaandoy sa bisan unsang butang dinhi sa kalibutan.

5. Ampingi ang imong lawas ingon nga templo sa Dios – ampingi kini ingon sa usa ka tawo nga mubanhaw pag-usab ug maghatag og pasaysay sa Dios; kahadloki ang Dios ingon sa usa ka tawo nga kinahanglan maghatag og pasaysay Niya sa tanan nimong gibuhat; ingon nga, kon ang imong lawas makadawat og samad, mag-amping ka sa pag-ayo niini, busa mag-amping usab ka aron kini magpakita nga walay pagka-gusto sa pagkabanhaw.

6. Susihon nimo ang imong kaugalingon matag-adlaw aron makita kung unsang pagbati ang imong napildi, sa dili pa nimo itawag ang imong pag-ampo ngadto sa Dios.

7. Sama sa yuta nga dili makapamunga kung walay binhi ug tubig, ingon usab ang tawo dili makapanamastamas kung walay pagpaubos ug pisikal nga paningkamot.

8. Kung maayo ang panahon, mamulak ang mga liso; ingon usab, molambo ang tawo pinaagi sa mga sugo, kon ang iyang hunahuna nakatutok sa pagtuman niini. Kini mao ang pagtuo sa Dios ug ang kahadlok sa Dios, aron dili masakitan ang konsensya.

9. Kung ang usa ka maluoy nga tinguha moturok sulod kanimo samtang naglingkod ka sa imong selda, pag-amping nga supakon kana nga hunahuna, aron dili ka madala niini. Paningkamoti nga hinumduman nga ang Dios nagbantay kanimo, ug nga ang tanan nimong gihunahuna sa imong kasingkasing hayag sa Iyang atubangan. Busa ingna ang imong kalag: kung nahuya ka sa atubangan sa mga makasasala nga sama nimo (ug naningkamot) nga dili ka nila makita nga nagasala, unsa pa kaha (ang imong kahadlok sa pagkasala) sa atubangan sa Dios, nga nakadungog sa tinago nga mga hunahuna sa imong kasingkasing. Pinaagi sa ingon nga pagpamalandong sa imong hunahuna, mabalik ang kahadlok sa Dios sa imong kalag – ug kon sundon nimo ang kahadlok sa Dios, magpabilin kang lig-on (batok sa kahuyang) ug dili na ka mapildi sa mga kahuyang, ingon sa gisulat: '*Ang mga nagasalig sa Ginoo sama sa Bukid sa Siyon: dili kini matandog, kondili magpabilin hangtod sa kahangturan sa Jerusalem*' (Salmo 124:1).

10. Ang usa ka tawo nga nagtuo nga adunay paghukom sa dihang mobiya na sa lawas dili makahukom sa iyang isigkatawo bisan unsang butanga, kay siya kinahanglan man motubag sa Dios sa tanan niyang binuhatan, ingon sa gisulat nga kita kinahanglan motungha '*sa atubangan sa hukmanan ni Cristo, aron ang matag-usa makadawat sa angay kaniya sumala sa iyang mga binuhatan nga iyang gihimo sa dihang anaa pa siya sa lawas, bisan maayo o dautan*' (2 Cor. 5:10).

11. Ang usa ka magtutuo nga nagtuo nga adunay gingharian alang sa mga balaan mag-amping sa pagpabilin nga walay sala bisan sa gagmay ug dili importante nga mga butang, aron siya mahimong pinili nga

sudlanan; kay nasulat: *'Ang gingharian sa langit sama sa lambong nga gilabay sa dagat, nga nagtigom og isda sa tanang matang. Pagkapuno niini, ilang gihila ngadto sa baybayon, ug naglingkod sila, ug ilang gipili ang mga maayo ngadto sa sudlanan, apan ilang gilabay ang dautan'* (Mat. 13:47–48).

12. Ang usa ka magtutuo nga nagtuo nga ang iyang lawas mosaka sa natural nga kahimtang niini sa adlaw sa Pagkabanhaw kinahanglan nga mag-atiman niini ug limpyohan kini gikan sa tanang hugaw; kay nasulat: *'Siya nga magausab sa lawas sa atong pagkapaubos, aron kini susama sa lawas sa Iyang himaya, sumala sa Iyang gahum'* (Filip. 3:21).

13. Sa kinsa ang gugma sa Dios naka-ugat, walay bisan unsang butang sa kalibutan ang makabulag pa kanila gikan sa Dios, ingon nga nasulat: *'Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios? Ang kalisdanan ba, o ang kaguol, o ang paglutos, o ang gutom, o ang kahubas, o ang katalagman, o ang espada?'* (Roma 8:35).

14. Sa pagkatinuod, makahimo ang Dios sa pagsiguro nga kita usab mapaslak sa mga dili nagtugot nga sila mapabulag gikan sa gugma ni Cristo pinaagi sa bisan unsang butang sa kalibutan, aron uban kanila kita makadawat ug grasya pinaagi sa gahum sa atong Ginoo, si Jesu-Cristo; kay kaniya ang himaya, uban sa Amahan nga walay sinugdan ug sa Espiritu nga nagahatag kinabuhi, karon ug hangtod sa kahangturan sa mga kahangturan. Amen.

16. Mahitungod sa kalipay nga makita sa kalag nga nagtinguha sa pag-alagad sa Dios

1. Sa unang lugar, gina-abi-abi ko kamo sa kahadlok sa Dios, ug gina-awhag ko kamo: magpakabibo kamo, sumala sa pagkabibo nga makapahimuot sa Dios, aron ang inyong paningkamot dili mawala sa pulos, ug aron dawaton sa Dios kini nga hingpit ug uban sa kalipay gikan kaninyo. Ang usa ka negosyante, kon makaginansya siya, malipay, ug dili na niya tagdon ang iyang gipaningkamotan, tungod kay nakita niya kung unsa kini ka mapuslanon; ang usa ka lalaki nga nakigminyo, kon ang iyang asawa magahatag kaniya og kalinaw ug moserbisyo kaniya pag-ayo, malipay siya kaniya sa tibuok niyang kasingkasing, ug mosalig kaniya sa tanang butang; ang usa ka misulod sa serbisyo militar, kon nakig-away para sa hari nga wala magtagad sa iyang kaugalingong kinabuhi, ug makadawat siya og korona, (nagmalipayon) nga nakab-ot niya ang ingon nga kalampusan. Ingon ana ang mga butang sa kalibutanong malabay, ug ang mga nagbuhat niini nagmalipayon kon sila molampos niini. Unsa kaha, sa imong hunahuna, ang kalipay sa kalag sa usa ka tawo nga, sa pagsugod sa pagbuhat alang sa Dios, malampuson nga nahuman kini nga buhat niya? Sa iyang pagbiya niining kalibutan, ang ingon nga buhat magpasiguro nga ang mga Anghel malipay uban kaniya, sa ilang pagkakita nga siya napalaya gikan sa gahum sa kangitngit. Kay sa dihang ang kalag mobiya sa lawas, ang mga anghel mubaba aron masugat kini; apan ang tanang gahum sa kangitngit mogawas aron masugat kini, nga nagtinguha sa pagdakop niini ug nangita kon adunay bisan unsa nga ila sa sulod niini. Unya dili ang mga anghel ang nakig-away batok kanila, kondili ang mga buhat nga gihimo sa kalag, nga nagasangko niini sama sa usa ka pader ug nagabantay niini gikan kanila, aron dili nila kini mahikap. Kung madaugon ang iyang mga buhat, nanag-awit ang mga anghel sa atubangan niini hangtod kini motindog sa atubangan sa Dios uban ang kalipay. Niadtong takna, makalimot kini sa tanang butang sa kalibutan ug sa tanang kapoy niini.

2. Busa gamiton nato ang atong kusog aron magpaningkamot og maayo niining mubo nga panahon, nga panalipdan ang atong mga buhat nga limpyo gikan sa tanang dautan, aron maluwas kita gikan sa kamot sa mga prinsipal sa kangitngit nga naningkamot sa pagsupak kanato, kay dautan ug walay kalooy sila. Bulahan siya nga wala'y bisan unsa nilang makita: ang iyang kalipay ug kalipay, ang iyang pahulay ug ang iyang korona walay kinutuban. Apan ang tanang butang sa kalibutan kay malabay, bisan pa man ang usa ka tawo nagbaligya, o sa kaminyoon, o sa bisan unsang laing butang nga akong nahisgutan na kaniadto. Hinigugmaong igsoon! Kuhaa nato ang kusog gikan sa atong mga luha sa atubangan sa Dios; tingali ang Iyang kaayo magmaloloy-on kanato ug magpadala kanato sa gahum aron mapildi nato, pinaagi sa mga maayong buhat nga atong ginabuhay, ang mga magmamando sa pagkadautan nga andam na sa pag-atubang kanato (sa diha nga mobiya na kita sa lawas).

3. Atong atimanon ang atong kaugalingon uban sa lig-on nga kasingkasing (nga walay pag-uyamot sa kaugalingon) ug palambuan ang usa ka tinguha alang sa Dios, nga makaluwas kanato gikan sa mga bitag sa dautang buot kon kini moabut aron atubangon kita. Higugmaon nato ang mga kabus, aron kini makaluwas kanato gikan sa (espiritu sa) kahakog kon kini moabut aron atubangon kita. Higugmaon nato ang kalinaw uban sa tanan, dako man o gamay, kay kini magluwas kanato gikan sa (espiritu sa) kasina inig moabot niini kanato. Higugmaon nato ang tanan ingon atong igsoon, nga walay bisan gamayng dautang buot sa atong kasingkasing

batok sa bisan kinsa, ug dili mobaylo og dautan sa dautan; kini magluwas kanato gikan sa pagpanukmod kon kini moabut kanato. Higugmaa nato ang pagkapaubos sa tanang butang, pagpasensya sa mga pulong sa atong silingan, bisan siya mosaway kanato o mosilot kanato: kini magpanalipod kanato gikan sa garbo kon kini moabut kanato. Paninguhaon nato nga pasidunggan ang atong silingan, dili nato siya pasagdan nga mapakunhod sa atong panan-aw kon siya pasipalahon, bisan kinsa pa siya: kini magpanalipod kanato gikan sa panamastamas kon kini moabot kanato. Tamayon nato ang mga kaayohan sa kalibutan ug ang mga dungog niini, aron kita maluwas gikan sa pagpanukog kon kini moabot kanato. Hupti nato ang atong dila sa pagtulon-anon sa Dios, kamatuoran, ug pag-ampo, aron malikayan nato ang bakak inig moabot niini kanato. Limpyoha nato ang atong kasingkasing ug lawas gikan sa kahakog, aron malikayan nato ang kahugaw inig moabot niini kanato. – Kining tanan naningkamot sa pagdakop sa kalag sa dihang mobiya kini sa lawas, apan ang mga hiyas motabang niini, kon nakab-ot na kini niini.

4. Kinsa man, busa, sa mga maalamon, ang dili andam isakripisyo ang ilang kalag sa kamatayon, aron makagawas sa tanan niini? Busa, buhaton nato ang atong makakaya, kay ang gahum sa atong Ginoong Jesu-Cristo igo kaayo aron motabang sa atong pagkamapaubos. Nasayud Siya nga ang tawo usa ka maluya nga binuhat, ug gihatagan Siya og pagbasol samtang anaa pa sa lawas, hangtod sa iyang katapusang gininhawa. Ibalhin ang imong hunahuna ngadto sa Dios, aron Siya magpanalipod kanimo. – Ayaw tagda ang mga bahandi ning kalibutan, nga daw mahimo'g paglauman niini, – aron ikaw maluwas. Biyaan nimo ang tanan nga iya sa kalibutan ug molakaw ka; unsa man ang imong buhaton alang sa Dios, niini nimo makaplagan ang usa ka bulahan nga paglaum sa takna sa panginahanglan.

5. Kalagmi ang mga pulong sa kalibutan, aron makita sa imong kasingkasing ang Dios. Higugmaa ang kanunay nga pag-ampo, aron mashayag ang imong kasingkasing. Ayaw higugma ang katamaran, basi magbasol ka sa diha nga makig-uban ka sa mga matarong sa pagkabanhaw. Bantayi ang imong dila, aron mashayag ang imong kasingkasing. Ayaw higugma ang katamaran, ug ang kahadlok sa Dios magpuyo sa sulod nimo. Hatagi karon ang mga nangingahanglan, uban sa mapinanggaon nga mata, aron dili ka mapahiya sa atubangan sa mga balaan ug sa ilang mga maayong buhat. Kalagmi ang kahakog sa pagkaon, aron dili ka pugngan ni Amalek sa imong dalan. Ayaw pagdali sa pagbuhat sa imong debosyon (mga lagda sa pag-ampo), basi kan-on ka sa mga hayop. Ayaw higugma sa bino hangtod sa pagkalasing, basi mawagtang ka sa kalipay sa Dios. Higugmaa ang mga matinud-anon, aron pinaagi kanila makadawat ka og kaluoy. Higugmaa ang mga balaan, aron ang ilang kadasig makapataas kanimo.

6. Hinumdumi ang Ginghamian sa Langit, aron ang imong paghandum niini hinay-hinay nga dili ka madani palayo. Pagninilayi ang Gehenna, aron imong masukuan ang mga buhat niini. Sa matag buntag nga ikaw magmata, hinumdumi nga maghatag ka og pasaylo sa Dios alang sa matag buhat, ug dili ka makasala sa Iyang atubangan, ug ang kahadlok Niya moturok sa sulod nimo. Andama ang imong kaugalingon sa pagtagbo Niya, ug matuman nimo ang Iyang kabubut-on. Susihi ang imong kaugalingon dinhi matag adlaw aron makita kung asa ka kulang, ug dili ka malibog sa takna sa grabeng panginahanglan. Pasagdi nga makita sa imong mga igsoon ang imong mga buhat, ug ang imong kadasig magdala kanila. Susihon nimo ang imong kaugalingon matag adlaw aron makita kung unsang pagbati ang imong napildi – apan ayaw pagdahum og taas kaayo sa imong kaugalingon, kay grasya ug kusog kini sa Dios. – Ayaw paghunahuna nga matinud-anon ka hangtod sa imong katapusang gininhawa. – Ayaw pagpasigarbo, nga daw ikaw maayo, kay dili nimo mapasalig ang imong kaugalingon sa imong mga kaaway. – Ayaw pagsalig sa imong kaugalingon samtang anaa ka pa niining kinabuhi – ug hangtod nga nakalabang ka na sa tanang gahum sa kangitngit.

7. Pagbantay, igsoon, batok sa espiritu nga nagdala og kasubo sa tawo, kay daghan kini og bitag hangtod nga mapaluya ka niini. Ang kasubo alang sa Dios malipayong pagbati kon makita nimo nga nagbarug ka sa kabubut-on sa Dios. Unya kinsa may moingon kanimo: 'Asa ka molayas?' Wala kay paghinulsol; gikan siya sa kiliran sa kaaway (ug nagsulti ingon niini) aron madani ang usa ka tawo nga biyaan ang iyang determinasyon sa pagpuyo og kinabuhi nga pagpugong sa kaugalingon. Apan ang kasubo alang sa Dios dili bug-at nga magpabilin sa usa ka tawo (uban sa usa ka mapugos nga karga), kondili moingon kini kanila: 'Ayaw kahadlok, balik (sa Dios),' kay Nasayud Siya nga ang tawo maluya, ug nagahatag Siya kanila og kusog.

8. Aduna kay maalamon nga kasingkasing; sa diha nga motungha ang mga hunahuna, kini pagagaanon alang kanimo. Kadtong nahadlok kanila gibug-atan sa ilang karga. Kadtong nahadlok sa impluwensya (sa kaaway) nagpaila nga wala siyay pagtuo sa Dios.

9. Ang kahinahumok ug pagtan-aw sa kaugalingon nga ignorante nagpakita sa usa ka tawo nga dili mosunod sa iyang kaugalingong tinguha aron buhaton ang kabubut-on niini, kondili ginabuhay ang kabubut-

on sa Dios. Apan ang gustong mosulti sa iyang hunahuna sa atubangan sa daghan nagpaila nga ang kahadlok sa Dios wala sa sulod niya. Ang kahadlok sa Dios usa ka magbabantay ug magtabang sa kalag, usa ka magpanalipod sa sulod nga magmamando (ang hunahuna), sa buhat sa paglaglag sa tanan nga kaaway niini.

10. Ang nagapangita sa himaya sa Dios naningkamot sa pagtangtang sa kahugawan gikan sa iyang kaugalingon. Ang maampingong pag-atiman sa kaugalingon nagputol sa mga pagkahilig, kay nasulat: 'Pag-atiman ang makaplagaan alang sa maalamon' (Proverbio 17:12. *'Ang pag-amping moabut sa maalamon nga tawo; apan ang mga buang maghimo ug dautan.'* Ang masakiton nga tawo nakahibalo sa bili sa kahimsog. Ang gikoronahan gikoronahan tungod kay napildi niya ang mga kaaway sa hari. Aduna'y mga pagbati, ug aduna'y mga hiyas. Apan kon kita mapaluya (tapulan), nan klaro nga sama kita sa mga traydor. Ang kaisog sa kasingkasing usa ka tabang sa kalag, sunod sa Dios; sama sa kawad-on sa kadasig (katamaran) nga usa ka tabang sa dautan. Ang kusog sa mga nangita sa pag-angkon sa mga hiyas nagbarug niini: nga kon sila matumba, dili sila mawadan og kadasig, kondili mobalik sa pag-atiman (sa kaluwasan). Ang mga instrumento sa hiyas mao ang pisikal nga mga buhat nga gihimo uban sa rason. Ang kalit nga pagbuto sa mga pagbati motumaw gikan sa pagkawalay pag-amping. Ang dili pagpanamastamas sa isigkatawo usa ka pader (depensa) alang sa mga nakigbisog nga maalamon; apan ang pagpanamastamas kaniya nagaguba niini nga pader sa kabuang. Ang pag-amping sa dila nagpaila nga ang usa ka tawo aktibo; sa laing bahin, ang walay pagpugong nga pakigpulong nagpasabot nga kulang siya sa hiyas sa iyang sulod. Ang paglimos, kung buhaton uban sa paghuna-huna, magmugna og pagdumot sa bahandi ug magdala sa gugma, samtang ang dili maloloy-on nga pamatasan nagpasabot nga ang usa ka tawo walay hiyas. Ang pagkamaayo magmugna og pagkabubus; samtang ang pagpalugway sa kaugalingon (paggasto sa kalingawan ug kalipay) magmugna og mga pagbati, ug ang kalupigan magmugna og kasuko. Ang pagdumot sa kalingawan usa ka espirituhanong hagit, samtang ang pagtipid usa ka pisikal nga hagit. Ang paghigugma sa kalingawan mao ang pagkaguba sa kalag, samtang ang kahilom nga kauban ang rason mao ang pagpanumbalik niini. Ang sobra nga pagkatulog mopukaw sa mga pagbati sa lawas, samtang ang husto nga pagmata mao ang kaluwasan sa kasingkasing. Ang sobra nga pagkatulog makapahuyang sa kasingkasing, samtang ang pagka-moderado sa pagmata nagapahapsay niini. Mas maayo nga matulog nga hilom ug malinaw ang hunahuna kaysa magpabiling mata sa taliwala sa walay pulos nga pakig-istorya. Ang paghilak makapahawa sa tanang dautan (kakias) nga walay kasakit. Ang pag-amping sa konsensya sa uban (pinaagi sa dili pagdaot o pagsakit niini) nagmugna og pagpaubos. Ang himaya sa tawo hinay-hinay nga magmugna og garbo. Ang paghigugma sa kahupayan (nga dili pagpugong sa kaugalingon sa kakulang) makapalayas sa kahibalo, samtang ang pagpugong sa tiyan makapahupay sa mga tinguha. Ang pagkaandoy sa pagkaon makapukaw niini nga walay paningkamot. Ang pagdayanday sa lawas mao ang pagkaguba sa kalag, apan ang pag-atiman niini uban sa kahadlok sa Dios maayo.

11. Ang pagtagad sa paghukom sa Dios nagmugna og kahadlok sa kalag, samtang ang paglapas sa kaugalingong konsensya nagkuha sa pagkamaayo gikan sa kasingkasing. Ang gugma sa Dios nagpahawa sa katamaran, samtang ang kawalay kahadlok nagpukaw niini. Ang pagpugong sa panultihon magdani sa hunahuna paingon sa Dios, kon maghilom ang usa ka tawo uban sa kinaadman; apan ang pagka-sibot magmugna og kawad-on sa paglaum (katamaran) ug kabuang (*mania*). Ang pagpasakop sa kabubut-on sa uban nagpasabot nga ang hunahuna nakatutok sa mga hiyas, samtang ang pagpugos sa kaugalingong kabubut-on (sa pakig-uban) sa uban nagpadayag sa pagkawalay-hibalo. Ang pagtudlo sa kahadlok sa Dios nagpanalipod sa kalag gikan sa mga pagbati, samtang ang pagsulti og makalibutanong mga pulong nagngitngit sa kalag, nga nagpalayo niini gikan sa mga hiyas. Ang paghigugma sa mga butang makabalisa sa hunahuna ug kalag, samtang ang pagbiya sa tanang butang nagapanumbalik kanila. Ang kahilom, kon maghilom ka aron dili ipadayag ang imong mga hunahuna, nagpakita nga nangita ka sa dungog sa kalibutan ug sa iyang makauwaw nga himaya; apan bisan kinsa nga maisugon (nga wala magpugong sa iyang kaugalingon) sa pagpahayag sa iyang mga hunahuna sa atubangan sa iyang mga amahan, iyang gipahawa kini gikan sa iyang kaugalingon.

12. Sama sa usa ka balay nga walay pultahan o bintana, nga bisan unsang nag-uyog nga binuhat makasulod sumala sa gusto niini, mao usab ang tawo nga nagpaningkamot apan wala magbantay sa bunga sa iyang paningkamot. Sama sa kalawang nga nagagisi sa puthaw, mao usab ang dungog sa tawo nga nagagisi sa kasingkasing, kon kini mosugot niini. Sama sa baging naglibot sa baging, nga nagaguba sa bunga niini, mao usab ang pagka-mapahitas-on nagaguba sa paningkamot sa monghe kon kini siya madala. Labaw sa tanang hiyas ang pagpaubos, ug labaw sa tanang pagbati ang pagka-gahaman. Ang katapusan sa mga birtud

mao ang gugma, ug ang katapusan sa mga pagbati mao ang pagpangatarungan sa kaugalingon. Sama sa usa ka ulod nga nagatagak sa kahoy, nga nagaguba niini, ingon usab ang dautang buot sa kasingkasing nagapangit sa kalag.

13. Ang pagsumpo sa kalag sa Ginoo (pag-isumite sa kaugalingon sa kabubut-on sa Ginoo) nagmugna sa walay hunong nga pag-antos sa mga insulto, ug ang mga luha niini (unya) mapreserbar gikan sa tanan nga butang nga tawo. Ang kapakyasan sa pagdisiplina sa kaugalingon mosangpot usab sa kapakyasan sa pag-antos (o pagpugong) sa kasuko. Ang paghalo sa panultihon sa usa ka tawo sa panultihon sa mga layko (pag-istorya sa mga layko sa kalibutanong paagi) makabalisa sa kasingkasing ug makapahiya niini sa pag-ampo, kay pagkahuman niini, kini kulang sa kaisog. Ang paghigugma sa materyal nga ganansya nagngitngit sa kalag, samtang ang pagdumot niini sa tanang butang nagahatag og kahibalo. Ang paghigugma sa pagpaningkamot mao ang pagdumot sa mga kahuyang, samtang ang katamaraan nagapamunga niini nga walay paningkamot.

14. Ayaw pakig-uban sa mga tawo sa lungsod, ug ang imong hunahuna magpabilin nga hilom sa sulod nimo. Ayaw pagsalig sa imong kaugalingong kusog – ug ang tabang sa Dios moabot kanimo. Ayaw pagdumot bisan kinsa, kay dili dawaton ang imong pag-ampo. Pakigdama sa tanan, aron adunay ka kaisog sa pag-ampo. Bantayi ang imong mga mata – ug ang imong kasingkasing dili makakita sa dautan. Ang bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka tawo uban sa kahilakaw nakighilawas. Ayaw paghandum nga madungog ang kadaut nga naagian sa nakasala kanimo, basi imo siyang suklian sa imong kasingkasing (dautan alang sa dautan). Bantayi ang imong mga dalunggan, basi makatigom ka og mga insulto pinaagi niini. Paningkamoti ang imong kahanas, aron ang mga kabus makakaplag og tinapay (gikan kanimo), kay ang katamaraan kamatayon ug pagkahugno sa kalag.

15. Ang masigasig nga pag-ampo makagawas sa usa ka tawo gikan sa pagkaulipon (pagkaadik sa bisan unsa), samtang ang pagpasagad niini, bisan gamay pa, mao ang gigikanan sa pagkalimot. Ang nagpaabot nga moabot dayon ang kamatayon dili kaayo makasala, apan ang nagpaabot nga moabot kini pagkahuman sa daghang katuigan masangit sa daghang mga sala. Ang bisan kinsa nga mag-andam sa paghatag og pasaylo sa Diyos sa tanan niyang mga buhat, ginapaningkamotan sa Diyos nga limpyohan ang tibuok niyang dalan gikan sa matag sala; apan ang bisan kinsa nga pasagad niini, nga moingon, 'Makadangat ra man ko didto sa usa ka adlaw', kauban sa daotan. – Sa dili pa ka magbuhat og bisan unsang buluhaton, matag-adlaw, hinumdumi kung asa ka karon ug asa ka paingon human nimo biyaan ning lawas – ug ayaw pasagdi ang imong kalag bisan usa ka adlaw. Hunahunaa ang dungog nga gihatag sa mga santo, ug ang pag-alig kanila hinay-hinay kang madala sa ilang mga tiil; hunahunaa usab ang mga pag-insulto nga nasinati sa mga makasasala – ug kini magpanalipod kanimo kanunay gikan sa dautan.

16. Kanunay nga sundi ang tambag sa imong mga amahan, ug malipay ka sa kalinaw sa tibuok nimong kinabuhi. Pagbantay sa imong kaugalingon – ug kon ang hunahuna makabalaka kanimo tungod kay ang imong igsoon nasuko kanimo, ayaw pagdumot niining hunahuna, kondili adto ug yuko sa imong igsoon uban sa mapangaliyong tingog, ug ayaw pagbiya hangtud nga mapahukman nimo siya sa pag-uli sa panag-uyon. Pag-amping nga dili ka magmalig-onon sa kasingkasing batok sa imong igsoon, (hinumdumi nga) kita gipaka-antos sa kaaway. Sa diha nga nagpuyo ka uban sa imong mga igsoon, ayaw sila sugoa nga mag-inusara sa pagbuhat sa bisan unsa, kondili magpaningkamot ka uban kanila, aron dili nimo mawala ang imong ganti. Kung ang mga demonyo magsugod sa pagsamok kanimo bahin sa pagkaon, sinina o sa laganap nga kakabus sa tanan, nga nagasugyot kanimo nga ginapasipalahan ka tungod niini, ayaw pagbatok kanila, kondili itugyan ang imong kaugalingon sa Dios sa tibuok nimong kasingkasing – ug siya maglipay kanimo. Pag-amping nga dili nimo pasagdan ang husto nga pag-ampo, kay kini magahatag ug kahayag sa kalag.

17. Kung nakabuhat ka ug maayong butang, ayaw pagpasigarbo niini; (apan, sa pikas bahin, kung nakabuhat ka ug daghang dautang butang, ayaw tugoti nga masubo kaayo ang imong kasingkasing niini, kondili kontrolaha ang imong kasingkasing aron dili na kini magpabilin nga naghunahuna niini) – ug mapanalipdan nimo ang imong kaugalingon batok sa garbo, kung ikaw maalamon. Kung masakop ka sa mga pag-atake sa kahakog sa laman, ipabilin pirmi ang imong lawas sa kahimtang sa kasubo ug pagpaubos sa atubangan sa Dios, ug ayaw tugoti ang imong kasingkasing nga mapuno sa pagtuo nga napasaylo na ang imong mga sala – ug makakaplag ka og kalinaw. Kung ang pagpanukotuko magsugod sa pagdaug-daug kanimo, hinumdumi nga kita tanan mga miyembro sa Lawas ni Kristo, ug nga ang dungog ug kaulaw sa imong isigkatawo mao usab ang dungog ug kaulaw nato tanan, ' ' – ug makakaplag ka og kalinaw. Kung ang pagka-gluton (pagka-hilig sa pagkaon) nakig-away kanimo pinaagi sa tinguha sa pagkaon, hinumdumi ang baho sa ingon ani nga mga butang – ug makakaplag ka og kalinaw. Kung nabalaka ka sa tinguha nga hukman ang

imong igsoon, hinumdumi nga masubo siya kung madungog niya kini – ug maulaw ka sa pagtagbo kaniya pagkahuman – ug makakaplag ka og kalinaw. Kung ang garbo magsugod na sa pagbuntog kanimo, hinumdumi nga kini makaguba sa tanan nimong paningkamot, ug nga walay paghinulsol alang sa mga nakig-alyado niini – ug makakaplag ka og kalinaw. Kung ang imong kasingkasing nabalaka sa tinguha nga pasipalahan ang imong silingan, hinumdumi nga tungod niini ihatag ka sa Diyos sa kamot sa imong mga kaaway – ug makakaplag ka og kalinaw. Kung ang pisikal nga katahum makadani sa imong kasingkasing, hinumdumi ang baho niini – ug makakaplag ka og kalinaw. Kung ang kaanyag sa mga babaye mao ang labing matam-is para kanimo, hinumdumi kadtong mga nangamatay na, ug asa sila paingon – ug makakaplag ka og kalinaw.

18. Pinaagi sa pagtigom ug pagpamalandong sa tanang ingon niini nga mga butang, ang pangatarungan nagtapos sa panagbangi. Apan dili nimo makab-ot ang ingon nga pangatarungan gawas kon una nimo praktison ang kahilom (pagpahilayo sa kasaba sa kalibutan) sa pagpangita niini. Ang kahilom nagmugna og pag-ascetismo; ang pag-ascetismo nagmugna og paghilak; ang paghilak nagmugna og kahadlok sa Dios; ang kahadlok sa Dios nagmugna og pagpaubos; ang pagpaubos nagmugna og pagsabot; ang pagsabot nagmugna og gugma; ang gugma naghimo sa kalag nga gawas sa kasakit ug walay pagkamapihikan. Unya masabtan sa usa ka tawo kung unsa siya kalayo sa Dios.

19. Human niini tanan, bisan kinsa nga gustong makab-ot kining tanang dayegong hiyas, dili na magtagad sa bisan kinsa, ug mag-andam sa kaugalingon alang sa kamatayon. Ug mahitabo nga, sa matag pag-ampo, masabtan na niya kung unsa ang nagbulag kaniya sa Dios, ug paningkamotan niyang laglagon kini, tungod kay makadumot na siya sa bisan unsang paagi sa kinabuhi nga ingon ana (mao ang nagbulag kaniya sa Dios), ug ang kaayo sa Dios sa dili madugay ihatag kaniya kini (ang nahisgotang mga hiyas).

20. Apan, hibaloa kini: bisan kinsa nga tawo nga mokaon ug moinom nga walay pagpili-pili ug nagahigugma sa bisan unsang butang niining kalibutan dili makab-ot kining mga (birtiud) ni makab-ot kini, kondili ginatintal lang ang ilang kaugalingon. Busa, ako naghangyo sa matag tawo nga gustong maghinulsol sa atubangan sa Dios nga magbantay batok sa pagka-gluton, kay kini mubanhaw sa tanang pagka-ambisyon ug mopalayas sa kahadlok sa Dios gikan sa kalag. Sa baylo, paningkamoti sa imong tibuok kusog nga mangaliya sa Dios nga ipadala Niya kanimo ang Iyang kahadlok, aron, pinaagi sa imong mainit nga tinguha alang sa Dios (pakig-uban Niya), Iyang wagtangon sulod kanimo ang tanang pagbati nga supak sa imong pobre nga kalag ug naningkamot nga putlon kini gikan sa Dios, aron kini mahimong ilang kaugalingong panulondon. Tungod gayud niini nga katuyoan naningkamot pag-ayo ang mga kaaway, nga supak sa tawo.

21. Busa, igsoon, ayaw pagtagad sa bisan unsang pahulay (gikan sa pakigbisog) samtang naa ka pa niining lawasa, ug ayaw pagsalig sa imong kaugalingon kon makita nimo nga pansamantalang gawas ka sa mga pagka-ugali, kay usahay kini mohunong sa pipila ka panahon uban sa malimbungong tuyo, nga naglaum nga basin mopahulay ang usa ka tawo, nga nagtuo nga hingpit na nilang nabulag kini; ug unya kalit lang mosaka sa pobre nga kalag ug kuhaon kini, sama sa gamay nga langgam; ug kung mapilde kini niini sa matag sala, ilang ipakumbaba kini nga walay kalooy, ug itulod kini sa mas makaguba nga mga sala kaysa sa una, nga alang niini nakapangamuyo na kini og pasaylo.

22. Busa, magbarog kita sa kahadlok sa Dios, ug kanunay Siyang hinumduman samtang nagbuhat kita sa atong mga buluhaton, ug obserbahan ang tanang hiyas nga makapugong sa malisya sa atong mga kaaway. Ang mga paningkamot ug kalisdanan niining mubo nga kinabuhi dili lamang magpanalipod kanato gikan sa tanang dautan, kondili mag-andam usab kini og mga korona para sa kalag sa dili pa kini mobiya sa lawas.

23. Ang atong Balaang Magtutudlo, ang Ginoong Jesus, sa pagkahibalo sa dakong kalupigan sa atong mga kaaway ug sa pagpakabana sa katawhan, gisugo kita nga magpabiling lig-on sa kasingkasing, nga nagaingon: 'Mag-andam kamo sa tanang panahon, kay wala kamo kahibalo sa oras nga moabot ang kawatan, aron kon kalit siya moabot, dili niya kamo makaplagan nga natulog' (Mat. 24, 43, 44). Ug sa lain nga higayon, samtang nagtudlo Siya sa Iyang mga disipulo, gisugo Niya sila, nga nag-ingon: '*Mag-amping kamo sa inyong kaugalingon, basig mabug-atan ang inyong kasingkasing sa katambok, sa kalasingan ug sa kabalaka sa kinabuhi niining kalibutan, ug kalit nga moabot kaninyo ang maong adlaw*' (Lucas 21:34). Bisin pa, sa pagkahibalo nga ang dautan (mga espiritu) labaw pa ka daghan kanato, ug aron ipakita sa Iyang mga disipulo nga Iyang buhat ang pagbatok kanila, ug busa wala silay angay kahadlukan, miingon Siya kanila: '*Gipadala ko kamo sama sa mga karnero taliwala sa mga lobo*' (Mat. 10:16), apan sa samang higayon gisugo Niya sila nga dili magdala og bisan unsa para sa biyahe (Lucas 9:3), kay tungod kay wala silay gipanag-iya nga bisan unsa nga iya sa mga lobo, dili sila mapanunaw sa mga lobo. Sa dihang nibalik sila nga luwas ug himsog, tungod kay gipadayon nila ang Iyang sugo, naglipay Siya uban kanila, nagpasalamat sa Dios Amahan alang

kanila, ug, sa pagpalig-on sa ilang kasingkasing, miingon Siya kanila: *'Nakita ko si Satanas nga nahulog sama sa kilat gikan sa langit. Tan-awa, gihatagan ko kamo og gahum nga makatindog sa ibabaw sa mga bitin ug alacrán, ug sa tanang gahum sa kaaway; ug walay bisan unsa nga makadaot kaninyo'* (Lucas 10:18–19). Busa ang Iyang mensahe usa ka mensahe sa kahadlok ug pag-amping; apan sa dihang natuman nila ang Iyang sugo, gihatagan Niya sila og gahum uban sa kusog.

24. Kini nga mga pulong dili lang magamit kanila, kondili usab sa tanan nga nagatuman sa mga sugo. Sa paghigugma kanila sa hingpit nga gugma, miingon Siya kanila: *'Ayaw kamo kahadlok, gamay nga panon; kay nalipay ang inyong Amahan sa paghatag kaninyo sa gingharian. Ibaligya ang inyong mga panag-iya ug ihatag ang limos; himoa alang sa inyong kaugalingon ang mga supot nga dili maluma, usa ka bahandi sa langit nga dili mahurot'* (Lucas 12:32–33). Ug sa dihang natuman usab nila kini nga pulong, miingon Siya kanila: *'"Kalinaw akong gibyaan kaninyo; ang akong kalinaw akong gihatag kaninyo"* (Juan 14:27). Gipasiguro kini kanila, miingon Siya: *"Kung kinsa ang nagahigugma kanako, magbantay siya sa akong pulong; ug higugmaon siya sa akong Amahan, ug kami moanha kaniya, ug magpuyo kami uban kaniya"* (Juan 14:23). Aron dasigon sila nga dili mahadlok sa kalibutan, miingon Siya kanila: *"Sa kalibutan makasinati kamo og kasakit; apan kaisog kamo, kay ako nakadaog na batok sa kalibutan"* (Juan 16:33). Aron lig-onon sila nga dili mawadan og kaisog sa ilang mga kasakit, miingon Siya kanila, samtang gipuno Siya og kalipay sa ilang mga kasingkasing: *'Nagpabilin kamo uban kanako sa akong mga pagsulay; ug ako magahatag kaninyo sa gingharian, sama sa paghatag kanako sa akong Amahan, aron makakaon ug makainom kamo sa akong lamisa sa akong gingharian'* (Lucas 22:28–30).

25. Gisulti Niya kini—dili sa tanan, kondili sa mga nakasugakod sa Iyang mga pagsulay. Apan kinsa kaha ang nakasugakod sa mga pagsulay ni Jesus, gawas sa mga nagbarug nga lig-on batok sa ilang mga kahuyang hangtod kini nilang naputol? Gisulti Niya kini kanila samtang Niya paingon sa krus. Ngano man, busa, nga ang bisan kinsa nga gustong mokaon ug mainom sa Iyang lamisa mosunod kaniya ngadto niining krus? Kay ang krus ni Jesus mao ang pagpailawom sa matag pagbati hangtod kini tanan maputol. Ug busa ang pinalanggang Apostol, pagkahuman niya kini naputol, nangahas sa pag-ingon: *'Ako gipako sa krus uban ni Cristo. Dili na ako ang mabuhi, kondili si Cristo ang mabuhi sa akoo'* (Gal. 2:19–20). Busa, si Cristo nagpuyo sa mga tawo nga gipatay ang ilang mga pagbati. Tungod niini, samtang nagtudlo sa iyang mga anak, miingon usab kining maong Apostol: *'Ang mga iya ni Cristo nagpakuha sa unod uban sa mga pagbati ug mga tinguha niini'* (Gal. 5:24). Ug sa pagsulat niya kang Timoteo, iyang espirituhanong anak, miingon siya: *'Kung namatay kita uban Niya, mabuhi usab kita uban Niya; kung mag-antos kita, maghari usab kita uban Niya; kung ikalimod kita kaniya, ikalimod usab niya kita'* (2 Tim. 2:11, 12).

26. Kinsa kaha, busa, kining mga nagdumili kaniya, kon dili kadtong nagsunod sa ilang mga kahilambigit sa unod ug pinaagi niini nagdalang kaulaw sa Balaang Bunyag? Sa Iyang ngalan gitagaan kita og kapasaylo sa mga sala, apan ang kaaway, tungod sa pagpanukog, nagpabuyo kanato pag-usab pinaagi sa sala. Maong ang atong Ginoong Jesu-Kristo, nga nakahibalo sukad pa sa sinugdan sa kadako sa dautang buot sa kaaway, naghatag kanato og paghinulsol hangtod sa atong katapusang gininhawa. Kung wala ang paghinulsol, hapit walay maluwas. Ug ang Apostol, nga nakahibalo nga aduna'y mga tawo nga makasasala bisan pa human sa bunyag, miingon: *'Ayaw na og kawata ang kawatan'* (Efe. 4:28).

27. Busa, nga nagbitbit sa selyo sa Balaang Bunyag, paningkamotan nato nga biyaan ang atong mga sala, aron makakaplag kita og kaluoy niadtong adlaw. Kay duol na ang Ginoo ug moabot, nga naglingkod sa trono sa Iyang himaya. Ug ang tanang mga tribo magkatigum sa atubangan Niya. Unya ang matag tawo ipadayag sumala sa ilang lampara nga ilang gihuptan sa kamot. Ang lampara nga walay lana, mapalong, ug ang tag-iya niini itambog sa kangitngit; apan ang bisan kinsa nga ang lampara hayag kaayo mosidlak mosulod sa gingharian uban sa Ginoo.

28. Busa, mga hinigugma, paningkamotan nato nga pun-on ang atong mga sudlanan og lana samtang anaa pa kita sa lawas, aron mosidlak ang atong sulo ug makasulod kita sa Gingharian sa Ginoo. Ang sudlanan mao ang paghinulsol; ang lana niini mao ang pagpraktis sa tanang hiyas; ug ang nagdan-ag nga sulo mao ang balaan nga kalag. Busa, bisan kinsa nga kalag nga mahayag tungod sa iyang mga buhat mosulod sa Gingharian uban sa Ginoo, samtang bisan kinsa nga kalag nga nangitngit tungod sa kaugalingong dautang buot mosulod sa kangitngit.

29. Paningkamoti, busa, mga igsoon, kay duol na ang atong panahon. Bulahan ang nag-atiman niini. Hamtong na ang bunga ug miabot na ang panahon sa pag-ani. Bulahan ang nakapreserba sa iyang bunga, kay

ang mga Anghel magtigom niini ngadto sa walay katapusang kamalig. Kaauwaw, bisan pa, sa mga sagbot, kay nagpaabot kanila ang kalayo.

30. Ang panulondon ning kalibutan mao ang bulawan ug pilak, mga balay ug sinina. Kini magdala lamang kanato sa sala; ug sa diha nga mobiya na kita dinhi, biyaan nato kini. Apan ang panulondon sa Dios dili masukod, nga wala pa makita sa mata, madungog sa dalunggan, ug wala pa masulod sa hunahuna sa tawo. Ug kini mao ang gipagana sa Ginoo sa mga nagatuman kaniya niining mubo nga panahon, ug sa mga midawat niini ingon baylo sa pan, tubig, ug sinina nga ilang gihatag sa mga nangingahanglan – tungod sa ilang gugma sa katawhan ug pagkabalaan sa lawas, sa dili pagdaot sa ilang silingan, sa usa ka kasingkasing nga walay dautang tuyo, ug sa pagtuman sa ubang mga sugo.

31. Ang mga nagbantay niini nga mga butang adunay kalinaw niining kinabuhi ug gihatagan og dakong dungog sa uban; ug sa diha nga mobiya sila sa ilang lawas, madawat nila ang walay katapusang kalipay. Apan kadtong mosunod sa ilang kaugalingong makasasala nga mga tinguha ug dili maghinulsol, kondili gipahimakas ang ilang hinungdanong mga hilig pinaagi sa makalibog nga mga kalipay ug pagpanglimbong sa kaugalingon, pinaagi sa pagka-sip-at ug walay pulos nga pakighinabi, pagkasuk-anay ug panagbangi, pagkawalay kalooy sa mga kabus samtang wala sila mahadlok sa paghukom sa Dios, ug uban pang mga sala, – ang ingon nga mga tawo mapuno sa kaulaw niining kinabuhi ug pagamutang sa uban; ug sa diha nga mobiya sila sa ilang lawas, ang kaulaw ug kahuya mosunod kanila ngadto sa Gehenna.

32. Apan ang Dios makahimo sa pagtabang kanato nga molampos sa Iyang mga buhat, samtang nagpanalipod kanato gikan sa matag dautang buhat, aron kita maluwas sa takna sa paghusay nga moabot sa tibuok kalibutan. Kay ang atong Ginoong Jesus dili maglangan, kondili moanha, nagdala sa ganti uban Niya, ug pagasudlon Niya ang mga dautan sa kalayo nga walay katapusan, ug ihatag Niya sa Iyang kaugalingon ang ilang ganti. Ug mosulod sila uban Niya sa Iyang gingharian – ug magapahulay sila kaniya, hangtod sa kahangturan. Amen.

17. Mahitungod sa mga hunahuna nga angay buhaton sa pagbiya sa kalibutan ug pagpuyo isip usa ka peregrino

1. Ang labing una sa tanang mga buhat mao ang kinabuhi sa usa ka peregrino, labi na kon, human ka nga mibulag sa kalibutan, biyaan nimo ang imong kaugalingon (ang imong balay, pamilya, yutang natawhan – Ed.), ug moadto sa lain nga dapit, nga nagbitbit sa hingpit nga pagtuo, paglaum, ug usa ka lig-on nga kasingkasing batok sa imong kaugalingong mga tinguha. Kay unya (ang mga kaaway) molibot kanimo sa tanang kilid, ug magsugod sa pagpahadlok kanimo pinaagi sa mga tukso, grabeng kakabus ug sakit, nga nag-ingon nga kon mapildi ka nila, unsa may imong buhaton, nga walay bisan kinsa nga mag-atiman o makaila kanimo? Ang kaayo sa Dios mao ang nagasulay kanimo, aron ipadayag ang imong kadasig ug gugma alang sa Dios.

2. Kung sa katapusan maghukom ka nga magpuyo nga nag-inusara sa usa ka selda, nan (ang imong mga kaaway) magsugod sa pagpangita sa imong kasingkasing og mas makabalisa nga mga hunahuna sa kahadlok, nga nagaingon: 'Dili ang walay tumong nga paglibot-libot ang makaluwas sa usa ka tawo, kondili ang pagtuman sa mga sugo'; pahinumduman usab ka nila sa pipila ka paryente (ang imong mga igsoon sa dugo) ug moingon: 'Unsa kaha karon? Dili ba mga sulugoon sa Dios kining mga tawo mismo?' Ipanubo usab nila sa imong kasingkasing ang mga hunahuna mahitungod sa dili himsog nga hangin (sa maong lugar) ug sa kalisod alang sa lawas, hangtod nga ang imong kasingkasing mapul-an tungod sa kawalay kaisog. Apan kon ang gugma ug paglaum magpabilin nga dili mabulag sa imong kasingkasing, dili ka makadaut sa dautang tuyo niadtong mga nagpangita niini nga mga hunahuna. Busa, ang imong debosyon sa Dios mapadayag, ug ang kamatuoran nga higugmaon nimo Siya labaw pa sa kahupayan sa imong kaugalingong unod.

3. Alang sa mga nag-antos sa kasubo sa pagka-exile (kinabuhi sa lain nga yuta), ang kasubo mosangpot sa paglaum, ug ang paglaum nagpanalipod kanila gikan sa mga (tintasyon) nga gikan sa unod. Kay wala kamo magpahiluna lang sa usa ka langyaw nga yuta, kondili aron mag-andam sa inyong kaugalingon sa pakigbisog batok sa inyong mga kaaway ug aron makat-on sa pagpahawa sa matag-usa kanila sa takdang panahon, hangtod nga, sa inyong pag-angkon sa kalinaw sa kawalay-pagkahilig, kamo maluwas (gikan kanila), human ninyong mapildi ang matag-usa kanila sa pakig-away sa takdang panahon.

4. Sa akong hunahuna, usa ka dako ug dungganong butang ang pagdaog sa pagka-mapahitas-on ug ang pagmalampuson sa kahibalo sa Dios. Ang bisan kinsa nga mahulog sa kaulaw niining malimbungan nga pagbati sa pagka-mapahitas-on mahimong layo sa kalibutan ug magpamala sa iyang kasingkasing batok sa

mga balaan; ug sa katapusan sa iyang mga dautan mahulog siya sa dautang garbo ug sa batasan sa pagbakak (sa pulong, ug labi na pa pinaagi sa pagkahipokrito). Ikaw, bisan pa, matinud-anong alagad, itago ang imong mga paningkamot, ug uban sa tibuok kasingkasing nga kasubo samtang ginapugngan nimo ang imong dila, pag-amping nga ang imong dila dili kini kuhaon o ipadayag sa imong mga kaaway. Ang bisan kinsa nga maghuhukom (usa ka tawo nga nagpaningkamot sa buhat sa Dios), human niyang biyaan ang mga makalaut nga tinguha ug tanan niyang mga sala pinaagi sa paghinulsol, ginapahapsay ang iyang kalag sa atubangan sa Dios, ginapreparar kini alang Kaniya ingon usa ka halad nga walay mantsa, aron siya ikonsiderar nga takus nga mahimong Templo Niya. Apan bisan kinsa nga nahigugma sa himaya sa tawo dili mahimong walay pagbati; hinuon, ang selos ug pagpanukotukoy nagpuyo sa sulod niya. Ang ingon nga tawo nagpadayag sa iyang kalag sa daghang mga tukso, ug ang iyang kasingkasing napalig-on sa mga demonyo, tungod kay talagsa ra siya makakaplag og kahigayunan aron matuman ang iyang mga tinguha. Ang iyang katapusan, bisan pa man, mao ang pagkaguba.

5. Alang sa mga nakab-ot sa pagpaubos, gipadayag sa Dios ang ilang mga sala aron ila kining maila (ikumpisal ug maghinulsol). Kung kini kauban sa paghilak, ug ang duha ka butang (ang pag-ako sa sala ug paghilak) magpuyo sa sulod niya, kini magpahawa sa mga demonyo gikan sa iyang kalag ug magpakaon niini sa ilang kaugalingong dungog ug balaan nga mga hiyas (ang mga hiyas nga anaa kanila ug kadtong naggikan kanila). Ang ingon nga tawo wala'y kabalaka sa pagpasipala sa tawo. Ang iyang kaugalingong mga sala, nga kanunay niyang gihinumduman, nagsilbi nga hingpit nga baluti para kaniya, nga nagpanalipod kaniya gikan sa kasuko ug panimalos, ug mapailubon niyang ginadawat ang tanan nga moabot kaniya. Kay unsang pasipala may makahikap kaniya (ug makasamdan sa iyang kasingkasing) kon giisip niya ang iyang kaugalingon nga ingon ka-kaulaw sa atubangan sa Dios, nga ginatultol ang iyang mga sala sa atubangan sa iyang mga mata?

6. Kung dili nimo ikapugos ang mga pulong sa imong silingan ug mubalos ka kaniya, motungha ang panagbangi sa imong kasingkasing, hinungdan nga masakitan kini tungod sa imong nadungog, ug mapugos kang masubo tungod sa imong kaugalingong gisulti. Ug ikaw pagahirason niining pagkaulipon (sa maong pagbati), nga mopugos kanimo sa pagpangita og kahupayan sa kahilom ug pag-inusara, ug magpalig-on sa imong kasingkasing batok sa imong silingan, ingon nga daw walay gugma sila. Apan dawata ang buluhaton sa pag-ugmad sa pagkamapailubon, ug kini makadaog sa kasuko; ang gugma mag-ayo sa insulto, samtang ang pag-ampo sa Dios magpabilin kining mga (kaangayan) sa sulod nimo. Ang gugma ug pagkamapailubon makaguba sa natural nga kasuko, ug kon magpuyo kini kanimo, imbis nga masuko ka sa imong silingan, masuko ka sa mga demonyo, samtang nagpabilin kang malinaw sa imong silingan, nga nagbitbit sa sulod nimo sa kasubo ug pagpaubos.

7. Kadtong makahimo sa pag-antos sa mga mapait nga pulong sa usa ka bastos ug buang nga tawo, alang sa Dios ug alang sa kalinaw sa hunahuna, pagatawgon nga anak sa kalinaw. Ang ingon ana lig-on kaayo sa pagpreserbar sa tanang panahon sa kalinaw sa kalag, lawas ug espiritu. Sa kinsa ang tulo nagkahiusa, sa kinsa ang mga hunahuna nga mosupak sa balaod sa hunahuna mihunong, ug ang pagkaulipon sa unod gipawagtang, kana nga tawo pagatawgon nga anak sa kalinaw – ug ang Espiritu Santo magpuyo sa sulod niya: kay gihimo Niya siyang Iya, ug dili Siya molakaw gikan kaniya.

8. Bulahan ang mga nagbuhat sa ilang mga buluhaton uban sa kinaadman, kay pinaagi niini nakagawas sila sa matag karga ug nakalikay sa mga limbong sa mga demonyo, labi na gayud ang mga demonyo sa kahadlok, nga nagatukod ug mga babag sama sa usa k alang sa usa ka tawo sa matag maayong buhat nga iyang ginabuhat, nga nagalunod sa hunahuna sa katamaran sa dihang kini magahin sa walay hunong nga pagtagad sa Dios, aron sa bisan unsang paagi mapaling sila gikan niining dalan sa paningkamot. Apan nagtuo ako nga kung aduna kita'y gugma, pagkamapailubon, ug pagpugong sa kaugalingon, dili sila (ang mga kaaway) molampos niini bisan gamay, labi na kon ang hunahuna, nga nakamatikod nga ang katamaran makaguba sa tanang butang, magdumili niini.

9. Kung imo nang gisalikway ang tanang makita nga materya, panalipdi ang imong kaugalingon batok sa demonyo sa kasubo, aron, tungod sa kakulang (sa tanang butang) ug sa kasubo sa kinabuhi, dili ka mapugngan sa kahigayunan nga molabaw sa dagkong mga hiyas, nga mao ang: pagpaubos (pagkita sa kaugalingon nga walay bili), pag-antos sa mga insulto, ug pagdumot sa dungog sa bisan unsang kalibutanong paagi. Kung paningkamotan nimo nga makab-ot ang ingon nga mga kinaiya, kini mag-andam og mga korona para sa imong kalag. Dili lamang kana nga mga pulubi nga, pagbiya sa tanang butang, nahimong kabus sa makita nga paagi, kondili kinsa pa man ang gikuhaan sa tanang dautan ug kanunay nagutom sa paghinumdum sa Dios. Dili usab kadtong nag-antos sa makita nga kasakit ang makab-ot sa kawalay-pagkahilig, kondili

kadtong nag-atiman sa sulod nga tawo ug nagputol sa ilang kaugalingong mga tinguha: kini makadawat sa korona sa mga hiyas.

10. Bantayi ang imong kasingkasing, ug tagda ang imong gibati. Ug kon ang paghinumdom sa Dios nagpuyo nga malinawon sa sulod nimo, makita nimo ang mga kawatan nga naningkamot sa pagpangawat niini. Ang nagbantay pag-ayo sa iyang mga hunahuna mailhan ang mga gustong mosulod ug hugawan kini.

11. Kung imong ginatagad ang mga sugo uban sa mainitong kasingkasing, masabtan nimo sa unsang paagi nga ang mga nagpukaw sa pagbangi (sa imong hunahuna) makasamok kanimo, nga nagpahinabo og kakulang sa determinasyon aron mopili og lain nga dapit nga wala'y ikatanyag sa kaugalingon niini (aron matarung ang pagpili niini), ug (kung sayop ang pagpili) mosugyot: 'kung maghinulsol kita, mobalik kita'g puyo dinhi.' Gipalibog nila ang hunahuna aron kini magdamgo (nga molupad-lupad sama sa usa ka kometa) ug magpabilin nga walay buhat. Apan kadtong nakaila sa ilang dautang tuyo nagpabilin nga dili matandog, nagpasalamat sa Ginoo sa dapit diin Iyang gitugotan sila nga magpuyo uban sa pagkamapailubon. Kay ang pagkamapailubon, kaisog, ug gugma gasaaran sa pag-antos ug paningkamot, samtang ang katamaran, kahadlok, ug paghigugma sa kahupayan nangita og dapit diin sila mapasidunggan. Ug mahitabo kanila nga, tungod sa pagdayeg nga ilang madawat gikan sa kadaghanan, maluya ang ilang mga pagbati; ingon resulta, sila gipugos sa pagkaulipon sa mga pagka-ugali ug mawala kanila ang sulodnong pagtulon-an tungod sa naglibog nga hunahuna ug pagkontento sa tanan.

12. Miingon usab ang balaan: kon ang hunahuna, sa wala pa nabilin ang kusog sa mga pagbati gikan sa ilang kahuyang (gikan sa sakit sa mga pagka-ugalingon), maghandum mosaka sa krus, nan ang kalagot sa Dios mohulog niini tungod kay gisugdan niini ang usa ka buluhaton nga labaw pa sa iyang kusog – nga wala una tambali sa iyang kaugalingong mga pagbati.

13. Kung ang imong kasingkasing nagkaguliyang ug wala ka kahibalo unsaon kini pagpugong, nan (hibaloa nga) ang imong pamatasan mao nga, gusto ka man o dili, kini (ang kasingkasing) madani sa kagubot. Mao kini ang dili natural nga kahimtang ni Adan.

14. Kung ang imong kasingkasing, sa tibuok pagkatawo niini, nakamasuko na sa sala ug milikay sa hinungdan niini, ug ikaw, nga nagbutang sa imong atubangan sa (walay katapusang) pag-antos uban sa klarong hunahuna, milikay sa tanan nga magdala niini (sala), ug mag-ampo ka sa imong hunahuna ngadto sa imong Magbubuhay, aron Siya magpuyo uban kanimo, nga dili Siya masubo, kondili maghilak ka sa atubangan Niya ug moingon: 'Buhat sa Imong kaluoy ang pagluwas kanako; kay kung wala ang Imong tabang, wala koy kusog nga makalingkawas sa ilang kamot (ang akong mga kaaway),' – ug (sa samang higayon) pag-amping sa imong kasingkasing nga dili nimo masubo bisan ang usa nga nagtudlo kanimo sa mga dalan sa Dios; kay kini uyon sa kinaiya ni Jesus. Kay bisan pa makab-ot sa usa ka tawo ang tanan, apan mapakyas siya sa pag-angkon sa pagsunod, pagpaubos, ug pagkamapailubon, siya maliso ngadto sa butang nga supak sa kinaiyahan. Apan itugyan nimo ang tibuok nimong kasingkasing sa pagsunod sa Dios, nga nag-ampo kaniya sa pagkamatuod ug nag-ingon: 'Ginoo! Nagaatubang ako kanimo; hatagi ako sa kahibalo sa imong kabubut-on, kay ako mismo wala maghibalo unsay maayo para kanako. Pildi-a ang akong mga kaaway, kay wala ko masabti ang ilang dautang mga tinguha.' Ug kon buhaton nimo ang sumala sa kinaiya ni Jesus, dili ka Niya tugotan nga maligaw sa bisan unsa. Apan kon tumanon ra nimo ang usa ka sugo nga wala ka maghatag sa imong tibuok kaugalingon kaniya sa pagsunod, dili gyud Siya magtagad kanimo bisan gamay.

15. Sama sa usa ka uma nga dili mosupak sa mag-uuma niini kon limpyohan niya kini sa sagbot ug itanom ang mga binhi nga angay sa kinaiyahan niini: (mao usab ang angay nimong buhaton sa Ginoo). Ug sama sa natural nga mga liso nga dili motubo uban sa dili natural kay mapugngan kini—kay ang mga sagbot mao ang ilang walay hiya nga kaatbang—busa kung dili nimo limpyohan ang imong kaugalingon gikan sa mga makalilaw nga tinguha, dili nimo mapreserbar ang imong kaugalingon gikan sa sala.

16. (Dili nimo maprotektahan ang imong kaugalingon gikan sa sala) gawas kon una nimo maprotektahan ang imong kaugalingon gikan sa hinungdan niini. Ug mao kini kini: ang kahadlok mao ang dautang inahan sa sala; ang kawad-on sa paglaum (katamaran) nagmugna sa kaugalingong kabubut-on; ang kaugalingong kabubut-on ug ang tinguha sa walay utlanan (nga dili mosugot og bisan unsang pagpugong o limitasyon, ug ganahan molapad) nagmugna sa pagdumot (sa tanan nga husto – 'Aw, buhaton na lang nako kini'); usa ka kasingkasing nga nagtinguha sa pagdominar (tungod kay nahigugma na sa kawalay-utlanan) nagmugna og paghigugma sa makalibutanong pakighinabi, nagmugna og tinguha sa pagpangita og , nga dili angay ug dili makatabang kanimo, nagmugna sa pagpaminaw sa usa ka tawo nga nagasaway (usa ka igsoon), nagmugna sa batasan sa pagpaminaw sa mga pulong (sa usa ka tawo) ug ipasa kini sa lain; nagmugna kini og

pagpangita sa mga butang ning kalibutan; nagmugna kini og tinguha sa pagtudlo bisan wala magpangutana; nagmugna kini og tinguha sa pagpasakit sa isigkatawo; nagmugna kini usab og daghang uban pang dautang buhat. Busa, kinsa man ang nakalampos o nagtinguha nga molampos, mag-amping siya nga maalamon batok sa tanan nga hinungdan sa sala, ug ang mga sala mismo mawala.

17. Ang asketiko makakita kanila (mga sala) ug sa ilang kapait, samtang ang walay pag-amping (sa kaluwasan) nag-andam sa impyerno para sa iyang kaugalingon. Kadtong mahadlok sa kakapoy sa lawas (tungod sa pag-asketa) dili makab-ot ang kahimtang nga natural kaniya; apan kung magpabilin siya nga hugot sa Dios sa tanan niyang paningkamot, unya ang Dios gamhanan kaayo aron pahupayon siya. Kung wala gipukan ni Gideon ang mga tigbitbit sa sudlanan sa tubig (Mga Hukom 7:19), dili niya makita ang kahayag sa mga lampara: busa, kung ang usa ka tawo dili magdumot sa iyang kaugalingong lawas, dili niya makita ang kahayag sa pagka-Diyosnon. Sa samang paagi, si Jael, ang asawa ni Heber nga Kenita, kon wala niya gipamutang ang tiso sa tolda sa yuta, dili niya unta napukan ang garbo ni Sisera (Mga Hukom 4:21).

18. Sa dihang ang hunahuna makab-ot og kusog ug mag-andam sa iyang kaugalingon aron mosunod sa gugma nga makapawala sa tanang pagbati sa unod ug sa lawas (kay mapailubon kini, buotan, nagdumot sa pagpanukot ug garbo, wala maghunahuna sa bisan unsang butang sa kasingkasing nga ubos sa iyang kinaiyahan, ug dili motugot nga makuha sa hunahuna ang bisan unsang dili natural), unya gigamit niini kining gahum aron makigbatok sa dili natural hangtod hingpit kini nga mapabulag gikan sa natural. Sa dihang, sa ingon niini, ang hunahuna makab-ot ang paghari, mahimong ulo kini sa kalag, (ug nagtudlo niini) nga dili modawat sa bisan unsang dili natural, nga nagpadayag niini sa tanang dili pagkamatarong nga gihimo kaniya sa dili natural sa tanang panahon, samtang kini gisagol sa natural.

19. Ang atong Ginoong Hesus, sa dihang gihatag Niya ang Iyang grasya sa Iyang mga balaan (ug natuman ang pagtukod sa kaluwasan), gibahin Niya ang mga kawatan sa krus. Duha ang gipako sa krus, ug Siya naa sa ilang taliwala. Ang usa sa wala nasuko, sa dihang nakita niya nga hapit na maputol ang iyang hugot nga pakig-amigo sa tuo. Apan ang usa sa tuo mituyok kang Jesus ug, uban sa pagpaubos ug kahadlok, miingon: *'Hinumdumi ako inig-abot Nimo sa Imong gingharian'* (Lucas 23:42).

20. Gikan niini klaro nga dili na sila pareho, ug ang usa sa wala dili makadani sa usa sa tuo sa iyang kiliran pinaagi sa iyang malimbungong mga sugyot. Ang mga wala pa nakaabot niining hugna sa dalan mapukan ug motindog pag-usab hangtod moabot kanila ang kaluoy sa Diyos, ug dili sila maluwas gawas kon moabot kanila kini nga kaluoy. Busa, kinahanglan maningkamot uban sa kahadlok ug pagpaubos aron maangkon ang kahimtang sa panghuna-huna sa naa sa tuo. Ang pagpaubos magahatag sa usa ka tawo og kusog aron makasugakod sa pagdaot.

21. Sa dihang ang usa ka tawo magbulag sa dautan, didto niya tinuod nga maila ang tanan niyang mga sala nga iyang nabuhat atubangan sa Dios; kay dili niya makita ang iyang mga sala gawas kon siya magbulag niini pinaagi sa mapait nga pagbulag (uban sa masubo nga kasingkasing). Apan kaditong nakaabot niini nga sukod nakakaplag sa paghilak ug pag-ampo, ug sa abilidad nga mobati og kaulaw sa atubangan sa Dios, nga naghinumdom sa ilang dautang pakig-uban sa mga kahuyang sa hunahuna. Gamhanan ang Dios sa pagpaligon sa mga nagapaningkamot sa tago uban sa pagpaubos. Kaniya ang dungog ug himaya, hangtod sa kahangturan. Amen.

18. Mahitungod sa Pagpasaylo

1. Ang Labing Balaan nga Apostol nagmando sa iyang mga anak: *'Duol na ang Ginoo. Ayaw kamo kabalaka sa bisan unsang butang, kondili sa tanang butang, pinaagi sa pag-ampo ug paghangyo, uban sa pagpasalamat, ipresentar ninyo ang inyong mga hangyo sa Dios'* (Fil. 4:5–6); *'ug pasagdi nga ang kalinaw sa Dios maghari sa inyong mga kasingkasing'* (Col. 3:15). Ug (ang Ginoo) miingon sa Iyang mga disipulo sa Ebanghelyo sumala kang Marcos: *'Pasayloa ang inyong mga mananapas sa ilang tanang sala, aron pasayloon usab kamo sa inyong Amahan sa langit'* (Marcos 11:25, Mat. 6:14). Kini nga pulong sa Ginoo usa ka seryosong pahimangno: (sumala niini) kon makita nimo nga ang imong kasingkasing dili putli sa tanan, ayaw nang mangayo og bisan unsa sa Dios, kay makapasakit ka Niya sa diha nga, samtang makasasala ka ug nagpuyo ang kasuko batok sa imong isigkatawo, moingon ka sa Naga-usisa sa mga kasingkasing: *'Pasayloa ako sa akong mga sala'* (sama sa akong pagpasaylo). Ang ingon nga tawo wala mag-ampo sa hunahuna, kondili sa ngabil lang sa kawalay-hibalo. Kay bisan kinsa nga tinuod gayud nga gustong mag-ampo sa Dios sa hunahuna, sa Espiritu Santo, uban sa putli nga kasingkasing, susihon una ang iyang kaugalingong kasingkasing sa dili pa siya magsugod sa pag-ampo, aron masuta kon kini walay dautang buot batok sa bisan kinsa nga tawo o dili.

Ug kung kini dili (malinaw), nan ginadani-dani niya ang iyang kaugalingon (sa pag-ampo), kay walay makadungog kaniya (sa iyang pag-ampo). Busa, ang imong hunahuna wala mag-ampo, kondili ginatuman lang ang nakatakdang oras tungod sa batasan.

2. Busa, kon gusto nimo nga mag-ampo sa matarong, una, susiha ang imong hunahuna aron makita unsa ang naa niini, aron kon moingon ka, 'Kaluy-i ako,' ikaw mismo makapakita og kaluoy sa nag-ampo kanimo; kon moingon ka, 'Pasayloa ako,' ikaw mismo, bisan pa kabos, makapasaylo; – sa diha nga moingon ka: 'Ayaw hinumdumi ang akong mga kalapasan', ug wala nimo hinumdumi ang mga sala sa imong isigkatawo, – sa diha nga moingon ka: 'Ayaw hinumdumi ang mga dautan nga akong nabuhat, tinuyo man o dili tinuyo', ug wala nimo hinumdumi (kini bahin sa imong isigkatawo). Kung mao kini ang gikinahanglan, dili ka angay magtago og dautang hunahuna batok sa bisan kinsa . Kung wala pa ka nakaabot sa ingon nga kahimtang, walay pulos ang imong pag-ampo: dili ka paminawon sa Dios, sumala sa tanang Kasulatan – 'pasayloa ako'.

3. Miingon usab ang Ginoo sa Ebanghelyo sumala ni Mateo, sa Pag-ampo sa Ginoo: '*Ug pasayloa kami sa among mga utang, ingon nga among gipasaylo ang among mga mananagutang*' (Mat. 6:12). Ug sa Ebanghelyo sumala kang Lucas Iyang giingon: '*Kon pasayloon ninyo ang uban sa ilang mga sala, pasayloon usab kamo sa inyong Amahan nga anaa sa langit*' (Matt. 6:14. Sa Ebanghelyo ni San Lucas nakasulat: '*Pasayloa, ug kamo pasayloon*' – Lucas 6:37). (Sama sa giingon): Gihatag ko kanimo ang tanan nakong gugma, aron bisan unsa ang imong gusto para sa imong kaugalingon gikan sa Dios, buhata una kini sa imong kaugalingon (alang sa imong isigkatawo), ug unya malaya ka (gikan sa mga sala) sumala sa imong nahimo usab sa uban. Kung imong gipahapsay ang imong kasingkasing ngadto sa matag (rasunal) binuhat sa Dios, aron dili ka magtago og dautang buot batok sa bisan kinsa, nan kinahanglan nimong ipadayon kini: kay ang Dios mao ang kamatuoran, ug dili lang ang mga pulong sa dila. Busa, ang matag tawo nagpanglansang sa iyang kaugalingon sa Gehenna, ug nagpalaya sa iyang kaugalingon gikan niini. Walay mas malupigon pa kaysa sa kabubut-on, bisan man kini naningkamot alang sa kamatayon o alang sa kinabuhi.

4. Bulahan ang mga naghigugma sa walay katapusang kinabuhi, nga dili sila matumba. Busa, kinahanglan nimong maningkamot uban sa kakapoy ug singot, sa tago sa imong kasingkasing, batok sa hunahuna nga nagpahirap kanimo (mga pagbati sa pagkasakitan), aron dili nimo tugotan nga ang pana niini makasamad sa imong kasingkasing. Apan lisod kini nimong tambalan gawas kon kanunay nimong ginatutokan ang imong mga sala sa imong panan-aw. Kung madungog nimo nga adunay nakasala kanimo, batoka kini pinaagi sa imong kaugalingong maayong tuyo – dili mubalik sa imong kasingkasing, dili sila pasipalahan, dili sila hukman, ug dili kini ipahibalo sa publiko pinaagi sa paghisgot niini sa tanan; ug hunahunaa pagkahuman: walay dautan sa sulod nako. Kung aduna kay kahadlok sa Gehenna, kini mopildi sa dautang hunahuna sa sulod nimo nga nag-awhag kanimo sa pagpanimalos sa imong silingan, nga nagaingon kanimo: 'Makaluluoy nga tawo! Nag-ampo ka alang sa imong mga sala, ug ang Dios mapailubon kanimo hangtod karon, wala Niya kini gipadayag (sa tanan); apan ikaw, sa imong kasuko batok sa imong isigkatawo, gipasulod nimo siya sa baba sa tanan. Dili ba klaro nga wala ka maghinulsol sa imong mga sala, kay wala kay pagpailub (sa imong isigkatawo) sa imong kasingkasing?

5. Busa, kon malumo ang imong kasingkasing ug imong likayan ang tanang dautang buot (batok sa imong igsoon), makabaton ka unya og kaluoy gikan sa Dios. Apan kon magpabilin nga malimbungan ug mapintas ang imong kasingkasing batok sa imong silingan, nan (hibaloa nga) wala pa makaabot ang imong paghinumdom sa atubangan sa Dios (wala ka maghinumdom sa Dios). Pasayloa ako, kay ako pobre ug mapainubsanon tungod sa akong mga sala, ug samtang gisulat ko kini, gitabonan nako ang akong nawong sa kaulaw sa akong kasingkasing.

6. Kung ang usa ka tawo dili makab-ot ang kahimtang sa Anak sa Dios pinaagi sa kinaiyahan, walay pulos ang tanan niyang paningkamot. Ang mag-uuma, nga nagtamnan sa iyang mga liso, naglaum nga makatigom niini sa mas dako nga kadaghan; apan kung mosidlak ang usa ka makaguba nga hangin, walay hunong nga kasubo ang motumaw sa iyang kasingkasing, kay ang mga liso ug ang paningkamot nga gigahin sa pag-araro sa yuta napildi ug walay pulos. Si San Pedro nga Apostol, nga gipako sa krus sa Roma, nangayo nga siya ibitay nga baliktad, nga nagpasabot sa dili natural nga kahimtang nga misakop sa matag tawo. Pinaagi niini, iyang gisulti (sama sa pagkasulti) nga ang matag nabunyagan nga tawo obligado nga ipako sa krus ang dautang dili-naturalidad nga miabut kang Adan ug nagpahulog kaniya gikan sa iyang himaya ngadto sa dautang pagpanamastamas ug walay katapusang kaulaw. Busa, ang hunahuna kinahanglan maningkamot nga

mapisan ug dumtan ang tanan nga makita sa tawo (ingon nga dili natural kaniya), ug makig-away batok niini uban sa pinakamaanghang nga kasina hangtod sa katapusan.

7. Mao kini ang mga pangunang (pagbati, dili natural sa tawo) nga nakapugong sa tanang mga anak ni Adan: pag-angkon, dungog, kalinaw, garbo sa gibilin (sa katapusan), pagpanamkon sa lawas aron kini limpyo ug maayong tan-awon, ug pagpangita og maayong bisti.

8. Kining tanan nagpakaon sa maluoy nga kalipay nga gibutang sa bitin sa baba ni Eba; ug gikan niini mailhan nato nga kita mga anak ni Adan—gikan niining mga dautang hunahuna nga naghimo kanato nga mga kaaway sa Dios.

9. Bulahan, busa, ang gikrusipikso, namatay, gilubong, ug nabanhaw pag-usab, sa dihang makita niya nga siya adunay kinaiya sama ni Jesus ug nagsunod sa Iyang balaan nga mga lakang, nga Iyang gisundan samtang Siya usa ka tawo (sa yuta), alang sa Iyang balaan nga mga sulugoon. Ang Iyang mga kinaiya mao ang: pagpaubos, pagka-imol, pagka-walay-puy-anan, dili pagka-gahaman, pagpasaylo, kalinaw, pag-antos sa mga pang-insulto, walay kabalaka sa pag-atiman sa lawas, ug kawalay-kahadlok atubangan sa mga panamastamas sa mga malisyoso; apan ang labing dako sa tanan mao ang pag-ila daan sa tanang butang ug pagkamapailubon ngadto sa mga tawo sa pagkamapaubsanon. Ang nakab-ot niini ug nakapahawa sa tanan nga dili natural sa iyang sulod, klaro nga nagpakita nga siya iya kang Kristo, ang Anak sa Dios, ug igsoon ni Jesus, nga kaniya ang himaya ug pagsimba hangtod sa kahangturan. Amen.

19. Mahitungod sa mga Pagbati

1. Angay usab para kanako nga moingon uban sa Propeta Isaias: *'Nagsakit ako sama sa babaye nga nag-anak'* (hangtod) *'ako sila ugaon ug laglagon'* (tanang) *'uban'* (Isa. 42:14). Kung imong masabtan nga ang bukal sa Espiritu Santo nag-agos sulod kanimo, timailhan kini nga sila (ang mga pagkahilig) namala ug nangamatay na, sama sa giingon sa atong Manluluwas nga *'ang gingharian sa Dios dili dinhi o didto'*, kondili *'sulod kanimo'* (Lucas 17:21). Aduna'y uban nga nagasulti sa mga buhat sa Gingharian apan wala magbuhat niini; aduna'y uban nga nagabuhat sa mga buhat sa Gingharian apan dili uban sa pagbantay (atensyon) ug pagsabot; diin, bisan pa, natuman ang pulong sa Manluluwas—nga kini *'anaa sa sulod kaninyo'*—dili daghan ang ingon niini: talagsaon sila ug lisod pangitaon. Sa ingon nga mga tawo mibaba ang Espiritu Santo sa Dios, ug natuman kanila ang mga pulong sa Ebanghelista Juan: *'Sa tanan nga nagtuo sa iyang ngalan gihatagan niya og katungod nga mahimong mga anak sa Dios: ang mga natawo, dili sa dugo, ni sa kabubut-on sa unod, ni sa kabubut-on sa tawo, kondili sa Dios'* (Juan 1, 12–13). Kini nga mga tawo gipaluwas gikan sa kasubo nga mibutang kang Eba: *'Uban sa kasakit ka mag-anak og mga anak'* (Gen. 3:16). Kini nga mga tawo gipaluwas gikan sa mapait nga paghukom nga mibutang kang Adan: *'Pinasipala ang yuta tungod kanimo'* (Gen. 3:17). Sila mao ang nakadawat sa kalipay nga nadawat ni Maria: *'Ang Espiritu Santo moanha kanimo'* (Lucas 1:35). Sama sa kasubo nga miabut kang Eba ug (miabut) sa tanan niyang kaliwatan hangtod karon, ingon usab ang kalipay mibotang kang Maria ug (mibotang) sa iyang kaliwatan hangtod karon. Ug sama sa kaniadto nga kita mga anak ni Eba ug giila nato nga ang iyang sumpa anaa kanato, pinaagi sa atong mga dautang hunahuna, ingon usab karon kinahanglan natong ilhon nga natawo kita sa Dios, pinaagi sa hunahuna sa Espiritu Santo ug pinaagi sa mga pag-antos ni Cristo, kon tinuod nga anaa kini sa atong mga lawas; kay nasulat sa Epistola: *'Susiha ninyo ang inyong kaugalingon aron masuta kon anaa ba si Cristo kaninyo—gawas kon kamo walay pulos'* (2 Cor. 13:5).

2. Busa, samtang gisul-oban nato ang hulagway sa tawo sa yuta, nakaila kita nga kita iyang mga anak, nga natawo gikan sa dili mahimayaong substansya sa iyang mga hunahuna nga nagpuyo sa atong sulod, nga mao ang mga pagbati. Apan kadtong nagsul-ob sa hulagway sa Langitnong Usa nakaila nga sila mga anak Niya, pinaagi sa Espiritu Santo nga nagpuyo sa ilang sulod. Busa misinggit si Isaias, nga nagaingon: *'Tungod sa imong kahadlok, Oh Ginoo, kami nagdalit sa atay, ug kami naningkamot, ug among gipanganak ang espiritu sa kaluwasan, nga pinaagi niini kami natawo gikan sa atay dinhi sa yuta'* (Isa. 26:1–8); ug usab gisulat sa Ecclesiastes: *'Sama sa mga bukog sa sabakan sa inahan, mao usab ang dalan sa Espiritu'* (Eccl. 11:5). Kay ingon nga ang Balaang Birhen nagdala Kaniya sa unod, ingon usab kadtong nakadawat sa grasya sa Balaang Espiritu nagdala Kaniya sa ilang kasingkasing, sumala sa mga pulong sa Apostol, nga nagaingon: *'Hinaut nga ang langitnong Amahan magahatag kaninyo nga kamo pakusgon sa Iyang Espiritu sa inyong sulod, nga si Cristo magpuyo sa inyong mga kasingkasing pinaagi sa pagtuo, ug nga kamo matamnan ug matukod sa gugma, aron kamo makahibalo sa gilapdon ug gitas-on ug gitas-on ug kalawmon, ug mailhan ang gugma ni Cristo nga labaw pa sa kahibalo, aron kamo mapuno sa tanang pagkapuno sa Dios'* (Efe. 3, 16–18); ug usab:

'Anaa kanato kini nga bahandi sa mga sudlanan nga luad, aron ang katingalahang gahum magagikan sa Dios ug dili kanato' (2 Cor. 4:7),

3. Busa, kon naabot na ninyo ang punto nga gihulagway sa mosunod nga mga pulong: *'Gibag-o kita gikan sa himaya paingon sa himaya sa parehas nga paagi'* (2 Cor. 3:18), ug natuman na kaninyo ang mga pulong sa Apostol nga nagaingon: *'Pasagdi nga ang kalinaw sa Dios maghari sa inyong mga kasingkasing'* (Col. 3:15), – ug: *'kung si Cristo anaa kaninyo'*²⁵, *'kay ang unod patay tungod sa sala'* (Rom. 8:10); kung nakaabot na kamo sa punto diin ang mosunod nga pulong usab magamit: *'ang kahayag sa kahibalo sa Dios misidlak sa inyong mga kasingkasing gikan sa kangitngit'* (2 Cor. 4:6), – ug ang pulong natuman kaninyo: *'Ipahugot ninyo ang inyong mga hawak, ug pasigaa ang inyong mga suga; ug pagahisama kamo sa mga tawo nga nagpaabot sa ilang agalon nga mobalik gikan sa panihapon sa kasal'* (Lucas 12:35–36), aron dili mapahilom ang imong baba, nga walay masulti sa imong pagpanalipod sa atubangan sa mga balaan; kon nahibalo ka nga adunay lana sa imong sudlanan, sama sa mga maalamon nga birhen, aron makasulod ka sa kwarto sa kasal ug dili mapabilin sa gawas; kung nabati nimo nga ang imong espiritu, kalag ug lawas napahiusa nga walay sala, ug mobangon sa adlaw sa atong Ginoong Jesu-Cristo nga walay mantsa; kung nahimong walay sala ug walay ikapangpasipala sa imong konsensya; kung nahimong bata ka, sumala sa pulong sa Manluluwas, nga nagaingon: *'Tugoti ang gagmayng mga bata nga moanha kanako: 'kay ingon niini ang gingharian sa langit'* (Mat. 19:14): unya tinuod nga nahimo ka nga Iyang nobya, ug gidala ka sa Balaang Espiritu sa imong panulondon samtang anaa pa ka sa lawas. Apan kon dili kini ingon ana, nan pagpaabot sa kasubo ug mapait nga paghilak; kahuya ug kaulaw ang mouna kanimo sa atubangan sa mga Balaan.

4. Hibal-i usab kini: sama sa usa ka dalaga, nga mobangon matag buntag, wala'y lain buhaton sa wala pa siya magpamahalom para sa iyang pangeran, kanunay nga nagtan-aw sa salamin—basig adunay mantsa sa iyang nawong nga makapasuko sa iyang pangeran—ingon ana ka dako ang pag-amping sa mga Santo, adlaw ug gabii, sa pagsusi sa ilang mga buhat ug hunahuna, aron mahibal-an nila kon naa ba sila ilawom sa yugo sa Dios ug sa Espiritu Santo, o dili.

5. Busa, paningkamoti pag-ayo, igsoon, taliwala sa mga kasakit sa kasingkasing ug sa lawas, uban sa kinaadman, aron makab-ot kana nga walay katapusang kalipay; kay pipila ra ang giisip nga takus niini—kadtong nagkuha sa espirituhanong espada ug nagpalingkawas sa ilang mga kalag ug pagbati gikan sa tanang hugaw sa mga pagbati, ingon sa giingon sa Apostol (2 Cor. 7:1; Efe. 6:17). Ang Dios gamhanan kaayo aron motabang kanato sa atong kahuyang, aron kita mahimong takus nga makig-uban sa Iyang mga balaan. Amen.

20. Mahitungod sa pagpaubos

Unsa ang pagpaubos? Ang pagpaubos mao ang paghunahuna sa kaugalingon nga usa ka makasasala nga walay buhat nga maayo sa atubangan sa Dios. Ang mga buhat sa pagpaubos mao ang: kahilom, dili pagsukod sa kaugalingon sa bisan unsa, dili pagpangayo og pabor, pagsunod, pag-ubos sa panan-aw ngadto sa yuta, pagbutang sa kamatayon sa atubangan sa mata, pagbantay sa kaugalingon batok sa bakak, pagpugong sa walay pulos nga pakig-istorya, dili pagsupak sa mas labaw, o pagpugos sa kaugalingong opinyon, pag-antos sa kaugalingong kahimtang, pagdumot sa kahupayan, pagpugos sa kaugalingon sa pagpaningkamot, ug dili paghatag og kasubo sa bisan kinsa. Busa, mag-amping ka, igsoon, nga matuman nimo kini nga mga butang sa tukma gayud, aron ang imong kalag dili mahimong puloy-anan sa matag pagbati, ug dili ka magtapos sa imong kinabuhi nga walay bunga hangtod sa kahanagturan. Amen.

21. Mahitungod sa Paghinulsol

1. Gipangutana si Abba Isaiah: *'Unsa ang paghinulsol, o unsa ang pagtalikod gikan sa sala?'* Ug mitubag siya, nga nag-ingon: *'Aduna'y duha ka dalan: ang usa ka dalan magdala ngadto sa kinabuhi, ug ang usa pa ngadto sa kamatayon. Ang molakaw sa usa dili molakaw sa lain.'* Apan ang molakang sa duha dili pa giisip nga kabahin sa bisan asa—dili sa mga gidala sa gingharian, ni sa mga gilabay sa impyerno. Bisan pa, kon mamatay ang ingon niini, ang paghukom kaniya anaa sa Dios, nga maloloy-on usab.

2. Apan ang kinsa ang nagtinguha sa pagsulod sa Gingharian nagbantay sa Iyang mga sugo: ang Gingharian mao ang pagwagtang sa tanang sala. Ang mga kaaway sa pagkatinuod mananam, apan ang ilang mga hunahuna dili moturok. Kay kung ang hunahuna makab-ot ang pagpakilamod sa kaamgo sa Pagkadiyosnon, dili na kini tuslokon sa ilang mga pana, kay kini gisul-oban na sa hingpit nga baluti sa mga

²⁵ Sa bersyon ni Paissios: *'sa imong hunahuna'*.

hiyas, nga nagpanalipod niini, nag-atiman niini pag-ayo, ug nagpugong niini nga masamok (sa mga hunahuna o pagbati), apan kini nagpamuhunan sa kaugalingong pagkontemplar, aron maila ug mailadlad ang kalainan tali sa duha ka agianan, ug sundon ang usa samtang gihigugma ang usa pa.

3. Busa, kinsa ang nakaila sa himaya sa Dios nakaila usab sa kapait sa kaaway; kinsa ang nakaila sa Gingharian nakaila usab sa Gehenna; kinsa ang nakaila sa gugma nakaila usab sa unsa ang kasuko; kinsa ang nakaila sa pangandoy alang sa Dios nakaila usab sa kasuko nga gitumong batok sa kalibutan; kinsa may nakaila unsa ang pagkaputli nakaila usab sa kahugaw sa baho (sa makalilisang nga mga tinguha); kinsa may nakaila sa bunga sa mga hiyas nakaila usab unsa ang bunga sa dautan; kinsa may gikalipay sa mga Anghel tungod sa iyang mga buhat nakaila usab unsaon sa mga demonyo paglipay kaniya sa dihang gibuhay niya ang ilang mga buhat. Kay kon dili ka molayas kanila²⁶, dili nimo maila ang ilang kapait. Unsaon man pagkahibalo sa bisan kinsa unsa ang gugma sa kuwarta, kon dili niya isalikway ang tanan ug mabuhi sa dakong kakabus alang sa Dios? Unsaon man pagkahibalo sa kapait sa pagpanukot, kon dili siya makab-ot sa pagkamapainubsanon? Unsaon man pag-ila sa pagkasukol sa kasuko kon dili makab-ot ang pagkamapailubon sa tanang butang? Unsaon man pag-ila sa kawalay-hiya sa garbo kon dili makab-ot ang kalumo sa pagkamapainubsanon? Unsaon man pag-ila sa baho sa pakighilawas kon dili mailhan ang tam-is nga humot sa labing putli nga pagkamainosente? Unsaon man pag-ila sa kaulaw sa paghukom kon dili mailhan ang kaugalingong mga kakulian? Unsaon man pag-ila sa pagkawalay-hibalo sa pagpangatawa kung dili mailhan ang paghilak tungod sa kaugalingong mga sala? Unsaon man pag-ila sa kalibog sa kawad-on sa paglaum kung ang pagbati dili malig-on ug dili mailhan ang kahayag sa Dios?

4. Kining tanan (daotang pagbati) adunay usa ra ka ulo, nga gitawag nga daotang buot sa gahum sa kaaway; samtang ang tanang hiyas adunay usa ra ka inahan, nga gitawag nga kahadlok sa Dios, nga sa mga nakab-ot niini, nag-anak sa mga hiyas sa pagkabalaan ug nagputol sa mga sanga sa dautan, sama sa akong giingon kaniadto. Ampasa kini para sa imong kaugalingon, akong hinigugma, ug imong pagahimungon ang imong tibuok kinabuhi sa kalinaw. Kay ang kahadlok sa Dios mao ang inahan sa tanang pagkamaayo. Hangtud nga makalabang pa ang usa niini, dili pa siya anak sa Gingharian sa Langit; apan kinahanglan maningkamot hinay-hinay hangtud nga maputol ang matag usa sa mga pagbati nga gihisgutan. Kung adunay gustong mahibalo kon nagpaningkamot ba sila niini o dili, ania ang timaan: samtang ang wala nga bahin nagpanghimo sa iyang impluwensya, wala pa mamatay ang sala sa ilang sulod, ug ang mga birtud sa tuo nga bahin dili mag-uban niini. Kay nasulat: *'Wala ba kamo kahibalo nga kinsa man inyong gi-alipan sa inyong pagsunod, mga ulipon kamo kaniya nga inyong gisunod, bisan sa sala nga nagdala sa kamatayon, o sa pagsunod nga nagdala sa pagkamatarong?'* (Roma 6:16). Ug usab: *'O wala ba kamo kahibalo nga si Jesu-Kristo anaa kaninyo; kulang ba kaayo kamo sa pagsabot?'* (2 Cor. 13:5)? Ug usab, si Santiago miingon: *'Kung adunay nagtuo nga siya matinud-anon samtang wala niya gipugngan ang iyang dila... walay pulos ang iyang pagtuo'* (Santiago 1:26).

5. Ang Balaang Espiritu nagtudlo kanato niini tanan, nga nagpakita kanato unsaon paglikay sa dili natural nga pamatasan ug pagpanalipod sa atong kaugalingon batok niini. Kay ang paghinulsol naglangkob sa pagtalikod gikan sa sala. Apan ang sala dili usa ka butang lang; hinungdan, ang tibuok daang tawo gitawag nga sala. Ngano man nga miingon ang Apostol: *'Wala ba kamo kahibalo nga sa usa ka lumba, ang tanan nga mananakbo modagan, apan usa ra ang makadawat sa ganti?'* (1 Cor. 9:24)? Kinsa man kini, kon dili ang usa nga nagbarug nga lig-on ug makigbisog nga maisugon (batok sa tanan)? Kay siya (ang maong Apostol) miingon pa sa unahan, *'Ang makigkompetensya sa tanang butang magpugong sa iyang kaugalingon'* (ibid., v. 25). Busa, mag-amping kita sa atong kaugalingon, mga igsoon. Apan unsa kaha kining tinuod nga pag-amping, kon dili ang pagpahiubos sa atong kaugalingon sa atubangan sa kaayo sa atong Ginoong Jesu-Kristo (nga naghangyo kaniya og panalipod gikan sa atong mga kaaway)? Ug Siya gamhanan batok kanila, aron mapugngan ang ilang daotang tuyo batok kanato, samtang ang tawo unod ug dugo ra.

6. Gipangutana nila siya (kini nga Abba) pag-usab: unsa ang kahulugan sa pagpahilom sa sulod sa selda? Ug mitubag siya, nga nag-ingon: ang pagpahilom sa sulod sa selda mao ang pagpahiubos sa kaugalingon sa atubangan sa Dios, ug ang paggamit sa tanang kusog aron supakon ang matag daotang hunahuna nga gipangtanum sa kaaway; kay mao kini ang kahulugan sa paglayas gikan sa kalibutan. Nangutana pa sila kaniya: 'Unsa man ang kalibutan?' Mitubag siya, nga nag-ingon: 'Ang kalibutan usa ka gingharian sa sala; ang kalibutan usa ka pabrika sa dili natural nga mga butang; ang kalibutan mao ang pagtuman sa mga

²⁶ *'Fages'* – sumala sa Griyego; apan ang dagan sa teksto nagkinahanglan og *'fyges'*. Wala kini sa Latin; sa bersyon ni Paissius: 'gawas kon imo kini madala'.

kahilambigit nga tinguha sa unod; ang kalibutan mao ang pagtuo nga magpabilin ka hangtod sa katapusan niining kapanahona; ang kalibutan mao ang pag-amuma sa lawas labaw pa sa kalag; ang kalibutan mao ang pagpasigarbo nga mobiya ka (sa katapusan). Dili ko kini gisulti sa akong kaugalingong pagbuot, apan si Apostol Juan miingon niini: *'Ayaw paghigugma sa kalibutan, ni sa mga butang nga anaa sa kalibutan: kung kinsa ang nagahigugma sa kalibutan, ang gugma sa Amahan wala kaniya; kay ang tanan nga anaa sa kalibutan—ang kahakog sa unod, ang kahakog sa mga mata, ug ang garbo sa kinabuhi—dili gikan sa Amahan, kondili gikan sa kalibutan. Ug ang kalibutan nagalabay, ug ang mga tinguha niini; apan ang bisan kinsa nga nagbuhat sa kabubut-on sa Dios magpabilin hangtod sa walay katapusan'* (1 Juan 2:15–17). *'Mga gamayng anak, ayaw kamo pasagdi nga madani sa bisan kinsa: ang bisan kinsa nga nagbuhat sa pagkamatarong matarong siya; ang bisan kinsa nga nagbuhat sa sala, iya sa yawa: kay ang yawa nagasala sukad pa sa sinugdan'* (1 Juan 3:7–8). *"Ang mga tinguha sa kalibutan kaaway sa Dios"* (Santiago 4:4). Pag-usab, ang Apostol Pedro, nga nagtinguha nga ang iyang mga anak mahimong mga langyaw sa mga sala sa kalibutan, miingon: *"Ako nagamakaawhag kaninyo, mga igsoon, ingon nga mga langyaw ug mga exilado, nga maglikay sa mga tinguha sa unod nga nakig-away batok sa kalag"* (1 Pedro 2:11). Ug ang atong gihigugma nga Ginoong Jesus, nga nahibalo nga ang makasasala nga kalibutan usa ka bug-at nga yugo hangtod nga biyaan kini sa usa ka tawo, nagdasig sa Iyang kaugalingon, nga nag-ingon: *'Moabot pa ang prinsipe niining kalibutan, ug wala siyay bisan unsa kanako'* (Juan 14:30); ug usab: *'Ang tibuok kalibutan nagbarug sa dautan'* (1 Juan 5:19). Miingon usab Siya mahitungod sa Iyang kaugalingon nga gikuha Niya sila gikan sa kalibutan (Juan 15:19). Gikan sa unsang kalibutan Niya sila gikuha, kon dili gikan sa unibersal nga paglapnag sa sala?

7. Busa, bisan kinsa nga gustong mahimong disipulo ni Jesus kinahanglan molayas gikan sa mga kahuyang. Kay kung dili niya kini putlon, dili siya mahimong puloy-anan sa Dios. Ni makakita usab siya sa kahamugaway sa Iyang Pagkadiyosnon gawas kon molikay siya niini, kay Siya mismo miingon: *'Ang mata mao ang suga sa lawas; busa kon matin-aw ang imong mata, mapuno sa kahayag ang tibuok nimong lawas; apan kon dautan ang imong mata, mapuno sa kangitngit ang tibuok nimong lawas'* (Mat. 6:22–23). Busa, hunahuna kini: kung ang hunahuna dili gawasnon gikan sa dautan, dili kini makakita sa kahayag sa pagka-Diyosnon, kay ang dautan mahimong ngitngit nga bungbong alang sa hunahuna ug maghimo sa kalag nga walay sulod, ingon nga nasulat sa Ebanghelyo: *'Walay bisan kinsa nga magpasiga sa suga, magtabon niini og sudlanan o ibutang kini sa ilawom sa katre, kondili ibutang kini sa lampara aron makita sa mga mosulod ang kahayag'* (Lucas 8:16). Gisulti nga ang higdaanan dinhi nagpasabot sa kabakakan sa kalibutan. Busa, samtang ang atong hunahuna nagpabilin sa usa ka dili natural nga kahimtang, ang suga sa Pagkadiyosnon dili makapuyo niini. Apan sa diha nga ang hunahuna mahimong usa ka halangdon nga suga, nan ang kahayag sa Pagkadiyosnon mosidlak niini, ug maila niini kadtong anaa sa sulod sa balay; kadtong angay niini itaboy, itaboy niini, ug kadtong angay niini kauban sa kalinaw, biyaan niini. Ngano man nga gisugo sa Ginoo ang mga hunahuna nga nahayag sa Iyang balaan nga mga sugo, nga nag-ingon: *'Nagaingon ako kaninyo nga nagapaminaw: higugmaa ang inyong mga kaaway, buhata ug maayo ang mga nagadumot kaninyo, panalangina ang mga nagasumpa kaninyo, ug pag-ampo alang sa mga nagapasipala kaninyo. Kung kinsa man ang mosumbag kanimo sa usa ka aping, ihatag usab kaniya ang pikas; ug kinsa man ang mokuha sa imong kamiseta, ayaw pagpugong sa imong kapa. Ug sa bisan kinsa nga mangayo kaninyo, hatagi; ug sa bisan kinsa nga gustong manghulam kaninyo, ayaw pagbalibad; ug sa bisan kinsa nga mangkuha kaninyo, ayaw usab pagbalibad'* (Lucas 6:27–30. Ikumpara sa Mateo 5:42).

8. Gisulti Niya kini sa mga tawo nga nilayas gikan sa kalibutan, kay gibyaan nila ang tanan ug nag-andam sa ilang kaugalingon aron mosunod Kaniya, ang ilang Manluluwas. Busa, human Niya sila gihigugma sa hingpit nga gugma, miingon Siya kanila: *'Tumindog kamo, manglakaw kita gikan dinhi'* (Juan 14:31). Asa man Niya sila dad-on sa dihang miingon Siya, *'Tumindog kamo, maglakaw kita gikan dinhi'*? Gihawa Niya ang ilang hunahuna gikan sa mga butang ning kalibutan ug gihatagan sila og pahulay sa Iyang gingharian. Ngano man, busa, nga samtang nagdasig Siya kanila, miingon Siya: *'Ako mao ang tanom sa ubas, kamo mao ang mga sanga. Pabilin kamo kanako, ug ako kaninyo. Sama sa sanga nga dili makabunga sa kaugalingon kon kini dili magpabilin sa baging, ingon usab kamo kon dili kamo magpabilin sa Ako'* (Juan 15:4–5). Ginasulti niya kini sa mga mibiya sa kalibutan, tungod kay ang Espiritu anaa sa ilang sulod ug nagpuyo sa ilang mga kasingkasing. *'Dili ko kamo biyaan nga mga ulila,'* ingon Niya, *'moanha ako kaninyo'* (Juan 14:18). Busa, kinsa ang nagahigugma sa Dios ug nagtinguha nga siya magpuyo sa sulod kanila, ug dili gustong magpabilin nga ulila, una sila mag-amping sa pagtuman sa gisugo kanila ni Jesus, ug siya magpuyo sa sulod

kanila, kay dili siya layo kanato, ug walay bisan unsa tali kanato ug kaniya gawas sa atong mga pagka-andug-an.

9. Kung, akong igsoon, imong giangkong nga ikaw usa ka tawo nga misalikway sa kalibutan, apan makita nga nagbuhat ka sa mga buhat sa kalibutan, nan wala nimo kini gisalikway, kondili ginatintal ra nimo ang imong kaugalingon. Ang Ginoo naghatag niini nga timaan sa mga nagbiya sa kalibutan, nga nag-ingon: *'Ang bisan kinsa nga nagahigugma sa iyang kinabuhi, mawala kini kaniya; ug ang bisan kinsa nga mawala ang iyang kinabuhi tungod kanako, mahuwas kini'* (Mateo 10:39). Unsaon man, busa, nga mawala ang usa ka tawo sa iyang kinabuhi, kon dili pinaagi sa pagputol sa tanang carnal nga tinguha niini? Ug usab: *'Ang bisan kinsa nga dili magdala sa iyang kaugalingong krus ug mosunod kanako dili mahimong akong disipulo'* (Lucas 14:27). Unsa nga klase sa krus, ingon niya— ang atong dad-on, kon dili kana nga nagkinahanglan nga ang hunahuna magpabilin nga magmatngon ug lig-on sa pagkamaayo, aron dili mahulog gikan sa krus? Sa ato pa, ang pagpugong sa mga pagbati hangtod kini maputol – ug ang hunahuna sa katapusan motindog nga dili mapildi. Kay sa mga naburug-an, Nagtugot Siya og timaan, nga miingon: *'Kung ang liso sa trigo dili mahulog sa yuta ug mamatay, magpabilin kini nga mag-inusara; apan kung mamatay kini, magbunga kini og daghan'* (Juan 12:24). Ug ingon usa ka paglipay sa mga namatay sama sa usa ka liso sa trigo, Miingon Siya: *'Kung kinsa ang mag-alagad kanako, pagahimungonan siya sa akong Amahan; ug diin ako ana, didto usab ang akong alagad'* (Juan 12:26). Unsaon man, busa, nila pag-alagad kang Jesus, kung dili pinaagi sa pagdumot sa kalibutan sa mga kahiligon ug pagtuman sa Iyang mga sugo? Sa pagbantay niini, nakab-ot nila ang kaisog sa pagsulti sa Iyang atubangan: *'Gibyaan namo ang tanan ug gisunod Ka: unsa kaha, busa, ang among madawat?'* (Mateo 19:27)? Ug gipakita Niya kanila unsa ang mahitabo kanila, nga miingon: *'Kamo nga misunod kanako, sa umaabot nga panahon, sa dihang ang Anak sa Tawo moupo sa trono sa Iyang himaya, moupo usab kamo sa napulo'g duha ka trono, nga maghuhukom sa napulo'g duha ka tribo sa Israel. Ug ang bisan kinsa nga mobiya sa balay, o mga igsoon nga lalaki, o mga igsoon nga babaye, o amahan, o inahan, o asawa, o mga anak, o mga uma, tungod kanako, modawat og usa ka gatus ka pilo ug magapanunod sa kinabuhi nga walay katapusan'* (Mat. 19:28–29).

10. Ang atong Ginoo, ang labing mahigugmaong Hesus, nga nakahibalo nga kon ang usa ka tawo dili gawasnon gikan sa tanang kabalaka sa kalibutan, dili makataas ang iyang hunahuna ngadto sa krus, nagmando kanato nga biyaan ang tanan nga butang nga, pinaagi sa batasan ug pakig-uban, nagadani sa hunahuna paingon sa ubos gikan sa krus. Ngano, sa dihang adunay usa ka tawo nga miduol kaniya ug miingon, *'Musunod ko kanimo, Ginoo'*, apan pasayloa ko nga moadto una ug ayuson ang mga *'butang nga naa sa akong balay'* (Lucas 9:61),—gidili siya sa pagpadayon sa among pinalanggang Hesus, nga nahibalo nga kon makita niya kining mga butanga, ang iyang kasingkasing mobalik pag-usab kanila, ug nga ang nagkalain-laing kahimtang didto, ingon pa gani, matarong siyang mapugngan, ug gisultihan siya nga dili na siya mohawa, nga nag-ingon: *'Walay bisan kinsa nga nagbutang sa kamot sa arado ug nagtan-aw paibalik ang angay sa gingharian sa langit'* (Lucas 9:62). (Pagkahuman sa parabula sa kasal sa anak sa hari, diin Iyang gisaysay) kung giunsa (sa hari) pag-andam og usa ka salo-salo para sa iyang anak ug pagpadala sa iyang mga sulugoon aron tawgon kadtong giimbitar, apan sila, tungod sa gugma sa matag-usa kanila sa kalibutan, wala makaanhi, Miingon Siya nga may kasubo: *'Kung kinsa ang moanha kanako ug dili magdumot sa iyang amahan ug inahan, asawa ug mga anak, mga igsoon nga lalaki ug babaye—oo, bisan sa iyang kaugalingong kinabuhi—dili siya mahimong akong tinunan'* (Lucas 14:16–26). Gisulti niya kini aron tudloan kita nga bisan kinsa ang gustong mosulod sa Iyang gingharian, gawas kon una niyang buotun sa iyang kasingkasing ngadumotan ang tanan nga makadani sa kasingkasing paingon sa kalibutan, dili makasulod sa gingharian nga iyang gipangandoy. Ug sa pagdasig kanato nga dili magsalig sa pagtuo lang nga walay buhat, miingon ang Ginoo nga ang hari, sa pagsulod aron *'tan-awon kadtong naglingkod sa kombiras, nakakita sa usa ka tawo nga wala magsul-ob sa bisti sa kasal'* ug gisugo nga siya itambog sa gawas sa kangitngit (Mateo 22:11–13). Mosulod sila pinaagi sa ilang Kristohanong ngalan, apan gipahawa tungod kay kulang sila sa (Kristohanong) mga buhat. Ingon usab ang Apostol, nga nakahibalo nga walay bisan kinsa ang makahigugma sa pareho nga iya sa Dios ug iya sa kalibutan, misulat kang Timoteo, iyang anak, nga nag-ingon: *'Walay sundalong aktibo sa serbisyo ang magpalibog sa mga butang sa kinabuhi aron siya makapahimuot sa iyang kumander. 'Kung kinsa ang nag-antos, dili siya pagakoronar, gawas kon siya gipanglutos nga dili matarong'* (2 Tim. 2:4–5). Aron dasigon siya sa paglaum nga ang iyang mga paningkamot dili mawala sa *walay pulos*, miingon siya kaniya: *'Ang mag-uuma nga nagpaningkamot angay nga unang makatilaw sa bunga'* (2 Tim. 2:6). Ug sa pagsulat niya sa uban, miingon siya: *'Ang walay asawa nagpamalandong sa mga butang sa Ginoo, unsaon pagpalipay sa Ginoo; apan ang*

may asawa nagpamalandong sa mga butang sa kalibutan, unsaon pagpalipay sa iyang asawa' (1 Cor. 7:32–33). Ang ingon nga tawo makadungog og makalilisang nga tingog nga nagaingon: *'Ibuto siya sa gawas ngadto sa kangitngit; didto magahilak ug pagagala sa mga ngipon'* (Mat. 22:13).

11. Busa, mga igsoon, gamita nato ang atong kusog aron bisti-on ang atong kaugalingon sa mga bisti sa pagkamaayo, aron dili kita itambog; kay sa kana nga adlaw, walay paborito. Ngano man nga miingon ang Apostol sa iyang mga anak, *'Kay ang mga ingon niini dili makapanunod sa gingharian sa Dios'* (Gal. 5:21)? Sa pagkahibalo pa gayud nga kadtong giisip nga takus nga mobangon gikan sa patay nga mga kahiligon wala nay bisan kinsa nga makalupig kanila, gipakita niya kanila ang bunga sa Espiritu, nga mao kini – *'gugma, kalipay, kalinaw, paglahutay, pagkabuotan, pagkamaayo, pagkamatinud-anon, pagka-humok, pagpugong sa kaugalingon, pagkamapailubon: batok sa ingon niini, ingon niya, walay balaod'* (Gal. 5, 22–23). Ug ang atong hinigugma nga Ginoong Jesus, sa pagpakita kanato nga sa maong adlaw ipadayag ang bunga sa atong mga buhat, miingon: *'Daghang naningkamot sa pagsulod, apan dili makasulod'*. Kay ang Ginoo sa Balay, pagkahuman Siya *'motindog ug isira ang pultahan'*, mosulti sa mga nagatuktok: *'Wala ko kaila kaninyo'* (Lucas 13:24–25). Mahimo ba gyud nato isulti bahin sa Dios nga wala Siya kahibalo sa bisan unsa? Dili gayud. Apan sama sa mga nagatuktok ug nagaingon, *'Ginoo, Ginoo, ablihi kami'*, wala nila mailhi ang mga birtud, busa Nagaingon Siya kanila: *'Wala ko kaila kaninyo.'* Ug gipakita usab Niya kanato ang mahitungod sa mga adunay pagtuo apan walay buhat, nga nagaingon: *'Ako ang tanom sa ubas, ug kamo mao ang mga sanga; ang bisan kinsa magpabilin kanako, ug ako kaniya, siya magbunga og daghang bunga. Apan kon ang bisan kinsa dili magpabilin kanako, siya itambog sama sa sanga ug mamala; ug ilang tigumon kini ug itambog sa kalayo, ug kini masunog'* (Juan 15:5, 6). (Mahitungod sa mga sanga) nga nagbunga og maayong bunga, ginapurosang sila sa Amahan aron sila *'makabungsa pa gayud og daghan'* (Juan 15:2). Pag-usab, gipakita Niya kanato nga dili Niya gihigugma kadtong naglihok sumala sa ilang kaugalingong unodnong tinguha, miingon Siya sa pag-ampo: *'Dili ko nag-ampo alang sa tibuk kalibutan, kondili alang sa mga gihatag Nimo kanako, kay ila man Simo'* (Juan 17:9). Ug gikuha ko sila gikan sa kalibutan (Juan 15:19): kay gihigugma sa kalibutan ang kaugalingon niini. Sa katapusan, Nagaingon Siya: *'Amahan, bantayi sila gikan sa daotan, kay dili sila sa kalibutan'* (Juan 17:15–16).

12. Busa susihon nato ang atong kaugalingon, mga igsoon, kon kita ba iya sa kalibutan o dili. Kon kita dili iya sa kalibutan, panalipdan kita Niya gikan sa daotan, kay miingon Siya: *'Dili lamang alang kanila ako nag-ampo, kondili usab alang sa mga magtuo kanako pinaagi sa ilang pulong: aron sila mahimong usa ka buo, sama sa among pagkahiusa'*. Ug usab: *'Diin ako naa, didto usab sila aron uban kanako'* (Juan 17:20–24). Hunahunaa karon, busa, sa unsang gugma Siya naghigugma kanato, kon ang mga naningkamot niining kalibutan ug nagdumot sa ilang kaugalingong unodnong tinguha magahari uban Niya hangtod sa kahangturan? Ug si Juan nga Apostol, sa pagtan-aw niya niining dakong himaya, miingon: *'Nasayud kita nga sa diha nga Siya mopakita, kita mahimong sama Niya'* (1 Juan 3:2), kon atong tumanon ang Iyang mga sugo ug buhaton ang makapahimuot kaniya. Ug usab siya miingon: *'Ayaw katingala'*, mga hinigugma, *'kung gikaligut-an kamo sa kalibutan. Nasayud kita nga nakalabang kita gikan sa kamatayon paingon sa kinabuhi, kay gihigugma nato ang atong mga igsoon'* (1 Juan 3:13–14). Ug usab: *'Ang bisan kinsa nga dili magbuhat sa pagkamatarung dili gikan sa Dios, ingon man usab ang dili maghigugma sa iyang igsoon'* (ibid., v. 11). Dugang pa: *'Ang bisan kinsa nga nagbuhat sa pagkamatarung natawo gikan sa Dios'* (1 Juan 2:29), *'apan ang bisan kinsa nga nagbuhat sa sala gikan sa yawa'* (1 Juan 3:8). Ug usab: *'Ang bisan kinsa nga natawo sa Dios dili magbuhat sa sala, kay nagpabilin ang Iyang binhi kaniya; ug dili siya makasala, kay natawo siya sa Dios'* (1 Juan 3:9).

13. Busa, magpaningkamot kita sa atong makakaya, mga igsoon, ug magkuha og kadasig gikan sa ingon nga mga pagpamatuod. Tingali ang kaayo sa atong Ginoo magpakita og kaluoy kanato, ug Iya kitang hatagan og kusog aron ikalisang ang karga niining hugaw nga kalibutan. Kay ang atong kaaway dili matulog, kondili kanunay nga nagbantay kanato, nga naningkamot nga kuhaon ang atong mga kalag. Apan ang atong Ginoong Jesus anaa uban kanato, ug ginapugngan Niya ang kaaway pinaagi sa gahum sa Iyang balaan nga mga pulong, kon atong tumanon kini. Kay kinsa bay makasukol sa kaaway, o kinsa bay lig-on batok kaniya, kon dili ang mga pulong nga gisulti sa Dios batok kaniya? Kini mosukol kaniya ug mapukan siya niini pinaagi sa ilang gahum, bisan pa og wala kini masayri sa usa ka tawo.

14. Ang Apostol nga si Pedro, sa pagtudlo kanato ug pagpakita nga ang mga buhat makaluwas sa usa ka tawo, miingon: *'Idugang sa inyong pagtuo ang pagkamaayo; sa pagkamaayo, ang kahibalo; sa kahibalo, ang pagpugong sa kaugalingon; sa pagpugong sa kaugalingon, ang paglahutay; sa paglahutay, ang pagka-diosnon; sa pagka-diosnon, ang pagkamaamigo; ug sa pagkamaamigo, ang gugma. Kay kon kining mga*

kalidad anaa kaninyo ug nagadako, kini magpugong kaninyo nga mahimong walay pulos o walay bunga sa kahibalo sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Apan ang bisan kinsa nga kulang niining mga kalidad buta ug kulang sa panan-aw; nakalimot sila nga gipanlimpyo sila gikan sa ilang nangagi nga mga sala' (2 Pedro 1:5–9). Pag-usab, si Juan nga Maninubig miingon: "Magbunga kamo ug bunga nga angay sa paghinulsol. Kay ang lagari gibutang na sa gamot sa kahoy; busa ang matag kahoy nga dili magbunga ug maayong bunga, pagatabagon ug ibutang sa kalayo" (Lucas 3:8–9). Ug ang atong Ginoong Jesus miingon: 'Ang kahoy mailhan sa bunga niini' (Mat. 12:33). 'Mokolekta ba ang mga tawo og ubas gikan sa mga tinik, o igos gikan sa mga cardo?' (Mat. 7:16). Ug usab: "Dili ang tanan nga moingon kanako, 'Ginoo, Ginoo,' makasulod sa gingharian sa langit, kondili ang buhaton ang kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit" (Mat. 7:21). Nagaingon usab si Santiago: 'Ang pagtuo nga walay buhat patay. Bisang mga demonyo nagtuo—ug nagkurog. Kay ingon sa lawas nga walay espiritu patay, mao usab ang pagtuo nga walay buhat patay' (Santiago 2:20, 19:26). Sa samang paagi, ang Apostol Pablo, samtang gipamatud-an sa iyang mga anak nga ang pagtuo nagkinahanglan og buhat, hugot nga gisugo sila, nga nag-ingon: 'Apan ang pakighilawas ug tanang kahugawan dili gani pagahisgutan sa taliwala kaninyo, ingon nga angay sa mga balaan; kondili ang pagpasalamat. Kay kini inyong masayran: walay mananapaw, o mahigugmaon sa kahugawan, o makasarili—nga mao ang pagsimba sa diyos-diyosan—ang makapanunod sa gingharian ni Cristo ug sa Dios" (Efe. 5:3–5). Ug aron mapalig-on pa kini nga pulong, miingon siya kanila: "Ayaw kamo pasagdi sa walay sulod nga mga pulong: kay tungod niini moabut ang paglagot sa Dios sa mga dili masunuron. Busa ayaw kamo pag-apil niining mga butanga. Kay kaniadto kamo kangitngit, apan karon kamo kahayag sa Ginoo. Paglakon ingon mga anak sa kahayag; kay ang bunga sa Espiritu mao ang tanang pagkamabuotan, pagkamatarung ug kamatuoran" (Efe. 5:6–9). Ug usab: "Tulga kamo sa tanang kapait, kasuko, kalagot, panag-away ug panamastamas, uban sa tanang pagkadaotan" (Efe. 4:31). "Tumana ninyo ako," ingon usab niya, "sama sa akong pagtuman kang Cristo" (1 Cor. 11:1). "Kay kinsa man kaninyo ang nabunyagan kang Cristo, nagsul-ob kamo kang Cristo" (Gal. 3:27).

15. Busa susihon nato ang atong kaugalingon, mga igsoon, aron masuta kon nakasul-ob ba kita kang Cristo o wala. Mailhan si Cristo pinaagi sa pagkabalaan, kay Siya putli ug nagpuyo uban sa mga putli. Ug giunsa man pagpakabalaan sa usa ka tawo? Pinaagi lamang sa paghunong sa pagbuhat sa dautan nga iyang nabuhat. Kay mao kini ang kaayo sa Dios nga sa matag higayon nga ang usa ka tawo molikay sa iyang mga sala, Gidawat Niya siya uban ang kalipay, ug wala Niya tagda ang iyang mga daang sala, sama sa gisulat sa Ebanghelyo mahitungod sa manghud nga anak, nga pagkahurot sa iyang panulondon sa pagsayang, nahimong magbalantay sa mga baboy ug nangandoy nga mapuno ang iyang tiyan sa pagkaon sa baboy; apan sa katapusan, pagkahukman niya sa paghinulsol sa iyang nabuhat, nakamatikod nga walay kalipay sa pagpakasala, apan samtang nagpadayon pa ang usa ka tawo sa pagpakasala, mas nagdilaab ang iyang pagkahilig niini. Busa, sa dihang ang paghinulsol mitandog sa iyang kasingkasing (literal: mibangga kaniya), wala siya maglangan, kondili (dayon) mibalik siya sa iyang amahan uban sa pagpaubos, nga iyang gibyaan ang tanan niyang makalaut nga tinguha. Kay nagsalig siya nga maloloy-on ang iyang amahan ug dili niya isipon batok kaniya ang iyang mga binuhatan. Busa dayon gisugo sa iyang amahan nga hatagan siya sa bisti sa pagkabalaan ug sa timaan sa pagka-anak (usa ka singsing) (Lucas 15:11–32). Ang atong Ginoong Jesu-Cristo misulti niining mga pulong (aron ipasabot kanato) nga kon mobalik kita kaniya, kinahanglan una natong biyaan ang pagkaon sa baboy, ug unya dawaton niya kita, nga nahimong putli. Gisulti niya kini aron ang kalag dili mawadan og kadasig, nga nag-ingon: 'Kanus-a kaha ko madungog sa Dios?' Kay Siya nakahibalo sa panahon nga ang mananambag takus paminawon, ug unya madali Siya mopaminaw kaniya.

16. Busa, magbalik kita kaniya sa tibuok natong kasingkasing ug, samtang nagapakidaot kaniya, ayaw kita 'kapoy' (Lucas 18:1), ug madungog kita niya sa dili madugay. Kay Siya mismo miingon: 'Pangayo, ug kamo hatagan; pangitaa, ug makakaplag kamo; tukia, ug kamo ablihan' (Mat. 7:7). Busa, mga igsoon, kon mangayo kita, o mangita, o motuktok, madawat nato ang atong gipangita, o ang atong gipangayo Niya. Sama sa tawo nga miadto sa iyang amigo sa tungang gabii ug gipugos siya, nga miingon: 'Hatagi ko ug tulo ka tinapay, kay ang usa ka amigo nako gikan sa biyahe miabot kanako' (Lucas 11:5)—ug, tungod kay wala siya mohunong sa pagkatok, gihatagan siya sa iyang amigo sa iyang gipangayo. Busa, igsoon, ilabay nato ang atong katamaran, ug mag-andam kita sa ingon nga paglahutay: ug ang Dios, sa pagtan-aw sa atong paglahutay, ihatag Niya kanato ang atong gipangayo Kaniya. Kay maloloy-on Siya, ug gusto Niya nga ang tawo mobalik kaniya, ingon sa gisulat: 'Sa tinuod, nagaingon ako kaninyo, adunay kalipay sa langit tungod sa usa ka makasasala nga naghinulsol' (Lucas 15:7).

17. Busa, mga igsoon, tungod kay nadawat nato ang ingon nga kaluoy gikan Kaniya ug ingon ka daghan nga mga panalangin, maningkamot kita sa atubangan Niya sa tibuok natong kasingkasing samtang nagpuyo pa kita niining lawasa; kay ang panahon sa atong kinabuhi malabay ra. Kon maningkamot kita, manunod kita sa walay katapusang ug dili masukod nga kalipay; apan kon mobalik kita, mahimo kitang sama sa batan-ong lalaki nga nangutana kang Ginoong Jesus unsaon pagluwas. Mitubag Siya kaniya: *'Ibaligya ang tanan nimong gipanag-iya, ug ihatag sa mga kabus, ug'*, sa pagkuha sa Iyang krus, *'sundan Ako'*, nga nagpakita kanato nga ang pagsalikway sa kaugalingong kabubut-on mao ang pagluwas. Apan sa pagdungog niini sa batan-on, siya nasubo kaayo ug nilakaw (Lucas 18, 22, 23). Kay nahibalo siya nga ang paghatag sa kaugalingong kabtangan sa mga kabus dili ingon ka lisod sa pagdala sa krus. Ang paghatag sa kaugalingong kabtangan sa mga kabus usa ra ka hiyas, ug ginapraktis kini sa usa ka tawo aron mas (sayon) ang pagdala sa krus; apan ang krus mao ang pagwagtang sa tanang sala – ug kini nagbunga og gugma; kung walay gugma, walay krus. Ngano man, busa, miingon ang Apostol—nga nahibalo nga aduna usab mga bakak nga hiyas diin walay gugma ni kahingpitan sa mga hiyas—miingon: *'Kung mag-istorya ako sa mga pinulongan sa mga tawo ug sa mga anghel, apan wala'y gugma, usa ra ako ka nag-uyog nga gong o nag-alingog nga simbal. Ug bisan pa itugyan nako ang tanan nakong kabtangan, ug bisan pa itugyan nako ang akong lawas aron masunog, kon wala koy gugma, walay kapuslanan kini kanako. Ang gugma mapailubon, ang gugma buotan; ang gugma dili masinaot; ang gugma dili magpasigarbo, dili garboso, dili magbinuang, dili mangita sa kaugalingon, dili masuko, wala maghunahuna sa dautan'* (1 Cor. 13:1–5).

18. Busa, bisan kinsa nga gustong mosugod sa dalan sa gugma, pahawaa ang tanang kabalaka sa tanang tawo, maayo man o dautan. Unya, sa katapusan, usa ra ka tinguha—ang alang sa Dios—ang mabilin sa ilang kasingkasing, ug kini nga tinguha mopukaw sa kasuko nga angay sa ilang kinaiyahan; ug kini nga kasuko mosupak sa tanan nga gipangitanam sa kaaway. Unya ang *'balaod'* sa Dios²⁷ makakaplag og puy-anan sa sulod niya, ug pinaagi sa kahadlok, ang gugma mapadayag kaniya. Unya ang ingon nga tawo mosulti nga mapangahas, sama sa Apostol: *'Dili lang ko andam nga mapriso, kondili andam usab ko nga mamatay alang sa ngalan sa Ginoong Jesu-Cristo'* (Buhat 21:13). Bulahan ang kalag nga nakaangkon sa ingon nga gugma: kay kini gawasnon gikan sa tinguha.

19. Mibulag kita, mga igsoon, gikan sa kalibutan; nahibalo kita unsa ang atong kahimtang, ug nga maloloy-on ang Ginoong Jesus, aron Iya kitang tagaan og pahulay sumala sa atong mga buhat, ug ang gagmay sumala sa ilang pagkamagagmay, ingon sa Iyang giingon: *'Sa balay sa akong Amahan daghan ang puloy-anan'* (Juan 14:2). Kay bisan pa adunay usa ra ka gingharian, ang matag-usa makakaplag sa iyang kaugalingong puwesto niini ug sa iyang kaugalingong buluhaton nga buhaton. Busa naningkamot kita, mga igsoon, batok sa katamaran; tangtanga nato ang tabon sa kangitngit—mao ang kalimot—ug tan-awa ang kahayag sa paghinulsol. Ato kining buot hunahunaon ang ehemplo ni Marta ug ni Maria, nga nagrepresentar sa kasubo ug paghilak—kadtong nagahilak sa atubangan sa Manluluwas, nagapakusog kaniya nga buhion si Lazaro, mao ang hunahuna nga napugos sa daghang panakot sa kaugalingong mga tinguha. Siya, bisan pa man nga nagahatag Siya og kaluoy ug nagapukaw kanila sa paglihok, gibyaan Niya kini kanila nga sila mismo ang magbukas niining mga panakot ug magbuot kaniya (sa pag-adto). Sa diha nga napalaya si Lazaro, naningkamot na si Maria ug Marta. Pagkahuman niini, makita ang mosunod: si Lazaro naglingkod nga walay kabalaka uban ni Jesus, si Marta nag-alagad uban sa kadasig ug kalipay, samtang si Maria, nga nagdala og alabastro nga banga sa mira, nagpahiran sa tiil sa Ginoo.

20. Busa, mga igsoon, paningkamotan nato sa atong makakaya, ug ang Dios motabang kanato pinaagi sa kadagaya sa Iyang kaluoy. Kung wala nato maputli ang atong kasingkasing, sama sa gibuhay sa atong mga amahan, paningkamotan unta nato nga mapabilin nga walay sala ang atong lawas, sumala sa gipangayo sa Dios; ug tuhi nato nga, sa panahon sa gutom nga miabut kanato, magpakita Siya kanato og kaluoy, sama sa Iyang pagpakita niini sa tanan Niyang mga balaan. Kay bisan pa ang himaya sa adlaw usa ka butang, ug ang himaya sa bulan lain, ug ang usa ka bitoon lahi sa lain sa himaya, apan nagpuyo silang tanan sa samang kalangitan, ug ang ilang himaya ug dungog iya Niya, gikan karon hangtod sa walay katapusan. Amen.

22. Sa Paglihok sa Bag-ong Tawo

1. Mga hinigugma kong igsoon! Ang usa ka Hudiyong mailhan sa tulo ka butang: ang pagputol sa ari, ang Paskwa sa Paglabay, ug ang Sabado. Kay nasulat sa Basahon sa Genesis: *'Ang matag lalaking bata sa*

²⁷ Sa bersyon ni Paisius, sa mga margin nga atbang sa balaod gisulat: 'kahadlok' – sumala sa gikinahanglan sa kahulugan sa mosunod nga mga pulong.

inyong taliwala, bisan pa natawo sa inyong panimalay o gipalit sa kuwarta, pagaputlon sa ikawalong adlaw. Apan bisan kinsa nga lalaki nga dili giputol sa ari pagabulag sa iyang katawhan, kay wala niya gituman ang Akong Tugon' (Gen. 17:12, 14). Si Abraham mao ang unang giputlan sa ari, nga usa ka timaan nga ang iyang 'kilid' namatay—usa ka pahibalo sa karaang panahon sa bag-ong tawo nga gipadayag sa Ginoong Jesus sa Iyang balaan nga lawas, aron ang karaang 'kadunutan' nga nagtabon sa lalaking sekso maputol ug mapahimulag. Mahitungod niini miingon usab ang Apostol: *'Sa Iya kamo gipakutlo usab sa usa ka pagpakutlo nga dili buhat sa kamot, sa pagtangtang sa lawas sa makasasala nga unod, sa pagpakutlo ni Cristo: nga kamo gilubong uban Niya sa bunyag; sa Iya kamo gipabangon usab pinaagi sa pagtuo sa pagbuhat sa Dios'* (Col. 2:11, 12). Ug usab: *'Tulga ninyo ang daan nga pagkatawo, nga madunot tungod sa mga malimbungon nga tinguha niini, ug kausab-bag-o kamo sa espiritu sa inyong hunahuna, ug isuot ang bag-ong pagkatawo, nga gimugna sumala sa Dios sa pagkamatarong ug pagkabalaan sa kamatuoran'* (Efe. 4:22–24). Ug usab: *'magkamatay sa sala, apan magkinabuhi sa pagkamatarung'* (1 Pedro 2:24). – Kini (mahitungod sa unang katungdanan sa usa ka Hudiyo) nagtumong sa pagtuli. Ang bisan kinsa nga walay niini, dili gituli ug dili usa ka Hudiyo, tungod kay wala nila gipadayon ang pakigsaad nga gitukod sa Ginoong Jesus pinaagi sa Iyang balaan nga dugo.

2. Mahitungod sa balaan nga Paskwa, daghan ang angay isulti. (Una – ang pagsirom; ikaduha – ang Paskwa; ikatulo – ang Sabado). Kay si Moises miingon: *'Mao kini ang balaod sa Paskwa: walay langyaw nga mokaon niini; ug ang matag ulipon o ang gipalit sa kuwarta, imong siroman siya, ug unya siya makakaon niini. Walay dili gina-tuli ang mokaon niini. Kakaon kini sa usa ka balay'* (Ex. 12:43, 46). *'Ang inyong hawak kinahanglan nga nakagapos, ang inyong sandalyas sa inyong mga tiil, ug ang inyong tungkod sa inyong kamot'* (Ex. 12:11). Ang *'Pasko sa Pagkabanhaw'*—kini nga pan nga giluto sa kalayo—dili unta kan-on gawas sa walay lebadura nga pan ug mapait nga mga tanum. Wala niya giingon: *'giputos ang inyong hawak'*, aron walay mosulti nga beltang ang iyang gipasabot dinhi, kondili: *'giputos ang inyong hawak'*, aron ipakita nga ang iyang gipasabot mao ang pagkabalaan, nga limpyo gikan sa matag pagbati nga motumaw gikan sa sekswal nga panaghiusa sa kahugawan. Ang *'sandalyas'* nagtumong sa pagkaandam sa pagsulti, ug sa paglayas gikan sa bisan unsang samad nga makadaot sa konsensya ug makababag sa hunahuna sa pagtan-aw sa kaugalingong pagmumuni-muni sa pagkabalaan. Ang *'baston'* mao ang paglaum sa pagkatawo, aron makalakaw ang usa ka tawo nga walay kahadlok sa dalan ug mosulod sa Yutang Saad: kini mao kadtong nagbantay sa Sabado. Ang *'dugo'* nagpasabot sa dugo sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ug nga sa dihang Siya moabot sa Iyang kaugalingong pag-abot ug magdala sa mga anak sa Israel ngadto sa Iyang panulondon, unya ang mga andam ug gihiusan sa Iyang tanda sa ilang mga kalag ipadayag. Ang pagkuha og *'sanga sa hisopo'* nagpasabot og pag-antos, kay giingon: *'Kaon (ang Pasa) uban sa mapait nga mga tanum'*. Busa, susiha ang imong kaugalingon, igsoon: giputol ba ka sa ari? Gihaplasan ba nimo ang mga poste sa pultahan sa imong balay sa dugo sa walay-daot nga Kordero? Gihinlo ba nimo ang imong kaugalingon gikan sa matag makalibutanong hunahuna? Nag-andam ba ka sa pagbiyahe nga walay kahadlok ug mosulod sa saad nga yuta?

3. Ug daghan pa ang masulti bahin sa Sabado – ug kini mao ang bahin sa mga gihatagan og tinuod nga pagtuli, nga nakig-ambit sa Balaang Paskwa, nga giluwag gikan sa mga Ehipsiyo, nga nakakita kanila nga nalunod tanan sa Dagat Pula, ug nga nagtuman sa Sabado pagkahuman nga gipagawas sila gikan sa ilang mapait nga pagkaulipon. Kay (Ang Dios) kang Moises: *'Unom ka adlaw magbuhat ka, apan sa ikapitong adlaw adunay Sabado alang sa Ginoo nga imong Dios'* (Ex. 20:9–10). *'Bisan kinsa ang magbuhat og bisan unsang buhat niini, maputol ang maong kalag'* (Ex. 31:14). Ang atong Ginoo nga si Jesus mismo mituman sa tinuod nga Sabado, ug nagtudlo sa Iyang kaugalingong mga tinun-an kung giunsa kini pagtuman, pagkahuman Niya sa pag-andam sa tanan nga gikinahanglan alang niini sa wala pa Siya mosaka (sa krus), – mao ang mga insulto nga Iyang gisagubang ug gipailob alang kanato, gipako Niya ang Iyang kaugalingon sa krus, ug wala magpakabana sa pagluwas o pagpasaylo sa Iyang kaugalingon bisan pa sa bisan unsang paagi samtang nagaginhawa pa Siya. Sa dihang mitingog Siya, *'Nauwaw ako'*, gitanyag nila kaniya ang usa ka espongha nga adunay suka, ug Siya, pagtilaw niini, miingon: *'Tinapos na; ug mitungo Siya sa Iyang ulo ug gihatag ang Iyang espiritu'* (Juan 19:28–30). Unya gikuha Siya nila (gikan sa krus) paingon sa yuta, diin Siya natulog nga walay lihok, tinuod nga nagtuman sa Sabado. Busa, sa katapusan, ang Ginoong Jesus nagpahulay sa ikapitong adlaw ug gipanalanginan kini, kay niadtong adlaw Siya nagpahulay gikan sa tanan Niyang mga buhat, pinaagi sa pagwagtang sa mga tinguha sa tawo, ingon usab sa giingon sa Apostol: *'Kay kinsa man ang misulod sa Iyang kapahulayan, siya usab mipahulay gikan sa iyang mga buhat, sama sa pagbuhat sa Dios gikan sa Iya'* (Hebreohanon 4:10). Mao kini ang tinuod nga Sabado! Busa, ang dili magbantay sa Sabado dili usa ka Hudiyo.

Ngano man nga si Jeremias, nga nagahilak tungod sa iyang katawhan, miingon kanila: 'Ayaw kamo magdala og karga sa adlaw sa Sabado, ni paggawas sa mga ganghaan sa Jerusalem nga nagadala og karga sa adlaw sa Sabado' (Jer. 17:21)?

4. Alaot ako, usa ka malisud nga tawo, nga nakalapas sa ingon ana ka balaan nga mga sugo ug nagbitbit og bug-at nga mga karga sa Sabado, bisan pa nga namatay ako uban Niya (ni Cristo), gilubong uban Niya, ug nagtuman sa Sabado! Unsa man, busa, kining mga bug-at nga karga nga akong gipasan? (Kini mao ang mga pagbati) nga akong gigamit sa paglihok: ang kasuko usa ka bug-at nga karga, ang kaisog, pagdumot, garbo, pagpanamastamas, samad sa pagbati ug insulto, pagpasigarbo, pagtuo nga matarong ka, pagka-boss, panag-away, paghigugma sa kaugalingon, pagpanukotuko. Mao kini ang mga pagbati sa kalag; apan ang sa lawas mao ang – pagkalapoy, pagka-senswal, kahilig sa pagpanam-is, hedonismo, kahilambigit, ug kaligutgot sa kasingkasing (tingali kawalay kasingkasing). Tanan niini ug susamang mga pagbati gipapas sa Ginoong Jesus sa mga lawas sa mga balaan ug gipatay sa Iyang kaugalingong balaang lawas sa krus, sumala sa mga pulong sa Apostol, nga Iyang *'gipatay ang pagdumili pinaagi sa krus, ug gipapas ang balaod sa mga sugo nga anaa sa mga ordinansa'* (Efe. 2:16, 15) – nga mao ang balaang Sabado. Busa, kinsa man ang magdala niining bug-at nga mga karga (sa mga pagka-uyamot) ug molihok (sumala niini), nga magpahimulos niini sa Sabado, giunsa man niya pag-ingon: 'Tinuod kong Hudiyo'? Ang ingon nga tawo naglimbong sa iyang kaugalingon, kay ang ngalan ra ang naa kaniya. Kay wala siyay madawat gikan sa Ginoong Jesus, tungod kay iyang gisalikway Siya pinaagi sa iyang mga buhat, nga gibanhaw pag-usab ang gipatay sa Ginoo, ug gibanhaw pag-usab ang gilubong Niya. Klaro nga ang ingon nga tawo dili tinuod nga Hudiyo, kondili bakak—ug siya wala giputol ug wala usab magbantay sa Sabado. Busa, sa dihang moabot ang Ginoong Jesus sa Iyang himaya, midawat lamang Siya sa Iyang walay katapusang gingharian sa tinuod nga mga anak sa Israel, ang tanan nga giputol-sirkum sa Iyang lawas, nga Iyang gipundok gikan sa tanang nasud, ingon sa giingon sa Apostol – nga *'ang bahin sa Israel natig-a hangtod mosulod ang tibuok gidaghanon sa mga Hentil'* (Roma 11:25), ug usab: *'Kon kinsa ang magkinabuhi sumala niining mga lagda, mahimong anaa kanila ang kalinaw ug kaluoy, ug sa Israel sa Dios'* (Galacia 6:16). Nakita ba nimo kinsa ang mga Israelinhon sa Dios? – Sila mao kadtong adunay pagkatuli sa kasingkasing, ug pagbantay sa Sabado, ug pagwagtang sa sala. Usa pa siya miingon (ang maong Apostol): *'Kay dili Hudiyo ang usa ka tawo nga ingon ana sa gawas, ni ang pagpakutlo nga sa gawas sa unod; kondili ang Hudiyo mao ang usa ka tawo nga ingon ana sa sulod, ug ang pagpakutlo mao ang sa kasingkasing, sa Espiritu, dili sa letra'* (Roma 2:28–29).

5. Busa mag-amping kita sa atong kaugalingon, mga igsoon! Hangtud kanus-a pa ba kita magpaningkamot unya laglagon ang atong paningkamot tungod sa kapabayaang, nga wala nato masayri nga nagpuyo sa atong sulod ang atong kaaway, nga nagpasaligon kanato ug walay hunong nga nagpalayo kanato (gikan sa matarong), nga nagpugong sa atong mga mata nga makakita sa bisan unsang kahayag sa Balaang kinaiya? Susihon nimo ang imong kaugalingon, O ikaw nga kabos, nga nabunyagan kang Kristo ug sa Iyang kamatayon. Unsa nga matang sa kamatayon ang Iyang gipangamatay? Kung mosunod ka sa Iyang mga tiil, ipakita kini kanako pinaagi sa imong pamatasan. Siya walay sala, ug gipakita Niya ang Iyang kaugalingon kaninyo ingon usa ka ehemplo sa tanang butang; nagpuyo Siya sa kakabus, apan kamo dili makasustiner sa kakabus. *Wala Siyay puwesto diin ikapatulog ang Iyang ulo'* (Mat. 8:20), apan ikaw dili makasustiner sa kinabuhi sa usa ka maglibot-libot (nga usa ka langyaw bisan asa) uban sa kalipay. Gidala Niya ang tanang matang sa insulto, apan ikaw dili gani makasustiner sa usa ka insulto. Wala Siyay mibaylo og dautan sa dautan, apan ikaw dili makapugong sa pagbaylo og dautan. Wala Siya masuko samtang nag-antos, apan kamo, samtang usa ka pas-an sa uban bisan pa sa inyong pag-alagad kanila, masuko kamo. Nabilin Siya nga malinaw samtang ginapasipala, apan kamo malisang bisan pa kon dili kamo ginapasipala. Mapainubsanon Siya ug gitawag Niya ang mga makasasala ngadto Kaniya, apan kamo masakitan pa gani ang mga nagahigugma kaninyo pinaagi sa inyong mga pulong. Malipayon Niya nga gidala ang tanan nga gipakaabot kaniya, apan ikaw, sa labing gamay nga insulto, masuko. Mapainubsanon Siya sa mga nakasala, apan ikaw magpasigarbo bisan pa sa mga labaw pa kanimo. Gihatag Niya ang Iyang kaugalingon alang sa mga nakasala kaniya aron pagtubos kanila, apan ikaw dili gani makahatag sa imong kaugalingon alang sa mga nagmahal kanimo. Mao kini ang Iyang gihatag kanimo; unsa man, busa, ang imong gihatag kaniya nga baylo? Ilhi Siya pinaagi sa Iyang mga buhat, ug ilhi ang imong kaugalingon pinaagi sa imong kaugalingong mga buhat. Kung namatay ka uban Niya, kinsa man, busa, ang nagahimo og ingon nga mga sala (sulod kanimo)?

6. Mga hinigugma! Tinuod gayud nga pamatian nato ang Iyang balaan nga mga sugo, biyaan nato ang atong kaugalingong kabubut-on, ug tan-awa ang kahayag sa mga sugo. Kung gihigugma lang nato ang mga

nagpasidungog kanato, unsa may kalainan sa gibuhat nato ug sa usa ka pagano? Kung nag-ampo ka alang sa mga nagbuhat ug maayo kanimo, bisan ang maniningil sa buhis nagbuhat usab niini. Kung malipay ka uban sa mga nagdayeg kanimo, bisan ang usa ka Hudiyo buhaton usab kana. Unsa man, busa, ang imong gibuhat nga dugang, ikaw nga namatay sa sala ug nabanhaw sa Kristo Jesus? Kung gihigugma lang nimo ang mga mosunod kanimo, unsa may imong gibuhat nga mas maayo pa kaysa sa usa ka makasasala? Mao usab kana ang iyang gibuhat. Kung gikaligut-an nimo ang mga naghatag kanimo og kasamok, dili mosunod kanimo ug makig-away kanimo, nan wala kay kalainan sa usa ka pagano. Apan angay ka mag-ampo alang sa ingon nga tawo, aron siya pasayloon (tungod sa mga sayop nga iyang nabuhat kanimo). Kung masubo ka tungod sa mga nagpasipala kanimo, nan bisan ang maniningil sa buhis nagbuhat usab sa ingon.

7. Busa hunahunaa ang imong kaugalingon, ikaw nga nabunyagan sa ngalan sa Ginoo: ang imong mga buhat ba sama sa mga buhat diin Iyang gipadayag ang Iyang kaugalingon? O unsaon man nimo pagpakita sa adlaw sa Iyang himaya ug pagkoronar, kon wala kay korona sa kadaugan batok sa mga pagka-ulog nga imong napildi—mga pagka-ulog nga napildi na sa imong Hari, nga nagpahimutang og ehemplo para kanimo sa Iyang kaugalingon? Kay sa dihang Siya, ang Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo, magpakita sa himaya, makita Siya sa tanang nasud sa Iyang dakong himaya, nga nagbitbit sa marka sa Iyang pag-antos alang kanato; apan ikaw kinahanglan magpakita nga walay bisan usa sa Iyang mga pagbati sa imong lawas, ug moingon Siya kanimo: 'Wala ko kaila kanimo.' Didto makita nimo ang tanang mga balaan nga namatay alang sa Iyang ngalan, nga nagbitbit sa Iyang marka, ug ikaw mahimong maba-an sa pagtindog sa ilang atubangan. Hunahunaa ang kinabuhi sa tanang mga balaan, ug imong makita nga ilang gisagubang ang dautan apan wala sila mibalik og dautan: (hinungdan) ang dugo sa tanan kanila misinggit (sa Dios): 'Panimalos para kanamo gikan sa mga nagpuyo sa yuta.' Ako, nga mahigugma sa kalinaw, unsa kaha akong isulti niadtong adlaw, sa diha nga makita nako didto ang mga Propeta, ang mga Apostoles, ang mga Martir ug ang ubang mga Santo, nga samtang ginapasipala, mapailubon sila, wala magbalos, ug wala gani masuko, kay nahibalo sila nga dili kini kabubut-on sa tawo, kondili ang pagkadautan sa yawa, ang nagpugos kanila sa pagbuhat niini kanila; bisan pa sila gipatay, gibato, gisunog o nalunod, wala sila masuko sa ilang mga manlutos, apan nag-ampo sila alang kanila aron pasayloon sila, kay nahibalo sila kinsa ang nagpugos kanila sa pagbuhat niini kanila.

8. Busa hunahunaa, hinigugma kong igsoon, ang imong kaugalingon—unsang imong gibuhat—ug susiha ang imong kaugalingong hunahuna—unsang imong gipanag-iya sa atubangan sa Dios. Kay niadtong takna dili na nimo matago bisan unsa; dili na kini mahimong buot sa tawo nga mosulti ug usa ka butang (ug dili ang lain); apan sa diha nga mahitabo ang pagkabanhaw, motindog ang tanan nga nagsul-ob sa ilang mga buhat, sama sa usa ka bisti—bisan mga sala o pagkamatarong. Kining mga buhat mosulti, ug ang matag-usa makahibalo sa ilang kaugalingon kung asa ang ilang lugar. Bulahan siya nga naningkamot ug gilabay ang makadani kaniya paingon sa Gehenna, ug nagsul-ob sa makadala kaniya paingon sa Gingharian. Nagaingon ang Apostol: *'Nasayud kami nga kon ang among tolda dinhi sa yuta, kini nga lawas, mabungkag, aduna kami'y tukuran gikan sa Dios, usa ka balay nga dili hinimo sa kamot, nga walay katapusan sa langit'* (2 Cor. 5:1). Ang panahon sa atong kinabuhi kay malabay, ug ginatintal nato ang atong kaugalingon (pinaagi sa paghunahuna og laing butang) hangtod moabot ang atong takna – ug malupigan kita sa kasubo sa walay katapusang paghilak.

9. Busa, ayaw nato paluyaon ang atong kasingkasing, kondili buhaton nato ang tanan nga atoang makaya, pag-atiman ug pagbantay niini, ug paghangyo sa kaayo sa Dios sa matag higayon aron tabangan kita. Ayaw nato paglagot sa atong silingan tungod sa mga pulong nga gipamulong sa kabuang, dili tungod sa ilang kaugalingong kabubut-on, kondili tungod sa impluwensya gikan sa lain; kay, samtang nag-alagad sila isip instrumento sa kaaway, sila layo sa Diyos hangtod sila tawgon sa pag-atubang sa ilang mga buhat ug makalingkawas gikan niining (dautang) dalan. Pag-amping, mga hinigugma, nga magpakumbaba kamo sa tanang butang; pag-antus sa pagpasipala ug sa tanan nga inyong kinahanglan nga pag-antos, ug kanunay nga praktisaha ang pagpugong sa inyong kaugalingong kabubut-on, kay ang pagkapilit sa inyong kaugalingong kabubut-on makaguba sa tanang hiyas. Ang bisan kinsa nga adunay matul-id (maayong) hunahuna nagpugong sa iyang kabubut-on uban sa pagkamapaubos, nga naglikay sa kaugalingong kabubut-on sama sa paglikay sa bitin, kay kini makaguba sa tibuok sulod nga han-ay sa kalag ug nagngitngit sa kalag, aron kini dili makakita sa kahayag sa mga hiyas. Busa, mag-amping ka pag-ayo sa pagpanalipod batok niining maldito nga pagbati, nga naghalo sa mga hiyas aron kini laglagon. Ingon usab, ang atong Ginoong Jesu-Cristo wala mosaka sa krus hangtud nga iyang gipahawa si Hudan gikan sa taliwala sa Iyang mga disipulo. Ug ang matag tawo, gawas kon putlon nila kining dili mahimayaong pagbati, dili makalambo sa Dios: kay ang tanang dautan mosunod

niini: ang kawalay-pasiunang motungha gikan niini, ang pagka-walay-kausaban motungha gikan niini; ang tanan nga gikaligut-an sa Dios nagpuyo sa kalag sa mga maluoy sa kaugalingon ug sa mga hambog – ug ang tanan nga ilang gipasigarbo sa ilang kaugalingong kasingkasing nga balaan bakak sumala sa tanang Kasulatan.

10. Ang paghukom sa kaugalingon una nagdala og pagpaubos, samtang ang pag-ilaom sa kaugalingong kabubut-on alang sa isigkatawo uban sa kinaadman mao usab ang pagpaubos. Ang pagkabalaan mao ang pag-ampo sa Dios ²⁸; ang dili paghukom mao ang gugma. Ang pagkamapailubon mao ang dili pagpanag-ya og dautang hunahuna batok sa isigkatawo. Ang kasingkasing nga mahigugma sa Dios mao ang dili pagbalos sa dautan sa dautan. Ang hilom mao ang dili pag-usisa sa mga butang nga wala maghisgot kaniyo. Ang pagka-imol mao ang kasingkasing nga walay dautang tuyo. Ang pagdumala sa kaugalingong pagbati mao ang kalinaw. Ang pagkamapailubon (sa tanang butang) mao ang pagkamapainubsanon. Ang paghatag og limos mao ang pagpasaylo. Tanan niini motumaw gikan sa pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on. Naghatag kini og panaghiusa sa mga hiyas. Gipahapsay niini ang nagdumala nga hunahuna.

11. Ang konklusyon sa tanan niini mao: sama sa akong nakita sa tanang Kasulatan, wala nay lain nga gusto ang Dios gikan sa tawo kondili nga ipakumbaba niya ang iyang kaugalingon sa atubangan sa iyang isigkatawo sa tanang butang, biyaan ang iyang kaugalingong kabubut-on sa tanang butang, mag-ampo kanunay Kaniya alang sa gasa sa tabang sa tawo, ug alang sa pagpreserba sa iyang mga mata gikan sa pagkatulog sa kalimot ug gikan sa pangdani sa pagkaulipon, kay ang kinaiyahan sa tawo malimbungan ug mausab-usab. Iyang (sa Dios) buhat ang pagpreserba kanato. Iyang gahum ang paghatag kanato og kusog aron mapreserba nato ang atong kaugalingon. Iyang panalipod ang pagpanalipod kanato gikan sa atong kakabus. Iyang pagbalhin – aron ibalhin kita ngadto Kaniya. Iyang pagpasalamat – aron ihatag kini kanato. Iyang grasya – aron hatagan kita og grasya sa pagpasalamat Kaniya. Iyang panalipod – aron panalipdan kita gikan sa kamot sa atong mga kaaway. Kaniya ang dungog ug himaya hangtod sa kahangturan. Amen.

12. Apan, kini maoy hinungdan sa panagbangi, ug maoy walay kalooy nga nagadaut sa kalag: sobra sa pulong, walay pulos nga pakig-istorya, pagbaliko sa mga pulong (sayop nga paghubad) aron mohaom sa kaugalingong katuyoan, kakulang sa pagpugong sa kaugalingon, pagka-duha-duha ang dila, ug pagpugos sa kaugalingong mga pulong. Ang bisan kinsa nga adunay niini nga mga butang, walay bunga ang kalag sa mga hiyas. Human niini tanan, kung ang kalag dili maningkamot sa matag hiyas, dili kini makab-ot sa pahulay sa Anak sa Dios. Busa, mga igsoon, ayaw pagpasagad sa inyong kinabuhi, ug ayaw tugoti ang inyong hunahuna sa paghimo og tanang matang sa pasangil alang sa dautang katamaran, aron dili masayang ang inyong tanang panahon sa dili pa ninyo makab-ot ang pahulay sa Anak sa Dios: nga mao ang pagpaubos sa tanang butang, kagawasan gikan sa dautang buot, walay pagdumot batok sa bisan kinsa, walay pagkapilit sa bisan unsang butang nga dili gikan sa Dios, pagbati sa kaugalingong mga sala sa atubangan sa mata, ug pagpatay sa matag dautang buhat. Ug '*Dili bakak ang Dios*' (Tito 1:2) – aron Siya makatabang sa atong mga kakulangan pinaagi sa Iyang daghang grasya. Amen.

23. Mahitungod sa Pagkahingpit

1. Usa sa mga Amahan miingon nga kon ang usa ka tawo dili makab-ot ang pagtuo sa Dios, ang walay hunong nga pangandoy alang sa Dios, ang pagkawalay dautang buot, ang pagpugong sa pagbalos sa dautan sa dautan, ang pag-antos alang sa Dios, ang pagpaubos, ang pagkabalaan, ang gugma sa isigkatawo, ang pagbiya sa tanang butang, ang pagkamapainubsanon, ang pagkamapailubon, ug ang walay hunong nga pag-ampo sa Dios uban sa masubo nga kasingkasing, tinuod nga gugma, nga dili na pagtan-aw paatras, dili pagtagad sa bisan unsang mahitabo kaniya, dili pagsalig sa iyang kaugalingong maayong buhat o serbisyo (panalaginong paningkamot – *leiturgia*), ug pagpangayo sa tabang sa Dios batok sa tanang butang nga mahitabo kaniya adlaw-adlaw – nan dili siya maluwas.

2. Ang imong mga kaaway, O tawo, dili matulog. Ayaw pagpadayonsi, ayaw pasagdi ang imong konsensya, ug sa walay paagi tuhi nga nakab-ot na nimo ang bisan unsang angay sa Dios samtang naa pa ka sa yuta sa imong mga kaaway. Ang pag-antos alang sa Dios (mga pag-ascetismo sa lawas), kon buhaton uban sa kinaadman, makabawi sa miaging kapabayaan; ang paghilak sa kalag nag-ayo sa mga samad nga gipahinabo sa sulod nga mga kaaway; ang hingpit nga gugma sa Dios, sumala sa Iyang kabubut-on, mitindog batok sa mga dili makita nga mananakop; ug ang sulod nga pagkabalaan, nga nakadaog sa mga dili makita nga kaaway,

²⁸ Sa bersyon ni Paissios, nagbasa dinhi: 'ang dili giisip nga kaugalingon hinungdan nga maubos ang paghilak'; kini wala makita sa manuskritong Griyego. Sa Latin nga bersyon nagbasa: 'ang nagdumot sa iyang kaugalingong mga pagkahilig nagpuyo sa paghilak ug mga luha'.

nag-andam sa usa ka tawo alang sa pahulay sa Anak sa Dios, samtang ang makita nga pagkabalaan nagpanalipod sa mga hiyas.

3. Kung ang kahibalo mao ang ginikanan (sa tanan nga nahisgutan), nan kini usab ang magbalantay (niini). Ang pag-angkon (sa kasingkasing) sa pagpasalamat sa panahon sa tukso mobalik ang mga tukso sa ilang kaugalingon. Ang pagduha-duha nga ang imong paningkamot makapahimuot sa Dios nag-andam sa tabang sa Dios aron mapanalipdan ka. Ang naghalad sa iyang kasingkasing sa pagpaninguha sa pagsunod sa Dios sa kamatuoran dili makahuna-huna nga nakapahimuot na siya sa Dios. Tungod kay hangtud nga ang iyang konsensya mosaway kaniya sa bisan unsang dili natural, nagpabilin siyang layo sa kagawasan. Tungod kay hangtud nga adunay mosaway, aduna usab hukom; ug hangtud nga adunay paghukom, walay kagawasan. Kung sa katapusan, samtang nag-ampo ka, makita nimo nga walay bisan unsang dautan nga nagpasaka og kaso batok kanimo, nan tinuod nga gawasnon ka, ug nakasulod na ka sa Iyang balaan nga pahulay, sumala sa Iyang kabubut-on.

4. Kung makita nimo nga ang maayong bunga nakaugat na sa sulod nimo, ug ang mga sagbot sa kaaway dili na ikaw makapugngan; kung ang mga kaatbang—tungod kay dili na ka nakigbisog batok sa imong kaugalingong mga pagbati—nibiya na, dili tungod sa ilang kaugalingong kabubut-on, kondili tungod sa limbong; kung ang usa ka panganod nagtabon sa imong tabernakulo, ug dili ka gisunog sa adlaw sa tibuok adlaw ni sa bulan sa tibuok gabii (Salmo 120:6), kon naa sa imong sulod ang tanang kagamitan (mga gamit) sa tabernakulo, aron imong matukod ug mapreserbar kini sumala sa kabubut-on sa Dios, nan (hibaloa nga) ang kadaogan natuman na sa Dios diha kanimo, ug sugod karon, Siya magtabon na sa imong tabernakulo, kay kini Iya man, Siya ang mouna niini ug mag-andam ug pahulayan para niini (pahulay, kalinaw). Kay kung Siya dili una mohunong sa lugar nga Iyang gipili, nan kini usab, ingon sa Kasulatan, dili makapahulay (makakaplag ug kalinaw) (Num. 9:16–23).

5. Dako kaayo ang katalagman hangtod nga makabawi sa hunahuna ang usa ka tawo ug makita nga klaro nga wala na'y bisan unsa sa sulod niya gikan sa (han-ay sa mga kaaway) nga naningkamot sa pagbungkag sa kinabuhi sa monghe pinaagi sa pagtudlo og dili natural nga mga buhat. Busa, kinahanglan natong masiguro nga ang kahadlok sa Iyang kaayo (sa Dios, o sa Maayong Dios) maghari kanato, nga ang paghinumdom (sa kamatayon ug paghukom) kanunayng mosumbag kanato, ug nga ang balaan nga pagpaubos maghari sa atong mga kasingkasing sa tanang panahon, pinaagi sa grasya sa Dios, (ug alang niini kinahanglan nato) nga dili pasagdan ang nag-andam ug nagpanalipod niining tanan (mga balaan nga pagbati ug kinaiya), kondili magpabilin nga matinud-anon niining panghunahuna hangtod sa katapusan – kanunay nga makita ang atong kaugalingong mga sala, ug dili magsalig sa atong kaugalingon sa bisan unsa samtang nagpabilin kita sa pagkaulipon sa dautan.

6. Kung kinsa ang magsilot sa iyang silingan, magpasipala ug magdaot sa iyang igsoon sa iyang kasingkasing, magpanamastamas kaniya sa gamayng kahigayunan, magtudlo kaniya uban sa kasuko, o magpanamastamas kaniya sa atubangan sa uban, kini nagpahimong langyaw kanila sa grasya nga gina-angkon sa mga balaan ug sa mga hiyas. Kay kini makaguba sa mga paningkamot sa usa ka tawo, ug makapawala sa iyang mga maayong bunga. Ang bisan kinsa nga moingon, 'Nagahilak ko tungod sa akong mga sala,' apan wala magbuhat sa gisulti, buang siya. Ang bisan kinsa nga moingon, 'Nagahilak ko tungod sa akong mga sala,' apan wala makapahimulos niini, naglimbong sa iyang kaugalingon.

7. Ang nagapangita og kahilom, apan wala maningkamot sa pagputol sa iyang mga pagbati sa samang higayon, bulag sa pagpangita sa pagkamaayo. Ang nagapasagad sa iyang kaugalingong mga sala ug nagatagad lamang sa pagtuwid sa uban, layo sa tibuok-kasingkasing nga pag-ampo ug sa matarong nga pagpakiluoy sa Dios. Mao kini ang tinuod nga kaisog – kung ang usa ka tawo nakigbisog batok sa nangagi niyang mga sala, alang sa pagpasaylo nga iyang gihangyo, kanunay nga nagpakilusot nga dili na siya mahulog pag-usab niini, dili sa iyang kasingkasing, dili sa iyang mga lihok, ug dili sa iyang pagbati.

8. Gawas kon ang paghinumdom sa iyang mga sala kanunay maghari sa iyang kasingkasing, ug magpahilayo kaniya gikan sa tanan nga naa sa kalibutan, aron kini dili siya malabwan, dili niya mapahunong ang iyang mga sala; ug, tungod kay kontento na lang siya nga magtagad niini, dili siya makalikay sa paghukom sa binuhatan sa Dios. Bulahan siya nga giisip nga takus niini sa tinuod, ug dili sa pagka-hipokrito o sa limbong. Labaw pa, mao kini ang buluhaton sa mga tinuod nga nagminos: pinaagi niining makita nga buhat, itudlo ang ilang hunahuna ug pagbati ngadto sa dili paghukom sa ilang isigkatawo. Kay kung kontento ka nga magtagad lang sa imong kaugalingong mga sala, kini magbulag kanimo gikan sa—ug hinungdan nga malimtan nimo—ang mga sala sa imong isigkatawo.

9. Ang pagbalos sa dautan sa parehas nga paagi layo kaayo sa tinuod nga kasubo. Ang pagsunod sa bisan unsang makalibutan tungod sa garbo layo usab niini, bisan pa sa hunahuna. Ang pagmahay nga ang imong opinyon bahin niini nga pagka ug pagsunod sa uso wala madawat layo kaayo niini. Ang pagbuhat sa bisan unsa nga gusto sa usa ka tawo layo kaayo niini. Ang pag-ingon nga ang usa ka tawo maayo o dautan usa ka tinubdan sa kaulaw para kaniya, kay nahibalo siya pag-ayo nga mas dautan pa siya kaysa kanila. Ang paghandum nga mahibalo sa usa ka butang nga wala siya'y labot usa ka tinubdan sa kaulaw para kaniya, ingon man sa pagkawalay-hibalo ug usa ka dautang pagkaulipon nga nagpugong kaniya sa pagtan-aw sa iyang kaugalingong mga sala.

10. Kung adunay makasala kanimo ug masuko ka, sa tinuod walay paghilak dinhi. Kung naa kay mga pakig-negosyo sa kalibutan ug mawad-an ka, unya magmasubo ka, walay kahadlok sa Dios dinhi. Kung adunay mosulti bahin kanimo og butang nga wala pa gani nimo nahibaw-i, ug ikaw masuko, wala dinhi (pagkahadlok sa Dios). Kung adunay magdayeg kanimo ug imo kini dawaton, wala dinhi (pagkahadlok sa Dios). Kung adunay mosaway kanimo ug masuko ka, wala dinhi (pagkahadlok sa Dios). Kung mangita ka sa mga bantugan ug iladong tawo sa kalibutan, nga naghandum sa ilang pagkahigala, nan walay (kahadlok sa Dios) dinhi. Kung, samtang nakig-istorya kanimo, adunay mosupak kanimo ug gusto nimo ipugos ang imong kaugalingong mga pulong, nan walay (kahadlok sa Dios) dinhi. Kung ang imong mga pulong pasipalahan ug magmasubo ka tungod niini, nan walay (kahadlok sa Dios) didto. Ang tanan niini nagpadayag sa daang tawo, nga buhi pa siya ug nag-ehersisyo sa iyang gahum, tungod kay walay bisan kinsa didto (sulod) nga mosupak kaniya (walay kahadlok sa Dios), ni adunay tinuod nga paghinulsol.

11. Ang usa ka tawo nga naglihok sumala sa Dios kinahanglan adunay matin-aw nga panan-aw aron mailhan ang kaugalingon (ug masabtan) nga mahimong kaaway sa Dios (kon mosunod) sa kaugalingong kabubut-on. Kung ikaw, isip tigbantay sa mga sugo sa Dios ug nagbuhat sa tanan nimong buhat nga maalamon alang sa Dios, hinumdumi nga dili nimo malipay ang Dios sa paagi nga angay sa Iyang himaya, ug itudlo ang imong mga sala sa atubangan sa imong mga mata, makit-an nimo kini nga mosukol sa dautan (ang espiritu) nga naningkamot nga ipahulog ka uban sa hunahuna sa imong kaugalingong pagkamatarong, – ug kini mopreserba sa estruktura nga gitukod sa imong paghilak para kanimo. Unya masabtan nimo nga nakaila ka sa imong kaugalingon ug sa imong gipuy-an (sa unsang kahimtang ka nahimutang), ug dili nimo tuohan ang imong kaugalingong kasingkasing nga nakadaog ka sa kadaogan. Kay hangtod nga ang usa ka tawo motindog sa atubangan sa lingkoranan sa paghukom, ug madungog ang (katapusang) paghukom mahitungod kaniya, ug mahibal-an kung unsa ang iyang dapit, hangtod niadto dili siya makatuo niini, tungod kay nagpabilin ang kahadlok kon nakapahimuot ba siya sa Dios. Ang kasubo alang sa Dios, nga nagatagol sa kasingkasing, makapugong sa mga pagbati, ug ang pagsukol (sa ingon nga mga hunahuna), kauban ang matitud-anong panghunahuna, nagapanalipod sa mga gahum sa hunahuna. Apan ang tawo dili kontento niini, ug dili niya mapugos ang iyang kaugalingon nga motuo ngano nga kinahanglan siyang magpaningkamot kanunay samtang anaa pa siya sa lawas.

12. Bulahan ang mga dili mapasigarbohon nga mosalig sa ilang kaugalingong mga buhat, nga daw makapahimuot kini sa Ginoo, ug mga nahuya nga makigkita sa Dios tungod sa ingon nga kakulang sa pagsalig sa ilang kaugalingong mga buhat, nga nasabtan ang Iyang himaya, ug naningkamot una sa tanan sa pagbuhat sa Iyang kabubut-on, sumala sa Iyang tinguha; nga nakaila sa ilang kaugalingong kahuyang ug nakontento sa kasubo alang sa ilang kaugalingon, aron magminos para sa ilang kaugalingon, nga wala magtagad sa uban pang binuhat sa Dios, nga Siya mismo ang maghuhukom. Ang kadaogan sa nagpaningkamot (sa Dios) ipadayag sa dihang, pagkahuman siya hingpit nga napahiusa sa Dios, siya mamatay sumala sa Iyang kabubut-on. Nasulat nga siya itala sa Basahon sa Kinabuhi – sa dihang ang mga anghel sa langit magpamatuod nga siya nakalabang sa mga magmamando niining kalibutan²⁹. Sukad niadto, ang iyang handumanan anaa uban sa mga langitnong (pumoluyo). Apan samtang nagpadayon ang gubat, ang tawo nagpuyo sa kahadlok ug kaguol, mananaog karong adlaw ug mapilde ugma – o mapilde karong adlaw ug mananaog ugma.

13. Ang pakigbisog nagpugos sa kasingkasing, samtang ang kawalay-pagbati dili mabaliko. Nakadawat na kini sa iyang korona ug wala nay kabalaka sa kapalaran sa tulo (atong) lain-laing (mga bahin), sa diha nga sila makab-ot ang kalinaw sa usag usa sa Dios. Kining tulo ka bahin mao ang: ang kalag, ang lawas, ug ang espiritu, sumala sa Apostol, nga naghisgot niini sa lain nga bahin sa iyang epistola (1 Tes. 5:23). Busa, kung kini nga tulo mahimong usa pinaagi sa buhat sa Espiritu Santo, dili na sila mapabulag (sa usag

²⁹ Sa bersyon ni Paissios: 'ethereal'.

usa). Busa si Kristo, nga namatay ug nabanhaw, *'dili na gayud mamatay pag-usab; ang kamatayon wala na'y gahum ibabaw Niya'* (Roma 6:9). Ang Iyang kamatayon mao ang atong kaluwasan, kay pinaagi sa Iyang kamatayon gipatay Niya ang sala, ug ang Iyang pagkabanhaw mao ang kinabuhi alang sa tanan nga matitud-anon nga nagtuo kaniya. Gipanambal Niya (ang Iyang kaugalingon) gikan sa ilang mga pagkahilig, aron sila mabuhi sa Dios ug mamunga sa pagkamatarong.

14. Ayaw paghunahunaa nga patay ka (sa sala) samtang nag-antos ka sa mga pag-antos (sa makasasala nga mga pagsulay) gikan sa imong mga kaaway, bisan pa man ikaw nagmata o natulog: kay hangtud nga ang pobre nga tawo nagpabilin sa arena, wala siyay kaisog, ug, sa pagtan-aw gikan sa gilay-on (padulong sa katapusan), dili siya motuo sa iyang kaugalingong mga buhat. Ang mga buang ra, bisan pa man nga mapukan sila adlaw-adlaw, nagtuo nga sila ang mananaog, kay walay pakigbisog sa patigbabaw sa gubat.

15. Busa miingon ang Ginoo sa Iyang mga disipulo, sa dihang gipadala Niya sila sa pagpangwali: *'Ayaw pag-abi-abi sa bisan kinsa sa dalan'*; kondili abi-abi-a ang mga anaa sa sulod sa balay. Ug *'kung adunay anak sa kalinaw didto'*, *'pabilin kamo uban kaniya'* (Lucas 10:4 ug mosunod). Ug didto magapahulay ang inyong kalinaw. Pag-usab, miingon si Eliseo kang Gehazi sa dihang gisugo niya siya: *'Kon makasugat ka ug tawo, ayaw siya pag-abiabi'*, ug ayaw usab dawata ang pag-abiabi gikan sa bisan kinsa (2 Hari 4:29). Kay nahibalo siya nga dili mabalik sa kinabuhi ang batang lalaki, ug wala siyay gahum nga mubanhaw kaniya. Apan sa dihang misulod ang tawo sa Dios—sa pagtan-aw niya sa batang lalaki nga natulog sa higdaanan, gisirado niya ang pultahan sa likod niya ug, sa tibuok niyang pagbati, nagbuhat siya og mga katingalahan ug lihok samtang misaka siya sa higdaanan sa bata ug mibaba, ug naglakaw-lakaw siya paatbang ug paatras pito ka beses. Sa dihang napainit ang iyang mga pagbati, pinaagi sa kabubut-on sa Espiritu sa Dios, nabuka ang mga mata sa bata.

16. Unsa kaha, busa, ang atong isulti, kita nga mga kabus nga kalag nga nahigugma sa himaya ning kalibutan, labaw pa kaysa himaya sa Dios, nga wala maghibalo unsaon pakig-away, apan nagdali sa pagsulod sa pahulay, ug wala masabti ang paglahutay sa Dios—nga Iyang biyaan ang mga sagbot uban sa maayong bunga, ug hangtod nga ang maayong bunga moabot sa pagkahinog ug hingpit na, dili Siya magpadala og bisan kinsa aron tipuon ang mga sagbot? Ug natapos ni Giezius ang iyang panaw, apan wala niya mabanhaw ang batang lalaki, kay gihigugma niya ang himaya sa tawo kaysa sa himaya sa Dios.

17. Bulahan ang mga mata nga, uban sa kinaadman, nahuya nga mosangpit sa Dios, ug naningkamot sa pag-ayo sa ilang kaugalingong mga samad uban sa kinaadman, nag-ila sa ilang mga sala ug nag-ampo alang sa kapasaylo. Kaluoy, bisan pa, sa mga nag-usik sa ilang panahon, nga nagtuo nga sila walay sala; nga nagatamay sa ilang konsensya, dili gustong pasundon kini ngadto sa paghinulsol, ug nga wala mailhi nga dili gamay nga butang ang pagka-pinakagamay.

18. Sama sa mag-uuma nga nagtanum og binhi, kon kini dili mamunga, giisip niya nga napildi sa walay pulos ug nagasubo sa iyang paningkamot tungod sa kapakyas sa pagbunga, ingon usab ang tawo, bisan pa og nahibalo siya sa tanang misteryo ug nakabaton sa tanang matang sa kahibalo, naghimo og daghang milagro ug pag-ayo, nakasinati og nagkalain-laing pag-antos, ug miabot pa gani sa pagkuha sa iyang sinina, nagpabilin gihapon siya sa kahadlok, dili mosalig sa iyang konsensya, ug naglibot gihapon siya sa mga malimbongon nga kaaway ug mga manlalapas, hangtod madungog niya kini nga mga pulong: *'Ang gugma dili gayud mapakyas; apan kini motuo sa tanan, nagalaum sa tanan, magpailob sa tanan'* (1 Cor. 13:8, 7).

19. Oh, unsa ka lisud ang dalan sa Dios, ingon sa Iyang giingon: *'Kay makipot ang ganghaan ug lisud ang dalan nga padulong sa kinabuhi, ug pipila ra ang makakaplag niini'* (Mat. 7:14)! Ug kita, nga tapulan ug maluho, nagapahupay sa kaugalingon sa kamatuoran nga dili nato (ingon man) makaya ang yugo nga Iyang gihisgutan: *'Ani-a kamo sa akong yugo, ug pagkat-on kamo sa ako, kay ako malumo ug mapainubuson sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og kapahulayan sa inyong mga kalag. Kay sayon ang akong langga, ug magaan ang akong karga'* (Mat. 11:29–30). Ug kinsa man ang usa sa mga maalamon sumala sa Dios ug nagahadlok kaniya, nga wala magpaningkamot sa tibuok niyang kusog aron mag-antos sa kasakit sa matag paningkamot ug paglikay (sa kalibutan), sa kahilom, sa pagbantay (sa kasingkasing) ug sa pag-atiman (sa kaluwasan)? Bisan pa niana, makit-an usab niya nga dili siya takus nga ipahayag ang ngalan sa Dios sa iyang mga ngabil. Tungod sa mga kahuyang nga naglihok sa atong sulod, O Ginoo, ang Ginoong Jesus miabot (kanato dinhi sa yuta) aron sa atong sulod, *'nga wala naglakaw sumala sa unod kondili sumala sa Espiritu'* (Roma 8:1–4), Iya silang patyon, nga nagpadayag kanato sa tibuok kabubut-on sa Amahan. Sa pagtudlo Niya sa Iyang mga disipulo, miingon Siya kanila: *'Sa diha nga inyong mahuman ang tanan nga gisugo kaninyo, ingna, "Kami mga sulugoon nga dili angay; kay among gibuhay ang among angay buhaton"'* (Lucas 17:10–

11). Gisulti Niya kini sa mga nagpaningkamot ug nagpadayon sa ilang buhat, tungod kay nahibalo sila nga adunay mga kawatan nga andam sa pagpangawat sa ilang paningkamot. Ang bisan kinsa nga makakita og bisan unsang makahilo modagan niini sa kahadlok—bisan bitin, bitin nga makamandag, alacrán, o bisan unsa pa nga adunay makamatay nga hilo. Apan ang atong pobre, walay-ulaw nga kalag modawat sa bisan unsa nga makapatay niini; dili kini modagan, ni mosukol gani, kondili malingaw pa gani niini ug makig-uli niini sa kasingkasing, maong masayang lang ang panahon niini nga walay pulos, nagpabilin nga walay bunga ug walay bunga.

24. Mahitungod sa Paglikay

1. Sa dalan sa pagkamaayo adunay mga kapakyasan, kay adunay mga kaaway, adunay tukso, adunay kausaban, adunay kadagahan, adunay pagpugong, adunay kakabus, adunay kasubo, adunay kalipay, adunay kasakit sa kasingkasing, adunay pagluok, adunay kalinaw sa kasingkasing, adunay kalamboan, adunay panginahanglan: kay kini usa ka panaw aron makab-ot ang paglaum.

2. Ang pagbulag, bisan pa niana, layo kaayo sa tanan niini ug wala'y kulang: kay naa kini sa Dios, ug ang Dios naa niini. Wala kini'y kaaway; wala na kini makasinati og bisan unsang pagkahulog, ni kawalay pagtuo, ni kapoy sa pagpugong sa kaugalingon, ni kahadlok sa pagbati, ni tinguha alang sa bisan unsang butang, ni kabalaka bahin sa bisan unsang dautang butang.

3. Ang himayaong mga hiyas niini dako ug dili masukod. Hangtud adunay kahadlok sa pag-antos sulod sa usa ka tawo, layo pa siya niini (pagbulag); hangtud ang pagpanamastamas moturok gikan sa kasingkasing sa usa ka tawo, layo pa siya niini (pagbulag).

4. Mao kini ang lawas nga gidala ni Ginoong Hesus sa Iyang kaugalingon. Gugma kini, nga Iyang gitudlo sa Iyang mga disipulo nga ipakita sa ilang mga buhat uban sa kalipay.

5. Daghang mga ignorante ang nagtuo nga nakab-ot na nila kini samtang nagpuyo pa ang mga pagbati sa ilang mga kalag ug wala pa hingpit nga napalimpyo ang ilang mga lawas – ug busa naliso sila gikan sa husto nga dalan. Pasayloa ko, alang sa Dios.

25. Kang Abba Pedro, iyang disipulo

1. Nagsulat ka kanako nga nagaingon: 'Gusto nakong maghinulsol sa Dios tungod sa akong mga sala; kon luwason ko sa Ginoo gikan sa mapait nga kabalaka sa kalibutan nga akong gina-antos, nan maayo ang imong gisulti: kon maluwas ko gikan sa mga buluhaton niining panahona, kay imposible nga ang hunahuna magtagad sa duha ka butang, sama sa gisulti sa Ginoo: *"Dili kamo makaserbisyo sa Dios ug kang Mamun"* (Mat. 6:24). Ang Mammon nagpasabot sa tanang kalihokan niining kalibutan. Busa, kon ang usa ka tawo dili kini biyaan, dili siya makaserbisyo sa Dios.

2. Unsa pa kaha nga laing pag-alagad sa Dios ang adunay, kon dili ang dili unta kita magbaton sa atong hunahuna og bisan unsang butang nga layo kaniya sa dihang kita nagpanalangin kaniya, walay tinguha sa dihang kita nag-ampo kaniya, walay dautang buot sa dihang kita nag-awit kaniya, walay kasina sa dihang kita nagasimba kaniya, ni bisan unsang dautang pagpanag-away, nga nagbutang og mga babag sa atong agi kon kita maglingkod sa Iyang atubangan, ni bisan unsang makauwaw nga tinguha sa atong mga lawas kon kita maghinumdom kaniya: kay kining tanan mga ngitngit nga bungbong nga naglibot sa pobre nga kalag, ug dili kini makaserbisyo sa Dios nga putli samtang nagpuyo kini sa ingon nga mga butang sa sulod niini. Nagbutang kini og mga babag sa iyang agianan, nga nagpugong kaniya sa pagkigkita sa Dios, sa pagpanalangin kaniya sa tago sa iyang kasingkasing, ug sa pag-ampo kaniya sa khamugaway sa gugma, sa kalipay sa kasingkasing, ug sa balaan nga tinguha nga siya pasidan-an Niya.

3. Busa, ang hunahuna kanunay natabonan ug dili makalambo sa Dios, tungod kay wala kini mag-amping sa maalamon nga pagputol niini. Apan imposible nga kini mosugod sa pagputol niini gawas kon kini dili na mabalaka sa mga kalihokan sa kalibutan³⁰. Ang usa (nga kabalaka) nagtutok paingon sa gawas – ug kini nagpaka-abala sa mga kalihokan sa kalibutan, alang sa pahulay sa lawas; ang usa pa, bisan pa, nagtutok paingon sa sulod, (paingon sa katagbawan sa) mga tinguha, ug nagtukod og mga babag sa mga hiyas. Apan ang kalag dili makabantay niining sulodnong, mainitong kabalaka gawas kon kini mapalaya gikan sa gawasnong kabalaka. Busa, ang Ginoong Hesus miingon nga bisan kinsa nga wala mosalikway sa tibuok niyang kabubut-on dili mahimong akong disipulo (Lucas 14:26).

³⁰ Sa bersyon ni Paissios, ang teksto nag-ingon: 'Kay adunay duha ka butang nga nag-okupar sa kalag' – duha ka butang ang nag-okupar sa kalag, o duha ka kabalaka.

4. Ang panlabay nga kabalaka naggikan sa kaugalingong kabubut-on sa usa ka tawo, samtang ang sulod nga kabalaka naggikan sa mga panlabay nga impluwensya. Ang atong Ginoong Jesus, sa pagkahibalo nga ang kabubut-on naghari sa usa o sa lain, nagmando nga kini putlon. Tungod kay ang hunahuna mamatay samtang ang kalag nabisi sa panlabay nga mga butang, ang sulod nga mga pagbati dayon magpahamtang sa ilang impluwensya nga walay pagduha-duha (nga walay pagpugong). Busa, kung mosunod ang kalag sa pulong ni Jesus—nga putlon ang tanan niyang kaugalingong tinguha—magsugod kini sa pagdumot sa matag buhat ning kalibutan. Ug unya ang hunahuna mabalaka ug magpabilin nga magbantay hangtod mapalayas na niini sila gikan sa iyang puloy-anan, nga walay hunong nga maminaw sa kalag ug magbantay niini, aron kini dili mobalik sa nakapahinungdan sa kasakit niini.

5. Ang kalag sama sa usa ka batan-ong minyo nga babaye nga, sa dihang wala ang iyang bana, walay kahadlok o kaulaw, wala mag-atiman sa panimalay uban sa angay nga kugi (sama sa iyang angay buhaton). Apan sa dihang mobalik ang iyang bana sa ilang panimalay, siya dayon, sa kahadlok, mihunong sa iyang gibuhay ug misugod sa pag-atiman sa tanan sumala sa kabubut-on sa iyang bana. Ug siya, nga mibalik, mitagad sa mga buluhaton sa panimalay sa tanang aspeto diin adunay panginahanglan. Mao usab kini sa hunahuna. Sa dihang kini mabalaka, kini mag-atiman sa kalag ug walay hunong nga nagbantay niini hangtod kini manganak pinaagi kaniya, ug siya mag-atiman sa iyang mga anak. Ug sa katapusan sila mahimong usa ka kasingkasing; ang kalag mosumpo sa hunahuna, ug kini mosumpo kaniya, ingon nga nakasulat sa Epistola: *'Ang bana mao ang ulo sa asawa.'* Ug usab: *'Ang bana dili angay motabon sa iyang ulo, kay siya ang hulagway ug himaya sa Dios; apan ang asawa mao ang himaya sa iyang bana. Kay ang bana dili gikan sa asawa, kondili ang asawa gikan sa bana; ni ang bana gimugna alang sa asawa, kondili ang asawa alang sa bana.'* Tungod niini, ang asawa angay nga adunay awtoridad ibabaw sa iyang ulo, tungod sa anghel. Apan ang bana dili usab nga walay asawa, ni ang asawa walay bana, sa Ginoo. Kay ingon nga ang asawa gikan sa bana, mao usab ang bana gikan sa asawa; apan ang tanan gikan sa Dios' (1 Cor. 11:3, 7–12).

6. Kini nga pulong magamit sa mga giisip nga takus nga mahimong usa ka lawas sa Ginoo, ug wala na'y ilang daang kinaiyahan. Sila mao ang mga nag-ampo sa Dios sa pagkabalaan. Sila mao ang mga nagpanalangin sa Dios uban sa balaang kasingkasing. Sila mao ang mga gipahibalo sa Dios. Sila mao ang tinuod nga mga magtutuo nga gipangita sa Dios. Sila mao kadtong giingnan Niya: *'Puy-an ko sila ug lakaw ko sa ilang taliwala'* (2 Cor. 6:16). Ang Iyang giingon magamit kanila: nga kung magkasinabot ang duha (sa usag usa), bisan unsa ang ilang hangyoon sa Iyang ngalan, itugot kanila (Mat. 18:19). Busa, Gusto Niya nga ang Iyang kaugalingon mahimong putli gikan sa tanang materyal nga butang, sa gawas ug sulod sa kalag, ug gikan sa tanan nga Iyang gipapas sa Iyang kaugalingong lawas pinaagi sa Iyang Inkarnasyon, ingon sa Iyang giingon: *'Pabilin kamo kanako, ug ako kaninyo'* (Juan 15:4). Makita nimo, igsoon, nga una Siya maghandum nga kita anaa kaniya pinaagi sa atong mga buhat; unya Siya anaa kanato, alang sa pagkabalaan kutob sa atong makaya.

7. Apan adunay mosulti: 'Naka-uban na ako Niya pinaagi sa bunyag, apan dili ko makabuhi sa kinabuhi (nga angay niini).' Paminawa, akong hinigugma! Tinood gayud, kinsa man ang makadawat sa bunyag, makadawat niini alang sa pagwagtang sa sala, ingon sa giingon sa Apostol: *'Kay gilubong kita uban Niya pinaagi sa bunyag ngadto sa kamatayon, aron ang lawas sa sala mapapas, aron dili na kita mahimong ulipon sa sala'* (Roma 6:4, 6). Kay imposible nga ang Kristo magpuyo uban sa sala. Busa, kung ang Kristo nagpuyo na sa sulod nimo, namatay na ang sala, *'apan ang Espiritu buhi tungod sa pagkamatarong'*, ingon usab sa Apostol (, Rom. 8:10). Kay *'ang babaye nga minyo gipailalom sa balaod sa iyang buhing bana; apan kon mamatay ang iyang bana, siya gipagawas gikan sa balaod sa iyang bana. Busa, samtang buhi pa ang iyang bana, usa siya ka mananapaw kon iya sa lain nga lalaki; apan kon mamatay ang iyang bana, siya luwas gikan sa balaod, aron dili na siya mananapaw kon iya sa lain nga lalaki'* (Roma 7:2–3).

8. Busa, bisan kinsa nga gustong mahibalo kon nagpuyo ba si Kristo sa sulod nila, mailhan kini pinaagi sa ilang kaugalingong hunahuna. Hangtud nga ginadani sa sala ang kasingkasing, wala pa magpuyo ang Dios sa sulod nila, ug wala pa makapahulay ang Iyang Espiritu sa sulod nila. Kay angay nga ang Dios magpuyo sa usa ka tawo sa diha nga buhaton nila ang angay nga mga buhat, ug ang usa ka tawo anaa sa Dios sa diha nga ang iyang kalag mapalaya gikan sa mga pagbati, ingon sa giingon sa Apostol: *'Ang bisan kinsa nga nakig-uban sa usa ka mananapaw usa ka lawas uban sa mananapaw; apan ang nakig-uban sa Ginoo usa ka espiritu uban sa Ginoo'* (1 Cor. 6:16–17). Kay ang matag porma sa dili natural gitawag nga salampati.

9. Busa, sa dihang ang kalag mapalaya ug makalabang sa tanan nga makababag sa iyang agianan sa hangin (sa ato pa, sa iyang pagsaka paingon sa Dios), unya magsugod kini sa pagpuyo sa Dios ug modawat

gikan sa Iyang Espiritu – ingon sa giingon, *'Ang bisan kinsa nga nakig-usa sa Ginoo, usa siya ka espiritu uban sa Ginoo'*, – ug Iyang gitudloan siya unsaon pag-ampo – siya nga nagasimba Kaniya nga walay hunong ug nagakakapit Kaniya. Ug Siya nagpuyo sa sulod niya, nagagiya kaniya ug nagahatag kaniya og walay hunong nga pahulay, nagapadayag kaniya sa Iyang dili masukod nga mga dungog ug mga gasa. Kay siya natawo pag-usab gikan Kaniya pinaagi sa bunyag ug pinaagi sa pagginhawa sa Iyang Espiritu, ingon nga nasulat: *'Ang bisan kinsa nga natawo sa Dios dili makasala, ug ang dautan dili siya mahikap'* (1 Juan 5:18), *'kay siya natawo sa Dios'* (1 Juan 3:9). Sama sa Iyang giingon sa Ebanghelyo: *'Kon dili kamo mobalik ug mahimong sama sa mga bata, dili kamo makasulod sa gingharian sa langit'* (Mat. 18:3). Ug usab: *'Pag-ingon sa mga bag-ong natawo nga sanggol, nga naghandum sa putli nga espirituwal nga gatas, aron pinaagi niini kamo motubo'* (1 Pedro 2:2).

10. Unsa, busa, ang mga kinaiya sa usa ka bata? Ang bata, kung mapalo, maghilak, ug malipay uban sa mga malipay uban kaniya; kung masaway, dili siya masuko, ug kung dayegon, dili siya magpasigarbo; kung ang iyang amigo gihatagan og mas taas nga dungog kaysa kaniya, dili siya maselos; kung kuhaan siya sa iyang butang, dili siya magreklamo; kung gamay ra ang madawat niya nga panulondon, dili siya mangutana, dili siya makiglalis sa bisan kinsa, dili siya masuko sa bisan unsa nga iya, ug wala siyay gikaligut-an; kung pobre siya, dili siya masubo; kung dato siya, dili siya hambog; kung makakita siya og babaye, dili siya magpangandoy kaniya; ang senswal nga kalipay o sobra nga kabalaka dili maghari kaniya; Dili niya hukman ang bisan kinsa, ug dili siya maghari-harian sa bisan kinsa; dili siya masinaot; dili siya magpasigarbo sa wala niya masayri; dili niya pag-uyawon ang iyang silingan tungod sa hitsura niini; wala siyay kasuko sa bisan kinsa; dili siya magkunwari; dili niya pangitaon ang dungog ning kalibutan; dili siya mangolekta og bahandi; dili siya mahigugma sa kuwarta; dili hambog; dili sobra sa pagtagad sa kaugalingon; dili magtudlo uban sa pagkapasion, ni mabalaka siya sa bisan kinsa; kung tangtangan ang iyang sinina, dili siya masamok; dili magpugos sa iyang kaugalingong gusto; dili mahadlok sa gutom ni sa mga daotan; dili mahadlok sa mga mananap nga mabangis ni sa panagbangi; kung moabot ang paglutos, dili siya malibog.

11. Mao kini ang giingon sa atong Ginoong Jesus (nga gihatag isip ehemplo): *'Kon dili kamo mobalik ug mahimong sama sa mga bata, dili kamo makasulod sa Gingharian sa Langit.'* Apan kon ang bata motubo gamay ug ang dautan magsugod sa pagturok sa sulod niya, gisaway siya sa Apostol, nga nagaingon: *'Busa, ayaw na kita pagpadayon nga mga bata pa, nga ginadala-dala ug ginabira-bira sa matag hangin sa doktrina, pinaagi sa limbong sa mga tawo, pinaagi sa malimbongong ka-astig sa limbongong pakana; kondili, samtang nagasulti sa kamatuoran sa gugma, magtubo kita sa tanang paagi paingon kaniya'* (Efe. 4:14–15). Ug usab siya miingon: *'Ingon nga mga bata, gipakaon ko kamo og gatas, dili og pagkaon nga lig-on; kay wala pa kamo andam niini, ug bisan karon wala pa kamo andam'* (1 Cor. 3:2–3). Ug Nagaingon pa Siya: *'Kay samtang bata pa ang manunod, dili siya labi pa sa usa ka ulipon, bisan pa siya ang tag-iya sa tanan. Apan siya ilalom sa mga tigbantay ug mga katiwala hangtod sa takdang panahon nga gitakda sa iyang amahan. Ingon usab, sa dihang mga bata pa kita, gipailalom kita sa pagkaulipon sa mga elemento sa kalibutan'* (Gal. 4:1–3). Ug usab: *'Likayi ang mga tinguha sa pagkabatan-on'* (2 Tim. 2:22). Busa, aron tudloan kita sa pagsalikway sa ingon nga pagkabata, miingon siya: *'Mga igsoon, ayaw kamo pagkabata sa inyong panghuna-huna; kondili pagkabata kamo sa dautan, apan sa inyong panghuna-huna pagkahamtong kamo'* (1 Cor. 14:20). Busa, unsa man ang kinaiya sa (tinuod) nga mga sanggol sa Kristo? Mao kini, sumala sa mga pulong sa Apostol Pedro: *'Ibaliwala ninyo ang tanang datang buot, ug tanang limbong, ug hipokrisiya, ug pagpanag-away, ug tanang pagpanamastamas, ingon sa mga bag-ong natawo nga sanggol'* (1 Pedro 2:1). Nakita ba nimo, igsoon, unsay gipasabot sa mga pulong nga gisulti sa atong Ginoong Jesus: *'Sa tinuod, sa tinuod, ingon ko kaninyo, kon dili kamo mobalik ug mahimong sama sa mga bata, dili kamo makasulod sa Gingharian sa Langit'* (Mat. 18:3)? Kini nga mga pulong puno sa kahadlok, kay gisulti kini sa atong Ginoo uban sa panumpa: *'Sa tinuod, Amen, ingon ko kaninyo'*: Siya mismo ang Amen. Ngano man nga miingon ang Apostol: tungod kay walay mas dako pa kay sa Dios, *'Nagapanumpa Siya sa Iyang kaugalingon, nga nag-ingon: "Sa pagkatinuod" (Amen) "pagapanalanginan ko kamo"'* (Hebreohanon 6:13–14).

12. Busa, sabta nato kini nga pulong sa tukmang paagi ug paningkamoti sa tanang paagi, uban sa kahadlok ug pag-uyog, nga matuman kini sa matag higayon, sa diha-diha nga moabot ang kahigayunan. Sa dihang ang kaaway motuslok kanato og pana sa datang tinguha batok sa atong isigkatawo, o tungod kay nainsulto kita, o gipakaubos, o gipasipala, o tungod kay nakiglalis ang isigkatawo kanato, aron kita mosugot kaniya, o kung ang usa ka hugaw nga kasubo magsugod sa pag-uyog kanato, nga nagpukaw sa usa k, usa ka mapait nga paghinumdom sa gibuhay sa atong silingan kanato, aron itumaw ang atong kalag sa kasuko ug

pagdumot—bisan kanus-a nga mosuod kanato ang bisan unsang susama niini, magdali kita sa paghinumdom sa pulong sa atong Ginoo, nga Iyang gisulti uban sa panumpa, nga nag-ingon: *'Amen, Amen, ako nagaingon kaninyo: kon dili kamo mobalik ug mahimong sama sa mga bata, dili kamo makasulod sa Gingharian sa Langit.'* Kinsa bay dili malukop sa kahadlok sa pagkadungog niining mga pulong? O kinsa sa mga maalamon, nga nagtinguha sa pagluwas sa ilang kalag, ang dili maglabay gikan sa ilang kasingkasing sa matag sama nga ilang gitipigan batok sa ilang silingan? O kinsa sa mga nagahadlok nga mahulog sa Gehenna ang dili maglaglag sa tanang kasina gikan sa ilang kasingkasing, aron dili sila itambog gawas sa Gingharian? Kay ang atong Ginoo misulti sa matin-aw nga mga pulong: *'Kon dili kamo mobalik ug mahimong sama sa mga bata, dili kamo makasulod sa Gingharian sa Langit'*. Lisod kini nga pulong alang sa mga nagapugong sa ilang kaugalingong kabubut-on, sa mga nahigugma sa kalibutan ug wala mailhi (o madawat) ang gasa sa Espiritu Santo; kay sa kinsa Siya mouli, gihatagan Niya sila sa pagkalimot sa tanang dautan ug gitudloan sila sa Iyang kaugalingong mga dalan, – kalumo imbis nga kasuko, kalinaw imbis nga pagdumot, pagpaubos imbis nga panagbangi, gugma imbis nga pagdumot, ug paglahutay imbis nga kawalay kaisog. Sila mao kadtong gihatagan og pagkabanhaw.

13. Busa paningkamotan nato nga putlon sa atong kasingkasing ang gisulti kanato sa dakong Apostol, ug itabi kini aron kita mahimong sama sa gagmay nga mga bata. Pagkahuman nila nga maampingong gibuhat kini (ang mga Apostoles) ug giputol kini gikan sa ilang mga kalag (aron mahimong mga bata sa Kristo), sila unya mibalik sa balaan nga pagkahamtong ug pagkahingpit. Kay ang Ginoo, pagkahuman Niya sa paghuyop kanila, miingon: *'Dawat-a ang Espiritu Santo'* (Juan 20:22); ug sa dihang nagpakita Siya kanila sa Dagat sa Galilea, miingon Siya: *'Mga anak, naa ba mo'y kan-on?'* (Lucas 24:41), nga nagpahinumdom kanila nga pinaagi sa pagginhawa sa Espiritu, gihimo Siya sila nga mga anak – bisan pa sa unod dili pa sila mga anak. Nagaingon usab: *'Tan-awa, ako ug ang mga anak nga gihatag kanako sa Dios. Kay tungod kay kabahin sa unod ug dugo ang mga anak, Siya usab sa samang paagi tinuod nga nakigbahin niini, aron pinaagi sa kamatayon mapukan niya ang naggunit sa gahum sa kamatayon, mao ang yawa, ug luwason sila'* (Hebreohanon 2:14–15). Sa kinsa gayud siya nakigbahin sa unod ug dugo, kon dili ba sa mga nagbiya sa tanang limbong ug nakaabot sa sukod sa balaan nga pagkabata? Ug sila usab nahimong hingpit pag-usab, sumala sa mga pulong sa Apostol: *'Hangtud nga kita tanan makaabot sa pagkahiusa sa pagtuo ug sa kahibalo sa Anak sa Dios, sa usa ka hingpit nga tawo, sa sukod sa hingpit nga pagkatawo ni Cristo'* (Efe. 4:13). Ug usab, *'ang pagpanumbalik sa lawas nagmugna sa kaugalingon niini pinaagi sa gugma'* (v. 16). Ingon niini gisulat sa Apostol Juan, nga nagaingon: *'Nagsulat ako kaninyo, mga gamayng anak, tungod kay nailhan ninyo ang Amahan... Nagsulat ako kaninyo, mga batan-on, kay napildi ninyo ang dautan'* (1 Juan 2:13–14). Nasabtan na ninyo karon nga kadtong kaniadto gisunog sa dautang buot nahimong mga manlalaban batok sa kaaway, kay gikuhaan sila sa iyang tibuok panagang, nga mao ang dautang buot, ug sila mismo pagkahuman nahimong mga amahan ug nakaabot sa sukodanan sa pagkahingpit, busa gisalig kanila ang mga pagpadayag ug mga misteryo hangtod sila makaangkon sa kinaadman, panaghiusa, pagkamaayo, pagkamapainubsanon ug pagkabalaan, kay mao kini ang mga kinaiya sa pagkamapainubsanon. Sila maoy naghimaya kang Cristo sa ilang mga lawas.

14. Busa, magpakaisog kita, hinigugma nga igsoon, atubangan sa dakong gutom (tingali usa ka espirituhanon), ayaw kita pagkawalay kadasig sa bisan unsa, kondili magpadayon kita sa paghangyo sa kaayo sa Dios, aron dili Niya kita tugotan nga malimbongan sa mga limbong sa kaaway ug sa masinukot, nga nagbuhat ug dautan nga walay kalooy, ug nga walay bayad nga nagpadayon ug nag-ingon, 'Kung dili karon, unya ugma,' apan dili ko mosurender hangtod³¹ napildi nako siya. Ngano man nga mag-ampo kita nga walay hunong, nga nag-ingon, sama sa gibuhat ni Santo David: *'Tan-awa ako ug paminawa ako, O Ginoo nga akong Dios; hayaga ang akong mga mata, aron dili ako matulog hangtod sa kamatayon; aron dili moingon ang akong kaaway: "Nakapangibabaw ako kaniya." 'Maglipay ang mga nagdumot kanako kon masipala ako'* (Salmo 12:4–6). Kon magsugod ang atong mga kaaway sa pagdaog kanato, magtuaw kita, nga nag-ingon: *'O Dios, kinsa ang sama Kanimo? Ayaw paghilom, ni pagmalumo, O Dios'* (ayaw pagmalumo sa atong mga kaaway). *'Kay ang imong mga kaaway, O Dios, naghimo og kasaba'* (nag-awit sila... nagpahibalo sila), *'ug ang mga nagdumot kanimo nagtaas sa ilang ulo. Nagbuhat sila og traydor batok sa imong katawhan sumala sa ilang kaugalingong pagbuot'*, nga nag-ingon: *'Atong pahimungtan ang handumanan sa Israel'* (Salmo 82:2–5). Apan ang napuno sa Espiritu Santo miingon: *'O Dios, itudlo ako nga usa ka pako, sama sa usa ka kawayan*

³¹ Gitul-id kini nga talata sumala kang Paissios.

sa atubangan sa hangin. Pun-a ang ilang mga nawong sa kaulaw, aron mahibal-an nila nga Ikaw ra ang Labing Hataas sa tibuok yuta" (Salmo 82:14, 17, 19). Busa, ang mga naningkamot sa ilang pagtuo nagpalig-on sa ilang kasingkasing batok sa ilang mga kaaway, ug sa wala pa moabut ang mga kaaway aron makig-away kanila, ilang gitukod ang ilang kaugalingon sa balaan nga bato, nga mao si Cristo, nga nag-ingon uban sa matinindog nga kasingkasing: *"Gilibutan ko nila sama sa panon sa mga putyukan, ug misiga sila sama sa kalayo taliwala sa mga tinik; apan sa ngalan sa Ginoo misukol ako kanila"* (Salmo 117:12).

15. Sa diha nga makita nato nga gilibutan kita sa atong mga kaaway pinaagi sa ilang limbong, nga mao ang kawad-on sa paglaum (katamaran), o ginapalipong ang atong kalag sa katam-is sa kahilambigit, o ginababagan kita sa pagbati og kasuko batok sa atong isigkatawo kon siya makasala, o ginabug-atan ang atong mga mata sa tinguha alang sa mga kalibugan sa unod, o naningkamot sa pagdani kanato sa pagtilaw sa mga tam-is nga pagkaon, o ginahimo ang mga pulong sa atong silingan nga sama sa hilo para kanato, o ginapukaw kanato ang pagdaot sa pulong sa uban, o nagmugna og kalainan tali sa mga igsoon, nga nagaingon: 'kini maayo, apan kana dautan'—busa, . Sa dihang gilibutan kita sa ingon ani nga mga butang, ayaw kita pagkawalay kadasig, kondili magtuaw kita uban sa matinindog nga kasingkasing, sama ni David, nga nag-ingon: *'Ang Ginoo mao ang magtatabang sa akong kinabuhi! Bisan pa man og magkampo ang usa ka hukbo batok kanako, dili mahadlok ang akong kasingkasing; bisan pa man og mosaka ang gubat batok kanako, kaniya ako magasalig. Usa ka butang ang akong gipangayo sa Ginoo, ug kini akong pangitaon: nga makapuyo ako sa balay sa Ginoo sa tanang adlaw sa akong kinabuhi, aron makita ang kaanyag sa Ginoo, ug aron mabisita ang Iyang balaang templo. Kay gitagoan ko Niya... ug gipataas ko Niya: ug karon gipataas Niya ang akong ulo ibabaw sa akong mga kaaway'* (Salmo 26:1, 3–6). Kini kinaiya sa mga nagpataas sa ilang hunahuna gikan sa mga patay nga buhat, nga gitawag sa Apostol nga 'gabii', nga nag-ingon: *'Kay dili kita iya sa gabii, ni iya sa kangitngit'* (1 Tesalonica 5:5). Sa pagpasaway sa mga walay pag-amping sa ilang kaugalingon, miingon Siya: *'Kay ang mga natulog, sa gabii man natulog; ug ang mga hubog, sa gabii man hubog'* (bers. 7). Ug usab: *'Ang Adlaw sa Ginoo moabot sama sa usa ka kawatan sa gabii; ug sila dili makalingkawas'* (bersikulo 2–3), tungod kay sila naa sa gabii. Apan sa mga nakapataas sa ilang hunahuna ibabaw sa mga kahuyang, nga mao ang gabii, Miingon Siya: *'O mga anak sa adlaw, magpahimangno kita, nga nagsul-ob sa panagang sa dughan sa pagtuo ug gugma, ug sa helmet sa paglaum sa kaluwasan'* (bers. 8).

16. Busa, maglihok kita tanan uban sa matin-aw nga panghuna-huna, nga walay hugaw sa daang buhat, ug magbantay kita sa atong kalag sa tanang panahon, aron dili kita mubuhay og bisan unsa gawas sa angay buhaton; kay ang atong kinaiyahan mausab-usab, sumala sa mga pulong sa Propeta Isaias, nga miingon: *'Maloloy-on kaninyo ang Ginoo, O kamo nga mapainubsanon ug nagalibog; wala kamo'y nakuha nga kahupayan'* (Isa. 54:10–11). Kay ang kalag sama sa puthaw: kon pasagdan, malawang; apan kon kini pasigaon sa kalayo, ang kalayo maghinlo niini, ug samtang naa kini sa kalayo, mahimong sama kini sa kalayo mismo, ug walay bisan kinsa nga makahupot niini (sa ilang mga kamot), kay kalayo kini. Mao usab kini sa kalag: samtang nagpuyo kini uban sa Dios ug naglingkod uban Niya, nagpabilin kini nga kalayo ug gilamon ang tanan niyang kaaway nga nagpahinabo sa iyang kalawang atol sa pagpasagad kaniya, ug (kini nga kalayo) nagahinlo kaniya sa pagbag-o, sama sa puthaw, ug dili na kini malingaw sa bisan unsang butang sa kalibutan, kondili makakaplag kini og pahulay sa kaugalingon nga kinaiyahan niini, nga gihatagan kini og dignidad, tungod kay kini daan pa gyud kaugalingon niini. Apan kon biyaan niini ang kaugalingon nga kinaiyahan, kini mamatay. Kay sama sa usa ka hayop nga mamatay kon malubong kini sa tubig, tungod kay kini gikan sa yuta; mamatay usab ang mga isda kon ibutang sila sa yuta, tungod kay sila gikan sa tubig; ingon usab, ang mga langgam, samtang naa sa kahanginan, malinaw ang ilang hunahuna, apan kon molingkod sila sa yuta, mahadlok sila nga madakpan: mao usab ang hingpit nga kalag, nga nagpuyo sa iyang kaugalingong kinaiya, mamatay dayon sa pagbiya niini sa maong kinaiya.

17. Mao kini nga ang mga nahimong takus ug nakadawat niining mga gasa nagtan-aw sa kalibutan ingon usa ka prisohan alang sa ilang kaugalingon, ug dili gustong makig-uban niini, aron dili sila mamatay. Ang ingon nga kalag dili na makahigugma sa kalibutan, bisan pa man kon gusto kini, samtang nagahinumdom sa kaniadto nga kahimtang niini, diin kini nahimutang sa wala pa kini mopuyo sa Dios, ug unsa ang gibuhay sa kalibutan niini ug giunsa kini pagbiya. Kay sama sa dihang mosulod ang kaaway sa hari sa usa ka siyudad, ug ang mga tawo sa siyudad, tungod sa kahadlok, mosurender kaniya, dali-dali siya, sa iyang pagkadautan, nga laglagon ang mga hulagway sa hari ug wagtangon ang iyang mga balaod; unya magpasulod siya og lain pang hugot nga mga balaod ug magtukod sa iyang kaugalingong hulagway didto, ug sa katapusan pugson niya

ang tibuok kadaghanan sa mga tawo nga magtrabaho para kaniya. Apan sa dihang ang mga lungsuranon tinago nga nagpadala og balita sa tinuod nga hari, nga nagaingon, 'Umari, tabangi kami,' ug siya, nga nasuko batok sa iyang kaaway, miabot uban sa iyang hukbo, unya ang mga lungsuranon, sa pagkadungog niini, malipayon nga nagbukas sa mga ganghaan alang kaniya; ug siya misulod ug gipatay ang iyang kaaway, gipukan ang larawan nga gipahimutang pinaagi sa pwersa, ug gipawagtang ang mga balaod; Ang siyudad malipay, ug ang tinuod nga Hari, pagkahuman ibalik ang iyang hulagway ug ang iyang mga balaod, nagpuyo sa sulod niini, gipalig-on kini aron walay bisan kinsa nga makabawi pag-usab niini, ug nagtudlo sa mga nagpuyo didto sa pakig-away, aron sila makabarog nga walay kahadlok batok sa bisan kinsa sa ilang mga kaaway. Mao kana ang kalag nga, pagkahuman sa balaan nga bunyag, gikuptan pag-usab sa kusog sa kaaway; gipailalom kini sa tanang matang sa makauwaw nga limbong, gipahugno ang hulagway sa Hari ug nagtukod sa iyang kaugalingong hulagway ug sa iyang kaugalingong mga balaod, gipugos kini nga magtagad sa mga butang ning kalibutan, gitudloan kini nga molihok nga walay pag-amping ug dautan, ug sa kinatibuk-an gihimo kini nga bisan unsa ang iyang gusto; apan diin, sa katapusan, ang pagkamaayo sa balaan ug mahimayaong Hari nga si Jesus nagpadala og paghinulsol – ug ang kalag nalipay. Ang paghinulsol nagbukas sa dalan, ug ang mahimayaong Hari nga si Kristo, sa pagsulod Niya niini, gipatay ang iyang kaaway, gilaglag ang iyang hulagway ug ang iyang dautang mga balaod, ug, pagkahuman nga gipagawas Siya kaniya, gitukod ang Iyang balaan nga hulagway sa sulod niya, ug gisaligan siya sa Iyang mga balaod, ug gitudloan ang tanang bahin niya sa pakig-away, ug sa katapusan nagapahulay Siya niining maong kalag, kay nahimo na kini Iya. Mao kini ang kahimtang sa kalag pinaagi sa grasya sa Dios!

18. Busa, imposible alang sa usa ka kalag nga mosulod sa pahulay sa Anak sa Dios gawas kon kini nagbitbit sa hulagway sa Hari. Sama sa walay magwawali nga modawat o mohatag og sinsilyo gawas kon kini nagbitbit sa hulagway sa hari, ni ang tig-timbang motimbang niini, ni ang hari modawat niini sa iyang bahandi: busa, kung ang kalag wala magdala sa hulagway sa Dako nga Hari nga si Jesus, dili kini dawaton sa mga Anghel, ug ang Hari mismo mopahawa niini, nga nag-ingon: 'Giunsa ka pagsulod dinhi nga wala magdala sa Akong hulagway?' Ang timailhan niining hulagway mao ang gugma. Kay Siya mismo miingon: '*Niini masayud ang tanan nga kamo mga tinun-an ko, kon kamo maghigugmaay*' (Juan 13:35). Apan ang Iyang gugma dili makapuyo sa atong sulod kon ang kalag nabahin, nga nangita sa Dios samtang nagahigugma sa mga butang niining kalibutan. Sama sa usa ka langgam nga dili makalupad kung usa ra ka pako ang gigamit, o samtang nagbitbit og bug-at, ingon usab dili molambo ang kalag sa Dios samtang napugos sa bisan unsang butang niining kalibutan. Sama sa usa ka barko nga kulang sa bisan unsang importante, dili makalarga: ingon usab imposible alang sa kalag nga makalabang sa mga balud sa mga pagbati gawas kung kini adunay pipila ka hiyas. Sama sa mga marinero nga dili magsul-ob og maayong sinina, o guwantes, o botas, ug (kung kinahanglan) dili makasakay sa barko gawas kon hubad sila: ingon usab, dili makalabang ang kalag sa mga balud sa nagkasumpaki nga espiritu sa dautan gawas kon kini hubad sa tanang butang sa kalibutan. Sama sa usa ka mandirigma nga mogawas sa gubat batok sa mga kaaway sa hari, dili siya makasukol kanila kung wala siya magsul-ob sa bisan unsang bahin sa iyang kompleto nga baluti: busa imposible alang sa usa ka monghe nga mosukol sa mga pagbati kung wala siya magbaton og bisan unsang birtud. Sama sa dihang, sa usa ka siyudad nga gilibotan sa pader, guba ang usa ka gamay nga bahin sa pader, ang mga kaaway, nga gustong mosulod, magpokus sa ilang tanang pagtagad sa maong guba nga bahin aron makasulod; ug bisan pa adunay mga bantay sa ganghaan, dili nila mapugngan ang mga kaaway gawas kon tukoron pag-usab ang guba nga bahin: Ingon usab, ang usa ka asetikong monghe, kon malupigan sa bisan unsang pagbati, dili makasukol sa mga kaaway ug makab-ot ang sukdanan sa pagkahingpit.

19. Dili ako ang nagaingon niini, kondili nagaingon usab ang Balaang Kasulatan. Busa, nasulat sa Basahon sa Genesis: '*Ug miingon ang Dios kang Noe: "Ikaw ra akong nakit-an nga matarung sa kaliwatan niini"*' ug hingpit' (Gen. 7:1). Pag-usab, miingon Siya kang Abraham: '*Pagpakabalaan ka sa akong atubangan, ug akong pagtukod kanimo ug usa ka tipan... usa ka tipan nga walay katapusan*' (Gen. 17:1, 7). Si Isaac usab, sa dihang gipanalanginan niya ang iyang anak nga si Jacob, miingon kaniya: '*Hinaut nga ang akong Dios magpalig-on kanimo, aron imong matuman ang tanan niyang kabubut-on*' (Gen. 28:1–). Pag-usab, sa Basahon sa Bilang gisulat: '*Ang bisan kinsa nga naghimo og panata maglikay sa pag-inom og bino, suka sa bino, ilimnon nga kusgan, ug bisan unsang butang nga gikan niini*' (gikan sa ubas) '*bisan pa sa pulp*' (Bil. 6:1–4). Ug sa Deuteronomio: '*Sa diha nga mogawas ka aron makig-away sa imong mga kaaway, likayi ang tanang dautang pulong hangtod mahatag kanimo ang imong kaaway*' (Deut. 23: 9 –). '*Apan sa pito ka nasud, ayaw ninyo biyai bisan usa kanila nga buhi: basi tudluan kamo nila sa pagpakasala batok kanako*' (Deut. 20:16,

18). Nagatudlo kanato nga nag-ingon, 'Unsa kaha kadali nimo sila paglaglag, kay daghan kaayo man sila?' nga dili masubo, Miingon Siya: *'Dili ninyo sila mapapas sa usa ka tuig, basi ang yuta mahimong walay sulod ug ang mga mananap sa kalasangan mosobra batok kaninyo; hinungdan hinay-hinay, hangtud nga kamo mosobra ug kusgan... ug palapdan sa Dios ang imong mga utlanan'* (Deut. 7:22). Gisugo usab sila sa Dios sa daghang higayon, nga nag-ingon: *'Mag-amping kamo nga dili kamo makigsabot sa mga Cananeo, nga akong tuyo nga laglagon sa atubangan ninyo'* (– bers. 2).

20. Dugang pa, sa dihang miadto si Josue ug gilibotan ang Jerico ug gipaguba kini, miingon ang Dios: *'Sumpa kini ug ang tanan nga naa niini'* (Josue 6:16). Dugang pa, sa dihang hapit na makig-away si Josue batok sa mga tawo sa Gibeon, milayas ang mga Israelinhon kanila, kay dili sila makasukol sa ilang mga kaaway, tungod sa usa ka gamay nga butang nga gipanghimaraot nga gikawat ni Achan. Unya si Josue mihulog sa iyang nawong sa atubangan sa Dios ug naghilak, nga nagaingon, *'Ikaw, Ginoo, kuhaa ang kasuko sa Israel gikan sa ilang mga kaaway'* (Josue 7:8), ug *'Unsa man akong buhaton?'* Ug ang Arkanghel sa gahum sa Ginoo miingon kaniya, *"Tungod kay napailalom ka sa panumpa, Israel, dili ka makasukol sa imong mga kaaway"* (– 13). Ug (si Josue) wala na usab mogawas sa pakig-away hangtod nga gipatay niya si Achar. Makita usab nato nga gikuha sa Dios ang gingharian kang Saul tungod sa panumpa nga iyang gisaaran mahitungod sa mga Amalekita. Ug labaw pa, tungod kay gilubong ni Jonathan ang *'hoytanan niya (sa pug-anan sa dugos) ug gibutang kini sa iyang baba, wala paminawa sa Dios ang Israel niadtong adlaw'* (1 Sam. 14:27, 37). Pag-usab, si Ecclesiastes, nga nagtudlo kanato nga bisan ang labing gamay nga pagbati makaguba sa gahum sa mga hiyas, miingon: *'Ang patay nga mga langaw makaguba sa kahumot sa lana'* (10:1). Si Ezequiel usab miingon: sa adlaw nga *'ang matarong moliko gikan sa dalan sa iyang pagkamatarong ug magbuhat og dautan, dad-on ko kaniya ang sakit, ug dili na nako hinumduman ang iyang pagkamatarong'* (Ezequiel 18:24). Pag-usab, miingon ang Apostol: *'Ang gamay nga lebadura makapabula sa tibuok masa'* (Gal. 5:9). Mahitungod kang Ananias ug sa iyang asawa nga si Safira, sa dihang gikuha nila ang pipila sa kita sa pagbaligya ug nakakunwari, dali silang natumba sa tiilan sa mga Apostol ug namatay, tungod niining gamay nga sala. Pag-usab, si Santiago nagaingon: *'Kay bisan kinsa nga magbantay sa tibuok balaod apan mapakyas sa usa ka butang, nahimong manalaw sa tanan'* (Santiago 2:10).

21. Aron dasigon kita sa pagbalik kaniya, nag-ingon ang Dios pinaagi kang Ezekiel: *'Sa adlaw nga ang dautang tawo mobalik gikan sa iyang dautang mga dalan ug mubuhay sa matarong ug husto, dili ko hinumduman ang iyang pagkadautan, kondili mabuhi siya'* (18:21); *'Kay wala ko malipay sa kamatayon sa salaon, kondili nga siya mobalik ug mabuhi: busa mobalik kamo, ug mabuhi, kamong tanan sa balay sa Israel'* (33:11). Usab, si Jeremias miingon: *'Mobalik kamo kanako, O balay sa Israel, ug ako magmaloloy-on kaninyo, nagaingon ang Ginoo'* (Jer. 3: 12; 36:3). Ug usab: *'Dili ba ang nahulog mobangon pag-usab? O dili ba ang miliko mobalik? Ngano man kaha nga kining akong katawhan sa Jerusalem miliko uban sa mapugos nga kasingkasing, ug gitutokan nila ang ilang kaugalingong dalan, ug nagdumili sa pagbalik, ingon sa Ginoo'* (Jer. 8:4,5)? *"Balik kamo kanako, ug mobalik usab ako kaninyo"* (Mal. 3:7). Ug miingon ang Ginoong Jesus: *"Kon pasayloon ninyo ang mga tawo sa ilang mga sala, pasayloon usab kamo sa inyong langitnong Amahan. Apan kon dili kamo magpasaylo, dili usab kamo pasayloon sa inyong Amahan"* (Mat. 6:14–15). Ingon usab, miingon ang Apostol: *"Kon adunay bisan kinsa kaninyo nga mahulog sa bisan unsang paglapas, kamo nga espirituhanon, ibalik siya sa espiritu sa kalumo"* (Gal. 6:1). Pag-usab, si Santiago miingon: *"Mga igsoon, kon adunay bisan kinsa kaninyo nga maliso gikan sa dalan sa kamatuoran, ug adunay usa ka tawo nga makapabalik kaniya, hibalo ninyo nga ang makapabalik sa usa ka makasasala gikan sa sayop nga dalan makaluwas sa kalag gikan sa kamatayon ug makatabon sa daghang mga sala"* (Santiago 5:19–20).

22. Kining tanan nga mga pagpamatuod gikan sa Kasulatan nag-awhag kanato sa pagsusi sa atong kaugalingon aron makita kon, samtang naningkamot kita (sa pagbuhat sa matarong), nagpuyo ba kita og dautang buot batok sa atong isigkatawo, o kon nagpabilin ba kita og sama sa iyaha, nga dili mosaylo kaniya (sa bisan unsa), aron kini dili makaguba sa atong paningkamot. Sa ingon ana nga kaso, ang atong Ginoong Jesu-Kristo dili kita tabangan sa takna nga ang atong mga kaaway moanha aron makadaut kanato. Kay Siya mismo hugot nga gisaway ang pipila ka ingon ana nga mga tawo, nga miingon: *'Ikaw nga daotan nga sulugoon! Gipasaylo ko kanimo ang tibuok utang tungod kay nangayo ka kanako. Dili ba unta ikaw usab nagpakita og kaluoy sa imong kauban nga sulugoon? Ug sa iyang kasuko... iyang gipasa siya sa mga manlulupig, hangtod nga mabayran niya ang tibuok utang. Ingon usab niini buhaton sa akong Amahan nga anaa sa langit kaninyo, kon dili kamo magpasaylo sa inyong igsoon gikan sa kasingkasing sa iyang mga sala batok kaninyo'* (Mat. 18:32–35). Susihon nimo ang imong kaugalingon, igsoon, adlaw-adlaw, kon gusto

nimong mahibal-an ang imong kaugalingong kasingkasing—unsa ang naa niini sa atubangan sa Dios—dili ba kini paghukom (sa imong igsoon), o kasuko (batok kaniya), o pagpanukot, o pagdumot? Kon ang ingon nga hilo moturok sa imong kasingkasing, hinumdumi (unya) ang Pulong sa Ginoong Jesus, nga gisulti Niya: *'Mao usab ang pagabuhaton sa inyong langitnong Amahan kaninyo, kon dili ninyo pasayloon ang inyong igsoon gikan sa inyong kasingkasing sa iyang mga sala.'* Busa, kinsa ang gustong malikayan ang pagkahulog sa Gehenna, ipahawa niya ang tanang dautang buot gikan sa iyang kasingkasing, aron dili mahulog kaniya kana makalilisang nga paghukom. Busa, bantayi ang imong kasingkasing, igsoon, ug mag-amping ka batok sa imong mga kaaway, kay silang tanan malimbungon sa ilang pagkadautan. Pamatud-i sa imong kasingkasing ang kamatuoran niining panultihon: nga imposible alang sa usa ka tawo nga magbuhay og maayo samtang nagabuhay og dautan, apan posible alang sa usa ka tawo nga magbuhay og dautan nga nagpakaaron-ingnon nga maayo.

23. Busa, ang atong Manluluwas nagtudlo kanato nga magbantay batok kanila (ang mga kaaway), nga nag-ingon: *'Kay makitid ang ganghaan ug makitid ang dalan nga padulong sa kinabuhi, ug pipila ra ang makakaplag niini. Apan lapad ang ganghaan ug halapad ang dalan nga padulong sa pagkaguba, ug daghan ang mosulod niini. 'Mag-amping kamo,' ingon Siya, 'sa mga bakak nga propeta, nga moanha kaninyo nga nagsul-ob ug panapton sa karnero, apan sa sulod sila mga mabangis nga lobo. 'Pinaagi sa ilang bunga inyong mailhan sila' (Mat. 7:14, 13, 15, 16). Unsa kaha, busa, ang ilang mga bunga, kon dili ang matag matang sa dili-natural nga pamatasan nga ilang gigamit batok kanato, nga naningkamot sa pagdani sa atong kasingkasing ngadto niini? Apan ang mga bakak nga propeta dili makapahimo sa mga nagahigugma sa Dios sa tibuok nilang kasingkasing sa pagdawat bisan unsa pa gani sa ila, sumala sa mga pulong sa Apostol: *'Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios? Ang kalisdanan ba, o kaguol, o paglutos, o gutom, o kahubo, o katalagman, o espada? Kay nakaila ko nga niini nga kamatayon o kinabuhi, ni mga anghel o mga prinsipalidad, ni mga gahum o mga butang karon o umaabot, ni kahitas-an o kalawoman, o bisan unsang binuhay, makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios.'* Nakita ba nimo, igsoon ko, unsa ang kahimtang sa mga tawo nga nagahigugma sa Dios sa tibuok nilang kasingkasing, nga walay bisan unsang butang sa kalibutan ang makabulag kanila gikan sa Iyang gugma?*

24. Busa, pag-amping kamo, aron walay bisan unsang makadaot nga makapahawa kaninyo gikan sa gugma sa Dios—bisan kini bulawan, o pilak, o mga puloy-anan, o kahamugaway sa kalipay, o kasina, o pagpanamastamas, o samad sa kasingkasing nga gipahinabo sa usa ka pulong, o bisan unsang laing hilo nga gisabwag sa atong kasingkasing sa bitin. Ayaw pagkahugno (kung makamatikod ka sa ingon ani nga mga butang sa sulod nimo), kondili padaliha sa pagpunting sa imong tan-aw sa bronse nga bitin nga gihimo ni Moises sumala sa sugo sa Ginoo. Gibutang niya kini sa usa ka haligi, sa tumoy sa bukid, aron bisan kinsa nga gipangatngat sa bitin makatan-aw dayon niini ug pag-ayo. Ang atong Ginoong Jesu-Cristo gipahisama niini nga tanso nga bitin. Ang bitin mao ang kaaway; pinaagi sa pagpaminaw kaniya, si Adan nahimong kaaway sa Dios. Ang atong Ginoong Hesus nahimong hingpit nga tawo, sa tanang aspeto—gawas sa sala—sama ni Adan, alang kanato; samtang ang tanso nga bitin, bisan pa nga susama (sa hitsura) sa kaaway sa Dios, wala'y dautang hunahuna, wala'y hilo, wala'y dautang tuyog; dili kini molukso ni mosirit, ug wala'y gininhawa sa kaaway. Gituman kini nga tipo sa atong Ginoong Jesus, aron wagtangon ang hilo nga natilawan ni Adan gikan sa baba sa bitin. Ug ang kinaiyahan nga nahimong dili natural nabalik sa iyang natural nga kahimtang. Nagsulti ang Dios kang Moises sa susamang paagi: *'Unsa kini nga naa sa imong kamot?' Ug mitubag siya: 'Usa ka tungkod.' Ug miingon Siya kaniya: 'Ihulog kini sa yuta.' Busa gihulog niya kini sa yuta, ug nahimong bitin kini; ug milayas si Moises gikan niini. Ug miingon ang Ginoo kang Moises: 'Iyab-os ang imong kamot ug kupt-a kini sa ikog.' Busa iyab-os niya ang iyang kamot, gikuptan kini sa ikog, ug nahimong tungkod kini sa iyang kamot'* (Ex. 4:2–4). Pagkahuman niini, ang Dios misulti kaniya sa lain-laing mga higayon, nga nag-ingon: *'Kuhaa ang tungkod (nga nahimong bitin) ug hampasa kini sa suba sa Ehipto sa atubangan ni Faraon, ug ang tubig niini mahimong dugo; unya: 'Hatawi ang Dagat Pula niini, ug kini mamala; ug unya: 'Kuhaa ang tungkod nga naa sa imong kamot, nga imong gigamit sa paghataw sa dagat, ug hatawi ang bato, ug kini mohatag og tubig'* (Exodo 7:19; 14:16; Numeros 20:8).

25. Nakita ba nimo kung giunsa, samtang mosunod ang usa sa mga tiil sa atong Ginoong Jesu-Kristo, nga kaniadto usa ka kaaway ug usa ka bitin, nahimong usa ka tungkod, ug walay bisan usa sa iyang mga kaaway ang makasukol kaniya? Kini gayud usa ka dakong misteryo. Ngano man, kon ang bitin magtugot sa iyang hilo sa atong sulod, nagdali kita sa pagtan-aw kaniya nga gitaas sa krus? Ang tanan niini—ang pag-antos, ang krus, ang kamatayon—gihimo kaniya alang kanato. Ug gidala niya kini tanan nga wala mag-usab,

wala masuko sa mga nagpahilak kaniya, wala magbuga og mabangis nga pulong, apan nagpabilin nga walay lihok, sama sa tanso nga bitin sa . Busa, kon maminaw kita kaniya ug mosunod sa iyang mga bakod, malikayan nato ang mga kagat sa natago nga mga bitin. Ang Iyang kusog ug tabang anaa sa Iyang mga pulong: *'Sama sa pagtaas ni Moises sa bitin sa kamingawan, ingon usab kinahanglan itas ang Anak sa Tawo, aron ang bisan kinsa nga motuo kaniya dili mapukan kondili makabaton sa kinabuhi nga walay katapusan'* (Juan 3:14–15). Mao kini ang kahulugan sa pagsunod sa Iyang mga tiil – ang pag-ayo pinaagi Kaniya. Unsaon man nato pag-ayo? Kon motuo kita nga Siya gamhanan (sa pagbuhat niini). Kay bahin sa mga gipangatakan sa kamingawan, dili ang bronse nga bitin mismo ang miabot aron tambalan sila, kondili ang gipangatakan sa bitin, sa pagtan-aw niini uban sa pagtuo, naayo. Daghang namatay didto tungod sa mga bitin kay wala sila motuo sa Pulong sa Dios, ingon sa giingon sa Apostol: *'Ayaw nato pagsulay kang Cristo, sama sa gibuhay nila, ug nangamatay sila tungod sa mga bitin'* (1 Cor. 10:9).

26. Nasayud ka ba, igsoon, nga hangtod karon adunay bitin sa kalag, nga nagtinguha sa pagtu-aw kang Jesus? Ug unsa pa kaha ang pagtu-aw kaniya kondili ang pagduhaduha sa Iyang mga sugo ug ang dili pagtuman niini, ingon sa gisulat: *'Ug usa kanila, usa ka eskriba, nangutana kaniya, sa pagtu-aw kaniya, ug miingon, "Magtutudlo, unsa ang labing dako nga sugo sa Balaod?"' Mitubag si Jesus, 'Higugmaa ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing, ug sa tibuok nimong kalag, ug sa tibuok nimong paghuna-huna, ug sa tibuok nimong kusog. Kini nga sugo mao ang labing dako. Ug ang ikaduha, nga susama niini, mao kini: Higugmaa ang imong silingan sama sa imong kaugalingon. Sa niining duha ka sugo nagasandig ang tibuok Balaod ug ang mga sinulat sa mga propeta'* (Mat. 22:35–40). Nakita ba nimo nga ang mga nangutana apan dili molihok gitawag nga mga manuksuhay? Kay dili sila gustong motuo sa bronse nga bitin, nga makaluwas kanila gikan sa hilo sa dili makita nga bitin. Pad-a ang imong kasingkasing ug ayaw kawad-i og kadasig, nga nag-ingon: 'Unsaon nako pagpadayon sa mga hiyas, nga usa ka makasasala nga tawo?' Kay kon ang usa ka tawo mobiya sa iyang mga sala ug mobalik sa Dios, ang paghinulsol magbag-o kaniya, ingon sa giingon sa Apostol: *'Kay ingon nga gisul-ob nato ang hulagway sa pagka-tawo, busa isul-ob usab nato ang hulagway sa pagka-langitnon'* (1 Cor. 15:49). Nakita ba nimo nga gitugotan sa Dios ang tawo nga mausab pinaagi sa paghinulsol ug hingpit nga bag-ohon pinaagi niini?

27. Samtang ang bata naa pa sa sabakan sa iyang inahan, ginapanalipdan siya niini sa matag higayon gikan sa tanang dautan. Kung muiyak kini, iyang hatagan og suso ug hinay-hinay kining tapikan sa aping, aron pahimangnoan nga dawata ang iyang gatas uban sa pagrespeto ug dili mahimong padangag. Kung muiyak kini tungod niini, maluoy siya niini, sama sa bunga sa iyang sabakan, pahupayon niya kini, halukan ug alagaan hangtud modawat kini sa iyang suso. Kung ipakita nimo sa usa ka bata ang bulawan, pilak, perlas, o bisan unsang bahandi sa kalibutan, tingali motan-aw siya niini, apan samtang naa siya sa mga bukton sa iyang inahan, iyang gisalikway kini tanan aron siya makatagamtam sa iyang suso. Dili siya pasanginlan sa iyang amahan tungod kay wala pa siya nagtrabaho, o tungod kay wala siya miadto sa gubat batok sa iyang mga kaaway, kay bata pa kaayo siya ug dili pa niya kini makaya: naa siyay mga bitiis, apan dili pa siya makabarog niini; naa siyay mga bukton, apan dili pa siya makahuptan og armas. Busa ang iyang inahan mapailubon kaniya hangtud nga siya motubo hinay-hinay. Kung motubo na siya gamay ug magsugod na siya og pakigbisog sa lain, ug itaktak siya sa yuta niadtong tawo, dili masuko ang iyang amahan kaniya tungod niini, kay nahibalo siya nga bata pa siya. Apan sa diha nga siya mahimong hamtong, didto mapadayag ang iyang tinuod nga kinaiya – kon siya ba usa ka kaaway sa mga kaaway sa iyang amahan. Unya itugyan sa iyang amahan kaniya ang iyang mga buluhaton, tungod kay anak man siya. Apan kon, human sa tanang kakapoy nga gibuhay sa iyang mga ginikanan sa pagpadako kaniya, siya, sa dihang nagdako na, nahimong silot kanila, misugod og kasuko sa iyang mga ginikanan, dili maminaw sa ilang kinaadman, ug nakighigala sa ilang mga kaaway, nan, sila, human nila tangtanga ang ilang pabor kaniya, gipahawa siya sa ilang pamilya, (nga nagpasiya) nga dili usab siya hatagan sa iyang panulondon.

28. Ug kita, igsoon, mag-amping sa atong kaugalingon, (pugos sa atong kaugalingon) nga magpabilin ilawom sa payong sa paghinulsol; imnon nato ang gatas gikan sa iyang utong, aron kini makapabaskog kanato. Tamay-a nato ang tanan nga makita, aron ang iyang gatas mahimong tam-is sa atong mga ngabil. Dal-a nato ang yugo sa iyang pagtulon-an, aron mas mapinanggaon pa kita niini. Kung makig-away kita batok sa atong mga kaaway, ug ilabay kita nila sama sa gagmayng bata, maghilak kita sa atubangan niya, aron siya makapakusog sa atong Amahan nga pamilya kanato batok sa mga nakapasakit kanato. Putlon nato ang matag tinguha sa atong kasingkasing, ug malingaw kita sa pagka-estranghero, aron maluwas kita, sama sa pagluwas niini kang Abraham. Musubmit kita sa iyang kamot, sama sa gibuhay ni Jacob, aron madawat nato ang

panalangin gikan sa atong Amahan. Kalagsaa nato ang mga tinguha sa atong kasingkasing, sama sa pagdumot ni Moises niini, ug, nga napreserbar ilawom sa iyang payag, motindog kita batok sa mga nangita sa pagpatay kaniya (paghinulsol), ingon usa ka tawo nga walay labot sa matam-is nga kahinam. Ayaw nato kini pagdumoti, basi kini magdumot kanato, sama sa gibuhat ni Esau. Panalipda nato ang iyang pagkabalaan, aron kita matahum sa yuta sa atong mga kaaway. Kanunay nato kini buhaton nga usa ka maayong dalungan, sama sa giingon ni Jesus, anak ni Nune, *ang 'Alagad': 'Si Jesus, anak ni Nune, ang batan-on, wala mobiya sa tabernakulo'* (Exodo 33:11). Ayaw nato tugoti nga makasulod ang kawad-on sa paglaum sa atong kasingkasing, aron dili kita mahimong walay panulondon sa saad nga yuta. Higugmaon nato ang pagpaubos sa tanang butang, ug pangandoyon nato ang pagsulod sa yuta nga nag-agos sa gatas ug dugos, sama ni Caleb. Ayaw nato pangandoyon ang bisan unsang makadaot, basi madestroy kita, sama ni Ahar. Higugmaon nato ang iyang (nangamangno) konsensya, aron kini magpaubos kanato sa matag takna ug magluwas kanato sa takna sa pagsulay, sama ni Rahab. Ayaw nato higugma ang kalami sa pagkaon, kay kini makaguba kanato sama sa nahimo niini sa mga anak ni Elias. Bantayi nato ang atong kaugalingon batok sa tanang dili pagkamatarong, sama ni Samuel, nga ang konsensya walay mantsa, aron dili kita makahimo og dautan sa atong isigkatawo. Ayaw nato higugma ang malisyosong pagpanukotuko sa uban, basi kini (paghinulsol) ilabay kita, sama sa gibuhat niini kang Saul. Ayaw nato higugma ang pagbalos ug dautan sa dautan sa atong isigkatawo, aron kini (paghinulsol) makaluwas kanato gikan sa dautan, sama sa gibuhat niini kang David. Ayaw nato higugma ang pagpangdayeg sa kaugalingon ug pagkamapahitas-on, basi itambog kita niini gikan sa atubangan sa atong Amahan, sama sa gibuhat niini kang Absalom. Apan higugmaon nato ang pagka-mapainubsanon ug pagkamatinud-anon, aron kini maghimo kanato nga mga manimalos batok sa tanang kaaway sa atong Amahan, sama sa gibuhat niini kang Solomon. Higugmaon nato ang hingpit nga pagbiya sa tanang butang, pagpugong sa atong mga miyembro gikan sa matag patay nga buhat, aron makadawat kita og kasingkasing nga mapisan batok sa atong mga kaaway, sama ni Elias nga Tisbita. Ayaw kita mangita og kalipay o mahiligon, basi kini (paghinulsol) mopapas kanato sama sa gibuhat niini kang Ahab. Maningkamot kita hangtod sa kamatayon, aron dili nato mawala ang Iyang balaan nga panulondon, sama kang Nahab nga Israelinhon. Mamasunuron kita sa tanang butang sa atong mga Amahan sa Dios, ug putlon nato ang tanang kaugalingong kabubut-on, aron, pinaagi sa hingpit nga pagsumpo kanila, ang ilang panalangin magpabilin kanato, sama sa nahitabo kang Eliseo. Ayaw kita paghigugma sa kuwarta o sa pagpahimuot sa uban pinaagi sa limbong, basi moabot kanato ang silot sama sa nahitabo kang Gehazi. Higugmaon nato ang matinud-anon sa tanang butang (ang mga tawo) labaw pa sa atong kaugalingon, aron kini (paghinulsol) magpanalangin kanato, sama sa gibuhat niini sa taga-Sunam. Ayaw nato paghigugma pag-ayo sa mga buhat nga ikauwaw, basi kini makaguba kanato gikan sa iyang atubangan, sama sa gibuhat niini kang Ahijah ug Zedekiah, nga gisunog sa kalayo sa Hari sa Babilonia. Dilia nato ang sala, alang sa ikaluwas sa atong kalag, hangtod sa kamatayon, aron kini makatabang kanato sa atong oras sa panginahanglan, sama sa gibuhat niini kang Susanna. Ayaw nato pangandoy sa lain-laing lamian nga pagkaon, basi biyaan kita niini, sama sa gibuhat niini sa mga nakadawat og pagkaon gikan sa lamisa ni Nebucadnezzar. Higugmaon nato ang pag-antos sa tanang butang, aron malingaw kini kanato, sama sa gibuhat niini sa mga kauban ni Azariah. Ayaw kita maglimbong, sama sa mga Babilonyo nga nagreklamo batok sa mga matinud-anon. Buhaton nato ang atong (mga pag-ampo) nga serbisyo nga walay pag-uyon sa katamaran sa lawas, sama ni Daniel, nga mas mopili pa nga mamatay kaysa biyaan ang mga pag-ampo nga iyang gihalad adlaw-adlaw. Kay gamhanan ang Dios sa pagpanalipod sa mga nagahigugma kaniya gikan sa mga tukso, ug sa paglaglag sa mga dautan. Busa ang pagtuo sa matarong (si Daniel) sa Dios naghimo sa mga mabangis nga hayop nga nahimong mga kordero ug karnero. Bulahan ang Dios sa paghinulsol, ug bulahan sa Iyang atubangan ang naghigugma kaniya (paghinulsol) ug nagpaubos sa iyang liog ilawom sa yugo sa Iyang kabubut-on (paghinulsol), hangtod siya matawo pag-usab gikan sa ibabaw pinaagi sa kabubut-on sa Dios.

29. Busa, igsoon, ang tawo nagkinahanglan og dakong paghikap, pagputol sa matag unodnong tinguha, ug pagbantay sa tanang dalan niya, aron dili siya maligaw o mahulog sa kamot sa iyang mga kaaway (sa paghinulsol). Busa, ang hilig sa pagka-matarong sa kaugalingon nagpalig-on sa iyang kasingkasing, ang pagpanamastamas sa mga makasasala nagpalayo kaniya, ug ang pagdaot sa mga tapulan nagputol kaniya. Nagaingon ang Salmo mahitungod kaniya: *'Ang agianan paingon sa iyang balay makitid; apan ang tinapay sa tapulan dili niya kan-on. Nagahimo siya ug maanindot nga bisti para sa iyang bana. Siya sama sa usa ka negosyante nga naglayag gikan sa layo: nagtigom siya og bahandi para sa iyang kaugalingon'* (Prov. 31:27, 22, 14). Busa, paningkamotan nato nga masabtan kini gikan niining mga pulong. Ang usa ka negosyante, sa

pag-karga sa barko, dili lang usa ka klase sa paninda ang iyang ibutang, kondili tanan nga butang nga iyang nahibaw-an nga makahatag kaniya og ganansya. Sa dihang makakita siya og usa ka tawo nga nag-antos og kapildihan, dili siya makigkompetensya kaniya, kondili makigkompetensya siya sa mga nakahimong dato ug nagpuyo sa kalinaw sa ilang mga panimalay. Liko siya sa bisan unsang makahatod og kapildihan, ug kuhaon bisan unsang makahatod og ganansya hangtod makapal siya sa iyang kaugalingon. Ang iyang dili mausab nga lagda mao kini: bisan unsa ang makahatag kaniya og ganansya, kinahanglan niyang mobalik sa pagpamalit sa susama, ug mangutana sa mga dili masina kaniya—kadtong nangamantala ug nagpuyo nga malinawon sa ilang mga panimalay—pila ang angayng ibaligya niini, ug pila ang angayng paliton niadto. Mao kana ang kalag nga nagtinguha nga makigkita sa Dios nga walay babag. Dili kini kontento sa usa ka negosyo lang, kondili mangita kini sa matag negosyo nga mapuslanon (alang sa kaluwasan); ug kung makahibalo kini og bisan unsang negosyo nga dili mapuslanon, modagan kini aron dili kini mawad-an.

30. Karon, akong igsoon, gitawag ba nimo ang imong kaugalingon nga usa ka magpapatigayon ni Jesus? Kung mao, pag-amping nga mahimong usa ka tinuod nga magpapatigayon. Ang kalakalan sa Hari layo kaayo sa bisan unsang butang nga magdala og kapildihan. Ania ang mga butang nga walay pulos alang Kaniya: himaya sa tawo, garbo, pagkamatarong sa kaugalingon, pagka-arogante, makasakit nga mga pulong, pagpalugway sa kaugalingon, pagpanghambog, ug paghigugma sa kalingawan. Ang tanan niini nga mga butang walay pulos alang sa mga negosyante ni Jesus, ug imposible alang kanila nga mapasaya Siya kon naa sila niini sa ilang tindahan. Susihon nimo ang imong kaugalingon, igsoon: unsa ang naa sa sulod nimo? Pasusi sa imong hunahuna ang imong mga pagbati: asa niini ang nagbunga para sa Dios, ug asa ang nadani sa sala? Dili ba nadani ang imong mga mata sa katam-is sa kalipay? Dili ba napildi ang imong dila sa kawalay hiya? Dili ba nimo makita ang imong kasingkasing nga nalipay sa dungog sa tawo? Ang imong mga dalunggan dili ba malingaw sa panamastamas? Tanan kini makadaot sa hunahuna. Sa Basahon sa Levitico nasulat: 'Ingon ani inyong isulti kang Aaron: *"Dili ka maghalad sa akong halaran sa bisan unsang limpyo nga hayop nga adunay kapintasan; aron dili ka mamatay"*' (Lev. 22:18, 20). Si Aaron usa ka simbolo sa hunahuna. Tungod kay ang kaaway (kasagaran) isagol ang iyang dautan sa matarong nga mga buhat, gisugo sa Dios nga susihon kini una pa kini ihalad kaniya, aron dili mamatay ang usa. Ang pagkamatay, bisan pa, nagpasabot sa pag-ubos gikan sa pagpamalandong ug pagsulod sa usa ka kasabotan uban sa mga nangita sa pagdunggo sa mga pagbati sa usa.

31. Mao kini ang mga pulong sa mga tawo nga nahigugma kang Jesus ug nagbutang sa ilang pagsalig kaniya! Ug ang ilang mga kalag nahimong usa ka nobya nga gipahimutang sa tanang hiyas, nga adunay kaugalingong balaang salamin, sumala sa mga pulong sa Apostol: *'Apan kita tanan, nga walay tabon sa nawong, nagtan-aw sa himaya sa Ginoo, ginausab ngadto sa samang hulagway gikan sa himaya ngadto sa himaya, pinaagi sa Espiritu sa Ginoo'* (2 Cor. 3:18). Kay *'karon kita makakita pinaagi sa salamin, sa kangitngit; apan unya makakita kita atubangan sa atubangan'* (1 Cor. 13:12). Busa, kadtong nahimong Iyang mga nobya pinaagi sa pagkabalaan nagtan-aw sa ilang kaugalingon, sama sa usa ka salamin, aron makita kon adunay mantsa sa ilang nawong, basi kini makapasuko sa ilang Nobyo. Kay nangita Siya og mga birhen, mga buot nga putli, nga walay mantsa, sama sa gisulat mahitungod kang Rebeka, nga siya matahum kaayo ang nawong ug wala pa mailhi ang lalaki (Gen. 24:16). Ug ang Propeta miingon: *'Ang mga birhen dad-on ngadto sa Hari sa iyang pagsunod; ang iyang mga matinud-anon dad-on ngadto Kanimu'* (Salmo 44:15). Ang *'dad-on'* nagtumong sa Iyang balaan nga pagkatawo, ug ang *'ang iyang mga matinud-anon'* sa ilang pagkapit kaniya. Kay ang pagkabanhaw pinaagi sa balaan nga pagbunyag nagbag-o kanila gikan sa tanan nga daan, samtang ang paghinulsol naghinlo kanila ug naghimo kanila nga mga balaan nga birhen, nga nakalimot sa tanan nga daan ug dili na kini hinumduman, ingon sa giingon sa Propeta kanila: *'Paminaw, O anak nga babaye, ug tan-awa; ipaling ang imong dalunggan, ug kalimti ang imong katawhan ug ang balay sa imong amahan. Unya ang Hari maghandum sa imong kaanyag'* (Salmo 44:11–12). Ug ang tanang langitnong panon mangahibulong kaniya, tungod sa pagkaputli nga gihatag sa paghinulsol nga naghinlo kaniya ug naghimo kaniya nga usa ka lawas uban sa Ginoo, ug sila mosulti: *'Kinsa kining misaka, nga puti ug napahimutang sa iyang igsoon nga lalaki?'* (Kanta sa mga Kanta 8:5)?

32. Busa, itugyan nato ang atong tanang kusog, uban sa mga luha, sa paningkamot hinay-hinay hangtod nga atong wagtangon ang mga buhat sa daang tawo, ug sa pagpanalipod sa atong kaugalingon batok sa matag dautang buhat, hangtod moabot kanato ang Iyang gugma ug, pagkuha Niya gikan kanato sa hulagway sa kalibutanon, ipahimutang sa atong mga kasingkasing ang Iyang balaan, langitnong hulagway, aron kita mahimong takus Kaniya, hingpit gikan sa matag dautang buhat, ingon sa giingon sa Apostol: *'Sama sa among*

*pagsul-ob sa hulagway sa makalaut, ingon usab kita magasul-ob sa hulagway sa makalangit' (1 Cor. 15:49). Kay nahibalo ang Apostol nga walay tawo nga walay sala sukad nahitabo ang paglapas, ug nga ang paghinulsol makabalik sa tawo sa pagkabag-o nga walay sala; busa miingon siya nga biyaan nato ang mga buhat sa usa nga nakalapas sa Sugo, ug buhaton nato ang mga buhat—mao ang balaan nga mga Sugo sa atong Ginoong Jesu-Kristo, nga nagpakita og kaluoy ug nag-awhag sa pagkaulipon sa tawo, aron madala siya sa natagong paraiso ug ihatag kaniya ang tanan Niyang balaan nga mga hiyas, nga nagtugot kaniya sa pagtilaw sa kahoy sa kinabuhi, nga mao ang pagkabalaan nga gipadayag Niya sa Iyang Kaugalingon, ug pagkahuman mapahilum ang mga Kerubin uban sa ilang nagdilaab nga mga armas, nga gitagna aron bantayan ang dalan paingon sa kahoy sa kinabuhi—nga mao ang kahibalo sa Iyang balaan nga mga pulong, nga nagapanalipod kanila (ang mga matitud-anon) sa tanang panahon, ug nagpanagang sa ilang mga dalunggan gikan sa matag pulong sa bitin, nagpahinumdom kanila sa mapait nga pagkaulipon nga ilang naagian kaniadto, aron dili na sila mobalik niini pag-usab, ug nagtudlo kanila sa walay hunong nga pagpasalamat Niya nga nagpamaligya kanila pinaagi sa Iyang bililhon nga dugo. Gipapas Niya ang rekord sa ilang pagkaulipon pinaagi sa Krus (Col. 2:14) ug gihimo Niya silang mga igsoon ug mga higala (Juan 15:14; 20:17), pagkahuman Niya ibubo ang Iyang Espiritu kanila pinaagi sa grasya ug gipahupay ang ilang mga kasingkasing, Miingon Siya: *'Mosaka ako ngadto sa akong Amahan ug inyong Amahan, ug ngadto sa akong Dios ug inyong Dios'* (Juan 20:17). Dugang pa: *'Amahan, akong gipangandoy nga bisan asa ako, didto usab sila uban kanako, kay gihigugma ko sila ingon sa imong paghigugma kanako'* (Juan 17:24, 23). Gipakita usab Niya kanato nga wala Niya kini gisulti bahin sa tanan, kondili bahin sa mga tawo nga, pagbiya sa ilang kaugalingong kabubut-on, misunod sa Iyang balaan nga kabubut-on, ug giputol ang ilang kaugalingon gikan sa matag tinguha alang niining kalibutan. Kay miingon Siya: *'Gipili ko sila gikan sa kalibutan; busa gikaligut-an sila sa kalibutan, kay dili sila gikan sa kalibutan'* (Juan 15:19; 17:9, 14). Nakita ba nimo nga ang mga mibiya sa mga butang sa kalibutan mao gayud ang giisip nga takus nga mahimong mga nobya sa Ginoong Jesus? Nagpuyo sila sa panaghiusa uban Niya, sama sa giingon sa Apostol: *'Tungod niini, biyaan sa lalaki ang iyang amahan ug inahan, ug manig-uban siya sa iyang asawa, ug ang duha mahimong usa ka unod. Kini usa ka dakong misteryo: apan nagasulti ako mahitungod kang Cristo ug sa Iglesia'* (Efe. 5:31, 32). Ug usab miingon siya: *'aron ako mahimong kauban sa panulondon, kauban sa pagbuhat, ug kaambit sa Iyang saad mahitungod kang Cristo Jesus pinaagi sa ebanghelyo'* (Efe. 3:6). Nakita ba nimo nga ang Iyang Balaang Espiritu nagpuyo sa sulod sa mga giisip nga takus nga mahimong usa ka lawas uban sa Ginoo? Ug Siya motabang kanila; Siya nag-atiman kanila, ingon sa giingon sa Ginoo: *'Dili kamo ang mosulti, kondili ang Espiritu sa inyong Amahan nga nagasulti pinaagi kaninyo'* (Mat. 10:20). Sa samang paagi, miingon ang Apostol: *'Apan gipadayag kini kanato sa Dios pinaagi sa Iyang Espiritu; kay ginasukimat sa Espiritu ang tanang butang, bisan pa gani ang kalalum-an sa Dios'* (1 Cor. 2:10). *'Apan kita,'* iyang gidugang, *'aduna kita sa huna-huna ni Cristo'* (v. 16). Unsaon man, busa, nga mahimo nga ang huna-huna ni Cristo makahuna-huna sa bisan unsang sala?*

33. Hunahunaa pag-ayo kini nga misteryo, igsoon, sa imong kasingkasing: nga ang matag matang sa yuta mag-anak sa kaugalingong matang, ug dili sa lain nga matang, bisan kini mga hayop sa umahan, usa ka mabangis nga hayop, usa ka reptilya, o usa ka langgam. Ngano man gidala sila tanan kang Adan – aron tanawon kon adunay bisan kinsa nga sama kaniya? Ug wala'y nakaplagan, kay dili sila sa iyang kinaiyahan. Unya ang Dios, sa pagkuha sa usa sa mga tadyaw ni Adan, gimugna siya nga asawa ni Adan, sama sa pagkuha Niya kaniya gikan sa lalaki. Kini nga dakong misteryo makita usab sa mga nahimong nobya ni Cristo, kay sila gikan sa Iyang tinuod nga kinaiya pinaagi sa pagkabanhaw, ug sa Iyang balaan nga lawas, ingon sa giingon sa Apostol: *'Kita tanan usa ka lawas ni Cristo, ug tagsa-tagsa mga miyembro sa usag usa'* (Roma 12:5). Ug usab: *'Kay kita mga miyembro sa Iyang lawas, sa Iyang unod ug sa Iyang mga bukog'* (Efe. 5:30). Nakita ba nimo unsa ang Iyang gipangandoy? Nga ang tawo susama kaniya sa tanang aspeto, sama sa pagkahimugso ni Eba gikan kang Adan ug susama kaniya sa tanang aspeto. Kay kon kita adunay bisan unsa sa kabuang sa mga hayop, o sa kahakog sa mga mananap nga buangan, o sa pagka-usab-usab sa mga langgam, o sa hilo sa mga reptilya, nan ang ingon nga mga kalag dili mahimong mga birhen ug nobya alang kaniya, tungod kay kini dili uyon sa Iyang mga buhat. Nakita ba nimo, igsoon, kung giunsa Niya paghandom nga ang tawo susama Niya, nga walay bisan unsang dili natural, aron kini mahimong takus nga mahimong Iyang nobya? Ang kalag mailhan ang kaugalingong mga hunahuna pinaagi sa mga buhat niini. Kung kini magbuhat sa mga buhat sa Espiritu, nan (klaro nga) ang Balaang Espiritu nagpuyo niini, kay ang mga buhat sa Espiritu nagbag-o sa kalag, nga naghimo niini nga walay pagka-gahaman. Ug imposible nga ang Balaang Espiritu dili nagpuyo sa ingon nga kalag, sama sa giingon sa Ginoo: *'Kung higugmaon ninyo Ako, tuman-a ang akong mga sugo. Ug ako*

manudlo sa Amahan, ug siya magahatag kaninyo ug lain nga Mapanalipod—ang Espiritu sa kamatuoran' (Juan 14:15–17). Ug ang Apostol usab nagaingon: *'O wala ba kamo makaila sa inyong kaugalingon, nga si Jesu-Cristo anaa kaninyo—gawas kon kamo walay kahibalo?'* (2 Cor. 13:5).

34. Nakita ba nimo nga kung kinsa ang walay mga buhat ni Jesus, buang sila ug dili sila ang Iyang nobya? Ang tanang mga birhen nag-andam sa ilang mga sulo, apan kadtong kulang sa mga buhat napabilin sa gawas sa pultahan. Ang lambong nga gilabay sa dagat nakakuha sa tanang matang sa isda, apan ang mga maayo ra ang gidawat sa gingharian. Ang mga sagbot mitubo uban sa trigo, apan pag-abot sa ani, kini gitali sa mga hugpong ug gilabay sa kalayo. Ang tanang sanga nagpabilin sa baging, apan ang wala magbunga gilabay sa kalayo. Ang mga karnero nagpang-uma uban sa mga kanding, apan Siya gidala lang ang mga karnero uban Niya, samtang ang mga kanding gipahawa. Ang magtatanum nagtanum sa tanan niyang liso nga patas, apan nalipay lang siya sa mga miturok sa maayong yuta. Ang naghatag og pilak (talento, mnás) naghatag niini nga walay pagpabor, apan ang nakadoble niini mao ra ang nakahatag kaniya og kalipay. Tanan giimbitar sa kasal, apan ang wala magsul-ob og sinina sa kasal (ang hari) nagsugo nga siya itambog sa gawas nga kangitngit. Kining mga pulong para kanato, kay kita tanan nagaingon nga nagtuo kita, apan kadtong walay mga buhat sa Iyang Pagkadiyosnon, iyang ilabay, ingon sa Iyang giingon: *'Kay daghan ang gitawag, apan pila ra ang napili'* (Mat. 22:14).

35. Susihon nato ang atong kaugalingon, mga igsoon, ug hunahunaon ang atong mga binuhatan sa wala pa nato makigkita sa Ginoo. Ayaw nato pagtan-aw sa mga nagatugot sa makalaut nga tinguha sa ilang kasingkasing, basi nato maluoy ang dakong bahandi nga atong makaplagaan sa takna sa panginahanglan. Paninguhaon nato nga makuha kini, ug pagdumtan nato ang atong biyaan sama sa usa ka kaaway. Hunahuna nato kadtong mga tawo nga gigahin ang ilang tanang paningkamot sa pagpangita sa mga butang nga madunot, nga gibyaan kini ug namatay, ug tungod niini napanunod nila ang Gehenna, kay wala sila gustong mosunod sa mga bakas sa Ginoo, aron mahimong takus nga mahimong mga nobya Niya. Busa naningkamot kita sa atubangan sa Dios uban sa mga luha, uban sa masubo nga kasingkasing ug tinago nga paghilak, aron dili kita mahulog sa ingon ana ka dakong kaulaw sama kanila. Kay kon mosilaob ang bagyo sa dagat, ug daghang barko ang malumos samtang ang uban mabilin nga buo, dili nila isulti, 'Kami usab malunop sa kalawoman, sama kanila,' kondili magdasig sila sa usag usa nga dili mawadan og kadasig ug maghangyo sa Dios nga tabangan sila. Sa tinuod, usa ka dakong bagyo ang nag-uyog sa kalibutan. Busa, pugson nato ang atong kaugalingon sa tanang paagi nga magpaningkamot, ug magtuaw ngadto sa Ginoo, aron dili kita malaglag: sama sa dihang mosaka ang bagyo sa dagat, ang kapitan sa barko kanunay makakaplag, sa mga marinero ug sa mga pasahero, og mga tawo nga nagdasig kaniya. (Hibal-i nato nga) kung ang usa ka tawo dili magwagtang sa tanang butang nga magdala sa pagkaguba, dili siya maluwas gikan niining dagat nga gipangbuno sa bagyo. Ni si Moises wala makanta og kanta sa Ginoo hangtod nakatawid siya sa dagat ug nakita ang kamatayon sa mga nangita nga pugson ang iyang katawhan nga magpabilin sa Ehipto aron magpabilin sila didto nga mga ulipon. Ug pagkahuman niyang nadala sila sa pikas baybayon, sa dihang hingpit na silang gawasnon, didto na lamang siya misinggit: *'Mga awit kita sa Ginoo, kay nagdaug Siya sa himaya; gilabay Niya ang kabayo ug ang mananakay sa dagat'* (Ex. 15:1).

36. Busa, kung ang hunahuna makaluwas sa mga gahum sa kalag gikan sa mga tinguha sa unod ug malikay niini, unya ang haligi sa pagkontemplar mabulag ang kalag gikan sa mga tinguha sa unod. Unya, kon makita sa Dios ang kawalay-hiya sa mga pagkahilig nga misulong sa kalag, nga naningkamot nga ipabilin ang mga pagbati niini sa sala, samtang ang hunahuna nagpuyo nga walay hunong uban sa Dios sa tago, Iya kining gipadalaan og tabang ug gilaglag silang tanan sa usa ka higayon, ingon sa gisulat: *'Miingon ang Ginoo kang Moises: "Ngano man nga nagatuaw ka kanako? Sugo-a ang mga Israelinhon nga mag-andam sila. Ug ikaw, kuhaa ang tungkod nga naa sa imong kamot ug i-unat kini ibabaw sa katubigan sa dagat—ug kini mamala"'* (Ex. 14:15–16). Matinuoron ang Dios sa pag-abot og tabang kang Moises karon, aron luwason ang Israel gikan sa kamot sa mga Ehipsiyo—nga kaniadto natuman nato ang ilang mga tinguha—aron kita usab mahimong takus sa pag-awit og bag-ong kanta kaniya, nga nag-ingon: *'Mag-awit kita sa Ginoo, kay gipahimaya Niya ang Iyang kaugalingon sa himaya'*. Apan unsaon nato pag-ingon, *'kay Siya gipadayeg sa himaya'*, kon magpabilin kita sa pagkapit sa atong mga kaaway ug mobalik sa Ehipto sa atong kaugalingong kabubut-on, nga naghandum sa pagkaon didto, ug nag-awhag kang Aaron: *'Himoa kami og mga dios'* nga mobalik kanamo sa Ehipto (Ex. 32:1)—ug kon kami mapahiubos tungod sa among kawalay kaisog nga among gipasipala ang espirituhanong pagkaon. Bisan pa niana, gamhanan kaayo ang Dios aron ibalik si Moises kanamo gikan sa bukid aron laglagon ang baka nga nagasumbag, nga pinaagi niini among gipahungaw ang Dios. Ang Dios,

nga naghatag kanato og paghinulsol, makahimo sa pagbalik kanato ngadto Niya pag-usab, ug sa pagpalig-on kang Moises sa pag-ampo alang kanato, nga nagaingon: '*Kung pasayloon Nimo ang ilang mga sala, pasayloa sila; apan kung dili, kuhaa ako sa basahon sa kinabuhi*' (Ex. 32:32), ug aron bisti-on si Jesus og gahum, sa takdang panahon, aron laglagon ang pito ka nasud nga, pinaagi sa ilang masilakon nga pagkamaut-ut, giangkon ang Yutang Saad ingon sa ila – aron ang Israel makadawat sa iyang panulondon, nga nagpuyo didto nga walay pag-inggit hangtod sa kahangturan. Amen. Kaniya ang kusog, Kaniya ang tabang, Kaniya ang panalipod, Kaniya ang kinaadman, Kaniya ang depensa. Siya anaa kanato, O Ginoong Jesu-Kristo, alang sa himaya ug dungog sa Dios Amahan ug sa Espiritu Santo, ' ' sa wala pa ang mga kapanahonan, karon ug hangtod sa walay katapusan. Amen. Sa diha nga imong mabasa kini, igsuon, siguroha nga imong buhaton kini, aron ang Ginoo magpanalipod kanimo sa takna sa tukso. Amen.

26. Ang mga pulong nga gipasa ni Abba Peter, usa ka disipulo ni Isaias

1. Miingon ang akong amahan: 'Pagpakaisog sa pag-uli sa angay usbon. Ang pagkabalaan nag-ampo sa Dios. Ang kahadlok sa Dios ug pagpugong sa kaugalingon (sa tanang butang) nagwagtang sa mga sala. Kung ang tawo magpuyo og espiritu sa pagpanimalos sa iyang kasingkasing, walay pulos ang iyang pag-ampo. Ayaw pagpangayo og tambag o giya (mahitungod sa mga butang) niining kalibutan, ug ayaw usab paghatag niini sa mga nangayo kanimo. Kanunay nga pagbukas sa imong dalunggan sa mga nagasulti sa sulod nimo, ug pag-ampo sa Dios nga ihatag kanimo ang gasa sa paghibalo kung kinsang mga pulong ang angay paminawon. Paningkamoti ang imong kusog aron dili ka mosulti og usa ka butang sa imong mga ngabil samtang lain ang nagatago sa imong kasingkasing.

2. Miingon usab siya nga ang pagpahiubos sa kaugalingon sa atubangan sa Dios uban sa pagsabot, ug ang pagtuman sa mga sugo uban sa pagpaubos, magmugna og gugma, ug ang gugma magmugna og kawalay-pagkamahilig.

3. Miingon usab siya nga ang usa ka tawo nga nagpraktis sa kahilom kinahanglan susihon ang iyang kaugalingon matag-oras aron masuta kon nakalapas na ba siya niadtong mga butang nga nagpabilin kaniya nga nakasuspensio sa hangin, ug kon nakagawas na ba siya niini samtang anaa pa dinhi. Tungod kay samtang nagpabilin pa siya nga sakop sa ilang pagkaulipon, wala pa siya makagawas (niini). Maong ang kalisdanan nag-atubang kaniya hangtod nga ang grasya anaa na uban kaniya.

4. Miingon usab siya: 'Ang tawo nga nagpuyo og paghukom sa iyang kasingkasing layo sa grasya sa Dios.' Sa dihang nangutana ko kaniya bahin niini, miingon siya: 'Kung gusto nimo mosunod sa atong Ginoo, si Jesu-Cristo, tuman-a ang Iyang pulong; kung gusto nimo ipaku-krus ang daang tawo uban Niya, kinahanglan nimo putlon ang mga nagadala kanimo palayo sa krus, andama ang imong kaugalingon sa pag-antos sa pagkahiya, pahupaya ang kasingkasing sa mga nagapasubo kanimo, ipakumbaba ang imong kaugalingon, pagdumala sa imong kaugalingong mga tinguha, pahilom ang imong mga ngabil, ug ayaw paghukmi ang bisan kinsa sa imong kasingkasing.

5. Miingon usab siya nga ang usa nga nagahilom kinahanglan adunay ingon ana ka dako nga kahadlok sa pagtagbo sa Dios nga makapawala sa iyang gininhawa; kay hangtud nga ang sala nagadani sa iyang kasingkasing paingon kaniya, hangtud pa kana wala pa nahuman ang kahadlok kaniya, ug ang kalooy layo pa kaniya.

6. Miingon usab siya pag-usab: 'Kasubo nga walay pagbati ang atong mga ngabil, apan puno sa paglapas ug dautan ang atong mga kasingkasing.'

7. Miingon usab siya nga kung ang usa ka tawo dili maningkamot, bisan pa hangtod sa kamatayon, aron himuon ang iyang lawas nga susama sa gipasan sa pinalanggang Jesus, dili siya makigkita Kaniya uban ang kalipay, ni makagawas pa siya gikan sa mapait nga pagkaulipon.

8. Ug mao kini ang iyang gisulti pa: 'Kaluy-i! Kaluy-i! Kaluy-i! Unsa kaha ka-grabe ang kahimtang sa kalag! Sa unsang pagkabalaan kini gimugna, ug sa ilawom sa unsang gahum kini karon nagtindog, ug pinaagi sa unsang kawalay pulos kini napugos!'

9. Miingon usab siya: 'Samtang naa ka pa niining lawasa, ako nimong hangyoon, ayaw pagpaubos sa imong kasingkasing; kay sama sa usa ka tawo nga dili magdahom og bunga gikan sa iyang pagtuo samtang kini bag-o pa lang moturok sa iyang uma—tungod kay wala siya kahibalo unsa ang mahitabo niini sa wala pa kini matigom sa iyang kamalig—ingon ana usab, dili niya pasagdan ang iyang kasingkasing nga maluya "*samtang aduna pay gininhawa sa iyang mga ilong*" (Job 27:3), ug sama sa usa ka tawo nga wala kahibalo unsang kasakit ang moabot kaniya hangtod sa iyang katapusang gininhawa, busa ang usa ka tawo dili angay

tugotan nga maluya ang iyang kasingkasing samtang nagaginhawa pa siya, kondili kanunay siyang magtuaw ngadto sa Dios alang sa Iyang tabang ug kaluoy.

10. Nangutana ko kaniya, nga nagaingon: 'Amahan, unsa ang pagpaubos, ug unsa ang hinungdan niini?' Ug miingon siya kanako: 'Ang pagsunod, ang pagputol sa kaugalingong kabubut-on sa pagpaubos nga walay kalisud, pagkabalaan, ang pagdawat sa mga insulto, ang pag-antos sa mga pulong sa silingan nga walay karga—mao kini ang pagpaubos.'

11. Nagpadayon siya sa pag-ingon: 'Bulahan siya nga nakab-ot ang bag-ong tawo sa wala pa niya makita si Kristo.' Ang Apostol mismo miingon nga '*ang unod ug dugo dili makapanunod sa gingharian sa Dios*' (1 Cor. 15:50), ug miingon usab siya: '*Kay diin adunay pagpanukog, panagbangi ug pagkabahin-bahin sa inyong taliwala, dili ba kamo naglihok sa unod ug naglakaw sumala sa unod?*' (1 Cor. 3:3)?

12. Miingon usab siya: ang hinungdan nga naa kita sa ingon ani nga mga pag-antos sa kamot sa atong mga kaaway mao nga wala nato mailhi pag-ayo ang atong mga sala ni masinati ang kasubo uban sa paghunahuna; kay kon mosubang ang kasubo sa atong sulod, ipadayag niini kanato ang atong mga sala. Busa, kon hatagan kita og higayon nga makita ang atong mga sala sa kamatuoran, maulaw kita bisan sa pagtan-aw sa nawong sa mga nagatindog sa atubangan nato, o bisan sa mga babayeng walay hiya, kay mas dunggan pa sila kaysa nato; kay ginabuhat nila ang ilang mga sala uban sa ingon ana ka dako nga kawalay hiya tungod kay wala sila makaila sa Dios, samtang ang atong mga kasingkasing napuno sa sala, bisan pa man kita mga magtutuo.

13. Miingon siya pag-usab: Ang pag-antos sa pagpasipala ug pag-uyon sa kabubut-on sa uban alang sa Dios, aron dili mosulod ang kaaway, nagpadayag sa usa ka tawo nga buot molihok; kay kon kinsa ang adunay maalamon nga hunahuna ug mitindog uban sa rason sa tiilan sa Ginoong Jesus, mag-amping siya nga putlon ang iyang kaugalingong kabubut-on—aron dili siya mapahimulag sa iyang hinigugma nga Ginoo. Apan ang nagpabilin sa iyang kaugalingong kabubut-on sa tanang butang dili malinaw bisan pa sa mga matitud-anon, kay ang pagkahadlok, kasuko ug pagdumot batok sa iyang igsoon nag-uban sa iyang kasingkasing bisan asa siya moadto. Ang nag-ingon, 'Walay mahitabo kanako kung mosulti ko o maminaw,' sama sa usa ka bulag nga tawo nga, bisan pa siya dad-on sa sulod o dad-on sa gawas, wala gyud makakita og kahayag. Sabta kini gikan sa mahitabo sa adlaw: bisan gamay nga panganod nga molabay makatabun sa kahayag ug kainit niini. Apan kini dili klaro sa tanan, kondili sa mga adunay kahibalo.

14. Miingon usab siya pag-usab: 'Ang tawo nga kanunay nagtan-aw sa iyang kaugalingong mga sala walay dila nga makapulog sa bisan kinsa nga tawo.'

15. Miingon siya pag-usab: 'Dumota ninyo ang tanan nga butang sa kalibutan, ug ang kahupayan sa lawas, kay kini maghimo kaninyo nga kaaway sa Dios. Ingon sa usa ka tawo nga adunay kaaway nga nakig-away kaniya, ingon usab kita kinahanglan makig-away sa atong kaugalingong lawas, aron dili kini hatagan og bisan gamay nga pahulay.'

16. Miingon siya pag-usab: 'Ang usa ka deboto nga nagahigugma sa Dios kinahanglan magmatngon sa matag hunahuna sa iyang kaugalingon, ug susihon kini ug hunahunaon kon kini nagagikan sa iyang lawas o dili. Kay kutob sa gahum sa dili natural nga mga tinguha sa bisan unsang bahin sa iyang lawas, kutob usab ana dili pa siya giisip nga usa ka birhen.'

17. Nangutana ko kaniya: 'Unsa ang kahulugan sa mga pulong sa pag-ampo sa Ebanghelyo: "*Balaan ang imong ngalan*"?' Ug miingon siya: 'Kini alang sa mga hingpit, kay imposible nga balaan ang ngalan sa Dios sa atong sulod, kita nga gipanag-iya sa mga kahuyang.'

18. Miingon usab siya: 'Ang atong mga karaang Amahan nagtudlo nga ang pagbiya (sa kalibutan) mao ang pag-ikyas gikan sa lawas (pagbiya sa lawas) ug paghunahuna sa kamatayon.'

19. Mibalita pag-usab siya sa kalinaw uban sa silingan, nga diin walay kalinaw, ang Dios dili magpuyo. Ang nakaila sa iyang kaugalingong mga sala nakaila usab sa kalinaw. Kay dili ang mga sala ang wala magbibilin og luna para sa puy-anan sa Dios, kondili ang pagpaubos. Si David, ingon niya, pagkahuman nakasala uban sa asawa ni Uria, wala'y nakaplagan nga ihalad sa Dios ingon halad-sala gawas sa mosunod nga mga pulong: '*Ang nabungkag nga espiritu mao ang halad sa Dios; ang nabungkag ug naghinulsol nga kasingkasing, O Dios, dili Nimo pagsalikwayon*' (Salmo 50:19).

20. Miingon usab siya nga ang pagkahadlok ug ang pagpanaway sa uban mopuno sa hunahuna og pagsuway ug mopugong niini sa pagtan-aw sa kahayag sa Dios.

21. Miingon siya pag-usab: 'Paninguha sa imong tibuok kusog nga likayan ang mosunod nga tulo ka pagbati nga makadaut sa kalag: kahakog, ambisyon, ug paghigugma sa kahupayan; kay sa diha nga kini makadaug batok sa kalag, mapugngan niini ang kalag sa pag-uswag.'

22. Miingon siya pag-usab: 'Kung, samtang naglingkod ka sa imong selda, usa ka hunahuna ang moabut kanimo aron hukman ang imong isigkatawo, nan hukmi siya pinaagi sa pagsukod sa imong kaugalingong mga sala, nga naghunahuna nga mas dako ang imong mga sala kaysa sa sala sa imong isigkatawo. Ingon usab, kung moabut kanimo nga nagbuhat ka og matarong nga mga buhat, ayaw pagtuo nga kini makapahimuot sa Dios.' Ang matag himsog nga bahin sa lawas nag-atiman sa masakiton nga bahin ug nag-amuma niini, nga nagaingon, 'Aduna koy kapareho niini,' ug nakig-amgo niini hangtod kini makabawi. Ang tawo nga mapintas ang kasingkasing moingon sa iyang kasingkasing: 'Wala pa gyud ko makasala', samtang ang nakab-ot sa pagpaubos modawat sa pagsaway sa iyang silingan, nga nagaingon: 'Ako ang nakasala'. Ang nagdumot sa pagpaubos nagtuo sa iyang kasingkasing nga siya maalamon ug wala pa gyud makasakit bisan kinsa, samtang ang nagahadlok sa Dios nag-atiman sa mga hiyas, aron dili bisan usa niini mawala.

23. Miingon usab siya: 'Kung, samtang naglingkod ka sa imong selda, nagbuhat ka sa serbisyo (*leitorgian*) ngadto sa Dios samtang naglingkod ka sa imong selda, ug ang imong kasingkasing madani sa bisan unsang dili gikan sa Dios, apan nagtuo ka nga dili kini sala—nga kini mga hunahuna ra ug dili sala—unsa pa man (hibaloa nga) ang pag-alagad nga imong gihimo sa hilom dili tinuod. Kung moingon ka, 'Gidawat sa Dios ang pag-alagad sa kasingkasing nga akong gihimo sa hilom', nan (kinahanglan mouyon ka nga) bisan pa sa dihang ang imong kasingkasing nakig-alyansa sa dautan sa hilom, kana nga hilom giuhap nga sala batok sa Dios.

24. Nangutana ko kaniya, ug miingon siya nga ang tawo nga wala'y makaplagaan nga tabang sa panahon sa gubat o kalinaw dili makatuo.

25. Nagsulti siya pag-usab bahin sa pagtudlo, nga ang kahadlok kauban niini, aron dili makasala batok sa gitudlo: kay sa diha nga makasala ang usa, dili na siya makatudlo.

26. Nagsulti siya pag-usab mahitungod sa Balaang Komunyon: 'Lagmit ako! Lagmit gayud ako! Kay kon makig-uban ko sa mga kaaway sa Dios, unsang matang sa pakig-ambit ang mahimo nakong makab-ot uban Niya? Busa, pinaagi sa pag-apil, ako nagadala og paghukom ug pagsilot sa akong kaugalingon. Kay mao kini ang pulong nga among ginasulti: 'ang balaan alang sa balaan', sa ato pa, ang balaan (angay modawat) niining balaan (nga mga misteryo). Apan kon ako balaan, kinsa kaha kining mga naglihok sulod kanako?'

27. Nangutana ko kaniya, nga nagaingon: 'Unsa ang kahadlok sa Dios?' Ug miingon siya kanako nga ang tawo nga madani sa bisan unsang dili gikan sa Dios wala'y kahadlok sa Dios.

28. Gipangutana ko siya pag-usab: 'Unsa ang ulipon sa Dios?' Ug gisulti niya kanako nga hangtud ang usa ka tawo anaa sa pagkaulipon sa iyang mga pagkahilig, dili siya ikonsiderar nga ulipon sa Dios; kondili ulipon siya sa kana nga may gahum kaniya.

29. Miingon ko pag-usab: 'Kaaay sa ako! Kaaay sa ako! Kay wala ko naningkamot sa paghinlo sa akong kaugalingon, aron makadawat ko og grasya. Kaaay sa ako! Kaaay sa ako! Kay wala ko naningkamot sa pagdaug sa akong mga kaaway sa pakig-away, aron makahari ko uban ni Cristo; kay giunsa kaha sa usa ka ulipon sa uban ang pagduol sa iyang Hari? Kaaay sa ako!' Ka-ulaw ko! Kay ang Imong ngalan, O Ginoo, naa sa ibabaw nako, samtang nag-alagad ko sa Imong mga kaaway. Ka-ulaw ko! Ka-ulaw ko! Kay mokaon ko sa pagkaon nga gikaligtaan sa akong Dios, ug tungod niini dili Siya mag-ayo kanako.

30. Giduaw ko siya samtang masakiton ug nakita nako nga nag-antos siya pag-ayo. Sa dihang nakita niya ang kasubo sa akong kasingkasing tungod sa iyang pag-antos, miingon siya kanako: 'Sa dihang masinati nako ang ingon ani nga mga kaluyahon, hapit na lang nako mahinumduman kana nga mapait nga takna; apan ang kahimsog sa unod walay pulos (alang sa ingon ana nga mga tinguha).' Nangita kini og lig-on nga panglawas aron makig-away batok sa Dios, apan ang kahoy nga ginapainom adlaw-adlaw dili malang, ni mihunong sa pagbunga (sa iyang kaugalingong klase).

31. Miingon siya pag-usab: 'Ang usa ka tawo nagkinahanglan og maisugon ug mahimayaong kasingkasing aron mag-amping sa pagtuman sa mga sugo sa Dios.'

32. Miingon siya pag-usab: 'Lagmit ko! Lagmit ko! Kay aduna koy mga maninumbaga sa akong atubangan, ang uban kaila ko ug ang uban dili ko kaila, ug dili ko sila ikalimod. Lagmit ko! Lagmit ko! Kay aduna koy mga maninumbaga, ug giunsaon nako pag-atubang sa akong Ginoo ug sa Iyang mga balaan,

saamtang ang akong mga kaaway wala magbilin bisan usa ka bahin sa akong lawas nga himsog sa atubangan Siya?!"

33. Nangutana ko kaniya: 'Unsa ang angay buhaton sa usa ka tawo nga nagpuyo sa kahilom?' Ug miingon siya kanako: 'Ang usa ka tawo nga nagpuyo sa kahilom nagkinahanglan sa mosunod nga tulo (ka hiyas): walay hunong nga kahadlok, kanunay nga pag-ampo, ug walay undang nga pagbantay sa kaugalingong kasingkasing.'

34. Nagpadayon siya sa pag-ingon nga ang usa ka tawo sa kahilom kinahanglan magbantay sa iyang kaugalingon aron dili makadungog bisan usa ka pulong nga walay kapuslanan kaniya, kay kini makaguba sa iyang paningkamot.

35. Nagsulti na usab siya bahin kang Abba Serapion, nga sa dihang gipangutana siya sa usa ka tigulang, 'Tungod sa gugma, sultihi ako, unsaon nimo pagtan-aw sa imong kaugalingon?', mitubag siya, 'Sama ko sa usa ka tawo nga nagbarog sa torre ug nagtan-aw sa gawas, nga nagwagayway sa kamot sa mga naglabay-labay aron dili sila mosuod kaniya.' Ug ang tigulang nga nangutana kaniya miingon kaniya: 'Ako, sa akong bahin, nakita nako ang akong kaugalingon nga mura'g nagtukod ko og bakod palibot sa akong kaugalingon ug gisirad-an kini og puthaw nga mga kandado, aron kon adunay motuktok, wala ko kahibalo kinsa ang naa didto, o asa sila gikan, o unsa ang ilang gusto, o unsa sila ka klase, ug dili ko ablihan ang pultahan hangtud nga nilakaw na sila.'

36. Miingon usab siya: 'Ang magapangita sa Ginoo uban sa mapinul-an nga kasingkasing, Paminawon Niya siya, kon hangyoon niya kini uban sa pagsabot, ug pangitaon Siya nga matinud-anon uban sa mapinul-an nga kasingkasing, ug dili napugos sa bisan unsang makalilimos, apan mag-amuma sa iyang kalag uban sa kahadlok, aron mahatag niya kini nga walay sala sa atubangan sa lingkoranan sa paghukom sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingong kusog.'

27. Mahitungod sa 'Pagbantay sa imong kaugalingon' (Deut. 15:9)

1. Pagbantay kamo sa inyong kaugalingon pag-ayo, nga may kaisog ug pagtuo nga ang atong Ginoo nga si Jesu-Kristo, nga Dios, ug nagpanag-iya sa dili masukod nga himaya ug kadunggan, nahimong usa ka ehemplo alang kanato, '*aron kita mosunod sa Iyang mga bakas*' (1 Pedro 2:21), ug alang kanato nagpaubos Siya sa labing dako ug labaw nga nagpaubos, gikuha ang dagway sa usa ka sulugoon, nahimong pobre, wala magtagad sa kaulaw, nag-antos sa daghang mga insulto ug kaulaw, ug ingon sa gisulat, '*Sama sa karnero nga gidala sa kataban, ug sama sa kordero nga wala magbuka sa baba sa atubangan sa mag-aahit kaniya, ingon ana usab wala Siya magbuka sa Iyang baba. Sa nagpaubos gikuha ang Iyang paghukom*' (Isaias 53:7-8), – ug (sa katapusan) Nagaantos Siya sa kamatayon uban sa dakong pagpanamastamas alang kanato: aron kita usab, sumala sa Iyang sugo ug tungod sa atong kaugalingong mga sala, malipayong mag-antos niini, bisan pa kon kinsa, matarong man o dili, magpasipala kanato o magpanamastamas kanato, ug – unsa pa man – bisan pa og dad-on kita nila sa kamatayon, pasagdi nga madala kita sama sa karnero ngadto sa kataban, ug pasagdi nga kita, sama sa mga hayop nga walay pagsabot, dili magpakita og bisan unsang pagsukol, kondili, kon mahimo, mag-ampo, o sa labing gamay maghilom, uban sa dakong nagpaubos.

2. Bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon, nga nagtuo nga kini labing mapuslanon ug makaluwas sa kalag aron mag-antos sa mga insulto ug kawalay dungog alang sa Dios, ug pag-ako niini nga malipayong ug malinaw, nga naghunahuna nga, tungod sa akong mga sala, angay pa unta ko mag-antos pa gayud, ug nga sa tanang paagi ako giisip nga takus mag-antos ug magdala og bisan unsa alang sa Ginoo, aron, tingali, pinaagi sa daghang pag-antos ug mga pagdaug-daug, mahimo ko, bisan pa sa gamayng paagi, nga magsunod sa pag-antos sa akong Dios. Ug sa matag higayon nga imong mahinumduman kadtong nakapasakit kanimo, ampoa sila gikan sa kasingkasing ug matinud-anon, sama sa pag-ampo alang sa kadtong naghatag kanimo og daghang panalangin, nga walay pagreklamo batok kanila sa bisan unsang paagi.

3. Pag-amping pag-ayo nga tan-awon ang pagka-importante sa kaugalingon ug ang paghigugma sa himaya – ang tinguha sa himaya, o dungog, o pagdayeg sa tawo – ingon usa ka dakong kamatayon, ingon pagkaguba sa imong kalag ug walay katapusang pag-antos; ug pagdumot ug hingpit nga pagdumot kanila, ingon man usab sa hunahuna nga ikaw usa ka butang, o nga nakab-ot ka na og pipila ka hiyas, o nga mas maayo ka kaysa sa uban; ug putla ang tanang makauwaw nga tinguha ug lamanong kalipay, bisan pa gamay; sa samang paagi, ayaw tugoti ang imong kaugalingon nga makig-uban sa bisan kinsa nga walay hinungdan, o sa paghikap sa lawas sa lain, ni sa pagkaon bisan gamay sa sayop nga panahon; aron, pinaagi sa pagbantay sa imong kaugalingon sa ingon ani nga paagi ug sa pagbantay sa imong kaugalingon sa gagmay nga butang, dili

ka mahulog sa grabeng (makasasala), ug, pinaagi sa pagdumot sa gagmay nga butang, dili ka hinay-hinay makasala sa mas dagkong butang.

4. Pag-amping pag-ayo nga tan-awon nimo ang imong kaugalingon, gikan sa kasingkasing ug sa tinuod, ingon nga labing gamay ug labing makasasala sa tanang Kristohanon, ug kanunay nga pabuhata ang imong kalag nga nagahilak, mapainubuson ug nagahilab-ot; ug, ingon usa ka dili angay ug buang, kanunay nga maghilom, ug sa tinuod dili gayud mosulti gawas kon kinahanglan.

5. Pahimangnoa nga kanunay nimong hinumduman ug itultol sa imong panan-aw ang walay katapusang kalayo ug ang walay katapusang pag-antos, ug kadtong gisilotan niini, ug hunahuna ang imong kaugalingon nga mas usa ka kauban sa mga naa didto kaysa sa mga buhi.

6. Bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon, nga nahibalo nga ang atong Ginoo namatay ug nabanhaw pag-usab alang kanato, aron dili na kamo mabuhi alang sa inyong kaugalingon, kondili alang sa Ginoo *nga 'namatay ug nabanhaw pag-usab'* alang kanato (2 Cor. 5:15), kuhaa ang kaisog ug tuohi nga kamo kanunay anaa sa Iyang presensya, ug nga Siya nakakita sa inyong kasingkasing.

7. Pag-amping pag-ayo aron kanunay ka andam sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios, bisan pa kini paingon sa kamatayon, o sa kinabuhi, o sa bisan unsang pag-antos, sa tibuok nimong kasingkasing ug sa pagtuo; ug kanunayng pagpaabot sa dagkong ug makalilisang nga mga pagsulay nga moabut kanimo, mga pag-antos, mga kasakit, ug sa labing pait nga kamatayon.

8. Pag-amping pag-ayo, ingon usa ka tawo nga nagtindog sa atubangan sa Dios, nga dili buhaton bisan unsa nga supak sa Iyang kabubut-on, bisan pa ang labing gamay nga butang. Unsa man ang gusto nimong buhaton—magsulti, molihok, mobisita sa usa ka tawo, mokaon, minum, matulog, o bisan unsa pa nga gusto nimong buhaton—una, siguroha nga kini uyon sa kabubut-on sa Dios, ug ipahayag ang hinungdan nganong gusto nimo kini; unya buhata kini sa angay nga paagi sa atubangan sa Dios. Sa ingon niini, sa tanan nimong buhat ug pulong, ipadayag ang imong kaugalingon sa Dios, aron mas mailhan nimo Siya ug mas makab-ot nimo ang kaisog sa Iyang atubangan.

9. Pag-amping pag-ayo nga, kon adunay makapasakit kanimo sa bisan unsang paagi ug mobati ka og kasubo o kasuko, maghilom ka ug ayaw pag-ingon og bisan unsa gawas sa angayng isulti hangtud nga mapakalma nimo ang imong kasingkasing pinaagi sa pag-ampo; pagkahuman niini, unya ka lang mosulti sa imong igsoon. Kung kinahanglan nimo pagsawayon ang usa ka igsoon, ug makita nimo nga ikaw anaa sa kahimtang sa kasuko ug kaguol, ayaw gayud siya sultihi bisan unsa, aron dili ka mas masuko pa. Apan kon makita nimo nga ikaw ug siya anaa sa maayong kahimtang sa hunahuna ug malumo, unya istorya siya, dili ingon sa usa ka nagasaway, kondili ingon sa usa ka nagpahinumdum, uban sa tanang pagpaubos.

10. Pag-amping pag-ayo sa pagpaabot adlaw-adlaw sa tukso nga moabot kanimo, bisan pa kini paingon sa kamatayon, o sa dagkong kasubo ug kalisdanan, ug (sa diha nga kini moabot) batona kini nga malipayon ug walay kalibog, hinumdumi nga *'kinahanglan kita moagi sa daghang kasakit aron makasulod sa gingharian sa Dios'* (Buhat 14:22).

11. Pag-amping pag-ayo, sa tanang butang nga naa sa imong atubangan—bisan sa pulong, buhat o hunahuna—nga dili pangitaon ang imong kaugalingong kabubut-on o ang imong kaugalingong kalinaw, kondili pag-ila pag-ayo sa kabubut-on sa Dios, ug buhata kini nga hingpit; ug bisan pa man lisod kini tan-awon, pag-antos niini ug buhata kini alang sa Gingharian sa Langit, nga nagtuo sa tibuok nimong kasingkasing nga kini mapuslanon kanimo, labaw pa sa tanang kinaadman sa tawo: kay ang Iyang sugo mao ang kinabuhi nga walay katapusan, ug *'ang mga nangita sa Ginoo dili magkulang sa bisan unsang maayong butang'* (Salmo 33:11).

12. Kanunay nga magmatngon, sama sa kanunay ka nga naa sa atubangan sa Dios, nga dili magdahom og bisan unsa gikan sa bisan kinsa, kondili magdahom sa tanan gikan Niya ra, uban sa pagtuo. Ug unsa man ang imong gikinahanglan, mangamuyo sa Dios aron madawat nimo ang imong gikinahanglan sumala sa Iyang kabubut-on. Kanunay nga magpasalamat sa Dios sa tanan nimong gipanag-iya, kay Iyang gihatag kini tanan kanimo. Kung mawala ka ug bisan unsa, ayaw pagbutang sa imong paglaum sa bisan kinsa nga tawo; ni magmasubo o magreklamo batok sa bisan kinsa, kondili dawata kini nga malipayon ug walay kasubo, nga naghunahuna sa imong kaugalingon: 'Angay pa unta ko makasinati ug mas dagkong kasubo tungod sa akong mga sala; apan, kung gusto sa Dios nga magmaloloy-on kanako, mahimo Niya.' Kung imo kining batasan, Tumanon Niya ang tanan nimong panginahanglan.

13. Bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon: ayaw dawata bisan unsa gawas kon masiguro ka nga gipadala kini kanimo sa Dios ingon usa ka ganti sa imong matarong nga paningkamot; ug unya dawata kini

uban sa hingpit nga kalinaw. Apan kon makita nimo nga kini naggikan sa kawalay-hustisya, panagbangi, limbong ug pagkunwari, balibara ug ilabay kini, hinumdumi nga '*mas maayo ang gamay nga bahin uban sa kahadlok sa Ginoo kaysa dagkong bahandi nga walay kahadlok*' (Hulagway 15:16).

14. Bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon, ug puga ang imong kaugalingon sa pagpahilom, aron ang Dios mohatag kanimo sa kusog sa pakigbisog ug paningkamot. Apan, kon adunay usa ka tawo nga kinahanglan makig-istorya kanimo, ug imong masuta sa imong kaugalingon nga kini nga panginahanglan gipanalanginan, ug nga sa niini nga kahimtang mas maayo, sumala sa Dios, ang pagpakig-istorya kaysa pagpahilom: unya sa katapusan, ablihi ang imong baba uban sa kahadlok sa Dios ug pag-uyog, nga nagpaubos sa imong nawong ug ang imong mga pulong mahinahuron ug angay. Kung makig-istorya ka sa bisan kinsa, istorya og gamay alang sa gugma, ug hilom dayon kutob sa mahimo. Kung pangutan-on ka bahin sa bisan unsa, tubag lang sa gikinahanglan, ug ayaw na og dugang.

15. Pag-amping pag-ayo sa pagpugong dili lamang sa pakighilawas, kondili usab sa kahakog sa mga mata, sa mga dalunggan, sa dila ug sa paghikap; ipunting kanunay sa imong kaugalingon ug sa imong buhat ang imong mga mata, ug ayaw paglingi ngadto sa lain nga tawo, gawas kon makita nimo nga adunay usa ka gipanalangin nga panginahanglan alang niini. Sa bahin sa usa ka babaye, o usa ka lalaki nga gwapo, ayaw sila tan-awa gawas kon kinahanglan. Ayaw tugoti ang imong dalunggan nga makadungog og bisan unsa batok sa bisan kinsa, o bisan unsang walay pulos nga pakig-istorya. Pabilin nga hilom ang imong mga ngabil, ug ayaw gayud pag-istorya gawas kon kinahanglan.

16. Sa diha nga imong mabasa kini, akong hinigugma, buhata ang imong makakaya aron masiguro nga kini masunod, aron ang Dios magpanalipod kanimo sa takna sa tukso. Amen.

28. Mahitungod sa mga Sangang sa Dautan

1. Kinahanglan hisgutan ang mga sanga sa dautan, aron masayud ang usa ka tawo unsa ang kahuyang, ug unsa ang nagbulag kaniya gikan sa Dios, ug aron siya makapangamuyo sa Iyang grasya alang sa matag-usa niini—aron ang Iyang tabang mag-uban kaniya ug aron Iya siyang hatagan og kusog (aron makigbatok batok niini), hangtod nga iyang hingpit nga mapalayas kini. Kay mga samad kini sa kalag ug nagbulag niini gikan sa Dios.

2. Bulahan siya nga nakawagtang kanila, kay siya mahimong usa ka maalamon nga karnero, angay sa halaran sa Dios, ug madungog niya ang malipayong tingog sa Ginoo: '*Maayo kaayo, maayong matinud-anon nga alagad; matinud-anon ka sa pipila ka butang, pagatagana tika sa daghang butang: sulod sa kalipay sa imong Ginoo*' (Mat. 25:21). Apan kadtong gustong mosunod sa mga tinguha sa unod, ug dili gustong tambalan ang ilang kaugalingon sa balaan nga tambal sa paghinulsol aron mahimong putli, sa takna sa panginahanglan, makita silang hubad, kulang sa bisti sa pagkamaayo, ug itambog sila sa hingpit nga kangitngit, diin nagpuyo ang yawa, nga nagsul-ob sa mga bisti sa mga pagka-ibog, nga mao ang: pakighilawas, kahilambigit, kahakog, panamastamas, kasuko, pagpanukog, pagkamapahitas-on, garbo. Kini mao gayud ang mga sanga (sa dautan), ug daghan pa ang sama niini, sama sa: kawalay pagpugong sa kaugalingon, pagpalamuti sa lawas, walay pulos nga mga lihok, katamaran, binuang nga pakig-istorya, walay hiya nga paglantaw, tinguha sa pagpalapad, kawalay pagkunhod, pagbalewala sa paghukom sa Diyos, pagpanukot sa isigkatawo, pagbakak batok sa igsoon, pagpangita sa pagpalipay sa mga tawo, bakak nga pagpamatuod, bakak nga kahibalo, tinguha sa pagtudlo, gugma sa mga batasan sa kalibutan, kawad-on sa kaisog, kawalay paglahutay, pagdumot sa isigkatawo, kapakyasan sa pagsaway sa kaugalingon (kawalay pagkahibalo sa kaugalingon ug pagkahumok), gugma sa himaya sa tawo kaysa himaya sa Dios, pagpakita sa kaugalingong mga buhat aron paghimayaon sa mga tawo, paghigugma sa maluhu nga pagkaon, paghatag-dalan sa mga lihok sa unod sa kasingkasing, pagtan-aw sa pagdumili sa kaugalingon (o pagpahiubos) ingon usa ka tukso, pagpasigarbo sa kaugalingong kahibalo, pagkasuk-anun, pagpugos sa kaugalingong kabubut-on, pagtan-aw sa kaugalingon nga maalamon ug maalam, pagtan-aw sa igsoon nga buang, ug pagpakaubos kaniya.

3. Tanan kini mahitabo sulod sa usa ka pobre nga kalag hangtud kini maputol gikan sa Dios. Kini mao ang bug-at nga mga karga nga gidala ni Adan sa iyang kaugalingon sa dihang natilawan niya ang kahoy. Mahitungod niini gisulti: '*Gikuha niya ang atong mga kakulian ug gidala ang atong mga sakit*' (cf. Isa. 53:4...). Kini mao ang gipatay sa atong Ginoong Jesu-Cristo sa krus. Sila mao ang karaang mga sudlanan sa bino diin dili na ikahalo ang bag-ong bino. Sila mao ang mga panapton sa lubong nga gigapos kang Lazaro. Sila mao ang mga demonyo nga gipadala ni Kristo sa panon sa mga baboy. Mao kini ang daang tawo, nga gisugo kanato sa Apostol nga tangtangon. Mao kini ang iyang giingon: '*Kay ang unod ug dugo dili makapanunod sa*

gingharian sa Dios' (1 Cor. 15:50). Mao kini ang iyang giingon: 'Kay kon magkinabuhi kamo sumala sa unod, mamatay kamo' (Roma 8:13). Mao kini ang mga sagbot nga miturok gikan sa yuta ni Adan sa dihang gipahawa siya sa Paraiso.

4. Ang yugo ni Cristo, bisan pa niana, gaan: pagkabalaan nga walay kasuko, pagkamaayo, pagkamapainubsanon, kalipay sa espiritu, pagpugong sa mga pagbati, gugma sa tanan, balaan nga pangatarungan, hugot nga pagtuo, paglahutay sa mga kasakit, pagtan-aw sa kaugalingon nga estranghero sa kalibutan, ug ang tinguha nga mobiya sa lawas ug makigkita kang Cristo. Kini mao ang gaan nga mga karga nga gisugo kanato ni Cristo nga dalion. Kini mao ang dalan diin ang mga balaan nagbuhat og daghang paningkamot hangtod nila kini natapos. Kini mao ang dili makab-ot sa bisan kinsa gawas kon ilang ilabay ang daang tawo, luwason ang ilang kaugalingon gikan kaniya, ug makab-ot ang gugma; ug ang gugma maghimo kanila nga walay kabalaka sa tanang butang. Apan kining gugma dili masiga sa atong sulod samtang nagahigugma kita sa bisan unsang butang niining kalibutan, ingon nga nasulat: *'Dili kamo makig-ambit sa lamisa sa Ginoo ug sa lamisa sa mga demonyo'* (1 Cor. 10:21). Ug si Isaias miingon: *'Kinsa ang magpahibalo kaninyo nga ang kalayo nagdilaab; kinsa ang magpahibalo kaninyo sa dapit sa kahangturan; (gawas kon) ang nagalakaw sa pagkamatarong, nagasulti sa matarong nga dalan, nagadumot sa pagsalikway sa balaod ug sa kawalay-hustisya, ug nagahuyop sa iyang mga kamot aron kini malaya gikan sa suhol: kinsa nagatabok sa iyang mga dalunggan aron dili madungog ang paghukom sa pag-ulan sa dugo; kinsa nagasirado sa iyang mga mata aron dili makakita sa kawalay-hustisya—mopuyo siya sa kahitas-an sa langob sa lig-on nga bato: 'Masiguro ang iyang pan, ug masaligan ang iyang tubig'* (Isa. 33:14–16).

5. Nakita ba nimo ang dungog nga gihatag sa Dios sa mga naningkamot niining mubo nga panahon ug gipahawa ang karga sa kalibutan pinaagi sa pag-antos sa ilang mga kasubo? Nakita ba nimo kung giunsa pag-abot sa tabang sa Dios sa mga nagtangtang sa ilang kaugalingong mga tinguha ug nagpanglimpyo sa tanang pagbati sa ilang sulod, tungod kay gisunod nila ang kabubut-on sa Dios? Sa bahin sa mga nga nagkupert sa ilang kaugalingong mga tinguha ug gustong matuman kini, bisan pa nga *'nagsugod sila sa Espiritu'*, apan tungod kay dili sila makabarog nga lig-on batok sa ilang mga kaaway tungod sa ilang tinguha nga matuman ang ilang kaugalingong kabubut-on, *'natapos sila sa unod'* (Gal. 3:3), ug gihimo nilang walay pulos ug walay bunga ang ilang paningkamot. Tungod niini gisaway sila sa Propeta Jeremias, nga nag-ingon: *'Malauna ang nagbuhat sa buhat sa Ginoo nga walay pag-amping'* (Jer. 48:10).

6. Nakita ba nimo nga kung adunay mga tawo nga, sa tinguha nga mosilbi sa Dios, naningkamot alang sa ilang kaugalingong mga tinguha, ang Dios dili nagpuyo uban kanila, apan, sa pagbiya kanila sa ilang kaugalingong mga buhat, ihatag sila sa kamot sa mga nagdumot kanila? Ug imbis sa dungog nga ilang gipangita gikan sa mga tawo, makadawat sila og pagpanamastamas, tungod kay wala sila mitindog batok sa ilang mga kaaway hangtud nga ang Dios mitabang kanila ug nagpahiubos kanila (ang mga kaaway). Busa, kung walay pagpaningkamot, singot ug pag-antos, dili paminawon sa Dios ang usa ka tawo, sumala sa tanang Kasulatan.

7. Busa, atong hangyoon ang kalooy sa Dios sa tibuok natong kasingkasing, uban sa mga luha ug kasubo, magpailalom sa tanang tawo tungod sa Ginoo, pagpaubos sa atong kaugalingon sa atubangan sa atong mga igsoon sama sa mga mas maalamon kaysa kanato, dili magbalos bisan kinsa og dautan alang sa dautan, ug dili magtago og dautang hunahuna sa atong kasingkasing batok sa bisan kinsa, kondili nagpuyo sa pagkahiusa sa kasingkasing, dili mosulti bisan unsa bahin sa panginahanglan sa lawas niining kalibutan: 'ako kini'; apan adlaw-adlaw nga susihon ang atong hunahuna aron makita kung unsa na kaayo ang atong pag-uswag, ug bantayan kini aron dili kini magdala og hugaw nga mga hunahuna, – ginapugngan nato ang atong lawas sa pagkabusog, aron kini dili mangayo kanato sa pagtuman sa mga tinguha niini – aron ang lawas mapahiubos sa atubangan sa kalag, ug ang kalag mosumite sa panghuna-huna ug mahimong usa ka nobya, putli gikan sa tanang hugaw, ug motawag sa iyang nobyo, nga nagaingon: *'Pasagdi nga ang akong igsoon nga lalaki mosulod sa iyang tanaman, ug mokaon sa bunga niini'* (Kanta sa mga Kanta 5:1).

8. Busa paningkamotan nato, mga igsoon, nga human makab-ot ang ingon nga kaisog sa Iyang atubangan, madungog usab nato ang pulong nga Iyang gisulti: *'Buot ko nga sa diin ako ana, didto usab sila ana uban kanako'*; kay gihigugma ko sila, sama sa imong paghigugma kanako, Amahan. *'Kamo anaa kanako, ug ako anaa kaninyo'* (Juan 17:23–24). Hinaut nga ang Balaang Trinidad, nga pareho sa pagka-Dios ug walay sinugdanan, magpakita kanato og kaluoy, aron makakaplag kita og pahulay, kauban sa tanan Niyang mga balaan, sa Adlaw sa Paghukom. Kaniya ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan. Amen.

29. Mga Pag-agulo

1. Kaluoy-oy sa ato, mga binuanga ug malimbungon nga binuhat, nga tungod sa atong panandaliang, walay balaod nga lamanong kahilambigit, dili nato makita ang himaya sa Ginoo!

2. Kaluoy-a kami, kay samtang 'ang madunot kinahanglan magpanunod sa dili madunot' (1 Cor. 15:50), kita, nga nagtamay sa dili madunot, dili mapugngan nga madani sa madunot!

3. Kaluoy-an kami, kay ginapakaon namo ang among unod—nga gitakda nga mabulok ug mapuno sa ulod—sa sala, nga wala magkahadlok sa kalayo nga magsilot kanamo sa walay katapusan ni sa ulod nga dili matulog!

4. Ka-alaot kami, kay ang among mga lawas—nga nadisturbo sa kahugawan—gipasidunggan sa mga pagyuko ug halok sa mga tawo nga mahigugma kang Kristo, samtang kami mga puti nga kabaong nga nagatago sa sulod namo sa makamatay nga sala!

5. Ka-alaot kita, kay pinaagi sa kawalay pagpugong sa pagkaon ug mga lamian, gitipigan nato sa atong sulod ang mga binhi sa kahilakaw, ug pinaagi niini, gipukaw kita ngadto sa dili matarong nga unyon sa unod!

6. Kaauy sa amo, kay wala namo ikumpara ang madunot sa dili madunot, ug wala usab kami mahadlok sa balaan ug makalilisang nga hustisya!

7. Kaulaw kanato, kay maluya kita sa pagbuhat sa maayo, apan masigasig ug dali kaayo sa pagbuhat sa dautan!

8. Ka-alaot kita, kay gihimo nato ang atong lawas—nga makahimo unta nga puy-anan sa walay katapusang kahayag—nga nahimong puy-anan sa walay katapusang kangitngit!

9. Ka-alaot kita, kay Siya nga nahimong Anak sa Tawo, ug usa ka kina-iyu uban sa Dios Amahan, wala'y kapahulayan sa Iyang ulo sa atong sulod, bisan pa nga nahimong unod Siya alang kanato, samtang ang dautang mga soro ug limbongong mga espiritu naghimo sa atong sulod nga ilang lungib!

10. Kaauy sa ato, kay ang mga matarong sa kasingkasing magdala sa ilang mga kalag sa Huwek nga walay sala ug sa ilang mga lawas nga balaan ug walay mantasa, samtang kita, nga nagdaut sa atong mga kalag ug hugaw ang mga lawas, wala nay gipaabot gawas sa paghukom ngadto sa walay katapusang pag-antos!

11. Ka-alaot kita, kay samtang kita mahigugmaon sa kawalay-hustisya ug sa tanang matang sa kahugaw, gin-angkon nato alang sa atong kaugalingon ang dungog nga angay unta sa mga balaan!

12. Kaluoy-an kami, kay bisan pa kami gisilotan ug nakasala sa daghang mga sala, nag-uban kami sa mga balaan ug mga mapainubsanon sama sa kami limpyo ug gawasnon!

13. Kaauy sa amo, kay samtang puno kami sa mga kalapasan, nagatambag ug nagtudlo kami sa mga mas labaw pa kanamo!

14. Kaauy sa amo, kay samtang adunay troso sa among kaugalingong mata, kami, ingon nga walay sala, naghukom ug masuko sa labing gamay (sama sa usa ka splinter) nga mga sayop sa among mga igsoon!

15. Kaauy sa amo, kay gibutang namo sa uban ang bug-at ug dili masarangan nga mga karga, samtang kami mismo, murag kami ang labing huyang sa lawas, dili gani namo kini hikapon sa tudlo!

16. Kaulaw gayud kanato, kay samtang kulang kita sa banal nga monastikong kinabuhi, walay pagduha-duha ug walay kaulaw nga nagtudlo kita sa uban sa aktibong pagkamaayo!

17. Kaulaw kanato, kay nakalimot kita sa atong nangagi nga mga sala, ug wala nato kini ginasubo o ginaiyaan!

18. Kaulaw kanato, kay nagsugod man kita og maayo uban sa tabang ug grasya sa Dios, apan karon nahimong makalaut kita!

19. Ka-alaot kita, kay nalunod kaayo kita sa hugaw nga mga hunahuna nga, murag buta sa atong kaugalingong mga sala, mangutana pa kita kon nabuhat ba nato kini!

20. Ka-alaot kita, kay sa dihang mokaon ug moinom kita, dili nato hinumduman ang panagbangi nga nagdilaab sa atong sulod tungod sa atong pagka-gluton!

21. Ka-alaot kami, kay sa diha nga ang mga demonyo mopukaw og maluoy nga mga hunahuna sa sulod namo, makita nila nga andam na kami para niini, nga uyon sa among kaugalingong hunahuna!

22. Kaauy sa ato, kay gibyaan nato ang debosyonal nga pag-ampo ug mapinulungan nga pagbasa, ug gigugol nato ang atong mga adlaw sa walay pulos nga damgo ug walay pulos nga pakighinabi!

23. Kaulaw kanato, kay ang atong kasingkasing napalig-on kaayo nga bisan pa man kanunay kitang naningkamot alang sa paghinulsol ug mga luha, napakyas kita niini tungod sa atong grabeng kapabayaang ug katamaran!

- 24.** Ka-alaot kami, kay sa dihang miingon ang Dios, *'Ang kalag nga makasala mamatay'* (Ezek. 18:4), wala kami magtagad niini bisan pa nga kini magpadayon sa pagkasala.
- 25.** Kaauy sa amo, kay samtang ang among lawas hilig sa pagpakasala tungod sa pagkasapaw ug kalipay, gipukaw nato ang hugaw ug daotan nga mga hunahuna hangtod sa kahilakaw, gidawat nato ang mga pana sa Daotan ngadto sa atong kasingkasing pinaagi sa atong mga mata, ug pinaagi sa pisikal nga pagdikit nahimong mga hayop nga maluoyon sa laman, nga wala maghunahuna sa atong makatarunganong dignidad ni magkahadlok sa walay katapusang pagsilot!
- 26.** Ka-alaot kita, kay nagahilak ug nagabalaka kaayo kita tungod sa mga pag-antos ug sakit sa unod, apan nagpabilin kitang walay pagbati sa mga samad ug dili na matambal nga mga sakit sa kalag!
- 27.** Kaauy sa ato, kay ang labawng gahum sa kalag nasakop sa iyang ulipon—ang unod—ug ang dautan nagdaug batok sa maayo, imbis nga magtinabangay silang duha alang sa Dios nga naglalang kanila!
- 28.** Kaulaw kanato, kay ang atong mga sala napapanumbalik sa dautan ug hugaw nga mga hunahuna, ug napakyas kita sa pag-ila tali sa pagtalikod sa Dios gikan kanato ug sa pagsulod sa hugaw nga mga espiritu sa sulod nato!
- 29.** Ka-alaot kami, kay tungod kay buang ug walay pagsabot kami, gihigugma ug gidayeg namo ang pagdayeg sa mga balaan imbis ang ilang mga kaisog ug mga buhat.
- 30.** Kaluoy-a kami, kay sa pagtuman sa mga sugo sa Dios, wala kami magpakita sa kahadlok sa mga ulipon, ni sa kadasig ug pagka-maampingon sa mga trabahante, ni sa gugma sa mga anak!
- 31.** Ka-alaot kami, kay aron malipay ang mga tawo, dili namo balibaran ang pag-ingon ug pagbuhat sa bisan unsa, nga wala magtagad sa unsay matarong!
- 32.** Kaluoy-an kita, kay maba-an kita sa atubangan sa mga tawo kon makasala kita, apan wala kita magtagad sa walay katapusang kaulaw.
- 33.** Kaluoy-an kita, kay bisan pa nga natawo kita gikan sa pobre ug dili mailhi nga ginikanan, wala nato mailhi ang atong kaugalingon (wala nato hunahuna ang atong kaugalingon), apan pagkahuman sa atong saad sa Diyos sa kinabuhi sa kakabus ug pagkawalay-ilhi, nangita kita nga itandi sa mga dato ug bantog!
- 34.** Kaulaw kanato, kay samtang anaa pa kita sa kalibutan nagpugong kita sa kaugalingon tungod sa kakabus, apan karon nga gitawag kita sa pagpugong sa kaugalingon, sobra na kaayo ang atong pagtagad sa pagtagbaw sa atong tiyan ug sa kahupayan sa unod!
- 35.** Kaauy sa ato, kay samtang ang mga anghel magkatigum sa palibot sa mga nagahadlok sa Dios, ug ang mga demonyo sa palibot sa mga wala magahadlok Niya ug sa mga nanalapas sa Iyang mga sugo, kita gibutang ang ato kaugalingon sa han-ay sa mga demonyo!
- 36.** Ka-alaot kita, kay sa dihang makigkita ug makig-istorya kita sa mga dato ug gamhanan, naningkamot kita nga mapasaya sila, apan sa dihang ang mga kabus moduol kanato nga nangayo og tabang, atong giliko ang atong nawong kanila sama sa usa ka samok!
- 37.** Ka-alaot kami, kay dili namo tratuhon ang matag tawo sumala sa gikinahanglan sa among katungdanan, kondili molihok kami sumala sa among gusto ug pabor.
- 38.** Kaulaw kanato, kay among tukma kaayo paghubit sa among mga katungod (among mga pag-angkon), paghukom niini ug pagtudlo bahin niini, apan layo kaayo kami sa pagbuhat sa maayo!
- 39.** Kaulaw usab kanato, kay samtang masigasig nato nga gilimpyo ang yuta gikan sa mga tinik, mga sagbot, ug uban pang tanom nga makadaot sa bunga, wala nato masigasig nga gipanglimpyo ang atong mga kalag, pinaagi sa kahadlok sa Dios, gikan sa dautan ug hugaw nga mga hunahuna nga nagadaut sa balaan nga mga hiyas!
- 40.** Kaulaw kanato, kay bisan pa man nga mobiya kita niining kalibutan, diin nagpuyo kita isip mga langyaw, gigugol nato ang daghang katuigan nga nabisi sa mga butang sa kalibutan nga malaglag; apan sa panahon sa atong hapit nga pagbiya dinhi, dili kita hatagan og bisan unsang gahum ibabaw sa bisan usa niini!
- 41.** Kaauy sa ato, kay kinahanglan nato nga maghatag og pasaylo sa makahadlok nga Huwes sa matag buhat sa atong kinabuhi dinhi sa yuta, matag walay pulos nga pulong, ug matag dautan ug hugaw nga hunahuna ug handumanan sa kalag; apan, daw dili kita pagatubagon sa tibuok atong kinabuhi, wala kita mag-amping sa atong kaugalingong kalag!
- 42.** Kaauy sa ato gayud, dili lamang tungod sa atong pagkadautan ug pagsalikway sa balaod, diin kita nakasala, kondili usab tungod sa atong pagdumot sa mga saad sa Dios ug sa atong kawalay pagtuo niini!
- 43.** Kaauy sa amo, kay sama sa mga buang, nagkapit kami sa madunot; ug bisan pa nga adunay kami kahigayunan, pinaagi sa kinabuhi nga sumala sa Ebanghelyo, nga makig-usa sa dili madunot, tungod sa among

gugma sa mga butang sa kalibutan, nagpabilin kami nga mga langyaw sa walay katapusang pagka-dili madunot!

44. Kaulaw kanato, kay gipili nato ang makalilisang nga pagkadaut kaysa sa pagkawalay-kadaut!

45. Kaulaw kanato, kay samtang adunay kahigayunan nga mapildi ang tanang kahilambigit, pinaagi sa pagpalugway sa kaugalingon gipili nato nga mapildi sa atong mga pagbati!

46. Ka-alaot kita, kay nag-andam kita sa makalilisang nga pagkadaut imbis sa pagkawalay kamatayon! 47. Ka-alaot kita, kay bisan pa nga aduna kita'y gahum nga mapildi ang tanang kahakog, pinaagi sa pagpalabi sa kaugalingon gipili nato nga mapildi sa atong mga pagbati!

47. Kaaay sa amo, kay wala namo gisawsaw ang among mga pulong sa langitnong asin, kondili kanunay namo gisulti sa among isigkatawo ang mga pulong nga walay pulos ug layo sa pagkamatitud-anon!

48. Kaluoy-an kami, kay nagasulti kami sa mga tawo uban sa pagpangdayeg, limbong ug pagpakaaron-ingnon, nga walay kahadlok sa pagsilot tungod niini!

49. Kaaay sa amo, kay ang among pagkatulog ug kawad-on sa paglaum nagtugot sa mga demonyo sa pagpangawat sa kalumo sa among kasingkasing!

50. Ka-alaot kita, kay bisan gisalikway nato ang kalibutan, mas grabe pa ang atong mga pagkahilig kaysa sa mga layko!

51. Kaulaw kanato, kay samtang kita mismo nanginahanglan pa og daghang pagtulon-an ug instruksyon, gisaway pa nato ang uban sa ilang sayop sa mga butang nga walay bili!

52. Kaluoy-an kami kon ang Ginoo mosulay kanamo dinhi sa yuta ug dad-on kami sa paghukom samtang wala kami maghinulsol!

53. Ka-alaot kita, kay wala nato tan-awa ang kalawom sa atong kaugalingong kasingkasing, busa napildi kita sa kahilayan ug garbo!

54. Kaulaw kanato, kay samtang kanunay natong ginahugawan ang atong kalag sa hugaw nga mga hunahuna, gusto gihapon nato nga ituring kita nga mga balaan ug pasidunggan sa ingon nga mga titulo!

55. Kaulaw kanato, kay tungod kay among gisugot ang among kaugalingon sa kawalay pulos, nakalimot kita sa pakigbisog batok sa yawa!

56. Kaluoy-an kami nga nagasala dinhi nga walay kahadlok! Kay didto among masugat ang dili mapalong nga kalayo sa Gehenna, hingpit nga kangitngit, ang ulod nga dili matulog, paghilak ug pagngalang sa ngipon, ug ang walay katapusang kaulaw sa atubangan sa mga binuhat nga mas labaw ug mas ubos kaysa kanamo.

57. Kaluoy sa among walay pagsabot ug dili maghinulsol nga kalag! Kay sa pagkabanhaw sa mga patay, uban sa paghilak ug pag-ungol sa ngipon, kini maghilak ug mag-ungol sa iyang makasasala nga lawas, mapukan sa kawad-on sa paglaum tungod sa mapait ug makalilisang nga pag-antos sa walay katapusang kalayo.

58. Ka-alaot kita, kay dinhi sa yutang kini nga pagbiya ug pagpuyo gihigugma nato ang gisumpa nga kalipay, samtang wala nato hinumdumi ang katam-is sa paraiso ug ginatamay nato ang Gingharian sa Langit!

59. Ka-alaot kami, kay sama kami sa mga buang nga birhen sa among kakulang sa kalooy, ug dinhi wala kami mopalit og lana aron pasigaon ang mga suga (didto) pinaagi sa mga buhat sa kalooy ngadto sa among silingan!

60. Kaulaw kanato, kay sa adlaw ug sa gabii nag-ampo kita sa Dios, nga nag-ingon, '*Ginoo! Ginoo!*', apan wala nato buhata ang Iyang gisugo!

61. Kaulaw sa bisan kinsa nga misulat niining mga paghilak, kay bisan pa ako ang nakasala sa tanan nga gisulat, wala pa gani ko makagawas og labing gamay nga paghuyop sa paghinulsol!

62. Kaulaw sa iyang nagasubo alang sa uban samtang gipasagdan ang iyang kaugalingong kasubo (dili siya magasubo alang sa iyang kaugalingon)!

63. Kaulaw gayud kanato, kay bisan pa man adunay mga pasangil sa atong konsensya—nga walay hunong sa pagsilot kanato ug pagpamatuod batok kanato—wala kita maila; ug bisan pa man kita angay silotan ug pasakiton tungod sa tanan natong nabuhat, wala kita makurog sa makalilisang nga Paghukom sa Dios!

64. Kaulaw gayud kanato, kay samtang baho ang atong mga buhat, malipay pa kita sa pagdayeg sa tawo!

65. Kaulaw kanato, kay ang paglibot-libot sa atong hunahuna, ang atong pagkawalay pagtagad ug pagkalimot, nagkuha sa kahadlok sa Dios gikan sa atong kasingkasing!

66. Kaauwaw kanato, kay ang atong pagkabisi sa mga kahimayaan sa kalibutan nagahimo sa atong kasingkasing nga walay bunga ug nagapaluya sa atong pagbati sa espirituhanong mga butang!

67. Kaulaw kanato, kay samtang gisuportahan kita sa Dios nga mapailubon, wala kita gipukan sa kamatayon tungod sa atong mga buhat; ug bisan pa nga gipakita kanato ang ingon nga kaluoy, wala kita magpaningkamot nga mahimong maloloy-on usab!

68. Ka-alaot kita, kay karon dili nato mahinumduman ang atong mga sala; apan sa diha nga ang atong kalag bulagon sa lawas, didto silang tanan—bisan sa mga pulong, buhat, o hunahuna—ipadayag dayon kanato, gipamutang ug gisulat sa handumanan sa atong kasingkasing, taliwala sa makalilisang ug mapait nga paghinulsol!

69. Kaauy sa ato, kay bisan pa sa pahayag sa Apostol sa tanan nga *'kinsa man ang mokaon (sa pan) ug moinom (sa kopa sa Ginoo) nga dili angay, mokaon ug moinom sa paghukom sa iyang kaugalingon, kay wala niya mailhi ang lawas sa Ginoo'* (1 Cor. 11:29), kita—nga nalumos sa atong kaugalingong hugaw—naga-duol sa makahadlok nga mga misteryo sa Dios, nagpasaylo sa atong kaugalingon tungod sa atong gibuhay sa atong mga damgo sa gabii ug dautang hunahuna! Ang moduol sa Dios nga adunay hugaw nga hunahuna, nga ang mga mata dili putli, nga ang lawas dili matinahuron, nga ang mga tinguha sa kalag ug lawas dili putli—pila kaha ka daghang sakit sa lawas ug kakulian sa kalag ang iyang gipailawom sa iyang kaugalingon? Ug pagkahuman niini—sa walay katapusang pag-antos ug walay kinutuban nga kaulaw.

70. Kaauy sa ako, nga nagsulat niini samtang nagahulog og mapait nga mga luha, apan wala pa gani magsugod sa buhat sa paghinulsol!

71. Kaauy sa ako, kay nagsulti ko sa kamatuoran, apan wala koy buhat nga maayo!

72. Ka-alaot ako, nga nagtudlo og maayo apan nagabuhay og dautan!

73. Kaluoy-an kadtong makasasala samtang nagpalipay sa ilang kaugalingon! Kay ang ilang katapusan mapait, uban sa walay katapusang kaulaw.

74. Kaauy sa mga nagasubo sa walay pulos nga mga butang! Kay ilang gipahilayo ang ilang kaugalingon gikan sa kasubo nga makaluwas sa kalag nga magdala ngadto sa paghinulsol.

75. Kaluoy sa mga manlalapas ug sa mga manimalipak! Kay ilang gipahilayo ang ilang kaugalingon gikan sa bulahan nga gugma.

76. Kaluoy sa mga malisyoso ug mga masinaot! Kay ilang gihimong langyaw ang ilang kaugalingon sa kaayo ug kaluoy sa Dios.

77. Kaluoy sa mga naningkamot sa pagpalipay sa mga tawo! Kay dili nila malipay ang Dios.

78. Kaluoy sa mga mapaborito! Kay nangilayo sila sa kamatuoran sa Dios.

79. Kaluoy sa mga hambog! Kay nagbarug sila sa kiliran sa apostata nga yawa.

80. Kaluoy sa mga dili mahadlok sa Ginoo! Kay masangit sila sa walay ihap nga mga sala ug silotan dinhi ug didto.

81. Kaulaw kanato, kay dili nato ikasustiner ang mga tusok ug kagat sa garapata, kuto, lango, langaw, lamok, ug putyukan (nagpanalipod kita batok kanila), apan batok sa mga panga sa dakong dragon, nga motusok kanato ug mokaon kanato sama sa saawanan, ug motusok kanato sa tanang matang sa makamatay nga tusok, wala kitay giandam nga tabang o dalangpanan!

82. Kaulaw kanato, kay gikapoy kita sa yawa pinaagi sa kalipay ug mga sakit, sa kalisud ug sa tanang matang sa kalibutanong pang-awhag, apan dili kita gustong molikay sa atong mga dautan!

83. Ka-alaot kami, kay samtang nagpadayon kining apostasiya sulod sa daghang katuigan ug daghan ang mibiya sa Ortodoksong pagtuo, wala kami maghilak, wala masubo ang among kasingkasing, ni nagpugong kami sa among mga kahiligon, kondili nagdugang kami og sala sa sala, aron tungod sa among dautang binuhatan ug sa among kawalay pagtuo, dayon namo madawat ang mapait nga walay katapusang pagsilot sa Gehenna!

84. Ka-alaot kami nga nagsulat niining mga pag-ila, kay samtang nagkadool na ang among katapusan, wala kami maghinulsol sa dautang binuhatan sa among pagkabatan-on ni magminusmus niini, gidugang pa namo sa among katigulangan ang dagkong dili matabok nga kadautan ug ang labing grabeng mga sala.

85. Kaauy sa amo, kay wala gani kami maila-ila sa labing grabeng pag-antos ug lain-laing sakit sa lawas, apan nagpalunod kami sa sala, ug uban sa pagdumot sa matarong, sa hingpit nga kawalay pagpugong ug maluoyong pagpakabuhay, ginapakaon namo ang among daotan ug makasasala nga mga lawas!

86. Kaulaw kanato, kay kinahanglan pa kitang moagi sa kalayo nga mas kusog pa kaysa balod sa dagat, *'aron ang matag-usa makadawat sa angay kaniya sumala sa iyang gibuhat samtang anaa pa sa lawas, maayo man o dautan'* (2 Cor. 5:10).

87. Ka-alaot kita, kay wala kita maghunahuna sa maong ngitngit ug dili-materyal nga pagsunog, ni sa walay katapusang mapait nga paghilak ug pag-ungol sa ngipon didto! Kay kuhaon sa Dios ang kahayag gikan sa kalayo, apan biyaan ang pagsunog ug ang kangitngit sa kalayo alang sa mga dili matarong ug sa mga makasasala.

88. Kaluoy-a ako, pobre nga kalag! *'Kay aduna ako'y dakong kasubo ug walay hunong nga kasakit sa akong kasingkasing'* (Roma 9:2)! Kay, samtang nagahilak ako alang sa akong kaugalingon, kinahanglan nakong isulti: ang dautan nagtabon sa akong hunahuna ug nagtabon sa kamatuoran; ang kamatayon mipildi sa kinabuhi; ang makalilhon, malaglagon ug panandaliang mga butang mipuli sa makalangit, dili malaglag ug walay katapusan; ang dautan ug makalilisang nga mga butang nagpakita nga mas tam-is ug mas makapahimuot kaysa sa tinuod nga gugma ni Cristo ug sa nga dungog; ang limbong, pagkahuman pagsilot sa kamatuoran sa pagka-ili, gipahawa kini sa akong kalag; gipili nako ang kasubo imbis kalipay, kaulaw ug dunggoana imbis nga kaisog ug pagdayeg; gipili nako ang kapait kaysa katam-is; gihigugma nako ang yuta ug ang abo niini labaw pa sa langit ug ang gingharian niini; ang kangitngit sa kaaway nga nagdumot sa dautan misulod sa akong kasingkasing ug gitabonan ang kahayag sa kahibalo sa akong hunahuna.

89. Ka-ulaw nako! Ka-ulaw nako! Unsa kaha nga bitag sa yawa ang nakadani kanako ug, sa pagkapikas nako, gilabay ko gikan sa ingon ana ka kahitas-an! Gikapoy na ako sa akong mga pakigbisog, ug nababad ko sa walay pulos nga singot. Kinsa bay dili maghilak para kanako? Kinsa bay dili maghilak sa kapait para kanako, nga gikapoy sa walay pulos nga paningkamot ug nasamdan sa barko sa pantalan? *'Tinabangay-a ako, tinabangay-a ako, O mga higala'* (Job 19:21), ug magpakusog sa pagpakiluoy sa akong maayo ug mahigugmaong Ginoong Kristo, aron Siya magmaloloy-on kanako ug pahawaon kining makalilisang nga kangitngit sa yawa, ang kaaway sa pagkamaayo, gikan sa akong hunahuna, aron makita nako sa unsang lapok ako nagahigda, ug, bisan pa makabangon, dili ko buhaton. O naputol na ba sa akong gipamubo nga panahon ang tanang paglaum para kanako?! Walay mas grabe nga sakit kay sa akoo; walay samad sama sa akoo; walay pagkapikas sama sa pagkapikas sa akong kasingkasing; *'kay ang akong mga kadautan misaka sa akong ulo'* (Salmo 37:5). Ang akong mga samad dili samad sa espada, ni ang akong mga patay mao ang mga patay sa gubat; kondili ang nagdilaab nga mga pana sa kaaway misilot kanako ug nagpabulag sa akong sulod, ug *'nalunod ako sa kalawoman sa kangitngit, ug walay pagbarog'* (Salmo 68:3), – *'ang kahadlok nga akong gikahadlok miabot kanako'* (Job 3:25), – *'ug ang landong sa kamatayon mitabon kanamo'* (Salmo 43:20).

90. Kaaay-an ako! Elaw, tan-awa ug tan-awa ang karon, nga malabay, ug nga, sa dili madugay, molabay uban sa kapaitan ug kasubo, ug ang umaabot – ang labing makalilisang sa tanan. Hunahunaa, elaw, pila ka mga panalangin ug paglaum ang imong gibyaan, ug unsang mga pag-antos ang imong maduman sa dili madugay, nga walay katapusan ug walay paglipay! Busa, sa wala pa mawala ang kahayag ibabaw sa imong ulo, duola; lumuhod, amuma ug hangyoo ang Maghahatag sa walay katapusang kahayag nga luwason ka gikan sa kalayo nga naglaglag ug gikan sa kangitngit nga walay kahayag. Kay Iya ang pagpasaylo sa mga sala ug paghatag og mga panalangin kanato, nga dili takos sa Iyang kaluoy. Kaniya ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan. Amen.

2. Mga Lagda ug Tambag para sa mga Bag-ong Monghe³²

Minahal nga igsoon! Kung gibyaan na nimo kining walay pulos nga kalibutan ug gipahinungod na nimo ang imong kaugalingon sa Dios, maghinulsol ka sa imong mga sala ug pag-umol pag-ayo sa determinasyon nga imong gihimo. Ayaw pagpaminaw sa imong kaugalingong hunahuna sa diha nga magsugod kini sa pagdaugdaug kanimo, nga nagaingon: *'Ang imong nangagi nga mga sala dili na gayud pasayloon.'* Apan timan-i ang mosunod nga mga lagda:

1. Ayaw pagkaon uban sa usa ka babaye; ayaw paghimo og suod nga panag-uban sa usa ka batan-ong lalaki; ayaw pagtulog sa parehas nga higdaanan sa usa ka batan-on. Sa diha nga maghubo ka sa imong sinina, ayaw tan-awa ang imong kaugalingong lawas.

³² Patr. Lat. vol. CIII, pp. 427, 434.

2. Kung pugson ka sa pag-inom og bino, ayaw pag-inom og labaw sa tulo ka gagmay nga tasa. Ayaw paglapas niini nga lagda, bisan pa alang sa pagkahigala.
3. Ayaw pag-ampo sa takdang oras nga walay pag-amping, basi mahulog ka sa kamot sa imong mga kaaway. Paningkamoti pag-ayo ang pagmeditasyon sa mga Salmo, kay kini magpanalipod kanimo gikan sa hugaw nga kinabuhi.
4. Higugmaa ang pagpaningkamot ug pagpugong sa kaugalingon, aron mapugngan ang imong mga tinguha. Ayaw paghunahuna nga ikaw usa ka butang sa bisan unsang paagi, ug dili ka mohunong sa paghilak tungod sa imong mga sala.
5. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa bakak, kay kini magpahawa sa kahadlok sa Dios gikan kanimo. Ayaw ipahibalo sa tanan ang imong mga maayong buhat, basi kuhaon kini sa imong kaaway.
6. I-ikumpisal ang imong mga kahuyang sa imong espirituhanong mga amahan, aron makakaplag ka og tabang pinaagi sa ilang tambag.
7. Pugos ang imong kaugalingon sa pisikal nga trabaho, ug ang kahadlok sa Dios mabanhaw sa sulod nimo.
8. Ayaw paghukom sa imong igsoon nga nakasala, ni pagdumot kaniya, aron dili ka mahulog sa kamot sa imong mga kaaway.
9. Ayaw pagkasukwahi, nga magpugos sa imong kaugalingong gusto, basi moturok ang dautan sa sulod nimo.
10. Higugmaa ang pagpaubos ug ayaw pagsalig sa imong kaugalingong tambag. Tudloi ang imong dila sa pagsulti, 'Pasayloa ako,' ug ang pagpaubos moabut kanimo.
11. Sa diha nga maglingkod ka sa imong selda, hinumdumi ang tulo ka butang: walay hunong nga pag-ampo, pagpalalom sa imong pagsabot sa mga Salmo, ug manwal nga trabaho.
12. Ingna ang imong kaugalingon: 'Dili ko magpabilin niining kalibutan paglabay ning adlaw,' ug maluwas ka gikan sa sala.
13. Ayaw pagbaga-baga, basi mabanhaw sa imong sulod ang imong kanhing mga sala. Ayaw pagluya sa imong buhat; paningkamoti nga masuhid pag-ayo ang mga Salmo – ug ang kalinaw sa Dios moabut kanimo.
14. Pugos ang imong kaugalingon sa paghilak sa pag-ampo, ug ang Dios magmaloloy-on kanimo ug tangtangan ang daang kaugalingon gikan kanimo.
15. Hibaloa nga ang paningkamot, kakabus, pagpugong sa kaugalingon ug kahilom nagdala sa pagpaubos, ug ang pagpaubos magdala sa pagpasaylo sa tanang sala. Ang pagpaubos naglangkob sa pagtan-aw sa usa ka tawo sa iyang kaugalingon ingon usa ka makasasala ug dili matarong, dili pagpugos sa kaugalingong mga pulong, pagputol sa kaugalingong mga tinguha, pagpanaog sa mga mata, pag-antos sa mga insulto, pagdumot sa dungog ug kalinaw, ug pag-ingon sa tanan: 'Pasayloa ko.' Pinaagi sa gahum sa pagpaubos, mapahawa ang mga kaaway.
16. Magmaluoy kanunay, apan kung moanha kanimo ang imong mga igsoon, malipay ka uban kanila – aron ang kahadlok sa Dios mapabag-o sa sulod nimo.
17. Kung moadto ka bisan asa uban sa mga igsoon, magpahilayo ka gamay kanila aron magpabilin kang hilom. Ayaw pagtan-aw-tan-aw, kondili ituslok ang imong kaugalingon sa mga Salmo ug pag-ampo sa Diyos sa imong hunahuna. Bisan asa ka moadto, ayaw kaayo pagsalig sa mga tawo didto. Pabilin nga matinahuron ug mahiyain sa tanang butang, ug ayaw pagkuha sa gihatag kanimo hangtod ikaw pangutan-on.
18. Ayaw pagkatulog uban sa lain nga tawo ilawom sa usa ka habol. Pag-ampo og dugay sa dili pa ka matulog, bisan pa gikapoy ka sa imong pagbiyahe.
19. Ayaw tugoti bisan kinsa nga pahiran og lana ang imong lawas, gawas kon grabe kaayo ang imong sakit.
20. Kung maglingkod ka sa lamisa uban sa imong mga igsoon, ayaw pagkaon nga dako ang gana, ug kuhaa lang ang naa sa atubangan nimo. Ipilo ang imong mga tuhod. Ayaw pag-alsa sa imong mga mata aron motan-aw sa uban. Ayaw pag-inom og tubig nga gahaman o uban ang tunog sa tutunlan.
21. Kung kinahanglan nimong maghugas sa tutunlan samtang naglingkod ka uban sa imong mga igsoon, barog ug buhata kini layo kanila. Ayaw pag-unat-unat o pag-u-ngol samtang kauban ang uban, ug kung gusto ka mo-u-ngol, ayaw pag-abli sa imong baba, ug molabay ra kini.
22. Ayaw pagbuka og lapad sa imong baba sa pagkatawa, kay kini magpakita nga wala kay kahadlok sa Dios.

23. Ayaw pagka-gahaman sa kabtangan sa uban. Kung makakuha ka og libro, ayaw kini pagdekorasyon, kay kini magpakita sa imong pagkapegaso niini.

24. Kung makasala ka sa bisan unsang paagi, ayaw kahuya sa pag-angkon niini ug ayaw paghimo ug bakak nga rason, kondili lumuhod ka, iangkon ang imong sala ug hangyoa ang pasaylo, ug kini ihatag kanimo.

25. Kung adunay magbakak kanimo, ayaw kasuko, kondili ingna lang: 'Pasayloa ko.'

26. Ayaw kaulaw sa pagpangutana sa imong magtutudlo.

27. Kung adunay mokuha sa pultahan sa imong selda samtang naglingkod ka ug abala sa imong trabaho, ibutang lang ang imong trabaho sa kilid ug atimana sila.

28. Ayaw pakig-istorya sa bisan kinsa, ni maminaw sa pulong sa uban kung walay maayong rason.

29. Kung ang imong espirituhanong amahan magpadala kanimo sa usa ka panaw, pangutan-a siya unsaon nimo paglihok, ug unya buhata kini sumala sa iyang mga instruksyon. Ayaw pagkuha sa iyang mga pulong gawas sa konteksto. Kung imo nga bantayan ang imong mga mata ug dalunggan, dili ka usab makasala gamit ang imong dila.

30. Kung nagpuyo ka uban sa usa ka igsoon, pag-uban kaniya sama sa usa ka estranghero; ayaw siya sugoa sa bisan unsa, ni ipakita nga ikaw labaw pa kaniya. Kung mosugo siya kanimo sa pagbuhat og butang nga dili nimo gusto buhaton, biyaan ang imong kaugalingong kabubut-on ug ayaw siya pasakiti (pinaagi sa pagdumili), aron dili masamok ang kalinaw ninyo. Hibal-i nga ang nagatuman mao ang labing dako.

31. Kung nagpuyo ka uban sa usa ka igsoon ug siya moingon kanimo, 'Luto ug pagkaon', pangutan-a, 'Unsa imong gusto?' Ug kung ihatag niya kanimo ang pagpili, lutoa bisan unsa ang makita nimo, uban sa kahadlok sa Dios.

32. Sa pagmata nimo gikan sa tulog, mag-ampo una sa dili pa ka magsugod sa bisan unsang buluhaton; unya, pagbasa sa Pulong sa Dios, ug pagkahuman niini, sugdi na ang imong trabaho nga walay katamaran.

33. Dawata ang biyahero nga malipayon ug pangumusta siya, aron ang inyong panagtagbo dili makadaot kaninyong duha. Sa diha nga mosulod siya, ayaw siya pangutan-a og walay pulos nga mga pangutana, kondili hangyoa siya nga mag-ampo una; unya, sa diha nga makalingkod na siya, ingna siya, 'Unsaon ka, igsoon ko?' – unya hatagi siya og libro nga basahon. Kung gikapoy siya sa iyang pagbiyahe, pasagdi siyang magpahulay ug hugasi ang iyang mga tiil. Kung magsugod siya og walay pulos nga pakig-istorya, ingna siya: 'Pasayloa ko, igsoon, huyang ko ug dili nako kaya paminawon kini.' Kung napunit ang iyang sinina, ayuha kini. Kung siya masakiton ug hugaw ang iyang sinina, laba kini. Apan kung usa siya ka pulubi ug naa kay balaang mga bisita niining panahona, ayaw siya pasudla, apan hatagi siya og angay nga pag-abi-abi ug padalha siya sa iyang dalan. Bisan pa, kung pobre siya, ayaw siya pagbiya nga walay pag-aliwala, ug hatagi siya sa gitagana sa Dios.

34. Kung ang usa ka igsoon magbilin ug butang kanimo, ayaw susiha kung unsa kini, gawas kon siya anaa sa imong atubangan.

35. Kung adunay bisan kinsa nga mobiya kanimo sa iyang selda ug mogawas, ayaw itan-aw aron makita unsa ang naa niini, apan sa diha nga mobiya na siya, ingna siya: 'Hatagi ko og buluhaton, ug magtrabaho ko samtang wala ka,' ug bisan unsa ang iyang ihatag kanimo, buhata kini uban sa kadasig.

36. Ayaw pag-ampo nga tapulan o walay pag-amping, kay pinaagi niini, imbis nga malipay ang Dios, imong pukawon ang Iyang kasuko. Magbarog sa pag-ampo uban sa kahadlok ug pag-uyog, nga dili mosandig sa bungbong o maglapad sa imong mga bitiis, aron magbarog ka sa usa ka tiil samtang ang usa pa nimo nga tiil gibutang sa luyo. Batoka ang imong kaugalingong mga hunahuna ug ayaw tugoti nga mapuno kini sa mga butang sa unod, aron ang imong pag-ampo madawat.

37. Sa diha nga motambong ka sa Liturhiya, bantayi ang imong mga hunahuna ug pagbati, ug baroga nga puno sa kahadlok sa atubangan sa Dios nga Labing Halangdon, aron takus kang makadawat sa Lawas ug Dugo ni Cristo ug pinaagi niini maayohon ang imong mga pagkahilig.

38. Samtang batan-on ka pa, ayaw pagsul-ob og maayong bisti hangtod moabot ka sa katigulangan.

39. Kung magbiyahe ka uban sa mas tigulang kaysa nimo, ayaw paglakaw sa atubangan nila. Kung ang imong tigulang motindog aron makig-istorya sa uban, ayaw pagpabilin nga naglingkod; motindog ka uban kanila ug magpabilin nga nagtindog hangtod sila ang mosulti kanimo nga lingkod na.

40. Sa diha nga mosulod ka sa lungsod o baryo, ibaba ang imong mga mata, aron ang imong makita dili mahimong hinungdan sa panagbangi sa imong selda.

41. Ayaw pagkatulog sa usa ka lugar nga imong gikahadlok nga basin makasala ka sa imong kasingkasing. Ayaw pagkaon uban sa usa ka babaye, ug ayaw siya tan-awa, bisan pa sa iyang sinina, kung imong makaya.

42. Kung nagbiyahe ka uban sa usa ka tigulang, ayaw tugoti nga siya ang magbitbit og bisan unsa. Kung batan-on ka, kamo magbitbit sa inyong kaugalingong bahin. Kung gaan ang karga, mag-ilis-ilis kamo sa pagbitbit niini matag oras. Pasagdi nga ang nagbitbit sa karga ang mouna sa paglakaw, ingon man ang huyang; ug kung siya kapoy na ug moupou aron magpahulay, upo uban kaniya.

43. Kung mangutana ka sa usa ka tigulang bahin sa imong mga hunahuna, ipadayag kini nga gawasnon, sama sa pagkahuna-huna nimo niini, ngadto sa usa nga imong masaligan nga magpabilin nga tinago ang imong mga sekreto. Sa pagpili og tigulang, ayaw pagpili sa nakatigulang na sa edad, kondili sa usa nga batid sa kahibalo ug espirituhanong kasinatian, aron dili ka mapahimulosan ug dili mosobra ang imong mga tinguha.

44. Pugos-a ang imong kaugalingon sa pag-ampo og dugay sa gabii, aron masabtan sa imong hunahuna. Huna-hunaa ang imong mga sala ug hangyoo ang Dios bahin niini, ug pasayloon ka Niya.

45. Kung adunay bisan kinsa nga magsugod sa paghukom sa iyang igsoon sa imong atubangan, bisan pa man kon ang nagahukom usa sa mga nagahukom kanimo, ingna siya nga mapainubuson: 'Pasayloa ko, igsoon; usa ako ka makasasala ug maluya, ug ako mismo nakasala sa imong gihisgutan, mao nga dili nako kini madungog.'

46. Sa tanang butang, ipahimutang ang imong mga igsoon sa unahan kaysa sa imong kaugalingon; ug kon adunay higala nga magpasidungog kanimo sa ilang atubangan, ingna: 'Tungod kanimo gipakita niya kanako ang ingon nga dungog.'

47. Kung adunay manghulam kanimo og bisan unsa, ayaw pagdumili.

48. Ayaw kanunay paghunahuna sa imong kasingkasing ang mga hinumduman sa mga tawo nga imong gibyaan tungod sa gugma sa Dios, kondili hinumdumi ang kamatayon ug paghukom, ug nga wala'y bisan kinsa kanila ang makatabang kanimo niadtong panahona.

49. Kung, samtang naglingkod ka sa imong selda, makahinumdom ka sa usa ka tawo nga nakapasakit kanimo, tindog dayon ug ampoa siya sa imong kasingkasing, aron maluoy kaniya ang Dios; sa ingon niini, ang kasuko nga imong gibati batok kaniya dali ra nga mawala.

50. Kung gusto nimo madawat ang Lawas ug Dugo ni Kristo, siguroha nga walay kasuko o pagdumot batok sa bisan kinsa nga nagpabilin sa imong kasingkasing; ug kung nahibalo ka nga adunay nasuko kanimo, hangyoo sila og pasaylo una, sama sa gisugo sa atong Ginoo.

51. Kung sa gabii (sa damgo) masinati ka og mga pag-atake sa kahilayan, pag-amping nga dili nimo hunahunaon pag-usab ang mga makauwaw nga hulagway sa imong hunahuna sa adlaw, aron dili madunggo ang imong kasingkasing sa ingon nga kalipay; apan lumuhod sa atubangan sa Ginoo, ug Siya magmaloloy-on kanimo: kay Siya nakahibalo sa kahuyang sa tawo.

52. Kung magbuot ka og hugot nga pag-ayuno ug magsugod ka sa paghalad og taas nga mga pag-ampo, ayaw paghunahuna nga kini makaluwas kanimo, kondili tuhi nga malipay ang Dios sa pag-antos sa imong lawas ug motabang kanimo sa imong kahuyang.

53. Kung masakitan ka, ayaw kawala'g kadasig o masubo, kondili pasalamat ang Dios nga Nagaobra Siya aron madala kanimo kini nga panalangin pinaagi sa imong sakit.

54. Samtang nagpuyo ka sa imong selda, magtakda ka og tukmang sukod ug takdang oras sa imong pagkaon, ug ayaw paglapas niini. Hatagi lang ang imong lawas sa gikinahanglan aron adunay kusog sa pag-ampo ug sa pag-alagad sa Dios. Kung sa gawas sa imong selda hatagan ka og lamian nga pagkaon, ayaw pagkaon hangtod mabusog ka.

55. Kung ang mga demonyo mosulay sa pagdani kanimo sa pagbuhat og buluhaton nga dili nimo makaya, ayaw pagpaminaw kanila; kay kasagaran nilang dad-on ang kasingkasing sa tawo sa mga buluhaton nga dili niya mapildi, aron unya mapahugno sila sa kawad-on sa paglaum ug mapangatawa pa nila. Ug ang tanan nilang mga buluhaton walay sukod ug walay han-ay.

56. Mokaon ka kaisa sa usa ka adlaw, apan ayaw pagkaon hangtod mabusog ka. Hatagi ang imong lawas sa gikinahanglan niini sumala sa panginahanglan sa kinaiyahan (sumala sa angay sa imong panglawas).

57. I-reserba ang katunga sa gabii alang sa pagbantay sa pag-ampo, ug ang usa ka katunga alang sa pahulay sa imong lawas. Sa dili pa ka matulog, paggahin og duha ka oras sa pag-ampo ug pagdayeg sa Dios (pag-awit og salmo), unya tugoti ang imong lawas nga magpahulay. Kung maluya ang imong lawas sa oras nga kinahanglan na ka mubangon para sa pag-ampo, ingna kini: 'Gusto ba gyud nimo magpahulay karon, aron

lang makasinati og walay katapusang pag-antos pagkahuman? Dili ba mas maayo nga magpaningkamot ka gamay dinhi, aron didto makatagamtam ka sa walay katapusang pahulay uban sa mga balaan?' Unya molayas kanimo ang katamaran, ug moabot kanimo ang tabang sa langit.

58. Sa dihang mopasa ka sa mga panata sa monastiko, buhian ang imong sulugoon; kung gusto niya nga mosunod kanimo ug mosulod sa kinabuhi sa monastiko, ayaw tugoti nga magpuyo siya uban kanimo.

59. Kung moadto ka sa pagbaligya sa imong hinimo, ayaw paglalis sa presyo, sama sa ginabuhat sa mga layko. Buhata usab kini kung mopalit ka ug butang; hibal-i nga ang pagpanag-iya ug pipila ra ka butang magpadool kanimo sa Dios.

60. Kung ang usa ka igsoon magbilin ug butang kanimo ug kinahanglan nimo kini, ayaw kini hikapa gawas kon hatagan ka niya ug pagtugot.

61. Kung adunay igsoon nga mangayo kanimo nga paliton ang usa ka butang para kaniya inig adto ka sa lungsod, buhata kini; apan kung uban ka sa ubang mga igsoon, buhata kini sa ilang atubangan.

62. Kung hatagan ka og butang, ibalik kini human nimo gamita sumala sa imong gikinahanglan, apan ayaw kini pagkupot hangtod pangayoon pagbalik; kung adunay nadaut, ayuha kini. Kung ikaw mismo ang nagpahulam og butang sa usa ka tawo para sa iyang gamit, ayaw na kini pangayoon pagbalik kung makita nimo nga dili na niya kini maibalik kanimo bisan unsang rason, labi na kung wala na nimo kini gikinahanglan.

63. Kung mibiya ka sa imong selda, ug mobalik ka pagkahuman, ug makit-an nimo nga adunay lain nga igsoon nga nagpuyo na didto, pangitaa ang lain para sa imong kaugalingon, apan ayaw siya pagpahawa bisan unsang kahimtang, aron dili ka kasuko sa Diyos. Apan kung siya mismo ang gustong mobiya niini sa iyang kaugalingong kabubut-on, husto ka. Kung sa pagbuhat niya niini, mokuha siya og bisan unsang butang niini, ayaw nimo kini ipangayo pagbalik kaniya.

64. Kung gusto nimo biyaan gyud ang imong selda, ayaw pagkuha og bisan unsa sa mga butang niini, apan ihatag kini sa usa ka pobre nga igsoon, ug ang Dios magpakita kanimo og kaluoy bisan asa ka paingon.

65. Walay makapalipay sa mga yawa labaw pa sa dihang itago sa usa ka tawo ang iyang hunahuna gikan sa iyang espirituhanong amahan. Ayaw hunahunaa nga sama ka sa mga amahan gawas kon sundon nimo ang ilang mga paningkamot.

66. Pagbantay sa imong kaugalingon batok sa bahandi ug sa gugma niini, kay kini makaguba sa mga bunga sa kinabuhi sa monghe.

67. Kung nag-antos ka sa bisan unsang tukso nga misulod kanimo, ayaw kawala'g kadasig, kondili magluhod ka sa atubangan sa Dios ug ingna: 'Tabangi ako, Ginoo, kay ako maluya ug dili makasukol niining pakig-away' – ug Siya motabang kanimo, kon ang imong pag-ampo gikan sa putli nga kasingkasing. Kung, human sa pakigbisog, imo kini mapildi, ayaw pagpasigarbo o pagsalig sa imong kaugalingon, kondili magbantay ka pa gayud, kay ang kaaway dili maglangan sa pagdala kanimo og bag-ong pakig-away, nga mas kusgan pa kaysa miaging usa.

68. Sa diha nga mag-ampo ka sa Dios, ayaw pag-ingon: 'Ginoo, kuhaa kini kanako ug hatagi ko ana' – kondili ingna: 'Ginoo, Dios ko, Nasayud Ka unsay makaluwas kanako; tabangi ako ug ayaw tugoti nga makasala ako sa atubangan Mo ug mapukan sa akong mga sala, kay usa ako ka makasasala ug maluya nga kalag; ayaw ako itugyan sa kamot sa akong mga kaaway, kay Nimo ako nangitagpang; luwasa ako, O Ginoo, kay Ikaw ang akong kusog ug akong paglaum. – Kanimo ang himaya ug pagpasalamat hangtod sa kahangturan. Amen.

3. Mga Pulong ni Abba Isaiah³³

1. Miingon si Abba Isaiah³⁴ : Tungod kay pareho nga mga kalisdanan ang moabot sa makasasala ug sa matarong, dili angay hunahunaon nga ang tanan nga nag-antos sa kalisdanan tungod kini sa ilang mga daang sala.

2. Kadtung nagbuhat sa tanan alang lamang sa ilang kaugalingon nag-alagad sa ilang garbo—ang labing dako sa tanang dautan—nga mao ang gigikanan sa pag-inusara, kawalay pakig-uban, pagkawalay-amigo, bakak ug pagkadautan. Ang tawo wala gimugna aron mag-inusara, kondili aron mabuhi sa pakig-uban sa iyang mga kaubang tawo, ug labi na gayud sa Dios, ang Magbubuhat sa tanang butang. Busa, ang usa ka maalamon nga tawo angay nga mahigalaon ug mahigugma sa Diyos, aron siya usab makapahimuot sa Diyos.

³³ Gihatag kini isip dugang sa mga nalakip sa 'Dostovernaya Skazania'.

³⁴ Gikuha ni San Damasceno. Patr. graec., vol. 40, p. 1212.

3. Abba Isaiah said³⁵ : gikan sa gugma sa himaya sa tawo moturok ang bakak. Kinsa man ang mopugong sa bakak pinaagi sa pagpaubos, makakita sa kahadlok sa Dios nga motubo sa ilang kasingkasing. Busa, ayaw higugma sa himaya niining kalibutan, aron ang himaya sa Dios dili molayas kanimo.

4. Kung sa pagbuhat nimo sa imong katungdanan, buhaton nimo kini uban sa pagpaubos, ingon usa ka dili takus, kini madawat sa Dios. Apan kung, samtang nagbuhat ka niini, mosubang ang hambog nga hunahuna sa imong kasingkasing ug dawaton nimo kini, ug, sa paghinumdom nimo sa lain nga natulog ug pasagad, hukman nimo siya sa imong hunahuna, nan hibali sa walay pulos ang imong paningkamot.

5. Kanus-a ug giunsa man pagpakumbaba sa usa ka tawo? Kung wala silay dila aron mosulti sa bisan kinsa nga sila pasagad, o motubag sa usa ka tawo nga nakasala kanila; walay mata aron makakita sa mga sala sa uban; walay dalunggan aron maminaw sa dili mapuslanon sa ilang kalag; walay kamot aron makadaug sa bisan kinsa, ug wala silay gibabagan sa bisan kinsa gawas sa ilang kaugalingong mga sala.

6. Kinahanglan sa usa ka tawo, labaw sa tanan, nga makab-ot ang pagtuo sa Dios ug walay paglubad nga gugma alang Niya, ingon man ang pagkawalay dautang tuyo, dili mubalik og dautan sa dautan, usa ka kinabuhi nga puno sa kalisud, pagpaubos, pagkabalaan, ug gugma alang sa katawhan – gugma ug pagsunod sa tanan.

7. Kalagmi ang tanang butang sa kalibutan ug kahupayan sa unod, kay kini naghimo kanimo nga kaaway sa Dios. Apan sama sa usa ka tawo nga adunay kaaway nga nakig-away kaniya, kita usab kinahanglan makig-away sa unod, aron kini dili mapahulay.

8. Nangutana ang usa ka igsoon unsa ang kahulugan sa mga pulong nga '*Benditohon ang Imong ngalan*'. Mitubag ang Karaan: kini angay sa mga hingpit, kay imposible nga mabenditohon ang ngalan sa Dios sa atong sulod samtang ginahupot pa kita sa mga pagbati.

9. Miingon siya pag-usab: 'Mas maayo ang hilom kaysa sa pag-istorya; kay ang hilom magtipon, samtang ang daghang istorya magbulag.'

10. Dako kaayong hagit ang pagdaog sa pagkamapahitas-on. Ang mahulog niining malimbungon nga pagbati mahimong estranghero sa kalooy, magmalig-on ang kasingkasing sa tanan, ug sa katapusan mahulog sa pagka-mapahitas-on ug garbo – kini ang kinatumyan sa dautan, ang inahan sa pagkaguba. Busa, imong mga kaugalingong butang, imo ra unta kini buhaton, ug pag-amping sa sakit sa kasingkasing, aron, sa pagpaningkamot nga malipay ang mga tawo, dili nimo mapawala ang ganti sa imong pagpugong sa kaugalingon. Kay bisan kinsa nga buhaton ang bisan unsa aron makita sa uban, iyang gikuhaan ang iyang kaugalingon sa ganti, sama sa giingon sa Ginoo.

11. Ang bisan kinsa nga gustong pasidunggan sa mga tawo dili makalingkawas sa pagka-inggit, ug ang bisan kinsa nga nagpuyo sa pagka-inggit dili makab-ot ang pagka-mapainubuson. Ang ingon nga tawo gihatag ang iyang kalag sa kamot sa iyang mga kaaway, ug gidala kini nila sa daghang mga sala ug gilaglag kini. Busa, likayi ang walay pulos nga himaya, ug ikaw pagahimongon nga takus sa himaya sa Dios sa umaabot nga panahon.

12. Kung usa ka hunahuna moabut kanimo aron hukman ang imong silingan tungod sa bisan unsang paglapas, hunahuna sa imong kaugalingon nga mas daghan ka'g sala kaysa kaniya; ug bahin sa maayong buhat nga imong gihimo, ayaw pagtuo nga kini makapahimuot sa Dios, ug ayaw paghukom sa imong matitud-anong igsoon. Ang pagpahiubos sa kaugalingon mao ang dapit sa sulodnong kalinaw.

13. Si Abba Isaias, sa dihang nakakita siya sa usa ka igsoon nga nagbuhat og makauwaw nga sala, wala siya gisaway, kondili miingon: 'Kung ang Dios, nga nagmugna kaniya, makakita niini, wala siya gilaglag, kinsa ba ako aron siya pasipalahon?'

14. Miingon usab siya: 'Hinumdumi nato Siya nga wala gani'y puwesto nga paghigdaan sa Iyang ulo.' Sabta kini, tawo, ug ayaw pagpasigarbo nga maalam ka. Siya—unsang man ang nahimo Niya alang kanimo? Ang Ginoo sa tanan usa ka langyaw ug walay puy-anan. O, unsa ka dako nga dili masukod ang Imong gugma alang sa katawhan, O Ginoo! Unsa ka dako ang imong pagkapaubos alang kanako? Apan kon Siya nga nagbuhat sa tanang butang pinaagi sa Iyang pulong wala'y bisan diin ipahimutang sa Iyang ulo, ngano ikaw, kawalay pulos nga tawo, magpuyo kaayo sa kawalay pulos? Ngano man nga nabuta ka sa walay pagkapuno?

15. Ang nakab-ot sa pagka-mapainubsanon nag-ako sa sala sa iyang igsoon, nga nagaingon, 'Nakasala ako.' Ang nagahunahuna sa iyang kaugalingon nga maalamon nagatamay ug nagasaway sa iyang igsoon, apan ang nagapainubos sa iyang kaugalingon dili gayud magasaway sa iyang igsoon.

³⁵ Gikuha gikan sa Paterikon nga alpabetiko.

16. Ang kinaadman dili sa pagsulti, kondili sa paghibalo sa husto nga panahon sa pagsulti. Hilom uban sa kinaadman, ug sulti uban sa kinaadman. Sa dili pa ka mosulti, hunahuna unsay imong isulti, aron makahatag ka og angay nga tubag. Ayaw pagpasigarbo sa imong kinaadman. Ang nag-ingon, 'Wala ko kahibalo sa bisan unsa,' mas nakahibalo pa kaysa sa bisan kinsa. Ang korona sa kinaadman mao ang pagsaway sa kaugalingon ug pagbutang sa kaugalingon ubos sa tanan.

17. Ang walay pulos nga pakig-istorya gipadagan sa lima ka hinungdan: walay pulos nga pakig-istorya, garbo, sobra nga pagkatulog, pagpasigarbo sa hitsura, ug sobra pagkaon. Kung gusto nimong malikayan ang walay pulos nga panagbangi, ayaw pag-uyon niining mga makadaot nga pagbati, apan imbis sa walay pulos nga pakig-istorya, armas ang imong kaugalingon sa pag-awit sa mga salmo; imbis sa garbo, higugmaa ang pagpaubos ni Cristo; imbis sa sobra nga pagkatulog, bantayi ang imong kaugalingon sa pagmata; imbis sa maanindot nga sinina, isuot ang mga panapton nga gisi-gisi; imbis sa sobra pagkaon, higot-a ang imong kaugalingon sa pag-agil ug pag-ayuno. Kay ang mga pagbati, sama sa mga eslabada sa kadena, nagkabit-kabit.

18. Ang usa ka adunahan nga nakasabot sa butang nagtago sa iyang bahandi sulod sa iyang balay, kay ang bahandi nga hayag nga gipakita makapukaw sa pagpanukmod ug makadani sa panamastamas gikan sa maghuhari. Ingon usab, ang usa ka matarong apan mapainubuson nga monghe nagtago sa iyang mga pagka-matarong, sama sa pagpanago sa maong adunahan sa iyang bahandi. Ang ingon nga monghe dili molihok sumala sa iyang kaugalingong mga tinguha, kondili kanunay niyang gisaway ang iyang kaugalingon ug nagtudlo sa iyang kaugalingon sa tinago nga pagtulon-an, sumala sa mga pulong sa Kasulatan: '*Ang akong kasingkasing nagdilaab sa sulod nako, ug usa ka kalayo ang gisiga sa akong pagmumuni-uni*' (Salmo 38:4). Unsa kaha kini nga kalayo? Paminawa ang mga pulong sa Kasulatan nga nag-ingon: '*Ang atong Dios usa ka kalayo nga manununaw*' (Heb. 12:29). Sama sa pagkatunaw sa waks ug pagkatuyo sa lapok sa dautang hugaw sa atubangan sa kalayo, mao usab ang pagkatuyo sa dautang hunahuna pinaagi sa tinago nga pagtulon-an, ang mga pagbati sa kalag malaya, ang hunahuna masidlak, ang paghunahuna mahimong klaro, ug ang kasingkasing mapuno sa kalipay. Ang tinago nga pagtudlo mosumbag sa mga demonyo ug mopalayas sa dautang hunahuna, kay kini nagpasiga sa sulod nga tawo. Ang bisan kinsa nga magsul-ob sa tinago nga pagtudlo gipalig-on sa Dios, makadawat og kusog gikan sa mga anghel, ug gihatagan og dungog sa mga tawo. Ang tinago nga pagtudlo ug pagbasa mao ang puloy-anan sa kalag, diin walay mosulod; kini usa ka dili matuyok nga haligi, usa ka hilom ug malinawong dalangpanan, diin ang kalag walay duhaduha nga maluwas. Ang mga demonyo masuko kaayo ug mumulong-mulong kon ang usa ka monghe mag-armas sa tinago nga pagtulon-an, mao ang pag-ampo: 'Ginoong Jesu-Cristo, Anak sa Dios, kalooy-a ako' – ug sa nag-inusarang pagbasa sa Balaang Kasulatan. Kini nga tinago nga pagtulon-an mao ang salamin sa hunahuna ug ang suga sa konsensya. Ang tinago nga pagtulon-an mamala sa pakighilawas, mapugngan ang kasuko, pahawaon ang kalagot, tangtangan ang garbo, pahawaon ang pagpasigarbo (ang masubo nga pagbati sa kawalay pulos), ug patyon ang kawad-on sa paglaum. Ang tinago nga pagtulon-an naghatag kahayag sa labawng hunahuna, nagpahawa sa katamaran, nagmugna og kalumo, nagpanimpluwensya sa kahadlok sa Dios, ug nagpaluwas og mga luha. Ang tinago nga pagtulon-an naghatag sa monghe og yano nga pagpaubos, matitud-anong pagbantay, ug walay babag nga pag-ampo. Kini usa ka bahandi sa pag-ampo, nga nagpahawa sa dili angay nga mga hunahuna, nagpukan-og sa mga demonyo, ug nagapahimagas sa lawas. Ang tinago nga pagtulon-an nagtudlo sa paglahutay, nagahimo sa usa ka tawo nga kauban sa pagpugong sa kaugalingon, ug nagapahayag sa Gehenna. Ang tinago nga pagtulon-an nagpabilin nga gawas ang hunahuna gikan sa walay pulos nga mga hunahuna, nga nagadumala niini aron maghunahuna lamang sa kamatayon. Ang tinago nga pagtulon-an napuno sa tanang maayong buhat ug gipahimutang sa tanang hiyas, samtang layo kini kaayo sa tanang dautang buhat: wala kini'y labot sa ingon ana nga mga butang.

4. Sa Pagpanalipod sa Hunahuna: 27 ka kapitulo³⁶

1. Ang kasuko batok sa mga kahuyang anaa sa kinaiya sa hunahuna. Walay pagkabalaan sa usa ka tawo nga walay kasuko – sa ato pa, gawas kon masuko siya sa tanang butang nga gipangtanum kaniya sa kaaway. Ang gustong makab-ot niining natural nga kasuko sa hunahuna kinahanglan putlon ang tanan niyang kaugalingong tinguha hangtod ibutang niya ang iyang kaugalingon sa usa ka kahimtang nga gihulagway sa hunahuna (usa ka makatarunganon, espirituhanong kahimtang diin ang kalag ug lawas hingpit nga nasakop sa espiritu).

³⁶ Gikan sa Griyego ni Dobrotol, p. 33.

2. Kung, samtang nag-atubang ka sa kaaway, makita nimo nga ang iyang grupo, nga napaluya na, nagpalagyo gikan kanimo, ayaw pasagdi nga malipay ang imong kasingkasing niini, kay kining mga kaaway nagbutang og usa ka malimbungon nga bitag para kanimo sa ilang likod. Ug didto sila nag-andam sa labing mabangis nga pag-atake batok kanimo. Sa dihang misulong sila batok kanimo, nagbilin sila og dakong bahin sa ilang puersa nga nag-ambush gawas sa siyudad, nga gisugo nga dili molihok. Busa, sa dihang misukol ka kanila ug misulong batok kanila, nilayas sila sa imong atubangan, daw walay kusog; apan kon ang imong kasingkasing mapahitas-on tungod kay napalayas nimo sila, ug biyaan nimo ang siyudad, nan ang mga nagpabilin sa pag-ambush motindog, ug ang mga naglayas sa imong atubangan mohunong – ug ilang palibuton ang imong pobre nga kalag sa tanang kilid, aron kini walay nahabilin nga dalangpan. Ang siyudad mao ang pag-ampo; ang pagtindog batok sa mga kaaway mao ang panagbangi sa hunahuna kang Kristo Jesus; ug ang pagbangon batok kanila mao ang kasuko.

3. Busa, mga hinigugma, magbarog kita sa kahadlok sa Dios, nga nagpanalipod ug nagasunod sa pagbuhat sa mga hiyas, nga dili maghatag ug kasayupan sa atong konsensya, kondili magbantay kita sa atong kaugalingon sa kahadlok sa Dios, hangtud kini mapalaya usab uban kanato, aron unta adunay paghiusa tali kanato ug niini, ug mahimo kini sa katapusan nga among magbalantay, nga magpakita kanamo sa tanan nga makapadani kanamo sa pagkapukan. Apan kon dili nato kini tagdon, moliko kini gikan kanato ug biyaan kita. Unya mahulog kita sa kamot sa atong mga kaaway, nga dili gayud kita buhian, sama sa pagtudlo kanato sa atong Ginoo, nga miingon: *'Pagkasinabotay dayon sa imong kaaway samtang kuyog pa kamo sa dalan'*, ug uban pa (Mat. 5:25). Giingon nga kining kaatbang mao ang konsensya, tungod kay kini mosupak sa usa ka tawo nga gustong mosunod sa mga tinguha sa unod. Kung dili niya kini tagdon, kini maghatud kaniya sa kamot sa iyang mga kaaway.

4. Sa dihang makita sa Dios nga ang hunahuna misumite kaniya uban sa tibuok kusog niini ug nagpaabut og tabang gikan lamang kaniya, unya iyang palig-onon kini, nga nag-ingon: *'Ayaw kahadlok, kay gipagawas tika, ug gitawag tika sa akong ngalan: ikaw akoo. Ug bisan pa moagi ka sa mga tubig, ako anaa uban kanimo; ang mga suba dili ka malumos; ug bisan pa molakaw ka sa kalayo, dili ka masunog, ni kan-on ka sa siga. Kay ako ang Ginoo nga imong Dios, ang Balaan sa Israel, nga nagluwas kanimo'* (Isaias 43:1–3).

5. Sa dihang madungog sa hunahuna ang ingon nga pagdasig, kini mibaling nga mapangahas ngadto sa iyang mga kaaway ug miingon: *'Kinsa ang gustong makig-away kanako, motindog siya batok kanako! Ug kinsa ang gustong makiglalis kanako, moduol siya kanako! Tan-awa, ang Ginoo mao ang akong manalabang; kinsa may makadaut kanako? Tan-awa, kamo tanan maligid sama sa bisti nga gikaon sa ulod.'*

6. Kung ang imong kasingkasing, nga nakab-ot na ang hingpit nga pagdumot sa sala, naningkamot nga mapildi kini ug, nga nakalayo na sa tanan nga hinungdan sa sala, gibutang sa imong panan-aw ang pag-antos (sa walay katapusan), nan hibal-i nga ang imong Tabang nagpuyo uban kanimo – ug ikaw, nga wala Siya masakpani sa bisan unsang paagi, apan nagahilak sa atubangan sa Iyang nawong, ingna, paminawa ang imong kasingkasing: *'O Ginoo, luwasa ako sa Imong kalooy, kay dili ko kusgan nga makalingkawas gikan sa kamot sa kaaway kung wala ang Imong tabang!'* Ug Iyang panalipdan ka gikan sa tanang dautan.

7. Kinahanglan isira sa usa ka monghe ang tanang pultahan sa iyang kalag, mao ang iyang mga sentido, aron dili siya matumba pinaagi niini. Sa diha nga, sa ingon niini, makita sa hunahuna nga walay bisan unsa nga mosulod aron dakpon kini, kini mag-andam alang sa pagkawalay kamatayon, pinaagi sa pagtigom sa tanan niyang mga sentido ug paghimo kanila nga usa ka lawas. (Huna-huna: ang hunahuna, nga dili masamok sa gawasnong kalibutan pinaagi sa mga sentido, magpokus paingon sa sulod ug madala ngadto niadtong kapanahonan. Usa usab ka huna-huna ni San Basilio ang Dako).

8. Kung ang hunahuna makagawas sa tanang paglaum sa bisan unsang makita ug kalibutanon, kini usa ka timaan nga ang sala namatay na sa sulod nimo.

9. Kung ang hunahuna mapalaya gikan sa mga pagbati, mawala ang babag nga nagtindog tali kaniya ug sa Dios.

10. Kung ang hunahuna mapalaya gikan sa tanan niyang kaaway ug makapahulay, nan naa na kini sa lain, bag-ong kapanahonan, nga nagtan-aw sa bag-o ug dili malaglag. *'Kay diin ang bangkay, didto magkatigum ang mga lawin'* (Mat. 24:28).

11. Usahay ang mga demonyo magpanago nga malimbungon, aron tan-awon kon ang usa ka tawo pasagdan lang ang iyang kasingkasing, nga nagtuo nga nakapahulay na siya (gikan sa pakigbisog). (Kon mahitabo kini), kalit nilang lusobon ang pobre nga kalag ug dakpon kini sama sa gamay nga langgam. Ug kon mapilde kini nila ug mas kusgan sila, walay kalooy nilang ipaubos kini sa tanang matang sa sala, nga mas

grabe pa kaysa sa miuna, nga iyang gipangayoan og pasaylo. Busa, magbarog kita nga walay hunong sa kahadlok sa Dios ug bantayan pag-ayo ang atong mga kasingkasing, buhaton nato ang atong mga pagka-asceta uban sa dili matuyok nga pag-amping ug panalipdan ang mga hiyas (usa ka maalamon ug matinud-anong pamatasan) nga nagalihok isip babag batok sa dautang tuyo sa atong mga kaaway.

12. Ang atong Magtutudlo, si Jesu-Cristo, nga nakahibalo sa grabeng kawalay kalooy sa atong mga kaaway ug may kalooy sa katawhan, nagsugo kung unsa ka estrikto nato dapat bantayan ang atong kasingkasing, nga nag-ingon: 'Mag-andam kamo sa tanang panahon, kay wala kamo kahibalo sa oras nga moanha ang kawatan, aron sa diha nga moanha siya, dili niya kamo makaplagan nga natulog' (Mat. 24, 43 ug mosunod). Ug usab: *'Magbantay kamo sa inyong kaugalingon, basig mabug-atan ang inyong kasingkasing sa kapug-atan sa pagkaon, sa kalasingan ug sa kabalaka sa kinabuhi niining kalibutan, ug kalit nga moabot kaninyo kana nga adlaw'* (Lucas 21:34). Busa bantayi ang imong kasingkasing, tagda ang imong gibati. Ug kung ang paghinumdom sa Dios anaa kanimo, dali ra nimo masakpan ang mga kaaway nga nagpanikad aron kuhaon kini. Kay kinsa ang magbantay pag-ayo sa iyang hunahuna, dali niyang mailhan ang mga gustong mosulod ug makahugaw kaniya. Gikalibog nila ang hunahuna aron kini malipat ug mahimong dili aktibo (mapabilin sa trabaho). Apan kadtong nakaila sa ilang limbong nagpabilin nga kalmado, nag-ampo sa Ginoo.

13. Kung dili kasuko ang usa ka tawo sa tanang butang nga mahitabo dinhi sa kalibutan, dili niya maserbisyoan ug mapasidunggan ang Dios sumala sa angay. Kay unsa may pag-alagad sa Dios, kon dili ang pag-ampo nga walay bisan unsang langyaw nga hunahuna, walay kahinam sa laman samtang nagpanalangin sa Dios, walay kasuko samtang nag-awit kaniya, walay pagdumot samtang naghimaya kaniya, ug walay dautang kadasig o pagpanukot samtang naglingkod sa iyang atubangan ug nagahinumdom kaniya? Kay kining tanan nga ngitngit nga mga butang naghimo og bungbong nga naglibot sa pobre nga kalag, ug samtang ginatago kini sa sulod niini, dili kini makaserbisyo sa Dios nga putli. Kay ginapugngan nila kini nga molutaw sa hangin ug dili makaduol sa Dios (nga motindog sa Iyang atubangan nga limpyo ang hunahuna), sa tinago nga pagpanalangin kaniya ug pag-ampo kaniya uban sa malumo nga kasingkasing, aron kini mapahayag Niya. Ang hunahuna kanunay natabonan sa panganod ug dili makalambo sa kinabuhi nga sumala sa Dios, tungod kay wala kini mag-amping sa maalamon nga pagputol niini tanan.

14. Sa dihang ang hunahuna masigasig sa pagtangtang sa mga makalupigon nga tinguha gikan sa mga gahum sa kalag ug sa paggiya niini (pagdalhon sila, sama sa usa ka bangka) ngadto sa kawalay-pagbati, ug sa pagbulag sa kalag mismo gikan sa mga makalupigon nga tinguha, unya, kung ang walay-hiya nga mga pagbati mosulong sa kalag aron dakpon ang mga gahum niini ug dalhon kini sa sala, ug ang hunahuna magsugod sa tago sa walay hunong nga pagtuaw ngadto sa Dios, ang Dios, sa pagtan-aw niini, magpadala sa Iyang tabang ug pahawaon sila sa usa ka pagkab-ot.

15. Naghangyo ako kanimo, samtang naa pa ka sa lawas, ayaw pasagdi ang imong kasingkasing nga maluya. Kay sama sa mag-uuma nga dili mosalig sa bisan unsang liso nga moturok sa iyang uma, tungod kay wala siya kahibalo unsa ang mahitabo niini sa wala pa niya kini madala sa iyang kamalig, ingon ana usab, dili niya tugotan nga maluya ang iyang kasingkasing samtang aduna pa siyay gininhawa. Apan kinahanglan kanunay siyang magtuaw ngadto sa Dios alang sa Iyang tabang ug kaluoy. Wala siya kahibalo unsang kasakit ang moabot kaniya hangtod sa iyang katapusang gininhawa; busa, dili niya angay pasagdan nga maluya ang iyang kasingkasing samtang naa pa siyay gininhawa. Apan angay kanunay siyang magtuaw ngadto sa Dios alang sa Iyang tabang ug kaluoy.

16. Ang wala'y makaplagan nga tabang sa taliwala sa gubat dili usab makasalig sa kalinaw.

17. Sa dihang molikay ang usa ka tawo sa dautang bahin, unya sa tinuod niyang maila ang tanang mga sala nga iyang nabuhat sa atubangan sa Dios: kay kasagaran dili makita sa usa ka tawo ang iyang kaugalingong mga sala gawas kon molikay siya niini uban sa mapait nga paghinulsol (nga mao, uban sa pagmugos sa kasingkasing ug kasubo). Ang mga nakaabot niini nga hugna maghilak, padaghanon ang ilang pag-ampo, ug mapuno sa kaulaw sa atubangan sa Dios, sa paghinumdom sa ilang dili angay nga pakig-uban sa mga kahiligon. Busa, magpaningkamot kita, mga igsoon, kutob sa atong makaya, ug ang Dios motabang kanato pinaagi sa kadagatan sa Iyang kalooy. Kung wala nato napreserbar ang atong kasingkasing, sama sa gibuhay sa atong mga amahan, paningkamotan unta nato nga mapabilin nga walay sala ang atong lawas, sumala sa gipangayo sa Dios. Ug tuohan nato nga niining panahon sa kagutom nga miabut kanato, magpakita Siya kanato og kaluoy, sama sa Iyang pagpakita niini sa Iyang mga balaan.

18. Ang nagpahinungod sa iyang kasingkasing sa pagpangita sa Dios sa tinuod nga pagkabalaan dili dayon makahukom nga ang iyang paningkamot makapahimuot sa Dios. Kay hangtud nga ang iyang konsensya

nagasaway kaniya sa bisan unsang dili natural, hangtud usab siya walay kagawasan. Kay diin adunay manasaway, aduna usab maghuhukom; ug diin adunay paghukom, walay kagawasan. Busa, sa dihang, samtang nag-ampo ka, makita nimo nga walay bisan unsa nga nagpasangil kanimo og dautan, unya masulti nga ikaw gawasnon ug nakasulod na sa Iyang balaan nga pahulay pinaagi sa Iyang maayong kabubut-on. Sa dihang makita nimo nga ang maayong bunga nakagamot na ug dili na gipugngan sa sagbot sa kaaway, nga ang mga mandirigma nga nagsalig sa ilang kaugalingong kaalam, bisan dili sa ilang kaugalingong kabubut-on, mitikyas na aron dili na makig-away batok sa imong pagbati; nga ang usa ka panganod nagtabon sa imong tabernakulo, ug ang adlaw dili na ka mapaso sa adlaw, ni ang bulan sa gabii; nga sulod kanimo andam na ang tanan para sa tabernakulo, aron pagtukod niini ug pagpreserbar niini sumala sa kabubut-on sa Dios—unya hibaloa nga nakadaog ka pinaagi sa gahum sa Dios. Unya, sa katapusan, Siya mismo ang maglabay sa Iyang landong ibabaw sa tabernakulo, kay kini Iya man. Apan samtang nagpadayon ang gubat, ang usa ka tawo nagpuyo sa kahadlok ug pagkurog, naghunahuna kon modaog ba siya karon o mapildi, ug kon ugma mapildi ba siya o modaog. Ang pakigbisog bug-at kaayo sa kasingkasing, apan ang kawalay-pagbati walay panagbangi: kay nadawat na niini ang angay niini ug mihunong na kini sa pagtagad sa tulo ka bahin sa tawo nga kaniadto nabahin, tungod kay nakab-ot na nila ang panag-uli sa usag usa sa Dios. Kining tulo ka bahin mao ang: ang kalag, ang lawas, ug ang espiritu. Sa dihang mahiusa sila pinaagi sa buhat sa Espiritu Santo, dili na sila mapabulag. Ayaw paghunahuna nga namatay ka na sa sala samtang ginabuthohan ka pa sa mga kaaway, bisan pa sa pagbantay o sa pagkatulog. Tungod kay samtang nagpadayon pa ang pobre sa lumba, wala siyay kaisog.

19. Kung ang hunahuna giinspirar ug nakahukom nga andam mosunod sa gugma nga makapalong sa mga kahiligon sa lawas, ug pinaagi sa gahum niini dili tugotan nga bisan unsang dili natural (mga kahiligon, sala) makahupot sa kasingkasing, nan, pinaagi sa pagsupak niini sa dili natural, sa katapusan makab-ot niini ang hingpit nga pagbulag gikan sa natural.

20. Susihon nimo ang imong kaugalingon matag-adlaw, igsoon, ug sa pagtan-aw sa imong kasingkasing sa atubangan sa Dios, kon makakaplag ka og bisan unsang makapahugno nga pagbati niini, putla kini gikan sa imong kasingkasing, aron dili ka masakpan sa makalilisang nga kapalaran (sa dili pa ka maputli).

21. Bantayi pag-ayo ang imong kasingkasing, igsoon, ug magbantay ka pag-ayo batok sa imong mga kaaway: kay malimbungan sila sa ilang dautang tuyo. Pagtuo pag-ayo sa imong kasingkasing sa kamatuoran nga dili angay buhaton ug maayo ang usa ka tawo nga nagbuhat (nagahigugma) sa dautan. Mao nga ang Manluluwas nagtudlo kanato nga magbantay, nga nag-ingon, '*Kipot ang ganghaan, ug masipit ang dalan nga paingon sa kinabuhi; ug pipila ra ang makakaplag niini*' (Mat. 7:14).

22. Pag-amping nga walay makaguba nga makapahawa kanimo gikan sa gugma sa Dios; bantayi ang imong kasingkasing ug ayaw kawad-i og kasingkasing, nga nag-ingon: 'Asa nako kini mapreserbar, ako nga usa ka makasasala?' Kay kon ang usa ka tawo mobiya sa iyang mga sala ug mobalik sa Dios, nan ang iyang paghinulsol mobalhin kaniya ug himoon siyang hingpit nga bag-o.

23. Ang Balaang Kasulatan, sa Daang Tugon ug Bag-ong Tugon, naghigot sa tibuok bahin sa pagbantay sa kasingkasing. Kinahanglan masabtan sa usa ka monghe ang katuyoan sa Kasulatan: kinsa ang gipamulong niini, unsa ang gisulti niini, ug alang sa unsang katuyoan. Kinahanglan usab siya magpadayon sa kanunay sa paningkamot sa pag-ascetismo ug, sa pagtagad sa mga limbong sa kaaway, sama sa usa ka maalamon nga timonero, makahimo sa pagpadagan sa mga balud sa hunahuna, nga giya sa grasya, aron sa ingon niini nga paagi, nga dili maliso gikan sa dalan apan magmatngon lamang sa iyang kaugalingon, makig-istorya siya sa Diyos sa kahilom, nga walay nagkalat nga hunahuna o mausisaong pangisip.

24. Ang panahon nagkinahanglan nga mag-ampo kita, sama sa usa ka timonero nga kinahanglan makigbisog batok sa hangin, kalibog, ug unos. Kita makahupot sa maayong hunahuna ug dautang hunahuna. Ang usa ka deboto ug mahigugmaon sa Diyos nga hunahuna gitawag—ug sa tinuod gayud—nga , ang magmamando sa mga pagbati. Kita, ang mga hilom, kinahanglan nga maampingon ug matin-aw nga ilain ug klasipikaron ang mga birtud ug mga bisyo: unsang birtud ang angay ipadayon sa atubangan sa mga igsoon ug mga amahan, ug unsa ang angay buhaton kung mag-inusara kita; ug unsang birtud ang una, ang ikaduha, ug ang ikatulo; ingon man usab kung hain nga pagbati espirituhanon ug hain nga lawasnon, ug hain nga hiyas espirituhanon ug hain nga lawasnon; labaw pa, tungod sa hain nga hiyas mosulong ang garbo sa hunahuna, tungod sa hain moturok ang kahambog, tungod sa hain mosubang ang kasuko, ug tungod sa hain manalupig ang pagka-abusado sa pagkaon. Kay kinahanglan natong '*ibungkag ang mga pangatarungan ug ang matag hataas nga butang nga nagapahitas-on sa kaugalingon batok sa kahibalo sa Dios*' (2 Cor. 10:5).

25. Ang unang hiyas mao ang pagbulag, nga mao ang pagbiya sa matag tawo ug sa matag buhat; gikan niini natawo ang usa ka gitinguhang pangandoy alang sa Dios, ug kini sa kinaiyahan magmugna og kasuko, nga mosukol batok sa tanang gipangtanum sa kaaway. Unya ang kahadlok sa Dios makakaplag og puy-anan sulod sa usa ka tawo, ug pinaagi sa paglihok niining kahadloka, ang gugma pagkahuman mapadayag.

26. Sa panahon sa pag-ampo, kinahanglan tangtangan sa kasingkasing ang mga salawala nga hunahuna pinaagi sa matinud-anong pagsupak, aron dili nato mahimo nga nag-ampo kita sa Diyos sa atong mga ngabil samtang nagpuyo sa atong kasingkasing ang dili angay nga mga hunahuna. Dili madawat sa Dios ang pag-ampo sa usa ka tawo nga hilom apan ang hunahuna naglibog ug walay pag-amping. Ug ang Kasulatan nagmando kanato sa tibuok panahon nga bantayan ang mga pagbati sa kalag. Kung ang kabubut-on sa monghe mosumpo sa balaod sa Dios, ug ang hunahuna magsugod sa pagdumala sa iyang mga sakop—sa ato pa, tanan nga pagbati sa kalag, labi na ang kasuko ug kahilayan, kay kini nasakop sa hunahuna – unya matuman ang pagkamaayo kanato ug matuman ang pagkamatarong; ang atong tinguha gitumong ngadto sa Dios ug sa Iyang kabubut-on, ug ang atong kasuko gitumong batok sa yawa ug sa sala. Unsa pa ang gikinahanglan? – Tago nga pagtulon-an.

27. Kung ang kaulaw moturok sa imong kasingkasing samtang naglingkod ka sa imong selda, pag-amping nga supakon ang dautan, basi kini makabihag kanimo: paningkamoti nga hinumduman ang Dios, nga Naga-paminaw Siya kanimo, ug nga ang tanan nga gihunahuna sa imong kasingkasing hayag sa Iyang atubangan. Ingna ang imong kalag: kung nahadlok ka sa mga makasasala sama nimo, nga basin makita nila ang imong mga sala, dili ba kaha mas angay nga mahadlok ka sa Dios, Nga maminaw sa tanang butang? Gikan niining pagdasig, ang kahadlok sa Dios ipadayag sa imong kalag, ug kon magpabilin ka niini, dili ka matandog sa mga pagbati (dili ka madala sa mga pagbati), ingon nga nasulat: *'Ang mga nagasalig sa Ginoo sama sa Bukid sa Siyon, nga dili matandog, kondili magpabilin hangtod sa kahangturan sa Jerusalem'* (Salmo 124:1). Ug sa matag buhat nga imong ginabuhat, hinumdumi nga ang Dios nakakita sa matag hunahuna nimo, ug dili ka gayud makasala. Kaniya ang himaya hangtod sa kahangturan. Amen.

5. Mga Kapitulo sa Asetisismo ug Hilom³⁷

1. Tulo ka mga birtud ang kanunay nga magbabantay sa hunahuna: ang natural nga hilig niini, ang kaisog, ug ang kawalay katamaran.

2. Aduna'y tulo ka hiyas nga, sa diha nga masinati sa hunahuna sulod niini, nagpasiguro niini nga nakab-ot na niini ang pagkawalay kamatayon: *'pagkamatngon'*, nga hinay-hinay nga nagkalahi sa usa ka pagbati gikan sa lain; *'paglantaw sa unahan'* sa tanang butang sa wala pa ang ilang panahon; ug *'dili pag-uyon'* sa bisan unsang langyaw nga hunahuna.

3. Aduna'y tulo ka hiyas nga kanunay maghatag og kahayag sa hunahuna: ang dili pagbaton og dautang buot batok sa bisan kinsa, ang pag-antos sa tanan nga mahitabo nga walay kasubo, ug ang pagpakita og kaayo sa mga nagabuhat og dautan. Kining tulo ka hiyas nagmugna og tulo pa nga labaw pa kanila: ang dili pagbaton og dautang buot batok sa bisan kinsa nagmugna og gugma; ang pag-antos sa tanan nga mahitabo nga walay kasubo nagmugna og pagkamapainubsanon; ug ang pagpakita og kaayo sa mga nagabuhat og dautan nagmugna og kalinaw.

4. Aduna'y upat ka hiyas nga nagapahimol sa kalag: kahilom, pagtuman sa mga sugo (pagkasunuran), pagsakripisyo sa kaugalingon ug pagpaubos.

5. Miingon si Abba Isaiah: 'Gitan-aw nako ang akong kaugalingon nga sama sa usa ka kabayo nga way tag-iyang nga nawala: bisan kinsa nga makakaplag niini mosakay ug magkabayo niini; ug kon buhian na kini sa usa, kuhaon kini sa lain ug mosakay usab ug magkabayo niini.'

6. Bantayi ang imong kaugalingon, basi malingaw ka sa imong kaniadto nga sala, ug mabanhaw ang imong karaang mga sala sa sulod nimo. Higugmaa ang pagpaubos, ug kini magtabon kanimo gikan sa imong mga sala. Ihatag ang imong kasingkasing sa pagsunod sa imong mga amahan, ug ang grasya sa Dios magpuyo sa sulod nimo. Ayaw paghunahuna nga ikaw maalamon, basi mahulog ka sa kamot sa imong mga kaaway. Tudloi ang imong dila sa pagpangayo og pasaylo, ug ang pagkama-ubos moabut kanimo. Samtang naglingkod ka sa imong selda, itugyan nimo ang imong kaugalingon sa tulo ka butang: pisikal nga trabaho, pagpamalandong sa Dios, ug pag-ampo. Hunahuna adlaw-adlaw nga ania kita dinhi aron magpaningkamot karong adlaw, apan sa umaabot, wala ko kahibalo; ug dili ka makasala sa atubangan sa Dios.

³⁷ Patr. graec., vol. 40, pagkahuman sa mga pulong.

7. Ayaw pagka-hilig sa pagkaon, basi mabanhaw pag-usab sa imong sulod ang imong kanhing mga sala. Ayaw kawala'g kadasig sa bisan unsang pagpanarbaho, basi mahulog ka sa mga pag-atake sa kaaway. Pugos-a ang imong kaugalingon sa tinago nga pagtulun-an, ug sa dili madugay makakaplag ka og pahulay sa Dios (ang kalinaw sa Dios). Pugos-a ang imong kaugalingon sa pag-ampo og dugay uban ang paghilak, ug tingali magmaloloy-on kanimo ang Dios ug tangtanganon gikan kanimo ang daang tawo nga mahigugmaon sa sala.

8. Ang paningkamot, kakabus, paglibot-libot, pag-antos ug hilom nagmugna sa pagpaubos, ug tungod sa pagpaubos pasayloon ang tanang sala.

9. Kung ang kahilambigit magpahirap kanimo, pahapita ang imong kaugalingon sa walay hunong nga pagbantay, gutom ug kauwaw, ug ipakumbaba ang imong kaugalingon sa atubangan sa tanan; kung ang pisikal nga kaanyag sa usa ka tawo magsugod sa pagdani sa imong kasingkasing, o ang tinguha alang sa usa ka asawa, hinumdumi ang baho (nga naa sa lubnganan) – ug magmalinaw ka.

10. Igsoon! Samtang naa ka pa niining kinabuhi, ayaw paghatag og pahulay sa imong lawas, ug ayaw pagsalig niini kon makita nimo nga kini walay mga tinguha. Kay ang mga demonyo kanunay magpaabut sa tukmang panahon, ug kon ang tawo mohunong sa pag-atiman sa iyang kaluwasan, kalit nilang atakehon ang pobre nga kalag ug dakpon kini sama sa gamay nga langgam; ug kon mapildi nila kini, walay kalooy nilang pugson kini sa tanang matang sa sala. Busa, magbarog kita sa kahadlok sa Dios ug magbantay sa atong kaugalingon, nga magpadayon sa pagtuman sa atong mga katungdanan ug pag-obserba sa tanang hiyas nga nagsilbi nga panalipod batok sa dautang buot sa atong mga kaaway. Ang mga paningkamot ug pakigbisog niining mubo nga panahon dili lamang nagpanalipod kanato gikan sa dautang buhat, apan nag-andam usab og mga korona para sa kalag sa wala pa kini mobiya sa lawas. Busa kita, isip mga nagbitbit sa selyo sa balaan nga bunyag, molihok aron mopalayo sa atong mga sala, aron makakaplag kita og kaluoy sa Adlaw sa Paghukom. Maningkamot kita, mga hinigugma: kay duol na ang panahon. Bulahan siya nga nagbati niini nga kabalaka adlaw ug gabii.

11. Kung ang imong kasingkasing nagkaguliyang ug wala ka kahibalo unsaon kini pagkontrol, hibaloa nga adunay usa ka lihok nimo nga nagdala niini sa ingon nga kagubot, tuyo ka man o dili. Kung wala gisugo ni Gideon nga bungkagon ang mga banga sa tubig, dili unta makita ang kahayag sa mga lampara (Mga Hukom 7:19 ug mosunod): busa, kung ang usa ka tawo dili magtamay sa iyang kaugalingong lawas, dili niya makita ang kahayag sa Pagkadiyosnon.

12. Kung sa usa ka siyudad nga gipalibotan og pader, nabuak ang gamay nga bahin sa pader, ang mga kaaway, kung gusto silang mosulod sa siyudad, itutok nila ang ilang tanang pagtagad niining nabuak nga bahin aron makasulod sila niini. Bisan pa man nga nagbarog ang mga bantay sa ganghaan, dili nila mapugngan ang mga kaaway gawas kon ma-ayo ang nadaut nga bahin. Busa imposible alang sa usa ka monghe nga makasukol sa iyang mga kaaway kon siya mapildi sa bisan unsang pagbati, ug dili niya makab-ot ang sukdanan sa pagkahingpit.

Ang Kagalang-galang nga si Marcos nga Asketiko

Impormasyon mahitungod sa kinabuhi ug mga sinulat ni San Marcos

Si San Marcos nga Asketiko giila nga usa sa labing bantugan sa mga Amahan sa Ehipto. Apan gamay ra ang nahibal-an bahin sa mga kahimtang sa iyang kinabuhi. Si Palladius (Lives, ch. 20), nga nakigkita kaniya sa personal, miingon nga siya adunay labing malumo ug mapainubsanon nga kinaiya, nga walay makatupong kaniya niini, ug sukad pagkabata nahigugma siya sa pagtuon sa Balaang Kasulatan ug nahimong pamilyar kaayo niini nga nahibal-an niya sa kasingkasing ang Daang ug Bag-ong Tugon (giusab usab kini ni Sozomen, *Kasaysayan sa Simbahan*, Libro 6, Mga Kapitulo 29 ug 30). Ang pagka-mapinugos sa iyang kinabuhi ug ang pagkabalaan sa iyang kasingkasing nagtaas kaniya ngadto sa hataas nga lebel sa espirituhanong pagkahingpit. Nagpamatuod si San Macario sa Alexandria sa espesyal nga grasya sa Dios kaniya atol sa pagdawat sa Balaang Misteryo, nga nagpakita dili lamang sa dakong kusog sa pagtuo ni San Marcos, kondili usab sa kainit sa iyang gugma alang sa Ginoo ug sa iyang hingpit nga pagpaubos. Nipuyo si San Marcos sulod sa kapin usa ka gatus ka tuig ug, gituohan, namatay sa pagsugod sa ikalimang siglo. Apan nagpuyo siya uban sa mga unang sumusunod sa kinabuhi ug mga pagtulon-an ni San Antonio, ug tingali bisan uban mismo kang Antonio. Ang grasya sa Diyos, ang iyang mga kasinatian sa kinabuhi, ug ang iyang pagtuon sa Pulong sa

Diyos naghimo kaniya nga lawom ang pagsabot sa mga misteryo sa espirituhanong kinabuhi. Wala niya gitago kini nga gasa; nagtudlo ug nagsulat siya og daghan, apan pipila ra sa iyang mga sinulat ang nakaabot kanato. Napulo sa iyang mga panultihon ang gipatik sa hubad nga Ruso. Si Patriarka Photius mitumong lamang sa walo niini, samtang si Nikephoros Kallistos, gawas pa sa walo, nag-angkon nga aduna pa siyay 32 ka panultihon (Ecclesiastical History, Book 13, Chapters 53 ug 544). Niining koleksyon, gilakip namo ang mga teksto nga makita sa **Dobrotolyubie**, gidugang namo ang mga instruksyon nga gikan sa tanan niyang ubang mga buhat, ug gihan-ay namo kini sa mosunod nga han-ay:

1. Usa ka Sulat ngadto sa Monghe nga si Nicholas. Gihimutang kini sa una tungod kay naglangkob kini og salaysay sa asetikong kinabuhi gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan. Sunod niini ang:

2. Mga instruksyon nga gikan sa ubang sinulat ni San Marcos, ingon nga padayon sa mga leksyon nga gihatag sa Epistola, ug ingon nga preparasyon aron masabtan ang mubo nga mga pulong nga anaa sa mga kapitulo nga mosunod dayon pagkahuman niini.

3. Duha ka gatus ka kapitulo mahitungod sa espirituhanong balaod.

4. 226 ka kapitulo nga gitumong sa mga nagtuo nga matarong sila pinaagi sa ilang mga buhat. Gigamit sa hubad ang mosunod nga mga tinubdan: ang Griyegong edisyon sa **Dobrotolyubie**, ang mga buhat ni San Marcos nga gipatik sa **Patrologiae graecae** ni Migne, bol. 65, ug ang manuskrito gikan sa Monasteryo ni San Sava sa Palestina, nga mas kompleto ug husto kaysa sa uban.

Mga Tuntonan ni Marcos nga Asketiko Mahitungod sa Espirituhanong Kinabuhi

1. Epistola ngadto sa Monghe Nicholas

1. Dugay na ka nga lawom ang imong kabalaka alang sa imong kaugalingong kaluwasan, ug, uban sa dakong pag-amping alang sa kinabuhi nga sumala sa Dios, gisultihan mo kami sa tanan mahitungod sa imong kaugalingon: sa unsang mainit nga kadasig nga nagpasiya ka nga magpabilin sa Ginoo pinaagi sa hugot nga kinabuhi, pagpugong sa pagkaon ug sa tanang laing porma sa pagsakripisyo sa kaugalingon, nga naningkamot sa mga pagbantay ug masigasig nga pag-ampo; gihulagway usab nimo ang mga pakigbisog ug kadaghanan sa mga makasasalaong pagbati nga nagdilaab sulod sa imong lawas ug mosukol batok sa imong kalag gikan sa balaod sa sala, nga supak sa balaod sa atong hunahuna; labi na, naghinanakit ka nga ang pagbati sa kasuko ug kahakog sa laman dako kaayo ang ilang pagpanakit kanimo, ug nangita ka og paagi o berbal nga giya kung unsang mga paningkamot ug paningkamot ang angay nimong buhaton aron mapildi (mopatigbabaw) kining makaguba nga mga pagbati.

2. Niadtong panahona, kutob sa akong makaya, sa espiritu sa akong gugma kanimo, gihatagan tika og mga hunahuna nga makaluwas sa kalag ug maalamon nga tambag, nga nagpakita pinaagi sa unsang mga paningkamot ug unsang mga asetikong paningkamot nga ang kalag—uban sa paghukom ug hayag nga giya, nga nagkinabuhi nga maalamon sumala sa Ebanghelyo—makadaog, uban sa tabang sa grasya alang sa pagtuo, batok sa dautan (mga hunahuna ug pagbati) nga misabwag sulod sa kasingkasing, labi na gayud ang nahisgotang mga pagbati. Kay, depende sa kinaiya sa mga pagbati—tungod sa hilig niini ug pagkasanay niini—nga mao ang kinaiya sa kalag, nga labi pang napukaw niini, kinahanglan kini magbuhat og walay hunong ug labing masigasig nga pakigbisog batok niini, hangtod mapildi niini ang makasalaon ug dili masabtan nga impluwensya (mga tukso) sa sala, nga kaniadto nakapailalom niini, nadala ug nabihag pinaagi sa sulodnong pakig-uban kanila sa hunahuna, (napugos) sa kanunay nga paghinumdom sa (dautang) hunahuna ug mainitong pakighinabi kanila.

3. Karon, bisan pa, tungod kay nagpalayo ako kaninyo sa lawas ug sa pagkatawo, apan dili sa kasingkasing, nga miadto sa kamingawan ngadto sa tinuod nga mga mag-uuma ug mga mandirigma ni Cristo, aron ako usab, pinaagi sa paningkamot ug pakigbisog uban sa akong mga igsoon—nga nakigbisog batok sa impluwensya sa kaaway ug maisugong misukol sa ilang mga pagbati—makalikay sa katamaran, putla ang pagkaluag, wagtanga ang katamaran, ug yakapa ang kadasig ug tanang matang sa pag-amping, nga naningkamot alang sa kalipay sa Dios, nagpaningkamot ako sa pagsulat alang sa imong pagkamatinud-anon og usa ka mubo nga pagtulun-an ug tambag nga makaluwas sa kalag, aron, pinaagi sa maampingong pagbasa sa mubo nga buod sa akong gisulti kanimo sa personal niining mubo nakong sulat nga pagpadasig, makadawat ka og espirituhanong kaayohan gikan niini, sama sa atong pag-uban kanimo sa personal.

4. Kini, anak ko, mao ang sinugdanan diin ka kinahanglan magsugod sa paghan-ay sa imong kinabuhi nga gihatag sa Diyos alang sa kaluwasan. Kinahanglan nimong kanunayng ipabilin sa imong hunahuna, nga

dili malimtan ug kanunayng anaa, uban sa walay hunong nga pagpamalandong, ang tanang buhat sa probidensya sa Dios nga nagahigugma sa katawhan—sa nangagi ug karon—ug ang tanan Niyang panalangin alang sa kaluwasan sa imong kalag; ug dili nimo tugotan ang imong kaugalingon, bisan pa tungod sa pagkalibog sa dautang kalimot (nga gipukaw sa kaaway), o pinaagi sa katamaran, nga kalimtan ang Iyang daghan ug dagkong mga panalangin, ug busa pag-usik sa nahibilin nga kinabuhi sa walay pulos ug walay pagpasalamat nga paagi. Kay ang ingon nga mga handumanan, sama sa dagom, motuslok sa kasingkasing ug kanunay kini dasigon sa pag-angkon (sa mga kalooy sa Dios), sa pagpaubos, sa pagpasalamat uban sa mapungot nga espiritu, sa paglipay sa tanang maayo, sa pag-angkon, ingon kabaylo (sa Iyang mga panalangin), sa maayong pamatasan ug mga kostumbre ug sa matag hiyas sumala sa Dios, ingon resulta sa lawom nga pagsuhid, uban sa matinud-anong hunahuna, sa mosunod nga pulong sa propeta: *'Unsa man akong igabayad sa Ginoo tungod sa tanan niyang gipanghatag kanako?'* (Salmo 115:3). Sa dihang hinumduman sa kalag ang tanang panalangin nga gihatag kaniya sukad pagkahimugso sa Dios nga mahigugma sa katawhan, ingon man ang daghang kalisdanan diin kini kanunay nga giluwat, o ang daghang mga paglapas nga nahimo niini ug ang mga sala nga tinuyo niini gihimo, apan kini wala, pinaagi sa matarong nga paghukom, itugyan sa mga espiritu nga nakadani niini alang sa pagkaguba ug kamatayon, apan ang Dios sa gugma, mapailubon ug nagtagad sa pagtabok sa iyang mga sala, nagpanalipod kaniya, nagpaabot sa iyang pagbag-o; ug samtang siya malipayong misilbi sa mga kaaway ug dautang espiritu pinaagi sa iyang mga pagka-hilig, Gipakaon Niya siya, gipanalipdan Niya siya ug gitagaan Niya siya sa tanang paagi; ug sa katapusan, pinaagi sa Iyang mahigugmaong pagdumala, gibutang Niya siya sa dalan padulong sa kaluwasan, gipugas sa iyang kasingkasing ang gugma alang sa kinabuhi nga pagpanagana, gihatagan siya og kalipay aron biyaan ang kalibutan ug ang tanang pangdani sa mga kahimut-an sa unod, gipahumotan siya sa anghelikong hulagway sa asetikong kinabuhi, ug gipahikay nga siya mainitong dawaton sa balaang mga amahan sa kapatiran sa , (kung ang kalag mahinumdom niini tanan), kinsa, nga ang hunahuna giya sa maayong konsensya ug nagpamalandong niini tanan, dili ba magpabilin hangtod sa kahangturan sa lawom nga paghinulsol sa kasingkasing? Kung adunay ingon ana nga pundasyon sa mga panalangin nga nadawat kaniadto, bisan wala pa siya makahimo og maayo, apan sa baylo nakasala pag-ayo sa Iyang panan-aw, nalunod sa karning hugaw ug sa daghang uban pang mga sala, wala Siya magtratar kaniya sumala sa iyang mga sala ni mibaylo kaniya sumala niini, dili ba siya mohupot og lig-on ug walay katapusan nga paglaum, nga nag-ingon sa iyang kaugalingon: kung, sa panahon nga wala ko buhata ang bisan unsang maayo, apan sa sukwahi nakasala ko pag-ayo sa Iyang atubangan, naglubog sa unodnong kahugawan ug sa daghang uban pang mga sala, wala Niya ako gihukman sumala sa akong mga sala ni gipabayran ako sumala sa akong mga pagkadautan, apan gipakita Niya kanako ang kaluoy pinaagi sa ingon ana nga mga gasa ug grasya, nan, sa diha nga sa katapusan ako maghalad sa akong kaugalingon hingpit sa Iyang pag-alagad pinaagi sa usa ka kinabuhi nga hingpit nga walay sala ug sa pag-amuma sa matag pagka-binuotan, unsa kaha ka daghan nga mga panalangin ug unsa kaha ka daghan nga espirituhanong gasa ang Iyang ihatag kanako, nga nagpalig-on, nagagiya ug nagahatag kanako og kusog sa matag maayong buhat? Busa, kinsa man ang, nga dili gayud makalimot sa mga panalangin sa Dios, magpuyo sa ingon nga hunahuna, magdani, maggiya ug magpalihok sa iyang kaugalingon paingon sa matag maayong buhat sa pagkamaayo ug matag buhat sa pagkamatarong, nga kanunay mainit ug kanunay andam sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios.

5. Busa, pinalanggang anak, nga adunay himsog nga panghuna-huna pinaagi sa grasya ni Cristo, kanunay nga ipadayon sa imong kaugalingon ang ingon nga pamatasan ug maayong paghunahuna; ayaw tugoti ang imong kaugalingon nga mahimong, nga natabonan sa ngitngit nga panganod sa makadaot nga kalimot, ni mapugngan sa imong pag-uswag sa katamaran, nga nagahimo sa hunahuna nga walay pulos ug nagaliso niini gikan sa kinabuhi nga angay nimong puy-an, ni natabonan sa hunahuna sa kawalay-hibalo—ang hinungdan sa tanang kadautan – ni madala sa kahuyang nga makaguba sa tanan, ni malimbong sa mga kalibutanong kalipay, ni mapildi sa pagka-abusado sa pagkaon, ni mahimong ulipon sa hunahuna tungod sa mga tinguha ug madunggohan sa sulod nimo sa sagol sa malaw-ay nga mga hunahuna, ni mapildi sa kasuko nga magmugna og pagdumot sa igsoon, ni sa bisan unsang maluoyon ug gisumpaang pasangil, samtang naghatag ug kasubo ug nagmasubo, magsugod sa pagtipig ug dautang hunahuna batok sa imong silingan sa imong panumduman; ni sa bisan kinsa nga madani gikan sa putli nga pag-ampo ngadto sa Dios; ni sa bisan kinsa nga ang hunahuna bihag aron magsilbi nga espiya sa usa ka magsoon nga pareho ang hunahuna pinaagi sa hayop nga mga hunahuna. (Kay kon tugotan kining tanan nga magpadayon, nan) tungod sa ingon ana nga walay pulos nga kinaiya, nga puno sa unodnong panghuna-huna, samtang napugos sa konsensya, ikaw igatugyan sa pipila ka

panahon sa makapahimuno nga silot sa dautang mga espiritu nga imong gisugot, hangtud ang imong hunahuna, nga nahimong hingpit nga kabos ug gisunog sa kasubo ug pagkawalay paglaum, tungod sa pagkawala sa espirituhanong pag-uswag sa Dios tungod sa nangagi nga mga sala, magsugod pag-usab, uban sa tanang pagpaubos, sa pagsubay sa dalan sa kaluwasan, human, human sa daghang paningkamot sa pag-ampo ug mga pagbantay sa tibuok gabii, nadawat ang pagpasaylo sa iyang mga sala pinaagi sa ilang mapainubsanon nga pag-ako sa atubangan sa Dios ug sa iyang mga silingan. Busa magsugod na usab siya sa pag-angkon sa hustong paghuna-huna ug, sa kahayag sa Ebanghelyo, masabtan niya pinaagi sa grasya sa Dios nga bisan kinsa nga dili hingpit nga mosumiter sa krus sa mapainubsanon nga paghunahuna ug pagpahiubos sa kaugalingon, ug dili magpaubos sa tanan sa pagkatamakan, pagdaot, pagdumot, pagpangatarungan, pagpanawa ug pag-abuso—ug pag-antos niini tanan uban ang kalipay alang sa Ginoo, nga wala maggukod og bisan unsang butang nga tawhanon, ni himaya, ni dungog, ni pagdayeg, ni lamian nga pagkaon ug ilimnon, ni (maayong) bisti—dili mahimong tinuod nga Kristohanon.

6. Karon, kon ang ingon nga mga buhat, pakigbisog ug korona nag-atubang kanato, hangtod kanus-a pa nato pasagdan nga atong kaugalingon pagataw-anan tungod sa bakak nga pagpakita sa pagkamapaambition ug pag-alagad sa Ginoo uban sa limbong, samtang gihatagan kita og dungog sa mga tawo, apan nagpakita sa atubangan sa Giya nga mga hipokrito? Kay samtang gihatagan kita og dungog sa kadaghanan ingon mga balaan, mga hayop gihapon kita sa atong kinaiyahan, nga adunay lang sa gawas nga dagway sa pagkamapa-Diosnon, apan wala pa makab-ot ang gahum niini sa atubangan sa Dios (2 Tim. 3:5), samtang giisip sa kadaghanan nga mga birhen ug walay sala nga putli, kita nadisturbo sa sulod sa atubangan Niya nga nakakita sa natago tungod sa kahugaw sa atong mga tinguha ug malalasang hunahuna, ug natandog kita sa impluwensya sa atong mga pagbati; apan, tungod sa atong hingpit nga hipokritang asetikismo, ug usab tungod sa pagdayeg sa tawo, nagpabaya kita niini nga butang, nga nabuta ang atong hunahuna. Hangtud kanus-a pa man kita maglakaw sa kawalay pulos sa hunahuna, nga mapakyas sa pag-ila sa kinaadman sa Ebanghelyo ug mapakyas sa pag-angkon sa usa ka kinabuhi nga matinud-anon, uban sa determinasyon nga masigasig nga masubay ang agianan niini aron kita usab makakaplag og kaisog sa atong konsensya, apan nagasalig gihapon lamang sa panagway sa pagkamatarong sa atong lihok sa gawas, ug ginatintal nato ang atong kaugalingon sa mga pagkabinuotan sa gawas tungod sa kakulang sa tinuod nga pagsabot sa maong butang, nga naningkamot sa pagpalipay sa mga tawo ug nangita kanila og himaya, dungog, ug pagdayeg?

7. Sa tinuod, Siya nga nagpadayag sa mga tinago sa kangitngit ug nagpaila sa mga tinguha sa kasingkasing (1 Cor. 4:5), ang Huwes nga dili matintal, moabot—Siya nga dili magpakaulaw sa mga dato ni magpakita og pabor sa mga kabus. Iwagtang Niya ang pagpakaaron-ingnon sa gawas ug ipadayag ang tinuod nga natago sa sulod; ug siya magkorona, sa atubangan sa mga Anghel ug sa atubangan sa Iyang Amahan, sa mga nagkinabuhi uyon sa ilang konsensya—ang tinuod nga mga asketa ug mga mandirigma—samtang ang mga hipokrito, nga nagbisti lang sa panagway sa pagkamatinud-anon ug nagpakita lang sa gawas og 'walay ikasaway' nga kinabuhi sa atubangan sa mga tawo, nga walay pulos nga nagsalig niini ug naglimbong sa ilang kaugalingon pinaagi niini, seryoso Niya silang ipadayag sa atubangan sa tibuok Balaang Simbahan ug sa tibuok panon sa langit, ug ipadala sila sa hingpit nga kangitngit uban sa labing katingalahang kaulaw.

8. (Ang ingon ani nga mga tawo sama sa) mga balaan nga birhen nga nagpabilin sa ilang panlabas nga pagkabirhen (kay wala gyud sila gisilotan tungod niini) ug, labaw pa, adunay gamay nga lana sa ilang mga sudlanan, nga nagpasabot nga sila adunay pipila ka mga birtud ug panlabas nga hiyas, ug pipila ka mga gasa, mao nga misiga ang ilang mga suga sulod sa pipila ka panahon; apan, tungod sa kapabayaan, pagkawalay-hibalo ug katamaran, wala sila magtagad sa ilang sulod nga kinabuhi ug wala nila matarong nga mailhi daghang mga pagbati ang nagtago sa sulod, nga gipukaw sa dautang mga espiritu; ingon resulta, ang ilang hunahuna nadaut sa dautang impluwensya, ug sila (ang mga birhen) nakig-uban niini nga mga pagbati sa ilang hunahuna, nga tinago nga nadala ug napildi sa pinakagrabe nga klase sa pagpanukotuko, malisyosong pag-inggit, pagsupak, karibalidad, kasina, kasuko, kasubo, pagpanimalos, pagkauyon-onyon, kainit sa ulo, garbo, pagpasigarbo, tinguha sa pagpalipay sa mga lalaki, pagpalugway sa kaugalingon, kahakog, kapabayaan, lamanong kahilambigit, senswalidad sa hunahuna, kawalay pagtuo, kawalay kahadlok (sa atubangan sa Dios), kahadlok (sa gawasong butang), kasubo, pagpanamastamas, tanang matang sa pagpalugway sa kaugalingon, tulog, pagpasigarbo, pagpangatarungan sa kaugalingon, garbo, pagpasigarbo, kawalay pagkasapug, karangyaan, kahakog, pagkawalay paglaum—ang labing makalaglag sa tanan—ug uban pang labing pino nga impluwensya sa sala. Sila (ang mga birhen) dili lang nagbuhat og maayong mga buhat ug nagkinabuhi nga may dungog, nga ilang gipakita sa uban, ug nakadawat og pagdayeg gikan kanila tungod niini, ug bisan pa

gani ang espirituhanong mga gasa, kon naa man sila niini, ilang gibaligya sa mga espiritu sa pagka-mapahitas-on ug sa tinguha nga malipay ang mga tawo; samtang nadala sa ubang mga pagbati, ilang gisagol ang panikas ug mga laraw sa unod sa ilang mga maayong buhat, hinungdan nga nahimong hugaw kini ug dili makapahimuot sa Dios, sama sa halad ni Cain. Tungod niini tanan, wala sila makatagamtam sa kalipay uban sa Nobyo, ug gibyaan sila sa gawas sa langitnong palasyo, nga sirado kanila.

9. Sa pagpamalandong niini uban sa hugot nga paghukom ug pagsususi sa kaugalingon, sabta ug masabtan nato ang kahintang nga atong nahimutangan; ug, samtang aduna pa'y panahon alang sa paghinulsol ug pagbag-o, usabaha nato ang atong mga agi, nga masiguro nga ang atong mga maayong buhat, nga gihimo uban sa pagkabalaan, tinuod nga maayo, walay sagol nga unodnong pangatarungan, aron dili sila balibaran, sama sa usa ka sakripisyo nga adunay depekto, tungod sa kawalay pag-amping, kapabayaan ug kakulang sa tinuod nga kahibalo: kung dili, atong madala ang kaguol sa pagkamakusog sa pagbuot, pagpugong sa kaugalingon, pagpabilin nga mata, pagpuasa ug tanang matang sa pagsakripisyo sa kaugalingon, ug atong igahin ang atong mga adlaw sa ingon niini – apan ang butang nga sa atong panan-aw mao ang ingon nga pagkamatarong dili dawaton ni Cristo, ang Langitnong Pari, tungod kay kini masuta nga usa ka hugaw nga halad tungod sa mga pagbati nga gihisgutan.

10. Busa, anak ko, labaw sa tanan, ang usa ka tawo nga gustong magdala sa krus ug mosunod kang Kristo kinahanglan magtagad sa kahibalo ug pagsabot, kanunay nga susihon ang kaugalingong mga hunahuna, uban sa dakong kabalaka alang sa kaluwasan ug lawom nga debosyon sa Dios, samtang nangayo og tambag gikan sa nagkahiusa ug magkasinabtanay nga mga sulugoon sa Dios, nga naningkamot sa samang paningkamot, aron, sa diha nga wala kahibalo asa o unsaon pagpadala sa kaugalingong dalan, dili maglakaw sa kangitngit nga walay hayag nga suga. Kay ang tawo nga mapahimuloron, nga naglakaw nga walay giya ug direksyon sa Ebanghelyo, kanunay matumba ug mahulog sa daghang mga lungag ug bitag sa Dautang; kanunay siya madani sa sayop ug maeckspas sa dagkong kalisdanan, ug wala siya kahibalo kung asa siya sa katapusan matapos. Daghang mga tawo ang nagbuhay og dagkong buhat sa pagsakripisyo sa kaugalingon ug nag-antos og dakong kakapoy ug kalisud alang sa Dios, apan ang ilang kaugalingong kabubut-on, kakulang sa paghukom, ug kapakyas sa pagtan-aw nga gikinahanglan ang pagpangayo og tambag nga makaluwas gikan sa ilang isigkatawo naghimo nga ang ingon nga mga paningkamot dili makapahimuot sa Dios ug walay pulos.

11. Alang kanimo, akong pinalanggang anak, sama sa akong giingon sa sinugdanan niining pagdasig, ayaw kalimti ang mga panalangin nga gihatag kanimo sa gipasidunggan, Mapinanggaon nga Dios, bisan pa ikaw madani gikan niini tungod sa pagpangawat sa dautang buot sa kaaway ug sa katamaran; apan, sa pagbantay sa atubangan sa imong mga mata sa tanan bisan espirituhanon o pisikal, ang mga panalangin nga gihatag kanimo sukad sa sinugdanan sa imong kinabuhi hangtod karon, hunahuna kini ug pagkat-on gikan niini, ingon sa giingon: *'Ayaw kalimti ang tanan Niyang ganti'* (Salmo 102:2). Sa ingon niini, dali nga mausab ang imong kasingkasing padulong sa kahadlok ug gugma sa Dios, ug makahimo ka sa pagpasalamat sa Dios pinaagi sa usa ka disiplinadong kinabuhi, matinahuron nga pamatasan, matinud-anong konsensya, angay nga pakigpulong, tinuod nga pagtuo, mapainubsanon nga kinaadman, ug sa yano lang, pinaagi sa paghalad sa imong tibuok kaugalingon sa Dios. Mao kini ang madala kanimo sa paghinumdom sa mga panalangin nga imong nadawat gikan sa Maayo ug Mahigugmaong Ginoo! Pinaagi sa ingon nga paghinumdom sa Iyang mga panalangin, labi na sa tabang sa usa ka pahimangno gikan sa kahitas-an, ang imong kasingkasing dili mapugngan nga matuslob sa gugma ug pangandoy alang sa Dios; kay wala Niya gihatag kini sa bisan kinsa pa—bisan pa sa mga mas takus kaysa kanimo—nga katingalahang gasa nga Iyang gihatag lamang kanimo, tungod sa Iyang dili masukod nga gugma alang sa katawhan.

12. Busa, paningkamoti nga kanunay nimong hinumduman ang tanang panalangin nga imong nadawat gikan sa Dios; ug labi na gayud, balika sa hunahuna ang dakong grasya ug katingalahang pabor nga Iyang gihatag kanimo, sumala sa imong gisulti kanako, sa panahon nga kamo sa imong inahan naglayag gikan sa Balaang mga Dapit paingon sa Constantinople, sa dihang, sa gabii, mitumaw ang usa ka makalilisang ug dili masabar nga bagyo, nga nagpaburot sa dagat, ug ang tanan nga anaa sa barko—si , ang mga marinero ug ang imong kaugalingong inahan—nalunod sa kalawoman, samtang ikaw ra, kauban ang duha pa, naluwas pinaagi sa himayaong gahum sa Dios ug nabalasa sa baybayon; (hinumdumi) usab kung giunsa sa Ginoo paghan-ay sa imong pagbiyahe paingon sa Ancyra, diin gidawat ka uban sa pagkamabuotan sama sa amahan sa usa ka buotan nga tawo ug napahiusa sa gugma uban sa labing debotong anak nga si Epiphanius, kinsa kamo duha, ubos sa giya sa usa ka respetadong tawo, misugod sa dalan padulong sa kaluwasan (pinaagi sa pagsalikway sa kalibutan), ug gidawat sa balaan nga mga sulugoon sa Dios ingon tinuoray nga mga anak.

13. Tungod sa tanang panalangin nga gihatag kanimo sa Dios, unsa man ang imong ikahalad nga baylo sa Iyang nagtawag kanimo ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan? Sumala sa hustisya, dili na ka magkinabuhi para sa imong kaugalingon, kondili para kang Cristo, nga namatay alang kanimo ug nabanhaw pag-usab; Kinahanglan paningkamotan nimo ang matag matarong nga hiyas ug ang pagtuman sa matag sugo, kanunay nga pagpangita *'unsang kabubut-on sa Dios—unsang maayo, makapahimuot ug hingpit'* (Roma 12:2), ug paningkamotan nimo sa tibuok nimong kusog nga matuman kini. Labaw sa tanan, anak ko, itugyan ang imong pagkabatan-on sa pulong sa Dios, ingon nga gikinahanglan niining pulonga: *'Ihalad ninyo ang inyong mga lawas ingon nga buhing halad, balaan ug makapahimuot sa Dios—mao kini ang inyong espirituhanong pagsimba'* (Roma 12:1). Patya ug ugaon ang tanang kabasa sa lamanong kahilambigit pinaagi sa pagkaon ug pag-inom sa hustong sukod, ug sa pagbantay sa tibuok gabii, aron ikaw usab makasulti gikan sa kasingkasing: *'Nakahisama ako sa panit sa bino nga natapakan sa yuta'*³⁸, *'Wala nako kalimti ang imong matarong nga mga buhat'* (Salmo 118:83). Sa pagkahibalo nga ikaw iya kang Kristo, *'ipapako ang imong unod,'* ingon sa Apostol, *'uban sa mga pangandoy ug tinguha niini'* (Gal. 5:24), ug *"ipatay ang mga miyembro nga naa sa yuta"* (Col. 3:5)—nga mao, dili lang ang mga buhat sa pakighilawas, kondili usab ang kahugaw nga gipukaw sa unod sa dautang espiritu. Ug ang usa nga nagtinguha nga mahimong takus sa korona sa tinuod, walay dunggoan ug hingpit kaayong pagkabirhen, dili lang magpugong sa iyang paningkamot niini, kondili, sumala sa pagtulon-an sa mga Apostoles, naningkamot nga patyon gayud ang mismong paglihok niining pagbati. Dili usab siya kontento niini, siya nga, tungod sa lig-on nga gugma (alang sa pagkab-og), nagtinguha sa pagpanudlo sa iyang lawas og usa ka anghelhon ug labing putli nga pagkabirhen, apan nag-ampo nga bisan ang labing yano, simpleng hunahuna sa kahilakaw—nga gisugyot sa hunahuna ingon usa ka milabay nga impresyon, nga walay lihok o impluwensya sa makalaut nga pagbati—mawala. Apan kini makab-ot lamang pinaagi sa tabang gikan sa taas, pinaagi sa bugtong gahum ug gasa sa Espiritu Santo, basta adunay bisan kinsa nga giisip nga takus sa ingon nga grasya.

14. Busa, ang gustong makab-ot sa korona sa putli, dili-lahos ug walay-daot nga pagkabirhen, iya nga gipapakasakit ang iyang unod pinaagi sa mga pagpanarbaho sa pag-awop sa kaugalingon, *'pagpamatay sa mga miyembro nga naa sa yuta'*, pinaagi sa bug-at ug mapailubon nga pagpugong sa kaugalingon, nga nagapahugno sa gawasnon tawo, nagapakunhod kaniya ug nagahimo kaniya nga tigulang ug bukog-bukog, aron ang sulodnong tawo mapabag-o nga mas gawasnon pinaagi sa paglihok sa grasya pinaagi sa pagtuo ug espirituhanong mga buhat, nga nagauswag adlaw-adlaw padulong sa mas maayo, nga nagatubo sa gugma, nagapahimutang sa iyang kaugalingon sa pagkamaisug, nagalipay sa espirituhanong kalipay, nagadawat gikan kang Cristo sa panumpa sa kalinaw, ginagiyahan sa pagkamaayo, gisul-oban sa pagkabuotan, giakop sa kahadlok sa Dios, gipahayag sa kahibalo ug espirituhanong pagsabot, gipahimutang sa kinaadman, ug ginagiyahan sa mapainubuson nga kinaadman. Pinaagi niini ug sa susamang mga hiyas, ang hunahuna, nga nabag-o sa Espiritu Santo, modawat sa sulod niini sa tatak sa pagka-Diyosnong hulagway, masul-oban sa intelektwal, dili masukod nga kaanyag sa pagkapareho sa Ginoo, ug mahimong kaambit sa bahandi sa espirituhanong kinaadman.

15. Busa, anak ko, pugngi ang imong batan-ong unod, pakan-a ang imong kalag, ug bag-oha ang imong hunahuna pinaagi sa mga hiyas nga gihisgutan sa ibabaw, uban sa tabang sa Espiritu Santo. Ang batan-ong lawas, nga napakabusog sa nagkalain-laing mananamitan nga pagkaon ug sa pag-inom og bino, mahimong sama sa usa ka baboy-ramo nga andam na sa pagpatay. Ang kalag busa mapalig-on tungod sa pagdilaab sa makalaut nga mga kalipay, ug ang hunahuna mabihag sa pagdilaab sa dautang kahilambigit, nga dili na makasukol sa mga tinguha sa lawas. Busa, ang pagbaha sa dugo mao ang pagkunhod sa espiritu. Mahitungod sa bino, ayaw pasagdi nga masimhot pa sa batan-on ang baho niini, basi, mapukaw sa doble nga kalayo—sa sulod tungod sa impluwensya sa kahiligon ug sa gawas tungod sa pag-inom og bino—ang kalipay sa unod makapalayas sa espirituhanong katam-is sa masakiton nga paghinulsol ug hinungdan sa kalibog ug pagkatig-a sa kasingkasing. Dili usab ang batan-on mag-inom og tubig hangtod mabusog, aron mapreserbar ang espirituhanong tinguha (usa ka maayong disposisyon), kay ang pagka-moderado sa pag-inom og tubig dako kaayo og ikatabang sa pagkamahigpit sa lawas. Sa diha nga imong buhaton kini, kumbinsido ka niini pinaagi sa imong kaugalingong kasinatian. Kay gitakda ko kining lagda para kaninyo ug gipahimutang kini, dili sa kahulugan nga gusto ko magpataw og pwersadong yugo kaninyo, kondili ginasugyot ko kini uban sa gugma

³⁸ 'Sa hamog' – sa hamog. Ang balhibo mokunhod sa hamog ug mahimong hugot ug lig-on.

isip usa ka maayong paagi sa pagpreserbar sa tinuod nga pagka-birhen ug hugot nga pagkabulos, samtang gibyaan ko kini sa inyong gawasnong kabubut-on nga buhaton ninyo ang inyong gusto.

16. Karon, maghisgot kita gamay bahin sa dili maalamon nga pagbati sa kasuko, nga samtang nagbuto ug naglihok, nagaguba sa tibuok kalag, naglabay niini sa kalibog ug nagapangit niini, ug nagahimo sa usa ka tawo nga sama sa hayop—ilabi na sa usa nga dali ra matintal ug dali ra masuko. Kini nga pagbati gipalig-on, gipadayon, ug gihimong dili mapildi sa garbo; ug hangtud nga kini nga demonyohanong kahoy sa kasubo (Heb. 12:15)—mao ang kasuko ug pagkasuko—gipainom sa dautang tubig sa garbo, magpadayon kini sa pagtubo ug pag-uswag, nga nagbunga og daghang bunga sa paglapas. Busa, kining tukod sa dautang usa sa kalag magpabilin nga dili madaut hangtud kini gipalig-on ug gisuportahan sa mga pundasyon sa garbo. Busa, kon gusto nimo nga kini nga kahoy sa pagkawalay-balaod (nga ang pasabot mao ang pagbati sa kasubo, kasuko ug pagkasuko) malang sa lawas ug mahimong walay bunga, aron ang lagari sa Espiritu moabot ug putlon kini, ug kini itambog sa kalayo, sumala sa mga pulong sa Ebanghelyo, ug mawala uban sa tanang dautang buot, —kon gusto nimo nga kining balay sa kalapasan, nga gitukod sa dautan sa sulod sa kalag alang sa kadautan, nga nagtigom sa iyang mga hunahuna gikan sa tanang kilid, sama sa mga bato, mga rason nga lig-on ug walay basihan gikan sa mga buhat o pulong, ug nag-andam og estruktura sa malisya sa sulod sa kalag, nga gibutang ang mga hunahuna sa garbo isip lig-on nga pundasyon niini—kon gusto nimo nga kini nga balay laglagon ug hukayon, nan, dawata ang pagka-mapainubuson sa Ginoo, ug ayaw gayud kini kalimti sa imong kasingkasing. Kinsa Siya, ug unsa ang Iyang nahimo alang kanato? Gikan sa unsang kahitas-an sa kahayag sa Pagkadiyosnon, nga gipadayag sa hustong sukod bisan pa sa langitnong mga binuhat, ug gipasidunggan sa langit sa matag makatarunganong binuhat—Anghel, Arkanghel, Trono, Paghari, Prinsipalidad, Gahum, Kerubin, Serafin ug tanang uban pang walay ngalan nga intelihenteng gahum, nga ang ilang mga ngalan wala na kanato — ug sa unsang kalawom sa pagka-tawo nga pagkapaubos Siya mibaba pinaagi sa Iyang dili masukod nga kaayo, nahimong susama kanato sa tanang paagi, kita nga nagpuyo sa kangitngit ug sa landong sa kamatayon, bihag sa kaaway tungod sa paglapas ni Adan, ug gipinag-iya niya pinaagi sa mga pagbati nga naglihok sa sulod nato.

17. Busa, ang Ginoo sa tanang makita ug dili makita nga mga binuhat wala maila sa kaulaw kanato, nga nag-antos sa ingon nga pagkaulipon ug sa dakop sa mapait nga kamatayon, apan nagpaubos Siya ug gikuha (ibabaw Niya) ang Tawo, nga pinaagi sa sugo sa Ginoo, gisugo nga mag-antos sa kasubo isip penitensya, ug nahimong susama kanato sa tanang aspeto gawas sa sala, sa ato pa, gawas sa mga pagbati sa kadautan. Tanan nga gipataw sa tawo pinaagi sa balaang sugo isip penitensya sa sala sa Pagkahulog—mao ang kamatayon, kapoy, kagutom, kauhaw ug uban pa—Gidala Niya kini sa Iyang kaugalingon, nahimong sama kanato aron kita mahimong sama Niya: *'Ang Pulong nahimong unod'* (Juan 1:14), aron ang unod mahimong Pulong; *'Bisan pa man siya adunahan, apan tungod kanato nahimong pobre siya, aron kita mahimong adunahan pinaagi sa iyang pagkabos'* (2 Corinto 8:9); tungod sa iyang dakong gugma sa katawhan, nahimo siyang sama nato, aron kita usab mahimong sama kaniya sa tanang hiyas. Kay sukad sa pag-abot ni Kristo, ang tawo—nga (bisan pa sukad sa sinugdan) gimugna sa hulagway ug pagkapareho sa Dios—tinuod nga nabag-o pinaagi sa grasya ug gahum sa Espiritu Santo, nga nakaabot sa sukdanan sa hingpit nga gugma, nga nagpahawa sa kahadlok ug dili na mapailalom sa kapakyasan, kay *'ang gugma dili gayud mapakyas'* (1 Cor. 13:8), kay, ingon ni Juan, *'Ang Dios mao ang gugma, ug ang bisan kinsa nga nagpuyo sa gugma nagpuyo sa Dios'* (1 Juan 4:16). Ang mga Apostoles ug tanan nga sama kanila nga naningkamot sa pagkamahimsog ug nagpresentar sa ilang kaugalingon sa Ginoo nga hingpit, nga misunod kang Kristo uban sa hingpit nga debosyon sa tibuok nilang kinabuhi, giisip nga takus niining kahimtanga.

18. Busa, kon kanunay ninyo hinumduman, nga dili gayud kalimtan, ang pagkamaubos nga gipakita sa Ginoo tungod sa Iyang dili masukod nga gugma kanato—mao kini, ang pagka-inkarnado sa Pulong sa Dios sa sabakan, ang Iyang pag-angkon sa pagka-tawo, ang Iyang pagkahimugso gikan sa babaye, ang mga hugna sa Iyang pisikal nga pagtubo, ang pagdaot, ang mga kasamok, ang mga insulto, ang pagpanamastamas, ang mga pagsaway, pagpanakit, pagbuga og luwa, pagpanagata, mga insulto, ang mapula nga kapa, ang korona sa mga tinik, ang sentensya sa mga magmamando batok Niya, ang mga pag-awit batok Niya gikan sa mga walay balaod nga Hudiyo, sa Iyang kaugalingong mga paryente: *'Kuhaa Siya, kuhaa Siya, ipapako Siya sa krus'* (Juan 19:15), ang krus, ang mga pako, ang sibat, ang suka ug apdo nga gihatag kaniya nga imnon, ang kalipay sa mga pagano, ang pang-uyaw sa mga naglabay nga miingon: *'Kung Anak ka sa Dios, pag-anaa gikan sa krus ug motuo kami kanimo'* (Mateo 27:42) ug ang uban pang mga pag-antos nga Iyang gisagubang alang kanato: pagkalisda, kamatayon, tulo ka adlaw nga paglubong, pag-anaog ngadto sa impyerno — ug unya ang

mga bunga sa Iyang mga pag-antos: pagkabanhaw gikan sa mga patay, pag-ubos sa impyerno ug kamatayon pinaagi sa pagluwas sa mga kalag nga natigom ngadto sa Ginoo, ang Pag-alsa ngadto sa langit, paglingkod sa tuo sa Amahan, labaw sa matag prinsipalidad ug gahum ug matag ngalan nga ginganlan (Efe. 1:21), dungog, himaya ug pagsimba gikan sa tanang anghel ngadto sa Unang Natawo gikan sa mga patay, tungod sa Iyang mga pag-antos, sumala sa pulong sa Apostol nga nag-ingon: *'Kini nga paghunahuna pag-aanaa kaninyo, nga anaa usab kang Cristo Jesus, nga bisan pa man siya anaa sa porma sa Dios, wala niya giisip nga kinahanglan kuptan ang pagkapareho sa Dios, kondili gihawan niya ang iyang kaugalingon, gikuha ang porma sa usa ka sulugoon, nga gihimo sa susama sa tawo; ug sa dihang nakita siya nga anaa sa porma sa tawo, iyang gipakumbaba ang iyang kaugalingon pinaagi sa pagmasunuron hangtod sa kamatayon—bisan pa kamatayon sa krus. Busa gipasaka pag-ayo usab sa Dios ang Iyang kaugalingon ug gihatagan Siya sa Ngalan nga labaw sa tanang ngalan, aron sa ngalan ni Jesus mokiling ang tanang tuhod, sa mga anaa sa langit, sa yuta, ug sa ilawom sa yuta, ug uban pa'* (Fil. 2:5–10)... Tan-awa sa unsang himaya ug pagpasidungog, sumala sa kamatuoran sa Dios, nga ang mga pag-antos sa Ginoo nga gihisgutan sa ibabaw nagpasaka sa Anak sa Tawo!

19. Busa, kon imong itago sa imong kasingkasing ang ingon nga mga hunahuna uban sa mainit nga paghigugma ug walay pagpasagad, dili ka mapildi sa mga pagbati sa kasubo, kasuko, ug pagkasuko-suko. Kay kung tangtangan ang pundasyon sa ilawom nila, mao, kung wagtangan ang pagbati sa garbo pinaagi sa paglubong sa pagpaubos ni Cristo, nan ang tibukod tukod sa walay balaod nga kasuko, kalagot ug kasubo dali ra nga mubagsak sa kaugalingon niini. Unsa kaha nga malupigon ug batong kasingkasing ang dili mabungkag, malandong sa kalooy, ug mapahiubos, kon kanunay kini maghinumdom sa ingon nga pagpaubos sa Bugtong Anak sa Dios alang kanato, ug mahinumdom sa Iyang mga pag-antos nga gihulagway sa ibabaw? Dili ba kini, sa baylo, andam nga mahimong abog, uling, ug salog sa tiil sa tanang tawo, ingon sa giingon sa Kasulatan? Kanus-a, unya, ang kalag, sa pagtan-aw sa pagpaubos ni Cristo, magpaubos ug magbuak sa kaugalingon sa ingon niini nga paagi, unsang kasuko ang makahupot niini? Unsa nga kasuko ug unsang kasubo ang makagamot?

20. Apan daw ang pagpasagad niining mga hunahuna—nga makaluwas ug makahatag ug kinabuhi kanato—ug ang iyang igsoon, ang katamaran, ug ang ilang kauban ug kapariho, ang kawalay-hibalo—kini nga labing masakiton ug labing lawom nga mga sakit sa kalag, nga lisod maila ug labi pang lisod tambalan, nagadala sa kalag palayo ug nagatabun kanini sa walay pagdumala nga kuryosidad (pinaagi sa pagsusi sa tanang butang sa gawas gawas sa kaugalingon)—mao ang hinungdan nga ang tanang ubang dautang pagbati makahupot ug matago sulod niini: kini nagmugna og kawalay kahadlok (sa Dios) ug pagkawalay pagtagad sa tanan nga maayo, ug naghatag sa matag pagbati og kagawasan nga mosulod sa kalag ug molihok sulod niini nga walay kaulaw. Kung ang kalag natabonan (sama sa usa ka ngitngit nga belo) sa makalibot nga kalimot, makaguba nga katamaran ug—ang inahan ug tigpanalipod sa tanang dautan—kawalay-hibalo, nan ang malisud, bulag nga hunahuna dali ra kaayo mokupot sa bisan unsang makita, maimagine o madungog: makakita kini, pananglitan, sa katahum sa usa ka babaye ug dayon masamdan sa carnal nga kahalakaw. Ang panumduman, human masidlak ug malipayong nadawat ang nakita, nadungog, ug nahikap, dayon magpintal sa sulod niini og mga hulagway pinaagi sa imahinasyon sa hunahuna ug dautang pakighinabi kanila, ug pinaagi niini, ginahugawan ang gihapon masidlak ug kaguol nga hunahuna pinaagi sa impluwensya sa mga espirituhanon nga maluoy.

21. Sa katapusan, ang unod mismo—bisan pa kini tambok, batan-on kaayo, o sobra ka basa—dali ra kini mapukaw sa ingon nga mga handumanan ug buhat sumala sa kaugalingon niini nga kinaiyahan, nga nagalihok padulong sa kahalakaw; ug usahay sa pagkatulog, usahay sa pagmata, kini magpagawas og hugaw, bisan pa walay tinuod nga pakighilawas sa asawa. Ang ingon nga tawo mahimong tan-awon sa kadaghanan nga matinahuron, birhen ug putli, o mahimong mag-angkon pa gani sa pagkabalaan; apan sa atubangan Niya nga nakakita sa tinago, siya usa ka daotan nga mananapaw ug manlalapastangan, ug niadtong adlaw husto siyang pagahukman gawas kon siya maghilak ug mag-aga sa atubangan sa Dios, sa Iyang atubangan diin iyang gipuy-an ug gibuhat ang dautan, ug wala maghalad og takus nga paghinulsol, human niya patyon ang unod pinaagi sa pag-ayuno, pagpangamuyo sa gabii ug walay hunong nga pag-ampo, ug pag-ayo ug pag-usab sa hunahuna pinaagi sa balaan nga mga handumanan ug pagtulon-an sa Pulong sa Dios. Kay ang buhing tingog nga miingon dili bakak: *'Ang bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa malisyosong tinguha nakighilawas na kaniya sa iyang kasingkasing'* (Mat. 5:28). Busa, mapuslanon kaayo, labi na sa mga batan-on, nga likayan gayud ang pagtan-aw sa mga babaye, bisan pa man giisip silang balaan, ug, kon mahimo, nga magpuyo nga lahi sa tanan: Sa ingon niini, mapadali niya ang espirituhanong pakigbisog alang sa iyang

kaugalingon ug mas mabati niya pag-ayo ang iyang pag-uswag, labi na kon magbantay siya pag-ayo sa iyang kaugalingon ug magpabilin sa pag-ampo, magpraktis sa pagtipid sa pagkaon ug ilimnon—bisan pa tubig—ug dugay nga pagpanagna, ingon man usab sa pakigkonsulta sa mga ekspersiyadong espirituhanong amahan, paningkamot nga makig-uban kanila ug makapahimulos sa ilang giya. Kay delikado kaayo ang pagpuyo nga nag-inusara, sumala sa kaugalingong kabubut-on, nga walay saksi, o ang pagpuyo uban sa mga walay kasinatian sa espirituhanong pakigbisog. Ang dautang buot (si Satanas) adunay daghang limbong, daghang tinago nga bitag, ug lain-laing mga bitag nga gipakatag sa kaaway bisan asa. Busa, kutob sa mahimo, paningkamotan sa tanang paagi nga mag-uban ug kanunayng makig-istorya sa mga tawo nga maalamon sa espirituhanong mga butang, aron, bisan pa man kung kulang ang usa ka tawo sa kaugalingong kahayag sa tinuod nga kahibalo tungod sa iyang pagkabata ug sa dili pa hingpit nga kahimtang sa iyang espirituhanong edad, pinaagi sa paglakaw uban sa usa nga adunay niini, dili siya maglakaw sa kangitngit, ni mae克斯pos sa mga katalagman sa mga bitag ug patibong, ni mahulog nga biktima sa mga mananap sa hunahuna nga, nagpanago sa kangitngit, nagdakop ug nagadaut sa mga nagalakaw niini nga walay maalamon nga suga sa Divinong Pulong.

22. Apan kon gusto nimo, anak ko, nga makab-ot ug makabaton sa sulod nimo sa imong kaugalingong suga sa espirituhanong kahayag ug giya, aron makalakaw ka nga walay babag sa pinakalalom nga kangitngit niining panahona '*ug ang imong mga lakang pagamiyahan sa Ginoo*' (Salmo 118:133), ug, sumala sa pulong sa propeta, '*dako kaayo ang imong paghandum*' sa dalan sa Ebanghelyo—mao ang pagtuman sa labing hingpit nga mga sugo sa Ebanghelyo uban sa labing mainit nga pagtuo ug mahimong kaambit sa mga pag-antos sa Ginoo pinaagi sa paghandum niini ug pinaagi sa pag-ampo—unsa pa man, ipakita ko kanimo ang usa ka katingalahang dalan aron makab-ot kini, nga naglangkob sa usa ka moral, sulodnong disposisyon sa espiritu, nga wala magkinahanglan og pisikal nga paningkamot o mga buhat sa kaisog, apan ang masinabtanong paningkamot sa kalag, ang pagdumala sa hunahuna (sa tanan nga sulod niini) ug maampingong paghunahuna, nga gipasiugdahan sa kahadlok ug gugma sa Dios, Pinaagi niining disposisyon, dali ra nimo mapahawa ang han-ay sa kaaway, sama sa gibuhay sa bulahan nga si David, nga, pinaagi sa pagtuo ug pagsalig sa Dios, sa pagpatay sa usa ka langyaw nga higante, napahawa ang kangitngit sa mga kaaway ug sa ilang katawhan.

23. Ang akong mga pulong gitumong sa tulo ka kusgan ug gamhanang langyaw nga higante, diin nagbarug ang tibuok kusog sa espirituhanong Holofernes; kon kini mapukan ug mapatay, unya ang tibuok gahum sa dautang mga espiritu hingpit nga mapapawi. Kining tulo ka higante sa daotan, nga nagpakita nga kusgan, mao kadtong atong nahisgutan na – pagkawalay-hibalo, ang inahan sa tanang dautan, kalimot, ang iyang igsoon, kauban sa sala ug tabang; ug, sa paghabi og ngitngit nga bisti ug sudlag alang sa kalag gikan sa kangitngit—katamaran (pagkawalay pagtagad), nga nagasuporta ug nagpalig-on sa unang duha, nagahatag kanila og kalig-on, ug nagsiguro nga, sa labing pasagad nga kalag, ang dautan nahimong, ingon sa giingon, natunaw ug nahimong lawasnon. Kay pinaagi sa pagkawalay-paki (apathy), pagkalimot ug pagkawalay-hibalo nga ang mga basihan sa tanang uban pang pagbati nagkakusog ug nagkadaghan. Tungod kay magtinabangay sila ug dili makabuhi kung walay usag usa, sila (kon hiusa) naglangkob sa gamhanang pwersa sa kaatbang ug sa mga pangunang kumander sa dautan. Pinaagi kanila, ang panon sa mga espiritu sa kadautan nagahimo sa ilang mga bitag sulod sa kalag ug malampuson sa pagtuman sa ilang mga tuyoy.

24. Kung gusto nimong madaog ang imong mga pagbati ug dali nga mapalayas ang daghang mga manlulupig sa hunahuna, nan, pinaagi sa pag-ampo ug tabang sa Diyos, tipuna ang imong mga hunahuna sa sulod nimo ug pagsulod sa kalawom sa imong kasingkasing; didto, pangitaa kining tulo ka gamhanang higante sa yawa—mao ang kalimot, pagkawalay pagtagad, ug katamaran, ug kamangmangan—kay pinaagi sa pagkaon niini naglihok, nag-uswag ug nagkakusog ang tanang ubang pagka-ambisyon sa mga kasingkasing nga mapasagdan sa kaugalingon ug sa mga kalag nga walay silot. Pinaagi sa hugot nga pagsusi sa kaugalingon ug sa usa ka mapangbantay nga hunahuna, uban sa tabang gikan sa taas, siguradong makaplagan nimo (hibaloa sa sulod nimo, dakpa) kining mga pagka-ambisyon—nga wala mailhi sa uban ug bisan dili masukod, pinakaguba sa tanang dautang pagbati—pinaagi sa mga armas sa kamatuoran nga supak niini: usa ka maayong panumduman, ang tinubdan sa tanan nga maayo; kahayag nga kahibalo, diin pinaagi niini ang usa ka magmatngon nga kalag nagpangusog sa kangitngit sa pagkawalay-hibalo; ug usa ka buhing kadasig nga nagpukaw ug nagdala sa kalag ngadto sa kaluwasan. Unya, pagkahuman nimong bisti sa maong mga armas sa pagkamaayo, uban sa tanang pag-ampo ug paghangyo, pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo, imong mapildi nga mapisan ug maisugon (hingpit nga mapalayas) ang tulo ka higante nga nahisgutan, kining mga manlulupig sa hunahuna, mao ang: nga ang hunahuna nakatutok sa mga butang nga naa sa itaas, kanunay nga

nagpamalandong sa *'bisan unsa ang tinuod, bisan unsa ang dungganon, bisan unsa ang matarong, bisan unsa ang putli, bisan unsa ang makapahimuot, bisan unsa ang bililhon—kon adunay bisan unsang pagkamatinahuron ug kon adunay bisan unsang butang nga angay dayegon'* (Fil. 4:8), imong palagson ang labing makadaot nga kalimot; pinaagi sa hayag nga giya gikan sa langit, imong laglagon ang makaguba nga kangitngit sa pagkawalay-hibalo; ug uban sa labing mabuhi nga kadasig, andam sa matag maayong buhat, imong palagson ang walay-Dios nga pagkawalay-paki (katamaran), nga nagpahinabo nga moturok ang dautan sa kalag. Makab-ot nimo kining mga hiyas dili pinaagi sa imong kaugalingong kabubut-on lang, kondili pinaagi sa gahum sa Dios ug sa tabang sa Espiritu Santo, pinaagi sa dakong pagtagad ug pag-ampo; ug sa pagkab-ot nimo niini sa ingon nga paagi, pinaagi niini, imong mapalayas ang imong kaugalingon gikan sa tulo ka gamhanang higante sa Dautang Usa nga gihisgutan sa ibabaw. Sa diha nga, pinaagi sa gahum sa aktibong grasya, ang (tulo ka bahin) nga panaghiusa sa tinuod nga kahibalo, paghinumdom sa mga pulong sa Dios, ug matarong nga kadasig maporma sa kalag ug maampingong mapreserbar didto, nan bisan ang labing gamay nga bakas sa kalimot, pagkawalay-hibalo ug pagkawalay-paki mawala gikan sa kalag. Mapapas kini ngadto sa walay-wala, samtang ang grasya ni Cristo Jesus, atong Ginoo, nga kaniya ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan, sa katapusan magahari sa kalag. Amen.

2. Tubag ni Monghe Nicolas sa sinulat ni Marcos nga Asceta

Salamat sa Dios, salamat Kaniya! Salamat sa Iyang labaw ug dili masukod nga gasa, nga Siya, tungod sa gugma alang sa kalag—nga gipanglutos sa mabangis nga mga pagbati ug gikuhaan sa tanang kusog—nagbisita niini uban sa maloloy-on nga kabubut-on nga hingpit nga gisalig sa Dios; Nagaingon ako, pinaagi sa imong birtudoso ug sa Dios nga naghiusa nga kalag, diin usa ka hayag nga siga, napuno sa langitnong kahayag ug nagbitbit og espirituhanong pangdani, gipadala kanako—ug pinaagi sa suga sa mga pulong sa paningkamot ug gugma, nga natawo gikan sa hunahuna nga naghiusa sa Dios, Gikuha sa Ginoo ang akong kalag gikan sa kinahiladman nga kangitngit ug unos, ug gipahimo nga mitumaw nga kusgan ang akong mga hunahuna gikan sa tulo ka higante nga gipadayag kanako. Sa tinuod, kining mga higante dako ug mabangis, ug dili sila mohunong sa pag-atake sa katawhan. Kinsa kaha ang ilang gihuptan nga ingon ka mabangis ug malupigon dinhi sa yuta gawas kanako, ug kinsa pa kaha ang ilang gipanag-iya pa sa ilang kaugalingong kabubut-on? Apan Siya Nga dili gayud malipay sa pagkaguba sa buhing binuhat, nagpakita kanako og kaluoy ug gipakita ang Iyang pagkamapailubon ug maloloy-on nga gugma kanako; ug, sa pagpanukmod sa maong matinud-anong hunahuna, gipukaw ang akong kabubut-on, nga natulog sa labing lawom nga tulog, ug gipakita ug gipadayag kanako ang maong mga higante. Nagaingon ako, una sa tanan, kalimot, nga nagpahawa kang Adan gikan sa Paraiso; kay kung wala niya kalimti ang sugo sa Ginoo, dili unta siya nahulog gikan sa ingon nga himaya; ug kawad-on sa paglaum, nga iyang gisugot ug busa gipatalingbahan ang iyang asawa; ug pagkawalay-hibalo, nga pinaagi niini wala niya masabti unsa siya kaniadto ug unsa na siya karon. Ang Ginoong Jesus, pinaagi sa Espiritu Santo— —nga nagpuyo sa sulod nimo, gipadayag kanako kining tulo ka espiritu. Kay sa tinuod, Iyang gipadala ang espada nga may duha ka hait nga kilid, nga mao ang Pulong sa Dios, ug gibahin ang akong hunahuna sa duha uban sa dakong kalinaw. Dili lang Niya kini gihimo, kondili tinuod gayud nga gipahimutang Niya ang usa ka espirituhanong katam-is sa akong kabubut-on pinaagi sa inyong mga pulong. Busa, pila kaha ka baba ug pila kaha ka pinulongan ang angay nakong gamiton aron takus nga makapasalamat sa tinuod nga Ginoong Dios sa Iyang mga panalangin, nga imong gipahinumdom kanako, o, usab, sa pagpadala kanako niining maalamon ug mahigugmaong mga pulong, nga nagpukaw sa kalag aron pangitaon ang kamatuoran ug tumanon ang mga sugo sa Dios, ug, sa katapusan, alang sa dakong kaayohan [nga nadala niini] sa mga gustong maglakaw sa dalan sa Ginoo, nga nagdala ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan? Kay ang imong mga pulong naghatag og ingon nga kaayohan dili lamang kanako, kondili usab sa tanan nga nakadungog niini—ang ilang hunahuna nahayag kaayo, ug nakabenepisyo sila pag-ayo gikan niining klaro kaayo nga gipadayag nga mga pulong. Busa, napamatud-an kining mga pulong nga tinuod sama sa kaugalingon sa kamatuoran, ug nadungog kini dili lang ingon mga pulong, kondili ingon usa ka klarong kamatuoran sa atubangan sa atong mga mata; kay dayon gipukaw niining pulonga sa atong mga kabubut-on ang dakong pagbantay. Ug tungod kay epektibo kini nga pulong, wala kini nagpabilin nga walay buhat, kondili dayon kini nagbunga og mga bungang-butit ug nagbunga og hinog nga bunga; apan wala kini mihunong didto, kay walay bisan kinsa kanamo nga mabusog niini, ingon sa kahibalo sa Dios: bisan pa sa kanunay nakong pagbasa niini, ang akong pobre nga kalag dili gyud mapuno. Busa, pinaagi sa pag-ampo sa imong pagkabalaan, ipangaliya nga kini nga gasa ihatag kanako, aron ang langitnong siga magpuyo sa sulod kanako ug hingpit

nga laglagon, hangtod sa katapusan, ang nahisgotan nga mga higante; aron dili ko gayud malimtan ang akong kaugalingon ug, pinaagi sa paglimbong sa akong kaugalingong mausaranong kapritso, itugyan ang akong kaugalingon sa nahisgotan nga dautan ug mahimong pagkaon sa mga kaaway. Apan nagtuo ako sa Ginoong Jesu-Cristo, nga nagpuyo sa sulod kanimo, nga alang sa imong pagkamapaambition ug sa mga nagapaningkamot sama kanimo, dili Niya ako pagdumtan ni itugyan sa baba sa mga maong higante; apan, kanunay nga nagpahinumdom kanako pinaagi sa Iyang mga balaan nga sulugoon, Iya kong ipakita ang Iyang dalan kanako, usa ka maluya nga kalag, pinaagi sa imong balaan nga mga pag-ampo. Busa, ako naghangyo ug nagpakusog sa inyong mahigugmaon ug matinahuron nga kalag nga dili ko inyong pagtan-awon nga ubos tungod kay nagasugakod ko, uban sa paglaum, sa pagsulat niining tubag ngadto sa inyong pagkabalaan; apan, sa pagtan-aw sa halapad nga kalooy sa Amahan nga abli kaayo, bisan pa sa akong pobre nga sinulat, ako naghangyo ug nagpakusog kaninyo nga hinumdumi ako matag takna; kay ang Ginoo kanunay mobisita [Iyang] matinud-anon ug walay hunong nga alagad—mao ang hunahuna sa imong bulahan nga kalag, nga matarong nga napahimakas—aron, pinaagi sa imong pagkabalaan, ako usab, nga nakaluwas gikan sa akong mga kadautan, makakaplag og malipayong katapusan, pinaagi sa grasya sa mapinanggaon nga Kristo Dios, nga uban sa Amahan ug sa Espiritu Santo, mag-angkon sa dungog ug gahum hangtod sa kahangturan. Amen.

2. Ang mga pagtulon-an ni San Marcos, nga gikuha gikan sa iyang ubang mga sinulat

1. Ang pagtuo dili lang naglangkob sa pagkabunyag kang Kristo, kondili usab sa pagtuman sa Iyang mga sugo. Ang Balaan nga Bunyag sa tinuod naghatag kanato og pagkahingpit, apan dili niini hingpiton ang mga dili motuman sa mga sugo.

2. Kung, bisan pagkahuman sa bunyag, nagpabilin kita nga sakop sa sala, dili tungod kay dili hingpit ang bunyag, kondili tungod kay pasagad nato ang mga sugo ug nagpabilin sa pagpalugway sa kaugalingon sumala sa atong kaugalingong kabubut-on. Wala'y bisan Dios o Satanas nga mopugos sa atong kabubut-on bisan pagkahuman sa bunyag. Sa bunyag, mysteryoso kitang gipagawas gikan sa pagkaulipon sa sala, ingon nga nasulat: *'kay ang balaod sa Espiritu sa kinabuhi nagpalingkawas kanako gikan sa balaod sa sala ug kamatayon'* (Roma 8:2); apan, tungod sa atong pagpasagad sa mga sugo sa Iya nga naghinlo kanato, nahulog kita ilawom sa gahum sa sala, ug tungod kay wala nato gipadayon ang mga sugo, nahimo kitang mga bihang pag-usab sa kaaway.

3. Ang usa ka tawo, sa iyang kaugalingong libreng kabubut-on, magpabilin sa iyang gipili nga kahimtang, bisan pa siya nabunyagan, kay ang kaugalingong pagbuot dili mapugos. Sa dihang ang Kasulatan miingon, *'ang mga kabos sa espiritu makapanunod sa gingharian sa langit'* (Mat. 11:12), kini naghisgot sa kaugalingong libreng kabubut-on sa usa ka tawo, aron ang matag-usa kanato mapugos ang kaugalingon, human sa bunyag, nga dili mosalikway ngadto sa dautan, kondili magpabilin sa maayo. Alang sa mga nagtuo nga nakadawat sa kusog aron matuman ang mga sugo, gisugo sila sa Ginoo nga paningkamotan ang pagbantay niini, aron dili sila mobalik.

4. Ang espirituhanong paningkamot dili usa ka butang nga lahi sa mga sugo. Kini mao ang mga sugo. Ipakita kanako ang mga ascetic nga buhat gawas sa mga sugo. Kung itudlo nimo ang pag-ampo – usa kini ka sugo; kung hisgutan nimo ang pagpugong sa hunahuna – usa usab kini ka sugo ('Pagmatngon ug pagbantay'); kung hisgutan nimo ang pagpuasa ug pagbantay, usa usab kini ka sugo; kung itudlo nimo ang pagsakripisyo sa kaugalingon, kini usa ka sugo (ipasalikway niya ang iyang kaugalingon), ug bisan unsang buhat sa askétikong birtud nga imong hisgutan—tanang kini mga sugo. (Ang tumong sa askétismo mao ang labing tukmang pagtuman sa mga sugo).

5. Ang Balaang Bunyag naghatag og hingpit nga kagawasan (gikan sa pagkaulipon sa sala, sama sa pagbuhat sa paghinulsol); apan ang pag-ulipon pag-usab sa kaugalingon sa usa ka kahuyang, o ang nagpabilin nga gawasnon pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, usa ka butang sa kaugalingong gawasnon kabubut-on. Kung ang hunahuna maliso ngadto sa bisan unsang makasasala nga kalipay, kini tungod sa sa kaugalingong gawasnon kabubut-on, ug dili tungod sa bisan unsang pagpugos. Sumala sa Kasulatan, aduna kita'y gahum *nga 'ibagsak ang mga pangatarungan'* (2 Cor. 10:4). Ang usa ka dautang hunahuna, alang sa mga nagabagsak niini sa ilang kaugalingon, usa ka timailhan sa gugma sa Dios, dili sa sala; kay dili ang paglitaw sa hunahuna ang sala, kondili ang mahigalaong pakighinabi sa hunahuna niini. Kung dili nato kini higugmaon, ngano man nga magpabilin pa kita niini? Dili posible nga bisan unsang butang nga atong gikaligut-an sa kasingkasing makig-istorya og dugay sa atong kasingkasing kung wala ang atong kaugalingong dautang pakig-ambit niini.

6. Sa dihang, human sa Balaang Bunyag, samtang anaa kita sa kahimtang nga makatuman sa mga sugo, mapakyas kita sa pagtuman niini, nan—bisan pa nga wala nato kini gusto—makita nato nga kita nabihag sa sala (nahulog kita pag-usab sa pagkaulipon sa sala), hangtod nga, pinaagi sa paghinulsol, magpakiluoy kita sa Dios, nga magbalik kita sa tanan Niyang mga sugo, ug Siya mopapas sa sala sa atong kaugalingong kabubut-on.

7. Gisuwat kamo ni Kristo pinaagi sa bunyag (Gal. 3:27) ug aduna kamo'y gahum ug mga armas aron mabungkag ang mga kuta (2 Cor. 10:4). Apan, kon naa man kanimo ang gahum batok kanila, ug dili nimo sila pildi-on sa unang timailhan sa ilang pag-atake, nan klaro nga, tungod sa imong kawalay pagtuo, imo kining ginatugotan sa imong pagka-senswal, nga mouyon ug makig-uban kanila. Sa ingon nga buhat, ikaw mismo ang angay basulon.

8. Usahay, nga walay among pagtugot, usa ka dautang hunahuna—usa nga among gikaligut-an, sama sa usa ka kawatan—kalit nga mosulong kanamo ug pugos nga magdakop sa among hunahuna. Apan, siguroha nga kini nga hunahuna usab mitumaw gikan sa atong kaugalingon; kay o, pagkahuman sa atong pagbunyag, gitugyan nato ang atong kaugalingon sa ingon nga dautang hunahuna—bisan wala nato kini buhata—o, sa atong kaugalingong kagustuhan, nagpuyo sa atong sulod ang pipila ka binhi sa dautan, mao nga ang dautan makigkupot kanato, ug siya, nga nagbitbit kanato pinaagi niining dautang mga binhi, dili molakaw hangtud nga atong ilabay kini; samtang ang dautang hunahuna nga nagpuyo sa atong sulod pinaagi sa pagbuhat sa dautan mapalayas kon maghalad kita sa Dios og mga buhat nga angay sa paghinulsol. Busa, ikaw mismo ang masisi sa dili gustong, makabalisa nga hunahuna, kay, bisan pa nga naa ka'y gahum nga pahawaon kini ug limpyohan ang imong hunahuna gikan niini sa unang paglihok pa lang niini, wala nimo kini gibuhat, kondili nakig-istorya ka niini sa imong kaugalingong pagbuot, bisan pa nga wala ka magbuhat sumala niini. (Moabot kini sa usa ka mainit nga dapit, sa usa ka daang kaila, usa ka higala.)

9. Sa diha nga makita nimo sa imong kasingkasing ang tabang nga gihatag kanimo, hibaloa nga kini nga grasya wala gikan sa gawas, kondili ang grasya nga misteryosong gihatag kanimo sa pagbunyag karon naglihok na sa ingon nga paagi nga, tungod kay nakadumot ka na sa hunahuna, mibulag ka niini.

10. Si Kristo nga Ginoo, pagkahuman Niya nga giluwes kita gikan sa tanang kapintas (pinaagi sa grasya sa bunyag), wala Niya gipugngan ang mga hunahuna nga motumaw sa atong kasingkasing, aron ang uban, nga gikaligut-an gikan sa kasingkasing, dayon mapapas, samtang ang uban mahimong magpabilin sumala sa kadako sa atong paghigugma kanila, aron mapadayag ang grasya ni Cristo ug ang tawhanong kabubut-on—bisan kini nagahigugma ug naningkamot alang sa grasya, o ang hunahuna alang sa kaugalingong kalipay.

11. Sama sa usa ka dautang pagkapariho, ang atong mga kahakog ug ang mga hilig sa atong hunahuna naghiusa sa paglihok. Ang matag hunahuna, sa diha nga moturok na sa iyang gihigugma, ipasa kini ngadto sa iyang silingan, aron ang usa ka tawo, nga kusganong nadani sa nauna pinaagi sa batasan, madala na sa ikaduha bisan pa batok sa iyang kabubut-on. Kay kinsa may makalikay sa garbo samtang puno sa pagka-mapahitas-on? O kinsa, nga nagpahimulos sa pagkatulog ug naghatag sa ilang kaugalingon sa kalipay, dili mapildi sa mga hunahuna sa pakighilawas? O kinsa, nga naghatag sa ilang kaugalingon sa kahakog, dili mapugngan sa kakulang sa kaluoy? Ug kadtong malipay sa tanang butang niini, unsaon man nila paglikay sa kasuko ug kalagot?

12. Ug sa diha nga nadawat na nato ang grasya, naa na sa atong kaugalingong kagustuhan kung maglakaw kita sumala sa unod o sumala sa Espiritu. Apan imposible nga maglakaw sumala sa Espiritu samtang gihigugma nato ang pagdayeg sa tawo ug gipasagdan ang unod; ni dili usab posible nga mabuhi sumala sa unod samtang sa sulod mas gipili nato ang umaabot kaysa sa karon. Busa, kinahanglan nato nga dumotan ang pagdayeg sa tawo ug ang kahupayan sa lawas, pinaagi niini, bisan pa walay buot nato, ang dautang hunahuna moturok sa atong sulod, ug matinud-anon nga moingon sa Ginoo: *'Sa hingpit nga pagdumot akong gidumot sila: sila akong mga kaaway'* (Salmo 138:22).

13. Alang sa mga nabunyagan sa Simbahang Katolika, ang grasya misteryosong gihatag pinaagi sa bunyag ug nagpuyo sa ilang sulod sa tinago; unya, samtang ilang gituman ang mga sugo ug ginatamnan ang paglaum sa ilang kasingkasing, kini mapadayag sa magtutuo, sumala sa pulong sa Ginoo: *'Ang bisan kinsa nga motuo kanako, modagayday gikan sa sulod niya ang mga suba sa buhing tubig. Gisulti niya kini mahitungod sa Espiritu, nga ang mga nagtuo sa Iyang ngalan kinahanglan modawat'* (Juan 7:38, 39).

14. Tungod sa ilang kaugalingong kakulang sa pagtuo, ang tanan mahulog nga biktima sa gahum sa sala, *'gihikaw ug gilimbong sa ilang kaugalingong kahilambigit; ug sa diha nga ang kahilambigit magbuntis,*

kini mag-anak og sala; ug ang sala, sa diha nga kini motubo na pag-ayo, maghimo og kamatayon' (Santiago 1:14–15). Gikan sa kaugalingong kahakog motumaw ang sala sa hunahuna, ug gikan niini mosunod ang pagbuhat sa usa ka buhat nga subay niini. Sa diha nga ang bisan kinsa mahulog (gikan sa obligasyon sa bunyag), sila dayon madakpan sa sala.

15. Ang Espiritu Santo gihatag sa mga nagtuo nga lig-on sa mismong higayon sa bunyag, apan kita mismo ang nagapasubo ug nagapalong Niya sa sulod nato. Mao nga ang Apostol nagmando: *'Ayaw ninyo pagpalonga ang Espiritu'* (1 Tes. 5:19), *'Ayaw ninyo pagpasubo ang Espiritu Santo, nga kaninyo gipamutangan sa adlaw sa pagtubos'* (Efe. 4:30). Dili kini nagpasabot nga ang matag nabunyagan nga tawo nga nakadawat niini og grasya dili na mausab ug dili na kinahanglan maghinulsol, kondili gikan sa bunyag, pinaagi sa gasa ni Kristo, Gihatagan kita sa hingpit nga grasya sa Dios aron matuman ang tanang mga sugo; apan pagkahuman, bisan kinsa nga nakadawat niining grasya sa sakramento apan mapakyas sa pagtuman sa mga sugo, kutob sa ilang pagpasagad niini, nagpabilin sila ilawom sa gahum sa sala tungod kay, pinaagi sa kapabayaan, human makadawat sa gahum sa paglihok, napakyas sila sa pagbuhat sa gikinahanglan nga mga buhat. Bisan pa man gusto ba kita nga mahimong hingpit, dali o hinay-hinay, kinahanglan kita motuo pag-ayo kang Kristo ug tumanon ang tanan Niyang mga sugo, nga gikan kaniya kita nakadawat sa gahum aron mabuhat kini. Sa kadako nga atong tumanon, pinaagi sa pagtuo, ang mga sugo sa Dios, sa kadako usab ana, ang Balaang Espiritu magbunga sa Iyang mga bunga sa atong sulod. Ang mga bunga sa Espiritu, sumala kang San Pablo, mao ang: *'gugma, kalipay, kalinaw, paglahutay, pagkabuotan, pagkamaayo, pagkamatitud-anon, pagkamapainubsanon, pagpugong sa kaugalingon'* (Gal. 5:22).

16. Busa, kon kinsa man sa mga matitud-anon, samtang nagkinabuhi sumala sa mga sugo, nakaangkon na og usa ka espirituhanong epekto nga angay niini, magtuo siya nga nadawat na niya daan ang gahum aron buhaton kini, kay sa bunyag nadawat niya ang grasya sa Espiritu—ang tinubdan sa tanan nga maayo, dili lamang sa mga tinago ug espirituhanong hiyas, kondili usab sa mga hayag. Ug ayaw pagtuo sa bisan kinsa nga matarong nga makahimo sila og bisan unsang maayo pinaagi sa ilang kaugalingong kusog; kay ang usa ka maayong tawo, dili sa iyang kaugalingon, kondili *'gikan sa maayong bahandi sa kasingkasing nagagawas og maayo'* (Mat. 12:35), ingon sa Pulong, nga ang pasabot sa bahandi mao ang Balaang Espiritu nga natago sa kasingkasing sa mga matitud-anon.

17. Sa pagkahibalo niya nga walay duhaduha, sumala sa mga pulong sa Apostol, nga anaa kaniya sa sulod si Kristo, nga natago didto sukad sa iyang pagbunyag, siya, nga iyang gibyaan ang tanang butang niining kalibutan, nagpuyo sa iyang kaugalingong kasingkasing, *'nga nagbantay niini uban sa tanang pag-amping'* (Prov. 4:23). Kay *'Siya ang nagahimo kanato aron kita buot ug buhaton sumala sa Iyang maayong kabubut-on'* (Fil. 2:13). Pinaagi sa pulong nga *'maayong kabubut-on'*, gipakita sa Apostol nga ang pagkaandam sa pag-angkon sa mga hiyas nagdepende sa atong pagpugong sa kaugalingon, samtang imposible nga praktison kini o wagtangon ang mga sala kung walay Diyos. Ang panultihon nga, *'Kung wala ako, dili kamo makabuhat ug bisan unsa'* (Juan 15:5), nagpadayag sa parehas nga kahulugan. Apan kita usab adunay papel nga ginatuman sa tanang butang.

18. Ang maharlikang hunahuna sa matag tawo una makadawat og maayong ug mapuslanong tambag gikan kang Kristo, nga nagpuyo sa sulod, gikan sa tinago nga templo sa kasingkasing, ug gipraktis kini pinaagi sa usa ka buhing may hiyas, nga kini usab gihalad pag-usab kang Kristo—ang Usa nga naghatag niining tambag—pinaagi sa maayong mga hunahuna.

19. Ang mga panalangin nga madawat sa mga matarong sa Pagkabanhaw makita sa kahitas-an; apan ang ilang pakasal ug ang unang bunga niini nagalihok na sa espirituhanong paagi sa kasingkasing sa mga magtutuo, aron, nga masaligon sa umaabot, atong pagdumtan ang tanan nga anaa karon ug higugmaon ang Dios hangtod sa kamatayon. Busa, ang Apostol wala miingon: *'kinahanglan kamo mosuod', kondili 'nakasulod na kamo sa Bukid sa Sion ug sa siyudad sa buhing Dios, ang langitnong Jerusalem'* (Heb. 12:22): kay kita tanan gihimo nga takus niini pinaagi sa bunyag; apan kadtong matitud-anon sa pagtuo ra ang giisip nga takus nga makadawat niini—kadtong mamatay adlaw-adlaw tungod sa gugma ni Cristo, mao kadtong wala magtagad sa bisan unsang hunahuna bahin sa kinabuhi dinhi sa yuta ug wala'y lain hunahunaon kondili unsaon pag-angkon sa hingpit nga gugma alang kang Cristo. Sa pagpangita niini labaw sa tanan, miingon si San Pablo: *'Nagpadayon ako, ug kon wala pa nako kini naangkon, akong naangkon kini—sama sa pag-angkon ni Cristo niini'*, nga mao, aron makahigugma ako sama sa paghigugma kanako ni Cristo (Fil. 3:12). Ug sa dihang naangkon na niya kini nga gugma, wala na siyay laing gustong hunahunaon—ni ang mga pag-antos sa lawas ni ang mga katingalahan sa binuhat—gibyaan na lang niya ang tanan, ug miingon: *'Kinsa may makabulag*

kanato gikan sa gugma ni Cristo?' (Roma 8:35–39). Dili na niya gusto maghunahuna pa sa bisan unsa, kondili magpuyo lang didto (sa kasingkasing, sa gugma ni Cristo).

20. Miingon ang Apostol nga anaa kanato ang unang bunga sa Espiritu (Roma 8:23), nga nagpakita sa sukod sa atong kapasidad; kay dili nato makaputos ang hingpit nga paglihok sa Espiritu gawas sa hingpit nga pagsunod. Sama sa adlaw, nga hingpit, nagpagawas gikan sa iyang kaugalingon og grasya nga hingpit, yano ug patas alang sa tanan, apan ang matag tawo makadawat sa kahayag sa adlaw sumala lamang sa kahimtang nga napahapsay ang ilang mata—busa usab ang Espiritu Santo, sukad sa pagbunyag, naghimo sa mga nagtuo Niya nga makahimo sa pagdawat sa tanan Niyang mga buhat ug mga gasa: apan, ang Iyang mga gasa dili molihok sa tanan sa parehas nga sukod, kondili gihatag sa matag-usa sumala sa ilang pagsunod sa mga sugo, kutob sa ilang pagpamatuod pinaagi sa mga maayong buhat ug pagpakita sa sukod sa ilang pagtuo kang Cristo.

21. Ang satanikong tukso naglangkob lamang sa usa ka hunahuna—usa ka pagsabot sa usa ka dautang butang (buhat)—nga, aron makaduol sa atong hunahuna, makakaplag og agianan lamang pinaagi sa atong kakulang sa pagtuo. Kay sa dihang, pagdawat nato sa sugo nga dili magkabalaka sa bisan unsa, kondili *'bantayi pag-ayo ang imong kasingkasing'* (Hulagway 4:23) ug sa pagpangita sa sulod nato sa Gingharian sa Langit, ang hunahuna moliko gikan sa kasingkasing ug gikan sa maong paningkamot; kini dayon mosugot sa tukso sa yawa ug mahimong dali maimpluwensyahan sa dautang tambag. Bisan pa niana, ang yawa walay gahum nga ipalihok ang atong mga hunahuna, kay kon dili, dili siya magpakita kanato og kaluoy, pugos nga ipasulod ang matag dautang hunahuna ug dili kita tugutan nga maghunahuna og bisan unsang maayo; apan aduna siyay gahum lamang nga ipasulod ang usa ka baluktot nga hilig sa pinakaunang nga hunahuna, aron masulay ang atong sulod nga disposisyon—kung asa kini nag-uyon, sa iyang tambag ba o sa sugo sa Dios, kay kini supak sa usag usa.

22. Kung ang usa ka dautang hunahuna moturok sa sulod ug magpalig-on, kini dili nagdepende sa usa ka bag-ong disposisyon gikan kanato, kondili sa usa ka naunang pagsabot. Ang ingon nga hunahuna magpabilin nga nakapokus sa usa ka hunahuna; ang kasuko sa kasingkasing mopugong niini nga mahimong daghang hunahuna ug pagbati. Ang usa ka hunahuna nga puro (walay laing sulod), nga gikaligtaan sa usa ka tawo nga matinud-anon sa kaugalingon, walay gahum nga madani ang hunahuna ngadto sa daghang hunahuna. Mahitabo kini kon mosimpatya ang kasingkasing niini. Busa, kon hingpit natong talikdan ang tanang simpatiya, ang pagpakita (sa hunahuna) sa mga hulagway nga naawat kaniadto magpabilin nga nagpunting sa usa ka hunahuna, ug dili na kini makadaot kanato o makasaway sa atong konsensya.

23. Sa dihang masabtan sa hunahuna ang kawalay pulos sa iyang pagsukol sa mga hulagway (mga impresyon) nga nauna nang nabuo, ug ipahayag niini sa Diyos ang kaniadto niyang sala, kining maong tukso dayon mawala, ug ang hunahuna usab makabaton pag-usab sa gahum nga maminaw sa kasingkasing ug bantayan kini *'uban sa tanang pag-amping'* pinaagi sa pag-ampo, naningkamot nga mosulod sa labing sulod ug labing luwas nga mga lawak sa kasingkasing, diin wala na ang mga hangin sa dautang hunahuna, nga kusog kaayo og paglagot ug naglabay sa kalag ug lawas ngadto sa kusog nga dagan sa senswalidad ug sa baha sa kahugawan, Walay lapad ug halapad nga dalan, nga gipahapsay sa mga pulong ug hulagway sa kinaadman sa kalibutan, nga naglimbong sa mga nagsunod niini, bisan pa og sila labing maalamon; kay ang labing putli ug labing sulod nga mga lawak sa kalag ug ang balay ni Cristo modawat sa atong hunahuna, nga hubad ug walay gidala gikan niining kalibutan, bisan pa kini matarung sa pangatarungan o dili, gawas lang sa *'tulo niini'*, nga ginganlan sa Apostol: *'pagtuo, paglaum ug gugma'* (1 Cor. 13). Busa, bisan kinsa ang nagahigugma sa kamatuoran ug nagtinguha sa pagpaninguha nga tibuok kasingkasing, mahimo, sama sa giingon sa ibabaw, nga dili madala sa mga daang impresyon, kondili maminaw sa kaugalingong kasingkasing, aron makauswag (sa pag-angkon) sa sulod nga kinabuhi ug mapaduol sa Dios, basta dili nila pasagdan ang mga buhat sa pag-ampo ug ang kinabuhi nga sumala sa Dios; kay ang usa nga maampingong nagpugong sa iyang kaugalingon matag-adlaw—dili lang sa gawas kondili usab sa sulod—gikan sa mga paglupad sa hunahuna ug mga kalibugan sa unod, dili gayud mapakyas sa pagpaningkamot sa iyang kasingkasing.

24. Ang pagka-libre gikan sa mga tukso sa dautan usa ka kinaiya sa Dili-Mausab nga Naturalesa lamang, ug dili sa tawo nga naturalesa. Ug si Adan napailalom sa tukso ni Satanas, apan aduna siyay gahum nga maminaw niini o dili. Ang usa ka tukso sa hunahuna dili sala ni pagkamatarong, kondili usa ka pagpadayag sa atong kinaiyahan nga mapanahunon. Mao nga gitugotan kini nga tuksoon kita, aron kadtong nagpihig sa sugo ikonsiderar nga takus sa korona sa kadaugan tungod sa ilang pagkamatinud-anon, samtang kadtong nagpihig sa pagpalipay sa kaugalingon ipakita nga takus sa pagsilot tungod sa ilang pagkawalay pagkamatinud-anon. Apan kinahanglan usab nato nga masayran kini: ang paghukom dili dayon ipatuman

human sa matag kausaban kanato kon napamatud-an ba nato nga kita makahimo o takos sa pagsalikway, apan sa dihang, sa tibuok atong pagpuyo niining kinabuhi, gisulayan kita sa mga pagsuway—pagdaog ug pagkapildi, pagkahulog ug pagtindog, paglayas sa husto nga dalan ug pagbalik-giya—niadto ra unya, sa adlaw sa atong pagpanaw, human masusi ang tanan, pagahukman kita o pasidunggan sumala niini. Busa, ang usa ka pagsuway dili sala sa iyang kaugalingon. Dili gyud! Kay bisan pa man nga kini walay puas (nga walay among pagtugot) magpakita kanato og mga butang sa usa ka hunahuna, nadawat nato gikan sa Ginoo ang gahum sa espirituhanong lihok, ug anaa kini sa among kaugalingong gahum, sa pinakaunang hunahuna, human maila kung unsay makadaot ug unsay makapahimulos, nga balibaran o dawaton kining mga hunahuna nga nagkadaghan dili tungod sa panginahanglan, kondili tungod sa disposisyon sa kalag.

25. Tungod kay ang atong kalag, natabonan sa pagka-sensuwal ug pagka-walay pulos, nahulog sa kalalum sa kabuang, dili kini maminaw sa mga sugo sa Kasulatan, sa natural nga rason, o sa tambag sa mga eksperyensyado, kondili mosunod lamang sa kaugalingon niini nga mga tuyo. Busa, tungod kay nagpuyo sa sulod niini kining mga hinungdan sa dautan, dili kini makalingkawas gikan sa mga lihok nga kauban niini. Sa unsa nga sukod nga ang matag tawo motuo sa Ginoo mahitungod sa umaabot nga mga panalangin, human niya balibaran ang himaya ug kalipay sa tawo, sa ingon ana nga sukod iyang mapugngan ang iyang hunahuna, ug sa ingon ana nga sukod mas malinaw siya kaysa sa usa ka tawo nga mahigugma sa kalipay; mao kini ang hinungdan nganong magkalahi kita sa usag usa sa atong mga hunahuna ug sa atong paagi sa kinabuhi.

26. Siguroa nga ang Ginoo nagtan-aw sa kasingkasing sa tanang tawo: ug alang sa mga nagdumot sa unang paglitaw sa dautang hunahuna, Siya dayon motabang, sama sa Iyang gisaad, ug dili Niya tugotan nga ang kadaghanan sa ilang nagalibot-libot nga hunahuna, sa diha nga mapukaw na, makahugaw sa ilang hunahuna ug konsensya; samtang kadtong dili mopugong sa unang paglihok sa ingon nga mga hunahuna pinaagi sa pagtuo ug paglaum sa Dios, apan malingaw pa gayud niini, biyaan Niya sila nga mga dili matuo nga walay tabang, aron mapukan sa mosunod nga mga hunahuna, nga dili Niya tangtangon, kay makita Niya nga gihigugma nato ang ilang unang pangilad imbis nga dumotan sila sa ilang unang paglitaw.

27. Walay gahum nga mopugos kanato pinaagi sa puwersa sa pagbuhat og maayo o dautan, apan kinsa man ang among giservisyoan sa among kaugalingong libreng kabubut-on—ang Dios o ang yawa—mao kana ang mopalig-on kanato sa tanan nga nahulog sa iyang sakop.

28. Ang gigikanan sa atong mga lihok naa sa duha ka hilig sa hunahuna, nga wala mailhi sa panghuna-huna: ang pagdayeg sa tawo ug ang kalipay sa lawas; nga, sa diha nga kini mosangko kanato nga walay kusog sa atong pagbuot sa wala pa kini madawat sa atong kabubut-on, dili kini bisan dautan o maayo, kondili nagsilbi lamang nga pagpadayag sa hilig sa atong kabubut-on, diin kita madani. Gusto sa Ginoo nga mag-antus kita sa pagpasipala ug magpahirap sa kaugalingon, samtang ang yawa naghandum sa sukwahi; ug busa, kung malipay kita sa maong mga hilig, klaro nga, tungod kay wala kita mosunod sa Ginoo, nagalihok kita padulong sa espiritu sa senswalidad; apan kung masubo kita tungod niining mga hilig, klaro nga nagalihok kita padulong sa Dios, tungod kay gipili nato ang masipit nga dalan. Maong gitugotan kining mga pagsulay nga mosulod sa mga tawo, aron kadtong nagahigugma sa sugo sa Dios ug nalipay niini, mapailalom ang ilang kabubut-on kang Cristo, ug Siya, nga nakakaplag og agianan sa sulod nila, matultolan ang ilang hunahuna paingon sa kamatuoran. Sabta usab ang kabaliktaran: kadtong, sa pikas bahin, nagahigugma sa himaya sa tawo ug sa kalipay sa unod, nagahatag ug agianan sa yawa; ug siya, sa diha nga nakasulod na, nagtanyag kanato sa iyang dautang mga sugyot, ug samtang malipay kita sa paghunahuna niini, dili siya mohunong sa pagdugang niini, hangtod nga masuko nato sa kasingkasing ang duha ka nahisgotan nga pagkahilig. Apan gihigugma nato kini kaayo nga dili lang nato biyaan ang pagkamaayo alang kanila, apan kita usab, kon moabot ang kahigayunan, magbinayloay niining maong mga pagbati sa usag usa: usahay atong gipakaantos ang lawas alang sa pagkamahilig, usahay motugot kita sa pagka-insulto alang sa senswal nga kalipay. Apan sa dihang atong pasagdan sila, magsugod kita sa pagpangita og paagi aron mabalik kini. Ang kinauyokan sa garbo ug kalipay sa lawas mao ang gugma sa kuwarta, nga, sumala sa Balaang Kasulatan, mao ang gamot sa tanang dautan (1 Tim. 6:10).

29. Wala giingon sa Ginoo kang Adan: '*Sa adlaw nga mokaon ka niini, patyon tika*', kondili, sa pagpasidaan kanila, Gipaabot Niya kanila ang balaod sa pagkamatarong, nga nag-ingon: '*Sa adlaw nga mokaon ka niini, sigurado nga mamatay ka*' (Genesis 2:17). Ug sa kinatibuk-an, gisugo sa Ginoo nga alang sa matag buhat, maayo man o dautan, ang angay nga kabaylo mosunod sa natural nga paagi, ug dili pinaagi sa espesyal nga sugo, sama sa gihunahuna sa pipila nga wala makahibalo sa espirituhanong balaod.

30. Kinahanglan natong hinumduman nga kung atong gikaligut-an ang bisan kinsa sa atong kaigsuonan nga nagtuo ingon nga dautan, nan ang Dios usab maglagot kanato ingon nga dautan; ug kung atong balibaran ang bisan kinsa sa paghinulsol ingon nga usa ka makasasala, nan kita usab balibaran (sa Dios) ingon nga mga makasasala, ug kung dili nato pasayloon ang mga sala sa atong silingan, ingon usab dili usab kita pasayloon sa atong kaugalingong mga sala. Sa pagmantala niining balaoda, ang atong Magbubuhay sa Balaod, si Kristo, miingon kanato: *'Ayaw paghukom, ug dili kamo pagahukman; ayaw pagsilot, ug dili kamo pagasilotan; pasayloa, ug kamo pasayloon'* (Lucas 6:37). Sa pagkahibalo niini nga balaod, klaro nga gipahayag sa Balaang Apostol Pablo: *'Kay sa paghukom nimo sa uban, ikaw mismo ang nagahukom sa imong kaugalingon'* (Roma 2:1). Ug ang Propeta, nga wala makahibalo niini, misinggit sa Dios: *'Kay ikaw mubayad sa matag tawo sumala sa iyang mga buhat'* (Salmo 61:13); ug laing Propeta, nga nagsulti sa ngalan sa Dios, miingon: *'Ako ang magpanimalos; ako ang mubayad, ingon sa Ginoo'* (Deuteronomio 32:35).

31. Nasulat sa basahon sa Propeta Daniel: *'Pagbayad sa imong mga sala pinaagi sa limos, ug sa imong mga kalapasan pinaagi sa mga buhat sa pagkamaabiabihon'* (ngadto sa mga kabus) (Dan. 4:24). Apan tingali moingon ka: Wala koy kuwarta; giunsa nako pagpakita og pagkamaabiabihon sa mga kabus? Wala kay kuwarta, apan aduna kay mga tinguha; biyaa kini ug gamita kini aron pagbuhay og maayo. Dili ba ka makahatag og limos sa imong pisikal nga kamot? Hatagi og limos uban sa matarong nga kabubut-on: *'Kung ang imong igsoon makasala batok kanimo, pasayloa siya'* (Lucas 17:3), sumala sa pulong sa Ginoo, ug kini mahimong usa ka dakong buhat sa kalooy para kanimo. Kung mangayo kita og pasaylo sa Dios sa atong mga sala, kinahanglan buhaton nato kini matag makasala kita, ngadto sa tanan, aron matuman ang gisulti (sa Ebanghelyo): *'Pasayloa, ug pasayloon kamo'* (Lucas 6:37). Dakong buhat ang paghatag og limos sa mga kabus kon adunay kuwarta ang usa ka tawo; apan ang pagpakita og kaluoy sa isigkatawo tungod sa ilang mga sala (nga nabuhay batok kanato) mas labaw pa gayud, aron makab-ot ang pagpasaylo sa mga sala, kay ang kalag, sa iyang kinaiyahan, mas mahimayaon kay sa lawas. Apan kon, samtang nangayo kita og pasaylo sa Dios (sa mga sala) ug nadawat nato ang atong gipangayo sa daghang higayon, nga tungod niini wala kita'y nadaut dinhi, apan dili nato tugotan ang atong silingan nga makigbahin niini nga gasa, nan pinaagi niini nga buhat mahimo kitang sama niadtong dautang sulugoon nga, pagkahuman midawat sa pasaylo sa utang—napulo ka talento—gikan sa iyang Ginoo, wala magpasaylo sa iyang silingan nga may utang kaniya og usa ka gatos ka denario ra; kinsa giingnan sa Ginoo, ingon sa paghukom sumala sa balaod: *'Ikaw daotan nga alagad! Gipasaylo ko kanimo ang tibuok utang tungod kay nangaliya ka kanako; dili ba unta ka usab magpakita og kaluoy sa imong kauban nga alagad ug pasayloon ang iyang utang, sama sa akong pagpasaylo kanimo?'* *'Ug nasuko siya,'* ingon pa, *'ug gipadala siya sa mga magpapasakit hangtod nabayran niya ang tibuok utang.'* Ug naghimo Siya og konklusyon gikan niini, nga nag-ingon: *'Mao usab ang pagbuhay sa akong Amahan sa langit kaninyo, kon dili ninyo pasayloon ang inyong igsoon gikan sa kasingkasing sa iyang mga sala'* (Mat. 18:32–35).

32. Miingon ang Ginoo: *'Ka-alaot kamo nga mga dato'* (Lucas 6:24). Apan sa pag-ingon niini, dili Niya gisaway ang tanan nga nahimong dato, kay taliwala kanila adunay tinuod nga nakahibalo sa pagdumala sa ilang bahandi subay sa kabubut-on sa Dios nga naghatag niini, ug nga, sumala sa Kasulatan, makadawat ug gatus ka pilo dinhi sa kinabuhay; sama sa: Bulahan si Abraham ug ang matarong nga si Job, nga, tungod kay maloloy-on sila, mas nagkauswag pa dinhi ug sa umaabot nga kapanahonan, apan ginabasol Niya (sama sa atong giingon sa ibabaw) kadtong mga tawo nga, tungod sa ilang gahakog nga kinaiya, giangkon alang sa ilang kaugalingon ang mga gasa sa Dios—bisan pa man sa materyal nga mga butang o sa Iyang lain-lain mga panalangin—ug nagdumili sa pagpakita og kalooy sa ilang isigkatawo. Kay dili ang bahandi nga wala gihatag sa Ginoo ang makadaot sa tag-iya niini, kondili ang kahakog nga naggikan sa kawalay-hustisya ug ang inahan niini, – mao ang kawalay kalooy – nga pinaagi sa hingpit nga paglikay niini, ang matinud-anong mga magtutuo hingpit nga gisalikway kining kasamtangang mga panalangin, dili tungod kay dali-dali silang nakamasuko sa binuhatan sa Dios, kondili tungod sa pagtuo kang Cristo, nga nagsugo kanila sa paglihok ingon niini, samtang nagadawat gikan Kaniya sa pagtuman sa ilang adlaw-adlaw nga mga panginahanglan. Ang lain mahimong manggaranon bisan walay kabtangan, nga nagpanag-iya sa iyang bahandi og pulong o kahibalo, o lain pang paagi sa pagpakita og kalooy, nga gihatag sa tanan, kay madawat niya kini aron ipaambit sa mga kabus.

33. Ang mga nakasala dili angay mawagtang paglaum. Ayaw kini buhata. Kay dili kita gisilotan tungod sa kadaghan sa atong mga dautang buhat, kondili tungod sa atong pagdumili sa paghinulsol ug sa pag-ila sa mga katingalahan ni Cristo, ingon sa pagtestigo sa Kaugalingong Kamatuoran: *'Nagtuo ba kamo,'* ingon sa Ginoo, *'nga kining mga taga-Galilea, nga ang ilang dugo gisagol ni Pilato sa ilang mga halad, mas*

makasasala pa kaysa sa tanang tawo nga nagpuyo sa yuta? Dili,' ingon ko kaninyo, 'apan kon dili kamo maghinulsol, malaglag usab kamo. O kining napulo'g walo ka tawo nga nahulogan sa torre sa Siloam ug nakamatay kanila—naga-hunahuna ba kamo nga mas makasasala pa sila kaysa sa tanang tawo nga nagpuyo sa Jerusalem? Dili, ingon ko kaninyo; apan kon dili kamo maghinulsol, malaglag usab kamo' (Lucas 13:2–5). Nakita ba ninyo nga kita gisilotan tungod sa kakulang sa paghinulsol?

34. Ang paghinulsol, sa akong pagtuo, dili limitado sa panahon o sa bisan unsang partikular nga mga buhat, kondili matuman pinaagi sa mga sugo ni Kristo, subay niini. Ang uban nga mga sugo mas kinatibukan ang kinaiya, nga naglangkob sa daghang espesipiko nga sugo, ug nagputol sa daghang aspeto sa dautang pamatasan sa usa ka higayon; pananglitan, ingon sa gisulti sa Kasulatan: *'Hatagi ang bisan kinsa nga mangayo kanimo; ug sa nagkuha sa imong butang, ayaw kini pangayoon pagbalik'* (Lucas 6:30), ug: *'Ayaw pagbalik-balik sa bisan kinsa nga gustong manghulam kanimo'* (Mateo 5:42); kini mao ang espesipikong mga sugo. Ang kinatibuk-ang sugo, bisan pa, nga naglangkob kanila tanan, mao kini: *'Ibaligya ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus'*, ug: *'Dal-a ang imong krus ug sundi Ako'* (Mateo 19:21), diin ang 'krus' dinhi nagpasabot sa paglahutay sa mga kasakit nga moabot kanato. Kay kinsa man ang naghatag sa tanan ngadto sa mga kabus ug nag-ako sa iyang krus, nakatuman sa tanang nahisgutan nga mga sugo sa usa ka higayon. Sa susama nga paagi: *'Gusto ko,'* ingon sa Apostol, *'nga ang mga tawo mag-ampo sa matag dapit, nga mag-alsa og balaan nga mga kamot'* (1 Tim. 2:8), ug ang kinatibuk-ang prinsipyo niini (sa Ginoo): *'Sulod sa imong sulod nga kwarto, ug pag-ampo sa imong Amahan nga anaa sa tago'* (Mat. 6:6), ug usab: *'Mag-ampo kamo nga walay hunong'* (1 Tes. 5:17); ang bisan kinsa nga mosulod sa iyang sulod nga kwarto ug mag-ampo nga walay hunong, pinaagi niini hingpit niyang natuman ang pag-ampo nga gihalad sa bisan unsang lugar. Gisulti usab: *'Ayaw pagpanapaw, ayaw pagpakighilawas, ayaw pagpatay'* ug uban pa, ug ang kinatibuk-ang prinsipyo niini mao ang: *'paglaglag sa mga pangatarungan ug sa tanang hataas nga butang nga nagapahitas-on sa kaugalingon batok sa kahibalo sa Dios'* (2 Cor. 10:5). Ang nagpugong sa iyang hunahuna nagtukod og babag batok sa tanang nahisgotan nga dautang hunahuna. Busa ang mga deboto ug matinindigon nga magtutuo nagpugos sa ilang kaugalingon sa pagtuman sa kinatibuk-ang mga sugo, nga dili pasagdan ang mga espesipikong sugo nga motumaw sumala sa kahintang. Busa nagtuo ako nga ang buhat sa paghinulsol matuman pinaagi sa mosunod nga tulo ka hiyas: ang paghinlo sa hunahuna, walay hunong nga pag-ampo, ug paglahutay sa mga kasakit nga moabot kanato; ug kini tanan kinahanglan buhaton dili lamang sa gawas, kondili usab sa hunahuna, aron kadtong naningkamot sa dugay nga panahon mahimong walay pagbati. Ug tungod kay ang buhat sa paghinulsol, sama sa gipakita sa atong pakigpulong, dili makab-ot kung walay tulo ka hiyas nga gihisgutan sa ibabaw, busa nagtuo ako nga ang paghinulsol kanunay nga angay alang sa tanan nga gustong maluwas, mga makasasala ug mga matarong, kay walay lebel sa pagkahingpit nga dili nagkinahanglan sa pagpraktis sa mga binunyag nga nahisgutan; pinaagi niini, ang mga bag-o pa nagsugod makabaton og pasiuna sa pagkamatinud-anon, ang mga naa sa tunga-tunga molambo niini, ug ang hingpit napalig-on niini.

35. Ang Ginoo nagmando sa tanan: *'Maghinulsol kamo'* (Mat. 4:17), aron bisan ang mga espirituhanon ug kadtong nag-uswag dili pasagdan kining sugo, ni dili pasagdan bisan ang labing pinong ug labing gagmay nga mga paglapas; kay giingon: *'Ang nagatamay sa gamayng butang mahulog hinay-hinay'* (Sirak 19:1). Ug ayaw pagsulti: *'Unsaon kaha pagkahulog sa usa ka espirituhanong tawo?'* Kon magpabilin siya nga ingon ana, dili siya mahulog; apan kon tugotan niya bisan ang gamay nga butang sa kaaway nga mosulod sa iyang sulod ug magpabilin siya niini nga walay paghinulsol, kana nga gamay nga butang, human moturok ug motubo, dili na makapugong nga magbulag pa kaniya, apan gihila siya ngadto sa panaghiusa uban niini, ingon ba, pinaagi sa usa ka kadena— —usa ka dugay nang pagdikit, nga nagahila kaniya pinaagi sa pwersa. Ug kon, human mosulod sa pakigbisog batok niini (kini nga dautan) pinaagi sa pag-ampo, iyang kini balibaran, magpabilin siya sa iyang karon nga lebel sa espirituhanong pagkahamtong. Apan kon, siyempre, siya malimbong (gikan sa iyang kasagarang lebel) tungod sa nagkadako nga presyur sa dautan nga nagkupot kaniya, nga nagpakunhod sa pakigbisog ug sa paningkamot sa pag-ampo, dili malikayan nga madani usab siya sa ubang mga pagka-ambisyon. Ug busa, hinay-hinay nga madani sa sayop, ang matag-usa sumala sa kadako sa ilang pagkaliso, sila mawagtangan sa Banal nga tabang, ug sa katapusan madala sa grabeng mga sala—usahay bisan pa sa ilang dili pagbuot—tungod sa pagpugos sa butang nga kaniadto nakahupot kanila. Apan moingon ka kanako: dili ba siya, samtang naa pa sa sayong hugna sa dautan, makapangayo unta sa Dios nga dili mahulog sa katapusang dautan? Ug ako moingon kanimo nga mahimo unta niya, apan tungod kay gitamay niya ang gamay nga butang ug, sa iyang kaugalingong gawasong kabubut-on, gidawat kini sa iyang kaugalingon ingon usa

ka walay pulos nga butang, dili na siya nag-ampo alang niini, nga wala magsabot nga kini nga gamay nga butang mao ang sinugdanan ug hinungdan sa mas dako pa: mao usab kini sa maayo ug sa dautan! Apan sa dihang ang tinguha mosamot ug kusog ug, uban sa tabang sa iyang kaugalingong kabubut-on, makakaplag kini og pwestohan sulod kaniya, mosaka kini batok kaniya pinaagi sa pwersa, batok sa iyang kabubut-on. Unya, sa dihang masayud siya sa iyang kamalasan, nag-ampo siya sa Dios, nga nakig-away batok sa kaaway nga kaniadto, tungod sa kawalay-hibalo, iyang gipanalipdan, ug nakig-away pa gani siya uban sa uban alang kaniya. Usahay, bisan pa man madungog siya sa Ginoo, wala siyay madawat nga tabang, kay ang pag-abot niini dili sumala sa hunahuna sa tawo, kondili sumala sa gipahimutang sa Dios alang sa atong kaayohan. Kay Siya, nga nakahibalo sa atong kahuyang ug pagdumot sa kaugalingon, dako kaayo ang Iyang pagtabang kanato pinaagi sa mga pag-antos, aron, tungod kay maluwas kita nga walay pag-antos, dili na nato daliang buhaton pag-usab ang parehas nga mga sala. Busa among gipamatud-an nga gikinahanglan nga atong pag-antuson ang mga butang nga moabot kanato ug magpabilin sa paghinulsol, ingon sa labing angay.

36. Mopangkon kamo ani: unsa pa man ang gikinahanglan nga paghinulsol sa mga tawo nga tinuod nga nakapahimuot sa Dios ug nakaabot na sa kahingpitan? Ako usab, mouyon kaninyo nga aduna'y ingon ana nga mga tawo kaniadto ug karon, apan paminawa pag-ayo ug masabtan ninyo nga bisan sila nangingahanglan niini. Gitandi sa Ginoo ang pagtan-aw sa usa ka babaye uban ang kahilambigit sa pakighilawas sa pagpanapaw, gihulagway ang kasuko batok sa isigkatawo ingon pagpatay, ug gipakita nga maghatag kita og pasaylo bisan pa sa walay pulos nga mga pulong (Mat. 5:28, 29; 12:36). Kinsa kaha ang walay sala sa kahakog nga motumaw gikan sa panan-aw, nga wala pa masuko sa silingan nga walay hinungdan, ug nga wala gani masayop sa usa ka pulong nga walay paghunahuna, aron dili na kinahanglan maghinulsol? Kay bisan pa kinsa karon dili ingon niini, kaniadto ingon man siya; ug busa, bahin sa paghinulsol, magpabilin siyang utang hangtod sa kamatayon. Apan atong hunahunaon nga aduna'y uban nga walay ingon ani nga mga kahuyang, ingon sa ilang giingon, ug nga sila walay bisan unsang datang hiyas sukad pagkahimugso, bisan pa nga kini imposible, sumala sa mga pulong ni San Pablo: *'Tanan nakasala ug kulang sa himaya sa Dios, ug gipahimakas sa pagkamatarong pinaagi sa iyang grasya'* (Roma 3:23, 24). Bisan pa, kon adunay ingon ana nga mga tawo, sila gihapon mga kaliwat ni Adan; tanan natawo ilawom sa sala sa paglapas ug busa, pinaagi sa paghukom sa Dios, gikondena sa kamatayon ug dili maluwas kung wala si Kristo.

37. Hunahuna ang mga tawo nga nabuhi sukad sa sinugdanan sa kalibutan, ug imong makita nga sa mga nakapahimuot sa Dios, natuman ang misteryo sa pagkamakabalaan pinaagi sa paghinulsol. Walay bisan kinsa ang gikondena gawas kon ilang gisalikway kini, ug walay bisan kinsa ang gipanghimakas gawas kon ilang gipangita kini. Samsong, si Saul ug si Eli, kauban ang ilang mga anak, bisan pa nga nakaangkon na sila og pipila ka pagkabalaan apan napul-an na sa paghinulsol, unang nawala kini kanila, ug unya, sa dihang milabay na ang panahon sa pasaylo, nakasinati sila og makalilisang nga kamatayon. Kung ang yawa dili gayud mohunong sa pakigbatok kanato, dili gayud ang paghinulsol angay pasagdan. Gipugos usab sa mga santo ang ilang kaugalingon sa pagpraktis niini alang sa ilang mga silingan, kay dili sila mahimong hingpit kung walay aktibong gugma,

38. Kung ang paghinulsol usa ka paghangyo sa kaluoy, nan ang mga adunahan kinahanglan mag-amping nga dili maminaw sa: *'Puno na kamo'* (1 Cor. 4:8); labi pa gayud, ang mga kabus kinahanglan mangayo sumala sa ilang panginahanglan, kay *'ang tanan nga mangayo modawat'* (Matt. 7:8). Kung ang nagpakita og kaluoy (sa uban) makadawat usab og kaluoy, nan, nagtuo ako nga ang tibuok kalibutan gipadangat sa paghinulsol, sa dihang usa ka tawo gitabangan sa lain subay sa providensya. Pinaagi sa paghinulsol, giluwat sa Dios ang katawhan sa Nineve, apan gipahawa ang katawhan sa Sodom, nga nagpasagad kaniya.

39. Bisan pa man kung naningkamot kita sa paghinulsol hangtod sa kamatayon, dili gihapon nato matuman ang atong katungdanan, kay wala kita makahimo og bisan unsang angay sa Gingharian sa Langit. Kay sama sa atong pagkaon, pag-inom, pagsulti, ug pagpaminaw, ingon usab kinahanglan natong maghinulsol sa natural nga paagi. Usahay, ang usa ka tawo nga angay patyon sumala sa balaod pagapatyon; apan bisan kinsa nga buhi, buhi siya pinaagi sa pagtuo alang sa paghinulsol. Bisan pa dili tungod sa atong kaugalingong mga sala, kondili tungod sa sala sa paglapas, kita nahugasan pinaagi sa bunyag; pagkahuman kita nahugasan, nadawat nato ang mga sugo; apan bisan kinsa nga mapakyas sa pagtuman niini, iyang gihugawan ang una, *'nga nakalimot sa paghinulsol sa imong mga daang sala'* (2 Pedro 1:9), diin walay bisan kinsa nga gawas bisan unsang adlaw, bisan pa man wala gyud sila makasipyat sa bisan usa sa mga sugo. Busa, gikinahanglan ang paghinulsol alang sa tanan: kay kini nagpadayag sa mga sala nga kaniadto tinuyoang nabuhat, apan karon

mahitabo nga walay pagtagad, sa dihang atong kasukaan ang atong mga pagka-andoy ug molikay kita niini. Ang nagpugong niini mobalik sa nangagi ug mobalik sa daang mga sala.

40. Sa atong aktibong kinabuhi, dili kita makabuhat og bisan unsang takus nga buhat kung walay paghinulsol, apan ang Ginoo nagpakita kanato og dakong kaluoy tungod sa atong mga tinguha. Ang bisan kinsa nga mopugos sa iyang kaugalingon ug magpabilin nga matinud-anon sa paghinulsol hangtod sa iyang kamatayon, bisan pa makasala siya sa pipila ka paagi, maluwas tungod sa iyang pagpugong sa kaugalingon, kay gisaad kini sa Ginoo sa Ebanghelyo. Ang bisan kinsa nga moingon nga dili na siya kinahanglan maghinulsol nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga matarong ug gitawag sa Kasulatan nga 'anak sa dautan'; kay, pinaagi sa iyang pagtuo sa iyang kaugalingong pagkamatarong, nga nagpakita nga murag nakahinulsol na siya bisan wala pa niya kini nabantayi, imbis nga ipako sa krus, nakig-uban siya sa mga pagkahilig: kay ang pagkamapahitas-on ug garbo mga pagkahilig. Ang tawo nga hambog dili maluwas, kay nasulat sa Kasulatan: *'Apan ang mapangdaug-daug ug hambog nga tawo, ug ang mapahitas-on, dili magmalungtaron'* (Habakkuk 2:5). Kung ang pagpaubos wala'y bisan unsang kadaut sa hingpit, nan dili niya biyaan ang hinungdan niini—ang paghinulsol. Ang matinud-anon nga si Abraham ug ang matarong nga si Job, sa ilang pagpaubos, gitawag ang ilang kaugalingon nga abog ug uling, ug kining mga pulong usa ka timailhan sa pagpaubos. Ang tulo ka batan-on, tinuod nga dagkong martir ug buotan, nagpamatuod sa ilang pagtuo taliwala sa nagdilaab nga kalayo, ug sa paghisgot sa ilang kaugalingon miingon: 'Nakasala kami ug nakahimo og dautan,' naghinulsol sila sa ilang nangagi nga mga dautan, bisan pa hingpit na sila, ug ang kinauyokan sa halos tibuok nilang kanta mao ang paghinulsol. Busa, kung bisan pa ang mga labing malipay sa Dios ug napamatud-an nga hingpit sa ilang mga buhat nangayo og tabang sa paghinulsol hangtod sa ilang kamatayon, kinsa kaha ang makasalig sa ilang kaugalingong kaangayan ug magdumot sa paghinulsol ubos sa pagkunwaring matarong?

41. Dapat nato pasayloon ang mga nakasala kanato, nga nasayud nga ang ganti sa pagpasaylo sa mga sala molabaw pa sa ganti sa bisan unsang ubang hiyas. Ug kon dili nato kini mabuhat, tungod kay ang sala nakadaug batok kanato, nan kinahanglan kita, samtang nagbantay ug nag-antos, mangaliya sa Dios nga maluy-on Siya kanato ug hatagan kita og ingon nga kusog. Sa samang higayon, sa tanang panahon, sa matag lugar ug sa matag paningkamot, kinahanglan adunay kita usa ka tinguha: nga, sa diha nga atubang kita sa nagkalain-laing sala sa uban, malipay kita imbis nga masubo; ug kinahanglan malipay kita dili lang basta-basta o walay rason, kondili tungod kay aduna kitay kahigayunan nga pasayloon ang mga nakasala batok kanato ug makadawat og pasaylo alang sa atong kaugalingong mga sala. Kay sa niini makita ang tinuod nga kahibalo sa Dios, nga mas lapad pa kaysa sa tanang uban pang kahibalo ug pinaagi niini kita makapangayo sa Dios ug madungog; kini ang bunga sa pagtuo; pinaagi niini mapamatud-an ang atong pagtuo kang Kristo; pinaagi niini kita makapasan sa atong krus ug mosunod kang Kristo, kini ang inahan sa unang ug labing dakong mga sugo; kay pinaagi niini mahigugma kita sa Dios sa tibuok natong kasingkasing ug sa atong isigkatawo sama sa atong kaugalingon; alang niini kinahanglan kita magpuasa, magbantay ug magpaantos sa unod, aron ang atong kasingkasing ug sulodnong pagbati mabuksan, dawaton kini sa ilang sulod ug dili na kini itulga. Unya, tungod kay pasayloon nato ang mga sala sa atong isigkatawo, atong masinati nga ang grasya nga tinago nga gihatag kanato sa Bawtismo sa balaan molihok sulod kanato, dili na sa tinago nga paagi, kondili sa usa ka paagi nga masinati sa atong hunahuna ug pagbati.

42. Ang mga maalamon sa letra sa balaod nagtuo lamang nga ang mga nakasala sa uban ang silot, samtang ang mga gipahibalo sa Espiritu, bisan pa masakitan sila sa uban, sila mismo ang nagasaway sa ilang kaugalingon—gawas kon ilang malipayong pag-antos sa kadaut—ug ilang ginaway ang ilang kaugalingon dili lang tungod niini, kondili tungod usab kay ang ilang kasubo naggikan sa ilang kaugalingong nangagi nga mga sayop, bisan pa man nga ang usa ka sala mas gaan kaysa sa lain. Ang bisan kinsa nga manimalos para sa iyang kaugalingon, daw nagpasangil sa Dios nga kulang sa hustisya; apan ang bisan kinsa nga motugot sa pag-antos nga miabot kaniya ingon nga kini iya mismo, nag-angkon sa dautan nga iyang nabuhat kaniadto, nga mao ang hinungdan sa iyang pag-antos, samtang nag-aakma sa bug-at niini.

43. Duha ka pagbati ang makababag sa hiyas sa pagpasaylo sa mga sala: garbo ug kahakog sa unod – busa kinahanglan una nimo kini isalikway sa imong hunahuna ug unya lang paningkamotan nga makab-ot kini nga hiyas. Busa, pakigbisog sa imong kaugalingong kabubut-on aron mapildi kining mga pagbati. Kini usa ka panloob nga pakigbisog, dili panlabas (kay dili man kini sa atong mga silingan ang atong kaaway sa pakigbisog), kondili panloob, ug walay bisan kinsa sa katawhan ang motabang kanato. Aduna kita'y usa ra ka Tabang, nga mysteryosong natago sa atong sulod sukad pa sa atong pagbunyag – si Kristo, nga dili mapildi ug Kaniya walay natago. Siya motabang kanato niining pakigbisog, kon tumanon nato ang Iyang mga sugo sa

atong makakaya. Mahitungod sa atong mga kaatbang, sama sa nahisgutan sa ibabaw: ang senswalidad, nga nakagapos sa unod, ug ang pagkamapahitas-on, nga adunay gahum kanimo ug kanako. Gipanglimbongan nila si Eba ug gipanglimbong si Adan: ang gugma sa kalipay nagtudlo sa kahoy, *'kay kini maayo nga pagkaon', 'ug makapahimuot sa mata nga tan-awon'*, samtang ang pagkamahilig midugang niini: *'mahimo kamo nga sama sa mga dios, nga nakahibalo sa maayo ug sa dautan'* (Gen. 3:5–6).

44. (Asa gikan ang pamaagi sa kinabuhi sa mga monghe?) Ang mga monghe dili mosunod sa panghunahuna nga supak sa Simbahan, kondili naningkamot sila nga mosunod sa hunahuna ni Kristo, sumala sa gisulti sa Apostol: *'Kini nga paghunahuna pag-aanaa kaninyo, nga anaa usab kang Cristo Jesus, nga bisan pa nga siya anaa sa porma sa Dios, wala niya giisip nga pagpanag-iya ang pagkapareho sa Dios, kondili iyang giubos ang iyang kaugalingon pinaagi sa pagkuha sa porma sa usa ka sulugoon'* (Fil. 2:6–7). Busa, hibaloa nga ang ingon nga paagi sa paghunahuna ug pagpuyo gihatag sa Diyos ug nagmugna og dakong hiyas – ang pagkamaulawon. Gisugo sa Ginoo ang Simbahan nga buhaton kini nga buluhaton, nga nag-ingon: *'Ayaw kamo pagpanarbaho alang sa pagkaon nga mawala, kondili alang sa pagkaon nga magpabilin alang sa kinabuhi nga walay katapusan'* () (Juan 6:27). Unsa kini nga buhat? Kini mao ang pagpangita, pinaagi sa pag-ampo, sa Gingharian sa Dios ug sa Iyang pagkamatarong, nga anaa sa atong sulod, ingon sa gisulti sa Ginoo (Lucas 17:21), nga nagasaad nga Iya silang hatagan sa tanan nga gikinahanglan sa lawas alang sa mga nagapangita kaniya (Mateo 6:33). Ang pagtawag sa mga nakadungog niini gikan sa Ginoo, nga nagtuo (sa Iyang pulong) ug nagatuman niini kutob sa ilang makaya, nga *'naglihok supak sa kinaiyahan'*, mao ang pagpasipala sa Dios, Nga nagsugo niini.

45. Giunsa man pagkahulog sa mga monghe, samtang nagasunod niini nga paagi sa kinabuhi? Dili ang mga nagasunod niini ang mahulog, kondili ang mga mobiya niini ug, human masangit sa kahambog ug kabalaka sa mga butang sa kalibutan, pasagdan ang labing importante niini—ang pag-ampo ug pagpaubos. Maong dili pugngan sa yawa ang atong paghunahuna ug pagbuhat sa tanang butang sa kalibutan, basta lang mapalayo niya kita sa pag-ampo ug pagpaubos; kay nahibalo siya nga bisan unsang buhat nga walay niining duha (ka-angayan), bisan pa man maayo, kuhaon ra gihapon niya sa katapusan. Sa pag-ampo, ang akong pasabot dili lang kana nga ginabuhat sa lawas, kondili usab kana nga gihalad sa Diyos uban sa hunahuna nga walay samok. Kay kung ang usa niini nga duha (ang lawas o ang hunahuna) sayo nga mapabulag, ang usa pa, nga nag-inusara, dili motindog sa atubangan sa Diyos, kondili sa atubangan sa kaugalingon niyang kabubut-on.

46. Si Blaheng Pablo, nga nagtinguha nga dili gayud kita pasagad sa pag-ampo, miingon: *'Mag-ampo kamo nga walay hunong'* (1 Tes. 5:17); ug sa samang higayon, nga nagtumong sa walay samok nga kinaiya sa hunahuna, miingon siya: *'Ayaw kamo pag-angay sa kinaiyahan niining kalibutan, kondili kausaba kamo pinaagi sa pagbag-o sa inyong panghuna-huna, aron kamo masulay ug masuta unsa ang kabubut-on sa Dios—ang maayo, ang madawat, ug ang hingpit'* (Roma 12:2). Tungod kay ang Dios, tungod sa among kakulang sa pagtuo ug kahuyang, naghatag og lain-lain mga sugo aron ang matag-usa, sumala sa ilang kaugalingong paningkamot, makalikay sa pagsilot ug makab-ot ang kaluwasan, ang Apostol nagtudlo kanato mahitungod sa hingpit nga kabubut-on sa Dios, nga naghandum nga dili kita hukman sa bisan unsang paagi; ug sa pagkahibalo nga ang pag-ampo makatampo sa pagtuman sa tanang mga sugo, dili siya mohunong sa pagmando ug paghisgot niini sa daghang lain-lain paagi: *'naga-ampo sa tanang panahon sa Espiritu, ug magbantay alang niini uban sa tanang paglahutay ug pag-ampo'* (Efe. 6:18).

47. Ang pag-ampo adunay lain-lain porma: kay lain ang pag-ampo sa Diyos uban sa hunahuna nga wala'y samok, ug lain ang pagtindog sa pag-ampo sa lawas samtang ang hunahuna naglaylay; ug laing-lain pa ang paggahin og panahon ug, pagkahuman sa pagbiya sa mga kalibutanong pakighinabi ug mga lihok, sa pag-ampo; ug laing paagi mao ang pag-una ug paghatag ug prayoridad sa pag-ampo kaysa sa tanang kabalaka sa kalibutan kutob sa mahimo, sumala sa mga pulong sa maong Apostol: *'Duol na ang Ginoo; ayaw kamo pagkabala-balaka sa bisan unsang butang, kondili sa tanan butang, pinaagi sa pag-ampo ug paghangyo, uban sa pagpasalamat, ipahibalo ang inyong mga hangyo sa Dios'* (Fil. 4:6). Ingon sa giingon sa bulahan nga si Pedro: *'Pagpugong sa inyong kaugalingon ug magbantay kamo sa inyong pag-ampo, nga itugyan kaniya ang tanan ninyong kabalaka; kay siya nag-amuma kaninyo'* (1 Pedro 4:7 ug kapitulo 5, bersikulo 7). Una sa tanan, ang Ginoo mismo, nga nakahibalo nga ang tanang butang natukod pinaagi sa pag-ampo, miingon: *'Ayaw kamo kabalaka unsa ang inyong kan-on o imnon, o unsa ang inyong isuot; kondili pangitaa una ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarung, ug idugang kaninyo kining tanan'* (Mat. 6:31, 33). Apan tingali ang Ginoo nagtawag usab kanato pinaagi niini ngadto sa mas dako nga pagtuo: kay kinsa, nga wala

na'y kabalaka sa panahong butang ug wala mag-antos sa kakulang niini, dili mosalig sa Dios bahin sa mga panalangin nga walay katapusan? Sa pagpadayag niini, miingon ang Ginoo: *'Ang matinud-anon sa gamay, matinud-anon usab sa daghan'* (Lucas 16:10).

48. Ang Ginoo, nga nakahibalo nga dili malikayan alang kanato ang adlaw-adlaw nga pag-atiman sa lawas, wala magdili sa adlaw-adlaw nga pag-andam, kondili gitugotan kita nga atimanon ang karon sa labing angay nga paagi. Gisugo Niya, sa usa ka diosnon ug mahigugmaong paagi, nga dili kita magkabalaka sa umaabot, kay imposible alang sa mga tawo nga nagpuyo sa unod nga hingpit nga walay kabalaka sa mga butang nga may kalabotan sa kinabuhi sa unod: pinaagi sa pag-ampo ug pagpugong sa kaugalingon, daghan ang mapakunhod ngadto sa labing gamay, apan imposible nga hingpit nga balewalaon ang tanan (nga may kalabotan sa unod). Busa, bisan kinsa nga nagtinguha, sumala sa Kasulatan, *nga 'motubo ngadto sa hingpit nga pagkatawo ni Cristo'* (Efe. 4:13), dili unta maghatag ug labaw nga bili sa nagkalain-laing ministeryo kaysa pag-ampo, ni, kung walay kinahanglanon, sumala sa kahigayunan, apan dili usab niya kini likayan o balibaran ang mga butang nga motumaw tungod sa panginahanglan ug pinaagi sa probidensya sa Dios, sa pasangil sa pag-ampo; hinungdan, kinahanglan niyang maila ang kalainan (tali sa pag-ampo ug ubang mga kalihokan) ug mosilbi sa probidensya sa Dios nga walay pagduha-duha. Ang bisan kinsa nga maghunahuna sa supak niini, wala motuo nga, sumala sa Kasulatan, adunay usa ka sugo nga mas labaw ug mas importante kaysa sa lain, ug dili gustong, sa mga pulong sa Propeta, *'giyahan sa tanang sugo'* (Salmo 118:128) nga moabot kaniya sumala sa probidensya sa Dios.

49. Ang gikinahanglan ug maampingong mga paningkamot dili malikayan, apan kinahanglan natong balibaran ang dili takdang mga paningkamot, ug pili-on ang pag-ampo kaysa niini; labi na gayud, kinahanglan natong balibaran kadtong magdala kanato sa dakong paggasto ug sa pagtigom sa sobra nga bahandi. Kay kutob sa atong paglimitar kanila alang sa Ginoo ug pagtangtang sa ilang sobra nga bahin, kutob usab ana nga ang hunahuna magpabiling gawas sa samok; ug kutob sa pagka-gawas sa hunahuna, kutob usab ana nga daghan ang luna alang sa putli nga pag-ampo, ug mapakita ang matinud-anong pagtuo kang Kristo. Apan kon adunay bisan kinsa nga dili makahimo niini tungod sa kakulang sa pagtuo o sa ubang kahuyang, kinahanglan nga ilhon nila ang kamatuoran ug paningkamotan ang ilang makakaya, samtang pagsawayon ang ilang kaugalingon tungod sa ilang kakulang sa pagkahamtong.

50. Paninguhaon nato, pinaagi sa paglaum ug pag-ampo, nga ilabay ang tanang kabalaka sa kalibutan; apan kon dili nato kini makab-ot sa hingpit, ipahayag nato sa Diyos ang atong mga kapakyasan, samtang dili gayud kita mohunong sa pag-ampo nga masinabtanon; kay mas maayo pa nga pasanginlan kita tungod sa kanunay nga pagpasagad kaysa hingpit nga pagbiya. Sa tanan natong gisulti bahin sa pag-ampo ug sa dili malikayan nga mga katungdanan sa kinabuhi, dako kaayo ang atong panginahanglan sa giya sa Diyos aron masuta kung kanus-a ug unsang kalihokan ang angay natong unahon kaysa sa pag-ampo. Kay ang matag-usa, samtang nagbuhat sa iyang paboritong hilig, nagtuo nga ginabuhat niya ang iyang tukmang katungdanan, nga wala mahibalo nga ang tanan natong buhat kinahanglan nga itudlo sa pagpalipay sa Dios, ug dili alang sa atong kaugalingong katagbawan. Mas lisod pa gayud maila nga bisan kining mga gikinahanglan ug dili malikayan nga katungdanan dili kanunay pareho, apan usa niini angay hatagan ug prayoridad kaysa sa lain sa husto nga panahon: kay ang matag usa niini nga mga katungdanan dili buhaton sa tanang panahon, kondili sa husto nga panahon lamang, samtang ang katungdanan sa pag-ampo gisugo nga walay hunong; busa, kinahanglan nato kini hatagan ug prayoridad kaysa sa mga kalihokan nga walay dakong pagkinahanglan. Ug ang tanang mga Apostoles, samtang nagtudlo sa katawhan mahitungod niini nga kalainan—ang katawhan nga gustong ipasulod sila sa pag-alagad—miingon: *'Dili angay nga kami, nga gibyaan ang pulong sa Dios, mag-alagad sa mga lamisa. Busa, mga igsoon, pagpili kamo og pito ka lalaki sa inyong tali nga maayong dungog, nga among itudlo sa kini nga pag-alagad. Kami, sa among bahin, magpokus sa pag-ampo ug sa ministeryo sa pulong.' Ug kini nga sugyot gisugot sa tibuok katiguman"* (Buhat 6:2–5). Unsa man, busa, ang atong makat-unan gikan niini? Nga maayo alang sa mga dili makapokus sa pag-ampo nga mag-alagad, aron dili kita mapugngan sa bisan usa niini, ug nga ang mas makahimo dili pasagdan ang mas maayo.

51. Sugdan nato ang buhat sa pag-ampo ug, sa hinay-hinay nga pag-uswag, atong makaplagaan nga dili lamang ang paglaum sa Dios, kondili usab ang lig-on nga pagtuo, matinud-anong gugma, pagpasaylo, gugma sa mga igsoon, pagpugong sa kaugalingon, paglahutay, sulodnong giya ug kaluwasan gikan sa mga tukso, mga gasa sa grasya; ang matinud-anong pag-angkon sa sala ug mainit nga mga luha gihatag sa mga matinud-anon pinaagi sa pag-ampo; ug dili lamang kini (mga butang nga gilista sa ibabaw), kondili usab ang paglahutay sa mga kasakit nga moabot kanato, ug putli nga gugma alang sa isigkatawo, ug kahibalo sa espirituhanong

balaod ug ang pag-angkon sa kamatuoran sa Dios, ug ang inspirasyon sa Espiritu Santo, ug ang paghatag sa espirituhanong mga bahandi, ug tanan nga gisaad sa Dios nga ihatag sa mga matinud-anon dinhi ug sa umaabot nga kapanahonan – (tanan niini ilang madawat pinaagi sa pag-ampo). Sa usa ka pulong, imposible nga mabalik ang hulagway sa Dios sa sulod sa tawo sa bisan unsang paagi gawas sa grasya sa Dios ug pagtuo, basta ang usa ka tawo, uban sa dakong pagpaubos, magpabilin nga nakatutok ang iyang hunahuna sa walay samok nga pag-ampo.

52. Aduna tulo ka matang sa pagkamatinud-anon: ang una mao ang paglikay sa pagpakasala; ang ikaduha, human makasala, ang pag-antos sa mga kasubo nga moabut kanato; ug ang ikatulo mao ang paghilak tungod sa atong kakulang sa paglahutay kon dili nato kaya nga antoson kining mga kasubo. Kay ang bisan unsang butang nga dili matul-id dinhi pinaagi sa angay nga paagi sa pakig-uli (sa Dios) dili gyud malikayan nga magdala kanato og paghukom sa umaabot, gawas kon ang Dios, sa diha nga makita Niya kita nga nagahilak ug mapainubuson, sumala sa Iyang kaugalingong kahibalo, pahimohon ang atong mga sala pinaagi sa Iyang labawng grasya.

53. Oh, unsa ka malimbungan ug ka dili matagad ang hilig sa pagpangita sa pagpalipay sa mga tawo; makapunit pa gani kini sa mga maalamon! Kay ang mga lihok sa ubang pagka-ambisyon dali ra mailhan sa mga nagpraktis niini ug busa magdala sa mga nabihag niini ngadto sa paghilak ug pagpaubos, samtang ang tinguha sa pagpalipay sa mga tawo natago sa mga pulong ug hitsura sa pagkamatinud-anon, aron lisod alang sa mga tawo nga limbongan niini nga mailhan ang nagkalain-laing porma niini.

54. Paminawa kung giunsa sa Kasulatan pagdumot sa tinguha sa pagpalipay sa mga tawo. Una, si Propeta David miingon: *'Gipanglapas sa Dios ang mga bukog sa mga nagapalipay sa tawo; napasipala sila, kay gipakumbaba sila sa Dios'* (Salmo 52:6), ug miingon ang Apostol: *'dili nagabuhat aron lang makapahimuot sa tawo, sama sa mga nagapahimuot sa tawo'* (Efe. 6:6) ug usab: *'Nangita ba karon ako sa pagpalipay sa mga tawo? Kung nagapangita pa ako sa pagpalipay sa mga tawo, dili unta ako mahimong sulugoon ni Cristo'* (Gal. 1:10). Ug makakaplag ka niini sa daghan sa Balaang Kasulatan, kon imo kini basahon.

55. Unsa ang nagkalain-laing porma sa pagpangita sa pagpalipay sa mga tawo? Ang inahan niining mga porma, ug ang una sa tanan, mao ang kawalay pagtuo; ug mosunod niini, ingon nga mga anak, mao ang: selos, kasina, pamungay, selos, panaglalis, pagkahipokrito, pagpabor, pag-alagad alang lang sa pasundayag, panamastamas, bakak, pagpakaaron-ingnon sa bakak nga pagkabalaan imbis sa tinuod nga pagkabalaan, ug susamang mga pagbati nga lisod madiskobre ug malabo. Apan ang labing dautan sa tanan mao nga ang uban ginadayeg kining tanan pinaagi sa maalamon nga mga pulong ingon nga maayo, samtang gitago ang kadaut nga naa niini. Kung gusto nimo, ipadayag ko ang pipila sa ilang limbong: ang malimbungong mapaluyahon, samtang nagahatag og tambag sa usa ka tawo, nagahimo og tuso batok sa lain; samtang nagadayeg sa usa, iyang ginakritikar ang lain; samtang nagtudlo sa iyang silingan, iyang ginadayeg ang iyang kaugalingon; moapil siya sa usa ka paglitis dili aron maghukom sa matarong, apan aron makabawi sa kaaway; siya mosaway gamit ang pagdayeg hangtod, pinaagi sa pagsaway sa iyang kaaway, dawaton siya niini; siya mopanglutos nga walay pagnganlan og ngalan aron matago ang iyang pagpanamastamas; iyang gipangumbinsi ang mga kabus sa pagsulti kaniya sa ilang gikinahanglan, daw gusto niya kini hatagan, ug sa dihang buhaton nila kini, iyang ipahibalo sila nga mga pulubi; nagpasigarbo sa atubangan sa mga walay kasinatian, apan magpaubos sa atubangan sa mga batid ug eksperyensyado, nga nangayo og dayeg gikan sa duha; kon madayeg ang mga matarong, masuko siya ug, pinaagi sa pagsugod og lain nga istorya, iyang baliko ang dayeg; iyang pasanginlan ang mga magmamando kon wala sila, apan kon anaa sila, gidayeg sila sa ilang nawong; ginayawaan ang mapainubuson ug ang maalamon; nagpaniktik sa mga magtutudlo aron pasipalahon sila; ginaminusan ang pagkamapainubsanon aron ipakita nga siya labaw sa tanan nga maalamon; ginapasagdan ang mga maayong buhat sa tanan niyang silingan, samtang ginatipig sa iyang hunahuna ang ilang mga dautang binuhatan. Sa mubo nga pagkasulti: gikuptan niya ang matag kahigayunan ug magpakama-uyon sa mga tawo, (walay kahibalo) nagpadayag og daghang tinguha sa pagpalipay sa uban: naningkamot siya sa pagtago sa iyang kaugalingong dautang binuhatan pinaagi sa pagpangutana bahin sa binuhatan sa uban. Apan, ang tinuod nga mga monghe dili molihok ingon niini, kundili sukwahi gayud: tungod sa espiritu sa kalooy, ilang pasagdan ang dautang binuhatan sa uban, samtang hayag nilang ikumpisal ang ilang kaugalingon sa atubangan sa Dios; tungod niini, sila ginapasipala sa mga tawo nga wala makahibalo sa ilang tuyoy, kay ilang gipangita ang pagpalipay sa Dios imbis sa mga tawo. Busa, usahay pinalipay nila Siya, usahay nagpaubos sila sa ilang

kaugalingon, nagpaabot sila og ganti gikan sa Ginoo alang sa duha, Nga miingon: '*Ang magpasigarbo sa iyang kaugalingon pagapauboson, ug ang magpaubos sa iyang kaugalingon pagapasigarboon*' (Lucas 18:14).

56. Sa mga kasubo nga moabot kanato, walay bisan unsa nga dili matarong ang moabot kanato, kondili ang tanan mahitabo sumala sa matarong nga paghukom sa Dios. Ang uban nag-antos tungod sa ilang kaugalingong dautang binuhatan, samtang ang uban nag-antos alang sa ilang isigkatawo. Busa ang tulo ka batan-on, nga gilabay sa hurno, nagtudlo kanato niining paagi sa paghunahuna, nga sila gilabay tungod sa ilang kaugalingong sala (Dan. 3:28, 31) ug sa sugo sa Dios, bisan pa nga sila (niadtong panahona) nagporma sama sa uban. Ug si Santo David, samtang gipakaulaw ni Shemei, miangkon nga siya napailaw tungod sa iyang kaugalingong sala ug sa sugo sa Dios (2 Cronica 16:11). Si Isaias, Jeremias, Ezekiel, Daniel ug ang uban pang mga propeta nagtagna sa katawhan (sa Israel) ug sa mga nasud (sa mga Hentil) nga ang mga pag-antos moabot kanila sa umaabot nga mga panahon, sumala sa sala sa matag-usa, nga nagpahayag kanila sa ilang mga sala ug sa ilang mga kalamidad, kay ingon nila: 'Tungod kay ingon ani sila ug nagbuhat niini ug kana, nahitabo kanila kini ug kana.' Ug ang bulahan nga si David, sa pagpatin-aw niini, miingon sa Salmo: '*Nasabtan ko, O Ginoo, nga matarong ang Imong paghukom, ug tinuod nga imo akong gipakumbaba*' (Salmo 118:75) ug usab: '*Gitugyan Mo ako sa pang-insulto sa mga buang. Napahilom ako ug wala ko magbukas sa akong baba, kay Ikaw man ang nagbuhat niini*' (Salmo 38:9–10).

57. Dawata nato ang mga nagasaway kanato ingon nga mga sugo nga gipadala sa Dios aron ipadayag ang dautang mga hunahuna nga natago sa atong sulod, aron, human nato susihon pag-ayo ang atong mga hunahuna, matul-id nato ang atong kaugalingon, bisan pa man wala nato masayri ang kadaghanan sa dautang nagatago sa atong sulod; kay timailhan sa usa ka hingpit nga tawo ang paghinumdom sa tanan niyang kaugalingong kakulian. Kung bisan ang atong klarong mga kakulian dili nato dali-dali mapansin, labi na gayud ang atong mga hunahuna; ug, tungod kay wala kita kahibalo sa kadaghanan sa dautan nga natago sa atong sulod, nalibog kita sa mga kasubo nga moabot kanato. Ilhon nato, isip mga tawo nga husto ang panghunahuna, nga ang Ginoo, alang sa atong kaayohan, nagtugot nga moabot kanato ang mga kasubo ug pinaagi niini nagabuhat Siya og dakong kaayohan kanato: Una, pinaagi niini mapadayag ang mga (dautang) hunahuna nga tinago nga nagkontrol kanato; ug sa diha nga mapadayag na kini, ang Ginoo mohatag kanato og tinuod ug matinud-anong pagpaubos, ug unya ipagawas kita gikan sa walay pulos nga garbo ug hingpit nga pagpadayag sa tanang dautan nga natago sa atong sulod. Masaligon kamo nga kon dili nato pag-antoson ang mga kasakit nga moabot kanato uban sa pagtuo ug pagpasalamat, dili nato maila ang dautan nga natago sa atong sulod; ug kon dili nato kini maila pag-ayo, dili nato matanggihan ang atong kasamtangang dautang hunahuna, ni mangita og paghinlo gikan sa nangaging dautan, ni makab-ot ang lig-on nga kasiguruhan mahitungod sa umaabot.

58. Ang mga kasubo ug pang-insulto nga moabot kanato, sa nawong, dili man tingali angay sa atong mga sala, apan sa espirituhanong pagsabot nagpabilin kini nga tinuod. Makaila usab kita niini gikan sa Balaang Kasulatan: ang mga nangamatay sa pagkahugno sa Torre sa Siloam ba nagpahugno sa torre aron kini mahulog sa ibabaw sa uban? O kaha ang mga bihag, nga gidala sa Babilonia sulod sa pito ka pulo ka tuig isip silot, nagbihag ba usab og uban isip silot? Dili mao kini ang kinaiya sa maong mga silot, apan sama sa mga sundalo, kon mapamatud-an silang nakasala sa bisan unsang kalapasan, gipahamtang kanila ang pisikal nga silot, apan dili nila masinati ang parehas nga dautan nga ilang nabuhay, ingon usab kita tanan gisilotan sa mga kasakit nga moabot kanato sa husto nga panahon ug sa paagi nga angay sa paghinulsol, apan dili sa parehas nga paagi, ni sa parehas nga panahon, ni sa parehas nga pamaagi. Kini—mao ang paglangan sa panahon ug ang kalainan tali sa mga pag-antos nga moabot kanato ug sa atong mga sala—maoy hinungdan nga daghan ang dili motuo sa kamatuoran sa Dios.

59. Ang hinungdan sa matag masubo nga panghitabo (nga moabot kanato) naa sa hunahuna sa matag-usa kanato: Masulti pa nako nga apil usab ang mga pulong ug buhat, apan tungod kay kini dili mahitabo sa wala pa ang hunahuna, busa akong giatubang ang tanan sa hunahuna. Ang hunahuna una, ug unya, pinaagi sa mga pulong ug buhat, naporma ang panag-uban tali kanato (ug sa atong silingan). Karon, adunay duha ka matang sa panag-uban: ang usa naggikan sa dautang tuyo, ug ang usa naggikan sa gugma. Pinaagi sa panag-uban dawaton nato ang usag usa, bisan pa ang mga wala nato mailhi; ug ang pagdawat sa isigkatawo nagpasabot gayud og pag-antos, ingon sa giingon sa Balaang Kasulatan: '*Ang nagpasiguro alang sa iyang amigo, naghatag sa iyang kamot sa kaaway*' (Hulagway 6:1). Busa, ang matag-usa motugot sa bisan unsang mahitabo kanila, dili lang para sa ilang kaugalingon, kondili usab para sa ilang silingan – kutob sa ilang pagdawat niini.

60. Ang pagdawat sa pag-antos sa silingan, kon kini gikan sa dautang tuyo, dili kusang buhat. Ug ingon niini kini mahitabo: ang usa nga nagkuha sa usa ka butang gikan sa iyang silingan bisan dili niya gusto, nagdawat sa mga tukso sa gikuhaan; ingon usab, ang managdaot nagdawat sa mga tukso sa iyang gi-daotan; ang mananikas, sa gipanikas; ang nakapoy sa uban, sa iyang gikapoy; ang nagpasipala sa uban, sa iyang gipasipala; ang nagdumot—ang gidumotan; ang nagbakak nagdawat sa mga pagsulay sa iyang gisal-anan; ug, aron dili na isaysay ang tanan nga tagsa-tagsa, isulti ko sa mubo: bisan kinsa nga makasala batok sa iyang silingan nagdawat sa iyang kaugalingon, subay sa gibug-aton sa sala nga iyang nabuhat, sa tukso sa iyang gisakitan. Ang Balaang Kasulatan usab nagpamatuod niini, nga nag-ingon: *'Ang bisan kinsa nga maghukay ug lungag para sa matarong mahulog niini, ug ang bisan kinsa nga motipon ug bato batok sa iyang kaugalingon, kini mopukan kaniya'* (Mga Panultihon 26:27), ug usab: *'Ang tanang plano sa daotan walay pulos; apan ang tanang matarong gikan sa Ginoo'* (Proverbio 16:33). *'Dili ba dili matarong ang Dios, nga naghatag ug kasuko'* (Roma 3:5) dili lamang sa mga ginadomingo sa mga kasakit, kondili usab sa mga walay hunahuna nga misupak niini nga mga kasakit.

61. Ang pag-ako sa gibug-aton sa uban tungod sa gugma mao ang gipamana kanato sa Ginoong Jesus sa tanang paagi, una pinaagi sa pagtambal sa atong espirituhanong mga kakulian, unya *pinaagi sa 'pagtambal sa matag kakulian ug matag sakit, pagkuha sa sala sa kalibutan'*, pagbag-o sa mga lig-on nga nagtuo Niya ug paghinlo sa ilang kinaiyahan, paghatag kanila og kaluwasan gikan sa kamatayon, pagbilin kanato sa pagsimba sa Dios, pagtudlo sa pagkamapainubsanon, pagpakita nga tungod sa gugma kinahanglan kitang mag-antos sa dautan hangtod sa kamatayon; labaw pa, gihatagan kita Niya og paglahutay pinaagi sa pakig-ambit sa Espiritu ug sa umaabot nga mga panalangin, *'nga wala pa makita sa mata, madungog sa dalunggan, o mosulod sa kasingkasing sa tawo'* (1 Cor. 2:9). Busa, Siya nag-antos sa mga pagsulay alang kanato, nag-antos sa mga insulto, pagdaot ug pagkaulipon; Siya gilimbong, gipukpok sa aping, gipainom og suka ug apdo, gipako sa krus, gikrusipisyon ug gituslob sa bangkaw. Busa, pagkahuman Niya nga gihiusa ang Iyang kaugalingon kanato sa unod ug espiritu, ug pagdala Niya sa atong mga pag-antos, gisalig Niya kini nga balaod sa balaang mga Apostoles ug mga disipulo, sa mga Propeta, sa mga Amahan ug sa mga Patriyarka, human Niya una nga nagtudlo sa uban pinaagi sa Espiritu Santo, ug gipakita kini sa uban pinaagi sa Iyang Labing Balaan nga Lawas. Sa pagpakita niini nga paghalad sa kaugalingon, miingon Siya: *'Walay mas dako nga gugma ang bisan kinsa nga tawo kay niini, nga ang usa ka tawo maghalad sa iyang kinabuhi alang sa iyang mga higala'* (Juan 15:13). Maong si San Pablo, nga nagsunod sa Ginoo, miingon: *'Karon nagalipay ako sa akong pag-antos alang kaninyo, ug sa akong unod ginatuman ko ang nahibilin sa mga kasakit ni Cristo alang sa Iyang lawas, nga mao ang Simbahan'* (Colosas 1:24), nga nagtumong niining pagdawat tungod sa gugma.

62. Gusto ba nimo mas masabtan pag-ayo kung giunsa sa tanang mga Apostoles, sa hunahuna, pulong, ug buhat, ang pag-uban kanato ug, pinaagi niining panaghiusa, pag-antos sa atong mga pagsulay? (Gibuhay nila kini) sa hunahuna: pinaagi sa pagpresentar kanato sa mga Kasulatan, paghisgot sa mga propesiya, pagdasig kanato sa pagtuo kang Kristo isip Manluluwas, pagpasiguro kanato nga angay nato Siyang pag-alagad isip Anak sa Dios sa kinaiyahan, pag-ampo alang kanato, paghilak, ug pagbuhat sa tanan nga mahimo sa usa ka matinud-anon sa hunahuna. Sa laing pagkasulti: pinaagi sa paghangyo kanamo, pagpasidaan kanamo, pagtudlo kanamo, pagsaway kanamo, ug pagdumot kanamo tungod sa among kakulang sa pagtuo, pagsaway sa among pagkawalay kahibalo, pagpasabot sa mga Kasulatan, pagpadayag sa mga panahon, pag-angkon kang Cristo ug pagpahayag nga Siya gilansang sa krus alang kanato, pagpamatuod nga ang Pulong nga nahimong unod usa, dili duha, bisan pa man nga atong nasabtan nga Siya naglangkob sa duha ka kinaiyahan, nga nagkahiusa nga dili mapabulag ug walay kalibog, sa tanang panahon, sa matag dapit ug sa matag buhat, pagputol sa dautan, pagdumili sa pag-uyon sa bakak, dili makig-istorya sa mga nagapasigarbo sa unod, dili makig-uban sa mga walay pulos, dili mahadlok sa mga hambog, paglaglag sa dautan, pagdawat sa mga mapainubuson, pag-angkon sa mga matarong ingon sa atong kaugalingon, ug pagtudlo kanato sa pagbuhat sa sama. Ug sa ilang mga buhat: ginapasipala, ginapanamastamas, ginahimulag, ginapasipala, ginabilanggo, ginapatay, ug nag-antos sa susama alang sa atong kaayohan. Busa, sa pagsulod nila sa pakig-uban kanato, gidala usab nila ang atong mga pagsulay, kay ingon sila: *'Kung kami gipaka-antos, alang sa inyong kaluwasan; kung kami gipahupayon, alang sa inyong kahupayan'*, nga nadawat ang balaod gikan sa Ginoo, nga miingon: *'Walay gugma nga labaw pa niini, nga ang usa ka tawo maghalad sa iyang kinabuhi alang sa iyang mga higala'* (Juan 15:13). Ug ilang gipasa kini kanato, nga nag-ingon: *'Kay kon ang Ginoo naghalad sa Iyang kinabuhi alang kanato, kita usab angay maghalad sa atong kinabuhi alang sa atong mga igsoon'* (1

Juan 3:16), ug usab: *'Mag-aagwanta kamo sa kabug-aton sa usag usa, ug sa ingon niini tuman-a ang balaod ni Cristo'* (Galacia 6:2).

63. Busa, kon nakakat-on kita sa duha ka matang sa pakig-uban sa usag usa—mao ang pagdawat, nga nagagikan sa panginahanglan ug kana nga nagagikan sa gugma, nan, sumala niini, dili kita magkuryus bahin sa mga pagsulay nga moabot kanato—kung giunsa, kanus-a, o pinaagi kinsa kini moabot kanato—kay ang Dios ra ang nakahibalo kung giunsa ang matag-usa niini nga nagtugma sa mga pwersa sa dautan, ang panahon sa dili malikayan nga pag-abot niini, ug ang kooperasyon sa tanang binuhat sa pagdala niini. Ug kita kinahanglan motuo lamang sa kamatuoran sa Dios ug mahibalo nga ang tanan nga mahitabo kanato nga walay kusog nahitabo kanato alang sa gugma o tungod sa dautang tuyo: busa kinahanglan nato kini pag-antus, ug dili kini balibaran, aron dili kita makadugang pa ug laing sala sa atong mga sala.

64. Ang kabubut-on sa unod mao ang natural nga lihok sa lawas, nga gisundan sa pag-uyog sa mga pagbati nga walay pagpamalandong—nga mapalig-on sa tulog ug pahulay sa lawas; bahin niini, ang bulahan nga si Pedro nagsulti: *'Ayaw kamo katingala sa nagdilaab nga pagsulay nga miabut kaninyo aron masulay kamo, ingon nga adunay lain nga butang nga katingalahan nga nahitabo kaninyo'* (1 Pedro 4:12). Ug ang bulahan nga si Pablo miingon bahin kanila: *'Ang unod nanagana batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unod'*; maong siya nagmando, nga nagaingon: *'Maglakaw kamo sumala sa Espiritu, ug dili ninyo tumanon ang mga tinguha sa unod'* (Gal. 5:16–17). Ang mga Apostoles miingon niini, nga naghandum nga dili kita mosugot sa ingon nga mga pagdani.

65. Ang mga nag-una sa espirituhanong paningkamot, sa diha nga nagsugod na (sa pagpangita sa pagkamaayo), kinahanglan nilang tapuson kini hangtod sa katapusan. Alang sa mga batan-on ug mga tigulang, nga anaa sa maayong panglawas ug wala mahadlok sa kakapoy o kalisdanan, mas mapuslanon nga yakpon ang kanunay nga pagpuasa uban sa ilang tibuok kadasig: mokaon og tinapay sa katamtaman ug moinom og tubig panagsa (sa susamang sukod), aron mahuman nila ang ilang pagkaon samtang nabati pa nila ang pipila ka gutom ug kauhaw, basi ang kalipay (sa pagkaon ug ilimnon) mahimong babag sa gikinahanglan nga pag-alagad sa Dios. Kung, samtang nagakaon sa gihisgutan nga pagkaon, mapuno kita sa pagkabusog, dali ra kitang maghandum og lain pang lamian nga pagkaon. Apan kung dili kita mapuno sa pagkabusog, nan, nga kanunay kitang gutom, bisan pa og gusto nato nga mapuno sa pagkabusog, gusto lang nato nga mabusog bisan sa pan lang.

66. Dili sayon nga butang ang pagdominar sa walay hiya nga tiyan: kay usa kini ka diyos alang sa mga napildi niini, ug imposible nga ang bisan kinsa nga mosunod niini magpabilin nga walay sala. Ug nakita nako nga ang kalisdanan motumaw dili lamang gikan sa sobra nga pagtagamtam kondili usab gikan sa pagpugong sa pagkaon; kay kon dili kami mokaon sulod sa daghang adlaw, ang kawad-on sa paglaum, nga nakakaplag og pwestohan sa sulod namo, motindog ug mosulong kanamo, ug ang among pagbantay sa gabii mahimong tulog, ug ang atong pag-ampo sa adlaw mahimong mga hunahuna sa unod, aron dili kita makab-ot bisan unsang kaayohan tungod sa tulog ug mas makasinati pa kita og dakong kadaut gikan sa mga hunahuna sa unod; kay, ingon nga mga tawo nga nag-ayuno labaw pa sa uban, magsugod kita sa pagpasigarbo ug pagtan-aw sa ubos sa mga mas ubos pa kanato, ug ang ingon nga batasan (batok sa atong kaugalingon ug sa atong silingan) mas bug-at pa kaysa bisan unsang sala.

67. Sama sa usa ka dili maalamon nga mag-uuma, nga pagkahuman sa pag-araro sa iyang uma uban sa dakong gasto ug wala magtanom og binhi, nagpaningkamot siya alang sa iyang kaugalingong kadaut; ingon usab, kung kita, pagkahuman sa pagpaninguha sa atong mga lawas uban sa dakong pagtagad sa kaugalingon, mapakyas sa pagtanom sa mga binhi sa pag-ampo, mahibal-an nato nga nagpaningkamot kita batok sa atong kaugalingong kaayohan. Apan tingali adunay mosulti: kon ang pag-ampo mao ang pangunang buhat sa pagkamatarung, nganong kinahanglan pa man ang pagpuasa? Dako kaayo ang panginahanglan niini sa tanang aspeto: kay sama sa usa ka pobre nga mag-uuma, kon magtanom siya sa uma nga napuno sa sagbot nga wala una mag-arado pag-usab sa yuta, mag-ani siya og mga tinik imbis nga trigo; ingon usab, kon itanom nato ang binhi sa pag-ampo nga wala una atong gipakaubos ang atong lawas pinaagi sa pag-ayuno, magbunga kita og mga bunga sa sala imbis nga sa pagkamatarong. Kay kining lawas gikan sa samang yuta, ug kon kini dili pag-abunoon uban sa samang kugi sama sa yuta, dili gayud kini mamunga sa bunga sa pagkamatarong.

68. Ang pag-ayuno, samtang kini makapahimulos sa mga nagbuhat niini nga maalamon, makadaot sa mga nagbuhat niini nga walay pag-amping. Busa, ang mga nangita sa kaayohan sa pag-ayuno kinahanglan mag-amping batok sa kadaut niini, mao ang pagka-mapahitas-on; ug ang pan nga atong kan-on, pagkahuman sa pag-ayuno nga atong gitakda para sa atong kaugalingon, kinahanglan nato kini bahinon sa mga adlaw sa

pagpugong sa pagkaon, aron, pinaagi sa pagkaon og gamay nga bahin matag-adlaw, mapildi nato ang mga tinguha sa atong unod ug mapalig-on ang atong kasingkasing sa labing mapuslanong pag-ampo; aron, nga gipanalipdan sa gahum sa Dios gikan sa garbo, mag-amping kita sa tanang adlaw sa atong kinabuhi nga magpuyo sa pagpaubos, nga kung wala niini, walay bisan kinsa nga makapahimuot sa Dios.

69. Kung naningkamot kita sa pagpakumbaba, dili na kita kinahanglan silotan, kay ang tanan nga dautan ug masubo nga mahitabo kanato tungod sa atong garbo. Kung usa ka anghel ni Satanas gipadala sa Apostol, '*aron siya pasakitan*', aron siya dili mahimong hambog, unsa pa kaha kadako ang Satanas mismo nga ipadala aron tapakan kita kon mahimong hambog kita, hangtod nga magpaubos kita. Ang atong mga katigulangan nagpanag-iya og mga balay, adunay bahandi, adunay mga asawa, ug nag-atiman sa ilang mga anak; apan, tungod sa ilang walay puas nga pagpaubos, nakig-istorya sila sa Dios. Kita, bisan pa, mibulag sa kalibutan, gisalikway ang bahandi, gibyaan ang atong mga panimalay, ug, sa pagtuo nga magpuyo kita uban sa Dios, gisaway karon sa mga demonyo tungod sa atong garbo. Ang mapahitas-on wala mailhi ang iyang kaugalingon; kay kung makita niya ang iyang kaugalingong kabuang ug kahuyang, dili na unta siya mapahitas-on; ug unsaon kaha sa usa ka tawo nga wala mailhi ang iyang kaugalingon nga mailhan ang Dios? Kung dili niya mailhan ang kabuang nga iyang gipuy-an, unsaon kaha niya mailhan ang kinaadman sa Dios, nga layo kaayo kaniya ug estranghero siya niini? Ang nakaila sa Dios nagpamalandong sa Iyang kadak-on ug, sa pagpasangil sa iyang kaugalingon, misulti sama sa bulahan nga si Job: '*Nakadungog ko bahin kanimo sa wala pa, apan karon nakita ka sa akong mata. Busa gipasipala nako ang akong kaugalingon ug natunaw; giisip nako ang akong kaugalingon nga abog ug uling*' (Job 42:5–6). Busa, ang mga nagasubay kang Job nakaila kaniya. Busa, kon kita usab nagtinguha nga makakita sa Dios, sugoton nato ang atong kaugalingon ug praktison ang pagpaubos, aron dili lang nato Siya makita sa atubangan nato, kondili, samtang Siya nagpuyo ug nagpangluyong sa sulod nato, malipay kita Niya; kay pinaagi niini ang atong kawalay-kabalo mahimong maalamon pinaagi sa Iyang kinaadman, ug ang atong kaluyahon mapalig-on pinaagi sa Iyang gahum, pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

70. Ang pag-ayuno, pagbantay, ug kinabuhi sa usa ka peregrino maayong mga buhat; apan kini mga gawasnong paningkamot lamang sa usa ka mahimayaong kinabuhi, samtang ang Kristohanong dalan mas sulodnon kaysa niini (mga lawasnong hiyas), ug walay bisan kinsa ang angay magbutang sa ilang paglaum (sa bug-os) niini. Kay mahitabo sa uban nga, samtang sila nag-apil sa grasya, ang dautang tuyo (sa kaaway), nga nagatago pa sa ilang sulod, magbutang og bitag: kini kusang mosugot kanila ug magpabilin nga natulog, apan magpahimo sa usa ka tawo nga motuo nga napahapsay na ang iyang hunahuna, ug pagkahuman magdani kaniya ngadto sa pagpasigarbo nga sila hingpit nga Kristohanon, ug unya, sa dihang ang usa ka tawo mohunong sa pagbantay (kung nagtuo siya nga luwas na ug mahimong kampante), ang dautang tuyo motultol kaniya sama sa usa ka tulisan, nga nag-ambush sa tago, ug motintal kaniya, ug ihulog siya ngadto sa kalawoman sa yuta. Kay kung ang mga tulisan o sundalo, nga mga batan-on pa lang ug baynte anyos, makahimo sa pagpanagat sa ilang mga kaaway, magbutang og panagat, magpaabot kanila ug atakehon sila gikan sa likod, ug libuton sila sa tanang kilid ug daogon sila, unsa pa kaha ang kadautan—nga nabuhi sulod sa daghang libo ka tuig—ug ang katuyoan gayud niini mao ang paglaglag sa mga kalag. Kabalo kini unsaon pagpanago sa kasingkasing ug, sa pipila ka panahon, magpabilin nga natulog, aron malimbongan ang kalag ngadto sa bakak nga pagbati sa kaugalingong pagkahingpit. Ang basihan sa Kristiyanismo nagbarug niini: nga ang usa ka tawo, bisan unsa pa kadaghan ang mga matarong nga buhat nga iyang mahimo, dili magsalig sa iyang kaugalingon, ni magtan-aw sa iyang kaugalingon nga usa ka dakong butang, kondili magpabilin nga mapainubuson sa espiritu. Ug kon siya mahimong kauban sa grasya, ayaw niya hunahunaa nga nakab-ot na siya og bisan unsa, o hunahunaa ang iyang kaugalingon nga usa ka bantugan, o magsugod sa pagtudlo; ug samtang nagkinabuhi sa maayong paagi uban sa dakong pagpaubos, pagpanagana sa kalibutan, ug pag-ampo, ug ingon nga kauban sa grasya, ayaw niya hunahunaa nga labaw ang iyang kaugalingong kalag. Apan sa tinuod, ang ingon nga sinugdanan sa grasya gihatag kaniya niadtong panahona labi na aron siya makasugakod sa kalisod, gutom ug kauhaw, aron dili siya mabusog sa (iyang paningkamot) ni magtan-aw sa iyang kaugalingon nga matarong ug dato sa grasya, kondili maghilak ug magminos sama sa usa ka inahan nga naghilak nga adunay bugtong anak nga lalaki nga, pagkahuman niyang pagpadako kaniya, namatay nga wala damha.

71. Ang bisan kinsa nga nagtuman sa balaod sa iyang gawasnong kinabuhi ug pamatasan gawas lamang sa mga sangputanan sa pagkadautan, naghalad sa Dios isip halad sa mga walay pulos nga pagbuto sa mga

pagbati; ug ang ingon nga tawo, tungod sa iyang espirituhanong pagkabata, kontento na niini nga pamaagi sa pamatasan alang sa kaluwasan.

72. Ang tinuod nga nahigugma sa kinabuhi sa Ebanghelyo gipapas ang sinugdanan ug katapusan sa iyang pagkadautan; ug sa buhat ug sa pulong milabaw siya sa tanang kaayo, naghalad og halad sa pagdayeg ug pag-ampo, nga napalaya gikan sa tanang kabalaka (nga nagagikan) sa mga lihok sa mga pagbati; ug, nga gawasnon ang hunahuna gikan sa pakigbisog batok kanila, makakaplag sa paglaum sa umaabot nga mga panalangin og usa ka dili mapugngan nga kalipay nga nagapabaskog sa kalag.

73. Ang kahadlok sa Gehenna nagdasig sa mga bag-o pa lang nagsugod (sa ilang matinahuron nga paningkamot) sa paglikay sa dautan, samtang ang tinguha alang sa ganti sa maayong mga buhat naghatag sa mga nag-uswag og kadasig sa pagbuhat sa maayo, ug ang misteryo sa gugma nagtaas sa hunahuna ibabaw sa tanang binuhat, nga naghimo niini nga buta sa tanan nga butang human sa Dios. Gikan sa taliwala sa mga nahimong bulag sa tanan nga mosunod sa Dios, gipakahanaw sa Ginoo (11c. 145,8), ug gipadayag kanila ang Labing Diosnon.

74. *'Ang Ginghamarian sa Langit sama sa lebadura, nga gikuha sa usa ka babaye ug gitago sa tulo ka sukod nga harina, hangtud nga mabulok ang tibuok'* (Mat. 13:33). Nagpasabot kini nga ang hunahuna, pagdawat sa pulong sa Ginoo sa sulod niini, gitago kini sa sulod sa tulo ka bahin nga kinaiya niini—mao kana, sumala sa Apostol, ang lawas, ang espiritu, ug ang kalag—ug gipundok ang tanang ka-pinong bahin niini sa hunahuna, sama sa harina nga gipang-apod-apod sa daghang paagi, ngadto sa usa ka bukal sa pagtuo, nagpaabot nga mahimong susama sa tanang aspeto sa pulong nga naglihok sa sulod niini. Sa samang paagi, gipanghimamat sa Ginoo ang pulong sa kamatuoran sa usa ka liso sa mustasa, nga bisan gamay, kon itanom sa kasingkasing sa mga nakadungog, motubo unya pinaagi sa angay nga buhat, ug mahimong (sumala sa Kasulatan) sama sa usa ka dakong kahoy nga nagtindog sa hataas nga yuta, *usa ka 'tukuran sa dalangpan alang sa mga nagkadool nga hunahuna'*.

75. Ang espirituhanong balaod naglangkob sa mga sugo ni Cristo, diin ang una ug labing dako mao ang gugma; kini dili maghunahuna sa dautan, apan nagahigugma sa tanang butang, nagatuo sa tanang butang, nagalaum sa tanang butang, nagailob sa tanang butang (1 Cor. 13:5, 7), sumala sa pulong sa Kasulatan. Pinaagi niining gugma kita mailhan sa usag usa; apan walay bisan kinsa kanato ang makab-ot sa hingpit nga sukod sa bili niini, kondili nagalaum kita nga ang grasya ni Cristo makatabang sa atong mga kakulangan, basta dili kita mohunong sa paglihok subay sa atong makaya; kay nasayud ang Dios kung unsa kadaghan ang dili nato makaya tungod sa atong kahuyang, ug unsa kadaghan ang atong kapakyas sa paghimo sa mga buhat sa gugma tungod sa atong pagkawalay pag-amping. Apan tungod kay ang gugma mapalig-on dili lamang sa boluntaryong paningkamot kondili usab sa mga pagsulay nga moabot kanato, busa nagkinahanglan kita og daghang pagkamapailubon ug pagka-mapainubsanon, uban sa tabang sa Dios. Ang Banal nga Apostol miingon: *'Ang bisan kinsa nga nagtuo nga siya maalamon niining panahona, magpakabungog siya, aron siya mahimong maalamon'* (1 Cor. 3:18).

76. Ang yuta sa mga Caldeo (Buhat 7:4) mao ang kinabuhi nga gipuy-an sa mga pagbati, diin gimugna ug gisimba ang mga dios-diosan sa sala. Ang Mesopotamia (ibid., v. 2), sa laing bahin, mao ang kinabuhi nga napuno sa duha ka supak nga disposisyon. Apan ang Gisaad nga Yuta (Heb. 11:9) usa ka kahimtang nga napuno sa tanang maayong butang. Busa, bisan kinsa nga, sama sa karaang Israel, mobalik sa ilang daang mga agi, pag-usab mapukan sa pagkaulipon sa mga pagbati, nga mawala ang kagawasan nga gihatag kanila.

77. Ang bisan kinsa nga mauswagon nga nakadaog sa mga panglawas nga kahiligon ug igo nga nakigbisog batok sa dautang mga espiritu, ug gipahawa ang ilang mga tinguha gikan sa yuta sa iyang kalag, kinahanglan mag-ampo aron siya hatagan og putli nga kasingkasing, ug aron ang matarong nga espiritu ipanumbalik sa sulod niya (Salmo 50:12), nga mao ang hingpit nga pagwagtang sa dautang hunahuna ug, pinaagi sa gasa sa grasya, mapuno sa mahimayaang hunahuna, ug busa mahimong kalibutan sa hunahuna sa Dios, hayag ug dako, nga naglangkob sa moral, natural, ug teolohikal nga mga pagkontempla.

78. Ang putli nga kasingkasing (Salmo 50:12) mao ang usa nga nagtanyag sa Diyos og usa ka handumanan nga hingpit nga walay porma (putli gikan sa mga impresyon) ug walay mga hulagway, ug andam nga modawat lamang sa mga impresyon sa Diyos, diin kini kasagarang mahimong hayag.

79. Ang bisan kinsa nga nakadaog sa hilig sa kalag paingon sa lawas pinaagi sa balaan nga tinguha nahimong walay utlanan, bisan pa nga nagpuyo sa lawas. Kay ang Dios, nga nagadani sa tinguha sa nagatinguha, labaw sa tanang butang sa walay sukod ug dili tugotan ang nagatinguha nga i-uyon ang iyang tinguha sa bisan unsang butang nga mosunod sa Dios. Busa, handumon nato ang Dios sa tibuok kusog sa atong

tinguha, ug sigurohon nga ang atong gawasnong kabubut-on dili pag-angkonon sa bisan unsang butang nga lawasnon; itudlo nato ang atong disposisyon (sa kalag) sa tinuod sa ibabaw sa tanang butang nga pandama ug pangkaisipan, ug (unya) kita, sa atong kaugalingong gawasnong kabubut-on, dili makasinati og kadaut gikan sa natural nga kinabuhi, kutob sa may kalabotan kini sa pag-uban sa Dios, nga dili mailhan sa kinaiyahan.

80. Ang bantugang Moises, pagkahuman niyang gitukod ang iyang tabernakulo gawas sa kampo—nga mao, pagkahuman niyang gitukod ang iyang hunahuna ug pagtamod sa gawas sa makita—nagsugod sa pagsimba sa Dios (Ex. 34:8), ug pagkahuman misulod sa kangitngit (Ex. 20: 21), misulod sa kangitngit (Ex. 20, 81).

81. Hangtud nga kita, pinaagi sa atong hunahuna, hingpit nga makagawas gikan sa atong naandan nga pagkapilit sa atong kaugalingong pagkatawo ug sa tanan nga misunod sa Dios, dili kita makab-ot ang pagkamalig-on sa pagkamaayo. Apan sa diha nga, pinaagi sa gugma, makab-ot nato kini nga dungog, unya masayran nato ang gahum sa saad sa Dios: kay ang angay motuo nga adunay dili matandog nga kasiguruhan diin unang gitukod sa hunahuna ang iyang kusog pinaagi sa gugma. Kay kung ang hunahuna wala pa makawala sa kaugalingon ug sa tanan nga mahunahuna, ug wala pa kini makapahimutang sa kaugalingon sa usa ka kahalom nga labaw pa sa hunahuna, dili kini makalingkawas sa pagbag-o nga anaa sa tanang butang.

82. Kadtung naglingkod sa usa ka kwarto sa taas sa Galilea '*tungod sa kahadlok sa mga Hudiyo*', '*nga sirado ang mga pultahan*' (Juan 20:19)—mao kini, tungod sa kahadlok sa mga espiritu sa dautan, nagpuyo nga luwas sa yuta sa mga pagpadayag, sa kahitas-an sa banal nga pagpamalandong, nga gisirad-an nila ang ilang mga pagbati sama sa mga pultahan—nadawat nila ang Pulong sa Dios, nga miabot kanila sa dili masabtan nga paagi, nagpakita kanila nga walay bisan unsang sensoryong pagsabot; ug pinaagi sa pagpahayag sa kalinaw, gihatagan sila niini og kawalay-pangandoy, ug pinaagi sa gininhawa—ang pagbahin sa Espiritu Santo—naghatag og gahum batok sa dautang espiritu ug nagpadayag kanila sa mga timaan (Juan 20:20) sa Iyang mga misteryo.

83. Ang nagatuman sa ika-unom ka adlaw sumala sa Ebanghelyo, human una niyang patyon ang unang paglihok sa sala, makab-ot pinaagi sa mga hiyas ang kahimtang sa kawalay-pagbati, nga putli gikan sa tanang dautan, nga nagabantay sa Sabado (Exod. 16:29–30) sa iyang hunahuna bisan pa gikan sa labing pinong paghunahuna sa mga pagbati sa imahinasyon. Ug pagtabok sa Jordan (Gen. 32:22, 30), madala ang usa ka tawo ngadto sa yuta sa kajibalo, diin ang hunahuna, misteryosong gihulma sa kalibutan, nagpuyo sa Espiritu sa Dios.

84. Ang Sabado sa mga Sabado (Lev. 16, 31) mao ang kalinaw sa makatarunganong kalag, nga pinaagi sa pagpalayo sa hunahuna bisan gikan sa tanang balaan nga mga pulong nga tinago sa sulod sa (gipahimangnoang) mga binuhat, sa paglunop sa gugma hingpit nga gisul-oban kini sa usa ka Dios ug, pinaagi sa misteryosong teolohiya, gihimo ang hunahuna nga hingpit nga dili mapabulag gikan sa Dios.

3. 200 ka Kapitulo sa Espirituhanong Balaod

1. Tungod kay kanunay nimo gipadayag ang tinguha nga masayran kung giunsa, sumala sa Apostol, nga '*ang balaod espirituhanon*' (Roma 7:14) ug unsa ang disposisyon sa hunahuna ug ang pamatasan sa mga naningkamot sa pagtuman niini, among hisgutan kini kutob sa among makaya.

2. Una, ang Dios, sama sa atong nahibaloan, mao ang sinugdanan, ang tunga, ug ang katapusan sa tanang maayong butang. Apan ang maayong³⁹ dili mahimong motumaw o masiguro gawas lang sa Kristo Jesus ug sa Espiritu Santo.

3. Ang matag maayong butang gihatag kanato sa Ginoo uban sa usa ka piho nga katuyoan. Kinsa ang motuo niini dili kini mawala.

4. Ang lig-on nga pagtuo usa ka kusgan nga tore⁴⁰. Alang sa magtutuo, si Kristo mao ang tanan.

5. Hinaut nga Siya nga nagdumala sa tanang maayo magdumala usab sa tanan nimong buhaton, aron ang imong mga paningkamot uyon sa kabubut-on sa Dios.

6. Ang mapainubuson ug espirituhanong tawo, samtang nagbasa sa Balaang Kasulatan, iyang i-aplikar ang tanan sa iyang kaugalingon, ug dili sa uban.

7. Panawaga ang Dios aron ablihan Niya ang mga mata sa imong kasingkasing, aron makita nimo ang kaayohan sa pag-ampo ug sa pagbasa, nga masabtan pinaagi sa kasinatian.

³⁹ Syempre, kini dili nagtumong sa maayong binuhatan sa mga tawo, kondili sa mga panalangin gikan sa Diyos.

⁴⁰ Ang haligi sa Sidlakan dili tumpok sa mga bato, kondili usa ka taas nga puy-anan nga bilding nga naghatag og kaluwasan gikan sa dautang mga tawo.

8. Ang adunay bisan unsang espirituhanong gasa ug nagpakita og kaluoy sa mga nanginahanglan nagpanalipod sa iyang gasa pinaagi niining kaluoy, samtang ang hambog mawala kini kaniya, tungod kay napukan siya sa mga hunahuna sa garbo.

9. Ang mga ngabil sa mapainubuson mosulti sa kamatuoran, ug ang mosupak niini sama sa ulipon nga mihampak sa Ginoo sa aping.

10. Ayaw pagka-disipulo sa pagpangdayeg sa kaugalingon, basi makat-on ka og garbo imbis nga pagkapaubos.

11. Ayaw pagpasigarbo sa kahibalo nga gikan sa Kasulatan (gipahulam), basi mahulog ang imong hunahuna sa espiritu sa pagpanamastamas.

12. Ayaw pagsulay pagsulbad sa usa ka ngitngit ug makalibog nga butang pinaagi sa panaglalis, kondili pinaagi sa gisugo sa espirituhanong balaod – pagkamapailubon, pag-ampo ug dili matuyaw nga paglaum sa⁴¹.

13. Ang nag-ampo sa unod ug wala pa'y espirituhanong panghuna-huna sama sa bulag nga misinggit, '*Anak ni David, kalooy-a ako*' (Marcos 10:48)!

14. Kining maong tawo, nga kaniadto buta, sa dihang nabawi ang iyang panan-aw ug nakita niya ang Ginoo, wala na niya siya gitawag nga Anak ni David, kondili giangkon niya nga Anak sa Dios Siya ug gisimba Siya (Juan 9:35–38).

15. Ayaw pagpasigarbo samtang nagahilak ka sa imong pag-ampo, kay si Kristo ang mihikap sa imong mga mata ug nakadawat ka og espirituhanong panan-aw.

16. Ang nagasunod sa ehemplo sa bulag nga lalaki, nga nagtangtang sa iyang bisti⁴², ug miduol sa Ginoo, mao ra ang mahimong Iyang (tinuod) nga sumusunod ug magtutudlo sa labing hingpit nga mga doktrina (Marcos 10:50–51).

17. Ang dautan (sala), kon tugotan sa hunahuna (uban sa kalipay), magpalig-on sa kasingkasing (magpabato niini), samtang ang pagpugong sa kaugalingon kauban ang paglaum, pinaagi sa pagwagtang sa dautan, magpalumo sa kasingkasing (maghimo niini nga abog).

18. Aduna'y husto ug mapuslanong pagpadayag sa kasingkasing—nga nagdala sa paghumok niini—ug aduna usab lain, dili husto ug makadaot—nga nagdala lamang sa pagkaguba niini⁴³.

19. Ang pagbantay, pag-ampo ug paglahutay atubangan sa (kasakit, kalisdanan, kasubo) usa ka porma sa paggaling (pagpamugos) nga naghatag og samad, apan mapuslanon sa kasingkasing, basta dili nato pugngan ang ilang panaghiusa pinaagi sa pagpalugway sa kaugalingon⁴⁴. Ang magpabilin kanila, ug sa ubang mga butang, matabangan; apan ang magpasagad kanila ug magbulag kanila (pagbulag sa usa gikan sa lain) mag-antos sa dili na ikatugot sa takna sa pagbulag⁴⁵.

20. Ang kasingkasing nga mangita lang og kalipay mahimong, sa takna sa pagbulag, usa ka prisohan ug hugpong sa kadena para sa kalag; samtang ang kasingkasing nga mapisan (nga ganahan magpahinabo og kamatayon sa kaugalingon ug magpaningkamot batok sa kaugalingong kinaiyahan, alang sa Ginoo) usa ka abli nga pultahan (padulong sa sunod nga kinabuhi).

21. Ang *puthaw nga ganghaan nga mosulod sa siyudad* (Buhat 12:10) mao ang usa ka mapintas nga kasingkasing; alang sa mga nag-antos ug mga mapinabubo, kini '*mabukas sa ilang kaugalingon*', sama sa gibuhat nila kang Pedro⁴⁶.

22. Daghan kaayong porma sa pag-ampo, nga lain-lain ang matag-usa. Bisan pa, walay porma sa pag-ampo nga makadaot, gawas lang niadtong dili gyud pag-ampo, kondili buhat ni Satanas.

⁴¹ Ang *monologistos* nagpasabot og 'usa ka pulong'; sa usa ka pulong, 'mapasig-uro'. Daghang mga tigulang, sa dihang maatubang sila sa kalibog, mag-ampo ug modawat og giya.

⁴² Kini, siyempre, usa ka determinasyong walay pagtagad sa kaugalingon.

⁴³ Bisan pa man kung ang usa ka tawo magpahirap sa iyang kaugalingon nga walay hinungdan, o gisaway sa iyang espirituhanong amahan, ang kasingkasing makasinati lang og samad: kini natandog – ug masakit, apan walay kapuslanan. Sama kini sa paghatag sa pasyente og sayop nga tambal.

⁴⁴ Ang solusyon usa ka sagol sa lain-laing elemento, pananglitan, tubig ug bino. Ang tulo ka birtud nga gihisgutan kinahanglan kanunay nga magkahiuyon. Ang pagpalugway sa kaugalingon makaguba sa ilang panaghiusa.

⁴⁵ Unya masabtan sa usa ka tawo nga sayop ang iyang gibuhat tungod sa kawalay paghunahuna.

⁴⁶ Dili kini kasingkasing nga kulang sa kalooy, kondili usa ka kasingkasing nga hingpit nang natig-a, nag-antos tungod sa kawalay pagbati. Dinhi, ang pag-abli sa saradong ganghaan sa atubangan ni San Pedro gihubad sa espirituhanong paagi. Ang masubo nga nag-antos mao ang pagkapait sa kaugalingon nga gipahinabo sa mga kakulangan sa gawas, samtang ang paghinulsol—pagpangtangtang—mao ang maalamon nga paglihok sa kasingkasing pinaagi sa pagkahibalo sa makapahugno nga mga kamatuoran. Kining duha nagwagtang sa bato sa kasingkasing.

23. Usa ka tawo, nga nagtinguha sa pagbuhat ug dautan, unang nag-ampo sa iyang hunahuna sumala sa iyang batasan ug, tungod kay napugnan siya sa probidensya (sa pagbuhat sa dautan), pagkahuman nagpasalamat siya pag-ayo (niini)⁴⁷.

24. Si David, nga nagtinguha sa pagpatay kang Nabal sa Carmel, napahunong sa maong tuyo tungod sa paghinumdom sa hustisya sa Diyos, ug pagkahuman nagpasalamat kaayo siya niini. Nasayud usab kita sa iyang gibuhat sa dihang nakalimot siya sa Dios, ug wala siya mihunong (sa pagka-walay Dios ug dili maghinulsol) hangtod nga gihatagan siya pag-usab og paghinumdom sa Dios sa Propeta Nathan.

25. Samtang naghinumdom ka sa Dios, padaghan ang imong pag-ampo, aron hinumduman ka usab sa Ginoo kon malimot ka Niya.

26. Samtang imong gibasa ang Balaang Kasulatan, sabta ang natago niini (ilabi na para kanimo): *'Kay bisan unsa ang gisulat kaniadto, gisulat kini alang sa atong pagtulun-an'* (Roma 15:4).

27. Ang Kasulatan nagtawag sa pagtuo nga *'kasiguroan sa mga butang nga gilauman'* (Hebreohanon 11:1) ug naglarawan sa mga wala makahibalo nga si Kristo anaa sa ilang sulod ingon nga walay kahanas (2 Corinto 13:5).

28. Sama sa pagpadayag sa hunahuna pinaagi sa buhat ug pulong, ingon usab ang umaabot nga ganti gipakita pinaagi sa lihok sa kasingkasing (kung unsa ang kini gihikaw, unsa ang makapahimuot niini).

29. Ang usa ka buotan nga kasingkasing klarong madawat og kabuotan nga balik, ug ang usa ka maloloy-on nga kasingkasing makasinati usab og kalooy; apan ang supak niini mopukaw sa supak ug sa sangputanan niini.

30. Ang balaod sa kagawasan nagtudlo sa tanang kamatuoran; daghan ang mobasa niini sa hunahuna, apan pipila ra ang makasabot niini pinaagi sa pagtuman sa mga sugo.

31. Ayaw pangitaa ang hingpit niini sa mga pagka-hingpit sa tawo, kay walay hingpit niini: ang hingpit niini natago sa Krus ni Cristo.

32. Ang Balaod sa Kalihokan gibasa pinaagi sa tinuod nga pagsabot, masabtan pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, ug matuman pinaagi sa mga kalooy ni Kristo.

33. Kung ang atong konsensya mopugos kanato sa pagsunod sa tanang sugo sa Dios, unya masabtan nato nga ang balaod sa Ginoo walay kapintasan, ug nga bisan pa kini mahimo pinaagi sa atong kaugalingong kaayohan (ang atong natural nga moral ug relihiyosong pagbati ug disposisyon), dili kini hingpit nga matuman sa tawo kung walay grasya sa Dios.

34. Kadtong dili naglantaw sa ilang kaugalingon nga napugos sa matag sugo ni Kristo naghubad sa balaod sa Dios sa makalupigan nga paagi, *'dili nila masabtan ang ilang ginasulti ni ang ilang gipamatuod'* (1 Tim. 1:7); busa, nagtuo sila nga matuman nila kini pinaagi sa ilang mga buhat.

35. Ang usa ka buhat klarong gihimo nga maayo, apan ang tuyo sa nagbuhat niini dili nakatutok sa maayo; ang usa pa daw dautan sa kaugalingon niini, apan ang tuyo sa nagbuhat niini nakatutok sa maayo. Ug dili lamang ang mga buhat ang ginabuhat sa ingon ani nga paagi, apan usab ang mga pulong nga gisulti sa uban sa samang paagi: ang uban nagpresentar sa usa ka buhat sa lain nga kahayag tungod sa kakulang sa kasinatian o kahibalo; ang uban buhaton kini uban sa dautang tuyo; ug ang uban pa ubos sa tabon sa pagkamakatawo.

36. Ang nagatago sa panamastamas ug pagdaot sa sulod sa mga pulong sa pagdayeg, nga dili masabtan sa mga yano, susama sa usa ka tawo nga hambog bisan pa nga nagpakita nga mapainubuson. Sulod sa dugay nga panahon, ilang matago ang kamatuoran sa sulod sa bakak, apan sa katapusan, nadala sa ilang tinuod nga kinaiya, mapadayag sila sa ilang mga buhat.

37. Mahitabo nga ang usa ka tawo, samtang nagpakita nga nagbuhat og maayo para sa iyang silingan, makasinati og kadaut sa iyang kalag, ug mahitabo usab nga ang lain, tungod kay wala siya magbuhat og ingon ana nga pabor sa gawas para kaniya, makadawat og kaayohan sa iyang kalag.

38. Aduna'y pagpanamastamas nga nagagikan sa dautang buot ug panimalos, ug aduna'y lain nga klase nga nagagikan sa kahadlok sa Dios ug sa kamatuoran.

39. Ayaw pagsaway sa usa ka tawo nga mihunong na sa pagpakasala ug naghinulsol na. Apan kon, sumala sa imong giingon, gusto nimo siyang pasanginlan alang sa Dios, una, ipahayag una ang imong kaugalingong mga sala sa atubangan niya.

40. Ang Dios nagdumala sa matag pagkamaayo, sama sa pagdumala sa adlaw sa kahayag sa adlaw.

⁴⁷ Kini, siyempre, nagtumong sa usa ka tinuod nga panghitabo, sama sa gitawag nga 'kalipay nga wala damha'.

41. Sa pagbuhat nimo og maayong buhat, hinumdumi ang Miingon: *'Kung wala ko, dili kamo makabuhay ug bisan unsa'* (Juan 15:5).
42. Gitudlo nga sa kasubo adunay kaayohan alang sa mga tawo, samtang sa kahaw-ang ug kalipay adunay dautan.
43. Ang nag-antos sa panamastamas gikan sa uban nakalikay sa sala ug, sa taliwala sa iyang kasubo, makakaplag og pag-ampo.
44. Ang usa ka magtutuo kang Kristo, nga nagsalig sa ganti nga angay sa iyang pagtuo, malipayong nag-antos sa tanang kawalay-hustisya.
45. Ang nag-ampo alang sa mga nakasakit kaniya makapatay sa mga demonyo, samtang ang mosukol sa una masamdan sa ikaduha.
46. Mas maayo nga mag-antos og dili matarong nga pagtratar gikan sa mga tawo kaysa sa mga demonyo, apan ang nakapalipay sa Ginoo nakadaog batok sa duha.
47. Ang matag panalangin nagagikan sa Ginoo subay sa Iyang maayong pagbuot, apan kini molakaw sa tago gikan sa mga walay pagpasalamat, sa mga walay pagbati, ug sa mga tapulan.
48. Ang matag sala matapos sa gidili nga kalipay, samtang ang matag pagkamaayo matapos sa espirituhanong kahupayan. Ug sama sa una nga nagpukaw sa mga parisan nga espiritu niini, ingon usab ang ikaduha nagpukaw sa mga parisan nga espiritu niini.
49. Ang pagpanamastamas sa tawo makapaguol sa kasingkasing, apan kini mahimong hinungdan sa pagkabalaan alang sa nag-antos niini.
50. Ang pagkawalay-hibalo naghatag sa pasangil ug kagawasan sa pagsukol sa makapahimulos, ug, sa dihang mas mapangahas na kini, nagpadaghan sa mga pagsupak (o mga sugyot) sa dautan.
51. Bisan wala kay gipanginahanglan, dawata ang mga kasubo nga moabot kanimo ug, ingon usa ka tawo nga kinahanglan maghatag og pasaylo, ilabay ang tanang pagka-importante sa kaugalingon.
52. Kung nakasala ka sa tago, ayaw pagsulay (bisan pa sa atubangan sa Dios) sa pagtago niini – (ayaw paghunahuna nga ang natago magpabilin nga ingon ana), kay *'ang tanan hayag ug hayag nga gibutyag sa atubangan sa mata sa Ginoo; kaniya kita maghatag og pasaylo'* (Heb. 4:13).
53. Ipresentar ang imong kaugalingon sa hunahuna sa atubangan sa Ginoo: *'Kay ang tawo nagtan-aw sa panagway, apan ang Ginoo nagtan-aw sa kasingkasing'* (1 Sam. 16:7).
54. Ayaw paghunahuna ug pagbuhat nga walay katuyoan sa Dios, kay ang tawo nga nagbiyahe nga walay padulngan nagasayang sa iyang paningkamot.
55. Lisod alang sa usa ka tawo nga makasala nga walay hinungdan nga maghinulsol, kay imposible nga matagoan ang kamatuoran sa Dios.
56. Ang usa ka masubo nga panghitabo magpahinumdum sa Dios sa mga maalamon; apan sa mga nakalimot sa Dios, kini magmugna og kasubo nga katumbas sa ilang pagkalimot.
57. Himoa nga ang matag kasubo nga dili nimo gipangayo mahimong imong magtutudlo sa ingon nga paghinumdum, ug unta dili gayud mapakyas ang imong tinguha sa paghinulsol.
58. Ang kalimot sa iyang kaugalingon walay gahum, apan gisuportahan kini sa atong kapabayaan ug katumbas sa maong kapabayaan.
59. Ayaw pag-ingon: 'Unsa may akong buhaton? Wala man gani ko'y gusto niini, apan kini (pagkalimot) moabot.' Kay imong gipasagdan ang angay nimong buhaton sa dihang nahinumdum ka niini.
60. Buhata ang mga maayong buhat nga imong nahinumduman, ug dayon ang mga wala nimo nahinumduman ipadayag usab kanimo; ug ayaw pasagdi nga walay pagtagad ang imong hunahuna sa kalimot.
61. Nagaingon ang Kasulatan: *'Ang impierno ug pagkaguba anaa sa atubangan sa Ginoo'* (Prov. 15:11). Kini nagtumong sa kawalay-hibalo ug kalimot sa kasingkasing.
62. Ang impierno mao ang pagkawalay-hibalo, kay pareho silang ngitngit. Apan ang pagkaguba mao ang pagkalimot, kay sa pareho niini nawala ang usa ka bahin sa kaniadto.
63. Susihon nimo ang imong kaugalingong datang binuhatan, dili ang sa imong silingan, ug dili malupig ang imong sulodnong santuwaryo.
64. Ang kapabayaan wala magbilibin og luna para sa bisan unsang maayong buhat nga naa sa gahum sa usa ka tawo (dili kini madawat bisan unsa pa). Ang paghatag og limos ug pag-ampo mobalik sa mga nahimong pasagad sa ilang katungdanan.
65. Ang kasubo alang sa Dios usa ka hinungdanon nga bahin sa pagkamatinud-anon, kay ang tinuod nga gugma masulayan sa kalisdanan.

66. Ayaw paghunahuna nga makab-ot nimo ang pagkamaayo nga walay kasubo: ang ingon nga pagkamaayo dili kasaligan (wala pa masulayi) tungod sa kalinaw (nga imong nabati samtang nag-angkon niini).

67. Hunahuna ang kinalabasan sa matag dili tuyo nga kasubo, ug imong makita niini ang pagtangtang (paghinlo) sa mga sala.

68. Daghang tambag gikan sa silingan mapuslanon, apan alang sa matag tawo, walay mas angay kay sa ilang kaugalingong desisyon.

69. Sa pagpangita og tambal, paminawa ang imong konsensya; buhata ang gisugo niini, ug makabenepisyo ka.

70. Ang Dios ug ang konsensya sa tawo nakahibalo sa tinago nga mga buhat sa matag usa, ug pinaagi niini sila matul-id.

71. Ang tawo makalihok kutob sa iyang gusto, apan ang Diyos nagmando sa bunga sa ilang mga buhat sumala sa hustisya⁴⁸.

72. Kung gusto nimo dawaton ang pagdayeg gikan sa mga tawo nga walay pagpasipala, una, pagkat-on sa pagdawat sa pagsaway tungod sa imong mga sala.

73. Bisan unsang pagpasipala nga masinati sa bisan kinsa alang sa kamatuoran ni Kristo, siya mahimong himayaon sa katawhan sa gatus ka pilo. Apan mas maayo pa nga buhaton ang matag maayong buhat alang sa umaabot (ganti).

74. Kung usa ka tawo makahatag ug kaayohan sa lain pinaagi sa pulong o buhat, pasidunggi ang grasya sa Dios sa kini. Ang dili makasabot niini mapildi sa makasabot⁴⁹.

75. Ang magdayeg sa iyang isigkatawo tungod sa pagkamakilalaon, sa ulahi mosaway kaniya, ug siya madaut.

76. Ang wala makahibalo sa mga bitag sa iyang mga kaaway dali ra malig-on ang kasingkasing, ug ang wala makasabot sa mga hinungdan sa mga pagbati (ang ilang gamot ug mga hinungdan) dali ra mapukan.

77. Gikan sa pagpalugway sa kaugalingon (pagbuhat alang sa kaugalingong kalipay) mosangpot sa kapabayaon, ug gikan sa kapabayaon mosangpot sa pagkalimot. Kay ang Dios naghatag sa matag-usa og kahibalo sa unsay mapuslanon kanila.

78. Ang usa ka tawo motanyag (og pulong) sa iyang silingan sumala sa iyang nahibaloan, samtang ang Dios naglihok sa sulod sa mamati sumala sa iyang pagtuo.

79. Nakita nako ang mga yano nga tawo nga nagpaubos sa ilang kaugalingon pinaagi sa ilang mga buhat, ug nahimong mas maalamon pa kaysa sa mga maalamon⁵⁰.

80. Usa ka yano nga kalag, pagkadungog niya nga gidayeg sila, wala niya gisundog ang ilang nagpaubos, kondili nagpasigarbo lang sa iyang pagka-yano, ug tungod niini nahimong hambog siya.

81. Ang nagpasipala sa kahibalo ug nagpasigarbo sa iyang pagkawalay-hibalo usa ka ignorante dili lang sa pulong kondili usab sa hunahuna.

82. Sama sa adunay kinaadman sa mga pulong ug adunay kinaadman mismo, ingon usab adunay kamangmangan sa mga pulong ug adunay kamangmangan mismo.

83. Ang pagkawalay kahibalo sa pagpahayag dili gayud makadaot bisan sa labing deboto, sama sa kinaadman sa pulong nga dili makadaot sa mapainubuson ug maalamon.

84. Ayaw pag-ingon: 'Wala ko kahibalo unsay husto ug busa dili ko masaway kon dili ko kini buhaton.' Kay kon buhaton nimo ang maayo nga imong nahibaloan, unya ang tanan nga nahibalin hinay-hinay nga ipadayag kanimo, ang usa ka butang masabtan pinaagi sa lain, sama sa mga miyembro sa usa ka pamilya nga nagkaila (Proverbio, kapitulo 48). Walay kapuslanan kanimo nga mailhan una ang ikaduha (ang imong wala mailhi) sa dili pa nimo buhaton ang una (ang nailhi). Kay '*ang kahibalo magapasigarbo*' tungod sa kawalay lihok (kakulang sa buhat), '*apan ang gugma nagatukod, kay kini mapailubon sa tanan*' (1 Cor. 8:1, 13:7).

85. Basaha ang mga pulong sa Balaang Kasulatan pinaagi sa mga buhat, ug ayaw pagpadugay sa paghunahuna sa mga pulong, nga magpasigarbo sa imong kaugalingon sa walay sulod nga mga hunahuna.

⁴⁸ Ang Kapitulo 71 sa manuskrito sa Savv., sumala sa gipatik ni Migne, nagbasa ingon niini: Ang nagpaningkamot nga walay tuyo (walay katuyoan o han-ay) pobre sa tanang butang, samtang ang nagpadayon uban sa paglaum doble ang kadato.

⁴⁹ Tingali ang nag-inusarang hunahuna mao nga, sa duha, ang usa nga nakasabot niini mao ang labaw.

⁵⁰ Pablo nga Yano.

86. Ang nagbiya sa mga buhat ug kontento na lang sa kahibalo naggunit, imbis nga espada nga duha ka hait, og tungkod nga kawayan, nga sa panahon sa pakig-away, sumala sa Kasulatan (Isa. 36:6), makasamad sa iyang kamot ug, human kini matuslob, unang ibubo ang hilo sa garbo ngadto sa iyang mga kaaway.

87. Ang matag hunahuna adunay kaugalingong sukod ug gibug-aton sa atubangan sa Dios. Busa, pareho ra kini sa Iyang panan-aw kung maghunahuna ka nga may pagkapihig, o sa usa ra ka paagi (nga mao, pinaagi lamang sa hunahuna nga walay buhat, o pinaagi lamang sa kaugalingong hunahuna nga walay pakigkonsulta sa mga adunay kasinatian).

88. Ang nakatuman sa usa ka sugo magpaabot og pagsulay niini. Kay ang gugma kang Kristo masulayan sa kalisdanan (tan-awa Kapitulo 65).

89. Ayaw pagdumot (ayaw pasagdi) sa bisan unsang hunahuna tungod sa kapabayaang. Kay walay hunahuna nga natago sa Dios.

90. Kung imong mapansin nga ang usa ka hunahuna nagasaad kanimo og himaya sa tawo, hibaloa nga kini nag-andam kanimo og kaulaw.

91. Nasayud ang kaaway sa mga gikinahanglan sa espirituhanong balaod ug naningkamot lamang nga limbongan ang hunahuna (pinaagi sa pagtanum og hunahuna, imbis nga buhat, sa mga nagkinabuhi sa espirituhanong paagi). Sa ingon niini, malampuson siya sa pagpugos sa iyang kauban (kung mosugot ang usa ka tawo sa sugyot) nga mosumite sa mga buluhaton sa paghinulsol (kung ilang giila ang ilang sala), o, kung dili sila maghinulsol (tungod kay napakyas sila sa pag-ila sa ilang sala), sa pagbug-atan kanila sa dili kusang, masakit nga mga pag-antos (ug kalisud nga kasagaran ipadala sa Dios sa ingon nga mga tawo alang sa ilang pagtulun-an). Usahay mahitabo nga ginadasig niya ang mga tawo sa pagrebelde batok sa ingon nga mga pahimangno (sama sa mga pag-antos, pinaagi sa pagreklamo, pagsuway sa sugo sa Dios, ug pagkawalay kahibalo sa kamatuoran nga siya mismo ang nagdala niini kaniya), aron sa ingon niini mapadaghan pa ang masakitong mga pag-antos bisan dinhi pa (kay ang Dios magpadala niini pag-usab ug pag-usab aron siya mabalik sa hustong paghuna-huna) ug, sa takna sa iyang pagpanaw, ipadayag siya nga dili matinud-anon (aron ipadayag ang iyang kawalay pagtuo sa Pag-atiman sa Dios ug ang kamatuoran nga siya mismo ang angay basulon).

92. Daghan ang malampuson nga nakasukol sa mga kasakit nga moabot kanila (sa kinabuhi), apan kung walay pag-ampo ug paghinulsol, walay bisan kinsa makalikay sa mabangis (nga mga kahimtang sa kinabuhi pagkahuman sa kamatayon).

93. Ang dautan nagkuha sa kusog gikan sa usag usa; sa samang paagi, ang maayo motubo (motigulang, molig-on) gikan sa usag usa. Pareho silang nagdasig ug naggiya sa ilang mga sumusunod aron magpadayon pa.

94. Ang yawa naghimo sa gagmay nga mga sala nga daw walay bili sa atong mga mata, kay kung dili, dili niya kita madala sa mas dagkong mga sala.

95. Ang gamot sa makauwaw nga kahilambigit mao ang pagdayeg sa tawo, sama sa gamot sa pagkamatinahuron mao ang pagtuo (sa atong kaugalingon) sa atong pagkamakasala—dili lang sa dihang madungog nato kini, kondili usab sa dihang atong dawaton kini sa atong kaugalingon.

96. Walay bisan unsang kaayohan alang sa usa ka tawo nga, pagbiya sa kalibutan, nagpuyo sa usa ka kinabuhi sa pagpalipay sa kaugalingon (alang sa iyang kaugalingong kalipay, kanunay nga nagbuhat lamang sa makapahimuot ug makatagbaw sa kasingkasing). Kay ang iyang gibuhay kaniadto pinaagi sa iyang bahandi, ginabuhay usab niya karon, bisan wala na siyay bisan unsa.

97. Usab, ang asketiko, kon makabaton siya og kuwarta, igsoon siya sa una sa iyang sulod nga kinaiya, kay siya usab gikan sa parehas nga inahan—ang pagpangita sa humot sa kasingkasing—apan lain ang amahan, tungod sa kausaban sa hilig.

98. Usahay mahitabo nga ang usa ka tawo mapugngan ang iyang kahiligon aron makab-ot ang mas dako nga kalipay (kay mas malinaw ang kinabuhi kung dili kini pagahaklon), ug ang uban, nga wala makahibalo sa iyang tuyo, nagadayeg kaniya; apan tingali siya mismo nakamatikod nga walay pulos ang iyang paningkamot.

99. Ang hinungdan sa tanang sala mao ang pagkamapahitas-on ug ang tinguha sa kalipay. Kung dili kini kasuk-an sa usa ka tawo, dili niya mapugngan ang iyang mga pagbati.

100. *Ang gamot sa tanang dautan mao ang paghigugma sa kuwarta* (1 Tim. 6:10), apan klaro nga kini usab gimugna alang kanila (gikinahanglan nila kini, gitukod kini kanila, ug nagsalig kini kanila).

- 101.** Ang hunahuna nabuta niining tulo ka mga pagka-ambisyon: ang gugma sa kuwarta, ingon ko, ang pagkamapahitas-on, ug ang tinguha sa kalipay.
- 102.** Ang *tulo ka anak nga babaye sa tapew*, nga gihisgutan sa Kasulatan, mao ang '*gugma sa hinigugma*' nga natawo gikan sa kabuang (Prov. 30:15).
- 103.** Ang rason ug pagtuo – mga kauban sa atong kinaiyahan – napaluya tungod niini.
- 104.** Ang kasuko, kalagot, panaglalis, pagpatay ug ang tibuok katalohan sa ubang dautan misamot kaayo sa mga tawo tungod kanila.
- 105.** Busa kinahanglan natong dumotan ang paghigugma sa kuwarta, ang pagkamapahitas-on, ug ang kahiligon sa kalipay, ingon nga mga inahan sa mga bisyo ug mga madrasta sa mga hiyas.
- 106.** Tungod kanila, gisugo kita nga dili maghigugma sa kalibutan, ni sa mga butang sa kalibutan; dili (sa ingon nga paagi) nga walay hunahuna nato nga dumotan ang mga binuhat sa Dios, kondili aron maputol nato ang mga hinungdan niining mga pagbati.
- 107.** '*Walay bisan kinsa*,' ingon sa Kasulatan, '*nga usa ka sundalo ang magpaka-abala sa mga butang sa kinabuhi*' (2 Tim. 2:4). Kay bisan kinsa nga maabala niini, ug gustong mapildi ang mga pagbati, sama siya sa tawo nga naningkamot pagpatay sa kalayo gamit ang dayami.
- 108.** Ang bisan kinsa nga, tungod sa kuwarta, dungog ug kalipay, masuko sa iyang silingan, wala pa makamatngon nga ang Dios nagdumala sa tanang butang sa matarong.
- 109.** Sa diha nga imong madungog ang mga pulong sa Ginoo: '*Kon kinsa ang dili mosalikway sa tanan niyang kabtangan, dili siya takus kanako*' (Lucas 14:33, Mateo 10:38), sabta nga kini nagpasabot dili lang sa kabtangan, kondili usab sa tanang tinubdan sa dautan sa sulod.
- 110.** Ang wala makahibalo sa kamatuoran dili gayud makatuo. Kay ang kahibalo, sa kinaiyahan niini, mauna pa sa pagtuo.
- 111.** Sama sa pag-assign sa Dios sa matag usa sa mga makita nga binuhat sa angay niini, ingon usab, ganti-on Niya ang hunahuna sa tawo sumala sa ilang kinaiyahan, gusto man nato o dili.
- 112.** Kung kinsa man ang makasala sa hayag ug walay paghinulsol, ug wala mag-antos og bisan unsang kasakit hangtod sa katapusan, hibaloa nga ang iyang paghukom walay kalooy.
- 113.** Ang nag-ampo nga malinaw ang hunahuna motungpa sa mga pag-antos nga iyang giatubang, samtang ang masuko wala pa mag-ampo uban sa putli nga kasingkasing.
- 114.** Kung makasinati ka og kadaut, insulto o paglutos gikan sa uban, ayaw paghunong sa kasamtangan, kondili sa umaabot; ug imong makita nga siya nahimong tinubdan sa daghang panalangin para kanimong, dili lang karon kondili sa umaabot nga panahon.
- 115.** Sama sa mapait nga wormwood nga mapuslanon sa mga adunay indigesyon, mapuslanon usab alang sa mga masuko ang pag-antos sa mapait nga kasakit: kay kining mga tambal nag-alagad aron mabalik ang panglawas sa una ug magdala og paghinulsol sa ikaduha.
- 116.** Kung dili ka gusto nga mag-antos sa dautan, ayaw usab pagbuhat og dautan: kay ang ikaduha dili malikayan nga mosangpot sa una. '*Kay unsa ang itanom sa tawo, kana usab ang iyang anihon*' (Gal. 6:7).
- 117.** Sa pag-umol sa dautan sa atong kaugalingong kagustuhan ug sa pag-ani niini batok sa atong kagustuhan, angay kitang mahibulong sa hustisya sa Dios.
- 118.** Sigurado nga adunay piho nga gilay-on sa panahon tali sa pagpanamkon ug pag-ani. Apan tungod niini, dili kita angay magduha-duha nga adunay baylo.
- 119.** Sa dihang makasala kita, dili ang lawas ang angay basulon, kondili ang hunahuna; kay kung ang hunahuna wala mag-una, dili unta mosunod ang lawas.
- 120.** Ang tinago nga salawayon mas daotan pa kaysa sa mga nagahimo og dautan sa hayag; busa, siya mas daotan ug silotan.
- 121.** Ang naghimo og mga intriga ug tinago nga nagbuhat og dautan usa ka bitin, ingon sa Kasulatan, '*naglingkod sa pagpanagat sa dalan ug nagakagat sa tikod sa kabayo*' (Gen. 49:17).
- 122.** Kinsa man nga sa samang higayon nagdayeg sa usa ka butang sa iyang isigkatawo samtang nagasaway kaniya tungod sa lain, gipanag-iya sa pagka-mapahitas-on ug pagpanukotuko: pinaagi sa pagdayeg naningkamot siya sa pagtago sa iyang pagpanukotuko, samtang pinaagi sa pagsaway nagtukod siya sa iyang kaugalingon nga mas maayo kaysa sa iyang isigkatawo.
- 123.** Sama sa dili mahimo nga mag-atiman sa karnero ug lobo nga mag-uban, ingon usab dili mahimo nga ang usa ka tawo nga nagbuhat og pagkatalawan batok sa iyang isigkatawo makadawat og kaluoy.

124. Ang bisan kinsa nga tinago nga isagol ang iyang kaugalingong kabubut-on sa sugo usa ka manlalapastangan, sama sa gipakita sa Basahon sa Kaalam, ug *'tungod sa iyang kakulang sa pagsabot mag-antos siya sa sakit ug kaulaw'* (Prov. 6:32–33).

125. Sama sa tubig ug kalayo nga dili mag-uyon tungod kay supak sila sa usag usa, ingon usab ang pagpangatarungan sa kaugalingon ug ang pagpaubos supak sa usag usa.

126. Ang nagapangayo sa pagpasaylo sa mga sala nagahigugma sa pagpaubos, samtang ang nagakondena sa uban nagaselyo (nagapahimutang sa iyang kaugalingon) sa iyang kaugalingong dautang mga buhat.

127. Ayaw biyai bisan unsang sala nga walay bayad, bisan pa gamay kini, aron dili ka madala niini sa mas dagkong mga sala.

128. Kung gusto ka maluwas, higugmaa ang tinuod nga pulong (ang pulong sa kamatuoran mahitungod kanimo) ug ayaw gayud paspas pagdumili sa pagsaway.

129. Ang pulong sa kamatuoran nagbag-o sa mga anak sa bitin ug gipakita kanila kung giunsa paglikay sa umaabot nga kasuko (Mat. 3:7).

130. Ang makadawat sa mga pulong sa kamatuoran makadawat sa Dios nga Pulong, kay giingon, *'Ang makadawat kaninyo, makadawat kanako'* (Mat. 10:40).

131. Ang paralisadong tawo, nga gibabaan sa atop, usa ka makasasala, gisaway sa matinud-anon sa ngalan sa Dios ug, tungod sa ilang pagtuo, nakadawat og pasaylo (sa mga sala) (Lucas 5:19).

132. Mas maayo nga mag-ampo alang sa kaigsuonan uban sa pagrespeto ug maayong buot kaysa sa paghukom kaniya sa matag sala.

133. Ang tinuod nga naghinulsol ginataw-anan sa mga walay kinaadman. Apan kini usa ka timaan kaniya nga ang iyang paghinulsol makapahimuot sa Dios.

134. *Paningkamot nga magpugong sa tanan* (1 Cor. 9:25) ug ayaw hunong (niining paningkamot) hangtod nga ang Ginoo makaguba sa binhi sa Babilonia.

135. Hunahunaa nga adunay dose ka mga pagkahilig sa dautan. Kung boluntaryo nimong yakpon bisan usa niini, mopuli kini sa nahibilin nga onse.

136. Ang sala usa ka nagdilaab nga kalayo. Mas daghan nimong tangtangan nga gatong, mas kini mapatin-aw; mas daghan nimong idugang, mas kini mosidlak.

137. Kung mapahitas-on ka sa pagdayeg, pagpaabot og kaulaw; kay, ingon sa Kasulatan, *'Ang bisan kinsa nga magpasigarbo sa iyang kaugalingon pagapauboson'* (Mat. 23:12).

138. Sa diha ra nga atong balibaran ang tanang sala, bisan pa ang mga nabuhat sa hunahuna, magsugod kita sa tinuod nga pakigbisog batok sa mga pagbati nga naglibot kanato.

139. Ang 'pahinumdom' mao ang dili kusang paghinumdom sa mga makalabay nga sala. Ang nagpakigbisog pa (sa mga pagbati) naningkamot nga mapugngan (ang ingon nga hunahuna) nga mahimong pagbati, samtang ang nakadaog na niini giputol dayon ang pinakaunang paglihok niini.

140. Ang pag-uyog sa kasingkasing usa ka dili kusang lihok sa kasingkasing, nga walay kauban nga mga hulagway⁵¹. Sama kini sa yawi (nga nag-abli sa pultahan sa kasingkasing alang sa sala); busa, ang mga ekspersyado naningkamot nga dakpon kini sa sinugdanan pa lang.

141. Sa diin moturok ang mga hulagway sa hunahuna, didto (tingali) nahitabo ang usa ka paglapas: kay ang lihok nga usa ka inosente (involuntaryo) nga pagdani wala'y kauban nga mga hulagway. Mahitabo nga ang usa molayas gikan niini sama sa uling nga nagdilaab nga molayas gikan sa kalayo (tungod kay nasunog na kini, o nahadlok nga masunog), samtang ang lain dili moliko gikan niini hangtod nga ang siga mosidlak⁵².

142. Ayaw pag-ingon: 'Dili gani kini akong gusto, apan kini (ang hunahuna) moabot.' Kay, sigurado, kung dili kini gayud, nan sigurado nga gihigugma nimo ang mga hinungdan niini.

143. Ang nangita og pagdayeg naa sa gahum sa kahiligon, ug ang nagahilak sa kasubo nga miabut kaniya sigurado gayud nga nahigugma sa paglipay.

144. Sama sa mga palya sa timbangan, ang hunahuna sa usa ka tawo nga mahigugma sa kalipay dili makapahulay sa usa ka kilid. Usahay siya maghilak ug maghinanakit sa iyang mga sala; usahay usab siya makigbisog ug makig-away sa iyang silingan, nagpadayon sa pagpangita sa kalipay.

⁵¹ Usa ka paraphrase tungod sa pagkamaigsi sa Griegong hugpong.

⁵² Susama kini sa tubag sa tigulang sa pangutana: 'Dapat bang tugotan nga mosulod ang mga hunahuna?' 'Pasuloda sila,' ingon niya, 'ug unya pakigbatok kanila ug pagpahawa kanila.'

145. Ang nagasulay sa tanang butang ug nagapugong sa maayo, sa samang paagi, sigurado nga malikayan niya ang tanang dautan (1 Tes. 5:21–22).

146. *Ang tawo nga mapailubon dato sa pagsabot* (Prov. 14:29), ingon man usab siya nga nagpaling sa iyang dalunggan sa mga pulong sa kinaadman.

147. Kung walay paghinumdom sa Dios, ang kahibalo dili matuod. Kung walay paghinumdom, bakak ang kahibalo.

148. Alang sa mga mapinanggaonon, ang pulong sa labing pinong kahibalo walay pulos, kay kung walay kahadlok (ang ingon nga tawo) dili mosagop sa mga kaisog sa paghinulsol.

149. Alang sa mga malumo, ang pulong sa pagtuo (mahitungod sa mga paglipay sa pagtuo) ang angay, kay dili nila gitusok ang paglahutay sa Dios ug dili sila mapukan sa kanunay nga mga paglapas (batok sa kabubut-on sa Dios o sa Iyang mga sugo).

150. Ayaw pagsaway sa usa ka tawo nga kusgan ang kabubut-on tungod sa iyang garbo, kondili ipakita kaniya ang karga sa umaabot nga kaulaw; kay pinaagi niini, ang usa ka maalamon nga tawo mas dali modawat sa pagsaway (sa iyang kaugalingon).

151. Ang dili mahigugma sa pagsaway siguradong tinuyo nga malunod sa iyang mga pagbati, samtang ang mahigugma niini klarong molikay sa ilang mga tukso.

152. Ayaw paghandum nga makadungog sa limbong sa uban, kay sa pagbuhat niini, ang mga kinaiya sa maong limbong masulat usab sa atong sulod.

153. Pagkadungog nimo og dautang pulong, masuko ka sa imong kaugalingon, dili sa nakasulti niini; kay ang dalunggan sa dautan malimbungon, ingon man usab ang iyang tubag⁵³.

154. Kung sa dili gilauman makit-an sa bisan kinsa nga naa siya sa taliwala sa grupo sa mga tawo nga nag-istorya og walay pulos, hunahuna nga siya mismo ang may sala sa ingon nga pakig-istorya, kung dili man karon, sa nangagi (tungod kay kaniadto nakig-istorya usab siya kanila).

155. Kung makita nimo nga adunay tawo nga mapakunwari nga nagadayeg kanimo, pagpaabot nga mosaway siya kanimo sa lain nga panahon.

156. Tan-awa ang kasubo karon ingon katumbas sa mga panalangin sa umaabot, ug ang kawalay pagtagad dili gayud makapaluya sa imong determinasyon.

157. Kung imong dayegon ang usa ka tawo nga maayo tungod sa materyal nga gasa, gawas sa Dios (nga nakalimot ka nga kini gihimo sa Providensya sa Dios), unya sa ulahi kana nga tawo mahimong dautan kanimo.

158. Ang matag panalangin gikan sa Ginoo sumala sa Iyang kabubut-on, ug ang mga nagdala niini kanato mao ang mga ministro sa panalangin.

159. Dawata ang pagkahiusa sa maayo ug dautan uban sa patas nga hunahuna; tungod niini, sa katapusan, ang Dios mopugong sa mga anomalya sa mga panghitabo sa imong kinabuhi.

160. Ang kalainan sa (dili kusang) hunahuna walay pagtagad makapahinungdan usab og kausaban sa kaugalingong hunahuna. Ug sa gawasnong kalibutan, gibalanse sa Dios ang dili kusang hunahuna uban sa kusang hunahuna.

161. Ang sensory (eksteryor nga kahimtang) mao ang produkto sa intelektwal (interyor nga han-ay), nga nagdala, pinaagi sa sugo sa Diyos, sa angay (sa matag-usa sumala sa ilang bili).

162. Kung ang kasingkasing puno sa tinguha sa kalipay, motungha ang makadaot nga mga hunahuna ug mga pulong. Sama sa pag-ila nato sa pagsunog sa materya (sulod) pinaagi sa aso niini.

163. Pabilin sa imong kasingkasing uban sa imong hunahuna, ug dili ka malibog sa mga tukso; apan kon mobiya ka niini, batona bisan unsa pa ang moabot kanimo.

164. Pag-ampo nga dili ka matintal; apan kon kini mahitabo, dawata kini nga imoha, dili ingon usa ka langyaw.

165. Ilikay ang imong hunahuna gikan sa tanang paghigugma sa kaugalingon, ug unya makita nimo ang mga limbong sa yawa.

166. Ang bisan kinsa nga nag-angkon nga makakita sa tanang limbong sa yawa, nga wala masayud unsaon, nagpahimutang sa iyang kaugalingon nga hingpit.

167. Kung ang hunahuna mapalaya gikan sa kabalaka sa mga butang sa lawas, makamatngon kini sa mga limbong sa kaaway subay sa maong kagawasan.

⁵³ Tinuod, kini usa ka panultihon, apan klaro ang ideya. Ang Latin nga paraphrase: 'pravarum enim rerum avditor, pravus evadit nuntius.' Ang tigpaminaw sa dautang mga butang mahimong dautan usab, ingon man ang mensahero.

- 168.** Ang ginadala sa hunahuna mapabulag niini ug makita ang mga buhat sa sala, apan dili makita ang ilang mga hinungdan.
- 169.** Mahitabo nga ang usa ka tawo, samtang sa gawas nagatuman sa usa ka sugo, (sa sulod) ginabihag sa kahiligon ug nagaguba sa usa ka maayong buhat pinaagi sa dautang hunahuna.
- 170.** Sa diha nga gitugotan nimo ang binhi sa sala nga moturok sa sulod nimo (pinaagi sa pag-amuma sa hunahuna), ayaw ingna, 'Dili ko mapildi niini' – kay kutob sa imong pagtugot niini, kutob usab ana ikaw napildi na niini.
- 171.** Ang tanan nga butang nga motungha magsugod sa gamay ug, samtang ginapakaon hinay-hinay, motubo.
- 172.** Ang bitag sa sala usa ka lambong nga daghan og sinulid. Kinsa man ang bisan gamay lang masangit niini ug dili mag-amping, dali ra kaayo kini makabihag kaniya hingpit.
- 173.** Ayaw paghandum nga madungog ang mga kalisdanan sa imong mga kaaway, kay kinsa man ang malipayong maminaw sa ingon ana nga pakigpulong, dayon dayon makatigom sa bunga sa iyang kaugalingong tinguha.
- 174.** Ayaw paghunahuna nga ang matag kasakit moabot sa mga tawo tungod sa ilang mga sala. Kay mahitabo nga ang uban makapahimuot sa Dios, apan nag-antos gihapon sila sa mga pagsulay. Ug nasulat dili lang nga '*ang daotan ug ang walay balaod pagahalidon*' (Salmo 36:28), kondili usab nga '*ang mga nagahandum sa pagkinabuhi nga matinud-anon sa Dios sa Cristo Jesus pagasamaran*' (2 Timoteo 3:12).
- 175.** Sa panahon sa kasubo, pag-amping sa mga pangdani sa makalibog nga kalipay. Kay samtang nagsaad kini og kahupayan sa kasubo, dali ra kaayo matintal sa pagdawat niini.
- 176.** Ang uban nagtawag nga maalamon ang mga nakahibalo sa maayong pagdumala sa ilang mga senswal nga butang, apan ang tinuod nga maalamon mao kadtong nakapugong sa ilang kaugalingong mga tinguha.
- 177.** Sa dili pa nimo mapapas ang daotan (mga pagbati), ayaw paminawa ang imong kasingkasing; kay unsa man ang gitamnan niini, mao kana ang mga hilig nga kini mangayo.
- 178.** Sama sa ubang mga bitin nga makita sa lasang samtang ang uban nagpanago sa mga balay, mao usab ang mga pagbati: ang uban gihunahuna ra (nagakahitabo sa hunahuna), samtang ang uban aktibo nga nakaapekto (nagpakita sa mga buhat ug nagtago sa sulod niini), bisan pa man usahay nga kini mausab gikan sa usa ka porma ngadto sa lain.
- 179.** Kung makita nimo nga ang naa sa sulod nimo nabanhaw ug kusganong nagalihok ug nagdani sa imong hilom nga hunahuna padulong sa kahiligon, hibaloa nga kaniadto ang hunahuna mismo nabisi sa maong butang, gipalihok kini ug gitamnan sa kasingkasing.
- 180.** Dili magtukod ang panganod kung walay gininhawa sa hangin, ug dili usab matawo ang pagbati kung walay paglihok sa hunahuna.
- 181.** Kung, sumala sa pagtudlo sa Kasulatan, dili na kita molihok subay sa tinguha sa unod, nan, uban sa tabang sa Ginoo, bisan pa gani kana nga kaniadto gitamnan sa sulod nato (ang mga pagbati sa kalag ug dautang batasan) mohunong sa pagsamok kanato.
- 182.** Ang mga hulagway nga nakagamot sa hunahuna mas dautan ug mas gamhanan kaysa sa mga puro lang sa hunahuna, apan ang ikaduha maoy nanguna kanila ug mao ang ilang hinungdan.
- 183.** Aduna'y daotan nga, gikan sa kasingkasing, nagkupot kanato tungod sa dugay nang pagkapilit ug sa pag-uyon sa kasingkasing niini; ug aduna'y daotan nga nakigbisog sa hunahuna tungod sa adlaw-adlaw nga mga panghitabo.
- 184.** Ang Dios mohukom sa mga buhat base sa intensyon niini. '*Thatag unta kaninyo sa Ginoo,*' ingon Siya, '*sumala sa inyong kasingkasing*' (Salmo 19:5),
- 185.** Kinsa man ang dili magpabilin nga matinud-anon sa pagpamalandong, dili gani modawat sa pisikal nga trabaho alang sa pagkamatinud-anon.
- 186.** Ang konsensya usa ka natural nga basahon (sa mga sugo sa Dios): ang mabinantayon nga mobasa niini makadawat og mga kasinatian sa langitnong pag-ampo.
- 187.** Kinsa man ang dili kusang mopasan sa mga kalisdanan alang sa kamatuoran (sa pagpanalipod niini), silotan pa gayud sa mas grabe pinaagi sa mga kahimtang nga wala sa iyang gahum.
- 188.** Kinsa man, nga nakaila sa kabubut-on sa Dios, motuman niini sa iyang makakaya, malikayan pinaagi sa gagmay nga paningkamot ang dagkong mga paningkamot.

189. Kinsa man ang mangita nga malabwan ang mga pagsulay nga walay pag-ampo ug paglahutay, dili niya kini mapugngan, kundili mas masangit pa gayud siya niini.

190. Ang Ginoo natago sa Iyang mga sugo ug makaplagaan sa mga nangita Niya sumala sa ilang pagtuman niini.

191. Ayaw pag-ingon: 'Gipatuman nako ang mga sugo, apan wala gihapon nako makita ang Ginoo.' Ang tanan nga mangita kaniya sa tinuod makakaplag og kalinaw.

192. Ang kalinaw mao ang kaluwasan gikan sa mga pagbati, nga dili makab-ot kung walay paglihok sa Espiritu Santo.

193. Ang pagtuman sa usa ka sugo usa ka butang, ug ang hiyas lain, bisan pa man ang matag-usa nagakuha sa inspirasyon alang sa maayo gikan sa usa ug usa.

194. Ang pagtuman sa usa ka sugo gihulagway isip pagbuhat sa gisugo; ang pagkamaayo, sa laing bahin, mao ang kahintang sa kasingkasing diin ang gibuhat matinuod nga makapahimuot sa Dios.

195. Sama sa materyal nga bahandi, bisan usa ra sa kina-iya, nagkalainlain sa mga butang nga makuha, ingon usab ang pagkamaayo usa ra sa kina-iya, apan nagpakita kini sa nagkalainlain nga mga buhat.

196. Ang walay buhat nga nagpasigarbo ug nagpamulong (naghatag og mga diskurso sa unsaon pagkinabuhi) dato sa pagkadautan, ug *ang iyang paningkamot*, sumala sa Kasulatan, *mosulod sa mga balay sa mga estranghero* (Prov. 5:10).

197. '*Ang tanan mosugot sa bulawan*,' ingon sa Kasulatan (Eclesiastes 10:19). Apan pinaagi sa grasya sa Dios, ang kinabuhi sa hunahuna (ang espirituhanong kinabuhi) pagadumalahan.

198. Ang maayong konsensya makuha pinaagi sa pag-ampo, ug ang putli nga pag-ampo pinaagi sa maayong konsensya. Sa ilang kinaiyahan, magkasaligan sila.

199. Gihimo ni Jacob alang kang Jose ang usa ka bado nga daghang kolor. Ug ang Ginoo nagahatag sa mga mapainubsanon sa kahibalo sa kamatuoran, ingon nga nasulat: '*Ang Ginoo magatudlo sa mga mapainubsanon sa Iyang mga dalan*' (Salmo 24:9).

200. Kanunay nga buhata ang maayo kutob sa imong makaya, ug kon moabot ang higayon nga makabuhat pa ka og labaw, ayaw pagkontento sa gamay; kay '*ang mobalik paatras*', ingon sa Ginoo, '*dili angay sa Ginghamian sa Dios*' (Lucas 9:62).

4. Alang sa mga nagtuo nga matarong sila pinaagi sa ilang mga buhat, 226 ka kapitulo⁵⁴

1. Sa mosunod nga mga kapitulo, ang kahuyang sa pagtuo sa mga tawo nga nagpuyo lang sa matarong sa gawas gipadayag sa mga tinuod nga nagtuo ug matinud-anon nga nakaila sa kamatuoran.

2. Ang Ginoo, nga gustong ipakita nga samtang ang matag sugo kinahanglan tumanon, gihatag gihapon ang pag-ampon isip mga anak pinaagi sa Iyang dugo, miingon: '*Sa diha nga inyong mahuman ang tanan nga gisugo kaninyo, ingna, "Kami mga sulugoon nga dili takus; kay among gibuhat ang among katungdanan"*' (Lucas 17:10). Busa, ang Ginghamian sa Langit dili usa ka ganti alang sa mga buhat, kondili ang grasya sa Ginoo, nga gitagana alang sa Iyang matinud-anong mga sulugoon.

3. Ang ulipon dili mangayo og kagawasan isip ganti, kondili mosilbi siya nga malipayong, sama sa usa ka may utang, ug nagpaabut niini ingon usa ka gasa sa grasya.

4. '*Si Cristo namatay tungod sa atong mga sala, sumala sa Kasulatan*' (1 Cor. 15:3), ug Iya gihatagan og kagawasan ang mga nag-alagad kaniya nga matinud-anon. Kay ingon Siya: '*Maayo kaayo ang gibuhat nimo, maayong matinud-anon nga sulugoon; matinud-anon ka sa pipila ka butang, pagatudloan tika sa daghang butang: sulod ka sa kalipay sa imong Ginoo*' (Mat. 25:23).

5. Dili pa siya usa ka matinud-anong sulugoon nga nagsalig lamang sa kahibalo, kondili siya nga nagtuo pinaagi sa pagsunod kang Kristo, nga mao ang naghatag sa mga sugo.

6. Ang nagpasidungog sa Ginoo nagbuhat sa gisugo, ug kon makasala siya sa bisan unsang paagi o dili mosunod kaniya, gidawat niya ingon nga angay niyang madawat bisan unsang silot nga iyang madawat tungod niini.

7. Pagka-inquisitive ug mapisan, kay ang kahibalo lang makapahambog sa usa ka tawo.

8. Ang mga tukso, nga kalit nga moabot kanato pinaagi sa probidensya sa Dios, nagtudlo kanato sa pagka-masinabtanon ug walay pagtagad nga nagdala kanato sa paghinulsol.

⁵⁴ Ang supak niini dili ang pagtuo, kondili ang disposisyon sa kasingkasing, nga mao ang gigikanan sa mga lihok sa usa ka tawo.

9. Ang mga kasakit nga moabot sa tawo resulta sa ilang kaugalingong dautang binuhatan. Apan kon atong pag-antosan kini uban sa pag-ampo, makadawat kita pag-usab og dugang nga mga panalangin.
10. Ang uban, pagkahuman gidayeg tungod sa ilang pagkamaayo, nalipay niini ug nagtuo nga kini nga katam-is sa pagka-mapahitas-on usa ka kahupayan (gikan sa taas). Ang uban, pagkahuman masaway tungod sa sala, nasakitan, ug giisip kini nga makapahupay nga kasakit ingon buhat sa dautang tuyo sa kaaway.
11. Kadtung tungod sa ilang mga buhat nagpasigarbo sa ilang kaugalingon labaw sa kadtung dili kaayo masigasig, husto nga nagtuo nga mapangatarungan nila ang ilang kaugalingon pinaagi sa ilang gawasong mga buhat; apan kita, nga nagsalig lamang sa kahibalo, nagtamay sa mga walay kahibalo, mas buang pa kaysa kanila.
12. Ang kahibalo nga walay buhat dili pa lig-on, bisan pa kon tinuod kini. Ang mga buhat maoy nagpamatoood sa tanang butang.
13. Kasagaran, ang kahibalo (mahitungod sa usa ka butang) malabo tungod sa pagpasagad sa buhat mismo. Kay ang mga buhat nga hingpit nga gipasagdan, hinay-hinay nga mawala sa hunahuna.
14. Ang Kasulatan nag-awhag kanato nga mailhan ang Dios pinaagi sa pangatarungan aron matarong nato Siya pag-alagad pinaagi sa atong mga buhat.
15. Kung atong tumanon ang mga sugo sa hayag, bisan pa man makadawat kita og espesyal nga ganti gikan sa Ginoo, makabenepisyo kita subay sa katuyoan sa atong kaugalingong kabubut-on.
16. Ang bisan kinsa nga gustong buhaton ang usa ka butang apan dili makahimo niini, nagtindog sa atubangan sa Dios, ang Nakahibalo sa mga Kasingkasing, sama sa pagbuhat niya niini. Kini angay sabton sa may kalabotan sa maayo ug sa dautan.
17. Ang hunahuna, bisan walay lawas, makahimo og daghang maayo ug daghang dautan, samtang ang lawas, kung walay hunahuna, dili makahimo bisan usa niini. Kay ang mga desisyon sa gawasong kabubut-on mouna sa buhat.
18. Ang uban, bisan pa nga wala magtuman sa mga sugo, nagtuo nga husto ang ilang pagtuo; ang uban, samtang nagatuman niini, nagpaabut sa gingharian ingon usa ka angay nga ganti. Ang duha nasayop mahitungod sa kamatuoran.
19. Ang agalon wala'y obligasyon sa paghatag og ganti sa iyang mga sulugoon, apan bisan pa ang mga wala mag-alagad sa matarong dili makadawat og kagawasan.
20. Kung namatay si Kristo alang kanato, ug kita *'dili na mabuhi alang sa atong kaugalingon, kondili alang Niya nga namatay ug nabanhaw pag-usab alang kanato'* (2 Cor. 5:15), nan klaro nga among gisaaran ang among kaugalingon nga mag-alagad Niya hangtod sa kamatayon. Unsaon man nato, busa, pagtan-aw sa pag-ampon ingon usa ka angay nga ganti?
21. Si Kristo Ginoo sa kinaiyahan ug Ginoo sa han-ay sa kaluwasan, kay Iyang gimugna kita—ang buhi—ug gipalit ang mga namatay sa sala pinaagi sa Iyang dugo, ug gihatagan ug grasya ang mga nagtuo sa ingon niini.
22. Sa diha nga imong madungog ang mga pulong sa Kasulatan nga ang Ginoo magahatag ug ganti sa matag tawo sumala sa ilang mga buhat (Salmo 61:13), ayaw paghunahunaa nga ang mga buhat (sa ilang kaugalingon) angay sa Gehenna o sa Gingharian, kondili nga si Cristo magahatag ug ganti sa matag tawo sumala sa ilang mga buhat sa kawalay pagtuo kaniya o sa pagtuo, ingon nga Dios ang atong Magbubuhay ug Manuluwas, ug dili ingon sa Usa nga magatimbang sa mga butang (i.e. mga buhat ug ganti).
23. Kita nga giisip nga takus sa pagligo sa pagkabanhaw nagbuhat og maayong mga buhat dili alang sa ganti, kondili aron mapreserbar ang pagkabalaan nga gihatag kanato.
24. Ang matag maayong buhat nga atong ginabuhay pinaagi sa atong kaugalingong natural nga gahum, bisan pa makapahilayo kini kanato sa kabaliktaran niini (mao ang dautang buhat), dili kini makahatag sa atong pagkabalaan kung walay grasya.
25. Ang tawo nga may pagpugong sa kaugalingon naglikay sa pagkalawgaw sa pagkaon, ang dili ganid sa pagkamahakog, ang hilumon sa pagkasinultihanon, ang putli sa pagkahilig sa makalibog nga kalipay, ang matinahuron sa pakighilawas, ang kontento sa pagka-walay puas, ang malumo sa kasuko, ang mapainubuson gikan sa garbo, ang masunuron gikan sa pagsupak, ang nagasaway sa kaugalingon gikan sa pagkahipokrito; ingon usab, ang nag-ampo molikay sa pagkawalay paglaum, ang boluntaryong pulubi gikan sa pagtigom og bahandi, ang nagakumpisal gikan sa pagpanapaw, ug ang martir gikan sa pagsimba sa diyos-diyosan. Nakita ba nimo nga ang matag hiyas, bisan pa sa pag-antos hangtod sa kamatayon, wala'y lain kondili pagtalikod

gikan sa sala; ug kini nga pagtalikod gikan sa sala usa ka butang sa kinaiyahan, dili usa ka butang nga ikahatag aron madawat ang gingharian?

26. Ang tawo halos dili makapreserba sa iyang kinaiyahan, samtang si Kristo, pinaagi sa krus, naghatag og pag-ampon isip mga anak.

27. Aduna'y partikular nga sugo ug aduna'y kinatibuk-ang (nga naglangkob sa tanan) sugo. Kay sa usa ka bahin gisugo ang usa ka tawo nga mohatag sa mga nanginahanglan sa gamayng kantidad, samtang sa lain gisugo siya nga isalikway (dayon) ang tanan niyang kabtangan.

28. Anaa ang buhat sa grasya, nga dili mailhan sa usa ka bata (sa espirituhanong edad), ug ana usab ang buhat sa dautang tuyo (ang kaaway), nga susama sa kamatuoran. Mas maayo nga dili magpuyo og dugay⁵⁵ sa ingon nga mga lihoc, tungod sa kahadlok nga madani, ni sa pagpanamastamas kanila, kay basin adunay kamatuoran niini; apan dalha ang tanan ngadto sa Dios uban sa paglaum, kay Siya nahibalo sa kaayohan sa duha.

29. Ang gustong motabok sa dagat sa hunahuna kinahanglan nga mapailubon, mapainubuson ug maalamon, mapangbantay, ug makapugong sa kaugalingon. Apan kon pugson niya ang iyang kaugalingon nga mosugod niini nga paningkamot nga walay kining upat ka hiyas, iyang pag-antoson lang ang iyang kasingkasing ug dili siya makatabok.

30. Ang kahilom mao ang pagputol sa tanang dautan. Kung kini, labaw pa, ipares sa upat ka birtud sa pag-ampo, walay mas maayong tabang o mas mubo nga dalan paingon sa kawalay-pagbati kaysa niini (nga han-ay).

31. Dili makab-ot sa usa ka tawo ang kahilom sa hunahuna kung wala ang lawas, ni mapalimpyo ang wanang tali nila kung walay kahilom ug pag-ampo.

32. Ang unod nanagana batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unod (Gal. 6:17); apan kadtong naglakaw sumala sa Espiritu dili motuman sa mga tinguha sa unod.

33. Dili hingpit ang pag-ampo kung walay mental nga pagtawag. Ang Ginoo maminaw sa hunahuna nga nag-ampo uban sa hingpit nga pagtagad.

34. Ang hunahuna nga nag-ampo nga walay pagkabahin makabuak sa kasingkasing. *'Kasingkasing nga nabungkag ug napisngot, O Dios, dili Nimo pagtamakan'* (Salmo 50:19)

35. Ug ang pag-ampo gitawag nga usa ka hiyas, bisan pa kini ang inahan sa mga hiyas, kay kini nagpamunga niini pinaagi sa panaghiusa kang Kristo.

36. Bisan unsa ang atong buhaton nga walay pag-ampo ug maayong paglaum, mosangpot kini sa kaudat ug (sa labing gamay) dili hingpit.

37. Sa diha nga imong madungog nga 'ang ulahi mao ang una, ug ang una mao ang ulahi' (Mat. 19:30), sabta kini nga nagtumong sa mga adunay hiyas ug sa mga adunay gugma. Kay bisan pa nga ang gugma mao ang katapusan sa hiyas sa han-ay, sa merito kini mao ang una sa tanan, ug biyaan niini ang tanan nga miuna niini.

38. Kung ang kawad-on sa paglaum mosulod, bisan pa sa panahon sa pag-ampo o ingon nga resulta sa daghang limbong sa kaaway, hinumdumi ang Exodo ug ang mabangis nga mga pag-antos. Mas maayo, bisan pa, nga magpabilin kang Dios pinaagi sa pag-ampo ug paglaum kaysa magpuyo sa mga butang sa gawas, bisan pa man kini mapuslanon.

39. Walay bisan usa ka birtud sa iyang kaugalingon ang makabukas sa pultahan sa atong kinaiyahan (tan-awa ang Mga Kapitulo 224 ug 225), gawas kon kini tanan nagsalig sa usag usa sa han-ay.

40. Ang tawo nga nagpadala sa hunahuna walay pagpugong sa kaugalingon; kay bisan pa man mapuslanon kini, dili kini makalabaw sa kapuslanan sa paglaum.

41. Ang matag sala magdala sa kamatayon gawas kon kini limpyohan sa paghinulsol. Bisan pa kon ang usa ka santo mag-ampo alang sa lain tungod sa ingon nga sala, ang pag-ampo dili madungog.

42. Ang naghinulsol sa husto dili mangita og paagi aron ipangatarungan ang iyang nangagi nga mga sala, kondili mangita nga mapalig-on ang Dios pinaagi niini.

43. Dapat unta natong buhaton adlaw-adlaw ang matag maayong buhat nga kaya sa atong kinaiyahan. Unsa kaha, busa, ang atong ihalad sa Dios nga baylo sa dautan nga atong nabuhat kaniadto?

44. Bisan unsa pa ka daghan ang atong mapadaghan nga mga hiyas karon, kini usa ra ka pagpanamastamas sa atong kanhing pagkawalay pag-amping, ug dili usa ka baylo (sa Diyos niini).

⁵⁵ Usa ka panultihon sa Griyego ang nagpadayag niini: sama sa usa ka tawo nga nagtan-aw sa iyang kaugalingong maanindot nga sinina sa salamin.

45. Ang tawo nga naghinulsol sa espiritu (nga nagasubo tungod sa iyang mga sala) apan komportable sa unod (nga nagatagbaw sa lawas sa tanang paagi) sama sa usa ka tawo nga nagapaka-antos sa iyang kaugalingon sa unod (nga nagawagtang sa tanan sa lawas) samtang ang iyang hunahuna nagkawalat.

46. Ang boluntaryong pag-antos sa duha ka bahin (sa lawas ug espiritu) nagpalig-on sa usag usa: ang espirituhanon nagpalig-on sa lawasnon, ug ang lawasnon nagpalig-on sa espirituhanon; apan ang ilang pagbulag mas grabe ug mas bug-at (kaysa sa ilang mga kasakit).

47. Dakong hiyas ang pag-antos sa mga nahitabo kanato ug, sumala sa pulong sa Ginoo, ang paghigugma sa silingan nga nagdumot kanato.

48. Ang timailhan sa matinud-anong gugma mao ang pagpasaylo sa mga sala. Ingon niini gihigugma sa Ginoo ang kalibutan.

49. Dili posible nga pasayloon sa tibuok kasingkasing ang mga sala sa bisan kinsa kung walay tinuod nga kahibalo, kay ipakita niini sa tanan nga ang ilang nasinati mao ang ilang kaugalingong binuhatan.

50. Dili ka mawadan sa bisan unsa sa imong gitagana para sa Ginoo, kay sa takdang panahon mobalik kini kanimo nga daghang pilo (gipamultiplikar).

51. Kung makalimot ang hunahuna sa tumong sa pagkamapainubsanon, mahimong walay pulos ang gawasnong buhat sa pagkamaayo.

52. Kung ang kakulang sa pagka-maampingon (dili ang sa uban, kondili ang kaugalingon) makadaot sa matag tawo, unsa pa kaha sa mga nagpili sa kinabuhi nga mapainubsanon.

53. Ipakita nga ikaw usa ka maalamon nga tawo pinaagi sa imong mga buhat, kay walay pulong nga mas maalamon pa kaysa sa buhat.

54. Ang mga pagpaninguha sa pagka-ascetic alang sa pagkamapainubsanon mosunod ang pag-ampo alang sa uban. Mahibal-an kini gikan sa balaod sa Dios ug sa konsensya sa tawo.

55. Usa ka tawo nakahunahuna og usa ka ideya ug nagpabilin niini nga wala kini susihon; ang usa pa, pagkahuman nakahunahuna niini, gisulay kini batok sa kamatuoran. Ang pangutana mao: kinsa kanila ang nagbuhat nga mas matinud-anon?

56. Ang pag-antos sa mga kasakit ug dili pagsaway sa uban tungod sa kaugalingong kapakyasan mao ang tinuod nga kinaadman.

57. Ang nagbuhat og maayo samtang nangita og ganti dili nag-alagad sa Dios, kondili sa iyang kaugalingong kabubut-on.

58. Ang nakasala dili makalikay sa silot gawas sa paghinulsol nga angay sa sala.

59. Aduna'y uban nga nagaingon nga dili kita makabuhat og maayo hangtud nga epektibo natong madawat ang grasya sa Espiritu Santo (ug sayop kini).

60. Kadtong ang kabubut-on kanunay nga nag-uyon sa kaugalingong kalipay dili mosugot sa pagbuhat bisan pa sa ilang makaya, sa pasangil nga walay tabang gikan sa taas.

61. Kadtong nabunyagan kang Kristo misteryosong gihatagan na og grasya, apan kini molihok (sa makita) sa dihang matuman ang mga sugo. Bisin pa man nga kining grasya dili gayud mohunong sa tinago nga pagtabang kanato, naa gihapon sa atong gahum ang pagbuhat o dili pagbuhat sa maayo pinaagi sa atong kaugalingong kagustuhan.

62. Una, kini sa makagagahan paagi sa pagdasig sa konsensya, diin bisan ang mga daotan, sa paghinulsol, nakadawat og pabor gikan sa Dios.

63. Usab, kasagaran kini natago sa pagtudlo sa isigkatawo; usahay mosunod kini sa hunahuna samtang nagbasa ug magtudlo sa hunahuna sa kamatuoran pinaagi sa usa ka natural nga sangputanan (nga naggikan niadtong hunahuna). Busa, kon dili nato itago kini nga gasa sa ingon ani ug susamang espesipikong mga kahimtang diin kini gihatag (sa ato pa, kon mosunod kita sa gipukaw sa grasya), nan mosulod kita sa tinuod sa kalipay sa Ginoo (ikonsiderar kitang takus sa aktibong grasya).

64. Ang nagapangita (naga-laum nga makab-ot) sa aktibong grasya sa Espiritu Santo sa wala pa pagtuman sa mga sugo sama sa usa ka ulipon nga gipalit sa kuwarta nga sa diha-diha dayon nga napalit, nangayo nga ipa-pirma kaniya ang iyang kagawasan kauban ang bayad alang kaniya.

65. Kinsa man ang nakamatngon nga ang mga kalisdanan sa gawas mahitabo sumala sa hustisya sa Dios, sa pagpangita niya sa Ginoo, nakakaplag siya og kahibalo sa pagkamatarong.

66. Kung, sumala sa Kasulatan, imong *'hinumduman nga ang mga agianan sa Ginoo anaa sa tibuok yuta'* (Salmo 104:7), nan ang matag panghitabo mahimong magtutudlo kanimo sa kahibalo sa Dios.

67. Ang matag-usa makadawat sa angay kaniya (ang iyang nabuhat) sumala sa iyang sulod nga kinaiya, apan ang mga detalye kung giunsa pagtumong sa mga panghitabo sa gawas sa sulod nga kahimtang sa matag tawo nahibal-an lamang sa Dios.

68. Kung masinati ka og bisan unsang pagdaot gikan sa mga tawo, dali nga hinumdumi ang ganti sa *'himaya nga gikan sa Dios'* (Juan 5:44), ug pinaagi niini magpabilin kang walay kasubo ug kalibog bisan pa sa pagdaot, ug magpabilin kang matinud-anon ug walay ikasaway sa dihang moabot ang himaya.

69. Kung pagadayegon ka sa mga tawo, pinaagi sa grasya sa Dios, ayaw (tuyo) pagdugang og bisan unsang mapahitas-on nga butang sa paghukom sa Ginoo, basi mausab ang tanan ug masinati nimo ang sukwahi (kaulaw).

70. Ang liso dili moturok kung walay yuta ug tubig, ingon man dili makab-ot sa tawo ang bisan unsang kaayohan kung walay kusang pagpaningkamot ug langitnong pag-ampo.

71. Dili mahulog ang ulan kung walay panganod, ug dili usab malipay ang Ginoo kung walay limpyo nga konsensya.

72. Ayaw pagdumili sa pagkat-on, bisan pa ikaw maalamon kaayo. Kay ang sugo sa Dios mas mapuslanon pa kaysa atong kaalam.

73. Kung, tungod sa bisan unsang porma sa pagpalipay sa kaugalingon, ang kasingkasing maligaw gikan sa dalan sa pagpugong sa kaugalingon, kini mahimong sama sa usa ka bug-at kaayo nga bato nga gipadulong sa usa ka madulas nga bungtod, nga dili mapugngan.

74. Sama sa usa ka batan-ong baka nga walay kasinatian, nga nagdagan gikan sa usa ka tumpok sa sagbot ngadto sa lain, matumba kini sa usa ka dapit nga hait kaayo ang bakilid sa yuta sa duha ka kilid (sa tuo ug sa wala), mao usab kini sa kalag, nga hinay-hinay nga madani sa sayop nga dalan sa mga hunahuna niini (gikan sa husto nga han-ay ug pokus niini).

75. Kung ang hunahuna, nga napalig-on sa Ginoo, ilihis ang kalag gikan sa dugay nang dautang batasan, unya ang kasingkasing, sama sa gipatay sa mga parparero, gipatay sa hunahuna ug sa pagbati, nga nagadani niini padulong ug paatras.

76. Sama sa mga naglayag sa dagat aron sa pag-angkon og ganansya nga malipayong nag-antus sa nagdilaab nga kainit sa adlaw, ingon usab, ang mga nagdumot sa dautan nagahigugma sa pagsaway. Ang una nakigbisog batok sa hangin, ug ang ikaduha batok sa ilang mga pagbati.

77. Sama sa *'pag-ikyas paingon sa tingtugnaw o sa Sabado'* (Mat. 24:20) nga nagdala og sakit sa lawas ug kahugawan (sa tinuod, pagka-ulaw) sa kalag, ingon usab ang pagpukaw sa mga pagbati sa usa ka lawas nga tigulang na ug sa usa ka balaan nga kalag (sa tawo sa balaan nga han-ay).

78. Walay bisan kinsa nga ingon ka maayo ug maloloy-on sama sa Ginoo, apan dili Niya pasayloon ang mga sala sa mga dili maghinulsol.

79. Daghan kanato ang nagasubo tungod sa atong mga sala, apan boluntaryo nato nga ginatago sa atong sulod ang hinungdan niini.

80. Ang mole, nga nagahukay sa ilawom sa yuta, kay bulag, dili makakita sa mga bitoon; ug ang dili motuo (sa Dios) bahin sa panahónon dili usab motuo sa walay katapusan.

81. Ingon usa ka grasya sa wala pa ang tanang uban pang grasya, gihatag sa Dios sa katawhan ang kahibalo sa kamatuoran, nga una sa tanan nagtudlo sa mga nakadawat niini sa pagtuo sa Usa nga naghatag niini.

82. Kung ang usa ka makasasala nga kalag dili modawat sa mga pag-antos nga iyang masinati (dili mapukaw sa hunahuna niini pinaagi niini), nan ang mga Anghel mosulti bahin niini: *'Gisulayan namo nga tambalan si Babilonia, apan wala siya naayo'* (Jer. 51:9).

83. Ang hunahuna nga makalimot sa tinuod nga kahibalo nakiggubat batok sa mga tawo, kay giisip niini nga mapuslanon ang makadaot kaniya.

84. Sama sa kalayo nga dili mapalong sa tubig, ingon usab walay dautang hunahuna nga makahimutang sa kasingkasing nga mahigugma sa Dios. Kay ang matag tawo nga mahigugma sa Dios mapisan, ug ang boluntaryong paningkamot sa iyang kinaiyahan mao ang kaaway sa kahakog.

85. Ang usa ka pagbati, nga boluntaryong gipalambo sa kalag pinaagi sa buhat, mosaka pagkahuman nga mabangis sulod sa nagahigugma niini, bisan pa man dili niya kini gusto.

86. Gihigugma nato ang mga hinungdan sa dili kusang hunahuna: ang mga butang diin kini nagagikan; apan sa kaso sa kusang hunahuna, klaro nga gihigugma nato ang mga butang mismo.

87. Ang garbo ug pagpasigarbo mao ang hinungdan sa panamastamas, samtang ang kahakog ug pagkamapahitas-on mao ang hinungdan sa kawalay kalooy ug pagkamakilala.
88. Sa dihang makita sa yawa nga ang hunahuna nagsugod na sa pag-ampo gikan sa kasingkasing, magdala siya og dagkong ug malimbungong mga tukso. Apan dili niya pugngan ang gagmay nga mga hiyas pinaagi sa dagkong pag-atake.
89. Ang usa ka mapugos nga hunahuna nagpadayag sa pagkapanig sa usa ka tawo, samtang ang paspas nga pagwagtang niini nagpasabot sa panagbangi ug pagsukol.
90. Aduna tulo ka kahimtang sa hunahuna nga masudlan niini, nga nagbag-o sa sulod niini: ang natural, ang supernatural, ug ang dili natural. Sa diha nga mosulod kini sa natural nga kahimtang, makita niini nga kini mao ang gigikanan sa dautang hunahuna ug hinungdan sa mga pagbati, ug mosugid kini sa iyang mga sala sa Dios; apan sa diha nga naa kini sa dili natural nga kahimtang, makalimot kini sa kamatuoran sa Dios ug makig-away batok sa mga tawo sama sa ilang dili matarong nga pagdaugdaug niini. Ug sa dihang siya gipataas ngadto sa usa ka supernatural nga kahimtang, iyang makaplagan sa iyang sulod ang mga bunga sa Espiritu Santo, nga gihulagway sa Apostol nga '*gugma, kalipay, kalinaw*' ug uban pa (Gal. 5:22), ug nahibalo nga, kung iyang hatagan ug prayoridad ang mga kahingawa sa unod, dili siya magpabilin didto; ug sa pagbiya niya niini, mahulog siya sa sala ug sa masubo nga mga kapakyasan nga mosunod niini, bisan dili dayon, kondili sa takdang panahon, sumala sa gisugo sa kamatuoran sa Dios.
91. Ang kahibalo sa usa ka tawo tinuod kutob sa pagkapamatud-an niini sa iyang pagkamapainubsanon, pagka-mapainubsanon, ug gugma.
92. Ang matag tawo nga nabunyagan sa Orthodox nga pagtuo mysteryosong makadawat sa tanang grasya, apan sa katapusan makadawat og klarong kumpirmasyon niini samtang ilang tumanon ang mga sugo.
93. Ang sugo ni Kristo, kon matinud-anon nga masunod, nagahatag ug kahupayan taliwala sa daghang kasakit sa kasingkasing; apan ang duha moabot sa ilang kaugalingong panahon.
94. Himoa nga ang pag-ampo mahimong usa ka hinungdanon nga bahin sa tanan nimong buhaton, kay wala kay mahimo kung walay tabang sa Diyos.
95. Walay mas gamhanan kay sa pag-ampo sa pag-angkon sa tabang sa Dios, ug walay mas mapuslanon kay niini aron mapahimuot ang Dios.
96. Ang pagtuman sa tanang mga sugo nagbarug niini: kay walay labaw pa sa gugma alang sa Dios.
97. Ang walay hunong nga pag-ampo usa ka timaan sa gugma sa Diyos sa usa ka tawo nga nagpadayon niini, samtang ang pagpasagad niini ug ang pagkalibog (atol niini) mga timaan sa pagkapit sa kalibutan (ang kasingkasing nabihag sa bisan unsa gawas sa Diyos).
98. Kinsa man ang magbantay nga walay kasubo, mapailubon ug nag-ampo, makatagamtam sa gahum sa Espiritu Santo; apan bisan pa kinsa nga, bisan pa man nga mobati siya og kasubo atol niining mga buhat, malipayong nag-antus niini pinaagi sa buhat sa kabubut-on, dali ra makadawat og pag-ampo gikan sa kahitas-an.
99. Sama sa usa ka sugo, ingon sa giingon na, nga labaw pa sa lain, ingon usab ang usa ka pagtuo nagpamatud-an nga mas lig-on kaysa sa lain.
100. *Aduna'y pagtuo nga naggikan sa pagpaminaw* (Roma 10:17), sumala sa Apostol, ug '*aduna'y pagtuo sa mensahe sa mga butang nga gilauman*' (Heb. 11:1).
101. Maayo nga tubagon ang mga nangutana sa pulong, apan mas maayo nga tabangan sila pinaagi sa pag-ampo ug pagkabuotan: kay pinaagi niini, ang nagahalad sa iyang kaugalingon sa Dios motabang sa iyang mga silingan, samtang siya mismo mahimong takus sa tabang.
102. Kung gusto ka maghatag og mubo nga pulong sa paggiya sa mga mausisaon, itudlo sila sa pag-ampo, tinuod nga pagtuo ug paglahutay sa atubangan sa tanang masubo nga kahimtang; kay ang tanang uban pang kaayohan makab-ot pinaagi niini.
103. Sa bisan unsang butang nga gibutangan sa usa ka tawo og tanang paglaum sa Diyos, dili na siya makig-away sa iyang silingan bahin niini.
104. Kung, sumala sa Kasulatan, ang tanan nga dili kusang nahitabo adunay hinungdan sa kusang pagbuot, nan walay bisan kinsa nga kaaway sa usa ka tawo nga sama sa iyang kaugalingon.
105. Ang punoang hinungdan sa tanang dautan mao ang kawalay-hibalo; ang ikaduha mao ang kawalay pagtuo.
106. Palayo sa tukso pinaagi sa paglahutay ug pag-ampo. Apan kon, gawas niini, imo kini supakon, mosulong kini kanimo uban sa mas dako nga kusog.

107. Ang mga malumo mao ang labing maalamon sa tanang maalamon sa panan-aw sa Dios, ug ang mga mapainubuson sa kasingkasing mao ang labing kusgan sa tanang kusgan, kay ilang ginasindihan sa kinaadman ang yugo ni Cristo.

108. Bisan unsa nga atong isulti o buhaton nga walay pag-ampo, sa ulahi mahimong makasasala o makadaot, ug sa dili nato mabantayi, ang atong mga buhat mopadayag kanato.

109. Sa mga buhat, pulong, ug hunahuna, usa ra ang matarong; apan pinaagi sa pagtuo, grasya, ug paghinulsol, daghan ang matarong.

110. Sama sa dili angay nga ang naghinulsol magpasigarbo, ingon man imposible nga ang tinuyo nga makasasala mahimong mapainubusanon.

111. Ang pagpaubos dili usa ka paghukom sa konsensya, kondili usa ka pag-angkon sa grasya sa Dios ug sa Iyang pagkamaayo.

112. Sama sa usa ka pisikal nga balay sa hangin nga nagpuno niini, mao usab ang hunahuna sa Balaang grasya: kutob sa imong pagpagawas sa materyal nga mga butang, kutob usab sa mosulod; ug kutob sa imong pagpasulod niini, kutob usab sa mobiya.

113. Ang materyal nga sulod sa usa ka balay mao ang mga sudlanan ug pagkaon; ang materyal nga sulod sa hunahuna mao ang pagkamapahitas-on ug pagka-mapahimuslanon sa kaugalingon.

114. Ang lapad nga kasingkasing mao ang pagsalig sa Diyos, samtang ang masipit nga kasingkasing mao ang kabalaka sa kalibutan.

115. Ang grasya sa Espiritu usa ra ug dili mausab, apan kini naglihok sa matag tawo sumala sa Iyang kabubut-on.

116. Sama sa ulan nga nagahulog sa yuta, nagapakaon ug nagasuporta sa tanom sa ilang kinaiyahan nga kalidad—kaamis sa tam-is, ug kasagaw sa aslom—mao usab ang grasya, nga nagpuyo sa kasingkasing sa mga magtutuo, nagahaom sa iyang mga epekto sa ilang mga birtud, samtang nagpabilin nga wala mausab sa kaugalingon.

117. Alang sa mga nagagutom tungod kang Cristo, kini nahimong pagkaon; alang sa mga kauhaw, usa ka tam-is nga ilimnon; alang sa mga nagakurog, sinina; alang sa mga nagapaningkamot, pahulay; alang sa mga nag-ampo, ang kasiguruhan nga nadungog ang ilang pag-ampo; ug alang sa mga nagahilak, kahupayan.

118. Busa, kon inyong madungog ang mga pulong sa Kasulatan mahitungod sa Balaang Espiritu, nga Siya '*nagpuyo sa matag usa sa mga Apostoles*' (Buhat 2:3), o nga Siya '*nagkanaug sa Propeta*' (1 Sam. 10:10), o nga Siya naglihok (1 Cor. 12:11), usahay masakitan kita (Eph. 4:30), gipalong (1 Thess. 5:19), o gipahasol (Acts 17:16), ug ingon usab nga ang uban adunay unang bunga sa Espiritu (Rom. 8:23), samtang ang uban napuno sa Espiritu Santo (Buhat 2:4)—ayaw paghunahuna sa Espiritu nga daw adunay bisan unsang pagbahin, pag-usab o kausaban sulod Niya, kondili tuohi, sama sa among gisulti kaniadto, nga Siya dili mausab, dili mausab-usab ug makagahum sa tanan. Busa, sa Iyang mga buhat, Siya nagpabilin nga usa ug pareho, ug nagahatag sa matag tawo sa angay nga paagi nga matarong. Sama Siya sa adlaw, nga gipagawas ang tibuok niyang kaugalingon sa mga nabunyagan; apan ang matag-usa kanato gipahayag sumala sa sukod nga, sa diha nga nakaabot kita sa pagdumot sa mga pagbati nga nagatabun kanato, gipang-ugat nato kini sa atong sulod; ug sumala sa sukod nga kita makita nga nagahigugma niini, sa ingon ana nga sukod kita natabonan.

119. Ang bisan kinsa nga nagdumot sa mga pagbati, ginaputol usab ang ilang mga hinungdan; apan ang bisan kinsa nga may hilig ngadto niining mga hinungdan, bisan pa sa iyang dili pagbuot, mapildi sa mga pagbati.

120. Kung motungha ang dautang hunahuna sa sulod nimo, atong pasanginlihon ang atong kaugalingon niini, ug dili ang orihinal nga sala.

121. Ang mga gamot niining mga hunahuna mao ang klarong mga sala nga ginabuhat nato sa atong mga kamot, tiil, ug ngabil.

122. Dili mahimo nga ang nagdumot sa mga hinungdan sa usa ka pagbati magpuyo pa kana nga pagbati sa iyang hunahuna.

123. Kinsa may makig-istorya sa kahambog kon ilang gilain ang kaulaw? Kinsa may masamok sa kawalay dungog kon ilang gihigugma ang pagpaubos? Kinsa may mouyon sa kalipay sa unod kon sila adunay mapinul-an ug mapainubuson nga kasingkasing? Kinsa bay magtagad sa mga butang sa kalibutan o makig-away tungod niini, kon nagtuo sila kang Kristo?

124. Ang gisalikway sa uban, apan wala maglalis sa nagasilot kaniya—ni sa pulong ni sa hunahuna—nakab-ot na ang tinuod nga kahibalo ug nagpakita og matinud-anong pagtuo sa Ginoo.

125. *'Ang mga anak sa mga tawo limbong sa ilang mga sukod; dili sila matinud-anon'* (Salmo 61:10), samtang ang Dios nagpanalipod alang sa matag tawo sa iyang tinuod nga angay madawat.

126. Kung walay sobra alang sa nagbuhat sa dautan (sa pagbuhat sa dautan) ni kakulang alang sa nabiktima (sa pag-antos niini), *'kay ang tawo naglibot-libot sa iyang paglakaw, apan siya nagpaningkamot sa walay pulos'* (Salmo 38:7).

127. Kung makita nimo nga ang usa ka tawo grabe kaayo ang kasubo tungod sa mga insulto, hibaloa nga napuno siya sa mga hunahuna sa kahaw-ang ug karon nag-ani, sa iyang dili pagkatagbaw, sa bunga sa mga binhi nga iyang kaugalingon gitamnan sa iyang kasingkasing.

128. Kinsa man ang nagpahimulos sa kalawasan nga labaw sa angay, mobayad niini nga sobra pinaagi sa gatus ka pilo nga pag-antos.

129. Katungdanan sa abá nga isulti ang kamatuoran sa bag-ong misulod; ug kon dili kini paminawon sa bag-ong misulod, pahimangnoan siya sa mga kalisdanan nga modangat kaniya ingon nga resulta.

130. Ang bisan kinsa nga gilapas sa uban ug dili mangayo og husto nga bayad gikan sa nakasala nagpamatuod sa iyang pagtuo kang Kristo ug makadawat og gatus ka pilo dinhi sa kinabuhi, ug magpanunod sa kinabuhi nga walay katapusan.

131. Ang paghinumdom sa Dios kauban sa usa ka kasingkasing nga naghandum sa pagkamatinud-anon; apan kinsa man ang makalimot sa Dios mahimong mapahitas-on sa kaugalingon ug walay pagbati.

132. Ayaw pag-ingon nga ang walay pagbati dili makasubo, kay kung dili alang sa iyang kaugalingon, kinahanglan siya mosubo alang sa iyang silingan.

133. Sa dihang nakatigom na ang kaaway og daghang talaan sa mga sala nga nabuhat sa kalimot, pugson niya ang may utang nga buhaton pag-usab ang maong mga sala nga dili na sa kalimot, busa iyang giabusohan ang balaod sa sala alang sa iyang kaugalingong kaayohan.

134. Kung gusto nimong kanunay nga hinumduman ang Dios, ayaw pagsalikway sa mga kalisdanan ingon nga dili kini matarong, kondili pag-antos niini ingon nga matarong nga nahitabo kanimo. Kay ang pagkamapailubon (niining espirituhanong paagi) nagpukaw sa paghinumdom (sa Dios) sa matag higayon, samtang ang pagdumili (sa pag-antos sa ingon ani nga paagi) nagpakunhod sa paghunahuna sa kasingkasing (nga nagputol sa paningkamot niini paingon sa Dios ug nagalihok niini paingon sa yuta) ug, pinaagi sa kalipay (sa pagwagtang sa karga), nagdala sa pagkalimot.

135. Kung gusto nimo nga tabunan sa Ginoo ang imong mga sala, ayaw pagpasigarbo sa atubangan sa uban kung aduna kay bisan unsang pagkamaayo. Kay sama sa atong pagtratar sa atong mga pagkamaayo, mao usab ang pagtratar sa Dios sa atong mga sala.

136. Sa pagpanago sa usa ka kaayo, ayaw pagpasigarbo, nga nagtuo nga maayo ang imong gibuhad. Ang tinuod nga pagkamatarung nagkinahanglan dili lang sa pagpanago sa atong mga maayong buhat, kondili usab sa dili paghunahuna sa bisan unsang gidili.

137. Ayaw paglipay kung makabuhad ka ug maayo sa usa ka tawo, kondili kung imong mapailubon, nga walay pagdumot, ang pagsukol nga mosunod (gikan sa imong natabangan). Kay sama sa pagsunod sa gabii human sa adlaw, ingon usab ang dautan mosunod sa maayo.

138. Ang pagkamapahitas-on, kahakog, ug pagpalipay sa kaugalingon dili mobiya sa maayong buhat nga walay mantsa gawas kon sila mismo una nga mawala tungod sa kahadlok sa Dios.

139. Sa dili kusang, masakitong mga pag-antos anaa ang kaluoy sa Dios, nga nagadani sa mga nag-antos niini ngadto sa paghinulsol ug nagaluwas kanila gikan sa walay katapusang pag-antos.

140. Ang uban, samtang nagbantay sa mga sugo, nagdahom nga kini magsilbi nga timbang batok sa ilang mga sala sa timbangan (sa hustisya sa Dios); ang uban, bisan pa, nagtuo nga pinaagi niini mapaligaya Siya nga namatay alang sa atong mga sala. Ang pangutana mao: asa sa niini nga mga panan-aw ang husto?

141. Ang kahadlok sa Gehenna ug ang gugma sa Gingharian nagahatag kanato og paglahutay sa mga pag-antos. Ug kini dili gikan kanato, kondili gikan Kaniya nga naggiya sa atong mga hunahuna.

142. Ang magtutuo, nga nagtan-aw sa umaabot, molikay sa kalibutanong kalipay nga walay pagduha-duha (o walay paglalis), samtang ang dili magtutuo mapahitas-on sa kaugalingon ug walay pagtagad.

143. Ayaw pag-ingon nga ang usa ka pobre dili makatagamtam sa mga kalipay kung wala siyay paagi aron buhaton kini, kay ang usa ka tawo makatagamtam pa gani sa mga senswal nga kalipay sa iyang hunahuna nga mas kusog pa kaysa sa buhat.

144. Aduna'y kalainan tali sa kahibalo sa mga buhat (praktikal nga pag-amping) ug sa kahibalo sa kamatuoran. Sama sa adlaw nga labaw kaayo sa bulan, mao usab nga ang ikaduha mas mapuslanon kaysa sa una.

145. Ang kahibalo sa mga buhat (praktikal nga pagka-maampingon) motubo samtang ginasunod ang mga sugo, samtang ang kahibalo sa kamatuoran motubo kon ibutang ang paglaum sa Kristo.

146. Kung gusto ka nga maluwas ug makab-ot ang kahibalo sa kamatuoran, paningkamoti kanunay nga molabaw sa makalilipay nga mga tinguha ug, pinaagi sa paglaum, magpabilin nga nakakapit sa Usa ka Dios. Pinaagi sa pagbaliko sa ingon ani nga paagi, uban sa pagpugos sa kaugalingon, paingon sa imong sulod nga kaugalingon, masugat nimo ang mga prinsipalidad ug gahum nga nakig-away batok kanimo pinaagi sa mga limbong sa imong hunahuna; apan pinaagi sa pagdaog kanila pinaagi sa pag-ampo ug pagpabilin nga matinindog sa paglaum, madawat nimo ang grasya sa Dios, nga nagluwas kanimo gikan sa umaabot nga kasuko.

147. Kinsa man ang makasabot sa misteryosong mga pulong ni San Pablo, nga miingon nga *'ang atong pakigbisog batok sa espirituhanong mga pwersa sa dautan'* (Efe. 6:12), makasabot usab sa parabula sa Ginoo, diin Iyang gitudlo nga kinahanglan kita mag-ampo kanunay ug dili mawadan og kadasig (Lucas 18:1).

148. Ang Balaod sa hulagway nagmando kanato nga magtrabaho sulod sa unom ka adlaw ug magpahulay gikan sa atong mga buhat sa ikapitong adlaw. Ang buhat sa kalag mao ang pagbuhat og maayo gamit ang kaugalingong kabtangan—mao kana, pinaagi sa kaugalingong mga buhat—samtang ang pahulay niini, o kapahulayan, naa sa, ingon sa Ginoo, pagbaligya sa tanang kabtangan ug paghatag sa mga kabus, ug, human makakaplag og kalinaw pinaagi sa ingon nga pagbulag gikan sa mga butang sa kalibutan, paglipay sa espirituhanong paglaum. Kini nga pahulay gayud mao ang gihangyo ni San Pablo nga atong sudlan uban sa pag-amping, nga nag-ingon: *'Maningkamot kita nga mosulod niining pahulay'* (Heb. 4:11).

149. Gisulti nato kini nga dili aron ipugngan ang umaabot o aron ipanghimatuud nga dinhi tanan ang ganti, kondili (gipasabot lang nato) nga kinahanglan una nga madawat sa usa ka tawo ang tinuod nga grasya sa Espiritu Santo sa iyang kasingkasing ug unya, sumala niini, mosulod sa Gingharian sa Langit. Gipadayag kini sa Ginoo, miingon usab siya: *'Ang Gingharian sa Langit anaa sa sulod kaninyo'* (Lucas 17:21). Mao usab ang giingon sa Apostol: *'Ang pagtuo mao ang kasiguruhan sa mga butang nga gilauman'* (Hebreohanon 11:1), ug usab: *'Susiha ninyo ang inyong kaugalingon aron masuta kon naa ba kamo sa pagtuo. O wala ba kamo makahibalo nga si Jesu-Cristo nagpuyo sa inyong sulod—gawas kon, siyempre, nga kamo dili aprobahan?'* (2 Corinto 13:5).

150. Ang nakaila sa kamatuoran dili mosukol sa masubo nga mga pagsulay. Kay nahibalo siya nga kini magdala sa usa ka tawo ngadto sa kahadlok sa Dios.

151. Ang mga nangaging sala, kon hinumduman sa detalye, makadaot sa tawo nga adunay maayong paglaum. Kay kon kini mubanhaw pag-usab sa kalag, kauban ang kasubo, kini magpahilayo sa usa gikan sa paglaum; ug kon hunahunaon kini nga walay kasubo, kini magtugkaw pag-usab sa karaang kahugawan sulod.

152. Sa dihang ang hunahuna, pinaagi sa pagpanghimakak sa kaugalingon, nakakapot sa dili matuyaw nga paglaum, unya ang kaaway, sa pasangil sa pag-ampo, ipakita niini, sama sa usa ka hulagway, ang mga sala sa nangagi, aron pasigaon pag-usab ang mga pagbati—nga pinaagi sa grasya sa Dios, nakalimtan na daan—ug aron tinago nga makadaot sa tawo. Kay sa ingon ana nga kahimtang, bisan pa ang hunahuna nga nasangyaw na ug nagdumot sa mga pagbati, dili malikayan nga mabahiran, masamok sa nahimo; ug kung kini natabonan pa sama sa usa ka hamog ug mapasibo sa mga pagbati, maligaw kini sa tanang paagi (sa ingon nga mga hunahuna) ug magsugod sa mainitong pakig-istorya sa ilang mga pagdani, aron ang ingon nga paghinumdom dili na usa ka pag-ako kondili usa ka mainitong pagpalugway sa pagbati.

153. Kung gusto ka maghalad sa Diyos og walay sala nga pag-angkon, nan, nga dili na nimo balikan sa detalye ang imong mga daang kalapasan, batia nga mapangahas ang ilang mga sangputanan.

154. Ang grabeng mga pag-antos moabot sa usa ka tawo tungod sa mga sala nga nabuhat na niya sa nangagi, nga nagdala uban niini sa kinaiya nga anaa sa matag paglapas.

155. Ang maalamon nga tawo, sa diha nga nakaila sa kamatuoran, nag-angkon sa Dios dili pinaagi sa paghinumdom sa iyang nabuhat, kondili pinaagi sa pag-antos sa mga butang nga miabot kaniya.

156. Human nimo itulga ang kasakit sa kasingkasing tungod sa mga sala ug kawad-on sa dungog, ayaw sa pagsaad nga makab-ot nimo ang paghinulsol pinaagi sa ubang mga hiyas, kay ang pagkamapahitas-on ug pagkawalay pagbati kasagaran mosilbi sa sala sa duha ka kamot.

- 157.** Sama sa pagkahimugso sa mga birtud gikan sa masakitong pag-antos ug kawad-on sa dungog, ang mga sala mosubang gikan sa garbo ug kalipay.
- 158.** Ang matag kalibogan sa unod naggikan sa naunang kahimtang sa pahulay (sa lawas), ug pagkadili-tuo ang nagpahimutang sa usa ka tawo niini nga pahulay.
- 159.** Ang tawo nga anaa sa gahum sa sala dili makalupig sa makalaut nga panghuna-huna sa kaugalingon, kay adunay kanunay nga kalayo nga natimpla sa iyang mga miyembro.
- 160.** Ang mga mainit ang pagbati kinahanglan magpabilin sa pag-ampo ug pagsunod, kay pinaagi lamang sa tabang niini—o alang niini—nga lisod ra makigbisog sa mga pagbati.
- 161.** Ang bisan kinsa nga, pinaagi sa pagsunod ug pag-ampo, nakigbisog batok sa iyang kaugalingong mga tinguha, usa ka maalamon nga manlalaban, nga klarong nagpakita sa iyang sulod nga pakigbisog pinaagi sa paglikay sa mga butang nga makapahimuot.
- 162.** Ang bisan kinsa nga dili ipahiuyon ang iyang kabubut-on sa kabubut-on sa Dios matumba sa iyang kaugalingong mga paningkamot ug mahulog sa kamot sa iyang mga kaaway.
- 163.** Kung makakita ka og duha ka makasasala nga naghigugmaay, hibaloa nga nagtabangay sila sa pagpalugway sa ilang kaugalingon.
- 164.** Ang mga mapahitas-on sa kaugalingon (mapanghambog) ug ang mga hambog nagkasinabtanay: kay ang una nagdayeg sa hambog nga tawo, nga mopanaug sa iyang atubangan sama sa ulipon, samtang ang ikaduha nagpasidungog sa mapahitas-on sa kaugalingon nga tawo, nga kanunay siyang gidayeg.
- 165.** Ang tigpaminaw nga mahigugma sa Dios makabenepisyo sa duha ka kahimtang: kung ang iyang mga hiyas gidayeg, mas mosigasig pa siya niini, ug kung ipadayag ang iyang dautang mga buhat, mapugos siya sa paghinulol. Kinahanglan kitang mabuhi subay sa atong pag-uswag, ug subay sa atong paagi sa kinabuhi, kinahanglan natong ihalad ang atong mga pag-ampo sa Dios.
- 166.** Siyempre, maayo nga ipalig-on ang pangunang hiyas ug dili magtagad sa indibidwal nga mga butang, ni mag-ampo alang sa indibidwal nga mga butang, kondili pangitaon lang ang Gingharian sa Dios sumala sa pulong sa Ginoo (Mat. 6:33). Apan kon atong tagdon ang matag panginahanglan, kinahanglan kita mag-ampo para sa matag-usa, kay bisan kinsa nga buhaton ang bisan unsa o mabalaka sa bisan unsa nga walay pag-ampo, dili niya madala ang iyang buhat ngadto sa malampusong katapusan. Ug kini gayud ang gipasabot sa Ginoo sa dihang miingon Siya: *'Kung wala Ako, wala kamo makahimo ug bisan unsa'* (Juan 15:5).
- 167.** Ang bisan kinsa nga pasagdan ang sugo sa pag-ampo mahulog sa labing dili angay nga pagsuway sa pagsunod, nga magdala kaniya sa lain pa, sama sa usa ka priso.
- 168.** Ang bisan kinsa nga modawat sa kasamtangang mga kasakit uban sa kalinaw sa hunahuna, nga gipukaw sa paglaum sa umaabot nga mga panalangin, nakaangkon na sa kahibalo sa kamatuoran ug dali ra siyang maluwas gikan sa kasuko ug kasubo.
- 169.** Ang bisan kinsa nga modawat sa pagdumot ug kawalay dungog alang sa kamatuoran naglakaw sa agianan sa mga Apostoles, nga nagpasan sa krus ug napugos sa mga kadena niini. Apan ang bisan kinsa, nga walay niini, mosulay sa pagtagad sa kasingkasing, malimbong sa hunahuna ug mahulog sa mga tukso ug bitag sa yawa.
- 170.** Ang nagpakigbisog dili makadaog sa hunahuna nga walay hinungdan, o sa mga hinungdan nga walay hunahuna. Kay kon atong balibaran ang usa niini nga bulag, sa dili madugay ibalik kita sa duha pinaagi sa pikas.
- 171.** Kinsa man ang makig-away sa uban tungod sa kahadlok nga makasinati og kadaut o insulto, mag-antos pag-ayo sa kini nga kinabuhi, o pagahirapan nga walay kalooy sa umaabot nga kapanahonan.
- 172.** Ang gustong ikalisang tanang karga kinahanglan itugyan ang tanan kang Dios pinaagi sa pag-ampo, ug, samtang hugot niyang gipunting ang hunahuna Niya sa paglaum, iyang pagdumtan ang kabalaka sa makalilipay kutob sa mahimo.
- 173.** Kung makita sa yawa nga sobra kaayo ang pagkabisi sa usa ka tawo sa mga butang sa lawas nga walay kinahanglanon, una niyang dakpon ang biktima sa kahibalo (gagub-on ang hunahuna), ug unya (kon malampuson siya niini), putlon niya ang paglaum sa Diyos, sama sa ulo.
- 174.** Sa diha nga makaabot ka sa hilom nga dapit sa putli nga pag-ampo, ayaw pagdawat sa mga hunahuna bahin sa kalibutanong mga butang nga gipang-instilar sa kaaway, aron dili nimo mawala ang labing maayo. Kay mas maayo nga atakehon siya sa mga pana sa pag-ampo samtang siya nakagapos sa ubos, kaysa makig-istorya kaniya kung, pinaagi sa pagpresentar og mga walay pulos nga butang sa atong hunahuna, naghimo siya og paagi aron malipat kita sa pag-ampo batok kaniya.

- 175.** Ang kahibalo sa mga butang sa kalibutan mahimong mapuslanon sa usa ka tawo sa mga panahon sa tukso ug kawad-on sa paglaum, apan sa panahon sa pag-ampo kasagaran kini makadaot.
- 176.** Kung gitawag ka sa pagtudlo mahitungod sa Ginoo, apan dili maminaw ang mga tawo kanimo, magmasubo ka niini sa imong kasingkasing, apan ayaw ipakita ang imong kasubo sa hayag. Kay ang ingon nga kasubo makaluwas kanimo nga dili ka mapasakaan og silot uban sa mga dili maminaw kanimo, samtang kung ipakita nimo ang imong kasubo sa hayag, matintal gihapon ka sa parehas nga mga pwersa.
- 177.** Sa usa ka pakighinabi, ayaw pagtago sa gikinahanglan ug mapuslanon alang sa mga anaa; ipadayag lamang ang makapahimuot sa hayag nga pagkasulti, ug ang hugot (strikt) sa tinago nga pagkasulti.
- 178.** Ayaw pagsaway sa ilang nawong ang mga wala ilalom sa imong awtoridad tungod sa ilang mga sala, kay kini usa ka butang sa awtoridad kaysa tambag.
- 179.** Ang gisulti sa kadaghanan alang sa tanan mapuslanon sa tanan; apan ang konsensya naggiya sa matag usa sa indibidwal nga paagi.
- 180.** Ang nagasulti sa kamatuoran angay siya mismo ang magpasalamat sa Dios, ingon usa ka tawo nga nakadawat gikan sa Dios sa angay isulti. Kay ang kamatuoran dili buhat sa nagsulti, kondili buhat sa Dios nga naglihok (sulod kaniya o ibabaw kaniya).
- 181.** Ayaw mosulod sa panaglalis uban sa mga wala magsaad sa pagsunod kanimo kon mosupak sila sa kamatuoran, aron (imbes nga pagtukod) kasuko ra ang motumaw, sumala sa Kasulatan (tan-awa 2 Tim. 2:23).
- 182.** Ang bisan kinsa nga mosugot sa usa ka bag-uhan sa dihang mosupak kini sa dili angay nga bahin, naglimbong kaniya niining maong butanga ug nag-awhag kaniya (sa kinatibuk-an) nga balewalaon ang iyang mga saad sa pagsunod.
- 183.** Kinsa man, uban sa kahadlok sa Dios, magtambag ug magtudlo sa usa ka makasasala, makab-ot niya alang sa iyang kaugalingon ang usa ka hiyas nga supak sa sala. Apan ang masuko ug dautang kritiko, sumala sa espirituhanong balaod, mahulog sa usa ka pagbati nga pareho sa pagbati sa makasasala.
- 184.** Ang nagatudlo sa Balaod sa matarong nga paagi nahadlok sa Magbalaod ug, tungod sa kahadlok kaniya, naglikay sa tanang dautan.
- 185.** Ayaw pagduha-duha sa dila; sa ato pa, ayaw pagsulti og usa ka butang samtang ang imong konsensya nagpabor sa lain. Kay ang Kasulatan gibutang ang ingon nga tawo ilawom sa usa ka panumpa (Sirak 28:15).
- 186.** Ang usa mosulti sa kamatuoran ug pagdumtan sa mga buang; ang lain hipokrito ug gihigugma: apan wala'y molungtad nga dugay ang bisan usa niini nga ganti. Sa takdang panahon, ang Ginoo mopasidungog sa matag tawo sumala sa ilang angay.
- 187.** Ang gustong malikayan ang umaabot nga kasakit kinahanglan malipayong mag-antos sa kasamtangang kasakit. Kay pinaagi sa pag-ilis-ilis sa hunahuna sa usa ngadto sa usa, malikayan niya pinaagi sa gagmay nga kasakit ang dagkong pag-antos.
- 188.** Likayi ang pagpanghambog sa imong mga pulong ug ang pagkamapahitas-on sa imong hunahuna, aron dili ka madani sa pagbuhat sa supak, kay ang maayo dili makab-ot sa tawo lang, kondili pinaagi sa tabang sa Makakita-sa-Tanan nga Dios.
- 189.** Ang Makakita sa Tanan nga Dios nagtudlo kanato sa atong matarong nga ganti dili lamang alang sa atong mga buhat, kondili usab alang sa atong mga hunahuna ug tinuyo nga tuyo.
- 190.** Ang mga hunahuna nga dili tuyo motumaw gikan sa miaging sala, samtang ang tinuyo motumaw gikan sa hunahuna nga buot sa kaugalingon. Busa ang ikaduha mao ang hinungdan sa una.
- 191.** Ang dautang hunahuna nga dili mohaom sa kasingkasing gikuyogan sa kasubo, maong dali kini mawala; samtang ang mohaom sa kasingkasing gikuyogan sa kalipay, maong lisod kini tangtangan.
- 192.** Ang tawo nga maluoy sa kaugalingon masubo sa mga pagsaway ug kakulangan, samtang ang mahigugma sa Dios masubo sa pagdayeg ug kadagahan.
- 193.** Ang wala makahibalo sa paghukom sa Dios naglakaw (sa iyang kasingkasing) sa usa ka dalan nga gipalibotan sa kusog nga agos sa duha ka kilid, ug dali ra siyang mapukan sa bisan unsang hangin: kon dayegon, siya mahimong hambog; kon kritikon, siya masuko; kon magpista sa kadagahan, siya magpahimulos sa kahakog; kon makasinati og kakulang, naga-hilak siya; kung nakahibalo siya, magpasigarbo siya; kung wala siya kahibalo, magkunwari siyang maalamon; kung dato siya, magpasigarbo siya; kung pobre siya, mapaka-kunwari siya; kung busog siya, mahimong bastos siya; kung mag-ayuno siya, hambog siya; makig-away siya sa mga nagasaway kaniya, ug giisip niya nga buang ang mga nagpasaylo kaniya.

194. Hangtud ang usa ka tawo, pinaagi sa grasya ni Kristo, makab-ot ang kahibalo sa kamatuoran ug ang kahadlok sa Dios, magpadayon siya sa pag-antos sa grabeng mga samad dili lamang gikan sa iyang mga pagbati kondili usab gikan sa mga panlabaw nga kahimtang.

195. Kung gusto nimong masulbad ang usa ka makalibog nga butang, pangitaa ang makapahimuot sa Dios bahin niini, ug siguradong makakaplag ka og mapuslanong solusyon.

196. Bisan unsang butang nga paboran sa Dios, motabang ang tanang binuhat; ug bisan unsang iyang balibaran, supakon kini sa tanang binuhat.

197. Ang bisan kinsa nga mosukol sa mga lisud nga kahimtang, nga wala niya masabti, nagasupak sa sugo sa Dios; apan ang bisan kinsa nga modawat niini uban sa tinuod nga pagsabot, sumala sa Kasulatan, nagapailob sa Ginoo.

198. Sa dihang moabot ang tukso, ayaw pangitaa ang hinungdan o katuyoan niini, kondili (pag-amping) pag-antos niini uban sa pagpasalamat, nga walay kasubo ug walay pagbati og sama sa kasingkasing.

199. Ang dautan sa uban dili makadugang sa atong sala, gawas kon dawaton nato kini—o internalahon, o himuon nato nga atong kaugalingon—pinaagi sa dautang hunahuna.

200. Tungod kay walay tawo nga makapahimuot sa Dios nga dili moagi sa mga pagsulay, angay nato pasalamatan ang Dios sa matag pagsulay.

201. Kung wala biyai ni Pedro ang iyang pangisda sa gabii, dili siya unta giisip nga takus sa iyang tawag sa adlaw; ug kung wala pabulag sa unod si Pablo, dili unta siya nakab-ot og espirituhanong panan-aw; ug kung wala gisilotan si Esteban isip usa ka mapanghimaraot, dili unta mibukas kaniya ang langit ug dili unta niya makita ang Dios.

202. Sama sa usa ka buhat nga subay sa kabubut-on sa Dios gitawag nga hiyas, ingon usab ang wala damhang kasubo gitawag nga pagsulay.

203. Gisuwayan sa Dios si Abraham; sa ato pa, alang sa iyang kaugalingong kaayohan gipadala Niya kaniya ang mga pag-antos, dili aron masayran unsang klase nga tawo siya—kay Siya nga nakahibalo sa tanang butang nakaila kaniya sa wala pa nagsugod ang panahon—apan aron hatagan siya og kahigayunan alang sa hingpit nga pagtuo (aron maila kini ug mapalig-on diin).

204. Ang matag kasubo nagpadayag sa hilig sa atong kabubut-on, kung kini man mihilig sa tuo o sa wala. Busa, ang kalit nga kasubo gitawag nga usa ka tukso tungod kay kini mosulay sa nakasinati niini bahin sa iyang labing tinago nga kinaiya.

205. Ang kahadlok sa Dios nagpugos kanato sa pakigbisog batok sa sala, ug sa dihang makigbisog kita, ang grasya sa Dios mopapas niini.

206. Ang kinaadman dili lang naglangkob sa paghibalo sa kamatuoran sa natural nga han-ay niini, kondili usab sa pag-antos sa dautang gibuhat kanato sa uban ingon nga kini atong kaugalingon (ingon nga kita ang angay). (Ang kasinatian ni nagpakita nga) kadtong nagpabilin sa unang matang sa kahibalo napataas sa garbo, samtang kadtong nakaangkon sa ikaduha nakab-ot ang pagka-mapainubuson.

207. Kung gusto ka nga malaya sa dautang hunahuna, praktisiha ang pagpaubos sa kalag ug pagpatin-aw sa lawas; ug buhata kini dili lang sa pipila ka bahin, kondili sa tanang panahon, sa matag lugar, ug sa matag paningkamot.

208. Ang bisan kinsa nga boluntaryong magbansay sa iyang kaugalingon pinaagi sa mga pag-antos dili mapildi sa mga dili gustong hunahuna; apan ang bisan kinsa nga dili mopas-an sa una, dili malikayan nga mahimong ulipon sa ikaduha.

209. Kung, tungod sa usa ka pagkasakitan, ang imong sulod ug ang imong kasingkasing masuko, ayaw kasubo nga nabanhaw ang natulog sa sulod; hinungdan, uban sa kalipay, ilabay ang mga hunahuna nga mitumaw sa sulod, kay nahibalo ka nga sama sa paglaglag kanila sa unang paglihok, mao usab ang dautang nag-uyog sa ilawom nila ug nagpalihok kanila kasagaran malaglag; apan kon tugutan ang mga hunahuna nga moturok ug kanunay nga motungha, nan kasagaran ang dautang mopalig-on sa iyang puwesto.

210. Kung walay paghinulsol sa kasingkasing, imposible nga hingpit nga makalingkawas sa dautan; ang kasingkasing, bisan pa, mahinulsol pinaagi sa tulo ka matang sa pagpugong, mao ang: sa pagkatulog, pagkaon ug pisikal nga pahulay. Kay ang pagkontento niini nga mga butang nagpalig-on sa pagtagad sa kaugalingon (pagkuntento), nagpadaghan sa dautang hunahuna, ug nagmugna og pagduha-duha sa pag-ampo ug pagtuman sa angay nga pagsunod.

211. Tungod kay napili ka aron mangulo sa mga igsoon, ipadayon ang imong katungdanan ug ayaw paghilom bahin sa angay isulti o sugo tungod sa pagsupak sa uban. Kung mosunod sila kanimo, makadawat

ka og ganti tungod sa ilang pagkamaayo; kung dili sila mosunod, pasayloa sila, ug alang niini makadawat ka og kapariho nga ganti gikan Kaniya nga miingon: *'Pasayloa, ug pasayloon kamo'* (Lucas 6:37).

212. Ang mga panghitabo sa adlaw-adlaw nga kinabuhi sama sa usa ka perya. Kadtong nakahibalo sa pagnegosyo makaginansya, samtang kadtong wala makasinati og kawad-on.

213. Kung ang usa ka tawo dili maminaw kanimo sukad pa sa unang pulong, ayaw siya pugson pinaagi sa argumento, kundili dad-a siya sa imong kiliran pinaagi sa pagpasabot sa kaayohan nga iyang gisalikway. Kay ang pagkamaayo mas mapuslanon kanimo kaysa sa ilang pagsunod.

214. Kung ang pagkadaut sa usa ka tawo (nga nagdala og kadaut sa iyang kaugalingon pinaagi sa pagsuway o uban pang paagi) misangko sa daghan, dili na angay magpugong og dugay, *'dili nagapangita sa kaugalingon niyang kaayohan, kondili sa kaayohan sa kadaghanan, aron sila maluwas'* (1 Cor. 10:33). Kay ang kaayohan sa tanan mas mapuslanon kay sa kaugalingong kaayohan.

215. Kung ang bisan kinsa mahulog sa bisan unsang sala ug dili maghinulsol niini sumala sa kabug-aton sa sala, dali ra siyang mahulog pag-usab sa maong bitag sa kaaway.

216. Sama sa usa ka leon nga dili mosuod sa usa ka bisiro aron makig-amigo, ingon usab ang kawalay hiya dili modawat sa *'hinulsol nga kasubo'* (2 Cor. 7:10).

217. Sama sa karnero nga dili makig-uban sa lobo aron magkaanak, ingon usab ang kasingkasing nga malinawong tungod sa pagkasapaw wala'y kasubo nga gikinahanglan alang sa pagpanamkon sa mga hiyas.

218. Walay bisan kinsa makasinati sa makadiyos nga kasubo ug pagmahay gawas kon una nilang higugmaon ang mga hinungdan niini.

219. Ang kahadlok sa Dios ug ang pagsaway modala sa kasubo sa ilang panaghigalaay, samtang ang pagpugong sa kaugalingon ug ang pagbantay nagkahiuyon sa kasubo.

220. Ang bisan kinsa nga dili mabalik sa hustong paghuna-huna pinaagi sa mga sugo ug pagdasig sa Kasulatan kinahanglan pugson pa *'pinaagi sa latigo sa kabayo ug tusok sa asno'* (Prov. 26:3)⁵⁶; apan kon iyang balibaran bisan kini, *'unya pinaagi sa bitin ug tali sa baba pugngan nimo ang iyang mga aping'* (Sal. 31:9).

221. Ang dali ra mapildi sa gagmay nga tukso dili malikayan nga mahimong ulipon sa mas dagkong tukso; apan ang nagpasipala sa gagmay mosukol batok sa Ginoo bisan pa sa atubangan sa mas dagkong tukso.

222. Ayaw pagsaway sa usa ka tawo nga nagpasigarbo sa iyang kaugalingong mga hiyas, kay dili mahimong parehas nga mahigugma sa pagpanghambog ug sa kamatuoran ang usa ka tawo.

223. Ang matag pulong ni Kristo nagpadayag sa kaluoy, kamatuoran, ug kinaadman sa Dios, ug nagapahimutang sa ilang gahum pinaagi sa pagpaminaw sa mga kalag sa mga tawo nga malipayong maminaw kaniya. Busa, ang mga walay kaluoy ug ang mga daotan, nga maminaw kaniya nga dili gustong maminaw, dili lang wala mailhi ang kinaadman sa Dios, apan gilansang usab nila sa krus ang Usa nga nagtudlo niini. Busa kinahanglan usab nato susihon kon maminaw ba kita Kaniya sa malipayong pagbuot. Kay miingon Siya: *'Ang bisan kinsa nga nagahigugma kanako magatuman sa akong mga sugo, ug siya pagahigugmaon sa akong Amahan, ug ako pagahigugmaon kaniya, ug ipadayag ko kaniya ang akong kaugalingon'* (Juan 14:15, 21). Nakita ba nimo kung giunsa Niya pagpanago sa Iyang pagpadayag sulod sa mga sugo? Apan ang labing halapad sa tanang mga sugo mao ang gugma sa Dios ug sa isigkatawo, nga natawo gikan sa pagbulag sa tanang materyal nga butang sa kahilom sa hunahuna.

224. Sa pagkahibalo niini, ang Ginoo nagmando kanato, nga nag-ingon: *'Ayaw kamo kabalaka sa ugma'* (Mateo 6:34). Ingon gayud unta. Kay giunsa kaha sa usa ka tawo nga wala mosalikway sa materyal nga kalibutan ug sa kabalaka niini ang pagwagtang sa dautang hunahuna? Apan kon mapildi ang usa ka tawo sa mga hunahuna, unsaon man niya pagtan-aw sa bata kang sala nga natago sa ilawom niini—nga mao ang kangitngit ug kasubo sa kalag, ug diin naggikan ang tanang dautang hunahuna ug tinguha—sa dihang ang yawa, nga nag-awhag pinaagi sa usa ka tukso nga dili pugos, nagtudlo niining maong sala, ug ang tawo, gipalihok sa garbo ug pagpalugway sa kaugalingon, nakig-uban kaniya? Bisan pa kon sa paghunahuna niya wala siya magbuot nga buhaton kini, nalingaw gihapon siya sa pagdani ug naipit niini. Apan kon dili niya maila kini nga pangunang sala—kanus-a ug giunsa, human siya makapangamuyo bahin niini, siya pagahugasan niini? Ug kon dili siya mahugasan, giunsa niya pagpangita og usa ka dapit sa putli nga kinaiyahan (Ezek. 37:27)? Ug kon wala niya kini makaplagan, unsaon man niya pagtan-aw sa sulod nga balay ni Cristo?

⁵⁶ Ang mga asno dili ginapukol og latigo, kondili ginatusok sa kilid gamit ang dagom nga nakasaksak sa usa ka tungkod.

—kon kita mao ang balay sa Dios, sumala sa mga pulong sa mga Propeta, sa Ebanghelyo ug sa mga Apostoles (Zacarias 2:10, Juan 14:23, 1 Corinto 3:16).

225. Busa, kinahanglan maningkamot kita, sa paagi nga gihulagway sa ibabaw, nga pangitaon kini nga balay ug, samtang nagpabilin sa pag-ampo, motuktok sa mga pultahan (Mat. 7:7), aron dinhi o sa panahon sa atong pagpanaw, ablihan kita sa Ginoo niini ug dili moingon, kon kita matawo pag-usab: *'Wala ko kahibalo asa kamo gikan'* (Lucas 13:25). Dili lang kita angay mangayo ug modawat, kondili angay usab nato tipigan ang gihatag kanato, kay aduna'y uban nga nawala kini bisan pa pagkahuman nila kini madawat. Ang yano nga kahibalo sa mga butang nga gihisgutan sa ibabaw, o bisan pa ang kaswal nga kasinatian (mahitungod niini), mahimo'g makab-ot bisan pa sa mga tawo nga ulahi nagsugod sa ilang pagtuon, ug ang mga batan-on; apan bisan ang mga tigulang—ang mga deboto ug ang labing eksperyensyado—hapit na dili makab-ot ang kanunay ug mapailubon nga pagpraktis niini, kay kanunay nila kini mawala tungod sa kawalay pagtagad ug unya, pinaagi sa tinuyo nga paningkamot, ilang gipangita ug nabawi kini. Busa, ayaw kita mohunong sa pagbuhat sa sama hangtod nga atong makab-ot ang kahanas niini, aron kini magpabilin kanato nga dili na mapabulag.

226. Sa daghan, pipila ra ang atong nahibal-an nga mga rason sa espirituhanong balaod, nga atong kinahanglan nga walay puas nga pagkat-on ug praktis—sama sa pagdasig sa dakong Salmist sa mga kanunay nga nag-awit sa Ginoong Jesus, nga kaniya ang himaya, gahum ug pagsimba, karon ug hangtod sa walay katapusan. Amen.

Si Abba Evagrius sa Pontus

Impormasyon sa kinabuhi ni Abba Evagrius

Nahibal-an nga si Evagrius sa Pontus, usa ka mongheng eremita ug abá, natawo sa tunga-tunga sa ika-4 nga siglo sa lungsod sa Ivora, duol sa Pontus Euxinus (ang Monasteryo ni San Basil dili layo sa maong lungsod). Ang iyang kaliwatan o mga abilidad nakadani sa pagtagad sa mga bantugang santo nga nag-uswag niadtong panahona: Si Basilio ang Dako, si Gregorio sa Nyssa ug si Gregorio ang Teologo. Sa ilawom sa ilang giya, siya mitubo ug nag-uswag sa espiritu ug sa iyang pagsabot sa pagtuo ug kinabuhi kang Kristo Hesus nga atong Ginoo. Gitudlo siya ni Basilio ang Dako nga usa ka magbabasa; giordinar siya ni Gregorio sa Nyssa nga diyakono ug gibyaan siya sa Constantinople samtang mitambong siya sa Ikaduhang Ekumenikal nga Konseho didto. Usa ka partikular nga panghitabo, nga naghulga sa iyang pagkabalaan, nagpugos kaniya sa pagbiya sa Constantinople. Busa, pagkahuman sa mubo nga pagpuyo sa Jerusalem, mibyahe siya paingon sa Ehipto, diin nagpuyo siya sa usa ka ascetic nga kinabuhi, una sa Nitria, unya sa mga selda, ug sa katapusan sa Skete, ilawom sa giya ug pakig-uban sa mga bantugang abbot niadtong panahona. Si Palladius, ang iyang disipulo, sumala kang Socrates, misulat mahitungod kaniya sa **Laudatoria**, kapitulo 73: *'Sa pagtan-aw niya nga dili matarong nga maghilom bahin sa mga buhat ni Evagrius, ang iladong diyakono ni Cristo, usa ka tawo sa kinabuhi nga Apostoliko, ug, sa sukwahi, giisip nga matarong nga isulat kini, alang sa pagtukod sa mga magbabasa ug paghimaya sa grasya sa atong Manluluwas, una nakong isaysay kung giunsa niya pagsulod sa kinabuhi sa monghe ug kung giunsa, human siya magpaningkamot sa paagi nga angay sa iyang panata, siya namatay sa kamingawan sa edad nga 54, sumala sa mga pulong sa Kasulatan: 'Namatay siya sa mubo nga panahon, pagkahuman natuman ang mga katuigan sa iyang katungdanan, kay ang iyang espiritu nakapahimuot sa Ginoo'.* Taga-Pontus siya, gikan sa lungsod sa Ivora, anak sa usa ka presbiter; giordinahan siya nga lektor sa simbahan sa Argos ni San Basilio, Obispo sa Caesarea. Pagkahuman sa kamatayon ni San Basilio nga Obispo, si San Gregorio, Obispo sa Nyssa—ang igsoon ni Obispo Basilio, nga nakab-ot ang apostolikong himaya, ug kinsa labing maalamon, labing walay pagka-emosyonal ug bantog sa iyang kahibalo—sa pagkahibalo sa abilidad ni Evagrius, giordinar siya nga diyakono. Sa pagkahuman nga iyang giuban siya sa dakong Konseho sa Constantinople, gibyaan siya didto ni San Gregorio nga Obispo sa pag-atiman sa bulahan nga Obispo Nectarius, tungod kay siya labing maalamon sa pagsupak sa tanang erehesiya. Ug siya nahimong bantog sa dakong siyudad, nga mapisan niyang napildi ang matag erehesiya pinaagi sa iyang mga pulong. Nahitabo nga kini nga tawo, nga girespeto sa tibuok siyudad tungod sa iyang talagsaong moral nga integridad, naigo sa usa ka grabe nga gugma alang sa usa ka babaye, sama sa iyang gisulti kanamo sa ulahi pagkahuman siya nakalingkawas niining tukso. Gihigugma usab siya sa babaye, ug siya usa ka maharlika. Si Evagrius, tungod kay nahadlok siya sa Dios, naulaw sa iyang kaugalingong konsensya, ug sa iyang pagtan-aw sa hugaw sa kahilayan ug sa kalipay sa mga heretiko sa kadaut sa uban, nag-ampo siya nga

matinud-anon sa Dios aron mapugngan ang tinguha sa babaye; kay, gipukaw sa kahiligon, naningkamot siya nga madani siya ngadto sa sala. Gusto niyang molayo kaniya, apan dili niya mahimo, kay napriso siya sa mga gapos sa pabor. Pagkahuman sa pag-ampo nga nakapugong kaniya sa pagpakasala, usa ka anghel ang nagpakita kaniya sa usa ka panan-awon, nagsul-ob sa armadura sa usa ka gobernador sa probinsya; gikuptan siya niini, gidala siya sama sa pagdala ngadto sa hukmanan ug gilabay siya sa bilanggoan, gibutangan siya og puthaw nga gapos sa liog ug giputlan ang iyang mga kamot og puthaw nga kadena. Ang mga miabot aron makakita kaniya wala mosulti kaniya sa rason sa iyang pagkabilanggo, apan siya mismo, nga gipanglutos sa iyang konsensya, nagtuo nga gisilotan siya tungod niadtong maong panghitabo, ug nagdahom nga ang bana sa babaye maoy mipasidaan sa huwes bahin niini. Labaw pa, daw aduna pay uban nga gisulay didto ug didto dayon tungod sa parehas nga sala. Nabilin siya sa hingpit nga kalibog ug kahadlok. Unya usa ka anghel ang miporma nga sama sa usa sa iyang matinud-anong mga higala ug miabot, daw aron bisitahan siya. Misulod siya, nagpakita nga lawom kaayo ang iyang katingala ug kasubo nga ang iyang higala nag-antos sa dautang gapos sa prisohan ug nakakulong uban sa upat ka pulo ka kriminal, ug miingon kaniya: 'Amahan Deakono! Ngano man nga gipabilin ka nila sa ingon ana ka-kaulaw nga pagkabilanggo uban sa mga kriminal?' Mitubag siya: 'Sa tinuod, wala ko kahiralo, apan nagduda ko nga usa ka eparco ang misumbong kanako tungod sa buang nga selos, ug nahadlok ko nga basin gisuholan siya sa gobernador sa siyudad ug nga mahimo kong silotan og bug-at.' Ang usa ka tawo nga nagpakaaron-ingnon nga higala miingon kaniya: 'Kung andam ka maminaw sa imong higala, tambagan tika nga mobiya niining siyudad, kay, sa akong nakita, dili maayo para nimo nga magpuyo dinhi.' Miingon si Evagrius kaniya: 'Kung luwason ko sa Diyos gikan niining kalamidad, ug makita ko nimo pagkahuman sa Constantinople, pasakaan pa ko og mas bug-at nga silot.' Miingon ang higala kaniya: 'Kung mao kana, dad-on ko ang Ebanghelyo; panumpa ka kanako niini nga mobiya ka niining siyudad ug mahimong monghe, ug luwason tika gikan niining kalamidad.' Mitubag si Evagrius: 'Nagasumpa ko, sumala sa imong gusto, luwason lang ko gikan niining ngitngit nga panganod.' Pagkahuman niana, gidala sa higala ang Ebanghelyo ug nangayo og panumpa. Nipanumpa si Evagrius kaniya sa Ebanghelyo nga dili siya magpabilin sa siyudad sulod sa kapin sa usa ka adlaw, ug aron lamang ibalhin ang iyang mga butang ngadto sa barko. Sa ingon niana, natapos ang panan-awon. Mibangon siya nga nabalaka, ug naghunahuna: 'Bisan pa man gihimo ang panata sa kainit sa ulo, nanumpa gihapon ko niini.' Busa, walay paglangan, gidala niya ang tanan niyang butang sa barko ug nilarga paingon sa Herusalem. Didto gisul-ob niya ang bisti sa monghe ug gidawat siya sa bulahan nga si Melania nga taga-Roma. Apan ang yawa usab mibulag sa iyang kasingkasing ug gikuha ang iyang determinasyon hangtud nga mibag-o siya pag-usab sa iyang sinina, ug ang iyang hunahuna napuno sa garbo sa pagpamulong. Apan ang Dios, Nga nagluwas kanato tanan gikan sa pagkaguba, gilabay usab Siya sa lain nga kalamidad dinhi, pinaagi sa pagpadala og hilanat kaniya ug, pinaagi sa grabeng sakit nga nagdugay og unom ka bulan, gikapoy ang iyang lawas, nga mao ang nakababag kaniya sa pagpadayon sa dalan nga iyang gisugdan na. Sa dihang ang mga doktor nangawala na og paglaum kaniya, kay wala na silay makita nga paagi aron maayo siya, miingon kaniya ang bulahan nga si Melania: 'Murag dili ordinaryo ang imong sakit, anak ko; sultihi ko, aduna bay butang nga bug-at sa imong kasingkasing?' Gipahayag niya kaniya ang tanan nga nahitabo kaniya sa Constantinople. Miingon ang Bulahan kaniya: 'Sa atubangan sa Dios, saad-a kanako nga magpuyo ka sa kinabuhi sa monghe, ug bisan pa man makasasala ako, maminaral ako sa Ginoo aron ipagawas-an ka Niya sa kinabuhi alang sa paghinulsol ug pagbag-o sa imong kasingkasing.' Sa dihang nisugot siya, maminaral siya, ug nangaayo si Evagrius sulod sa pipila ka adlaw. Pagkaayo niya, siya mismo ang nagdala kaniya og sinina sa monghe, ug pagkahuman niyang gisul-ob kini, mibyahe siya paingon sa Ehipto, diin pagkahuman sa duha ka tuig nga pagpuyo sa Bukid Nitrian, misulod siya sa kamingawan sa ikatulong tuig. Nipuyo siya sulod sa napulo'g upat ka tuig sa gitawag nga 'selda', nga nagpuyo lang sa tinapay ug tubig, uban sa usahay gamay nga lana, ug wala magtugot sa bisan unsang kahupayan niini. Wala siya mokaon og gulay, prutas, o ubas; wala siya maminom og bino ug wala maghugas sa iyang lawas. Busa kining tawo, nga kaniadto nagpuyo sa kahupayan, gipaka-antos ang iyang kaugalingon; apan bisan pa niini, wala gihapon siya biyai sa mga tukso. Usahay, kusgan siyang atakehon sa demonyo sa kahilayan, sumala sa iyang kaugalingong pagsaysay; ug unya, sa tunga-tunga sa tingtugnaw, molingkod siya nga hubo sa sulod sa usa ka balon tibuok gabii, hangtod mamateng ang iyang lawas. Sa ubang panahon, ang espiritu sa blasfemiya magpahirap kaniya, ug unya dili siya mosulod sa ilawom sa atop sulod sa kap-atan ka adlaw, nga nagpapasakit sa iyang kaugalingon. Sa tinuod, nakasinati siya og daghang mga tukso gikan sa nagkalain-laing demonyo nga lisod na gani kini ilista tanan; gihampak pa gani siya sa mga demonyo. Apan samtang gipaka-antos niya ang iyang lawas sa ingon ani ug nag-antos sa ingon nga mga pagsulay, ang bulahan

gipabuhi sa sulod sa Balaang Espiritu ug, pagkahuman niyang gipahapsay ang iyang hunahuna, gihatagan siya sa gasa sa pag-ila ug sa abilidad sa pag-ila tali sa mga espiritu. Kining maisugong asketa ni Kristo miingon kanamo sa wala pa siya mamatay: 'Sulod na sa tulo ka tuig, wala na ko gikabalaan sa kahilakaw.' Kung pagkahuman sa ingon ana ka hugot nga kinabuhi, pagkahuman sa ingon ana ka walay puas nga pagpanarbaho sa pag-asceta ug walay hunong nga pagbantay sa pag-ampo, ang kaaway sa pagkamaayo ug ang makaguba nga demonyo misulong niining matarong nga tawo nga ingon ana ka mabangis, unsa pa kaha kadako ang pag-antos sa mga walay pag-amping sa kamot niining hugaw nga demonyo, o tungod sa ilang kaugalingong kapabayaan! Nagsulat siya og usa ka gatus ka mga pag-ampo ug tulo ka mga libro, nga mao ang: '*iera*' – o mas tukma nga '*stihira*' (mubo nga mga pulong sa porma sa bersikulo o mga parabula), '*monahon*' – 'mona' o praktikal nga mga leksyon, ug '*antirritikon*' – 'ang pakigbisog' – mahitungod sa pakig-away batok sa mga demonyo ug mga pagbati. Sa Socrates (Libro 4, Kapitulo 23) atong makita usab nga si Evagrius usa ka disipulo ni Macarius nga Ehipsiyano ug ni Macarius sa Alexandria, diin ubos sa ilang giya—human kaniadto siya usa k , usa ka pilosopo sa ngalan lang—nakab-ot niya ang praktikal nga pilosopiya. Pag-abot niya sa Ehipto gikan sa Constantinople, nakigkita siya sa maong mga tawo ug gisugdan ang pag-alig sa ilang estilo sa kinabuhi. Sa ubos, gisaysay ni Socrates ang duha ka yugto sa kinabuhi ni Evagrius, sa iyang kaugalingong mga pulong, diin klaro kung unsang klase nga relasyon ang naa kaniya kang Macarius ang Dako. Ang una mao nga gipangutana ni Abba Macarius si Evagrius bahin sa kalainan sa epekto sa kalag tali sa paghinumdom sa mga insulto gikan sa mga tawo ug sa paghinumdom sa mga insulto gikan sa mga demonyo; ang ikaduha mao kung giunsa, pag-abot ni Evagrius sa puloy-anan ni Abba Macarius, gikapoy siya tungod sa biyahe sa kainit, nangayo og gamay nga tubig apan gisalikway siya. Ang duha ka maong salaysay makita sa iyang mga sulat kang Anatolius (Mga Kapitulo 93 ug 94). Sa ulahi, gihisgutan usab ni Socrates nga si Evagrius, sa iyang libro nga '*The Gnostic*', nagsulat mahitungod sa iyang kaugalingon: 'Nakat-on kami gikan kang matarong nga Gregory nga adunay upat ka birtud ug katugbang nga mga konsepto: pagkamapinulid, kaisog, pagkamapugong, ug hustisya'. Kinsa kining si Gregorio? Sumala kang Palladius, siya mao si Gregorio sa Nyssa, samtang sumala kang Socrates, siya mao si Gregorio sa Nazianzus, nga giingong nag-ordinar kaniya isip diakono sa Constantinople. Posible ba nga nasayop si Socrates sa pag-ila kang Gregorio sa Nazianzus ug kang Gregorio sa Nyssa? Mas angay unta nga nakahibalo sa kamatuoran si Palladius. Sa katapusan, atong makita ang mosunod nga salaysay sa buhat ni Socrates. Ang katingalahang si Ammonius, nga naa kaniadto sa Roma uban ni Athanasius ang Dako ug wala gustong makakita didto gawas sa Simbahan sa mga Balaan nga Pedro ug Pablo, gitawag unya sa pagka-episkopo sa Ehipto ni Teofilo sa Alexandria; ug, sa iyang paglayas niini, giputol niya ang iyang kaugalingong tuo nga dalunggan aron, pinaagi sa pagdaot sa iyang lawas, mapugngan ang iyang ordinasyon. Paglabay sa pipila ka panahon, gitudlo ni Teofilo, Obispo sa Alexandria, si Evagrius isip obispo; siya usab milayas, apan wala niya gilaglag ang bisan unsang bahin sa iyang lawas. Sa dihang nakigkita si Evagrius kang Ammonius, malumo siyang miingon kaniya: 'Sayop ka sa pagputol sa imong dalunggan; motubag ka sa Dios sa ingon nga buhat.' 'Ug dili ba ka manubag, Evagrius, sa pagputol sa imong kaugalingong dila ug, tungod sa paghigugma sa kaugalingon, wala nimo gigamit ang grasya nga gihatag kanimo?' tubag ni Ammonius. Mahitungod sa mga buhat ni Evagrius, si Socrates misulat: 'Nagsulat siya og pipila ka maayong libro.' Ang usa niini gitawag nga '*Ang Monghe*', o Mahitungod sa Kalihokan; ang lain, '*Ang Gnostiko*', o Alang sa Tawo nga Nakab-ot na ang Kahibalo, nga gibahin sa limampung kapitulo; ug ang ikatulo, '*Ang Antirritikos*' (*antirritikos*), o usa ka pagpili gikan sa Balaang Kasulatan batok sa mga demonyo nga manintalaw, nga gibahin sa walo ka bahin, nga katugbang sa gidaghanon sa walo ka hunahuna. Dugang pa, iyang gipundok ang 600 ka mga pangutana mahitungod sa umaabot ug duha pa ka dugang nga mga libro nga gisulat sa berso: ang usa alang sa mga monghe nga nagpuyo sa cenobitic nga mga komunidad, o komunal nga mga monasteryo, ug ang usa alang sa usa ka dalaga. Ang pagka-talagsaon niining mga libro mahibal-an sa mga mambasa niini. Si Sozomen (Libro 6, Kapitulo 30), pagkahuman niyang gihisgutan si Ammonius nga nahisgutan na kaniadto isip usa sa mga monghe nga nagsul-ob og taas nga bado nga nakaabot sa kinatumyan sa kinaadman ug labing maalamon—busa nga nabasa na niya ang mga buhat ni Origen, Didymus ug uban pang espirituhanong mga manunulat—midugang: 'Ang maalamon nga si Evagrius, usa ka labing maalamon nga tawo, lig-on sa hunahuna ug panultihon, ug labi ka maalam sa pag-ila tali sa mga hunahuna (tuyo) nga nagdala ngadto sa pagkamaayo ug sa mga nagdala ngadto sa pagkadautan, ug sa paghan-ay sa iyang kaugalingon aron mapalambo ang una ug mapugngan ang ikaduha, usa ka higala ni Ammonius. Apan, ang iyang mga sinulat mopadayag kung unsang klase nga eskolar siya. Ang iyang kinaiya, giingon, gimarkahan sa pagkamatinahuron ug nagpakita og gamay ra kaayo nga garbo o pagpasigarbo nga ang angay nga pagdayeg

wala nakapadako sa iyang garbo ug ang dili angay nga pagsaway wala nakapaguol kaniya. Gipadayon niya ang pagtuon ug gitun-an ang Balaang Kasulatan ubos kang Gregory, Obispo sa Nazianzus, diin siya nagsilbi isip arkidiakono samtang ang ulahi mao ang Primate sa Simbahan sa Constantinople. Siya usa ka tawo nga matahum ang hitsura ug malingaw sa pagsul-ob og elegante nga bisti. Usa sa mga maharlika, pagkakita nga nakig-ila siya sa iyang asawa, napuno sa selos ug nagpasiya nga patyon siya. Sa diha nga hapit na ipatuman ang plano, ang Dios nagpadala kaniya, samtang natulog siya, og usa ka makalilisang apan makaluwas nga damgo.' Wala nay lain nga giingon si Sozomen nga angay timan-an. Dili ikalimod nga si Socrates, sumala sa gisulat ni Sozomen, dili mouyon kang Palladius bahin sa kung kinsa nga Gregory ang nagpasiugda kang Evagrius ug nitampo sa iyang edukasyon. Ginganlan ni Palladius si Gregory sa Nyssa, samtang si Sozomen nganlan si Gregory sa Nazianzus. Mahimo natong ipahiuyon ang ilang mga salaysay ingon niini: Gihimong diakono si Evagrius ni Gregorio sa Nyssa, apan naa usab siya sa pagdumala ni Gregorio sa Nazianzus ug nakapahimulos sa iyang mga pagtulon-an. Sa dihang gitawag si Gregorio nga Teologo paingon sa Constantinople aron modumala sa patriyarkado, miabot si Gregorio sa Nyssa sa Konseho nga gitigum ubos sa iyang awtoridad, kauban si Evagrius. Dinhi, si Evagrius tingali nagsilbi isip protodeacon ubos ni Nazianzen ug, pagkahuman sa Konseho, nagpabilin sa Constantinople sumala sa tambag sa duha ka Grigories. Sila Socrates ug Sozomen nagsulti bahin kaniya samtang naa siya sa Constantinople, samtang gisaysay ni Palladius ang nahitabo sa wala pa kana. Palladius, isip usa ka tinun-an ni Evagrius, angay hatagan og mas dako nga pagtuo, kay walay duhaduha nga nadungog niya diretso gikan kang Evagrius mismo ang iyang gi-report. Ang Patrologia (vol. 40, p. 1215) nag-ingon nga ang kamatayon ni Evagrius nahitabo niadtong tuig 399. Ang maong tinubdan usab naglakip og mga pagrepaso sa mga sinulat ni Evagrius. Sa laing bahin, misulat si Biyayaong Jerome (Epist. 135 ad Ctesiph) nga 'ang mga libro ni Evagrius gibasa dili lang sa mga Griyego sa tibuok Sidlanan, apan usab sa Kasadpan sa mga Latino pinaagi sa hubad ni Rufinus, ang iyang disipulo'. Ang Patrologia naglangkob sa tanan nga nakaluwas nga sinulat ni Evagrius. Pinakamauna niini mao ang *mga kapitulo bahin sa aktibong kinabuhi* nga gipahinungod kang Anatolius. Kini, sama sa atong mahunahuna, mao ang nahabilin sa libro nga gitawag sa mga historyador nga atong gisang-at nga **The Monk**. Ang mga kapitulo sa **** gisundan sa usa ka mubo nga sulat kang Anatolius, nga nagsilbing introduksyon niini. Gisundan kini sa 71 ka kapitulo sa **logos praktikos**—mga pagtulon-an sa asetikong kinabuhi. Human niini, mosunod ang 100 ka kapitulo. Bisan pa, tungod kay kadaghanan niining mga kapitulo apil na sa 71 nga nahisgutan na, ang teksto lamang sa mga kapitulo nga wala apil didto ang gipakita dinhi. Sa kinatibuk-an, bisan pa, adunay 100 ka kapitulo. Hatagan usab nato kini og titulo: 'Usa ka Gatus ka Kapitulo sa Aktibong Kinabuhi, gipahinungod kang Anatolius'. Sunod, sa **Patrologia**, gisundan kini sa usa ka artikulo nga, sa atong **Dobrotolubie**, mas klaro ang titulo: 'Ang Modelo sa Kinabuhi sa Monasteryo, nagtudlo kung giunsa pagpraktis sa ascesis ug pagbantay sa kahilom'. Ingon usab sa Griyegong **Dobrotolubie**. Lisod isalin bisan pa sa paraphrase ang titulo sa **Patrologia**. Atong gamiton ang atong titulo. Unya adunay 33 ka kapitulo nga **kat anoloythian** (dili **kat analogian**, di ba?); ang sulod niini: ang pagpakita sa espirituhanon sa makita; 25 ka kapitulo nga gipahimutang sumala sa alpabeto; kini mga aphoristikong panultihon bahin sa espirituhanong mga butang. Gidugang niini ang dugang nga 26 ka panultihon, nga wala gihan-ay sumala sa alpabeto. Sunod niini mao ang usa ka seksyon bahin sa walo ka dautang hunahuna, nga kabahin sa karaang buhat nga **Antirritikon**. Sa katapusan, adunay mubo nga mga lagda para sa mga monghe sa Kinuit ug para sa mga birhen. Ang tanan niini gipresentar dinhi sa hubad.

Mga Tugon ni Monghe Evagrius sa Asetisismo

1. Mga Kapitulo sa Aktibong Kinabuhi, gipahinungod kang Anatolius

Nagsulat ka kanako kaniadto, akong labing pinalanggang igsoon Anatolius, gikan sa Banal nga Bukid (tingali Bukid Nitrian) ngadto sa akong skete, nga naghangyo kanako nga ipatin-aw kanimo ang simbolikong kahulugan sa sinina sa mga monghe sa Ehipto, kay nagtuo ka nga dili kini walay maayong rason nganong lahi kaayo kini sa tanang ubang porma sa sinina sa tawo. Malipayon ko nga isaysay kanimo ang akong nahibal-an bahin niini gikan sa mga Balaang Amahan. Ang kukulli usa ka simbolo sa grasya sa atong Manluluwas nga Dios, nga nagtabon sa hunahuna sa mga monghe ug, pinaagi sa tabon niini, nagpanalipod sa ilang pagkabata sa Kristo gikan sa mga tawo nga walay hunong sa pagpaningkamot nga mosamok kanila ug maghatag kanila og mga samad. Kadtong nagsul-ob niini sa ilang ulo, uban sa lig-on ug aktibo nga pagtuo, nag-awit: 'Kung dili pagtukod sa Ginoo ang balay, ug dili pagbantay sa Ginoo sa siyudad, magpaningkamot ra ang magtutukod,

ug magpabilin nga nagmata ang magbabantay' (Salmo 126:1). Ang ingon nga mga pag-awit nagmugna og pagpaubos ug nagwagtang sa garbo, kana nga karaang dautan nga naglabay kang Lucifer, ang bitoon sa kabuntagon, ngadto sa yuta. Ang kamatuoran nga walay sulod ang ilang mga kamot⁵⁷ nagpakita sa pagkamatinud-anon sa ilang kinabuhi. Kay ang kahaw-ang nakahibalo sa pagpanago sa kaugalingon ug paghimo og landong sa pagkamaayo, kanunay nga nangita og himaya gikan sa mga tawo ug nagapahawa sa pagtuo, ingon sa giingon sa Manluluwas: '*Unsaon man ninyo pagtuo, nga kamo nagadawat og himaya sa usag usa, ug wala magapangita sa himaya nga gikan sa usa ka Dios?*' (Juan 5:44). Ang pagkamabuotan dili angay alang sa bisan unsang laing katuyoan; sa kasukwahi, ang tanan nga butang angay alang niini. Kung kini dili maila, mahimong klaro nga ang nagpalihok kanato sa pagbuhay og maayo mas bililhon kanato kaysa sa pagkamabuotan mismo, ug kana mao ang kinatumyan sa kabuang – ang paghunahuna og usa ka butang nga labaw pa sa Dios ug ang pagpakigpulong sa ingon ana. Ang analav (ang among paraman), nga nagkrus-krus sa ilang abaga sa porma sa krus, usa ka simbolo sa pagtuo kang Kristo, nga modawat (αναλαμβάνει) sa mga mapainubsanon, kanunay nga nagtangtang sa mga babag ug nagsiguro nga ang atong mga lihok molihok nga walay sagabal. Ang sinturon nga nagbugkos sa ilang hawak nagpahilayo sa tanang kahugawan ug nagpahayag: 'Maayo alang sa tawo nga dili makig-uban sa iyang asawa' (1 Cor. 7:1). Naa sila'y grasya, kay kanunay nilang '*gidala sa ilang lawas ang kamatayon sa Ginoong Jesus*' (2 Cor. 4:10), samtang ilang gipailawom sa pagsunod ang tanang walay rason nga mga tinguha sa lawas, gipang-ugmad ang dautan sa kalag pinaagi sa pagbuhay sa pagkamaayo, ug gihigugma nila ang pagka-imol ug gilikayan ang paghigugma sa bahandi, nga pagsimba sa diyos-diyosan. Ang tungkod mao ang kahoy sa kinabuhi, nga nagpugos sa tanan nga modawat niini sa ilang mga kamot ug mosandig niini aron matukod sila kang Kristo. Ingon ana, sa mubo, mao kini ang mga butang nga gisimbulo sa eskema! (Sa dihang gisul-oban sila niini), ang mga Balaang Amahan kanunayng mosulti niining mga pulonga kanila: Mga anak! Ang kahadlok sa Dios nagpalig-on sa pagtuo, ug ang pagpugong sa kaugalingon nagpalig-on sa kahadlok sa Dios; kini gipahugot sa pagkamapailubon ug paglaum, diin natawo ang kawalay-pagkahilig; ang bunga sa kawalay-pagkahilig mao ang gugma, ug ang gugma mao ang ganghaan sa pisikal nga kahibalo, nga nagdala ngadto sa teolohiya ug sa labing hataas nga kalipay. Ug igo na kini sa pagkakaroon mahitungod sa balaan nga eskemma ug sa mga pagtulon-an sa mga tigulang. Karon, atong hisgutan ang aktibo ug kontemplatibo nga kinabuhi—dili lang ang tanan nga atong nakita (sa mga tigulang) ug nadungog (gikan kanila), kondili usab ang gisugo kanato nila nga ipasa sa uban, nga pagabahinon ang may kalabotan sa aktibo nga kinabuhi sa usa ka gatus ka kapitulo, ug ang may kalabotan sa kontemplatibo nga kinabuhi sa 650, pagpanago sa pipila ka mga butang ug pagtabon sa uban, aron dili nato itugyan ang balaan nga mga butang sa mga iro, o itugyan ang mga perlas sa atubangan sa mga baboy (Mat. 7:6), bisan pa man kini klaro sa mga nagsunod sa ilang mga tiil sa samang dalan.

1. Ang Kristiyanismo mao ang doktrina (*dogma*) sa atong Manluluwas nga si Jesu-Kristo, nga naghiusa sa mga butang sa kinabuhi, kahibalo sa mga butang, ug kahibalo sa Dios.

2. Ang Gingharian sa Langit mao ang pagkawalay-pagnanasa sa kalag pinaagi sa tinuod nga kahibalo sa Iyang Naglungtad.

3. Ang Gingharian sa Dios mao ang kahibalo sa Labing Balaan nga Trinidad, nga nagpalapad sumala sa kahimtang sa hunahuna ug nagpun-an niini sa walay katapusang kinabuhi sa kalipay.

4. Ang bisan kinsa nga naghigugma sa usa ka butang natural nga nagtinguha niini, ug bisan unsa ang iyang gitinguha, paningkamotan niya nga makab-ot kini. Ang matag kalipay gisundan sa tinguha, ug ang tinguha natawo gikan sa pagbati. Ang butang nga wala matandog sa pagbati walay pasyon.

5. Ang mga demonyo mismo ang personal nga nakig-away sa mga eremita, samtang batok sa mga nagkinabuhi sa pagkabalaan sa mga monasterio o komunidad, ilang giarmasan ang labing pasagad nga mga igsoon. Apan ang ulahing pakigbisog mas sayon kaayo kaysa sa una, kay dili ka makakita sa yuta og mga tawo nga mas daotan pa kaysa sa mga demonyo o nga naglangkob sa tanang dautang kinaiya niini.

6. Ang nagalibog nga hunahuna mapakalma sa pagbasa, pagbantay, ug pag-ampo. Ang nagdilaab nga kahilambigit mapalong sa pag-ayuno, pagpaningkamot, ug pagkamakasuroy. Ang mosaka nga kasuko mapakalma sa pag-awit sa mga salmo, pagkamaabiabihon, ug kaluoy. Ang tanan niini epektibo kon buhaton sa husto nga panahon ug sa husto nga sukod. Ang bisan unsang butang nga buhaton sa sayop nga panahon o sobra makalungtad ra ug mubo (dili lig-on), ug ang mubo nga butang makahatag ug mas daghang kadaut kaysa kaayohan.

⁵⁷ Nagsulat si Cassian nga ang ilang manggas moabot ra hangtod sa siko.

7. Kung ang kalag maghandum og lain-laing pagkaon, pasagdi nga mapuno kini sa pan ug tubig, aron magpasalamat kini bisan pa sa usa ka nipis nga hiwa. Kay ang pagkabusog maghandum og lain-laing pagkaon, samtang ang kagutom nagtan-aw bisan sa pagkabusog sa pan ingon kalipay⁵⁸.

8. Ang kakulang sa tubig dako kaayo'g natabang sa pagpugong sa lawas. Pasagdi nga kining tulo ka gatus ka Israelinhon nga kauban ni Gideon nakadaog batok sa Midian ang makapamatood kaninyo niini.

9. Sama sa pagka imposible nga mag-uban ang kamatayon ug kinabuhi sa usa ka tawo sa samang higayon, ingon man usab imposible nga mag-uban ang gugma ug kuwarta sa bisan kinsa. Ang gugma dili lang mokaon sa kuwarta, apan mosakripisyo usab sa atong maluya kaayong kinabuhi.

10. Ang pagpangita sa kalibutanong kalipay usa ka tore nga dili masudlan sa demonyo sa kasubo. Kay ang kasubo mao ang pagkawalay kalipay, bisan karon o sa umaabot. – Dili nato mapalayas kining kaaway samtang nagpabilin kitang nakadikit sa bisan unsang butang nga kalibutanon. Didto niya gitukod ang iyang bitag aron pukawon ang kasubo, bisan asa niya kita makita nga labing nakadikit.

11. Ang kasuko ug pagdumot nagpadaghan sa kasamok sa kasingkasing, samtang ang gugma ug pagkamaisug mopalong niini.

12. Ayaw tugoti nga malubog ang adlaw samtang nasuko pa ta, basi ang mga demonyo, nga man-atake sa gabii, mahadlok sa atong kalag ug mahimong mas mahadlok ang atong hunahuna alang sa pakigbisog sa sunod adlaw. Kasagaran mosunod ang makalilisang nga mga damgo human sa usa ka pagbuto sa kasuko, ug walay lain makapugos sa atong hunahuna sa pagbiya sa han-ay sama sa kabalaka nga kasuko.

13. Kung, bisan unsang rason, ang masuko nga bahin sa atong kalag masuko, ang mga demonyo mosugyot kanato sa pag-inusara ingon usa ka maayong butang, aron, pagwagtang sa mga hinungdan sa kasubo, dili kita maluwas gikan sa atong kalibog⁵⁹. Apan kon mosiga ang kahilambigit, naningkamot sila nga himuon kitang makig-uban (aron magpabilin kita sa taliwala sa mga tawo), ginatawag kita nilang malupigon ug mabangis tungod kay nagpahilayo kita, aron, samtang naghandum kita sa mga lawas, makasugat kita og mga lawas (pinaagi sa pagpabilin sa katilingban). Dili kita magtuo kanila, kondili buhaton nato ang supak sa ilang gisugyot.

14. Ayaw paghatag sa imong kaugalingon sa mga hunahuna sa kasuko, nga naglunsad og mental nga gubat batok sa nakapasubo kanimo, ni usab—sa mga hunahuna sa kahilambigit, nga nagpabilin og dugay sa mga senswal nga pantasya. Ang una nagngitngit sa kalag, samtang ang ikaduha nagpasiugda sa kahilig; pareho silang nagdungag sa hunahuna, ug samtang nag-ampo ka, pinaagi sa pagpuno sa imong hunahuna og mga hulagway nga puno sa kahinam-hinam sama sa mga dios-diosan, ug busa napakyas ka sa paghalad sa Diyos og putli nga pag-ampo, dali ra ka mahulog nga biktima sa demonyo sa kawad-on sa paglaum, nga kasagarang mosulong sa ingon nga kahintang ug, sama sa iro, kuhaon ang kalag sama sa usa ka bangkay.

15. Ang kasuko, sa iyang kinaiyahan, gituyo aron makig-away batok sa mga demonyo ug aron makigbatok sa matag makasasala nga kalipay. Busa, ang mga Anghel, pinaagi sa pagpukaw sa espirituhanong kalipay sa atong sulod ug pagtugot kanato nga matilawan ang kalinaw niini, nagadani kanato nga itudlo ang atong kasuko batok sa mga demonyo; samtang ang mga demonyo, pinaagi sa pagdani kanato ngadto sa mga kahakog sa kalibutan, nagapugos kanato nga gamiton ang atong kasuko sa pagpakig-away batok sa mga tawo, supak sa atong kinaiyahan, aron ang hunahuna, nga nahimong malabo ug nawad-an sa rason, mahimong traydor sa mga hiyas.

16. Pag-amping nga sa imong kasuko, dili nimo palagson bisan kinsa nga igsoon. Kay tungod niini, sa tibuok nimong kinabuhi, dili ka makalingkawas sa demonyo sa kasubo, nga kanunay kini ipataas isip usa ka bitag kanimo sa panahon sa pag-ampo.

17. Ang kasuko mapalong sa mga gasa. Pasagdi si Jacob nga makumbinsi kaninyo niini, kay gipahupay niya si Esau pinaagi sa mga gasa, bisan pa man nga si Esau nagkadool aron sa pagsugat kaniya uban sa upat ka gatus ka tawo (Gen. 32:6, 33:1). Apan kita, bisan pa kabos, matubag nato kini nga panginahanglan (pinaagi sa paghatag og gasa) sa usa ka pagkaon.

18. Kung ikaw masakop sa demonyo sa kawad-on sa paglaum, unya, pagbahin-bahin sa imong kalag sa duha ka bahin ug himoa ang usa ka bahin nga maghatag og paglipay ug ang usa pa mao ang gilipay, itanom nato sa atong kasingkasing ang maayong paglaum, samtang nag-awit sa mosunod nga mga bersikulo ni David:

⁵⁸ Kini nga kapitulo gikutlo ni San Juan Climacus, Hagdanan 14, kapitulo 12.

⁵⁹ Aron, samtang napildi nato ang atong mga kasubo, dili nato pahuyangon ang atong pagbati sa kasuko ug kasagmuyo samtang nagpuyo kita uban sa uban.

'Ngano man nga naglagot ka, O akong kalag?' 'Ngano man nga nagkaguol ka, O akong kalag?' 'Magsalig ka sa Dios, kay mosugid pa ko kaniya; Siya mao ang kaluwasan sa akong nawong ug akong Dios' (Salmo 41:6).

19. Sa panahon sa tukso, dili dapat mobiya sa iyang selda ang usa ka tawo sa bisan unsang pasangil sa pagkamatinud-anon, kondili magpabilin sa sulod ug mag-antos, nga maisugong nag-atubang sa tanang manlulupig, labi na sa demonyo sa pagkawalay paglaum, nga sa tinuod mao ang labing makalumos sa tanan, apan nga, labaw pa sa bisan unsa, nagahatag ug kasinatian sa kalag. Kung modagan o malikayan sa usa ang pakigbisog, magpabilin nga walay kasinatian, mahadlok, ug dali ra modagan ang hunahuna.

20. Lisod likayan ang hunahuna sa kahambog, kay bisan unsa pa ang buhaton aron palagson kini, mahimong sinugdanan kini sa bag-ong pagdagsa sa kahambog. Apan, dili tanang matarong nga hunahuna nato supakon sa mga demonyo; sa tinuod, kini nga dautang mga binuhat mosuporta sa uban niini, sa paglaum nga malimbongan kita.

21. Ang bisan kinsa nga nakahikap sa kahibalo ug nakatilaw sa katam-is niini dili na mosalig sa demonyo sa garbo, bisan pa og ihatag niini kanila ang tanang kalipay sa kalibutan. Kay unsa pa kaha ang iyang ipangsaad nga labaw pa sa espirituhanong pagpamalandong? Apan hangtud nga natilawan pa nato ang kahibalo, magpaningkamot kita sa pagpanginabuhì sa aktibong pag-alagad, nga ipahayag sa Dios ang atong tuyo, nga buhaton nato ang tanang butang alang sa Iyang kahibalo.

22. Hinumdumi ang imong kaniadto nga kinabuhi ug ang imong nangagi nga mga sala, ug kung giunsa ka, samtang usa ka tawo nga puno sa mga tinguha, mibalhin ngadto sa usa ka kinabuhi nga dili mosugot sa mga tinguha, ug kung giunsa ka pag-usab nga mibulag sa kalibutan, nga sa daghang paagi kanunay ka kaayo gipakumbaba. Pagnamalandong usab sa Usa nga nagpanalipod kanimo sa kamingawan ug nagapahawa kanimo sa mga demonyo nga nagagisi sa ilang ngipon batok kanimo. Ang ingon nga mga pamalandong magtudlo og pagpaubos ug maglikay sa demonyo sa garbo nga makapahimutang.

23. Bisán unsa nga atong hinumduman uban sa kadasig unang nabati uban sa kadasig sa tinuod; ug ingon usab, bisán unsa nga atong mabati uban sa kadasig sa tinuod, atong hinumduman uban sa kadasig sa ulahi. Alang sa usa nga nakadaog sa mga demonyo nga nagpukaw sa mga kadasig, ang mga butang nga gigamit nila sa nagpukaw niini karon walay pulos. Kay ang espirituhanong manlalaban mas gamhanan kay sa materyal nga manlalaban.

24. Ang mga pagbati sa kalag makakuha sa kusog (alang sa ilang kalihokan) gikan sa mga tawo, samtang ang sa lawas makakuha niini gikan sa lawas. Ang kalihokan sa mga pagbati sa lawas mapugngan sa pagpugong sa kaugalingon, ang sa mga pagbati sa kalag mapugngan sa espirituhanong gugma.

25. Ang mga demonyo nga nagdumala sa mga pagbati sa kalag magpadayon nga mapugos hangtod sa kamatayon mismo, nga nagpahirap sa kalag, samtang ang mga nagdumala sa mga pagbati sa lawas mobiya nga mas paspas. Dugang pa, ang uban nga mga demonyo, sama sa mosubang o molubog nga adlaw, makaapekto lamang sa usa ka piho nga bahin sa kalag, samtang ang demonyo sa udto kasagaran molukop sa tibuok kalag ug molabaw sa hunahuna. Ngano man nga ang kinabuhi sa usa ka eremita tam-is kaayo human mapugngan ang mga pagbati? Kay puro na lang mga handumanan ang mabilin; ug, bahin sa pakigbisog, dili ang pakigbisog mismo ang nagpabilin kondili ang pagpamalandong niini.

26. Angay hunahunaon kung ang hunahuna ba ang nagpalihok sa mga pagbati, o ang mga pagbati ang nagpalihok sa hunahuna. Ang uban nagtuo sa una, samtang ang uban nagtuo sa ikaduha. Kasagaran, ang mga pagbati mapalihok sa mga pandama; apan kung ang usa ka tawo adunay gugma ug pagpugong sa kaugalingon, dili kini molihok, samtang kung kini kulang, molihok kini. Ang kasuko nagkinahanglan og mas dagkong tambal kaysa kahilambigit, ug ang gugma gitawag nga dako tungod kay kini ang pugong sa kasuko. Simbolikong gitawag kini ni San Moises nga 'ophiokhom' (usa ka tawo nga nakig-away sa mga bitin) sa dihang iyang gilista ang mga hayop nga puwede ug dili kaunon (Lev. 11:22).

27. Tungod sa nailhan ug walay hunong nga dautang buot sa mga demonyo, ang kalag mosiga batok sa mga hunahuna (nga ilang gipangtanum) sa diha-diha nga mabati niini ang ilang pagduol, ug moprotektar sa kaugalingon pinaagi sa pagdawat sa masuko nga kinaiya sa mga mananakop (kasuko).

28. Dili kanunay nga posible nga masunod ang kasagarang lagda, apan kinahanglan nga tagdon ang kahimtang ug paningkamotan, kutob sa makaya, nga buhaton ang posible sulod niini. Bisán ang mga demonyo mismo dili wala'y kahibalo niining balaod sa pagka-praktikal. Kay, bisán pa nga kanunay silang kaaway nato, gipugngan kita nila sa pagbuhat sa posible, samtang gipugos kita sa pagbuhat sa imposible. Busa, ilang gipugngan ang mga masakiton sa pagpasalamat sa Diyos tungod sa mga pag-antos nga ilang nasinati ug sa pagpakig-antus sa mga nag-alagad kanila nga mapinanggaon; ilang gihagit ang mga huyang sa labing hugot

nga pagpugong sa kaugalingon, ug ang mga nabug-atan (tungod sa edad o trabaho) sa pag-awit sa mga salmo samtang nagtindog.

29. Kung ang panginahanglan mopugos kanato nga magpabilin og pila ka panahon sa usa ka lungsod o baryo, unya, samtang nakig-uban sa mga layko, magpakita kita og labing hugot nga pagpugong sa kaugalingon, aron ang atong hunahuna, nga nahimong kampante ug, sa pagka- , gibyaan ang naandan nga pagbantay, dili makahimo og bisan unsang padalos-dalos ug modagan, gipalihok sa mga demonyo.

30. Sa panahon sa pagsulay, ayaw pag-ampo hangtod nga makasulti ka una og pipila ka pulong sa kasuko batok sa tigsulay. Kay kung ang kalag matalawan sa dautang hunahuna, ang iyang pag-ampo dili mahimong putli. Apan kon mosulti ka og bisan unsa nga masuko batok kanila, pinaagi niini imong ibutang sa kalibog ang imong mga kaatbang ug laglagon ang ilang mga sugyot. Kasagaran, ang kasuko adunay susamang epekto usab sa maayong mga hunahuna.

31. Kinsa ang gustong mosulay sa dautang mga demonyo ug makab-ot ang kahanas sa pag-ila sa ilang mga limbong, pasagdi sila nga obserbahan ang ilang hunahuna ug timan-i kung unsa ang gipugos sa mga demonyo ug asa sila mouyon; sa unsang kahimtang ug sa unsang oras nga labi ka aktibo ang bisan kinsa kanila; kung kinsa ang mosunod sa kinsa; ug kinsa ang dili mouyon sa kinsa; ug pangayoa nila kang Kristo nga Ginoo ang solusyon sa tanan niini. Ang mga demonyo masuko kaayo sa mga aktibong nagpraktis sa mga hiyas uban sa tinuod nga pagsabot (ug nagpadayag sa tanan), nga naghandum nga *'patyon sa kangitngit ang mga matarong sa kasingkasing'* (Salmo 10:3).

32. Niining pagmatngon, makit-an nimo nga duha ka demonyo ang labi ka paspas, hapit na makalabaw sa lihoc sa atong hunahuna – ang demonyo sa pakighilawas ug ang demonyo nga nagdani kanato sa panamastamas. Apan ang ikaduha mubo ra ang pagdugay, samtang ang una, basta dili kini magpukaw og mainit nga mga hunahuna, dili kini makababag kanato sa pag-uswag sa kahibalo sa Dios.

33. Ang naghiusa kanila ra ang makabulag sa lawas gikan sa kalag; apan ang kalag mahimong bulagon gikan sa lawas sa usa ka tawo nga naningkamot alang sa pagkamaayo (sa pag-ascetismo). Kay ang atong mga amahan nagtawag sa pag-ascetismo nga paghinumdom sa kamatayon ug paglayas gikan sa lawas (aron dili mosugot sa unod sa kahilakaw).

34. Kadtong sobra ka mapinanggaon sa pag-atiman sa ilang unod ug nagpadayon sa pag-amuma niini hangtod kini moabot sa kahilayan (Roma 13:14) wala'y ikatabang sa ilang kaugalingon; pagreklamo sila batok sa ilang kaugalingon pagkahuman niini, ug dili batok kaniya. Sa kabaliktaran, kadtong nakab-ot na sa espirituhanong pagkawalay-pagnanasa pinaagi niining maong lawas ug, sa ilang makakaya (pinaagi gayud niini), nagahin sa ilang kaugalingon sa pagkontemplar sa Kadtong Anaa, nagpahayag sa grasya sa Magbubuhat (nga naghatag kanato sa lawas).

35. Sa dihang ang hunahuna magsugod sa pag-ampo nga walay samok, unya ang tibuok adlaw-adlaw ug gabii nga pakigbisog mapakunhod ngadto sa pakigbisog sa masuko nga bahin sa kalag.

36. Ang timailhan sa kawalay-pagkahilig mao kung magsugod ang hunahuna sa pagtan-aw sa kaugalingong kahayag, makab-ot ang kalinaw uban sa mga damgo nga sama sa pagdamgo, ug masabtan dayon (ug husto) ang mga butang.

37. Sa dihang, sa pag-ampo, ang hunahuna wala maghunahuna og bisan unsang makalibutanon, nagpasabot kini nga kini nagkugi na.

38. Ang hunahuna nga, uban sa tabang sa Dios, nakahuman sa kurso sa aktibong kinabuhi ug nakaabot sa kontemplasyon, gamay ra ang nabati, ug sa tinuod, wala gyud kini'y nabati, sa mga paglihok sa dili makatwiran nga bahin sa kalag: ang kontemplasyon nag-alsa niini ibabaw sa kasubo ug nagbulag niini gikan sa senswal.

39. Dili ang kalag nga dili madani sa mga butang ang walay pagbati, kondili ang usa nga nagpabiling dili matandog bisan pa sa paghinumdom niini.

40. Dili gyud masulti nga ang hingpit nga tawo 'nagpugong', ni ang walay pagbati nga tawo nga 'nag-antos', kay ang pag-antos makita sa usa nga nag-antos, ug ang pagpugong sa usa nga gipalihok sa tinguha.

41. Dako kaayong buhat ang pag-ampo nga walay samok, apan mas dako pa ang pagkanta nga walay samok.

42. Ang tawo nga nagtukod sa mga birtud sa iyang sulod ug hingpit nga ginadumala niini dili na maghinumdom sa balaod, o sa mga sugo, o sa silot, kondili mosulti (sama sa natural) ug molihok subay sa gipukaw sa iyang lig-on ug mahimayaang kinaiya.

43. Ang mga demonyong kanta mopukaw sa atong kahilayan ug maglubong sa kalag sa mga makauwaw nga pantasya, samtang ang mga salmo, himno, ug espirituhanong kanta kanunay magdani sa hunahuna sa paghinumdom sa mga hiyas, ug sa samang higayon magpabugnaw sa kainit sa kasuko ug magpalong sa kahilayan.

44. Sama sa mga tawo nga nag-away nga nagpanaug og hampak—ug madawat usab kini pabalik—mao usab kini sa mga demonyo, nga nakig-away kanato; kon hampakon kita nila, natural nga makadawat usab sila og hampak gikan kanato. *'Ako sila pagahampakon, ug dili na sila makabangon pag-usab'* (Salmo 17:39). Ug usab: *'Ang mga nagpasipala kanako ug sa akong mga kaaway, sila mapildi ug mahulog'* (Salmo 26:2).

45. Ang kinaadman kauban sa kalinaw, samtang ang pagka-maampingon kauban sa paningkamot. Dili makab-ot ang kinaadman kung walay pakigbisog, ug dili usab malampuson nga makigbisog kung walay pagka-maampingon. Gitudlo sa pagka-maampingon ang pagbatok sa kasuko nga gipukaw sa mga demonyo, ingon man ang pagpugos sa mga gahum sa kalag nga molihok sumala sa ilang kinaiyahan, ug sa ingon niini, pag-andam sa dalan paingon sa kinaadman.

46. Ang tukso sa usa ka monghe mao ang hunahuna nga, sa pagsulod niini pinaagi sa madasigon nga bahin sa kalag, naglabo sa hunahuna.

47. Ang sala sa monghe naa sa pagtugot sa hunahuna sa usa ka gidili ug makasasala nga pagbati.

48. Malipay ang mga anghel kung maminusan ang makasasala nga dautan, samtang malipay ang mga demonyo kung maminusan ang pagkamaayo. Kay ang mga anghel mga ministro sa kalooy ug gugma, samtang ang mga demonyo mga ulipon sa kasuko ug pagdumot. Ang mga una, sa ilang pagduol kanato, nagpuno kanato sa espirituhanong pamalandong, samtang ang mga ikaduha, sa ilang pagduol, naglubong sa kalag sa makauwaw nga mga hunahuna.

49. Ang mga birtud dili makapugong sa mga pag-atake sa mga demonyo batok kanato, apan nagpanalipod kanato nga dili masamaran gikan niini.

50. Ang aktibo nga kinabuhi (ang pagpraktis sa pagkamaayo) usa ka espirituhanong pamaagi sa paghinlo sa madasigon nga bahin sa kalag.

51. Alang sa hingpit nga pag-ayo sa mga gahum sa kalag, dili igo ang pagbuhat lang sa mga maayong buhat nga gisugo sa mga sugo, gawas kon ang hunahuna sa samang higayon magpadayon sa katugbang nga mga pagmumuni-muni.

52. Sama sa dili nato mapugngan ang pagbatok sa mga maayong hunahuna nga gipangitan sa mga anghel kanato, mao usab nato mapalayas ang mga dautang hunahuna nga gipangitan sa mga demonyo. Ang unang mga hunahuna gisundan sa malinawong kahimtang sa kalag, samtang ang ikaduha gisundan sa kagubot.

53. Ang gigikanan sa kawalay-pagkahilig mao ang gugma; ang kawalay-pagkahilig, sa baylo, mao ang bulak sa usa ka aktibong kinabuhi, ug ang usa ka aktibong kinabuhi naglangkob sa pagtuman sa mga sugo. Ang magbalantay niining pagtuman sa mga sugo mao ang kahadlok sa Dios, nga mao ang bunga sa tinuod nga pagtuo; ang pagtuo, bisan pa, usa ka sulodnong kaayohan sa kalag, nga kasagaran makita bisan pa sa mga wala pa motuo sa Dios.

54. Sama sa kalag, nga naglihok pinaagi sa lawas, nabati niini kung hain nga mga bukton ang huyang, ingon man usab ang hunahuna, nga naglihok pinaagi sa kaugalingong kalihokan, mailhan niini ang kaugalingong mga kusog ug, sa pagkahibalo kung hain ang makababag niini (tungod sa kaugalingong pagkadaut), mangita kini sa sugo nga makahimo sa pag-ayo niini.

55. Ang hunahuna, nga nagpakig-away og mabangis, dili makamatngon sa mga tinguha sa kaaway: kay sa ingon nga panahon sama kini sa usa ka tawo nga nakig-away sa gabii (sa kangitngit). Apan, sa diha nga makab-ot na niini ang kawalay-pagbati, dali kini makamatngon sa mga limbong sa iyang mga kaaway.

56. Ang katapusang tumong sa aktibong kinabuhi mao ang gugma, ug ang katapusan sa kahibalo mao ang teolohiya. Ang sinugdanan sa pareho, bisan pa man, mao ang pagtuo ug ang pagpamalandong sa mga butang. Kadtong mga demonyo nga nag-atake sa madasigon nga bahin sa kalag gitawag nga mga kaatbang sa aktibong kinabuhi; samtang kadtong nag-atake sa mismong gahum sa paghunahuna gitawag nga mga kaaway sa tanang kamatuoran ug mga kaatbang sa pagpamalandong.

57. Walay bisan unsa nga nagapahapsay sa lawas nga magpabilin sa tawo pagkahuman, apan ang mga hiyas, pagkahuman sa paglimpyo sa kalag, magpabilin sa sulod niini pagkahuman, kauban ang kalag mismo nga nahapsay na.

58. Ang makatarunganong kalag naglihok subay sa iyang kinaiyahan kung ang bahin niini nga nangandoy naningkamot alang sa pagkamaayo, ang bahin nga impulsibo naningkamot alang niini, ug ang bahin nga naghunahuna gipahinungod sa pagkontemplar sa pag-anaa.

59. Ang nag-ungog sa aktibong kinabuhi nagapakunhod sa mga pagbati, samtang ang nag-ungog sa pagkontemplar nagapakunhod sa pagkawalay-hibalo. Mahitungod sa mga pagbati, giingon nga ang hingpit nga pagwagtang niini dili gayud makab-ot; mahitungod sa pagkawalay-hibalo, giingon nga kini matapos sa pipila ka bahin, apan dili sa tibuok.

60. Ang maayo ug ang dautan nga atong masinati sa kinabuhi makatampo sa mga birtud ug sa mga bisyo. Ang katungdanan sa pagka-maampingon mao ang paggamit niini aron mapalambo ang una ug mapugngan ang ikaduha.

61. Ang kalag tripartito, sumala sa atong maalamon nga magtutudlo (ang pasabot si Gregory of Nyssa). Kung ang hiyas nagpuyo sa rasyonal nga bahin, gitawag kini nga pagka-maalamon (fronesis), pagkamaalamon (synesis) ug kinaadman (sofia); kon kini nagpuyo sa bahin sa pagbuot, gitawag kini nga pagkamatinahuron, gugma ug pagpugong sa kaugalingon; kon kini nagpuyo sa emosyonal nga bahin, gitawag kini nga kaisog ug pagkamapailubon; ug kon kini mosulod sa tibuok kalag, gitawag kini nga pagkamatarong. Ang katungdanan sa pagka-maalamon mao ang pakig-away batok sa mga pwersa nga supak kanato, pagpanalipod sa mga birtud, pagpahawa sa mga dautang hiyas, ug pag-atubang sa mga neutral nga butang subay sa kahimtang. Ang katungdanan sa paghukom mao ang paghan-ay sa tanang butang nga makatampo sa atong tumong sa angay nga paagi, samtang ang katungdanan sa kinaadman mao ang pagpamalandong sa mga lawasnon ug dili-lawas nga mga binuhat sa tanang aspeto. Ang katungdanan sa pagkamatinahuron mao ang walay pagtagad nga pagtan-aw sa mga butang nga kasagarang makapukaw kanato og walay rason nga mga damgo ug tinguha; ang katungdanan sa gugma mao ang pagpakita sa atong kaugalingon, sa matag tawo nga nagdala sa hulagway sa Dios, nga patas kita sama sa atong pagkaanaa sa orihinal nga hulagway, bisan pa man nga ang mga demonyo naningkamot sa pagpaubos sa uban sa atong panan-aw; ang katungdanan sa pagpugong sa kaugalingon mao ang malipayong pagdumili sa tanan nga makapahimuot sa panlasa. Ang katungdanan sa pagkamapailubon ug kaisog mao ang dili kahadlok sa kaugalingong mga kaaway ug malipayong pag-antos sa tanang matang sa kalisud. Ang katungdanan sa pagkamatarong mao ang pagpadayon sa tanang bahin sa kalag nga magkahiusa ug magkasinabtanay.

62. Ang bunga sa pagpanamkon mao ang ani, ug ang bunga sa pagkamaayo mao ang kahibalo. Sama sa luha nga kauban sa pagpanamkon sa liso, ingon usab ang kalipay kauban sa pag-ani (Salmo 125:6).

63. Dili makalingkawas ang usa ka tawo sa mga madasigon nga handumanan gawas kon siya mag-amping sa pag-ayo sa mga makahandomon ug masuko nga bahin sa iyang kinaiyahan, ang una pinaagi sa pagpugong niini pinaagi sa pagpuasa, pagbantay ug pagtulog sa yutang walay higdaanan, ug ang ikaduha pinaagi sa pagpailub, pagpasaylo ug paghatag og limos. Gikan niining duha ka pagbati nagagikan ang halos tanang demonyohanong hunahuna, nga nagalunod sa hunahuna sa tanang matang sa kasakit ug kadaut. Apan imposible alang sa bisan kinsa nga makagawas sa mga pagbati gawas kon ilang hingpit nga pagdumtan ang pagkaon ug ilimnon, bahandi ug himaya, ug bisan pa ang ilang kaugalingong lawas, alang sa ikapahimulos sa mga kanunay nga naningkamot sa pag-igo kanila pinaagi niini (i.e., mga demonyo). Busa, gikinahanglan gayud nga sundon nato ang mga tawo nga nag-antos sa dagat, nga ilabay ang ilang mga butang tungod sa kusog sa hangin ug sa dagkong balod. Apan sa pagbuhat niini, kinahanglan mag-amping gayud kita nga, samtang naglabay kita og mga butang sa dagat sa ingon ani, dili lang nato kini buhaton aron makita sa uban. Kay pinaagi niini mawagtang ang atong ganti ug mas masakit pa ang atong pagkasalpok sa barko kaysa kaniadto, sa dihang ang demonyo sa garbo mohuyop sa iyang hangin kanato. Maong ang atong Ginoo, sa mga Ebanghelyo, samtang nagtudlo sa atong magmamando—ang hunahuna—miingon: *'Mag-amping kamo nga ayaw pagpakita sa inyong pagkamahinatagon sa atubangan sa mga tawo aron makita kamo nila; kay kon dili, wala kamo'y ganti gikan sa inyong Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 6:1). Ug usab: *'Sa dihang mag-ampo kamo,'* ingon niya, *'ayaw pagbuhat sama sa mga hipokrito, nga ganahan motindog ug mag-ampo sa mga plasa ug sa kanto sa kadalanan aron makita sa uban; tinuod gayud, nadawat na nila ang ilang ganti'* (v. 5). Ug usab Niya giingon: *"Apan kon magpuasa kamo, ayaw pagpakita og masulob-on sama sa mga hipokrito, kay ilang giusab ang dagway sa ilang nawong aron ipakita sa mga tawo nga sila nagapuasa: tinuod, ingon ko kaninyo, nadawat na nila ang ilang ganti"* (v. 16). Apan paminawa dinhi ang Manuluho sa mga kalag, samtang Giyaon Niya ang kapungot pinaagi sa paglimos, ginapahapsay ang hunahuna pinaagi sa pag-ampo, ug ginapatay ang kahilambigit pinaagi sa pagpuasa; gikan niini naporma ang bag-ong tawo, nga nabag-o

sumala sa hulagway sa iyang Magbubuhay (Col. 3: 10–11), diin, tungod sa kawalay-pagkahilig, *'wala'y lalaki ni babaye; ni Griyego ni Hudyo, ginapakutlo ni dili ginapakutlo, barbaro ni Skita, ulipon ni gawasnon, kondili si Cristo ang tanan ug sa tanan'* (Gal. 3:28).

64. Ang hugaw nga mga hunahuna, nga nagagamot sa atong sulod tungod sa atong mga kahuyang, magdala sa hunahuna ngadto sa hingpit nga pagkaguba ug pagkawala. Kay sama sa paghunahuna sa pan nga moturok sa gutom nga tawo tungod sa kagutom, ug sa paghunahuna sa tubig sa uhaw nga tawo tungod sa kauhaw, ingon usab moturok ang paghunahuna sa kuwarta ug uban pang mga kabtangan tungod sa gugma sa kuwarta, ug ang mga makauwaw nga hunahuna tungod sa maluoy nga kahiligon. Sa samang paagi, masabtan ang atong pagka-obsesibo sa mga hunahuna sa kahaw-ang ug uban pang susamang mga butang. Dili posible alang sa hunahuna, nga nalubong ug nalumos sa ingon nga mga hunahuna, nga motindog sa atubangan sa Dios ug pagakoran sa korona sa pagkamatarong. Pinaagi niining mga hunahuna gipanguhaan ang nahisgotan nga tulo ka matang nga hunahuna, nga, sumala sa parabula sa Ebanghelyo, misalikway sa panihapon sa kahibalo sa Dios. Ingon usab, ang tawo nga gitali ang kamot ug tiil ug gilabay sa hingpit nga kangitngit adunay bado nga hinablon gikan niining mga hunahuna, nga giisip sa Nagaimbitar nga dili angay alang sa ingon nga panihapon sa kasal. Ang bisti sa kasal mao ang kawalay-pangandoy sa makatarunganong kalag, nga misalikway sa mga tinguha sa kalibutan. Mahitungod sa hinungdan nganong ang mga hunahuna sa makalilipong nga mga butang, kon masulod na pag-ayo, makadaut sa kahibalo, kini hisgutan sa mga kapitulo bahin sa pag-ampo.

65. Ang usa ka demonyong hunahuna gisukol sa tulo ka hunahuna, nga nagputol niini sa diha nga kini masal-ot na sa hunahuna: ang anghelnong hunahuna; ang atong kaugalingong hunahuna, nga nagagikan sa atong gawasnon kabubut-on sa diha nga kini gitumong ngadto sa maayo; ug usa pa ka atong kaugalingong hunahuna, nga gipukaw sa kinaiyahan sa tawo, pinaagi niini bisan ang mga pagano, pananglitan, gihigugma ang ilang mga anak ug gipasidunggan ang ilang mga ginikanan. Ang usa ka maayong hunahuna, bisan pa, gisukol sa duha ra ka hunahuna: ang demonyo nga hunahuna, ug ang atong kaugalingong hunahuna, nga nagagikan sa atong gawasnon kabubut-on kon kini mibaling ngadto sa dautan. Kay walay dautang hunahuna nga nagagikan sa atong kinaiyahan: sukad pa sa sinugdan dili kita dautan, tungod kay ang Ginoo nagtanum og maayong binhi sa Iyang uma. Aduna'y panahon nga wala pa'y dautan, ug aduna'y panahon nga mawala na kini. Ang mga binhi sa pagkamaayo dili mapapas. Napalig-on ko niini pinaagi sa manggaranon nga lalaki sa Ebanghelyo nga, bisan pa gisilotan sa impierno, nagpakita gihapon og kaluoy sa iyang mga igsoon; ug ang kaluoy mao ang labing maayong binhi sa pagkamaayo.

66. Ang uban sa mga hugaw nga demonyo kanunay nagpanago duol sa mga nagabasa ug nagahimo ug tanang matang sa paagi aron malipat ang ilang hunahuna ug madani sila sa sayop nga dalan. Kasagaran, pinaagi sa pagkuha og timailhan gikan sa Balaang Kasulatan mismo, gidala nila sila ngadto sa dautang hunahuna; mahitabo nga hinungdan sila nga mag-u-ngol ang usa ka tawo supak sa iyang naandan, o maghatag og bug-at nga pagkatulog, nga lahi kaayo sa kasagaran. Nasinati ko kini sa akong kaugalingon, apan wala ko hingpit nga nasabtan ang hinungdan, bisan pa nga kanunay ko kini masinati. Apan nadungog nako kang Santo Macarius nga ang dili angay nga pag-u-ngol ug pagkatulog ginabuhay sa mga demonyo; isip ebidensya niini, iyang gihisgutan ang batasan sa paghimo sa tanda sa krus ibabaw sa ngabil sa dihang mag-u-ngol, sumala sa usa ka karaang tradisyon nga gipasidunggan sa daghang katuigan. Ginatugotan nato kini nga tanan gikan kanila tungod kay, samtang nagabasa kita, wala kitay matin-aw nga pagtagad ug dili nato hinumduman nga nagabasa kita sa balaan nga mga pulong sa Buhing Dios.

67. Aduna'y mga higayon sa taliwala sa mga demonyo sa pagpadayon ug pagbalhin, diin ang usa kanila mapoy na sa pakig-away, apan nakahimo gihapon sa pagpaandar sa iyang pinalanggang kadasig. Sa akong pagmatngon niini, nakaplagan ko ang mosunod: kung ang hunahuna sa usa ka piho nga pagka-gusto dili na mosulod kanato sulod sa taas nga panahon, unya kalit ug walay gilauman kini mosidlak ug mosiga, bisan wala kita maghatag og hinungdan niini tungod sa bisan unsang kapabayaang, mahibal-an nga usa ka demonyo nga mas daotan kaysa sa miuna ang nakahupot kanato ug, pag-angkon sa puwesto sa miadto, napuno kini sa iyang ka-daotan. Sa pagtan-aw niini, pasagdi nga ang hunahuna magpanalangin sa Ginoo, ug, pagkuha sa helmet sa kaluwasan, pagsul-ob sa armadura sa pagkamatarung, pagkuha sa espirituhanong espada, pag-alsa sa taming sa pagtuo (Efe. 6:14–17), ug sa pagtan-aw paingon sa langit uban sa mga luha, pasabta kini: Ginoong Jesu-Cristo, *'ang kusog sa akong kaluwasan'* (Sal. 139:8). *'Iyuko ang Imong dalunggan kanako; padali sa pagluwas kanako; mahimong Dios sa akong panagang ug dalangpanan, aron maluwas ko'* (Sal. 30:3). Pinaagi sa pagpuasa ug pagbantay, ipapahimo niyang masidlak ang iyang espada. Human niini, bisan pa man mag-antos

pa siya sa pipila ka panahon, gilibotan ug gibombahan sa nagdilaab nga mga pana sa Daotan, bisan pa niana, sa katapusan, kining demonyo usab hinay-hinay nga mahimong sama sa iyang nauna, ug mohunong, hangtod moabot ang lain, nga mas daotan pa, aron mopuli kaniya.

68. Ang hugaw nga mga hunahuna kasagaran moturok ug motunol sa daghang butang; molabang sila sa dagkong dagat ug dili mapugngan sa pagbiyahe sa layo nga distansya, gipalihok sa nagdilaab nga kahiligon. Apan sa diha nga sila medyo napalimpyo na, mas mapugngan sila kaysa niining (walay pagpugong) ug dili makalapta sa daghang mga butang tungod sa kahuyang sa ilang pagbati. Mao nga kasagaran sila molihok sulod sa utlanan sa natural, ug, ingon sa maalamon nga si Solomon, sa pipila ka mga panahon sila magbinuang (Prov. 7:12), nga nagatigom og mga tu-tu para sa walay pulos nga paglingaw-lingaw (Exod. 5:12, 7), nga wala maghikap sa mga sagbot. Busa, kinahanglan bantayan pag-ayo sa tawo ang iyang kasingkasing, aron kini maluwas *'sama sa usa ka usa nga nakalingkawas gikan sa bitag, ug sama sa usa ka langgam nga nakalingkawas gikan sa lambong'* (Prov. 6:5). Kay mas sayon pa ang paghinlo sa hugaw nga kalag kaysa sa pag-ayo sa kalag nga, pagkahuman malimpyo, nabalotan pag-usab sa mga samad tungod sa mas gipakusgan nga mga babag nga gitukod sa demonyo sa kasubo, nga kanunay molukso sa mga mata ug, sa panahon sa pag-ampo, ipadayag ang diyos-diyosan sa makasasala nga kahiligon.

69. Gipukaw ni Kristo ang makatarunganong kinaiyahan, nga gipatay sa sala, (paingon sa paghinulsol) pinaagi sa pagpanumdom sa tanang kapanahonan (mao ang nangagi, ang karon, ug labi na gayud, ang umaabot), samtang ang Iyang Amahan nagbanhaw niining kalag—nga unya nag-antos sa kamatayon ni Kristo, ang kamatayon sa sala—pinaagi sa kahibalo sa Dios. Mao kini ang kahulugan sa mga pulong sa Apostol: *'Kung namatay kita uban Niya, mabuhi usab kita uban Niya'* (2 Tim. 2:11).

70. Sa dihang ang hunahuna ilabay ang daang tawo ug masul-oban sa tawo nga gikan sa grasya, unya, sa panahon sa pag-ampo, makita niini ang kaugalingon nga kahimtang, nga susama sa zafiro o sa kolor sa kalangitan: kana nga gitawag sa Balaang Kasulatan nga puloy-anan sa Dios, sama sa nakita sa mga tigulang sa Bukid Sinai (Exod. 24:10).

71. Dili masabtan sa hunahuna ang dapit sa Dios sulod kaniya gawas kon mosaka kini ibabaw sa tanang hunahuna sa materyal ug sa binuhat; apan dili kini mosaka gawas kon ilabay niini ang mga pagbati nga nagpugos kaniya ngadto sa mga butang nga masinati ug nagmugna sa hunahuna bahin niini. Ibaliwala niini kining mga pagbati pinaagi sa mga hiyas, ug ang yano nga mga hunahuna pinaagi sa espirituhanong pagkontemplasyon; apan ibutang usab niini bisan kini sa kilid sa dihang mosidlak kaniya kana nga kahayag nga, atol sa pag-ampo, nagbilin sa hulagway sa puloy-anan sa Dios.

2. Si Evagrius nga Monghe mahitungod sa Aktibong Kinabuhi: Usa ka Gatus ka Kapitulo

1. Ang atong balaan ug labing eksperyensiyadong magtutudlo miingon: ang usa ka monghe angay mag-andam sa iyang kaugalingon nga daw mamatay ugma, apan atimanon ang iyang lawas nga daw mabuhi pa sulod sa daghang katuigan. Kay, ingon niya, kini makapahunong sa mga hunahuna sa kawad-on sa paglaum ug naghimo sa monghe nga labing masigasig, samtang kini nagpabilin sa lawas nga himsog ug nagpugos kaniya sa kanunay nga pagpugong sa kaugalingon.

2. Nakat-on ko nga ang demonyo sa garbo, nga gisundan sa halos tanang demonyo, walay-hiya nga nagtindog sa bangkay sa mga misunod kaniya ug ginapanghambog ang kadako sa iyang pagkamaayo sa atubangan sa monghe⁶⁰.

3. Kinahanglan mailhan ang kalainan tali sa mga demonyo ug bantayan ang ilang mga panahon. Gikan sa atong mga hunahuna (ug mga hunahuna gikan sa atong mga buhat), atong maila kung hain nga mga demonyo ang talagsaon apan grabi, hain ang kanunay apan gaan, ug hain ang kalit nga mosugat ug dad-on ang hunahuna ngadto sa blasfemiya. Kinahanglan usab kitang magbantay aron, sa dihang ang hunahuna magsugod sa pagbalhin sa ilang pokus, sa wala pa kita mobiya sa atong kasagarang kahimtang, makahimo kita sa pagsulti og usa ka butang batok kanila ug maila kung kinsa ang anaa sa ilang sulod. Kay sa ingon niini, uban sa tabang sa Dios, kita mismo molambo, ug mapugos nato sila sa paglupad palayo nga masubo, samtang nagatingala kanato.

4. Sa dihang, samtang nakigbisog sa mga monghe, mapul-an ang mga demonyo, mobalik sila gamay aron tan-awon kung unsang hiyas ang pasagdan sa niining panahona; ug, kalit nga mosulong gikan niadtong dapita, ilang gipanguha ang pobre nga kalag.

⁶⁰ Tingali, sa diha nga mapalayas ug mapukan na ang tanang demonyo, motindog ka sa bangkay sa mga napukan nila, ug uban pa.

5. Usahay, ang dautang mga demonyo motawag sa mga demonyo nga mas dautan pa kanila alang sa tabang ug, human makahimo og plano, magsugod sila og gubat batok sa usag usa, samtang nagpabilin nga naghiusa sa usa ka katuyoan – ang paglaglag sa kalag.

6. Hinaut nga ang demonyo nga mangawat sa hunahuna paingon sa blasfemiya ug sa labing dautang mga hunahuna—nga maulaw pa gani kong isulat—dili kita mapakyas o mapugngan ang atong matarong nga kadasig. Ang Dios, nga nakahibalo sa kasingkasing, nasayud nga, bisan pa sa atong pag-anaa sa kalibutan, wala kita mosugot sa ingon nga kabuang. Ang tumong niining demonyo mao ang pagpahunong sa atong pag-ampo, aron dili kita makatindog sa atubangan sa Ginoo nga atong Dios, nga dili na kita kaisog sa pag-alsa sa atong mga kamot ngadto Kaniya nga atong gihunahunaang dautan.

7. Ang mga timailhan sa mga pagbati nga naglihok sulod sa kalag mao ang usa ka pulong nga gisulti o usa ka lihoc sa lawas; gikan niini, masuta sa atong mga kaaway kung gitago ba nato ang ilang mga hunahuna sa atong sulod ug gipang-antos nato kini, o kung gisalikway nato kini, nabalaka kita alang sa atong kaugalingong kaluwasan. Ang Dios ra, nga mao ang naglalang kanato, ang nakahibalo sa tanang butang sumala sa ilang pagkaanaa ug wala magkinahanglan og bisan unsang makita nga timaan aron masuta ang natago sa kasingkasing.

8. Ang mga demonyo nakig-away batok sa mga layko pinaagi sa materyal nga mga butang, samtang batok sa mga monghe pinaagi sa mga hunahuna, kay sa kamingawan wala silay materyal nga kabtangan. Apan tungod kay mas sayon ug mas paspas ang pagpakasala sa hunahuna kaysa sa buhat, mas grabe ang pakigbisog sa hunahuna kaysa sa pakigbisog pinaagi sa materyal nga mga butang. Ang hunahuna usa ka butang nga labi ka paspas ug dili mapugngan, hilig sa makasasala nga mga hunahuna.

9. Wala kita gisugo nga magpaningkamot nga walay hunong, nga magpabiling mata (nga dili matulog) o magpuasa (nga dili mokaon), apan gisugo sa balaod nga mag-ampo nga walay hunong. Kay ang mga praktis sa pagpanagana nga nagtumong sa pag-ayo sa maluoy nga bahin sa kalag nagkinahanglan sa lawas aron kini mismo magpabiling aktibo; apan ang lawas, kung walay pagkaon, dili makasukol sa walay hunong nga pagpaningkamot ug mga kakulangan. Apan ang pag-ampo nagahinlo ug nagapalig-on sa hunahuna alang sa pakig-away; ang hunahuna gimugna aron mag-ampo bisan walay kini nga lawas ug aron makig-away batok sa mga demonyo sa pagpanalipod sa tanang gahum sa kalag.

10. Sa dihang ang mga demonyo nga nakig-away batok sa maluoy nga bahin sa kalag magpakita kanato, sa atong pagkatulog, og mga panagtagbo sa mga kaila, mga handumanan uban sa paryente, daghang mga babaye ug uban pang susamang mga butang—mao kana gyud ang mga butang nga kasagarang gikaon sa maluoy—ug madala kita niini, nagpasabot kini nga kita gilutos niining bahin sa atong kaugalingon, ug nga kusgan kini nga pagbati sulod kanato. Apan sa dihang ilang kuhaon ang among masuko nga bahin, pugson nila kami (sa among mga damgo) sa paglakaw sa makalilisang nga patag-og nga mga dapit, ug dad-on nila kanamo ang mga armado nga tawo, o mga makamandag nga bitin ug mga mananap nga maninila. Busa, kon kita (sa atong pagkatulog) mahadlok sa ingon nga mga lugar ug, ginapanglutos sa mga hayop ug tawo, modagan, kinahanglan nato nga atimanon ang atong masuko nga bahin ug, samtang nagmata, tawagon si Kristo nga Ginoo, ug gamiton ang mga tambal nga gisulti kaniadto.

11. Ang natural nga lihoc sa lawas sa pagtulog, nga walay makauwaw nga damgo, nagpakita nga ang kalag, sa usa ka paagi, himsog; samtang ang pagkahilambigit sa ingon nga mga damgo usa ka timailhan nga kini masakiton. Niining bahin, hibal-i nga ang panan-aw sa dili klaro nga nawong nagtumong sa nahibilin sa dugay nang pagbati, samtang ang panan-aw sa klaro nga nawong nagtumong sa bag-ong mga samad sa kasingkasing.

12. Atong maila ang mga timailhan sa kawalay-pagnanasa sa adlaw pinaagi sa atong mga hunahuna, ug sa gabii pinaagi sa atong mga damgo. Atong tawgon nga kawalay-pagnanasa ang kahimsog sa kalag, ug pagpugong-sa-kaugalingon ang pagkaon niini, kay kini ra ang kasagarang naghiusa kanato sa balaan nga mga gahum, tungod kay ang panaghiusa sa dili-mabahinbahinong kina-ya mahimo lamang kon kita naa sa panag-uon kanila.

13. Aduna'y duha ka malinawon nga kahimtang sa kalag: ang usa resulta sa pagkaubos ug pagkatuyo sa natural nga mga katas, samtang ang usa pa mahitabo kung ang mga demonyo mobalik. Ang una kauban sa pagpaubos ug paghinulsol sa kasingkasing – mga luha ug walay kinutuban nga debosyon sa Diyos; samtang ang ikaduha gisundan sa pagkamapahitas-on ug garbo, nga modakop sa monghe sa pagbiya sa ubang mga demonyo. Kinsa man ang magpabilin sulod sa utlanan sa unang kahimtang mas dali niyang maila ang mga pag-atake ug limbong sa demonyo.

14. Ang demonyo sa garbo supak sa demonyo sa kahilayan, ug dili mahimo nga mosulong sila duha sa kalag sa samang higayon, kay ang usa nagsaad og dungog, samtang ang usa nagpahulog kanimo sa kadunggaan. Busa, kon ang bisan kinsa kanila mosuod ug magsugod sa pagsamok kanimo, ipukaw sa imong sulod ang mga hunahuna sa demonyo nga supak niini; ug kon makaya nimo, sumala sa panultihon, nga pahawaon ang usa ka pahilis gamit ang lain nga pahilis, nan hibali nga hapit na ka sa utlanan sa kawalay-pagbati, kay napamatud-an sa imong hunahuna nga igo na kaayo lig-on aron pahawaon ang mga sugyot sa demonyo pinaagi sa mga hunahuna sa tawo. Apan siyempre, ang pagpahawa sa hunahuna sa pagkamapahitas-on pinaagi sa pagka-mapainubsanon, o sa hunahuna sa kahilakawon pinaagi sa pagkabalaan, usa ka timailhan sa labing lawom nga kawalay-pagkahilig. Paninguhaa nga molihok sa ingon niini nga paagi batok sa tanang demonyo nga supak sa usag usa. Sa samang higayon, imong madiskubre kung unsang pagbati ang pinakapunô sa imong kasingkasing. Bisan pa niana, pag-ampo sa Dios sa tibuok nimong kusog aron Iya kang tudloan ug tabangan sa pagpahawa sa imong mga kaaway sa ikaduhang paagi.

15. Mas molambo ang kalag, mas mahadlok ang mga kaaway niini. Dili ko nagtuo nga pareho ra nga mga demonyo ang kanunay magpabilin niini. Ang mga tawo nga maampingong nagbantay sa mga pagsulay nga misulong kanila mao ang labing nakahibalo niini, kay ang ilang kasagarang kawalay-pagbati mas kusog nga natandog kaysa kaniadto tungod sa bag-ong mga demonyo, ang mga manunod sa una.

16. Ang hingpit nga kawalay-pagbati motungha sa kalag sa diha nga mapildi ang tanang demonyo nga supak sa aktibong kinabuhi; samtang ang kawalay-pagbati gitawag nga dili hingpit kon ang kalag, pinaagi sa kaugalingong kusog apan wala magpadaug, nagpakigbisog gihapon batok sa demonyo nga nag-atake niini.

17. Ang hunahuna dili makalabang, ni makalatas nga luwas sa dalan sa mga pagbati (mga pagsulay), ni mosulod sa gingharian sa dili-lahi, gawas kon ipahimutang niini ang sulod nga kaugalingon. Kining panloob nga kagubot dili gyud malikayan nga mobalik kini ngadto sa mga nagagikan niini.

18. Ang mga birtud ug mga bisyo pareho nga makapabulag sa hunahuna: sa kaso sa una, dili na niini makita ang mga bisyo; sa kaso sa ikaduha, dili na niini makita ang mga birtud.

Mga Panultihon sa mga Balaang Nakatigulang

1. Kinahanglan mangutana ang usa ka tawo bahin sa mga agianan nga gilakaw sa mga tigulang kaniadto, ug siya mismo ang mosunod niini. Daghan nga maayong butang, bisan gisulti o gibuhat nila, ang makaplagan. Busa, usa kanila miingon nga ang kanunay nga uga nga pagpuasa, nga ginabuhat uban sa gugma, dali nga magdala sa usa ka monghe ngadto sa daungan sa kawalay-pagka-apil. Giluwas usab niya ang usa ka igsoon, nga nabalaka sa mga damgo sa gabii, gikan niini pinaagi sa pagsugo kaniya nga mubisita sa mga masakiton samtang nagpuasa. Kay, miingon siya sa pagtubag sa usa ka pangutana bahin niini, walay bisan unsa nga makapalong sa mga pagbati sama sa pagkamabuotan.

2. Usa sa mga maalamon nga tawo niadtong panahona miduol kang balaan nga Antonio ug miingon: 'Giunsa man nimo pag-antos, Amahan, sa ingon ani nga kinabuhi, nga walay kahupayan nga gihatag sa mga libro?' Mitubag siya: 'Ang akong libro, O pilosopo, mao kini nga binuhat nga kinaiyahan. Kanunay kini uban kanako, ug sa matag higayon nga gusto nako, mabasa nako ang mga pulong sa Dios niini.'

3. Sa usa ka higayon, usa ka pinili nga sudlanan, ang Ehipsiyong tigulang nga si Macarius, nangutana kanako: 'Unsa ang hinungdan nga, kon magpuyo kita og dautang buot batok sa mga tawo, among gub-on ang gahum sa paghinumdom sa kalag⁶¹, apan kon magpuyo kita og dautang buot batok sa mga demonyo, wala kitay kadaut nga masinati?' Sa dihang nakalisod ko sa pagtubag, nangayo ko kaniya nga siya na mismo ang magpatin-aw niini kanako, miingon siya: 'Tungod kay ang una supak sa kinaiyahan (ang masuko nga bahin), samtang ang ikaduha uyon niini.'

4. Sa usa ka higayon, sa kasagsagan sa kainit sa udto, miadto ko kang balaan nga Amahan Macarius ug, tungod sa grabe nga kauhaw, nangayo ko kaniya og usa ka baso nga tubig. Apan miingon siya: 'Kontento na ka sa landong, kay daghang mga biyahero ug marinero karon ang gipugngan gani niini.' Sa ulahi, sa dihang akong gihisgutan ang pagkontrol sa kaugalingon bahin niini, miingon siya: 'Tumana ako, anak ko, kay sulod sa tibuok baynte anyos wala nako tugot ang akong kaugalingon nga makabusog sa pan, tubig o tulog. Ang akong pan ginatimbang ug ang akong tubig ginatunol, ug samtang nagsandig sa bungbong, makatulog ko og gamay.'

⁶¹ Sa 'Mga Bililhon nga Panultihon': mawala nato ang atong paghinumdom sa Dios.

5. Usa ka monghe nga si E⁶², nakadawat og balita sa kamatayon sa iyang amahan, apan miingon siya sa nagdala sa balita: 'Undang sa imong pagpasipala, kay ang akong Amahan dili mamatay.'

6. Usa ka igsoon nangutana sa usa ka tigulang kon siya mokaon uban sa iyang inahan ug mga igsoon nga babaye sa dihang mobalik siya sa balay. Mitubag ang tigulang: 'Ayaw kaon uban sa usa ka babaye.'

7. Usa ka igsoon ang adunay lamang sa Ebanghelyo, apan pagkahuman niya kini nabaligya, iyang gihatag ang kuwarta aron pakan-on ang mga gutom ug, sa pagbuhat niini, gisulti niya kining hinumduman nga mga pulong: 'Nabaligya nako gayud ang pulong nga nagsulti kanako: "Ibaligya ang imong mga butang ug ihatag sa mga kabus"' (Mat. 19:21).

8. Duol sa Alexandria, sa pinakasadpang bahin sa golpo nga nailhan nga Golpo ni Maria, adunay usa ka isla diin nagpuyo ang usa ka monghe nga labing eksperyensyado sa espirituhanong mga butang. Miingon siya nga bisan unsa ang buhaton sa mga monghe, ginabuhat nila kini alang sa lima ka rason: alang sa Dios, tungod sa natural nga panginahanglan, tungod sa batasan, tungod sa kakulang, ug alang sa pisikal nga trabaho. Miingon usab siya nga ang pagka-maayo usa ra gayud sa kina-iya, apan nagpakita kini og lain-laing porma sa mga gahum sa kalag, sama sa suga sa adlaw nga walay kaugalingong porma apan kasagaran mosulod sa porma sa mga lungag nga ginaagian niini.

9. Usa pa ka monghe miingon: 'Gipugngan nako ang akong kaugalingon sa kalipay aron maputol ang mga hinungdan sa kasuko. Kay nahibalo ko nga ang kasuko kanunay magmugna og panagbangi tungod sa kalipay, makasamok sa hunahuna ug makapalayas sa kahibalo.' Apan, usa sa mga tigulang kanunay nga moingon nga ang gugma wala kahibalo sa pagtipig og pan o kuwarta. Miingon usab siya: 'Wala ko kahibalo og bisan unsang higayon nga nadani ko sa mga demonyo sa samang butang sa duha ka higayon.'

10. Dili posible nga higugmaon ang tanang igsoon sa patas nga paagi, apan mahimo nimong tratuhon ang tanan nga patas, nga walay dautang buot ug kasina. Human sa Dios, ang labing higugmaon mao ang mga pari, nga nagalimpyo kanato pinaagi sa Balaang Sakramento ug nag-ampo para kanato; samtang ang atong mga tigulang, atong pasidunggan sila sama sa mga Anghel. Apan sa pagkakaran, paminawa kini gikan kanako lang, hinigugma nga igsoon nga si Anatolius: mao ni kadako sa among nakaplagan ug natigom gikan sa mga sanga sa among ubasan, nga naghinog pinaagi sa grasya sa Espiritu Santo. Apan kon ang adlaw sa pagkamatarong magpadayon sa pagdan-ag kanato ug ang ubas hingpit nga maghinog, unya mainom nato gikan niini ang bino nga *'nagpalipay sa kasingkasing sa tawo'* (Salmo 103:15), pinaagi sa mga pag-ampo ug paghangyo sa matarong nga si Gregorio, nga nagtanum kanako, ug sa mga respetadong Amahan dinhi nga nagpabaskog kanako, ug pinaagi sa gahum ni Kristo Hesus nga among Ginoo, nga nagpabag-o kanako, kaniya na ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan. Amen.

3. Ang buhat sa monghe Evagrius, usa ka ilustrasyon sa kinabuhi sa monghe, diin gitun-an kung giunsa pagpaninguha ug pagbantay sa kahalom

1. Nagaingon sa Jeremias: *'Ug dili ka magkuha ug asawa alang sa imong kaugalingon dinhi sa kini nga dapit. Kay mao kini ang giingon sa Ginoo mahitungod sa mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye nga natawo dinhi sa kini nga dapit: mangamatay sila sa usa ka mapait nga kamatayon'* (16:1 et al.). Kini nga hugna nagtumong sa samang butang nga giingon sa Apostol: *'Ang usa ka minyo nga lalaki nabalaka sa mga butang sa kalibutan, unsaon pagpalipay sa iyang asawa... Ug ang usa ka minyo nga babaye nabalaka sa mga butang sa kalibutan, unsaon pagpalipay sa iyang bana'* (1 Cor. 7:33–34), kon masabtan nato nga ang Propeta dili lang maghisgot sa mga anak nga natawo sa kaminyoon sa dihang siya miingon: *'mamatay sila sa masakiton nga kamatayon'*, apan sa mga anak nga natawo sa kasingkasing, mao ang sa unodnong hunahuna ug tinguha, kay sila usab mamatay sa masakiton, huyang ug napaluya nga pangatarungan niining kalibutan, ug dili makab-ot ang langitnong ug walay katapusang kinabuhi. *'Apan ang wala'y bana,'* ingon niini, *'nagkabalaka sa mga butang sa Ginoo, unsaon niya pagpalipay sa Ginoo'* (1 Cor. 7:32), ug nagbunga og mga bunga nga berde kanunay ug imortal sa langitnong kinabuhi.

2. Ingon niini ang monghe, ug ingon niini ang angay nga pagkatawo sa usa ka monghe; nga mao, pinaagi sa pagbulag sa iyang asawa, dili siya magkaanak og mga anak nga lalaki o babaye sa maong giingon nga dapit; ug dili lang kana, kondili usa usab siya ka sundalo ni Cristo, nga dili napilit sa mga butang sa kalibutan, walay kabalaka, ug layo sa mga hunahuna ug buhat niining kalibutan nga walay kahupayan, ingon sa giingon sa Apostol: *'Walay sundalong nag-alagad sa aktibo nga serbisyo ang magpalibot sa iyang*

⁶² Sumala kang Palladius – si Evagrius mismo. Apan dinhi gikuha ni Evagrius ang mga pulong sa mga karaang tigulang, dili ang iya.

kaugalingon sa mga butang niining kinabuhi, aron siya makapahimuot sa iyang komandante' (2 Tim. 2:4). Niining mga butanga, labaw sa tanan, magpabilin ang monghe, nga mibiya sa tanang butang niining kalibutan ug naningkamot alang sa matahum ug maayong mga tropeo (mga timaan sa kadaugan) sa kahilom. Kaanyag ug kaayo sa pakigbisog sa kahilom, tinuod gayud kaanyag ug kaayo! *'Ang Iyang hawak humok ug ang Iyang karga magaan'* (Mat. 11:30): tam-is ang kinabuhi, malipayun ang paningkamot.

3. Gusto ba nimo, akong hinigugma, nga yakpon ang kinabuhi sa pag-inusara sama sa angay ug paningkamotan ang ganti sa kahilom? Biyaa ang mga kabalaka sa kalibutan, uban sa ilang mga prinsipyo ug gahum; buhata nga daw ikaw dili materyal, walay pagbati ug walay tinguha, aron, nga gawas ka sa walay hunong nga mga kausaban nga may kalabotan niini, makapabilin kang hilom. Kay kon kinsa ang dili makabulag sa tanan niini, dili siya makapanginabuhi niining matang sa kinabuhi sama sa angay. Pilia ang yano nga pagkaon, nga sayon makuha ug gamay ra ang pag-atiman, kaysa lain-laing klase sa pagkaon nga makadistrak. Kung moabot kanimo ang hunahuna sa maluho nga pagkaon, sama sa paghigugma sa kabag-ohan, ilabay kini ug ayaw kini tagda bisan gamay. Kay pinaagi niini, ang kaaway motintal kanimo, nga magtintal kanimo nga molihok gikan sa kahilom. Anaa kanimo si Ginoong Jesus, sa persona ni Marta, nga nagasaway sa kalag nga nabalaka sa ingon ani nga mga butang, ug nagasulti, *'Nabalaka ka ug nabulabog sa daghang mga butang. 'Usa ra ka butang ang gikinahanglan'* (Lucas 10:41)—mao ang pagpaminaw sa pulong sa Dios; ang uban mosunod ra nga walay kalisud. Mao nga dayon Niya gidugang: *'Apan si Maria nagpili sa maayong bahin nga dili kuhaon gikan kaniya'* (42). Anaa usab kaninyo ang ehemplo sa balo sa Zarephath, ug kung giunsa niya pag-abiabi sa Propeta (1 Mga Haring 17:10). Bisin pa kon wala kay lain gawas sa usa ka tinapay ug pipila ka tubig, mahimo gihapon nimo nga matarong ang pag-abiabi gamit kini ug makadawat ka og ganti alang niini. Apan bisin pa kon wala kay niini, dawata lang ang biyahero uban sa malipayong kasingkasing ug sultihi siya og buotan nga pulong; pinaagi niini usab, makab-ot nimo ang ganti sa pagpakita og pagkamahigalaon. Kay giingon: *'Mas maayo ang buotan nga pulong kaysa sa gasa'* (Sirak 18:16–17).

4. Kinahanglan usab nimo hunahunaon ang pagpanagsa. Ayaw paghandum nga makabaton og bahandi aron ipang-apod-apod kini sa mga kabus. Kay kini usab usa ka bitag sa dautan, nga kasagaran moanha sa porma sa garbo ug itulod ang hunahuna sa walay hunong (sobra ka aktibo) nga mga paningkamot. Sa Ebanghelyo sa Ginoong Hesus, naa ang balo nga babaye nga nakadawat og maayong pagpamatuod, nga pinaagi sa iyang duha ka sentimo milabaw pa sa buot ug gahum (ang bili sa mga halad) sa mga adunahan. *'Kay,'* miingon ang Ginoo, *'sila tanan,'* miingon siya, *'nagtugyan gikan sa ilang sobra sa kaban, apan siya gikan sa iyang kakabus nagtugyan sa tanan niyang gipanag-iya'* (Lucas 21:4). Mahitungod sa sinina, ayaw paghandum nga adunay daghang sinina kaysa imong gikinahanglan; mag-andam ka lang sa imong kaugalingon og igo aron matubag kini nga panginahanglan sa lawas. *'Thatag ang imong karga sa Ginoo'* (Salmo 54:23), ug Siya mag-atiman kanimo. *'Kay nag-amuma Siya kanato,'* ingon sa Pulong sa Dios (1 Pedro 5:7). Kung nangingahanglan ka og pagkaon o sinina, ayaw pagkahiya sa pagdawat niini kon ihatag kini kanimo sa uban. Kay kini usa ka porma sa garbo. Bisin pa kon ikaw mismo daghan niini nga mga butang, ihatag kini sa mga wala niini. Gusto sa Dios nga ang Iyang mga anak (o mga sulugoon) magdumala sa ilang panimalay (o pinansya) sa ingon ani nga paagi. Busa ang Apostol, sa iyang pagsulat ngadto sa mga taga-Corinto, naghisingot sa mga nag-antos sa kakulang sa mga gikinahanglan: *'Ang inyong sobra niini mao ang ilang kakulangan, ug ang ilang sobra mao ang inyong kakulangan, aron magka-pantay-pantay, ingon nga gisulat: "Ang daghan wala magdugang, ug ang gamay wala magkunhod"'* (2 Cor. 8:14–15). Busa, samtang naa kay gikinahanglan karon, ayaw kabalaka sa umaabot—pananglitan sa ugma, sa sunod semana, sa sunod buwan, o sa sunod tuig. Sa pag-abot sa ugma, ang maong panahon mismo ang maghatag kanimo sa imong gikinahanglan, kon pangitaon nimo una ang gingharian sa langit ug ang pagkamatarong sa Dios. Kay ingon ni Ginoo: *'Pangitaa una ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarong, ug idugang kaninyo kining tanan'* (Mat. 6:33).

5. Ayaw pagdawat og batan-ong lalaki, basi gamiton siya sa kaaway aron magbutang og bitag ug samokon ang imong hunahuna sa kabalaka bahin sa lami nga pagkaon; kay unya dili na nimo makaya nga ikaw ra ang mag-atiman sa imong kaugalingon. Pasagdi nga motungha kini nga hunahuna (sa pagbaton og batan-ong disipulo) aron pahupayon ang lawas (sama sa usa ka gikinahanglan), apan pangitaa ang mas maayo, mao ang espirituhanong kalinaw: kay ang espirituhanong kalinaw labaw kaayo kaysa kalinaw sa lawas. Bisin pa kon mosugyot ang hunahuna nga kini kinahanglan buhaton alang sa kaayohan sa batang lalaki, ayaw kini tuhi: kay dili kini among kabalaka, kondili kabalaka kini sa ubang balaang mga amahan nga nagpuyo sa monasteryo. Pagkabalaka lang sa imong kaugalingong kaayohan, sa pagsunod sa lagda sa hilom nga kinabuhi

ingon sa angay. Ayaw kalipay sa pagpuyo uban sa mga tawo nga makalupyo ug walay kapahulayan. Puyo kaha nga mag-inusara, o uban sa mga igsoon nga layo sa kalibutanong mga butang ug pareho nimo og hunahuna. Ang mupuyo uban sa mga tawo nga gipangandoy ang materyal nga mga butang ug puno sa kasamok, siyempre, masangit usab siya sa ilang kasamok ug mosugod sa pag-apil sa mga bata kang kalibutanon, walay pulos nga pakig-istorya ug tanang matang sa ubang dautang buhat: kasuko, kasubo, sobra kaayo nga pagkapilit sa kalibutanong mga butang, kahadlok ug kalibog. Ayaw tugoti nga malipat ka tungod sa kabalaka sa ginikanan ug panag-uban sa pamilya. Likayi ang kanunay nga pagbisita kanila, aron dili nila kuhaon ang kahalom sa imong selda ug itulod ka sa ilang naandan nga mga kasamok. '*Lakaw*,' ingon sa Ginoo, '*biyaan ang mga patay sa paglubong sa ilang kaugalingong patay; apan ikaw, sumunod kanako*' (Mat. 8:22). Bisan pa kon ang selda nga imong gipuy-an puno sa kasaba, palagyo; ayaw kini pagduha-duha, basi madani ka sa imong gugma niini. Buhata kini sa tanang butang, ug buhata ang tanan aron makab-ot ang kahalom, pahawaa ang tanan nga laing butang, ug paninguhaa alang sa usa ra ka butang: unsaon pagpuyo sa kabubuton sa Dios ug malampusong pakig-away batok sa mga pwersa nga dili makita.

6. Kung imposible para kanimo nga mapadayon ang tinuod nga kahalom sa imong kaugalingong nasud, buhata kini sa usa ka langyaw nga yuta ug itudlo ang tanan nimong hunahuna ngadto niini. Pagpahimo sama sa usa ka maalamon nga negosyante, buhata ang tanan aron masiguro ang tinuod nga kahalom para sa imong kaugalingon ug dawata ang bisan unsang gikinahanglan ug mapuslanon alang niining katuyoan. Labaw pa, nagaingon ako kanimo, higugmaa ang kinabuhi sa usa ka peregrino, kay kini nagaluwas kanimo gikan sa mga kalisdanan nga dili malikayan sa imong kaugalingong yutang natawhan, ug kini ra ang nagtugot kanimo nga matilawan ang tanang panalangin sa hilum nga kinabuhi. Likayi ang pagpuyo sa siyudad ug paglingkod nga mapailubon sa kamingawan. '*Kay*,' ingon ni Santo David, '*naglayas ako sa layo ug nagpuyo sa kamingawan*' (Salmo 54:8). Kung mahimo, ayaw gayud pagsulod sa siyudad: kay didto wala kay makita nga makapahimsog, wala kay makita nga mapuslanon, wala kay makita nga makatabang sa asketikong kinabuhi nga imong gipili. '*Nakita ko*,' ingon usab sa maong balaan, '*ang kadautan ug panagbangi sa siyudad*' (Salmo 54:10). Busa, pangitaa ang mga hilit ug hilom nga mga dapit, ug ayaw kahadlok sa pagpuyo didto. Bisan pa kon makakita ka didto og mga hulagway sa demonyo, ayaw kahadlok ug ayaw paglayas gikan niining uma sa pagpanarbaho, nga mao ang atong kaluwasan. Magpailub-on nga walay kahadlok, ug makita nimo ang kadako sa Dios (Exod. 14:13), ang Iyang pag-ampo, ang Iyang panalipod, ug ang tanang uban pang kasiguruhan sa kaluwasan. '*Nagpaabot ako*,' ingon sa maong bulahan, '*nga luwason ko sa Dios gikan sa kawad-on sa kaisog ug gikan sa unos*' (Salmo 54:9). Ayaw tugoti nga ang tinguha sa paggawas aron malingaw makadaog sa imong determinasyon (sa pagpuyo sa kahalom). Kay ang ingon nga pagpalibot-libot, nga gipalihok sa kahilayan, makadaut sa hunahuna nga walay dautang tuyo (1 Tesalonica 4:12). Daghang mga tukso ang motumaw niini. Kahadlok sa pagkahulog sa sala ug magpabilin nga lig-on sa imong selda.

7. Kung naa kay mga higala, likayi ang permi nga pakigkita kanila. Mas mapuslanon alang kanimo ug kanila ang pakigkita kanila sa taas-taas nga mga pagkahitabo. Apan, kung imong mabati nga nakadaot sila kanimo, ayaw na gyud sila duola. Dapat adunay ka mga higala nga makatabang kanimo ug mosuporta sa imong paagi sa kinabuhi. Likayi ang pakigkita sa mga malimbungon ug dili matarong nga mga tawo, ug ayaw pagpuyo uban kanila; balibara ang ilang dautang mga sugyot: kay dili sila mag-alagad sa Dios ni magkinabuhi alang Kaniya. Hinaut nga ang imong mga higala mao ang mga tawo nga mahigugmaon sa kalinaw, mga espirituhanong igsoon, ug mga balaan nga amahan. Kay gitawag sa Ginoo ang ingon ani nga mga tawo sa kini nga ngalan, nga nag-ingon: '*Ang akong inahan, ug ang akong mga igsoon nga lalaki, ug ang akong mga igsoon nga babaye mao kadtong nagbuhat sa kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit*' (Mat. 12:50, Mar. 3:35). Ayaw pakig-uban sa mga walay kapahulayan ug mapili-pili, ug ayaw pagduol sa ilang lamisa, basi madani ka nila sa ilang mga bitag ug madala ka nila palayo sa disiplina ug arte sa hilom nga kinabuhi: kay dako kaayo ang ilang tinguha (nga makadani). Ayaw pagtabok sa imong dalunggan sa ilang mga pulong, ug ayaw dawata ang mga tuyo sa ilang kasingkasing. Kay tinuod nga makadaot sila. Pasagdi nga ang imong kalag magpahuway uban sa mga matinud-anon sa yuta, ug pasagdi nga ang imong kasingkasing masakitan sa simpatiya sa ilang paghilak, sumusunod sa ehemplo ni David, nga n g miingon: '*Ang akong mga mata anaa sa mga matinud-anon sa yuta, aron sila magpuyo uban kanako*' (Salmo 100:6). Kung adunay bisan kinsa nga naglakaw sa dalan sa gugma sa Dios nga moanha kanimo ug magdapit kanimo sa pag-uban sa panihapon, ug gusto ka moadto, adtoa; apan balik dayon sa imong selda. Kung mahimo, ayaw gayud pagkatulog sa gawas sa imong selda, aron ang grasya sa kahalom magpabilin kanimo kanunay ug aron imong matuman ang mga katungdanan sa selda nga imong gitukod nga walay babag.

8. Ayaw tugoti ang imong tinguha sa lami nga pagkaon, ug ayaw pasagdi nga madani ka sa pangdani sa maluho nga kalipay: kay, ingon sa Apostol, '*ang nagpuyo sa maluho nga kinabuhi patay na*' (1 Timoteo 5:6). Ayaw pun-a ang imong tiyan sa pagkaon gikan sa lamisa sa uban, aron dili ka masagol niini ug makahimo og batasan nga kanunay magkaon sa gawas. Kay giingon: '*Ayaw pagdani sa kalipay sa tiyan*' (Proverbio 24:15). Kung imong masinati nga kanunay kang gitawag gawas sa imong selda, balibara, kay makadaot ang paggahin og daghang oras gawas niini. Kini makawala sa grasya, makalibog sa imong hunahuna, ug makapawala sa imong mainitong tinguha (nga magpuyo sa kahilom uban sa Dios). Hunahuna-a ang bino: kung kini magpabilin nga walay samok sa usa ka lugar sulod sa taas kaayo nga panahon, kini molihok pag-ayo, mahimong limpyo ug humot; apan kung kini balhin-balhinon gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, kini mahimong malabo, hugaw ug dili maayo ang lami tungod sa mga hugaw ug lebadura nga misaka sa ibabaw. Ikumpara ang imong kaugalingon niini, paningkamoti nga mahimo kang sama niini sa sinugdanan: putla ang pakig-uban sa daghang mga tawo, aron ang imong hunahuna dili malibog sa daghang panghunahuna, ug ang kahusay sa imong kahilom dili masamok. Magsugod ka og manwal nga trabaho ug itugyan nimo ang imong kaugalingon niini, kung mahimo, adlaw ug gabii, aron dili lang ka mahimong pas-an sa bisan kinsa, kondili makahatag ka usab sa uban, sama sa gisugo ni San Pablo nga Apostol (2 Tes. 3:12, Ef. 4:28). Sa ingon niini mapildi nimo ang demonyo sa kawad-on sa paglaum ug maputol nimo ang tanang uban pang mga tukso sa kaaway. Kay ang espiritu sa kawad-on sa paglaum kasagaran mosulong sa mga tapulan, nga ang Maalamon miingon nga '*giingat siya sa tapulan*' (Mga Panultihon 13:4). Dili nimo malikayan ang sala sa paghatag ug pagdawat. Busa, kung magbaligya ka o mopalit, dawata ang gamay nga kawad-on kumpara sa tinuod nga bili, aron samtang nangita ka sa tinuod nga bili, dili ka madani sa mga pakana sa mga tapulan ug mahulog sa mga buhat nga makadaot sa kalag – panagbangi, paglapas sa panumpa, paglapas sa saad, ug pinaagi niini dili nimo pasipalahon o hatagan og kaulaw ang dungganong dignidad sa atong pagtawag. Sa paghunahuna niini, paglihok nga maampingon sa imong paghatag ug pagdawat⁶³. Apan, kon gusto nimo pilion ang mas maayong dalan – ug posible kini para kanimo – itugyan ang pag-atiman sa imong kaugalingon sa lain, usa ka matitud-anong tawo, aron, sa ingon nga mahupay ka (walay samok nga kabalaka, malinaw sa sulod nimo), makabuhi ka unya og maayong ug malipayong kinabuhi, nga puno sa paglaum.

9. Ang lagda sa hilom nagmando kanimo sa pagbuhat sa ingon nga mga maayong buhat. Karon, akong ipakita kanimo ang ubang mga butang nga kinahanglan usab sundon niini. Paminawa ako, busa, ug buhata ang akong gisugo kanimo. Samtang naglingkod ka sa imong selda, hinumdumi ang adlaw sa imong kamatayon; hunahunaa ang pagkawalay kinabuhi sa lawas niadtong panahona; hulagwaya ang grabeng kahimtang (nga maagian sa kalag) ug pagabati kini pag-ayo. Sa ingon niini, mapalig-on nimo sa imong kaugalingon ang pagdumot sa kahambog nga nagkaguliyang sa kalibutan, mapasiga nimo ang gugma alang sa mapainubsanon nga kapalaran nga imong gipili para sa imong kaugalingon, ug magmadisidisi ka nga magpabilin nga matitud-anon ug dili matandog sa imong kahilom. Hinumdumi usab ang karon nga kahimtang sa mga kalag sa impierno. Hunahunaa kung unsa ang ilang gibati didto—sa mapait nga kahilom, sa masakiton nga mga hungihong, sa kahadlok ug pagkaparalisa sa pagpaabot (sa Katapusang Paghukom)—unsang ilang walay hunong nga kaguol sa hunahuna, ug unsa ang ilang walay kinutuban nga mga luha. Hinumdumi usab ang Adlaw sa Pagkabanhaw ug ang pagtindog sa atubangan sa Dios. Hunahunaa kana makalilisang ug makahadlok nga paghukom; dal-a sa hunahuna unsay nagpaabot sa mga makasasala didto – kaulaw sa atubangan sa nawong sa Dios ug sa Iyang Cristo, sa atubangan sa mga Anghel, mga arkanhél, ang mga gahum, ug sa atubangan sa tanang katawhan; hunahunaa usab ang tanang pag-antos – kalayo nga walay katapusan, ang ulod nga dili matulog, Tartarus, kangitngit; ug labaw sa tanan niini, ang pag-ungol sa ngipon, kahadlok ug makalilisang nga pag-antos. Hinumdumi usab ang mga panalangin nga gitagana alang sa mga matarong: ang maisugong pakig-uban sa Dios Amahan ug sa Iyang Cristo, uban sa mga Anghel, Arkanghel, mga gahum, ug sa tibuok panon sa mga Santo; ang gingharian uban sa mga bahandi niini, kalipay ug kalinaw. Pabilin sa hunahuna kining duha ka butang. Ug alang sa kapalaran sa mga makasasala, pag-agik-ik ug paghilak; bistiha ang imong kaugalingon sa mga bisti sa pagluok, nga daw nahadlok nga ikaw mismo mahimong usa kanila; apan alang sa mga panalangin nga gitagana para sa mga matarong, paglipay, pagpasigarbo ug pagmalipayon. Paningkamoti nga mahimong takus niini (mga panalangin) ug malikayan kana (mga pag-antos). Tan-awa, busa, nga dili nimo kini kalimtan, bisan pa anaa ka sa imong selda o asa pa man; ayaw tugoti nga mawala sa

⁶³ Ang 'paghatag ug pagdawat' usa ka hugpong sa pulong nga nagpasabot sa tanang pakig-uban sa kalibutan ug sa tanang relasyon sa uban. Sa paghatag ug pagdawat makita ang susama sa imong pakig-uban ug transaksyon sa uban.

imong hunahuna ang paghinumdom niini, aron, bisan pa pinaagi niini, malikayan nimo ang hugaw ug makadaot nga mga hunahuna.

10. Ang imong pagpuasa pagkahuman sa makaya sa imong kusog atubangan sa Ginoo. Kini maglimpyo sa imong mga sala ug kalapasan, maghimo sa imong kalag nga mahimayaon ug mahimagon, magbalaan sa imong hunahuna, magpahawa sa mga demonyo, ug magdala kanimo nga mas duol sa Dios. Human ka makapangaon kausa sa usa ka adlaw, ayaw na paghandum nga mokaon pag-usab, aron dili ka masobraan og pagsalig ug dili malibog ang imong hunahuna. Sa ingon niini, kanunay ka adunay ikahatag alang sa mga buhat sa kalooy, ug mapamatay ang mga tinguha sa imong lawas. Apan kon anaa ang mga igsoon, ug kinahanglan ka mokaon pag-usab sa ikaduha o ikatulo ka beses, ayaw pagkunot sa nawong o pag-inana, kondili maglipay ka nga nakatabang ka sa panginahanglan sa mga igsoon. Kay sa diha nga mokaon ka pag-usab sa ikaduha o ikatulo ka beses, pasalamati ang Dios nga natuman nimo ang balaod sa gugma, ug nga, ingon niini, ang Dios mismo ang magbantay sa imong kinabuhi. Mahitabo nga usahay masakit ka, ug tungod sa pisikal nga kahuyang kinahanglan ka mokaon og duha, tulo, o bisan daghang beses; ayaw kabalaka sa ingon ani nga mga hunahuna. Kay dili kinahanglan nga istriktohon pag-ayo ang mga praktis sa pagka-asketa sa atong kinabuhi bisan pa sa panahon sa sakit, apan sa pipila ka mga kaso kinahanglan magpahumok, aron dali ka mabawi sa imong panglawas ug mobalik sa samang mga pagpaninguha sa pagka-asketa. Mahitungod sa mga pagkaon nga likayan, ang Pulong sa Dios wala magdili bisan unsa; hinuon, gipahayag niini: *'Gihatag ko kaninyo ang tanan, sama sa mga luntiang tanom sa uma. Kaon, ug ayaw pagduha-duha'* (Gen. 9:3; 1 Cor. 10:25, 27). Ug usab: *'Dili ang mosulod sa baba ang makahugaw sa tawo'* (Mat. 15:11). Busa, ang paglikay sa pipila ka pagkaon kinahanglan kanunay nga usa ka butang sa atong kaugalingong gawasnong kabubut-on ug usa ka boluntaryong buhat sa kalag.

11. I-antos ang pagtulog sa hayag nga yuta, ang mga pagpanagna ug tanang uban pang kalisod nga may pagka-andam, samtang nagpaabut sa himaya nga ipadayag kaninyo uban sa tanang mga balaan. *'Kay ang mga pag-antos niining panahona dili takos ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato,'* ingon sa Apostol (Roma 8:18). Sa diha nga magsugod ka'g kawad-an og kaisog, pag-ampo sumala sa gisulat (Santiago 5:13), apan pag-ampo uban sa kahadlok ug pag-uyog, uban sa masubo nga kasingkasing, matin-aw ug mapagmatngon. Angay nga mag-ampo sa ingon niini nga paagi, labi na alang sa atong malisyoso ug maalamon nga mga dili makita nga kaaway, nga kanunay nangita og paagi aron mapugngan kita niini nga paningkamot. Sa dihang makita nila kita nga nag-ampo, dali kaayo sila mosuod kanato ug magtugot sa atong hunahuna og mga butang nga dili nato angay hinumduman o hunahunaon samtang nag-ampo, aron madakpan ang atong hunahuna ug mahimong walay bunga, walay pulos, ug dili mapuslanon ang atong mga hangyo ug pag-ampo atol sa pagsimba. Kay ang pag-ampo, pagpakiluoy, ug paghangyo walay pulos ug dili mapuslanon kon, sama sa giingon, kini dili ihalad uban sa kahadlok ug pag-uyog, ni uban sa pagka-matino ug pagbantay. Kung, sa pagduol sa usa ka hari o bisan kinsa, ang tanan magpahayag sa ilang hangyo uban sa kahadlok ug pag-uyog ug bug-os nga pagtagad, dili ba kita labi pang angay motindog sa atubangan sa Dios, ang Ginoo sa tanan, ug kang Cristo, ang Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo, sa samang paagi, ug ihalad ang atong mga pag-ampo ug paghangyo kaniya sa samang pamaagi? Alang sa atong Dios, himaya hangtod sa kahangturan. Amen.

4. Evagrius ang Monghe: 33 ka Kapitulo sa mga Analogiya, o mga Panan-aw

1. Ang jaundice usa ka makadaot nga kahimtang sa kalag, diin kini sayop nga nagtan-aw sa Dios ug sa tanang binuhat.

2. Ang pagbalik sa kaugalingon usa ka bisyo sa makatarunganong kinaiya, diin kini dili mosugot sa pagkamaayo ug sa kahibalo sa Dios.

3. Ang gangrena mao ang paghubag ug kagubot sa kasuko, nga nag-antos sa makatarunganong bahin sa kalag.

4. Ang pagkabuta mao ang pagkawalay-hibalo sa hunahuna, nga wala magbuhat og paningkamot alang sa mga aktibong birtud o sa kahibalo sa kamatuoran.

5. Ang paralisis mao ang kawalay lihok, o pagkahinay, sa makatarunganong kalag bahin sa aktibong mga birtud.

6. Pagpahulay mao ang pagkahuyang sa makatarunganong kalag tungod sa pagpasagad, diin kini kanunay nga mosalikway sa mga pulong sa espirituhanong pagtulun-an.

7. Ang pagkabaldado mao ang paralisis sa makatarunganong kalag, diin gisalikway niini ang mga birtud nga nagahatag sa presensya ni Kristo sa atong sulod.

8. Ketong mao ang kawalay pagtuo sa makatarunganong kalag, diin kini dili mosulod sa pagtuo, bisan pa man nga daw nakamatikod kini sa kamatuoran sa mga pulong.

9. Pagkahugno mao ang hilig sa makatarunganong kalag nga mobalik sa dautan human makab-ot ang kalamboan sa pagkamaayo ug kahibalo sa Dios.

10. Ang concussion usa ka dautang kahimtang sa makatarunganong kalag, diin kini nagkupert sa mga birtud dili tungod sa kaayohan mismo.

11. Ang sige'g dagayday sa ilong mao ang pagkawala sa hiyas pinaagi sa diin nabati ang humot ni Cristo.

12. Kabuto mao ang pagkatig-a sa makatarunganong kalag, diin kini naglikay sa espirituhanong pagtulon-an.

13. Ang katarata mao ang pagkahulog gikan sa kahimtang sa espirituhanong pagmumuni-muni, o ang pagdawat sa bakak nga panan-aw sa pag-eksister.

14. Ang pag-atras-atras sa paglitok usa ka pag-antos sa makatarunganong kalag, diin, nalibog tungod sa mga hitabo nga walay gilauman, dili kini makapasalamat sa Diyos sa tanang butang.

15. Ang pilay mao ang kakulang sa makatarunganong kalag sa pagpraktis sa tinuod nga pagkamaayo.

16. Ang hydrops mao ang dili matarong nga paglayas sa kalag gikan sa dalan, sa dihang napugngan ang mga kaayo niini, ug ang dautan ug kamangmangan naghari sa sulod niini.

17. Ang hulmigas usa ka mapisan nga binuhat, nag-andam og pagkaon para sa umaabot samtang anaa pa sa kalibutan.

18. Ang mga Hirogrills (usa ka lahi sa baboy) hugaw nga mga pagano nga midawat sa mga sugo ni Kristo nga atong Manluluwas.

19. Ang mga tipaklong mao ang intelihenteng mga kalag nga dili matandog sa kamatayon ug nagakaon og mga liso (tingali: kay dili sila mahadlok sa kamatayon, nag-enjoy sila sa mga panalangin sa kalibutan).

20. Ang Askalavotis (usa ka klase sa butiki nga nagdagan-dagan sa mga bungbong ug kisame) usa ka praktikal nga hunahuna nga, nagsalig sa mga birtud, misaka taliwala sa kahibalo sa langitnong gahum.

21. Skimen sa mga leon (bata nga leon) usa ka tawo nga walay pagbati nga nakadaog batok sa mga hayop (mga pagbati) nga nagpuyo sa sulod niya.

22. Si Kochet usa ka espirituhanong tawo, puno sa kahibalo, nga nagpahibalo sa ubang mga kalag sa adlaw nga naggikan sa maalamon nga adlaw.

23. Ang usa usa ka aktibo nga tawo nga husto nga nagdumala sa iyang gubot nga mga hunahuna.

24. Ang tapewala usa ka hugaw nga pwersa nga mosuyop sa dugo sa pagkamatarong gikan sa makatarunganong mga kalag.

25. Ang impyerno mao ang kangitngit sa kawalay-hibalo nga naglibot sa usa ka makatarunganong binuhat pagkahuman kini mawad-an sa panan-aw sa Dios.

26. Ang asawa kabuang, nga naglubong sa makatarunganong mga kalag sa kahugaw.

27. Ang yuta usa ka dautang kahimtang, nga gilangkoban sa kadautan ug kawalay balaod.

28. Ang kalayo mao ang dautan nga naglaglag sa mga banal nga hiyas sulod sa makatarunganong binuhat.

29. Ang tubig mao ang bakak nga kahibalo, nga nagapatay sa tinuod nga kahibalo.

30. Ang mata nga nagbinuang usa ka hugaw nga pwersa nga nagbinuang sa kahibalo sa Dios ug nagpasipala sa kinaadman sa Dios sa tanang butang nga naglungtad.

31. Ang mga uwak mga balaan nga pwersa nga naglaglag sa dautan.

32. Ang mga kalawoman mao ang makatarunganong mga kalag, gipanglaglag sa kamangmangan ug dautan.

33. Ang mga sisiw sa agila mga balaan nga pwersa nga gisaligan sa paglaglag sa hugaw nga mga demonyo.

5. Ang iyang mga pulong mahitungod sa espirituhanong kinabuhi, sa alpabetikong han-ay

1. Dili angay sa usa ka tawo nga nangita og dungog ang pagbuhat sa mga buluhaton nga siya gipangdunggan.

2. Gusto ba nimo nga mailhan ang Diyos? Ilhi una ang imong kaugalingon.

3. Ang tinuod nga higala mao ang usa nga dali kaayo mopahibalo sa balita sa malipayong mga panghitabo.

4. Dili kini angay nga magpasigarbo ka sa imong kaugalingon samtang nagbuhat ka og daotan nga mga buhat.
5. Sa tanang kahimtang, ang pagkamapahitas-on makababag sa pag-ila sa kaugalingon.
6. Ang demonyo sa buhing buang mao si Hegemon (ang magmamando).
7. Ang pagka-ilado sa kalag makita sa maayong kinaiya niini.
8. Ang usa ka tawo nga mahadlok sa Diyos mao ang dili mosupak sa iyang kaugalingon (nga nagkinabuhi subay sa mga gikinahanglan sa rasyonal nga kinaiya).
9. Ang templo sa Dios mao ang usa ka walay sala nga tawo.
10. Ang pinakagrabe nga porma sa kahakog mao ang maluoy nga kinabuhi.
11. Sulti ang angay isulti ug sa husto nga panahon. Ug dili nimo madungog ang dili angay isulti.
12. Ang labing maayong panag-iya mao ang matinud-anong higala.
13. Ang sakit sa kalag mao ang walay pulos nga pamatasan.
14. Ang langyaw ug ang pobre mao ang collyrium sa Dios (Pahayag 3:18). *'Pahiri ang imong mga mata sa collyrium, aron makakita ka.'* Ang collyrium mao ang kaluoy alang sa mga nanginahanglan.
15. Ang madawat kanila makakita dayon og klaro.
16. Maayo nga magbuhat og kalooy sa tanan, apan labi na sa mga dili makabayad.
17. Ang matinud-anong orador sama sa baso sa bugnaw nga tubig.
18. Ang pagkamalini ug pagka-mapainubsanon sa kalag sama sa usa ka kerub.
19. Ang dungog sa katigulangan mao ang pagpamatood sa pagkamaigmat sa wala pa kini.
20. Ang pagka-maampingon sa pagkabatan-on mao ang garantiya sa dungog sa pagkatigulang.
21. Ang ibabaw nga lawak sa kalag mao ang tinuod nga pagpamalandong.
22. Kung imo higugmaon ang dili angay, dili nimo higugmaon ang angay.
23. Mas maayo pa modawat og peke nga bulawan kaysa peke nga higala.
24. Ang kalag nga putli sa atubangan sa Dios mao ang Dios mismo.
25. Kaulaw sa makasariling kalag nga nagdumot sa tanan!

6. Uban pang mga panultihon sa maong awtor

1. Ang sinugdanan sa gugma mao ang 'ypolefis doxes' – ang pagpakita sa dungog sa usag usa (o maayong hunahuna sa usag usa, o pag-ila sa mahimayaong mga hiyas sa usag usa).
2. Maayo nga manggaranon sa pagkamaumol ug gugma.
3. Usa ka hambog nga hunahuna – usa ka gininhawa sa pagkamaayo.
4. Ang dalan nahimong hapsay pinaagi sa kalooy.
5. Ang dili matarong nga huwes adunay hugaw nga konsensya.
6. Kaulaw nga mahimong ulipon sa mga makalupigan nga tinguha.
7. Kung gusto ka nga walay kasubo, paningkamoti nga malipay ang Diyos.
8. Ang Dios nag-atiman sa mga nag-atiman sa ilang kaugalingon.
9. Ang putli nga kasingkasing usa ka dalangpanan sa pagpamalandong.
10. Kung gusto nimong masayran kinsa ka, ayaw tan-awa kung unsa ka na karon, kondili tan-awa kung giunsa ka paglalang sa sinugdanan.
11. Ang hambog nga kalag sama sa uga nga balon.
12. Ang hambog nga kalag usa ka lungib sa mga tulisan; dili kini makasabar sa tingog sa pagtulun-an.
13. Ang labing dakong sayop sa usa ka matinud-anong tawo mao ang dili pag-ila sa Kasulatan.
14. Kung mahadlok ka sa Dios, pagkat-on pinaagi sa mga luha.
15. Ang pagpaubos sa kalag usa ka dili mapukan nga armas.
16. Ang usa ka matarong nga tawo usa ka kahoy sa paraiso.
17. Si Jesu-Cristo mao ang kahoy sa kinabuhi. Gamita siya sa husto, ug dili ka gayud mamatay.
18. Hatagi og limos ang tinuod nga kabus, ug matilawan nimo si Cristo.
19. Ang pag-apil sa Lawas ni Kristo mao ang tinuod nga kusog.
20. Kung gihigugma nimo si Kristo, ayaw kalimti ang pagbantay sa Iyang mga sugo.
21. Kay mao kini ang paagi aron mailhan kinsa, pagkahuman sa Dios, ang tigbuhat sa maayo.
22. Ang usa ka higala sa Diyos nagapadayag og dugos ug gatas sa mga pulong sa kamatuoran.
23. Ang walay pag-amping nga kalag dili makabaton og ingon nga higala.
24. Ang maluho nga hunahuna usa ka malupit nga tirano.

25. Ang paghilom sa kamatuoran sama sa paglubong sa bulawan sa yuta
26. Ang nagahadlok sa Dios nagabuhay sa tanan sumala sa Dios.

7. Mahitungod sa Walo ka Hunahuna, kang Anatolius

1. Aduna'y walo ka pangunang hunahuna nga gikan niini ang tanang ubang hunahuna. Ang una mao ang pagka-gluton, gisundan sa pakighilawas; ang ikatulo mao ang kahakog; ang ikaupat mao ang kasubo; ang ikalima mao ang kasuko; ang ika-unom mao ang kawad-on sa paglaum; ang ikapito mao ang pagka-mapahitas-on; ang ikawalo mao ang garbo. Kung kini nga mga hunahuna makabalisa sa kalag o dili, dili kini magdepende kanato, apan kung magpabilin ba kini sa atong sulod og dugay o dili, kung ipalihok ba niini ang mga pagbati o dili – kana magdepende kanato.

2. Ang hunahuna sa pagka-gluton nag-awhag sa monghe nga biyaan dayon ang iyang asetikong kinabuhi, nagpukaw og mga hulagway sa mga sakit sa tiyan, atay o spleen, hika (dropsy) o ubang dugay nga sakit, kakulang sa medisina ug kakulang sa mga doktor. Sa samang higayon, ipahinumdom usab niini ang pipila ka mga igsoon nga tinuod nga nakasinati og ingon nga mga sakit. Usahay, ang kaaway magpanginabuhi sa mga nag-antos nga igsoon mismo sa ideya nga moadto sa mga nag-ayuno ug isulti kanila ang nahitabo kanila, nga gidugang nga kini tungod sa sobra ka istrikto nga pag-abstinensya.

3. Ang demonyo sa pakighilawas mopukaw sa lihaw nga kahilambigit ug mabangis nga mosulong sa mga nagpraktis og pag-agil, aron undangan nila ang ilang pag-agil, nga nagtuo nga kini walay kapuslanan kanila. Pinaagi sa pagkahugaw sa kalag, pugson niya kini sa ingon nga mga buhat, ug ipakita nga daw kini nagasulti ug nakadungog og pipila ka mga pulong, sama sa buhat mismo nga nagakahitabo sa atubangan sa ilang mga mata.

4. Ang kahakog nagpasabot sa tigulang nga edad, kakulang sa abilidad sa pagtrabaho gamit ang mga kamot, kagutom, sakit, kasubo sa kakabus, ug kalisud sa pagdawat gikan sa uban sa gikinahanglan alang sa pisikal nga panginahanglan.

5. Ang kasubo usahay motumaw gikan sa pagkawalay sa gitinguha, samtang sa ubang panahon kini kauban sa kasuko. Kung kini motumaw gikan sa pagkawalay sa gitinguha, mahitabo kini sa ingon ani: adunay pipila ka hunahuna nga moabut daan sa hunahuna ug magpahinumdom sa kalag sa panimalay, sa mga hinigugma, ug sa kaniadto niyang paagi sa kinabuhi. Sa diha nga makita nila nga dili siya mosukol kondili mosunod kanila, ug ang iyang hunahuna madala sa kalipay sa maong mga hunahuna, unya, sa pagdakop nila sa iyang , ilang ituslok siya sa kasubo—tungod kay kining mga butang wala maglungtad ug tungod kay, sumala sa natukod nga han-ay sa kinabuhi, dili gyud kini mahimong maglungtad. Ug ang pobre nga kalag—sa mas mainit nga iyang gihatag ang iyang kaugalingon sa iyang unang mga hunahuna, mas mabug-atan ug mapisak kini sa ikaduha.

6. Ang kasuko mao ang labing paspas nga pagbati. Mibuto kini sa lihok ug misiga batok sa nakasala, o sa nagpakita nga nakasala. Nagpahait kini sa kalag nga labi pa gayud; labi na sa pag-ampo, gikuptan niini ang hunahuna, hayag kaayo nga gipakita ang nawong sa nakapaguol. Mahitabo nga, human kini moturok sa kalag ug mahimong kaaway, usahay kini magdala og kabalaka sa gabii, pisikal nga pag-antos, kahadlok sa kamatayon, ug pag-atake sa mga makamandag nga reptilya ug mga hayop. Kining upat ka mga panghitabo, nga nagagikan sa pagtukod sa pagkabig, kauban sa daghang mga hunahuna, sama sa makita sa bisan kinsa nga magmatngon.

7. Ang demonyo sa kawad-on sa paglaum, nga gitawag usab nga 'demonyo sa udto' (Salmo 90:6), mao ang labing makalumos sa tanang demonyo. Ginasalakay niini ang monghe sa ika-upat ka oras (nga alas-dyis sa buntag sa atong pagkwenta) ug gipaka-antos ang iyang kalag hangtod sa ikawalong ka oras (alas-dos sa hapon), ug sa sinugdan pugson siya niini nga masuko nga makita nga hinay kaayo ang paglihok sa adlaw, o dili gani molihok, ug nga ang adlaw daw nahimong sing-habo sa limampung ka oras. Unya pugson niya siya nga motan-aw sa bintana panagsa, o mosulod gani sa gawas sa iyang selda – aron tan-awon ang adlaw, aron makita kung pila na ka dugay hangtod alas nuwebe; ug dili siya mapakyas sa pagpangumbinsi kaniya nga motan-aw dinhi ug didto aron makita kung adunay mga igsoon nga naglibot. Sa samang higayon, iyang gipukaw sa iyaha ang kasuko batok sa lugar ug sa mismong paagi sa kinabuhi, ug batok sa iyang pisikal nga trabaho, nga nagdugang nga ang gugma sa mga igsoon namala na ug wala nay bisan kinsa nga makahupay kaniya. Kung, niadtong mga adlaw, adunay nakapasakit sa monghe, ginadala usab kini sa demonyo sa iyang hunahuna aron mapadako pa ang iyang kasuko. Unya, gipukaw niini kaniya ang pangandoy alang sa ubang mga lugar, diin mas sayon makapangita sa gikinahanglan aron matubag ang iyang mga panginahanglan

pinaagi sa pagpanginabuhi nga dili kaayo lisod apan mas mapuslanon. Gidugang pa niini nga ang pagpalipay sa Ginoo dili magdepende sa nahimutangan; ang Dios mahimong pagsimban bisan asa. Gigapos kini sa mga hinumduman sa iyang pamilya ug sa kanhi nga kalipay, samtang nagpanagna siya og taas nga kinabuhi, naglarawan sa kalisud sa pagka-asketiko, ug naggamit sa tanang matang sa limbong aron sa katapusan mobiya ang monghe sa iyang selda ug modagan gikan sa dalan sa pagka-asketiko. Ang usa ka demonyo dili dayon mosunod sa lain. Apan kinsa man ang makigbisog ug makadaog, pagkahuman niining pakigbisog, makasinati og usa ka kahimtang sa kalinaw, ug ang kalag mapuno sa dili masukod nga kalipay.

8. Ang hunahuna sa kahambog mao ang labing pino sa tanan. Mopakita kini sa atubangan sa mga nagkinabuhi nga matinud-anon ug magsugod sa pagpahibalo sa ilang mga buhat ug pagtigom og pasidungog gikan sa mga tawo, nga naglarawan kung giunsa paghilak sa mga demonyo nga gipahawa, giunsa pag-ayo sa mga babaye, giunsa pagpanagsangka sa mga tawo aron mahikap ang iyang mga sinina; sa katapusan, kini nagtagna kaniya sa pagka-pari, mopadala kaniya sa pultahan sa mga nangita kaniya, nga, sa iyang pagdumili, dad-on siya palayo nga nakagapos batok sa iyang kabubut-on – ug busa, human mapukaw ang walay pulos nga mga paglaum sulod kaniya, molakaw kini, biyaan siya aron matintal pa gayud bisan sa demonyo sa garbo o sa demonyo sa kasubo, nga dayon magpanginabuhi kaniya og mga hunahuna nga supak niining mga paglaum. Usahay mahitabo nga iyang ihatag kini nga tawo—nga hangtod bag-ohay lang usa ka respetado ug balaan nga pari—sa demonyo sa pakighilawas.

9. Ang demonyo sa garbo mao ang hinungdan sa labing makalaglag nga pagkahugno sa kalag. Gipasulod niini sa kalag ang pagdumili sa pag-ila kang Dios ingon nga Manluluwas niini, kondili ihatag ang kaugalingong pagkamatarong niini sa kaugalingon, ug pagtan-aw sa ubos sa iyang mga igsoon ingon nga mga ignorante, tungod kay dili tanan maghunahuna sa sama nga paagi bahin kaniya. Ang garbo gisundan sa kasuko ug kasubo, ug sa katapusang dautan – ang pagkalibog sa hunahuna ug kabuang, ug ang panan-aw sa daghang mga demonyo sa hangin.

8. Ang iyang kaugalingong mga hunahuna, nga nalangkit sa traktado mahitungod sa walo ka hunahuna

1. Aduna'y lima ka praktis nga pinaagi niini makab-ot sa usa ang pabor sa Dios. Ang una mao ang matinud-anong pag-ampo; ang ikaduha, ang pag-awit sa mga salmo; ang ikatulo, ang pagbasa sa Balaang Kasulatan; ang ikaupat, ang mapungot nga paghinumdom sa kaugalingong mga sala, sa kamatayon ug sa Katapusang Paghukom; ug ang ikalima, ang manwal nga trabaho.

2. Kung gusto nimo nga mosilbi sa Dios sa unod, sama sa mga dili-mortal nga binuhat, paningkamoti nga walay hunong nga itago ang pag-ampo sa imong kasingkasing. Kay pinaagi niini, ang imong kalag, bisan pa sa wala pa ang kamatayon, moduol sa pagkapareho sa mga Anghel.

3. Sama sa atong lawas, kon mobiya na ang kalag, mamatay ug mabaho kini, ingon usab ang kalag nga walay pag-ampo, patay ug mabaho. Apan ang pagkawalay pag-ampo angay ituring nga mas mapait pa kaysa bisan unsang kamatayon, tin-aw kini nga gitudlo kanato ni Propeta Daniel, nga mas andam pa mamatay kaysa biyaan ang pag-ampo sa bisan unsang takna. Ang usa ka tawo angay maghinumdom sa Dios mas kanunay kaysa sa iyang pagginhawa.

4. Iuban sa matag pagginhawa ang matinud-anong pagtawag sa ngalan ni Jesus ug mapainubuson nga paghunahuna sa kamatayon. Kining duha ka buhat nagahatag og dakong kaayohan sa kalag.

5. Gusto ba ka nga mailhan sa Dios? Siguroha nga dili ka kaayo mailhan sa mga tawo. Kung kanunay nimong hinumduman nga ang Dios mao ang Saksi sa tanan nimong buhaton, sa espiritu ug sa lawas, dili ka makasala bisan unsa pa man ang butang ug ang Dios ang imong Kauban.

6. Walay makapahimo sa usa ka tawo nga mas susama sa Dios kay sa pagbuhat og maayong buhat alang sa uban. Apan sa pagbuhat og mga buhat sa pagkamaayo, kinahanglan mag-amping pag-ayo nga dili kini mahimong paagi sa pagpangpasigarbo sa kaugalingon.

7. Sa katapusan, ang makahimo kanimo nga takus sa Dios mao ang pagbuhat nimo og bisan unsang butang nga dili angay kaniya.

8. Ihatagan nimo og labing himaya ang Dios kon, pinaagi sa imong mga pagka-maayo, imong ituhop ang Iyang hulagway sa imong kalag.

9. Ang mga tawo mahimong mas maayo kon sila mosuod sa Dios.

10. Ang usa ka maalamon nga tawo nga nagtahud ug nagsimba sa Dios mailhan Niya. Busa, dili sila masamok bisan gamay kung magpabilin silang dili mailhi sa tanang tawo. Ang buluhaton sa pagkamapinulondon mao ang pagpukaw sa bahin sa kalag diin nagpuyo ang kasuko aron makigbisog sa sulod.

Ang buluhaton sa kinaadman mao ang pagpukaw sa hunahuna ngadto sa kanunay, matinud-anong pagbantay. Ang katungdanan sa kamatuoran mao ang paggiyahan ang bahin sa kalag diin nagpuyo ang tinguha ngadto lamang sa pagkamaayo ug sa Dios. Ang katungdanan sa kaisog, sa katapusan, mao ang pagdumala sa lima ka sentido ug dili tugotan nga madungisan ang atong sulod nga kaugalingon—mao ang espiritu—o ang atong gawas nga kaugalingon—mao ang lawas—pinaagi niini.

11. Ang kalag usa ka buhi, yano, dili-pisikal nga substansiya, dili makita sa pisikal nga mata, ingon man imortal ug gihatagan og intelihensiya ug rason. Sama sa mata alang sa lawas, mao usab ang intelihensiya alang sa kalag.

12. Sa tanang makatarunganong binuhat ilawom sa langit, ang uban makig-away, ang uban magdependa, ug ang uban mosulong. Ang mga tawo makig-away, ang mga Anghel sa Dios magdependa, ug ang hugaw nga mga pwersa mosulong. Apan dili tungod sa kakulang sa bahin sa mga nagdependa, ni tungod sa sobra nga kusog sa mga nag-atake, kondili tungod sa kapabayaang sa mga nakigbisog nga ang kahibalo sa mga butang nga langitnon ug sa Dios mismo wala matukod sa atong sulod.

13. Ang dautan, sa estrikto nga pagkasulti, dili usa ka substansiya, kondili usa ka pagkawala sa maayo: sama sa kangitngit nga wala'y lain kondili ang pagkawala sa kahayag.

14. Ang pagkamapainubsanon dili kaayo mag-amping o makakita sa unahan, ug ang usa ka tawo nga walay sala ug luwas sa dautan dili kini masuspetsahan.

15. Sa tinuod, ang pagkahubog walay sentido, ug wala'y bisan unsa nga mahunahuna aron mapukaw ang mga tawo nga nagpadala sa ilang pagkahubog aron mobalik sila sa hustong panghuna-huna.

16. Ang putli ug bulahan nga mga kalag maalamon kaayo; dali ra nila makita ang yawa ug mapalayas siya, bisan pa man nga siya maalamon kaayo ug daotan kaayo sa iyang mga pag-atake.

17. Walay makalipay sa Dios labaw pa sa pagdumili sa unod.

18. Usa sa mga Balaang Amahan miingon nga kinsa ang dili makahimo sa pag-angkon sa hugot ug lisod nga kinabuhi sa monghe, makab-ot gihapon ang kaluwasan pinaagi sa ubang paagi. Kung motuo sila sa mga monghe, pahupayon sila ug tugoti ang ilang mga panginahanglan, nan kini, uban sa uban pa, mahimong usa sa labing hinungdanon nga mga buhat nga magdala kanila sa kaluwasan.

19. Pag-agi sa gabii sa mapangamihon nga paningkamot, ug ang imong kalag dali nga makakaplag og kahupayan.

20. Magsugod sa pagbasa uban sa kalinaw sa espiritu, aron ang imong hunahuna kanunay madani sa pagpamalandong sa katingalahang mga buhat sa Dios, sama sa pag-alsa kanimo sa usa ka kamot nga gipahaba ngadto kanimo.

21. Ang pagkatulog sa adlaw usa ka timailhan sa sakit sa lawas, o sa kawad-on sa paglaum sa kalag, o sa kapabayaang niini, o sa kakulang niini sa kasinatian.

22. Ang matag kalag, pinaagi sa grasya sa Espiritu Santo ug pinaagi sa kaugalingong paningkamot ug kaisog, makatigom ug makahugpong sa sulod niini ang mosunod nga mga hiyas: pagsulti uban sa kinaadman (tingali elokwensiya nga gisagol sa intelektwal nga pagpalambo), lihok uban sa pagpamalandong, hiyas uban sa pagkat-on, pagtuo uban sa kahibalo nga walay kalimot; ug sa ingon nga paagi nga walay bisan usa niini nga mga hiyas nga mas dako o mas gamay kaysa sa uban. Kay unya kini maghiusa sa tinuod ug maayong Dios, ug Kaniya ra gayud.

23. Aduna'y walo ka hunahuna diin nagagikan ang tanang sala: alang sa mga nagpuyo nga nag-inusara –hunahuna sa kawad-on sa paglaum, kahaw-ang, garbo, kahakog ug kasubo; ug alang sa mga nagpuyo ilawom sa awtoridad sa uban (sa mga komunidad sa monghe) – pagkaon og sobra, kasuko ug pakighilawas.

9. Mga pagtulon-an alang sa mga igsoon nga nagpuyo sa mga monastikong komunidad ug hospisyo

1. Mga manununod sa Dios, paminawa ang pulong sa Dios! Mga kauban nga manununod ni Cristo, tagda ang mga sugo ni Cristo!

2. Ang pagtuo mao ang sinugdanan sa gugma, samtang ang katapusan sa gugma mao ang kahibalo sa Dios.

3. Ang kahadlok sa Dios nagpanalipod sa kalag, samtang ang pagkamapainubsanon nagpalig-on niini.

4. Ang pagkamapailubon sa tawo magbunga og paglaum, ug ang maayong paglaum maghimaya kaniya.

5. Ang nagpugong sa iyang unod sa hugot nga pagsunod makab-ot ang kawalay-pagbati; ang nagpalugway niini mag-antos tungod niini.

6. Ang espiritu sa pakighilawas nagpuyo sa mga lawas nga walay pagpugong, samtang ang espiritu sa putli nga pagkamahiyumon nagpuyo sa mga kalag sa mga matinahuron.
7. Ang pag-inusara uban sa gugma nagapahimolmol sa kasingkasing, samtang ang pagpalayo sa uban tungod sa kasuko nagakaguliyang niini.
8. Mas maayo nga kauban ka sa libo nga puno sa gugma kaysa magtago nga nag-inusara sa mga langob nga puno sa kasuko.
9. Ang nagpuyo og kasuko sa iyang kalag sama sa nagatago og kalayo sa taliwala sa dayami.
10. Ayaw paghatag sa imong lawas og sobra nga pagkaon, ug dili ka makakita og dautang damgo sa imong pagkatulog; kay sama sa tubig nga makapalong sa kalayo, mao usab ang kagutom nga makapalong sa dautang damgo.
11. Ang dali masuko nga tawo mahadlok, apan ang malumo nga tawo wala'y kahadlok.
12. Ang kusog nga hangin mopalayas sa mga panganod, ug ang pagdumot mopalayas sa maayong pagbati gikan sa kalag.
13. Ang nag-ampo alang sa iyang mga kaaway dili maghinumdom sa dautan, ug ang nagbantay sa iyang dila dili magpasipala sa iyang silingan.
14. Kung ang imong igsoon makapasakit kanimo, dad-a siya sa imong balay; ayaw pagduha-duha sa pagduol kaniya; ipaambit kaniya ang imong pan; ug pinaagi niini, imong luwason ang imong kalag (gikan sa pagbangi), ug dili ka masandad sa panahon sa pag-ampo.
15. Ang adunahan dili makab-ot ang kinaadman, ug dili mosulod ang kamelyo sa mata sa dagom, apan alang sa Dios walay imposible.
16. Ang bisan kinsa nga mahigugma sa kuwarta dili makakita sa kinaadman, ug ang bisan kinsa nga magtipig niini malibog (tungod sa kamangmangan).
17. Ang Ginoo nagpuyo sa mga tolda sa mapainubuson, samtang sa mga panimalay sa mapahitas-on modaghan ang panalangin.
18. Ang molapas sa balaod sa Dios nagpasipala kaniya; apan ang magbantay niini nagpasidungog sa iyang Magbubuhat.
19. Ang mga kalag sa matarong gidala sa mga anghel, samtang ang mga kalag sa daotan gikuptan sa mga demonyo.
20. Diin mosulod ang sala, mosulod usab ang kawalay-hibalo; apan ang kasingkasing sa mga matarong napuno sa kahibalo.
21. Mas maayo ang kakabus nga adunay kahibalo kay sa kadato nga adunay pagkawalay-hibalo.
22. Ang labing dakong palamuti sa ulo mao ang korona; ang labing dakong palamuti sa kasingkasing mao ang kahibalo sa Dios.
23. Ang bisan kinsa nga magpakita og kalooy sa kabus makapawala sa kasuko, ug ang bisan kinsa nga magpakaon kanila mapuno sa mga panalangin.
24. Ang kinaadman nagpuyo sa malumo nga kasingkasing, samtang ang lingkoranan sa kalinaw mao ang matarong nga kalag.
25. Ang kanunay nga nag-ampo malikayan ang tukso, samtang ang kasingkasing sa walay pag-amping malibog sa daghang hunahuna.
26. Ayaw paglipay sa bino, basi madani ka sa unod.
27. Ayaw tugoti ang imong unod sa sobra, ug ang dautang hunahuna maminusan sa sulod nimo.
28. Ayaw pag-ingon: 'Karon pista (Pasko sa Pagkabanhaw), mag-inom ko og bino', o 'Ugma Pentekostes, mokaon kami og karne'. Kay alang sa mga monghe, walay pista aron mapuno ang tiyan.
29. Ang Paskwa ni Kristo mao ang paglabay gikan sa sala (padulong sa pagkamaayo ug paghinulsol), samtang ang Pentekostes mao ang pagkabanhaw sa kalag.
30. Ang pista sa Ginoo mao ang pagkalimot sa dautan; apan kinsa ang maghinumdom sa dautan, mapildi siya sa paghilak.
31. Ang pista sa Dios mao ang tinuod nga kahibalo; apan kinsa man ang magtagad sa bakak ug limbong mamatay siya sa usa ka mapait nga kamatayon.
32. Mas maayo ang pag-ayuno uban sa putli nga kasingkasing kaysa pagkabusog samtang hugaw ang kalag.
33. Ang naglaglag sa dautang hunahuna sa iyang kasingkasing sama sa nagbunggo sa mga sanggol batok sa bato.

34. Ang monghe nga mahigugma sa pagkatulog mahulog sa tanang matang sa dautan, apan ang mahigugma sa pagbantay molupad sama sa langgam.
35. Sa imong pagbantay, ayaw tugoti ang walay pulos nga pakig-istorya, ug ayaw balibara ang mga pulong sa espirituhanon, kay ang Dios nagtan-aw sa imong kasingkasing ug dili ka pasayloon sa imong sala.
36. Ang taas nga pagkatulog magdala og tukso, apan ang pagbantay mopalayas niini.
37. Ang sobra nga pagkatulog nagpaluya sa kasingkasing, samtang ang pagbantay nagapahilas sa hunahuna.
38. Sama sa kalayo nga nagtunaw sa kandila, ang maayong pagbantay motunaw sa dautang hunahuna
39. Apan mas maayo pa ang matulog kaysa sa pag-usik sa panahon sa walay pulos nga pakig-istorya.
40. Ang damgo nga gikan sa anghel naglipay sa kasingkasing, samtang ang gikan sa demonyo nagkabalaka niini.
41. Ang paghinulsol ug pagpaubos mobalik sa kalag, samtang ang paghatag ug kalooy ug pagkamapainubsanon nagpalig-on niini.
42. Kanunay hinumdumi ang imong Langitnong Amahan, ug ayaw gayud kalimti ang Katapusang Paghukom, ug ang imong kalag dili mahulog sa sala.
43. Kung ang espiritu sa kawad-on sa paglaum mosulong kanimo, ayaw biyai ang imong selda, ug ayaw pagliko (o, sa laing pagkasulti, ayaw paglakaw) sa panahon sa kasubo: kay sama sa pilak nga gipalimpyo pinaagi sa paghikap, ingon ana usab ang imong kasingkasing mahimong masidlak kon magbarog ka nga lig-on ug dili matandog.
44. Ang espiritu sa kawad-on sa paglaum mopapas sa mga luha, samtang ang espiritu sa kasubo mopugong sa pag-ampo.
45. Sama sa dili nimo pagbutang og skorpiyon sa imong dughan, dili pud ka magpuyo og dautang hunahuna sa imong kasingkasing.
46. Sama sa bulawan ug pilak nga gisulayan sa kalayo, mao usab ang kasingkasing sa monghe gisulayan sa tukso.
47. Ang dili makab-ot sa himaya nga iyang gipangita magmasubo, samtang ang makab-ot niini mahimong hambog.
48. Ayaw tugoti nga mosulod ang garbo sa imong kasingkasing, ug ayaw ingna sa atubangan sa Dios: 'Ako ra mismo ang makahimo niini'—basi biyaan sa Ginoo ang imong kalag ug pugson kini sa dautang mga demonyo. Unya, ang imong mga kaaway sa kahanginan mopildi kanimo, ug ang kahadlok sa gabii modakop kanimo.
49. Ang putli nga kalag usa ka pinili nga sudlanan; apan ang hugaw, mapuno kini sa kasubo.
50. Ang usa ka bata dili matangtang sa gatas kung walay pagbiya sa suso, ug dili usab malipay ang kalag kung walay pagwagtang sa pagkamahilig.
51. Ang pagbulag mauna sa gugma, samtang ang kahibalo gipangulohan sa gugma.
52. Ang kahadlok sa Dios magmugna og kinaadman, samtang ang pagtuo kang Cristo nagahatag sa kahadlok sa Dios.
53. Ang usa ka nagdilaab nga pana nagasunog sa kalag, apan ang usa ka tawo nga may pagkamaayo makapalong niini.
54. Paminawa, monghe, ang mga pulong sa imong amahan, ug ayaw pagbuhat nga walay pulos ang iyang pagtulun-an. Sa ingon niini malikayan nimo ang dautang hunahuna, ug ang dautang mga demonyo dili ka mapildi.
55. Ang dautang tagdumala (sa monasteryo) makabalisa sa kalag sa mga igsoon, ug bisan kinsa nga magsayang sa mga butang sa monasteryo nagbuhat og sakrilihiyo.
56. Ang bisan kinsa nga mosulti og dautan batok sa iyang igsoon pagagub-on, ug ang bisan kinsa nga magdumot sa kabos dili makakita sa kahayag.
57. Ayaw pag-ingon: 'Karong adlaw magpabilin ako, apan ugma mobiya ako (sa monasteryo)', kay wala nimo kini gihunahuna sa kinaadman.
58. Ang naglibot-libot nga monghe maghimo og bakak, ug (sa pagbalik) limbongon niya ang iyang igsoon nga mas tigulang.
59. Ang magsul-ob og maanindot nga bisti ug magpabusog sa iyang tiyan nagpuyo og makauwaw nga mga hunahuna ug dili mosulod sa panaghigalaay sa mga balaan.

60. Sa diha nga mosulod ka sa baryo, ayaw duola ang mga babaye o makig-istorya kanila: kay kon dili, sama sa isda nga nakalunok og kawit, madani ang imong kalag kanila.
61. Ang usa ka monghe nga dako ang kasingkasing makab-ot ang kawalay-pagbati; apan ang makapasubo sa iyang mga igsoon pagadumtan.
62. Gihigugma sa Ginoo ang malumo nga monghe, apan gipalayas Niya ang mapanag-away gikan sa Iyang kaugalingon.
63. Kung masubo ang igsoon, pahupayon siya; ug kung nagasubo siya, magasubo ka uban kaniya: pinaagi niini, malipay ang iyang kasingkasing ug makatigom ka alang sa imong kaugalingon og dakong bahandi sa langit.
64. Ayaw pagpaminaw sa mga pulong nga gisulti batok sa imong igsoon nga mas tigulang, ug ayaw pagdasig sa espiritu sa bisan kinsa nga wala magpasidungog kaniya batok kaniya, aron ang Ginoo dili masuko sa imong mga buhat ug dili ka niya tangtangan gikan sa basahon sa kinabuhi.
65. Ang tapulan nga monghe makasinati og daghang kadaut, ug kon ipadayon niya ang iyang mga buhat, iyang tangtangan bisan pa ang iyang monghe nga bisti.
66. Ang monghe nga duha ang dila makapukaw og panagbangi tali sa mga igsoon, samtang ang matinud-anon magdala og kalinaw.
67. Ang nagsalig sa kaugalingong kusog mahulog, apan ang nagpaubos sa iyang kaugalingon pagataason.
68. Ayaw tugoti ang pagkabusog sa tiyan, ug dili ka mapildi sa katulogon sa gabii: sa ingon niini dali ka mahimong putli, ug ang Espiritu sa Ginoo mopakanaog kanimo.
69. Ang pag-awit sa mga salmo makapakalma sa kasuko; ug ang pagkamaabiabihon makapalayas sa kahadlok.
70. Ang bisan kinsa nga kanunay moapil sa mga salo-salo makakita nga maluya ang ilang kahayag, ug ang kangitngit motabon sa ilang kalag.
71. Kaon og pan nga gibug-aton ug inom og tubig nga gisukod, ug molayas kanimo ang espiritu sa pakighilawas.
72. Ayaw pagbutang og bitag sa imong igsoon, ni malipay sa iyang pagkahugno, kay ang Ginoo nakakita sa imong kasingkasing ug panubag ka niini sa adlaw sa imong kamatayon.
73. Ang bisan kinsa nga magdala sa mga layko sa sayop dili makalikay sa silot, ug ang bisan kinsa nga magpasipala kanila nagpasipala sa iyang kaugalingong ngalan.
74. Ang bisan kinsa nga mahigugma sa kalinaw matilawan ang selong sa dugos niini, ug ang bisan kinsa nga magpadaghan niini mapuno sa dugos.
75. Pasidunggi ang Dios ug mailhan nimo ang mga dili-mortal; alagari Siya, ug ipadayag Niya kanimo ang kinaadman sa mga kapanahonan.
76. Ang unod ni Kristo naglangkob sa aktibong mga birtud: bisan kinsa nga makatagamtam niini mahimong walay pagbati.
77. Ang dugo ni Kristo mao ang pagsabot sa mga buhat; bisan kinsa nga moinom niini, mapahimakas siya niini.
78. Ang dughan sa Ginoo mao ang kahibalo sa Dios: bisan kinsa ang magpahulay niini mahimong usa ka teologo.
79. Ang napuno sa kahibalo ug ang nagbuhat sa maayo nagkita, ug sa ilang taliwala anaa ang Ginoo.
80. Ayaw biyai ang pagtuo sa imong pagbunyag, ni bungkaga ang espirituhanong selyo, aron ang Ginoo magpuyo uban sa imong kalag ug panalipdan ka sa mga adlaw sa kadautan.
81. Ang mga pulong sa mga erehe mao ang mga tigpahibalo sa kamatayon; bisan kinsa ang modawat niini, makaguba sa iyang kalag.
82. Ug karon, anak ko, paminawa ako: ayaw duola sa pultahan sa mga dili matinud-anon, ug ayaw laktawi ang ilang mga bitag, basi ikaw masangit.
83. Layo ang imong kalag sa bakak nga kahibalo: Kanunay ko silang gisultihan (ang mga nalipatway) ug gisusi ang ilang ngitngit nga mga pulong, ug nakaplagan nako sa kanila ang hilo sa mga bitin. Ang bisan kinsa nga modawat kanila mapukan, ug ang bisan kinsa nga maghigugma kanila mapuno sa dautan.
84. Gitan-aw nako ang kinaadman sa ilang mga katigulangan, apan wala ko makakita og kahayag sa kamatuoran sa ilang mga pulong.

85. Ang mga dalan sa Providensya natabonan sa kangitngit, ug ang Iyang mga kapalaran dili masabtan sa hunahuna, apan ang tawo nga may pagkamaayo makahibalo niini.

10. Ang Iyang mga pagtulon-an alang sa mga birhen

1. Higugmaa ang Ginoo, ug higugmaon ka Niya; alagdi Siya, ug pasigaon Niya ang imong kasingkasing.

2. Tugoti ang imong Inahan (ang Abadesa) ingon sa Inahan sa Ginoo, ug ayaw pagpasipala sa uban sa usa nga nanganak kanimo (sa espiritu).

3. Higugmaa ang imong mga igsoon nga babaye ingon mga anak nga babaye sa imong Inahan, ug ayaw paglayas gikan sa dalan sa kalinaw.

4. Pasagdi nga sa pagsidlak sa adlaw makit-an ka nga naggunit og basahon sa pag-ampo, ug pagkahuman sa ikaduhang oras, pasagdi nga ang imong mga kamot abala sa pagpanahi.

5. Pag-ampo nga walay hunong ug hinumdumi si Kristo, nga nagpabuhi pag-usab kanimo.

6. Likayi ang mga tigum sa mga lalaki, aron dili magpabilin ang usa ka dios-diosan sa imong kalag ug mahimong salabutan kanimo sa panahon sa imong pag-ampo.

7. Si Cristo ang imong Hinigugma; busa, balibara ang tanang lalaki, ug ang imong kinabuhi dili masaway.

8. Ilabay ang kasuko ug kalagot, ug ayaw tugoti nga moturok sa imong kasingkasing ang sama sa kasingkasing.

9. Ayaw pag-ingon, 'Karong adlaw magsaulog ko, ug ugma magpuasa ko,' kay wala ka kahibalo unsay madala sa umaabot nga adlaw.

10. Dili maayo ang mokaon og karne, ni husto ang moinom og bino; ang duha gitugotan lamang sa mga masakiton.

11. Ang usa ka batan-ong babaye nga walay kapahulayan dili maluwas, ug ang nagpuyo sa kalipay dili makakita sa iyang Nobyo.

12. Ayaw pag-ingon, 'Gikapoy ko sa sulugoon nga babaye; mubayran ko siya,' kay walay pagkaulipon sa mga anak nga babaye sa Dios.

13. Ayaw pagpaminaw sa walay pulos nga pakig-istorya, ug likayi ang tsismis sa mga tigulang nga babaye nga walay pulos.

14. Ayaw pagtan-aw sa mga kombite sa mga hubog, ni moadto sa mga kasal sa kalibutan: ang matag dalaga nga mubuhat niini hugaw siya sa atubangan sa Ginoo.

15. Ablihi ang imong baba aron mosulti sa pulong sa Dios, ug pugngi ang imong kaugalingon sa sobra nga pakigpulong.

16. Ipakumbaba ang imong kaugalingon sa atubangan sa Dios, ug ang Iyang tuo nga kamot magpasaka kanimo.

17. Ayaw pagbalibad sa pagtabang sa kabus sa ilang panahon sa panginahanglan, ug ang lana sa imong lampar dili mahurot (sa panahon sa panginahanglan).

18. Buhata ang tanan alang sa Ginoo, ug ayaw pagpangita og himaya sa tawo; kay ang himaya sa tawo sama sa bulak sa uma, apan ang himaya sa Ginoo magpabilin hangtod sa kahangturan.

19. Gihigugma sa Ginoo ang malumo nga dalaga, apan ang mapanag-awayon usa ka pagdumot kaniya.

20. Ang matinumanon nga dalaga makakaplag og pabor, apan ang mapanghimagsik hingpit nga buang.

21. Ang Ginoo mopapas sa usa ka dalagang manan-away, apan luwason Niya ang mapasalamaton gikan sa kamatayon.

22. Ang katawa usa ka kaulaw, ug ang kawalay hiya (sa mga mata) usa ka pasipala; bisan kinsa nga buang nga babaye mahulog niini.

23. Ang babaye nga magsul-ob og maanyag nga bisti mawala gani ang kahinahom sa iyang pagtan-aw.

24. Ayaw pagka-sobra ka pamilyar sa mga layko nga lalaki ug babaye, basi maliso nila ang imong kasingkasing ug himuon nilang walay pulos ang tambag sa matarong.

25. Pag-ampo uban sa mga luha sa gabii, aron walay makahibalo nga nag-ampo ka, ug makakaplag ka og grasya.

26. Ang malipayong paglakaw-lakaw ug pagbisita sa mga panimalay sa uban makasamok sa kahimtang sa kalag ug makapahuyang sa pagbuot niini.

27. Ang matinud-anong dalaga dili mahadlok, apan ang dili matinud-anon mahadlok bisan sa iyang kaugalingong landong.
28. Ang babayeng nagdumot sa usa ka huyang igsoon nga babaye pagaputlon gikan kang Cristo.
29. Ayaw pag-ingon, 'Ako ang tag-iya niini, ug ikaw ang tag-iya niadtong usa,' kay sa Kristo nga si Jesus, ang tanan gipanag-iya sa tanan.
30. Ayaw pag-usisa sa kinabuhi sa uban, ug ayaw paglipay sa pagkahugno sa imong igsoon nga babaye.
31. Alagari ang mga birhen nga nanginahanglan, ug ayaw pagpasigarbo tungod sa imong kahimayaan.
32. Sa Simbahan sa Dios, ayaw tugoti nga mogawas bisan usa ka pulong sa imong ngabil, ug ayaw pagtan-aw sa ubos sa bisan kinsa, kay ang Ginoo nakahibalo sa imong kasingkasing ug nagbantay sa tanan nimong hunahuna.
33. Pahawaa ang tanang dautang hunahuna gikan sa imong kaugalingon, ug dili ka mapildi sa imong mga kaaway.
34. Mag-awit sa imong kasingkasing, ug ayaw lang paglitok sa mga pulong sa mga salmo gamit ang imong dila.
35. Sama sa kalayo nga nagdilaab nga lisod patyon, ingon man ang samdan nga kalag sa dalaga nga hapit dili na maayohon.
36. Ayaw itugyan ang imong kalag sa dautang hunahuna, basi kini makahugaw sa imong kasingkasing ug makapahawa sa putli nga pag-ampo gikan kanimo.
37. Bug-at ang kasubo ug lisod dalhon ang kawad-on sa paglaum, apan ang mga luha ngadto sa Ginoo mas kusgan kaysa kanila.
38. Ang gutom ug kauhaw makapahunong sa dautang tinguha, samtang ang matarong nga pagbantay nagahinlo sa hunahuna.
39. Ang kasuko ug kapungot mopalayas sa gugma, samtang ang pagpanag-iya og sama makahatag og kaulaw sa kaugalingong mga gasa.
40. Kadtong tinago nga nagpasipala sa iyang igsoon nga babaye magpabilin sa gawas sa kwarto sa kasal sa nobyo; siya mosinggit sa pultahan, apan walay motagad kaniya.
41. Ang lampara sa walay kalooy nga dalaga mapalong, ug dili niya makita ang pag-abot sa iyang Nobyo.
42. Ang baso nga mahulog sa bato mabungkag sa daghang piraso; ingon ana, ang dalagang magpilit sa bana dili mahimong walay sala.
43. Mas maayo ang malumo nga babayeng minyo kaysa mainit ug masuko nga dalaga.
44. Ang babaye nga nagkatawa ug nadani sa mga pulong sa iyang bana sama sa usa ka tawo nga nagtugot sa iyang mga kaaway nga magbutang og lubid sa iyang liog.
45. Sama sa perlas sa bulawanong setting, mao ang pagkabirhen, napalibotan sa dungog.
46. Ang malain nga mga kanta nga ginatukar sa arpa makaparelaks sa kalag ug makaguba sa pagkamahugot sa determinasyon niini; bantayi kini labaw sa tanan, aron dili ka mapakyas.
47. Ayaw kalipay sa pagpang-insulto, ug ayaw pag-uban sa mga tsismoso, kay biyaan sila sa Ginoo.
48. Ayaw paghukmi ang igsoon nga babaye nga hilig mokaon, ni magpasigarbo tungod sa imong kaugalingong pagpugong sa pagkaon; kay wala ka kahibalo unsay gipangandoy sa Ginoo para kanimo, ni kinsa kaninyo ang motindog sa atubangan Niya.
49. Ang babaye nga maghinanakit nga nangitngit na ang iyang mga mata ug nangalot na ang iyang unod dili makakaplag og kalipay sa pagpugong sa kaugalingon.
50. Bug-at nga karga ang pag-igsin, ug lisod panalipdan ang pagkamatinahuron, apan walay mas tam-is pa kaysa sa Langitnong Nobyo.
51. Nakakita ko og mga lalaki nga nagadaut sa mga birhen pinaagi sa ilang mga pagtulon-an ug ginahimo nilang walay pulos ang ilang pagkabirhen.
52. Apan ikaw, O dalaga, paminawa ang pagtulon-anon sa Simbahan sa Dios, ug ayaw tugoti nga adunay lain nga makapahawa sa imong pagtuo.
53. Ang Dios nagmugna sa langit ug yuta ug nag-atiman niini; walay anghel nga dili makasala, ni walay demonyo nga dautan sa kinaiyahan: ang Dios nagmugna kanila duha uban sa gawasnong kabubut-on.

54. Sama sa usa ka tawo nga naglangkob sa mortal nga lawas ug makatarunganong kalag, ingon usab ang atong Ginoo tinuod nga natawo isip usa ka walay sala nga tawo, tinuod nga mikaon, ug tinuod nga gipako sa krus: Dili Siya usa ka hulagway sa mata sa mga tawo.

55. Adunay pagkabanhaw sa mga patay; molabay kining kalibutan, ug makadawat kita og espirituhanong mga lawas. Ang mga matarong magpanunod sa kahayag, samtang ang mga daotan magpuyo sa kangitngit.

56. Ang mga mata sa birhen makakita sa Dios, ug ang iyang mga dalunggan makadungog sa Iyang pulong.

57. Ang pagkabirhen sa pagka-dalaga makapahimuot sa Ginoo, ug ang putli nga dalaga makadawat og korona gikan sa kamot sa iyang Nobyo.

58. Hatagan siya og sinina sa kasal, ug malipay siya uban sa mga anghel sa langit.

59. Ang iyang sulo magdilaab nga walay hunong, ug ang lana sa iyang sulo dili gayud mahurot; siya makadawat og walay katapusang bahandi ug manunod sa Gingharian sa Dios.

60. Hinumdumi si Kristo, nga nagpanalipod kanimo, ug ayaw kalimti ang Parehas sa Pagka-Dios nga Trinidad, nga angay pagsimbaan.

11. Mahitungod sa Nagkalain-laing Daotang Hunahuna, Kapitulo⁶⁴

1. Sa taliwala sa mga demonyo nga supak sa kinabuhi sa aktibong pag-alagad, ang una nga mokuha og armas mao kadtong gisaligan sa mga kahilambigit, o sa mga pangandoy sa pagka-gluton; kadtong nagpukaw kanato sa gugma sa kuwarta; ug kadtong nag-awhag kanato sa pagpangita og himaya sa tawo. Ang tanan nga uban, nga nagsunod sa ilang luyo, mag-ilis-ilis sa pag-atake sa mga tawo nga ilang naangol na. Kay dili mahulog sa kamot sa pakighilawas ang usa ka tawo gawas kon siya unang nahulog sa bitag sa kahakog ug kalapasan sa pagkaon; dili siya mapildi sa kasuko gawas kon siya mitindog ug nakigbisog alang sa pagkaon, o kuwarta, o himaya; ni makalingkawas sa demonyo sa kasubo gawas kon nakasinati na siya og kawad-on sa tanan niini; ni makalingkawas sa garbo, nga unang anak sa yawa, gawas kon iyang gipang-uga ang '*gamut sa tanang dautan—ang paghigugma sa salapi*' (1 Tim. 6:10), kay, sumala sa pulong sa maalamon nga si Solomon, '*ang kakabus nagpaubos sa tawo*' (Prov. 10:4), ug, sa mubo nga pagkasulti, ang usa ka tawo dili mahimong biktima sa bisan unsang demonyo gawas kung siya una pang masamdan niining mga pangunang demonyo. Ngano man, busa, gipresentar sa yawa kining tulo ka hunahuna sa Manluluwas: ang una, sa dihang gihangyo niya nga himuon nga tinapay ang mga bato; ang ikaduha, sa dihang gisaad niya ang tibuok kalibutan kon Siya, human mapukan, mosimba kaniya; ug ang ikatulo, sa dihang gipasiguro niya nga kon mosunod Siya kaniya, Siya pagahimayaon pinaagi sa dili pag-antos og kadaut, human Siya mihulog gikan sa ingon ana ka kahitas-an (gikan sa atop sa simbahan). Apan ang Ginoo, nga milabaw sa tanan niini, gisugo ang yawa nga molakaw, nga nagtudlo kanato nga ang yawa dili mapalayas gawas kon atong pagdumtan kining tulo ka hunahuna.

2. Ang tanang demonyong hunahuna nagpasulod ug mga hulagway sa mga butang nga masinati sa kalag, ug ang hunahuna, pagdawat sa ilang marka, ginabalik-balik kini sa sulod niini. Busa, pinaagi sa hilisgutan sa hunahuna mailhan nato kung unsang demonyo ang miduol kanato: pananglitan, kung ang nawong sa usa ka tawo nga nakapasakit o nakapasipala kanako motungha sa akong hunahuna, kini nagpadayag nga ang demonyo sa pagpanimalos miduol; kung, sa laing bahin, motungha ang hunahuna bahin sa kuwarta o dungog, dili malikayan nga mailhan, pinaagi sa hilisgutan, kinsa ang nagkaguliyang kanato; sa samang paagi, sa ubang hunahuna, mahibal-an, pinaagi sa hilisgutan niini, kinsa ang nagatindog sa atubangan nato ug nagpaila niini. Apan, dili ko nag-ingon nga ang tanang paghinumdom niini nga mga butang gikan sa mga demonyo, kay ang hunahuna mismo, kon ipalihok kini sa usa ka tawo, kasagaran mobalik-balik sa mga hulagway sa nahitabo na; apan ang mga paghinumdom lamang nga sa samang higayon makapukaw og kasuko o tinguha, nga dili natural, mao ang gikan sa mga demonyo. Tungod kay nabalaka kining mga pwersa, ang hunahuna mosulod sa mental nga pakighilawas ug panagbangi, ug dili na makapugong sa sulod niini sa mga hunahuna mahitungod sa Dios, ang Iyang Mamatnunan, kay kini nga kahayag (i.e. walay samok nga

⁶⁴ Apil kini nga traktado sa mga buhat ni San Nilus. Apan tungod kay adunay mga kapitulo dinhi nga pulong-pulong nga susama sa mga kapitulo sa ubang traktado ni Evagrius, makatarunganon nga tuohan nga kini nga traktado, sama sa uban, nasulod sa buhat ni San Nilus tungod sa sayop. Ang mga tigkompila sa **Dobrotolyubie** klaro nga gikuha kini gikan sa kompleto nga koleksyon sa mga sinulat ni Evagrius.

pagpamalandong sa Dios) motungha sa soberanong hunahuna basta mapugngan ang mga hunahuna nga naglibot sa kalibutanong mga butang samtang nag-ampo.

3. Kapitulo 63 mahitungod sa aktibong kinabuhi, gipahinungod kang Anatolius.

4. Mahitungod sa '*mga damgo*'. Angay susihon kung giunsa sa mga demonyo, sa atong mga damgo tungod sa katulogon, pag-imprinta ug pagpadaghan sa mga hulagway sa atong soberanong hunahuna. Kasagaran mahitabo usab sa hunahuna (bisan pa nga nagmata) kung kini makakita sa mata, o makadungog sa dalunggan, o makasinati og butang gikan sa gawas pinaagi sa lain nga pagbati, ug mapabilin kini sa panumduman; ug ang panumduman, sa paglihok sa nakuha niini pinaagi sa lawas, nagdala niining mga hulagway ngadto sa nagdumala nga hunahuna. Busa, sa akong tan-aw, ang mga demonyo (sa mga damgo) nagpasulod og mga hulagway sa hunahuna pinaagi sa paglihok sa panumduman, tungod kay ang mga organo sa pagbati dili aktibo tungod sa tulog niadtong panahona. Apan motungha pag-usab ang pangutana: giunsa nila paglihok sa panumduman? Pinaagi ba sa mga pagbati? Oo, (kung atong hunahunaon ang mga damgo nga puno sa pagbati), ug kini makita sa kamatuoran nga kadtong mga putli ug walay pagbati wala mag-eksperyensya og ingon ana. Apan aduna usab yano (walay pagbati) nga paglihok sa panumduman, nga motumaw gikan kanato o gikan sa balaang gahum, diin (morag) makig-istorya ug makig-uban kita sa mga santo sa panyapon. Bisan pa, angay hinumduman nga sama sa pagtan-aw sa kalag sa pipila ka mga hulagway pinaagi sa lawas, ingon usab ginabalik-balik kini sa panumduman bisan walay lawas (sa ato pa, uban o walay pagbati). Parehas nga butang ang mahitabo sa panahon sa pagkatulog, kung ang lawas nagpahulay. Kay sama sa usa ka tawo nga makahunahuna sa tubig bisan pa man siya kauhaw o dili, makahunahuna usab siya sa bulawan uban sa kahakog o walay kahakog. Parehas kini magamit sa ubang mga butang. (Sa paggmata ug sa pagkatulog). Ug sa dihang ang hunahuna makasinati (o mahibalo sa sulod niini samtang natulog) sa ingon-ingon nga mga damgo, ilhi sa kini nga kalainan ang dautang tuyo sa mga demonyo (nga nagtinguha sa among kapahamakan sa tanang butang). Kinahanglan usab nga mahibal-an nga ang mga demonyo naggamit sa mga butang sa gawas aron makahimo og mga damgo, pananglitan, ang tingog sa balod sa dihang naglangoy ang usa ka tawo.

5. Ang atong pagkasuko-suko, kon kini mapukaw supak sa natural nga disposisyon niini, dako kaayo ang kontribusyon sa mga pagpakita sa mga demonyo ug mapuslanon kaayo sa tanang ilang dautang mga laraw. Mao nga walay usa kanila ang mapakyas sa pagpukaw niini adlaw ug gabii. Apan kon makita nila nga kini gipugngan sa pagkamaisog, naningkamot sila daan nga pahuyangon kini ubos sa pipila ka daw matarong nga pasangil, aron kon kini masapdan na, mahimong dali kini mapukaw sa ilang mga hunahuna nga hayop. Busa, bisan pa man husto o dili ang hinungdan, dili nato siya pasagdan nga mapukaw, aron dili nato ibutang ang usa ka delikadong espada sa kamot sa mga nagpangita og dautan kanato – nga, sumala sa akong nahibaloan, daghan ang nagbuhat niini tungod sa labing gamayng rason, nga mas mosiga pa kaysa angay. Ingna ko, ngano dali ra kaayo ka masulod sa kahimtang sa panagbangi, kung imo nang gisalikway ang pagkaon, kuwarta, ug dungog? Ngano man nimo ginapakaon ang iro, bisan pa sa imong saad nga wala kay gustong panag-iya? Kung kini mokurog ug mosulong sa mga tawo, klaro nga adunay butang nga imong gitago sa sulod ug gusto nimong mapreserbar. Sigurado ko nga ang ingon nga tawo layo kaayo sa putli nga pag-ampo, kay nahibalo siya nga ang kasuko mao ang manlaglag sa ingon nga pag-ampo. Labaw pa, , natingala ko kung giunsa niya kalimti ang mga santo: si David, nga misinggit, '*Pahunong sa kasuko ug biyaan ang kalagot*' (Salmo 36:8), ug si Ecclesiastes, nga nagmando: '*Kuhaa ang kasuko sa imong kasingkasing, ug ilabay ang limbong gikan sa imong unod*' (Ekl. 11:10), ug ang Apostol, nga nagmando kanato nga magtaas og '*balaan nga mga kamot* sa tanang panahon ug sa *matag dapit, nga walay kasuko o panaglalis*' (1 Tim. 2:8). Ang karaang batasan—pagpahawa sa mga iro gikan sa balay sa panahon sa pag-ampo—nagtudlo kanato niini gayud, kay nagpasabot kini nga dili unta maglagot ang mga nag-ampo. Usa sa mga paganong maalamon miingon pa gani nga ang mga dios dili mokaon og apdo o unod sa hita, bisan pa siya mismo, sa akong hunahuna, wala masabti ang iyang gisulti: kay nagtuo ko nga ang apdo simbolo sa kasuko, ug ang unod sa hita sa hayopnong kahilakaw. Mahitungod sa ideya nga dili unta magtagad sa sinina o pagkaon, sa akong hunahuna sobra pa gani nga isulat pa kini, kay ang Manluluwas mismo nagdili niini sa mga Ebanghelyo, nga nagaingon: '*Ayaw kamo kabalaka sa inyong kinabuhi, unsa kamo mokaon o imnon, o unsa kamo masul-ob*' (Mat. 6:25). Kay kini angay sa mga pagano nga dili motuo nga nagdumili sa Balaang Pag-atiman ug nagdumili sa Magbubuhay, samtang kini angay hingpit nga layo sa mga Kristohanon, nga kausa na gayud mituo nga bisan ang duha ka langgam nga gibaligya sa usa ka assarius anaa sa pag-atiman sa mga balaang anghel. Samtang, batasan sa mga demonyo, pinaagi sa pagsunod sa hugaw nga mga hunahuna, mao ang pagpang-instilar sa sobra nga kabalaka, aron si Jesus madani

gikan sa 'mga tawo' sa hunahuna nga 'nagpuyo' sa huna-huna, ug aron ang pulong, gipugngan sa kabalaka, magpabilin nga 'walay bunga' (Mat. 13:22). Human nato kini ilabay, ilabay nato ang atong mga kabalaka sa Ginoo (Sal. 54:23) ug magkontento sa atong naa (Heb. 13:5), aron, pinaagi sa pagpuyo nga matinipid ug pagsul-ob og yano nga bisti, matangtang nato adlaw-adlaw kining mga tinubdan sa pagka-mapahitas-on. Busa, kinsa man ang maulaw sa pagsul-ob og yano nga bisti, tan-awa si San Pablo, nga nag-antos sa 'katugnaw ug kahubas' (2 Cor. 11:27), nga gipasiugda sa sigurado nga paglaum nga madawat ang 'korona sa pagkamatarong' (2 Tim. 4:8). Apan tungod kay gitawag ni San Pablo kining kalibutan nga usa ka teatro ug usa ka lumba (1 Cor. 9:24), tan-awon nato kon posible ba alang sa usa ka tawo nga nabug-atan sa hunahuna sa 'paningkamot aron makab-ot ang dungog sa mas hataas nga tawag' (Phil. 3:14) sa Dios ug makigbisog batok sa mga gahum, mga prinsipalidad, ug mga magbubuot sa kangitngit niining panahona (Efe. 6:12)? Ako, bisan pa man, dili ko kini ipanghimatuud, tungod kay nakat-on ko gikan niining makabungog kaayo nga sugilanona (unsa ang mahitabo sa arena), kay kining (manlaban) siguradong mapugngan sa iyang sinina, nga makasamok kaniya, sama sa pagkasamok sa hunahuna sa mga kabalaka, kon tinuod ang giingon nga ang hunahuna nagpuyo nga dili mapabulag sa iyang bahandi. Kay giingon: 'Diin ang imong bahandi, didto usab ang imong kasingkasing' (Mat. 6:21).

6. Sa mga hunahuna, ang uban maputol, ang uban maputol usab; ug usahay ang mga maayo maputol sa dautan, ug usahay ang dautan maputol sa maayo. Ang Espiritu Santo maminaw sa unang hunahuna (nga mao ang nanguna ug nagdominar) ug maghukom o modawat kanato sumala niini. Unsa man akong gipasabot? Mao kini gayud! Aduna koy usa ka hunahuna, pananglitan, pagkamahigalaon, ug ginabuhat ko kini alang sa Ginoo; apan sa dihang moabot ang manulaw, kini maputol tungod kay gipukaw niya sa akong kasingkasing ang tinguha nga magpakita og pagkamahigalaon alang sa himaya. Ug usab, aduna koy hunahuna sa pagpakita og pagkamahigalaon aron lang makita nga maayo ako sa atubangan sa mga tawo; apan sa diha nga mosulod ang usa ka mas maayong hunahuna, kini mausab tungod kay ang mas maayong hunahuna nagpadulong sa atong pagkamadaogon ngadto sa Ginoo ug nagpugos kanato nga buhaton kini dili alang sa mga tawo. Busa, kung sa atong mga buhat sa katapusan magpabilin kitang matinud-anon sa atong unang hunahuna, samtang ang ikaduhang hunahuna nagsilbi lamang isip usa ka tukso, nan, base lamang sa unang hunahuna nga natawo makadawat kita sa atong ganti; kay isip mga tawo, ug isip mga nakigbisog batok sa mga demonyo, wala kita'y kusog nga kanunay nga mapabilin nga dili madaut ang usa ka matarong nga hunahuna, – ingon man usab, ang usa ka dautang hunahuna dili magpabilin sa atong sulod nga walay pagsulay sa pagsukol niini pinaagi sa usa ka maayong hunahuna, kay sulod kanato anaa ang mga binhi sa pagkamaayo (nga dili mapugngan). Apan, kon ang bisan usa niini nga nagkakontra nga mga hunahuna makab-ot ang gahum, kini mopuli sa gipangtintal (sa ato pa, hingpit kini nga mopuli sa unang hunahuna), ug ang tawo magsugod sa paglihok, nga sa katapusan gipalihok niining hunahuna.

7. Sumala sa among nahibal-an pinaagi sa dugay nga pagmatngon, ang kalainan tali sa mga hunahuna sa anghel, hunahuna sa tawo, ug sa mga hunahuna nga gikan sa demonyo mao ang mosunod: ang mga hunahuna sa mga anghel naningkamot sa pagsabot sa kinaiyahan sa mga butang ug sa pagsuhid sa ilang espirituhanong kahulugan, sama sa: ngano gimugna ang bulawan, ug ngano kini gipang-ilap sama sa balas sa pipila ka layo nga bahin sa yuta, diin kini gipangita uban sa dakong paningkamot ug kapoy? unsaon, sa diha nga makaplagan na, kini gihugas sa tubig ug gipaslak sa kalayo, ug busa mahulog sa kamot sa mga magwawali nga naghimo gikan niini, alang sa Tabernakulo, usa ka kandelabro, usa ka insinsador, 'mga tasa ug mga mangkok' (2 Cron. 4:21), diin, pinaagi sa grasya sa Manluluwas, ang Hari sa Babilonia dili na mag-inom (Dan. 5:3). Si Cleopas, bisan pa, nagdala og kasingkasing nga nagdilaab gikan niining mga misteryo. Ang demonyong hunahuna wala'y nahibaloan bahin niini ug dili kini masabtan, apan walay-hiya nga nagtudlo sa hunahuna og tinguha sa pag-angkon sa makalibog nga bulawan ug nagtagna sa kalipay ug himaya nga mouban niini. Ang hunahuna sa tawo, bisan pa niana, dili mangita sa pag-angkon niini ni dili usab kini mausisa unsa ang gisimbulo sa bulawan, kondili nagpasulod kini sa hunahuna ug usa ka yano nga hulagway sa bulawan, nga walay pagbati o kahakog. Ang susamang pangatarungan kinahanglan usab ipatuman sa ubang mga butang, kon adunay bisan kinsa nga tinagoang mag-ehersisyo sa iyang hunahuna subay niini nga modelo.

8. Aduna'y usa ka hunahuna nga matarong nga matawag nga manlalakbay. Kini makita sa mga igsoon kasagaran sa kaagahon ug magdala sa hunahuna gikan sa siyudad ngadto sa siyudad, gikan sa lungsod ngadto sa lungsod, gikan sa balay ngadto sa balay; sa sinugdan kini mosalmot sa yano nga pakighinabi, ug unya, human makig-istorya og dugay sa pipila ka kaila, ginahugawan niini ang kaugalingon niini nga kahimtang; subay sa kinaiya sa mga nakigkita niini, hinay-hinay kini nga molayo sa kahibalo sa Dios ug sa pagkamaayo

ug makalimot sa tawag ug saad niini. Busa, ang monghe kinahanglan magbantay batok niining demonyo, ug obserbahan kung asa siya gikan ug asa siya mopuyo, kay dili kini tungod sa tsamba o walay rason nga naglibot-libot siya og ingon ana ka lapad, apan gibuhat niya kini aron samokon ang kahimtang sa hunahuna sa mongtawo, aron ang hunahuna, nga nasiga niini tanan ug hubog sa daghang pakighinabi, dali nga mahulog nga biktima sa demonyo sa kahilayan, o kasuko, o kasubo, nga labing grabeng makadaot sa kalinaw sa iyang pagka-mongtawo. Apan kung gusto nato mas masabtan pag-ayo ang mga limbong niining demonyo, dili nato siya kalit nga supakon, ni dili nato dayon ipadayag (sa mga Amahan) kung giunsa niya paghimo sa hunahuna og mga pakighinabi sulod kanato ug pinaagi sa unsang paagi hinay-hinay niyang gihatod ang hunahuna ngadto sa gingharian sa kamatayon; kay molayas dayon siya, nga dili niya ikatugot nga naay makakita kung giunsa niya pagbuhat niini tanan, ug sa ingon niini wala kitay makat-unan sa gusto unta natong mahibal-an. Apan mas maayo nga tugutan siya, sa ikaduhang o ikatulong adlaw, nga ipadayon ang iyang drama hangtod sa katapusan, aron, human natong masuta sa tukma ang iyang malimbungong mga lihok, mapalayas nato siya pinaagi sa usa ra ka pulong sa pagsaway. Apan tungod kay, sa panahon sa pagsulay, ang hunahuna mahimong masamok ug dili makakita pag-ayo sa unsay nahitabo sa atong sulod, sa diha nga mibulag na ang yawa, mao kini ang angay buhaton: lingkod ug hunahuna sa imong kaugalingon ang nahitabo kanimo, asa ka nagsugod ug asa ka miadto, sa unsang punto ka gikupot sa espiritu sa kahilayan, kasubo, o kasuko, ug unsaon pagpadayon sa tanan pagkahuman niini: susihon kini tanan ug itimaym sa hunahuna, aron kon mobalik kini, imong mapadayag kini; timan-i usab ang tukmang dapit diin kini nagtago, ug dili na ka mosunod sa iyang mga bakas. Pagkahuman niini, kung gusto nimo nga pukawon kini sa kasuko, ipadayag dayon kini sa diha-diha nga mogawas kini, ug ngalanan ang pinakaunang lugar nga imong gisulod (sa imong hunahuna, atol sa unang makapahikayat nga paglibot-libot), unya ang ikaduha ug ang ikatulo; kay kini masuko kaayo, nga dili makasustiner sa kaulaw. Ang pagpamatoood nga husto ang panahon (ug mapuslanon) sa pag-atubang kaniya sa ingon ani nga paagi mao ang paglayas sa iyang mga hunahuna gikan kanimo, kay dili na gyud siya makabarog sa atubangan sa ingon ana ka klaro nga pagpadayag. Ang pagdaog niining demonyo sundan sa usa ka bug-at kaayong pagkatulog, pagkabangag sa talawan nga kauban ang dakong katugnaw, sobra nga paghikab ug kabug-aton sa abaga; ang tanan niini gipalayas sa Espiritu Santo pinaagi sa mainitong pag-ampo.

9. Ang pagdumot sa mga demonyo dako kaayo og ikatabang sa atong kaluwasan ug mapuslanon kaayo sa pagpraktis sa pagkamatanud-anon; apan dili nato kini mapalambo sa atong kaugalingon ingon usa ka maayong hiyas, tungod kay ang mga espiritu sa senswalidad mopapas niini sa atong sulod ug usab motawag sa kalag aron makig-uban ug makig-ila kanila. Apan ang Mananambal sa mga kalag nag-ayo niining pakig-uban—nga mas grabe pa kaysa gangrena nga lisod tambalan—pinaagi sa pagpasagad, nga nagtugot kanato nga mag-antos og makalilisang nga mga butang sa ilang kamot sa adlaw ug sa gabii. Busa, mobalik ang kalag sa iyang orihinal (normal) nga pagdumot kanila, nga natudloan sa pag-ampo sa Ginoo sa mga pulong ni David: *'Sa hingpit nga pagdumot gipangdumotan ko sila; sila akong mga kaaway'* (Salmo 138:22). Kay siya nagdumot sa iyang mga kaaway sa hingpit nga pagdumot, nga wala magpakasala sa buhat o sa hunahuna – nga mao ang timailhan sa labing dako ug unang (sama sa nahitabo kang Adan) pagkawalay-pagbati.

10. Mahitungod sa demonyo nga nagapahimo sa kalag nga walay pagbati, kinahanglan pa ba gayud nga hisgutan siya? Ako, sa akong bahin, mahadlok pa gani mosulat mahitungod kaniya. Kay sama sa dihang ang kalag mobiya sa iyang kaugalingong kinaiyahan, samtang siya ang nagkupot niini, gilabay niya ang kahadlok sa Dios ug ang tanang pagrespeto, dili niya tan-awon ang sala ingon sala ni ang paglapas ingon paglapas, nahinumdom siya sa makalilisang nga paghukom ug sa walay katapusang pag-antos ingon lang nga walay sulod nga mga pulong, ug ginayawaan niya kana nga nagdilaab, tinuod gayud nga makapahugno sa kalibutan nga kagubot—ug bisan pa man nga iyang giangkong ang Dios, dili niya gustong masayran ang Iyang mga sugo. Imong gukdon ang imong dughan sa dihang siya mosangkong sa sala, ug siya wala'y gibati; imong gisultihan siya gikan sa Kasulatan, ug siya, sama sa usa ka bulag, wala makakita, ug, sama sa usa ka bingi, wala makadungog; imong gipakita kaniya ang pagpanamastamas sa mga tawo, apan wala niya kini tagda, ni mobati siya og kaulaw sa atubangan nila, ug wala siya makahibalo niini, sama sa usa ka baboy nga, samtang gipiyong ang mga mata, nakagawas gikan sa iyang kulongan. Kining demonyo mapukaw sa mga hunahuna sa pagka-mapahitas-on kon tugotan nato kini nga moturok sulod kanato sa dugay nga panahon; ug tungod niini, *'kon dili unta gipamubo ang mga adlaw, walay unod nga maluwas'* (Mat. 24:20). Usa kini sa mga demonyo nga talagsa ra mosulong sa mga igsoon (i.e. ang mga Kinovita, kadtong nagpuyo sa komunal nga mga puloy-anan). Ang hinungdan niini klaro kaayo, kay sa diha nga makita niya ang kalisdanan sa uban—bisan pa masakitan ang usa ka tawo o matumba sa kalit nga kamatayon—dali dayon siyang molayas, kay ang kalag,

nga napuno sa kalooy sa ingon ana nga mga panahon, mapuno sa paghinulsol, ug ang pagkabuta nga gipahamtang sa demonyo niini mahulog gikan sa iyang mga mata. Kami (mga eremita) wala'y niini, tungod sa kamingawan ug sa kakulang sa mga masakiton taliwala namo. Aron hatagan og paagi sa pagpahawa niining partikular nga demonyo, ang Ginoo sa mga Ebanghelyo nagsugo kanamo sa pagbisita sa mga masakiton ug sa pagbisita sa mga nakabilanggo, sa dihang Siya miingon: *'Masakiton ako, ug gibisita ninyo ako; nakabilanggo ako, ug miadto kamo kanako'* (Mat. 25:36). Angay hinumduman nga kung ang bisan kinsang monghe, nga giatake niining demonyo, wala magtugot sa malimot nga hunahuna, ni mibiya sa iyang puloy-anan tungod sa kawad-on sa paglaum, kini nagpasabot nga nadawat niya gikan sa langit ang pagkamapailubon ug pagkaminahuron nga gihatag kaniya. Bulahan siya nga giisip nga takus sa ingon nga pagkawalay-pangandoy! Alang sa mga tawo nga, human sa ilang saad nga magkinabuhi nga asketiko sa matinahuron nga pag-alagad sa Dios, mas mopili nga magpuyo taliwala sa mga layko, mag-amping sila batok niining demonyo. Apan, nahuya pa gani ko bisan sa atubangan sa mga tawo nga mosulti o mosulat pa og dugang mahitungod kaniya.

11. Mahitungod sa espiritu sa kasubo. Ang tanang demonyo nagtudlo sa kalag sa paghigugma sa kalipay; ang demonyo sa kasubo ra ang dili magbuhat niini, kundili ginabalda pa gayud ang hunahuna sa mga mosulod sa kamingawan, ginaputol ang tanang espirituhanong kalipay ug ginapatuyo ang kalag sa kasubo, kay *'ang mga bukog sa masubo nga tawo uga'* (Mga Panultihon 17:22). Apan sa pag-atake nga may pagkaminahuron, ginahimo niya ang monghe nga maalamon sa mga dalan sa Dios: kay ginapalihok niya siya sa pagdumot sa tanang kaayohan sa kalibutan ug sa paglikay sa matag kahupayan. Apan kon kini magpahirap kaniya sa dugay nga panahon ug sa dakong kasakit, kini magmugna og mga hunahuna nga magtambag sa mongko nga laglagon ang iyang kaugalingong kalag, o pugson kini nga molayas layo gikan sa maong lugar; human siya makasinati og ingon nga mga hunahuna, si Job kaniadto nag-antos samtang ginahirapan siya niini, kay miingon siya: *'Kung mahimo lang unta, ako unta magpakamatay, o mangayo ko sa lain nga siya na lang ang magbuhat niini para kanako'* (Job 30:24). Ang simbolo niining espiritu mao ang bitin nga makamandag, nga ang hilo niini, kung gamay ra ang kantidad, makabawi sa epekto sa ubang mga hilo, apan kung sobra ang kantidad, mopatay sa buhing binuhat nga nakatilaw niini. Gihatag ni Pablo ang walay-balaod nga tawo sa Korinto ngadto niining demonyo; tungod niini, sa dili madugay misulat siya pag-usab kanila, nga nag-ingon: *'Balik-a siya sa inyong pabor, aron dili siya malunop sa sobra nga kasubo'* (2 Cor. 2:7–8). Busa, kining espiritu nga nagpahirap sa mga tawo mao usab ang hinungdan sa tinuod nga paghinulsol. Mao kini ang hinungdan nganong gitawag ni San Juan nga Maminar ang mga iyang gisaway ug nangitagpang sa Diyos nga 'kama-anak sa mga bitin', nga miingon: *'Kinsa may nagpahimangno kaninyo nga molayas sa umaabot nga kasuko? Busa magbunga kamo og bunga nga angay sa paghinulsol; ug ayaw kamo pagsugod sa pag-ingon sa inyong kaugalingon, "Aduna kami kang Abraham nga among amahan." Kay ginasulti ko kaninyo nga makapahimo ang Dios og mga anak kang Abraham gikan niining mga bato'* (Mat. 3:7–9). Labaw pa, bisan kinsa nga misunod sa ehemplo ni Abraham, mibiya sa iyang yutang natawhan ug sa balay sa iyang amahan (Gen. 12:1), nahimong mas kusgan siya kaysa niining demonyo.

12. Ang bisan kinsa nga nakadaog sa kasuko nakadaog sa mga demonyo; apan ang bisan kinsa nga nahimong ulipon niini layo sa kinabuhi sa monghe ug layo sa mga dalan sa atong Manluluwas, kay ang Ginoo, ingon sa giingon, nagtudlo sa mga mapainubsanon sa Iyang mga dalan (Salmo 24:9). Maong ang hunahuna sa mga eremita lisod kaayo masabtan, kay sila molayas ngadto sa walog sa pagkamaumol. Kay hapit walay birtud nga gihadlok sa mga demonyo sama sa pagkamaumol. Kadtong bantugang Moises, nga gitawag nga 'maumol', nagbaton niini labaw pa kay sa bisan kinsa nga tawo (Numero 12:3). Ug si San David misulti bahin niini, nga kini takus sa paghinumduman sa Dios, sa dihang miingon siya: *'Hinumdumi, O Ginoo, si David ug ang tanan niyang pagkamapainubsanon'* (Salmo 131:1). Apan ang Manluluwas mismo ang nagsugo kanato nga sundon ang Iyang pagkamapainubsanon, nga nag-ingon: *'Tun-ana kamo kanako, kay ako malumo ug mapainubsanon sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og kalinaw sa inyong mga kalag'* (Mat. 11:29). Apan kon adunay tawo nga nagpugong sa pagkaon ug ilimnon, apan nagpukaw sa kasuko sa iyang sulod pinaagi sa dautang hunahuna, siya sama sa usa ka barko nga nagtabok sa dagat nga adunay demonyo sa timon. Busa, kutob sa among makaya, kinahanglan bantayan nato pag-ayo kining atong iro ug tudloan siya aron ang mga lobo ra ang iyang samokon ug dili ang mga karnero, samtang nagpakita kita og tanang matang sa pagkamabuotan ngadto sa tanang tawo (Tito 3:2).

13. Mahitungod sa kahakog. Sa tanang hunahuna, ang hunahuna sa kahakog ra ang daghan og aspeto, nga naglangkob sa hapit tibuok uniberso ug nag-abli sa mga pultahan sa tanang demonyo, sama sa usa ka

dautang traydor sa usa ka siyudad. Ginakawatan niini ang hunahuna sa monghe ug, pinaagi sa pagpuno niini sa daghang mga pulong ug butang, ginaguba ang iyang mga pag-ampo, nga mao ang iyang paningkamot aron tambalan ang mga samad sa iyang kalag. Kini nga hunahuna ginapalig-on sa tanang demonyo nga napildi na; pinaagi niini makasulod sila pag-usab sa kalag, ug busa ginahimo nila ang *'katapusan nga mahimong una'* (Lucas 11:26). Gikan niini nga hunahuna misibya ang hunahuna sa garbo, nga gipahulog gikan sa langit ngadto sa yuta ang *'selyo sa pagkapareho ug korona sa pagkamaayo'* (Ezekiel 28:12). Apan talikdi kini, nga dili magpahiluna niini, aron dili nato ipanghimulag ang atong kinabuhi ug pagkatawo sa walay kaluoy (Prov. 5:9). Ang matinud-anong pag-ampo makapahawa niining demonyoha, ingon man ang pagpugong sa pagbuhat o pagsulti sa bisan unsang butang nga gikan sa kaugalingong pagbuot nga mosangpot sa gisumpa nga kahanginan.

14. Sa dihang ang hunahuna sa usa ka monghe nakab-ot na ang usa ka sukod sa pagkawalay labot, mosakay siya sa kabayo sa garbo ug mosugod sa pagdagan-dagan sa mga lungsod, nga walay pagpugong sa paglipay sa iyang kaugalingong pagdayeg ug himaya. Apan, pinaagi sa probidensya sa Dios, ang espiritu sa pagka-wayward miabut kaniya ug, gipugngan siya sa usa ka establo, nagtudlo kaniya niini: nga dili mobiya sa iyang higdaanan hangtud nga siya nakabawi, ug dili mosubay sa mga pasyente nga walay pasensya nga, samtang nagbitbit pa sa nahabilin sa ilang sakit, mosugod sa pagbiyahe o mubisita sa mga paliguan, ug busa mobalik sa ilang daang mga sakit. Busa, samtang naglingkod kita sa atong selda, magmatngon kita pag-ayo sa atong kaugalingon, aron pinaagi sa paglabaw sa pagkamaayo, dili kita matandog sa atubangan sa dautan; pinaagi sa pagbag-o sa kahibalo, kita mahimong takus sa daghang lain-laing pagmumuni-muni; ug pinaagi sa pag-ampo, mas klaro nato makita ang kahayag sa atong Manluluwas.

15. Dili nako mailarawan ang tanang dautang binuhatan sa demonyo, ug nag-ulaw ko sa pag-ihap sa tanang ilang dautang laraw, kay nagahadlok gani ko bisan sa labing yano sa akong mga magbabasa. Apan, paminawa ang dautang mga laraw sa espiritu sa pakighilawas. Sa diha nga ang usa ka tawo makab-ot na ang pipila ka kawalay-pangga sa mga butang sa kahilayan, ug ang iyang hugaw nga mga hunahuna medyo mapabugnaw, unya kini mosulod (sa iyang hunahuna) og mga lalaki ug babaye ug ipakita sila nga nagdula sa usag usa, samtang ginahimo ang monghe nga manan-aw sa ilang mga dautang binuhatan ug lihok sa lawas. Apan kini nga tukso dili sa klase nga moturok sa hunahuna, kay ang matinud-anong pag-ampo ug ang labihan ka hugot nga pagkaon, kauban ang pagbantay ug praktis sa espirituhanong pagkontemplasyon, mopalayas niini sama sa panganod nga walay tubig. Apan mahitabo nga kini nga malimbungon misagol pa gani sa unod, nagpukaw niini og walay rason nga pagkalat, ug naghimo og liboan pang mga limbong, nga dili na kinahanglan ipahibalo sa kadaghanan o isulat. Ang kusog nga kasuko batok sa demonyo nga nagpaluyo sa ingon nga mga hunahuna usa ka gamhanang tambal batok niini; kay siya dako kaayo og kahadlok sa maong kasuko kon kini mosidlak ingon tubag sa ingon nga mga hunahuna, kay pinaagi niini mapugngan ang tanan niyang mga laraw. Ug mao kini ang kahulugan sa mga pulong: *'Masuko kamo, apan ayaw pagpakasala'* (Salmo 4:5). Usa ka mapuslanong tambal nga gi-aplikar sa kalag sa mga panahon sa tukso. Ang demonyo sa kasuko ginakopya kini nga demonyo, gipakita sa monghe (sa mga panan-aw sa iyang hunahuna) ang hulagway sa usa sa iyang ginikanan, higala o paryente nga ginapasipala sa kamot sa mga walay bili nga tawo, ug pinaagi niini gipukaw ang iyang kasuko, gisugyot nga siya mosulti og dautang pulong o mohimo og aksyon batok sa mga nagpakita kaniya sa iyang hunahuna (isip mga nakasala). Kinahanglan mag-amping ang usa ka tawo niini ug daliang wagtangon ang ingon nga mga hunahuna, aron, kon kini masal-ut na, dili kini mahimong nagdilaab nga uling sa panahon sa pag-ampo. Ang ingon nga mga tukso labi na nga moabot sa mga tawo nga dali masuko, dali mapukaw sa paglihok (batok sa uban), ug layo kaayo sa putli nga pag-ampo ug sa kahibalo sa atong Manluluwas nga si Jesu-Kristo.

16. Gikatagana sa Ginoo sa tawo ang mga hunahuna niining kapanahona, sama sa usa ka maayong magbalantay sa iyang mga karnero, nga gihatagan siya og tinguha ug kasuko isip mga tabang, aron pinaagi sa kasuko mapalayas niya ang mga hunahuna sa mga lobo (mga demonyo), ug sa iyang kadasig mahigugma sa mga karnero (mga maayong hunahuna) sa tibuok niyang kasingkasing, ug mag-atiman kanila, samtang kanunay siyang gipukpok sa hangin ug ulan nga nagpabungkag kaniya. Gihatagan usab niya siya sa balaod kon giunsa pag-atiman sa mga karnero, ug *'usa ka dapit sa pahulay ug hilom nga tubig'* (Sal. 22:2), ug usa ka salteryo ug usa ka lira, ug usa ka tungkod ug usa ka pamalo (ug gisugo) nga gikan niining panon (ug mga pastulan) siya magakaon ug magsul-ob sa iyang kaugalingon, ug magtigom og *'dayami gikan sa kabukiran'* (Pan. 27:25). *'Kay kinsa,'* ingon niya, *'ang mag-atiman sa panon sa karnero ug dili mokaon sa gatas sa panon sa karnero?'* (1 Cor. 9:7)? Busa, ang eremita kinahanglan magbantay niining panon sa karnero adlaw ug gabii,

aron dili madakpan sa mga mabangis nga hayop ang bisan usa sa mga anak (sa karnero – usa ka kordero) o mahulog sa kamot sa mga tulisan; ug kon mahitabo kini sa kamingawan, kinahanglan niya dayon luwason (ang bihag) gikan sa baba sa leon o sa oso nga babaye (1 Sam. 17:34, 35). Aduna usab mga hunahuna nga sama sa mga mabangis nga hayop: hunahuna sa usa ka igsoon, kon magpuyo kini sa atong sulod uban sa kasuko; hunahuna sa usa ka babaye, kon maglibot kini sa atong sulod uban sa makauwaw nga kahilakaw; hunahuna sa pilak ug bulawan, kon moturok kini uban sa kahakog; ug bisan pa hunahuna sa balaan nga mga gasa, kon magpuyo kini sa hunahuna uban sa kahaw-ang. Mao usab kini ang angay isulti sa ubang hunahuna, kon kini madala sa mga pagbati. Dili lang kinahanglan bantayan (ang panon) sa adlaw, kondili bantayan usab kini sa gabii, magbantay. Kay mahitabo nga ang uban, nalumos sa makauwaw ug malimbungon nga mga damgo, mawala ang ilang kaugalingon. Mao kini gayud ang gipasabot ni San Santiago sa dihang miingon siya: *'Wala ko magdala kaninyo bisan usa ka karnero nga gikagat sa mga mabangis nga hayop; ako mismo ang mibayad para niini—ang mga karnero nga gikawat sa adlaw ug ang mga karnero nga gikawat sa gabii. Naa ko sa nagdilaab nga kainit sa adlaw ug sa katugnaw sa gabii, ug ang tulog nilayas sa akong mga mata'* (Gen. 31, 39–40). Kung ang kawad-on sa paglaum moabut kanato tungod sa sobra nga kakapoy, nan, human kita magpanalipod sa bato sa kahibalo, sugdan nato ang atong pakigpulong uban sa Salmo, nga ginapalo ang mga kwerdas sa kahibalo uban sa mga hiyas. Busa, atimanon nato pag-usab ang mga karnero sa ilawom sa Bukid Sinai, aron ang Dios sa atong mga amahan motawag kanato gikan sa palungpung (Ex. 3:1, 4) ug ihatag kanato ang gahum sa mga timailhan ug katingalahan.

17. Gipukaw ni Kristo ang makatarunganong kinaiyahan, nga gipatay sa sala, (paingon sa paghinulsol) pinaagi sa paghunahuna sa tanang kapanahonan (mao ang nangagi, ang karon, ug labi na gayud, ang umaabot), samtang ang Iyang Amahan gibanhaw kining kalag—nga nag-antos sa kamatayon ni Kristo (paglikay sa sala pinaagi sa pagbunyag o paghinulsol)—nabanhaw pinaagi sa kahibalo sa Iya mismo. Ug kini gayud ang gipasabot sa Apostol Pablo sa dihang miingon siya: *'Kung namatay kita uban kang Cristo, nagtuo kita nga mabuhi usab kita uban kaniya'* (Roma 6:8).

18. Sa dihang ang hunahuna, pagkahuman matangtang ang daang tawo, masul-oban sa tawo sa grasya, unya, sa panahon sa pag-ampo, makita niini ang kaugalingon nga kinaiya, sama sa zafiro o langitnong kolor, nga gitawag usab sa Kasulatan nga 'lugar sa Dios', sama sa nakita sa mga tigulang sa Bukid Sinai (Ex. 24:10).

19. Sa mga hugaw nga demonyo, ang uban mosulay sa tawo isip usa ka tawo, samtang ang uban makasamok sa tawo isip usa ka hayop nga walay rason. Ang una, sa diha nga moabot sila, magtugot kanato og mga hunahuna sa kawalay pulos, o garbo, o pagpanukmod, o pagsilot, nga wala makaapekto sa bisan unsang hayop nga walay rason, samtang ang ikaduha, sa dihang mosuod sila, mopukaw og kasuko o kahilambigit nga supak sa ilang kinaiyahan; kay kining mga pagbati komon kanato ug sa mga binuhat nga walay rason, ug natago kini kanato ilawom sa atong makatarunganong kinaiyahan (sa ato pa, naa kini sa ilawom niini). Ngano man, unya, nagaingon ang Espiritu Santo, nga nagtumong sa mga hunahuna nga nahitabo sa mga tawo isip mga tawo: *'Miingon ako: "Kamo mga dios, ug kamo tanan mga anak sa Labing Halangdon; apan mamatay kamo sama sa mga mortal, ug mahulog sama sa usa sa mga prinsipe"'* (Salmo 81:6, 7). Apan kon hunahunaon nato ang mga hunahuna nga naglihok sulod sa usa ka tawo, sama sa sulod sa usa ka binuhat nga walay pulong, unsa may masulti pa? *'Ayaw pagkahimong sama sa kabayo o sa mulo nga walay pagsabot: pinaagi sa bit ug tali kinahanglan nimo pugngan ang ilang mga aping, basi pa man sila mosuod kanimo'* (Salmo 31:9).

20. Kung moabot ang kaaway ug mohampak kanimo, ug gusto nimo, sumala sa gisulat, nga ibaliktad ang iyang espada batok sa iyang kaugalingong kasingkasing (Salmo 36:15), buhata unya ang among gisulti kanimo. Susihon sa sulod nimo ang hunahuna nga iyang gitamnan: kinsa kini, unsa kini nga butang, ug unsa gayud sa kini nga nakahampak sa hunahuna. Unsa man akong gipasabot? Mao ni kini. Atong hunahunaon nga ang hunahuna sa paghigugma sa salapi gipadala kanimo nila. Bungkaga kini ngadto sa hunahuna nga midawat niini, ngadto sa hunahuna sa bulawan, ngadto sa bulawan mismo, ug ngadto sa kahiligon sa salapi. Sa katapusan, pangutan-a: hain nga bahin niini ang sala? Ang hunahuna ba? Apan unsaon man, kay hulagway man kini sa Dios? O ang hunahuna ba sa bulawan? Apan kinsa, nga adunay hunahuna, ang makasulti niini? Dili ba, busa, ang bulawan mismo ang sala? Apan ngano man, busa, kini gimugna? Busa, nabilin na lamang nga ihatag ang sala sa ika-upat (mao ang, sa kahiligon sa kuwarta), nga dili usa ka butang nga independente sa iyang kinaiya ni usa ka konsepto sa usa ka butang, apan usa ka matang sa kalipay nga supak sa katawhan, nga natawo gikan sa gawasnong kabubut-on ug nagpugos sa hunahuna nga gamiton sa daotan ang mga binuhat sa Dios—usa ka kalipay nga gisugo sa balaod sa Dios nga pugngan nato. Sa diha nga imong susihon kini,

mawala ang hunahuna, human kini mabungkag ngadto sa tinuod nga kinaiya niini, ug ang demonyo molayas sa diha nga ang imong hunahuna mapataas sa kasubo, nga gipukaw sa ingon nga pagsabot. Apan kon dili nimo gusto nga gamiton ang iyang kaugalingong espada batok kaniya, kondili gusto nimo nga una siyang patyon gamit ang imong palaso, kuhaa ang usa ka bato gikan sa bag sa imong magbalantay, ug sudli kini nga paghunahuna: ngano man nga ang mga anghel ug mga demonyo madani sa atong kalibutan, samtang kita dili madani sa ilang kalibutan? Kay wala man kini mosulod sa atong hunahuna nga dad-on pa nato ang mga anghel nga mas duol sa Dios, o nga himuon pa nato nga mas hugaw ang mga demonyo. Usab (ug hunahunaa usab kini), giunsa nga *'ang bitoon sa kabuntagon, nga mosidlak sa kaadlawon, mahulog sa yuta'* (Isaias 14:12), *'ug ang dagat sama sa kaldero, ug ang kalawoman sama sa bihag; gisunogan niini ang kalawoman sama sa hurno sa bronse'* (Job 41: 22–23), nagpukaw sa tanan pinaagi sa iyang dautang buot ug nagtinguha nga maghari sa tanan? Ang paghunahuna niining mga butanga dakong samad sa demonyo ug nagpapanagan sa tibuok niyang mga pwersa. Apan mahimo lamang kini buhaton sa mga nakapahapsay na sa ilang kaugalingon ug adunay pagsabot sa mga hinungdan sa nahitabo. Apan ang mga hugaw dili makapadayon sa ingon nga paghunahuna; sa tinuod, bisan pa tudloan sila sa uban sa paghimo og anting-anting, dili sila madungog sa dihang, atol sa sulod nga pakig-away, mosaka ang abog sama sa haligi sa ilang sulod ug magkaguliyang ang tanan tungod sa ilang mga pagka-ilad. Kay gikinahanglan gayud nga ang tibuok panon sa langyaw nga manlulupig mohunong, aron usa ra ka Goliath ang makasaka batok sa atong David. Sa samang paagi, sa kaso sa ubang hugaw nga mga hunahuna, gamiton nato ang duha: ang (gimention na) nga pag-analisar sa hunahuna ug kini nga (ikaduhang) porma sa pakig-away.

21. Kung ang bisan unsang hugaw nga hunahuna mapapas dayon, pangitaa nato ang mga hinungdan nganong nahitabo kini. Bisan pa man tungod sa kakulang sa ingon ani nga mga hunahuna—mao nga lisod makab-ot ang butang nga gihunahuna—o tungod sa kawalay-pagbati nga anaa kanato, wala makahimo og kadaut kanato ang kaaway. Pananglitan, kung ang usa sa mga eremita maghunahuna nga siya gisalikan sa espirituhanong pagdumala sa labing maalamat nga siyudad ug dili mawala sa mga damgo bahin niini, klaro nga kini tungod sa unang hinungdan (ang dili makab-ot nga butang); apan kung ang usa ka tawo magdamgo nga mahimong magmamando sa usa ka piho nga siyudad (ug busa lagmit kaayo nga matuman kini), ug giisip usab niya ang hunahuna (nga walay pagtagad), nan kini nga bulahan napuno sa kawalay-pagka-gusto. Sa samang paagi, sa ubang mga hunahuna, mahimong klaro (ngano nga dali kaayo nga nilayas ang mga hunahuna) kon atong gamiton ang parehas nga pamaagi sa pagsusi. Kinahanglan nato kini mahibal-an aron mapalig-on ang atong kadasig ug paningkamot, kay pinaagi niini atong masayran kung nakatawid na ba kita sa Jordan ug hapit na sa *'siyudad sa mga palma'* (Deut. 34:3), o kung nagpuyo pa ba kita sa kamingawan ug giatake sa mga langyaw. Ang demonyo sa kahakog, sa akong tan-aw, labing maalamon ug mapanghimo sa iyang mga limbong. Kasagaran, human siya mapugos sa pagbiya sa tanan, magpakaaron-ingnon siya nga usa ka katiwala ug higugma sa mga kabus; mainit niyang gidawat ang mga biyahero nga wala gani maglungtad, nagpadala sa gikinahanglan ngadto sa uban nga nanginahanglan, mibisita sa mga selda sa siyudad, nagbayad-luwas sa mga ginabaligya, nagpahimulos sa pagkaamigo sa mga dato nga babaye ug gisultihan sila kinsa ang angay nilang kalooy-an, apan sa uban, nga puno na ang kasingkasing, iyang gipukaw ang pagbiya sa kalibutan; ug busa, hinay-hinay, pagkahuman niyang limbongan ang kalag, iyang gibug-atan kini sa mga hunahuna sa kahakog ug gidala kini sa bitag sa pagkamapahitas-on. Gidala niya ang daghan sa pagdayeg sa Ginoo tungod sa ingon nga mga lihoc niya (sa eremita), samtang nagpahinungod sa uban sa hilom nga pakighinabi bahin sa pagka-pari; gitagna niya ang kamatayon sa kasamtangang pari ug gidugang nga ang eremita mismo dili makalikay (sa eleksyon), bisan unsa pa ang iyang buhaton aron mapugngan kini. Busa, ang pobre nga hunahuna, nga naipit sa ingon nga mga hunahuna, makiglalis sa mga dili mosugot kaniya; sa mga mosugot kaniya, malipayong naghatag siya og mga gasa ug, uban sa pagpasalamat, mainitong gidawat sila sa ; samtang iyang gihatag ang uban sa mga mapugos (mga kaatbang) sa mga huwes ug nagmando nga palagson sila sa siyudad. Samtang naglibotlibot ang ingon nga mga hunahuna sa sulod, motungha ang demonyo sa garbo, nga nagpuno sa hangin sa selda sa kanunay nga pagdan-ag sa kilat, nagpadala og mga bitin nga may pako ug, isip katapusang dautang buhat, kawaton ang hunahuna sa usa ka tawo. Apan kita, nga nag-ampo nga mawala kining mga hunahuna, paningkamotan, sa espiritu sa pagpasalamat, nga dawaton ang atong kagamay nga kahimtang. *'Kay wala kita magdala og bisan unsa sa kalibutan, ug klaro nga dili usab kita makadala og bisan unsa gikan niini; apan kon aduna kita'y pagkaon ug sinina, kontento na kita niini'* (1 Tim. 6:7–8), hinumdumi ang gisulti pa ni San Pablo: *'Ang paghigugma sa salapi mao ang gamot sa tanang kadautan'* (ibid. 6:10).

22. Ang tanang hugaw nga hunahuna nagagamot sa atong sulod tungod sa mga pagbati, nga nagalunod sa hunahuna sa hingpit nga pagkaguba ug kadaut. Kay sama sa hunahuna sa pan nga mosulod paglawom sa gutom nga tawo tungod sa kagutom, ug sa hunahuna sa tubig sa uhaw nga tawo tungod sa kauhaw, ingon usab ang hunahuna sa kuwarta ug sa mga makauwaw nga hunahuna, nga motumaw gikan sa daghang pagkaon, mosulod paglawom kanato tungod sa katugbang nga mga pagbati. Mapasaka usab kini sa mga hunahuna sa kahaw-ang, ingon man sa ubang hunahuna. Apan imposible alang sa hunahuna nga nabug-atan sa ingon nga mga hunahuna nga motindog sa atubangan sa Dios ug pagakoronahan sa korona sa pagkamatarung. Kana nga hunahuna nga tulo ka beses nga makasasala gilamon niining mga hunahuna; kini mao ang hunahuna nga, sumala sa parabula sa Ebanghelyo, misalikway sa panihapon sa kahibalo sa Dios (Lucas 14:18–20). Sa samang paagi, ang tawo nga gitali sa kamot ug tiil ug gilabay sa hingpit nga kangitngit nagsul-ob og bisti nga hinablon gikan niining maong mga hunahuna, nga giisip sa Nagaimbitar nga dili angay sa salo-salo sa kasal (Mateo 22:11–13). Ang bisti sa kasal mao ang pagkawalay-pagnanasa sa makatarunganong kalag nga misalikway sa mga tinguha sa kalibutan. Mahitungod sa rason ngano nga ang mga hunahuna sa makalilipong nga mga butang, kon magpabilin sulod kanato sa dugay nga panahon, makadaut sa atong pagsabot, kini gihisgutan sa mga kapitulo bahin sa pag-ampo.

23. Sa taliwala sa mga demonyo nga supak sa kinabuhi sa aktibong pag-alagad, adunay tulo ka pangunahan, nga gisundan sa tibuok panon niining mga langyaw nga manlulupig, nga nagbarug sa unahan sa pakig-away ug, pinaagi sa hugaw nga mga hunahuna, nag-awhag sa kalag sa pagpakasala: una, kadtong gisalikan sa tinguha sa pagka-gluton; ikaduha, kadtong nagpukaw sa gugma sa kuwarta; ug ikatulo, kadtong nag-awhag kanato sa pagpangita og himaya sa tawo. Busa, kon gusto ka og putli nga pag-ampo, likayi ang kasuko; kon gihigugma nimo ang pagkamatinahuron, pugngi ang imong tiyan, dili nimo kini pasagdan makabusog sa pan ug pahirason kini sa kakulang sa tubig. Pagbantay sa pag-ampo ug ilabay ang kasuko; unta dili gayud ka kulangon sa mga pulong sa Espiritu Santo, ug unta motuktok ka sa pultahan sa Kasulatan gamit ang mga kamot sa pagkamaayo. Unya mosidlak sa sulod nimo ang kawalay-pagnanasa sa kasingkasing, ug makita nimo ang imong hunahuna nga misidlak sa pag-ampo sama sa usa ka bitoon. Ang pinili gikan kang San Nilus sa Sinai moabot hangtod sa ika-27 nga kapitulo. Apil usab nato kini. Ang miaging 23 ka kapitulo mao ang iyang 24 ka kapitulo.

24. Sa dihang ang demonyo sa pagka-gluton, human sa kanunay ug mabangis nga pakigbisog, dili na makaguba sa imong natukod nga pagpugong sa kaugalingon, siya dayon magpanginabuhi sa imong hunahuna og tinguha alang sa labing hugot nga asetikismo; alang niini, iyang ipahinumdom ang sugilanon ni Daniel—ang iyang payat nga kinabuhi ug ang mga binhi (nga mao ra ang iyang bugtong pagkaon) (Dan. 1:16), nagpahinumdom kaniya sa pipila ka uban pang mga eremita nga kanunay nagpuyo sa ingon niini nga paagi, sukad pa sa sinugdanan, ug nagpugos kaniya sa pag-alig kanila, aron, human sa sobra nga pag-abstinensya, dili niya makab-ot bisan ang katamtamang pag-abstinensya sa dihang ang iyang lawas, tungod sa kahuyang niini, dili na makaya kini. Nagtuo ako nga husto nga dili tagdon ang ingon nga mga sugyot ug dili ipawala sa kaugalingon ang pan, lana, ug tubig. Kay nakat-on ang mga igsoon pinaagi sa kasinatian nga ang ingon nga pagkaon mao ang labing maayo, basta dili ka magpabusog sa bisan unsa niini ug mokaon lang kausa sa usa ka adlaw. Ug katingalahan unta kon kinsa man, nga mokaon og busog sa pan ug tubig, makab-ot ang korona sa kawalay-pagbati. Apan sa 'pagbiya', dili ko pasabot ang paglikay sa makasasala nga mga buhat—kay gitawag kana nga 'paglikay'—kundi ang pagputol sa mga madasigon nga hunahuna gikan sa kasingkasing, nga gitawag ni San Pablo nga 'espirituhanong pagtuli sa sulod nga Hudiyo' (Roma 2:29). Kung ang espiritu sa bisan kinsa maluya sa pagpaminaw sa ingon nga mga pulong, hinumdumi nila ang '*pinili nga sudlanan*' (Buhat 9:15), ang Apostol nga natuman ang iyang misyon samtang nag-antos sa gutom ug kauwaw. Gisubay usab kini nga demonyo sa espiritu sa kawad-on sa paglaum; kini nga kaatbang sa kamatuoran nagpanimanman sa mapailubon nga kalag sa hunahuna sa pag-atras ngadto sa pinakalawom nga kamingawan, nga nag-awhag kaniya nga sundon si Juan nga Maminyo ug ang katigulangan sa mga eremita – Anthony – aron, tungod kay dili niya makaya ang dugay ug labaw-sa-tawo nga pag-inusara, siya makalingkawas sa kaulaw, biyaan ang iyang puwesto; ug ang ikaduha, nga nagpasigarbo pagkahuman, miingon: '*Nagtindog ako batok kaniya*' (Salmo 12:5).

25. Sama sa kapitulo 68 – Evagrius ang Una.

26. Ang mga demonyo wala makaila sa atong kasingkasing, sama sa gihunahuna sa uban. Kay ang Maghibalò sa Kasingkasing ra ang '*nakahibalo sa hunahuna sa tawo*' (Job 7:20) '*ug siya ra ang naghimo sa ilang kasingkasing*' (Salmo 32:15). Apan bisan gikan sa mga pulong nga among gipamulong o sa pipila ka

lihok sa lawas, ilang masuta ang daghang paglihok nga nagakahitabo sa kasingkasing. Pananglitan, sa atong pakighinabi, among gisaway ang mga nagpanamastamas kanato. Gikan niining mga pulong, nakahukom ang mga demonyo nga aduna kitay dautang tuyo batok kanila, ug gigamit nila kini nga hinungdan aron itanom sa atong hunahuna ang dautang mga hunahuna batok kanila ; sa diha nga atong dawaton kini, mahulog kita ilawom sa yugo sa demonyo sa kasuko, ug kining demonyo dayon walay hunong nga magpukaw sa atong sulod og mga hunahuna sa pagpanimalos batok kanila. Busa, matarong nga gisaway kita sa Balaang Espiritu, nga nagaingon: '*Samtang naglingkod ka, gisilotan nimo ang imong igsoon, ug nagbutang ka og bitag alang sa anak sa imong inahan*' (Salmo 49:20); sa ato pa, gibuksan nimo ang pultahan sa malisyosong hunahuna ug gikagubot nimo ang imong hunahuna atol sa pag-ampo, kanunay nimong gihunahuna ang nawong sa imong kaaway, ug busa giisip nimo siya nga usa ka diyos. Kay bisan unsa ang kanunay nga gipunting sa hunahuna atol sa pag-ampo, matarong kini nga mailhan nga usa ka diyos. Busa, likayan nato ang balatian sa panamastamas; ayaw nato pagpasipala ang bisan kinsa, ug ayaw nato pagbaliko ang atong nawong sa dihang atong hinumduman ang atong isigkatawo. Kay ang dautang mga demonyo nagbantay sa atong matag lihok uban sa kuryosidad ug wala silay pasagdan nga susihon nga magamit batok kanato – bisan kita motindog, molingkod, motindog, molakaw, mosulti o motan-aw – kuryoso sila sa tanan, '*nagkat-on gikan kanato sa tibuok adlaw pinaagi sa pagpangdayeg*' (Salmo 37:13), aron sa panahon sa pag-ampo mapahiya nila ang mapainubuson nga hunahuna ug mapalong ang panalangin nga kahayag niini.

12. Mga Panultihon sa monghe Evagrius⁶⁵

1. Si Abba Evagrius miingon: likayi ang pakig-istorya bahin sa mga butang sa kalibutan, aron dili masamok ang imong hunahuna ug dili mabali ang imong lagda sa hilom.

2. Miingon usab siya: 'Dako kaayo ang kahinungdanon sa pag-ampo nga walay samok, ug labi pa gayud sa pag-awit (sa mga Salmo) nga walay samok.'

3. Miingon usab siya: 'Kanunay hinumdumi ang imong katapusang padulngan; ayaw kalimti ang walay katapusang paghukom, ug malikayan nimo ang imong kalag gikan sa matag sala.'

4. Miingon usab siya: 'Kung wala ang mga tukso, walay bisan kinsa nga maluwas.'

5. Si Abba Evagrius miingon: 'Ang sinugdanan sa kaluwasan mao ang pagsaway sa kaugalingon.'

6. Miingon usab siya: 'Kung mahulog ka sa kawad-on sa paglaum, pag-ampo, apan pag-ampo uban sa kahadlok ug pag-uyog; pag-ampo nga matinud-anon, uban sa kusog ug pagkamapamalandong.'

7. Sa sinugdanan sa iyang monastikong kinabuhi, miadto si Abba Evagrius sa usa ka tigulang ug miingon kaniya: 'Abba! Hatagi ko og pulong nga makaluwas sa kalag.' Miingon ang tigulang kaniya: 'Kung gusto ka maluwas, bisan kinsa pa ang imong adtoan, ayaw pag-istorya hangtud siya ang mangutana kanimo, "⁶⁶'''

8. Sa usa ka higayon, gihimo ang usa ka tigum sa mga selda aron hisgutan ang usa ka butang, ug si Abba Evagrius ang nagasulti didto. Usa ka presbiter miingon kaniya: 'Nasayud kami, Abba, nga kon ikaw para sa imong kaugalingon lang, mahimo ka nang obispo sa dugay na ug magdumala sa daghan; apan karon naglingkod ka dinhi ingon usa ka estranghero.' Si Abba Evagrius, bisan pa nga naantig niini, wala malisang; samtang nag-uyog sa iyang ulo, miingon siya: 'Sakto ka, Amahan, apan "*Nagsulti ako og usa ka butang; dili ko magdugang og ikaduha*" (Job 39:35).'

9. Si Evagrius, sa iyang *Gnostics*, miingon: nakakat-on kami gikan kang matarong nga Gregorio nga adunay upat ka nag-unang hiyas: pagka-maalamon (*fronesis*), kaisog, pagkamapinanghimatuud ug hustisya. Ang buluhaton sa pagka-maalamon, matod niya, mao ang pagpamalandong sa maalamon nga balaan nga mga gahum; ang buluhaton sa kaisog mao ang pagbarog nga lig-on sa kamatuoran ug, bisan pa kon mosulod ang pagsupak, dili molingi ngadto sa bakak; human madawat ang mga binhi gikan sa unang mag-uuma, ang paglikay sa magtudlo (ang kaaway) mao, sa iyang panan-aw, kinaiya sa usa kchastity⁶⁷. Ug ang katungdanan sa hustisya mao ang paghatag sa matag-usa sa angay kaniya.

10. Sa samang buhat miingon siya: ang haligi sa kamatuoran, Si Basilio sa Capadocia, nagaingon: ang kahibalo nga gikan sa tawo mapalambo pinaagi sa kanunay nga pagtuon ug praktis, samtang ang gikan sa grasya mapalambo pinaagi sa kamatuoran, pagkamapainubsanon ug kalooy: ang una mahimong makuha bisan

⁶⁵ Gikan sa 'Memorable Tales', ang 'Collection of His Eminence Ignatius' ug ang 'Alphabetical Paterikon'.

⁶⁶ Alang sa eskolar nga si Evagrius, dili kini gamay nga buhat.

⁶⁷ Gikan sa parabula: ang magtatanum mao ang yawa.

sa mga mainit ang ulo, samtang ang ikaduha madawat lamang sa mga walay pagkamainit, nga sa panahon sa pag-ampo, makakita sa kahayag nga nagpasiga sa ilang hunahuna.

11. Miingon usab siya didto: Si Serapion, ang anghel sa Simbahan sa Tmuita, miingon nga ang hunahuna mapalimpyo pinaagi sa pagpalipay sa espirituhanong kahibalo, ang gugma nag-ayo sa kasuko, ug ang pagpugong sa kaugalingon nagpugong sa kahilambigit ug tinguha.

12. Dugang pa, miingon si Didymus: 'Kanunayng pakighinabi sa imong kaugalingon mahitungod sa Pag-atiman sa Diyos ug paghukom, ug paningkamoti nga kanunay kini nga mga butang anaa sa imong hunahuna. Ang Pag-atiman sa Diyos labi nga makita sa pag-alsa kanato gikan sa sala ug pagkawalay-hibalo paingon sa pagkamaayo ug kahibalo.'

Tomo II

Pasiuna

Sa pagpili sa mga artikulo para niining bolyum, gikinahanglan nga sundon ang han-ay sa Griyegong ***Dobrotolubie***. Kini gihimo na. Human mapili gikan kang San Cassian—nga kaniadto wala apil—ilabi na ang iyang mga pagtulon-an sa askeytismo, samtang wala apil ang iyang lagda sa monastiko, among gipresentar ang mga instruksyon sa askeytismo ni Hesychius nga Dungog sa Herusalem ug Nilus sa Sinai. Apan dinhi angay kita mohunong sa atong pagsunod sa Griyegong ***Dobrotolubie***; kay daghang balaang asetikong mga Amahan ang wala apil didto—ang nanguna nga mga maghuhubad sa asetikong kinabuhi gikan sa kadaghanan sa sulodnong panan-aw—mao sila: San Efren nga Siryano, Juan Climacus, Barsanuphius ug Juan, Abba Dorotheus, ug Isaac nga taga-Siria. Ang pagwagtang sa ilang mga pagtulon-an gikan sa atong koleksyon usa ka dakong kawalay-hustisya. Tungod niini, giisip nga angay nga mangayo og materyal gikan kanila. Ang paglakip sa tibuok sinulat niining mga Amahan dili angay, ug wala'y dakong panginahanglan niini, kay kini tanan hubad na sa Ruso. Naili na silang tanan; apan dili tanan adunay access niini. Sa among tinguha nga pun-on kini nga kal-ang ug ipaabot ang balaang pagtulon-an niining mga Amahan sa tanang kalag nga nagkagutom niini, among gipili gikan kanila ang labing hinungdanon alang sa espirituhanong kinabuhi, sa kasiguruhan nga dinhi, dili katingad-an nga ang usa ka pulong makapuli sa tibuok bolyum. Si San Cassian ang nagsilbi nga giya sa pagpili niining mga pinili nga bahin; tungod kay gitakda niya ang paghinlo sa kasingkasing gikan sa mga pagka-uyamot isip tumong sa ascesis, gitumong niya ang tanan niyang mga diskurso sa ascesis ngadto niini nga katuyoan. Uban niini sa hunahuna, gikompila ang mga pinili nga bahin gikan sa iyang mga Sinulat; Nagpangulo usab kini sa paghan-ay sa materyal nga gikuha gikan kang San Nilus sa Sinai; nagiya sa pagpili gikan kang San Efren; ug nagdumala sa pag-apil gikan kang San Barsanuphius ug San Juan, San Abba Dorotheus ug San Isaac nga Siryano, bisan tuod ang mga kontribusyon sa kataposang tulo wala gipakita sa espesipikong mga ulohan. Busa, ang tibuok ikaduhang bolyum sa among ***Dobrotolyubie*** maglangkob sa usa ka koleksyon sa mga pagtulon-an sa mga Balaang Amahan, nga nagpunting sa pakigbisog batok sa mga pagbati alang sa paghinlo sa kasingkasing – ang katapusang tumong sa ascesis.

Nota sa editor para sa HTML nga bersyon (2005)

Ang pangunang teksto sa ikadua hangtod ikalima nga bolyum sa ***Dobrotolyubie*** gi-edit aron ipahiuyon kini sa modernong pagbaybay ug paglitok sa Ruso. Ang mga panultihon gikan sa Balaang Kasulatan gibyaan nga wala mausab. Kung kinahanglan, ang ilang kahulugan mahimong ipatin-aw pinaagi sa pagtumong sa Bag-ong Ruso nga edisyon sa Daang ug Bag-ong Tugon. Ang kalainan sa pagbaybay sa mga pulong nga 'mir' (katilingban, usahay – ang tibuok uniberso nga gimugna), 'mir' (kalinaw, kahilom, panaghiusa) ug 'μνπο' (usa ka mabangong sagol para sa balaan nga pahid) wala usab giusab.

Santong Juan Cassian nga Romano

Mubo nga paghulagway kaniya

Si San Juan Cassian nga Romano natawo (mga 350–360), lagmit sa rehiyon sa Gaul, duol sa Marseille, gikan sa mga ginikanang maharlika ug dato, ug nakadawat og lig-on nga akademikong edukasyon. Sukad pagkabata, gihigugma niya ang kinabuhi nga makapahimuot sa Dios ug, nagdilaab sa tinguha nga makab-ot ang pagkahingpit niini, mibyahe siya paingon sa Sidlakan, diin misulod siya sa Monasteryo sa Bethlehem ug naghimo og mga panata sa pagka-monasto. Didto, pagkahibalo niya sa himayaong kinabuhi nga pagka-asceta sa mga Amahan nga Ehipsiyo, gusto niya silang makita ug makat-on gikan kanila. Alang niini, pagkahuman nakigsabot sa iyang higala nga si Herman, mibyahe siya paingon sa Ehipto mga tuig 390, human sa duha ka tuig nga pagpuyo sa Monasteryo sa Bethlehem. Nagpuyo sila didto og pito ka tibuok tuig, nagpuyo sa mga skete, selda, monasteryo ug taliwala sa mga eremita, sa hilom; ilang gisubay ang tanan, gitun-an kini ug gipraktis mismo; ug hingpit nilang nahibal-an ang asetikong kinabuhi didto, sa tanang aspeto niini. Nibalik sila sa ilang kaugalingong monasteryo niadtong 397; apan sa samang tuig mibiya na usab sila paingon sa parehas nga mga disyertong Ehipsiyo ug nagpabilin didto hangtod sa 400. Sa pagbiya nila sa Ehipto niining higayona, mibiyahe sila San Cassian ug ang iyang amigo paingon sa Constantinople, diin mainit kaayo sila nga gidawat ni San Chrysostom, nga nag-ordinar kang San Cassian nga diyakono ug ang iyang amigo, nga siya ang mas tigulang sa duha, nga pari (niadtong tuig 400). Sa dihang gisilotan si San Krisostomo sa pag-exile, ang iyang matinud-anong mga sumusunod nagpadala (niadtong 405) og delegasyon sa Roma kang Papa Inosente aron ipangayo ang iyang kaso, diin apil si San Kasiyano ug ang iyang higala. Wala kini'y nahimong bunga. Pagkahuman niini, wala na mobalik si San Cassian sa Sidlakan, kondili mibalik siya sa iyang yutang natawhan ug didto gipadayon ang iyang asetikong kinabuhi nga sumala sa modelo sa mga Ehipsiyo; siya nahimong bantog tungod sa pagkabalaan sa iyang kinabuhi ug sa iyang kinaadman isip magtutudlo, ug giordinar siya nga pari. Nagsugod ang mga disipulo sa pagtigom-tigom kaniya, ug sa dili madugay, natukod ang tibuok monasteryo gikan kanila. Sumala sa ilang ehemplo, gitukod ang usa ka kumbento nga dili layo. Sa duha ka monasteryo, gipaila ang lagda sumala sa gihigugma sa mga monghe sa Sidlakan, ug labi na sa mga monasteryo sa Ehipto, aron mabuhi ug makakaplag og kaluwasan. Ang reorganisasyon sa mga monasteryo sa bag-ong espiritu ug sumala sa bag-ong mga lagda, kauban ang klarong kalampusan sa mga nagpaningkamot didto, nakadani sa pagtagad sa daghang mga hierark ug mga abbot sa mga monasteryo sa rehiyon sa Gallic. Tungod kay gusto nila nga maestablisar ang ingon nga mga praktis sa ilang kaugalingong mga monasteryo, ilang gihangyo si San Cassian nga mosulat alang kanila og mga lagda sa monastikong Sidlakan nga magpakita sa tinuod nga espiritu sa askétismo. Malipayong mituman siya sa maong hangyo, ug gisaysay ang tanan sa 12 ka libro sa mga dekreto ug 24 ka diskurso. Namatay si San Cassian niadtong 435. Ang iyang pista gisaulog kada ika-29 sa Pebrero. Gikan niining mga asetikong sinulat ni San Kasiyano, ang kaniadto nga **Dobrotolyubie** naglakip sa walo ka libro (5–12) mahitungod sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati ug usa (ang ikaduha) ka diskurso sa pangatarungan – pareho nga gipamubo. Ginasunod usab namo kini nga pananglitan. Ang mga nag-unang teksto nga apil mao ang walo ka libro bahin sa pakigbisog batok sa mga pagbati, sa labing kompleto nga hubad, uban ang dugang sa pipila ka mga dapit og mga sipi gikan sa mga traktado ug mga diskurso kon angay. Apan, giisip usab nga gikinahanglan nga ibutang sa atubangan niini ang pipila ka mga sipi gikan sa mga pakighinabi, nga nagpakita sa kahinungdanon sa pakigbisog batok sa mga pagbati sa espirituhanong kinabuhi, o sa iyang dapit sulod sa agi sa ascesis; kini nagpatin-aw sa pagka-kinahanglanon sa maong pakigbisog ug nagpresentar og kinatibuk-ang balangkas sa mga pagbati ug sa pakigbisog batok niini; ug pagkahuman niini, idugang pa ang dugang nga mga sipi nga naghulagway sa duha ka laing pakigbisog—mao ang pakigbisog batok sa mga hunahuna, ug ang pakigbisog batok sa kasubo nga motumaw gikan sa mga kapakyasan ug kalamidad—isip dugang sa miaging paghulagway sa pakigbisog batok sa walo ka hunahuna. Sa katapusan gayud, isip usa ka apendiks, gilakip ang gikinahanglan nga mga instruksyon mahitungod sa daghang mga hilisgutan nga, samtang naghigot sa espirituhanong kinabuhi sa kinatibuk-an, hugot usab nga may kalabotan sa espirituhanong pakigbisog; kini mao ang: mahitungod sa grasya ug gawasnong kabubut-on, isip mga ahente sa pagpalambo sa espirituhanong kinabuhi; mahitungod sa pag-ampo, diin kini magkahiusa; mahitungod sa mga grado sa pagkahingpit sa espirituhanong kinabuhi, sumala sa mga motibasyon niini; ug mahitungod sa konklusyon sa mga buhat sa pagpenitensya. – Ngano kaha nga kini nga mga dugang makapugong kanato sa pag-ulohan sa tanang gipili nga mga sipi gikan sa mga sinulat ni San Cassian ingon niini: *'Usa ka Pangkalahatang Tan-aw sa Espirituhanong Pakigbisog'*? Busa, ang mga gipili nga sipi gikan kang San Cassian pagahan-ayon ubos sa mosunod nga mga ulohan:

1. Ang tumong ug katapusan sa ascesis.

2. Tungod niining tumong, kinahanglan usab natong tukion kung unsang porma ang angay buhaton sa atong pagsalikway sa kalibutan.

3. Ang pakigbisog tali sa unod ug espiritu.

4. Usa ka kinatibuk-ang balangkas sa mga pagbati ug ang pakigbisog batok niini.

5. Pagsukol sa walo ka nag-unang pagbati: (a) pagkalakap, (b) espiritu sa kahilayan, (c) espiritu sa kahakog, (d) espiritu sa kasuko, (e) espiritu sa kasubo, (f) espiritu sa kawad-on sa paglaum, (g) espiritu sa pagkamapahitas-on, (h) espiritu sa garbo.

6. Ang pakigbisog batok sa dautang hunahuna ug, pinaagi niini, batok sa dautang espiritu.

7. Ang pakigbisog batok sa tanang matang sa mga kasakit.

8. Mahitungod sa Balaang grasya ug gawasnong kabubut-on isip mga tinubdan sa espirituhanong kinabuhi.

9. Mahitungod sa pag-ampo.

10. Mahitungod sa giya sa espirituhanong kinabuhi.

11. Mahitungod sa mga grado sa pagkahingpit sa espirituhanong kinabuhi sumala sa mga pagdasig ngadto niini.

12. Mahitungod sa katapusan sa mga penitensyal nga paningkamot.

Usa ka Pangkalahatang Tan-aw sa Espirituhanong Pakigbisog

1. Ang tumong ug katapusan sa ascesis

1. Ang tanang siyensya ug arte adunay kaugalingong katuyoan (scopton) ug katapusan (telos) – ug kini ang gihunahuna sa usa ka masinabtanon nga mahigugmaon sa arte nga malipayong motugot sa tanang kakapoy ug gasto. Busa ang mag-uuma, nga nag-antos karon sa kainit, karon sa katugnaw, walay kapoy nga nag-arado ug nagpalumo sa yuta, nga *ang iyang 'tumong'* – human niya kini limpyohan sa tanang hugaw – mao ang paghimo niini nga mas mabungahong; nituo nga kung dili, dili niya makab-ot *ang iyang 'katuyoan'*, mao ang daghang ani, aron mapakabuhi siya ug madugangan ang iyang bahandi. Ingon usab, ang atong pagka-asketa adunay kaugalingong katuyoan ug katapusan, nga alang niini among ginabuhat ang tanang paningkamot nga walay kakapoy ug uban sa kalipay, – alang kanila, ang gamay nga pagkaon sa pag-ayuno dili magpabayat kanato, ang kakapoy sa mga pagbantay nagahatag kanato og kalipay, ang kanunay nga pagbasa sa Kasulatan uban sa pagpamalandong dili gayud makapoy, ug dili kita mapungot sa walay hunong nga paningkamot, ni sa pagwagtang sa tanang butang ug pagpuyo sa kakulang sa tanan, ni bisan pa sa kahadlok niining walay kinutuban nga kamingawan.

2. Ang katuyoan sa atong asketikong kinabuhi mao ang Gingharian sa Dios, ug ang tumong mao ang pagkabalaan sa kasingkasing, nga kung wala niini imposible nga makab-ot ang maong katuyoan. Sa pagtutok sa atong panan-aw niining tumong, kinahanglan natong idirekta ang atong agi sama sa paglakaw sa usa ka tul-id nga linya; ug kon ang atong mga hunahuna maliso gikan niini bisan gamay, kinahanglan dayon natong mobalik sa paghunahuna niini ug itul-id kini, sama sa pagsunod sa usa ka sukdanan.

3. Mao kini ang gitudlo ni San Pablo sa dihang miingon siya sa mga nakig-alipong sa maayong yoke ni Kristo: *'Nagbunga kamo sa pagkabalaan, ug ang katapusan mao ang kinabuhi nga walay katapusan'* (Roma 6:22). Pinaagi niini, ingon pa niya: ang inyong tumong mao ang pagkabalaan sa kasingkasing, ug ang katapusan mao ang kinabuhi nga walay katapusan. Busa, bisan unsa nga makadala kanato padulong niining tumong—mao ang pagkabalaan sa kasingkasing—kinahanglan natong paninguhaon kini sa tibuok natong kusog; ug bisan unsa nga makasamok kanato gikan niini, kinahanglan natong likayan kini ingon nga makadaot ug delikado. Kay alang niini nga katuyoan kita nagahimo ug nagatuman sa tanan; alang niini nga katuyoan kita mobiya sa atong mga ginikanan, sa atong yutang natawhan, sa atong mga katungdanan, sa atong bahandi, sa mga kalipay niining kalibutan ug sa tanang kalipayan niini—aron kita, sa laing pagkasulti, mapadayonong mapadayon ang kanunay nga pagkabalaan sa kasingkasing. Busa, kon kanunay nato nga dalhon kini nga tumong sa hunahuna, ang tanan natong lihok ug hunahuna diretso nga matudlo ngadto sa pag-angkon niini. Apan kon kini dili kanunay magpabilin sa atubangan sa atong mga mata, nan ang tanang atong mga paningkamot ug kusog, nga wala magpadulong niining usa ka butanga, mapuslanon ra.

4. Busa, buhaton nato ang tanan ug handomon ang tanan alang sa ikapanghinlo sa atong kasingkasing; alang niini mosulod kita sa kamingawan, alang niini magpuasa kita, magbantay, magpaningkamot,

magkinabuhi sa kakabus sa unod, magbasa ug magbuhat sa ubang mga hiyas – aron, sa laing pagkasulti, mahimo natong gawasnon ang atong kasingkasing gikan sa bisan unsang makadaut nga pagbati ug mapabilin kini nga ingon ana. Kinahanglan natong buhaton ang pag-ayuno, pagpanagna, kinabuhi sa monghe, ug pagtuon sa Kasulatan alang niining pangunang katuyoan, mao ang pagkabalaan sa kasingkasing; ug tungod niini, dili nato tugotan nga madani kita gikan niining pangunang hiyas. Kay kung kini nga pangunang hiyas mapreserbar ug dili masamdan sa atong sulod, walay kadaut kung, sa bisan unsang kahimtang, mapugos kitang biyaan ang bisan unsa sa nahisgotan nga mga praktis sa pag-asketiko; apan kung magpadayon kita sa tanan niini samtang ginaspak nato kini nga usa, walay kapuslanan niini; kay ang tanan dapat buhaton alang niini. Kini nga mga buhat dili pagkahingpit sa ilang kaugalingon, kondili mga paagi paingon sa pagkahingpit. Busa, unsa kaha ka walay pulos ang paningkamot sa usa ka tawo nga kontento na lang niini sama sa *kini mao ang 'pinakataas nga kaayohan'*, ug mihunong sa paningkamot sa iyang kasingkasing niini, imbis nga ipadayon kini aron makab-ot ang katuyoan nga mao ang hinungdan nganong kini gitinguha.

2. Uban niining tumong sa hunahuna, kinahanglan usab natong tukion kung unsang porma ang angay ipakita sa atong pagsalikway

1. Aduna'y tulo ka matang sa pagbiya sa kalibutan: ang una mao ang pisikal nga pagbiya sa tanang bahandi ug kabtangan sa kalibutan; ang ikaduha mao ang pagbiya sa atong kaniadto nga mga batasan, dautang hunahuna, ug mga pagbati, espirituhanon man o pisikal; ang ikatulo mao kana nga, sa pagbalhin sa atong hunahuna gikan sa tanan nga anaa ug makita, atong gitan-aw lamang ang umaabot ug gihandom ang dili makita. Gisugo sa Ginoo si Abraham nga buhaton kining tulo ka pagbiya sa samang higayon sa dihang miingon Siya kaniya: *'Biyae ang imong yutang natawhan, ang imong kabanata ug ang balay sa imong amahan'* (Gen. 12:1): *'gikan sa imong yutang natawhan'*, mao kana, gikan sa kayamanan sa kalibutan ug sa mga butang nga panag-iya sa kalibutan; *'gikan sa imong paryente'*, mao kana, gikan sa imong kaniadto nga paagi sa kinabuhi, kaniadto nga mga batasan ug mga dautang hunahuna, nga nakadikit kanato sukad pa sa pagkahimugso, nga suod kanato sama sa dugo nga paryente; *'gikan sa balay sa imong amahan'*, nga mao, gikan sa matag handumanan sa kalibutan ug sa tanan nga makita sa atong mga mata niini. Mahitabo kini kung, namatay kita uban ni Kristo sa mga elemento sa kalibutan, kita motan-aw, ingon sa giingon sa Apostol, dili na sa makita, kondili sa dili makita; *"kay ang makita panandali ra, apan ang dili makita mao ang walay katapusan"* (2 Cor. 4:18) – ug, sa diha nga mibulag kita sa atong kasingkasing gikan niining panandali ug makita nga puloy-anan, atong gitutokan ang atong mga mata ug hunahuna ngadto sa puloy-anan diin kita magpuyo hangtod sa kahangturan; – kay *"bisan pa man nga nagalakat kami sa unod, dili kami makig-away sumala sa unod"* uban sa Ginoo (2 Cor. 10:3), nga nagapahayag pinaagi sa among mga buhat ug among kinabuhi sa mga pulong sa bulahan nga Apostol: *"ang among pagkamamamayan naa sa langit"* (Fil. 3:20).

2. Gamay ra kaayo ang kapuslanan kanato kung, pagkahuman nato sa atong unang pagsalikway uban sa tibuok kainit sa pagtuo, dili nato buhaton ang ikaduha uban sa parehas nga kadasig ug kainit—aron, sa ingon nga malampuson kita sa pag-angkon niini, makaangkon usab kita sa ikatulo, diin, Pagkahuman sa pagbiya sa balay sa atong kanhing amahan sumala sa daang tawo, atong itudlo hingpit ang panan-aw sa atong hunahuna ngadto sa makalangit. Busa, kon gusto nato makab-ot ang tinuod nga pagkahingpit, kinahanglan maningkamot kita aron masiguro nga, sama sa pisikal nga pagbiya nato sa atong mga ginikanan, sa atong yutang natawhan, sa mga bahandi ug kalipay sa kalibutan, mao usab nga biyaan nato kining tanan sa atong kasingkasing, ug dili na gayud balikon ang atong mga tinguha ngadto sa mga butang nga atong gisalikway uban sa pagdumot: sama sa mga Israelita, nga gipagawas gikan sa Ehipto, nga pagkahuman matilawan ang langitnong mana, nangandoy sa hugaw ug dautang pagkaon sa Ehipto, nga nagaingon: *'Mas maayo pa kanamo sa Ehipto, sa dihang naglingkod kami sa kilid sa mga kaldero'* (Ex. 16: 3; Num. 11:5). Ug bisan kinsa nga, human biyaan ang kalibutan, mobalik sa iyang daang kabalaka ug madala sa iyang daang mga tinguha, nagbuhat ug naghunahuna sa parehas nga paagi sama kanila: *'Maayo pa unta ako sa Ehipto'* (ang kalibutan). Ang yano nga pagbiya sa kalibutan sa lawas, ug ang yano nga paglayo gikan niining 'Ehipto', dili gayud makahatag kanato og bisan unsang kaayohan, gawas kon makab-ot usab nato ang pagbiya sa kasingkasing, nga mas hataas ug mas mapuslanon. Mahitungod sa pagbiya nga atong gitawag nga pisikal, mao kini ang gipahayag sa Apostol: *'Bisan pa kon ihatag nako ang tanan nakong kabtangan, ug itugyan nako ang akong lawas aron sunogon, apan walay gugma, wala kini'y kapuslanan kanako'* (1 Cor. 13:3). Pasabot niini, bisan pa itugyan nako ang tanan hangtod wala nay mabilin para sa akong kaugalingon, ug sa kini nga hingpit nga paghalad sa kaugalingon idugang pa nako ang pagkamartir ug pagsunog sa akong kaugalingong unod, aron

mahatag nako ang akong lawas alang kang Kristo; apan kon ako walay pagkamapailubon, masuko, masina, o mapahitas-on, kung ako masilotan sa mga sala sa uban, o mangita sa akong kaugalingong kaayohan, kung ako magpuyo sa dautan, o dawaton ang tanan nga gihimo kanako uban sa kawalay-pasiunang ug pagduhaduha: nan ang akong pagbiya ug ang pagsunog sa gawasnong tawo dili makahatag kanako og bisan unsang kaayohan, samtang ang sulodnong tawo nagpabilin nga nabug-atan sa parehas nga daang mga pagbati.

3. Busa, sa tanang among kusog, kinahanglan magdali kita aron masiguro nga ang atong sulodnong pagkatawo usab, ilabay ug biyaan ang tanang bahandi sa mga pagbati nga natigom niini sa miaging kinabuhi—mga pagbati nga, nagkabit sa lawas ug kalag, mao gayud ang atong kinauyokan; ug gawas kon, samtang naa pa kita niining lawasa, kini putlon ug ilabay, dili kini mohunong sa pag-uban kanato bisan pa human sa kamatayon. Kay sama sa pagka-virtuous—o ang gugma mismo, nga mao ang gigikanan niini—kon makab-ot niining panahona, nagahimo sa iyang gihigugma nga matahum ug masidlak bisan pa human sa katapusan ning kinabuhi; ingon usab ang mga bisyo, nga nagatabonan sa kalag sa makalilisang nga mga kolor, nagadala niini, nga natinta niini, ngadto sa maong walay katapusang puloy-anan. Ang kaanyag o pagkawalay-hiyom sa kalag nagagikan sa kinaiya sa mga hiyas o mga dautang hiyas, diin gikan ang usa ka kolor nga naghimo niini nga masidlak ug matahum kaayo nga mahimong takus nga makadungog sa pulong sa propetiko: *'Ang Hari maghandum sa imong kaayo'* (Sal. 44:11), – o kaha hingpit nga itom, bahô ug makalilisang nga kini mismo, sa pag-angkon sa bahô sa kaugalingong pagkadautan, moingon: *'Ang akong mga samad nangahimong bahô ug nangagatol tungod sa akong buang'* (Sal. 37:6). Busa, kini (ang mga birtud ug mga pagbati) mao gayud ang atong tinuod nga bahandi, nga dili mapabulag sa kalag, ug nga walay hari nga makahatag kanato, ni bisan kinsa nga kaaway ang makakuha gikan kanato. Kini gayud ang atong tinuod nga bahandi, nga bisan ang kamatayon mismo walay gahum nga kuhaon gikan sa kalag. (Ang pagwagtang sa dautang bahandi sa mga pagbati nagpasabot sa pagpatay kanila – nga dili makab-ot kung dili makigbisog batok kanila. Mao nga kadtong misalikway sa kalibutan dili gyud makalikay sa pakigbisog batok sa mga pagbati, nga kinahanglan nilang sugdan sukad pa sa sinugdanan. Gihisgutan ni San Kasiyano kining pakigbisog sa kinatibuk-an sa iyang 'Konbersasyon' – ang ika-4, *'Mahitungod sa Pakigbisog tali sa Unod ug Espiritu'*, ug ang ika-5, *'Mahitungod sa Walo ka Pangunang Pagbati'* – samtang ang 'Mga Basahon sa mga Dogma' nagtanyag, labi na gayud, og detalyadong paghulagway sa pakigbisog batok sa matag usa sa walo ka punong pagbati. – Gikuha nato ang labing hinungdanong mga punto gikan niini tanan).

3. Ang Gubat tali sa Unod ug Espiritu

1. Adunay panagbangi sa sulod sa atong mga miyembro, sama sa atong gibasa sa Apostol: *'Ang unod nagahandom batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unod; ug kini supak sa usag usa, aron dili ninyo buhaton ang mga butang nga inyong gitinguha'* (Gal 5:17). Pinaagi sa maalamon nga pagdumala sa Diyos, nahimo kini nga, ingon pa, natukod na sa atong kinaiyahan. Ug mahimo ba kini ituring nga lahi pa sa usa ka natural, ingon pa, nga kinaiya sa tawo pagkahuman sa pagkahulog sa unang tawo, kung kini komon sa tanan nga walay eksepsyon? Kinahanglan, bisan pa man, nga motuo kita nga kini anaa kanato pinaagi sa kabubut-on sa Dios, alang sa atong kaayohan ug dili alang sa atong kadaut, tungod kay natural kini sa tanan. Gibilin kini sa atong sulod aron pukawon kanato ang kadasig alang sa labing hataas nga pagkahingpit.

2. Ang pulong nga *'unoran'* sa maong talata dili angay sabton sa kahulugan sa tawo isip usa ka binuhat, kondili sa kahulugan sa unoran nga kabubut-on, o sa mga dautang tinguha; ingon usab, ang pulong nga *'espiritu'* dili angay sabton nga nagtumong sa bisan unsang personal nga binuhat, kondili sa mga maayong ug balaan nga tinguha sa kalag. Ang Apostol mismo ang naghubit niini nga kahulugan, nga nag-ingon: *'Paglakaw kamo sumala sa Espiritu, ug dili ninyo tumanon ang mga tinguha sa unod; kay ang unod nanagana batok sa Espiritu'*, ug uban pa (ibid., vv. 16–17). Tungod kay anaa kining duha ka tinguha sa sulod sa usa ka tawo, usa ka walay hunong nga panagbangi sa sulod ang nagdilaab kanato. Samtang ang kahakog sa unod, nga nagpihig sa sala, makakaplag og kalipay lamang sa mga butang nga may kalabotan sa pagtagbaw sa mga panginahanglan sa karon nga kinabuhi; ang espiritu, sa pikas bahin, tibuok kasingkasing nga gustong itugyan ang iyang kaugalingon sa espirituhanong mga butang, gipasagdan bisan pa ang labing gikinahanglan nga panginahanglan sa unod, ug gusto lang gayud nga itugyan ang kaugalingon niini, nga dili gani maghatag ug labing gamay nga pagtagad niining mortal nga unod. Ang unod malipay sa kadaghanan ug sa tanang matang sa kalipay; ang espiritu dili gani malipay bisan pa sa pagtagad sa mga butang nga natural nga panginahanglan. Ang una naghandum nga mapuno sa tulog ug pagkaon; alang sa ikaduha, ang pagpabilin nga mata ug pagpuasa makapabaskog kaayo nga dili niya gusto tugotan ang iyang kaugalingon sa tulog o pagkaon, bisan pa gani sa

gikinahanglan alang sa kinabuhi. Ang una naghandum nga daghan sa tanang matang sa bahandi; ang ikaduha dili malipay bisan pa nga adunay gamay nga pan para sa adlaw-adlaw nga pagkaon. Ang una naghandum nga mabuhi sa kahayahay ug napalibotan sa daghang mga mapangdayeg; ang ikaduha makakaplag og mas dako nga kalipay sa usa ka lisod nga kinabuhi ug sa kalapad sa usa ka dili maabut nga disyerto, ug wala siyay kalipay sa pakig-uban sa mga tawo. Ang una nabihag sa dungog ug pagdayeg sa tawo; ang ikaduha makakaplag og kalipay sa pagpanlupig ug mga insulto.

3. Kung ang atong kabubut-on ginadumala sa paghigugma sa kaugalingon ug sa kinaadman sa kalibutan, kini maghimo og usa ka tunga-tungang dalan—nga angay sa tanang pagpanamastamas—tali niining duha ka hilig, nga naningkamot nga malikayan ang mga hilig sa unod samtang sa samang higayon wala mag-antos sa bisan unsang kalisud nga dili malikayan sa pagtuman sa mga gipangayo sa espiritu, – nga gustong makab-ot ang pagkabalaan sa lawas nga dili pag-antosan ang unod, makab-ot ang pagkabalaan sa kasingkasing nga walay kakapoy sa pagbantay, mag-abondar sa espirituhanong mga hiyas samtang nagpahulay ang unod, makab-ot ang grasya sa pagkamapailubon nga walay mapait nga pagpanamastamas, ipakita ang pagkamapainubuson ni Cristo nga walay pagkawala sa dungog sa kalibutan, sa pagsunod sa pagkamapainubsanon sa pagkamatinud-anon samtang ginapadayon ang garbo sa karon nga kapanahonan, sa pag-alagad kang Cristo samtang nangita og himaya ug pabor sa tawo, sa pagsulti sa matin-aw nga kamatuoran nga walay bisan gamayng insulto nga masinati, – sa mubo nga pagkasulti, sa pag-angkon sa mga panalangin sa umaabot nga panahon nga dili isakripisyo ang mga panalangin sa karon. Ang ingon nga tinguha dili magdala sa tinuod nga pagkahingpit, apan, pinaagi sa pagbutang sa usa ka tawo sa kahimtang sa pagka-malig-aw, ginahimo siya nga sama sa mga tawo nga gisaway sa Ginoo sa Pahayag: *'Nasayud ako sa imong mga buhat; dili ka bugnaw ni init. Gusto unta nako nga bugnaw ka o init. Busa, tungod kay maligamgam ka, hapit na tika isuka gikan sa akong baba'* (Pahayag 3:15–16). Apan sa pag-abot sa grasya, kini mopukaw sa kusog sa espiritu ug mobalik sa sulod niini ang labaw nga mga tinguha nga nagbulag niini gikan sa tanan nga butang sa kalibutan. Sa ilawom sa ilang impluwensya, ang kabubut-on dili na makapabilin nga walay pagtagad ug malig-aw, kondili mapuno kini sa kadasig alang sa labing maayo ug isakripisyo ang tanan nga ubos niini. Apan sa samang higayon, nagpabilin sa sulod niini ang usa ka hilig paingon sa unang kahimtang sa kawalay pagtagad, ug dali ra kaayo kini mahulog pag-usab niini. Aron mapugngan kini nga mahitabo, nagpabilin sa unod ang mga lihoc nga supak sa mas taas nga mga tinguha; ang kabubut-on, nga nakatilaw sa mas taas nga mga panalangin, dili na kini pasagdan, ug sa diha nga masinati kini niini, kini dayon mabanhaw uban sa tibuok kadasig ug maisugong panalipdan ang iyang mas taas nga mga panalangin. Ug mahitabo nga sa diha nga ang kabubut-on masulod sa maluya nga pagbatok sa Dios, mosaka dayon ang pakigbisog sa unod ug mopukaw niini ngadto sa kusog. Gikan niini klaro nga magpabilin kita hangtod sa walay katapusan sa maong kahimtang sa pagka-maluya nga supak sa Dios, kon dili tungod sa pakigbisog nga mosaka sulod kanato aron paggiyahan kita gawas niini. Kay samtang naa kita sa maong kahimtang, kon mosugot kita sa atong kaugalingon sa pipila ka kaluyahon, dali dayon nga motindog ang unod ug, pinaagi sa mga tusok sa makasasala nga mga pagbati ug tinguha, mapugngan kita sa pagtindog sa gitinguhang, makapahupay nga pagkabalaan, ug madani kita ngadto sa usa ka bugnaw nga kalipay—usa nga dili makapahimuot sa Dios— – nagadani kanato, ingon sa pagkasulti, ngadto sa usa ka dalan nga natabonan sa mga dagom. Apan kini makapukaw sa natulog nga kadasig alang sa Dios; kini mobangon ug mopalayas sa mga nagasulod nga kaaway. Sa adlaw-adlaw nga paglihok sulod kanato, kini nga pakigbisog magdala kanato ngadto sa usa ka mapuslanong pagbuot, – sa pagdumili sa kinabuhi sa katamaran ug kawalay pag-amping, ug sa pag-angkon sa pagkab-ot sa pagkamahinatagon sa kasingkasing pinaagi sa daghang paningkamot ug paghinulsol sa espiritu, – sa pagpreserbar sa pagkamahinatagon sa lawas pinaagi sa hugot nga pag-ayuno, kagutom, kauhaw ug kakulang sa tulog, – sa pagsaka ngadto sa maayong kahimtang sa hunahuna pinaagi sa pagbasa, pagpamalandong ug walay hunong nga pag-ampo.

4. Susama nga butang ang misteryosong gipakita sa plano sa Dios mahitungod sa mga nasud nga supak sa Israel, sama sa atong gibasa sa Basahon sa mga Hukom: *'Gibilin sa Ginoo kining mga nasud aron pagsulay sa Israel pinaagi kanila... aron itudlo kanila ang arte sa pakig-away'* (Hukom 3:1–2). – Gidala sa Ginoo ang ingon nga gubat dili tungod kay wala Siya maghandum og kalinaw para sa Israel, o wala magtagad sa ilang kaayohan, kondili tungod kay nakita Niya kung unsa kini ka dako nga kapuslanan para kanila. Tungod kay halos kanunay silang giatake niining mga nasud, napugos silang mobati sa kanunay nga panginahanglan sa tabang sa Dios, ug busa kinahanglan silang magpabilin sa kanunay nga matinud-anong pagsalig kaniya ug sa pag-ampo. Tungod kay dili nila mabilin ang buluhaton sa gubat, wala silay oras nga magpadala sa kapabayaan

o magpahulay tungod sa katamaran. Kay kasagaran ang kaluwasan ug kalipay makapahugno sa mga tawo nga wala mapildi sa kasakit.

5. Ug gikan pa sa unsa pa nato makita nga natulog ang kalag sa mga giputol sa unod, kon dili tungod sa kamatuoran nga, pinaagi sa limbong, nga nakagawas na sila sa kini nga unodnong panginahanglan, nagtuo sila nga wala na sila'y kinahanglanon sa pagpaninguha sa pagpugong sa unod o sa paghinulsol sa kasingkasing? Gipahulog sa ingon nga kawalay pag-amping, wala sila magtagad sa pag-angkon sa tinuod nga pagkahingpit, o sa paghinlo sa kasingkasing gikan sa mga pagbati sa kalag. Ang ingon nga kahimtang, bisan pa nga misaka kini gikan sa makalaut nga kahimtang, nagpabilin nga espirituhanon ra; apan kini giisip, sumala sa mga pulong sa Ginoo mismo, nga angay balibaran – tungod kay, human kini mibiya sa katugnaw paingon sa kainit, kini mipahulay niining makalilisang nga kainit.

6. Busa, sa sinugdanan pa lang sa pagsalikway, sa diha nga mihunong na kita sa pagka-karne—mao, sa diha nga nagsugod kita sa pagbulag sa atong kaugalingon gikan sa kalibutanong mga batasan ug naglikay sa hayag nga karning hugaw— Kinahanglan magdali kita ug maningkamot sa bug-os natong kusog aron dayon natong isagol ang espirituhanong kahimtang sa atong sulod; basi, tungod lang kay gisalikway nato ang kalibutan sa atong gawasnong pagkatawo, o mihunong kita sa pagdunggo sa atong kaugalingon pinaagi sa karniyal nga pakighilawas, samtang nagtuo kita nga nakaangkon na kita sa pagkahingpit, unya mahimong pasagad ug walay pag-amping kita sa pagwagtang sa mga hinungdan sa mga pagbati ug, busa magpabilin kita sa tunga-tunga tali sa unod ug espiritu, mapakyas sa pag-angkon sa kahimtang sa espirituhanong pagkahingpit, nga nagtuo nga alang niini nga pagkahingpit igo na ang pagbulag sa kaugalingon sa gawas gikan sa kinabuhi ug kalipay sa kalibutan, ug ang paglikay lang sa karniyal nga pagkahubog ug pakighilawas. Kay kon magpabilin kita sa kahimtang sa pagka-malig-aw (pagkawalay pagtagad), nga giisip nga labing dautan, ibuga kita sa baba sa Ginoo, ingon sa Iyang giingon: *'Tungod kay malig-aw ka... ibuga tika gikan sa akong baba'* (Pahayag 3:16). Tinud-anay nga gipahayag sa Ginoo mahitungod sa mga tawo nga, pagkahuman Siya midawat kanila sa sabakan sa gugma, unya nangabugnaw, nga sila itulga Niya uban sa usa ka matang sa pagdumot. Kay ang usa ka tawo nga makaral—mao, usa ka kalibutanon o pagano—mas dali nga motunong sa kaluwasan ug mosaka sa kahitas-an sa espirituhanong pagkahingpit kaysa sa usa nga, human modawat sa yugo ni Cristo, wala misugod sa dalan padulong sa pagkahingpit ug gitugotan nga mapabugnaw ang unang kalayo sa espirituhanong kadasig. Kay kung ang ingon nga tawo, napahiubos sa makalibog nga mga kahiligon ug nakaila sa ilang kaugalingon nga hugaw tungod sa unodnong kahugaw, moabot sa paghinulsol ug molingi ngadto sa tinubdan sa tanang pagkabalaan ug pagkahingpit, sila, nga nagdumot sa bugnaw nga kahimtang sa kawalay pagtuo ug pagkawalay pag-amping diin kaniadto sila nahimutang, ug nagdilaab sa kadasig, mas dali nga mosaka ngadto sa pagkahingpit. Sa laing bahin, bisan kinsa nga mosugod sa buhat sa Dios nga walay kainit ug, nga walay pagpaubos o angay nga kadasig, mosulod sa dalan niining tawag, sa higayon nga maigo niining makalaglag nga kontagyon, dili na makahimo sa pagpaayo sa iyang kaugalingon o sa pagdawat og tambag gikan sa uban. Kay, sumala sa mga pulong sa Ginoo, siya moingon sa iyang kasingkasing: *'Aduna akoy daghang bahandi, nakauswag ako, ug wala koy kulang'*; samtang mas angay ipahimutang kaniya ang mosunod: *'ug wala ka makahibalo nga ikaw mapail-itan, ug kabos, ug walay paglaum, ug buta, ug hubad'* (Pahayag 3:17). Sa ingon niini, mas grabe pa siya kaysa sa usa ka tawo nga daotan, kay nawala ang iyang pagkahibalo kung unsa siya kabos, bulag, ug hubad, kung unsa kadako ang iyang panginahanglan nga matul-id, ug kung unsa ka dako ang iyang panginahanglan sa pagtulun-an ug pahimangno gikan sa uban; maong dili siya modawat sa bisan unsang pulong sa kaluwasan, nga wala magsabot nga sa umaabot nga panahon dili gyud siya makalikay sa labing istrikto nga paghukom ug silot.

4. Usa ka Heneral nga Balangkas sa mga Pagbati ug ang Pakigbisog Batok Niini

1. **Aduna'y** walo ka nag-unang pagbati: pagka-gluton, kahilambigit, kasakim, kasuko, kasubo, kawad-on sa paglaum, garbo, ug garbo.

2. Ang mga pagbati adunay *'duha ka matang'*: natural, nga motumaw gikan sa natural nga panginahanglan, sama sa pagkaon og sobra ug pakighilawas; ug dili natural, nga wala maggikan sa kinaiyahan, sama sa kahakog. Ang ilang *'mga pagpadayag'*, bisan pa, adunay *'upat ka matang'*: ang uban naglihok lamang sa lawas ug pinaagi sa lawas, sama sa pagka-glutton ug pakighilawas, samtang ang uban nagpakita nga walay kalambigitan sa lawas, sama sa pagka-mapahitas-on ug garbo; dugang pa, ang uban gipukaw gikan sa gawas, sama sa kahakog ug kasuko, samtang ang uban motumaw gikan sa sulod nga mga hinungdan, sama sa kawad-on sa paglaum ug kasubo. Kini nga paagi sa pagpadayag sa mga epekto sa mga pagbati naghatag og rason sa

pag-ila og duha pa ka kategorya taliwala niini – pagbahin kanila sa karniyal ug espirituhanon: ang karniyal motumaw sulod sa lawas ug nagpakaon ug nagahatag kalipay sa lawas; samtang ang espirituhanon nagagikan sa mga hilig sa kalag ug nagpakaon sa kalag, bisan pa man kasagaran kini adunay makaguba nga epekto sa lawas. Ang ikaduha matambalan pinaagi sa yano, sulod nga pagtambal sa kasingkasing; samtang ang karniyal matambalan pinaagi sa doble nga tambal—gawasnon ug sulod.

3. Ato pang klarohon ang pipila sa mga nahisgutan pinaagi sa mas detalyadong paghisgot. Ang mga pagbati sa kasakgoran ug pakighilawas, nga nagagamot sa lawas, usahay mopukaw bisan walay kalambigitan sa kalag, pinaagi lamang sa pagpukaw sa mga tinguha nga ilang gigikanan; apan madani usab nila ang kalag tungod sa koneksyon niini sa lawas. Aron mapugngan kini, dili igo nga mag-andam lang sa hunahuna batok niini; kinahanglan usab nga mapailalom sa pagdumala ang lawas mismo pinaagi sa pag-ayuno, pagbantay, ug kakapoy tungod sa pagpaningkamot; usahay gikinahanglan ang pansamantalang pagpahilayo, ug kanunay usab ang hingpit nga pag-ascetismo. Kay sama sa pag-usbong niini gikan sa pagkadautan sa kalag ug lawas, mapukan kini pinaagi lamang sa pagpaningkamot sa duha. – Ang pagkamahiligon ug garbo motungha sa kalag nga walay tabang sa lawas. Kay unsa may gikinahanglan sa pagkamahiligon nga may kalabotan sa lawas, kon pinaagi lang sa tinguha sa pagdayeg ug himaya, gidala niini ang kalag nga naipit niini ngadto sa kapahamakan? O unsang lihok sa lawas ang nahitabo sa garbo ni Lucifer, sa dihang kini iyang gihunahuna lamang sa iyang kalag ug mga huna-huna, sama sa giingon sa Propeta: *'Nagaingon ka sa imong kasingkasing: "Mosaka ako sa langit... ug ako mahimong sama sa Labing Halangdon"* (Isaias 14:13–14). Walay gyud nag-awhag kaniya sa ingon nga garbo; kini nabuhat ug natuman hingpit sa sulod niya.

4. Bisan pa nga kining walo ka pagbati adunay lain-laing gigikanan ug lain-laing epekto, ang unang unom—nga mao ang pagka-gluton, pakighilawas, kahakog, kasuko, kasubo ug pagkawalay paglaum—nagkabit pinaagi sa usa ka espesyal nga pagkasinabtanay, diin ang sobra sa usa mosangpot sa mosunod. Kay gikan sa sobra nga pagka-gluton, mosubang gayud ang kahilambigit; gikan sa kahilambigit, ang kasakim; gikan sa kasakim, ang kasuko; gikan sa kasuko, ang kasubo; ug gikan sa kasubo, ang pagkawalay paglaum. Busa, kinahanglan silang batukan sa susamang han-ay, nga magsugod sa pakigbisog gikan sa miuna paingon sa mosunod: aron mapildi ang kawad-on sa paglaum, kinahanglan una nga mapugngan ang kasubo; aron mapapas ang kasubo, kinahanglan una nga mapugngan ang kasuko; aron mapakalma ang kasuko, kinahanglan tapakan ang kahakog; aron wagtangon ang kahakog, kinahanglan mapugngan ang kahakog sa laman; aron mapugngan ang kahakog sa laman, kinahanglan pugngan ang kahilig sa pagkaon. Ug ang nahibilin nga duha ka pagbati, ang garbo ug pagpasigarbo, magkasuod ang koneksyon; sa ato pa, ang pag-usbaw sa una maoy hinungdan sa ikaduha, ug gikan sa sobra nga pagpasigarbo natawo ang pagbati sa garbo; ang kadaogan batok kanila makab-ot sa parehas nga han-ay; sa ato pa, aron wagtangon ang garbo, kinahanglan pugngan ang pagkamahilig. Apan kining duha ka pagbati dili konektado sa ubang unom sa paagi nga nagmugna; kay kini dili man gikan kanila, kondili motumaw pagkahuman sa pagwagtang kanila. Mahulog kita niining duha ka pagbati labi na pagkahuman sa kadaogan ug tagumpay batok sa ubang pagbati. – Bisan pa, bisan pa man nga kining walo ka pagbati nagbarug sa ingon nga relasyon sa usag usa sama sa gipakita na, gibahin gihapon kini sa upat ka pares: ang kahilambigit gilakip sa usa ka espesyal nga panag-uyon sa kalapya, ang kasuko sa kahakog, ang kawad-on sa paglaum sa kasubo, ug ang garbo sa pagpasigarbo.

5. Ang matag usa sa mga pagbati nagpakita sa iyang kaugalingon sa kapin sa usa ka porma.

6. Busa, ang kalapoy sa pagkaon adunay tulo ka porma: o kini nagmugna og tinguha nga mokaon sa dili pa ang takdang oras; o kini mangita og daghang pagkaon hangtod mapuno kaayo, nga walay pagtagad sa kalidad sa pagkaon; o kini mangayo og mga lamian. Busa motungha ang dili husto nga pagkaon, pagkaon samtang naglakaw, pagkalawm ug pagpalabi sa senswalidad. Gikan niining tulo motungha ang nagkalain-laing dautang pag-antos sa kalag: gikan sa una moturok ang kasuko batok sa lagda sa monastiko; gikan niining kasukoha motubo ang kakulang sa katagbawan sa kinabuhi sa monastiko hangtod sa punto nga dili na kini mapailubon, nga kasagaran dayon mosunod ang paglayas gikan sa monasteryo; ang ikaduha nagmugna og karniyal nga kahilakaw ug senswalidad; ug ang ikatulo maglubong sa usa ka tawo sa gugma sa kuwarta ug wala nay luna para sa pagkabos sa Kristo.

7. Aduna tulo ka matang sa pakighilawas: ang una ginabuhat pinaagi sa pakighilawas tali sa lain nga lalaki ug babaye; ang ikaduha mahitabo nga walay pakighilawas sa babaye, nga mao ang hinungdan nga gipamatay sa Ginoo si Onan, anak sa Patriarka Juda (Gen. 38:9–10), ug gitawag nga 'kahugawan' sa Kasulatan; ang ikatulo ginabuhat sa hunahuna ug kasingkasing, nga gihisgutan sa Ginoo sa Ebanghelyo: *'Ang bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa maluoy nga tinguha nakapanapaw na kaniya sa kasingkasing'* (Mat.

5:28). Gipaila sa bulahan nga Apostol kining tulo ka matang sa mosunod nga bersikulo: *'Patya na, busa, ang bisan unsang butang nga iya sa inyong pagka-tawo sa yuta: pakighilawas, kahugawan, kahakog'* ug uban pa (Colosas 3:5).

8. Aduna'y tulo ka matang sa gugma sa kuwarta: sa una, kini mopugong sa usa ka tawo nga misalikway sa kalibutan nga wagtangan ang tanan niyang kabtangan; sa ikaduha, kini mopugos sa usa ka tawo nga naghatag na sa tanan sa mga kabus nga makuha pag-usab ang ingon nga kabtangan; sa ikatulo, kini mopukaw og tinguha sa pagpanag-iya bisan pa sa usa ka tawo nga kaniadto wala'y bisan unsa.

9. Aduna usab tulo ka matang sa kasuko: ang una mao ang nagluto sa sulod; ang ikaduha mao ang mopagawas sa pulong ug buhat; ang ikatulo mao ang nagluto sulod sa dugay nga panahon, ug gitawag nga tago nga kasuko.

10. Aduna'y duha ka matang sa kasubo: ang una mao ang mosunod sa paghunong sa kasuko, o hinungdan sa mga kapildihan ug kadaut nga nasinati, ug sa dili pagtuman sa mga tinguha; ang ikaduha motumaw gikan sa kahadlok ug kabalaka mahitungod sa kaugalingong kapalaran, o gikan sa dili makatarunganong kabalaka.

11. Aduna'y duha ka matang sa kawad-on sa paglaum: ang usa magpahulog sa tawo sa pagkatulog, samtang ang usa pa magpugos kaniya sa paggawas sa iyang selda.

12. Bisan pa man nga daghan og porma ang pagka-mapahitas-on, adunay kini duha ka nag-unang matang: sa una, magpasigarbo kita sa mga unodnong bentaha ug makita nga mga butang; sa ikaduha, gipalihok kita sa tinguha sa walay pulos nga himaya nga nagagikan sa espirituhanong mga butang.

13. Aduna'y duha ka matang sa garbo: ang una kay unodnon, ang ikaduha kay espirituhanon, nga mas makaguba pa kaysa sa una. Labi na kini nga nagtintal sa mga nakalabaw sa pipila ka mga birtud.

14. Bisan pa man nga kini nga walo ka pagbati nagdani sa tibuok katawhan, dili kini mosulong sa tanan sa parehas nga paagi. Kay sa usa ka tawo, ang espiritu sa kahakog sa unod ang nangibabaw; sa lain, ang kasuko ang naghari; sa lain pa, ang pagkamapahitas-on ang nagdumala; ug sa lain, ang garbo ang nagharing: busa bisan pa man nga ang tanang pagbati mosulong sa matag-usa, ang matag-usa kanato mosugot niini sa lain-laing paagi ug han-ay.

15. Busa, kinahanglan nato nga makig-away batok niining mga pagbati sa ingon nga paagi nga ang matag-usa, sa pag-ila kon unsang pagbati ang labi ka makadaot kanila, itudlo ang ilang pakigbisog panguna batok niini, gamit ang tanang paningkamot ug pag-amping aron bantayan ug pugngan kini, itudlo batok niini ang mga pika sa adlaw-adlaw nga pagpuasa, pagpana niini matag higayon gamit ang mga pana sa mga hungihong ug paghuyop sa kasingkasing, ug walay hunong nga pag-agoy sa mga luha sa pag-ampo sa Dios aron matapos ang kagubot nga nagpalibog kaniya. Kay walay bisan kinsa ang makadaog batok sa bisan unsang pagbati hangtud nga masabtan niya nga dili niya kini mapildi pinaagi sa iyang kaugalingong kugi o paningkamot; bisan pa, kinahanglan nga itugyan niya ang iyang kaugalingon adlaw ug gabii sa tanang kugi ug paningkamot alang niining katuyoan.

16. Sa dihang mobati ang ingon nga mandirigma nga nakagawas na siya sa iyang labing unang pagka-adik, kinahanglan niyang usisahon pag-usab ang kahiladman sa iyang kasingkasing uban sa labing dakong pagtagad, aron, sa diha nga iyang maila kung unsang pagka-adik sa sulod niya ang labing kusgan pa kon itandi sa uban, iyang itudlo ang tanan niyang espirituhanong armas batok niini sa partikular. Pinaagi sa ingon nga pagdaog sa labing unang mga pagbati sa sulod niya matag higayon, mas paspas ug mas sayon niyang mapildi ang nahibilin nga mas gagmay.

17. Sa diha nga ikaw nakadaog na batok sa usa o daghan pang mga pagka-ugali, dili ka angay magpasigarbo sa maong kadaogan. Kay kon dili, ang Ginoo, sa pagtan-aw sa garbo sa imong kasingkasing, mohunong sa pagpanalipod ug pagbantay niini – ug ikaw, nga biyaan Niya, magsugod pag-usab sa pagkabugatan sa maong pagka-ugali nga imong napildi – bisan pa man nga pinaagi kini sa grasya sa Dios. Ug dili unta nag-ampo ang Propeta: *'O Ginoo, ayaw itugyan ang kalag nga nag-angkon kanimo ngadto sa mga hayop'* (Salmo 73:19), kon wala niya masayri nga kadtong mga tawo nga napahitas-on ang kasingkasing mahulog pag-usab sa mga pagbati nga ilang napildi, aron sila mapakumbaba.

5. Ang Pakigbisog Batok sa Walo ka Pangunang Pagbati

1. Sa paghulagway sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati, among ipakita ang ilang kinaiya, tukion ang ilang mga hinungdan, ug magtanyag og angay nga mga tambal batok niini.

1. Ang Pakigbisog Batok sa Sobra nga Pagkaon

1. Ang unang pakigbisog nga atong buhaton mao ang pakigbisog batok sa kasagmuyo sa pagkaon, o ang pagkahilig sa sobra nga pagtagamtam.

2. Mahitungod sa praktis sa pag-abstinir sa pagkaon, o pag-ayuno, walay usa ka lagda nga ipatuman nga angay sa tanan; kay dili pareho ang kusog sa matag lawas, ug kini nga hiyas dili lang gibase sa kusog sa kalag, kondili kinahanglan usab nga angay sa kusog sa lawas. Dili posible para sa tanan nga mag-ayuno sulod sa tibuok semana; ang uban dili makaya nga walay pagkaon sulod sa kapin sa duha o tulo ka adlaw, samtang ang uban lisod alang kanila nga magpugong sa pagkaon hangtod sa pagsalop sa adlaw. Dili usab tanang gulay, mga tanum, o uga nga pan makapabaskog sa tanan. Labaw pa, ang usa ka tawo tingali magkinahanglan og duha ka libra aron mabusog, samtang ang lain mabug-atan pagkahuman mokaon og usa ka libra o tunga ka libra. Bisan pa niana, ang tanan nga nagpraktis og pagpugong sa kaugalingon kinahanglan adunay usa ka tumong: mokaon sumala sa ilang kapasidad, nga dili mosobra sa pagkaon. Kay dili lamang ang kalidad sa pagkaon, kondili pati na ang kadaghan niini, ang makapaluya sa kalag, nga nagasiga sulod niini og makadaot, makasasala nga kalayo.

3. Bisan unsang mananamitan nga pagkaon nga makapuno sa tiyan, kini magmugna sa mga binhi sa lamanong kahilambigit, ug ang hunahuna, nga nabug-atan sa karga sa pagkaon, dili na lig-on aron matultolan ang timon sa matarong nga pangatarungan. Dili lang ang sobra nga pag-inom og bino ang makapahubog sa hunahuna, kondili pati na usab ang sobra nga pagkaon sa tanang matang sa pagkaon, nga kasagaran makapahimo niini nga dili lig-on ug maluyong-luyong, ug makawagtang sa mga putli ug walay sala nga hunahuna. Kay sa mga tawo sa Sodoma, ang hinungdan sa ilang pagkadaut ug pagkaguba dili lang ang pagkahubog, kondili pati na usab ang sobra nga pagkaon sa tiyan. Paminawa kung giunsa sa Ginoo, pinaagi sa Propeta, pagsilot sa Jerusalem (Ezek. 16:49). Sa unsang paagi nakasala ang imong igsoon nga babaye, si Sodoma, kon dili pinaagi sa pagkaon sa iyang tinapay hangtod sa pagkabusog ug sobra? Tungod kay, pinaagi sa ingon nga pagkabusog sa tinapay, nasiga sila sa dili mapalong nga kainit sa lamanong kahilambigit, gisunog sila, sumala sa paghukom sa Dios, sa asupre nga kalayo nga gikan sa langit. Kung sa ingon niini, ang ilang sobra nga pagkaon sa tinapay, tungod sa tinguha sa pagkabusog, naglabay kanila sa magubot nga kalawoman sa pagkadautan, unsa kaha ang masulti bahin sa mga tawo nga, samtang anaa sa pinakamaayo nga kahimsog sa lawas, nagtugot sa ilang kaugalingon sa pagkaon og karne ug pag-inom og bino sa sobra ka daghan, nga ilang gikaon ug giinom dili sumala sa gikinahanglan sa ilang lawas, kondili sumala sa gisugo sa ilang makasariling kahilambigit?

4. Gidepini sa mga Amahan ang sukod sa pag-agwanta sa pagkaon ingon niini: nga undangon nato ang pagkaon sa pagkaon nga gikinahanglan sa lawas aron mapadayon kini, samtang nabati pa nato ang tinguha sa pagkaon. Base niini, bisan kinsa nga huyang ang lawas makapraktis sa hiyas sa pagkamapugong sa pagkaon hangtod sa kahingpitan, kapariho sa mga lig-on ug himsog, kon pinaagi sa kusog sa ilang kabubut-on pugngan nila ang ilang tinguha sa pagkaon kung kini dili na gikinahanglan sa kahuyang sa unod. Kay ang Apostol usab miingon: *'Ayaw pagtuman sa mga tinguha sa unod'* (Roma 13:14). Wala niya hingpit nga gidili ang pag-atiman sa lawas, kondili gidili lang niya ang pagbuhat niini tungod sa kahakog – iyang gisalikway ang kahakogong pag-atiman sa unod, apan wala niya gi-ekskluyir ang makatarunganong pag-atiman niini, nga gikinahanglan alang sa kinabuhì; Gidili niya ang una, aron, pinaagi sa pagtagbaw sa unod, dili kita mahulog sa makaguba nga mga buhat sa kahakog; ug gitugotan niya ang ikaduha, aron ang lawas, nga napaluya sa dili matarong nga pagka-istrikto, dili mahimong dili makahimo sa pagpatuman sa atong espirituhanong mga paningkamot ug mga buhat.

5. Busa, ang lebel sa pag-agilay kinahanglan tukion pinasikad sa paghukom sa konsensya sa matag tawo. Ang matag-usa kinahanglan magtakda para sa iyang kaugalingon sa angay nga lebel sa pag-agilay nga gikinahanglan sa pakigbisog batok sa pagbangi sa unod. – Ang mga pag-agilay nga gisugo sa mga lagda kinahanglan gayud nga tumanon; apan kon pagkahuman niini, dili mapadayon ang pag-agilay sa pagkaon, nan ang pagtuman niini dili mosangpot sa hingpit nga pagkabalaan. Ang pagpuasa sa taas nga panahon sa pag-abstinensya magbunga lamang og pansamantalang kahuyang ug kakapoy sa lawas niadtong panahona, ug dili sa pagkabalaan sa pagkamakasil, kon kini sundan sa pagbusog pag-ayo sa lawas: kay ang pagkabalaan sa kalag hugot kaayo nga nalangkit sa pagpuasa sa tiyan. Ang mga dili kontento sa pagpadayon sa kanunay ug pantay nga lebel sa pagpugong sa kaugalingon wala'y malungtaron nga pagkabulos sa pagkamahigpit. Ang hugot nga pagpuasa, kung sundan sa sobra nga pagkaon, walay pulos, ug ang bunga niini dali ra mapulihan sa kahakog sa pagkaon. Ngano nga mas maayo nga magpakaon sa matarong ug moderado nga paagi matag adlaw,

kaysa magbuhat og taas ug grabe ka istrikto nga pag-ayuno panagsa? Ang sobra nga pag-ayuno sa pagkaon dili lang makaguba sa pagkamapailubon ug pagkahugot sa espiritu, apan makahimo usab sa pag-ampo nga walay kinabuhi tungod sa kakapoy sa lawas.

6. Aron mapreserbar ang pagkabalaan sa kalag ug lawas, dili igo ang paglikay sa pagkaon lamang gawas kon kini kauban sa ubang espirituhanong hiyas. Busa, una sa tanan, kinahanglan nga makat-on sa pagpaubos pinaagi sa hiyas sa pagsunod, paghinulsol sa kasingkasing ug kakapoy sa lawas. Kinahanglan dili lang likayan ang kuwarta ug bahandi, kondili wagtangon usab ang tinguha niini. Kay dili igo nga wala lang kini atong panag-iya – nga kasagaran tungod sa kakulang – kondili dili nato tugotan ang tinguha nga panag-iya niini, bisan pa og itanyag kini sa kahigayunan. Kinahanglan atong pugngan ang kalagot sa kasuko, lampasan ang kabug-aton sa kasubo, dumotan ang walay pulos nga garbo, tapakan sa tiil ang garbo sa pagpasigarbo, ug usab pugngan ang dali mausab ug nagalibog nga pagpanaw sa hunahuna pinaagi sa kanunay nga paghinumdom sa Dios. Kinahanglan kanunay natong ilikay ang atong kasingkasing gikan sa walay hunong nga paglibotlibot ug ibalik kini sa pagpamalandong sa Dios, sa diha nga ang malimbungong kaaway, nga naningkamot sa pagpalayo sa atong hunahuna gikan niini nga pagpamalandong, mosulod sa tinago nga mga dapit sa kasingkasing.

7. Ang wala'y igong kusog aron pugngan ang tinguha sa pagka-gahaman dili gyud makapugong sa pagmata sa kahilambigit sa dihang kini mosidlak. Ang pagkabalaan sa sulod nga tawo mailhan pinaagi sa pagkahingpit niining hiyas. Kay dili ka gayud motuo nga ang usa nga imong makita nga napildi sa labing huyang sa usa ka gaan nga panagbangi makig-away pa batok sa labing kusgan nga mga kaaway.

8. Busa, una sa tanan, kinahanglan nato nga tapakan sa tiil ang kahakog sa pagkaon – ug himuon nga limpyo ang atong hunahuna dili lamang pinaagi sa pag-ayuno, kondili usab pinaagi sa pagbantay, ingon man sa pagbasa ug kanunay nga paghinulsol sa kasingkasing, samtang ginahinumduman nato ang tanan nga nakatintal o nakadaog kanato, usahay nga nagahilak sa kahadlok tungod sa kadaghan sa mga sala, sa lain nga panahon nagadilaab sa tinguha alang sa pagkahingpit ug pagkabalaan. Ug kinahanglan nato kini dad-on sa punto nga, samtang abala ug, ingon pa gani, nalunod sa ingon nga mga pagpanamastamas ug hunahuna, gitan-aw niya ang mismong buhat sa pagpakaon sa iyang kaugalingon dili ingon usa ka gitugotan nga tinubdan sa kalipay, kondili ingon usa ka karga nga gipataw isip silot, ug duolon kini ingon usa ka dili malikayan nga gikinahanglan sa lawas kaysa ingon usa ka butang nga gitinguha sa kalag. Kung kanunay nato nga ipabilin ang atong kaugalingon sa ingon nga espirituhanong pagbantay ug paghinulsol, dali ra nato mapailalom ang kahilayan sa unod, nga moabot sa tumoy sa kabuang kon mapakain sa pagkaon, ug mapaluya ang makaguba nga turok niini. Busa, pinaagi sa kadagahan sa mga luha ug walay hunong nga paghilak gikan sa kasingkasing, mapalong nato ang pugon sa atong lawas, nga gisiga sa sulod nato sa Hari sa Babilonia—mao ang yawa—nga nagatukod kanato sa mga kahigayunan sa pagkasala ug nagapukaw sa atong mga pagbati; kay unya, sama sa pagdugang og lana ug pitch sa pugon, mas kusog pa nato pagdilaab (padulong sa kahilawotan); hangtod, pinaagi sa grasya sa Dios, sa gininhawa sa Iyang hamis nga Espiritu sa atong mga kasingkasing, hingpit nga mapalong ang mga kalayo sa unodnong kahilawotan sa sulod nato. Ug mao kini ang atong unang pakigbisog – pagpahunong sa kahakog sa pagkaon ug pagpalipay sa kaugalingon pinaagi sa tinguha sa pagkahingpit! Tungod niini, dili lang nato pugngan ang tinguha sa sobra nga pagkaon pinaagi sa pagpamalandong sa mga hiyas, kondili kan-on usab nato ang pagkaon nga gikinahanglan sa atong kinaiyahan—nga dili paborable sa pagkamatinahuron—uban sa maampingon ug mabinantayon nga pagtagad sa kasingkasing. Ug kinahanglan natong han-ayon ang dagan sa atong kinabuhi sa paagi nga dili gayud kita maliso gikan sa espirituhanong pagpaningkamot, gawas lang kon ang kahuyang sa lawas mopugos kanato sa pag-atiman sa gikinahanglan niini. Apan bisan pa kon, aron matubag ang mga panginahanglan sa kinabuhi imbis nga magpasipala sa mga tinguha sa kalag, mosugot kita niini nga panginahanglan, kinahanglan nga dali-dali nato kini buhian sa labing sayo, ingon usa ka butang nga makasamok kanato gikan sa atong mga paningkamot alang sa kaluwasan. Ug bisan pa samtang nagapanihapon kita, dili kita angay mapalangan sa maong mga paningkamot. Kay dili gayud nato malikayan ang pagbaton og kalipay gikan sa pagkaon nga gibutang sa atubangan nato, gawas kon ang kalag, samtang nakatutok sa pagpanumdom sa Balaan, malingaw usab sa samang higayon ug labi pa gayud sa gugma sa pagkamaayo ug sa kaanyag sa mga butang nga gikinahanglan. Sa pagkatinuod, ang tanan sa karon nga kinabuhi gisugdan nga gipasipala ingon nga panandaliang, sa dihang ang pagtan-aw sa hunahuna kanunay nga nakatutok sa dili malaglag ug walay katapusang mga panalangin, nga sa kasingkasing gilami na, samtang anaa pa sa lawas, ang kalipay sa kinabuhi nga umaabot.

9. Sa diha nga napildi nato, pinaagi sa ingon nga disposisyon, ang kahakog sa pagkaon ug sobra nga pagtagamtam, ug dili na kita mga ulipon sa unod, kita pagahimongon nga takus mosulod sa labing hataas nga pakigbisog—sa pakig-away sa hugaw nga mga pwersa, nga kasagaran makig-away lang sa personal sa mga nakadaog na. Busa, ang pagpugong sa mga kahilambigit sa unod nagpamatuod nga mao ang labing lig-on nga basihan sa tanang pakigbisog. Kung wala pa mapildi sa usa ka tawo ang iyang kaugalingong unod, walay makigbisog nga matarong; ug bisan kinsa nga dili makigbisog nga matarong dili pagakoran.

10. Gusto ba nimo makadungog sa usa ka tinuod nga mandirigma ni Kristo, nga nakig-away sumala sa balaodnong lagda sa pakig-away? – Paminawa pag-ayo. – '*Ako,*' ingon niya, '*dili modagan sama sa walay tumong; dili ko makigbisog sama sa paghuyop sa hangin; kondili ginadisiplinahan ko ang akong lawas ug ginapailawom kini, aron samtang nagawhag ko sa uban, dili ko mapakyas*' (1 Corinto 9:26–27). Nakita ba nimo kung giunsa niya, sa sulod sa iyang kaugalingon—sa iyang kaugalingong unod—sama sa labing lig-on nga pundasyon, pagtukod sa pangunang buluhaton sa pakigbisog, ug pagtutok sa tibuok kalampusan sa pakigbisog sa usa ka buhat sa pagpamatay sa unod ug pagpailawom sa iyang kaugalingong lawas? '*Ako,*' ingon niya, '*modagan sa ingon ani nga paagi, dili walay tuyo.*' Dili siya modagan nga walay tuyo, kay sa pagtan-aw niya sa langitnong Jerusalem, aduna siya'y dili matuyok nga tumong diin iyang gikinahanglan nga matinud-anon nga itudlo ang paspas nga dagan sa iyang kasingkasing. Dili siya modagan paingon sa kawalay kasiguroan nga, kalimtan ang mga nahabilin sa luyo ug maningkamot paingon sa unahan, naningkamot alang sa '*himayaong tawag sa Dios kang Cristo Jesus*' (Fil. 3:13–14), nga kanunay niyang gitutokan sa panghunahuna, ug diin siya nagdali uban sa tibuok pagkaandam sa iyang kasingkasing, nga nagasinggit uban sa kumpiyansa: '*Nakigbisog ako sa maayong pakigbisog, natapos nako ang lumba, napadayon nako ang pagtuo*' (2 Tim. 4:7). Ug tungod kay nahibalo siya kung unsa siya ka dili mapoy, uban sa labing kusog nga kadasig sa tibuok niyang konsensya, midagan '*sa humot*' sa pahid ni Cristo (Kanta sa mga Kanta 1:3), ug pinaagi sa pagpatay sa unod malampuson siyang nakadaog sa espirituhanong pakigbisog; busa, uban sa walay duhaduha nga paglaum, iyang gipahayag: '*Gitipigan alang kanako ang korona sa pagkamatarung, nga ihatag kanako sa Ginoo, ang matarung nga Hukom, sa maong adlaw*' (2 Tim. 4:8). Ug aron ipadayag kanato ang susamang paglaum sa ganti, kon sundon nato siya sa maong paningkamot, iyang gidugang: '*Dili lamang kanako, kondili usab sa tanan nga naghandum sa iyang pagpadayag*', nagpahayag nga sa Adlaw sa Paghukom makig-ambit usab kita sa iyang korona, kon, pinaagi sa paghigugma sa pag-abot ni Cristo—dili lang ang pag-abot diin Siya magpakita bisan pa sa mga dili gustong makakita Niya, kondili labi na gayud kana diin Siya kanunay nga moanhi sa mga balaan nga kalag—makab-ot nato ang kadaogan sa espirituhanong pakigbisog pinaagi sa pagpamatay sa unod. Mahitungod niining ulahing pag-abot, ang Ginoo nagsulti sa Ebanghelyo: '*Ako ug ang Amahan moanha kaniya ug magpuyo kami uban kaniya*' (Juan 14:23). Ug usab: '*Ani-a, nagtindog ako sa pultahan ug nagatuktok; kon adunay makadungog sa akong tingog ug magbukas sa pultahan, mosulod ako kaniya, ug magpangkaon kami uban kaniya, ug siya uban kanako*' (Pahayag 3:20).

11. Labaw pa, ang Apostol dili lang naghulagway sa kaisog sa pagdagan nga iyang nahimo, nga nag-ingon: '*Nagadagan ako sa ingon niini, dili walay tuyo*': [nga nagtumong labi na sa kadasig sa iyang hunahuna ug sa kainit sa iyang espiritu, nga iyang gisunod si Kristo sa tibuok niyang kasingkasing, nga nag-awit uban sa Nobya: '*Nagasunod kami sa imong mga tiil, sa humot sa imong kalinaw*' (Kanta sa mga Kanta 1:3); ug usab: '*Ang akong kalag nagapilit kaniyo*' (Salmo 62:9)]; apan nagasaksi usab siya nga nakadaog siya sa lain pa nga matang sa pakigbisog, sa dihang miingon siya: '*Busa naningkamot ako, dili sama sa usa ka tawo nga nagpukpok sa hangin: apan ginapatay ko ang akong lawas ug ginadala kini sa pagkasumpo*': nga nagtumong gayud sa masinabtanong paningkamot sa pagpugong sa kaugalingon, sa pagpatay sa lawas ug sa kakapoy sa unod. Dinhi iyang gipakita ang iyang kaugalingon nga usa ka mapagmatngon nga manlalaban batok sa iyang kaugalingong unod, nga nagpasabot nga wala niya kini gihampak sa mga hampak sa pagpugong sa kaugalingon nga walay pulos, kondili pinaagi sa pagpatay sa iyang unod nakab-ot niya ang kadaogan – sa dihang, pagkahuman niya kini napailalom sa mga latigo sa pagpugong sa kaugalingon ug napul-an sa mga hampak sa pagpuasa, gihatagan niya ang madaugong espiritu sa korona sa pagkawalay kamatayon ug sa palma sa pagkawalay kadaut. Nakita ba nimo ang matarong nga han-ay sa pakig-away, nasabtan ba nimo ang kinalabasan sa espirituhanong mga pakigbisog – kung giunsa ni Kristo nga Manlaban, pagkahuman niyang napildi ang masupak nga unod ug gipahulog kini sa ilawom sa iyang mga tiil, gidala isip usa ka dakong mananaog sa karwahe sa kadaogan?! – Dili siya naningkamot sa walay pulos, kay sigurado siya nga sa dili madugay mosulod siya sa balaang siyudad, ang langitnong Jerusalem. '*Busa naningkamot siya*' sa pagpuasa, mao ang pagpatul-id sa unod, '*dili sama sa usa ka tawo nga naghampak sa hangin*', mao ang dili sama sa usa

ka tawo nga walay pulos nga naghampak sa mga hampak sa pagpugong sa kaugalingon, kay pinaagi niini dili siya naghampak sa walay sulod nga hangin, kondili sa mga espiritu sa dautang buot nga naglibot-libot niini, pinaagi sa pagpatul-id sa iyang lawas. Kay kinsa man ang moingon, *'dili sama sa usa ka tawo nga nagpukpok sa hangin'*, nagpasabot nga dili walay sulod o bakanteng hangin ang napukpok, kondili usab adunay pipila ka mga binuhat nga nagpuyo niini. Tungod kay siya, pagkahuman mapildi kining mga matang sa pakig-away (mao ang pakig-away sa lawas), mibangon pag-usab nga gidayandayan sa daghang korona sa kadaogan, natural lang nga giatake siya sa labing gamhanan sa mga kaaway; ug, pagkahuman mapildi ang una kanila—ang mga masinaot—nagsugod siya sa pagpahayag uban ang kumpiyansa: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad, batok sa mga gahum niining kangitngit nga kalibutan ug batok sa espirituhanong mga puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:12).

12. Alang sa mandirigma ni Cristo, samtang anaa pa siya sa unod, dili gayud mapapas ang mga kahigayunan nga makadaug og hima alang sa iyang mga gubat; apan samtang mas gipasidunggan siya sa kalampusan sa iyang mga kadaugan, mas makalilisang nga serye sa mga gubat ang nagpaabut kaniya. Kay sa diha nga siya nakadaog ug napildi ang iyang kaugalingong unod, unsa kadaghan nga mga kaatbang, unsa kadaghan nga mga puon sa kaaway ang motindog batok niining madaugong mandirigma ni Kristo, gipukaw sa iyang mga kadaugan! Kini aron ang mandirigma ni Kristo, samtang nag-ilad sa kalinaw sa kalibutan, dili makalimot sa himayaang mga gubat sa iyang pakigbisog, ug, tungod sa pagka-komportable tungod sa kawalay lihok ug bakak nga pagbati sa seguridad gikan sa iyang mga kaaway, dili mawala ang iyang kadasig ug kaisog sa pagpakita sa mapinadaunong kabayanihan nga angay sa labing hataas nga ganti. Busa, kon gusto nato makab-ot ang labing hataas nga kadaugan, dili pinaagi sa pagkunhod kondili pinaagi sa pagdugang sa kusog ug kaisog, nan kita usab kinahanglan moagi sa mga pagsulay sa gubat sa parehas nga han-ay – ug una, tumanon ang maong buhat aron makasulti kita uban sa Apostol: *'Busa, nakigbisog ako, dili sama sa usa ka tawo nga nagpukpok sa hangin; apan ginapamatay ko ang akong lawas ug ginapailalom kini'* – ug unya, sa diha nga makadaog na kita niini nga pakigbisog, mosulod kita sa lain, diin sa kalampusan niini makasulti kita pag-usab uban sa Apostol: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga prinsipalidad, batok sa mga gahum, batok sa mga magmamando sa kangitngit niining kalibutan, batok sa mga espirituhanong puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'*. Kay dili gayud kita makig-away batok kanila gawas kon makadaog kita batok sa unod – ug dili gayud kita ikonsiderar nga takus makasinati sa pakigbisog batok sa mga espiritu kon kanunay kitang mapildi sa pakigbisog batok sa unod ug mapukan sa pakigbisog sa tiyan. Ug matarong gayud nga pasanginlan kita sa Apostol, nga nagaingon: *'Walay pagdani nga misangko kaninyo gawas sa kasagaran sa tawo'* (1 Cor. 10:13).

13. Usa ka monghe nga nagtinguha sa pag-angkon sa kaisog sa sulodnong pakigbisog ipahimutang niya daan kini nga lagda alang sa iyang kaugalingon ug pag-amping nga, sa wala pa ang takna nga gitakda sa lagda ug komon alang sa tanan sa pagkaon, ug sa tinuod gawas sa oras sa pagkaon, dili gyud niya tugotan ang iyang kaugalingon nga mokaon o moinom bisan unsa, bisan pa unsa ka dako ang pagdani sa ilang kaanindot ug katam-is aron buhaton kini. Dili usab, bisan pa human sa pagkaon, tugotan niya ang iyang kaugalingon nga magpahimulos sa bisan unsang susama niini, bisan pa gamay kini. Ingon usab, kinahanglan niyang hugot nga sundon ang oras ug gidugayon sa pagkatulog, sumala sa gisugo sa lagda. Ug ang mga tinguha nga ingon niini kinahanglan putlon uban sa parehas nga kadasig nga atong pagaputlon ang paglihok sa malimot nga pagbati. Kay kinsa man ang dili makapugong sa sobra nga tinguha sa tiyan, unsaon pa kaha niya pagpalimot sa kalayo sa lamanong kahilambigit? Ug kinsa man ang dili makadaug sa klaro ug gagmay nga pagbati, unsaon pa kaha niya pagdaug sa mga tinago, nga motungha nga walay bisan kinsa nga makakita?

14. Dili ang gawasnong kaaway ang angay natong kahadlukan; ang atong kaaway naa sa atong sulod. Mao kini ang hinungdan nganong nagpadayon ang walay hunong nga gubat sa sulod nato. Kung modaog kita niini, ang tanang panagbangi sa gawas mahimong walay pulos, ug ang tanan malinaw para sa sundalo ni Kristo, ug ang tanan mosumpo kaniya. Wala na kitay rason nga mahadlok sa kaaway sa gawas, sa diha nga ang naa sa sulod nato, pagkahuman mapildi, mosumpo sa espiritu. Dili nato tuohan nga alang sa pagkahingpit sa kasingkasing ug pagkabalaan sa lawas, igo na ang pag-ayuno nga naglangkob lamang sa pagpugong sa makita nga pagkaon. Dili, niini kinahanglan usab nato idugang ang pag-ayuno sa kalag. Kay kini usab adunay kaugalingong makadaot nga pagkaon, nga tungod kay dili na kini naandan, mahulog kini sa kal-ang sa senswalidad, bisan pa walay daghang nutrisyon sa lawas. – Ang pagdaot sa kaugalingon mao ang pagkaon niini, ug usa ka labing makalipay pa gayud. Ang kasuko usab pagkaon niini, bisan dili ingon ka gaan, ug

usahay makadaot, bisan makamatay. Ang pagpanukotuso mao ang pagkaon sa kalag, nga makahilo sa pagdaot sa mga hinungdanon nga dagan niini ug walay hunong nga nagpahirap niini—ang malisud nga kalag—tungod sa malipayong kalampusan sa uban. Ang iyang pagkamahiligon pagkaon nga, sa pipila ka panahon, nagpalipay kaniya sa usa ka humot nga lami, apan pagkahuman mobiya kaniya nga walay sulod, hubas ug walay bisan unsang hiyas, nga naghimo kaniya nga walay bunga ug dili makahimo og espirituhanong bunga – ug ingon niini, dili lang kini nagwagtang sa iyang ganti alang sa iyang walay sukod nga paningkamot, apan nagdala usab kaniya og grabeng silot. Ang matag kahilambigit ug paglayas sa walay puas nga kasingkasing usa ka matang sa pagpastol sa kalag sa usa ka pastulan nga kaugalingon niini, nga nagapakaon niini og makadaot nga pagkaon, samtang gikuhaan kini sa langitnong pan ug lig-on nga pagkaon. Busa, pinaagi sa paglikay niini tanan kutob sa among makaya sa among balaan nga pag-ayuno, himuon nato nga makahuluganon ug mabungaon ang pag-ayuno sa lawas. Kay ang pagpamatay sa unod, kon hiuson sa paghinulsol sa espiritu, maghalad og labing makapahimuot nga halad sa Dios ug magtukod og puloy-anan nga angay sa Iyang pagkabalaan sa putli ug matahum nga gipalamuti nga mga kinasuloran sa kasingkasing. Apan kon, samtang nagpuasa sa lawas, masangit kita sa labing dautang mga pagbati sa kalag, nan ang pagpamatay sa unod walay kapuslanan kanato, kay nagpabilin kitang hugaw sa atong labing bililhon nga bahin—sa ato pa, kon ang bahin sa atong kinaiyahan nga tinuod nga nahimong puloy-anan sa Espiritu Santo nagpabilin nga dautan. Kay dili ang madunot nga unod, kondili ang putli nga kasingkasing ang nahimong puloy-anan sa Dios ug templo sa Espiritu Santo. Busa, samtang ang atong gawasnong pagkatawo nagapuasa, kinahanglan usab natong panalipdan ang atong sulodnong pagkatawo gikan sa makadaot nga mga tukso. Ang Balaang Apostol nag-awhag kanato nga ihalad kini sa Dios nga putli, aron kita mahimong takus nga madawat si Cristo isip atong bisita, sa dihang siya miingon: *'aron si Cristo magpuyo sa inyong mga kasingkasing pinaagi sa pagtuo'* (Efe. 3:16–17).

15. Kinahanglan pilion nato ang pagkaon nga makapugong, imbis nga makapukaw, sa kainit sa carnal nga tinguha, ug nga, gawas pa niana, dali ra makuha ug angay sa kinatibuk-ang kostumbre ug praktis sa mga igsoon. Ang pagka-gluton makita sa tulo ka paagi: ang usa ka tawo mapugos sa pagkaon sa dili pa ang oras nga gitakda sa lagda; ang ikaduha mopuno ug mosobra sa pagkaon sa tiyan, bisan unsa pa ang kinaiya niini; ang ikatulo mas kontento lamang sa labing lami ug pinong mga pagkaon. Busa, ang usa ka monghe kinahanglan mosunod sa tulo ka lagda batok niini: una, paghulat sa gitudlo nga oras nga gitugotan ang pagkaon; ikaduha, dili mosobra sa pagkaon; ikkatulo, nga kontento sa yano ug barato nga pagkaon. Ug bisan unsa ang gitugotan niini nga bahin nga supak sa kasagarang batasan ug praktis, dili kini aprobahan sa labing karaang tradisyon sa mga Amahan, tungod kay kini ginahugawan sa pagka-mapahitas-on, garbo ug pagpasigarbo. Ni wala usab kami makakita og bisan kinsa sa taliwala sa mga bantugan sa gasa sa kahibalo ug paghukom, ni nakaila kami og bisan kinsa sa taliwala sa mga gipili sa grasya sa Dios nga mahimong labing hayag nga suga nga angay sundon, nga mihunong sa pagkaon og pan, nga giisip nga yano ug walay bili. Sa pikas bahin, wala kami makakita bisan kinsa sa taliwala sa mga nagakaon lamang og mga dahon, gulay, ug prutas sa kahoy nga giila nga usa sa labing eksperyensiyadong mga tawo, o gipanalanginan sa gasa sa paghukom ug kahibalo.

16. Ang mga buhat sa gugma kinahanglan unahon kaysa pag-ayuno. Nakat-on kami niini gikan sa mga Amahan sa Ehipto. Kay sa dihang kami, nga nagtinguha sa pagkat-on sa mga lagda niining mga tigulang, miabot gikan sa Siria paingon sa Ehipto, gidawat kami didto uban sa katingalahang mainit ug matinud-anong pag-abi-abi – ug bisan asa kami moadto, wala gyud sila magpugos, alang sa among kahupayan, sa pagsunod sa nakatakhang oras sa pagkaon nga gitudlo sa lagda, sama sa among naandan nga makita sa mga monasteryo sa Palestina – apan bisan asa gitugotan kami nila nga mokaon sa wala pa kana nga mga oras, gawas lang sa Miyerkules ug Biyernes. Usa sa mga tigulang, sa dihang among gipangutana siya ngano nga ang lagda sa adlaw-adlaw nga pagpuasa ginatuman sa maluwag nga paagi taliwala nila, mitubag: *'Ang pagpuasa kanunay uban kanako, apan dili ko kamo mapabilin uban kanako hangtod sa kahangturan. Labaw pa, bisan pa nga ang pagpuasa dako kaayo ug kaayohan ug kanunay nga gikinahanglan, kini usa ka boluntaryong halad; samtang ang pagtuman sa mga buhat sa gugma usa ka apurado nga gikinahanglan sa sugo.'* Busa, pinaagi sa pagdawat kang Kristo sa sulod ninyo, kinahanglan ko Siyang pakan-on. Apan sa diha nga ako kamo biyaan, mahimo nakong bayran ang pagkaluag nga gipakita alang sa Iyang tultol pinaagi sa pag-obserba sa labing hugot nga pag-ayuno. Kay *'ang mga bisita sa kasal dili makapag-ayuno samtang ang nobyo anaa pa uban kanila. Apan moabot ang mga adlaw nga kuhaon ang nobyo gikan kanila, ug unya sila magpuasa'* (Lucas 5:34–35).

17. Ang mga ekstremo, ingon sa mga Balaang Amahan, pareho nga makadaot sa duha ka bahin – ang sobra nga pagpuasa ug ang sobra nga pagkaon. Nakahibalo kita sa uban nga, bisan wala mapildi sa pagka-gluton, napukan sa sobra nga pagpuasa, ug nahulog sa parehas nga pagka-gluton tungod sa kahuyang nga resulta sa ilang sobra nga pagpuasa.

18. Kinahanglan mag-amping kita nga dili mokaon sa dili pa ang takdang oras o molapas sa sukod tungod sa tinguha sa kalibugan, ug usab mokaon sa takdang oras, bisan pa man kung wala kita'y gana; kay ang sobra nga tinguha sa kalibugan ug ang pagdumot sa pagkaon pareho gipukaw sa atong kaaway. Labaw pa, ang walay pagpugong nga pag-abstinensya mas makadaot kaysa sobra nga pagkaon; kay gikan sa ikaduha, pinaagi sa paghinulsol, makabalik pa ang usa sa husto nga pamatasan, apan gikan sa una dili na.

19. Ang atong mga unang mga Amahan kanunayng naghisgot kung giunsa paglihok tali niining duha ka ekstrem samtang nagbantay sa makatwiran nga pagkatarong; ilang gipili ang pan kaysa sa tanang laing klase sa pagkaon, ug gitakda nila ang sukod sa pagkonsumo niini sa duha ka gagmay nga tinapay nga gibug-aton og hapit usa ka libra.

20. Ang kinatibuk-ang lagda sa pagkamodera sa pag-ayuno mao nga ang matag tawo, sumala sa ilang kusog, kahimtang sa lawas ug edad, mokaon lamang sa gikinahanglan aron mapadayon ang kahimsog sa lawas, ug dili ingon kadaghan sa gipangayo sa tinguha sa pagkabusog. Kinsa man ang mapakyas sa pagsunod sa usa ka konsistenteng sukod—pag-ayuno og sobra sa usa ka panahon ug pagkaon og sobra sa lain— ug busa makadaot sa pag-ampo ug sa pagkamatitud-anon: sa pag-ampo, tungod kay kung walay pagkaon dili ka makapokus sa pag-ampo, apan mapugos kang matulog tungod sa kahuyang; ug sa pagkamatitud-anon, tungod kay kana nga kalayo sa lamanong kahilambigit, nga gipabaga sa sobra nga pagkaon, magpadayon nga nagdilaab bisan pa sa hugot nga pag-ayuno.

21. Ang moderadong pagkaon, sumala sa mga Amahan sa Simbahan, mao ang pagkaon og igo ra nga pagkaon matag adlaw aron mobati gihapon og gutom pagkahuman mokaon. Kini nga pagka-moderado magpabilin nga balanse ang kalag ug lawas, ug mopugong sa usa ka tawo nga mahulog sa sobra nga pagpuasa, nga makapaluya sa lawas, o sa sobra nga pagkaon, nga makapahugno sa espiritu.

22. Naghatag pa kami og laing mapuslanong pagtulon-an gikan kang bulahan Macarius, aron matapos namo ang among libro mahitungod sa pagpuasa ug paglikay sa pagkaon sa usa ka makapadasig nga konklusyon pinaagi sa opinyon sa ingon nga tawo. Miingon siya nga ang usa ka monghe kinahanglan nga magpraktis sa pagpuasa nga may kinaadman, ingon nga magpabilin pa siya sa lawas sulod sa usa ka gatus ka tuig; ug kinahanglan niyang pugngan ang mga lihok sa kalag—pagpasaylo sa mga sala, pagbaliwala sa kasubo, dili paghatag ug bili sa mga kasakit ug kapildihan—ingon sa usa ka tawo nga mahimong mamatay matag adlaw. Mahitungod sa unang punto—mao ang pagpuasa—naghatag siya og tambag sa pag-amping nga mapuslanon sa kalag, nga magpugos sa monghe nga kanunay nga maglakaw sa dalan sa lig-on nga pagka-igpit sa pag-agil, nga dili tugotan, bisan pa sa pisikal nga kakapoy, nga molihis gikan sa pagka-igpit ngadto sa sobra; ug bahin sa ikaduha, mao ang pagpugong sa emosyon, – usa ka makaluwas nga kadako sa kasingkasing, nga igo nga lig-on dili lamang aron pagdumot sa tanang nagpakita nga kalampusan dinhi sa kalibutan, kondili aron usab magpabiling dili matandog sa mga kasakit ug kasubo, ug balewalaon kini ingon nga walay pulos, samtang ginapunting sa hunahuna ang tanan nga pagtan-aw ngadto sa dapit diin gilauman nga matawag siya matag-adlaw ug matag-minuto.

2. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa pakighilawas

1. Sumala sa tradisyon sa mga Amahan, ang atong ikaduhang pakigbisog mao ang batok sa espiritu sa kahakog sa unod – usa ka pakigbisog nga mas dugay ug mas kanunay kaysa sa bisan unsa pa, ug pipila ra kaayo ang hingpit nga nakadaog niini – usa ka mabangis nga gubat nga magsugod sa unang hugna sa pagkahamtong, ug dili mohunong hangtod mapildi ang ubang mga pagbati. Tungod kay ang pagrebelde dinhi duha ka bahin, ug gipakigbisog gamit ang duha ka matang sa armas, kinahanglan usab kini atubangon uban sa duha ka matang sa armas sa kamot. Ang pisikal nga pagpuasa ra dili igo aron makab-ot ang hingpit nga pagkabalaan sa pagkaputli; kini kinahanglan malabwan sa mapungot nga paghinulsol sa espiritu ug walay hunong nga pag-ampo batok niining labing hugaw nga espiritu; unya ang walay hunong nga pagtuon sa mga Kasulatan kauban ang intelektwal nga paningkamot, ingon man ang pisikal nga paningkamot ug trabahong-kamot, nga nagpugong sa kasingkasing sa paglayas ug nagabalik niini sa kaugalingon; ug labaw sa tanan, ang lawom ug tinuod nga pagpaubos, nga kung wala kini, ang kadaugan batok sa bisan unsang pagbati dili gyud makab-ot.

2. Ang pagbag-o niining pagbati nagdepende sa hingpit nga paghinlo sa kasingkasing, diin, sumala sa pulong sa Ginoo, nagagikan ang hilo niining sakit. '*Kay gikan sa kasingkasing,*' ingon Siya, '*nagagikan ang dautang hunahuna... pakighilawas, pagpanapaw*' ug uban pa (Mat. 15:19). Busa, kinahanglan una nga limpyohan ang tinubdan sa kinabuhi ug kamatayon, ingon sa giingon ni Solomon: '*Ibantayi pag-ayo ang imong kasingkasing; kay gikan niini ang mga tinubdan sa kinabuhi*' (Prov. 4:23); kay ang unod nasakop sa kabubut-on ug gahum niini. Ang balaod sa pag-ayuno ug pagka-mapinongon kinahanglan gayud nga sundon uban sa tanang pag-amping, basi ang unod, nga busog sa kadagahan sa pagkaon, mosukol batok sa mga sugo sa kalag ug, sa iyang sobra, ihulog ang iyang magmamando—ang espiritu. Apan kon atong ibase ang tibuok kinauyokan sa atong paningkamot sa puro lang nga pagkapoy sa lawas, samtang sa samang higayon napakyas kita sa pag-ayuno sa atong kalag gikan sa ubang mga pagbati, ug napakyas sa pagpuno niini pinaagi sa pagtudlo sa mga butang sa Dios o sa ubang espirituhanong mga kalihokan; unsa pa kaha nga dili nato makabot ang kinatas-an sa tinuod nga pagkabalaan; kay sa ingon ana, ang nagahari sa atong sulod mopahugaw sa atong lawas, bisan pa kon kini putli. Busa, ingon sa pagtudlo sa Ginoo, kinahanglan '*nga una nato limpyohan ang sulod sa mga kopa ug pinggan, aron malimpyohan usab ang gawas*' (Mat. 23:26).

3. Ang ubang mga pagbati kasagaran mapalimpyo, lakip na sa uban pa, pinaagi sa pakig-uban sa mga tawo ug sa adlaw-adlaw nga mga kalihokan ug buluhaton uban kanila, ug sa usa ka paagi ma-ayo kini pinaagi sa kaugalingong dili maayong pagbati ug kasuko nga resulta sa pag-uyon niini. Busa, pananglitan, ang pagbuto sa kasuko, mga insulto ug kawalay-pasiensya dili lang maayohon pinaagi sa matinud-anong pagtulun-an ug maampingong pagtagad, kondili usab pinaagi sa pagbisita sa mga igsoon ug kanunayng paghinumdom niining mga pagbati. Tungod kay mas dali kini mapadayag kon ang usa ka tawo mapukaw, mas kanunay kini maila ug busa mas dali kini maayohon. Apan kini nga kasakit, kon gikapoy na ang lawas ug gipisot ang kasingkasing, nanginahanglan usab og pag-inusara ug pagpalayo sa mga tawo, aron, pinaagi sa pagtangtang sa mga hinungdan sa makaguba ug mainit nga kagubot, mas paspas nga makabot ang hingpit nga pagkaayo. Sama sa pagka mapuslanon alang sa mga nag-antos sa bisan unsang sakit nga ang mga pagkaon nga makadaot kanila dili gani dad-on sa ilang panan-aw, aron ang pagtan-aw niini dili mosangpot sa usa ka makamatay nga tinguha: ingon man usab, ang kahilom ug pag-inusara dako kaayo ang ikatabang sa pagpahawa niining partikular nga sakit (pagkahilig), aron ang masakiton nga kalag, nga dili madisturbo sa nagkalain-laing mga tawo ug butang, makasaka nga mas gawasnon sa pinakabubus nga intelektwal nga paghunahuna, ug pinaagi niini mas sayon nga mapapas ang makatakod nga mga paglihok sa pagkahilig.

4. Usa ka butang ang pagka-mapugngan, ug lahi kaayo ang pagka-putli, nga nakaabot sa malinawong kahimtang sa matinud-anong integridad ug pagkabirhen nga walay sala. Ang ingon nga hiyas gihatag lamang sa mga birhen sa kalag ug sa lawas, sama nila Juan (ang Mawagtang ug ang Ebanghelista) sa Bag-ong Tugon, ug Elias, Jeremias, ug Daniel sa Daang Tugon. Dili dili husto nga pasidunggan, kauban nila, kadtong, human nahulog, pinaagi sa taas nga pagpanumli sa lawas ug mainitong nga pagpangita sa nawala, nakaabot sa usa ka kahimtang sa pagkabalaan ug integridad sa kalag ug lawas nga susama sa ila, ug nga mobati sa mga pag-uyog sa unod dili tungod sa pagsulong sa makauwaw nga kahilayan kondili tungod lang sa yano nga lihok sa kinaiyahan. Busa, ingon namo, labi ka lisod maabot ang ingon nga kahimtang sa kadaghanan – dili pa kaha kini imposible? – Apan ayaw unta pagdahum ang bisan kinsa nga makat-on niini gikan sa among pangatarungan, kondili pasagdi nga ang matag usa makadiskubre niini alang sa iyang kaugalingon pinaagi sa pagsusi sa iyang kaugalingong konsensya. – Wala kami'y duhaduha nga daghan ang nagpraktis sa pagpugong sa kaugalingon, nga nagpahawa ug nagpugong sa mga pagsulong sa unod—bisan kining kasinatian talagsaon o adlaw-adlaw—tungod sa kahadlok sa Gehenna o tungod sa tinguha sa Gingharian sa Langit. Mahitungod kanila, nagtuo ang mga tigulang nga, bisan pa man dili sila hingpit nga malumos o mapildi sa kusog nga pagbati, dili gihapon sila makaluwas sa mga pag-atake o hingpit nga dili mapildi. Kay ang usa ka manlalaban, bisan pa man kanunay siyang magdaug ug makapildi sa iyang kaaway, dili gyud malikayan nga usahay makasinati siya og kabalaka ug masamdan usab.

5. Kung, sa atong mga kasingkasing, kita matarong nga maningkamot uban sa Apostol sa espirituhanong pakigbisog (2 Tim. 2:5), nan, dili magsalig sa atong kaugalingong kusog (kay ang paningkamot sa tawo dili igo aron makabot-kini), kondili magsalig sa tabang sa Ginoo, magpadayon kita uban sa tanang kadasig aron mapildi kining labing hugaw nga espiritu. Kay kining kahiligon dili mohunong sa pagbatok sa kadaugan sa kalag hangtod nga masabtan sa kalag nga ang malampusong pagpakigbisog niini labaw pa sa iyang kusog, ug nga pinaagi sa kaugalingong paningkamot dili gayud kini makadaug gawas kon kini mapalig-on sa tabang ug pag-ampo sa Ginoo.

6. Sa tinuod, kung ang matag kalampusan sa pagkamaayo mao ang buhat sa grasya sa Ginoo, ug ang pagdaog sa matag pagbati mao ang Iyang kadaugan, nan kini nga paningkamot labi na (mao ang pag-angkon sa pagkabalaan ug pagdaog sa malimot nga pagbati), usa ka espesyal nga grasya ug gasa, sama sa gipamatud-an sa mga pagtulon-an sa mga Balaang Amahan ug sa mga kasinatian sa paghinlo gikan niining pagbati, ingon sa gipanghimatuud sa mga giisip nga takus nga makab-ot kini. Kay ang dili pagbati og kasakit gikan sa unod mao, sa usa ka paagi, ang sama sa, samtang nagpabilin sa lawas, pagawas gikan sa unod; ang pagsul-ob sa unod apan naa sa gawas sa kinaiyahan. Ug busa imposible alang sa usa ka tawo nga molupad, ingon man, sa iyang kaugalingong pako ngadto sa ingon ana ka langitnong kahitas-an sa pagkahingpit, gawas kon ang grasya sa Ginoo, pinaagi sa gasa sa pagkabalaan, mag-alsa kaniya gikan sa lapok sa yuta. Kay walay bisan unsang hiyas nga makaduol sa mga tawo nga unodnon sa mga anghel sa langit, sa pag-alig sa ilang paagi sa kinabuhi, sama sa pag-angkon sa grasya sa pagkamalini, pinaagi niini, samtang nagpuyo pa sila sa yuta, aduna na sila, sumala sa Apostol, *'puy-anan sa langit'* (Fil. 3:20), ug dinhi, sa ilang mortal nga unod, nagpanag-iya na sa gisaad sa mga balaan sa kinabuhi nga umaabot, human nilang itaktak ang ilang mortal nga mga lawas.

7. Paminawa unsa ang giingon sa Apostol: *'Ang matag atleta magpugong sa iyang kaugalingon sa tanang butang'* (1 Cor. 9:25). Iyang gipakita ang atleta sa arena ingon usa ka modelo para kanato sa atong espirituhanong pakigbisog. Aron molampos sa mga pakigkompetensya, dili lang siya maglikay sa tanang gidili nga pagkaon, pagkalasing, ug pagkahubog, apan usab sa kawalay lihok, kapalaran, ug katamaran, naningkamot pinaagi sa kanunay nga praktis ug dedikasyon sa buluhaton aron mapalambo ang iyang kusog ug makab-ot ang kahanas; Gibulag niya ang tanang kabalaka ug kasubo mahitungod sa mga butang sa kalibutan ug sa panag-asawa, ug nagpunting lamang sa kabalaka kon giunsa pag-angkon ang kalampusan ug pagdaug sa korona sa mananaog; Labaw sa tanan, nag-amping siya nga mapabilin siyang putli gikan sa kahugawan sa unod, aron bisan sa iyang pagkatulog dili siya madani sa dautang mga damgo, ug sa ingon dili niya mapakunhod ang kusog nga nakuha pinaagi sa taas nga paningkamot ug dili gamay nga pag-amping. Dinhi makita nimo ang tanan nga angay buhaton sa usa ka espirituhanong asketa; makita usab nimo nga, aron molampos sa imong espirituhanong paningkamot, kinahanglan usab nimo labaw sa tanan nga panalipdan ang pagkabalaan ug pagkaputli. Kay kung ang pagkaputli importante kaayo sa kalibutanong, panlabayong pakigbisog alang sa malaglag nga mga korona, unsa pa kaha ka labaw ka importante kini sa atong espirituhanong, sulod nga paningkamot alang sa langitnong mga korona? Gikinahanglan kita dili lang sa pagmintinar sa panlabayong pagkaputli gikan sa unodnong sala o dili tinuyo nga kahugaw, kondili labaw sa tanan, sa pagmintinar sa sulod nga pagkaputli sa hunahuna ug pagbati. Kinahanglan natong bantayan ang pinakalamyos nga sulod sa atong kasingkasing uban sa tanang posible nga pag-amping. Ang gusto nila (mga mananaog sa arena) nga makab-ot sa unod lamang, kinahanglan natong makab-ot sa kalawom sa atong konsensya, diin ang atong Ginoo, ang Hukom sa atong mga buhat, nagtan-aw sa matag lihok sa atong kabubuton hangtod sa labing gamay nga detalye. Busa, kinahanglan natong masiguro nga ang atong gihadlok buhaton sa hayag dili mosulod sa atong hunahuna nga walay pag-amping, ug nga ang atong ikauwaw ipadayag sa uban dili kita madungisan pinaagi sa tinago nga pag-uyon sa atong kasingkasing. Kay bisan pa man kini matago sa mga tawo, dili kini matago sa mga Anghel o sa Ginoong Dios nga Labaw sa Tanan, diin walay tinago nga natago.

8. Ang usa ka timaan ug sukod sa kahingpit sa pagkab-ot nga pagkaputli mahimong ikonsiderar nga mao kini: nga sa dihang nagpahulay kita, o natulog kita sa lawom nga tulog, walay makadani nga hulagway nga motumaw sa atong sulod; o, kung motumaw man gani, dili kini lig-on aron makapukaw og bisan unsang malimot nga tinguha. Kay ang ingon nga nga pagdani, bisan pa dili kini hingpit nga sala, nagpamatuod nga ang kalag wala pa makab-ot sa hingpit nga kahimtang, ug nagpakita nga ang kahuyang wala pa hingpit nga mapapas, kon ang mga hulagway sama sa damgo makapahinungdan niini nga klase sa paglapas.

9. Ang kalidad sa hunahuna sa usa ka tawo, nga dili hingpit nga gipanalipdan taliwala sa mga samok sa adlaw, mapadayag atol sa pahulay sa gabii; ug busa, kon mahitabo ang maong kalapasan, dili ang damgo ang angay pasanginlan, kondili ang kapakyasan sa pagpabilin nga magbantay sa miaging panahon, ug ang usa ka tawo angay makakita niini isip pagpadayag sa usa ka sakit nga nagatago sa sulod, nga wala gipahinabo sa unang higayon sa gabii (sama sa wala pa kini naglungtad kaniadto), apan nga, samtang ang lawas gipabakod sa tulog, gipagawas sa panit ang sulod nga mapaso nga kainit sa pagbati—usa ka kainit nga atong gisiga pinaagi sa pagkaon og dili himsog nga mga hunahuna sa tibuok adlaw. Sa samang paagi, ang mga pisikal nga sakit dili motumaw sa mismong higayon nga kini makita, kondili nakuha na daan sa miaging panahon, sa

dihang ang usa ka tawo, nga walay pag-amping, pinaagi sa pagkaon sa tanang matang sa pagkaon nga makadaot sa panglawas, nagtigom sa sulod niya og mga likido nga hinungdan sa sakit.

10. Ang Dios mismo, ang Manlalang ug Magbubuhat sa tibuok katawhan, nga mas nakahibalo kaysa bisan kinsa sa kinaiya sa Iyang binuhat, nagtudlo sa tambal ngadto sa tinubdan mismo diin nagagikan ang mga hinungdan niining masidlak nga sakit, sa dihang miingon Siya: *'Ang bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa malisyosong tinguha nakighilawas na kaniya sa iyang kasingkasing'* (Mat. 5:28). Sa paghisgot sa kahakog sa mga mata, dili Niya gihukman ang mga mata mismo kondili ang sulod nga pagbati nga nag-abuso sa ilang katungdanan sa pagtan-aw. Kining kasingkasing, masakiton ug samdan sa pana sa kahakog, nagtutok uban sa tinguha – ang gasa sa panan-aw, nga gihatag sa Magbubuhat alang sa maayo, pinaagi sa kaugalingon niini nga pagbati, nahimong alagad sa dautang mga buhat, ug ang sakit sa kahakog nga natago niini napadayag pinaagi sa pagtan-aw. Maong ang makaluwas nga sugo gisugo sa usa nga ang iyang kaugalingong pagkahilig nagdala og dautang samad pinaagi sa panan-aw. Kay dili man giingon: *'Bantayi pag-ayo ang imong mga mata'*, kondili: *'Bantayi pag-ayo ang imong kasingkasing'* (Prov. 4:23).

11. Ang atong unang ug labing importante nga lakang sa pagpreserba sa pagkabalaan sa atong kasingkasing mao kini: sa matag higayon nga, pinaagi sa malimbongong panukotuko sa dautang buot sa yawa, mosulod sa atong hunahuna ang hunahuna bahin sa bisan kinsa nga babaye—bisan pa man kini atong inahan, mga igsoon nga babaye, paryente, o bisan mga balaang babaye—dali-a nato kining pahawaon sa atong hunahuna sa labing dali nga mahimo; kay kung magpabilin kita og dugay sa ingon nga mga hunahuna, basin ang atong kaaway nga manlimbong dili matagad makalihok sa atong hunahuna gikan niining mga babaye ngadto sa uban pa, diin siya makapugas og mga hunahuna nga makadaot sa kalag. Ngano man, sa paningkamot natong tumanon ang sugo nga: *'Bantayi pag-ayo ang imong kasingkasing'*, kinahanglan ba nato, subay sa orihinal nga sugo sa Dios, nga maampingong *'bantayan'* ang makahilo nga *'ulo'* sa bitin (Gen. 3), nga mao ang sinugdanan sa dautang hunahuna, diin naningkamot ang yawa nga mosulod sa atong kalag; aron, kon makalusot ang iyang ulo sa atong kasingkasing tungod sa atong kapabayaon, dili na makasulod usab ang tibuok niyang lawas—sa ato pa, aron dili motungha ang hugaw nga mga hunahuna ug ang tinguha sa paglingaw-lingaw sa makasasala nga mga kalipay. Kay sa higayon nga makasulod na ang kaaway, human niyang makuha ang kalag, walay duhaduha nga patyon niya kini sa iyang makahilo nga pagpanamastamas. Kinahanglan usab nato nga *'patyon'* ang *'mga makasasala nga mitumaw sa atong yuta'*—mao ang, mga kahilambigit sa unod—*'sa sabakan'* sa ilang pagkahimugso (Salmo 100:8), ug *'bunggoon batok sa bato'* ang mga anak sa Babilonia samtang sila mga bag-ong natawo pa (Salmo 136:9). Kay kon dili sila mapukan samtang malumo ug huyang pa, unya, sa pagdako nila tungod sa atong pagpalugway, motindog sila batok kanato uban sa dakong kusog, ug—laglagon kita, o, kon mapildi man, seguridad nga dili kini mahitabo nga walay dakong pag-agah ug kakapoy. Kay *'sa dihang ang kusgan nga tawo'*—mao ang atong espiritu—*'nag-andam sa iyang kaugalingon, nagbantay sa iyang balay'*, mao ang pagbantay sa kalinaw sa atong kasingkasing pinaagi sa Kahadlok sa Dios, unya *'ang iyang mga butang naa sa kalinaw'* (Lucas 11:21), mao ang mga bunga sa iyang paningkamot ug mga hiyas, nga nakuha sa taas nga panahon. *'Apan kon adunay mas kusgan pa kaniya nga moabot ug makadaog kaniya'*, mao kana, ang yawa pinaagi sa pagtugot sa mga hunahuna nga iyang gipangtanum, unya *'kuhaon niya ang tanan niyang armadura nga iyang gisaligan'*, mao kana, ang paghinumdom sa mga Kasulatan, o ang Kahadlok sa Dios, – *'ug iyang pagatibulaagon ang iyang gipanguha'* (Lucas 11:22), nga mao, ang iyang mga kahanas sa pagkamatinud-anon ikawagtang sa tanang matang sa mga dautang batasan nga supak niini.

12. *'Kini,'* ingon ni San Pablo, *'mao ang kabubut-on sa Dios—ang inyong pagkabalaan'* (1 Tes. 4:3). Ug aron dili kita mabilin nga nagduha-duha, o sa bisan unsang kangitngit kon unsa gyud ang iyang pasabot sa pagkabalaan—bisan pa man kini kamatuoran, o gugma, o pagpaubos, o pagkamapailubon—kay ang pagkabalaan makab-ot pinaagi sa tanang maong hiyas—nagpadayon siya sa paghayag sa tin-aw kon unsa gyud ang iyang gipasabot sa pagkabalaan: *'Kay mao kini ang kabubut-on sa Dios, ang inyong pagkabalaan: nga maglikay kamo sa sekswal nga imoralidad; ug nga ang matag-usa kaninyo makahibalo sa pagdumala sa iyang kaugalingong sudlanan sa pagkabalaan ug dungog, dili sa kahakog sa lihok, sama sa mga Hentil nga wala magkaila sa Dios'* (1 Tes. 4:3–5). Tan-awa kung unsa ka dako ang iyang pagdayeg sa pagkamatinahuron, nga gitawag niya kini nga dungog sa sudlanan—mao ang atong lawas—ug usa ka santuwaryo. Busa, sa pikas bahin, kinsa man ang nagpabilin sa maluoy nga tinguha anaa sa kahimtang sa kawalay dungog ug kahugawan ug nagkinabuhi layo sa pagkabalaan. – Sa sunod nga bahin, gidugang ni San Pablo, nga usab gitawag ang pagkamakusog nga *' '*: *'Kay ang Dios wala magtawag kanato sa kahugawan, kondili sa pagkabalaan. Busa,*

bisan kinsa nga mosalikway niini (magtamay niini) 'dili mosalikway sa tawo, kondili sa Dios, nga naghatag sa Iyang Balaang Espiritu sa atong sulod' (ibid., vv. 7–8). Gihatagan niya og dili maputol nga kusog ug kahinungdanon ang iyang sugo sa dihang miingon siya nga bisan kinsa ang mosalikway niini—mao kana, ang akong gisulti—dili tawo ang iyang gisalikway, mao kana, ako nga nagmando niini, kondili ang Dios, nga nagasulti pinaagi kanako, Kinsa nagtudlo sa atong mga kasingkasing ingon puy-anan sa Iyang Balaang Espiritu. Nakita ba nimo kung giunsa niya pagdayeg niining hiyas sa yano nga mga pulong! Una, giila gayud niya kini nga balaan; ikaduha, iyang gipahayag nga pinaagi niini ang sudlanan sa atong lawas maluwas gikan sa tanang kahugawan; ikatulo, nga pagkahawa sa makauwaw nga kahugawan, kini nga sudlanan pagahimongon nga dungganon, sama sa usa ka balaan nga dapit; ug sa katapusan, nga ang labing dakong bentaha niini mao nga pinaagi niini ang Espiritu Santo magpuyo sa atong mga kasingkasing.

13. Mopasabot usab ko og lain pang pagpamatuod nga susama niini gikan sa maong Apostol. – Sa iyang pagsulat ngadto sa mga Hebreohanon, miingon siya: '*Paninguhaa ang kalinaw sa tanan, ug ang pagkabalaan nga kung wala niini, walay bisan kinsa makakita sa Ginoo*' (Heb. 12:14). Dinhi usab, klaro niyang gipahayag nga kung walay pagkabalaan—nga kasagaran niyang gitawag nga pagkaputli sa kalag ug lawas—hingpit nga imposible nga makita ang Dios.

14. Mas hataas ug mas langitnon ang dignidad sa pagkamahigpit sa pagkinabuhi, mas kusog ang mga panamastamas nga gipukaw niini gikan sa kaaway. Maong kinahanglan nga labi pa kitang magmatngon sa dili lang pisikal nga pagpugong sa kaugalingon, kondili usab sa paghinulsol sa kasingkasing, uban sa walay hunong nga paghuyop sa pag-ampo, aron ang hurno sa atong unod—nga ang Hari sa Babilonia walay puas nga naningkamot sa pagpasiga pinaagi sa mga бага sa makalaut nga mga pagsulay—mapalong ug mapabugnaw nga walay hunong sa hamog sa Espiritu Santo nga mananaog sa atong mga kasingkasing.

15. Atong mapadayon kanunay ang ingon nga kahimtang sa hunahuna kon kanunay natong hinumduman nga ang Dios mao ang Manan-aw sa gabii ug adlaw ug ang Nakahibalo dili lamang sa atong tinagoang mga buhat kondili usab sa tanang atong hunahuna – ug motuo kita nga kinahanglan nato Siyang pasanginlan dili lamang sa tanang atong mga buhat ug lihok kondili usab sa tanang nagakahitabo sa atong kasingkasing.

16. Aron masiguro nga bisan pa sa atong pagkatulog dili kita madungisan sa hugaw nga mga damgo, kinahanglan kanunay kitang magbuhat og moderado nga pag-ayuno. Kay bisan kinsa nga molapas sa makatwiran nga sukdanan sa pagka-estrikto sa paglikay sa pagkaon, dili malikayan nga molapas usab sa husto nga sukdanan sa pagka-malumo niining maong butanga. Ug samtang nag-usab ang sukod sa atong nutrisyon, kinahanglan usab nga mausab ang kalidad sa atong pagkabalaan. – Apan niini, kinahanglan natong ipadayon ang kanunay nga pagpaubos sa kasingkasing ug pagkamapailubon, ingon man ang maampingong pagpanalipod sa atong kaugalingon sa tibuok adlaw batok sa kasuko ug uban pang mga pagbati. Kay sa diha nga mosidlak ang kalayo sa kasuko sulod nato, dali ra mosunod ang kainit sa kahilakaw. Labaw sa tanan, importante kaayo nga magpabilin nga mapagmatngon ug magbantay sa kaugalingon sa gabii. Kay sama sa pag-andam sa pagkaputli ug pagpugong sa kaugalingon sa adlaw alang sa pagkaputli sa gabii, mao usab ang pagbantay sa gabii naghatag sa kasingkasing—ug sa kaugalingong pagkahibalo—sa kusog ug kaisog aron supakon ang tanan nga dili putli sa adlaw.

17. Posible ba nga hingpit nga mapalong ang kalayo sa kahilayan, nga ang kainit niini daw natural nga gibati sa atong unod? – Una natong hunahunaon unsay gisulti sa bulahan nga si Pablo bahin niini. '*Patya*,' ingon niya, '*ang inyong mga lawasnong butang sa yuta*' (Col 3:5). Unsa kaha nga mga miyembro ang iyang gisugo nato nga patyon? – Dili gayud nga putlon ang mga kamot ug mga tiil o bisan unsang uban pang bahin; kondili patyon ang makasasala nga lawas, nga iyang gihisgutan sa lain nga dapit: '*papataya ang makasasala nga lawas sa unod*' (Roma 6:6), – ug nga, sama sa bisan unsang laing lawas, adunay kaugalingong mga miyembro. Kini mao ang gisugo sa Apostol nga patyon nato. Ug gilista dayon niya kung unsa kini. – Kay pagkahuman niyang miingon, '*Patya ninyo ang inyong mga miyembro nga naa sa yuta*', iyang gipadayon: '*ang pakighilawas, kahugaw, kahinam, dautang tinguha, ug kahakog, nga mao ang idolatriya*'. Ang unang miyembro mao ang '*pangigha*': kini mao ang sala sa dili matarong nga pakighilawas; ang ikaduhang miyembro mao ang '*kahugaw*', nga usahay mahitabo nga walay pisikal nga kontak sa babaye, bisan pa sa pagtulog o sa pagmata; ang ikatulong elemento mao ang '*pagbati*', nga nagbarug sa kahiladman sa kalag, mahimong masiga bisan walay impluwensya sa laman; ang ikaupat nga elemento mao ang '*daotang tinguha*', nga mahimong magtumong dili lang sa nahisgotan nga hugaw nga pagbati, kondili sa mas kinatibuk-an, sa tanang makadaot nga tinguha, ug kini wala'y lain kondili usa ka sakit sa usa ka dautang kabubut-on; Gitino sa Apostol nga ang

'kasakim' mao ang katapusang elemento sa makasasala nga kinaiya, nga nagpasabot nga dili lang kinahanglan nga magpugong sa paghandum sa kabtangan sa uban, kondili kinahanglan usab nga buotanong pagdumtan ang kaugalingon, sama sa gibuhay sa unang komunidad sa mga magtutuo nga gihisgutan sa Basahon sa Mga Buhat (Mga Buhat 4:32, 35). Gikan sa tanan nga nahisgutan, mao kini ang akong konklusyon: kung daghan, alang kang Cristo, ang misalikway sa ilang mga kabtangan, nga ilang giputol sa ilang kasingkasing dili lang ang pagpanag-iya sa kuwarta kondili pati na ang tinguha niini, nan, ang maluoy nga tinguha mapalong usab sa samang paagi. Kay ang Apostol dili unta maghiusa sa imposible uban sa posible. Apan sa pag-ila nga posible ang duha, gisugo niya nga patyon silang duha. – Ug busa, dako kaayo ang pagsalig sa bulahan nga si Pablo sa posibilidad nga mapapas ang maluoy nga tinguha gikan sa atong mga miyembro, nga dili lang niya gisugo nga patyon kini, apan gisugo usab niya nga bisan ang ngalan niini dili unta ipahayag taliwala nato, nga nagaingon: *'Apan ang pakighilawas ug ang tanang kahugaw o kahakog dili gani ipangalan sa taliwala ninyo, ingon nga angay sa mga balaan; ni bisan hugaw nga sinultian, ni bisan buang nga pakigpulong, ni bisan bastos nga binuang, nga dili angay'* (Efe. 5:3–4). Busa, walay duhaduha nga ang kahakog sa pakighilawas mapapas gikan sa atong mga miyembro – kay gisugo sa Apostol nga kini putlon, sama sa pagputol sa kahakog, walay pulos nga pakig-istorya, ug pagpangatawa.

18. Bisan pa niana, kinahanglan natong masabtan nga bisan pa kon atong sundon ang labing hugot nga porma sa pag-agil—mao ang gutom, kauhaw, pagpangbantay, ug kanunay nga pagpaningkamot—ug atong itugyan ang kaugalingon uban sa walay puas nga kadasig sa pagbasa sa mga librong makaluwas sa kalag; apan, pinaagi lamang niining mga paningkamot, dili nato makab-ot ang walay hunong nga pagkabalaan sa pagkaputli gawas kon ang espesyal nga grasya sa Dios motabang kanato. Hibalo sa tanan nga kinahanglan nilang walay kakapoy nga buhaton ang gihisgutan nga mga ehersisyo sa pagpanagkililun aron lamang, pinaagi sa kasubo nga ilang mapailubon nga ginasagubang, ug pinaagi niini madani ang kaluoy sa Dios kaniya, aron siya mahimong takus sa gasa sa Dios nga kaluwasan gikan sa panagbangi sa unod ug gikan sa paghari sa nagdominar nga mga pagbati; ug dili sa paglaum nga, pinaagi sa iyang kaugalingong paningkamot sa niining mga buhat, siya makab-ot ang dili matuyaw nga pagkab-ot sa pagkamahigpit sa lawas nga iyang gitinguha ug gipangita.

19. Ang mga tinguha alang niini dili mapugngan o matanggihan gawas kung mapulihan kini sa ubang, makaluwas nga mga tinguha. Busa, kung gusto nato nga wagtangan ang mga makalaut nga tinguha gikan sa atong kasingkasing, kinahanglan dayon nato kini ilisan og espirituhanong mga tinguha, aron ang atong espiritu, nga kanunay naningkamot padulong sa ilang mga tumong, dili magbaton og hilig o panahon sa pagtagad sa pangdani sa malabay nga kalipay dinhi sa yuta. Ug sa dihang, pinaagi sa adlaw-adlaw nga pagpraktis sa espirituhanong paningkamot, ang atong espiritu mapahimutang sa ingon nga kahimtang sa pagkabulag sa tanang butang, unya kini masabtan pinaagi sa kasinatian ang gahum sa mosunod nga bersikulo, nga kanunay natong balik-balikon, apan ang gahum niini nailhan lamang sa pipila ka mga eksperyensiyadong kalag: *'Gipahimutang ko ang Ginoo kanunay sa akong atubangan; tungod kay Siya anaa sa akong tuo, dili ako matandog'* (Salmo 16:8). Tinuod nga nasabtan lang sa usa ka tawo ang gahum ug kahulugan niining bersikulo kon siya, nga nakaangkon na sa pagkabalaan sa lawas ug espiritu nga atong gihisgutan, makamatngon nga ginabantayan siya sa Ginoo sa matag higayon, aron dili siya mobalik sa iyang daang mga agi, ug nga ang iyang tuo nga kamot—mao ang iyang mga balaan nga buhat—kanunay nga gipanalipdan Niya. Kay ang Ginoo kanunay anaa uban sa Iyang mga balaan, dili sa wala – kay ang usa ka balaan nga tawo walay bisan unsa sa wala, nga mao, walay dautan – kondili sa tuo. Alang sa mga makasasala ug sa mga dili putli, nagpabilin Siya nga dili makita kanila, tungod kay wala silay tuo nga dapit, diin Siya kasagarang anaa.

20. Aduna'y daghang mga grado sa pagkamahigpit diin mosaka ang usa ka tawo ngadto sa dili matandog nga pagkabalaan. Akong buwagon ang hagdanan sa ingon nga pagkahingpit sa pagkamahigpit ngadto sa unom ka grado, nga sa tinuod, ginatawid sa dili mabantayan, sama sa atong mga lawas, nga matag-adlaw sa dili mabantayan nagatubo ug, nga walay atong kahibalo, motubo ngadto sa hingpit nilang porma. – Ang '*una*' nga grado sa pagkamahigpit mao kung ang monghe dili masamokan sa lamanong kahilambigit samtang nagmata; – ang '*ikaduha*' mao kung ang hunahuna dili magpabilin sa malimot nga mga hunahuna; ang '*ikkatulo*' mao kung, sa pagtan-aw sa usa ka babaye, dili siya masamokan bisan gamay sa tinguha; ang '*ika-upat*' mao kung, samtang nagmata, dili niya tugotan bisan ang pinakagamay nga pisikal nga lihok; ang '*ika-lima*' mao kung bisan ang pinakahuyang nga hilig paingon sa pisikal nga lihok dili makasamok sa hunahuna, bisan pa kon ang pangatarungan o pagbasa magpahinumdom sa pagkatawo sa tawo; '*ang ika-unom*' – kung, bisan sa pagkatulog, dili siya masamokan sa makapahikaw nga mga damgo sa mga babaye.

21. Ang hingpit nga putli nga pagkabalaan, sukad pa sa sinugdanan sa pagpugong sa makahilig nga mga hunahuna ug lihok, mailhan sa hingpit nga pagpahunong sa mga pagbati sa unod ug kalinaw gikan niini. Ang hingpit nang pagkabalaan kanunay nga nagpanalipod sa dili matandog ug walay paglubad nga pagkaputli sa lawas ug kalag, ug kini wala'y lain kondili pagkabalaan. Mahitabo kini kung *ang 'unoran'*, nga mihunong sa *'pagka-gusto batok sa espiritu'*, magsugod sa pag-uyon sa mga tinguha ug hiyas niini, ug kung ang duha maghiusa pinaagi sa lig-on nga panag-uyon sa kalinaw, ug, sumala sa mga pulong sa Salmista, magpuyo nga mag-uban sama sa mga igsoon (Salmo 132:1). – Unya ang Dios anauban sila; kay giingon nga *'Ang puloy-anan Niya anaa sa kalinaw'* (Salmo 75:3) – buot ipasabot, dili sa kasaba sa panagbangi ug sa pakigbisog batok sa mga pagbati, kondili sa kalinaw sa pagkamahigpit ug sa kanunay nga kalinaw sa kasingkasing. Kay kon kinsa ang, pinaagi sa pagpugong sa iyang mga carnal nga tinguha, giisip nga takus nga makaabot niining dapita sa kalinaw, siya sa samang higayon mahimong puloy-anan sa Dios.

3. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa kahakog

1. Ang ikatulong pakigbisog nga atong atubangon mao ang batok sa espiritu sa kahakog, – usa ka pagbati nga layo sa atong kinaiyahan ug dili kinaiya niini, ug nga, sa usa ka monghe, motumaw gikan sa walay lain kondili sa kawalay kaisog sa usa ka maluya nga buot nga dili husto ang pagkaandam, ug kadaghanan gikan sa dili maayong pagsabot sa sinugdanan sa pagbiya sa kalibutan sa , nga ang basihanan niini dili usa ka mainitong gugma alang sa Dios. Ang ubang lihok sa mga pagbati daw nagagikan sa sulod nato, sama sa gitanom sa kinaiyahan sa tawo ug sa pipila ka paagi natuhop sa unod. Tungod kay anaa na sila sukad pagkahimugso nato, ang ilang kalihokan mouna pa sa pagpakita sa atong abilidad sa pag-ila tali sa maayo ug dautan – ug mapildi lamang kini pinaagi sa taas ug lisod nga paningkamot. Apan kini nga kasakit (pagkagahaman) miabot pagkahuman sa uban ug gipugos sa kalag gikan sa gawas; busa kini mas sayon mapugngan ug mapahawa. Apan kon, tungod sa kapabaya-an, kini pasagdan ug makasulod na sa kasingkasing, mas makaguba kini kaysa bisan unsa pa ug mas lisod tangtangan: kay kini nahimong gamot sa tanang kadautan (1 Tim. 6:10), nga nagsilbi nga tinubdan sa pagpukaw sa nagkalain-laing mga pagbati.

2. Kung kini nga kahiligon makadaug sa maluya ug bugnaw nga kalag sa usa ka monghe, una kini mag-awhag kaniya sa pag-angkon og gamay nga bahandi, pinaagi sa paghulagway og hayag nga mga rason— nga daw husto ug makatarunganon—nga kinahanglan siya magtipig og kuwarta para sa iyang kaugalingon sa dihang iyang biyaan ang kalibutan, o mag-angkon niini pagkahuman. 'Ang gihatag sa monasteryo,' kini nagreklamo, 'kulang ug hapit dili na matugotan alang sa usa ka himsog ug lig-on nga lawas. Unsa may imong buhaton kung masakit ka, ug wala kay gitagana alang sa ingon nga kahimtang, aron matabangan nimo ang imong kaugalingon sa imong pagkamasakit? Gamay ra kaayo ang probisyon sa monasteryo, samtang ang pagpasagad sa masakiton makapasubo. Kung wala kay kaugalingong magamit aron mabalik ang imong pisikal nga kahimsog, mapugos ka nga mamatay sa makalilisang nga paagi. – Ug bisan pa ang sinina nga gihatag sa monasteryo kulang, gawas kon makatigom ka og kuwarta aron makapalit ka og laing sinina. Sa katapusan, dili posible nga magpuyo sa parehas nga monasteryo sa tanang panahon; ug sa ingon ana, kung wala kay gitagana nga kuwarta para sa gasto sa biyahe ug sa pagtabok sa dagat, dili ka makalihok gikan didto bisan kanus-a nimo gusto, ug busa, tungod kay napugos ka sa grabeng kakabus, magpadayon ka sa pagpuyo nga sama sa usa ka trabahante, usa ka malisud nga kinabuhi nga walay kalampusan. – Kung ang usa ka monghe maipit ang hunahuna sa ingon ani nga mga panghunahuna, magsugod siya sa pagpangita og paagi aron makakuha bisan pa og usa ka denarius; ug alang niini, mangita siya og pribadong trabaho, nga iyang buhaton uban sa labing pag-amping, nga walay kajibalo sa iyang Abba. Pagkahuman niya kini nga nabaligya sa tinago ug nadawat ang gipangandoy nga sinsilyo, siya magkabalaka ug magpanikad tungod sa kahadlok, naghunahuna kung asa kini ibutang o kinsa ang iyang saligan aron kini bantayan; Samtang nagpadayon, usa ka labi pang grabeng kabalaka ang nagsugod na sa pag-uyog kaniya: unsaon pagdoble sa maong sinsilyo – ug siya nagpunting sa pagplano sa dagkong estratehiya kung unsa ang paliton niini, ug unsang mga paagi ang gamiton aron makab-ot kini. Ug sa dihang malampuson siya niini, sumala sa iyang gipangandoy, mitungha sa iyang sulod ang usa ka dili matagbaw nga kahakog sa bulawan, nga misidlak pa gayud sa mas kusog nga kalayo samtang nagkadako ang iyang kita: kay samtang nagkadaghan ang kuwarta, nagkadako usab ang kainit sa iyang kahakog niini. Dugang pa, mosulod ang ubang kabalaka nga hunahuna aron pagdilaab sa kalayo: ipakita ang posibilidad sa taas nga kinabuhi, sa pagkatigulang, ug sa nagkalain-laing dugay nga mga sakit, nga dili na mapailub-an sa katigulangon gawas kon nakatigom ka og daghang kuwarta sa imong pagkabatan-on. – Busa, ang malisud nga kalag, nga napugos sa mga bitag niining bitin (ang gugma sa kuwarta), ginadani pa

gayud, sa usa ka tinguha, uban sa dili angay nga kabalaka, sa pagpadaghan sa dautang nakuha nga bahandi, nga mao ang nagpamunga sulod niini og usa ka hilo nga naglamoy kaniya sa mas malupit pa nga paagi, sama sa kalayo. Tungod kay hingpit na siyang gikonsumo sa mga hunahuna sa kahakog, ang tan-aw sa iyang kasingkasing nakatutok na lamang sa mga paagi aron makakuha siya og kuwarta, aron pinaagi niini makalingkawas siya sa labing dali gikan sa pabug-at sa monastikong pagka-austero. Sa diha nga mosidlak ang bisan unsang paglaum nga makakuha og kuwarta sa iyang atubangan, wala na siyay bili sa bisan unsa: alang niini, dili siya magduha-duha sa pagbakak, paglapas sa panumpa, pagpangawat, o pagtraydor sa iyang pagkamatinud-anon. Sa mubo, ang bulawan ug ang paglaum sa ganansya mao ang iyang diyos sa tanang butang, sama sa tiyan alang sa uban. Maong ang bulahan nga Apostol, sa pagtan-aw daan sa makadaot nga hilo niining sakit, gitawag kini dili lang nga gamot sa tanang kadautan, kondili usab pagsimba sa diyos-diyosan, sa pag-ingon: *'ug kahakog'* (– patya), *'nga mao ang pagsimba sa diyos-diyosan'* (Col. 3:5).

3. Aduna tulo ka porma niining pag-antos, nga gisaway sa mga Amahan sa Simbahan uban sa parehas nga pagdumot: ang una mao ang usa nga ang makaguba nga kinaiya among gihulagway sa ibabaw – nga, pinaagi sa pagpanglimbong sa pipila ka mga kalag nga walay swerte, nagdani kanila sa pagtigom sa mga butang nga wala pa gani nila panag-iya kaniadto, sa dihang nagpuyo pa sila sa kalibutan; ang ikaduha mao kana nga nag-awhag kanila sa paghandum pag-usab ug sa pag-angkon pag-usab sa ilang gibyaan sa sinugdanan sa ilang pagbiya sa kalibutan; ang ikatulo mao kana nga, nagagikan sa dili maayong sinugdanan sa kinabuhi sa monghe—nga gisugdan uban sa dili hingpit nga pagbiya sa tanang butang—nagpugong sa mga tawo nga naimpeksyonan niini nga espirituhanong katugnaw nga hingpit nga biyaan ang tanang butang sa kalibutan, pinaagi sa pagpahadlok kanila sa posibilidad sa umaabot nga kakabus ug pagpahuyang kanila pinaagi sa kawalay pagtuo: ug kinsa, pinaagi sa pagtipig og kuwarta ug uban pang mga kabtangan nga unta ilang biyaan sa pagsalikway sa kalibutan, busa nagpugong kanila nga makab-ot gayud ang hingpit nga kahimtang sa Ebanghelyo— Ug sa Balaang Kasulatan makit-an nato ang mga pananglitan sa pagsilot niining tulo ka matang sa pagkahulog, nga kauban ang hugot nga silot alang niini, sama sa nahisulat sa . Busa, si Gehazi, nga nangandoy nga makuha ang wala pa niya nabaton kaniadto, dili lang nga wala siya giisip nga takus nga modawat sa grasya sa pagpanagna—nga unta nadawat niya gikan sa iyang magtutudlo, sama sa usa ka panulondon—apan naigo usab siya og ketus pinaagi sa sumpa ni Eliseo (2 Mga Hari 5:21, 27). Si Judas, sa laing bahin, nga nagtinguha sa pagbalik sa kuwarta nga iyang gisalikway kaniadto sa dihang misunod siya kang Kristo, dili lang napukan sa pagtraydor sa Ginoo ug nawala ang iyang katungdanan isip Apostol, apan wala usab siya hatagi og natural nga katapusan sa iyang kinabuhi, nga natapos pinaagi sa pagpakamatay (Mat. 27:5); samtang si Ananias ug si Safira, nga nagtago sa usa ka bahin sa ilang kabtangan, gisilotan sa kamatayon sa mga Apostoles (Buhat 5:1–11).

4. Mahitungod sa mga nanalikway sa kalibutan apan pagkahuman napildi sa kawalay pagtuo, ug nagahadlok nga magpabilin nga walay bisan unsang butang sa kalibutan, usa ka misteryosong sugo ang gihatag sa Deuteronomio: *'Ang bisan kinsa nga tawo nga mahadlokon ug maluya ang kasingkasing'* (ayaw siya paggawas sa gubat) *'mopauli ug mobalik sa iyang kaugalingong balay; basin ipahadlok pa niya ang kasingkasing sa iyang igsoon sama sa iyang kaugalingon'* (Deut. 20:8). Unsa kaha, pangutan-on sa uban, ang mas klaro pa kaysa niini nga propesiya? Dili ba klaro nga gusto sa Balaang Kasulatan nga mas maayo pa nga dili na sila mosulod sa ingon nga tawag, ug dili nila kini kuhaon sa ilang kaugalingon, kaysa sa pagdaot sa moral sa uban pinaagi sa ilang mga pulong ug dautang ehemplo, sa ilang walay basihanang kahadlok ug pagpaling kanila gikan sa hingpit nga kahimtang sa Ebanghelyo? Busa gisugo sila nga mohawa sa pakig-away ug mobalik sa ilang mga panimalay, kay walay bisan kinsa nga adunay nabahin nga kasingkasing ang makig-away sa gubat sa Ginoo. Kay *'ang tawo nga duha ang hunahuna dili lig-on sa tanan niyang dalan'* (Santiago 1:8). Ug sa pagpamalandong sa kahulugan sa maong parabula sa Ebanghelyo—nga nagasulti nga usa ka hari, nga mipahimutang uban sa napulo ka libo ka tawo batok sa usa nga nagpadulong kaniya uban sa baynte ka libo, ug wala naglaum nga modaog sa gubat batok kaniya samtang layo pa ang pikas, nagpadala aron mangayo og kalinaw (klaro nga dili gani gustong mosugod sa gubat)— moabot kita sa parehas nga konklusyon: nga mas maayo alang sa mga tawo nga nahisgutan sa ibabaw nga dili na lang magsugod sa pagsalikway sa kalibutan, kaysa, pagkasugod na, mapakyas sa pagpursigi niini nga matitud-anon ug hingpit nga pagkamapisan, nga busa nagbutang sa ilang kaugalingon sa dakong katalagman. Kay, ingon sa Maalamon, *'Mas maayo nga dili ka magsaad kay kaysa magsaad ka unya dili nimo kini tumanon'* (Eclesiastes 5:4). Sakto ang giingon dinhi nga ang usa miadto uban sa napulo ka libo, samtang ang usa pa uban sa baynte ka libo. Kay ang gidaghanon sa mga pagbati nga nag-atake kanato mas daghan kaysa gidaghanon sa mga maayong kinaiya

nga nakigbisog alang kanato. Apan '*walay bisan kinsa nga makaserbisyo sa Dios ug sa Mammon*' (Mat. 6:24), ug: '*bisan kinsa nga mopahimutang sa iyang kamot sa arado ug motan-aw paingon sa likod dili angay sa Ginghamian sa Dios*' (Lucas 9:62).

5. Kasagaran, ang ingon ani nga mga tawo mangita og paagi aron matarong ang ilang padayon nga kahakog pinaagi sa paggamit sa awtoridad sa Balaang Kasulatan. Sa sayop nga paghubad niini, malipay kaayo sila sa pagbaliko ug pag-usab sa gusto nila sa kahulugan sa Apostol ug bisan sa Ginoo mismo, nga wala magangay sa ilang kaugalingong kinabuhi o pagsabot sa kahulugan sa Kasulatan, apan sa baylo giliko ang Kasulatan aron mohaom sa ilang kaugalingong pagka-mapahimuslanon. Sa tinguha usab nila nga ipakita nga ang Kasulatan uyon sa ilang panan-aw, ilang giingon: '*Nakasulat: "Mas bulahan ang magahatag kay sa magadawat"*' (Buhat 20:35). Pinaagi sa paghubad niining mga pulong sa labing baluktot nga paagi, nagtuo sila nga hingpit nilang gipawalay-bisa ang kusog sa maong panultihon nga nag-ingon: '*Kung gusto ka mahimong hingpit, lakaw, ibaligya ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus, ug aduna kay bahandi sa langit; ug diin, umadto, sumunod ka kanako*' (Mat. 19:21). Nagtuo sila nga, tungod sa ingon ana ka makatarunganong basihanon, dili nila angay biyaan ang ilang bahandi, ug ipahayag nga sila mas bulahan pa kaysa sa mga mibiya niini, samtang sila luwas tungod sa ilang kanhing bahandi, ginabahagi nila ang sobra ngadto sa uban; samtang sila nahuya sa pag-angkon, uban sa Apostol, sa himayaong kakabus alang kang Cristo, ug dili mosugot nga makontento sa paningkamot sa ilang kaugalingong mga kamot ug sa gamayng suplay sa monastiko. Nabyaan sila nga adunay usa sa duha ka kapilian: o moangkon nga ilang gilimbongan ang ilang kaugalingon ug wala gyud nila biyai ang kalibutan, samtang nagpabilin nga ingon ka-dikit sa ilang kanhing bahandi; o, kung gusto nila sulayan ang tawag sa pagka-mona pinaagi sa buhat ug paningkamot, ilabay ug ipakatag ang tanan, aron, nga wala silay gipreserbar alang sa ilang kaugalingon gikan sa ilang gisalikway, makapanghambog sila uban sa Apostol sa gutom ug kauwaw, katugnaw ug kahubas (2 Cor. 11:27).

6. Aduna'y usa ka panultihon nga gi-atributo kang San Basilio, Obispo sa Caesarea, nga iyang gipahayag ngadto sa usa ka senador nga naparalisa tungod sa grabeng katugnaw — nga, bisan pa man nga nag-angkon nga gibiyaan na niya ang kalibutan, nagpabilin pa gihapon siya og pipila sa iyang kabtangan, nga dili mosuporta sa iyang kaugalingon pinaagi sa pagpaningkamot sa iyang kaugalingong mga kamot, o makaton sa tinuod nga pagpaubos pinaagi sa pagkabos sa tanang butang, bug-at nga pagpaningkamot ug monastikong pagsunod. 'Ug,' miingon siya kaniya, 'nawala na ang imong kahimtang isip usa ka senador ug wala ka nahimong monghe.'

7. Busa, kon gusto nato nga matarong nga makigbisog sa espirituhanong pakigbisog, palagsaon nato kini nga makaguba nga kaaway gikan sa atong mga kasingkasing—kay bisan dili kini dakong kalampusan nga mapildi siya, ang mapildi kaniya kay dili dungog ug makauwaw. Kay ang mapukan sa usa ka kusgan nga kaatbang, bisan pa man masakit tungod sa pagkahulog sa yuta, ug makaluluoy tungod sa pagkawala sa kadaugan, apan sa ingon ana nga kahimtang, ang mapukan makadawat ug pipila ka paglipay gikan sa kahibalo sa kusog sa kaatbang. Apan, kon masinati nato kini bisan pa gamay ang bili sa kaaway, ug dili lisod ang kinaiya sa pakigbisog; nan, ang makauwaw nga kahuya maghatag og mas dakong kasakit kaysa sa pagkahulog sa yuta, ug ang dunggo maghatag og mas bug-at nga kadaut kaysa sa kapildihan.

8. Ang katapusang kadaugan ug hingpit nga pagdaug batok niining kaaway mapahandum lamang kon ang konsensya sa usa ka monghe dili matalawan sa pagpanag-iya bisan sa labing gamay nga sinsilyo. Kay bisan kinsa nga nadala sa labing gamay nga gasa nga kuwarta, diin nakagamot na sa ilang kasingkasing ang binhi sa gahakog nga tinguha, imposible nga dili sila dayon masunog sa kalayo sa tinguha alang sa mas dagkong butang. Ug ang usa ka sundalo ni Cristo magpabilin nga mananaog, dili na maigo sa bisan unsang katalagman, ug dili matandog sa pag-atake niining pagka-ambisyoso, basta kini nga labing daotan nga espiritu wala pa makatanum sa mga binhi sa iyang kahakog sa iyang kasingkasing. Sama sa tanang matang sa mga pagka-ambicionado, kinahanglan una sa tanan nga bantayan ang ulo sa bitin, ingon man usab, bahin niini nga partikular, kinahanglan mag-amping pag-ayo aron masiguro nga ang ulo niini dili mosulod sa bisan unsang paagi. Kay kon tugutan kini nga mosulod, mokaon sa kaugalingon nga substansya ug motubo ang kusog, kini sa kaugalingon niini mosiga sa labing sobra nga kalayo. Busa, dili lang nga kinahanglan mag-amping batok sa pagpanag-iya og kuwarta, kondili kinahanglan hingpit nga wagtangon sa kalag ang tinguha niini; ug dili kini ingon kaayo nga paglikay sa mga buhat sa kasakim kondili pagputol sa ugat sa maong pagkahilig: kay ang kakulang sa kuwarta wala'y kapuslanan kanato kon nagpabilin sa atong sulod ang tinguha nga makapanagiya niini.

9. Bisan pa ang walay kuwarta mahimong dili maluwas sa sakit sa kahakog; ug walay kapuslanan ang pagwagtang sa tanang kabtangan alang sa bisan kinsa nga wala makaputol sa hilig sa kahakog, nga nakatagamtam sa buhat sa pagka-walay-bahandi imbis sa hiyas sa pagka-pobre mismo, ug nga midawat sa mabug-at nga panginahanglan (sa pagbuhat niini) nga dili walay bug-at nga kasingkasing. Kay sama sa pag-anunsyo sa Ebanghelyo nga ang uban, bisan dili hugaw sa lawas, hugaw sa kasingkasing (Mateo 5:28), ingon usab, ang mga wala'y gibug-aton sa kuwarta mahimong hukman sa kasingkasing ug hunahuna kauban sa mga gahakog. Kulang lang sila sa kahigayunan sa pagpanag-iya og bahandi, dili sa buot, nga sa panan-aw sa Dios kanunay nga mas bug-at kay sa panginahanglan. Ngano man, busa, nga kinahanglan nato nga mag-amping pag-ayo aron masiguro nga ang bunga sa atong paningkamot dili mawala sa walay pulos: kay makapasubo nga masinati ang sangputanan sa pagwagtang sa tanan natong butang ug pagkahugno sa kakabus, aron lang mawala ang bunga sa maong paningkamot tungod sa walay bunga ug makasasala nga mga tinguha sa kabubuton.

10. Gusto ba nimo mahibal-an unsang makaguba nga bunga ang gidala niining pagka-obsesibo, ug unsang mga sanga sa ubang pagka-obsesibo ang gipamunga niini, nga makaguba sa bisan kinsa nga modawat niini—gawas kon kini hingpit nga mapapas? Tan-awa si Hudas, nga gibilang sa mga Apostoles! Giunsa kaha—siya nga wala gustong durugon ang makamatay nga ulo niining bitin—paglaglag kaniya sa hilo niini, pagbitbit kaniya sa mga bitag sa kahakog niini, ug paglabay kaniya sa usa ka katingalahang kalawoman sa krimen, sa dihang gitun-an siya niini sa pagbaligya sa Manuluwas sa kalibutan ug Awtor sa kaluwasan sa tawo alang sa traynta ka piraso nga pilak? Dili unta siya napugos sa ingon ana ka dautan nga buhat sa pag-ilad kon wala siya natakdan sa sakit sa kahakog, ni dili unta siya nahimong sakrilegiyosong nag-awhag sa pagpatay sa Ginoo kon wala siya naandan sa pagpangawat gikan sa kaban nga gisalig kaniya.

11. Mao kini ang labing katingalahang pananglitan sa tiraniya niining kahiligon, nga, sama sa atong giingon, sa diha nga makontrol na niini ang kalag sa usa ka tawo, dili na kini motugot nga mosunod siya sa bisan unsang lagda sa pagkamatinud-anon, ug walay kantidad sa ganansya nga makapahupay niini. Kay ang katuyoan sa iyang kabuang dili ang pagpakabanaog, kondili ang pagwagtang sa tanan nga butang sa kaugalingon. Kuhaa si Hudas mismo nga pananglitan: gihatagan siya og kontrol sa pondo nga gireserba para sa pag-apod-apod sa mga kabus—aron, sa pagkahubog niya sa kadaghanan niining kuwarta, makapugong unta siya sa iyang kahakog—apan sa sukwahi, nasiga pa gayud siya sa walay pagdumili nga kahakog nga dili lang niya tinago nga gipanguhaan ang pondo, kondili gusto pa gyud niyang ilad ang Ginoo mismo. Kay ang kalibog niining kadasig dili mapuno sa bisan unsang kadaghan sa bahandi.

12. Busa si San Pedro nga Apostol, nga nakahibalo nga imposible alang sa bisan kinsa nga nagpanag-iya og bisan unsa tungod sa kahakog nga mapugngan ang gugma sa kuwarta sa husto nga utlanan, ug nga ang katapusan niining kahakog dili matino sa kantidad, gamay man o dako, kondili sa hingpit nga pagbiya sa kaugalingon gikan sa tanang butang, Gipaka-antos og kamatayon ni San Pedro Apostol si Ananias ug si Sapphira tungod kay nagtago sila og bahin sa ilang kabtangan para sa ilang kaugalingon. Ug nangamatay sila tungod sa bakak nga bunga sa kahakog, sama sa pagdala ni Hudas og pagkaguba sa iyang kaugalingon pinaagi sa iyang pagtraydor sa Ginoo. Unsa kaha ka-pareho sila sa krimen ug silot! Didto, ang paghigugma sa kuwarta misangpot sa pagtraydor; dinhi, sa bakak. Didto, gitraydor ang kamatuoran; dinhi, gihimo ang sala sa pagbakak. Bisan pa man lain ang dagway sa sala sa duha ka kaso, pareho silang nagtuyok sa usa ka katapusang tumong. Ang una, nga nagtinguha nga makalingkawas sa kakabus, nangandoy pag-usab nga makuha ang gisalikway; samtang ang ikaduha, aron dili mahimong kabus, misulay sa pagpabilin alang sa ilang kaugalingon ang usa ka bahin sa ilang kabtangan nga unta ilang matinud-anong gihatag sa mga Apostoles o gipangbahin-bahin sa tibuok sa mga igsoon. Maong sa duha ka kaso, pareho ang silot nga kamatayon: kay ang duha ka sala mitumaw gikan sa parehas nga gamot—ang —ang paghigugma sa kuwarta. – Kung, busa (aron mapalawom pa kini), usa ka ingon ana ka hugot nga paghukom ang gihatag sa mga wala magkaagah sa kabtangan sa uban, apan nangita sa pagtipig sa ilang kaugalingon, ug wala'y tinguha sa pagdugang pa, kondili tinguha lang sa pagpreserbar sa ilang anaa na; unsa kaha ang masulti bahin sa mga tawo nga nagahandom sa pagtigom og kuwarta nga wala pa nila maangkon, ug samtang nagpakita nga pobre sila sa atubangan sa mga tawo, napadayag sa atubangan sa Dios nga adunahan sila sa hilig sa kahakog?

13. Ang mga gahakog kinahanglan ituring nga mga leproso sa espiritu ug kalag, sama ni Gezius, nga, tungod kay gihandom niya ang malaglag nga bahandi ning kalibutan, naigo siya sa usa ka makahawa ug hugaw nga leprosi. Pinaagi niini, iyang gibyaan kanato ang klarong timailhan nga ang kalag nga nadisturbo sa

makasasala nga tinguha sa gugma sa kuwarta naigo sa espirituhanong pagkaylap sa mga tinguha, ug nagtindog sa atubangan sa mga mata sa Ginoo nga hugaw, ilawom sa usa ka walay katapusang panalangin.

14. Karon, kon sa imong pagpangita sa pagkahingpit, gibyaan na nimo ang tanan ug misunod kang Kristo, nga nagtagad sa Iyang pulong: *'Lakaw, ibaligya ang imong mga butang ug ihatag sa mga kabus, ug aduna ka'y bahandi sa langit; ug diha, sumunod ka kanako'* (Mat. 19:21), ngano man, nga imong gisugdan na ang pag-arado, mobalik pa ka pagtan-aw, aron ikaw dili na angay sa Gingharian sa Langit sumala sa pulong mismo sa Ginoo (Lucas 9:62)? Gipahimutang ka sa atop—ang kinatumyan sa pagkahingpit sa Ebanghelyo—ngano man nga mobalik ka sa sulod sa imong balay aron kuhaon didto bisan unsa sa mga butang nga imong dali ra kaayo gisalikway kaniadto (Lucas 17:31)? Gipahimutang sa uma sa mga buhat nga matarong, ngano man nga naningkamot ka pag-usab sa pagbugsay sa imong kaugalingon sa mga butang sa kalibutan, nga imong gilisan sa dihang imong gisalikway ang kalibutan? – Kung, gipahimangnoan sa kakabus niadto, wala kay biyaan, labi pa gayud karon dili ka angay magkuha sa mga wala pa nimo kaniadto. Pinaagi sa espesyal nga pabor sa Dios kanimo, napreparar ka ingon niini (pinaagi sa kakabus aron isalikway ang kalibutan)—aron, nga walay babag nga dala sa mga butang sa kalibutan, mas madali ka pa nga muduol kaniya. Apan, ayaw pasagdi nga mobati og kaulaw ang bisan kinsa nga kabus tungod niini (nga wala silay mabilin); kay walay bisan kinsa nga walay mabilin. Ang nakaputol sa gamot sa tinguha sa pagpanag-ya og materyal nga mga butang, iyang gisalikway ang tanang materyal nga mga butang.

15. Dili nato mapreserbar kining hiyas sa dili pagpanag-ya nga buo ug walay mantas gawas sa pagpuyo sa usa ka monasteryo, kon, ingon sa giingon sa Apostol, *'kung adunay kita'g pagkaon ug sinina, magkontento kita niini'* (1 Tim. 6:8).

16. Busa, hinumdumi ang pagsilot kang Ananias ug Sapphira, ug kahadlok kita sa pagkupot sa bisan unsang butang nga atong gisaaran nga biyaan gayud, tungod kay nakahukom na kita sa pagbiya sa kalibutan. Nagahadlok usab sa ehemplo ni Gehazi, nga nadugangan sa dili na matambal nga ketus tungod sa sala sa kahakog, mag-amping kita nga dili magkuha sa mga butang nga wala pa nato panag-ya kaniadto. Pareho nga natul-og kita sa pagkadautan ug sa kapalaran ni Hudan, buhaton nato ang tanan aron malikayan ang pagtipon pag-usab og kuwarta, nga atong gisalikway na gayud. – Labaw sa tanan, samtang nagpamalandong sa pagkamatay sa atong kinaiyahan ug sa kawalay kasiguroan sa oras sa atong kamatayon, mag-amping kita aron sa dihang moabot ang Adlaw sa Ginoo, sama sa usa ka kawatan sa gabii, dili Niya makita nga natul-anan sa kahakog ang atong konsensya, bisan pa sa usa ka gamayng ovola; kay bisan kana ra, pinaagi sa pagpawalay-bisa sa tanang bunga sa atong pagsalikway sa kalibutan, hinungdan nga ang gisulti sa Ginoo sa adunahan sa Ebanghelyo mobalik batok kanato: *'Hala, buang! Niining gabii pa gani kuhaon ang imong kalag; ug kinsa kaha ang makapanag-ya sa imong gipang-andam?'* (Lucas 12:20)? Ug nga walay bisan gamayng paghunahuna sa ugma, ayaw nato tugoti sa bisan unsang paagi ang atong kaugalingon nga maliso gikan sa mga lagda sa kinabuhi sa komunidad. Kini, walay duhaduha, dili nato matuman, ni dili kita makabuhi nga malinawon ubos sa mga lagda sa monastiko, gawas kon ang hiyas sa pagkamapailubon unang lig-on nga matukod sa atong sulod, nga ang gigikanan niini mao ang pagka-mapainubsanon.

4. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa kasuko

1. Niining ika-upat nga pakigbisog, kinahanglan tangtangan nato ang makamatay nga hilo sa kasuko gikan sa kalawom sa atong mga kalag. Kay hangtud kini nagpuyo sa atong mga kasingkasing ug nagpabulag sa mata sa atong hunahuna pinaagi sa makadaot nga kangitngit, dili kita makab-ot ang husto nga pag-ila sa maayo ug dautan, ni ang kalalom sa mahimayaong paghunahuna; ni makabaton kita sa pagkahamtong sa tambag, ni makig-ambit sa kinabuhi, ni magpabilin nga hugot sa kamatuoran, ni makabantay gani sa tinuod nga espirituhanong kahayag; kay giingon: *'Ang akong mata nabalaka tungod sa kasuko'* (Sal. 6:8); dili kita mahimong kauban sa kinaadman, bisan pa gideklarar kita nga maalamon sa opinyon sa tanan, kay *'ang kasuko nagpuyo sa kasingkasing sa mga buang'* (Ekl. 7:10); ni dili nato makab-ot ang walay katapusang kinabuhi, bisan pa kon sa panan-aw sa tawo giisip kita nga maalamon, kay *'ang kasuko makaguba bisan sa maalamon'* (Prov. 15:1); ni dili nato kanunay mapalig-on ang timbangan sa hustisya sumala sa gipangayo sa atong kasingkasing, kay *'ang kasuko sa tawo dili magdala sa pagkamatarong sa Dios'* (Santiago 1:20); ni dili nato makab-ot sa bisan unsang paagi ang dakong dungog nga kasagaran bisan sa mga tawo ning panahona, bisan pa kon tungod sa atong pagkatawo giisip kita nga maharlika ug dungog, kay *'ang mainit ang ulo dili sa maayong kinaiya'* (Prov. 11:25), ni sa bisan unsang paagi makabaton kita sa kinaadman sa tambag, bisan pa og daw nakab-ot na nato ang halapad nga kahibalo, kay *'ang tawo nga paspas ang paglagot buhaton ang*

tanang walay tambag' (Prov. 14:17); dili kita makabaton og kalinaw gikan sa mga kabalaka ug kagubot, ni makalingkawas sa sala, bisan pa kon ang uban wala gyud maghatag kanato og problema, kay *'ang tawo nga mapungot'* (sa iyang kaugalingon) *'nagpukaw og panagbangi; apan ang mainit ang ulo nagpadayag'* (walay ulaw nga nagpaila) *'sa mga sala'* (Prov. 29:22).

2. Ang uban, sa ilang paningkamot nga pasayloon kini nga makadaot nga sakit sa kalag, naningkamot nga ipagamay ang kabastos niini pinaagi sa labing bastos nga paghubad sa Kasulatan, nga nag-ingon: dili kini dakong butang kung masuko kita sa atong mga igsoon nga nakasala, kay ang Dios mismo nasiga sa kasuko ug kalagot batok sa mga dili gustong makaila Niya, o, bisan pa sa pagkahibalo Nila Niya, wala Siya gihatagan og dungog sama sa angay – sama sa pananglitan: *'Ug nasuko ang Ginoo sa Iyang katawhan sa Iyang kasuko'* (Sal. 105:40), o sama sa lain nga bersikulo, diin ang Propeta nag-ampo, nga nagaingon: *'O Ginoo, ayaw ko pagsaway sa imong kasuko, ni pagdisiplina sa imong kalagot'* (Sal. 6:2). – Wala usab nila masabti nga, samtang ginahatagan nila ang mga tawo og kagawasan nga buhaton kini nga pagbati alang sa ilang kaugalingong kadaut, ginapasanginlan usab nila nga walay pagrespeto ang usa ka hugaw nga unodnong pagbati sa Dios nga Walay Kinutuban, ang tinubdan sa tanang pagkabalaan.

3. Kung kini ug susamang mga bersikulo sa Kasulatan pagsabton literal, sa hilaw ug pisikal nga pagsabot, mosunod nga ang Dios matulog ug mamata, molingkod ug molakaw, molingi ngadto sa usa ka tawo ug molikay gikan kanila, muduol ug molayo – ug adunay mga bahin sa lawas: ulo, mga mata, mga kamot, mga tiil ug uban pa. – Sama sa dili kini masabtan literal, nga usa ka dakong paglapas sa balaan, bahin Niya nga, sumala sa pagpamatuod sa Kasulatan mismo, dili makita, dili masukod ug anaa bisan asa; busa, nga walay pagpanamastamas, dili nato ikatugot kaniya ang mga pagbuto sa kasuko ug kalagot. Ang mga pulong nga 'mga bukton' ug 'mga lihok' nagpasabot sa mga kinaiya sa pagka-Diyosnon ug sa Iyang mga lihok sa pagdumala kanato, nga mas sayon natong masabtan ubos niining mga hulagway: ang 'mga mata' nagpasabot sa kahibalo sa tanan ug kinaiya nga nakahibalo sa tanan sa Diyos; ang 'mga kamot' ug 'mga tiil' – sa Iyang pagkamamugnaon ug pagdumala; ang 'mga kaunoran' – sa Iyang gahum ug pagka-makagahum sa tanan; ug uban pa. Sa samang paagi, kung mabasa nato ang bahin sa kasuko o kalagot sa Dios, kinahanglan natong sabton kini dili sa makatawo nga paagi, kondili sa paagi nga angay sa Dios, nga layo sa tanang kagubot, – kinahanglan natong sabton pag-ayo kini: nga Siya mao ang Huwes ug matarong nga manimalos sa tanan nga dili matarong nga nahimo niining kalibutan; ug, samtang nagbasa kita sa ingon nga mga pulong ug nahadlok sa matarong nga silot sa Dios, kinahanglan nato nga paningkamotan pag-ayo nga malikayan ang pagbuhat sa bisan unsang supak sa Iyang kabubut-on.

4. Busa, ang monghe nga naningkamot alang sa pagkahingpit ug nagtinguha nga magbuhat sa matarong sa espirituhanong pagpanamastamas, kinahanglan nga walay bisan unsang paglihok sa mga pagbati sa kasuko ug kalagot, sa diha nga madungog niya ang gisugo sa pinili nga sudlanan: *'Tangtanga kaninyo ang tanang kapait, kasuko, kalagot, kaguliyang, ug panamastamas, uban sa tanang pagkadautan'* (Efe. 4:31)—nga sa pag-ingon, *'Tangtanga ang tanang kasuko gikan kaninyo'*, wala niya gi-ekskluyir sa maong sugo bisan unsang paglihok sa kasuko, ingon nga kini gikinahanglan o mapuslanon. Busa, kon ang usa ka monghe magdali, kon kinahanglan, aron tambalan ang usa ka igsoon nga nagasala, buhata kini sa paagi nga, samtang naningkamot siya sa paghatag og tambal sa usa ka tawo nga nag-antos sa usa ka gaan kaayo nga sakit—tingali hilanat—dili siya, sa iyang kasuko, malumos sa mas grabe nga pag-antos sa pagkabuta. Kay ang gustong mag-ayo sa samad sa uban kinahanglan nga siya mismo himsog ug walay bisan unsang sakit, aron dili siya pasgutan sa mga pulong sa Ebanghelyo: *'Manghihilot, ayoa ang imong kaugalingon'* (Lucas 4:23), – ug ingon usab: *'Ngano man nga makita nimo ang puling sa mata sa imong igsoon, apan wala nimo tagda ang troso sa imong kaugalingong mata? O unsaon man nimo pagsulti sa imong igsoon, 'Pahawa ko ang puling sa imong mata,' samtang adunay troso sa imong kaugalingong mata?'* (Mateo 7:3–4)!

5. Bisan unsa pa ang hinungdan nga nagpasiga sa kalayo sa kasuko, kini magpabulag sa mga mata sa kasingkasing; ug pinaagi sa pagtabon sa kalit sa atong panghunahuna, kini mopugong kanato sa pagtan-aw sa Adlaw sa Pagkamatarong. Walay kalainan kung usa ka dahon sa bulawan, tingga, o bisan unsang lain nga metal ang ibutang ibabaw sa mga mata; ang bili sa mga metal walay kalainan sa pagkabuta nga ilang hinungdan. – Apan ang kasuko mahimo usab nga dakong ikatabang kanato kung, sa atong kasuko, masuko kita sa maluoy nga paglihok sa atong kasingkasing ug masuko kita nga adunay butang nga mosaka sa kahilom sa atong dughan nga dili nato angay buhaton, o bisan hisgutan pa gani, nahiya kita sa atubangan sa uban, nagkurog sa kahadlok sa hunahuna sa presensya sa mga Anghel ug sa Dios mismo, nga anaa bisan asa ug naglangkob sa tanan, ug sa Makakita-sa-Tanan nga Mata sa Dios, diin walay tinago sa atong konsensya nga

mahimong matago. O kung masuko kita sa maong kasuko mismo, nga naghunahuna kon giunsa kini pagsulod, nga nagpukaw kanato batok sa atong igsoon, ug sa kasuko gipahawa nato ang makadaot nga mga pagdasig niini, nga dili nato tugotan nga matago sa kahilom sa atong dughan aron makadaot kanato. Busa ang Propeta nagtudlo kanato sa paglagot; siya nga buot kaayo nga gipahawa kining pagbati gikan sa iyang kaugalingong pagbati nga dili gani siya mubalik og panimalos sa iyang hayag nga mga kaaway, bisan pa gani kadtong gihatag sa Dios sa iyang mga kamot. Busa, sa dihang si Semei, samtang naglabay og mga bato kang Haring David, gisaway siya sa iyang nawong atubangan sa tanan, ug si Abisai, anak ni Zeruiah, nga gustong kuhaon ang iyang ulo isip panimalos sa ingon nga insulto sa Hari, ang bulahan nga si David, nga gipalihok sa balaan nga kasuko batok sa ingon nga sugyot, gipreserbar ang iyang dili matandog nga pagkamainiton, ug nagtukod og ehemplo sa pagpaubos ug matinud-anong paglahutay, nga nag-ingon: *'Unsa may akong kalabotan kanimo, anak ni Saruina? Pabayan siya, ug pasagdi siyang mapanumpa, kay gisugo siya sa Ginoo nga mapanumpa kang David; ug kinsa may makasulti, 'Ngano man nga gibuhat nimo kini?' Ang akong kaugalingong anak, nga nanggawas gikan sa akong kaugalingong lawas, nangita sa akong kinabuhi; labi pa gayud kaha ang anak ni Jemini! Pabayan siya nga mapanumpa kanako, kay gisugo siya sa Ginoo nga buhaton kini. Timan-i sa Ginoo ang akong pagpaubos ug ibalik ang akong maayong kapalaran imbis sa iyang panalangin karong adlaw'* (2 Sam. 16:10–12).

6. Busa, gitugotan kita nga masuko, apan sa paagi nga magdala sa kaluwasan, nga mao, sa atong kaugalingon ug sa dautang hunahuna nga motumaw sa atong sulod – nga *'masuko'* kanila, ug *'dili makasala'*, nga mao, dili kini buhaton aron sa atong kaugalingong kadaut. Ang mosunod nga bersikulo nagpadayag sa maong kahulugan nga mas klaro: *"Maghinulsol kamo sa inyong kasingkasing, ug maghilak kamo sa inyong mga higdaanan"* (Salmo 4:5), nga mao ang pag-ingon, bisan unsang hunahuna nga motungha sa inyong kasingkasing tungod sa kalit nga pagsulod sa mga makapahagit nga sugyot, sa higayon nga inyong mapugngan, pinaagi sa malinawong pagpamalandong, ang tanang kasaba ug kagubot sa kasuko—ug, ingon sa pag-ingon, makahigda sa usa ka malinawong higdaanan—kinahanglan ninyo kini itul-id ug bayaran pinaagi sa makaluwas nga paghinulsol. Ug ang bulahan nga si Pablo, nga nagbase sa pagtulun-an niining bersikulo, pagkahuman niyang miingon, *'Masuko kamo, apan ayaw pagpakasala'*, nagdugang: *'Ayaw pagpaabot sa pagsalop sa adlaw samtang nasuko pa kamo, ni maghatag og luna sa yawa'* (Efe. 4:26–27). Kung delikado kaayo nga tugotan nga malubog ang Adlaw sa Pagkamatarung samtang nasuko pa kita, ug kung sa diha nga masuko kita, dali dayon nato hatagan og puwang ang yawa sa atong kasingkasing, nan giunsa kaha niya pag-una nga gisugo kita nga masuko, nga nagaingon, *'Masuko kamo, apan ayaw pagpakasala'*? Dili ba niya klaro nga gipadayag ang mosunod: masuko kamo sa inyong kaugalingong mga pagkahilig ug sa inyong kaugalingong kasuko, aron dili unya, pinaagi sa inyong pagpasagad, ang Adlaw sa Pagkamatarong—si Cristo—mosugod sa pagsalop sa inyong mga hunahuna nga nangitngit tungod sa kasuko, ug sa iyang paglarga, maghatag kamo og puwang sa yawa sa inyong mga kasingkasing.

7. Sa alegorikal nga pagsabot, ang *'adlaw'* mahimong masabtan nga mao ang hunahuna, nga matarong nga gitawag nga adlaw tungod kay kini naghatag og kahayag sa tanang hunahuna ug tinguha sa atong kasingkasing; ug ang pagdili batok sa kasuko mahimong tan-awon nga sugo nga dili patyon kini nga hayag pinaagi sa pagbati sa kasuko; aron, sa diha nga kini malubog, ang kangitngit sa magubot nga kalibog—nga ang yawa mao ang gigikanan niini—dili makabutang sa tibuok natong kasingkasing, ug kita, nga gilibtan sa kangitngit sa kasuko, dili magpabilin, sama sa usa ka ngitngit nga gabii, nga wala kabalo unsay buhaton. Niining pagsabot angay masabtan ang teksto sa mga Apostoles, sumala sa gipasa kanato sa pagtulon-anon sa mga tigulang, nga dili magtugot nga mosulod ang kasuko sa atong kasingkasing bisan sa usa ka gutlo, nga mag-amping pag-ayo aron dili matagak sa silot nga gisugo sa Ebanghelyo alang niini: *'Ang bisan kinsa nga masuko sa iyang igsoon, pasakaan og kaso sa hukmanan'* (Mat. 5:22). – Labaw pa, kon tugotan nga magpadayon ang kasuko hangtod sa pagsalop sa adlaw, ang pagbati sa kasuko, nga misalig sa ingon nga pagtugot, kanunay magdali sa pagtuman sa iyang panimalos, ingon nga balaodnon, sa wala pa mosalop ang adlaw.

8. Unsa man, busa, ang atong isulti bahin sa mga tawo nga walay utlanan ang ilang pagka-dili mapinanggaon, bisan pa sa pagsalop sa adlaw, apan nagatago og kasuko sulod sa daghang adlaw batok sa mga tawo nga ilang nakig-away? Usahay mosulti sila sa ilang mga pulong nga dili sila masuko; apan ang ilang mga lihok kanunay nga klarong nagpadayag sa ilang lawom nga kasuko kung, pananglitan, dili sila mosulti kanila sa husto nga pagkamahigalaon o magpakig-istorya kanila uban sa ilang kasagarang pagkabuotan. Nagtuo sila nga wala sila makasala niini, tungod kay wala sila mangayo og bayad sa ilang kapungot. Apan

dili lang sila mangahas, o dili nila kaya, nga ipakita kini; bisan pa man, nagbukal kini sa ilang kasingkasing, ug ilang gipailob kini sa hilom, nga nagahimo sa hilo sa kasuko nga mahimong ilang kaugalingong kadaut; dili nila dayon pahawaon ang kapait sa kasuko pinaagi sa kusog sa ilang kalag, kondili ilang ginatunaw kini sulod sa daghang adlaw, ug hinay-hinay ra, sa paglabay sa panahon, nga makapugong niini sa pipila ka bahin.

9. Murag ang usa ka tawo nga gipalihok sa kasuko, nga buhaton lang niya ang iyang makaya, dili na kontento sa iyang pagpanimalos ug pagdumot! Mao kini gayud ang ginabuhay sa mga tawo nga nagpugong sa ilang masuko nga pagbati, dili tungod sa tinguha sa kalinaw, kondili tungod kay dili sila makabawi, apan gipagawas gihapon nila kini sa bisan unsang paagi nga ilang makaya. Kay, tungod kay wala silay lain pa nga paagi aron makadaot sa ilang ginasuko gawas sa pagpugong sa ilang kasagarang pagkamaayo sa pagpakigsulti, ginapagawas nila ang ilang kasuko pinaagi niini. Murag igo na ang pagpugong sa gawasnong pagpadayag sa kasuko aron mapabugnaw kini, samtang dili na kinahanglan nga ipagawas kini gikan sa kahiladman sa kasingkasing—basig, tungod sa kangitngit niini, mawala nato ang matarong nga paghukom ug ang kahayag sa kahibalo, ug mahunong kitang mahimong templo sa Balaang Espiritu samtang nagpuyo ang espiritu sa kasuko sa atong sulod. Kay ang kasuko nga natago sa kasingkasing, bisan pa dili kini makapasakit sa mga anaa, gipalayas niini ang labing hayag nga kahayag sa Espiritu Santo sama sa kasuko nga hayag nga gipakita.

10. Ug giunsa kaha sa usa ka tawo paghunahuna nga gitugotan kita sa Dios nga magpabilin ang kasuko bisan sa usa ka gutlo, kon dili Niya kita tugutan nga maghalad sa sakripisyo sa atong espirituhanong pag-ampo kon nasayud kita—dili nga nasuko kita sa uban, kondili adunay uban nga nasuko kanato—nga nag-ingon: *'Kon magdala ka sa imong halad sa halaran ug didto mahinumduman nimo nga adunay reklamo ang imong igsoon batok kanimo, biyaan ang imong halad didto sa atubangan sa halaran; una, adto ka ug pakig-uli sa imong igsoon, unya balik ka ug ihalad ang imong halad'* (Mat. 5:23–24)? – Unsaon man nato paghunahuna nga gitugotan kita sa pagtipig ug kasuko batok sa igsoon—dili sulod sa daghang adlaw, ingon ko, kondili bisan hangtod sa pagsalop sa adlaw—kung, bisan pa samtang aduna siyay reklamo batok kanato, dili kita gitugotan sa paghalad sa atong mga pag-ampo sa Dios—kita nga gisugo sa Apostol: *'Mag-ampo kamo nga walay hunong'* (1 Tes. 5:17), ug: *'Gusto ko nga ang mga tawo mag-ampo bisan asa, nga mag-alsa og balaan nga mga kamot nga walay kasuko o panaglalis'* (1 Tim. 2:8)? – Busa, kung magpuyo kita og ingon nga hilo sa atong kasingkasing, wala na kitay lain kapilian kondili – dili na mag-ampo gayud, ug busa masala kita sa pagsuway sa mando sa mga Apostol ug sa Ebanghelyo nga nagmando kanato nga mag-ampo nga walay hunong ug sa matag dapit, – o – kung, sa bisan unsang paagi, limbongon nato ang atong kaugalingon, ug mangahas kita sa pag-ampo bisan supak niini nga pagdili – kinahanglan natong mahibal-an nga sa ingon ana nga kahimtang, dili kita naghalad og pag-ampo sa Ginoo, kondili nagpadayag kita sa mapahitas-on nga pagsuway, sa espiritu sa pagrebelde batok Kaniya.

11. Apan nganong magpabilin pa kita sa paghisgot sa Ebanghelyo ug sa mga sugo sa mga Apostol, kon bisan pa ang Daang Tugon—nga daw naghatag og pipila ka pagpasaylo sa atong mga kahuyang—nagpahimangno usab batok niini, nga nag-ingon: *'Ayaw pagdumot sa imong igsoon sa imong kasingkasing'* (Lev. 19:17), ug usab: *'Ang dalan sa malisyoso modala ngadto sa kamatayon'* (Prov. 12:28), ug paingon pa: *'Ang imong kamot dili magpanimalos, ni magdala ka ug kasuko batok sa mga anak sa imong katawhan'* (Lev. 19:18)? – Makita nimo nga bisan didto, ang dautang buot batok sa igsoon giputol dili lang sa buhat kondili usab sa tinago nga hunahuna, kon gisugo ang usa ka tawo nga wagtangon ang kasina gikan sa kasingkasing, ug dili lang nagpugong sa pagbalos sa usa ka sala, kondili bisan hingpit nga kalimtan kini.

12. Usahay, mapildi sa garbo o kawalay pagka-mapailubon, sa dihang mobati kita og kusog nga tinguha nga usbon ang atong magubot ug dili masakop nga kinaiya, magreklamo kita sa atong kaugalingon nga kulang kita og desyerto—nga nagpasabot sa paglaum nga didto, nga walay makasamok kanato, dali ra nato makab-ot ang hiyas sa pagka-mapailubon, busa klaro nga ginapasaylo nato ang atong kaugalingong kapabayaon (sa pagpugong sa atong kalagot), ug ang hinungdan sa ilang paglitaw dili nato giisip nga ang atong kaugalingong kawalay-pagdugay, kondili ginabutang nato ang sala sa atong mga igsoon. Apan kung ibutang nato ang sala sa atong mga kakulangan niining butanga sa uban sa ingon niini nga paagi, dili gyud nato makab-ot ang husto nga sukod sa pagkamapailubon ug pagkahingpit. Ayaw pagbutang sa buluhaton sa pag-ayo ug pagpahilum sa atong kasingkasing sa kamot sa kabubut-on sa uban, nga wala kitay bisan gamayng kontrol, kondili ipabilin kini sa maayong disposisyon sa atong kaugalingong kabubut-on. Ang dili nato paglagot dili magdepende sa pagkahingpit sa uban, kondili sa atong kaugalingong hiyas, nga nakuha dili pinaagi sa pagkamapailubon sa uban, kondili pinaagi sa atong kaugalingong pagkamaabiabihon.

13. Labaw pa, ang usa ka tawo angay lang mosulod sa disyerto kon siya hingpit na ug napahapsay na gikan sa tanang pagbati, o human niyang hingpit nga napahapsay ang tanang pagbati samtang nagpuyo uban sa mga igsoon; ug dili siya mosulod niini tungod sa mahadlokong paglayas, kondili tungod sa tinguha nga maabot ang kataas-taasan sa banal nga pagpanumdom, nga bisan pa ang hingpit dili makab-ot gawas lang sa disyerto. Kay bisan unsang mga pagbati nga madala nato sa disyerto nga wala pa naayo, mabati gihapon nato nga natago kini sa atong sulod, imbis nga hingpit nga nawala na. Ug sama sa kamingawan nga nagreserba sa labing putli nga pagkontemplar alang sa mga kasingkasing nga naputli, ug nagpadayag sa kahibalo sa espirituhanong mga misteryo sa labing matindug-anong panan-aw, ingon usab kini kasagaran dili lang magtipig kondili magpalig-on pa gayud sa mga pagbati sa mga wala pa makaputli sa ilang kaugalingon gikan niini. Sa ingon ana nga kahintang, ang usa ka tawo mahimong tan-awon nga mapailubon ug mapainubuson sa iyang kaugalingon basta dili pa siya makigkita o makig-uban sa bisan kinsa; apan dayon mobalik sa iyang daang batasan sa diha nga adunay bisan unsang kahintang nga mopukaw kaniya sa paglihok: unya ang mga pagbati nga natago motungha gikan kaniya ug, sama sa mga kabayo nga walay pisi nga napakabusog sa dugay nga kawalay lihok, mopagawas gikan sa ilang kural uban sa dakong kadasig ug kasuko, nga makaguba sa nagasakay kanila. Kay ang mga pagbati, nga wala pa napalimpyo daan, mas mosamot ang kabuang sulod nato kung maputol ang mga kahigayunan nga ipadayag ug pugngan kini taliwala sa mga tawo. Ug mawala pa gani nato ang landong sa maong pagkamapailubon nga atong gihunahuna nga naa kanato samtang nagpuyo kita uban sa atong mga igsoon—ug nga gipakita nato, bisan pa man lang, tungod sa pagtahod kanila ug sa kahuya nga dili kita magpakita nga duwag sa atubangan sa tanan—sa walay kabalaka nga kalasangan sa kawalay pag-amping.

14. Ingon man usab, ang tanang matang sa mga mananap nga may hilo, samtang nagpabilin silang natago sa disyerto ug sa ilang mga lungib ug lungibanan, wala magbuhat og kadaut – ug bisan pa, dili sila giisip nga walay kadaut tungod lang kay wala sila magbuhat og kadaut sa bisan kinsa sa ingon nga kahintang: kay dili kini tungod sa ilang maayong kinaiya, kondili tungod kay napugos sila sa disyerto nga ingon ana; apan sa diha nga makakuha sila og kahigayunan nga makadaot, dayon nilang ipadayag ang hilo ug kalupigan nga natago sa ilang sulod. – Ingon usab, alang sa mga nangita sa pagkahingpit, dili igo nga magpugong lang sa paglagot sa mga tawo (kung walay pakig-uban o panagbangi kanila. Buhi gihapon ang kasuko sa ingon ani nga mga kahintang, nagpaabut lang, ug andam nga mosikop sa unang butang nga moabot). Nahinumdom ko nga sa dihang nagpuyo ko sa disyerto, usahay masuko ko sa akong panitik nga kawayan kung dili ko ganahan sa kapal o kapis o kapinipis niini; usahay sa usa ka gamay nga kutsilyo kung samtang nagputol ko gamit kini, kini mahutdan ug hait ug dili makaputol og paspas; usahay sa usa ka bato nga paninggas kung ang siga sa kalayo dili dayon molupad gikan niini samtang nagdali ko nga mobasa; ug usahay sobra ka kusog ang pagbuto sa akong kasuko nga walay pagduha-duha mogawas gikan sa akong baba ang panalangin batok sa walay kalag nga butang, o batok gani sa yawa : unya mawala ang akong kagubot, ug malinaw ang akong kalag. Busa, sa pagpangita sa kahingpitan, gamay ra kaayo ang kapuslanan sa pagkawala sa mga tawo nga makapukaw sa kasuko, kay, gawas kon makab-ot daan ang pagkamapailubon, ang kusog sa kasuko mahimong mopadayag sa iyang gahum bisan pa sa mga butang nga hilom ug sa mga gamayng butang; kay, samtang nagpabilin kini sa atong mga kasingkasing, kini mopugong kanato sa pag-angkon sa malinawon nga kahintang sa hunahuna ug sa pagluwas sa atong kaugalingon gikan sa ubang pagbati.

15. Ngano man, busa, kung gusto nato makab-ot kana nga labing halangdon nga kaayohan sa Diyos nga giingon: *'Bulahan ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Diyos'* (Mateo 5:8), dili ba kinahanglan nga dili lang nato tangtanganon kini nga pagbati gikan sa atong mga lihok, kondili wagtanganon usab kini gikan sa kalawom sa atong kalag? Kay gamay ra kaayo ang kapuslanan kung atong pugngan ang kasuko sa pulong apan ipadayag kini sa buhat, kung ang Dios—Kinsa dili matagoan sa mga tinago sa kasingkasing—makakita niini sa kinahiladman sa kasingkasing. Gisugo kita sa Ebanghelyo nga putlon ang mga gamot sa mga pagbati imbis ang ilang mga bunga; kay sa diha nga maputol na ang mga gamot, siguradong dili na mosibog ang mga bunga, – ug ang kalag busa makapabilin kanunay sa tanang pagkamapailubon ug pagkabalaan, kon ang kasuko dili lang tangtanganon gikan sa nawong sa atong mga lihok ug buhat, kondili mapukan usab gikan sa kinahiladman sa atong mga hunahuna. Busa kinahanglan natong tapuson ang kasuko ug pagdumot, aron dili kita mahulog sa sala sa pagpatay, nga dili mahimo kung wala kini. *'Kay bisan kinsa ang masuko sa iyang igsoon nga walay hinungdan, silotan siya sa hukom'* (Mat. 5:22); ug – *'kinsa ang nagdumot sa iyang igsoon usa ka mamamatay-tao'* (1 Juan 3:15). Kay sa iyang kasingkasing, iyang gipangandoy ang pagkaguba sa ginamagmalasan niya; busa, bisan pa man nga ang mga tawo wala magtan-aw kaniya nga nagbubo og dugo

sa iyang kaugalingong kamot o pinaagi sa espada, gihukman gihapon siya nga usa ka mamamatay-tao sa Ginoo tungod sa kainit sa kasuko; kay ang Ginoo mubayad o silotan ang matag tawo dili lamang alang sa buhat mismo, kondili usab alang sa tinguha sa kabubut-on, ingon sa Iyang giingon pinaagi sa Propeta: *'Nasayud ako sa ilang mga buhat ug sa ilang mga hunahuna, ug moanha ako aron tipuon ang tanang nasud...'* (Isa. 66:18). Ug ang Apostol: *'Nagakondena o nagahimakas sila sa usag usa sa ilang kaugalingong hunahuna sa adlaw nga ang Dios, nga natago sa mga tawo, magahukom'* (Rom. 2:15–16).

16. Busa, ang usa ka disipulo ni Cristo nga naningkamot sa matarong kinahanglan wagtangan ang pagbati sa kasuko gikan sa iyang sulod. Alang sa hingpit nga pag-ayo niining kasakit, gikinahanglan ang mosunod nga tambal: una sa tanan, ang pagtuo nga dili angay masuko bisan unsang kahimtang, matarong man o dili ang hinungdan – nga nahibalo nga sa diha nga ang atong sulod nga kahayag, ang kahayag sa atong kasingkasing, matabonan sa kangitngit sa kasuko, dali ra nato nga mawala ang kahayag sa paghukom, ang pagkamalig-on sa pagka-maampingon ug angay nga pamatasan, ingon man ang sukdanan sa kamatuoran; unya pagkapot pag-ayo sa pagtuo nga kon ang espiritu sa kasuko moturok sa atong sulod, ang pagkabalaan sa atong espiritu dili gyud malikayan nga malabo, ug dili na kini makahimo nga templo sa Espiritu Santo; sa katapusan, paghunahuna sa kamatuoran nga, samtang nagpabilin kita sa kahimtang sa kasuko, dili gyud kita makapangamuyo o makapadayag sa atong mga hangyo sa atubangan sa Dios. Labaw sa tanan, hinumdumi ang kawalay kasiguroan sa utlanan sa kinabuhi sa tawo, padayon nato nga hinumduman nga mahimo kitang mobiya niining lawas sa bisan unsang takna, ug nga ni ang pagbantay sa pagkamakasil, ni ang pagbiya sa tanang kabtangan, ni ang pagdumot sa bahandi, ni ang mga paningkamot sa pag-ayuno ug pagbantay dili makatabang kanato bisan gamay didto, kon tungod sa usa ka buhat sa kasuko ug pagdumot ang Hukom sa uniberso naghulga kanato sa walay katapusang pag-antos.

5. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Kasubo

1. Sa ikalima nga pakig-away, kinahanglan natong pugngan ang mga tusok sa kasubo nga naglangkob sa tanan – nga, kon kini makakuha og kahigayunan nga makapugong sa atong kasingkasing, moputol sa pananaw sa pagdayanday sa langitnong paghunahuna, ug, human itaktak ang tibuok kalag gikan sa kahitas-an sa balaan nga kalinaw, hingpit kini nga pahuyangon ug pag-opresar: gipugngan niini ang pag-ampo uban sa naandan nga matinud-anong kadasig, ug dili usab kini motugot nga itugyan ang kaugalingon sa pagbasa sa Balaang Kasulatan—ang espirituhanong armas ug tambal—ug dili usab kini motugot nga mabuhi kini sa kalinaw ug kalinaw uban sa mga igsoon, – ug naghimo kaniya nga walay pag-antos ug magreklamo sa tanang gikinahanglan nga katungdanan sa pagsunod; human siya pagawagtangan sa tanang matarong nga paghukom ug pag-agitat sa iyang kasingkasing, ginahimo siya, daw, nga buang ug hubog, ug ginadugmok ug ginalabaw siya sa makaguba nga pagkawalay paglaum.

2. Ngano, kung gusto nato nga magpaningkamot sa matarong sa espirituhanong pakig-away, kinahanglan ba nato nga atimanon kini nga pag-antos uban sa dili moubos nga pag-amping? Kay *'sama sa mga ulod sa sinina, ug mga ulod sa kahoy, mao usab ang kasubo nga makadaot sa kasingkasing sa tawo'* (Mga Panultihon 25:21) – ingon nga klaro ug walay duhaduha nga gipadayag sa Balaang Espiritu ang gahum niining makadaot ug labi ka mapukan nga pagbati. Sama sa sinina nga gikaon sa mga ulod nga way pulos na ug dili na angay gamiton sa bililhon nga paagi – ug sama sa kahoy nga gipanghubol sa mga ulod nga dili na angay itabi alang sa pagtukod o pagdekorar sa bisan unsang gusali, bisan pa gamay, kondili gitagana na alang sa kalayo: mao usab ang kalag, nga gikaon sa kasakit sa labing makaguba nga kasubo, dili na angay alang sa bisti sa labawng pari nga ang Balaang Espiritu, nga nag-anhi gikan sa langit una sa bungot ni Aaron, unya mosangko sa pambungot niini, sama sa gipadayag sa propesiya ni San David, sa mosunod nga mga pulong: *'Alang sa mira sa ulo, nga nag-agos sa bungot, ang bungot ni Aaron, nga nag-agos sa laylay sa iyang bisti'* (132:2), – ni sa pagtukod ug pagdekorar niining espirituhanong templo nga ang mga pundasyon gitukod ni Pablo, ang labing maalamon nga Arkitekto, sa dihang miingon siya: *"Kamo mao ang templo sa Dios, ug ang Espiritu sa Dios nagpuyo kaninyo"* (1 Cor. 3:16), ug alang niini gigamit ang pipila ka matang sa kahoy, sama sa gihulagway sa Nobya sa Awit sa mga Awit, nga nagaingon: *"Ipahimutang ang mga sedro alang sa among balay, ug ang among mga tabla sa sipres"* (Awit sa mga Awit 1:16). Busa, kini nga mga matang sa kahoy ang gipili para sa templo sa Dios—humot ug dili mabulok, nga dili malaya sa pagkadaut o pagka-uyog sa mga ulod.

3. Usahay kini nga kasakit motumaw gikan sa miuna nga pagbati, o kasuko, o kahilambigit, o kahakog, sa dihang masinati sa usa ka tawo ang pagkawala sa paglaum nga una nang nahunahuna sa hunahuna nga ang

iyang mga buluhaton o kabtangan maghatag og katagbawan sumala sa ilang kinaiya; sa ubang panahon, bisan pa, nga walay klarong hinungdan, nga unta makalubong kanato sa kal-ang, ilawom sa impluwensya sa malimbungon nga kaaway, kalit nga modagayday kanato ang kasubo nga dili na nato madawat bisan ang labing hinigugma ug labing gikinahanglan nga mga tawo uban sa atong kasagarang pagkamabuotan; ug bisan unsa pa ilang isulti sa angay nga pakighinabi, atong giisip nga dili angay ug sobra; ug wala kami maghatag kanila og makalipay nga tubag, tungod kay ang matag kanto sa among kasingkasing napuno sa mapait nga kasubo.

4. Kini nagpamatuod sa labing klaro nga ang kasakit sa kaguol sa atong sulod dili kanunay mopukaw tungod sa sala sa uban, kondili tungod sa atong kaugalingon; kay kita mismo ang nagpuyo sa sulod nato sa mga hinungdan sa tanang atong kaguol, mao ang mga binhi sa mga pagbati, nga sa diha nga ang ulan sa tukso mopabasa sa atong kalag, dayon moturok dayon ngadto sa ilang mga sanga ug bunga. Walay bisan kinsa nga pugson sa pagpakasala, bisan pa man kon dasigon sila niini sa dautang ehemplo sa uban, gawas kon ginatago sa ilang kasingkasing ang mismong substansya niining maong sala. Dili usab katuohan, pananglitan, nga kalit lang masakpan sa usa ka tawo ang hilig sa maluoy nga tinguha (bisan wala pa niya kini nabati kaniadto) tungod lang sa pagtan-aw sa usa ka gwapa nga babaye ug nabihag sa iyang katahum; hinuon, angay natong hunahunaon nga kung nagtinguha siya kaniya niadtong panahona, tungod kay ang pagtan-aw kaniya nagpagawas sa usa ka sakit nga natago sa sulod. Maong kinahanglan natong itutok ang tanan natong pagtagad, labaw sa tanan, sa paghinlo sa atong mga mata gikan sa kahiligon ug sa pag-ayo sa atong mga pagbati ug kinaiya.

5. Aduna usab lain matang sa kasubo – ang labing dautan – kon kini magtudlo sa usa ka makasasala nga kalag dili sa tinguha nga usbon ang kinabuhi ug limpyohan ang kaugalingon gikan sa mga pagbati, kondili sa labing makaguba nga pagkawalay paglaum. Kini gayud nga kasubo ang nakapugong kang Cain sa paghinulsol pagkahuman sa pagpatay niya sa iyang igsoon, ug wala magtugot kang Hudas, pagkahuman sa iyang pagtraydor, sa pagpangita og paagi sa pag-ayo sa iyang sala, kondili, pinaagi sa pagkawalay paglaum nga gipukaw niini kaniya, gidala siya sa pagbitay sa iyang kaugalingon.

6. Ang kasubo angay nato itan-aw nga mapuslanon kanato lamang kon dawaton nato kini, nga gipalihok kita sa paghinulsol sa atong mga sala, o sa mainitong tinguha alang sa pagkahingpit, o sa pagpamalandong sa umaabot nga kalipay. Mahitungod niini, ang bulahan nga si Pablo usab nagasulti: *'Kay ang pagmahay nga makab-ot sa pagkabalaan nagdala og paghinulsol nga nagdala sa kaluwasan ug walay pagbasol, apan ang pagmahay sa kalibutan nagdala og kamatayon'* (2 Cor. 7:10).

7. Apan ang kasubo nga nagdala sa paghinulsol nga modala sa kaluwasan walay duhaduha nga matinud-anon, masunuron, grasyoso, mapainubuson, malumo, makalipay ug mapailubon; kay, nga nagagikan sa gugma sa Dios, samtang kini walay kakapoy nga naningkamot alang sa pagkahingpit pinaagi sa pagpamatay sa unod ug paghinulsol sa espiritu, kini sa samang higayon kanunay nga gipahupay ug gipalig-on sa paglaum sa kalampusan, ug busa nagpabilin kini nga adunay tanang kaanyag sa pagkamaabiabihon ug pagkamaayo sa kinaiyahan, nga nagbaton sa sulod niini sa tanang bunga sa Espiritu Santo, nga gilista usab sa maong Apostol: *'Ang bunga sa Espiritu mao ang gugma, kalipay, kalinaw, paglahutay, pagkamaayo, pagkamaayo sa kinaiyahan, pagkamatatud-anon, pagkamapainubusan ug pagpugong sa kaugalingon'* (Gal. 5:22). Apan kini—ang kasubo sa kalibutan—labaw kaayo nga magreklamo, walay pag-antos, hugot, puno sa makalilisang nga pagkapilit, walay bunga nga paghilak ug makaguba nga pagkawalay paglaum; Gikabikaw ug gikagubot niini bisan kinsa ang masakpan niini gikan sa tanang paningkamot ug sa makapahimsog nga pagsusi sa kaugalingon, ug dili lang kini nagpugong sa buhat sa pag-ampo, apan ginaguba usab niini ang tanang espirituhanong bunga nga gihisgutan sa ibabaw, nga kasagaran dala sa *'kasubo sumala sa Dios'*.

8. Kay gawas sa kasubo nga madawat pinaagi sa makaluwas nga paghinulsol, o pinaagi sa kadasig alang sa pagkahingpit, o pinaagi sa tinguha alang sa umaabot nga mga panalangin, ang tanang uban pang porma sa kasubo—nga kalibutanon ug makamatay—kinahanglan balibaran ug hingpit nga ipahawa, sama sa espiritu sa pakighilawas, sa gugma sa kuwarta, ug sa kasuko.

9. Atong mapalayas kini nga labing dautang pagbati gikan sa atong sulod kon, pinaagi sa kanunay nga pagpadiyut sa atong kalag sa espirituhanong pagtulon-an, atong pasig-uli ug palig-onon kini uban sa paglaum ug sa pagpamalandong sa umaabot nga kalipay. Sa ingon niini, malabwan nato ang tanang matang sa kasubo: ang mga naggikan sa pagdumot, sa naunang kasuko; ang mga naggikan sa pagkawala sa kita o sa pag-antos sa kapildihan; ang mga naggikan sa mga dautang nabuhat kanato; ug ang mga naggikan sa dili makatarunganong kaguol sa hunahuna, ug kadtong nagalubong kanato sa makamatay nga pagkawalay

paglaum: kay, tungod sa kanunay nga paglipay sa hunahuna pinaagi sa pagpanumdom sa walay katapusang mga panalangin sa umaabot ug sa pagbarog nga lig-on sa ingon nga kahimtang sa hunahuna, dili kita mawadaan og kaisog sa panahon sa kasakit ni magmalipayon sa sobra sa panahon sa kalipay, kay atong giisip silang duha nga walay pulos ug malabay. (Aron pahupayon ang espiritu sa kasubo, basaha usab ang ika-7 nga seksyon sa mga gipili gikan kang San Cassian – bahin sa pakigbisog batok sa mga kapakyasan ug kasubo).

6. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Pagkawalay Paglaum

1. Ang ika-unom nga pakigbisog nga atong atubangon mao ang batok sa pagbati nga gitawag sa mga Griyego nga *αχδία*, ug atong matawag nga kawad-on sa paglaum, kapul-an o kasakit sa kasingkasing. Susama kini sa kasubo, labing mabaskog nga mabati sa mga monghe nga nagalibot sa disyerto, ug usa ka kaaway nga supak sa mga nagpuyo sa kamingawan; kini makapahasol sa matag monghe, labi na sa ika-unom ka oras, (nga alas dose sa udto sa atong pagkuenta), sama sa usa ka matang sa hilanat nga, sa takdang oras, mosulong sa masakiton nga kalag uban sa hingpit nga makagubot nga mga epekto. Ang uban nga mga tigulang (Evagrius, Volume I, p. 631) nagtawag niini nga 'demonyo sa udto', nga gihisgutan sa Salmo 90.

2. Sa dihang ang kawad-on sa paglaum mosalakay sa pobre nga kalag sa usa ka monghe, kini mopahinabo og kahadlok sa lugar, pagdumot sa selda, ug pagdaot sa mga igsoon nga nagpuyo uban kaniya o sa layo gikan kaniya, nga nagtan-aw kanila nga pasagad ug hingpit nga dili espirituhanon; samtang kini naghimo kaniya nga hingpit nga tapulan ug nagpugong kaniya sa bisan unsang buluhaton nga iyang kasagarang buhaton sa iyang puloy-anan. Gikuhaan niini siya sa bisan unsang tinguha nga molingkod sa iyang selda, gipugngan siya sa pagbasa, ug gipugos siya sa paghungihong ug paghilak nga, bisan pa sa dugay na niyang pagpuyo dinhi, wala gyud siyay bisan gamayng kalamboan nga nabuhat ug wala siyay nakuhang bunga sa espirituhanong kinabuhi; gipahimutang niini kaniya ang masakitong pagkahibalo nga nagpabilin siya dinhi nga walay pulos ug nga, bisan pa unta nga siya unta nakagiya sa uban ug nakatabang sa daghan, Wala siya makapadako og bisan kinsa dinhi, ni espirituhanong nakapabuhi og bisan kinsa pinaagi sa iyang paggiya ug pagtudlo. Unya, gidayeg niini kaniya ang mga hiyas sa mga layo nga monasteryo, gihulagway ang maong mga lugar nga mas angay alang sa espirituhanong pag-uswag ug mas lagmit makatampo sa kaluwasan, ug gipakita nga ang pakig-uban sa mga kaigsuonan didto makalipay ug puno sa espirituhanong pagtukod; Sa kasukwahi, gihulagway niini ang iyang karon nga kahimtang nga dili na mapailub-an, nga nagpahinumdom kaniya nga walay espirituhanong pagtukod nga makuha gikan sa mga igsoon nga nagpuyo dinhi, ug nga ang tanan nga gikinahanglan alang sa pagpadayon sa lawas makuha lamang pinaagi sa dakong paningkamot. Sa katapusan, gipahimutang niini sa monghe ang pagtuo nga, samtang nagpabilin siya niining dapita, dili siya maluwas gawas kon, pagkahuman niyang biyaan ang selda—nga kon magpabilin pa siya og dugay, mamatay siya—molarga siya gikan dinhi paingon sa lain nga dapit sa labing dali nga panahon. Human niini, tali sa ikalima ug ika-unom ka oras, gikapoy kaayo ang iyang lawas ug nabati niya ang grabe ka gutom, nga mura'g gikapoy ug gikapoy siya sa taas nga pagbiyahe ug pinakalisud nga trabaho, o mura'g nakasugakod siya og duha o tulo ka adlaw nga pagpuasa nga walay pagkaon nga nakasuporta kaniya. Busa maglibot-libot siya nga nabalaka, maghuyop-huyop nga wala'y usa sa iyang mga igsoon nga moanha kaniya, kanunay mogawas ug mosulod pag-usab sa iyang selda, ug motutok sa adlaw, mura'g dili kini magdali sa pagsalop. Sa ingon nga walay pulos nga kalibog sa hunahuna, sama sa natabonan sa kangitngit, dili na siya makahimo sa bisan unsang espirituhanong paningkamot, ug magsugod siya og hunahuna nga walay lain nga tambal alang sa ingon nga pag-antos gawas sa pagbisita sa usa ka igsoon o sa pagpahupay sa kaugalingon pinaagi sa pagkatulog. Didto magsugod kining makaguba nga espiritu sa pagsugyot sa iyang ginahilakpan nga kinahanglan niya ihatag ang angay nga pangumusta sa mga igsoon, o bisitahan ang mga masakiton, bisan duol o layo; ginapuyypuyus usab niini kaniya, ingon usa ka katungdanan, ang ideya nga kinahanglan niyang pangitaon dinhi ang ing-ana nga mga paryente nga lalaki o babaye, ug nga ang pagbisita kanila kanunay usa ka dakong buhat sa pagkamatinud-anon – nga usa ka dakong buhat sa pagkamatinud-anon ang pagbisita kanunay sa usa ka matitud-anon nga babaye, nga iyang gipahinungod ang iyang kaugalingon sa Diyos apan walay suporta gikan sa iyang mga paryente, ug sa paghatag kaniya sa tanan niyang gikinahanglan, tungod kay gipasagdan siya sa iyang kaugalingong mga paryente, – ug nga ang usa ka tawo angay magpaningkamot pag-ayo sa ingon nga mga buhat sa pagkamatinud-anon kaysa maglingkod lang nga walay buhat sa iyang selda, nga walay bunga ug walay kalamboan.

3. Busa ang pobre nga kalag, nga gilibotan sa ingon nga mga malisyosong limbong, maaburido kaayo nga ang monghe, gikapoy sa espiritu tungod sa kawad-on sa paglaum, mosulay og ilabay ang iyang

kaugalingon sa higdaanan, o, mobiya sa iyang selda, mangita og kaluwasan gikan sa ingon nga salot pinaagi sa pagbisita sa usa ka kaubang monghe. Apan kining maong tambal, nga iyang gigamit karon ingon panulondan, dali ra kining balhinon sa kaaway ngadto sa usa ka paagi aron makahatag pa kaniya og mas dako nga kasakit. Kay ang kaaway mas kanunay ug mas mabangis nga mosulong batok sa mga nahibal-an niya pinaagi sa kasinatian nga mobalikad kaniya sa diha-diha nga magsugod ang pakigbisog, ug nga ang ilang kaluwasan dili sa kadaugan o sa pagsukol, kondili sa pag-ikyay; hangtud nga hinay-hinay siyang nakalayo sa iyang selda, nagsugod siya og kalimot sa , ang pangunang katuyoan sa iyang pagtawag, nga mao ang pagpangita sa Balaan, labaw sa tanan nga pagkab-ot—usa ka pagkab-ot nga makab-ot lamang pinaagi sa kanunay, hilom nga pagpabilin sa selda ug walay hunong nga Balaan nga pagtudlo. Busa, ang sundalo ni Cristo sa katapusan molayas gikan sa iyang kasundalohan, masangit sa mga butang sa kalibutan, ug dili na makapahimuot sa Kumander (2 Tim. 2:4), nga Iyang gisaad nga pag-alagad.

4. Si bendito nga David gipadayag sa labing matahum nga paagi ang tanang makadaot nga sangputanan niining kasakit sa mosunod nga bersikulo: *'Ang akong kalag natulog tungod sa kaguol'* (Salmo 118:28). Ug sa tinuod, dili ang lawas kondili ang kalag ang natulog sa ingon nga mga panahon. Kay ang kalag, nga nasamdan sa pana niining makaguba nga pagbati, tinuod gayud nga matulog sa tanang paningkamot alang sa pagkamaayo ug sa pagbantay sa iyang espirituhanong pagbati.

5. Busa, ang tinuod nga sundalo ni Cristo, nga nagahandom sa makigbisog sa matarong nga paagi alang sa pagkahingpit, kinahanglan usab niyang paningkamotan nga palagson kini nga pag-antos gikan sa kahilom sa iyang kalag, ug maisugon nga mag-andam batok niining labing dili angay nga espiritu sa pagkawalay paglaum—aron dili siya mapukan sa pag-igo sa pana sa katulogon, ni molayas gikan sa pag-inusara sa iyang hermitahan, bisan pa sa ilad-ilad nga pasangil sa pagkamatitud-anon.

6. Kay kinsa man ang iyang masugdan nga mapildi gikan sa bisan unsang dapit, biyaan niya kini aron magpabilin sa selda nga walay pag-uswag, sama sa usa ka tapulan ug walay pag-amping, o, human niya kini gipahawa gikan didto, himuon niya kini nga tapulan ug walay gana sa tanang paningkamot, nga mopugos kaniya nga maglibot-libot kanunay sa mga selda ug monasteryo sa mga igsoon, ug sa wala nay lain hunahuna gawas sa asa ug sa unsang pasangil makakaplag og higayon aron makakaon pag-usab. Kay ang hunahuna sa usa ka tapulan wala nay lain hunahunaon gawas sa pagkaon ug sa tiyan, hangtod nga makasugat siya bisan asa og parisan nga espiritu sa usa ka lalaki o babaye nga nagpabilin sa parehas nga pagkawalay pagtagad, masangit siya sa ilang mga buluhaton ug panginahanglan. Sa hinay-hinay nga naipit sa ingon nga mga binuhaton, nga makaguba sa iyang kalag—sama sa pagkaipit sa sulod sa mga liki sa usa ka bitin—dili na gyud niya makaya nga makagawas gikan niini, aron mobalik sa mga napasagdan nga katungdanan sa iyang kaniadto nga tawag.

7. Busa, ang pangunang butang nga gidala sa espiritu sa kawad-on sa paglaum kanato mao nga ginahimo kita niyang tapulan, ginapalingi kita gikan sa atong mga katungdanan ug ginatudluan kita sa pagkatapulan. Busa, ang pangunang paagi aron supakon kini mao: ayaw pag-uyon; padayon sa imong buhat. Niining bahin, mahimo natong gamiton isip tambal sa kawad-on sa paglaum ang gisulat ni San Pablo sa mga taga-Tesalonica bahin sa pagpaningkamot: *'Gina-awhag ko kamo, mga igsoon... nga himuon ninyong tumong ang pagpahilum, ang pag-atiman sa inyong kaugalingong mga buluhaton, ug ang pagtrabaho gamit ang inyong kaugalingong mga kamot'* (1 Tes. 4:10–11). – Nagaingon siya: *'paningkamoti nga magpabilin nga hilum'* – buot ipasabot, magpabilin kamo nga hilum sa inyong mga selda, aron dili ninyo mawala ang inyong kalinaw sa sulod taliwala sa nagkalain-laing mga hungihong nga dili malikayan alang sa usa ka tawo nga maglibot-libot bisan asa, ug aron dili ninyo sugdan ang paghimo sa susamang samok sa uban; *'atimanon ang inyong kaugalingong mga buluhaton'* – pasabot, ayaw pagpadala sa kuryosidad sa pagpangita og kahibalo sa mga butang sa kalibutan o sa pagsusi sa pamatasan sa lain-laing mga igsoon – aron, imbis nga mag-atiman sa inyong kaugalingong pag-uswag ug masigasig nga pagpangita sa pagkamaayo, dili kamo masanay sa pag-usik sa inyong oras sa pagpanaway ug pagpanamastamas sa inyong mga igsoon; *'ug magbuhat sa inyong kaugalingong kamot'* – buot ipasabot, samtang naglingkod sa inyong selda, magpaningkamot kamo sa pisikal nga trabaho. Pinaagi niini, iyang giputol gayud ang posibilidad sa maong butang nga iyang gipahimangnoan kaniadto. Ang bisan kinsa nga ganahan maglingkod sa iyang trabaho wala'y oras nga maglibot-libot, mag-usisa sa mga butang sa uban, manghilabot niini ug magpanag-istorya bahin niini. Sa iyang ikaduhang sulat ngadto sa maong mga Tesalonica, iyang gidugang niini: *'Gisugo namo kamo, mga igsoon, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga layo kamo sa bisan kinsang igsoon nga nagalakaw sa dili han-ay, ug dili sumala sa tradisyon nga inyong nadawat gikan kanamo'* (2 Tes. 3:6). Dinhi dili na siya nangayo, kondili nagmando;

ug dili lang sa mga pulong, kondili sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Kristo, nga nagpaila nga kini usa ka apuradong sugo. Klaro gikan sa nahibilin niyang pakigpulong nga kini usa ka sugo mahitungod sa trabaho, ug nga kadtong maglikay niini dili angay pasagdan sulod sa Kristohanong komunidad. – Busa, gisugo niya kita nga molayo sa mga dili gustong magtrabaho ug putlon sila, ingon mga miyembro nga nadaut sa makaguba nga katamaran, aron ang sakit sa kawalay-himo, sama sa usa ka makamatay nga kontaksyon, dili mosangko sa mga himsog nga miyembro sa lawas. Kini sa iyang kaugalingon usa na ka gamhanang hinungdan sa pagpaningkamot, apan iyang gipalig-on pa kini pinaagi sa paghimo sa iyang kaugalingon nga ehemplo nga ilang sundon (ibid., v. 7). '*Kami,*' ingon niya, '*samtang nagpuyo uban kaninyo, wala mokaon sa pan sa bisan kinsa nga walay bayad*' (v. 8), bisan pa nga '*gisugo sa Ginoo nga ang mga nagwali sa Ebanghelyo magkinabuhi pinaagi sa Ebanghelyo*' (1 Cor. 9:14). Kung, busa, bisan siya nga nagwali sa Ebanghelyo ug nagbuhat sa ingon ka halangdong espirituhanong buluhaton wala modawat og pagkaon nga libre, unsa man ang atong masulti aron ipanalipod ang atong kaugalingong katamaran—tungod kay kita dili lang nga wala gisalikan sa pagwali sa Pulong, apan gisugo nga walay lain kabalaka gawas sa pag-atiman sa atong kaugalingong kalag? Sa unsang basihanan kita mangahas, nga walay buhat, nga mokaon og pan nga libre, samtang ang pinili nga sudlanan, nga nabug-atan sa kabalaka sa pagpangwali sa Ebanghelyo, wala magtugot sa iyang kaugalingon nga mokaon niini gawas kon kini bunga sa iyang kaugalingong paningkamot? – Aron dili magpakita, bisan pa, nga ang iyang kaugalingong ehemplo talagsaon ug dili gitanyag ingon usa ka modelo nga sundon sa tanan, gipahibalo sa Apostol nga dili lang siya ang naglihok sa ingon niini nga paagi, kondili apil usab ang tanan nga kauban niya—mao sila Silas ug Timoteo, nga nagasulat niini uban kaniya—nga nagtrabaho usab sa kamot. – Aron dili masulod sa bisan kinsa ang pagdani sa paglikay sa pagsunod sa iyang ehemplo, sa paghunahuna nga sila nagtrabaho ra sa hilom, nga walay tuyo nga magpahimutang og ehemplo nga magpugos kanato sa pagpaningkamot usab, iyang gipahayag nga sila adunay kagawasan nga dili na magtrabaho, apan gibuhay gihapon *nila* kini, '*aron kami makahatag kaninyo og ehemplo nga inyong masunod*' (2 Tes. 3:9)—aron, kon malimtan ninyo ang pulong nga pagtudlo nga kanunay nga gipamati sa inyong mga dalunggan, mahimo ninyo nga hinumduman bisan pa man ang among mga ehemplo, nga gipakita sa atubangan mismo sa inyong mga mata. Sa katapusan, human sa daghang mga pagdasig, ang Apostol dili na sila giatubang isip usa ka magtutudlo o doktor, kondili uban sa awtoridad sa iyang apostolikong katungdanan, nga nag-ingon: '*Kung adunay dili gustong magtrabaho, ayaw siya pagkaon*' (– 10)! Kini usa ka paghukom batok sa mga gituohan o gipaabot nga mosupak niini nga sugo, nga gipahayag gikan sa lingkoranan sa paghukom sa Apostol.

8. Ug sa iyang Epistola ngadto sa mga taga-Efeso, ang Apostol naghatag og mga instruksiyon mahitungod niining maong paningkamot, nga nag-ingon: '*Ang kawatan dili na magpanakaw, kundili magpaningkamot, sa pagbuhat og maayo sa iyang kaugalingong mga kamot, aron adunay siya'y ikahatag sa mga nanginahanglan*' (Efe. 4:28). – Makita usab nato sa Mga Buhat sa mga Apostoles nga dili lang niya kini gitudlo, kondili siya mismo naglihok niini. Kay sa dihang miabot siya sa Corinto, wala siya magtinguha nga magpabilin sa lain nga dapit, kondili uban nila Aquila ug Priscilla, tungod kay mao usab kini nga panginabuhian nga kasagaran niyang gibuhay – uban sa klarong tuyo nga magtrabaho uban kanila (Buhat 18:1–3). – Sa ulahi, samtang naglayag paingon sa Jerusalem, mihunong siya sa Miletus; gikan didto gipatawag niya ang mga tigulang sa Simbahan sa Efeso ug, samtang nagtudlo kanila kung giunsa pagdumala ang Simbahan sa Dios sa iyang pagkawalay, iyang gipahayag nga wala siya mangayo og kuwarta ni bisti gikan kanila; nga ang iyang kaugalingong mga kamot ang nag-atiman sa iyang mga panginahanglan ug sa mga panginahanglan sa iyang mga kauban – ug gibuhay niya kini aron ipakita nga, pinaagi sa pagpanarbaho sa ingon niini nga paagi, ang usa kinahanglan motabang sa mga nanginahanglan, nga hinumduman ang sugo sa Ginoo mismo – nga '*mas bulahan ang paghatag kay sa pagdawat*' (Buhat 20: 33–35). Busa, pinaagi sa paghatag og ehemplo sa pagkamaigmat, iyang gitudlo nga mas maayo nga tabangan ang mga nanginahanglan gikan sa nakuha pinaagi sa bug-at nga pagpaningkamot kaysa sa mga butang nga makuha sa uban pang paagi. Kung ang usa ka monghe molihok sa ingon niini, siya mapahimutang sa duha ka matang sa hiyas: pinaagi sa pagbiya sa tanang butang sa kalibutan, makab-ot niya ang hingpit nga pagkabusog ni Kristo; ug pinaagi sa iyang paningkamot ug disposisyon, ipakita niya ang pagkamaabiabihon sa mga dato, pagpasidungog sa Dios pinaagi sa iyang matarong nga paningkamot ug paghalad kaniya og halad gikan sa bunga sa iyang pagkamatarong.

9. Ang mga Amahan sa Ehipto dili gayud magtugot nga magpahulay ang mga monghe, labi na ang mga batan-on, kay sukdon nila ang kahimtang sa kasingkasing ug ang kalamboan sa pagkamapailubon ug pagkapaubos pinaagi sa ilang pagkamasinabtanon sa trabaho. Dili lang sila modawat og bisan unsa para sa ilang kaugalingong pagkaon, apan gikan sa bunga sa ilang paningkamot, ilang gapaon ang mga mibisita nga

igsoon ug mga biyahero, ug nagpadala og mga suplay sa mga rehiyon sa Libya nga nag-antos sa kawalay-ani ug gutom, ug nagahatag usab og daghang matang sa pagkaon ngadto sa mga siyudad diin ang mga tawo nag-antos sa hugaw nga mga bilanggoan, nga nagtuo nga pinaagi sa ingon nga halad gikan sa bunga sa ilang kaugalingong mga kamot, naghalad sila og halad nga makapahimuot sa Ginoo. – Mahitungod niini nga hilisgutan, ang karaang mga Amahan sa Ehipto naghimo usab sa mosunod nga panultihon: ang monghe nga nagtrabaho gitintal sa usa ka demonyo, samtang ang tapulan giatake sa dili mabilang nga kadaghanan sa mga demonyo.

10. Sa dihang nagsugod ko pagpuyo sa kamingawan, gisultihan nako si Abba Moses (sa Libya; tan-awa ang iyang 1st ug 2nd Discourses) nga gahapon hingpit kong napildi sa kasakit sa kawad-on sa paglaum ug wala koy lain pa nga nakitang paagi aron makagawas niini gawas sa pag-adto kang Abba Paul: 'Dili,' ingon niya kanako, 'wala ka nakagawas gikan niini, kondili gipakita pa gani nimo nga ikaw matinud-anon ug masunuron niini. Kay sugod karon, mas mabangis pa kini nga mosulong kanimo, sama sa pagbuhat sa usa ka duwag ug usa ka tumakas, tungod kay nakita niini nga sukad pa sa unang engkwentro, gitugotan nimo nga mapildi ka ug dayon ka nitakas sa gubat—gawas kon sa uban pang mga higayon magbuot ka nga makig-away niining kaaway, dili pinaagi sa pagpugong sa mabangis nga pagsulong niini pinaagi sa paggawas sa imong selda o paglubong sa tulog, apan pinaagi sa pagdaog niini pinaagi sa paglahutay ug pagsukol. Busa gipakita sa kasinatian nga dili angay modagan ang usa gikan sa pag-atake sa kawad-on sa paglaum, nga molikay sa pakigbisog batok niini, kondili kinahanglan kini daogon pinaagi sa maisugong pagsukol niini.

7. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Garbo

Ang ikapitong pakig-away nga atong atubangon mao ang batok sa espiritu sa pagkamapahitas-on – usa ka espiritu nga daghan og aspeto, mausab-usab ug pino, nga bisan pa ang labing matalas nga mata halos dili makalikay niini, ug dili usab kini maila ug mailhan. Ang ubang mga pagbati yano ug monotonous, apan kini daghan og aspeto ug lainlain; kini misulong sa mandirigma gikan sa tanang kilid ug sa matag direksyon, bisan pa samtang siya nagpakig-away pa ug sa dihang siya nakadaog na. Kay naningkamot kini sa pagsamad sa mandirigma ni Cristo pinaagi sa iyang sinina, iyang pagbarog, iyang paglakaw, iyang tingog, iyang paningkamot, iyang pagbantay, iyang pagpuasa, iyang pag-ampo, iyang pag-inusara, iyang pagbasa, iyang kahibalo, iyang kahilom, iyang pagsunod, iyang pagpaubos ug iyang pagkamaayo, – ug, sama sa usa ka labing delikadong bato sa ilawom sa dagat, natago sa nag-alsa nga mga balod, samtang sila wala magdahum, kalit nga hinungdan sa makalaglag nga pagkalunod sa barko alang sa mga naglayag uban sa paborableng hangin.

2. Busa, bisan kinsa ang gustong molakaw sa Hari nga Dalan nga naggunit sa *'mga armas sa pagkamatarung sa tuo ug wala nga kamot'* kinahanglan, sumala sa apostolikong pagtulon-an, moagi sa *'dungog ug kadaut, pagpasipala ug pagdayeg'* (2 Cor. 6: 7–8), ug uban sa labing dakong pag-amping, ipadala ang ilang panaw sa dalan sa pagkamaayo, taliwala sa nag-alsa nga balud sa tukso, nga giya sa pangatarungan ug sa gininhawa sa Espiritu sa Ginoo, nga nakahibalo nga sa diha nga moliko kita bisan gamay paingon sa tuo o sa wala, dali ra kitang mabangga sa makamatay nga mga bato sa ilawom sa dagat. Maong madungog nato ang pagdasig gikan sa maalamon nga si Solomon: *'Ayaw pagliko sa tuo o sa wala'* (Prov. 4:27), – sa ato pa, ayaw pagdayeg sa imong kaugalingon tungod sa imong mga pagka-binuotan, ni pagpasigarbo sa imong kaugalingon tungod sa imong espirituhanong mga nakab-ot; ni, sa diha nga maliso ka sa baliko nga dalan sa mga pagkahilig, pangitaa, ingon sa giingon sa Apostol, ang himaya gikan kanila sa imong kaugalingong kaulaw (Fil. 3:19). – Ang Yawa, sa mga tawo nga wala niya mapasanginlan sa garbo pinaagi sa maanyag ug mahimayaong panapton, naningkamot nga itanom kini kanila pinaagi sa bati, hugaw, ug kawad-on nga sinina; kadtong wala niya matintal niining pagbati pinaagi sa dungog, iyang ginadasig pinaagi sa pagpaubos; kanila nga dili niya mapugos sa pagpasigarbo sa ilang kahibalo ug elokwensya, sa maong tawo iyang gipukaw kini pinaagi sa pagpasigarbo sa hilom. Kung kinsa ang magpuasa sa hayag, siya gub-an sa walay pulos nga himaya; apan kung kinsa, tungod sa pagdumot sa ingon nga himaya, iyang itago ang iyang pagpuasa, siya masinati ang pag-atake sa pagpasigarbo sa kaugalingon. Aron malikayan ang pagka-dautan sa sakit sa pagkamapahitas-on, ang uban mopugong sa pag-ampo og taas sa atubangan sa ilang mga igsoon; apan, sa diha nga nagsugod na sila sa pag-ampo niini sa tinago, nga walay makasaksi sa maong buhat, dili nila mapugngan ang pagpanghambog sa ilang kaugalingon. Ang atong mga tigulang maayo kaayo nga naglarawan sa kinaiya niining kasakit pinaagi sa pagtandi niini sa sibuyas ug ahos, nga sa diha nga matangtang na ang usa ka panit, makita nga natabonan kini sa lain nga susama; ug bisan pa pila ka beses tangtangan ang mga panit, kanunay kini nga makita nga natabonan.

3. Dili kini mohunong sa pagsunod bisan pa sa mga tawo nga nagpangitag-ik gikan sa himaya, nga nangitag dalangpanan sa kamingawan, nga naglikay sa tanang pakig-uban sa mga mortal; ug sa mas layo pa nga modagan ang usa gikan sa kalibutan, mas kusog pa kini mokiggubat kaniya. Alang sa mga nagpuyo sa mga komunidad sa monghe, naningkamot kini nga madala ang usa sa garbo tungod kay siya mas mapailubon kay sa bisan kinsa sa trabaho ug paningkamot; ang lain tungod kay siya mas andam kay sa bisan kinsa sa pagsunod; ug ang usa pa tungod kay siya milabaw sa tanan sa pagkapaubos. Ang usa matintal niini tungod sa kalapad sa iyang kahibalo; ang lain, tungod sa dugay nga oras nga gigahin sa pagbasa; ang usa pa, tungod sa gitas-on sa iyang pagbantay. Ug kini nga pag-antos naningkamot nga masamdan ang matag-usa pinaagi sa iyang kaugalingong mga hiyas, nagtukod og mga bitag alang sa iyang pagkaguba sa mao gihapon nga mga butang diin makuha ang mga bunga sa kinabuhi. Ingon usab, alang sa mga gustong maglakat sa dalan sa pagkamatinud-anon ug pagkahingpit, ang mga malisyosong kaaway dili mapakyas sa pagtago og mga bitag sa limbong, sama sa dalan mismo nga ilang ginalaktan, sumala sa mga pulong sa bulahan nga si David: *'Niining dalan nga akong gilakaw, gitagoan nila og bitag alang kanako'* (Salmo 141:3) – aron kita, sa maong dalan sa pagkamaayo nga atong ginaagian, samtang naningkamot alang sa dungog sa mas hataas nga tawag, mahimong mapasigarbo sa atong kaugalingong kalampusan, matumba; ug, masangit sa bitag sa kahaw-ang, mahulog, nga ang mga tiil sa atong kalag naputol. Busa mahitabo nga, samtang dili kita mapildi sa pag-atake sa kaaway, mapildi kita sa kahitas-an mismo sa atong kadaugan batok kaniya.

4. Ang tanang uban pang pagbati, kon mapildi, mangawala, ug samtang mapildi sila, mas maluya sila matag adlaw; ingon usab, ilawom sa impluwensya sa lugar o panahon, kini mapaluya ug mohunong; o sa tanang aspeto, tungod sa ilang panagbangi sa mga birtud nga supak kanila, mas sayon na nga bantayan sila ug likayan. Apan kini, kon mapukan, mobangon aron makig-away uban sa mas dako pang kalukasan; ug kon hunahunaon nga kini nanghuyop sa kataposang gininhawa, pinaagi sa kaugalingon niini nga kamatayon kini nahimong labi pang buhi, himsog, ug gamhanan. Ang ubang mga pagbati magpahari lamang sa mga napildi na nila sa pakig-away; apan kini usa ka pagbati mopugos sa iyang mga nakadaog niini nga mas mabangis pa, ug sa mas grabe nga pagkapildi niini, mas kusog pa gayud kini mobalos uban ang hunahuna sa pagpasigarbo sa higayon sa iyang kadaugan batok sa iyang kaugalingon. Dinhi labi na gayud nga napadayag ang malimbungong kaalam sa kaaway: pinaagi sa iyang mga limbong, ang mandirigma ni Kristo nahulog sa iyang kaugalingong mga pana, human nga ang kaaway mismo napakyas sa pagdaog kaniya sa iyang kaugalingong mga armas.

5. Ang ubang mga pagka-ambaw, sama sa atong giingon, mapakalma sa impluwensya sa lain nga palibot; kini mubaba usab ug mapul-an kon ang butang sa sala, o ang kahigayunan niini, o ang okasyon, tangtangan; apan kini mosulod bisan pa sa kamingawan uban sa mga tawo nga modagan didto aron makalikay niini, ug wala kini'y kahadlok sa bisan unsang palibot, sama sa dili kini maluya bisan pa kon ang butang nga hinungdan niini mawala sa panan-aw; kay ang kusog niini gikan lamang sa kalampusan sa pagdaug sa maong tawo mismo nga giatake niini. – Ang ubang mga pagbati, sama sa atong giingon kaniadto, usahay molumo ug mawala samtang molabay ang panahon; apan alang niini, ang paglabay sa panahon dili lang dili makadaot, kundili nagatigom pa gani ug mas daghang gatong para sa iyang pagkamapahitas-on.

6. Sa katapusan, ang ubang mga pagbati, nga supak sa ilang kaatbang nga mga hiyas ug nagpakig-away sa hayag, sama sa kahayag sa adlaw, mas sayon silang mapildi ug mas sayon bantayan; samtang kini, nga nakasulod sa taliwala sa mga birtud ug nakasagol sa atong han-ay, nakig-away sama sa pag-atubang sa kangitngit sa gabii, ug limbongon kita nga labi pang malupigon tungod kay wala kita magdahom o magkahadlok sa iyang pag-atake.

7. Nabasa nato nga si Hezekiah, Hari sa Juda, usa ka tawo nga hingpit ang pagkamatarong sa tanang butang, napukan sa usa ka pana sa garbo; ug siya nga, pinaagi sa usa ka pag-ampo, makasiguro unta sa pagpatay sa 185,000 ka sundalong Asiryo, napildi sa walay pulos nga paghigugma sa himaya, – siya nga, bisan pa nga ang katapusan sa iyang kinabuhi ug ang adlaw sa iyang kamatayon gitakda na sa sugo sa Dios, gihatagan og dugang nga kinabuhi sulod sa 15 ka tuig pinaagi sa iyang kaugalingong pag-ampo, nga gipamatud-an sa pagbalik sa adlaw og napulo ka grado; siya, human sa ingon ana nga pagpamatuod sa iyang pagkamaayo ug ingon ana nga timaan sa pabor sa Dios kaniya, nawala ang tanan tungod sa usa ka buhat sa garbo ug pagpahimulos sa kaugalingon, nawala ang tanan, ug dili lang siya mismo, apan gipailalom usab ang tibuok niyang katawhan sa kasuko sa Dios—usa ka kasuko nga ingon ka dako nga, sa dihang nagpaubos siya ug misugod sa pagpakilusot sa Dios uban sa tanan niyang katawhan, ang iyang ikapangayo lang mao nga kini

nga kasuko dili na moabot sa iyang kinabuhi (2 Hari 20; 2 Cronica 32). Mao kana ang makaguba ug grabeng makasasalaon nga pagbati sa garbo!

8. Si Uzias, ang apohan sa maong hari nga nahisgutan, nga gidayeg usab sa pagpamatuod sa Balaang Kasulatan, human sa daghang mga hiyas ug daghang mga buhat ug institusyon nga angay dayegon alang sa kaayohan sa katawhan, napuno sa walay pulos nga garbo ug *'nakapasuko sa Ginoo nga iyang Dios' pinaagi sa usa ka buhat nga dili Kanyang malipay, siya dayon nahulog gikan sa kahitas-an sa iyang himaya ug nataptan sa ketus (2 Cron. 26). Ania na usab ang usa ka pananglitan sa usa ka makaluluoy nga pagkahulog! Makita nimo gikan niini kung unsa ka daotan bisan ang malipayong kalampusan kon, sa taliwala niini, mapakyas ang usa ka tawo sa pagpanalipod sa iyang kaugalingon batok sa pagka-mapahitas-on ug garbo, ug kung giunsa, sa ingon nga mga kaso, kadtong wala magbantay o mag-amping sa ilang kaugalingon, nga wala mapahiubos sa kasakit, mas mabug-at pa silang mapukan pagkahuman nila makadaog, ug, human makalikay sa katalagman sa kamatayon sa gubat, mapukan tungod sa ilang mga kadaugan.*

9. Ngano man nga ang Apostol nag-awhag: *'Ayaw kita pagpasigarbo' (Gal. 5:26)? Ug ang Ginoo, sa pagdumot sa mga Pariseo, miingon: 'Unsaon man ninyo pagtuo, kon modawat kamo og himaya gikan sa usag usa, apan dili ninyo pangitaon ang himaya nga gikan sa usa ra ka Dios?' (Juan 5:44). Mahitungod sa ingon nga mga tawo, ang bulahan nga si David nagpahimangno: 'Ipahawa sa Dios ang mga bukog sa mga naningkamot sa pagpalipay sa mga tawo' (Salmo 52:6).*

10. Ang pagkamapahitas-on sa mga bag-o pa ug sa mga wala pa kaayo nakab-ot sa pagkamatinud-anon ug espirituhanong kahibalo kasagaran magdala kanila sa pagpanghambog, bisan sa tono sa ilang tingog—mao nga mas matahum sila mo-awit kaysa sa uban—o sa kamatuoran nga payat sila o gwapo tan-awon, o nga aduna silay adunahan ug maharlikang ginikanan, o nga ilang gisalikway ang serbisyo militar ug mga dungog. Alang sa uban, nagpasabot kini nga kon nagpabilin pa sila sa kalibutan, dali ra unta nilang makuha ang dungog ug bahandi, bisan pa nga dili gyud nila kini makab-ot – busa napalobo ang ilang garbo pinaagi sa paghalad niini sa walay pulos nga paglaum ug hinungdan nga nanghambog sila sa pagbiya sa butang nga wala man gani nila tag-iya.

11. Sa uban, kini magpukaw og tinguha alang sa pagka-pari o pagka-diakono, nga naglarawan sa ilang hunahuna nga ilang buhaton ang ilang mga katungdanan uban sa ingon ka balaan ug istrikto nga paagi nga mahimo silang ehemplo sa pagkabalaan alang sa ubang mga pari; dugang pa, makabenepisyo sila sa daghan pinaagi sa ilang pamatasan ug sa paghatag sa ilang mga sermon. Usahay, mopahinabo pa gani kini nga ang mga nagpuyo sa disyerto o sa pagkabulag sa usa ka selda magdamgo sa ilang hunahuna nga nagabisita sila sa mga panimalay sa nagkalain-laing mga tawo ug monasteryo, ug pinaagi sa gahum sa ilang gihunahuna nga pagtuo, gidala nila ang daghan ngadto sa dalan sa matarong nga kinabuhi. Busa kini nga pobre nga kalag ginadala-dala niining ingon nga pagka-mapahitas-on, naglibot-libot sama sa usa ka tawo nga natulog og lawom; ug, nadala sa ka-mamyas sa ingon nga mga hunahuna ug napuno sa ingon nga mga damgo, sa kadaghanan dili na makabantay sa kaugalingong mga lihok o sa presensya sa mga igsoon, bisan pa man anaa gayud sila sa atubangan sa mata niini, kay hingpit ug matam-is nga nalunod kini, sama sa tinuod nga nahitabo, sa butang nga samtang nagmata kini nagalibot-libot sama sa usa ka damgo, sa paglibot-libot sa hunahuna niini.

12. Nahinumdom ko nga, sa dihang nagpuyo pa ko sa Disyerto sa Skete, usa ka tigulang, nga miadto sa selda sa usa ka igsoon aron bisitahon siya, nakadungog kaniya nga nagasulti sa sulod ug mihunong, nga nagtinguha nga mahibal-an unsa ang iyang gibasa gikan sa Balaang Kasulatan, o unsa ang iyang girecite gikan sa memorya, sama sa kostumbre didto samtang nagtrabaho. Sa dihang miduol pa gyud siya, nadungog sa matinahuron nga tig-oberba nga ang igsoon, mura'g naa sa simbahan, nagahatag og sermon sa kongregasyon: nagpasabot kini nga, nadani sa espiritu sa pagka-mapahitas-on, gihunahuna niya nga siya usa ka pari ug gipatuman ang buluhaton nga dugay na niyang damgo. Pagkahuman og dugay pa nga paghulat, nadungog sa maguwang nga nahuman na sa igsoon ang iyang sermon ug, pagkahuman nga nabalhin ang iyang papel, mura'g karon naa na siya sa katungdanan sa diyakono, nagsugod siya og pahibalo: 'Mopalayo na ang mga katekumeno.' Mituktok ang maguwang sa pultahan. Gawas ang igsoon, gisugat siya uban sa iyang kanunay nga pagtahod, ug sa pagdala kaniya sa sulod, nangutana kung pila na ka dugay siya didto, nagkunwari nga nabalaka kung napugos ba siya nga motindog sa gawas og dugay, ug kung nakasinati ba siya og bisan unsang kalisdanan tungod niini – bisan pa sa tinuod, ang iyang konsensya nagakagat kaniya tungod sa iyang mga pantasya ug sa iyang gibuhay tungod niini. Mitubag pag-amigo ang maguwang: 'Bag-o lang ko niabot, sa dihang imo gipahayag: "Paadtoa ang mga nakadawat sa katekismo."'

13. Akong giangay nga isulod kini dinhi aron, sa diha nga atubangan nato ang hingpit nga hulagway sa kusog ug han-ay sa mga pagbati—nga nagpahirap sa pobre nga kalag—nga misulong kanato, kita mahimong mas magmatnong sa atong kaugalingon, ug pinaagi niini mas sayon natong malikayan ang mga bitag ug patibong sa kaaway. Mao kini gayud ang pamaagi sa mga Amahan sa Ehipto. Walay paglangan, ilang gipadayag ang tanang ingon niini nga mga butang, ug pinaagi sa ilang pagsaysay sa uban ug sa ilang kaugalingon – ingon man nga sila usab nagasinati pa sa ilang gihulagway – ilang gipadayag ug gipakita sa mga batan-ong monghe ang pakigbisog sa tanang pagbati, ang mga gibati na niining mga batan-ona ug ang mga ilang pag-aagwantan pa; aron, pinaagi niining pagpadayag sa limbong sa tanang pagbati, ang mga bag-ong monghe, nga nagdilaab sa kadasig, makaila sa mga tinago sa ilang kasamtangang pakigbisog, ug, sa pagtan-aw niini sama sa usa ka salamin, makasabot sila sa mga hinungdan sa mga pagbati nga nagpahirap kanila ug sa mga tambal batok niini; ug bahin sa umaabot nga mga pakigbisog, sa wala pa kini mosugod, mahibalo na sila daan kung giunsa pagpanalipod batok niini, kung giunsa pagbarug batok sa ilang mga manlulupig ug kung giunsa kini pagpakigbisog. Sama sa labing maalamon nga mga doktor nga dili lang mag-ayo sa kasamtangang mga sakit, apan pinaagi sa ilang maalamon nga kasinatian, makapugong usab sa umaabot nga mga sakit, nga mapugngan kini pinaagi sa mga pahimangno o tambal: Ingon usab, kining labing matinud-anon nga mga doktor sa kalag, pinaagi sa ilang espirituhanong pagtudlo—nga naglihok ingon usa ka matang sa panulag—daan nilang gipapas ang mga sakit sa kasingkasing nga unta motumaw, gipugngan nga moturok kini sa kalag sa mga batan-ong monghe, samtang gipadayag kanila ang mga hinungdan sa pag-atake sa mga pagbati ug ang mga tambal batok niini.

14. Ang usa ka sundalo ni Cristo nga nagtinguha sa matarong nga pakigbisog sa tinuod nga espirituhanong pakigbisog kinahanglan maningkamot sa tanang paagi aron mapildi kining daghan og dagway ug lain-laing mananap. Ug una sa tanan, malikayan nato ang pagkita niining daghan og dagway nga mananap—nga nagpaabut bisan asa, andam nga mosaka kanato uban sa pagkadautan—kon, sa paghinumdom kanang giingon ni David: *'Gipangalat sa Ginoo ang mga bukog sa mga nagapahimuot sa tawo'* (Salmo 52:6), ug dili nato tugotan ang atong kaugalingon sa pagbuhat o pag-asikaso sa bisan unsa uban sa walay pulos nga tuyo sa pag-angkon og bakak nga himaya. Labaw pa, kinahanglan maningkamot kita sa pag-uyon ug pagpreserba sa mga nahimo uban sa maayong tuyo pinaagi sa susamang—maayong pagbantay—aron ang sakit sa pagkamapahitas-on dili mosulod pagkahuman ug madaut ang bunga sa tanan natong paningkamot. Sa samang paagi, bisan unsa nga dili naandan sa mga igsoon ug dili ginabuhat sa tanan kinahanglan isalikway uban sa hingpit nga pag-amping ingon usa ka buhat sa pagpasigarbo; ug kinahanglan nato likayan sa bisan unsang paagi ang bisan unsa nga makapahimo kanato nga molabaw sa uban, o nga, tungod kay kita ra ang nagbuhat niini, makahatag kanato og himaya sa panan-aw sa mga tawo. Pinaagi sa ingon ani nga pagpakita sa pagpahimulos sa kaugalingon, mas makita gayud nga ang makamatay nga kontaksyon sa garbo nakahupot na kanato: nga, bisan pa man, mapugngan nato kung atong hinumduman nga dili lang nato hingpit nga mawala ang bunga sa atong mga paningkamot, nga atong gihimo uban sa walay pulos nga tuyo, kondili masakpan usab kita sa mas dakong sala ug, isip mga sakristan nga nakasala, kinahanglan natong pag-antos ang walay katapusang pag-antos; kay, sa pagkasala batok sa Dios, gipili nato nga buhaton alang sa mga tawo ang angay unta nato buhaton alang Niya, ug pinaagi niini gipili nato ang mga tawo kaysa sa Dios, ug ang himaya sa kalibutan kaysa sa himaya sa Dios – ingon nga ang Dios nga nakahibalo sa mga tinago sa kasingkasing magsilot kanato.

8. Ang Pakigbisog Batok sa Espiritu sa Garbo

1. Ang ikawalong ug katapusang gubat naa sa atubangan nato: ang gubat batok sa espiritu sa garbo. Bisin pa man nga kini nga pagbati gibutang sa katapusan sa han-ay sa pakigbisog batok sa mga pagbati, kini mao ang una sa sinugdanan ug oras. Kini ang labing mabangis ug dili mapugngan nga hayop, nga molukop labi na sa mga hingpit ug kan-on sila uban sa mabangis nga pagkamalupigon sa dihang hapit na sila makaabot sa kinatumyan sa pagkamaayo.

2. Aduna'y duha ka matang sa garbo: ang una mao ang, sama sa atong giingon, nakapahugno sa mga tawo nga adunay hataas nga espirituhanong kinabuhi; ang ikaduha mokuptan sa mga bag-o pa nagsugod ug sa mga carnal. Ug bisan pa nga ang duha ka matang sa garbo gipadagan sa usa ka makadaot nga pagbati sa pagpahitas-on sa kaugalingon atubangan sa Dios ug sa mga tawo, ang una direkta nga may kalabotan sa Dios, samtang ang ikaduha partikular nga may kalabotan sa mga tawo. Atong susihon, kon buot sa Ginoo, ang gigikanan sa ikaduha ug ang mga tambal batok niini sa katapusang mga kapitulo niining basahon; apan karon,

atong hisgutan sa taas nga paagi ang una, nga mao ang nag-unang gitintal sa mga hingpit na, sama sa atong nahisgutan sa ibabaw.

3. Walay lain nga pagbati nga hingpit nga makaguba sa tanang hiyas, ug makawagtang sa usa ka tawo sa tanang pagkamatarong ug pagkabalaan, sama niining dautang garbo: kini, sama sa usa ka laganap nga kontaksyon, dili kontento sa pagpahuyang sa usa ka bukton o bahin lang, kondili naghatag og usa ka makamatay nga kaudat sa tibuok lawas, ug naningkamot nga ipahulog ug laglagon bisan pa ang mga nakabarog na sa kahitas-an sa pagkamaayo pinaagi sa usa ka labing grabeng pagkahulog. Ang matag laing pagbati kontento sa kaugalingong utlanan ug tumong, ug bisan pa man kini makasamok usab sa ubang mga hiyas, kini nagpunting sa usa ka partikular nga hiyas, nga mao ang pangunang gilibotan ug giatake niini. Busa, ang kasagol sa pagkaon—mao ang hilig sa sobra nga pagkaon o sa mga tam-is nga pagkaon—naglaglag sa hugot nga pagpugong sa kaugalingon; ang kahilambigit nagdunggo sa pagkamatinahuron; ug ang kasuko nagpahawa sa pagkamapailubon. Busa, ang usa ka tawo nga napailalom sa usa ka partikular nga pagbati dili hingpit nga walay uban pang mga hiyas; apan, samtang ang usa ka hiyas gipapas—nga nahulog sa pagbati nga supak niini, nga masigasig nga misulong batok niini—ang uban mahimong mapabilin, bisan sa pipila ka bahin: apan kini, sa diha nga makontrol na niini ang usa ka pobre nga kalag, sama sa usa ka pinakagrabe nga tirano, pagkahuman masakop ang kinatas-ang kuta sa hiyas (pagpaubos), gub-on niini ang tibuok siyudad hangtod sa yuta ug himuon kini nga wasak. Human gub-on ang kaniadto hataas nga mga bungbong sa pagkabalaan ug sagolan kini sa yuta sa kaudatan, dili kini magtugot nga bisan unsang timaan sa kagawasan magpabilin sa kalag nga iyang gipailalom. Mas dato pa ang kalag nga iyang makuha, mas bug-at ang kawangis sa pagkaulipon nga iyang ipas-an niini, gikuhaan kini sa tanang kaayo pinaagi sa labing mabangis nga pagpanguha.

4. Kung gusto nimo masayran nga mas tukma ang gilapdon sa gahum niining labing malupit nga tirano, hinumdumi nato kung giunsa ang usa ka anghel, nga ginganlan og Lucifer tungod sa sobra sa iyang kahimayaan ug katahum, gipahulog gikan sa langit tungod lang niining maong pagbati, ug giunsa siya, nga natuslob sa pana sa garbo, nahulog gikan sa labing hataas nga ranggo sa mga bulahan nga anghel ngadto sa ilawom nga kalibutan. Busa, kung ang usa ka dili-mortal nga binuhat, nga gihatagan og ingon ana ka katingalahang bentaha, mapukan gikan sa langit paingon sa yuta tungod sa usa ka kusog nga pag-alsa sa garbo, nan ang kadako sa maong makaguba nga pagkahulog nagpakita kung unsa ka magmatngon kita, nga nagsul-ob og mortal nga unod, sa pagpanalipod batok niini. – Mahitungod sa kung giunsa nato malikayan ang labing makadaot nga pagkataptap niining kadasig, mahibal-an nato kini pinaagi sa pagsubay sa gigikanan ug mga hinungdan sa nahisgotan nga pagkahulog. Kay imposible nga tambalan ang bisan unsang kakulian, o magreseta og tambal alang sa bisan unsang sakit, gawas kon una pang masusi ang ilang gigikanan ug mga hinungdan pinaagi sa maampingong pagsusi. – Kining (Arkangel), nga gisul-oban sa langitnong kahayag ug mas masidlak pa kaysa sa ubang mas hataas nga gahum tungod sa pagkamaayo sa Magbubuhat, mituo nga kining kahimayaan sa kinaadman ug kining kaanyag sa pagkamaayo, nga gipahimutang kaniya sa grasya sa Magbubuhat, iya kini pinaagi sa iyang kaugalingong natural nga gahum, ug dili pinaagi sa daghang gasa sa Dios. Ug tungod kay napasidunggan siya tungod niini, giisip niya ang iyang kaugalingon nga katumbas sa Dios, ingon usa nga, sama sa Dios, walay kulang – murag wala siyay gikinahanglan nga tabang gikan sa Dios aron mapabilin siya sa ingon nga pagkabalaan. Busa, nagsalig siya hingpit sa gahum sa iyang kaugalingong libre nga kabubut-on, nga nagtuo nga kini ra gayud ang maghatag kaniya sa daghan nga tanan nga gikinahanglan alang sa hingpit nga pagkahingpit sa hiyas ug alang sa padayon nga kalipay nga labaw sa tanan. Kining usa ka hunahuna nahimong pangunang hinungdan sa iyang makaguba nga pagkahulog. Gibyaan siya sa Dios—nga iyang gihunahuna nga wala siyay gikinahanglan—ug tungod niini nahimong dali ra siya matumba ug mahuyang, nabati niya ang kahuyang sa iyang kaugalingong kinaiyahan ug nawala ang kalipay nga iyang naangkon pinaagi sa grasya sa Dios. Busa, tungod kay iyang *'gihigugma' ang 'mapanghambog nga mga pulong'*, diin, sa iyang pagpasigarbo, miingon siya: *'Mosaka ako sa langit'* (Isa. 14:13), *'ug usa ka malimbongan nga dila'*, nga pinaagi niini, gilimbongan ang iyang kaugalingon, miingon siya: *'Mahimo kong sama sa Labing Halangdon'*, sama sa iyang paglimbong kang Adan ug Eva, nga nagsugyot kanila: *'Mamahimo kamo nga sama sa mga dios'*: mao kini ang iyang silot: *'Tungod niini, laglagon ka gayud sa Dios, buhian ka niya, ug pahawaon ka gikan sa imong puloy-anan. Makakita niini ang mga matarong ug mahadlok sila; motawa sila kaniya ug moingon: "Mao kini ang tawo nga wala maghimo sa Dios nga iyang magtabang, kondili misalig sa kadagahan sa iyang bahandi ug sa kusog sa iyang pagka-walay-kabuot"'* (Salmo 51:6–9).

Ang katapusang mga pulong ('mao kini ang tawo') matarong nga magamit sa mga naglaum nga makab-ot ang labing hataas nga kaayohan nga walay proteksyon ug tabang sa Dios.

5. Mao kini ang hinungdan sa unang pagkahulog ug ang gigikanan sa pangunang pagka-ibog—nga, sa ulahi misulod sa unang binuhat pinaagi sa usa nga unang naigo niini, nagmugna sa tibuok kadaghanan sa mga pagka-ibog. Ug siya—ang unang tawo—mituo nga pinaagi sa gahum sa iyang kaugalingong gawasong kabubut-on ug sa iyang kaugalingong paningkamot makab-ot niya ang himaya sa pagka-Diyos, nawala gani kaniya ang iyang nadawat pinaagi sa pagkamaayo sa Magbubuhat.

6. Busa, ang mga pananglitan ug mga pagpamatuod sa Balaang Kasulatan labing klaro nga nagpakita nga ang pagkamapahitas-on, bisan pa kini ang pinakahuli sa han-ay sa espirituhanong mga pakigbisog, mao gihapon ang pinakauna sa gigikanan, ug mao ang tinubdan sa tanang mga sala ug kalapasan. Dili sama sa ubang mga pagbati, dili lang kini naglaglag sa birtud nga supak niini—mao ang pagkapaubos—kundi kini ang manlupig sa tanang birtud; ug dili lang kini nagtuptop sa mga tawo nga ordinaryo o walay bili, kondili labi na gayud sa mga naa sa kinatumyan sa gahum. Kay ang Propeta misulti mahitungod niining espiritu ingon niini: *'Ang iyang gipiling pagkaon'* (Hab. 1:16). Busa, ang bulahan nga si David, bisan pa nga iyang gipanalipdan ang kahilom sa iyang kasingkasing uban sa ingon ka dakong pag-amping nga gikan ngadto kaniya nga kinsa ang mga tinago sa iyang konsensya wala natago, mapangahas nga nagpahayag: *'O Ginoo, ang akong kasingkasing wala magpasigarbo, ni ang akong mga mata mitan-aw uban sa garbo; wala ko maglakaw sa butang sa mga gamhanan, ni sa butang sa mga labaw pa kanako'* (Sal. 130:1), – ug usab: *'Ayaw pagpasigarbo sa tunga sa akong balay'* (Sal. 100:7); apan, sa pagkahibalo niya kung unsa kalisod bisan pa sa mga hingpit nga magbantay batok sa bisan unsang paglihok niining pagbati, wala siya misalig lamang sa iyang kaugalingong paningkamot niini nga butang, kondili nangayo siya og tabang sa Ginoo pinaagi sa pag-ampo, aron Iya siyang pasudlon nga malikayan ang pagkasamdan sa pana niining kaaway, nga nag-ingon: *'Ayaw tugoti nga ang tiil sa garbo moabot kanako'* (Salmo 35:12), (i.e. 'Ginoo, ayaw tugoti nga makahimo ko og bisan usa ka lakang nga gipukaw sa garbo'), – nga nagkahadlok ug nagkaguol nga basin mahulog siya sa bitag sa gisulti bahin sa mga garboso: *'Ang Dios mosupak sa mga garboso'* (Santiago 4:6), – ug labaw pa: *'Walay bisan kinsa nga hambog ang putli sa panan-aw sa Dios'* (Hulagway 16:5).

7. Unsa ka dako nga dautan ang garbo, kon ang mga Anghel ug uban pang pwersa nga supak niini dili igo aron makigbatok niini, apan ang Dios mismo mobangon batok niini! Angay hinumduman nga ang Apostol wala mag-ingon bahin sa mga nabihag sa ubang pagbati nga ang Dios supak kanila; sa ato pa, wala niya giingon: *'Ang Dios mosupak sa mga palasasa, sa mga salawayon, sa mga masuko, o sa mga gahaman'*, kondili sa mga hambog ra. Kay kining mga pagkahilig makaapekto lamang sa indibidwal nga nagbuhat niini, o daw nakatutok batok sa ilang mga kauban sa sala, mao, sa ubang mga tawo; apan kini nga pagka-mapahitas-on espesipiko nga nakatutok batok sa Dios, ug busa kini labi nga angay nga Siya ang mahimong kaatbang niini.

8. Makalikay kita sa mga bitag sa labing dautang espiritu kon, mahitungod sa matag usa ka hiyas nga atong gibati nga atong nakab-ot, moingon kita uban sa Apostol: *'Dili ako, kondili ang grasya sa Dios nga uban kanako'* – ug: *'Pinaagi sa grasya sa Dios ako ang akong nahimo'* (1 Cor. 15:10), – ug: *'Ang Dios mao ang nagalihok kanato aron kita magbuot ug aron kita molihok, sumala sa Iyang kaugalingong maayong gusto'* (Fil. 2:13), – ingon sa giingon sa Awtor sa atong kaluwasan mismo: *'Ang bisan kinsa nga magpabilin kanako, ug ako kaniya, makabunga og daghang bunga; kay gawas kanako, wala kamo'y mahimo'* (Juan 15:5), – ug gisubli sa Salmistahan: *'Kon dili pagtukod sa Ginoo ang balay, kining mga nagtukod niini naningkamot sa walay pulos; kon dili bantayan sa Ginoo ang siyudad, kining mga magbantay nagpabilin nga nagmata sa walay pulos'* (Salmo 126:1). Ug ang kabubut-on sa bisan kinsa nga nangandoy ug naningkamot dili igo alang sa usa ka tawo nga nagsul-ob sa unod nga nakigbatok sa espiritu, aron makab-ot ang hingpit nga pagkabalaan ug pagkawalay sala nga walay espesyal nga dalungan sa Diyosong kalooy, ug pinaagi niini, mahimong takus nga madawat ang butang nga iyang gitinguha kaayo ug gitinguhaan sa tibuok niyang kasingkasing. Kay *'ang matag maayong gasa ug ang matag hingpit nga gasa naggikan sa ibabaw, nga nagagikan sa Amahan sa mga suga'* (Santiago 1:17). *'Kay unsa may imong naa nga wala ka madawat? Ug kon nadawat man gani nimo kini, ngano man nga nagapasigarbo ka nga daw wala ka kini madawat?'* (1 Corinto 4:7).

9. Ginasulti ko kini dili aron pagaminusan ang paningkamot sa tawo, ni aron pag-awhag sa bisan kinsa nga mohunong sa masinabtanon ug kusganong pagpaningkamot. Sa kasukwahi, hugot nakong gipahayag—dili sa akong kaugalingong opinyon, kondili sa opinyon sa mga tigulang—nga ang pagkahingpit dili makab-ot kung wala kini, ug pinaagi lamang niini, kung wala ang grasya sa Dios, kini dili madala sa husto nga lebel sa bisan kinsa. Kay sama sa atong pag-ingon nga ang paningkamot sa tawo ra, nga walay tabang sa Dios, dili

makab-ot niini, ingon usab among gipamatud-an nga ang grasya sa Dios ihatag lamang sa mga nagpaningkamot sa singot sa ilang agtang, o, sumala sa mga pulong sa Apostol, gihatag lamang sa mga nangandoy ug naningkamot, ug pinaagi usab sa kamatuoran nga sa Salmo 88 kini gikanta alang sa Dios: *'Gipahimutang ko ang akong tabang sa gamhanan; gipataas ko ang pinili gikan sa taliwala sa mga tawo'* (v. 20). Bisan pa man, sumala sa pulong sa Ginoo, nag-ingon kita nga sa mga nangayo gihatag, sa mga nagtoktok giablihan, ug sa mga nangita makaplagan; apan ang pagpangayo, pagpangita, ug pagtoktok dili igo sa ilang kaugalingon alang niini, gawas kon ang kaluoy sa Dios mohatag sa atong gipangayo, mohubad sa atong gitoktok, ug magtugot kanato nga makakaplag sa atong gipangita. Andam Siya nga ihatag kanato kini tanan sa diha-diha dayon nga hatagan nato Siya og kahigayunan pinaagi sa paghalad sa atong maayong kabubut-on: kay mas dako pa ang Iyang tinguha ug pagpaabot sa atong pagkahingpit ug kaluwasan kaysa kanato. Ug si Banal nga David nabati pag-ayo ang kalisod sa pagmalampuson sa iyang mga paningkamot ug buhat pinaagi sa iyang kaugalingong kusog, mao nga nag-ampo siya kaduha nga ang Ginoo mismo ang magtul-id sa iyang mga buhat, nga nagaingon: *'Tul-ida alang kanamo ang mga buhat sa among mga kamot, ug tul-ida ang mga buhat sa among mga kamot'* (Salmo 89:17), – ug usab: *'O Dios, ipatukod kini nga imong gihimo kanamo'* (Salmo 67:29).

10. Busa, kinahanglan kita maningkamot alang sa pagkahingpit pinaagi sa paghalad sa atong kaugalingon sa pag-ayuno, pagpanalangin, pag-ampo, ug sa pagpamatay sa lawas ug kasingkasing, aron, sa dili pagpasigarbo sa atong kaugalingon, dili nato kini tanan buhaton nga walay pulos. Kinahanglan nga motuo kita nga dili lang gayud nato makab-ot ang pagkahingpit pinaagi sa atong kaugalingong paningkamot ug pagpaningkamot, kondili usab ang mga butang mismo nga atong ginapraktis aron makab-ot kini—mao ang atong espirituhanong pakigbisog ug lain-laing espirituhanong buhat—dili nato kini mabuhay sumala sa angay buhaton kung walay tabang sa grasya sa Dios.

11. Kinahanglan kanunay kita magpasalamat sa Dios, dili lamang tungod kay Gihimo kita Niya nga makatarunganong binuhay, gihatagan kita Niya og gawasong kabubut-on, gihatag kanato ang grasya sa bunyag, ug gihatagan kita Niya og giya sa Balaod, kondili usab tungod kay ginapadayon kita Niya pinaagi sa Iyang adlaw-adlaw nga pag-amuma, mao ang: Giluwasan kita Niya gikan sa mga bitag sa kaaway, gitabangan kita Niya nga mapildi ang mga makalaut nga tinguha sa unod, gipanalipdan kita Niya gikan sa mga katalagman nga wala nato masayri, gipanalipdan kita Niya nga dili mahulog sa sala, gitabangan kita ug gihatagan kita sa E g sa kahayag sa kahibalo ug pagsabot sa mga gikinahanglan sa Iyang Balaod, tinago Niyang gipukaw sa atong kasingkasing ang paghinulsol tungod sa atong kapabayaang ug mga paglapas, sa makaluwasong paagi nga nagtul-id kanato, naghatag kanato og espesyal nga grasya, ug usahay bisan supak sa atong kabubut-on ginadani kita padulong sa kaluwasan. – Sa katapusan, Iyang ginadumala ang atong pinakabubut-on nga kabubut-on, nga mas hilig sa mga pagbati, padulong sa labing maayo ug labing mapuslanon sa kalag nga buhat, ug ginabalhin kini ngadto sa dalan sa pagkamaayo pinaagi sa grasya sa Iyang impluwensya niini.

12. Mao kini ang tinuod nga kinaiya sa pagpaubos sa atubangan sa Dios; mao kini ang pagtuo sa labing karaang mga Amahan, nga nagpabilin nga walay mantsa hangtod karon, ug gipadayon sa ilang mga manunod. Ang mga gahum nga Apostoliko nga ilang gipakita—dili lamang sa taliwala nato, kondili usab sa taliwala sa mga dili motuo ug sa mga maluya ang kasingkasing—naghatag og dili ikalimod nga pagpamatuod niining ilang pagtuo.

13. Si Joas, Hari sa Juda, sa sinugdan nagkinabuhi sa usa ka angayng dayegon nga paagi; apan sa ulahi, sa dihang nahimong hambog siya, gipailawom siya sa mga dili mahimayaon ug hugaw nga tinguha, o, ingon sa giingon sa Apostol: *'ang hunahuna, nga walay pagbansay, nagahimo sa dili angay'* (Roma 1:26, 28). Mao kini ang balaod sa pagkamatarong sa Dios nga bisan kinsa, nga walay paghinulsol, mapuno sa garbo sa kasingkasing, itugyan sa kaulaw sa labing dautan nga unodnong kahuy-an, aron, sa ingon nga paagi mapahiubos, makamatngon siya nga kung karon nadisturbo siya sa ingon niini, tungod kay kaniadto gisalikway niya ang pag-ila sa labing lawom ug labing grabeng kahugawan nga naggikan sa hambog nga garbo, ug nga, sa pagkahibalo niini, siya mahagit sa pagpanglimpyo sa iyang kaugalingon gikan sa duha ka pagbati.

14. Busa, klaro nga walay bisan kinsa ang makab-ot sa kinatumyan sa pagkahingpit ug pagkabalaan gawas sa tinuod nga pagpaubos, nga samtang makita sa atubangan sa mga igsoon, gipadayag usab sa atubangan sa Dios sa tinago nga sulod sa kasingkasing, nga nagtuo nga kung wala ang Iyang panalipod ug tabang, nga anaa kaniya sa matag higayon, dili gayud niya makab-ot ang pagkahingpit nga iyang gipangandoy ug gitinguha sa tibuok niyang kusog.

15. Hangtud karon, kutob sa gitugotan sa atong limitadong gasa, sa tabang sa Dios igo na natong nahisgutan ang espirituhanong garbo, nga pinaagi niini, sama sa giingon na, gitintal ang mga hingpit. Kini nga matang sa garbo pipila ra ang nakahibalo ug pipila ra ang nakasinati, tungod kay dili daghan ang naningkamot sa pag-angkon sa hingpit nga pagkabalaan sa kasingkasing, aron makaabot sa ingon nga mga pagsulay. Kasagaran kini mosulong lamang sa mga tawo nga, pagkahuman nilang mapildi ang tanang ubang pagbati, hapit na gayud nakaabot sa kinatumyan sa pagkamaayo. Ang atong labing malimbungon nga kaaway, tungod kay dili niya sila mapildi pinaagi sa pagdani kanila ngadto sa makalaut nga sala, karon naningkamot nga pasipalahan sila ug pabuhian pinaagi sa espirituhanong pagkahulog, nga nagplano aron kuhaon kanila ang tanang bunga nga ilang nakab-ot kaniadto pinaagi sa dakong paningkamot. Alang kanato, nga nasangit pa sa mga makalaut nga tinguha sa unod, dili niya gani tagdon nga tuksuhon kita sa ingon ani nga paagi, kondili iyang gipaka-ikyas kita pinaagi sa bastos, ug, aron isulti, makalaut nga garbo sa unod. Busa, bahin niini—nga kita, o ang mga tawo sa atong kahimtang, labi na gayud ang mga kalag sa mga batan-on o bag-ong monghe, labing delikado nga mahulog—gituohan nako nga kinahanglan isulti ang pipila ka pulong, sumala sa among saad.

16. Kini nga karnehanong garbo, sama sa atong giingon, kon—napakyas sa husto nga pagsugod sa pagsalikway sa kalibutan, ug kulang sa gikinahanglan nga kadasig—magpabilin kini sa kalag sa monghe, mapugngan siya sa pagpaubos gikan sa iyang kanhing garbo sa kalibutan paingon sa tinuod nga pagpaubos ni Cristo; una kini maghimo kaniya nga dili masunuron ug mapugos; unya kini mopugong kaniya nga mahimong malumo ug matinahuron, ingon man sa paglihok nga kapariho sa tanan niyang igsoon ug sa pagpuyo sama sa tanan, nga dili molabaw; labi na, dili kini motugot kaniya, subay sa sugo sa Dios ug sa atong Manluluwas, nga wagtangan ang iyang kaugalingon gikan sa tanang butang sa kalibutan; apan, samtang ang pagbiya sa kalibutan wala'y lain kondili usa ka pagpakita sa pagkrusipikar sa tanang butang, ug dili kini matinuod nga masugdan o matukod sa bisan unsang lain nga basihanaw gawas sa pag-ila sa kaugalingon nga espirituwal nga patay sa tanang kalihokan ning kalibutan, ug sa pagtuo nga kinahanglan usab nga mamatay sa lawas matag-adlaw, – sa kasukwahi, ginatintal kini kaniya sa paglaum og taas nga kinabuhi, ginapakita kaniya ang posibilidad sa nagkalain-laing dugay nga mga sakit, ginabalda kaniya sa kaulaw ug kahuya kon siya, nga wala nay bisan unsa, magsugod sa pagpanginabuhì sa kabubut-on sa uban imbis sa iyang kaugalingon, ug ginatamnan kaniya ang hunahuna nga mas maayo pa nga makakuha og pagkaon ug sinina pinaagi sa iyang kaugalingong paagi kaysa pinaagi sa uban, nga naghinumdom, ingon panambayayong niini, ang mosunod nga panultihon: *'Mas bulahan ang paghatag kay sa pagdawat'* (Buhat 20:35), – nga ang tinuod nga kahulugan niini dili gayud masabtan sa mga tawo nga kining ilang kasingkasing nangaluya ug nangabugnaw.

17. Ang usa ka monghe nga sa ingon ana nakasugod sa iyang pagbiya sa kalibutan dili gyud makabaton sa tinuod ug yano nga pagpaubos ni Kristo. Dili gyud siya mohunong sa pagpanghambog sa iyang halangdong pagkatawo, o sa pagpasigarbo sa iyang kanhing kinabuhi sa kalibutan—nga iyang gibyaan lamang sa lawas, apan dili sa kasingkasing—o sa pagpasigarbo sa kuwarta nga iyang gitipigan para sa iyang kaugalingon nga makaguba kaniya; kay tungod niini, dili na niya makaya nga pas-anon ang yugo sa disiplina sa monastiko nga may kalinaw sa kasingkasing, ni mosugot sa mga pagtulon-an sa bisan kinsang tigulang. Ang bisan kinsa nga mapildi sa garbo giisip nga makauwaw ang pagsunod sa bisan unsang lagda sa pagpaubos o pagsunod; sa tinuod, dili gani siya gustong maminaw sa kinatibuk-ang pagtulon-an bahin sa pagkahingpit sa espirituhanong kinabuhi, ug usahay magbati siya og hingpit nga pagdumot niini, labi na kon, gisaway sa iyang konsensya, iyang masuspetsahan nga kini tinuyo nga gipunting batok kaniya. Sa ikaduhang kaso, ang iyang kasingkasing mas mapait pa ug mosiga sa kasuko. Pagkahuman niini, siya mosulti sa kusog nga tingog, mogamit og bastos nga pinulongan, motubag og mapanghamon ug mapait nga tubag, maglakaw nga mapahitas-on ug walay kahupayan, ug dili mapugngan sa pag-istorya. Busa nahitabo nga ang espirituhanong pakighinabi dili lang wala'y kapuslanan kaniya, kundili sa kasukwahi mapakadaot pa, nga nahimong hinungdan kaniya sa mas dakong sala.

18. Nadungog nako nga usa sa mga batan-on monghe, sa dihang gisaway siya ni Abba tungod kay 'gibyaan niya ang pagpaubos nga iyang gipakita sulod sa pipila ka panahon human niyang gisalikway ang kalibutan ug nagsugod na sa pagpasigarbo sa demonyohanong garbo', mitubag kaniya uban sa labawng pagpasigarbo: 'Nagpaubos ba ko sulod sa pipila ka panahon aron lang magpabilin nga mapasakop hangtod sa kahangturan?' – Sa niining hingpit nga walay pagpugong ug kriminal nga tubag, napahilom ang tigulang sa dakong katingala hangtud nga nangurog ang iyang tingog, ingon daw nakadungog siya og ingon nga mga pulong dili gikan sa tawo, kondili gikan mismo kang Lucifer nga daan pa sa una, ug wala na siya makasulti

bisan usa ka pulong batok sa ingon ana ka bastos nga paglihok, kondili naghuyop ug nag-agol na lang siya gikan sa iyang kasingkasing, nga hilom nga gi balik-balik sa iyang hunahuna ang mga pulong nga gisulti mahitungod sa atong Manluluwas: *'Siya, nga sa porma sa Dios... nagpaubos Siya pinaagi sa pagkamatinud-anon'*—dili lang sa pipila ka panahon (sama sa giingon niining tawoha, nga gipanag-iya sa demonyong espiritu sa garbo), kondili *'hangtod sa kamatayon'* (Fil. 2:6, 8).

19. Kini nga karnehanong garbo nagpakita sa mosunod nga mga paagi: sa paglitok kini matinik, sa kahilom – pagkasuko-suko; sa kalipay, kusog ug bibo nga katawa; sa kasubo – walay pulos nga kasubo; sa tubag, pagkapait; sa pakigpulong, pagka-walay pulos, nga ang mga pulong mogawas nga walay han-ay ug walay labot sa kasingkasing. Wala kini'y pagkamapailubon, layo sa gugma, mapangahas sa pagpang-insulto, huyang sa pag-antos niini, dili gustong mosunod gawas kon una pa ang kaugalingong tinguha ug kabubut-on, Siya dili mapugos sa pagdasig, dili makahimo sa pagbiya sa iyang kaugalingong mga tinguha, sobra ka tapulan sa pagsumpo sa uban; kanunay siyang naningkamot nga makab-ot ang iyang gusto, ug dili gayud andam mosugot sa uban; ug busa nahitabo nga, tungod kay dili na siya makadawat og tambag nga makapahimsog, mas gisaligan niya ang iyang kaugalingong opinyon kaysa sa paghukom sa mga tigulang.

20. Pinaagi sa ingon nga mga hugna sa pagkahugno, ang kinsa kaniadto gikuptan sa garbo, pagkahuman nalubong sa kalalum, mibulag sa kahadlok gikan sa hugot nga disiplina sa kinabuhi sa komunidad, ug, – nagtuo nga, kung gamay ra ang iyang pag-uswag sa dalan padulong sa pagkahingpit, tungod kay ang iyang pakig-uban sa mga igsoon nagapugong kaniya, ug nga, kung gamay ra ang iyang pag-uswag sa pag-angkon sa pagkamapailubon ug pagka-mapainubuson, sala kini sa uban, tungod sa mga babag nga gikan kanila, – motumaw kaniya ang tinguha nga magpuyo sa usa ka hilit nga selda, o bisan pa man motukod og laing monasteryo, aron madani ang daghan ngadto sa hugot nga pagkinabuhi, ug magdali sa pagtigom sa mga angay mosunod sa iyang pagtulon-an ug giya, busa gihimo niya ang iyang kaugalingon nga dili na lang usa ka dili angay nga disipulo kondili ang labing dili angay nga magtutudlo.

21. Busa, kung gusto nato nga ang atong tukuran mosaka hangtod sa kinatumyan ug makapahimuot sa Dios, paningkamotan nato nga itukod ang pundasyon niini dili sumala sa atong kaugalingong makasariling kabubut-on, kondili sumala sa tukmang pagtulon-an sa Ebanghelyo, nga sumala niini, ang ingon nga pundasyon dili mahimong bisan unsa gawas sa kahadlok sa Dios ug pagpaubos, nga natawo gikan sa kalumo ug pagkamapainubsanon sa kasingkasing. Ang pagkapaubos, bisan pa, dili makab-ot kung dili nato tangtangan ang tanan natong kaugalingon, kay imposible nga matukod sa maayong pagsunod, sa matitud-anong paglahutay, sa dili matuyaw nga pagkamaamgo, o sa hingpit nga gugma; ug kung wala kini, ang atong kasingkasing dili gayud mahimong puloy-anan sa Espiritu Santo, ingon sa gipahayag sa Ginoo pinaagi sa Propeta: *'Kanino man ako motan-aw, kondili sa mga malumo ug mga hilum, ug sa mga nagakurog sa akong mga pulong'* (Salmo 66:2).

22. Ngano man, busa, ang sundalo ni Cristo, nga samtang matarong nga nakigbisog sa espirituhanong pakigbisog, naghandum nga pagakuroran sa Ginoo, naningkamot sa tanang paagi aron laglagon kining labing mabangis nga hayop—ang manlupig sa tanang hiyas—nga sigurado nga samtang kini nagpabilin sa iyang kasingkasing, dili lang siya makagawas sa tanang pagbati, apan bisan pa kon makab-ot niya ang bisan unsang hiyas, kini usab madaut tungod sa hilo niini. Kay ang tukuran sa mga hiyas dili gayud matukod sa atong kalag gawas kon ang pundasyon sa tinuod nga pagpaubos unang ibutang sa atong kasingkasing; ug kini nga pagpaubos, nga labing lig-on ang pagkatukod, mao ra ang makahupot pag-ayo sa tukuran sa pagkahingpit ug gugma nga gitukod ngadto sa kinataasan. Alang niini, kinahanglan una sa tanan, ipakita nato ang tinuod nga pagpaubos ngadto sa atong mga igsoon nga lalaki ug babaye uban sa matitud-anong pagkamabuotan, nga dili nato sila pasakitan o pasuko sa bisan unsang paagi – usa ka butang nga dili nato gayud makab-ot gawas kon, tungod sa gugma kang Kristo, ang tinuod nga pagbiya sa tanang butang hingpit nga nakaugat sa atong sulod, nga naglangkob sa hingpit nga pagbiya sa tanang materyal nga butang sa kalibutan; ikaduha, kinahanglan natong dawaton, uban sa pagkamapainubsanon sa kasingkasing ug walay bisan unsang pagpakaaron-ingnon, ang yugo sa pagsunod ug pagpaubos, aron, gawas sa sugo ni Abba nga ' ', walay lain pagbuot nga magpuyo sa atong sulod; nga dili makita sa bisan kinsa gawas sa usa nga dili lang nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga patay na sa kalibutan, apan nagtan-aw usab sa iyang kaugalingon nga buang ug walay sentido, ug walay pagduha-duha nga nagbuhat sa bisan unsa nga gisugo sa mga tigulang, sa pagtuo nga kini tanan balaan ug gipahayag sa Dios mismo.

23. Kung atong ipadayon ang ingon nga pagbati, dili ikalikay nga mosunod niini ang usa ka dili matuyok ug dili mausab nga kahintang sa pagpaubos nga, sa pagtan-aw nato sa atong kaugalingon ingon nga

labing ubos sa tanan, atong pag-antuson uban sa kinatumyan nga pagkamapailubon bisan unsa pa man ang ipataw kanato, bisan pa kini walay basihan, makapasakit, o bisan makadaot pa gani, – sama sa gihatag kini kanato sa atong mga espirituhonong amahan (isip usa ka buhat sa pagsunod o usa ka pagsulay). Ug dili lang nato kini nga mga butang madala nga sayon, apan atong tan-awon nga gagmay ug walay pulos, kon sa samang higayon kanunay natong hinumduman ug mabati ang mga pag-antos sa atong Ginoo ug sa tanang mga Santo; kay unya ang mga panamastamas nga atong masinati daw mas magaan kaayo kanato, sumala sa kadako sa atong kakulang sa ilang dagkong buhat ug mabungahong kinabuhi. Ang inspirasyon sa pag-antos nga nagagikan niini mas molig-on pa kon, sa samang higayon, hunahunaon nato nga kita usab dili madugay mobiya niining kalibutan ug, sa hapit na nga katapusan sa atong kinabuhi, dali ra kitang makigbahin sa ilang kalipay ug himaya. Ang ingon nga paghunahuna makaguba dili lamang sa garbo, kondili sa tanang pagbati. Pagkahuman niini, kinahanglan natong hugot nga pugngan ang ingon nga pagpaubos sa atubangan sa Dios: makab-ot kini kon kumbinsido kita nga sa atong kaugalingong kusog, nga walay Iyang tabang ug grasya, wala kitay mahimo nga may kalabotan sa pagkahingpit sa hiyas, ug kon tinuod nga nagtuo kita nga bisan ang atong nasabtan gasa Niya.

6. Ang pakigbisog batok sa mga hunahuna, ug pinaagi niini batok sa dautang mga espiritu

1. *Pangutana*. Wala gyud kitay makita nga kalampusan sa pagpabilin sa atong pagtagad, bisan pa sa tanang paningkamot. Dili gyud mapugngan ang paglayas sa hunahuna. Bisan pa sa pagbati nga ang kasingkasing tinud-anay nga nadani sa usa ka partikular nga pagkontemplar, ang hunahuna, nga walay pagtagad, molayas niini ug mobalik sa dagkong tulin sa naandan nga paglayas-layas niini. Busa, sa dili mabilang ka beses matag adlaw, kini madala nga bihag sa kaugalingon nga paglupad-lupad sa hunahuna padulong sa lain-laing dapit. Busa, malumos pa gani ang usa ka tawo sa kawad-on sa paglaum nga makab-ot pa gayud ang gitinguhang tambal alang niini nga kahuyang, ug daw walay pulos nga paningkamot ang pagpunting sa pagtagad niini nga butang, sa diha nga makita nga ang kalag, bisan pa sa tanan, magpadayon gihapon sa paglibot-libot matag higayon sa paspas nga paglupad. Imong gihuyop kini paingon sa espirituhonong pagkontemplar pinaagi sa kahadlok sa Dios, apan sa dili pa kini makapahimutang niini, kalit na kini nga mawala sa panan-aw sa usa ka gutlo. Ug unya, daw nakahibalo sa tuyo niini nga molayas, imo kining dakpon sa sinugdanan pa lang ug ibalik sa paghunahuna nga gisugdan niini ang paglayas, nga daw gusto nimo kini higoton sa labing kusog nga pagtagad sa kasingkasing – apan bisan pa samtang nagpaningkamot ka niini sa ingon ani, makalingkawas kini gikan sa sulod nga santuwaryo nga mas paspas pa kaysa ilog nga makalingkawas gikan sa kamot sa mangingisda. Sa pagpaninguha matag-adlaw uban sa tibuok kadasig aron mapugngan ang hunahuna, ug sa dili pagtan-aw og kalampusan niini, dili mapugngan nga makab-ot sa usa ang konklusyon nga ang ingon nga paglayas sa hunahuna dili gikan kanato, kondili sigurado nga kabahin gayud kini sa atong kinaiyahan (– Collected Works 7, 3).

2. Dili maalamon ang paghimo og konklusyon nga dali ra kaayo kung wala pa husto nga gisusi ang maong butang. Dili patas nga magtuo, tungod lang sa kaugalingong kakulang sa abilidad o kahanas sa pag-angkon og kalampusan sa usa ka butang, nga imposible na gayud kini para sa bisan kinsa. Murag sama sa usa ka tawo nga dili makalangoy ug dili makalutaw sa iyang kaugalingong paagi, nga mopasabot nga tungod kay ang iyang lawas, tungod sa gibug-aton niini, dili makalutaw, ug tungod kay pareho ra ang lawas sa tanan sama sa iya, walay lawas nga makalutaw, ug busa walay makalangoy – mao kana ang kinaiya sa mga lawas nga imposible ang paglangoy. Bisan pa sa pagka-husto sa ingon nga konklusyon sa iyang panan-aw, ang iyang kasinatian wala magpamatuod niini. Ingon usab ana ang imong paghukom. Ang atong hunahuna, sa kinaiyahan niini, dili mahimong walay buhat; ngano kaha nga dili malikayan nga, kung wala kini sa sulod niini og mga hilisgutan nga maampingong giandam daan aron pag-ehersisyo sa iyang mga lihok ug aron kanunay nga pag-okupar niini, kini—tungod sa kaugalingon niini nga kagiwas—molupad-lupad dinhi ug didto ug molibot-libot bisan asa, hangtod, pinaagi sa dugay nga praktis ug kanunay nga batasan—ang imong gitawag nga walay pulos nga paningkamot—makat-on kini gikan sa kasinatian unsa nga mga materyales ang angay niyang itipig sa iyang panumduman, aron kini iyang mapalibotan sa iyang walay kapoy nga paglupad, ug pinaagi sa walay hunong nga debosyon niining paningkamot makab-ot ang kusog sa pagpugong sa supak nga mga sugyot sa kaaway—nga kaniadto nakadisturbo kaniya—ug sa ingon magpabilin nga dili matandog sa maong kahimtang (sa kalinaw sa hunahuna ug sulod) nga iyang gipangandoy. Busa, dili nato ihatag ang hinungdan sa kaparag-parag sa hunahuna nga walay klarong tumong ngadto sa kinaiyahan sa tawo, o sa Dios—ang Manlalang niini. Kay tinuod ang pulong sa Kasulatan: *'Gihimo sa Dios ang tawo nga matul-id,*

apan kining mga tawoa' (ang mga tawo) 'nangita og daghang hunahuna' (Eclesiastes 7:30). Busa, ang kalidad sa atong mga hunahuna nagdepende kanato. Ug ang Salmist miingon: '*Bulahan ang tawo nga ang iyang dalangpan anaa kanimo; itudlo ang iyang mga tinguha sa iyang kasingkasing*' (Salmo 83:6). Makita nimo, naa sa atong gahum nga itudlo sa atong kasingkasing ang 'pag-alsa'—mao ang mga hunahuna nga mosaka paingon sa Dios—o ang 'pag-anaog'—mao ang mga hunahuna nga moubos paingon sa kalibutanon ug unodnong mga butang. Kung ang mga hunahuna dili naa sa atong gahum, dili ba gisaway sa Ginoo ang mga Pariseo, nga miingon: '*Ngano man nga nagatago kamo sa dautang hunahuna sa inyong kasingkasing?*' (Mat. 9:4)? Ug dili usab Niya gisugo pinaagi sa mga Propeta: '*Kuhaa kining inyong dautang hunahuna sa atubangan sa Akong panan-aw*' (Isaias 1:16), ug: '*Hangtud kanus-a pa man magpabilin sa inyong sulod ang inyong dautang hunahuna?*' (Jeremias 4:14). (– Sermon 7, 4).

3. Tinuod nga daghang walay pulos nga hunahuna ang nagabalisa kanato bisan supak sa atong kabubut-on ug nagalimbong kanato hapit nga wala nato masayri, mosulod kini kanato nga dili kaayo mabantayan ug malimbungan nga dili lang nato mapugngan ang ilang pagsulod, apan lisod usab kaayo nato silang mabantayan; apan ang pagdawat o pagsalikway niini mahimo sa bisan kinsa nga, uban sa tabang sa Dios, magpaningkamot ug maghago alang niini. Sama sa dili nato makontrol ang ilang paglitaw, ingon usab ang pagsalikway o pagdawat niini naa sa atong kabubut-on. Labaw pa, bisan sa paglitaw mismo sa mga hunahuna, dili tanan angay i-atributo sa pagsulod sa mga hunahuna, o sa mga espiritu nga naningkamot sa pagpanginabuhi niini: apan naa kanato ang katungdanan sa pag-ayo sa kinaiya sa atong mga hunahuna, ug sa pagsiguro nga ang espirituhanon ug balaan nga mga hunahuna motumaw sa atong mga kasingkasing imbis sa mga makalaut ug kalibutanon, kung dili man kanunay, unya sa kadaghanan. Kung ang usa ka tawo magtuon sa Balaang Kasulatan nga maalamon ug masinabtanon, magpraktis sa mga salmo ug pagkanta, magpadayon sa pagpuasa ug pagbantay, ug kanunay nga hinumduman ang umaabot—ang Ginghamian sa Langit ug ang nagdilaab nga Gehenna—ug ang tanang buhat sa Dios; unya ang dautang hunahuna mokunhod ug dili na kaayo mosidlak. Sa laing bahin, kung ang usa ka tawo nabisi sa mga kabalaka sa kalibutan ug sa mga butang sa unod, ug magpadayon sa walay pulos ug bakak nga pakig-istorya, nan modaghan ang dautang hunahuna sa atong sulod (– Kolekta 1, 16–17).

4. Ang paglihok sa atong hunahuna mahimong itandi sa usa ka gilingan nga bato, nga paspas kaayo molihok tungod sa kusog nga pag-agos sa tubig. Dili kini mohunong sa pag-ikot samtang ginapadagan sa tubig; apan naa sa mag-uuma kung gilingon ba niya ang trigo, rye, o dayami. Ingon usab, sa tibuok karon nga kinabuhi, ang atong hunahuna—nga kanunay nga ginapalihok sa dagan sa mga impresyon nga nagdagsang gikan sa tanang kilid—dili makalingkawas sa kagubot sa mga hunahuna; apan kung asa niini ang atong dawaton o tagdon sa kasingkasing nagdepende sa atong kabubut-on ug paghusay. Kung, sama sa giingon na, kanunay kitang magtuon sa Balaang Kasulatan, pun-on ang atong hunahuna sa espirituhanong mga butang, ug mag-amuma sa tinguha alang sa pagkahingpit ug paglaum sa kalipay sa umaabot; nan, motungha gikan niini ang espirituhanong mga hunahuna, ug ang atong hunahuna mapabilin sa kanunay nga pagpamalandong sa mga hilisgutan nga atong gisuhid. Apan, kon pinaagi sa kapabayaang ug kawalay pag-amping, atong pun-on ang atong kaugalingon sa mga butang sa mga kahiligon ug walay pulos nga pakighinabi, o itugyan nato ang atong kaugalingon sa mga kabalaka sa kalibutan ug walay pulos nga kabalaka; unya, pinaagi sa ilang kinaiya, moturok ang mga hunahuna sama sa sagbot ug maghatag sa atong kasingkasing og makadaot nga paningkamot, sumala sa giingon sa Ginoo ug Manluluwas: '*Diin ang imong bahandi*'—mao ang imong mga buhat ug imong pagtagad—didto '*ang imong kasingkasing usab*' (Mat. 6:21). (Col. 1. 18).

5. Angay natong masayran nga adunay tulo ka tinubdan sa atong mga hunahuna: gikan sa Dios, gikan sa yawa, ug gikan sa atong kaugalingon. Gikan sa Dios – sa dihang Iyang buot nga bisitahan kita sa kahayag sa Espiritu Santo, nga nagpukaw sa atong sulod og kadasig alang sa labing hataas nga kalampusan, o paghinulsol tungod sa atong kakulang sa kalampusan ug sa atong paglubong sa katamaran ug kapabayaang; o sa dihang Iyang ipadayag kanato ang langitnong mga misteryo ug itudlo ang atong mga tinguha padulong sa mas maayong mga buhat. Busa giinspirar sa Ginoo si Artaxerxes nga mangayo sa mga rekord; ug sa dihang nahibaloan niya ang mga maayong buhat ni Mordecai, iyang dayon gikansela ang iyang miaging malupit nga sugo sa pagpatay sa mga Hudiyos (Esther, kapitulo 6). Ingon usab gisaad kini sa mga Apostoles: '*Dili kamo ang mosulti, kondili ang Espiritu sa inyong Amahan ang mosulti pinaagi kaninyo*' (Mat. 10:20). – Ang mga hunahuna naggikan sa yawa kon paningkamotan niya nga iligaw kita, pinaagi niini pagpukaw sa mainitong kalipay, o sa malimbungong limbong ipakita ang dautan nga daw maayo, '*pagpang-usab sa iyang kaugalingon*' sa atubangan nato '*nga daw usa ka anghel sa kahayag*' (2 Cor. 11:14). Busa iyang '*gipasulod sa*

kasingkasing ni Hudas Iskariote ang pag traydor sa Ginoo' (Juan 13:2), ug sa kasingkasing ni Ananias ang *'pagbakak sa Espiritu Santo'* (Buhat 5:3). – Ang mga hunahuna motumaw gikan sa atong sulod sa dihang natural natong hinumduman ang atong nakita, nadungog, o nabuhat (– Kolekta 1.19).

6. Kinahanglan kanunay natong hinumduman kini nga tulo ka hinungdan sa mga hunahuna, aron dili nato husgahan ang mga hunahuna nga motumaw sa atong kasingkasing pinasikad niini, kondili atimanon nato kini sumala niini. Niining bahin, kinahanglan natong sundon ang mga batid nga tag-ilisan og sinsilyo – nga nakahibalo sa husto nga pag-ila kon ang sinsilyo hinimo sa bulawan, ug kon kini tinuod nga bulawan o tanso nga nagpakita lang og kahayag sama sa bulawan; kon nagbitbit ba kini sa hulagway sa hari, ug kon mao, kon kini husto nga gipakita; ug kon ang sinsilyo adunay husto nga gibug-aton. Kinahanglan natong i-aplikar kini tanan sa espirituhanong paagi sa atong mga hunahuna. Una, kinahanglan natong susihon kung ang misulod sa atong kasingkasing tinuod ba nga gikan sa Dios o dili. Pananglitan, kung adunay usa ka pagtulon-an nga gipakita, kinahanglan natong hunahunaon kung kini ba napahapsay sa mahimayaong kalayo sa Espiritu Santo, o kung kini ba gikan sa Hudiyong pamahiin, o kung kini ba nagagikan sa hambog nga pilosopiya sa kalibutan ug nagpakaaron-ingnon lang nga matinud-anon. Pinaagi niini, matuman nato ang instruksiyon sa mga Apostoles: *'Ayaw kamo pagtuo sa matag espiritu, kondili sulayi ang mga espiritu aron masayran kon kini gikan sa Dios'* (1 Juan 4:1); ug malikayan nato ang paglayas gikan sa kamatuoran. Apan kadtong wala mag-amping sa pagtagad niining pahimangno napailawom sa usa ka makalilisang nga apostasiya gikan sa pagtuo. Ang mga malimbongon nga hamis ang dila unang gihikaw sila pinaagi sa pipila ka mga debotong pagbati ug argumento, nga uyon sa Balaang Pagtuo, sama sa kinang sa bulawan; ug unya gitudloan sila og mga doktrina nga supak sa pagtuo, nga tungod kay nadani sila sa unang hitsura nga matinahuron, wala nila hunahuna nga susihon kini; ug, sa ingon nga gidawat nila ang peke nga sinsilyo nga tanso ingon bulawan, nahulog sila sa mga heretikal nga sayop. – Ikaduha, kinahanglan mag-amping kita pag-ayo aron masuta kon nagpaminaw ba kita og bakak nga interpretasyon sa Balaang Kasulatan, nga nagpakaaron-ingnon nga murag putli nga bulawan sa tinuod nga pagsabot sa mga pulong sa Diyos, naningkamot sa paglimbong kanato pinaagi sa hitsura niining bililhon nga metal – aron dawaton nato kini uban sa sagol nga tanso nga bakak nga giangkon niini. Mao kini ang gibuhat ni Satanas aron tuksuhon ang Kristo nga Manluluwas mismo. Ug mao usab kini ang iyang pagtuksu kanato tanan, nga dili walay kalampusan, sama sa iyang gibuhat sa atong Ginoo. – Ikatulo, – kinahanglan magbantay kita sa tanang paagi, aron dili kita mapildi sa kaaway, nga pinaagi sa malimbongong paghubad sa bililhon nga mga pulong sa Balaang Kasulatan, malimbong kita aron gamiton kini sa sayop nga paagi, ug itabon kini sa tradisyon, ingon nga gikan kini sa mga tigulang, sama sa dili matarong nga pagbutang sa selyo sa hari sa peke nga sinsilyo. Malampuson siya niini kung madani niya kita sa sobra ug bug-at nga pagpanarbaho, sa sobra nga pagpangbantay, sa dili hapsay nga pag-ampo, ug sa dili angay nga pagbasa, ug, pinaagi sa saad sa maayo, madala kita niya sa usa ka katapusan nga makaguba sa kalag; o kung tambagan niya kita sa pagbuhat og dili kinahanglan nga pagbisita, aron pahawaon kita gikan sa atong pag-inusara ug wagtangon ang atong bulahan nga kahilom; o kung iyang itanom ang ideya sa pag-atiman sa mga deboto ug walay ikalaban nga mga babaye, aron malibot ang usa sa makaguba nga mga kabalaka; o kung iyang dasigon ang usa sa paghandum sa balaan nga han-ay, ubos sa pasangil nga makapahimulos sa kadaghanan, nga busa makapaling sa atong yano nga tawag. Ang tanang ingon nga mga sugyot, nga nakasul-ob sa porma sa kalooy, pagkamapa-Diosnon, ug labawng kalampusan, makadani sa mga walay kasinatian. Sa gawas, mura sila'g sinsilyo sa tinuod nga Hari; apan kini wala gihimo sa tinuod nga espirituhanong tigbuhat sa sinsilyo—dili sa mga batid nga Ortodoksong Amahan—kundi gihulma sa limbong sa mga demonyo alang sa kadaut ug kapahamakan. Ang giingon sa magsusulat sa Panultihon hingpit nga angay kanila: *'Aduna'y dalan nga husto sa panan-aw sa tawo, apan ang katapusan niini nagdala ngadto sa ganghaan sa impyerno'* (Panultihon 16:25). – Ang katapusang (ika-upat) nga obserbasyon sa batid nga tigbuhat sa sinsilyo, mahitungod sa pagsulay sa gibug-aton, atong ipatuman sa atong espirituhanong paningkamot kon, sa matag higayon nga adunay hunahuna nga mag-awhag kanato sa pagbuhat og usa ka butang, kita, pagkahuman kini atong ibutang sa timbangan sa atong konsensya, susihon sa labing hugot nga paagi kon kini ba adunay tinuod nga gibug-aton – kon kini ba bug-at sa kahadlok sa Dios, kung kini ba adunay tanan nga gikinahanglan—sumala sa kahulugan ug kahinungdanon niini—kung ang pagpanghambog ug kabag-ohan naghimo niini nga daw gaan, kung ang garbo makapamenos sa gibug-aton niini pagkahuman, ug kung ang himaya sa tawo makagisi niini. Human nato kini tanan timbangon ug tukion pinaagi sa mga pagpamatuod sa mga Apostoles ug mga Propeta, kinahanglan nato kini dawaton kon kini uyon kanila, o, uban sa labing hugot nga paghusga, balibaran kini kon supak kini kanila ug makadaot kanato (– Sob. 1. 20. 21).

7. Busa, kinahanglan natong walay puas nga susihon ang tanang sulok sa atong kasingkasing, ug uban sa maampingong pagbantay obserbahan ang mga bakas sa mosulod, aron dili mosulod didto ang bisan unsang mananap sa hunahuna, o bisan usa ka leon o usa ka dragon mismo, ug, nga tinago nga nakaplag sa didto ang makaguba nga mga marka niini, dili ba kini makapahimo usab og agianan para sa uban nga mosulod sa kahilom sa atong kasingkasing samtang wala kita magmatngon sa atong mga hunahuna. Pinaagi sa pag-araro sa yuta sa atong kasingkasing sa ingon ani nga paagi, oras-oras ug minuto-minuto, gamit ang arado sa Ebanghelyo—mao kana, pinaagi sa walay hunong nga paghinumdom sa krus sa Ginoo—dali ra nato nga mabuak ang mga lungib sa makadaot nga mga hayop ug ang mga lungag sa makahilo nga mga bitin, ug mapalayas sila gikan sa atong kaugalingon (– Kolekta 1, 22).

8. Ang hulagway sa hingpit nga hunahuna (usa nga nagpugong sa kaugalingong mga hunahuna) matahum nga gipakita sa personahe sa Centurion sa Ebanghelyo. Sa paghulagway kaniya, ang moral nga kusog – nga nagtugot sa usa ka tawo nga dili madala sa bisan unsang naglabay nga hunahuna, kondili dawaton ang maayong hunahuna sumala sa kaugalingong paghukom, ug ilabay ang supak niini nga walay kalisud – gihulagway sa mosunod niyang mga pulong, kon masabtan kini sa alegorikal nga paagi: *'Kay ako usab usa ka tawo nga sakop sa awtoridad, apan adunay mga sundalo sa akong gahum; moingon ako sa usa, "Adto," ug moadto siya; ug sa lain, "Ani," ug moanhi siya; ug sa akong ulipon, "Buhata kini," ug buhaton niya kini'* (Mat. 8:9). Kung kita usab, nga nakigbisog nga maisugon batok sa mga walay han-ay nga sulodnong paglihok ug mga pagbati, makab-ot nato ang kusog aron isilot kini sa atong awtoridad ug pangatarungan, aron mapahunong ang mga kahakog nga nagpakig-away sulod sa atong unod, aron mapailalom sa yugo sa awtoridad sa hunahuna ang walay han-ay nga panagtigom sa atong mga hunahuna, ug, uban sa makaluwas nga bandila sa Krus sa Ginoo, palagson gikan sa utlanan sa atong kasingkasing ang tigum sa labing dautang pwersa sa kaaway, nan alang sa ingon nga mga kadaugan ug tagumpay sa espirituhanong kahulugan, itas kita sa ranggo sa usa ka senturyon. Ug sa ingon niini, sa pag-abot nato sa kahitas-an sa ingon nga dungog, kita usab adunay parehas nga awtoridad ug gahum sama kaniya, pinaagi niini dili na kita madala sa bisan unsang hunahuna nga dili nato gusto, kondili sa mga hunahuna nga nagahatag kanato og espirituhanong kalipay, kita makapabilin ug makakapit niini, nga imperyosong nagmando sa dautang mga pagdani: *'Palayo!'* – ug molayas sila; samtang nagdapit sa maayong mga hunahuna: *'Ug-anhi,'* ug moanha sila; ug sa atong sulugoon—ang unod—atong sugoan ang gikinahanglan alang sa pagkamaliniis ug pagpugong sa kaugalingon, ug kini buhaton niini nga walay pagsupak, nga dili na magpukaw sa mga kahakog nga supak sa espiritu, kondili ipakita niini ang tanang pagsumpo (—Sob. 7:5).

9. Apan giunsa kini pagkab-ot? Mahitabo kini sa kaugalingon niini kung kita tinuod nga naghiusa sa Dios nga Siya molihok sa sulod nato. Gipamatud-an kini sa Apostol sa dihang miingon siya: *'Ang mga armas sa atong pakig-away dili panalagsaon, kondili gamhanan sa Dios alang sa pagbungkag sa mga kuta, nga nagaguba sa mga pangatarungan ug sa tanang butang nga hataas nga nagapahitas-on sa kaugalingon batok sa kahibalo sa Dios'* (2 Cor. 10:4). Unsa man ang atong buhaton aron mapildi ang atong hunahuna, kini walay pulos hangtod ang Dios mismo, pinaagi sa Iyang paghiusa kanato, ang molihok niini. Unya ang atong huyang nga mga paagi mahimong lig-on ug makadaog sa tanan—kini mubungkag sa mga kuta sa kaaway ug mopukan ug mopahawa sa tanang matang sa hunahuna. Ug matuman kanato ang pulong sa propesiya: *'Ang maluya mosulti, "Ako kusgan", 'ug ang mapainubsanon mahimong maisug'* (Joel 3:10–11)—ug ang gisulti ni San Pablo bahin sa iyang kaugalingon: *'Kay kon maluya ako, diha ako kusgan'* (2 Cor. 12:10). Kay unya *'ang gahum sa Dios'* mahimong hingpit *'sa atong kaluyahon'* (– 9). Busa, kita, uban sa tibuok tinguha sa atong kasingkasing, paninguhaon nato ang paghiusa sa Ginoo, hangtod nga kana nga gipanalanginan Nasinati ni David: *'Ang akong kalag nagpilit Kanim; ang Imong tuo nga kamot nagpamantala kanako'* (Salmo 62:9), – ug kita matag-usa, uban kaniya, makasugod sa pagkanta: *'Maayo para kanako nga magpilit sa Dios'* (Salmo 72:28). Siyempre, nagkinahanglan kini og kanunay nga paningkamot ug pagpaningkamot; apan kung wala kini, walay kalampusan sa bisan unsang paningkamot. Labi na gayud, dili kini ikadahom sa ingon ka importante nga butang. Walay birtud ang makab-ot sa hingpit nga kahimtang kung walay paningkamot – ug walay bisan kinsa ang makab-ot sa kahilom sa hunahuna kung walay labing kusog nga paningkamot sa kasingkasing. Ang pulong sa Ginoo direkta nga magamit dinhi: *'Ang gingharian sa Dios gikuha pinaagi sa kusog, ug ang mga naningkamot maoy nakakuha niini'* (Mat. 11:12). Aron ang atong espiritu makaabot sa sukod sa hingpit nga pagkatawo ni Cristo (Efe. 4:13) – ug mahimong *usa ka espiritu uban sa Ginoo* (1 Cor. 6:17) – kinahanglan kini magpabilin nga magmatngon kanunay uban sa dakong kaisog ug magpaningkamot niini uban sa walay hunong nga kadasig. Sa pag-angkon niini, makig-uban na kini sa Apostol sa matitud-

anong pag-ingon: *'Makabuhay ako sa tanang butang pinaagi sa nagahatag kanako ug kusog'* (Fil. 4:13). (– Usa ka paraphrase gikan sa The Collects, Libro 7, Mga Kapitulo 5 ug 6).

10. Ngano nga ang tanan natong pagtagad kinahanglan kanunay nga itudlo ngadto sa usa ka butang—mao ang dali nga pagbalik sa atong hunahuna sa paghinumdom sa Dios gikan sa ilang paglayas ug paglibot-libot? Sama sa usa ka tawo nga gustong tukoron og tarong ang usa ka dome ug ipahab-it ang ibabaw niini sa tumoy, kanunay siyang mosubay og lingin palibot sa estruktura gamit ang pisi nga gikan sa sentro, aron masiguro nga pantay ang kurbada niini sa tibuok; mao usab ang atong espiritu: kon, human natong itukod sulod sa atong kaugalingon ang mahigugmaong paghinumdom sa Dios ingon usa ka matang sa dili matuyaw nga sentro, kini dili dayon makapadayon sa husto nga pagkahugis, ni matino dayon kon unsa kadako ang ilang paglayas gikan niini nga walay pag-adto sa maong giya sa pagkahusto: ingon usab ang atong espiritu: kon, human natong itukod sulod sa atong kaugalingon ang mahigugmaong paghinumdom sa Dios ingon usa ka matang sa dili matandog nga sentro, dili nato dayon, mopadayon gikan niini ug, uban niini, susihon ang tanan niyang mga buhat ug paningkamot sa matag higayon; gamiton kini isip pagsulay aron matino ang kalidad sa mga hunahuna ug mga paningkamot, aron dawaton ang uban ug balibaran ang uban; ug gamiton kini, isip usa ka matinud-anong kompas, aron maghatag og direksyon sa tanan nga ginabuhay; unya dili gyud niya matukod, sama sa angay, kana nga espirituhanong tukod nga si Pablo mao ang arkitekto (1 Cor. 3:10), ni dili usab niya kini hatagan sa katahum sa maong balay nga, sa tinguha nga mag-andam alang sa Ginoo sa iyang kasingkasing, misinggit ang bulahan nga si David: *'O Ginoo, gihigugma ko ang kaanyag sa imong balay ug ang dapit diin nagpuyo ang imong himaya'* (Sal. 25:8), apan walay pulos niyang itukod sa iyang kasingkasing ang usa ka balay nga dili matahum, dili angay sa Espiritu Santo ug kanunay hapit na matumba, nga gitakda dili aron makadawat og himaya gikan sa Ginoo nga iyang gihulat, kondili aron ituring nga dili angay modawat sa bisita (i.e. ang Espiritu Santo), apan maluoy nga mapukan sa ilawom sa mga bungkag sa iyang kaugalingong estruktura (– Discourses 24:6).

11. Pinaagi gayud sa atong mga hunahuna nga ang mga kangitngit nga pwersa naglihok batok kanato, ug siyempre mas sayon unta alang kanato nga makigbatok kanila kon dili kita kanunay ug daghan kaayong napalibotan niining mga kaaway nga nagtinguha sa atong kadaut – apan dili kinahanglan nga mahadlok kita niini. Tinuod nga kanunay kitang ginapanamastamas niining mga kaaway, apan ginatamnan ug ginapukaw ra nila ang dautan sa atong sulod; dili nila kita pugson sa pagbuhay niini. Kung gihatagan sila og gahum dili lang sa pagpanudlo og dautang hunahuna kondili usab sa pagpugos kanato paingon kanila, bisan unsang makasasala nga tinguha nga ilang gustong pasiga sa atong kasingkasing, walay bisan kinsa nga makalikay sa pagpakasala tungod niini. Apan makita nato nga sama sa pagtugot kanila sa pagpukaw kanato, gitagaan usab kita og kusog aron makasukol niining mga pagpukaw, , ug og kagawasan nga mosugot niini. Unsa man, busa, ang angay kahadlukan? – Apan, kung adunay bisan kinsa nga mahadlok sa ilang kapintas ug mga pag-atake, sa ingon nga tawo kami, sa sukwahi, nagtanyag sa proteksyon ug tabang sa Dios, nga mas gamhanan pa kaysa kanila, ingon sa giingon: *'Ang naa kaninyo mas dako kay sa naa sa kalibutan'* (1 Juan 4:4), – Nga ang pag-ampo Niya nagdaog alang kanato uban sa dili matupong nga gahum kaysa sa gahum nga gigamit sa kaaway batok kanato. Kay ang Dios dili lang magdasig sa mga maayong buhat, apan nagpanalipod usab niini ug nagdala niini sa katuparan; aron usahay, bisan walay pagtugot sa atong kabubut-on o kahibalo, Iya kitang giagak paingon sa kaluwasan. Busa, natino na nga walay bisan kinsa ang madani sa yawa gawas lang sa mga tawo nga sa ilang kaugalingong gawasnong kabubut-on mopili nga mosugot kaniya. Sama sa klarong pagpadayag ni Ecclesiastes niining mga pulong: *'Kay walay dayon pagsilot sa mga daotan; busa ang kasingkasing sa mga tawo nagapahugot sa pagbuhay sa dautan'* (Eccl. 8:11). Busa klaro nga ang tanan makasala tungod kay, sa dihang mosulong kanila ang dautang hunahuna, dili nila kini dayon supakon pinaagi sa pagkontra niini. Kay giingon: *'Supaki ninyo ang yawa, ug siya molayas kaninyo'* (Santiago 4:7). (– Discourses 7, 8).

12. Ang uban tingali mangutana kung giunsa sa mga dautang espiritu ang pakig-uban sa kalag—giunsa nila pakig-istorya niini nga dili mabantayan, pag-instilar niini sa bisan unsang ilang gusto, pagtan-aw sa mga hunahuna ug lihok niini, ug paggamit niini alang sa kadaut niini. – Apan walay katingalahan niini. Ang usa ka espiritu makasulod sa pakig-uban sa lain nga espiritu ug sekreto nga makaapekto niini, nga mosugyot sa gusto niini. Kay tali nila, sama sa tali sa mga tawo, adunay usa ka piho nga pagkapareho ug pagkapariho sa kinaiyahan. Apan ang pag-sulod nila sa usag usa ug ang pagpanag-iya sa usag usa hingpit nga imposible. Kini tinuod nga matudlo lamang sa Balaan (– Op. 7, 9, 10).

13. Ang gisulti sa ibabaw dili gayud supak sa mahitabo sa mga gipanag-iya sa demonyo, nga sa dihang gipanag-iya sa hugaw nga espiritu, mosulti ug buhaton nila ang mga butang nga dili nila gustong buhaton, ug

mapugos sila sa pagsulti og mga pulong nga wala nila masabti. Ilado nga dili tanan maapektuhan sa parehas nga paagi sa ingon ani nga mga hitabo. Ang uban hingpit nga kontrolado nila nga wala gyud sila kahibalo sa ilang gibuhay o gisulti, samtang ang uban mahibalo ug mahinumdom niini pagkahuman. Ang duha mahitabo pinaagi sa impluwensya sa usa ka hugaw nga espiritu – bisan dili sa paagi nga mosulod kini sa tinuod nga substansya sa kalag, maghiusa niini, ingon ba, ug, human kini isul-ob, mopahayag og mga pulong ug sinultian pinaagi sa ngabil sa naantos nga tawo. Dili sila makahimo niini sa bisan unsang paagi. Ang mahitabo mao nga ang hugaw nga espiritu, nga nagpuyo sa mga bahin sa lawas diin naglihok ang kalag, ug nagpataw og dili madala nga karga niini, nagtabon sa makatarunganong mga gahum sa kalag sa usa ka makalilisang nga kangitngit ug gipugngan ang ilang kalihokan (pinaagi sa ingon nga pagpugong sa mga organo sa maong kalihokan). Sama sa atong makita, kini usahay mahitabo tungod sa bino, ingon man usab sa hilanat, sobra nga katugnaw, ug uban pang mga sakit nga nagagikan sa gawas nga mga hinungdan. Aron dili unta makab-ot sa yawa ang gahum sa iyang unod, ug mapanuko nga ipahamtang usab kini sa bulahan nga si Job, gisugo siya sa Ginoo pinaagi sa usa ka espesyal nga sugo, nga nag-ingon: '*Ani-a, itugyan ko siya sa imong kamot; apan ayaw lang paglaglag sa iyang kinabuhi*' (Job 2:6), nga nagpasabot, ayaw ninyo siya pagpakabuang pinaagi sa pagbungkag sa lingkoranan sa kalag, pagsulod sa iyang pangatarungan, ug pagdaot sa gahum sa pagsabot, pinaagi niini siya (Job) kinahanglan makigbatok kaninyo (– Own 7:12).

14. Bisan pa, bisan tuod ang espiritu walay putol nga misagol niining bug-at ug solidong materya—mao ang unod—nga mapuslanon kaayo; dili kini nagpasabot nga kini makahiya usab sa kalag, nga espiritu usab, sa paagi nga mahimong sudlanan sa iyang pagkaanaa, sama sa lawas. Mahimo kini lamang alang sa Usa ka Trinidad, nga dili lang naglangkob sa matag makatarunganong binuhay kondili misulod usab niini. Ang usa ka Dios hingpit nga anaa bisan asa ug sa tanang butang, aron makita Niya ang tanan natong hunahuna, ang tanan natong sulod nga lihok, ug ang tanang tinago sa atong mga kalag. '*Walay binuhay nga natago kaniya; kondili ang tanan hayag ug hayag sa atubangan sa iyang mata*' (Heb. 4:13), – ug '*Gisulay niya ang kasingkasing ug hunahuna sa pagkamatarong*' (Sal. 7:10). (– Kolekta 7:13).

15. Apan giunsa sa mga hugaw nga espiritu paghibalo sa atong mga hunahuna? – Dili nila kini direkta nga mabasa sa kalag, kondili mailhan nila kini gikan sa pagpadayag niini sa mga panlabaw, masinati nga mga timaan, sa ato pa, gikan sa atong mga pulong ug lihok. Bisan pa niana, dili nila sa bisan unsang paagi masudlan ang mga hunahuna nga wala pa mogawas gikan sa sulod sa kalag. Bisan pa kon gi-dawat ba, ug giunsa pagdawat, ang mismong mga hunahuna nga ilang gipang-instilar, dili nila kini makat-unan gikan sa kalag mismo, ni gikan sa labing sulod nga mga lihok nga tinago nga nahitabo niini ingon nga resulta, kondili gikan sa mga pagpadayag niini sa gawas sa kalag. Busa, pananglitan, kon, human nilang itanom ang hunahuna sa pagka-gluton, makita nila nga ang usa ka monghe nagsugod sa pagtan-aw sa bintana ug sa adlaw, o nangutana unsa na ang oras, ilang gihunahuna gikan niini nga usa ka gluton nga tinguha ang natamnan kaniya. Ug dili na katingalahan nga maila kini ug ang susamang mga butang sa mga gahum sa hangin, kon makita nato nga bisan ang mga maalamon makahibalo sa sulod nga kahimtang sa usa ka tawo pinaagi sa ilang mga mata, nawong ug uban pang mga gawasnong timailhan. Sigurado, kadtong sama sa mga espiritu, nga walay duhaduha nga labi pang pino ug mas maamgo kaysa sa mga tawo, makahibalo niini nga mas tukma pa (– Collected Works 7, 15).

16. Kinahanglan masabtan nga dili tanang demonyo ang nagpukaw sa matag pagbati sa mga tawo, kondili ang pipila ka espiritu gitudlo sa matag partikular nga pagbati; kay ang uban kanila malipay sa hugaw ug makauwaw nga mga kahilambigit, ang uban mahigugma sa panamastamas, ang uban sa kasuko ug kalagot, ang uban malingaw sa kasubo, ug ang uban sa kahaw-ang ug garbo – ug ang matag-usa magtanum sa kasingkasing sa tawo sa hilig nga iyang labi nga kalipayan; apan dili nila tanang pasigaon ang ilang mga pagbati sa samang higayon, kondili sunod-sunod, depende sa gikinahanglan sa panahon, lugar, ug pagka-andam sa gitintal (– Collect. 7, 17).

17. Kinahanglan usab masabtan nga dili silang tanan pareho ka daotan o pareho ka gamhanan. Ang labing huyang nga mga espiritu mosugod sa pag-atake sa mga bag-uhan ug sa mga maluya; ug sa diha nga mapildi na kini, ipadala unya ang labing kusgan – ug sa ingon niini, ang sundalo ni Kristo kinahanglan hinay-hinay nga mag-antos sa nagkadako nga panagbangi, sumala sa iyang kaugalingong pag-uswag ug pagtubo sa iyang espirituhanong kusog. Ug walay bisan usa sa mga Balaan nga makasukol sa dautang buot sa ingon kadaghan nga mga kaaway, o makabarog nga lig-on batok sa ilang mga panamastamas ug mabangis nga kasuko, kon dili tungod sa kamatuoran nga, sa atong pakigbisog, si Kristo—ang labing maloloy-on nga Managsumiter ug Tabang—kanunay nga anaa kanato, nga wala magpantay sa kusog sa mga nakig-away, wala

magpugong o magbabag sa binalagbag nga pagsulong sa mga kaaway, ug '*wala magtugot nga matintal kami sa labaw pa sa among makaya*' (1 Cor. 10:13). (– Koleksyon 7, 20).

18. Nga ang mga demonyo walay gahum nga makadaot sa matag tawo, gipakita sa labing klaro pinaagi sa ehemplo sa bulahan nga si Job, nga wala gani gisulayan sa kaaway nga tuksahon siya labaw pa sa gitugotan sa kabubut-on sa Dios; kini gipamatud-an usab sa pag-angkon sa dautang mga espiritu nga narekord sa mga Ebanghelyo: '*Kung ipahawa ninyo kami, padal-a kami sa panon sa mga baboy*' (Mat. 8:31). Mas labi pa gayud nga rason kini aron motuo nga dili sila makasulod sa ilang kaugalingon nga gusto sa bisan kinsang tawo nga gimugna sa hulagway sa Dios, kay kung walay pagtugot sa Dios, wala silay gahum mosulod bisan sa hugaw ug walay pulong nga mga hayop. Sa tinuod, kung gihatagan sila og gahum nga tuksuhon ug pahimarautan ang bisan kinsa nga ilang gusto, nan walay bisan kinsa—dili lang ang mga batan-ong monghe, kondili bisan pa ang mga tawo nga hingpit ang pagkamaayo—ang makahimo sa pagpuyo sa disyerto, nga napalibotan sa ingon kadaghan nga dautang kaaway (– Kolekta 7:22).

19. Nailhan usab nga ang mga hugaw nga espiritu dili mosulod sa lawas sa mga tawo nga ilang gihuptan gawas kon una nilang makuha ang pagpanag-iya sa ilang hunahuna ug mga paghunahuna. Human una nilang tangtanga kanila ang kahadlok sa Dios, ang paghinumdom sa Dios, ug ang espirituhanong pagtulonan, dayon ilang masigasig nga atakehon sila nga daw walay depensa ug walay tabang ug proteksyon sa Dios, ug busa dali ra silang mapildi; ug sa katapusan, ilang gihimong puy-anan ang sulod nila, sama sa usa ka gingharian nga gihatag kanila. – Tinuod usab, bisan pa, nga kadtong labing grabeng gipaka-antos nila mao kadtong, bisan dili sila gipanag-iya sa lawas, labing makaguba nga gipanag-iya sa kalag – mao kadtong naipit sa ilang mga pagbati ug mga tinguha; kay, sumala sa pulong sa Apostol, '*kinsa ang mapildi sa usa ka espiritu, ulipon siya niining espirituha*' (2 Pedro 2:19), (– Koleksyon 7, 24, 25).

20. Nagpamatuod ang Kasulatan nga duha ka anghel ang kanunay nga anaa uban sa matag-usa kanato – usa ka maayo ug usa ka dautan. Mahitungod sa mga maayo, miingon ang Manluluwas: '*Pag-amping nga dili ninyo pagdumtan bisan kinsa niining mga gamay; kay giingon ko kaninyo nga ang ilang mga anghel sa langit kanunay makakita sa nawong sa akong Amahan nga anaa sa langit*' (Mat. 18:10), – ug Bulahan David: '*Ang anghel sa Ginoo nagpamutang sa palibot sa mga nagahadlok kaniya, ug nagaluwas kanila*' (Salmo 33:8); dugang ebidensya sa ilang paglungtad makita sa Basahon sa Mga Buhat, diin giingon mahitungod kang Pedro: '*Aduna siyay anghel*' (– 12:15). Ang duha ka anghel gihisgutan sa gilapdon sa basahon *Ang Magbalantay*. – Kung atong hunahunaon usab ang usa nga nangita og agi ngadto kang Banal Job, masabtan nato nga mao siya kanunay ang nagpasipala kaniya, apan wala gayud siya mapadani sa pagpakasala; mao nga nangayo siya sa Ginoo og gahum batok kaniya – nga nag-angkon nga hangtod niadto napildi siya dili tungod sa pagkamatinud-anon ni Job, kondili tungod sa pag-ampo sa Ginoo, nga kanunay siyang gipanalipdan sa Iyang proteksyon. Ug giingon usab mahitungod kang Hudat: '*Tugoti ang yawa nga motindog sa iyang tuo*' (Salmo 108:6). (– Kolekta 8, 17).

7. Ang pakigbisog batok sa tanang matang sa mga kasakit nga naggikan sa mga kapakyasan ug kalamidad

1. Sa Palestina, sa mga disyerto tali sa Jerusalem ug sa Dagat nga Patay, kalit nga giatake sa mga barbaro ang mga monghe – ug daghan kanila ang ilang gipalo. Giunsa kaha sa Dios pagtugot nga mahitabo ang ingon nga dautang binuhatan batok sa Iyang mga sulugoon? – Kini nga pangutana kasagaran makabalisa sa hunahuna sa mga tawo nga, tungod kay gamay ra ang ilang pagtuo ug kahibalo, nagtuo nga ang mga birtud ug buhat sa mga Santo gasaadgutan sulod sa mubo nga panahon niining kinabuhi – ang panahong kini. Apan kita, nga wala *magbutang sa atong paglaum sa kinabuhi karon sa Kristo lamang*, aron, sumala sa Apostol, '*dili kita mahimong labing maluoy sa tanang tawo*' (1 Cor. 15:19), dili dapat malimbong sa ingon nga mga opinyon; basi, tungod sa pagkawalay-hibalo sa tinuod nga kinaiya sa ingon nga mga hitabo, kita, sa pag- , dakpon sa kahadlok ug kalibog sa mga pagsulay nga atong masinati, ug busa maliso gikan sa dalan sa pagkamatarong (Sal. 72:2), – o, aron isulti kini sa mas makalilisang pa nga paagi, dili nato ihatag sa Dios ang dili pagkamatarong ug pagkawalay pagtagad sa mga kalihokan sa tawo, sa basihanang nga, ingon man lang, Dili Niya luwason ang balaan ug ang matarong gikan sa tukso, ni bayaran Niya ang maayo og kaayohan ug ang dautan og kadautan dinhi sa kinabuhi – ug busa dili kita angay hukman kauban sa mga ginatultolan sa Propeta Zephaniah sa ngalan sa Ginoo, nga nag-ingon: '*Magpanimalos ako sa mga nag-ingon sa ilang kasingkasing: "Ang Ginoo dili magbuhat ug maayo, ni magbuhat ug dautan"*' (Zefanias 1:12), ni masinati nila ang parehas nga kapalaran sa mga nagpasipala batok sa Dios uban sa ingon nga mga reklamo: '*Ang tanan nga*

nagbuhat sa dautan maayo sa panan-aw sa Ginoo, ug siya malipay kanila; ug asa na ang Dios sa hustisya? (Malaquias 2:17)? Idugang pa niini ang blasfemiya nga gihulagway sa Propeta sa dili madugay pagkahuman: *'Walay pulos ba ang among pag-alagad sa Dios, ug labi pa, ang among pagtuman sa Iyang mga sugo, ug ang among paglakaw sa pag-ampo sa atubangan sa nawong sa Ginoong Labaw sa Tanan? Ug karon among gipanalanginan ang mga langyaw, samtang ang tanan nga nagbuhat sa kadautan nagauswag: ilang gisupak ang Dios apan maluwas gihapon sila'* (Mal. 3:14–15). – Busa, aron malikayan ang pagkawalay-hibalo nga mao ang gamot ug hinungdan niining labing makalilisang nga sayop, kinahanglan una sa tanan nga klaro natong maila kung unsa ang tinuod nga maayo ug unsa ang dautan. Kon magpabilin kita nga hugot sa tinuod nga kahulugan sa Kasulatan, dili sa bakak nga opinyon sa kadaghanan bahin niini, dili kita madani sa sayop sa mga dili motuo.

2. Ang tanan nga naglungtad ug nahitabo sa kalibutan tulo ka matang: maayo, dautan, ug ang tunga-tunga nga dalan. Busa, kinahanglan natong masuta kung unsa gayud ang maayo, unsa ang dautan, ug unsa ang tunga-tunga nga dalan, aron ang atong pagtuo, nga gipanalipdan sa matarong nga kahibalo, magpabilin nga dili matandog sa tanang tukso. Sa mga kalihokan sa tawo, walay bisan unsa ang angay ituring nga sukaranan nga maayo gawas sa usa ka espirituhanong hiyas, nga pinaagi sa matinud-anong pagtuo nga nagdala kanato ngadto sa Dios, nagpugos kanato nga magpabilin nga walay hunong nga nakakapit niining dili mausab nga maayo. Sa pikas bahin, walay bisan unsa ang angay ituring nga dautan gawas sa sala, nga pinaagi sa pagbulag kanato gikan sa maayong Dios, nagbugkos kanato ngadto sa dautang yawa. Ang naa sa tunga mao ang ikatugyan sa usa ka kilid o sa pikas, depende sa kinaiya ug disposisyon sa tawo nga nakapahimulos niini, sama sa: kayamanan, gahum, dungog, pisikal nga kusog, panglawas, katahum, ang kinabuhi mismo o kamatayon, kakabus, kahuyang sa unod, panamastamas ug uban pang susamang mga butang, nga, depende sa kinaiya ug disposisyon sa tawo nga naggamit niini, mahimong mag-alagad alang sa maayo o alang sa dautan. Kay bisan ang bahandi kanunay magamit alang sa maayo, sumala sa Apostol, nga *'naga-awhag sa mga adunahan sa karon nga panahon nga manggaranon sa mga maayong buhat, nga mahinatagon ug andam sa pag-ambit, nga magtipig alang sa ilang kaugalingon og maayong pundasyon alang sa umaabot, aron sila makadawat sa kinabuhi nga walay katapusan'* (1 Tim. 6: 17–19): apan kini mahimong dautan kon kini tipon-tiponon lang aron itago ug itabon sa yuta, sama sa ginabuhay sa mga kuripot, o usikan sa karangyaan ug kalipay imbis nga gamiton alang sa kaayohan sa mga nanginahanglan. Dugang pa, ang kamatuoran nga ang gahum ug dungog, ang pisikal nga kusog ug panglawas kay neutral, ug angay para sa duha ka bahin, dali ra mapamatud-an sa kamatuoran nga daghan sa mga balaan sa Daang Tugon, nga nagpanag-iya niining tanan, nakapahimuot kaayo sa Dios; samtang, sa pikas bahin, kadtong nagpahimulos pag-ayo sa mga panalangin, nga gigamit kini sa pag-alagad sa ilang dautang tinguha, dili matarong nga gipaka-antos o gipatay, sama sa kanunay nga gisaysay sa mga Basahon sa Mga Hari. Ingon usab, mahitungod sa ubang butang nga katamtaman ang kinaiya, sabta nga kini dili ang tinuod nga kaayohan, nga naglangkob lamang sa mga hiyas, kondili usa ka butang nga naa sa tunga-tunga; kay samtang kini mapuslanon ug makapahimulos sa mga matarong—nga naggamit niini sa matarong ug gikinahanglan nga mga buhat, nga nagtugot kanila sa pagtipig sa mga bunga sa pagkamaayo ingon usa ka bahandi alang sa walay katapusang kinabuhi—sa pikas bahin, kini dili mapuslanon o makapahimulos sa kadtong daotan ang paggamit niini, kondili magdala lamang kini kanila sa sala ug kamatayon.

3. Sa paglig-on sa hunahuna niining kalainan tali sa mga butang ug mga buhat, ug sa pagkahibalo nga walay tinuod nga maayo gawas sa pagkamatinud-anon lamang, nga nagagikan sa kahadlok ug gugma sa Dios, ug nga walay tinuod nga dautan gawas sa sala ug pagkabulag gikan sa Dios, karon atong susihon uban sa labing dakong pagtagad, kung nahitabo ba gayud nga ang Dios, sa Iyang kaugalingon o pinaagi sa lain, nagpahinabo og ingon nga dautan sa bisan kinsa sa Iyang mga balaan? Walay duhaduha nga dili ka makakaplag og ingon nga hitabo bisan asa. Kay wala gyud'y nahitabo nga ang lain makadala sa bisan kinsa ngadto sa sala kon ang maong tawo wala maghandum sa ingon nga dautan ug misukol niini; ug kon nahitabo man nga adunay nadala sa sala, kini mao ra ang usa nga siya mismo ang nakahunahuna sa maong sala sa iyang kaugalingon, tungod sa kakulang sa pagkamapamalandong sa kasingkasing ug sa dautang kabubut-on. Busa, sa dihang gisulayan sa yawa nga madala si Job nga matarong ngadto niining kadaut—ngadto sa sala—gigamit niya ang tanang limbong sa iyang kaugalingong dautan batok kaniya—gikuhaan siya sa tanan niyang bahandi, gipatay ang iyang mga anak, ug gitabonan si Job mismo gikan sa ulo hangtod sa tiil sa mga samad nga naghatag og dili matag-an nga kasakit—apan wala gayud niya siya mabalda sa sala; kay *'sa tanang mga pagsulay'* si

Job nagpabilin nga lig-on ug '*wala magpasanginlang kadautan kang Dios*' (Job 1:22)—wala siya mapukan sa blasfemiya.

4. Apan giunsa man kaha nga ang Dios mismo miingon mahitungod sa Iyang kaugalingon: '*Ako mao... ang Magbubuhay sa kalinaw ug ang Maghimo sa kalamidad*' (Isaias 45:7), ug ang Propeta nagpamatuod mahitungod Niya: '*Aduna bay kalamidad sa usa ka siyudad nga ang Ginoo wala maghimo?*' (Amos 3:6)? – Sa Balaang Kasulatan, ang pulong nga 'dautan' usahay nagtumong sa mga dili maayong panghitabo, dili tungod kay dautan kini sa ilang kaugalingong kinaiyahan, kondili tungod kay kini giisip nga dautan sa mga nakasinati niini alang sa ilang kaugalingong kaayohan. Kay ang Pulong sa Dios, sa diha nga mosulti Siya sa mga tawo, kinahanglan mosulti Siya sa mga pulong sa tawo ug uban sa pagbati sa tawo. Busa, ang operasyon nga makaluwas sa kinabuhi sa pagputol ug pagsunog, nga mapuslanong gihimo sa usa ka doktor sa mga nag-antos og delikadong ulser, giisip nga dautan sa mga kinahanglan mag-antos niini; ingon usab, ang espolones sa kabayo ug pagtul-id sa usa ka makasasala dili usa ka kalipay; ug ang tanang kagrabe sa disiplina daw mapait sa mga nag-agi sa edukasyon, sama sa giingon sa Apostol: '*Walay disiplina nga makalipay sa panahon, kondili masakit; apan pagkahuman kini magbunga og malinawong bunga sa pagkamatarong alang sa mga natudloan niini*' – ug usab: '*Ang Ginoo nagasilot sa iyang gihigugma, ug iyang gisipalatan ang matag anak nga iyang gidawat. Kay unsa kaha nga anak ang dili silotan sa iyang amahan?*' (Heb. 12:6, 7, 11)? – Busa, ang pulong nga 'dautan' usahay gigamit aron ipasabot ang mga dili maayong panghitabo, sama sa mosunod nga panultihon: '*Ug ang Dios mibawi sa dautan nga Iyang gisulti nga Iyang buhaton kanila, ug wala Niya kini gihimo*' (Jonah 3:10). Ug usab: '*Kay Ikaw, Ginoo, maloloy-on ug mapinanggaon, hinay sa kasuko ug daghan sa matinud-anong gugma, ug maghinulsol Ka sa dautan nga imong giplanong dalhon sa katawhan*' (Jonah 4:2), nga mao ang grabeng kalisud ug mga kalamidad nga napugos Kang dalhon kanato tungod sa atong mga sala. Sa pagkahibalo kung unsa kini ka mapuslanon alang sa uban, laing Propeta, dili tungod sa pagdumot batok kanila kondili tungod sa tinguha sa ilang kaluwasan, nag-ampo ingon niini: '*Idala ang kadautan kanila, O Ginoo; idala ang kadautan sa mga hambog sa yuta*' (Isaias 26:15). Ug ang Ginoo mismo miingon: '*Tan-awa, ako magdala ug kadautan kaninyo*' (Jer. 11:11), nga mao ang kasubo ug pagkaguba, diin, human kamo mapakastigo alang sa inyong kaluwasan karon, sa katapusan mapugos kamo nga mobalik ug magdali kanako, nga inyong nakalimtan sa mga adlaw sa inyong kalipay. Ngano man nga dili nato sila maila nga usa ka tinuod nga dautan, kon kini nag-alagad sa kaayohan sa kadaghanan ug nagdala kanila sa pag-angkon sa walay katapusang kalipay? Busa—mobalik kita sa atong gihisgutan—ang tanan nga kasagarang giisip nga dautan, bisan pa kini ipataw kanato sa mga kaaway o mag-antos kanato sa lain nga paagi, dili nato kini angay ituring nga dautan, kondili ingon usa ka butang nga naa sa tunga. Ug unya dili na kini mao ang giisip sa nagpahamtang niini sa kasuko, kondili ang gibati sa nag-antos niini. Ngano man, busa, kon usa ka balaan nga tawo patyon, dili ba angay hunahunaon nga usa ka dautan ang nahimo kaniya, kondili usa ka tunga-tunga nga butang? Kay samtang alang sa makasasala kini dautan, alang sa matarong kini usa ka tinubdan sa kahupayan ug kaluwasan gikan sa mga dautan. '*Kay ang kamatayon sa matarong mao ang pahulay; natago ang iyang dalan*' (Job 3:23). Ang matarong nga tawo wala'y kadaut nga madawat gikan sa ingon nga kamatayon – kay walay bag-o o wala pa nahitabo kaniya, – apan ang gikatakda nga mahitabo kaniya pinaagi sa natural nga panginahanglan, gidawat niya pinaagi sa dautang buot sa kaaway, nga dili walay kaayohan alang sa walay katapusang kinabuhi; ug ang utang sa kamatayon sa tawo, nga obligado siyang bayaran pinaagi sa dili malikayan nga balaod sa atong karon nga paglungtad, gibayran niya uban sa daghang bunga sa pag-antos isip panalipod sa dakong ganti nga nagpaabut kaniya.

5. Apan, kini dili magpasaylo sa mga daotan. Ang daotan nga nakalapas dili malikayan nga mapakitaan og silot, bisan pa nga ang iyang dautang binuhatan wala makahatag og dakong kadaut sa matarong. Kay ang pagkamapailubon usa ka hiyas sa matarong, ug dili ang naghatag og kamatayon o pag-antos, kondili ang mapailubon nga nag-antos niini, ang angay makadawat sa ganti. Kay ingon nga ang nauna matarong nga pagadiyutan tungod sa iyang malupit nga kalautan, ingon usab ang ikaduha, bisan wala siya'y nadawat nga dakong kadaut, pagahatagan siya og ganti; kay pinaagi sa paglahutay niya sa mga pagsulay ug pag-antos uban sa kusog sa iyang espiritu, iyang gihimong kaayohan ang tanan nga gipahamtang kaniya uban sa dautang tuyo, alang sa pagdugang sa iyang kalipay sa umaabot nga kinabuhi.

6. Busa, ang pagkamapailubon ni Job wala magdala ug maayong ganti para sa yawa, nga nagpahimong mas himayaon siya pinaagi sa iyang mga tukso, kondili para kang Job mismo, nga maisugong nag-antos niini; ni si Hudas man usab dili hatagan ug kaluwasan gikan sa walay katapusang pag-antos tungod kay ang iyang pagtraydor nakatabang sa pagluwas sa katawhan. Kay dili ang sangputanan sa usa ka buhat ang angay tan-

awon, kondili ang disposisyon sa nagbuhat niini. Ngano man, busa, nga kinahanglan natong lig-on nga ipadayon ang hugot nga pagtuo nga walay kadaut ang mahimo sa bisan kinsa sa laing tawo, gawas kon ang tawo mismo ang magdapit niini sa iyang kaugalingon pinaagi sa kahuyang sa iyang kasingkasing ug pagkahadlok, sa dihang bisan ang bulahan nga Apostol nagpamatuod sa maong prinsipyo sa usa ka bersikulo: *'Nasayud kita nga ang tanang butang naghiusa alang sa kaayohan sa mga nagahigugma sa Dios'* (Roma 8:28). Kay sa pag-ingon, *'ang tanan nga butang naghiusa alang sa kaayohan'*, Gihulma Niya ang tanan—dili lang ang giisip nga kalipay, kondili usab ang giisip nga kasakit; sama sa giingon sa maong Apostol bahin sa iyang kaugalingon sa lain nga dapit, nga nakasinati siya sa duha: *'ang mga armas sa pagkamatarung sa tuo ug sa wala—mao ang himaya ug kaulaw, pagpanamastamas ug pagdayeg: daw mga limbongon, apan tinuod; daw masubo, apan kanunay nagalipay; daw kabos, apan nagapabakod sa daghan'*, ug uban pa (2 Cor. 6:7–10). Busa, ang tanan—bisan pa kini ang giisip nga kalipay nga giatubang sa Apostol sa tuo nga kamot, nga iyang gihulagway sa mga pulong: *'himaya ug pagdayeg'*, o kini ang giisip nga kasakit nga iyang gipadayag sa mga pulong: *'kaulaw ug pagpanamastamas'*, nga nagtumong sa wala nga bahin – ang tanan niini nahimong, sa kinabuhi sa usa ka hingpit nga tawo, *'mga armas sa pagkamatarung'*: kon iyang dalhon ang ipataw kaniya (ang masubo) uban sa pagkamaabiabihon, nga nakig-away niini, nga mao, gigamit isip mga armas, ang mismong mga butang nga gigamit sa pag-atake kaniya, ug, armado niini sama sa pana, espada ug labing kusgan nga taming batok sa mga nagpahamtang niini kaniya, hingpit niyang gipakita ang iyang pagkamapailubon ug kaisog, gisaulog ang labing himayaong kadaugan sa iyang pagkamapundok gamit gayud kana nga mga pana sa kaaway nga mipatay kaniya; ug kon, sa ingon niini, nga dili mapasigarbo sa maayong kapalaran ni mapaluya sa kasamok, kondili nagpadayon sa tul-id ug maharlikang dalan, siya, gikan sa ingon ana ka malinawon nga kahimtang sa kasingkasing, dili itulod ingon sa tuo sa presensya sa kalipay, ni usab matumba ingon sa wala sa pag-atake sa kasamok ug pagbaha sa kasubo. – *'Ang kalinaw uban sa mga nagahigugma sa imong balaod, Ginoo, ug walay bitik kanila,'* nagpamatuod si San David (Salmo 118:165); apan sa mga tawo nga mausab-usab matag pag-ikot sa kapalaran, sumala sa ilang kinaiyahan ug kalainan, giingon: *'Ang buang, sama sa bulan, mausab'* (Sirak 27:11). Sa samang paagi, mahitungod sa hingpit ug sa maalamon giingon: *'Kay alang sa mga nagahigugma sa Dios, ang tanan nga butang nagkahiusa alang sa kaayohan'*; samtang mahitungod sa mga maluya ug sa mga buang gipahayag: *'Ang tanan nga butang supak sa buang'* (Prov. 14:7), tungod kay dili niya gamiton ang kalipay alang sa iyang kaugalingong kaayohan ni dili siya matul-id sa kasakit. Ang parehas nga moral nga kusog gikinahanglan aron maisog nga madala ang mga kasakit sama sa gikinahanglan aron mapadayon ang husto nga pagtamasa sa kalipay; ug walay duhaduha nga bisan kinsa nga maliso sa husto nga dalan tungod sa usa niini nga mga kahimtang dili igo ang kusog aron makasukol sa bisan asa niini. Bisan pa, ang kalipay makadaot sa tawo labaw pa sa kasakit. Kay ang ikaduha usahay, batok sa kabubut-on sa usa ka tawo, mopugong ug magpaubos kaniya, ug pinaagi sa pagdala kaniya sa makapahimsog nga paghinulsol, o kini maghimo kaniya nga dili kaayo makasala, o pugson siya sa hingpit nga pagbag-o; samtang ang una, pinaagi sa pagpahitas-on sa kalag sa makadaot bisan pa man makalipay nga pagpangdayeg, ginagisi ngadto sa abog, sa makalilisang nga pagkaguba, kadtong tungod sa ilang swerte nga kalampusan nagtuo nga sila luwas.

7. Ang ingon nga hingpit nga mga tawo alegorikong gitawag nga *'ambidextrous'* sa Balaang Kasulatan, sama kang Ehud, nga narekord sa Basahon sa mga Hukom, nga gigamit niya ang duha ka kamot sama sa usa ka tuo nga kamot (3:15). Makab-ot usab nato ang ingon nga espirituhanong pagkahingpit kon atong itudlo ang kalipay—nga giisip nga *'tuong kamot'*—ug ang kasakit—nga gitawag nga *'wala nga kamot'*—paingon sa tuo pinaagi sa maayong ug matarong nga paggamit, aron bisan unsa pa ang moabot kanato mahimong, sa mga pulong sa Apostol, *'mga armas sa pagkamatarung'* alang kanato. Sa sulod sa atong sulod nga kaugalingon, makamatikod kita og duha ka kilid ug, aron isulti, duha ka kamot. Ug walay santo nga mapakyas sa pagpanagiya sa atong gitawag nga *'tuong'* kamot ug sa atong gitawag nga *'wala'*; apan mailhan ang hingpit sa iyang hiyas sa kamatuoran nga iyang gihimo silang duha nga tuong kamot, ug gigamit kini sa husto. Aron mas klaro pa ang atong gihisgutan, ingon ko: ang usa ka balaan nga tawo adunay tuo nga kamot kon ipakita niya ang espirituhanong pag-uswag – kon, nagdilaab sa Espiritu, siya naghari sa ibabaw sa tanan niyang mga tinguha ug mga pagbati; kon, gawas sa tanang diabolikong pagsulong, iyang giputol ug gilain ang mga lamanong pagbati nga walay kakapoy o kasakit; kon, misaka siya sa kahitas-an ibabaw sa yuta, ug giisip ang tanan nga anaa ug makalupyo ingon sa usa ka malisaw nga aso ug walay sulod nga landong, ug gilubong kini ingon usa ka butang nga gikatakda nga mawala bisan kanus-a; sa dihang, sa kalipay sa iyang hunahuna, dili lang siya mainitong naghandum sa umaabot kondili makita usab kini sa labing hayag; sa dihang siya labing epektibong

gipakaon sa espirituhanong mga paghunahuna; sa dihang klaro niyang makita, sama sa usa ka pultahan nga gibuksan alang kaniya, tan-awon niya ang langitnong mga misteryo; sa dihang naghalad siya og mga pag-ampo ngadto sa Ginoo uban sa pagkabalaan ug kaisog; sa dihang nagdilaab siya sa kalayo sa Espiritu, hingpit siyang nadani sa tibuok pangandoy sa iyang kalag paingon sa dili makita ug sa walay katapusan nga nagtuo siya nga dili na siya anaa sa unod; iya usab kining kahimtanga, – sa dihang nalunod siya sa mga bagyo sa tukso, sa dihang gisunog siya sa mga balud sa makalilisang nga pagbati padulong sa unodnong mga tinguha, sa dihang gipukaw siya sa mabangis nga kasuko sa kalayo sa masuko nga kaguol, sa dihang giduso siya sa garbo o kawangis sa pagpahitas-sa kaugalingon, sa dihang gipugos siya sa *'kasubo nga magdala og kamatayon'* (2 Cor. 7:10), sa dihang hingpit siyang mapukan sa mga pag-atake sa malimbungong kawad-on sa paglaum, ug sa dihang, sa pagbiya sa tanang espirituhanong kadasig, siya mamatngon tungod sa pagkawalay pagtagad ug usa ka dili masabtan nga kasubo, nga dili lang ang mga maayong hunahuna—nga nagpasiga sa sulod nga kadasig—ang mobiya kaniya, kondili pati na usab ang mga salmo, pag-ampo, ug ang pagbasa, ug ang pag-inusara sa selda mahimong makalagot kaayo kaniya, ug ang tanang himan sa pagkamaayo masugat sa usa ka dili masabtan nga pagdumili ug pagduha-duha – nga tanan, kon ang usa ka monghe masakitan sa ingon niini nga paagi, nagpakita nga ang wala nga kilid nagpugos kaniya. Busa, kinsa man, kon mahitungod sa kana nga, sama sa atong giingon, iya sa tuo nga bahin, dili mapuno sa garbo nga motumaw, ni, kon mahitungod sa iya sa wala nga bahin, samtang maisugong nakig-away, mahulog sa pagkawalay paglaum; gamiton niya ang duha ka kamot sama sa iyang tuo, ug human siya madaugon sa duha ka paningkamot, madawat niya ang palma sa kadaugan gikan sa iyang wala ug tuo nga mga kahimtang. Ang ingon nga palad, sama sa atong gibasa, nakuha ni Job nga bulahan, nga gikoronahan tungod sa iyang mga buhat pinaagi sa iyang tuo nga kamot sa dihang, isip usa ka dato ug mahimayaong amahan sa pito ka anak nga lalaki, naghalad siya og sakripisyo sa Ginoo adlaw-adlaw alang sa ilang paghinlo, nga nagtinguha nga buhaton kini dili kaayo para sa iyang kaugalingon, kundi aron makapahimuot ug makatagbaw sa Dios; sa dihang ang iyang pultahan abli para sa tanan nga moanhi; sa dihang s siya usa ka suporta sa mga pilay ug usa ka giya sa mga buta; sa dihang ang abaga sa mga masakiton gipainit sa balhibo sa iyang mga karnero; sa dihang siya usa ka amahan sa mga ulila ug bana sa mga balo; sa dihang bisan sa iyang kasingkasing wala siya malipay sa pagkapukan sa iyang kaaway. Kana gihapon nga si Job, nga naglihok uban sa dili matuyok nga determinasyon, midaog batok sa mga kalamidad uban sa dili matupngan nga hataas nga kaisog: sa dihang nawala ang iyang pito ka anak nga lalaki sa usa ka gutlo, wala siya, isip amahan, malumos sa mapait nga kasubo, kondili, isip alagad sa Dios, nakakaplag og kalinaw sa kabubut-on sa iyang Magbubuhat; sa dihang gikan sa pagka-adunahan nahimong pinakakabus, gikan sa kadagahan ngadto sa pagkahaw-as, gikan sa pagka-himsog ngadto sa pagka-lepra, gikan sa pagka-mahimayaon ug dungganang ngadto sa pagka-mapasipala ug gipasipala, napabilin niyang buo ang kaisog sa iyang espiritu; ug sa katapusan, pagkawala sa tanan niyang kabtangan ug bahandi, nahimo siyang nagpuyo sa tapok sa hugaw, ug daw usa ka tigpahirap sa iyang kaugalingong lawas—ang labing malupigon sa tanan—nga nagkiskis sa nag-awas nga nana gamit ang pidaso sa palayok ug gilubong ang iyang mga tudlo sa kahiladman sa mga samad nga nagtabon sa matag bahin sa iyang lawas, ug gikuha ang mga ulod gikan sa sulod. Sa tibuok niini, wala gyud siya bisan gamay nahulog sa pagpanamastamas batok sa Dios, ni nagreklamo batok sa iyang Magbubuhat sa bisan unsang paagi; sa tinuod, – nga walay bisan gamayng kahadlok sa ingon nga bug-at sa labing grabeng mga tukso, gipunit niya ug gilabay bisan ang sinina nga nagtabon sa iyang lawas—ang nag-inusara nga butang nga unta makaluwas gikan sa panikas sa yawa—ug busa gidugang niya ang iyang kaugalingong boluntaryong kahubo sa gibuhat kaniya sa labing mabangis nga mananikas. Sa samang paagi, ang buhok sa iyang ulo—ang nag-inusarang bahin sa iyang kanhing mga timaan sa himaya nga wala matandog—giutol niya ug gilabay ngadto sa iyang mag-antos kaniya; ug, pagkahuman niyang giputol ang nahabilin sa iyang gahakog nga kaaway, iyang gipahayag ang iyang kalipay sa iyang kadaugan batok kaniya pinaagi sa usa ka langitnong tingog: *"Kung gidawat nato ang maayong mga butang gikan sa kamot sa Ginoo, dili ba nato pag-antuson ang dautan? Hubo ako nga gikan sa sabakan sa akong inahan, ug hubo usab ako nga mobalik didto: ang Ginoo naghatag, ug ang Ginoo mikuha; sumala sa pagbuot sa Ginoo, mao ang nahitabo: bulahan ang ngalan sa Ginoo"* (Job 2:10; 1:21). – Husto usab nga matawag nato si Jose nga 'ambidextrous' o maalamon sa tanang butang, kay sa panahon sa kalamboan pinalangga siya sa iyang amahan, matinahuron sa iyang mga igsoon, ug makapahimuot sa Dios; sa panahon sa kalisod, siya matinahuron, matinuoron sa iyang agalon, malumo kaayo samtang nakabilanggo, wala magbuhat ug sama sa dautan batok sa mga nakasakit kaniya, mapinanggaon sa iyang mga kaaway, sa mga masinaot, ug bisan sa mga gustong mopatay kaniya; sa iyang mga igsoon, dili lang siya malumo ug buotan kondili daghan usab kaayo ang iyang

pagkamahinatagon. Kini ug ang uban nga susama kanila matarong nga gitawag nga 'ambidextrous'; kay gigamit nila ang duha ka kamot sama sa ilang tuo nga kamot, ug, sa pag-agi sa mga pagsulay nga gilista sa Apostol, makasulti sila, sama Niya: *'ang mga armas sa pagkamatarong, sa tuo nga kamot ug sa wala, uban sa dungog ug sa dautang dungog, uban sa kakulang ug sa pagdayeg'* ug uban pa. – Kita usab magpaka ambidextrous, aron dili kita matintal sa kadaghan o kakulang sa mga panalangin sa kalibutan; dili ang una magdani kanato sa kalipay sa makaguba nga maluho nga kinabuhi, ni ang ikaduha maglubong kanato sa pagkawalay paglaum ug pagreklamo, apan kung sa duha ka kahimtang maghatag kita og patas nga pagpasalamat sa Dios, makakuha kita og patas nga kaayohan gikan sa kalipay ug sa kasakit; kung kita sama sa tinuod nga tawo nga adunay duha ka kamot, ang Magtutudlo sa mga Nasud, nga misaksi sa iyang kaugalingon: *'Nakat-on ako nga kontento sa bisan unsang kahimtang nga akong masudlan. Kabalo ko unsaon pagpaubos, ug kabalo ko unsaon pagdaghan; sa bisan unsang kahimtang, nakat-on ko sa tinago sa pagkontento, busog man o gutom, daghan man o kulang. Makahimo ko sa tanang butang pinaagi Niya nga nagahatag kanako ug kusog'* (Filip. 4:11–13).

8. Ang tukso, sama sa atong giingon, adunay duha ka matang – pinaagi sa kalipay ug pinaagi sa kasakit; ang hinungdan nganong matukso ang mga tawo, bisan pa man, tulo ka matang: kasagaran alang sa pagsulay, usahay alang sa pagtul-id, ug dili usab talagsaon isip silot sa mga sala. Busa, sama sa atong gibasa, ang bulahan nga si Abraham ug daghang mga santo mitugot sa walay sukod nga mga kasakit, sama sa gibuhay ni Job, alang sa pagsulay; ug tungod usab kaniya, ang mga Hudyo gisulayan sa kamingawan, ingon sa giingon ni Moises sa Deuteronomio: *'Ug hinumdumi ang tibuok panaw nga giya sa Ginoo nga imong Dios kaninyo sulod sa kapat-an ka tuig sa kamingawan, aron masulay kamo ug pasakitan, aron masayran Niya unsa ang naa sa inyong kasingkasing, kon tumanon ba ninyo ang Iyang mga sugo o dili'* (Deut. 8:2), – ug sama sa gihinumduman sa Salmo: *'Gisulayan ko kamo sa mga tubig sa Meribah'* (Sal. 80:8). Ug ang pag-antos ni Job sa tanan niyang gipakaabot mao gayud kini ang hinungdan, nga gipamatud-an mismo sa Dios, nga miingon: *'Nagtuo ka ba nga gimugna tika alang sa lain nga katuyoan, gawas sa pagpakita nga matarong ka?'* (Job 40:3). Mahitabo kini alang sa pagtul-id kung ang Ginoo, sa Iyang pagpahiubos sa Iyang mga matarong tungod sa pipila ka gagmay ug walay pulos nga mga sala, o tungod sa ilang garbo sa ilang kaugalingong pagkamatarong, ipailawom sila sa nagkalain-lain nga pagsulay, aron, human Niya silang limpyohan karon gikan sa matag hugaw sa hunahuna ug pagsunogon ang matag kahugawan nga Iyang makita nga natago sa sulod sa ilang kinahiladman, kahugawan (Isa. 1:25), aron sila ipresentar sa umaabot nga paghusga nga limpyo sama sa bulawan, nga walay bisan unsa nga mabilin sa ilang sulod nga, pagkahuman masulayan sa kalayo sa paghukom, Iyang makita nga kinahanglan pa limpyohan pinaagi sa silot nga pagsunog. Sa niini nga kahulugan giingon: *'Daghang kasakit ang masinati sa matarong'* (Sal. 33:20); ug usab: *'Anak ko, ayaw pagdumot sa pagdisiplina sa Ginoo, ug ayaw pagkahugno sa kasingkasing kon siya magsilot kanimo. Kay ang Ginoo magdisiplina sa iyang gihigugma, ug magsilot sa matag anak nga iyang gidawat. Kon mag-antos kamo sa disiplina, ginatratar kamo sa Dios ingon mga anak; kay unsa man nga anak ang dili disiplinahan sa Amahan? Apan kon kamo walay disiplina—nga tanan nakatagamtam niini—nan mga manlalapastangan kamo, ug dili mga anak'* (Heb. 12:5–9); ug sa Basahon sa Pahayag: *"Ang akong gihigugma, akong gisaway ug gdisipline"* (– 3:19). Alang sa ingon nga mga tawo, ilawom sa hulagway sa Jerusalem, ang Propeta Jeremias, nga nagasulti sa ngalan sa Dios, nagpahayag niining mga pulong: *'Ako magbutang ug katapusan sa tanang nasud'* (ako sila laglagon), *'nga akong gipakatag kamo; apan dili ko magbutang ug katapusan kaninyo, apan ako kamo pagadisiplinahan sa paghukom'* (Jer. 30:11). Alang niining makaluwas nga pagtul-id, nag-ampo si San David, nga nagaingon: *'Subaon Mo ako, Ginoo, ug sulayi ako; susiha ang akong kasingkasing ug ang akong hunahuna'* (Salmo 25:2). Ingon usab, ang Propeta Jeremias, sa pagkahibalo sa makaluwas nga kinaiya sa ingon nga pagsulay, misinggit: *'Disiplina kami, Ginoo, apan sa paghukom, ug dili sa kasuko'* (Jer. 10:24). Ingon usab si Isaias: *'Pagapanalanginan ko ikaw, Ginoo, kay nasuko ka kanako, ug imo gikuha ang imong kasuko, ug gikaluy-an mo ako'* (Isa. 12:1). Ang mga hampak sa tukso gipadala usab tungod sa mga sala. Busa ang Ginoo naghulga nga magpadala og ingon nga mga hampak sa katawhan sa Israel, nga nagaingon: *'Ipadala ko batok kaninyo ang ngipon sa mga mananap, uban sa kasuko sa mga binuhat nga nagagagaygay sa yuta'* (Deut. 32:24); ug sa mga Salmo gisulti bahin kanila: *'Daghang samad sa makasasala'* (Sal. 31:10); ingon usab sa Ebanghelyo: *'Maayo ka kaniadto; ayaw na pagpakasala pag-usab, aron dili na unta adunay mas dautan nga mahitabo kanimo'* (Juan 5:14). Aduna usab usa ka ika-upat nga rason nganong ang pipila ka pag-antos gipadala sa pipila ka mga tawo, sumala sa atong nahibal-an gikan sa Kasulatan—mao kini, aron pinaagi niini mapadayag ang himaya ug mga buhat sa Dios. Busa, sa Ebanghelyo gisulti mahitungod sa tawo nga natawo

nga bulag: *'Ni kining tawo ni ang iyang mga ginikanan ang nakasala, apan nahitabo kini aron ang mga buhat sa Dios ipadayag kaniya'* (Juan 9:3), ug mahitungod sa sakit ni Lazaro: *'Kining sakit dili alang sa kamatayon, kondili alang sa himaya sa Dios, aron ang Anak sa Dios himayaon pinaagi niini'* (Juan 11:4). Aduna pa'y lain nga porma sa pagsilot sa Dios, nga moabot sa pipila ka mga indibidwal nga milapas sa labing kataas nga lebel sa dautan, ug diin, sumala sa atong gibasa, gisilotan si Dathan, Abiram ug Korah, ug labi na gayud kadtong gisulti sa Apostol: *'Tungod niini gipasagdan sila sa Dios sa usa ka dautang panghuna-huna, aron buhaton ang dili angay buhaton'* (Roma 1:26, 28)—nga angay ituring nga labing grabeng silot sa tanan. Sila mao ang gihisgutan sa Salmistahan: *'Dili sila apil sa mga paningkamot sa mga tawo, ni sa mga kasakit sa katawhan'* (Salmo 72:5); kay dili sila angay maluwas pinaagi sa pag-apil sa Ginoo o makadawat og pag-ayo pinaagi sa panandaliang silot, sama sa *"mga tawo nga nangawala sa dalan ug gihatag ang ilang kaugalingon sa pagpakalas, nga nagbuhat sa tanang matang sa kahugawan"* (Eph. 4:19), – ug tungod sa pagkatig-a sa ilang kasingkasing nga resulta sa ilang dugay nga pagpuyo sa walay hunong nga sala, ilang nalabwan ang tanang sukod sa paghinlo ug silot sulod sa mubo kaayo nga panahon sa kinabuhi niining panahona. Gisaway sa Pulong sa Dios ang ingon nga mga tawo pinaagi kang Propeta Amos: *'Gipapas ninyo, sama sa pagpasas sa Dios sa Sodom ug Gomorra; ug kamo sama sa uling nga gikuha gikan sa kalayo, apan wala kamo mibalik kanako, nagaingon ang Ginoo'* (Amos 4:11), ug pinaagi kang Propeta Jeremias: *'Gipatay ug gilaglag Ko ang akong katawhan, apan wala gihapon sila mobalik gikan sa ilang mga dalan'* (Jer. 15:7), – ug sa lain nga dapit: *"Imong gipigo sila, apan wala sila masubo; imong gipisil sila, apan wala sila modawat sa disiplina; inyong gipahugot ang inyong nawong sama sa bato, ug wala kamo mobalik"* (– 5:3). Busa, sa katapusan, ang Ginoo, sama sa labing maalamon nga Mananambal, nga nahurot na sa tanang tambal sa kaluwasan ug nakita nga wala na'y lain pa nga paagi sa kaluwasan nga magamit sa ilang mga samad, daw napildi sa kadako sa ilang mga dautan ug, napugos sa pag-atras gikan sa Iyang maloloy-on nga silot kanila, nagpahayag kanila, nga nagaingon: *'Kuhaon ko ang akong kainit gikan kaninyo, ug magpahulay ako; ug dili na nako kini tagdon'* (Ezek. 16:42). Alang sa uban, nga ang ilang kasingkasing wala pa mapalig-on sa kanunay nga pagpakasala, nga wala pa makadangat sa ingon ana ka malupit ug makaguba nga silot, apan makahimo sa pagdawat sa usa ka silot nga korektibo alang sa ilang kaluwasan, giingon: *'Akong silotan sila pinaagi sa pagpaminaw nila sa ilang kasakit'* (Pabalikon ko sila sa husto pinaagi sa pagpaminaw nila sa kasubo nga naghulga kanila) (Oseas 7:12).

9. Unsaon man pag-angkon ug pagpadayon sa pagkamapailubon ug kalinaw sa paghunahuna? – Ang tinuod nga pagkamapailubon ug kalinaw sa paghunahuna dili maangkon o mapadayon kung walay pagpaubos sa kasingkasing. Kung ang pagkamapailubon moturok gikan niini nga tinubdan, dili na kinahanglan nga magtago sa usa ka selda o mangita og dalangpan sa disyerto aron malikayan ang kasubo nga dala sa kalisdanan. Sa higayon nga hugot na kini nga nakaugat sa kalawom sa kalag sa hiyas sa pagkamaubsanon, nga mao ang atong inahan ug manalipod, dili na kini magkinahanglan og tabang gikan sa gawas. Kay kung kita masamokan sa usa ka walay basihanang pasangil, klaro nga ang mga pundasyon sa pagpaubos wala lig-on nga natukod sa atong sulod, ug ang atong sulodnong tukuranan masailos sa usa ka makaguba nga kagubot sa labing gamay nga huyop sa bagyo. Ang pagkamapailubon dili madayeg ug dili angay hangaan kung mapreserbar ang kalinaw sa sulod, nga dili matandog bisan sa mga pana sa kaaway; apan kini mahimayaon ug glorioso kung kini magpabilin nga dili matandog samtang nagbungaw ang bagyo sa mga tukso batok niini. Ug sa mas makita nga kini gipisil ug natandog, mas kini mapalig-on; ug sa mas kini daw mapalong, mas kini mapino. Kay komon nga kahibalo nga ang pagkamapailubon nagkuha sa ngalan gikan sa pag-antos sa mga kasakit, ug busa walay bisan kinsa ang matawag nga mapailubon gawas sa iyang makasukol sa tanan nga ipataw kaniya nga walay kasubo. Ug tungod gayud niini nga hinungdan, husto kaayo nga gidayeg siya ni Solomon: *'Mas maayo ang malumo nga tawo kay sa gamhanan nga tawo, ug ang nagpugong sa iyang kasuko kay sa nagkuha og bato sa yelo'* (Prov. 16:32). Dugang pa: *'Ang malumo nga tawo daghan og pagsabot, apan ang masuko nga tawo hingpit nga buang'* (Proverbio 14:29). Busa, kung ang usa ka tawo, human masinati ang pagpanamastamas, masunog sa kalayo sa kasuko, ang insulto nga gihimo kaniya dili angay ituring nga hinungdan sa maong sala sa iyang bahin, kondili usa lamang ka pasangil aron ipadayag ang sakit (sa kasuko) nga natago sa sulod niya, sumala sa kahulugan sa parabula sa Manluluwas mahitungod sa duha ka balay—ang usa gitukod sa bato ug ang usa sa balas—nga pareho gisulong sa kusog nga pagbaha sa tubig ug sa bagyong hangin, apan adunay lain-laing kinalabasan; kay sa niini nga kaso, ang balay nga gitukod sa lig-on nga bato wala gayud makasinati og kadaut gikan sa ingon ana ka kusgan nga pag-atake, samtang ang usa nga gitukod sa nagalihok nga balas dayon nga guba – ug guba kini, klaro, dili tungod kay giigo kini sa mga balod nga nagdali paingon niini,

kondili tungod kay kini binuang nga gitukod sa balas. Ingon usab, ang usa ka balaan nga tawo lahi sa usa ka makasasala dili tungod kay gitintal siya sa mga tintasyon nga dili mas kusgan kaysa sa giatubang sa makasasala, kondili tungod kay dili siya mapildi bisan pa sa dagkong mga tintasyon, samtang ang makasasala mahulog bisan pa sa gagmay. Ni usab, sama sa atong giingon, dili mapadayeg ang kaisog sa bisan kinsa nga matarong kon siya modaog nga wala pa matintal; sa tinuod, walay puwesto ang kadaogan kon walay pag-atake gikan sa kaaway. Kay *'Bulahan ang tawo nga makasukol sa pagtu-aw; kay pagkahuman siya masulay, makadawat siya sa korona sa kinabuhi, nga gisaad sa Dios sa mga nagahigugma kaniya'* (Santiago 1:12). Ug sumala kang Apostol Pablo, *'ang gahum sa Dios'* dili sa kalinaw ug kahupayan, kondili *'nahuman hingpit sa kahuyang'* (2 Cor. 12:9). Kay mao kini ang gisulti sa Ginoo kang Jeremias: *'Tan-awa, karon gihimong Ginoo ikaw sama sa usa ka lig-on nga siyudad, usa ka haligi nga puthaw ug usa ka pader nga bronse batok sa tanang hari sa Juda, sa ilang mga prinsipe, sa ilang mga pari ug sa mga tawo sa yuta; makig-away sila kanimo, apan dili sila magmalampuson, kay ako anaa uban kanimo'* (Jer. 1:18–19). (– Kolekta 18:13).

10. Gusto nakong ipakita kaninyo ang labing menos duha ka pananglitan sa ingon nga pagkamapailubon – usa niini gipakita sa usa ka debotong babaye nga, sa tinguha nga hingpitan ang iyang kaugalingon sa hiyas sa pagkamapailubon, dili lang niya gilikayan ang mga pagsulay kondili nangita pa gani siya og mga hinungdan sa kasakit; ug bisan pa sa kanunay siyang gisal-otan, wala gyud siya mapukan sa mga pagsulay. Kini nga babaye nagpuyo sa Alexandria; siya gikan sa maharlikang kaliwatan, ug sa balay nga gibilin kaniya sa iyang mga ginikanan, siya matinud-anon nga nag-alagad sa Dios. Sa usa ka higayon, pag-adto niya kang Arsobispo Athanasius nga namatay na, iyang gipangayo kaniya nga itugyan kaniya aron siya atimanon ug suportahan ang usa ka balo nga babaye gikan sa mga nagpuyo sa kalooy sa Simbahan. 'Hatagi ako,' ingon niya, 'usa sa mga igsoon nga akong mapahupayon.' Ang Punong Obispo, nga nagdayeg sa maayong tuyo sa babaye ug sa iyang kadasig sa mga buhat sa kalooy, nagsugo nga pilion ang usa ka balo gikan kanila tanan nga molabaw sa uban sa moral nga integridad, dignidad ug pagkamabuotan, aron ang tinguha sa pagpakita og ingon nga pagkamaayo dili mapalong tungod sa kakulang sa angayng pagkaangay sa usa nga makabenepisyo niini, ug aron ang nagpakita niini, kon masakitan sa pagkadautan sa ulahi, dili masamdan ang iyang pagtuo. Busa, pagdawat niya niining napili, gidala niya kini sa iyang panimalay ug gisugdan ang pag-alagad kaniya sa tanang paagi. Apan sa dihang nakita niya ang pagkamapainubsanon ug pagkamabuotan niini, ug nakadawat siya kanunay og dungog gikan kaniya isip pagpasalamat sa iyang buhat nga kalooy, mibalik siya pagkahuman sa pipila ka adlaw ngadto sa giingon nga Punong Pari ug miingon: 'Nangayo ko nga imong sugoan nga hatagan ko og usa ka tawo nga akong mapahupayon, ug akong maserbisyohan uban sa hingpit nga pagsunod.' Sa sinugdan, wala siya kasabot sa rason sa ingon nga hangyo o unsay gusto niining babaye; ug, sa pagtuo nga napasagdan ang iyang hangyo tungod sa kapabayaan sa magbabantay sa mga balo, nangutana siya—nga adunay gamay nga kaguol sa sulod—mahitungod sa mga hinungdan sa ingon nga paglangan. Gisultihan siya nga ang labing matinahuron sa tanang mga balo gipadala na kaniya. Unya, sa pagkahibalo niya unsay gipangita sa maalamon nga asawa, gisugo niya nga ihatag kaniya ang labing dili masubay sa tanang balo, usa ka babaye nga molabaw sa tanan sa pagkasuko, pagkasangka, kapintas, pagkasalaba ug pagka-walay seryoso. Pagkaplag nila ug pagdala kaniya sa ingon nga babaye, gidala niya kini sa iyang panimalay ug, uban sa parehas o mas dako pa nga kadasig, gisugdan niya pag-alagad kining ikaduha sama sa iyang pag-alagad sa una; apan sa pagpasalamat sa ingon nga mga serbisyo, insulto, panamastamas, pag-abuso ug pagsaway ra ang iyang nadawat gikan kaniya, samtang ang usa nagreklamo uban sa mapait nga panamastamas nga nangayo siya sa Arsobispo nga dili alang sa kalinaw sa hunahuna, apan alang sa pag-antos, ug gidala siya gikan sa malinawong kinabuhi ngadto sa mas lisod, imbis nga gikan sa lisod ngadto sa malinawong kinabuhi. Ang pagka-mapangahas niining babaye sa ingon nga mga insulto usahay moabot sa punto nga dili na niya mapugngan ang iyang mga kamot, samtang ang babaye nga gihisgutan gipadoble pa ang iyang mapainubsanon nga pag-alagad isip tubag, nakakat-on sa pagdaog sa iyang kasuko dili pinaagi sa pagsukol, kondili pinaagi sa labi pang mapainubsanon nga pagsumpo kaniya, ug sa pagpugong sa iyang kasuko pinaagi sa mahigugmaong pagkamapainubsanon. Sa ingon niini, hingpit na siyang natukod sa pagkamapailubon pinaagi sa ingon nga mga pagsulay ug nakab-ot ang pagkahingpit sa maong ikaduhang kaayo nga hiyas, niadto siya sa maong Balaan aron pasalamatan siya sa iyang maalamon nga pagpili ug sa iyang mapuslanong pagtudlo, tungod kay sa katapusan, hingpit nga sumala sa iyang tinguha, nagtudlo siya kaniya og usa ka labing takus nga magtutudlo, nga pinaagi sa walay hunong nga mga insulto kaniya, napalig-on siya adlaw-adlaw sa pagkamapailubon, hangtod nga naabot niya ang kinatumyan sa maong hiyas. Sa katapusan, Ginoo, gihatag Nimo kanako, alang sa akong kahupayan, gayud ang usa nga akong gipangandoy; ug kana nga unang magtutudlo, pinaagi sa iyang

matinahuron nga pamatasan kanako, gipahupay ug gipakalma ko kaysa ako kaniya. – Igo na ang isulti kining ingon ani bahin sa babaeng sekso, aron ang paghinumdom sa ingon nga butang dili lang makapahimakas, kondili makapahiya usab kanato; kay gawas kon magpuyo kita sa usa ka selda, dili nato mapreserbar ang atong pagkamapailubon (– Collect. 18. 14).

11. Karon atong hunahunaon ang lain nga ehemplo sa pagkamapailubon ni Abba Paphnutius, nga nagpuyo sa hingpit nga pag-inusara sa bantugang Disyerto sa Skete, diin karon siya nagsilbi isip presbiter. Bisan pa sa iyang pagkabatan-on nga monghe, misidlak siya sa grasya nga pagkabalaan nga ang mga bantugang tawo niadtong panahona nangahibulong sa iyang pag-uswag; ug, bisan pa siya ang pinakabata kanila tanan, giisip siya nila nga kapariho sa mga tigulang ug nagpasiya nga iapil siya sa ilang gidaghanon. Sa dihang nahibal-an kini, ang pagpanukot nga kaniadto mipukaw sa kasingkasing sa iyang mga igsoon batok kang Jose karon misiga, uban sa makahilo nga kalayo, batok kaniya; kini nga tawo malisyosong nangita sa pagdaot sa iyang kaanyag pinaagi sa usa ka dunggoan sa kahuya. Alang niini, pagkahuman niyang paghulat nga miadto si Paphnutius sa simbahan niadtong Domingo, misulod siya sa iyang selda sa tago ug gitago ang iyang libro sa taliwala sa mga hinablon nga butang—nga kasagarang hinablon didto gikan sa mga sanga sa palma—unya siya mismo ang miadto sa simbahan, nalipay sa iyang kaugalingong limbong; ug sa katapusan sa serbisyo sa Domingo, sa atubangan sa tanang igsoon, nagreklamo siya kang San Isidoro, nga usa ka presbiter niadto, nga gikawat ang usa ka libro gikan sa iyang selda. Kining reklamo nakalibog kaayo sa tanan, labi na gayud sa presbiteryo, nga wala na sila kabalo unsay hunahunaon o unsay buhaton, tungod sa katingalahan sa bag-o ug wala pa damhang krimen sa maong lugar. Unya ang nagpasaka sa kaso nangayo nga, samtang ginapabilin ang tanang igsoon sa simbahan, pipila ka pinili gikan kanila ang ipadala aron susihon ang tanang selda. Sa dihang ang tulo ka mga tigulang nga gitudlo sa presbiter alang niini nga buluhaton, pagkahuman nilang pangitaa ang tanang uban nga selda, miabot sila sa selda ni Paphnutius, nakakaplag sila og usa ka libro nga gitago sa taliwala sa mga dahon sa palma, sama sa pagpanago niini sa maninirang-puri; ug pagkuha nila niini, gidala dayon nila kini sa simbahan ug gibutang sa atubangan sa tanan. Si Paphnutius, bisan pa sa hingpit niyang pagkasiguro sa iyang pagkawalay sala sa bisan unsang bahin niining sala, gihapon, sama sa usa ka kriminal sa pagpangawat, misumite sa iyang kaugalingon sa paghukom sa mga tigulang, nagpahayag sa iyang pagkaandam nga mopas-an bisan unsang silot isip baylo ug nangayo nga hatagan siya og dapit alang sa iyang paghinulsol. Wala siya'y gisulti aron ipagtanggol ang iyang kaugalingon; tungod sa mahiyumong kaulaw, nahadlok siya nga, pinaagi sa pagsulay og paghugas sa mantas sa pagpangawat gamit ang mga pulong, mahimong makadugang pa siya og silot tungod sa bakak, labi na kay walay lain nga gisuspetsahan gawas lang sa nakaplagan. Pagkahuman sa proseso ug naporma na ang hukom, mibiya siya sa Simbahan, dili mapungot, kondili gisalig niya ang iyang kaugalingon sa paghukom sa Dios mismo, ug misugod sa pagpenitensya, gipakusog ang iyang pag-ampo uban sa daghang luha, gitripikar ang iyang pagpuasa, ug, sa labing pagkapaubos sa espiritu, nagpaubos siya sa atubangan sa uban. Sa dihang, sulod sa hapit duha ka semana, iyang gisailalim ang iyang kaugalingon sa matag matang sa pagpahinungod sa unod ug espiritu, ug unya, sayo sa usa ka buntag sa Sabado o Domingo, miadto siya sa simbahan—dili aron modawat sa Balaang Komunyon, kondili aron mosagol sa atubangan sa pultahan niini ug mapainubsanon nga mangayo og pasaylo;—unya ang Dios, nga saksi ug nakahibalo sa tanang natago, nga dili na makasabar nga makita siyang nagpadayon sa pag-antos sa iyang kaugalingon ug ginapasipalahan sa uban, gipahimo sa diyablo nga ipadayag kung unsa ang gibuhay sa maong tigbuhay sa daotan, sa maong dili matitud-anong kawatan sa kabtangan sa uban, sa maong malimbungong maninirang-puri sa dungog sa uban, nga walay bisan kinsa nga nakasaksi. Kay, gikuptan sa labing mabangis nga demonyo, iyang gipadayag ang tanang ka-sukod-sukod sa iyang tinago nga plano; ug busa, siya nga mao ang nag-awhag sa krimen ug sa mga intriga nahimong, sa samang paagi, ang malimbungon nga nagpadayag niini. Pagkahuman niini, kining hugaw nga espiritu grabe kaayo ug dugay nga gilutos kining maalamat nga igsoon, nga dili lang nga ang mga pag-ampo sa uban pang mga Santo nga naa didto—nga adunay langitnong gasa sa awtoridad batok sa mga demonyo—wala makaluwas kaniya gikan niini, apan bisan ang espesyal nga grasya ni Isidoro nga Presbiter wala makapahawa niining labing mabangis nga manlutos, bisan pa nga, tungod sa pagkamaayo sa Ginoo, gihatagan siya og gahum batok kanila nga ang mga gihuptan sa dautang espiritu dili na gani dad-on sa iyang pultahan pagkahuman sila nakadawat og kagawasan. Kini tungod kay si Kristo nga Ginoo nagreserba niining himaya para kang Paphnutius, aron ang nakasala mapag-ayo pinaagi lamang sa pag-ampo sa samang tawo nga iyang gisulayan, ug aron siya makadawat og pasaylo sa iyang sala ug kaluwasan gikan sa iyang karon nga silot, samtang nagpahayag sa ngalan sa Usa nga ang himaya iyang gilauman nga matabonan, sama sa usa ka masinauton nga kaaway (– Collect. 18:15).

12. Duha ka rason ang nag-awhag kanako sa pagsaysay niining sugilanona: una, aron pinaagi sa pagpamalandong sa dili matandog nga pagkamapailubon niining tawoha, makapakita kita og labi pang kalma ug pagkamapailubon, labi na nga dili kita masilotan sa mga panamastamas sa kaaway; ikaduha, aron makuha nato gikan niini ang lig-on nga pagtuo nga dili kita makaluwas sa unos sa mga pagsulay ug sa mga pag-atake sa yawa kon ibase nato ang tibuok depensa sa atong paglahutay ug ang tanang atong paglaum dili sa kusog sa atong sulod nga kaugalingon, apan sa sulod sa selda, o sa kamingawan sa disyerto, o sa pakig-uban sa mga Santo, o sa tinuod bisan unsa nga naglungtad gawas kanato. Kay kon ang Ginoo, nga miingon sa Ebanghelyo: *'Ang Gingharian sa Dios anaa sa sulod kaninyo'* (Lucas 17:21), dili lig-onon ang atong espiritu sa gahum sa Iyang pag-ampo, nan maglaum kita sa walay pulos—bisan pa sa pagdaog batok sa mga panamastamas sa kaaway sa hangin pinaagi sa tabang sa atong mga kauban, o sa pagpugong niini pinaagi sa pisikal nga gilay-on (mao ang, sa pag-atras ngadto sa kamingawan), o sa pagpahilayo niini pinaagi sa pagsira sa atong kaugalingon sa likod sa mga pader ug atop (mao ang, sa pagpabilin sa atong kaugalingon sa sulod sa usa ka selda). Kay si San Pafnutio nagbaton sa tanan niini nga mga butang, apan nakakaplag gihapon ang manulaw og paagi aron atakehon siya – ug wala'y nakapugong kaniya, bisan ang kuta sa mga pader, ang kamingawan sa disyerto, o ang pag-ampo sa daghang mga Santo sa maong komunidad. Apan tungod kay kining balaan nga alagad sa Dios gibase ang paglaum sa iyang kasingkasing dili sa bisan unsang butang sa gawas, kondili sa Maghuhukom sa tanang tinago mismo, dili gayud siya matandog sa mga limbong sa ingon nga pag-atake. Sa samang paagi, dili ba ang usa nga gipalihok sa pagka-inggit ngadto sa ingon nga krimen nakapahimulos usab sa mga panalangin sa kamingawan, sa proteksyon sa usa ka hilit nga puloy-anan, ug sa pakig-uban sa bulahan nga si Isidore, ang Abba ug Presbyter, ug sa ubang mga Santo? Apan, sa dihang ang bagyo sa yawa nakakaplag kaniya nga gitukod sa balas ang iyang kaugalingon, kini wala lang makahatag og bug-at nga hampak sa iyang puloy-anan (ang iyang sulod nga kinaiya), kondili hingpit gayud kini nga gipukan. Busa, undangon nato ang pagpangita sa mga basihan sa atong dili matandog nga sulod nga kalinaw sa gawas nato, ug ang pagdahom nga ang kahuyang sa atong kaugalingong pagkamapailubon matabangan sa pagkamapailubon sa uban. Kay ingon nga *'ang Gingharian sa Dios anaa sa sulod nato'*, ingon usab *'ang mga kaaway sa tawo mao ang mga sakop sa iyang kaugalingong panimalay'* (Mat. 10:36). Ug walay bisan kinsa ang mas mosupak kanako kay sa akong kaugalingong pagbati, nga mao ang labing duol nga sakop sa akong panimalay. Busa, magmatngon kita pag-ayo sa atong kaugalingon, aron dili kita masamdan sa mga kaaway sa atong panimalay. Kay kon ang mga tawo sa sulod sa atong panimalay dili mosukol batok kanato, nan ang Gingharian sa Dios nagpuyo sa sulod nato sa walay samok nga kalinaw sa hunahuna. Ug kon atong timbang-timbangon pag-ayo ang mga hinungdan sa mga nahitabo sa sulod nato, atong masuta nga dili ko masamdan sa bisan kinsa nga tawo, bisan pa sa labing daotan, gawas kon ako mismo ang mosukol batok sa akong kaugalingon tungod sa kawalay-pahulay sa akong kasingkasing. Kay kon masakitan man ko, ang hinungdan dili gikan sa pag-atake sa gawas, kondili sa akong kaugalingong kawalay-pagdugay. Sama sa pagkaon nga solid, nga mapuslanon sa himsog apan makadaot sa masakiton; dili kini makadaot sa makadawat niini gawas kon ang iyang kahuyang maoy mohatag niini og gahum nga makadaot kaniya (– Sob. 18, 16).

8. Mahitungod sa Balaang Grasya ug Libre nga Kabubut-on

1. Kinahanglan kanunay kitang masaligon nga dili gayud nato makab-ot ang pagkahingpit pinaagi sa atong kaugalingong paningkamot, bisan pa man kung praktison nato ang tanang hiyas uban sa labing dakong pag-amping. Ang paningkamot sa tawo lang dili makab-ot ang ingon nga bili ug gahum aron itas kita ngadto sa kahitas-an sa pagkabalaan ug kalipay, gawas kon ang Ginoo mismo motabang kanato ug magtultol sa atong kasingkasing ngadto sa maayong butang alang kanato. Busa, sa matag higayon kinahanglan kitang mosinggit sa Dios uban ni David: *'Patukoda ang akong mga lakang sa Imong mga dalan, aron dili malisang ang akong mga tiil'* (Salmo 16:5),—aron kining dili makita nga magbubuot sa espiritu sa tawo makapaling sa atong kabubut-on paingon sa pagkamaayo, kay kini mas hilig sa daotan, bisan pa tungod sa pagkawalay-hibalo sa maayo o tungod sa limbong sa mga pagbati. Kini klaro kaayo nga gipadayag sa Propeta sa usa ka bersikulo sa salmo: *'Nalingaw ako sama sa karnero nga nawala; apan gidawat ko sa Ginoo'* (Salmo 117:13). Ang unang tunga sa bersikulo nagpasabot sa kawalay kasiguruhan sa atong kabubut-on; ug ang ikaduha – sa tabang gikan sa Ginoo nga kanunay andam para kanato, Kinsa, matag higayon nga magsugod kita og duha-duha, nag-unat sa Iyang mga kamot kanato, nagasuporta ug nagpalig-on kanato, aron dili kita, pinaagi lamang sa atong kaugalingong kabubut-on, mahulog sa hingpit nga pagkahugno. – Busa, walay matarong nga tawo nga adunay igong kusog sa iyang kaugalingon aron makab-ot ang pagkamatarong; sila magalibog-libog kanunay ug andam

mahulog bisan kanus-a. Busa, ang kaluoy sa Ginoo nagsuporta kanila sa Iyang kamot, aron, kon mahulog tungod sa kahuyang sa ilang kabubut-on, dili sila hingpit nga malaglag sa ilang pagkahulog (Mga Diskurso 3:12). Ug kinsa bay mangahas ug buta nga magtuo nga dili na nila kinahanglan ang kanunay nga tabang sa Dios, sa dihang ang Ginoo mismo klaro nga nagtudlo sa Ebanghelyo: *'Sama sa sanga nga dili makabunga sa kaugalingon gawas kon magpabilin kini sa baging, ingon ana usab kamo gawas kon magpabilin kamo kanako: gawas kanako, wala kamo'y mahimo'* (Juan 15:4-5)? Unsa kaha ka dili maalamon, ug sa tinuod usa ka sakrilihiyo, nga ihatag ang bisan unsang maayong buhat sa kaugalingong paningkamot imbis sa grasya ug tabang sa Dios, sa dihang ang mga pulong sa Ginoo nagpamatuod nga kung walay Iyang tabang, walay bisan kinsa ang makapamunga og espirituhanong bunga (– Kolekta 3, 16)?

2. Nagtuo kami nga sama sa pagsugod sa usa ka maayong pamatasan nga gitamnan sa sulod nato pinaagi sa usa ka espesyal nga inspirasyon gikan sa Dios, ingon usab ang pagpakita sa mga hiyas gihatag Niya; ang among bahin mao ang pagsumite, uban sa mas dako o mas gamay nga pagkaandam, sa inspirasyon sa Dios ug sa pagdawat sa Iyang tabang. Angay kita makadawat og ganti, o husto nga silot, depende kung magpabaya kita, o kung naningkamot kita uban sa matinahunon nga pagsumite aron mosunod sa mga sugo ug probidensya sa Dios, nga gihatag kanato pinaagi sa Iyang grasya. Kini klarong gipakita sa pagtambal sa mga bulag sa Jerico. Ang paglabay sa Ginoo kanila usa ka buhat sa banal nga pag-atiman ug kaluoy. Apan ang ilang pagtuaw, *'Kaluy-i kami, Ginoo, Anak ni David'* (Mat. 20:31), usa ka butang sa ilang pagtuo ug paglaum; ang aktuwal nga pag-uli sa ilang panan-aw, bisan pa, tungod usab sa kaluoy sa Dios (– Kolekta 3, 19).

3. Ang mag-uuma, bisan pa man og kusog siya magpaningkamot sa pag-uma sa yuta, dili makadahom og daghang ani gawas kon sa tukmang panahon mudagayday ang ulan sa giumang yuta ug paborable ang panahon. Busa, sama sa pagdili sa Dios sa ani sa tapulan nga mga mag-uuma nga wala magpaningkamot sa pag-uma sa ilang yuta, ingon usab, ang kanunay nga pagpaningkamot dili makahatag ug benepisyo sa mga mapisan gawas kon ang kalooy sa Dios motabang kanila. Sa samang paagi, sa pagkinabuhi sumala sa Dios, gikinahanglan ang atong kaugalingong paningkamot, apan kon ang grasya sa Dios dili motabang kanato, wala kitay mabuhay nga malampuson. I-angkon, busa, nga ang Dios mao ang pangunang tinubdan dili lamang sa mga maayong buhat kondili usab sa mga maayong hunahuna: Gihatagan Niya kita og inspirasyon pinaagi sa Iyang Balaang Kabubut-on, ug gihatagan kita og kusog ug husto nga kahigayunan aron matuman ang atong matarong nga tinguha; *'kay ang matag maayong gasa ug matag hingpit nga gasa naggikan sa ibabaw, nga nagagikan sa Amahan sa mga kahayag'* (Santiago 1:17). (– Koleksyon 13, 3).

4. Ang kabubut-on sa Dios kanunay mao nga ang tawo nga Iyang gimugna dili malaglag, kondili mabuhi sa walay katapusan. Kung ang Dios makamatikod bisan og gamayng silak sa hilig padulong sa pagkamaayo sa atong kasingkasing, sa Iyang kalooy dili Niya tugotan nga kini mapalong; apan, sa tinguha nga ang tanan maluwas ug makaabot sa kahibalo sa kamatuoran, ginabuhay Niya ang tanan sa Iyang gahum aron masiguro nga kini mahimong kalayo. Ang grasya sa Dios duol sa tanan; nagtawag kini sa tanan, walay eksepsyon, ngadto sa kaluwasan ug sa kahibalo sa kamatuoran, kay Nagaingon Siya: *'Umari kamo kanako, kamong tanan nga nagapaningkamot ug nabug-atan, ug ako magahatag kaninyo ug pahulay'* (Mat. 11:28). (– Mga Diskurso 13, 7).

5. Labaw pa sa pagsabot sa hunahuna sa tawo kung giunsa usab pag-apil sa atong gawasnong kabubut-on kining kaluwasan, kay giingon: *'Kon buot kamo ug mamati kanako, kan-on ninyo ang maayo sa yuta'* (Isa. 1:19), ug bisan pa kini buhat *'dili ang buot, ni ang nagdagan, kondili ang Dios nga nagpakita og kaluoy'* (Roma 9:16) – giunsa man nga ang Dios magganti sa matag tawo sumala sa ilang mga buhat, apan Siya mismo mao ang *'mga buot ug nagbuhat sumala sa Iyang kaugalingong pagbuot'* (Fil. 2:13)—mao nga gisugo kita nga *'magtukod sa inyong kaugalingon og bag-ong kasingkasing ug bag-ong espiritu'* (Ezek. 18:31), samtang giingon usab: *'Hatagan ko kamo og bag-ong kasingkasing ug ibutang ko ang bag-ong espiritu sa sulod kaninyo'* (Ezek. 11:19). Dili lisod masulbad kining mga pagduha-duha kung hinumduman nato nga ang grasya sa Dios ug ang atong libreng kabubut-on pareho nga nalambigit sa buhat sa atong kaluwasan, ug bisan pa man nga usahay ang usa ka tawo maghandum sa pagkamaayo, kanunay niya gikinahanglan ang tabang sa Dios aron matuman kini nga mga tinguha; sama sa dili igo alang sa usa ka masakiton nga tawo nga gusto lang nga maayo; hinungdan, ang Maghahatag sa kinabuhi—ang Dios—kinahanglan mohatag sa kusog aron mabalik ang panglawas. Aron hingpit nga makasiguro nga bisan ang mga maayong tinguha nga nagagikan sa natural nga kapasidad nga gihatag sa maloloy-on nga Magbubuhay matuman lamang pinaagi sa tabang sa Dios, igo na nga hinumduman ang mga pulong sa Apostol: *'Kay aduna man kanako ang tinguha sa pagbuhat sa maayo, apan dili nako kini matuman'* (Roma 7:18). (– Kolekta 13, 9).

6. Daghan ang mangutana: kanus-a man molihok ang grasya sa atong sulod—sa dihang ang usa ka maayong tinguha mopakita sa atong sulod, o mopakita ba ang usa ka maayong tinguha sa atong sulod sa dihang mibisita kanato ang grasya sa Dios? Gipamatud-an sa kasinatian ang duha: sila Saul ug si Mateo nga maniningil sa buhis wala maghandum niini sa ilang kaugalingong kabubut-on, kondili ilang gihandum kini ingon tubag sa usa ka tawag; si Zacchaeus ug ang tulisan sa krus nanguna sa buhat sa grasya pinaagi sa ilang kaugalingong tinguha. Busa, kini angay masabtan: sa dihang makita sa Dios nga gusto natong mobalhin paingon sa maayo, Iya kitang giyaon ug gipalig-on ang atong pagka-andam; apan kon dili nato gusto ang maayo, o nangabugnaw na kita niini, Iya kitang gihatagan og makaluwas nga mga pagdasig, diin naporma o nabag-o ang maayong kinaiya (– Kolekta 13, 11).

7. Dili angay hunahunaon nga ang kinaiyahan sa tawo makahimo sa dautan nga nag-inusara. Ang Magbubuhat nagtanum sa sulod sa atong mga kalag sa mga binhi sa tanang pagka-maayo, apan aron kini motubo, gikinahanglan ang langitnong impluwensya; bisan pa niana, ang tawo kanunay nagpabilin nga adunay gawasnong kabubut-on aron dawaton o balibaran kining mga grasiyosong impluwensya. Kung ang paghanay sa atong kaluwasan dili gayud magdepende kanato, dili unta miingon ang Apostol: *'Paninguhaa ang inyong kaugalingong kaluwasan uban sa kahadlok ug pag-uyog'*; apan kung ang tanan magdepende lamang kanato, dili unta niya gidugang: *'Kay si Dios ang nagalihok kaninyo, aron kamo buot ug aron kamo buhaton sumala sa Iyang maayong kabubut-on'* (Fil. 2. 12–13). Ang grasya sa Dios nanguna kanato, kay ingon sa Propeta: *'Ang akong Dios, ang Iyang kalooy mouna kanako'* (Sal. 58:11), ug mosunod sa atong kabubut-on, maong giingon: *'Ug sa buntag ang akong pag-ampo mouna kanimo'* (Sal. 87:14). (– Kolekta 13, 12).

8. Ang grasya sa Dios kanunay nga nagtultol sa atong kabubut-on padulong sa maayo, apan sa paagi nga nagkinahanglan o nagpaabut og katugbang nga paningkamot gikan kanato. Aron dili kini ihatag ang mga gasa sa mga pasagad, nangita kini og mga kahigayunan aron pukawon kita gikan sa atong bugnaw nga pagkawalay pagtagad; aron ang mapinabangon nga paghatag sa mga gasa niini dili magpakita nga walay basihan, gihatag kini ingon tubag sa atong tinguha ug paningkamot. Bisan pa niana, ang grasya kanunay gihatag ingon usa ka gasa, kay gina-ganti-an niini ang atong gagmayng paningkamot sa walay kinutuban nga pagkamaayo. Busa, bisan unsa pa kadako sa paningkamot sa tawo, dili nila mahimo nga ang grasya dili usa ka gasa nga gihatag nga walay bayad. Ang Apostol sa mga Hentil, bisan pa nga miingon siya nga *'naningkamot pa siya labaw pa kay sa tanang mga Apostol'*; apan gidugang niya nga kining mga paningkamot dili iya, kondili iya sa *'grasya sa Dios nga kauban kaniya'* (1 Cor. 15:10). Busa, sa mga pulong nga *'naningkamot ako'*, iyang gipadayag ang paningkamot sa iyang kaugalingong kabubut-on; pinaagi sa mga pulong nga *'dili ako, kondili ang grasya sa Dios'* – ang diyosnong tabang; ug sa hugpong nga *'uban kanako'* – iyang gipakita nga ang grasya nitabang kaniya, dili samtang siya nagpahulay ug walay pag-atiman, kondili samtang siya naningkamot (– Sob., 13, 13).

9. Ang Dios nag-andam sa atong kaluwasan sa daghang paagi nga dili masukod: sa mga nangandoy ug nangita sa kaluwasan, Iyang gipalig-on kana nga tinguha; sa mga walay ingon niini, Iyang gipukaw kini; Iyang gitabangan ang pagtuman sa atong mga tinguha alang sa kaluwasan – ug nagtudlo og balaan nga mga tinguha, o nagpamatuod niini. Maong sa atong mga pag-ampo, gitawag nato Siya nga atong Manalipod, Manluluwas, ug Tabang. Sama sa labing malumo nga Amahan ug maloloy-on nga Medico, Siya naghatag ug bunga sa tanan sa atong tanan: sa uban, Siya nagpasugod sa sinugdanan sa kaluwasan ug nagdilaab sa kadasig alang Kaniya, sa uban, Iyang gipahuman ang mga buhat ug gidala sa kahingpitan ang mga hiyas; Iyang gipugngan ang uban gikan sa hapit na nga pagkahugno, samtang nagtanyag sa uban og mga kahigayunan ug paborableng kahimtang alang sa kaluwasan; Iyang gitabangan ang mga andam ug naningkamot, samtang gihuyop ang uban—nga dili andam ug supak—padulong sa paborableng disposisyon: sa tanang dapit ginabuhat Niya ang tanang butang – pagpukaw, pagtabang ug paglig-on – apan nga dili manlapas sa kagawasan nga Siya mismo ang naghatag (– Sob., 13, 18).

9. Mahitungod sa Pag-ampo

1. Ang usa ka tawo kinahanglan itudlo isip iyang pangunang tumong ug tuktok sa pagkahingpit ang walay hunong nga pag-ampo, nga nakabase sa pagpahilum sa kalag ug pagkabalaan sa kasingkasing, nga aron makab-ot kini, mag-antos kita sa kakapoy sa lawas ug magpadayon sa paghinulsol sa kasingkasing. Ang koneksyon tali sa tanang buhat ug sa pag-ampo dili mapabulag ug magkabalos. Kay sama sa pagpraktis sa mga hiyas nga nagdala sa pagkahingpit sa pag-ampo, ingon usab—kung dili kini makompleto ug makorona sa pag-ampo—dili kini magpabiling lig-on ug matinud-anon. Sama sa, kung wala kini, ang walay hunong,

putli ug dili matandog nga pag-ampo nga atong gihisgutan dili makab-ot o madala sa kahingpitan; ingon usab kining mga hiyas, nga sa paghan-ay sa kinabuhi sumala sa Dios mouna niini, dili mapakita sa hingpit kung walay walay hunong nga pag-ampo. Busa, dili kita makadayon diretso sa paghisgot sa gahum sa pag-ampo, nga nagkorona sa tukod sa tanang hiyas, gawas kon una natong maila ug susihon sa husto nga han-ay ang tanan nga kinahanglan tangtangan o andamon aron makab-ot kini – o gawas kon, sumala sa kahulugan sa parabula sa Ebanghelyo (Lucas 14:28–30), wala pa nato una gi-kwenta ug tiguma ang tanan nga gikinahanglan alang sa pagtukod niining labing halangdong espirituhanong haligi; nga, bisan pa man kung andam na, dili mag-alagad sa husto sa iyang katuyoan, ni dili usab kini motugot nga ang katapusang mga tumoy sa pagkahingpit matarong nga ibutang niini, gawas kon una, human tangtangan ang tanang kahugawan sa mga dautang hiyas ug ilabay ang mga hugaw ug patay nga basura sa mga pagbati, usa ka labing lig-on nga pundasyon sa pagkamapainubsanon ug pagkama-simple ibutang sa buhi ug lig-on nga yuta sa atong kasingkasing, sama sa gibutang sa bato sa Ebanghelyo (Lucas 6:48), ang labing lig-on nga pundasyon sa pagkamapainubsanon ug pagkama-simple napahimutang, diin matukod kining haligi pinaagi sa pagtukod sa espirituhanong mga hiyas, nga mitindog nga dili matandog ug nag-alsa sa iyang ulo hangtod sa kahitas-an sa langit, nga nagsalig sa kaugalingong kusog. Apan kon natukod na kini sa ingon nga pundasyon, paulanon na lang og kusog nga ulan sa mga pagbati; pasukdon na lang kini sa nagdali-dali nga suba sa paglutos sama sa mga karnero nga gigamit sa pagbungkag; pasamokon na lang kini sa mabangis nga bagyo sa mga dautang espiritu—dili lang kini madaut, kondili dili gani kini mabati ang ilang pag-igo.

2. Busa, aron ang pag-ampo mahatag uban sa angay nga kadasig ug pagkabalaan, ang mosunod kinahanglan nga masunod sa tanang aspeto: una, ang tanang kabalaka sa mga butang sa kalibutan kinahanglan hingpit nga putlon; ikaduha – dili lang nga kinahanglan likayan ang bisan unsang pagka-abala sa usa ka piho nga butang o kahimtang, kondili bisan ang paghinumdom niini dili tugotan; ingon usab, ang pagkalibog sa hunahuna, walay pulos nga pakig-istorya, pagdagayday sa pulong, ug pagpangatawa kinahanglan hunongon, ug labaw sa tanan, ang kagubot nga dala sa kasuko o kasubo kinahanglan hingpit nga pugngan, samtang ang dautang pag-awhag sa lamanong kahilayan ug ang pagka-andoy sa bahandi kinahanglan hingpit nga wagtangan. Sa diha nga kining mga dautang huna-huna ug susamang mga bisyon—ang makita sa mata sa tawo—hingpit nang mapalayas ug maputol, ug sa diha nga makompleto na kining unang paghinlo sa tibuok, nga mopahuman sa pagkab-ot sa pagkabalaan ug pagkawalay sala, kinahanglan unya, sa labing una, magtukod og lig-on nga pundasyon sa lawom nga pagpaubos, nga ig-igo aron masuportahan ang usa ka haligi nga mosaka paingon sa kahitas-an sa langit; unya, sa ibabaw niining pundasyon, ang tukod sa espirituhanong mga hiyas kinahanglan itukod, ug ang espiritu kinahanglan pugngan gikan sa tanang paglupad-lupad ug walay puas nga paglibot-libot, aron sa ingon niini nga paagi ang espirituhanong panan-aw makasugod, hinay-hinay, sa pagsaka padulong sa pagkontemplar sa Dios. Kay bisan unsa ang nadawat sa atong kalag sa wala pa ang takna sa pag-ampo, mosulod gayud kini sa hunahuna atol sa pag-ampo, gidala didto sa kamot sa handumanan. Busa, unsang kahimtang ang gusto natong pag-aaron sa panahon sa pag-ampo, kinahanglan nga andamon nato ang atong kaugalingon alang niini sa wala pa ang takna sa pag-ampo; ug unsay dili nato gustong makapuno sa atong sulod samtang nag-ampo kita, paspas nato kini palagson gikan sa kinahiladman sa atong kasingkasing daan, aron matuman nato ang mando sa Apostol: *'Mag-ampo kamo nga walay hunong'* (1 Tes. 5:17).

3. Ang atong hunahuna matarong ikatandi sa usa ka gaan kaayo nga balhibo, o usa ka humok nga balhibo, nga, kon dili mabasa sa bisan unsang likido sa gawas, kasagarang madala pataas sa kahitas-an sa labing gamay nga hungit sa hangin, tungod sa pagka-gaan niini; apan kon mabug-atan sa bisan unsang kabasa, imbis nga mosaka sa hangin, mahulog kini sa yuta ug motapot sa kalibutan tungod sa gibug-aton sa kabasa nga nasuhop niini. Ingon usab ang atong hunahuna: kon kini dili mabug-atan sa mga pagbati ug kabalaka sa kalibutan nga misulong niini, ni madunot sa kabasa sa makadaot nga kahalakaw; nan, tungod kay gaan kini tungod sa iyang natural nga pagkabalaan, sa labing gamay nga gininhawa sa espirituhanong pagpamalandong, kini mosaka pagtaas, ug, biyaan ang ubos ug kalibutanon, madala ngadto sa langitnon ug sa dili makita. Mao kana gayud ang hinungdan nganong nagpahimangno kanato ang mga sugo sa Ginoo: *'Mag-amping kamo sa inyong kaugalingon, basig mabug-atan ang inyong kasingkasing sa katambok, hubog, ug kabalaka ning kinabuhi'* (Lucas 21:34). Busa, kung gusto nato nga ang atong mga pag-ampo mosulod dili lang sa langit kondili sa labaw pa sa mga langit, paningkamotan nato nga itas ang atong hunahuna ngadto sa ilang natural nga pagka-hayag, pagpanglimpyo niini gikan sa tanang dautang hiyas sa kalibutan ug sa matag bakas sa makalibutanong mga pagbati, aron, nga dili na mabug-atan sa bisan unsang langyaw nga karga, ang atong pag-ampo makalupad nga magaan paingon sa Dios.

4. Timan-i ang mga hinungdan nga gipakita sa Ginoo nga nagpabug-at sa atong hunahuna. Wala Niya gipakita ang pakighilawas, pagpanapaw, pagpatay, pagpanamastamas o pagpangawat—nga tanan giila nga mortal nga mga sala nga angay silotan—kundi ang pagkalapoy, pagkalasing, ug ang mga kabalaka ug problema ning kalibutan—nga dili lang likayan sa bisan kinsa dinhi sa kalibutan ug dili giisip nga kaulaw, apan, makauwaw isulti, bisan ang uban kanila nga misalikway sa kalibutan nag-apil sa parehas nga kalipay, nga wala magtan-aw niini nga makadaot o makadaut alang sa ilang kaugalingon. Apan kining tulo ka dautan, nga nagpabug-at sa kalag, nagbulag niini sa Dios ug nagpugos niini paingon sa yuta, sayon ra likayan kon masabtan sa literal nga kahulugan, labi na para kanato, nga layo kaayo sa bisan unsang pakigkontak sa kalibutan ug walay bisan gamay nga kahigayunan nga masangkot sa makita nga kabalaka, pagkalasing ug pagka-gluton. Apan aduna pay lain matang sa espirituhanong pagkalawg ug pagkalasing, nga mas lisod likayan, ug aduna pay lain matang sa kalibutanong kabalaka ug kasubo niining panahona, nga naglibot usab kanato, bisan pa sa atong hingpit nga pagsalikway sa tanang kalibutanong butang, samtang naglikay kita sa bino ug sa tanang pagkalawg, ug samtang nagpuyo kita sa kamingawan. Ang akong pasabot mao ang mga kaluhuan sa unod, mga pagkapilit ug mga pagbati; gawas kon atong limpyohan ang atong kaugalingon niini, bisan pa walay pagkalasing sa bino o kadagahan sa pagkaon, ang atong kasingkasing mabug-atan sa usa ka pagkalasing ug pagkalawg nga labi pang makadaot. Ug siya ra nga ang hunahuna, human makagawas sa mga gapos sa tanang pagbati, nakakaplag og lawom nga kalinaw, ug ang kasingkasing nga hugot kaayo nga nagkabit sa Dios isip labing labaw nga kaayohan uban sa tibuok kadasig, hingpit nga makatuman sa Apostolikong sugo: *'Mag-ampo kamo nga walay hunong'*.

5. Nagtuo ko nga imposible nga masakop ang tanang porma sa pag-ampo kung walay lawom nga paghinulsol sa kasingkasing, pagkabalaan sa kalag, ug kahayag gikan sa Espiritu Santo. Daghan kaayong porma sa pag-ampo sama sa daghang lain-laing kahimtang ug disposisyon nga mahimong motumaw sulod sa usa ka kalag, o sa tinuod, sulod sa tanang kalag. Samtang ang hunahuna nag-uswag sa pagkabalaan ug, depende sa kinaiya sa kahimtang nga gidala niini—bisan pa sa tsansa o tungod sa kaugalingong sulod nga paglihok—mobangon kini nga bag-o, ug sa matag ingon nga higayon kini nabag-o; busa klaro nga walay bisan kinsa nga kanunay makahanyag sa parehas nga klase sa pag-ampo. Lahi ang pag-ampo sa matag-usa kon malipayon sila, lahi kon gibug-atan sa kasubo o kadaut; lahi kon nag-uswag sa espirituhanong pagpanaw; lahi kon gipugos sa daghang pag-atake sa kaaway; lain usab kung nangayo sa pagpasaylo sa mga sala; lain usab kung nag-ampo alang sa pagdugang sa grasya, o alang sa pag-angkon sa pipila ka hiyas, o alang sa pagpugong sa pipila ka pagbati; lain usab kung matandog sa kahadlok sa hunahuna sa Gehenna ug sa Katapusang Paghukom; sa ubang panahon, sa dihang nagdilaab siya sa paglaum ug tinguha alang sa umaabot nga mga panalangin; sa ubang panahon, sa dihang siya anaa sa panginahanglan ug katalagman; sa ubang panahon, sa dihang nag-enjoy siya sa kaluwasan ug kalinaw; sa ubang panahon, sa dihang gipahayag siya sa mga pagpadayag sa langitnong mga misteryo; sa ubang panahon, sa dihang masubo siya tungod sa iyang kakulang sa pag-uswag sa pagkamaayo ug sa pagka-uga sa iyang mga pagbati.

6. Sumala sa ilang hilisgutan, gilain sa Apostol ang upat ka matang sa pag-ampo, nga nag-ingon: *'Busa, una sa tanan, akong gina-awhag nga maghimo og mga hangyo, pag-ampo, pag-ampo alang sa uban, ug pagpasalamat'* (1 Tim. 2:1). – *'Pag-ampo'* – δεησις – mao ang pagpakiluoy o paghangyo mahitungod sa mga sala, kon ang usa ka tawo, nga nakaabot sa kahimtang sa pagmugos tungod sa mga sala nga iyang nabuhay, bisan karon o kaniadto, mangayo og pasaylo niini; – *'paghangyo'* – προσευχή – mahitabo kon, samtang nag-ampo, maghalad kita o magsaad og usa ka butang sa Dios (nga nag-ingon: 'Buhaton ko kini ug kana, O Ginoo, kon imo lang kami kalooyi'); *'intertsyun'* – εντεξις – mahitabo kung, sa kainit sa espiritu, mag-ampo kita alang sa uban, alang sa atong gihigugma, o alang sa kalinaw sa tibuok kalibutan; *'pagsalamat'* – ευχαριστία – mahitabo kung ang hunahuna maghalad og pasalamat (ug pagdayeg) sa Dios, sa paghinumdom sa Iyang nangagi nga mga panalangin, o sa pagtan-aw sa Iyang kasamtangang mga panalangin, o sa pagtan-aw daan sa mga panalangin nga giandam sa Dios sa umaabot alang sa mga nagahigugma kaniya.

7. Pagkahuman niining upat ka matang sa pag-ampo, mosunod ang labing halangdong kahimtang sa pag-ampo, nga naglangkob sa pagkontemplar sa usa ka Dios ug sa mainit nga gugma alang Niya, ug diin ang atong hunahuna, nga giakop ug napuno niining gugma, nakig-istorya sa Dios sa labing suod nga paagi ug sa labing tinud-anay. Ang Pag-ampo sa *Ginoo*—*'Amahan namo'* ug uban pa (Mat. 6:9–13)—nagdasisig kanato nga paningkamotan gayud kini nga kahimtang. Nagaingon kita: *'Amahan namo!'* ug pinaagi niini, sa pag-angkon sa Dios—ang Magbubuhay sa uniberso—ingon among Amahan, nag-angkon kita nga gihawa gikan sa kahimtang sa pagkaulipon ug giangkon sa Dios ingon Siya among Anak. – Ug pinaagi sa pagdugang

pagkahuman: *'nga anaa sa langit'*, gipadayag nato ang atong pagkaandam nga molikay uban sa hingpit nga pagdumot gikan sa pagkapilit niining karon nga yutang kinabuhi, nga panandali ra ug nagpalayo kanato gikan sa atong Amahan; ug, sa sukwahi, nga maningkamot uban sa labing dakong tinguha padulong niadtong gingharian, diin nagpuyo ang atong Amahan, ug dili magtugot sa bisan unsa nga, pinaagi sa paghimo kanato nga dili takus niining halangdong pag-ampon, makawagtang kanato, ingon mga anak nga dili lehitimo, sa panulondon sa atong Amahan ug ipailawom kanato sa hingpit nga kaligutan sa matarong nga paghukom sa Dios. Sa pag-angkon nato sa ingon ka hataas nga ranggo isip mga anak sa Dios, kinahanglan magdilaab kita sa ingon nga gugma isip anak alang sa Dios nga dili na nato pangitaon ang atong kaugalingong kaayohan, kondili hingpit natong pangandoyon sa tibuok kasingkasing ang Iyang himaya – ang himaya sa atong Amahan – nga nag-ingon kaniya: *'Bendisyonon ang Imong Ngalan'*, pinaagi niini nagpamatuod nga ang among tibuok tinguha ug tanang kalipay naa sa himaya sa among Amahan – aron ang labing himayaang Ngalan sa among Amahan mapasidunggan, matinahuron nga giila ug gisaalog. Ang ikaduhang hangyo sa napalinaw nga hunahuna mao ang hangyo, *'Moabot ang Imong Gingharian'* sa Iyang Amahan—mao kana, ang Gingharian diin nagahari si Kristo taliwala sa mga balaan, sa dihang, pagkahuman Niya nga gikuhaan ang yawa sa iyang gahum ibabaw nato ug gipahawa ang mga kahuyang sa atong kasingkasing, ang Dios magsugod sa paghari sa sulod nato pinaagi sa humot sa mga hiyas—o ang Gingharian nga gisaad sa takdang panahon sa tanang hingpit ug sa mga anak sa Dios, sa dihang si Kristo mosulti kanila: *'Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan; panag-iyu kamo sa inyong panulondon, ang Gingharian nga gitagana alang kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan'* (Mat. 25:34). Ang ikatulong hangyo, nga angay sa mga anak: *'Mahitabo ang imong kabubut-on dinhi sa yuta ingon sa langit'* – nga nagpasabot: unta ang mga tawo sama sa mga anghel – ug ingon nga ilang gituman ang kabubut-on sa Dios sa langit, mao usab unta nga ang tanan nga nagpuyo sa yuta dili buhaton ang ilang kaugalingong kabubut-on, kondili ang Iya; nagpasabot usab kini: unta ang tanan sa atong kinabuhi sumala sa Imong kabubut-on; among gisalig kanimo ang among kapalaran, nga nagtuo nga Ikaw nag-andam sa tanan – kalipay ug kasakit – alang sa among kaayohan, ug mas nag-amuma sa among kaluwasan kaysa kami mismo. Dugang pa: *'Hatagi kami karon sa among adlaw-adlaw nga pan.'* *'Adlaw-adlaw'* – kana nga labaw sa tanang pag-anaa – ang labing hataas sa tanang pag-anaa – (nga mao ra ang *'pan nga nanaog gikan sa langit'*). Sa dihang giingon nga *'karong adlaw'*, gipakita nga ang pagkaon niini gahapon dili igo gawas kon kini ihatag usab kanato karon, aron mapamatud-an kanato ang adlaw-adlaw nga panginahanglan niini sa tanang panahon sa pag-ampo, kay walay adlaw nga dili kinahanglan lig-onon ang kasingkasing sa atong sulodnong tawo pinaagi sa pagdawat ug pagkaon niining pan. *'Ug pasayloa kami sa among mga utang, ingon nga among gipasaylo ang among mga mananapaw.'* Ang maloloy-on nga Ginoo nagasaad kanato sa pasaylo sa atong mga sala, basta kita mismo magpakita og ehemplo sa pagpasaylo ngadto sa atong mga igsoon: *'pasayloa kami, ingon nga among gipasaylo'*. Klaro nga, sa paglaum niining pag-ampo, kadtong mga nakapasaylo sa ilang mga mananapas ra ang makapangayo og pasaylo nga walay pagduha-duha. Apan kinsa man ang dili tibuok kasingkasing nga mopasaylo sa igsoon nga nakasala batok kaniya, pinaagi niining pag-ampo, dili kalooy ang iyang pangayoon kondili paghukom. Kay kung kini niyang pag-ampo madungog, nan, sumala sa iyang ehemplo, unsa pa kaha ang mosunod gawas sa walay hunong nga kasuko ug sa dili malikayan nga hukom sa silot? *'Ang paghukom nga walay kaluoy ipakita sa bisan kinsa nga wala magpakita og kaluoy'* (Santiago 2:13). *'Ug ayaw kami pagdala sa tukso'*. Sa paghinumdom sa mga pulong sa Apostol Santiago: *'Bulahan ang tawo nga makalahutay sa tukso'* (Santiago 1:12); – kinahanglan natong sabton kini nga mga pulong sa pag-ampo dili ingon nga: *'ayaw kami tugoti nga matintal gayud'*, – kondili ingon nga: *'ayaw kami tugoti nga mapildi sa tukso'*. Si Job gitintal, apan wala siya madala sa tukso; kay, uban sa tabang sa Dios, *'wala niya giakusahan ang Dios og kabuang'* (Job 1:22), ni wala niya gihugawan ang iyang mga ngabil sa mapanghimaraot nga pagreklamo, nga mao ang gipaningkamotan sa manulonya nga ipabuhat kaniya. Si Abraham gitintal, si Jose gitintal, apan wala usa kanila gidala sa tintal; kay wala'y bisan kinsa kanila ang nagbuhat sa kabubut-on sa manulonya. *'Apan luwasa kami gikan sa dautan'* – buot ipasabot, ayaw pagpasagdi nga sulayon kami sa yawa nga molabaw sa among kusog, apan *'hatagi kami, uban sa pagsulay, og agianan sa paggawas, aron makapadayon kami'* (1 Cor. 10:13).

8. Bisan pa man, ang gisugyot nga pag-ampo, nga gipahayag mismo sa Ginoo, naglangkob sa hingpit nga pagkahingpit sa pag-ampo; bisan pa niana, ang Ginoo nagdala sa Iyang kaugalingon pa gayud sa mas halayo – ngadto sa usa ka piho nga mas hataas nga kahimtang, sama sa among nahisgutan sa ibabaw – ngadto sa kana nga mainitong pag-ampo, nga pamilyar o nasinati sa pipila ra kaayo, ug, masulti pa nako, bisan dili masukod, nga, milabaw pa sa tanang pagsabot sa tawo, dili kini gipakita sa tunog sa tingog, lihok sa dila, o

paglitok sa bisan unsang pulong; ug nga ang hunahuna, nga gipailawom sa pagbubo sa maong langitnong kahayag, dili kini ipadayag pinaagi sa maluya nga pagpakigsulti sa tawo, kondili, pagkahuman kini makabig sa kaugalingon, mobubo gikan sa kaugalingon nga walay pagpugong, sama sa pagbubo gikan sa usa ka labing daghang tinubdan, , ug sa usa ka paagi nga dili masukod, direkta kini nga nag-awas ngadto sa Ginoo, ug sa ingon nagpadayag niining labing mubo nga gutlo sa usa ka butang nga, sa diha nga nakabawi na ang hunahuna, dili na kini masulti sa mga pulong o masubay sa hunahuna.

9. Kini nga matang sa pagka-mapangadi usa ka gasa gikan sa Dios; sa kasagaran, bisan pa, ang usa ka disposisyon nga puno sa grasya sa pag-ampo mailhan sa pagbati sa kalumo, nga ang presensya niini mopukaw sa hunahuna ngadto sa putli ug mainit nga pag-ampo. Kini nga kalumo motungha sa lain-laing mga kahigayunan, sumala sa gipakita sa kasinatian. Usahay, samtang nag-awit sa mga salmo, ang mga pulong sa usa ka piho nga bersikulo maoy hinungdan sa mainit nga pag-ampo; sa ubang panahon, ang matahum nga tingog sa usa ka igsoon nakapukaw sa mga kalag sa mga natingala ngadto sa kusog nga paghangyo. Nasayud usab kita nga usahay ang klaro ug matinahuron nga pagkanta makapukaw og dakong kadasig sa mga anaa; ug kanunay, ang pagdasig sa usa ka tawo nga may pagka-binuotan ug espirituhanong pakig-uban makapukaw sa mga nagluhod og tinguha alang sa daghang pag-ula sa mga pag-ampo. Mahitabo usab nga kami mabati usab og lawom nga pagbati sa pagkamabuotan tungod sa kamatayon sa usa ka igsoon o sa usa ka minahal nga tawo. Ingon usab, ang paghinumdom sa among kaugalingong kabugnaw ug katamaran usahay makapukaw sa among sulod og usa ka makaluwas nga espirituhanong kadasig. Ug sa tinuod, ang mga higayon diin ang grasya sa Dios mopukaw sa among mga kalag gikan sa pagkawalay pagbati ug pagkatulog dili masukod.

10. Sama sa paglitaw sa kalumo sa lain-laing kahimtang, mao usab kini nga nagpakita sa nagkalain-laing paagi: usahay kini magpadayag isip usa ka dili masukod nga espirituhanong kalipay; usahay kini maglubong sa tanang gahum ug lihok sa kalag sa lawom nga kahilom; usahay kini magpagawas og luha nga daghan o gamay. Ang luha, o usa ka maluhaong disposisyon, mao ang mas kasagarang pagpadayag niini. Kining mga luha mahimong motungha gikan sa kasingkasing nga gipunggot sa pagkahibalo sa kaugalingong mga sala, o gikan sa pagpamalandong sa walay katapusang mga panalangin ug sa tinguha alang sa walay katapusang himaya, o gikan sa pagkahibalo sa dakong panalangin sa Diyos kanimo, kauban ang pagbati sa kaugalingong kakulang sa takos ug dili igo, o gikan sa pagbati sa atong malisud nga pagpanaw dinhi sa yuta.

11. Unsa ang timaan nga nadungog ang usa ka pag-ampo? – Kung, samtang nag-ampo, dili kita masamok sa bisan unsang pagduha-duha, ug walay bisan unsa nga makapawala sa atong paglaum sa atong hangyo pinaagi sa pagkawalay paglaum; kung, sa mismong pag-awas sa atong pag-ampo, mabati nato nga nadawat na nato ang atong gipangayo, nan, ayaw kita pagduha-duha nga ang atong mga pag-ampo tinuod nga nadungog. Kay ang nag-ampo giisip nga takus paminawon ug madawat ang iyang gipangayo kutob sa iyang pagtuo nga ang Dios nagtutok kaniya ug makahatag sa iyang hangyo. Kay ang pulong sa atong Ginoo dili mausab: *'Bisan unsa ang inyong hangyoon sa pag-ampo, tuohi nga nadawat na ninyo kini, ug kini mahimong kaninyo'* (Marcos 11:24). Sa niini nga bahin, ang Pulong sa Dios nagtumong sa daghang mga rason nga nakatampo aron matubag ang usa ka pag-ampo. Busa, madungog ang pag-ampo kung magkasinabot ang duha sa pag-ampo (Mat. 18:19), – o kung ang usa ka tawo mag-ampo uban sa pagtuo, bisan pa gamay sama sa liso sa mustasa ang iyang pagtuo (Mat. 17:20), – o kung ang usa ka tawo magpadayon sa pag-ampo (Lucas 11:8), – o kung ang paghatag sa limos kauban sa pag-ampo (Sirak 29:15), – ug uban pang mga buhat sa kaluoy (Salmo 58:6–9). Tan-awa pila ka daghang paagi aron makab-ot ang grasya nga madungog ang pag-ampo sa usa ka tawo; busa, ayaw pag-awhag sa pag-ila sa pagka-dili-matinuoron sa pagpangita sa mga panalangin sa kaluwasan alang sa ilang kaugalingon. Kay hunahuna-a nga kulang ka sa daghang mga butang nga pinaagi niini madungog ang pag-ampo; apan sigurado nga makapadayon ka sa pag-ampo, nga anaa sa abot sa tanan nga gustong buhaton kini. Tungod niini lang, nagsaad ang Ginoo nga ihatag ang bisan unsang pag-ampo. Busa, nga walay pagduha-duha sa kawalay pagtuo, magpabilin kita nga matinud-anon sa pag-ampo, ug madawat nato ang atong gihangyo. Ingon niini ang gisaad sa Ginoo: *'Pangayo, ug kamo hatagan; pangitaa, ug makakaplag kamo; tukkoa, ug kamo ablihan'* (Lucas 11:9–10). Apan ang bisan kinsa nga nag-ampo kinahanglan mahibalo nga dili gyud siya paminawon kon magduha-duha siya nga paminawon siya.

12. Labaw sa tanan, bahin sa pag-ampo, kinahanglan natong tumanon ang sugo sa Ebanghelyo nga mag-ampo sa atong langitnong Amahan, human kita mosulod sa atong sulod nga kwarto ug isirado ang pultahan. Kini angay buhaton sa tinuod, apan labi na gayud sa espirituhanong paagi. Nag-ampo kita sa sulod sa atong sulod nga kwarto kung, pagkahuman natong hingpit nga iliso ang atong kasingkasing gikan sa tanang hunahuna ug kabalaka, among ihalad ang atong mga pag-ampo sa Ginoo sa usa ka tinago nga paagi ug uban

sa kaisog. Nag-ampo kita nga sirado ang pultahan kung, nga ang atong mga ngabil gisirado, nag-ampo kita sa hilom ngadto Kaniya nga dili mosulay sa atong mga pulong kondili sa atong kasingkasing. Nag-ampo kita sa usa ka tinagoan nga dapit kung pinaagi lamang sa atong kasingkasing ug maampingong hunahuna, among ihalad ang among mga hangyo kang Dios ra gayud, aron bisan pa ang labing kaaway nga mga gahum dili makahibalo unsa ang among ginaampo. Ngano man nga gikinahanglan ang pag-ampo sa lalom nga kahilom? Dili lang aron dili masamok ang atong mga kauban sa pagsimba gikan sa ilang pag-ampo o makasamok sa ilang debosyonal nga pagbati pinaagi sa atong mga hungihong o mga pagsinggit, kondili aron usab matago ang tuyo sa atong pag-ampo gani sa atong mga kaaway, nga nagpasipala kanato, labi na sa dihang nag-ampo kita.

13. Ang atong pag-ampo makab-ot ang hingpit nga kahingpitan kon matuman kanato ang gipangamuyo sa Ginoo sa Iyang Amahan: nga *'ang gugma nga imong gipakita kanako magpuyo usab kanila'* (Juan 17:26); ug dugang pa: *'sama sa imong pag-anaa, Amahan, kanako, ug ako kanimo, aron sila usab mahiusa kanato'* (ibid., v. 21). Mahitabo kini kung ang tanan natong gugma, tanan natong tinguha, tanan natong kadasig, tanan natong paningkamot, tanan natong hunahuna, ang tanan natong makita, ang tanan natong isulti, ug ang tanan natong gilauman, mao ang Dios – ug sa dihang ang panaghiusa nga naglungtad tali sa Amahan ug sa Anak, ug tali sa Anak ug sa Amahan, mobubo sa atong mga kasingkasing ug hunahuna – aron sama sa paghigugma Niya kanato uban sa matinud-anong pagkabalaan ug usa ka dili maputol nga gugma, kita usab mahiusa kaniya pinaagi sa usa ka putli ug dili mabahin nga gugma. Ang makab-ot niini mosulod sa usa ka kahimtang diin ang walay hunong nga pag-ampo dili gyud mapalong sa iyang kasingkasing; unya ang matag lihok sa iyang kinabuhi, ug ang matag tinguha sa iyang kasingkasing, mahimong usa ka bugtong, walay putol nga pag-ampo, usa ka paunang tilaw ug saad sa walay katapusang bulahan nga kinabuhi.

14. Aron makab-ot ang labing hataas nga pagkahingpit sa pag-ampo, kinahanglan nga magpabilin ang usa ka tawo sa walay hunong nga paghinumdom sa Dios – diin ang usa ka mubo ug kanunay nga balik-balik nga pag-ampo nagsilbi nga paagi (Conversations, 9, 36). Nasayran sa atong mga Amahan nga ang usa ka tawo nga naningkamot alang sa kanunay nga paghinumdom sa Dios kinahanglan makab-ot ang batasan sa walay hunong nga pag-usab-usab sa mosunod nga pag-ampo: *'O Dios, paminawa ang akong pagtuaw; O Ginoo, padali sa pagtabang kanako'* (Salmo 69:2). – Kining bersikulo gipili gikan sa tibuok Kasulatan uban sa maayong rason: nagpadayag kini sa tanang kinaiya nga gikinahanglan sa pag-ampo ug nagtubag sa tanang panginahanglan sa nag-ampo. Naglangkob kini og mapainubuson nga pag-angkon sa kaugalingong kakulang sa kusog, usa ka pag-angkon nga ang Dios mao ra ang Manluluwas, nga kanunay andam sa pagtabang – pagtuo ug paglaum nga Siya motabang sa nag-ampo ug mopagawas kaniya gikan sa matag kaguol. Ang bisan kinsa nga walay hunong nga nagtawag sa Dios gamit kining mga pulong, maalamon nga nakamatngon ug nabati sa ilang kasingkasing nga ang Dios anaa uban kanila, ug mobalik Siya ingon sa usa ka Amahan nga puno sa gugma sa pagkaanak – ug pinaagi niini, madani nila sa ilang kaugalingon ang proteksyon, dalungan, ug depensa sa Dios. Ug sa ingon niini, kining mubo nga pag-ampo nahimong usa ka pader nga dili masudlan batok sa mga pag-atake sa mga demonyo – usa ka magpahawa sa kasamok sa hunahuna, usa ka magsalikway sa dautang tuyo, usa ka magpugong sa mainit nga mga pagbati, ug usa ka mag-amuma sa tanang maayong hilig sa kasingkasing. Gisugo usab kita sa mga Amahan: kon ang kahiligon sa pagkaon makasamok kanimo sa nagkalain-laing porma, pagtuaw: *'O Dios, paminawa ang akong pagtuaw alang sa tabang; O Ginoo, dali sa pagtabang kanako'*; – o kung mabati nimo ang panginahanglan sa mas hugot nga pagpuasa aron mapugngan ang unod, ug wala kay paglaum nga mapugngan ang imong kaugalingon, pag-ampo: *'O Dios, paminawa ang akong pagtuaw alang sa tabang'*, ug uban pa. Kung ang espiritu sa kawad-on sa paglaum magpahirap kanimo, ug ang kasubo mokaon kanimo, nga magpugong kanimo sa matag matarong nga buluhaton, ingna: *'O Dios, paminawa ang akong pagtuaw alang sa tabang'*; – o kung usa ka espirituhanong kalipay mibisita sa imong kalag, ug gusto nimo kini mapreserbar ug mapataas, ingna ang parehas nga mga pulong: *'O Dios, paminawa ang akong pagtuaw alang sa tabang'*. Kung mosidlak ang paghikap sa unod uban sa malimbongon nga katamis niini – ug mahadlok ka nga kini nga kalayo makasunog sa mabangong bulak sa pagkamatinud-anon – pagtuaw: *'O Dios, paminawa ang akong pagtuaw alang sa tabang'* ug uban pa; o kung ang kalinaw ug kabugnaw misulod sa imong mga lawas, ug gusto nimo nga magpadayon kini nga maayong kahimtang, o magpuyo kanimo hangtod sa kahangturan, balik-balika uban sa mas dako nga kadasig: *'O Dios, paminawa ang akong pagtuaw alang sa tabang'* ug uban pa. Busa, sa matag espirituhanong panginahanglan, balik-balika kini nga usa ka pag-ampo; ug kini mahimong imong kaluwasan gikan sa tanang dautan, ug panalipod sa tanang maayo nga anaa sa sulod nimo. Busa, pasagdi nga kini magpadayon nga motunog sa sulod sa imong

kasingkasing; sa matag buluhaton ug serbisyo, sa dalan ug sa lamisa, sa diha nga matulog ka ug sa pagmata, ayaw gayud undangi ang pag-ulit niining gamay nga bersikulo ug ang pagkat-on gikan niini, hangtod, pinaagi sa kanunay nga pagpraktis niini, masanay ka sa pag-ulit niini bisan pa sa imong pagkatulog.

15. Ang bunga niini mao, una sa tanan, nga imong itagak ang tanang bahandi sa imong kaugalingong mga hunahuna, ug, nga gipugngan sa pagkahiusa niining bersikulo, mas masanay ka sa paghiusa sa imong hunahuna sa usa ka Tabang, nga nagtan-aw Kaniya nga kanunay anaa uban kanimo, makakita sa tanan ug naglangkob sa tanan. Gikan niini, unya, sa pagsaka paingon sa labing hayag nga pakig-uban sa Dios, magsugod ka nga mapuno sa labi pang halangdong mga misteryo, malubong ang imong kaugalingon sa Dios, magpuyo kaniya ra gayud, ug makakaplag og katagbawan kaniya ra gayud. Busa, sa katapusan, makab-ot nimo kana nga putli nga pag-ampo nga gihisgutan sa ibabaw, nga dili na motugot og bisan unsang hulagway sa imong hunahuna, ni gipadayag pinaagi sa bisan unsang tingog o paglitok sa bisan unsang pulong, kondili mosabwag gikan sa kasingkasing uban sa dili mapugngan nga kusog, usa ka dili masukod nga makapahingangha, nagdilaab nga pangandoy sa hunahuna alang sa Dios, ug nagbubo sa atubangan Niya sa dili masukod nga mga paghungihong ug mga pag-agol.

10. Mahitungod sa giya sa espirituhanong kinabuhi – usa ka diskurso uban sa tambag gikan sa labing eksperyensyado

1. Sa usa ka higayon, ang mga tigulang mitigom sa palibot ni San Antonio nga Dako ug, gikan sa gabii hangtod sa kaadlawon, naghisgot sa nagkalain-laing espirituhanong mga butang – ug labi na gayud kung unsang hiyas, labaw sa tanan, ang makaluwas kanato nga dili mahulog sa mga bitag sa limbong sa yawa ug magdala kanato diretso sa dalan padulong sa pagkahingpit. Nagkalain-laing opinyon ang gipakita: ang uban nagsugyot sa pag-ayuno ug pagbantay; ang uban, sa kawalay pagpanag-iya ug pagdumot sa tanang butang; ang uban, sa ascesis o pag-atras ngadto sa kamingawan; ug ang uban, sa gugma sa isigkatawo. Sa dihang nakasulti na ang tanan, misugod sa pagpakigsulti si Bulahan nga si Antonio. 'Ang tanan ninyong gisulti makaluwas ug gikinahanglan alang sa mga nangita sa Dios ug nagtinguha nga makaabot Kaniya. Apan ang kasinatian sa pagkahugno sa mga nanguna niining mga hiyas dili magtugot kanato nga hatagan og prayoridad ang bisan usa niini. Kay bisan pa ang mga nangibabaw pinaagi sa hugot nga pag-ayuno ug pagpanagna, ug ang mga nagpabilin kanunay sa kamingawan, ug ang mga nakaabot sa sukdan sa hingpit nga pagbiya sa mga butang sa kalibutan, ug ang mga mapinanghatagon sa limos—tanan nahulog sa bitag sa kaaway ug natumba. Ug ang hinungdan niini, sa akong pagtuo, mao ang kakulang sa pagka-maampingon. Kay ang pagka-maampingon nagtudlo sa usa ka tawo sa paglakaw sa hari-hariang dalan, nga naglikay sa delikadong mga ekstremo: pananglitan, sa pag-ayuno, kini dili nagtugot sa sobra nga pagkapoy sa lawas ni sa sobra nga pagpahimulos niini. Sa Ebanghelyo, gitawag kini nga mata ug suga sa kalag: '*Ang suga sa lawas,*' ingon sa Ginoo, '*mao ang mata: busa kon matin-aw ang imong mata, mapuno sa kahayag ang tibuok nimong lawas; apan kon dautan ang imong mata, mapuno sa kangitngit ang tibuok nimong lawas*' (Mat. 6:22–23). Sama sa kahayag nga nagpasidlak sa tanan ug sa mata nga makakita sa tanan, ingon usab kini, pinaagi sa pagrepaso ug pagsusi sa tanang hunahuna ug buhat sa usa ka tawo, naghatag kini og klaro ug nagbuot unsay angay buhaton, ug unsa ug gikan sa unsa ang angay likayan. Apan kon ang usa ka tawo walay ingon nga paghukom, nan ang iyang mga buhat ug hunahuna, nga wala masusi pag-ayo, mosanib lang sumala sa ilang gusto; ug dinhi ang kaaway makahimo sa pag-ilis sa hitsura sa maayo alang sa tinuod nga maayo, ug, gamit kini aron itabon ang usa ka lungag o bitag, itambog sila niini ug laglagon sila."

2. Ang desisyon ni San Antonio gipamatud-an sa daghang mga pananglitan. Hinumdumi nato ang makaluluoy nga pagkahugno sa tigulang nga Iron. Gidugang niya ang iyang kaugalingon sa usa ka grabe ka istrikto nga pagpuasa ug lawom nga pag-inusara, ug aron dili kini mabali sa bisan unsang paagi, sa pagpukaw sa kaaway, mihunong siya sa pag-apil sa kasagarang tigum sa mga eremita matag Sabado ug Domingo, diin pinaagi sa panaghisgot, napalinaw ang nagkalain-laing agianan ug sangang-dalan sa asetikong kinabuhi. Nalimbong niini, nga daw maayong tambag sa kaaway, mitugot siya niini sa usa ka mas dako pang ilusyon – giisip niya kini nga usa ka anghel sa dihang nagpakita kini kaniya sa ingon nga dagway, ug misugot siya, sa pulong niini, nga itugyan ang iyang kaugalingon sa usa ka uga nga balon – nabungkag ang iyang espiritu ug namatay siya sa ikatulong adlaw. – Ani-a pa'y usa ka pananglitan: duha ka magsoon nga lalaki, nga nagpasiya nga mosulod sa pinakalawom nga disyerto, nanumpa nga dili mokaon og bisan unsang pagkaon gawas sa gihatag mismo sa Ginoo. Sa dihang naglibot-libot sila sa disyerto, gikapoy kaayo sila nga dili na gyud makalihok, gisikop sila sa mga Maziks – usa ka mabangis ug malupigon nga katawhan; apan sa dihang nakita

silá sa ingon ana ka maluya nga kahimtang, naluoy silá kanila ug nagtanyag kanila og pan. Ang usa kanila mibangon ang hunahuna ug miuyon sa pagdawat sa pan, bisan pa kini gikan sa mga tawo, kay giisip niya nga kini gipadala sa Ginoo; nabawi niya ang iyang kusog ug nakaluwas. Ang usa pa, bisan pa niana, hugot nga nagpabilin sa iyang desisyon – ug namatay sa gutom. Aniyay laing pananglitan: usa ka istrikto nga asketiko ug eremita ang nagtuo nga angay siya makig-uban sa langitnong gahum – ug dali kining gipahimuslan sa kaaway; nagsugod kini pagpakita kaniya ingon usa ka anghel, naghatag og mga pahibalo bahin sa mga binuhatan ug hunahuna sa tawo, ug nagpagawas og kahayag sa selda bisan walay lampara. Sa ingon nakuha na niya ang hingpit nga pagsalig, gisugo siya sa katapusan sa kaaway nga ihalad ang iyang anak nga lalaki sa Diyos, sama sa gibuhat ni Abraham. Ug kini unta gyud nahimo kung ang anak, sa dihang nakakita sa dili kasagaran nga preparasyon, wala nakamatngon nga kinahanglan siya molayas. – Dugang pa: sa Mesopotamia, gidala sa kaaway ang usa ka partikular nga asketiko ug eremita ngadto sa walay duhaduha nga pagtuo sa mga damgo, gipakita kaniya sa usa ka panan-awon ang duha ka katawhan: ang Kristohanong katawhan, uban sa mga Apostoles ug mga Martir, nga naa sa kangitngit, kaulaw, kasubo ug paghilak; ug ang Hudiyo nga katawhan, uban ni Moises, ang mga Patriyarka ug ang mga Propeta, nga nagdan-ag sa kahimayaan, sa himaya ug kalipay – ug napugos siya sa pagbalhin sa Hudaismo ug pagpa-circumcision. – Kining mga pananglitan igo na aron mapakombinse kita nga ang kakulang sa paghukom usa ka abli nga pultahan padulong sa pagkahugno ug pagkaguba.

3. Ang pagka-maampingon usa ka gasa gikan sa Diyos, nga bisan pa niana kinahanglan palambuon ug alagaan. Unsaon? Pinaagi sa pagsalig sa tanan sa paghukom sa labing eksperyensiyadong mga Amahan. Mao kini ang labing maalamon nga eskuylahan sa pagka-maampingon, diin bisan pa ang mga walay partikular nga abilidad niini makakat-on sa husto nga paghuna-huna bahin sa angay buhaton. Busa nasulbad ang pangutana: giunsa pag-angkon ang pagka-maampingon. Ang tinuod nga paghukom makuha pinaagi sa tinuod nga pagpaubos, nga ang unang pagpamatuod niini mao ang pagpadayag sa mga Amahan dili lamang sa atong gibuhat, kondili usab sa atong gihunahuna; dili mosalig sa atong kaugalingong hunahuna sa bisan unsang butang, kondili mosunod sa mga sugo sa mga tigulang sa tanang butang, ug ituring nga maayo o dautan lamang ang ilang giila nga ingon ana. Ang ingon nga pamatasan makatabang sa usa ka tawo nga magpabilin nga luwas sa husto nga dalan ug nagapanalipod kaniya gikan sa tanang bitag sa yawa. Dili posible nga mahulog sa bitag sa demonyo ang usa nga nagdumala sa iyang kinabuhi dili sumala sa iyang kaugalingong paghukom kondili sumala sa tambag sa mga nakalampos. Busa, ang pagsumite sa kaugalingong hunahuna sa paghukom sa mga Amahan mopuli sa kaugalingong paghukom ug nagtudlo niini. Ang kaaway nagdumot sa kahayag; mao nga ang pagpadayag sa dautang hunahuna, sa diha-diha nga kini mapadayag, nagpahawa ug naglaglag niini. Sama sa bitin, nga gikuha gikan sa ngitngit nga lungib ngadto sa kahayag, naningkamot nga molayas ug motago: ingon usab ana ang dautang hunahuna, kon mapadayag pinaagi sa hayag nga pag-angkon ug paghinulsol, naningkamot kini nga molayas gikan sa tawo. Gipamatud-an kini sa daghan kaayong mga pananglitan ug kasinatian.

4. Gisaysay ni Abba Serapion kini bahin sa iyang kaugalingon: sa dihang bag-o pa ko, tinago ko nga kuhaon ang usa ka piraso nga uga nga pan gikan kang Abba ug kan-on kini. Gibuhat ko kini sulod sa taas kaayo nga panahon, ug ang kahuyang nakahugot kaayo kanako nga wala ko kini mapildi. Gikondena ko sa akong konsensya; apan nahuya ko nga isulti kini kang Abba. – Apan pinaagi sa pagdumala sa maloloy-on nga Dios, adunay pipila ka mga igsoon nga mibisita sa tigulang, ug nagsugod sila sa pagpadayag sa ilang mga hunahuna kaniya ug pagpangayo sa iyang pagtugot bahin niini. Mitubag ang tigulang kanila sumala sa gikinahanglan, ug sa tunga-tunga niini kinahanglan niyang hisgutan ang paglikay sa pagkaon. Unya iyang gidugang: 'Walay bisan unsa nga makadaot pag-ayo sa mga monghe, ug walay bisan unsa nga makalipay pag-ayo sa mga demonyo, sama sa pagtago sa usa ka tawo sa iyang mga hunahuna gikan sa iyang espirituhanong mga Amahan.' Nilukop pag-ayo kanako kining mga pulong; mura'g gipadayag sa Dios kanako nga mga sala sa tigulang, ug tungod sa dakong pagmahay, misugod ko'g hilak – unya gikuha nako gikan sa akong dughan ang usa ka piraso sa pan nga kanunay nakong gikawat, ug sa paghulog nako sa yuta, nangayo ko kaniya nga pasayloon ang akong mga nangagi nga sala ug nga mag-ampo siya aron malikayan nako kini sa umaabot. Unya miingon ang tigulang: 'Ang imong pag-ako nakapawala sa imong pagkaulipon; pinaagi sa pagpadayag sa imong mga sala, imong napukan ang yawa nga nagpahirap kanimo samtang naghilom ka. Hangtod karon gitugotan nimo siya nga makagahum kanimo, wala nimo siya supaki o padayagi; apan karon nga napalayas na siya gikan sa imong kasingkasing ug napadayag, dili na siya magbaton og puwesto sa sulod nimo.' Wala pa mahuman sa tigulang sa iyang pakig-istorya sa dihang daw usa ka nagdilaab nga sulo ang migawas gikan

sa kahiladman sa akong pagkatawo ug napuno ang tibuok selda sa bahô nga bahô, nga ang mga naa didto nagtuo nga nagdilaab ang asupre. Gidugang sa tigulang: 'Tan-awa, klaro nga gipamatud-an sa Ginoo ang kamatuoran sa akong mga pulong ug ang imong kaluwasan.' Busa, pinaagi sa pag-ako sa sala, ang kahiligon sa pagkaon milayas kanako, ug sukad niadto, wala na gani misulod sa akong hunahuna ang maong daang tinguha.

5. Unsa ang atong makita kang Samuel? – Siya, nga gipahinungod sa Diyos sukad pagkabata ug gihatagan og pakighinabi uban Niya, wala misalig sa iyang kaugalingong hunahuna, apan, pagkahuman siya gitawag kaduha sa Diyos, midali siya ngadto sa tigulang nga si Elias, ug gikan kaniya nakadawat siya og pagtulun-an kon giunsa ang usa ka tawo angay motubag sa Diyos. Busa ang Dios mismo, bisan pa sa usa ka tawo nga Iyang giisip nga takus makig-istorya Niya, mipili nga giyaon siya pinaagi sa pagtulun-an sa mas tigulang, aron pinaagi niini siya madala sa pagpaubos. – Dili ba nato makita ang sama nga butang kang San Pablo? Ang Ginoo mismo ang nagtawag kaniya; apan dayon Iyang gipadala siya kang Ananias, aron kaniya niya makat-on ang dalan sa kamatuoran. – Ug si San Pablo mismo, human sa daghang paningkamot sa pagpangwali sa Ebanghelyo, miadto sa Jerusalem aron mapamatud-an ang iyang mensahe, *'aron dili ko mudagan sa walay pulos'* (Gal. 2:2), – bisan pa nga klaro kaayo nga kauban siya sa grasya sa Espiritu Santo. Busa klaro nga ang Ginoo nagpadayag sa dalan padulong sa pagkahingpit sa walay lain kondili sa mga ginagiyahan niini sa mga espirituhanong Amahan, sama sa Iyang giingon pinaagi sa Propeta: *'Pangutan-a ang imong amahan, ug isulti niya kanimo; ang imong mga anciano, ug isulti nila kanimo'* (Deut. 32:7).

11. Mahitungod sa mga grado sa pagkahingpit sa espirituhanong kinabuhi, sumala sa mga motibasyon niini

1. Tulo ka mga motibo ang nagpugos sa mga tawo sa pagpugong sa ilang mga pagbati, mao ang: kahadlok sa mga paghiganti sa Gehenna sa umaabot, o kahadlok sa kabug-aton sa mga balaod karon; paglaum ug tinguha nga makab-ot ang Ginghamian sa Langit; ug, sa katapusan, gugma sa pagkamaayo o pagkamaabiabihon. Ang maong kahadlok nga magpahimakas sa usa ka tawo sa pagdumot sa hugaw sa dautan gisgutan sa Mga Panultihon: *'Ang kahadlok sa Ginoo nagdumot sa dautan'* (8:13). Nga ang paglaum usab mopugong sa usa ka tawo nga madala sa mga pagbati gipahayag ingon niini: *'Ang tanan nga nagalaum kaniya dili mapakyas'* (Sal. 33:23). Mahitungod sa gugma, giingon nga kini dili gani mahadlok sa pagkahulog sa sala: *'Ang gugma dili gayud mapakyas'* (1 Cor. 13:8). Busa, gisumada sa Apostol ang tibuok butang sa kaluwasan sa pag-angkon niining tulo ka hiyas, nga nagaingon: *'Ug karon nagpabilin kining tulo: pagtuo, paglaum, ug gugma'* (1 Cor. 13:13). Ang pagtuo, pinaagi sa pagpanudlo sa kahadlok sa umaabot nga paghukom ug sa mga pag-antos, nagpalayo kanato gikan sa kahugawan sa mga pagbati; ang paglaum, pinaagi sa pagdani sa atong hunahuna gikan sa karon pinaagi sa pagpaabut sa langitnong ganti, nagpugos kanato nga ibaliwala ang tanang kalibog sa unod; ang gugma, pinaagi sa kalayo niini nga nagpasiga sa atong sulod og gugma alang kang Kristo ug alang sa pag-uswag sa espirituhanong mga hiyas, nag-awhag kanato nga molikay uban sa hingpit nga pagdumot gikan sa tanan nga supak niini. Bisin pa man nga kining tulo ka mga hiyas nagdala kanato sa parehas nga katuyoan, nga mao, nag-awhag kanato sa paglikay sa tanan nga gidili; apan dako kaayo ang ilang kalainan sa usag usa sa ilang lebel sa kahusayan. Ang unang duha ka kinaiya sa mga tawo nga, samtang naningkamot sa pag-uswag, wala pa gayud maghigugma niini sa tibuok nilang kasingkasing; ang ikatulo, bisan pa, iya ra gayud sa Dios, ug sa mga tawo nga nabawi sa ilang kaugalingon ang hulagway ug pagkapareho sa Dios. Kay ang Dios ra gayud ang nagbuhat sa tanan nga maayo, dili tungod sa kahadlok o tinguha sa ganti, kondili tungod sa putli nga gugma. *'''Ang Ginoo nagbuhat sa tanang butang alang sa Iyang kaugalingon,'* ingon ni Solomon (Prov. 16:4), nga nagpasabot nga gikan sa Iyang pagkamaayo, Iyang gipangbubo ang tanang matang sa panalangin nga daghan sa mga angay ug dili angay; kay dili Siya masubo sa mga sala ni mapukaw sa pagkawalay balaod sa mga tawo, nga hingpit sa walay katapusan ug, sa Iyang kaugalingong kinaiyahan, mao ang dili mausab nga pagkamaayo.

2. Busa, bisan kinsa nga naningkamot alang sa pagkahingpit kinahanglan hinay-hinay nga mosaka gikan sa unang hugna sa kahadlok—nga husto nga gitawag nga 'kahadlok sa ulipon'—paingon sa dalan sa paglaum. Dinhi, ang usa ka tawo dili na itandi sa usa ka ulipon, kondili sa usa ka gisuholan nga sulugoon; kay siya naglihok sa pagpaabut sa umaabot nga ganti. Bisin pa man, tungod kay kumpiyansa siya sa pagpasaylo sa iyang mga sala, dili na siya mahadlok sa silot niini, ug, tungod kay nahibalo siya sa mga maayong buhat sa sulod niya, naglaum siya nga makadawat og maayong ganti alang niini; apan wala pa siya makaabot sa

kahimtang nga angay sa usa ka anak, nga, sa hingpit nga pagsalig sa walay-puas nga pabor sa Amahan kaniya, walay pagduha-duha nga giisip nga iya ang tanan nga iya sa Amahan.

3. Busa, kinahanglan paspasan nato ang atong pag-uswag aron, pinaagi sa '*gugma nga dili gayud mapakyas*', makasaka kita sa ikatulong ranggo sa mga anak nga giisip nilang kaugalingon ang tanan nga iya sa Amahan, ug aron kita mahimong takus nga madawat ang hulagway ug pagkapareho sa langitnong Amahan ug, sa pagsunod sa ehemplo sa Iyang tinuod nga Anak, mosinggit: '*Tanan nga iya sa Amahan akoad*' (Juan 16:15): mao usab kini ang gipamatuod sa bulahan nga si Pablo bahin kanato, nga nagaingon: '*Tanan nga kamo—bisan si Pablo, o si Apolos, o si Cefas, o ang kalibutan, o ang kinabuhi, o ang kamatayon, o ang karon, o ang umaabot—tanan nga kamo*' (1 Cor. 3:21–22). Ang sugo sa Manluluwas usab nagtawag kanato ngadto sa ingon nga pagka-diyosnon: '*Busa, kamo paghingpit,*' ingon Niya, '*sama sa pagka-hingpit sa inyong langitnong Amahan*' (Matt. 5:48). Alang sa mga anaa pa sa kahimtang sa mga ulipon ug mga abang nga sulugoon, ang hilig paingon sa pagkamakamaayo usahay maputol, labi na kon ang kalag, tungod sa pagbugnaw sa pagbati niini, o tungod kay kini nabalaka sa kalibutanong mga kalipay ug kalipay, dili na mabatyagan ang kahadlok sa Gehenna o ang tinguha alang sa umaabot nga mga panalangin. Busa, makab-ot nato ang tinuod nga pagkahingpit sa walay lain pa nga paagi kondili pinaagi sa paghigugma sa Dios tungod lang sa mismong pagdani sa gugma kaniya; kay siya usab, unang gihigugma kita tungod lang sa atong kaluwasan. Alang niini, kinahanglan maningkamot kita uban sa mainit nga kadasig nga mosaka gikan sa kahadlok paingon sa paglaum, ug gikan sa paglaum paingon sa antas sa gugma alang sa Dios—o gugma alang sa mga birtud mismo—uban sa hingpit nga kadasig sa kalag, aron, human natong gikupot ang ingon nga debosyon sa pagkamaayo, kita, kutob sa gitugotan sa kinaiyahan sa tawo, magpabilin nga lig-on niini.

4. Dako kaayo ang kalainan tali sa usa ka tawo nga gipalong ang kalayo sa iyang mga pagbati tungod sa kahadlok sa Gehenna o sa paglaum sa ganti sa umaabot, ug sa usa ka tawo nga, gipalihok sa pagbati sa balaan nga gugma, misalikway sa pagkadautan ug hugaw tungod sa pagdumot, ug giatiman sa iyang kasingkasing ang hiyas sa pagkamaliniis tungod sa gugma ug debosyon sa pagkamaliniis, ug nagbuhat sa tanang butang, nga walay kahadlok sa pagsilot, apan tungod sa gugma sa pagkamaayo, ug dili nagtan-aw sa gisaad nga ganti sa umaabot, kondili kontento sa tinuoray nga kalipay sa karon nga maayo. Sa ingon nga kahimtang, ang usa ka tawo, bisan pa og walay makasaksi sa iyang mga binuhatan, dili tugotan nga madala sa sala, ni bisan pa hugawan ang iyang kaugalingon sa tago sa hunahuna pinaagi sa pagpalipay sa makasasala nga kalipay; kay, sa pag-amuma sa ilang kasingkasing sa tinuod nga gugma alang sa pagkamaayo, dili lang nila balibaran ang bisan unsang supak niini, kondili molikay pa kini uban sa pagdumot. Apan kinsa man ang mapugngan sa kahadlok nga madala sa pangdani sa mga pagbati, sa diha nga mawala na ang babag nga gipahamtang sa kahadlok, mobalik pag-usab sa iyang gihigugma, ug busa dili siya magpabilin nga lig-on sa iyang pagkamaayo, ni makakaplag siya og kalinaw gikan sa panagbangi sa mga pagbati; kay dili gyud niya makab-ot ang lig-on ug walay hunong nga sulodnong kalinaw nga gikan sa pagtukod sa pagkabalaan. Kung diin walay pahulay gikan sa pakig-away, dili malikayan nga matamaan ka og samad panagsa. Kay bisan unsa pa ka maalamon sa arte sa pakig-away, bisan unsa pa ka maisugon ang imong pakig-away, ug bisan pa kon kanunay ka makasamad sa imong mga kaaway hangtod mamatay sila, imposible gihapon nga dili matamaan sa espada sa kaaway panagsa. Sa kasukwahi, kinsa man ang nakapugong sa matag pag-alsa sa mga pagbati, nag-enjoy na daan og seguridad nga kalinaw, ug iyang gipahinungod ang iyang kaugalingon sa pagkamaayo mismo; kana nga tawo kanunay nga mapreserbar kining kahimtang sa maayong disposisyon, nga diin siya hingpit nga nalukop ug hingpit nga gipahinungod, tungod kay siya sigurado nga walay mas makaguba pa kaysa pagkawala sa pagkahinlo. Ang pagrespeto sa mga naa dili makadugang sa iyang integridad, ug ang pag-inusara dili usab kini makapakunhod bisan gamay; apan, kanunay ug bisan asa gidala niya ang huwes dili lang sa iyang mga buhat kondili pati sa iyang mga hunahuna—ang iyang konsensya—namingkamot siya labaw sa tanan nga malipay Kaniya nga, sa iyang pagtuo, dili malikayan, malimbongan, o matagoan.

5. Kinsa man, nga nagsalig sa tabang sa Diyos kaysa sa ilang kaugalingong masigasig nga paningkamot, giisip nga takus nga makab-ot kining kahimtang sa pagkahingpit, molatas gikan sa kahimtang sa pagkaulipon, diin ang kahadlok mao ang nag-unang pwersa, ug gikan sa kahimtang sa usa ka abang, diin ang nagpalihok dili ang sulod nga pagkamaayo sa tawo kondili ang pagpaabut sa ganti, ngadto sa kahimtang sa pagka-anak, diin walay puwesto ang kahadlok o ang tinguha sa ganti, apan diin ang '*gugma nga dili gayud mapakyas*' nagalihok nga walay hunong. Kinsa man, pinaagi sa ingon nga gugma, mabalik sa iyang kaugalingon ang hulagway ug pagkapareho sa Dios, malipay sa pagkamaayo tungod lang sa hilig sa iyang kasingkasing ngadto sa pagkamaayo mismo; ug human makab-ot ang pagkamapailubon ug pagkamaumok,

nga sa pipila ka paagi susama sa kinaiya sa Dios, dili na siya pagkahuman masuko sa bisan unsang dautang buhat sa mga makasasala, kondili, naga-simpatiya ug nagpakabana sa ilang mga kahuyang, nag-ampo alang sa ilang kapasaylo, nga naghinumdom nga siya mismo kaniadto napildi sa susamang mga pagbati hangtod nga ang kaluoy sa Ginoo nakaluwas kaniya, ug nga dili pinaagi sa iyang kaugalingong paningkamot nga nakagawas siya sa mga gapos sa makalaut nga kinabuhi, kondili pinaagi sa grasya sa Dios nga nakaluwas kaniya; – aron masabtan niya nga dili kasuko kondili kaluoy ang angay ipakita sa mga makasasala, samtang ang iyang kasingkasing naa sa kalinaw uban sa Dios: *'Gipalaya Mo ang akong mga gapos': 'Kanimo maghalad ako og halad sa pagdayeg'* (Salmo 115:7), – ug labaw pa: *'Kung wala ang Ginoo motabang kanako, hapit na unta ang akong kalag mibagsak sa lubnganan'* (Salmo 93:17); ug aron, samtang anaa siya sa ingon nga mapainubuson nga kahimtang sa hunahuna, matuman niya ang mosunod nga sugo sa pagkahingpit sa Ebanghelyo: *'Higugmaa ang imong mga kaaway, buhata ug maayo ang mga nagdumot kanimo, ug ampo ang mga naglutos ug nagpahawa kanimo'* (Mat. 5:44); ug sa ingon niini giisip siyang takus nga makadawat sa ganti nga kauban niining sugo, diin dili lang kita gihimo nga magdala sa hulagway ug pagkapareho sa Dios, apan gitawag usab kita nga mga anak sa Dios: *'aron kamo mahimong,'* ingon didto, *'mga anak sa inyong Amahan nga naa sa langit: kay ginapapahawa Niya ang Iyang adlaw sa mga dautan ug sa mga maayo, ug nagapahulog Siya ug ulan sa mga matarong ug sa mga dili matarong'* (v. 45). Sa pagkahibalo nga nakab-ot niya ang ingon nga gugma, miingon si Beato Juan: *'Aduna kita'y pagsalig sa Adlaw sa Paghukom, kay ingon nga Siya ana, ingon usab kita dinhi sa kalibutan'* (1 Juan 4:17). Kay ang tawo, tungod sa iyang kinaiyahan nga maluya ug huyang, unsaon pa kaha niya nga mahimong 'sama Niya', kon dili pinaagi sa pagpalapad sa buotan nga gugma sa iyang kasingkasing, sa pagpanig-ingon kang Dios, ngadto sa mga maayo ug sa dautan, sa mga matarong ug sa dili matarong? – Aron siya makabuhat ug maayo tungod sa debosyon sa kaayohan mismo, nga nagpadayag sa iyang kaugalingon nga tinuod nga giampon nga anak sa Dios, nga mahitungod kaniya ang maong bulahan nga Apostol nagpahayag: *'Ang bisan kinsa nga natawo sa Dios dili makasala; apan ang natawo sa Dios nagbantay sa iyang kaugalingon, ug ang dautan dili siya mahikap'* (1 Juan 3:9), ug usab: *'Nasayud kita nga ang tanan nga natawo sa Dios dili makasala; apan ang natawo sa Dios nagbantay sa iyang kaugalingon ug ang dautan dili siya mahikap'* (1 Juan 5:18). – (Kini, bisan pa, angay sabton nga dili kini nagtumong sa tanang matang sa sala, kondili sa mga mortal nga sala lamang. – Sa tinuod, imposible bisan sa labing balaan nga kalag nga dili mahulog sa gagmay nga mga sala nga mahitabo sa pulong, sa hunahuna, sa tinguha, tungod sa kawalay-hibalo, sa kalimot, sa sobra, o sa usa ka dili matagna nga kahimtang – nga, bisan pa lain sa sala nga gitawag nga sala nga magdala og kamatayon, dili gihapon kini mahimong walay pipila ka sukod sa sala ug dunggo). Busa, sama sa atong giingon, kinsa man ang makabaton og gugma sa maayo ug mahimong tighisgot sa Dios, nga nagsul-ob sa kaluoy ug pagkamapailubon sa Ginoo (Col. 3:12), mag-ampo pa gani alang sa iyang mga magpapanlupig, nga misinggit sama sa iyang Ginoo: *'Amahan, pasayloa sila, kay wala sila kahibalo sa ilang gibuhat'* (Lucas 23:34). Usa ka klarong timailhan, bisan pa, nga ang kalag wala pa malimpyo gikan sa dautang pagbati mao kung ang usa ka tawo walay kalooy sa mga sala sa uban, apan maghimo og hugot nga paghukom batok kanila.

12. Sa pagtapos sa mga buhat sa paghinulsol

1. Ang hingpit nga paghinulsol naglangkob sa dili na pagbuhat pag-usab sa mga sala nga atong pagahinulsolan ug giakusahan sa atong konsensya; ang pruwera nga nabayran na nato kini ug napasaylo na mao ang pagtangtang gikan sa atong kasingkasing bisan sa labing gamay nga simpatiya niini. Hibalo sa tanan nga wala pa siya mapasaylo gikan sa iyang kanhing mga sala, basta, samtang nagbuhat sa mga paningkamot ug paghuyop nga gikinahanglan aron makabayad-sala, ang mga hulagway sa makasasala nga mga buhat—bisan pa kini iyang kaugalingong nabuhat o susama niini—mupaspas sa atubangan sa iyang hunahuna; ug pinaagi niini, dili na lang nga madani sa mga dili angay nga butang, kondili bisan pa sa yano nga paghinumdom niini, ang sulod nga kalinaw sa hunahuna sa kalag mapukan. Busa, ang nagbantay ug nagpaningkamot alang sa ingon nga katagbawan, siya unta maghunahuna nga napatawad na siya sa iyang mga sala, ug pasayloon sa tanan niyang nabuhat kaniadto, kon mabati niya nga ang iyang kasingkasing dili na gyud malihok bisan gamay sa ilang mga tukso, ug dili lang pinaagi sa hunahuna. Kay ang huwes sa paghinulsol ug pagpasaylo naglingkod sa sulod sa atong konsensya; sa wala pa ang Adlaw sa Paghukom, samtang nagpabilin pa kita niining unod, iyang gihatag kanato ang kapasaylo sa atong sala ug gideklarar ang pagkahuman sa pagbayad-sala pinaagi sa pagpahayag sa pagpasaylo. Ug aron mas klaro nga mapadayag ang among gisulti, nagaingon ako: kinahanglan

gayud nga motuo kita sa katapusan nga ang tanang hugaw sa atong nangagi nga mga sala napasaylo na, sa dihang ang mga senswal nga tinguha ug mga pagbati mapapas na gikan sa atong kasingkasing.

2. *Pangutana*: Apan gikan asa, unya, motumaw ang balaan ug makaluwas nga pagmugos sa kasingkasing ug pagpaubos sa atong sulod, nga gihulagway ingon niini gikan sa panan-aw sa paghinulsol: *'Nailhan ko ang akong pagkadautan ug wala nako gitago ang akong sala; Ikumpisal ko ang akong pagkadautan sa Ginoo'*, aron ang mosunod tinuod ug matarong nga magamit kanato: *'ug imo gipasaylo ang pagkadautan sa akong kasingkasing'* (Salmo 31:5)? O unsaon, samtang nagluhod kita sa pag-ampo, nga mapukaw nato sa atong sulod ang ingon nga mga luha sa paghinulsol nga igo kaayo ka gamhanan aron makabot nato ang pasaylo sa mga sala, sama sa gibuhay ni San David: *'Gihugas ko ang akong higdaanan matag gabii; sa akong mga luha gipabasa nako ang akong salog'* (Salmo 6:7), kon atong wagtangan gikan sa atong kasingkasing ang matag handumanan sa atong mga sala, nga, sa sukwahi, gisugo kita nga pugngan pinaagi sa pulong sa Ginoo mismo: *'Ako, oo ako gayud, mao ang nagapapas sa imong mga kalapasan ug sa imong mga sala; ug dili ko na sila handuma: apan ikaw kinahanglan maghinumdom'* (Isa. 43:25)? Ngano man nga dili lang sa dihang nagahimo ko og pananahi, apan usab sa dihang nag-ampo ko, tinuyo kong paningkamotan nga ipahinumdom sa akong hunahuna ang mga hinumduman sa akong nangagi nga mga sala, aron, human nakong mas maayo nga pag-andam ang akong kaugalingon sa tinuod nga pagpaubos ug paghinulsol sa kasingkasing, makabaton ko og kaisog nga moingon uban sa Propeta: *'Tan-awa ang akong pagpaubos ug ang akong kaguol, ug pasayloa ang tanan nakong mga sala'* (Sal. 24:18).

3. *Tubag*: Ang gisulti nagtumong sa kulminasyon sa paghinulsol ug sa timailhan nga napahimutang ang konsensya ug hustisya. Mahitungod sa paghinumdom sa mga sala, kini tinuod nga mapuslanon ug gikinahanglan; apan alang lamang sa mga nagpadayon sa paningkamot sa paghinulsol—aron, samtang nagapalo sa ilang dughan, sila magpadayon sa pagtawag nga walay hunong: *'Kay ako nakahibalo sa akong kadautan, ug ang akong sala kanunay sa akong atubangan'* (Salmo 50:5), – ug usab: *'Kay ipahibalo ko ang akong kadautan ug atimanon ko ang akong sala'* (Salmo 37:19). Busa, sa dihang maghinulsol kita, ug ang hinumduman sa nangagi nga mga makasasala nga buhat nagasakit gihapon kanato, gikinahanglan nga ang pag-ulan sa mga luha nga naggikan sa pagkahibalo sa atong sala magpalong sa kalayo sa nagdilaab nga konsensya. Apan sa dihang, pinaagi sa buhat sa lawom nga pagpaubos sa kasingkasing ug paghinulsol sa espiritu, pinaagi sa walay puas nga penitensyal nga paningkamot ug paghungihong, ang handumanan niining mga sala matulog ug ang kasakit sa konsensya kuhaon gikan sa kahiladman sa kalag pinaagi sa grasya sa maloloy-on nga Dios, unya klaro nga nakaabot na siya sa katapusan sa pagbayad-sala, matarong nga nakadawat og hingpit nga kapasaylo, ug nahugasan gikan sa hugaw sa tanan niyang mga sala. Apan, ang ingon nga pagkalimot makabot lamang pinaagi sa pagbayad-sala sa nangagi nga mga sala ug mga mainit nga hilig, ug sa hingpit ug bug-os nga paghinlo sa kasingkasing; ug walay bisan kinsa nga, tungod sa kapabayaan o garbo, pasagdan ang paghinlo sa ilang mga pagbati, makabot kini nga walay pagpaubos; apan siya ra nga, pinaagi sa mapait nga paghilak ug walay hunong nga mga paghuyop, nahugas sa tanang hugaw sa nangagi nga mga kahugawan, ug nga, pinaagi sa iyang mga paningkamot, makahingalo sa Diyos uban sa tibuok kusog sa iyang kalag: *'Gikompyansa ko ang akong pagkadautan, ug wala nako gitago ang akong sala'* (Salmo 31:5), – ug: *'Ang akong mga luha mao ang akong panagsa adlaw ug gabii'* (Sal. 41:4), – aron, ingon nga resulta, makadungog sila sa hustong paagi gikan sa kaugalingong mga ngabil sa Ginoo: *'Gipapas ko ang imong pagkadautan sama sa panganod, ug ang imong sala sama sa kangitngit sa kaadlawon'* (Isa. 44:22).

4. *Miingon* ka kaniadto nga tinuyo nimong ginahinumdoman ang mga sala sa nangagi. Dili kini angay buhaton; bisan pa man kon mosulod ang ingon nga hinumduman batok sa kabubut-on sa usa ka tawo, kini kinahanglan dayon tangtangan, kay kini makasamok sa hunahuna gikan sa putli nga pagpamalandong, labi na sa usa ka tawo nga nagpuyo sa kamingawan, nga nagabit kaniya sa kahugawan niining kalibutan ug nagapamatay kaniya sa baho sa mga kahiligon. Kay sa dihang imong pasiga pag-usab ang hinumduman sa imong nabuhat kaniadto, tungod sa kawalay-hibalo o kahakog, ubos sa impluwensya sa prinsipal ning kalibutan, gikan niadto, – Iyong akong i-angkon nga walay kalipay gikan niining mga butanga ang mosulod kanimo samtang nagpuyo ka sa ingon nga mga hunahuna – unya, walay duhaduha, kining yano nga mental nga kontak sa kanhing kadautan mopuno sa hangin sa hunahuna og makalilisang nga baho ug mopalayas sa espirituhanong humot, o sa katam-is sa baho sa mga birtud. Kay kon ang hinumduman sa nangagi nga mainit nga mga buhat makapukaw sa mga pagbati, kinahanglan kini likayan sama sa usa ka matinahuron ug marangal nga lalaki nga modagan gikan sa usa ka walay hiya ug hambog nga babaye nga sa atubangan sa tanan moduol kaniya uban sa mga yakap o mga pulong. Kay kung dili niya dayon palagson ang iyang paghikap ug motugot

pa gani sa labing mubo nga paglangan sa dili angay nga pakighinabi kaniya, bisan pa man nga iyang balibaran ang pagtugot sa makauwaw nga kalipay, dili gyud siya makalikay sa pagpanamastamas sa tanan nga molabay, ingon sa usa ka tawo nga nagtugot sa usa ka butang nga makauwaw ug masawayon. Ingon usab, kon madala kita sa ingon nga mga hunahuna pinaagi sa usa ka makatakod nga handumanan, dili kita magpabilin niini bisan sa usa ka gutlo, kondili kinahanglan dayon kitang molikay sa paghunahuna niini—aron sa diha nga ang mga Anghel, nga naglabay, makakita kanato nga naipit sa ingon nga hugaw ug kaulaw-ulaw nga mga hunahuna, dili sila mapugngan sa pag-ingon mahitungod kanato: *'Ang panalangin sa Ginoo kaninyo; gipanalanginan mi kamo sa ngalan sa Ginoo'* (Salmo 128:8). Apan kasagaran mahitabo nga ang usa ka walay kasinatian nga tawo, samtang anaa sa espiritu sa paghinulsol ug pagrepaso sa iyang kaugalingong mga kapakyasan o sa mga kapakyasan sa uban, dili niya mabantayan nga matuslob siya sa labing pinong pana sa kahilayan ug mosugot niini – ug busa ang gisugdan ubos sa pagtan-aw sa pagkamatitud-anon matapos sa usa ka makauwaw ug makaguba nga sangputanan para kaniya. *"Kay adunay dalan nga husto sa panan-aw sa tawo, apan ang katapusan niini mosangko sa ganghaan sa impyerno"* (Proverbio 16:25).

Ang Kagalang-galang Isichius, Pari sa Herusalem

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Ang Kagalang-galang Isichius, lumad sa Herusalem, sa iyang pagkabatan-on usa ka estudyante ug disipulo ni San Gregorio nga Teologo. Pagkahuman sa kamatayon sa iyang dakong magtutudlo, nagpuyo siya og asetikong kinabuhi sa usa sa mga disyerto sa Palestina, diin nagpadayon siya sa pagtuon sa espiritu sa Kristiyanismo—usahay pinaagi sa mga libro, usahay pinaagi sa oral nga diskusyon uban sa iyang mga kaubang asetik sa Palestina, ug usahay pinaagi sa iyang kaugalingong kasinatian sa kinabuhi ug panukiduki. Niadtong tuig 412, giordinar sa Arsobispo sa Jerusalem kining maalamon nga asketiko isip usa ka presbiter, ug sukad niadto, sa paghiusa sa katungdanan sa presbiter ug sa magtutudlo, siya niapil sa kasaysayan sa Simbahan isip usa sa labing iladong magtutudlo niini. 'Ang bantugang Euthymius,' ingon sa iyang disipulo nga si nga si Cyril sa Scythopolis misulat (sa Kinabuhi ni San Euthymius), nakadawat og dakong paglipay sa kamatuoran nga si San Juvenal, Patriyarka sa Herusalem, pag-abot niya sa monasteryo ni Euthymius niadtong 429 alang sa konsagrasyon sa simbahan, gidala niya uban ang maalamon nga si Isichius, usa ka presbiteryo ug magtutudlo sa Simbahan." Si Theophanes, sa iyang kronograpo, gibutang ang iyang kamatayon sa ika-26 ka tuig sa paghari ni Theodosius ang Bata, nga katumbas sa 432–433. Sa kalendaryo ni Emperador Basil, ang iyang paghinumdom nakalista isip Marso 28. Dinhi, sama sa tibuok Sidlakan, karon ginahinumdoman siya uban sa tanang balaang amahan sa Sabado sa Keso. Sa kanon ni San Teodoro ang Studite para sa maong adlaw, sa ikasiyam nga bersikulo, gipahimutang siya taliwala sa mga dagkong magtutudlo: Basilio ang Dako, Gregorio ang Teologo, Juan Crisostomo, Atanasio ang Dako, ang duha ka Cirilo—sa Herusalem ug sa Alexandria—San Epifanio, Gregoryo sa Nyssa – ug gitawag siyang 'laing teologo', siyempre pagkahuman ni Gregoryo ang Teologo. Tungod sa iyang mga akademikong buhat, ang Banal nga Isichius usa ka takus nga disipulo ni San Gregoryo ang Teologo. Ang Menologion ni Emperador Basil, nga nag-ila kang San Isichius isip usa ka magtutudlo ug maghuhubad sa Balaang Kasulatan, nagpahayag: 'Gipasabot ug gipadayag niya ang tibuok Balaang Kasulatan uban sa kalinaw ug gipresentar kini alang sa kaayohan sa tanan; mao nga siya ang labing ilado ug katingalahan sa tanan.' Gikan sa iyang daghang mga buhat, sumala sa ehemplo sa Griyegong Dobrotolubie, gilakip namo sa kini nga koleksyon ang usa ka sermon kang Theodulus, nga gibahin sa 203 ka kapitulo, ingon nga labing mapuslanon alang sa mga gustong magpraktis sa pagkamapugong, pagkamapamalandong, ug pagbantay sa kasingkasing. Bulahan Si Photius, sa iyang Philokalia, sa ika-198 nga pagbasa, naghulagway niining diskurso nga 'mas angay kaysa bisan unsang laing sinulat alang sa mga nagkinabuhi sa pagka-asketa alang sa panulondon sa Gingharian sa Langit. Gipresentar kini, ingon niya, nga klaro ug sa tanang aspeto sumala sa gikinahanglan para sa mga tawo nga dili mosalmot sa lawom nga pagtuon, apan nagahin sa ilang tanang paningkamot ug pag-atiman sa mga buluhaton sa usa ka aktibong kinabuhi.' [Sa hubad, ang Griyegong teksto sa Theotokos gisuplementohan sa pipila ka mga lugar gikan sa **Patrologia Graeca** ni Migne, vol. 93].

Alang kang Teodulo: usa ka pakigpulong nga makaluwas sa kalag ug makaluwas sa kaluoy mahitungod sa pagkamapainubsanon ug pag-ampo⁶⁸

1. Ang pagkamapainubsanon usa ka espirituhanong arte nga, kon kini praktisahon sa dugay nga panahon ug uban sa kanunay nga kadasig, uban sa tabang sa Dios, hingpit nga makaluwas sa usa ka tawo gikan sa mga mauswagon nga hunahuna, mga pulong ug dautang buhat; Ginahatag niini sa mga nagpraktis niini sa ingon nga paagi ang tinuod nga kahibalo sa dili masabtan nga Dios, kutob sa mahimo para kanato, ug ang lawom nga pagsabot sa tinago nga mga misteryo sa Dios; ug kini mao ang gigikanan sa matag sugo sa Daang Tugon ug Bag-ong Tugon ug ang nagahatag sa matag panalangin sa umaabot nga panahon. – Kini, sa tinuod, mao ang pagkabalaan sa kasingkasing mismo, nga, tungod sa kadako niini ug sa hataas nga mga kinaiya niini—o, aron mas tinuod nga isulti, tungod sa atong kawalay pagtagad ug kapabayaan—karon labi nang talagsaon sa taliwala sa mga monghe; apan gipanalanginan kini ni Cristo, nga nag-ingon: *'Mapalad ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios'* (Mat. 5:8). Tungod kay ingon niini, kini makuha sa taas nga presyo. Ang pagkamapainubsanon, kon magpabilin kini kanunay sa usa ka tawo, mahimong giya kanila alang sa matarong ug makapahimuot sa Dios nga kinabuhi. Kini usab usa ka hagdanan padulong sa pagkontemplar; nagtudlo kini kanato sa husto nga pagdumala sa mga lihok sa tulo ka bahin sa kalag (mao ang tulo ka kakayahan: ang panghuna-huna, ang pagbati, ug ang kabubut-on) ug sa pagpabakod sa atong mga pagbati – ug sa nagpanag-iyang niini, adlaw-adlaw nga gipabag-o niini ang upat ka pangunang hiyas (mao ang kinaadman, kaisog, pagkamapugngan, ug hustisya).

2. Ang dakong Mamatikod sa Balaod nga si Moises, ug labi pa gayud ang Espiritu Santo, nga nagpakita kung unsa kaha ka walay kapintasan, ka putli, ka halapad ug ka labaw ning maong hiyas, ug nagtudlo kanato kung giunsa nato kini pag-umpisa ug pagpraktis, miingon: *'Pag-amping sa imong kaugalingon, basi adunay tinago nga pulong sa pagkadili-matarong sa imong kasingkasing'* (Deut. 15:9), gitawag nga 'tago nga pulong' ang bisan unsang hunahunaon nga pagsabot sa usa ka makasasalaon nga butang nga makalilisang sa Dios: nga gitawag usab sa mga Balaang Amahan nga usa ka sugyot nga gidala sa kasingkasing sa yawa, nga sa diha nga mosulod kini sa hunahuna, dayon kini gisundan sa atong mga hunahuna, nga mainitong makiglalis niini.

3. Ang pagka-matino ang dalan ngadto sa matag pagkamaayo ug sa mga sugo sa Dios; gitawag usab kini nga kahilom sa kasingkasing, ug pareho kini sa pagpreserbar sa hunahuna, nga gipanalipdan sa hingpit nga kagawasan gikan sa pagdamgo-damgo.

4. Sama sa usa ka natawo nga bulag nga dili makakita sa kahayag sa adlaw, ingon usab ang usa nga dili magkinabuhi sa pagkamapainubsanon dili makamatngon sa kahayag sa grasya nga nag-awas gikan sa kahitas-an; ug dili usab maluwas ang ingon nga tawo gikan sa makasasalaon nga mga buhat, mga pulong, ug mga hunahuna nga makalilisang sa Dios. Sa ilang katapusang pagpanaw, dili makalikay ang ingon nga mga tawo sa mga prinsipal sa Tartarus (nga nagpaabut kanila).

5. Ang pagtagad mao ang walay hunong nga kahilom sa kasingkasing, nga walay lain hunahuna, diin kini nagaginhawa pinaagi kang Kristo Hesu, ang Anak sa Dios ug ang Dios mismo, ug nagaginhawa kaniya ra kanunay, walay hunong ug walay katapusan; nagatawag kaniya, ' '; misangka nga maisugon uban kaniya batok sa iyang mga kaaway; ug nagakumpisal sa iyang mga sala kaniya, nga adunay gahum sa pagpasaylo sa mga sala. Ang ingon nga kalag, pinaagi niining pagtawag, kanunay nga nagakuha kang Kristo, Kadlong nakahibalo sa mga tinago sa kasingkasing, samtang naningkamot sa tanang paagi aron itago ang iyang kaanindot ug ang sulod nga pakigbisog gikan sa tanang tawo, aron ang malimbungan nga kaaway dili makasulod sa sayop nga sayon ug madaut ang iyang labing matindug-anong mga buhat.

6. Ang pagka-matinuoron mao ang lig-on nga pagtukod sa hunahuna ug ang pagbarug niini sa ganghaan sa kasingkasing; aron makita niini kung giunsa pagduol sa mga langyaw nga hunahuna—kini nga mga kawatan ug mananamsam—ug madungog niini unsay gisulti ug gibuhay niining mga managlaglag, ug unsang mga hulagway ang gihulagway ug gitukod sa mga demonyo, nga naningkamot sa pagdani sa hunahuna ngadto sa mga damgo sa adlaw ug busa limbongan kini. Kung andam kita moantos sa ingon nga proseso, kini, kung atong gustohon, hingpit ug klaro kaayo nga ipakita pinaagi sa kasinatian ang arte sa espirituhanong pakig-away ug maghatag kanato og praktikal nga kasinatian niini.

⁶⁸ Bisan pa sa Griyegong **Dobrotolyubie**, nga gikompila ni Banal Nicodemus sa Svyatogor, ingon man sa Slavonic nga hubad ni Banal Paissius (Velichkovsky), ang awtor sa mga kapitulo ginganlan nga 'Presbyter Hesychius', Si San Teofan ang Recluse, sa dihang gikompila niya ang Ruso nga **Dobrotolubie**, sayop nga gi-atribusyon kini sa lain nga manunulat – si San Hesychius sa Jerusalem. Sa tinuod, ang buhat iya sa abbot Hesychius sa Sinai.

7. Ang usa ka lawom nga kahadlok—sa usa ka bahin, sa pagbiya sa Diyos, ug sa pikas bahin, sa pagtugot sa makat-onong mga pagsulay gikan sa gawas—kasagaran mopahinabo sa kanunay nga pagbantay sa hunahuna sa usa ka tawo nga naningkamot sa pagpugong sa gigikanan sa dautang hunahuna ug buhat. Tungod gayud niini nga katuyoan nga nagakahitabo ang mga pagsulay, ug gipadala sa Diyos ang mga dili gilauman nga tukso, aron itul-id ang atong kinabuhi, labi na kon ang usa ka tawo nakatilaw sa katam-is sa pahulay nga naggikan niini nga maayong (pagmatngon ug pagka-matino) – ug nahimong kampante. – Gikan niining kanunay nga pagbantay motumaw ang usa ka batasan; gikan niini – usa ka piho nga natural nga padayon sa pagkamapamalandong; ug gikan niini, pinaagi sa iyang kaugalingong kinaiya, hinay-hinay nga motumaw ang panan-aw sa pakig-away, gisundan sa walay hunong nga pag-ampo ni Hesus, ang matam-is nga kahilom sa hunahuna nga walay daydreams, ug usa ka katingalahang kahimtang nga motumaw gikan sa panaghiusa kang Hesus.

8. Ang hunahuna nga lig-on, nga nagtawag kang Kristo batok sa iyang mga kaaway ug nagapangitag kaniya, sama sa usa ka hayop nga napalibotan sa daghang mga iro, nga matatag nga mitindog batok kanila, nga nagapangitag dalangpanan sulod sa usa ka matang sa bakod. Gikan sa gilay-on, sa hunahuna gihulagway ang mga hinimo-himong bitag sa mga dili makita nga kaaway, kini walay hunong nga nag-ampo kang Hesus, ang Maghahatag sa Kalinaw, batok kanila, ug pinaagi niini nagpabilin kini nga dili mapintas kanila.

9. Kung nahibalo ka, ug gihatagan ka nga '*makita sa atubangan sa Ginoo* ugma'—dili lang aron makita, kondili aron makakita usab (Salmo 5:4)—nan nasabtan nimo ang akong gipasabot. Kung dili, magpabilin kang matin-aw, ug madawat nimo kini.

10. Ang komposisyon sa mga dagat mao ang kadaghanon sa mga tubig; ug ang komposisyon ug basihan sa pagka-matinoon anaa sa pagka-matngon ug lawom nga kahilom sa kalag, ingon man usab sa kalawoman sa katingalahang ug dili masukod nga mga pagmumuni-uni, ug sa makatarunganong pagpaubos, pagkamatarong ug gugma—mao (sa iyang kaugalingon) ang kinatumyan nga pagkamapamalandong ug pag-ampo kang Kristo Hesus, nga walay hunahuna, uban sa mga paghuyop, walay hunong, lisod, apan walay pagkawalay paglaum o kakapoy (Lucas 18:1).

11. '*Dili ang tanan nga nagaingon kanako, 'Ginoo, Ginoo,' makasulod sa gingharian sa langit, kondili ang buhaton ang kabubut-on sa akong Amahan*' (Mat. 7:21). Ug ang kabubut-on sa Iyang Amahan mao kini: '*Kamo nga nagahigugma sa Ginoo, dumta ninyo ang dautan*' (Salmo 96:10). Busa, sa diha nga mag-ampo kita kang Jesu-Cristo, dumta nato ang dautang hunahuna – ug matuman ang kabubut-on sa Dios.

12. Ang atong Ginoo ug Dios, sa pagka-inkarnado Niya, nagtukod og modelo sa matag pagkamaayo isip ehemplo sa katawhan ug isip tawag sa pagbangon gikan sa karaang pagkahulog, nga hayag nga naglarawan sa Iyang tibuok buhi nga pagkamaayo sa unod. Sa taliwala sa daghan pang uban nga maayong ehemplo nga Iyang gipakita, pagkahaman sa Iyang pagbunyag misulod Siya sa kamingawan, diin, samtang nagapuasa, nakigbisog Siya sa espirituhanong pakig-away batok sa yawa, nga miduol kaniya ingon sa usa ka ordinaryong tawo; ug pinaagi sa paagi sa kadaugan batok kaniya—mao kana, pagpaubos, pagpuasa, pag-ampo ug pagkamapainubsanon, nga iyang gipraktis bisan wala Siya'y kinahanglan niini, ingon nga Dios ug Dios sa mga dios—gitun-an Niya kami, Iyang mga dili takus nga sulugoon, unsaon pagpakig-away batok sa mga espiritu sa kadautan sa angay nga paagi.

13. Mahitungod sa nagkalain-laing pamaagi (teknika) sa pagpugong sa kaugalingon nga, sa akong panan-aw, hinay-hinay nga makapahapsay sa hunahuna gikan sa mga madasigon nga hunahuna—dili ko magduha-duha sa pagpatin-aw niini kanimo sa yano ug walay palamuti nga sinultian. Kay dili ko kini giisip nga maalamon, bisan pa sa niining pakigpulong—sama sa kasagaran mahitabo sa mga salaysay sa panlabang gubat—nga itabon ang mapuslanon, labi na sa mga yano, sa daghang pulong... '*Apan ikaw, anak kong si Timoteo,*' ingon ko kanimo sa mga pulong sa Apostol, '*hatagi og pagtagad' ang imong 'basahon'*' (1 Tim. 4:13).

14. Busa, adunay usa ka pamaagi (teknika) sa pagka-matinuoron: ang walay hunong nga pagbantay sa imong mga damgo sa adlaw, o sa imong imahinasyon; kay kung walay damgo sa adlaw, si Satanas dili makahimo og mga hunahuna ug ipakita kini sa hunahuna aron limbongan kini.

15. Ang usa pa mao: ipabilin nga hilom kaayo ang kasingkasing sa tanang panahon, gipahilom gikan sa tanang hunahuna, ug pag-ampo.

16. Usa pa: – sa walay hunong nga pagtawag sa Ginoong Jesu-Cristo alang sa tabang uban sa pagpaubos.

17. Usa pa ka paagi mao ang kanunay nga paghinumdom sa kamatayon sa atong kalag.

18. Kining tanan nga mga buhat, akong hinigugma, sama sa mga bantay sa ganghaan, nga nagbabag sa pagsulod sa dautang mga hunahuna; mahitungod sa ideya nga ang usa ka tawo angay motan-aw lamang sa langit (kanunay nga pun-on ang hunahuna sa pagkontemplar sa mga butang sa langit), nga walay pagtagad sa yuta (ug sa tanang butang nga makalibutan)—nga usa usab sa epektibong paagi sa espirituhanong pagkamapamalandong, sama sa uban—ipatin-aw ko kini sa mas detalyado nga paagi sa lain nga dapit, pinaagi sa tabang sa Dios, nga nagahatag sa pulong.

19. Kung atong putlon ang mga hinungdan sa mga pagbati (ang mga mosugod niini) ug mag-apil sa espirituhanong mga buluhaton sulod lang sa mubo nga panahon, imbis nga magpabilin sa ingon nga paagi sa kinabuhi hangtod sa kahangturan, samtang nagbuhat gayud niini; dali ra kitang mobalik sa mga makalaut nga tinguha sa unod, nga walay lain mapupulot gikan niini (maayong paningkamot) gawas sa hingpit nga pagngitngit sa hunahuna ug sa pinakalawom nga pagnaug ngadto sa materyal nga kalibutan.

20. Ang nagpaningkamot sa sulod kinahanglan, sa matag higayon, magpraktis sa mosunod nga upat ka butang: pagpaubos, labing pagbantay, pagsukol sa (dautang) hunahuna, ug pag-ampo. Pagpaubos – aron, samtang siya nag-away sa iyang mga kaaway – ang mapahitas-on nga mga demonyo – kanunay siyang makadawat sa tabang ni Kristo sa iyang kasingkasing: kay ginadumtan sa Ginoo ang mapahitas-on. Pagbantay – aron kanunay niyang mapahilayo sa iyang kasingkasing ang bisan unsang hunahuna, bisan pa kon kini daw maayo. Pagbatok – aron sa diha-diha nga masayud siya kinsa ang miabot, siya dayon makigbatok sa dautan uban sa kasuko, ingon sa giingon: *'Motubag ako sa mga nagpasipala sa akong pulong'* (Salmo 118:42) – *'Dili ba mosunod ang akong kalag sa Dios?'* (Salmo 61:2)? Pag-ampo—aron, pagkahuman sa pagsukol, siya dayon makahingawa kang Kristo gikan sa kalawom sa iyang kasingkasing uban sa usa ka hingawa nga dili masukod. Ug unya makita sa mismong asketa kung giunsa pagsimba ang iyang kaaway, pinaagi sa ngalan ni Jesus, giunsa siya pagkatibulaag sama sa abog sa hangin ug pagpadalagan, o giunsa siya pagkawala sama sa aso kauban ang iyang mga limbong.

21. Ang bisan kinsa nga walay pag-ampo nga gipahapsay sa hunahuna wala'y armas para sa pakig-away—pag-ampo, ingon ko, nga kanunay nga naglihok sa kinahiladman sa kalag, aron pinaagi sa pagtawag sa Ginoong Jesu-Kristo ang kaaway, nga tinago nga nagpakig-away, mapahamtang og (dili makita) latigo ug mapaso.

22. Kinahanglan motan-aw ka sa sulod uban sa hait ug kusog nga pagtan-aw sa hunahuna, aron maila nimo kadtong mosulod; ug sa diha nga maila na nimo sila, kinahanglan dayon nimo pugson ang ulo sa bitin pinaagi sa pagsukol, samtang sa samang higayon nagahingas ka ug nagatuaw kang Kristo. Ug unya masinati nimo ang dili makita nga banal nga pag-ampo alang kanimo. Makita usab nimo pag-ayo ang pagkamatarong sa kasingkasing (kung kini ba naglihok sa pagkamatarong, o unsa ang sulod sa matarong nga lihod sa kasingkasing).

23. Sama sa usa ka tawo nga nagkupot og salamin sa iyang kamot ug nagtutok niini, nga nagbarog taliwala sa uban, makita niya ang iyang kaugalingong nawong ingon sa pagkatinuod niini, ug makita usab niya ang nawong sa uban nga nagtutok sa maong salamin: ingon usab, ang usa nga nagtutok sa iyang kaugalingong kasingkasing uban ang hingpit nga pagtagad makakita sa iyang kaugalingong kahimtang sulod niini, ug makakita sa mga ngitngit nga nawong sa mga mental nga Etiopyan.

24. Ang hunahuna dili makadaog batok sa limbong sa demonyo pinaagi sa kaugalingong gahum lang: ayaw gayud kini pagdahum nga makahimo niini. Kay ang atong mga kaaway, nga malimbungon, magpakaaron-ingnon nga napildi samtang nagplano sa pagpahulog sa manlalaban gikan sa lain nga dapit – pinaagi sa garbo; apan sa diha nga tawgon ang ngalan ni Jesus, dili sila magpabilin bisan sa usa ka gutlo aron magplano batok kanimo.

25. Pag-amping nga dili ka maghunahuna nga sobra ka labaw (o maghimo sa imong kaugalingong pamaagi sa pakigbisog), sama sa gibuhay sa karaang Israel: kay kon dili, mahatag usab ka sa kamot sa imong mga kaaway sa hunahuna. Kay kining katawhan, pagkahuman nga giluwag gikan sa mga Ehipsiyo sa Dios sa tanan, naghimo sila alang sa ilang kaugalingon og tabang—usa ka ginahulma nga dios-diosan.

26. Ang 'hinulma nga diyos-diyosan' nagpasabot sa atong huyang nga hunahuna, nga samtang nag-awhag kang Jesu-Kristo batok sa mga espiritu sa dautang buot, dali ra kini sila mapalayas ug, pinaagi sa maalamon nga arte, mapahawa ang dili makita nga makig-away nga pwersa sa kaaway; apan sa diha nga kini walay pagduha-duha misalig sa kaugalingon lang, nahulog ug nabungkag, sama sa gitawag nga paspas-pakpak nga binuhay. Mao kini ang gipanghimatuud sa nagasalig sa Ginoo: *"Ang Ginoo,"* ingon niya, *'mao ang akong magtabang ug akong manalipod; kaniya nagsalig ang akong kasingkasing, ug siya motabang kanako, ug ang*

akong unod mamulak' (Salmo 27:7); ug '*kinsa,*' gawas sa Ginoo, '*ang motindog alang kanako batok sa mga limbong? O kinsa ang motindog alang kanako batok sa mga nagbuhat sa dautan'* (Salmo 93:16) – walay-kamatang hunahuna? Apan ang nagasalig sa iyang kaugalingon imbis sa Dios mahulog sa makalilisang nga pagkahulog. Ang mga panon sa mga salampati, human mosaka sa kahitas-an, moliko-liko ug mahulog paubos. Kung dili sila makaliko sa takdang panahon, mibangga sila sa yuta ug nabungkag hangtod mamatay.

27. Kini, akong hinigugma – kon gusto nimo nga makigbisog sa husto nga paagi – magsilbi nga usa ka ehemplaryong giya sa porma ug paagi sa kahilom sa kasingkasing: ang gamay nga binuhat, ang gagamba. Gikupot ug gipatay niini ang gagmayng langaw, ug ikaw, kung sama kaniya (nga naglingkod sa iyang lungib nga may sapot), magpabilin kang hilom uban sa paningkamot sa imong kalag, ayaw gayud undangi ang pagpatumba sa mga kabataan sa Babilonia sa tanang panahon – nga tungod niini nga pagpatumba, ang Balaang Espiritu, pinaagi kang David, motawag kanimo nga bulahan (Salmo 136:9).

28. Sama sa pagka imposible nga makita ang Dagat Pula sa kalangitan taliwala sa mga bitoon, ug sama sa pagka imposible alang sa usa ka tawo nga naglakaw sa yuta nga dili makaginhawa sa hangin niining kalibutan: ingon usab imposible alang kanato nga limpyohan ang atong kasingkasing gikan sa mga madasigon nga hunahuna ug pagpahawa sa atong mga kaaway sa hunahuna, nga dili kanunay pagtawgon ang ngalan ni Hesukristo.

29. Kung, uban sa mapainubsanon nga pagpamalandong, ang paghinumdom sa kamatayon, ang pagpugong sa kaugalingon, ang pakigbatok sa (dautang) hunahuna, ug ang pagtawag kang Jesu-Cristo, magpabilin kamo kanunay sa inyong kasingkasing, ug uban niining mga himan matindog-anon nga agion matag adlaw ang mental nga agianan—kipot, apan nagahatag kalipay ug katam-is; unya mosulod ka sa balaan nga mga pamalandong sa mga balaan, ug kahayagan ka sa kahibalo sa lawom nga mga misteryo gikan kang Kristo, '*kinsa ang natagoan ang tanang bahandi sa kinaadman ug kahibalo'* (Col. 2:3) ug '*kinsa nagpuyo ang tibuok pagka-Diyos sa lawasong porma'* (v. 9). Kay kang Hesus imong mabati nga ang Espiritu Santo mibaba sa imong kalag; pinaagi sa Iyang pagpadayag, ang hunahuna sa tawo '*nakakita sa himaya sa Dios atubangan-atubangan'* (2 Cor. 3:18). '*Walay bisan kinsa,*' ingon sa Apostol, '*makasulti nga "Ginoong Jesus" gawas sa Espiritu Santo'* (1 Cor. 12:3), Nga tinago nga nagpamatuod sa mga nangita Niya (sa tinuod sulod Niya).

30. Ang mga nahigugma sa pagtulun-an kinahanglan usab nga mahibalo niini: nga ang dautang mga demonyo, nga masina kanato tungod sa dakong kaayohan nga nakuha gikan sa espirituhanong pakigbisog, sa kinaadman nga nakuha pinaagi niini, ug sa pagsaka paingon sa Dios, kanunay nilang itago kini nga pakigbisog sa hunahuna kanato ug pugngan kini, (samtang nagtinguha usab) nga, sa dihang kita (nakalimot sa katalagman sa ilang mga pag-atake) mahimong kampante, kalit nilang madala ang atong hunahuna (sa mga damgo), ug usab kita ilang himuon nga walay pagtagad ug pasagad sa atong kasingkasing. Kay kanunay silang nagpokus sa usa ka tumong ug usa ka paningkamot: aron pugngan ang atong kasingkasing nga hingpit nga magmatngon sa ilang kaugalingon, kay nahibalo sila kung unsang mga bahandi ang matigom sa sulod sa kalag pinaagi niini. – Apan mao kana gayud ang takna (sa kahilom sa gubat) nga atong pagahumokon ang kaugalingon sa espirituhanong pamalandong, nga hinumduman ang atong Ginoong Jesu-Cristo – ug ang gubat pag-usab mokuptan sa atong hunahuna. Buhaton nato ang tanan, aron isulti, subay sa tambag sa Ginoo mismo ug uban sa dakong pagpaubos.

31. Samtang nagpuyo sa komunidad, kinahanglan natong buhaton, sa atong kaugalingong kagustuhan ug uban sa matinahuron nga kasingkasing, nga biyaan ang tanang personal nga tinguha atubangan sa abbot, ug busa, uban sa tabang sa Dios, mahimong, ingon pa, mga nagasumiter sa kaugalingon ug walay kaugalingong kabubut-on. Niini, buhaton nato ang atong makakaya aron malikayan ang pagpasuko sa kapungot ug mapugngan ang dili matarong ug dili natural nga pagbuto sa kasuko, kay kon dili, sa takna sa espirituhanong pakigbisog, makita nato nga kulang kita sa kaisog. Kay ang atong kabubut-on, kon dili nato kini pugngan sa atong kaugalingong kagustuhan, kasagaran mosukol batok sa mga naningkamot sa pagpugong niini pinaagi sa pwera (nga walay atong pagtugot); ug tungod niini, ang kasuko nga nabuhat, nga nag-ungol nga dautan, nagaguba sa pagsabot sa pakigbisog (ang kahanas sa pagpakigbisog niini), nga halos dili makuha bisan pa sa dakong kalisud. Ang kasuko kasagaran makaguba. Kung kini ipunting batok sa mga hunahuna nga demonyo, kini mubungkag ug mopapas niini; apan kung mosiga batok sa mga tawo, kini mopapas sa atong sulod sa mga maayong hunahuna nga unta naa nato alang kanila. Busa, klaro nga ang kasuko makaguba sa tanang matang sa hunahuna, bisan dautan kini o, sama sa mahitabo, bisan matarong. Gihatag kini kanato sa Dios, sama sa usa ka taming ug pana, ug magpabilin kini ingon ana kon dili kini moliko gikan sa iyang katuyoan. Apan kon magsugod kini sa paglihok nga supak niining katuyoana, mahimong manlaglag kini.

Nakita nako nga bisan ang iro, nga usahay mapangahas nga mosukol sa mga lobo, mahimong manglupig sa mga karnero.

32. Busa, angay nga modagan kita gikan sa kawalay-hiya (walay hunahuna nga kagawasan sa pakig-uban sa uban) sama sa paglikay sa hilo sa asp, ug likayan ang kanunay nga pakighinabi sama sa paglikay sa mga bitin ug sa mga anak sa bitin nga manlalas; kay dali ra kaayo kini makadala sa hingpit nga pagkalimot sa sulod nga pakigbisog, ug makapahulog sa kalag gikan sa nagapa-alsa nga kahitas-an nga gihatag sa pagkabuwat sa kasingkasing. Ang ingon nga pagkalimot, nga angay panalangin, mosupak sa pagtagad sama sa tubig nga mosupak sa kalayo, ug usa ka kanunay ug makahadlok nga kaaway. Gikan sa pagkalimot, mahulog kita sa katamaran; gikan sa katamaran, moabot ang pagpasagad (sa mga lagda sa espirituhanong kinabuhi) ug pagkawalay paglaum – ug sa walay pagpugong nga mga tinguha; ug sa ingon niini, mobalik kita pag-usab, sama sa iro sa iyang kaugalingong suka (2 Pedro 2:22). Busa, modagan kita gikan sa kagawasan sa pagbuhat sa bisan unsa ingon sa usa ka makamatay nga hilo; ug tambalan nato ang dautang sakit sa pagkalimot pinaagi sa labing hugot nga pagbantay sa hunahuna ug sa walay hunong nga pagtawag sa atong Ginoong Jesu-Kristo: kay kung wala Siya, '*wala kitay mahimo*' (Juan 15:5).

33. Dili kini batasan, ni posible gayud, nga mahigala sa bitin ug pasagdan kini sa sulod sa kaugalingon; ni posible nga pahimuslan ang lawas sa tanang paagi, higugmaon kini ug palipayon—gawas kon hatagan lang kini sa gikinahanglan gayud—samtang naningkamot usab alang sa langitnong pagkamaayo. Kay kana (ang bitin), sa iyang kaugalingong kinaiyahan, dili makapugong sa pagdaot sa nakadawat kaniya, samtang kining usa (ang lawas)—sa pagkahugaw sa nagpalipay kaniya pinaagi sa mga lihok sa maluooy nga kalipay. Kung ang lawas makasala sa bisan unsang paagi, kini angay latian nga walay kalooy hangtud kini magdugo, sama sa usa ka taknang ulipon nga hubog sa bino, aron masayud kini nga adunay usa ka agalon (ang hunahuna) nga labaw niini, nga andam sa pagsilot niini, ug aron dili kini mangita og makahubog nga kalipay sama sa bino sa usa ka karwahe, basi kining ulipon sa gabii—kining malaglagang abog—dili mailhan ang kaugalingon niyang agalon (ang kalag), nga dili malaglag. Ayaw saligi ang imong unod hangtod sa katapusan sa imong mga adlaw. Ang mga tinguha sa unod, ingon sa Apostol, "*kontra sa Dios; kay dili sila mosugot sa balaod sa Dios*" (Roma 8:7), – ug: "*kay ang unod nakig-away sa Espiritu*" (Galacia 5:17), – ug usab: "*ang mga anaa sa unod dili makapahimuot sa Dios. Apan kamo wala na sa unod, kondili sa Espiritu*" (Roma 8:8–9).

34. Ang katungdanan sa '*pagkamapinulondon*' mao ang kanunay nga paggiyahan ang atong masuko nga kinaiya padulong sa pakigbisog sa sulod nga gubat ug sa pagpugong sa kaugalingon; ang katungdanan sa '*kabuot-on*' mao ang paggiyahan ang atong pangisip nga mga gahum padulong sa hugot ug walay hunong nga pagkamapamalandong ug padulong sa espirituhanong pagpamalandong; ang katungdanan sa '*pagkamatarung*' mao ang pagpadulong sa atong kusog sa pagbuot ngadto sa pagkamaayo ug ngadto sa Dios; ang katungdanan sa '*kaisog*' mao ang pagdumala sa lima ka sentido ug pagpugong niini, aron dili nila hugawan ang atong sulod nga kaugalingon o ang atong kasingkasing, ni ang atong gawasnong kaugalingon o ang atong lawas.

35. '*Ang Iyang himaya anaa sa Israel*' – sa hunahuna nga makakita sa katahum sa kaugalingong himaya sa Dios kutob sa mahimo, '*ug ang Iyang gahum anaa sa mga panganod*' (Salmo 67:35)—sa mga kalag nga makakita sa kahayag, nga sa buntag nagtutok sa Iyang naglingkod sa tuo sa Amahan, Nga, sa paghayag kanila sama sa pagdan-ag sa adlaw sa iyang mga sinag ibabaw sa putli nga panganod, nagpadayag kanila nga labing matahum.

36. '*Ang makasala makaguba sa kaayohan sa kadaghanan*,' ingon sa Balaang Kasulatan (Ekl. 9:18); ug ang hunahuna, pinaagi sa pagkasala, nagaguba sa gisulat sa miaging kapitulo—kini nga mga langitnong ilimnon ug pagkaon.

37. Dili kita mas kusgan kay sa Samson, dili mas maalam kay sa Salomon, dili mas maampingon kay sa bulahan nga si David, ug dili usab nato gihigugma ang Dios labaw pa kay sa pangunang apostol nga si Pedro. Busa, ayaw nato ibutang ang atong paglaum sa atong kaugalingon; kay ang Kasulatan nagaingon nga ang nagasalig sa iyang kaugalingon mahulog sa usa ka makalilisang nga pagkahulog.

38. Pagkat-on kita sa pagpaubos gikan kang Kristo, sa pagkamapainubsanon gikan kang David, ug gikan kang Pedro sa paghilak tungod sa atong mga kasayop, apan dili sa pagkawalay paglaum sama nila Samson, Hudas, ug sa labing maalamon nga si Solomon.

39. '*Ang yawa, sama sa usa ka nagnugurog nga leon, naglibot-libot nga nangita og kan-on*' (1 Pedro 5:8). Ayaw nato hunong sa pagbantay sa kasingkasing, pagkamapamalandong, paghusga sa hunahuna, ug pag-ampo kang Kristo Hesus, atong Dios. Kay wala kay makit-an nga mas maayong tabang sa tibuok nimong

kinabuhi kaysa sa gikan kang Hesus: kay Siya ra, isip Dios, nakahibalo sa mga bitag, limbong, ug panikas sa mga demonyo.

40. Busa, ang kalag magsalig nga walay pagduha-duha kang Kristo ug tawga Siya; ayaw gayud kini kahadlok sa mga kaaway niini: kay kini dili man makig-away nga nag-inusara, kondili uban sa Makahadlok nga Hari nga si Jesu-Kristo, ang Magbubuhat sa tanan nga naglungtad, dili lamang sa dili-mortal kondili usab sa mortal, makita ug dili makita.

41. Sama sa pag-ulan sa yuta, mas molumo kini; ingon usab, ang balaan nga ngalan ni Kristo, nga among gipahayag nga walay pagduha-duha, mas kanunay nato Siyang tawgon, mas molumo ang yuta sa atong kasingkasing, ug mapuno kini sa kalipay ug pagmalipayon.

42. Maayo usab nga masayud ang mga wala pa'y kasinatian nga kita, nga bug-at ug nagakurba sa yuta sa lawas ug hunahuna, makadaog batok sa atong mga kaaway—kadtong walay lawas ug dili makita, malisyoso ug malimbungan sa ilang dautang tuyo, paspas ug gaan— nga napalig-on sa pakig-away nga gihimo sukad pa sa panahon ni Adan hangtod karon, wala kitay lain pa nga paagi aron mapildi sila gawas sa kanunay nga pagbantay sa hunahuna ug sa pagtawag kang Jesu-Cristo, ang atong Dios ug Manlalang. Alang sa mga wala pa'y kasinatian, ang pag-ampo ni Hesukristo mahimong usa ka inspirasyon ug giya aron masulay ug maila ang maayong butang; apan alang sa mga eksperyensyado, ang labing maayong magtutudlo sa pagkamabuotan mao ang lihok, ang pagsulay pinaagi sa mga buhat, ug ang pagtilaw sa pagkamabuotan.

43. Sama sa usa ka gamay ug walay malimbong nga bata, nga makakita sa lain nga nagbuhat og usa ka matang sa limbong, malingaw niini ug, sa iyang pagkawalay sala, mosunod niining tigbuhat sa katingalahan: ingon usab ang atong kalag, nga yano ug maayo—kay mao kini ang pagkahimo niini sa maayong Ginoo— malingaw sa mga malimbungong sugyot sa yawa ug, nalimbong niini, modagan ngadto kaniya, ang malimbungan, sama sa usa ka maayong tawo, sama sa usa ka salampati ngadto sa usa ka tawo nga nagbutang og bitag para sa iyang mga sisiw, ug busa iyahomol ang iyang mga hunahuna sa malimbungong sugyot sa yawa. Kung kini mao ang hulagway sa usa ka gwapa nga babaye, o bisan unsang butang nga hingpit nga gidili sa mga sugo ni Cristo, maghimo siya og paagi aron matuman ang gipukaw sa katahum nga nagpakita sa iyang atubangan; ug unya, pagkahuman nakahukom sa maong hunahuna, iyang gihimo pinaagi sa iyang lawas ang kalapasan nga iyang gihunahuna sa iyang huna-huna, nga nagdala og paghukom batok sa iyang kaugalingon.

44. Mao kana ang kalimbong sa Daotan, ug pinaagi sa ingon nga mga pana iyang gipangbitag ang matag biktima. Busa, dili luwas, sa dili pa makab-ot sa hunahuna ang dakong kasinatian sa espirituhanong pakig-away, nga tugotan ang ingon nga mga hunahuna nga mosulod sa atong kasingkasing – labi na sa sinugdanan, sa dihang ang atong kalag nagpakig-uyon pa sa mga demonyong tukso, malingaw niini, ug andam nga mosunod niini; apan sa diha-diha nga mailhan na sila, kinahanglan dayon silang putlon, sa mismong higayon nga masuta ug moturok sila. Apan sa dihang ang hunahuna, human sa dugay nga pag-apil niining katingalahang paningkamot, nakat-on na niini nga kahanas, kini nakahibalo sa tanan sulod niini ug makab-ot ang kahanas sa pagpakig-away sa ingon nga gubat, aron kini mailhan ang mga hunahuna nga walay duhaduha ug, ingon sa giingon sa Propeta, makahimo sa pagdakop sa *'mga gagmay nga soro'* nga sayon ra (Kanta sa mga Kanta 2:15): unya mahimo na sa usa ka tawo nga maalamon nga tugutan silang mosulod, makig-away batok kanila uban sa tabang ni Kristo, ipadayag sila ug ipahawa sila.

45. Sama sa dili mahimo nga mag-agi sa samang kanal sa samang higayon ang kalayo ug tubig, ingon usab dili mahimo nga mosulod ang sala sa kasingkasing gawas kung kini unang motuktok sa pultahan sa kasingkasing pinaagi sa malimbungong sugyot sa dautang usa.

46. Ang una mao ang sugyot; ang ikaduha mao ang pagsagol, sa dihang ang atong mga hunahuna ug ang hunahuna sa dautang mga demonyo magsagol; ang ikatulo mao ang pakig-uyon, sa dihang ang mga hunahuna sa duha ka matang magsabwatan alang sa dautan ug magbuot sa ilang kaugalingon kung giunsa kini pagpatuman; apan ang ikaupat mao ang senswal nga buhat o sala. Busa, kung ang hunahuna, nga nagpabiling matin-aw, magmatngon sa kaugalingon ug, pinaagi sa pagsaway ug pagtawag sa Ginoong Jesus, mapalayas ang sugyot sa mismong higayon nga kini mosidlak, nan wala'y bisan unsa sa kasagarang mosunod niini ang mahitabo. Kay ang dautan, nga usa ka dili-lawm-on nga espiritu, makalimbong lamang sa mga kalag pinaagi sa mga pantasya ug hunahuna. (Niining mga lihok) si David nagsulti mahitungod sa tukso: *'Sa buntag akong putlon ang tanang daotan sa yuta'* (Salmo 100:8); samtang ang bantugang Moises nagsulti mahitungod sa pakig-uban: *'Dili ka makig-uban kanila'* (Exodo 23:32).

47. Ang hunahuna nakigbisog sa usa ka dili makita nga pakigbisog batok sa hunahuna—ang demonyong hunahuna batok sa atong kaugalingon. Busa, sa matag higayon kinahanglan nato nga magtuaw kang Kristo gikan sa kahiladman sa atong kalag, aron Iyang palagson ang demonyong hunahuna ug, isip Higugma sa Katawhan, ihatag kanato ang mga gasa sa kadaugan.

48. Himoa nga ang hulagway sa sulod nga kahilom sama kanimo sa usa ka tawo nga nagkupert og salamin sa iyang mga kamot ug naglantaw pag-ayo niini; ug unya (mao kana, sa diha nga magsugod ka sa pag-alig kaniya) makita nimo kung giunsa nga ang dautan ug ang maayo gisulat sa imong kasingkasing.

49. Pag-amping sa tanang panahon nga dili ka magtugot og bisan unsang hunahuna sa imong kasingkasing, bisan kini dili angay o daw maayo, aron sa ingon niini dali nimo mailhan ang mga langyaw, mao ang mga panganay nga anak sa Ehipto (nga nagpasabot sa mga pagbati).

50. Kaayo nga maayo, makalipay, hayag, tam-is, mapuslanon sa tanan, matin-aw ang panan-aw (malipayon) ug matahum ang hiyas sa pagkamapugong! Giyahan Nimo, Kristo among Dios, ug gipraktis uban sa kusog sa hunahuna sa tawo sa dakong pagpaubos! Kay gipalapad niini ang mga sanga hangtod sa dagat ug sa kalawom sa pagpamalandong, ug ang mga sapaw niini hangtod sa mga suba sa matam-is nga mga misteryo sa Diyos (Salmo 79: 12), nagapakaon (nagapabasa, nagapabugnaw) sa hunahuna, nga dugay nang gisunog sa pagkadautan gikan sa katam-is sa limbongan, demonyohang mga hunahuna ug sa buang nga pangatarungan sa unod, nga diin nahimutang ang kamatayon.

51. Ang pagkamapamalandong sama sa hagdanan ni Jacob, diin naglingkod ang Dios sa tumoy, ug diin nagalakaw ang mga Anghel. Gihilabtan niini ang matag dautan sa atong sulod, giputol ang pagkasinultihanon, ang panamastamas, ang pagpanamastamas ug ang tibuok katalogo (lista) sa mga makalilipong nga pagbati, nga dili gani magpasagad bisan sa usa ka gutlo nga kawad-on sa kaugalingon niyang katam-is.

52. Kini, akong mga igsoon, ang atong sundon sa tibuok natong kasingkasing. Apan, uban sa hunahuna nga putli kang Kristo Jesus, nga naglupad sa Iyang mga panan-awon, atong itultol usab sa atong mga mata ang atong mga kalapasan ug ang atong kaniadto nga kinabuhi, aron, sa diha nga mapukan ug mapahiubos kita sa paghinumdom sa atong mga sala, makabaton kita sa walay hunong nga tabang ni Hesukristo, atong Dios, sa espirituhanong pakigbisog. Kay sa diha nga, tungod sa garbo, pagka-mapahitas-on o paghigugma sa kaugalingon, mawala kanato ang tabang ni Jesus, mawala usab kanato ang pagkabalaan sa kasingkasing, diin ang Dios nagpadayag sa Iyang kaugalingon sa tawo; kay, sumala sa gisaad (Mat. 5:8), ang una mao ang hinungdan sa ikaduha (ang pagkabalaan sa kasingkasing nga magdala sa panan-aw sa Dios).

53. Ang hunahuna nga dili pasagdan ang sulod niini, kauban ang ubang mga panalangin nga nagagikan sa kanunay nga pagpugong sa kaugalingon ug pagbantay sa kaugalingon, makab-ot usab ang kahimtang diin ang lima ka pisikal nga pagbati dili mahimong kauban sa makasasala nga mga tukso nga gikan sa gawas. Tungod kay hingpit siyang nagmatngon sa iyang pagkamatinud-anon—kaugalingon—ug kanunay nga nagtinguha sa kalipay sa maayong hunahuna, dili niya tugotan nga limbongan siya sa lima ka sentido pinaagi sa pag-angkon og agi ngadto sa iyang hunahuna pinaagi sa ilang materyal ug walay pulos nga mga hunahuna; apan, sa pagkahibalo sa mga limbong nga motumaw pinaagi niini, iyang gipugngan kini gikan sa sulod uban sa dakong paningkamot.

54. Pabilin nga alerto ang hunahuna, ug dili ka malumos sa mga tukso. Apan kon malayo ka niini, batoka bisan unsa pa ang moabot kanimo.

55. Sama sa mapait nga wormwood nga mapuslanon sa mga nawalaan og gana sa pagkaon ug masukot sa pagkaon, ingon usab mapuslanon sa daotan ang pag-antos sa kasakit.

56. Kung dili ka gusto nga mag-antos sa dautan, ayaw usab pagbuhat og dautan, kay ang una mosunod gayud sa ikaduha. Unsa ang gipugas sa tawo, mao usab kana ang iyang aanihon. Busa, kung kita, nga sa atong kaugalingong kabubut-on nagpugas og dautan, mag-ani (sa kasubo) batok sa atong kabubut-on, angay kitang mangha sa pagkamatarong sa Dios niini.

57. Ang hunahuna nabuta sa mosunod nga tulo ka pagbati: ang gugma sa kuwarta, pagkamapahitas-on, ug ang gugma sa kalipay.

58. Ang kahibalo ug pagtuo, nga mga kauban sa atong kinaiyahan, napaluya tungod lang niining mga pagbati.

59. Ang kasuko ug kalagot, panagbangi ug pagpatay, ug ang tibuok katalogo sa ubang mga pagbati nahimong lawom kaayo ang ugat niini sa mga tawo pinaagi niini.

60. Ang wala makahibalo sa kamatuoran dili gayud makatuo; kay ang kahibalo natural nga mouna sa pagtuo. Ang gisulti sa Kasulatan dili lang aron atong mahibal-an, kondili aron usab atong ipatuman.

61. Busa, sugdan nato kini nga ipatuman. Sa ingon, sa hinay-hinay nga pag-uswag, atong makaplagan nga ang paglaum sa Dios, lig-on nga pagtuo, sulodnong kahibalo, kaluwasan gikan sa mga tukso, mahimayaong mga gasa, matitud-anong pag-angkon sa sala, ug daghang luha gihatag sa mga magtutuo pinaagi sa pag-ampo; ug dili lang kini, kondili usab ang pagkamapailubon sa atubangan sa mga pag-antos, matitud-anong pagpasaylo sa isigkatawo, pagsabot sa espirituhanong balaod, pag-angkon sa pagkamatarong sa Dios, inspirasyon sa Espiritu Santo, paghatag sa espirituhanong mga bahandi, ug tanan nga gisaad sa Dios sa mga magtutuo dinhi ug sa umaabot nga kapanahonan. Sa mubo, imposible alang sa kalag nga magpuyo sa hulagway sa Dios sa bisan unsang paagi gawas sa grasya sa Dios ug sa pagtuo sa usa ka tawo nga nagpuyo sa kasingkasing, sa lawom nga pagpaubos ug sa walay samok nga pag-ampo.

62. Nakadawat gayud kita og dakong panalangin gikan sa kasinatian—nga mao kini: nga ang usa ka tawo kinahanglan walay hunong nga motawag kang Ginoong Jesu-Kristo batok sa mga kaaway sa hunahuna, kon gusto niya nga limpyohan ang iyang kasingkasing. Tan-awa kung giunsa pag-uyon sa akong gisulti gikan sa kasinatian sa mga testimonya sa Kasulatan: *'Andama ang imong kaugalingon,'* ingon niini, *'aron tawgon ang Ginoo nga imong Dios, O Israel'* (Amos 4:12). Ingon usab ang Apostol: *'Mag-ampo kamo nga walay hunong'* (1 Tesalonica 5:17). Ug gipahayag sa Ginoo kanato: *'Kung wala Ako, dili kamo makabuhay ug bisan unsa. Ang nagpabilin kanako, ug ako kaniya, makabunga og daghang bunga. Apan ang dili magpabilin kanako, itambog sama sa sanga ug mamala'* (Juan 15:5–6). Ang pag-ampo usa ka dakong panalangin, nga naghiusa sa tanang panalangin sa iyang kaugalingon, kay kini nagalimpyo sa kasingkasing, diin ang mga magtutuo makakita sa Dios.

63. Tungod kay ang bahandi sa pagpaubos gihimaya ug makapahimuot sa Dios, ug adunay gahum nga wagtangon ang tanang dautan sa atong sulod ug ang tanan nga makalagot sa Dios, kini dili sayon makuha. Mahimo ka nga makakaplag sa usa ka tawo og pipila ka indibidwal nga buhat sa daghang mga hiyas, apan kon pangitaon nimo ang humot sa pagpaubos kaniya, halos dili na nimo kini makita. Busa, gikinahanglan ang dakong kugi ug paningkamot aron makuha kini nga bahandi. Gitawag usab sa Kasulatan ang yawa nga *'dili limpyo'* tungod kay, sukad pa sa sinugdanan, iyang gisalikway kini nga bililhon nga bahandi sa pagpaubos ug gihigugma ang garbo. Tungod lang niini, gitawag siya nga *'dili limpyo nga espiritu'* sa tibuok Kasulatan. Kay unsang pisikal nga kahugaw ang mahimo sa usa ka binuhay nga hingpit nga dili materyal, walay lawas, ug walay bahin, nga tungod niini matawag siyang hugaw? Klaro nga tungod sa garbo siya gitawag nga hugaw, ug gikan sa pagka usa ka putli ug hayag nga anghel, siya giila nga daotan. *'Ang matag garboso hugaw sa atubangan sa Dios'* (Prov. 16:5). Ang unang sala, sumala sa Kasulatan, mao ang *'pagpasigarbo'* (Sirach 10:15). Sa dihang miingon si Paraon, *'Wala ko kaila sa imong Dios, ni pasagdan ko ang Israel nga molakaw'* (Exod. 5:2), misulti siya sama sa usa ka mapahitas-on.

64. Daghang mga lihok sa hunahuna nga makahatag kanato sa bulahan nga gasa sa pagpaubos, basta dili nato pasagdan ang atong kaluwasan; pananglitan: ang paghinumdom sa mga sala—sa pulong, buhat ug hunahuna—ug daghang uban pang mga butang, kon hunahunaon pag-usab, makatampo sa pagpaubos. Mosangpot usab kini sa tinuod nga pagpaubos kon kanunay nga maghunahuna ang usa sa mga hiyas sa iyang silingan ug pasidunggan ang ilang uban pang natural nga merito, samtang ikumpara ang iyang kaugalingon kanila. Sa pagtan-aw nga klaro sa iyang hunahuna sa iyang kaugalingong pagka-ubos ug kung unsa siya kalayo sa pagkahingpit sa uban, ang usa ka tawo sa kinaiyahan motan-aw sa iyang kaugalingon ingon sa abog ug abo, ug dili gani ingon usa ka tawo, kondili ingon lang usa ka iro, kay nahibilin siya sa tanang makatarunganong binuhay sa yuta sa tanang aspeto ug mas payat ug mas mapaka-ubos pa kaysa kanila tanan.

65. Ang baba ni Kristo, ang haligi sa Simbahan, ang atong dakong Amahan nga si Basilio, nagaingon: *'Usa ka dakong tabang aron malikayan ang sala ug dili na mabalik sa samang sala pag-usab sa sunod adlaw mao kini: sa katapusan sa adlaw, isumite nato ang atong kaugalingon ug ang tanan natong butang sa paghukom sa atong konsensya, aron makita nato kung asa kita nasayop ug asa kita nakalihok sa husto. Mao kini ang gibuhay ni Job, alang sa iyang kaugalingon ug alang usab sa iyang mga anak.'* Ang ingon nga adlaw-adlaw nga pagsusi naghatag ug kahayag sa unsay mahitabo kanato matag-oras (o nagtudlo kanato sa pagsusi sa atong kaugalingon matag-oras, aron makita nato kung giunsa nato angay molihok sa matag-oras).

66. Usa pa ka Eman,⁶⁹ , nga usa usab sa mga maalamon sa mga butang sa Diyos, miingon: 'Ang sinugdanan sa bunga mao ang bulak; ug ang sinugdanan sa aktibong kinabuhi mao ang pagpugong sa kaugalingon.' Busa, magpraktis kita sa pagpugong sa kaugalingon, ug labaw pa, uban sa sukod ug balanse, sumala sa pagtudlo sa mga Amahan, ug atong igahin ang tibuok napulo'g duha ka oras nga adlaw sa pagpugong sa atong hunahuna. Pinaagi sa paglihok sa ingon niini, uban sa tabang sa Dios ug pinaagi sa usa ka piho nga pagpugong sa kaugalingon, atong mapalong ug mapakunhod ang dautan sa atong sulod. Kay pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon makab-ot ang usa ka buhing may hiyas, nga tungod niini ihatag ang Gingharian sa Langit.

67. Ang dalan paingon sa kahibalo mao ang kawalay-pagkahilig ug pagpaubos, nga kung wala niini, walay bisan kinsa ang makakita sa Ginoo.

68. Ang nagpuyo nga walay hunong sa sulod sa iyang kaugalingon, nga kanunay nagbalhin sa iyang hunahuna ngadto, nagpraktis sa pagpugong sa kaugalingon; ug dili lang kana, apan naghunahuna usab siya, nagpamalandong sa pagka-divino, ug nag-ampo. Ug kini gayud ang gipasabot sa Apostol: '*Paglakaw kamo sumala sa Espiritu, ug dili ninyo matuman ang mga tinguha sa unod*' (Gal. 5:16).

69. Ang wala makahibalo sa paglakaw sa espirituhanong dalan wala magtagad sa mga madasigon nga hunahuna (sa ato pa, dili niya kini pahawaon sa iyang kaugalingon), apan kanunay siyang nabisi sa lawas lamang: o nanamastamas sa pagkaon ug pagpakalipay sa unod, o masubo, masuko ug mapintas ang kasingkasing, nga nagpalabo sa hunahuna; o, pinaagi sa sobra ka grabe nga pagpangdaugdaug sa kaugalingon, iyang gub-on ang kasingkasing.

70. Ang nagbiya sa kalibutanong kinabuhi—mao ang iyang asawa, mga kabtangan ug uban pa—naghimo lang sa gawasnong tawo nga monghe, apan dili sa sulodnong tawo. Apan kinsa man ang misalikway sa mga madasigon nga hunahuna bahin niining tanan nga mga butang, gihimo usab niyang monghe ang sulod nga tawo—nga mao ang hunahuna. Ug ang ingon nga tawo usa ka tinuod nga monghe. Sayon ra nga himuon monghe ang gawasnong tawo, kon gusto sa usa ka tawo, apan dili kini gamay nga paningkamot aron himuon monghe ang sulod nga tawo.

71. Kinsa, niining han-ay, hingpit nga nakagawas gikan sa mga madasigon nga hunahuna ug kanunay nga gihatagan og putli ug dili materyal nga pag-ampo – nga mao ang nagpalahi nga kinaiya sa sulod nga tawo?

72. Daghang mga pagbati ang natago sa atong kalag; apan kini mopakita lamang kung ang ilang hinungdan (mga butang, mga okasyon) moabot sa atong panan-aw.

73. Ayaw paghatag sa imong kaugalingon hingpit sa pisikal nga pagbansay; apan, human ka magtudlo sa lawas og usa ka buluhaton nga kaya niini, itutok nimo ang tibuok nimong hunahuna sa sulod nga kaugalingon: '*Ang pisikal nga pagbansay gamay ra ang pulos, apan ang pagkamakabalaan mapuslanon sa tanang paagi*' (1 Tim. 4:8).

74. Kung natulog ang mga pagbati—tungod lang kay nawala ang ilang mga hinungdan (mga butang, mga kahigayunan), o tungod kay maalamon nga mitalikod ang mga demonyo—mosaka ang garbo.

75. Ang pagpaubos ug ang asetikong pagdumili sa kaugalingon (mga asetikong kakulangan sa lawas) nagluwas sa usa ka tawo gikan sa matag sala—ang una pinaagi sa pagputol sa mga pagbati sa kalag, ug ang ikaduha pinaagi sa mga pagbati sa lawas. Busa ang Ginoo nagaingon: '*Mapalad ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios*' (Mat. 5:8) – makakita sila sa Dios mismo ug sa mga bahandi nga anaa Niya, sa dihang ilang limpyohan ang ilang kaugalingon pinaagi sa gugma ug pagpugong sa kaugalingon – ug labi pa gayud kon padayunan nila ang ilang pagpanglimpyo.

76. Ang panan-aw (obserbatoryo, tore sa bantay) diin pagatun-an ang mga pulong mahitungod sa matag hiyas mao ang pagbantay sa hunahuna, sama sa karaang panahon nga ang bantay ni David nagtumong sa pagtuli sa kasingkasing (2 Sam. 18:24).

77. Sama sa pagka-daot nato sa pagtan-aw sa makadaot sa mga pagbati, mao usab kini sa hunahuna.

78. Sama sa usa ka tawo nga makadaut sa kasingkasing sa tanom nga hinungdan sa pagkalaya sa tibuok tanom, ingon usab kinahanglan nimo masabtan nga kini magamit sa kasingkasing sa tawo. Kinahanglan magbantay kanunay, kay ang mga mananap dili gayud matulog.

79. Ang Ginoo, nga gustong ipakita nga ang matag sugo kinahanglan tumanon ug nga ang pagka-anak usa ka gasa nga nakuha alang sa katawhan pinaagi sa Iyang kaugalingong dugo, miingon: '*Sa diha nga inyong mahuman ang tanan nga gisugo kaninyo, ingna, "Kami mga sulugoon nga dili angay; kay among gibuhay ang*

⁶⁹ San Nilo sa Sinai.

among katungdanan" (Lucas 17:10). Busa, ang Gingharian sa Langit dili usa ka ganti alang sa mga buhat, kondili usa ka maloloy-on nga gasa gikan sa Ginoo, nga gitagana alang sa Iyang mga matinud-anong sulugoon. Ang usa ka sulugoon dili mangayo og kagawasan ingon usa ka ganti; apan (kon madawat niya kini) magpasalamat siya ingon usa ka may utang, ug (kon dili niya kini madawat) magpaabut niini ingon usa ka pabor.

80. Si Kristo, sumala sa Kasulatan, namatay alang sa atong mga sala ug naghatag og kagawasan sa mga sulugoon nga nagabuhat og maayo alang Niya; kay Nagaingon Siya: *'Maayo kaayo, maayong matinud-anon nga sulugoon; matinud-anon ka sa pipila ka butang, pagahimoon tika sa daghang butang: sulod ka sa kalipay sa imong Ginoo'* (Mat. 25:21). Apan ang matinud-anong sulugoon dili siya nga nagsalig lang sa kahibalo (sa katungdanan sa usa ka sulugoon), kondili siya nga nagpakita sa pagkamatinud-anon pinaagi sa pagsunod kang Kristo, nga mao ang naghatag sa sugo.

81. Ang nagpasidungog sa iyang agalon motuman sa gisugo kaniya; apan kon makasala siya sa bisan unsang paagi, o dili mosugot, iyang pag-antosan ang mosunod niini ingon usa ka matarong nga sangputanan. Pagpakita og kadasig ug pagkamahinatagon (sa natural nga paagi, sa pagtuman sa mga sugo): kay ang kahibalo ra magpabugal sa tawo.

82. Ang mga tukso nga kalit nga moabot kanato nagtudlo kanato, pinaagi sa probidensya sa Diyos, nga magpaningkamot.

83. Ang usa ka bituon mailhan sa kahayag nga naglibot niini; apan ang timailhan sa mga deboto ug mahadlok sa Dios mao ang pagka-imol ug pagka-mapainubsanon, kay walay lain nga tuyo nga mahimong talagsaong ug timailhan sa mga tinun-an ni Cristo gawas sa mapainubsanon nga kinaadman ug malumo nga pamatasan. Ang upat ka Ebanghelyo nagpahayag niini sa halapad ug halapad. Ang bisan kinsa nga dili magkinabuhi niining paagiha—nga mao, nga walay pagpaubos—giwagtang ang bahin kaniya sa Kadtong nagpaubos sa Iyang kaugalingon hangtod sa krus ug kamatayon, ug Siya mao ang aktibong Tagahatag sa Ebanghelyo nga Balaod sa mga banal nga sugo, nga nagpakita kanato sa mga sugo nga may bisa kanato (pinaagi sa Iyang mga buhat ug kinabuhi, sama sa gipakita sa mga Ebanghelyo).

84. *'Kamo nga tanan nga nangagula, umadto sa tubig,'* ingon sa Propeta (Isaiah 55:1); kamo nga nangagula alang sa Dios, paglakaw sa pagkabalaan sa hunahuna ug kasingkasing. Apan, ang usa nga misaka sa kahitas-an kinahanglan usab nga ibaling ang iyang panan-aw ngadto sa yuta sa iyang pagkaubos. Walay mas labaw pa kaysa sa mapainubuson. Sama sa diin walay kahayag, nangitngit ug malisang ang tanan; ingon usab, kon walay pagka-mapainubuson, ang tanan natong paningkamot subay sa Dios walay pulos ug walay bunga.

85. *'Ang katapusan sa butang, paminawa kini tanan: kahadlok sa Dios, ug tuman sa Iyang mga sugo'* (Ekl. 12:13), sa hunahuna ug sa buhat. Kung pugson nimo ang imong kaugalingon sa hunahuna nga tumanon kini, dili na nimo kanunay kinahanglan pang magpaningkamot sa lawas alang niini. Nagaingon si David: *'Gitinguha ko nga buhaton ang imong kabubut-on, ug ang imong balaod anaa sa akong kasingkasing'* (Salmo 39:9).

86. Kung ang usa ka tawo dili magporma sa kabubut-on sa Dios ug sa Iyang balaod sa iyang kasingkasing, sa iyang kinahiladman, dili usab niya kini matuman sa gawas nga komportable. Ang tawo nga dili matin-aw ang panghunahuna ug walay pagtagad, daw nag-ingon sa Dios: *'Dili ko gustong makita ang imong mga dalan'* (Job 21:14) – kini tungod gayud sa kakulang sa langitnong kahayag, diin ang nakadawat niini dili lang nagbitbit sa balaod sa iyang kasingkasing pinaagi sa pagtuo, apan lig-on usab aron mabuhi subay sa kabubut-on sa Dios.

87. Sama sa asin nga nagpalami sa pan ug sa tanang klase sa pagkaon, nagpreserba sa karne aron dili madaut ug nagpabilin kini nga buo sulod sa taas nga panahon; ingon usab, kinahanglan nimo masabtan ang maalamon nga pagpreserba sa espirituhanong katam-is ug ang katingalahang mga lihok sa kasingkasing. Kay kini sa makagagahong paagi nagapahumot sa sulod ug gawas nga tawo, nagapahawa sa baho sa dautang hunahuna, ug nagapadayon kanato sa pagkamatinud-anon.

88. Gikan sa pagkapilit moturok ang daghang hunahuna, ug gikan niini, ang dautang binuhatan sa unod. Ang bisan kinsa nga dayon dayon mapalong ang una uban ni Hesus malikayan usab ang ikaduha. Ug siya mapalambo sa matam-is nga banal nga kahibalo, diin iyang makita ang Dios nga kanunay anaa bisan asa; ug, sa paghawid sa salamin sa hunahuna atubangan Niya, siya pasidlakon Niya, sama sa klarong salamin nga gihawid sa adlaw sa mga pagbati. Unya, sa katapusan, ang hunahuna, nga nakaabot sa katapusang utlanan sa iyang mga tinguha, magpahulay gikan sa tanang ubang pagkontemplar sulod niini.

89. Tungod kay ang matag hunahuna mosulod sa kasingkasing pinaagi sa imahinasyon sa usa ka butang nga pandama (ug ang pandama makababag sa intelektuwal), ang Banal nga kahayag sa Pagkadiyosnong Dios magsugod sa paghayag sa hunahuna lamang kon kini mapapas sa tanan ug mahimong hingpit nga walay porma (nga walay bisan unsang hulagway o porma). Kay kana nga kahayag nagpadayag sa kaugalingon sa usa ka hunahuna nga putli na, basta kini mapapas sa tanang hunahuna.

90. Sa mas maampingon nimong pagbantay sa imong hunahuna, mas mainit ka mag-ampo kang Jesus; ug usab, sa mas pasagad nimong pagbantay sa imong hunahuna, mas layo ka paingon kang Jesus. Ug sama sa una nga dako kaayo og kahayag sa kahimtang sa hunahuna, ingon usab ang ikaduha—ang pagtalikod sa pagkamapamalandong ug sa matam-is nga pagtawag ni Hesus—kasagaran kini hingpit nga mangitngit. Natural ra kaayo nga ingon niini ang maong butang sama sa among giingon – ug dili kini mahimong lahi. Makat-on ka niini pinaagi sa kasinatian sa diha nga imong ipraktis kini. Kay ang pagkamaayo, labi na gayud ang ingon ani nga usa ka praktis nga nagahatag kahayag ug tam-is, kasagaran makat-on lamang pinaagi sa kasinatian.

91. Ang walay hunong nga pagtawag kang Jesus, uban sa usa ka mainit nga tinguha, puno sa katam-is ug kalipay, nagmugna og kahimtang diin ang hangin sa kasingkasing, pinaagi sa hingpit nga pagmatngon, mapuno sa malipayong kahilom. Labaw pa, ang Usa nga responsable sa hingpit nga paghinlo sa kasingkasing mao si Jesu-Cristo, ang Anak sa Dios ug ang Dios mismo, ang tinubdan ug Magbubuhat sa tanang maayo. Kay Siya mismo miingon: *'Ako ang Ginoong Dios, nga nagbuhat sa kalibutan'* (Isaias 45:7).

92. Ang kalag, nga gipanalanginan ug gipahupay ni Hesus, motubag sa Mabubulig uban sa usa ka kalipay ug gugma pinaagi sa pag-angkon sa sala, pagpasalamat, ug malipayong pagtawag kaniya nga nagpahilum niini: kay sa sulod niini makita sa mata sa hunahuna kung giunsa Niya pagwagtang sa mga limbong sa dautang espiritu.

93. *'Ug ang akong mata nga nakahibalo,'* ingon ni David, *'motan-aw sa akong "hinuna-huna" nga mga kaaway, ug ang akong dalunggan makadungog sa mga motindog batok kanako uban sa limbong'* (Salmo 91:12–13). Ug akong nakita ang *'bayad sa mga makasasala'* nga gihimo sa sulod nako sa Dios (Salmo 90:8). Apan, kon walay mga pantasya sa kasingkasing, nan ang hunahuna nagbarug sa iyang natural nga kahimtang, andam nga mapalihok ngadto sa matag matam-is nga paghunahuna, bisan espirituhanon o mahigugmaon sa Dios.

94. Busa, sama sa akong giingon, ang pagka-matinoon ug ang Pag-ampo ni Hesus nagkasaligay – ang labaw ka maampingong pagmatngon kabahin sa walay hunong nga pag-ampo, samtang ang pag-ampo, sa baylo, kabahin sa labaw ka matinoon ug pagmatngon sa hunahuna.

95. Ang maayong magtutudlo alang sa lawas ug kalag mao ang dili malimot nga paghinumdom sa kamatayon, ug ang pagpraktis sa pagbiya sa tanan nga naa sa taliwala (sa ato pa, tali sa karon nga higayon ug sa oras sa kamatayon), nga kanunay kini ipahimutang sa atubangan sa mata—ug kana gayud nga higdaanan sa kamatayon diin kita maghigda sa dihang mobiya na kita sa lawas, ug uban pa.

96. Mga igsoon, ang gustong magpabiling walay samad sa tanang panahon dili angay motugot sa pagkatulog. Apan usa sa duha ka butang dili malikayan – o mahulog ug mapukan, human tangtangan ang tanang hiyas, o magbantay kanunay uban sa armas nga hunahuna: kay ang kaaway usab kanunay andam uban sa iyang mga pwersa, nagpaabut.

97. Usa ka balaan nga kahimtang ang natawo sa atong hunahuna pinaagi sa walay hunong nga paghinumdom ug pagtawag sa atong Ginoong Jesu-Kristo, basta dili nato pasagdan ang kanunay nga pag-ampo kaniya sa atong hunahuna, ang walay putol nga pagbantay, ug ang katungdanan sa usa ka tigbantay sa ganghaan (mao ang, pasudlon ang atong kaugalingon ug balibaran ang mga langyaw); apan sa tinuod, kanunay kitang magbuhat sa samang buhat sa pagtawag kang Jesu-Cristo nga atong Ginoo, nga magtuaw kaniya uban sa mainitong kasingkasing, aron Iya kitang pasudlon sa pagtilaw sa Iyang Balaang Ngalan (aron kini moturok sa atong mga kasingkasing). Kay ang kanunay nga pagbalik-balik mao ang inahan sa batasan, sa pagkamatitud-anon ug sa pagka-daotan; ug ang batasan unya maghari nga labaw sa tanan, sama sa kinaiyahan. Sa pag-abot sa ingon nga kahimtang, ang hunahuna mismo mangita og mga kaatbang, sama sa iro nga mangayam nga nangita og kuneho sa mga palungpung; apan ang iro nangita nga mokaon, samtang ang hunahuna nangita nga patyon ug palagson.

98. Busa, sa matag higayon nga mosubol ang dautang hunahuna sa atong sulod, isulod nato ang pagtawag sa atong Ginoong Jesu-Cristo taliwala niini; ug makita dayon nato nga kini magsugod sa pagkawalat sama sa aso sa hangin – sama sa gitudlo kanato sa kasinatian. Pagkahuman niini, kung ang hunahuna

mapahiluna na (libre gikan sa makasamok nga mga hunahuna), ipadayon nato ang atong walay hunong nga pagbantay ug pagtawag. Mao kini ang buhaton nato sa matag higayon nga atong atubangon ang ingon nga tukso.

99. Sama sa dili mahimo nga makig-away nga hubad, o makatawid sa dagat nga nagsul-ob pa, o mabuhi nga dili pagginhawa: ingon usab, nga walay pagpaubos ug walay hunong nga pag-ampo kang Kristo, dili mahimo nga makat-on sa espirituhanon ug tinago nga pakig-away, ug sa maalamon nga pagpadayon ug pagpahunong niini.

100. Ang bantugang David, labing eksperyensyado sa ingon nga mga butang, miingon sa Ginoo: '*Sa Imoha ako maglig-on*' (Salmo 58:10) – (nga mao, pinaagi sa pag-adto Kanimong alang sa tabang). Sa samang paagi, ang pagpreserbar sa paghari sa kasingkasing ug sa kahilom sa hunahuna, diin nanagbatang ang tanang hiyas, makab-ot nato pinaagi sa tabang sa Ginoo, nga naghatag kanato sa Iyang mga sugo, ug nga, sa diha nga kanunay kita magtawag kaniya, iyang palagson gikan kanato kana nga makadaot nga kalimot nga, labaw pa sa bisan unsa, nagaguba sa kahilom sa kasingkasing, sama sa tubig nga nagapatay sa kalayo. Busa, O monghe, ayaw pag-uyon sa tulog nga naggikan sa kapabayaang, nga magdala sa imong kaugalingong kamatayon; apan sa ngalan ni Jesus, pagpahawa sa mga kaaway, ug hinaut nga kini nga labing tam-is nga ngalan, sumala sa giingon sa usa ka maalamon nga tawo, magpabilin sa imong gininhawa: ug unya mahibal-an nimo ang kaayohan sa kahilom.

101. Sa dihang kita, bisan dili takus, giisip nga takus nga makatagamtam, uban sa kahadlok ug pag-uyog, sa Banal ug labing putli nga mga Misteryo ni Kristo nga atong Dios ug Hari, unya kita makapakita sa labing klaro sa pagkamapamalandong, klarong hunahuna ug hugot nga pagtagad, aron kining Banal nga kalayo—nga mao ang, ang Lawas sa atong Ginoong Jesu-Cristo, makapapas sa atong mga sala ug hugaw—gamay man o dako. Kay, sa pagsulod Niya kanato, dayon Niya gipalayas ang dautang espiritu sa dautang hunahuna gikan sa atong kasingkasing ug gipasayloan kita sa atong nangagi nga mga sala; ug ang atong hunahuna mahimong gawasnon gikan sa walay hunong nga kabalaka sa dautang mga hunahuna. Kung pagkahuman niini, samtang nagtindog kita sa pultahan sa atong kasingkasing ug maampingong nagbantay sa atong hunahuna, unya, sa dihang kita pag-usab giisip nga takus sa pag-apil sa Balaang Misteryo, ang Banal nga Lawas magpadayon sa paghayag sa atong hunahuna ug pagpasidlak niini sama sa usa ka bitoon.

102. Ang pagkalimot kasagaran makapalong sa pagbantay sa hunahuna, sama sa tubig nga makapalong sa kalayo. Apan ang walay hunong nga pag-ampo ni Jesus, kauban ang walay paglubad nga pagbantay, sa katapusan mopalayas niini gikan sa kasingkasing. Ang pag-ampo nagkinahanglan og pagbantay, sama sa gamay nga lampara nga nagkinahanglan sa kahayag sa kandila (o tingali, sama sa lampara sa hilom nga hangin, aron kini mosiga sama sa kandila).

103. Kinahanglan mag-amping pag-ayo aron mapreserbar ang bililhon; ug sa tinuod, ang nag-inusarang bililhon alang kanato mao ang nagaluwas kanato gikan sa tanang dautan, sa lawasnon ug sa pangisip. Kini mao ang pagpreserba sa hunahuna pinaagi sa pagtawag kang Jesu-Cristo—nga mao ang kanunay nga pagsusi sa kalawom sa kasingkasing ug ang walay hunong nga kahilom sa hunahuna—bisan pa, masulti pa nako, gikan sa mga hunahuna nga daw matarong—ug paningkamotan nga mahimong walay sulod sa bisan unsang hunahuna, aron dili makatago ang mga kawatan sa ilawom niini. Apan, bisan pa man nga mag-antos kita samtang mapailubon nga nagpuyo sa kasingkasing, anaa gihapon ang kahupayan.

104. Ang usa ka kasingkasing nga kanunay ginabantayan, nga dili tugotan nga dawaton ang mga panan-awon, mga hulagway ug mga pantasya sa ngitngit ug limbong nga mga espiritu, kasagaran magmugna og mga hunahuna nga sama sa kahayag. Kay sama sa usa ka uling nga nagmugna og kalayo, labi pa gayud ang Dios, nga nagpuyo sa atong mga kasingkasing pinaagi sa balaan nga binyag, kon Siya makakaplag nga ang hangin sa atong kasingkasing limpyo gikan sa mga hangin sa dautang buot ug gipanalipdan sa pagbantay sa hunahuna, mosiga sa atong mental nga gahum alang sa pagkontemplar, sama sa kalayo sa kandila nga waks.

105. Kinahanglan kanunay natong ipabilin ang ngalan ni Hesukristo nga naglibot-libot sa sulod sa atong kasingkasing, sama sa kilat nga mosidlak sa kalangitan sa dili pa mag-ulan. Kadtong adunay espirituhanong kasinatian sa sulod nga pakigbisog () nasayud niini pag-ayo. Atong ipahigayon kini nga mental nga pakig-away sa mosunod nga han-ay: ang unang buluhaton mao ang pagmatngon; unya, sa diha nga atong mapansin nga usa ka kaaway nga hunahuna ang miabot, atong itugpa niini, uban sa kasuko, ang mga pulong sa panaway gikan sa kasingkasing; ikkatulo, mag-ampo kita batok niini, nga itudlo ang atong kasingkasing sa pagtawag kang Jesu-Cristo, aron kining demonyong hulagway mawala dayon; kay kon dili, basin mosunod

ang hunahuna sa luyo niining pantasya, sama sa usa ka bata nga nabinuangan sa usa ka maalamon nga salamangkero.

106. Paningkamotan nato ang pagtawag, nga sama ni David: 'Ginoong Jesu-Cristo!' – Bisan pa man mapalong ang atong mga tutunlan (mawala ang tingog); apan ang atong mga mata nga matin-aw dili gayud mohunong sa pagtan-aw paingon sa taas uban sa paglaum '*paingon sa Ginoo nga atong Dios*' (Salmo 68:4).

107. Kanunay nga hinumduman ang parabula sa dili matarong nga huwes, nga gisulti sa Ginoo aron tudloan kita nga kanunay kita mag-ampo ug dili mawadan og kaisog, (ug sa paglihok niini), – makadawat kita og kaayohan ug hustisya.

108. Sama sa dili mahimo nga ang tawo nga nagtutok sa adlaw dili mosidlak ang iyang mga mata, ingon usab, dili mahimo nga ang tawo nga kanunay mosulod sa kahayag sa kasingkasing dili mosidlak.

109. Sama sa dili mahimo nga mabuhi sa karon nga kinabuhi nga walay pagkaon ug ilimnon, ingon usab, kung walay pagbantay sa hunahuna ug paghinlo sa kasingkasing—nga mao ang gitawag nga pagkamapamalandong—dili mahimo sa kalag nga makab-ot ang bisan unsang espirituhanon ug makapahimuot sa Dios, o makalingkawas gikan sa sala sa hunahuna, bisan pa man kon pugngan sa usa ka tawo ang iyang kaugalingon sa pagpakasala sa buhat tungod sa kahadlok sa silot.

110. Bisan pa niana, bisan kadtong mga nagpugong sa ilang kaugalingon gikan sa pagpakasala sa buhat pinaagi sa pipila ka pagpugong sa kaugalingon, bulahan sila sa atubangan sa Dios, sa mga Anghel ug sa mga tawo: kay '*ang mga nagapugong sa ilang kaugalingon*' mao '*ang mga nagasulod sa gingharian sa langit pinaagi sa kusog*' (Mat. 11:12).

111. Mao kini ang katingalahan sa mga bunga sa kahilom alang sa hunahuna: nga ang mga sala, nga sa sinugdan motuktok lang sa hunahuna isip mga hunahuna—aron, kon dawaton sa hunahuna, mahimong mabug-at, makalilaw nga mga sala— giutol tanan sa hunahuna sulod sa atong sulodnong tawo pinaagi sa hiyas sa pagkamapugong, nga dili nagtugot kanila nga mosulod ug magpadayag sa ilang kaugalingon sa dautang mga buhat, pinaagi sa giya ug pag-ampo sa atong Ginoong Jesu-Kristo.

112. Ang Daang Tugon usa ka modelo sa gawasnong, senswal ug lawasnong mga buhat, samtang ang Balaang Ebanghelyo, nga mao ang Bag-ong Tugon, usa ka modelo sa pagmatngon o pagkabalaan sa kasingkasing. Ug sama sa Daan nga Tugon nga wala magdala sa pagkahingpit, ni makatagbaw o makapamatuod sa sulod nga tawo sa buhat sa pagpalipay sa Dios: '*Kay ang balaod,*' ingon sa Apostol, '*wala magbuhat og bisan unsa*' (Heb. 7:19), apan nagpugong lang sa grabeng mga sala (pagputol sa dautang hunahuna ug tinguha gikan sa kasingkasing aron mapreserbar ang pagkabalaan sa kasingkasing, nga usa ka sugo sa Ebanghelyo nga mas labaw pa, pananglitan, sa pagdili sa pagkuha sa mata o ngipon sa silingan): ingon usab, ang usa ka tawo kinahanglan masabtan ang pagkamatarong sa lawas ug ang mga praktis sa pag-awhag sa lawas—naga-hisgot ako sa pagpuasa, paglikay sa pagkaon, pagkatulog sa lapyahan, pagtindog, pagpabilin nga mata, ug uban pa—nga kasagarang ginabuhat alang sa kaayohan sa lawas ug nag-alagad sa pagpahupay sa madasigon nga bahin sa lawas gikan sa makasasala nga mga tinguha. Tanan niini maayo, siyempre, sama sa giingon bahin sa Daang Tugon (nga ang Balaod maayo); kay kini nag-alagad sa pagtudlo sa atong gawasnong tawo ug sa pagpanalipod kanato gikan sa mga buhat nga gipalihok sa pagbati. Apan kining mga asetikong praktis dili mga magbabantay batok sa mga sala sa hunahuna, ug dili usab kini makapugong niini; sa ato pa, dili kini igo ka gamhanan aron luwason kita gikan sa pagpanamastamas, kasuko ug uban pa nga susama.

113. Apan ang pagkabalaan sa kasingkasing—mao kana, ang pagbantay ug pagpreserba sa hunahuna, nga mao ang katuyoan sa Bag-ong Tugon, kon atong tumanon kini sumala sa angay— giputol ang tanang pagbati ug kadautan gikan sa kasingkasing, gipang-ugat kini niini, ug sa baylo gipang-itanom niini ang kalipay, paglaum, paghinulsol, paghilak, luha, pag-ila sa kaugalingon ug kahibalo sa kaugalingong mga sala, paghinumdom sa kamatayon, tinuod nga pagpaubos, walay kinutuban nga gugma alang sa Dios ug sa mga tawo, ug ang pag-atiman sa Dios sa kasingkasing.

114. Sama sa dili mahimo alang sa tawo nga naglakaw sa yuta nga dili makagisi sa hangin, ingon usab dili mahimo alang sa kasingkasing sa tawo nga dili padayon nga atakehon sa mga demonyo, o dili mapasakop sa ilang tinago nga impluwensya, bisan pa kon magpraktis siya og pisikal nga ascesis sa labing hugot nga paagi.

115. Kung gusto nimo nga dili lang magpakita nga usa ka monghe sa atubangan sa Ginoo—maayo, malumo, ug kanunay nga naghiusa sa Dios—kondili tinuod nga mahimong ingon ana; nan paningkamoti sa tibuok nimong kusog ang pagpraktis sa hiyas sa pagmatngon, nga naglangkob sa pagbantay ug pagpreserbar

sa hunahuna ug sa pagtukod sa usa ka matam-is nga kahilom sa kasingkasing ug usa ka malipayong kahimtang sa kalag, nga walay mga damgo-damgo: usa ka buluhaton nga dili nimo makita sa kadaghanan.

116. Ang hiyas sa pagmatngon gitawag nga kinaadman sa hunahuna. – Ug praktisa kini uban sa dakong pagkamapugong ug mainitong kadasig, pinaagi sa Pag-ampo ni Hesus, uban sa pagpaubos ug paglahutay, uban sa kahilom sa mga sentido ug hunahuna, uban sa pagkamat-in-aw sa pagkaon ug ilimnon, ug pinaagi sa paglikay sa tanan nga makasasala; praktisa kini nga maalamon pinaagi sa dalan sa hunahuna uban sa paghukom, ug, uban sa tabang sa Dios, ipadayag niini kanimo— —ang wala nimo damha; hatagan ka niini og kahibalo, pasidlak kanimo, hatagan ka og kinaadman, ug tudloan ka sa butang nga kaniadto dili pa gani nimo masukod sa imong hunahuna, sa dihang naglakaw ka sa kangitngit sa mga pagka-ugali ug ngitngit nga mga buhat, nga nalunod sa kalawoman sa pagkalimot ug kalibog sa hunahuna.

117. Sama sa pag-ani sa mga walog og daghang trigo, mao usab kini magbunga sa tanang matang sa kaayohan sa kadaghanan sa imong kasingkasing – o mas tukma pa, kini ihatag kanimo sa atong Ginoong Jesu-Cristo mismo, nga kung wala Siya, wala kita'y mahimo. Ug sa sinugdan makit-an nimo kini nga sama sa usa ka hagdanan; unya ingon usa ka basahon nga imong basahon; ug sa katapusan, samtang magpadayon ka pa gayud, makit-an nimo kini nga usa ka siyudad, ang langitnong Jerusalem, ug sa tinuod nimong makita sa imong hunahuna ang Kristo sa Israel, ang Hari sa mga Gahum, kauban ang Iyang Amahan nga Walay Katapusan ug ang Espiritu Santo, nga angay pagsimba.

118. Ang mga demonyo kanunay nga magdala kanato sa sala pinaagi sa limbong nga mga pantasya. Busa, pinaagi sa mga pantasya sa bahandi ug kahakog, ilang gipukaw ang dautang Hudas aron traydoron ang Ginoo ug Dios sa tanan. Pinaagi sa bakak nga mga damgo sa kahupayan sa lawas—nga sa iyang kaugalingon walay pulos—ug sa dungog, bahandi ug himaya, gidani nila siya sa pagpatay sa Dios, ug dayon gipugos siya sa pagpakamatay pinaagi sa pagkapot sa tutunlan, nga nagaseguro alang kaniya sa walay katapusang kamatayon—ang sukwahi kaayo sa ilang gipakita kaniya sa iyang mga damgo o sa ilang mga pang-engganyo, busa gibayran nila siya, ang mga malimbongon.

119. Busa, tan-awa kon giunsa kita pagdala sa pagkaguba sa mga kaaway sa atong kaluwasan pinaagi sa bakak nga mga damgo ug walay sulod nga mga saad. Ug si Satanas mismo nahulog gikan sa kahitas-an sa langit sa susamang paagi, sama sa dalugdog, tungod kay nagdamgo siya nga mahimong kapariho sa Dios. Busa sa ulahi iyang gilayo si Adan sa Dios pinaagi sa pagpanudlo kaniya sa damgo sa usa ka partikular nga kinaiya sa Dios (ang pagkahibalo sa tanan); ug sa susamang paagi kining limbongon ug traydor nga kaaway kasagaran manlimbong sa tanan nga makasala.

120. Ang atong kasingkasing napuno sa kapait sa hilo sa dautang hunahuna kung, tungod sa kalimot, mawala ang atong pagtagad ug madani kita palayo sa dugay nga panahon gikan sa pagtagad ug pag-ampo kang Jesus. Apan sa dihang, tungod sa gugma sa Iyang Pagkadiyosnon, uban sa matinud-anong kadasig, masigasig nato nga gisugdan pagpraktis ang gihulagway sa ibabaw (mao kana, pagmatngon ug pag-ampo) sa atong sulodnong santuwaryo (sa atong sulodnong pagawaan, sa kasingkasing), mapuno kini pag-usab sa katam-is sa pagbati nga malipay sa usa ka partikular nga Kalipay sa Pagkadiyosnon. Didto unya kita magpaningkamot nga maglakaw kanunay sa kahilom sa kasingkasing, dili tungod sa lain nga rason, kondili tungod sa makalipay nga katam-is ug kahupayan nga atong mabati sa atong kalag ingon nga resulta.

121. Ang siyensya sa mga siyensya ug ang arte sa mga arte mao ang abilidad sa pag-atubang sa dautang hunahuna. Ang labing maayong tambal ug arte batok kanila mao ang pagbantay, uban sa tabang sa Ginoo, sa paglitaw sa ilang mga timailhan, ug kanunay nga pagpadayon sa pagkahinlo sa hunahuna, sama sa atong pagbantay sa atong pisikal nga mga mata, nga maampingong nagtan-aw pinaagi niini sa bisan unsang butang nga mahimong aksidenteng makadaot kanila ug naningkamot sa tanang paagi nga dili pasudlon bisan gamayng tipik sa abog nga makaabot niini.

122. Sama sa niyebe nga dili magmugna og kalayo, ni ang tubig makapamunga og kalayo, ni ang usbong sa tunok makapamunga og igos: mao usab, ang kasingkasing sa matag tawo dili maluwas gikan sa dautang hunahuna, pulong ug buhat gawas kon limpyohan nila ang ilang sulod, paghiusa sa pagkamapamalandong sa Pag-ampo kang Jesus, pag-angkon sa pagka-mapainubsanon ug kalinaw sa sulod, ug paningkamot uban sa tibuok kadasig sa usa ka ugangan, nga nagdali paingon sa unahan. Ang kalag nga dili pagmatngon sa kaugalingon dili gyud makabunga og maayong hingpit nga hunahuna, sama sa usa ka baog nga mulo; kay niini usab, walay pagsabot sa espirituhanong kinaadman. Tinuod gayud, ang pagtawag sa ngalan ni Jesus ug ang pagbiya sa mga madasigon nga hunahuna usa ka matam-is nga buluhaton nga nagdala og kalinaw sa kalag.

123. Sa dihang ang kalag mosulod sa usa ka dautang kasabotan uban sa lawas, magtukod sila sa usa ka siyudad sa kawalay pulos ug usa ka haligi sa garbo, ug magmugna og hugaw nga mga hunahuna aron puyan kini. Apan ang Ginoo, pinaagi sa kahadlok sa Gehenna, gub-on ang ilang panaghiusa ug bulagon sila, pagpugos sa pangulo, ang kalag, nga molihok nga maalamon ug mosulti og mga pulong nga langyaw ug supak sa lawas (ang sulugoon). Gikan niining kahadloka mitumaw ang pagkabahin tali nila: *'Kay ang hunahuna nga nagpuyo sa unod kaaway sa Dios; kay dili kini mosugot sa balaod sa Dios'* (Roma 8:7).

124. Kinahanglan timbangon nato ang atong adlaw-adlaw nga mga buhat matag-oras, hatagan kini og maampingong pagtagad, ug sa gabii kinahanglan nato nga pagaanon ang karga niini pinaagi sa paghinulsol, kutob sa atong makaya, kon gusto nato nga mapildi ang dautan sa sulod nato, uban sa tabang ni Cristo. Kinahanglan usab nato susihon kung ginabuhat ba nato ang tanan natong buhat nga panamastamas ug makita subay sa Dios, sa atubangan sa Dios, ug alang lamang sa Dios, aron, tungod sa kawalay-hibalo, dili kita malupigan sa proseso sa bisan unsang dili himsog nga pagbati.

125. Kung, pinaagi sa tabang sa Dios, makab-ot nato ang usa ka butang matag-adlaw pinaagi sa atong pagpugong sa kaugalingon, dili kita mosulod sa walay pilian nga pakig-uban sa uban, aron dili kita masamdan sa bisan unsang makapahikayat nga pakighinabi; hinungdan, kinahanglan natong pagdumtan ang tanan nga walay pulos, alang niining hiyas (pagkamatinuoron), nga labing matahum ug labing tam-is.

126. Kinahanglan natong idirekta ang tulo ka gahum sa kalag sa husto nga paagi, subay sa ilang kinaiyahan ug sa katuyoan sa ilang Magbubuhat – ang Dios. Kini mao: ang gahum sa kasuko kinahanglan idirekta batok sa atong gawasong kaugalingon ug batok sa bitin – si Satanas. *'Masuko kamo,'* ingon niini, *'ug ayaw pagpakasala'* (Salmo 4:5). Nagpasabot kini nga masuko kita sa sala, sa ato pa, sa atong kaugalingon ug sa yawa, aron dili kita makasala batok sa Dios. Kinahanglan natong itudlo ang gahum sa tinguha ngadto sa Dios ug sa pagkamaayo, samtang ginahimo ang hunahuna nga magmamando sa duha, aron uban sa kinaadman ug pagka-maampingon kini makahimo sa paghan-ay kanila, pagtudlo kanila, pagsilot kanila ug pagdumala kanila, sama sa usa ka hari nga nagdumala sa iyang mga nasasakupan. Ug unya ang hunahuna nga anaa kanato, nga gikan sa Dios, magdumala niini (mao kana, kung kini maghari ibabaw niini imbis nga mosumpo niini). Bisan pa man kon ang mga pagbati mosukol batok sa hunahuna, dili kita mohunong sa pagmando nga ang hunahuna maghari ibabaw niini. Kay ang igsoon sa Ginoo miingon: *'Kon kinsa ang dili masayop sa iyang gipamulong, siya usa ka hingpit nga tawo, nga makapugong usab sa tibuok lawas'* (Santiago 3:2). Sa tinuod, ang matag paglapas ug sala ginabuhat niining tulo ka gahum, ug ang matag pagkamaayo ug pagkamatarong natuman usab niining maong tulo ka gahum.

127. Ang hunahuna mahimong malabo ug walay bunga kung ang usa ka monghe mosulti sa uban bahin sa mga butang sa kalibutan, o maghunahuna niini sa iyang kaugalingong hunahuna, o kung ang iyang lawas ug hunahuna walay pulos nga nabisi sa bisan unsang makalibog sa pagbati, o kung sa kinatibuk-an siya magpahimulos sa kawalay pulos (ug pagka-bastos). Kay sa ingon ana nga kahimtang, pagkahuman niini, mawala dayon ang iyang kadasig, (pagpaubos, kaisog sa atubangan sa Dios ug kahibalo (makalimot siya sa Dios ug sa mga dalan sa Dios): busa sa kadako nga atong tagdon ang atong hunahuna, sa kadako usab nga kita mapailaw, ug sa kadako nga dili nato kini tagdon, kita malibog.

128. Kinsa man ang naningkamot adlaw-adlaw alang sa kalinaw ug kahilom sa hunahuna, ug tinud-anay kini nga gipangita, dali ra niyang itamay ang tanang butang nga senswal, aron dili mahimong walay pulos ang iyang paningkamot. Apan kon limbongan niya ang iyang konsensya pinaagi sa bisan unsang bakak nga pangatarungan (nga walay kadaut ang pagka-okupar sa bisan unsang butang sa mga pagbati), mahulog siya sa mapait nga pagkatulog sa kalimot, diin nag-ampo ang banal nga si David nga *dili siya matulog* (Salmo 12:4 – *'basig matulog ako sa pagkatulog sa kamatayon'*). Ang Apostol, labaw pa, miingon: *'Busa, kinsa ang nakahibalo sa matarong nga buhaton ug wala kini buhata, nakasala'* (Santiago 4:17).

129. Ang hunahuna mobalik gikan sa katamaran ngadto sa husto nga kahimtang ug pagka-matino kon, sa diha nga mabantayan nato nga nangabugnaw na kita, kita pasigaon sa kadasig ug, uban sa mainit nga kugi, ibalik ang kasagarang kalihokan sa hunahuna (pagka-matino ug pag-ampo).

130. Ang asno sa gilingan dili makalihok paingon sa unahan samtang nagatapakan sa ligid nga nakagapos kaniya (nagatapakan kini, apan nagpabilin sa samang lugar hangtud mapahunong ang ligid): ug ang hunahuna dili mosulong paingon sa pagkahingpit pinaagi sa aktibong pagkamaayo (mao ang, paingon sa pagkamapamalandong nga magdala sa pagkahingpit) gawas kon dad-on niini ang sulod niini (pinaagi sa pagpahunong sa pag-ikot sa hunahuna didto). Kay ang ingon nga hunahuna kanunay buta sa sulod nga mga mata, dili makakita sa pagkamaayo ug sa masidlak nga Hesus.

131. Ang usa ka maayong ug kusgan nga kabayo modagan nga malipayon, human kini makasakay sa mananakay niini: ingon usab ang hunahuna malipay sa kahayag sa Ginoo kon *kini 'motungha* sa Iyang atubangan *sa buntag'* nga walay tanang hunahuna (Isa. 5:4). Sa pagpukaw sa kaugalingon ngadto sa kadasig, kini mosulong *'gikan sa kusog'* sa aktibong kinaadman sa hunahuna ngadto sa katingalahang *'gahum'* sa pagpamalandong ug sa dili masukod nga mga misteryo ug mga hiyas; ug sa dihang sa katapusan masinati *niya* sa iyang kasingkasing ang walay sukod nga kalawom sa labawng banal nga mga hunahuna, unya *'ang Dios sa mga dios magpakita kaniya'*, kutob sa ikahupot sa iyang kasingkasing (Salmo 83:8). Nahingangha niini, ang hunahuna dayon mapinanggaong naghimaya sa Dios, ang makita ug ang makakita sa tanan, Nga tungod niini gayud nagluwas sa intelektwal nga pagtan-aw nga mapisan nga nakatutok Kaniya.

132. Ang kahilom sa kasingkasing, nga maalamong gipadayon, makakita sa halangdong kalawom; ug ang dalunggan sa hunahuna nga nahilom makadungog sa katingalahang mga butang.

133. Ang usa ka biyahero, nga mibiyahe sa usa ka taas, lisod ug bug-at nga panaw, ug nahadlok nga basin mawala siya sa dalan sa pagbalik, magbutang og mga marka sa dalan, sama sa mga palatandaan, nga makatabang kaniya nga makabalik nga luwas sa balay: ug pasagdi nga ang tawo nga naglakaw sa dalan sa pagkamapamalandong magtukod (isip mga marka) sa mga pulong (nga nadungog gikan sa mga Amahan), nga nahadlok usab alang sa iyang kaugalingon (nga mao ang mawala sa dalan o mobalik).

134. Apan alang sa biyahero, ang pagbalik sa dapit diin siya misugod usa ka hinungdan sa kalipay; samtang alang sa matin-aw ang hunahuna, ang pagbalik usa ka pagkaguba sa makatarunganong kalag ug usa ka timailhan sa pagtalikod gikan sa mga buhat, pulong, ug hunahuna nga makapahimuot sa Dios. Ug sa panahon sa makamatay nga pagkatulog sa kalag, makabati siya og mga hunahuna nga sama sa mga dagom, nga mopukaw kaniya (gikan sa iyang pagkatulog), nagpahinumdom kaniya sa lawom nga kangitngit ug katamaran nga iyang naagian tungod sa iyang kaugalingong kapabayaan.

135. Sa pagkahulog nato sa kasubo, pagkawalay paglaum ug kawalay paglaum sa kaluwasan (– sa walay paglaum nga kahimtang nga walay paglaum nga makagawas), kinahanglan nato buhaton alang sa atong kaugalingon ang gibuhay ni David – *'ibubo'* ang atong kasingkasing ug *'ang atong paghangyo'* sa atubangan sa Dios, ug *'ipahayag'* ang atong *'kasubo'* ingon sa pagkaanaa niini ngadto sa Ginoo (Salmo 141:3). Kay nag-ikumpisal kita sa Dios, nga gamhanan ug maalamon igo aron paghan-ay sa tanang butang nga may kalabotan kanato, ug aron himuon ang atong kasakit, kon kini alang sa atong kaayohan, nga magaan (sayon dalhon ug sayon lampasan), ug aron luwason kita gikan sa makaguba ug makagubaong kasubo.

136. Ang kasuko batok sa mga tawo, nga dili natural; ang kasubo nga dili subay sa Dios; ug ang kawad-on sa paglaum—pareho silang makaguba sa maayong ug makatarunganong hunahuna; apan ang Ginoo, sa pagwagtang niini tungod sa atong pag-angkon, naghatag ug kalipay.

137. Ang mga hunahuna nga misulod sa atong kasingkasing batok sa atong kabubut-on ug nagpabilin didto kasagaran mapalayas pinaagi sa Pag-ampo ni Jesus, nga gihimo uban sa pagkamapamalandong gikan sa kalawom sa pagmumuni-muni sa kasingkasing.

138. Makakaplag kita og kahupayan ug kalipay sa atong kasubo taliwala sa kadaghan sa mga hunahuna nga wala masulti kon atong pasanginlan ang atong kaugalingon nga matinud-anon ug patas – o kon atong isugilon ang tanan sa Ginoo, sama sa pagbuhat niini sa usa ka tawo (nga kabahin kanato). Sa tanang paagi, pinaagi niining duha ka pamaagi, makakaplag kita og kalinaw gikan sa tanan nga makabalisa kanato.

139. Gikilala sa mga Amahan si Moises, ang maghatag sa balaod, ingon usa ka hulagway sa hunahuna—siya nga nakakita sa Dios sa nagdilaab nga tanom, gipahimaya sa iyang kaugalingon, ug gitudlo sa Dios sa mga dios ingon usa ka dios kang Paraon; unya iyang gihampak ang Ehipto sa mga salot, gidala ang Israel gikan niini, ug gihatag ang Balaod. Tanan niini, kon kuhaon sa alegorikal nga paagi, sa espirituhanong kahulugan, naglarawan sa mga lihok ug hiyas sa hunahuna.

140. Si Aaron, igsoon sa magbubuhay sa balaod, nagsilbi nga hulagway sa gawasnong tawo. Busa, samtang nagasumbong kita batok kaniya (ang gawasnong tawo) uban sa kasuko, magpakigsulti usab kita kaniya, sama sa gibuhay ni Moises kang Aaron sa dihang nakasala siya: 'Sa unsang katungod gipanalipdan ka sa Israel (ang hunahuna, nga nagtan-aw sa Dios), nga nagdali ka sa paghimo kaniya nga usa ka mapanghimaraot gikan sa Ginoo, ang Buhing Dios, ang Labaw sa Gahum tanan (pinaagi sa imong kaugalingong mga hunahuna giliso nimo siya gikan sa matinud-anong pagpamalandong sa Dios) (Ex. 32:21)?

141. Sa taliwala sa daghang ubang maayong mga pananglitan, ang Ginoo, sa dihang nagsugod sa pagbanhaw kang Lazaro gikan sa kamatayon (pinaagi sa *pag-ingon*, *'Gawas, batan-ong lalaki'*), napakita usab nga kinahanglan nato nga pugngan ang kalag pinaagi sa hugot nga pagdili kon kini, sama sa usa ka babaye,

magpahimulos sa maluya nga pagbati ug, sa kinatibuk-an, naningkamot nga magtukod sulod niini og usa ka hugot (batok sa kaugalingon) nga disposisyon nga—nga akong pasabot mao ang pagpanghimakak sa kaugalingon—makahimo sa pagluwas sa kalag gikan sa pagpalabi sa kaugalingon, garbo ug pagpasigarbo.

142. Sama sa dili pagtabok sa kalawom sa dagat kung walay dakong barko, ingon ana usab dili mapalayas ang mga sugyot sa dautang usa kon dili gamiton ang ngalan ni Hesukristo.

143. Kasagaran, ang pagsaway makababag sa pagpadayon sa ingon nga mga hunahuna, samtang ang pagtawag sa ngalan ni Hesukristo nagapahawa kanila gikan sa kasingkasing. Sa diha nga motungha ang hunahuna sa kalag pinaagi sa pagtan-aw sa usa ka butang nga masinati sa pandama—sama sa usa ka tawo nga nakapasakit kanato, o sa katahum sa usa ka babaye, o sa pilak ug bulawan—o kung magsunod-sunod kining tanan nga mga butang sa atong hunahuna; dayon dayag nga ang mga espiritu nga nagdala sa atong kasingkasing ngadto sa ingon nga pagpanghandum mao ang: kasuko, kahilambigit ug paghigugma sa kuwarta. Kung ang atong hunahuna masinati, natudloan ug maalamon sa pagpanalipod sa kaugalingon batok sa mga limbong, ug makakita, nga hayag sama sa kahayag sa adlaw, sa makadani nga mga damgo ug limbong sa dautan, nan sa kalit lang, pinaagi sa pagsukol, pagsaway ug pag-ampo kang Jesu-Cristo, dali ra niini mapalong ang nagdilaab nga mga pana sa yawa, pugngan ang mainitong pagdamgo nga madani ang atong hunahuna sa luyo niini, ug ang atong mga hunahuna nga makig-uyon sa hulagway sa tukso, o makig-istorya niini nga mahigalaon ug malunod sa walay pulos nga pamalandong, o makig-uban niini – nga pagkahuman, sa usa ka paagi nga dili na malikayan, sama sa pagsubay sa gabii sa adlaw, mosunod ang dautang mga buhat.

144. Apan kon ang atong hunahuna wala pa makasinati sa arte sa maampingong pagkabantay, kini dayon magkapt sa bisan unsang panan-awon nga motungha niini, bisan unsa pa kini, ug magsugod sa pakig-istorya niini, modawat og walay pulos nga mga pangutana ug motubag usab og parehas nga walay pulos. Unya ang atong hunahuna masagol sa mga demonyong pantasya, nga tungod niini, mas mosamot ug modaghan, aron kini magpakita nga mas makalipay, matahum ug madani sa hunahuna nga ginadani ug ginabitag. Ang atong hunahuna unya makasinati og butang nga susama sa mahitabo kon, sa usa ka kapatagan diin nag-otot ang mga malumo nga karnero, mosugod og dagan ang usa ka iro; ug ang mga karnero, sa diha nga makita kini, mosugod dayon og dagan paingon niini kanunay, sama sa ilang inahan, nga walay bisan unsang kapuslanan nga makuha sa pagduol niini, kondili makuha lang ang hugaw ug baho niini. Sa eksaktong parehas nga paagi, ang atong mga hunahuna, tungod sa kakulang sa kasinatian, mudalagan ngadto sa tanang demonyong pantasya sa hunahuna ug, sama sa akong giingon, makig-uban niini, aron ang usa makahuna-huna nga ang duha nagahigayon og konseho sa ilang kaugalingon, – aron maghimo og plano nga matuman, pinaagi sa lawas, kana nga daw makapahimuot ug tam-is kaayo kanila ilawom sa impluwensya sa demonyong panikas. Busa, ang pagkahugno sa kalag sa katapusan mahitabo sa sulod; pagkahuman niini, daw tungod sa usa ka kinahanglanon, kana nga naghinog didto sa kasingkasing dayon ipadayag sa gawas.

145. Ang atong hunahuna kay gaan ug maayong kinaiya, dali ra kaayo malumos sa mga damgo ug dili mapugngan nga hilig sa makasasala nga mga hunahuna, gawas kon kini adunay sulod nga hunahuna nga, isip maghuhari sa mga pagbati, kanunay kining pugngan ug kontrolon.

146. Ang kontemplasyon ug kahibalo kasagaran mao ang mga magtutultol ug magpasiugda sa usa ka hugot nga kinabuhi, nga ang kasingkasing, nga nabihag niini, mosalikway sa mga kalibutanong kalipay ug sa matag makalilipay nga kahimut-an sa kinabuhi ingon nga mga butang nga walay pulos.

147. Sa pikas bahin, ang kinabuhi sa pagbantay, nga gipuy-an kang Kristo Hesu, nahimong amahan sa pagkontemplar ug pag-ila ug tinubdan sa mga langitnong tinguha ug sa labing maalamon nga mga hunahuna, nga naghiusa sa iyang asawa—ang pagpaubos—sama sa giingon sa Balaang Propeta Isaias: *'Ang mga nagpaabot sa Ginoo mabalik ang ilang kusog; molupad sila sa mga pako sama sa agila'* (Isa. 40:31).

148. Sa pagtan-aw sa mga tawo, sobra ka istrikto ug bug-at nga pahilomon ang kalag gikan sa tanang hunahuna. Ug sa tinuod, kini lisod ug masakiton: kay dili lamang alang sa mga wala pa nakasugod sa mga misteryo sa espirituhanong pakigbisog nga masakiton kaayo nga lisod nga ipugong ug pugson ang dili-lawasnon sulod sa lawasnon puy-anan, kondili usab alang sa mga nasulayan na sa sulod, dili-lawasnon nga pakigbisog. Apan bisan kinsa, pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo, magpabilin sa Ginoong Jesus sa sulod sa ilang kasingkasing, sumala sa Propeta, *'dili mapul-an sa pagsunod Kaniya, ni maghandum sa kinabuhi sa tawo'* (Jer. 17:16), tungod sa katahum, kalipay ug kaamot ni Jesus; ni siya maba-aw sa iyang mga kaaway—ang hugaw nga mga demonyo nga naglibot-libot kaniya—apan siya *'magsinggit batok kanila sa mga ganghaan'* sa kasingkasing (Sal. 126:5), ug pa-usigon sila pabalik uban ni Jesus.

149. Ang kalag, pagkahuman mosaka pagkahuman sa kamatayon sa hangin paingon sa ganghaan sa langit, dili kini mahiya sa iyang mga kaaway didto, kay uban man kaniya si Kristo; apan bisan pa niadto, sama karon, mapangahas kini nga mosinggit kanila *'sa ganghaan'*. Hinuon, ayaw kini hunongon hangtod sa katapusan sa paghilakaw sa adlaw ug gabii ngadto sa Ginoong Jesu-Cristo, ang Anak sa Dios; ug Iya kining paspasan ang pagpanimalos, sumala sa Iyang dili mapakyas nga saad sa pagkadiosnon, nga Iyang gisulti sa parabula sa dili matarong nga huwes: *'Nagaingon ako kaninyo, Iya kining paspasan ang pagpanimalos'* (Lucas 18:8), – sa kinabuhi niini ug pagkahuman nga mobiya na siya sa iyang lawas.

150. Samtang naglayag ka sa dagat sa hunahuna, kaisug sa pagsalig kang Jesus; kay Siya mismo anaa sa sulod nimo—sa imong kasingkasing—nga misteryosong nagtawag kanimo: *'Ayaw kahadlok, O Jacob, O gamay nga anak sa Israel; Ako ang imong Dios; Ako magkupot sa imong tuo nga kamot'* (Isa. 41:13–14). *'Kung ang Dios anaay para kanato,'* kinsa bay kaaway ang *'batok kanato'* (Roma 8:31)? Ang Dios anaay para kanato, Siya nga nagpanalangin sa mga putli sa kasingkasing ug nagtino nga ang Pinakamahigugmaong Hesus, ang Usa ra ka Putli, magpuyo sa makalangitnong paagi sa mga putli nga kasingkasing ug magpuyo sa sulod niini. Busa, sa mga pulong sa banal nga si Pablo, ayaw natong undangon ang pagbansay sa atong hunahuna sa pagkamakadiosnon (1 Tim. 4:7).

151. Malipay Siya, ingon ni David, sa kadagatan sa kalinaw (Sal. 36: 11), bisan kinsa nga wala magpakita og paboritismo sa bisan kinsa nga tawo, nga wala maghukom og pagkadautan sa ilang kasingkasing; sa ato pa, bisan kinsa nga dili modawat sa mga hulagway sa limbong nga mga espiritu ug, pinaagi niining mga hulagway, dili maghimo og sala, apan, sa hugot nga paghukom ug paghukom og hugot nga paghukom sulod sa yuta sa ilang kasingkasing, gihatagan ang sala ang angay niini. Ang mga bantugan ug maalamon nga mga Amahan, sa pipila sa ilang mga sinulat, nagtawag sa mga demonyo nga *'mga tawo'* tungod sa ilang pagka-rasyonal. Ingon usab sa Ebanghelyo, ang Ginoo miingon: *'ang kaaway sa tawo maoy nagbuhat niini'* (Mat. 13:28), nga nagpasabot nga nagtanom siya og sagbot taliwala sa trigo (nga nagpasabot sa yawa; kay miingon pa Siya sa ulahi: *'ang nagatamnan mao ang yawa'*). Tungod kay dili dayon nato batukan kining mga dautang binuhatan, busa mapildi kita sa atong mga hunahuna.

152. Kung, sa pagsugod natong pagpuyo sa pagbantay sa hunahuna, atong paghiusa ang pagka-mapagmatngon sa pagka-mapainubsanon ug paghiusa sa pag-ampo sa pagsukol, nan makalakaw kita nga matarong sa dalan sa hunahuna, sama sa adunay sulo sa kahayag, nga nagbitbit sa gidayeg ug balaan nga ngalan ni Jesu-Cristo, – nagpahawa ug naglimpyo kanato gikan sa sala, ug nagpalamuti ug naghan-ay sa balay sa atong kasingkasing. Apan kon saligan nato ang atong kaugalingong pagkamapugong o pagmatngon lamang, dili madugay, sa diha nga atakehon kita sa atong mga kaaway, mahulog kita, tungod kay natumba kita. Ug unya kining labing malimbungan ug malisyosong mga kaaway magsugod sa pagdaug kanato sa tanang paagi, samtang kita mas ug mas masangit sa dautang tinguha, sama sa mga lambat – o kita mapasakop sa hingpit nga pagpatay sa ilang kamot, kay wala kita sa atong kaugalingon ang mapusgon nga espada – ang ngalan ni Jesu-Cristo. Kay kini ra nga balaang espada, kon kanunayng gamiton sa usa ka kasingkasing nga limpyo gikan sa tanang hulagway, makahimo sa pagpabalik kanila, sa pagputol kanila, sa pagsunog kanila ug sa paglaglag kanila, sama sa kalayo nga naglaglag sa dayami.

153. Ang buluhaton sa walay hunong nga pagbantay, nga mapuslanon ug mabunga alang sa kalag, mao ang dayon nga pag-ila sa mga karaan nga hunahuna nga motumaw sa hunahuna. Ang buluhaton sa pagsaway mao ang pagpadayag ug pagpahiya sa hunahuna nga naningkamot mosulod sa hangin sa atong hunahuna pinaagi sa hulagway sa usa ka butang nga masinati sa pandama. Ang makapalong ug makapawala dayon sa matag tinguha sa mga kaaway, matag pulong, matag damgo, matag diyos-diyosan ug matag haligi sa kadautan, mao ang pagtawag sa Ginoo. Ug kita mismo makakita sa atong hunahuna sa ilang hingpit nga kapildihan sa kamot ni Jesus, ang atong dakong Dios, ug sa Iyang panimalos alang kanato nga mapainubuson, kabos ug walay pulos.

154. Daghan ang wala makamatngon nga ang atong mga hunahuna wala'y lain kondili mga hinimo-himong hulagway sa mga butang nga masinati ug sa kalibutan. Apan kon magpabilin kitang matin-aw ang hunahuna samtang nag-ampo sa pipila ka panahon, ang pag-ampo makagawas sa atong hunahuna gikan sa matag materyal nga hulagway sa dautang mga hunahuna ug makahimo niini nga makahibalo sa mga pulong sa kaaway (tingali nagtumong sa kinaiya sa hunahuna sa kinatibuk-an—unsa kini—o sa mga plano ug iskema sa mga kaaway samtang ilang gipangtanum kini nga mga hunahuna), ug sa pagmasinati sa kaayohan sa pag-ampo ug pagkamatn-aw. *'Apan sa imong mga mata, imong makita ang ganti sa mga makasasala'*—sa

hunahuna, imo *kining 'makita'* ug masabtan (Salmo 90:8), ingon sa gipahayag sa bulahan nga Salmistang si David.

155. Kita, kon mahimo, kanunay natong hinumduman ang kamatayon: kay gikan niini nga paghinumdom moturok sa atong sulod ang pagbiya sa tanang kabalaka ug kawalay pulos, ang pagpreserbar sa hunahuna ug kanunay nga pag-ampo, ang pagbulag sa lawas ug pagdumot sa sala; ug, sa tinuod lang, hapit tanang hiyas, nga buhi ug aktibo, nagagikan niini. Busa, buhaton nato kini, kon mahimo, nga walay hunong sama sa atong pagginhawa.

156. Ang kasingkasing, nga hingpit nang nakabulag sa mga damgo, magsugod sa pagpamunga og mga diyosnong ug misteryosong hunahuna, nga nagdula sa sulod niini sama sa pagdula sa mga isda ug paglukso sa mga lumba-lumba sa kalinaw sa dagat. Usa ka malumo nga hangin ang nagpalihok sa dagat, ug ang kalawoman sa kasingkasing gipalihok sa Espiritu Santo. *'Ug tungod kay kamo mga anak,'* ingon sa Apostol, *'gipadala sa Dios ang Espiritu sa Iyang Anak ngadto sa inyong mga kasingkasing, nga nagasinggit, "Abba, Amahan!"'* (Gal. 4:6)!

157. Ang matag monghe magduha-duha ug malibog sa pagsugod sa espirituhanong praktis sa wala pa mapukaw ang iyang hunahuna—bisan tungod kay wala pa niya mailhi ang kaanyag niini, o tungod kay, pagkahibalo na niya niini, wala siyay kusog nga magpahinungod niini tungod sa kakulang sa kadasig. Apan kining pagduha-duha walay duhaduha nga mawala sa diha-diha nga mosugod siya sa praktis sa pagbantay sa hunahuna, nga nailhan nga kinaadman sa hunahuna, o ang aktibong kinaadman sa hunahuna. Kay unya makaplagan niya ang Dalan, Kinsa miingon: *'Ako ang Dalan, ug ang Pagkabanhaw, ug ang Kinabuhi'* (Juan 14:6).

158. Pag-usab siya malibog, sa diha nga makita niya ang kalawoman sa mga hunahuna ug ang panagtigom sa mga bata sa Babilonya; apan gipapala ni Kristo usab kini nga kalibog, kon kanunay natong ipundar ang atong hunahuna Kaniya ug ilabay ang mga bata sa Babilonya, nga among ipasanko batok niining bato (Salmo 136:9), – busa natuman, ingon sa giingon, ang Iyang kabubut-on batok kanila (ang Iyang kasuko batok kanila). Kay, ingon sa Maalamon, *'Tuman-a ang sugo nga dili pasagdan nga mogawas ang bakak nga pulong'* (Eclesiastes 8:5). Ug ang Ginoo nagaingon: *'Kung wala Ako, wala kamo'y mahimo'* (Juan 15:5).

159. Tinuod nga monghe siya nga nagpraktis sa pag-agwanta, ug tinuod nga asketa siya nga monghe sa kasingkasing (nga sa iyang kasingkasing walay lain kondili ang Dios).

160. Ang kinabuhi sa tawo nagpadayon pinaagi sa pag-uban-uban sa mga tuig, bulan, semana, adlaw ug gabii, oras ug minuto. Kauban niini, kita usab angay magpadayon (padulong sa pagkahingpit) sa atong mga buhat nga may hiyas hangtod sa katapusan—mao kana, pag-agwanta, pag-ampo, ug kalumo sa kasingkasing, samtang nagpabilin sa walay hunong nga kahilom.

161. Ang oras sa kamatayon, sa katapusan, moabot usab kanato – moabot kini, ug walay makalikay niini; ug – oh, unta unta nga ang prinsipeng niining kalibutan, sa pag-abot niya, makit-an nga ang atong mga sala gamay ug walay bili aron dili kita matarong niyang hukman! – Kon dili, maghilak kita niadto, bisan pa man walay pulos na. Kay, ingon sa Ginoo, *'ang ulipon nga nakahibalo sa kabubut-on sa iyang agalon ug wala magbuhay niini, mabugbog siya sa daghang hampak'* (Lucas 12:47).

162. Alaot ang mga nakadaut sa ilang kasingkasing! Ug unsa kaha ang ilang buhaton sa pag-abot sa Ginoo (Sirach 2:14)? – Busa, mga igsoon, magpaningkamot kita nga mas mainit sa buhat sa kasingkasing.

163. Ang yano ug walay pagbati nga mga hunahuna gisundan sa mga hunahuna nga puno sa pagbati, sumala sa atong nahibal-an gikan sa dugay nga kasinatian ug pagmatngon; ug ang una nagsilbi nga ganghaan para sa ikaduha, ang walay pagbati para sa puno sa pagbati.

164. Sa tinuod, kinahanglan buwag sa usa ka tawo ang iyang kaugalingon sa duha pinaagi sa iyang kaugalingong kabubut-on; kinahanglan niyang punit-puniton ang iyang kaugalingon uban sa labing maalamon nga mga hunahuna; sa tinuod, angay siya mahimong dili makig-uli nga kaaway sa iyang kaugalingon. Unsa man ang atong pagbati batok sa usa ka tawo nga grabeng nakapasakit ug nakapasala kanato, kinahanglan nga atong batihon usab ang atong kaugalingon—o mas grabe pa gani—kung gusto nato nga matuman ang labing dako ug labing una nga sugo, nga mao ang bulahan nga pagpaubos—ang puloy-anan ni Cristo, ang nagkatawang kinabuhi sa Dios. Busa, miingon ang Apostol: *'Kinsa ang magluwas kanako gikan niining lawas sa kamatayon?'* (Roma 7:24)? *'Kay ang paglaum sa unod supak sa balaod sa Dios'* (Roma 8:7). Nagpakita pa gayud, nga ang pagpasakop sa lawas sa kabubut-on sa Dios usa sa mga katungdanan nga gibutang kanato, miingon siya: *'Kay kon atong hukman ang atong kaugalingon, dili kita hukman. Apan kon kita hukman, kita ginadisiplina sa Ginoo'* (1 Cor. 11:31–32).

165. Ang sinugdanan sa pagbunga mao ang bulak; ug ang sinugdanan sa matin-aw nga hunahuna mao ang pagpugong sa pagkaon ug pag-inom, ang pagsalikway ug pagputol sa tanang hunahuna, ug ang kasingkasing.

166. Sa dihang, pagkaila nato kang Kristo Hesus, magsugod kita'g puyo sa usa ka kahintang sa pagkamatino nga lig-on ang pagbarug, unya una nga motungha kanato sa hunahuna—sama sa usa ka suga nga gihuptan sa kamot sa hunahuna ug nagagiya kanato sa mga agianan sa panghunahuna; unya, sama sa bulan sa iyang hingpit nga kahayag, naglibot sa kalangitan sa kasingkasing; ug sa katapusan, sama sa adlaw, – si Jesus, nga nagdan-ag sa pagkamatarong sama sa adlaw, nga mao ang pagpadayag Niya sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang tanang suga sa pagkontemplasyon.

167. Mao kini ang misteryosong gipadayag Niya sa hunahuna nga, uban sa walay hunong nga kadasig, nagpabilin sa Iyang sugo, nga nag-ingon: *'Tuli-a ang inyong mga kasingkasing'* (Deut. 10:16). – Oo, sama sa gisulti na, ang maampingong pagsusi sa kaugalingon nagtudlo sa tawo niining mga katingalahang kamatuoran. Ang Banal nga kinaiya patas. Ngano man nga ang Ginoo miingon: *'Paminawa Ako ug sabuta; kay ang kinsa adunay daghan, idugang pa kaniya, ug magdagsang pa kaniya; apan ang kinsa walay daghan, bisan ang iyang gipanag-iya kuhaon pa gani kaniya'* (Mat. 13: 12–13); ug usab: *'Ang tanan nga mga butang nagkig-uban alang sa kaayohan sa mga nagahigugma sa Dios'* (Roma 8:28). Dili ba kining mga hiyas (pagkapinugong ug pag-ampo) labi pa gayud nga nagpadali kanila paingon niini?

168. Ang barko dili makalihok paabante kung walay tubig; ug dili usab molampos ang pagpreserba sa hunahuna bisan gamay kung walay pagkamapainubsanon, kauban ang pag-ampo kang Jesu-Kristo.

169. Ang pundasyon sa usa ka balay mao ang mga bato; apan alang niining hiyas (ang pagpreserba sa hunahuna), ang pundasyon ug ang atop pareho nga mao ang balaan ug gisaadya nga ngalan sa atong Ginoong Jesu-Kristo. Ang usa ka buang nga timonero dali ug sayon ra malunod sa bagyo kung iyang pasagdan ang mga tripulante, ihaboy ang mga sagwan ug layag sa dagat, ug matulog siya; apan mas dali pa malunod ang kalag sa mga demonyo kung, sa pagsugod sa mga pagsulay, kini pasagdan nga magpabiling matin-aw ang hunahuna ug dili motawag sa ngalan ni Hesukristo.

170. Among ipasa pinaagi sa Kasulatan ang among nahibaloan, ug magpamatuod kami sa mga andam, mahitungod sa among nakita samtang naglakat sa dalan, kon andam kamo modawat sa gisulti kaninyo. Kay ang Ginoo mismo miingon: *'Kon kinsa ang dili magpabilin kanako, siya itambog sama sa sanga ug mamala; ug ilang tigumon kini ug itambog sa kalayo, ug kini masunog. Apan ang magpabilin kanako, ug ako kaniya, siya magbunga og daghang bunga'* (Juan 15:5–6). Sama sa dili mahimo nga mosidlak ang adlaw nga walay kahayag, ingon usab dili mahimo nga malimpyo ang kasingkasing gikan sa hugaw sa makadaot nga mga hunahuna kung walay pag-ampo sa ngalan ni Jesus. Kung tinuod kini, sama sa akong nakita (gikan sa kasinatian), nan tawga nato kining Ngala sa matag paghuyop nato sa hangin. Kay kini kahayag, samtang kana (mga hugaw nga hunahuna) kangitngit; ug Siya (si Jesus, nga atong gitawag) Ginoo ug Dios, samtang kana mga sulugoon sa demonyo.

171. Angay ug husto nga ang pagpreserba sa hunahuna tawgon nga nagdala og kahayag, nagdala og dalugdog, nagpagawas og kahayag, ug nagdala og kalayo. Kay, sa tinuod, kini labaw pa gani sa labing dagkong hiyas sa lawas, bisan pa unsa kadaghan ang tag-iya niini. Busa, tungod niini gayud nga hinungdan, kini nga hiyas angay tawgon sa labing dungganong mga ngalan, alang sa hayag nga mga suga nga natawo niini. Ang mga nakahigugma niini nabag-o, pinaagi sa gahum ni Hesukristo, gikan sa pagka-daotan, malaut, ignorante, buang ug dili matarong nga mga makasasala ngadto sa pagka-matarong, may hiyas, putli, balaan ug maalamon nga mga tawo; ug dili lang kana, nagsugod usab sila sa pagpamalandong sa mga misteryo ug sa pag-apil sa teolohikal nga pagpamalandong. Sa pagkahimong mga kontemplatibo, gidala sila ngadto sa labing putli, walay kinutuban nga Kahayag; gihikap nila Siya sa dili masukod nga mga paghikap; nagkinabuhi ug naglihok sila uban Niya, kay *natilawan na nila nga maayo ang Ginoo*; aron sa niining unang mga anghel klarong natuman ang mga pulong sa diyosnong David: *'Apan ang mga matarong mosugid sa Imong ngalan, ug ang mga matarong magpuyo sa Imong atubangan'* (Salmo 139:14). Ug sa tinuod, sila ra gayud ang tinuod nga nagtawag sa Dios, nagsugid kaniya, ug kanunay malipay sa pakig-istorya kaniya, ug sa paghigugma kaniya.

172. Kaauwaw sa sulod nga tawo tungod sa gawas; kay ang sulod nga tawo nag-antos pag-ayo gikan sa mga panlabaw nga pagbati. Apan kon makasinati siya og bisan unsa, kinahanglan niyang gamiton ang latigo batok niining mga panlabaw nga pagbati. Ang nakabuhat sa gikinahanglan sumala sa letra nakasabot na sa gikinahanglan sumala sa espiritu.

173. Kung ang atong sulodnong tawo magpabiling matin-aw, nan, sumala sa mga Amahan, lig-on siya igo aron mapreserbar usab ang gawasnong tawo. Sumala sa ilang kaugalingong mga pulong, kita ug ang dautang mga demonyo pareho kitang makasasala: sila naglarawan lang sa mga sala sa hunahuna o sa ilang mga gipangdamgo sumala sa ilang gusto, samtang kita makasala sa sulod pinaagi sa atong mga hunahuna ug sa gawas pinaagi sa atong mga buhat. Ang mga demonyo, nga walay lig-on nga lawas, nag-andam og pag-antos alang sa ilang kaugalingon ug kanato pinaagi lamang sa mga hunahuna, mga plano, ug mga limbong. Apan kon kining labing daotan nga mga binuhat dili pagawagtangan og lig-on nga lawas, magasala usab sila nga walay hunong pinaagi sa ilang mga buhat, nga kanunay nagbitbit sa ilang sulod og dautang kabubut-on, andam sa pagbuhat og kadautan.

174. Apan ang usa ka tinuoray nga pag-ampo ngadto sa Ginoo makaguba kanila ug makapahimo sa ilang mga tukso nga mahimong abog. Kay si Jesus, ang Dios ug Anak sa Dios, nga among gitawag nga walay hunong ug walay katamaran, dili gayud Niya tugotan nga magsugod pa gani sila sa pagpanudlo og sala kanato – nga gitawag nga 'tintasyon' – ni dili Niya tugotan nga bisan unsang hulagway ipakita sa hunahuna sa salamin sa panghunahuna, ni bisan unsang mga pulong ipasulti sa kasingkasing. Apan kung walay hulagway nga makasulod sa kasingkasing, nan, sama sa atong giingon, kini mahimong walay sulod bisan sa mga hunahuna; kay ang mga demonyo kasagaran makig-istorya sa tinago sa kalag pinaagi sa hunahuna ug nagtudlo niini sa dautan.

175. Busa, pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo, ang hangin sa atong hunahuna nahinlo gikan sa ngitngit nga mga panganod ug hangin sa mga espiritu sa dautang buot. Busa, kon limpyo na ang hangin sa kasingkasing, walay makababag sa pagdan-ag sa balaan nga kahayag ni Hesus sa sulod niini, basta dili kita mapuno sa garbo, pagpasigarbo, ug hambog nga pagpahimulos sa kaugalingon, dili kita maninguha sa dili makab-ot, ug dili kita tungod niini mawad-an sa tabang ni Hesus; kay gikaligut-an ni Cristo ang tanang ingon niini, nga Siya mismo ang hingpit nga ehemplo sa pagkapaubos.

176. Busa, magpabilin kita sa pag-ampo ug pagpaubos—kini nga duha ka armas, nga kauban sa pagkamapamalandong, sama sa nagdilaab nga espada, nag-andam sa mga espirituhanong manlaban batok sa mga demonyo. Kung atong pabuhion ang atong kaugalingon sa ingon niini nga paagi, nan matag-adlaw ug matag-oras makasinati kita og misteryoso ug malipayong handumanan sa sulod sa atong mga kasingkasing.

177. Aduna'y walo ka nag-unang makasasala nga hunahuna, nga naglangkob sa tibuok gingharian sa ingon nga mga hunahuna, ug diin kini tanan naggikan. Mipaingon silang tanan sa ganghaan sa kasingkasing ug, sa diha nga ilang makita nga walay bantay ang hunahuna, mosulod sila usa-usa, ang matag-usa sa iyang kaugalingong panahon. Sa dihang mosaka sa kasingkasing ang bisan usa niini nga walo ka hunahuna ug mosulod niini, magdala kini uban niini og tibuok panon sa hugaw nga mga hunahuna ug, pagkahuman natabunan ang hunahuna ug kasingkasing, mopukaw sa lawas ug magdani niini paingon sa pagbuhat sa mga buhat nga makauwaw.

178. Apan kinsa man ang magbantay batok sa ulo sa bitin (ang apendiks) ug, uban sa masuko nga pagsaway, mopili og mga pulong sa kasuko, mosumbag sa nawong sa kaaway sama sa usa ka kamao, pinaagi niini iyang tapuson ang panagbangi. Kay, sa pagputol sa ulo, nakalikay siya sa dautang mga hunahuna ug sa labing dautang mga buhat. Pagkahuman niini, ang iyang hunahuna magpabilin nga walay samok: kay gidawat sa Dios ang iyang pagbantay sa iyang mga hunahuna ug, ingon kabaylo, gihatagan siya sa kahibalo kung giunsa pagdaog sa iyang mga kaaway ug kung giunsa paghinlo sa kasingkasing gikan sa mga hunahuna nga nagahugaw sa sulod nga tawo, nga mao ang giingon sa Ginoong Jesus: *'Kay gikan sa kasingkasing ang dautang hunahuna, pakighilawas, sekswal nga imoralidad... Mao kini ang makahugaw sa tawo'* (Mat. 15:19–20).

179. Sa ingon niini, ang kalag mahimong susama sa Ginoo sa iyang pagkamaayo, kaanyag ug pagkamatarong, sama sa pagkahimo niini sa Dios sa sinugdanan nga maayo ug matarong, ingon sa giingon sa dakong sulugoon sa Dios, si Antonio: 'Kung ang hunahuna sulod sa kalag anaa sa iyang natural nga kahimtang, ingon sa pagkahimo niini, nan ang tibuok kalag mao ang hiyas'. Miingon usab siya pag-usab: 'Ang pagkamatarong sa kalag pareho ra sa pagbaton sa hunahuna sa natural nga kahimtang niini, sama sa pagkahimo niini.' Ug sa dili madugay miingon usab siya pag-usab: 'Limpyoha nato ang hunahuna; kay nagtuo ako nga, human kini hingpit nga malimpyohan ug mobalik sa iyang natural nga kahimtang, mahimo kini nga matin-aw ug makakita sa labaw pa sa mga demonyo, nga adunay sulod niini ang Ginoo nga naghatag og pagpadayag.' Mao kini ang gisulti sa himayaong Anthony, sumala sa gisaysay sa bantugang Athanasius sa Kinabuhi ni Anthony.

180. Ang matag hunahuna nagpadaghan sa hunahuna sa hulagway sa usa ka butang nga masinati sa pandama: kay ang Asiriyano (ang kaaway), nga siya mismo usa ka espirituhanong pwersa, makalimbong lamang kanato pinaagi sa paggamit sa usa ka butang nga pamilyar kanato, usa ka butang nga masinati sa pandama.

181. Sama sa pagka imposible para kanato nga mga tawo nga mudagan sa mga langgam sa kahanginan, o molupad sama kanila, tungod kay dili kini angay sa atong kinaiyahan; ingon usab, imposible para kanato nga mapalayas ang mga hunahuna sa demonyo nga walay lawas ug gawasnon nga itudlo ang mapagmatngon nga mata sa hunahuna ngadto sa Dios, kung walay matinud-anon ug walay hunong nga pag-ampo. Kung wala kay niini, naa ka sa yuta ug sundon nimo ang mga butang sa yuta.

182. Kung tinuod nga gusto nimo mapahiya ang imong hunahuna, kinahanglan maghilom ka ug ipabilin nga matin-aw ang imong kasingkasing nga walay paningkamot; pasagdi nga ang Pag-ampo ni Jesus mosumpay sa imong gininhawa – ug sa pipila ka adlaw makita nimo kini sa praktis.

183. Sama sa dili pag-ayo sa pagsulat og mga letra sa hangin, kondili kinahanglan kini ukit-on gamit ang pahilis sa usa ka lig-on nga nawong aron kini mapreserbar sa dugay nga panahon: busa kinahanglan usab nato nga ihiusa ang Pag-ampo ni Hesus sa atong gipaningkamotan nga pagkamapugong, aron ang matahum nga hiyas sa pagkamapugong, uban Niya, magpabilin nga hingpit kanunay sa atong sulod, ug pinaagi Niya mapreserbar kanato hangtod sa kahangturan ingon usa ka dili ikuha nga bahin sa atong pagkatawo.

184. Ikomit sa Ginoo ang imong mga buluhaton, ingon sa giingon, ug makakaplag ka og grasya, aron ang mga pulong sa Propeta dili magamit kanato ingon man kanimo: *'Duol ka, Ginoo, sa ilang mga ngabil, apan layo sa ilang mga kasingkasing'* (Jer. 12:2). Walay lain makapakalma gayud sa imong kasingkasing gikan sa mga pagka-ugali niini, gawas kang Jesu-Cristo mismo, nga naghiusa sa Iyang kaugalingon sa Iyang sulod ang mga butang nga nagkalain (mao ang Pagkadiyosnon ug Pagkatawo).

185. Pareho ang sulod nga mental nga pakighinabi sa kaugalingong hunahuna ug ang gawasnon pakighinabi ug walay pulos nga istorya nga naghatag ug landong sa kalag. Busa, kadtong naningkamot sa pagpahawa sa tanang makadaot gikan sa ilang hunahuna kinahanglan, nga walay kalooy, pahawaon kining duha ka mahigugmaon sa walay pulos nga pakig-istorya—bisan hunahuna o tawo—tungod sa usa ka labing o ug gikan sa Diyos nga hinungdan, mao kini: – aron ang hunahuna, nga natabonan, dili maluya sa pagka-matinoon: kay kon natabonan sa kalimot (nga naggikan sa ingon nga mga pakighinabi), mawala ang atong pagka-matinoon (nga daw walay hunahuna kita).

186. Ang bisan kinsa nga magpabilin sa pagkabalaan sa kasingkasing uban sa tanang pag-amping, adunay ingon nga maggiya kaniya niini nga butang ang Maghahatag sa Balaod, si Kristo, Kinsa sa misteryosong paagi ipadayag Niya ang Iyang kabubut-on kaniya. *'Dungog ko unsay isulti sa Ginoong Dios mahitungod kanako'* (Salmo 84:9), ingon ni David, nga nagtumong niini. Sa paghulagway sa sulod nga diyologo sa hunahuna bahin sa pakigbisog sa mga hunahuna ug sa pag-ampo nga pagpanalipod sa Dios niini, miingon siya: *'Ug ang tawo mag-ingon: "Kon adunay ganti alang sa mga matarong"'* (Salmo 57:12)? Ug unya, sa pagpadayag sa desisyon nga naabot human sa maampingong paghunahuna gikan sa duha ka bahin, miingon siya: *'Kay ang Dios mao ang ilang hukom'* – sa dautang mga demonyo *'sa yuta' sa sulod sa atong mga kasingkasing* (ibid.). Ug sa lain nga dapit miingon siya: *'Ang tawo mosuod, ug ang kasingkasing mahimong lawom, ug ang Dios pagahimayaon'*; ug unya *ang ilang mga samad ihap nga 'mga pana sa mga bata'* (Salmo 63:7–8).

187. Buot unta nga magpuyo kita kanunay ingon sa mga *'gitudloan sa kinaadman sa kasingkasing'* (Salmo 89:12), nga walay hunong nga nagaginhawa kang Jesu-Cristo, ang gahum sa Amahan ug ang Kinaadman sa Dios. Apan, kon sa dili damha mapakyas kita ug mawala sa atong panan-aw kini nga maalamon nga paagi sa paglihok, unya sa sunod buntag, pas-a nato pag-usab ang hawak sa atong hunahuna ug sugdi ang atong buluhaton uban sa mas dako nga determinasyon, nga nasayud nga walay pasangil alang kanato, *nga 'gitawag aron pagbuhat sa maayo'*, kon dili nato kini buhaton.

188. Sama sa dihang ang makadaot nga pagkaon, nga bag-o lang gikaon, makahatag og masakit nga kasamok sa lawas, ang nakatilaw niini, sa diha-diha nga mabati niya ang kadaut, magdali sa pagpagawas niini, ug busa magpabilin nga walay kadaut: ingon usab ang hunahuna, sa dihang, pagkahuman masuhop niini ang dautang mga hunahuna nga gidala niini ug pagbati sa ilang kapait nga makaguba sa kalag, daliang gipahawa kini pinaagi sa Pag-ampo kang Jesus, nga gipahayag gikan sa kalawom sa kasingkasing, ug gilabay kini sa gilay-on gikan sa kaugalingon, aron malikayan ang tanang kadaut gikan niini, sama sa gihimo sa mga tawo

nga matarong ang hunahuna pinaagi sa grasya sa Dios, sa pagtulon-an sa uban ug sa kaugalingong kasinatian, aron masabtan kini nga butang.

189. Ihiusa ang pagkamapamalandong sa imong gininhawa ug sa ngalan ni Jesus, o ang hunahuna sa kamatayon ug pagpaubos; kay pareho silang nagahatag og dakong kaayohan.

190. Miingon ang Ginoo: *'Tun-ana ako, kay malumo ug mapainubuson ako sa kasingkasing'* (Mat. 11:29).

191. Miingon usab ang Ginoo: *'Kay bisan kinsa ang magpaubos sa iyang kaugalingon sama niining gamay nga bata mao ang labing dako sa gingharian sa langit'* (Mateo 18:4); *'Apan bisan kinsa ang magpasigarbo sa iyang kaugalingon pagapauboson'* (Lucas 18:14). – *'Tun-ani gikan kanako,'* ingon Niya. Ug nakita ba nimo unsa ang atong angay tun-an? Ang pagpaubos. Ang Iyang sugo mao ang kinabuhi nga walay katapusan; ug kining sugo mao ang pagpaubos. Busa, ang bisan kinsa nga dili mapainubusanon nahimulag gikan sa kinabuhi, ug siguradong makaplagan niya ang iyang kaugalingon sa sukwahi gayud niini.

192. Kung ang matag pagkamaayo gihimo sa kalag ug sa lawas, ug kung ang kalag ug ang lawas—pinaagi kanila, sama sa akong giingon, natuman ang matag pagkamaayo—hinimo sa Dios; dili ba kita naglihok sa labing dakong kabuang kon magpasigarbo kita ug magpanghambog sa mga palamuti sa kalag ug sa lawas nga dili man gani atong kaugalingon? Ug dili ba kini labi pang tinood tungod kay, sa pagsalig nato sa garbo sama sa usa ka kawayan, atong gisukol ang Dios, nga walay kinutuban ang kadako, ug busa atong gidala sa atong kaugalingong ulo ang Iyang labing makalilisang nga kasuko pinaagi sa atong grabeng pagsalikway sa balaod ug kabuang; kay *'ang Ginoo mosukol sa mga hambog'* (Santiago 4:6). Imbis nga sundon ang Ginoo sa pagpaubos, pinaagi sa atong walay pulos ug hambog nga pagpangatarungan misulod kita sa pakig-uban sa mabangis nga kaaway sa Ginoo, ang hambog nga yawa. Mao nga miingon ang Apostol: *'Unsa may imong naa nga wala nimo nadawat?'* (1 Cor. 4:7)? Gihimo ba nimo ang imong kaugalingon? Kung, busa, nadawat nimo gikan sa Dios ang lawas ug kalag—nga gikan kanila, diin, ug pinaagi kanila naglungtad ang matag *pagkamaayo—unsa man imong pagpasigarbo, kay wala man kini nimo nadawat* (ibid.)? Kay ang Ginoo maoy naghatag kanimo niini tanan.

193. Ang paghinlo sa kasingkasing, diin anaa kanato ang pagpaubos ug ang tanang panalangin nga gikan sa itaas, mao ang pagsiguro nga dili gyud mosulod sa kalag ang makadaot nga mga hunahuna.

194. Ang pagbantay sa hunahuna, nga gihimo uban sa tabang sa Dios ug alang sa usa ka Dios, sa diha nga matukod na sa kalag, nagahatag sa hunahuna sa kinaadman aron buhaton ang mga buhat sumala sa Dios. Nagahatag usab kini sa nakadawat niini og dakong abilidad sa paghan-ay sa mga gawasong buhat ug mga pulong sumala sa Dios, uban sa hingpit nga paghukom.

195. Ang talagsaong palamuti sa punong pari sa Daang Tugon (ang putli nga bulawanong salawal sa dughan, nga gisulat ang mga pulong: 'Balaan sa Ginoo', Ex. 28:36) usa ka pahibalo sa pagka-putli sa kasingkasing, nga nag-awhag kanato sa pagtagad sa baluti sa atong kaugalingong kasingkasing, aron masuta kon kini naitim ba sa sala, aron (kon mao kini ang kahimtang) magdali kita sa paghinlo niini pinaagi sa mga luha, paghinulsol ug pag-ampo. Ang atong hunahuna kay magaan (malipad-lipad), ug lisod kini pugngan gikan sa makasasala nga mga hunahuna; bisan pa, masulti nga kini mosunod sa dautan ug sa maayong hunahuna nga paghunahuna sa parehas nga kadali.

196. Tinuod nga bulahan ang tawo nga hugot kaayo ang pag-pokus sa iyang hunahuna sa Pag-ampo kang Jesus, nga nag-awhag kaniya sa walay hunong nga pagtawag sa Kordero sa iyang kasingkasing, sama sa hangin nga nagkabit sa atong lawas, o sa siga sa kandila. Ang adlaw, samtang naglabay ibabaw sa yuta, nagmugna sa adlaw; ug ang balaan ug angayng pagsimba nga ngalan sa Ginoong Jesu-Kristo, nga nagdan-ag nga walay hunong sa hunahuna, nagmugna sa dili mabilang nga kadaghan sa mga hunahuna nga sama sa adlaw.

197. Sa dihang mawala ang mga panganod, klaro ang hangin; ug sa dihang mapapas sa Adlaw sa Pagkamatarong, si Jesu-Kristo, ang mga mainit nga hunahuna, kasagaran matawo sa kasingkasing ang mga hunahuna nga sama sa kahayag ug mga bitoon, tungod kay gipahayag ni Jesus ang hangin sa kasingkasing. Kay ang Mahanala nagaingon: *'Ang mga nagalaum sa Ginoo makasabot sa kamatuoran, ug ang mga matinud-anon magpuyo sa Iyang gugma'* (Mahanala 3:9).

198. Usa sa mga Santo miingon: 'Kung magpuyo ka og dautang buot, ipuyo kini batok sa mga demonyo; ug kung magkaaway ka, magkaaway ka kanunay sa unod. Ang unod usa ka traydor nga higala, ug kon mapuno na kini, kini makig-away sa pinakagrabe nga pakig-away.' Ug usab: 'Magkaaway ka sa unod ug pakig-away ka batok sa tiyan.'

199. Sa mga miaging kapitulo, nga naglangkob sa unang ug ikaduhang gatus, among gihulagway ang mga paningkamot sa balaan nga kahilom sa hunahuna, nga nagpresentar dili lamang sa bunga sa among kaugalingong panukiduki, kondili usab sa gitudlo kanato sa makadiyos nga mga pulong sa mga Banal nga Amahan mahitungod sa pagkahinlo sa hunahuna. Karon, human namo madugang pa aron ipakita ang kaayohan sa pagbantay sa hunahuna, among tapuson ang among pakigpulong.

200. Busa, karon, sumunod kanako aron makab-ot ang bulahan nga pagpreserba sa hunahuna, bisan kinsa ka pa, nga sa espiritu nagahigugma sa *'paglantaw sa mga adlaw sa kaayohan'* (Salmo 33:12) – ug tudloan tika, mahitungod sa Ginoo, sa makita nga mga buhat ug puloy-anan sa mga dili-lahi nga gahum. Ang mga Anghel dili gayud kapoy sa pag-awit sa mga pagdayeg sa Magbubuhay; ni ang hunahuna, nga makigkompetensya kanila sa pagkabalaan, dili gayud mapuno. Ug sama sa pagkaanaa sa mga dili-mortal (mga anghel sa langit) nga wala magtagad sa pagkaon, ingon usab ang mga mortal apan dili-mortal (mga tawo—ang mga matin-aw ang hunahuna dinhi sa yuta) wala magtagad niini, sa diha nga mosaka sila sa langit sa kahilom sa hunahuna.

201. Sama sa pagka dili pagtagad sa langitnong gahum sa bahandi ug panag-iya, ingon usab kadtong nakapahapsay sa mata sa kalag ug nakab-ot ang batasan sa hiyas (pagpugong sa kaugalingon) dili magtagad sa dautang tuyo sa mga dautang espiritu. Ug sama sa pagka-ila sa mga una tungod sa kadato sa kalampusan sa pagkahingpit sa Dios, ingon usab kining mga tawo mailhan tungod sa ilang pangandoy ug gugma alang sa Dios, sa ilang paningkamot ug pagsaka paingon sa Pagkadiwino. Ug sila, uban sa dili mapugngan nga pangandoy nga matilawan ang Balaang gugma nga magdala sa dakong kalipay, nga nagpadayon sa ilang pagsaka (ang bukid sa espirituhanong kahingpitan), dili mohunong hangtud nga makab-ot nila ang pagkapareho sa mga Serapim, – ni magpahulay sila gikan sa pagka-matngon sa hunahuna ug sa mainitong pagsaka hangtod mahimong mga Anghel sa Kristo Hesus nga atong Ginoo.

202. Walay lason nga mas makamatay pa kaysa sa asp ug basilisk; ug walay dautan nga mas dako pa kaysa sa dautan sa paghigugma sa kaugalingon. Ang mga anak sa paghigugma sa kaugalingon—kini nga mga naglupad nga bitin—mao kini: pagdayeg sa kaugalingon sa kasingkasing, pagpalugway sa kaugalingon, pagkalapoy, pakighilawas, pagkamapahitas-on, pagpanukotuko, ug ang tumoy sa tanang dautan, garbo, nga nagataktak dili lamang sa mga tawo kondili usab sa mga Anghel gikan sa langit ug nagtabon kanila sa kangitngit imbis sa kahayag.

203. Gisulat ko kini kanimo, Teodulo, akong kapangalan sa kahilom (mao si Hesychius), bisan pa sa tinuod dili ko usa ka tawo sa kahilom. Tingali wala nako gisulat ang tanan nga may kalabotan sa atong hisgutan, apan sa tanang paagi, kana nga gihatag sa Dios, sa Amahan, sa Anak ug sa Espiritu Santo, gidayeg ug gihimaya sa tanang makatarunganong binuhay: mga anghel ug mga tawo, ug sa matag binuhay nga gimugna sa dili masukod nga Trinidad, ang Usa ka Dios, nga ang himayaang gingharian unta mahimong takus usab kitang makadawat, pinaagi sa mga pag-ampo sa Labaw nga Balaang Inahan sa Dios ug sa atong mga Ginagalang nga Amahan. Kaniya, ang dili masabtan nga Dios, mag-alayon ang walay katapusang himaya. Amen.

Ang Kagalang-galang Nilus sa Sinai

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Ang Kagalang-galang Nilus nagagikan sa usa ka dato ug maharlika nga pamilya ug lagmit nga siya usa ka tigpaminaw ug disipulo ni San Krisostomo bisan pa sa dihang nagwali pa kini sa Antioquia. Ang iyang maharlika nga pagkatawo ug personal nga mga hiyas nagtaas kaniya sa ranggo isip prefekto sa kapital. Apan ang mga tinguha sa iyang espiritu supak sa mga katungdanan ug estilo sa kinabuhi sa kapital. Busa, uban sa pag-uyon sa iyang asawa—nga adunay na silay duha ka anak—mibiya siya sa kalibutan aron mangita og kaluwasan sa pag-inusara, misunod sa mga bakas sa iyang biyenang. Gidala niya ang iyang anak nga si Theodulus, ug nagpuyo sila sa Bukid Sinai; samtang ang iyang asawa ug anak nga babaye nangita og dalangpanan sa usa sa mga kombento sa Ehipto. Sa Desyerto sa Sinai, ang Kagalang-galang Nilus nagpuyo og kinabuhi nga sobra ka pagka-mapinababaon: sa iyang kaugalingong mga kamot, siya ug ang iyang anak nga lalaki naghukay og langob para sa ilang kaugalingon, ug samtang nagpuyo didto, wala sila magkaon bisan tinapay, kondili sa mga hilaw ug pait nga tanom. Apan gigahin nila ang ilang tanang panahon sa pag-ampo, pagtuon sa Kasulatan, pagpamalandong sa Dios, ug pagpaningkamot. Bisan pa nga iyang gisalikway ang

kalibutan, ang Kagalang-galang Nilus wala mihunong sa pakig-uban sa mga tawo. Gikan sa tanang dapit—ug mga tawo sa nagkalain-laing klase miduol kaniya uban sa ilang espirituhanong mga panginahanglan, ug walay bisan kinsa nga wala makadawat sa gikinahanglan nga giya ug pagtukod sa espiritu. Bisan ang hari misulat kaniya, nangayo og pag-ampo, ug misulat usab siya sa hari, gisaway kini tungod sa iyang kawalay-hustisya kang San Crisostomo. Ang ubang sinulat sa Reverendo nga Amahan kasagaran mahitungod sa moralidad ug pagkamakasapa. Gikan sa tanan niyang gisulat, klaro kaayo kung unsa kadako ug kalalom ang iyang kahibalo, ug kung unsa siya ka-mapisan sa iyang paningkamot niini. Miabot kaniya ang usa ka partikular nga pagsulay aron masulay ang iyang gugma sa Dios. Ang mga mabangis nga barbaro gikan sa Arabia misalakay sa Bukid Sinai ug sa mga kasikbit nga rehiyon, nangawat sa tanan, nagpamatay sa daghan, ug nagdakop sa uban. Apil sa mga nadakpan si Theodulus, ang anak sa Banal nga Nilus. Kining kasakit bug-at kaayo sa kasingkasing sa Balaan – ug wala siya makakaplag og kalinaw, labi na sa ikaduhang o ikatulong adlaw human sa kinatibuk-ang kalamidad, miabot kaniya ang balita nga ang mga barbaro nagplano nga ihalad ang iyang anak isip halad sa bitoon sa kabuntagon – si Venus – bisan pa man wala kini napamatud-an kon tinuod ba gayud nga natuman kini nga plano. Apan wala tugoti sa Diyos nga dugayng mapahirapan ang kasingkasing sa amahan. Dali ra niyang nahibaw-an nga wala man diay nahitabo ang halad ug nga ang mga bihag gibaligya na sa mga Kristohanong yuta. Sa ulahi, nakaplagan siya sa siyudad sa Elusa, diin ang obispo mipalit kaniya gikan sa mga barbaro kauban ang uban, ug gipreparar na siya alang sa pag-alagad sa Simbahan, usa ka katungdanan nga gihangyo usab sa iyang amahan, nga miabot aron kuhaon siya. Ang ilang gugma sa kinabuhi nga monghe mipugong kanila sa pag-uyon niini; ug ang obispo, pagkahuman kanila nga giordinar nga mga pari, gipanalanginan sila nga molarga paingon sa ilang gihigugma nga Bukid Sinai, diin sila nagpabilin hangtod sa katapusan sa ilang kinabuhi. Si San Nilus mibiya sa kinabuhi niadtong tuig 390; siya nagpuyo sa Desyerto sa Sinai sulod sa 60 ka tuig ug namatay sa palibot sa tuig 450. Ang iyang mga pista mao ang Nobyembre 12 ug Enero 13. Sa panahon sa paghari ni Justin the Younger, ang iyang mga balaan nga relikya gibalhin ngadto sa Constantinople ug gibutang sa Simbahan sa mga Balaang Apostoles. Gikan sa mga sinulat ni San Nilus, ang 'Diskurso sa Pag-ampo' ug ang 'Diskurso sa Asetika' gilakip sa Griyegong **Dobrotolubie**, ug gikan didto sa Slavonic nga bersyon. Gilaum pud namo ang *'Diskurso sa Pag-ampo'* sa among kaugalingong **Dobrotolubie**; samtang, imbis sa traktado sa askétismo, mas gusto namo nga iapil ang traktado nga *'Mahitungod sa Walo ka Espiritu sa Panlimbong'*, ug *'duha ka koleksyon sa mubo nga mga pulong'* ug mga instruksiyon, nga ang usa niini may ulohan nga: *'Mga Kapitulo o Mga Pagdasig'*, ug ang usa pa: *'Mga Hunahuna nga nagpalayo sa tawo gikan sa madunot ug nagdikit kaniya sa dili madunot'*. – Apan tungod kay daghan kaayong mapuslanong tambag ug instruksiyon bahin sa pag-ampo ug sa pakigbisog batok sa mga pagbati gipadayag sa Reverendo nga Amahan sa iyang ubang mga sinulat, diin daghan usab makapadasig nga mga hunahuna makita—bisan sa kinatibuk-ang moral nga pamatasan ug, labi na gayud, sa kinabuhi nga walay labot sa tanang butang: busa, sa paghunahuna nga dili matarong nga wagtangan ang atong mga mambabasa nga mahigugmaon sa pagkamaayo niining mga bahandi, nagpasiya kami nga kuhaan kini gikan sa gihisgutan nga mga sinulat sa Reverendo nga Amahan, ibutang ang may kalabotan sa pag-ampo ilawom sa ulohan nga pag-ampo, ang may kalabotan sa pakigbisog batok sa mga pagbati ilawom sa matag usa sa walo ka pagbati, ug ang may kalabotan sa kinatibuk-ang pagtukod, – ilawom sa 'tipunong mga panultihon'. Niini gisunod namo ang ehemplo sa mga karaang manunulat. Kay sa **Patrologia Graeca** ni Migne, vol. 79, diin anaa ang tanang sinulat ni San Nilus, pagkahuman sa *'mga hunahuna nga nagpalayo sa tawo gikan sa malaglagan ug nagdikit kaniya sa dili malaglag'* – pp. 1249–50 – adunay nota nga nag-ingon nga sa manuskrito diin gikan gipatik kining mga hunahuna didto, mosunod pa ang napulo'g upat ka hunahuna, nga gikuha sa bahin gikan sa traktado sa *'pagkawalay-pagkamakasari'* ug sa bahin gikan sa traktado sa *'kapinahimulos'* sa pagpuyo nga nag-inusara kaysa kinabuhi sa siyudad. Kining mga hinulma wala pa naimprinta; apan wala kini makapawala sa bili sa pananglitan. Ipakita namo ang mga sangkanan niining mga hinulma sa katapusan sa mga artikulo, nga naglakip sa bolyum ug numero sa pahina – sumala sa edisyon sa mga buhat sa Reverendo sa hubad nga Ruso. Ang mga artikulo nga walay sangkanan makita sa parehas nga pahina sama sa gipakita sa ibabaw.

Mga Panudlo sa Asetisismo sa Banal nga Nilus sa Sinai

1. Usa ka Pulong Mahitungod sa Pag-ampo

Panimad-on

Gipukaw nimo ako sa takdang panahon, samtang natulog ako sa nagdilaab nga hilanat sa hugaw nga mga pagka-ibig, pinaagi sa paghikap sa imong Dios-higugmaong sinulat, ug gihatagan nimo og kahupayan ang akong hunahuna, nga gilutos sa labing kaulaw-ulaw nga mga sakit, uban sa kalinaw, malipayon nga nagasundog sa dakong Giya ug Magtutudlo. Ug dili kini katingalahan. Kanunayng mao ang imong bahin ang pagpangita sa himayaon ug katingalahan, sama sa bulahan nga si Jacob. Kay, human ka magpaningkamot alang kang Rachel ug nadawat nimo si Leah, gipangita nimo ang imong hinigugma, sama sa usa nga nagtuman sa pito ka tuig nga paningkamot alang kaniya (Gen. 29:20–28). Ug dili ko ikalimod nga, bisan pa sa akong pagpaningkamot tibuok gabii, wala gyud ko makadakop; apan sa paglabay nako sa mga lambak sumala sa imong pulong, nakakuha ko og daghang isda—dili man tingali dagkong isda, kondili usa ka gatus ug kaliman ug tulo (Juan 21:11). Ug gipadala ko kini kanimo sa usa ka basket sa gugma; ug pinaagi niini gipatuman ko ang imong sugo, nga nagtigom ko og katugbang nga gidaghanon sa mga kapitulo (mahitungod sa pag-ampo). Natingala ko kanimo ug dako kaayo ang akong kalipay sa imong katingalahang pagpili, nga wala ka maghandum (sa bisan unsa pa) kondili sa mga kapitulo mahitungod sa pag-ampo; ug labaw pa, wala ra nimo gipangandoy nga kini masulat sa papel, kondili nga kini itanom sa hunahuna pinaagi sa gugma ug pagkamaayo. Tungod kay '*ang tanan usa, ug ang usa supak sa usa*', sumala sa pulong sa maalamon nga Sirach (42:25), ayaw ninyo dawata kini pinaagi lang sa letra, kondili sabta kini sa espiritu. Ayaw pagreklamo sa gamay nga gidaghanon sa mga kapitulo, sama sa usa ka tawo nga nakahibalo '*unsaon pagkontento ug unsaon pagkinabuhi bisan walay bisan unsa*' (Fil. 4:12). Sa tinuod, ayaw pagreklamo, hinumdumi nga ang Ginoo wala magsalikway sa duha ka mita sa balo nga babaye, kondili gidawat kini uban sa mas dako nga pabor kaysa sa dagkong halad sa daghang uban. Apan labaw sa tanan, samtang nagpadayon sa maayong buot ug gugma ngadto sa inyong matinud-anong igsoon, pag-ampo alang sa mga masakiton, aron sila mabalik sa maayong panglawas ug, sa pagkuha sa ilang mga higdaanan, magsugod sa paglakaw, pinaagi sa grasya ni Cristo. Amen.

153 Ka Kapitulo sa Pag-ampo

1. Kung adunay gustong mag-andam og humot nga insenso, sumala sa balaod, kinahanglan niyang isagol sa patas nga bahin ang '*putli nga frankincense, cassia, onycha ug stacte*' (Ex. 30:34). Kini mao ang kwarteto sa mga birtud nga⁷⁰. Kung anaa na silang tanan sa kalag sa hingpit nga kahingpitan ug pantay nga kusog, dili na malimbong ang hunahuna (pinaagi sa paglimbong, siyempre, sa pipila ka sulod nga traidor).

2. Ang kalag, nga napahapsay sa pagkamatinud-anon sa mga hiyas,⁷¹ nagdala sa hunahuna ngadto sa kahimtang nga dili matandog, nga naghimo niini nga andam modawat sa disposisyon nga gikinahanglan (sa pag-ampo).

3. Ang pag-ampo usa ka pakighinabi tali sa hunahuna ug sa Dios. Unsa man nga kahimtang sa hunahuna, busa, ang gikinahanglan aron kini makasaka ngadto sa Ginoo ug makig-istorya Kaniya nga walay paglingi (o sa usa ka kilid o sa pikas), nga walay bisan kinsa nga tunga-tunga⁷²?

4. Kung si Moises, nga nagtinguha sa pagduol sa nagdilaab nga tanom sa yuta, gidili nga buhaton kini hangtod nga iyang tangtangan ang iyang sandalyas sa iyang mga tiil (Exod. 3.5), unsaon man nimo pagkapakyas sa pagbiya sa matag mainit nga hunahuna kon gusto nimo makita Siya nga labaw pa sa tanang pagbati ug hunahuna, ug makig-istorya kaniya?

5. Labaw sa tanan, pag-ampo alang sa mga luha, aron pinaagi sa paghilak mapalumo nimo ang kabangis (Griyego: '*pagkawalay-kaluoy*') sa sulod sa imong kalag ug, human nimo ikumpisal sa Ginoo ang imong '*iniquity*' (Salmo 31:5), madawat nimo gikan Kaniya ang pagpasaylo sa imong mga sala.

6. Gamita ang mga luha isip paagi sa pag-angkon sa matag hangyo; kay ang Ginoo malipay kaayo kanimo kon mag-ampo ka uban sa mga luha.

7. Sa diha nga, atol sa imong pag-ampo, nagahulog ka og daghang luha, ayaw gayud pagpasigarbo niini, nga daw ikaw labaw pa sa kadaghanan. Tungod kay ang imong pag-ampo nakadawat og tabang gikan sa kahitas-an, aron, human nimong matinud-anon nga gikumpisal ang imong mga sala, mapahupay nimo ang Ginoo pinaagi sa imong mga luha.

⁷⁰ Pagpugong sa kaugalingon, kaisog, kinaadman, hustisya.

⁷¹ Sa *Dobrotolyubie*, pareho sa Griego ug Slavonic nga bersyon ang nagbasa: '*ang pagtuman sa mga sugo*'.

⁷² Ang Slavonic nga bersyon: '*nga naa sa tunga-tunga sa walay bisan unsa*' – tingali mas maayo.

8. Busa, ayaw paghimo sa paagi aron makigbatok sa mga pagbati nga mahimong usa ka pagbati mismo, basi pa ikaw makapukaw sa Mas labaw pa sa Kadtong naghatag kanimo niining grasya (i.e. mga luha). Daghan, samtang nagahulog og luha tungod sa ilang mga sala, nakalimot sa katuyoan sa maong mga luha ug, tungod kay nadala sila sa pagbati, nangaligaw (gikan sa husto nga dalan, o nawala ang ilang hunahuna).

9. Baroga nga lig-on sa pagkamapailubon ug pag-ampo nga matitud-anon, ilabay ang mga samok sa kalibutanong kabalaka ug tanang matang sa hunahuna; kay kini makasamok ug makabalaka kanimo, naningkamot nga mabungkag ang imong debosyon sa pag-ampo.

10. Sa dihang makita sa mga demonyo nga ang usa ka tawo adunay kadasig ug kainit sa pag-ampo sama sa angay, ila (atol sa pag-ampo) itanom sa iyang hunahuna ang mga hunahuna bahin sa usa ka butang, ingon nga kini gikinahanglan (ug mubiya), apan sa dili madugay ilang pasigahon pag-usab ang handumanan niini, nga mag-awhag sa hunahuna nga hunahunaon kini (kung kini usa ka pangutana, aron masulbad; kung usa ka butang, aron makuha); ug siya, nga wala makaplagan ang iyang gipangita, masuko ug masubo. Unya, sa dihang motindog siya aron mag-ampo (kini nga masigasig nga deboto sa pag-ampo), ilang pahinumduman siya sa iyang gihunahuna ug gipangita, aron, sa pagbalik sa iyang hunahuna sa maong butang (nga wala pa masulbad), iyang himuon nga walay bunga ang iyang pag-ampo.

11. Paningkamot nga himuon ang imong hunahuna nga bingi ug pipì sa panahon sa pag-ampo; ug unya makapanimba ka sumala sa angay.

12. Kung masulod ka sa tukso, o mapukaw ka sa pagsupak sa uban—nga mopukaw sa imong kasuko batok sa nakasupak kanimo, o mosulti pa gani ka og dili angay nga pulong; hinumdumi ang imong pag-ampo ug ang paghukom nga mahitabo niini (ibabaw kanimo sa imong konsensya sa atubangan sa Dios) – ug dayon mapugngan ang walay kontrol nga kagubot sa sulod nimo.

13. Bisan unsa pa ang imong buhaton nga panimalos batok sa igsoon nga nakasala kanimo, tanan kini mahimong usa ka salabangka kanimo (makasamok kanimo) sa panahon sa pag-ampo.

14. Ang pag-ampo usa ka sanga (sa kahoy) sa pagkamapainubsanon ug pagkawalay kasuko.

15. Ang pag-ampo usa ka pagpadayag (manifestasyon) sa kalipay ug pagpasalamat.

16. Ang pag-ampo usa ka tambal alang sa kasubo ug kawad-on sa paglaum.

17. *'Lakaw, ibaligya ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus'* (Mateo 19:21), ug, sa pagkuha sa imong krus, ikalimod ang imong kaugalingon (– 16:24), aron makapangamuyo ka nga walay samok.

18. Kung gusto ka maghalad og pag-ampo sa pagdayeg, isalikway ang imong kaugalingon samtang nag-ampo ug, samtang nag-antos sa labing kapait, paglahutay alang sa pag-ampo.

19. Bisan unsang pag-antos ang imong kinahanglan pag-agwantan, paglahutay; unya mamunga kini kanimo sa panahon sa pag-ampo.

20. Kung gusto ka mag-ampo sumala sa angay, ayaw pasubo ang imong espiritu (o magpuyo og kapait sa imong kasingkasing); kay kon dili, mapahawa ang imong paningkamot (o ang imong paghago sa pag-ampo).

21. *'Biyaan ang imong halad didto,'* ingon sa Ginoo, *'sa atubangan sa halaran, ug una ka nga makiguli sa imong igsoon'* (Mat. 5:24) – ug unya, sa imong pagbalik, makapangamuyo ka nga walay samok; kay ang dautang buot maglabay ug landong sa hunahuna sa nag-ampo ug nagalukop sa iyang mga pag-ampo sa kangitngit.

22. Ang mga nagpuyo og kasubo (paghulga) ug dautang buot sa ilang sulod, ug nag-ampo samtang anaa pa sila sa maong kahimtang, sama sa mga nagkuha og tubig ug gibubo kini sa usa ka bus-ok nga sudlanan.

23. Kung mapailubon ka, mag-ampo ka kanunay uban sa kalipay.

24. Sa dihang mag-ampo ka sumala sa angay, mahimong mosulod sa imong hunahuna ang pipila ka mga butang nga daw matarong ra nga masuko ka sa imong silingan. (Pag-amping). – Walay matarong nga kasuko batok sa silingan. Ug, kon imong pangitaon, imong makita nga masulbad pag-ayo ang mga butang bisan walay kasuko. Busa, buhata ang tanan aron dili ka mapailalom sa kasuko.

25. Pag-amping, sa diha nga naningkamot ka nga tambalan ang uban, nga ikaw mismo dili magpabilin nga wala matambalan, ug nga dili nimo tugotan nga maputol ang imong kaugalingong pag-ampo.

26. Pinaagi sa pagpakita og kaluoy sa uban ug dili masuko kanila, makakaplag ka og kaluoy para sa imong kaugalingon, mapamatud-an nimo nga ikaw maalamon sa imong paghusga sa kaugalingon, ug ibilang ka uban sa mga tinuod nga nag-ampo.

27. Pinaagi sa pagpanalipod sa imong kaugalingon batok sa kasuko, dili ka gayud masinati sa pagsugod sa kahakog; kay kini nagpakaon sa kasuko, ug kini makasamok sa mata sa hunahuna ug makadaut sa disposisyon alang sa pag-ampo.

28. Sa pag-ampo, ayaw paglimitar sa imong kaugalingon sa simpleng lihok ug postura lang, kondili itas ang imong hunahuna ngadto sa espiritu sa pag-ampo uban sa dakong pagrespeto.

29. Usahay, sa diha-diha nga magsugod ka sa pag-ampo, dali ra ka makapangamuyo og maayo; ug usahay, bisan pa sa daghang paningkamot, dili nimo makab-ot kini nga gitinguhang tumong; (ug gitugotan ka niini aron) mas mapisan ka sa pagpangayo (sa pag-ampo) ug, sa diha nga madawat nimo kini, makabaton ka og pag-ampo nga hingpit nga matarong, luwas sa pagpangawat.

30. Sa dihang ang Anghel moaduol kanato, ang tanan nga nagkaguliyang kanato (mga demonyo) dali dayon molayas: ang hunahuna punô sa dakong kalipay ug nag-ampo nga matitud-anon. Ug usahay, sa panahon sa pagsulong sa kasagarang pakigbisog, ang hunahuna makigbisog ug mapugngan sa pag-alsa (sa diosnong hunahuna ug espirituhanong kaayohan). Kini tungod kay kini kaniadto natandog sa nagkalain-laing mga pagbati (gidala kini nila ug natilawan kini). Bisin pa, kung mangita kini nga mas mapisan, makakaplag kini, ug kung dili kini mapul-an sa pagpaningkamot, ablihan kini niini.

31. Ayaw pag-ampo, 'Himoa nga matuman ang akong mga tinguha'; kay kini dili kanunay uyon sa kabubut-on sa Dios. Apan pag-ampo kamo ingon sa inyong gitudloan, nga nagaingon: '*Himoa nga matuman ang imong kabubut-on dinhi kanako*' (Mat. 6:10). Ug sa tanang butang, hangyos Siya sa ingon niini nga paagi: kay Siya kanunay nga nagahandom sa maayo ug mapuslanon alang sa imong kalag, samtang ikaw dili kanunay nga mangita niini.

32. Sa daghang higayon, samtang nag-ampo, nangayo ko sa akong gihunahuna nga maayo, ug nagpadayon ko sa akong hangyo, binuang nga gipugos ang kabubut-on sa Dios, imbis nga isalig Niya ang mas maayong paghan-ay sa mga butang nga Iyang nahibaloan nga makapahimulos kanako. Apan pagkahuman nako madawat ang akong gipangayo, makita nako nga naa ko sa dakong kalisod pagkahuman, tungod kay wala ko mangayo nga mahimo kini nga mas maayo subay sa kabubut-on sa Dios; kay ang nahitabo wala sama sa akong gihunahuna.

33. Unsa may maayo gawas sa Dios? Busa, itugyan nato kaniya ang tanan natong kabalaka, ug kita mahimong maayo; kay ang Maghahatag sa maayong mga gasa maayo gayud sa iyang kaugalingon.

34. Ayaw kasubo kung dili nimo dayon madawat gikan sa Dios ang imong gipangayo. Gusto Niya nga ihatag kanimo ang mas dako nga panalangin pinaagi sa pagpahugot kanimo sa pagbarog sa Iyang atubangan sa pag-ampo uban sa paglahutay sa mas dugay nga panahon. Kay unsa pa kaha ang mas dako kay sa pakig-istorya sa Dios ug sa pag-abiabi kanimo sa pakig-uban Niya?

35. Ang pag-ampo nga walay samok mao ang labing hataas nga buhat sa hunahuna.

36. Ang pag-ampo mao ang pagsaka sa hunahuna ngadto sa Dios.

37. Kung gihandom nimo ang tinuod nga pag-ampo, isalikway ang tanan, aron imo nga mapamana ang tanang butang.

38. Pag-ampo, una sa tanan, aron malimpyohan ka gikan sa imong mga pagkahilig; ikaduha, aron maluwas ka gikan sa kawalay-hibalo ug kalimot; ug ikatulo, aron maluwas ka gikan sa matag tukso ug apostasiya.

39. Pangitaa sa inyong pag-ampo ang pagkamatarung ug ang gingharian lamang, mao ang pagkamaayo ug kahibalo – ug ang tanan nga uban '*idugang kaninyo*' (Mat. 6:33).

40. Matarong nga mag-ampo dili lamang alang sa kaugalingong paghinlo, kondili usab alang sa paghinlo sa matag tawo, sa pagpanig-ingon sa han-ay sa mga anghel.

41. Hunahuna kon tinuod ba nga nagatindog ka sa atubangan sa Dios sa imong pag-ampo, o kon napildi ka sa tinguha sa pagdayeg sa tawo ug naningkamot ka nga makab-ot kini, nga gitabonan nimo kini (kini nga dili himsog nga tinguha pinaagi sa usa ka makatinuod nga pagpakaaron-ingnon) pinaagi sa pagpadugay sa imong pag-ampo.

42. Kung mag-ampo ka uban sa mga igsoon o mag-inusara, paningkamoti nga dili lang pagtuman sa usa ka batasan, kondili mag-ampo nga may pagbati.

43. Ang kinaiya sa pag-ampo (niining klaseha—nga giampo uban sa pagbati) mao ang pagkalunod sa lawom nga pagrespeto, uban sa pagkamabuotan ug masubo nga kasingkasing, samtang nag-angkon sa imong mga sala uban sa hilom nga mga paghuyop.

44. Kung ang imong hunahuna malipat samtang nag-ampo ka, dili ka nag-ampo sama sa usa ka monghe, kondili usa ka layko pa gihapon, nga nagpalamuti lang sa gawas nga tabernakulo.
45. Sa diha nga nag-ampo ka, bantayi pag-ayo ang imong hunahuna, aron dili kini magpahamtang sa imong kaugalingon og mga hunahuna; apan sa tanang paagi, itas nimo ang imong kaugalingon sa usa ka matinud-anong presensya sa atubangan sa Dios (ubang sa kahibalo kung kinsa ang imong atubangan ug unsa ang katuyoan sa imong pagbarog). Kay sa panahon sa pag-ampo, kasagaran ang hunahuna dali ra ma-distract sa mga hinumduman (mopahinumdom kini og mga butang, tawo, panghitabo, ug busa maliso ang atensyon sa pag-ampo).
46. Sa panahon sa pag-ampo, ang imong panumduman magpahinumdom kanimo sa mga nangagi nga hitabo, o bag-ong kabalaka, o sa usa ka tawo nga nakapasakit kanimo.
47. Ang demonyo masuko kaayo sa usa ka tawo nga nag-ampo ug naggamit sa tanang matang sa limbong aron mapugngan ang iyang tuyo; busa siya walay puas nga nagpukaw, pinaagi sa panumduman, sa mga hunahuna sa nagkalain-laing butang, ug pinaagi sa unod iyang gipalihok ang tanang pagbati, aron sa bisan unsang paagi mapugngan ang matahum nga dagan sa pag-ampo (i.e. ang paningkamot sa pag-ampo) ug ang pagsaka ngadto sa Dios (ang pagtaas sa pagtagad).
48. Kung ang labing maalamon nga demonyo, human mogamit og daghang limbong, mapakyas sa pagpugong sa pag-ampo sa matinud-anon (ang tawo sa pag-ampo); dili niya kini pag-ubos pag-ayo (ang iyang mga pag-atake), apan sa baylo, sa diha nga mahuman na sa tawo ang iyang pag-ampo, mobalos siya kaniya. Kay pinaagi sa pagpasiga kaniya og kasuko, iyang gub-on ang maanindot nga kahimtang sa hunahuna nga makab-ot pinaagi sa pag-ampo, o pinaagi sa pagpukaw og kalipay nga walay pulong (ang tinguha sa pagtilaw sa senswal nga kalipay), iyang ginakatawa ang hunahuna.
49. Human ka mag-ampo sumala sa angay, pagpaabot sa dili gipaabot – ug barog nga lig-on, bantayi ang imong bunga. Mao kini ang imong gitakdang *buhaton* sukad pa sa sinugdanan – mao ang '*atimanon ug bantayan*' (Gen. 2:15). Ngano man, pagkahuman nimo sa imong katungdanan (pagkahuman sa husto nga pag-ampo), pasagdan pa nimo nga walay bantay ang imong nakuha pinaagi sa paningkamot? Kon dili, wala kay madawat nga bisan unsang kaayohan gikan sa imong pag-ampo.
50. Ang tanang panagbangi tali kanato ug sa mga hugaw nga espiritu gihimo tungod lang sa espirituhanong pag-ampo, kay kini hingpit nga supak kanila ug dili nila ikatugot, samtang para kanato kini makaluwas ug mapuslanon.
51. Ngano man nga ang mga demonyo, pinaagi sa ilang impluwensya, naningkamot sa pagpukaw kanato sa kasagahan sa pagkaon, pakighilawas, kahakog, kasuko, pagbuswak sa kasingkasing ug ubang pang mga pagbati? Aron ang hunahuna, nga napaluya nila, dili na makapangamuyo sama sa angay; kay ang mga pagbati sa atong dili makatarunganong kinaiyahan, sa higayon nga mosugod na kini og lihod, dili na tugotan ang hunahuna nga maglihok sa makatarunganong paagi.
52. Nagpraktis kita og mga birtud tungod kay gikinahanglan kini sa kinaiyahan; mosumite kita sa kinaiyahan alang sa Ikamaw-ang nga nagmugna niini – (ang Ginoo). Kining Ikamaw-ang, bisan pa, kasagaran mahimong klaro kanato (klarong naimprinta sa atong hunahuna) samtang naa kita sa kahimtang sa pag-ampo.
53. Ang kahimtang sa pag-ampo mao ang walay-pagbati nga disposisyon nga, pinaagi sa kinatumyan nga gugma, nag-alsa sa maalamon ug espirituhanong hunahuna ngadto sa kataas-taasan.
54. Ang gustong mag-ampo sa tinuod dili lang kinahanglan makontrolar ang kasuko ug kahilakaw, kondili kinahanglan usab nga walay bisan unsang madasigon nga hunahuna.
55. Ang bisan kinsa nga naghigugma sa Dios kanunay nga nakig-istorya kaniya sama sa usa ka Amahan, nga naglikay sa matag madasigon nga hunahuna.
56. Dili tanan nga nakaabot sa kawalay-pagbati nag-ampo na gayud sa tinuod; kay ang ingon nga tawo mahimo pa nga nabisi sa yano nga mga hunahuna (mahitungod sa mga butang, nga walay bisan unsang pagbati) ug madisturbo sa ilang mga sugilanon (tingali sa mga hulagway niini ug sa lain-laing kombinasyon niini) – ug busa layo kaayo siya sa Dios. (Walay mainit nga pagbati, apan ang hunahuna nagdamgo).
57. Apan bisan pa kon ang hunahuna dili magpabilin sa yano nga mga hunahuna bahin sa mga butang, dili pa kini nagpasabot nga nakaabot na kini sa kahimtang sa pag-ampo: kay mahimo kini nga nabisi sa (pilosopikal) nga pagkontemplar niini nga mga butang ug sa pagsuhid sa ilang mga relasyon sa hinungdan. Bisin pa nga tanan niini mga abstraksyon, tungod kay mga spekulasyon kini mahitungod sa mga butang, nagbilin sila og hulagway sa hunahuna – ug nagdala niini layo kaayo gikan sa Dios. (Ang mga pagbati wala maglihok, apan ang hunahuna nag-philosophize imbis nga nag-ampo: ang kahimtang sa mga eskolar).

58. Bisan pa kon ang hunahuna mosaka sa ibabaw sa mga spekulasyon bahin sa materyal nga kinaiyahan, dili kini nagpasabot nga nakakita na kini sa tinuod nga presensya sa Dios: kay mahimo kini nga nabisi sa kahibalo sa mga intelihible nga binuhat (sa kalibutan sa mga anghel), ug mapuno niini (mapuno sa lain-laing hunahuna ug ideya bahin kanila).

59. Kung gusto ka mag-ampo sa husto, kinahanglan nimo ang Dios, nga nagahatag sa pag-ampo sa nag-ampo. Tawga Siya sa pag-ampo, nga nag-ingon: '*Benditohon ang Imong ngalan, moabot ang Imong gingharian*' (Mat. 6:9–10), nga mao ang Espiritu Santo ug ang Imong Bugtong Anak. Kay mao kini ang gitudlo sa Ginoo mismo, nga ang Amahan '*angay pagsimbaon sa espiritu ug kamatuoran*' (Juan 4:24).

60. Ang nag-ampo sa espiritu ug sa kamatuoran dili manguha sa iyang mga hunahuna alang sa paghimaya sa Magbubuhat gikan sa mga binuhat, kondili gikan lamang kaniya kining mga pagsabot aron pagdayeg kaniya.

61. Kung ikaw usa ka teologo, motuo ka sa tinuod; ug kung motuo ka sa tinuod, usa ka teologo ka.

62. Sa dihang ang imong hunahuna, nga nagdilaab sa tinguha alang sa Dios, hinay-hinay, daw ingon, mibulag sa unod ug milikay sa tanang hunahuna nga nagagikan sa mga sensory nga impresyon o sa panumduman, samtang sa samang higayon napuno kini sa pagrespeto ug kalipay; unya konklud-a nga kini nakaduol na sa kinatunayan sa pag-ampo.

63. Ang Espiritu Santo, nga nagpakita sa pagtagad sa atong kahuyang, moanha kanato bisan pa dili pa kita putli; ug kon makita Niya nga ang atong hunahuna nag-ampo kaniya sa tinuoray, moubos Siya niini ug pahawaon ang tibuok panon sa mga hunahuna ug mga hulagway nga naglibot niini (nga hinungdan sa ilang pagkawala), pinaagi niini, pag-andam kaniya sa paghandum sa espirituhanong pag-ampo.

64. Ang ubang espiritu—maayo man o dautan—nagpasulod ug hunahuna, ideya, ug mga imahinasyon sa hunahuna pinaagi sa paglihok sa lawas; apan ang Ginoo naglihok sa supak nga paagi: pinaagi sa pagdasig sa hunahuna mismo, gipahimutang Niya niini ang kahibalo sa bisan unsang makapahimuot Kaniya—ug pinaagi sa hunahuna gipugngan Niya ang kawalay-disiplina sa lawas.

65. Ang bisan kinsa nga samtang naghigugma sa tinuod nga pag-ampo masuko o magpabilin og sama, angay siyang pasanginlan sa tanang pasangil: kay sama siya sa usa ka tawo nga gustong makakita og klaro, apan sa samang higayon gitabonan niya ang iyang mga mata og abog.

66. Kung gusto ka mag-ampo sama sa angay, ayaw pagbuhat og bisan unsa nga supak (kaaway) sa pag-ampo, aron ang Dios, sa Iyang pagduol, mohulog kanimo.

67. Sa diha nga mag-ampo ka, ayaw paghatag og porma sa Balaan, ni tugoti ang imong hunahuna nga mabag-o ngadto sa bisan unsang hulagway (o hunahunaon kini sa bisan unsang porma, o nga may hulagway nga mapadikit sa imong hunahuna); kondili, duola ang dili materyal pinaagi sa dili materyal – ug ikaw pagahiusa kaniya.

68. Pag-amping sa mga bitag sa kaaway: kay mahitabo nga, samtang nag-ampo ka uban sa pagkabalaan ug kalinaw, kalit nga motungha kanimo ang usa ka katingad-an ug langyaw nga hulagway. Kini buhat sa mga kaaway, nga gituyo aron madani ka sa garbo pinaagi sa pagpasulod sa hunahuna nga ang Banal nagpakita kanimo dinhi – ug labaw pa, aron hunahunaon nimo nga, sama niining kalit nga pagpakita, ang Banal adunay kadaghanan (naga-okupar og luna, adunay gilapdon, ug naglangkob sa mga bahin), samtang ang Banal wala'y kadaghanan ni porma.

69. Kung ang maselos nga demonyo dili makapalihok sa panumduman, kini dayon molihok sa dugo ug sa mga likidong kinabuhi aron sa hunahuna, pinaagi niini, makahimo og imahinasyon sa usa ka langyaw nga butang ug pun-on kini og mga hulagway; ug ang hunahuna, nga naanad na sa pagpuyo sa ingon nga mga hunahuna, dali ra kini madala niini; ug, sa paghunahuna nga kini misaka ngadto sa usa ka dili materyal ug dili makita nga kahimtang sa kahibalo, kini nadani, nga nagdawat sa aso ingon nga kahayag.

70. Bantayi ang imong kaugalingon, panalipdi ang imong hunahuna batok sa mga walay pulos nga hunahuna samtang nag-ampo ug paningkamoti nga magpabilin sa malinawong kahimtang sa hunahuna—aron '*Siya nga maloloy-on sa mga ignorante*' (Heb. 5:2) moanha kanimo ug ihatag kanimo ang himayaong gasa sa pag-ampo.

71. Dili posible nga makapangamuyo ka nga malimpyo samtang nalibog ka sa mga butang sa kalibutan ug nabalaka sa walay hunong nga kabalaka: kay ang pag-ampo mao ang pagbiya sa (tanang nga dili may kalabutan) nga mga hunahuna.

72. Ang nakagapos dili makalingkawas—ug ang hunahuna nga ulipon sa bisan unsang kahiligon dili makamatngon sa dapit sa espirituhanong pag-ampo; labaw pa, kini gipalihok ug gilukso-lukso sa mga hunahuna nga puno sa kahiligon, ug walay lig-on nga pagbarug.

73. Sa dihang ang hunahuna sa katapusan magsugod na sa pag-ampo nga putli ug walay pagbati, didto kini atakehon sa mga demonyo, dili na gikan sa wala kondili gikan sa tuo: ipakita nila ang usa ka panan-aw nga daw himaya sa Dios, o usa ka hulagway nga makapahimuot sa mga pagbati, aron daw sa hunahuna nga nakab-ot na gyud niini ang tumong sa pag-ampo. Sama sa giingon sa usa ka tawo nga maalamon sa maong butang (si Evagrius), kini motumaw gikan sa kahiligon sa garbo, gikan sa demonyong paghikap sa usa ka piho nga bahin sa utok, ug gikan sa kagubot (o pamamaga) sa mga nerbiyos didto.

74. Nagtuo ako nga ang demonyo, pinaagi sa paghikap sa maong bahin sumala sa iyang gusto, nagbag-o sa kahayag nga naglibot sa hunahuna; gikan niini, ang garbo mopukaw og hunahuna nga mapugos ang hunahuna sa walay pulos nga pag-angkon sa kaugalingon og balaan ug sukaranan nga kahibalo. Tungod kay wala siya gub-ana sa hugaw nga mga kahilambigit sa unod, apan nagbarog nga putli sa pag-ampo, wala mosulod sa iyang hunahuna nga adunay dautang impluwensya nga naglihok dinhi, – ug siya mahimong kombinsido nga kini tinuod gayud nga usa ka banal nga pagpadayag, samtang kini misangpot gikan sa usa ka demonyo nga, pinaagi sa labing dakong limbong, nag-usab sa kahayag nga may kalabotan sa hunahuna pinaagi sa utok, sama sa among giingon, ug naghulma sa hunahuna mismo (naghatag niini og kaugalingong porma, o nagpahinabo niini nga maghunahuna niini o kana).

75. Ang anghel sa Dios, sa diha nga siya magpakita, sa usa ka pulong, nagtapos sa kalihokan sa kaaway sulod kanato ug nagtugot sa kahayag sa hunahuna nga molihok nga walay limbong.

76. Ang gisulti sa Pahayag mahitungod sa Anghel—nga nagdala siya og insenso '*aron ihalad uban sa mga pag-ampo sa mga balaan*' (Pahayag 8:3)—nagtuo ako nga nagtumong kini sa grasya nga naglihok pinaagi sa Anghel ug naghatag sa abilidad sa tinuod nga pag-ampo; aron ang hunahuna sa katapusan magpuyo sa pag-ampo nga walay kalibog sa panghunahuna, walay pagkawalay paglaum o pagkawalay kaisog.

77. Ang mga bulalo sa insenso mao, ingon sa giingon didto, '*ang mga pag-ampo sa mga balaan*', nga gihalad sa '*kwarentay-duha ka mga tigulang*' (Pahayag 5:8). Pinaagi sa bulalo, angay sabton ang pakig-ambit sa Dios, o hingpit nga espirituhanong gugma alang Niya, diin ang pag-ampo gihalad sa espiritu ug sa kamatuoran.

78. Sa diha nga imong masabtan nga sa imong pag-ampo dili na nimo mabati nga kinahanglan ka maghilak tungod sa imong mga sala, hunahuna kung unsa ka layo ang imong paglayas gikan sa Dios, bisan pa man nga gipugos ka nga magpuyo kanunay kaniya – ug magbubo ka sa labing init nga mga luha.

79. Tinud-anay gayud kini: sa pag-ila nimo sa imong kaugalingong bili (ang imong kakabus ug pagkagamay), maghilak ka uban sa khamugaway, magminos ka sa imong kaugalingon sama ni Isaias – ingon sa usa ka tawo nga '*dili mahinlo ug adunay hugaw nga mga ngabil*' ug nagpuyo taliwala sa ingon nga katawhan, mao ang mga kaatbang (sa Dios – hugaw nga mga pwersa o hunahuna), nangahas ka nga motindog sa atubangan sa Ginoo sa mga Hukbo (Isa. 6:5).

80. Kung mag-ampo ka sa tinuod, makadawat ka og hingpit nga kasiguruhan sa daghang mga butang, ug ang mga Anghel motigom sa imong palibot, sama sa ilang gibuhat kang Daniel, ug pasidan-an ka sa kahibalo sa mga hinungdan nganong mahitabo ang mga butang.

81. Hibal-i nga ang mga Anghel nagdasig kanato sa pag-ampo ug nagbarog uban kanato niini, nagalipay ug nag-ampo uban kanato. Busa, kon pasagad kita ug magpuyo og dautang hunahuna, dako kaayo nato silang pasuko; kay samtang nagpaningkamot sila pag-ayo alang kanato, dili nato gusto mangayo og tabang sa Dios para sa atong kaugalingon, apan, sa pagpasagad sa atong pag-alagad sa Dios ug sa pagbiya kanila nga Dios ug Ginoo, makig-istorya kita sa hugaw nga mga demonyo (sa atong hunahuna).

82. Pag-ampo nga malinaw ug malinaw-on; pag-awit nga makatarunganon ug malipayon – ug ikaw mahimong sama sa sisiw sa agila nga molupad sa kahitas-an.

83. Ang pag-awit sa mga salmo makapatulog sa mga pagbati ug makapugong sa mga tinguha sa lawas; samtang ang pag-ampo nag-uyon sa hunahuna sa intelihenteng kalihokan nga angay niini.

84. Ang pag-ampo usa ka kalihokan nga angay sa dignidad sa hunahuna, o mas tukma pa, ang tinuod nga pag-aplikar niini.

85. Ang pag-awit sa mga salmo usa ka pagpadayag sa daghang kinaadman; ug ang pag-ampo mao ang pasiuna sa espirituhanong kahibalo.

86. Ang kontemplasyon usa ka labing maayong paningkamot; kini motabang sa pag-ampo pinaagi sa pagpukaw sa intelektwal nga gahum sa hunahuna aron kontemplahon ang balaan nga kahibalo.

87. Kung wala pa nimo madawat ang gasa sa pag-ampo o pag-awit sa mga salmo, mangayo nga walay hunong ug madawat nimo kini.

88. *'Ug gisultihan sila sa Ginoo og usa ka panultihon nga nagpasabot nga kinahanglan kanunay mag-ampo ug dili mawadan og kadasig'* (Lucas 18:1). Busa, ayaw kaguol o mawadan og kadasig tungod kay wala pa nimo kini nadawat; kay madawat ra nimo kini sa takdang panahon. Gidugang sa Ginoo kini sa parabula: *'Bisan dili ko mahadlok sa Dios ug dili ko maila-ila sa atubangan sa mga tawo, apan tungod kay kini nga balo sige'g samok kanako, panimaloson ko siya'* (– 5). Ingon usab, *'Dali ra usab magpanimalos ang Dios alang sa mga nagatu-aw kaniya adlaw ug gabii'* (– 7). Busa, paglipay kamo, nga nagpadayon sa pag-ampo uban sa mapisan nga paglahutay.

89. Ayaw paghandum nga ang mga butang nga may kalabotan kanimo mahitabo sumala sa imong gihunahuna (nga mao ang labing maayo), kondili sumala sa ikalipay sa Dios; ug ikaw mahimong malinaw ug mapasalamaton sa imong pag-ampo.

90. Bisan pa kon daw kauban na ka sa Dios, mag-amping ka sa demonyo sa kahakog; kay siya labing madani ug malimbungon, ug naningkamot sa tanang paagi aron mapildi ang determinasyon sa imong matitud-anong hunahuna ug aron maliso kini gikan sa Dios, bisan pa kon kini nagatindog sa atubangan sa Dios uban sa pagrespeto ug kahadlok.

91. Kung ganahan ka mag-ampo, andama ang imong kaugalingon sa mga tukso sa demonyo ug pasensyaha ang ilang mga pagsilot; kay sama sa mga buangis nga hayop, mosulong sila kanimo ug gisi-gisi ang tibuok nimong lawas.

92. Pag-andam, sama sa usa ka batid nga manlalaban – ayaw pagduha-duha, bisan pa kon kalit ka makakita og usa ka hulagway; ayaw pagkabala-bala, bisan pa kon usa ka espada ang gipahiluna batok kanimo, o usa ka sulo ang gipahimutang sa imong nawong; ayaw kawala'g kaisog (ayaw pagkahadlok), bisan pa kon usa ka makalilisang ug malimbungon nga hulagway ang motungha sa imong atubangan; apan baroga nga lig-on, ipahayag ang tinuod nga pagtuo, ug tan-awa nga walay kurog ang imong mga kaaway.

93. Ang bisan kinsa nga makasukol sa kasubo giisip nga takus sa kalipay; ug ang bisan kinsa nga makasukol sa kalisud dili pagawad-an sa bahin sa kalipay.

94. Pag-amping nga dili kamo limbongan sa mga malimbungong demonyo pinaagi sa bisan unsang panan-awon. (Kon mahitabo kini,) samtang nagpabilin nga kalmado, pag-ampo ug hangyoa ang Dios nga, kon kini gikan Kaniya (alang sa inyong pagtukod), Siya mismo ang maghatag kaninyo og kahayag; ug kon dili, nga Siya sa madali paagtabogon ang manlimbong gikan kaninyo. Ug lig-ona ang imong kasingkasing; kay kining mga iro dili makalahutay sa diha nga mobalik ka sa Dios uban sa mainitong pag-ampo, apan, sa diha-diha dayon, sa dili makita ug dili matagad nga paghampak sa gahum sa Dios, molayas sila'g layo gikan kanimo.

95. Kinahanglan usab nga mag-amping ka sa mosunod nga limbong sa mga demonyo. Usahay, mobahin-bahin sila sa mga grupo. Ang uban moanha aron tuksoon ka. Ug sa diha nga mangayo ka og tabang, mosulod ang uban sa porma sa mga anghel ug pahawaon ang unang mga demonyo, aron malimbong ka sa pagtuo nga tinuod silang mga anghel, ug mahulog ka sa garbo nga angay ka sa ingon ana nga butang.

96. Paningkamoti nga mahimong mapainubsanon ug maisug kutob sa mahimo – ug ang malisyosong pag-atake sa mga demonyo dili makahikap sa imong kalag, ni moabot ang ilang silot sa imong lawas. *'Sugoon Niya* (ang Ginoo) *ang Iyang anghel bahin kanimo aron bantayan ka'* (Salmo 90:10–11); ug dili makita nilang palayoon gikan kanimo ang tanang malisyosong buhat.

97. Bisan pa man ang naningkamot nga maputli ang iyang pag-ampo makadungog sa kasaba, sa kagulu, sa mga pag-agakak ug sa mga panumpa sa mga demonyo, dili siya malimbong sa iyang hunahuna ni mosumiter kanila, kondili moingon siya sa Dios: *'Dili ako mahadlok sa kadautan, kay Kauban ko Ikaw'* (Salmo 22:4), ug uban pa.

98. Sa panahon sa ingon nga mga pagsulay, praktisa ang walay hunong, mubo apan kusgan nga pag-ampo.

99. Kung ang mga demonyo mubantay kanimo, nga nagaingon nga kalit lang sila motungha sa hangin aron ikatingala ka ug kuhaan ka sa imong pagka-matngon, ayaw sila kahadlok ug ayaw gayud tagda ang ingon nga mga hulga. Naningkamot lang sila nga ikahadlok ka, pagsulay kon giisip ba nimo sila nga bisan unsa, o kon gilubong na gyud nimo sila sa hingpit.

100. Kung motindog ka sa atubangan sa Dios nga Makagagahum, ang Magbubuhay ug Maghatag, sa pag-ampo, ngano man nga motindog ka sa Iyang atubangan nga ingon ana ka buang, nga human nimo biyaan ang imong kahadlok kaniya—nga dili matandog—nahadlok ka pa sa langaw ug lamok? O wala ba nimo madungog ang giingon sa Propeta: *'Magkuyog kamo sa Ginoo nga inyong Dios'* (Deut. 10:20), ug usab: *'Ang tanan nagkuyog kaniya ug nagkurog sa pagtan-aw sa iyang gahum'* – ug uban pa (2 Cron. 36, ang pag-ampo ni Manases).

101. Sama sa pan nga pagkaon sa lawas, ug sa pagkamaayo pagkaon sa kalag, ingon man ang espirituhanong pag-ampo pagkaon sa hunahuna.

102. Pag-ampo sa balaan nga dapit sa pag-ampo dili sama sa usa ka Pariseo, kondili sama sa maniningil sa buhis, aron ikaw usab mahimong matarong sa Ginoo.

103. Paningkamoti nga dili mag-ampo batok sa bisan kinsa sa imong pag-ampo, aron dili nimo laglagon ang imong gitukod, ug dili mahimong makalilisang ang imong pag-ampo (sa atubangan sa Dios).

104. Pasagdi ang utangon sa *'napulo ka talento'* nga magtudlo kanimo nga, kon dili nimo pasayloon ang imong utangon, dili usab ka pasayloon; kay giingon: *'Gihatag siya sa magpapasakit'* (Mat. 18:34).

105. Ipasagad ang imong panginahanglan sa lawas samtang nag-ampo ka (sa atubangan sa Dios), basi pa ang kagat sa pulgas, lamok, o langaw makawala kanimo sa labing dakong panalangin nga gihatag sa pag-ampo.

106. Nakaabot sa among pagtagad nga sa dihang mitindog ang usa ka Balaan aron mag-ampo, ang Daang Usa misupak kaniya sa kusog kaayo nga pagkahuman niya pag-alsa sa iyang mga kamot, ang Daang Usa, nga nagbag-o sa iyang kaugalingon ngadto sa usa ka leon, gi-alsa ang iyang mga unahan nga paa ug, sa paglubong sa iyang mga kuko sa kilid sa asketiko, wala mohunong hangtod nga gibabaan sa Balaan ang iyang mga kamot. Apan wala gyud niya kini ibaba hangtod mahuman niya ang iyang naandan nga mga pag-ampo.

107. Ingon usab niini, sumala sa atong nahibaloan, si Juan nga Gamay—o mas tukma pa, ang labing bantugan nga monghe—nga nagpabilin sa kanunay nga espirituhanong pakig-uban sa Dios samtang usa ka demonyo sa porma sa dragon naglibot kaniya, gangawn ang iyang unod ug gilud-an kini sa iyang nawong.

108. Sigurado nga nabasa na nimo ang mga kinabuhi sa mga monghe sa Tavenisi, diin gisulti nga sa dihang si Abba Theodore nagasulti sa mga igsoon, duha ka bitin ang misulod sa iyang mga tiil; apan, nga walay bisan gamayng kabalaka, gipilo niya ang iyang mga tiil sama sa paghimo og arko, gitugotan ang mga bitin nga moagi sa ilawom niini, ug gipadayon ang iyang pakigpulong hangtod sa katapusan; ug pagkahuman lang niini iyang gipakita kini sa mga igsoon, human niyang gisaysay ang nahitabo.

109. Nabasa usab namo ang bahin sa laing espirituhanong igsoon nga samtang nag-ampo siya, misaka ug mihikap sa iyang tiil ang usa ka echidna; apan wala niya ibaba ang iyang mga kamot hangtod nahuman niya ang iyang naandan nga pag-ampo. Ug kining tawoha, nga gihigugma ang Dios labaw pa sa iyang kaugalingon, wala gyud masamari bisan unsa.

110. Ipunting ang imong mga mata sa dili makadisturbo samtang nag-ampo, ug, human nimo nga makabulag sa unod ug sa kalag, pabuhi ang hunahuna.

111. Sa usa ka balaan nga tawo, usa ka matinud-anong manalangin nga nagpuyo sa hilom sa disyerto, mipakita ang mga demonyo ug sulod sa duha ka semana giduwa-duwa siya nila sama sa usa ka bola, gilabay-labay sa hangin ug gidakop sa usa ka banig; apan bisan gamay wala nila mabaling ang iyang hunahuna gikan sa iyang mainitong pag-ampo.

112. Sa laing monghe nga mahigugmaon sa Dios, samtang naghalad siya og pag-ampo sa hunahuna samtang naglakaw sa kamingawan, duha ka anghel ang nagpakita ug naglakaw sa iyang kiliran, nga nagpabilin kaniya sa ilang taliwala. Apan wala gyud niya sila tagda bisan sa usa ka gutlo, aron dili siya mapildi sa labing maayo, kay nahinumdom siya sa mga pulong sa Apostol, nga nag-ingon: *'Ni ang mga anghel, ni ang mga prinsipalidad, ni ang mga gahum makabulag kanato gikan sa gugma ni Cristo'* (Roma 8:38–39).

113. Pinaagi sa pag-ampo, ang usa ka monghe mahimong sama sa anghel, nga naghandum *'sa pagtan-aw sa nawong sa Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 18:10).

114. Dili gyud nimo angay pangandoyon o pangitaon ang pagtan-aw sa bisan unsang nawong o hulagway samtang nag-ampo ka.

115. Ayaw paghandum nga makakita sa mga Anghel, o sa mga Gahum, o kang Kristo pinaagi sa imong pisikal nga mga pagbati, aron dili ka mawala sa imong paghuna-huna tungod kay imo nga masayop nga giisip ang lobo nga mao ang magbalantay ug pagsimba sa mga kaaway – ang mga demonyo.

- 116.** Ang sinugdanan sa paglimbong sa hunahuna mao ang pagkamapahitas-on; tungod niini, naningkamot ang hunahuna nga hulagon ang Pagkadiyosnon sa bisan unsang porma o hulagway.
- 117.** Balik-balikon nako ang akong gisulti sa mga bag-uhan: bulahan ang hunahuna nga, samtang nag-ampo, nagpabilin nga hingpit ang kahilom.
- 118.** Bulahan ang hunahuna nga, nag-ampo nga walay samok, makadawat og kanunay nga nagkadako nga pangandoy alang sa Dios.
- 119.** Bulahan ang hunahuna nga, samtang nag-ampo, nakabulag sa materyal nga mga butang ug walay kahakog.
- 120.** Bulahan ang hunahuna nga, samtang nag-ampo, nagpabilin nga hingpit nga walay pagtagad sa tanang butang.
- 121.** Bulahan ang monghe nga nagtahud sa matag tawo sama sa usa ka diyos pagkahuman sa Diyos.
- 122.** Bulahan ang monghe nga nagtan-aw sa kaluwasan ug kalamboan sa tanan ingon sa iya mismo.
- 123.** Bulahan ang monghe nga nagtan-aw sa iyang kaugalingon ingon nga basurahan sa tanan.
- 124.** Ang monghe mao ang usa ka tawo nga, samtang nagbulag siya sa tanan, nagpabilin nga naghiusa sa tanan.
- 125.** Ang monghe mao ang usa ka tawo nga nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga kauban sa tanan ug makakita sa iyang kaugalingon sa matag-usa.
- 126.** Ang kanunay nga naghalad sa iyang pinakaunang hunahuna sa Diyos mao ang nag-ampo.
- 127.** Likayi ang tanang bakak ug panumpa, ingon usa ka monghe nga matinud-anon nga nagtinguha sa pag-ampo; kung dili, magsul-ob ka og porma nga dili imo nga walay pulos.
- 128.** Kung gusto ka mag-ampo sa Espiritu, ayaw pagkuha og bisan unsa gikan sa unod – ug dili ka mabug-atan sa panganod sa kangitngit atubangan nimo samtang nag-ampo.
- 129.** Ikomisyon ang imong pisikal nga mga panginahanglan sa Diyos – ug mahimong klaro nga gikomisyon usab nimo kaniya ang imong espirituhanong mga panginahanglan.
- 130.** Kung giisip kang takus sa pagdawat sa mga saad, maghari ka. Busa, kon dili man, sa pagtan-aw niini, dili ba nimo dalhon uban sa kalipay ang imong karon nga kakabus?
- 131.** Ayaw paglikay sa kakabus ug kasubo sa kinabuhi – kini mao ang mga instrumento (pakpak) sa hayag nga pag-ampo.
- 132.** Himoa nga ang mga birtud sa lawas mahimong panalipod sa mga espirituhanon alang kanimo, ang mga espirituhanong birtud panalipod sa espirituhanon, ug kini panalipod sa dili materyal ug esensyal nga kahibalo.
- 133.** Kung, samtang nag-ampo ka batok sa usa ka piho nga hunahuna, mapansin nimo nga kini dali ug sayon nga mawala, susiha dayon ang hinungdan niini, aron dili ka mahulog sa bitag ug, tungod sa limbong, mahimong traydor sa imong kaugalingon.
- 134.** Usahay mahitabo nga ang mga demonyo, human itanom ang pipila ka hunahuna sa imong sulod, sila mismo ang mag-awhag kanimo sa pag-ampo batok niini ug sa pagsukol niini – unya dali dayon silang molayas; aron mahulog ka sa limbong, nga nagtuo nga nasugdan na nimo ang pagdaog sa imong mga hunahuna ug nakapahadlok sa mga demonyo.
- 135.** Kung mag-ampo ka batok sa bisan unsang pagbati o bisan unsang demonyo nga nagpahirap kanimo, hinumdumi ang mga pulong sa Salmista: *'Lukahon ko ang akong mga kaaway ug masakpan ko sila; dili ko mobalik hangtod mapukan sila: patumbahon ko sila, ug dili sila makabarog; mahulog sila sa akong tiilan'*, ug uban pa (Salmo 17, 38–39). Apan isulti kini sa husto nga panahon, pag-andam sa imong kaugalingon batok sa imong mga kaaway pinaagi sa pagpaubos.
- 136.** Ayaw hunahunaa nga makab-ot nimo ang pagkamaayo kung dili ka una makigbisog niini hangtod sa pagdugo sa imong dugo. Sumala sa Balaang Apostol, kinahanglan makigbisog batok sa sala hangtod sa kamatayon, aron magpabilin kang walay sala (Heb. 12:4).
- 137.** Usahay mahitabo nga, human ka makabuhat og pabor sa usa ka tawo, makasinati ka og kadaut gikan sa lain (pinaagi sa mga panukso sa kaaway), aron sa dihang atubang ka sa panamastamas, mosulti ka o mubuhat og dili angay, ug sa ingon niini malaglag nimo ang maayong imong natigom. Mao kana ang tumong sa mga malimbungong demonyo. Busa, kinahanglan magbantay ka sa imong kaugalingon nga maalamon.
- 138.** Sa dihang gisulod ka sa mga atake sa mga demonyo batok kanimo, pag-amping pag-ayo nga dili ka mahulog sa ilang pagkaulipon.

139. Sa gabii, ang dautang mga demonyo mismo naningkamot nga samokon ang espirituhanong magtutudlo; samtang sa adlaw, ginabuhat nila kini pinaagi sa mga tawo, nga naglibut kaniya sa mga dili maayong panghitabo, panamastamas, ug mga kalisdanan nga ilang hinungdan.

140. Ayaw pagdumili sa pag-antos niining mga magubot nga tawo. Pasagdi sila nga mobunalan ug tapakan ka, guyuron ug hapuhapan ka; kay pinaagi niini, ang imong bisti mahimong mas hayag.

141. Hangtud hingpit nimo ikalimod ang imong mga kahuyang ug ang imong hunahuna magpadayon sa pagsukol sa pagkamaayo ug kamatuoran, dili ka makakaplag og mabangong insenso sa sulod sa imong kasingkasing (mao kana, ang putli ug mainitong pag-ampo).

142. Gusto ba nimo nga mag-ampo (sama sa angay nimo buhaton)? Pinaagi sa pagtalikod niining kalibutan, puy-ana kanunay ang langit—dili lang sa mga pulong, kondili pinaagi sa mga buhat sama sa mga anghel ug sa labing balaan nga pagsabot.

143. Kung sa panahon nga naa ka sa kalisod (naga-atubang og grabeng mga tukso, sa katalagman nga mahulog) ra nimo hinumduman ang Hukom—kung unsa Siya ka-katingalahan ug dili malukop—nan wala pa nimo nahibal-an ang '*pag-alagad sa Ginoo uban sa kahadlok ug paglipay sa Iyang atubangan uban sa pag-uyog*' (Salmo 2:11). Hibal-i nga sa mga panahon sa espirituhanong kalipay ug kahupayan, labi pang angay nga pag-alagad kaniya uban sa kahadlok ug pagrespeto.

144. Maalamon ang tawo nga, sa wala pa makab-ot ang hingpit nga paghinulsol, dili gayud mohunong sa paghinumdom sa iyang mga sala uban sa kasubo, ug sa matarong nga silot niini sa walay katapusang kalayo.

145. Kadtong nagpabilin sa sala ug sa pagpukaw sa kasuko sa Dios—ug nga walay pag-uyaw nga naningkamot sa pag-angkon sa kahibalo sa mga butang sa langit ug sa espirituhanong pag-ampo—dapat dawaton ang Apostolikong pagdili nga dili luwas alang kaniya ang pag-ampo nga walay tabon sa ulo. Ang ingon nga kalag, aron gamiton ang mga pulong sa Apostol, '*kinahanglan adunay anghel nga nagtindog ibabaw sa iyang ulo*' alang sa mga anaa (1 Cor. 11:10), nga nagsul-ob sa pagkamahadlok ug pagka-mapainubsanon nga angay sa usa ka mapainubsanon nga tawo.

146. Sama sa walay kapuslanan alang sa usa ka tawo nga adunay depekto sa panan-aw ang dugay ug matinud-anong pagtan-aw sa adlaw sa udto, ingon usab walay kapuslanan alang sa usa ka madasigon ug hugaw nga hunahuna ang paghunahuna sa usa ka makalilisang ug supernatural nga pag-ampo sa espiritu ug sa kamatuoran; sa sukwahi, ang Pagkadiyosnon mopukaw ug kasuko batok kaniya.

147. Kung Siya nga walay kakulang ug dili mananapiling madawat ang usa ka tawo nga moanha sa halaran uban sa halad hangtud nga makig-uli siya sa iyang silingan nga nagbati ug sama batok kaniya (Mat. 5:23), hunahuna kung unsa ka dako nga pagpugong sa kaugalingon ug ka maampingon ang gikinahanglan aron makahanyag ug insenso nga makapahimuot sa Dios sa halaran sa hunahuna.

148. Ayaw paghigugma sa mga pulong, ni sa himaya; kay klaro nga *dili sa imong likod*, kondili sa imong nawong nga '*naglihok ang dautan*' (Salmo 128:3). Ug ikaw mahimong kataw-anan nila sa panahon sa pag-ampo, nga madani ug malimbongan sa ilang mga hunahuna nga walay pokus.

149. Ang pagtagad nga nangita sa pag-ampo makakaplag sa pag-ampo. Walay mas labaw pa sa pag-ampo nga mosunod sa pagtagad, ug kini ang pag-ampo nga angay tagaan sa tanang pag-amping aron mapalambo.

150. Sama sa pagka labaw sa panan-aw kaysa sa tanang uban pang mga pagbati, ingon usab ang pag-ampo mas mahimayaon kaysa sa tanang mga hiyas.

151. Ang merito sa pag-ampo dili lang makita sa kadaghan, kondili usab sa kalidad. Makita kini sa '*mga tawo nga misulod sa templo aron mag-ampo*' (Lucas 18:10), ug sa mosunod nga mga pulong: '*Apan kon mag-ampo kamo, ayaw pagbalik-balik sa walay pulos*', ug uban pa (Mateo 6:7).

152. Hangtud nga ang imong pagtagad naa lamang sa postura sa lawas nga angay sa pag-ampo, ug ang imong hunahuna nabisi lamang sa gawasnong kaanyag sa tabernakulo (alang sa ubang gawasnong aspeto sa pag-ampo... tan-awa ang Kapitulo 44), hibaloa nga wala pa nimo makita ang dapit sa pag-ampo, apan ang bulahan nga dalan paingon niini layo pa kanimo.

153. Sa dihang, samtang nag-ampo ka, ikaw mibangon sa ibabaw sa tanang uban pang kalipay, nan (hibaloa nga) tinuod nga imong nakaplagan ang pag-ampo.⁷³

⁷³ Gikan dinhi ang usa ka dugang gikan sa ubang sinulat ni San Nilus – '*mahitungod sa pag-ampo*'.

154. Ang pag-ampo ug pagbasa katingalahan; kini nagpahunong sa walay pulos nga paglaylay sa hunahuna, nagpugong sa hunahuna nga naglaylay sa dili angay nga dapit, ug mapuslanong nagpabilin niini nga nakatutok, nga dili gyud maabala niining katingalahang paningkamot (1, 16).

155. Ang pag-ampo nag-andam kanato sa pakig-istorya sa Dios ug, pinaagi sa dugayng praktis niini, nagdala kanato sa pakig-uban Niya; uban Niya nga midawat bisan ang labing ubos nga mga tawo sa Iyang gugma ug dili mahiya sa mahigalaong pagkasuod kanila, basta ang gugma nga nagpuyo sa ilang sulod naghatag kanila og kaisog (1, 17).

156. Ang pag-ampo nagbulag sa hunahuna gikan sa tanang hunahuna sa makalibog nga mga butang, nagtaas niini ngadto sa Dios mismo, nga naglungtad sa ibabaw sa tanang butang, aron kita makig-istorya Kaniya ug mapangahas nga mangayo Kaniya sa bisan unsang gusto nato; ug sa ingon niini, matabangan ang usa ka tawo nga mabuhi sa pagkabalaan, ingon usa nga nakig-uban na sa Dios ug sa dili madugay mag-andam pag-usab alang niining maong pakig-uban (1:19).

157. Gitudloan kita ni Pablo nga *'magpadayon sa pag-ampo'* (Roma 12:12), pinaagi niini napalambo nato sa atong kaugalingon ang batasan sa pag-ampo pinaagi sa kanunay nga pagpraktis (Col. 4:2; Ef. 6:18). Gisugo usab kita Niya nga *'maga-ampo sa matag lugar'* (1 Tim. 2:8), aron walay tapulan nga makapangatarungan nga nagpuyo sila layo sa dapit sa pagsimba. Ang bisan unsang lugar ang angay alang sa pag-ampo. Gidawat sa Dios ang mga nagtawag Niya uban sa putli nga kasingkasing ug matarong nga mga buhat, ug sa pagtan-aw sa Iyang pagtagad sa ilang disposisyon, maminaw Siya sa ilang mga hangyo, bisan pa kon ang lugar diin sila nagtawag Niya, sa atong panan-aw, walay kalainan sa bisan unsang lain (1:20).

158. Usahay, sa panahon sa pagbantay, angay basahon dayon ang mga salmo, samtang sa ubang panahon angay unahon ang pagkanta niini. Kinahanglan nato nga usbon-usbon ang atong pamaagi, aron supakon ang mga limbong sa atong mga kaaway, nga usahay magpukaw og tinguha nga paspas lang basahon ang teksto tungod kay ang kalag gipugngan sa kawad-on sa paglaum, ug usahay usab mag-awhag kanato sa seryoso ug melodiyosong pag-awit (1, 234).

159. Kung ang hunahuna sa kaaway mosulong sa imong kasingkasing, ayaw pagpangayo niini o kana pinaagi sa pag-ampo, kondili pahasa ang espada sa mga luha batok sa kaaway. Pinaagi sa pag-atubang sa kaaway uban sa ingon nga gamhanang panagang, mapaspasan nato siya mapugos sa pag-atras gikan kanato.

160. Malingaw sa pagbuhat sa manwal nga trabaho: apan labi pa gayud sa paghinumdom sa pag-ampo; kay ang una dili kanunay mamunga, samtang ang ikaduha walay hunong sa paghatag sa bunga sa paningkamot niini. Ayaw putola ang imong pag-ampo hangtud hingpit nimong natuman ang imong katungdanan sa pag-ampo, ug ayaw tagda ang hunahuna nga oras na aron magsugod sa trabaho; ingon usab, kon nagtrabaho ka, ayaw pagka-absorb kaayo sa imong buluhaton, basi sa imong pagdali, imong samokon ang imong kasingkasing ug himuon kini nga dili angay sa pag-ampo.

161. Ang hunahuna nga gikawat ang paghunahuna sa Dios ug nahilayo sa paghinumdom Kaniya makasasala nga walay pagtagad bisan pa pinaagi sa gawasong mga sentido: kay ang dalunggan ug ang dila dili na makahimo isip magbantay sa ingon nga hunahuna, tungod kay ang dedikasyon sa asetikong paningkamot sa pagpugong sa kaugalingon mibulag gikan sa sulod niini (1, 244).

162. Mahitabo nga naningkamot kita sa paghalad og putli nga pag-ampo apan dili nato kini makaya; apan mahitabo usab nga wala nato pugson ang atong kaugalingon, apan nagpabilin ang kalag sa putli nga pag-ampo. Ang una naggikan sa atong kahuyang, samtang ang ikaduha naggikan sa grasya gikan sa kahitas-an, nga nagtawag kanato pinaagi niini sa pagpangita sa pagkabalaan sa kalag, nga nagtudlo kanato pinaagi sa duha nga dili magpasigarbo sa atong kaugalingon kung mag-ampo kita nga putli, kondili ilhon kini ingon usa ka gasa sa Maghahatag. *'Kay wala kita kahibalo unsaon pag-ampo sama sa angay'* (Roma 8:26). Kung naningkamot kita nga himuon nga putli ang atong pag-ampo ug dili nato kini makaya, apan nabalotan hinuon; unya, samtang nag-agos ang mga luha sa atong mga aping, mangaliya kita sa Dios nga ang kangitngit sa panagbangi mawala ug ang kahayag mosidlak sa atong kalag (1, 264).

163. Ang paghinumdom sa mga makalaut nga tinguha makasamok; kay dili lang kini makapugong kanato sa pakig-istorya sa Dios, apan ginahugawan pa gani niini ang hunahuna—nga nagpakita nga nag-ampo—pinaagi sa mga pantasya sa dautang mga hulagway. Maayo nga magpabilin kanunay sa pag-ampo ug pag-ensayo sa hunahuna sa pakig-istorya sa Dios. Apan mao ba kini ang nahitabo kanato? – Kanunay, matangtang ang atong hunahuna gikan sa mga pulong sa pag-ampo, mosunod kita sa mga hunahuna nga magdalang kalibog kanato, nga dili nato kini balibaran ni masamokan – nga mao unta ang timailhan sa dili pag-uyon sa kabubut-on batok sa mga nag-awhag sa dili angay. Bisin pa man nga sa gawas kita nagpakita nga

nag-ampo – kay sa pagyuko sa atong mga tuhod, daw nag-ampo kita sa panan-aw sa mga nanan-aw – sa atong hunahuna naghunahuna kita og makalipay nga mga butang, mahigalaong nakig-istorya sa mga higala, nagpasipala sa atong mga kaaway sa kasuko, nagpanghandum uban sa mga bisita, nagtukod og mga balay para sa mga paryente, nagtanum og mga kahoy, nagbiyahe, nagbaligya-baligya, gipugos nga madani sa balaan nga ministeryo, nagdumala sa mga buluhaton sa mga simbahan nga gisalig kanamo uban sa dakong pag-amping, ug gibalik-balik kini sa among hunahuna, mouyon sa bisan unsa nga isugyot sa among hunahuna, sumala sa gusto sa among mga pagbati nga ibalhin ang among kasingkasing niini (– 2, 129–130).

164. Ang pag-ampo nagkinahanglan nga limpyohan ang hunahuna gikan sa tanang hunahuna ug dili mosulod niini bisan unsang dili pag-ampo, bisan pa man kini dungganon; apan aron, ingon usa ka tawo nga giinspirar sa Dios, nga nakabulag sa tanang butang, mapadayon ang pakig-istorya uban Niya ra (2, 131).

165. Ang bisan kinsa nga mobahin sa iyang oras tali sa pisikal nga trabaho ug pag-ampo, mapugngan ang lawas pinaagi sa trabaho ug madala sa kontrol ang mga dili han-ay nga hangyo niini; ug ang kalag, nga nagkugi kauban ang lawas, sa katapusan maghandum og pahulay, busa kini mahimong andam sa pag-ampo ingon usa ka mas sayon nga buluhaton, ug madala niini uban sa kadasig ug kusog. Kay makakaplag siya og kahupayan sa pagbag-o sa kalihokan ug sa pagbalhin gikan sa usa ngadto sa lain, samtang siya mapoy kung magpabilin sa samang buluhaton sulod sa taas kaayo nga panahon; siya mapoy sa pagka-monotono, apan malipay sa lain-laing mga kalihokan; Murag sa iyang pagtan-aw, pinaagi sa pagbiya sa usa ka buluhaton, ginahulbot niya, sa pagkahuman, ang tanang kakapoy, mao nga ginatubang niya ang mosunod uban sa murag bag-ong kusog, sama sa bag-o pa lang siya nagsugod sa pagpanarbaho⁷⁴ – (2, 231. 232).

166. Ang bisan kinsa nga dili ganahan sa pagtrabaho nagpadako sa iyang mga pagbati pinaagi sa kawalay lihok ug gihatagan og kagawasan ang iyang mga tinguha nga mobalhin ngadto sa mga butang nga makapahinam kaniya – usa ka kamatuoran nga labing hayag makita sa panahon sa pag-ampo; kay ang hunahuna hingpit nga masuhop sa bisan unsang nag-okupar sa kasingkasing, ug wala nay lain buhata kondili magpuyo sa hunahuna sa mga pagdani sa kadasig nga napukaw, imbis nga makig-istorya sa Dios ug mangayo Niya sa mga butang nga mapuslanon para sa kaugalingon. Sa pagkahibalo niini, si San Pablo masigasig nga gisaway ang katamaran ug, pinaagi sa iyang apostolikong awtoridad, gipugos ang tanan sa pagtrabaho (2 Tes. 3:6–12). Ang trabaho usa ka angkla para sa hunahuna ug naghatag niini og luwas nga direksyon. Bisin pa man og moduol ang mga bagyo gikan sa tanang kilid, ug bisan pa man og maghulga ang kusog nga hangin sa pagkalunod sa barko; ang hunahuna nagbarug nga lig-on, gipugngan sa trabaho sama sa usa ka angkla; kini malisang gamay sa mosaka nga mga hunahuna, apan dili kini madala ngadto sa katalagman, kay ang mga pisi nga nagkupert niini mas lig-on pa kaysa hangin nga nagpadagan niini (2, 232, 234).

167. Kadtong mga nagdumili sa pisikal nga trabaho sa pasangil nga kinahanglan mag-ampo kanunay, sa tinuod, wala gyud mag-ampo. Pinaagi sa paghunahuna nga ang katamaran makapawala sa kalag gikan sa kabalaka, ilang gisangit kini sa usa ka laberinto sa dili malikayan nga mga hunahuna ug busa gihimo kini nga dili makapanalangin. Ang lawas nga nagbuhat sa trabaho nagpugong sa hunahuna; ang hunahuna, dili moubos sa mga mata, kinahanglan motan-aw sa gibuhay ug motabang sa lawas aron masiguro ang walay sayop nga lihok, samtang ang lawas nga nagpahulay naghatag sa hunahuna og kagawasan nga maglibot-libot; kay sa panahon sa pahulay mubanhaw ang mga pagbati, ug sa matag malimbungan nga handumanan dad-on nila ang hunahuna ug kuhaon kini ingon usa ka bihag (2, 234. 5).

168. Aduna'y labing hataas nga pag-ampo sa mga hingpit—usa ka matang sa pagdakop sa hunahuna, ang hingpit nga pagbulag niini gikan sa makahulagway nga mga butang, sa diha nga, pinaagi sa dili masulti nga mga paghungit sa espiritu, kini moduol sa Dios, Nga makakita sa disposisyon sa kasingkasing, nga hayag sama sa usa ka sinulat nga basahon, ug nagpadayag sa Iyang kabubut-on sa mga hulagway nga walay pulong. Busa si Pablo gidala sa ikatulong langit ug wala niya nahibaloan '*kung naa ba siya sa lawas o gawas sa lawas*' (2 Cor. 12:2) (2, 235).

169. Human sa una, aduna pay ikaduhang porma sa pag-ampo, sa dihang ginasulti ang mga pulong, ug ang hunahuna mosunod niini uban sa debosyon, nga nahibalo kung Kanino gipangayo ang hangyo.

170. Apan ang pag-ampo nga maputol-putol sa (daotan) nga mga hunahuna ug masangit sa mga kabalaka sa lawas layo kaayo sa kahimtang nga angay sa usa ka nag-ampo. Ang ingon nga tawo dili gani makadungog sa iyang kaugalingon, ang iyang hunahuna nagalibot-libot, ug dili niya mahinumduman ang mga pulong nga iyang ginasulti. Apan kung ingon ani ang nag-ampo, maminaw kaha ang Banal nga dalunggan sa

⁷⁴ Ang maong kapitulo ug ang mosunod gipunting batok sa mga Euchita.

butang nga siya mismo, tungod sa pagkalibog, wala magtagad? Sumala sa giingon sa mga miingon: *'Paminawa ang akong pag-ampo; tagda ang akong paghangyo'* (Salmo 16:1), ug *'Ipahimutang ang Imong dalunggan sa pagpaminaw sa tingog sa akong paghangyo'* (Salmo 129:2), ang ilang tibuok hunahuna maampingong nakatutok didto, ug wala maglayas, sama sa kasagaran mahitabo sa dili makontrol nga mga hunahuna sa mga pasagad (2, 236).

2. Mahitungod sa walo ka dautang espiritu

1. Mahitungod sa pagka-hilig sa pagkaon

1. Ang pagsugod sa pagbunga mao ang bulak, ug ang pagsugod sa aktibong kinabuhi mao ang pagpugong sa kaugalingon.

2. Ang nagpugong sa iyang gana makapakunhod sa iyang mga pagbati, samtang ang napildi sa pagka-glutonon nagpadaghan sa iyang mga maluoy nga tinguha.

3. Ang gigikanan sa mga dila mao si Amalik, ug ang gigikanan sa mga pagbati mao ang pagkaon-on.

4. Ang gatong sa kalayo mao ang kahoy, ug ang pagkaon sa tiyan mao ang ikapabuhi.

5. Ang kadagahan sa kahoy makapahimo og dakong kalayo, samtang ang kadagahan sa pagkaon nagpalig-on sa kahilambigit.

6. Ang kalayo mapalong kon mahurot ang gatong, samtang ang kakulang sa pagkaon mamala sa kahilambigit.

7. Ang kahidlaw sa pagkaon maoy hinungdan sa pagsuway, samtang ang tam-is nga lami niini nagpahawa kanato gikan sa Paraiso.

8. Ang lamian nga pagkaon makapahimuot sa tutunlan, apan nagapakaon usab sa kanunay nga motubo nga ulod sa kahakog.

9. Ang walay sulod nga tiyan nag-andam sa usa ka tawo alang sa pagbantay sa pag-ampo, samtang ang puno nga tiyan maghatag og lawom nga tulog.

10. Ang pagkamapainubsanon ug pagpamalandong moabut uban sa pag-ayuno, samtang ang kinabuhi nga puno sa kadagahan ug katagbawan maglubong sa hunahuna sa lawom nga pagkatulog.

11. Ang pag-ampo sa nag-ayuno sama sa sisiw sa agila nga misaka sa kahitas-an, samtang ang pag-ampo sa nakapangaon nahulog sa yuta, gibug-atan sa pagkabusog.

12. Ang hunahuna sa nag-ayuno sama sa hayag nga bitoon sa limpyo nga kalangitan, samtang ang hunahuna sa nakabusog sama sa ngitngit sa kalangitan sa gabii nga walay bulan.

13. Ang hamog nagtabon sa sinag sa adlaw, samtang ang baga nga singaw sa gikaon nga pagkaon nagpalabo sa hunahuna.

14. Ang hugaw nga salamin dili makapakita sa klarong dagway sa hulagway nga gipakita niini; ug ang gahum sa hunahuna, natabonan sa pagka-gluton, dili makadawat sa kahibalo sa Dios.

15. Ang yuta nga dugayng wala ginamulbar magbunga og mga tinik; ug ang hunahuna sa usa ka palamon magbunga og mga makauwaw nga hunahuna.

16. Sama sa dili makakaplag ug humot sa abuno, ingon usab sa usa ka tapulan sa pagkaon, walay humot sa pagpamalandong.

17. Ang mata sa usa ka tapulan nangita og mga salo-salo, samtang ang mata sa usa ka matinahuron nangita sa mga tigum sa mga maalamon.

18. Ang kalag sa usa ka tapulan nag-ihap sa mga adlaw sa paghinumdom sa mga martir, samtang ang kalag sa usa ka matinahuron misundog sa ilang paagi sa kinabuhi.

19. Ang mahadlokong mandirigma mangurog sa tingog sa trumpeta nga nagpahibalo sa gubat, samtang ang palakaw mangurog sa pahibalo sa pagsugod sa pag-ayuno.

20. Ang usa ka malamon nga monghe ulipon sa iyang tiyan, ug ilawom sa latigo niini mobayad siya sa iyang adlaw-adlaw nga buwis.

21. Ang paspas nga biyahero dali ra makaabot sa siyudad, ug ang asetikong monghe makab-ot ang kalinaw sa hunahuna.

22. Ang hinay nga biyahero (nga napakyas sa pag-abot bisan asa nga adunay tawo) nagpuyo sa gabii sa gawas; ug ang gahaman nga monghe dili gyud makaabot sa puloy-anan sa kawalay-pagkahilig.

23. Ang pagsunog sa insenso nagpahumot sa hangin – ug ang pag-ampo sa may pagpugong sa kaugalingon usa ka tam-is nga baho alang sa Dios.

24. Kung motugot ka sa kahakog sa pagpuno sa imong tiyan, walay makatagbaw sa imong pagka-gluton; kay ang pagka-gluton usa ka kalayo nga mokaon sa gasolina ug kanunay nangayo pa.

25. Ang igo nga sukod (sa bisan unsang ibubo sa sudlanan) makapuno sa sudlanan, apan ang tiyan, bisan pa puno, dili moingon, 'Igo na.'

26. Ang pag-alsa sa mga kamot nagpamakton sa mga Amalekita, ug ang mga buhat nga nagtinguha sa langit makadaog sa mga makalilaw nga tinguha.

27. Lagsa sa sulod nimo ang tanan nga makapukaw sa mga tinguha, ug ipatay pag-ayo ang imong mga unodnong miyembro.

28. Sama sa usa ka patay nga kaaway nga dili makapahadlok kanimo, ingon usab ang usa ka patay nga lawas dili makasamok sa imong kalag.

29. Sama sa usa ka patay nga lawas nga dili makabati og kasakit gikan sa kalayo, ingon usab ang usa ka putli nga tawo dili makasinati og kalipay gikan sa patay nga kahilayan.

30. Kung imong patyon ang usa ka Ehipsiyo, lubonga siya sa balas – sa ato pa, kung imong mapildi ang maluoy nga kahinam, ayaw pagtagbaw sa lawas (o ipakaon kini og uga); kay sama sa butang nga natago sa yuta nga moturok kung didihayan, mao usab ang maluoy nga kahinam nga natago sa sulod sa lawas nga mamulak kung matagbaw.

31. Ang kalayo nga nangluya mosiga pag-usab kung idugang ang bag-ong uga nga mga sanga; ug ang malibog nga tinguha, sa diha nga mapalong, mabuhi pag-usab pinaagi sa pagtagbaw sa tiyan sa pagkaon.

32. Ayaw kaluoy sa lawas kon magsugod kini og reklamo sa kakapoy, ni pasagdi kini nga mapuno sa pagkaon nga malingaw kini; kay kon mabalik ang kusog niini, motindog kini batok kanimo ug makig-away kanimo sa dili na mapugngan nga gubat, hangtud nga madakpan ang imong kalag ug mahatod ka sa pagkaulipon sa kahakog sa pakighilawas.

33. Ang lawas nga ginapakaon og gamay sama sa usa ka maayong natudlong kabayo nga dili gayud makagawas sa mananakay niini. Sama sa kabayo nga gipugngan sa tali sa pangdila, mosugot ug motuman sa kamot sa nagkabayo, mao usab ang lawas, nga napugngan sa pagkaon nga dili sobra ug sa pagbantay, dili makagawas sa pagkupot sa hunahuna nga naglingkod niini, ug dili kini mokiriw, sama sa ginabuhay niini kung gipalihok sa mainit nga tinguha.

* * *

34. Ang sobra nga pagkaon nagpalig-on sa hunahuna, ug ang lasing pun-on ang iyang tulog og mga damgo (1. 248).

35. Ang kalipay sa pagpalami mamatay sa diha-diha nga makalusot ang pagkaon sa tutunlan, apan niining kabaong mabuhi ang kahilambigit.

36. Ang kakapoy sa pag-araro sa kaugalingong luna sa yuta matapos sa pahulay; apan ang nagkalain-laing porma sa kalipay matapos sa pagsunog (bisan kini sa unod dinhi, o silot didto).

37. Kadtong, pinaagi sa iyang paningkamot, hinungdan nga malata ang pagpanindot sa unod, adlaw-adlaw naghunahuna sa unod mahitungod sa iyang kaugalingong kamatayon (kay ang kakapoy sa unod nagpugos kaniya nga walay hunong naghunahuna sa kamatayon) (1. 249).

38. Pasagdi nga ang pagka-maampingon sa kasingkasing mohaom sa paningkamot sa pagpugong sa kaugalingon sa kahimtang sa lawas, aron kon maluwa ang lawas, dili siya mag-antos.

39. Pasagdi nga kontento ang unod sa limitadong katagbawan sa iyang natural nga mga panginahanglan.

40. Padalusa ang imong pagpanamastamas sa lawas ngadto sa moral nga katuyoan, aron makat-on ka sa pagmasubo sa imong kasingkasing (tungod sa mga sala) ug sa paghilak sa imong kalag.

41. Ang inahan sa senswal nga kahilambigit mao ang pagka-gluton: kay kini nagmugna sa senswal nga kahilambigit ug daghang uban pang mga pagbati. Gikan niini, sama sa usa ka gamot, moturok ang ubang mga pagbati; ug sa dili madugay, pagkahuman mahimong mga kahoy nga kapariho sa nag-una kanila, kini motunol ngadto sa mga dautang buhat nga moabot sa langit. Busa, ang kahakog, kasuko, ug kasubo mao ang mga anak ug pagtubo sa pagka-gluton. Una sa tanan, ang palasangon nanginahanglan og kuwarta aron matubag ang iyang kanunayng nagdilaab nga tinguha, bisan pa nga kini dili gyud matagbaw; unya, kinahanglan siyang masuko sa mga nakasamok sa iyang pagpangita og kuwarta; ug kung ang kasuko mahimong walay gahum sa paglihok, mosunod gayud ang kasubo (2, 73).

42. Ang sobrang pagkaon labing suod nga paryente sa makalilisang nga tinguha. Ug ang kinaiyahan mismo, nga gustong ipakita ang pagkapariho niining mga pagbati, gibutang ang mga organo sa pakighilawas ilawom sa tiyan, nga nagpasabot pinaagi sa kaduol niini sa ilang suod nga koneksyon. Kay kung kini nga pagbati (kahakog) maluya, mahitabo kini tungod sa kakulang sa gikan sa ibabaw—mao ang tiyan; ug kung kini mosamot ug molihok, gikan didto kini nagkuha sa kusog. Apan ang kasagmuyo sa pagkaon dili lang magpasiugda ug magpadayon niining kahiligon; kini nagaguba sa tanan nga maayo sa usa ka tawo. Sa diha nga kini makab-ot ang labaw nga gahum, ang pagpugong sa kaugalingon, pagkamatinahuron, kaisog, pagkamapailubon ug ang tanang ubang hiyas kasagaran mapabayaan (2, 76).

43. Maayo kaayo nga magpabilin sulod sa utlanan sa kaugalingong panginahanglan ug paningkamotan sa tibuok kusog nga dili kini malapas. Kung ang kahilambigit modani bisan gamay sa bisan kinsa paingon sa kalipay ning kinabuhi, walay pulong nga igo aron mapahunong ang ilang pagdagan paingon niini. Kay walay utlanan ang nahitabo sa gawas sa panginahanglan sa usa ka tawo; apan ang dili mapugngan nga kabalaka ug walay katapusang, walay pagdumala nga kaguol nagpadaghan sa paningkamot (nga gikinahanglan aron matuman kini) nga walay sukod, ug nagpakaon sa kahilambigit, sama sa kalayo nga gipakaon sa pagdugang og kahoy (2, 88).

2. Mahitungod sa pakighilawas

1. Ang pagpugong sa kaugalingon nagmugna sa pagkamatinahuron; apan ang pagka-gluton mao ang inahan sa malaw-ay nga kahilambigit.

2. Ang lana nagpabuhi sa siga sa lampara; apan ang pakig-uban sa mga babaye nagpasiga sa kalayo sa maluho nga kalipay.

3. Sama sa usa ka barko nga walay karga nga gipadadad sa balud, ingon usab ang hunahuna nga walay pagpugong gipadadad sa mga walay direksyon nga hunahuna.

4. Ang kahilambigit nagahimo sa pagkasawa nga kaugalingon niini, misalmot sa han-ay sa mga kaaway sa hunahuna, ug nakig-away batok niini hangtod sa katapusan, kauban ang iyang mga kaaway.

5. Ang nagahigugma sa kahilom lisod tuslok sa mga pana niining kaaway; apan ang makig-uban sa kadaghanan makadawat og walay hunong nga mga samad gikan kaniya.

6. Ang tan-aw sa babaye usa ka makahilo nga pana; kini makasamad sa kalag ug magbubo og hilo niini; ug samtang molungtad ang samad, mas dako ang kadaut nga kini hinungdan.

7. Ang nagbantay sa iyang kaugalingon batok niining mga pana dili motambong sa daghang panagtigom, ug dili usab siya maglibot-libot nga walay tuyo sa mga pista. Kay mas maayo nga magpabilin nga hilom sa balay ug magpaningkamot sa pag-ampo kaysa, samtang naghunahuna nga pasidunggan ang mga pista, mahimong sayon nga biktima sa imong mga kaaway.

8. Likayi ang pakig-uban sa mga babaye kung gusto nimong magpabiling putli, ug ayaw gyud tugoti nga makig-istorya sila nimo nga walay pagduha-duha; kay sa sinugdan, tinuod man o peke, mahiyagon sila ug mahiyagon, apan unya mosobra na ang ilang kaisog nga buhaton bisan unsa. – Ug kini mahimong bitag para kanimo nga magdala sa kamatayon, usa ka lit-ag nga maampingong hinablon nga magdani kanimo sa kapahamakan. Ayaw sila tugoti nga limbongan ka sa ilang mahinahong mga pulong; kay sa sulod niini natago usab ang dautang hilo sa usa ka mananap (usa ka mananap gikan sa kalalum).

9. Mas maayo pa ang moduol sa nagdilaab nga kalayo kaysa sa batan-ong babaye samtang batan-on ka pa: kay sa pagbati nimo sa kasakit sa kalayo samtang nagaduol ka, dali ra ka molukso palayo; apan, tungod sa pagpahulog sa imong hunahuna sa mga pulong sa babaye, dili ka dayon molakaw.

10. Ang hilamon nga moturok sa daplin sa tubig malaya, ug ang kahiligon sa pagpakawala mosidlak sa pag-uban sa mga babaye.

11. Ang nagpuno sa iyang tiyan ug nanumpa nga maghinlo sama sa usa ka tawo nga nag-angkon nga ang dayami makapahunong sa kalayo. Sama sa dili mapugngan ang kusog sa nagkuyanap nga kalayo gamit ang dayami, dili usab mapugngan ang nagdilaab nga tinguha sa kahilawotan pinaagi sa pagkasawa.

12. Ang haligi nagasandig sa iyang pundasyon – ug ang maluoy nga kahinam nagasandig sa pagkabusog.

13. Ang barko nga gipukpok sa balod mudali paingon sa pantalan, samtang ang matinahuron nga kalag mangita sa kamingawan. Ang barko molayas gikan sa delikadong balod sa dagat, samtang ang kalag molayas gikan sa nawong sa mga babaye nga nagdala og kadaut.

14. Ang pagtan-aw sa usa ka maayo og sinina nga babaye mas makaguba pa kaysa sa mga balod. Mahimo ka pang makalangoy aron makalingkawas sa mga balod tungod sa gugma sa kinabuhi; apan ang makadani nga pagtan-aw sa usa ka babaye makapapabaya bisan sa kinabuhi mismo.

15. Ang busay sa disyerto luwas sa kalayo – ug ang matinahuron nga lalaki, layo sa mga babaye, luwas sa pagsiga sa kahinam sa pagka-bastos: kay sama sa paghinumdom sa kalayo nga dili mosunog sa hunahuna, ingon ana usab, ang kahinam walay gahum kon walay ikapasilab.

16. Kung magpakita ka og kaluoy sa imong kaatbang, magka-kaaway ka; ug kung pasagdan nimo kini nga pagbati, motindog kini batok kanimo.

17. Ang pagtan-aw sa usa ka babaye makapukaw sa malimot nga kahiligon sa mga walay pagpugong, apan nagadani sa mga matinahuron ngadto sa paghimaya sa Dios.

18. Kung ang maluoy nga pagbati magpabilin nga kalmado sa imong pakig-uban sa mga babaye, ayaw saligi ang kawalay pagbati nga iyang gisaad. Kay bisan pa ang iro, nga napalibotan sa daghang tawo, maguyog sa iyang ikog, apan sa diha nga mobiya kini sa grupo, dayon ipakita niini ang iyang natural nga kabangis.

19. Kung ang paghinumdom sa usa ka babaye mahimong walay pagbati, nan hunahunaa nga nakasulod na ka sa gingharian sa pagkamakusgan. Apan kon ang hulagway niya nga imong gihulagway sa hunahuna makab-ot sa imong kalag, hibaloa nga layo pa kaayo ka niining hiyas. Bisan pa niana, sa unang kahimtang, ayaw pagpadugay sa ingon nga mga hunahuna, ug ayaw pakighinabi sa imong hunahuna sa hulagway sa usa ka babaye sa dugay nga panahon; kay kini nga pagbati ganahan mobalik, ug ang katalagman nga dala niini kanunay nga anaa.

20. Sama sa angay nga pag-uyog nga nagapahapsay sa pilak, apan ang sobra nga pag-uyog makapawala niini; ingon usab, ang batasan sa pagkamatinahuron makaguba sa dugay nga hulagway sa babaye sa hunahuna.

21. Ayaw pagpadugay sa hulagway nga misulod sa imong hunahuna, basi kini makapukaw sa kalayo sa kahilayan ug pasigaon ang salog sa imong kalag.

22. Sama sa usa ka siga nga biyaan sa dayami sa dugay nga panahon, kini mosangpot sa kalayo; ingon usab, ang dugay nga paghinumdom sa usa ka babaye makapukaw sa kahilambigit.

* * *

23. Kung imong mapugngan ang unod nga nanagana batok sa espiritu pinaagi sa mga pagpanamastamas sa lawas, unya human niining panahona madawat nimo ang himaya nga gisaad sa Mga Beatitud, ingon usa ka nakadaog sa pakigbisog batok sa butang nga, sulod sa imong lawas, *'nagpakig-away batok sa balaod sa imong hunahuna'*, ug nagpahulip kanimo sa *'balaod sa sala nga naa sa imong mga miyembro'* (Roma 7:23) (1, 230).

24. Sabyi nga ang pipila ka porma sa pakighilawas naghiusa—ang pakighilawas sa lawas ug ang espirituhanong pakighilawas. Kung ang usa ka malaw-ay nga hunahuna mohiusa sa imong espiritu, nan ang imong kalag mohiusa sa makapahikayat nga marka nga naa niini (1, 247–8).

25. Ang demonyo nagporma nga babaye aron madani ang kalag sa panaghiusa kaniya. Ang usa ka demonyo nga walay lawas moporma nga babaye aron madani ang kalag sa pakighilawas pinaagi sa maluoy nga mga hunahuna. Busa, ayaw pagpa-dala sa usa ka hulagway nga walay sulod, basi makahimo ka og susamang buhat sa unod. Ang tanan nga dili mosalikway sa sulod nga pakighilawas gamit ang krus, nadani sa espiritu sa pakighilawas.

26. Pahugoti ang imong hunahuna sa gamayng pagkaon, aron dili nila hunahunaon ang pakighilawas, kondili ang kagutom.

27. Ihiusa ang imong mga luha sa pagbantay uban sa pag-ampo, aron makadawat ka og tabang niining tinuod nga pakigbisog.

28. Sa panahon sa pakigbatok batok sa kahakog, balibara ang mga imbitasyon sa salo-salo.

29. Ang demonyo sa kahilayan dali ug kalit nga mosulong sa masigasig nga ascetic nga mandirigma, ug pag-ulan kaniya sa mga pana sa mainit kaayong kahilayan, kay dili niya madugay nga makasugakod sa nagdilaab nga kainit sa hayag nga kalayo nga nagagikan sa mga paningkamot sa ascetic; ug sa usa ka tawo nga napaluya sa kalig-on sa pagpugong sa kaugalingon tungod sa makadani nga katam-is sa kahilayan, hinay-hinay mosulod ang demonyo aron makig-istorya sa iyang kasingkasing, aron, sa pagdilaab sa dautang tinguha, kini mopahimulos sa pakig-istorya kanila, mabihag niini, ug hingpit nga isalikway ang pagdumot niini sa maong sala (1, 252–3).

30. Labing delikado sa tanan kung ang kasingkasing masangit na sa batasan sa maluho nga kalipay, ug nagkinahanglan kini og dakong paningkamot aron putlon kini nga (mapasigarbohon) sagbot sa gamot.

31. Ayaw pag-anad sa imong hunahuna sa pakig-istorya sa kalipay sa kahilayan, kay sa taliwala sa kadaghan sa mainit nga hunahuna ug lihoc, usa ka kalayo ang masiga (Salmo 105:18). Pinaagi sa pagpukaw kanimo, ilang ipahuna-huna nga lisod pugngan ang kalayo sa unod, nga dili na nimo mapugngan ang imong natural nga mga hilig – ug bisan pa man makasala ka karon tungod sa panginahanglan, maghinulsol ka ugma subay sa sugo. Kay ang (Kristohanong) balaod maloloy-on – dali kini magpasaylo sa mga sala sa mga maghinulsol. Sa samang higayon, ilang ipakita isip ehemplo kung giunsa sa uban, pagkahuman sa pagpraktis sa pagpugong sa kaugalingon, nahulog sa sala ug nangamubo pag-usab, nga naghatag ug kredibilidad sa ilang limbong nga tambag; aron, pinaagi sa pagbungkag sa determinasyon sa pagsukol uban niining paglaum sa sayon nga pagbalik pinaagi sa pagkamubo, ilang mahimo ang templo sa pagkamatinahuron nga usa ka lungib sa pakighilawas (1, 253–4).

32. Tan-awa, O tawo nga nagpugong sa kaugalingon, ayaw paglimbong sa dili mailhi nga mga paglaum nga nagpakaaron-ingnon nga paghinulsol. Kay daghan, pagkahulog nila, dayon gikuha sa kamatayon, samtang ang uban dili na makabangon (gikan sa ilang pagkahulog), nga napugos tungod sa ilang batasan sa maluoy nga kalipay, sama sa usa ka balaod. Giunsa man nimo pag-ila, O tawo, kon mabuhi ka pa ba, o makahinulsol pa ba ka, nga magtakda ka og utlanan sa mga katuigan sa imong kinabuhi? – Pinaagi sa pagkahulog niini, imong gitagbaw ang imong unod, samtang ang angay unta nimong buhaton mao ang paghalad sa imong kaugalingon sa paghinumdom sa kamatayon, aron sa imong kasingkasing mas klaro nimong mahuna-huna ang makalilisang nga paghukom, ug pinaagi niini mapalong nimo ang mga tinguha sa imong nagdilaab nga unod.

33. Ang Magbubuhay nagtudlo sa parehas nga natural nga paagi sa kinabuhi alang kanato ug sa mga hayop; *'Gihatag ko kaninyo,'* ingon sa Dios sa tawo, *'ang tanang tanom sa uma; kini pagakan-on alang kaninyo ug alang sa mga hayop'* (Gen. 1:29–30). Busa, tungod kay nakadawat kita sa parehas nga pagkaon sama sa mga binuhatan nga walay pulong, ug napauswag nato kini ngadto sa mas lamian pinaagi sa atong kaugalingong kaalam, dili ba husto nga ituring kita nga mas dili makatarunganon kaysa kanila, kon ang mga hayop magpabilin sulod sa utlanan sa kinaiyahan, nga wala manlapas sa sugo sa Dios, samtang kita—mga tawo, nga gihatagan og rason—hingpit nang nilakaw ang karaang balaod? Kay unsa bay mga lamian nga pagkaon ang anaa sa mga hayop nga walay rason? Unsa bay mga panadero ug kusinero, nga adunay libo ka arte, ang nag-andam og mga lamian para sa ilang gagmayng tiyan? Dili ba nila gihigugma kana nga karaang pagka-mapinuslanon, nga nagakaon lang og hilaon, kontento sa bisan unsa nga ilang makuha, ug nagainom og tubig—ug bisan kana, talagsa ra? Busa, dili kaayo sila magpahimulos sa laman, dili nila gipainit ang ilang tinguha pinaagi sa bisan unsang pagkaon nga makapabaga, ug dili kanunay nilang giila ang kalainan tali sa lalaki ug babaye. Kay kini nga tinguha gitugotan kanila sa usa ka panahon sa tuig, sa dihang ang natural nga balaod, isip paagi sa pagpadayon sa lahi, nagmando nga magpares sila aron magkaanak nga pareho kanila; apan sa ubang panahon, likayan nila ang usag usa sa ingon ka dako nga sukod nga hingpit nilang kalimtan kini nga tinguha. Apan sa mga tawo, ang maluho nga mga salo-salo nagpamunga og dili mapugngan nga kahakog sa sekswal nga kalipay, nagpukaw og mabangis nga mga tinguha ug dili gayud nagtugot nga molamdag ang kadasig bisan kanus-a (2, 90).

3. Mahitungod sa Gugma sa Kwarta

1. Ang kahakog mao ang gamot sa tanang dautan; sama sa uga nga mga sanga, kini nagpakaon sa tanang ubang pagbati ug nagpugong nga ang miturok gikan niini malata.

2. Ang bisan kinsa nga gustong wagtangon ang mga pagbati, una niyang wagtangon kini nga gigikanan niini; apan samtang nagpabilin ang kahakog sa kuwarta, wala kay makuha sa pagputol sa mga sanga; kay bisan pa maputol kini, motubo ra kini pag-usab sa dili madugay.

3. Ang monghe nga gahakog sa bahandi sama sa barko nga sobra ang karga, dali ra malubong sa mga balod nga gipataas sa bagyo.

4. Ang monghe nga walay kahakog usa ka magaan nga biyahero, makakaplag og dalungan bisan asa siya moadto.

5. Ang monghe nga dili gahakog sama sa usa ka agila nga naglupad pataas, mubaba lamang kung mapugos sa panginahanglan sa pagkaon.

6. Ang ingon ana labaw sa tanang tukso, nagbinuang sa tanan nga makalibutanon, ug, molupad pataas, molikay sa tanang makalibutanon ug nagpuyo uban sa makalangit; kay ang iyang mga pako gaan, walay gibug-aton sa kabalaka.

7. Kung moabot ang kasubo, mobiya siya sa iyang puloy-anan nga walay kasubo; kung moabot ang kamatayon, mobiya siya dinhi nga kontento, kay wala niya gipanghigot ang iyang kalag sa bisan unsang makalupyo nga panag-iya.

8. Apan ang tawo nga gahakog natanggong sa kabalaka, ug nakadena sama sa iro; kung pugson siyang molihok, dad-on niya ang masubo nga handumanan sa iyang mga kabtangan, sama sa bug-at ug walay pulos nga karga.

9. Sa pag-abot sa kamatayon, mobiya siya sa karon uban sa pagbasol; iyang ihatag ang iyang kalag, apan ang iyang mga mata dili gayud mobiya sa iyang mga kabtangan – ug siya gipugsan, sama sa usa ka takas nga ulipon; siya gilain sa iyang lawas, apan dili sa iyang mga kabtangan, kay ang iyang kahakog nagpugong kaniya nga mas kusgan pa kaysa sa mga nagdala kaniya palayo.

10. Ang dagat dili mapuno, bisan pa modawat kini og daghang suba, ug ang kahakog sa tapulan dili mapuno sa bahandi nga iyang natigom na; pagkahuman niya kini nadoble, gusto niya nga idoble pag-usab ang nadoble nga kantidad; ug dili gyud siya mohunong sa pagdoble niini hangtod ang kamatayon mohunong niining walay pulos nga paningkamot.

11. Ang usa ka maampingong monghe naghunahuna lamang sa panginahanglan sa lawas – ug pun-on ang iyang walay sulod nga tiyan sa pan ug tubig lamang.

12. Dili siya magpakama-uyon sa mga dato aron mapalipay ang iyang tiyan, ni ipailalom niya ang iyang gawasong hunahuna sa daghang agalon; kay ang iyang mga kamot ra ang igo na aron pag-alagad sa lawas, nga makatagbaw sa natural nga mga panginahanglan niini.

13. Ang monghe nga dili gahakog usa ka lisod pildi-on sa pakigbisog ug usa ka paspas modagan, dali niyang makab-ot ang *'dayaw sa mas hataas nga tawag'* (Fil. 3:14).

14. Ang monghe nga gahakog malipay sa iyang daghang nakuha, samtang ang dili gahakog malipay sa mga korona sa kalampusan.

15. Ang monghe nga gahambog sa pag-angkon sa kayamanan nagpaningkamot pag-ayo, samtang ang monghe nga dili gahambog sa kalibutan gigahin ang iyang panahon sa pag-ampo ug pagbasa.

16. Ang monghe nga mahiligon sa kuwarta pun-on ang iyang mga tipiganan og pilak, samtang ang dili gahak magatigom og bahandi sa langit.

17. Masawayan siya nga naghimo ug dios-diosan ug gibutang kini *'sa tago'* (Deut. 27:15). Apan pareho kini alang sa usa ka monghe nga nagpuyo ang hilig sa gugma sa kuwarta. Ang una nagasimba sa bakak nga dios nga walay pulos, samtang ang ikaduha nagtago sa damgo sa bahandi sa iyang kasingkasing, sama sa usa ka dios-diosan.

* * *

18. Ang dili gahakog nagkinabuhi nga walay kabalaka, samtang alang sa mga gahakog, ang pagpangita sa bahandi usa ka kanunay nga kasakit (1, 237).

19. Imong madakpan ang daghang hunahuna kon dili nimo ihatag ang imong kasingkasing sa kabalaka sa materyal nga mga butang. Imong madala ang imong krus nga walay samok kon imong isalikway ang tinguha nga magpanag-iya og kabtangan.

20. Ang hunahuna sa materyal nga ganansya nagpahibalo sa katigulangan ug sakit para kanimo, aron imong paglaum sa Diyos mapikas sa imong paglaum sa mga kabtangan.

21. Ang kinsa ang mipili sa asetikong kinabuhi sa pagsalikway sa kalibutan, pasagdi nga malukop sa pagtuo, mapalig-on sa gugma, ug matukod sa paglaum. Ang pagtuo dili pagbilin nga walay bisan unsa, kondili usa ka dili matandog nga pagtuo sa pagpanag-iya sa labing hingpit, uban sa mapailubon nga paglaum ug buhing gugma.

22. Sa diha nga imong gisalikway ang tanang butang, ayaw tagda ang mga ngitngit nga hunahuna nga mosaway kanimo tungod sa imong kakabus, nga ipakita kanimo ang imong karon nga kahimtang—kakulang sa tanang butang, kakabus ug kaulaw—aron, pinaagi sa ingon nga dautang tuyo, madala ka nila sa pagbasol sa ingon ana ka himayaong hiyas. Apan kon hunahunaon nimo ang kinaadman sa ingon nga pagpanamastamas, dali ra nimo masabtan nga alang sa maong mga butang nga imong gisaway, usa ka korona ang pagahabion para kanimo.

23. Ibulag nato ang mga butang sa kalibutan ug atong balhinan ang atong pagtagad sa mga panalangin sa espiritu. Hangtud kanus-a pa ba kita magpabilin nga nalibog sa mga duwa sa bata, nga wala gyud magdawat sa hamtong nga panghunahuna? Sa pagkabata, ang mga dadu, bola ug uban pa nagserbisyo isip kalingawan – ug ganahan kaayo ang mga bata niini hangtud sila moabot sa pagkahamtong. Apan sa dihang mag-edad na ang usa ka lalaki, iyang biyaan kining tanan ug itugyan ang iyang tibuok kasingkasing sa mga butang nga importante. Bisan pa niana, nagpabilin kitang tanan sa pagkabata, natingala sa angay sa pagkabata ug dili gustong magtagad sa mas maayo—ang angay sa mga lalaki. Sama sa kaulaw sa pagtan-aw sa usa ka hamtong nga lalaki nga naglingkod sa tapok sa abo ug nagdrowing og mga duwa sa bata sa abog; ingon usab kaulaw, o labi pang kaulaw, ang pagtan-aw sa mga tawo nga ang ilang panan-aw nakatutok sa kalipay sa walay katapusang mga panalangin nga nagpalunod sa ilang kaugalingon sa abog sa mga butang sa kalibutan, ug pinaagi sa dili pagkaangay sa ingon nga mga lihok nagdala og kaulaw sa dungog sa ilang panata. Ang hinungdan niini, daw, mao nga dili nato makonhento ang bisan unsa nga mas importante kaysa sa makita; wala kita makahibalo sa pagkagamay sa kahulugan sa mga panalangin karon ug sa pagkataas sa ranggo sa mga panalangin sa umaabot; ug, nabuta sa kahimayaan sa giisip dinhi nga dungog, nagkapit kita niini uban sa atong tibuok tinguha (2, 81).

24. Busa, sugdan nato ang pagsalikway sa mga panalangin sa karon; balewalaon nato ang kabtangan ug kuwarta, ug ang tanan nga makadani kanato ug makalumos sa atong hunahuna. Sama sa usa ka bagyo, ilabay nato ang karga aron maluwas ang timonero—ang hunahuna—ug ang mga pasahero—ang atong mga hunahuna. Kung ang mga naglayag sa dagat sa panahon sa bagyo wala magtagad sa ilang kargamento ug, sa ilang kaugalingong kamot, ilabay pa gani ang bililhon nga mga butang sa dagat, nga gibutang ang kabtangan ubos pa sa kinabuhi, ngano man nga kita, alang sa usa ka mas maayong kinabuhi, dili nato pasagdan ang butang nga nagadani sa kalag ngadto sa kalalum? Ngano man nga ang atong kahadlok sa Dios dili ingon ka kusgan sama sa ilang kahadlok sa dagat? Sila, tungod sa ilang gugma alang niining temporaryo nga kinabuhi, dili kaayo nila gihatagan bili ang pagkawala sa ilang gidala; apan kita, samtang nag-angkon nga naghandum kita sa kinabuhi nga walay katapusan, dili gani nato balewalaon ang mga gamay nga butang, kondili mas mopili pa kita nga malaglag uban sa walay bili nga karga kaysa maluwas pinaagi sa pagbulag niini. – Busa, ako kamo hangyoon, ilabay nato ang tanan. Ang mga manlalaban dili mosulod sa ring nga nagsul-ob; ang lagda sa pakigbisog nagkinahanglan nga magkompetensya sila nga hubo sa arena. Bisan init o tugnaw, mosulod sila nga ingon ana, biyaan ang ilang sinina sa gawas sa arena. Kung ang bisan kinsa kanila mosalikway sa paghuhubad, kinahanglan usab siya mosalikway sa pakigbisog. Apan kita, nga nanumpa sa paningkamot, dili lang nato tangtangan ang atong mga sinina (mga kabtangan), kondili, nagbitbit og libo ka mga karga sa atong abaga, mosulod kita sa panagbangi, nga naghatag sa atong mga kaatbang og tanang kahigayunan aron dakpon kita (2, 82–83).

25. Unsaon man pagpakigbatok sa mga espiritu sa dautang buot kon pinaagi niini, ang mga hampak kombinyenteng nag-ulan kaniya gikan sa tanang kilid? Unsaon man pagpakigbisog sa espiritu sa kahakog kon ang usa gipang-ulan og kuwarta? Unsaon man pagdagan palayo sa mga demonyo, nga walay bisan unsang kabalaka, samtang ang usa gisul-oban sa libo ka kabalaka? Ang Balaang Kasulatan nagaingon: *'Ang hubad modagan niadtong adlaw'* (Amos 2:16). Hubo siya nga wala magsul-ob sa dili mabilang nga basahan sa mga kabalaka sa kalibutan – hubo siya nga ang komplikado niyang hunahuna bahin sa kuwarta ug kabtangan dili makababag sa iyang tulin: kay lisod, sa tinuod dili gayud mahimo, nga madakpan sa daotan ang hubad nga tawo (2, 83, 84).

26. Kinahanglan makig-away nga hubad, ug dili lang hubad, kondili pahiran pa gayud og lana. Ang pagkahubad naggarantiya nga walay masakpan ang kaatbang, samtang ang pagkahiran og lana, bisan pa masakpan, makapahimo nga makalingkawas gikan sa kamot sa misakop. Maong naningkamot ang mga kaatbang nga pag-ulanay og yuta sa usag usa, aron pinaagi sa paghimo sa kalinis sa lana nga magaspang sa abog, mahimo nilang daliang dakpon ang ilang kaatbang kon madakpan na. Apan ang katumbas sa abog mao ang mga butang sa kalibutan sa atong pakigbisog, ug ang katumbas sa lana mao ang kagawasan gikan sa kabalaka dinhi (2, 85).

27. Ang pagka-walay kabalaka kinaiya sa hingpit nga kalag, samtang ang pagkabug-atan sa kabalaka kinaiya sa dili matulid nga kalag. Giingon mahitungod sa hingpit nga kalag nga kini *'sama sa liryo taliwala sa mga tinik'* (Kanta sa mga Kanta 2:2), ug kini nagpasabot sa usa ka kalag nga, taliwala sa mga tawo nga nabisi sa daghang mga butang, nagpuyo nga walay kabalaka. Sa Ebanghelyo usab, ang liryo nagpasabot sa usa ka kalag nga walay kabalaka; kay giingon: *'Dili kini magpaningkamot ni maghimo og sinulid'*, apan kini

gisul-oban sa himaya nga labaw pa kaysa kang Salomon (Mat. 6:28). Alang sa mga adunay daghang kabalaka mahitungod sa lawas, giingon: '*Ang tibuok kinabuhi sa daotan mapuno sa kabalaka*' (Job 15:20). Ug sa tinuod, dautan ang pagpalapad sa kabalaka sa mga butang sa lawas ngadto sa tibuok kinabuhi – ug ang dili pagpakita bisan gamay nga kabalaka alang sa umaabot (2:86).

28. Ang panginahanglan maoy sukdanan sa pag-angkon. Ang molabaw pa niini nga sukdanan kay sobra, nga makababag imbis nga makatabang. Sama sa sinina nga haom sa lawas nga nagsilbi nga panginahanglan ug palamuti, ang sinina nga nagbitay-bitay sa tanang kilid, nga makasamok sa mga bitiis ug nagadani sa yuta, bisan pa man dili man matahum, nahimong babag sa tanang buhat: ingon usab ang bahandi nga molabaw sa panginahanglan sa lawas nagahimong babag sa pagkamaayo ug masawayon pag-ayo sa mga makahibalo sa kinaiyahan sa mga butang (2, 87).

29. Ang dili pagkamahilig makatigom dili nagpasabot sa dili kusang pagkabuslot, nga tungod sa panginahanglan, makapugong sa espiritu ug, tungod kay dili kini kusang nahitabo, giisip nga dili na mapailubon; kondili ang kusang pagbuot nga kontento sa gamay, nga nakuha pinaagi sa pagpugong sa hunahuna, apan usa ka butang nga nagkinahanglan og paningkamot, ug kini hangtod nga ang pagpraktis, nga nahimong batasan, maghimo nga madala na ang butang nga dugay na nga gihunahuna nga lisod ug dili madawat. Dili lang ang pisikal nga katahum ang makadani, kondili ang kahimayaan sa bahandi makapukaw usab og tinguha nga dili moubos ang kusog – ug sa duha ka kaso, gikinahanglan ang usa ka maisugon nga kalag aron dili mapildi sa ilang pangdani.

30. Sa tinuod, ang mga nagdaog niining arena angay tawgon nga dagko ug maisugon, samtang ang mga hunahuna nagpakigbisog ug nagkiglalis, gamit ang makumbinsing mga argumento sama sa pisikal nga lihok, naningkamot nga mapamatud-an nga ang usa angay mouyon sa opinyon sa kadaghanan, ug maila ang maayong nagpakita nga tinuod gayud nga maayo, dili isalikway ang giila sa kadaghanan nga angay pasidunggan, dili moliko gikan sa dalan, ug dili mahulog sa kamot sa kaaway. Kining mga asketiko tinuod nga angay pasidunggan, kay wala sila mitugot sa ilang mga kaatbang, wala sila naliso sa ilang dalan, ug wala sila nahulog sa kamot sa ilang mga kaaway. Pagpundar nila sa ilang kaugalingon sa lig-on nga basihan sa matarong nga paghukom, wala sila mapukan sa pangdani sa mga butang sa kalibutan; gipili nila ang yano nga kinabuhi kaysa sa kinabuhi nga puno sa kagubot, ug pinaagi sa pagkamatinahuron sa ilang mga panginahanglan nakab-ot nila ang kalinaw (2, 99–101).

31. Ang mga karaang Santo gidala ang ilang kadasig sa dili pagpanag-iya sa ingon ka taas nga lebel nga nagpuyo sila nga walay balay ug walay payag, nagkaon sa bisan unsang pagkaon nga gihatag sa kinaiyahan, ug nangita og lugar sa pagkatulog bisan asa ug bisan unsaon nila mahimo. Wala silay atop sa ilang ulo, ni higdaanan, ni lamisa; panit sa karnero ang ilang sinina. Hapsay kaayo sila sa pagsunod sa tambag sa Ginoo: '*Tan-awa ang mga langgam sa kahanginan... hunahunaa ang mga liryo sa uma...*'. (Mat. 6:26–28). Tinuoray nilang gituohan nga ang gikinahanglan sa lawas mosunod ra sa dili madugay kon malipay ang Dios, ang Maghahatag niining mga butanga, ug ang ilang panguna nga kabalaka mao ang pag-angkon sa Gingharian sa Langit (2, 102–3).

32. Apan giunsa kaha ikatandi ang atong kinabuhi, nga napalibotan sa hingpit nga katagbawan sa tanang aspeto, sa kinabuhi sa mga bulahan nga kalag—nga wala gilamoy sa hunahuna sa lawas o sa mga butang sa lawas, kondili sa usa ka putli nga pangandoy alang sa Divino, nga walay hunong nga nagadani kanila paingon sa labing halangdon, nga nagapahinumdom kanila nga kalimtan ang giisip nga maanindot dinhi sa yuta? Wala silay gipanag-iya dinhi sa yuta gawas sa lawas, nga gipugngan sa kinaiyahan sa yuta; apan bisan kana gusto unta nilang dad-on uban kanila ngadto sa dapit diin nagpuyo ang ilang hunahuna, samtang nagpamalandong sa langitnong mga panalangin. Ug dili unta sila mapabulag gikan niadtong kalipay didto, kon wala sila gidala pagbalik sa kinaiyahan ngadto sa pagtuman sa panginahanglan sa lawas, tungod sa pagrespeto kang Siya nga nagpugos sa kalag nga magpabilin sa lawas aron kini usab atimanon, bisan pa sa ilang pag-ila nga ang pagbulag niini labing dakong kaayohan (2, 104).

33. Ang panginahanglan sa lawas dali molabay ug molanglabay; sa nangagi wala kini'y kabalaka sa karon, ug sa karon wala kini'y kabalaka sa umaabot; kini nag-ayo lamang sa karon. Apan ang paningkamot sa pagkamaayo usa ka binhi nga nagbunga og dili mahurot nga ani; – ug bisan pa samtang kini ginabuhay, nagapahimuot sa konsensya pinaagi sa pagpaabut sa kalipay, ug sa pagbiya niini nga kalibutan napamatud-an nga kini mahimayaon ug makapadangat sa walay katapusang kalipay (2, 105).

34. Tungod kay ang dalan padulong sa gingharian puno sa daghang kalisdanan, masipit ug napalibotan sa tanang kilid sa mga bangin, unsa may pulos sa pag-abut sa kaugalingon og daghang kuwarta ug uban pang

mga kabtangan, ug sa pagsulay sa paglakaw niini nga dalan sa paagi nga dili na gayud makapadayon? Ang kabalaka sa materyal nga mga butang, nga makadistrak ug kusganong nagadani paubos, nagpadako sa posibilidad sa pagkahulog, labi na sa diha nga ang dagan sa mga panghitabo nanginahanglan og maampingon ug matinud-anong pagtagad. Ug bisan pa sa ingon nga pagtagad, ang pagbiyahe talagsa ra molihok nga walay pagkatumba, tungod sa kalisud sa masipit nga dalan taliwala sa kusog nga agos; apan alang sa mga nagpabugat sa ilang kaugalingon sa dili kinahanglan nga gibug-aton sa mga butang sa kalibutan, ang pagkahulog dili malikayan. Sa tinuod, ang mismong buhat sa pagpangolekta og bahandi usa na ka pagkahulog (2, 111).

35. Ang atong batasan sa materyal nga mga butang tulo ka matang: dili pagpanag-iyā—sa labing hataas ug tunga-tungang porma niini—ug usa ka kinabuhi nga nahimong materyalista ug sobra ka mapangitaon. Ang ilang gigikanan mao ang mosunod. Sa Paraiso, mao kini ang gisugo sa unang tawo: *'Tipuna ang mga tanom sa uma'* (Gen. 1:29). Ang dignidad sa Usa nga nagsugo niini nagasiguro sa hingpit nga pagkaangay sa ingon nga pagkaon alang sa kinabuhi nga gituyo para sa tawo. Mahimo natong idugang, isip pagpatin-aw niining pagkaangay, nga kini labaw pa gayud nga makatabang kaysa bisan unsa pa aron mapreserbar, sa mga gimugna sa hulagway sa Dios, ang gitinguhang pagkahapsay, aron ang gahum sa hunahuna kanunay nga magpabilin nga walay babag ug ang kalinaw sa huna-huna dili matabonan. Sa dihang, sa ingon niini, natubag sa ilang kaugalingon ang mga panginahanglan sa kinabuhi sa lawas, ang hunahuna wala magpabilin nga walay buhat, nga gawas sa tanang oras gikan sa mga kaisog sa lawas, kondili padayon nga nadani sa espirituhanong paghunahuna, nga nagpuno niini sa dili matugkad nga kalipay. Ang Dios mismo ang nag-amuma niining kinaiyaha sulod kaniya, nga adlaw-adlaw nga miadto kaniya sa Iyang kaugalingong maayong kabubut-on aron makig-istorya. – Mao kini ang lagda sa kinabuhi nga angay sa tawo! – Ang kinaiya niini dili mausab o mapapas; apan posible ang lain nga paagi sa makita nga paglihok niini – nga nahimong gikinahanglan tungod sa pagkahulog nga misunod. Alang sa usa nga nakalapas sa sugo ug gipahawa gikan sa Paraiso, ang Dios nagtukod og lain nga paagi sa kinabuhi, nga angay sa iyang nahulog nga kahimtang, nga nagsugo kaniya—nga wala magamit sa husto ang iyang pahulay—nga makakuha og pagkaon pinaagi sa trabaho ug paningkamot; tungod kay dili na siya makapabilin nga kanunay sa pag-alagad sa Dios ug pakig-uban Niya sa dihang aduna siyay bakanteng oras ug wala nagkinahanglan og pisikal nga trabaho (sa Paraiso). Alang sa pagkaon, gihatagan siya og pan nga nakuha pinaagi sa singot sa iyang agtang, ug alang sa sinina, panit nga tunika – pinaagi niini gitakda ang utlanan sa kahakog ug garbo. Ang orihinal nga kawalay-kahakog sa Paraiso gipulihan sa ingon nga yano nga pag-angkon, nga, bisan pa sa kakapoy nga nalambigit, dili lamang nagdepende kaniya, kondili labaw sa tanan sa panalangin sa Dios. Sa praktis, kini nagmugna og tulo ka paagi sa kinabuhi: ang uban kontento sa yano nga pag-angkon, nagpaningkamot sa singot sa ilang agtang samtang nagbutang sa ilang paglaum sa Diyos; ang uban, nga mas milalom sa ilang paglaum sa Diyos, hingpit nga gisalikway ang tanang pag-angkon (nga nagtinguha sa pagbalik sa paraisong dili pagpanag-iyā) ug gipakaon sa Diyos; ang ikatulong grupo, nga naglubong sa ilang kaugalingon sa tanang matang sa panarbaho, gibase ang ilang paglaum sa pag-angkon sa gikinahanglan niini, samtang gibase ang seguridad sa ilang kinabuhi sa pagtigom sa bahandi. Nalimtan ang Dios: ang gugma sa bahandi nahimong usa ka dios alang kanila. Mao kini ang tulo ka gihisgutan nga matang sa atong batasan bahin sa pagpanag-iyā (2, 116–123 – gipamubo).

36. Ang ikaduhang matang nga gipakita dinhi nagrepresentar sa pamatasan (una sa tanan) nga angay sa usa ka makatarunganong binuhat, mao ang: paggahin sa panahon sa pag-alagad sa Dios, ug pagdawat sa angay nga madawat gikan sa bahandi sa Pagdumala sa Dios; sa pagbutang sa paglaum sa probidensya sa Dios ug pagtan-aw sa yuta ingon usa ka gasa; sa matinud-anong pag-alagad sa Magbubuhay, ug sa pag-atiman sa mga panginahanglan sa binuhat pinaagi sa boluntaryong halad; sa pagka-estranghero dinhi, ug sa pagtan-aw sa langit ingon sa tinuod nga puloy-anan. Gitudlo sa Magbubuhay kini nga kinabuhi sukad pa sa sinugdanan – ug ang tanang mga Santo nagkinabuhi niini, nga nagsunod Kaniya (mga pananglitan: Elias, Eliseo, ang mga anak sa mga propeta, si Juan nga Magbunyag, ang mga Apostoles) (2, 124–129).

37. Mao kini ang *'pinakataas'* nga porma sa dili pagpanag-iyā nga gipraktis sa mga Santo. Bisan pa, ang *'tunga-tunga'* nga porma sa dili pagpanag-iyā, nga mosunod niini, dako usab kaayo ang kaayohan, kay kini angay sa panahon ug sa panginahanglan. Bisan pa man nga dili kini makigkompetensya sa pagkauna niini o mapahitas-on nga kapariho sa labaw nga paagi sa kinabuhi, walay duhaduha nga kini nagkupot sa ikaduhang dungog. Ang mga unang Balaan (uban sa hingpit nga pagbiya sa kalibutan) nagpuyo alang lamang sa kalag ug sa Dios nga nagmugna niini, nga wala maghatag ug bili sa lawas; apan, bisan pa sa dili pag-atiman niini, naa kanila ang tanan nilang gikinahanglan—dili gitigom daan sa mga bodega, kondili nadawat sa takdang panahon gikan sa maayong kabubut-on sa Dios, sama sa gikan sa usa ka bahandi. Ang mga Santo nga misunod

kanila (uban sa katamtamang pagbiya sa mga butang sa kalibutan), samtang nag-atiman sa gikinahanglan nga kahupayan sa lawas ug nagasiguro nga ang atong hayop nga kinaiyahan—kon pasagdan—dili mapukan batok sa kabubut-on sa Iyang naghiusa niini kanato, gigamit lang nila ang ilang mga kamot sa trabaho kutob sa hingpit nga gikinahanglan aron pag-alagad sa lawas; apan gigahin nila ang kadaghanan sa ilang panahon sa pag-atiman sa kalag, sa pag-ampo, paghunahuna sa Dios ug angay nga mga kalihokan, aron molabaw sa pagbuhat sa maayong buhat (2, 137).

38. Ang mga ulahi, nga nahimong hingpit nga unod, gipahinungod nila ang ilang tibuok kaugalingon sa pag-alagad sa usa ka idolo sa yuta, nga dili lang nila gipangandoy ang igo para sa ilang pisikal nga paglungtad, kondili usab ang makapakita sa ilang pagka-ilado tungod sa kadaghan sa ilang gipanag-iya, aron, bisan pa pinaagi niini, sila mahimong makita sa mata sa publiko. Sa ingon niini, klaro nilang gipadayag ang ilang kaulag sa publiko, gihimo nilang hinungdan sa pagdayeg ang angay unta silotan, ug nagtuo nga makadani kini og pagtagad ug makakuha og pagdayeg—busa angay sila nga dauton ug kataw-anan. Kay sama sa pamatasan nga angay sa katungdanan sa usa ka tawo nga naghatag og lig-on nga basihan sa pag-uyon, ingon man usab ang pamatasan nga dili angay sa iyang katungdanan—bisan pa kon dili kini dautan sa ubang aspeto—grabe ka-dili angay ug masaway kaayo kon kini dili angay sa kahimtang (2, 138).

39. Kanin-on man kaha mas duol ang *'tunga-tunga'* sa mga silingan nila sa matag kilid? – Sa tinuod, sa kadtong mas duol sila sa ilang pamatasan, ug uban kanila gipahayag nila ang pagkapariho pinaagi sa paningkamot nga mosubay sa ilang estilo sa kinabuhi. Kay, tungod kay naa sila sa tunga-tunga sa duha ka grupo, dili na sila patas nga nakiling sa bisan asa; ug bisan pa man nga nahibilin sila sa mga nanguna kanila, mosunod sila diretso sa ilang bakas, naglatas sa ilang mga tiil uban sa kabatan-onang kusog, ug layo ra kaayo sila sa mga nagsunod kanila sama sa hinay-hinay nga paglayo sa mga mananakbo gikan sa mga naglakaw og hinay-hinay, o sa mga nagbarog ra. Sa bahin sa una ug sa ikaduha—wala silay bisan unsang pagkapareho. Unsa may pakig-uban nga mahimo tali sa mga adunay daghang kayamanan sa kalibutan ug sa mga dili kalibutanon? Unsa may panaghiusa tali sa mga maalamon sa unod ug sa mga maalamon sa Espiritu? Unsa may komon tali sa mga nalambigit sa kalibutanong mga butang ug sa mga nag-alagad sa Dios nga walay kabalaka? Ang uban, nga nagsunod sa mga Apostoles, biyaan ang tanan nilang nakuha; ang uban makab-ot ang wala nila kaniadto. Ang uban magpuyo sa hilom, sa sulod nagahin sa ilang kaugalingon sa espirituhanong pag-uswag; ang uban nagpakigbisog sa tanang matang sa pakigbisog, nga nakig-away alang sa kuwarta ug kabtangan. Ang uban nakigbisog batok sa mga espiritu sa dautang buhat alang sa langitnong panalangin; ang uban, alang sa yutang panalangin, mosulong sa ilang kaugalingong klase. Sa uban, miingon si Pablo: *'aron kamo masidlak ingon mga suga sa kalibutan'* (Fil. 2:15), nga misidlak, siyempre, sa himaya sa kinabuhi ug nahimong, alang sa mga nakakita kanila, usa ka ehemplo sa himsog nga kompetisyon; samtang sa uban gisulti: *'Gipalapason ang akong ngalan pinaagi kaninyo'* (Roma 2:24), mao kana, pinaagi kaninyo nga naglihok supak sa inyong tawag ug nagpakita og gawasnong dagway nga supak sa inyong mga buhat (2:139–40).

40. Unsa kaha nga pulong ang dili ginatamay sa usa ka tawo nga nag-angkon nga iyang gisalikway ang kinabuhi sa kalibutan, apan sa tinuod gipahinungod sa mga kalipay niini? Kinsa ang nagapasigarbo nga gitamay niya ang kalibutan, apan buangon nga gipahinungod sa mga butang sa kalibutan? Kinsa ang nagsaad nga dili magtagad sa mga butang sa yuta, apan napamatud-an sa iyang mga buhat ang kabakak sa maong saad? Nag-angkon ba siya nga mibulag na sa kahaw-ang, apan dili siya makabulag niini? – Gikan ka sa Ehipto – unsa man kaha ang imong kalambigitan sa katamaran? Nagbiyahe ka sa kamingawan, nagdali padulong sa Saad nga Yuta; ngano man kaha nga naglangan ka, nabisi sa walay pulos nga mga buhat, nahimong hinay nga biyahero niining taas nga panaw? Kinahanglan ba kaayo og pag-amping ang dalan sa unahan nga maglibog ka sa kros-kahoy, nga mapeligro ka nga dili makaabot sa imong kapahulayan? Gihikap na nimo ang hawakan sa arado; ngano man nga mobalik ka pa, nga naghimo sa imong kaugalingon nga dili angay sa Gingharian sa Langit? Gibilin na nimo ang kadasig sa Pentekostes; ngano man nga motan-aw ka pa sa luyo, nga nangandoy nga makita unsay nahitabo didto? Gikuha na ba nimo ang imong krus? – kon mao, sundi si Kristo, biyaan ang tanan, kay si Kristo, nga imong gihiusa, nangandoy nga higugmaon labaw sa tanan (2, 141–2).

41. Gamay ra ang gikinahanglan sa lawas nga kahupayan – siguroha nga kini makahupay; kay ikaw gitali sa lawas sulod sa pipila ka panahon, aron kini mahimong imong kaalyado sa pagpraktis sa pagkamaayo ug aron ang pag-uswag sa kalag dili mapugngan. Apan ang tawo nga nabisi sa mga baka, nag-ihap adlaw-adlaw sa iyang mga panon sa karnero, ug walay hunong nga nag-atiman sa iyang mga ubasan, tanoman, umahan ug mga tanaman, nga bisan pa ang gitas-on sa adlaw dili igo alang niining mga paningkamot—asa ug kanus-a siya makakaplag og panahon aron hinumduman ang Dios? Kanus-a siya makakaplag og panahon

aron mokuway sa mga Salmo? Kanus-a siya mag-ampo? Unsa nga oras ang iyang ikahatag sa pagpraktis sa pagpanumdum sa Dios? Ug bisan pa kon makakaplag siya og higayon aron buhaton kini usahay taliwala sa iyang daghang katungdanan, giunsa niya paghalad sa Ginoo og putli nga pag-ampo kon ang iyang hunahuna dili makabulag sa mga butang nga nag-okupar kaniya kaayo? Unsaon niya pagbantay sa lihok sa iyang mga pagbati, aron maila ang kalainan tali sa gahapon ug karon sa pagbag-o paingon sa maayo o sa dautan? Unsaon niya pagsabak sa naglibog nga sapot sa mga hunahuna, nga kanunay mag-ilisay sa usag usa sa daghang paagi ug nagpalisod sa pagmatngon mismo? O wala ba nimo namatikdi kung giunsa ka pagpitpit sa imong adlaw-adlaw nga mga buluhaton sa adlaw, ug ang imong kabalaka bahin niini sa gabii, nga nagahimo sa panahon sa pahulay nga mahimong panahon sa pag-antos? Kay unya ang panumdum—nga magpahinumdom kinsa ang milapas sa utlanan, kinsa ang nagdaot sa mga tanom, kinsa ang nagputol sa agianan sa tubig para sa irigasyon, kinsa ang naglagot sa pastulan, kinsa ang nagbuhat o nakabuhat og lain pang sala, ug kung giunsa sa matag-usa ang pagpadayon ug pagdependa sa ilang buhat— – busa ginaduso niini ang masuko nga kinaiya sa kalag ngadto sa kabuang, ginapukaw kini sa pagpanimalos, wala nay panahon para sa tulog o pahulay, ug labi pa gayud alang sa pag-ampo, nga nagkinahanglan og dakong kahilom ug taas nga panahon nga walay buhat, nga sa bahin niini, naghatag og kagawasan gikan sa tanang kabalaka (2, 142–144).

4. Mahitungod sa kasuko

1. Ang kasuko usa ka mabangis nga pagbati; dali ra kini makapukaw bisan sa mga maalamon ngadto sa kasuko, ginahimo ang kalag nga mabangis, ug pugson ang usa ka tawo sa paglikay sa (mahigalaong) pakighinabi.

2. Ang kusgan nga hangin dili makapahuyop sa haligi, ug dili usab madala sa kasuko ang kalag nga walay kasuko.

3. Ang tubig matandog sa kusog sa hangin, ug ang masuko nga tawo matandog sa walay hunahuna nga mga panghunahuna.

4. Ang usa ka masuko nga monghe sama sa usa ka buang nga baboy sa kamingawan; makakita siya og tawo ug gugum-gomon niya ang iyang mga ngipon.

5. Ang nagkagawas nga hamog naglangkob sa hangin, ug ang pagbuto sa kasuko nagpamapintas sa hunahuna sa dali masuko.

6. Ang molabay nga panganod nagtabon sa adlaw, ug ang hunahuna sa mapugos nga kasuko nagtabon sa huna-huna.

7. Ang usa ka leon sa menagerie walay hunong sa pag-uyog sa mga kandado sa pultahan, samtang ang masuko nga monghe sa iyang selda nagbalik-balik sa paghunahuna sa masuko nga mga hunahuna.

8. Ang kalma nga dagat matahum tan-awon, apan dili kini mas matahum pa kaysa malinawon nga kahimtang sa hunahuna.

9. Nagdula ang mga lumba-lumba sa kalinaw sa dagat, ug motumaw ang mga diosnong hunahuna sa malinawong kahimtang sa hunahuna.

10. Ang usa ka monghe nga dugay na nag-antos sama sa hilum nga bukal sa tubig, nga naghatag og malipayong imnon sa tanan; apan ang hunahuna sa masuko nga tawo kanunay nga nabalisa ug wala maghatag og tubig sa uhaw; ug bisan pa kon maghatag kini, hugaw kini ug dili angay imnon.

11. Ang mga mata sa dali masuko mapula ug malabo, nagpadayag sa kagubot sa kasingkasing; apan ang nawong sa mapailubon malinaw, ang ilang mga mata mahigalaon ug nagtutok diretso sa unahan.

12. Ang pagkamapainubsanon sa tawo hinumduman sa Dios (Salmo 131:1), ug ang kalag nga walay kasuko mahimong templo sa Espiritu Santo.

13. Si Kristo nag-uyub sa Iyang ulo sa espiritu nga mapailubon, ug ang malinawong hunahuna nahimong puloy-anan sa Balaang Trinidad.

14. Ang mga soro nagpuyo sa usa ka mapanimalos nga kalag, ug ang mga mabangis nga hayop nagpangitagò sa usa ka masamok nga kasingkasing.

15. Ang tawo nga matinud-anon naglikay sa usa ka makauwaw nga dalangpanan, ug ang Dios naglikay sa usa ka mapanimalos nga kasingkasing.

16. Ang nagahulog nga bato makapukaw sa tubig, ug ang mabangis nga pulong makapukaw sa kasingkasing sa tawo.

17. Ilabay ang masuko nga mga hunahuna gikan sa imong kalag ug ayaw tugoti nga ang kasuko moturok sa imong kasingkasing – ug dili ka masamok samtang nag-ampo.

18. Sama sa aso sa nag-asang dayami nga makapahasol sa mata, ingon usab ang mapanimalosong hunahuna makapahasol sa hunahuna sa pag-ampo.

19. Ang hunahuna sa naglagot sama sa itlog sa bitin; kini mokaon sa kasingkasing nga nag-anak kanila.

20. Ang pag-ampo sa masuko sama sa kasamok nga aso; ang pag-awit sa salmo sa naglagot usa ka dili maayong tunog.

21. Ang halad sa mapanghimalos sama sa halad nga gikaon sa ulod; ayaw siya paasingon sa mga halaran sa paghinlo.

22. Ang dali masuko makakita og samok nga mga damgo, ug ang masuko magdamgo og pag-atake sa mga buangis nga hayop.

23. Ang mapailubon nga tawo makakita sa usa ka panan-awon sa mga tigum sa balaan nga mga anghel, ug ang tawo nga walay pagdumot nagpraktis sa espirituhanong pakigpulong, nga nakadawat sa pagpadayag sa mga misteryo sa gabii.

* * *

24. Kung makita sa mga demonyo nga wala kita masunog sa kainit sa insulto, mosalakay sila sa hilom, naningkamot sa pagpukaw sa nagdumala nga prinsipyo sa atong sulod (ang hunahuna), aron mosukol kita sa wala nila atubangan batok sa mga tawo nga atong gipangitagbo sa kalinaw sa dihang atubanganay pa kita kanila (1, 229).

25. Kung ang panaglalis o panagbangi uban sa igsoon tungod sa pipila ka hinungdan sa kasuko matapos sa malinawong paagi, hunahuna nga ikaw ang nakasala, aron sa kahilom sa imong kasingkasing dili ka makakaplag og pakigbisog sa mga hunahuna, ang uban niini, pinaagi sa pag-emphasize sa kawalay bili sa insulto, mosaway kanimo nga wala ka gani magtagad niini, samtang ang uban, pinaagi sa pag-emphasize sa bili niini, magpaila kanimo og pagbasol nga wala kini gibayri og kaugalingong insulto.

26. Kung ang kusog nga kasuko makapaguol pag-ayo sa bisan kinsa sa mga igsoon sa komunidad, nan magsugod ang ingon nga mga hunahuna sa pagdayeg sa mga nagpuyo sa pag-inusara, aron, sama sa ilang pagkuha sa mga igsoon sa mahigalaong pagkamapailubon, ilang tangtangon usab sila gikan sa dalan sa gugma.

27. Kinsa man ang mopugong sa kasuko pinaagi sa mapailubon nga pagkamabuotan, ug sa kasubo pinaagi sa gugma, nakapugong sa duha ka dautang, masuko nga mga hayop pinaagi sa duha ka hiyas.

28. Ang nagluhod ug naghangyo sa nakapasakit aron hunongon ang iyang kasuko, sa ingon niana malikayan niya ang kasuko sa duha kanila sa samang higayon.

29. Ang bisan kinsa nga makapahiuswag sa mga naglagot makadaog sa espiritu sa kasuko.

30. Kadtong, alang sa kalinaw, motugot sa masuko nga tawo, tinuod nga anak sa kalinaw (1, 230).

31. Tudloi ang imong kaugalingon nga mahinay ug andam makig-away: mahinay sa mga tawo, apan andam makig-away batok sa atong kaaway; kay anaa niini ang natural nga paggamit sa kasuko, mao ang pagsupak sa (daang) bitin uban sa pagdumot (1, 235).

32. Mao kini ang kalumo sa malumo: pagkamahinatagon sa igsoon tungod sa gugma, ug pagpakig-away batok sa (nasuko) nga hunahuna nga nakatutok kaniya.

33. Ang malumo nga tawo kinahanglan usab andam sa pakig-away, nga dili ipalapad ang kalumo ngadto sa dautang hunahuna, ni ipalapad ang pakig-away ngadto sa iyang silingan sa natural nga paagi.

34. Ayaw pagbalhin sa natural nga paggamit sa kasuko ngadto sa dili natural; sa ato pa, ayaw kasuko sa imong igsoon, pag-alig sa bitin, ug ayaw pakig-uban sa malisyosong hunahuna, pakig-uban niining bitin (1, 236).

35. Ang malumo nga tawo, bisan pa sa pag-antos sa usa ka makapasakit nga butang, dili mobiya sa gugma, apan alang niini *'magsakop sa tanan, motuo sa tanan, nagalaum sa tanan, magpailub sa tanan'* (1 Cor. 13:4, 7).

36. Kung ang buhat sa gugma mao ang pagkamapailubon, nan ang pagpakig-away sa igsoon uban sa kasuko dili buhat sa gugma.

37. Ang kasuko mopukaw sa kasubo ug pagdumot, apan ang gugma mopalayas sa tulo.

38. Kung aduna kay lig-on nga pundasyon sa gugma, hatagi kini og mas daghang pagtagad kaysa sa makapasakit kanimo.

39. Ang nakab-ot sa hiyas sa gugma mapugngan ang mga pagbati nga kinaiya sa daotan.

40. Ang bisan kinsa nga adunay kining tulo ka mga birtud gikan sa Balaang Trinidad—pagtuo, paglaum, ug gugma—mahimong usa ka kuta nga adunay tulo ka pader, gipalig-on, sama sa mga palyera, sa mga tore sa birtud.

41. Ang bisan kinsa nga masamdan sa panamastamas sa uban, apan dili kini itudlo kang Satanas ingon nga gigikanan, nagpalig-on pa gayud sa kaaway aron mag-andam og mga pana batok kaniya – kay ang iyang kalag mahulog, nga masamdan sa ingon nga panamastamas (1, 251).

42. Sa pag-antos sa labing grabeng panamastamas o usa ka grabeng sala, ayaw pagbati og sama sa kasingkasing, kondili panalangini sila (1, 252).

43. Ang nagpuyo og buswak batok sa mga demonyo dili magpuyo og buswak batok sa mga tawo; apan ang nagpuyo og buswak batok sa iyang igsoon naa sa kalinaw uban sa mga demonyo.

44. Ang kasuko ug pagdumot sama sa kalayo sa kasingkasing, samtang ang kalag sa mga dili magbinuangan ginapabasa sa espirituhanong hamog.

45. Sama sa nagdilaab nga uling nga naglabay og mga silak, ingon usab ang mga kalag nga dili mapatawad naglabay og malisyosong hunahuna.

46. Sama sa turok sa alacdan nga naghatag sa labing grabeng kasakit, ingon usab ang mapanimalos nga kalag nagbitbit sa labing pait nga hilo sa sulod niini.

47. Sa dihang gisaway si David, wala siya mitubag, apan gipugngan pa gani niya ang pagpanimalos ni Abishai (2 Sam. 16:10). Ug ikaw, kon masaway ka, dili lang nimo balos-sawayon ang masaway kanimo, kondili pugngan usab nimo bisan kadtong gustong manimalos para kanimo (1, 228).

48. I-antos ang pagpanamastamas uban sa pagkamapailubon, ug isira ang pultahan sa kasuko gamit ang imong mga ngabil: ania ang imong kalampusan.

49. Ayaw gyud tubaga ang mga naghulga kanimo, aron pinaagi sa imong kahilom mapugngan nimo ang mga baba nga nagbuga og kalayo.

50. Pinaagi sa pagpugong sa imong kaugalingong dila, makahatag ka sa labing grabeng kasakit sa imong mga mananakot ug manlalait.

51. Pinaagi sa pagpabilin nga hilom, dili ka masunog sa pag-insulto; apan ang nag-insulto kanimo masakitan pag-ayo sa imong kahilom, sa pagtan-aw niya kung unsa ka dako ang imong kaluoy samtang nag-antos sa iyang kawalay hiya.

5. Mahitungod sa Kasubo

1. Ang usa ka masulob-on nga monghe wala'y kahibalo sa espirituhanong kalipay; ang kasubo, bisan pa, mao ang pagkawalay paglaum sa kalag ug motumaw gikan sa masuko nga mga hunahuna; kay ang kasuko nangandoy og pagpanimalos; ang kapakyasan sa pagpanimalos nagmugna og kasubo.

2. Ang kasubo sama sa baba sa leon, ug dali ra kaayo kini makalunaw sa mga masubo.

3. Ang kasubo usa ka ulod sa kasingkasing – ug kini mokaon sa inahan nga nag-anak niini.

4. Ang inahan mag-antos samtang nag-anak sa iyang anak, apan sa diha nga siya makapanganak na, siya makagawas sa iyang kasakit; apan ang kasubo naghatag og dakong kasakit bisan pa sa panahon sa pagpanganak, ug pagkahuman sa pagpanganak kini nagpahirap gihapon kaniya sa kasakit.

5. Ang usa ka masulob-on nga monghe wala'y kahibalo sa espirituhanong kalipay, sama sa usa ka tawo nga nag-antos sa grabeng hilanat nga wala'y kahibalo sa lami sa dugos.

6. Ang usa ka masulob-on nga monghe dili makapunting sa iyang hunahuna sa pagpamalandong, ug dili pud siya makahanyag og putli nga pag-ampo; kay ang kasubo usa ka babag sa tanang maayo.

7. Ang gapos sa tiil makababag sa paspas nga pag-uswag, samtang ang kasubo usa ka babag sa pagpamalandong.

8. Ang nadakpan sa mga barbaro gipusil sa kadena, samtang ang bihag sa mga pagbati gipusil sa kasubo.

9. Ang kasubo walay gahum kung walay lain nga pagbati, sama sa mga gapus nga dili makagapos kung walay gaposan.

10. Ang gipusil sa kasubo mapildi sa mga pagbati, ug ginadala niya ang iyang mga gapus isip timailhan sa iyang kapildihan; kay ang kasubo mao ang sangputanan sa dili natuman nga tinguha sa pagtagad sa kaugalingon, ug ang ingon nga tinguha nalangkit sa matag pagbati.

11. Ang nakadaog sa iyang mga tinguha nakadaog usab sa iyang mga pagbati; ug ang nakadaog sa iyang mga pagbati dili mapildi sa kasubo.

12. Ang matinahuron dili magmasubo nga wala sila makakuha og pagkaon; ang matinud-anon, nga wala sila matugot sa makauwaw nga pagpakalunod sa kalibugan; ang dili dali masuko, nga wala sila makabawi; ang mapainubsanon, nga gikuhaan sila sa dungog sa tawo; ang dili gahakog, nga napakyas sila. Gipalong na nila hingpit ang tanang ingon nga tinguha sa ilang sulod – mao nga wala silay pagbati og kasubo; kay ang walay pagkamahiligon dili matuslob sa kasubo, sama sa usa ka pana nga dili makatuslob sa usa ka tawo nga nagsul-ob og baluti.

13. Ang taming naghatag og kaluwasan sa usa ka mandirigma, ang pader sa usa ka siyudad; apan ang kawalay-pangandoy naghatag sa monghe og mas dako nga kaluwasan kaysa sa bisan taming o pader. Kay ang taming kanunay mabutasan sa usa ka mabilis nga pana, ug ang pader mabubuthan sa daghang mga mandirigma, samtang ang kawalay-pangandoy dili mapildi sa kasubo.

14. Ang nakadaog sa iyang mga pagbati nakadaog usab sa kasubo; apan ang napildi sa kaanindot sa pagbati dili makalingkawas sa mga gapus niini.

15. Ang kanunay nga masubo, apan nag-angkon nga walay pagbati, sama sa masakiton nga nagpakaaron-ingnon nga himsog; kay sama sa pag-ila sa masakiton pinaagi sa kolor sa iyang nawong, ingon usab ang kasubo mopadayag sa tawo nga puno sa pagbati.

16. Ang nagahigugma sa kalibutan daghan ang kasubo, apan ang nagatamay sa tanan nga naa sa kalibutan kanunay malipayon.

17. Ang gahakog, sa dihang mawad-an, maghinanakit pag-ayo, samtang ang nagbiya sa bahandi walay kabalaka.

18. Ang nagapangita og himaya masubo kon siya malain, samtang ang mapainubuson dawaton kini ingon kauban.

19. Ang pugon sa pagtunaw nagahinlo sa dili pa hinlhong pilak; ug ang kasubo alang sa Dios nagahinlo sa kasingkasing nga nalumos sa sala.

20. Ang kanunay nga pagpahumok makapakunhod sa kadaghanon sa tingga, sama sa kalibutanong kasubo nga makapaluya sa hunahuna.

21. Ang kangitngit nagpakunhod sa kusog sa mga mata, ug ang kasubo nagpaluya sa panghuna-huna.

22. Ang kahayag sa adlaw dili mosulod sa kalawom sa tubig, ug ang hayag nga paghunahuna sa hunahuna dili mosiga sa kasingkasing nga nag-antos.

23. Ang matag tawo malipay sa pagsubang sa adlaw, apan bisan kini wala maghatag og kahupayan sa usa ka masubo nga kalag.

24. Ang buting makapahunong sa pagtilaw, ug ang kasubo makawagtang sa pagbati sa kalag.

25. Kadtong nagdumot sa kalibutanong kalipay dili malumos sa masubo nga hunahuna.

* * *

26. Sa diha nga imong paghiusa sa sulod nimo ang Trinidad nga naa sa sulod nimo (mao ang espiritu, kalag ug lawas) pinaagi sa panag-uyon sa kalinaw, unya, pagkahuman nga imong paghiusa sa sulod nimo subay sa sugo sa Banal nga Trinidad, madungog nimo: *'Bulahan ang mga maghahatag sa kalinaw, kay sila pagatawgon nga mga anak sa Dios'* (Mat. 5:9) (1, 230).

27. Dako kaayo kining panalipod sa kalinaw, kay uban niini moabot ang kalipay, nga nagpasidlak sa mata sa hunahuna aron sa paghunahuna sa labing hataas nga mga kaayohan.

28. Kung makab-ot nato ang kalipay sa pagpahimugos sa kalinaw bisan pa sa lisod nga mga kahimtang, dali ra nato, uban sa pagpasalamat, mapugngan ang mga kasubo nga moabut kanato ug mapugngan ang nagngurog nga demonyo sa kasubo nga mosulod kanato; kay, sa pagpangita nga lunahon ang kalag, kini mosulong niini sa labing mabangis nga paagi sa mga panahon sa kasubo, nga nag-andam sa dalan para sa espiritu sa kawad-on sa paglaum, aron sila magkahiusa sa paglabay og mas lawom nga landong ibabaw sa kalag ug laglagon ang mga paningkamot niini.

29. Himoon nato nga ang kalipay sa kalinaw mao ang atong balaod, nga gisulat sa atong mga kasingkasing: usa ka kalipay nga nagpahawa sa kasubo, nagpalong sa kasuko, naglikay sa pagdumot, naglaglag sa pagpanimalos, nagpahawa sa kawad-on sa paglaum, ug nagbag-o sa kasubo ngadto sa kalipay (1, 231).

30. Ginasal-anan sa malinawon nga kalinaw, kini nga kalipay usa ka dagat sa mga hiyas, nga sama sa krus, malumos ang nagkasumpaki nga mga puwersa sa yawa.

31. Sabta usab nga adunay kalipay nga supak niini—usa ka limbong—ug, dili ka malimbong sa landong niini, ayaw pagsayop sa usa gikan sa lain; kay ang mga demonyo bisan pa man magpamatood sa peke nga espirituhanong mga gasa, aron, pinaagi sa paglimbong sa hunahuna sa usa ka ilusyon, madala kini nila sa kabuang. Ang espirituhanong kalipay motungha nga walay bisan unsang hinungdan sa gawas, nga nakakaplag sa labing halangdong tinubdan niini sa kasubo alang sa Dios.

32. Ang kasubo alang sa Dios nagbag-o sa kalag pinaagi sa mga luha, nagpukaw sa maampingong pagtagad sa nagkadool nga kamatayon ug paghukom, ug hinay-hinay nga nagtudlo sa pagpaabut niini uban sa tinguha (1, 232).

33. Ang mga tinguha nga wala matuman nagmugna og kasubo; samtang ang pag-ampo ug pagpasalamat nagpahinay sa ilang pagbati hangtod kini mamala.

34. Ang usa ka tunga-tungang kasubo molihok tali sa mga naglagot. Kung ang una kanila nga makabawi sa hunahuna molabaw sa iyang pagbati ug motanyag og kamot sa pasaylo sa lain, iyang pahawaon ang mapait nga kasubo.

35. Ang kasubo usa ka sakit sa kalag ug sa lawas; kini nagdakop sa kalag, samtang nagpaluya sa unod, nga biyaan kini.

36. Ang kasubo motumaw gikan sa dili maayong mga butang (kapalaran, kasubo, kaguol); gikan sa kasubo, mosunod ang malungkot nga kahimtang sa hunahuna (sama sa panultihon: 'wala siya'y gana'); ug gikan sa duha niini motungha ang walay pulos nga panagbangi (pagreklamo sa tanan).

37. Kung gusto nimong mapildi ang kasubo ug malungkot nga kahimtang sa hunahuna, dawata ang mahigugmaong gugma ug bistiha ang imong kaugalingon sa malumo nga kalipay.

38. Labi na gayud nga magpasalamat sa panahon sa kasubo: kay pinaagi niini mas klaro nga mabati ang grasya sa pag-ampo alang sa uban. Busa, pinaagi sa pagpahawa sa kasubo gikan sa mga pag-antos nga moabot kanimo pinaagi sa pagpasalamat, dili nimo mapalong ang maningnag nga katahum sa maisugong kalinaw sa pagdawat.

6. Mahitungod sa kawad-on sa paglaum

1. Ang kawad-on sa paglaum mao ang kakapoy sa kalag; ug ang kalag nga anaa sa kahimtang sa kakapoy, nga kulang sa angay sa iyang kinaiyahan, dili makabarog nga lig-on ug makasukol sa mga tukso.

2. Sama sa pagkaon alang sa himsog nga lawas, mao usab ang tukso alang sa maisugong kalag.

3. Ang hangin sa amihanan nagpalig-on sa nagtubo nga tanom, ingon man ang mga tukso nagpalig-on sa pagkamapailubon sa kalag.

4. Ang panganod nga walay tubig madala sa hangin, ug ang hunahuna nga walay paglahutay madala sa espiritu sa kawad-on sa paglaum.

5. Ang hamog sa tingpamulak makatabang sa pagtubo sa mga tanom sa uma, samtang ang pulong sa Dios nagataas sa disposisyon sa kalag.

6. Ang espiritu sa kawad-on sa paglaum nagpahawa sa monghe gikan sa iyang puloy-anan; apan ang adunay paglahutay magpabilin kanunay sa hilom.

7. Ang tawo nga walay paglaum gamiton ang pagbisita sa masakiton isip pasangil aron mogawas, apan sa tinuod aduna siyay kaugalingong tuyo sa pagbuhat niini.

8. Ang monghe nga naay kawad-on sa paglaum dako kaayo ang tinguha sa pag-alagad ug giisip ang pagtuman sa iyang kaugalingong tinguha pinaagi niini ingon usa ka sugo.

9. Ang malumo nga hangin makapaling sa huyang nga tanom, ug ang hunahuna sa paglibot-libot dali ra makadala sa masubo.

10. Ang lig-on nga kahoy dili moliko sa kusog sa hangin, ug ang kawad-on sa paglaum dili makapahugno sa mga kalag nga lig-on ang pagtukod.

11. Ang nagalibot-libot nga monghe sama sa uga nga sanga sa disyerto; magpabilin siya sa iyang selda sa mubo nga panahon, unya bisan pa man dili siya ganahan, mobiya na usab siya paingon sa lain nga lugar.

12. Ang tanom nga ginabalin-balhin gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain dili mamunga, ug ang nagalibot-libot nga monghe dili makapamunga og bunga sa pagkamaayo.

13. Ang masakiton dili malipay sa usa ka pagkaon lang, ug ang masubo nga monghe dili malipay sa usa ka buluhaton lang.

14. Ang usa ka tawo nga maluoy sa laman dili malipay sa usa ra ka asawa, ug ang usa ka monghe nga walay paglaum dili malipay sa usa ra ka selda.

15. Ang mga mata sa masulob-on kanunay nakatutok sa pultahan, ug ang iyang hunahuna nagpuyo sa mga bisita; mosinggit ang pultahan, ug mubangon siya dayon; madungog ang tingog, ug motan-aw siya sa bintana, ug dili molihok gikan niini hangtud nga masawa na siya niini.

16. Ang walay gana nga tawo, samtang nagbasa og libro, kanunay maghuyop ug matulog-tulog; gihikap niya ang iyang nawong, nag-unat, gitaas ang mga bukton, ug, giliko ang iyang mga mata gikan sa libro, mitutok pag-ayo sa bungbong; mibalik sa libro, mibasa siya gamay, nagbaliktad sa mga pahina, mausisa nga makita ang katapusan sa usa ka pulong, nag-ihap sa mga pahina, nagkwenta sa gidaghanon sa tibuok nga mga papel, nagkritiko sa sinulat ug sa mga palamuti – ug sa katapusan, pagkahuman ipilo ang libro, gibutang kini sa ilawom sa iyang ulo ug natulog siya sa dili kaayo lawom nga tulog, tungod kay ang gutom nagsugod na sa pagsamok sa iyang kalag ug nagpugos kaniya nga maghunahuna usab sa iyang kaugalingon.

17. Ang usa ka monghe nga walay paglaum tapulan sa pag-ampo, ug dili gyud niya ipahayag ang iyang mga pag-ampo.

18. Sama sa usa ka masakiton nga dili makasalo sa bug-at nga karga, ingon usab ang mga masuko dili makahimo sa buhat sa Diyos nga matinud-anon; kay ang pisikal nga kusog sa una nagkaguliyang, samtang ang espirituhanong kusog sa ikaduha napakyas.

19. Ang pagkamapailubon mao ang tambal sa kawad-on sa paglaum, ingon man ang pagbuhat sa kaugalingong katungdanan (bisan pa sa kakulang sa kadasig) uban sa hingpit nga pagpugong sa kaugalingon, tungod sa kahadlok sa Dios.

20. Sa matag buluhaton, magtakda ka og utlanan, ug ayaw kini biyai hangtud mahuman nimo; ingon usab, mag-ampo ka sa matarong ug matinud-anon – ug ang espiritu sa kawad-on sa paglaum modagan gikan kanimo.

* * *

21. Pasagdi nga ang mapangahas nga pagkamapailubon maggiya kanimo sa tanan nimong mga paningkamot; kay ang kawad-on sa paglaum motindog batok kanimo, nga nagsul-ob sa tanang dautang buot, ug, samtang nagbantay sa imong mga paningkamot, gisulayan kini tanan – ug kon makit-an niini nga ang bisan unsa niini wala lig-ona sa pagkamapailubon, ginahimo kini niini nga dili na mapailubon ang kabug-aton (1, 233).

22. Sa dihang, atol sa Balaang Serbisyo, usa ka espiritu sa kawad-on sa paglaum ang mosulong kanimo, kini mumulong sa kalag nga ang pag-awit sa mga salmo usa ka karga, ug itudlo ang katamaran isip kaatbang sa imong kadasig – ug ang ' ' mag-awhag kanimo nga paspasan ang pag-awit sa mga salmo aron hatagan og pahulay ang unod, kay kini, ingon pa, gikapoy kaayo tungod sa pipila ka hinungdan.

23. Sa dihang naa kita sa usa ka gabii nga pagbantay, ayaw kita paglingkod atol sa serbisyo tungod sa kawad-on sa paglaum; kay unya moabot ang mga demonyo, ug pagkahuman nila makatigom sa dayami sa mga hunahuna, dayon nila kini itanom sa kasingkasing.

24. Sa pagmata sa dili pa ang serbisyo, pun-a nato ang atong kasingkasing sa hayag nga mga hunahuna, aron, sa pagtutok nato niini, makabarog kita sa pag-awit sa salmo uban sa mabuhi nga espiritu (1, 234).

25. Sama sa atong lawas nga nagpaningkamot sa kamot aron dili mabug-atan ang uban, ingon usab ang atong sulod nga kaugalingon magpaningkamot (sa iyang kaugalingong buhat) aron dili pasagdan nga mabug-atan ang hunahuna sa mga panghunahuna; kay ang mga panghunahuna magpataw sa ilang kaugalingong pagpanarbaho sa kalag kon kini dakpon nila samtang walay buhat sa mga panghunahuna nga sumala sa Dios (1. 235).

26. Pauswaga ang pisikal nga trabaho tungod sa gugma sa isigkatawo, ug ang mental nga disiplina tungod sa gugma sa kinaadman, aron ang una magamit sa pag-atiman sa mga estranghero ug sa pagdaog o hingpit nga pagpahawa sa katamaran, samtang ang ikaduha mahimong giya sa pagpamalandong ug hingpit nga paghinlo sa hunahuna gikan sa mga hunahuna.

27. Ayaw kita maglibot-libot gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, kondili magpaningkamot kita sa hilom sa atong mga buluhaton: kay gikan sa katamaran (ug katamaran) makab-ot sa mga hunahuna ang gahum ibabaw nato (1, 238).

28. Sa dihang pugson kita sa hunahuna nga moadto sa dapit nga ilang gipalihok nato nga higugmaon kaniadto pinaagi sa ilang mga sugyot; dayon pugson kita niini sa pagbasol, aron mahimong pabagu-bag-o ug walay bunga kita sa tanang butang.

29. Ang pag-ilis sa lugar angay buhaton alang sa mas espirituhanong paagi sa kinabuhi, kaysa alang sa mas malinawon nga kinabuhi (1, 239).

30. Ang pagkamapailubon, maayong buot ug gugma mapuslanon bisan sa panahon sa kasubo; samtang ang kawad-on sa paglaum, katamaran ug paghigugma sa kaugalingon makakaplag og kalipay sa usa ka hayahay nga kinabuhi.

7. Mahitungod sa garbo

1. Ang pagkamapahitas-on usa ka dili makatwiran nga pagbati ug dali kini makasagol sa matag buhat sa pagkamaayo.

2. Ang linya nga gitarok sa tubig maghiusa (ug mahimong dili makita); ingon usab ang paningkamot sa pagkamaayo sulod sa hambog nga kalag.

3. Usa ka puti nga kamot, natago sa dughan, – ug ang natago nga buhat mas hayag nga mosidlak kaysa kahayag.

4. Ang baging naglibot sa kahoy, ug sa diha nga makaabot na kini sa tumoy, malaya ang gamot; ug ang pagka-mapahitas-on motanum sa kaugalingon sa mga hiyas ug dili molakaw gikan niini hangtud nga mawala ang tanang kahulugan niini.

5. Ang usa ka bungkos sa ubas nga nahulog sa yuta, o natandog niini, dali ra mabulok; ingon usab, ang pagkamaayo madaut kon kini mosandig sa pagkamapahitas-on.

6. Usa ka mapahitas-on nga monghe – usa ka trabahante nga walay bayad – nagpaningkamot apan wala'y madawat nga ganti.

7. Ang lubong nga daghan og lungag dili makahupot sa gibutang niini, ug ang pagkamapahitas-on makaguba sa ganti sa mga hiyas.

8. Ang pagpugong sa kaugalingon sa hambog sama sa aso gikan sa pugon; pareho silang mawala sa hangin.

9. Ang hangin mopapas sa bakas sa tiil sa tawo, ug ang pagkamapahitas-on nagahimo sa limos nga walay pulos.

10. Bisan unsa pa ka kusog nimo paglabay sa bato, dili kini makaabot sa langit – ug dili usab mosaka sa langit ang pag-ampo sa usa ka mapandukot.

11. Ang pagkamapahitas-on usa ka natago nga bato; kon mabangga nimo kini, mawala ang imong kargamento.

12. Ang maampingong tawo nagtago sa iyang bahandi, samtang ang matinud-anong monghe nagtago sa bunga sa iyang pagkamaayo.

13. Ang garbo nagtambag sa pag-ampo sa atop sa balay; apan ang nakigbatok sa garbo nag-ampo sa iyang kaugalingong selda.

14. Ang walay pag-amping nga tawo ipahibalo sa tanan ang iyang bahandi ug mopukaw sa daghan aron magbinuatan batok kaniya; apan ikaw, nga nagbiyahe sa dalan diin adunay mga tulisan, itago nimo ang imong gipanag-iya hangtod makaabot ka sa siyudad sa kalinaw ug didto magsugod ka sa pag-ilipay sa imong mga butang nga luwas.

15. Ang pagkamaayo sa hambog usa ka halad nga gihalad sa kawad-on sa paglaum, nga dili angay dad-on sa halaran sa Dios (Lev. 22:22).

16. Ang kawad-on sa paglaum makapaluya sa kusog sa kalag, samtang ang pagka-mapahitas-on sa masakiton nagpabaskog kanila, ug usa ka tigulang mas kusgan kaysa batan-on, basta daghan ang mga saksi sa ginabuhay: unya ang pagpuasa, pagbantay ug pag-ampo mahimong sayon; kay ang pagdayeg sa kadaghanan nagpukaw sa kadasig.

17. Ayaw biyai ang imong mga paningkamot alang sa himaya sa tawo, ni usaba ang umaabot nga himaya alang sa pagdayeg nga walay pulos; kay ang himaya sa tawo mahimong abog ug ang iyang dungog mawala sa yuta, samtang ang himaya sa pagkamaayo magpabilin hangtod sa kahangturan.

* * *

18. Ang tinuod nga pagkamaayo dili mangita og pagdayeg sa tawo ni malipay sa dungog – nga inahan sa mga dautan (1, 226).

19. Ang sinugdanan sa dungog mao ang tinguha nga malipay ang mga tawo, ug ang katapusan niini mao ang garbo.

- 20.** Ang nagapangita og dungog nagapahitas-on sa iyang kaugalingon ug, ingon niini, dili niya ikamao ang pagpaubos.
- 21.** Himoa nga ang paningkamot sa pagkamaayo usa ka dungog kanimo, ug himoa nga ang gipangita nga pagdayeg usa ka kaulaw (1, 227).
- 22.** Ayaw pagpangita og himaya gikan sa unod – kamo nga nakahukom sa pagbiya sa mga tinguha sa unod – kondili pangitaa ang mas maayo, ug kini mao ang inyong himaya.
- 23.** Ang naghandum nga pasidunggan ginamason kinsa ang milabaw kaniya sa himaya, ug nagdugang pa ug kasina niini.
- 24.** Gidominar sa kusgan nga tinguha sa dungog, dili niya ikatugot nga adunay mas gipili kaysa kaniya, apan iyang gipangayo ang panguna para sa iyang kaugalingon, aron dili siya tan-awon nga ubos sa bisan kinsa.
- 25.** Dili niya ikapugos nga ang mga milabaw kaniya pasidunggan bisan pa sa iyang pagkawala – ug kasagaran iyang balewalaon ang himaya sa ilang paningkamot ingon nga walay pulos.
- 26.** Alang sa mananap sa himaya, ang pagpasipala mao ang labing masakit nga samad – ug dili niya mapugngan ang pagdumot batok sa nagpasipala kaniya.
- 27.** Ang mananap og himaya ulipon sa usa ka malupit nga agi, ug nabaligya sa daghang mga tirano—garbo, pagpanukmod, selos ug tanang matang sa mga espiritu; apan bisan kinsa nga mapugngan ang espiritu sa ambisyon pinaagi sa pagpaubos, mapalayas ang tibuok panon sa mga demonyo.
- 28.** Kinsa man, pinaagi sa pagpaubos, maghimò sa iyang kaugalingon nga sulugoon sa tanan, mahimò siyang susama Niya nga nagpaubos sa Iyang kaugalingon ug misul-ob sa dagway sa sulugoon (Fil. 2:7).
- 29.** Kung sukdon nimo ang imong kaugalingon sa gamay nga sukod, dili nimo sukdon ang imong kaugalingon batok sa uban.
- 30.** Ang bisan kinsa nga nagpadayag sa kahuyang sa iyang kalag pinaagi sa mga luha dili maghatag ug taas nga bili sa iyang kaugalingong mga paningkamot (1, 228).
- 31.** Kanunay nga gipasipala ug giabusar sa mga demonyo ang mga mapainubuson aron, tungod kay dili na nila makaya ang dili angay nga pagdumot, biyaan nila ang ilang pagka-mapainubuson; apan kinsa man, sa pagka-mapainubuson, mapasigarbong makasukol sa pagpasipala, siya pa gayud ang madala pa sa mas hataas nga kahitas-an sa kinaadman.
- 32.** Wagtang-a gikan sa sulod bisan ang hunahuna sa pagdayeg sa tawo, aron pinaagi niini mapugngan nimo ang makasariling hunahuna sa kahambog sa dili pa kini mosugod.
- 33.** Sa diha nga, pinaagi sa pakigbisog batok sa hinungdan sa imong mga pagbati, imo silang mapildi, ayaw tugoti nga usa ka limbong nga hunahuna magpasigarbo kanimo, basi, pinaagi sa pagtuo niini, mahulog ka sa paglimbong; kondili paningkamoti nga makita ang mga kakulangan sa imong gipaningkamotan, aron ang imong kalampusan dili madaut sa sulod nga mga kaaway (1, 230).
- 34.** Ang uban, pagkahuman mapadayeg tungod sa ilang kalampusan, nahimong kampante sa paglabay sa panahon; busa, ang pagdayeg nangawala ug ang ilang paningkamot napakyas.
- 35.** Ang uban, tungod sa garbo sa ilang kaugalingong mga buhat, nagsugod sa paghunahuna nga sila dagko; samtang ang ilang konsensya nagkalisod pagbati, ang sakit sa garbo misamot, ug ang ilang hunahuna, nga nagpalayo sa pagtan-aw sa kalag gikan sa mga samad niini, gipanguha ang tanang bunga sa ilang paningkamot ubos sa tabon sa pagdayeg (1240).
- 36.** Sa diha nga maghalad ka og matinud-anong paghinulsol sa imong mga sala, ang mga demonyo, samtang ginadako nila ang imong mga buhat sa paghinulsol, ginagamay nila ang imong mga sala; ug kasagaran nila kini itago sa kalimot, o dad-on ka nila sa pagtuo nga kini napasaylo na, aron pinaagi sa pagpakunhod sa imong paningkamot, dili na nimo hunahunaon nga gikinahanglan pa nga maghinulsol ka pag-ayo sa imong mga kapakyasan.
- 37.** Ang labing hait nga armas sa karaang bitin mao ang garbo, nga nagaguba sa bunga sa tanan natong paningkamot. Apan kinsa man ang mag-andam daan og usa ka kontra-lihok sa tinago nga mga maayong buhat, hapit na niyang maputol ang ulo sa diyablo mismo (1, 241).
- 38.** Itago ang humot sa imong mga pagpaningkamot sa pagka-ascetic ilawom sa selyo sa kahilom, aron, kon ipadayag sa imong dila, kini dili makawat sa himaya.
- 39.** Pahilom ang imong dila samtang aktibo kang nagasunod sa asetikong kinabuhi (sa ato pa, pasagdi nga ang imong mga buhat ang mosulti imbis sa imong dila); kay sa ingon ana, bisan pa sa imong kahilom, ang imong mga buhat mahimong kasaligan nga mga saksi sa imong kinabuhi—ang imong mga kauban nga asetik.

Ang tawo nga gisaksihan sa bisan unsang konkretong buhat dili na kinahanglan mosaksi pa bahin sa iyang kaugalingon gamit ang iyang kaugalingong dila.

40. Ang uban, pagkahuman nilang ilabay ang karga sa paningkamot, naningkamot sa pagtago sa ilang katamaran pinaagi sa mga buhat sa nangagi, nga nagpresentar—nga walay kasiguroan ug dili makumbinse—sa mga buhat nga wala na karon isip klarong saksi.

41. Sama sa pagpanago nimo sa imong mga sala sa mga tawo, ingon usab kinahanglan nimo nga itago ang imong mga paningkamot kanila. Nahuya ka nga ipadayag ang imong makauwaw nga mga buhat, basi pa ikaw pasipalahan ug dautahan – nga sa tinuod, mapuslanon unta alang sa imong kalag. Pag-amping sa pagpanghambog sa imong mga paningkamot, aron ang sala sa paghigugma sa kaugalingon dili makaguba sa imong kalag. Kung imong ipadayag ang imong mga ikauyaw nga kapakyasan sa Dios ra, ayaw ipadayag sa mga tawo ang imong pakigbisog batok niini, aron dili nila kini tan-awon nga labing himayaong korona sa kadaugan.

42. Ang uban, nga nailhan sa dautang pamatasan sa katawhan, mopili sa kinabuhi nga matinud-anon, dili aron maghinulsol sa ilang makasasala nga mga kapakyasan pinaagi sa mga pagpaninguha sa pagka-ascetic, kondili aron patihomon ang mga mapanamastamas nga hungihong bahin kanila. Apan kon ang bisan kinsa magbuhat sa mga buhat sa pagka-matuod tungod lang sa dungog, nan dili siya mag-alagad sa Dios kondili sa mga tawo (1. 245. 6).

43. Kadtong mga bantog sa asetikong kinabuhi tungod sa kaputi sa ilang nawong kinahanglan molikay sa pagdayeg sa tawo sa dili pa kini moabot—mao kana, kon, bisan pa sa dili pa makigkita sa mga tawo, ang kaaway mosulod ug hunahuna sa paghigugma sa pagdayeg (1. 249).

44. Kung makalabay na ka og daghang panahon sa pagpugong sa bino, lana ug uban pang sobra, magsugod na ang hunahuna sa pagdayeg, nga nagkuenta sa panahon, sa pagsugyot kanimo nga pahulayon ang imong mga paningkamot alang sa lawas. Niining mga malisyosong mananambag, sultihi kining bisan unsang makatabang sa pagpugong sa ilang tuyo. Busa, usa sa mga igsoon, nga gidayeg sa iyang sulod nga hunahuna tungod sa iyang paningkamot sa pakigbisog batok sa mga demonyo, misulti sa mga pulong sa Salmo: *'Pabalika sila nga nagpakaulaw kanako, nga nag-ingon kanako, "Maayo kaayo, maayo kaayo,"'* (Salmo 69:4).

45. Ayaw pagpanamestahan sa maanindot nga bisti, basi mas klaro pa nga masul-oban ka sa demonyo sa garbo; kay dili ang kaanyag sa bisti ang nagpakita nga nasul-oban ka sa bisti sa pagkamaayo, kondili ang mga pagpaninguha sa pagsakripisyo, sama sa bulawanong alahas, ang nagpamatuod sa kaanyag sa bisti sa imong kalag (1, 256).

46. Kinsa man, nga nakasinati sa aktibo ug kontemplatibong kinabuhi, nagtudlo sa mga walay kasinatian sa arte sa pag-ila sa mga hunahuna, kinahanglan mag-amping nga dili mosulod ang pagpasigarbo bahin sa maong kahibalo, ni bisan unsang tinguha nga ipasigarbo kini alang sa himaya.

47. Ang nagpaningkamot nga walay kalooy sa iyang kaugalingon sa pagbuhat og mga kaisugan sa lawas dili dapat magpahurot sa iyang kaugalingon alang sa pagdayeg, ni pasagdan nga siya mapasidunggan sa himaya. Kon dili, ang mga demonyo, pinaagi sa pagpahimakas sa iyang kalag niining mga paningkamot ug himaya ug sa pagpukaw kaniya aron labi pa niyang palig-onon ang iyang kawalay kalooy batok sa iyang kaugalingon, madani siya sa pagbuhat pa gyud og mas dagkong kaisugan, aron siya makapahitas-on pa gayud sa iyang kaugalingon. Alang niini, makig-istorya sila kaniya sa sulod pinaagi sa iyang hunahuna: 'Sama sa si-unsang nagpaningkamot nga wala magtipig sa iyang kaugalingon ug busa nakab-ot niya ang dakong dungog alang sa iyang kaugalingon, nga hangtod karon gihisgutan pa siya sa mga tawo bisan pa sa iyang kamatayon; busa kinahanglan usab ka mosaka sa kinatas-an sa asketismo, aron makab-ot nimo ang himaya para sa imong kaugalingon ug aron ang imong ngalan mahimong bantog ug hisgutan uban sa dakong pagdayeg bisan pa human sa imong kamatayon (1, 268).

48. Sa ilang mga damgo, ilang gialsang ang usa ka tawo ngadto sa lingkoranan sa magtutudlo ug gihulagway siya nga daw nagasulti—ug daw ang opinyon sa publiko nagahatag kaniya og prayoridad labaw sa tanan nga, pinaagi sa ilang mga asetikong paningkamot, nahimong bantog ug adunay halapad nga kahibalo. Sa ingon niini, ilang gipukaw kaniya dili lang ang espiritu sa pagpakig-away, kondili usab ang pagpanukmod batok sa tanan nga ang ilang mga nahimo gisaulog ug ang ilang mga buhat angay sa pagdayeg, ug ang ilang halapad nga kahibalo makapahinganha (1, 269).

49. Usahay mahitabo nga ilang pahulayon ang mga kahiligon sa unod ug ipagawas ang hugaw nga mga hunahuna gikan sa sulod, uban sa malimbungan nga tuyo aron ang asketa magtuo nga, pinaagi sa kalig-

on sa iyang kinabuhi, hingpit na niyang napildi ang espiritu sa kahilayan, nga napalimpyo na ang iyang kasingkasing ug nadani na sa pagkabalaan sa mga balaan – ug nga misaka na siya sa kinatumyan sa pagkabalaan. Kasagaran pugson nila ang ingon nga tawo nga magpasigarbo sa iyang kaugalingon sa iyang mga buhat: 'Ako ang nagbuhat niini ug niana; naningkamot ko sa ingon-ingon nga paagi ug gikapoy ko pag-ayo'—apan dili nila tugotan nga idugang niya: '*Dili ako, kondili ang grasya nga naa kanako*'. Dili usab nila tugotan nga ilhon niya ang Dios ingon nga iyang tigtabang sa maong mga butang nga ilang gipugos kaniya nga ipasigarbo, aron, tungod kay iyang nahuman ang tanan sa iyang mga paningkamot pinaagi sa kaugalingon niyang kusog, iyang ikuha ang tanang pagdayeg alang sa iyang kaugalingon – ug pinaagi niining kapakyasan sa paghatag og himaya sa Dios, siya malubong sa kalalum sa blasfemiya, nga buangon nga nagpasigarbo sa kaugalingon ingon nga siya igo na sa tanan.

50. Kung ang ingon nga mga hunahuna nga mangita og himaya madungog sa kasingkasing ug kini dili mosukol kanila, nan ang monghe (ug labi na gayud ang eremita) dili na layo sa mental nga pagkadaut; unsa kaha, ang hunahuna anaa sa katalagman nga malibog, pinaagi sa mga damgo sa demonyo nga gidawat nga tinuod, o sa mga panag-an samtang nagbantay, o sa pagpakita sa mga demonyo sa pipila ka hayag nga porma. Kay si Satanas mismo, aron limbongan kita, usahay magpakaaron-ingnon nga anghel sa kahayag; nagasugot nga, kon mosimba ka kaniya, ihatag niya kanimo ang usa k nga gasa, o dad-on ka niya sa langit, sama sa bag-ong Elias, sa usa ka karwahe sa kalayo. Ug nahitabo nga kadtong midawat niini ingon tinuod nalayo sa kamatuoran ug nahulog sa kabuang. Aron malikayan kini, hinumdumi ang hinungdan nganong ginabuhat uban sa gugma ang mga pagpanukotuko sa lawas, bantayi pag-ayo ang imong kasingkasing, basig samtang nag-atiman sa gawasngong mga buhat, malimbong ka sa sulod pinaagi sa (walay pulos nga) pagpahitas-on sa kaugalingon (1, 270).

51. Alang sa mga nagbuhat sa maayong buhat, nagpahimangno ang Ginoo: '*Sa dihang mag-ampo kamo, mosulod kamo sa inyong sulod nga kwarto, ug pagkahuman ninyo og sirado sa pultahan, mag-ampo kamo sa inyong Amahan nga naa sa tago*' (Mat. 6:6), ug dugang pa: '*Sa diha nga magahatag kamo og limos, ayaw pagpatunog og trumpeta sa inyong atubangan*' (– 2), nga nagmando kanato nga likayan ang pagbuhat og bisan unsang maayong buhat alang sa pasundayag, sama sa usa ka makadaot nga buhat. Ug ang Propeta, nga miingon nga '*ang nagatigom sa iyang ganti, nagtigom niini sa usa ka lungag-lungag nga sako*' (Hagay 1:6), nagpakita nga ang tanang paningkamot (sa espirituhanong paningkamot ug maayong buhat) gilaglag sa dautang motibo sa garbo – sama sa pag-agi sa usa ka lungag-lungag nga supot, nga moagi sa usa ka kasingkasing nga walay bantay sa mapainubuson nga kinaadman. Ang kasingkasing nga puno sa mapainubuson nga kinaadman tinuod nga usa ka bahandi ug lig-on nga depensa sa tanang kilid, '*diin ang ulod ug kalawang dili makaguba, diin ang mga kawatan dili makasulod o makapanakaw*' (Mat. 6:20). Ang 'ulod' nagpasabot sa garbo nga motumaw sa sulod, nga nagaguba sa bisan unsang maayo sa tawo; ug ang 'mga kawatan'—mao ang pagdayeg nga gikan sa gawas, nga pinaagi sa pagpukaw sa buang nga garbo, dali nga nagapanakaw sa espirituhanong bahandi nga natigom pinaagi sa dugay nga paningkamot sa maayong buhat. Kay sama sa ulod nga mokaon sa substansya diin kini naggikan, ug ang mga kawatan, pinaagi sa pagbungkag sa pader, dad-on ang gipaningkamotan nga natigom (mga materyal nga butang): ingon usab, ang hunahuna, nga gipukaw sa maayong buhat ngadto sa garbo, naglaglag sa bili sa maong mga buhat; ug ang pagdayeg sa tawo, pinaagi sa pagbungkag sa huyang nga hunahuna, (misulod) ug wala'y maayong butang nga mabilin didto—ang mga butang nga gidala gikan sa gawas pinaagi sa matarong nga paagi (pinaagi sa pultahan), ug dayon ilang gipahawa pinaagi sa dalunggan. Apan ayaw tugoti sa bisan kinsa nga kini nga pagbati makadaug kanila sa ingon ka dako nga sukod nga, nalipong sa matam-is nga pakigpulong sa garbo, ilang masinati ang hingpit nga pagkawala sa tanan nga nakuha pinaagi sa bug-at nga paningkamot; apan magpabilin nga matin-aw ug magmatngon ang tanan, aron mapapas ang mga manlalapas samtang nagpahuyang pa lang sila, sa dili pa sila makahimo og kadaut, atakehon sila sa mismong higayon nga nagpahuyang pa sila, sa dili pa mosidlak ang adlaw – ug ang hunahuna mahimong buhat (2, 106–7).

8. Mahitungod sa Garbo

1. Ang garbo usa ka bukol sa kalag, puno sa nadaut nga dugo; kon motigulang kini, muputok kini ug magdala og dakong kasamok.

2. Ang kilid-kilid sa kidlat nagpahibalo sa pag-ungol sa dalugdog, ingon man ang garbo nagpahibalo sa pag-abot sa pagkamapahitas-on.

3. Ang garbo mag-alsa sa mapahitas-on ngadto sa kahitas-an, ug gikan didto itaktak sila ngadto sa kalawoman.
4. Ang garbo nagpugos sa mga mibulag sa Diyos ug giila ang ilang maayong buhat ingon sa ilang kaugalingong kusog.
5. Sama sa usa ka tawo nga misaka sa sapot sa gagamba nga nahulog ug nadala sa dagan sa hangin, mao usab ang tawo nga nagsalig sa iyang kaugalingong kusog, mahulog.
6. Ang daghang bunga makapaling sa mga sanga sa kahoy paingon sa yuta, ug ang kadaghan sa mga hiyas makapahumok sa kinaadman sa tawo.
7. Ang bulok nga bunga walay pulos sa mag-uuma, ug ang pagkamaayo sa mapahitas-on walay pulos sa Dios.
8. Ang usa ka suporta nagpabarog sa sanga nga bug-at sa bunga, ug ang kahadlok sa Dios nagpabarog sa usa ka matinahuron nga kalag.
9. Sama sa gibug-aton sa bunga nga makabuak sa sanga, mao usab ang garbo nga makapahugno sa matitud-anong kalag.
10. Ayaw ihatag ang imong kalag sa garbo, ug dili ka makakita og makalilisang nga mga panan-awon; kay ang kalag sa mapahitas-on gibyaan sa Dios ug nahimong tinubdan sa kalipay sa mga demonyo.
11. Sa gabii, ang mapahitas-on naghunahuna sa daghang mananap nga mananakop kaniya, ug sa adlaw siya nabalaka sa makalilisang nga mga hunahuna; sa dihang natulog siya, kanunay siyang kalit nga mabungaw, ug sa dihang nagmata siya, siya mahadlok bisan sa landong sa langgam.
12. Ang paghuyop sa dahon makapuno sa hambog nga tawo og kahadlok, ug ang huni sa tubig makapahadlok sa iyang kalag.
13. Busa, ang tawo nga bag-o lang misupak sa Dios ug gisalikway ang Iyang tabang karon nahadlok sa mga walay pulos nga mga hulagway.
14. Ang garbo nagtaktak sa arkanghel gikan sa langit ug hinungdan nga nahulog siya sa yuta sama sa dalugdog sa kidlat. Apan ang pagpaubos sa tawo nag-alsa kaniya paingon sa langit ug nag-andam kaniya nga malipay uban sa mga anghel.
15. Ngano man nga mosaka ka kaayo, O tawo, ug molabaw pa sa mga panganod, samtang abo ug uling ra man ka?
16. Hunahunaa ang imong kinaiyahan: ikaw yuta ug abo, ug sa dili madugay matunaw ka ngadto sa abog; karon gipasidunggan ka, apan sa dili madugay mahimo kang ulod. Ngano man nga imong gipunting ang imong kasingkasing sa usa ka lawas nga madugayng madaut?
17. Dako ang tawo kon tabangan siya sa Dios; apan sa diha nga biyaan siya sa Dios, masabtan niya ang kaluyahon sa iyang kinaiyahan.
18. Wala kay bisan unsang maayo nga butang nga wala nimo nadawat gikan sa Dios. Ngano man, busa, nga magpasigarbo ka sa butang nga iya sa uban ingon nga imo kini? Ngano man nga magpasigarbo ka sa gihatag sa grasya sa Dios ingon nga kini imong kaugalingong nahimo?
19. I-ila ang Tagahatag ug ayaw pagpasigarbo sa imong kaugalingon; ikaw binuhat sa Dios; ayaw pagtalikod sa imong Magbubuhat.
20. Ang Dios ang motabang kanimo; ayaw pagdumili sa imong Mabubulig; nakaabot ka sa kahitas-an sa maayong kinabuhi, apan ang Dios ang nagiya kanimo; nangibabaw ka sa pagkamaayo, apan ang Dios ang naglihok sulod kanimo; ilhon Niya nga nagpasidunggan kanimo, aron magpabilin kang lig-on sa kahitas-an.
21. Ilha ang imong isigkatawo nga pareho mo'g kina-ya, ug ayaw ikalimod ang inyong pagkapariho tungod sa garbo.
22. Siya napahiubos, samtang ikaw gipahitas-on; apan ang usa ra ka Magbubuhat ang naghimo kaninyong duha.
23. Ayaw pagdumot sa mapainubuson; mas lig-on siya kay kanimo, naglakaw siya sa yuta, ug dili sayon matumba; apan ang hambog, kon matumba, mapisa.
24. Ang hambog nga monghe sama sa kahoy nga walay gamot nga dili makasukol sa kusog sa hangin; apan ang yano nga kinaadman usa ka gipakusgan nga siyudad diin nagpuyo ang tawo sa kaluwasan.
25. Ang usa ka dahon sa sagbot gipataas sa kusog sa hangin, samtang ang mga hambog gipataas sa limbong sa kabuang.
26. Ang nabuak nga bula mahimong walay pulos – ug ang handumanan sa mga hambog malaglag.

27. Ang mga pulong sa mapainubuson sama sa pahumok nga tambal sa kalag, samtang ang mga pulong sa hambog puno sa pagpanghambog.

28. Ang pag-ampo sa mapainubuson makapalihok sa Dios, apan ang hangyo sa mapahitas-on makapasuko Niya.

29. Ang pagpaubos mao ang korona sa panimalay, ug nagpanalipod sa mga mosulod niini.

30. Sa diha nga mosaka ka sa kahitas-an sa pagkamaayo, dako ang imong panginahanglan og proteksyon: kay kon ang tawo nga nagtindog sa yuta mahulog, dali ra siyang makabangon pag-usab, apan ang mahulog gikan sa kahitas-an anaa sa katalagman nga mamatay.

31. Ang bililhon nga bato angay sa bulawanong hulmahan, ug ang pagpaubos sa tawo nagdan-ag uban sa daghang mga hiyas.

* * *

32. Ayaw kalimti ang imong pagkahulog, bisan pa ikaw maghinulsol; apan hinumdumi ang imong sala uban sa paghilak, alang sa imong pagpaubos, aron, sa diha nga ikaw magpaubos, ang imong garbo maputol sumala sa gikinahanglan (1, 240).

33. Ayaw pagtan-aw sa mga nahulog uban sa hambog nga hunahuna nga nagpalabi kanimo, sama sa usa ka huwes, kondili hatagi og pagtagad ang imong kaugalingon uban sa matin-aw nga hunahuna – ingon nga tigsusi ug tig-ebalwa sa imong kaugalingong mga buhat (1, 245).

34. Kung mahulog ka, paghuyop; ug kung molambo ka, ayaw pagpasigarbo. Ayaw paghambog nga ikaw walay sala, basi imbis nga pagkahuman sa himaya, ikaw masul-oban sa kaulaw.

35. Usa sa labing maalamon nga magtutudlo, sa paghisgot sa pagpaubos, miingon niini: 'Usa ka labing maalamon nga amahan gitaptap sa usa ka tawo nga gipanag-iya sa dautang espiritu, nga nag-antos sa grabeng pagpanuko; ug ang amahan, sa diha-diha dayon nga paglingi, gitanyag ang pikas pisngi, andam nga dawaton ang hampak. Unya ang demonyo, natandog sa pagpaubos sama sa dalugdog, misinggit ug dayon mibulag gikan sa binuhat sa Dios' (1, 259–60).

36. Sama sa mga tawo nga mosulod sa kalawom sa yuta aron manguha og bulawan, ingon usab, kadtong mosulod sa pagpaubos nga sama sa bulawan, makakuha og mga hiyas gikan niini (1, 266).

37. Si San Pablo nagmando kanato, *'kalimti ang mga nahabilin sa likod, paninguha ngadto sa unahan'* (Fil. 3:13). Ang mga tawo nga ingon niini dili kaayo gipahitas-on sa ilang nahimo kondili gipakumbaba sa ilang kakulang kon ikumpara sa gikinahanglan, nag-amping sa pagtuman sa wala pa mahuman ug dili magtagad sa nahuman na; kay ang nahuman kanunay magpalig-on sa mga walay seryoso hangtod sa pagkawalay pag-amping, samtang ang nahabilin pa buhaton magpaubos sa hunahuna tungod sa kawalay kasiguroan kon kini mahuman ba, ug magmugna og kasubo bisan pa sa wala pa kini mahuman. Busa, ang Ginoo, aron mapanalipdan ang mga misaka sa kahitas-an sa pagkamaayo batok sa tukso sa garbo, miingon: *'Sa diha nga inyong mahuman ang tanan nga gisugo kaninyo, ingna, "Kami mga sulugoon nga walay pulos; gibuhat ra namo ang among katungdanan"* (Lucas 17:10). Bisan pa man nga dili Niya pugngan ang atong paglipay nga natuman nato ang atong katungdanan, dili Niya itugot nga hatagan nato og taas nga bili ang atong kaugalingon. Kay miingon Siya nga nabayran ang usa ka utang, dili usa ka boluntaryong gasa nga gihatag (2, 112–13).

38. Ang garbo mopahitas-on sa hunahuna hangtod sa pagka-mapahitas-on, nagtudlo sa usa ka tawo sa pagdumot sa tanang tawo ug sa pagtan-aw sa iyang isigkatawo uban sa pagdumot ingon nga walay bili; kini magdala sa usa ka tawo sa kabuang pinaagi sa mga mapahitas-on nga hunahuna, nagdasig kaniya sa pagdamgo nga mahimong kapariho sa Dios, wala kini mag-ila sa Pagdumala ug pag-atiman sa Labawng Maayong Dios, ug nagtuo nga, ingon nga ganti sa iyang mga buhat, makadawat ang usa sa tanang grasya nga iyang gikalipay ingon nga angay nga ganti sa iyang mga buhat; dili kini mosugot nga ilhon ang tabang sa Dios sa tanan niyang ginabuhat ug sa iyang mga kalampusan; giisip niini nga igo na kini alang sa matag maayong buhat; sa iyang pagpasigarbo, nagtuo kini nga adunay kusog alang sa tanan, bisan pa man hingpit nga walay gahum. Siya sama sa bula sa tubig nga napuno sa walay pulos nga pagtan-aw sa kaugalingon, nga kon bisan usa ka hiningas lang ang mohuyop niini, mahimong walay pulos (2, 184).

3. Mga Kapitulo sa Pagdasig

1. Kahadlok sa Dios ug gugma sa Dios, ug pakig-uban sa tanan sumala sa klarong sugo sa imong konsensya.

2. Tuohi nga ang Dios mismo nagatindog sa imong atubangan sa tanang buhat nga imong ginabuhat adlaw-adlaw.
3. Likayi ang pagdayeg, apan mahiya ka ug tagda sa kasingkasing ang mga pagsaway.
4. Malipay kon magbuhat ka og maayong hiyas, apan ayaw pagpasigarbo, aron dili ka malunod sa pantalan.
5. Sa mas daghan nga imong pagmalampuson sa pagtuman sa Balaod, mas kinahanglan nimong maila nga layo ka pa sa pagkahingpit.
6. Hunahunaa ang kinalabasan sa matag buhaton sa dili pa nimo kini sugdan.
7. Adlaw ug gabii, hunahunaa ang imong katapusang adlaw, ug walay gugma alang sa karon nga kinabuhi nga makapugong kanimo sa yuta.
8. Ayaw pakig-uban sa mga tawo nga, sama sa imong makita, ginadumtan sa mga matinud-anon.
9. Bisan molihok ka, mosulti o maghunahuna, paningkamoti nga dili makadaot sa bisan kinsa.
10. Ayaw kalipay sa mga bulak sa kinabuhi; mga bulak lang kini sa sagbot; sa diha nga imong hikapon, malang-ay kini.
11. Magpasalamat sa panahon sa kasubo, ug ang karga sa imong mga sala pagagaan.
12. Pagpabilin nga lig-on sa mga pagsulay; kay kini nakapadayag sa daghan, bisan sa mga bantugan, nga kulang sa pagkamapailubon o pagpugong sa kaugalingon.
13. Ayaw pagbatikos sa pagkamapailubon sa Dios; kay kini usa ka unibersal nga tambal.
14. Kaliguti ang kaguliyang sa kinabuhi sa tawo, apan ayaw basola ang Dios niini.
15. Pagbantayi nato ang atong kaugalingon, – aron dili nato hukman ang uban; kay daghan sa atong sulod ang hinungdan nga atong pagahukman ang uban.
16. Kanunay nga adunay mapangamendong salmo sa imong mga ngabil; kay ang paglitok lang sa ngalan sa Dios makapapahawa sa mga demonyo.
17. Ihalad nato ang atong pag-ampo sa pagkamapamalandong, aron dili nato hangyoon sa Dios ang mga butang nga makapasuko Niya.
18. Kanunay hinumdumi ang Dios – ug ang imong hunahuna mahimong sama sa langit.
19. Bantayi ang imong mga mata; kay kung dili nimo kini bantayan, kini maglibot-libot.
20. Bantayi ang imong dila; kay kasagaran kini magpadayag sa mga butang nga mas maayo untang dili na lang isulti.
21. Palamboa ang imong hunahuna pinaagi sa pagtulon-anon sa Balaod; kay ang kanunay nga pagtulon-anon niini mopapas sa dautang hunahuna.
22. Tago-a ang imong mga kaayo, apan paningkamoti nga daghan ang makasaksi sa imong paagi sa kinabuhi.
23. Kalagmi ang mga kalipay sa unod; kay kini nagahugaw sa lawas ug sa kalag.
24. Hatagi lang ang unod sa gikinahanglan, ug dili sa gipangandoy niini tungod sa kahakog.
25. Ayaw malipay sa mga kalipay sa kinabuhi; kay kini nagpugos kanimo sa karon nga kinabuhi, ug kining duha nagmugna og kasuko batok sa Dios.
26. Likayi ang kalipay niining kinabuhi; kay kini magpahinabo nga ang mga naglakaw sa dalan sa kinabuhi malisod ug matumba.
27. Kung naa kay bahandi, gamita kini; kung wala kay bahandi, ayaw kini tiguma.
28. Tan-awa ang pag-ayuno ingon usa ka armas, ang pag-ampo ingon usa ka pader, ug ang mga luha ingon usa ka paliguan.
29. Bisan unsang sala nga imong nabuhat, hinumdumi kini tanan uban sa paghilak; kay kini magmugna og kanunay nga pagmugos sa kalag.
30. Pahupaya ang mga kabus; kay sila nagapahimo sa Hukom nga maloloy-on kanato.
31. Tabangi ang mga santo sa ilang mga panginahanglan; kay pinaagi kanila adunay pakig-uban sa Dios.
32. Mosulod ka sa Simbahan sama sa pagsulod sa langit, ug samtang naa ka didto, ayaw paghisgot o paghunahuna sa bisan unsang butang nga kalibutanon.
33. Hunahunaa nga igo na ang adunay igong panginabuhi; apan ihatag sa Diyos ang pag-atiman niini.
34. Pagsapasa sa unod pinaagi sa maayong buhat, apan pag-amping nga dili kini hingpit nga mahugno (sa kabug-aton niini).

35. Uminom og bino sa labing gamay; sa mas gamay nga pag-inom niini, mas mapuslanon kini alang sa mga nag-inom.
36. Pugngi ang imong kasuko; kay kon molapas na kini sa tanang sukod, mahimong amahan kini sa kabuang.
37. Sa panahon sa sakit, una kang mobalik sa pag-ampo kaysa sa mga doktor ug tambal.
38. Tugoti ang tanang pari, apan pangitaa ang mga maayo.
39. Higugmaa ang mga balay sa Dios, apan himoa usab nga kabahin ka sa balay sa Dios.
40. Kanunayng moadto sa simbahan; kay kini nagluwas kanato gikan sa mga unos ug kagubot sa gawas.
41. Ang tanan nga naa sa kalibutan panandaliang; busa, ayaw pagmasubo kon kuhaon kini gikan kanimo.
42. Kung usa ka hunahuna sa kahilayan mosulong kanimo, batoki kini pinaagi sa kahuya nga makita ka sa uban ug sa pagkasakitan sa Diyos.
43. Bantayi ang imong mga dalunggan ug mga mata; kay pinaagi niini mosulod ang tanang pana sa kaaway.
44. Sa diha nga mag-ampo ka, itugpa ang imong hunahuna kang Dios; ug kon kini maligaw ug mobalik sa ubos, itugpa kini pag-usab.
45. Ang hunahuna dili gyud mohunong sa pagmugna og mga hunahuna; apan pahawaa ang dautan ug palamboa ang maayo.
46. Maglipay sa pagpaubos; kay ang kahitas-an nga gidala niini dako, ug kini dili mahulog.
47. Paningkamoti kutob sa gikinahanglan aron mapugngan ang mga tinguha sa unod; ug kon mapulan ka, hatagi ang imong lawas og pahulay, dili alang sa kalipay, kondili alang sa imong panglawas.
48. Pahawaa ang datang hunahuna pinaagi sa maayong hunahuna.
49. Pagninilay-nilay sa kahimayaan sa langitnong mga panalangin, ug dili ka masangko sa pagkapilit sa yuta o sa mga kalibutanong kalipay.
50. Tuohi nga ang datang hunahuna pagtanum sa yawa; busa kini mohunong, ug ang nagtanum mahimong mapahiya.
51. Panalipdi gayud ang imong kaugalingon labaw sa tanan batok sa pagpaminaw; kay kini makapahimo sa kalag nga malibog ug walay pag-amping, ug ang walay pag-amping nga kalag dali ra makahawa sa bitag sa balaod.
52. Ang kalag kinahanglan mabahin tali sa buhat ug pag-ampo (nga mao, karon nagbuhat, karon nag-ampo); unya gamay ra ang mga agianan nga makita sa yawa aron mosulod kanato.
53. Kung magbuhat ka, pasagdi nga ang imong dila mag-awit samtang ang imong hunahuna nag-ampo; kay gusto sa Dios nga kanunay nato Siya hinumduman.
54. Panalangini ang matag buluhaton nga imong ginabuhat pinaagi sa pag-ampo, labi na gayud kadtong imong mabati nga nagduha-duha ang imong hunahuna.
55. Kung gusto nimo nga ang buhat sa imong mga kamot mahimong langitnon imbis nga kalibutanon, ipaambit ang imong makuha niini sa mga nangingahanglan.
56. Malipay sa pagbisita sa mga santo, kay pinaagi kanila gipadayag ang Dios.
57. Ilha ang tinuod nga balaan pinaagi sa ilang mga buhat; kay ang matag kahoy mailhan sa bunga niini.
58. Kanunayng paningkamoti nga makakat-on og usa ka butang sa dihang makakita ka sa mga santo; obserbahi ang ilang pagtan-aw ug ang ilang pamatasan, kay pareho kini mapuslanon kaayo.
59. Paningkamoti sa imong kasingkasing ang pagpadayon sa malumo nga espiritu, ug sa imong lawas, ang pagkabalaan; kay kining duha naghimo kanimo nga templo sa Dios.
60. Busa, bantayi ang imong templo, ingon nga templo sa Dios nga nagmugna kanimo ug maghukom kanimo, ug nagmando sa tanang butang aron ikaw—ang Iyang hulagway—mahimong putli.
61. Ang pakig-istorya sa mga tawo sa kalibutan makapaling sa hunahuna gikan sa Dios; busa, dili lang ka angay mohunong sa pakig-istorya kanila, kondili angay usab nimo pugngan ang uban nga makig-istorya kanila.
62. Kung ikaw pasipalahan, hunahunaa kon nakabuhat ba ka og bisan unsa nga angay pasipalahan; kung wala, tan-awa kini nga pasipala sama sa aso nga dali mawala.

63. Kung walay mapaniubsanon nga kasingkasing, imposible nga makagawas ka sa mga pagka-hina; ug ang kasingkasing madala sa pagkamapaniubsanon pinaagi sa tulo ka pagpugong: pagpugong sa pagkatulog, sa pagkaon, ug sa pisikal nga pahulay.

64. Kung ikaw malapas sa bisan unsang paagi, gamita ang pagkamapailubon – ug ang kadaut mahulog sa mga nakapasakit kanimo.

65. Sa diha nga makakita ka og bahandi, o himaya, o gahum sa kalibutan, hunahunaa ang ilang pagkawalay-puy-anan – ug malikayan nimo ang bitag.

66. Pag-antus sa kasubo; kay niini, sama sa mga rosas taliwala sa mga tinik, ang mga birtud matawo ug motubo hangtod sa pagkahamtong.

67. Ayaw pag-isip og bisan unsa nga kapariho sa bili sa pagkamaayo, kay kini mao ang hulagway sa Dios; busa kini dili mausab, sama Niya.

68. Maghilak alang sa makasasala nga nagmalambun; kay ang espada sa Matarong nga Hukom nagbitay ibabaw kaniya.

69. Hunahunaa ang katamaran nga gamot sa tanang dautan; kay kini nagpanakaw sa mga maayong butang nga imong gipanag-iya ug nagpugong kanimo sa pag-angkon sa mga wala pa nimo.

70. Kung ang dautang tawo wala'y pagkahuya sa iyang mga binuhatan, mosamot ang kasakit – ug ang pagkahugno mosangpot sa kawad-on sa paglaum.

71. Sa matag higayon nga mawad-an ka og kadasig, hunahunaa ang mga panalangin nga giandam alang sa matinud-anon – ug ang espirituhanong bunga (kalipay) moabot dayon kanimo.

72. Ang matinud-anon angay magpakumbaba sa atubangan sa tanan; kay ang pagpakumbaba lamang sa pipila nagpasabot og bakak nga pagpakumbaba.

73. Ayaw pagbutang og bisan unsa nga labaw pa sa gugma sa imong silingan, gawas lang kon tungod niini malimotan ang gugma sa Dios.

74. Ayaw pagdikit sa bisan kinsa o pagpakita og pabor nga supak sa balaod sa Dios; kay kinsa man ang mopili sa usa ka tawo kaysa sa Dios, ginapakita niya nga ang Dios dili ingon ka-angay sama niadtong tawo.

75. Ayaw pagpanalipod sa daotan, kay pinaagi niini imo silang dasigon sa ilang dautang buhat ug madungisan ka sa imong pakig-uban sa ilang mga lihoc.

76. Pahimangnoa ang makasasala, apan ayaw paghukmi ang nahulog; kay ang paghukmi buhat sa usa ka manlalapas, samtang ang pagpahimangno buhat sa usa ka gustong magtul-id.

77. Paningkamoti kanunay nga maminaw ug mosulti mahitungod sa mga buhat sa mga balaan; kay kini mopukaw sa kalag ngadto sa maayong pagpanig-ingnan.

78. Kung ang kasingkasing usa ka panimalay nga simbahan para sa matag-usa kanato, didto usab nato buhaton ang atong mga serbisyo sa simbahan.

79. Kung adunay pagsimba sa Simbahan, motambong ka; apan kung wala, (human sa pagkanta) basaha ang Ebanghelyo sa mga Apostoles – ug padayon sa imong mga buluhaton.

80. Sukda ang himaya sa mga birtud pinaagi sa mga santo; kay ang ilang himaya nagpabilin nga imortal bisan pa human sa kamatayon.

81. Mabusgan nimo ang dautan kon masabtan nimo nga kini mao ang nagdan-ag nga espada sa yawa batok kanato.

82. Kung nagatambag ka sa usa ka nakasala, pahunoka ang imong mga pulong sa kaluoy; unya mahumok ang iyang mga dalunggan ug masidlak ang iyang kasingkasing.

83. Kung makig-istorya ka sa mga santo, pangutan-a sila bahin sa espirituhanong mga butang; apan kung dili ka uban sa mga santo, ayaw hisguti ang ingon nga mga butang.

84. Kanunay nga magdali sa pagbuhat sa maayong buhat, aron, pinaagi sa pagpasagad niini, dili ka molakaw gikan dinhi nga tunga ra ang pagkahingpit.

85. *'Modagan kamo sa paagi nga makadaug kamo sa ganti'* (1 Cor. 9:24), nga mao, nga walay hunong; kay kinahanglan natong sundon ang pagkamaayo hangtod mibiya kita sa arena sa kinabuhi.

86. Ayaw pagpasagad sa pagtuman sa mga sugo; kay ang ingon nga mga tawo naningkamot sa walay pulos.

87. Ipraktis ang pagkamapailubon bisan pa sa wala pa nimo kini kinahanglan; aron, sa dihang moabot na ang panahon sa panginahanglan, makita nimo nga andam na ang tibuok panon sa armas niini.

88. Pakigbatok sa dautang hunahuna ug sultihi kini sumala sa gisugo sa Balaod (mao kana, gamit ang Pulong sa Dios batok kanila).

89. Uban sa dakong kugi, ilikay ang imong mga mata gikan niining kinabuhi, kay ang dautang aso nga mosaka gikan niini makapukaw sa kalag.

90. Kung ang usa ka dautang batasan nakahupot kanimo, putla kini hinay-hinay – ug nga walay dakong paningkamot, imong makuha kining tunok gikan sa imong kalag.

91. Higugmaa ang putli nga Dios sa putli nga paghigugma; ug tan-awa ang tanang butang nga ubos Niya, nga labaw sa tanan.

92. Kung gusto ka nga mahimong templo sa Dios, ihalad sa Dios ang walay hunong nga pag-ampo ingon usa ka padayon nga halad.

93. Ayaw pagkuha og usa ka tawo nga nagkinabuhi nga walay pag-amping isip imong magtatambag; kay tungod kay gihigugma niya ang dautan, dili niya matambagan ang maayo tungod kay wala niya kini gihigugma.

94. Paliha ang imong kaugalingon gikan sa tanan nga madunot, ug pag-apil sa misteryosong panihapon matag-adlaw; kay pinaagi niini ang Lawas ni Kristo mahimong atong kaugalingon.

95. Kung ikaw silotan sa Dios sa bisan unsang paagi, ayaw pagreklamo; kay Siya nagasilot ingon usa ka Amahan, ug angay pasalamatan ingon usa ka Maninabangon.

96. Kung malain ka, maglipay ka; kay kung dili kini matarong, dako ang imong ganti niini, ug kung matarong kini, pinaagi sa pagpabilin nga putli, malikayan nimo ang latigo sa silot.

97. Hunahuna ang mga kasubo ug kalipay sa kinabuhi nga sama sa landong ug ligid, kay kini malabay ra, sama sa landong, ug moliko-liko, sama sa ligid.

98. Paninguha kanunay nga molambo sa Dios; kay ang tawo nga magdugang gamay sa gamay, sa dili madugay makatigom sa maayong bahandi nga gipangita sa tanan.

99. Kung gusto nimong malikayan ang masakitong pag-antos, ayaw gayud pagsulti og dautan batok sa bisan kinsa; kay kini makapasubo sa Dios.

100. Kung gusto nimong malikayan ang tanang silot sa imong panimalay, ayaw pagdaot sa imong isigkatawo—imong kauban nga binuhat; kay ang Magbubuhat, nga naghimo kaniya, matarong nga masubo niini.

101. Kung gusto nimong molabaw sa tanang sala, ayaw manghilabot sa mga butang sa uban; kay daghan sa imong kaugalingon ang susama sa mga butang nga imong giakusahan sa uban.

102. Likayi ang garbo, O tawo, bisan pa man adunahan ka, aron dili nimo himuon ang Dios nga imong kaaway.

103. Higugmaa ang pagkapaubos, bisan pa ikaw dako, aron ikaw mapasidunggan sa Adlaw sa Paghukom.

104. Ayaw pagpanawa sa uban, ug dili ka mag-antos sa panawa sa tibuok nimong kinabuhi.

105. Sa dihang naa ka sa simbahan, ayaw pasagdi nga malibog ang imong hunahuna; kay ang mga nagtindog sa atubangan sa Hari dili magkatawa ni motugot nga madisturbo sila.

106. Ikomit sa imong hunahuna kining mga pulong nga lig-on – ug kini magahatag kanimo og dungog sa tibuok nimong kinabuhi.

107. Paningkamoti ang kinabuhi nga may pagka-binuotan, aron makabaton ka og kaisog sa pag-usab sa mga nakasala.

108. Pugngi ang imong pagkasupak; ayaw pagbatikos sa bisan kinsa – basi ikaw pagahukman nga nahimong hambog.

109. Ayaw pagdaot sa pagkahugno sa uban, basi pagadaw-an ka sa mga tawo nga dili nimo gusto nga mudaw-a kanimo.

110. Tuman-a kining mga pagdasig, ug kini magahatag kanimo og korona sa himaya.

111. Pagpaningkamot sa pagbuhat niining mga sugo, ug kini maghimo kanimo nga dungganon sa panan-aw sa mga tawo ug makapahimuot sa Dios; kay sa ingon niini malipay ang Dios, ug ang tinuod nga pag-alagad kaniya ganti-an pinaagi sa ingon nga mga buhat.

112. Paningkamoti kanunay ang paglabaw sa maayong buhat.⁷⁵

⁷⁵ Niining pagtapos na ang mga kapitulo sa pagdasig sa Griyegong Patriarkal nga bersyon. Ang hubad sa Moscow Academy nagdugang sa mosunod nga mga kapitulo gikan sa manuskrito nga gigamit niini.

113. Dili usab maluho ang usa ka mandirigma gawas kon siya unang natudloan pinaagi sa dugay nga praktis ug nasulayan sa kalisod ug pakig-away, nga napamatud-an pinaagi sa kasinatian nga siya makadaog batok sa iyang mga kaaway.

114. Labaw pa gayud, sa atubangan sa tinuod nga langitnong Hari, walay bisan kinsa nga giisip nga takus modawat sa langitnong mga gasa sa Balaang Espiritu gawas kon una pa nila praktis ang ilang kaugalingon sa pagtuon sa balaang mga sugo, ug sa ingon niini gikuha nila ang langitnong armas sa grasya mismo ug misulod sa pakigbisog batok sa mga espiritu sa kadautan.

115. Sa kadako nga molampos ang usa ka tawo sa espirituhanong paningkamot, sa ingon ana kadako mosaka siya ngadto sa kahitas-an sa mga misteryo sa Espiritu ug sa natago nga mga bahandi sa kinaadman.

116. Ug sa kadako nga ang usa ka tawo napalambo sa grasya, sa ingon usab kadako siya malampuson, uban sa tabang sa Ginoo, sa pag-ila sa mga tinguha sa dautang buot. Kaniya ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan! Amen. (Sa Griyegong Patriyarkal nga edisyon, ang unang mga kapitulo niining mga madasigon nga kapitulo mao ang mosunod – ug pagkahuman niini mosunod ang: 'kahadlok sa Dios...' ug uban pa.)

117. Ang sinugdanan sa kaluwasan mao ang pagsilot sa kaugalingon.

118. Mas maayo pa nga mopana ka og bato bisan asa kaysa mosulti ka og usa ka pulong.

119. Trataa ang tanan sama sa gusto nimo nga tratuhon ka nila.

120. Ipakita ang kamatuoran pinaagi sa buhat kaysa sa pulong.

121. Dili ang nagpakita og kaluoy sa kadaghanan ang matinud-anon, kondili ang dili makapasakit sa bisan kinsa.

122. Mas maayo nga matulog sa yuta taliwala sa mga dahon, nga malinaw ang konsensya, kaysa matulog nga walay konsensya sa higdaanan nga bulawan.

123. Ang usa ka higala nga nagpalig-on sa kalag usa ka matam-is nga higala.

124. Dayega ang Dios sa mga pulong, simbaa Siya pinaagi sa imong mga buhat, ug tahura Siya sa hunahuna ug kasingkasing.

125. Ang usa ka pari gihimo pinaagi sa kinaadman, maayong kinabuhi ug pagkabalaan sa pagbati.

126. Ang labing dautan nga buhaton sa usa ka tawo mao ang pagyukyurong sa atubangan sa tanang butang nga makauwaw.

127. Tuon ang pagkamaayo pinaagi sa mga pulong, ug ipangwali kini pinaagi sa mga buhat.

128. Ayaw lang tan-awa ang pagkamaayo nga butang nga maanyag sa kaugalingon niini, kondili panag-iya kini sumala sa angay.

129. Tung-an ang balaod, ug mabuhi ka pinaagi sa balaod.

130. Ang usa ka manlalakbay mao ang tawo nga ang tanang butang sa kalibutan kay langyaw kaniya.

131. Ayaw pagdayeg sa mga dato, apan ayaw usab sila pasuko.

132. Ang bino nagpalig-on sa lawas, apan ang Pulong sa Dios nagpalig-on sa kalag.

133. Kaon og pagkaon nga himsog, dili tam-is.

134. Kung mangita ka og pabor sa kadaghanan, mahimo ka nga sama sa kadaghanan.

135. Labaw sa tanan, pug-onga ang imong unod.

136. Ang usa ka mapisan nga tawo mao ang walay bakante nga oras.

137. Ang pagpanamastamas batok sa Dios usa ka sala nga dili pasayloon.

138. Ang dakong kalisdanan naggikan sa dalunggan ug dila.

4. Ang mga hunahuna nga nagpaliko sa tawo gikan sa malaglagan ug nagdikit kaniya sa dili malaglagan

1. Ang dalan paingon sa pagkamaayo mao ang paglayas gikan sa kalibutan – usa ka maayong ug mubo nga dalan.

2. Ang kinsa ang naghandum sa dili malaglag angay ituring nga walay bili ang tanan nga malaglag.

3. Kung gusto ka sa tinuod nga kinabuhi, kanunayng pag-andam sa kamatayon sa tawo.

4. Hatagi og kasuko kining kinabuhi karon, kay makita nimo kung unsa ka walay han-ay ang pag-ikot sa iyang ligid.

5. Ayaw paghandum sa mga panalangin nga ang kalipay mabulag ug dali ra mawala.

6. Pangatawa sa mga malampuson sa tanang butang, ug kaluy-i ang mga nag-antos sa tanang kapakyasan; kay ang una magdala og ganti, samtang ang ikaduha magdala og kinaadman.

7. Paninguha sa pagkamapailubon nga gipakita sa mga martir; kay kita usab gitawag sa pagkamartir sa konsensya (sa pagbarog nga lig-on sa mga gipangayo sa konsensya).
8. Ihatag ang unang gahum sa kalag labaw sa tanan, ug ang dalan sa pagkamaayo modagan nga walay kalisud; kay ang tanan nga butang mamatay, apan ang kalag dili mamatay, ug ang dili mamatay angay unta nga pilion kaysa mamatay.
9. Andam sa mga pag-antos, ug makabenepisyo ka pag-ayo niini.
10. Ayaw hangyoha ang Dios sa makalipay, kondili sa mapuslanon lamang; kay bisan unsa pa kadaghan nimo kini hangyoon, dili kini ihatag sa Dios; ug bisan pa makuha nimo kini, madali ra kini mawala.
11. Ayaw pagdumot sa kakabus; kay kini naghimo sa mandirigma sa arena sa Balaod nga dili malipat sa bisan unsa.
12. Ayaw pagbihag sa bahandi; kay ang kabalaka nga gidala niini kasagaran mopalayo sa tawo gikan sa Dios batok sa iyang kabubut-on.
13. Duol na ang katapusan; andama ang imong kaugalingon, ikaw tapulan, alang sa mga latigo.
14. Dili na layo ang ani; busa limpyoha nato ang uma sa kalag gikan sa mga tinik niini.
15. Walay natago sa Huwes; ug walay pulos ang atong paningkamot sa pagtago samtang nagasala kita.
16. Mas mangahuya kamo sa atubangan sa mga Anghel—nga daghan kanila ang anaa sa taliwala nato—kay sa atubangan sa mga tawo, ug likayi ang matag buhat nga makauyaw.
17. Hunahunaa pag-ayo ang timbangan sa Hukom – ug imong itabok sa gawas sa imong kinabuhi ang tanan nga dili makasustento sa ilang tinuod nga gibug-aton (sa maong timbangan – o nga mapamatud-an nga peke tungod sa sagol sa langyaw nga mga elemento, sama sa pananglitan, usa ka bulawan nga sinsilyo nga napakyas sa pagtuman sa iyang sukaranan nga gibug-aton tungod sa sagol sa ubang elemento).
18. Hunahunaa ang katamaran ug kawalay lihok nga usa ka kadaut para sa imong kaugalingon, ug padali sa pagbuhat sa bisan unsang gikinahanglan kanato.
19. Kanunay hunahunaa ang pagkawalay-puyong niining kinabuhi, ug walay bisan unsa niini nga makapaling sa imong pagtagad.
20. Ayaw tugoti nga malingaw ka sa kalibutanong kalipay—nga panandaliang—kay kini usa ka kawit nga nagdani ug nagdakop sa kalag sama sa isda.
21. Baroga nga lig-on batok sa mga tukso, ug ipakita ang gikinahanglan nga kaisog.
22. Ayaw pagdumot sa usa ka pobre nga nagahilak, basi pagdumotan usab ang mga luha sa imong pag-ampo.
23. Ang kinaadman mao ang labing bililhon nga bahandi nga makab-ot sa usa ka tawo; apan, tungod kay talagsaon kini, gusto lang kini magpuyo uban sa nakab-ot niini.
24. Ang pagkamaayo mao ang bado sa Dios; hinimo kini, ug imong baksan Siya nga nagbaksan sa tanang binuhat.
25. Ang mga butang sa kalibutan gikawat sa mga kawatan; pangitaa ang mga butang sa langit, nga dili maabot sa mga tudlo sa kawatan (dili maabot niining mga tudlo).
26. Kinahanglan isalikway ang mga kalipay; kay kini magdani kanimo sa mga buhat nga, sa diha nga makabawi ka sa imong pagka-matngon, magmugna og mga paghilak.
27. Kinahanglan isuklam sa tawo ang mga hunahuna sa unod sa tanang paagi, kay kini makadaut sa lawas ug makahugaw sa kalag.
28. Bisan ang mga panalangin sa kalibutan dili makab-ot nga walay paningkamot; ngano man nga molikay kita sa mga panalangin sa langit tungod sa paningkamot?
29. Gusto ba nimo nga magbuhat sa maayong huna-huna nga walay pagbati sa kakapoy? Hinumdumi nga kini nga kakapoy panandaliang, samtang ang ganti niini walay katapusan.
30. Ang tanan nga naghandum sa walay pulos nga kalipay kinahanglan maghunahuna sa pagkamaikling kalipay nga ilang madala ug sa kadugayon sa silot nga mosunod.
31. Tan-awa ang tanang butang nga malaglag – ang pagkamaayo ra ang dili malaglag.
32. Balewalaa ang tanan nga naghimo sa tawo nga daw hayop – ug buhata ang usa ka butang nga makahimo kanimo nga langitnon.
33. Paninguha sa pagkamaayo; kay pinaagi sa kinaadman gipadayag niini si Adan nga usa ka dios.
34. Gidumala ba nimo ang imong gana sa pagkaon? Busa, dumala usab ang imong dila, aron dili ka mahimong ulipon sa usa ka butang ug walay pulos nga gawasnon sa lain.

35. Higugmaa ang Dios, ug ayaw pagkapit pag-ayo sa imong kaugalingong katawhan kaysa kaniya, basi, sumala sa Iyang Pulong, mapamatud-an ka nga dili takus kaniya, bisan pa man dili nimo kini buot.
36. I-antos pag-antos ang kasubo; kay niini makita ang korona alang sa mga nakigbisog sa maayong pakigbisog.
37. Bulahan ang nag-antos sa daotan, apan maluoy siya nga nagbuhat niini; kay ang nag-antos niini usa ka manununod ni Cristo, apan ang nagbuhat niini kauban sa manununod sa yawa.
38. Maayo ang pan sa pag-ayuno; kay kini walay lebadura sa senswalidad.
39. Balaan ang halaran sa pag-ampo; kay gidani niini ang Labing Balaan ngadto kanato.
40. Ayaw pagtan-aw sa hustisya nga gihuptan lamang sa pagkamaayo, kay kung wala kini, ang matag buhat mahugaw.
41. Kung magtanum ka sa taliwala sa mga kabus, ikaw nagatanum sa imong kaugalingon; kay ang iya sa uban mas pait pa kaysa sagbot.
42. Ang maloloy-on nga tawo bulag kon dili siya matarong; kay nag-uma siya sa usa ka uma nga dili niya makapamunga.
43. Kanunayng pagpaabot sa kamatayon, apan ayaw kahadlok niini (o ibutang ang imong kaugalingon sa kahimtang nga dili ka mahadlok niini); kay ang duha tinuod nga timailhan sa kinaadman.
44. Isul-ob ang dagway sa pagkamaayo, dili aron makalimbong, kondili aron makahatag og kaayohan sa mga makakita kanimo.
45. Kinahanglan mosulti ka og maayo bisan sa mga dili buhaton ang maayo, aron sa ilang kaulaw sa ilang kaugalingong mga pulong, magsugod sila sa pagbuhat og maayo.
46. Kung tinuod gayud nga imong gipangandoy ang langit, dili na ikaw magtagad sa yuta; kay kini makababag kanimo sa paglupad paingon niini.
47. Ayaw pagpaningkamot nga manggaranon tungod sa gugma sa bahandi; kay gisugo sa Dios nga ang mga matarong magahatag og limos '*gikan sa ilang anaa*' (Lucas 11:41; – gikan sa ilang gipanag-iya).
48. Kung usa ka baso nga bugnaw nga tubig makahimog matarong sa maloloy-on, unsa kaha ang ganti alang sa nagahatag sa tanan ngadto sa mga kabus?
49. Ang pagkabalaan ug kalooy mao ang mga inahan sa mga hiyas; busa, kung walay duha niini, dili ka makaserbisyo kang Kristo (o makigbisog alang kang Kristo).
50. Ayaw pasagdi ang kalooy; kay kini nagdala sa Maayong Ginoo gikan sa langit.
51. Ayaw pagpasagad sa pagkabalaan; kay pinaagi niini ang Labaw nga Balaan nga Birhen, nga nahimong sudlanan sa Inkarnasyon, gihatag sa katawhan ang Dios nga nahimong unod alang kanato.
52. Ayaw pag-ingon: 'Mabutang ko ang akong panimalos sa akong kaaway'; kay aduna kita'y matarong nga Hukom (ug Manimalos) sa langit.
53. Ayaw paghandum sa pagpuyo sa kalipay, sa pagka-adunahan, o sa pagdaugdaug; kay kini mga malata nga kawad-on niining kinabuhi, ug wala kita gimugna aron malaglag.
54. Ayaw paghilak alang sa mga patay—kini ang komon nga dalan; ug bulahan siya nga makaabot sa katapusan niini (nga walay sala).
55. Maghilak ka alang sa makasasala, dili alang sa pobre; kay ang una nag-andam ug korona para sa iyang kaugalingon, samtang ang ikaduha nag-andam ug pag-antos.
56. Pangatawa sa ligid sa kinabuhi, nga naglibot-libot nga walay padulngan; apan pag-amping sa kalawoman diin kini maglabay sa mga natulog niini.
57. Pakig-istorya pag-ayo sa Dios, ug gamay sa mga tawo; apan pinaagi sa pagtuon sa Balaod, matul-id nimo silang duha.
58. Ang usa ka paligo nga mapuslanon sa kalag mao ang mga luha sa pag-ampo; apan pagkahuman sa pag-ampo, hinumdumi kung unsa ang imong gipanghilak.
59. Ayaw pagdayeg sa mga gamhanan ning kalibutan; kay '*ang gamhanan silotan pag-ayo*' (Kabalaoran 6:6); mao nga aduna silay Hukom nga labing istrikto kanila.
60. Gitudlo kang Adan (mao ang nahulog nga tawo) nga magpaningkamot (sa iyang lawas, nga dili kusang-buot ug walay ganti); apan pinaagi sa pagpaningkamot subay sa Balaod, makadawat kita sa atong ganti.
61. Ang mga kaliwat ni Eba kinahanglan mag-antos; apan kon atong atagdon ang atong mga pag-antos uban sa pagpasalamat, ang sumpa mahimong panalangin alang kanato.

62. Himoa nga ang imong konsensya mahimong suga nga maggiya sa imong mga lihok; kay kini nagpakita kung asa ang maayo ug asa ang dautan.
63. Hukmi nato ang atong kaugalingon, ug malipay ang Hukom; kay Siya, nga maayo, malipay inig makita Niya nga ang makasasala gipahawa sa iyang karga.
64. Kung nakabuhat kita og bisan unsang hugaw, hugasi kini pinaagi sa paghinulsol; kay kinahanglan natong ipakita nga putli ang hulagway sa Dios nga anaa sa atong sulod.
65. Tambal-a nato ang mga samad sa kalag sa dili pa kini mahayag, aron pinaagi sa ingon nga pagtambal malikayan nato ang mga latigo sa silot.
66. Sama sa kalisod sa usa ka tawo nga napugos sa paglakaw, ingon usab, ang usa ka tawo nga naipit sa mga butang sa kalibutan dili makalakaw sa dalan sa pagkamaayo nga limpyo.
67. Dapat natong dumotan ang sala; kay pinaagi niini, bisan pa og mahulog ang bisan kinsa niini, mas sayon siyang makalingkawas sa mga bitag niini.
68. Kinsa man ang dili magdumot sa sala, bisan pa dili siya makasala, giisip nga usa sa mga makasasala.
69. Maghinanakit sa silingan nga makasala, aron makahimo ka usab sa paghinanakit sa imong kaugalingon; kay kita tanan nakasala.
70. Pahimangnoa ang usa ka higala nga nahulog mahitungod sa Hukom – ug pinaagi niini mapahupay nimo ang imong kaugalingong samad sa sala; kay ang ingon nga tambag usa ka unibersal nga tambal.
71. Sa diha nga magplano ka nga mosulti o mohimo og bisan unsa, hinumdumi ang tubag nga madali na'g pangayoon kanimo; ug mapugngan nimo ang imong kaugalingon tungod sa kahadlok.
72. Kahadlok sa silot sa sala, ug sa mga kadena nga nagbugkos sa hunahuna tungod sa kaulaw nga gidala niini; kay ang karga sa duha walay sukod.
73. Ang katahum ug kadagahan sa umaabot nga mga panalangin walay kinutuban, samtang ang kasamtangan mga panalangin anino ra, aso, o bula sa tubig.
74. Ayaw pagtanum og dautan, kay hapit na ang ani – ug nagpaabot ang kalayo sa magtanim og mga tinik.
75. Ang mga hipokrito, ang mga gahaman, ug ang mga mananapit sa kalipay mao ang mga rosas ning kalibutan; apan paghulat lang ug gamay, ug makita nimo (imbes nga rosas) ang gipyat-pyat nga sagbot.
76. Ang matag dautang buhat nagahatag sa yawa og armas batok kanato; apan siya, nga armado niini, magbuhat og malupigon sa mga nag-armas kaniya.
77. Gusto ba nimo nga mapul-an ang imong kaaway? Tangtanga ang sala, ug unya mahimo nimong pangatawa siya sama sa usa ka gipunit nga langgam.
78. Kaulaw sa daotan; kay sa dihang ang tanan mapasidan-an, siya natabonan sa kangitngit.
79. Kaaay sa mapangbastos sa Diyos; kay ang iyang dila pagatali-on sa atubangan sa Huwes, ug dili siya makasulti bisan usa ka pulong aron ipanalipod ang iyang kaugalingon.
80. Kaluoy sa walay balaod; kay siya moatubang sa istrikto nga Hukom ug sa matarong nga Maghahatag sa Balaod.
81. Kaulaw sa mga gahaman! Molayas ang bahandi kaniya, ug dawaton siya sa kalayo.
82. Kaulaw sa tapulan! Magahilak siya sa panahon nga iyang gisayang.
83. Kaulaw sa hambog! Sa dihang siya matulog sa kabaong, masayud siya kinsa gyud siya.
84. Kaulaw sa mananapaw nga nagdunggo sa bisti sa kasal! Siya itambog uban sa kaulaw gikan sa bulwagan sa kasal sa Hari.
85. Kaulaw sa mapanaglalalis ug sa hubog nga kauban niya! Sila pagatimanon sama sa mamamatay-tao ug silotan sama sa mga mananapaw.
86. Kaluoy sa mga nagpalipay sa ilang kaugalingon sa kalibutanong kalipay sa mubo nga panahon! Gipakabusog nila ang ilang kaugalingon sama sa usa ka bisiro nga gitudlo alang sa pagpatay.
87. Bulahan ang naglakaw sa masipit nga dalan; kay mosulod siya sa langit nga may korona.
88. Bulahan ang nagatamay sa kalipay; kay ang mga demonyo maninghot sa iyang atubangan.
89. Bulahan ang matin-aw sa kasingkasing ug matinud-anon sa pagkamaayo; kay siya ang mohukom sa kalibutan, ug dili siya hukman uban sa kalibutan.
90. Bulahan ang nagpadayon sa pag-ampo, pagbasa, ug mga maayong buhat; dili siya mahulog sa katulogon sa kamatayon.

91. Bulahan ang nagkinabuhi sa marangal nga paagi ug nagpanag-iya sa mapainubsanon nga kinaadman; kay ginapanig-ingnan niya si Kristo ug uban ni Kristo siya molingkod.

92. Bulahan siya nga ang Balaod dili gayud molayas sa iyang mga ngabil; kay ang Dios dili gayud molayas sa puloy-anan sa ingon ana.

93. Bulahan ang nagbuhat og maayo sa kadaghanan; kay sa paghukom makakaplag siya og daghang mga tigdepensa.

94. Bulahan ang tawo nga ang iyang pagkamaayo dili peke; kay ang pala sa Hukom dili mapakyas sa pagtabog sa tanan.

95. Bulahan siya nga nagpalamuti sa iyang mga buhat sa wala pa mosidlak ang kalayo, nga maoy pagsulay sa tanang butang.

96. Bulahan ang nagdali padulong sa umaabot nga kinabuhi; kay ang karon nga kinabuhi nagpagawas sa baho sa pagkabulok ug ginadani padulong sa kamatayon.

97. Bulahan siya nga naghatag sa dautan nga iyang natigom ug nagbarog nga putli sa atubangan sa putli nga Huwes.

98. Apan ang kinauyokan sa butang mao kini: O kalag, ayaw pagpadayagdayag! Kay sa dili madugay motindog ka sa atubangan sa timbangan sa makalilisang nga hukmanan ni Kristo, among Dios.

5. Mga hunahuna ug pagdasig nga susama sa miuna, gikuha gikan sa ubang sinulat ni San Nilus

1. Ang kaisog sa pagkamaayo angay pasidunggan sa panahon sa kalinaw, apan ang iyang kaisog labi pang angay pasidunggan sa panahon sa panagbangi.

2. Ang pagkamaayo nagpadayag sa iyang kaugalingon dili lamang sa iyang mga buhat, kondili usab sa mga pagsulay nga misupak niini.

3. Walay pagbati ang usa ka tawo nga nakadaog human sa pag-antos sa daghang mga gubat; apan ang nag-angkon nga nakab-ot ang pagkamaayo nga walay gubat, puno pa gihapon sa pagbati.

4. Ang kasingkasing nga wala mailhi ang pakigbisog gipugngan sa kahigayunan sa pagpakita sa pagkamaayo; kay ang pagkamaayo nakakuha sa ngalan gikan sa maisugong mga buhat nga gihimo sa pakig-away.

5. Buot nato nga hugot nga tangtangan ang kalipay nga gikan sa hunahuna, ug itudlo ang tanang kasuko batok niini, aron, pinaagi sa pagdawat niining mga hunahuna uban sa kalipay, dili kita mahimong malumo bisan pa sa ilang mga butang.

6. Sa usa ka tawo nga dili hilom, ang kalag nakigbisog batok sa mga impresyon sa mga sentido, samtang ang mahigugma sa kahilom, nga nagbantay sa iyang mga sentido, nakigbisog batok sa iyang mga hunahuna.

7. Kadtong nakadawat sa kusog alang sa mga asetikong paningkamot pinaagi sa grasya kinahanglan mag-amping batok sa hunahuna nga natural ra kanila kini nga kusog. Ang Tinubdan sa tanang maayo nga naa kanato mao Siya nga naghatag sa Pulong mahitungod sa mga sugo, ingon man ang tinubdan sa tanang dautan mao ang malimbungong manugpahimo sa mga limbong. Busa, bisan unsang maayo ang imong buhaton, pasalamat ang Tinubdan sa maayo; apan bisan unsang dautan nga makasamok kanimo sa iyang mga pagdani, itudlo kini sa manugpasiugda sa tanang dautan.

8. Alang sa katapusan sa matag paningkamot (kalisdanan, kasubo)—pasalamat ang Dios, ang Tagahatag sa tanang maayong butang, aron ang datang tuyo sa kaaway mapahiya pinaagi sa ingon nga matinud-anong pagpasalamat. Ang bisan kinsa nga maghiusa sa pagpasalamat sa iyang buhat magpanag-iya og usa ka dili malaglag nga bahandi sa kasingkasing, nga nakatukod og doble nga pader nga adunay mga alarong batok sa sala.

9. Mapadayegon ang tawo nga naghiusa sa aktibo ug kontemplatibo nga kinabuhi, aron ang uma sa kalag, nga napainom sa duha ka tinubdan, makapamunga og mas daghang mga hiyas. Kay ang pagkontemplar nagdasig sa hunahuna sa paghunahuna sa labing hingpit nga mga butang, samtang ang paglihok nagapatay sa *'mga miyembro nga naa sa yuta: pakighilawas, kahugawan, kahinam, datang tinguha'* (Col. 3:5). Busa, ang usa ka tawo nga nagbisti sa tibuok panon sa paglihok ug pagpamalandong andam na kaayo sa pag-atubang sa limbong sa demonyo.

10. Ang mga demonyo nakig-away batok sa kalag pinaagi sa mga hunahuna, apan ang pagkamapailubon—nga mas epektibo batok kanila—nagtindog batok kanila; ug sa diha nga makita nila kini nga gamhanang pangulo sa pakig-away, mosulod sila sa gubat uban ang kahadlok.

11. Kung gusto nimo nga malampuson nga makig-away batok sa panon sa mga demonyo, panalipdi ang mga ganghaan sa imong kalag (ang imong mga pagbati) pinaagi sa hilom nga pag-inusara, ug paminawa ang mga pulong sa mga amahan, aron, sa ingon nga nakakat-on ka sa mas klarong pag-ila sa mga tunok sa hunahuna, mapapas nimo kini pinaagi sa kasuko ug pagdumili.

12. Sa pagpaminaw sa tambag sa mga amahan, ayaw paglihok isip hukom sa ilang mga buhat, kondili isip usa ka nakasabot ug nagtuon sa ilang mga pulong.

13. Gawi sa mga kaaway ang pagbalhin sa atensyon sa nangutana ngadto sa mga lihok sa magtatambag, aron, pinaagi sa paghimong istrikto ug kritikal nga huwes kaniya, mapugngan ka nila sa iyang mapuslanong tambag.

14. Kung hatagan ka og tambag, ayaw kini balibari, bisan pa ikaw ka maalamon.

15. Ang bisan kinsa nga magpaka-bungol sa sugo sa amahan, wala usab magtagad sa sugo sa balaod.

16. Ayaw paghisgot sa mga nahimo sa imong mga katigulangan alang lang sa imong kaugalingong kalipay, kondili ipangayo sa imong kaugalingon nga ikaw ang labing masigasig sa pagtuman niini.

17. Ang nagpaningkamot pag-ayo sa pag-ila kung unsang hunahuna ang supak sa unsang buhat mahimong maalamon sa pakigbisog batok sa limbong sa kaaway.

18. Hibaloa nga sa dapit sa espirituhanong paningkamot nga kulang sa tibuok nimong espirituhanong mga buhat, misulod ang usa ka hunahuna nga nang-angkon niini ug kasagaran mosupak niini.

19. Hinumdumi nga bantayan ang imong kasingkasing uban sa pagka-maampingon samtang nagbuhat ka sa mga asetikong paningkamot, aron ang pagpasagad sa pag-atiman sa mas maayong mga butang, nga nakawat niini, dili kini ipahimutang sa pagka-bihag sa mga hunahuna. Ang pagpasagad niining pagkaulipon nakig-alyado sa dautang buot (ang kaaway), aron sa diha nga nakawat na niini ang hunahuna, kini (ang dautang buot – ang kaaway) makasulod niini nga mas paspas ug malupig kini sumala sa iyang gusto.

20. Kung ang usa ka tawo malipay sa pagpaminaw samtang ang lain nagpasipala sa usa ka tawo, nan silang duha nag-alagad isip mga instrumento sa duha ka espiritu nga nagtinabangay: kay ang malisyosong pagpaminaw mopukaw sa malisyosong pakigpulong, ug ang malisyosong pakigpulong mopukaw sa malisyosong pagpaminaw; ug silang duha, alang sa kadaut sa kasingkasing, naglipay sa usag usa.

21. Ipanapton ang imong dalunggan sa panamastamas, aron dili ka makasala sa duha ka paagi: sa pagpahiluna sa imong kaugalingon sa usa ka makaguba nga pagbati, ug sa dili pagpugong sa uban gikan sa panamastamas.

22. Ang malipay sa pagpangatawa mangawat sa kalag sa labing maayo sa iyang katawhan sama sa usa ka kawatan, ug ginaguba ang mga huyang ang hunahuna pinaagi sa panamastamas.

23. Ang molikay sa dila nga maninirang-pugay sa iyang isigkatawo, mapalayas usab ang panirang-pugay gikan sa iyang kaugalingong dila.

24. Ang kinsa makapaminaw uban sa kalipay sa manlalapàs sa dungog, mosuyop sa hilo sa hayop (gikan sa kalawoman) pinaagi sa iyang mga dalunggan.

25. Ayaw tugoti nga matilawan sa imong dalunggan kini nga mapait nga hilo, basi ikaw usab mag-andam sa samang tambal para sa uban.

26. Ayaw paglapyahan ang imong pandungog sa walay pulos nga tsismis, basi, human nimo ibaligya ang imong kaugalingon niining hilig, mahimo kang ulipon sa daghang mga hilig; kay sa diha nga ang usa ka hilig makakaplag og puwesto sa sulod nimo, dad-on usab niini ang ubang mga hilig sa samang salag (o kulungan); ug ang usa ka maalamon nga hunahuna mahimong ulipon sa daghang mga pagka-adik kung, pagkahiusa niini sa bisan usa ka pagka-adik, hingpit niini nga biyaan ang mga paningkamot sa pagka-asketiko.

27. Bisan unsa sa imo nga angay ikainvihan, itago kini labaw sa tanan gikan sa mga mapaninikway.

28. Kung ang imong higala, nga nagtan-aw sa maayong dungog sa imong mga buhat ingon usa ka kaulaw para sa iyang kaugalingon, masakitan sa selos ug mosulay pa gani sa pagtabon niini pinaagi sa usa ka pasipala, pag-amping nga dili ka usab masakitan, pinaagi sa pagtugot nga ang mapait nga hilo sa kasuko mosulod sa imong kalag. Ang tumong ni Satanas mao gayud ang pagpasiga sa kalayo sa iyang kaugalingong pagkainggit samtang ginapasunog ka sa kasubo.

29. Apan mas maayo nga magpaubos kita ug pasidunggan kining mga tawo '*labaw pa gayud*' (Roma 12:10), naningkamot sa pagpahupay sa ilang espiritu—nga napait sa selos—bisan pa pinaagi sa usa ka pagkaon.

30. Usa ka tawo misulay pagpangumbinsi sa usa ka tigulang nga eremita nga biyaan ang disyerto tungod sa iyang katigulangan. Apan miingon ang tigulang kaniya: '*Ayaw na pagpadayon pagpugos kanako sa pagbuhat niini; kay ingon usa ka makasasala, wala pa mahuman ang akong panahon sa pag-exilio.*'

31. Sa dihang gipangayoan nako siya og pulong nga makapadasig, mitubag siya: '*Una sa tanan, paningkamoti nga itamnan pag-ayo sa imong kasingkasing ang kahadlok sa Dios – ug unya kanunay nimong makaplagan sa sulod nimo ang pulong nga gikinahanglan nga nagtudlo sa usa ka tawo sa kinaadman.*'

32. Kining maong tigulang, sa dihang gipangutana bahin sa pag-angkon sa kahadlok sa Dios, miingon niini: '*Ang bisan kinsa nga maampingong magpabilin sa paghinumdom sa kamatayon sa iyang hunahuna, madala siya niini ngadto sa kahadlok sa paghukom.*'

33. Tungod sa kahadlok, himoa nga ang Balaang Kasulatan imong adlaw-adlaw nga kauban; pinaagi sa pakig-istorya kanila, imong palagson ang pagsulod sa mga langyaw nga hunahuna.

34. Kinsa man, pinaagi sa pagtudlo sa Balaang Kasulatan, makatigom og bahandi sa espirituhanong kahibalo sa iyang kasingkasing, dali ra niyang mapalayas ang ingon nga mga hunahuna gikan niini.

35. Sa panahon sa pagbasa sa gabii sa pagbantay, samtang nagpaminaw sa Balaang Kasulatan, ayaw nato pasagdi nga patyon sa tulog ang atong pandungog, ni tugotan nga ang atong mga kalag mahimong bihag sa hunahuna; kondili tusloka nato ang atong kasingkasing sa tuso sa Kasulatan, aron, sa diha nga madala kita sa paghinulsol, mapuno kita sa kadasig alang sa kaluwasan ug mapahunong ang supak nga katamaran.

36. Ang nagdilaab sa gugma sa Dios, pinaagi sa paghinumdom sa langitnong gingharian, gipalayas gikan sa iyang hunahuna ang tanang tinguha sa pagpalipay sa mga tawo.

37. Ayaw itugyan ang saksi sa imong mga buhat—ang imong konsensya—sa hunahuna nga nagtamay sa pagkahulog ug naghisgot niini sa malumo nga mga pulong.

38. Dili nimo mapalong ang mga kahiligon sa lawas gawas kon imong gamiton sa imong unod ang tambal sa mga pagpanarbaho sa pagka-asceta nga nagpugong sa mga kahiligon niini. Ni mapalong pud nimo ang mga kahiligon sa kalag gawas kon una nimo pun-on ang imong kasingkasing sa mga bunga sa gugma.

39. Ang mga kahiligon sa lawas naggikan sa natural nga panginahanglan sa unod – ug gikinahanglan ang pagpugong sa kaugalingon aron supakon kini; samtang ang mga kahiligon sa kalag naggikan sa panginahanglan sa kalag – ug gikinahanglan ang pag-ampo aron supakon kini.

40. Ang gugma mao ang pagkapuno sa kawalay-pagbati—ang pagwagtang sa mga pagbati: nagdala kini og pagkamapailubon, nagpabugnaw sa nagbukal nga kasuko, nagtudlo og pagpaubos, ug nagpugong sa garbo.

41. Ang gugma, sa iyang kaugalingon, wala'y lain kondili ang Dios; kay ang Dios mao ang gugma.

42. Isul-ob ang kahadlok sa Dios imbis nga ang kahadlok sa walay katapusang pag-antos – aron ang kahadlok sa kalayo sa Gehenna makapukaw sa sulod nimo og dili mapalong nga kadasig (alang sa buhat sa pagpalipay sa Dios), ug aron mas sayon ka makab-ot og kinaadman batok sa dautan sa imong mga hunahuna; kay ang kahadlok mao ang sinugdanan sa kinaadman.

43. Ang nagpatin-aw sa mga limbong sa hunahuna pinaagi sa kasinatian dili masabtan sa tanan, kondili sa mga nakasinati na lamang; kay alang sa tanan, kasinatian ra gayud ang dalan ngadto niining kahibaloa.

44. Ang eskwelahan sa kahibalo nga makuha pinaagi sa kasinatian mao ang aktibong kinabuhi; pinaagi sa pag-abi-abi niini uban sa labing dakong pag-amping, mailhan nato ang atong kaugalingon, makat-on sa pag-ila sa atong mga hunahuna, ug mailhan nato ang Dios.

45. Himoa nga ang imong mga buhat maoy kusog nga makapakalma sa imong hunahuna; kay ang aktibong kinaadman labaw pa nga maalamon kaysa sa kinaadman nga nakat-unan lang o maalamon sa pulong, ingon man usab kini labi ka lisod; sa paglihok, ang mga pulong mosidlak sama sa kilat, apan kung walay buhat, ang mga pulong dili mosidlak sa gahum sa buhat.

46. Ang mga hunahuna, pinaagi sa pagtuslob sa mata sa kalag, nagapabulag kanato, aron bisan ang labing maayong mga sugo magamit sa labing dautang paagi.

47. Ang mga demonyo naglagot batok sa mga (igsoon) nga nagpaila sa ilang kaugalingon pinaagi sa pagsunod sa ilang abbot, ug nagagaling sa ilang mga ngipon batok kanila, tungod kay gihiusa nila ang pagsunod uban sa walay kabalaka nga pagbiya sa kalibutan.

48. Alang sa mga masunuronon sa ilang amahan, ang mga demonyo, sa pagpangita sa tanang matang sa pasangil, mag-andam og kasakit para kaniya; ug kon mosaka ang kasuko bahin niini, ilang pukawon ang pagdumot batok kaniya, ug unya, hinay-hinay, ilang itanom ang pagpanlupig ug pagdumot batok kaniya, sa pasangil nga siya nagasilot nga dili matarong ug nagpakita og paboritismo; buhaton kini sa mga demonyo aron, human nilang hikapon ang kalag sa nagkalain-laing paagi, madakpan nila kini gikan sa yakap sa amahan.

49. Usahay, ginadayeg sa mga demonyo sa hunahuna ang mga pagpanagsa sa usa ka tawo, ug usahay ginaubos nila kini nga mura'g walay pulos, aron magtukod og garbo sa uban ug magtugot og kawad-on sa paglaum sa uban. Gidayeg nila ang mga paningkamot sa mga tawo nga dili nila madala sa katamaran aron madala sila sa pagkamapahitas-on; ug sa mga dili mosugot nga malunod sa pagkamapahitas-on, ilang ipanghimakak nga walay pulos ang ilang mga paningkamot, aron, pinaagi niini, madala sila sa katamaran ug malunod sila sa kawad-on sa paglaum.

50. Kung ang atong hunahuna magpasidungog sa atong mga pagpanamastamas, unya, itugyan nato kini uban sa pagdumot, ug ipakumbaba nato ang atong kalag; ug kung ilang pasipalahan kining mga paningkamot nga walay pulos, unya, sa tibuok natong kusog, pasidunggan nato ang kalooy ni Cristo.

51. Sa sama nga sukod nga imong gipaka-antos ang imong lawas, sa sama usab nga sukod susiha ang imong konsensya. Ilhi ang imong kaugalingon, pinaagi sa pag-ila sa tinago nga pagpangawat sa imong mga hunahuna, aron, samtang nagpabilin kitang walay pagbati sa ilang tinago nga pagpanguha, dili kita madala sa sayop nga pagtuo nga ang mga hiyas makuha lamang pinaagi sa pagka-mapinabayaan sa kinabuhi.

52. Sama sa bulawan nga wala magamit, kon ibutang sa pugon sa pag-uyog, mas mamahimong putli; ingon usab ang bag-ong monghe, human mapino ang iyang kinaiya sulod sa monasteryo, masayud sa kahayag pinaagi sa mga pagsulay sa pagkamapailubon. Pinaagi sa mga sugo sa iyang mga igsoon, nakakat-on siya sa pagsunod, ug pinaagi sa mga silot nga gihatag sa iyang labaw (ang abad o tigulang), napreparar siya sa pag-ugmad sa lawom nga pagkamapailubon. Ug kon malipayon niyang dawaton ang mga insulto ug mahigugma sa pagpaubos sa iyang kaugalingon sa dihang siya gipakaubos, nan, sa dihang makalabaw na siya sa mga pagbati nga supak niini, magsugod na siya sa mas hayag nga pagdan-ag sa mga hiyas, sumala sa kusog nga gihatag kaniya sa grasya.

53. Makakaplag og pahulay ang hunahuna kung, pagkahuman maputol ang mga hinungdan sa mga pagbati, mosulod kini sa pagkontemplar; apan hangtod nga maputol ang mga pagbati, makasinati kini og kakapoy ug katalagman, nga molakaw uban sa dili lig-on nga mga lakang aron makig-away sa mga kaatbang niini.

54. Gidayeg kaayo sa mga tigulang ang kinabuhi sa usa ka mongtawo kon kini buhaton sa husto nga panahon – mao kana, kon mosugod ang usa ka tawo niini human niyang hingpiton ang iyang mga hiyas samtang nagpuyo sa komunidad. Ug pasagdi nga una pang masulayan sa usa ka tawo ang iyang kaugalingon aron masuta kon makabuhi ba siya nga malampuson sa pag-inusara; ug kon ilang masuta nga imposible kini para kanila tungod sa kakulang sa kusog, mobalik sila sa kinabuhi sa komunidad, aron dili, tungod sa kakulang sa kusog sa pagsukol sa mga limbong sa ilang hunahuna, mawala ang ilang paghuna-huna.

55. Sama sa usa ka nagahilak nga balo nga makakaplag og kahupayan sa iyang mga anak nga lalaki, ingon usab ang kahupayan sa usa ka nahulog nga kalag makaplagan sa mga pagpanamastamas, nga nagawagtang sa mga hunahuna sa pagkawalay paglaum, nagapalalom sa matinud-anong paghinulsol, nagapahayag sa kaluoy ni Kristo, ug nagatubos sa mga sala nga nabuhat.

56. Sama sa usa ka batan-ong iro nga naningkamot sa pagkuha og pan gikan sa usa ka bata, ingon usab ana ang usa ka malimbungon nga hunahuna nga naningkamot sa pagdakop sa hunahuna gikan sa kasingkasing. Busa, dili kita, sama sa mga bata, magpaka-buta sa mga limbong sa nagkasumpaki nga mga pwersa, aron dili nato isuko ang atong mga kalag sa ilang pagpanakod.

57. Sama sa usa ka nagdan-ag nga kawan sa mga bitoon nga nagpasidlak sa langit, ingon usab ang kamatuoran sa mga pulong sa Diyos, sama sa usa ka lampara nga gidala sa sulod, naghatag og kahayag sa usa ka tawo. Busa, kita tanan magbitbit sa parehas nga hulagway sa kamatuoran, kay *'ang Ginoo nagpuyo sa mga nagkahiusa sa usa ka balay'* (Salmo 67:7).

58. Sama sa adlaw nga nagnigisi sa tibuok kalibutan pinaagi sa masidlak nga sinag niini, ingon ana usab ang gugma nga nag-abiabi sa matag kalag pinaagi sa masidlak nga mga buhat. Kung makab-ot nato kini, mapalong nato ang atong mga kahuyang sa kasingkasing ug mosidlak kita hangtod sa kalangitan. Makab-ot nimo ang bisan unsang buluhaton sa diha-diha nga makab-ot nimo ang balaan nga gugma; apan kon kini

kulang, walay kalampusan sa bisan unsa – unya mosilaot ang kasuko, mangalot ang pamatasan, ug ang pagkamapahitas-on makasagol sa mga paningkamot nga gihimo sa ngalan sa kinaadman.

59. Una, kinahanglan makigbisog ang usa ka tawo batok sa iyang kaugalingong mga pagbati ug, uban sa dakong pagpugong sa kaugalingon, itug-an sa hunahuna ang nahitabo atol sa pakigbisog; ug unya, pinaagi sa kaugalingong kasinatian, itudlo sa uban ang mga lagda sa pakigbisog ug padayona ang ilang kadaugan pinaagi sa pagpahibalo daan sa mga pamaagi sa pakig-away. Ang uban nakadaog sa ilang mga pagbati, tingali pinaagi sa taas nga panahon sa hugot nga pagpuyo, apan wala sila kahibalo sa dalan paingon sa kadaogan, kay, sama sa usa ka panagbangi sa gabii, wala nila gisubay ang dagan sa tibuok panghitabo, ug wala masuta sa ilang hunahuna ang malisyosong tuyo sa kaaway.

60. Ang bisan kinsa nga nakatilaw sa kahilom ug nagsugod sa pagpraktis sa kontemplasyon bisan gamay dili mouyon nga ibutang ang ilang hunahuna sa kabalaka sa lawas, ni, human kini ilihis gikan sa espirituhanong kahibalo, ibalhin kini sa mga butang sa kalibutan, kay kasagaran kini molupad sa kataas-taasan.

61. Sa diha nga mapugngan na ang mga pagbati, dili na makasamok ang mga kaaway gikan sa bisan unsang dapit, ug dili na kinahanglan gamiton ang mga sandata sa pagpanalipod; unya mahimo nang magpadayon sa pagpalambo sa kalag sa uban. Apan samtang naghari pa ang mga pagbati, ug nagpadayon ang pakigbisog batok sa mga limbong sa unod, dili angay isalikway ang imong mga armas; hinungdan, kinahanglan kanunay kini nga andam, aron ang malimbungan nga mga kaaway dili mausab ang atong kahupayan ngadto sa usa ka kahigayunan sa pag-atake ug dakpon kita nga walay pagdugo.

62. Si San Moises naghatag sa Israel, sa dihang mosulod sila sa Yutang Saad ug mapalayas nila ang mga katawhan nga nagpuyo didto, niining pagtuluna: *'Mag-amping kamo sa inyong kaugalingon, aron dili kamo matintal sa pagsunod kanila human sila mapalayas'* (Deut. 12:30). – Kini nga pagtulon-an labing angay sa kadtong, human putlon ang ilang mga pagbati, wala magbantay pag-ayo sa ilang kaugalingong kasingkasing. Kay sa ingon ana nga mga kahimtang, magsugod og moturok sulod kanila ang mga hulagway sa mga butang nga dugay nang milabay, sama sa mga sanga; ug bisan kinsa nga motugot kanila sa kagawasan nga kanunay mahulog sa usa ka mapugosong panghunahuna, nga wala magdili kanila sa pagsulod didto, mopasulod pag-usab sa sulod sa ilang kaugalingon og usa ka dalangpanan para sa mga pagbati, human niya kini mapildi, ug busa himuon ang kinabuhi nga dili luwas gikan sa panagbangi. Kay ang mga pagbati, bisan pa man mapugngan na ug, sama sa mga baka, natudloan nga mokaon og dayami, dali ra, tungod sa kapabayaang sa nagpugong niini, nga mobalik pag-usab sa pagkabangis ug mahulog sa kabangis sama sa hayop.

63. *'Sumpaon ang tawo nga magbutang ug dios-diosan sa tinagoan'* (Deut. 27:15). Dili pareho ang paglubong sa usa ka butang sa yuta hangtod sa kahangturan ug ang pagbutang niini sa usa ka tinagoan. Ang butang nga gilubong sa yuta ug dili na mabatyagan sa mga pandama, sa paglabay sa panahon, mapapas sa panumduman; apan ang gibutang sa usa ka tinagoan, bisan pa nga natago sa mga langyaw, kasagaran makita sa nagbutang niini didto ug busa mobalik ang hinumduman niini. Ang matag dautang hunahuna nga motumaw sa huna-huna ug dili itaboy, kondili itago sa sekreto, sama sa usa ka dios-diosan nga gibutang sa tinagoan nga lugar. Ang bisan kinsa nga mubuhay niini mapasakop sa silot nga gitudlo sa balaod; kay ang pag-alima sa ingon nga dautang hunahuna pareho ra sa pagsimba sa dios-diosan.

64. Dili tugotan ang mga hulagway nga makadaut sa hunahuna nga mosulod sa kasingkasing; kay kon ang kasingkasing malunod sa kangitngit sa hugaw nga mga hunahuna, kini dayon, ingon pa, pugos ug supak sa iyang kabubut-on, madani ngadto sa usa ka buhat nga puno sa kahinam.

65. Ang Balaang Espiritu nagtala sa kinabuhi sa mga santo aron ang tanan nga nagsunod sa bisan unsang paagi sa kinabuhi madala ngadto sa kamatuoran pinaagi sa ingon nga mga ehemplo.

66. Ang mga bag-o pa lang nakagawas sa kagubot sa kalibutan angay tambagan nga magpabilin sa kahilom (sulod sa mga bungbong sa monasteryo o sa ilang panimalay), ug dili pasibsib-on pag-usab ang mga samad sa kasingkasing pinaagi sa mga sensoryong impresyon tungod sa kanunay nga paggawas, ni magdala og bag-ong mga diyos-diosan kauban sa daang makasasala. Lisod kini nga kahilom alang sa mga bag-o pa lang mibulag sa kalibutan; kay sa ingon, ang hunahuna mopukaw sa tanang hugaw nga natipig niini, nga wala kini'y kahigayunan nga buhaton kaniadto tungod sa kadaghan sa mga buluhaton nga nagpadayon nga walay hunong. Apan ingon ani ra kini sa sinugdanan; sa paglabay sa panahon, bisan pa man, ang kahilom, nga armado sa pagkamapailubon, hingpit nga makagawas sa hunahuna gikan sa kasamok sa hugaw nga mga hunahuna.

67. Ang hunahuna sa usa nga bag-o lang mibulag sa sala sama sa lawas nga nagsugod sa pag-angkon pag-usab sa kusog human sa taas nga sakit; tungod kay wala pa kini hingpit nga naayo, bisan gamay nga

provokasyon sa makapabalik sa sakit. Hinay pa ang kusog niini; mao nga kinahanglan mag-amping aron dili mobalik ang pagbati, kon hatagan kini og hinungdan sa pagbuto pinaagi sa pagtugot nga madala ka sa kadaghanan sa mga tawo. Ang mga asketiko nga lig-on na ug hamtong mahimong mapangahas nga mosulod dinhi aron makig-away; apan kadtong wala pa makig-away kinahanglan, sa hilom ug samtang nagpabilin sa balay, mangita para sa ilang kaugalingon og usa ka luwas nga dalangpanan.

68. Kung adunay tinuod nga kalinaw sa sulod, ug dili lang nga mohunong ang mga mainit nga pagbati, apan mawala usab ang mga handumanan niini; unya ang kalag, nga nagpuyo nga malinaw sa iyang kaugalingon, makahimo sa pag-ila sa mga hulagway nga kaniadto natala niini ug nagatago sa sulod, sa pakigbisog sa matag-usa niini ug sa pagbungkag niini gikan sa kasingkasing. Apan kon mosunod-sunod ang mga hulagway, dili mahimo nga mapapas ang mga naunang impresyon; kay ang hunahuna nabisi sa bag-ong mga hulagway, nga pinaagi sa ilang walay hunong nga pagdani, naglabo sa panan-aw sa kalag. Sama sa mga tawo nga gustong mamala ang ilog sa suba, wala silay makuha sa pagkuha og tubig sa mismong dapit diin, sa ilang panan-aw, nahimutang ang ilang gipangita; kay ang nahabilin nga tubig mopuno dayon sa bakanteng luna; ug kung ang agos sa tubig mapugngan gikan sa ibabaw, dali ra makita ang ilawom niini, samtang ang nahabilin nga tubig mopadayon sa pag-awas sa kaugalingon niini, nga magbilin sa yuta nga uga alang sa gitinguhang pagsusi: busa dali ra nga mawala ang mga hulagway sa mga pagbati nga natala sa hunahuna kung ang mga sentido dili na makahatag og bisan unsang gawasnong pampukaw; apan kung, sama sa suba, magpadayon kini sa paghatag og bag-o ug kanunay bag-ong mga impresyon, nan dili lang kini lisod kondili hingpit nga imposible nga limpyohan pag-ayo ang kalag gikan sa mga hulagway ug pagdani sa pagbati.

69. Nagmando ang Propeta: *'Laglag-a ang binhi sa Babilonia'* (Jer. 50:16). Alang kanato, ang tambag dinhi mao ang pagwagtang niining mga hulagway samtang naa pa kini sa sabakan sa mga pagbati, aron sa diha nga mahulog kini sa yuta sa kasingkasing, dili na kini moturok ug, sa pagdidilig sa ulan sa kanunay nga pakig-istorya niini, dili na kini mamunga og dautan. Apan, ang lain nga Propeta gani nagdayeg sa mga dili maghulat nga molambo pa ang mga pagbati, kondili gubaon kini samtang murag mga sanggol nga nagasuso pa sa *dughan*, nga nag-ingon: *'Bulahan siya nga magdakop ug ipangbangga ang inyong mga sanggol sa bato'* (Salmo 136:9). Ang mga pulong ni Job nagpadayag sa susamang kahulugan: *'Ang mga hulmigas nangamatay kay wala silay pagkaon'* (4:11). Klaro nga si Job, nga gustong hulagwayon ang malimbungon nga kinaiya sa kahiligon, naghimo og komplikado nga ngalan para niini: *'ant-lion'*, nga naghiusa sa ngalan sa labing gamhanan nga leon ug sa labing gamay sa tanang binuhat, ang hulmigas; kay ang pag-atake sa mga pagbati magsugod sa hinay-hinay nga mga hunahuna, nga hinay-hinay mosulod sama sa mga hulmigas, apan unya motubo ug dili moubos sa katalagman alang sa mga nasakop niini sama sa pag-atake sa usa ka leon. Ngano man, busa, nga kinahanglan daogon sa ascetic ang iyang mga pagbati samtang gagmay pa kini sama sa hulmigas, gamit ang ilang pagkagamay isip pain? Kay kon makab-ot nila ang kusog sa usa ka leon, dili na sila mapildi ug magdala sila og dakong kasakit. Dinhi, dili gayud sila pagakaonon; kay ang ilang pagkaon, sama sa gisulti na kaniadto, mao ang mga hulagway sa mga pagbati nga mosulod pinaagi sa mga sentido, nga nagapakaon sa mga pagbati, ug ang matag-usa nag-armas sa kaugalingong diyos-diyosan batok sa kalag.

70. Ug sa templo, ang Maghahatag sa Balaod nagpahimutang og *'mga bintanang may rehas'* (Ezek. 41:16) – nga nagpasabot nga kadtong nagpili nga panalipdan ang ilang kasingkasing nga limpyo, sama sa usa ka templo, sama sa pagsiguro sa mga bintanang may rehas didto nga walay hugaw nga makasulod, kinahanglan panalipdan nila ang ilang mga pagbati pinaagi sa kahadlok sa umaabot nga paghukom, sama sa usa ka rehas nga mopugong sa pagsulod sa bag-ong motumaw ug misulod nga hugaw nga mga hulagway.

71. Kinsa man, samtang nakigbisog batok sa makapahasol (mapaso) nga mga panan-aw, makahimo—pinaagi sa kahadlok sa umaabot nga silot—sa pagpahamtang sa iyang kaugalingon sa ingon ka grabe nga panagbangi sama sa usa ka tawo nga gilukso-lukso sa dagat nga nakigbisog batok sa mga balod; kana nga tawo dali ra niyang mapildi ang mga misulong kaniya, nga dili niya mabati ang mga hampak nga gihimo, aron sila moingon: *'Gipukpok ko nila, apan wala ko masamdan; gisaway ko nila, apan wala ko magtagad'* (Prov. 23:35), nga nagpasabot, gipukpok ko nila, nagdahom nga makasaway kanako, apan wala gani nako mabati ang mga hampak, kay *'ang ilang mga pana sama sa samad sa mga bata'* (Salmo 63:8); ni wala ko magtagad sa ilang mga pang-insulto, ni wala gani ko nagpakita og labing gamay nga timailhan nga nahibalo ko sa ilang presensya.

72. Walay kapuslanan ang pagbiya sa mga butang sa kalibutan alang sa mga dili magpabiling lig-on sa ilang determinasyon, apan madala pag-usab ug mosugot sa ilang hunahuna, ug kanunay nga mobalik sa ilang gibyaan, nga nagpadayag sa ilang pagkapegaso niini, sama sa asawa ni Lot, nga sa paglingi paingon sa

likod, nahimong haligi nga asin, ingon usa ka pahimangno sa ingon nga mga tawo. Ang kanunay nga pagkahilig ngadto sa mga butang nga atong gilakwan walay duhaduha nga mobalik kanato gikan sa usa ka maayong batasan nga wala pa magmugna; ug pinaagi sa pagpahuyang sa atong kusog sa pagpadayon, kini magdani kanato hingpit paingon kanila ug pugson kita nga mobalik sa atong daang dautang mga pamaagi. Ang daan nga dautang batasan mapalig-on pa gayud niini ug halos dili na magtugot sa pagbalik sa maayong pamatasan nga gisugdan na. Kay ang batasan magmugna og praktis, ug ang praktis mahimong ikaduhang kinaiya; apan lisod kaayo usbon ug bag-ohon ang kaugalingong kinaiya. Hunahuna-a ang kalag nga mosunod sa iyang mga batasan, nga naglingkod sa ibabaw sa iyang mga diyos-diyosan, sama sa gipako niini: *'Dili ko makabangon sa atubangan nimo, kay babaye man ko sa akong kinaiyahan'* (, Genesis 31:35). Ug ang kalag, nga dugay nang nakakaplag og pahulay sa mga butang niining kinabuhi, naglingkod niini sama sa mga dios-diosan ug napugos kaayo niini nga dili na kini makabulag o mobiya niini.

73. Ang mga santo sa Dios milayas gikan sa mga siyudad, kay nahibalo sila nga ang pakig-uban sa mga tawo nga maluoy sa kalimot mas makadaot pa kaysa sa usa ka makahawa nga sakit. Si Elias, pagkahuman biyaan ang Juda, nagpuyo sa Bukid Carmel, usa ka walay sulod nga bukid nga puno sa mga buangis nga mananap. Ang iyang disipulo nga si Eliseo misunod sa ehemplo sa iyang magtutudlo sa iyang gugma sa kamingawan. Ug si Juan nagpuyo sa kamingawan sa Jordan, nagakaon og tipaklong ug hilaw nga dugos, aron ipakita kung unsa kadali matubag ang mga panginahanglan sa kinabuhi sa lawas. Tingali si Moises usab nagpahibalo sa susama nga butang sa dihang gihatagan niya ang mga Israelita og balaod nga magtigom og mana sulod lang sa usa ka adlaw; kini aron tudloan nga ang kabalaka sa pisikal nga pagkaon kinahanglan limitado lang sa usa ka adlaw. Sa tinuod, ang tanang mga balaan, *'nga dili angay ang kalibutan kanila'*, pagkahuman nila biyaan ang gipuy-an sa mga tawo, *'naglibot-libot sa mga kamingawan'* (Heb. 11:37–38), nga naglikay sa daw dautang batasan sa katawhan, aron ang kusog sa ilang mga tinguha dili, sama sa usa ka suba nga kusog, modala kanila ngadto sa kasagarang agos sa kinabuhi sa kalibutan, nga makaguba.

74. Gihimo kita sa hulagway sa Dios aron mapreserbar nato ang Iyang mga kinaiya sa atong sulod, ug pinaagi sa pagpuyo og ehemplaryong kinabuhi, ipakita nato ang klarong mga timailhan sa pagkapareho sa Dios ngadto sa mga nagtan-aw kanato. *'Ako,'* ingon sa Dios, *'maayo ug maloloy-on, hinay sa paglagot ug daghan sa matinud-anong gugma'* (Salmo 102:8; Joel 2:13), ug ako nagbarug sa hustisya. Kini mao ang mga kinaiya sa langitnong nawong. Pinaagi niini mailhan ang kalag nga nakigbahin sa pagkapareho sa Dios ug nahimong paryente sa Pagkadiosnon. Gipalihok sa gugma sa Dios aron maningkamot alang sa hingpit nga pagka-perpekto sama sa Dios, ug napugngan sa mga higot sa lawas nga nakadugtong niini, nag-agwanta kini og paningkamot pagkahuman sa paningkamot sa pagpangita sa kaugalingong paghinlo, hangtod kini makabot ang nakapalahi sa balaan nga kinaiya—kaayo, pagkamapailubon, pagkamaayo ug gugma alang sa katawhan. Ug unya nahimo siya nga *'gamayng mas ubos kay sa mga anghel'* (Salmo 8:6).⁷⁶

75. Kinsa man ang molayas sa kalibutanong kagubot, dili tugotan ang ilang kaugalingon nga masamok sa mga kahaw-as sa kinabuhi, ug molikay sa pakig-uban sa mga walay hinungdan ug dili responsable nga mga tawo, gagahin ang kadaghanan sa ilang oras sa balay sa hilom nga pag-ampo ug pagtuon sa Pulong sa Dios; ug sa talagsaong higayon nga mogawas sila sa balay, makita silang mahadlok, mapainubsanon, dili dali masuko, maloloy-on ug mapinanggaon sa uban; Kinsa bay dili motawag sa ingon nga tawo nga tinuod nga masigasig nga alagad sa Dios, tinuod nga hulagway ug kawangis sa Dios, nga gipasiagahan sa langitnong sinag sa kaayo sa Dios, ug klarong nagpakita sa iyang pagkapareho sa Dios pinaagi sa mga hiyas nga ingon ka matahum sa labing matahum nga mga bulak?

76. Mao kini ang mga kinaiya nga nagpalahi sa Dios – ug sa usa ka tawo nga masigasig nga mahimong sama sa Dios: pagkamabuotan, pagkawalay dautang tuyo, pagkawalay kasuko, pagkawalay selos, pagkamabuotan, kalooy, pagpasaylo, gugma sa kaayohan, pagkamaayo, pagkamagalang, pag-amuma sa kaayohan sa uban, pagkasosyable, pagkamabuotan, pagkawalay paghigugma sa kaugalingon, – sa mubo, tanang butang diin gipakita sa Dios ang kadagatan sa kaayo, Siya nga *'nagapahawa sa Iyang adlaw sa mga dautan ug sa mga maayo, ug nagapaulan sa mga matarong ug sa mga dili matarong'* (Mat. 5:45). Pinaagi niining mga kinaiya mailhan ang usa ka tawo nga naningkamot nga mahimong tighuam sa Dios.

77. Kining sugo ra mag-inusara igo na aron tudloan ang mga deboto unsaon pagkinabuhi nga walay sala; apan, sa pagkahibalo nga lisod kaayo alang sa uban nga madala niini, si San Pablo, pinaagi sa daghang mga pagdasig, maalamong naningkamot nga ilihis ang atong hunahuna gikan sa mga kalibutanong kawalay

⁷⁶ Gikan sa sulat ngadto sa diakonesa sa Ancyra – Migne, vol. 2, p. 97.

pulos, ug nagpukaw sa atong kadasig pinaagi sa lain-laing mga pulong sa pagdayeg. Sa usa ka higayon miingon siya: *'Kamo ang templo sa Dios'* (1 Cor. 3:16); sa lain: *'Paglakaw ingon mga anak sa kahayag'* (Eph. 5:8); sa laing usa pa: *'Pagkinabuhi sa paagi nga angay sa ebanghelyo ni Cristo'* (Phil. 1:27); ug usab: *'Ang inyong mga lawas mga miyembro ni Cristo'* (1 Cor. 6:15); sa usa ka dapit gitawag niya kita nga *'balaan ug walay ikasaway'* (Eph. 1:4), ug sa lain – *'walay ikasaway ug putli, mga anak sa Dios nga walay mantsa'* (Phil. 2:15). Gihisgutan niya kini tanan nga daw naa na kini sa atong sulod, bisan pa man dili pa kini tinuod—aron, sa kahadlok nga basin ang ingon nga pagdayeg mahimong pagpanamastamas ug pagpanag-iya kon dili kita mopakita nga ingon ana, maningkamot kita uban sa bug-os nga kadasig nga mahimong ingon ana ug magpabilin nga ingon ana. Ngano man nga ang Balaang Apostol wala magpabilin lamang niining mga pagdayeg, kondili nagtukod usab siya og nagkalain-laing paagi ug pamaagi nga pinaagi niini kita *makab-ot ang 'sukod sa hingpit nga pagkatawo ni Cristo'* (Efe. 4:13)?

78. Una sa tanan, iyang gipangayo nga kita mamatay ug ipapako sa krus sa kalibutan, aron dili nato mabati bisan gamay pa ang kalipay o kasubo niini. *'Namatay na kamo,'* ingon niya, *'ug ang inyong kinabuhi natago uban ni Cristo sa Dios'* (Col. 3:3), nga nagtinguha sa pagpakita kon giunsa pagkinabuhi sa mga nagkahiusa kang Cristo—*'nangita sa mga butang nga naa sa itaas'* ug *'nagahunahuna sa mga butang nga naa sa itaas'*—nga namatay *'sa mga elemento sa kalibutan'* ug dili na nagkinabuhi sumala niini. Nagaingon usab siya: *'Thalad ninyo ang inyong mga lawas sa Dios ingon nga mga nabanhaw gikan sa mga patay'* (Roma 6:13), nga nagtinguha, sa usa ka bahin, nga kita mamatay gayud sa maong butang nga nagpalihok sa mga kahiligon sa unod, nga nanagana batok sa sa espiritu; ug sa pikas bahin, nagmando kanato nga mabuhi pinaagi niadtong pinaagi kaniya gihimo ang mga buhat sa pagkamaayo alang sa kalipay sa Dios. Maong gitawag Niya kadtong *"napatay na ang mga miyembro nga naa sa yuta"* (Roma 12:1; Col. 3:5) ug kadtong naglakaw *'sa pagkabag-o sa kinabuhi'* (Rom. 6:4), nga, human nilang patyon ang ilang mga tinguha sa unod, dili sila pugson sa dautan, ni magpabilin nga walay buhat sa pagbuhat sa maayong buhat; kay, isip buhing halad, wala sila mawad-an og kusog alang niini, apan, sama sa usa ka nagbuka ug batan-ong tanom, gigamit nila kini batok sa dugay nang dautang tinguha sa unod, dili na sila madani sa mga buang nga tinguha, tungod kay hingpit na silang nilatas gikan sa kinabuhi sa unod ngadto sa espirituhanong kinabuhi, ug dili sila mabuhi pinaagi sa unod kondili pinaagi sa Espiritu.

79. Alang sa mga nagpabilin nga nagsul-ob sa unod apan dili na gub-an sa mga gubot nga hangyo niini, miingon ang Apostol: *'Dili kamo anaa sa unod, kondili sa Espiritu'* (Roma 8:9). Kay ang sala dili na naghari sa ilang lawas nga kamatayon, ni napugos sila sa pwersa sa pagsunod sa ilang kaugalingong mga tinguha, nga supak sa balaod sa hunahuna ug kasagaran nagpakaulipon kanila sa usa ka balaod nga anaa sa ilang mga miyembro; apan ang balaod sa Espiritu sa kinabuhi kang Kristo Jesus naghari, nga nagdala kanila sa hingpit nga pagsunod sa mga sugo ni Cristo. Niining han-aya, dili lang sila malipay sa labing maayo alang sa sulod nga tawo, kondili ginahingpit pa gayud nila siya, nga andam magpanimalos sa lawas sa matag kaniadto nga pagsuway, nga kaniadto gitugotan nga makapahimuot niini, pinaagi sa mga paningkamot nga supak niini, alang sa pagkamatinahuron. – Mahitungod sa kung unsa kini nga 'silot' ug giunsa kini pagpatuman, ang Apostol nagtudlo ingon niini: *'Kay kaniadto gihalad ninyo ang inyong mga miyembro nga alipin sa kahugawan ug sa pagsalikway sa balaod, nga nagdala ngadto sa pagsalikway sa balaod; apan karon ihalad ninyo ang inyong mga miyembro nga alipin sa pagkamatarong, nga nagdala ngadto sa pagkabalaan'* (Roma 6:19). Kadtong napildi sa batasan, napugos sa pagbag-o sa dautang batasan ngadto sa maayong batasan, nasayud kung unsa kadako ning paningkamot. Dako ang paningkamot, apan kadtong dili magtipid sa ilang kaugalingon makalampos niini pinaagi sa grasya sa Dios. Human sa daghang kapakyasan ug daghang paningkamot nga mopadayon, sa katapusan ilang makaya nga hingpit nga molikay gikan sa dautang mga hilig nga ilang gipakaulipon, ug hingpit nga ibalhin ang ilang tibuok kinaiya gikan sa dautan paingon sa maayo—aron magamit nila ang tanang bahin sa ilang lawas batok sa makalaban nga mga pagbati, ug usbon kini gikan sa mga instrumento sa pagkawalay-hustisya ngadto sa mga instrumento sa pagkamatarong.

80. Bantayi pag-ayo ang lihok sa hunahuna, tan-awa kung giunsa niini pagpanumdom sa mga butang, ug pagdawat sa mga impresyon niini uban sa pagkiling o walay pagkiling. Daghan ang mosugot sa ilang mga pagbati sa ilang hunahuna kaysa sa ilang mga lihok, hilom nga mosugot niini ug malingaw niini. Sa sulod, nahulog na sila, bisan pa walay makita nga kapakyasan nga mosunod kanila. Ug mahitabo nga ang uban sa gawas tan-awon nga hingpit nga walay sala – apan sila ra ang nakahibalo sa kalaw-anan nga natago sa sulod, ug mabul-an sila tungod kay ang dili makita supak sa makita; ang kamatuoran supak sa ilang respetableng panagway sa gawas ug hinungdan nga mobati ang ilang konsensya og matarong nga kaulaw. Unsa man ang

kalainan sa ingon nga tawo sa usa ka kabaong, kon ang iyang kalag nagpuyo sa dili angay nga mga hunahuna ug napuno sa makauwaw nga pagbati? Dili pa ba siya mas daotan pa kaysa sa usa ka kabaong? Ang mga kabaong dili magpabilin ang baho sulod sa dugay samtang aduna pay kahumok sa lawas, apan sa diha nga mahurot na ang mga likido sa lawas, mohunong ang baho; ang kasingkasing, bisan pa, nga napuno sa makauwaw nga mga hunahuna, kanunay magmugna og kasuklamsuklam, kay mas baho pa kaysa sa nagkadaut nga lawas – ug malingaw lamang sa kaugalingon niyang kaulaw.

81. Sama sa kalipay ug kasubo nga mosunod sa tinguha (ang una mosunod sa pagtuman niini, ang ikaduha sa dili pagtuman niini), ug ang tinguha mapukaw sa pagbati (usa ka impresyon gikan sa gawasong mga butang, o hunahuna bahin niini); busa ang dili motugot nga motungha ang ikaduha (ang impresyon, ang hunahuna) wala nay luna para sa una (ang tinguha ug kalipay o kasubo): sama sa usa ka tawo nga nagpamutol sa ulo sa bitin nga naipit sa ganghaan, nagbilin sa gawas sa pultahan ang nahibilin nga lawas nga nagsunod sa ulo, nga walay duhaduha makalusot unta og gawas sa ganghaan kon ang ulo, human mapugos ang iyang dalan paabante, nakakaplag og klarong agianan. Mao kana ang balaod sa pagkamakabalo sa kaugalingon o pagkahibalo.

82. Kung ang bisan kinsa maghandum og dautang butang, matuman man o dili ang iyang tinguha, pareho silang makadaot kaniya – ang kalipay sa unang kahimtang ug ang kasubo sa ikaduha. Kay kining kasubo dili '*kasubo sumala sa Dios*', nga, sumala sa mga pulong ni San Pablo, '*naghatod sa paghinulsol nga nagdala sa kaluwasan*' (2 Cor. 7:10); ni kining kalipay usa ka kalipay sa Ginoo, sama sa masinati sa mga nagakalipay uban sa limpyo nga konsensya (Fil. 4:4). Kini nga kalipay usa ka matang sa paglimbong sa kalag, nga gipangtugot sa usa ka demonyo, kay kini dili nag-agad sa pagtamasa sa tinuod nga maayo, kondili sa pagpadala sa ilusyon niini.

83. Mao kini ang mga nag-ilaing kinaiya sa paagi nga ang hiyas naggiya sa hunahuna nga gipahinungod niini padulong sa posibleng kalampusan. Ang kalampusan gipakita nga dili kaayo layo, aron dili kini magpakita nga ang pagkamaayo naningkamot sa pagpahadlok pinaagi sa dakong kalayo; apan kini dili magpundo aron kini madakpan sa nagsunod, ug kini aron siya dili mohunong sa iyang kadasig hangtod sa kamatayon, kondili mapalig-on pa ang iyang pagkamapisan sa tibuok niyang kinabuhi, ug ipalapad kini sa tanang butang.

84. Bisan pa kon ang tibuok kinabuhi dili igo aron mapalambo ang pagkamaayo, ug ang mga naningkamot niini nanginahanglan og dakong pagpugong sa kaugalingon tungod sa ilang mga tinguha sa unod; unsa kaha kaha nato nga malampuson nga makahuman sa ingon ana ka taas ug lisod nga panaw, ug mapanalipdan ang atong kaugalingon batok sa mga limbong sa atong mga kaaway—nga daghan ug dili makita, ug nga gigamit ang atong mga kahiligon ug pagbati ingon armas batok kanato, ug pinaagi niini, gipahulog kita gamit ang mao gihapon nga mga butang nga gigamit sa pagkamabuotan sa Dios aron panalipdan kita batok kanila? Busa, kinahanglan magbantay kita ug dili malimbong sa mga paagi nga gigamit sa atong mga kaaway batok kanato. Klaro kaayo nga bisan unsang butang nga dili makatampo sa atong kalampusan sa paningkamot nag-alagad sa interes sa atong mga kaaway.

85. Unsa nga mga hunahuna ang angayng giya sa mga nagtinguha nga itudlo sa husto ang ilang hunahuna? – Paminawa pag-ayo. – Si David miingon sa usa ka talata: '*Ang pagtulon-an sa akong kasingkasing mao ang akong pagsabot*' (Salmo 48:4); sa lain nga dapit: '*Kanunay kong pagakat-on gikan sa Imong mga sugo*' (Salmo 118:16); ug usab: '*Pagakat-on ako gikan sa tanan Nimong mga buhat, ug pagamalandong ko sa Imong mga buhat*' (76:13). – Buhata kini, – ug ang imong kanunay nga nagalibog nga hunahuna dili na makabiyahe ngadto sa dili angay nga mga butang, kondili kanunay kini mapuno sa butang nga, kon tukion, magahatag kalipay ug dakong kaayohan, magalipay sa mga pagbati pinaagi sa panan-aw ug sa kalag pinaagi sa pagpamalandong.

6. Usa ka Pagdasig sa mga Monghe

1. Ang kawalay pagpugong sa pagkaon makapawala sa pag-ayuno, samtang ang pagpugong sa kaugalingon kauban ang pag-ampo makapahawa sa maluoy nga mga tinguha.

2. Ang gugma sa kuwarta – inahan sa idolotriya – nagpugong sa pagkasatisfyado, samtang ang kabalaka sa panginahanglan sa lawas nagputol sa paglaum sa Diyos.

3. Ang nagalibot-libot nga hunahuna makababag sa pagbasa sa Pulong sa Dios ug sa pagbantay nga pag-ampo.

4. Ang kalagot makapahunong sa kalipay ug sa pagkanta sa mga salmo.

5. Ang kawad-on sa paglaum mapalayas pinaagi sa paglahutay ug mga luha, samtang ang kasubo sa kalibutan mapahilom pinaagi sa pagdumot sa makalibog nga kalipay.
6. Ang pagkamahigalaon gipalambo sa pagka-mapainubuson ug sa pagdumot sa pagka-importante sa kaugalingon ug sa pagpangibabaw sa uban. Ang garbo, bisan pa—kadtong karaang dautan, usa ka makalilisang sa atubangan sa Ginoo, nga gisupak sa Dios—mapildi lamang sa walay kinutuban nga pagka-mapainubuson, nga nagpahayag: *'Ako buko ug abo'* (Gen. 18:27), ug usab: *'Kon dili pagtukoron sa Ginoo ang balay, kining mga nagtukod niini naningkamot sa walay pulos; sa walay pulos ang mga nagbantay niini nagbantay'* (Sal. 126:1).
7. Sama sa pagka imposible nga malimpyo ang hugaw nga tubig kung dili kini pahulayon, ingon usab imposible alang sa usa ka monghe nga mailhan ang iyang sulod nga kinaiya kung walay kahilom.
8. Sama sa dili mahimo nga ang usa ka mandirigma makadawat sa korona sa kadaugan kon dili siya makig-away, ingon usab dili mahimo nga mahimong Kristohanon kon walay mga buhat sa debosyon.
9. Sama sa timbangan nga dili magpabilin nga pantay kung bug-at kaayo ang gibug-aton sa usa ka pan, ingon ana usab, imposible nga matuman ang sugo sa Dios kung maghari ang makalupigon nga panghuna-huna.
10. Sama sa pagka imposible nga mahasa ang usa ka kahanas kung dili kini praktison nga masigasig, ingon usab imposible nga makab-ot ang pag-ampo kung dili magduol sa Dios uban sa matarong nga kasingkasing.
11. Ang wala makab-ot sa putli nga pag-ampo walay armas para sa pakig-away.
12. Ang naglakaw nga nagsul-ob og maanindot nga bisti, apan walay mga hiyas sa Dios, usa ka puloy-anan sa mga demonyo.
13. Sama sa usa ka hari nga dili magpuyo sa balay sa usa ka kabus, ingon usab si Kristo dili magpuyo sa usa ka kalag nga hugaw tungod sa sala.
14. Sama sa usa ka gipabayaang uma nga ginahimus pinaagi sa masinabtanong paningkamot, ingon usab ang kalag nga nangaway sa sala mapugngan kon magsugod kini sa pagkinabuhi sumala sa balaod sa Dios.
15. Sama sa bato nga nahulog sa kahiladman sa dagat nga dili maabot sa balud, ingon usab, ang usa ka tawo nga nangibabaw sa mga hiyas—ug daw nalubong na gayud niini—dili matandog sa yawa.
16. Sama sa usa ka batid nga doktor nga dali dayon makahimo og tambal para sa kasakit nga anaa, ingon usab ang kahibalo sa Dios, nga gitipigan (sa hunahuna ug kasingkasing), nagtudlo sa tag-iya niini unsaon pagpanalipod sa iyang kaugalingon (batok sa pagkahulog) ug sa paningkamot alang sa labing maayo.
17. Sama sa sapa nga naghimo sa kaugalingon niyang agianan, ingon usab ang sala, sa diha nga madawat na, sa kaugalingon niini magdala sa pagkaguba sa kinsa ang nakadawat niini.
18. Sama sa usa ka usa nga naipit sa bitag nga walay sayon nga paagi sa pag-ikyas, ingon usab siya nga nagpuyo sa mga kahilambigit, samtang nagpalunod sa iyang kaugalingong kalibutan, dili makalikay sa sala; kay ang mga kahilambigit, nga malimbungan ug makadani, mga gapos nga lisod putlon.
19. Sama sa baging nga walay maayong bunga, putlon aron dili mag-okupar og luna nga walay pulos, mao usab ang bisan kinsa nga dili magbunga sa bunga sa Espiritu Santo, maputol gikan sa Ginoo.
20. Sama sa dili mahimo nga ang tawo nga natamaan og pana magpabilin nga walay samad, ingon usab dili mahimo nga ang monghe nga nagtago og datang hunahuna dili masamdan niini.
21. Sama sa usa ka tawo nga nawala sa husto nga dalan nga naglibot-libot sa lain nga yuta, nga wala'y kahibalo asa paingon, ingon usab ang usa ka tawo nga wala motuo sa konsubstansyal nga Trinidad nagalibot-libot.
22. Sama sa usa ka tawo, bisan pa nga nabahin sa daghang bahin, usa ra gihapon sa kina-iya, ingon usab ang Balaang Trinidad, bisan pa nga nabahin pinaagi sa mga ngalan ug mga Persona, usa ra gihapon sa kina-iya. Dili nimo masukod ang kina-iya sa Dios, bisan pa og molupad ka paingon Niya sa pako. Ang Dios dili masukod, kay Siya mao ang atong Magbubuhat.
23. Sama sa usa ka sudlanan nga gihimo nga wala mailhi ang kinaiya sa naghimo niini, ingon usab dili mailhi sa tawo ang kinaiya sa Dios.
24. Ayaw pangutan-a ang Trinidad, kondili motuo ug mosimba ka lang, kay ang bisan kinsa nga mangutana wala motuo.
25. Pangitaa ang kinaadman, dili ang pilak; bistiha kamo sa masanag nga bisti ni Cristo nga atong Ginoo kaysa sa bisan unsang pinong lino, kay ang ingon nga mga butang walay pulos sa adlaw sa kamatayon.

26. Sama sa kalayo nga mokaon sa mga tinik, mao usab ang matag makasasala kan-on sa kalayo nga walay katapusan, apan dili mamatay; kay siya pagahirason nga walay katapusan.

27. Walay dakong butang sa atong paghimong matarong; kay sa ingon ana, mahimo lang kitang sama sa atong paglalang sa sinugdanan sa Dios, hingpit kaayo nga maayo.

28. Ang dili magkinabuhi sumala sa iyang kinaiyahan dili magbantay sa mga sugo sa Dios.

29. Ang tanang kinaadman anaa sa pagkahadlok sa Ginoo: apan bisan unsang pagkat-on nga dili nagtudlo sa balaod sa Ginoo kay kabuang ug kawalay pulos.

30. Ang pagtuo ug bunyag, kung walay matarong nga buhat, dili makaluwas gikan sa kalayo nga walay katapusan. Kung nakig-usa ka kang Kristo, tuman-a ang Iyang mga sugo; ug kung nagtuo ka sa umaabot, paningkamoti nga makab-ot ang himaya nga walay katapusan ug kahadloki ang nagdilaab nga espada. Apan kung dili nimo tumanon ang mga sugo sa Dios, ayaw pagtawag sa imong kaugalingon nga usa ka magtutuo.

31. Ang tanang binuhat mosunod sa kabubut-on sa Dios; ang tawo ra ang misuway sa pagsuway kaniya *'nga pinaagi kaniya gihimo ang tanang butang'*.

32. Wala kitay mabuhay nga kaayohan kang Dios pinaagi sa paghinlo sa atong kaugalingon; hinuon, makaseguro kita alang sa atong kaugalingon sa kinabuhi nga walay katapusan ug sa kalipay sa dili masukod nga mga panalangin nga walay katapusan.

33. Ayaw pag-ingon: 'Dili nako matuman ang sugo sa Dios tungod sa babag sa akong amahan, o akong inahan, o akong asawa, o akong mga anak, o bisan kinsa pa'; kay dili ka nila luwason gikan sa umaabot nga silot, ni gikan sa ulod nga dili mamatay. Ang bisan kinsa nga makababag kanimo sa pagpangita sa Dios ug sa pagkamaayo, himoa siyang makalilisang ug kasuklam-suklam kanimo; sa ingon ana, *'ayaw gani pakig-uban'*.

Sant Efrem nga taga-Sirya

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Si San Efren natawo sa sayong bahin sa ika-upat nga siglo sa palibot sa Nisibis, o sa mismong lungsod, sa mga ginikanan nga dili manggaranon. – Gidako siya sa iyang mga ginikanan sa kahadlok sa Dios; apan ang iyang pagkabatan-on nagdala kaniya sa pipila ka moral nga sayop; nga sa ulahi misugod sa paglapas sa iyang pagtuo sa Banal nga Pag-atiman, ug misugod siya og tuo nga ang tanan sa atong kinabuhi mahitabo ra pinaagi sa tsansa. Ang Banal nga Pag-atiman nag-ayo kaniya gikan niining mga mental nga disposisyon pinaagi sa usa ka makapahugno nga leksyon. Giakusahan siya nga nangawat og karnero ug gipriso. Sa samang higayon, usa pa ka lalaki ang gipriso uban kaniya – ug didto nakakaplag sila og ikatulo. Sila tanan sayop nga napamatud-an nga nakasala niining maong kaso. Pagkahuman sa pito ka adlaw sa pagkabilanggo, nadungog ni San Efren sa usa ka damgo ang usa ka tingog nga miingon kaniya nga, bisan dili siya ang nakasala niining maong kaso, nag-antos siya tungod sa iyang mga daang sala; ingon usab, ang iyang mga kauban sa prisohan nag-antos usab tungod sa ilang kaugalingong mga daang sala. Pagmata niya, gisugilon niya ang damgo sa duha pa, ug ang tulo, pagkahuman sa pagpamalandong sa ilang kagahapon, nakamatikod nga tinuod nga nakabuhay na usab sila kaniadto og susamang dautang buhat – ug nakagawas sila nga walay silot. Gipalaya sa hukom si San Efren, sama sa gipahibalo pag-usab kaniya sa usa ka damgo. Kining nahitabo, nga nagtimpla sa kasingkasing ni San Efren og hingpit nga pagtuo sa Mata sa Balaang Pag-amuma nga nagbantay kanato, nakapahikap kaayo kaniya nga wala na siya maglangan sa pagbiya sa kalibutan ug pag-atras ngadto sa duol nga kabukiran aron moapil sa mga eremita, diin nahimo siyang disipulo ni San Santiago, nga sa ulahi nahimong bantugang Santo sa Nyssa. Sa ilawom sa iyang paggiya, gipraktis ni San Efren ang mga buhat sa pagkamatinud-anon, gitun-an ang Pulong sa Dios, ug, sa ilawom sa impluwensya sa duha, nakasinati siya og hingpit nga pagbag-o sa iyang kinaiya. Imbis sa mainit ang ulo ug puno sa pagduha-duha nga batan-on, karon si San Efren nagpakita nga usa ka mapainubuson ug nagmahay nga eremita, nga nagminaral sa iyang mga sala adlaw ug gabii ug hingpit nga nagdedikar sa mga dalan sa Pag-atiman sa Diyos. Si San Santiago, nga nakahibalo sa dagkong merito sa iyang disipulo, ug sa dihang nahimong obispo na siya, gigamit niya ang iyang mga abilidad sa pagdumala sa Simbahan, ug gisaligan siya sa pagpangwali sa Pulong sa Dios, ang pagtudlo sa mga bata sa eskwelahan; gidala niya siya sa Unang Ekumenikal nga Konseho sa Nicaea, ug pagbalik gipahimong kauban siya sa iyang mga desisyon ug pag-ampo alang sa kaluwasan sa siyudad gikan sa paglusob ni Shapur nga Persyano (337). Pagkahuman sa kamatayon ni San Santiago (338), nagpasiya si San Efren nga bisitahan ang yutang natawhan sa iyang inahan, ang siyudad sa Amida, nga nahimutang usab sa Mesopotamia, ug nagpuyo uban kaniya sulod

sa pipila ka panahon. Gikan didto, nadani siya paingon sa Edessa tungod sa tinguha nga pasidunggan ang mga balaang relikyang didto: kay didto gipreserbar ang tubag ni Kristo nga Manluluwas kang Abgar; gikan didto nahibal-an ang Hulagway ni Kristo nga Dili Gihimo sa Kamot; Didto nahimutang ang mga relikyang ni Apostol Tadeo, nga nagpasiga sa hari, sa siyudad ug sa tibuok nasud sa pagtuo; ug ang kinabuhi sa monghe misidlak sa palibot sa siyudad. Pag-abot niya sa maong siyudad, nagpabilin didto si San Efren. Tungod kay wala siyay igong panginabuhin, nagtrabaho siya isip usa ka trabahante para sa tag-iya sa usa ka paliguan. Kining trabahoha dili angay sa iyang kinaiya o sa iyang mga tumong; apan nagpaabot siya og giya gikan sa taas, nga wala madugay miabot. Ang iyang oras nga wala gigamit sa pag-ampo o sa iyang gitudlo nga mga buluhaton gigahin niya sa pakighinabi sa mga pagano. Sa usa ka ingon nga pakighinabi, nadungog siya sa usa ka tigulang nga gikan sa disyerto nga, sa paghukom sa kahitas-on sa kalidad niining mga diskusyon, husto niyang nakonklud nga si San Efren naa sa sayop nga lugar. Busa, pagkahuman sa ilang pakighinabi, gisugdan niya ang pakighinabi kaniya ug sa dihang nahibaloan niya ang tinguha ni San Efren nga mag-asketiko, gisugyot niya nga mosulod siya sa usa sa mga monasteryo nga duol, nga dayon gisugot ni San Efren. Sa dihang mibulag siya ngadto sa kabukiran, didto niya nakaplagan ang tanan nga gipangita sa iyang kalag. Daghan didto nga bantugang mga asketiko, nga ang tibuok nilang kinabuhi gigahin sa pag-ampo, pagkanta sa mga salmo, ug paghimaya sa Dios; wala silay lain nga dalangpanan gawas sa mga langob; ug wala pud sila mokaon og ordinaryong pagkaon, kondili nagpuyo lamang sa mga tanum. Sa pagkakita niini tanan, giangkon ni San Efren sa tibuok kasingkasing kining paagi sa kinabuhi alang sa iyang kaugalingon, ug gidugang niya sa iyang mga pagpanarbaho sa pagka-asketa ug mga pag-ampo ang walay puas nga pagtuon sa Pulong sa Dios. Ang iyang kalag dali nga nakig-ila niining mga mahigugmaon sa disyerto; apan nahimong suod kaayo siya nga higala sa asetikong si Julian, nga pareho og mapinabubo nga espiritu ug pareho usab og gugma sa pagtuon sa Balaang Kasulatan. Sa walay hunong niyang pagpanugyan sa pagtuon sa Pulong sa Dios, si San Efren nakakuha niini og pagkamabuotan ug kinaadman. Apan ang bahandi sa iyang kahibalo nagpabilin, sa kadaghanan, nga natago sa uban, tungod sa iyang pagpaubos, ug tingali tungod kay bunga pa kini sa iyang kaugalingong paningkamot sa pangkaisipan imbis nga usa ka espesyal nga gasa sa pagtudlo—usa ka gasa nga dili maningkamot nga magpabilin nga natago kondili nagkinahanglan nga ang mga pagtulon-an niini ipaambit nga malapad sa tanan. Sa dili madugay, gihatag kini nga gasa, sumala sa gipadayag sa maong maalamon nga tigulang nga nagdala kang San Efren gikan sa siyudad, sa usa ka panan-awon sa usa ka hayag nga Anghel nga nagbutang og usa ka misteryosong libro sa baba ni San Efren. Sukad niadto, ang iyang kalag, nga napuno sa buhing tubig sa kahibalo sa Dios ug sa mga butang nga langitnon, misugod sa pagbubo og walay hunong nga sapa sa mga tapat nga pagdasig. Gipa-init sa buhing pagbati sa debosyon ug naga-agos gikan sa pagkapuno sa usa ka kasingkasing nga gi-santu sa grasya sa Dios, ang iyang mga pulong napuno sa espirituhanong pahid. Ang labing makapangumbinsi nga mga pagdasig, makapahinganghang pagpasangil sa kaugalingon ug pagpasangil sa uban, maalamon nga mga lagda ug tambag, mibuto nga katingalahan gikan sa iyang mga ngabil; ug kanunay, sa kalit ug dili gilauman nga pagbuto, ang iyang matinahuron nga mga hunahuna mosaka ngadto sa Dios, aron ipahayag ang himaya sa Iyang walay kinutuban nga gugma o aron mangayo Niya og pasaylo sa mga sala. Ang mga pananglitan ug panultihon gikan sa Bibliya, mga kasinatian sa kinabuhi sa usa ka asketiko, mga parabula ug mga pagtandi nga gikan sa kalibutan sa kinaiyahan—ang tanan andam na ug misulbong sa iyang yano ug walay palamuti nga mga pakighinabi. Apan dili lamang mga moral, espirituhanon, ug asketikong leksyon ang nahimong hilisgutan sa iyang mga sinulat. Naghatag usab siya og dakong paningkamot sa paghubad sa Balaang Kasulatan, ug labi pa gayud sa pagpatin-aw sa dogma, ilabi na sa mga punto diin nasayop ang mga heretiko sa iyang panahon ug sa nangaging mga panahon. Ang tibuok niyang kinabuhi gipahinungod sa ingon nga mga paningkamot – ug hapit na kini matapos sa dihang nabati niya ang tinguha nga makita ang mga ascetic sa Ehipto ug bisitahan ang bantugang Archpastor sa Cappadocia, si Basil the Great. Nagdala siya ug usa ka disipulo nga makahubad og Griyego, ug nakaabot siya sa Dagat Mediterraneo ug misakay sa usa ka barko. Ang pag-ampo ug pagsalig sa Diyos nakaluwas kaniya ug sa iyang mga kauban sa pagkalunod. Gidawat siya sa Bukid Nitria ingon usa ka pinalanggang bisita ug gihatagan siya og kahupayan sa pagkita sa bantugang Paissius, kinsa iyang kauban sulod sa unom ka adlaw sa pakighinabi, ingon man usab kang Juan Kolov ug sa ubang mga tigulang. Gawas sa Nitria, mibisita usab siya sa ubang mga lugar nga gipuy-an sa mga asketiko, ug sa tanang dapit mibiya siya og mainit nga handumanan isip usa ka tawo nga gipadayag sa Dios; siya mismo nagdala gikan didto og mga makat-onang leksyon mahitungod sa kinabuhi ug mga lagda sa mga asketiko sa Ehipto, ang mga nangamatay na ug ang mga buhi pa. Sa iyang pagpauli gikan sa Ehipto, nagpasiya si San Efren nga mubisita sa Caesarea sa Cappadocia aron makita si San Basilio ang Dako. Ang

ilang unang panagtagbo nahitabo sa simbahan. Nisulod si San Efren sa simbahan samtang nagahatag si San Basilio ang Dako og sermon sa kongregasyon, ug napuno siya sa pagtuo sa taas kaayo nga kahimtang sa ikaduha nga puno sa grasya. Si San Basilio ang Dako usab gipahibalo sa Espiritu Santo bahin kang San Efren, ug giimbitar siya nga mouban kaniya sa santuwaryo. Human sa mubo nga pagbinayloay sa pangumusta didto, nagpadayon ang ilang panag-istorya sa balay, nga nagtuki sa nagkalain-laing mga hilisgutan. Gusto sa Balaang Amahan sa Caesarea nga i-ordinar si San Efren sa katungdanan nga Presbiter; apan ang mapainubuson nga monghe gikan sa Edessa dili gyud mouyon sa pagdawat niini nga katungdanan, ug si San Basilio nakapahimo lang sa pag-ordinar kaniya isip diakono, samtang gi-ordinar niya ang iyang kaugalingong disipulo isip Presbiter. Sunod, gipadala ni San Basilio ang duha sa iyang mga disipulo sa Edessa uban sa imbitasyon kang San Efren nga modawat sa katungdanan sa obispo; apan si San Efren, nga nagkunwari nga buang, gisalikway kini nga dungog, mapainubsanon nga nagtuo nga dili siya angay niini. Sa iyang pagbalik sa iyang hermitage sa Edessa, gusto ni San Efren nga igahin ang nahibilin niyang kinabuhi sa pag-inusara. Apan ang Banal nga Pag-atiman usab nagtawag kaniya pag-usab sa pag-alagad sa iyang mga silingan. Ang mga lumolupyo sa lungsod nag-antos sa gutom niadtong panahona. Pinaagi sa iyang gamhanang mga pulong, napasugot ni San Efren ang mga adunahan nga pakunhodon ang pag-antos sa mga kabus, ug gidawat niya ang katungdanan sa pagdumala sa ilang mga donasyon. Mao kini ang iyang katapusang buhat sa pag-alagad sa Simbahan. Pagbalik niya gikan sa lungsod paingon sa kabukiran, dali ra siyang nagkasakit, ug pagkahuman niyang masulat ang iyang testamento, malinawon siyang namatay niadtong 372 o 373. Namatay siya sa mga bukton sa iyang mga disipulo ug sa mga tawo sa Edessa nga nahigugma kaniya; sa atubangan sa daghang katawhan, mga klero ug mga eremita, gilubong ang iyang lawas; apan pagkahuman sa pipila ka panahon, ang iyang dili madaut nga mga labi gibalhin sa simbahan.

* * *

Ang Griyegong koleksyon **Dobrotolyubie** wala'y sulod nga bisan unsa gikan kang San Efren. Gitanaw namo nga usa ka kawalay-hustisya ang pagwagtang sa among koleksyon sa mga bahandi sa iyang mga pagtulon-an. Busa, nagpasiya kami nga pilion ang labing makapaedipikar sa iyang mga buhat ubos sa mosunod nga mga ulohan:

1. Usa ka Pagdasig sa Paghinulsol ug sa Pagsunod sa Kaluwasan.
2. Mga leksyon sa paghinulsol.
3. Usa ka kinatibuk-ang balangkas sa kinabuhi sa mga nagdedikar sa ilang kaugalingon sa pagpalipay sa Dios ug sa pagpaningkamot sa ilang kaugalingong kaluwasan.
4. Mahitungod sa mga hiyas ug mga pagbati.
5. Mahitungod sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati.
6. Kinatibuk-ang mga leksyon sa asetikong kinabuhi.
7. Gidugang sa tanan niini, isip usa ka buod sa tanang mga pagtulon-an, ang ika-50 nga panultihon: tambag sa mga asketa, kauban ang susamang tambag gikan sa ika-55 nga panultihon. (Ang mga gipiling bahin gikuha gikan sa edisyon sa Mga Sinulat ni San Efren, sa serye sa Mga Buhat sa mga Balaang Amahan. Ang mga panultihon gikan sa matag seksyon gilista pagkahuman sa lamesa sa sulod niini).

Mga Tambag ni San Efren alang sa mga Asketiko

1. Usa ka Pag-awhag sa Paghinulsol ug sa Pagsunod sa Kaluwasan

1. Umari, mga hinigugma, magpaningkamot kita sa pagpalit samtang nagpadayon pa ang adlaw sa pagpalit. Umari, mag-angkon kita sa kinabuhi nga walay katapusan; paliton nato ang kaluwasan sa atong mga kalag. Dakpa nato kini nga katingalahang hunahuna; handuma nato ang Gingharian ug paraiso.

2. Paningkamoti kining *'ika-onse ka oras'*; pagdali, basi mapabilin ka sa gawas sa siradong pultahan. Duol na ang gabii, ug ang Magahatag sa Ganti moabot uban sa dakong himaya aron ganti-an ang matag tawo sumala sa ilang mga buhat. Maghinulsol kita, mga igsoon, samtang aduna pa'y panahon.

3. Paminawa ang giingon sa Ginoo: *'Aduna'y kalipay sa langit tungod sa usa ka makasasala nga maghinulsol'* (Lucas 15:10). Ngano man nga magpabaya ka, makasasala? Ngano man nga malumos ka sa pagkawalay paglaum? Kung aduna'y kalipay sa langit sa diha nga maghinulsol ka, unsa pa man ang imong ikahadlok? Nagakalipay ang mga anghel, apan ikaw manulug sa kawalay pagtagad? Nagpahayag ang

Arkanghel sa paghinulsol – apan ikaw nahadlok? Ang dili mabahinbahin, gidayeg nga Trinidad nagtawag kanimo, apan ikaw maninghap-singhap!

4. Maghilak kita gamay dinhi, aron dili kita maghilak didto, nga nag-antos sa walay katapusan. Ang pag-abot ni Cristo kalit, sama sa makalilisang nga dalugdog. Niadtong takna, ang matag-usa modawat sumala sa ilang mga binuhatan; ang matag-usa mag-ani sa iyang gipugas. Kita tanan magpakita sa atubangan sa lingkoranan sa paghukom ni Cristo nga walay matago – ug ang matag-usa maghatag og pasaysay sa Hukom alang sa iyang kaugalingon. Niadtong takna, walay bisan kinsa ang makatabang sa uban. Ang matag-usa motindog uban sa kahadlok ug pag-uyog, nagpaabut sa paghukom sa Dios.

5. Ngano nga atong pasagdan ang Balaang Kasulatan ug ang mga Pulong ni Kristo? Paminawa unsay giingon sa Ginoo: *'Ang pulong nga akong gisulti maghukom kaninyo sa katapusang adlaw'* (Juan 12:48). Unsa kini nga Pulong? Ang Iyang Balaang Ebanghelyo ug ang ubang Balaang Kasulatan sa mga Balaang Propeta ug mga Apostol. Busa, ayaw nato pasagdi ang gisulat. *'Kay ang langit ug ang yuta mahanaw, apan ang mga pulong sa Kristo dili gayud mahanaw'* (Mateo 24:35).

6. Busa, mga hinigugma, maghulog kita sa dagat sa mga kalooy sa Dios, sa dili pa moabot kana nga makalilisang nga adlaw. Ang Dios mismo ang nagtawag kanato: *'Umari kamo kanako, kamong tanan... ug ako magahatag kaninyo og kapahulayan'* (Mat. 11:28). Ginaimbitar Niya ang tanan; kay gusto Niya nga ang tanan maluwas. Ayaw magduha-duha ang bisan kinsa; kay Nagaingon Siya, *'Dili ko gayud itaboy ang bisan kinsa nga moanha kanako'* (Juan 6:37). – Ug kinsa man ang moadto kaniya? Mao siya nga maminaw sa Iyang Pulong ug magbantay sa Iyang mga sugo. Busa, mamati kita ug mosunod kaniya: kay *'makahadlok nga mahulog sa kamot sa buhing Dios'* (Hebreohanon 10:31).

7. Maghinulsol ka, O makasasala, samtang matapang nga nagtutok sa walay kinutuban nga gugma ni Cristo alang sa katawhan, nga miingon: *'Wala ko moanha aron tawgon ang mga matarong, kondili ang mga makasasala sa paghinulsol'* (Mateo 9:13). Maghinulsol samtang aduna pa'y panahon, aron dili ka mapahiya sa makalilisang nga paghukom, diin liboan-libo ka mga anghel ug mga balaan ang motindog nga nangahadlok—ang mga basahon sa mga buhat ablihan, ug ang natago ipadayag—ang Hukom gamhanan, ang paghukom walay kalooy—ang mga buhat ipadayag sa atubangan sa Iyang mga mata—ug ang suba sa kalayo. Hunahunaa kini tanan, ug padali sa pagluwas sa imong kaugalingon.

8. Unsa pa man imong gihulat? Unsa may naa sa imong hunahuna? Naa pa bay lain nga motubag para nimo? Wala ba ka kahibalo nga ang matag tawo maghatag og pasaysay sa Dios para sa iyang kaugalingon – ang matag-usa mag-ani sa iyang gipangtanum – ang matag-usa magdala sa iyang kaugalingong karga? Ibulag kining karga sa mga sala samtang naa pa'y panahon.

9. Sa usa ka higayon ug alang sa tanan, imong gisalikway si Satanas ug ang tanan niyang mga buhat, ug sa atubangan sa daghang mga saksi misulod ka sa usa ka pakigsaad kang Kristo. Hinumdumi kini ug ayaw kalimti. Kay nahibal-i nga niadtong maong takna gisulat sa mga Anghel ang imong mga pulong—ang imong mga saad ug ang imong pagsalikway—ug ilang gitipigan kini sa langit hangtod sa makalilisang nga Adlaw sa Paghukom. Sa Adlaw sa Paghukom, dad-on nila ang imong manuskrito ug ang mga pulong sa imong baba sa atubangan sa makalilisang nga lingkoranan sa paghukom. Ug unya madungog nimo: *'Hukman tika sumala sa imong kaugalingong mga pulong, ikaw daotan nga ulipon'* (Lucas 19:22). Busa, kalooyi ang imong kaugalingon, ug luwasa ang imong kalag.

10. Tan-awa ang uban: unsaon nila pagpaninguha, unsaon nila pagpaningkamot aron maluwas, unsa kadako sa paningkamot nga ilang gibutang sa matag maayong buhat, unsaon nila pagpanalipod sa ilang kaugalingon batok sa tanang dautan, unsaon nila paghigugma sa makitid ug hugot nga dalan—nagapusa sila, nagbantay, nag-antos sa pag-antos ug nagahilak, – ang ilang mga ngabil kanunay nag-awit ug nagdayeg sa Nobyo, ang ilang mga mata kanunay makakita sa Iyang kaanyag, ug ang ilang mga kalag nagalipay.

11. Hunahunaa ug tan-awa: ania, nagkadool na ang Nobyo. – Moanha Siya aron pagkoronar sa mga naningkamot sa pagkamatarong ug sa mga nahigugma sa makitid ug masipit nga dalan; Moabot Siya aron magpakita og kaluoy sa maloloy-on, – aron panalanginan ang mga kabus ug aron mapakabusog ang mga nangagutom ug naangkon tungod kaniya; *'Moabot Siya aron ipadayag ang mga tinago sa kangitngit ug aron ipadayag ang mga tuyo sa kasingkasing'* (1 Cor. 4:5), – ug *'aron mubayad sa matag-usa sumala sa iyang mga buhat'* (Rom. 2:6).

12. Sa katapusan, kalit nga mosinggit ang usa ka tingog: *'Abi-abi, ania na ang Nobyo!'* (Mat. 25:6). Abi-abi sa dugay nang gipaabot nga kalipay, ang pagdayeg sa mga matarong, ang Adlaw sa Pagkamatarong! Abi-abi *'sa Nobyo—gawas aron masugat Siya!'*

13. Unya ang mga may hayag nga suga ug nagsul-ob og puti mogawas aron masugat Siya uban sa kalipay ug kaisog, naglipay ug naglaum nga dili mapalong ang ilang mga suga. Apan unsa kaha ang mahitabo kanimo? Sa pagkahibalo ninyo nga hapit na mapalong ang inyong suga, sa kahadlok ug kasubo, moadto kamo sa mga unang grupo uban ang hangyo—nga hatagan kamo og lana—ug madungog ninyo: *'Adto kamo sa mga namaligya ug mopalit kamo'* (Matt. 25:9).

14. Moadto ka, apan wala kay makit-an nga mapalit; kay nahuman na ang pagpamalit sa kinabuhi. Unya, sa hingpit nga kasubo, nga nagahilak ug nagasubo, moingon ka sa imong kaugalingon: 'Moadto ko ug motuktok sa pultahan sa kaluoy ni Cristo. Tingali ang maloloy-on nga Ginoo magbukas niini para kanako?' – Moadto ka ug motuktok; apan ang Nobyo motubag kanimo gikan sa sulod: *'Sa tinuod, nagaingon ako kaninyo: Wala ko kaila kaninyo'* (– 12). Palayo kamo kanako, kamo nga nagbuhat sa pagkadautan. Wala kamo magpakita og kalooy, ug dili usab kamo hatagan og kalooy. Gipasagdan nimo ang imong unod ug gidalit nimo ang imong bisti sa kahugaw; unya giunsa man nimo paghandom nga mosaka dinhi ug dalitan ang Akong Gingharian? Gibuhat nimo ang kabubut-on sa yawa, samtang gisalikway nimo ang Akoa; wala kay bahin uban Kanako. *'Palayo kamo kanako ngadto sa kalayo nga walay katapusan'* (Mat. 25:41).

15. Pagkadungog ninyo niini, motindog kamo didto nga napasipala. – Sa samang higayon, usa ka tingog sa kalipay ug pagdayeg moabot sa inyong mga dalunggan; mailhan ninyo ang tingog sa matag usa sa inyong mga higala, ug unya kamo maghuyop sa kapait, nga nagaingon: 'Lagmit na gayud ako, ang maluya! Unsa kaha kadako nga himaya ang akong gipahawa, ug sa unsang panag-uban ako gipahawa tungod sa akong dautan ug malisyosong mga buhat!' – Apan tinuod nga matarong ang paghukom sa Dios; tinuod nga matarong akong ginasagubang kining kawad-on. Sila nagpuyo sa pagpugong sa kaugalingon, samtang ako nangita sa tanang matang sa kalipay; – sila mitugtug og mga salmo, samtang ako mitugtug og mga makauwaw nga kanta; sila nag-ampo, samtang ako nagpahulay-hulay o migawas aron magdula; naghilak sila, samtang ako nagkatawa. – Tungod niini, karon nagalipay sila, samtang ako nagasubo; malipayon sila, samtang ako nagahilak; magahari sila uban ni Cristo hangtod sa kahangturan, samtang ako itambog sa kalayo nga walay katapusan uban sa Antikristo. Alaot ako, kawalay-gamit nga tawo!

16. Magsulti ka niini ug susamang mga butang unya, samtang gipaka-antos, ug wala kay makuha nga kapuslanan gikan niini; kay walay kapuslanan didto, ni sa paghinulsol. – Busa, sa katapusan, atimanon nato ang kaluwasan sa kalag: kay kini mao ang *'usa ka butang nga gikinahanglan'* (Lucas 10:41).

17. Ang lawas usab nanginahanglan og pag-atiman, apan dili kaayo; apan ang kalag, ang pag-atiman niini kinahanglan nga walay hunong; kay ang kalag labaw sa tanan. Ikaw gihimo nga kalag ug lawas; busa hatagi ang kalag og espirituhanong pagkaon, ug ang lawas og pisikal nga pagkaon. Ayaw pagpasagdi nga mamatay ang kalag, kondili pakan-a kini sa Pulong sa Dios, mga salmo, mga himno ug mga espirituhanong kanta, ang pagbasa sa mga Kasulatan nga makaluwas sa kalag, pagpuasa, pagbantay, mga pag-ampo, mga luha, paglaum ug mga hunahuna sa umaabot nga mga panalangin. Ang tanan niini ug uban pa niini nga susama mao ang pagkaon ug kinabuhi para sa kalag.

18. Sa tibuok Kasulatan, ang mga naglakaw sa masipit nga dalan ra ang panalanginan, samtang ang mga misugod sa lapad ug halapad nga dalan gipahayag bisan asa nga mag-antos sila. Busa, biyaan nato ang lapad nga dalan nga padulong sa pagkaguba, ug sugod nato ang masipit nga dalan, aron, human sa gamay nga paningkamot dinhi, maghari kita hangtod sa kahangturan. Magpaningkamot kita, nga kanunay atong ginatan-aw Siya nga moabot aron paghukman ang mga buhi ug ang mga patay, ug kanunay natong ginahandum ang walay katapusang kinabuhi, ang walay katapusang gingharian, ang paglipay uban sa mga Anghel, ug ang pagpuyo uban ni Cristo.

19. Ayaw paglipay sa mga kalipay ning kinabuhi. Kanunay nga adunay salmo sa inyong mga ngabil; kay ang paglitok sa ngalan sa Dios makapahawa sa mga demonyo. Bisan pa sa diha nga magbuhat kamo, mag-awit kamo og salmo sa inyong dila, ug mag-ampo ang inyong hunahuna. Ang Ginoo mismo ang nag-awhag sa tanan dinhi nga mag-andam alang sa umaabot nga kinabuhi. Busa, buhaton nato kini; ug kon makasala kita tungod sa kapakyasan, tambalan nato kini sa mga luha samtang aduna pa'y panahon sa paghinulsol. Mubo ang panahon sa paghinulsol; apan ang Gingharian sa Langit walay katapusan.

20. Gidayeg nato ang mga Santo ug gihandom nato ang ilang mga korona, apan dili nato gustong sundon ang ilang mga buhat. O nagtuo ba kamo nga gihatagan sila sa ilang mga korona ingon usa ka gasa, nga walay pagpaningkamot o kasubo? Gusto ba nimo madungog unsang matang sa pahulay ang nakaplagan sa mga Santo dinhi sa kinabuhi? *'Gipukpok sila... nilakaw sila nga nakagapos... gipahimulag sila, gipaka-*

antos, gipasipala... ug uban pa (Hebreohanon 11:35–38). Gusto ba nimo nga maghari uban kanila hangtod sa kahangturan? – Kung mao, sundi ang ilang mga bakas.

21. Ang atong mga amahan, sama sa mga hayag nga bitoon, naghayag sa tibuok kalibutan, nga nagpuyo niini taliwala sa mga tinik ug mga katingkating, taliwala sa mga heretiko ug mga tawo nga dili deboto, sama sa mga bililhon nga bato ug mahal nga perlas. Tungod sa ilang mahimayaon ug putli nga pagkinabuhi, bisan ang ilang kaaway mismo nahimong mga taga-sundog kanila. Ug kinsa wala mabalhin sa paghinulsol sa dihang nakita nila ang ilang pagkapaubos? Dinhi sila nagpaningkamot, ug didto sila nagalipay; kay ang Dios gipadayeg kanila, ug ang mga tawo napalig-on kanila.

22. Apan ang agi sa atong kaugalingong kinabuhi, tungod kay gibyaan nato ang matul-id nga dalan, misunod kini sa kusog nga sapa ug sa magubot nga yuta. Wala kitay makita nga, alang sa Dios, hingpit nga mibiya sa iyang mga kabtangan, o hingpit nga gisalikway ang kalibutan alang sa kinabuhi nga walay katapusan. Walay bisan kinsa nga malumo, mapainubuson o hilumon. Walay naglikay sa pagpanaway, walay nag-antos sa bakak; apan ang tanan dali ra masuko, ganahan makiglalis, tapulan ug masuko-suko, ug nagpakabana sa maanindot nga bisti; ang tanan hambog ug mangita og himaya, ug ang tanan makasarili.

23. Nadungog nato nga ang Dios mismo—ang Pulong—gipako sa krus ug gipatay tungod sa atong mga sala, apan nagkatawa kita, nagpadaig sa kalibog. Ang adlaw, nga dili makasustiner sa insulto sa Ginoo, gihimo ang kahayag ngadto sa kangitngit; apan dili kita mosugot nga mogawas gikan sa kangitngit sa atong pagkasalawayon. Ang tabing sa Templo, nga wala gyud makasala, nabungkag sa kaugalingon niini; apan dili nato gusto nga mabungkag ang atong kasingkasing tungod sa pagbasol sa atong mga sala. Busa maghinulsol na kita sa katapusan, mga igsoon, aron mapalig-on nato ang Dios tungod sa atong mga sala.

24. Nahadlok ko nga kalit kita sa maong adlaw, ug sa diha nga makit-an nato nga kita hubo, kabos, ug dili takus, kita pagahabagon. Kay nahitabo gayud kini sa mga tawo nga buhi sa mga adlaw ni Noe: *'nanagana sila, nagainom, nagaminyo ug ginaminyoan, nagapalit ug nagabaligya, hangtod miabot ang baha ug gilaglag sila tanan'* (Lucas 17:27–28).

25. Ang bisan kinsa nga gustong maluwas kinahanglan masigasig alang sa kaluwasan, ug ang bisan kinsa nga nagtinguha nga mosulod sa Gingharian dili angay pasagad. Ang bisan kinsa nga gustong makalingkawas sa kalayo sa Gehenna kinahanglan maningkamot sa matarong nga paagi; ang bisan kinsa nga dili gustong itugyan sa ulod nga dili matulog kinahanglan magpugong sa kaugalingon. Ang bisan kinsa nga gustong mosulod sa bulwagan sa kasal ug malipay, mag-andam siya og lampara nga hayag kaayo ang siga ug lana sa sudlanan. Ang bisan kinsa nga nagpaabut nga imbitahon sa maong kasal, mag-andam siya para sa iyang kaugalingon og maayong bisti.

26. Ang siyudad sa Hari puno sa kalipay ug pagdayeg, puno sa kahayag ug kalipay, ug sa mga nagpuyo niini, uban sa kinabuhi nga walay katapusan, nagahatag kini og matag matang sa kahupayan. Kinsa may gustong puy-anan ang maong siyudad uban sa Hari, pas-a siya sa iyang pagbiyahe; kay hapit na matapos ang adlaw, ug walay nakahibalo unsay nagpaabut sa dalan. Sama sa usa ka biyahero, bisan pa og nahibalo siya nga taas ang dalan, matulog siya hangtod sa gabii, ug pagmata niya makita niya nga hapit na mahuman ang adlaw; ug sa diha-diha nga mibiyahe siya, kalit nga miabot ang panganod, uhol, dalugdog, kilat ug mga kalamidad gikan sa tanang kilid, ug dili na niya maabot ang iyang kapuy-an para sa gabii o mobalik sa iyang gikanan: mao usab ang atong masinati nga kapalaran kon maluya kita sa atong panahon sa paghinulsol. Kita mga *'estranghero ug pansamantalang lumolupyo'* (Salmo 38:13). Busa paningkamotan nato nga makasulod sa atong siyudad ug sa atong yutang natawhan sa hustong panahon.

27. Kita, mga igsoon, mga espirituhanong negosyante, nga nangita sa bililhon nga perlas, nga mao si Kristo nga atong Manluluwas—ang bahandi nga dili matakaw. Busa, ayaw kita pagkapoy sa pagpangita aron makuha kini nga perlas. Bulahan—bulahan gayud ang nakigbisog aron makuha kini; apan way-kaluoy nga maluoy ug kabus ang nakapoy—sa pagpangita sa atong Ginoo nga mao ang komon natong Magbubuhay, ug sa pagkaangkon Niya kanato.

28. Wala ba kamo kahibalo nga kita mao ang mga sanga sa tinuod nga Ubasan, nga mao ang Ginoo? Busa, mag-amping kamo nga walay bisan kinsa kanato ang mahimong walay bunga. Ang Amahan sa Kamatuoran, samtang nag-atiman sa Iyang ubasan, mapinanggaon nga nag-atiman sa mga nagbunga, aron sila makabunga pa gayud og mas daghan; apan ang mga wala magbunga, Iyang putlon ug ipahawa gikan sa ubasan aron pagasunogon sa kalayo. Busa, mag-amping kamo, aron kung makita nga walay bunga, dili kamo putlon ug itambog sa kalayo.

29. Kita usab mao ang maayong binhi nga gitamnan sa Magbubuhay sa langit ug yuta, ang Ginoo sa Balay—si Cristo. Tan-awa, miabot na ang panahon sa pag-ani, ug ang mga ikog anaa na sa kamot sa mga mag-aani: naghulat na lang sila sa timaan sa Ginoo. Busa, mag-amping kamo, basi mahimong dayami kita, nga gitali sa mga bungkos ug gilabay sa kalayo aron masunog hangtod sa walay katapusan (Mat. 13:30).

30. Wala ba mo kahibalo nga ang Hari sa mga hari nagtawag kanato sa salo-salo sa kasal sa Iyang palasyo? Ngano man kaha nga magpabaya kita ug dili maningkamot sa pag-angkon alang sa atong kaugalingon og masanag nga bisti, ug mga lampara nga nagdan-ag, ug lana sa atong mga sudlanan? Unsaon man ninyo nga dili masabtan nga walay mosulod didto nga hubad? Ug kon adunay magpadayon sa pagsulod nga walay sinina sa kasal, wala ba kamo kahibalo unsay mahitabo kaniya? Sumala sa sugo sa Hari, pagatalihon ang iyang mga kamot ug mga tiil, ug siya ibalugbog sa gawas nga kangitngit, diin *adunay 'panghilak ug pagngalit sa ngipon'* (Mat. 22:13). Nahadlok ko nga basin ang mga kahilambigit sa unod itabog kita gikan sa bulwagan sa kasal, bisan pa man nga sa gawas ra kita nakasul-ob.

31. Unsa nga Amahan ang ingon ana ka maloloy-on? Unsa nga Amahan ang ingon ana ka mapinanggaon? Unsa nga Amahan ang nagmahal sama sa atong Ginoo, nga nagpakita og gugma kanato, Iyang mga sulugoon? Nag-atiman Siya sa tanan, nagtigom sa tanang butang sa kadagahan, nag-ayo sa mga samad sa atong kalag, ug mapailubon, bisan pa sa dihang gipasagdan nato Siya, nga nagtinguha nga ang tanan mahimong mga manununod sa Iyang Gingharian; Siya nagpasaylo sa mga sala sa makasasala, nagpukaw kaniya sa kadasig, ug dali nga nagtagad sa mga maluya, aron dili sila mawadan og kadasig. Mahimo Niya, pinaagi sa Iyang gahum, pugson kita sa pagbuhay og maayo, apan dili Niya kini gusto, aron dili mawad-an ang atong gawasnong pagbuot sa Iyang pagdayeg. Busa, kapoy na ba kita sa pagpaningkamot nga malipay Siya kanato, samtang gihigugma ug gikaluy-an kita Niya pag-ayo? Gihilamon ug gipahayag Niya ang mga mata sa atong hunahuna; gihatagan Niya kita og kahibalo bahin Kaniya, ug gihatagan kita og pagtilaw sa Iyang kaamgo, aron atong pangitaon Siya sa tibuok natong kasingkasing. Bulahan ang nakatilaw sa Iyang gugma; pinaagi niini, gipreparar niya ang iyang kaugalingon aron matilawan kini nga walay hunong.

32. Kinsa bay dili mahigugma sa ingon nga Ginoo? Kinsa bay dili mosugid ug mosimba sa Iyang kaayo? Unsa kaha nga pasangil ang atong ipresentar sa Adlaw sa Paghukom kon atong balibaran Siya? O unsa kaha ang atong isulti kaniya? Nga wala kami makadungog, o wala kami kahibalo, o wala kami tudlo? Apan ang Iyang mensahe miabot na sa tibuok kalibutan. Aduna pa bay butang nga unta Iyang gibuhay para kanato nga wala Niya gihimo? Wala ba Siya nanaog alang kanato gikan sa walay sukod nga kahitas-an, gikan sa bulahan nga dughan sa Amahan? Dili ba Siya, bisan pa dili makita, nagpakita tungod kanato? Dili ba Siya, ang imortal nga Kalayo, nagsul-ob og unod alang kanato? Dili ba Siya, bisan pa imortal, namatay alang kanato, aron kita mabuhi? Dili ba Siya gilubong, aron kita mabanhaw uban Niya? Giluwasan kita Niya gikan sa kaaway, gipugngan kini ug gihatagan kita og kusog aron atakehon kini. Kanus-a ba kita misangpit kaniya, ug wala niya kita paminawa? Kanus-a ba kita mipukpok sa pultahan, ug wala niya kini ablihi para kanato? Ug bisan pa kon usahay siya naglangan, aron lamang madugangan ang atong ganti. Kung hunahunaon kini tanan, kinsa bay magpabilin sa katapulan ug kawalay pag-amping, nga makasala batok sa ingon nga Ginoo?

33. Hunahuna kini, igsoon! Kadtong mga igsoon nga kaniadtong gahapon kauban nato, nakig-istorya nato, wala na karon uban nato; gitawag na sila sa ilang Ginoo ug atong Ginoo, aron ang matag-usa magpresentar sa iyang pag-angkon. Tan-awa unsa ang *'gahapon'* ug unsa ang *'karon'*: sama sa paglabay sa *'gahapon'*, sama sa bulak sa buntag; mao usab ang paglabay sa *'karon'*, sama sa landong sa gabii. Susihon, busa, ang imong napalit: makapahimuot ba kini sa Dios? Ang atong mga adlaw molupad sama sa usa ka binuang. Bulahan siya nga, adlaw-adlaw, makapamupol og dakong ganansya gikan sa iyang napalit ug itigom kini ngadto sa walay katapusang kinabuhi. Apan ikaw, hinigugma, ngano man ikaw pasagad? Ngano man ikaw tapulan? Ngano man ikaw malingaw sa kawalay paglaum (kapangahoy) sama sa bino?

34. Hunahuna ang duha ka biyahero, nga pareho pauli, nga sa pagkasugat nila sa dalan sa pagkahapon, pareho silang mihunong sa usa ka karwahehan nga ilang naabutan, ug nagbulag sa pagsubang sa adlaw; ang matag-usa kanila nakahibalo unsay nagpaabot kaniya sa balay—kaginhawaan o kakabus, kalinaw o kasubo. Ingon ana usab kita niining kinabuhi; kay kini nga kinabuhi sama sa usa ka panulondon, diin samtang molarga kita paingon sa atong kaugalingong mga panimalay, magbulag kita, nga nakahibalo unsay nagpaabot. Kay dili na tinago sa bisan kinsa kung unsa ang ilang gipadala na sa langit: pananglitan, usa ka pag-ampo nga gisagulan sa luha, o kanunay nga pagbantay, o pagkanta sa mga salmo uban sa mapinulugong kasingkasing, o pagpugong sa kaugalingon kauban ang pagpaubos, o pagbiya sa mga butang sa kalibutan, o matinud-anong gugma ug debosyon kang Kristo. Kung imo kining mga butanga gihalad, pagmaisug; kay paingon ka sa pahulay.

35. Gihatagan ka og panahon alang sa paghinulsol, apan wala ka magtagad sa paghinulsol. Mosulti ka ba sa kamatayon: 'Hulat, tugoti ko nga maghinulsol'? Pagsagana, hinigugma, pagsabot. Sa dihang ang katapusang oras moabot kanimo sama sa lambong, didto ka magsugod sa paghilak sa kahadlok: 'Ala! Ang akong mga adlaw nawala sa pagkalibog. Nasayang nako ang akong panahon sa walay pulos nga mga hunahuna!' Apan unsa may ikatabang sa ingon nga paghunahuna sa takna sa kamatayon, inig dili na ikaw tugutan nga magpabilin pa dinhi sa kalibutan? Karon, hunahunaa kining mga pulong sa imong huna-huna, ug ipahimutang ang imong kinabuhi sumala sa ilang gahum.

36. Kinsa ang dili maghilak, kinsa ang dili magminos, kinsa ang dili mapuno sa kahadlok sa kamatuoran nga ang Ginoo sa uniberso, Siya mismo ug pinaagi sa Iyang mga sulugoon—ang mga Propeta ug ang mga Apostoles—nagwali ug nagtawag, apan walay nagpaminaw Niya? '*Andam na ang salo-salo sa kasal*,' Iyang gisiyagit, '*Gipatay ang akong nobya*' (Mat. 22:4). Ang Nobyo naglingkod sa bulwagan sa kasal uban sa himaya ug kahimayaan, ug malipayon niyang gidawat ang mga moabot; abli ang pultahan, ang mga sulugoon nagpakita sa ilang kadasig. Samtang abli pa ang pultahan, padali sa pagsulod; kay kon dili, magpabilin ka sa gawas, ug walay mosulod kanimo." – Apan walay nakasabot; walay naningkamot; ang katamaran ug ang mga kabalaka ning kalibutan nagpugong sa atong hunahuna sama sa mga kadena. Atong gopyan ug ato basahon sa husto ang Balaang Kasulatan, apan dili nato gusto nga tumanon kini sa husto; kay dili kita ganahan tumanon ang gisugo niini.

37. Sama sa tunga-tunga sa gabii, sa dihang ang katawhan natulog pag-ayo, usahay kalit nga adunay dakong kasaba gikan sa langit, ug makalilisang nga dalugdog, ug makahadlok nga kilat nga kauban ang linog, ug kadtong natulog kalit nga mapuno sa kahadlok; ingon ana usab niadtong takna, sama sa pinakapaspas nga kilat, kalit nga makapahadlok sa tibuok kalibutan; Usa ka trumpeta ang makalilisang nga motunog gikan sa langit, nga mopukaw sa mga natulog ug mubanhaw gikan sa ilang katulogon ang mga patay sukad pa sa walay katapusan nga panahon: kining mga langit ug '*ang mga gahum sa langit*' malingkuran (Mat. 24:29), ug ang tibuok kalibutan, sama sa mga tubig sa dagat, pagahuyopon sa atubangan sa Iyang himaya; kay usa ka makalilisang nga kalayo ang mouna sa Iyang nawong, nga naglimpyo sa kalibutan gikan sa mga dautang buhat nga nagahugaw niini; Ang impyerno magbukas sa iyang mga langitnong ganghaan, ang kamatayon wagtongan, ug ang nabulok nga abog sa kinaiyahan sa tawo, sa pagdungog sa tingog sa trumpeta, mobalik sa kinabuhi. Unya ang mga matarong malipay ug ang mga deboto malingaw; ang hingpit nga mga asketiko pahupayon tungod sa kakapoy sa ilang pakigbisog; Ang mga Martir, mga Apostoles ug mga Propeta pagakurungan. Bulahan ang kinsa, sa maong takna, giisip nga takus '*aron madala sa panganod uban sa himaya*' aron masugat ang imortal nga Nobyo (1 Tes. 4:17). Sama sa paglapad sa pako sa matag-usa dinhi, mao usab didto molupad siya sa kahitas-an; sama sa paghinlo sa hunahuna sa matag-usa dinhi, mao usab didto makakita siya sa Iyang himaya; ug sumala sa gidak-on sa paghigugma sa matag-usa kaniya dinhi, mao usab didto mapuno siya sa Iyang gugma.

38. Nahinumdom ko niadtong takna ug nangurog ko; nahunahuna ko kana makalilisang nga paghukom ug napuno ko sa kahadlok; Nakahuna-huna ko sa kalipay sa paraiso ug, mitindog ko, gisugdan nako ang paghilak ug naghilak hangtod nga wala na koy kusog nga maghilak pa; kay gigugol nako ang akong mga adlaw sa katamaran ug pagkawalay pagtagad, ug gipuy-an nako ang akong mga katuigan sa hugaw nga mga hunahuna – ug wala ko masayri kung giunsa kini paglipas, ni nabati nako kung giunsa kini paglabay; ang akong mga adlaw mikunhod, samtang ang akong mga kadautan midaghan. Kahilakon! Unsaon man nako pagbuhat niadtong takna, sa dihang napalibotan ko sa akong mga kaila—kadtong, sa pagtan-aw kanako sa ingon ani nga pagka-matuor, gipangdayeg ko, samtang sa sulod ako puno sa kadautan ug kahugaw, ug nakalimot sa Ginoo nga nagasusi sa kasingkasing ug hunahuna. – Aduna didto tinuod nga kaulaw, ug kaluoy sa bisan kinsa nga maulawan didto. – Pinaagi sa Imong mga kalooy, ako naghangyo Kanimo, O Gihigugma sa Katawhan ug Maayo, ayaw ko pagbutang sa wala nga kilid uban sa mga kanding nga nagapasubo Kanimo, ayaw ko pagsulti: '*Dili ko kaila kanimo*', kondili sa Imong kaayo hatagi ko og luha nga walay hunong; hatagi ang akong kasingkasing og paghinulsol ug pagpaubos, ug limpyoha kini, aron mahimong templo sa Imong grasya.

39. Gihangyo ko kamo sa pagkahiusa sa hunahuna, akong mga hinigugma nga igsoon; paningkamoti nga malipay ang Dios samtang aduna pa'y panahon; Maghilak kamo sa Iyang atubangan adlaw ug gabii sa inyong mga pag-ampo ug pag-awit sa mga salmo, aron Iyang luwason kita gikan sa walay katapusang paghilak, ug gikan sa pagngalngal sa ngipon, ug gikan sa kalayo sa Gehenna, ug gikan sa ulod nga dili mamatay, ug aron Iyang pun-on kita sa kalipay sa Iyang Gingharian, sa kinabuhi nga walay katapusan, diin

walay kasubo, sakit ug pag-agah—diin kanunay adunay kalipay, paglipay, ug kalinaw, ug usa ka kombira nga puno sa espirituhanong mga mananam, nga giandam sa Dios alang sa mga nagahigugma kaniya. Bulahan ang giisip nga takus niini; ug maluya ang gipugngan niini.

40. *'Ang manggaranon misulti, ug nanghilom ang tanan, ug ang iyang mga pulong misaka sa panganod'* (Sir. 13:28). Apan ang Dios nagsulti kanato sa Balaang Kasulatan, samtang dili kita mosugot nga manghilom ug maminaw; sa baylo, samtang ang usa nagasulti, ang lain natulog, ug ang hunahuna sa lain naglayo. Apan unsa may giingon sa Kasulatan? *'Ang nagaliko sa iyang dalunggan gikan sa balaod sa Labing Halangdon nagahugaw sa iyang kaugalingong pag-ampo'* (Eccl. 28:9).

41. Paninguha alang sa kinabuhi nga walay katapusan, diin ikaw gitawag, sa atubangan sa daghang mga saksi, human sa imong maayong pag-angkon: *'Kay sa dili madugay, ang moanha moanha ug dili maglangan'* (Heb. 10:37).

42. Kahadlok sa Ginoo sa tibuok nimong kusog, ug ayaw pag-alig sa mga buhat sa dautan; kay ang ilang kalayo dili mapalong, ug ang ilang ulod dili mamatay (Marcos 9:44).

43. Ayaw pagsalig sa dautan, nga nagpasulod kanimo og limbongong hunahuna, nga nagaingon: *'Batan-on pa ka; daghan pa kaayong katuigan ang nahabilin kanimo; busa lipaya karon ang imong kaugalingon ug ayaw pagmasubo sa imong kalag—sa imong katigulangan pa ka maghinulsol'*. – Tinood ba nga ingon ka buang, igsoon, nga wala ka makamatngon nga ang Daotan manglimbong kanimo niini? Kung dili ka maghinulsol sa imong pagkabatan-on ug sa kasibulahan sa imong kusog, sa dihang makaya pa nimo ang matag kalisdanan ug makahimo pa sa mga buhat sa kaisog, dili ba nimo gamiton, sa dihang magtigulang na ka, ang kahuyang sa katigulangan ingon usa ka pasangil? – Ug kon kuhaon ka gikan dinhi samtang batan-on pa ka, unsa may imong buhaton unya? Busa, biyaa ang dalan sa kaaway ug paminawa ang tingog sa tinuod nga Ginoo, Nga miingon: *'Busa magbantay kamo ug mag-ampo, kay wala kamo kahibalo sa adlaw ni sa takna'* (Mat. 25:13).

44. Moabot kini, moabot gayud kini, ug dili na madugay kana nga makalilisang nga oras, diin, sa diha nga masulay kita, wala kitay ikapangatarungan. Kay unsa man ang atong ikatubag sa Ginoo? Unsa pa kaha ang Iyang nahibilin nga buhaton para kanato nga wala Niya buhata? – Wala ba nato makita ang Dios—ang Pulong—nga nagpaubos sa Iyang kaugalingon sa porma sa usa ka sulugoon, aron kita usab mahimong mapainubuson? Wala ba nato makita ang Iyang dili masabtan nga nawong nga gilukopan, aron kita usab, kon mapasipalahan, dili mapaiton? O wala ba nato makita kung giunsa pagbunal sa Iyang balaan nga likod, aron kita usab mapainubusanon nga makasagop sa yugo sa pagsunod? O wala ba nato makita kung giunsa paghampak sa Iyang nawong, aron kita, kon mapahiulga, dili masuko? O wala ba nato Siya madungog nga miingon: *'Tun-ana ako, kay malumo ug mapainubusanon ako sa kasingkasing'* (Mat. 11:29), aron kita usab mahimong malumo ug mapainubusanon, ug dili magsinukotay, ni magkagisi-gisi, ni maglamoy-lamoy sa usag usa? Unsa kaha nga pasangil ang atong ihatag Kaniya?

45. Nasayud ko nga ang Dios nagpakita og kaluoy sa daghan nga nangamubo; apan kadaghanan kanila nakasala tungod sa kawalay-hibalo. Nasayud ko nga ang Dios nagpasaylo sa daghan; apan daghan sila'g mananaghawa sa Iyang atubangan alang kanila. – Gibasa nako ang gisulat mahitungod kang Korah ug Dathan, ug nahadlok ko sa pagtan-aw kung giunsa sa Dios sila pagsilotan alang kang Moises. Nagpamalandong ko sa gisulat mahitungod kang Miriam, iyang igsoon nga babaye, kung giunsa siya pagtabonan sa ketus tungod sa usa ka pulong nga gisulti kang Moises – ug nangurog ko. Kung ang ingon nga silot nahulog sa usa ka balaan nga tawo, unsa kaha kadako sa pag-antos ang gikan sa walay katapusang Dios? Si Cain, nga mipatay sa iyang igsoon, gipailawom sa ingon ana ka dugay nga silot; unsa kaha unya ang mahitabo sa mga nakapasakit sa Dios? Grabe ang paghukom sa panahon sa Baha, ug nahadlok ko nga basin masinati nako ang parehas nga kapalaran sa mga nangalumós niadto. Nasuko ang Dios sa pagtukod sa tore, nga wala mahuman; unsa kaha unya ang Iyang buhaton sa akong kaugalingong pagkahulog? Nangamubo na ako, apan wala ko kahibalo kung napalig-on ba nako ang Dios. Naghangyo usab ako sa mga Santo; apan tingali dili madawat ang ilang mga pag-ampo; kay nadungog nako si Ezequiel nga nag-ingon nga *'bisan si Noe, bisan si Job, bisan si Daniel'* dili molampos sa ilang pag-ampo (Ezek. 14:18).

46. Siya nga nanaog gikan sa sabakan sa Amahan ug nahimong dalan sa kaluwasan alang kanato, ang Ginoo, pinaagi sa Iyang balaan nga tingog, nagdasig kanato sa paghinulsol, nga nag-ingon: *'Wala ko moanha aron tawgon ang mga matarong, kondili ang mga makasasala aron maghinulsol'* (Mat. 9:13). – Kung ako ang mosulti niini, basin dili mo maminaw kanako. Apan kung ang Ginoo mismo ang mosulti niini, ngano man nga imo kini pasagdan, nga wala magtagad sa imong kaugalingong kinabuhi? Kung imong maila sa sulod nimo

nga adunay samad sa hunahuna ug buhat sa kinahiladman nimo, ngano man nga dili nimo tagdon ang imong mga natago nga samad? Nahadlok ka ba sa mananambal?! Apan Siya puno sa kaayo ug kaluoy. Miabot Siya para kanimo gikan sa sabakan sa Amahan. Nahimong tawo Siya para kanimo, aron makaduol ka Niya nga walay kahadlok; nahimong tawo Siya para kanimo, aron tambalan ang imong grabeng mga samad. – Ug Siya mismo ang nagtawag kanimo ngadto Niya uban sa dakong gugma ug tanang kaayo.

47. Ang pultahan sa paghinulsol nag-abli; buhata ang imong makakaya, makasasala, nga makasulod samtang kini nag-abli pa. Dili kini maghulat kanimo kung, sa pag-abot sa takna sa pagserado niini, makit-an ka niini nga naglangan sa kawalay pagtagad. Ngano man nga gikaligut-an nimo ang imong kaugalingong kinabuhi, ikaw nga mapaluyahon? – Unsa may labaw pa sa imong kalag, O tawo? Apan ikaw, makasasala, imo kini gipabaya. Wala ka kahibalo, hinigugma, sa unsang takna ang langitnong Mananambal mosugo nga isira ang pultahan sa Iyang pagtambal. Duol, akoa kining hangyo, ug paningkamoti nga matambalan. Gusto Niya nga lipayon ang langitnong panon pinaagi sa imong paghinulsol. Ang adlaw nakaabot na sa takna sa gabii, ug nagpabilin lamang kini alang kanimo, aron makaabot ka sa balaan nga dapit.

48. Hangtud kanus-a nimo pag-antus ang imong hugaw nga kaaway, nga walay-uba nga nagbuhat sa iyang kabubut-on? Gusto niya ikaw itambog sa kalayo. Mao kana ang tumong sa iyang paningkamot! Mao kini ang iyang gasa sa mga nagahigugma kaniya! Kanunay siyang nakig-away sa tanang tawo, ginahampak sila sa dautan ug hugaw nga mga tinguha; ug siya, nga hugaw mismo, ginapahawa ang mga misumiter kaniya pabalik sa pagkawalay paglaum, ginapatig-a ang ilang mga kasingkasing, ug ginapatuyo ang ilang mga luha, aron ang makasasala dili makaabot sa paghinulsol. Likayi siya sa tanang paagi, O tawo, magpuyo og kasuko ug pagdumot sa mga butang nga iyang gihigugma.

49. Sugdan nato; mag-ampo kita samtang aduna pa'y panahon. Dinhi, samtang anaa kita niining kinabuhi, kanunay nato mapaligaya ang Dios. Dili lisod para nato nga makadawat og pasaylo samtang naa pa kita'y panahon nga makatuktok sa pultahan sa Iyang kalooy. Maghilak kita samtang dawaton pa ang atong mga luha, aron pagkahuman sa atong pag-abot sa umaabot nga panahon, dili na kita maghilak nga walay pulos; kay didto, walay bili ang mga luha.

50. Ngano man nga ginapasagad nato ang atong kaluwasan? Ngano man nga dili nato gusto nga maayo samtang naa pa tay panahon? Tungod sa pipila ka luha nga atong ihulog karon ug tungod sa paghinulsol, pasayloon sa Dios ang tanang mga sala. Huwag kamo maghilak dinhi, basi maghilak kamo didto hangtod sa kahangturan sa hingpit nga kangitngit. Maghinulsol dinhi, aron dili ka itambog didto sa kalayo nga dili mapalong.

51. Daghang mga santo ug mga matarong ang mibulag sa kalibutan ug sa mga pamaagi niini pinaagi sa ilang kaugalingong kagustuhan, ug tungod sa lig-on nga paglaum sa mga sugo sa Dios, nga kombinsido nga ila gayud malingaw ang mga panalangin sa Dios sa paraiso sa kalipay. Tungod kay nahigugma sila kang Kristo, gipili nila Siya kaysa sa tanang butang nga panandaliang; busa, adlaw-adlaw nagalipay sila sa Dios, nahanaw sila sa kahayag ni Kristo, ug nagalipay sila nga walay hunong sa Espiritu Santo. Ang Balaang Trinidad nagalipay alang kanila, ang mga Anghel ug Arkanghel nagalipay alang kanila, ug ang paraiso sa kalipay nagalipay alang kanila.

52. Ang uban, bisan pa, naipit sa mga butang nga malabay ug nahimong halos sama sa mga binuhat nga walay hunahuna. – Unsa may imong gibuhay, O tawo, nga nagkinabuhi sa ingon ana ka-makasasala? Gihimo ka sa Dios nga adunay rason: apan ginabuhay nimo ang imong kaugalingon nga sama sa binuhat nga walay pulong. Matin-aw ka, bisan gamay lang, ug tipuna ang imong kaugalingon. – Tungod kanimo, ang Labaw nga Dios nanaog gikan sa langit aron itas ka gikan sa yuta paingon sa langit. Gatawag ka sa kasal sa langitnong Nobyo: ngano kaha nga ingon ka ka-walay pagtagad? Ngano ka maglangan? Sultihi ko, unsaon man nimo pag-adto sa kasal nga walay angay nga sinina para sa salo-salo sa kasal? Ug kung mosulod ka nga walay kini, madungog nimo dayon: *'Higala, giunsa ka pagsulod dinhi nga walay sinina sa kasal?'* (Mat. 22:12). Gaposan siya ug ilabay sa hurno nga nagdilaab. Dili ba kamo mahadlok niini, o mangurog sa hunahuna nga hapit na ang panahon nga ang Nobyo magpakita sa Iyang himaya? – Dili ba ninyo mahibal-an nga ang tanan andam na, ug nga ang langitnong trumpeta nagpaabut sa senyales? – Ug unsa man inyong buhaton niadtong takna, kon dili kamo mag-andam niini sumala sa angay?

53. Sa oras sa kamatayon, nagpaabot ang dakong kahadlok sa tanang makasasala. Ang oras sa pagbulag nagdala og kalipay sa tanang mga Santo, sa tanang matarong, ug sa tanang mga asketa; apan kana usab nga oras naglubong sa mga pasagad ug mga huyang sa kasubo, nga nagpahinumdom kanila sa ilang katamaran ug kawalay pag-amping sa ilang miaging kinabuhi. Unya, ang pagbasol mopasakit sa kasingkasing sa usa ka tawo

nga wala magpakabana sa iyang kaluwasan. Ang kasakit sa pagbasol molabaw pa gani sa kahadlok sa kamatayon ug pagbulag. – Sa laing bahin, ang mga Matarong, ang mga Santo ug ang mga Asketiko nagalipay sa takna sa kamatayon ug pagbulag, samtang ilang makita sa ilang mga mata ang dakong paningkamot sa ilang pagka-asketiko: ang ilang mga pagbantay, pag-ampo, pag-ayuno, mga luha, paghigda sa hubas nga yuta, ug basang sinina; ang ilang mga kalag nagasayaw sa kalipay, kay human mabulag sa lawas nagpaabut sila sa pagsulod sa pahulay. Apan ang panan-aw sa kamatayon makalilisang sa mga makasasala ug sa mga maluya nga wala magtagad sa pagkabalaan sa kinabuhi niining walay pulos nga kalibutan. Ug ang takna sa pagbulag usa ka tinubdan sa dakong kasubo alang sa makasasala; dili siya tugutan nga mosulti bisan unsa aron ipanagang sa iyang kaugalingon; ang sugo bahin niining takna gihatag uban sa kaestrikto.

54. Ang takna sa pagbulag dili makapasubo sa usa ka tawo nga napalaya gikan sa tanang butang sa kalibutan; apan kini makapasubo sa kamatayon sa mga maluhog; kini makapasubo sa makasasala; kini makapasubo sa mga tapulan, nga tapulan kaayo sa pagbuhat sa makapahimuot sa Dios; kini makapasubo sa mga gahakog, nga nagpanghigot sa ilang kalag sa mga kabalaka sa kalibutan; nagdala kini og kasubo sa adunahan, kay kini dili niya mapugngan nga nagbulag kaniya gikan sa iyang bahandi; nagdala kini og kasubo sa mahigugmaon sa kalibutan, kay kini nagbulag kaniya gikan sa kalibutan. Ang tanang ingon niini nga mga tawo magulawon sa takna sa kamatayon, kay sila napugos sa mga kabalaka sa kalibutan. Apan unsa may ikahingawa o ikagulawon sa usa ka kalag nga gawas sa kalibutan ug wala'y labot sa mga kabalaka niini? Gitinguha niya ang kagawasan, gipangita kini, ug nakab-ot kini – ug nagpabilin kanunay nga ingon ana, naglakaw nga maisugon sa dalan sa Dios, malipayong nagbuhat sa makapahimuot Niya. – Ug ikaw usab, kon nagpabilin ka nga matinud-anon sa Diyos sa tibuok nimong kalag, dili ka gayud mahadlok sa takna sa kamatayon; hinungdan, ang kamatayon ug ang pagbulag sa lawas mahimong kalipay alang kanimong.

55. Ang Maayong Dios naghatag kanato sa kahayag sa kahibalo; apan adlaw-adlaw nato kini gisalikway. Kung atong tumanon ang kabubut-on sa Dios, kita pagapanalanginan sa oras sa paghukom, kauban sa tanan nga nagtuman sa Iyang kabubut-on. Apan, tungod kay wala nato kini natuman, wala kitay bisan unsang pagdepensa didto; kay kita tanan makasasala samtang adunay kahibalo. Atong masinati ang Pag-atiman sa Diyos ug ang tanang gasa nga gihatag kanato sa maloloy-on nga Diyos. Kanunay nga mibisita ang Iyang grasya sa atong kasingkasing sa tanang panahon, ug kon kini makakaplag og pahulay, mosulod kini ug magpuyo nga permanente sa kalag; apan kon dili kini makakaplag og putli nga kasingkasing, mibulag dayon kini. Apan ang Iyang pagkamaabiabihon usab mopugos niini sa pag-anaog ug pagbisita kanato nga mga makasasala, kay kita tanan mausab-usab pinaagi sa pagpili, apan dili sa kinaiyahan. Kanunay kitang nabalaka ug maluya, masinukot ug limbongon; kanunay kitang magdahom og dautan sa usag usa, magtago og limbongong hunahuna, ug kanunay, sama sa nahulog sa makalilisang nga lapok, natabonan sa atong kaugalingong hunahuna. Ug sa dihang moanhi ang grasya aron bisitahan kita, masugat niini sa atong kasingkasing ang baho sa hugaw nga mga hunahuna, ug dayon kini molikay, kay wala kini makakaplag og agianan aron puy-an ug magpuyo sa sulod nato sumala sa iyang gusto. Apan, pinaagi sa hayag nga kaamyon niini, makahimo kini og marka sa kasingkasing, aron mabati sa usa ka tawo nga mibisita kaniya ang grasya apan wala makakita og agianan paingon sa sulod; ug busa, tungod kay nalipay siya sa kahayag sa grasya, pangitaon niya kini. Bisan pa niana, ang grasya mismo dili hingpit nga makahawa kanato; kay, ginalihok sa kaugalingon niyang kalooy, napugos kini nga magpakita og kalooy sa tanan. Nakita ba nimo ang Pag-atiman sa Diyos? Nakita ba nimo a ang kaluoy ni Kristo? Nakita ba nimo kung giunsa kita kanunay gihigugma sa Balaang Diyos ug gusto nga kita maluwas? Bulahan ang tawo nga kanunay naningkamot sa pag-andam og putli nga kasingkasing para sa grasya, aron, sa diha nga kini moabot, makit-an niini ang humot sa mga hiyas ug ang pagkabalaan sa kalag, ug magpuyo sa sulod niya hangtod sa kahangturan.

56. Bulahan ang mga nakahulog sa bitag sa kaaway, nakagisi sa iyang mga gapus, ug mitago, nga nilayas gikan kaniya sama sa isda nga nakagawas sa lambong. Ang usa ka isda, samtang naa pa sa tubig, kon madakpan na, makagisi sa lambong ug motago sa kalawom, maluwas; apan sa diha nga madala na sa baybayon, dili na kini makaluwas sa kaugalingon. Ingon usab, samtang anaa pa kita niining kinabuhi, gihatagan kita sa Ginoo og gahum aron putlon ang mga gapus sa kabubut-on sa kaaway nga nagbugkos kanato, aron ilabay ang karga sa atong mga sala pinaagi sa paghinulsol, ug aron maluwas ngadto sa langitnong gingharian. Apan kon moabot kanato kana makalilisang nga sugo, ug molayas ang kalag, ug itugyan ang lawas sa yuta, dili na nato matabangan ang atong kaugalingon, sama sa isda nga gikuha gikan sa tubig ug gibilanggo sa sudlanan, nga dili na makatabang sa kaugalingon.

57. Ayaw nato paghulat hangtud moabot ang kamatayon, basi kita mabilin sa kaulaw sa Pagkabanhaw sa mga Patay; sa dihang ang mga Balaan pagasul-oban sa masidlak nga bado nga ilang gipreparar para sa ilang kaugalingon pinaagi sa mga maayong buhat. Kung makita nato ang atong kaugalingon nga dili lang gikuhaan sa kahayag sa himaya, apan itom pa gayud ug napuno sa baho nga bahô, unsa kaha kadako nga kaulaw ang modangat kanato? – Busa paningkamotan nato nga malikayan ang ingon nga katalagman pinaagi sa pagsugod sa dalan sa paghinulsol ug pagpanglimpyo sa atong kaugalingon gikan sa atong mga kahuyang.

58. Ang sala kangitngit, ug ang pagkamaayo kahayag. Ang sala, kon higugmaon ug buhaton, nagngitngit sa mga nagbuhat niini; apan ang pagkamaayo, kon buhaton, nagpasidlak sa mga nangibabaw niini.

59. Magbunga kita nga makapahimuot sa Dios sa dili pa moabot ang makalilisang nga sugo nga kuhaon ang kalag gikan sa atong lawas. Kaulaw unya sa bisan kinsa nga nakapasipala sa atong Ginoong Dios ug wala maghinulsol! Pangitaon niya ang panahon nga iyang gisayang tungod sa kapabayaan – ug dili niya kini makaplagan. Busa, maghilak kita sa atubangan sa Ginoo nga atong Dios, aron makaplagan nato ang Iyang kaluoy. Samtang naa pa kitay panahon, bantayi nato ang atong kaugalingon ug pangitaa ang panalangin sa Ginoo. Dili ang kuwarta ang atong kabalaka; bisan pa nga mawala kini sa usa ka tawo, makakuha pa siya og laing kapuli niini. Ang atong kalag ang anaa sa katalagman; kon among laglagon kini, dili na gayud nato kini mabalik (Mat. 16:26–27).

60. Ang atong mga adlaw nagalabay, ug nagaduol na ang katapusan. Maghilak kita sa atubangan sa Ginoo nga atong Dios, sa wala pa kita masirad-an sa hingpit nga kangitngit. Unya, bisan pa sa daghang luha, dili na nato mabalik kining mga adlaw kon atong usikan kini sa kawalay-buhat ug dili nato gamiton bisan unsa pa man alang sa atong kaugalingong kaluwasan. *'Tan-awa, karon mao ang madawatong panahon; tan-awa, karon mao ang adlaw sa kaluwasan'* (2 Cor. 6:2). Bulahan ang mga matin-aw ang hunahuna, kay sila pagahimakop sa korona sa kalipay. *"Bulahan ang mga nagahilak karon, kay sila pagaliulian"* (Mat. 5:4), uban sa mga pinili sa Dios. Bulahan ang mga nagahago para sa Ginoo, kay nagpaabut kanila ang langitnong kalipay.

61. Dili kita matarong tungod sa mga buhat sa uban, ni ang uban mapaka-usgan tungod sa atong mga buhat. Sa diha nga madala kita sa atubangan sa Huwes, hubad ug hayag, aron motubag sa atong mga binuhatan, unya walay bisan kinsa ang mapaka-usgan alang sa lain: *'kay ang matag-usa magdala sa iyang kaugalingong karga'* (Gal. 6:5).

62. Kung adunay reporta nga gihimo sa usa ka magmamando bahin sa usa ka tawo nga nakasala, ang akusado mahimo pang makalikay sa silot pinaagi sa pag-ikyas ngadto sa lain nga lugar; apan gikan sa nawong sa Dios, asa kita modagan, sumala sa mga pulong sa Iyang miingon: *'Asa ako paingon gikan sa imong Espiritu, ug asa ako pag-ikyas gikan sa imong atubangan? Kon mosaka ako sa langit, Anaa Ka didto; kon moadto ako sa hadlang, Anaa Ka didto; kon molupad ako ug mopuyo sa pinakalayo nga dagat, bisan didto ang Imong kamot magiya kanako, ug ang Imong tuo nga kamot mopugong kanako'* (Salmo 138:7–10).

63. Maglakaw kita sa masipit ug makipot nga dalan, nga ginahigugma ang paghinulsol, aron ang paghinumdom sa kamatayon magpuyo sa atong sulod, ug aron kita maluwas gikan sa paghukom. Kay giingon: *'Sa kasubo kamo nga nagkatawa karon, kay maghilak ug magminos kamo'* (Lucas 6:25). *'Bulahan ang mga nagahilak karon, kay sila pagali-on'* (Mat. 5:4). Tan-awa nato sa lubnganan, ug makita nato ang mga misteryo sa atong kinaiyahan—usa ka tumpok sa mga bukog nga nag-uyok-uyok, mga bungo nga walay unod, ug uban pang mga bukog. Sa diha nga atong tan-awon kini, makita nato ang atong kaugalingon niini. Asa na ang kaanyag sa atong kaniadto nga kolor, asa na ang malumong pagkahayag sa atong mga aping? Sa pagpamalandong niini, biyaan nato ang mga tinguha sa unod, aron dili kita mapahiya sa Pagkabanhaw.

64. Gilauman ang imong pagbiya matag adlaw, ug andama ang imong kaugalingon alang niining panaw: kay sa takna nga dili nimo damha, moabot ang makalilisang nga sugo; ug kaluoy sa mga dili andam! Ang kasubo sa kasingkasing usa ka katingalahang butang; kini nag-ayo sa kalag sa tawo.

65. Sama sa dili mahimo nga magpabilin ang mga marinero sa barko hangtod sa kahangturan, o ang biyahero nga nagpuyo sa usa ka panulondon dili mobiya niini, ingon usab dili mahimo nga magpabilin kita sa niining kinabuhi hangtod sa kahangturan. Kita mga peregrino ug mga langyaw. Busa, samtang atong gitan-aw kini sa mata sa hunahuna, andama nato ang atong kaugalingon alang sa atong pagbiya niining kinabuhi.

66. Kung ikaw usa ka mag-uuma, ayaw pagmasubo sa pagduol sa usa ka bulahan nga pagbiya ngadto sa sunod nga kinabuhi. Ang usa nga mobalik sa balay nga adunay bahandi dili gayud masubo.

67. Gihimo sa Dios ang tawo nga gawasnon; mao nga gituyo alang kaniya ang dungog ug silot: dungog ug korona alang sa mga naningkamot og maayo, ug silot ug pag-antos alang sa mga kriminal ug sa mga pasagad. Aduna'y *'sala nga magdala sa kamatayon'* (1 Juan 5:16); ug ang kamatayon ginadala sa kaugalingon

sa mga nagpadayon sa sala ug wala molihok palayo gikan sa mga gidili nga buhat aron magkinabuhi og mas maayo.

68. Dako kaayo ang kahadlok sa takna sa kamatayon, sa dihang ang kalag mabulag sa lawas; kay niining takna sa pagbulag, ang mga binuhatan sa kalag—maayo man o dautan, ang gibuhat niini sa adlaw ug sa gabii—motindog sa atubangan niini. Nagkurog samtang gitan-aw niya ang iyang mga buhat, miingon siya kanila: 'Lakaw kamo—bayaa ko.' Apan ang iyang mga buhat, sa usa ka tingog, mitubag kaniya: 'Ikaw ang nagmugna kanamo; kami mosunod kanimo ngadto sa Dios alang sa paghukom.'

69. Walay nakahibalo sa adlaw o sa takna sa pagbulag. Samtang naglakaw kita nga walay kabalaka ug naglipay dinhi sa yuta, kalit nga moabot kanato ang usa ka makalilisang nga sugo – nga kuhaon ang atong kalag gikan sa atong lawas. Ug ang makasasala mosugod niining panaw, sa usa ka adlaw ug takna nga wala niya damha, sa dihang ang iyang kalag napuno sa mga sala ug walay depensa.

70. Ayaw paghunahuna, igsoon, nga mabuhi ka pa og daghang katuigan dinhi sa yuta – ug ayaw pagpakapahulay, sa paghatag ug pagtagad sa makasasalaong hunahuna ug buhat. Ang sugo sa Ginoo moabot kalit ug makasugat sa makasasala sa dihang wala na siyay oras para sa paghinulsol ug pagdawat sa pasaylo. – Ug unsa man imong isulti, igsoon, sa kamatayon sa takna sa pagbulag?!

71. Kanunayng hulata ang kamatayon, ang pagbulag, ug ang imong pagpakita sa atubangan sa lingkoranan sa paghukom sa Ginoo. Ug isip usa ka maalamon nga magdumala sa imong kaluwasan, kanunayng andama ang imong lampara – ug susiha kini matag-oras, uban sa mga luha ug pag-ampo

72. Ang adlaw hapit na matapos; nagkadool na ang atong oras; apan kita, sa atong kawalay pagtuo, nagtuo nga buntag pa gihapon. Duol na ang panahon sa pag-ani; nagkadool na ang katapusan niining panahona; giandam na sa mga anghel ang ilang mga ikog ug nagpaabot sa senyales. Kahadlok kita, mga hinigugma! Ika-onse na ka oras sa adlaw, apan taas pa gihapon ang biyahe. Paningkamotan nato nga makita kita nga naa sa dalan. Magbantay kita; magmata kita gikan sa atong pagkatulog.

73. Ingna sa imong kaugalingon: 'Tan-awa, ang atong mga igsoon nagtrabaho, samtang ikaw ug ako nag-usik lang sa atong panahon sa kawalay buhat; sila, samtang nagpaminaw sa Balaang Kasulatan, ginapabuhian sama sa uga nga yuta nga natamakan sa ulan, samtang kita, bisan pa sulod sa kumbento, ginapabay-an nato ang atong hunahuna nga maglibot-libot bisan asa; sila matin-aw ang hunahuna, samtang kita walay pag-amping; nagbantay sila sa pag-ampo, samtang ginapus nato ang atong kaugalingon sa tulog ug katamaran; nadawat na nila ang ilang korona, samtang nagpabilin kita sa atong katamaran; nakapahimuot sila sa Ginoo, samtang kita nagapahimuot sa kalibutan. Ngano man nga dili kita magmata, aron kita usab makadawat sa atong ganti?

74. Kining mga adlaw, tuig ug bulan molabay sama sa damgo ug sama sa landong sa gabii, ug sa dili madugay moabot ang makalilisang ug halangdong pag-abot ni Cristo. – Ug tinuod nga makalilisang kana nga adlaw alang sa mga makasasala nga misalikway sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios ug sa pagluwas. – Busa, sa katapusan, ilabay nato ang tanang kabalaka sa mga butang sa kalibutan, – ug sugdi nato ang pagpangandam aron sa pag-atubang niadtong adlaw.

75. Ang tanan nga butang molabay, ang tanan nga butang mawala, ug walay bisan unsa ang magamit nato niadtong takna gawas sa mga maayong buhat nga atong gibuhat dinhi. Ang matag-usa kanato magdala unya sa iyang mga buhat ug mga pulong sa atubangan sa trono sa matarong nga Huwes. Ang atong mga kasingkasing mokurog ug ang atong sulod nga pagkatawo matandog pag-ayo sa dihang ipadayag ang atong mga buhat ug hugot nga susihon ang atong mga hunahuna ug mga pulong. Kinsa bay dili matandog, kinsa bay dili maghilak, kinsa bay dili magbubo og luha, sa diha nga ipadayag didto ang tanan nga among gibuhat sa tinago ug sa kangitngit?

76. Aron ipakita kini, ihatag ko kaninyo ang pananglitan sa mga punong-kahoy nga mabunga, nga sa ilang panahon, mamunga uban sa ilang mga dahon. Ang mga kahoy dili nagkuha sa ilang kaanyag gikan sa gawas, kondili gikan sa sulod nila, ang matag-usa magbunga sumala sa iyang klase. Ingon usab, niadtong makahadlok nga adlaw, ang tanang lawas sa tawo magpagawas gikan sa sulod nila sa tanan nilang gibuhat, maayo man o dautan; ug ang matag-usa magdala sa atubangan sa trono sa makahadlok nga Hukom sa ilang mga buhat, sama sa maayong ug matahum nga bunga, ug sa ilang mga pulong, sama sa mga dahon. Ang mga santo magdala sa bunga sa maayong buhat – matahum ug bililhon; ang mga martir magdala sa ilang angay dayegong paglahutay atubangan sa mga pag-antos ug pagpanlupig; ang mga asketiko magdala sa bunga sa ilang paningkamot sa pagpugong sa kaugalingon, pagpabilin nga mata, ug pag-ampo. Apan ang mga makasasala, dili deboto, ug hugaw nga mga tawo, uban sa kaulaw, paghilak, ug pag-aga, magdala didto sa

bunga sa kahugaw ug kawalay-katarungan – pagkaon para sa ulod nga kanunay nagdilaab ug sa kalayo nga dili mapalong.

77. Ngano man, busa, nga kita ingon ana ka pasagad? O wala ba kita kahibalo unsay nagpaabot kanato? Sa pagkahibalo niini, ngano man nga dili kita maghilak adlaw ug gabii, nga naghangyo sa Dios nga hatagan kita og paghinulsol, aron kita maluwas gikan niadtong kaulaw ug sa walay katapusang kangitngit? Didto mapahilom ang atong makasasala nga mga ngabil; didto ang tanang binuhat mangurog, ug bisan ang han-ay sa Balaang mga Anghel mangurog sa himaya ug kahadlok sa pag-abot sa Ginoo. Unsa man ang atong isulti kaniya niadtong adlaw, kon ang atong tanang panahon atong gigahin sa pagkawalay pag-amping? – Dinhi Siya mapailubon, nagdani sa tanan ngadto Kaniya ug malumo nga midawat kanila sa Iyang Gingharian. Apan didto Iyang pangayoon ang panag-ihap, ug maghukom nga walay kalooy sa mga gustong mosunod Kaniya apan napalpak.

78. Mao kini ang mga nagpaabot kanato: sa usa ka bahin, ang Gingharian ug kinabuhi, pahulay ug kalipay; sa pikas bahin, ang walay katapusang pag-antos sa hingpit nga kangitngit. – Adtoa bisan asa ang imong gusto; gawasnon ka sa pagbuhat sa imong kabubut-on. – Busa, kung ikaw pasagad, dili ka mag , dili ka maghandum nga maluwas, dili ka maglakaw sa matul-id nga mga dalan sa Dios, ug dili ka maghandum sa pagtuman sa Iyang mga sugo, nan gubaon nimo ang imong kaugalingon, ug itambog nimo ang imong kaugalingon gawas sa langitnong palasyo. – Ang Balaan nga Dios wala maglutos sa Iyang Bugtong Anak alang kanimo; apan ikaw, kawawa, wala magpakita og kalooy bisan sa imong kaugalingon. – Pukaw na sa katapusan, ug mata na gikan sa imong makasasala nga pagkatulog!

79. Mosaka ka sa kahitas-an, ug makita nimo nga ang tanan sa ubos walay pulos; apan kung moubos ka gikan sa maong kahitas-an, mangha ka bisan sa usa ka gamay nga puti nga balay.

80. Atong tagaan og pagtagad ang atong kaluwasan; tagaan nato og pagtagad ang takna sa kamatayon. Kaaay, unsa ka makalilisang ang takna sa kamatayon, sa dihang ang kalag mabulag gikan sa lawas! – Dili na kini amahan nga mag-uban sa iyang anak nga lalaki, ni inahan sa iyang anak nga babaye, ni asawa sa iyang bana, ni igsoon sa iyang igsoon, kondili ang buhat sa matag usa – ang maayo o ang dautan nga ilang gibuhat. Busa, ipadala nato ang atong mga maayong buhat sa atubangan nato, aron sa diha nga kita mismo moanha didto, dawaton kita niini sa ilang siyudad.

81. Kung gusto nimo makapanunod sa Gingharian, pangitaa ang pabor sa Hari samtang anaa ka pa dinhi. Sa unsa ka dako nga pagpasidungog nimo kaniya dinhi, ingon ana siya ka dako pagpasidungog kanimo; sa unsa ka dako nga pag-alagad nimo kaniya dinhi, ingon ana siya ka dako pagpasidungog kanimo didto. Kay nasulat: *'Ipasidungog ko ang mga nagapasidungog kanako, apan ang mga nagatamay kanako ipakaulaw'* (1 Sam. 2:30). Tungod niini, pasidunggi Siya sa tibuok nimong kalag, aron Siya mopabor kanimo ug hatagan ka sa dungog sa mga Balaan. – Mahimo kang mangutana: 'Unsaon man nako pag-angkon sa Iyang pabor?' – Ihalad kaniya ang bulawan ug pilak pinaagi sa pagtabang sa mga nanginahanglan, kon naa kay gikinahanglan. Apan kon wala kay bisan usa niini, ihalad Niya ang ubang mga gasa – pagtuo, gugma, pagpugong sa kaugalingon, paglahutay, pagkahatag, pagpaubos; likayi ang paghukom; bantayi ang imong mga mata, aron dili kini makakita sa kawalay pulos; bantayi ang imong mga kamot, aron dili kini makahimo sa dili matarong; ilikay ang imong mga tiil gikan sa dautang dalan; palihoka ang mga maluya ang kasingkasing, pagmaloloy-on sa mga masakiton, hatagi og usa ka baso nga bugnaw nga tubig ang mga kauhaw, hatagi og usa ka subo nga pan ang mga gutom; bisan unsa pa man ang naa nimo, ug bisan unsa pa man ang Iyang gipanghatag kanimo, ihatud kini kaniya; kay si Kristo wala gani balibari sa duha ka sentimo sa balo.

82. Mas kanunay natong hunahunaon ang mga pag-antos nga nagpaabot sa makasasala, aron mapukaw nato ang atong kaugalingon sa paghinulsol ug tapuson ang kinabuhi sa pagkasala. – Unsa may mas gamay pa sa lamok? Apan dili nato madala bisan ang pagka-atol niini. Unsa kaha unya didto, uban sa makahilo, walay hunong nga ulod? – Sa pag-abot sa gabii, moingon ang mga tawo: 'Siga ang lampara, kay nangitngit'; ug ang kangitngit mapalayas sa lampara. Unsa kaha nato buhaton didto atubangan sa dili masudlan, walay hunong nga kangitngit? – Dinhi, kung ang sinag sa adlaw mosunog sa usa ka tawo, molayas sila sa landong. Unsa kaha nato buhaton sa dili mapalong nga nagdilaab nga Gehenna?

83. Pagsagana sa imong paghuna-huna ug ayaw balewalaa ang kalayo nga dili gayud mapalong. Ug kon balewalaon man gani nimo kini, sulayi daan ang imong kaugalingon dinhi aron masuta kon makasukol ka sa kalupigan sa nagahilakot nga kalayo. Sigaa ang lampara ug ipahimutang ang tumoy sa imong tudlo niini. Kung makaya nimo kini nga kasakit, tingali makatabang ka usab sa imong kaugalingon didto. Apan kung, samtang ang tibuok nimong lawas naa sa gawas sa kalayo, dili nimo kaya ang kasakit sa usa ka gamayng bahin

sa imong lawas, unsa may imong buhaton inig itambog sa tibuok nimong lawas, kauban ang imong kalag, sa nagdilaab nga Gehenna?

84. Kita mga langyaw ug pansamantalang pumoluyo niining kinabuhi; apan wala kita kahibalo kanus-a kita kuhaon gikan dinhi. Daghang mga tawo, pagmata sa buntag, wala na mabuhi hangtod sa gabii; ang uban, pagkatulog sa gabii, wala na nakaabot sa buntag: *'Ang tawo sama sa usa ka gininhawa; ang iyang mga adlaw molabay sama sa landong'* (Salmo 143:4). Ug kinsa may nakahibalo kon wala na ba diay miabot ang panahon sa atong pagbiya? – Busa, ayaw kita pagpadayag sa atong kaluwasan.

85. Bulahan siya nga sa takna sa kamatayon mapamatud-an nga usa ka balaan nga halad, nga makapahimuot sa Ginoo; bulahan siya nga uban sa dakong kalipay mobulag gikan sa iyang lawas ug gikan niining walay pulos nga kinabuhi. Ang mga puertong anghel, sa diha nga makita siya sa langit, magdayeg kaniya ingon usa ka sulugoon sama kanila, nga maalamon sa Ginoo.

86. *'Bililhon sa panan-aw sa Ginoo ang kamatayon sa Iyang mga balaan'* (Salmo 115:6); apan *'pait ang kamatayon sa daotan'* (Salmo 33:22)—moabot ang adlaw, moabot gayud kini, ug dili kini molabay kanato, ang adlaw nga biyaan sa usa ka tawo ang tanan ug ang tanang tawo, ug molakaw nga nag-inusara, gipahawa sa tanan, hubad ug walay kusog, nga walay manalipod o kauban, dili andam ug walay depensa, kon ang maong adlaw makasugat kaniya samtang siya tapulan, *'sa usa ka adlaw nga wala niya masayri, ug sa usa ka takna nga wala niya damha'* (Mat. 24:50), – samtang siya naglingaw-lingaw, nagtigom og bahandi, nagpuyo sa kaluho, ug nagpahimulos sa malimot nga kalibog. – Kalit lang moabot kana nga takna – ug mahuman na ang tanan. Usa ka taas, makalilisang nga gabii – ug molakaw ang tawo, sama sa usa ka akusado, bisan asa siya dad-on sa mga nagdakop kaniya. Unya, O tawo, magkinahanglan ka og daghang tig-amuma, daghang pag-ampo niadtong takna sa pagbulag sa kalag. Dako kaayo ang kahadlok niadtong panahona, dako kaayo ang pag-uyog, dako kaayo ang kagubot, sa pagbalhin ngadto sa kalibutan sa unahan. Mao kini ang atong takna – usa ka makalilisang nga takna, apan dili malikayan. Mao kini ang katapusan nga pareho alang sa tanan – ug makalilisang alang sa tanan; lisod nga dalan, apan usa ka dalan nga ang tanan kinahanglan latason; usa ka makipot ug masipit nga agianan, apan kita tanan molakaw niini; kini usa ka mapait ug makalilisang nga baso, apan kita tanan imnon kini hangtod sa katapusan. Ang masinati sa kalag niadtong napuno sa kahadlok ug kahilakaw, apan walay bisan kinsa kanato ang nakahibalo niini, gawas sa pipila nga nanguna kanato didto, gawas sa pipila nga nakasinati niini sa ilang kaugalingon.

87. Wala ba ninyo makita ang mga nag-antos sa kamatayon, ug kung unsa kini ka makalilisang? Unsa ka dako sa ilang kagubot, unsa sila ka-ugayong, unsa sila ka-lantaw dinhi ug didto? Usahay gani, gipang-ag-ag nila ang ilang ngipon? Unya makakita sila sa wala pa nila makita, makadungog sa wala pa nila madungog, ug makasugakod sa wala pa nila masinati; mangita sila og manluluwas, apan walay makaluwas kanila.

88. Usa sa mga nag-antos sa kamatayon miingon: 'Paalam, mga igsoon, paalam. Mibiyahé ako sa usa ka taas nga panaw—usa ka panaw nga wala pa nako nasuwayan kaniadto, ngadto sa usa ka yutang bag-o kanako, diin walay bisan kinsa nga nakabalik, ngadto sa usa ka ngitngit nga yuta diin wala ko kahibalo unsay nagpaabot kanako. Busa mobiya na ako – ug dili na gyud ko mobalik kaninyo. Kini nga takna mubo kaayo para kanako, kay mobiya ko nga walay andam; kini nga gabii ngitngit para kanako, kay putlon ko sama sa usa ka walay bunga nga kahoy; bug-at kaayo para kanako ang biyahé nga nagpaabut, kay wala koy maayong giya. – Karon nakita nako kung giunsa nako paglimbong sa akong kaugalingon, nga nag-ingon: 'Batan-on pa ko; malingaw ko karon sa kinabuhi, unya maghinulsol na lang ko; maloloy-on ang Dios ug sigurado nga pasayloon ko Niya.' Pinaagi sa ingon ani nga panghuna-huna matag-adlaw, gisayang nako ang akong kinabuhi. Gitudloan ko, apan wala ko mamati; gihatagan ko og tambag, apan nagkatawa pa gani ko; nagpaminaw ko sa Kasulatan, apan natapos nako ang akong kinabuhi nga daw wala gyud ko kini madungog; nadungog nako ang paghukom, apan gipakaulaw pa nako kini; nadungog nako ang kamatayon, apan nagpuyo ko nga daw dili ko mamatay. Ug karon gidala ko nga hingpit nga dili andam – ug wala koy motabang; nadakpan nga wala magdahom, walay paghinulsol – ug walay bisan kinsa nga makaluwas kanako; nag-atubang ko sa paghukom – ug walay bisan kinsa nga makaluwas kanako. – Pila na kaha ka beses ko nakahukom nga maghinulsol, apan mas dautan pa gani akong nabuhat pag-usab? Pila na kaha ka beses ko nakakapit sa Dios, apan mibulag usab ko Niya pag-usab? Pila na kaha ka beses Siya nagpakita kanako og kaluoy, apan ako Siya gibalibaran pag-usab? – Ug karon mobiya ko sa hingpit nga pagkawalay paglaum. – Hala, mga igsoon, ug paghilak kamo alang kanako!!" – Mao kini ang gisulti sa usa nga hapit na mobiya kanato – ug kalit lang mapugngan ang iyang dila, mausab ang iyang mga mata, mabuak ang iyang tingog ug manghilom ang iyang mga ngabil.

89. Sa pagduol sa katapusang oras, gipadala ang mga anghel—ang mga mag-aani sa mga kalag—aron kuhaon ang nagahawa nga kalag ug ipresentar kini sa atubangan sa lingkoranan sa paghukom sa Dios. Sa pagtan-aw niya nga nagkadool sila, ang pobre nga tawo—bisan pa siya usa ka hari, usa ka magmamando, o magmamando sa kalibutan—nahulog sa hingpit nga kalibog, sama sa usa ka linog; nagkurog siya sa tibuok lawas, sama sa dahon nga giuyog sa hangin; naglupad-lupad siya sama sa gamay nga langgam sa kamot sa usa ka mangangayam; hingpit siyang naparalisa ug nabigla, nagtan-aw sa makalilisang nga mga gahum, nagtan-aw sa mga talan-awon nga bag-o kaniya ug dako kaayo, nagtan-aw sa mga naghulga ug seryoso nga dagway, nagtan-aw sa usa ka kahimtang sa mga butang nga wala pa niya masaksihan kaniadto. – Kining tanan makita niadtong takna sa usa ka tawo nga ginakuha gikan kanato, ug dili na siya magtagad kanato. Nag-ampo na lang siya sa sulod sa iyang kaugalingon, kutob sa iyang makaya. Gikan sa iyang pamatasan, among nakahukom nga nakakita siya og mas labaw nga gahum, ug nagtawagay kami, miingon: 'Hilom kamo ug ayaw na ninyo samoki pa ang nakahigda didto, basi pa kamo makalibog kaniya. Hinuon, mag-ampo kita nga ang iyang espiritu makahawa nga malinawon, ug nga makakaplag siya og maloloy-on nga Huwes.'

90. Namatay na siya; wala na siya; natapos na niya ang iyang kinabuhi, ug karon natulog siya nga walay lihok, walay gininhawa, ug hilom. – Unsa man, busa, ang tawo? – Usa ka damgo ug usa ka landong. – Ang mga anghel – ang mga maniningil – pagkahuman kuhaon ang kalag, mosaka sila sa hangin, diin nagbarug ang mga prinsipalidad ug mga gahum, ug ang mga magmamando sa nagkasumpaki nga mga pwersa. Mao kini ang atong dautang mga managsaway – dinhi, ang mga manulay ug manunulat sa atong dautang mga buhat; didto, ang mga manlutos. Gitagbo nila ang nag-alsa nga kalag sa dalan, gisusi kini ug gitotal ang mga sala sumala sa ilang talaan – ang mga sala sa pagkabatan-on ug pagkatigulang, boluntaryo ug dili boluntaryo, nabuhat sa buhat, pulong ug hunahuna. Oh, unsa ka kahadlok, unsa ka kahingawa alang niining pobre nga kalag! Unsa ka dili masukod nga kasakit ang iyang ginasagubang niadto sa kamot sa dili mabilang nga kadaghanan sa mga kaaway nga naglibot kaniya sa kangitngit, nagpasipala kaniya aron mapugngan siya sa pagsaka paingon sa langit, pagsulod sa gingharian sa kinabuhi, ug pagkuha sa iyang puwesto taliwala sa mga buhi.

91. Busa ang mga Anghel, pagkahuman nilang kuhaon ang kalag, ilang giya kini sa usa ka dalan nga ila ra ang nakahibalo. – Samtang kita, pagkahuman natong andamon ang lawas, atong dad-on kini sa lubnganan – ug dinhi kita makasugat sa usa ka bag-ong makalilisang nga misteryo. Ang mga mapainubsanon ug ang mga gamhanan, mga hari ug mga ordinaryo, mga agalon ug mga ulipon – nahimo na silang tanan nga usa ka abog, usa ka yuta, usa ka abo, usa ka baho, usa ka pagkabulok: ang Etiopiyano pareho ra sa kaniadto nga gwapo, ang batan-on pareho ra sa tigulang, ang paralisado pareho ra sa kusgan sa lawas; tanan nahimong, sumala sa gisugo sa sinugdanan, abog ug uling (Gen. 3:19). – Ug walay bisan unsa nga mapalahi. – Usa ka tinuod nga dako ug makalilisang nga misteryo ang nagbarug sa atubangan nato! Makita nato nga ang matag kapanahonan napapas didto, ang matag pisikal nga katahum nabag-o, ang matag kaanyag sa nawong nawala na, ang matag makapahimuot nga tan-aw nangalipong na, ang matag maalamon nga baba natabonan, ang matag hibla sa buhok nabulok na – natapos na ang tanan. Nagaistorya kita – apan walay maminaw – nagahilak kita – apan walay motagad kanato.

92. Hinaut unta nga makapangutana kita sa mga nagahigda didto: 'Asa kamo nangadto, among mga igsoon? Asa kamo nagpuyo?' Asa na ang inyong puloy-anan? Hatagi kami og timaan, pakig-istorya kanamo sama sa kaniadto. Ug mapuslanon unta alang kanila nga motubag kanamo: 'Kami nga nangibulag kaninyo, nga nagpuyo pa sa yuta—mao ang kalag sa matag-usa kanamo—anaa sa usa ka dapit nga angay sa matag kalag sumala sa bili niini. Ug kini nga abog nga nag-atubang kaninyo, kining abo nga inyong makita, kining baho, kining mga tul-an nga nabubulok – mao kini ang mga lawas sa mga batan-ong lalaki ug batan-ong babaye nga kaniadto inyong gipangandoy. Kining abo mao gayud ang unod nga inyong gihuptan sa inyong nga yakap ug gisal-otan nga walay pagkapuno. Kining mga ngipong gipadayag, kana gayud nga mga ngabil nga imong gitabunan adlaw ug gabii sa dili mabilang nga mga halok. Kining nana ug kining makalilisang nga kabasa – kana gayud nga unod nga sa yakap niini imong gisurender ang imong kaugalingon sa sala. Busa, tan-awa ug siguroha nga, sa diha nga imong giyakap ang imong mga batan-ong hinigugma sa inyong mga higdaanan, imo diay giyakap ang abog ug lapok. Hibal-i nga sa diha nga imong halukan ang ilang mga bukton, halukan nimo ang baho ug nana. Masabti nga sa diha nga magdilaab ka sa gugma para kanila, ang tumong sa imong tinguha mao ang mga ulod, abo, ug baho. Ayaw pag-uyon sa limbong, mga batan-ong lalaki ug babaye nga buang! Ayaw kamo pasagdi sa malimbongon nga katahum sa pagkabatan-on; kay kami usab, nga nagahigda sa atubangan sa inyong mga mata, kining mga nabubulok nga bangkay, kaniadto sa among

kinabuhi, sama kaninyo karon, gwapo ug mahimayaon, gipahiran sa humot nga pahid, gihigugma, naglipay sa kinabuhi ug nagpuyo sa kasaganaan; ug karon, sama sa inyong nakita, nahimong usa ka anino, abog, abo, ug baho ang tanan niini. Ayaw na ninyo limbonga ang inyong kaugalingon; apan pagkat-on kamo kanamo, nga nanguna kaninyo ug karon nagahigda sa lubnganan, ug pag-amping kamo, ug pagkasiguro – nga adunay paghukom, adunay walay katapusang pag-antos, adunay kangitngit nga dili masudlan ug usa ka walay paglaum nga Gehenna, adunay walay hunong nga ulod, walay hunong nga paghilak, walay hunong nga pag-ungol sa ngipon, ug kasubo nga dili na matambal".

93. Mao kini ang gitudlo kanato sa atong mga igsoon, nga nanguna kanato didto—dili lamang sa pulong, kondili pinaagi sa ilang mga buhat. Busa, pagpukaw kita gikan sa atong pagkatulog. Hunong kita sa paglimbong sa atong kaugalingon pinaagi sa walay sulod nga paglaum. Ayaw na nato tugoti ang malimbungan nga kaaway nga magbinuang kanato. Ayaw kita pasagdi nga madani sa pambabuyaw sa hunahuna nga nagasaad og taas nga kinabuhi. Daghang mga tawo, nga nakahimo og daghang plano, wala gani mabuhi hangtod makita ang kaadlawon, apan kalit lang gikuha sa kamatayon, sama sa langgam nga gikuha sa lawin, o sama sa karnero nga gikuha sa lobo. Ang uban, nga natulog sa maayong panglawas sa gabii, wala na namata; ang uban, samtang naglingkod sa lamisa, naghuyop sa ilang katapusang gininhawa; ang uban pa namatay kalit samtang naglakaw-lakaw o naglingaw-lingaw; ang uban pa, namatay sa paliguan, didto mismo nahimong ilang lubong nga pagligo; ang uban pa kalit nga gikuha sa kamatayon atol sa ilang kasal, sa kwarto mismo sa nobya – ug ang ilang sinina sa kasal nahimong sinina sa lubong, ug ang mga nagtugtog og musika sa kasal napulihan sa mga nagminos, ug ang mga nagsayaw napulihan sa mga nagahilak. 'Nasayud kita niini tanan,' apan padayon gihapon kita sa pagpanglimbong sa atong kaugalingon. Busa, dili kita makadawat og kaluoy gikan sa Dios; kay dili tungod sa kawalay-hibalo, kondili tinuyo-tuyo kita nga nagatugyan sa kaugalingon sa limbong. 'Busa, ako nagahangyo kaninyo,'—ayaw lang pagpanumpong nga mamati, kondili paghimò usab sa pagtulon-an nga gipahimutang kaninyo.

94. Unsa kaha kadako ang kahadlok ug kaguol nga atong atubangon sa takna sa atong pagbiya niining kinabuhi, sa dihang ang kalag mabulag sa lawas?! Usa ka makalilisang ug dakong misteryo ang matuman niadto! Ang mga maayong anghel ug kadaghanan sa langitnong puwersa moduol sa kalag, ingon man usab ang tanang puwersa nga supak ug ang prinsipal sa kangitngit; ang duha ka panig naningkamot nga madani ang kalag ngadto sa ilang kaugalingong gingharian. Niining panahona, kon ang kalag nakatigom og maayong kinaiya dinhi, nagkinabuhi nga may dungog, ug buotan; unya sa adlaw sa iyang pagbulag, ang mga kaayo nga iyang nakab-ot dinhi dad-on sa mga maayong anghel, nga naglibot niini ug dili tugotan bisan unsang puwersa nga supak nga makahikap niini; apan, sa kalipay ug pagdayeg, gidawat kini sa mga balaan nga anghel ug gidala ngadto kang Kristo, ang Ginoo ug Hari sa Himaya, ug gisaulog Siya uban niini ug sa tanang langitnong gahum. Ug sa katapusan, ang kalag dad-on ngadto sa usa ka dapit sa pahulay, ngadto sa dili masukod nga kalipay, ngadto sa walay katapusang kahayag, diin walay kasubo, pag-agah, luha, o kabalaka, kondili diin adunay walay kamatay nga kinabuhi ug walay katapusang kalipay sa langitnong gingharian uban sa tanan nga nakapahimuot sa Dios. – Apan kon ang kalag nagkinabuhi sa makauwaw nga paagi dinhi sa kalibutan, nagpahimulos sa mga kahayang nga dili angay ug nadala sa mga kahimut-an sa unod ug sa kawang sa kalibutan, nan sa adlaw sa iyang pagbulag niini nga kinabuhi, ang mga kahiligon ug kalipay nga nakuha niini sa kini nga kinabuhi nahimong datang mga demonyo; ilang palibutan ang pobre nga kalag ug dili tugotan ang mga Anghel sa Dios nga moduol niini, apan, kauban sa mga puwersa nga supak, ang mga prinsipal sa kangitngit, dakpon nila siya—nga maluoy-luoy, nagahilak, walay paglaum ug nagasubo—ug dad-on siya ngadto sa ngitngit, madulom ug masubo nga mga lugar, diin ang tanan nga makasasala gipabilin hangtod sa Adlaw sa Paghukom ug sa walay katapusang pag-antos, diin ang yawa ug ang iyang mga anghel ipahulog.

95. Busa, samtang aduna pa'y panahon, mag-amping kita sa pagpanglimpyo sa atong kaugalingon gikan sa atong mga pagka-uyamot pinaagi sa paghinulsol, ug pinaagi sa mga paningkamot sa pagdumili sa kaugalingon ug sa mga maayong buhat, itanom nato sa atong mga kasingkasing ang mga hiyas nga mopuli niini, nga sa atong pagpanaw, mopangamuyo alang kanato, ug uban sa mga Anghel sa Dios motindog sa atubangan sa atong Ginoo ug Magbubuhay, ug mangayo sa Iyang pabor alang kanato.

2. Mga Leksyon sa Paghinulsol

1. Kaaay sa ako! Kaulaw kaayo ako! Ang akong sulod dili sama sa akong gipakita sa gawas! Sa tinuod, naa ra kanako ang dagway sa pagkamatinud-anon, apan wala ang gahum niini. Unsaon nako pag-atubang sa Ginoong Dios, nga nakahibalo sa mga tinago sa akong kasingkasing? Tungod kay manubag ako sa daghang

dautang buhat, bisan pa sa akong pag-ampo, nahadlok ako nga basin moubos ang kalayo gikan sa langit ug mopapas kanako. – Apan wala ko mawagtangi sa paglaum, nagasalig sa kaluoy sa Dios.

2. Ang akong kasingkasing nangalig-ang, ang akong pangatarungan nadaut, ang akong hunahuna natabonan. Sama sa iro, mobalik ko sa *akong 'kaugalingong paghuspa'* (2 Pedro 2:22). Wala koy tinuod nga paghinulsol, walay luha sa pag-ampo, bisan pa man nga nagahingas ko ug nagabun-og sa akong dughan—ang puloy-anan sa mga kahiligon.

3. Didto, ipadayag ang tanan nga nahimo sa kangitngit ug ang tanan nga nahimo sa hayag. Unsa kaha kaulaw ang modangat sa akong kalag sa diha nga kadtong karon nag-ingon nga ako walay ikasaway makakita kanako ingon usa ka tawo nga gikondena! Tungod kay gibyaan nako ang espirituhanong butang, misugot ako sa akong mga kahuyang. Dili ko gustong makat-on, apan malipayon ko sa pagtudlo; dili ko gustong mosumpo sa akong kaugalingon, apan ganahan ko nga ipasumpo ang uban; dili ko gustong magpaningkamot, apan andam kaayo ko sa pagpabug-at sa uban; dili ko gustong pasidunggan ang uban, apan gusto ko nga pasidunggan; dili nako kaya ang pagpasipala, apan ganahan ko sa pagpasipala; dili ko gustong mapahiya, apan ganahan ko sa pagpahiya sa uban. – Maalamon ko sa paghatag og tambag, apan dili ko maalamon sa pagsunod niini sa akong kaugalingon; mosulti ko unsay angay buhaton, apan buhaton ko ang dili angay isulti.

4. Ayaw pag-ingon, 'Karong adlaw magasala ko, ug ugma maghinulsol ko.' Hinuon, maghinulsol kita karon; kay wala kita kahibalo kon mabuhi pa ba kita hangtud sa ugma.

5. Nakasala ba kita? Magsugid kita, kay ang Ginoo modawat sa paghinulsol sa mga tinuoray nga maghinulsol.

6. Kung ang igsoon makasala, malipay kaayo kita sa pagsaway kaniya; apan kung kita mismo ang makasala, dili nato dawaton nga malumo ang pagsaway.

7. *'Ayaw paglalis batok sa kamatuoran, ug ayaw pagkahuya sa imong silot. Ayaw pagkahuya sa pag-angkon sa imong mga sala'* (Sirak 4:29–30). *'Ayaw pag-ingon: "Nakasala ako, unsa kaha ang mahitabo kanako?" Kay mapailubon ang Ginoo. Ayaw paglangan sa pagbalik sa Ginoo, ug ayaw kini ipalugway gikan sa adlaw ngadto sa adlaw'* (Sirak 5:4, 8). *'Hinumdumi nga dili madugay moabot ang kasuko'* (Sirak 7:18).

8. *"Kinsa bay mohatag ug tubig sa akong ulo, ug bukal sa luha sa akong mga mata, aron ako maghilak sa akong mga sala adlaw ug gabii"* (Jer. 9:1)? Sa katawa miingon ako (Ekl. 2:2): 'Layo kanako'; ug sa mga luha: 'Umari kanako'; kay dako kaayo ang akong sala sa atubangan sa Ginoo, ug ang akong mga kalapasan dili masukod.

9. Nasayud ka ba nga adunay tulo ka lain-laing matang sa luha sa mga tawo? Aduna'y luha para sa makita nga mga butang – ug kini mapait kaayo ug walay pulos. Aduna'y mga luha sa paghinulsol, sa dihang ang kalag naghandum sa walay katapusang mga panalangin, ug kini tam-is kaayo ug mapuslanon. Ug aduna usab'y mga luha sa pagbasol diin *adunay 'paghilak ug pag-ungol sa ngipon'* (Mat. 8:12) – ug kini nga mga luha mapait ug walay pulos, kay kini hingpit nga walay bunga kon wala na'y panahon para sa paghinulsol.

10. Sa gawas, mapainubsanon kami, apan sa among kinaiya, malupigon ug dili makatawo; sa gawas, relihiyoso kami, apan sa among kinaiya, mamamatay-tao kami; sa gawas, puno kami sa gugma, apan sa among kinaiya, kaaway kami; sa gawas, mahigalaon kami, apan sa among kinaiya, mapangdaot kami; sa gawas mga asketa, apan sa kinaiya usa ka salot sa mga asketa; sa gawas nagapuasa, apan sa kinaiya mga tulisan sa dagat; sa gawas putli, apan sa kasingkasing mga mananapaw; sa gawas hilom, apan sa kasingkasing mga palaboy; sa gawas malumo, apan sa kinaiya hambog; sa gawas, mga magtatambag, apan sa kinaiyahan, mga mananikas; sa gawas, matinahuron, apan sa kinaiyahan, delikado. – Ngano man ni? Kay wala nato ginahadlok ang Dios sa atubangan sa atong mga mata, ug o dili nato mailhi ang mga sugo sa Ginoo, o, sa pagkahibalo nato niini, atong baliko ang kahulugan aron mohaom sa atong kaugalingon.

11. Ug bisan karon (human sa daghang katuigan sa pagpauswag sa kaugalingon), daghan gihapon ang hugaw nga mga hunahuna sa sulod nako – pagpanukog, dautang buot, pagpalabi sa kaugalingon, pagka-gluton, dali nga paglagot, garbo, ug kahilayan. Wala koy bili sa akong kaugalingon, apan giisip ko nga dako ko; giisip ko nga usa sa mga daotan, apan nangita ko og dungog sa pagkabalaan; nagpuyo ko sa sala, apan gusto ko nga tan-awon nga matarong. Ako mismo usa ka bakakon, apan masuko ko sa mga bakakon; ginahugawan ko ang akong kaugalingon sa akong mga hunahuna, apan naghukom ko sa mga maluoy sa pagpakighilawas; Gikondena nako ang mga kawatan, apan ako mismo ang nagdaugdaug sa mga kabus; nagpakita ko nga putli, bisan pa hingpit kong hugaw; sa Simbahan, ako ang nanguna, bisan dili ko angay bisan sa katapusan; nangayo ko og dungog para sa akong kaugalingon, bisan unta ako ang angay makasinati og kadaut; sa atubangan sa mga babaye gusto kong makita nga mahigugmaon, sa atubangan sa mga dato – matinud-anon. Kung masakitan

ko, mobalos ko; kung pasanginlan, ipakita nako ang akong kasuko; kung dili ko makakita og pagdayeg, masuko ko; gilantaw nako nga walay bili ang mga may awtoridad, apan magkunwari ko sa ilang atubangan; dili nako ihatag ang dungog sa angay dungogan, apan tungod kay dili man ko angay, mangayo ko og dungog para sa akong kaugalingon. Dili nako isaysay ang mga hunahuna nga nagpuno sa akong huna-huna matag-adlaw, ang akong pagka-abalang sa pagkamapahitas-on, ang akong pagpasagad sa pag-ampo, o ang akong hilig sa tsismis. Apan isaysay ko ang akong pagbisita sa simbahan subay sa usa ka nakatakhang rutina, ug ang tinuyo nga paglangan nga nalambigit niini, ang gipanghimo nga mga panagtagbo, ang hipokritang pakighinabi sa mga matitud-anong babaye, ang akong pagkawalay puas sa pagdawat og mga gasa, ug ang akong pagpangdayeg aron makakuha pa og daghan. Mao kini ang akong kinabuhi, mao kini ang akong mga kapakyasan!

12. Tingali adunay mosulti, 'Importante ba gyud kaayo ang mga hunahuna?!' Niini akong tubag: importante kaayo gyud kini, ug ania ang ebidensya gikan sa Kasulatan. Naghalad si Job og halad alang sa iyang mga anak, nga nag-ingon, 'Tingali nakahunahuna sila og dautan sa ilang kasingkasing' (1:5). Kung ang mga hunahuna dili man manubag, nganong kinahanglan pa man siya maghalad bisan usa ka toro alang sa mga sala sa iyang hunahuna? – Ang mga malisyoso gisilotan sa asembleya ni Korah; ug tungod kay nagpuyo sila og dautang hunahuna, nasunog sila. Ug ang Ginoong Manluluwas, sa Iyang pagpaubos, gitawag ang pakighilawas nga 'pakighilawas', ang kahilambigit sa usa ka asawa nga 'ang maong buhat mismo', ang kasuko nga 'pagpatay', ug giisip ang pagdumot nga katumbas sa pagpatay. Si Balaan Pablo usab nagpamatuod sa atong responsibilidad sa atong mga hunahuna sa dihang miingon siya nga ang Ginoo ipadayag '*ang mga tambag sa kasingkasing*' sa paghukom ug ipahimakas '*ang mga tinago sa kangitngit*' (1 Cor. 4:5). – Busa, ayaw pag-ingon nga walay pulos ang mga hunahuna, kon ang pag-uyon niini giila nga mao gayud ang buhat mismo.

13. Dili lang ang atong mga hunahuna ang angay natong hunahunaon, kondili ang desisyon sa kabubut-on nga ituring kining mga hunahuna nga makapahimuot ug mosugot niini. Ang mag-uuma magtanum og liso sa yuta, apan dili tanan madawat niini; ingon usab ang hunahuna magtanum sa kabubut-on, apan dili tanan aprobahan ug dawaton niini. Gikan sa madawat sa yuta, ang mag-uuma mangita og ani; ug alang sa gi-aprobahan ug gidawat sa kabubut-on, ang Dios mangayo og pasaysay.

14. Ang Apostol gitawag ang mga naglihok sumala sa kinaiyahan nga 'espirituhanon', ug ang mga naglihok batok sa kinaiyahan nga 'karne'; samtang ang mga espirituhanon mao kadtong nagbag-o bisan sa kinaiyahan ngadto sa espiritu. Ang Dios nakahibalo sa kinaiyahan, sa kabubut-on ug sa gahum sa matag tawo; Iyang gitamnan ang Iyang Pulong sa ilang sulod, ug nagkinahanglan Siya og mga buhat subay sa ilang kapasidad; Siya mosulod sa supernatural nga paagi sa kalag ug espiritu, sa kinaiyahan ug sa kabubut-on (nga wala magpugos niini). Kung ang usa ka tawo kontento sa natural, dili kini isipon sa Diyos batok kaniya; kay Iyang gitakda ang sukod sa kinaiyahan ug nagtukod ug balaod alang niini. Apan kung ang kabubut-on mapildi sa kinaiyahan, mananagot siya alang sa kawalay-kapunongan ug sa paglapas sa balaod sa Diyos.

15. Nagdumot ko sa sala, apan nagpabilin gihapon ang akong mga pagbati; gisalikway ko ang kawalay-balaod, apan mosugot ko sa kalipay batok sa akong kabubut-on. Gihimo nakong ulipon sa sala ang akong kinaiyahan, ug ang sala, nga nakapalit sa akong gawasnong kabubut-on, nagpugos kanako. Ang akong mga pagbati mobah-ag kanako sama sa suba; kay gihiusa nako ang akong hunahuna sa unod, ug imposible na ang pagbulag. Nagdali ko sa pag-usab sa akong kabubut-on, apan ang akong kaniadto nga kahimtang mosukol kanako niini. Nagdali ko sa pagpalaya sa akong kalag, apan gibug-atan ko sa kadaghan sa mga utang.

16. Ang Yawa, kana nga dautang mananayran, dili ko pahimangnoan sa pagbayad; siya mohulam og daghan, apan dili mopahawa og bisan unsa. Ang iyang gipangita mao ang pagpakaupilon lang, ug wala siyay argumento bahin sa utang; siya mohulam aron manggaranon kita sa mga kahuyang, ug dili niya ipangayo ang bayad sa iyang gihatag. Gusto ko siyang bayran, apan iyang gidugang pa ang utang nga daan. Kung pugson ko siya nga kuhaon kini, ihatag niya ang lain nga butang, aron daw ako ang nagabayad gikan sa iyang kaugalingong utang. Gipabug-atan ko niya sa bag-ong mga utang, kay iyang gipapas ang akong kaniadto nga mga pagka-adik pinaagi sa uban nga wala pa naglungtad hangtod karon. Murag nabayran na ang daan; apan gidani ko niya sa bag-ong obligasyon sa pagbati ug gipaila-ila ko sa bag-ong kahimtang. Gipugos ko niya nga maghilom bahin sa akong mga pagbati ug dili kini ipadayag, ug gipangumbinse ko nga sundon ang bag-ong mga pagbati, ingon nga walay kadaut. Nasanay ko sa mga pagbati nga wala pa nako mailhi kaniadto, ug tungod kay nabalaka ko niini, nakalimot ko sa akong kaniadto nga mga pagbati. Nakigsabot ko sa mga bag-ong miabot kanako, ug usab nakit-an nako nga naay utang ko. Miduol ko kanila sama sa mga higala, ug kadtong nagpahulam kanako og kuwarta nahimong akong mga agalon pag-usab. Gusto nakong makigbulag, apan

gihimo ko nila nga usa ka alipin nga mapalit. Nagdali ko sa pagputol sa ilang mga gapos, ug nagbugkos ko sa akong kaugalingon sa bag-ong mga gapos; ug samtang naningkamot ko nga makigbulag ug makig-away ilawom sa mga bandila sa mga pagka-ugali, tungod sa ilang kalampusan ug sa ilang mga gasa, ako nahimong tigpangdumala nila.

17. O, palayo kanako kining pagkaulipon sa bitin! Palayo kining paghari sa mga pagbati! Palayo kining lawom nga sala. Nagtugan kini aron mapalit ang akong hunahuna para kaniya; gipahimulosan niini ang unod, aron isumiter nako ang akong kalag sa iyang pag-alagad. Gikuhaan niini ang akong pagkabatan-on aron dili masabtan sa akong rason ang nahitabo; gipugngan niini ang akong wala pa mahinog nga panghuna-huna, ug pinaagi niini, sama sa tanso nga kadena, gipriso ang akong limitadong hunahuna; ug kung gusto kini makalingkawas, dili kini buhian, gihuptan kini nga nakagapos. Ang sala naglibot sa hunahuna ug gisirad-an ang pultahan sa kahibalo. Ang kahiligon kanunay nagbantay sa hunahuna, aron, pinaagi sa pagtawag sa Dios, mapugngan niini ang pagbaligya sa unod. Nagpanumpa kini nga ang pagtagbaw sa unod dili gyud sayop, ug nga walay silot alang sa ingon nga gamayng butang. Gihisgutan niini isip mga pananglitan ang daghang nalibog nga hunahuna, ug gipasiguro kanako nga imposible nga susihon kini; gihisgutan niini ang ilang pagka-sutob (pagka-walay bili), ug gipasiguro kanako nga ang tanan niini kalimtan na lang. Mao kini ang paagi sa kaaway sa pagpugong kanako ug paghigot kanako, sa pagdakop kanako pinaagi sa limbong ug pagpangdayeg.

18. Si Pablo miingon mahitungod sa makasasala nga siya '*sa unod*' (Roma 7:14). Ang sala ginadala sa mga tinuyo nga nagbuhat niini; apan tali sa kinaiyahan ug sala, ang mga batasan naglihok isip mga tunga-tunga; ug ang mga pagbati usa ka butang nga gihatag sa sala ug gidawat sa kinaiyahan; ang pag-ehersisyo niini mosangpot sa pagkaulipon sa kalag, sa kalibog sa hunahuna, ug sa pagkaulipon. Kay ang sala, nga nagpuyo sa unod, naghari sa hunahuna ug nag-angkon sa kalag, ginapailalom kini pinaagi sa unod. Gigamit sa sala ang unod ingon usa ka katiwala; pinaagi niini, gibug-atan usab niini ang kalag mismo, ug nahimong, ingon pa, katiwala niini; kay nagatudlo kini og mga buluhaton ug nangayo og pasaylo sa pagtuman niini. Kung kinahanglan nga pahamtangon kini og mga hampak, pabug-atan kini niini pinaagi sa unod. Kay daw gihimo niini ang unod nga kaugalingon niyang kadena, ug gihuptan ang kalag niini sama sa karnero nga ihawon; ug sama sa usa ka naglupad nga langgam, gipugngan kini niini pinaagi niining kadena nga , ug gamit niini, sama sa usa ka gamhanang higante nga mogamit og espada, giputol niini ang mga bukton ug mga tiil niini. Dili ko makalingkawas ni makatabang sa akong kaugalingon, kay patay na ako bisan buhi pa; makakita ko sa akong mga mata, apan ako'y bulag; nahimong iro ako imbis nga tawo, ug bisan pa man makatarunganon ako, naglihok ko sama sa binuhat nga walay pulong.

19. Apan naghandum gayud ko nga makagawas gikan niining makaluluoy, mapinatikang kahimtang, kon ang Ginoo motabang kanako. Kon siya motagad kanako sumala sa kadagaya sa iyang kalooy, siya magluwas kanako gikan sa sala; ug kon iyang ibubo ang iyang kaayo kanako, ako maluwas. Sigurado ko nga mahimo kini Niya – ug dili ko mawagtang paglaum sa akong kaluwasan. Nasayud ko nga ang kadaghan sa Iyang mga kalooy modaug sa kadaghan sa akong mga sala. Nasayud ko nga sa dihang miabot Siya, nagpakita Siya og kaluoy sa tanan, ug sa bunyag gihatag Niya ang pagpasaylo sa mga sala. Gikumpisal ko kini, kay nakapahimulos ko niining grasya. Nanginahanglan ko og pag-ayo para sa mga sala nga akong nabuhat pagkahuman sa akong bunyag; apan alang sa Siya nga nagbanhaw sa mga patay, dili imposible nga ayohon usab ko Niya niini. Buto ako, apan gi-ayo Niya bisan ang tawo nga buto sukad pagkahimugso. Gitalikdan ako sama sa usa ka leproso, apan kon buot Siya, mahimo usab Siyang maglimpyo kanako. Nabug-atan ako sa mga sala, apan ang Iyang kaayo kanako dili mapilde niini. Naluoy Siya kang Zacchaeus ingon usa ka takus; maluoy usab Siya kanako ingon usa ka dili takus.

20. Bisan ang walay pulos nga mga pulong husayon. Ug unsa man ang walay pulos nga pulong? Usa ka saad sa pagtuo nga wala matuman sa buhat. Usa ka tawo nagtuo ug nag-angkon kang Cristo, apan nagpabilin nga walay lihok, napakyas sa pagbuhat sa gisugo ni Cristo. Sa lain nga pananglitan, ang usa ka pulong walay pulos, mao kana kung ang usa ka tawo mosugid sa iyang mga sala apan dili usbon ang iyang pamatasan; kung moingon sila nga nagsubo na sila, apan mobalik gihapon sa pagpakasala. Ug ang pagpanamastamas sa uban usa ka walay pulos nga pulong; kay kini nagasulti sa wala nahimo ug wala makita.

21. Umari, makasasala, ngadto sa Maayong Manag-iya, ug pag-ayo nga walay paningkamot. Ibulag ang karga sa imong mga sala, pag-ampo, ug hugasi ang imong nanlulupas nga mga samad sa mga luha. Kay kining langitnong Manag-iya nag-ayo sa mga samad pinaagi sa mga luha ug mga pag-ihaw. Busa, duola, dala ang imong mga luha—mao kini ang labing maayong tambal. Kay kabubut-on sa langitnong Mananambal nga ang matag-usa mag-ayo sa iyang kaugalingon ug maluwas pinaagi sa iyang kaugalingong mga luha. Kini nga

tambal dili pangmalayuan, apan epektibo; dili lang kini magpanaklob sa samad hangtod sa walay katapusan, kondili tambalan ka dayon. Ang Medico nagpaabot lang sa pagtan-aw sa imong mga luha; duola, ayaw kahadlok. Ipakita kaniya ang samad, dad-a uban nimo ang tambal—mga luha ug mga paghuyop.

22. Kinsa ang dili mahibulong, kinsa ang dili malisang, kinsa ang dili magpanalangin sa dakong kaluoy sa Imong kaayo, Manluluwas sa among mga kalag, sa diha nga Ikaw mopasugot sa pagdawat sa mga luha ingon nga bayad sa Imong panambal! O gahum sa mga luha! Unsa ka layo ang imong naabtan! Uban sa dakong kaisog, mosulod ka sa langit mismo nga walay babag. O gahum sa mga luha! Ang mga anghel ug tanang gahum sa langit naglipay nga walay hunong sa imong kaisog. O gahum sa mga luha! Kung gusto nimo, makabarog ka nga malipayon sa atubangan sa Balaan ug gihimaya nga trono sa Labing Putli nga Ginoo. O gahum sa mga luha! Sa pagkurap sa mata, mosaka ka sa langit, ug madawat nimo gikan sa Dios ang imong gipangayo; kay mogawas Siya aron masugat ka, ug malipayong maghatag Siya og kapasaylo.

23. Unsaon ko pagpakilooy Kanimong, akong Manluluwas, samtang ang akong mga ngabil puno sa panamastamas? Unsaon ko pagdayeg Kanimong samtang hugaw ang akong konsensya? Unsaon ko pagtawag Kanimong samtang napakyas ko sa pagbantay sa Imong mga sugo? – Apan Ikaw mismo, O Labing Maayo, ayaw ko pagdumta, usa ka maluoy; ayaw ko pagbaliwalaa, usa ka dautang binuhat; ayaw ko pagbayaa, usa ka tawo nga walay paglaum. Kay dakong kalipay sa akong kaaway ang makakita nga mawad-an ko og paglaum sa akong kaugalingon; ang iyang bugtong kalipay mao ang makita ako, tungod sa akong pagkawalay paglaum, nga nahimong iyang bihag; apan Ikaw mismo, pinaagi sa Imong kaluoy, pahimawa ang iyang paglaum, kuhaa ako gikan sa iyang mga baba, luwasa ako gikan sa iyang malimbungong mga tuyo, ug gikan sa tanang bitag nga iyang gitukod batok kanako! – Ug sa tanan nga ang konsensya nabalaka tungod sa ilang dautang mga buhat, naghangyo ko kaninyo: ayaw pag-awhag sa paglaum sa inyong kaugalingon; ayaw paghatag sa inyong kaaway og hinungdan sa kalipay. Apan duola ang Dios nga walay pag-ulaw, huloo sa Iyang atubangan, ug ayaw pag-awhag sa paglaum sa inyong kaugalingon. Kay ang atong Ginoo malipay kaayo sa mga naghinulsol ug nagpaabut sa atong pagbag-o. Siya mismo ang nagtawag sa tanan: *'Umari kamo kanako, kamong tanan nga nagapaningkamot ug nabug-atan, ug ako magahatag kaninyo ug pahulay'* (Mateo 11:28). Busa, ayaw gayud pag-awala og paglaum sa inyong kaugalingon, bisan pa kon nakasala kamo. Ang Ginoo istrikto lamang sa mga nagdumili kaniya ug wala maghinulsol.

24. Bulahan siya nga sa kinaadman mipili sa paghilak, ug nga uban sa mapinul-an nga kasingkasing nagpatulo og luha sa yuta sa atubangan sa Ginoo, sama sa bililhon nga perlas.

25. Bulahan siya nga ang iyang kalag nahimong sama sa bag-ong tanom nga kahoy, ug nga kanunay, sama sa tubig gikan sa kanal sa irigasyon, nagahulog og luha alang sa Dios.

26. Bulahan ang nagatanom og maayong tanom—mao ang mga hiyas—sa iyang kalag, ug nagabuhosan og tubig ang iyang gitamnan sa iyang sulod, nga nag-ampo uban sa mga luha aron ang iyang gitamnan makapahimuot ug mamunga alang sa Ginoo.

27. Gusto nakong ipakita kaninyo ang gahum sa mga luha. Pinaagi sa iyang pag-ampo nga puno sa luha, nadawat ni Hannah ang Propeta Samuel, kauban ang kalipay, kasubo, ug pagdayeg sa Dios sa iyang kasingkasing. Ang makasasala nga babaye sa balay ni Simon, nga nagahilak ug nagahugas sa balaan nga mga tiil sa Ginoo pinaagi sa iyang mga luha, nakadawat sa pagpasaylo sa iyang mga sala gikan Kaniya. Ang pagkamabuotan (paghilak gikan sa kasingkasing sa atubangan sa Ginoo) mao ang tambal sa kalag. Kini magpuyo sa Bugtong Anak sa Dios sa atong sulod kon kita maghandum Kaniya, ug magdani sa Espiritu Santo ngadto sa kalag. Walay kalipay dinhi sa yuta nga mas tam-is pa kaysa sa kalipay nga gikan sa paghinulsol. Na-sidlak ba kaninyo sa niining kalipay sa mga luha alang sa Dios? Kung kinsa kaninyo nga nakasinati niini ug nakakaplag og kalipay niini, nakalupad sa ibabaw sa yuta atol sa pag-ampo, nan niadtong takna hingpit na kamo nga wala na sa inyong lawas, wala na sa tibuok kapanahonan – ug dili na sa yuta. – Ang balaan ug putli nga mga luha alang sa Dios kanunay naghugas sa kalag aron limpyo kini gikan sa mga sala ug nagapahimakas niini gikan sa mga pagkadautan. Ang mga luha alang sa Dios sa tanang panahon nagahatag og kaisog sa atubangan sa Dios; ang hugaw nga mga hunahuna dili gayud makaduol sa kalag nga kanunay nga gipalihok sa pagkamalumo alang sa Dios. Ang pagkamabuotan usa ka bahandi nga dili matakaw; ang pagkamabuotan mao ang nagpadayon dili lang sa usa ka adlaw, kondili walay hunong, adlaw ug gabii, ug hangtod sa katapusan sa kinabuhi. Ang pagkamabuotan usa ka putli nga tinubdan nga nagdunot sa mabungahong mga tanoman sa kalag (i.e. ang mga hiyas).

28. Sa wala pa makahimo ang bisan kinsa og dautang buhat, ginapakagamay kaayo kini sa kaaway sa ilang panan-aw; labi na gayud, ginapakagamay niya ang kahakog alang sa senswal nga kalipay, ingon nga ang

pagtagbaw niini pareho ra sa pagbubo og usa ka panaksan nga bugnaw nga tubig sa salog. Mao kini ang paagi sa dautan sa pagpakagamay sa sala sa panan-aw sa usa ka tawo sa wala pa kini mahimo; apan sa diha nga nahimo na ang sala, gipalabaw sa dautan ang pagka-dautan niini sa mata sa nakasala. Pinaagi niini, iyang gipukaw ang balod sa pagkawalay paglaum sa sulod nila; ug kanunay siyang maggamit og mga panultihon batok kanila, nga nagmugna og hunahuna sama sa: 'Unsa man imong gibuhay, ikaw nga naningkamot sa walay pulos? Ug unsa man ang kapareho sa imong buhat? Mao ni ang pagkapareho niini: adunay usa ka tawo nga nagtanum og ubasan, giatiman ug gikuptan kini hangtud nga kini mibunga; ug pagkahuman nga iyang nakolekta ang mga ubas, iyang gipuno ang mga bariles og bino; apan unya, kalit lang, siya mitindog, nagkuha og palakol ug gibuak ang mga bariles; ang bino nabubo ug nawala; mao kini ang pagkapareho sa imong buhat.' Mao kini ang gipang-instilar sa dautan sa usa ka tawo, uban sa tuyo nga itugpa siya sa kalawom sa kawad-on sa paglaum.

29. Busa, sa pagkahibalo daan sa mga limbong sa kaaway, palagyo kamo sa sala. Apan kon mahulog kamo sa sala, ayaw kamo magpadayon niini; kondili motindog kamo ug mobalik sa Ginoo nga inyong Dios sa tibuok ninyong kasingkasing, aron maluwas ang inyong kalag. Ingna ang dautang hunahuna: 'Bisan pa nga nabungkag nako ang mga bariles ug nawala ang bino, nagpabilin nga buo ang akong ubasan, ug ang Ginoo mapailubon, daghan sa kaluoy, malumo ug matarong. Ug naglaum ako nga, uban sa tabang sa Iyang grasya, mausab nako pag-atiman ang akong ubasan ug makatigom pag-usab sa akong mga ubas, ug mapuno nako pag-usab ang akong mga bariles sama sa una. Kay pinaagi kang Propeta Isaias Nagaingon Siya: *'Bisan pa man mapula nga sama sa eskarlata ang inyong mga sala, pagaputi-on ko kini nga sama sa niebe; bisan pa man mapula nga sama sa kirmison, pagaputi-on ko kini nga sama sa lana sa karnero'* (Salmo 1:18).

30. Sa usa ka tawo, ang hunahuna mosugyot ug moingon: 'Bata pa ka; maghinulsol ka sa imong katigulangon.' Apan sa usa nga nakaabot na sa katigulangon, ang hunahuna mosugyot: 'Tigulang na ka – giunsa man nimo pag-antos sa mga kaisog sa paghinulsol? Kinahanglan ka magpahulay.'

31. Ayaw pag-awhag sa imong kaugalingon, ug ayaw pagsulti: 'Dili na ko maluwas'. Sa kasukwahi, kaya ka pa gyud maluwas. Higugmaa ang kahadlok sa Dios sa tibuok nimong kalag; ug kini mag-ayo sa imong mga samad ug magpabilin kang dili mapintas sugod karon. Basta ang imong kalag nagahigugma sa kahadlok sa Ginoo, dili ka mahulog sa mga bitag sa yawa, kondili sama ka sa usa ka agila nga naglupad sa kahitas-an. – Apan kon, pagkahuman niini, imong pasagdan ang kahadlok sa Dios, ug ang imong kalag mahimong hambog, nan, sa pagkahulog niini gikan sa kahitas-an, kini mahimong dulaan sa mga espiritu sa ilawom sa yuta. Ug sila, sa pagtabon sa iyang mga mata, magdani kaniya ngadto sa mga kahiligon sa pagpakalaw, sama sa usa ka baka nga gitali sa yugo.

32. Kung matamaan ka sa pana gikan sa malimbungan nga kaaway, ayaw gayud pag-ikyas sa paglaum; sa kasukwahi, bisan pila ka beses ka mapildi, ayaw pagpabilin nga napildi, kondili motindog dayon ug makig-away sa kaaway: kay ang Manluluwas kanunay andam nga iunat ang Iyang tuo nga kamot kanimo, ug itindog ka gikan sa imong pagkahulog. Sa diha nga imong unang itunol ang imong tuo nga kamot ngadto Kaniya, ingon usab Kaniya magtunol sa Iyang tuo nga kamot kanimo aron ikaw itindog. Apan ang dautang kaaway, buhaton niya ang tanan niyang makaya aron ikaw malunod sa kawad-on sa paglaum sa diha nga ikaw mahulog. Ayaw siya tuohi; apan bisan pa og mahulog ka pito ka beses sa usa ka adlaw, paningkamoti nga mobangon pag-usab ug pahimangnoa ang Dios pinaagi sa paghinulsol.

33. Bisan pa man nga natumba kita tungod sa atong kaugalingong kahuyang, paningkamotan nato nga tambalan ang atong kaugalingon pinaagi sa paghinulsol. Bisan pa man nga kita, isip mga tawo, sakop sa atong mga pagbati, ayaw nato pag-awhag sa atong kaugalingon hangtod sa katapusan; sa baylo, sa pagpaminaw sa Dios, paminawa Siya nga nag-ingon: *'Maghinulsol kamo, kay duol na ang Ginghamlan sa Langit'* (Mat. 4:17). Wala Siya magtudlo og paghinulsol alang sa pipila lang ka mga sala, samtang gipasagdan ang uban; sa kasukwahi, ang Mananambal sa atong mga kalag naghatag kanato niini nga tambal alang sa matag masakiton nga sala.

34. Ang paghinulsol usa ka uma nga ginapang-uma sa tanang panahon. Kini usa ka kahoy nga nagbunga og daghang bunga, nga nagahatag og himayaong bunga alang sa Dios sa tanang paagi. Kini mao ang kahoy sa kinabuhi, nga nagbanhaw sa mga patay pinaagi sa paghinulsol. Kini anaa sa pakig-uban sa Pagkadiyosnon, ug ang Dios malipay niini ingon nga gahum sa Iyang paglalang; kay kadtong gilaglag sa sala, kini ginabuhi pag-usab alang sa himaya sa Dios. Kini usa ka espirituhanong interes; kay kini mag-ani sa wala niini itanom, ug kuhaon ang wala niini ihatag.

35. Ang mga nagbuhat sa maayo, pinaagi sa paghinulsol, nagpabunga sa uma sa Dios; pinaagi niini napalambo nila ang Simbahan; pinaagi niini napuno nila ang mga kamalig sa Dios. Pinaagi niini, ang yuta nahimong langit, kay napuno kini sa mga Balaan—kini nga mga Anghel sa yuta. Dayegon ang mga maayong sulugoon nga, pinaagi sa paghinulsol, gipadaghan nila sa daghang beses ang gipugas.

36. Nakita sa Dios nga ang katawhan pagasamokan sa kaaway, ug gibutang Niya ang paghinulsol batok sa iyang pagkahugno. Ang kaaway mopangumbinsi sa pagpakasala, samtang ang paghinulsol andam modawat sa makasasala. Ang kaaway mopukaw sa pagbuhat og dautan, samtang ang paghinulsol magtambag sa pagbalik. Ang una magdala sa pagkawalay paglaum, samtang ang ikaduha nagsaad sa paglaum sa kaluwasan. Ang sala nagpahilom sa konsensya, samtang ang paghinulsol nagsilbi nga tungkod aron kini matukmod. '*Ang Ginoo nagabangon sa mga nahulog*' (Salmo 145:7); ug kini Iyang gihimo pinaagi sa paghinulsol.

37. Sa paghinulsol, ang Balaod nagsilbi nga suga; kay pinaagi niini, ang mga nakasala makasugat pag-usab sa Dios. Ang tawo nga walay balaod natabonan sa kangitngit ug dili makakita sa kaayo sa Dios; kay ang Kaaway napuno sa iyang kalag sa pagkawalay paglaum. Apan ang paghinulsol, sama sa usa ka maayong mananambal, nagpahawa sa kangitngit gikan sa kalag ug sa tanan nga nagpabug-at niini, ug nagpadayag niini sa kahayag sa kaayo sa Dios. Ang Yawa nagpugong sa mga dili matarong nga makabalik sa ilang paghunahuna pinaagi sa pagpresentar sa paghinulsol ingon usa ka bug-at nga buluhaton. Apan ang paghinulsol, sa pagtan-aw sa iyang limbong, miduol uban sa pagkamabuotan ug miingon: 'Hunahunaa lang ang Dios – ug ako magpaningkamot alang kanimo. Hulagwaya sa imong hunahuna ang Iyang kaluoy – ug ako mangamuyo alang kanimo uban sa mga paghuyop. Monghuyop lang og hinay, mga makasasala, sa paghinulsol—ug akong himuon kamo nga mga alagad sa Dios. Ug ang Propeta Isaias miingon: '*Sa diha nga kamo mobalik ug mohuyop, diha kamo maluwat*' (Isa. 30:15). 'Mao kini ang pagpamatuod para kaninyo; kinahanglan lang kamo maghinulsol.' Kung ang makasasala mohuyop, ang karga sa sala nga gibutang kaniya sa bitin matangtang uban niadtong huyop. Unya ang hamog sa pagkawalay-hibalo motangtang gikan sa iyang hunahuna – ang mata sa kalag mahimong klaro, ug ang paghinulsol magsugod sa paggiya sa kalag paingon sa kaluwasan.

38. Sa dihang ang usa ka makasasala nga naghinulsol makakita sa kaayo sa Dios, dili lang siya mohihingalo, kondili motulo usab ang iyang mga luha uban sa dakong kasubo. Kay ang kalag, human sa taas nga pagkabulag gikan sa Dios, sa dihang makita Niya ingon nga Amahan, madasig sa pagtulo og luha. Tungod kay sa katapusan nakita na niini ang nagbuhat kaniya, nagahulog kini og luha ug nagadani sa Dios paingon kaniya, kay gihigugma niini ang pabor sa Amahan; ug sa ingon niini, kini nahinlo gikan sa tanan nga gidala kaniya sa bitin. O wala ba nimo nadungog ang giingon ni David: '*Gihugas ko ang akong higdaanan matag gabii*' (Salmo 6:7)? Apan una siya mihuyop, unya nagsugod siya og paghilak. Ug mao kini sa kinaiyahan: una ang hangin, unya ang ulan; una ang dagundong sa dalugdog, unya motungha ang mga tulo sa ulan gikan sa panganod.

39. Si David, pagkahingas, gibabad ang iyang higdaanan sa mga luha, kay kini nahugawan tungod sa pakighilawas. Gihugas niya ang iyang higdaanan sa mga luha, nga iyang gidalit tungod sa usa ka dili matarong nga panag-uban. Miingon siya: '*Gikapoy ako sa akong paghungihong*' (Salmo 6:7); ug ang kakapoy sa paghungihong mao ang bunga sa masakiton nga kasingkasing, nga nagmugna usab og daghang luha. Busa, ang mga luha modaghan gikan sa mga paghungihong nga miuna niini.

40. Ang konsensya adunay natural nga hilig paingon sa Dios (nagtindog kini alang sa Dios ug sa tanan nga gikan sa Dios), ug gisalikway niini ang bisan unsang limbong nga misulod. Kasagaran mosulod ang sala nga walay pag-uyaw, apan ang konsensya, nga nagpahimulos sa kahimtang sa higayon, mopabor. Kung kinsa man ang dakpon sa kahadlok samtang naa sa kangitngit, nagpakita kini nga tungod kini sa sala: kay nagaingon ang Kasulatan, '*Ang daotan molayas bisan walay mosunod kaniya*' (Prov. 28:1). O kung, sa barko, ang usa ka tawo malibog tungod sa kusog nga balod sa dagat, pahinumdoman siya sa iyang dautang binuhatan. O sa panahon sa linog, ipahinumdom niini ang mga buhat sa paglapas sa balaod. O kung ang usa ka tawo nagbiyahe, ipahinumdom niini ang iyang mga buhat nga puno sa kahinam. Sa katapusan, kung ang makasasala dili maghinulsol, kini magsilot kaniya kung mahulog siya sa kahuyang ug sakit sa lawas – ug, tungod sa gugma sa kinabuhi, siya mipanumpa sa Dios nga tapuson ang sala sa iyang sulod. Tungod kay nahadlok siya sa kamatayon ug sa pagkawala sa mga panalangin sa walay katapusang kinabuhi, siya, nga gipanglutos sa iyang konsensya, mibalik sa paghinulsol – kini nga tunga-tunga tali sa Dios ug sa tawo.

41. Ang batan-ong lalaki nga gihisgutan sa Ebanghelyo, pagkahuman niyang nadawat ang panulondon gikan sa iyang amahan, nilarga sa layong yuta ug gipangwaldas kini sa mga salamangkera; ang sangputanan niini mao nga nakasinati siya og grabe kaayo nga kakabus sa tanang aspeto. Sa dihang nagsugod na siya'g

kaguol tungod sa kabug-aton sa iyang mga kalisdanan, ang paghinulsol—pinaagi sa pagpahinumdom kaniya sa pagkawala sa iyang kanhing walay kabalaka nga kinabuhi uban sa iyang amahan—nibanhaw pag-usab sa iyang kasingkasing ang tinguha nga mobalik niini, ug ang paglaum nga mapalipay pag-usab ang iyang amahan pinaagi sa iyang pagbasol. Ug siya misinggit: *'Mubangon ko ug mopaingon sa akong amahan, ug moingon ko kaniya: Amahan, nakasala ko batok sa langit ug sa imong atubangan'* (Lucas 15:18). Sa dihang nilukop sa kaaway ang batan-ong lalaki nga napildi sa tukso, ug gibuhat kaniya ang iyang gusto, nagpabilin nga malinaw ang paghinulsol, tungod kay napahilom niini ang iyang konsensya ug nagpaabot sa husto nga panahon sa dili pa kini molihok. Apan sa dihang miabot ang panahon sa pagsulay kaniya, ang paghinulsol, sama sa usa ka inahan, mipahimutang sa iyang dughan, giyakap siya, ug gikuha siya gikan sa kamot sa iyang madrasta—ang pagka-senswal—aron ibalik siya sa iyang inahan—ang pagkamatinud-anon.

42. Ang batan-on misinggit: *'Amahan, nakasala ako batok sa langit ug sa imong atubangan.'* Ang anak nga nakasala nakaila sa iyang amahan, nagahilak nga ang nakadani kaniya usa ka amahan sa bala ug usa ka dautang tawo. Nakita niya ang paglimbong, nakita niya ang pagdani sa , ug midagan siya ngadto sa paghinulsol sama sa usa ka inahan. Sulod sa dugay nga panahon, nagpanginabuhi siya sa mga tinik ug nag-antos sa gutom; apan ang paghinulsol, sama sa usa ka malumo nga inahan, pagdawat niya niining batan-on, gipakaon siya pag-usab sa gatas, gihatagan siya sa iyang suso – gipakaon siya sa gatas, kay gikuha sa sala ang iyang kusog pinaagi sa usa ka kinabuhi nga napuno sa kaulaw. Kung wala kini nga gatas, dili siya unta naayo. Apan kadtong dili makabangon gipaalsa sa paghinulsol, gipakaon og gatas. Gipanambal niini ang hingpit nga huyang ug gidala sila sa mga bukton sa ilang amahan.

43. Nakita ba nimo kung giunsa sa paghinulsol pagpakita sa sinugdanan sa mga makasasala nga dili istrikto, kondili mapatawad ug malumo! Wala kini magpataw og pag-ayuno, ni nangayo og paglikay sa pagkaon o pagbantay sa gabii, kondili giimbitar sila nga sugdan sa pag-ako: *'Nakasala ako'*. Nagsugod kini sa labing sayon nga lakang, nga nahibalo nga ang konsensya maoy makahuman sa uban pa. Ang konsensya mao ang magbabantay sa paghinulsol; gidala niini ang kalag ilawom sa iyang pag-atiman ug nagdali sa paghinlo niini. Kabalo kini sa pagkamapainubsanon sa kalag – ug giya kini, sama sa pagbuhat sa usa ka magkakabayo. Gusto niini nga dawaton ang paghinulsol; gitinguha niini nga moturok kini sa mga makasasala, ug, sama sa adlaw, mosulod sa hunahuna ug pasiga niini. Busa hinay-hinay kini nga magdala kanila ngadto sa Dios ug, sa dili madugay, himuon sila nga iya.

44. Dili kita, mga igsoon, mawagtang ang paglaum sa kaluwasan samtang aduna kitay inahan nga sama sa paghinulsol. Dili nato dapat ikalimod ang paglaum sa kaluwasan kon kini nga inahan nagahupay kanato. Gidala niini ang mga nadakpan sa mabangis nga kaaway ngadto sa paraiso paingon sa Dios; motalikod pa kaha kini kanato? Nagpakita kini og kaluoy sa mga naa sa gawas sa Simbahan; dili kaha kini magpakita og kaluoy kanato? Walay bisan kinsa nga motugot sa uban nga usikan lang ang iyang gipaningkamotan. Unsaon man kaha paghatag sa Dios Amahan kanato—nga iyang nakuha pinaagi sa dugo sa Iyang Anak—sa kaaway? – Kita ang Iyang panon, ug Siya ang atong Magbalantay. Iyang gihatag ang paghinulsol ingon nga tubig nga nagapahinis, aron kon makasala kita sa bisan unsang paagi, mahinlo kita niini. Aduna kita'y *'paliguan'* dili lamang para sa *'pag-usab nga pagkatawo'* kondili usab para sa *'pagbag-o'*. Kon makasala kita sa bisan unsang paagi, human kita maghugas sa atong kaugalingon sa paghinulsol, mahimong putli kita.

45. Ang paghinulsol mao ang halaran sa Dios, kay pinaagi niini ang mga makasasala maghimo og halad-pagtubos sa Dios. Ang mga ilawom sa Balaod, sa dihang nakasala, gikinahanglan nga maghalad og halad nga materyal, ug alang niini nga katuyoan moadto sa Herusalem; apan ang uban napugngan sa pagbuhat niini tungod sa pagkagahak, ang uban tungod sa kakabus, ug ang uban tungod sa katamaran. Sa bag-ong grasya, kini tanan natuman pinaagi lamang sa paghinulsol, nga naghalad og sakripisyo sa kaugalingong konsensya. Dili kini nagkinahanglan og kanding, kondili pag-angkon. Wala kay salampati, salawayon? Hingawa—ug kini ihap sa Dios nga labaw pa sa salampati. Wala kay salampati? I-angkon ang imong mga sala sa Dios—ug kini mao ang imong halad nga gisunog. Walay lain pa ba kang langgam? Huna-hunaa—ug kini ihap nga halad para kanimo. Kung mag-ampo ka, dawaton sa Dios ang imong pag-ampo imbis sa usa ka bisiro. Kung mohapa ka uban sa matitud-anong kasingkasing, ang imong kadasig bililhon pa kaysa baka nga gihalad. Ngano pa man nga mag-andam ka pa og insenso? Ang paghinulsol maghinlo kanimo nga walay pagsunog sa aso.

46. Ang paghinulsol mao usab ang pagkaon sa Dios, kay pinaagi niini matilawan sa Dios ang kaluwasan sa tawo. Ug miingon ang Manluluwas: *'Ang akong pagkaon mao ang pagbuhat sa kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit'* (Juan 4:34). Busa, ang paghinulsol mao ang katingalahang pan sa Dios;

niini, malingaw ang Dios sa pag-angkon sa konsensya; sa paghinulsol, Iyang imnon ang mga luha sa pagmugos; niini, malingaw Siya sa humot nga baho—ang matinud-anong pagbati sa mga paghuyop; kay alang sa Dios kini usa ka humot nga insenso. Tan-awa—ang nagkalain-laing halad sa Dios: paglikay sa dautan, pag-ayuno, pagbantay, masigasig nga pag-ampo, pagsumpo uban sa pagpaubos; kay kini mas makapahimuot sa Dios kaysa daghang halad.

47. Ang paghinulsol usa ka kombiyerto para sa Dios; kay ang Ebanghelyo nagaingon nga ang Dios mas malipay *'sa usa ka makasasala nga maghinulsol kaysa sa siyam ka pulo'g siyam ka matarong'* (Lucas 15:7). Ang paghinulsol, pinaagi sa pagsaulog og pista para sa Dios, nagtawag sa langit mismo sa maong selebrasyon. Malipay ang mga anghel kung ang paghinulsol magdapat kanila sa panihapon. Ang tanang pwersa sa langit nagapanihapon, gipukaw sa kalipay tungod sa paghinulsol.

48. Ang paghinulsol naghalad sa mga makasasala ingon usa ka halad, apan kini usab nagbanhaw kanila; kini nagapatay kanila, apan kini usab nagbanhaw kanila gikan sa mga patay. Giunsa man kini? Paminawa: kini nagkuha sa mga makasasala ug nagahimo kanila nga matarong. Kagahapon patay sila, apan karon buhi na sila alang sa Dios pinaagi sa paghinulsol; kagahapon mga langyaw sila, apan karon iya na sila sa Dios; kagahapon walay balaod sila, apan karon balaan na sila. Ang paghinulsol usa ka dakong pugon nga modawat sa tanso ug mausab kini ngadto sa bulawan; modawat kini sa tingga ug mopagawas og pilak. Kung nakita na nimo kung giunsa sa salamin pagkuha sa kolor sa hyasinto, o esmeralda, o safiro, nan dili ka na magduha-duha bahin sa ingon nga mga pagbag-o nga gihimo sa gahum sa paghinulsol. Ang paghinulsol, pinaagi sa maayong kabubut-on sa Dios, naghiusa sa mga naghinulsol sa grasya sa Espiritu Santo, ug naghimo sa usa ka tawo nga hingpit nga anak sa Dios.

49. Ang Balaod nagsugo nga ang mga balaan nga butang buhaton nga tibuok bulawan. Ang Magbalaod wala magtugot og kahaw-ang niining mga bililhon nga butang, aron masayran nato nga ang mga balaan sa Dios adunay hingpit nga pagkabalaan sa ilang sulod. Paminaw, kamo nga nagahinulsol! Paduol sa Diyos ang tibuok ninyong kasingkasing, ug Siya magganti kaninyo pinaagi sa hingpit nga paghinapsay kaninyo. Nangayo kamo og paghinapsay sa kalayo sa paghinulsol; siguroha nga walay bisan unsa nga mabilin nga wala mahinapsay. Mao kini ang akong pasabot. Pananglitan, naghinulsol ka tungod sa pakighilawas. Siguroha nga ilabay nimo ang tanang matang sa pakighilawas, kay , ang tanang matang sa kahilawotan naggikan niini. Ug dili lang kana, kondili ilabay usab nimo ang tanan nga mosangpot sa kahugaw pinaagi niini: katawa, binuang, bastos nga sinultian, pagka-gluton – kini mga dalan padulong sa pakighilawas.

50. Ibaliwala gayud ang tanan nga makasasala. Sa dihang nakasala ang mga tawo, gisugo sa Propeta Moises nga ipapako ang bitin, nga mao, nga laglagon ang mga sala – ug wala niya gihimo nga lungag ang bitin, kondili gihulma ug bug-os. Ngano man kini? Aron ipakita kaninyo nga kinahanglan ninyong hingpit nga molikay sa tanang *'limbong'*. Gihimo Niya ang bitin nga puro tanso, tungod kay ang gamot sa tanang dautan mao ang *'pagkahigugma sa salapi'*. Gihuyop Niya kini gikan sa hurno aron mapalong ninyo sa inyong sulod ang *'kalayo'* nga misiga sa inyong sulod, nga magdala sa pagkadaut sa hunahuna. Gabitay niya ang bitin sa kahoy aron, pinaagi sa paghinulsol, imong mapako sa krus kining tulo ka dautang hiyas sa sulod nimo, kay kini magdala sa kamatayon sa kalag.

51. Ang akong pulong alang kanimo, O naghinulsol; ayaw pagpasagad sa imong sulod; magbarug kang lig-on sa imong determinasyon nga supakon ang sala ug magbarug nga matinud-anon sa pagkamakatarunganon, sama sa bato. *'Palig-ona ang imong kasingkasing,'* ingon sa Propeta, *'aron kini dili malibog'* (Salmo 111:5, 8). Kinahanglan maghalad ka og hugot nga paghinulsol, sama ni Pedro, kay grabe ang imong sala. Dili dawaton sa Dios ang paghinulsol nga walay kauban nga hugot nga buhat. Daghan ang nagasundog sa paglakaw sa mga hari, apan dili sila gihatagan og dungog sama sa mga hari tungod niini. Ingon usab, kadtong mga maghinulsol, kon dili sila maghalad og lig-on nga paghinulsol, makita ra ang hitsura sa paghinulsol, nga walay kusog nga gihatag sa paghinulsol. Kadtong maghinulsol alang lang sa pagpanghambog dili lang usa ka sala ang ilang nabuhat, kondili daghan, tungod kay ginadani nila ang uban nga magpakita lang og paghinulsol sa gawas. Ang ingon nga mga tawo dili lang dili pasayloon, kondili usa pa ka sala ang gidugang sa ilang talaan.

52. Busa, kamo nga nakasala, maghalad og matinud-anong paghinulsol aron madawat ninyo ang pasaylo. Miingon si San Pablo nga ang bisan kinsa nga magtukod sa pundasyon nga *'kahoy, dayami ug dayami'* dili makadawat og ganti; giingon niya kini dili lang mahitungod sa doktrina, kondili usab sa paghinulsol. Kung kinsa ang dili maghalad og matinud-anong paghinulsol, sama sila sa mga tu-tu o kahoy nga naglutaw sa tubig. Kinsa ang dili mosulod sa paghinulsol uban sa pagkamatinud-anon, sama sa kahoy; ug ang ingon nga tawo

dili lang balibaran, kondili sunogon usab, ingon sa giingon, sa kalayo. Tungod sa unsang rason? Tungod kay nagtuo sila nga makahimo sila sa pagdaot sa Dios.

53. Magsugot kita sa paghinulsol, sama sa gibuhat sa mga tawo sa Nineve, aron kita usab makab-ot ang kaluwasan. Tinud-anay silang naghinulsol, ug tinud-anay silang naluwas; sama sa ilang pagkasala, mao usab ang ilang paghinulsol – ug gidawat sila. Wala sila mubalik sa paghinulsol sa pipila lang ka bahin, kay pareho ang paghilak sa mga hari ug sa mga ordinaryong tawo. Dili lang usa ka bahin kanila ang nabag-o, kay ang mga magmamando ug mga ulipon naghilak nga mag-uban. Wala usab sila maghinulsol sa mubo lang nga panahon – kay sulod sa tulo ka tibuok kaadlawon, ang mga lalaki ug babaye, mga bata ug mga tigulang, wala mohunong sa pag-angkon sa ilang mga sala. Gidawat nila ang paghukom, ug sama sa nag-andam sa kamatayon, naghinanakit sila pag-ayo alang sa usag usa. 'Ang Nineveh nagpasabot og usa ka tawo, ug pinaagi sa kadaghan sa mga pumoluyo niini gipakita nako ang mga bahin sa kalag ug ang mga lihok sa hunahuna. Sama sa ilang paghinulsol nga magkahiusa, kita usab, sa tibuok kusog ug isip usa ka buo, kinahanglan maghinulsol.'

54. Sa Balaod, gisugo sa Dios nga dili lang laglagon ang mga dios-diosan, mga halaran, ug mga dapit sa pagsimba, kondili usab nga ang abo sa gisunog nga mga bato ug kahoy, nga hugaw, ilabay sa gawas sa kampo. Ug kamo nga naghinulsol, hinumdumi nga katungdanan ninyo nga wagtangon ang matag bakas sa sala gikan sa inyong sulod. Kung magpabilin ang abo sa sala sa inyong sulod, madani ngadto kaninyo ang mga hugaw nga hayop ug mga reptilya. Apan kung ilabay ninyo kini gikan sa inyong kaugalingon, bisan ang gagmay nga langaw sa sala o mga lamok dili kamo samokan. Limpyoha pag-ayo ang imong hunahuna gikan sa 'bangkay sa sala' – ug mawala kanimo ang baho niini. Kining 'bangkay sa sala' mao ang mga mainitong handumanan. Kung magpabilin kini sa sulod nimo, kini maglabo sa imong hunahuna, ug ang imong hunahuna maglibot-libot, nga sama sa baga nga hamog, motapot sa imong espirituhanong mga mata.

55. Puga nato ang atong kaugalingon pinaagi sa paghinulsol, aron dili nato mawala ang grasya sa pagpasaylo, sama sa atong tinuod nga kolor. Ang pagpuga mao ang hingpit nga pagtangtang sa makalilisang. Kay sa ingon niini, ang kolor (sa pagpasaylo) nga gihatag kanato, nga napalig-on sa atong mga kalag, dili gayud mapapas. Hugasi ninyo pag-ayo ang inyong kaugalingon sa mga luha, sama sa paghugas sa mga mananahi sa lana; itugyan ninyo ang inyong kaugalingon sa pagpaubos; pagpugong kamo sa tanang butang; kay sa ingon nga paghinlo ninyo sa inyong kaugalingon, moduol kamo sa Dios nga andam na modawat sa grasya.

56. Ang uban sa mga naghinulsol mobalik sa pagpakasala pag-usab, tungod kay wala nila mailhi ang bitin nga nagpanago sa ilang sulod; ug bisan pa kon mailhan nila kini, wala nila kini hingpit nga gipahawa sa ilang kaugalingon, apan gitugotan nga magpabilin ang mga bakas sa hulagway niini sa sulod; ug kini sa dili madugay, sama sa usa ka bata nga naburos sa sabakan, mobalik sa hingpit nga hulagway sa iyang dautang buot. Sa diha nga makakita ka og naghinulsol nga mausab pagpakasala, sabta nga wala siya mausab sa iyang hunahuna; kay gibyaan niya sa sulod niya ang tanang dautang hilig. Ang timailhan, bisan pa, sa usa ka tawo nga naghalad og tinuod nga paghinulsol mao ang kinabuhi sa disiplina ug pagka-mapainubsanon, ang pagbiya sa garbo ug pagpasigarbo, ug mga mata ug hunahuna nga kanunay nakatutok kang Hesukristo nga gipangandoy, uban sa tinguha, pinaagi sa grasya ni Kristo, nga mahimong bag-ong tawo.

57. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa bisan unsang supak sa pagkamaayo. Kung mag-ayuno ka apan motawa ka sa walay pulos, dali ra ka masipala. Kung maghilak ka sa pag-ampo apan molihok ka sa makalupyong sa tunga sa mga tawo, dali ra ka madakpan sa bitag. Kung samtang nagkinabuhi ka nga matinahuron, magpabaya ka, dili madugay mahulog ka. Ang paghinulsol kinahanglan gikan sa kasingkasing. Ang naghinulsol nga tawo angay magpabilin nga pareho kanunay, sa ato pa, kanunay nga mahimong sama sa iyang unang tuyo. Kung adunay bisan kinsa nga kulang sa bisan unsang aspeto, timaan na kini sa dili hingpit nga paghinulsol. Kung mag-usab sila, nagpakita kini nga wala pa matukod sa ilang kasingkasing ang lig-on nga pundasyon alang sa kinabuhi sumala sa Dios. Ang ingon nga tawo maghinulsol sama sa bata nga ginatudloan, ug maghilak tungod sa kinahanglanon, sama sa usa ka tawo nga gipalo, imbis nga sa ilang kaugalingong kagustuhan. Ang mga balaod sa kalibutan nagasaway sa pamatasan pinaagi sa kahadlok, apan dili nila mausab ang disposisyon sa kasingkasing. – Ingon usab, ang uban maghinulsol uban sa tinago nga tuyo, tingali usa nga halos wala nila damha – aron magpadayon sa pagpakasala panagsa.

58. Usa sa mga Propeta miingon: '*Sa tigum sa Ginoo, ayaw pagpanamastamas uban sa "luha"*' (Miqueas 2:5–6). Pinaagi niini, ang Propeta wala magsalikway sa paghinulsol, ni gitawag niya nga panamastamas ang pag-angkon sa mapainubuson nga kasingkasing sa atubangan sa Ginoo; hinuon, miingon

siya nga kung ang mga luha ipahulog nga hipokrito uban sa dautang tuyo, ang ingon nga paghinulsol dili ligo. Ug miingon usab siya: *'Bungkaga ang inyong kasingkasing, dili ang inyong mga bisti'* (Joel 2:13). Kay gusto niya nga dili kita magpasigarbo sa atong paghinulsol, kondili maghinulsol gayud kita. Ug si David miingon: *'Sa akong mga luha, akong patagon ang akong higdaanan'* (Salmo 6:7). Dili ko maghilak sa simbahan aron lang magpakita-pakita sa atubangan sa mga tawo ug mangita og himaya aron hunahunaon nila nga matarong ako, kondili sa akong higdaanan akong pahumokan kini sa akong mga luha matag gabii, aron ako mahimong usa ka matarong nga tawo uban kang Kristo, Nga miingon: *'Sa diha nga ikaw magsira sa imong pultahan ug mag-ampo, ang imong Amahan nga nakakita sa imong gibuhat sa tago, siya magahatag kanimo sa ganti, ug siya magapanghimatuud kanimo sa atubangan sa tanan'* (Mat. 6:6).

59. Daghan ang nagnegosyo sa kumpisal, kasagaran ipakita nila nga mas maayo sila kaysa sa ilang tinuod, ug pinaagi niini gitago nila ang ilang tinuod nga kaugalingon. Ang uban naghimo sa paghinulsol nga negosyo, gigamit kini aron makadaug og himaya para sa ilang kaugalingon. Ang uban pa gani gihimo ang paghinulsol nga pasangil sa garbo, ug imbis nga makadawat og pasaylo, nagkuha pa sila og bag-ong utang. Wala pa ka maluwas gikan sa imong daang utang – apan mosulod na ka sa bag-o? Miabot ka aron bayran ang imong utang – apan nagpataw ka sa imong kaugalingon og bag-ong obligasyon? Naningkamot ka ba nga makagawas sa utang, apan nag-andam ka og bag-ong porma sa pagkaulipon para sa imong kaugalingon? – Mao kini ang gipasabot sa mga pulong: *'Thapita nga sala ang iyang pag-ampo'* (Salmo 108:7). Ug giunsa kaha sa ingon nga tawo nga dili mobalik sa sala? Giunsa kaha nila nga dili pag-usab mapildi sa ilang mga tinguha? Pasagdan ba siya sa bitin nga malinawon? Mohunong ba ang mga nagagagay sa pagsamok kaniya? – Kaaay! Ang gisulti ni Cristo matuman alang sa ingon niini: *'pito pa ka laing espiritu nga mas dautan'* ang mopuyo kaniya (Lucas 11:26).

3. Usa ka kinatibuk-ang balangkas sa kinabuhi sa mga nagdedikar sa ilang kaugalingon sa pagpalipay sa Ginoo

Usa ka gipamubo nga kuha gikan sa Kapitulo 110. Bisan pa man ang teksto gitumong sa mga monastiko, kini sa kinatibukan magamit sa tanan.

1. Ang tanan nga naghalad sa ilang kaugalingon sa Dios ug kanunay naningkamot nga *'ihanyag ang ilang mga lawas ingon nga buhing halad, balaan ug makapahimuot sa Dios'* (Roma 12: 1), angay, sumala sa balaan nga mga saad sa Ebanghelyo ug sa uban pa sa Balaang Kasulatan, motuo nga, pinaagi sa paghalad sa ilang kaugalingon sa matag maayong buhat ug matag ehersisyo sa pagkamaayo, sila mahimo, pinaagi sa grasya ni Cristo ug sa gahum sa Dios, makab-ot ang hingpit nga kagawasan ug paghinlo gikan sa mga pagbati sa dautan nga motumaw sa kalag ug lawas. Ang imposible alang kanato posible alang sa Dios, nga mao ang naghimo niini nga saad. Labaw pa, ang makasasala nga mga pagbati misulod sa kalag ug sa lawas ingon nga sangputanan sa paglapas sa unang tawo.

2. Kita nga mga magtutuo nakadawat, pinaagi sa Balaang Bunyag, sa saad sa grasya, sama sa usa ka talento, nga madaghan pag-ayo ug pinaagi niini mapadako ang saad nga panulondon. Ang balaan ug makapahupay nga Espiritu, nga gihatag sa mga Apostoles ug gipasa pinaagi kanila ngadto sa usa ka tinuod nga Simbahan sa Dios, nagpuyo sukad sa higayon sa pagbunyang sa matag usa nga moduol sa bunyang uban sa putli nga pagtuo – ug ang matag tawo nakadawat niining *'talento'* alang sa pagpadaghan, pag-amuma, ug pagtubo, sama sa gisulti sa Ebanghelyo.

3. Sama sa usa ka bata nga natawo niining kalibutan nga dili magpabilin hangtod sa kahanagturan sa pagkabata, apan motubo adlaw-adlaw, sumala sa balaod sa kinaiyahan, hangtod siya makaabot sa hingpit nga pagka-hamtong: ingon usab, ang usa nga natawo gikan sa ibabaw pinaagi sa tubig ug Espiritu dili magpabilin sa espirituhang pagkabata, apan, pinaagi sa kanunay nga pagpabilin sa pagpanumangil sa kaugalingon, pagpaningkamot ug daghang pagkamapailubon, napugos, pinaagi sa pakigbisog batok sa espirituhang kaaway, nga molambo ug motubo ngadto sa pagkahinog sa espiritu – o *'sa sukod sa gidak-on sa pagkahinog ni Cristo'*, ingon sa pagtudlo sa Apostol (Efe. 4:13).

4. Apan sa pisikal nga pagkahimugso, ang bata, pinaagi sa gikinahanglan nga balaod sa kinaiyahan, moabot sa pagka-hamtong: kay ang Pag-atiman sa Diyos nagtino nga ang pisikal nga pagkahamtong angay makab-ot dili pinaagi sa kaugalingong kabubut-on, kondili sumala sa han-ay sa kinaiyahan; samtang sa espirituhang pagkatawo gikan sa taas, ang Dios nagtukod og lain nga han-ay—mao nga, sa bahin sa espirituhang pagtubo, Iyang gisalig sa gawasong kabubut-on sa tawo ang pagpaningkamot, ang paningkamot, ug ang lisod nga panaw (padulong niining tumong), nga gihimo uban sa matitud-anong

paglahutay. Paninguha, ingon sa Ginoo, *'sa pagsulod sa makipot nga ganghaan'* (Lucas 13:24); ug usab: paningkamoti, kay *'ang mga nagapangita sa Ginghamian sa langit uban sa tanang kusog makakuha niini'* (Mateo 11:12); ug usab: *'pinaagi sa inyong paglahutay maluwas ninyo ang inyong mga kalag'* (Lucas 21:19). Busa, ingon niini, gihan-ay sa grasya sa Dios ang tanan aron ang matag tawo, sumala sa ilang kaugalingong disposisyon ug kabubut-on, makab-ot ang espirituhanong pagtubo pinaagi sa pagpaningkamot ug paningkamot.

5. Sa kadako nga ang usa ka tawo magahin sa iyang kaugalingon sa pisikal ug espirituhanong paningkamot, nga naglipay sa mga maayong buhat, sa maong kadako usab madawat niya ang partisipasyon sa Espiritu Santo sa espirituhanong pagtubo pinaagi sa pagbag-o sa hunahuna, – nga nadawat ang (kusog alang sa) kaluwasan pinaagi lamang sa grasya, samtang pinaagi sa pagtuo, gugma, ug paningkamot sa gawasnong kabubut-on nag-uswag sa progreso ug pagtuman, aron, pinaagi sa grasya ug pagkamatarong, mahimong mga manununod sa kinabuhi nga walay katapusan. Dili hingpit nga pinaagi sa gahum ug grasya sa Dios, nga walay kaugalingong kooperasyon ug paningkamot sa tawo, nga motubo ang usa sa iyang pag-uswag; ni hingpit usab nga pinaagi sa kaugalingong kusog ug gahum sa tawo, nga walay kooperasyon ug tabang sa Espiritu, nga atong makab-ot ang hingpit nga kabubut-on sa Dios ug ang hingpit nga sukod sa pagkabalaan. Kay *'kon dili pagtukod sa Ginoo ang balay ug dili pagbantay sa Ginoo sa siyudad, magbantay ra sa walay pulos ang magtutukod ug magpaningkamot ra sa walay pulos ang mag-obra'* (Salmo 126:1).

6. Unsa ang hingpit nga kabubut-on sa Dios, nga gihangyo ug gihangop sa Apostol sa tanan nga makab-ot (Roma 12:2)? – Ang paghinlo ug pagkabalaan sa kasingkasing pinaagi sa pagpuyo sa Espiritu sa Dios, nga walay duhaduha mahitabo sa kalag nga, uban sa pagtuo ug gugma, hingpit nga nagapasakop sa iyang kaugalingon sa Dios. Miingon ang Ginoo: *'Bulahan ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios'* (Mat. 5:7); alang sa mga nagtinguha nga makab-ot ang ingon nga panalangin, Naga-awhag Siya og hingpit nga paghinlo gikan sa sala, nga mao ang determinado nga pagluwas gikan sa mga pagbati sa dautan ug hingpit nga pagtukod sulod sa kaugalingon sa labing hataas nga hiyas. Gitumbok usab kini sa Propeta sa dihang, sa pag-ampo, miingon siya: *'Himua ako, O Dios, ug usa ka putli nga kasingkasing, ug bag-o sa sulod kanako ang matarong nga espiritu'* (Salmo 50:12); ug usab, sa dihang nangutana siya: *'Kinsa ang mosaka sa bukid sa Ginoo, o kinsa ang motindog sa Iyang balaan nga dapit?'*, mitubag siya: *'Ang wala'y kalapasan sa iyang mga kamot ug putli sa kasingkasing'* (Salmo 23:3–4). Pinaagi niini gipakita sa Espiritu nga kita, pinaagi sa atong kaugalingong paningkamot, kinahanglan hingpit nga putlon sa atong kaugalingon ang sala nga nabuhat sa buhat, pulong, ug hunahuna, naningkamot alang sa hingpit nga pagkaputli sa espiritu, ug naglaum nga makab-ot kini pinaagi sa grasya sa Balaang Espiritu. Busa ang Apostol, sa paghulagway sa angay nga kinaiya sa mga kalag sa mga nagpabulag sa unayong kaminyoon ug sa kalibutanong mga panag-iya ug nagtinguha nga magpabilin sa pagkabirhen, miingon: *'Ang wala'y bana nagatagad sa mga butang sa Ginoo, unsaon pagpalipay sa Ginoo, aron siya mahimong balaan'*—dili lamang *'sa lawas'* kondili usab *'sa espiritu'* (1 Cor. 7:34). Pinaagi niini, nagtudlo siya nga ang kalag, ang nobya ni Cristo, nga naghandum nga hiuson sa putli nga langitnong Hari, kinahanglan nga gawasnon gikan sa aktibo ug mental nga pagkasala—mao kana, gikan sa hayag nga mga sala ug tinago nga mga pagbati—sama sa giingon ni San Juan nga Teologo: *'Ang bisan kinsa nga adunay niining paglaum kaniya nagapahalin sa iyang kaugalingon, ingon nga siya putli'* (1 Juan 3:3).

7. Ang kalag nga mibulag sa kalibutanong pakig-uban ug nagtinguha nga magpabilin sa panaghiusa ug pakig-ambit uban sa dili malaglag nga Nobyo kinahanglan nga limpyo dili lamang gikan sa klarong mga sala—sama sa pakighilawas, pagpangawat, pagka-gluton, pagpanamastamas, walay pulos nga pakig-istorya, kusog nga pagsinggit, pagkatawa ug kahakog—apan labi pa gayud nga kinahanglan kini magpabiling putli gikan sa labing kusgan nga mga pagbati sa kalag ug tinago nga mga sala, mao ang, gikan sa kahilawas, pagka-ambisyoso, tinguha sa pagpalipay sa mga tawo, pagkauyon-onon, paghigugma sa gahum, pamungay, dautang buot, kasina, kawalay pagtuo, pagpanukotuko, garbo, pagka-selos, pagpalugway sa kaugalingon, paghigugma sa kaugalingon, pagpanghambog ug susamang dili makita nga *'mga pagbati sa pagkadautan'* (Roma 1:26). Gitan-aw sa Kasulatan ang tinago nga mga sala sa kalag nga susama sa mga sala nga gipakita sa buhat; kay kini mga bunga sa parehas nga gamot. Busa gisaway sa Propeta ang pipila ka mga tawo: *'Sa inyong kasingkasing nagbuhat kamo og kadautan'* (Salmo 57:3). Ug nag-ampo siya alang sa iyang kaugalingon: *'Limpyoha ako gikan sa akong tinago nga mga sala'* (Sal. 18:13). Busa, ingon nga naningkamot kita sa pagpanalipod sa gawasnong tawo—mao ang lawas, ingon nga templo sa Dios—gikan sa hayag nga mga sala, ingon usab kinahanglan natong gamiton ang parehas nga pag-amping ug paningkamot aron bantayan ang

sulodnong tawo—mao ang kalag—gikan sa matag dautang hunahuna, ingon nga giingon: *'Bantayi pag-ayo ang imong kasingkasing; kay gikan niini nagagikan ang mga tinubdan sa kinabuhi'* (Hulagway 4:23).

8. Maluwas kita niini nga paghinlo sa kasingkasing kon kanunay natong supakon ug batukan ang dautang mga hunahuna—sama sa pagka-ambisyoso, kasina, pagpasigarbo, pagdayeg-dayeg, kahilayan, pagpakig-away, pagkamakasarihi ug uban pa—pinaagi sa pagsusi sa atong kaugalingon sa labing hugot nga paagi, ug pagpanalipod sa atong hunahuna batok sa bisan unsang pakig-alyansa o pakig-uyon sa tinago nga mga pagkahilig sa kalag; ug, sa pikas bahin, pinaagi sa paghalad sa atong kaugalingon sa tibuok kusog sa matag maayong paningkamot, trabaho ug buhat, aron makabutang og mga babag sa dalan sa atong kaaway. Kay kon molihok kita sa ingon niini, ang Ginoo, sa pagtan-aw sa atong espirituhanong paningkamot, tungod sa Iyang gugma sa katawhan ug pinaagi sa gahum sa Iyang kaugalingong Espiritu, siguradong maghatag kanato og dakong panambal gikan sa tinago nga mga pagka-ugali, ug panimalos sa atong mga kaaway sa hunahuna.

9. Makat-on kita kang San Pablo kung unsa ka taas nga espirituhanong kahimtang ang angay natong paningkamotan. Miingon siya: ang atong tibuok tumong mao *'nga atong ipresentar ang matag tawo nga hingpit kang Kristo'* (Col. 1:28). Ug bahin sa unsa kini nga pagkahingpit, iyang gipakita kini sa iyang mapangamihong panalangin ngadto sa mga taga-Efeso, nga nag-ingon: *'Hinaut nga ang Dios magahatag kaninyo – "sa pagpakusgan kamo sa gahum pinaagi sa Iyang Espiritu sa sulod nga tawo; nga si Cristo magpuyo sa inyong mga kasingkasing pinaagi sa pagtuo; nga kamo magagamot ug matukod sa gugma, aron kamo..."* ug uban pa (Efe. 3:16–18). Ang korona sa tanan mao ang gugma; gipakita niya kini sa mas hayag nga paagi sa lain niyang sulat, diin samtang gilista niya ang nagkalain-lain gasa sa Dios ug ang paghalad sa kaugalingon sa tawo, iyang gidugang sa matag-usa nga ang tanan niini ug susamang mga butang walay pulos kung walay gugma. Gihulagway niya dayon ang gugma ingon manlupig ug manlaglag sa tanang pagbati (1 Cor. 13:1–8). Mao kini ang tumoy sa pagkahingpit. Nagpasabot kini nga ang mga giisip nga takus sa mga gasa nga gilista ni San Pablo, apan wala pa maluwas (gikan sa mga pagbati) pinaagi sa gahum sa labing hingpit ug epektibong espirituhanong gugma, anaa gihapon sa katalagman, pakigbisog, ug kahadlok, bisan pa nga tag-iya na sila sa mga espirituhanong gasa.

10. Gipakita kini sa Apostol alang sa mga gustong mosulong nga matinud-anon padulong sa Kristohanong pagkahingpit, aron walay bisan kinsa nga gihatagan og mga gasa maghunahuna nga nakaabot na sila sa hingpit, bisan pa nga ang grasya wala pa hingpit nga naglihok, ug aron, sa pagpanglimbong sa ilang kaugalingon sa pagtuo nga wala na silay bisan unsang panginahanglan, ug, kontento sa yano ug ubos nga mga gasa, mapakyas sa pag-abot sa tinuod nga tumong sa pagkahingpit. Sa paglatid niini nga tumong sa pagkahingpit, nagtudlo ang Apostol nga ang tanan, nga nag-ila sa ilang kaugalingon nga walay-ikahimo atubangan sa ingon nga kadagatan sa gugma, kinahanglan kanunay ug walay pagkapoy nga maningkamot sa mga maayong buhat ug mudagan sa espirituhanong lumba hangtod makaabot sila sa tumong, ingon sa giingon: *'Padagana aron makadaog kamo'* (1 Cor. 9:24).

11. Nakahisgot ko sa ingon ana ka taas bahin sa katuyoan sa asetikong kinabuhi aron, sa mga gustong modawat niini, mapahimutang nako ang lig-on nga pagsabot kung unsa ang atong paglaum ug unsang dalan ang atong atubangan; ug aron ang matag lalaki ug babaye nga naghalad sa ilang kaugalingon sa Diyos, nga giya niining pagsabot ug kanunay nga naghunahuna kung asa kita gitawag ug unsang sukdanan ang atong kinahanglan maabot, sa tanang paagi, sa tibuok nilang kusog, ug sa labing pag-amping, aron sila kanunay nga masigasig nga maghalad sa ilang kaugalingon ug sa tanan nilang gipanag-iya dinhi sa kalibutan alang sa mga buhat nga maayo, apan dili mahulog sa pagpasigarbo nga kita adunay bili, kondili ilhon nga kita sa tinuod kanunay walay bili kon itandi sa kahingpitan sa sukod sa atong tawag ug sa dili masukod nga bahandi sa gugma ni Cristo. *'Busa magdagan kita nga mapailubon sa lumba nga anaa sa atubangan nato, nga nagtutok kang Jesus, ang tigpasiugda ug tigkompleto sa atong pagtuo'* (Heb. 12:1), – *'nga nagakalimot sa mga butang nga nangagi ug naningkamot paingon sa mga butang nga umaabot'* (Fil. 3:14).

12. Unsaon man nato, mga igsoon, pagkinabuhi ug paglihok sa usag usa? Pinaagi sa unsang mga paningkamot, kalisod, ug ehersisyo makab-ot sa mga mahigugma sa kamatuoran ang tumong nga gihisgutan sa ibabaw? Ang nagpaningkamot alang niini nga tumong, human mibulag sa kalibutan ug sa mga kalibutanong kalipay, ihatag ang iyang kalag sa pagkaigsuonan. Mao kini ang gisugo sa Manluluwas sa dihang, human Niya ilista ang mga butang nga kinahanglan biyaan sa gustong mosunod sa Iyang mga tiil, Iyang gidugang: *'bisan pa ang iyang kaugalingong kalag'* (Lucas 14:26). Kay unsa man ang buot ipasabot sa pagbiya sa kaugalingong kalag, o sa pagsalikway niini? – Ang hingpit ug walay kondisyon nga paghalad sa kaugalingon sa

pagkaigsuonan, ang dili gayud pagbuhat sa kaugalingong kabubut-on, ug ang masaligon nga pagpanag-iya sa walay lain bisan unsa ilawom sa kaugalingong gahum gawas sa mga sinina nga gisul-ob, aron, nga walay kaugalingong kabalaka, kanunay nga malipayon nga mabuhat lamang ang gisugo. Ang nakabiya sa iyang kaugalingong kalag kinahanglan magpasidungog sa tanan niyang igsoon, labi na gayud sa mga Abad, ingon nga mga ginoo ug mga magtutudlo; ug uban sa tanang '*pag-amping*' kinahanglan niya silang pag-alagad, '*dili nagbuhat aron lang makapahimuot sa mga tawo, kondili ingon mga sulugoon ni Cristo*' (Efe. 6:6). Gisumite na ang iyang kaugalingon sa Ginoo, maglakaw siya niining makipot ug hugot nga dalan (sa pagsunod), ug mosugot siya nga malipayon niining maayong yugo ni Cristo, nga nagtuo nga walay pagduha-duha nga kini nag-andam alang kaniya og dakong kaluwasan.

13. Ang mga igsoon kinahanglan magpuyo sa taliwala sa usag usa sa pagkamapainubsanon, pagkabalaan, pagkahiusa, kalinaw ug matinud-anong kasingkasing. Ayaw pasagdi nga adunay magpasigarbo sa iyang kaugalingon labaw sa lain, ni maghunahuna nga siya mas maayo o labaw pa kaysa bisan kinsa; sa sukwahi, ang matag-usa, isip usa ka disipulo ni Cristo, kinahanglan ilhon ang iyang kaugalingon nga labing gamay sa tanan; aron, pinaagi sa gugma, pagkamapainubsanon, pagkawalay panag-away ug garbo, ug pag-uyon sa usag usa sa kahadlok sa Dios, mapreserbar ang panag-uyon sa sulod sa pagkaigsoon, ingon nga usa ka lawas ug usa ka espiritu kang Cristo Jesus.

14. Sa pagbuot nga mosunod niining mga lagda, una sa tanan, paninguhaa sa matag-usa nga itago sa ilang kasingkasing ang balaan nga gugma ug kahadlok sa Dios; padayon sila sa pagpangayo niini sa Dios, ug pinaagi sa kanunay—o mas tukma pa, walay hunong—nga paghinumdom sa Ginoo ug sa langitnong gugma, paninguhaa nila sa tanang paagi nga padayong pag-amuma niini sa ilang sulod adlaw-adlaw, uban sa tabang sa grasya.

15. Mahitungod sa gugma sa isigkatawo (human niini), dali ra nato kini makab-ot. Ibutang ang una sa unang puwesto; unya ang ikaduha, nga mosunod sa una, mosulod sa husto nga panahon. Apan kon adunay bisan kinsa nga pasagdan ang unang dakong sugo—ang gugma sa Dios, nga uban sa tabang sa Dios, naporma sa atong sulod gikan sa sulod nga disposisyon, maayong konsensya ug matarong nga paghunahuna mahitungod sa Dios, – ug magbuot nga tutukan ang ikaduha, nga susama niini, nan usa ka gawasnong pag-alagad lamang sa iyang mga igsoon ang mopungaw niini, ug dili gyud niya kini matuman nga putli ug matarong; kay ang mga limbong sa dautang buot, sa pagkahibalo nga ang iyang hunahuna layo kaayo sa paghinumdom sa Dios, sa gugma ug paghandum kaniya, mosangpot sa pagmugna og mga pagreklamo ug pagmurmur sa iyang kalag bahin sa pag-alagad sa iyang mga igsoon, nga ipakita kini nga lisod ug bug-at, o mopahitas sa iyang garbo ug pugson siya sa pagdamgo nga siya usa ka dungog ug bantugan, nga maglimbong kaniya pinaagi sa hunahuna sa iyang daghang mga buhat alang sa kaayohan sa tanan. Kung ang usa ka tawo layo sa paghinumdom sa Dios ug sa kahadlok sa Dios, dili gyud siya makalikay sa pagpangita og himaya ug sa paghandum og pagdayeg gikan sa mga iyang giserbisyoan. Apan kon ang hunahuna ug kahimtang sa kasingkasing sa usa ka tawo kanunay nga napuno sa mga hunahuna mahitungod sa Dios ug sa paghandum kaniya, nan, sumala sa gugma sa Dios, ang usa ka tawo—nga nagbuhat sa tanang butang alang sa himaya sa Dios ug nagapahimulos sa ilang kaugalingon pinaagi sa putli ug makapahimuot sa Dios nga mga buhat sa gugma ngadto sa ilang mga igsoon—makab-ot ang hingpit nga kalampusan sa ilang paningkamot, nga pagahimakop sa walay katapusang ganti gikan sa Dios.

16. Ang matag buhat sa pagkamaayo nga atong buhaton pagahimoon alang sa himaya sa Dios, ug dili alang sa atong kaugalingong himaya. Ang atong pagtuman sa mga sugo balaan ug putli lamang kon kini buhaton samtang nagahinumdom sa Ginoo, uban sa kahadlok sa Dios ug tungod sa gugma kaniya. Sa ingon nga disposisyon, ang kaaway—nga kanunay nangita sa pagdunggo sa pagtuman sa mga sugo—nahilayo kanato, ug ang tanan nga gisugo sa mga sugo nahimong sayon ug diretso alang kanato nga tumanon; kay ang gugma sa Dios sa sulod nato nagpahapsay sa mga sugo ug nagtangtang sa tanang kalisdanan sa pagtuman niini. Ang kaaway naningkamot sa tanang paagi aron iliso ang atong hunahuna gikan sa paghinumdom sa Dios, gikan sa kahadlok ug gugma sa Ginoo, pinaagi sa nagkalain-laing tukmang pangtintal sa kalibutan, aron unya, pinaagi sa pipila ka makatinuod nga pagpanglimbong, iliso ang atong kasingkasing gikan sa tinuod nga kaayohan—mao kana, gikan sa gugma sa Dios—padulong sa mga hinimo-himong kaayohan. Ug bisan unsang maayong buhat sa usa ka tawo, paningkamotan sa dautan nga malab-on ug malawman kini, pinaagi sa paghalo sa pagtuman sa sugo sa iyang mga binhi sa pagka-mapahitas-on, pagduha-duha, pagreklamo, o bisan unsang susama, aron ang maayong nabuhat dili mahimong tinuod nga maayo – nga mahitabo lamang kon kini buhaton nga mapainubsanon ug matinud-anon alang sa Dios. Maong ang tanan kinahanglan adunay dakong kahibalo

ug paghukom, aron maila sa hunahuna ang mga limbong ug pakana sa kaaway ug tangtangan ang tanang makasasala sa ilang mga buhat. Kay bisan ang maayong buhat mahimo nga buhaton nga pasagad o walay pag-amping, o uban sa hugaw nga tuyo, nga sa ingon dili kini makapahimuot sa Dios; o mahimo kini buhaton sumala sa kabubut-on sa Dios, nga maampingon, matin-aw ang hunahuna, alang sa Dios – aron kini makapahimuot sa Dios.

17. Kadtong hingpit nga naghalad sa ilang kaugalingon sa Dios kinahanglan, kutob sa ilang makaya, tumanon ang tanang mga sugo, kay klaro sa tanan nga usa ra ka tumong sa pagkamapa-Diosnon, – mao kini, nga pinaagi sa pagtuo ug kadasig alang sa tanang hiyas kita mahimong takus sa pagtuman sa Balaang Espiritu, ug makab-ot ang hingpit nga kaluwasan gikan sa mga pagbati, nga mao ang paghinlo sa kasingkasing nga gihimo sa mga kalag sa mga matinud-anon ug matinahuron sa balaan nga Espiritu. Busa, ipahinungod sa matag usa ang iyang kaugalingon sa pagbuhat sa maayong buhat sumala sa gilapdon sa iyang gugma alang sa Dios. – Ug sa katapusan, kon kinsa ang gustong mag-ampo nga walay hunong, magpabilin siya kanunay sa pag-ampo. (Kini nagtumong, siyempre, sa mga mongheng eremita.)

18. Busa, kung adunay miyembro sa kapatiran nga gustong mopadayon sa asetikong pagpraktis sa pag-ampo tungod sa gugma sa langitnong mga panalangin, siya angay tugutan nga buhaton kini – ug siya ang labing takus sa pagdayeg sa atubangan sa mga tawo ug sa atubangan sa Dios. Pasagdi sa mga igsoon, sa usa ka hunong ug uban sa kalipay, nga magpabilin siya sa pag-ampo, aron sila mismo makadawat og ganti gikan sa Dios tungod sa paghatag sa ilang igsoon niini nga pagtugot ug sa ilang buotan nga pagtabang kaniya; basta ang nagbuhat niini ginaduso sa dili mapugngan nga pangandoy nga magpabilin uban sa usa ka Ginoo – ug sa buhat nagpabilin nga matinud-anon niining paningkamot nga walay hunong padulong sa Ginoo, nga nagasukol sa tanang walay pulos nga hunahuna, aron sa ingon niini ang mga bunga sa iyang paningkamot mapadayag adlaw-adlaw alang sa pagtukod sa tanan. Bisan kinsa nga may gugma sa Ginoo, bisan pa og wala pa niya mabati ang paglusot ug pagsunog sa balaan nga gugma atol sa pag-ampo, apan kon paningkamotan niya, maningkamot ug pugson ang iyang kabubut-on ngadto niining buhata, nga walay pagduha-duha nga isumite ang iyang kaugalingon sa langitnong gugma, naningkamot nga makab-ot ang tinuod nga espirituhanong pag-ampo; pasagdi siya sa uban pang mga igsoon nga magpabilin sa pag-ampo, o mas maayo pa, tabangi siya nila isip mga katabang, nga giila ang kalamboan sa ilang igsoon padulong sa pagkahingpit ingon sa ilang kaugalingong kalampusan; ayaw siya nila pasamoka gikan niini pinaagi sa pagpakig-away o pag-inggit; ayaw nila pugngi ang pagsugod niining matahum, masigasig nga paningkamot; ug ayaw nila putla ang iyang maayong paningkamot padulong sa Dios. Ug ang Dios, sa pagtan-aw sa kainit sa ilang panag-igong gugma, motubag sa mga hangyo sa tanan, ug ganti-an ang matag-usa tungod sa ilang pagkamatarong ug maayong buot ngadto sa usag-usa.

19. Ang nakasulod sa han-ay sa mga nag-ampo, nga nagpasan sa labing dakong buluhaton, kinahanglan usab nga motuman sa labing halapad nga paningkamot; kay daghan ang mga babag sa walay hunong nga magpabilin sa pag-ampo: ang tulog, ang kawad-on sa paglaum, ang kabug-aton sa lawas, ang paglawig sa hunahuna, ang kawalay-pasiunang, ug ang katapulan; ug, dugang pa sa tanan niini, ang pagsuway sa dautang mga espiritu, nga nakig-away batok sa kalag—nga sa kinaiyahan niini, walay puas nga nangita sa Dios—nga supak niini ug nagbabag niini sa tanang paagi aron kini dili makaduol sa Dios. Busa, ang usa ka tawo kinahanglan kanunay nga magpabilin nga matin-aw ang hunahuna sa tanan nga nahitabo sa sulod, sa pakigbisog, pagkamapailubon ug paghilak, nga naningkamot sa tibuok niyang kusog aron mapugngan ang bisan unsang makadaot sa pag-ampo.

20. Kung ang atong pag-ampo dili mapalamuti sa pagpaubos, gugma, pagkamapainubsanon ug pagkamaayo, nan ang ingon nga pag-ampo walay bisan gamay nga kapuslanan kanato; o mas tukma pa, usa kini ka puro pagkunwari nga pag-ampo. Apan kini dili lang magamit sa pag-ampo, kondili sa tanang espirituhanong paningkamot sa kinatibuk-an – bisan kini pagkamahigpit sa pagkinabuhi, pag-ayuno, pagbantay, pag-awit sa mga salmo, pag-alagad, o bisan unsang laing paningkamot nga gihimo alang sa pagkamatinud-anon. Kung, samtang nagbuhat niini, dili nato makita sa atong kaugalingon ang mga bunga sa gugma, kalinaw, kalipay, pagkamabuotan, pagka-mapainubsanon, pagkasimple, pagkamatinud-anon, pagkamapailubon, kawalay pagpanukot ug uban pa, nan, ang tanang ingon nga paningkamot ug buhat walay pulos. Kay alang sa ingon nga mga bunga kini ginabuhay; busa, kon kining mga bunga dili makita sa atong sulod, ang tanan natong buhat ug ang tanan natong kaisog walay pulos. Kadtong walay niining mga bunga, sa Adlaw sa Paghukom, makita ang ilang kaugalingon nga pareho sa mga buang nga birhen.

21. Kadtong wala pa makahimo sa hingpit nga paghalad sa ilang kaugalingon sa pag-ampo, kinahanglan nga, uban sa pagtuo ug kahadlok sa Dios, mag-andam sa ilang kaugalingon alang sa pag-alagad sa mga igsoon, o alang sa pagtuman sa ilang mga katungdanan; ug sa pag-ako niini nga paningkamot, buhata kini ingon sa mga nagtuman sa sugo sa Ginoo ug nagbuhat og espirituhanong buhat; hatagi kini og dakong pagtagad sama sa buhat sa Dios, ug mag-alagad uban sa kalipay isip mga sulugoon sa Ginoo, nga dili gayud tugotan nga ang dautang tuyo sa kaaway makahugaw sa inyong maayong buhat pinaagi sa pagpangita og pagdayeg sa tawo, o pagreklamo, o garbo, o katamaran, o kawalay pag-amping; apan, sa sukwahi, paningkamot sa tanang paagi aron pagbalaan ang inyong maayong pagsunod uban sa pag-uyon ug gugma sa Dios, aron kini mahimong makapahimuot sa Iyang panan-aw.

22. Busa, tungod kay ang tanang mga igsoon nga nagasunod sa parehas nga paagi sa kinabuhi adunay sa ilang atubangan ang usa ka tumong nga gihisgutan sa ibabaw, paninguhaa sa matag usa sumala sa iyang kusog, ug magsalig siya sa Dios nga, pinaagi sa angay nga pag-amping ug sa pagpraktis sa pagkamaayo, makab-ot niya ang hingpit nga sukod sa pagka-anak nga Kristohanon. Ang pagkamapinooon, pagkamatinud-anon, gugma sa usag usa, kalipay ug pagka-mapainubsanon sa tanang butang kinahanglan kanunay nga magpabilin nga lig-on sulod sa pagkaigsuonan, ingon nga usa ka pundasyon, aron, pinaagi sa pagkahambog, o pagtan-aw sa ubos sa usag usa, o pagpasagad sa pagreklamo, dili nato himuon nga walay pulos ang atong paningkamot. Ug ang nagpadayon sa walay hunong nga pag-ampo, dili magpasigarbo sa iyang kaugalingon batok sa mga wala pa makahimo sa ingon nga kanunay nga pag-ampo, aron ang iyang buhat molambo sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo. Ug ang nagdedikar sa iyang kaugalingon sa ministeryo, o sa pagtuman sa lain nga katungdanan, dili magreklamo tungod sa dautang buot, ni mosilot sa mga nagapadayon sa pag-ampo ug pag-ayuno, aron siya usab makadawat sa grasya sa Dios, ug ang iyang buhat mahimong makapahimuot sa Dios. – Ingon nga mga miyembro sa usag usa, obligado kita nga magpainabo sa usag usa. Sama sa mga miyembro sa lawas, nga ginadumala sa usa ka espiritu, nga nag-alagad sa usag usa nga walay pagpanukog, ingon usab kita, nga mga miyembro sa usag usa, ginadumala sa usa ka Espiritu ug ginapakaon sa usa ka buhing Pulong sa kamatuoran, maglihok kita sa usag usa nga panabang pinaagi sa gugma ug pagkamapainubsanon, pagkamaayo ug kalipay. – Kung mapadayon ang ingon nga espiritu sa pagtinabangay sa pagkamapainubsanon, unya ang kadagaya sa mga nagahin sa ilang kaugalingon sa pag-ampo makapunan sa kakulangan sa mga nagbuhat sa ilang katungdanan niining butanga, ug sa kasukwahi, ang kadagaya sa mga nagbuhat sa ilang katungdanan makapunan sa kakulangan sa mga nagpadayon sa pag-ampo, *'aron magka-pantay'*, ingon sa giingon sa Apostol (2 Cor. 8:14). Kon unta matukod ang pagkamapasimple, gugma, pagpaubos ug ang kawala sa pagpanukot sa taliwala sa mga igsoon. Unya, kutob sa pagtuo, paghigugma ug pagpaningkamot sa matag-usa, nga nag-uswag adlaw-adlaw sa samang sukod, siya giisip nga takus sa gingharian. Kini gayud ang kinabuhi sa mga anghel! Mao kini gayud ang gipasabot sa: *'Mahitabo ang imong kabubut-on dinhi sa yuta ingon sa langit'*, kon maghiusa kita sa usag usa sa espiritu nga walay pagpanamastamas, uban sa pagkamapainubsanon, gugma, kalinaw ug kalipay, nga atong giisip ang kalampusan sa atong isigkatawo ingon atong kaugalingong ganansya, ug sa samang paagi giila usab ang ilang mga kahuyang, kakulangan ug kasubo ingon atong kaugalingong kawad-on, ingon sa gisulti: *'dili magtan-aw sa kaugalingong kaayohan, kondili sa kaayohan sa uban'* (Fil. 2:4). Sa ingon niini, pinaagi sa pagpakita og kaluoy sa usag usa—ilabi na ang mga lig-on alang sa mga huyang, ug ang mga kusgan alang sa mga maluya—makatuman kita sa balaod ni Kristo, sama sa gisugo ni San Pablo (Gal. 6:2).

4. Mahitungod sa mga birtud ug mga pagbati

1. Kinahanglan nga masayran nga, tungod kay ang tawo adunay doble nga kinaiya—nga mao, naglangkob sa lawas ug kalag—aduna usab siya'y duha ka matang sa pagbati. Aduna'y lima ka mental nga pagbati ug lima ka pisikal nga pagbati. Ang mental nga pagbati gitawag sa mga maalamon nga '' (ang mga gahum sa kalag), ug kini mao ang mosunod: ang intelihensiya, rason, pagsabot, imahinasyon ug sensasyon; samtang ang pisikal nga mga sentido mao ang: panan-aw, pangamoy, pandungog, panlasa ug paghikap. Gikan niini motumaw ang duha ka matang sa hiyas ug duha ka matang sa dautang hiyas. Ug hingpit nga gikinahanglan alang sa matag tawo nga masayud pag-ayo unsa ang mga hiyas sa kalag, ug unsa ang mga hiyas sa lawas, ingon man unsa ang mga pagbati sa kalag ug unsa ang mga pagbati sa lawas.

Mga Birtud sa Kalag

2. Mahitungod sa mga birtud sa kalag, among gituohan nga adunay, sa kinauyokan, upat ka pangunang birtud, nga mao ang: kaisog, pagkamakabalo, pagkamapugong sa kaugalingon ug hustisya. Gikan niini, mosubang ang mosunod nga mga birtud sa kalag: pagtuo, paglaum, gugma, pag-ampo, pagpaubos, kalumo, pagkamaabiabihon, paglahutay, pagkabuotan, pagpailub, kahibalo sa Dios, kalinaw sa hunahuna, kasimplehan, kalma, pagkamatinud-anon, pagkamatinud-anon sa kamatuoran, kagawasan, pagdumot sa paghukom, sa pagkamapahitas-on, sa pagpanghambog, sa garbo, sa pagpanukotuko, sa limbong ug sa gugma sa kuwarta, kalooy, kaluoy, pagkamaabiabihon, pagtahod, pagdayeg, usa ka pangandoy alang sa umaabot nga mga panalangin nga dili mamatay, usa ka tinguha alang sa Gingharian sa Dios, ug usa ka paghandum sa pag-ampson isip mga anak sa Dios.

Mga hiyas sa lawas

3. Mahitungod sa mga pagka-maayo sa lawas—nga mas husto isulti nga, pinaagi sa praktis nga giya sa Dios, kini nabag-o ngadto sa mga instrumento sa pagka-maayo, ug, kon walay bisan unsang pagkauyon-on ug tinguha sa pagpalipay sa mga tawo, kini magdala sa usa ka tawo aron molabaw sa pagka-mapainubsanon ug pagkawalay-pagkahilig—mao kini ang mosunod: pagpugong sa kaugalingon, pag-ayuno, kagutom, kauwaw, pagpabilin nga mata sa tibuok gabii, pagluhod, kanunay nga pagpugong sa pag-adto sa paliguan, pagkontento sa usa ka sinina, pagkaon lamang og uga nga pagkaon, pagkaon sa ulahi ug gamay ra ang kantidad, pag-inom lamang og tubig, paghigda sa hubas nga yuta, kakabus, dili pagka-gahaman, pagkahuyang sa lawas, pagpasagad sa sinina, pagka-walay kaugalingon, pag-inusara, kahilom, pagpabilin sa selda, pagka-tipid, pagkasatisfied sa gamay, pagpugong sa pagsulti, pisikal nga trabaho, tanang matang sa pag-antos nga gipahamtang sa kaugalingon ug matag buhat sa kusog sa lawas. Tanan niini nga mga butang, samtang ang lawas himsog ug gipangabug-at sa mga carnal nga kahiligon, labing gikinahanglan ug mapuslanon; apan kon kini maluya na ug, uban sa tabang sa Dios, nakadaog na sa mga kahiligon niini, dili na kini ingon ka gikinahanglan; kay ang tanan natuman pinaagi sa balaan nga pagpaubos ug pagpasalamat.

Mga pagbati sa kalag

4. Ang mga pagbati sa kalag mao ang: kalimot, katamaran ug pagkawalay-hibalo. Ang mata sa kalag—mao kana, ang hunahuna—kon matabonan niining tulo ka mga pagbati, mahulog sa pagdumala sa ubang mga pagbati, sama sa: kawalay pagsimba, kawalay pagtuo—mao kana, ang tanang matang sa erehya, pagpanamastamas, kasuko, kasuko, kapungot, pagdumot sa tawo, paglagot, panamastamas, paghukom, dili matarong nga kasubo, kahadlok, kapahadlok, panagbangi, selos, pagpanukot, pagkamapahitas-on, pagkamapahitas-on, bakak, kawalay pagtuo, kawalay pag-amping, kawalay pagpili, pagkagamay sa panan-aw, pagkawalay pagkasapat, kahakog, katamaran, pagka-mapihikan, pagkapaborito, pagkapilit sa mga butang sa kalibutan, kawad-on sa paglaum, pagka-duag, kawalay pagpasalamat, pagreklamo, pagpanghambog, pagkamapahitas-on, pagkasuko-suko, garbo, paghigugma sa awtoridad, pagpangayam sa pagka-paborito, kalimbungon, kawalay hiya, kawalay pagbati, pagpangdayeg, pagka-sekreto, pagpang-uyaw, pagkaduha-duha, pag-uyon sa sala tungod sa kahuyang, walay hunong nga pagpamalandong sa mga sala, nagalibot-libot nga hunahuna, paghigugma sa kaugalingon – ang inahan sa tanang dautan, paghigugma sa kuwarta – ang gamot sa tanang kadautan ug kahuyang, pagkadautan ug pagkamaalamon sa dautan.

Mga kahiligon sa unod

5. Ang mga carnal nga pagbati mao ang: pagka-gluton, sobra nga pagtagamtam, kaluho, pagkalasing, pagkaon sa tago, lain-laing porma sa senswalidad, pakighilawas, pagpanapaw, pagpakalunod sa kalibog, kahugawan, inkesto, pagmolestya sa bata, bestyalidad, dautang tinguha ug tanang matang sa dili natural ug makauwaw nga mga pagbati, pagpangawat, paglapas sa balaang butang, pagpangawat sa pwersa, pagpatay tungod sa pagkainggit o sa usa ka paglagot nga walay rason, tanang porma sa pagtagbaw sa unod, ang pagtagbaw sa mga tinguha sa unod—ilabi na samtang ang lawas anaa sa maayong panglawas—salamangka, pagsibot, salamangka, pagpanagna, paghula, pagka-dandy, pagka-walay seryoso, katamaran, kahiligon sa pagpanamestahan, pagpahid-pahid sa nawong, makauwaw nga pagpakalaw, pusta-pusta, sobra kaayo nga paghatag og pagtagad sa kalibutanong kalipay, usa ka kinabuhi nga gipahinungod sa unod nga makapabug-at sa hunahuna, hinungdan nga kini mahimong makalibut ug hayop-hayop, ug sa walay paagi nagtugot sa usa ka tawo nga itas ang iyang panan-aw ngadto sa Dios ug sa mga buhat sa pagkamaayo. Ang gamot sa tanang

dautan, ug, sumala sa uban, ang pangunang hinungdan, mao ang gugma sa kalipay, gugma sa himaya ug gugma sa kuwarta, diin nagagikan ang tanang dautan.

6. Apan ang usa ka tawo dili gayud makasala gawas kon, sumala sa giingon sa maalamon nga asketiko nga si Mark, kining mga gamhanang higante—mao ang kalimot, katamaran, ug pagkawalay-hibalo—ang unang nakadaog kaniya ug nakab-ot ang labaw. Kini, sa baylo, natawo gikan sa kinabuhi sa senswal nga kalipay ug kahupayan, ug sa pagkapilit sa tawhanong himaya ug kalingawan. Ug ang gamot nga hinungdan, ug ang labing dili angay nga inahan niini tanan, mao ang paghigugma sa kaugalingon, sa ato pa, usa ka dili makatarunganong pagkapilit ug mainitong debosyon sa lawas, usa ka nagkalat ug nabahin-bahin nga hunahuna, kauban ang mapait nga sinultian ug bati nga panultihon, tanang matang sa kagawasan sa pagpakigsulti ug pagkatawa, nga nagdala sa daghang dautan ug daghang pagkahugno.

7. Dugang pa, ang usa ka tawo kinahanglan mahibalo nga ang gugma sa himaya, kon kini mahimong usa ka pagbati, daghan kaayog matang ug daghang porma; ug aduna'y daghang kalipay nga makalimbong sa kalag kon kini dili matinud-anon sa atubangan sa Dios, ug dili mapuno sa kahadlok sa Dios ug gugma ni Cristo, samtang nagpraktis sa mga hiyas. Kay gikan sa tanang kilid motungha ang liboan ka mga kalipay nga nagdani sa mata sa kalag ngadto kanila: pisikal nga katahum, kuwarta, karangyaan, dungog, katamaran, kasuko, pagpanag-iya, paghigugma sa gahum, ug kahakog; Alang sa atong paglimbong, gipakita kanato kini nga mga kalipay; hayag ug makadani ang ilang hitsura, igo na aron madani ang mga tawo nga nabihag sa ingon nga mga butang, ug nga wala'y lig-on nga gugma sa pagkamaayo sulod kanila, apan naglisod niini. Ang matag pagkapilit sa kalibutan, ang matag hilig sa bisan unsang materyal, bisan pa kini gamay, nagahatag og kalipay ug malipayong pagbati sa nakadani niini—bisan pa kini dili maalamon ug sa katapusan makadaot—ug giulipon pag-ayo ang gahum sa tinguha sa kalag nga ang nakasugot sa pagkahilig, sa diha nga kuhaan sa ilang gihigugma, malumos sa kasuko, kasubo, kasuko ug pagdumot. Ug kung, gawas pa niini nga pagkapilit, makab-ot pa sa usa ka tawo ang gamayng batasan, nan, hala! kini hinungdan nga ang nabihag sa usa ka dili makatarunganong pagkapilit mosurender niini hingpit, tungod sa kalipay nga natago niini.

8. Ang kalipay sa kahakog sa unod, sama sa giingon sa taas, daghan kaayong matang, ug makakaplag kini og katagbawan dili lamang sa pakighilawas ug uban pang mga kalipay sa unod, kondili usab sa uban pang mga pagbati. Ug ang pagkamatinahuron dili lang naglangkob sa pagpugong sa pakighilawas ug mga kalipay sa unod, kondili usab sa pagka-libre gikan sa uban pang mga pagbati. Busa, ang mga tapulan, ang mga mahiligon sa kuwarta, ug ang mga gahaman dili matinahuron. Sama sa usa ka tawo nga nabihag sa pisikal nga kaanyag, ang uban nabihag sa kuwarta. Ug ang ikaduha mas dili pa matinahuron; kay wala siya'y susamang pagbati sama sa una, nga mopugos kaniya tungod sa mismong panginahanglan sa kinaiyahan. Kay, aron patas, ang mananakay nga matarong gyud tawgon nga walay kahanas dili mao ang dili makapugong sa usa ka masuko ug kusgan nga kabayo, kondili ang dili makadumala sa usa ka malumo ug masunuron nga kabayo. Ug klaro gikan niini tanan nga ang kahiligon sa kuwarta mas dako kaysa sa uban ug dili natural; ug ang mga pagdani niini wala sa atong kinaiyahan, kondili sa usa ka baluktot nga kabubut-on; mao nga bisan kinsa nga malupigan niini makahimo og usa ka sala nga dili pasayloon. Busa, kinahanglan natong masabtan pag-ayo nga ang paghigugma sa kalipay dili lang kutob sa pakighilawas ug mga luhong sa unod, kondili naa kini sa tanang butang nga atong gihigugma pinaagi sa kabubut-on sa kalag ug pinaagi sa pagpabor.

9. Aron mas masabtan pa gayud ang mga pagbati, among giisip nga gikinahanglan ang pagdugang sa mosunod. Ang kalag nabahin sa tulo ka bahin: ang makatarunganon, ang masuko, ug ang tinguha. Ug ang mga sala sa makatarunganong bahin mao ang mosunod: kawalay pagtuo, erehiya, kawalay pag-amping, pagpanamastamas, kawalay pagpili-pili, kawalay pagpasalamat, ug pagtugot sa mga sala nga naggikan sa tinguha nga bahin sa kalag. Ang mga tambal alang sa pagtambal ug pag-ayo niining mga sala mao ang: dili matuyok nga pagtuo sa Diyos, tinuod ug dili masayop nga mga doktrina, kanunay nga pagtuon sa mga pulong sa Espiritu, putli nga pag-ampo, ug walay hunong nga pagpasalamat sa Diyos. Ang mga sala sa masuko nga pwersa mao ang mosunod: kalupigan, kasuko, kakulang sa kalooy, pagpanimalos, pagpanag-iya, pagpatay ug kanunay nga paghunahuna sa susama. Ang mga tambal alang niini nga mga sala mao ang pagkamabuotan, gugma, pagkamapainubsanon, paghigugmaay sa mga igsoon, kalooy, pagkamapailubon, ug pagkamaayo. Ang mga sala sa makalilimos nga gahum mao ang mosunod: pagkalapoy, sobra nga pagkaon, pagkalasing, pakighilawas, pagpanapaw, kahugaw, debauchery, kahakog, ug ang paghandum sa walay pulos nga himaya, bulawan, bahandi ug mga kalibog sa unod. Ang pag-ayuno, pag-agil, pagdumili sa kaugalingon, dili pagka-gahaman, paggasto sa kuwarta alang sa mga kabus, paningkamot alang sa umaabot nga mga panalangin, ang

tinguha sa Gingharian sa Dios, ug ang pangandoy nga dawaton isip mga anak sa Dios nag-alagad aron tambalan ug ayohon kining mga sala.

10. Karon mosulti ako bahin sa mga mainit nga hunahuna pinaagi sa diin nahimo ang matag sala. Adunay walo ka dautang hiyas sa kinatibuk-an: pagka-gluton, pakighilawas, kahakog, kasuko, kasubo, kawad-on sa paglaum, pagkamapahitas-on ug garbo. Kung kini nga mga hunahuna makabalisa kanato o dili, wala sa atong gahum; apan kung magpabilin sila o dili sa atong sulod, ug kung magpukaw sila og mga pagbati o dili, naa sa atong gahum. Apan adunay kalainan tali sa *tukso*, *pag-uban sa hunahuna*, *pagbati*, *pakigbisog*, *pag-uyon*—nga nagadani kanato paingon sa buhat ug susama niini—*kaugalingong inisyatiba*, ug *pagkaulipon*. Ang *tukso* usa ka yano nga sugyot nga gihimo sa kaaway, pananglitan: 'Buhat og ingani ug ingani', sama sa giingon sa kaaway kang Kristo nga atong Dios: *'Ingna, "Himoa nga mahimong tinapay kining mga bato"'* (Mat. 4:3). Ug kini, sama sa nahisgutan na, wala sa atong gahum. Ang *pakig-uban*, sa laing bahin, mao ang pagdawat sa hunahuna nga gisugyot sa kaaway, ug, ingon pa, ang pakig-uban niini ug pakig-istorya niini uban sa kalipay, nga mahitabo sa atong kaugalingong kagustuhan. Ang *pagka-adik* mao ang batasan nga naporma ingon nga resulta sa pakig-uban sa hunahuna nga gisugyot sa kaaway, ug, ingon pa, ang kanunay nga paghunahuna ug pagdamgo bahin niini. Ang *pakigbisog* mao ang panagbatok tali sa hunahuna ug sa pagkaon, nga nagtinguha o sa pagwagtang sa pagkaon gikan sa hunahuna o sa pag-uyon sa usa ka hunahuna nga puno sa pagkaon, ingon sa giingon sa Apostol: *'Ang unod nanagana batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unod; ug kini nagkasupak sa usag usa'* (Gal. 5:17). Ang *pagka-ulipon* mao ang pugsadong, dili boluntaryong pagdani sa kasingkasing, nga ginadumala sa daan nga paghukom ug dugay nang naandan. Ang *pag-uyon* mao ang pagpadayag sa hunahuna sa pag-uyon sa kahilig; ug ang *'kaugalingong-buhat'* mao gayud ang buhat sa pag-uyon sa usa ka hunahuna nga puno sa kahilig.

11. Ang bisan kinsa, pinaagi sa iyang pagsukol ug pagkamapailubon sukad pa sa sinugdanan, makalikay sa una—mao ang unang pagdani—gikan sa iyang kaugalingon, ug sa ingon niini, matapos dayon ang tanan nga uban. Ang pagkalapoy mapapas pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon; ang pakighilawas pinaagi sa gugma sa Diyos ug paghandum sa umaabot; ang kahakog pinaagi sa kaluoy sa mga kabus; ang kasuko pinaagi sa pagkamaayo ug gugma sa tanan; ang kasubo sa kalibutan pinaagi sa espirituhanong kalipay; ang pagkawalay paglaum pinaagi sa pagkamapailubon, pagkamapailubon ug pagkamapasalamat sa atubangan sa Dios; pagka-mapahitas-on – pinaagi sa tinago nga pagpraktis sa mga hiyas ug kanunay nga pag-ampo uban sa mapinabubo nga kasingkasing; garbo – pinaagi sa dili pagpanaway o pagdaot sa bisan kinsa, sama sa mapahitas-ong Pariseo, kondili pinaagi sa pagtan-aw sa kaugalingon nga labing gamay sa tanan. Sa ingon niini, ang hunahuna, nga napalaya gikan sa tanang nahisgotang mga pagbati ug nakaabot sa Dios, nagsugod na dinhi pa lang sa pagpuyo og usa ka bulahan nga kinabuhi, nga nadawat ang saad sa Espiritu Santo; ug sa pagbiya niini sa kalibutan, uban sa kawalay-pagkahilig ug tinuod nga kahibalo, gibutang sa kahayag sa Balaan ug Divinong Trinidad, kauban ang mga Balaang Anghel, nga nagdan-ag alang sa walay katapusang kapanahonan.

12. Ang kalag, sama sa giingon sa ibabaw, naglangkob sa tulo ka bahin; kay adunay tulo ka gahum sa sulod niini: hunahuna, ang masuko, ug ang tinguha. Kung adunay gugma ug pagkamaayo sa masuko, ug pagkabalaan ug pagkaputli sa tinguha, nan putli ang hunahuna. Apan kon adunay pagdumot sa pagkatawo sa pagbati, ug kahiligon sa mga tinguha, nan ang panghuna-huna nangitngit. Sa dihang ang mga pagbati mapasakop niini, ang panghuna-huna himsog, putli ug hayag; espirituhanon kini nga naghunahuna sa relasyon tali sa mga binuhat sa Dios ug gipataas ngadto sa Balaan ug Bulahan nga Trinidad. Sa samang paagi, ang pagkasuko haom sa kinaiyahan kung ang usa ka tawo maghigugma sa tanang tawo, wala'y ginareklamo, ug walay buswak. Ug ang tinguha matinud-anon sa kinaiyahan kung, pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, pagpaubos, ug dili pagka-gahaman, kini mapatay ang mga pagbati—mao ang, kalibogan sa unod, kahakog sa pag-angkon, ug sa malangayong himaya; kay ang tinguha adunay tulo ka pagkahilig: o paingon sa mga kalibutanong kalipay, o paingon sa walay sulod nga himaya, o paingon sa pangdani sa bahandi – ug tungod niining pagkahilig, nga supak sa pangatarungan, pasagdan sa usa ka tawo ang Dios ug ang mga sugo sa Dios, kalimtan ang kaugalingong pagkabanaag, mahimong mapait ang pagtan-aw sa uban, naglabo sa hunahuna ug nagpugong sa pag-alsa sa panan-aw paingon sa kamatuoran. Apan bisan kinsa nga nakaabot sa labing hataas nga paagi sa paghunahuna, bisan dinhi, sama sa giingon sa ibabaw, makatilaw sa Gingharian sa Langit, magsugod sa pagpuyo og usa ka bulahan nga kinabuhi, nagpaabut sa kalipay nga gitagana alang sa mga nagahigugma sa Dios, nga unta kita nga dili takus gihimo usab nga takus, pinaagi sa grasya ni Cristo.

13. Importante nga masabtan nga ang hingpit nga pagkahingpit sa bisan unsang hiyas dili makab-ot sa usa ka tawo nga, sa tibuok niyang kinabuhi, wala magpaningkamot uban sa walay puas nga kugi aron kini makuha pinaagi sa aktibo ug matinud-anong paningkamot. Mga kini magamit sa paglimos, sa pag-ampo, sa gugma, o sa bisan unsa sa mga pangunang hiyas—kaisog, pagkamakugihan, pagkamatinahuron ug pagkamatarong. – Samtang nagpaningkamot nga walay hunong sa pagpraktis niining mga hiyas, kinahanglan mag-amping nga dili mapakunhod, labi na gani mapapas, ang ilang bili ug kahulugan pinaagi sa pagtugot sa dili maayong motibo nga mosunod kanila, sama sa tinguha nga malipay ang uban, walay sulod nga himaya, ug uban pa. Ug labaw sa tanan, kinahanglan kanunay nga praktison sa usa ka tawo ang mga birtud uban sa pagkamapinili – nga labaw pa sa tanang birtud, sama sa usa ka reyna, ug ang birtud sa mga birtud.

14. Kinahanglan usab nga masabtan sa tanan nga gustong molabaw sa pagkamatinud-anon ug naningkamot nga malikayan ang sala, nga sama sa kalag nga labaw kaayo sa lawas, ingon man usab ang mga pagkamatinud-anon sa kalag—labi na kadtong ginganlan sa Dios ug kadtong nagasubay kaniya—labaw sa mga pagkamatinud-anon sa lawas; sama sa pagka mas grabe ug mas makadaot sa kalag ang mga bisyo kaysa sa lawas, pareho sa ilang mga epekto ug sa silot nga ilang dala, bisan pa man wala ko kahibalo nganong kini dili masabtan sa kadaghanan. Ang pagkalasing, pakighilawas, pagpangawat ug uban pang susamang bisyo—nga daw gikaligtaan sa kadaghanan— ilang gilikayan, gihadlok ug gipahilayo; apan wala silay pagtagad sa mga bisyon nga mas seryoso pa, mao ang sa kalag – kasina, pagbuswak, garbo, limbong, ug ang gamot sa tanang dautan – ang paghigugma sa kuwarta, ug uban pang susamang bisyon.

5. Mahitungod sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati, sa kinatibuk-an

1. Hibal-i nga adunay walo ka hunahuna diin naggikan ang tanang dautan: pagka-gluton, pakighilawas, paghigugma sa kuwarta, kasuko, dili takdang kasubo, pagkawalay paglaum, pagka-mapahitas-on, ug garbo. Kini ang nagpakig-away batok sa matag tawo.

2. Sa imo, kon gusto nimong mapildi ang *'kalakaw'*, higugmaa ang pagpugong sa kaugalingon, kahadloki ang Dios – ug mapildi nimo kini.

3. Kung gusto nimong mapildi ang *'pangahilaw'*, higugmaa ang pagbantay ug pagsakripisyo sa kaugalingon; kanunay hunahunaa ang kamatayon ug ayaw gayud pakighinabi sa babaye, ug mapildi nimo kini.

4. Kung gusto nimong mapildi ang *'kahakog'*, higugmaa ang pagkasimple ug pagka-masinabtanon.

5. Kung gusto nimong mapildi ang *'kasuko'*, praktisaha ang pagka-mapainubsanon ug pagkamapailubon, ug hinumdumi kanunay kung unsa kadako ang dautan nga gibuhay sa mga Hudyo kang atong Ginoong Jesu-Kristo; apan Siya, isip usa ka Dios nga nagahigugma sa katawhan, wala masuko kanila, kondili nag-ampo pa gani alang kanila, nga nagaingon: *'Amahan, pasayloa sila'* niining sala: *'kay wala sila kahibalo sa ilang gibuhay'* (Lucas 23:34).

6. Kung gusto nimong mapildi ang dili takdang *'kasubo'*, ayaw gayud pagmasubo sa bisan unsang temporaryo; apan kung masamdan ka sa usa ka pulong, o mabalaka, o malapasan ang imong dungog, ayaw pagmasubo, kundili sa baylo, lipaya. Magmasubo lamang kon makasala ka; apan bisan niadto, pag-amping sa hustong sukod, aron dili ka mahulog sa pagkawalay paglaum ug mapukan.

7. Kung gusto nimong mapildi ang *kawad-on sa paglaum*, pagbuhat og bisan unsang klase sa paghimo-himo, bisan pa sa mubo lang nga panahon, o mobasa, o mag-ampo kanunay.

8. Kung gusto nimong mapildi ang *'pagkahambog'*, ayaw paghigugma sa pagdayeg, dungog, maanindot nga sinina, dungganang puwesto, o paboritong pagtratar; sa baylo, higugmaa ang pagpasipala ug pagdaot, ang pagpakalat sa bakak bahin kanimo: ug pasanginli ang imong kaugalingon nga mas makasasala pa kaysa bisan kinsa nga makasasala.

9. Kung gusto nimong mapildi ang *'garbo'*, bisan unsa pa imong buhaton, ayaw pag-ingon nga kini nahimo pinaagi sa imong kaugalingong paningkamot o kusog; apan kung magpuasa ka, magbantay, matulog ka sa yutang walay higdaanan, mag-awit ka og mga salmo, o magbuhat ka og daghang pagyuko, ingna nga kini gibuhay pinaagi sa tabang sa Dios ug ilawom sa panalipod sa Dios, ug dili pinaagi sa akong kaugalingong kusog o akong kaugalingong paningkamot.

1. Mahitungod sa pakigbisog batok sa pagka-gluton

1. Dili angay maghandum og karne ang monghe, ni mag-inom og bino hangtod malang-ot: kay kung dili, mangluya ang imong hunahuna, ug walay katapusan ang imong mga kabalaka sa kalibutan.

2. Ang mga timailhan sa maayong kinabuhi sa usa ka batan-ong monghe mao ang mapainubuson ug maampingong pagpugong sa bino ug sa sobra nga pakig-istorya. Ang bisan kinsa nga nahigugma niini dili magpadayon hangtod sa katapusan sa usa ka maayong kinabuhi.

3. Ayaw pugson ang imong igsoon nga mag-inom og bino hangtod malang-ot, bisan pa dugay na niya kini ginainom; kay ang barko dugay buhaton, apan sa usa ka hampak mabungkag dayon.

4. Ang bisan kinsa nga maghandum sa kalibutanong kahupayan magdala og daghang kasakit sa iyang kaugalingon; apan ang mga mapailubon maluwas.

5. Mas maayo nga mokaon sa Ginoo ug magpasalamat sa Ginoo kaysa magpugong sa pagkaon ug hukman ang mga mokaon ug magpasalamat sa Ginoo.

6. Kung nakaupo ka sa lamisa aron mokaon, kan-a ang imong pan, apan ayaw paghukom sa imong isigkatawo, basi pinaagi sa imong paghukom mahimo kang usa nga nagakaon sa imong igsoon.

7. Lig-on sa pagtuo, ug kaon sa bisan unsang gibutang sa atubangan nimo sa Ginoo. Kung adunay pagkaon nga gibutang sa atubangan nimo nga dili nimo gusto kaonon, ayaw kini pagbalibad sa lamisa samtang ang uban gustong mokaon ug magpasalamat sa Ginoo.

8. Nalingkod ka ba aron mokaon? Kaon sama sa usa ka tawo, ug ayaw paglingi-lingi sama sa usa ka buang.

9. Usa ka igsoon miingon: 'Dili tungod sa bisan unsang matang sa pagdumot nga dili ko mokaon og karne: kay *"ang tanang binuhat sa Dios maayo, ug walay bisan unsa nga angay isalikway"* (1 Tim. 4:4); apan tungod kay nasulat: *"Walay pulos ang katam-is alang sa buang"* (Prov. 19:10), dili maalamon alang sa usa ka monghe nga mokaon sa unod sa mga hayop.'

10. Kung gihatag ang mga piraso (mga nahabilin), ayaw pagbalibad niini; kay gisugo sa Ginoo ang Iyang mga disipulo nga tipuon ang nahabilin, *'aron walay masayang'* (Juan 6:12).

11. Kaulaw sa usa ka tawo ang pagkalasing sa bino; nakakita ko og daghan, apan wala koy nakitang sama sa usa ka lasing.

12. Ang pagpugong sa kaugalingon makapoy sa unod, samtang ang pagka-hilig sa pagkaon makapaluya sa hunahuna.

13. Pahugot sa imong kaugalingon, O monghe, ug pugonga ang imong unod, aron dili ka itambog.

14. Pagsagol sa imong unod, ug magbunga ka alang sa Dios.

15. Gusto ba nimo, O monghe, nga makakaplag og kalinaw sa pag-uban sa mga igsoon? Kontento ka sa panihapon sa komunidad sa mga igsoon; *'ug adunay pag-ayo'* para sa imong lawas, ug *'pag-uli sa imong mga bukog'* (Prov. 3:8), ug ang imong kalag dili masamdan. *'Apan kon imong tan-awon ang mga tasa ug baso, pagkahuman masakit ka, sama sa gakatak sa bitin'* (Prov. 23:31).

16. Ang usa ka leon, nga nagdakop og biktima para sa iyang tiyan, nahimong bihag; ug ang usa ka palasora nagpaubos sa iyang kaugalingon alang sa kalipay sa iyang tiyan.

17. Ang kadaghan sa pagkaon makapahuyang sa hunahuna, apan ang husto nga pagpugong sa kaugalingon nagapahapsay niini.

18. Ang tawo nga hubog ug dali masuko makapukaw sa kalag sa iyang mga igsoon, ug kanunay siyang nag-antos sa kaulaw.

19. Ang tawo nga mag-inom sa gabii buhaton ug isulti ang dili angay, ug sa buntag siya maghinulsol; apan kon makakita siya pag-usab og bino, buhaton niya pag-usab ang pareho.

20. Ayaw pag-inom og bino hangtod malang-ot ka, bisan pa gani og dasigon ka sa imong mga higala nga uban nimo: kay kung mapildi ka sa bino, sila nga nagdasig kanimo maoy unang malimbong sa imo.

21. Ang palasaheron magpaningkamot ug mag-antos sa pagpuno sa iyang tiyan sa pagkaon, ug sa diha nga makakaon na siya, mag-antos siya samtang nagatunaw; apan ang pagpugong sa kaugalingon nagdala ug kahimsog ug pagkamapamalandong.

22. Ang usa ka malamon nga monghe magkabalaka sa daghang butang, apan ang temperanteng monghe sama sa usa ka gazela sa uma.

23. Ayaw kabalaka sa imong tiyan, monghe, ug makakaplag ka og kalinaw.

24. Ang tanang kahoy sa lasang dili igo aron mapalong ang kalayo; ingon ana ka dili mapuno ang unod, bisan unsa pa kadaghan imong ipakaon niini.

25. Ang hubog nga magbalantay dili mag-atiman sa mga karnero nga gisalig kaniya, ug ang mahilig matulog mahimong biktima sa mga mabangis nga hayop. Kay *'moturok ang mga dagom sa kamot sa usa ka hubog'* (Prov. 26:9), samtang ang kalag sa matinahuron nagkabit sa Dios.

26. Ang pagkamapugong mao ang hiyas sa pagkamapailubon.

27. Ayaw pag-inom og bino hangtod malang-ot aron malipay ang uban; kay makasinati ka og dakong kaulaw inig kaplagan ka nilang hubog.

28. Nakatilaw ka og pan ug busog ka na! Hatagi og himaya ang Dios nga nagpakaon kanimo. Ug kung gusto nimong kontenton ang imong lawas sa gamay, hatagi og himaya ang Dios nga nagpalig-on kanimo, ug ayaw ingna sa atubangan sa tanan: 'Wala pa ko mokaon sa ingon-ingon nga bahin sa pan'. – Unsa man imong makuha niini? – Dili ba nimo ginahukman ang mga nagakaon ug nagapasalamat?

29. Ang usa ka palasangamon nga monghe nagtawag sa pag-ayuno nga panahon sa kasubo, samtang ang matinahuron dili magpakita og kasubo bisan pa sa pag-ayuno.

30. Ang sobra nga pagpugong sa kaugalingon, sa akong pagtuo, dili angay dayegon; ug dili usab mapuslanon ang pagpasagad sa husto nga pagpugong. Sama sa dugay nga paglikay sa gitudlo nga pagkaon nga mosangpot sa pagkapoy ug kakulang sa kusog alang sa pag-alagad, ingon usab ang sobra nga pagkaon magdala og pagsilot. Gisulti: '*Kaauwaw kaninyo nga busog karon, kay magutom kamo*' (Lucas 6:25). Labaw pa, ang tawo nga walay pagpugong, tungod sa kakulang sa moderasyon, mahulog sa mga carnal nga tinguha. Busa, kinahanglan nga atimanon ang lawas sa usa ka matarong ug husto nga paagi.

31. Human makapahuway (sa pagkaon), ayaw paglibot-libot sa mga selda, kondili magpabilin nga hilom sa imong kaugalingong selda; kay daghan ang nadani sa yawa tungod sa bino. Busa, human makapahuway, ang pagpuyo sa selda sa uban nagpakita og kawalay pag-amping ug kahiligon. Sa ingon nga mga tigum, ang mga kalag mahulog sa sala, labi na kon ang awtoridad sa abbot nagpabilin nga walay lihok. Kay bisan kinsa nga dili gustong pugngan ang iyang hunahuna pinaagi sa kahadlok sa Dios nanginahanglan sa kahadlok sa tawo aron mapugngan siya sa walay pulos nga mga lihok, sama sa usa ka ulipon nga nagpabilin nga matinahuron ubos sa estrikto nga pagdumala sa iyang agalon.

32. Kaon og yano ug gikinahanglan nga pagkaon, aron ang imong hunahuna dili mapugngan sa '*pagkakabusog, pagkalasing ug mga kabalaka ning kinabuhi*' (Lucas 21:34). Kay ang mga tawo nga gipanag-iya sa ingon nga mga pagbati dili nila tan-awon ang pakighilawas ingon nga pakighilawas, ni ang pagpanapaw ingon nga pagpanapaw, ug dili sila maglikay sa tanan nga ginabuhat sa mga pagano, nga wala mailhi ang Dios; apan ginabuhat nila kining tanan nga walay kahadlok, nga walay kalainan sa mga baboy nga nagpaligo sa lapok; dili nila hinumduman ang Balaod, ni ang mga Propeta, ni ang Ginoo mismo, nga nahimong unod aron laglagon a ang kawalay-balaod sa sala. Busa, ayaw pagkaadik sa karne ug bino, basi ang inyong hunahuna dili na makadawat sa espirituhanong mga gasa.

33. Ayaw pagpadala sa kanunay nga pagligo, pag-inom, o daghang karne, aron dili ka mahulog sa dili malabyan nga katalagman pinaagi sa pagpakasala bisan sa unsang hinungdanon nga butang.

34. Ayaw pagtagad sa tambag sa mga tawo nga sobra sa pagtagad sa kaugalingon – kadtong naghimo sa ilang kaugalingon nga ulipon sa ilang mga gana ug sa mga kahilambigit sa unod.

35. Ang sobra nga pagkaon ug pag-inom makalipay ra sa panahon; sa sunod adlaw, mopabilin sa hunahuna ang kaguol ug katamaran.

36. Ang usa ka monghe dili magpabilin og dugay sa usa ka lugar, ni makakaplag siya og kalinaw sa hunahuna, gawas kon una siyang mahigugma sa kahilom ug pagpugong sa kaugalingon. Kay ang kahilom nagtudlo sa kalinaw ug kanunay nga pag-ampo, samtang ang pagpugong sa kaugalingon nagpabilin nga dili malipat ang hunahuna. Sa katapusan, kadtong nakaangkon niini makadahom sa usa ka malinawong kahimtang sa kasingkasing.

37. Ayaw paglimbong sa kalipay sa tiyan, '*ni sa pagkahubog sa bino, nga diin adunay kalibugan*' (Efe. 5:18). Walay bisan unsa nga makahatag kanimo og kapuslanan gawas sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios.

38. Hibaloa nga kutob sa pagtagbaw sa bisan kinsa sa ilang unod—sa ilang kaugalingong kadaut—gipadaghan nila ang mga pagbati sulod nila, ug sa katapusan ang kalag, nga nabug-atan sa dautang batasan sa lawas, mahimong walay bunga. Busa ang Manluluwas miingon: '*Mag-amping kamo sa inyong kaugalingon, basi mabug-atan ang inyong kasingkasing sa katambakan, sa kalasingan ug sa kabalaka sa kinabuhi niining kalibutan*' (Lucas 21:34). Maong miingon ang Apostol: '*Gipamatay ko ang akong lawas ug gipailawom kini sa pagkaulipon, aron, samtang nagwali ko sa uban, dili ko mahimong dili angay*' (1 Corinto 9:27). – Apan kon kinsa ang magpugos sa iyang kaugalingon sa buhat sa Ginoo, sa ingon ana nga sukod ang iyang lawas maglig-on, ug ang iyang kalag mapahayag. Sama sa usa ka manlalaban sa wrestling nga kanunay maghatag og panahon sa pisikal nga ehersisyo aron itudlo ang iyang lawas sa arte sa pakigbisog, ingon usab kinahanglan

sa usa ka ascetic sa pagkamapaambition nga praktison ang matag maayong buhat, ingon sa giingon sa Apostol: *'Mag-ehersisyo ka sa pagkamapaambition'* (1 Tim. 4:7–8).

2. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kahakog sa unod

1. Ang tawo nga maluhò, sa dihang makakita siya og mga babaye, malipay ug madani sa ilang katahum; ang ilang pisikal nga kaanyag makapabaliw kaniya, ang katahum sa ilang nawong makapahimuot kaniya, ang kaanyag sa ilang porma makapahubog kaniya, ug sa pakig-istorya sa mga babaye matunaw siya sa kalipay; Sa dihang iyang gihinumduman ang iyang nakita, magdamgo siya uban sa kahilambigit, hayag niyang gihulagway sa iyang hunahuna ang nawong sa mga babaye, ang ilang mainit nga ekspresyon, ang ilang makapahimuot nga pahiyom, ang pagkilidkilid sa ilang mga mata, ang kaanyag sa ilang sinina, ang ilang mapaluyong mga pulong, ug ang pagdikit sa ilang mga ngabil. Kapoy kaayo niya ang pakig-uban sa mga lalaki; apan sa diha nga makakita siya og mga babaye, mosidlak ang iyang nawong, ug mudali-dali siya sa paglihok aron ihatag ang iyang serbisyo; niining panahona niya makaplagan ang tingog sa pag-awit, ang abilidad sa pagsulti og makalingaw nga binuang, sa pagkatawa, ug sa pagpakita sa iyang kaugalingon nga makalingaw ug mahigalaon.

2. Ayaw tugoti nga maglibot-libot ang imong mga mata, ug ayaw tutoka pag-ayo ang katahum sa uban, basi pa mapukan ka sa imong kaaway pinaagi sa imong kaugalingong mga mata.

3. Ang naglaylay nga mata mao ang kapahamakan sa monghe. Ang naglaylay nga mata nagdala og dakong kasubo sa nagasunod niini. Kung dili nimo pugngan ang imong mga mata sa paglaylay, dili ka makalakaw sa tul-id nga agianan sa pagkamatinahuron.

4. Kung higugmaon nimo ang pagpugong sa kaugalingon, mapildi nimo ang demonyo sa kahilayan.

5. Ang bisan kinsa nga nagpadako sa unod sa iyang lawas nagpadako usab sa dautang mga tinguha, ug ang mga makauwaw nga hunahuna dili mohunong sa sulod niya.

6. Ang bisan kinsa nga makapugong sa iyang mga mata makakaplag og kahayag; apan ang bisan kinsa nga motugot sa iyang pagtan-aw nga maglibot-libot magdala og karga sa iyang kaugalingon. Kay giingon: *'Ang pagdagan sa kahilayan makaguba sa hunahuna nga dili dautan'* (Kabalaoran 4:12).

7. Kung madala ka sa pagbati ug tugotan nimo ang imong mga mata nga motan-aw sa kawalay pulos, dayon pugngi sila dayon, aron dili ka mahulog sa kaulaw sa pagpanamastamas sa unod.

8. Kung ang unod matandog, ayaw paghikap sa imong lawas, aron dili ka makapukaw og mas dakong tinguha.

9. Pagbantay sa imong kaugalingon, monghe; pagbantay sa diha nga makigkita ka sa mga babaye.

10. Palagyo ang bitin nga nagatutol sa lawas; labi pang palagyo ang babaye nga nagatutol sa kalag.

11. Ang magpuyo sa kaanyag sa babaye nagtamnan sa iyang kalag og tinguha alang sa iyang kaanyag; ug ang magpabilin sa pultahan sa iyang balay sama sa naglakaw sa yelo; kay hapit ra kaayo ang tukso.

12. Ang duha ka magbabatok sama sa usa ka monghe nga kuyog ang babaye. Apan ang matin-aw makatigom og kaayohan, samtang siya mismo dili kawaton.

13. Ayaw pagduol sa imong dalunggan sa mga dautang pulong, aron dili madunggo ang imong hunahuna. *Kay sama sa aso sa mata*, ingon usab ang dautang pulong makadaot sa kalag.

14. Kung ang espiritu sa pakighilawas magsamok kanimo, pasanginli kini, nga nag-ingon: 'Lagsa ka sa Ginoo, ikaw nga puno sa baho, ikaw nga demonyo sa kahugawan.' Kay nasayud kita sa usa nga miingon: *'Ang hunahuna nga nagpamahal sa unod kaaway sa Dios'* (Roma 8:7).

15. Ang bisan kinsa nga nagahigugma sa pagkamahigpit ug pagkabirhen mahimong templo sa Dios.

16. *'Kon kinsa ang makaguba sa templo sa Dios, siya pagagub-on sa Dios'* (1 Cor. 3:17), ingon sa Balaang Kasulatan. Batoka ang demonyo sa pakighilawas sama sa pagbatok nimo sa iro; ayaw pagtugot sa bisan unsang paagi nga madala ka sa ingon nga mga hunahuna; kay gikan sa usa ka gamayng siga, daghang uling ang motumaw, ug gikan sa dautang hunahuna, ang dautang tinguha mosamot. Paningkamoti nga wagtangon ang hinumduman niini labaw pa kay sa baho sa lapok.

17. Sama sa usa ka humot nga baho nga makapahimuot sa pangamoy, ingon usab ang Espiritu Santo malipay sa pagkabalaan ug nagpuyo sa sulod sa usa ka tawo.

18. Sama sa baboy nga malingaw sa paglubog sa lapok, ingon usab ang mga demonyo malingaw sa pakighilawas ug kahugawan.

19. Sa pagkabalaan nagpuyo ang dakong kahayag, kalipay, kalinaw ug pagkamapailubon; apan sa pakighilawas nagpuyo ang kasubo, pagkawalay paglaum, dili mapugngan nga pagkatulog ug lawom nga kangitngit.

20. O monghe, higugmaa ang pagkabalaan sa gugma ni Kristo; kini angay sa imong kinabuhi sama sa pagkaangay sa pang-ukit sa panday.

21. Usa ka monghe, samtang nag-antos sa kahilakaw, gisaway ang yawa, nga miingon: 'Sulod sa kangitngit, Satanas! Wala ba ka kahibalo nga, bisan dili ko angay, nagadala gihapon ko sa mga miyembro ni Cristo?' Ug sa pagkahuman, mihunong dayon ang pagdani (sama sa usa ka tawo nga gipalong ang sulo); busa natingala siya niini sa iyang sulod ug gidayeg ang Ginoo.

22. Ngano man nga ganahan ka magsul-ob og bisti nga walay pag-amping? Paminawa ang giingon sa Apostol: '*Likayi ang mga kahilig-on sa pagkabatan-on*' (2 Tim. 2:22). Wala ba ka kahibalo kinsa ang kaaway nga imong giatubang? Wala ba ka kahibalo kung unsa ka bug-at nga mahimong bitag sa lain nga kalag? Unsaon man nimo pagpasagdan nga wala nimo hunahunaa unsang kalawang ug pagkadaut ang nagpaabot sa mga nagbuhat sa ingon ana? Gusto nakong ipatin-aw kanimo nga kung maayo ang panapton sa gawas, apan hugaw ang puloy-anan sa kalag, dili madugay madaut ang iyang kaanyag. Apan kung makab-ot nimo ang sulod nga kaanyag, gikan niining kaanyaga, ug niining kahayaga, mosidlak usab ang usa ka bahin ngadto sa gawas, ug ang ingon nga kaanyag walay katapusan!

23. Ang nagpalamuti sa iyang bisti ug nagpuno sa iyang tiyan makasinati og daghang pagpanamastamas; apan ang matin-awon nga tawo makalilisang sa iyang mga kaaway.

24. Kung samtang nagtrabaho ang espiritu sa kahakog makasamok kanimo, ayaw pagkapoy sa pag-alsa sa imong mga kamot sa pag-ampo, ug ang pag-ampo sa pagtuo motindog alang kanimo.

25. Pugngi ang kahilambigit sa sulod nimo sa dili pa kini makapugong kanimo, kay kini magdala sa mga mosugot niini ngadto sa kalawoman sa impierno.

26. Higugmaa ang kalinaw ug pagkabalaan (pagkahinlo), aron ikaw mahimong takus nga makakita sa nawong sa Ginoong Dios.

27. Likayi, igsoon, ang pagbinuang, aron dili ka mahimong walay hiya; kay ang kawalay hiya mao ang inahan sa kahilawotan.

28. Ayaw pagsulod sa selda sa mga hubog, basi kalit nimo laglagon ang bahandi sa imong pagkamakabuhi.

29. Kung mosiga ang kahilambigit sa sulod sa imong lawas, hinumdumi ang dili mapalong nga kalayo ug ang walay katapusang ulod, ug mapalong dayon ang pagsunog sa imong mga bukton; kay kon dili, sa diha nga maluya ka, mapildi ka ug maghinulsol, ug ang kalayo sa kasubo sa paghinulsol maglaglag kanimo, ug masanay ka sa pagpakasala, bisan pa sa imong paghinulsol. Sa sinugdanan, paningkamoti nga istrikto ka sa matag paglihok niining tinguha, aron dili ka mapildi niini – ug dili ka masanay sa paghatag niini og kadaugan sa pakigbisog. Kay ang batasan usa ka ikaduhang kinaiyahan. Ang batasan sa pagpalugway sa kaugalingon dili gayud motugot kanimo nga makab-ot ang disiplina sa kaugalingon. Kanunay kini nagmugna ug naglaglag, nagasala ug naghinulsol. Kung masanay ka nga ibaba ang imong pagbantay sa dihang masulod ka sa pagsulay, nan ang nakasulat sa imong manuskrito hangtod sa kahangturan mao ang: '*paghinulsol*'. Ang bisan kinsa nga masanay sa paghatag og kadaugan sa tinguha kanunay hukman sa iyang konsensya; siya masulob-on sa tanang panahon, ug bisan pa magpaka-malipayon siya sa atubangan sa uban, sa sulod siya mapungot tungod sa pagpanaway sa iyang konsensya. Kay ang kasagarang kapalaran sa kahakog mao ang pagdala og makalilisang nga kasubo sa mga nagatugot niini. Busa, tagda kini sa tibuok nimong kalag, nga kanunay magpabilin ang Dios sa sulod nimo.

30. Pagbantayi ang imong kaugalingon, ug paningkamoti hangtod sa kamatayon nga mapabilin kang putli, aron makigkita ka sa imong imortal nga Nobyo uban sa kaisog ug kalipay. Pasidunggi ang pagkamaputli; ug kini magdala kanimo sa langitnong palasyo. Maong miingon ang Apostol: '*Gipangasawa ko kamo sa usa ka bana, usa ka putli nga birhen, aron ipresentar kamo kang Cristo*' (2 Cor. 11:2).

31. Bantayi ang imong lawas batok sa sala, aron dili ka mahulog sa atubangan sa Magbubuhay; kay gihalad na nato ang atong kaugalingon isip halad sa Ginoo, ug wala na kita'y gahum sa atong kaugalingong lawas, ni dili nato mabalik ang halad sa atong kaugalingong kabubut-on. Kung kinsa man ang naghimo og panata sa Diyos ug naghalad og halad sa Ginoo, ug ang pari, pagdawat niya sa halad, gibutang kini sa templo, nan bisan pa og maghinulsol pagkahuman ang naghalad niini, wala na siyay gahum nga kuhaon pagbalik ang halad human kini mahalad sa Ginoo; ug kon mosulay siya og kuha niini sa tinago, dili siya makalikay sa

pasangil nga gikuha niya ang iyang kaugalingong kabtangan, kondili pagadihon siya ingon usa ka tawo nga nagsagrado. Sa samang paagi, kadtong nagdedikar sa ilang mga kalag kang Dios wala na'y awtoridad sa ilang kaugalingong mga lawas.

32. Pag-amping sa dautang tambag. Kay kasagaran mahitabo nga ang mga nahilayo sa pagkamaayo naningkamot sa pagpaling sa uban, aron dili lang sila ang nagpalunod sa ilang kaugalingon sa malibog nga kinabuhi. Magsulti sila og malumo nga mga pulong, aron madani ang mga nagatuman kanila gikan sa pagkamatinahuron ug itulod sila sa sala. Kay nahulog na sila mismo, dili lang sila mosugot nga motindog pag-usab, apan tinuyo pa gyud nilang gidani ang uban ngadto sa tukso—padulong sa pagkahugno ug pagkadaut. Ug gigamit sila sa yawa ingon pain sa kawit. '*Ang ilang tutunlan mga abli nga lubnganan*', nga gipahinungod sa '*mga kahakog sa kahugawan*' (Roma 3:13; Roma 1:26). Pag-amping kanila, aron dili ka nila mapaso sa ilang hamis nga mga pulong.

33. Bulahan ang mga nagpabilin nga balaan (hinlo) sa pagpaubos! – Apan ayaw maglaum ang bisan kinsa nga makab-ot ang kalinaw (niining butanga) samtang mosugot sa mga pagdani sa kaaway: kay unya kini nga manlupig magbitbit kanila pinaagi sa maluoy nga hunahuna ug kalipay, bisan pa man nga wala sila magbuhat og daotang buhat. Sa ingon nga kahimtang, tungod kay wala pa sila nakaila og asawa, ginapukaw sa kaaway ang hunahuna nga ipanghambog ang ilang pagkabirhen, samtang ang tibuok nilang lawas napuno sa kahugawan sa kahilayan. Busa ginapahimo sa kaaway nga magpasigarbo sila nga daw walay sala, samtang ginapuno sila niya og '*usa ka kumpol sa apdo ug usa ka kumpol sa kapait*' (Deut. 32:32),

34. Dili na kinahanglan isulti pa nga dili magpahubog sa bino o mag-uban sa mga babaye; kay makita man sa tanan sa ilang kaugalingon kung unsa kini ka layo sa pagkamaayo. Ug dili lang gikan niini nga usa ka butang nga kinahanglan magbantay batok sa mga limbong sa mga demonyo, kondili kinahanglan usab likayan ang mga babayeng panag-istorya uban sa mga lalaki, nga makapukaw sa malimot nga kalipay ug magdala sa kalag sa kapahamakan. – Naglikay kita sa pakigkita sa mga babaye dili tungod kay giisip nato sila nga limbongan, kondili tungod kay, pinaagi sa pakigkita ug pakig-istorya sa mga babaye, dali ra kaayo kita mapukan sa kaaway ug madala sa paglapas sa mga sugo sa Dios. Kita, bisan pa niana, kinahanglan magbantay sa tanang bahin batok sa mga limbong sa malimbongong mga espiritu, ug ibutang ang atong paglaum sa hingpit nga panon ug gahum sa Espiritu Santo. Ang bisan kinsa nga magtukod ug usa ka pultahan batok sa kaaway apan mag-abli ug duha pa kaniya, ug magtuo nga luwas siya, naglimbong sa iyang kaugalingon. Dili; kinahanglan panalipdan sa tawo ang iyang kaugalingon sa tanang bahin, ug dili maghatag ug rason sa mga nangita ug rason.

35. Ayaw pagpasagad sa hiyas sa pagkaputli, kondili paningkamoti sa tibuok nimong kusog nga mapreserbar ang pagkabalaan (pagkaputli) sa sulod nimo, kay mao kini ang hinungdan nganong gibyaan nimo ang kalibutan. Tipigi ang imong pagkabirhen, aron ang Espiritu Santo magpuyo sa sulod nimo. Ayaw tagda ang makauwaw nga mga tinguha o ang walay pulos nga paghikap; panalipdi ang imong kaugalingon nga putli, ug kon mosiga ang makasasala nga kalayo sa sulod nimo, patya kini sa mga luha ug pag-ampo ngadto sa Ginoo, nga nagahigugma sa mga nangita sa pagkabalaan ug nagaserbisyo kaniya niini. – Usa ka bililhon nga bahandi ang pagkamakabubut-on sa matarong nga hunahuna. Kung higugmaon nimo kini, himoon ka nga himayaon sa Ginoo, ug magmalampuson ka sa tanang butang.

36. Kung mosubang ang panagbangi sa unod sa sulod nimo, ayaw kahadlok ug ayaw kawad-i og kasingkasing. Pinaagi niini, imong palig-onon ang kaaway batok kanimo, ug magsugod siya sa pagtanum og mga hunahuna nga makapahagit sa sulod nimo, nga nag-ingon: 'Dili mapalong ang kalayo sa sulod nimo gawas kon matubag nimo ang imong kahilayan.' Apan '*magpadayon nga mapailubon alang sa Ginoo*'; ibubo ang imong pag-ampo uban sa paghilak sa atubangan sa Iyang kaayo, ug Siya '*mamati*' kanimo, ug '*ibangon ka*' gikan sa '*kal-ang sa mga pagbati*', mao kana, gikan sa hugaw nga mga hunahuna, ug gikan sa '*kalibog sa lapok*', mao kana, makauwaw nga mga pantasya, ug '*ibutang* ang imong *mga tiil*' sa '*bato*' sa pagkabalaan (pagkawalay-sala) (Sal. 39:1–3), ug makita nimo ang tabang nga miabot kanimo gikan Kaniya. Busa magpadayon; ayaw tugoti nga maluya ang imong hunahuna, ayaw kapoy sa pagbubo sa tubig gikan sa sakayan: kay hapit na ang pantalan sa kinabuhi. '*Samtang nagasulti pa ka, moingon Siya: "Ania ako"*' (Isa. 58:9). Apan nagpaabot Siya aron makita ang imong buhat, aron makita kon tinuod ba nga andam ka makigbatok sa sala hangtod sa kamatayon. Busa ayaw kawala'g kadasig; dili ka biyaan sa Dios. Gitan-aw Niya ang imong pakigbisog; gitan-aw usab kini sa mga nawong sa Balaang Anghel ug sa kadaghanan sa mga demonyo. Andam ang mga Anghel sa paghatag sa mananaog og korona; ang mga demonyo, aron tabunan sa

kaulaw ang napildi. Busa, magbantay kamo. Ayaw paglagot sa inyong kaugalingon (ang mga Anghel), ni paghatag og kalipay sa mga estranghero (ang mga demonyo).

37. Walay natago sa mga mata sa Dios. Ayaw tugoti nga limbongan ka sa kaaway pinaagi sa pagsugyot, *'Dili niya kita makita.'* Nagbarog ka sa atubangan sa Dios. Ayaw kini balewalaa. Kay nasulat: *'Ang langit mao ang akong trono, ug ang yuta mao ang akong salog sa tiil'* (Buhat 7:49).

38. Dili kini usa ka kadaut nga ang mga tinguha mosulong kanato ug nga kinahanglan kitang makigbisog batok niini; apan usa kini ka katalagman kung, pinaagi sa pagtagad sa atong kaugalingon, mapukan ta sa atong mga kaaway. Busa, batoka ang kahakog nga nagdilaab sulod kanimo, aron malikayan nimo ang k , ang kalayo nga dili gayud mapalong. Kay kung ang usa ka tinguha makadaog kanimo kausa, dili kini molikay, kondili mosulong pa gayud kini kanimo. Busa, magbantay kamo, aron dili ninyo mawala ang himaya sa nawong sa Dios.

39. Likayi nato ang pagkalasing; likayi nato kutob sa mahimo ang pakig-uban sa mga babaye: kay ang pulong sa babaye sama sa *'bitag'* sa kasingkasing (Prov. 7:21), ug ang mopaminaw niini madani sa makauwaw nga panag-uban.

40. Pag-amping nga dili ka masangit sa malangit nga kalipay, basi mawala ang imong kinabuhi nga walay katapusan. Gitawag ka nga usa ka negosyante; magpabilin nga hingpit ang imong pagka-matngon, basi mawala ang imong mga perlas, basi kuhaon sa kaaway ang imong bahandi ug malunod ang imong barko uban sa karga niini, ug basi mobalik ka sa balay nga walay dala. Ang kaaway, nga nakahibalo sa himaya nga makuha sa atubangan sa Dios sa mga nagpabiling putli gikan sa kahugawan sa unod, nagpakig-away og mabangis batok kanila pinaagi sa mga hunahuna, nga nagtinguha nga madani sila niini aron, madala sa mga hunahuna, mapakyas sila sa pag-angkon sa umaabot nga himaya. Ug makakaplag siya og kalag nga mosalikway sa hugaw nga mga hunahuna, dili niya kini kanunay atakehon, apan dili usab siya hingpit nga molikay niini. Hinuon, moadto siya sa dapit diin, sa diha-diha nga siya mosukod, ang pultahan dayon ablihan kaniya; ug iyang hugawan ang lawas ug kalag sa labing hugaw nga mga tinguha sa usa nga wala maghatag kaniya og pagsukol; sa katapusan, sama sa usa ka maayong magtatambag, iyang itanom sa hunahuna ang hunahuna: *'Mas maayo nga mogawas ka sa kalibutan ug makig-uban kaysa sa pagdaug-daug sa imong unod sa ingon ani nga paagi.'* Apan walay bisan unsa nga susama ang mosuod sa mga matin-aw ang hunahuna. Busa, pagbantay sa imong kaugalingon, aron dili ka matilawan sa ingon ana nga butang.

41. Hinumdumi ang imong gisaad sa Dios ug panalipdi ang imong pagkabalaan (pagkahinlo), aron makakaplag ka og pabor sa Ginoo. Paminawa ang mga pulong: *'Likayi ang pakighilawas'* (1 Cor. 6:18). – Gusto ba nimo mahibal-an kung unsa ka bug-at nga sala ang pakighilawas? Tan-awa: kadtong mga tawo nga wala mapatay sa mga bitin sa kamingawan napukan tungod sa pakighilawas sa yuta sa Midian. Apan kon nahulog ka sa sala, ayaw pagpabilin sa imong pagkahulog, ug ayaw pagbalewala sa pagkamapailubon ug sa kaluoy sa Dios. *'Hinumdumi nga dili na madugay moabot ang kamatayon'* (Sirak 14:12). Hinumdumi nga dili ka makalingkawas sa kamot sa Dios. Busa, ayaw pagpasagad, kondili maghinulsol ka, maghilak, ug magminos nga nadani ka sa sayop; kay bisan pa makalimot kita sa atong pagkahulog, ang Dios nga nagmugna kanato nakahibalo sa buhat sa matag tawo.

42. Ayaw pagpadayag sa kawalay pag-amping, kondili baroga nga lig-on batok sa kaaway, ug baroga ang lungag diin kasagaran mosulod ang kaaway aron laglagon ka, aron sa diha nga dili siya makakita ug sayon nga agianan, molakaw siya nga walay dala. Ug ang pagbabag sa lungag nagpasabot sa pagpanalipod sa mga sentido diin mosulod ang maayo ug dautan sa kalag—mao ang panan-aw, pandungog, pangamoy, paghikap ug panlasa—ug dili tugotan nga ang hunahuna maglibot-libot sa dili angay nga mga dapit. Hinumdumi ang mga higante nga naglaglag sa yuta pinaagi sa ilang gingharian, ug giunsa sa Ginoo pagwagtang kanila sa nawong sa yuta sa usa ka paghuros sa katubigan; ug wala'y pulos ang ilang kusog. Hunahunaa ang yuta sa Sodoma ug Gomora, kung giunsa kini paglaglag tungod sa mga sala sa mga pumoluyo niini; ug wala'y kapuslanan kanila ang ilang kahayahay ug garbo. Busa, mag-amping kita sa atong kaugalingong kaluwasan, aron dili pud kita dakpon sa kalit nga kamatayon, ug aron dili kita mobiya niini nga may dakong paghukom.

43. Ingna ang nagpukaw kanimo og dautan ug hugaw nga mga tinguha: *'O kaaway sa kamatuoran! Kinahanglan pa ba nakong ipahiya ang akong kaugalingon aron matuman nimo ang imong tinguha? Adtoa ang mga sama nimo nga dautan. Nangayo ka og panon sa mga baboy! Lumos ka uban kanila. Ako, dili na ako magpaulipon sa akong kaugalingong mga tinguha. Gikapoy na ko sa nangagi; sugod karon, akong tutukan ang kamatuoran, ug mangaliya ko sa akong Dios nga luwason ko Niya hingpit gikan sa imong mga dalan. Gihatagan ko Niya og Balaang Espiritu, ug gilain ko Siya; gihatagan ko Niya og putli nga kalag ug lawas, ug*

gidalitan ko kini." Ingon ani, akong pinalangga, ang imong isulti sa nagpukaw kanimo sa ingon nga mga pagbati.

44. Usa sa mga Santo miingon: 'Ang pakighilawas sama sa iro; kung hapuhapan nimo kini, dili ka niya biyaan, apan kung palagson nimo kini, molayas kini.' Pagbantay sa imong kaugalingon, ug ayaw pasagad sa imong kinabuhi. Pag-amping nga, tungod sa gamay nga kalipay, dili nimo laglagon ang bunga sa imong paningkamot – nga, tungod sa kahugawan, dili nimo mapawala ang ganti sa imong mga buhat – nga, tungod sa kahugawan, dili nimo laglagon ang ganti alang sa hilom, alang sa pagbantay, alang sa pagpugong sa kaugalingon, ug alang sa ubang mga hiyas; ayaw pagkahimong sama sa tawo nga gibutang ang suhol nga iyang nakuha sa usa ka tulo-tulo nga pitaka. – Panalipdi ang imong kaugalingon pinaagi sa kahadlok sa Ginoo.

45. Kung nakig-istorya ka sa usa ka babaye nga may hayag nga kaanyag, bantayi ang imong mga mata aron ang kahilambigit dili makasamok sa imong hunahuna; kay unya magsugod ka og taas nga pakigpulong, ang imong mga pulong puno sa mainit nga kadasig; ug mahitabo nga samtang nagahisgot ka sa pagkamakusog sa tumoy sa imong mga ngabil, sa imong kalag nagatugot ka sa kahilambigit ug hingpit nga nabalot niini. Busa, kon masugat ka sa ingon ani nga kahimtang, mas maayo nga putlon dayon ang pakighinabi ug maghilom na lang. Kay nagaingon ang Kasulatan: '*Gipangdani niya siya sa iyang daghang pulong*' (Prov. 7:21). Ang kanunay nga pakighinabi bahin niini dili gamay ang kadaut nga madala niini sa kalag.

46. Ang usa ka salawayon dili makahigugma sa usa ka tawo nga nagdumot sa iyang kahiligon, apan '*ang tawo mosandig sa iyang kaugalingong matang*'.

47. Pangitaa ang mga paagi aron mapildi ang imong kahilakaw; kay kini gibyaan sa imong kaugalingong paningkamot.

48. Ang usa ka dalangpan gikan sa senswalidad mao, una sa tanan, ang kanunay nga pag-ampo uban sa malinawong hunahuna, ug unya tugotan ang hunahuna ug ang putli nga paghunahuna nga mangulo, pagpugong sa pagsulti og maluoy-luoy nga mga pulong nga dili angay sa matinahum nga disposisyon sa espiritu, sa kasiguruhan nga ang Ginoo mao ang dili masayop nga Huwes. Ang pagmatngon ug ang pagpaabot sa paghukom makaguba sa sulod nga mga paglihok ug mamala sa nagkadako nga kahilakaw; ug sa ingon nga kalag adunay kalinaw (ang mga hilakaw nga tinguha mohunong).

49. Kung ikaw matinahuron, ayaw pagpasigarbo sa imong pagpugong sa kaugalingon, apan sa pagpaubos mangaliya sa Ginoo nga Siya ang imong Manalipod hangtod sa katapusan. Kay dili na katingad-an nga ang kalit nga pagsulod sa mga hayop nga upat ka tiil sa usa ka ubasan makaguba kalit sa bunga tungod sa kapabayaan sa magbabantay.

50. Sa diha nga matulog ka, ayaw paglatag og sobra nga higdaanan kay sa kahupayan mosiga ang imong lawas ug makapadako sa kalayo sa kahilambigit.

51. Bulahan ang nagbantay sa iyang lawas ingon usa ka santuwaryo para sa Manluluwas, ug wala makauot sa iyang kalag pinaagi sa dili angay nga mga buhat, kondili nagpabilin nga makapahimuot sa Ginoo. Bulahan ang nagdumot sa dautan ug makauot nga mga buhat, ug nagtanyag sa iyang kaugalingon ingon usa ka buhing halad nga makapahimuot sa Ginoo.

52. Bulahan siya nga pinaagi sa iyang mga buhat gisaway ang manlupig (ang yawa—ang tirano sa mga kalag), ug wala mapildi sa kahadlok sa kalayo sa kahakog; kay ang iyang kalag pagapabasaon sa hamog sa Espiritu Santo.

53. Kung makigbisog ka nga maisugon batok sa mga nangita sa pagpangawat sa bunga sa imong paningkamot (mga walay pulos nga hunahuna); pag-amping nga walay bisan kinsa, pinaagi sa limbong, mosulod gikan sa ilawom ug mopanaog kanimo (usa ka malimbungan nga hunahuna). Apan pagdumala pag-ayo sa imong hunahuna (magmatngon), basi dili nimo mailhan ang paborableng hangin, ug andama ang imong gamit, aron maluwas nimo ang barko pinaagi sa pagpadagan niini ngadto sa daungan sa kinabuhi.

54. Kinsa may motanom og igos sa iyang tanaman, apan dili bantayan ang bunga niini? Mas labi pa gayud, busa, nga bantayan nato ang pagkabalaan ug pagkaputli. – O kinsa, pagkahuman masakitan sa asp, dili mag-amping nga molayo sa lungib niini? Kung, pagkahuman masakitan, iyang isulod ang kamot sa lungib niini, masakitan siya pag-usab; kinsa kaha ang pasangil sa iyang kamatayon? Ang makahilo nga binuhat ba, o ang tawo nga napakyas sa pagpanalipod sa iyang kaugalingon? – Sabta pag-ayo ang gisulti.

55. Makadaot alang sa usa ka monghe ang pakig-uban sa usa ka babaye. Ug ayaw gyud pagduol sa usa ka birhen, kon aduna pa'y bisan unsang hunahuna sa unod sulod kanimo. Ang usa ka monghe nga mogahin og panahon sa pag-inom og bino uban sa mga babaye dili lahi sa usa ka tawo nga mihagak sa kalayo. Palayo kamo sa pakigkita kanila, sama sa usa ka usa nga modagan gikan sa bitag.

56. Bantayi ang pagkabalaan sa imong lawas. Kung imo kini mapreserbar tungod sa gugma kang Kristo, dali ra kaayo ka makalabaw sa tanang hiyas. Ang Balaang Espiritu nga nagpuyo sa sulod nimo malipay kanimo, kay imo gipuno ang imong templo sa Dios sa humot sa pagkabalaan ug matarong nga kabubut-on – ug Siya magpalig-on kanimo sa matag maayong buhat. Ug aron molabaw ka sa mga hiyas ug sa balaan nga pagkabalaan, naa kay mosunod nga tulo ka tabang: pagpugong sa tiyan ug dila, ug pagpugong sa pagtan-aw. Kinahanglan nga tumanon ang tulo. Pananglitan, kung tumanon nimo ang unang duha apan mapakyas ka sa pagpugong sa imong mga mata nga maglibot-libot, dili ka makab-ot sa malungtaron nga pagkabalaan. Sama sa usa ka nabuak nga tubo sa tubig nga dili makahupot og tubig, ingon usab ang naglaylay nga mata dili makahupot og matinahuron nga hunahuna. *'Ayaw pagtan-aw sa kaanyag sa mga estranghero'* (Sir. 9:8) – ug unta ang imong hunahuna ipokus sa kahadlok sa Dios (Isa. 118:120).

57. Dili angay nga hugasan sa usa ka monghe ang iyang lawas o mga tiil nga sobra kaayo ang pag-amping. Sama sa mga nangita og kalipay sa katahum sa lawas ug sinina nga nangita sa ilang kaugalingong kalipay, ingon ana usab ang usa ka ascetic sa pagkamatinud-anon nga mitindog batok sa iyang mga kaatbang pinaagi sa pagbuhat sa sukwahi.

58. Ang pakigbisog tali sa pagkabalaan (pagkahinlo) ug sa kahugaw dili gamay nga butang. Ang mga motabang kanato sa kahugaw nagpailaom niini nga hunahuna: 'Walay makakita kanimo; unsa may imong kahadlok?' Apan ang mga motabang kanato sa pagkabalaan mosupak kanila: 'Ang Dios makakita – ug ang Iyang mga anghel anaa uban kanimo; busa giunsa nimo pagsulti, "Kinsa may makakita kanimo?"' Nagpadayon ang magtintal: 'Ain sa sila? 'Walay makita dinhi pa.' Sa niini, ang mga nagasuporta sa pagkabalaan mihunong kaniya: 'Dili ka makakita?! – Nagsulti ka sa kamatuoran: kay nasulat: "*Ang ilang dautan nakapabulag kanila*" (Wis. 2:21). "*Dili ba ang Nagmugna sa mata nagtan-aw kanato?*" (Sal. 93:9)? Asa ka makatago gikan sa Dios (Salmo 138:1–12)?" – Mao kini ang angay nimong isulod sa kasingkasing – ug ang sala dili na maghari kanimo, ni modangat kanimo ang kasubo sa sala, kondili ang kalipay ug kalinaw sa Espiritu Santo moabot kanimo.

59. Bantayi ang pagkabalaan sa imong lawas sa Ginoo sama sa usa ka bililhon nga mutya; ayaw pagpasigarbo sa imong sinina; ibaba ang imong pagtan-aw, ug itudlo ang imong kalag paingon sa taas; ayaw pagkasuod kaayo sa usa ka batan-ong lalaki, ug bisan ang pakig-istorya sa usa ka babaye usa ka dili kinahanglan nga butang; ayaw pagdugay sa pakighinabi sa usa ka batan-ong lalaki, ug ayaw pakig-uban sa mga lasengero ug mga mananantoy, kondili magpuyo hingpit sa kahadlok sa Dios, hinumdumi ang sugo sa Apostol: *'Ayaw paglasing sa bino, kay diin adunay kalawayan'* (Efe. 5:18).

60. Usahay mahitabo nga ang dautang espiritu magpanginabuhi og ingon ani nga makapahikayat nga hunahuna: 'Usa ka maluoy nga hunahuna ang nagabalisa kanimo sa matag higayon; hangtod kanus-a pa man nimo kini pag-antos ug pag-agwanta? Pahimulosan ang unod, aron dili ka masamok; maghinulsol ka unya – dili kini dako nga butang.' Tubaga siya sa matin-aw nga panghuna-huna: 'Apan kinsa may makasulti kanako nga, kon tugotan nako ang akong unod, makakaplag ko og panahon sa paghinulsol, ug dili ko madala-dala uban sa mga nagbuhat sa pagkawalay-balaod? Kay "*ang atong kinabuhi sa yuta sama ra sa tolda*" (Job 8:9). Kung mahitabo kana, dili ba pareho na lang nga makasala ko ug mokuha ko ug espada aron patyon ang akong kaugalingon? – Ug giunsa man nimo pag-ingon nga kini usa ka yano nga butang? Kay nakita nako kung unsa ka dako ang dungog sa mga wala matugot niining tukso, ug unsa ka dili dungog ang mga nitugot niini. Gidayeg si Jose gikan sa henerasyon ngadto sa henerasyon, sa langit ug sa yuta, samtang ang babayeng Ehpsiyo ginahimo nga kataw-anan; gipadayeg si Susanna nga matinahuron, samtang ang mga tigulang nga maluoy sa unod nagbilin og dautang ngalan alang sa tanang henerasyon. – Unsaon pa nimo pag-ingon: 'Tugoti lang kini kaisa ug makapahimakas na ka?' 'Wala ba ka kahibalo, O diyablo, nga ang usa ka mananap, kon masanay na sa pagkaon og unod, mas dali nga mosugot niini nga kahuyang? Ug bisan pa man gusto nimo nga pasabton ko nga kon matubag nako ang akong kahilambigit, dili na kini makasamok kanako. Dili unta itugot sa Ginoo, ikaw nga malimbungan nga manlimbong, nga sama sa usa ka leon, nangita sa paglunaw sa akong kalag. Ang imong katam-is mapait; ang imong sugyot mao ang kalalum sa dautan; ang imong mga saad puno sa kamatayon ug pagkaguba. Imong gipangitan kanako ang usa ka sala nga makawagtang sa grasya sa Ginoo ug makapasakit sa Espiritu Santo. *'Uban kaniya,* ako *'gipamatian sa adlaw sa akong pagtubos'* (Efe. 4:30); apan nagaingon ka nga kini walay pulos. Gitagakaw mo ako aron *'himuon nga mga miyembro sa usa ka salamangkera ang mga miyembro ni Cristo'* (1 Cor. 6:15), aron sa usa ka gutlo mapildi nako ang akong imortal nga bahandi ug mawala ang pagkabalaan nga kung wala niini, walay bisan kinsa makakita sa Ginoo. Ug kini, sa imong panan-aw, walay pulos? Ginatintal nimo ako aron pasuko-on ang Ginoo, aron sa makalilisang nga

adlaw, sa atubangan sa makalilisang nga lingkoranan sa paghukom, madungog ko gikan kaniya, ang matarong nga Hukom: 'Daotan nga sulugoon, mas nahigugma sa makalilipay nga kahimut-an kaysa sa gugma sa Dios, gilibugan nimo ang yuta sa imong mga kahugawan ug sa imong mga sala.' Ug dili ba kana importante? – Wala ba nimo mismo masinati ang kabug-aton ug pagkawalay-usab sa makalilisang nga paghukom sa matarong nga Dios, Nga *'dili gani pasayloon ang mga anghel nga nakasala uban kanimo, apan pagkahuman nga gipriso sila sa kangitngit, ihatol sila sa paghukom sa dakong adlaw aron bantayan sa mga nag-antos'*? Ug bisan pa niana, nagaingon ka: 'Walay pulos'? – Ikaw usa ka bakak, pagpangdayeg ug pagkaguba. Pinaagi sa bakak ug pagpangdayeg gipabulag nimo ang mata sa hunahuna ug nadani nimo ang uban nga mas pilion kining malabay nga kalipay kaysa sa kinabuhi nga walay katapusan. Apan kami, nga nagdedikar sa among kaugalingon sa Ginoo, dili ka namo kahadlukan. Ang Ginoo mao ang among kusog; ang Ginoo mao ang among dalangpanan; ang Ginoo mao ang among tigtabang ug tigpanalipod."

61. Ang demonyo sa pakighilawas mapukan dili lamang pinaagi sa pagpugong sa pagkaon, kondili usab pinaagi sa pagpugong sa mga mata, *'aron dili ko makakita sa kawalay pulos'* (Salmo 118:37). Sa usa ka tan-aw nga walay klarong tumong, anaa na ang pakighilawas, nga gipamatuod sa Ginoo: *'Ang bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa maluoy nga tinguha nakighilawas na kaniya sa iyang kasingkasing'* (Mat. 5:28). Ang ingon nga pakighilawas mapapas sa usa ka tawo nga mopanaug sa iyang mga mata ug ang iyang espiritu ngadto sa Ginoo; ug ang nakapugong sa iyang tiyan nakapugong usab sa iyang pagtan-aw. Ang nagalibot-libot nga mata usa ka makalilisang nga traydor taliwala nato.

62. Ang panagbangi nga gipukaw sa naglaylay nga mata naglagot sa kalag sa kahakog, bisan anaa o wala ang butang. Gani, ipakita pa gani niini ang butang sa kasingkasing bisan sa pagtulog; kay ang mga demonyo magpintal og usa ka makapahikayat nga hulagway sa hunahuna ug mag-okupar sa hunahuna, nga nagbag-o sa hulagway sa makapahikayat nga butang nga kaniadto nakita sa mga mata sa usa ka tawo. Tungod gayud niini, nag-ampo ang Propeta: *'Ilikay ang akong mga mata, aron dili nila makita ang kawalay pulos'*.

63. Sa dihang ang usa ka demonyo magsugod sa pagguhit og usa ka makapahikayat nga butang sulod kanimo, ug magpintal sa imong hunahuna sa katahum sa usa ka babaye nga wala pa nimo makita; Itanum sa imong kaugalingon ang kahadlok sa Dios, ug hinumdumi ang mga natulog sa sala – hunahunaa ang adlaw sa imong pagbulag, sa diha nga ang imong espiritu mabulag sa imong lawas – hulagwaya kana nga makalilisang ug makahadlok nga tingog nga madungog sa mga nagpasagad sa kamatuoran ug napakyas sa pagtuman sa mga sugo ni Cristo: *'Palayo kamo kanako, mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel'* (Mat. 25:41) – hunahunaa usab ang ulod nga dili mamatay ug ang walay katapusang pag-antos. Pagnininduman kini ug itago sa hunahuna – ug ang tinguha sa kalipay mawagtang sa imong hunahuna, sama sa waks nga matunaw sa atubangan sa kalayo; kay ang mga demonyo ug ang mga malipong nga higayon dili makasukol sa kahadlok sa Dios.

64. Ang bisan kinsa nga dili mosukol sa kahilayan, apan tugotan ang iyang mga mata nga maglibot-libot, sigurado nga iyang gihatag na ang iyang hunahuna sa mga kahiligon; ug kon dili tungod sa kahuya sa tawo, iyang nahugawan na unta ang iyang lawas kapila na. Kay kon dili siya magbantay ug magmatngon, ug dili kanunay ipahimutang ang kahadlok sa Dios sa atubangan sa iyang mga mata, dili siya maglangan sa paghugaw usab sa iyang lawas. Kay kining demonyo, nga nagtudlo sa mga mata nga malipat, gisundan sa lain nga demonyo, nga mao gayud ang nagahimo sa sala sa unod. Kung makita sa ikaduha nga malampuson ang una sa pagpalipat sa kalag ug paghimo niini nga walay pagmatngon, dali dayon kini mosugyot nga buhaton usab ang usa ka carnal nga sala. Alang sa usa nga napildi sa iyang kaugalingong mga mata, magsugod siya sa pagsugyot og ingon ani: 'Nakasala na ka sa imong tinguha ug nakighilawas na sa imong kasingkasing; nabalibaran na nimo ang sugo, ug ang sala sa paglapas sa sugo gikuwenta na batok kanimo. Busa, tuman-i na karon ang imong kahilayan. Kay ang pagbuhat ug ang paghandum usa ra gayud. Bisin pa man, pahimusli ang kalipay sa imong kahakog.' – Apan ayaw pagtuo sa iyang mga hunahuna, sumala sa pulong sa Apostol: *'Dili nato masabtan ang iyang mga hunahuna'* (2 Cor. 2:11). Kay pinaagi niini iyang gipaningkamotan nga madani ang imong kalag. – Niining demonyo, nga nagtambag kanimo sa pagbuhat og dili matarong nga sala, kinahanglan nimong isulti: 'Bisan pa nga nahulog ako sa akong mga mata ug nakighilawas sa akong kasingkasing, gihapon gipikasakitan nako ang akong makighilawas nga kasingkasing pinaagi sa mga paghuyop sa paghinulsol, ug gihugas nako ang akong nahulog nga mga mata sa mga luha. Kay *'ang usa ka mapikas ug mapinul-an nga kasingkasing, O Dios, dili Nimo pagdumtan'* (Salmo 50:19).

65. Kung kinahanglan ka nga moadto sa baryo, ayaw paglingaw-lingaw sa pakig-istorya sa mga babaye; kay ang imong kalag madala sama sa langgam nga nakalunok ug bitin. Mas magbantay ka pag-ayo

unya; kay hapit na ka matumba. Kung mapugngan nimo ang imong kaugalingon, mura ka'g naa sa usa ka luwas nga pantalan. Pakigbatok sa tukso uban sa pagkamahadlok ug pagkahadlok sa Dios. Ang kawalay hiya mao ang inahan sa pakighilawas. Kung makita sa mga babaye nga ginatamakan nimo sila ug nagahisgot ka og walay pulos nga mga butang, ilang dasigon ka pa sa mas dautan nga mga butang ug dad-on ka nila sa imong kapukan. – Apan magbantay usab ka, basi ang uban, sa ilawom sa pagkunwaring paghinulsol ug pagrespeto, makapaluya sa imong determinasyon pinaagi sa ilang mga pulong. Usa sa mga Santo miingon: ingon ani sila mosulti, aron ikaw ilang madani ngadto sa kahalakaw.

66. Kung mapansin nimo nga usa ka hunahuna nagadani kanimo ngadto sa usa ka batan-ong lalaki o usa ka gwapa nga babaye, hibaloa nga nagaduol ka sa mga bitag sa kaaway. Kung, bisan pa pagkahuman ikaw pahimangnoan (nga dili buhaton kini), dili nimo biyaan ang imong tuyo, nan hibaloa nga nadani na ka, ug dili na sayon para kanimo nga mapildi ang senswal nga tinguha. Mahimo nimong isulti, 'Wala man koy kadaut nga nabati niini.' Apan posible ba nga molakaw sa nagdilaab nga uling nga dili masunog ang imong mga tiil?

67. Kung gusto ka nga mahimong putli, praktisi ang pagpugong sa kaugalingon ug undangi ang makadaot nga mga panagtagbo. Sa diha nga ang usa ka tawo mosuod sa makapahagit, imposible nga ang iyang kasingkasing magpabilin nga walay samok nga hunahuna ug kalayo sa dautang tinguha; kay ang pagtan-aw sa nawong ug ang tingog sa pakigpulong makapukaw sa iyang kahinam. Sama sa espongha, kon ipahimutang sa usa ka basang butang, mubaga ug mosuhop sa tubig, ingon usab ang usa ka tawo nga dili lig-on ang hunahuna: kon moduol o makig-istorya siya og dugay sa mga tawo nga makalaut ang ilang gipamulong, mosuhop siya sa kadaut; busa, tungod kay hubog siya niini, nahubog siya nga dili tungod sa iyang kaugalingong sala, ug tungod kay napuno na siya sa makadaot, dili niya madawat ang espirituhanong pulong.

68. Ang gustong magbag-o sa iyang kaugalingon ug magpabilin sa pagkabalaan kinahanglan magpabilin nga hugot sa matinahuron nga mga hunahuna, pahuyangon ang unod pinaagi sa maayong mga buhat, ug, pinaagi sa walay hunong nga paghinumdom sa Dios, limpyohan ang hunahuna gikan sa tanang dautan ug makauwaw. Pinaagi niini, mapuno sa grasya ang atong hunahuna; ug ang grasya sa Dios, nga nagpuyo sa hunahuna ug nagdumala niini, nagbabag sa agianan ngadto niini alang sa mga malimbungan nga kaaway sa dihang mosulay sila sa pagsulod.

69. Sa diha nga makakita ka og usa ka maalamon nga babaye nga nagdan-ag sa katahum, nga hayag ang pagtan-aw, masidlak ang mga aping, ug adunay piho nga artipisyal nga ekspresyon sa iyang nawong – ug iyang gipukaw ang imong hunahuna ug gipakusog ang imong mga tinguha – hunahunaa nga ang nakapahingangha kanimo mao ang yuta, ug ang nakapahugno kanimo mao ang abo; – ug ang imong kalag mohunong sa paglagot. Itutok ang imong hunahuna sa panit sa iyang nawong, ug makita nimo ang hingpit nga kawalay bili sa iyang katahum; kay makit-an nimo nga bukog, litid, ug baho ra ang naa niini. Hunahunaa usab nga siya magtigulang, mausab, mamatay, ug kining tanan nga kolor mawagtang. Hunahunaa kung unsa gayud ang nakapahingangha kanimo, ug mahiya ka – ug, sa diha nga nahiya na ka, maghinulsol ka.

70. Bulahan ang tawo nga naningkamot sa pagpalipay sa Dios ug nagpabilin nga putli ang iyang lawas, aron siya mahimong balaan nga templo ni Kristo nga Hari. Nakahimo na ba ikaw, sa imong kaugalingong gawasnong kabubut-on, nga mahimong usa ka templo, O tawo? Pagbantay sa imong kaugalingon adlaw ug gabii, aron dili mahugawan ang imong templo. Kung imo kining pagaputlon ug himoon angay sa pag-alagad sa imong Ginoo, nan ang Espiritu sa Dios magpuyo sa sulod nimo ug balaanon ka pa gayud.

71. Iputos ang imong kaugalingon sa pagtuo, paglaum, ug gugma, ug baroga nga lig-on sama sa usa ka kusan nga bantay, nga nagbantay sa templo sa Dios batok sa tanang hugaw nga hunahuna. Magbantay kanunay, pirmi nga nagmatngon ug nagbantay batok sa mga mananamsam sa yawa; kay sa diha nga makakita kining mga mananamsam og usa ka tawo nga maluya ug walay pagtagad, pirme nila siyang dakpon aron hugawan ang iyang malisud nga templo sa lawas, aron kini dili na angay para sa Ginoo. Busa, magbantay ka, basig ikaw mismo ang madawat niining mga kawatan sa Daotan—mao ang hugaw nga mga hunahuna ug dautang mga tinguha.

72. Ang gamot sa kahalakawon walay hiya. Kung putlon nimo kini matag-adlaw, malangoy kini matag-oras. Wagtang-a pag-ayo ang gamot sa kahalakawon gikan sa imong kasingkasing, aron kini dili malangoy o motubo pag-usab matag-oras. Kung putlon nimo kini sa libo ka beses, moturok kini sa doble nga kadaghan – hangtod hingpit na nimo kini nga nawagta.

73. Pagbantay pag-ayo sa imong kaugalingon, aron dili, imbis sa Balaan ug Labing Putli nga Ginoo, tugotan nimo ang dautang kaaway nga mosulod sa imong templo, ug aron dili madunggo ang imong templo tungod sa kawalay-hiya niining kaaway, ang manigbasol sa pagkamaayo. Walay hiya ug mapugos sa iyang

tinguha; bisan pa pa-usab nimo siya mapalayas pinaagi sa pagsaway, walay hiya gihapon siya nga maningkamot sa pagsulod. Kung tugotan nimo siya mosulod sa imong templo, biyaan ka sa Dios. Ug ang imong templo mapuno sa tanang matang sa kahugaw, baho ug kangitngit.

3. Mahitungod sa pakigbisog batok sa paghigugma sa kuwarta

1. Ayaw pagpangita og ganansya nga makadaot sa kalag; kay unsa pa bay mas bililhon kay sa kalag?
2. Mas maayo ang usa ka pobre nga monghe nga nagpabilin nga hilom sa pagpaubos kaysa sa usa ka dato nga monghe nga puno sa garbo ug pagpasigarbo.
3. Ang bisan kinsa nga mahigugma sa bulawan dili matarong; apan ang bisan kinsa nga mahigugma sa Ginoo panalanginan. Ang bisan kinsa nga magbutang sa iyang paglaum sa bulawan mahulog; apan ang bisan kinsa nga magbutang sa iyang paglaum sa Ginoo maluwas.
4. Kung imong gihigugma ang paghigugma sa kuwarta, mobiya ka niini nga kalibutan nga walay bisan unsa; apan kung imong gihigugma ang dili pagka-gahaman, dili ka mapugngan sa langitnong bahandi.
5. Kung higugmaon nimo ang pagka-imol, mapalayas nimo ang demonyo sa pakighilawas.
6. Ang bisan kinsa nga nagtago og bulawan sa iyang selda nagtigom sa sulod niya sa mga pagbati sa garbo ug pagsuway. Apan ang bisan kinsa nga nagtigom og mga pag-ampo ug limos sa iyang bahandi, nagakabug-os sa Dios. Ang uban nagtigom og kuwarta para sa ilang kaugalingon, apan ikaw, monghe, nagtigom og mga pag-ampo ug limos para sa imong kaugalingon.
7. Pangitaa lamang nato ang makatagbaw sa atong mga panginahanglan; kay ang sobra makasamok lang ug walay kapuslanan.
8. Ang monghe nga mangita og panulondon gikan sa iyang mga ginikanan sa yuta mahulog sa tukso, apan ang mangita sa Ginoo maluwas.
9. Ayaw pag-ingon, 'Unsa kaha akong kan-on sa dihang magtigulang na ko?' Kay dili man kita gitugotan nga mabalaka bisan pa sa umaabot nga adlaw, apan ikaw nagabalaka na daan bahin sa katigulangan. *Pangitaon nato 'una ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarung, ug idugang kanato kining tanan'* (Mat. 6:33). Apan kon dili nato kini pangitaon labaw sa tanan, klaro nga wala usab kita magtagad niini. Busa, *'Tubuo ang imong karga sa Ginoo, ug Siya magasuporta kanimo'* (Salmo 54:23).
10. Ang monghe nga gahakog sama sa usa ka palma nga walay bunga, samtang ang dili gahakog sama sa usa ka gipamutol nga palma nga nagtubo og taas.
11. Ang monghe nga nakadikit sa materyal nga mga butang sama sa lawin nga naglupad nga gisapot ang mga bitiis; bisan asa kini molingkod, dali ra kini masangit. Apan ang dili nakadikit sa materyal nga mga butang sama sa biyahero, kanunay andam sa pagbiyahe.
12. Ang bulawan dili magdala og pagkamapailubon, apan ang pagtuo nagbutang sa mga nakab-ot niini sa lig-on nga pundasyon.
13. Ngano man nga dili nato ilabay ang tanang walay pulos nga kabalaka ug buhian ang kaugalingon gikan sa karga sa mga butang sa kalibutan? Wala ba nimo mahibaloan nga ang ganghaan makitid ug ang dalan lisod, ug ang mga tapulan dili makasulod niini? Gihigugma sa Dios ang mga dili tapulan, nga boluntaryong nagsumpo sa ilang kaugalingon sa kakabus ug kasubo alang kang Cristo, sa ilang paningkamot, sa ilang pagbantay, ug sa daghang pag-antos.
14. Ayaw pagpalapad sa imong kamot sa pagdawat, kondili ipalapad kini sa paghatag (Sirak 4:35).
15. Ang kahakog mao ang labing dautan nga kahiligon, kay kini mao ang *'gamut sa tanang dautan'* (1 Tim. 6:10). Gusto ba nimo mahibal-an kung giunsa pagwagtang niini nga kahiligon? – Pinaagi sa pagbutang sa paglaum sa Dios sa tibuok kasingkasing ug tibuok kalag.
16. Sa lain nga igsoon, ang dautang usa magtukod og sobra nga kadasig sa manwal nga trabaho. Gikan niini moturok ang kahiligon sa gugma sa kuwarta. Unya ang kalag, nga nasamdan sa gugma sa kuwarta—ang gamot sa tanang kadautan—mopugos sa monghe nga molingkod sa iyang paghimo sa kamot sayo pa kaysa sa kasagaran sa buntag ug mohunong niini ulahi kaysa sa angay sa gabii; aron, kon mahimo, dili na siya maghunahuna sa pag-ampo o sa Balaang Liturgiya, ug, gipalihok sa gugma sa kuwarta, nagpuyo lamang sa iyang trabaho. Sa dihang motunog ang kampana para sa serbisyo, kini nga igsoon moabot pagkahuman sa tanan, ug mangita og rason aron mobiya sa serbisyo sa dili pa ang uban. – Sa pagkahibalo niini, bantayi ang imong kaugalingon, basi ikaw, nga nadani sa paglibot sa hingpit nga gidili, mawala ang imong ranggo. – Kay ang kaaway dili mohunong didto. Apan, sa diha nga nakasulod na siya, malampuson siya sa pagpaling sa uban, nga mosugyot: 'Nagpaningkamot ka'g nagpaningkamot, apan hapit wala kay maangkon; adto ug makat-

on og mas mapuslanong kaugalingon.' – Walay pagsabot sa butang, ang usa ka igsoon mosunod niining tambag ngadto sa kalibutan; ug magpabilin didto hangtod sa kahangturan. Busa, mag-amping kamo.

17. Ang pagkamatinahuron dili lang naglangkob sa paglikay sa pakighilawas ug sa mga kalibog sa unod, kondili usab sa pagka-libre gikan sa ubang mga pagbati. Ang mga tapulan, mga mahigugmaon sa kuwarta, ug mga gahaman dili matinahuron. Sama sa usa ka tawo nga nabihag sa pisikal nga katahum, mao usab ang usa ka tawo nga nabihag sa kuwarta; ug ang ikaduha, sa mas dako nga sukod, dili matinahuron; kay wala siya'y susamang pagbati sama sa una, nga mopugos kaniya pinaagi sa mismong mga panginahanglan sa kinaiyahan. Ang kahakog sa kuwarta dili natural, ug ang mga pagdani niini wala sa atong kinaiyahan, kondili sa usa ka baluktot nga kabubut-on; busa, bisan kinsa nga boluntaryong mosugot niini naghimo og sala nga dili pasayloon.

4. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kasuko

1. Ang nagpahawa sa iyang kaugalingon sa espiritu sa kasuko ug kapungot layo sa panagbangi ug pagbangi; kanunay siyang kalmado sa espiritu, malipayon sa nawong, ug himsog sa hunahuna – ug siya ang puloy-anan sa Espiritu Santo.

2. Ang malumo nga tawo, bisan pa siya masakitan, malipay; bisan pa siya mapasipalahan, nagpasalamat; iyang gipahupay ang masuko pinaagi sa gugma; kon siya mapukan, dili niya mawala ang iyang kalinaw; kon siya makig-away, magpabilin siyang kalmado; – kung ipailawom siya sa awtoridad, malipay siya; dili siya masakitan sa garbo sa uban; malipay siya sa pagpaubos; dili siya mapahitas-on sa iyang kaugalingong mga merito; malinaw siya sa tanan; masunuron siya sa iyang mga nakahataas; andam siya sa bisan unsang buluhaton; walay limbong siya; wala siyay pagka-inggit.

3. Ang tawo nga walay pagka-inggit dili mangita og dungog; naglipay siya uban sa mga naglipay, motabang sa mga nagmalampuson, motan-aw nga malipayon sa mga naglakat sa dalan sa pagkamaayo, modayeg sa mga nagkinabuhi sumala sa angay, ug, sa kinatibuk-an, nga gawas sa pagka-inggit ug panag-away, naglipay sa matag kalampusan ug matag buhat nga maisugon sa uban.

4. Ang tawo nga gipang-antos sa pagpanamastamas ug panagbangi makaluoy; kay siya usa ka kauban sa yawa, pinaagi sa iyang *'pagpanamastamas' 'misulod ang kamatayon sa kalibutan'* (Kabalaan 2:24). Ang iyang kasingkasing kanunay gikapoy sa kasubo, ang iyang lawas gikapoy sa kapus-anan, ug ang iyang kusog naubos. Ang pagpanamastamas ug pagpakig-away usa ka makalilisang nga hilo: gikan niini motungha ang panikas, kasina, ug pagpatay.

5. Kinsa ang wala makasamad sa iyang dila pinaagi sa panamastamas, napabilin nga limpyo ang iyang kasingkasing ug konsensya. Kinsa ang wala mapildi sa espiritu sa panamastamas, tinuod nga nakaila nga sila usab usa ka tawo nga unodnon, ug napugngan ang ilang kaugalingon sa pagpanimalos. Ang bisan kinsa nga dili makig-uban sa mga mapanamastamas magpuyo uban sa mga Anghel. Ang bisan kinsa nga wala magpuno sa iyang dalunggan ug dila og hilo sa panamastamas napuno sa nag-ayo nga gahum sa gugma. Ang bisan kinsa nga dili makahugaw sa iyang mga ngabil sa panamastamas adunay mga ngabil nga nagbubo sa mga bunga sa Espiritu Santo.

6. Ang bisan kinsa nga manikasala sa uban nagakondena sa iyang kaugalingon. Sa panikasala adunay bakak nga pasangil, kasuko, ug pagpanikasala sa luyo; ug siya matarong nga giila nga usa ka mananapala sa igsoon.

7. Ang kasina o pagdumot nga gitabonan sa pagkamatinud-anon sama sa pait nga tubig sa bulawanong sudlanan. Ibutang ang kahoy sa kinabuhi sa sulod niini, ug kini mahimong tam-is. Pinaagi sa krus sa atong Manluluwas, ang tanang panamastamas sa malimbungong kaaway gipapas na.

8. Ang gugma nagpasidlak sa mata sa hunahuna; apan ang bisan kinsa nga nahigugma sa panagbangi ug panaglalis sama sa tawo nga kanunay mosulod sa lungib sa mga bitin.

9. Kung magpuyo ka sa kaisog sa pagdumot sa imong kasingkasing, mahimo kang puloy-anan sa kasuko ug pagkawalay-hibalo, ug sa kasubo usab – ug mausab ang dagway sa imong nawong. Kay giingon: *'Ang dalan sa mga masuko magdala ngadto sa kamatayon'* (Prov. 12:28).

10. Ang bisan kinsa nga nagpabilin og sama sa kasingkasing sama sa nagpadako og bitin sa iyang dughan.

11. Ang tawo nga paspas ang paglagot makapukaw sa kalag sa iyang mga igsoon, apan ang maluguronon sa gugma mahadlok sa Dios.

12. Ang hangin sa amilanan mopukaw sa dagat, ug ang mainit nga buot mopukaw sa hunahuna sa tawo; apan ang pagkamaabiabihon mopalayas sa kapungot, ug kung walay kapungot, mihunong ang kasuko.
13. Ang usa ka kabayo nga walay pagpugong maghatod sa mananakay niini sa kamot sa mga daotan, ug ang usa ka mainit ang ulo mahulog sa kalisdanan.
14. O monghe, ayaw pagpaminaw sa pagpanag-iyay; ayaw paghimo og tuso batok sa imong igsoon, ni pagtawag kaniya og ngalan nga makauwaw. Samtang naningkamot ka nga pahawaon siya sa iyang puwesto sa kahuya, pag-amping nga dili ka mismo makasinati sa maong butang nga imong giplano batok sa uban. *'Ang maghukay ug bangag alang sa iyang silingan, mahulog usab sa maong bangag'* (Ecl. 10:8). Paminawa ang gisulat: *'Ang daotan mahulog sa ilang kaugalingong bitag'* (Sal. 140:10).
15. Ayaw paghimo og pasangil: 'Kini nga igsoon nagadaut sa komunidad.' Apan ayaw pagbuhat og dautan sa uban, ug ayaw pakig-uban sa mga nagabuhat og dautan; kay ang Dios *'nagsulay sa kasingkasing ug hunahuna'* (Salmo 7:10).
16. Ang bisan kinsa nga nakakaplag sa dalan sa pagkamapailubon ug pagkamaayo nakakaplag sa dalan sa kinabuhi.
17. Ang nagpanghinaut sa kalampusan sa iyang igsoon nagputol sa iyang kaugalingon gikan sa kinabuhi nga walay katapusan, apan ang motabang sa iyang igsoon mahimong kauban niya sa kinabuhi nga walay katapusan. Kay kon sa paghukom silotan ang mga nagbuhat sa dautan ug ang mga kauban nila, dili kaha labi pa nga gantihan sa Ginoo ang motabang sa pagtuman sa Iyang kabubut-on?
18. Mas maayo nga pahupayon ang kasuko pinaagi sa pahiyom kaysa maglagot nga walay pagpugong.
19. Ang aso makapalayas sa mga putyukan, samtang ang kasuko makapahawa sa kahibalo gikan sa kasingkasing.
20. Pag-ampo sa Ginoo, ug pag-agay sa atubangan sa Iyang kaayo: unya ang kasuko dili moturok sa imong kalag, ug ang imong pag-ampo mahimong *'sama sa insenso'* sa Iyang atubangan (Salmo 140:2).
21. Ang bisan kinsa nga gustong mabuhi nga malinaw diin man siya pa, dili niya angay pangitaon ang iyang kaugalingong kalinaw, kondili ang kalinaw sa uban sa Ginoo, ug makakaplag siya og kalinaw para sa iyang kaugalingon. Apan ang mga mapanaglalalis ug masuko dali dili gyud makakaplag og kalinaw.
22. Kung mosangpot sa panagbangi ang mga igsoon, ang unang maghinulsol makadawat sa korona sa kadaugan; apan ang usa pa gihapon makakorona usab, basta dili niya balibaran ang paghinulsol kondili buot niyang buhaton ang gikinahanglan alang sa kalinaw.
23. Ang kasuko sa usa ka tawo usa ka bitag alang kaniya; apan ang bisan kinsa nga nakadaog sa iyang kasuko nakalikay niini nga bitag.
24. Ang Ginoo nagpuyo sa panaghiusa sa mga igsoon, samtang ang ilang pagkaburugoy nagapalipay sa dautan.
25. Ang bisan kinsa nga maghilom kon pasanginlan siya sa pagbuhat og dautan nagpabilin ang kasuko sa iyang kasingkasing; apan ang bisan kinsa nga magdependa sa iyang kaugalingon (o mosugid) uban sa pagpaubos ug kalinaw wala magpabilin ang kasuko.
26. Ang usa ka masuko-suko ug saba nga tawo dali ra mosumpa, samtang ang hilumon maalamon.
27. Unsa ang kasuko? Kini usa ka walay hiya ug walay ulaw nga pagbati, nga gisundan sa pagmahay; apan ang kasubo mokaon sa kasingkasing sa tawo nga nahulog niini.
28. Ang bisan kinsa nga mahigugma sa pagbangi kalit nga masakpan sa pagkaguba, pagkabahin-bahin, ug dili na mabalik nga kadaut; kay malingaw siya sa tanan nga makalagot sa Ginoo; apan ang bisan kinsa nga mahigugma sa kalinaw magpanunod sa kalinaw; ug ang pagkamapaubsanon sa usa ka tawo makapugong sa pagkasuko-suko.
29. Ang kasuko ug pagpanimalos sama sa hilo sa mga bitin; kay kini makabaliko sa nawong, makasamok sa hunahuna, makapaluya sa mga litid, ug makawagtang sa kusog sa tawo sa pagbuhat sa iyang buhat; apan ang pagkamapainubsanon ug gugma makalikay niini tanan.
30. Giunsa pagwagtang sa kasina? Pinaagi sa pag-alima sa kahadlok sa Dios ug sa paghinumdom sa adlaw sa kamatayon sa sulod sa kalag. *'Hinumdumi ang katapusan, ug undang sa panagbangi'* (Sirak 28:6). Hinumdumi ang kamatayon, ug ayaw pagpasigarbo; kay sa dili madugay ikaw ibutang sa lubnganan; ug unsang kaayohan ang madala kanimo sa imong dautang mga buhat?
31. Pagpanghimog-kalinaw aron ikaw matawag nga takus nga 'anak sa Dios'.
32. Ang kahoy maoy gatong sa kalayo; ang garbo maoy gatong sa kasuko.

33. Gusto ba nimo nga mapugngan ang imong kasuko? Yakapa ang pagka-mapainubsanon, ug lakaw sa dalan sa mga malumo ug mapainubsanon.
34. Kung ang mga igsoon magkasinamotan sa dakong kasakit, bulahan ang tigpatabang sa kalinaw; apan kinsa man ang magpukaw kanila sa panagbangi, dili makagawas nga walay silot.
35. Sa malumo ug mapainubuson nga tawo nagpuyo ang espiritu sa kinaadman; apan gihigugma sa Ginoo ang mga nagalakaw sa kinaadman.
36. Ang malumo ug hilumon monghe magapanunod sa kinabuhi nga walay katapusan.
37. Ang malumo nga monghe usa ka magbabantay nga nagbantay sa mga pagbati.
38. Pasayloa ang imong igsoon kon nakasala siya batok kanimo, ug pasayloon ka sa Ginoo sa imong mga kalapasan.
39. Dali kang adtoa ang igsoon nga nakapasakit kanimo, ug maghinulsol ka sa iyang atubangan uban sa putli nga kasingkasing, sumala sa mga pulong sa Ginoo nga nagsugo nga ang mga sala sa igsoon pasayloon dili lang *'pito ka beses, kondili kapitoan ka beses ug pito'* (Mat. 18:22).
40. Daw-a, igsoon, ang paghinulsol sa imong igsoon nga naggikan sa usa nga gipadala sa Dios, aron dili nimo pasipalahan ang Usa nga nagpadala kaniya ug dili nimo pukawon ang Iyang kasuko batok sa imong kaugalingon.
41. Ayaw pag-atake sa imong igsoon sa adlaw sa iyang kasubo, ug ayaw pagdugang sa iyang kasubo.
42. Ayaw pagbati og sama sa imong igsoon; kay nasulat: *'Ang dalan sa mga nagbati og sama modala ngadto sa kamatayon'* (Prov. 12:28).
43. Dili ka ba makasabar sa mga insulto? Hilom, ug makakaplag ka og kalinaw.
44. Pagbantay sa imong kaugalingon, aron dili ka mapukan sa kainit sa ulo, kasuko, ug mapanimalos nga espiritu – kay kini magdala kanimo sa usa ka kinabuhi nga puno sa kabalaka ug kagubot. Apan, palambu-a ang pagkamaabiabihon, pagkamaambong, pagkamaayo, ug tanan nga angay sa mga Kristohanon, aron ikaw makabuhi sa usa ka malinaw ug malinaw-on nga kinabuhi.
45. Ayaw pagbati og kasuko sa bisan kinsa sa imong kasingkasing, ug ayaw pagbalos sa dautan sa dautan; kondili, palambu-a ang gugma, nga gibutang sa Balaang Kasulatan sa ibabaw sa tanang hiyas; kay gipang-awhag kini nila sa Magbubuhat mismo, nga nag-ingon: *'Ang Dios mao ang gugma'* (1 Juan 4:8).
46. Dili biyaan sa Ginoo ang usa ka tawo nga nahulog, apan wala magtago og kasina o pagdumot sa iyang sulod; apan motunol Siya og tabang kaniya aron makabangon pag-usab – kay wala niya gisalikway ang gugma. Sa laing bahin, ang usa ka tawo nga nagpakita nga nagbarug nga lig-on apan napuno sa garbo ug nagtago og kasina sa sulod dili luwas; kay ang kangitngit sa kasina nakapabulag sa iyang mga mata, ug dili niya makita kung asa siya padulong.
47. Ayaw pagdali sa paglagot, aron dili ka malasing nga walay hinungdan, nga magpabug-at sa imong kaugalingon sa pasyon sa kasuko.
48. Ang paglipay ug pagmalipayon sa kalampusan sa silingan usa ka timailhan sa pagkahingpit; samtang ang pagmahay ug pagkawalay katagbawan kung gidayeg ang uban usa ka timailhan sa dautang kinaiya ug malisyosong disposisyon.
49. Dili mahimo nga makab-ot ang pagkahingpit sa pagkamaayo kung dili kini matunaw sa gugma (1 Cor. 13:2). Kung walay gugma, malayo kitang maligaw gikan sa tul-id nga dalan padulong sa ganghaan sa langit. Busa, maghilak kita aron maluwas kita gikan sa mga gapos sa kasina, garbo, ug sa tanang dautang hugaw. Daotang buhat ang masuko sa mga hiyas sa mga nagmalampuson. Ang kasina nakaugat na sa mga demonyo; ang ilang labing dakong tinguha mao nga malaglag gayud ang tanan. Ang mga santo, bisan pa, nga nagsunod sa ehemplo sa Ginoo, *'nagahandom nga ang tanan maluwas ug makaabot sa kahibalo sa kamatuoran'* (1 Tim. 2:4); kay, napuno sa gugma, ilang gihigugma ang ilang isigkatawo sama sa ilang kaugalingon.
50. Pag-andam og paglahutay, aron kamo magmalig-on sa pagka-maalamon. Ang paglahutay usa ka katingalahang gasa; kini mopalayas sa kasuko-suko, kasuko, ug pagdumot, ug magdala sa kalag sa malinawon nga kahimtang.
51. Kung adunay mosulti og dautang pagpanamastamas kanimo, ayaw paglagot; apan dayon, uban sa pagpaubos ug pahiyom sa imong nawong, usba ang imong kasuko ngadto sa kalinaw. Hinumdumi, bisan pa, nga ang pahiyom samtang nasuko ka makapukaw og mas dako nga kasuko sa lain nga tawo. Busa, una pahupaya ang imong kasingkasing, unya maggiya uban sa pahiyom. Ang kalayo dili mapalong sa kalayo. Ug ikaw, uban sa gugma ug pagkamaayo, kinahanglan pugngan nimo ang kasuko sa nasuko nga tawo. Kung ang

usa ka igsoon dili mobalik sa hustong panghuna-huna pinaagi niini, maningkamot kita sa paggamit og lain-laing pamaagi—sa tanang matang—aron siya maayo, aron sa katapusan ang iyang kasuko dili makadaog kaniya, ug dili makapahimo sa tanan natong halad ngadto sa Dios nga dili makapahimuot (Mat. 5, 23–24). Sunda nato ang Ginoo atong Manluluwas, *'nga sa dihang gisaway, wala siya mibalik og sumpa'* (1 Pedro 2:23), ug si David, nga sa pagtubag sa panaway ni Simei, miingon: *'Pasagdi siya nga mosumpa, kay gisugo siya sa Ginoo nga mosumpa kang David... ayaw pagdaot sa Ginoo ang akong pagkapaubos'* (2 Sam. 16:10, 12).

52. Ayaw tugoti nga malubog ang adlaw samtang nasuko pa kita, kondili pasayloa nato ang tanan nga may utang nato, ug palig-onon nato ang gugma, kay kini nagtabon sa daghang mga sala. Ang bisan kinsa nga nagpuyo og kasuko batok sa igsoon, ug naghunahuna nga maghalad og bisan unsa sa Dios, ituring nga naghalad og iro isip halad, o ang bayad sa usa ka salamangkera. Ang bisan kinsa nga nagpuyo og kasuko batok sa igsoon – ug nagtuo nga gihigugma niya si Kristo – usa ka bakakon ug naglimbong sa iyang kaugalingon.

53. Kung adunay ka'y reklamo batok sa imong igsoon, o ang imong igsoon batok kanimo, makig-uli kamo. Kung dili ninyo kini buhaton, bisan unsa ang inyong ihalad sa Dios dili madawat (Marcos 11:25; Mat. 5:23–24). Apan kon tumanon nimo kini nga sugo sa Ginoo, nan pag-ampo kaniya uban sa kaisog, nga nagaingon: *'Pasayloa ako sa akong mga utang, Ginoo, sama sa akong pagpasaylo sa akong igsoon, nga nakatuman sa Imong sugo!'* Ug ang Mahigugma sa Katawhan motubag: *'Kung nakapasaylo ka, pasayloon usab tika; kung nakapatawad ka, patawaron usab tika sa imong mga utang.'*

5. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kasubo

1. Ang magpailubon sa pagpasagad sa iyang dungog o sa pagdaugdaug kaniya sama sa usa ka tawo nga nagpabilanggo sa usa ka leon sa usa ka kulungan sa mga hayop; apan ang mubawi batok sa pagpasagad sa iyang dungog ug sa pagdaugdaug kaniya sama sa usa ka tawo nga mopahampak sa iyang kaugalingon (pinaagi sa usa ka armas).

2. Ayaw kita kawad-an og kaisog; kay dili man kita magpuyo sa niining kinabuhi hangtod sa walay katapusan.

3. Ayaw tugoti nga mosulod ang kasubo sa imong kasingkasing; *'kay ang kasubo sa kalibutan nagdala og kamatayon, apan ang kasubo nga sumala sa Dios nagdala kanimo og kinabuhi nga walay katapusan'* (2 Cor. 7:10).

4. Ang monghe nga andam nga mapailubon ug maisugon sa bisan unsang mahitabo makasinati lang ug gamay nga kasubo.

5. Ayaw tugoti nga mosulod ang kasubo sa imong kasingkasing, kondili kuhaa ang kahupayan sa Ginoo.

6. Kung ikaw masilotan sa pagpanamastamas, ug pagkahuman mapadayag ang pagkamahigpit sa imong konsensya, ayaw pagpasigarbo, kondili pag-alagad sa Ginoo nga nakaluwas kanimo gikan sa pagpanamastamas sa tawo uban sa pagpaubos, aron dili ka mahulog sa usa ka grabeng pagkahugno.

7. Ang malimbungan nga kalag, kon pasidunggan, magpasigarbo, ug kon insultohan, masuko pag-ayo; apan ang maayong kalag dili malipay sa pagpangdayeg ni malain sa insulto.

8. Walay kinutuban ang pagkamapailubon, basta kini gilubong sa gugma.

9. Pagpailub sa Ginoo sa adlaw sa kasubo, aron siya mag-amuma kanimo sa adlaw sa kasuko.

10. Ayaw pagdaugdaug sa nag-antos, ni paglipay sa pagtan-aw sa usa ka tawo nga naligaw, basi ang Ginoo masuko kanimo, ug ikaw biyaan nga walay panalipod sa adlaw sa kasubo.

11. Ayaw paghunahuna nga ikaw ra ang nag-antos labaw pa sa uban. Sama sa dili mahimo sa usa ka tawo nga nagpuyo sa yuta nga malikayan ang hangin, ingon usab dili mahimo sa usa ka tawo nga nagpuyo niining kalibutan nga dili matintal sa kasubo ug mga sakit. Ang mga nabisi sa mga butang sa kalibutan nag-antos og kalibutanong kasubo; samtang ang mga naningkamot alang sa espirituhanong mga butang nag-antos tungod sa espirituhanong mga hinungdan. Apan ang ikaduha panalanganin; kay daghan ang ilang bunga sa Ginoo.

12. Kung kita mga bihag sa Dios nga Manluluwas, dili kita maulaw sa pag-ako sa mga gapus sa kasubo, kondili atong pag-antuson kini uban sa kalipay, samtang nagpaabut sa Iyang pag-abot gikan sa langit, sa diha nga ihap Niya kita sa han-ay sa mga balaan; kay ang mga nakigbahin sa Iyang mga pag-antos, makigbahin usab sa Iyang paglipay (2 Cor. 1:7).

13. Aduna karon duha ka matang sa kasubo nga naglibot sa matag tawo dinhi sa yuta: kasubo alang sa Dios ug kasubo sa kalibutan; ug imposible nga malabang ang kinabuhi nga walay usa niini—bisan walay kasubo alang sa Dios o walay kasubo sa kalibutan. – Ang kasubo sa kalibutan bug-at ug walay ganti; apan ang kasubo alang sa Dios nagdala og kahupayan, ug nagapalipay pa gayud kanato uban sa saad sa kinabuhi nga walay katapusan. Kung masinati nimo ang una, dali-a kini nga himuon nga ikaduha – ug mapalayas nimo ang makalilisang nga kasubo gikan sa imong kasingkasing.

14. Kung, samtang nagbuhat ka sa buhat sa Dios uban sa pagpaubos ug pagrespeto, ang kaaway, nga nagtinguha nga mapugngan ka sa pagpuyo og matarong nga kinabuhi, magpahimutang og mga walay hunahuna batok kanimo, ayaw kahadlok, ayaw kawala og kadasig, ug ayaw paglayas gikan sa tul-id nga dalan. *'Pagpaabot sa Ginoo'* (Salmo 26:14), O pinili sa Dios, aron kining mga nagpasipala kanimo karon mangahibulong sa imong himayaong kaluwasan, ingon sa gisulat: *'Ang matarong, sa diha nga moabut kaniya ang kamatayon, makapahulay sa kalinaw'* (Kabalaoran ni Solomon 4:7).

15. Sama sa kalayo sa pugon nga nagsulay sa bulawan ug pilak, ingon usab gisulay ang mga kalag sa mga tawo sa mga pag-antos, nga ang Ginoo mao ang ilang tabang.

16. Ayaw nato kahadlok sa mga pagsulay, kondili magpaningkamot kita nga maisugon alang sa dungog sa mas hataas nga tawag ni Kristo. Kay ang Ginoo nagkorona sa tanan nga nagahigugma kaniya.

17. Kinsa man ang gustong mahimong monghe apan dili makasugakod sa mga insulto, pagdaugdaug ug kawad-on, dili gyud mahimong monghe.

18. Dalaa ang mga insulto ug panamastamas nga may dakong kasingkasing, tan-awa ang 'dautan' nga ngalan ingon usa ka 'maayo', ug ang labing dili angay nga ngalan ingon usa ka ngalan nga makapahimuot. – Ug ang usa ka tawo angay kanunay nga hinumduman nga *'ang sulugoon sa Ginoo dili angay makig-away kondili mahigalaon sa tanan'* (2 Tim. 2:24).

19. Kung masakit ka, ayaw pagsalig sa walay pulos nga tambal o sa panalipod sa tawo; kundi magpailob kita, nagpaabot sa kaluoy sa Dios, aron Iya kitang giyaon sa tanang butang; kay aduna'y mga panahon nga bisan ang unod kinahanglan pa mapukaw sa pagmatngon. Sa tanang butang, palipayaon nato ang Ginoo, *"kay Siya nag-amuma kanato"* (1 Pedro 5:7). Kung masakiton ang usa ka tawo, ang iyang kalag mas mosugod sa pagpangita sa Ginoo. Ngano nga maayo ang pag-ayo, basta ang gi-ayo magpasalamat? Sigurado nga ang ingon nga tawo moingon: *'Kung dawaton nato ang maayong mga butang gikan sa Ginoo, dili ba nato pag-agwantan ang dautan? Bulahan ang ngalan sa Ginoo hangtod sa kahangturan'* (Job 2:10; 1:21).

20. Dili angay mawadan ug kadasig ang usa ka tawo sa panahon sa pagsulay, kondili magpabilin nga magmatngon sa pag-ampo ug mga maayong buhat – pag-alig sa mga naglayag sa dagat nga, kon mosidlak ang bagyo, magbantay pag-ayo sa tanan, magmatngon ug mangayo og tabang sa Dios. Ang Ginoo dili magtamay sa mga nagtawag kaniya sa pagkamatuod. Busa, kon kita masakitan, magpanalangin usab kita sa Ginoo, ingon sa giingon: *'O Ginoo, sa among kasakit nahinumdom kami kanimo'* (Isaias 26:16). Ang dagat dili kanunay kalma; ug imposible nga molayag sa kinabuhi nga walay tukso. Apan kon atong pugson ang atong pagtuo sa Ginoo sama sa timon, kini magiya kanato ngadto sa pantalan sa kinabuhi; – ug unya, pagkahuman natong ibutang sa kilid ang atong mga paningkamot, kita pagasul-oban sa kinabuhi ug pagkawalay-kadaut.

21. Kung moabot kanato ang kasubo, atong gilauman ang pag-abot sa kalipay. Kuhaa nato ingon pananglitan ang mga naglayag sa dagat. Sa dihang mosaka ang hangin ug mosiklab ang kusog nga bagyo, makigbisog sila sa mga balod, nagpaabut sa kalinaw sa panahon; ug sa dihang moabot ang kalinaw, nagpaabut usab sila sa bagyo; busa kanunay silang magbantay, aron dili sila dakpon sa kalit nga huyop sa hangin nga walay pag-andam ug malunod sila sa dagat. Ingon usab kita sa paglihok. Kung moabot kanato ang kasubo ug kalisud, mangita kita og tabang ug kaluwasan sa Dios, aron kon magpadayon ang kasubo, ang hunahuna nga wala na kitay paglaum sa kaluwasan dili makadala sa atong kamatayon. Ug sa samang paagi, kon malipayon kita, magpaabot kita og kasubo, aron sa taliwala sa atong kalipay dili nato kalimtan ang atong mga luha.

22. Pagpabilin nga lig-on sa mga pagsulay ug kasubo, ug batoka ang kahilambigit nga nagdilaab kanimo, aron ikaw usab, sama sa hilaw nga tisa, dili masabakan sa mga tulo sa ulan, ug aron dili ka maplagan nga kulang sa pagkamalig-on nga imong gihunahuna nga naa kanimo.

23. Tungod kay nagpasyag kamo nga malipay sa Dios, paglahutay kamo. Tan-awa ang mga kaliwatan sa nangagi, ug makita ninyo nga ang tanang mga Balaan nakab-ot ang mga saad pinaagi sa kanunay ug malungtaron nga paglahutay. Busa, dasiga nato ang atong kaugalingon matag-adlaw, aron kita usab makapanunod sa Gingharian sa Langit uban kanila. – Ang paglahutay mobiya kanato tungod sa atong kawalay pagtuo. Itutok ang imong kasingkasing sa Ginoo, ug pagpakaisog, ingon usa ka matinud-anong magtutuo,

aron dili nimo mawala ang imong sulod nga kusog tungod sa dakong kasubo. Hunahunaa kadtong gipailawom sa pag-antos sa pagbiya, sa minahan, ug sa mapait nga pagkaulipon – ug sumuko sa mga kasakit nga moabot kanimo alang sa Ginoo.

24. Kung mag-antos ka og kasakit, dili pa ang pag-antos niini ang labing dakong dautan; apan ang magpabilin sa kasakit bug-at ug delikado. Kung samtang wala ka, adunay misulti og dautan bahin kanimo, ug adunay miabot nga mosulti kanimo nga si kinsa nga igsoon misulti og dautan bahin kanimo, nan, ingon usa ka maalamon nga tawo, ilhon kung kinsa ang nagtuptop niini, ug ayaw kasubo batok sa imong igsoon. Ug ingna kini ang nakasulti kanimo: 'Bisan pa nga gisal-ut ko niya, igsoon gihapon siya nako, ug ako mismo ang angay unta sa insulto; labaw pa, wala siya naglihok sa iyang kaugalingong kabubut-on, kondili ang kaaway ang naghan-ay niini aron magtugot ug panagbangi tali kanato. Hinaut nga mapugngan sa Ginoo ang mga limbong sa dautan, kalooyon ang akong igsoon, ug dili kita biyaan.' – Kung pasipalahan ka pag-usab sa nawong, ayaw paglagot niini, ug ayaw pasiga sa imong hunahuna. – Apan kon mahitabo nga pasipalahan kita tungod sa atong sala, ayaw kita magpaka-matig-a sa kasingkasing, kundili itul-id nato ang atong sayop.

25. Kung ang naglipay sa masubo usa ka espirituhanong tawo, moanha siya kanila dili aron makadaot, kondili alang sa dakong kaayohan. Apan bisan kinsa nga adunay unodnong panghunahuna dili magdala og bisan unsang kaayohan; sa tinuod, pag-abot niya aron lipayon ang masubo, mas makapasubo pa gayud niya sila.

26. Makadungog ka ug dili maayong pulong – ug masubo ka. Apan kon matarong kang pasanginlan sa usa ka pulong, lipaya nga gipasanginlan ka alang sa imong kaayohan, ug paningkamoti nga itul-id ang imong mga kakulian. Gipasanginlan ba ka nga dili matarong? Mas dako pa gayud ang imong ganti kon atubangan nimo kini nga matinahuron. Ug ang mga Apostoles, ingon sa mga salarin, gilata sa tunga-tunga sa siyudad; apan wala sila nasuko, ni nasuko man sila, kondili naglipay, *'kay giisip sila nga takus nga makasinati og dunggohan tungod sa Iyang ngalan'* (Buhat 5:41). Maglipay usab kamo, nga giisip kamo nga takus nga makasinati og dunggohan tungod sa Iyang ngalan.

27. Tingali adunay usa ka tapulan nga kalag nga moingon: 'Masubo ko nga nahitabo kini kanako human sa daghang paningkamot.'—Masubo ba ka niini, alagad sa Ginoo? Dili ba mas maayo nga maila nimo gikan niini nga, human sa daghang katuigan sa paningkamot, ang imong mga pagkahilig wala pa gihapon mapildi, ug, sa pagkahibalo niini, magsugod karon dayon sa pagpildi niini? *'Kay kon kinsa man ang nagahunahuna nga siya usa ka butang, samtang siya walay bisan unsa, ginatintal niya ang iyang kaugalingon'* (Gal. 6:3). Ang kahanas sa timonero makita sa panahon sa bagyo. Ang bisan kinsa nga magpasigarbo, 'Nakapuyo ko sa monastikong kinabuhi sulod sa daghang katuigan', apan wala magpakita og ebidensya niining paagi sa kinabuhi, nagbitbit siya sa mga galamiton sa usa ka kahanas nga wala pa niya makat-unan. – Usa ka gamay nga pagsulay ang miabot kaninyo, ug dali ra kamo mibulag sa monastikong paagi sa kinabuhi, mura'g gisalikway na ninyo ang kinabuhi sa monghe. Sa usa ka gutlo lang, gilaglag ninyo ang paningkamot sa daghang katuigan. – Dili, igsoon, ayaw pagbalik sa imong mga kaaway; kondili, baroga nga lig-on, pakig-away, ug ang imong mga kaaway molayas gikan kanimo. Isul-ob ang baluti sa pagtuo, kuhaa ang *'helmet sa kaluwasan'*, kuhaa ang *'espada'* sa Espiritu Santo, *'nga mao ang pulong sa Dios'* (Efe. 6:17), – ug pakig-away, aron ang Espiritu Santo nga nagpuyo sa sulod nimo malipay sa imong kaisog.

28. Kung dili ka makasukol sa gamay nga tukso, unsaon man nimo pag-antos sa dakong tukso? Kung dili nimo mapildi ang batan-on, unsaon man nimo pagdaog batok sa hamtong? Kung dili ka makasukol sa usa ka pulong, unsaon man nimo pag-antos sa usa ka hampak? Kung dili nimo kaya ang usa ka sampal o hampak, unsaon man nimo pag-awit sa krus? Kung dili nimo dalion ang krus, unsaon man nimo pagpanunod sa himaya sa langit uban sa mga nagaingon: *'Tungod kanimo ginapatay kami matag-adlaw; ginakonsiderar kami sama sa mga karnero nga itugyan sa pagkatay'* (Salmo 43:23)? Nakalimot ba kita, igsoon, sa gisagubang sa atong Ginoo alang kanato? Gidaot Siya, gipakaubos; miingon sila kaniya, *'Aduna kay demonyo'* – ug wala Siya nasuko; gitawag Siya nilang manlimbong, gisumbag Siya, gibugbog Siya, gipako Siya sa krus; Natilawan Niya ang suka nga gisagol sa apdo, ug natuslob sa kilid sa bangkaw. Gidala Niya kining tanan alang sa atong kaluwasan. Ug kita—kaauwaw gayud alang kanato nga mga maluya!—dili gani andam motugot sa bisan usa ka insulto, o bisan usa ka pulong, alang sa Iyang tinguha, Siya nga nag-antos pag-ayo alang kanato.

29. Ang bisan kinsa nga gustong makapahimuot sa Dios ug mahimong manununod sa Dios pinaagi sa pagtuo, aron siya matawag nga anak sa Dios, nga natawo sa Espiritu Santo, kinahanglan una sa tanan, nga nagsul-ob sa pagkamaayo ug pagkamapailubon, nga maisugon nga mag-antus sa mga kasubo, kalisdanan ug kalisod nga moabot kaniya, – bisan kini mga sakit sa lawas ug pag-antos, o mga insulto ug kadaut gikan sa

mga tawo, o lain-laing mga kasubo nga dili makita nga gidala sa dautang espiritu sa kalag uban ang tuyo nga madala kini sa kawalay disiplina, katamaran ug kawalay paglahutay, ug pinaagi niini mapugngan kini sa pagsulod sa kinabuhi. Apan, kini tanan mahitabo pinaagi sa maalamon nga plano sa Diyos, nga nagtugot nga matag kalag masulay sa nagkalain-laing kasubo, aron ang mga nagahigugma sa Diyos sa tibuok nilang kasingkasing mapadayag pinaagi sa ilang maisugong pag-antos sa tanang butang nga wala'y pag-undang sa paglaum sa Diyos, kondili uban sa kanunay nga pagpaabut—pinaagi sa grasya, pagtuo, ug pagkamapailubon—sa kaluwasan, – ug aron, human nila pag-antos sa matag pagsulay, mahimong sila takus sa Gingharian sa Langit.

30. Bisan kinsa nga kalag nga dili magpakaisog ug magpadayon sa matag tukso ug kasubo uban sa pagkamapailubon, kondili mabalaka, mawadaan og paglaum, masuko, nabalaka, ug pasagdan ang pakigbisog, o bisan pa mangawala og paglaum; sama sa usa nga wala nay paglaum sa kaluwasan; tungod kay napakyas kini sa pagtipig sa sulod niini sa paglaum nga, uban sa walay pag-uyog nga pagtuo, nagpaabut sa kaluoy sa Dios, kini dili gayud mahimong takus sa kinabuhi; kay wala kini mosunod sa tanang mga Balaan, ni naglakaw sa mga tiil sa Ginoo. Tan-awa ug obserbahi kung giunsa, sukad pa sa karaang panahon, ang mga Amahan, Patriyarka, Propeta, Apostoles ug mga Martir, pagkahuman nila pag-agi niining dalan sa pagsulay ug kasubo, nakapahimuot sa Dios pinaagi niini, ug giisip nga takus sa dagkong ganti.

31. Dili tugotan sa Dios ang usa ka kalag nga nagasalig ug mapasensibo kaniya nga matintal sa ingon ka dako nga sukod nga maabot ang pagkahugno sa paglaum, nga mao, ang pagkahulog sa mga pagtu-ot ug kasubo nga dili na niya ikaya (1 Cor. 10:13). Dili usab tuksuhon sa Daang Usa ang kalag o pabug-atan kini sa kasubo sumala sa iyang gusto, kondili sumala ra sa gitugotan sa Dios. Ang kalag kinahanglan lang mag-antus sa tanan nga butang nga may kaisog, magpabilin nga hugot ang paglaum pinaagi sa pagtuo, ug magpaabut og tabang ug kahupayan gikan sa Dios; ug dili gayud kini mahimong biyaan. Sa sukwahi, samtang mas naningkamot ang kalag, nga nagbalik sa Dios uban sa pagtuo ug paglaum, ug walay pagduha-duha nga nagpaabut og tabang ug kaluwasan gikan Kaniya, mas dali usab kini luwason sa Ginoo gikan sa matag kasubo nga makapugong niini. Kay nahibalo Siya kung unsa kadako ang angay nga pag-antos sa kalag sa mga pagsulay ug tukso—ug Siya motugot lamang sa ingon ana kadako. Kung ang magbubuhay og palayok, pagkahuman niya paghimo sa mga sudlanan, dili niya kini ibutang sa pugon aron, pagkahuman masunog, kini magmalig-on; dili kini angayan gamiton sa tawo. Apan bisan pa sa dihang ibutang niya kini sa pugon, nahibalo siya pila ka dugay kini angay pabilin sa kalayo hangtod nga andam na, ug dili niya kini biyaan sa pugon nga mas dugay kaysa gikinahanglan, aron dili kini mabali tungod sa sobra nga pagkaluto; ni dili pud niya kini kuhaon nga sayo pa kaayo, aron dili kini mabilin nga dili kompleto ug dili angay gamiton. Karon, kung ang mga tawo nagpakita og ingon ana ka dakong paghukom ug kahibalo sa mga butang nga may kalabotan sa panaw, unsa pa kaha kadako ang kahibalo sa Dios sa mga panginahanglan sa kalag sa mga pagsulay ug tukso, alang sa mga gustong makapahimuot Kaniya ug naghandum nga makab-ot ang walay katapusang kinabuhi.

32. Sama sa lino nga dili angay igalukot aron mahimong pino nga sinulid gawas kon kini mapukan pag-usab-usab, apan samtang mas daghan kini mapukan, mas mahapsay ug mas angay kini igalukot: ingon usab ang usa ka kalag nga mahigugmaon sa Dios, kon kini ipailawom sa daghang mga pagsulay ug tukso, ug mapailubon nga mitugot sa kasubo, mahimong mas putli ug mas angay sa espirituhanong paningkamot, ug sa katapusan giisip nga takus nga mamana sa Gingharian sa Langit. – Ang mga kasubo ug mga tukso nagahimo sa kalag nga mahimayaon ug matinindog, kon kini mag-antus sa tanan nga moabot niini nga mapangahas, malipayong-kaugalingon ug uban sa pagsalig sa Dios, nagpaabut sa kaluwasan gikan sa Ginoo ug sa Iyang kaluoy uban sa walay pag-uyog nga pagtuo.

33. Ang mga kalag nga gisulayan sa mga pag-antos, ug gipang-antos sa nagkalain-laing paagi sa dautang espiritu—bisan tinago, pinaagi sa bug-at nga kaguol sa sulod o dautang hunahuna, o hayag, pinaagi sa pisikal nga pag-antos—kon kini ilang masinati uban sa kaisog, mapadayon ang ilang paglaum, ug maghulat sa ilang ganti gikan sa Ginoo; ikonsiderar silang takus sa mga korona sa pagkamatarong, ug sa Adlaw sa Paghukom makab-ot nila ang parehas nga kaisog sa atubangan sa Dios sama sa mga martir. Kay ang pag-antos nga gisagubang sa mga pag-antos pareho ra, bisan pa kini gipasan sa uban sa krus o sa uban pinaagi sa kamot sa dautang espiritu nga naglihok kanila.

34. Kung ang kaaway dili makadala sa bisan kinsa ngadto sa dautan o dili niya mapukan ang usa ka tawo pinaagi sa iyang mga hunahuna, unya maghatag siya og kasubo sa maong tawo aron itabon ang iyang hunahuna, ug unya lamang siya magtanom sa bisan unsa nga iyang gusto sulod kaniya. Ug kung bisan pa niini dili niya sila madala sa dautan, ihatag niya kanila ang tanang kahupayan sa kinabuhi; itas niya sila ug dad-on

sa usa ka dakong limbong, nga mas delikado ug mas dautan pa kaysa sa tanang pagbati, kay kini maghimong mapahitas-on sa usa ka tawo, magdani kanila ngadto sa kalawoman sa senswalidad, ug magpahawa sa paghinumdom sa Dios, sa ilang kaugalingong kahuyang, ug sa takna sa kamatayon. Gahibalo siya sa mga hilig sa usa ka tawo ug gamiton kini batok kaniya, aron supakon kini sa tanang matang sa pagkadautan.

35. Ang tanan nga butang gikan sa Dios—maayo man o masubo; apan ang uban pinaagi sa Iyang pabor, ang uban pinaagi sa Iyang disiplina, ug ang uban pa pinaagi sa Iyang pagtugot. Pinaagi sa Iyang pabor, sa dihang kita nagkinabuhi nga matitud-anon; kay malipay ang Dios nga ang mga nagkinabuhi nga matitud-anon pagahimongon sa mga korona sa pagkamapailubon; alang sa disiplina, kung, pagkahulog nato sa sala, kita matul-id; ug pinaagi sa pagtugot sa Dios, kung, bisan pagkahuman matul-id, wala kita maghinulsol. – Usab, alang sa disiplina, ginadisiplinahan kita sa Dios nga nakasala, aron dili kita pagahukman kauban ang kalibutan, ingon sa giingon sa Apostol: *'Ginadisiplinahan kita sa Ginoo, aron dili kita pagahukman kauban ang kalibutan'* (1 Cor. 11:32). – Ang buot ipasabot niini mao: *'Walay dautan sa lungsod nga wala gihimo sa Ginoo'* (Amos 3:6); sama sa gutom, salot, mga sakit, kapildihan ug mga gubat; kay kini tanan nag-alagad sa paghinlo kanato gikan sa atong mga sala. – Ang Dios, bisan pa, nagtugot ug g hingpit nga biyaan ang mga tawo nga dili gustong mabuhi nga walay sala, o kadtong, bisan pa mapahimangnoan, dili maghinulsol kondili magpadayon sa sala. *'Unya itugyan sila sa Dios ngadto sa usa ka hunahuna nga dautan'*, pasabot, gitugotan Niya sila sa kagawasan *'sa pagbuhat sa dili ngay'* (Roma 1:28).

6. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kawad-on sa paglaum

1. Ang usa ka magreklamo dili ngay sa bisan unsang buluhaton ug walay tinguha nga buhaton kini. Tapulan siya ug kanunay adunay andam nga pasangil aron likayan ang iyang mga katungdanan. Ug iyang gipalawm ang uban, nga nag-ingon: 'Unsa may pulos ani? Unsa may pulos ana? Wala'y pulos bisan unsa niini.'

2. Ang tapulan, kon tawgon sa pag-awit og mga salmo, masuko; kon gipukaw alang sa pagbantay, maghimo siya og pasangil nga masakit ang tiyan ug ulo. Kon siya pasabton, moingon siya, 'Tudloi imong kaugalingon'; kon tudloan siya og usa ka butang, mosinggit siya, 'Kabalo na ko ana'.

3. Dili matarong nga ang usa ka tawo nga makahimo sa pagtrabaho mokaon sa pan sa uban samtang naglingaw-lingaw, kay ang Apostol miingon: *'Gipahilayo nako ang akong kaugalingon gikan sa panginahanglan, ug magpadayon ko sa ingon'* (2 Cor. 11:9).

4. Ang usa ka monghe nga magreklamo makasinati og dakong kadaut; apan ang bisan kinsa nga makasukol sa tanan nga butang uban sa kaisog magapanunod sa kalipay.

5. Kung moabut kanimo ang espiritu sa kawad-on sa paglaum, ayaw biyai ang imong puloy-anan, kondili suwayi kini nga espiritu pinaagi sa paglahutay. Ayaw tugoti nga makumbinsi ka sa hunahuna nga nag-awhag kanimo sa pagbalhin-balhin gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain. Kay kon motugot ka niini nga hunahuna, dili na gyud ka magpaka-mapailubon.

6. Apan pasagdi ang monghe nga moingon: 'Dinhi adunay panagbangi ug kalisud, samtang didto (sa ingon-ana nga lugar) adunay malinawong ug walay kabalaka nga kinabuhi' (nga naghunahuna sa pagbalhin didto). Kay nahibalo ka ba kinsa ang nagpakig-away batok kanato? Dili ba kini ang atong kaaway, ang yawa? Ug siya *'naglibot sa tibuok kalibutan'* (Job 2:2). Kay bisan asa ka pa moadto, naa ra gihapon ka ilawom sa kalangitan; busa, maabot ra gihapon ka sa yawa bisan asa. Ngano man nga mas maayo pa, samtang nagpabilin ka sa imong lugar, ang *'sukol sa yawa, ug molayas siya kaninyo'*; ug sa pikas bahin, *'duol sa Dios, ug duolan usab niya kamo'* (Santiago 4:7, 8)?

7. Ang tapulan nga monghe maghimo og daghang pasangil ug moingon: 'Karong adlaw nagpuyo ko dinhi, ug ugma moadto ko sa lain nga lugar; ngano man nga magpaningkamot pa ko?'

8. Ang tapulan nga monghe mangita og daghang rason para sa iyang kaugalingon – ug ang natulog mahulog sa kalisdanan.

9. Ang kanunay nga molihok gikan sa usa ka selula ngadto sa lain makakuha og walay pulos nga hunahuna; apan ang magpabilin sa usa ka lugar mas malinaw ang hunahuna.

10. Ang nagalibot-libot nga monghe dili makalikay sa kasamok gawas kon magpabilin siyang matitud-anon; apan ang magpabilin sa dapit diin siya gitawag, dali ra makakaplag og kalinaw.

11. Ang katamaran mahimong makapahimuot kanimo, apan ang katapusan niini mapait; mahimo kang mapul-an samtang nagtrabaho, apan malipay ka pagkahuman.

12. Ang usa ka tapulan ug makasarili (naga-uyaw sa kaugalingon) monghe, sa diha nga makakita siya og buhaton, motago dayon, apan sa panihapon siya magpahimutang sa una.

13. Ang paghinumdom sa kamatayon ug silot usa ka espada batok sa demonyo sa kawad-on sa paglaum.
14. Sa tanang bug-at nga karga, ang kawad-on sa paglaum mao ang labing bug-at, labi na kon kauban ang kawalay pagtuo; kay ang bunga niini napuno sa makamatay nga hilo.
15. Ikaw, monghe, mibiya sa imong selda ug naglibot-libot sa kalibutan. Dili ka ba mahadlok sa *'kawalay balaod ug panagbangi sa siyudad'* (Salmo 54:10)?
16. Kinsa pa ang mas tapulan kay sa uhaw nga tawo nga naglingkod sa daplin sa bukal apan wala mag-abot sa iyang kamot aron mohugot ug tubig ug mapalong ang iyang kauhaw? – Ug kinsa pa ang mas pasagad kay sa tawo nga adunay libro apan wala magbasa niini?
17. Paningkamoti ang pagtudlo sa mga gustong makat-on mobasa, aron sa dihang mobasa sila sa katingalahang mga buhat sa Dios, mapadayeg nila ang Katingalahang Ngalan Niya; ug ang Dios mao ang imong magbalos.
18. Ang monghe nga walay paglaum mapildi sa katamaran; ug kon siya mapailubon, mapildi siya sa garbo; apan ang tinuod nga naghigugma sa Ginoo balibaran kining duha.
19. Ang tapulan nga monghe mag-antos og kadaut sa daghang paagi, samtang ang matinud-anon dili pasagdan bisan usa ka oras.
20. Ayaw pagkahilig sa pagbalhin-balhin gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain; kundili, pinaagi sa pagkamapailubon, kuhaa ang kaayohan gikan sa mga kalisdanan nga imong masinati sa lugar nga imong gipuy-an. Sultihi ko, pagkahuman natong duha makalibot sa tibuok kalibutan, dili ba usa ka selda ang nagpaabot kanato, kon gusto kitang maluwas? Ug kung kulang kita sa pagkamapailubon nga magpabilin sa usa ka panimalay, ug wala kitay kalinaw sa pag-inusara, asa man unya nato makaplagan ang dalangpanan? Sama kini sa pagsulti: 'Dili nako ikatugot ang kainit sa adlaw, ni ang landong.' Nahadlok ko nga, sa katapusan, kana mismo nga langob ang mag-ampo kanato.
21. Magpabilin kitang lig-on sa kasingkasing; kay ang kahuyang sa kasingkasing supak sa pagkamaayo. Ayaw kitang mawadan og kasingkasing kung masinati nato ang gamayng pagkawalay paglaum, kondili pugson nato ang atong kaugalingon, sama sa usa ka maayong biyahero. Kung ang usa ka biyahero mapul-an sa dalan, dili niya biyaan ang iyang tumong nga ipadayon ang biyahe, kondili pahupayon niya ang iyang kaugalingon pinaagi sa mga pulong: 'Dili na kini layo; makaabot na ka sa imong kapahulayan ug makapahulay na ka.' – Ug ang Ginoo, sa pagtan-aw sa among pagpugos sa among kaugalingon, magahatag kanamo og kusog ug magagaan sa among mga kalisdanan.
22. Aron maatiman nato ang atong kaugalingon, magtrabaho kita, samtang nagsalig sa Dios. Ayaw paglagot sa trabaho; daghan, bisan wala'y gibuhay, nabug-atan sa ilang kaugalingong katamaran. Pagkat-on sa pagtrabaho, aron dili na nimo kinahanglan pangonon ang limos. Ayaw pagpasagad sa imong trabaho. *'Duol ang Ginoo'* (Filipos 4:6).
23. Ayaw nato kawad-i og kadasig samtang naglingkod sa atong mga selda, hinumdumi nga ang mga Balaang Martir, human sa daghang pag-antos, gipangtali sa puthaw nga kadena. Busa, ayaw nato likayi ang kakulian sa selda, ni mangandoy og trabaho, hinumdumi nga daghan sa mga Santo ang gipadala sa minahan alang sa Ginoo. Kung nabuhi kita niadtong mga panahon, mausab ba gayud unta nato ang atong estilo sa kinabuhay tungod sa mga pag-antos? Mabiya ba gayud unta kita sa atong pagtuo tungod sa labi ka lisod nga kahimtang?
24. Piglisi pag-ayo ang dapit nga imong gipuy-an, ug batoki ang katamaran. Kay dili pinaagi sa pagbalhin sa lugar o sa gilay-on, kondili pinaagi lamang sa pagbantay sa hunahuna nga imong mapailalom ang mga pagbati. Nanginahanglan kita og *'paglahutay'* aron, *'human buhaton ang kabubut-on sa Dios, makadawat kita sa mga saad'* (Heb. 10:36). Ang tawo nga mapukan sa kawad-on sa paglaum layo kaayo sa pagkamapailubon sama sa layo sa masakiton gikan sa kahimsog. Ang pagkamaayo mailhan dili sa kawad-on sa paglaum, kondili sa pagkamapailubon. Ang pagkamapailubon, sa baylo, mabag-o ug mapalig-on kon ang hunahuna abala sa pagpamalandong ug sa banal nga pagtulun-an. Kon mapalig-on sa ingon ani nga paagi, ang hunahuna makab-ot og kusog, sama sa lawas nga makab-ot og kusog gikan sa pagkaon og himsog nga pagkaon. Apan kon ang hunahuna moliko gikan niining grasya ug dungog, kini mahimong pobre ug huyang gayud. Busa, human ninyong biyaan ang inyong pagkapilit sa materyal nga mga butang, tudloa ang inyong hunahuna niining mahimayaong paningkamot. Ug dili na nimo kinahanglan nga ipalihok ang imong lawas gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, ni kapoyon kini sa mga biyahe nga walay bulahan nga katuyoan. Kay *'ang Gingharian sa Dios anaa sa sulod nato'* (Lucas 17:21).

25. Kung imong mabantayan sa imong kaugalingon nga makapul-an ka sa pagbasa sa Balaang Kasulatan, ug dili ka ganahan maminaw sa espirituhang pagtulon-an, nan hibali nga ang imong kalag naigo sa grabeng sakit. Kay kini mao ang sinugdanan sa kadautan, nga pinaagi niini ang mga naigo nakapamunga sa bunga sa kamatayon.

26. Bulahan siya nga, matag-oras, nag-amuma sa matahum ug maayong mga hunahuna sa iyang sulod – ug pinaagi sa paglaum nakadaog sa dautang pagbati sa kawad-on sa paglaum, nga kini ang gisukol sa mga asketiko sa Ginoo.

27. Bulahan siya nga, sa buhat sa Ginoo, nahimong sama sa usa ka gamhanang manlaban, nga nagapukaw sa mga tapulan ug nagapalig-on sa kasingkasing sa mga maluya sa dalan sa Ginoo.

28. Bulahan siya nga ang pagbati sa kawad-on sa paglaum wala magpahugno sama sa walay kaisog; apan nakab-ot niya ang hingpit nga pagkamapailubon, diin ang tanang mga Santo nakadawat sa ilang mga korona.

29. Sa dihang ang espiritu sa kawad-on sa paglaum makasamok kanimo, ayaw pagpadala sa iyang mga hunahuna; kondili magpabilin ka sa mismong dapit diin ikaw gibutang sa Dios, ug hunahuna sa imong kasingkasing ang gugma nga naa kanimo alang sa Dios sa dihang unang miabot ka sa ganghaan sa monasteryo. Padayon nato nga buhion kana nga sama nga gugma hangtod sa katapusan, magpailob sa Ginoo sama sa usa ka manlalaban nga, pinaagi sa paglahutay, mapildi ang nagahampak kaniya. Kay *'kinsa ang magpailob hangtod sa katapusan, maluwas'* (Mat. 10:22).

30. Sa wala pa ang pagbantay sa tibuok gabii, usa ka hunahuna ang misulod sa hunahuna sa usa ka magtutudlo: 'Magpahulay ka karon, ug ayaw pagmata para sa pagbantay.' Apan mitubag siya sa hunahuna: 'Kinsa may nakahibalo? Tingali dili ka mamata ugma; busa, kinahanglan ka mamata karon.' Ug samtang nagtrabaho usab siya, usa ka hunahuna ang misulod sa iyang hunahuna: 'Magpahulay ka karon, ug nagtrabaho ka ugma.' Apan mitubag siya pag-usab: 'Dili, nagtrabaho ko karon, ug ang Ginoo na ang mag-atiman sa ugma.'

31. Kung ang kawad-on sa paglaum makasamok kanimo, ayaw kawad-i og kadasig, kondili mag-ampo ka sa Ginoo aron Ihatag Niya kanimo ang pagkamapailubon. Human sa imong pag-ampo, lingkod, tipuna ang imong mga hunahuna, ug pahupaya ang imong kalag pinaagi sa mga pulong sa Salmista: *'Ngano man nga nagpaubos ka, O akong kalag? Ngano man nga ginabunanan nimo ako? Ilugar ang imong paglaum sa Dios, kay mosugid pa ako kaniya nga siya mao ang Manluluwas sa akong nawong ug akong Dios'* (Salmo 41:6). Ingna usab: 'Ngano man nga naglagot kaayo ka, akong kalag? Sa katapusan, dili man kita magpuyo niining kalibutan hangtod sa walay katapusan. Paminawa unsay giingon sa Salmistahan: *"Usa ako ka langyaw sa yuta, ug usa ka dumalaw, sama sa tanan nakong mga amahan"* (Salmo 38:13). Kita usab molabay uban kanimo, kon ipahimulos sa Dios. Ang kinabuhi sa mga matarong magsugod pagkahuman sa ilang kamatayon. Mao nga ang Propeta, nga naghandum sa umaabot nga kinabuhi, miingon: *'Sama sa usa ka usa nga nagahilakaw sa mga sapa sa tubig, ingon usab ang akong kalag nagahilakaw kanimo, O Dios; kanus-a pa man ako moanha ug makita sa imong atubangan?'* (Salmo 41:2–3). Gitan-aw sa mga balaan kining kasamtangang kinabuhi ingon usa ka prisohan. Mao nga ang usa kanila malipayon nga misinggit: *'Karon, Ginoo, imong gitugotan ang imong alagad nga mohawa sa kalinaw'* (Lucas 2:29); samtang ang lain nagpahayag nga siya naghandum *'nga makagawas ug makauban kang Cristo'* (Filipos 1:23).

32. Sa pag-abot sa buntag, mobangon ang igsoon, ug pagkahuman sa iyang pag-ampo, magsugod siya sa iyang pagbuhat. Unya ang kaaway sa pagkamaayo, ang demonyo, mosulod kaniya og hunahuna sa kawad-on sa paglaum.

33. Kung, sa pag-abot sa kawad-on sa paglaum, magpadayon ang igsoon sa pagtrabaho ug paningkamot, nan, uban sa tabang sa grasya, iyang palagson ang kawad-on sa paglaum gikan kaniya. Apan kung, sa pag-abot sa kawad-on sa paglaum, dili kini supakon sa igsoon uban sa pagkamapailubon, siya mapildi niini ug mahimong bihag niini. Gitugotan niya nga walay pagpugong ang iyang mga hunahuna, ug nagsugod siya sa pagsulti sa iyang kaugalingon: 'Karong adlaw mura'g dili ko maayo ug masakiton. Magpahulay ko karon, ug sa buntag buhaton nako ang trabaho sa duha ka adlaw.' Busa, sa unang adlaw, wala'y gibuhay ang igsoon, nga naglaum nga mabawi pa niya kini sa buntag. Apan sa sunod buntag, ang demonyo nga nagdumot sa pagkamaayo mopahamtang kaniya og mas lawom nga kawad-on sa paglaum kaysa sa miaging adlaw. Unya, tungod kay napildi na siya sa iyang mga hunahuna, ang igsoon mobangon ug mobiya sa iyang trabaho – ug dili na niya kini buhaton sa hingpit, o buhaton lang niya kini nga walay gana, dili ingon usa ka matarong nga buluhaton. – O gani, ang kaaway magdani kaniya gikan sa iyang selda ug pasaylo-saylo siya.

34. Bisan unsa pa man ang imong ginabuhat, kon ang kaaway magdala kanimo og kawad-on sa paglaum samtang nagtrabaho ka, aron supakon kini nga kaaway, itudlo ang susamang kahanas (idugang: 'Nakita ba nimo kung giunsa sila pagpaninguha alang sa panandaliang butang? Ngano man, busa, nga dili ka andam magpaningkamot alang sa walay katapusan?'). Ug bisan unsang buhat ang imong buhaton, pasud-onga ang imong konsensya nga ang imong gibuhat gihimo subay sa Dios – ug maluwas ka (gikan sa kawad-on sa paglaum).

7. Mahitungod sa pakigbisog batok sa kahambog

1. Sabta, monghe, ang akong gisulti: ayaw pagpasagdi nga sa atong sulod—ikaw ug ako—adunay pagrespeto sa gawas, apan walay pagtagad nga maluag nga pamatasan sulod sa selda; basi kita mahimong sama sa *'giputi nga mga lubnganan'* (Mat. 23:27). Kay sa tanang dapit usa ra gayud ka Dios, kaniya ang himaya hangtod sa kahangturan! Amen.

2. Ang monghe nga mapahitas-on sa iyang kaugalingong kusog mao ang pinakauna sa mga buang; usa kini ka tinubdan sa kaulaw ug pagpanamastamas alang sa usa ka monghe nga mapahitas-on sa iyang kaugalingong gahum: *'Ang magpasigarbo, magpasigarbo sa Ginoo'* (1 Cor. 1:31).

3. Gusto ba ka makab-ot og maayong dungog? *'Pagbuhat sa imong mga buluhaton uban sa pagkamaulawon'* (Sirak 3:17).

4. Dili pa kini usa ka hiyas nga malainon ka ug dili nimo kini mabati; apan usa ka hiyas nga mabati nimo kini ug pag-antus niini alang sa pagkamatinud-anon. Kay giingon: *'Ang tapulan dili malain'* (Prov. 20:4).

5. Ang paghigugma sa himaya usa ka sakit sa kalag, usa ka dautang pagbati.

6. Nasulat: *'Pasagdi nga ang matarong ang magdayeg kanimo, dili ang imong kaugalingong baba; usa ka estranghero, dili ang imong kaugalingong mga ngabil'* (Proverbio 27:2). Ug usab: *'Ang pilak ug bulawan usa ka pagsulay sa kinaiya'*: ug ang tawo *'gitusok sa mga ngabil sa mga nagadayeg kaniya'* (ibid. 21).

7. Hatagi og dungog ang tanan tungod sa Ginoo, nga dili mangita og dungog para sa imong kaugalingon, ug makakaplag ka og pabor sa Ginoo.

8. Ayaw pagpa-ilad sa usa ka tawo nga manikasod sa pagpalipay sa kadaghanan, apan dili sa Ginoo.

9. Sa tago, akong hinigugma, tuman-a ang mga sugo sa Ginoo, ug ang Ginoo magahatag kanimo og ganti sa hayag.

10. Kung makakita ka og tawo sa yuta nga nakab-ot og dakong dungog, ayaw katingala niini; kondili katingala kamo kaniya nga nakalikay sa pagdaug sa himaya sa kalibutan.

11. Pag-amping nga, sa paghandum nimo og sobra ka daghang dungog para sa imong kaugalingon, dili ka magdala og kadaut sa imong kaugalingon; kay ang tinuod nga dungog sa usa ka tawo mao ang pagbuhat sa tanan sumala sa kabubut-on sa Dios, samtang ang dakong kadaut mao ang paglapas sa mga sugo.

12. Ayaw paninguha nga ipakita ang imong ka-maalamon sa tanang butang, basi mahulog ka sa pagka-walay pulos, nga magdala sa paghigugma sa himaya, kasuko, ug kasubo. Labaw sa tanan, paninguhaa nga ikaw mahimong yano ug malumo ang buot sa tanang butang.

13. Ayaw pagpasigarbo, paghambog sa imong maalamong pagkasulti, kondili ipahayag kinsa ang pagtulon-an nga gikan sa kasinatian sa yano ug dili makabasa nga mga tawo, aron ikaw mahimong usa ka disipulo sa mga Apostoles ni Cristo; kay ang pagpasigarbo sa panagway nga kinaadman gidili, labi na sa mga Kristohanon. *'Ang magapasigarbo, sa Ginoo magapasigarbo'* (2 Cor. 10:17).

14. Ang mga nagbuhat sa hiyas aron lang makapahimuot sa mga tawo nagpatukod sa pundasyon sa ilang kaluwasan dili sa bato kondili sa balas; busa, sa diha nga motul-an ang ulan, mosaka ang mga suba ug mohuyop ang hangin (mga tukso), sila madala sa ilang kaugalingong hunahuna. Kung dili sila mahulog apan magkinabuhi sumala sa angay, mapuno sila sa dakong garbo; ug sa diha nga mahulog sila, ila nang ihatag ang ilang kaugalingon sa walay pulos nga pagkawalay paglaum.

15. *'Ayaw pagpasigarbo sa bisan kinsa sa iyang kaugalingon'* (2 Cor. 10:18). Apan una, susiha ang imong kaugalingong mga buhat: tinuod ba nga nagkinabuhi ka sa usa ka kinabuhi nga angay sa pagdayeg nga imong gihatag sa imong kaugalingon? Napildi ba nimo ang kahilayan, gidawat ang kakabus, gikaligut-an ang pagpanamastamas, gibyaan ang paghigugma sa kahaw-ang, gikaligut-an ang unodnong tinguha, gikaligtaan ba nimo ang pagka-senswal; tinuod ba nga wala ka magbuhat og dautan sa bisan kinsa; napildi ba nimo ang imong mga kahuyang; tinuod ba nga wala ka nasuko kung masakitan ka; ug sa dihang makadungog ka og pagdayeg bahin kanimo, wala ka ba nabuswak sa garbo; gihigugma ba nimo ang Ginoo sa tibuok nimong

kusog ug ang imong silingan sama sa imong kaugalingon? – Kung, bisan pa, wala nato kini natuman, ngano man nga magpasigarbo pa kita sa atong kaugalingon? – Kinahanglan kita maghilak tungod niini sa atubangan sa kaluoy sa Ginoo, aron Tunghayan kita gikan sa pagkatig-a sa atong mga kasingkasing ug lig-onon kita aron magkinabuhi nga takus Kaniya.

16. Dili kita magbuhat og bisan unsa aron lang magpasigarbo sa atubangan sa mga tawo, kondili sa tanang butang maglihok kita gikan sa putli nga kasingkasing; kay ang Dios nakahibalo sa tinago ug sekreto, ug gikan kaniya ra kita nagalaum nga makadawat sa atong ganti.

17. Ang usa ka hambog nga tawo, bisan pa gamay ra ang iyang kabtangan, bisan pa modawat siya sa titulo nga Haring, dili pa gihapon siya mahimong Haring: ingon usab, ang usa ka monghe nga mokaon sa tago, samtang sa panihapon sa komunidad mapakunwari nga nagapuasa ug nagapakaaron-ingnon nga putli ang kinabuhi, dili pa gihapon siya usa ka asketa. Naghabi siya og sapot sa limbong – ug wala maglakaw sa matarong nga agianan sa mga Santo, kondili sa agianan sa mga naningkamot sa pagpalipay sa mga tawo.

8. Mahitungod sa pakigbisog batok sa garbo

1. Ang hambog nga tawo dili makasabar nga malabwan – ug sa diha nga makasugat siya og mas labaw kaniya, siya maningaw kanila o makigkompetensya kanila. Ang pagkahiganti ug pagpanamastamas mag-uban, ug sa bisan kinsa nga nagpuyo niini nga mga pagbati, pareho silang anaa.

2. Ang nagpuyo niining mga pagbati gipanglutos sa kalampusan sa uban; apan ang walay ingon niini dili masubo niini. Ang ingon nga tawo dili masamok kung ang dungog ihatag sa lain; ni masamok siya kung ang uban gihatagan og pagpasidungog, kay gihatagan niya og prayoridad ang tanan ug mas gipili niya ang uban kaysa sa iyang kaugalingon.

3. Kung walay pagpaubos, ang matag kaisog, matag buhat sa pagpugong sa kaugalingon, matag buhat sa pagsunod, matag buhat sa dili pagka-gahaman, ug matag buhat sa pagkat-on walay pulos.

4. Ang hugaw nga espiritu sa garbo maalamon ug daghang nawong, ug gigamit ang tanang paningkamot aron makab-ot ang labaw sa tanan: gipangbitay niini ang mga maalamon pinaagi sa kinaadman, ang mga kusgan pinaagi sa kusog, ang mga dato pinaagi sa bahandi, ang mga gwapo pinaagi sa katahum, ug ang artista pinaagi sa arte.

5. Dili usab kini mapakyas sa pagtuptop sa parehas nga paagi sa mga nagkinabuhi sa espirituhanong paagi, nga nagbutang sa iyang mga bitag—alang sa nagbiya sa kalibutan, sa iyang pagbiya; alang sa mga putli, sa ilang pagkaputli; alang sa hilumon, sa ilang kahilom; alang sa dili makiangayon, sa ilang dili pagka-makiangayon; alang sa mga mapanalangin, sa ilang pag-ampo. Sa tanan, naningkamot kini sa pagtanum sa iyang mga sagbot.

6. Ingon usa ka tambal batok sa garbo, basaha kanunay ang mosunod ug uban pang susamang mga bersikulo gikan sa Kasulatan nga supak niini: *'Sa diha nga inyong mahuman ang tanan nga gisugo kaninyo, ingna, "Kami mga dili takos nga sulugoon"'* (Lucas 17:10). *'Kung ang bisan kinsa nagtuo nga siya usa ka butang bisan wala siya'y bisan unsa, ginatintal niya ang iyang kaugalingon'* (Gal. 6:3). *'Ang bisan unsang gipasigarbo sa mga tawo usa ka pagdumot sa atubangan sa Ginoo'* (Lucas 16:15). *'Tun-ana ako, kay malumo ug mapainubuson ako sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og pahulay alang sa inyong mga kalag, ingon sa Ginoo'* (Mateo 11:29). *'Sa among pagka-mapainubsanon gihandom kami sa Ginoo; Giluwas kami niya gikan sa among mga kaaway'* (Salmo 135:23). *'Nagpaubos ako, ug giluwat ko niya'* (Salmo 114:5). *'Ang tanan nga hambog usa ka kasuklam-suklam sa Ginoo'* (Panultihon 16:5).

7. Kung maayo ang imong panglawas, ayaw pagpasigarbo, kondili mag-amping ka.

8. Ang nagpasigarbo sa iyang kaugalingon makadala ug kaulaw sa iyang kaugalingon; apan ang nag-alagad sa iyang isigkatawo uban sa pagpaubos pagapasidunggan.

9. Pabug-a ang hunahuna sa garbo sa dili pa ka pabug-on sa garbo. Pahawaa ang hunahuna sa pagka-mapahitas-on sa dili pa ka niini pahawaon. Pamatia ang kahilambigit sa dili pa ka niini mapamatay.

10. Ayaw paghukmi ang imong igsoon tungod sa iyang kakulang sa pagkamatarong, basi mahulog ka usab sa samang kahuyang.

11. Ang bag-uhan nga walay pagpaubos walay armas nga gamiton sa pagsukol; ug siya mapildi pag-ayo.

12. Huna-hunaa sa monghe nga siya ang labing gamay sa tanan – ug makabaton siya og paglaum. Kay *'ang magpaubos sa iyang kaugalingon pagataason, ug ang magpasigarbo sa iyang kaugalingon pagapauboson'* (Lucas 18:14).

13. Ang dautang pagpanamastamas batok sa monghe mao ang garbo, kawalay hiya, kabug-at sa kasingkasing, kawalay hiya sa dautan, kawalay pag-amping, dali masuko, ug kabuang.
14. Kung gihigugma nimo ang garbo, iya ka sa mga demonyo; kung gihigugma nimo ang pagpaubos, iya ka sa Ginoo Kristo.
15. Ang hambog nga tawo mag-antos og daghang kasubo, apan ang mapainubuson kanunay malipay sa Ginoo.
16. Ang garbo pirme mangita og dungog; apan ang pagpaubos dili mapasigarbo sa himaya, ni masamok sa kaulaw; kay nagpaabot kini sa ganti gikan sa Ginoo.
17. Ang garbo nagpabulag sa mga mata sa maalamon, samtang ang pagpaubos naghatag kanila og kahayag uban sa gugma; kay ang Ginoo *'nagtudlo sa mahumo sa Iyang dalan'* (Salmo 24:9).
18. Delikado alang sa usa ka tawo nga mosalig sa iyang kaugalingon, apan ang mosalig sa Ginoo maluwas.
19. Ang nagpalamuti sa iyang bisti mahimong hambog; ug ang hambog nga monghe sama sa agila nga wala pa motubo ang mga pako.
20. Ang monghe nga mapainubsanon sa kinaadman kay hayag ug paspas sa paglakaw ug (sama sa giingon) usa ka maampingong mamaril.
21. Sama sa puthaw nga nagahapsay ug nagasupil sa tanang butang, mao usab ang pagka-mapainubsanon sa Diyos nga nagaguba sa mga tiktik sa kaaway.
22. Sama sa pana para sa mangangayam ug armas para sa mandirigma, mao usab ang pagpaubos para sa monghe.
23. Delikado ang garbo sa usa ka tawo, bisan unsang porma pa kini kuhaon. Ayaw paghigugma sa garbo; kay walay kapuslanan niini. Ang matag kakulian maayohon pinaagi sa pag-atiman, apan ang sakit sa garbo usa ka dautan nga lisod tambalan; kay gisalikway niini ang tambal nga makapaayo ug nag-andam para sa iyang kaugalingon og makamatay nga hilo. Dili unta kini makita sa mga sulugoon ni Kristo.
24. Gusto ba nimo nga mahimong dako? – Pagpakagamay sa tanan (Marcos 9:35).
25. Kung ang usa ka igsoon mobiya sa monasteryo, ayaw siya pagtan-aw og ubos sa imong hunahuna, ni pasagdi nga siya malain sa imong mga mata: *'Ayaw pagdumot sa adlaw sa imong pagkahimugso'* (Prov. 3:28).
26. Paminawa ang nagaingon: *'Mag-amping kamo nga magbarog nga lig-on, aron dili kamo mahulog'* (1 Cor. 10:12), ug usab: *'Ayaw pagdayeg sa imong kaugalingon, kondili pasagdi nga ang Dios maoy magdayeg kanimo'* (2 Cor. 10:18). Kay daghan ang naghunahuna sa ilang kaugalingon nga nakab-ot na nila ang labaw ug sila na ang nagdumala; apan kadtong labing dautan nahimong labing dautan gayud, samtang ang mga desperado nakadawat og grasya; kay ang Dios *'mosupak sa mga hambog, apan magahatag og grasya sa mga mapainubuson'* (Santiago 4:6).
27. Kung makakita ka ug tawo nga dili masunuron, hambog ug *'maalam sa iyang kaugalingong mga mata'*, nan ang iyang gamot tunga na patay; kay dili niya madawat sa sulod niya ang pagkaon nga gihatag sa kahadlok sa Dios. Apan kung makakita ka ug tawo nga hilum ug mapainubuson, hibaloa nga lig-on ang iyang gamot; kay ginapakaon siya sa kahadlok sa Dios.
28. Dako ang kalampusan ug dako ang himaya sa pagpaubos, ug walay kapukan niini. Ang timailhan sa pagpaubos mao ang pagtubag sa mga panginahanglan sa imong igsoon sa duha ka kamot, sama sa pagdawat nimo og tabang.
29. Ang hambog ug mapanghimagsik nga tawo makasinati og mapait nga mga adlaw; apan ang mapainubsanon ug mapailubon maglipay kanunay sa Ginoo.
30. Dako kaayong butang ang makakaplag og mapainubuson ug mapailubon nga tawo; ang ilang kaayo walay utlanan.
31. Ang bisan kinsa nga magpasigarbo sa iyang kaugalingon labaw sa iyang igsoon ginakatawa sa mga demonyo.
32. Ang ulan nagpamulak sa sagbot, ug ang pakig-uban sa mga tawo sa kalibutan magmugna og garbo. Apan ang mga nahadlok sa Ginoo dili magpasigarbo sa ilang kaugalingon.
33. Kung gihatagan ka og gasa, ayaw pagpasigarbo; kay wala kay bisan usa ka pagkahingpit nga wala nimo nadawat gikan sa Dios" (1 Cor. 4:7); ug kon dili ka maglakaw sumala sa Iyang mga sugo ug kabubuton, kuhaon Niya ang Iyang gasa gikan kanimo ug ihatag kini sa usa nga mas maayo: ug unya mahimo ka nga sama sa usa ka tawo nga gikuhaan og panakop nga bag-o lang gilubong sa tinta.

34. Bisan unsa pa ka dako ang pagpasigarbo sa tawo sa garbo sa iyang kasingkasing, nagalakaw gihapon siya sa yuta diin siya gikuha ug diin siya mobalik; apan ang Ginoo nagapahitas-on sa mga mapainubuson.

35. Ang garbo magpahinungdan sa pagkahugno, samtang ang pagkapaubos makadawat sa ganti sa kadaugan.

36. Bisan pa kon mapamatud-an nimo nga putli ka sama sa bulawan sa atubangan sa imong mga igsoon, gihapon hunahuna ang imong kaugalingon nga usa ka sudlanan nga dili angay gamiton, ug malikayan nimo ang garbo, nga makalagot sa Dios ug sa mga tawo.

37. Kung makita nimo nga ang usa ka igsoon nakasala, ug makigkita ka kaniya pagkabuntag, ayaw siya pagdumot, nga nagtan-aw kaniya isip usa ka makasasala sa imong hunahuna: kay wala ka kahibalo kon, tingali, pagkahuman nimo siya biyaan, nakabuhat siya og maayo pagkahuman sa iyang pagkahulog, ug nakapahupay sa Ginoo pinaagi sa mga paghuyop ug mapait nga mga luha.

38. Kinahanglan nga magpugong kita sa paghukom sa uban; apan ang matag-usa kanato angay magpaubos sa iyang kaugalingon, nga maghisgot sa atong kaugalingon sumala sa mga pulong sa Salmo: *'Ang akong mga kalapasan misobra sa akong ulo; sama kini sa bug-at nga karga nga nagpabayat kanako'* (Salmo 37:5).

39. Ayaw itugot, O Ginoo, Maghuhari sa tanan, nga adunay ako'y kasingkasing nga nagdumot sa pagsunod ug sa pagtulun-an sa amahan; kuhaa gikan kanako ang hambog nga mga hunahuna; kay Ikaw, O Ginoo, nagdili sa mga hambog (Salmo 118:21).

40. Ayaw lang magpaubos sa akong panan-aw, kondili ayaw usab pagpasaka sa akong kasingkasing ibabaw sa uban.

41. Kung duha ka bag-ohan ang nagpuyo uban sa usa ka tigulang, kinsa kanila ang labaw sa atubangan sa Ginoo? Kadtong magpaubos sa iyang kaugalingon sa atubangan sa iyang igsoon sa kahadlok sa Dios. Kay Siya nga miingon, *'Ang nagapaubos sa iyang kaugalingon pagataason'* (Lucas 18:14), nagsulti sa kamatuoran.

42. Ang bisan kinsa nga gustong ibalhin ang bato kinahanglan magbutang og palusot dili gikan sa ibabaw, kondili gikan sa ilawom – ug dali ra molihok ang bato. – Mao kini ang ehemplo sa magpaubos!

43. Ang garbo makalilisang sa Diyos ug sa tawo, apan ang Ginoo nagpasidungog sa mga nagahigugma sa magpaubos.

44. Dili ang dignidad, dungog o kadak-on ang magdala sa Gingharian sa Langit, kondili ang magpaubos, pagsunod, gugma, paglahutay ug pagkamaayo sa kinaiya—kini ang makaluwas sa usa ka tawo. Wala ba nimo nadungog nga ang yawa gipahulog gikan sa langit tungod sa iyang garbo? Wala ba nimo nadungog kung unsa kadako nga himaya ang iyang nawala tungod sa pagsupak sa Dios?

45. Ang mapainubuson nga tawo dili magpasigarbo o magpanghambog, kondili nag-alagad sa Ginoo tungod sa pagrespeto kaniya. Ang mapainubuson nga tawo dili ipugos ang iyang kaugalingong kabubut-on nga supak sa kamatuoran, kondili mosunod sa kamatuoran. Ang mapainubuson nga tawo dili mag-inggit sa kalampusan sa iyang silingan, ug dili usab malipay sa kalisdanan niini; sa baylo, malipay siya uban sa mga malipayon ug maghilak uban sa mga nagahilak. Ang mapainubuson nga tawo dili mapukan sa kakabus ug kalisod, ug dili usab siya mahimong hambog sa kasaganaan ug himaya, kondili nagpabilin siyang lig-on sa maong pagka-mapainubuson. Ang mapainubuson nga tawo nagpasidungog dili lang sa mga mas labaw kaniya, kondili usab sa mga mas ubos kaniya. Ang mapainubuson nga tawo dili dali masuko, dili mosaway bisan kinsa, ug dili makiglalis sa bisan kinsa. Ang mapainubuson dili mapugos ug dili usab tapulan, bisan pa tawgon siya sa trabaho sa tungang gabii; kay iyang gipahinungod ang iyang kaugalingon sa pagsunod sa mga sugo sa Ginoo. Ang mapainubuson wala mailhi ang kasuko o limbong, kondili nag-alagad sa Ginoo sa pagkamapainubusanon, nagpuyo nga malinawon uban sa tanan. Ang mapainubuson nga tawo, kung pasanginlan, dili magreklamo, ug kung silotan, dili mawala ang iyang pagkamapailubon; kay siya usa ka tinunan sa Ginoo nga nag-antos sa krus alang kanato. Ang mapainubuson nga tawo nagdumot sa paghigugma sa kaugalingon, ug busa dili siya mangita og pagka-una, kondili giisip niya ang iyang kaugalingon dinhi sa kalibutan nga daw usa ka pansamantalang pasahero sa barko.

46. Bisan pa kon imong natun-an ang tibuok Balaang Kasulatan, pag-amping nga, supak sa Kasulatan, dili ka pasigarbohon sa ingon nga hunahuna; kay ang tibuok Kasulatan, nga gipadayag sa Dios, nagtudlo kanato sa pagka-mapainubusanon. Ug bisan kinsa nga maghunahuna o molihok supak sa iyang nahibal-an, nagpaila nga siya usa ka manalapas.

47. Kung ang espiritu sa garbo, o sa kaugalingong kabubut-on, o sa bahandi makabalisa kanimo, ayaw pagpaagi niini, kondili baroga nga lig-on batok sa mga hukbo sa dautang ug limbongong espiritu. Hunahunaa sa imong hunahuna ang mga karaang bilding, mga guba nga estatwa, mga haligi nga gisunog sa kalawang – ug pagninindot kini sa sulod nimo, ug hunahunaa kung asa na karon ang mga tag-iya ug magtutukod niini; ug paningkamoti nga malipay ang Ginoo, aron ikaw mahimong takus sa Gingharian sa Langit: *'kay ang tanang unod sama sa hilamon, ug ang tanang himaya sa tawo sama sa bulak sa hilamon'* (1 Pedro 1:24). Unsa pa kaha ang mas hataas ug mas himaya kay sa kahimayaan ug kadunggan sa hari? Apan bisan ang mga hari mamatay, ug mao usab ang ilang himaya. Apan kadtong gihimong takus sa Gingharian sa Langit dili makasinati og ingon niana, nagpuyo sa kalinaw ug kalipay sa langit uban sa mga anghel, nga walay sakit, kasubo ug pag-agah, sa kalipay ug paglipay, nagdayeg, naghimaya ug nagpasidungog sa Hari sa Langit ug Ginoo sa tibuok yuta.

48. Kung ikaw ang unang moabot sa Banal nga Serbisyo ug magpabilin hangtod sa katapusan, ayaw tugoti nga kini nga hunahuna magpabugal kanimo; kay ang garbo sama sa lungag diin nagpuyo ang bitin ug mopatay sa bisan kinsa nga moduol.

49. Ayaw nato pagpahitas-a ang atong kaugalingon, kondili ipakumbaba nato kini. Ug unsa bay kusog nga naa nato aron ipahitas-a ang atong kaugalingon, kon bisan ang labing gamay nga kalisdanan makapapanaug kanato? Busa, higugmaon nato ang pagpakumbaba, aron dili kita balibaran sa Ginoo.

50. Sa tanang dapit ug sa tanang buhat, kamo pagpakita og pagpaubos. Kay sama sa lawas nga nangingahanglan og sinina, bisan init o tugnaw pa sa gawas, ingon usab ang kalag nga kanunay kinahanglan magsul-ob sa pagpaubos. Mas maayo pa nga maglakaw nga hubad ug walay sinina kaysa mawala kanimo ang pagpaubos; kay gitabonan sa Ginoo ang mga nagahigugma niini.

51. Pabilin nga mapainubuson ang hunahuna, aron, human mosaka sa hataas nga kahitas-an, dili ka mahugno sa usa ka makalilisang nga pagkahulog.

52. Ang sinugdanan sa pagka-mapainubsanon mao ang pagsumpo sa kaugalingon. Himoa nga ang pagka-mapainubsanon mao ang basihan ug panapton sa imong tubag; himoa nga ang imong panultihon yano ug mahigugmaon sa gugma sa Dios. Ang garbo dili mosugot, dili masunuronon, mapanghimagsik, ug ginadumala sa kaugalingong hunahuna. Apan ang pagpaubos masunuronon, malumo, ug mahinahuron, nagatahud sa mga mapainubsanon ug sa mga bantugan.

53. Sa pagpili nimo sa usa ka kinabuhi sa pagkamapaambition para sa imong kaugalingon, magbantay ka nga ang dautan, sa ilawom sa pagkunwaring pagkamapaambition, dili magtudlo kanimo og langyaw nga hunahuna—mao ang pagkamapahitas-on ug garbo—nga maghimo kanimo nga dili gustong magpaningkamot uban sa imong mga igsoon. Magtrabaho ka sama sa gibuhay sa ubang mga igsoon, ug bantayi ang imong pagkamapaambition.

54. Kung usa ka hunahuna sa garbo makabalaka kanimo, ingna ang hunahuna nga nakigbisog kanimo: 'Layo kanako, dautang hunahuna. Unsa may akong nabuhat, ug sa unsang pagka-maayo ako nangibabaw, nga ikaw magtudlo kanako og ingon nga mga hunahuna? Ang mga balaan *'gibato, gipikas-pikas, gisulayan, gipatay sa espada'* (Heb. 11:37). Ang Ginoo mismo, ang Maghuhari sa tanan, *'nag-antos'* sa krus alang kanato, nga wala magtagad sa kahuya (– 12:2). Apan ako, nga naggugol sa tibuok nakong kinabuhi sa sala, unsaon nako pagtubag sa Adlaw sa Paghukom?' – Ug pinaagi niini imong palagson ang garbo gikan sa imong kaugalingon.

55. Usa ka igsoon miingon: 'Nangayo ko sa Ginoo og espiritu sa pagkamaubos, aron kon ang akong igsoon magmando kanako sa pagbuhay og usa ka butang, masulti nako sa akong kaugalingon: "Mao kini ang imong agalon; tumana siya"; ug kon ang usa k lain nga igsoon magmando kanako, masulti nako pag-usab: "Mao kini ang igsoon sa imong agalon". Ug kon usa ka bata ang magmando kanako, moingon ko: 'Tumana ang anak sa imong agalon.' – Ug sa ingon niini, pinaagi sa pagsukol sa mga langyaw nga hunahuna, uban sa tabang sa grasya, nagpadayon siya sa iyang mga buluhaton uban sa malinawong hunahuna.

56. Ang kawalay kahadlok magmugna og garbo; ug ang garbo mao ang inahan sa pagsuway. Ang pagpaubos ug pagkamapainubsanon nagpugos sa mga nagbaton niini ngadto sa kahadlok sa Dios, sama sa haligi nga lig-on nga natukod sa templo sa Dios.

57. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa demonyo sa garbo, aron dili ka mahulog sa espiritu sa garbo ug pagsuway ug makadaut sa imong kaugalingon. Walay kaulaw sa pagpabilin nga masunuron sa Ginoo ug pagbuhay og maayo sa imong kaugalingong mga kamot. Kini nga gamay nga hurno—ug ang pag-antos nga imong ginasagubang alang sa Ginoo—magahatag kanimo og kinabuhi nga walay katapusan. Hunahuna-a nga

adunay usa ka tawo nga mibaylo sa usa ka drachma alang sa daghang libo ka talento sa bulawan; mao kana ang katumbas sa tanang kasubo sa kinabuhi sa monghe kon itandi sa umaabot nga pag-antos nga nagpaabut sa mga nagbuhat sa dautan. Mibiya ka og gamay, apan gihatagan ka og daghan. – Busa, talikdi ang garbo, ug ang Ginoo maoy imong bahin.

58. Ang nagbarug nga mga kinaiya ug hiyas sa usa ka tawo nga adunay tinuod nga pagpaubos mao kini: pagtan-aw sa kaugalingon nga mas makasasala pa kaysa sa tanang makasasala, nga wala'y nahimo nga maayo sa atubangan sa Dios; pagbasol sa kaugalingon sa tanang panahon, sa matag lugar ug sa matag buhat; dili mosaway sa bisan kinsa ug dili makakaplag og bisan kinsa sa kalibutan nga mas makasasala o mas pasagad pa kaysa sa kaugalingon, kondili kanunay nga dayegon ug himayaon ang tanan; dili gayud mosaway, maminusan o mosilot sa bisan kinsa; maghilom kanunay, ug dili mosulti bisan unsa gawas kon pangutan-on o sa mga kaso sa grabe nga kakahanglanon; ug kon pangutan-on, o kon adunay tuyo, o kon ang labaw nga panginahanglan mopugos kaniya sa pagsulti ug pagtubag, nan kinahanglan kini buhaton nga hinay, kalmado, ug gamay ra, sama sa gipugos ug uban sa kaulaw; dili magpasigarbo sa bisan unsa, ni makiglalis sa bisan kinsa bahin sa pagtuo o bisan unsa pa; apan kon ang usa ka tawo mosulti og maayo, isulti kaniya: 'Oo', ug kon dautan, motubag: 'Sumala sa imong gusto'; magpaubos ug pagdumti sa kaugalingong kabubut-on ingon nga usa ka makadaot; kanunay nga ipanaug ang panan-aw sa yuta; kanunay nga ipahimutang sa atubangan sa mata ang kaugalingong kamatayon; ayaw gayud pag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya, ayaw gayud pag-istorya nga walay seryoso, ayaw gayud pagsulti og bakak, ayaw gayud pagsupak sa mas labaw kanimong; pagtugot sa mga insulto, kahuya, ug kapildihan uban ang kalipay; pagdumot sa katamaran ug paghigugma sa pagpaningkamot; dili maghatag ug kasubo sa bisan kinsa, ni mosamok sa konsensya sa bisan kinsa. Mao kini ang mga timailhan sa tinuod nga pagpaubos; ug bulahan ang adunay niini; kay dinhi siya magsugod sa pagka puy-anan ug templo sa Dios, ug ang Dios nagpuyo sa sulod niya – ug siya mahimong manununod sa Gingharian.

59. Walay pagpaubos sa usa ka makasasala kon giisip niya ang iyang kaugalingon nga makasasala: apan ang pagpaubos naglangkob niini—nga samtang nasayud ka sa daghan ug dagkong mga butang sulod kanimong, dili ka maghunahuna og bisan unsang dako mahitungod sa imong kaugalingon. Mapainubuson siya nga sama kang Pablo; apan miingon siya mahitungod sa iyang kaugalingon: *'Wala koy bisan unsa sa akong kaugalingon'* (1 Cor. 4:4), o: *'Si Cristo Jesus miabot sa kalibutan aron luwason ang mga makasasala, nga ako ang labing una niini'* (1 Tim. 1:15). Busa, ang pagpasidungog sa kaugalingon tungod sa kaugalingong merito samtang nagpaubos sa hunahuna—mao kana ang tinuod nga pagpaubos!

6. Mga Kinatibuk-ang Leksyon sa Asketikong Kinabuhi

1. Aduna'y pagpugong sa dila – dili mag-istorya og daghan, dili mag-istorya og walay pulos, dili maninirang; dili pag-antos sa uban pinaagi sa pulong, dili pagpanumpa, dili pag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya, dili pagpanikas, dili pagpanikas sa luyo, dili pag-istorya sa sekreto, dili pag-apil sa mga butang nga dili atong kabaloran.

2. Aduna'y pagpugong sa dunggan – pagpugong sa pagpaminaw ug dili malimbong sa walay pulos nga tsismis.

3. Adunay pagpugong sa mata – pagpugong sa pagtan-aw ug dili ipunting ang mata sa makasasala nga makapahimuot o dili angay.

4. Adunay pagpugong sa kasuko – pagpugong sa kaugalingon sa kasuko ug dili kalit nga masuko.

5. Adunay pagpugong sa kaugalingon bahin sa himaya: dili mangandoy o mangita og pagdayeg ug dungog, dili magpasigarbo, dili mahimong hambog, ug dili magtago og sobra nga garbo sa kaugalingon.

6. Adunay pagpugong sa hunahuna – pagpugong sa hunahuna pinaagi sa kahadlok sa Dios, dili mosugot sa makadani ug makapahugno nga mga hunahuna, ug dili malingaw niini.

7. Aduna'y pagpugong sa pagkaon: ayaw paghandum o pagpangita og daghan, tam-is, o mahal nga pagkaon; ayaw pagkaon sa dili regular nga oras; ayaw pag-uyon sa pagka-gluton; ayaw pagpa-awhag sa kahakog tungod sa kalidad sa pagkaon; ug ayaw paghandum og lain nga putahe karon, ug laing putahe unya.

8. Aduna usab moderasyon sa pag-inom: dili mag-inom dili lang bino kondili pati tubig nga walay sukod; dili mangita og kalipay sa pag-inom sa maayo nga pag-andam nga mga ilimnon; dili mangita og lain-laing ilimnon; dili mag-inom og bino nga walay hinungdan; ug dili motambong sa mga salo-salo.

9. Aduna'y paglikay sa makasasala nga kahilambigit – dili mosugot sa kalit nga pagbati sa kahilambigit, dili mosugot sa makauwaw nga mga hunahuna, dili motuman sa mga tinguha sa unod, kondili pugngan ang kaugalingong mga pagbati pinaagi sa kahadlok sa Dios.

10. Ang mga Balaang Amahan nagbilin kanato og usa ka katingalahang lagda alang sa mga buhat sa paghinulsol ug asetikong paningkamot, nga nag-ingon: 'Ayaw paglikay karon lang, kondili pag-andam og usa ka kombiyerto para sa ugma; ayaw pag-inom og tubig lang karon, kondili kuhaa ang bino para sa ugma; ayaw pagsul-ob lang og sinina nga hinimo sa buhok karon, kondili sinina nga hinimo sa pinong tela ugma; ayaw pagpakabuotan ug pagkapaubos karon lang, apan pagpakapasigarbo ug pagpasigarbo ugma; ayaw paghilom ug pagmasunuron karon lang, apan pagkasuwakon ug pagka-matig-a ugma; ayaw paghatag sa imong kaugalingon sa paghilak ug pag-aga karon lang, apan sa pagkatawa ug pagka-walay pagtagad ugma; ayaw pagtulog sa lapyahan karon lang, apan pahulay sa humok nga higdaanan ugma. Apan, magpabilin sa usa ka lagda, akong hinigugma, nga pinaagi niini malipay ka sa Dios ug makabenepisyo ka sa imong kaugalingon ug sa imong isigkatawo.

11. Sulod sa kap-atan o liman-pung ka tuig, wala usbon sa mga Balaang Amahan ang ilang lagda—mao kana, ang ilang matahum ug walay-sala nga pagpugong sa kaugalingon, nga gisunod sa pagkaon, panultihon, pagtulog sa lapyahan, pagpaubos, kalumo, pagtuo ug gugma, pagkawalay kahakog, ug walay hunong nga pag-ampo uban sa paghilak ug paghinulsol – ug sa ingon niana nga paagi gipahimungtan nila ang ilang kaugalingon. Busa ang Dios nagpuyo sa ilang sulod ug gipadayeg sa ilang panamkon.

12. Kung kinsa ang dili maghinlo sa iyang kaugalingon gikan sa matag dautang buhat, gikan sa hugaw nga hunahuna, gikan sa dautang tinguha, gikan sa kasuko, kainit sa ulo, selos, garbo, pagpasigarbo, kasina, panamastamas, paghukom, walay pulos nga pakig-istorya – sa usa ka pulong, – gikan sa tanan nga makalilisang sa Dios, ug kon, paglikay nila niini, dili nila mapahilayo ang ilang kaugalingon gikan niini; nan ang Dios dili magpuyo sa ilang sulod. Busa, maghinulsol kita, mga hinigugma, aron ang Dios magpuyo sa atong sulod – ug kita mahimong takus sa Iyang mga saad.

13. Gusto ba nimo mahibal-an unsa ang naa sa imong kasingkasing? – Paminawa pag-ayo! – Ang paghigugma sa pagdayeg usa ka timailhan nga mapahitas-on kita; ang kalipay sa lamian nga pagkaon nagpakita nga mga palasora kita; ang pagpasagad nagpaila nga tapulan kita; ang kahakog nagpakita nga dili nato gihigugma si Kristo; ang pagkainggit nagpahayag nga walay gugma sa atong sulod; ang kalipay nga atong gibati sa pagpanaway sa uban nagpasabot nga puno kita sa kasuko. Busa, ang dili makita nga kalag mahimong makita pinaagi sa lihod sa lawas, nga nagpadayag kon kini maayo o dautan.

14. Apan ang dila mao ang labing dili mapugngan nga magtutudlo sa gipangga sa kasingkasing ug sa gipangandoy niini; ang mga tinago sa atong kasingkasing mapadayag pinaagi sa atong mga ngabil. Kung ang atong mga ngabil abli ug walay bantay, ang atong mga pulong mogawas nga walay pagpili, nagpadayag sa tanan nga anaa sa kasingkasing. Busa, kung gusto nimong mahibal-an ang mga hunahuna sa kasingkasing, tagda ang mga ngabil; gikan niini imong mahibal-an unsay gina-atiman ug gipaningkamotan sa kasingkasing—bisan kini sa kalibutan o langitnon, espirituhanon o unodnon, kalipay o pagpugong sa kaugalingon, kahakog o katagbawan, pagpaubos o garbo, gugma o kasuko. Gikan sa bahandi sa kasingkasing, ang mga ngabil naghatag og pagkaon sa mga moanha, ug ang gipamulong sa dila nagpadayag kung unsay gihigugma sa kasingkasing – si Kristo, o usa ka butang niining kalibutan.

15. Ang atong kalag maayo sa kinaiyahan, apan mahimong dautan pinaagi sa kaugalingong gawasnon kabubut-on. Ang mga pagbati dili natural; kini gipahimutang ug gipalambo sa dautang kabubut-on – ug ang batasan nagpalig-on kanila sama sa kinaiyahan mismo. Ang kinaiyahan pagkaulipon; ang batasan mao ang kabubut-on. Ang kabubut-on, nga gawasnon, sama sa usa ka mag-uuma nga nagpanimplar sa atong kinaiyahan og dautan ug maayong batasan sumala sa iyang gusto. Ang kinaiyahan mao ang yuta nga atong ginahan-ay; ang kabubut-on mao ang mag-uuma; ug ang Balaang Kasulatan mao ang mga magtatambag ug magtutudlo nga nagtudlo sa atong mag-uuma kung unsang dautang batasan ang angay niyang wagtangon ug unsang maayong hiyas ang angay niyang palambuon.

16. Bisan unsa pa ka matinud-anon ug ka masigasig ang atong mag-uuma, kung walay pagtulon-an sa Balaang Kasulatan, dili siya lig-on ni maalamon. Ang mga sugo sa Balaang Kasulatan naghatag kaniya og pagsabot ug kusog, ug gikan sa ilang kaugalingong mga sanga, mga maayong hiyas nga itanom sa kahoy sa kinaiyahan—mao kini: pagtuo, paglaum, gugma, kahibalo, pagkamaigmaton ug uban pa. Apan kon ang atong mag-uuma, sa iyang garbo, magdesisyon nga biyaan ang iyang magtutudlo ug magtatambag, nga mao ang, ang Balaang Kasulatan, nanugdan siya sa paglihok sa sayop, ug gitapot sa kinaiyahan ang mga butang nga

langyaw niini; nga akong pasabot mao ang: kawalay pagtuo, pagkawalay kahibalo, kasuko, pagpanukot, garbo, pagka-walay pulos, paghigugma sa himaya, pagka-gahaman, panagbangi, panag-away ug daghan pang uban nga susama; kay, sa pagbiya niya sa Maghahatag sa Balaod, siya mismo gibyaan usab Niya. Apan kon siya makahinulsol, iyang hukman ang iyang kaugalingon ug, sa pagkahulog sa mga tiil sa Maghahatag sa Balaod, moingon: 'Nakasala ako sa pagbiya kanimo'; unya ang Maghahatag sa Balaod, sa Iyang kinaiyanhong gugma alang sa katawhan, dayon dayon modawat kaniya, maghatag kaniya og pagsabot ug kusog aron pag-usab buhaton ang uma sa iyang kinaiya, aron wagtangon ang dautang mga batasan nga naa niini ug itanom ang maayong mga hiyas sa ilang dapit. Labaw pa, gihatagan Niya siya og mga korona alang niini ug gipahapsay siya og daghang pagdayeg.

17. Ngano man, busa, nga imong gisalikway ang kalibutan, kon nangita pa gihapon ka og kalibutanong kalipay, nangita og bisti imbis sa kahubo, ug bino imbis sa kauhaw? – Gitawag ka sa pakig-away, apan gusto ka mosulod sa gubat batok sa kaaway nga walay armas; imbis nga magbantay, matulog ka; imbis nga maghilak ug maghinakit, magkatawa ka; imbis nga gugma, nagpuyo ang kasuko sa imong igsoon. Gitawag ka sa pagsunod, apan nagrebelde ka. Gitawag kamo sa panulondon sa Ginghamarian sa Dios, apan ang inyong hunahuna anaa sa mga butang sa kalibutan, nagpakita kamo og garbo ug pagpasigarbo imbis nga pagkamaubsanon ug pagkamaisog.

18. Espirituhanong negosyante kita, mga igsoon, ug sama sa mga negosyante sa kalibutan. Ang usa ka negosyante nagkwenta sa iyang kita ug kawad-on matag adlaw; ug kung nakasinati siya og kawad-on, paningkamotan gyud niya nga mabawi kini. Busa kamo usab, mga hinigugma, matag adlaw, sa gabii ug sa buntag, paghunahuna pag-ayo kung unsa na kaayo ang kalamboan sa inyong panakop. – Ug '*sa gabii*', sa pagsulod nimo sa santuwaryo sa imong kasingkasing, susiha ug pangutan-a ang imong kaugalingon: 'Nakasuko ba ko sa Dios sa bisan unsang paagi? Nakasulti ba ko og walay pulos nga mga pulong? Wala ba ko mag-amping? Nakapasubo ba ko sa akong igsoon? Nakakondena ba ko sa bisan kinsa? Samtang ang akong mga ngabil nag-awit og mga salmo, wala ba maglibot-libot ang akong hunahuna ngadto sa mga butang sa kalibutan? Niturok ba sa sulod nako ang usa ka unodnong tinguha, ug wala ba nako kini gitagbaw uban sa kalipay? Wala ba nako gitugotan nga mamando kanako ang mga kabalaka sa kalibutan?' Kung nakasinati ka og kawad-on sa bisan unsa sa mga butang nga gihisgutan, nan paningkamoti nga mabawi ang nawala; unya hungihong ug hulo, aron dili ka na usab mahulog sa samang bitag. Ug '*sa buntag*', susiha pag-usab ang imong kaugalingon ug pangutan-a: 'Unsaon man paglabay ning gabii? Nakabenepisyo ba ko sa akong paningkamot? Nagmata ba ang akong hunahuna kauban sa akong lawas? Nibutho ba ang mga luha gikan sa akong mga mata? Dili ba ko nabug-atan sa katulogon samtang nagluhod sa pag-ampo? Miabot ba sa akong hunahuna ang dautang mga panghunahuna, ug wala ba nako kini giisip-isip uban ang kalipay?' Kung napildi ka sa bisan usa niini, nan paningkamoti nga tambalan ang imong kaugalingon; magbutang og bantay sa imong kasingkasing, aron dili ka na usab makasinati sa susamang butang. – Kung magbantay ka pag-ayo, mapreserbar nimo ang imong bahandi nga buo; ug sa ingon niini, malipay ang imong Ginoo ug makabenepisyo ka sa imong kaugalingon.

19. Bantayi ang imong kaugalingon, aron dili ka matugkan sa katamaran; kay ang pagdagsa sa katamaran mao ang sinugdanan sa pagkaguba. Alagari ang putyukan, ug hunahuna ang katingalahang misteryo niini: kung giunsa niini pagkuha sa pulot gikan sa mga bulak nga nagkawalat sa yuta. Pasud-onga sa imong hunahuna kining gamay nga binuhat. Bisan pa man kung tipuon ang tanang maalamon sa kalibutan ug ang tanang pilosopo sa uniberso, dili nila masukod ang iyang kinaadman. Ug ang matag maalamon nga tawo, sa pagtan-aw sa iyang mga paningkamot, naghimaya sa Dios nga Magbubuhay, nga namangha nga ingon ana kadako nga kinaadman mogikan sa ingon ana ka gamay nga binuhat. Ingon usab, akong hinigugma, pagkahi sama sa putyukan, ug tiguma para sa imong kaugalingon gikan sa Balaang Kasulatan og usa ka dato ug dili malaglag nga bahandi, ug ipadala kini sa dalan paingon sa langit.

20. Ang monghe sama sa usa ka mandirigma nga mosulod sa gubat, nga nagpanalipod sa iyang lawas sa tanang kilid gamit ang bug-os nga panon, nagpabiling mapagmatngon hangtod makab-ot ang kadaogan, ug nagbantay aron dili kalit nga atakehon siya sa kaaway, ug aron dili siya, kon mapakyas siya sa pag-amping, madakpan. Sa samang paagi, kung ang usa ka monghe, pinaagi sa pagtugot sa iyang kaugalingon nga maluya, mahimong tapulan, dali ra siyang dakpon sa kaaway; kay ang kaaway magpanginabuhi kaniya og hugaw nga mga hunahuna, nga iyang gidawat uban ang kalipay—nga nagpasabot ko og hunahuna sa garbo ug pagka-mapahitas-on, ingon man pagpanukmod ug pagpanaway, pagka-gahaman sa pagkaon ug dili mapugngan nga pagkatulog, ug, labaw pa, magduso kaniya ngadto sa pagkawalay paglaum. Apan kon ang usa ka monghe

magpabilin nga magmatngon kanunay, siya makadawat sa tabang sa grasya sa Dios, tudluan siya sa Dios kon giunsa Siya pagpalipay, ug siya mahimong makapahimuot sa Dios ug magdayeg usab sa Dios. Sama sa usa ka tawo nga nagtan-aw sa iyang kaugalingon sa salamin nga siya ang nagtan-aw ug gitanao, ingon usab, kung ang grasya makapahulay sa usa ka tawo ug mopuyo sa sulod niya, kini naghimaya sa maong tawo ug kini mismo gihimaya usab sa maong tawo.

21. Kung walay tabang sa grasya, ang kasingkasing dili makabaton og igong kusog sa iyang kaugalingon ni mapuno sa paghinulsol aron matarong nga makumpisal sa atubangan sa Ginoo; sa sukwahi, ang tawo pobre ug kulang sa mga hiyas, ug ang daotan ug hugaw nga mga hunahuna moturok sulod kaniya, *'sama sa uwak sa gabii sa usa ka guho'* (Salmo 101:7). Busa, katungdanan sa tawo ang pagtawag sa grasya, aron sa dihang kini moabot, kini makahatag kaniya og kahayag—katungdanan sa tawo, human siya maghinulsol, ang pagpangita nga ang grasya magpuyo sa sulod niya ug motabang kaniya; ug uban sa grasya molambo siya sa matag hiyas, ug, sa pagkasidlak niini, makasabot siya sa lain-laing matahum ug kahimayaan sa mga panalangin sa umaabot nga kapanahonan. Ang grasya nahimong pader ug kuta alang kaniya, ug nagpanalipod kaniya gikan niining kapanahona alang sa kinabuhi sa umaabot nga kapanahonan.

22. Paningkamoti ang pag-angkon sa hingpit nga pagkamaayo, nga gidayandayan sa tanan nga gihigugma sa Dios (mao kini ang gugma). Gitawag kini nga nag-inusarang pagkamaayo ug naglangkob sa tanang kaanyag ug lain-laing matang sa mga pagkamaayo. Sama sa usa ka korona nga dili pagahimoon kung walay bililhon nga mga bato ug pinili nga mga perlas, ingon usab dili mahimo ang usa ka hingpit nga hiyas kung walay katahum sa nagkalain-laing mga hiyas. Kini hingpit nga sama sa usa ka korona. Sama sa ulahi, kung kini kulang sa bisan usa ka hiyas nga o usa ka perlas, dili kini makasidlak sa maharlikang ulo, ingon usab kining talagsaong hiyas, kung kini kulang sa bisan usa ka aspeto sa katahum nga makita sa ubang hiyas, dili kini matawag nga hingpit nga hiyas.

23. Susama usab kini sa mga pinong pagkaon, nga giandam uban sa tanang matang sa pinong panakot, apan dili walay asin. Sama sa mga maayong putahe, kon walay asin, dili angay kan-on ug dili lami, ingon usab kining hiyas, nga gipahimutang sa tanang kaanyag sa nagkalain-laing hiyas, hingpit nga dili makapahimuot kon kini walay gugma alang kang Kristo ug sa isigkatawo.

24. Sama usab kini sa usa ka hingpit ug matahum nga alpabeto, diin ang mga letra maayo kaayo pagkahimo ug napalamutian, apan mahimong hingpit nga walay pulos kon bisan usa ka letra tangtangan gikan niini. Ingon usab, kining hiyas, kon kuhaan og bisan usa sa ubang mga hiyas, mapamatud-an nga hingpit nga walay pulos.

25. Ug kini usab sama sa usa ka dakong agila nga naglupad sa kahitas-an, nga sa pagtan-aw sa pagkaon nga naipit sa lambigit, mihuros kini niini sa tibuok kusog; apan, sa iyang kadasig sa pagdakop sa biktima, ang iyang mga kuko masangit, ug tungod niining gamayng butanga, ang tibuok niyang kusog napugngan: ug bisan pa nga, sa gawas, ang tibuok niyang lawas daw gawas ug walay sapot sa lambigit, apan ang tanan niyang kusog napugngan sa mga lambong. Sa samang paagi, kini nga hiyas, kon kini mapugngan sa bisan unsang butang sa kalibutan, mapugngan ang pagginhawa, maluya ug mausak, ug dili na makalupad paingon sa kahitas-an; kay kini napugos nga magpabilin sa yuta.

26. Sama sa usa ka tawo nga molusong sa kalawom aron mangita og bililhon ug talagsaong perla, ug sa diha nga makakaplag niini, mosaka siya sa ibabaw ug magdali paingon sa baybayon uban sa dakong bahandi. Busa usab, tangtanga ang imong kaugalingon sa tanang hugaw niining kinabuhiha, sul-oba kini nga hiyas, ug, nga nakasul-ob niini, magbantay ka sa adlaw ug sa gabii, aron kini dili matangtang gikan kanimo. Walay bisan unsang kalisdanan ang makapahugno sa kalag nga nagpanag-iyang niini—bisan gutom, bisan kahubas, bisan kawad-on sa paglaum, bisan sakit, bisan kakabus, bisan pagpanlupig, o bisan unsang laing demonyong tukso. Kung magbantay kini, modako pa gayud kini niini ug pagakuroran, nga kanunay nga molambo sa Dios ug mapahayag. Bisan ang kamatayon mismo walay gahum nga makadaot niini; sa kasukwahi, sa pagbulag gikan sa lawas, dawaton kini sa mga Anghel uban ang kalipay ngadto sa langit, ug dad-on kini ngadto sa Amahan sa mga kahayag.

27. Ang Amahan ug ang Anak, kauban ang Espiritu Santo, malipay kaniya. Ang Amahan malipay kaniya tungod kay gihigugma niya Siya ug wala siyay lain gihigugma gawas kaniya. Ang Iyang bugtong Anak malipay kaniya tungod kay gihandom siya kaniya ug wala siyay lain gipangita gawas kaniya. Ang Espiritu Santo malipay kaniya tungod kay nahimo siya nga Balaang Templo alang Niya, ug Nipuyo Siya sa sulod niya. Ang langit ug ang mga langitnong puwersa malipay kaniya, ug sa usa ka tingog sila mosimba ug maghimaya sa Amahan, sa Anak, ug sa Espiritu Santo, kay nakita nila nga siya gidayandayan sa anghelnong hiyas sa

tibuok kaanyag sa pagkamatarung. Nagakalipay ang Paraiso kaniya, kay nadawat niya kini ingon nga panulondon. Himaya ug kahimayaan sa usa ka maayo ug maloloy-on nga Dios, Nga, sa Iyang kaayo, gihatagan kita sa Iyang Gingharian.

28. Magpaka-matngon kita ug magpaningkamot atol niining mubo nga panahon. Duol na ang gabii. Ang Magahatag sa Ganti moanha sa himaya aron ganti-an ang matag-usa sumala sa iyang mga binuhatan. Pag-amping nga walay bisan kinsa kaninyo, human makalampos, ang mahimong kampante ug sa ingon mawala ang walay kinutuban nga ganti sa Manluluwas. Ang usa ka monghe sama sa usa ka gipugas nga uma nga, human mitubo tungod sa mabungahong ulan ug hamog, nagbunga og bunga sa kalipay; ug sa pag-abot sa panahon sa pag-ani, ang mag-uuma mag-amping kaayo nga basin ang uhab ug mga buangis nga hayop makaguba sa uma. Sa dihang madawat sa mag-uuma ang iyang ganti sa ani, human niya tipuon ang mga bunga sa uma sa kamalig, siya malipay ug malipayong magpasalamat sa Dios. Ingon usab, samtang anaa pa sa lawas, ang monghe kinahanglan mag-atiman sa kinabuhi nga walay katapusan, magpaningkamot sa pagpanagsa hangtod sa katapusang adlaw, aron dili tungod sa kapabayaang mapalangan ang tibuok niyang kinabuhi. Ug sa dihang, pagkahuman sa iyang paningkamot, sama sa mag-uuma, iyang gidala ang bunga sa iyang paningkamot ngadto sa langit, naghatag siya og kalipay ug pagdayeg sa mga Anghel.

29. Hunahuna nga adunay usa ka tawo nga nagatindog sa atubangan sa Hari ug nakig-istorya Kaniya, nga sa pagdungog sa tawag sa usa ka kauban nga sulugoon, biyaan niya ang katingalahang ug himayaang pakighinabi sa Hari ug mosugod sa pakig-istorya sa sulugoon; ingon usab ana ang usa nga nakig-istorya samtang ginakanta ang mga salmo. Magmatngon kita, mga hinigugma, kinsa ang atong gitindogan sa atubangan. Sama sa mga Anghel, nga nagatindog sa Iyang atubangan uban sa dakong pagrespeto, nagadayeg sa Magbubuhay, kita usab kinahanglan magatindog uban sa kahadlok sa panahon sa pagkanta sa mga salmo. Ayaw pagbuhaton nga samtang anaa ang atong lawas, ang atong hunahuna naa sa lain nga dapit.

30. Tulo ka matang sa pamatasan ang nagpadaghan sa daotan, ug ang usa dili iapil sa mga maayo: kung ang mga batan-on mosupak; kung ang mga tigulang mapanukmo sa kalampusan sa ilang mga batan-on; kung ang mga deboto madani sa dili angay nga mga buhat; ug kung ang abá, tungod sa iyang kaugalingong pagkawalay-hibalo, magpugos ug magpabayat sa mga igsoon.

31. Tulo ka matang sa buhat ang nagpadaghan sa maayo, ug usa ka ikaupat nga matahum sa atubangan sa Ginoo ug sa mga tawo: kung ang mga igsoon nagkahiusa sa pagkamapaubos ug kamatuoran; kung ang usa ka igsoon nagtudlo sa lain sa kahadlok sa Ginoo; kung ang mga batan-on mosunod sa mga tigulang sama sa ilang mga agalon; ug kung ang abá nagmahal sa iyang mga igsoon sama sa iyang kaugalingon, ug tinuod nga nag-amuma sa kaluwasan sa ilang mga kalag.

32. Kung makakita ka og tawo nga nagbaligya og butang, ingna sa imong kaugalingon: "Kining tawoha, sa iyang pagka-gahaman sa panandaliang butang, nag-antos og daghan aron makatigom og mga butang nga malata. "Tinood gayud, ikaw, akong kalag, dili ka mawadan og kaisog mahitungod sa walay katapusan?" – Kung makakita ka og mga tawo nga nag-away sa usag usa, ingna sa imong kaugalingon: "Kining mga tawo naningkamot kaayo ug nag-away sa usag usa tungod sa usa ka butang nga walay pulos gayud. Sigurado gayud ikaw, akong kalag, nga adunay daghang mga talento, dili ka mapakyas sa pagbalik, sama sa angay nimong buhaton, ngadto sa Dios, aron ang imong utang pasayloon?" – Kung makakita ka og mga tawo nga nagtukod og balay nga luwad, ingna sa imong kaugalingon: "Kining mga tawo, nga nagtukod og balay nga luwad, nagpaningkamot aron mahuman ang buluhaton. Sigurado nga ikaw, akong kalag, dili pasagdan ang mga puloy-anan nga walay katapusan?" Apan aron dili madugay ang akong mga pulong pinaagi sa paghisgot sa usa ka butang unya sa lain, ingonon ko kini: bisan unsa ang atong makita sa kinabuhi, ilisan nato ang mga hunahuna sa kalibutan ug ang ordinaryong pangatarungan sa espirituhanong hunahuna, ug uban sa grasya nga motabang kanato, kita makabenepisyo gayud.

33. Unsa ang usa ka monghe? Ang usa ka monghe sama sa usa ka tawo nga, samtang nahulog gikan sa taas kaayo nga lugar, nakakita og pisi nga nakasabit sa taas sa yuta, gikuptan kini, nagkupot niini, ug walay hunong nga nag-agaw og tabang sa Ginoo, nga nahibalo nga kon siya maluya ug buhian ang pisi sa duha ka kamot, siya mahulog ug mamatay.

34. Tungod kay dili kita andam mag-antos og gamay nga kasubo alang sa Ginoo, walay pagduha-duha natong mahulog sa daghan ug grabeng kasubo. Tungod kay dili nato buhian ang atong kaugalingong kabubut-on alang sa Ginoo, nagdala kita og espirituhanong kadaut sa atong kaugalingon. Tungod kay dili nato ikapugos ang pagkaubos ug pagkaulaw alang sa Ginoo, gipahilayo nato sa atong kaugalingon ang kahupayan sa mga matarong. Tungod kay wala nato tagda ang mga pahimangno nga gihatag kanato alang sa Ginoo, gihimo nato

ang atong kaugalingon nga dulaan sa mga demonyo. Tungod kay dili nato dawaton ang pagtul-aw sa tungkod, usa ka kal-ang ang nagpaabot kanato, diin walay maglipay kanato.

35. Ang Manlimbong—ang kaaway—nagtanum sa iyang mga hilo sa matag-usa kanato sa nagkalain-laing paagi, ug pinaagi sa iyang mga limbong ginapahimo niya nga matumba ang matag-usa kanato. Ang usa nag-ayuno, apan nagpaubos sa iyang kaugalingon sa panag-away ug pagpanukag. Ang lain naglikay sa makauwaw nga mga tinguha, apan napugos sa pagka-mapahitas-on. Ang usa pa nangibabaw sa pagpamalandong, apan naipit sa mga bitag sa paghukom. Ang usa naglikay sa paghukom, apan napuno sa pagsuway ug pagbangi. Ang usa naglikay sa pagkaon, apan nalumos sa garbo ug pagpasigarbo. Ang lain dili mapoy sa pag-ampo, apan nagtugot sa kasuko ug kasilotan nga mamando kaniya. Ang usa nakalampos sa pipila ka gagmay nga butang ug naghari-harian na sa mga mas pasagad kaysa kaniya. Ang matag-usa, sa usa ka paagi o sa lain, napugos sa sala – ug walay nakamatngon niini.

36. Ang atong pakigbisog dili batok sa makita nga mga tawo, nga pinaagi sa pagbantay sa atong kaugalingon, maprotektahan nato ang atong kaugalingon. Ang mga nakig-away batok kanato dili makita. Busa, dako ang katalagman alang sa mga walay pag-amping, apan dako usab ang ganti alang sa mga mananaog. – Atong atubangon sila sa pakig-away uban sa kaalam ug mapildi nato sila. – Kung ang kaaway, – tugoti ko nga mohatag og pananglitan, – mag-awhag kanato sa pagka-gahaman sa pagkaon, atakehon nato siya pinaagi sa pagpuasa; kung iyang pukawon sa atong sulod ang kahilambigit sa usa ka babaye, pinaagi sa pagpakita og paglahutay mapildi nato ang pagbati, ug ang kaaway dali dayon molayas gikan kanato; kung iyang pukawon kanato ang kasuko, mag-andam kita sa kalinaw; kung iyang pugson kita sa kasuko, magpakabuot kita; kung iyang pasigaon ang kasuko sa atong sulod, magpabilin kita sa gugma; kung iyang dasigon kita sa pagpangita og dungog, ipakita nato ang pagka-mapainubsanon; kung iyang dasigon kita sa pagpangita og himaya, yakapa nato ang atong pagka-walay bili; kung iyang dad-on kita sa kahubog sa damgo ngadto sa kataas-taasan, ipahimutang nato sa atong atubangan ang pagka-mapainubsanon sa Ginoo. – Kung atong supakon ang kaaway sa ingon ani nga paagi, dili siya makasukol kanato ug molayas, ug mobalik kanato ang grasya.

37. Pagbantay sa imong kaugalingon, O ikaw nga mahigugmaon sa pagkamapainubsanon, basig molabay ang imong mga adlaw sa kawalay pagtagad. Ayaw pagtipig ug limbong nga hunahuna sa sulod nimo, basig mapukan ang imong kusog sa pakigbisog batok sa imong kaaway. Kanunay nga ipabilin sa imong hunahuna ang labing mahigugmaong Ginoo, aron ang imong agi sa pagpanagsa mapahimutang sa kalampusan. Pagdali sa mga pakigbisog sa imong pagpanagsa; kay kalit nga moabot ang adlaw nga ang mga nagapaningkamot pagakoronahan, ug ang mga tapulan maghinulsol. Tiguma og pagkamaayo samtang adunay pa'y panahon; tiguma og pagrespeto alang sa imong mga mata, kamatuoran alang sa imong mga dalunggan, mga pulong sa kinabuhi alang sa imong dila, pagbisita sa mga masakiton alang sa imong mga tiil, ang hulagway sa imong Ginoo alang sa imong kasingkasing, ug kalampusan sa pagkamatinud-anon alang sa imong mga bukton ug tiil, aron ikaw ikonsiderar nga takus sa mas dako nga dungog sa atubangan sa mga Anghel ug sa mga tawo. Gipasidunggan ang usa ka walay kinabuhi nga kahoy kon kini magbitbit sa hulagway sa usa ka mortal nga hari; labi pa gayud kaha, karon ug sa umaabot nga kapanahonan, ang usa ka kalag nga adunay Dios sa sulod niini pagahimong dunggan.

38. Umari, akong mga higala, magluhod kita sa atubangan sa Ginoo, aron Iya kitang hatagan sa kahayag sa kalag aron masuta nato ang mga limbong sa kaaway—ang atong supak, nga nagdumot sa tanang matahum. Kay nagbutang siya sa atong agianan og mga bitin, mga tukso, kadaut, mga kalibog niining kapanahona, kalibog sa unod, paglaum sa pagpadayon niining kinabuhi, kahadlok sa atong mga paningkamot, katamaran sa pag-ampo, katulogon ug pagkamapahulay sa unod samtang nag-awit kita sa mga salmo. Apan sa iyang ka-mapisan, kita walay pag-amping; ug sa kadaghan sa iyang paghimo og dautang plano, mas labi nato nga pasagdan ang atong katungdanan, bisan pa nga nasayud kita nga gibilang ang atong mga adlaw – ug ang Ginoo sa himaya moabot na.

39. Nisaar kita nga magbunga sa bunga sa kinabuhi. Apan alang sa atong bunga, walay luha aron kini mahinog; walay paghinulsol aron kini mamulak pinaagi sa gininhawa sa mga luha; walay nagpaubos aron kini panalipdan gikan sa dakong kainit; walay pagbulag sa mga butang sa kalibutan, basi pa unta kini mabug-atan sa bisan unsang supak; wala'y gugma sa Dios—ang kusgan nga gamot nga nagpabuhi sa bunga; wala'y pag-amping sa mga butang sa kalibutan; wala'y pagbantay, wala'y alerto nga hunahuna, nga gipukaw sa pag-ampo. Sa baylo niining mga matahum ug maayong hiyas, naa kita'y ilang sukwahi: aduna'y mabangis nga kasuko ug pagkasuko-suko, nga pinaagi niini ang nabunalan nga bunga dili na angay sa bisan unsa; anaa ang kahakog,

nga nagpabug-at niini; ana usab ang dakong pagkawalay paglaum. Pasagdan kaha sa tanang kini nga mga kalisdanan nga kini mohinog sa husto, aron kini mahimong angay para sa Ginoo niini?

40. Aron, pinaagi sa pag-oberba sa paagi sa kinabuhi sa matag tawo, atong masundon ang ilang pamatasan—mao ang, kung giunsa sa matag-usa, nga armado sa kadasig, ang pagdali padulong sa *'himaya sa labaw nga tawag'* (Fil. 3:14)—kinahanglan nato nga maampingong obserbahan sa usa ka tawo ang hingpit ug walay paglubad nga pagtuo, sa lain, paglaum sa Dios; sa lain pa, usa ka doble nga gugma alang sa Ginoo ug sa kaulag; ug sa lain pa, giunsa niya, sa kahadlok sa Dios, pagbarog sa iyang bantay, pagpanalipod sa iyang kaugalingon batok sa matag dautang buhat, pagpuyo og kinabuhi nga dili masawayon ni mapasanginlan, kondili, sa sukwahi, gidayeg sa tanan tungod sa pagkabalaan ug pagkawalay-sala sa iyang pamatasan.

41. Tan-awa giunsa sa lain, nga giatake sa kaaway pinaagi sa nagkalain-lain mga pagbati, ang pagpangitag dalangpanan sa pag-ampo ngadto sa Dios ug, sa pagkapilit kaniya uban sa gugma ug pagmusa, nakadawat sa tabang sa grasya ug naluwas gikan sa dili angay ug hugaw nga mga hunahuna, – nagahilak sa kapait, uban sa mga luha ug mga pag-agah, nagahinulsol sa iyang nabuhat, nagasubo sa iyang mga sala uban sa kasubo, nagakumpisal niini sa Diyos pinaagi sa pag-ampo ug pagbantay, nagasugakod sa kalisod pinaagi sa pagpuasa, pagpugong sa kaugalingon ug kasubo, ug naningkamot nga maluwas ang iyang kaugalingon pinaagi niining mga armas. Busa paningkamoti ang imong kaugalingon sa pakigbisog hangtod sa kamatayon, sama sa usa ka tinuod nga mandirigma, – hinumdumi nga ang ascesis dili usa ka yano nga butang, ug nga ang kaluwasan makab-ot lamang pinaagi sa dakong pagkamapisan.

42. Sundi ang ehemplo sa mga nagpakita og hingpit nga pagbiya sa kalibutan – ug dali ra ka mosaka sa kahitas-an sa pagkamaayo. Kung makakita ka sa usa ka tawo nga hingpit ang pagbulag sa mga butang sa kalibutan – giunsa niya pagbiya sa tanan, naningkamot siya nga palayloon ang iyang hunahuna gikan sa tanang kabalaka, aron siya makapadayon sa pag-ampo nga walay samok, ug aron walay hunahuna o kabalaka nga makasamok sa iyang pag-ampo – paningkamoti sa tibuok nimong kusog nga sundon siya. Ang bisan kinsa nga nag-ampo sa Dios uban sa putli nga kasingkasing, uban sa gugma ug luha, nagpakita sa Dios mismo sa iyang hunahuna, sama sa usa ka salamin. Ug kini nga bililhon nga panalangin makab-ot pinaagi sa pagka-imol, kakabus, ug kinabuhi nga puno sa tanang matang sa kalisud. *'Kipot ang ganghaan, ug makapis ang dalan nga padulong sa kinabuhi'* (Mat. 7:14).

43. Alig-na ang mga Santo sa imong paagi sa kinabuhi – ang uban sa pagrespeto ug kahadlok sa Dios, ang uban sa pagpaubos, ang uban sa pagpahubos sa kaugalingon ug pagpangpasipala sa kaugalingon, ang uban sa kahilom, ang uban sa pagkamapainubsanon, ang uban sa maayong buot nga pagkamapailubon, ang uban sa pagkamahinatagon ug kalinaw, ang uban sa pagkamaabiabihon ug pagkahiusa sa hunahuna, ang uban sa pagka-matngonon ug pagka-maampingon, ang uban sa mahigalaong pamatasan, pagkamaabiabihon ug pagkamapailubon, ang uban sa pagpasaylo sa mga sala, kaisog ug kadunggan, ang uban sa mga buhat sa kabayanihan ug pagsunod, ang uban sa pisikal nga trabaho ug pag-alagad sa ilang mga igsoon, ang uban sa kadasig ug kainit sa espiritu, ang uban sa hingpit nga pagbulag sa kalibutan ug sa adlaw-adlaw nga pagkamatay ingon sa usa ka krusipiyado, ang uban sa pagkamapailubon sa espiritu ug gugma sa kamatuoran, ang uban sa pagkamahigpit ug pagkabirhen. Tan-awa usab – sa uban alang sa pagkabuotan ug pagka-andam sa pagtabang, sa uban alang sa pagkamapainubsanon sa kinaiya ug pagkamaayo, sa uban alang sa kalooy ug pagkamaloloy-on, sa uban alang sa pagka-patas ug hustisya, sa uban alang sa pagka-yano ug pagka-mapainubsanon, sa uban alang sa pagkasatisfied sa gamay ug pagkamotibo, nga mailhan sa pagkamapainubsanon ug pagkatul-id, kinsa pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo, pag-awit sa mga salmo ug suba sa mga luha – sa mubo, pangitaa ang mga kinaiya sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios sa matag-usa – ug alagari kini.

44. Paninguhaon nato nga atong itutok ang atong panan-aw sa mga butang nga naa sa itaas, hunahunaon ang mga butang nga naa sa itaas, kanunay hinumduman ang mga butang nga naa sa itaas, hingpit nga magpabilin sa mga butang nga naa sa itaas, magpabilin sa kanunay nga pakig-uban sa mga butang nga naa sa itaas – ug sa bisan unsang paagi dili nato ituyok ang atong panan-aw sa mga butang nga naa sa ubos, diin adunay mga kalipay, diin adunay mga kahakog niining limbongon ug makaguba-sa-kinabuhi nga kalibutan. Maayo gayud nga kanunay natong tan-awon ang mga butang sa langit pinaagi sa mata sa kasingkasing, nga mag-amping gayud nga walay bisan unsa mosulod sa itom sa maong mata—bisan dautang hunahuna o bisan unsang butang nga makapasuko sa Dios—ug makalabo sa hunahuna.

45. Kinahanglan mag-ampo kita nga walay hunong aron luwason kita sa Ginoo gikan sa mga limbong sa yawa. Kay kining mga hunahuna dili lang mosangpot kanato sa kalisod kon nag-inusara kita sa atong selda, apan mosaka kini nga kusgan bisan pa kon magkatigum kita sa balay sa Ginoo; nga nagpahinabo nga bisan

ang lawas sa mga tawo atong tan-awon sa hugaw nga mga mata; ug ang bitin magdala kanato sa mismong buhat sa kaulaw pinaagi sa mga hunahuna nga kathang-isip. Nagtanum siya og sagol-sagol nga mga hunahuna aron ang igsoon malibog ug dili na makapamati, uban sa putli nga hunahuna, sa labing balaan nga mga misteryo sa atong Manluluwas—ang Dios. – Bisan pa niana, pinaagi sa pagbantay sa mata ug pagpukaw sa hunahuna, mapildi kini sa usa ka matinahuron nga tawo, uban sa tabang sa E , ug sa grasya sa Dios. Busa, kinahanglan bantayan pag-ayo sa usa ka tawo ang iyang kasingkasing ug ang iyang mga pagbati; kay sa kini nga kinabuhi nagpakig-away kita og dakong gubat; ug mabangis ang atong kaaway.

46. Dili angay mohunong sa pakigbisog. Kinsa man ang naa sa kalinaw uban sa iyang mga kahuyang—unsaon man niya pagpakig-away batok niini samtang gibaligya na niya ang iyang kaugalingon sa pagkaulipon sa makasasala nga mga kalipay ug boluntaryo nga nagabayad og buhis sa manlupig? Kay bisan asa adunay pagdumot, adunay gubat; bisan asa adunay gubat, adunay pakigbisog; bisan asa adunay pakigbisog, adunay mga korona. Kung kinsa ang gustong makalingkawas gikan sa mapait nga pagkaulipon, pakig-away siya sa yawa. Human sila madaog niining pakig-away, ang mga Balaan gihatagan og langitnong mga panalangin.

47. Kinsa man ang gustong makalingkawas gikan sa pang-uyaw sa kaaway ug makawala sa iyang mapait nga pagkaulipon, kinahanglan mosupak sa kabubut-on niining atong tirano ug makig-away batok kaniya tungod sa gugma sa Magbubuhat. Kay ipakita nila ang kaisog sa ilang pakigbisog sa dihang dili lang sa ilang mga ngabil kondili sa tinguha sa ilang kasingkasing, moingon sila kaniya: 'Dili namo paminawon ang imong tingog, O diyablo, ni moserbisyo pa kami sa imong mga kahilambigit.' Apan atol sa pakigbisog, kinahanglan motaas og tingog sa pag-ampo ngadto sa Dios; aron Siya makapahiya sa mga sulugoon Niya nga nangita sa dautan. Unya, pasiga sa naglagot nga manlutos ang hurno sa kahakog sa pito ka pilo; kadtong nagalaum sa Ginoo makakita dayon niini nga hurno nga nahimong hamog – ug ang manlutos, nga kaniadto nakapahadlok, siya mismo ang makurog sa atubangan nila.

48. Miingon ang usa sa mga Santo: 'Hunahuna ang maayo, aron dili hunahunaon ang dautan; kay ang hunahuna dili makasustini nga walay buhaton'. – Busa, atong itutok ang atong hunahuna sa pagtuon sa Pulong sa Dios, sa pag-ampo, ug sa mga maayong buhat. Kay ang pagkabisi sa walay pulos nga mga hunahuna magmugna og walay pulos nga mga buhat; samtang ang pagkabisi sa maayong mga hunahuna magbunga og maayong bunga.

49. Bisan pa kon wala kay gipagawas nga makita nga luha, kinahanglan adunay pagmugos sa kasingkasing; kay adunay kalainan bisan sa mga luha. – Apan bulahan siya nga, sa iyang kalag sama sa usa ka salamin, makakita sa Ginoo, ug, kauban sa iyang mga luha, maglabay og pagdayeg kaniya sa atubangan sa Iyang kaayo; kay ang iyang pag-ampo madungog.

50. Kung gusto ka mahimong pinili nga sudlanan, nan nangibabaw ka sa pagsunod sa imong espirituhanong magtutudlo sa Ginoo ug sa pagpaubos. Ang kinabuhi sa mga Santo nahimong masidlak, tungod kay napasidunggan kini pinaagi sa pagsunod. Si Josue, pinaagi sa iyang hingpit nga pagsunod kang Moises, giisip nga takus sa gasa nga mosunod kaniya. Si Samuel, samtang nagsunod sa pari nga si Elias, giisip nga takus nga makadungog sa tingog sa Dios. Si Eliseo, pinaagi sa iyang pagsunod, nadawat ang espesyal nga grasya sa iyang magtutudlo. Ang Dios mismo—ang Pulong—nga nahimong tawo, nagkinabuhi sa pagka-mapainubsanon ug pagkasunuson, ingon sa giingon sa Ebanghelista: *'ug siya nagsunod kanila'* (Lucas 2:51). Ang Apostol usab miingon: *'Iyang gipakumbaba ang Iyang kaugalingon, nagmasunuron hangtod sa kamatayon, kamatayon pa gani sa krus'* (Fil. 2:8). Nagsugod ka na sa usa ka maayong tinguha; baroga nga lig-on, aron ang Ginoo magpasidungog kanimo uban sa mga malumo ug mapainubuson sa Gingharian sa Langit.

51. Usa ka igsoon, samtang nagpabilin sa pagsunod sa iyang espirituhanong mga Amahan, miadto sa lain nga igsoon ug miingon: 'Gusto nakong biyaan ang akong espirituhanong mga Amahan ug magpraktis og hilom nga ako ra.' Mitubag ang usa: 'Aduna'y usa ka tawo nga adunay anak nga lalaki, nga iyang gisalig sa usa ka magtutudlo aron tudloan siya sa iyang kaalam. Wala magtagad ang bata sa iyang trabaho. Ug pagkahuman sa pipila ka adlaw, miadto kini nga bata sa iyang amahan ug miingon: 'Amahan, kuhaa ko gikan sa akong magtutudlo; mas makat-on ko niining kahanas nga ako ra.' Apan miingon kaniya ang iyang amahan: 'Kung samtang nagkat-on ka gikan sa uban, wala kay nakat-onan ubos sa ilang giya, unsaon man nimo pagmalampuson sa bisan unsa nga ikaw ra?' Makita nako nga wala ka makat-on pag-ayo sa imong kaalam, ug nahadlok ko nga walay pulos ang akong mga paningkamot alang kanimo. Busa, buhata pag-ayo ang imong trabaho ug praktisiha kini ilawom sa giya sa maestro, aron, human ka mahimong maalamon niini nga kaalam, makakita ka unya og panginabuhì gikan niini.' – Busa kita usab, igsoon, dili maningkamot sa pagtangtang sa

yoke sa pagsumpo sa Ginoo, basi magpabilin kitang walay kahanas sa buhat sa pagpalipay sa Dios, ug walay kusog kon matintal kita.

52. Sa dihang atong mapildi ang atong mga pagbati, ug atong mapapas sa atong sulod ang tanang hilig sa kalibutan, unya ang grasya sa Espiritu Santo, sa dihang makakaplag og pahulay sa atong sulod, mosidlak sa atong mga kasingkasing, sama sa usa ka lampara nga andam na, puno sa lana ug adunay pabilo. Apan kon ulipon pa gihapon kita sa atong mga kahiligon ug malunod kita niini, sama kita sa lampara nga walay lana ug pabilo – ug naglingkod kita sa kangitngit. Busa, mag-amping kita sa pag-andam sa atong kaugalingon aron madawat ang kahayag sa hunahuna; pangitaon nato ang espirituhanong kinabuhi, aron ang atong hunahuna, nga mapasakop sa pagdumala sa Espiritu Santo, ug ang atong lawas, nga mahimong kabahin sa Espiritu, pagasantuhon sa sulod nato.

53. *Usa ka panultihon.* Duha ka lalaki ang mibiyahe paingon sa usa ka lungsod nga traynta ka stadia ang gilay-on. Pagkahuman nila makalabang og duha o tulo ka stadia, nakasugat sila og usa ka landong nga kakahoyan sa kilid sa dalan, diin naga-agos ang mga sapa sa tubig, ug daghan ang mga makapahulay nga dapit. Sa dihang misulod ang mga biyahero niining dapita, ang usa kanila, nga gustong makita dayon ang lungsod, midali sa paglabay niini, samtang ang usa mihunong aron motan-aw-tan-aw ug nahabilin sa luyo. Pagkahuman sa paglibot-libot, gusto usab niya nga moadto sa siyudad, apan tungod kay nahadlok siya sa kainit, nagpabilin siya sa landong sa mga kahoy. Apan samtang nagpabilin siya, nag-enjoy sa kaanyag sa lugar, usa ka hayop ang migawas gikan sa kalasangan, gikuptan siya ug gidani ngadto sa iyang lungib. Samtang ang usa ka lalaki, nga wala madani niining dapita, nakaabot sa siyudad nga luwas. – Kini nga parabula nagpasabot sa mosunod: ang duha ka lalaki mao kadtong misugod sa dalan sa pagkamatitud-anon ug nagsugod sa pagpaningkamot niini. Ang matahum nga dapit sa dalan mao ang kalibutan uban sa mga pangdani niini. Ang usa nga nilabay nagpasabot sa mga tawo nga, walay pagtagad sa bisan unsa, nagdali '*aron makabot ang dungog sa mas hataas nga tawag ni Kristo*' (Fil. 3:14). Ug ang usa nga nabihag sa matahum nga talanawon nagpasabot sa mga tawo nga, nakalimot sa ilang tumong, giliko ang ilang hunahuna gikan sa dili makita ngadto sa makita. Ang kainit mao ang kakapoy sa pagbuhat sa pagkamaayo. Ang kamatuoran nga ang usa ka tawo, nga nagpabilin sa usa ka dapit, nahimong biktima sa usa ka mananap nagpasabot nga kon ang bisan kinsa magpunting sa iyang hunahuna sa mga tinguha sa kalibutan, ang sala motumaw gikan niining tinguha ug, sa pagkupot niini sa tawo, gilamoy siya sama sa usa ka mabangis nga mananap—sama sa gisulat: '*Ang tinguha, kon kini maburos, manganak og sala; ug ang sala, kon kini motubo na, magbunga og kamatayon*' (Santiago 1:15). Busa, likay kita sa mga tinguha sa kalibutan, aron dili kita usab mahimong ulipon sa sala.

54. Likayi ang walay pulos nga pakig-istorya, aron dili ka mahulog sa makauwaw nga mga hunahuna. Sama sa maayong mga pulong nga mapuslanon sa kalag, ang dautang mga pulong makaguba niini, ingon sa giingon sa Apostol: '*Ang dautang pakig-uban makaguba sa maayong batasan*' (1 Cor. 15:33).

55. Sa diha nga makakita ka og mga tapulan nga tigulang na sa kinabuhi sa monastiko, kinahanglan mag-amping kaayo ka, aron sa imong pagpanig-ingon kanila, dili nimo masundan ang parehas nga dalan; ug aron, sa diha nga nahimong mapugong ka na, dili ka mahimong hambog batok kanila, nga nagpasabot sa pagtugot nga ang garbo maghari kanimo. Paminawa ang nagaingon, '*Pagbantay sa imong kaugalingon*', ug bantayi pag-ayo ang imong kalag.

56. Ayaw ipadayag ang imong mga hunahuna sa bisan kinsa, kondili sa mga nahibaloan nimong espirituhanon. Kay daghan ang mga bitag sa yawa. Ayaw itago bisan unsa gikan sa mga espirituhanong tawo, basi pa makakaplag og saligan ang kaaway ug mopuyo sa sulod nimo. Apan ayaw makigkonsulta sa mga tawo nga kalibutanon.

57. Kinahanglan likayan ang walay pulos nga pakig-istorya ug dili makig-uban sa mga walay pagtagad sa kahadlok sa Dios; kay wala silay ginasulti nga mapuslanon, wala silay ginabuhat para sa Ginoo, ug wala silay ginasulti bahin sa pagkamaayo, pagkamatitud-anon, o pagkabalaan. Ang ilang mga pulong usa ka makamatay nga bitag; ang ilang tambag mao ang kalawoman sa impyerno; ang ilang pakig-uban mao ang pagkaguba sa kalag.

58. Pag-amping nga dili ninyo ikawala ang inyong kaisog sa atubangan sa Dios alang sa dungog o himaya sa tawo, o tungod sa pagkaon, ilimnon o sinina; kay ang tanan niini malaglag, samtang ang mga buhat sa matag tawo, maayo man o dautan, narekord. '*Ipahimutang ninyo ang inyong hunahuna sa mga butang nga naa sa itaas, dili sa mga butang nga naa sa yuta*' (Col. 3:2), aron inyong madawat ang saad sa langitnong Amahan.

59. Ang mga sundalo sa yutang Hari nagbubo og dugo aron malipay ang ilang Hari; apan kamo wala'y kinahanglan magbubo og dugo—busa ayaw kamo pagdaog sa sala, basi kini magbunga og kamatayon (Roma 7:5). Pagbantay, igsoon, pagbantay, ug paglahutay sa inyong mga buhat. Dili man dili-husto ang Dios ug dili niya kalimtan ang inyong paningkamot. Apan bisan pa sa kalisod nga inyong masinati samtang naglingkod kamo sa inyong selda, mosidlak kaninyo ang kahayag sa kamatuoran. '*Pakigbisog sa maayong pakigbisog sa pagtuo*' (1 Tim. 6:12), aron, sa imong pagdaug batok sa kaaway, makasimba ka sa Hari sa Himaya nga walay kaulaw. Kay ang Ginoo dili lang magkorona sa mga namatay sa espada ug sa mga nag-antos sa kamot sa ilang mga manlupig, kondili usab sa mga napamatud-an nga maalamon sa pagpanamastamas ug sa gugma. Sama sa una nga nag-antos sa pagpasipala alang sa Ginoo, ingon usab ang ikaduha nga nag-antos sa kinabuhi nga puno sa kasubo ug pagpanamastamas alang sa Ginoo.

60. Bantayi ang imong kaugalingon, ug ayaw tugoti nga adunay '*daotang hunahuna sa imong kasingkasing*'. Ayaw pag-uyon sa daotang mga hunahuna. Ingon ana usab ang nag-antos sa usa ka tawo kaniadto nga nagtago og butang gikan sa iyang panumpa sa iyang palungpung (Josue 7:1–26); ug si Giessus, ang sulugoon sa Propeta Elias, nag-antos sa susamang paagi. Wala lang sila nagtago sa ilang kaugalingon gikan sa Dios, apan usab gikan sa mga tawo. Gibuhat nila ang ilang sala sa tinago; apan nadawat nila ang silot sa hayag. Ang usa gipusil og bato hangtod mamatay sa publiko, samtang ang usa gilukopan sa ketus (2 Mga Hari 5:27). Kay dili walay hinungdan nga giingon: '*Dili pagadawatan ang Dios; kay unsa ang itanom sa tawo, kana usab ang iyang anihon*' (Galacia 6:7).

61. Pinaagi sa unsang paagi kita mapildi sa kaaway? Pinaagi sa unsang paagi modaghan ang atong mga pagkahilig sulod nato? – Dili ba pinaagi sa atong kaugalingong pagsuway? – Kung tudloan kita, dili kita maminaw; kung pasabton kita aron matul-id ang atong mga sayop, magpaka-bungol kita. Nagtago kita sa mga tawo, apan ginapasagdan nato ang Dios. Ang makalilisang nga bitin nagtudlo kanato sa 'kaalam' aron pildi-on sa pulong ang mga gustong mosaway kanato; ug busa ang sala nagkadaghan sa atong sulod, nga walay mosupak niini.

62. Ang sinugdanan sa espirituhanong pagkadaut sa usa ka monghe mao ang katawa ug kahilayan. Kung makita nimo kini sa imong kaugalingon, O monghe, hibaloa nga nalubong ka na sa kalalum sa dautan. Ayaw hunong sa pag-ampo sa Dios aron luwason ka Niya gikan niining kamatayon. Ang katawa ug kahilayan dili lang maglubong sa mga batan-ong monghe kondili pati na sa mga tigulang sa makauwaw nga mga tinguha. Usa sa mga Santo miingon mahitungod sa kahilayan: 'Ang kahilayan sama sa usa ka mapaso nga hangin; kini nagaguba sa bunga sa monghe.' Karon paminawa, unya, bahin sa katawa: ang katawa nagwagtang sa usa ka tawo sa panalangin nga gisaad sa mga nagahilak (Mat. 5:4), nagaguba sa sulod nga kalinaw, nakapasakit sa Espiritu Santo, makadaot sa kalag, ug nagaguba sa lawas. Ang katawa nagapahawa sa mga hiyas; wala kini'y paghinumdom sa kamatayon, ni bisan unsang hunahuna sa pagsilot.

63. Ang sinugdanan sa paghilak mao ang pag-ila sa kaugalingon. Busa, ang atong paghilak dili alang sa tawo, kondili alang sa Dios, Nga nakahibalo sa mga tinago sa kasingkasing, aron kita makadawat og panalangin gikan Kaniya. Busa, magpakita kita og kalipay sa atong dagway, nga nagalipay sa mga gasa sa Ginoo ug sa Espiritu Santo; apan maghilak ug magminos kita sa atong kasingkasing, nga nagapakakusog sa Dios nga pasayloon kita sa tanan natong mga sala ug panalipdan kita gikan niini hangtod sa katapusan sa atong mga adlaw. Ang paghilak nagatukod ug nagapanalipod; ang paghilak nagahugas sa kalag sa mga luha ug nagahimo niini nga putli. Ang paghilak nagmugna sa pagkamaputli, nagputol sa mga kahilayan, ug nagpalig-on sa mga hiyas. Ang paghilak makapahimuot sa Dios ug nagdala og kahupayan gikan sa mga Anghel.

64. Ihatag ang imong kaugalingon sa espirituhanong mga butang, aron ang paghinumdom sa Dios mapabilin sa sulod nimo; apan pagdumti ang walay pulos nga pakig-istorya; kay dili posible nga mag-uyon ang baho ug humot.

65. Ang mongheng nag-inusara maluwas sa tulo ka matang sa panagbangi—sa panan-aw, pagpaminaw ug pagsulti. Ug ang maampingong monghe sa komunidad maluwas usab sa tulo ka matang sa panagbangi—sa pagpalit, pagbaligya ug pag-atake sa mga tulisan. Apan bisan asa ka pa, kinahanglan magbantay ka sa imong kaugalingon ug panalipdan nga putli ang imong konsensya.

66. Ayaw pag-ingon: 'Misulod na ko sa monasteryo, ug nagbitbit ko sa hulagway sa usa ka anghel.' Dili lang ang panagway sa gawas ang makapahimuot sa mga tawo, kondili ang Dios mismo; ang labaw sa tanan nga gikinahanglan mao ang mga bunga sa maayong buhat. – Busa, baroga nga lig-on sama sa kahoy nga mamunga, bantayi ang bunga sa imong mga hiyas, basig mosulod ang ulod sa '*pagpasigarbo*' ug kalunawon ang bunga sa pagpaubos sa sulod nimo; basig ang '*pagkamapahitas-on*' magpahimutang ug landong sa imong

pagkamatinud-anon; basig ang *'kasuko'* kuhaan ka sa imong pagkamapainubsanon; ang kasuko dili makapawala sa imong pagkamaabiabihon, ang panag-away dili makasamok sa imong kalinaw, ang pagkabiguro dili makababag sa panaghigalaay, ang pagkapoot dili makaputol sa panag-higugmaay, ang pagkasuko dili makabuak sa panag-uyon, ang *'pagkahakog sa pagkaon'* dili makababag sa pag-ayuno, ang kahakog dili makaguba sa pagpugong sa kaugalingon, *"pagkawalay pag-amping"* wala makababag sa imong pagkamasinabtanon, ang tulog wala makapahilom sa imong pagbantay, *"pagkawalay paglaum"* wala makapabug-at sa imong kadasig, ang katamaran wala makababag sa imong pag-alagad, ang pagreklamo wala makapakunhod sa imong pagsunod, *"pagkasuway"* wala makababag sa dalan padulong sa pagsunod, ang walay pulos nga pakig-istorya wala makadaog batok sa pag-awit sa mga salmo, Ang pagka-malipayon wala makadaog batok sa pagdayeg, ang katawa wala makalabaw sa paghilak, ang *'pangasawa'* wala makadaut sa pagkamatinahuron, ug ang gugma sa kuwarta wala gipili kaysa sa kawalay-giting. Pag-amping nga dili ninyo higugmaon ang inyong mga ginikanan labaw pa kang Kristo, ni makakaplag og mas dako nga kalipay sa kalibutan kay sa Gingharian; nga ang hilig sa tsismis dili makapukaw sa inyong dila; nga ang pagpanukmod sa bisan kinsa dili kamo pag-antosan; nga ang limbong dili makahugaw sa pagkabalaan sa imong kasingkasing, nga ang pagkauyon-on dili ka mapugngan sa pag-ilabay sa tinuod nga mga panalangin, nga ang pagpangawat dili ka ipahilayo sa Gingharian, nga ang bakak dili ka mapugngan sa paraiso, nga ang tinguha sa pagpalipay sa mga tawo dili makaguba sa imong kaisog, nga ang paghigugma sa mga kalipayan dili ka kawaton sa paghigugma sa Dios, nga ang kahilayan dili patyon ang paghinulsol sa imong kasingkasing.

67. Sa kadako nga mapugngan ug mapailalom sa usa ka tawo ang iyang kabubut-on, mao usab kadako ang iyang pag-uswag padulong sa kalampusan. Ug sa mas mapugos nga pagkapilit sa usa ka tawo sa iyang kabubut-on, mas dako ang kadaut nga iyang ipahinabo sa iyang kaugalingon. Busa, ayaw paghandum nga mahimong ulipon sa imong kaugalingong kabubut-on, kondili mas maayo nga masunuron ka sa kabubut-on sa Dios.

68. Sa diha nga mobiya ka sa imong selda aron buhaton ang imong mga katungdanan, o aron makig-istorya sa uban, bantayi ang imong mga mata, samtang ginapukaw nimo ang imong kasingkasing sa mga matinud-anong hunahuna, nga nag-ingon sa imong kaugalingon: 'Dili ka pintor, ni wala ka migawas aron makat-on unsaon pagkopya sa mga hulagway sa mga tawo.' Pagbantay sa imong kaugalingon. Kung ang imong pagtagad gikuptan sa mga pagbati, unsaon man nimo, uban sa hapsay nga hunahuna sama sa salamin, paghunahuna sa langitnong mga butang, pagpangita og kalipay ug paglipay sa paghinumdom sa Dios?

69. Ayaw pag-usisa sa mga sala sa uban, aron dili masamdan ang imong matinud-anong hunahuna.

70. Pagsagdi sa hilom; kini magluwas kanimo gikan sa daghang dautan. Kanunay hinumdumi ang kahimtang sa mga makasasala, nga nagahadlok nga basin madugangan ka usab sa dili madugay.

71. Ayaw kita magpaka-makasarili; kay gikan sa pagka-makasarili, sama sa mga sanga, miturok ang tanang pagbati. Apan ang pagka-makasarili mapapas sa gugma, nga nagdani sa tanan ngadto sa pagkahiusa sa hunahuna ug naghiusa kanila nga usa ra. Ang gugma usa ka dako ug bililhon nga bahandi. Busa, paningkamoti nga dili ka malayo sa gugma.

72. Samtang nag-atiman kita sa atong kaugalingong kaluwasan, ipakita nato sa atong isigkatawo sulod sa atong kaugalingon ang usa ka ehemplo sa pagkamatinud-anon sa pagtuo, sa gugma, sa pagkamapailubon, sa pagkabalaan, sa pagkasunuran, sa pagka-mapainubsanon, ug sa kahadlok sa Dios, nga dili madala sa dautang mga tinguha, kondili naningkamot sa espirituhanong mga buhat.

73. Aron dawaton ang mga sugo sa Dios, kinahanglan adunay pagkamapainubsanon sama sa salampati; ug aron mapugngan ang mga limbong sa kaaway, kinahanglan adunay kaalam sama sa bitin.

74. Maalamong likay sa dautang pakig-uban, aron ang imong sulodnong kaugalingon makapahulay sa kalinaw.

75. Ayaw pag-uban sa mga aktor, basi malimbad ang imong hunahuna; kay ang ilang mga pulong labing makadaot. Gipugos nila ang mga tigulang nga molihok sama sa mga batan-on, ug ginadani nila ang mga batan-on sa mga buhat nga supak sa balaod.

76. Kung ang usa ka tawo nagahilak, dili siya makasala; ug walay bisan kinsa nga sa tinuod nga paghinulsol sa kasingkasing magplano og dautan. Ang tinuod nga paghinulsol sa kasingkasing magdala og mga luha, ug ang mga luha gisundan sa pagkunhod sa dautan pinaagi sa pagpugong sa dautang mga buhat.

77. Kung batan-on ka, igpahiangay ang imong kaugalingon sa hilom ug paningkamot. Ang paningkamot maghimo kanimo nga dili pas-an, ug ang hilom magpabilin nga dili mapalong ang kahayag sa imong kalag, nga dili tugotan nga maluya sa bisan unsang pagbati.

78. Dili ang buhok o ang bisti ang naghimo sa usa ka tawo nga kalibutanon, kondili ang dautang kinaiya ug ang hilig ngadto sa kalibutanon ug hugaw nga mga tinguha, nga mao ang hinungdan nga mahimong dautan ang kalag.

79. Dili ang tonsura o ang habito ang naghimo sa usa ka tawo nga monghe, kondili ang langitnong tinguha ug usa ka diyosnong paagi sa kinabuhi, diin gipadayag ang pagkahingpit sa kinabuhi.

80. Ayaw pagpasigarbo sa imong kaugalingon sa wala pa ang tukso; kay ang tukso, sa diha nga moigo na, kasagaran makapahiya sa mga nagpakita nga lig-on. Busa kinahanglan magbantay kanunay, aron maprotektahan ang hunahuna nga dili matumba.

81. Buhata ang tanan ug hunahuna ang tanan sa paagi nga makapahimuot sa Dios; kay kon kulang ka sa maong tuyo, mawagtang ang bili sa imong tanang buhat.

82. Buhi ka man sa komunidad o nagpuyo sa kahilom, nga nagpalayo sa tanan, ayaw pasagdi ang imong gipangita, nga mao ang putli nga kasingkasing ug mapinabubo nga espiritu. Ang bisan kinsa nga nakaangkon niini dili pagahimungtan sa Dios; apan ang pagpasagad niini usa ka dakong katalagman.

83. Didhi ang imong kalag sa langitnong tubig (ang Pulong sa Dios ug ang mga sakramento), aron kini molambo ug mamunga sa pagkamatarong. Kinahanglan maningkamot kita alang sa kaayohan sa kalag sama sa mga hayop nga modagan paingon sa luntiang pastulan.

84. Kung himsog ang kalag, makaangkon usab ang lawas og kusog alang sa maayong mga buhat; apan kung ang kalag malunod sa dautang hunahuna, dili malikayan nga madunot usab ang lawas tungod sa sala.

85. Ang Daotan adlaw-adlaw nagbutang og tinagoang bitag para sa atong kalag, aron, human niya kini madani, iyang mapailalom sa walay katapusang pag-antos. Kini nga mga bitag napuno sa katam-is, aron limbongan ug madani ang mga kalag nga walay pagmatngon sa ilang kaugalingon. Ayaw paglipay, igsoon, niining mortal nga katam-is, nga madala sa makadani nga mga hunahuna. Ang hunahuna usa ka manlimbong; kon makasulod kini sa kalag, malingaw kini sa makasasala nga mga hunahuna, aron sa ulahi kini mapatay sa sala. Ug kini mahimong bitag para sa kalag. Apan magmata ka ug magdali sa pagbuak niining bitaga, pinaagi sa pagpahawa sa hunahuna gikan sa imong kalag pinaagi sa pag-ampo, mga luha, pag-agil ug pagbantay. – Sa tanang uban pang bahin, magbantay ka, ug ayaw paghunong sa usa ka makadani nga hunahuna bisan sa usa ka gutlo. Kanunayng higda ang imong nawong sa Diyos pinaagi sa pag-ampo, pag-ayuno ug mga luha, aron ikaw maluwas gikan sa tanang bitag, tukso ug mga pagbati.

86. Mangin magmatngon kitang mga mandirigma; atong daoga ang dautan sa pakig-away matag-adlaw. Atong tun-an ang mga lagda niining pakig-away: kini dili makita, ug ang lagda niini mao ang pagbiya nato sa tanang butang sa kalibutan. Kung atong hulaton ang kamatayon, nga kanunay nato kini ginahandum matag-adlaw, dili kita makasala. Kung wagtangon nimo ang imong kaugalingon gikan sa tanang butang sa kalibutan, dili ka mapildi sa pakig-away. Kay ang mga butang sa kalibutan nagadani kanato paubos, ug ang mga kahuyang nagalibog sa mga mata sa kasingkasing; busa ang Daang Usa makadaog kanato sa atong pakig-away batok kaniya.

87. Ayaw paghuna-huna, monghe, sa pag-ingon: 'Dako kaayo ang mga paningkamot sa pagka-asketa, apan ako maluya ug huyang, dili makapraktis sa pagka-asketa.' – Kung magbuot ka nga mobiyahe paingon sa layo nga yuta, dili nimo malakbay ang tibuok distansya sa usa ka gutlo; apan pinaagi sa pagbiyahe matag adlaw gikan sa usa ka pahulayan paingon sa sunod, sa paglabay sa panahon, makaabot ka sa yutang imong gihunahuna. Ingon usab kini sa Ginghamian sa Langit ug sa paraiso sa kalipay. Ang tanan makaabot niini pinaagi sa mga paningkamot sa tibuok kinabuhi – pinaagi sa pag-ayuno, paglikay, pagbantay, ug gugma. Paglikay, mga luha, pag-ampo, pagbantay, ug gugma – kini ang mga pahulayan nga padulong sa langit. I-agwanta kini uban sa pagkamapailubon – ug uban sa kalipay. Human sa matag hunonganan, mapalig-on ang mga lakang sa imong kalag – ug dili ka makasinati og kalisud sa imong dalan paingon sa langit.

88. Ang kaaway makapahimutang og espiritu sa kagawasan sa usa ka tawo nga misulod sa kinabuhi sa monghe nga walay husto nga pagpamalandong. Ug sa usa nga nahimong monghe tungod sa pagrespeto, iyang gipahimutang ang mga tinguha nga labaw pa sa iyang kusog. Apan ang tinuod nga nahadlok sa Dios dili madani sa bisan usa niini nga mga hunahuna. Ang kahadlok sa Dios naghatag kahayag sa iyang kasingkasing aron maglakaw sa matuod nga dalan.

89. Usa ka igsoon, pagkahuman sa pagpanumpa sa monastikong panata, nakigbisog sa hunahuna nga mobiya sa komunidad. – Ug ang iyang hunahuna nagpakita kaniya niini nga pananglitan: 'Tan-awa kining kahayag sa tanaman; kon ang mag-uuma nga nag-atiman niini nga mga tanom dili niya kini bun-ogon ug itanom sa lain nga dapit, kini dili motubo.' Apan si Igsoon mitubag sa niining mga hunahuna ingon niini:

'Thukay ba gayud sa mag-uuma ang tanan nga gitamnan niini nga mga tanom? Dili ba siya magbilin sa tanom ang mga butang nga kaya pa niyang pakaonon? – Labaw pa, ang gipunit dili ingon ka lig-on sama sa nagpabilin sa lugar. Busa, ikaw usab kinahanglan nga usa sa mga dili mapunit.' – Ug busa, pinaagi sa tabang sa grasya, napildi niya kana nga hunahuna.

90. Ang usa ka monghe angay nga maampingon, aron maila niya unsay ginahimo sa kaaway batok kaniya – ug pasagdan ang uban uban sa katawa, ang uban uban sa pagpaubos, ug ang uban supakon pinaagi sa usa ka maayong gipiling pulong.

91. Hangtud nga ang kalag maghandum sa mga butang sa kalibutan, ang nagkalain-laing tinguha niining kalibutan ug ang walay pulos nga kalipay nga nagpakita sa kalag sa hunahuna niini nagpahuyang sa kusog niini; ug tungod niini, ang nagpuyo sa selda mahulog sa katamaran. Apan sa dihang hingpit nga biyaan sa usa ka tawo ang kalibutan, masuko niini ug sa mga pangilad niini, ug sa tibuok niyang kasingkasing ug tibuok niyang espiritu isumiter ang iyang kaugalingon ingon usa ka ulipon sa Ginoo, unya dili makab-ot sa katamaran ang ibabaw kaniya, ug ingon nga resulta, siya mahimong gawasnon sa pagbuhat sa iyang buluhaton. Atubangon lang niya ang pakigbisog batok sa hunahuna sa kahaw-as; apan bisan kining hunahuna palagson kini sa sulugoon sa Ginoo, nga magtagad sa iyang kaugalingong kahuyang ug sa kamatuoran nga bisan unsang gasa nga iyang gipanag-iya gasa kini gikan sa Ginoo, sumala sa giingon: '*Ang imong gipanag-iya, nadawat ra man nimo*' (1 Cor. 4:7)? Nag-atubang usab siya og pakigbisog batok sa kahuyang sa unod; apan ang alagad sa Ginoo dili mapukan sa kahadlok tungod niini, ni mabulag siya sa gugma sa Dios, sumala sa mga pulong niadtong miingon: '*Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios?*' (Roma 8:35–39)? Kay sa luyo sa tanang mga pagka-ilad anaa ang espiritu sa pakighilawas; apan likayi ang mga makauwaw nga pulong, ug malikayan nimo ang hugaw nga mga hunahuna.

92. Ang maalamon nga mga tigulang usa ka balsamo alang sa mga igsoon, nga nagpahid ug nagpalig-on sa kalag.

93. Kung gibiyaan na nimo ang kalibutan, nan hatagi og pagtagad ang imong buluhaton, aron makuha nimo ang perlas nga imong gipangita. Kay aduna'y uban nga, pagkahuman nila biyaan ang kalibutan, mihawa sa kalibutanong kinabuhi—ang uban mibiya sa serbisyo militar, ang uban gipanggasip ang ilang bahandi—apan sa katapusan, tungod sa ilang kaugalingong kabubut-on, napukan sila; kay walay mas grabe pa kaysa pagdumala sa kaugalingong kabubut-on imbis nga mabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios. Nagpakaaron-ingnon sila nga biyaan ang tanang butang sa kalibutan pinaagi sa punoang ganghaan, apan mibalik sa kalibutan pinaagi sa tinago nga pultahan.

94. Mao kini ang humot sa kinaadman sa usa ka tawo: nga sa bisan unsang kahimtang iyang pasanginlan ang iyang kaugalingon, ug samtang nagpasangil sa iyang kaugalingon, dili niya hukman ang lain nga nahulog sa parehas nga sayop.

95. Ang tawo nga ang kasingkasing natabonan sa bagyo sa mga hunahuna ug napildi sa mga pagbati, wala magbati og kaulaw sa atubangan sa tawo ug wala magkahadlok sa Dios. Kung siya usa ka magmamando, magbuhat siya og dautan nga walay kahadlok. Kung, bisan pa, siya maluya ug kabus, magbuhat usab siya og dautan nga walay kaulaw, nga nagatugot sa kabangis sa iyang kinaiyahan.

96. Alang sa mga mandirigma, mubo ang gubat, apan alang sa mga masigasig sa kaluwasan, magpadayon kini hangtod sa ilang pagpanaw ngadto sa Ginoo. Busa, kinahanglan nga sugdan sa tawo ang buluhaton uban sa tanang kugi, pagkamapamalandong, ug pagkamapailubon. Kung magbuot ka nga patyon ang usa ka leon, buhata kini uban sa determinasyon, aron dili ka niya durugon sama sa palayok sa magpapalayok. Kung ikaw mahulog sa dagat, ayaw kawad-i og kasingkasing hangtod makaabot ka sa uga nga yuta, aron dili ka malubong sa kalawom sama sa bato. Kung mosalmot ka sa usa ka pakigkompetensya, paglihok nga matin-aw ang hunahuna, aron ang imong kaatbang dili malipay sa pagdaog kanimo, ug aron dili ka makadawat sa sukwahi sa korona.

97. Ang bisan kinsa nga gustong mahimong monghe kinahanglan andam sa paglahutay sa usa ka lalaki, basi sa pagsulod niya sa kinabuhi sa monghe, siya moingon: 'Wala ko kajibalo nga mahitabo kini kanako.' Gipahibalo kini kanimo. Busa, ipahimutang sa husto ang imong hunahuna, ug pag-andam sa imong kaugalingon sa pagkamapailubon—aron, pagkahuman nimo sa pag-ingon sa imong pagtuli sa buhok: 'Mabati-on ko ang tanan', unya sa sunod nga buntag dili ka makita nga naglapas niini nga panata, sa pulong ug sa buhat. Ang mga anghel sa Dios nagtindog ug nagpaminaw sa tanan nga mogawas sa imong mga ngabil. Pag-amping nga dili ka magbakak; kay ang Ginoo '*laglagon ang tanan nga mosulti sa bakak*' (Salmo 5:7).

98. Daghang mga pagsulay ang naglibot sa mga naningkamot sa pag-alagad sa Ginoo. Apan ang magpasaugda sa iyang kaugalingon sa tibuok kasingkasing sa paggiya sa Dios ug magpabilin sa kabubut-on sa Dios, mapildi ang tanan. Ang Dios nangayo lamang kanato og determinasyon, ug Siya mismo ang mohatag kanato og kusog ug magahatag kanato og kadaogan: *'Siya usa ka taming sa mga nagapanaliling sa Iya'* (Salmo 17:31).

99. Ayaw pagtan-aw sa mga walay pag-amping; kondili bantayi ang imong kaugalingon, ug itudlo ang Dios sa atubangan sa imong mga mata, nga mosunod sa ehemplo sa usa nga misulat: *'Kanunay nakong gitudlo ang Ginoo sa akong atubangan; kay Siya anaa sa akong tuo, busa dili ako matandog'* (Salmo 16:8).

100. Ayaw nato paghukmi ang bisan kinsa; kay wala nato kabalo unsaon nila paglihok sa ilang selda, o unsaon nila pagpaninguha sa atubangan sa Dios; ayaw nato paghukmi kung makakita ta kanila nga nagkatawa o nag-istorya; kay wala nato kabalo unsa ang ilang kahimtang sa hunahuna sa ilang selda. Ang matag-usa kanato kinahanglan magbantay sa iyang kaugalingon; kay ang matag-usa kanato maghatag og pasaylo sa Dios alang sa iyang kaugalingon.

101. Gusto ba nimo nga malikayan ang pagdaog sa tukso? Tangtanga ang tanang bakas sa imong kaugalingong kabubut-on. Kung ang usa ka butang daw maayo kanimo, apan ang abad, sa Ginoo, wala kini giisip nga maayo, nan mosumite ka kaniya sa Ginoo nga nagmando sa tanang butang. Ang pagsugod og panaglalis o ang pagsunod sa kaugalingong tinguha usa na ka timailhan sa pagtalikod. Paminawa sa tanan ang gisulti sa Salmo: *'Pag-alagad sa Ginoo uban sa pagkahadlok, ug maglipay kamo kaniya uban sa pag-uyog. Dawata ang pagtul-id, aron dili masuko ang Ginoo, ug dili kamo mapukan gikan sa dalan sa mga matarong'* (Salmo 2:11–12).

102. Ayaw nato paglihok sa ingon nga paagi nga karon magpraktis kita og pagpugong sa kaugalingon ug pagkamapainubsanon, samtang ugma maghatag kita sa kawalay pagpugong ug garbo; karon – kahilom, pagbantay, pagka-mapainubsanon, samtang ugma – kalingawan, dili mapugngan nga pagkatulog, pagsuway ug uban pa; karong adlaw atong isalikway ang kalibutan, isalikway ang tanang butang sa kalibutan, isalikway ang atong yutang natawhan, mga higala ug ginikanan, nga nagbutang sa atong paglaum sa Ginoo, samtang ugma maningkamot kita nga makita ang atong yutang natawhan, ang atong mga paryente ug ang atong panulondon – usa ka tinguha nga nagalunod kanato sa daghang mga dautan. Hinumdumi nato nga si asawa ni Lot, sa pagtan-aw niya paatras, nahimong haligi nga asin. Ug nagtudlo ang Ginoo: *'Walay bisan kinsa nga nagbutang sa iyang kamot sa arado ug motan-aw paatras ang angay sa Ginghamarian sa Dios'* (Lucas 9:62).

103. Kanunay nga hinumdumi ang adlaw nga, pagbiya nimo sa tanang butang sa kalibutan, mibiya ka sa kalibutan alang sa Ginoo, sa dihang gisunog ka sa kahadlok sa Dios ug ang imong espiritu nagdilaab alang sa Ginoo. Pabilina kining kahimtang sa hunahuna hangtod sa katapusan; kay *'kinsa ang magpadayon hangtod sa katapusan, maluwas'* (Mateo 10:22).

104. Ayaw pag-uyon sa mga hunahuna nga moabot kanimo; kay kini mao ang sinugdanan sa pakigbisog. Kuhaa ang pagtulun-an gikan sa usa ka tipunan sa tubig-ulan. Sa dili madugay pagkahuman sa ulan, sa dihang bag-o pa lang natipon ang panalangin sa ulan sa tipunan, hugaw pa ang tubig, apan samtang molabay ang panahon, mas mamahimong klaro kini. – Pag-andam og pasensya; ang imong hunahuna usab motahimik – ug magahatag kanimo og kalinaw.

105. Paminawa kini nga panultihon bahin sa datang hunahuna. Sa dihang ang mga ubas gipang-ani gikan sa baging, gibutang sa pug-anan sa bino, gipuga aron makuha ang bino, ug gibubo sa mga sudlanan, ang bino sa sinugdan mobukal sama sa gipainit sa pinakagrabe nga kalayo, nga bisan pa ang labing maayong sudlanan, nga dili makasukol sa kusog niini, usahay mabutho tungod sa kusog. Mao usab kini sa hunahuna sa tawo, kon kini moliko gikan niining walay pulos nga kapanahonan ug sa mga kabalaka niini paingon sa langitnong ginghamarian. Ang mga demonyo, nga dili makasustiner sa kaisog sa usa ka tawo, maglibog sa iyang hunahuna sa nagkalain-laing paagi, uban ang tuyo nga isagol niini ang *'kalibog sa kadaut'* (Abba 2:15); ug kon makakaplag sila og sudlanan nga adunay depekto—nga mao ang usa ka walay pagtuo ug nagduha-duha nga kalag—bungkagon nila kini. Ang mga demonyo, sama sa mga mabangis nga lobo, naglibot-libot sa mga selda sa mga monghe, nangita og pultahan nga gibiyaan nga abli para kanila, aron, sa diha nga makasulod sila, ilang madunggan ang kalag nga sakop kanila. Apan kon ilang makita nga ang pultahan sirado, ug ang kalag lig-on sa pagtuo, sila molakaw nga nagpaubos ang nawong.

106. Sa tanan nimong buhat, ipadayon ang pagpaubos, nga mao ang inahan sa pagsunod. – Ilabay ang pagduha-duha sa hunahuna, ug panapton ang imong kaugalingon sa pagtuo sa tanang butang, aron ang Ginoo, sa pagtan-aw sa kadasig sa imong kalag, magpalig-on kanimo sa imong mga buhat. – Palihoka sa imong sulod

ang kusgan nga pagdumot sa katamaran, pagpakig-away, sa tanang matang sa dautang buhat ug pag-inggit, kay gibyaan man nimo kini tanan alang sa Ginoo. Hibal-i nga kon ang ingon nga mga hunahuna makapahinay kanimo sa sinugdanan, sa ulahi makasinati ka og daghang kapoy ug kadaut.

107. Sama sa dili nimo pagtugot nga motigom ang hugaw sa imong bakuran, dili usab nimo tugotan nga mamando ang mga carnal nga tinguha sa sulod nimo.

108. Sa lapad nga dalan, makita ang mosunod: dautang buot, pagka-walay seryoso, pagka-hilig sa pagkaon, pagkalasing, pagka-usik, pagka-malaw, panagbangi, kasuko, garbo, pagka-duha-duha ug uban pa; ug mosunod niini ang: kawalay pagtuo, pagkamasuwakon, pagrebelde, ug ang pinakagrabe sa tanang dautan, pagkawalay paglaum. – Ug sa makitid nga dalan, makita ang: kahilom, pagpugong sa kaugalingon, pagkamakabuhi sa pagkabalaan, gugma, paglahutay, kalipay, kalinaw, pagka-mapainubsanon ug uban pa. Ug mosunod niini ang walay katapusan nga kinabuhi.

109. Bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon batok sa maluoy-luoy nga pamatasan, aron dili ka mahimong ulipon sa daghang pakigpulong ug kawalay hiya, aron dili ka mahimong tinubdan sa kalipay sa mga demonyo, ug sa katapusan mawala ang imong pakig-uban sa imong mga igsoon. Dili man ang mga buang nga asno ang naglaglag sa humay, kondili ang maluoy-luoy nga pamatasan ang naglaglag sa paningkamot sa mga monghe.

110. Hunahunaa nato kadtong nagatindog sa atubangan sa yutang Hari ug nag-alagad sa iyang mortal nga trono; uban sa unsang pagtagad ug kahadlok sila magatindog sa atubangan sa ilang Hari? Dili ba kita, labi na gayud isip mga magtutuo, angay magatindog sa atubangan sa Langitnong Hari uban sa kahadlok ug pag-uuyog ug sa tanang pagrespeto? Busa, dili nako husto nga tan-awon sa walay-hiya nga mata ang balaan nga mga misteryo sa Lawas ug Dugo sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Kristo. Ug pasagdi nga kumbinsihon kita niini sa Balaang Kasulatan, nga nagaingon: *'Ningurog si Moises ug wala siya misugot nga motan-aw'* (sa nagdilaab nga tanum) (Buhat 7:32).

111. Sumala sa akong panan-aw, adunay tulo ka matang sa katulogon nga makasamok sa usa ka tawo sa gabii. Ang *'una'* mahitabo sa usa ka igsoon tungod sa binuhatan sa dautang usa sa dihang magsugod ang igsoon sa pag-awit og mga salmo. Apan kon walay katamaran sa igsoon, kini walay gahum gayud; mas grabe pa kini makasamok kaniya, bisan pa, kon ang tiyan sa igsoon nabug-atan sa pagkaon ug nga ilimnon. Ang *ikaduha* mahitabo sa usa ka igsoon atol sa Banal nga Serbisyo, tungod sa iyang kaugalingong kapabaya-an, kon dili siya maningkamot nga magpabilin hangtod sa katapusan sa serbisyo, nga sa tunga-tunga sa serbisyo gusto niyang biyaan ang mga nag-awit sa mga salmo ug moadto sa pagkatulog. Ang *ikatulo* masinati subay sa mando sa kinaiyahan pagkahuman sa regular nga serbisyo. – Busa, ayaw pagpasagad. Wala ba nimo madungog nga si Propeta Samuel, bisan pa sa kanunay siyang gitawag, wala gayud mapakyas sa pagmata, bisan pa batan-on pa siya? Sa diha nga motindog ka sa Banal nga Serbisyo, taliwala sa mga igsoon o mag-inusara, aron himoon nga himaya ang atong Manluluwas nga si Jesu-Kristo, ug ang unang pagbati sa katulogon makasamok kanimo: sa diha nga imong mabantayan kini, supaki kini, basi pa tungod sa imong kaugalingong katamaran mawad-an ka sa bunga sa imong pag-alagad sa Dios; apan paglahutay nga matitud-anon, bisan pa og isirado sa katulogon ang imong mga mata kausa o kaduha; ayaw biyai ang imong puwesto – ug makab-ot ka og dakong kaayohan. Ang pagkaadik sa dili mapugngan nga pagkatulog sama sa kahiligon sa pagka-gluton. Kung naanad ang usa ka tawo sa pagkaon og daghan, nan mangayo ang kinaiyahan og daghan; apan kung naanad ang usa ka tawo sa pagkaon og igo, nan ang kinaiyahan dili mangayo og sobra. Kuhaa ang mga mangingisda nga pananglitan: nagpabilin silang mata sa tibuok gabii, nga wala magpasagad sa ilang trabaho. Apan kon ang bisan kinsa kanila, tungod sa kabug-aton sa katulogon ug pagpasagad, matulog; unya sa diha nga siya mamata, makita niya nga wala silay nadakpan. Ug magsugod siya sa pagsaway sa iyang kaugalingon tungod sa iyang pagpasagad. Ingon ana usab ang mahitabo kanimo kung motugot ka sa katulogon ug pagkatulog, sama sa giingon sa Propeta: *'Natulog sila sa ilang pagkatulog, ug wala silay nakaplagan'* (Salmo 75:6).

112. Sama sa usa ka barko sa dagat, kon usa ka gamay nga lungag ang motungha niini ug walay dayon nga paningkamot aron ayohon kini, malumos kini sa mga balod bisan pa sa kadako niini, ingon usab sa kalag nga nagtugot sa mga limbong sa kaaway nga makab-ot kini, gawas kon kini mobalik sa Manlalang niini. Maong, akong igsoon, kinahanglan nato ang pagka-matino ug dakong pagpaubos. Ang tanan nga dautan mawagtang ang gahum kon itugyan sa usa ka tawo ang iyang kasingkasing sa Dios.

113. Usahay mahitabo nga ang usa ka tawo magdala ug sudlanan aron manghugot ug tubig, apan sa dili pa kini mapuno sa tubig, mapabaliktad ug mabali. Ingon usab ang usa nga misulod sa monasteryo aron

makab-ot ang Kristohanong pagkahingpit, gisalikway ang grasya sa Dios ug mibalik pag-usab sa kalibutanong kinabuhi.

114. Ang pagtuo mao ang inahan sa tanang maayong butang, ug pinaagi niini makab-ot sa usa ka tawo ang katumanan sa mga saad sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Kristo, ingon sa gisulat: *'Kung walay pagtuo, imposible nga malipay ang Dios'* (Heb. 11:6). – Apan ang labing mabungahong ganansya sa yawa mao ang kawalay pagtuo, nga mao ang inahan sa matag dautang buhat. Gikan niini moturok ang pagduha-duha sa hunahuna, nga mao ang kagubot. *'Ang tawo nga nagduha-duha sa hunahuna,'* ingon sa giingon, *'walay kalig-on sa tanang agi-anan niya'* (Santiago 1:8).

115. Gusto ba nimo nga malikayan ang mga tukso ug panamastamas? Magbutang ug ganghaan sa imong mga ngabil bahin sa Ginoo, *'ug ilikay ang imong mga mata, aron dili sila motan-aw sa kawalay pulos'* (Salmo 118:37) – ug malikayan nimo ang duha: ang panamastamas pinaagi sa hilom, ug ang mga tukso pinaagi sa pagbantay sa imong mga mata. Kung dili nato kini mapildi sa atong kaugalingon, bisan asa kita moadto, madala nato ang atong mga kaaway sa sulod nato. Pildi-a sila, ug makabaton ka og kalinaw, bisan asa ka magpuyo.

116. Ang pag-ampo ug pag-ayuno maayo kaayo, apan ang paglimos nagpalig-on kanila; kay giingon: *'Gusto ko ug kaluoy, dili halad'* (Oseas 6:6). Ug ang Manluluwas nagpanalangin sa mga maloloy-on: *'Bulahan ang mga maloloy-on, kay makadawat usab sila ug kaluoy'*. Ug unsa man ang giingon sa Anghel kang Cornelio: *'Ang imong mga pag-ampo ug ang imong mga limos misaka nga handumanan sa atubangan sa Dios'* (Buhat 10:4) – dili lang ang imong mga pag-ampo, kondili pati na usab ang imong mga limos.

117. Ayaw pasagdi ang serbisyo sa Simbahan sa pasangil nga naa kay lain pang buhaton. Sama sa pag-amuma sa ulan sa binhi, mao usab ang serbisyo sa Simbahan nga nagpalig-on sa mga kalag sa pagkamatinud-anon.

118. Ayaw paglihok sa paagi nga karon magpabilin ka sa kahilom ug debosyon sa buhat sa Diyos, unya sa sunod buntag molakaw-lakaw ka gikan sa selda ngadto sa selda, o, labi pang daotan, gikan sa baryo ngadto sa baryo. Apan magpabilin kanunay sa kahilom, hinumdumi nga kutob sa pagpadayon sa usa ka tawo sa kahilom, kutob usab kaayo nga napalimpyo ang iyang hunahuna – ug kutob sa pagbiya sa usa ka tawo sa kahilom, kutob usab kaayo nga nagkakusog ang iyang hunahuna.

119. Ang kahadlok sa Ginoo usa ka lig-on nga haligi batok sa kaaway. Ayaw pagbungkag niining haligi, ug dili ka madakpan. Pilit ka sa Mahigugma sa Katawhan, nga nagatuaw uban sa Propeta sa Iyang kaayo: *'Kanimo, O Ginoo, gibutang ko ang akong pagsalig; ayaw ko pasagdi nga maulaw hangtod sa kahangturan; luwasa ako ug salba ako pinaagi sa Imong pagkamatarong'* (Salmo 30:1–6). Unya ang Ginoo moingon kanimo: *'Aniay ako kanimo; dili tika biyaan ni pasipalahon. Lig-on ka ug kaisog'* (Josue 1:5–6).

120. Magpakita kita og kaisog sa kasingkasing, ug mag-aasak sa karga sa usag usa, naningkamot sa pagtabang sa mga nahulog ug sa mga nadakpan sa kaaway. Unsa kaha nga mandirigma, nga makakita nga ang iyang kauban nadakpan sa kaaway, ang dili mosulod sa gubat ug makig-away batok kanila aron luwason ang iyang kauban gikan sa kamot sa mga midakop kaniya? Ug kon dili niya siya maluwas, unya siya maghilak ug magmasubo, nga naghinumdum sa iyang amigo. Dili kaha kita unta maghalad sa atong kinabuhi alang sa usag usa pa gayud? Kay ang atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Cristo miingon: *'Walay mas dako nga gugma ang bisan kinsa nga tawo kay niini, nga ang usa ka tawo maghalad sa iyang kinabuhi alang sa iyang mga amigo'* (Juan 15:13).

121. Ang tawo nga naggugol sa iyang mga adlaw sa katamaran naglimbong sa iyang kaugalingon, nga wala gyud maghunahuna sa mga panalangin nga giandam sa Ginoo alang sa mga matarong, ni sa silot nga gireserba alang sa mga makasasala, samtang nagmalingaw sa kalipay nga walay kahadlok. Sa ingon nga tawo, ang Daotan nagpukaw sa tanang matang sa unodnong mga kahilambigit; apan dili niya kini mabantayan, sama sa mga ganghaan nga wala magtagad sa mga mosulod ug mogawas niini; kay ang kahilambigit, nga nakagamot na sa iyang hunahuna, nakapahilom sa iyang mga mata.

122. Palayo kamo sa maluoy-luoy nga pagkinabuhi ug sa kalingawan; pugngi ang pagka-gluton pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, ang kahakog pinaagi sa dili pagka-gusto sa butang nga dili kaangayan, ang pagkasultanon pinaagi sa hilom, ang kawalay-pahulay pinaagi sa pagpuyo sa selda, ang katamaran pinaagi sa paghinumdum sa umaabot nga mga panalangin, ug ang pagsuway pinaagi sa pagpaubos; labaw sa tanan, likayi ang maluoy nga pamatasan, nga, sa akong panan-aw, mao ang gamot sa tanang dautan. Kung dili nimo kini pugngan, himuon ka niini nga walay hiya. Apan kung pugngan nimo kini, pagapanalanginan ka; kay giingon: *'Mapalad ang tawo nga nahadlok sa tanang butang tungod sa pagrespeto'* (Prov. 28:14).

123. Bantayi ang imong kaugalingon, aron dili masayang ang imong panahon sa kawalay buhat ug pagkalibog. Nagpananom ka ug ubasan para sa imong kaugalingon; liboti kini ug bakod. Nakab-ot ka og usa ka tanaman para sa imong kaugalingon; bantayi ang bunga niini, aron malipay ka niini sa katapusan; ug ayaw tugoti ang imong mga baboy mosulod sa yuta nga imong gipang-uma sa imong kaugalingong paningkamot, basi laglagon nila kini. Unsa may pulos sa pagtukod sa usa ka adlaw ug paglaglag sa duha? Sa ingon nga pagbuhat, kanus-a man mahuman ang buhat?

124. Ang tanang matang sa makasasala nga mga tukso gipakatag sa tibuok katawhan, aron ang usa ka tawo kanunay nga makigbisog sa iyang hunahuna. Apan ang uban makigbisog, samtang ang uban mosugot sa tukso ug mahulog; ug sila mahulog—ang usa sa usa ka butang, ang lain sa lain, sumala sa kinaiyahan sa matag usa. Dili kini mahitabo kung wala'y kalambigitan ang kaaway, apan bisan siya nagtagad sa atong mga hilig. Ug kung gusto niya nga gapuson ang usa ka tawo sa makasasala nga mga tinguha, gipugkusan niya sila sa mga butang nga ilang gikalipay, aron, samtang naglipay sa ilang gapos, dili na nila gusto nga makigbuwag. Ang nagapugong kanato maalamon, ug kabalo kaayo unsaon ug unsa ang gamiton sa pagpugong sa matag usa; kabalo siya nga kung iyang pugngan ang usa ka tawo sa dili kusang mga gapos, dali ra kini maputol sa hunahuna ug dali ra kini makalingkawas. Busa, iyang pugngan ang matag usa pinaagi sa butang nga nagahatag kanila ug kalipay ug kahupayan. Mao nga, samtang napugos kita, dili kita magulaw kondili malipay pa gani kita niini – ug samtang naipit kita, mapahitas-on pa gani kita niini; nagpasigarbo kita niini tungod kay ang usa ka tawo nga napugos, pananglitan, sa kasina—basta dili siya napugos sa pakighilawas—nagtuo nga siya walay napugos sa bisan unsa, ug ang napugos sa garbo—basta dili siya napugos sa hayag nga kawalay-hustisya—nagtuo nga siya gawas sa ubos nga mga pagpugos. Wala'y bisan kinsa sa mga napugos ang nakahibalo sa ilang mga pagpugos, ni makabantay sa mga bitag nga gitukod alang kanila. Nagaantos silang tanan sa pagkawalay-hibalo sa mga hubog. Ang usa ka tawo nga napugos, sama sa usa ka hubog, wala mahibalo nga siya napugos. Sa ilang pagkahubog, kalimtan nila ang ilang mga gapos, ug sa ilang kalipay, dili nila makita ang mga bitag nga naglibot kanila.

125. Hinumdumi nga ang sagol sa makasasalaang pagbati makadaut ug makaguba sa tanan nga maayo: ang kamatuoran madaut kung isagol kini sa dautang limbong; Ang pagkahinlo madungtan kung matandog kini sa kahilambigit; ang pagtuo madaut kung motungha ang panagna; ang gugma madaut kung magpuyo ang garbo; ang pag-ayuno mahimong dautan kung mosugot sa pagpanamastamas. Busa, pagbantay sa imong kaugalingon ug ayaw tugoti ang ingon nga mga sagol nga makaguba sa maayong buhat.

126. Kinahanglan nimong bantayan ang matag bahin sa imong lawas sa angay nga paagi batok sa makadaot. Kung ang imong lawas walay pakighilawas, bantayi ang imong mga ngabil nga dili mosaway sa uban. Ang baba dili makahimo og pakighilawas, apan makakatuwid kini ug makapanamastamas. Kung ang usa sa imong mga miyembro walay sala, samtang ang usa pa may sala, nan pinaagi sa paghukom sa usa ka miyembro, mahimong hukman ka sa tibuok. Ayaw itratar ang paghukom ingon usa ka yano nga butang. Gikan sa ehemplo sa mga nanamkon sa mga mangangayam, pagkat-on nga dili balewalaon bisan ang labing gamay nga butang. Mahitabo nga ang langgam masangit sa lambak tungod sa gamayng kuko, ug ang gahum sa iyang pako mapildi ug mapugngan sa tumoy sa walay pulos nga kuko; ug bisan pa nga ang langgam hingpit nga naa sa gawas sa lambak, kini gihapon hingpit nga masangit niini.

127. Likayi nato ang dautang hunahuna; kay ang hunahuna gihukman kauban sa buhat. Baliki nato ang maayong hunahuna, nga makadawat sa ganti gikan sa Tigsusi sa kasingkasing kauban sa buhat. Ang tuyo usa na ka buhat; kay niini, sama sa tinubdan sa tanang binuhat, nahimutang ang basihan sa atong kagawasan.

128. Ang maloloy-on nga Ginoo naghatag kanato og mga armas batok sa tanang pag-atake sa kaaway. Ayaw lang pagluya sa paggamit niini, ug dili ka makasinati og kadaut. Kung ang kaaway mopana sa iyang nagdilaab nga mga pana batok kanato, aduna kitay dili mapildi nga taming – ang pag-ampo; kung paninguhaan niya nga bitagon kita sa bakak, magsalig kita sa kamatuoran, ug maluwas kita; kung paninguhaan niya nga samson ka sa pagdumot sa tawo, atubang siya sa gahum sa paghigugma sa tawo; kung siya magdakop kanimo sa garbo, pakig-away kaniya sa pagpaubos; kung siya magpukaw sa lamanong kahilambigit, pasul-oba dayon ang imong kaugalingon sa panagang sa pagkamaputli; kung siya mosulong kanato sa walay puas nga pagkagahaman, himoa nga pako ang atong kaugalingon – pag-ayuno. – Busa, sama sa pagkaanaa og mga pana sa atong mga kaaway, ingon usab ana ang mga pana sa atong kahuyang sa pagka-. Ang kapildihan sa pakig-away dili tungod sa kakulang sa armas, kondili tungod sa kawalay pag-amping ug pagduha-duha sa paggamit niini.

129. Unsa may pulos kung ang usa ka tawo adunay tanan, apan kulang sa gugma nga makaluwas? Kung ang usa ka tawo mag-andam og usa ka dakong salo-salo aron imbitahon ang Hari ug ang mga prinsipe, ug mag-andam sa tanan nga maluho aron walay kulang, apan walay asin: posible ba nga matilawan ang ingon nga salo-salo? Walay duhaduha, dili. Pareho usab kini dinhi. Bisan pa man kon ang usa ka tawo nakapreserba sa iyang pagkabirhen, nag-ayuno, nagbantay, nag-ampo, naghatag og puloy-anan sa mga kabus, nagtuyo sa paghalad og mga gasa, unang bunga o ani, nagtukod og mga simbahan, o nakabuhat pa og bisan unsa pa—kung walay gugma, walay bili kini sa atubangan sa Dios (1 Cor. 13:1–4).

130. Paningkamotan nato nga makab-ot ang walay katapusang mga panalangin nga gisaad kanato; magpaningkamot kita niini samtang hayag pa, samtang wala pa masirado ang merkado; maghimo kita og mga higala alang sa umaabot nga kinabuhi gikan sa mga kabus ug mga walay-puy-anan. Paliton nato kanila ang lana ug ipauna kini; kay dinhi, ang lana para sa mga lampara sa umaabot ginabaligya sa mga balo, mga ulila, mga masakiton, mga pilay, mga bakol, mga bulag ug sa tanang pulubi nga naglingkod sa ganghaan sa simbahan.

131. Sa diha nga motindog ka sa atubangan sa Dios sa pag-ampo, pag-amping nga ang imong maanindot nga mga instrumento, diin ka nag-awit sa Dios—mao kana, ang imong mga hunahuna—dili malupig sa imong mga kaaway. Unsaon man o unsaon nimo pag-alagad sa Dios kon kuhaan ka sa imong instrumento—mao kana, kon ang imong hunahuna bihag na? Ang pag-alagad sa Dios nagkinahanglan nga ang imong mga hunahuna, ang tibuok kusog ug gahum sa imong kalag, ug ang imong tibuok huna-huna dili malipat ug nakatutok gayud sa Dios. Ayaw isagol ang tanso o tingga sa imong bulawan; sa ato pa, ayaw isagol ang daghang hugaw nga hunahuna sa imong kalag. Sama sa usa ka dalaga nga gipangasaw-an sa usa ka bana, kon siya mapanglimbong sa uban, mahimong makalilisang sa iyang mga mata: ingon usab ang kalag, nga gidala sa hugaw nga mga hunahuna ug misugot niini, usa ka kalautan sa iyang langitnong Nobyo, si Kristo. — Kinahanglan buhaton niya ang tanan sa iyang gahum aron malikayan ang bisan unsang koneksyon sa ingon nga mga hunahuna ug dili malingaw sa pag-uyon niini, aron ang Ginoo, sa pagtan-aw sa iyang gugma alang Kaniya, malipay Kaniya, ug, sa pag-abot Niya, laglagon Niya ang iyang mga kaaway nga naningkamot sa pagpalayo sa iyang hunahuna gikan Kaniya. Kay sa diha nga makita sa Ginoo nga ang kalag naningkamot gayud nga mapundok sa sulod sa iyang kaugalingon, walay hunong nga nangita sa Ginoo, nagpaabot kaniya sa gabii, ug nagatuaw kaniya sa adlaw; dili Siya maglangan sa pagpanimalos alang kaniya, ug pagalimpyohan niya kini gikan sa bisan unsang dautang hiyas nga nabilin pa sa sulod niini, ug ipresentar kini sa Iyang kaugalingon ingon usa ka nobya nga walay mantsa.

132. Ablihi ang imong kasingkasing; buhata nga tuyo ang paghandum sa Dios sa tanang adlaw sa imong kinabuhi. Ang paghandum sa Dios mao ang walay katapusang kalipay ug kahayag, ug walay katapusang pagmalipayon. Kung kanunay ka maghandum Niya, kanunay Siya magpuyo sa sulod nimo. — Nagpuyo Siya sa mga kalag sa mga nagahadlok Niya — ug nagatuman sa kabubut-on sa mga nagahigugma Niya.

133. Gusto ba nimo nga mahimong balaan ug walay mantsa nga templo sa Dios? Kanunay nga itago ang Hulagway sa Dios sa imong kasingkasing. Sa Hulagway sa Dios, dili ko pasabot ang usa ka hulagway nga larawan, kondili kana nga Hulagway nga gipintalan sa kalag pinaagi sa mga maayong buhat, pagpuasa, pagbantay, pag-uswag sa pagkamaayo, pagpugong sa kaugalingon ug mga pag-ampo; ug ang mga kolor alang niining langitnong, labawng Hulagway mao ang putli nga mga hunahuna, ang pagbiya sa tanang butang sa kalibutan, ug usa ka kinabuhi nga kanunayng putli.

134. Ni sa kalibutan ni sa kinabuhi nga pagka-eremita, walay bisan kinsa nga makadawat og korona nga walay pakigbisog; kay kung walay pakigbisog, walay bisan kinsa nga makab-ot ang dili malata nga korona ug ang kinabuhi nga walay katapusan. Kay kining karon nga kinabuhi kanunay sama sa usa ka patigayon sa gubat. Gusto ba nimo nga mapamatud-an nga hingpit ka sa pakigbisog? Kanunay nga panapton ang imong kaugalingon sa mga hiyas, sama sa mga armas sa pakigbisog. Nagsul-ob na ba ka sa hiyas? Paninguha nga walay hunong nga dili nimo kini itaktak.

135. Paningkamoti nga sundon ang kinabuhi ug pagkamaayo sa mga balaan nga amahan. Sunda ang agianan sa ilang kinabuhi ug paningkamoti sama sa ilang gibuhay, — paningkamoti sa imong hunahuna, paningkamoti sa imong espiritu, paningkamoti sa imong lawas; magpakamatay ka sa imong sinina, magpakamatay ka sa imong pagkaon, magpakamatay ka sa imong pulong, magpakamatay ka sa imong pagtan-aw, magpakamatay ka sa imong hunahuna — aron ikaw mahimong hingpit sa tanang butang.

136. Bantayi ang imong kaugalingon, aron dili ka madisturbo samtang nag-ampo. Sa diha nga motindog ka sa atubangan sa Dios sa pag-ampo, motindog ka sa Iyang atubangan uban sa kahadlok ug pag-uoyog. Tangtanga sa imong kasingkasing ang tanang hunahuna ug kabalaka bahin sa mga butang sa kalibutan. Sa takna sa pag-ampo, mahimong hingpit nga langitnong anghel, ug paningkamoti nga ang imong pag-ampo balaan, putli ug walay mantasa, aron, sa pagtan-aw nga kini misaka sa kahitas-an, ang mga ganghaan sa langit dayon mabukas sa atubangan niini; aron, sa pagtan-aw niini (nga nakasaka na didto), ang mga Anghel ug Arkanghel tanan mosugat niini uban sa kalipay ug dad-on kini sa atubangan sa balaan ug gipahitas-on nga trono sa Labing Putli nga Ginoo. Busa, sa takna sa pag-ampo, kanunay nga magluhod sa atubangan sa Dios, sama sa mga Kerub ug Serap.

137. Dili ordinaryo ang imong pakig-away; sa kasukwahi, ang tanang Anghel ug ang ilang Ginoo nagbantay sa pakig-away nga imong gihimo batok sa kaaway. — Busa, sa dihang magdaug ka batok sa kaaway, ang Dios ug ang mga anghel mopalakpak kanimo; ug ang mga anghel, sa ilang kalipay, maghimaya sa Dios, nga mao ang naghatag kanimo sa kusog aron mapildi nimo ang dautan. Tungod niini, nagkakusog pa gayud ang pakig-away, aron ikaw mahimong batid sa pakigbisog, ang Dios mapahimaya, ug ang mga tawo mosunod sa imong ehemplo.

138. Ayaw pagkahugno tungod sa kakapoy, kondili ipadayon ang paglaum sa imong hunahuna. Kay diin adunay mga kaisog, didto adunay ganti; diin adunay pakig-away, didto adunay dungog; diin adunay pakigbisog, didto adunay korona. Sa paghinumdom niini, lig-ona ang imong kaugalingon pinaagi sa pagtunan sa pagkamapailubon. Padayon nga dasiga ang imong kaugalingon, nga nagasinggit uban sa mga Balaan: *'Pagpakaisog, ug pabakoda ang imong kasingkasing; hulat sa Ginoo'* (Salmo 26:14).

139. Andama ang imong mga butang alang sa imong paglarga; ipahimutang sa husto ang tanan sa imong uma; ug kining uma mao ang kinabuhi: kuhaa ang maayong taming—ang Bag-ong Tugon; palibota ang imong mga kabtangan sa mga tunok (himoa nga bakod ang mga tunok-tunok nga tanom)—pinaagi sa pagpuasa, pag-ampo ug pagtudlo. Kung aduna kay ingon nga bakod, dili makasulod ang mananap—mao ang yawa. Pauswaga ang imong kalag sama sa matahum nga ubasan—ug sama sa mga nagbantay sa ubasan nga nagpalakpak ug kusog nga nagsinggit, ug pinaagi sa ingon nga kasaba mapalayas ang mga manlusob: busa ikaw usab — pataasa ang imong tingog, pag-awit og mga salmo, ug mapalayas nimo ang maalamon nga hayop — ang salagubang, mao ang diyablo. Bantayi kanunay ang kaaway, aron dili ka matintal sa pagbuhat og dautang mga buhat. Ug kon magsugod siya sa paglabay og dautang hunahuna sa imong kalag, sama sa usa ka palas, itindog ang taming sa pagtuo, ug isuot ang helmet sa paglaum. Kuhaa ang *'espada sa Espiritu, nga mao ang pulong sa Dios'* (Efe. 6:17). Ug, human ka makasul-ob sa imong armas batok sa kaaway, magpadayon ka, ug ayaw pagpadayag sa pakig-away; sa baylo, magmatngon ka sa tanang butang, nga nag-ingon: 'Nasayud kami sa iyang mga tinguha!'

140. Sa dihang mosubang ang dautang hunahuna sa sulod nimo, kuhaa ang imong espada—mao kana, pagpukaw sa kahadlok sa Dios sa imong kasingkasing—ug maputol nimo ang tanang gahum sa kaaway. Ug imbis nga trompeta sa militar, gamita ang mga Kasulatan. Sama sa trompeta nga nagtigom sa mga mandirigma pinaagi sa iyang tingog, ingon usab ang mga Kasulatan, sa pagtawag kanato, nagtigom sa mga maayong hunahuna; ug, sa paghan-ay kanila pinaagi sa kahadlok sa Dios, gihimo sila nga usa ka batalyon aron supakon ang kaaway: kay ang atong mga hunahuna, sama sa mga mandirigma, nakig-away batok sa mga kaaway sa Hari. Ug labaw pa, sama sa trumpeta nga pinaagi sa iyang tingog, sa kainit sa pakig-away ug taliwala sa mga batan-ong mandirigma, nagpukaw sa kahandaan sa pag-atubang sa kaaway, ingon usab ang mga Kasulatan nagpukaw sa imong kadasig alang sa maayo ug nagpalig-on kanimo alang sa pakigbisog batok sa imong mga pagka-ugalingon.

141. Kutob sa imong makaya, puga ang imong kaugalingon, kanunay kutob sa mahimo, sa pagbasa sa Kasulatan, aron kini makatigom sa imong mga hunahuna, nga ginayawot sa kaaway pinaagi sa iyang dautang panukso, nga nagpanginabuhi sa mga malimbungong hunahuna sa sulod nimo, samtang siya maghatag kanimo og kanunay nga kasubo o magahatag kanimo og daghang kalampusan ug kalibutanong kahupayan. Gibuhat niya kini tungod sa iyang kaugalingong dautang buot, nga adunay tuyo nga iliso ang tawo gikan sa Dios.

142. Pagpahugot sa imong hunahuna, ug paningkamoti kanunay nga itugyan nimo ang imong kaugalingon nga matinud-anon sa pagbasa, aron kini makatudlo kanimo unsaon paglikay sa mga bitag sa kaaway ug makab-ot ang kinabuhi nga walay katapusan.

143. Ang pagbasa sa Balaang Kasulatan makapahilum sa naglibot-libot nga hunahuna ug magahatag og kahibalo sa Dios. Kay nasulat: *'Hilom kamo, ug hibaloa nga ako ang Dios'* (Salmo 45:11). Nadungog nimo nga ang kahibalo sa Dios makuha sa mga tawo nga, uban sa putli nga kasingkasing, nagpraktis sa pagbasa sa Balaang Kasulatan. Busa, ayaw pagpasagad, kondili praktisiha kini nga pagbasa – ug pag-ampo – aron ang imong hunahuna mapahayag, ug aron ikaw mahimong *'hingpit ug hamtong, nga walay kakulangan'* (Santiago 1:4).

144. Ang uban nagapasigarbo sa pakig-istorya sa mga maharlika, prinsipe, ug mga hari; apan ikaw angay magapasigarbo nga sa Balaang Kasulatan nakig-istorya ka sa Espiritu Santo; kay pinaagi niini nagasulti ang Espiritu Santo.

145. Paningkamoti ang pagbasa sa Balaang Kasulatan ug ang kanunay nga pagpangamuyo. Kay sa matag higayon nga makig-istorya ka sa Dios pinaagi niini, ang imong lawas ug kalag mapasanto. Sa pagkahibalo niini, paningkamoti nga mas kanunay nimo kini buhaton.

146. Kung dili ka makabasa, ayaw paglikay sa mga lugar diin makapaminaw ka ug makabenepisyo; kay nasulat: *'Kung makakita ka ug tawo nga maalamon, pangitaa siya, ug pasagdi nga ang imong tiil mosubay sa mga lakang sa iyang pultahan'* (Sirak 6:36). Mapuslanon kini dili lamang sa mga dili makabasa, kondili usab sa mga makabasa; kay daghan ang nagabasa nga wala masayri unsa ang ilang gibasa.

147. Pag-amping nga, sa dihang gusto ka magbasa, dili ka samokon sa kaaway pinaagi sa pagpang-instilar og kawad-on sa paglaum o pagkalibog, o pinaagi sa pag-ingon: *'Buhat daan ang ingon-ani nga buluhaton, kay dili man kini dako; ug unya, uban sa malinawong hunahuna, magbasa ka'*. Pinaagi sa pagsugyot niini, ginapukaw usab niya ang usa ka partikular nga kadasig sa pisikal nga trabaho, aron malipat ka sa pagbasa sa labing dali nga panahon. Buhaton niya kini kon makita niya nga ang usa ka igsoon nagbasa nga masinabtanon ug nakabenepisyo gikan niini, naningkamot siya nga malipat siya niini nga paningkamot ug mapugngan siya pinaagi niini ug uban pang mga pasangil. Ayaw siya tuohi; kondili sama ka sa usa ka uhaw nga usa nga naghandum nga moanhi sa tinubdan sa tubig, mao ang Balaang Kasulatan, aron makainom ka niini ug mapalong ang imong kauhaw, nga nagasunog kanimo tungod sa mga pagka-ambaw.

148. Sa dihang itugot ka sa Ginoo nga makabasa ug masabtan ang usa ka pulong gikan sa Kasulatan, pag-amping nga dili kini molabay lang kanimo (walay pulos); apan pagninindum kini sa imong hunahuna, ukit kini sa imong kasingkasing, ug p panalipdi kini nga dili mapapas sa imong hunahuna. Kay nasulat: *'Makat-on ako sa imong mga sugo'* (Salmo 118:16); ug usab: *'Gitago nako ang imong mga pulong sa akong kasingkasing'* (– 11).

149. Sa diha nga magbasa ka, basaha kini uban sa kadasig ug pagkamalig-on; hunahuna pag-ayo ang matag pulong, ug ayaw lang pagbalhin-balhin sa mga pahina, apan kon kinahanglan, ayaw pagkahuyang sa pagbasa pag-usab sa usa ka bersikulo kaduha, katulo, o daghan pa ka beses, aron masabtan nimo ang kahulugan niini.

150. 150 Sa dihang moupō ka aron mobasa o maminaw sa usa ka tawo nga nagabasa, una kang mag-ampo sa Dios, nga nagaingon: *'Ginoong Jesu-Cristo! Ablihi ang dalunggan ug mga mata sa akong kasingkasing, aron madungog ko ang Imong mga Pulong ug matuman ang Imong kabubut-on. 'Ablihi ang akong mga mata, ug masabtan ko ang mga katingalahan sa Imong balaod'* (Salmo 118:18). Nagasalig ako, O akong Dios, nga Sika maghatag og kahayag sa akong kasingkasing." – Kanunayng pag-ampo sa Diyos sa ingon ani nga paagi, aron Siya maghatag kahayag sa imong hunahuna ug ipadayag kanimo ang gahum sa Iyang mga Pulong. Daghan, nga nagsalig sa ilang kaugalingong pagsabot, nahulog sa sayop, ug *'nagaangkon nga maalamon, nahimong mga buang'* (Roma 1:22).

151. Kuhaa ang kahalom ingon usa ka lig-on nga pader; kay ang kahalom magtaas kanimo ibabaw sa mga pagbati. Ikaw makig-away gikan sa kahitas-an, samtang sila makig-away gikan sa ubos. Busa, kuhaa ang kahalom sa kahadlok sa Dios, ug walay usa sa mga pana sa kaaway ang makadaot kanimo. Ang kahalom, kauban sa kahadlok sa Dios, usa ka nagdilaab nga karwahe nga nag-alsa sa mga nakab-ot niini paingon sa langit.

152. Ang kahalom mao ang inahan sa paghinulsol, ang salamin sa mga sala, usa ka tinubdan sa walay hunong nga mga luha, usa ka eskuylahan sa pagmatngon sa kaugalingong hunahuna ug sa ilang pangatarungan, ang basihan sa pagpuasa, usa ka babag batok sa pagka-gluton, usa ka larangan sa pagpraktis sa pag-ampo ug pagbasa, ang kalinaw sa hunahuna, usa ka dili matandog nga dalangpanan gikan sa kabalaka, usa ka maayong ug gaan nga yugo nga naghatag ug kahupayan ug kusog sa mga nag-aakma niini, ang inahan

sa pagrespeto, usa ka prisohan para sa mga pagbati, usa ka bitga para sa mga mata, dila ug dalunggan, ang bino sa pagkawalay-gibak, ang mabungahong uma ni Cristo, nga nagbunga ug maayong bunga.

153. Kuhaa para sa imong kaugalingon kini nga maayong bahin, nga gipili ni Maria, nga, naglingkod sa tiilan sa Ginoo ug nagpabilin nga nakasandig kaniya ra, nahimong ehemplo sa kahilom. Tungod niini gidayeg siya sa Ginoo, nga miingon: *'Gipili ni Maria ang maayong bahin, nga dili kuhaon gikan kaniya'* (Lucas 10:42). Tan-awa kung unsa ang kahilom! Ang Ginoo mismo ang nagadayeg sa mga nakab-ot niini. Busa, kamtua ang kahilom, ug malingaw kamo sa *'Ginoo'* (Salmo 36:4), nga naglingkod sa Iyang mga tiil ug nagkapot kaniya ra, aron makasulti ka nga walay pagduha-duha: *'Ang akong kalag nagkapot kanimo; ang imong tuo nga kamot nagpabarog kanako'* (Salmo 62:9).

154. Ang mga sakit dili kalit nga mahimong dili na matambalan, apan tungod sa pagpasagad, mosugod kini sa dili maayong paagi ug motubo ngadto sa walay sukod nga kadaut. Ug ang mga pagbati sa kalag motumaw gikan sa gamayng hinungdan, apan kon kini dili wagtangon, kini magdala og walay sukod nga kagubot sa kalag. Nakita ba nimo kung giunsa sa berde nga mantsa sa tanso ang paglawom pa gayud? – Busa, sabta unsa ang ginabuhay sa usa ka pagka-higugma sa kalag kon pasagdan. Kon dili nimo tangtangon ang kalawang, dili nimo matangtang ang mantsa; kon dili nimo mapugngan ang kinaiya sa unod, dili ka magmalampuson sa pagpahawa sa pagka-higugma gikan sa imong kaugalingon. Ang kalawang hugot kaayo nga nagkabit sa tanso: ingon ana usab, ang paglahutay nagagamot sa kinaiyahan sa usa ka tawo. Ang bisan kinsa nga maglimpyo sa tanso sa dili pa kini kalawangon, dili na magproblema pa bahin niini; ang bisan kinsa nga magsul-ob sa kalag og pagkamaayo, luwas na ug dili na makasinati bisan sa natago nga pagkadaut sa dautan. Kung mapahiran, ang tanso mosidlak, sama sa tawo nga magsul-ob og bisti; ug kung ang tanso mapahiran samtang wala pa kini malaglag sa kalawang, magamit kini og dugay; kung dili, ang kahayag nga makuha niini makalimbong; ang ingon nga sudlanan dali ra madaut ug dali ra madaut, sama sa sudlanan nga hinimo sa nadaut nga tanso. Ug ang kalag, kon nadungahan na ug dayon mobalik sa pagkamaayo, mahulog kini sa pagduha-duha, ug gikan sa pagduha-duha mosulod pag-usab sa pagkadautan.

155. Sama sa pagkahimong carnal sa kalag pinaagi sa panaghiusa niini sa basa nga lawas, mao usab nga ang lawas mahimong espirituhanon kung ang kalag, sa panaghiusa sa binhi sa Dios, magpabiling dili madunot. Ug gilain ni San Pablo ang mga espirituhanon ug mga carnal nga tawo. Nahibalo siya nga ang karniyal adunay kalag usab, ug ang espirituhanon adunay lawas usab; apan tungod sa pagka-dominante sa mas labaw nga bahin sa usa ka tawo, ang ngalan sa dominante nga aspeto gigamit sa tibuok tawo. Kung ang unod molabaw sa kalag sa usa ka tawo, siya karniyal; apan kung ang kalag molabaw, siya espirituhanon. Sa lain nga bahin, nga nagpadayag sa parehas nga kahulugan, miingon siya: *'Ang unod supak sa Espiritu, ug ang Espiritu supak sa unod; kay kini magkasupakay, aron dili ninyo buhaton ang inyong gusto'* (Gal. 5:17). Ang Ebanghelyo nagpahayag nga ang Gingharian sa Langit iya sa mga nagapangita niini nga matinud-anon (Matt. 11:12). Ang espiritu naningkamot sa pagtaas sa kinaiyahan paingon sa pagka-Diyosnon; kay ang kinaiyahan, pinaagi sa unod, ginadani paingon sa kalibutanon. Kini nga pakigbisog sa espiritu batok sa kinaiyahan usa ka gubat, ug kini mahitabo sa duha ka paagi: sa mga bag-ong nakahukto, aron dili sila mahulog sa panaghiusa sa unod; ug sa mga hingpit na, aron bisan ang lawas mismo mahimong espirituhanon.

156. Kung ang kina-iya sa tawo mao ang imortal nga kalag, nan walay dili-hustisya sa bahin sa Dios sa pagdala sa tawo paingon sa dili-madunot; Siya dili magpugos sa komplikadong kina-iya sa tawo, kondili nag-awhag lang, pinaagi sa gahum sa Espiritu, sa unod—nga nadaut sa sala—nga kini mismo ang madani paingon sa dili-madunot, sama sa usa ka ulipon. Sama sa tanso nga nagpakita og dagway sa kalayo sa nagdilaab nga crucible, ingon usab ang lawas mahimong espirituhanon kon kini matunaw uban sa dili madunot. Ang maong tanso, kon itanom sa yuta, masunog sa kalawang ug mahimong abog; ingon usab sa unod nga nalunod sa mga kahiligon.

157. Unsaon sa mga Santo pagtan-aw sa unod? – Ang kinaiya sa unod naghandum og pahulay, apan naningkamot pa gayud sila nga mapailalom ug mapamatyon kini. Ang atong kinaiya (nga nadaut, makalaut) malipay sa himaya, samtang sila, bisan pa gipakaulaw, makakaplag og kahupayan ug gitago ang ilang mga buhat. Ang kinaiya sa unod naghandum sa lami sa pagkaon; apan ilang gikapoyon kini pinaagi sa pagpuasa ug gipahinay pinaagi sa mga pagpanarbaho sa pagka-asceta. Ang kinaiyahan may hilig sa kinabuhi sa pagminyo; apan ilang gipugngan kini pinaagi sa pag-agil ug giputol ang tanang hinungdan sa makalilisang tinguha. Ang kinaiyahan nangita sa kahupayan sa kinabuhi; apan ang mga Balaan, kon malapas, mag-antus niini; kon kawaton, ilang batukan kini nga may dakong kasingkasing. Sa kinatibuk-an, ilang gisalikway hingpit ang makalupigon nga kinabuhi, sumala sa Pulong sa Ginoo: *'Dal-a ang imong krus ug sundi Ako'* (Mat.

16:24). Ang Apostol nagtudlo sa sama, nga nag-ingon: '*Patya ang inyong mga miyembro nga anaa sa yuta*' (Col. 3:5). Dili Niya gisugo nga laglagon ang binuhat sa Dios; hinungdan, gusto Niya nga buhion ang unod pinaagi sa pagpatay sa dili natural nga naa niini pinaagi sa paningkamot sa espiritu. Wala Siya miingon: '*Patya ang mga miyembro sa lawas*', kondili '*ang mga miyembro nga naa sa yuta*'. Unsa man kini? – Panggahasa, kahugaw, dautang tinguha, kasibot, ug uban pa nga susama niini. Ang tawo nga makasarili, nga napahiubos ug nadaut sa sala, malingaw sa tanang ingon niini. Ang sala nagbuhat og bayolensya sa kinaiyahan. Ug busa ang kinaiyahan, imbis nga malipay, naghatag sa kaugalingon sa kawalay-kapunoan; imbis nga pahupayon ang kauhaw sa ilimnon – sa pagkalasing; imbis sa kaminyoon – sa pakighilawas; imbis sa kamatuoran – sa bakak; imbis sa gugma – sa pagdumot. Tanan niini nga mga butang dayo sa kinaiyahan, ug nagtudlo kanato ang Apostol nga patyon kini, pinaagi sa pagpugong sa atong nadaut nga kinaiyahan aron, sa pagka-ilawom sa kontrol sa espiritu, dili kini molapas sa iyang utlanan. Ug sa dihang miingon ang Manluluwas nga mas maayo pa alang sa usa ka asketa nga mosulod sa Gingharian nga '*pilay*' o '*kabos*' (Mat. 18:8), Siya nagmando nga dili putlon ang mga miyembro nga Iyang gimugna, kondili dili sila himoon nga mga instrumento sa sala.

158. Ang bisan kinsa nga gustong maningkamot alang kang Kristo kinahanglan makab-ot ang ingon nga panagang nga makapahimo kanila nga motindog nga lig-on batok sa yawa ug makapahimuot sa atong Manluluwas, mao kini:

159. Imbis nga makigbisog, yakapa sama sa liso sa mustasa ang pagtuo sa konsubstansyal ug dili mabahinbahin nga Trinidad. Sama sa liso sa mustasa nga hingpit nga bilog ug, daw, nagalihok sa kaugalingon, ingon usab, padagana ang imong pagtuo sa kaugalingon. Ang lihok sa pagtuo mao ang hiyas. Ang uban adunay pagtuo apan walay buhat; dili kini pagtuo, kay patay kini – ingon sa giingon: '*Ang pagtuo nga walay buhat patay*' (Santiago 2:20). Ang bisan kinsa nga adunay pagtuo ug nagbuhat sa mga buhat sa pagtuo nagbaton og pagtuo sama sa usa ka mustasa nga liso nga molihok sa kaugalingon. Aptii kini, ug magpabilin nga himsog ug walay kadaut sa pagtuo, nagdilaab sa tinguha nga mosunod sa mga sugo sa atong Manluluwas, aron kamo usab makadungog gikan kaniya: '*Maayo kaayo, maayong matinud-anong ulipon; sulod ka sa kalipay sa imong Ginoo*' (Mat. 25:23). Gitawag siya sa Ginoo nga '*maayo*' tungod sa iyang mga buhat, ug '*matinud-anon*' tungod sa iyang pagtuo.

160. Imbis nga helmet, dawata ang paglaum sa umaabot nga mga panalangin, '*nga wala pa makita sa mata, wala pa madungog sa dalunggan, wala pa mosulod sa kasingkasing sa tawo, ug nga gihandom sa mga anghel nga tan-awon*' (1 Pedro 1:12; 1 Corinto 2:9). Kini nga paglaum naghatag kanimo og lig-on nga paglipay sa mga kasakit ug kasubo, ug ang paghinumdom niini magapahimuot kanimo. Gipatuman kini sa mga bulag nga martir ni Kristo; taliwala sa grabeng pag-antos, taliwala sa makalilisang ug lain-laing pagpanakit, taliwala sa nagdilaab nga kalayo, ilang gipunting sa ilang panan-aw kining gipangandoy nga paglaum, ug busa malipayon ug mapasalamaton silang mitugot sa tanang butang, aron lang makab-ot nila ang ilang gilauman. Kanunay ninyong itutok kini nga paglaum sa inyong panan-aw, aron ang tinguha alang sa inyong gilauman dili magtugot kaninyo sa paghunahuna sa bisan unsang butang nga malabay, ug labaw pa, kini magpukaw sa inyong sulod og pagkaandam alang sa matag maayong buhat.

161. Imbis nga magbitbit og sinturon, hikuma ang imong kaugalingon sa hingpit nga gugma sa Diyos ug sa imong isigkatawo: ang gugma magsiguro nga makalihok ka nga walay babag. Ang tawo nga nakahikom makalabang sa tanang butang nga komportable ug walay kalangay; labi na gayud, ang tawo nga nakahikom sa gugma makalabang nga komportable sa tanang dapit. Kay ang '*gugma*', ingon sa giingon, '*naga-bata sa tanan, nagtuo sa tanan, nagalaum sa tanan, nagapailob sa tanan*' (1 Cor. 13:7); napuno niini, miingon si San Pablo: '*Kinsa ang maluya, ug ako dili maluya? Kinsa ang nadani sa sayop nga dalan, ug dili ba ko mawad-an sa akong kaugalingon*' (2 Cor. 11:29)? Tan-awa ang kaluoy ug kusog sa gugma!

162. Imbis nga sapatos, isuot ang pagpaubos: sama sa sapatos nga ginatamakan sa tiil, ingon usab ang usa nga nakab-ot ang pagpaubos maglihok sa paagi nga, sa dihang gitamakan siya sa tanan, giisip niya kini nga angay sa natural nga kahimtang sa mga butang. Ug ikaw, igsoon, kuhaa ang pagpaubos. Kini dili pisikal nga sapatos, kondili espirituhanon: kini magpanalipod kanimo, '*aron dili matapakan sa bato ang imong tiil*' (Salmo 90:12). Bulahan si David, sa pag-angkon sa pagpaubos, miingon: '*Ulo-ulo ako, dili tawo*' (Salmo 21:7). Tan-awa kung giunsa sa Dios paghigugma sa pagpaubos, kung unsa Siya ka duol sa mga nakab-ot niini, ug kung giunsa Niya kanunay pagtan-aw kanila uban sa pabor. Kay nasulat: '*Nagpuyo Siya sa kahitas-an, apan nagtan-aw uban sa pabor sa mga mapainubuson*' (Salmo 112:5–6), ug usab: '*Ang Iyang mga mata anaa sa mga nagkinahanglan*' (Salmo 9:29). Sa diha nga makadungog ka sa mga kabus, ayaw hunahuna kadtong walay kabtangan sa kalibutan; kay daghang mga hari ang nakapahimuot sa Dios, ug daghang kabus ang

nangalaglag. Apan gitawag Niya nga kabus kadtong kabus sa espiritu, ingon sa giingon: *'Mapalad ang mga kabus sa espiritu, kay ila ang gingharian sa langit'* (Mat. 5:3).

163. Imbis nga magbitbit ka og taming, panalipdi ang imong kaugalingon pinaagi sa balaan nga krus, timan-i ang imong mga bukton ug ang imong kasingkasing niini. Ug ayaw lang paghimo sa tanda sa krus gamit ang imong kamot, kondili timan-i usab kini sa imong hunahuna sa matag kalihokan nga imong buhaton: ang imong pag-abot ug paglarga, ang imong paglingkod ug pagtindog, ug ang imong higdaanan – ug bisan unsang serbisyo ang imong buhaton, una sa tanan, alang sa panalangin, timan-i ang imong kaugalingon sa krus sa ngalan sa Amahan, sa Anak ug sa Espiritu Santo. Kini usa ka labing gamhanan nga armas – ug walay bisan kinsa nga makadaut kanimo kon protektado ka niini nga armas. Kung bisan kinsa nga nagbitbit sa selyo sa Hari sa kalibutan dili mapahimaraot sa bisan kinsa, labi pa gayud nga walay makigbatok kanato kung nagbitbit kita sa ingon nga selyo sa dakong langitnong Hari. Gamita kini nga armas kanunay kutob sa mahimo, igsoon; kay kini lig-on nga makasukol sa mga pana sa kaaway. Ayaw gayud kalimti ang pagpanalipod sa imong kaugalingon pinaagi sa tanda sa krus; ug mapukan nimo ang mga bitag nga gitago sa yawa para kanimo; kay nasulat: *'Niining dalan, samtang ako naglakaw niini, gitagoan nila ako og bitag'* (Salmo 141:4). Kanunay nga timan-i ang imong kaugalingon sa tanda sa krus; ug ang dautan dili makahikap sa imong espiritu.

164. Imbis nga pana, iunat ang imong mga kamot sa pag-ampo, ingon sa gisulat: *'Gihimo nimo ang akong tuo nga kamot sama sa pana nga bronse'* (Salmo 17:35). Kay sa tinuod, ang 'pana nga bronse' batok sa mga kaaway mao ang mga kamot nga giunat sa pag-ampo nga gihalad uban sa hingpit nga kahibalo; kini mao ang pana, nga maalamon nga gipana sa naghuyop sa pana. Kung tugotan nimo nga malibog ang imong hunahuna, mahimo ka nga sama sa usa ka tawo nga nagkupot og pana sa iyang kamot apan wala kahibalo unsaon pagtudlo sa palaso ngadto sa iyang kaaway, ug gipusil kini paingon sa langit. Makapahadlok ba kining pagpusil sa imong kaaway kung nagkupot ka sa pana sa imong kamot ug gipusil ang palaso dili ngadto kaniya kondili sa bisan asa? – Dili gyud. Sa diha ra nga ang usa ka tawo mag-ampo uban sa pag-amgo, dili tugotan nga malibog ang iyang hunahuna, ug masabtan kinsa siya, kinsa ang iyang gisaligan, ug kinsa ang iyang kauban sa pakig-istorya, didto ang pag-ampo mosuod sa Dios, ug ang kaaway mag-antos pag-ayo, sama sa usa ka tawo nga natamaan sa pana sa kasingkasing. Unya, pinaagi sa grasya sa Dios, ang kalag nagmalambuon pag-ayo, samtang ang kaaway molayas sama sa abog sa atubangan sa hangin, gipalihok sa Anghel sa Dios. Mao kini ang hinungdan nganong ang mga nag-ampo uban sa pagkaamgo ug naningkamot nga maisog sa pagpugong sa ilang kaugalingong hunahuna nagapahinabo sa pag-antos sa kaaway.

165. Pag-ampo uban sa hingpit nga pagkahibalo (nga nahibalo ka kinsa ug unsa ang imong giampo). Ug kon, samtang nag-ampo ka, bisan unsa—bisan paagi sa imong mga mata o sa lain nga hinungdan, makadisturbo sa imong hunahuna, hibaloa nga buhat kini sa kaaway, ug ayaw pagdali sa pagtapos sa imong pag-ampo; apan, human nimo silotan ang imong kaugalingon, tipuna pag-usab ang imong hunahuna, ug unya pag-ampo uban ang hingpit nga pagkahibalo, aron mahibal-an nimo unsa ang imong gipangayo kang Dios ug alang sa unsang katuyoan nimo Siya gipangayo, ug aron dili ka mosulti nga walay pulos o sobra ka daghan sa pulong. – Ug buhat kini ni Satanas nga iyang ipanglabay ang hunahuna sama sa usa ka pana nga gipusil nga walay tumong, ug dili niya tugotan ang usa ka tawo nga magpabilin nga nakatutok sa iyang gipangamuan. Kay nahibalo siya nga kung magpadayon ang usa ka tawo sa iyang pag-ampo, ang Nagaamuma kaniya maminaw kaniya, bisan pa siya usa ka makasasala nga daghan kaayo. Maong ginadala siya sa kaaway sa mga walay pulos nga hunahuna, aron ang iyang hunahuna molupad sama sa pana nga gipusil paingon sa langit. Ug mahitabo nga samtang ang iyang mga kamot gipahaba sa pag-ampo, ang iyang dila mosulti ug usa ka butang, samtang ang iyang hunahuna maghunahuna ug magdamgo ug lain – alang sa pang-uyaw sa kaaway. Busa, akong igsoon, kanunay kang mangayo sa Dios sa mga butang nga labi ka gikinahanglan ug sa imong espesyal nga panginahanglan, ug subay sa pagbati niining panginahanglana. Hunahunaa ang duha ka bulag nga lalaki sa Jerico. Nagsinggit sila sa Ginoo: *'Tinagdan kami, Anak ni David'*. Ug sa dihang gipangutana sila sa Ginoo, *'Unsa ang gusto ninyo nga buhaton Nako para kaninyo?'* – sila, sa ilang kaguol ug sa pag-agol sa ilang kasingkasing, nangayo, *'nga ablihan ang ilang mga mata'* (Mat. 20:30). Wala nila giingon: *'Ihatag kanamo kini o kana'*; kay daghan ba ang ilang mga panginahanglan? Apan nangayo sila sa usa ka butang diin labing dinalian ang ilang panginahanglan. – Hunahunaa ang babayeng Cananeo – unsa ang iyang gipangayo sa Ginoo? – *'Kaluy-i ako, Ginoo! Ang akong anak nga babaye grabe kaayo ang pag-antos tungod sa demonyo'* (Mat. 15:22). Wala siyay lain gisulti gawas sa kasakit sa iyang kasingkasing. Ingon usab, dili ba tanan nga miadto kaniya nagpahayag sa atubangan niya sa kasakit sa ilang kaugalingong kasingkasing? Kung ang masakiton moadto sa doktor, dili ba niya ipakita unsa ang iyang sakit? Ug ikaw, akong igsoon, ipresentar sa

Diyos ang kasakit sa imong kalag. – Tan-awa Siya, unya, pinaagi sa mata sa imong hunahuna ug sa gahum sa pagtuo, aron, sumala sa gisulat, makita nimo *'Siya nga naglingkod sa trono, hataas ug labaw'* (Isaias 6:1), ug ang mga panon sa mga anghel ug mga arkanghel nga nagtindog sa atubangan Niya; ug, sa pagyuko sa atubangan sa Iyang kaayo, ibubo ang imong paghangyo sa atubangan Niya. Una, ipang-ako ang imong mga sala, ug unya lang ipresentar kaniya ang imong mga pulong, o ang imong kasubo, aron siya magmaloloy-on kanimo pinaagi sa iyang kaayo, ug ibubo ang iyang mga panalangin kanimo: O kalag! *'Tungod sa imong dako nga pagtuo, buhaton kanimo sumala sa imong gusto'* (Mat. 15:28).

166. Kadtong ang espirituhanong mga mata napasidlak ug kanunay nga abli, hingpit nga nakahibalo nga dili pinaagi sa ilang kaugalingong kusog, kondili pinaagi sa dili mapugngan nga gahum sa Dios, sila maluwas gikan sa mga tukso sa dautan. Ang kagawasan nga anaa sa usa ka tawo naglangkob lamang sa determinasyon—o kakulang niini—sa pagsukol sa yawa; apan bisan pa kon makahimo siya sa pagsukol, wala siya'y hingpit nga paghari sa iyang mga pagbati. Kon ang tawo nga kinaiyahan, bisan pa walay hingpit nga armadura sa Espiritu Santo, makasukol unta sa mga limbong sa yawa, nan ang Ginoo wala untang gisugo kita sa pag-ampo nga: *'Ayaw kami itugyan sa tukso, apan luwasa kami gikan sa dautan'*. Busa, bisan kinsa nga gustong maluwas gikan sa nagdilaab nga mga pana sa dautan, aron makab-ot ang kawalay-pangandoy ug makigbahin sa langitnong himaya, pasagdi siya, uban sa dili mapugngan nga tinguha, sa tibuok niyang kasingkasing ug tibuok niyang kusog, kanunayng mangayo og tabang gikan sa kahitas-an, aron pinaagi niini siya makadaog batok sa mga pagka-ilad, ug pinaagi sa ingon nga dungganong kadaogan makab-ot ang gingharian sa pagkabalaan, *'nga diin walay bisan kinsa gawas Kaniya ang makakita sa Ginoo'*.

167. Paninguha nga mahimong usa ka walay sala nga anak sa Dios, ug mosulod sa pahulay *'nga gisulodan ni Cristo isip atong tigpangulo'* (Heb. 6:20); paninguha nga masulat kauban sa mga panganay sa langitnong Simbahan; paninguha nga mosaka sa langitnong Herusalem, diin nahimutang ang paraiso sa katamis. – Apan hibaloa nga dili ka giisip nga takus niining katingalahang mga panalangin gawas kon mag-agay ang imong mga luha adlaw ug gabii sama sa suba, sama sa giingon sa Santo: *'Gihugasan ko ang akong higdaanan matag gabii; sa akong mga luha ginabasa-basa nako ang akong salog'* (Salmo 67:7). Wala ba nimo mahibaloan nga *'ang magtanum sa luha mag-ani sa kalipay'* (Salmo 125:5)? Busa ang Propeta miingon: *'Ayaw pagtago sa akong mga luha'* (Salmo 38:13); ug usab: *'Gipakita ko Kanimo ang akong mga luha, sumala sa Imong saad'* (Salmo 55:9); ug usab: *'Ang akong mga luha mao ang akong pagkaon adlaw ug gabii'* (Salmo 41:4); *'ug gisagol nako ang akong ilimnon sa paghilak'* (Salmo 101:10). Ang mga luha nga gipagawas uban sa kahibalo, sa dakong kasubo, sa taliwala sa putli nga kadasig sa kinahiladman sa kasingkasing, mao ang pagkaon sa kalag, ang langitnong pan nga nagpakaon sa mga kalag alang sa kinabuhi nga walay katapusan.

168. Sama sa adunay makita nga langit, nga gitawag og kalibutanon nga kalangitan, ingon usab sa ibabaw niini adunay lain nga langit, nga nagdan-ag sa kahayag ug dili makita sa pisikal nga mata, diin nagpuyo ang mga panon sa mga anghel. Aduna'y tabernakulo nga dili gihimo sa kamot, diin ang mga balaan nga anghel nagbuhat sa ilang pag-alagad. Ang tanan niini mahimayaon, dili masukod ang kaanyag, masidlak, ug dili kini iya niining kapanahona, kondili iya sa lain nga kalibutan, diin walay gabii, walay dautang espiritu, ug walay panagbangi. Apan tungod kay dili tanan, bisan kinsa pa sila, gitugotan nga makakita sa makalangitnong mga butang pinaagi sa sulod nga mata; busa, sama sa usa ka tabing, gitukod ang kalangitan, aron gikan didto dili nila basta makita ang tanan, kondili kadtong mga putli sa kasingkasing ug balaan sa hunahuna—ang ilang kauban nga lungsoranon ug kauban nga sundalo. Ug sa diha nga ang tabing matangtang, didto ipadayag sa mga matarong unsay nagpaabot kanila.

169. Ang pag-ampo nga gipadayon, uban sa masubo nga kalag ug nakatutok nga hunahuna, mosaka paingon sa langit. Sama sa tubig, samtang nag-agos sa patag nga yuta ug nag-enjoy sa halapad nga luna, dili kini mosaka sa kataas, apan kung ang mga tubo, nga nagbabag sa iyang agos sa ubos, mopugong niini, unya, sa diha nga napugngan na, kini mosaka nga mas paspas pa kaysa bisan unsang pana: ingon usab ana ang hunahuna sa tawo nga maglibot-libot ug magkawalat samtang nag-enjoy kini og dakong kagawasan; apan kon pugngan kini sa kasakit ug kasubo sa kasingkasing, unya, niining matahum nga pag-antos, molupad kini pataas ug magpadala sa Diyos og putli ug mainit nga mga pag-ampo. Ang pag-ampo nga gihalad uban sa kasubo labi nga madungog gipamatud-an sa Propeta, nga miingon: *'Sa dihang ako naa sa kalisod, mitawag ako kaniya, ug gidungog niya ako'* (Salmo 119:1). Busa, pasigaon nato ang atong konsensya ug pukawon ang kasubo sa atong mga kalag pinaagi sa paghinumdom sa atong mga sala, aron ang atong mga pag-ampo takus paminawon—matinuoron, magmata, ug makahimo sa pag-abot sa langit uban sa ilang mga paghilak. Walay makapawala sa katamaran ug pagka-inay sa atong pagbati sama sa masakiton nga pagbati sa pagmahay ug

kasubo, nga nagpunting sa hunahuna sa usa ka punto ug nagabalik niini sa kaugalingon. Ang bisan kinsa nga magmasubo ug mag-ampo sa ingon niini nga paagi, pagkahuman sa pag-ampo, makahatag og dakong kahupayan sa sulod sa iyang kalag. Sama sa pagtigum sa mga panganod nga unang nagpahimo sa hangin nga malisang, apan sa diha nga motulo ang ulan gikan niini ug ang mga panganod, usa-usa, mawala ang singaw nga natipon sa sulod nila, unya ang hangin mahimong hayag ug klaro pag-usab: mao usab ang kasubo sa kalag, samtang nakakulong sa sulod, nagngitngit sa atong hunahuna; apan kung mapul-an na kini sa mga luha pinaagi sa mga pulong sa pag-ampo ug mopadayag sa gawas, maghatag kini og dakong kalinaw sa kalag, magdala sa hunahuna sa nag-ampo, sama sa sinag sa kahayag, sa hunahuna sa tabang sa Dios.

170. Gusto ba nimo nga mag-ampo nga walay samok? – Siguroha nga ang imong pag-ampo mogikan sa kalawom sa imong kalag. Sama sa mga kahoy nga nakatanum og lawom nga gamot, bisan pa og mapukpok kini sa hangin sa libo ka beses, dili kini mabali ug dili matangtang, tungod kay ang ilang mga gamot hugot nga nakatanum sa kalawmon sa yuta, ingon usab ang mga pag-ampo nga gipang-alsa gikan sa kinahiladman sa kalag, nga lig-on ang pagkapatanum, mosaka paingon sa taas, ug walay samok sa hunahuna nga makapaling sa ila. Ang Propeta naghatag kanato og pananglitan niini, sa diha nga siya nagsulti mahitungod sa iyang kaugalingon: *'Gikan sa kalalum nagtawag ako kanimo, O Ginoo'* (Salmo 129:1).

171. Gitan-aw nako ang arsenal sa mga mananaog, aron masabtan kung unsang armas ang maghatag og hingpit nga kadaogan sa mga mogunit niini. 'Daghang mga armas ang nagpakita sa akong panan-aw didto,' ug sa matag usa niini makab-ot ang usa ka makalilisang nga kadaogan. Una sa tanan, nakita nako ang hingpit nga pagpuasa—kini nga espada nga dili gayud maluya ang hait. Unya nakita nako ang pagkamatinahurong, pagkaputli ug pagkabalaan—kini nga pana diin ang hait nga mga pana motuslok sa kasingkasing sa daotan. Nakita usab nako ang pagka-imol, nga nagdumot sa pilak ug sa tanang butang sa kalibutan – kini nga baluti nga nagpugong sa malimbungong mga pana sa yawa nga makaabot sa kasingkasing. Nakabantay usab ko didto sa gugma – kini nga taming; ug kalinaw – kini nga lig-on nga pana, nga sa pagtan-aw niini mangurog si Satanas ug modagan. Nakita nako ang pagbantay – kini nga panagang; ang pag-ampo – kini nga mga plaka; ug ang pagkamatarong – kini nga gaan nga karwahe sa gubat. – Apan samtang gisusi nako kining tanang mga armas ug naghunahuna kung asa sa mga niini ang labing kusgan, nakita nako ang kuta sa pagpaubos ug nasuta nga walay bisan unsa nga mas kusgan pa niini; kay walay armas sa kaaway nga makasulod niini, ug ang Daotan walay gahum nga mosulong niini. Busa, kon gusto ka nga magdaug sa gubat nga imong giatubang, pangitaa ang dalangpanan sa likod sa kuta sa pagpaubos; magpanalipod didto ug ayaw biyai kining depensa – ug dili ka dakpon sa mananap; ayaw pagsalig hingpit sa imong ubang armas, basi pa mapukan ka sa Daotan.

7. Tambag sa mga Asketiko

1. Ang sinugdanan sa pagbiya sa mga butang sa monastiko mao ang kahadlok sa Dios; kay ang monghe nga wala magkhadlok sa Dios makaplagan ang iyang kaugalingon sa gawas sa mga ganghaan sa Gingharian sa Dios. Ang sinugdanan sa usa ka maayong kinabuhi alang sa usa ka monghe mao ang kahibalo sa Dios; apan ang pagkawalay kahibalo sa Dios nagngitngit sa kalag sa monghe.

2. Ang maayong panulondon sa usa ka monghe mao ang pagkamakasil ug pagkabalaan; apan ang monghe nga walay niini gipahimulag sa panulondon sa mga amahan.

3. Ang asetikong paningkamot sa usa ka monghe mao ang pagtuon sa Kasulatan ug pagtuman sa mga sugo sa Dios; ang usa ka monghe nga wala magbuhat niini dili usa ka asetik.

4. Ang pagkaon sa monghe mao ang pagbuhat sa kabubut-on sa Dios; apan ang pagkaon sa lawas dili makadala sa monghe sa atubangan ni Cristo, kondili *'mosulod sa tiyan ug mogawas sa kasilyas'* (Mat. 15:17).

5. Ang tiil sa monghe, nga molihok sa han-ay nga paagi, maglatas sa mga lakang sa Simbahan; apan ayaw kini pagpalibot-libot gikan sa balay ngadto sa balay, nga naglihok nga walay pagpugong.

6. Paminawa sa monghe ang tambag sa mga maalamon; ayaw tugoti nga moturok sa iyang kasingkasing ang tambag sa mga buang.

7. Ang monghe nga nagbantay pinaagi sa mga Salmo, himno, ug espirituhanong mga kanta nagpalayas sa mga hunahuna sa gabii; apan ang monghe nga napalabi sa iyang kaugalingong mga maayong buhat, natulog, naghabi og sapaw sa sapaw.

8. Ang maisugong monghe nakalikay sa mga bitag sa yawa pinaagi sa krus ni Kristo.

9. Ang monghe nga lig-on ug nagpaubos sa yuta naglihok sa satanikong paagi sa tanang butang (pinaagi sa pagsupak sa mga sugo, sa panikas ug pagpalugway sa kaugalingon).

10. Ang hunahuna sa usa ka monghe kanunay nga pasibaw-a sa mga maayong buhat. Ang disiplina sa usa ka monghe naglangkob sa mga huna-huna nga may hiyas. Ang pagbantay sa usa ka monghe mapugngan ang hugaw nga mga hunahuna.

11. Ang pagpalambo sa usa ka monghe mao ang usa ka maayong kalag, nga nagbunga subay sa Ebanghelyo. Ang monghe nga nagpalambo niini mao ang unang matilawan ang bunga niini.

12. Ang imortal nga kusog sa sulod sa usa ka monghe mao ang dili pagka-gahaman, nga nagbitbit sa krus; apan ang paghigugma sa kuwarta makaguba kanila, kay kini nagpugong kanila sa Gingharian sa Langit.

13. Ang maayong gasa alang sa monghe mao ang pagkamakabubut-on, nga, uban ni Elias sa iyang karwahe, nag-alsa kaniya paingon sa langit. Ang gahum sa pagkamakabubut-on nagbarug sa pagpugong sa pagkaon; apan ang monghe nga magpahimulos sa pag-inom nagdunggo sa iyang unod.

14. Ang mga luha nga mogawas gikan sa mata mao ang kahoy sa kinabuhi, nga nagatubo kanunay sa pagkapaubos. Ang monghe nga makab-ot kini mag-ani og maayong bunga.

15. Ang monghe nga ipahibalo sa tanan ang iyang gasa makapahimo sa uban nga masuklam – ug madungog gikan sa Ginoo: *'Nakadawat na ka sa imong ganti'* (Mat. 6:2). Apan ang mahuya sa paghisgot niini makadawat sa iyang ganti gikan sa Ginoo, nga nakahibalo sa gibuhay sa tago.

16. Sa paghatag *'sa Dios sa iya sa Dios'*, ayaw pagpasigarbo, monghe; apan, sa pag-ampo sa Ginoo, ingna: *'Gidala ko kanimo, O Ginoo, ang imo, ug gikan kanimo ra ako mangita sa kaluwasan sa akong kalag.'*

17. Paminawon sa Ginoo ang monghe nga nag-ampo sa gabii uban sa putli nga kasingkasing; sa adlaw ginahimo Niya siyang hayag sama sa adlaw mismo, ug adlaw-adlaw ginapadayag Niya siya nga labi pang hayag.

18. Ang Ginoo dili nagpuyo sa garbo sa monghe, apan sa iyang pagpaubos nagpuyo ang Espiritu Santo.

19. Ayaw tugoti nga madungahan ang tunika sa monghe (dili ang hinablon, kondili ang espirituhanon). Ang ingon nga monghe mosulod sa palasyo uban sa Nobyo sa tungang gabii.

20. Monghe, mag-andam og lana aron masugat ang Nobyo; kay kung wala kay ibubo sa lampara aron kini mosiga pag-ayo, magpabilin ka sa gawas sa palasyo uban sa mga buang nga birhen.

21. Ang kinabuhi sa monghe, sa pag-alig sa mga anghel, kinahanglan usa ka pagsunog sa mga sala; kini kinahanglan ang walay hunong nga bunga sa usa ka naghinulsol.

22. Pasagdi nga ang kinabuhi sa monghe magbitbit sa tatak sa pagpamatay sa kahilayan sa tanang bahin sa iyang lawas: ang kinabuhi ni Juan nga Maninulti mao ang modelo alang kaniya.

23. Padayag ang bagyo sa mga demonyo sa mga monghe; ug maglipay ang anghelnong kalinaw taliwala kanila. Sa dihang mosaka ang bagyo sa mga demonyo, O monghe, pugngi ang imong kasuko; kay ang kinabuhi sa monghe kinahanglan kanunay nga magsul-ob sa pagkamapainubsanon ug pagkamapailubon.

24. Ang monghe nga nagdilaab sa espiritu (sa kadasig alang sa Dios) nagpahawa sa mga demonyo; apan ang monghe nga ginadala sa (mapahitas-on) nga pagpakig-away, nga nakigkompetensya sa iyang igsoon, nagdani sa yawa ngadto kaniya.

25. Ayaw tugoti nga malubog ang adlaw samtang nasuko ka pa, ug ayaw pasagdi nga ang bungkgag nga pag-ungol nga gikan sa imong masuko nga tutunlan makasamok sa imong mga igsoon.

26. Ayaw pagbalibad sa pagpaminaw sa mga himno, kay kini mao ang pag-awit sa mga anghel; apan palagyi ang kasaba sa mga demonyohanong pasundayag, kay kini usa ka demonyohanong limbong.

27. Hinaut nga ang krus ni Cristo kanunay nga naa sa imong agtang, ug ang kahadlok sa Dios sa imong kasingkasing.

28. Ang kahilom, kauban sa putli nga kasingkasing, nagpahirom sa monghe sa lana sa Balaang Espiritu.

29. Ang maayong pamatasan nagpalambo sa paghigugmaay sa magsoon ug nagpahawa sa panagbangi.

30. Ang nakig-usa sa Ginoo dili magpahimulos sa iyang kaugalingon sa yawa, aron dili siya mapahiya sa kwarto sa kasal.

31. Ang dili mapildi nga taming sa monghe mao ang pag-awit sa mga anghel sa iyang mga ngabil; apan ang kamatayon alang kaniya usa ka tulog, nga mas makalipay pa kaysa sa ilang pag-awit.

32. Ang bahandi sa monghe mao ang boluntaryong pagkabos; ang monghe nga nagsul-ob niini mao ang diyosnon. Magtipig ka alang sa imong kaugalingon og bahandi sa langit; kay ang mga kapanahonan sa kalipay walay katapusan.

33. Padayon nga pasibota ang imong hunahuna sa Balaang Kasulatan. I-kandado ang imong pultahan dili sa puthaw nga kandado, kondili pinaagi sa batong-panulondon (ang ngalan sa Ginoong Jesu-Kristo, gipahayag sa pagkamapainubsanon).

34. Ang nawong sa monghe mahimong katingalahan sa pag-ampo, ug ang mga bakas sa espirituhanong kalipay nga iyang nabati naghatag kalipay sa tibuok panon sa mga monghe.

35. Ang monghe nga dili magpalipay sa iyang gana sa pagkaon ug dili mahigugma sa bino mahimong sama sa anghel.

36. Ang birhenidad nga nagdan-ag sa kalag sa monghe usa ka dili masukod nga katahum; apan ang iyang nawong mahimong labing dautan kon kini nga birhenidad malapasan.

37. Ang labing dautan nga butang alang sa usa ka monghe mao ang mahulog sa sala; kini mokaon sa tanang maayo sulod kaniya, sama sa kalayo nga mokaon sa dayami.

38. Ang monghe nga misalikway sa kalibutan nahimong kauban ni Kristo; apan ang naipit sa mga butang sa kalibutan dili makapahimuot sa Kumander—si Kristo.

39. Ang monghe nga dili gahakog sa kuwarta mao ang labing matinud-anon nga magtutudlo sa Gingharian sa Langit, samtang ang usa nga gipugos sa kahakog usa ka tawo nga nangalaglag sa kaguol.

40. Ang pagkamahigpit sa moralidad, kauban ang walay-daot nga pagkabirhen, mao ang palamuti sa usa ka batan-ong monghe.

41. Ang pagsunod usa ka bahandi alang sa monghe: bisan kinsa nga makab-ot kini madungog sa Ginoo.

42. Pasultihi sa monghe ang mga pulong sa kaayohan, ug sa iyang mga ngabil ipahayag ang Pulong sa Labing Kataas.

43. Pasagdi sa monghe nga boluntaryong mag-antus sa gutom, aron mapakumbaba ang lawas nga panalgan ug mapataas ang kalag nga langitnon.

44. Pasultihi ang monghe sa mga pulong sa kamatuoran, ug pahawaa ang bakak gikan sa iyang mga ngabil.

45. Kung makadungog ka og mapait nga mga pulong, ayaw paglagot, kondili magpakumbaba ka; kay pinaagi sa pagka-tigpasiugda sa kalinaw, makadawat ka og kasaligan nga ganti alang sa kalinaw, ug matawag ka nga anak sa Labawng Ginoo.

46. Ang leon ginahadlok sa mga buang nga asno; ingon usab ang monghe kinahanglan hadlukan ang mga maluoy nga hunahuna.

47. Ang monghe nga motugot sa pagpuasa sa sayop nga panahon sama sa usa ka tawo nga nagaguba sa pundasyon sa haligi (nga iyang gipuy-an).

48. Sama sa usa ka alimpulos nga nagpataas sa abog sa kapatagan, mao usab ang usa ka hambog nga monghe nga nagpukaw sa mainit nga pagbati sulod sa monasteryo.

49. Ang usa ka anghel sa yuta mao ang usa ka maayong monghe, nga dili masamdan sa mga pana sa senswalidad.

50. Ayaw pag-uyon sa garbo, basi makasinati ka og makalilisang nga pagkahulog. Aligahi ang pagpaubos ni Pablo, aron ikaw mahimong iyang kauban nga manunod.

51. Kuhaa ang pagkamaisog ni Moises nga imong modelo, aron ang Dios mausab ang imong kasingkasing nga sama sa bato ngadto sa usa ka lanaw sa tubig, ug ikaw, nga nakasinati sa mga kaayohan niini, ipahayag uban sa pagdayeg: *'Ang Ginoo nagdala kanako sa mga tubig sa pahulay'* (Salmo 22:2).

52. Ilha kung unsa ka katingalahan ang pagpaubos, ug pilia kini para sa imong kaugalingon; kay kini mag-alsa kanimo paingon sa langit. Usa ka maayong ganti ang gitanyag kanimo tungod sa pagpaubos—ang Gingharian sa Langit: ayaw kawala og paglaum niini.

53. Ang usa ka batan-ong monghe, nga nagdumot sa kahaw-ang, magpabilin nga matinindog sa pagkamaputli. Ang usa ka monghe nga gipakaon sa pagkamaputli sama sa usa ka tanom nga gipanalanginan sa Diyos.

54. Ang pag-ayuno usa ka bitil sa monghe; bisan kinsa nga magwagtang niini nga bitil mahimong *usa ka 'buang nga kabayo'* (Jer. 5:8). Ang batan-ong monghe nga dili makontrol ang iyang tiyan dili makalikay sa makasasalaong sala.

55. Adlaw ug gabii, ang mapagmatngon nga monghe nagpabilin nga masigasig sa pag-ampo; ginabunalan niya ang iyang kaugalingong kasingkasing, nagahulog siya og mga luha ug nagadani sa iyang kaugalingon sa lana nga gikan sa langit.

56. Ang kahoy sa kinabuhi dinhi sa yuta mao ang monghe nga dili ulipon sa mga pagbati ug nga nag-angkon sa anghelikong kinabuhi.
57. Ang labing hait nga espada batok sa yawa mao ang salmo sa ngabil sa monghe.
58. Ang uga nga kahoy ni Eliseo mitimbaw og puthaw gikan sa kalawoman; ingon usab, ang lawas sa monghe, nga nahimong uga, mitimbaw sa kalag gikan sa kalawoman (sa mga pagbati). Ang pagpuasa sa monghe mamala sa mga sapa sa senswalidad. Alang sa monghe, ang utlanan sa pagpuasa mao ang kamatayon; ug hinaut nga dili kini mobiya kaniya sa wala pa siya mamatay.
59. Ang espada batok sa mga pagkahilig mao ang pagbantay sa monghe sa pag-ampo. Walay utlanan ang pag-ampo sa monghe; busa, pasalamatan niya ang Ginoo sa tanang panahon.
60. Dili usab sayon alang sa usa ka monghe nga dili makapugong sa iyang dila sa adlaw sa kasuko nga mapugngan ang iyang mga pagbati. Ang usa ka monghe nga masuko mopatay sa iyang kaugalingong kalag ug makasamad sa iyang isigkatawo sa matutunong mga pana.
61. Andama ang imong kaugalingon sa dili pa moabot ang tukso; kini makatabang kanimo nga mapamatud-an nga maalamon ka sa atubangan sa tukso.
62. Ayaw pagtipon og bahandi, ni pagtagad sa kahuyop sa unod: ang masipit ug hugot nga dalan nagkinahanglan nga imong biyaan ang tanan nga walay pulos niini. Sunda ang ehemplo ni Pablo, *'gikonsiderar ang tanan nga butang nga kawad-on, aron ako makab-ot kang Cristo'* (Fil. 3:8). Ang bahandi ug ang pagtagbaw sa unod dili madawat sa mga ganghaan sa langit. Busa, higugmaa ang pagkawalay-gusto ug pagpugong sa kaugalingon; ug dili ka biyaan sa gawas niining mga ganghaan.
63. Ang nagdilaab nga kalayo sulod sa usa ka monghe mao ang kahilayan, nga gipalong sa kalangaan. Si Kristo usa ka sapa nga kanunay nag-agos; pinaagi sa pag-inom gikan Niya, palonga kana baho nga kalayo.
64. Ayaw paglitok og dautang pulong; kay kon dili, mahimo kang ubasan nga mamunga og mga dagway. Gamita ang labing matahum nga mga pulong sa pakig-istorya sa imong isigkatawo, pinaagi sa pag-alig sa putyukan, nga kanunay magdala og dugos nga walay kapait.
65. Ang walay seryoso nga monghe gipaspasan sa bagyo sa mga hunahuna; apan ang nakapugong sa iyang kaugalingon napalig-on sa mga pulong sa Ebanghelyo. Ang pasagad nga monghe, bisan pa, nalumos sa iyang mga hunahuna, sama sa trigo nga nalumos sa mga tinik.
66. Ayaw pagtipig sa imong kasingkasing og bisan unsang mapait nga pulong batok sa imong igsoon, aron ikaw makapahayag sa pag-ampo: *'Pasayloa kami... ingon nga among gipasaylo'* (Mat. 6:12).
67. Ang korona sa pagdayeg alang sa usa ka monghe mao ang kalinaw ug pagkabalaan; bisan kinsa ang makab-ot niini *'makakita sa Ginoo'* (Heb. 12:14).
68. Ang kinaadman sa usa ka monghe dili nag-agad sa pagkahibalo kung unsang mga buluhaton ang iyang buhaton, kondili sa pagbuhat niini nga may kinaadman. Ang ingon niini dili nagtudlo pinaagi sa pulong, kondili nagatudlo pinaagi sa buhat.
69. Ang usa ka maalamon nga monghe, samtang nakig-away sa daghang mga demonyo, dili masamdan sa ilang mga pana; napalig-on sa Krus ni Kristo, iyang gipisil ang ulo sa bitin.
70. Ang labing bililhon nga bahandi sa usa ka monghe mao ang pagkamakabubut-on, nga gipasiugda sa kahayag sa gugma. Kadtong nakab-ot ug nakapreserbar niini, walay duhaduha nga mosulod sa kwarto sa nobya.
71. Tuman-a ang mga sugo sa Labaw nga Ginoo, ug paniti-a ang mga lagda sa mga Amahan; ug ikaw mahimong manununod sa Gingharian sa Langit.
72. Ang monghe nga walay pagpugong ug hambog mahulog sa tukso ug sa bitag sa yawa; apan ang malumo matagbo sa kalinaw ug sa korona sa pagkabalaan.
73. Ang monghe nga sobra sa pagkaon mahulog sa mga ilusyon ug sa mga damgo sa gabii; apan alang sa nagapuasa, ang iyang higdaanan dili madunggo, ug ang iyang tulog walay samok.
74. Ang monghe nga mahadlok sa Dios dili mosugot sa bisan unsang makadaot, kay ginapanalipdan siya sa Ginoo, ug sa adlaw sa iyang kamatayon aduna siyay halad sa pagpasaylo.
75. Ang pagpaubos sa monghe dili mailhan sa dagkong buhat, kondili masulay sa mga tukso. Ang pagkamapailubon sa monghe sa mga pag-antos, nga matinud-anon nga gipadayon, magahatag kaniya og walay-ulaw nga paglaum. Ug ipakig-angkon niya kini hangtod sa iyang katapusang gininhawa, kay *'ang magpailob hangtod sa katapusan maluwat'* (Mat. 10:22). Pagpailob, monghe; kay mubo ang panahon sa pag-antos, apan walay katapusan ang mga kapanahonan sa kalipay.

76. Padayon sa pag-awit ang monghe; kay ang mga Serapim nagdayeg nga walay hunong. Pasagdi nga adunay espirituhanong kanta sa imong mga ngabil, O monghe, aron mapagaan ang karga sa mga tukso nga nag-atake kanimo.

77. Ang matinumanon nga monghe motindog sa atubangan sa Krus uban sa bulahan nga kaisog; kay sa Krus anaa ang Ginoo, nga matinumanon hangtod sa kamatayon—bisan pa sa kamatayon sa Krus.

78. Hinaut nga ang tingog sa monghe, sa mapinanggaong pag-ampo, mosaka nga matinud-anon ngadto sa Dios gikan sa mga ngabil nga nagpabiling hilom.

79. Usa ka tinuod nga kahayag sa yuta mao ang monghe nga wala magpanamastamas gamit ang iyang dila. Kinsa ang ingon niini, ug wala magdaut sa iyang lawas pinaagi sa mga sala, usa siya ka higala ni Cristo.

80. Kung ang kahadlok sa Dios mosulod sa usa ka monghe, siya sama sa usa ka haligi nga dili matandog. Ang usa ka monghe nga wala makab-ot ang kahadlok sa Dios dali ra madakpan sa iyang mga kaaway.

81. Ang monghe nga walay gipanag-iyang usa ka putli nga kahayag sa yuta; kay *'ang paghigugma sa kuwarta, nga mao ang gamot sa tanang kadautan'* (1 Tim. 6:10), wala magbunga og maayong bunga.

82. Mas maayo alang sa usa ka monghe nga mokaon og karne ug moinom og bino kaysa sa paglamoy sa unod sa iyang mga igsoon pinaagi sa panamastamas.

83. Ang bulawan masulayan sa nagdilaab nga hurno, ug mailhan ang monghe sa taliwala sa kadaghanan sa mga monastiko.

84. Ipasaka sa monghe ang iyang mga kamot uban sa pagrespeto ngadto sa Dios aron mapildi ang kaaway, nga mosundog kang Moises, nga pinaagi sa pagpasaka sa iyang mga kamot sa porma sa krus, napildi si Amalek.

85. Ang daghang grasya nagapahulay sa monghe nga gipako sa krus ug namatay matag-adlaw; ang mga Anghel malipay kaniya, ug modawat kaniya sa Gingharian sa Langit.

86. Ang pag-ayuno mao ang bitbit sa mga pagbati, ug ang pagpamatay sa mga pagbati mao ang pag-ampo nga kauban ang paghatag og limos.

87. Ang monghe nga wala nay lihoc sa unod mas puti pa sa niyebe; nga naghandum lamang kang Kristo, makita niya kung giunsa siya pagkoronar ni Kristo sa adlaw sa grasya.

88. Ang monghe nga mumulong sa hilom makapahawa sa daghang monghe ug makapakatag sa iyang mga higala. Ang bitin gipahawa si Eba sa Paraiso pinaagi sa iyang pagbulong sa hilom; ug ang monghe nga mumulong sa hilom susama kaniya, kay guba niya ang kalag sa iyang isigkatawo ug dili niya luwason ang iyang kaugalingon.

89. Kinsa ang makanta nga may kinaadman sa iyang kasingkasing, madungog sa Dios. Pasagdi nga ang kalag sa monghe magtan-aw sa Dios uban sa mata nga walay samok; kay angay ra kaniya, nga mibiya sa kalibutan ug naghiusa sa iyang kaugalingon kang Kristo, nga balewalaon ang tanang butang sa kalibutan.

90. Ang kalag sa monghe, nga mabango sa Espiritu, balaan nga gipanalipdan ang iyang pangamoy gikan sa bitin, aron dili niya mabauhan ang hugaw sa kahilakaw. – Ingon usab, bisan kinsa nga adunay kahadlok sa Dios sa ilang kasingkasing dili matandog sa hugaw sa senswalidad.

91. Paningkamoti kanunay nga mahimong prangka ug matinud-anon, ug ayaw pagtipig ug lain nga butang sa imong kasingkasing samtang nagasulti ka ug lain; kay kini panikas.

92. Pagmatinud-anon ug ayaw pagbakak, kay ang bakak gikan sa yawa.

93. Ayaw balos ug dautan sa dautan; apan kon adunay nakasala kanimo, pasayloa sila, aron pasayloon usab ka sa Dios.

94. Kung ginabug-atan ka sa espiritu sa pagpanimalos, pag-ampo sa tibuok kasingkasing alang niadtong igsoon, ug ang pagpanimalos molayas gikan kanimo.

95. Pag-amping nga dili ka magtugot sa pagbati sa pagpanukotuko sa imong kasingkasing, basi kanon ka sa yawa samtang buhi pa ka; imbis, moadto ka sa kumpisal ug pag-ampo sa Ginoo aron luwason ka gikan sa ingon nga katalagman.

96. Kung makakita ka og tawo nga nagasala, ayaw ipadayag ang iyang sala, ayaw siya hukmi, ug ayaw magtago og kasuko batok kaniya, basi mahulog usab ka sa maong sala; kundi, ingna: 'Mas dautan pa ko kaysa kaniya; ug bisan pa nakasala siya karon, makasala pa ko ugma.'

97. Hibal-i usab nga ang mga demonyo mahadlok sa kahilom, pag-ayuno, pagbantay, pag-agil, pagpaubos, pag-ampo, mga luha ug uban pang mga aske-tiko nga hiyas.

98. Kung gusto nimo nga hatagan ka sa Diyos og mga luha, paghinulsol sa kasingkasing, ug pagkawalay-pagkahilig, kanunayng pahimangnoa ang imong kaugalingon sa kamatayon ug sa imong kaugalingong lubnganan.

99. Kung malimbongan ka sa yawa ug mahulog sa sala, gamay man o dako, ayaw pag-awhag sa pagkahugno o paghukom sa imong kaugalingon sa pagkaguba, kondili adto sa kumpisal ug paghinulsol, ug ang Dios dili ka balibaran.

100. Ayaw paglingaw sa pagsulod sa mga lungsod; kay kung dili nimo makita ang makasasala, magpabilin kang putli.

101. Ayaw pag-inom og bino hangtod malang-ot ka; kay kon dili, ang imong kasingkasing mudiretso sa pagpangita sa kalipay.

102. Ayaw pagkaon og duha ka beses sa usa ka adlaw, aron dili magaspang ang imong lawas, ug dili mosamot ang kusog sa imong mga tinguha.

103. Ayaw pagkatulog og sobra, kondili padayon nga pangitaa ang tabang sa Dios, *'aron makalingkawas ka sama sa langgam gikan sa bitag'* (Prov. 6:5).

104. Ayaw pag-istorya og daghan, basi mahulog ka sa bakak.

105. Ayaw pagkuha og bisan unsa para sa imong kaugalingon gawas sa imong gikinahanglan, ug magkinabuhi sumala sa imong makaya.

106. Paghilom, ug buhata ang imong mga buluhaton.

107. Kontrola ang imong dila ug ang imong tiyan sa tibuok nimong kusog.

108. Pagpaubos sa kaalam; lihoc nga daw ikaw walay kahibalo ug walay edukasyon.

109. Pagmalumo sa tanang tawo.

110. Daghan kaayong kadaut sa pagkasinultihan ug sa katawa; ug ang maalamon nga tawo magpabilin nga hilom.

111. Kanunay nga itutok sa imong panan-aw ang kamatayon, ug dili ka gayud matintal sa pagpakasala.

112. Sa gabii ug sa buntag, susiha ang imong kaugalingon aron makita kung giunsa nimo paggasto sa imong oras; apan kini dili mahimo kung walay paningkamot (padayon nga pagmatngon sa kaugalingon ug pagbantay sa kasingkasing).

113. Kahadlok sa Dios, ingon sa usa ka tawo nga kinahanglan maghatag kaniya og pasaysay sa tanan niyang mga buhat.

114. Pangutan-a ang imong kaugalingon matag-adlaw: unsang pagbati ang imong napildi?

115. Ang bisan kinsa nga nagtuo nga adunay paghukom dili maghukom sa uban, apan mas magbantay ug magpanalipod sa iyang kaugalingon, bisan pa gani sa labing gamay ug labing walay bili nga dautan.

116. Ang bisan kinsa nga nagtuo nga ang iyang lawas pagabanhawon gikan sa mga patay mag-amping sa paghinlo niini gikan sa kahugawan.

117. Sa diha nga natukod na ka sa kahadlok sa Dios, tuman ug buhata ang tanan nga angay nimong buhaton – ug ayaw balibari ang mga pahimangno sa imong konsensya; apan tagda kini, aron kini usab mahimong imong magbabantay, ug dayon ipakita kanimo kung unsa ang imong nahulogan, nga dili gayud ka biyaan, ni pasagdan nga mahulog ka sa kamot sa imong mga kaaway.

118. Hibal-i nga sa dihang ang hunahuna sa usa ka monghe magsugod sa pagtalikod gikan sa iyang kaugalingong kabubut-on ug pagbalik ngadto sa Dios, ang kawad-on sa paglaum maoy unang mosukol kaniya. Ang mosunod magamit aron mapalayas kini nga kawad-on sa paglaum: pag-ampo ug walay hunong nga pagmeditasyon sa Dios; kini nga pagmeditasyon gisuportahan sa pagpugong sa kaugalingon, ug ang pagpugong sa kaugalingon gipanalipdan sa pisikal nga trabaho. Mao kana ang masipit nga ganghaan *'nga nagdala sa kinabuhi'* (Mat. 7:14).

119. Kung tinuod nga imong gihigugma ang Ginoo ug naningkamot ka nga makab-ot ang umaabot nga Gingharian, ug nanumpa ka nga magpaningkamot tungod sa imong mga sala, hinumdumi ang paghukom ug ang walay katapusang pag-antos, nga nagpaabot uban sa kahadlok sa imong pagbiya niining kalibutan.

120. Ayaw pagkapit sa kuwarta, sa mga kabtangan, sa imong mga ginikanan, sa himaya sa kalibutan, sa mga higala, sa mga paryente, sa mga igsoon, o sa bisan unsang butang nga kalibutanon. Ayaw pagtagad o pag-alima niining mga butanga; kondili, pagkahuman nimo maputol ang tanang panag-uban, ilabay ang tanang kabalaka, ug masuko kanila—bisan pa sa paghubo sa imong kaugalingong unod gikan niini tanan—sunda si Kristo uban sa usa ka kasingkasing nga walay kabalaka ug masinabtanon, kanunay nga nagtutok sa langit ug

nagpaabut og tabang gikan didto. Kay kalit ang kamatayon, ug duol na ang paghukom. Ka-alaot sa mga dili andam!

Balaan Juan Climacus

Usa ka mubo nga paghulagway kaniya

Ang mga ginikanan ni San Juan, ang iyang lugar sa pagkahimugso ug ang mga kahimtang nga nagdala kaniya sa pagsulod sa Monasteryo sa Bukid Sinai wala mailhi. Makita sa iyang mga sinulat nga nakadawat siya og maayong edukasyon; apan ang iyang tinguha nga magpuyo uban sa Dios nagpugos kaniya sa pagbiya sa kalibutan ug sa iyang himaya ug sa pag-atras ngadto sa Monasteryo sa Sinai, nga ilado niadtong panahona tungod sa mga maalamon nga Amahan. Misulod siya sa monasteryo sa edad nga 16 ug gibutang ang iyang kaugalingon ilawom sa pagtudlo ug paggiya sa tigulang nga si Martirios, nga upat ka tuig pagkahuman, sa dihang siya 20 anyos na, giputol ang iyang buhok isip usa ka monghe. Ang iyang pagsunod sa iyang tigulang dako kaayo nga daw walay kaugalingong kabubut-on; apan sa iyang mga kauban nga monghe, nagpuyo siya nga yano ug mapainubuson, nga wala magpakita og garbo o pagka-labaw sa bisan kinsa. Human magpuyo uban sa iyang igsoon sa espiritu sulod sa 19 ka tuig, namatay ang iyang igsoon, ug pagkahuman sa kamatayon niini, misugod siya sa pagpuyo nga nag-inusara, ug alang niini mipili siya og hilit nga dapit, nga gitawag og Fola, nga nahimutang lima ka stadia gikan sa monasteryo. Dinhi siya nagpuyo sulod sa 40 ka tuig. Ang iyang kinabuhi sa pag-inusara nagpadayon nga malinawon, gipasiugdahan sa hugot nga pagka-asketiko, nga nahibalo siya unsaon pagpanago, nga wala magpakita og bisan unsang talagsaong butang. Matag Sabado ug Domingo, moanha siya sa monasteryo aron motambong sa Banal nga Liturhiya sa simbahan, aron makatagamtam sa Balaang Misteryo ni Kristo, ug unya makig-istorya sa mga Balaang Amahan ug susihon ang iyang kaugalingong kahimtang sa hunahuna subay sa ilang giya. Sa ingon nga mga tigum, kanunay mag-istorya si San Juan, ug siyempre, ang iyang mga pulong dili mapugngan nga mas bug-at kaysa sa uban. Nalipay niini ang mga mapainubuson; apan ang uban nga dili kaayo makasabot misugod sa pagduda nga ang maalamon nga mamumulong mapahitas-on, ug wala nila mapugngan ang ingon nga pagduhaduha. Unya, aron dili madani sa sayop ang mga maluya, gipahamtang ni San Juan sa iyang kaugalingon ang hingpit nga hilom, nga iyang hugot nga gisunod sulod sa tibuok tuig; ug iyang gikuha kini pagkahuman sa matitud-anong hangyo sa maong mga tawo nga nagpugos kaniya sa pagbuhat sa ingon nga asetikong buhat. Pagkahuman sa kap-atan ka tuig nga nagpuyo sa hilom, napili si San Juan, pinaagi sa unánime nga tinguha sa tanang mga igsoon, isip abá sa Monasteryo sa Sinai. Apan pagkahuman niyang pangulohan kining espirituhanong panon sulod sa upat ka tuig, mibalik siya pag-usab sa iyang pag-inusara, dili madugay sa wala pa ang iyang kamatayon, nga nahitabo sa ika-80 nga tuig sa iyang kinabuhi, niadtong tuig 563. Sa hangyo sa abbot sa Raif, nga pareho nila og ngalan, gisulat ni San Juan ang **Ang Hagdanan sa Banal nga Pag-asdang**, diin, sa 30 ka hakbang, iyang gihulagway ang mga hugna sa pag-asdang padulong sa espirituhanong pagkahingpit. Gidugang usab niya sa **The Ladder** ang usa ka 'Pulong ngadto sa Magbalantay', diin iyang gipatin-aw ang mga katungdanan sa usa ka espirituhanong magbalantay. Gikan sa 30 ka pulong sa **The Ladder**, among gipresentar ang pipila ka pinili ilawom sa mosunod nga mga ulohan:

1. Mga Kinatibuk-ang Prinsipyo sa Asetisismo
2. Mahitungod sa Paghinulsol
3. Mahitungod sa mga hiyas ug mga pagbati, ug sa pakigbisog batok sa mga pagbati sa kinatibuk-an
4. Mahitungod sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati: (b) kahilayan; (c) kasuko; (e) kawad-on sa paglaum; (h) garbo
5. Mahitungod sa kawalay-pagbati

Ang mga Asketikong Tuntonan ni San Juan Climacus

1. Mga Kinatibuk-ang Prinsipyo sa Asetisismo

1. Ang Dios mao ang kinabuhi ug kaluwasan alang sa tanan nga gihatagan og gawasnong pagbuot.
2. Ang naghalad sa iyang kaugalingon sa Diyos, samtang nagsul-ob og materyal ug mortal nga lawas, nagasundog sa kinabuhi ug kahimtang sa dili-materyal: – mosunod lamang siya sa mga pulong ug mga sugo

sa Diyos, sa tanang panahon, sa tanang dapit ug sa tanang buhat, – kanunay nga nagpugong sa ilang mga pagbati ug nagpraktis sa pagsakripisyo sa kaugalingon ug pagpangpasipala sa kaugalingon, – kanunay nga nagpamalandong sa kamatayon, nagasubo ug nag-antos sa ilang kalag, – molikay sa materyal nga mga butang nga gidayeg sa kalibutan, aron makadawat sa langitnong mga panalangin.

3. Ang tanan nga matinud-anon nga misalikway sa kalibutanong kinabuhi, walay duhaduha, gibuhat kini o tungod sa gingharian nga umaabot, o tungod sa kadaghan sa ilang mga sala, o tungod sa gugma alang sa Dios. Kung, bisan pa, wala sila'y bisan usa niini nga mga tuyo, nan ang ilang pagbiya sa kalibutan dili maalamon. Bisan pa niana, ang atong maayong Giya nagpaabut aron makita unsa ang mahimong resulta sa ilang agi.

4. Kung gusto nato mobiya sa Ehipto ug molayas gikan kang Paraon, nanginahanglan usab kita og usa ka Moises—usa ka manalipod sa atubangan sa Dios ug pinaagi sa Dios—nga motindog taliwala sa atong mga buhat ug pamatasan, ug motaas sa iyang mga kamot ngadto sa Dios alang kanato, aron, nga giya niya, makatawid kita sa dagat sa mga sala ug mapildi si Amalek, ang kaaway sa mga kahuyang.

5. Kay alang sa tanan nga mosulay og pagsaka sa langit samtang anaa pa sa unod, ang pagpugong sa kaugalingon ug walay hunong nga pagsakripisyo sa kaugalingon (boluntaryong pagpugong sa kaugalingon) tinuod nga gikinahanglan – labi na sa sinugdanan sa pagbiya, hangtod malimpyo ang atong kinaiyahan nga mangita og kalipay ug mapainit ang atong malig-on nga kasingkasing sa gugma sa Dios. Kay ang paningkamot—tinuod gayud nga paningkamot—ug ang dakong, natago nga pag-antos dili malikayan niining paningkamot, hangtod ang atong hunahuna, kining mabangis ug mananap sa kahimut-an, mahimong putli ug mapinanggaon. – Apan, kamo nga masigasig ug maluya! – magmalipayon kita. I-angkon nato ang atong kahuyang kang Kristo nga Ginoo, ipresentar kini Kaniya uban sa walay pag-uyog nga pagtuo, sama sa usa ka lig-on nga kamot, – ug asegurado nga madawat nato ang Iyang tabang, – bisan pa labaw pa sa atong takos, basta kanunay kitang magpaubos sa kahilom sa pagka-mapainubsanon.

6. Kadtong mopadayon niini nga paningkamot kinahanglan isalikway ang tanan, kamotan ang tanan, katawaon ang tanan, ug ilabay ang tanan, aron makatukod og lig-on nga pundasyon. Maayo ang mosunod nga pundasyon nga adunay tulo ka haligi: walay dautang tuyo, pag-ayuno, ug pagkamalinhon.

7. Ang lig-on nga sinugdanan (pagpamugos) walay duhaduha nga makapahimulos kanato, bisan pa man kon unya kita maluya; kay ang kalag nga kaniadto maisugon, kon maluya kini, masamdan kini sa handumanan sa kaniadto niyang kadasig, sama sa usa ka hait nga armas. Ang uban nakapabangon sa ilang kaugalingon sa ingon niini nga paagi sa daghang higayon, tungod kay nahuyang sila.

8. Sa dihang ang kalag, sa malimbungon nga pagtraydor sa kaugalingon, makaguba niining bulahan ug gipangandoy nga kadasig, kinahanglan nga kini mag-imbestiga pag-ayo sa hinungdan nganong nawala kini; ug itudlo ang tanan niyang paningkamot ug kadasig ngadto sa maong hinungdan; kay ang kaniadto nga kadasig dili mabalik gawas sa pinaagi sa samang pultahan diin kini nilakaw.

9. Sa sinugdanan gayud sa atong pagbiya, walay duhaduha nga ginasagop nato ang pagkamatinud-anon uban sa kalisud, pagpugos sa kaugalingon ug kasubo; apan samtang nag-uswag kita, mihunong na kita sa pagbati og kasubo niini, o gamay na lang ang atong mabati; ug sa diha nga mapildi na ang atong unodnong panghuna-huna ug madani sa kalayo sa kadasig, unya ginabuhat nato kini uban sa tibuok kalipay, kadasig ug langitnong kainit.

10. Nangutana ang mga layko kanako: 'Unsaon namo, nga nagpuyo uban sa among mga asawa ug nalibog sa mga kabalaka sa kalibutan, pag-angkon sa labing hingpit nga Kristohanong kinabuhi?' – Mitubag ako kanila: 'Buhaton ninyo ang tanang maayo nga inyong makaya; ayaw pagpanamastamas sa bisan kinsa, ayaw pagpangawat, ayaw pagbakak sa bisan kinsa, ayaw pagpasigarbo sa atubangan sa bisan kinsa, ayaw pagbati og kasina sa bisan kinsa, ayaw pagpasagad sa mga tigum sa simbahan, pagmaloloy-on sa mga nanginahanglan, ayaw pagdani sa bisan kinsa sa dautan, ayaw paglapas sa dungog sa uban, ug magpabilin nga matinud-anon sa inyong mga asawa. – Kung buhaton ninyo kini nga mga butang, dili kamo malayo sa Ginghamlan sa Langit.

11. Sugdan nato kini nga mahimayaong paningkamot uban sa kalipay ug kaisog. Ayaw nato kahadlok sa atong mga kaaway; kay bisan pa nga dili sila makita, gitutokan nila ang nawong sa atong kalag – ug sa diha nga mapansin nila nga kini nabag-o tungod sa kahadlok, mas mapintas pa nilang giandam ang ilang armas batok kanato, kay nakita nila nga natandog kita sa kahadlok. Busa, kaisugon nato nga armasang ang atong kaugalingon batok kanila; kay walay makigbisog sa usa ka makaisog nga manlalaban.

12. Kadtong tinuod nga gustong moserbisyo kang Kristo kinahanglan, una sa tanan, mag-amping sa pagpili para sa ilang kaugalingon—uban sa tabang sa ilang espirituhanong amahan ug pinaagi sa ilang kaugalingong paghukom—ang angay nga mga lugar ug paagi sa kinabuhi, mga dalan ug porma sa pagtudlo; kay ang komunal nga pagpuyo dili mapuslanon sa tanan, ni ang tanan angay sa kahilom. Ang matag tawo kinahanglan maghunahuna kung unsang dalan ang mohaom sa iyang kaugalingong mga kalidad.

13. Ang tibuok monastikong kinabuhi naglangkob sa tulo ka nag-unang porma sa organisasyon ug pamaagi sa ascesis: o sa ascesis nga pag-inusara ug hermitage; o sa kahilom uban sa usa, o sa labing daghan, duha ka kauban; o, sa katapusan, sa mapailubon nga pagpuyo sa usa ka komunal nga palibot.

14. Kinsa ang tinuod nga nahigugma sa Ginoo, kinsa ang tinuod nga nagtinguha ug nangita sa umaabot nga Gingharian, kinsa ang tinuod nga masubo sa iyang mga sala, kinsa ang tinuod nga nagtukod sa sulod sa iyang kaugalingon sa handumanan sa paghukom ug sa walay katapusang pag-antos, kinsa ang tinuod nga nahadlok sa katapusan niining kinabuhi, dili na maghigugma sa bisan unsang panalagsaon; dili na siya magpaka-abala o mabalaka sa mga kabtangan ug pag-angkon, ni sa himaya ug dungog ning kalibutan, ni sa bisan unsang butang nga kalibutanon; apan, pagbiya niya sa tanang ingon nga kabalaka, ug bisan pa sa pagdumot niya sa iyang kaugalingong lawas, mosunod siya kang Kristo, hubad ug walay kabalaka ug katamaran, nga walay hunong nga nagtutok sa langit ug nagpaabut og tabang gikan didto, sumala sa mga pulong sa Santo nga miingon: *'Ang akong kalag nagkabit Kanimo'* (Salmo 62:9), ug sa mga pulong sa usa ka kanunay nga hinumdumanon: *'Wala ko gikapoy sa pagsunod Kanimo, ni gitinguha ko ang usa ka adlaw sa pahulay sa tawo, O Ginoo'* (Jeremias 17:16).

15. Kaulaw gayud alang kanato nga, human kita mobiya sa tanan, mabalaka na usab kita sa parehas nga mga butang. Mao kini gayud ang kahulugan sa pagbalik-atras ug dili madala sa Gingharian sa Dios.

16. Paminawa kung unsa ang gisulti sa Ginoo sa batan-ong lalaki nga hapit na nakatuman sa tanang sugo: *'Usa pa ang imong kulang: ibaligya ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus, ug himoa ang imong kaugalingon nga usa ka magpapangayo aron makadawat ka og limos gikan sa uban'* (Lucas 18:22, Mateo 19:21).

17. Pag-amping kita nga, samtang nagtuo nga naglakaw kita sa masipit nga dalan, dili unta kita masayop ug masulod sa lapad ug halapad nga dalan. Aniya ang tinuod nga paghulagway sa makipot nga dalan: pagpatul-id sa unod, pagpanagna sa tibuok gabii, katamtamang pag-inom og tubig, kakulang sa pan, ang nagapahalin nga ilimnon sa pagdaot, mga pasipala, pagpanawa, pag-insulto, pag-abuso, ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on, pagdawat sa mga pag-atake, dili pagreklamo sa atubangan sa pagdumot, pag-antos sa bug-at nga mga kasakit – aron makalahutay nga mapisanay kon masakitan, dili masuko kon malain-lain, dili masuko kon hukman, ug pagpakumbaba kon mapahiubos. Bulahan ang mga naglakat sa mga dalan sa agianan nga gipakita dinhi, kay *'ila ang Gingharian sa Langit'* (Mat. 5:3–12).

18. Ang bisan kinsa nga nagtuo nga wala siyay pagkapilit sa bisan unsang butang, apan masubo sa iyang kasingkasing kon kini kuhaon, naglimbong sa iyang kaugalingon.

19. Kini nga dalangpan (pagbiya sa kalibutan) mao ang hinungdan sa kaluwasan ug sa kasubo; nahibal-an kini sa mga naglayag tabok niining dagat sa hunahuna. Apan makaluluoy nga tan-awon kung ang mga nakaluwas gikan sa kalawoman malumos sa maong dalangpan mismo.

20. Sa pagbiya ninyo sa kalibutan, ayaw kini paghikap; kay dali ra kaayo mobalik ang mga tinguha.

21. Palayo kamo sa mga dapit nga makahatag kaninyo og kahigayunan sa pagkahulog sama sa usa ka latigo; kay kon dili nato makita ang gidiling bunga, dili usab nato kini kaayo pangandoyon.

22. Paninguha nato nga sundon si Lot, ug dili ang iyang asawa; kay ang kalag, kon mobalik sa dapit diin kini naggikan, mahimong sama sa asin nga nawala ang kusog, ug dili na makalihok. Pawala gikan sa Ehipto ug ayaw na pagbalik; kay ang mga kasingkasing nga mibalik didto wala pa makakita sa Jerusalem – mao ang yuta sa kawalay-pangandoy.

23. Ang makahimo ug andam motabang kanimo sa pagwagtang sa karga sa imong mga sala mao ang imong amahan; ang paghinulsol, nga makahugas kanimo gikan sa kahugawan, mao ang imong inahan; ang imong igsoon mao ang kauban sa trabaho ug kaatbang sa pagpangita sa makalangitnong mga butang; kuhaa ang paghinumdom sa kamatayon ingon imong dili mabulag nga kauban; himua nga ang mga paghuyop sa imong kasingkasing mao ang imong pinalanggang mga anak; himua nga ang imong lawas imong sulugoon, ug himua nga mga higala ang langitnong gahum, kay sa takna sa pagbulag sa imong kalag mahimo silang mapuslanon kanimo kon sila imong mga higala. *'Kini'* mao ang *'ang kaliwatan nga nangita sa Ginoo'* (Salmo 23:6).

24. Sa pagpalayo gikan sa kalibutan, kinahanglan pilion nato ang mga lugar nga puy-an nga walay kahigayunan sa kahupayan ug pagkamapahitas-on – ug mapainubuson; kon dili, nan naglihok kita tungod sa atong mga pagbati.

25. Sama sa pagka imposible nga motan-aw sa langit gamit ang usa ka mata ug sa yuta gamit ang pikas, ingon usab imposible alang sa bisan kinsa nga wala, sa hunahuna ug buhat, nakaputol sa tanang relasyon sa kalibutan nga malikayan ang pag-antos sa espirituhang mga kalamidad.

26. Ang maayong ug maayong paghan-ay sa kinaiya makuha pinaagi sa daghang pagpaningkamot ug paningkamot; apan ang nakuha pinaagi sa dugay nga paningkamot mahimong mawala sa usa ka gutlo: *'Kay ang dautang pakig-uban makaguba sa maayong batasan'* (1 Cor. 15:33).

2. Mahitungod sa paghinulsol

1. Ang paghinulsol usa ka pagbag-o sa bunyag. Ang paghinulsol mao ang paghinlo sa konsensya. Ang paghinulsol usa ka pakigsaol sa Dios aron usbon ang kinabuhi. Ang paghinulsol mao ang pakig-uli sa Ginoo pinaagi sa pagbuhat og mga maayong buhat, supak sa kanhing mga sala. Ang paghinulsol usa ka espiritu sa pagpanghimaraot sa kaugalingon, ug pag-amuma sa kaugalingon, nga walay labot sa mga kabalaka sa gawas. Ang paghinulsol mao ang anak nga babaye sa paglaum ug pagsalikway sa kawad-on sa paglaum.

2. Alang kanato nga nahulog sa bangag sa kawalay balaod, imposible nga makuha kita gikan niini gawas kon malumos kita sa kalawom sa pagpaubos.

3. Anaa ang mapinul-anong pagpaubos sa mga naghinulsol; naa usab ang kasakit sa konsensya nga gibati sa mga padayon nga nahulog sa ilang sala; ug naa usab ang malipayong bahandi sa pagpaubos nga moabut sa mga hingpit pinaagi sa buhat sa Dios. Ang timailhan sa ikaduhang (klase sa pagpaubos) mao ang hingpit nga pag-antos sa pagka-dili pasidunggan. – Ang daang mga batasan kasagaran magpahamtang og tiraniya bisan pa sa mga nagahilak tungod niini. Ug ayaw katingala niini. Ang mga hinungdan ug paagi sa atong mga pagkahulog dili klaro ug hingpit nga dili masabtan sa kalag: ang uban naggikan sa kapabayaang, ang uban sa pagpasagad sa espirituhang disiplina, ug ang uban sa pagtalikod sa Dios. Apan, adunay usa ka tawo nga miingon kanako nga sa mga pagkahulog nga moabot kanato tungod sa atong sulodnong mga buluhaton, gitugotan kita nga dali nga makabangon gikan niini; kay Siya nga naghatag kanato niini dili mosugot nga ang demonyo sa kasubo magpabilin kanato sulod sa dugay nga panahon.

4. Kung bag-o pa ug hilaw ang samad, dali ra kini mo-ayo; apan ang malungtaron nga mga samad, kadtong gipasagdan ug gitugotan nga mabulok, dili dali mo-ayo, ug nagkinahanglan og daghang paningkamot, pagputol, pagpanakot, ug pagpasunog aron maayo. Daghang samad ang dili na maayo samtang molabay ang panahon, apan *'sa Dios, posible ang tanan'* (Mat. 19:26).

5. Sa wala pa ang Pagkahulog, gipakita sa mga demonyo ang Dios kanato nga mahigugmaon sa katawhan, apan pagkahuman sa Pagkahulog, ingon Siya nga dili duolon tungod sa pagka-istrikto.

6. Ayaw tagda ang kaaway nga, pagkahuman sa Pagkahulog, mumulong sa imong dalunggan bahin sa pagkagamay sa sala, nga nagaingon: 'Basta dili nimo buhaton kini o kana, dili kini dako nga butang.' Kasagaran bisan ang gagmay nga halad nakapahupay sa dakong kasuko sa Huwes (ug vice versa).

7. Kinsa man ang tinuod nga nangita og kasiguruhan sa pagpasaylo sa ilang mga sala, giisip ang matag adlaw nga wala sila maghilak nga nawala, bisan pa man nakabuhat sila og maayo niadtong adlaw.

8. Ayaw tugoti nga bisan kinsa nga angay maghilak tungod sa iyang mga sala mahuyang ang iyang kadasig niini, nga naglimbong sa ilang kaugalingon sa ingon nga paglaum: nga sa katapusan sa akong kinabuhi (sa takna sa kamatayon) makadawat ko og pulong sa kapasaylo. Ang wala mailhi dili mahimong ituring nga asegurado. *'Tabangi ako'* pinaagi niining kasiguruhan, *'aron makapahulay ako, sa dili pa ako molakaw'* gikan dinhi nga walay kini nga kasiguruhan (Salmo 38:14). *'Diin anaa ang Espiritu sa Ginoo, didto gipalaya ang mga gapos'* (2 Cor. 3:17); diin adunay bililhon nga pagpaubos, didto gipalaya ang mga gapos. Apan ang mga walay niini duha, dili maglimbong sa ilang kaugalingon: sila napugos.

9. Ang mga nagpuyo sa kalibutan mao ra ang mga langyaw niining mga pagpadayag. Apan ang uban kanila, nga naglakaw sa dalan sa pagkamabuotan, makamatngon sa takna sa ilang pagbulag kung unsa kini ka-mabungahon alang kanila.

10. Ang nagahilak para sa iyang kaugalingon dili makaila sa paghilak, o sa pagkahulog, o sa pagpasipala sa uban. – Ang usa ka iro, nga nasamdan sa usa ka hayop, mas masuko pa gayud batok niini, nga naglagot nga dili mapugngan batok niini tungod sa kasakit sa samad.

11. Hunahunaa nato kon ang atong konsensya mihunong ba sa pagpasidaan kanato tungod kay kini, ingon sa pagkasulti, napugngan sa dautan, imbis nga tungod kay nahimong putli na kini. Ang timailhan sa pagpasaylo sa usa ka pagkapukan mao ang kanunay nga pag-ila nga aduna tay utang.

12. Mag-amping kita tanan, labi na kamo nga nahulog, aron dili makasulod sa atong kasingkasing ang makadaot nga pagtulon-an sa walay Dios nga si Origen. Kana nga datang doktrina nagpasiugda labaw sa tanan sa gugma sa Dios alang sa katawhan, nga maoy dako kaayong kalipay sa mga nangita og makalibog nga kalipay.

13. Sa sinugdanan pa lang sa atong espirituhanong pakigbisog, ipangumpisal nato ang atong mga sala sa atong maayong huwes (espirituhanong amahan), sa sekreto; ug kon siya mosugo, unya sa atubangan sa tanan. Kay kon ang mga samad ipadayag, dili kini mosamot, kondili maayo.

14. Sa panahon sa pag-ikumpisal, pagbuot—sa gawasnon nga hitsura ug sa sulod nga pagbati ug hunahuna—sama sa usa ka kriminal nga gipanghukman, nga ang nawong nakayuko sa yuta; ug kon mahimo, pahumoki ang mga tiil sa imong espirituhanong amahan sa imong mga luha, sama sa mga tiil ni Kristo mismo.

15. Kasagaran, ang mga demonyo mosulay sa pagdani kanato nga dili gyud magkumpisal sa atong mga sala sa atong espirituhanong amahan, o magkumpisal samtang ipasanginlan ang sala sa uban.

16. Ayaw tugoti nga madani ka sa espiritu sa garbo, kondili ipahayag ang imong mga sala sa imong espirituhanong amahan nga walay pagtago sa bisan unsa; kay kung walay pagpanghimakak sa kaugalingon, imposible nga makagawas ka sa walay katapusang kaulaw. Ipahibalo sa doktor ang imong samad ug ayaw kahuya sa pagsulti kaniya: 'Amahan, mao kini ang akong ulser, ang akong samad; wala kini nahitabo tungod sa bisan kinsa pa, kondili tungod sa akong kaugalingong katamaran: walay angay basulon niini—ni tawo, ni espiritu, ni lawas, ni bisan unsa pa—kondili ang akong kaugalingong kapabayaan'.

17. Si Juan nga Maminaral nangayo og pag-angkon sa mga miadto kaniya sa wala pa ang pagbunyang, dili tungod kay siya mismo nanginahanglan niini, kondili aron sa pagpangita sa kaluwasan sa mga miadto kaniya.

18. Walay butang nga mas makaligutgot sa mga nagahinulsol kay sa kasubo nga dala sa pagkasuko, kay ang paghinulsol nagkinahanglan og dakong pagpaubos, samtang ang pagkasuko usa ka timailhan sa dakong garbo.

19. Ang sinag sa adlaw, nga mosulod sa balay pinaagi sa usa ka bitak, nagpasiga sa tanang sulod niini, aron bisan ang pinong abog nga naglutaw sa hangin makita: sa samang paagi, kung mosulod ang kahadlok sa Ginoo sa kasingkasing, ipadayag niini ang tanang sala niini.

20. Sama sa paghugas sa tubig sa mga letra, makahugas usab ang luha sa mga sala.

21. Sama sa dihang, tungod sa kakulang sa tubig, ang mga letra mapapas sa lain nga paagi, ingon usab ang mga kalag nga walay luha nagahinlo ug nagabayad sa ilang mga sala pinaagi sa kasubo, mga paghuyop, ug daghang pag-agulo.

22. Sama sa usa ka bag-ong samad nga dali kaayo mo-ayo, sa pikas bahin, ang dugay nang espirituhanong samad lisod kaayo tambalan, bisan pa man nga kini matambalan.

23. Sama sa kaulaw sa usa ka tawo nga naglubong sa iyang amahan nga moapil dayon sa kasal pagkahuman sa lubong, ingon usab dili angay alang sa mga nagahilak tungod sa ilang mga sala nga mangita og kalinaw, dungog, o himaya gikan sa mga tawo sa karon nga panahon.

24. Sama sa pagkalain sa puy-anan sa mga matinumanon nga lungsoranon kumpara sa mga nakasuhan nga kriminal, kinahanglan usab nga lahi kaayo ang paagi sa kinabuhi sa mga nagasubo sa ilang mga sala kumpara sa mga inosente.

25. Ang pagbati sa kalag mao ang natural nga kinaiya niini; apan ang sala makapahuyang niini nga pagbati. Ang konsensya nagdala sa paghunong sa dautan o sa pagkunhod niini. Ang konsensya, sa baylo, mao ang bunga sa tingog sa Anghel Mananbantay, nga gihatag kanato sa pagbunyang. Mao nga atong masuta nga kadtong wala pa masidlak sa pagbunyang dili ingon kaayo pag-antos sa ilang kalag tungod sa ilang datang binuhatan sama sa mga matinud-anon, bisan pa man dili hingpit nga klaro ang hinungdan.

26. Kinsa man ang gustong maluwas gikan sa kabug-aton sa ilang mga sala, palihug sundon ang mga naglingkod sa lubnganan gawas sa siyudad, ug ayaw sila hunong sa pag-agay og init ug mainitong mga luha, ug dili siya mohunong sa hilom nga paghagak sa iyang kasingkasing, hangtod makita usab niya si Jesus nga moanha ug magtangtang sa bato sa kaligutan sa iyang kasingkasing, ug, sama ni Lazaro, nagpalaya sa atong hunahuna gikan sa mga gapus sa sala, ug nagmando sa Iyang mga sulugoon—ang mga Anghel: *'Ibuka siya'*

gikan sa iyang mga pagka-ugali '*ug pasagdi siya nga molakaw*' (Juan 11:44), padulong sa kalipay sa kawalay-tinguha.

3. Mahitungod sa mga birtud ug mga pagbati – ug sa pakigbisog batok sa ikaduha – sa kinatibuk-an

1. Ang pag-ila mao ang tinuod nga pagsabot sa kabubut-on sa Dios sa tanang panahon, sa bisan unsang lugar ug sa bisan unsang butang; kini makita lamang sa mga putli ang kasingkasing.

2. Ang bisan kinsa nga nakadaog sa unang tulo sa mga nag-unang pagbati (pagkamapahitas-on, paghigugma sa kuwarta, pagkalakap sa pagkaon) nakadaog usab sa kataposang lima (pakighilawas, kasuko, kasubo, pagkawalay paglaum, garbo); apan ang bisan kinsa nga pasagad sa pagdaog sa una dili makadaog bisan usa.

3. Ang tanang pag-atake sa demonyo naggikan sa tulo ka nag-unang hinungdan: o gikan sa atong kaugalingong kapabaya-an, o gikan sa garbo, o gikan sa pagdumot sa yawa.

4. Kita, sa tanang kahimtang, ipahimutang ang atong konsensya (nga gipahayag sa pagtuo ug sa mga sugo sa Ginoo) sumala sa Dios; ug sa pagkahibalo kung asa gikan ang hangin, ipahimutang nato ang atong mga layag subay sa Iyang giya.

5. Sa tanang buhat nga atong paningkamotan aron malipay ang Dios, ang mga demonyo maghimo ug tulo ka lungag para kanato: una, naningkamot sila nga mapugngan ang atong maayong buhat; ikaduha, kung mapildi sila sa unang pagsulay, naningkamot sila nga ipakita nga ang nahimo dili sumala sa Dios; ug kung mapakyas usab sila sa kini nga plano, unya, nga hilom nga misaka sa atong kalag, ginapahimulosan nila kita nga daw nagkinabuhi kita sa paagi nga makapahimuot sa Dios. – Ang unang pagsulay batukan pinaagi sa kadasig (alang sa kaluwasan) ug kabalaka sa kamatayon; ang ikaduha pinaagi sa pagsunod ug pagpaubos; ug ang ikatulo pinaagi sa kanunay nga pagpanghimakak sa kaugalingon. '*Kini nga paningkamot anaa sa atubangan nato, hangtod mosulod ang kalayo sa Dios sa atong santuaryo*' (Salmo 78:16). – Unya dili na unya maglungtad sa atong sulod ang kapintas sa dautang batasan; '*kay ang atong Dios usa ka kalayo nga manunaw*' (Heb. 12:29) nga manunaw sa matag pagmata ug paglihok sa kahilayan, matag dautang batasan, matag pagkatig-a ug pagngitngit, bisan sulod o gawas, makita o mental.

6. Kung mapildi sa mga demonyo ang kalag ug itumaw ang kahayag sa hunahuna, dili na unya adunay kanato, nga mga maluoy, bisan unsang matin-aw nga pagtagad, bisan unsang rason, bisan unsang kahibalo, o bisan unsang kaulaw; apan sa ilang dapit adunay: kaligutgot sa kasingkasing, kawalay pagbati, kakulang sa paghukom, ug pagkabuta.

7. Ang *pagpanakod* sa kalag mahitabo kon atong ituring nga maayo ang butang nga walay maayo – kini usa ka dili matagad nga pagkawala sa bahandi, usa ka dili mailhi nga pagkaulipon sa kalag. Ang '*pagpatay*' sa kalag mao ang paglaglag sa makatarunganong hunahuna, pinaagi sa pag-adto sa dautang mga buhat (ang pagpugong sa kahadlok sa Dios, sa konsensya ug sa espirituhanong pagbati pinaagi sa makamatay nga mga sala). Ang '*pagkaguba*' sa kalag mao ang pag-adto sa pagkawalay paglaum pagkahuman sa pagbuhat sa dautan.

8. Kadtong napailalom sa ilang mga kahiligon ug nakahinulsol, kaisug! Kay bisan pa man nahulog sila sa matag lungag, naipit sa matag bitag, ug nakasinati sa matag sakit; sa diha nga sila makabawi, mahimo silang mga suga ug mananambal para sa tanan, mga lampara ug giya, nga nagpadayag sa kinaiya ug porma sa matag sakit, ug pinaagi sa ilang kaugalingong kasinatian, nagluwas sa mga hapit na mahulog.

9. Ang labing maayo nga 'alpabeto' '*alang sa tanan*' (mga bag-o pa nagsugod) mao ang mosunod: pagsunod, pag-ayuno, sako, abo, mga luha, pag-angkon sa sala, kahilom, pagpaubos, pagbantay, kaisog, katugnaw, pagpaningkamot, pag-antos alang sa pagtuo, pagpaubos, paghinulsol, pagpasaylo, paghigugma sa igsoon, pagkamapainubsanon, yano ug walay pagduha-duha nga pagtuo, pagkawalay pagtagad sa mga butang sa kalibutan, putli nga pagdumot sa ginikanan, pagkamatarong, pagkasimple nga walay dautang tuyo, boluntaryong pagpugong sa kaugalingon.

10. Ang kahimtang ug mga kinaiya sa mga '*nagmalampuson*' mao ang: kawalay garbo, kawalay kasuko, maayong paglaum, kahilom, paghukom, lig-on nga paghinumdom sa paghukom, kalooy, pagkamahigalaon, moderatong pagtudlo, walay hunong nga pag-ampo, ug kawalay paghigugma sa kuwarta.

11. Ang utlanan, kahimtang ug balaod sa mga kalag nga '*hingpit sa pagkamatinud-anon*' mao ang mosunod: usa ka dili mapildi nga kasingkasing, hingpit nga gugma, usa ka bukal sa pagpaubos, ang pagbubo sa hunahuna, ang paglihok ni Cristo, ang walay hunong nga kahayag ug pag-ampo, usa ka kadagahan sa kahayag sa Dios, usa ka pangandoy sa kamatayon, usa ka pagdumot sa kinabuhi, usa ka pagdumot sa lawas,

usa ka mapangamandong tig-ampo alang sa kalibutan, ingon sa pagpugos sa Dios sa pagpakita og kaluoy, kauban sa mga Anghel, kalawoman sa pagsabot, puloy-anan sa mga sakramento, tipigan sa dili masukod nga mga pagpadayag, manluluwas sa katawhan, diyos batok sa mga demonyo, magmamando sa mga pagbati, ginoo sa lawas, maghuhari sa kinaiyahan, usa ka tawo nga layo sa sala, puloy-anan sa kawalay-pagbati, usa ka tig-alig sa Ginoo pinaagi sa tabang sa Ginoo.

12. Kinahanglan nga walay hunong kitang mag-atiman ug mangita sa espirituhanong pagsabot; kay sa diha nga kini motungha, unya ang panlabang mga pagbati mihunong sa paglimbong sa kalag; ug sa pagkahibalo niini, miingon ang usa sa mga maalamon: *'ug imong makaplagaan ang pagsabot sa Dios'* (Prov. 2:5, 3).

13. Ang monastikong kinabuhi, sa mga buhat, pulong, hunahuna ug lihok, kinahanglan buhion subay sa mga tinguha sa kasingkasing. Kung dili kini ang kahimtang, dili kini mahimong monastiko, labi pa gani dili kini mahimong angheliko.

14. Ang uban, sa pagkasulti, natural nga may hilig sa pagpugong sa kaugalingon, o kahilom, o pagkabalaan, o pagka-mapainubsanon, o pagkamapainubsanon, o pagkamabuotan; apan ang uban adunay kinaiya nga halos tibuok supak sa nahisgotan nga mga hiyas, apan pugson nila ang ilang kaugalingon sa pagpraktis niini; ug bisan pa man usahay mapildi sila, gihapon nako sila gidayeg labaw pa sa una, kay sila mao ang nakadaog sa ilang kaugalingong kinaiya.

15. Ang mga monghe mao ang kahayag sa mga anghel, samtang ang mga monghe mismo mao ang kahayag para sa tanang tawo; ug busa paninguhaon nila nga mahimong maayong ehemplo sa tanang butang, *'nga dili makapasipala sa bisan kinsa sa bisan unsang butang'* (2 Cor. 6:3), dili sa buhat ni sa pulong.

16. Pinaagi sa tabang sa Balaang Trinidad, mag-andam kita sa atong kaugalingon batok sa tulo ka nag-unang pagbati pinaagi sa tulo ka hiyas. Kung dili nato kini buhaton, magdala kita og dili masukod nga kasakit sa atong kaugalingon.

17. Kung ang Dios mauswag sa sulod nato pinaagi sa atong mga buhat, ang Iyang mga kaaway mapakatag; ug kung moduol kita Kaniya pinaagi sa panan-aw, nan *'ang mga nagdumot Kaniya'* ug kanato *'molayas sa Iyang atubangan'* ug sa atong atubangan.

18. Unya, labaw sa tanan pinaagi sa paningkamot kaysa sa mga pulong lang, paningkamotan nato nga makat-on sa kahibalo sa mga tinuod nga langitnon; kay dili mga pulong kondili mga buhat ang atong ipakita sa panahon sa pagawas.

19. Kadtong nakadungog nga adunay bahandi nga natago sa usa ka nailhan nga lugar mangita niini, ug sa ilang kaplag niini nga lisod, maampingon nilang tipigan ang ilang nakaplagaan; apan kadtong nakahimong dato nga walay paningkamot sagad mag-usik-usik.

20. Unsa nga mga sala ang motumaw gikan sa walo ka nag-unang emosyonal nga hunahuna, ug hain sa tulo ka nag-unang emosyon ang ginikanan sa matag usa sa uban pang lima? – Ang inahan sa pakighilawas mao ang pagkalulong sa pagkaon; ang inahan sa kawad-on sa paglaum mao ang pagkamahiligon; ang kasubo ug kasuko natawo gikan sa tulo ka nag-unang emosyon; ug ang inahan sa garbo mao ang pagkamahiligon. – Mahitungod sa kung unsang mga sala ang motumaw gikan sa walo ka nag-unang pagbati, ingon ani akong isulti: sa walay pagpugong nga mga pagbati, walay sentido o han-ay, kondili kagubot ug kaguliyang ra.

21. Ang dili angay nga pagkatawa, pananglitan, usahay motumaw gikan sa demonyo sa kahilayan; usahay gikan sa garbo, kung ang usa ka tawo walay-hiya nga nagadayeg sa iyang kaugalingon sa sulod; ug usahay ang pagkatawa motumaw gikan sa kasagmuyo.

22. Sobra nga pagkatulog usahay naggikan sa pagkasawa; usahay sa pag-ayuno, kon ang mga nag-ayuno malipay; usahay sa kawad-on sa paglaum, ug usahay tungod lang sa kinaiyahan sa usa ka tawo.

23. Ang sobra nga pag-istorya usahay motumaw gikan sa pagkasawa, ug usahay gikan sa pagkamapahitas-on.

24. Ang panamastamas, sa kinauyokan, bunga sa garbo; apan dili usab talagsaon nga kini motumaw gikan sa pagpanamastamas sa isigkatawo tungod sa parehas nga butang, o gikan sa masuko nga pagpanukotuko sa mga demonyo.

25. Ang pagkatig-a sa kasingkasing usahay motumaw gikan sa pagkasawa, usahay gikan sa kawalay pagbati; ug usahay gikan sa pagkapilit sa usa ka butang. Ug ang pagkapilit, sa baylo, usahay motumaw gikan sa pakighilawas, usahay gikan sa gugma sa kuwarta, usahay gikan sa pagka-gluton, usahay gikan sa garbo – ug gikan sa daghang uban pang mga hinungdan.

26. Ang limbong motumaw gikan sa garbo ug sa kasuko.

27. Ang hipokrisiya naggikan sa pagkasatisfy sa kaugalingon ug sa kaugalingong kabubut-on.

28. Ang mga birtud nga supak niini, bisan pa, naggikan sa ilang supak nga ginikanan. Apan tungod kay kulang ko og panahon aron hisgutan ang matag-usa kanila nga bulag, mosulti ko sa mubo ug kinatibuk-an nga ang pagpugong sa tanang nahisgutan nga pagbati mao ang pagpaubos—ug bisan kinsa ang nakab-ot niini nga birtud nakadaog sa tanang pagbati.

29. Pasagdi nga ang kahadlok nga atong gibati sa atong mga nakahigot magsilbing ehemplo kanato sa kahadlok sa Dios; ug pasagdi nga ang gugma sa pisikal nga katahum magsilbing modelo kanato sa gugma sa Dios: kay walay makapugong kanato sa pagkuha og mga ehemplo alang sa atong mga birtud bisan pa gikan sa mga lihok nga supak niini.

30. Ang Dios dili lang mapadayag sa paningkamot, kondili sa paningkamot nga kauban ang pagkamapainubsanon ug pagkama-humok. Bisan pa nga *'ang gahum sa Dios nahimong hingpit sa kahuyang'* (2 Cor. 12:9), balibaran sa Ginoo ang trabahante nga walay pagkamapainubsanon.

31. Usahay ipadala ang sakit aron limpyohan kita gikan sa atong mga sala; ug usahay aron ipakumbaba ang atong garbo.

32. Ang atong maayong ug labawng-maayong Magtutudlo ug Ginoo, sa pagtan-aw nga ang usa ka tawo tapulan kaayo sa iyang espirituhanong paningkamot, ipakumbaba ang iyang unod pinaagi sa sakit, ingon usa ka dili kaayo lisod nga paningkamot; ug usahay pinaagi niini limpyohan ang kalag gikan sa dautang mga hunahuna ug mga pagbati.

33. Ang tanan nga mahitabo kanato, bisan makita o dili makita, dawaton sa usa sa tulo ka paagi: uban sa maayong pamatasan, uban sa emosyonal nga pamatasan, o uban sa pamatasan nga naa sa taliwala. Nakita nako ang tulo ka magsoon nga nakasinati og kapildihan: ang usa nasuko, ang usa wala mabalaka, samtang ang ikatulo gidawat kini uban sa dakong kalipay.

34. Nakakita ko og mga mag-uuma nga nagtamnan sa parehas nga mga liso sa yuta; apan ang matag-usa kanila adunay kaugalingong tinuyo: ang usa aron mabayran ang iyang mga utang, ang lain aron manggaranon, ug ang ikatulo aron pasidunggan ang iyang Ginoo pinaagi sa mga halad; samtang ang uban adunay tuyo nga makadawat og pagdayeg sa ilang mga maayong buhat gikan sa mga tawo nga nag-agi niining dalan sa kinabuhi, o aron pasakitan ang ilang maselosa nga kaaway, o aron malikayan ang pagsaway sa mga tawo tungod sa katamaran. – Mao kini ang mga ngalan sa mga binhi nga gitamnan niining mga mag-uuma: pag-ayuno, pagbantay, paglimos, lain-laing mga buhat sa pag-alagad, ug uban pa. Susiha pag-ayo sa mga igsoon ang ilang kaugalingong tuyo sa kahayag sa Ginoo.

35. Sama sa dihang magkuha kita og tubig gikan sa tinubdan, usahay makuha nato nga walay pagtagad ang usa ka palaka kauban sa tubig; ingon usab, samtang nagpraktis kita sa mga hiyas, kanunay natong matuman ang mga kahiligon nga tinago nga nakasagol niini. Busa – ang pagkalap giuban sa pagkamahigalaon; uban sa gugma – pakighilawas; uban sa pagka-maampingon – sobra ka istrikto (pagkakugi); uban sa kinaadman – pagkama-util; uban sa pagkamapainubsanon – pagduhaduha, pagkahinay, katamaran, pagpanamastamas, pagkamakasarily ug pagsuway; uban sa hilom – pagpugos sa pagtudlo; uban sa kalipay – pagkamapahitas-on; uban sa paglaum – katamaran; uban sa gugma pag-usab – pagdumot; uban sa kahilom – kawad-on sa paglaum ug katamaran; uban sa pagkabalaan – kapait; uban sa mapainubsanon nga kinaadman – pagpasigarbo (nga walay sukod); ug pagkahuman niini tanan, ingon usa ka komon nga tambal—o mas tukma, usa ka hilo—mao ang pagpasigarbo.

36. Ayaw nato pagkasubo kon, human nato hangyoon ang Ginoo og usa ka butang, dili Siya motubag sulod sa dugay nga panahon. Ang Ginoo mismo ang maghandum nga ang tanan nga mga tawo mahimong walay pagbati sa usa ka gutlo (apan Siya nakasugat og dagkong babag gikan sa atong kaugalingong kabubut-on).

37. Ang tanan nga mangayo sa Diyos og usa ka butang ug dili makadawat niini, walay duhaduha nga napakyas sa pagdawat niini tungod sa usa sa mosunod nga mga rason: o tungod kay nangayo sila sa dili pa ang hustong panahon; o tungod kay nangayo sila sa labaw pa sa ilang sukod ug tungod sa garbo; o tungod kay, kon ilang nadawat ang ilang gipangayo, mahimong hambog sila o mahulog sa katamaran.

38. Mahitabo nga sa pipila ka mga tawo—dili lang sa mga matinud-anon kondili usab sa mga dili matinud-anon—mibiya ang tanang pagbati, nagpabilin na lang kana nga usa nga, isip pangunang dautan, nag-ilis sa tanan, ug ingon ka dautan nga makapahulog sa usa gikan sa langit mismo (mao kini ang garbo).

39. Ang substansya sa mga pagbati mapapas, gikaon ug gipang-ugat gikan sa kalag sa Banal nga kalayo.⁷⁷

40. Usahay ang mga demonyo mubiya sa ilang kaugalingon, aron pahulogon kita sa usa ka bakak nga pagbati sa seguridad. Apan unya kalit nilang atakehon ang pobre nga kalag, gahimuslan kini, ug ipa-anad kini sa dautan hangtod nga kini mosulti og dautan batok sa kaugalingon ug makig-away batok sa kaugalingon.

41. Nasayud usab ako sa lain pa nga porma sa pag-atras niining mga mananap – usa ka porma nga mahitabo kon ang kalag hingpit nang naugmad sa makasasala nga mga batasan. Makita nato ang usa ka pananglitan niini sa mga sanggol nga, tungod sa dugay nang batasan, mosuyop sa ilang mga hinlalag-it kon dili na sila tugutan sa ilang mga inahan nga mosuyop sa suso.

42. Nasayud usab ako sa usa ka ikalimang porma sa kawalay-pagbati, nga motumaw sa kalag gikan sa dakong pagkasimple ug angayng dayegon nga kakulang sa dautang tuyo. Alang sa ingon nga mga tawo, gipadala ang tabang gikan sa Dios, *'nga nagluwas sa mga matarong sa kasingkasing'* (Salmo 7:11), ug sila mismo wala makahibalo nga Siya nagluwas kanila gikan sa ilang mga pagbati. Sama sa mga bata, kon tangtangan ang ilang sinina, dili gyud nila mabantayan ang ilang kahubas.

43. Ang sala ug mga pagbati, sa kinaiyahan, dili kabahin sa kina-iya sa tawo. Ang Dios dili ang nagmugna sa mga pagbati. Siya, bisan pa, naghatag og daghang mga birtud sa atong kina-iya, diin apil ang mosunod: kalooy—kay bisan ang mga pagano maloloy-on; gugma—kay bisan ang mga hayop nga walay pulong kanunay maghilak kon mawala nila ang usag usa; pagtuo – kay kita tanan nagmugna niini sa atong kaugalingon; paglaum – kay bisan kita magahatag o makadawat sa usag usa, bisan magtanum o molayag, buhaton nato kini sa paglaum nga makab-ot nato ang bahandi. Karon, kung—sama sa napamatud-an—ang gugma ug pagkamaayo natural nga anaa sa atong kinaiyahan, ug ang gugma mao ang pagtuman sa balaod, nan klaro nga ang mga pagkamaayo dili langayo sa atong kinaiyahan. Ug pahiyoma sila nga nagpasaylo sa ilang kapakyasan sa pagpraktis sa pagkamaayo tungod sa ilang kaugalingong kahuyang.

44. Apan bahin sa pagkaputli, pagkamapugong, pagka-mapainubsanon, pag-ampo, pagbantay, pag-ayuno ug kanunay nga paghinulsol, kining mga hiyas labaw pa sa kinaiyahan. Ang uban kanila gitun-an nato pinaagi sa ehemplo sa mga tawo; ang mga anghel nagsilbi nga mga modelo alang sa uban; ug alang sa uban pa, ang Magtutudlo ug Maghatag mao ang Dios nga Pulong mismo.

45. Usahay mahitabo nga, samtang nag-ampo kita, mosulpot ang usa ka buhat sa gugma nga dili na angay ipalangan. Sa ingon ana nga kaso, ang buhat sa gugma ang angay unahon. Kay ang gugma labaw pa sa pag-ampo, tungod kay ang pag-ampo usa ka partikular nga hiyas, samtang ang gugma naglangkob sa tanang hiyas.

46. Kasagaran buhaton sa Dios, pinaagi sa sugo sa Iyang Pag-amuma, nga biyaan ang pipila ka gagmay kaayong pagbati sa mga espirituhanong tawo, aron sa diha nga ilang makita kining gagmay, hapit walay sala nga mga kahuyang, sila magpasipala pag-ayo sa ilang kaugalingon, ug pinaagi niini makab-ot nila ang dili malaglag nga bahandi sa pagpaubos.

47. Ang bisan kinsa nga wala magkinabuhi sa pagsunod sukad sa sinugdanan dili makab-ot ang pagpaubos, kay ang bisan kinsa nga nagtudlo sa iyang kaugalingon og usa ka kahanas lagmit maghatag og taas nga pagtamod sa iyang kaugalingon.

48. Ang mga Amahan naglimitar sa aktibong kinabuhi sa duha ka nag-unang hiyas: pag-ayuno ug pagsunod. Ug husto gayud; kay ang una mao ang manlaglag sa senswalidad, samtang ang ikaduha nagpanalipod niini nga paglaglag uban sa pagpaubos. Ug ang paghilak adunay doble nga epekto, kay sa usa ka bahin kini naglaglag sa sala, ug sa pikas bahin kini naghimo sa pagpaubos.

49. Kaugalian sa mga deboto ang paghatag sa bisan kinsa nga mangayo; ang paghatag bisan sa mga wala mangayo mao ang buhat sa labing deboto; ug ang dili pagpangayo pagbalik sa gikuha gikan sa nakakuha, labi na kon kaya pa niya kini ibalik, iya ra sa mga walay pagbati.

50. Mahitungod sa tanang pagbati ug hiyas, atong kanunay susihon asa kita nagbarug – sa sinugdanan, sa tunga, o sa katapusan.

51. Ang tanang pag-atake sa mga demonyo batok kanato naggikan sa mosunod nga tulo ka hinungdan: pagpalugot sa kaugalingon, garbo, ug inggit sa mga demonyo.

52. Lain ang pag-ampo batok sa ingon nga mga hunahuna; lain ang pagbatok niini; ug lain pa ang dili na lang pagtagad niini ug pag-alsa sa kaugalingon ibabaw niini (o paghari niini). Ang taliwala niini (i.e. ang

⁷⁷ Sa Optina nga hubad, makita ang mosunod nga dugang: 'ug samtang ang materyal gipapas ug ang kalag gipahinlo, ang mga pagbati usab mobalik sa luyo, gawas kon ang tawo mismo mobalik niini pinaagi sa materyalistikong estilo sa kinabuhi ug katamaran'.

usa ka tawo nga makahimo sa pagsukol kanila) kasagaran mosalig sa unang pamaagi tungod sa iyang kakulang sa pagka-andam; apan ang una dili pa makahimo sa pagpahawa sa iyang mga kaaway sa ikaduhang paagi; samtang ang ikatulo sa katapusan nagbinuang sa iyang mga kaaway.

53. Sama sa mga tawo nga sensitibo ang pangamoy makamatikod sa humot, bisan pa kon itago kini sa usa ka tawo sa iyang kaugalingon: ingon usab, ang putli nga kalag maila sa uban ang humot nga nadawat niini gikan sa Dios – ug ang baho nga hingpit nga wala niini, bisan pa kon dili kini mapansin sa uban.

54. Bisan tuod dili tanan makab-ot ang kawalay-pagkahilig, apan ang tanan maluwas.

55. Ayaw tugoti nga makab-ot ka sa mga langyaw nga nag-awhag kanimo sa pagduhaduha sa dili masukod nga mga paagi sa Pag-atiman sa Diyos ug sa Iyang pag-atiman sa katawhan – ug nga tinago nilang gisugyot nga ang Ginoo nagpakita og pabor sa pipila kaysa sa uban. Kini mga anak sa garbo – ug ila gayud kini gipadayag.

56. Aduna'y uban nga miingon nga ang pipila ka demonyo mosupak sa uban; apan nasuta nako nga sila tanan nangita sa atong pagkaguba.

57. Ang matag espirituhanong paningkamot, bisan makita o mental, gisundan sa kaugalingong libreng kabubut-on ug labing matitud-anong tinguha, nga uban sa tabang sa Dios, matuman. Kay kung ang una (libre nga kabubut-on ug tinguha) dili mosunod, dili mosunod ang ikaduha (tabang sa Dios).

58. 'Aduna'y panahon sa tanang butang ilawom sa langit,' ingon ni Ecclesiastes. Busa, ayaw kita pasagdan nga malimbong sa hambog nga kadasig, nga nag-awhag kanato sa pagpangita sa dili pa ang takdang panahon sa butang nga moabot sa husto nga panahon. Ayaw nato pagpangita, sa panahon sa pagtanum, sa iya sa ani; kay adunay panahon sa pagtanum sa atong paningkamot, ug adunay panahon sa pag-ani sa dili masukod nga mga gasa sa grasya. Kon dili, bisan pa sa hustong panahon, dili nato madawat ang angay ug husto alang niining panahona.

59. Ang uban, pinaagi sa dili masabtan nga pagdumala sa Providensya sa Dios, nakadawat sa mga gasa sa grasya sa wala pa ang ilang paningkamot; ang uban, sa tunga-tunga mismo sa ilang paningkamot; ang uban pa, pagkahuman sa ilang paningkamot; ug ang uban, bisan pa sa takna sa kamatayon. Usa kini ka pagsulay aron makita kung kinsa kanila ang labaw nga mapainubsanon kaysa sa uban.

60. Aduna'y pagkawalay paglaum nga motumaw gikan sa kadaghan sa mga sala ug sa kabug-aton sa konsensya; ug aduna'y pagkawalay paglaum nga motumaw gikan sa garbo ug pagpasigarbo, sa dihang ang mga nahulog sa sala nagtuo nga dili sila angay (nga pasayloon) sa pagkahulog. – Ang una naga-ayo pinaagi sa paglikay sa sala ug sa maayong paglaum; ang ikaduha pinaagi sa pagpaubos ug sa dili paghukom sa bisan kinsa.

61. Sa tanan nimong ginahimo ug buhat, sa gawas ug sulod, susiha kon tinuod ba kini nga gihimo aron malipay ang Dios. Ang timailhan nga ang atong mga buhat makapahimuot sa Dios mao, alang sa mga bag-o pa nagsugod, ang pag-uswag sa pagpaubos; alang sa mga naa sa tunga-tunga nga hugna, ang paghunong sa sulod nga panagbangi; ug alang sa mga hingpit, ang pagdaghan ug kasaganaan sa Diyosnong kahayag.

62. Kung malimpyo ang hangin gikan sa mga panganod, motungha ang adlaw sa tibuok niyang himaya; ingon usab ang kalag, nga gihatagan og pasaylo sa mga sala ug napalaya gikan sa mga mainit nga batasan (ug hunahuna), walay duhaduha nga makakita sa Balaang kahayag.

63. Ang uban makakaplag sa labing dakong kalipay sa mga milagro ug uban pang makita nga espirituhanong mga gasa, nga wala masayri nga aduna pay daghang labaw pa nga mga gasa nga natago ug busa luwas sa pagkahulog sa sala.

64. Ang hingpit nga napalimpyo sa mga pagbati makakita sa kalag sa iyang isigkatawo—dili sa tinuod nga kinaiya niini, kondili sa porma, pagbati ug disposisyon niini; samtang ang nagpadayon pa sa pag-uswag maghukom sa kalag pinaagi sa lihok sa lawas.

65. Ang mga huyang sa espiritu kinahanglan mailhan ang pagbisita sa Ginoo ug ang Iyang kaluoy kanila pinaagi sa mga sakit sa lawas, mga kalisdanan ug mga panawag sa gawas; apan ang mga hingpit mailhan ang pagbisita sa Dios pinaagi sa presensya sa Espiritu Santo sa ilang sulod ug pinaagi sa pagdako sa ilang mga gasa.

66. Sa taliwala sa mga dautang espiritu, adunay usa ka demonyo—usa ka tig-una—nga sa diha-diha nga makamata kita, moanha aron tuksuhon kita ug hugaw-on ang atong pinakaunang mga hunahuna. Ihalad ang pagsugod sa imong adlaw sa Ginoo; kay kinsa man ang imong unang hatagan niini, kaniya kini magpanagiya. Usa ka labing maalamon nga praktisyoner miingon kanako sa mosunod nga mga pulong, nga angay tagdon: 'Gikan sa pagsugod sa buntag, nahibalo ko sa tibuok dagan sa akong adlaw'.

67. Sa mga tukso nga moabot kanato, naningkamot ang mga demonyo nga pugson kita sa pagsulti o pagbuhat og dili maalamon; ug kung dili nila kita mapildi, moabot sila nga hilom ug tinago ug itanom sa atong kasingkasing ang mapahitas-on nga pagbati sa pagpasalamat ngadto sa Dios.

68. Kadtong nangita og kinaadman sa langitnong mga butang mosaka sa langit pagkahuman sa kamatayon, samtang kadtong nagkapit sa yutang mga butang moubos sa ilawom sa yuta; kay walay ikatulong, tunga-tungang dapit para sa mga kalag nga nabulag sa ilang mga lawas.

69. Sama sa usa ka usa nga gipainom ug kauhaw nga naghandum sa tubig, ingon usab, ang mga monghe kinahanglan maghandum sa pagsabot sa maayong kabubut-on sa Dios; ug dili lang niini nga kabubut-on, kondili usab kon ang atong kaugalingong kabubut-on masagol niini, ug kon ang usa k , usa ka pwersa nga supak, naglihok. Kinahanglan usab nilang hunahunaon kung unsang mga buhat ang angay buhaton dayon ug walay pagduha-duha, ug unsa ang angay buhaton nga hinay-hinay ug may pag-amping.

70. Ang tanan nga gustong masayud sa kabubut-on sa Ginoo kinahanglan una nilang patyon ang ilang kaugalingong kabubut-on sa ilang sulod; ug, human sa pag-ampo sa Dios uban sa pagtuo ug matinud-anong pagkamapainubsanon, kinahanglan nila nga konsultahon ang ilang mga amahan ug igsoon uban sa mapainubsanon nga kasingkasing ug walay pagduha-duha sa ilang hunahuna; ug kinahanglan nila dawaton ang ilang tambag ingon nga gikan kini sa baba sa Dios, bisan pa man kini supak sa ilang kaugalingong pangatarungan. – Kadtong mosunod niining lagda nga walay pagduha-duha mapuno sa dakong pagpaubos. – Ug dili sila tugotan sa Diyos nga maligaw.

71. Ang uban nakahibalo sa kabubut-on sa Dios sa ingon niini nga paagi: ilang gilain ang ilang hunahuna gikan sa bisan unsang hilig padulong sa usa o lain nga tinguha sa kalag—mao kana, pareho padulong sa nag-awhag sa usa ka buhat ug sa nagkontra niini; ug, pagkahuman nilang giwagtang ang ilang kaugalingong kabubut-on sa hunahuna, ilang gipresentar kini sa Ginoo uban sa mainitong pag-ampo sulod sa pila ka adlaw; ug sa ingon nakab-ot nila ang kahibalo sa Iyang kabubut-on—bisan tungod kay ang Hunahuna sulod sa ilang hunahuna mipadayag kini kanila sa panghunahuna, o tungod kay usa sa mga hunahuna hingpit nga nawala sa ilang kalag.

72. Ang uban, sa paghukom pinaagi sa mga kasubo ug kalisud nga nasinati sa ilang paningkamot, nakahukom nga kini uyon sa Balaang Luyohay. Ang uban, sa pikas bahin, sa pagbati sa dili gilauman nga tabang nga ilang nadawat sa ilang paningkamot, nabati nga kini makapahimuot sa Dios, nga nag-ingon sa ilang kaugalingon: 'Ang Dios motabang lamang sa mga nagpili sa maayo.'

73. Kinsa man ang nakab-ot sa Dios sa sulod sa iyang kaugalingon pinaagi sa banal nga kahayag, dali siyang mahibalo sa balaan nga kabubut-on sa Dios, sa mga butang nga nagkinahanglan og dayon nga aksyon ug sa mga butang nga tugotan ang paglangan, pinaagi sa ikaduhang paagi (i.e. pinaagi sa banal nga probidensya).

74. Ang Dios matarong, ug dili Niya isirado ang pultahan sa Iyang kalooy alang sa mga nagatuktok niini uban sa pagpaubos.

75. Sa tanang kahimtang kinahanglan susihon nato ang atong mga tuyo: kay ang Ginoo nagtan-aw niini sa tanang buhat nato. Bisan unsang butang nga walay pagpabor ug walay tanang kahugawan, ug gibuhat alang lamang sa Ginoo ug dili tungod sa lain nga rason, ihap kini sa atong kaayohan, bisan pa kon dili kini hingpit nga maayo.

76. Aduna'y mga maisugong kalag nga, tungod sa ilang kusgan nga gugma sa Dios ug pagpaubos sa kasingkasing, mosulay sa mga buhat nga labaw pa sa ilang makaya; apan aduna usab'y mga hambog nga kasingkasing nga mosulod sa parehas nga mga paningkamot (sa pagpanghagit sa atong mga kaaway). Kay ang atong mga kaaway kanunay nga tinuyoang nag-awhag kanato sa pagbuhat og mga buhat nga labaw sa atong makaya, aron, kon mapakyas kita niini, mahulog kita sa kawad-on sa paglaum ug biyaan bisan pa ang mga buhat nga angay sa atong kusog – ug busa mahimong kataw-anan sa atong mga kaaway.

77. Nakita nako ang mga tawo nga huyang sa kalag ug sa lawas nga, tungod sa ilang daghang mga sala, misulay og mga buhat nga labaw pa sa ilang makaya, apan wala nila kini makaya. Gisultihan nako sila nga ang Dios dili mohukom sa paghinulsol base sa kadak-on sa paningkamot sa usa ka tawo, kondili base sa kadak-on sa iyang pagpaubos (uban sa paghilak, pagmugos sa kasingkasing, ug paglikay sa sala).

78. Usahay ang pagpadako sa usa ka tawo maoy hinungdan sa grabeng dautan, ug usahay usab ang dautang kauban; apan kasagaran igo na ang pagkadaut sa kaugalingong kalag aron kini mapukan. Kinsa man ang nakalingkawas sa unang duha ka dautan, tingali makalingkawas usab sa ikatulo; apan kinsa man ang

ginadumala sa ikatulo, dili na angay sa bisan unsang dapit. Walay mas luwas nga dapit kay sa langit; apan bisan didto, aduna'y pipila nga nangalaglag tungod sa ilang dautang kabubut-on.

79. Sa taliwala sa mga hugaw nga espiritu, aduna'y uban nga mas malimbunon kaysa sa uban. Dili sila kontento nga magdala lang kanato sa sala, apan ginadasig usab nila kita nga kuhaon ang uban isip kauban sa dautan, aron madala kanato ang labing makalilisang nga pag-antos. – Nakakita ko og usa ka tawo nga gihatag ang iyang makasasala nga batasan sa lain; unya, sa dihang nakabawi siya sa iyang paghuna-huna, misugod siya sa paghinulsol ug niliko gikan sa sala; apan tungod kay ang iyang gitudloan wala mohunong sa pagpakasala, ang iyang paghinulsol, sa tinuod, dili tinuod.

80. Ang pagpaminaw sa mga sugilanon sa mga buhat ug hiyas sa mga espirituhanong amahan makapukaw sa hunahuna ug kalag ngadto sa kadasig; ug ang pagpaminaw sa ilang mga pagtulon-an usa ka suga sa kangitngit, usa ka pagbalik sa naligaw ngadto sa husto nga dalan, ug kahayag alang sa mga buta.

81. Ang bisan kinsa nga gustong maghalad sa Ginoo og putli nga lawas ug putli nga kasingkasing kinahanglan magpadayon sa kinabuhi nga kontrolado ang paglagot ug may pagpugong sa kaugalingon, kay kung walay kini nga duha ka hiyas, ang tanan natong paningkamot walay pulos.

82. Sa taliwala sa mga birtud, aduna'y mga anak nga babaye, ug aduna'y mga inahan sa mga birtud. Ang maalamon nga tawo naningkamot labaw sa tanan nga makab-ot ang mga inahan. Ang Dios mismo, pinaagi sa Iyang kaugalingong buhat, nagtudlo sa mga inahan, samtang daghan ang magtutudlo sa mga anak nga babaye.

83. Mag-amping kita nga dili pun-an ang kakulang sa kalipay (sa pagkaon) pinaagi sa sobra nga pagkatulog, ug vice versa; kay ang pagbuhat niini dili maalamon.

84. Sa taliwala sa mga hugaw nga espiritu, aduna usab ang uban nga, sa pagsugod sa atong espirituhanong kinabuhi, naghubad sa Balaang Kasulatan alang kanato. Kasagaran buhaton nila kini sa kasingkasing sa mga walay sulod, ug labi pa gayud sa mga natudloan sa sekular nga siyensya, aron, pinaagi sa hinay-hinay nga pagpanglimbong kanila, sa katapusan madala sila sa erehe ug blasfemiya. Mailhan nato kini nga demonyong 'teolohiya'—o mas tukma pa, 'pakig-away batok sa Diyos'—pinaagi sa kalibog ug sa gubot, walay pagpugong nga kalipay nga motumaw sa kalag atol sa ingon nga mga interpretasyon.

85. Dili gayud kita mohunong sa pag-uswag sa pagkamaayo ug gugma, ni karon nga panahon ni sa umaabot nga panahon, kanunay nga makadawat og bag-ong kahayag sa pagsabot pinaagi sa kahayag (pagpadayag gikan sa ibabaw). Ug ang mga anghel, kining mga intelihenteng binuhat, dili magpabilin nga walay pag-uswag, kondili kanunay nga makadawat og himaya ibabaw sa himaya, ug pagsabot ibabaw sa pagsabot.

86. Ayaw paghukom nga istrikto sa mga nagtudlo og dagkong hiyas sa pulong apan tapulan sa maayong buhat; kay ang kakulang sa buhat kasagaran mabawi sa kaayohan nga dala sa maong pagtudlo. Dili kita tanan nakaabot sa tanan sa patas nga sukod: ang uban mas labaw sa pulong kaysa sa buhat, samtang sa uban, sa pikas bahin, mas kusgan ang buhat kaysa sa pulong.

87. Dili ang Dios ang nagmugna sa dautan; busa, sayop ang mga nag-ingon nga ang pipila ka mga pagbati natural sa kalag, kay wala nila masabti nga kita mismo ang nagbag-o sa atong natural nga kinaiya ngadto sa mga pagbati alang sa dautan. Pananglitan, sa kinaiyahan aduna kitay binhi alang sa pagpamugos, apan gigamit nato kini alang sa walay-balaod nga kahalakaw; sa kinaiyahan aduna usab kasuko sa atong sulod, nga gitumong batok sa karaang bitin, apan gigamit nato kini batok sa atong isigkatawo; gihatagan kita og kadasig aron magkadasig kita sa mga hiyas, apan nagkadasig kita sa mga dautang hiyas... ug uban pa.

88. Ang kalag nga dili tapulan mopukaw sa mga demonyo aron makig-away batok sa iyang kaugalingon; ug samtang modaghan ang mga pakig-away, modaghan usab ang mga korona. Ang dili masamdan sa iyang mga kaaway dili makadawat og bisan unsang korona; apan ang dili mawadan og kaisog atubangan sa mga pag-atake nga moabot kaniya pagadayegon sa mga Anghel ingon usa ka maisugong mandirigma.

89. Kanunay nga susiha ang mga pagpadayag sa mainit nga mga pagdani sulod kanimo; ug makita nimo nga daghan kaayong mga pagdani sulod kanimo nga, samtang gipang-antos sa espirituhanong mga sakit, dili nato mailhan—tungod sa atong kahuyang o tungod sa usa ka lawom nga naandan nga makasasala.

90. Kanunay kitang giliso sa mga demonyo gikan sa pinakasayon ug labing mapuslanong mga buluhaton, ug ginadasig kita sa pagbuhat sa labing lisod niini.

91. Ang usa ka komunidad nga organisado sumala sa kabubut-on sa Dios usa ka espirituhanong labhanan, nga nagahugas sa matag mantsa, matag kabaskog ug matag kapintas sa kalag. Ang hermitage, sa

laing bahin, mahimong tawgon nga pabrika sa tina alang sa mga unang naghinlo sa ilang kaugalingon gikan sa kahilambigit, kasuko ug kapungot, ug unya lang misulod sa kahilom.

92. Ang mga demonyo sa pakighilawas, kasuko, kalapoy sa pagkaon, kawad-on sa paglaum ug katulogon wala'y gahum nga palapdan ang atong hunahuna (hinungdan nga mapainubuson kini); samtang ang mga demonyo sa kahakog, paghigugma sa gahum, hilig mosulti ug daghan pa kasagaran nagdugang sa dautan sa garbo sa maong sala mismo; ug ang demonyo sa paghukom susama kanila niining bahin.

93. Kung ang usa ka monghe, pagkahuman sa pagbisita sa mga tawo sa kalibutan o pagdawat kanila sa iyang kaugalingong balay, matamaan sa usa ka pana sa kasubo usa ka oras o usa ka adlaw pagkahuman sa pagbulag kanila, imbis nga malipay sa iyang pagluwas gikan sa bitag nga nakababag sa iyang pag-uswag, nan nahimong dulaan siya sa mga pagbati sa garbo o kahakog.

94. Kinahanglan nato nga hunahunaon pag-ayo kung kanus-a ug sa unsang kahimtang kita kinahanglan magbarug nga lig-on batok sa mga butang nga gipahinungod sa atong mga pagka-uyaw ug makigbisog batok niini, ug kanus-a kita kinahanglan mohawa; kay usahay, tungod sa kahuyang, mas maayo nga mopili sa paglayas, aron dili kita mamatay sa espirituhanong paagi.

95. Sama sa hangin, sa kalinaw nga panahon, nga ang balod sa dagat lang ang ilang gikurog, samtang sa ubang panahon ilang gipukaw ang kinahiladman niini, ingon usab kita kinahanglan maghunahuna bahin sa mga hangin sa kangitngit; kay sa mga gisunog sa kahinam, ilang gipalihok ang kinahiladman sa kasingkasing, samtang sa mga nakadaog batok niini, ilang gipalihok lamang ang nawong sa hunahuna; busa, ang mga ulahi dali ra nga mabalik sa ilang kaugalingon ang ilang naandan nga kalinaw, nga wala matandog.

96. Ang pag-agwanta mao ang inahan sa kahimsog; ug ang inahan sa pag-agwanta mao ang hunahuna sa kamatayon ug ang kanunay nga paghinumdom sa apdo nga gisagol sa suka nga natilawan sa atong Ginoo, Maestro, ug Dios.

97. Ang kahilom mao ang hinungdan ug tabang sa pagkamapinanghimatuud; ang pag-ayuno mopalong sa mga kahiligon sa unod; ug ang paghinulsol sa kasingkasing mao ang kaaway sa dautan ug maluoy nga mga hunahuna.

98. Sama sa bitin nga dili makahawa sa karaang panit gawas kon mosulod kini sa masipit nga lungag, dili usab nato matangtang ang atong daang dautang batasan, ang pagkadautan sa kalag, ug ang bisti sa daang tawo, gawas kon molakaw kita sa masipit ug hugot nga dalan sa pagpuasa ug pagpugong sa kaugalingon.

99. Sama sa mga itlog nga gipainit ilawm sa pako, mabuhi, ingon man usab ang mga hunahuna nga gitago gikan sa espirituhanong amahan mahimong mga buhat.

100. Sama sa maayong kabayo, kon magdagan nga magkuyog, magdasig sa usag usa, ingon usab sa kinabuhi sa komunidad sa mga maayong igsoon, ang usa magdasig sa lain ngadto sa balaan nga kadasig.

101. Sama sa mga panganod nga nagtabon sa adlaw, ingon usab ana ang dautang hunahuna nga nagngitngit ug naglaglag sa hunahuna.

102. Sama sa mga kabus, sa dihang makakita sa bahandi sa hari, mas maila pa gayud nila ang ilang kaugalingong kakabus; ingon usab ang kalag, sa pagbasa sa mga sugilanon sa dagkong hiyas sa mga Balaang Amahan, walay duhaduha nga mas mapainubuson pa gayud sa panghunahuna.

103. Sama sa usa ka tawo nga nagbitbit og pabango nga nagpagawas og humot bisan pa sa iyang dili pagbuot, ingon usab ang usa nga adunay Espiritu sa Ginoo mailhan pinaagi sa iyang mga pulong ug sa iyang pagpaubos.

104. Sama sa mga kawatan nga dili mosulod sa usa ka dapit diin ilang makita nga hayag ang mga armas sa hari, ingon usab ang mga kawatan sa hunahuna magduha-duha sa pagpangawat gikan sa usa nga naghiusa sa pag-ampo sa iyang kasingkasing ug nagtukod niini didto.

105. Sama sa barko nga adunay maalamon nga timonero, pinaagi sa grasya sa Dios, makasulod sa pantalan nga luwas, ingon usab ang kalag, nga adunay maayong magbalantay, komportableng mosaka sa langit, bisan pa kaniadto nakahimo kini og daghang mga sala.

106. Sama sa usa ka tawo nga walay magtutudlo nga dali ra malimot sa iyang dalan, bisan pa unsa siya ka maalamon, mao usab ang usa ka tawo nga naglakaw sa dalan sa monastisismo sa iyang kaugalingong gahum dali ra malaglag, bisan pa kahibalo siya sa tanang kinaadman sa kalibutan.

107. Ang bisan kinsa nga huyang sa lawas ug nakahimo og daghang grabeng sala kinahanglan maglakaw sa dalan sa pagpaubos ug sa mga birtud nga may kalabotan niini; kay dili siya makakaplag og lain nga kaluwasan.

108. Ang pag-ila sa sayop sa usa ka tawo mopadulong sa pagtalikod niini; ug ang pagtalikod niini mao ang sinugdanan sa paghinulsol. Ang sinugdanan sa paghinulsol mao ang sinugdanan sa kaluwasan, samtang ang sinugdanan sa pagpaningkamot alang sa kaluwasan mao ang maayong determinasyon (aron malipay ang Dios). Kini nga maayong determinasyon mopahimugos sa maayong mga buhat, ug ang sinugdanan sa maayong mga buhat mao ang pagkamaayo. Ang sinugdanan sa mga birtud mao ang ilang kinaiya, ug ang kinaiya sa birtud mao ang lihok. Ang pag-uswag sa birtud mao ang pagkamapadayonon (sa hunahuna ug kadasig alang niini), samtang ang bunga ug resulta sa padayonong hunahuna (ug kadasig) mao ang batasan. Ang bunga sa batasan mao ang paghinlo sa kalag pinaagi sa pagkamaayo; ug kini nga paghinlo sa kalag mao ang inahan sa kahadlok. Ang kahadlok nagmugna sa pagtuman sa mga sugo, langitnon man o kalibutanon; ug ang pagtuman sa mga sugo usa ka timaan sa gugma. Ang sinugdanan sa gugma mao ang bahandi sa pagkapaubos; ang bahandi sa pagkapaubos mao ang pagkahingpit sa gugma; ug unya moabot ang hingpit nga pagpuyo sa Dios sa mga nahimong putli sa kasingkasing pinaagi sa pagkawalay-pagkahilig; *'kay makakita sila sa Dios'* (Mat. 5:8).

4. Mahitungod sa pakigbisog batok sa walo ka nag-unang pagbati

1. Ang pakigbisog batok sa pagka-gluton

1. Makatingala unta kon kinsa man, sa wala pa siya moadto sa lubnganan, makalingkawas sa mga pagsulong sa tiyan.

2. Sa pagka-gahaman sa pagkaon, ang tiyan, bisan pa man mapuno na, mosinggit: 'Gutom ko!' ug kon mapuno na ug mubaga tungod sa sobra, mosinggit kini: 'Gagutom ko.' Kini nga pagka-gahaman, kon adunay mga lamian sa atubangan sa mata, mopukaw sa tawo aron lamyon ang tanan sa usa ka gutlo.

3. Ang kanunay maghalok sa leon dali ra niya kini mapugngan; apan ang magpalugway sa lawas, nagpadako lang sa kabangis niini.

4. Ang ulipon sa tiyan mangita og mga lamian aron pasidunggan ang salo-salo; apan ang alagad sa Dios naghunahuna kung unsang mga gasa ang iyang magamit aron mapalambo ang iyang kaugalingon.

5. Sa pag-abot sa usa ka bisita, ang palakaw magpakita og pagkamahigalaon, gipukaw sa iyang dili mapugngan nga gana; ug iyang gihunahuna nga ang kahigayunan nga makahatag og kahupayan sa bisita usa usab ka lisensya para kaniya sa pagbuhat sa iyang gusto. Gamit niya ang pagbisita isip rason aron mag-inom og bino; ug sa tabon sa pagtago sa pagkamaayo, nahimong ulipon siya sa iyang kaugalingong tinguha.

6. Kasagaran, ang garbo supak sa pagkahigugmaon sa pagkaon: ug kining duha ka pagbati mag-away batok sa usag usa alang sa pobre nga monghe, sama sa usa ka napalit nga ulipon. Ang pagkahigugmaon sa pagkaon mopugos kaniya sa pagpalipay sa kaugalingon, samtang ang garbo mopadasig kaniya sa pagpakita sa iyang pagkamaayo; apan ang usa ka maalamon nga tawo likayan kining duha ka kal-ang; ug nahibalo unsaon paggamit sa paborableng higayon aron supakon ang usa ka pagbati pinaagi sa pikas.

7. Kung ang unod naglagot pa, kini kinahanglan pailawmon pinaagi sa pag-agil sa tanang panahon ug sa tanang dapit. Sa diha nga kini mohunong na (nga, sa tinuod lang, wala ko damha nga makita sa wala pa ko mamatay), unya mahimo nato itago ang atong pag-agil gikan sa uban.

8. Kung tugotan ka sa imong espirituhanong amahan, isip usa ka batan-on, sa pag-inom og bino sa mga kombira, tan-awa unsang klase nga tawo siya: kung siya usa ka tawo nga mahadlok sa Dios, mahimo ka magtugot sa imong kaugalingon og gamay; apan kung dili siya hingpit nga maampingon, mas maayo para kanimo nga, nga wala magtagad sa iyang panalangin, magpadayon sa paglikay, labi na samtang nagpakigbisog ka pa batok sa kalayo sa unodnong kahilambigit.

9. Sa pagduma sa tiyan, magbuhat kita sa hinay-hinay ug maampingong pagkunhod: una, tangtanga ang pagkaon nga makapabug-at sa lawas, unya ang makapadani sa gana, ug pagkahuman ang tam-is ug makalipay. Hatagi ang imong tiyan og pagkaon nga katamtaman ug dali matunaw, aron pinaagi sa katamtamang pagkabusog malikayan nimo ang kahakog niini, ug pinaagi sa paspas nga pagtunaw sa pagkaon, malikayan nimo ang pagka-excite sama sa usa ka latigo.

10. Alang sa mga wala pa mahulog sa sala, ang espesyal nga pag-ayuno gikinahanglan lamang kon mosidlak ang kahilambigit; apan alang sa mga nahulog na, kini gikinahanglan hangtod sa kamatayon; hangtod sa katapusan, ayaw sila paghatag og kahupayan sa ilang mga lawas ug pakigbatok niini nga walay kompromiso. Ang una kinahanglan lang nga kanunay nga ipadayon ang husto nga han-ay sa hunahuna;

saamtang ang ikaduha kinahanglan usab nga pahupayon ang Dios pinaagi sa paghilak sa kalag ug pagkahuyang (tungod sa gutom ug kauwaw).

11. Pundoka nato ang tiyan pinaagi sa pagmeditasyon sa kalayo nga umaabot. Sa pagsunod sa tiyan, ang uban (tungod sa pagkabangon nga dala sa kahilayan) sa katapusan giputol ang ilang kaugalingong mga miyembro – ug namatay sa doble nga kamatayon. Tan-awa pag-ayo ug makita nimo nga ang sobra nga pagtagamtam mao ra ang hinungdan sa mga paglunod (sa dagat sa kahilayan) nga nagakahitabo kanato.

12. Ang hunahuna sa nag-ayuno nag-ampo nga matin-aw, samtang ang hunahuna sa dili makontrol napuno sa hugaw nga mga pantasya. Ang pagkapuno sa tiyan mamala sa mga tinubdan sa luha, samtang ang tiyan nga mamala tungod sa pag-ayuno magbunga og luha.

13. Ang nag-alagad sa iyang tiyan, samtang naningkamot nga mapildi ang espiritu sa pakighilawas, sama sa usa ka tawo nga nagpatay sa kalayo gamit ang lana.

14. Kung mapugngan ang tiyan, mapainubuson ang kasingkasing; apan kon mapuno kini sa pagkaon, mosaka ang hunahuna sa kasingkasing.

15. Pugngi ang imong tiyan pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, ug pinaagi niini mapugngan usab nimo ang imong baba; kay ang dila nagkuha sa iyang kusog gikan sa kadagahan sa pagkaon.

16. Ang nagpuno sa iyang tiyan nagpadako sa iyang bituka; apan sa nagpa-gutom niini pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, kini hinay-hinay nga mokunhod; ug kon mokunhod na, dili na kini mangayo o modawat og daghang pagkaon.

17. Hibaloa nga kasagaran ang yawa mouro sa tiyan ug dili tugotan ang usa ka tawo nga makabusog, bisan pa man kung kan-on niya ang tanang pagkaon sa Ehipto ug imnon ang tanang tubig sa Nilo.

18. Kung nagsaad ka kang Kristo nga molakaw sa masipit ug makitid nga dalan, pugngi ang imong tiyan. Ang *'lapad nga dalan'* sa pagka-gluton dako kaayo, *'nga nagdala sa pagkaguba'* pinaagi sa pagkahubog, *'ug daghan ang naglakaw niini'*; apan ang *'hikap nga ganghaan ug lisud nga dalan'* sa pagpugong sa kaugalingon, *'nga nagdala sa kinabuhi'* sa pagkabalaan, *'ug pipila ra ang mosulod niini'* (Mat. 7:14).

19. Samtang naglingkod ka sa lamisa nga puno sa pagkaon, hunahunaa ang kamatayon ug paghukom sa atubangan sa imong hunahuna; kay bisan pa niini, mahimo nimong gamayng mapugngan ang kahiligon sa pagkaon. Sa diha nga mag-inom ka, kanunay hinumdumi ang suka ug apdo sa imong Ginoo; ug pinaagi niini, magpabilin ka sulod sa utlanan sa pagpugong sa kaugalingon, o sa labing gamay, sa diha nga matino na ang imong hunahuna, mapainubuson nimo ang imong mga hunahuna.

20. Ang pagkalapoy sa pagkaon mao ang hinungdan sa tanang pagkahugno ug paglapas sa mga saad sa mga komunidad sa monghe. Kung mapildi nimo kini nga hinigugma, ang matag dapit motabang kanimo sa pag-angkon sa kawalay-pagbati; apan kung siya ang maghari kanimo, mag-antos ka bisan asa hangtod sa lubnganan.

21. Ang buhi nga paghinumdom sa kamatayon makapugong sa kawalay pagpugong sa pagkaon; ug kung mapugngan ang kawalay pagpugong sa pagkaon pinaagi sa pagpaubos, maputol usab ang ubang mga pagbati sa samang higayon.

22. Sa usa ka higayon, sa dihang batan-on pa ko, miabot ko sa usa ka lungsod o baryo – ug didto, samtang nagapanihapon ko, kalit nga misulong kanako ang mga hunahuna sa pagka-gahaman sa pagkaon ug sa pagka-mapahitas-on; apan, tungod kay nahadlok ko sa mga sangputanan sa pagka-gahaman sa pagkaon, gihunahuna nako nga mas maayo pa nga mapildi ko sa pagka-mapahitas-on. Sa mga layko, ang gamot sa tanang dautan mao ang paghigugma sa kuwarta, samtang sa mga monghe kini mao ang pagka-gahaman sa pagkaon.

23. Nakakita ko og mga maisugong lalaki nga, tungod sa pipila ka panginahanglan, pagkahuman gihatagan ang ilang tiyan og gamayng pahulay sa pagkaon, gikapoy nila kining maluya nga lawas pinaagi sa pagtindog tibuok gabii; ug pinaagi niini, gitun-an nila kini nga molikay sa pagkabusog uban ang kalipay.

24. Lisod kaayo nga makab-ot ang hingpit nga kagawasan gikan sa pagka-gluton ug pagka-mapahitas-on sa sinugdanan pa lang sa kinabuhi sa monghe. Apan dili nato dapat supakon ang pagka-mapahitas-on pinaagi sa paghatag og kahigayunan sa tiyan.

25. Sama sa usa ka kriminal nga nahukman na ug padulong na sa pagbitay, dili siya maghisgot sa mga pampublikong pasundayag, ingon usab ang tinuod nga nagasubo sa iyang mga sala dili magpalipay sa iyang tiyan.

26. Sama sa daghang abono nga nagmugna og daghang ulod, ingon usab ang kadagahan sa pagkaon magdala sa daghang pagkahulog, datang hunahuna ug (kaulaw) nga mga damgo.

27. Kung ang kinatumyan sa kasagmuyo mao ang pagpugos sa kaugalingon nga mokaon bisan pa dili na gusto, nan ang kinatumyan sa pag-agil mao ang pagpugong sa kaugalingon sa dihang kini maghandum, bisan pa nga wala kini'y nabuhat nga sayop niadtong panahona.

28. Sama sa dili makalupad og taas ang tambok nga langgam, ingon usab imposible alang sa usa ka tawo nga nagatugot sa unod nga mosaka sa langit.

29. Sama sa walay pulos nga uga nga lapok sa baboy, ingon usab ang unod, nga gipangayag sa mga pagpanumangil sa lawas, dili na makatagbaw sa mga demonyo.

30. (*Ang Pag-angkon sa Sobra nga Pagkaon*). Unsaon ninyo pagwagtang kanako, samtang nakagapos ko sa inyong kinaiyahan? – Ang akong agianan mao ang panginahanglan sa pagkaon, samtang ang batasan naghimo kanako nga dili mapugngan – nga, kauban sa pagkawalay pagbati sa kalag ug pagkalimot sa kamatayon, nagsilbi nga basihan sa inyong kadasig para kanako. – Ang akong panganay nga anak mao ang pakighilawas; ang ikaduhang anak pagkahuman niini mao ang kaligutgot sa kasingkasing; ug ang ikatulo mao ang katul-on. Dagat sa dautang hunahuna, balod sa hugaw, ug kalawom sa dili masukod nga kahugawan—kini usab, nanubaw gikan kanako. Ang akong mga anak nga babaye mao ang: katamaran, kasaba, pagpasigarbo, pagpanamastamas, pagpanumpa sa Diyos, pagpanikas, kalupigan, pagsuway, kawalay pagbati, pagkaulipon sa hunahuna, pagpasigarbo, hambog ug buang nga pagsalig sa kaugalingon, paghigugma sa kalibutan, gisundan sa hugaw nga pag-ampo, mga hunahuna nga nagkaguliyang ug kasagaran dili gilauman nga mga kalisdanan; ug pagkahuman niini tanan moabot ang pagkawalay paglaum – ang labing mabangis sa tanang pagbati. – Ang hinumduman sa akong mga sala mosukol batok kanako, apan dili kini magmalampuson. Ang hunahuna sa kamatayon usa ka mabangis nga kaaway kanako, apan walay bisan unsa sa tawo nga makaguba kanako pag-ayo. Ang bisan kinsa nga nakadawat sa Mapanamkon magreklamo kaniya sa pag-ampo bahin kanako, ug siya, sa diha nga gihangyo, dili ko tugotan nga molihok nga may pagbati sulod kaniya. Apan kadtong wala pa matilawan kaniya nangita sa tanang paagi aron malingaw sa akong katam-is.

2. Ang Pakigbisog Batok sa Pagpahilaw

1. Ang pagkasawa sa tiyan mao ang inahan sa pakighilawas, samtang ang pagpahinabo sa tiyan mao ang tinubdan sa pagkahinlo.

2. Sa dihang busog na kita, molayas ang espiritu sa kasagmuyo sa pagkaon, ug ipadala niini kanato ang espiritu sa pakighilawas, nga mosulti niini sa kahintang nga naa kita, ug moingon: 'Adto ug limbonga si kinsa-kinsa; busog na ang iyang tiyan, busa gamay ra ang imong kalisud'. Kining espiritu, sa pag-abot niini, mopahiyom ug, pagkahuman nga gipugngan ang atong mga kamot ug tiil sa tulog, buhaton niini ang bisan unsa nga gusto niini kanato, hugaw-on ang kalag sa mga pantasya ug ang lawas sa mga maluoy nga pagpagawas sa kahilayan.

3. Ayaw tugoti nga bisan kinsa sa mga natudloan sa pagpreserbar sa pagkabalaan ang moingon nga sila mismo ang nakab-ot niini, kay imposible kaayo alang sa bisan kinsa nga malabwan ang iyang kaugalingong kinaiyahan; ug kon malabwan ang kinaiyahan, mailhan ang pag-abot Niadtong Labaw pa sa kinaiyahan; kay, nga walay bisan unsang panaglalis, ang gamay gipapas sa mas dako.

4. Ang sinugdanan sa pagkahinlo mahitabo kung ang hunahuna dili na makasagol sa maluoy nga mga imahinasyon, ug ang pagpagawas mahitabo panagsa sa pagkatulog nga walay mga pantasya; ang tunga-tunga nga hugna sa pagkahinlo mao kung ang natural nga mga lihok motungha lamang gikan sa katagbawan sa pagkaon, ug walay pantasya ug pagpagawas; samtang ang katapusan sa pagkahinlo mao ang pagpamatay sa lawas, nga gisundan sa pagpamatay sa hugaw nga mga hunahuna.

5. Ang nagpahawa sa maluoy nga iro pinaagi sa pag-ampo sama sa nakig-away sa usa ka leon; ang nagdaug niini pinaagi sa pagsukol sama sa usa ka tawo nga nakapahimulos sa iyang kaaway ug nagasundan kaniya; apan ang hingpit nga nakagawas gikan sa maong tukso, nga sa makausa ra gihimo niyang imposible nga makasulod kini kaniya, bisan pa man nga anaa pa siya sa unod, mibangon na gikan sa lubnganan.

6. Kung ang timailhan sa pagkabalaan mao ang dili pagbati og bisan unsang malimot nga tinguha bisan pa sa damgo, nan siguradong ang sukdanan sa grabeng kahilawotan mao ang pag-antos og emisyon sa pagmata nga kinabuhi tungod lang sa mga hunahuna ug mga handumanan.

7. Ang nagpakig-away batok niining kaaway pinaagi sa pisikal nga trabaho ug singot sama sa usa ka nagpanghigot sa iyang kaaway gamit ang pisi; ang nagpakig-away batok sa iyang kaaway pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon ug pagbantay sama sa usa ka tawo nga nagbugkos sa iyang kaaway sa puthaw nga

gapos; ug ang nag-andam sa iyang kaugalingon batok kaniya pinaagi sa pagpaubos, pagpailub ug pagsakripisyo sa kaugalingon sama sa usa ka tawo nga nakapatay sa iyang kaaway ug gitago kini sa balas.

8. Aduna'y uban nga nagpugong niining manlupiga pinaagi sa ilang mga buhat, ang uban pinaagi sa pagpaubos, ug ang uban pa pinaagi sa sulodnong inspirasyon sa Dios. Ang una sama sa kaagahon, ang ikaduha sama sa bug-os nga bulan, ug ang ikatulo sama sa masidlak nga adlaw; apan silang tanan nagpuyo sa langit.

9. Ang soro nagpakaaron-ingnon nga natulog, ug ang demonyo nagpakaaron-ingnon nga putli; ang una aron limbongon ang langgam, ang ikaduha aron laglagon ang kalag. Ayaw pagsalig niining mortal nga lawas sa tibuok nimong kinabuhi; ni mosalig niini hangtud kita motindog sa atubangan ni Kristo.

10. Sa mga bag-ong pagano, ang pagkahulog sa makalupaong mga sala kasagaran motumaw gikan sa kadagahan sa pagkaon; sa mga naa sa tunga-tunga nga kahintang, motumaw kini gikan sa garbo, ug sa parehas nga rason sama sa mga bag-ong pagano; apan sa mga nagaduol sa pagkahingpit, motumaw kini tungod lamang sa pagpanamastamas sa ilang mga silingan.

11. Ang uban nagadayeg sa mga eunuko sa kinaiyahan (gikan pa sa pagkahimugso), nga nakagawas na sa mga pag-antos sa unod; apan ako nagadayeg sa mga nagahimo sa ilang kaugalingon nga eunuko adlaw-adlaw, ug nga, sa ilang mga hunahuna—sama sa usa ka kutsilyo—nakasugid na sa pagputol sa ilang kaugalingon.

12. Ayaw ninyo hunahunaa nga mapukan ang demonyo sa kahakog pinaagi sa mga pagsupak ug argumento; aduna siyay paborableng basihan sa iyang bahin, kay nakig-away siya batok kanato pinaagi sa atong kaugalingong kinaiyahan.

13. Ang bisan kinsa nga naglaum nga makigbisog batok sa iyang kaugalingong unod, o mapildi kini pinaagi sa iyang kaugalingong kusog, nagpaningkamot sa walay pulos. Kay gawas kon ang Ginoo dili laglagon ang balay sa makalaut nga kahilakaw sa unod ug magtukod sa balay sa kalag, ang bisan kinsa nga naningkamot nga molampas niini pinaagi sa iyang kaugalingong paningkamot nagbantay ug nagapuasa sa walay pulos.

14. Ipakita sa Ginoo ang kahuyang sa imong kinaiyahan, ilhi ang imong hingpit nga kakulang sa gahum sa tanang butang, ug madawat nimo ang gasa sa pagkamatitud-anon bisan wala pa nimo kini mabantayi.

15. Kadtong nakasayop ug nahulog sa bangag sa kahilayan, layo kaayo silang nahibilin kumpara sa mga misaka ug mibaba sa hagdanan (nga nakita ni Santiago); ug aron sila makasugod pag-usab sa ingon nga pagsaka, nagkinahanglan sila og dakong paningkamot ug labing higpit nga nagpugong sa kaugalingon.

16. Aduna'y pakighilawas bisan pa walay pikas nga asawa – nga tungod kay dili kini natural, naghatag kini og mas dakong kasakit. Kini usa ka matang sa kamatayon ug pagkaguba nga kanunay natong dala sa sulod nato, labi na sa atong pagkabatan-on. Apan dili ko kaisog mosulat bahin niining kadaut, kay ang akong kamot gipugngan sa mga pulong: *'Kaulaw gani nga hisgutan o isulti pa ang mga butang nga ginabuhay sa tago'* (Efe. 5:12).

17. Ang dili-tawo nga kaaway, ang maninggit sa pakighilawas, naglarawan sa Dios nga maloloy-on, nga nagpasabot nga Siya nagpakita og dakong pagpailub niining kahuyang, sama sa usa ka natural nga butang. Apan tan-awa pag-ayo kini nga mananap, ug imong makita nga, sa diha nga nahimo na kini nga sala, iyang gipakita na ang Dios sa lain nga kahayag—nga ingon lang usa ka matarong ug dili magpasaylo. Gihatag niya ang unang sugyot aron madani kita sa sala, ug ang ikaduha aron itulod kita sa pagkawalay paglaum.

18. Sa dihang, human makasala, kita gipanglutos sa kasubo ug pagkawalay paglaum, dili nato batasan nga mohimo pa og dugang nga pagkahulog; apan sa dihang mohunong na kining mga pagbati, ang malisyosong kaaway magsugod pag-usab sa pagsulti kanato mahitungod sa gugma sa Dios alang sa katawhan.

19. Ang Ginoo, nga dili madunot ug walay lawas, malipay sa pagkabalaan ug pagka-dili madunot sa atong lawas; apan ang mga demonyo, walay lain nilang kalipay labaw sa malaut nga pakighilawas, ug walay lain nilang gihigugma nga kahiligon labaw niini, nga nagahugaw sa lawas.

20. Ang tinubdan sa katam-is (sa mga bunga nga nagahatag kahupayan) mao ang yuta ug ang hamog; ug ang tinubdan sa pagkaputli mao ang kahilom nga gihiusa sa pagkasunuranon. Ang pagkahinlo sa lawas, nga makab-ot pinaagi lamang sa hilom samtang nagduol sa kalibutan, kasagaran dili magpabilin nga lig-on; apan ang makab-ot pinaagi sa pagsunod kay angay pasidunggan sa tanan ug dili matandog.

21. Ang bisan kinsa nga mosulay sa pagpahunong niining panagbangi pinaagi sa paglikay lamang sama sa usa ka tawo nga naningkamot og linaw gikan sa kalawom sa dagat gamit ang usa ra ka kamot. Ihiusa ang paglikay ug pagpaubos; kay ang una, kung walay ikaduha, walay pulos.

22. Bisang unsang pagbati nga imong makita nga naghari sa sulod nimo, armoha ang imong kaugalingon labaw sa tanan batok niini, ug labi na batok sa imong natural nga sulod nga kaaway. Kay kung ikaw ug ako

dili makadaog niini nga pagbati, ang kadaogan batok sa uban walay kapuslanan para kanato; apan human natong mapukan kini nga Ehipsiyo, kita usab sigurado nga makakita sa Dios sa palungpung sa pagpaubos.

23. Sa dihang naa ko sa tukso, nakasinati ko og kalipay, luha, ug kahupayan, ug sa akong pagkawalay-hibalo nagtuo ko nga kini usa ka espirituhanong bunga, apan kini mao ang limbong sa kaaway.

24. Ayaw paglimbong, batan-on! Nakakita ko og uban nga nag-ampo para sa ilang gihigugma, nga bisan pa gipalihok sa maluoy nga kahiligon, nagtuo gihapon sila nga ginasunod nila ang katungdanan sa balaan nga gugma.

25. Sa dihang matulog kita, mao kana ang panahon nga kinahanglan kita magbantay pag-ayo; kay sa kana nga takna, ang hunahuna, nga nabulag sa lawas, nakigbisog batok sa mga demonyo; ug kon wala pa kini putla ang tanang simpatiya sa katam-is sa kahakog, dali ra kini mahimong usa ka traydor.

26. Hinaut nga ang paghinumdom sa kamatayon matulog uban kanimo ug mobangon uban kanimo, kauban ang pag-ampo ni Jesus; kay walay bisan unsa nga makahatag kanimo og ingon ana ka gamhanang pag-ampo samtang natulog ka gawas niining mga buhat.

27. Ang pagbubo sa panahon sa pagkatulog usahay mahitabo tungod sa sobra nga pagkaon, ug kasagaran tungod sa sobra nga pagpalugway sa unod; usahay tungod sa garbo, kon dugay na kitang walay pagbubo, magpasigarbo kita; usahay tungod sa pagpanamastamas nato sa atong isigkatawo; ug usahay tungod lang sa pagdumot sa mga demonyo. Gitugotan sa Dios nga mahitabo kini sa uban, aron pinaagi niining kadaut matudloan Niya ang walay sala nga tawo sa pagka-mapainubsanon.

28. Ayaw tugoti ang imong kaugalingon nga magpabilin sa tibuok adlaw sa mga damgo nga imong nabantayan; kay tinguha gayud sa mga demonyo nga hugawan kita samtang nagmata pinaagi sa ingon nga mga damgo.

29. Sa panahon sa unos sa tultol sa kahakog, dako kaayo ang tabang kanato sa mosunod: sinina nga hinimo sa buhok sa hayop, abô, pagtindog sa pag-ampo tibuok gabii, kagutom, pagkahilo nga mapaso—mapalong sa pipila lang ka tulo—pabilin sa sementeryo, ug labaw sa tanan, pagpaubos sa kasingkasing; ug kung mahimo, usa ka espirituhanong amahan, o usa ka masigasig nga igsoon, nga dali motabang ug maalamon sa kasinatian; kay giisip ko nga usa ka milagro nga bisan kinsa makahimo, sa iyang kaugalingon, sa pagluwas sa iyang barko gikan niining kal-ang.

30. Usa ka tawo, sa dihang nakakita siya og usa ka babaye nga katingalahang matahum, gipadayeg niya ang Magbubuhat pinaagi kaniya. Sa pagtan-aw kaniya, nagaalab sa sulod niya ang gugma sa Dios, ug misabwag gikan sa iyang mga mata ang usa ka bukal sa mga luha. Ug katingalahan nga makita kung giunsa nga ang butang nga makadala unta og kadaut sa uban nahimong korona (sa kadaugan) alang kaniya nga labaw pa sa natural nga kahimtang. Kung ang ingon nga tawo kanunay mobati ug molihok sa ingon niini nga paagi sa susamang mga kahimtang, nan nakab-ot na niya ang pagkawalay-kadaut bisan pa sa wala pa ang kinatibuk-ang pagkabanhaw.

31. Kinahanglan nga giya kita sa samang prinsipyo bahin sa mga himno ug mga kanta. Ang mga nagahigugma sa Dios kasagaran mapukaw sa kalibutanong ug espirituhanong mga kanta ngadto sa balaan nga kalipay, gugma sa Dios, ug mga luha, samtang ang mga nagahigugma sa senswal nga kalipay mapukaw sa sukwahi.

32. Ang uban nagaingon nga human matilawan ang makasasala nga sala, imposible nang matawag nga putli; apan ako, sa pagsupak sa ilang panan-aw, nagaingon nga posible ug angay alang sa usa ka tawo nga gustong mausab ang usa ka ligaw nga olibo ngadto sa usa ka maayong olibo pinaagi sa pagpang-graft. Kung ang mga yawi sa Gingharian gisalig sa usa ka tawo nga putli sa unod, nan ang opinyon sa mga gihisgutan mahimong matarong. Apan pasipalahan sila sa usa ka tawo nga, bisan pa adunay ugangan, nahimong putli ug nagbitbit sa mga yawi sa Gingharian.

33. Ang bitin sa lamanong kahilambigit adunay daghang porma: sa mga wala pa matilawan ang kalami niini, mosugyot kini nga tilawan lang kaisa unya hunong na; apan sa mga nakatilaw na niini, kining malimbungong bitin mag-awhag kanila nga tilawan pag-usab. Daghan sa una, tungod kay wala sila kahibalo niini nga dautan, nagpabilin silang walay panagbangi; samtang ang ikaduha, nga nakasinati niini nga kasuklam-suklam, nag-antos sa panagbangi ug pagpukaw. Bisan pa, kasagaran mahitabo usab ang sukwahi.

34. Kung mobangon kita gikan sa tulog nga naa sa maayong ug malinawon nga kahimtang sa hunahuna, kini mahitabo pinaagi sa tinago nga impluwensya sa Balaang mga Anghel, labi na kon natulog kita samtang nag-ampo ug matin-aw. Apan mahitabo usab nga mobangon kita nga masulob-on ug nabalaka ang hunahuna, tungod sa datang mga damgo.

35. Dili katingalahan nga ang dili materyal makigbisog batok sa dili materyal; apan usa kini ka milagro—ug tinuod gayud nga katingalahan—nga ang usa ka tawo nga nabalotan sa materya makapahugno sa mga dili materyal nga kaaway, samtang nagpakigbisog batok sa maong materya mismo nga iya, nga kaaway ug malimbungon.

36. Ang mga maalamon nga Amahan nagtuo nga ang usa ka butang usa ka *'atributo'*, ang lain usa ka *'kombinasyon'*, ang lain usa ka *'koneksyon'*, ang lain usa ka *'pagkabihag'*, ang lain usa ka *'pakigbisog'*, ug ang usa pa mao ang gitawag nga *'pagbati'* sa kalag. Gihulagway nila ang *'apposition'* ingon usa ka yano nga pulong (hunahuna), o usa ka hulagway sa usa ka butang, nga mubalik sa hunahuna ug madala sa kasingkasing; ang *'conjunction'* mao ang diyalogo uban sa hulagway nga nagpakita, bisan uban sa pagbati o walay pagbati; ang *'assimilation'* mao ang hilig sa kalag ngadto sa makita, kauban ang kalipay; ang *'pagka-bihag'* mao ang bayolente ug dili kusang pagdani sa kasingkasing sa makita, o ang hingpit nga paghiusa niini, nga makaguba sa atong himsog nga kahintang; Ang *'pakigbisog'* mao ang termino nga gigamit para sa kusganong pagsukol batok sa kaaway, nga matapos sa kadaugan o kapildihan – sumala sa gusto; samtang ang *'pagbati'* nagpasabot sa kana nga maluoy nga disposisyon nga, sa pagtakod sa kalag, unya, pinaagi sa dugay nga batasan, nabag-o ngadto sa usa ka butang nga daw natural nga kabtangan sa kalag, aron ang kalag karon boluntaryo ug sa kaugalingon niini naningkamot alang sa katagbawan niini. Sa tanan niini, ang una walay sala; ang ikaduha dili hingpit nga ingon ana; ang ikatulo mahimong makasasala o walay sala, depende sa disposisyon sa tawo nga nalambigit sa pakigbisog. Kini nga pakigbisog mahimong mosangpot sa himaya o sa pag-antos. Ang pagkaulipon gihukman sa pipila ka mga kaso kon kini mahitabo atol sa pag-ampo, ug sa uban kon kini mahitabo sa ubang mga panahon – sa pipila ka mga higayon samtang naghunahuna sa walay kalabutan nga mga butang, ug sa uban samtang naghunahuna sa dautang mga butang. Sa bahin sa *kahiligang*, kini walay duhaduha nga gisaway sa tanang kaso, ug, gawas kon kini mapalimpyo pinaagi sa katumbas nga buhat sa paghinulsol, kini mapasakop sa walay katapusang pag-antos. Apan bisan kinsa nga motratar sa una—mao ang sinugdanang pagbati—nga walay pagtagad (pinaagi sa pagsalikway niini nga dili na hunahunaon pag-ayo), maputol dayon ang tanan nga mosunod sa usa ka hapsay nga paglihok.

37. Ang labing maalamon ug matinud-anon sa mga Amahan nakamatikod usab sa laing hunahuna, nga mas pino pa kaysa sa tanan nga nahisgutan sa ibabaw. Gitawag kini nga *'kilid-kilid sa hunahuna'* – nga, walay piho nga oras, walay pulong o hulagway, sa tulin sa usa ka pana, nagpukaw og pagbati sa gitintal. Walay mas malisod sa lawas, walay mas paspas o mas dali sa hunahuna, kay sa paagi nga kining hunahuna—pinaagi sa usa ka pinong pahinumdom—nga walay panahon, walay pulong, ug sa uban bisan wala mailhi—kalit nga mopakita sa kalag, nga walay una nga pakigsabot o pag-uyon niini. – Kinsa man, pinaagi sa mga luha, nakahimo sa pagsabot (sa pagsabot, sa pag-amgo) sa ingon ana ka pino nga hunahuna, makatabang usab sa pagpatin-aw kanato kon giunsa mahitabo nga ang kalag, gikan sa usa ka pagtan-aw lang, o sa paghikap sa kamot, o sa tunog sa kanta, malipat sa iyang kaugalingon sa tinguha (mahugawan ug malimbog sa kahakog) nga wala kini gihunahuna o gituyo.

38. Usahay ang kahakog, sa diha nga mosubang sulod sa kalag, mosulod sa lawas, samtang sa ubang panahon kini mosulod gikan sa lawas ngadto sa kalag. Kasagaran mahitabo ang ikaduha sa mga nagpuyo sa kalibutan, samtang ang una mahitabo sa mga nagpuyo sa monastikong kinabuhi, tungod sa kakulang sa substansiya (o materyal) sa kahakog sulod kanila.

39. Sa dihang, human sa taas nga pakigbisog batok sa yawa—ang kaalyado sa atong mortal nga unod—sa katapusan atong mapalayas siya gikan sa atong kasingkasing pinaagi sa mga bato sa pag-ayuno ug mga espada sa pagpaubos, naningkamot kining gisumpa, sama sa usa ka ulod nga nagahilab sa sulod sa atong lawas, nga hugawan kita pinaagi sa usa ka pihig nga pagkiliti, nga nagapukaw og dili angay nga panahon ug dili masabtan nga mga lihok.

40. Kini nga demonyo nagbantay nga mas maampingon kaysa bisan kinsa sa higayon nga dili na kita pisikal nga makapangamuyo batok kaniya. Ug mao kana ang higayon nga kining dautan maghimo og espesyal nga paningkamot aron atakehon kita.

41. Alang sa mga wala pa makab-ot ang tinuod nga pag-ampo gikan sa kasingkasing, ang pagpaningkamot sa pisikal nga pag-ampo makatabang (sa pakigbisog batok sa maluoy nga mga pagbati) – nga akong pasabot mao ang – pag-alsa sa mga kamot, pagpanuktok sa dughan, malumo nga pag-alsa sa mga mata paingon sa langit, mga paghuyop nga kauban ang mga pag-agik-agik, ug kanunay nga pagluhod; – bisan pa man kasagaran dili nila kini mabuhat tungod sa presensya sa uban. – Sa ingon ana nga mga panahon, labi na gayud nga naningkamot ang mga demonyo sa pag-atake kanila; ug, tungod kay wala pa sila'y kusog sa

pagsukol kanila pinaagi sa pagkamalig-on sa hunahuna ug sa dili makita nga gahum sa pag-ampo, usahay mapugos sila sa pag-uyon sa mga nagasamok kanila. Sa ingon nga kahimtang, kinahanglan nimo, kon mahimo, nga molayo dayon sa mga tawo, magtago sa usa ka dapit nga dili ka makita sa mubo nga panahon – ug didto, itataas nimo ang imong mga mata nga puno sa kasubo, sa espiritu kon mahimo, ug kon dili, bisan sa lawasnon nga paagi – ug ipalapad ang imong mga bukton nga porma krus, aron sa ingon mapahiya ug mapilde ang hinuna-huna nga Amalek, – pagtuaw ngadto Kaniya nga gamhanan sa pagluwas, dili pinaagi sa hinimo-himong mga pulong kondili pinaagi sa mapainubuson nga mga paglitok, nga sa sinugdan pagatuaw: '*Kaloy-i ako, kay maluwa ako*' (Salmo 6:3). Unya, pinaagi sa kasinatian, mailhan nimo ang gahum sa Labaw nga Labing Gamhanan, ug pinaagi sa dili makita nga tabang, mapalayas nimo ang mga dili makita. Sa diha nga masanay ka na sa pagpakig-away sa ingon ani nga paagi, dali ra nimo mapalayas ang imong mga kaaway pinaagi sa imong espiritu lamang: kay kining ikaduhang gasa gihatag sa Dios sa mga nagpraktis sa una ingon usa ka ganti.

42. Inom pag-ayo, sama sa tubig sa kinabuhi, ang pagdumot sa matag tawo nga gustong mohatag kanimo niini nga tambal, nga nagalimpyo kanimo gikan sa maluoy nga mga tinguha; kay unya ang lawom nga pagkabalaan mosidlak sa imong kalag, ug ang kahayag sa Dios dili mawala sa imong kasingkasing.

43. Ayaw gayud undangi ang paghunahuna ug paghinumdom sa kalawoman sa ngitngit nga kalayo, sa mga alagad nga walay kalooy, sa Hukom nga walay kalooy ug dili malumo, sa walay katapusang kalawoman sa mga dila sa impierno, ug sa masipit nga agianan padulong sa ilawom sa yuta, sa makalilisang nga mga bangag, ug sa uban pang susamang mga butang; aron, pinaagi sa kahadlok nga gikan niining mga paghinumdom, imong mapalayas gikan sa imong kaugalingon ang pagbati sa kahalakaw, makig-usa ka sa dili madunot nga pagkab-ot, ug madawat sa imong kalag ang kahayag sa dili-materyal nga suga, nga mas hayag pa kaysa sa tanang uban nga kalayo.

44. Aduna'y usa ka demonyo nga, sa diha nga motanaw na kita sa atong katre, moanha kanato ug bomo-bomoon kita sa malimbungon ug hugaw nga mga hunahuna: aron, tungod kay tapulan kita sa pagpanalipod sa atong kaugalingon batok niini pinaagi sa pag-ampo, ug natulog kita uban sa hugaw nga mga hunahuna, kita pagkahuman malumos sa hugaw nga mga damgo.

45. Ang wala pa makita sa mata, dili kaayo tinguhaon sa tutunlan nga matilawan basta madungog lang; ingon usab, kadtong putli sa lawas makabaton og dakong kahupayan sa pakigbisog batok sa pakighilawas tungod sa ilang pagkawalay nahibaloan sa kalipay niini.

46. Sama sa usa ka tawo nga nakig-away sa leon ug mopaling ang iyang mata gikan niini, mamatay dayon siya; ingon usab sa usa ka tawo nga nakigbisog batok sa iyang kaugalingong unod—kon hatagan niya kini og pahulay.

47. Alang sa mga nakigbisog batok sa kahilambigit sa lawas, ang kahilom usahay angay – apan uban lamang sa pagtugot sa usa ka magtutudlo nga kaila pag-ayo kanila.

48. Nakat-on ako nga ang demonyo sa kawad-on sa paglaum mouna sa demonyo sa pakighilawas ug nag-andam sa dalan para kaniya; pinaagi sa hingpit nga pagpahulay sa lawas ug paglubong niini sa tulog, gitugotan niini ang demonyo sa pakighilawas nga maghimo og kahugawan sa natulog, sama sa tinuod nga kinabuhi.

49. Sama sa pagkahilas sa usa ka hari sa yuta kung adunay motindog sa iyang atubangan samtang naglikay ang nawong kaniya ug nakig-istorya sa iyang mga kaaway, ingon usab makahilas kini sa Ginoo kung adunay motindog sa Iyang atubangan sa pag-ampo samtang nagbitbit og hugaw nga mga hunahuna.

50. Kung kini nga iro (ang demonyo sa kahakog) moanha kanimo, pahawaa siya gamit ang espirituhanong armas sa pag-ampo; ug bisan unsa pa ka walay-uba siya magpadayon, ayaw siya tugoti.

51. (*Pag-angkon sa maluoy nga tinguha*). Mangutana ang kalag: 'Sultihi ako, akong kapikas—ang akong kaugalingong kinaiya (kay dili ko gusto mangutana sa bisan kinsa gawas kanimo bahin sa mga butang nga may kalabotan kanimo)—sultihi ako, giunsa ko paglikay nga dili masamdan kanimo? Unsaon nako pagdaog sa imong pagpanamastamas?' Siya, nga mitubag sa iyang kalag, miingon: "Dili ko isulti kanimo ang imong dili pa nahibaloan; apan isulti ko kanimo ang atong duha nakasabot. Anaa sa sulod nako ang akong amahan – paghigugma sa kaugalingon (pagpahimulos sa kaugalingon ug pag-uyon sa kaugalingon). Gikan sa gilay-on, ang tanang porma sa pagpalugway sa kaugalingon ug kahupayan nag-andam sa akong pagka-gugma; gikan niining kahupayan ug sa mga buhat nga kauban niini, usa ka makalilisang nga kalayo sa kahalakaw ang mosiga sa sulod nako. Ug unya, pagkahuman ko maburos, ako manganak og mga sala; ug kini, sa diha nga matawo na, mopahinabo usab sa kamatayon sa kalag pinaagi sa pagkawalay paglaum. – Kung mailhan nimo

ang akong kahuyang ug ang imoha – nga klaro ug lawom – paghigoton nimo ang akong mga kamot. Kung pugngan nimo ang akong tutunlan, paghigoton nimo ang akong mga tiil, aron dili na ko makalihok pa. Kung maghiusa ka sa pagsunod, maputol nimo ang imong panag-uban kanako. Ug kung makab-ot nimo ang pagpaubos, putlon nimo ang akong ulo.

3. Ang Pakigbisog Batok sa Gugma sa Kwarta

1. Ang paghigugma sa salapi mao ang anak nga babaye sa kawalay pagtuo. Gigamit niini ang posibleng mga kahuyang, ang pagduol sa katigulangan, ug ang kalit nga pag-abot sa gutom tungod sa uga isip mga pasangil para sa kaugalingon.

2. Ang mahigugmaon sa kuwarta usa ka manan-aw ug tinuyo nga manalapas sa Ebanghelyo. (Ang espiritu sa Ebanghelyo mao ang gugma.) Apan bisan kinsa nga adunay gugma dili magtipig og kuwarta. Ang nangita nga makab-ot ang duha (gugma ug kuwarta) naglimbong sa iyang kaugalingon.

3. Ang bisan kinsa nga maghinulsol alang sa iyang kaugalingon mosalikway (dili lang sa iyang mga kabtangan, kondili) sa iyang kaugalingong lawas; ug kon ang panahon magkinahanglan, dili usab niya kini maluoy.

4. Ayaw pag-ingon nga kinahanglan ka magkolekta og limos para sa mga kabus (aron, pinaagi sa pagtabang kanila, makab-ot nimo ang Gingharian), kay ang Gingharian mapalit bisan sa duha ka lepta.

5. Usa ka mahiligon sa pagbiyahe ug usa ka mahiligon sa kuwarta nagkita; ug gitawag sa ikaduha ang una nga walay pag-amping.

6. Ang bisan kinsa nga nakadaog niining kahiligon (sa kuwarta) naputol na ang tanang kabalaka; apan ang bisan kinsa nga napugos niini (kanunay gipanglutos sa kabalaka) ug dili gayud makapangamuyo uban sa putli nga kasingkasing.

7. Ang paghigugma sa kuwarta magsugod sa pagpakaaron-ingnon sa paghatag og limos, apan matapos sa pagdumot sa mga kabus. Ug siya (ang mahigugmaon sa kuwarta), samtang nagatigom, maloloy-on; apan sa diha nga makatigom na siya og igo, iyang gipilo ang iyang mga kamot.

8. Nakakita ko og mga pulubi nga anaa sa kadato nga, samtang nagkinabuhi sa espirituhanong pagkabos, nahimong espirituhanong manggaranon ug nakalimot sa ilang kaniadto nga kakabus.

9. Ang tawo nga dili mahilig makatigom gilabay na ang tanang kabalaka (sa mga butang sa kalibutan), dili magkabalaka sa kinabuhi ug sa mga kalihokan niini, ug naglakaw sa iyang dalan nga walay babag. Siya ang magmamando sa kalibutan, kay iyang gisalig sa Ginoo ang tanan niyang kasubo. Dili niya isulti sa uban ang iyang panginahanglan, apan dawaton niya bisan unsa ang moabot ingon nga gikan sa kamot sa Ginoo.

10. Ang dili makasarili wala'y gipang-angkon, ug wala maghunahuna sa iyang gipanag-iya, mura'g wala kini; kay iyang gisalikway na ang tanan sa dihang nagpasiya siya nga mahimong monghudu. Ang bisan kinsa nga masubo tungod sa bisan unsa dili pa gayud dili makasarili.

11. Ang dili gahakog nag-ampo uban sa putli nga kasingkasing, samtang ang gahakog, sa panahon sa pag-ampo, napuno sa mga materyal nga hulagway, ug daw nag-ampo siya kanila.

12. Ang mga nagkinabuhi sa pagsunod walay paghigugma sa kuwarta; kay sa dihang ila nang gihalad bisan ang ilang kaugalingong lawas, unsa pa kaha ang ilang mahimong kaugalingong panag-iya?

13. Ang nakatilaw sa langitnong dili na magtagad sa kalibutanong butang; apan ang wala makatilaw sa una malipay sa pag-angkon sa ikaduha.

14. O mga monghe! Dili kita mahimong mas dili matinud-anon kaysa sa mga langgam, nga wala magtanum ni magtigom.

15. Dako ang tawo nga matinud-anon nga misalikway sa tanang kabtangan; apan ang misalikway niini sa iyang kaugalingong kagustuhan balaan siya. Ang una makadawat ug gatus ka pilo, bisan sa kabtangan o sa mga gasa, samtang ang ikaduha magapanunod sa kinabuhi nga walay katapusan.

16. Ang dagat dili gyud mahimong walay balud, ug ang mahigugma sa pilak dili usab mahimong walay kasuko ug kasubo.

17. Ang dili matuyok nga pagtuo nagtapos sa tanang kabalaka, samtang ang paghinumdom sa kamatayon nagtudlo sa pagbiya bisan sa lawas.

18. Wala gyud bisan gamay nga pagka-ahak sa Job; maong bisan pa sa pagkawala sa tanan niyang butang, nagpabilin siyang walay kabalaka.

19. *'Ang gamot sa tanang dautan'* gitawag nga *'pagkahigugma sa kuwarta'* (1 Tim. 6:10); kay kini nagmugna og kasina, pagpangawat, pagpanukmod, panagbulag, panagbangi, dili pag-uyon, dautang buot, kalupigan ug pagpatay.

20. Ang pagtuo ug ang kinabuhi sa pagpanaw mao ang kamatayon sa gugma sa kuwarta; samtang ang kalooy ug gugma dili gani magpatawad bisan sa kaugalingong lawas.

21. Sama sa mga tawo nga gipangposan ang mga tiil nga dili makalakaw og komportable, ingon usab ang mga nagatigom og kuwarta dili makasaka paingon sa langit.

22. Kung ang sukdanan sa pagkamakauol mao ang kahimtang nga ang usa ka tawo dili makahunong sa pagtipon og bahandi, o dili gayud mapuno niini; nan ang kinatumyan sa kawalay-pagkahakog mao ang dili pag-amping bisan sa kaugalingong lawas.

23. Ilabay nato ang atong mga kabalaka; kay niapil kita sa mga walay kabalaka. Wala kitay ikapangatarungan kung dili nato kini tumanon. Hinumdumi nato ang usa ka butang: nga sa mga nakadawat sa Ginoo pinaagi sa pagbag-o sa Balaang Bunyag, gihatagan Niya sila og *'katungod nga mahimong mga anak sa Dios'* (Juan 1:12); mao nga giingon kanila: *'Magpahihum kamo, ug hibaloa nga ako ang Dios'* (Salmo 45:11).

24. Dako kaayo nga kaulaw alang kanato nga mibiya sa tanan, nga gitawag—dili sa tawo kondili sa Ginoo—nga magtagad sa bisan unsang dili makatabang kanato sa panahon sa atong dakong panginahanglan, mao ang takna sa pagbulag sa kalag. Mao kini ang gipasabot, sama sa giingon sa Ginoo, nga mobalik ug dili madawat sa Gingharian sa Langit.

25. Ang demonyo sa kahakog nakig-away batok sa mga dili makalibutanon; ug kon dili niya sila mapildi, iyang ipresentar kanila ang mga pulubi ug, sa ilad sa kalooy, iyang kumbinsihon sila nga mobalik gikan sa dili materyal ngadto sa materyal.

26. Sama sa mga tawo nga nag-ilis sa bulawan sa luwad nga nakasinati og dakong kawad-on, ingon usab kadtong, alang sa materyal nga ganansya, nagpahayag ug nagpasigarbo sa ilang espirituhanong mga nakab-ot, wala'y lain nga ilang masinati kondili kawad-on.

4. Ang Pakigbisog Batok sa Kasuko

1. *Ang kasuko* mao ang paghinumdom sa natago nga pagdumot, o panag-away sa kasingkasing. *Ang 'kasuko'* mao ang tinguha nga makadaot sa nakapasakit. *Ang 'kapungot'* (pagkasuko) usa ka mubo nga pagsiga sa kasingkasing. *Ang 'kasubo'* usa ka dili maayong (makapahasol) pagbati nga nagpuyo sa kalag. *Ang 'kalagot'* mao ang pagkadaut sa maayong pamatasan ug ang pagkahugaw sa kalag.

2. Ang uban, nga dali masuko ug mainit ang ulo, wala magtagad niini ug wala magpakabana sa pagtambal niining pagbati, wala maghunahuna sa gisulti sa Mahanala: *'Ang pagdagsang sa kasuko mao ang iyang pagkahugno'* (Sirak 1:22).

3. Ang kasuko, sama sa paspas nga pag-ikot sa gilingan, sa usa ka gutlo makagiling ug makaguba sa trigo ug bunga sa kalag—labaw pa kay sa bisan unsa pa sa tibuok adlaw. Busa, kinahanglan bantayan pag-ayo sa tawo ang iyang kaugalingon. Sama sa kalayo nga gipakusog sa kusog nga hangin, kini mosunog ug mopukan sa uma sa kalag nga mas paspas kaysa sa nag-asang kalayo.

4. Ang pagka-walay pabor usa ka dili mapugngan nga tinguha sa pagdaot, sama sa sa mga hambog nga adunay sobra ka tinguha sa pagdayeg. Ang pagka-walay pabor usa ka kadaugan batok sa kaugalingong kinaiya, nga nakab-ot pinaagi sa pagpaningkamot ug singot, samtang nagpabilin nga dili matandog sa mga insulto.

5. Ang pagkamapainubsanon usa ka dili matandog nga kinaiya sa kalag, nga nagpabilin nga pareho bisan pa sa mga insulto ug pagdayeg.

6. Ang sinugdanan sa dili paglagot mao ang kahilom sa mga ngabil kon ang kasingkasing nabalaka; ang tunga mao ang kahilom sa hunahuna kon ang kalag gamayng masamok; ug ang katapusan mao ang dili matandog nga kalinaw atubangan sa mga hangin sa kahugawan.

7. Sama sa tubig nga walay hunong nga gibubo sa kalayo, hingpit kini makapalong niini; ingon usab, ang luha sa tinuod nga paghilak kasagaran makapalong sa matag siga sa kasuko ug kalagot.

8. Sama sa kangitngit nga mapapas sa paglitaw sa kahayag, mao usab ang tanang kasubo ug kasuko nga mawala sa humot sa pagpaubos.

9. Walay butang nga labi pang dili angay alang sa mga nagahinulsol kay sa masuko nga kasuko; kay ang pagbalik sa Diyos nagkinahanglan og dakong pagpaubos; ug ang pagkasuko usa ka timailhan sa taas nga pagtan-aw sa kaugalingon.

10. Kung ang kinatumyan sa pagkamapainubsanon mao ang pagpabilin nga malinaw-on ug mapinanggaon sa kasingkasing ngadto sa usa ka masuko-sukon nga tawo bisan pa sa iyang presensya; nan, walay duhaduha, ang kinatumyan sa kasuko makita sa usa ka tawo, samtang nag-inusara siya, nga nagpakig-away ug nagpakigbisog batok sa nakapasakit kaniya, nga gipadayag kini pinaagi sa mga pulong ug mga lihoc.

11. Kung ang Balaang Espiritu mao ang kalinaw sa kalag, ug ang kasuko mao ang kagubot sa kasingkasing, nan walay lain nga babag sa Iyang pagpuyo sa atong sulod sama sa masuko nga kasuko.

12. Ang hilom sa mga ngabil mao ang unang armas batok sa kasuko; apan posible, sa ilawom sa pagkahilom, nga magtago og sama sa kasingkasing. Ug kini mas dautan; mas maayo nga isulti ang naa sa hunahuna, bisan pa sa kasuko. Ang uban, kon masuko, dili mokaon – nga nagpalalom lang sa maong pagbati; samtang ang uban mokaon og daghan – ug kini magpadani kanila sa pagkabuang; apan ang moderatong paglipay kanunay nakatabang sa pagpahunong sa kasuko. Busa, ang pakigbisog batok niining pagbati nagkinahanglan og dakong pag-amping. Ug ang kinaiyahan mismo motabang niini, sama sa pagtabang niini sa bitin sa unodnong kahilambigit.

13. Usahay, ang malumo nga pagkanta malampuson nga makapawala sa kasuko; sa ubang panahon, bisan pa, kung sobra ug dili angay nga panahon, kini makapadasig sa pagka-senswal. Busa, kinahanglan gamiton kini nga tambal, nga matinimbang sa pagtino sa sukod ug panahon niini.

14. Mas mapuslanon alang sa masuko nga magpuyo sa komunidad, samtang mas maayo alang sa mga maluoy nga magkinabuhi sa kahilom, ingon usa ka tambal batok sa pakighilawas ug hugaw nga kahugawan. Alang sa mga nag-antos sa bisan asa niini nga mga balatian, kinahanglan ipahimutang nila ang ilang kaugalingon sa kamot sa ilang espirituhanong amahan, aron usahay mapahilom sila, ug usahay mapatungha sila sa mga buluhaton sa komunal nga pagsunod.

15. Dako kaayong kadaut ang pagsamok sa mata sa kasingkasing pinaagi sa kasuko, sama sa miingon: *'Ang akong mata nabalaka tungod sa kasuko'* (Salmo 6:8); apan mas dako pa nga kadaut ang pagpahayag sa sulod nga kagubot sa kasuko pinaagi sa mga pulong; ang pag-apil usab sa mga kamot niini hingpit nga supak ug layo sa kinabuhi sa monghe—ang angheliko ug diyosnong kinabuhi.

16. Atong tan-awon pag-ayo, ug makita nato nga daghan sa mga dali ra masuko kanunay nga nagpraktis sa pagbantay, pagpuasa ug hilom – ug ang kaaway dili sila mapugngan niini; kay nahibalo siya unsaon, bisan pa sa tunga-tunga sa mga buhat sa paghinulsol ug paghilak, sa pag-andam sa gatong alang sa pagpalig-on ug pagpasiga pag-usab niining pagbati.

17. Ang sinugdanan sa bulahan nga kalumo mao ang mapailubon nga pag-antos sa mga insulto, bisan pa sa kapait ug kasakit sa kalag; ang tunga-tunga nga hugna mao ang pagpabilin sa kasingkasing nga walay kasubo ug kabalaka samtang nag-antos niini; ug ang pagkahingpit, kon kini mahitabo, mao ang pagtan-aw niini ingon usa ka tinubdan sa pagdayeg alang sa kaugalingon.

18. Aduna'y kalainan tali sa kawalay kasuko sa mga bag-ohan, nga naggikan sa paghilak tungod sa paghinulsol, ug sa pagkamapailubon batok sa kasuko nga makita sa mga hingpit na. Sa una, ang kasuko gipugngan sa mga luha, sama sa usa ka brida, samtang sa ikaduha, kini nga bitin gipatay sa espada sa kawalay-pagbati.

19. Nakakita ko ug tulo ka monghe nga pareho nga nakasinati ug kaulaw. Ang usa kanila nabati ang insulto apan nagpabilin nga hilom; ang usa nalipay para sa iyang kaugalingon apan nasubo para sa nakainsulto kaniya; ang ikatulo, bisan pa, pagkahuman naimprinta sa iyang hunahuna ang kadaut nga gihimo sa iyang silingan, nagahulog ug mainit nga luha para kaniya. Dinhi makita nato ang mga magtutuman sa kahadlok, sa ganti, ug sa gugma.

20. Ang paghimutang ug sama mao ang kinatumyan sa kasuko: ang pagtipig sa hunahuna sa mga sala (nga gihimo sa atong silingan batok kanato), ang pagdumili sa dalan padulong sa pagpasaylo (sumala sa gisugo sa Dios: 'Pasayloa, ug pasayloon ka'), – pagaguba sa tanang karaan nga mga hiyas, usa ka hilo nga mopatay sa kalag, usa ka ulod nga nagatuklap sa kasingkasing, usa ka kaulaw sa pag-ampo (unsaon man pag-ingon: 'Pasayloa kami, sama sa among pagpasaylo sa uban?'), usa ka pako nga gipako sa kalag, walay hunong nga sala, walay paglubad nga pagka-anarchiya, kada-oras nga dautan.

21. Ang nakapugong sa iyang kasuko giputol pa sa sinugdanan ang mga liso sa pagdumot; kay ang pagka-amahan naggikan lamang sa buhing amahan.

22. Ang nakab-ot sa gugma nahimong estranghero sa pagdumot; apan ang nagpuyo sa pagdumot nagpadaghan sa iyang sulod sa mga kaguol nga walay pahulay.

23. Kung magpuyo ka og kasuko, magpuyo ka niini batok sa mga demonyo; ug kung magpuyo ka og kaaway, magpuyo ka niini batok sa imong kaugalingong lawas sa tanang panahon. Ang unod usa ka dili mapasalamaton ug malimbongon nga higala; kon pasagdan, kini magdala pa gayud og mas dakong kadaut.

24. Ang mapanimalos nga kasingkasing usa ka baluktot nga maghuhubad sa Kasulatan, nga nagabaliko sa mga pulong sa Espiritu aron mohaom sa kaugalingon. Apan pasagdi nga mapahiya kini sa pag-ampo nga gihatag kanato sa Ginoong Jesus, nga dili nato masulti samtang nagbitbit kita og mapanimalos nga kasingkasing.

25. Kung, human ka sa pagpaningkamot batok sa imong kaugalingon, dili nimo makuha kining tunok sa imong kasingkasing, nanadto ka ug ipakumbaba ang imong kaugalingon sa paghinulsol sa atubangan sa imong kaaway, bisan pa sa pulong lang; ug, tungod sa imong kaulaw sa dugay na nimong pagkunwari kaniya, imo siyang akupon sa imong gugma, samtang ang imong konsensya motusok kanimo sama sa kalayo.

26. Ayaw hunahunaa nga nawala na kanimo kini nga kasakit sa diha lang nga mag-ampo ka para sa nakasala kanimo, o maghatag ka og gasa kaniya, o imbitahon nimo siya sa usa ka panyapon; kondili sa diha nga, sa pagkadungog nimo nga nakasinati siya og kalisdanan, bisan sa hunahuna o sa lawas, mobati ka og kasakit ug maghilak ka para kaniya sama sa paghilak nimo para sa imong kaugalingon.

27. Ang paghinumdom sa mga pag-antos sa Ginoong Hesus nag-ayo sa usa ka mapanimalosong kasingkasing – usa ka kasingkasing nga dako kaayo ang kaulaw tungod sa Iyang pagkawalay dautang tuyo.

28. Ang uban magpugos sa ilang kaugalingon sa kakapoy ug singot aron makadawat og pasaylo, apan ang dili magbuhat og sama mauna pa kanila. Kay tinuod ang panultihon: '*Kung pasayloon ninyo ang uban nga andam, pasayloon usab kamo nga dako*' (Lucas 6:37).

29. Ang dili pagbati og sama usa ka timailhan sa tinuod nga paghinulsol; apan bisan kinsa, samtang naghinumdom sa mga sayop, magtuo nga nagakahitabo ang paghinulsol, sama siya sa usa ka tawo nga sa iyang pagkatulog nagdamgo nga nagdagan siya.

30. Nakakita ko sa mga tawo nga nagpugong ug sama, nga samtang nagatambag sa uban nga dili usab magpugong ug sama, napahiya sila sa ilang kaugalingong mga pulong ug mibulag gikan niining pagbati.

31. Ang panamastamas natawo gikan sa kasina ug pagbuswak – usa ka pino nga pag-antos, usa ka natago nga suga nga mosuyop sa dugo sa gugma.

32. Ang uban magtago sa panamastamas isip gugma, ingon usa ka tinguha sa pagtul-id. Apan kon gihigugma nimo ang imong isigkatawo, ayaw siya dautaa, kondili ampinga siya sa pag-ampo. Ang ingon nga pamatasan ra ang makapahimuot sa Ginoo.

33. Ang bisan kinsa nga gustong makalingkawas sa espiritu sa paghukom kinahanglan nga dili itudlo ang ilang pagsaway sa nahulog, kondili sa manlilingo nga yawa. Kay walay bisan kinsa ang gustong makasala batok sa Dios, bisan pa man nga ang tanan gawas sa pagpugos (sa ato pa, sila makasala sa ilang kaugalingong kabubut-on).

34. Usa sa labing mubo nga agianan paingon sa pagpasaylo sa mga sala mao ang dili paghukom sa bisan kinsa; kay giingon: '*Ayaw paghukom, aron kamo dili pagahukman*' (Lucas 6:37).

35. Sama sa kalayo nga supak sa tubig, dili angay sa usa ka naghinulsol ang paghukom sa uban. Bisn pa kon makakita ka og usa ka tawo nga nagasala sa mismong higayon nga mobiya ang iyang kalag sa iyang lawas, ayaw siya pagsilot, kay ang paghukom sa Dios natago sa mga tawo. Ang uban klaro nga nahulog sa dakong sala, samtang sa tinago nakabuhat pa gani sila og mas dagkong maayong buhat; ug ang mga mahilig manghilakaw nalipat, makakita sa aso apan wala makabantay sa adlaw sa luyo niini.

36. Napamatud-an sa kasinatian nga bisan unsang sala, sa lawas man o sa kalag, nga atong gigamit sa paghukom sa atong isigkatawo, mao usab kana ang atong mahulog.

37. Kadtong dali ug hugot sa paghukom sa sala sa uban nasuko tungod niining pagbati, kay kulang sila sa hingpit ug kanunay nga paghinumdom ug kasubo sa ilang kaugalingong mga sala. Kay kung kinsa ang tawo nga walay tabon sa paghigugma sa kaugalingon, motan-aw sa tinuod sa iyang kaugalingong dautang binuhatan, dili na siya mabalaka pa sa bisan unsa gawas niini, kay matarong niyang hunahunaon nga bisan pa ang tibuok niyang kinabuhi dili igo aron magminosal para sa iyang kaugalingon, bisan pa man siya mabuhi og usa ka gatus ka tuig, ug bisan pa man makita niya ang tibuok Suba sa Jordan nga nag-awas gikan sa iyang kaugalingong mga mata.

38. Ang mga demonyo, mga mamamatay sa kalag, nag-awhag kanato nga makasala o, kung dili kita makasala, nga hukman ang mga nakasala, aron pinaagi niini madungisan nila kita—ug usab ang mga dili makasala.

39. Hibal-i nga, sa espiritu sa pagdumot, ang paglipay sa pagkritikar sa mga pagtulon-an, buhat, ug mga hiyas sa silingan usa ka timailhan sa usa ka mapanghimalas ug masinukot nga tawo.

40. Nakakita ko og mga tawo nga tinago nga nagbuhat og grabeng mga sala, nga nagpabilin nga wala mailhi, apan, tungod kay kombinsido sila sa ilang kaugalingong pagkabalaan, walay kalooy nga nag-atake sa mga nahulog sa mga sala—bisan pa man gagmay—nga nahibal-an na.

41. Ang paghukom usa ka walay-hiya nga pagpangawat sa awtoridad sa Dios; ug ang pagpanamastamas mao ang pagkaguba sa kaugalingong kalag.

42. Sama sa garbo, bisan walay lain pagbati, makaguba sa usa ka tawo, ingon man ang paghukom sa iyang kaugalingon makaguba gayud kanato. Busa kana nga Pariseo gisaway tungod niini.

43. Ang tawo nga mapungot ug ang hipokrito nagkita; ug sa ilang pakighinabi, wala'y bisan usa ka pulong sa kamatuoran nga makita. Kung tan-awon nimo ang kasingkasing sa una, makit-an nimo ang kasuko; ug kung susihon nimo ang kalag sa ikaduha, makita nimo ang limbong.

44. Sama sa pagpanag-uyog sa kadagatan sa hangin, ingon usab ang kasuko, labaw pa sa bisan unsang emosyon, nagkaguliyang sa hunahuna.

45. (*Ang Pag-angkon niining Pagbati*). Sultihi kami, O buang ug makauwaw nga pagbati, unsa ang ngalan sa amahan nga nanganak kanimo, ug unsa ang ngalan sa inahan nga dautan nga nanganak kanimo; usab, unsa ang mga ngalan sa imong mga anak nga lalaki ug babaye nga daotan; ug dili lang kini, apan kinsa usab ang nakigbisog batok kanimo, ug kinsa ang mopatay kanimo? – "Daghan ko'g inahan, ug labaw pa sa usa ka amahan. Ang akong mga inahan mao ang: garbo, kahakog, kalapoy sa pagkaon, ug usahay pakighilawas; samtang ang akong punoang amahan mao ang garbo. Ang akong mga anak nga babaye mao ang: kapaitan, kasina, pagdumot, ug pagpangatarungan sa kaugalingon. Ang akong mga kaatbang mao ang mga birtud nga supak sa akong mga anak nga babaye – ang pagkamapailubon ug pagkamahumok; samtang ang akong manlalait mao ang pagka-mapainubsanon."

5. Ang Pakigbisog Batok sa Kasubo

1. Ang nakamasuko na sa kalibutan nakalingkawas sa kasubo. Apan kon ang bisan kinsa nakadikit sa bisan unsang makita, wala pa siya maluwas gikan niini; kay giunsa man nga dili masubo ang usa ka tawo sa pagkawalay sa usa ka pinalanggang butang? Bisan pa man nga kinahanglan natong magpugong sa kaugalingon sa tanang butang, kinahanglan gayud nga mag-amping ug magmata kita pag-ayo niini labaw sa tanan.

2. Kung ang abbot mosulay kanato pinaagi sa mapuslanong pagpahiubos pinaagi sa mga pagsaway ug pagpanginsulto, hinumdumi nato ang makalilisang nga mga pulong sa Unibersal nga Huwes; ug ang walay hunong nga kasubo ug kasakit nga gipahimutang sa atong sulod, walay duhaduha nga atong putlon pinaagi sa pagkamaisug ug pagkamapailubon, sama sa usa ka espada nga duha ka hait.

3. Kung natumba kita, una sa tanan, mag-andam kita og armas batok sa espiritu sa kasubo; kay kini, nga motungha sa atong pag-ampo ug magpahinumdom kanato sa atong kaniadto nga kaisog sa atubangan sa Dios, naningkamot nga iliso kita gikan sa pag-ampo.

4. Ang gugma sa mga mapainubuson mao ang tambal sa kasuko; samtang ang pag-awit sa mga salmo, kalooy, ug pagkawalay-gusto mao ang mamamatay sa kasubo.

5. Sama sa sobra nga kahoy nga nagpalong sa kalayo ug nagmugna og daghang aso, mao usab ang sobra nga kasubo nga naghimo sa kalag nga daw puno sa aso ug ngitngit, ug nagpauga sa suba sa mga luha.

6. Ang masipit nga dalan gimarkahan sa kahuya, pagpanamastamas, pagpanawa, pag-abuso, ug sa kabug-aton sa mga kasakit. Ug kini magdala sa kaluwasan kon ikaw—sa dihang gisakitan—magpailub uban sa kaisog; sa dihang gisilotan—dili maglagot; sa dihang gipahiya—dili masuko; ug sa dihang gikondena—mosumite uban sa pagkapaubos. Bulahan ang mga naglakaw sa dalan niini, kay ila ang Gingharian sa Langit (Mat. 5:3–12).

7. Ang boluntaryong pag-antos sa tanan nga masubo mao ang tinuod, makaluwas nga dalan sa paghinulsol.

8. Ang pagtan-aw sa kaugalingon nga takus dili lamang sa makita ug dili makita nga mga pag-antos nga naagian na, kondili usab sa mas daghan pa, usa ka timailhan sa aktibong paghinulsol.

9. Sama sa tubig, kon kini mapugngan, mosaka paingon sa taas, ingon usab ang kalag, nga gipugos sa mga kasakit, mosaka paingon sa paghinulsol ngadto sa Dios ug maluwas.

10. Usa ka Abba Kir gidaugdaug matag adlaw sa monasteryo; ug ang mga sulugoon halos matag adlaw siya ilang gipahawa sa pagkaon, mao nga kanunay siya mapabilin nga walay pagkaon. Ako (San Juan

Climacus) nangutana kaniya unsaon niya pagtan-aw niini. Mitubag siya: 'Tuohi ako, Amahan, ginasulay ko sa akong mga amahan aron masuta kon tinuod ba gayud nga usa ka monghe ako. Ug tungod kay dili man nila kini ginabuhay nga seryoso, ako, nga nakahibalo sa ilang tuyo, malipayon ko nga nag-antos niini ug dili ko masubo.' – Sa iyang higdaanan sa kamatayon, duha ka tuig pagkahuman, miingon siya: 'Nagpasalamat ko kaninyo, mga igsoon; kay tungod kay gitintal ninyo ako alang sa akong kaugalingong kaluwasan, nakalingkawas ako sa mga tintasyon sa demonyo sulod sa napulo'g pito ka tuig.'

11. Ang usa pa ka tawo, usa ka Macedon nga tigulang, husto nga gisilotan, isip usa ka silot, nga magpabilin kanunay sa taliwala sa mga bag-ohan; apan sa dihang nahuman na ang iyang termino, siya mismo nangayo og pagtugot nga magpabilin ubos niining makapahiya nga penitensya, sama sa usa ka tawo nga nakasala og grabeng sala. – Sa ulahi, iyang gikumpisal kang San Juan Climacus: "Wala pa gayud ko makasinati og ingon ani ka dako nga kahupayan sa matag sulod nga pakigbisog, ug wala pa gayud ko makabati sa sulod nako sa katam-is sa Balaang kahayag sama sa akong gibati karon."

12. Kung atong pagamakan sa mga pasipala, hinumdumi nato ang atong mga sala, hangtud nga ang Ginoo, sa pagtan-aw sa atong pagka-ilad ug sa kadaut nga atong gihimo sa atong kaugalingon, mopasaylo sa atong mga sala – ug usbon ang kasubo nga nagkagat sa atong kasingkasing ngadto sa kalipay, sama sa giingon sa Salmista: *'Tungod sa kadaghan sa akong mga kasakit sa akong kasingkasing, ang Imong mga paglipay naglipay sa akong kalag'* (Salmo 93:19).

13. Bulahan siya nga, matag-adlaw gisaway ug gipakubos alang sa Dios, mapugos ang iyang kaugalingon sa pag-antos; siya malipay uban sa mga martir ug mosulti nga maisugon uban sa mga Anghel. – Ang bisan kinsa nga modumili sa matarong o dili matarong nga pagsaway modumili sa iyang kaugalingong kaluwasan, apan ang bisan kinsa nga modawat niini, bisan pa sa kasubo o walay kasubo, dali ra makadawat sa pagpasaylo sa iyang mga sala.

14. Anak ko! Kung una nimong isumite ang imong kaugalingon sa pag-antos sa mga insulto, gamay ra ang imong paningkamot aron makab-ot ang bulahan nga kalinaw sa hunahuna.

15. Sama sa gamay nga kalayo nga makapahumok sa daghang kandila, ingon usab ang gamay nga pag-insulto kanunay kalit nga makapahumok sa kasingkasing, makapahupay niini, ug makawagtang sa tanang kabangis niini, tanang kawalay pagtagad ug kapait.

16. Ang mga kasuko, pagpaubos ug tanang susamang mga panghitabo sa kalag sa usa ka bag-uhan ginapakataas sa kapait sa ajenos, samtang ang pagdayeg, dungog ug pag-uyon ginapakataas sa dugos. Apan ang ajenos naglimpyo sa tanang sulod nga hugaw, samtang ang dugos kasagaran makadugang sa kapait.

6. Ang pakigbisog batok sa espiritu sa kawad-on sa paglaum

1. Ang kawad-on sa paglaum mao ang pagluya sa kalag, pagpasagad sa espirituhanong paningkamot, ug pagtalikod sa saad; kini kalipay sa mga layko, usa ka manlalait sa Dios, ingon nga Siya walay kalooy ug dili makatawo; sa pag-awit sa mga salmo kini dili magkasinabot, sa pag-ampo huyang, apan sa pisikal nga pag-alagad kugan sama sa puthaw, sa manwal nga trabaho dili kini tapulan, ug sa pagsunod paspas ug andam.

2. Ang tawo nga nagpuyo sa matinud-anong pagsunod wala mailhi ang kawad-on sa paglaum; ug pinaagi sa makalilipay nga pagbati siya molambo sa espirituhanong kinabuhi.

3. Ang kinabuhi sa komunidad mao ang kaaway sa kawad-on sa paglaum, apan alang sa hilum nga asketo kini usa ka kanunay nga kauban; dili kini molayas kaniya sa wala pa ang kamatayon, ni mohunong sa pakigbisog batok kaniya hangtod sa iyang pagpanaw. Sa pagtan-aw sa selda sa eremita, kini mopahiyom, ug sa pagduol, kini mopahimutang duol kaniya.

4. Ang doktor mobisita sa masakiton sa buntag, samtang ang kawad-on sa kadasig mobisita sa mga monghe sa udto.

5. Ang kawad-on sa paglaum nag-awhag sa pagkamahigalaon, ug sige'g sugyot nga maghatag og limos gikan sa buhat sa usa ka tawo; mapisan kini sa pag-awhag sa pagbisita sa mga masakiton, nga naghinumdom sa mga pulong: *'Masakiton ako ug kamo miadto kanako'* (Mat. 25:36); padayon kini nga nag-awhag: *'Adtoa ang mga nagasubo ug ang mga maluya ang kasingkasing'* – ug, tungod kay kini mismo maluya ang kasingkasing, nagatambag kini kanato nga pahupayon ang mga maluya ang kasingkasing.

6. Alang sa mga naningkamot sa pag-ampo, pahinumduman niini sila sa mga gikinahanglan nga buluhaton, ug maghimo kini og tanang posible nga paagi aron malipat kita sa pag-ampo pinaagi sa lain-laing panalangin, sama sa hilom nga bitga.

7. Ang matag usa sa ubang pagbati mapildi sa usa ka buhaton; apan ang kawad-on sa paglaum, alang sa monghe, mao ang kamatayon nga naglangkob sa tanan. Sa tanan nga walo ka pangulo sa dautan, ang espiritu sa kawad-on sa paglaum mao ang labing masubo.

8. Kung walay pag-awit og salmo, dili mosulbong ang kawad-on sa paglaum; ug sa katapusan sa lagda (sa dihang mosulod ang katulogon), malipayon nga mubukas ang mga mata.

9. Sa panahon sa pagkahugno sa espiritu, mapadayag ang mga tultol sa unod; ug walay bisan unsa nga makahatag sa (matagad) monghe og daghang korona sama sa pagkahugno sa espiritu.

10. Ang nagahilak alang sa iyang kaugalingon wala mailhi ang kawad-on sa paglaum.

11. Ang monghe nga mahigugma sa kuwarta wala mailhi ang kawad-on sa paglaum: sa matag higayon iyang hinumduman ang mga pulong sa Apostol: '*Ang dili magbuhat, dili usab mokaon*' (2 Tes. 3:10), ug usa pa: '*Kining mga kamot nag-alagad kanako ug sa mga kauban nako*' (Buhat 20:34).

12. Ang kawad-on sa paglaum usahay motumaw gikan sa pag-apil sa makalibog nga kalipay, ug usahay gikan sa kakulang sa pagrespeto sa atubangan sa Dios.

13. Ang masigasig nga pag-ampo mao ang tambal batok sa kawad-on sa paglaum; samtang ang paghinumdom sa Katapusang Paghukom nagmugna og kadasig (aron molihok subay sa kabubut-on sa Dios).

14. Ang maayong paglaum mao ang espada nga gigamit sa monghe aron mapildi ug mapatay ang kawad-on sa paglaum.

15. (*Pag-angkon sa kawad-on sa paglaum*). Sultihi kami, ikaw nga tapulan ug maluya nga pagbati: kinsa ang nanganak kanimo sa dautan? Unsa ang imong mga kaliwat? Kinsa ang nakig-away batok kanimo? Ug kinsa ang imong mamamatay? – (*Tubag*). – Daghan ko'g inahan: usahay, ang pagkawalay pagbati sa kalag; usahay, ang pagkalimot sa langitnong mga panalangin; ug usahay, ang sobra nga pagpanarbaho. Ang akong mga anak, nga nagpuyo uban kanako, mao ang pagbalhin-balhin sa puy-anan, pagbalewala sa mga sugo sa espirituhanong amahan, pagkalimot sa Katapusang Paghukom, ug usahay, ang pagbiya sa monastikong saad. Ang akong mga kaatbang nga nagapugong kanako mao ang pagkanta sa mga salmo samtang nagahimo og pananahi. Ang akong kaaway mao ang hunahuna sa kamatayon; apan ang pag-ampo, uban sa lig-on nga paglaum nga makab-ot ang walay katapusang mga panalangin, mao ang nagapatay kanako.

7. Ang Pakigbisog Batok sa Kahalak-halak

1. Ang kahambog mao ang pag-usik sa paningkamot, ang pagkawala sa singot, ang kawatan sa bahandi sa kalag, usa ka hulmigas sa galingan sa kinabuhi nga, bisan gamay, kanunay andam sa pagpangawat sa bunga sa atong paningkamot ug sa ganti sa atong mga buhat.

2. Ang garbo mosangko sa tanan: Nagapasigarbo ko kung mag-ayuno ko, apan kung mokaon ko pag-usab aron itago sa uban ang akong pagpugong sa kaugalingon, magpasigarbo ko pag-usab, nga nagtuo nga maalamon ko; mapuno ko sa garbo kung magsul-ob ko og maayong bisti; apan bisan pa kung magsul-ob ko og gisi-gisi nga bisti, magpasigarbo gihapon ko; kung mosulti ko, mapuno ko sa garbo; kung maghilom ko, mapuno gihapon ko niini pag-usab. Bisan unsaon nimo paglabay niining trident, ang tumoy niini kanunay motudlo paingon sa taas.

3. Ang hambog nga tawo usa ka idolatra. Nagtuo siya nga nagpasidungog siya sa Dios, apan sa tinuod dili niya malipay ang Dios kondili ang mga tawo.

4. Bisan kinsa nga mahilig magpasigarbo mapahitas-on. Ang pag-ayuno sa mapahitas-on walay ganti, ug ang ilang pag-ampo walay bunga; kay ginabuhat nila kini alang sa pagdayeg sa tawo.

5. Ang usa ka hambog nga asketiko nagabuhat og doble nga kadaut sa iyang kaugalingon, kay gikapoy niya ang iyang lawas apan wala'y nadawat nga ganti.

6. Kanunay itago sa Ginoo gikan sa atong mga mata ang mga hiyas nga atong nakuha; apan ang tawo nga nagdayeg kanato—o mas tukma, nagpapaluyo kanato—nagbukas sa atong mga mata pinaagi sa ilang pagdayeg, ug sa diha nga nabuksan na kini, ang bahandi sa hiyas mawala (sama ra kini nga gilamoy gikan sa atong panan-aw).

7. Ang mambabastos usa ka sulugoon sa mga demonyo, ang nagpukaw sa garbo, ang manlaglag sa kalooy, ang manlumpag sa mga hiyas, ug siya ang nagdalit sa usa ka tawo sa sayop nga dalan. '*Ang mga nagpanalangin kanimo nagbabalaka kanimo, ug ginapabitik nila ang imong mga tiil*,' ingon sa Propeta (Isaiah 3:12).

8. Nakakita ko og mga nagahilak nga tawo nga sa pagdayeg kanila, misiga sila sa kasuko tungod sa pagdayeg, ug, sama sa kasagaran mahitabo sa panalitan, gipulihan nila ang usa ka pagbati sa lain.

9. Kung ang usa ka silingan, o bisan usa ka higala, mosaway kanimo, bisan wala ka o anaa ka, ipakita ang gugma – dayega siya.
10. Dako kaayong butang ang pagdumili sa pagdayeg sa tawo gikan sa kasingkasing, apan mas dako pa ang paglikay sa pagdayeg sa demonyo.
11. Dili ang nagpaubos sa iyang kaugalingon ang nagpakita og pagpaubos (kay kinsa bay makasugakod sa insulto gikan sa iyang kaugalingon?); kondili ang usa nga, sa diha nga gisaway siya sa uban, wala magpakunhod sa iyang gugma alang niadtong tawo.
12. Sa dihang makita sa demonyo sa garbo nga nakab-ot sa asketiko, bisan gamay pa, ang kalinaw sa kasingkasing, dayon niya kini dasigon nga mogawas sa kalibutan, nga nagaingon: 'Adto ug luwasa ang mga kalag nga nagakawala.'
13. Ang pagkamapahitas-on mopugos sa mga walay seryoso, sa atubangan sa mga langyaw, nga magsul-ob og pagka-mapainubsanon, ug sa ilang pamatasan, dagway, ug tingog, ipakita ang pagkamatinud-anon; sa panihapon, pugson sila niini nga magpugong sa pagkaon sa makita sa tanan; sa pag-awit sa mga salmo, himuon niini nga masigasig ang mga tapulan ug ang mga walay tono mahimong melodiya.
14. Ang pagkamapahitas-on nagapahimo nga mapahitas-on ang mga pinalabi, ug nagatanum ug espiritu sa kasuko sa mga gisalikway.
15. Ang kahambog dali ra kaayo mokuopot sa natural nga mga gasa, ug pinaagi niini kanunay magdala og kalaglagan sa mga malisud nga ulipon niini.
16. Nakita ko kaniadto kung giunsa sa demonyo sa garbo pagpahawa ang iyang igsoon, ang demonyo sa kasuko. Ang usa ka igsoon nasuko sa usa pa; apan sa pag-abot sa mga layko, kalit siyang hilom, kay gibaligya niya pag-usab ang iyang kaugalingon sa garbo; kay dili niya maserbisyonhan kining duha ka agalon sa samang higayon.
17. Ang bisan kinsa nga nahimong ulipon sa garbo nagkinabuhi og doble: usa ka kinabuhi sa gawas, ug ang usa pa sa kaharian sa hunahuna ug pagbati; usa ka kinabuhi sa pribado, ug ang usa pa sa publiko.
18. Ang nakatilaw sa langitnong himaya natural nga nagtamay sa tanang himaya sa kalibutan; ug katingalahan ko kung adunay bisan kinsa nga wala makatilaw sa una, apan hingpit nga nagtamay sa ikaduha.
19. Nakita nako nga ang uban misugod sa ilang espirituhanong paningkamot tungod sa garbo; apan sa ulahi, pag-usab sa ilang tuyo sa paningkamot, ilang gikoronahan ang usa ka masawayon nga sinugdanan sa usa ka angay pasidunggan nga katapusan.
20. Kinsa man ang magpasigarbo sa natural nga mga gasa, sama sa kaalam, dali nga pagsabot, kahanas sa pagbasa ug paglitok, hait nga hunahuna, ug uban pang susamang abilidad nga moabot kanato nga walay paningkamot, dili gyud makab-ot ang bisan unsa nga labaw pa sa natural nga mga panalangin; kay '*ang dili matinud-anon sa gamay, dili usab matinud-anon sa daghan*' tungod sa iyang garbo (Lucas 16:10).
21. Ang bisan kinsa nga mangayo sa Diyos og mga gasa isip baylo sa iyang paningkamot nagbarug sa usa ka delikadong pundasyon; apan ang bisan kinsa, sa pikas bahin, nga nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga kanunay utang sa Diyos, kalit nga makakaplag sa iyang kaugalingon nga napuno sa langitnong bahandi nga labaw pa sa iyang labing dako nga gilauman.
22. Ayaw paminawa kining maninggit nga nagtudlo kaninyo sa pagpanghambog sa inyong mga kaayo alang sa kaayohan sa mga nakadungog; '*kay unsa may kapuslanan sa tawo kung makuha pa gani niya ang tibuok kalibutan, apan mawala ang iyang kalag?*' (Mateo 16:26). Walay makahatag og ingon kadako nga kaayohan sa isigkatawo sama sa usa ka mapainubsanon ug matinud-anon nga kinaiya, ug mga pulong nga angay niini. Sa ingon niini, among dasigon usab ang uban nga dili mahimong hambog; ug unsa pa kaha ang mas mapuslanon pa kaysa niini?
23. Ang pagdayeg nagpasaka ug nagpalapad sa kalag; apan sa diha nga napasaka ang kalag, ang garbo mohawid niini, pag-alsa niini ngadto sa langit ug paghulog niini sa kalawoman.
24. Ang dautang pagpasigarbo nagtudlo kanato sa pagpakita nga aduna kitay hiyas nga wala man diay nato, nga nagdala kanato sa paglimbong sa mga pulong sa Manluluwas: '*Pasigaa ang inyong suga sa atubangan sa mga tawo, aron makita nila ang inyong mga maayong buhat*' (Mat. 5:16).
25. Ayaw pagtago sa imong kaulaw sa hunahuna nga dili ka maghatag og hinungdan sa kasuko sa imong isigkatawo; bisan pa man dili kanunay mapuslanon ang paggamit niini nga tambal, kondili nagdepende kini sa partikular nga kinaiya sa mga sala.
26. Sa dihang ang atong mga naggugusta kanato—o, mas tukma pa, ang atong mga mapandaya—mosugod sa pagdayeg kanato, paspasa nato nga hinumduman ang atong daghang mga sala (ug ang paghukom

sa Dios, nga dili sama sa paghukom sa tawo), ug makita nato nga dili kita angay sa ilang gisulti o gibuhat alang sa atong dungog.

27. Ang mga yano sa kasingkasing dili kaayo dali matintal niini nga hilo; kay ang pagkamapahitas-on mao ang pagkaguba sa pagka-yano ug sa usa ka kinabuhi sa pagpakaaron-ingnon.

28. Kanunay nga mahitabo nga ang usa ka ulod, sa pagkahamtong, moturok og pako ug molupad sa kahitas-an; ingon usab ang garbo, sa pagkusog, mopahimugos sa pagpasigarbo, nga mao ang gigikanan ug katapusan sa tanang dautan.

29. Ang sinugdanan sa pagwagtang sa pagkamapahitas-on mao ang pagbantay sa imong mga ngabil ug pagdawat sa kaulaw; ang tunga-tunga nga hugna mao ang pagtangtang sa tanang mental nga pagkapilit sa pagkamapahitas-on; ug ang katapusan (kung adunay gayud katapusan kining kal-ang) mao ang pagbuhat, nga walay kaulaw sa atubangan sa uban, sa butang nga makadala og kaulaw.

30. Tago-a ang imong pagkabanaag, ug ayaw pagpasigarbo sa imong halangdong pagkatawo, basi lain ang imong pamatasan sa pulong ug lain sa buhat.

31. Nakakita ko og usa ka dili pa batid nga tinun-an nga, sa atubangan sa pipila ka mga tawo, nanghambog sa mga hiyas sa iyang magtutudlo; ug, sa paghunahuna nga makakuha siya og himaya para sa iyang kaugalingon gikan sa ani sa uban, siya hinuon nagdala og kaulaw sa iyang kaugalingon sa dihang miingon ang tanan kaniya: 'Ngano man nga ang usa ka maayong kahoy nakapamunga og usa ka walay bunga nga sanga?'

32. Ang pagkamapahitas-on ganahan magpakita og dako nga hitsura sa trono sa walay hunong nga pakigpulong; apan ang kahalom sa mga ngabil makapahunong sa pagkamapahitas-on.

33. Ang mga mapasagdan sa demonyo sa garbo dali ra mapukaw sa kalit nga pagdagsa sa kahalakawon, kay sa dihang pansamantalang nakagawas sila sa malalas nga hunahuna, magsugod sila sa pagpasigarbo sa ilang kaugalingon. Ang mga maluoy nga pagdani nga motumaw ingon resulta nagdala kanila sa pag-ila sa kawalay pulos nga nagatago sa kalawom sa ilang kasingkasing, ug nagtudlo kanila nga dili ihatag ang pagkabalaan sa kasingkasing nga usahay mahitabo sa ilang kaugalingong pag-amping ug paningkamot, sumala sa pagtulun-an sa Apostol: '*Ang naa kanimo, nadawat nimo*' (1 Cor. 4:7), direkta man kini gikan sa Dios, o pinaagi sa tabang sa uban ug sa ilang mga pag-ampo.

34. Ang kahalom ug kalinaw mao ang mga kaaway sa pagkamapahitas-on; apan kon nagpuyo ka sa usa ka komunidad, pag-antos sa mga insulto.

35. Kung ang labaw nga pagkamapahitas-on mao kung ang usa ka tawo, nga wala'y makita nga mosangyaw kaniya, magbuhat og mapahitas-on bisan sa iyang kaugalingon, nan ang timailhan sa hingpit nga pagpaubos mao ang dili mapildi sa walay pulos nga hunahuna bisan pa sa atubangan sa uban.

8. Ang Pakigbisog Batok sa Garbo

1. Ang garbo mao ang pagdumili sa Diyos, pagdumot sa mga tawo, inahan sa paghukom, bunga sa pagdayeg, pagsalikway sa tabang sa Diyos, hinungdan sa pagkahugno, gigikanan sa kasuko, mapait nga manlupig sa mga buhat sa uban, dili makatawo nga huwes, kaatbang sa Diyos, ug gamot sa blasfemiya.

2. Ang sinugdanan sa garbo mao ang pagturok sa pagka-mapahitas-on; ang '*tunga*' nga hugna mao ang pagdaot sa isigkatawo, ang walay-hiya nga pagpanghambog sa kaugalingong paningkamot, ang pagpangdayeg sa kaugalingon sa kasingkasing, ug pagdumot sa pagsaway; samtang ang '*katapusan*' mao ang pagdumili sa tabang sa Dios, ang garbong pagsalig sa kaugalingong paningkamot, ug usa ka demonyohanong kinaiya.

3. Nakakita ko og mga tawo nga nagpasalamat sa Diyos sa ilang mga ngabil, samtang nagapasigarbo sa ilang hunahuna. Usa ka klarong pananglitan niini mao ang Pariseo, sa dihang miingon siya: '*Diyos, nagpasalamat ako Kanimo*' (Lucas 18:11).

4. Sa diha nga nahitabo ang Pagkahulog, ang garbo nakagamot na, kay ang garbo mao ang tig-anunsyo sa Pagkahulog.

5. Ang usa ka monghe nga nagtuo nga matarong siya mosupak pag-ayo; apan ang usa ka mapainubuson nga monghe dili lang maglikay sa pagsupak, apan dili gani siya mangahas sa pag-alsa sa iyang mga mata.

6. Ang sipres dili molukob ni motarok sa yuta; ingon usab, ang hambog nga monghe dili makabaton og mapainubuson nga pagsunod.

7. Kung '*ang Dios mosupak sa mga hambog*' (Santiago 4:6), kinsa kaha ang maluoy kanila? – Ug kung '*ang bisan kinsa nga hambog usa ka pagdumot sa Ginoo*' (Hulagway 16:5), kinsa kaha ang makapahapsay kaniya?

8. Ang mbalibad sa pagsaway nagpadayag sa kahiligon sa garbo; apan ang modawat niini nakagawas sa iyang kaugalingon gikan sa mga gapos sa garbo.
9. Usa ka maalamon nga tigulang sa usa ka higayon nagpahimangno sa usa ka hambog nga igsoon; apan ang ulahi, nga nabuta ang iyang kalag, miingon: 'Pasayloa ko, Amahan, dili gyud ko hambog.' Unya mitubag ang maalamon nga tigulang: 'Giunsa man, anak ko, nga mas klaro pa nimo mapamatud-an nga ikaw hambog kaysa sa pagsulti nga walay garbo kanimo?'
10. Alang sa mga tawo nga mapasigarbohon, labing mapuslanon ang pagmasunuronon, ang pagpuyo sa kinabuhi nga labing mapainubuson ug gipasipala, ug ang pagbasa sa mga kasaysayan sa makaguba nga sangputanan sa garbo ug sa mga supernatural nga tambal niini.
11. Kaulaw ang pagpasigarbo sa mga palamuti sa uban, ug kini ang kinatumyan sa kabuang ang pagpasigarbo sa mga gasa sa Dios. Ipanghambog lang ang mga hiyas nga naa na kanimo sa wala pa ka matawo; apan ang mga hiyas nga imong gipraktis sukad sa imong pagkatawo, gihatag kini kanimo sa Dios, sama sa paghatag Niya sa imong pagkatawo. – Kung nakapamunga ka og bisan unsang hiyas nga walay tabang sa imong hunahuna, pasagdi nga kini imo, kay bisan ang hunahuna mismo gihatag kanimo sa Dios. – Ug kung nakabuhat ka og bisan unsang kaisog nga walay imong lawas, kini resulta lamang sa imong kaugalingong paningkamot; kay bisan ang lawas dili imo – kini binuhat sa Dios.
12. Ayaw pagsalig sa imong kaugalingong mga hiyas hangtod nga madungog nimo ang katapusang paghukom sa Huwes mahitungod kanimo; kay sa Ebanghelyo makita nato nga bisan pa ang usa nga naglingkod na sa salo-salo sa kasal gitali sa kamot ug tiil ug gilabay sa gawas nga kangitngit (Mat. 22:13).
13. Ayaw natong hunong sa pagsusi sa atong kaugalingon ug pagtandi sa atong kinabuhi sa kinabuhi sa mga Balaang Amahan ug mga bantugan nga miuna kanato; ug atong makaplagaan nga wala pa gani kita makahimo og usa ka lakang aron mosunod sa mga tiil niining mga bantugang tawo – sa tinuod, wala pa gani nato natuman ang atong mga saad sumala sa angay, apan nagpabilin gihapon kita sa mga dalan sa kalibutan.
14. Ang monghe usa ka kalawoman sa pagpaubos nga iyang gisulod ang iyang kaugalingon, ug diin iyang nalunod ang matag dautang espiritu.
15. Gikan sa garbo ang pagkalimot sa mga sala; apan ang paghinumdom niini mao ang manalipod sa pagpaubos.
16. Ang garbo mao ang kakabus sa kalag, nga nagtuo nga dato kini, ug samtang naa sa kangitngit, nagtuo nga nagkupert kini og kahayag.
17. Ang mga mapahitas-on sama sa mansanas, nabubulok sa sulod apan nagdan-ag sa kaanyag sa gawas.
18. Ang mga mapahitas-on dili na kinahanglan pa ang yawa nga manulay; ila na gihimo ang ilang kaugalingon nga yawa ug kaatbang.
19. Ang mga pulong nga mapintas batok sa Diyos natawo sa mapahitas-on nga kasingkasing, samtang ang langitnong mga panan-aw natawo sa mapainubuson nga kalag.
20. Wala ko kahibalo unsaon paghitabo nga daghan sa mga hambog, nga wala makahibalo sa ilang kaugalingon, nagtuo nga nakab-ot na nila ang kawalay-pagbati, ug sa dihang mobiya na lang sila ning kalibutan, didto pa nila masabtan ang ilang pagka-mapasipala.
21. Ang nabihag sa garbo nanginahanglan gayud sa talagsaong tabang sa Dios aron makagawas; kay ang tawhanong paagi sa kaluwasan walay kapuslanan kaniya.
22. Ang mga blasphemous nga hunahuna motumaw gikan sa garbo, samtang ang garbo mopugong kanimo sa pagsulti niini sa usa ka espirituhanong amahan. Mao nga kasagaran mahitabo nga kini nga pag-antos magdala sa uban ngadto sa kawad-on sa paglaum, nga naglaglag sa tanang paglaum nila, sama sa usa ka ulod nga nagatuklap sa kahoy.
23. Walay hunahuna nga (tungod sa garbo) lisod kaayo ipangumpisal sama sa mga blasphemous nga hunahuna; busa, kasagaran kini magpabilin sa daghang tawo hangtod sa ilang katigulangan. Apan walay makapalig-on sa mga demonyo ug dautang hunahuna batok kanato sama sa kamatuoran nga dili nato kini ipangumpisal, apan ginatago nato kini sa atong kasingkasing – nga mao ang nagapakaon kanila.
24. Walay bisan kinsa ang angay maghunahuna nga sila nakasala sa blasphemous nga mga hunahuna; kay ang Ginoo mao ang nakahibalo sa kasingkasing ug nasayud nga ang ingon nga mga pulong ug hunahuna dili gikan kanato, kondili gikan sa atong mga kaaway.
25. Kat-on kita sa pagdumot sa espiritu sa pagpanamastamas, ug, nga dili gyud nato tagdon ang mga hunahuna nga iyang gipangtanum, ingna kini: *Lakaw, Satanas*; Nagasimba ko sa *Ginoo nga akong Dios*, ug

Siya ra ang akong pag-alagad; apan *hinaut nga* ang imong '*sakit*' ug ang imong mga pulong '*mobalik sa* imong kaugalingong *ulo*', ug *hinaut nga* ang imong pagpanamastamas mahulog sa imong '*ulo*', karong panahona ug sa umaabot nga panahona (Salmo 7:17).

26. Ang bisan kinsa nga magdumot niining kaaway makagawas sa iyang pag-antos; apan ang bisan kinsa nga nagtinguha nga makig-away kaniya sa bisan unsang laing paagi mapildi kaniya. Ang nagpaningkamot nga mapildi ang mga espiritu pinaagi sa mga pulong sama sa usa ka tawo nga naningkamot nga pugngan ang hangin.

27. Sa dihang ang balaan nga pagkapaubos mosugod sa pag-uswag sa atong sulod, magsugod kita sa pagdumot sa tanang pagdayeg ug himaya sa tawo. Ug sa diha nga kini moabot na sa hingpit nga pagkahinog, dili lang nato ituring nga walay bili ang atong mga maayong buhat, kondili atong ihap kini nga usa ka makalaut nga butang, nga nagtuo nga adlaw-adlaw nato gipabug-at ang karga sa atong mga sala pinaagi sa pagsayang sa mga birtud nga wala nato damha.

28. Ang masigasig nga paghinulsol ug paghilak, nga limpyo sa tanang hugaw, nagtukod og templo sa pagpaubos sa kasingkasing ug nagaguba sa payag sa garbo nga natukod sa balas.

29. Ang mga timailhan sa pagkawala sa garbo ug pagtukod sa pagpaubos mao ang: malipayong pagdawat sa mga insulto ug pagpaubos, pagpatig-a sa kasuko, ug kakulang sa pagsalig sa kaugalingong mga hiyas.

30. Ang katapusan sa tanang pagbati mao ang kahaw-ang ug garbo alang sa bisan kinsa nga dili magbantay sa iyang kaugalingon. Apan ang manlupig niini—ang pagpaubos—nagpanalipod sa tag-iya niini gikan sa matag makamatay nga hilo (sa mga pagbati).

31. Ang usa ka mapainubuson nga monghe dili manikasuhay sa mga butang nga labaw sa iyang pagsabot; apan ang mga hambog maningkamot nga masabtan bisan pa ang kalawom sa mga sugo sa Ginoo.

32. Miduol ang mga demonyo sa usa sa labing maalamon sa mga igsoon ug gipangdayeg siya. Apan kining mapainubuson ug maalamon nga tawo miingon kanila: "Kung undangon ninyo ang pagdayeg kanako sa akong kasingkasing, makahukom ako gikan sa inyong paglarga nga dako ako; apan kung dili kamo mohunong sa pagdayeg kanako, makita nako ang akong kahugaw sa inyong pagdayeg; kay '*ang matag mapasigarbohong tawo hugaw sa atubangan sa Ginoo*' (Prov. 16:5). 'Busa, molakaw kamo aron mahimo nakong hunahunaon nga usa ka bantugang tawo; o dayegon ninyo ako—ug makab-ot nako ang dakong pagpaubos pinaagi kaninyo.' Nabungog kaayo sila niining doble-ngilngil nga espada sa pangatarungan nga kalit lang silang nawala.

33. Lain ang pagka-mapahitas-on, lain ang dili pagka-mapahitas-on, ug lain usab ang pagka-mapainubsanon. Ang usa naggahin sa tibuok adlaw sa paghukom sa uban; ang lain wala'y gihukman, apan dili usab niya hukman ang iyang kaugalingon; samtang ang ikatulo, bisan walay sala, kanunay niyang gihukman ang iyang kaugalingon.

34. Kung ang kabayo modagan nga nag-inusara, mura'g paspas kaayo kini sa iyang kaugalingon; apan kung modagan kini uban sa uban, masabtan niini kung unsa kini ka hinay. (Ikompára ang imong kaugalingon sa labing maayo, ug malikayan nimo ang pagkamapahitas-on).

35. Ang hugaw nga mga demonyo tinagoang gipang-instilar ang pagdayeg sa kasingkasing sa usa ka maampingong asketa. Apan siya, nga giyaan sa ispirituhanong inspirasyon, nakadaog sa kalimbong sa mga espiritu pinaagi sa usa ka matinud-anong pakana: gisulat niya sa bungbong sa iyang selda ang mga ngalan sa labing hataas nga mga hiyas, mao ang hingpit nga gugma, anghel nga pagpaubos, putli nga pag-ampo, dili madunot nga pagkaputli, ug uban pa nga susama niini. Sa matag higayon nga magsugod na ang iyang hunahuna sa pagdayeg kaniya, moingon siya niini: 'Adto kita ug ipa-sulay' – ug, sa pagduol niya sa bungbong, basahon niya ang mga ngalan nga nakasulat didto – ug idugang: 'Bisan pa kon makab-ot na nimo kining tanan nga mga hiyas, hibaloa nga layo ka pa gihapon sa Dios'.

36. Kung gusto ka makab-ot og usa ka walay paglubad nga gugma sa pag-ampo, una, tudloi ang imong kasingkasing nga dili motan-aw sa mga sala sa uban; apan ang mag-una niini mao ang pagdumot sa kahakog.

37. Kung gusto nato masabtan ang atong kaugalingon, ayaw kita undangi sa pagsusi ug pag-usisa sa atong kaugalingon; ug kung, sa tinuod nga pagbati sa kalag, atong gihuptan nga ang matag silingan nato labaw kanato, nan ang kaluoy sa Dios dili layo kanato.

38. Daghan ang nagtawag sa ilang kaugalingon nga makasasala, ug tingali tinuod gayud nga ingon ana nila pagtan-aw sa ilang kaugalingon; apan ang kasingkasing matintal sa pagpaubos (sa kamot sa uban).

39. Kinsa man ang moingon nga mabati niya ang humot sa pagpaubos – bisan pa samtang nagadawat siya og pagdayeg, bisan gamay ra ang paglihok sa iyang kasingkasing – ayaw siya paglimbong, kay nalimbong siya.

40. *'Dili kanamo, O Ginoo, dili kanamo, kondili sa Imong ngalan hatagi og himaya,'* miingon ang usa sa kahaladmon sa iyang kalag (Salmo 113:9); kay nahibalo siya nga ang tawo, nga maluya kaayo, dili makadawat og pagdayeg nga walay kadaut. *'Ang akong pagdayeg gikan Kanimo sa dakong Simbahan'* (Salmo 21:26) – sa umaabot nga panahon; apan sa wala pa kana, dili ko kini madawat nga luwas.

41. Natural nga kinaiya sa kahoy nga limon nga samtang walay bunga, ang mga sanga niini motubo paingon sa taas; apan kon kini ipakurba paubos, mas lagmit kini nga mamunga. – Ang nakakat-on sa kahibalo makasabot niini.

42. Kung ang garbo sa pipila ka mga anghel nakapahimo kanila nga mga demonyo, nan walay duhaduha nga ang pagpaubos makahimo sa mga demonyo nga mga anghel. Busa, ang mga nahulog, magkugi sa kaisipan, ug magsalig sa Dios.

43. Walay makapahumok sa kalag sama sa pagpuyo sa kakabus ug pagkinabuhi sa limos.

44. Kinsa man, sa pakighinabi, mapugos nga magdependa sa iyang kaugalingong opinyon, bisan pa kini matarong, pahibal-a siya nga siya gilamoy sa usa ka demonyong balatian (garbo); ug, kung molihok siya ingon niini sa pakig-istorya sa iyang kapariho, siya mahimong pasanginlan sa iyang mga nakatigulang ug pinaagi niini maayohon; apan kung tratuhon niya sa ingon niini ang mas dako ug mas maalamon kaysa kaniya, nan ang mga tawo dili makahimo sa pagtambal niini nga sakit.

45. Sa usa ka higayon nangutana ko sa usa sa labing maalamon nga mga tigulang kung giunsa pagkahilambigit ang pagsunod sa pagpaubos. Mitubag siya: ang usa ka maampingong bag-uhan, bisan pa og makapabangon siya sa mga patay ug makadawat sa gasa sa mga luha; ug maluwas gikan sa panagbangi, kanunay nagtuo nga kini natuman pinaagi sa pag-ampo sa iyang espirituhanong amahan – ug nagpabilin nga layo ug wala'y labot sa walay pulos nga pagpanghambog; ug sa tinuod, giunsa man niya pagpasigarbo sa usa ka butang nga, sumala sa iyang kaugalingong pagsabot, nakab-ot pinaagi sa tabang sa uban, ug dili pinaagi sa iyang kaugalingong paningkamot?

46. Samtang nagpuyo sa komunidad, bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon, ug ayaw gayud paningkamoti nga magpakita nga mas matarong ka kaysa sa ubang mga igsoon sa bisan unsang paagi; kay kon dili, makahimo ka og duha ka dautan: masakitan nimo ang mga igsoon pinaagi sa imong bakak ug peke nga kadasig, ug hatagan nimo ang imong kaugalingon og hinungdan sa garbo.

47. Pagpakita og kadasig, apan sa imong kasingkasing lang, ug ayaw gayud kini ipadayag sa imong gawasnong pamatasan—dili sa imong hitsura, dili sa bisan unsang pulong, ni sa bisan unsang pinong timailhan; sa tanang butang, pagkapareho sa imong mga igsoon, aron malikayan ang garbo.

48. Ang bakak nga kalooy magmugna og garbo, samtang ang tinuod nga kalooy maghatag og kahupayan.

49. Ang nagapasigarbo sa iyang kaugalingong mga luha ug nagasaway sa iyang hunahuna sa mga dili maghilak sama sa usa ka tawo nga nangayo sa hari og armas batok sa iyang kaaway, aron sa pagpatay sa iyang kaugalingon gamit kini.

50. Kung adunay bisan kinsa nga makamatngon nga dali siyang mapildi sa garbo ug kasuko, sa limbong ug pagkunwari—ug gustong gamiton batok niining mga kaaway ang doble-nguso nga espada sa pagpaubos ug maayong buot—dali siya sa pagsulod, daw sa usa ka labhanan sa kaluwasan, ang tigum sa mga igsoon, – ug sa tinuod, ang labing grabe niini, kon gusto niyang hingpit nga wagtangon ang iyang dautang mga batasan; aron didto, nga natandog sa mga pagsaway, pagpaubos, ug mga samok sa mga igsoon, ug napigoan nila sa hunahuna, ug usahay gani gipugos sa lawas, gipyatpatan ug gisipa, siya makahugas sa bisti sa iyang kalag – sa hugaw nga nagpuyo niini.

51. Nakita nako nga ang garbo mahimong hinungdan sa pagkamaulawon. Kay ang bunga sa pagka-arogante mao ang pagkahulog sa sala; ug kini nga pagkahulog sa sala kasagaran, alang sa mga gustong maluwas, usa ka hinungdan sa pagkamaulawon.

52. Ang hambog nga kalag ulipon sa kahadlok; nagasalig sa kaugalingon, nahadlok kini sa pinakagamay nga tingog sa mga binuhat ug bisan sa mga landong.

53. Ang mga daotan sa pamatasan matul-id sa mga tawo, ang mga limbong sa mga Anghel, apan ang mga hambog giayohon sa Dios mismo.

54. Ang makita nga garbo maayohon sa masubo nga mga kahintang; apan ang dili makita nga garbo maayohon una sa tanan sa Dili Makita.

55. Bantayi ang garbo nga walay hunong gamit ang mata sa kalag; kay sa tanang limbong, walay mas makaguba pa kaysa niining pagbati.

56. Kung ang timailhan sa pagkaguba—mao ang garbo—mao ang pagpataas sa kaugalingon bisan pa sa gagmay ug walay bili nga mga butang; nan ang makaluwas nga timailhan sa pagkapaubos mao ang pagpadayon sa mapainubuson nga panghunahuna bisan pa sa dagkong mga buluhaton ug reporma.

57. Sa dihang nadakpan nako kining buang nga mangkukulam sa akong kasingkasing, nga gidala didto sa abaga sa iyang inahan—pagkamapahitas-on; gipugngan nako silang duha sa mga panakot sa pagsunod, ug gilata sila sa latigo sa pagka-mapainubsanon, gipugos nako sila nga isulti kanako kung giunsa nila pagsulod sa akong kalag. Sa katapusan, sa ilawom sa mga hampak, miingon sila: 'Wala kami'y sinugdanan ni pagkahimugso, kay kami mismo mao ang mga magmamando ug inahan sa tanang pagbati. Usa sa among mga kaaway adunay dakong kasuko batok kanamo – ang paghinulsol sa kasingkasing nga natawo gikan sa pagsunod. Apan ang pagsumpo sa bisan kinsa—dili namo kini ikapailob; mao nga, bisan pa man nga kami mga magmamando bisan sa langit, mibulag kami gikan didto. Sa mubo: kami ang mga inahan sa tanang butang nga supak sa pagpaubos; ug bisan unsang butang nga motabang niini, mosupak kanamo. Apan, kon magpakita kami sa ingon nga gahum bisan pa sa langit, asa kaha kamo makalingkawas sa among atubangan? Kanunay namong gipaningkamotan ang pag-antos sa mga insulto, ang pag-amuma sa pagsunod ug pagpugong sa kaugalingon, ang pagpasaylo sa mga sala, ug ang pag-alagad sa among isigkatawo. Ang among mga kaliwatan mao ang kapahamakan sa mga tawo nga espirituhanon: kasuko, panamastamas, kasagmuyo, kainit sa ulo, pagsinggit, pagpanamastamas sa Diyos, pagkauyon-onyon, pagdumot, pagkainggit, pagpanamastamas sa uban, pagkamahilig sa kaugalingon, ug pagkawalay-sunod. Aduna'y usa ka butang nga wala kami'y kusog nga supakon—bisan pa sa among grabeng pagkabugbog sa inyong kamot, isulti usab namo kaninyo kini: 'Kung tinuod gayud nga mosaway ka sa imong kaugalingon sa atubangan sa Ginoo, tuyahon nimo kami sama sa sapot sa gagamba.' 'Makita ninyo,' miingon ang garbo, 'nga ang kabayo nga akong gisakyan mao ang kahawang; apan ang balaan nga pagpaubos ug pagpanghimakak sa kaugalingon motawa sa kabayo ug sa nagasakay niini, ug matam-is nga mag-awit sa kanta sa kadaugan: *'Mag-awit kita sa Ginoo, kay siya gipahitas-on sa himaya: Iyang gilabay ang kabayo ug ang nagasakay niini sa dagat'* (Ex. 15:1), nga mao, sa kalawoman sa pagpaubos.'

5. Mahitungod sa kawalay-pagbati

1. Ang kahimayaan sa kalangitan makita sa mga bitoon, samtang ang pagpanamkon sa kawalay-pagbati makita sa mga hiyas.

2. Gitawag siyang walay pagbati, ug siya gayud kini, kinsa naghimo sa iyang unod nga dili masakpan sa mga pagbati, nagtaas sa iyang hunahuna ibabaw sa tanang binuhat, nagpailawom sa tanan niyang mga pagbati sa iyang hunahuna, ug nagpresentar sa iyang kalag sa atubangan sa nawong sa Ginoo, kanunay nga nag-abot kaniya, bisan pa sa labaw pa sa iyang kaugalingong kusog.

3. Aduna usab uban nga nagaingon nga ang kawalay-pasyon mao ang pagkabanhaw sa kalag sa wala pa ang pagkabanhaw sa lawas, samtang ang uban nagaingon nga kini mao ang hingpit nga kahibalo sa Dios (paghiusa sa Dios)—ikaduha lang sa mga anghel.

4. Kini nga hingpit ug walay katapusang pagkahingpit sa mga hingpit sa Ginoo, ingon sa gisulti kanako sa usa ka tawo nga nakatilaw niini, sa katapusan nagasantos sa hunahuna ug nagbulag niini gikan sa tanang materyal nga butang, aron, sa pag-abot niini sa maong langitnong dalangpan, gigugol niini ang kadaghanan sa iyang kinabuhi sa unod sa usa ka ekstasis nga panan-aw sa langitnong mga butang.

5. Aduna'y dispassionate, ug aduna'y labing dispassionate sa tanang dispassionate. Kay ang usa ka tawo kusog kaayo ang pagdumot sa dautan, samtang ang lain walay puas nga napuno sa mga birtud.

6. Ang pagkabalaan (pagkawalay-sala) gitawag usab nga pagkawalay-pagbati. Ug matarong kini; kay kini usa ka paunang pagtilaw sa kinatibuk-ang pagkabanhaw ug sa pagka-imperturbable sa mga butang nga madunot.

7. Kung ang timailhan sa hingpit nga pagkaulipon sa mga pagbati mao ang pagkaandam sa usa ka tawo sa pagtuman sa halos tanang hunahuna nga tinagoang gipangtanum sa mga demonyo, nan giisip nako nga mga timailhan sa balaan nga kawalay-pagbati ang abilidad sa pagsulti, nga walay bakak, uban ni David: *'Wala nako mailhi ang daotan nga mibulag kanako'* (Salmo 100:4), ug wala ko kahibalo kon giunsa siya pag-abot, o ngano

siya miabot, o giunsa siya paglarga; ako nahimong walay pagbati sa tanang ingon niini, nga hingpit nga naghiusa sa Dios, ug naglaum kanunay nga magpabilin niini nga kahimtang.

8. Kinsa man ang giisip nga takus nga anaa niining kahimtanga, samtang anaa pa dinhi, nga gilukop sa mortal nga unod, nahimong templo sa buhing Dios, Nga naggiya kaniya ug nagtudlo kaniya sa tanan niyang mga pulong, buhat, ug hunahuna; ug, pinaagi sa kini nga sulodnong kahayag, iyang masabtan ang kabubut-on sa Ginoo, sama sa pagpaminaw sa usa ka tingog, ug, nga labaw sa tanang pagtulon-an sa tawo, moingon: *'Kanus-a ako moanha ug magpakita sa atubangan sa Dios?'* (Salmo 41:3)? Kay dili na nako ikapugong ang kasakit sa akong pangandoy sa langit, apan gipangita ko ang imortal nga katahum nga Iyong gihatag kanako sa wala pa ko nahulog sa pagkadaut.

9. Ang walay pagbati—unsa pa man ang ikasulti?—*'dili na siya nagkinabuhi para sa iyang kaugalingon, kondili si Cristo ang nagkinabuhi sa iya'* (Gal. 2:20), ingon sa miingon siya nga *'nakigbisog sa maayong pakigbisog, nahuman ang lumba, ug napadayon sa pagtuo'* (2 Tim. 4:7).

10. Sama sa usa ka maharlikang korona nga dili himoon gikan sa usa ka bato lang, ingon usab dili makab-ot ang kawalay-pangandoy kon pasagdan nato bisan usa ka hiyas.

11. Ang pagpaubos natawo gikan sa pagsunod, ug gikan sa pagpaubos moabut ang kawalay-pagkahilig, nga mao ang katumanan sa pagpaubos. Ang sinugdanan sa pagpaubos mao ang pagsunod; ug ang kawalay-pagkahilig, nga mao ang anak nga babaye sa pagpaubos, nagahingpit sa iyang inahan.

12. Ang uban gikapoy sa ilang lawas sa pagpangita sa kawalay-emosyon ug sa bahandi sa espirituhanong mga gasa, mga milagro ug sa gahum sa paghukom; apan kining mga kabus nga kalag wala makamatngon nga dili paningkamot, kondili labaw sa tanan ang pagkamaubsanon, mao ang inahan niining mga panalangin.

13. Ang bisan kinsa nga nagminyo sa hiyas sa pagkamaubsanon mahumok, malumo, dali malumo sa kaluoy, maloloy-on, ug labaw sa tanan malinaw, malipayon, masunuron, walay kabalaka, mapangbantay, dili tapulan, ug—unsa pa man ang ikasulti? – walay pagkamapangahas, kay *'sa among pagpaubos giandum kami sa Ginoo, ug giluwes kami niya gikan sa among mga kaaway'* (Salmo 135:23–24), – gikan sa among mga pagbati ug mga kahugawan.

14. Daghan ang dali nakadawat sa pagpasaylo sa mga sala, – apan walay bisan kinsa ang dali nakab-ot sa kawalay-pagbati; kay aron makab-ot kini nagkinahanglan og dugay nga panahon, daghang paningkamot sa gugma, ug tabang sa Dios.

Ang Balaan nga Ginagalang nga mga Amahan Barsanuphius ug Juan

Usa ka mubo nga paghulagway kanila

Gikuha gikan sa *Kinabuhi* ni San Varsanufius, nga gikompila ni Nicodemus nga Hagiorite. Si San Varsanufius orihinal nga taga-Ehipto. Sukad pagkabata, napuno siya sa nagdilaab nga tinguha nga magkinabuhi sa pagka-asketiko. Sa usa ka higayon, samtang naglabay siya sa usa ka kareraan sa kabayo, misulod siya niini ug sa dihang nakita niya nga ang tanan didto naningkamot nga molabaw sa usag usa, miingon siya sa iyang kaugalingon: *'Nakita ba nimo kung unsa ka mapisan ang mga nangita og malaglag nga korona?'* *'Dili ba kita angay magpaningkamot pa gayud—kita, nga mga manunod sa Gingharian sa Langit?'* Ug mibiya siya sa maong talan-awon, nga ang iyang espiritu mas nagdilaab pa kaysa kaniadto alang sa kinabuhi sa pagka-asketa. Wala mailhi kon siya ba naa sa bisan unsang monasteryo sa Ehipto. Ang tradisyon nagpakita k nga siya usa ka monghe sa Palestina mismo. Pag-abot niya sa Jerusalem aron pasidunggan ang mga balaang dapit, nagpabilin siya didto ug sa sinugdan nagpuyo ubos sa paggiya sa tigulang nga si Marcellus, sa wala pa siya mibalhin sa monasteryo ni Abba Serid duol sa Gaza. Didto, sa iyang paningkamot alang sa labing hataas nga pag-ascetismo, nagtukod siya og gamay nga selda para sa iyang kaugalingon sa gawas sa monasteryo ug, sa iyang pagpahiluna sa sulod niini, naglipay siya sa pinakamatam-is nga kahilom. Sa sinugdanan niining yugto sa hilom, tulo ra ka tinapay ang gidala kaniya matag semana gikan sa monasteryo. Apan samtang iyang gihatag ang iyang kaugalingon sa paghilak ug nakasinati siya og dakong katam-is gikan sa iyang mga luha, kanunay siyang kontento sa usa ra ka tinapay tungod sa pagbati niining dili masukod nga katam-is, ug sa daghang higayon malimot pa gani siya sa pagkaon niini. Busa usahay mokaon siya kaduha sa usa ka semana, usahay kausa ra; kay kanunay siyang nadani sa espirituhanong pagkaon, nga ang katam-is niini

nakapalimot kaniya sa pisikal nga pagkaon. Sa paglabay sa panahon, samtang nagahugas sa iyang kaugalingon sa walay hunong nga mga luha, gipalimpyo pag-ayo sa bulahan ang iyang kasingkasing gikan sa espirituhanon ug pisikal nga mga kahiligon, nga tungod niini nakalabaw siya sa mga pana sa kaaway, nakab-ot ang kalinaw sa hunahuna—nga mao ang sudlanan sa mga gasa sa Espiritu Santo— ug nakaangkon nga sa iyaha natulog na, o mas tukma pa, namatay na ang matag madasigon nga tinguha ug hunahuna; mao nga gitawag niya ang iyang selda nga lubnganan. Sa diha pa lang nga gipahapsay niya ang iyang kasingkasing gikan sa mga kahuyang ug giisip nga takus nga mahimong templo ug puloy-anan sa Espiritu Santo, ingon nga bunga sa maong pagkahapsay, napalambo siya sa labaw, tinuod, ug hingpit nga pagpaubos, diin giisip niya ang iyang kaugalingon nga sama sa abog ug uling – sa buhat, dili lang sa pulong – ug kanunay niyang giingon sa iyang kaugalingon: 'Kinsa man ako? ug kinsa bay nagtan-aw kanako nga bisan unsa gayud?' Pinaagi sa ingon nga pagpaubos, giisip siya nga takus sa labing halangdon sa tanang hiyas—ang paghukom, nga gihatag sa Dios sa monghe isip usa ka katiwala. Pinaagi sa paghukom, ang bantugang Barsanuphius gihatagan sa gasa sa panabot, diin, sumala sa gipatin-aw ni San Pedro sa Damascus, masabtan ang mental ug tinago nga kinaiya sa mga butang nga masinati ug masabtan. Pinaagi niining pagsabot, giisip siya nga takus nga madawat ang gasa sa clairvoyance ug propesiya – makakita sa mga panghitabo nga nagakahitabo sa layo nga daw hapit na lang, ug sa umaabot nga daw karon na (Resp. 31. 812). Pinaagi sa grasya sa Dios, nahibal-an usab niya ang tinago nga kinaiya sa mga tawo, ug gitubag niya ang mga nangutana kaniya, dili sumala sa ilang mga pulong, kondili sumala sa direksyon sa ilang hunahuna ug mga panghunahuna. Ug pinaagi sa walay hunong nga pagpangandoy sa iyang kasingkasing paingon sa Dios, sumala sa mga pulong sa Diosnong David, ug sa pagdugang sa pagpaubos sa pagpaubos, sa hilom sa hilom, ug sa gugma sa gugma, siya sa katapusan giisip nga takus nga makab-ot ang labing hataas nga gasa—ekstasi sa Dios, diin siya gipataas ngadto sa ikapitong langit, dili sa damguhong pako sa hunahuna, kondili sa dili masukod nga gahum sa Espiritu; ug didto siya nakadawat og panalangin ug nakakita sa dili masukod nga mga panalangin ug mga misteryo sa Gingharian sa Dios, nga wala siya kahibalo kung naa ba siya sa lawas o gawas sa lawas, sama sa gibuhay sa bantugang Pablo (2 Cor. 12:3). Ug pagkahuman gihatagan siya sa daghang gasa sa paghimo og mga milagro, aron siya makapabangon sa mga patay sa ngalan sa Ginoong Jesu-Kristo, makapahawa sa mga demonyo, makapanambal sa dili na matambalan nga mga sakit, makahimo sa ubang gamhanang mga buhat ug mga milagro, ug, sama ni Elias, makasirado ug makabukas sa langit. Ang bantugang Barsanuphius, ilado sa mga Amahan, giisip nga takus nga makadawat sa ingon nga dagkong mga gasa ug makab-ot ang ingon nga dakong pagkahingpit sa pagkaminud-anon. Apan, nakab-ot niya kining dagkong mga gasa taliwala sa ingon nga mga pagsulay nga daghan dili lang gayud makasukol niini sa tinuod, apan dili gani kini masabtan pinaagi sa pagpaminaw lang. Sa samang paagi, kining labing bulahan nga tawo gipaka-antos sa grabeng mga sakit, apan gidala niya kini uban sa ingon ka dako nga kaisog nga, samtang masakiton, dili lang siya gayud natulog sa higdaanan alang sa iyang kaugalingong kahupayan, apan wala gani siya mihunong sa iyang pisikal nga trabaho. Kini nga santo nabuhi sa ika-6 nga siglo, sa paghari ni Emperador Justinian, ug sulod sa tibuok limampung katuigan o labaw pa, wala'y bisan usa ka tawo nga nakakita kaniya. Sa usa ra ka higayon siya nagpakita sa pipila ka mga igsoon ug gihugas ang ilang mga tiil, aron wagtangan ang bisan unsang pagduha-duha bahin sa iyang paglungtad. Ug sa pagkahuman sa iyang kinabuhi, iyang gibiyaan ang kahilom nga pinalangga kaayo niya alang sa kaayohan sa Simbahan, sa dihang gisugdan ni Justinian ang paglutos sa mga Affortodocets, nga kaniadto niyang gipanalipdan, tungod kay wala nila gidawat ang iyang mga pagtulon-an. Ang Patriarka sa Herusalem, Niining panahon sa panginahanglan, napangumbinsi kining dakong Abba nga moadto sa Emperador uban sa hangyo nga usbon ang iyang kasuko ngadto sa kalooy. Malampuson ang misyon. Napugos sa gahum sa mga pulong sa Abba, gipahunong sa Emperador ang giplanong pagpanlupig batok sa mga iyang giisip nga dili mosunod kaniya, ug gibalik ang iyang pabor sa Simbahan sa Herusalem, nagpadala kaniya og mga gasa pinaagi kang Barsanuphius. Namatay ang dakong Abba niadtong 563. Ang uban, nga wala maghisgot sa tuig, kasagaran moingon: sa wala pa ang tuig 600. Usa pa ka tigulang, ang Banal nga si Juan, nagkinabuhi sa kahilom sama ni Barsanuphius, ug gihatagan sa parehas nga mga gasa sa Espiritu sama kaniya, labi na gayud ang mga gasa sa pagkahibalo sa unahan ug pagpanagna, mao nga gitawag siya nga propeta. Wala mailhi kung asa gikan si Banal Juan, o kung giunsa siya pag-abot niining monasteryo. Nagpuyo siya sa unang selda ni dakong Barsanuphius, samtang si Barsanuphius nagpahimutang og lain nga selda para sa iyang kaugalingon duol sa maong monasteryo – ug nagpuyo siya didto sa hilom sulod sa 18 ka tuig hangtod sa iyang kamatayon. Walay nakakita kaniya nga nagngisi, nahiya, o nakadawat sa Balaang Misteryo nga walay luha, sumala sa gipamatuod sa abbot sa maong monasteryo bahin kaniya. Pinaagi sa grasya sa Providensya, ang Kagalang-galang Juan, human siya

makamatagna sa daghang uban pang mga butang nga nahitabo gayud sumala sa iyang gipahayag, , nagtagna usab sa iyang kaugalingong kamatayon, nga miingon mahitungod niini: 'Mamatay ako sa mga selda ni Abba Serid. "Kon mabuhi pa unta og dugay si Abba Serid, ug kon mabuhi pa unta ko og lima ka tuig, apan tungod kay gitago kini kanako sa Dios ug gidala siya, dili na usab ko mabuhi pa." Apan tungod kay si Abba Elian, nga batan-on pa niadtong panahona, pagkahuman siya giputlan sa buhok ug gitudlo nga abá sa monasteryo, wala siya kahibalo sa mga lagda sa monastiko ug sa pagdumala sa mga igsoon, siya nangayo sa bulahan Si Juan: 'Hatagi ko lang og duha ka semana, aron makapangutana ko kanimo bahin sa monasteryo ug sa pagdumala niini,' miingon ang tigulang, nga naluoy kaniya ug napalihok sa Espiritu Santo nga nagpuyo sa sulod niya: 'Maayo, magpabilin ako uban kanimo sulod pa sa duha ka semana.' Ug gipangutana siya ni Abba Elian bahin sa tanang may kalabotan sa pagdumala sa komunidad sa mga monghe. Sa katapusan sa duha ka semana, gitigum sa bililhon ang tibuok komunidad sa mga monghe ug, pagkahuman sa pag-abiabi sa matag usa kanila, gibalik sila sa ilang mga selda; ug unya, sa kalinaw, iyang gisumiter ang iyang espiritu sa mga kamot sa Dios. Pagkahuman sa kamatayon ni San Juan nga Dungog, si San Varsanufius hingpit nga nanghilom ug wala nay mitubag pa sa bisan kinsa, sumala sa gisulti ni Abba Doroteo sa pasiuna sa iyang ikaduhang pamulong; siya, pagkahuman nga nanghilom si Varsanufius, mibiya sa maong monasteryo ug nagtukod sa iyang kaugalingong bulag nga komunidad.

* * *

Kining mga bulahan nga amahan, nga gihigugma ang ilang silingan sa tibuok nilang kasingkasing, dili lamang naghatag kanila og espirituhanong panalangin sa ilang kinabuhi, kondili nagpadayon gihapon bisan pa sa ilang kamatayon, nga ilang gibyaan kanato kini nga makaluwas-sa-kalag nga basahon sa ilang mga espirituhanong tubag isip usa ka panulundon sa ilang mga anak, aron, pinaagi sa masinabtanong pagbasa niini, makadawat kita og dakong espirituhanong kaayohan gikan niini. Kini nga basahon naglangkob sa 850 ka tubag sa nagkalain-laing pangutana nga gipangutana sa daghang matang sa mga tawo: mga obispo, pari, monghe, layko, mga tigulang, kabatan-onan, mga masakiton ug mga himsog. Ang uban niini nga mga tubag gisulat sa gitawag nga 'laing Tigulang Juan', samtang ang uban – sa tinuod, ang kadaghanan niini – gihatag mismo sa bantugang Tigulang Barsanuphius, nga wala kini gisulat sa iyang kaugalingon kondili pinaagi kang Abba Serid. Ang mosunod nga panghitabo labi ka katingalahan. Sa dihang nagsugod na ang bantugang Barsanuphius sa paghatag sa iyang mga tubag, gitawag niya si Abba Serid, gisaysay kaniya ang tubag, ug gisugo siya nga isulat kini (ang tubag para kang Juan, usa ka monghe sa Monasteryo sa Myrosav). Si Abba Serid, nga wala magdahom nga makahupot sa iyang hunahuna sa tanang pulong nga gisulti kaniya sa Santo, nangutana kon giunsa niya pagsulat ang kadaghanan sa mga pulong, ug nagdahom nga sugoon siya sa Karaan nga kuhaon ang tinta ug papel aron samtang nagpaminaw, masulat niya ang tanan, pulong sa pulong. Si San Varsanufius, pinaagi sa grasya sa paghukom nga gihatag kaniya, nabantayan ang tinago nga hunahuna ni Serid; misidlak ang iyang nawong sama sa kalayo, ug miingon siya kang Serid: "Adto, sumulat, ug ayaw kahadlok; bisan pa kon sugoon tika sa pagsulat og dili mabilang nga mga pulong, hibaloa nga ang Espiritu Santo dili motugot nga mosulat ka og bisan usa ka pulong nga sobra o kulang sa gisulti, bisan pa kon gusto pa nimo kini, kondili igiya ang imong kamot aron masulat nimo ang tanan nga matitud-anon, sa husto nga han-ay." Mao kini ang maong basahon! Punô sa katingalahang pangatarungan, gitubag niini ang labing lisod masulbad nga mga pangutana – kini usa ka magtutudlo sa pagkamapailubon, usa ka magwagtang sa pagreklamo, usa ka espada nga nagputol sa kaugalingong kabubut-on, usa ka lagari nga nagpukan sa tinguha nga malipay ang mga tawo, usa ka giya sa tinuod ug hingpit nga pagpaubos, nga nagtudlo kanato sa pagtan-aw sa atong kaugalingon nga walay bili, usa ka magbalita sa paghinulsol, usa ka inahan sa mga luha, ug usa ka manalipod alang sa kaluwasan sa mga kalag ug pagkahingpit kang Kristo nga Ginoo.

Mga Tuntunan sa Asetisismo

(Pilia sunod-sunod ang tanang mga talata nga may kalabotan sa mga asetikong paningkamot ug sa pakigbisog batok sa mga pagbati)

1. Itudlo ang imong hunahuna sa pagpasalamat sa Diyos sa tanan, nga nagtagad sa mga pulong sa Apostol: *'Magpasalamat kamo sa tanang kahimtang'* (1 Tes. 5:18). Bisan pa ikaw masubo, o nagkinahanglan, o nag-antos, o masakiton ug gikapoy sa lawas – magpasalamat sa Diyos sa tanan nga mahitabo kanimo, kay *'kinahanglan kitang moagi sa daghang kasakit aron makasulod sa gingharian sa Diyos'* (Buhat 14:22). Busa, ayaw tugoti nga malibog ang imong espiritu, ni maluya ang imong kasingkasing sa bisan unsang butang;

hinumdumi kinsa ang mga pulong sa Apostol: *'Bisan pa man nga ang among lawasnong pagkatawo nagakagisi, apan ang among espirituwal nga pagkatawo ginabag-o adlaw-adlaw'* (2 Cor. 4:16). Kung dili ka mag-antos, dili ka makaabot sa krus ug dili ka makig-ambit sa mga bunga niini nga makaluwas.

2. Samtang ang usa ka barko naa sa dagat, kini nabutyag sa mga katalagman ug kadaut sa hangin. Apan sa diha nga makaabot kini sa usa ka kalma ug malinawong pantalan, dili na kini mahadlok sa mga katalagman, mga disgrasya o sa kadaut sa hangin, kondili magpabilin nga luwas. Ingon usab, samtang nagpabilin ka taliwala sa mga tawo, pagpaabot sa mga kasubo, katalagman ug sa pagpanagasa sa mga hangin sa hunahuna. Apan sa diha nga makaabot ka sa dalangpanan sa kalinaw nga gitagana para kanimo, dili na ka mahadlok.

3. Ayaw kawala og kadasig sa mga kasubo ug pisikal nga kakapoy nga imong ginasagubang samtang nagtrabaho alang sa kaayohan sa tanan; kay kini usab nagpasabot sa *'paghalad sa kinabuhi alang sa mga igsoon'* (1 Juan 3:16), ug naglaum ako nga dako kaayo ang ganti alang niining paningkamot. Sama sa pag-appoint sa Ginoo kang Jose aron atimanon ang iyang mga igsoon atol sa gutom (Salmo 32:19) sa Ehipto, mao usab Niya ikaw gi-appoint aron moserbisyo sa komunidad. Ako, sa akong bahin, balik-balikon ko kanimo ang mga pulong sa Apostol: *'Ikaw, busa, akong anak, pagpakusgan sa grasya sa Espiritu Santo'* (2 Timoteo 2:1).

4. Ang usa makab-ot ang Iyang pahulay pinaagi sa mga paningkamot sa Ginoo, samtang ang lain makab-ot kini pinaagi sa pagpaubos. Ikaw, bisan pa, kinahanglan magpadayon sa usa ka disposisyon aron makab-ot nimo kini pinaagi sa duha, sa dihang mohunong ang kasuko sa sulod nimo, ingon nga resulta sa pagpugong sa kapungot sa imong kasingkasing; ug unya matuman sa imoha ang pulong sa Kasulatan: *'Tan-awa ang akong pagkamaubos ug ang akong pag-antos, ug pasayloa ang tanan nakong mga sala'* (Salmo 24:18). Hinaut nga panalipdan sa Ginoo ang imong kalag, ang imong lawas, ug ang imong espiritu gikan sa tanang dautan, gikan sa matag kasakit nga gipahinabo sa yawa, ug gikan sa matag hunahuna nga nagpukaw og pagbangi sa imong hunahuna.

5. Labaw sa tanan, bantayi ang imong kaugalingon batok sa espiritu sa kawad-on sa paglaum, nga mao ang hinungdan sa tanang dautan ug lain-laing mga tukso. Ngano man nga ang imong kasingkasing mahimong maluya ug mapul-an tungod sa kasubo nga gipahinabo kanimo sa panon sa Cordero ni Cristo? Paminawa pag-ayo ang akong isulti kanimo: ang pagkamapailubon mao ang inahan sa tanang maayong butang. Tan-awa si Moises, nga mipili *'sa pag-antos uban sa katawhan sa Dios kaysa sa pag-ilipay sa malangay-langay nga kalipay sa sala'* (Heb. 11:25).

6. Pag-ampingan nga dili ka kawaton ug lasunan sa mga malimbungong bitin pinaagi sa ilang hilo (kasuko). Makamatay kini. Walay bisan kinsa ang makabuhay og maayo pinaagi sa dautan, kay malupigan ka sa dautan. Sa sukwahi, ang *'dautan'* mapilde sa *'kaayohan'* (Roma 12:21). Nagtindog ka *'sa arena'*; mao nga kinahanglan ka makig-away batok sa mga mabangis nga hayop, sama sa gibuhay sa Apostol sa Efeso (1 Cor. 15:32), nga nagpasigarbo sa iyang pagdaog batok sa mga hayop. Gibato ka sa bagyo sa dagat; busa kinahanglan nimong mag-antos sa daghang katalagman ug makigbisog batok sa naglagot nga mga balod. Sa pagdaog nimo niini pinaagi sa tabang sa Dios, mosulod ka sa usa ka malinawong pantalan sa Kristo Jesus, ang atong Ginoo.

7. Gub-an ka sa mga hunahuna nga nagpugos kanimo sa paglagot sa uban ug sa paglagot usab kanimo sa uban. Apan hibaloa, akong igsoon, nga kon kinsa ang makapasakit sa uban, pinaagi sa buhat o sa pulong, siya mismo pagapasakitan usab sa gatus ka pilo. Busa, pagmapailubon sa tanang butang, ug pag-amping nga dili nimo ipasulod ang imong kaugalingong kabubut-on sa bisan unsang butang. Susihon pag-ayo ang imong mga hunahuna, aron kini dili makahawa sa imong kasingkasing og makamatay nga hilo (kasuko), ug dili ka nila limbongan nga masayop ka sa pagtan-aw sa gagmayng butang sama sa dagkong butang, aron dili ka mahimong sama sa tawo nga adunay troso sa iyang kaugalingong mata, apan nagtan-aw sa hilab sa mata sa uban.

8. Gitawag nimo ang imong kaugalingon nga usa ka makasasala, apan sa tinuod nagpakita ka nga wala ka magbati nga ikaw usa niini. Ang nag-ila sa iyang kaugalingon nga usa ka makasasala ug hinungdan sa daghang kadautan dili mosupak sa bisan kinsa, dili makig-away sa bisan kinsa, ni masuko sa bisan kinsa, kondili giisip niya ang tanan nga mas maayo ug mas maalamon kaysa kaniya. Kung makasasala ka, ngano man nga ginareklamo nimo ang imong silingan ug ginapasanginlan siya, ingon nga daw siya ang hinungdan sa imong kasubo? – Busa, daw wala pa kita nimo ug ako nakaabot sa punto nga tan-awon nato ang atong kaugalingon nga mga makasasala. – Tan-awa, igsoon, giunsa nato pagdaot sa atong kaugalingon: nagasulti kita sa atong mga ngabil, apan lahi ang gipakita sa atong mga buhat. – Ngano, sa dihang nakigbisog kita sa atong hunahuna, wala tay kusog nga balibaran kini? Kay una pa man natong tugotan ang paghukom sa atong

silingan, ug tungod niini maluya ang atong espirituhanong kusog, ug atong pasanginlan ang atong igsoon samtang kita mismo ang nakasala. – Ihatag ang tanang hunahuna sa Ginoo, nga nagaingon: 'Nasayud ang Dios unsay maayo' – ug makakaplag ka og kalinaw – ug hinay-hinay nga makab-ot nimo ang kusog sa pag-antos.

9. Ang bisan kinsa nga dili makasugakod sa pagpasipala, dili makakita sa himaya; ug kon dili nila limpyohan ang ilang kaugalingon gikan sa kapait, dili nila matilawan ang katam-is. Misulod ka sa taliwala sa imong mga igsoon ug sa nagkalain-laing mga pagsulay, aron ikaw mapino ug masulayan: ug ang bulawan gisulayan sa walay lain kondili sa kalayo. Ayaw gayud paghimo og imong kaugalingong mga lagda, kay pinaagi niini ipahimutang nimo ang imong kaugalingon sa panagbangi ug kabalaka; apan uban sa kahadlok sa Dios, hibal-i kung unsay angay sa takna, ug ayaw pagbuhat bisan unsa tungod sa kadasig; kutob sa mahimo, likayi ang kasuko, ayaw pagpanaway sa bisan kinsa, ug higugmaa labi na gayud kadtong nagapahilamon kanimo. Kung imo kining tan-awon pag-ayo, makita nimo nga sila gayud ang nagdala kanato sa kalampusan.

10. Pagpailubon ka sa mga kasakit, sama sa usa ka tawo nga nakab-ot na ang saad sa Ginoo, nga nagingon: '*Sa kalibutan, mag-antos kamo; apan kaisug kamo, kay ako nakadaog batok sa kalibutan*' (Juan 16:33); aron makab-ot nimo ang gugma nga dili mapildi, nga nagdala sa mga nakab-ot niini ngadto sa harianong palasyo ug naghimo kanila nga mga igsoon ni Cristo.

11. Palihoka ang gatas, ug makabaton ka og mantikilya; apan kung pig-uson nimo ang utong sa baka gamit ang imong kamot, dugo ang mogawas (Proverbio 30:33). Kung adunay gustong ipilo ang kahoy o baging sama sa usa ka sirkulo, kinahanglan hinay-hinay kini ipilo, ug dili kini mabuak; apan kung kalit ug kusgan kini ipilo, mabuak dayon ang kahoy. (Kini nagtumong sa istriktong mga lakang sa mga abbot – ug sa sobra nga mga paningkamot sa pag-asketiko sa mga monghe).

12. Napul-an ka ba sa mga pag-antos, sama sa tawo nga unod? O wala ba ka makadungog nga nagpaabot kanimo ang mga pag-antos? Ug wala ba ka kahibalo nga '*daghan ang pag-antos sa mga matarong*' (Salmo 33:20)—ug gisulayan sila niini, sama sa bulawan sa hurno? Busa, kon matarong kita, isumite nato ang atong kaugalingon nga malipayong mosugot sa pagsulay sa kasubo; apan kon makasasala kita, pag-antos nato niini sumala sa atong angay. – Hinaut nga atong hinumduman ang tanang mga balaan, sukad sa sinugdanan sa kalibutan, – ug hinumdumi nato kung unsa kadako ang ilang gipang-antos samtang nagbuhat sila og maayo, nagsulti og maayo, ug nagpabilin nga dili matandog sa kamatuoran. Gidaot ug gisaway sila sa mga tawo hangtod sa ilang kamatayan – ug, sumala sa mga pulong sa Manluluwas, '*nangamuyo sila alang sa ilang mga kaaway ug sa mga naglutos kanila*' (Mat. 5:44). Nabaligya usab ba ka ngadto sa pagkaulipon, sama sa putli nga si Jose? Nakasinati ba ka, sama ni Moises, og pagdumot gikan pagkabata hangtod pagkatigulang? Gipasipala ba ka, sama ni David, nga nag-antos sa pagpanlupig sa kamot ni Saul? O, sama ni Jonas, gilabay ba ka sa dagat? Ngano man, busa, nga nanghuyang ang imong hunahuna? Ayaw pagkahadlok o pagkahugno, sama sa walay kaisog, basi ikaw mapugngan sa mga saad sa Dios. Ayaw pagkahadlok, sama sa dili motuo, kondili pabakoda ang imong maluya nga hunahuna. Higugmaa ang mga kasakit sa tanang butang, aron ikaw mahimong usa ka batid nga anak sa mga balaan.

13. Ang bisan kinsa nga gustong makaabot sa siyudad dili magpahulay; ang bisan kinsa nga gustong magtrabaho ug makakita sa pagsidlak sa adlaw dili mosugot sa katamaran; ang bisan kinsa nga gustong mag-abono sa iyang uma dili kini pasagdan. Apan ang gustong makaabot sa siyudad magdali aron makaabot didto sa dili pa mosulob ang adlaw; ang gustong mahuman ang iyang buhat, sa pagtan-aw sa pagsidlak sa adlaw, magdali nga malipayon sa iyang pagpanarbaho, nga nahadlok nga madugay sa bisan unsa; ug ang gustong mag-abono sa iyang uma maningkamot nga buhaton kini sa dili pa kini hingpit nga dili na magamit sa bisan unsa. – '*Ang bisan kinsa nga adunay dalunggan sa pagpaminaw, paminawa!*'

14. Gusto ba nimo nga maluwas sa kasubo ug dili mabug-atan niini? – Magpaandam sa mas daghan pa, – ug makakaplag ka og kalinaw. Hinumdumi si Job ug ang ubang mga santo, unsa kadako sa kasubo nga ilang gisagubang; kuhaa ang ilang pagkamapailubon, – ug ang imong espiritu malipay. Pagpakaisog, paglig-on, ug pag-ampo.

15. Maghilak, mag-aga; ayaw pagpangita nga ituring ka nga espesyal, ug ayaw pagkompara sa imong kaugalingon sa uban sa bisan unsang paagi. Likay sa kalibutan, kuhaa ang imong krus, biyaa ang mga butang sa kalibutan, panagtag sa abog gikan sa imong mga tiil, '*ayaw kabalaka sa kaulaw*' (Heb. 12:2), ayaw pagdungag og kahoy sa kalayo uban sa mga Caldeo, basi mapaso ka uban kanila sa kasuko sa Dios. Tan-awa ang matag tawo nga labaw pa kanimo – paghilak sa imong mga patay – putla ang imong kaugalingong troso – tukora pag-usab ang imong natumba nga balay – pagtuaw: '*Kaluy-i ako, Anak ni David... aron makakita ako*' (Lucas 18:38, 41).

16. Samtang naa pa kitay panahon, atong tutukan ang atong kaugalingon ug makat-on sa paghilom. Ug kon gusto ka nga makab-ot ang kalinaw sa tanang butang, kamatay ka sa matag tawo, ug makakaplag ka og kalinaw. Ginasulti ko kini bahin sa mga hunahuna, sa tanang buhat, sa atong pakig-uban sa mga tawo, ug sa atong mga kabalaka.

17. Nagsulat ka: 'Amo akong pag-ampo alang sa akong mga sala.' Ug ako usab nagaingon kanimo: 'Amo akong pag-ampo alang sa akong mga sala.' Kay giingon: '*Unsa ang gusto ninyo nga buhaton sa uban kaninyo, mao usab ang buhaton ninyo kanila*' (Lucas 6:31). Bisan pa man ako usa ka maluya ug labing gamay sa tanan, ginabuhat gihapon nako kini sa akong makakaya, subay sa sugo: '*Mag-ampo kamo alang sa usag usa, aron kamo mamaayo*' (Santiago 5:16).

18. Kung dili ka makahimo og rason bahin sa pagtuo, ayaw na lang magrason. Ang usa ka lig-on sa pagtuo, kon makigpulong ug makiglalis sa mga heretiko o dili motuo, dili gyud mapakyas; kay anaa kaniya si Jesus, ang Prinsipe sa kalinaw ug kahupayan. Ug ang ingon ana, human sa malinawong panaglalis, mahimong mapinanggaon nga magdala sa daghang heretiko ug dili motuo ngadto sa kahibalo sa atong Manluluwas nga si Jesu-Kristo. Sa imoha, tungod kay ang paghisgot sa ubang mga butang labaw pa sa imong kapasidad, pagbarug nga lig-on sa hari-on nga dalan, mao ang pagtuo sa mga Balaang Amahan (ug para kanato karon – ang pagtuo nga gipamatud-an sa pito ka Ekumenikal nga Konseho), diin ka nabunyagan: kini naglangkob sa tanan nga tukma para sa mga hingpit nga nakasabot. Pag-amping pag-ayo sa imong kaugalingon, pagninindot sa imong mga sala ug sa paagi sa pagtagbo kanimo sa Dios.

19. Sa dihang makadungog ka og pagdayeg nga alang kanimo, hinumdumi ang mga pulong sa Kasulatan: '*Akong katawhan, kadtong nagtawag kaninyo nga bulahan nagdayeg kaninyo, ug ginapalayo kamo nila*' (Isaias 3:12). Ang ingon nga pagpangdayeg makababag kanato sa pagtan-aw sa kabubut-an sa atong mga binuhatan: daw makadaot kini bisan sa mga nakab-ot na og pipila ka espirituhanong kalamboan, ug magpalayo kanato gikan sa pagtuo sa Dios, Nga miingon: '*Unsaon man ninyo pagtuo, kon modawat kamo og himaya gikan sa usag usa?*' (Juan 5:44)? Ang nagakuyog sa pagpaubos sa Apostol mopili kaysa '*mahimong buang, aron siya mahimong maalamon*' sa katapusan (1 Cor. 3:18). Apan ang nagapakita sa iyang kaugalingon nga maalamon, imbis nga espirituhanon, nagahunahuna ko kon makalikay ba siya sa silot nga gitagana alang sa garbo.

20. (*Mahitungod sa kahadlok sa gabii*). Ang mga lungsoranon mahadlok sa pagsulong sa kaaway basta wala silay tabang gikan sa hari. Apan kon makadawat sila og balita nga usa ka kumander sa militar misulod sa ilang siyudad, dili na sila mabalaka, kay nahibalo sila nga ginabantayan sila sa ilang mga pangulo. Bisan pa man kung madungog nila ang pagduol sa kaaway, tungod kay aduna silay magbabantay, dili na sila mahadlok. Ingon usab, kung motuo kita sa Dios, dili kita mahadlok sa mga demonyo; kay ang Dios nagpadala kanato sa Iyang tabang.

21. Ang mga oras ug mga himno kabahin sa tradisyon sa Simbahan, ug lig-on na kaayo kini nga natukod aron madala ang tanan nga tawo sa panaghiusa (sa pag-ampo), ingon man aron mapalambo ang panaghiusa sa daghang nagpuyo sa komunidad. Apan ang mga skete wala magbasa sa mga oras ni sa mga himno, kondili nagpraktis sa mga manwal nga trabaho, pagbasa, ug kontemplasyon sa pag-inusara, ug pagkahuman sa pipila ka panahon motindog sila aron mag-ampo. Sa diha nga motindog ka sa pag-ampo, angay kang mag-ampo alang sa kaluwasan gikan sa daang kaugalingon, o mobalikas sa '*Amahan Namong*', o sa duha kauban, ug unya molingkod ka aron sa imong mga hinimo. Mahitungod sa gidugayon sa pagpadayon sa pag-ampo samtang nagtindog, ingon ani akong isulti: kon '*mag-ampo ka nga walay hunong*' sumala sa pulong sa Apostol (1 Tes. 5:17), nan dili na kinahanglan nga itino ang gidugayon.

22. Mahitungod sa pagkatulog sa gabii, mag-ampo ka sulod sa duha ka oras sa gabii, sugod sa pagsalop sa adlaw; ug pagkahuman sa Doxolohiya, matulog ka sulod sa unom ka oras, unya mobangon ka alang sa pagbantay ug magpabiling mata sulod sa nahibilin nga upat ka oras. Buhata usab kini sa ting-init; apan pakunhod ang Doxolohiya ug mobasa og mas gamay nga salmo, subay sa pagkagamay sa mga gabii.

23. Gitudloan kita sa Ginoo unsaon pag-angkon sa pagkamaulohon, nga miingon: '*Tun-ana ako, kay malumo ug mapainubuson ako sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og kalinaw alang sa inyong mga kalag*' (Mat. 11:29). Kung gusto usab nimo makab-ot ang hingpit nga kalinaw, ilhi unsa ang gisagubang sa Ginoo, ug sagupa kini sa imong kaugalingon, ug biyaa ang imong kaugalingong kabubut-on sa tanang butang. Ang Manluluwas mismo miingon: '*Nanaog ako gikan sa langit, dili aron buhaton ang akong kaugalingong kabubut-on, kondili ang kabubut-on sa Amahan nga nagpadala kanako*' (Juan 6:38). Ang hingpit nga pagpaubos, bisan pa man, naglangkob sa pag-antos sa mga pasipala, insulto ug tanan nga gisagubang sa atong

Magtutudlo, si Kristo Hesus. Kini usab usa ka timailhan nga ang usa ka tawo nakaangkon na sa hingpit nga pag-ampo – nga dili na siya masamok, bisan pa kon ang tibuok kalibutan mosipala kaniya.

24. Ang ganghaan sa hingpit nga pag-ampo mao ang pagka-libre sa usa ka tawo gikan sa pagkalibog sa iyang hunahuna ug sa pagtan-aw nga ang iyang pagkaon, nga gipakayag sa Ginoo, napuno sa kalipay. Ang hingpit nga nag-ampo mao ang usa ka tawo nga nagpahinabo sa iyang kaugalingon sa kalibutan ug sa mga kahupayan niini; ug kung ang usa ka tawo masigasig nga nagbuhat sa iyang buluhaton alang sa Dios, kini dili pagkalibog, kondili pagkamapisan nga makapahimuot sa Dios.

25. Mahitungod sa pagkamatinahuron sa pagkaon ug ilimnon, nagtudlo ang mga Amahan nga ang usa ka tawo kinahanglan mokaon ug moinom og gamay nga mas gamay kaysa sa naandan, nga mao, dili pun-on pag-ayo ang tiyan. Ug ang matag tawo kinahanglan sa iyang kaugalingon magtakda sa husto nga sukod, sa luto nga pagkaon ug sa bino. Bisan pa, ang pagkatarong dili lang kutob sa pagkaon ug ilimnon, kondili misakop usab sa pakighinabi, tulog, panapton, ug sa tanang pagbati; sa tanan niini nga mga butang kinahanglan adunay sukod sa pagkatarong.

26. Unsaon man pag-ila sa sukod sa pagkaon ug ilimnon aron kini gamay nga kulang sa husto nga kantidad? – Gikan sa kinatibuk-ang kantidad sa pagkaon, pananglitan, pan ug uban pang sud-an, magbutang og gamay nga kulang sa usa ka onsa; ug para sa bino ug tubig, magbutang og gamay nga kulang sa katunga ka tasa sa matag-usa. Kung maampingon ka sa imong kaugalingon ug dali ra nimo nga makainom og usa ka beses lang, maayo kana; apan kung dili nimo kini makaya, mag-inom ka og duha ka beses, bisan pa man nga sa matag higayon mas gamay kaysa husto nga kantidad. Ug sa panahon sa kalibog ug sulod nga kagubot, angay pa nga pakunhodan gamay ang kasagarang kantidad sa pagkaon ug ilimnon, mao nga pagkaon og dugang usa ka onsa, ug tanang ilimnon og dugang usa ka tasa – aron ang kinatibuk-ang pagkaon mokunhod og duha ka onsa ug ang kinatibuk-ang ilimnon mokunhod og usa ka tasa.

27. Ug giunsa man pag-ila sa husto nga sukod, o giunsa man pagkahibalo kung pila ang angay kan-on ug imnon? – Pinaagi sa pag-oberba sa kaugalingon sulod sa pipila ka adlaw bahin sa tanang pagkaon, mao ang pan, uban pang pagkaon ug gulay, makat-on ang usa ka tawo gikan sa kasinatian kung pila ka pagkaon ug ilimnon ang gikinahanglan sa iyang lawas (aron mabusog nga dili mabug-atan). Gikan niini nga sukod, itabi nila ang usa ka onsa nga pagkaon ug tunga ka tasa nga ilimnon. Ug sa panahon sa gubat, itabi pa nila ang usa ka onsa ug tunga pa ka tasa.

28. Unsa ang pag-agwanta 'sumala sa kaugalingong kusog'? Ang pag-agwanta 'sumala sa kaugalingong kusog' nagpasabot sa pagkaon ug pag-inom, sama sa giingon—nga mao, gamayng kulang sa angay—ug pareho usab kini alang sa tulog. Apan kung kinsa man, tungod sa trabaho ug kakapoy, mokaon ug moinom og gamay nga labaw pa niini, dili kini paglapas sa lagda: 'sumala sa kaugalingong kusog'. – Mahimo ka mangutana: unsa ang angay nga sukod sa tulog? – Ang mga Amahan nagtudlo nga katunga sa gabii ang angay. Sa pagkaon, undang sa pagkaon samtang gusto pa nimo mokaon ug gamay – ug sa ingon niini, kan-a kini kanunay sa katamtaman.

29. Unsa ang kahulugan sa pagkaon sumala sa kapritso, ug unsa ang kahulugan sa pagkaon sumala sa gikinahanglan sa kinaiyahan? – Ang pagkaon sumala sa kapritso nagpasabot nga gusto ka mokaon dili tungod sa panginahanglan sa lawas, kondili aron malipay ang tiyan (ug ang tutunlan). Apan, kung makita nimo nga mas ganahan ang imong lawas og lain nga klase sa pagkaon, dili tungod sa katam-is niini kondili tungod sa pagka-hapsay niini, nan ang pagkaon niini dili kapritso. Ang uban, sa ilang kinaiyahan, ganahan kaayo og tam-is nga pagkaon, ang uban malinamnam, ug ang uban pa aslom: – ug kini dili usa ka kapritso. – Apan ang pagbaton og partikular nga pagganahan sa usa ka pagkaon ug ang paghandum niini nga sobra kaayo – kana usa ka kapritso – ang alagad sa pagka-gluton. – Kung gusto nimong masayran kung gipanag-iya ka sa kahiligon sa pagka-glutton, mao ni ang paagi aron masayran nimo: kung ang pagkaon adunay gahum sa imong hunahuna (busa dili na nimo kini mapugngan), glutton ka. Apan kung walay ingon ana nga gahum, ug gawasnon nimo nga gikaon ang tanang klase sa pagkaon subay sa panginahanglan sa lawas, dili ka glutton. Aduna pay lain timailhan sa pagka-glutton – ang pagkaon sa dili pa oras sa pagkaon; dili kini angay buhaton, gawas kon adunay balido nga rason.

30. Kung ang tinguha (sa pagka-glutton) dili ko malupigan daan, kondili motungha lang sa dihang hapit na ko mokaon, unsa man akong buhaton unya – biyaan ba nako ang pagkaon, o dili? – Sa dihang magkaon ka uban sa uban, ayaw pagdumili sa pagkaon: apan, sa pagtawag sa ngalan sa Dios, palagsa ang gana ug magkaon og igo ra; pahinumdumi ang imong kaugalingon nga kining pagkaon dali ra mausab ngadto sa

baho. Apan kon ikaw nag-inusara ug nagutom, magkaon og pan ug bisan unsang pagkaon nga imong makita, basta wala kay pagduha-duha niini.

31. Kinahanglan ba nga mangutana ang usa ka tawo sa mga tigulang bahin sa matag hunahuna nga motumaw sa iyang kasingkasing? – Dili kinahanglan nga mangutana kanila ang usa ka tawo bahin sa matag hunahuna nga motumaw sa iyang kasingkasing, kondili bahin lamang niadtong magpabilin sa sulod sa usa ka tawo ug magpahirap kaniya. Kini susama sa usa ka tawo nga, bisan daghan ang nakasamok kaniya, wala niya kini tagda ug dili niya kini hatagan ug pagtagad. Apan kon adunay motindog ug mosulong kaniya, iyasay niya ang maong butang sa maghuhari.

32. Kinahanglan ba nga supakon ang hunahuna nga nakigbisog batok kanato? – Ayaw pagsupak; kay gusto kini sa mga kaaway niining tinguha, ug (sa ilang pagtan-aw sa imong pagsukol) dili sila mohunong sa pag-atake; apan pag-ampo sa Ginoo batok kanila, ipadayag ang imong kahuyang sa Iyang atubangan, ug dili lang Niya sila palayoon, apan hingpit usab Niya silang laglagon.

33. Ang mga panan-awon sa gabii ug mga kahugawan mahitabo, usahay tungod sa garbo, usahay tungod sa pagkasawa, ug usahay pinaagi sa pagpanamastamas sa yawa. Mahitungod sa ikaduha, angay isulti nga kon sa atong bahin, ang garbo ug sobra nga pagpahimulos dili motabang sa kaaway, dili niya kini kanunay mabuhat. Sama sa usa ka magtutukod, kon dili niya makaplagan ang gikinahanglan nga materyales, magpaningkamot siya nga walay pulos; ingon usab ang yawa.

34. Gusto unta nako nga pugngan ang akong gana sa pagkaon ug pakunhodon ang kadaghanon sa pagkaon nga akong gikaon, apan dili nako mahimo. Bisan pa man ug makapakunhod ko usahay, pagkahuman sa mubo nga panahon mobalik ko sa akong kaniadto nga sukod; pareho usab kini sa pag-inom. Ngano man ni? – Walay bisan kinsa nga walay kalambigitan niini, gawas lang sa mga nakab-ot na sa pagkamatinahuron, sama sa usa nga miingon: *'Nakalimot ko sa pagkaon sa akong tinapay; tungod sa tingog sa akong paghungihong, ang akong mga bukog napilit sa akong unod'* (Salmo 101:5–6). Ang ingon nga tawo dali ra makab-ot ang pagkunhod sa pagkaon ug ilimnon; kay ang mga luha mao ang iyang tinapay – ug sa katapusan makaabot siya sa punto nga ginapakaon siya sa Espiritu Santo. Tumoo-a ko, igsoon, nakaila ko og usa ka tawo nga ingon ana ka-kalibre; kausa o kaduha sa usa ka semana, ug kasagaran pa gani, madani siya sa espirituhanong pagkaon, ug tungod sa katam-is niini makalimot siya sa pisikal nga pagkaon; apan sa dihang moabot na ang panahon sa pagkaon og pan, daw busog na siya ug dili na niya gusto mokaon niini, ug samtang nagakaon, pagsawayon niya ang iyang kaugalingon, nga nag-ingon: 'Ngano man nga dili ko kanunay aning kahimtanga?' Ug gusto pa gyud niya nga molambo pa gayud.

35. Unsaon pag-angkon sa ingon nga kahimtang? – Kung ang tanang hunahuna sa usa ka tawo mahimong usa ka bug-os nga nakatutok sa Dios; nan mosunod usab kining unod sa mga hunahuna nga nakatutok sa Dios – ug ang kalipay sa Espiritu motungha sa kasingkasing, nga nagapakaon sa kalag ug nagapabakod sa lawas, ug nagapalig-on kanila duha. Ang ingon nga tawo dili na maluya o mawadaan og paglaum; kay sukad niadto, si Jesus ang maglihok isip ilang Abogado, ug ibutang sila duol sa ganghaan sa maong dapit *'nga diin molayas ang tanang sakit, kasubo, ug pag-agah'* (Isa. 51:11)—ug natuman ang pulong sa Kasulatan kaniya: *'Kay diin ang imong bahandi, didto usab ang imong kasingkasing'* (Mat. 6:21). Ang pagpaubos maoy nagdala sa usa ka tawo niining kahimtanga.

36. Unsaon man pag-ila sa natural nga pisikal nga kahuyang (tungod sa pag-ayuno) ug sa hinungdan sa demonyo, ug pila ka pagkaon ang angay kan-on? – Mahitungod sa kahuyang, ingon ani akong isulti: kon ang lawas, samtang nagakaon sa adlaw-adlaw nga pagkaon (uban sa kasagarang sukod sa pagpugong sa kaugalingon), mahuyang, kini tungod sa mga demonyo; kon dili (kon sobra ang sukod sa pagpugong sa kaugalingon), natural nga kahuyang kini. Ang kasagarang lebel sa pagpugong sa kaugalingon mao ang pagbangon gikan sa lamisa nga medyo dili pa kaayo busog, sama sa gisugo sa mga tigulang alang sa mga bag-o pa nagsugod. – Kung ang usa ka tawo pagkahuman nakatukod niini, ug sa mas taas nga lebel sa pagpugong sa kaugalingon, nan, tungod kay naandan na niya kini, dili na niya malikayan ang paghibalo kung pila ang angay niyang kan-on.

37. 'Amo akong ipangamuyo; dako kaayo ang akong kasubo.' – Kadtong tinuod nga nag-antos sa kalibutan pinaagi sa paglahutay ug kasubo makaabot sa sukdanan sa pagkahamtong. O pinalanggang igsoon! – Ang Ginoo mitugot sa krus – dili ba usab kamo maglipay sa inyong mga kasubo, nga ang pag-antos niini magdala kaninyo sa Gingharian sa Langit? Maayo nga timaan nga kamo masubo. Wala ba kamo kahibalo nga ang mga kasubo ug mga tukso modaghan kon ang Ginoo nag-andam sa Iyang grasya alang sa usa ka tawo?

Ug sa kinatibuk-an, ayaw pagpangita og pahulay sa lawas gawas kon ipadala kini kanimo sa Ginoo, kay ang pahulay sa lawas makalilisang sa Ginoo. Ug ang Ginoo miingon: *'Sa kalibutan, mag-antos kamo'* (Juan 16:33).

38. Unsa nga adlaw-adlaw nga pagkaon ang angay itigom sa usa ka tawo para sa iyang kaugalingon? – Kung magtigom ka og adlaw-adlaw nga pagkaon para sa imong kaugalingon sa imong selda, mopahinabo kini og kabalaka ug panagbangi. Kontento ka sa bisan unsa nga ipadala sa Dios. *'Ang nagalakaw sa pagkamatarung nagalakaw sa paglaum'* (Hulagway 10:9).

39. Sa pagbasa sa mga Salmo, kinahanglan ba nga basahon ang *'Amo'ng Amahan'* pagkahuman sa matag Salmo? – Igo na nga basahon ang *'Amo'ng Amahan'* kaisahan.

40. Sunda ang dalan nga among gisundan usab, nga nagsunod sa mga tiil sa atong mga Amahan. Wala ko hinumdumi nga sa dihang nakab-ot namo ang hingpit nga kalinaw, among kini gipahimuslan; apan naningkamot kami sa tanang paagi nga isagol ang gamay nga kasakit ug kasubo gikan sa tanang kilid, nga nagahadlok kaniya nga miingon: *'Gitigom nimo ang imong mga maayong butang sa imong sabakan'* (Lucas 16:25), ug hinumdumi nga *'kinahanglan kita moagi sa daghang kasakit aron makasulod sa gingharian sa Dios'* (Buhat 14:22). Busa mao kini among gibuhay bisan pa sa daghang kabtangan nga miabot sa among kamot, ug ang Dios ra ang nakahibalo sa among pagkinabuhi sa kakabus, alang kaniya nga nahimong pobre alang kanato. – Dili maayo nga mangita og kalinaw sa hunahuna sa tanang butang. Ang bisan kinsa nga mangita niini nagkinabuhi alang sa iyang kaugalingon ug dili alang sa Dios; kay ang ingon nga tawo dili makapailawom sa iyang kaugalingong kabubut-on.

41. Gusto sa Ginoo nga imong tan-awon ang matag tawo nga labaw pa kanimo. Tuman sa tanang butang ang imong espirituhanong amahan, ug buhata ang bisan unsa nga iyang isulti kanimo, bisan kini mahitungod sa pagkaon, ilimnon, o bisan unsang laing butang. Kung ikaw pasipalahan, lipaya; kini mapuslanon kaayo para kanimo. Kung ikaw pasipalahan, pag-antus niini; *'kay ang bisan kinsa nga magpadayon hangtod sa katapusan maluwas'* (Mat. 10:22). Pasalamat ang Dios sa tanang butang; kay ang pagpasalamat mangamuyo sa Dios alang sa atong mga kakulian. Sa tanang butang ug sa tanang panahon, hukmi ang imong kaugalingon nga usa ka makasasala ug nalimot sa dalan – ug ang Dios dili ka hukman; pagpaubos ka sa tanang butang ug makadawat ka ug grasya.

42. Sa tanang kahintang, magpaubos kita; kay ang mapainubuson nagahigda sa yuta, ug kinsa man ang nagahigda sa yuta—asa pa kaha siya mahulog? Apan ang naa sa kahitas-an dali ra mahulog. Kung kita nakapanamastamas ug matul-id, dili kini gikan kanato, kondili usa ka gasa gikan sa Dios; kay *'ang Ginoo nagabangon sa mga nahulog ug nagahatag panan-aw sa mga bulag'* (Salmo 145:8).

43. Ang sakit mao ang pahimangno sa Dios kanato, ug kini nagaluyo aron magahatag kanato og kauswagan, kon magpasalamat kita sa Dios. Dili ba si Job usa ka matinud-anong higala sa Dios? Bisin pa niana, unsa kaha ang iyang wala gisagop, samtang nagapasalamat ug nagapanalangin sa Dios? – Ug ang iyang paglahutay sa katapusan nagdala kaniya sa usa ka himaya nga walay sama. Pag-andam og gamay nga paglahutay (sa imong sakit), *'ug makita nimo ang himaya sa Dios'* (Juan 11:40). – Ug kung dili ka makapasa (samtang masakit), ayaw pagmahay; ang Dios dili magkinahanglan sa bisan kinsa og buhat nga labaw pa sa ilang kusog. Labaw pa, unsa man ang pag-ayuno kondili usa ka disiplina sa lawas, nga gituyo aron mapailalom ang himsog nga lawas ug mahimong maluya batok sa mga tinguha, sumala sa giingon sa Apostol: *'Sa diha nga maluya ako, diha ako kusgan'* (2 Cor. 12:10). Ang sakit usa ka mas dako nga silot kaysa niini, ug giuhap kini ingon nga kapuli sa pag-ayuno – sa tinuod, mas bililhon pa kini kaysa sa pag-ayuno. Kinsa man ang makapailob niini uban sa pagkamapailubon, nga nagpasalamat sa Dios, makadawat pinaagi niining pagkamapailubon sa bunga sa ilang kaluwasan. Imbis nga pahuyangon ang kusog sa lawas pinaagi sa pag-ayuno, kini napahuyang na daan sa sakit. Busa, pasalamat ang Dios nga nakaluwas ka sa kahago sa pag-ayuno. Bisin pa man kung mokaon ka og napulo ka beses sa usa ka adlaw, ayaw kabalaka; dili ka pagahukman tungod niini, kay dili man nimo kini ginabuhay aron lang mapalipay ang imong kaugalingon.

44. Tungod sa pagka-inggit (sa mga bunga sa pagtuo), ang mga demonyo magtudlo kanato og kawalay pagtuo; ug kon dawaton nato kini, mahimo kitang ilang mga ulipon ug kauban sa sala.

45. (*Adlaw-adlaw nga mga pagbansay*). Kinahanglan nimong praktison ang pagkanta sa mga Salmo gamay, ug ang pag-ampo sa tingog gamay (pag-ampo gikan sa memorya); kinahanglan usab nimo og panahon aron susihon ug bantayan ang imong mga hunahuna. Sa pag-awit sa mga salmo ug pag-ulit sa mga pag-ampo sa hunahuna, ayaw pagbutang og hugot nga limitasyon sa imong kaugalingon, kondili buhata lang kutob sa makaya sa gahum nga gihatag kanimo sa Ginoo; ug ayaw usab pasagdi ang pagbasa ug hilom nga pag-ampo. Gamay niini, gamay ni ana, ug sa ingon malipay ang Dios sa imong adlaw. Ang atong mga balaang amahan

wala'y pirming lagda, apan sa tibuok adlaw ilang natuman ang ilang lagda: nag-awit sila og mga salmo sa pipila ka gutlo, nag-ampo sila gikan sa hunahuna sa pipila ka gutlo, ilang gisusi ang ilang hunahuna sa pipila ka gutlo, ug, bisan gamay ra, ilang gitagad ang ilang pagkaon – ug gibuhat nila kini tanan uban sa kahadlok sa Dios. Kay giingon: '*Bisan unsa ang inyong buhaton, buhata kini tanan alang sa himaya sa Dios*' (1 Cor. 10:31).

46. Ayaw tugoti nga ang kaaway makabalisa kanimo sa imong kasakit. Naa bay pagsulay o kasakit nga moabot sa bisan kinsa nga walay pagtugot sa Dios? Dili. Gitugotan kini sa Dios alang sa kaayohan sa atong mga kalag, samtang ang yawa nagpresentar kanato sa mga butang sa lain nga paagi, sama sa iyang gibuhat sa dihang iyang gipahawa ang atong unang mga ginikanan gikan sa Paraiso. – Apan wala nato kini hunahuna, ug, kalimtan nato nga ang Dios nagpadala kanato og mga pag-antos aron limpyohan kita gikan sa tanang kahugawan, kita mabalaka ug mawadaan og paglaum. – Kung gusto ka maluwas, ayaw saligi ang imong kaugalingong hunahuna; kay ang mga demonyo nagtanum og dautang binhi sa sulod nimo ug nagpresentar og usa ka butang imbis sa lain. Ayaw gayud pagpasangil sa bisan kinsa sa bisan unsa, kondili sa tanang butang paningkamoti nga malipay ang imong isigkatawo. Ug ayaw pagdala og dautang hunahuna bahin sa bisan kinsa; kay pinaagi niini ikaw mismo mahimong dautan, tungod kay ang dautan maghunahuna og dautan, ug ang maayo maghunahuna og maayo. Sa dihang moabot kanimo ang hunahuna: '*Nagaestorya sila bahin kanako*' – hibaloa nga kini ang kaaway nga naghungihong kanimo. Ayaw gayud pagtipig og ingon ana nga mga pagduhaduha. Pag-antus sa tanan, uban sa kalipay ug pagmalipayon; kay dako kaayo ang ganti sa pagkamapailubon. Ug ayaw pagtuo sa mga demonyo; kay ang ilang ipakita kanimo dili tinuod: naningkamot lang sila nga malibog ka sa bisan unsang paagi.

47. ('Laing insulto'). Natingala ko sa imong pagkainosente, igsoon. Nagtuo ba gyud ka nga mohunong gayud ang yawa sa pagtuptop sa bisan kinsa? – Labaw pa, masaway ba nato ang mga gihuptan sa demonyo, nga mahulog sa yuta ug magbula ang baba? – Sa samang paagi, dili nato masaway ang mga ginaduso sa yawa aron mosupak ug mosalaway kanato. Dili sila ang angay basulon, kondili ang kahiligon ug ang nagpukaw niini. Ang kaaway naglibog kanimo – ug dili nimo tan-awon ang imong kaugalingong mga sala, apan klaro kaayo nimo makita ang mga sala sa imong isigkatawo; pirmi nimo hisgutan ang mga kalapasan sa imong igsoon, samtang nakalimot ka sa imong kaugalingon. – Ug kinsa ba ikaw, aron motan-aw sa mga sala sa uban? – Hinumdumi si Lazaro – unsa kadugay siya nag-antos, salamat sa Dios?

48. 'Nakahulog ko sa mga pantasya (mga makauwaw sa akong pagkatulog).' – Gitugotan kita sa Dios nga mahulog sa mga pantasya ug uban pang mga pagka-adik aron mailhan nato ang atong kaugalingong kahuyang, ug ibutang ang atong pagsalig ug paglaum dili sa atong kaugalingon, kondili kaniya ra gayud. – Apan ayaw paghunahuna nga mosugot kami sa mga pantasya ug uban pang mga pagka-ambisyoso tungod sa kabubut-on sa Dios; kundi, gitugotan sa Dios nga mahitabo kini kanamo tungod sa among kaugalingong kapabaya-an, ug tungod sa Iyang gugma sa katawhan, gigamit Niya ang dautan (nga nagpakita sa sulod nato) aron madala kita sa pagpaubos alang sa atong kaluwasan. Busa, ilhi kung kinsa ka, ug ipakumbaba ang imong kaugalingon dili lamang sa atubangan sa Dios kondili usab sa atubangan sa mga tawo, ug itugyan ang tanan nimong kabalaka Niya nga makahimo sa pagbuhat og labaw pa gayud kay sa atong pag-ampo o hunahuna.

49. 'Gikapoy na ko sa mga tukso'. – Ayaw kawala'g kadasig, igsoon; ang Dios wala ka biyai ug dili ka biyai. Hibal-i nga ang paghukom nga gipahayag sa Ginoo batok sa atong amahan nga si Adan: '*Pinaagi sa singot sa imong nawong mokaon ka sa imong pan*' (Gen. 3:19), dili mausab. Sama sa bulawan, nga gipino sa pugon, mahimong putli ug angay alang sa korona sa hari, ingon usab ang tawo, nga gipino sa kasubo—kon kini iyang pag-antuson uban sa pagpasalamat—mahimong anak sa gingharian. Tungod niini, tuohi nga ang tanan nga mahitabo kanimo nag-alagad sa imong kaayohan, aron ikaw usab makab-ot ang kaisog sa atubangan sa Dios.

50. (*Alang sa masakiton nga nawagtang ang paglaum*). Pagninilayi ang mga pag-antos sa atong Manluluwas—sama sa ikaw usab nag-antos uban Niya sa mga insulto, sa mga samad, sa mga pagdaot, sa pagpanamastamas nga gilud-an, sa pagpanamastamas sa mapula nga kapa, sa kaulaw sa korona sa mga tunok, sa suka nga gisagol sa pait, ang kasakit sa pagpasak sa mga pakong, ang pagtuslok sa bangkaw, ang pagbubo sa tubig ug dugo – ug kuhaa ang kahupayan gikan niini alang sa imong kaugalingong mga kasakit. Dili pasagdan sa Ginoo nga walay pulos ang imong paningkamot. Gipasagdan Niya nga makasinati ka og gamay nga sakit aron dili ka mahimong estranghero sa mga Balaan sa diha nga makita nimo sila niadtong takna nga nagbunga sa bunga sa ilang mapasensyong pag-antos ug paghimaya, kondili mahimong kauban nimo sila ug si Jesus sa pag-ambit sa kaisog sa atubangan Niya uban sa mga Balaan. Ayaw pagmasubo, busa; wala ka

kalimti sa Dios, apan ginahatagan ka Niya og pagtagad sama sa Iyang kaugalingong tinuod nga anak, ug dili sama sa *usa ka 'mananapaw'*.

51. Hinaut nga ang atong dakong Igsoon maghatag og tabang kanato tanan; ang akong pasabot mao ang atong Ginoong Jesu-Cristo, nga malipayong naghimo kanato nga Iyang mga igsoon (Heb. 2:11). Ug kita nahimo na gayud nga ingon niini, ug ang mga Anghel nagpanalangin kanato. – O, kinsa bay atong igsoon! Ang Gamhanan, aron lig-onon kita; – Ang Kusgan, aron ipaambit kanato ang mga gipanguha sa pakig-away; – Ang Kumander, aron patyon ang atong mga kaaway nga mosulong kanato sa gubat; – Ang Mananambal, aron tambalan ang atong sulodnong kaugalingon, kauban ang atong gawasnong kaugalingon, nga gipasakop ang ikaduha sa una; – Usa ka Magpakaon, aron pakaonon kita sa espirituhanong pagkaon, – Ang Buhing Usa, aron suportahan kita, – Ang Maloloy-on, aron kaloy-an kita, – Ang Dato sa kalooy, aron ipakita kanato ang pabor, – Ang Hari, aron himuon kitang mga hari usab, – Ang Dios, aron himuon kitang mga dios usab. – Busa, sa pagkahibalo nga ang tanang butang makita Niya, pag-ampo Kanya – ug Tumanon Niya ang hangyo sa imong kasingkasing, basta dili nimo Siya pugngan.

52. Hinaut nga ang Ginoong Jesus, nga miingon, *'Pangayo, ug kamo makadawat'* (Juan 16:24), matuman ang tanan ninyong hangyo. Andama lang ang imong panimalay, human nimo kini limpyohan pag-ayo, aron madawat nimo ang mga gasa sa Dios. Kining mga gasa mapreserbar lamang sa usa ka limpyo nga panimalay – ug didto ra kini magbuga sa ilang humot, diin walay hugaw. Ang bisan kinsa nga makatagamtam niini mahimong langyaw sa daang pagkatawo, gipako sa krus sa kalibutan, sama sa kalibutan kaniya, ug magpuyo kanunay sa Ginoo. Bisan unsa pa ka kusog sa pagbunggo sa mga balod sa kaaway, dili nila mabungkag ang iyang barko; ug sugod niadto nahimo siyang kahadlok sa iyang mga kaaway—kay makita nila ang balaan nga selyo kaniya—ug samtang siya nagkadako nga kaaway nila, nagkadako usab siya nga matinud-anon ug mahigugmaong higala sa Dakong Hari.

53. Ayaw tugoti nga ang kabalaka nga gipahinabo sa demonyong mga kahiligon ug pantasya makabalaka kanimo. Tuohi nga, bisan pa man ginasamokan ug gitintal kita sa mga demonyo, dili sila magmalampuson sa bisan unsang buhaton nila, kundili mapalambo pa gani nila ang atong pagkamaayo, basta magbantay kita sa atong kaugalingon aron mapadayon ang gamayng paglahutay. Busa, ayaw natong pahuyangon ang atong paningkamot, aron dili nato mawala ang mga saad nga gihatag kanato sa atong mahigugmaon ug maloloy-on nga Dios. Naa Niya ang gahum sa paghatag, ug ang atong buluhaton mao ang pagpreserba. Ug ayaw katingala nga, human sa balaan nga mga saad sa Dios ug sa Iyang walay pag-usab nga mga gasa, ang mga demonyo usab mopataas sa ilang makauwaw nga mga tinguha batok kanimo, nga naglaum nga makawat ang imong dili masukod nga bahandi, apan hinumdumi kung unsa sila ka walay hiya sa dihang, pagkahuman nga ang Dios mismo nagpamatuod kang balaan nga Job, ilang gipatawag ang ingon nga mga tukso ug pag-antos batok kaniya aron pabagsakon kini nga haligi sa pagkamapailubon; apan wala nila siya mapildi, ni makapanguha sa mga bahandi sa iyang masidlak nga pagtuo ug pagkamapasalamat. Ang bulawan ginapahapsay pinaagi sa kalayo, mao usab ang matarong pinaagi sa daghang mga pagsulay. Gitugotan sa Dios nga bisan pa sa Iyang espesyal nga pagpamatuod mahitungod sa matarong, ang Iyang alagad masulayan, alang sa mas dako nga dungog ug himaya sa Ginoo ug hingpit nga kapildihan sa Iyang mga kaaway. Busa, ayaw kawala'g kadasig. Ang mga selyo sa mga saad nagpabilin nga buo; *'apan maghulat sa Ginoo'* (Salmo 26:14); *'ang magpadayon hangtod sa katapusan maluwas'* (Mateo 24:13), mahitungod kang Kristo Hesus nga atong Ginoo.

54. (*Mga Tubag*). – Ang kagubot sa imong hunahuna mitumaw tungod kay pabagu-bag-o ang imong kasingkasing. – Dili nimo kinahanglan hingpit nga likayan ang bino, kondili inumon kini sa hustong sukod. – Ang pagkatulog samtang naglingkod sa katapusan mosangpot sa pagpaubos. – Sa kinatibuk-an, bisan pa man, itugyan nimo ang imong kaugalingon hingpit sa Dios, sa pagrespeto kaniya.

55. Pagbantay sa imong kaugalingon; gusto ka tuksuhon sa mga demonyo ngadto sa mga butang nga gamay ra'g kapuslanan, sama sa: pagkatulog samtang naglingkod, o dili paggamit og unlan – nga pareho ra sa *'menta, komino ug anyos'* – ug ilang itanom sa imong hunahuna *ang ideya sa 'pagpasagad sa mas dagkong butang sa balaod'* (Matt. 23:23), nga mao ang pagpahunong sa kasuko, pagpahunong sa pagkasuko-suko, ug pag-angkon sa pagsunod sa tanang butang. Itanom nila kini nga mga butang sa sulod nimo aron mapoy ang imong lawas, diin ikaw masakiton ug, sa panginahanglan, magkinahanglan ka og humok nga higdaanan ug lain-laing pagkaon; apan, kontento na ka sa usa ka ulohan sa higdaanan ug pahulay diha uban sa kahadlok sa Dios. Isulod sa imong kaldero ang sagol sa mga espirituhanong tambal, sama sa: pagpaubos, pagsunod, pagtuo,

paglaum, ug gugma; kay kinsa man ang adunay niini, nag-andam og usa ka kombiyerto para kang Kristo, ang Hari sa Langit.

56. 'Nadala ko sa usa ka blasphemous nga hunahuna.' – Dugay na sukad ang blasphemous nga demonyo, nga nagaguba sa mga kalag nga modawat kaniya, misugod batok kanimo. Gikuptan ka niya sa yugo (ang kadena sa liog – ang mga kahuyang), aron patyon ka. Oh, unta dili tugotan sa Dios nga matuman niya ang iyang kabubut-on kanimo (2 Tim. 2:26). – Apan ayaw pag-awhag. Ang Dios, nga midawat sa imong paghinulsol, nagatindog sa imong atubangan. Pagmata gikan sa limbong sa pagkaulipon – ug labaw sa tanan, pugngi ang imong kasuko ug kapungot, kay kini magdala sa usa ka tawo ngadto sa dautang pagpanamastamas batok sa Dios; kuhaa kaisa ang pagpaubos, nga nagasunog sa mga demonyo; ang pagsunod, nga nag-abli sa dalan aron makasulod ang Anak sa Dios sa usa ka tawo; ang pagtuo, nga nagaluwas sa tawo; ang paglaum nga dili makapahiya sa bisan kinsa; ug ang gugma, nga nagpugong sa tawo nga dili mahimulag sa Dios. Wala nimo tagda ang pag-amuma niining mga hiyas; sa baylo, gipili nimo ang ilang sukwahi—kasuko, kainit sa ulo ug hingpit nga pagkaguba—ang blasphemya nga gihisgutan sa ibabaw. Apan paningkamoti nga usbon ang imong mga dalan, pinaagi sa pagpamalandong sa kaayo sa Dios ug paghunahuna kung pila ka panalangin ang gihatag sa Ginoo. – Gipasaylo na ang nangagi, apan usabaha ang imong mga buhat sugod karon. – Sulod sa 40 ka adlaw, maghinulsol ka sa Dios, nga magbuhat og tulo ka pagyuko matag adlaw ug moingon: 'Pasayloa ako, nga nakasupak batok Kanim, akong Dios!' ug ipahayag Siya sa imong mga ngabil nga nakasupak, tulo ka beses matag adlaw, nga moingon: 'himaya kanimo, akong Dios, ug bulahan ka hangtod sa kahangturan – Amen!' – Ug ayaw na pagbalik sa maong sala, basi pa mahitabo kanimo ang mas grabe pa. Tungod sa pagkawalay pagbati sa imong kasingkasing, nasuko ka, ug gikan sa kasuko, nabulag ka sa Balaang Komunyong: tungod kay hingpit kang naipit, nahulog usab ka sa bangag sa panamastamas. – Ug kon wala ang nag-apil nga kamot sa maloloy-on nga Dios ug ang mga pag-ampo sa mga Santo, ang imong kalag unta nahulog sa pagkaguba sa kawad-on sa paglaum. Tan-awa, pinaagi kanako, ang labing gamay sa tanan, ang Dios nagasulti kanimo: nakasala ka – ayaw na pagsalikway pag-usab. Pag-ampo usab alang sa imong nangagi nga mga sala. Ang Dios maloloy-on ug, kon gusto nato (nga usbon ang atong mga dalan), pasayloon Niya ang atong mga sala.

57. (Nasubo ko kang Abba tungod kay giuna niya ang uban.) Igsoon! Gitatemptar nimo ang imong kaugalingon. Wala ba ka kahibalo nga *'ang matag-usa gitemptar kon siya madani ug maengganyo sa iyang kaugalingong tinguha'* (Santiago 1:14)? – Ayaw tagda ang bisan kinsa gawas sa imong kaugalingon, ug ayaw usisa ang mga buluhaton sa uban, kay kini walay kapuslanan para nimo sa bisan unsang paagi. – Ug tan-awa kung giunsa sa Yawa pagsamok sa imong kasingkasing pinaagi sa ingon ana ka gamay nga butang. – Busa, bangon, nga gipahupay sa kamot sa Dios, – ug ayaw salig sa imong kaugalingong hunahuna, diin ginapakita sa mga demonyo kanimo ang ilang gusto.

58. (Kung gitanyag kanimo ang kahigayunan sa pagbuhat og butang nga nagpasabot og dungog). Pag-amping nga dili ka malingaw sa pagdawat og dungog alang sa bisan unsa, ug ipakita ang pagsunod nga makapalayas sa pagsupak, nga gikaligtaan sa Dios ug sa mga nagahigugma kaniya. Piglambigit sa pagsunod, nga nagataas sa usa ka tawo ngadto sa langit ug nagahimo sa mga makab-ot niini nga susama sa Anak sa Dios.

59. (Unsaon pagsugod sa paghinulsol?) Kung gusto nimo magsugod sa paghinulsol, hunahuna ang gibuhay sa babaye nga nakasala: *'gipauga niya ang mga tiil sa Ginoo sa iyang mga luha'* (Lucas 7:38). Ang paghilak makapahugas sa sala sa tanan. Apan makab-ot sa usa ka tawo ang paghilak pinaagi sa paningkamot, pinaagi sa daghang pagtuon sa Kasulatan, paglahutay, pagpamalandong sa makalilisang nga paghukom ug sa walay katapusang kaulaw, ug pinaagi sa pagdumili sa kaugalingon, ingon sa giingon sa Ginoo: *'Ang bisan kinsa nga gustong mosunod kanako kinahanglan magdumili sa iyang kaugalingon, magkuha sa iyang krus, ug mosunod kanako'* (Mateo 16:24) Ang pagdumili sa kaugalingon ug pag-ako sa imong krus nagpasabot: pagbiya sa imong kaugalingong kabubut-on sa tanang butang ug pagtan-aw sa imong kaugalingon nga walay bili.

60. (Tungod sa kahuyang sa akong lawas, dili ko makigbisog sama sa gibuhay sa mga Amahan). Kung huyang ka ug dili ka makasustiner og daghan, buhata lang ang imong makaya, magkaon ug mag-inom og gamay nga kulang sa imong gikinahanglan; kay gidawat sa Dios ang duha ka mite sa balo nga babaye ug nalipay Niya niini labaw pa kay sa tanan. – Tudloi ang imong kaugalingon nga dili magpasagad sa uban, – ug maluwas ka.

61. Ang mga hunahuna nga motumaw sa akong sulod nagaingon: 'Lakaw ngadto sa layong yuta, ug didto ka maluwas.' – Gikan kini sa kaaway, nga nagtanyag niini kanimo ubos sa pagkunwaring kamatuoran,

aron, human ka niyang pasipalahan, mahimo ka niyang usa ka butang sa tukso para sa kadaghanan, aron ikaw usab mag-antos sa silot alang kanila. – Apan gisulod ka niini tungod sa imong katamaran ug garbo. Ang mga demonyo nagdugang sa ilang kaugalingong limbong sa imong katamaran ug garbo, aron laglagon ang imong kalag. Busa, pag-amping pag-ayo sa imong kaugalingon, ug pakigbisog batok niining mga hunahuna, pagpahawa sa katapulan ug garbo; ayaw pagbuhat sa bisan unsa sumala sa imong kaugalingong gusto, ug ayaw dawata ang mga hunahuna ug pagpangatarungan sa kaugalingon nga motumaw sa sulod nimo: kay kon dili, makasinati ka og grabeng pagkahulog. Magbaton ka og pagkamapailubon, ug kini magwagtang sa imong kagawasan sa paglihok sumala sa imong gusto batok sa imong isigkatawo, ang hinungdan sa tanang dautan sa tawo; ilabay ang tanang kabalaka, ug malaya ka sa pag-alagad sa Dios; mamatay ka sa tanang tawo, ug mahimo kang langyaw; tan-awa ang imong kaugalingon nga walay bili, ug dili masamok ang imong hunahuna; ayaw hunahuna nga nakabuhat ka na og bisan unsang maayo – ug ang imong ganti mapreserbar nga hingpit para kanimo. Dugang pa, hinumdumi nga dili ka magpabilin sa lawas sa dugay, ug paningkamot nga buhaton ang ingon nga mga butang aron sa adlaw nga kana makasulti ka nga may kaisog: *'Naghikay ako sa akong kaugalingon ug wala ako mapakyas'* (Salmo 118:60). Igsoon! Dili makabuhi nga walay paningkamot, ug walay bisan kinsa nga gikoronahan nga walay pakigbisog. Pugos ang imong kaugalingon sa pagpaningkamot alang sa imong kaluwasan – ug ang Dios motabang kanimo, *'nga nagahandom nga ang tanan nga mga tawo makaluwas ug makahibalo sa kamatuoran'* (1 Tim. 2:4).

62. Dili tanan nga nagpuyo sa usa ka monasteryo usa ka monghe, apan ang usa ka monghe mao ang nagpatuman sa kinabuhi sa pagkamonghe. Miingon ang Ginoo: *'Dili ang tanan nga moingon kanako, 'Ginoo, Ginoo,' makasulod sa Ginghamlan sa Langit, kondili ang mga buhaton ang kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 7:21). Igsoon! Ngano man nga tugotan nimo ang kaaway nga mag-uyaw kanimo ug ipahimutang ka sa katalagman sa pagkahulog? – pangutana nimo – apan wala ka magbuhat og paningkamot sa pagtuman sa gisulti kanimo. Mangutana ka pag-usab ug walay pulos nga ipasa kini sa uban tungod sa tinguha nga malipay ang mga tawo – ug pinaagi niini mapugngan nimo ang imong kaugalingon sa pag-uswag sa hustong panahon. Gihatag kanato ang panahon aron, sa diha nga mailhan nato ang atong mga pagka-uyamot, magpaningkamot kita sa pagtul-id niini, nga nagahilak ug nagasubo. Kung, samtang naa ka sa imong selda, maglayas ang imong hunahuna, pasanginli ang imong kaugalingon niini, ug ipahayag ang imong kahuyang sa atubangan sa Dios.

63. Ang bisan kinsa nga gustong mahimong monghe dili gayud magbuot sa iyang kaugalingon sa bisan unsang butang. Si Kristo nga Ginoo, sa pagtudlo kanato niini, miingon: *'Miabot ako sa kalibutan, dili aron buhaton ang akong kaugalingong kabubut-on'* (Juan 6:38). Apan kon buhaton nimo ang usa ka butang samtang gisalikway nimo ang lain, ipakita nimo nga mas maalam ka kaysa kaniya nga nagmando kanimo, ug kini sama sa pagpakatawa kanimo sa mga demonyo. Busa, kinahanglan ka mosunod sa tanang butang, bisan pa kon sa imong pagtan-aw ang gisugo nga buluhaton dili walay sala. Ang Abba nga nagsugo niini kanimo ang magdala sa imong sala, ug siya ang manubag para kanimo. Kon ang buluhaton sobra ka dili kombinyente o delikado para kanimo, o labaw pa sa imong kusog, ipasabut kini sa Abba, ug buhata ang iyang gusto.

64. (Sa dihang makig-istorya ko, malumos ko ug mawala ang akong kaugalingon; pagkahuman, mabungot ko ug masubo.) Aron mapugngan ang mga maluya nga mahulog niini, ug sa gugma sa himaya, kinahanglan gyud nila nga likayan ang sobra nga pakig-istorya ug tapuson ang panag-istoryahanay, maghimo og pasangil ug molayo sa mga nagasulti. – Kung ang panag-istorya mapuslanon ug dili makababag sa mas importante nga butang, pabilin ka samtang nag-istorya sila; apan kung ang panag-istorya walay pulos, ingna: *'Pasayloa ko, huyang ko,'* ug paalam na.

65. Unsaon man paglihok sa pagtagbo sa uban? Sa pagtagbo sa bisan kinsa, magpugong ka sa pag-abi-abi lang; unya ingna: *'Ampi-a ko, paingon ko sa pag-atiman sa pipila ka buluhaton,'* ug paikyas. Ug kon pangutan-on ka bahin sa usa ka butang, ug kabalo ka sa tubag, ingna kini ug padayon; apan kon wala ka kahibalo, ingna: *'Wala ko kahibalo,'* ug padayon.

66. Gusto nakong tapuson ang mga panagtigom sa katilingban: buhaton ba nako kini dayon, o hinay-hinay? – Kung tapuson nimo kini sa usa ka higayon, makakaplag ka og kalinaw; kung dili, ikaw ang hinungdan sa daghang kasakit alang sa imong kaugalingon ug sa uban.

67. (Usa ka pasyente nangutana kung dapat ba siyang mobasa og mga medikal nga libro.) Basaha kini, apan samtang nagabasa ka niini, o samtang mangutana ka sa bisan kinsa bahin sa medikal nga pagtambal, ayaw kalimti nga kung walay Diyos, walay bisan kinsa ang makadawat og pag-ayo. Ang bisan kinsa nga magdedikar sa arte sa medisina kinahanglan magdedikar sa ngalan sa Dios, ug ang Dios motabang kaniya.

Ang arte sa medisina dili makababag sa pagkamatindug-anon sa usa ka tawo; apan praktisiha kini ingon usa ka kahanas, alang sa kaayohan sa mga igsoon. Bisan unsa pa ang imong buhaton, buhata kini uban sa kahadlok sa Dios, ug maluwas ka pinaagi sa mga pag-ampo sa mga Santo.

68. 'Nabisi ako sa tibuok adlaw – ug kini nagpugong kanako sa paghinumdom sa Dios.' – Usahay mahitabo nga ang usa ka tawo makadungog ug daghan mahitungod sa usa ka piho nga lungsod, apan sa diha nga mosulod siya niini, dili niya mabantayan nga kini mao gayud ang lungsod nga iyang nadunggan. Ingon usab, igsoon, ginagugol nimo ang tibuok adlaw sa paghinumdom sa Dios ug dili nimo kini mabantayan. Ang pagbaton og sugo ug ang paningkamot sa pagtuman niini ingon sa kaugalingon sa Dios—dinhi makita ang pagsunod ug ang paghinumdom sa Dios.

69. Nanginahanglan kita og pagkaon matag-adlaw, apan dili nato kini kan-on uban ang dakong kalipay. Sa diha nga mokaon kita, magpasalamat sa Dios nga mao ang nagahatag niini, ug pasanginlihon ang atong kaugalingon nga dili kita takus, unya ang Dios mosiguro nga kini magamit alang sa atong pagkabalaan ug panalangin. Ingon usab, kung nagkinahanglan ka ug usa ka butang ug malampuson ka sa pag-angkon niini, pasalamat ang Dios nga motabang kanimo, ug pasangini ang imong kaugalingon nga dili ka angay; ug ang Dios mopalayo kanimo sa tanang pagkapilit niini.

70. Ang tanan naghigugma sa ilang silingan sumala sa ilang makaya; apan ang sukod sa hingpit nga gugma mao ang paghigugma sa silingan sama sa paghigugma sa kaugalingon, alang sa gugma nga aduna sa tawo alang sa Dios. – Ang mga batan-on dali ra mahulog tungod sa ilang buang nga gugma sa usag usa ug tungod kay magkatigom sila alang sa pribadong pakighinabi. – Ang sukod sa ilang gugma alang sa usag usa mao kini: dili magpanamastamas sa usag usa, dili magdumot sa usag usa, dili magpasipala sa usag usa, dili mangita sa kaugalingong kaayohan lamang, dili maghigugma sa usag usa tungod sa pisikal nga kaanyag o alang sa bisan unsang pisikal nga tinguha, ug dili maglingkod-lingkod nga walay gikinahanglan nga rason, aron dili sila mahulog sa pagka-bastos, nga nagaguba sa tanang bunga sa kinabuhi sa usa ka monghe ug nagahimo kaniya nga sama sa usa ka uga nga kahoy.

71. 'Gusto kong maluwas, apan wala ko kahibalo sa dalan paingon sa kaluwasan.' – Igsoon! Ang Dios, pinaagi sa Balaang Kasulatan ug pinaagi sa mga Amahan, gipakita kanato ang dalan paingon sa kaluwasan, nga nag-ingon: '*Pangutan-a ang imong amahan, ug isulti niya kanimo; ang imong mga katigulangan, ug isulti nila kanimo*' (Deut. 32:7). – Busa, kon dili ka gusto malimot sa bahin sa kaluwasan, ayaw pagbuhat og bisan unsa nga wala ka nakigsabot una sa imong mga espirituhanong amahan, ug dili ka malimot pinaagi sa grasya sa Dios, '*nga gusto nga ang tanan nga tawo maluwas ug makaabot sa kahibalo sa kamatuoran*' (1 Tim. 2:4).

72. 'Usa ka hunahuna ang nagsulti kanako nga kon moadto ko sa lain nga lugar ug magpuyo nga nag-inusara, makab-ot nako ang hingpit nga kahilom.' – Ang atong Ginoong Jesu-Kristo, sa wala pa ang krus, mitugot sa daghang mga pag-antos ug mga insulto, ug pagkahuman niini lamang Siya misaka sa krus. Sa samang paagi, walay makab-ot sa hingpit ug mabungaon nga kahilom ug sa uban pang balaan ug hingpit nga kinabuhi gawas kon mag-antos una sila uban ni Kristo (pinaagi sa magpuyo uban sa ilang mga igsoon) ug mag-antos sa tanan Niyang pag-antos, nga naghinumdom sa mga pulong sa Apostol: '*Kung mag-antos kita uban Niya, pagahimayaon usab kita uban Niya*' (Roma 8:17). Ayaw paglimbong sa imong kaugalingon; walay lain dalan paingon sa kaluwasan gawas niini.

73. (Alang sa masakiton). Niabot kanimo kini nga sakit aron dili ka molakaw paingon sa Dios nga wala pa magbunga. Kung imo kini pag-antuson ug magpasalamat ka sa Dios, kini ihapong sa imong kredito ingon nga kapuli sa mga pagpanarbaho sa pagka-eremita, kay wala pa ka dugay nagpuyo sa kinabuhi sa monghe.

74. Dili dapat molakaw bisan asa kung walay sugo; kay ang atong gibuhay sa kaugalingon dili makapahimuot sa Dios. Apan kon moadto ka sa mando, nan sa mismong buhat sa pagtuman sa mando sa nagpadala kanimo, anaa ang pag-ampo ug ang pagpalipay sa Dios, Nga miingon: '*Nanaog ako gikan sa langit, dili aron buhaton ang akong kaugalingong kabubut-on, kondili ang kabubut-on sa Amahan nga nagpadala kanako*' (Juan 6:38).

75. (Lisod kaayo para nako ang pagsunod. Mangayo ba ko og tabang?) Igsoon! Ang bisan kinsa nga gustong moanha kang Jesus ug maglakaw sa dalan sa kaluwasan kinahanglan mag-andam sa mga pagsulay ug kasubo sa matag higayon. Nagaingon ang Kasulatan: '*Anak ko, kon magsugod ka sa pag-alagad sa Ginoo, andama ang imong kalag alang sa pagsulay*' (Sirak 2:1). Ug miingon ang Ginoo: '*Ang bisan kinsa nga gustong mosunod kanako kinahanglan magsalikway sa iyang kaugalingon, magdala sa iyang krus matag-adlaw, ug mosunod kanako*' (Mateo 16:24). Busa, kinsa man ang gustong mahimong Iyang disipulo kinahanglan

magpabilin nga masunuron hangtod sa kamatayon. Mas mapuslanon alang kanimo nga mag-inusara ug magpaningkamot gamay sa imong kaugalingon kaysa mangimbitar og lain. Ang kagawasan sa imong espirituhanong kinabuhi dili ingon ka kusgan kon ang usa ka igsoon motabang lang kanimo, kaysa kon siya kanunay nga kauban nimo.

76. (Kinsa ang angay pangutan-on bahin sa imong mga hunahuna, ug husto ba nga human nimo pangutan-a ang usa ka tawo, pangutan-on pa nimo ang lain sa parehas nga pangutana?) – Angay pangutan-on ang usa nga imong gisaligan, nga imong nahibaloan nga makasalo sa imong mga hunahuna, ug nga imong gituohan sama sa Diyos; apan ang pagpangutana sa lain bahin sa parehas nga hunahuna usa ka buhat sa kawalay pagtuo ug pagduha-duha. Kung nagtuo ka nga ang Dios nagasulti pinaagi sa Iyang Santo, nan unsa pa'y pulos sa pagsulay dinhi, o unsa pa'y pulos sa pagtuptop sa Dios pinaagi sa pagpangutana sa lain bahin sa mao gihapon nga butang?

77. 'Pila ka beses man ang pag-ampo sa dili pa makadawat og giya ang hunahuna bahin sa usa ka butang?' – Kung dili ka makapangutana sa imong tigulang, kinahanglan ka mag-ampo tulo ka beses sa matag butang; ug pagkahuman niana, tan-awa kung asa moduyog ang imong kasingkasing, bisan pa sa gilapdon sa buhok – ug lihoc sumala niini; kay ang giya makita ug mapadayag sa kasingkasing sa tanang paagi.

78. 'Unsaon pag-ampo sa tulo ka beses – sa lain-laing oras, o sunod-sunod? Usahay dili mahimo nga maglangan.' – Kung naa kay igong oras, pag-ampo tulo ka beses sulod sa tulo ka adlaw; apan kung adunay dinalian nga panginahanglan, sama sa Panahong sa Pag-antos sa Manluluwas, nan kuhaa nga ehemplo ang Iyang pag-atras tulo ka beses aron mag-ampo, ug samtang nag-ampo tulo ka beses, Iyang gisulti ang parehas nga mga pulong (Mat. 26:44).

79. (Mahitungod sa giya). Kung ang usa ka barko gilukso-lukso sa mga balod, kung kini adunay timonero, siya, pinaagi sa kinaadman nga gihatag kaniya sa Dios, makaluwas sa barko, ug ang mga anaa sa barko malipay sa pagtan-aw nga kini luwas. Labaw sa tanan, ang usa ka masakiton dako kaayo ang kadasig sa paghinumdom sa usa ka doktor, ug labi pa gayud sa iyang kahanas; ug ang usa ka biyahero nga nangalagdan sa mga tulisan mapasig-uli sa tingog sa mga guwardiya, ug labi pa gayud sa ilang presensya. Kung mao gayud kini ang kahintang, dili kaha ang tubag sa amahan, ' ', magdala ug labaw pang kalipay sa tanan nga makadungog niini, labi na kon kini kauban sa matinud-anong pag-ampo ngadto sa Dios, nga miingon: *'Mag-ampo kamo alang sa usag usa, aron kamo mamaayo'* (Santiago 5:16)?

80. Ang nag-ikumpisal sa iyang mga sala matarungan tungod niini, sumala sa mga pulong sa Kasulatan: *'Ipahibalo una ang inyong mga kadautan, aron kamo matarungan'* (Isa. 43:26), ug usab: *'Miingon ako, "Ipagpahayag ko sa Ginoo ang akong mga kalapasan," ug gipasaylo Nimo ang pagkadautan sa akong kasingkasing'* (Salmo 31:5). Mag-amping kita gikan karon, kay gipasaylo na kita sa Dios sa atong mga nangaging sala.

81. Kung kinsa man, samtang nag-ayuno, magdugang og bisan unsa sa iyang kaugalingon, o mag-ayuno aron sa pagpangita og himaya sa tawo ug sa mga kaayohan nga gikan niini, nan ang iyang pag-ayuno makalilisang sa Dios. Ingon usab kini sa tanang butang. Bisang maayong buhat nga gihimo dili lamang tungod sa gugma sa Dios, kondili gisagolan sa kaugalingong kabubut-on, hugaw ug dili makapahimuot sa Dios. Masabtan usab kini gikan sa Balaang Balaod, nga nag-ingon: *'Dili ka magtanum og sagol nga binhi sa imong uma, ni maghimo alang sa imong kaugalingon og bisti nga sagol nga lana ug lino'* (Deut. 22:9–11; Lev. 19:19).

82. Sa pagkat-on sa mga Salmo sa kasingkasing, ayaw pagpasigarbo, basi mapuno nimo ang hangin sa walay pulos nga mga pulong, ug mahimong hinungdan kini sa imong pagkahukom. Ang Pulong sa Dios mao ang binhi sa pagkamaayo; kon kini mahimong walay bunga sa sulod nimo, ikaw pagahukman kauban sa tawo nga nagtago sa pilak nga gihatag kaniya aron ipalambo sa yuta.

83. Unsaon nato pagpasalamat sa Iyang unang naglalang kanato, unya nagtugot kanato og tabang batok sa kaaway – ug, labaw sa tanan – nagtugot kanato og dapit alang sa atong paghinulsol, ug sa Iyang kaugalingong Lawas ug Dugo alang sa pagpasaylo sa mga sala ug pagpalig-on sa atong mga kasingkasing? – Dili gayud nato Siya matagaan og pasalamat nga angay sa Iyang pagkaangay; apan ihatag nato kaniya ang atong makaya nga pasalamat, sa atong mga ngabil ug sa atong mga kasingkasing – labi na pinaagi sa pag-antos sa tanang butang alang sa Iyang tinguha hangtod sa kamatayon – ug Siya, sa Iyang gugma alang sa katawhan, ihap Niya kini tanan sama sa duha ka sentimo sa balo sa Ebanghelyo.

84. Kung usa ka buhat nga makapahimuot sa Dios motungha kanimo, ug usa ka supak nga hunahuna mosukol niini, nan gikan niining maong kamatuoran maila nga ang buhat tinuod nga makapahimuot sa Dios.

– Apan pag-ampo, – ug tan-awa: kon, samtang nag-ampo ka, ang imong kasingkasing mapalig-on sa maayo ug kini nga maayo motubo imbis nga moubos, nan bisan magpadayon pa o dili ang nagkontra nga hunahuna nga nakabalisa kanimo, hibaloa nga ang maong butang gikan sa Dios; kay ang maayo kanunay makasinati og grabeng pagsupak tungod sa kasina sa yawa, apan kini (ang maayo) modaog niini pinaagi sa pag-ampo. Apan kon ang daw maayo gipang-instilar sa yawa, ug adunay usab pagsupak nga naggikan kaniya; nan pinaagi sa pag-ampo bisan ang daw maayo maminusan, ug uban niini ang daw pagsupak. Sa ingon ana nga kaso, klaro nga ang kaaway mosupak sa hunahuna nga iyang gipangitanam, aron lang kita malimbongan ug dawaton nato kini nga hunahuna nga maayo.

85. Kung ang usa ka hunahuna magdayeg kanimo, ug dili nimo malikayan ang kadaut nga kini nagdala, paningkamoti nga tawgon ang ngalan sa Dios, ug ingna ang imong hunahuna: *'Ang Kasulatan nagaingon: "Akong katawhan, ang mga nagadayeg kanimo nagalimbong kanimo ug nagapahimo kanimo nga matumba"'* (Isaias 3:12). Buhat usab niini kung ang uban magdayeg kanimo – samtang hinumdumi nga kadtong modawat sa dayeg sa tawo walay makuha nga kapuslanan, ingon sa Ginoo mismo: *'Unsaon man ninyo pagtuo kanako, samtang modawat kamo og himaya gikan sa mga tawo?'* (Juan 5:44)? – Sa kinatibuk-an, ang usa ka tawo kinahanglan kanunay nga hinumduman ug itugot sa kasingkasing nga siya kinahanglan *'mapahitas-on sa Ginoo'* (2 Cor. 10:17); kay bisan pa og aduna kitay bisan unsa nga gikan sa Dios, kini tanan pinaagi sa tabang sa Dios. Ngano man, busa, ang Apostol, nga nakaabot sa ingon nga kadako, wala magpasigarbo sa iyang kaugalingon, kondili misinggit, nga nag-ingon: *'Pinaagi sa grasya sa Dios ako mao ang akong pagkaanaa'* (1 Cor. 15:10)?

86. Sa dihang, sa panahon sa pag-awit sa mga salmo, pag-ampo, o pagbasa, mosulod ang dautang hunahuna; balew-a kini, ug mas tutoka ang imong hunahuna sa pag-awit sa salmo, pag-ampo o pagbasa, aron makakuha ka og kusog gikan sa mga pulong nga imong ginasulti; kung magpadayon kini, paningkamoti nga tawagon ang ngalan sa Dios, ug ang Dios motabang kanimo ug mapugngan ang mga limbong sa mga kaaway.

87. *'Unsaon pag-angkon sa paghinulsol sa pag-ampo, pagbasa, ug pag-awit sa mga salmo?'* – Ang paghinulsol sa pag-ampo naggikan sa paghinumdom sa kaugalingong mga sala. Kinahanglan hinumduman sa nag-ampo ang iyang kaugalingong mga buhat, ug kung giunsa paghukman ang mga nagbuhat sa ingon ana, ug kana nga makalilisang nga tingog: *'Palayo kamo kanako, mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan'* (Mateo 25:41). – Sa pagbasa ug pagkanta sa salmo, ang debosyon motungha kung ang hunahuna ipokus sa mga pulong nga gisulti ug dawaton sa kalag ang gahum nga anaa niini. Kung, bisan pa niini, nagpabilin gihapon ang pagkawalay pagtagad sa imong sulod, ayaw kawala'g paglaum, kondili padayon sa pagpaningkamot nga mapailubon; kay maloloy-on, mapinanggaon ug mapailubon ang Dios, ug gidawat Niya ang atong mga paningkamot. Kanunay hinumdumi ang mga pulong sa Salmistahan: *'Naghulat ako nga mapailubon sa Ginoo, ug gipatalingbawan-a niya ako'* (Salmo 39:1). Pinaagi niini, salig nga dili madugay moabot kanimo ang kaluoy sa Dios.

88. Kung, samtang nag-awit ka og mga salmo o samtang kauban ka ang uban, mahitabo nga motawag ka sa Dios, ayaw paghunahuna nga wala ka Niya gitawag gawas kon imong isulti ang mga pulong sa tingog; hinumdumi nga Siya ang Nakahibalo sa mga kasingkasing ug nagtutok sa kasingkasing – ug tawga Siya sa imong kasingkasing. Mao kini ang gisulti sa Kasulatan: *'Isira ang imong pultahan ug ampoa ang imong Amahan sa tago'* (Mat. 6:6). – Bisan pa kon dili nimo ipahayag ang ngalan sa Dios sa imong kasingkasing, kondili hinumduman lang nimo ang Dios, kini labi pang susama sa pagtawag kaniya – ug igo na kini aron matabangan ka.

89. Ang tinuod nga paghilak, kauban ang paghinulsol, makatubos sa mga nangaging sala ug makahugas sa mga kahugawan; ug pinaagi sa ngalan sa Dios kini kanunay nagpanalipod sa tawo nga nakabot niini, nagpahawa sa katawa ug kalibog, ug nagpadayon sa walay hunong nga paghilak; kini usa ka taming nga mopugong sa tanang nagdilaab nga pana sa yawa (Efe. 6:16); bisan kinsa nga adunay niini magpabilin nga hingpit nga walay samad gikan sa panagbangi, bisan pa sa taliwala sa mga tawo o bisan pa sa kalangan sa mga salamangkero.

90. Ang dili hingpit nga paghilak moanha ug molakaw, sumala sa pag-usab-usab sa pagsiga ug paghinay sa kaisog (kadasig) alang sa kaluwasan. Apan kon ang maong kadasig mahimong kanunay, unya adunay dakong ug kanunay nga pagmugos sa kasingkasing, ug kini gisundan sa tinuod nga paghilak, nga angay paningkamotan nga makabot pinaagi sa pagpugos sa kaugalingon sa pagbuhat niini.

91. Ang pagpaubos naglangkob sa pagputol sa kaugalingong kabubut-on sa tanang butang, ug sa walay pagtagad sa bisan unsa. Ang pagputol sa gamot sa mga pagbati (pagkahilig, pagkalamon, pagkamakasarangan)

nagpasabot sa pagbiya sa kaugalingong kabubut-on, sa pagpahirap sa kaugalingon kutob sa mahimo, ug sa pagpugos sa mga pagbati nga magpabilin sulod sa ilang husto nga utlanan imbis nga abusohon kini; pinaagi niini, maputol ang gamot dili lang niini, kondili usab sa ubang pagbati.

92. Ang paghalad sa tanan sa kabubut-on sa Diyos nagpanalipod sa usa ka tawo gikan sa kasakit, bisan unsa pa man ang mahitabo. Apan mahimo gihapon nga motungha ang kalibog ug makababag sa pagdawat sa nahitabo uban sa pagpasalamat ug kalipay. Sa ingon ana nga kaso, kinahanglan nga makigbisog batok niining kalibog pinaagi sa pagbag-o sa debosyon sa kabubut-on sa Dios, pagpabakod pag-usab sa pagtuo nga ang tanang butang gikan sa Dios, ug nga ang tanan nga gikan sa Dios maayo para kanato. – Walay maayong butang nga makab-ot pinaagi lamang sa atong kaugalingong paningkamot, kondili pinaagi sa gahum ug kabubut-on sa Dios. Bisan pa, nagkinahanglan usab ang Dios nga maningkamot kita subay sa Iyang kabubut-on, ug dili kini base sa bisan unsang limbong o panikas, nga gikan sa dautan.

93. Mas maayo ug mas katingalahan ang kahilom kaysa bisan unsang makapadasig nga pakigpulong. Gipasidungan ug gipalabi kini sa atong mga katigulangan, ug pinaagi niini sila gipadayeg. Apan tungod kay kita, tungod sa atong kahuyang, wala pa makab-ot ang paglakaw sa dalan sa mga hingpit, maghisgot kita sa makatukod nga mga butang – ug maghisgot, nga magkuha sa mga pulong sa mga Amahan, imbis nga mosulod sa pagpatin-aw sa mga Kasulatan; kay kini nga paningkamot nagdala og dakong katalagman sa mga wala pa kahibalo. Ang Kasulatan gisulti sa espirituhanong paagi, ug ang tawo nga unod dili makasabot sa espirituhanong butang. Mas maayo nga atong balikan ang mga pulong sa mga Amahan sa atong pakigpulong, ug pangitaon ang kaayohan nga anaa niini. Apan gamita nato kini sa pagkamatinahuron, nga hinumduman ang mga pulong sa usa nga miingon: '*Sa kadaghan sa mga pulong, dili malikayan ang sala*' (Prov. 10:19). Ug aron dili kita mahulog sa garbo ug mapahitas-on nga mga hunahuna, hinumdumi nato nga kon dili nato buhaton ang atong gisulti, kita mismo ang maghukom sa atong kaugalingon.

94. Kung ang kahilom giila nga mas mapuslanon pa kaysa sa maayong pakighinabi, labi na gayud kini mapuslanon sa mga pakighinabi bahin sa mga butang sa kalibutan (sama sa mga siyudad, baryo, kalakalan, kalinaw ug gubat, ug uban pa). Apan kon dili na kita makahilom ug madani sa pakighinabi bahin sa ingon nga mga hilisgutan, ayaw nato palawma ang pakighinabi, aron dili kita mahulog sa bitag sa kaaway tungod sa kadaghan sa pulong.

95. Kung makig-uban ka sa mga tawo nga naghigot sa kalibutanong o espirituhanong mga butang, tugoti ang imong kaugalingon nga mosulti og butang nga walay kadaut, apan mag-istorya ka sa matarong aron lang malikayan nga dayegon ka sa imong mga kauban tungod sa imong paghilom. Apan bisan pa sa ingon niana—nga mao, mag-istorya ka og gamay—mag-amping ka nga dili nimo sila hukman tungod sa ilang taas nga pakigpulong.

96. Kung magbuot ka sa pagbuhat og usa ka butang, ug makasinati ka og kaguol sa imong hunahuna, ug magpadayon kini bisan pa sa pagtawag nimo sa ngalan sa Dios, bisan pa sa gilapdon sa buhok; nan, ilhi gikan niini nga ang buhat nga gusto nimong buhaton gisugyot kanimo sa dautan, ug ayaw kini buhata; kay walay bisan unsang buhat nga gihimo uban sa kaguol nga makapahimuot sa Dios. – Apan kon supakon sa usa ka tawo kini nga pagduha-duha (kon mosulbong ang hunahuna nga mosupak niini), dili dayon niya angay ituring nga makadaot ang maong butang, kondili susihon kon maayo ba kini o dili – ug kon dili kini maayo, biyaan kini; apan kon maayo kini, buhata kini, ug balewalaa ang pagduha-duha.

97. Kung, sa pagsugod nimo og pakighinabi, imong nabantayan nga makasasala kini, hunongi kini pinaagi sa pagsulti: 'Dili, ayaw nato kini hisguti'; o, pagkahuman og mubo nga hunong, ingna: 'Nakalimot ko sa akong gihisgutan' – ug dal-a ang pakighinabi ngadto sa lain nga hilisgutan nga walay sala.

98. Unsa ang pagdependa sa kaugalingon? Kini mao ang pagdumili sa sala sa usa ka tawo, sama sa atong makita sa kaso ni Adan, ni Eba, ni Cain ug uban pa, nga nakasala apan, aron ipangatarungan ang ilang kaugalingon, ilang gidumili ang ilang sala.

99. Ang matag hunahuna ug matag buhat, sama sa giingon na, kinahanglan susihon aron masuta kon maayo ba kini o dili, ug buhaton ang maayo samtang balibaran ang dili maayo. Apan, aron ang maayo dili masamdan sa kalibog, kinahanglan susihon sa tawo ang nag-unang hunahuna sa luyo niini—ang tuyo sa pagbuhat sa bisan unsa—ug kon pangutan-on nimo kini tungod sa kahadlok kang Dios, dili ka pasagdan sa Dios nga mahulog sa sayop. – Apan sa bisan unsang kahimtang, ayaw kalimti ang pagtawag sa ngalan sa Dios.

100. (Alang sa usa ka tawo nga gisumbag sa igsoon ug gustong makigbulag kaniya). Ayaw pagpasagol, aron dili ka magbuhat og padalus-dalos, labi na batok sa usa ka tawo nga ang hunahuna natabonan sa masilakon nga yawa. Ang pipila ka masakiton, samtang ang ilang hunahuna natabonan sa grabeng hilanat,

nagpahirap sa mga himsog nga nag-alagad kanila, nga wala nila masayri, tungod kay hingpit na silang gipahimulosa sa sakit. Ingon usab ang gitakda, bisan pa man nga gipapasakitan niya ang iyang kaugalingong kalag, wala siya makahibalo niini; kay hubog siya sa kahinam sa iyang kasakit, pinaagi sa buhat sa kaaway, nga kanunay magbaliko sa tanan sa iyang atubangan aron ihulog siya sa bangag sa pagkaguba. Dili siya angay pasuko-sukuan o panimalos-an, kondili angay siya kalooy-an ug pasensyahan. Pinaagi niini, gitugotan kita sa Dios nga matintal – ug gitugotan Niya kini uban sa pag-amping, aron kita makahimo sa pagpakita sa Iyang atubangan isip mga gisulayan. Busa, magmalumo kita sa atong isigkatawo atol sa iyang pakigbisog, pisikal man o mental, kay giingon: *'Mag-aagwanta kamo sa karga sa usag usa, ug sa ingon matuman ninyo ang balaod ni Cristo'* (Gal. 6:2). – Ayaw tugoti ang imong kaugalingon nga mobiya sa imong puwesto ug makigbulag sa imong igsoon; kay kini dili sumala sa kabubut-on sa Dios, kondili pagtuman sa kabubut-on sa yawa, ug kon buhaton nimo kini, ang kaaway dili magpahulay, kondili mopadayon pa sa mas dautan nga mga butang. Mas maayo nga mag-ampo ka alang sa imong igsoon sa tibuok nimong kasingkasing, ug higugmaon siya sa Kristo Hesus nga atong Ginoo.

101. (Alang sa usa ka igsoon nga nabalaka tungod sa kahadlok). Igsoon! Kinahanglan nimong dayegon ang Dios tungod kay Iya kang gihimo nga makatuman sa pulong sa Kasulatan nga nag-ingon: *'Matinuoron ang Dios; dili Niya tugotan nga matintal ka sa labaw pa sa imong makaya'* (1 Cor. 10:13). Sumala sa imong kusog, gitugotan ka Niya nga masanay sa espirituhanong pakig-away; apan gisuwayan Niya ang mga bantugang tawo sa dagkong mga pagsulay sumala sa ilang kusog, ug naglipay sila niini; kay ang tukso nagdala sa usa ka tawo ngadto sa kalampusan. Kung asa adunay maayong makuha, aduna usab pakigbisog. Busa, ayaw kahadlok sa mga pagsulay, kondili lipaya kamo niini, kay kini magdala sa kalampusan. Tamay-i kini nga pagsulay. Ang Dios motabang kanimo ug magpanalipod kanimo.

102. Paningkamoti nga palambuon ang pagpaubos ug pagkamapainubsanon; sa bisan unsang kahintang, ayaw pagpugos nga buhaton ang mga butang sa imong paagi, kay kini magmugna og kasuko; ayaw paghukom o pagdaot sa bisan kinsa, kay kini magpabug-at sa kasingkasing ug magpabulag sa hunahuna, ug gikan niini motungha ang pagkawalay pagtagad ug pagkatig-a sa kasingkasing. Magbantay kanunay, pagtuon sa balaod sa Dios, kay pinaagi niini mapainit ang kasingkasing sa langitnong kalayo, ingon sa giingon: *'Ug sa akong pagtudlo, usa ka kalayo ang pagasigaon'* (Salmo 38:4). Bantayi ang imong mga ngabil batok sa walay pulos nga pakig-istorya ug bakak nga panultihon, ug ayaw tugoti nga ang imong kasingkasing masanay sa dautang mga pulong. Ipahiubos ang imong kaugalingon sa atubangan sa Dios, nga nagaingon: *'O Dios, kaloy-i ako nga makasasala'* (Lucas 18:13); ug siya magmaloloy-on kanimo, magbantay kanimo, ug magpanalipod kanimo gikan sa tanang dautan, aron ikaw makalabang gikan sa kangitngit ngadto sa tinuod nga kahayag, gikan sa limbong ngadto sa kamatuoran, gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi kang Cristo Hesus, ang atong Ginoo.

103. Hatagi ang lawas sa pagkaon nga igo ra sa iyang gikinahanglan; ug dili ka makadawat og kadaut, bisan pa man ug mokaon ka tulo ka beses sa usa ka adlaw. Kung ang usa ka tawo mokaon lang kaisa sa usa ka adlaw, apan walay pag-amping, unsa may maayo nga madawat niya niini? – Ang pagka-gluton gisundan sa tukso sa pakighilawas – ug dayon gibug-atan sa kaaway ang lawas sa tulog, aron kini hugawan.

104. Ayaw ikatingala kung usahay mobati ka og dakong kahuyang samtang nag-alagad (sa pagdumala) ug samtang nagbuhat og pisikal nga trabaho. Mao kana ang kinaiya niining dalan: usahay mobati ang usa ka tawo og ingon ani, ug usahay og ingon ana, sama sa usa ka biyahero nga usahay molakaw sa hapsay nga dalan, usahay makasugat og kusog nga agos sa suba ug kabukiran, ug unya mobalik sa patag nga yuta. Ayaw paghunong sa imong kahuyang; kondili padayon ug buhata ang imong katungdanan.

105. (Alang sa masakiton nga napugos mokaon supak sa mga lagda). Ang Dios dili magsilot sa bisan kinsa nga mokaon dili tungod sa kalipay, kondili tungod sa kahuyang sa lawas. Gi-dili kanato ang pagkaon aron maprotektahan kita gikan sa pagka-gahaman ug sa mga tinguha sa lawas; apan kon adunay kahuyang, kining mga pagdili gibalewala; kay kon adunay kahuyang, adunay pag-awhag sa Dios.

106. (Alang sa usa ka masakiton nga, sa iyang kakapoy, nangayo og mga pag-ampo). Akong masubo ug nagreklamo nga igsoon! Ngano ka masubo? Ngano ka nagasinggit? Ngano ka mangayo og tabang gikan sa layo, samtang si Jesus nagtindog sa imong kiliran ug naghandum nga tawgon nimo Siya alang sa tabang! – Panawag kaniya: *'Maestro!'* ug motubag Siya kanimo. Hapusa ang tupi sa Iyang sinina, ug pag-ayoon Siya kanimo dili lang niining usa ka kasakit, kondili sa tanan nimong pag-antos. Kung ang imong hunahuna naa unta sa angay nga lugar; unsa pa kaha ang kagat sa mga makamandag nga bitin ug alacdan dili ka madala

gikan didto ngadto sa pagbati sa sakit sa lawas: '' *'Nakalimot ko,'* ingon niya, *'sa pagkuha sa akong pan tungod sa tingog sa akong paghuyop'* (Salmo 101:5). Ayaw pagmahay; duol kanimo ang kaluoy sa Dios.

107. Tamay-i ang lawas, nga kan-on sa mga ulod; kini dili makatabang kanimo bisan gamay kon kini ihatag na sa pagkadaut. Ang Apostol nagaingon: *'Ayaw pagtuman sa mga tinguha sa unod'* (Roma 13:14).

108. (Ang masakiton: 'Pasagdan ba nako ang lawas sa iyang kahuyang?') Gihatagan kita sa Dios og rason aron kita matultulan sa husto nga dalan pinaagi sa Balaang Kasulatan. Nagaingon ang Apostol: *'Sulayi ang tanan; pabilin kamo sa maayo'* (1 Tes. 5:20). Kinahanglan lang mag-amping nga dili magbuhat o mokaon tungod sa kahilig; apan bisan unsa ang buhaton tungod sa kahuyang o panginahanglan, dili kini giisip nga sala o pagpalugway sa kaugalingon. Kung maayong panglawas, ang tinguha sa pahulay gipalihok sa kaugalingong hilig sa lawas; apan kung atong pakan-on ang lawas tungod sa panginahanglan, motabang kini kanato sa pagtuman sa atong mga katungdanan. Kung atong ginatiman ang mga hayop nga nag-alagad sa atong mga panginahanglan, labi pa gayud nato nga timan-an ang lawas isip instrumento sa kalag. Kung ang usa ka instrumento mahimong bali, makababag kini sa magwawagtaw, bisan pa siya mapaspason ug maalamon. Ang Apostol, sa pagkahibalo sa sakit ug huyang nga tiyan ni San Timoteo, gisugo siya nga moinom og bino (1 Tim. 5:23), bisan pa man gisugo usab siya nga *'mag-antos sa kalisod'* (sa pag-antos sa kakulang) samtang nagbuhat sa *'buhat sa usa ka ebanghelista'* (2 Tim. 4:5). Ug sa tanang butang, ang tawo kinahanglan nga giya sa rason – ug dili siya dali nga maligaw.

109. 'Ang mga pakig-away batok kanako nagkakusog gayud.' – Igsoon! Ang panahon sa pakig-away mao ang panahon sa paglihok; ayaw pagluya, kondili lihok. Pakig-away; ug sa diha nga kini mosamot, lig-ona usab ang imong kaugalingon, nga nagasinggit: 'Ginoong Jesu-Cristo!' Makita nimo ang akong kahuyang ug akong kasubo; tabangi ako, *'ug luwasa ako gikan sa mga naglutos kanako, kay ako mianha Kanimo'* (Sal. 141:7; 142:9); ug pag-ampo aron madawat nimo ang kusog sa pag-alagad sa Dios uban sa putli nga kasingkasing.

110. Ang Dios naghatag sa mga tawo og duha ka gasa nga pinaagi niini sila maluwas ug makagawas gikan sa tanang pagbati sa daang tawo: pagpaubos ug pagsunod; apan wala kita naningkamot alang niini, ni gusto nato nga magpuyo niini o nga kini ang maggiya kanato. – Ilabay ang tanang pagliko-liko, ipailawom ang imong liog sa pagpaubos ug pagsunod, ug makadawat ka og grasya. Kung buhaton nimo uban sa pagpaubos ug pagsunod ang imong madungog gikan sa mga Amahan, ang Ginoo magahatag kanimo sa Iyang grasya, dili lamang sa buluhaton nga imong gihimo, kondili siguraduhon usab Niya nga malampuson ang tanan nimong paningkamot, kay Iya ginabantayan ang dalan sa mga nahadlok kaniya ug ginapanalipdan ang ilang pagpanaw. Ngano man nga nasuko ka? Ngano man nga nakiglalis ka? Ang kaluoy sa Dios motabang kanimo kon magpabilin ka kanunay sa pagkamapailubon sa Dios. Hunongi ang paglagot, pagkasuko-suko, ug pagkainggit. Patayi ang imong kaugalingon alang sa matag tawo. Pangutan-a ang imong kaugalingon: 'Kinsa ba ako?' – *'Abô ug abog'* (Gen. 18:27) *'ug usa ka iro'* (Mat. 15:27). Ayaw paghukom sa uban pinaagi sa pagpanamay o pagpanag-iya kanila. Pugos-a ang imong kaugalingon nga dili mosulti: 'Unsa man kini? Ngano man kana?' (Sirak 39:22). 'Ngano man nga dili ko kapariho niining usa o kana nga tawo?' Apan paningkamoti pag-ayo ang imong gamay nga buhat, uban sa kahadlok sa Dios, ug makadawat ka og dili gamay nga ganti niini.

111. Kung ang katulogon mosulbong tungod sa kawad-on sa paglaum ug makababag sa buluhaton, kinahanglan motindog ka aron mag-ampo ug dili mohunong sa pag-ampo – ug ang Ginoo mopahawa sa katulogon pinaagi sa pag-ampo.

112. (Alang sa usa ka tawo nga gustong mahimong pinakahuli—aron lang siya madawat sa monasteryo).—Dili imong buluhaton ang pagpangita sa pinakahuling puwesto.—Nagdepende kana sa imong Abba; ang imong buluhaton mao ang pag-andam sa imong kaugalingon alang sa pagsunod.

113. Kung ang usa ka tawo dili maningkamot sa iyang kaugalingon, kutob sa iyang makaya, ug dili ipares ang iyang kaugalingong paningkamot sa mga pag-ampo sa mga Santo, wala siyay bisan unsang kapahimulos gikan sa pag-ampo sa mga Santo alang kaniya. Kung sila magpuasa ug mag-ampo para kaniya, samtang siya nagatagamtam sa makalibog nga mga kalipay ug nagalihok nga way han-ay, unsang kaayohan ang madala sa ilang pag-ampo para kaniya? Kay dinhi natuman ang gisulti sa Kasulatan: *'Ang usa nagtukod, ang lain nagaguba; ang nagmalampuson mao ang pagpaningkamot'* (Sir. 34:23)? Ug ang Apostol nagaingon: *'Ang pag-ampo sa matarong gamhanan ug epektibo'* (Santiago 5:16), nga nagpasabot nga kon ang usa ka balaan ug matarong nga tawo mag-ampo alang sa usa ka makasasala, ang makasasala, sa iyang bahin, kinahanglan motabang sa pag-ampo sa mga balaan pinaagi sa paghinulsol.

114. Kung ang usa ka tawo mangayo sa lain og butang, ug ang lain wala niini, dili siya pagasilotan tungod kay wala niya gihatag ang gipangayo. Ug ang Apostol nga si Pedro, sa dihang ang usa ka pilay nga tawo nangayo kaniya og limos, miingon: *'Wala koy pilak ni bulawan'* (Buhat 3:6), ug wala siya manghulam og kuwarta aron ihatag kaniya. Ingon usab, kung ang usa ka tawo adunay lamang ang gikinahanglan gyud para sa iyang kaugalingon, dili niya angay gastohon bisan kana sa limos, basi unya siya mismo magkinahanglan, magmasubo, kay dili na niya makaya ang kalisod. Ug kon ang usa ka pulubi magpugos kaniya, ug siya moingon, 'Pasayloa ko, wala koy ikahatag kanimo,' dili kini bakak; kay ang kinsa nga adunay lamang ang estriktong gikinahanglan para sa iyang kaugalingon, wala siyay ikahatag sa uban. Pasultihi niya ang pulubi, 'Pasayloa ko, aduna ra koy gikinahanglan para sa akong kaugalingon.' Hinumdumi ang lima ka birhen nga, sa dihang nangayo ang uban kanila og lana para sa ilang mga lampara, mitubag: *'Dili kini igo para kanamo ug para kaninyo'* (Mat. 25:9). Ug ang Apostol Pablo, sa iyang pagsulat ngadto sa mga taga-Corinto, miingon: *'Ang inyong sobra maoy ilang kakulangan'* (2 Cor. 8:14), ug: *'Aron, samtang ang uban nagakalipay, kamo magasubo'* (2 Cor. 8:13).

115. Kung gusto ka mohatag og limos, apan adunay hunahuna nga makapaduha-duha kanimo kung kinahanglan ba ka mohatag; susiha ang imong hunahuna, ug kon imong makita nga kini gipalihok sa kurit, hatagi, ug bisan gamay pa kaysa sa imong gibati nga angay nimong ihatag.

116. 'Unsaon man sa usa ka tawo nga walay ihatag ang pag-ambit sa kalipay?' – Ang kalipay dili gisaad alang lamang sa mga nagahatag og limos. – *'Bulahan ang mga pobre sa espiritu', 'bulahan ang mga nagasubo',* ug uban pa (Mat. 5:3 ff.). Busa, kung dili ka makahatag og limos, pagpakabuotan sa espiritu, aron makapanunod ka sa Gingharian sa Langit uban sa mga balaan. Maghilak kamo tungod sa inyong mga sala dinhi sa kalibutan, aron makakaplag kamo og kahupayan uban sa mga nagasubo. Pangitaa ang pagkamaambong, aron kamo makapanunod sa yuta. Pagmali kamo nga putli sa kasingkasing, aron makita ninyo ang Dios sa Iyang himaya. I-antus ninyo ang pagpasipala, paglutos, ug bakak nga mga panamastamas alang sa Ginoo, aron kamo makalipay sa kalipay sa pagdawit og dakong ganti sa langit.

117. Kung ang balaod sa Ginoo nagmando og usa ka butang, samtang ang balaod niining kalibutan nagmando sa supak: unsa man ang angay buhaton? – Ang balaod sa Dios ang una; kay kini naghigot sa kaluwasan sa kalag, samtang ang balaod sa kalibutan, nga carnal, naghigot sa carnal.

118. Ang imong gugma nangutana kanako bahin sa kamatuoran nga usahay makit-an nimo ang imong kaugalingon nga nagtutok nga may dakong kadasig sa tawo nga nagbarug sa imong atubangan – ug nadani ang imong kalag. Kini klaro nga nagtumong sa mga tukso sa yawa. Sa ingon nga mga panahon, kinahanglan nimong hinumduman ang pagkadaut ug baho sa atong kinaiyahan, ug kung giunsa kita pagbag-o sa dihang kita maghigda sa atong mga lubnganan. Hunahunaa usab sa imong hunahuna ang umaabot nga makalilisang nga paghukom sa Dios, ug unsa ang kapalaran sa mga naglihok ingon niini, ug unsaon nimo pag-antos niadtong dakong kaulaw sa dihang ang atong mga buhat ipadayag sa atubangan sa mga Anghel ug Arkanghel, sa atubangan sa tanang tawo ug sa atubangan sa matarong nga Hukom, ug unsaon paghilom sa mga baba sa mga nagbuhat niini nga mga buhat. Hinaut nga atong kahadlukan Siya nga miingon: *'Ayaw ninyo paglimbong sa inyong kaugalingon: ni ang mga salaba, ni ang mga mananapaw, ni ang mga malalaki nga sama sa babaye, ni ang mga homosekswal dili makapanunod sa gingharian sa Dios'* (1 Corinto 6:9–10), ug: *'Bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa malisyosong tinguha'* ug uban pa. (Mat. 5:28). Kinahanglan nimo kini hinumduman, ug dili ka mag-uban-uban sa mga tawo nga imong gibati nga adunay ingon ani nga panagbangi; apan ayaw nimo ipahibalo kanila ang hinungdan nganong nagpalayo ka kanila, aron dili ka nila hatagan og rason sa lain-laing mga pagduhaduha. – Ug sa diha nga kinahanglan na nimo makig-istorya kanila, tawga ang balaan nga ngalan sa Dios alang sa tabang, nga nag-ingon: Ginoong Jesus! Tabuni ako, ug tabangi ako sa akong kahuyang.' Ug ayaw kahadlok; Iyang bungkagon ang busga sa imong mga kaaway, kay sa Iyang ngalan ang dautan mawadaan og gahum. Magsulti ka og gamay kaysa daghan, ug ayaw tugoti nga walay kontrol ang imong mga dalunggan o ang imong hunahuna; kondili magpuyo ka nga may dignidad ug walay kalibog, aron walay makabantay sa nahitabo. Kung pinaagi niini makab-ot ka og kusog, ayaw pagpakabarog batok sa imong mga kaaway, kay sila walay hiya, ug bisan pa mapildi sila sa libo ka higayon, mobalik gihapon sila sa pakig-away. Apan ang Dios nga Mananaog motabang sa pagpaubos sa tawo, nga alang kaniya Siya, sa Iyang kaugalingong kagustuhan, mipili nga mahimong unod.

119. 'Giunsa man pagkasangkot sa hunahuna sa malimot nga mga hunahuna?' – Ang pagkasangkot o pagkawalay pagtagad (ug pagkaulipon) sa hunahuna mahitabo dili lamang sa may kalabotan sa malimot nga pagbati, kondili usab sa ubang mga kahimtang. Ang hunahuna masilotan niini pinaagi sa pagkalibog – ug kung

mahitabo kini, ang usa ka tawo kinahanglan motawag sa iyang kaugalingon, nga nag-ingon: 'Ginoo, pasayloa ako, alang sa imong Balaang Ngalan; pinaagi sa akong kaugalingong kapabayaang nasilotan ako niini. Luwasa ako gikan sa pagkalibog ug gikan sa matag bitag sa kaaway.' – Ug himoa kini nga timaan aron mailhan nimo ang ingon nga pagkalibog: kung ang usa ka tawo nakig-istorya sa lain, ug ang iyang hunahuna maglibot-libot, mahitabo nga samtang naghigot siya sa usa ka butang, ang iyang hunahuna mobalhin sa lain. Mao kana gayud ang pagkalibog. – Sa samang paagi, ang malibog nga mga hunahuna magpalayo kanato. Mahitabo nga samtang ang usa ka tawo nakig-istorya sa lain, kon ang kaaway makahimo sa pagbalhin sa hunahuna gikan sa pagkamapamalandong sa Dios, nan, ingon nga resulta sa pagkalibog, motungha ang malibog nga tinguha sa hunahuna. – Ug kini usab usa ka porma sa pagkalibog, tungod kay kini wala motumaw gikan sa pagpamalandong o paghinumdom, kondili nadala ang tawo niini tungod sa pagkalimot. – Sa diha nga makabalik siya sa iyang paghuna-huna, kinahanglan ipahimutang sa tawo ang iyang kaugalingon, sama sa gipasabot sa ibabaw, ug mangita og dalangpan sa kaluoy sa Dios; malumo ang Ginoo ug dawaton Niya siya sama sa anak nga palahulog. Apan kon mosulod ang ingon nga pakigbisog sa hunahuna bisan walay samok, kinahanglan magpabilin nga matin-aw ang hunahuna, dili malingaw sa ingon nga mga hunahuna, dili magpabilin niini, kondili mobalik dayon sa Ginoong Dios.

120. Labing maayo nga likayan ang tanang pakighinabi sa mga babaye. Kung ang panginahanglan mopugos nga makig-uban kita kanila, paninguhaon nato nga pinaagi sa uban kini buhaton. Kung imposible gani kini, unya, sa pakig-uban nato kanila, magpahiangay kita sama sa usa ka tawo nga moduol sa kalayo. Sama sa pag-amping sa usa ka tawo aron dili masunog sa kalayo, ing-ana usab nato pagtratar ang mga babaye sama sa pagduol sa kalayo – ug atong lig-onon ang atong kaugalingon sa kahadlok sa Dios. Ayaw nato tan-awa ang mga babaye, bisan unsa pa ang kahimutang. Ayaw nato tugoti nga magbuot ang atong mga mata, ni magpabilin sa pakighinabi kanila; kay gikan niini mosidlak ang kalayo sa kahilayan; apan paningkamotan nato nga daliang molayo kanila, nga mag-ampo sa Dios aron Iyang luwason kita niining lisod nga takna gikan sa bitag sa yawa nga gibutang atubangan nato, ug kanunay nato hinumduman ang Dios – ug ang Iyang dakong gahum motabon sa atong kahuyang kang Cristo Jesus nga atong Ginoo.

121. 'Husto ba nga biyaan nako ang akong asawa aron mosulod sa usa ka monasteryo?' – Dili nimo siya biyaan sa imong kaugalingong kabubut-on, kay imo man mabali ang sugo sa Apostol, nga miingon: '*Kung ikaw napikasal na sa usa ka asawa, ayaw pagpangayo og dispensasyon*' (1 Cor. 7:27). Kung siya (human nimo siyang biyaan) makasala ug magkinabuhi sa maluoy-luoy nga paagi, nan kini nga sala mahulog kanimo; gawas lang kon, siyempre, biyaan nimo siya pinaagi sa panag-uyon, human nimo siyang nakigsabot, ug alang sa iyang kaugalingong kaayohan. – Apan ihatag kini nga butang sa Dios; ug sumala sa Iyang pagtan-aw nga angay alang sa paghigugma Niya sa katawhan, mao usab ang Iyang buhaton.

122. Dili gayud angay nga masubo kita tungod sa mga butang niining kalibutan, kondili tungod lamang sa sala mismo. Ingon usab, ang '*pagmalipayon uban sa mga malipayon*' nagpasabot sa pag-ambit sa kalipay sa mga nanguna sa pagkamaayo sumala sa Dios ug pagmalipayon sa paglaum sa umaabot nga mga panalangin; ug ang '*paghilak uban sa mga nagahilak*' nagpasabot sa pagpakita og simpatiya sa mga makasasala sa ilang paghinulsol tungod sa ilang mga sala.

123. (Mahitungod sa '*Bulahan ang mga tigpatig-away sa kalinaw*'). Mas maayo nga dalhon ang kalinaw sa kaugalingong kasingkasing: kini angay sa tanan – ug bulahan ang bisan kinsa nga buhaton kini. Apan dili angay sa tanan nga magpahiuli sa panagbangi sa mga nagkasinagubang, kondili alang lamang sa mga makahimo niini nga walay kadaut sa ilang kaugalingon. Ang mga maluya, bisan pa man, angay maglipay sa kalinaw sa tanan, apan dili nila ipahimutang ang ilang kaugalingon nga tighusay alang sa pagpakig-uli sa matag tawo, gawas lamang sa mga ilang gihigugma sa Ginoo; ug bisan pa niana, kon walay kadaut nga mahitabo sa ilang kaugalingong kalag.

124. 'Ginasultohan ko sa usa ka tawo: unsa akong buhaton?' – Tabangi siya.

125. 'Kung usa sa mga amahan moanha kanako, wala koy angay ihatag kaniya – ug masubo ko.' – Ang ingon nga hunahuna gikan sa yawa. Igo na nga ihatag kanila ang imong naa, ingon sa giingon: '*Magkontento kamo sa inyong naa*' (Heb. 13:5), – ug ang Dios magpahibalo kanila sa imong kadasig. Kung ikaw usab moadto sa lain nga lugar, ayaw pagdahum nga makakaplag ka og kalinaw didto – ug dili ka masubo; apan kung, human ka maglaum nga makakaplag niini, wala ka makakaplag, mosulti ka og dautan mahitungod sa nakadawat kanimo: apan ang panamastamas mao ang kamatayon sa kalag. – Magpasalamat sa tanan: kay niini makita ang espirituhanong pagkaon ug kalinaw nga makapabuhi sa kalag.

126. Ang nangayo og tambag sa mga amahan nagasundog kang Kristo, Nga '*nagpaubos sa Ijuna, nga nagporma sa Ijuna nga sulugoon*' (Fil. 2:7–8). Ang tawo nga nagkinabuhi nga walay tambag kaaway sa iyang kaugalingon, kay ang Kasulatan nagaingon: '*Buhaton ang tanan uban sa tambag*' (Sir. 32:21). Mas mapuslanon ang mangutana uban sa pagpaubos kaysa mosunod sa kaugalingong kabubut-on; kay ang Ginoo mismo ang magbutang sa baba sa gipangutana unsay isulti, tungod sa pagpaubos ug pagkamatarong sa kasingkasing sa nangutana.

127. Ayaw gayud pagdepate bahin sa pagtuo: Dili kini ang gipangayo kanimo sa Dios, kondili ang husto nga pagtuo, sama sa imong nadawat gikan sa Balaang Simbahan sa pagbunyag, ug ang pagbantay sa Iyang mga sugo. Bantayi kini, ug maluwas ka. Apan kon pangutan-on ka, ingna: '*Pasayloa ako, mga balaan nga amahan, labaw kini kanako.*'

128. Ayaw pangutana sa bisan unsang butang nga wala ipangayo kanimo sa Dios, kondili kontento ka, sama sa akong giingon sa ibabaw, sa pag-angkon sa tinuod nga pagtuo, ug ayaw pagka-kuriyoso sa bisan unsa nga labaw pa niini.

129. Kung kauban ka sa mga layko ug magsugod sila og walay pulos nga pakig-istorya, kung wala kay espesyal nga kinahanglanon, paingon; apan kung kinahanglan, itutok ang imong hunahuna sa imong kaugalingong pag-ampo, nga dili sila hukman, kondili ilhon ang imong kaugalingong kahuyang. – Apan, kon maayo ang ilang pagtan-aw kanimo ug nasayud ka nga andam silang maminaw sa Pulong sa Dios, paningkamoti nga himuon nga mapuslanon kini nga walay pulos nga pakig-istorya – pinaagi sa pagsulti kanila og usa ka sugilanon gikan sa kinabuhi sa mga Santo.

130. Kung ang usa ka kaila nimo naggunit sa heretikal nga mga hunahuna, dasiga siya sa pag-ila sa tinuod nga pagtuo, apan ayaw pakiglalis kaniya, ug ayaw pagpaminaw sa iyang mga hunahuna, aron dili ka matakdan sa iyang hilo. Kung gusto niya paminawon ang kamatuoran sa pagtuo, itudlo siya sa mga Balaang Amahan, nga makatabang kaniya sa Kristo. Sa ingon niini, matabangan nimo siya subay sa kabubut-on sa Dios nga dili makadaot sa imong kaugalingon. Apan kung, human sa unang ug ikaduhang pahimangno, dili niya usbon ang iyang mga binuhatan, nan, sumala sa pulong sa Apostol, '*likayi siya*' (Tito 3:10).

131. 'Ang akong konsensya nagaingon nga dili ko kanunay mobiya sa akong balay, apan nahitabo nga adunay daghang mga serbisyo sa simbahan sa semana: dapat ba ko motambong niini, o mas maayo ba nga magpabilin sa balay ug magpaningkamot sa pag-ampo?' – Kung nahibalo ka nga sa diha nga mogawas ka sa balay, ang imong mga panagtagbo makadaut kanimo, nan maayo nga dili ka kanunay mogawas, bisan pa sa mga serbisyo sa simbahan, kondili usahay ra; kay ang kahilom makaluwas sa usa gikan sa daghang dautan.

132. "Kung, bisan pa, kinahanglan nakong mobiya sa balay, bisan para sa akong kaugalingong panginahanglan o alang sa kaayohan sa akong mga amahan, dili ba kini bug-at sa akong konsensya nga dili ko moadto sa simbahan (sa ingon nga kahimtang)?" – Kung kinahanglan ka mobiya sa balay tungod sa panginahanglan, o sa sugo sa mga amahan, paningkamoti nga buhaton ang imong mga buluhaton uban sa kahadlok sa Dios, ug ayaw kabalaka nga mawala ka sa serbisyo sa simbahan; apan k , balik sa imong balay, ug didto hunahuna ang imong mga sala. Apan kon mobiya ka sa balay tungod sa katamaran o pagkalibog, mas maayo nga moadto ka sa simbahan ug dili pasagdan nga malibog ang imong hunahuna, kondili tutoka ang imong kaugalingon.

133. "Maayo ba nga moadto sa simbahan sa gabii (alang sa pagbantay), o magbantay sa balay kutob sa makaya?" – Maayo nga magbantay sa balay, kay adunay mga pakighinabi sa simbahan.

134. "Adunay hunahuna nga nagpakita kanako sa kakulang sa mga kapanguhaan nga akong gikinahanglan, nga nagsugyot nga dili nako matagaan ang akong panimalay – ug gikan niini, gisakop ko sa kasubo." – Kini mao ang kasubo sa tanang matang. Kung aduna kita'y paglaum sa Dios, Siya mismo ang maggiya kanato sumala sa Iyang kabubut-on. Busa, "*Ibubo ang imong kasubo sa Ginoo*" (Salmo 54:23), ug Siya gamhanan kaayo aron mahatagan ka ug ang imong panimalay sa tanan nga gikinahanglan, nga walay kasubo o pagmahay. Ingna Siya: "*Mahitabo paunsa ang imong kabubut-on*", ug dili ka Niya biyaan sa kasubo o pagmahay.

135. 'Kung mohimo ko og dili matarong ug unya magbayad-sala ko niini, ang akong hunahuna mahimong hambog, nga nagpasabot nga nakabuhat ko og maayo; unsa man ang akong isulti niini sa ingon ani nga kahimtang?' – Sultihi siya: walay mahimo kitang maayo kung wala ang Dios, sama sa Iyang giingon: '*Kung wala Ako, wala kamo'y mahimo*' (Juan 15:5). Ug ingon ang Apostol: '*Unsa may imong naa nga wala nimo nadawat? Apan kon nadawat nimo kini, ngano man nga nagapasigarbo ka nga daw wala ka kini nadawat?*' (1 Cor. 4:7). Busa, kon dili kita makapasigarbo bisan pa sa pagbuhat og maayo, labi pa gayud nga

dili nato kini buhaton sa pagpugong sa dautan. Dako kaayong kabuang ang pagpasigarbo sa kamatuoran nga dili kita makasala.

136. 'Ang matag pagkaon adunay natural nga katam-is: dili ba kini makadaot sa mokaon niini?' – Ang Ginoong Dios naghatag og katam-is sa matag klase sa pagkaon, ug walay kadaut niini alang sa makadawat niini uban sa pagpasalamat. Bisan pa, kinahanglan kanunay mag-amping batok sa pagkaadik: kay makadaot kini sa kalag.

137. 'Dili ba dili angay nga buhaton bisan unsa sa paagi nga mahimong limpyo ug han-ay ang resulta, pananglitan kon magtukod ko og building, o magbuhat og bisan unsa pa?' – Dili sayop ang paghimo og usa ka butang aron kini mahimong limpyo ug matahum, alang sa katuyoan nga gituyo niini, apan nga walay pagkapilit, kay ang Ginoo malipay sa tanan nga putli. Apan kon makabantay ka og pagkahilig sa usa ka butang sa imong kaugalingon, hinumdumi ang katapusan niini—nga kini madaut—ug malinaw ka; kay walay bisan usa ka butang nga magpabilin nga pareho ang porma, kondili ang tanan panandali ra ug mausab.

Ang Kagalang-galang Abba Doroteo

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Nibuot si Abba Dorotheus sa katapusan sa ika-unom nga siglo ug sa pagsugod sa ikapitong siglo. Gigugol niya ang iyang sayong pagkabatan-on sa pagtuon sa sekular nga mga siyensya uban sa dakong kugi. Pagkahuman sa iyang edukasyon, nagpuyo siya sulod sa pipila ka panahon sa iyang yutang natawhan, nga dili layo sa monasteryo ni Abba Serid, tingali sa Ashkelon o Gaza. Aduna siya'y igong kabtangan. Dali ra siyang nakigkita sa mga bantugang tigulang nga sila Barsanuphius ug Juan, nga ang ilang pagtulon-an nakapukaw kaniya sa pagbiya sa tanan ug pagpanumpa sa mga monastikong saad sa monasteryo ni Abba Serid, diin sila nagpuyo. Sa ilawom sa ilang giya, nakadawat siya sa iyang pagbansay isip monghe, bisan pa man ilabi na sa ilawom sa giya sa tigulang nga si Juan, samtang sa samang higayon gipatuman niya ang mga katungdanan nga gihatag kaniya sa abad sa monasteryo, nga unang gisaligan siya sa pagdumala sa panimalay sa mga bisita ug unya sa infirmario. Niining ulahing yugto sa iyang pag-alagad, siya ang mentor ni San Dositeo. Pagkahuman sa kamatayon nila Abba Serida ug ni Elder San Juan, sa dihang ang ilang komon nga mentor, ang bantugang Barsanuphius, hingpit nga misulod sa iyang selda, mibiya si Reverend Dorotheus sa komunidad ni Abba Serida ug nahimong abbot sa lain nga monasteryo. Ang iyang mga pagtulon-an, nga gihatag sa iyang mga disipulo, lagmit nga gikan niining panahona. Kining mga pagtulon-an, nga may baynte-uno ka buok, kauban ang pipila ka mga sulat, mao ra ang nahabilin kanato nga panulondon gikan sa mga sinulat niining Amahan, nga ang kahayag sa iyang pagtulon-an mikaylap dili lamang sa mga komunidad sa monghe kondili sa tibuok Kristohanong kalibutan. Gituohan nga siya namatay sa palibot sa tuig 620. Ang iyang pista mao ang Hunyo 5.

Mga Giya alang sa mga Asketiko

(Gikuha sa husto nga han-ay)

1. Sa Iyang pagkamaayo, ang Dios naghatag kanato og mga sugo nga nagalimpyo kanato, aron, kon gusto nato, pinaagi sa pagtuman niining mga sugo, malimpyohan kita dili lamang gikan sa mga sala kondili usab gikan sa mga pagbati mismo. Kay lain ang mga pagbati, ug lain ang mga sala. Ang mga pagbati mao ang: kasuko, garbo, kahakog sa kalipay, kasina, dautang tinguha, ug uban pa. Ang mga sala, bisan pa, mao gayud ang mga buhat sa pagbati, kon kini buhaton sa tawo; sa ato pa, ang usa k , buhaton sa lawas ang mga buhat nga gipangdani sa iyang pagbati; kay mahimo nga adunay pagbati ang usa ka tawo nga wala magbuhat sumala niini.

2. Ang (daang) Balaod gituyo aron tudloan kita nga dili buhaton ang dili nato gusto nga masinati; maong gipugngan lang kita niini sa pagbuhat sa dautan. Karon, bisan pa (sa Bag-ong Tugon), gikinahanglan nga wagtangon nato ang mismong pagbati nga nagduso kanato sa pagbuhat sa dautan – ang kasina mismo, ang kahakog sa unod mismo, ang paghigugma sa himaya mismo, ug uban pang susamang pagbati.

3. Paminawa ang giingon sa Ginoo: '*Tun-ana ako, kay malumo ug mapainubuson ako sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og pahulay alang sa inyong mga kalag*' (Mat. 11:29). Dinhi Iyang gipadayag ang gamot ug hinungdan sa tanang dautan ug ang tambal niini – ang hinungdan sa tanang maayo; Gipakita Niya nga ang pagpasigarbo maoy nakapahubas kanato, ug nga ang kalooy dili makuha gawas sa pinaagi sa kabaliktaran

niini, mao ang pagpaubos. – Ngano man nga gisulayan kita sa tanang kasubo? Dili ba tungod sa garbo? Ang tawo gimugna uban sa tanang matang sa kalipay ug naa siya sa Paraiso. Apan gisugo siya nga dili buhaton ang usa ka butang, apan gibuhat gihapon niya kini. Nakita ba nimo ang garbo? Nakita ba nimo ang pagkamasuwakon (ang anak nga babaye sa garbo)? – Unya miingon ang Dios: ang tawo dili makatagamtam bisan usa ka kalipay; kung dili siya makasinati og kasakit, molabaw pa gayud siya ug hingpit nga malaglag; kung wala siya makahibalo unsa ang kasubo ug kapoy, dili usab siya makahibalo unsa ang kalipay ug kalinaw; – ug gipahawa Niya siya sa Paraiso. – Didto siya gibyaan sa iyang kaugalingong paghigugma sa kaugalingon ug sa iyang kaugalingong kabubut-on, aron kini makabuak sa iyang mga bukog, ug pinaagi niini makat-on siya nga mosunod dili sa iyang kaugalingon kondili sa mga sugo sa Dios, ug aron ang pag-antos mismo sa pagsuway makatudlo kaniya sa kalipay sa pagsunod, ingon sa giingon sa Propeta: *'Ang imong pagbiya magtudlo kanimo og leksyon'* (Jer. 2:19). – Karon usab, ang kaayo sa Dios nagtawag: *'Umari kamo kanako, kamong tanan nga nagapaningkamot ug nabug-atan, ug kamo makapahulay sa inyong mga kalag'* (Mat. 11:28). Murag ingon kini: nagpaningkamot ka, nag-antos, ug nakasinati sa dautang sangputanan sa pagsuway; busa, karon, duola ug mobalik; buhiona ang inyong kaugalingon pinaagi sa pagpaubos, imbis sa garbo nga nagpamatay kaninyo. *'Tun-ana ako, kay malumo ug mapainubuson ako sa kasingkasing, ug makakaplag kamo og kalinaw alang sa inyong mga kalag'* (Mateo 11:29).

4. Miingon si Abba Mark: kung walay paghinulsol sa kasingkasing, imposible nga maluwas gikan sa dautan ug makab-ot ang pagka-binuotan. Pinaagi sa paghinulsol sa kasingkasing, ang usa ka tawo mahimong masunuron sa mga sugo, maluwas gikan sa dautan, makab-ot ang mga pagka-binuotan – ug unya mosaka sa iyang kapahulayan.

5. Ang pipila ka mga tawo nga mahigugma sa Dios, pagkahuman nilang mapahunong ang mga lihok sa mga pagbati pinaagi sa balaan nga pagbunyag, nangandoy nga mapildi ang mga pagbati mismo ug mahimong walay pagbati; ingon ani sila San Antonio, San Pachomius ug uban pang mga Amahan nga nagdala sa Dios. Nagpasiya sila nga *'hinloan ang ilang kaugalingon gikan sa tanang kahugawan sa unod ug espiritu'* (2 Cor. 7:1). Apan sa ilang kahibalo nga samtang nagpuyo sa kalibutan, dili kini sayon makab-ot, ilang gihimo ang ilang kaugalingong espesyal nga paagi sa kinabuhi, usa ka espesyal nga pamaagi sa pagpuyo, nga mao ang kinabuhi sa pag-inusara nga layo sa kalibutan, ug misugod sila sa paglayas gikan sa kalibutan ug nagpuyo sa mga disyerto, nagpaningkamot sa pag-ayuno ug pagbantay, natulog sa yutang walay higdaanan, ug nag-antos sa tanang matang sa kakabus, human hingpit nilang biyaan ang ilang yutang natawhan ug pagkapariho, ang ilang mga kabtangan ug panag-iya.

6. Dili lang nila gisunod ang mga sugo, apan naghatag usab sila og mga halad sa Dios. Ang mga sugo gihatag sa tanang Kristohanon, ug ang matag Kristohanon obligado nga tumanon kini. Katumbas kini sa buhis nga utang sa hari sa kalibutan. Apan sama sa adunay dagkong ug mahimayaong mga tawo sa kalibutan nga dili lang mobayad og buhis sa hari kondili maghalad usab kaniya og mga gasa – diin sila gihatagan og espesyal nga dungog, ganti, ug pagkilala: busa usab ang mga Amahan sa Simbahan dili lang naghatag og buhis sa Diyos pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, apan naghalad usab Sila og mga gasa – pagkabirhen ug pagkawalay-panagiya, nga dili mga sugo kondili mga buhat sa gawasnong kabubut-on: kay mahitungod sa una gisulti: *'Pasagdi kini sa bisan kinsa nga makahimo niini'* (Mateo 19:12), ug mahitungod sa ikaduha: *'Kung gusto ka nga hingpit... ibaligya ang imong mga kabtangan ug hatagi ang mga kabus'* (Mat. 19:21).

7. Gikrusipiko nila ang kalibutan alang sa ilang kaugalingon, ug dayon gisugdan nila ang pagkrusipiko sa ilang kaugalingon sa kalibutan, nga nagsunod sa Apostol, nga nagaingon: *'Gikrusipiko na kanako ang kalibutan, ug ako sa kalibutan'* (Gal. 6:15). Kay kon ang usa ka tawo mosalikway sa kalibutan ug mahimong monghe—biyaan niya ang iyang mga ginikanan, ang iyang mga kabtangan, ug ang tanang kalibutanong mga butang ug kabalaka—unya iya kining gipapako sa krus alang sa iyang kaugalingon. Ug sa dihang, pagkahuman nga nakagawas siya sa mga butang sa gawas, naningkamot siya batok mismo sa mga kalipay, o batok mismo sa tinguha sa mga butang, ug batok sa iyang kaugalingong mga gusto, ug gipatay niya ang iyang kaugalingong mga pagbati, unya gipapako niya ang iyang kaugalingon sa kalibutan – ug mahimo siyang mosulti nga mapangahas uban sa Apostol: *'Ang kalibutan gipapako kanako, ug ako sa kalibutan'*.

8. Ang atong mga Amahan, human nilang ipakrus ang kalibutan alang sa ilang kaugalingon, gipakrus usab nila ang ilang kaugalingon alang sa kalibutan, nga nagpahinungod sa ilang kaugalingon sa mga paningkamot sa pagka-asketa. Alang kanato, bisan pa man daw nga atong gipakrus ang kalibutan alang sa atong kaugalingon pinaagi sa pagbiya sa kalibutan ug pagsulod sa monasteryo; apan dili nato gusto ipakrus ang atong kaugalingon sa kalibutan, kay gihigugma pa nato ang kalipay niini, nagpabilin pa ang atong

pagkapilit niini, nakig-uyon sa himaya niini, ug nagpabilin sa atong sulod ang pagkahilig sa pagkaon, sinina, ug uban pang mga kahaw-ang. Apan, dili kita angay molihok ingon niini; sama sa atong pagbiya sa kalibutan ug sa mga butang niini, kinahanglan usab natong biyaan ang atong pagkapit niini.

9. Gibyaan na nato ang kalibutan; biyaan usab nato ang atong pagkapilit niini. Kay ang pagkapilit mobalik ug magbugkos kanato sa kalibutan ug maghiusa kanato niini, bisan pa kini mahitungod sa mga butang nga walay bili, ordinaryo, ug walay pulos. Apan kon gusto nato nga hingpit nga mabag-o ug maluwas gikan sa mga pagkapilit, aron nato makat-on sa pagputol sa atong mga tinguha—bisan pa unsa ka gamay ang mga butang nga may kalabotan niini. Kay walay bisan unsa nga makahatag ug labaw nga kaayohan sa tawo kay sa pagpugong sa kaugalingong kabubut-on; ug sa tinuod, mas molambo ang usa ka tawo niini kaysa sa bisan unsang ubang hiyas. Samtang ang ingon nga pagpugong sa kaugalingong kabubut-on ug tinguha mahimo nga mahitabo matag higayon. Pananglitan, naglakaw ang usa ka tawo; usa ka hunahuna ang mosulti kaniya: 'Tan-awa dinhi ug didto,' apan iyang pugngan ang tinguha ug dili siya motan-aw. Makakita siya og mga tawo nga nag-istorya; usa ka hunahuna moingon kaniya: 'Magsulti ka og usa o duha ka pulong kanila', apan iyang gipugngan kana nga tinguha ug wala siyay gisulti. Miduol siya sa kusina; usa ka hunahuna moingon kaniya: 'Sulod ug pangutan-a unsay ginahimo sa kusinero', apan iyang gipugngan kana nga tinguha ug wala mosulod, ug uban pa. – Pinaagi sa pagkontrol sa iyang mga tinguha sa ingon ani nga paagi, masanay siya sa pagpugong niini ug, sugod sa gagmay nga butang, makaabot siya sa punto nga mapugngan niya kini nga walay kalisud ug malinaw-on bisan pa sa dagkong butang; ug sa ingon, sa katapusan, wala na siyay kaugalingong kabubut-on, ug bisan unsa pa man ang mahitabo, magpabilin siyang kalmado. Busa, pinaagi sa pagputol sa kaugalingong kabubut-on, makab-ot ang pagkawalay pabor; ug gikan sa pagkawalay pabor, uban sa tabang sa Dios, mosaka sa hingpit nga pagkawalay pagbati.

10. Miingon ang usa sa mga tigulang: 'Labaw sa tanan, kinahanglan nato ang pagkapaubos.' Ngano man niya kini giingon? – Ngano man wala niya giingon nga, labaw sa tanan, kinahanglan nato ang pagpugong sa kaugalingon? Kay ang Apostol nagaingon: '*Ang matag atleta nagpugong sa kaugalingon sa tanang butang*' (1 Cor. 9:25). O ngano man wala niya giingon nga, labaw sa tanan, kinahanglan nato ang kahadlok sa Dios? Kay nasulat sa Kasulatan: '*Ang kahadlok sa Ginoo mao ang sinugdanan sa kinaadman*' (Prov. 1:7). Ngano man usab nga wala niya giingon nga, labaw sa tanan, kinahanglan nato ang paghatag og limos, o ang pagtuo? Kay nasulat: '*Ang mga sala matinlo pinaagi sa limos ug pagtuo*' (Prov. 15:27), ug usab: '*Kung walay pagtuo, imposible nga malipay ang Dios*' (Heb. 11:6). Ngano man, busa, nga pagkahuman niyang gibaliwala kining tanan nga mga butang nga gikinahanglan kaayo, iyang gibug-aton lamang ang pagpaubos? Gipakita kanato sa Karaan pinaagi niini nga ni ang kahadlok sa Dios, ni ang paglimos, ni ang pagtuo, ni ang pagpugong sa kaugalingon, ni bisan unsang laing hiyas dili mahimong hingpit kung walay pagpaubos. Kay pinaagi sa pagpaubos mapukan ang tanang pana sa kaaway ug sa supak. Ang tanang mga balaan naglakaw sa dalan niini ug pinaagi sa paningkamot niini. '*Tan-awa ang akong pagkamaubos ug ang akong paningkamot, ug pasayloa ang tanan nakong mga sala,*' nagtuaw ang Salmistahan; ug usab: '*Nipakamaubos ako, ug giluwat ko sa Ginoo*' (Salmo 24:18; 114:6).

11. Miingon usab ang maong tigulang: ang pagpaubos dili masuko sa bisan kinsa, ug dili usab kini magpukaw ug kasuko sa uban. Ang pagpaubos nagdani sa grasya sa Dios ngadto sa kalag; ug sa pag-abot sa grasya sa Dios, kini nagluwas sa kalag gikan niining duha ka grabeng pagbati. Kay unsa pa kaha ang mas grabeng pagbati kaysa masuko sa imong isigkatawo ug magpukaw kaniya sa kasuko? – Apan nagpasabot ba ko nga ang pagkamaulawon makaluwas kanato gikan lang niining duha ka pagbati? Makaluwas kini sa kalag gikan sa matag pagbati ug matag pagsulay.

12. Sa dihang nakita ni San Antonio ang tanang bitag sa yawa nga nakalatag sa iyang atubangan, siya misangpit ug nangutana sa Dios, 'Kinsa man unya ang makalikay niini?', mitubag ang Dios kaniya, 'Ang pagpaubos makalikay niini', ug, nga labi pa gayud ka katingalahan, gidugang, 'Dili gani kini makahikap kaniya'. Nakita ba nimo ang gahum niining hiyas? Sa tinuod, walay mas kusgan kay sa pagpaubos; walay makalabaw niini. Kung adunay masubo nga mahitabo sa mapainubuson, dali siyang mosaway sa iyang kaugalingon, nga nag-ila nga siya ang angay niini – ug dili siya mosaway sa bisan kinsa, ni magpasanginlan sa lain. Sa ingon niini, iyang atubangon ang nahitabo nga walay kaguol, walay kasubo, nga may hingpit nga kalinaw; ug busa, wala siyay kasuko sa bisan kinsa, ni dili niya pasuko ang bisan kinsa.

13. Aduna'y duha ka matang sa pagpaubos, sama sa aduna'y duha ka matang sa garbo. '*Ang unang matang sa garbo*' mao kung ang usa ka tawo mosaway sa igsoon, mohatag og silot kaniya ug dili siya pasidunggan sama sa walay bili, samtang giisip niya nga siya labaw pa kaniya. Kung ang ingon nga tawo dili

madali maghinumdom sa iyang kaugalingon ug maningkamot sa pag-usab sa iyang mga binuhatan, hinay-hinay siyang mahulog sa *'ikaduhang porma sa garbo'*, nga mao ang garbo batok sa Dios mismo ug giisip nga iya ang iyang kaugalingong mga buhat ug hiyas imbis nga sa Dios, ingon nga siya mismo ang nakab-ot niini pinaagi sa iyang kaugalingong paningkamot, pinaagi sa iyang kaugalingong kahibalo ug panghuna-huna, ug dili pinaagi sa tabang sa Dios. Gikan niini, makita nato unsa ang duha ka matang sa pagpaubos. Ang *'una'* nga pagpaubos mao ang pagtan-aw sa igsoon nga mas maalamon ug labaw pa kanimo sa tanang aspeto – o sa pagtan-aw sa kaugalingon nga mas ubos pa kaysa sa tanan. Ang *'ikaduhang'* pagpaubos, bisan pa, mao ang pag-angkon sa kaugalingong mga buhat ngadto sa Diyos. Ug kini mao ang hingpit nga pagpaubos sa mga Santo.

14. Ang hingpit nga pagpaubos natawo gikan sa pagtuman sa mga sugo. Kung daghan ang bunga sa mga kahoy, ang bunga mismo ang mopakubkos sa mga sanga paubos ug hinungdan nga molubog kini; samtang ang sanga nga walay bunga mosaka pataas ug motubo nga tul-id. Apan, aduna'y pipila ka mga kahoy (sama sa kahoy nga lemon) nga dili mamunga samtang ang ilang mga sanga motubo paingon sa taas; apan kung kuhaan ka og bato, itali kini sa usa ka sanga ug ipakurba paingon sa ubos, mamunga kini. Ingon usab, kung ang kalag magpaubos, mamunga kini, ug samtang mas daghan ang bunga niini, mas magpaubos kini. Tungod niini, samtang ang mga Santo nagkadool sa Dios, mas ila pang makita ang ilang kaugalingon nga mga makasasala. Busa si Abraham, sa dihang nakita niya ang Ginoo, gitawag ang iyang kaugalingon nga *'abô ug alikabok'* (Gen. 18:27); Si Isaias, sa pagkakita niya sa Dios sa Iyang gahum nga gipahitas-on, misinggit: *'Amoo na ako! Nawala ako; kay usa man ako ka tawo nga hugaw'* (Isaias 6:5).

15. Walay makahulagway sa pulong unsa ang pagpaubos, o kung giunsa kini pagkahimugso sa kalag, gawas kon nakat-on kini pinaagi sa kasinatian. Walay makasabot niini pinaagi lang sa mga pulong. Sa usa ka higayon, si Abba Zosima naghigot mahitungod sa pagpaubos (nga kung mas balaan ang usa ka tawo, mas mapainubuson siya), ug usa ka sofista nga anaa didto nangutana kaniya: 'Wala ba ka kahibalo nga naa kay mga hiyas? Human sa tanan, makita man nimo nga ginatuman nimo ang mga sugo: busa giunsa man nga samtang nagbuhat ka niini, giisip nimo ang imong kaugalingon nga usa ka makasasala?' Wala'y ikatubag ang tigulang kaniya, apan miingon lang: 'Wala ko kahibalo unsa akong isulti kanimo, apan giisip ko ang akong kaugalingon nga usa ka makasasala.' Ug sa dihang padayon siyang gipaningkamotan sa sofista pinaagi sa pangutana: 'Unsaon man?' – ang tigulang mitubag lang: 'Wala ko kahibalo unsaon; apan tinuod gayud nga mao kana akong pagtan-aw sa akong kaugalingon. Ayaw ko pagsamoka.' Busa, sa dihang hapit na mahuman ang kinabuhi ni Abba Agathon, ug miingon kaniya ang mga igsoon, 'Nahadlok usab ba ka, Amahan?', mitubag siya: 'Sa akong makaya, gipugos nako ang akong kaugalingon sa pagtuman sa mga sugo, apan tawo ra man ko, ug giunsa nako pagkahibalo kon ang akong mga buhat makapahimuot ba sa Dios? Kay lain ang paghukom sa Dios, ug lain ang paghukom sa tawo.'

16. Mahitungod sa unsay magdala sa pagpaubos, miingon ang usa sa mga tigulang: 'Ang dalan paingon sa pagpaubos mao ang pagbuhat sa mga pisikal nga trabaho nga may kinaadman, ug sa pagtan-aw sa kaugalingon nga mas ubos pa kaysa sa tanan, ug sa walay hunong nga pag-ampo sa Dios.' – Ang pisikal nga trabaho magdala sa kalag ngadto sa pagpaubos, tungod kay ang kalag makig-uyon sa lawas ug makigbahin sa tanang mahitabo niini. Sama sa pagpaubos sa lawas pinaagi sa pisikal nga trabaho, mao usab nga mapainubos ang kalag uban niini. Ang pagtan-aw sa kaugalingon nga mas ubos kay sa tanan usa ka talagsaong kinaiya sa pagpaubos, ug ang pagpraktis ug pag-ehersisyo niini natural nga nagmugna og kagamot sa pagpaubos ug nagwagtang sa garbo nga atong gitawag nga una. Kay giunsa man sa bisan kinsa pagpasigarbo sa iyang kaugalingon atubangan sa lain, o pagsaway ug pagpahubos sa bisan kinsa, nga nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga mas ubos kay sa tanan? – Sa samang paagi, ang walay hunong nga pag-ampo klarong supak sa garbo – ang ikaduhang matang. Kay klaro nga nagpaubos siya sa iyang kaugalingon, kinsa, sa pagkahibalo nga dili siya makabuhay og bisan unsang hiyas kung walay tabang sa Diyos, dili gyud mohunong sa pag-ampo sa Diyos aron Ihatag Niya kaniya ang Iyang grasya. Ngano kaha nga ang tawo nga nag-ampo nga walay hunong, bisan pa kon giisip nga takus sa pagbuhat sa bisan unsang butang, dili mahimong hambog, tungod kay nahibalo siya ngano nga nahimo niya kini? Kay dili niya kini ikatungha sa iyang kaugalingong kusog, kondili giatubang niya ang tanan niyang kalampusan sa Diyos; kanunay siyang nagpasalamat Kaniya ug kanunay siyang nag-awhag Kaniya, nga nagkurog sa kahadlok nga basin mawad-an siya sa ingon nga tabang. Busa, nag-ampo siya uban sa pagpaubos ug napainubos siya sa pag-ampo; ug samtang siya kanunay nga nag-uswag sa pagkamatinud-anon, mas siya pa gayud mapainubos; ug samtang siya mapainubos, makadawat siya og tabang ug nag-uswag sa pagpaubos.

17. Sa dihang gimugna sa Dios ang tawo, gipuyupuy Niya sa sulod niya ang usa ka butang nga diyosnon—usa ka hunahuna nga sama sa siga, nga adunay kahayag ug kainit—usa ka hunahuna nga naghatag kahayag sa hunahuna ug nagpakita niini unsay maayo ug unsay dautan. Gitawag kini nga konsensya—ug kini mao ang natural nga balaod. Pinaagi sa pagsunod niini nga balaod – ang konsensya – nakakaplag og pabor sa Dios ang mga Patriyarka ug ang tanang mga Santo, bisan pa sa wala pa ang sinulat nga balaod. Apan sa dihang, tungod sa Pagkahulog, gipugngan ug gitamay sa mga tawo ang ilang konsensya, nan nahimong gikinahanglan ang sinulat nga balaod, ang mga Balaang Propeta, ug ang pag-anhi mismo sa atong Ginoong Jesu-Kristo – aron ipadayag ug ibalik kini, aron ang siga nga napalong matungha pag-usab pinaagi sa pagtuman sa Iyang mga Balaang Sugo.

18. Karon, naa sa atong gahum nga patyon pag-usab kini, o tugutan nga mosidlak kini sa atong sulod ug mohayag kanato, kon mosunod kita. Kung ang atong konsensya mosulti kanato nga buhaton ang usa ka butang, ug atong balewalaon kini – ug kung kini mosulti pag-usab kanato, ug dili kita molihok, apan padayon nga ginatamakan kini; unya atong gub-on kini – ug dili na kini makasulti kanato og klaro tungod sa karga nga nagpabug-at niini, apan, sama sa usa ka suga nga nagdan-ag gikan sa luyo sa konsensya, magsugod kini sa pagpakita kanato og mga butang nga labi pang ngitngit. Sama sa tubig nga natabunan sa daghang lapok, wala'y makaila sa ilang kaugalingong nawong, ingon usab, tungod sa sala, mapakyas kita sa pagsabot sa gisulti sa atong konsensya – nga daw walay konsensya kita.

19. Ang konsensya gitawag nga kaatbang tungod kay kini kanunay mosupak sa atong dautang kabubuton ug magpahinundom kanato sa angay nato buhaton apan wala nato buhata; ug kon buhaton nato ang dili nato angay buhaton, kini magsilot kanato. Maong gitawag kini sa Ginoo nga kaatbang, ug gisugo kita: *'Pagpakig-uli sa imong kaatbang samtang nag-uban pa kamo sa dalan'* (Mat. 5:25), sa ato pa, dinhi sa kalibutan, ingon ni San Basilio nga Dako.

20. Busa, bantayan nato ang atong konsensya samtang anaa kita niining kalibutan; ayaw nato tugoti nga kini mosaway kanato sa bisan unsang dautang buhat; ayaw nato kini lapasa sa bisan unsang butang, bisan pa kini gamay kaayo. Pag-amgo nga tungod sa pagpasagad niining gamay ug, sa tinuod, walay bili nga butang, mosangpot kita sa pagpasagad bisan sa mga dagkong butang. Kung ang usa ka tawo magsugod sa pag-ingon: 'Unsa may kalainan kung mokaon ko niining gamay'ng butanga? Unsa may kalainan kung motan-aw ko niini o niadto?', nan gikan niini: 'Unsa may kalabotan niini, unsa may kalabotan niadto' – mahulog siya sa usa ka dautang batasan ug magsugod sa pagbalewala sa mga butang nga dako ug importante ug sa pagyatak sa iyang konsensya; ug busa, samtang nagkalisod sa dautan, naa siya sa peligro nga mahulog sa hingpit nga pagkawalay pagbati.

21. Kinahanglan nga bantayan sa usa ka tawo ang iyang konsensya sa Dios, sa iyang isigkatawo, ug sa mga butang. – Sa bahin sa Dios, ginabantayan sa usa ka tawo ang iyang konsensya kon dili niya balewalaon ang Iyang mga sugo; ug bisan pa sa mga butang nga tinago nga ginabuhay sa usa ka tawo nga dili makita sa uban, ug nga walay nagkinahanglan kaniya, ginabantayan gihapon niya ang iyang konsensya sa Dios sa tago. – Aron maputli ang konsensya sa atong relasyon sa isigkatawo, dili gayud buhaton bisan unsa nga, sumala sa atong nahibaloan, makapasakit o makatintal sa isigkatawo, bisan pinaagi sa buhat, pulong, hitsura o tan-aw. – Ang pagpadayon sa klarong konsensya bahin sa materyal nga mga butang naglangkob sa dili pag-abuso sa bisan unsang butang, dili pagtugot nga kini madaut, ug dili pagbiya niini nga walay hinungdan. – Sa tanang bahin niini, kinahanglan nga atong panalipdan ang atong konsensya nga putli ug walay mantasa, aron dili kita mahulog sa kalisdanan nga gipahimangnoan kanato sa Ginoo mismo (Mat. 5:26).

22. Si San Juan nagaingon: *'Ang hingpit nga gugma nagpahawa sa kahadlok'* (1 Juan 4:18). Apan giunsa man kaha nga ang balaan nga Propeta David miingon: *'Kahadlok kamo sa Ginoo, kamong tanan niyang mga balaan'* (Salmo 33:10)? Nagpakita kini nga adunay duha ka matang sa kahadlok: ang usa mao ang sinugdanan, ug ang usa hingpit – ang usa kinaiya sa mga bag-o pa nagsugod, ug ang usa kinaiya sa hingpit nga mga balaan nga nakaabot sa sukdanan sa hingpit nga gugma. Ang bisan kinsa nga motuman sa kabubuton sa Dios tungod sa kahadlok sa silot bag-o pa lang nagsugod; apan ang bisan kinsa nga motuman sa kabubuton sa Dios tungod sa gugma sa Dios—aron malipay ang Dios—gidala niining gugma ngadto sa hingpit nga kahadlok, diin, pagkahimamat niya sa katam-is sa pagpuyo uban sa Dios, nahadlok siya nga mahimulag, nahadlok siya nga mawala kini. Ug kini gayud nga hingpit nga kahadlok, nga natawo gikan sa gugma, maoy nagpahawa sa sinugdanang kahadlok.

23. Dili mahimo nga makab-ot ang hingpit nga kahadlok gawas kon una nga makab-ot ang orihinal nga kahadlok. Ang Maalamon nga Sirach miingon: *'Ang kahadlok sa Dios mao ang sinugdanan ug katapusan'*

(Sirac 1:15, 18). Ang 'sinugdanan' nagtumong sa unang kahadlok, nga gisundan sa hingpit nga kahadlok sa mga Santo. Ang unang kahadlok mao ang kinaiya sa usa ka espirituhanong kahimtang. Kini nagpanalipod sa kalag gikan sa bisan unsang pagkahulog; kay giingon: *'Pinaagi sa kahadlok sa Ginoo, ang tanan molikay sa dautan'* (Prov. 15:27). Apan kinsa man ang molikay sa dautan tungod sa kahadlok sa silot, sama sa ulipon nga nahadlok sa iyang agalon, hinay-hinay nga makahimo sa pagbuhat sa maayo sa iyang kaugalingong kabubut-on – sa sinugdan, sama sa usa ka abang nga mag-uuma, nga naglaum og ganti alang sa iyang mga maayong buhat. Apan kon magpadayon siya sa ingon ani—naglikay sa dautan tungod sa kahadlok, sama sa ulipon, ug nagbuhat sa maayo sa paglaum og ganti, sama sa usa ka trabahante; unya, sa pagpuyo sa pagkamaayo pinaagi sa grasya sa Dios ug sa paghiusa sa Dios sumala niini, sa katapusan makatilaw siya sa pagkamaayo, makabot ang usa ka pagbati sa unsay tinuod nga maayo – ug dili na niya gusto nga bulagon kini. Unya makabot niya ang dignidad sa usa ka anak, ug gihigugma niya ang pagkamabuotan alang niini mismo – ug bisan pa man siya mahadlok, tungod kini sa iyang paghigugma. Mao kini ang dakung ug hingpit nga kahadlok.

24. Kini nga hinay-hinay nga proseso gihulagway usab sa Balaang Propeta David sa mosunod nga mga pulong: *'Likay sa dautan ug buhata ang maayo; pangitaa ang kalinaw ug sundi kini'* (Salmo 33:15). *'Likay,'* ingon niya, gikan sa *'dautan,'* mao nga likayi ang tanang dautan sa kinatibuk-an; likayi ang matag buhat nga magdala sa sala. Apan pagkahuman niya og ingon niini, wala siya mihunong didto, kondili gidugang pa niya: *'ug buhata ang maayo'*. Kay mahitabo nga ang uban wala magbuhat og dautan, apan wala usab magbuhat og maayo; pananglitan, dili sila maglutos sa uban, apan wala usab magpakita og kalooy, o dili sila magdumot, apan wala usab maghigugma. Pagkahuman niini, nagpadayon siya sa lohikal nga paagi: *'Pangitaa ang kalinaw ug sundga kini.'* Wala lang niya giingon nga *'pangitaa'*, kondili *'paninguhaa'* kini pag-ayo, aron inyong makabot kini'. – Hatagi og hugot nga pagtagad sa inyong hunahuna kining mga pulong, ug timan-i ang kaalam nga napansin sa Santo. – Kung ang bisan kinsa hatagan og grasya nga molikay sa dautan, ug unya, uban sa tabang sa Dios, masigasig nga magbuhat sa maayo, ang mga pag-atake sa kaaway motumaw dayon batok kaniya – ug siya naningkamot, nagpaningkamot ug nabalaka, usahay nahadlok nga mobalik sa dautan sama sa usa ka ulipon, usahay naglaum og ganti alang sa iyang mga maayong buhat sama sa usa ka trabahante. Apan samtang nag-antos sa mga pag-atake sa kaaway, nakig-away batok kaniya ug misukol kaniya; gipalihok sa niining mga pagbati, siya, bisan pa man nga nagbuhat og maayo, nagbuhat niini uban sa dakong kasubo ug dakong kakapoy. Apan sa diha nga makadawat siya og tabang gikan sa Dios ug makat-on siya og pamaagi sa pagbuhat og maayo, unya makita niya ang kalinaw, unya mabati niya ang kalinaw, unya masabtan niya unsa ang kahulugan sa masubo nga pakigbisog, ug unsa ang kalipay ug kalipay sa kalinaw. – Ug niadto pa lang siya magsugod sa pagpangita sa kalinaw, sa pagpaningkamot nga makabot kini, aron makabot kini, hingpit nga makuha, ug matukod kini sa iyang sulod. Ang nakabot niini nga sukod sa katapusan matilawan ang panalangin sa mga tigpatig-away sa kalinaw (Mat. 5:9). – Ug sugod niini, kinsa may makapahimo sa ingon nga kalag nga magbuhat sa maayo tungod sa bisan unsang rason gawas sa kalipay sa maong kaayohan? Niadto pa gayud mailhan sa ingon nga tawo ang hingpit nga kahadlok.

25. Miingon ang mga Amahan nga makabot sa usa ka tawo ang kahadlok sa Dios kon kanunay niyang hunahunaon ang kamatayon ug ang mga paghiganti sa kinabuhi pagkahuman sa kamatayon – kon matag gabii siya mosusi sa iyang kaugalingon aron tan-awon kung giunsa niya paggahin sa adlaw, ug matag buntag aron tan-awon kung giunsa paglabay ang gabii – kon dili sila hambog, ug sa katapusan, kon magpabilin sila sa suod nga pakig-uban sa usa ka tawo nga mahadlok sa Dios. Kay giingon nga usa ka igsoon nangutana sa usa ka tigulang: 'Unsa akong buhaton, Amahan, aron mahadlok sa Dios?' Mitubag ang tigulang kaniya: 'Lakaw ug puyo uban sa usa ka tawo nga mahadlok sa Dios – ug pinaagi sa iyang pagkahadlok sa Dios, tudloan ka usab niya sa pagkahadlok sa Dios.' – Gidumilian nato ang kahadlok sa Dios gikan sa atong kaugalingon pinaagi sa pagbuhat sa sukwahi sa gisulti: wala kitay paghinumdom sa kamatayon ni sa paghinumdom sa silot; wala kitay pagtagad sa atong kaugalingon ug wala nato susihon kung giunsa nato paggahin sa atong oras; apan nagkinabuhi kita nga walay pag-amping ug nakig-uban sa mga tawo nga walay kahadlok sa Dios – ug mahimong hambog kita. Ug kini nga katapusang punto mao ang pinakagrabe sa tanan: kini hingpit nga pagkaguba; kay walay bisan unsa nga ingon ka nga makapahawa sa kahadlok sa Dios gikan sa kalag sama sa pagka-insolente. Gipangutana kaniadto si Abba Agathon bahin niini, ug miingon siya: 'Ang kawalay hiya sama sa kusgan ug mapaso nga hangin, nga sa dihang mohuyop, molayas ang tanan, ug makaguba sa tanang bunga sa mga kahoy.' – Iluwas kita sa Dios gikan niining makaguba-tanan nga pagbati – ang kawalay hiya.

26. Ang pagka-mapangahas adunay daghang porma: mahimo kang mapangahas sa pulong, sa lihok, ug sa pagtan-aw. Tungod sa pagka-mapangahas, ang uban mahulog sa walay pulos nga pakig-istorya, mosulti

bahin sa mga butang sa kalibutan, molihok sa kataw-anan nga paagi, ug mopukaw sa uban ngadto sa dili angay nga katawa. Ang kawalay hiya mao usab kung ang usa ka tawo mihikap sa lain nga walay kinahanglan, mitunol sa kamot ngadto sa usa ka nagkatawa, mitulod sa usa ka tawo, mipunit og butang gikan sa ilang kamot, o walay hiya nga nagtutok sa usa ka tawo: kining tanan buhat sa kawalay hiya; kining tanan naggikan sa kawad-on sa kahadlok sa Dios sa kalag – ug gikan niini, ang usa ka tawo hinay-hinay nga nahulog sa hingpit nga kawalay pagtagad. – Busa ang Dios, sa dihang gihatag Niya ang mga sugo sa Balaod, miingon: *'Pagpakabalaan kamo'* (Lev. 15:31); kay kung walay pagkamahadlok ug hapsay nga pagkaulaw, ang usa ka tawo dili magpasidungog sa Dios mismo ni makatuman bisan usa ka sugo. Kay walay mas makadaot pa kaysa sa kawangis—mao nga kini ang inahan sa tanang pagbati, nga nagpahawa sa pagkamahadlok, nagpahawa sa kahadlok sa Dios gikan sa kalag, ug nagmugna sa kawalay pag-amping.

27. Si Abba Juan, usa ka disipulo ni Abba Barsanuphius, naandan niyang balik-balikon ang mosunod nga upat ka panultihon—usahay usa, usahay lain—sa dihang magpaalam na siya sa mga igsoon nga miadto aron bisitahan siya: 'Pinaagi sa pagpadayon nga limpyo ang konsensya sa uban, matawo ang pagpaubos; – dili gayud angay unahon ang kaugalingong kabubut-on kaysa sa igsoon; – palagyi ang tanan nga makatawo ug maluwas ka; – *'Mag-aagwanta kamo sa karga sa usag usa, ug sa ingon tumanon ninyo ang balaod ni Cristo'* (Gal. 6:2)". – Sa matag higayon, iyang gisugdan kining mga pulong uban sa mga hugpong sama sa: 'Niana ko kaniadto, igsoon, – panalangini sa Ginoo ang gugma, – miingon ang mga amahan', – ug pagkahuman niini iyang idugang ang usa sa iyang kaugalingong mga pulong.

28. Bisan unsang buluhaton nga imong masugat, bisan pa kini labing importante ug nagkinahanglan og dakong pag-amping, dili ko gusto nga buhaton nimo kini uban sa pagduha-duha o kalibog; apan pagkasiguro nga ang matag buluhaton nga imong gisugdan—dako man o gamay—usa kini ka-walo sa gitinguhang tumong, ug aron mapadayon nimo ang imong kalinaw sa hunahuna, bisan pa man kon kini magpasabot nga dili nimo makompleto ang buluhaton, pito ka-walo. Busa, kung modawat ka og buluhaton ug gusto nimo kini tumanon hingpit, paningkamoti dili lang ang pagbuhat sa buluhaton mismo—nga, sama sa akong giingon, usa ka-walo sa gitinguhang resulta—kundi usab, sa samang higayon, ang pagpanalipod sa imong kaugalingong kaayohan nga walay kadaut—nga mao ang pito ka-walo. Apan, kon aron matuman ang buluhaton sa imong serbisyo, kinahanglan ka nga magpadala sa emosyon ug makadaot sa imong kaugalingon o sa uban samtang nakiglalis, dili nimo dapat isakripisyo ang pito ka ikaw-ot aron mapreserbar ang usa ka ikaw-ot.

29. Ang maalamon nga si Solomon miingon sa Mga Panultihon: *'Ang walay magtudlo mapukan sama sa dahon; apan ang kaluwasan anaa sa kadaghan sa mga magtatambag'* (Panultihon 11:14). Nakita ba nimo unsay gitudlo kanato sa Balaang Kasulatan? Nag-awhag kini kanato nga dili magsalig sa atong kaugalingon, dili magtuo nga kita makahibalo sa tanan, ug dili motuo nga kaya nato nga magdumala sa atong kaugalingon, kay nanginahanglan kita og tabang; nanginahanglan kita sa mga tawo nga magtudlo kanato sumala sa Dios. Walay mas malisud o mas duol sa pagkaguba kay sa mga walay maggiya sa dalan sa Dios. Kay unsa man ang buot ipasabot sa panultihon nga: 'Ang mga walay maggiya mahulog sama sa mga dahon'? – Ang usa ka dahon kanunay berde, mamulak ug matahum sa sinugdanan, apan hinay-hinay kini malang, mahulog, ug sa katapusan matapakan. Ingon usab ang usa ka tawo, kon biyaan sa iyang kaugalingon, sa sinugdan kanunay siyang masigasig sa pagpuasa, pagbantay, kahilom, pagsunod ug uban pang mga hiyas; apan unya hinay-hinay nga mapalong kini nga kadasig, ug, tungod kay walay magtudlo kaniya, mosuporta kaniya, o mopasiga pag-usab niini nga kadasig sulod kaniya, siya hinay-hinay nga maluyong mamala, mahulog, ug sa katapusan mahimong usa ka matinumanon nga ulipon sa iyang mga kaaway, nga dayon buhaton nila kaniya ang ilang gusto.

30. Mahitungod sa mga nagpadayag sa ilang mga hunahuna ug buhat ug nagbuhat sa tanan human sa pakigkonsulta, ang Mahanas miingon: *'Ang kaluwasan anaa sa tambag sa kadaghanan'*. Wala siya mosulti, 'Sa tambag sa kadaghanan'—nga nagpasabot nga kinahanglan makigkonsulta sa tanan—apan nga kinahanglan makigkonsulta sa tanang butang—syempre sa mga tawo nga atong gisaligan, ug dili sa paagi nga mosulti og usa ka butang samtang nagtago og lain, kondili ipadayag ang tanan ug mangayo og tambag sa tanang butang; kay alang sa ingon nga tawo adunay tinuod nga kaluwasan *'sa tambag sa kadaghanan'*.

31. Kung dili nato ipadayag ang atong mga hunahuna ug tinguha ug dili mangayo og tambag sa mga masinati, nan magkapilit kita sa atong kaugalingong kabubut-on ug mosunod sa atong kaugalingong paghukom (mao, kana nga atong giisip nga matarong). Ug unya, samtang daw nagbuhat kita og maayong buhat, magbutang kita og bitag sa atong kaugalingon ug malaglag nga wala nato mabantayi. Kay giunsa man nato masabtan ang kabubut-on sa Dios, o hingpit nga isumite ang atong kaugalingon niini, kon mosalig kita

sa atong kaugalingon ug magakapot sa atong kaugalingong kabubut-on? – Mao nga miingon si Abba Pimen nga 'ang atong kabubut-on usa ka pader nga tumbaga tali sa tawo ug sa Dios'.

32. Alang sa mga nagasalig sa ilang kaugalingong kaalam ug mosugot sa ilang kaugalingong kabubut-on, ang kaaway magbutang og bitag sumala sa iyang gusto. Apan alang sa mga nagbuhat sa tanang butang pinaagi sa tambag, wala siyay dalan. Mao nga gikaligut-an niya ang pagpangutana ug pagtudlo bahin kanila; gikaligut-an niya ang tingog mismo, ang tunog mismo sa ingon nga mga pulong. Ug nganong ingon ana? – Kay nahibalo siya nga ang iyang dautang tuyo dali ra madayag sa diha-diha dayon nga magsugod ang mga tawo sa pagpangutana ug paghisgot sa mga butang nga mapuslanon. Ug wala siyay laing kahadlok gawas sa pag-ila kaniya, kay sa ingon dili na siya makapanuko sumala sa iyang gusto. Kung ang usa ka tawo mangayo ug maminaw og tambag gikan sa usa ka eksperyensyado: 'Buhat ni, apan ayaw pagbuhat ana', o: 'Dili pa karon ang panahon para ani', ug sa ubang panahon: 'Karon na ang panahon'; unya ang yawa dili makakita og paagi aron makadaot kaniya o pabuhian siya, kay kanunay siya mangayo og tambag ug nagpanalipod sa iyang kaugalingon sa tanang kilid – ug busa natuman kaniya ang panultihon nga: *'Ang kaluwasan anaa sa daghang tambag'*.

33. Ang kaaway nahigugma sa mga nagsalig sa ilang kaugalingong pangatarungan; kay gitabangan nila siya ug naghimo sa ilang kaugalingong bitag. Wala koy nahibal-an nga lain nga hinungdan sa pagkahugno sa usa ka monghe gawas sa dihang mosalig siya sa iyang kaugalingong kasingkasing. Ang uban moingon nga ang usa ka tawo mahulog tungod niini o tungod niadto; apan wala koy nahibal-an nga lain nga hinungdan sa pagkahulog gawas sa dihang ang usa ka tawo mosunod sa iyang kaugalingong kabubut-on. Kung makakita ka og usa ka tawo nga nahulog, hibaloa nga misunod siya sa iyang kaugalingong kabubut-on. Wala nay mas delikado, wala nay mas makaguba pa kaysa niini.

34. Kanunay nakong gisulti kaninyo nga pinaagi sa gagmayng pagpalugway sa kaugalingon nga maabot nato ang pagbuhat og grabeng mga sala. Unsa pa bay mas makapasubo kay sa paghukom sa isigkatawo? Unsa bay gikaligut-an pag-ayo sa Dios, ug unsa bay iyang gikalikayan sa ingon ana ka dako nga pagdumot? Apan ang usa ka tawo mahulog sa ingon ana ka dako nga dautan gikan sa butang nga daw gamay ra – gikan sa pagtugot sa kaugalingon nga masuko bisan sa labing gamay nga pagkasakitan sa isigkatawo. Kay kon itugot kini, ang hunahuna magsugod sa pagbalewala sa kaugalingong mga sala ug sa pagtagad sa mga sala sa isigkatawo. Ug gikan niini (sa batasan sa pagbuhat niini) motungha ang tsismis, mga pasipala, panamastamas – ug sa katapusan – makaguba nga paghukom. Apan walay makapahungaw sa Dios sama sa pagpasipala, pagpanamastamas, ug paghukom sa uban.

35. Lain ang pagsalaway sa usa ka tawo, ug laing butang ang paghukom o pagdaot kaniya. Ang pagsalaway sa usa ka tawo nagpasabot sa pag-ingon mahitungod kaniya: 'Si kinsa man nagbakak, o nakighilawas, o nasuko, o nagbuhat og lain pang sayop.' Kini usa ka tawo nga nagpanamastamas sa usa ka igsoon, nga mao ang pagsulti nga puno sa pagbati bahin sa iyang sala. Apan ang paghukom nagpasabot sa pagsulti: 'Si kinsa man usa ka bakakon, mananapaw, o dali masuko.' Kini usa ka tawo nga gihukman ang tibuok kinaiya sa iyang kalag, gihukman ang tibuok niyang kinabuhi pinaagi sa pagsulti nga siya ing-ana, ug gihukman siya ingon ana: ug kini usa ka grabeng kalapasan.

36. Ang Pariseo, samtang nag-ampo ug nagpasalamat sa Dios tungod sa iyang mga kaayo, wala magbakak kondili misulti sa kamatuoran, ug wala siya gikondena tungod niini: kay angay kita magpasalamat sa Dios kon makahimo kita og bisan unsang maayo, tungod kay Siya ang mitabang ug misuporta kanato niini. Wala siya gikondena tungod niini; ni tungod sa pag-ingon, *'Dili ko sama sa ubang mga tawo'*. Apan sa dihang mituyok siya ngadto sa maniningil og buhis, ug miingon, *'o sama niining maniningil og buhis'*; unya siya mismo ang nakadawat og paghukom (tungod kay gikondena niya ang uban). Kay gikondena niya ang maong tawo mismo, ang disposisyon sa iyang kalag, ang tibuok niyang kinabuhi. Maong ang maniningil og buhis migawas nga gipamatud-an nga matarong, imbis nga ang laing tawo (Lucas 18:11).

37. Sa Ginoo ra gayud ang katungod sa pag-angkon nga matarong o sa pagsilot, kay Siya nasayud sa kinaiya sa matag kalag, ingon man sa ilang kusog, mga tinguha ug mga gasa, ang ilang pisikal nga panglawas ug mga abilidad – ug sumala niini, matarong Niya nga gisilotan o giangkon nga matarong ang matag usa. Kay kinsa may makahibalo gayud niining tanan, gawas sa Iyang nagmugna sa tanang butang ug mao ang tanang-hibalo?

38. Usahay dili lang nato hukman ang atong isigkatawo kondili ginapasipala pa nato siya; kay lahi ang paghukom ug ang pagpangdaot. Ang pagpangdaot mahitabo kung ang usa ka tawo dili lang maghukom kondili

magdumot pa sa lain—gagumtan sila ug molikay kanila sama sa usa ka makalaut nga butang: kini mas grabe pa kaysa paghukom ug labi pang makaguba.

39. Ang mga gustong maluwas dili magtagad sa mga sayop sa ilang isigkatawo, kondili pirme nila tanawon ang ilang kaugalingon ug molambo. Ingon niini ang tawo nga, sa dihang nakakita nga nakasala ang iyang igsoon, mihuyop ug miingon: 'Lagmit ko! Sama sa iyang pagkasala karon, makasala usab ko ugma.' Nakita ba nimo ang maalamon nga kinaiya sa kalag? Giunsa niya dayon pagpangita og paagi aron dili pagpanaway sa iyang igsoon? Kay pinaagi sa pag-ingon, 'Ingon ana pud ako ugma', gipahimutang niya sa iyang kaugalingon ang pagbati sa kahadlok ug kabalaka nga basin siya usab makasala sa dili madugay – ug busa nakalikay siya sa pagpanaway sa iyang isigkatawo. Labaw pa, wala siya makontento niini, apan mihapa siya sa tiilan niya, nga nag-ingon: 'Ug kini nga usa maghinulsol sa iyang sala, apan ako dili maghinulsol sama sa angay; dili ko makab-ot ang paghinulsol; dili ko makahimo sa paghinulsol.' Nakita ba nimo ang kahayag sa balaan nga kalag?

40. Mahitabo nga ang hilo sa pagpanamastamas, nga napuno na sa atong kalag, nangita nga matagak usab sa uban. Busa, sa diha nga makakita kita ug usa ka igsoon nga malinawon sa tanan, magdali kita sa pagsulti kaniya: 'Nanghitabo kini ug kana' – ug makadaot kita kaniya pinaagi sa pagtanum sa iyang kasingkasing sa sala sa pagpanamastamas. Wala kita mahadlok sa mga pulong: '*Ka-iba sa nagpahilawom sa iyang amigo sa hugaw nga pagkadaut*' (Habakkuk 2:15); apan ginabuhat nato ang buhat sa mga demonyo ug wala kita magbantay niini. Kay kinsa bay buhat ang paglibog ug pagdaot, kon dili ang sa mga demonyo? Busa makita nato nga kita mismo ang nagdagan isip mga kauban sa mga demonyo, nga nagadala sa atong kaugalingong kadaut ug sa kadaut sa atong isigkatawo. Ngano man ni? Tungod kay walay gugma sa atong sulod. Kay '*ang gugma nagtabon sa daghang mga sala*' (1 Pedro 4:8).

41. Ang mga santo dili nila hukman ang makasasala ni molikay kaniya, kondili magmaloloy-on sila kaniya, masubo para kaniya, magtambag kaniya, pahupayon siya, tambalan siya sama sa masakiton nga miyembro, ug buhaton nila ang tanan aron siya maluwas. – Unsa ang gibuhat ni San Ammon sa dihang miabot ang mga igsoon ug nagkalisang nga miingon kaniya: 'Adto ug tan-awa, Amahan, aduna bay babaye sa selda sa ingon-ingon nga igsoon?' Unsa ang kalooy nga iyang gipakita? Sa pagkahibalo nga gitago sa igsoon ang usa ka babaye ilawom sa usa ka banga, miadto siya ug mipahimutang ibabaw niini, ug gisugo sila sa pagpangita sa tibuok selda. Sa dihang wala silay nakaplagan, miingon siya kanila: 'Pasayloon na mo sa Dios.' Sa ingon ana, napahiya niya sila ug nakahatag og dakong serbisyo, nga nagtudlo kanila nga dili dayon motuo sa mga pasangil batok sa ilang silingan; ug gitul-id niya ang maong igsoon, dili lang pinaagi sa pagtabon sa iyang sala sa usa ka diosnon nga paagi, kondili pinaagi usab sa pagtudlo kaniya sa husto nga panahon. Kay pagkahuman niyang gipagawas ang tanan, gikuptan niya siya sa kamot ug miingon kaniya, 'Hunahunaa ang imong kalag, igsoon!' – Kining igsoon dayon napuno sa kaulaw, nabati ang paghinulsol, ug gitapos ang iyang sala. Busa ang gugma ug kalooy sa tigulang alang sa katawhan adunay labing mapuslanong epekto sa iyang kalag.

42. Hunahunaa ang usa ka bilog, nga ang sentro naa sa tunga, ug mga sinag nga nagagikan sa sentro. Sa mas molayo pa kining mga sinag gikan sa sentro, mas kini magbulag ug molayo sa usag usa; sa pikas bahin, sa mas duol sila moabot sa sentro, mas sila magduol sa usag usa. Karon hunahunaa nga kini nga bilog mao ang kalibutan, ang mismong sentro sa bilog mao ang Dios, ug ang mga tul-id nga linya (radii) nga nagdagan gikan sa sentro paingon sa palibot, o gikan sa palibot paingon sa sentro, mao ang mga agianan sa kinabuhi sa tawo. Ug dinhi usab, pareho gihapon ang aplikasyon. Sa diha nga mosulod ang mga Santo sa lingin paingon sa sentro niini, nga nagtinguha nga moduol sa Dios, sa ingon ana nga sukod, samtang mosulod sila, mas moduol sila sa Dios ug sa usag usa; ug labaw pa, sa ingon nga paagi nga sa diha nga moduol sila sa Dios, moduol usab sila sa usag usa, ug sa diha nga moduol sila sa usag usa, moduol usab sila sa Dios. – Sabta usab ang susamang prinsipyo bahin sa gilay-on. Kung moliko sila gikan sa Dios ug motan-aw sa gawas, klaro nga kutob sa ilang paglayo gikan sa sentro ug pagpalayo sa Dios, kutob usab ana sila nagpalayo sa usag usa – ug kutob sa ilang pagpalayo sa usag usa, kutob usab ana sila nagpalayo sa Dios. Mao kana ang kinaiya sa gugma: apan sa kadako nga nagpabilin kita sa gawas ug dili nato higugmaon ang Dios, sa ingon ana nga kadako, ang matag-usa kanato layo usab sa atong isigkatawo. Apan kon higugmaon nato ang Dios, nan sa kadako nga moduol kita sa Dios pinaagi sa atong gugma kaniya, sa ingon ana nga kadako, kita maghiusa sa gugma uban sa atong isigkatawo; ug sa kadako nga maghiusa kita sa atong isigkatawo, sa ingon ana nga kadako, maghiusa usab kita sa Dios.

43. Ngano man nga usahay, kung makadungog ang usa ka tawo og insulto, dili niya kini tagdon ug dawaton lang nga walay kalibog, mura'g wala gyud siya kadungog, samtang sa ubang higayon, sa diha-diha nga makadungog lang siya niini, dali ra siyang malibog? Ngano man kini mahitabo? Ang hinungdan nga dili sila malibog mao kini: **una**, mahitabo nga ang usa ka tawo, human sa pag-ampo o sa usa ka maayong espirituhanong ehersisyo, naa sa maayong kahimtang sa hunahuna, ug busa nagpasaylo sa iyang igsoon ug dili malibog sa iyang mga pulong; nahitabo **usab** nga ang uban adunay dakong paghigugma sa usa ka partikular nga tawo, ug busa ilang itugot ang tanan nga ipabuhat kanila niining maong tawo nga walay kasubo; nahitabo **usab** nga ang uban magdumot sa tawo nga naningkamot sa pag-insulto kanila, ug dili nila hatagan ug bili ang iyang mga insulto. – Apan ang mga tawo masamok sa kabaliktaran niini – o tungod kay dili sila anaa sa maayong kahimtang sa hunahuna, o tungod kay nagpabilin ang dautang buot batok sa nakainsulto kanila – ug uban pang mga rason usab. – Apan ang pangunang hinungdan sa tanang ingon nga kasamok mao nga wala nato pagasawayon ang atong kaugalingon.

44. Miingon si Abba Pimen: 'Bisan asa moadto ang usa ka tawo nga nagasaway sa iyang kaugalingon, bisan unsang kadaut, kawalay dungog o ubang kasubo ang moabot kaniya, giisip na niya nga angay ra kaniya ang tanang dili maayo ug dili gyud siya masamok. Aduna pa bay mas walay kabalaka pa kaysa ingon ana nga kahimtang?'...

45. Adunay mosulti: 'Kung adunay igsoon nga mosalaway kanako, ug ako, pagkahuman nako sa pagsusi sa akong kaugalingon, makit-an nga wala ko siya'y gihatagan ug hinungdan niini, unsaon nako pagpasangil sa akong kaugalingon?' – Sa tinuod, kon kinsa ang mosusi sa iyang kaugalingon uban sa kahadlok sa Dios, makaplagan niya nga siya nakahatag og hinungdan niini sa tanang paagi, pinaagi sa buhat, pulong o hitsura; ug kon dili man kini tinuod nga nakahatag siya og hinungdan karon, nan sigurado nga sa lain nga panahon nakapasakit siya kaniya, bisan sa niini nga butang o sa lain, o basin nakapasakit siya sa lain nga igsoon ug unta nakasinati siya og pag-antos tungod niini – o kanunay tungod sa lain nga sala. Mao nga nagaingon ako nga kon kinsa ang mosusi sa iyang kaugalingon uban sa kahadlok sa Dios ug hugot nga susihon ang iyang konsensya, makit-an gyud niya nga siya adunay sala ug mosaway sa iyang kaugalingon.

46. Mahitabo nga ang usa ka tawo, nga naglingkod sa hilom nga pag-inusara, nagpabilin nga malinaw. Apan unya moabot ang usa ka igsoon, ug sa tunga-tunga sa panag-istorya mosulti siya og dili maayong butang, ug siya dayon malibog – ug pagkahuman mosulti siya: 'Kung unta wala siya miadto kanako ug nakasamok kanako, dili unta ko nakasala.' – Ka-binuang kaayo nga pangatarungan! Ang miingon kaniya ba mao ang nagpukaw sa maong pagbati sa sulod niya? Gikuha lang niya sa gawas ang daan nang naa na sa sulod niya; – ug karon dili siya angay maglagot sa iyang igsoon, kondili maghinulsol sa iyang pagbati, ug mosaway sa iyang kaugalingon. Ang ingon nga tawo sama sa bulok nga pan, nga nindot tan-awon sa gawas apan nabulok sa sulod; ug sa diha nga ablihan kini sa bisan kinsa, makita dayon ang pagkabulok niini – o sama sa limpyo nga sudlanan nga puno sa baho ug dautang baho sa sulod, ug sa diha nga ablihan kini sa usa ka tawo, dali ra mabati ang baho niini. Ingon usab niining tawoha nagpabilin, sumala sa iyang pagtan-aw nga malinaw, wala maghibalo nga ang pagbati naa sa sulod niya; ang igsoon misulti ug usa ka pulong kaniya ug gipadayag ang kalawang nga natago sa sulod niya. Busa, kon gusto niya nga pasayloon, maghinulsol siya, nga magpasangil sa iyang kaugalingon. Pinaagi lamang niining dalan makab-ot niya ang pagkabalaan ug molambo. Kinahanglan usab siyang magpasalamat sa maong igsoon tungod kay gihimoan siya niini og dako kaayong pabor.

47. Sa diha nga ang kalag makasala, kini mapul-an niini; kay ang sala makapaluya ug makapoy sa usa ka tawo nga iyang gihatag ang iyang kaugalingon niini; ug busa ang tanan nga mahitabo kaniya nagpabug-at kaniya. Apan kung ang usa ka tawo molambo sa pagkamaayo, nan, samtang siya molambo, ang kaniadto bug-at mahimong mas sayon alang kaniya.

48. Bisan unsa pa man, kinahanglan nato tan-awon ang pag-antos. Bisan pa man kon adunay magbuhat og maayo kanato o kita makasinati og kadaut sa kamot sa uban, kinahanglan nato kini tan-awon nga usa ka pagsulay, ug magpasalamat kita sa Diyos sa tanang mahitabo kanato, kanunay nga pagsawayon ang atong kaugalingon ug pagsulti nga kon adunay maayong mahitabo kanato, kini buhat sa maloloy-on nga pagdumala sa Diyos kanato, ug kon adunay dautang mahitabo, kini tungod sa atong mga sala.

49. Ka-malas kita nga makasasala matag-adlaw ug magpasagdan sa atong mga tinguha! Gibyaan nato ang matarong nga dalan nga gipakita kanato sa atong mga amahan—ang dalan sa pagpangpasipala sa kaugalingon—ug naglakaw kita sa balikong dalan sa pagpangpasipala sa atong isigkatawo. Ug ang matag-usa kanato naningkamot, sa tanang butang, nga ibalhin ang sala sa atong igsoon ug ibutang ang tibuok karga

kaniya; ang matag-usa tapulan ug wala magbantay bisan usa ka sugo, apan nagkinahanglan nga ang atong isigkatawo motuman sa tanang sugo.

50. Asa na ang tigulang nga, sa dihang gipangutana, 'Unsa ang labing importante nga butang nga imong nakaplagan niining dalan, Amahan?', mitubag, 'Ang pagsaway sa kaugalingon sa tanang butang?' – Ingon usab ni Abba Pimen nga mihuyop, 'Nisulod na ang tanang hiyas niining balay, apan kung walay usa ka hiyas, lisod alang sa usa ka tawo nga magbarug nga lig-on.' 'Unsa nga hiyas kana?' pangutana nila kaniya. Mitubag siya: 'Ang pagpasangil sa kaugalingon.' Ug si San Antonio miingon: 'Dakong buhat ang pag-angkon sa responsibilidad sa kaugalingong mga sala sa atubangan sa Dios – ug ang pagpaabot sa tukso hangtod sa kataposang gininhawa.' Ug bisan asa nato makita nga nakakaplag og kalinaw ang atong mga amahan tungod kay, pagkahuman nila itugyan ang tanan kang Dios—bisan pa ang labing gamay nga butang—kanunay nilang gisunod kini nga lagda: ang pagsaway sa ilang kaugalingon sa tanang butang.

51. Miingon ang mga Amahan nga dili angay masuko ang mga monghe, ni mosalaway sa bisan kinsa, ug labaw pa: 'Ang nakadaog sa kainit sa ulo nakadaog sa mga demonyo, apan ang napildi niini nga pagbati hingpit nga layo sa kinabuhi sa monghe,' ug uban pa. – Unsa kaha nato isulti bahin sa atong kaugalingon, kon dili lang kita mapailubon ug masuko, apan nagpabilin pa nato ang mga sama sa kasingkasing? – Unsaon man nato pagbuhat gawas sa paghinakit sa ingon ka makaluluoy ug dili-makatawo nga kahimtang (sa atong mga kalag)? – Bisan pa niana, mag-amping kita sa atong kaugalingon, mga igsoon, ug paningkamotan, uban sa tabang sa Dios, nga wagtangon sa atong kaugalingon ang kapait sa niining makaguba nga pagbati.

52. Kasagaran mosulbong ang panaglalis ug mga samok sa taliwala sa mga igsoon, apan kasagaran sila magdali sa pagsulbad niini ug sa paghimo og kalinaw. Apan mahitabo usab nga ang uban, bisan pa sa ilang pag-uyon sa kalinaw, nagpadayon sa pagbati og kasuko batok sa usa ka igsoon ug nagpadayon sa paghunahuna og dautan batok kaniya. Kini mao ang tago-tagong kasuko – ug nagkinahanglan kini og dakong pag-amping aron dili kini masulod paglawom ug mapatay. Ang tawo nga nakig-uli dayon pagkahuman masuko nakapawala sa iyang kasuko, apan wala pa siya nakigbisog batok sa tago-tagong kasuko – busa nagpadayon siya sa pagbati og kasuko batok sa iyang igsoon. Kay lahi ang pagbati og sama, kasuko, pagkasuko-suko, ug kalibog. Aron mas masabtan nimo kini, maghatag ko og pananglitan. Ang bisan kinsa nga magpasiga og kalayo, una siyang mokuha og gamay nga uling: mao kini ang pulong sa igsoon nga nakapasakit. Kung imo kining dalhon, napalong na nimo ang uling. Apan kung maghunahuna ka: 'Ngano man niya na? Aw, ingon ani akong isulti kaniya; kung wala siya magtuyo pag-insulto kanako, dili unta niya na gisulti – busa ako usab mag-insulto kaniya – walay palya.' – Unya nagdugang ka ug sanga, o susama niini, sama sa pagbuhat sa nagpasiga ug kalayo, ug nakahimo ug aso, nga mao ang kagubot. Ang kalibog mao kana nga paglihok ug pag-uyog sa hunahuna nga makapahasol ug makairita sa kasingkasing. Ug ang pagka-irita usa ka mapanghimalasong pagrebelde batok sa nakapahinabo sa kasubo, nga mahimong pagpasigarbo, sama sa giingon sa bulahan nga Abba Mark: 'Ang dautang buot, nga gipakaon sa hunahuna, makairita sa kasingkasing; apan ang pag-ampo mopatay niini.' Kung imong gikuptan sa kasingkasing ang gamayng sulti sa usa ka igsoon, mapalong na unta nimo kana nga gamayng uling sa dili pa mitungha ang kagubot. – Apan bisan kana, kung gusto nimo, dali ra nimo mapalong samtang bag-o pa kini, pinaagi sa hilom, pag-ampo, o usa ka pagyuko gikan sa kasingkasing. – Apan kon nagpadayon ka sa 'pag-asok'—mao ang pagpasagol ug pag-uyog sa imong kasingkasing pinaagi sa mga hunahuna sama sa: 'Ngano man siya... mao pud na akong buhaton'—unya mosiga ang imong kasingkasing ug motungha ang hilanat sa kasuko. – Kung gusto nimo, mapalong pud nimo kini sa dili pa kini makontrol sa kasuko. Apan kung padayon nimo nga gub-on ug pasakitan ang imong kaugalingon, sama ka sa tawo nga nagdugang og gasolina sa kalayo, diin mosidlak ang nagdilaab nga siga – ug kini mao ang kasuko. Ug ang kasuko, kung kini magpabilin, mahimong tago nga kasuko, diin ang tawo dili makagawas gawas kon ibubo niya ang iyang kaugalingong dugo (pinaagi sa singot ug pagpugong sa kaugalingon).

53. Nadungog na nimo karon unsa ang sinugdanang kalibog, unsa ang kasuko, unsa ang kasuko, ug unsa ang pagbusmag. Nakita ba nimo kung giunsa sa usa ka pulong ang pagdala sa ingon nga dautan? Kay kung una nimo gisaway ang imong kaugalingon, mapailubon nga gidawat ang mga pulong sa imong igsoon, ug wala ka nangita og pagpanimalos kaniya, ni mitubag sa usa ka pulong og duha o lima ka pulong, ni mibaylo og dautan sa dautan; unya nakaluwas ka unta gikan sa tanang dautan. Maong ingon ko kaninyo: putla kanunay ang inyong mga pagbati samtang batan-on pa kini, sa dili pa kini moturok, magpamatoood sa sulod kaninyo, ug magsugod sa pagbug-at kaninyo; kay kon dili, mag-antos kamo pag-ayo gikan niini. Lain ang pag-uyog sa gamay nga hilamon, ug lain usab ang pag-uyog sa dakong kahoy.

54. Ang usa ka tawo makabawi sa dautan pinaagi sa dautan dili lang pinaagi sa buhat, kondili usab pinaagi sa pulong, hitsura, lihok, o tan-aw. Ang uban nagtuo nga wala gyud sila mubawi sa dautan pinaagi sa dautan, apan mopakita nga gibuhay nila kini pinaagi sa pulong, hitsura, lihok, o tan-aw; kay pinaagi niining tanan mahimo nimong masakitan ang imong igsoon – ug kini usab usa ka pagbawi sa dautan pinaagi sa dautan. Ang lain, bisan pa, wala magpaningkamot nga mobalos sa sayop nga nabuhat kaniya—dili pinaagi sa buhat, dili pinaagi sa pulong, dili pinaagi sa dagway, dili pinaagi sa lihok—apan nagpabilin ang kasuko sa iyang kasingkasing batok sa iyang igsoon ug nagasubo tungod kaniya. Usa pa, bisan wala siyay kasubo sa iyang igsoon, kung madungog niya nga nainsulto ang iyang igsoon sa bisan unsang paagi, o gisaway o gipakaulaw siya – ug malipay pa gani siya niini – nan makita usab nga siya nagbalos ug dautan sa dautan sa iyang kasingkasing. Ang usa pa, wala'y dautang buot sa iyang kasingkasing, ug dili usab siya malipay sa pagpaminaw sa pagka-mapasipala sa nakapasakit kaniya; sa tinuod, masubo pa gani siya kung mapasipala kana nga tawo; apan dili usab siya malipay sa kalampusan sa uban – kay, pananglitan, kung makita niya nga gidayeg ug paboran kana nga tawo, masubo siya; ug kini usab usa ka matang sa pagdumot, bisan pa kini ang labing malumo.

55. Usa pa ka klase sa tawo, kung adunay makapasakit kaniya, ug unya magkasinabot ug magkasinayloay sila, magpuyo siya sa kalinaw uban niining maong tawo ug walay dautang buot batok kaniya sa iyang kasingkasing; apan sa dihang, pagkahuman sa pipila ka panahon, makasulti kini nga tawo og butang nga makapasubo kaniya, magsugod siya og hinumdom sa unang nahitabo ug masubo dili lang tungod sa ikaduhang pasakit kondili pati na usab sa una. – Sama kini sa usa ka tawo nga adunay samad ug nagbutang og plaster niini; bisan pa nga naayo na ang samad ug natabonan na sa panit, malumo gihapon ang dapit; ug kung adunay mopanaog og bato kaniya, kana nga dapit mas dali masamdan kaysa bisan unsang bahin sa lawas ug dali kini magdugo. Mao gihapon kana ang mahitabo sa maong tawo: siya adunay samad, ug nagbutang siya og plaster niini – nagpasabot kini nga iyang gipanaug ang iyang ulo ug giayo ang samad, mao ang iyang kasuko, pinaagi sa pag-uli sa panag-uyon; nagsugod usab siya sa pagpabakod sa iyang kaugalingon batok sa pagdumot, naningkamot nga dili magpuyo bisan usa ka dautang hunahuna sa iyang kasingkasing. Nagpasabot kini nga nag-ayo na ang samad; apan wala pa kini hingpit nga naayo – aduna pay nahabilin nga kasuko, nga dali ra kaayong mabuak pag-usab kung makasinati ang tawo bisan gamayng hampak.

56. Kinahanglan maningkamot ang usa ka tawo nga limpyohan pag-ayo ang pus sa sulod, aron hingpit nga maayo ang apektadong bahin, ug aron walay mabilin nga pilas ug dili na masuta nga adunay samad kaniadto. Unsaon man, busa, pag-angkon niini? – Pinaagi sa pag-ampo gikan sa tibuok kasingkasing alang sa nakapasakit, ug pag-ingon: 'O Ginoo, tabangi ako ug ang akong igsoon tungod sa iyang mga pag-ampo!' – Pinaagi sa pag-ampo sa ingon ani alang sa atong igsoon, nagpakita kita og kaluoy ug gugma; ug pinaagi sa pagpangayo og tabang alang sa atong kaugalingon, alang sa iyang mga pag-ampo, nagpaubos kita. Ug diin adunay kaluoy, gugma ug pagpaubos, unsaon man paglungtad sa kasuko, o pagpanimalos, o bisan unsang laing pagbati? – Ug miingon si Abba Zosima: 'Bisan pa gamiton sa yawa ang tanang limbong sa iyang dautang buot, kauban ang tanan niyang demonyo, ang tanan niyang mga laraw mawagtang ug mapukan sa pagpaubos subay sa sugo ni Kristo.' Ug miingon ang lain nga tigulang: 'Ang nag-ampo para sa iyang kaaway dili magbalos sa dautan.'

57. Ipraktis ang tambag sa mga tigulang, ug unya makasabot ka gayud sa ilang gisulti; kung dili nimo kini ipraktis, dili gyud nimo makat-on ang arte sa pagkamakasakripisyo pinaagi lang sa mga pulong. Unsa kaha nga klase sa tawo, nga gustong makat-on og usa ka kahanas, makahibalo niini pinaagi lang sa mga pulong? Dili; una siya molihok ug makasayop, molihok ug makaguba sa iyang binuhay; ug busa, hinay-hinay, pinaagi sa paningkamot ug pagkamapailubon, makat-on siya sa maong kahanas, uban sa tabang sa Dios, nga nagtan-aw sa iyang paningkamot ug sa iyang tinguha. Apan gusto nato nga makat-on sa labing bantugan nga arte pinaagi lamang sa mga pulong, nga walay paglihok. Mahimo ba kana?! – Busa, magbantay kita sa atong kaugalingon, ug magpaningkamot kita pag-ayo samtang aduna pa kitay panahon.

58. Kinahanglan magbantay kita sa tanang paagi, aron dili kita kawaton sa mga bakak, kay ang bakakon wala sa paghiusa sa Dios. Ang bakak langyaw sa Dios. Nagaingon ang Kasulatan nga '*ang bakak gikan sa yawa*', nga siya '*bakakon ug amahan sa bakak*' (Juan 8:44). Tan-awa, ang yawa gitawag nga amahan sa bakak, samtang ang Dios mao ang kamatuoran; kay Siya mismo miingon: '*Ako ang dalan, ang kamatuoran ug ang kinabuhi*' (Juan 14:6). Tan-awa kung kinsa ang atong gilain sa atong kaugalingon ug kinsa ang atong gisagol sa atong kaugalingon pinaagi sa bakak! – Busa, kung tinuod gayud nga gusto kitang maluwas,

kinahanglan natong higugmaon ang kamatuoran sa tibuok natong kusog ug tibuok natong kadasig, ug magbantay kita batok sa matag bakak, aron kini dili kita ilain gikan sa kamatuoran ug gikan sa kinabuhi.

59. Aduna tulo ka lain-laing matang sa bakak: ang usa naa sa hunahuna, ang lain naa sa pulong, ug ang usa pa pinaagi sa iyang kinabuhi. – Ang usa ka tawo magbakak sa hunahuna kon iyang giisip nga kamatuoran ang iyang kaugalingong mga huna-huna, nga mao ang walay basihanang pagduhaduha bahin sa iyang isigkatawo; pananglitan, kon makakita siya og usa ka tawo nga nakig-istorya sa iyang igsoon, magbuhat siya sa iyang kaugalingong mga huna-huna: 'Nagaingon siya og usa ka butang bahin kanako' – ug uban pa. – Ang ingon nga tawo nagbakak sa hunahuna; kay wala silay gisulti nga tinuod, kondili sumala ra sa ilang kaugalingong opinyon, ug gikan niini motungha ang panamastamas, tsismis, pagdumot ug paghukom. – Sa mubo nga pagkasulti, ang usa ka tawo magbakak kon, pananglitan, tungod kay tapulan siya sa pagmata alang sa pagbantay, dili niya isulti: 'Pasayloa ko, tapulan ko sa pagmata'; kundili moingon siya: 'Nisakit ko, dili ko maayo', ug maghimo og daghang bakak nga mga pulong – aron dili siya mosugyot o magpaubos bisan usa ka beses. Sa samang paagi, kung adunay siya'y gipangandoy, dili niya kini isulti diretso nga, 'Gipangandoy ko kini', kondili iyang baliko ang iyang mga pulong, maghisgot karon og sakit, karon og panginahanglan – ug magbakak hangtod matuman ang iyang tinguha. Sa katapusan, dili na motuo ang mga tawo sa ingon nga tawo, bisan pa kon mosulti siya og tinuod. – Ang nagbakak bisan sa iyang kinabuhi mao ang usa ka tawo nga, tungod kay usa siya ka salbahis, magpakaaron-ingnon nga putli; o, tungod kay tapulan siya, magpakita nga maloloy-on; o, tungod kay hambog siya, magpakaaron-ingnon nga mapainubuson.

60. Atimanon nato ang atong kaugalingon. Kinsa may mohatag kanato niining panahona kon usikan lang nato kini sa walay pulos? Sa pagkatinuod, moabot ang panahon nga maghandum kita niining mga adlaw apan dili na nato kini makaplitan. Kanunayng giingon ni Abba Arsenius sa iyang kaugalingon: 'Arsenius, ngano man nga gibyaan nimo ang kalibutan?'

61. Kung maningkamot kita gamay, dili kita daghan ug kasubo ni makasinati ug kalisud. Kay kung kinsa ang mopugos sa iyang kaugalingon sa pag-ascetismo, pinaagi sa padayon nga paningkamot, hinay-hinay siyang molambo ug unya dali na lang niya mapraktis ang pagkamatinud-anon; kay ang Dios, sa pagtan-aw nga gipugos niya ang iyang kaugalingon, mohatag kaniya ug tabang. Busa, pugson nato ang atong kaugalingon; kay bisan wala pa kita makab-ot sa pagkahingpit, kon maningkamot kita, makadawat kita og tabang pinaagi sa atong paningkamot, ug uban niining tabanga makab-ot nato ang matag matang sa hiyas. Mao nga miingon ang usa sa mga Amahan: 'Ihatag ang imong dugo ug dawata ang Espiritu', sa ato pa, maningkamot ka, ug makab-ot nimo ang batasan sa hiyas.

62. Sama sa usa ka tawo nga gustong makat-on og karpentriya, dili na siya magpraktis og lain nga trabaho; ingon usab, ang mga gustong makat-on sa espirituhanong kahanas kinahanglan dili na magtagad sa bisan unsa pa, kondili magtuon sa adlaw ug gabii unsaon kini pag-angkon. Apan, kinahanglan adunay sukod sa tanang butang. Usa sa mga anciano miingon: 'Lakaw sa hari-hariang dalan ug ihap ang mga yugto (versts).' Kay ang mga hiyas mao ang tunga-tunga tali sa sobra ug kulang. Mao nga giingon sa Kasulatan: 'Ayaw pagliko sa tuo o sa wala, kondili lakaw sa hari-hariang dalan' (Deut. 5:32; 17:11).

63. Ang dautan sa iyang kaugalingon wala'y bili, kay dili kini usa ka binuhat sa bisan unsang klase ug walay komposisyon. Apan ang kalag, nga nalayo sa pagkamaayo, mahimong mapaso ug manganak og sala, unya kini mag-antos, kay wala kini makakaplag og natural nga pahulay niini. Aduna bay uod sulod sa kahoy sa iyang kinaiyahan? Apan mosulod ang gamay nga pagkabulok; gikan niining pagkabulok matawo ang usa ka ulod – ug kini nga ulod mokaon sa kahoy. Ingon usab, ang kalag mismo ang nagmugna sa dautan – ug kini usab nag-antos tungod sa maong dautan, sama sa giingon ni Gregorio nga Teologo: 'Ang kalayo produkto sa materya; ug kini mokaon sa materya, sama sa pagkaon sa dautan sa daotan.'

64. Makita nato ang susama nga butang sa pisikal nga sakit: kung ang usa ka tawo magkinabuhi nga way han-ay ug dili mag-amping sa iyang panglawas, motumaw ang sobra o kakulangan sa usa ka butang sa lawas, ug gikan niini ang tawo unya masakiton; apan sa wala pa niini, wala gyud'y sakit, ug wala kini'y pagkaanaa; ug usab, sa diha nga naayo na ang lawas, ang sakit hingpit nga mawala. Sa eksaktong parehas nga paagi, ang dautan usa ka sakit sa kalag, nga gipahimulag sa kahimsog nga angay ug iya sa kinaiyahan, nga mao ang pagkamaayo.

65. Aduna tulo ka kahimtang sa usa ka tawo: buhaton ba niya ang iyang pagbati, supakon kini, o wagtangon kini. Naglihok base sa iyang pagbati ang usa ka tawo nga motuman niini ug magpahimulos niini. Mosukol niini ang usa ka tawo nga dili molihok base niini ug dili kini putlon, apan maampingong malikayan

ang pagbati, ingon pa man, samtang gitago gihapon kini sa iyang sulod. Ug wagtangan ang pagbati ang usa ka tawo nga naningkamot ug naglihok batok niini.

66. Ang tawo nga motuman sa iyang pagbati sama sa usa ka tawo nga, pagkahampak sa mga pana sa iyang kaaway, gikuha kini ug gisaksak sa iyang kaugalingong kasingkasing gamit ang iyang kaugalingong mga kamot. Ang tawo nga mosukol sa iyang pagbati sama sa usa ka tawo nga gibuhian og mga pana sa iyang kaaway apan nagsul-ob og baluti, busa wala siyay samad. Ug ang nagwagtang sa kahiligon sama sa usa ka tawo nga, samtang gibuhian sa mga pana sa iyang kaaway, gipikas-pikas kini o gibalik sa kasingkasing sa kaaway, ingon sa giingon sa Salmo: *'Tungod niini, ang ilang mga armas makasulod sa ilang kaugalingong kasingkasing, ug ang ilang mga busog mabali.'*

67. Usa ka igsoon natakdan sa hilanat sulod sa pito ka adlaw, ug karon kap-atan pa ka adlaw ang nilabay, apan wala gihapon siyay kusog sa iyang kaugalingon. 'Kining mapainubuson nga tawo nagmasakit sulod sa pito ka adlaw' – apan pila na ka adlaw ang nilabay sukad niadto, ug wala pa gihapon siya nakaayo? Ingon usab sa kalag: makasala ang usa ka gamay lang, apan unsa pa kadugay ang iyang pag-agion sa pag-ula sa iyang kaugalingong dugo sa dili pa siya matul-id?

68. Nakita nato nga gikuha ang atong mga igsoon gikan sa taliwala nato, apan wala kita magtagad sa atong kaugalingon, bisan pa nga nahibalo kita nga kita usab hinay-hinay nga nagkadool sa kamatayon. Busa, magtagad kita sa atong kaugalingon, ug samtang aduna pa'y panahon, ayaw nato kini usikan sa walay pulos. Giunsa man nato pagkalimot sa mga pulong sa kana nga tigulang nga miingon nga kon ang bisan kinsa mawad-an og bulawan o pilak nga , makakaplag siya og lain nga mopuli niini; apan kon mawala ang atong panahon pinaagi sa pagpuyo sa katamaran ug kapig-ol, dili na nato makaplagan ang lain nga makapuli sa nawala. Sa tinuod, paninguhaon pa nato bisan usa ka oras niining panahona ug dili nato kini makaplagan.

69. Usa ka dakong tigulang naglakaw uban sa iyang mga disipulo sa usa ka dapit diin adunay nagkalain-laing kahoy nga sipres, dako ug gamay. Miingon ang tigulang sa usa sa iyang mga disipulo: 'Bungkag kini nga kahoy nga sipres.' Gamay ang kahoy nga sipres, ug dayon kini gibungkag sa igsoon gamit ang usa ka kamot. Mitudlo ang tigulang sa lain, nga mas dako kaysa sa una, ug miingon: 'Bungkag usab kini.' Gihuyop kini sa igsoon gamit ang duha ka kamot ug gikuha kini. Mitudlo ang tigulang sa lain pa, nga mas dako pa. Gikuha pud kini sa igsoon, apan lisod kaayo. Unya mitudlo ang tigulang sa usa pa, nga mas dako pa gayud. Pinaagi sa labing kusog, unang gisabwag pag-ayo sa igsoon ang kahoy, naningkamot ug nagpaningot, ug sa katapusan gikuha pud kini. Sa katapusan, gipakita sa tigulang kaniya ang usa ka mas dako pa nga kahoy nga sipres. Apan ang igsoon, bisan pa sa iyang paningkamot ug pagpaningol niini, wala kini makuha. Ang tigulang, sa dihang nakita nga dili niya kini makaya nga mag-usa, nagsugo sa lain niyang igsoon nga motabang kaniya. Ug sila duha halos dili na nila kini makuha. – Unya miingon ang tigulang sa iyang mga tinun-an: 'Mao kana ang mahitabo sa mga pagbati; samtang gagmay pa sila, dali ra nato silang mapahawa kung gusto nato; apan kung atong tratuhon sila nga daw gagmay pa gihapon, motubo sila'g kusog, ug samtang mas kusgan sila, mas dako ang paningkamot nga ilang gipangayo kanato; ug sa dihang masulod na pag-ayo kini sa atong sulod, bisan pa sa dakong paningkamot dili na nato kini mapukan sa atong kaugalingon, gawas kon makadawat kita og tabang gikan sa pipila ka mga Santo nga motabang kanato pinaagi sa Dios.'

70. Ang Propeta miingon sa anak nga babaye sa Babilonia: *'Bulahan siya nga magdakop ug magbunggo sa imong mga gamay batok sa bato'* (Salmo 136:9). – Ang anak nga babaye sa Babilonia usa ka simbolo sa tanang makasasala ug supak sa Dios. Ang iyang mga kaliwat mao ang mga madasigon nga hunahuna ug buhat. Bulahan ang tawo nga wala magtugot sa dautang hunahuna nga moturok sulod kaniya, ug wala maghatag kanila og luna aron motubo ug mopamunga og dautan; apan samtang gagmay pa kini, ug sa wala pa kini moturok ug motindog batok kaniya, naningkamot siya sa tanang paagi aron durugon kini batok sa bato sa dili matuyok nga determinasyon, ug laglagon kini sa ngalan sa Ginoong Jesu-Kristo.

71. Gipakita sa mga Amahan kanato kung giunsa sa usa ka tawo ang hinay-hinay nga pagpanglimpyo sa iyang kaugalingon: matag gabii kinahanglan niyang susihon ang iyang kaugalingon kung giunsa niya paggahin sa adlaw, ug usab sa buntag, kung giunsa niya paggahin sa gabii, ug maghinulsol sa atubangan sa Dios sa bisan unsang sala nga iyang nabuhat. Apan kita, tungod kay daghan kaayo kitag sala, tinuod nga gikinahanglan—tungod sa atong kalimot—nga bisan pa pagkahuman sa unom ka oras, susihon nato ang atong kaugalingon aron makita kung giunsa nato paggahin sa atong oras ug sa unsang paagi kita nakasala.

72. Ang bisan kinsa nga mosusi sa iyang kaugalingon sa ingon niini makakaplag nga ang dautan magsugod sa pagkunhod hinay-hinay – ug kung nakahimo sila og siyam ka sala, maghimo na lang sila og

walo; – ug sa ingon, sa hinay-hinay nga pag-uswag uban sa tabang sa Dios, dili nila tugotan nga moturok ang mga kahuyang sulod nila. Dako kaayong kasubo ang mahulog sa batasan sa bisan unsang kahuyang.

73. Dili ang tawo nga nasuko kausa na dayon gitawag nga masuko, ni ang tawo nga nakighilawas kausa na dayon gitawag nga mananaghila, ni ang tawo nga nakapakita og kalooy kausa na dayon gitawag nga maloloy-on; apan sa pagka-binuotan ug sa pagka-daotan, pinaagi sa kanunay nga pagbuhat niini, ang kalag makab-ot og batasan, ug pagkahuman niini ang maong batasan magpahirap o magpahupay niini. Ang pagkamaayo nagdala og kalinaw: kay samtang mas daghan ang maayong buhaton nato, mas molig-on ang atong batasan sa pagkamaayo, ug pinaagi niini mabalik ta sa atong natural nga kinaiya ug mobalik sa atong orihinal nga kahimtang sa kaayohan. Apan ang pagkadautan nagpahirap kanato: kay pinaagi niini makabaton ta og batasan nga langyaw ug supak sa atong kinaiya, ug kini nagaguba niini.

74. Kung ang agila hingpit nga gawas sa lambong apan masangit lang ang usa ka kuko niini, igo na kini nga gamayng detalye aron kini mahimong walay kusog – ug madakpan kini sa mangangayam bisan kanus-a niya gusto. Ingon usab sa kalag: kon tugotan pa gani kini nga bisan usa ka pagbati mahimong batasan, dali ra kini mapukan sa kaaway bisan kanus-a niya gusto, kay tungod niining pagbati naa na kini sa iyang kamot. Busa, ayaw tugoti nga bisan unsang pagbati mahimong imong batasan, kondili paningkamoti ug pag-ampo sa Diyos adlaw ug gabii, aron dili ka mahulog sa tukso. Apan kon mapildi kita, sama sa pagkatawo, ug mahulog sa sala, paningkamot kita nga motindog dayon, maghinulsol niini, maghilak sa atubangan sa kaayo sa Dios, ug magpabilin nga magmatngon ug masinabtanon. Ug ang Dios, sa pagtan-aw sa atong maayong buot, pagpaubos, ug paghinulsol, motunol sa Iyang tabang kanato ug magpakita kanato og kaluoy.

75. Kinahanglan atong dalhon ang tanan nga mahitabo sa atubangan sa Dios ug moingon: walay mahitabo nga wala sa kabubut-on sa Dios; nasayud ang Dios nga kini o kana maayo ug mapuslanon, ug maong mahitabo kini ingon niini. Sa tanan nga gimugna sa Dios, walay bisan usa nga dili maayo, kondili *'maayo kaayo kini'* (Gen. 1:31). Busa, walay bisan kinsa ang angay magmasubo sa mga nahitabo kanila, kondili, pagsalig niini sa Diyos, makakaplag sila og kalinaw. Aduna'y uban nga mga tawo nga sobra kaayo kaapektohan sa kasubo nga moabut kanila nga ilang gisalikway ang kinabuhi mismo ug giisip ang kamatayon nga tam-is, aron lang makagawas sa ilang kasubo: apan kini nagagikan sa kawalay kaisog ug dakong kamangmangan. Wala sila makahibalo sa makalilisang nga panginahanglan nga atong masinati sa dihang ang kalag mobiya sa lawas.

76. Usa ka mapisan nga igsoon nangutana sa usa ka tigulang: 'Ngano man nga ang akong kalag naghandum sa kamatayon?' Mitubag ang tigulang: 'Tungod kay dili nimo gusto nga mag-antos sa mga kasubo nga imong giatubang, nga wala ka makamatngon nga ang mga kasubo nga umaabot mas bug-at pa kaysa niini.' – Ug usa pa ka igsoon nangutana usab sa tigulang: 'Ngano man nga mahulog ko sa kawalay pag-amping samtang naa ko sa akong selda?' Ug miingon siya kaniya: 'Tungod kay wala pa nimo mailhi ang pahulay nga nagpaabut kanimo o ang umaabot nga pag-antos. Kay kung tinuod nga nahibalo ka niini, bisan pa unta puno sa ulod ang imong selda, nga motindog ka sa mga ulod hangtod sa imong liog, madala nimo kini nga walay pagkulang'. Apan kita, samtang natulog, gusto nga maluwas, ug busa nag-antos sa kasubo; sa diha nga angay unta kita magpasalamat sa Dios ug magtuo nga bulahan kita nga giisip nga takus sa pag-antos gamay dinhi, aron didto makakaplag kita og dakong kalinaw.

77. Miingon si Evagrius: 'Ang bisan kinsa nga mosugot sa mga kahuyang ug mag-ampo sa Dios nga mamatay dayon sama sa usa ka masakiton nga nagpakusog sa usa ka anluagi nga putlon dayon ang iyang higdaanan (nga bisan pa niana nakakaplag siya og gamay nga kahupayan sa iyang pag-antos). Kay samtang anaa sa lawas, makakaplag ang kalag og kahupayan gikan sa iyang mga pagbati ug usa ka matang sa kahupayan: dinhi mokaon ang tawo, moinom, matulog, makig-istorya, ug makig-uban sa iyang mga higala. Apan sa dihang mobiya ang kalag sa lawas, kini mabilin nga nag-inusara uban sa iyang mga pagbati, ug busa kanunay kini gipanglutos niini; mapildi kini niini, masunog kini sa kalayo niini – ug gipanglutos kini niini sa ingon nga paagi nga dili na gani kini makahinumdom sa Dios. Kini nga paghinumdom sa Dios makapahupay sa kalag, ingon sa giingon sa Salmo: *'Nahinumdom ko sa Dios ug nalipay ako'* (Salmo 76:4); apan ang mga pagka-ibig niini nagpugong niini nga mabuhay kini.

78. Gikan sa mga pag-antos dinhi sa yuta, makakuha ka og pipila ka pagsabot kung unsa ang hitsura sa pag-antos didto. Pananglitan, kung ang usa ka tawo masakiton og hilanat, unsa man ang nagasunog kaniya? Unsa nga klase sa kalayo ang hinungdan niining pagsunog? Ingon usab, ang nagahugno nga kalag kanunay nga ginahilakpan didto sa iyang kaugalingong dautang batasan, nga nagbitbit og mapait nga mga handumanan ug makalilisang nga mga hulagway sa mga pagbati nga walay hunong nga nagasunog ug nagapabaga niini.

79. Kinsa pa kaha ang makahinumdum nga walay kahadlok sa makalilisang nga mga dapit sa pag-antos—ang kalayo, ang kangitngit, ang walay kalooy nga mga sulugoon sa mga manig-antos, ug uban pang mga pag-antos nga gihisgutan sa Kasulatan: ang pagpuyo uban sa mga demonyo, nga alang lamang kanila ang kalayo sa maong dapit gitagana (Mat. 25:41)? – Ug unsa kaha kabug-at ug makamatay ang kaulaw sa pagkahukom lamang? Miingon si San Krisostomo: "Bisan pa kon walay suba sa kalayo nga nag-agos ug walay makalilisang nga mga anghel nga anaa, apan ang tanan nga mga tawo ra ang gitawag sa paghukom, ug—ang uban, nga nadawat og pagdayeg, gipahimaya, samtang ang uban gipahawa sa kaulaw, aron dili nila makita ang himaya sa Dios; dili ba ang silot sa maong kaulaw ug kahuya, ug ang kasubo sa pagkawalay ingon ana nga mga panalangin, mas makalilisang pa kaysa bisan unsang Gehenna?" –

80. Busa, paningkamotan nato nga limpyohan ang atong kaugalingon, aron maluwas kita gikan sa ingon nga kalamidad. Gikinahanglan gayud ang paningkamot: ug magpaningkamot kita, aron makakaplag kita og kaluoy. Kung ang tag-iya sa usa ka uma pasagdan kini, dili ba kini motubo og sagbot? – Ug dili ba kini mapuno pa gayud og daghang mga tunok ug mga daw sa mas pasagdan pa niya kini? Ug sa dihang gusto na niya nga limpyohan ang iyang uma gikan sa tanang sagbot nga gitugotan niyang motubo atol sa iyang pagpasagad, dili ba mas mapula pa ang iyang mga kamot samtang mas dugay niyang gipasagdan kini? – Kay dili lang niya angay putlon ang mga sagbot, kundili bun-ogon kini hangtod sa gamot; kay kung dili, motubo ra gihapon kini pag-usab, bisan pa unsa pa kadaghan ang iyang pagputol niini. Mao usab kini sa atong kalag. Kung pasagdan nato kini, motubo ang tanang matang sa dautang sagbot sa mga pagbati; apan kung, pagkahibalo nato sa atong sayop, mosugod kita sa paglimpyo niini, dili malikayan ang masakiton nga paningkamot: kay dili lang nato angay paglikay sa mga buhat nga gipalihok sa pagbati, kondili tangtangan nato sa gamot ang batasan mismo sa pagbati. Apan walay mas dautan pa kaysa usa ka batasan nga gipalihok sa pagbati. 'Dili sayon nga buhat,' ingon ni San Basilio nga Dako, 'ang pagdaog sa usa ka dautang batasan, kay ang batasan, nga nakagamot sulod sa taas nga panahon, kasagaran makab-ot ang kusog sa kinaiyahan.'

81. Dili lang ang mga pagbati ang angay putlon, kondili pati ang ilang mga hinungdan; unya, angay husto nga abonoan ang yuta sa atong kinaiya pinaagi sa pagmaminaral ug mga luha – ug unya pa lang magsugod sa pagtanum sa maayong binhi, mao ang mga maayong buhat. Kay sama ra kini sa usa ka uma: kon, pagkahuman kini limpyohan ug patabunan, walay maayong binhi nga itanom niini, moturok ang mga sagbot ug, sa ilang pagkaplag nga luag ug humok ang yuta tungod sa paglimpyo, mas lalom pa nilang gamot niini: mao usab kini sa usa ka tawo: kon, human sa paghinulsol sa ilang kanhing mga buhat ug pag-usab sa ilang kinaiya, dili sila maningkamot sa pag-angkon sa mga hiyas, nan matuman ang gisulti sa Ebanghelyo bahin sa pagbalik sa usa ka hugaw nga espiritu sa iyang kanhing puloy-anan, nga limpyo ug gilimpyo, kauban ang pito ka lain nga espiritu – nga tungod niini ang maong tawo nahimutang sa mas dautan nga kahimtang kaysa kaniadto (Mat. 12:44).

82. Ang bisan kinsa nga gustong maluwas dili lang kinahanglan nga maglikay sa pagbuhat sa dautan, apan obligado usab nga magbuhat sa maayo, ingon sa giingon sa Salmo: *'Likay sa dautan ug buhata ang maayo'* (Sal. 33). Pananglitan, kung ang usa ka tawo dali ra masuko, dili lang siya angay maglikay sa paglagot, apan kinahanglan usab nga makab-ot niya ang pagkamaumol; kung kinsa man ang hambog, dili lang siya angay mohunong sa pagka-hambog, kondili kinahanglan usab siyang mahimong mapainubsanon. Kay ang matag pagbati adunay kaatbang nga birtud: pagka-hambog – pagka-mapainubsanon, pagkagahaman – pagkamaayo, pakighilawas – pagkaputli, pagkahadlok – pagkamapailubon, kasuko – pagkamahumok, pagdumot – gugma.

83. Sama sa kaniadto nga gipahawa nato ang mga birtud ug gipuli kini sa mga pagbati, karon kinahanglan nato paningkamotan dili lang ang pagpahawa sa mga pagbati, kondili usab ang pagtukod sa mga birtud sulod sa atong kaugalingon ingon kapuli niini. Sa atong kinaiyahan, atong tag-iya ang mga birtud nga gihatag kanato sa Dios. Kay ang Dios, sa mismong pagbuhat Niya sa tawo, gipahimutang Niya sa sulod niini ang tanang birtud, ingon sa Iyang giingon: *"Buhaton nato ang tawo sa atong hulagway, sumala sa atong kaangayan"* (Gen. 1:26). Giingon: *'sa atong hulagway'* – tungod kay ang Dios nagmugna sa kalag nga imortal ug gawasnon; ug ang *'sumala sa atong kaangayan'* nagtumong sa pagkamatinud-anon – sama sa giingon: *'Pagkabalaan kamo, kay balaan ako'* (1 Pedro 1:16). Busa, ang mga hiyas anaa sa atong kinaiyahan; apan ang mga pagbati dili bahin sa atong kinaiyahan, kondili gisulod niini – sa diha nga ang kalag magpahimulos sa kaugalingon, kini maliso gikan sa hiyas ug magpuyo ang mga pagbati sa sulod niini.

84. Maayo ang gisulti ni Abba Pimen sa dihang miingon siya nga ang pag-uswag sa usa ka monghe makita sa mga pagsulay: kay ang usa ka monghe nga tinuod nga *'nagtinguha sa pag-alagad sa Ginoo'*

kinahanglan nga *'andamon ang iyang kalag alang sa pagsulay'* (Sir. 2:1)—aron dili siya mahibulong o masamok sa bisan unsang mahitabo kaniya, nga nagtuo nga walay mahitabo gawas sa Pagdumala sa Diyos. Ug bisan unsa nga kabahin sa Pagdumala sa Diyos hingpit nga maayo ug nag-alagad sa kaayohan sa kalag; kay bisan unsa ang ginabuhay sa Diyos, ginabuhay Niya kini alang sa atong kaayohan, nga nagmahal ug nagpakita og kaluoy kanato. Ug kita kinahanglan, ingon sa giingon sa Apostol, *'magsalamat sa tanan nga butang'* (Eph. 5:20; 1 Tes. 5:18) tungod sa Iyang kaayo, ug dili gayud masubo o mawadan og kadasig tungod sa mga nahitabo kanato, kondili dawata ang tanan nga mahitabo kanato nga walay kasubo, uban sa pagpaubos ug paglaum sa Dios, nga nagtuo nga bisan unsa ang buhaton sa Dios kanato, buhaton Niya kini tungod sa Iyang kaayo, sa paghigugma Niya kanato ug alang sa atong kaayohan.

85. Kung adunay bisan kinsa nga adunay higala ug sigurado nga gihigugma siya niini, unya bisan pa man makasinati siya og kasakit gikan kaniya—bisan pa man usa ka grabeng butang—mohunahuna siya nga tungod sa gugma gibuhay kini sa iyang higala, ug dili gyud siya motuo nga nagtinguha ang iyang higala nga makadaot kaniya: Mas labi pa gayud nga kinahanglan natong hunahunaon ang Dios, Nga nagmugna kanato ug nagdala kanato gikan sa kawalay-paglungtad ngadto sa paglungtad, Nga nahimong tawo alang kanato ug namatay alang kanato, nga ginabuhay Niya ang tanan kanato tungod sa Iyang kaayo ug tungod sa gugma alang kanato. Mahimo natong hunahunaon ang usa ka higala: ginabuhay niya ang tanan tungod sa gugma ug kaluoy alang kanako (ug kanunay siyang andam nga molihok sa ingon); apan kulang siya sa kinaadman aron kanunay nga ipahimutang ang tanan nga may kalabotan kanako sa labing maayo; busa mahitabo nga, bisan wala niya tuyoa, makadaot siya kanako. Apan dili nato kini masulti bahin sa Dios; kay Siya mao ang tinubdan sa kinaadman, nahibalo sa tanan nga mapuslanon kanato, ug sumala niini, iyang gipahimutang ang tanan nga may kalabotan kanato, bisan pa ang labing gagmay nga butang. Usab, mahimo natong isulti bahin sa usa ka higala nga, bisan pa siya naghigugma ug nag-amuma kanato ug maalamon sa pagdumala sa mga butang nga may kalabotan kanato, siya walay gahum nga motabang kanato sa mga butang nga iyang gihunahuna nga makatabang siya kanato. Apan bisan kini dili nato masulti bahin sa Dios; kay ang tanan nga butang posible alang Kaniya, ug walay bisan unsa nga imposible alang Kaniya. Tungod niini, kinahanglan natong dawaton ang tanan nga mahitabo kanato uban sa pagpasalamat, nga gikan sa Dios, ang atong Maninabangon ug mahigugmaong Ginoo, bisan pa man kini makapasubo.

86. Kung ang bisan kinsa makasukol sa usa ka pagsulay uban sa pagkamapailubon ug pagkamapainubsanon, kini molabay nga dili siya makadaot; apan kung siya mawadan og kadasig, malibog, ug mosaway sa tanan, ginabug-atan lang niya ang iyang kaugalingon ug walay makuha nga kaayohan, kundili ginadaut lang niya ang iyang kaugalingon; samtang ang mga pagsulay nagdala og dakong kaayohan sa mga makasukol niini nga dili malibog.

87. Dili kita angay mahiya, bisan pa kon ang pagbati makapahiya kanato. Ngano kaha ikaw, O puno sa pagbati, malibog, ug ngano kaha ikaw mahiya kon ang pagbati makabalisa kanimo? Ikaw mismo ang nagpadako niini sa sulod nimo; boluntaryo nimo kini gipuy-an sa imong sulod – apan nabalaka ka? Gidawat nimo ang iyang mga saad, apan mangutana ka gihapon: "Ngano man kini nagabalaka kanako?" Mas maayo nga magpailub, maningkamot, ug mag-ampo sa Dios nga motabang kanimo; kay imposible nga ang usa ka tawo nga nagpahimulos sa mga kahiligon makalingkawas sa ilang makapaguol nga mga pagsulong. Ang ilang mga sudlanan, sumala sa giingon ni Abba Sisoës, naa sa sulod nimo; hatagi sila sa angay kanila, ug molakaw sila gikan kanimo. Tungod kay nahigugma na kita kanila ug gipalihok sila, imposible nga dili kita madani sa mga hunahuna nga puno sa tinguha nga nagpugos kanato, bisan supak sa atong kabubut-on, nga motuman sa atong mga tinguha; kay boluntaryo nato nga gisumiter ang atong kaugalingon sa ilang mga kamot.

88. Ang bisan kinsa nga giatake sa mga mainit nga hunahuna sa wala pa niya buhaton ang iyang pagka-ulipon, naa pa siya sa iyang kaugalingong siyudad; siya gawasnon, ug si Dios ang iyang tabang. Kay sa diha nga siya magpaubos sa atubangan sa Dios niining maong butanga ug makigbisog gamay, ang tabang sa Dios motungha aron luwason siya gikan sa pag-atake sa pagka-ulipon. Apan kon ang bisan kinsa mosalikway sa pakigbisog ug, sa pagpalugway sa iyang kaugalingon, mosugot sa kahimut-an sa unod, nan ang tabang sa Dios mobalik gikan kaniya, ug ang kahiligon modani kaniya ngadto sa mga buhat sa kahiligon; ug kini mosangpot nga siya, nga wala magtinguha, mosilbi niining maong kahiligon.

89. Gisulti nga sa dihang ang usa ka tinun-an sa usa ka dakong tigulang gilutos sa makalilisang nga panagbangi sa unod, ug ang tigulang, sa dihang nakita niya ang iyang pakigbisog, miingon kaniya: 'Kung gusto nimo, mag-ampo ako sa Dios aron pahupayon Niya kining makalilisang nga panagbangi sa unod alang kanimo,' mitubag ang tinun-an: 'Bisan pa man lisod ug bug-at kini para kanako, Amahan, nakita nako sa akong

kaugalingon ang bunga sa akong paningkamot; busa, pag-ampo ka sa Dios nga Iya kong ikahatag ang pagkamapailubon.' Mitubag kaniya ang tigulang: 'Karon nahibaloan nako nga nagmalampuson ka ug milabaw pa ka kanako.' Mao kana ang mga tinuod nga nangandoy sa kaluwasan! Ug mao kini ang kahulugan sa pagdala sa yugo sa tukso uban sa pagpaubos!

90. Sa dihang gipadala sa Dios si Moises aron pangulohan ang mga Israelita gikan sa Ehipto ug sa pagkaulipon kang Paraon, gipabug-atan pa gayud sila ni Paraon sa trabaho. Ingon usab ang yawa, kon makita niya nga ang Dios nakaluoy sa usa ka kalag ug andam na nga magpakita og kaluoy niini ug kuhaan kini sa karga sa mga pagka-uyaw niini, unya labi pa gayud niya kining pabug-atan sa mga pagka-uyaw ug mas mabangis pa siyang makigbisog batok niini. Apan ang mga Amahan, sa ilang pagkahibalo niini, nagpalig-on sa usa ka tawo pinaagi sa ilang pagtudlo ug dili nila tugotan nga mapildi sa kahadlok. *'Pagpakaisog kamo, ug palig-ona ang inyong kasingkasing, kamong tanan nga nagalaum sa Ginoo'* (Salmo 30:25).

91. Ang kahadlok sa Dios nag-awhag sa kalag sa pagtuman sa mga sugo, ug pinaagi sa mga sugo gitukod ang balay sa kalag. Busa, kahadloki nato ang Dios ug magtukod kita og mga balay para sa atong kaugalingon, aron makakaplag kita og dalungan sa panahon sa tingtugnaw, ulan, dalugdog ug kilat, kay ang walay balay makasinati og dakong kasakit sa tingtugnaw.

92. Ang paagi sa pagtukod sa balay sa kalag mahibal-an pinaagi sa pagtukod sa usa ka pisikal nga balay. Ang magtukod og balay magtukod og mga bungbong sa upat ka kilid, ug dili lang magtagad sa usa ka bungbong; kay kon dili, masayang lang ang iyang gasto ug paningkamot. Ingon usab, ang usa ka tawo nga gustong magtukod og espirituhanong panimalay dili angay pasagdan bisan unsang aspeto sa iyang tukuran, kondili tukora kini nga pantay ug haom. Mao kini ang gipasabot ni Abba Juan sa dihang miingon siya: 'Gusto nako nga makab-ot sa usa ka tawo ang gamay nga bahin sa matag hiyas matag adlaw' – ug dili sama sa gibuhat sa uban, nga nagkupot sa usa ra ka hiyas ug nagpuyo niini, praktis lang nila kana ug wala silay pagtagad sa uban.

93. Ang balay sa kalag gitukod busa nga pantay ug harmoniyoso sa tanang kilid sa mosunod nga paagi. – Una, kinahanglan ibutang ang pundasyon, nga mao ang pagtuo: kay *'kung walay pagtuo, imposible nga malipay ang Dios'* (Heb. 11:6). Ug unya, sa ibabaw niining pundasyon, kinahanglan tukoron ang tukuranan sa pantay nga paagi – mao kini: kon moabot ang kahigayunan alang sa pagsunod, kinahanglan ibutang ang bato sa pagsunod; kon masinati ang kasubo gikan sa igsoon, kinahanglan ibutang ang bato sa paglahutay; kon moabot ang kahigayunan alang sa pagpugong sa kaugalingon, kinahanglan ibutang ang bato sa pagpugong sa kaugalingon. Busa, sa matag hiyas nga dunay kahigayunan, kinahanglan magbutang og bato sa tukuran, ug sa ingon niini, pagtukod niini gikan sa tanang kilid, pinaagi sa pagbutang sa tukuran karon og bato sa kalooy, karon bato sa pagpugong sa kaugalingong kabubut-on, karon bato sa pagpaubos, ug uban pa. Apan sa tanan niini, kinahanglan mag-amping sa pag-amuma sa pagkamapailubon ug kaisog: kay kini mao ang mga batong-panit; pinaagi niini ang tukuranan napundok ug ang bungbong nakadugtong sa bungbong, nga nagpugong kanila sa pagkahilig o pagbulag gikan sa usag usa. Kung walay pagkamapailubon ug kaisog, walay bisan kinsa ang makapraktis og bisan unsang hiyas. Mao nga giingon: *'Pinaagi sa inyong pagkamapailubon kamo makaluwas sa inyong mga kalag'* (Lucas 21:19).

94. Ang magtukod og balay magbutang og apog sa matag bato; kay kung ibutang niya ang bato ibabaw sa bato nga walay apog, mahulog ang mga bato ug mabungkag ang balay. Ang apog (sa pagtukod sa kalag) mao ang pagpaubos, kay kini gikuha gikan sa yuta ug nagahigda sa ilawom sa tiil sa tanan. Ug bisan unsang hiyas nga gipraktis nga walay pagpaubos dili tinuod nga hiyas. Gipahayag usab kini sa Mga Panultihon sa Amahan: 'Sama sa usa ka barko nga dili matukod kung walay pako, ingon man dili maluwas kung walay pagpaubos'. – Ang usa ka ordinaryong balay adunay atop. Ang atop sa espirituhanong balay mao ang gugma, nga mao ang pagkahingpit sa mga hiyas, sama sa atop sa usa ka balay nga mao ang nagahingpit niini. – Adunay parapet nga naglibot sa atop aron, sumala sa giingon sa Balaod (Deut. 22:8), dili mahulog ang mga bata gikan sa atop. Ang parapet sa balay sa kalag mao ang pagkamapugngan, pagkamapamalandong, ug pag-ampo; ug ang mga bata mao ang mga hunahuna nga motumaw sa kalag, nga gipugngan sa pagkamapugngan ug pag-ampo.

95. Apan sa kini nga buhat sa pagtukod, usa pa ka butang ang gikinahanglan, mao nga ang magtutukod kinahanglan nga maalamon. Kay kung dili siya maalamon, mahimo niyang tukoron ang bungbong nga baliko, ug sa umaabot mahugno ang balay. Maalamon ang usa ka tawo nga nagpraktis sa mga hiyas sa maalamon nga paagi; kay mahitabo nga ang uban mosugod sa pagpaningkamot alang sa hiyas, apan tungod kay ginabuhat

nila kini sa dili maalamon nga paagi, ilang gub-on kini sa ilang kaugalingon, o kanunay nilang gub-on ang buhat; ug sa ingon niini, dili nila mahuman ang pagtukod, kondili magtukod lang ug magguba.

96. Aniyay usa ka pananglitan sa daghan. Kung ang bisan kinsa magpuasa tungod sa garbo o sa paghunahuna sa ilang kaugalingon nga nagpraktis sila og espesyal nga hiyas, nan ang ingon nga tawo nagpuasa nga walay kinaadman, ug ingon niini, magsugod siya pagkahuman sa pagsaway sa iyang igsoon, samtang nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga labaw kaayo; ug mahitabo nga dili lang nga nakahimo siya og usa ka bato nga gibutang apan duha ang iyang gikuha, apan naa siya sa katalagman nga mabungkag ang tibuok bungbong tungod sa iyang pagpanamastamas sa iyang isigkatawo. Apan ang bisan kinsa nga magpuasa uban sa kinaadman dili magtuo nga nagbuhat siya og usa ka talagsaong hiyas, ni gusto niya nga dayegon isip usa ka magpuasa; apan nagtuo nga pinaagi sa pag-agil makab-ot niya ang pagkamalinis, ug pinaagi niini makab-ot niya ang pagka-mapainubuson, ingon sa giingon sa mga Amahan: 'Ang dalan paingon sa pagka-mapainubuson mao ang mga pisikal nga paningkamot nga gihimo sa maalamon nga paagi', ug uban pa. Ang ingon nga tawo nagpamatuod nga usa ka maalamon nga magtutukod, nga makahimo sa pagtukod sa iyang balay nga lig-on.

97. Ayaw pagpalimbong sa hunahuna nga ang pagkamatinud-anon labaw pa sa imong kusog ug dili nimo makab-ot; apan, pinaagi sa pagtuo, kaisogong magsugod, ipakita sa Dios ang imong maayong kabubut-on ug pagkamaigmaton – ug makita nimo ang tabang nga Iyang ihatag kanimo aron mapraktis nimo ang pagkamatinud-anon. – Hunahunaa ang duha ka hagdanan: ang usa paingon sa langit, ug ang usa paingon sa impyerno; ikaw, bisan pa niana, nagbarog sa yuta taliwala sa duha ka hagdanan. Ayaw paghunahuna o pagsulti: 'Unsaon nako paglupad gikan sa yuta ug kalit nga makita ang akong kaugalingon sa kahitas-an sa langit, nga mao ang tumoy sa hagdanan?' Pag-amping lang nga dili ka madulas paubos pinaagi sa pagbuhat og dautan; bahin sa pagsaka, paningkamoti nga mosaka hinay-hinay, buhata ang bisan unsang maayo nga imong masugat. Ang matag buhat usa ka lakang paingon sa taas. Busa, pinaagi sa pagsaka uban sa tabang sa Diyos gikan sa usa ka haklakan ngadto sa sunod, sa katapusan makaabot ka sa tumoy sa hagdanan.

98. Kung mangita kita, makakaplag kita; ug kung mangayo kita, makadawat kita; kay ang Ebanghelyo nagaingon: '*Mangayo kamo, ug kamo hatagan; pangitaa kamo, ug makakaplag kamo; katuktok kamo, ug ang pultahan pagabuksan kaninyo*' (Mat. 7:7). Gisulti, '*Mangayo*', aron kita makahibalo sa pag-awhag sa Diyos alang sa tabang sa pag-ampo; ug ang '*Pangitaa*' nagpasabot nga, human nato makita kung giunsa pag-abot sa pagkamaayo ug unsay hinungdan niini, kita unta magpaningkamot aron kini makab-ot. Ang '*Magpamukpuk*' nagpasabot sa pagtuman sa mga sugo; kay kinsa man ang magpamukpuk, buhaton niya kini sa iyang mga kamot, ug ang mga kamot nagpasabot og lihok. Busa, dili lang kita angay mangayo, kondili mangita usab ug molihok, naningkamot, ingon sa giingon sa Apostol, '*nga mag-andam sa tanang maayong buhat*' (2 Cor. 9:8; 2 Tim. 3:17) – nga mao, hingpit nga andam sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios uban sa kinaadman, sumala sa Iyang gusto ug sa Iyang pagka-malipay.

99. Gisugo kita sa Apostol nga '*susiha unsa ang kabubut-on sa Dios—unsang maayo ug madawat ug hingpit*' (Roma 12:2)—aron kita unya makalihok subay niini. – Unsa, busa, ang maayong kabubut-on sa Dios? – Kini mao ang paghigugmaay sa usag usa, pagka-maloloy-on, pagbuhat sa kalooy ug uban pa; kini mao ang '*maayong kabubut-on sa Dios*'. Ug unsa ang '*makapahimuot nga kabubut-on sa Dios*'? Dili tanan nga nagbuhat og maayo nagbuhat niini sa paagi nga makapahimuot sa Dios. Pananglitan, makakaplag ang usa ka tawo og usa ka pobre apan gwapa nga ulila; nadani siya kaniya tungod sa iyang katahum – ug gidala niya siya ug gipadako, ingon usa ka pobre nga ulila ug, sa samang higayon, ingon usa ka gwapa nga babaye. Mao kini ang kabubut-on sa Dios ug *kini* '*maayo*', apan '*dili makapahimuot*'; samtang ang '*makapahimuot*' mao kung ang usa ka tawo magbuhat og buhat sa kalooy, dili tungod sa bisan unsang motibo sa tawo, kondili alang sa Dios, nga nagsugo niini, alang sa kaayohan mismo, gikan sa putli nga kalooy: kini makapahimuot sa Dios. – Sa katapusan, ang '*hingpit*' nga kabubut-on sa Dios mao ang pagbuhat sa usa ka buhat sa kalooy, dili uban sa pagkagahak, dili uban sa katamaran, dili uban sa pagdumot, kondili uban sa tibuok kusog ug tibuok kabubut-on, nga nagpakita sa kalooy ingon sa pagdawat niini sa kaugalingon, ug nagahatag sa pagkamaayo ingon sa pagdawat sa pagkamaayo sa kaugalingon: unya natuman ang hingpit nga kabubut-on sa Dios. – Mao kini ang paagi sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios, nga maayo, makapahimuot, ug hingpit.

100. Aduna'y duha ka matang sa kasakitan sa pagkaon: ang una mao kung ang usa ka tawo mangita og lami nga pagkaon ug dili kanunay gustong mokaon og daghan, apan nangandoy og lamian; ang ikaduha mao kung ang usa ka tawo mapukan sa pagka-glutton – ug dili na siya mangandoy og maayong pagkaon, ni magtagad sa lami niini, kondili gusto lang siya mokaon ug mokaon, nga wala magtagad unsa ang pagkaon, ug

ang iyang tumong lang mao ang pagpuno sa tiyan. Ang una gitawag nga 'pagka-glutton sa tutunlan', ug ang ikaduha 'pagka-glutton sa tiyan'. – Ang bisan kinsa nga gustong mag-ayuno alang sa paghinlo sa ilang mga sala kinahanglan likayan kining duha ka matang sa pagka-gluton; kay kini dili motagbaw sa panginahanglan sa lawas kondili sa mga kahilig niini, ug kon ang bisan kinsa magpahimulos niini, kini giisip nga sala batok kanila.

101. Apan, samtang nag-ayuno, dili lang nato angay sundon ang lagda bahin sa pagkaon nga gihisgutan sa ibabaw, kondili kinahanglan usab nga maglikay kita sa tanang ubang sala, aron, sama sa pag-ayuno nato sa atong tiyan, makau-ayuno usab kita sa atong dila, pinaagi sa paglikay sa panamastamas, bakak, walay pulos nga pakig-istorya, pagpangdaot sa atong igsoon, kasuko, ug sa tanang ubang sala nga ginabuhat sa dila. Kinahanglan usab kita magpuasa sa atong mga mata, nga mao, dili motan-aw sa walay pulos nga mga butang, dili tugotan ang atong mga mata nga magbuot, ug dili motan-aw sa bisan kinsa nga walay hiya o walay kahadlok. Ingon usab, kinahanglan natong panalipdan ang atong mga kamot ug mga tiil gikan sa matag dautang buhat.

102. Unsa ang angay natong tuyo sa pagbisita sa usag usa? – Una, angay natong bisitahan ang usag usa tungod sa gugma; ikaduha, aron madungog ang Pulong sa Dios, kay mas masabtan ang Pulong sa Dios sa taliwala sa daghang magsoon: kung ang usa wala kahibalo sa usa ka butang, ang lain nakahibalo, ug ang una, pinaagi sa pagpangutana sa ikaduha, makat-on usab niini; sa katapusan, aron masabtan ang kahimtang sa atong kaugalingong kalag – ug aron makakuha og mga ehemplo sa pamatasan gikan sa uban, sama sa gibuhay ni San Antonio, nga nakat-on og pagkamapainubsanon gikan sa usa, pagka-mapainubsanon gikan sa lain, pagkahilom gikan sa usa pa, ug sa ingon niini natipon sa atong kaugalingon ang mga hiyas sa matag tawo nga atong gibisita.

103. Sa pagmatngon sa uban, labaw sa tanan kinahanglan likayan ang pagduhaduha, diin motumaw ang makadaot nga paghukom. Daghan na akong kasinatian nga nagpamatuod sa kamatuoran nga ang tanan nagahukom sa uban sumala sa ilang kaugalingong kinaiya. Hatagan ko kamo og usa ka pananglitan. Pananglitan, adunay usa ka tawo nga natindog sa usa ka lugar sa gabii, ug tulo ka tawo ang naglabay sa iyang kiliran. Pagkakita kaniya, ang usa kanila naghunahuna: 'Nagpaabot siya nga adunay moadto aron makighilawas'; ang lain: 'Tinood nga kawatan siya'; ang ikatulo: 'Nakigsabot siya sa usa ka tawo gikan sa pinakaduol nga balay aron mag-uban nga moadto sa usa ka lugar aron mag-ampo' – ug nagpaabot siya niining maong tawo. Busa kining tulo nakakita sa samang tawo, sa samang dapit, apan wala sila maghimo og parehas nga hunahuna bahin kaniya; ang usa naghunahuna og usa ka butang, ang lain og lain, ug ang ikatulo og lain pa – ug klaro nga ang matag-usa sumala sa iyang kaugalingong kahimtang sa hunahuna. Sama sa lawas sa usa ka tawo nga malungkot ug payat ang panglawas nga gihulma ang tanang pagkaon nga iyang gikaon ngadto sa ubos nga kalidad nga likido, bisan pa man nga himsog ang pagkaon, ingon usab ang kalag nga dautan ang disposisyon makakuha og kadaut gikan sa tanang butang, bisan pa man nga maayo ang mga butang nga iyang masugat. Apan ang usa ka tawo nga maayo ang disposisyon sama sa usa ka tawo nga lig-on ang panglawas, diin bisan pa mokaon siya og makadaot, kini mabag-o ngadto sa himsog nga katas. Ingon usab, kung aduna kita'y maayong disposisyon ug naa sa maayong kahimtang sa hunahuna, makabenepisyo kita gikan sa matag butang, bisan pa dili kini sa iyang kaugalingon mapuslanon.

104. Nadungog nako ang usa ka igsoon nga, sa matag pagbisita niya sa usa sa mga kaigsuonan ug makita niya nga ang selda niini wala gilimpyo ug gubot, moingon siya sa iyang kaugalingon pag-usab: 'Bulahan kining igsoon, nga gipahawa ang tanang kabalaka sa mga butang sa kalibutan ug hingpit nga gitutok ang iyang hunahuna paingon sa langit nga wala na gani siyay oras aron ipahapsay ang iyang selda.' Sa samang paagi, kung mibisita siya sa lain ug nakita nga hapsay, gipang-siphon ug limpyo ang selda niini, mosulti usab siya sa iyang kaugalingon: 'Sama sa pagkahinlo sa kalag niining igsoon, ingon usab sa pagkahinlo sa iyang selda, ug ang kahimtang sa iyang selda nagtumong sa kahimtang sa iyang kalag.' Ug dili gyud siya mosulti bahin sa bisan kinsa nga tapulan o hambog, kondili, pinaagi sa iyang kaugalingong maayong kinaiya, iyang giisip nga maayo ang tanan, ug nakabenepisyo siya sa tanan. Hinaut nga ang Maayong Dios ihatag kanato ang susamang maayong kinaiya, aron kita usab makabenepisyo sa tanan ug dili gyud nato mapansin ang mga sayop sa atong isigkatawo.

105. *'Mga Panudlo para sa mga Nag-alagad sa Monastikong Kinabuhi'*. Kung nagkinabuhi ka sa pagsunod, ayaw gayud saligi ang imong kaugalingong kasingkasing, kay kini nabuta sa dugay nang mga pagka-ugalingon. Ayaw sundi ang imong kaugalingong paghukom sa bisan unsang butang, ug ayaw paghukom sa bisan unsa para sa imong kaugalingon nga wala maghangyo og giya ug tambag. Ayaw

hunahunaa o supaka nga mas maayo ka o mas matarong kaysa sa imong magtutudlo, ug ayaw susihon pag-ayo ang iyang mga lihok. Pinaagi niini, mosunod ka ug molakaw nga kalmado ug luwas sa dalan sa atong mga Amahan. Pugos-a ang imong kaugalingon sa tanang butang ug daoga ang imong kaugalingong kabubut-on; ug pinaagi sa grasya ni Kristo, pinaagi sa pagtulun-an, masanay ka sa pagdaug sa imong kabubut-on, ug unya buhaton na nimo kini nga walay pagpugos o kasubo, aron ang tanan mahitabo sumala sa imong gusto. Ayaw paghandum nga mahitabo ang tanan sumala sa imong gusto; kondili, handuma nga mahitabo kini sumala sa pagkahitabo niini, ug pinaagi niini makab-ot nimo ang kalinaw uban sa tanan. Ug tuohi nga ang tanan nga mahitabo kanato, bisan pa sa labing gamay nga detalye, mahitabo subay sa Pagdumala sa Dios, ug unya madala nimo ang tanan nga moabot kanimo nga walay kasubo. Tuohi nga ang mga insulto ug mga pagsaway mga tambal nga nag-ayo sa garbo sa imong kalag, ug pag-ampo alang sa mga nagsaway kanimo sama sa tinuod nga mga doktor sa imong kalag, nga seguridad nga kinsa ang nagdumot sa insulto nagdumot usab sa pagpaubos, ug kinsa ang misalikway sa mga nakapasubo kaniya misalikway usab sa pagkamapainubsanon. Ayaw pagpangita sa paghibalo sa mga sayop sa imong isigkatawo, ug ayaw pagdawat sa mga pagduhaduha bahin kaniya nga gipanghinungdan sa kaaway; apan kon mosulod gayud kini nga mga hunahuna sa imong kasingkasing, tungod sa atong kaugalingong kahuyang, paningkamoti nga usbon kini ngadto sa maayong hunahuna. Pasalamat ang tanan, ug palamboa ang pagkamaayo ug ang balaan nga gugma. Labaw sa tanan, bantayan nato ang atong konsensya sa tanang butang—sa atubangan sa Dios, sa atong isigkatawo, ug sa mga materyal nga butang; ug sa dili pa kita mosulti o mobuhat og bisan unsa, susihon nato kon kini ba uyon sa kabubut-on sa Dios; ug unya, human kita mag-ampo, buhata o sultihi kini, nga mapainubuson nga nag-ila sa atong kahuyang sa atubangan sa Dios ug nangayo sa Iyang tabang.

106. Kung gusto nimo nga ang balaan nga mga hunahuna sa pagtuo magpahatag sa ilang makapahupay nga impluwensya sa husto nga panahon, aron mapahunong ang dili matarong nga mga pagdani, hunahuna, ug pagbati, praktisiha kini kanunay, balik-balik nimo kini hunahunaa – ug nagtuo ako sa Diyos nga makakaplag ka og kalinaw. Sa samang paagi, isagol ang pag-ampo sa pagtulun-an. Paningkamoti nga molabaw ka niini, aron kon moabot kanimo ang lawasnong o espirituhanong kasubo, imong masagubang kini nga walay kasubo, walay kabug-aton, ug uban sa pagkamapailubon.

107. Kung madungog nimo nga nakabuhat ka og butang nga wala nimo buhata, ayaw pagkahibulong o pagkaguol niini, kondili dayon ka magpaubos nga mapainubsanon sa nag-ingon kanimo niini, nga nag-ingon: 'Pasayloa ako, ug ampoa ako' – ug unya maghilom ka, sama sa giingon sa mga Amahan. Ug kon pangutan-on ka niya, 'Tinuod ba kini o dili?', nan, human ka mag-uyub sa pagka-mapainubsanon, sultihi ang kamatuoran sa nahitabo; ug human ka makasulti, mag-uyub pag-usab sa pagka-mapainubsanon ug ingna: 'Pasayloa ako ug ampoa ako'.

108. Kung, sa imong pakigkita o pakig-uban sa mga igsoon, dili ka makapadayon nga kalmado ang hunahuna, nan sa labing gamay paningkamoti nga dili ka madani sa bisan unsa, dili maghukom sa bisan kinsa, dili mosulti og dautan bahin sa bisan kinsa, ni usisaon ang mga pulong, buhat, o lihok sa usa ka igsoon – kay kini wala'y kapuslanan para kanimo; imbis, paningkamoti nga makakuha ka og pagtul-anon para sa imong kaugalingon gikan sa tanan.

109. Hibal-i nga kinsa man ang nabalaka sa bisan unsang hunahuna, o masubo tungod niini, ug dili kini ipahayag, nagpalig-on niini batok sa iyang kaugalingon; sa ato pa, gihatagan nila kana nga hunahuna og gahum nga makigbisog batok kanila ug pag-antos pa kanila. Apan kung, iyang kini ikumpisal ug magsugod sa pakigbisog batok sa hunahuna ug supakon kini, ug buhaton ang kabaliktaran niini, nan ang pagbati mokunhod ug dili na kini makigbisog kaniya o makahatag kaniya og kasubo. Ug unya, hinay-hinay, pinaagi sa paningkamot ug pagdawat og tabang gikan sa Diyos, mapildi niya ang pagbati mismo.

110. Si Abba Pimen miingon nga ang pagkahadlok sa Dios, ang pag-ampo sa Dios, ug ang pagbuhat og maayo sa isigkatawo mao ang tulo ka nag-unang hiyas. – Gihimong una niya ang kahadlok sa Dios tungod kay ang kahadlok sa Dios mouna sa tanang hiyas, kay *'ang kahadlok sa Ginoo mao ang sinugdanan sa kinaadman'* (Salmo 110:10), ug *'ang kahadlok sa Dios mopalayo sa tawo sa dautan'* (Hulagway 15:27). Unya iyang gihisgutan ang pag-ampo sa Diyos tungod kay ang tawo, sa iyang kaugalingong kabubut-on, dili makahimo og bisan unsang maayo ni makab-ot ang mga hiyas, apan sa tanang butang nanginahanglan siya sa tabang sa Diyos kauban ang iyang kaugalingong paningkamot, nga gipasiugdahan sa kahadlok sa Diyos. Ug sa katapusan iyang gihisgutan ang pagbuhat og maayo sa isigkatawo tungod kay kini usa ka buhat sa gugma, nga mao ang tumoy sa Kristohanong pagkahingpit (Roma 13:10).

111. Kung ang kalag manhid, mapuslanon nga kanunay basahon ang Balaang Kasulatan ug ang mga pulong nga makapabalaan sa mga Amahan nga nagdala sa Diyos, ug paghunahuna sa makalilisang nga paghukom sa Diyos, sa pagbulag sa kalag gikan sa lawas, ug sa makalilisang nga ngitngit nga mga pwersa nga nagpaabot niini—uban kanila nga nakabuhat kini og dautan niining malisud ug mapintas nga kinabuhi.

Sant Isak nga taga-Sirya

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Si San Isaac lumad sa Nineveh. Wala'y nahibal-an bahin sa iyang mga ginikanan. Sa pinakabibo sa iyang pagkabatan-on, pagkahuman nga mibulag siya sa kalibutan ug sa tanang butang kalibutanon, misulod siya sa Monasteryo ni San Mateo uban sa iyang igsoon, ug didto gisugdan niya ang monastikong paagi sa kinabuhi. Pagkahuman niyang napalambo ang iyang kaugalingon sa ascesis sa maong monasteryo ug nakabot ang igo nga kalamboan sa pagkamaayo, gipukaw kaniya ang tinguha sa kahilom. Busa, mibulag siya sa monasteryo ug mibiyahe og layo, nagpuyo sa usa ka selda sa eremita ug misugod sa kinabuhi nga hingpit nga pag-inusara, nga walay pakig-uban sa bisan kinsa ug nagpunting lamang sa iyang kaugalingon ug sa Dios. Ang iyang kaugalingong igsoon, nga mao na ang nangulo sa administrasyon sa maong monasteryo, kusganong nangumbinsi ug nangayo kaniya nga mobiya sa disyerto ug mobalik sa iyang daang puloy-anan; apan sobra kaayo ang iyang pagkapilit sa disyerto nga dili siya mouyon nga mobiya niini bisan sa mubo nga panahon. Bisana pa, ang wala makabot sa mga hangyo sa iyang igsoon natuman pinaagi sa langitnong pagpadayag. Si San Isaac, human supakon ang iyang kaugalingong igsoon, misumite sa Amahan, nga nagtawag kaniya gikan sa kahitas-an aron mamuno sa Simbahan sa Niniwe. Busa, mibiya siya sa kamingawan ug gikonsagra isip Obispo sa dakong siyudad sa Niniwe. Kay angay nga kini nga suga dili itago sa kamingawan sa disyerto, kondili ibutang sa kandelabro sa Pastoral nga Opisina, ug ipakalat ang hayag nga sinag sa masanag nga pagkamaayo sa halayo ug sa duol. Apan kini wala magdugay: sa diha nga misidlak pa lang kini nga kahayag, nadugangan dayon kini sa pagkatago. Mibiya ang Santo sa katungdanan sa obispo tungod sa mosunod nga hinungdan. Duha ka lalaki ang miadto kaniya sa puloy-anan sa obispo—usa ka nagpautang ug usa ka nanghulam—ang una nagdemandar og dayon nga pagbayad sa utang gikan sa ikaduha, samtang ang ikaduha, nga miila sa iyang utang, nangayo sa una og mubo nga pahulay. Apan mitubag ang nagpautang: 'Kung dili niya bayaran dayon ang utang, dad-on ko siya sa huwes karon dayon.' Miingon kaniya si San Isaac: 'Kung, sumala sa sugo sa Ebanghelyo, dili ka unta mangayo og bayad gikan sa usa ka tawo nga nakakuha sa imoha, unsa pa kaha ang pagpakita nimo og pagkamaabiabihon sa usa ka tawo nga nagsaad nga bayaran ka sa utang sa dili madugay.' Apan mitubag ang malupit nga tawo: 'Biyaa lang karon ang sugo sa Ebanghelyo.' – Ug wala na siya maminaw pa. Unya miingon ang Balaan sa Dios sa iyang kaugalingon: 'Kung dili nila tumanon ang mga sugo sa Ebanghelyo sa Ginoo, unsa pa kaha ang akong buhaton dinhi?' – Sa pagtan-aw pa gayud niya kung giunsa pagkabungkag sa kahilom ug kalinaw nga naanad niya sa kamingawan tungod sa dili malikayan ang mga hangyo sa pagdumala, nagpasiya siya nga biyaan ang trono ug mobalik sa iyang pinalanggang eremitahan sa kamingawan. Nagpabilin didto hangtod sa iyang kamatayon, unsa kadako nga mga katingalahan ang nabuhat ni San Isaac sa iyang pakigbisog batok sa mga demonyo ug sa unod, unsa ka labaw siya sa mga hiyas nga gikinahanglan sa aktibo ug kontemplatibo nga kinabuhi, unsang espirituhanong pagkahingpit ang iyang naangkong, ug giunsa, bisan pa sa kini nga kinabuhi, gipanalanginan siya sa ingon nga mga panalangin – sobra na nga hisgutan pa kini: dali ra kini mahibal-an gikan sa iyang mga sinulat. Daghang gisulat si San Isaac, ug ang tanan niyang gisulat gikan sa kasinatian. Una niyang aktibong naagian ang tanan nga iyang gisulat pagkahuman, ug pinaagi sa iyang kaugalingong aktibong ehemplo gitudloan niya ang mga anaa sa iyang pagdumala. Busa, bisan pa gikan sa disyerto, nagpadayon siya sa pagpagawas og walay puas nga sapa sa putli ug nagahatag-kinabuhi nga tubig, nga gigamit niya aron sa pagpalimnas pag-ayo sa mga kalag sa iyang mga igsoon. Ang mga sinulat ni San Isaac miabot kanato sa Syriac ug Arabic; niini, hapit katunga, gihubad sa Griyego – ug gikan sa Griyego ngadto sa Ruso, isip usa sa 91 ka buhat sa mga Balaang Amahan. Nibyahe si San Isaac paingon sa iyang langitnong puy-anan sa katapusan sa ika-6 nga siglo. Ang iyang pista, sumala sa kalendaryo ni Arsobispo Sergius, mao ang ika-28 sa Enero.

Mga Panudlo sa Asketismo

(Gikuha sa mubo nga mga artikulo)

1. Ang kahadlok sa Dios mao ang sinugdanan sa pagkamaayo; kini ang bunga sa pagtuo ug gitamnan sa kasingkasing sa dihang ang hunahuna mapalaya gikan sa kalibutanong mga samok, aron matigom sa usa ka tawo ang iyang nagalibot-libot nga mga hunahuna ngadto sa pagpamalandong sa umaabot nga pagkabanhaw.

2. Aron matukod ang pundasyon sa pagkamaayo, labing maayo nga ang usa ka tawo magpahilayo sa mga butang sa kalibutan ug mosunod sa balaod nga naghatag kahayag sa matarong ug balaan nga mga dalan, sama sa gipakita sa Espiritu Santo pinaagi sa Salmistahan (Salmo 22:3; 118:35).

3. Ang sinugdanan sa dalan sa kinabuhi mao ang kanunay nga pagtuon sa Pulong sa Dios sa hunahuna ug ang pagpuyo sa kinabuhi sa pagka-imol. Ang pagpalig-on sa usa makatabang sa pagpalig-on sa lain. Kung palig-onon nimo ang imong kaugalingon pinaagi sa pagtuon sa Pulong sa Dios, kini makatabang sa imong kalampusan sa pagkamapainubsanon; ug ang kalampusan sa dili pagka-gahaman magahatag kanimo og bakante nga panahon aron molabaw sa pagtuon sa Pulong sa Dios. Ang pag-amuma sa duha, sa baylo, makatampo sa paspas nga pagtukod sa tibuok tukod sa mga hiyas.

4. Kung dili molayo sa kalibutan, walay bisan kinsa ang makaduol sa Dios. Sa pag-ingon nga 'paglayo', dili ko pasabot ang pisikal nga pagbalhin, kondili ang pagbulag sa mga butang sa kalibutan. Ang hiyas sa paglayo sa kalibutan mao ang dili pagtugot nga ang hunahuna mapuno sa kalibutan.

5. Kung daghan ang grasya sa usa ka tawo, ang kahadlok sa kamatayon mahimong walay bili kanila sa dalan padulong sa pagkamatarong nga ilang gipangandoy (o sa atubangan sa mga babag sa maong dalan) – ug makakaplag sila og daghang rason sa ilang kalag ngano, alang sa kahadlok sa Dios, andam silang mag-antos sa mga kasakit ingon usa ka butang nga gilauman; unya ang tanan nga dili makalipay sa lawas ug makapahinabo niini og kasakit walay bili sa iyang panan-aw kumpara sa iyang gilauman sa umaabot. Apan sa dihang nagkadako ang kakulang sa grasya sa usa ka tawo, ang mahitabo sulod kaniya ug kaniya supak sa gisulti: unya ang kahibalo, nga gikan sa pagpangutana (nga makasalig lamang sa makita), mas labaw pa kaysa pagtuo; ang pagsalig sa Dios wala sa matag butang; ug ang Pag-atiman sa Dios mahitungod sa tawo nasabtan sa lain nga paagi. Ang ingon nga tawo kanunay nga gipailawom sa kahadlok, pinaagi sa mga limbong sa mga nagpaabut *aron 'pabagsakon siya sa kangitngit' pinaagi sa ilang mga pana* (Salmo 10:2).

6. Ang pagduha-duha sa kasingkasing nagdala ug kahadlok sa kalag; apan ang pagtuo makapahimo sa kabubut-on nga lig-on, bisan pa kon putlon ang mga bukton. Sa kadako nga naghari ang gugma sa unod sa imong sulod, sa ingon ana kadako dili ka mahimong maisugon ug walay kahadlok atubangan sa daghang mga kalisdanan nga naglibot sa imong hinigugma.

7. Ang matinahuron dili ang usa nga sa panahon sa pakigbisog, kalisud ug paningkamot, mihunong ang mga makauwaw nga hunahuna, kondili ang usa nga, pinaagi sa pagkamatinud-anon sa iyang kasingkasing, nagpabilin nga matinahuron ang panan-aw sa iyang hunahuna, nga dili tugotan nga maliso kini ngadto sa dili angay nga mga hunahuna. – Ug samtang ang pagkamatinud-anon sa iyang konsensya nagpamatuod sa iyang pagkamatinud-anon (sa balaod sa pagkabalaan) pinaagi sa pagtan-aw sa iyang mga mata, ang pagkahiyumon nagbitay sama sa tabing ibabaw sa labing sulod nga kwarto sa iyang hunahuna, ug ang iyang pagkabalaan, sama sa usa ka putli nga birhen, napreserbar pinaagi sa pagtuo kang Kristo.

8. Aron mapugngan ang daan nang hilig sa kalag padulong sa kahugawan, walay mas makatabang kay sa paglubong sa kaugalingon sa gugma sa pagtuon sa Balaang Kasulatan ug sa pagsabot sa kalawom sa mga hunahuna niini. Kung ang hunahuna malunod sa kalipay sa pagsabot sa kinaadman nga natago sa sulod sa mga pulong; unya, kutob sa iyang pagdawat og kahayag gikan niini, kutob usab ana siya mobiya sa kalibutan ug makalimot sa tanan nga naa sa kalibutan. – Apan bisan pa kon ang hunahuna molutaw lang sa ibabaw sa dagat sa Balaang Kasulatan, ug dili makasulod sa kinahiladman sa kahulugan niini; bisan kining kamatuoran—nga siya nabisi sa kadasig sa pagsabot sa Kasulatan—igo na aron mapugngan niya pag-ayo ang iyang mga hunahuna sa usa ka hunahuna nga angay dayegon, ug aron mapugngan kini sa paglayas padulong sa materyal ug sa makalaut.

9. Sa tanan nimong masugat sa Kasulatan, pangitaa ang katuyoan sa mga pulong, aron makasulod ka sa kahiladman sa hunahuna sa mga Balaan ug masabtan nimo kini nga mas tukma. Kadtong ginagiyahan sa balaang grasya padulong sa kahayag sa ilang kinabuhi kanunay makabati, sama sa usa ka intelihenteng sinag nga naglabay sa mga bersikulo sa teksto, nga nagpalahi sa hunahuna tali sa yano nga mga pulong ug sa gisulti ngadto sa kalag nga adunay lawom nga kahulugan.

10. Kung ang usa ka tawo mobasa sa mga bersikulo nga dato sa kahulugan nga wala maglusot sa kahiladman niini, magpabilin nga kabos ang iyang kasingkasing (wala'y matilawan), ug ang balaang gahum

sulod kaniya mawala—kadtong gahum nga, pinaagi sa katingalahang pagsabot sa kalag, naghatag sa kasingkasing sa pinakamatam-is nga kalipay.

11. Ang tanang butang sa kinaiyahan motunong sa sama sa klase niini. Ug ang kalag, nga adunay bahin sa espiritu sulod niini, kon makadungog kini og panultihon nga adunay natago nga gahum sa espiritu, kusog kini nga madani sa kahulugan sa maong panultihon. Dili tanang tawo ang mamilibya sa katingala tungod sa gisulti nga espirituhanon ug adunay dakong natago nga gahum sa espiritu. Ang pulong sa pagkamaayo nagkinahanglan og kasingkasing nga dili nabisi sa mga butang sa kalibutan; apan sa usa ka tawo nga ang hunahuna nabug-atan sa kabalaka sa mga butang nga panandaliang, ang pagkamaayo dili magpukaw sa hunahuna sa paghigugma niini o sa pagpangita nga makab-ot kini.

12. Ang pagbulag sa materyal nga kalibutan sa tibuok pagkatawo mauna sa panaghiusa sa Diyos, bisan pa man, sumala sa han-ay sa grasya, sa uban ang ikaduha mauna sa una. Ang han-ay nga naandan sa kinabuhi sa monghe lahi sa han-ay nga komon sa tanan. – Ikaw, bisan pa, kinahanglan mosunod sa kasagarang han-ay. Kung ang grasya mouna kanimo, kana buhat niya; ug kung dili, nan sundi ang agi sa tanan ug ikaw usab mosaka sa kahitas-an sa espirituhanong haligi.

13. Ang kawalay-kapunoan sa kalag sa pagpangita sa pagkamaayo nagahimo nga pabor kaniya ang usa ka bahin sa makita (senswal) nga mga tinguha sa lawas nga nakig-uban niini. Ang pagkamatinahuron nagahimong maanyag sa tanang butang. Kung walay pagkamatinahuron, bisan pa ang giisip nga maanyag mahimong makadaot.

14. Gusto ba nimo makig-uban sa Dios pinaagi sa imong hunahuna? – Maghatag og limos. Walay lain dalan paingon sa espirituhanong gugma, nga nagmugna sa dili makita nga hulagway (sa Dios) sa sulod sa kaugalingon, gawas kon magsugod una sa pagkamahinatagon sa sama nga sukod sa pagka-hingpit sa atong langitnong Amahan, ingon sa giingon sa Ginoo (Lucas 6:36).

15. Sama sa usa ka artista nga nagpintal og tubig sa bungbong nga dili niya mapalong ang iyang kauhaw sa maong tubig, mao usab ang pulong nga walay luyo nga buhat. Ang bisan kinsa nga mosulti sa usa ka hiyas nga iyang gipraktis mismo, ipasa kini sa iyang mamati sama sa usa ka tawo nga nagahatag og kuwarta sa lain nga nakuha pinaagi sa iyang kaugalingong paningkamot. Ug kinsa ang magtanom sa pagtulon-anon gikan sa iyang kaugalingong panag-iya ngadto sa dalunggan sa mga nagapaminaw kaniya, mosulti siya nga mapangahas, nga nag-ingon sa iyang espirituhanong mga anak, sama sa giingon sa tigulang nga si Jacob kang putli nga si Jose: *'Gihatagan tika'* og usa ka bahin *'nga labaw pa sa imong mga igsoon, nga akong gikuha'* gikan sa mga Amorita *'pinaagi sa akong espada ug pana'* (Gen. 48:22).

16. Nindot kaayo ang giingon sa usa ka tawo nga ang kahadlok sa kamatayon makapasubo sa usa ka tawo nga gisaway sa iyang kaugalingong konsensya; apan ang adunay maayong konsensya sa sulod niya maghandum sa kamatayon sama sa iyang paghandum sa kinabuhi.

17. Kung adunay bisan unsa nga nahimong lawom nga natamnan sa imong kalag, tan-awa kini nga imong bahandi dili lang alang sa kinabuhi karon, kondili tuhi nga kini mosunod kanimo sa umaabot nga kinabuhi. Ug kon kini usa ka maayong butang, lipaya ug pasalamat ang Dios sa imong kasingkasing; apan kon kini usa ka dautang butang, magmasubo ug maghuyop, ug paningkamoti nga makagawas ka niini samtang naa pa ka sa lawas.

18. Kanunay nga hinumdumi ang labing lawom nga kasubo sa mga nag-antos ug napait, aron ikaw mismo makahatag og angay nga pagpasalamat sa gagmay ug walay bili nga kasubo nga moabot kanimo, ug aron imo kini ikapadayon uban ang kalipay.

19. Sa mga panahon sa kawalay pagtagad ug katamaran, hinumdumi sa imong kasingkasing ang mga adlaw sa imong kaniadto nga kaisog sa pagbuhat, kung giunsa nimo pag-atiman sa tanan, bisan pa sa labing gamay nga detalye; unsang mga katingalahan ang imong nahimo, ug uban sa unsang kadasig nimo gisukol ang mga naningkamot sa pagpugong sa imong pag-uswag. Pinaagi sa ingon nga paghinumdom, ang imong kalag mabanhaw pag-usab, sama sa usa ka lawom nga pagkatulog; kini mabisti pag-usab sa kalayo sa kadasig, sama sa pagkabanhaw gikan sa mga patay, ug pinaagi sa mainitong pakigbisog batok sa yawa ug sala, kini mobalik sa iyang kaniadto nga kahintang.

20. Ang buhat sa Krus duha ka bahin: ang usa mao ang pag-antos sa mga kasakit sa unod (mga kakulangan sa lawas, nga dili malikayan sa pakigbisog batok sa mga kahuyang), ug gitawag kini nga 'aktibong buhat'; samtang ang usa pa mao ang pinong lihok sa hunahuna, sa pagpanumdom sa Dios, ug sa pagpabilin sa pag-ampo, ug uban pa, ug gitawag kini nga 'kontemplasyon'. Ang una naglimpyo sa madasigon nga bahin sa kalag, samtang ang ikaduha naghatag kahayag sa makatarunganong bahin sa kalag. Bisan kinsa nga tawo nga,

sa wala pa hingpit nga natudloan sa unang bahin, molihok ngadto sa ikaduhang bahin, nga gidani sa iyang katam-is—dili pa hisgutan ang ilang kaugalingong katamaran—makadawat og kasuko tungod kay wala una nila 'gipatay ang mga bahin sa lawas nga naa sa yuta' (Col. 3:5)—sa ato pa, tungod kay napakyas siya sa pagayo sa kahuyang sa iyang mga hunahuna pinaagi sa mapailubon nga pagpraktis sa pagdala sa krus—misulay pa gyud siya sa pagdamgo sa kahimayaan sa krus sa iyang hunahuna. Mao kini gayud ang gipasabot sa mga karaang Balaan sa dihang miingon sila nga kon ang hunahuna mosugod sa pagsaka sa krus sa wala pa ang ilang mga pagbati, nga nangaayo na gikan sa ilang kahuyang ug nakab-ot na ang kalinaw, nan ang kasuko sa Dios moabut niini. Kay kinsa man ang adunay hunahuna nga nadisturbo sa makauwaw nga mga pagbati, ug dali sa pagtuman sa mga tinguha sa iyang hunahuna pinaagi sa mga katingalahang hunahuna, ang iyang mga ngabil gisirad-an sa usa ka pagdili tungod kay wala niya una limpyohan ang iyang hunahuna pinaagi sa mga pag-antos, ni mapugngan ang iyang unodnong mga tinguha, apan, nagsalig sa nadungog sa dalunggan ug sa gisulat sa tinta, midali siya sa unahan, aron maglakaw sa dalan nga puno sa kangitngit, samtang buta sa lawas.

21. Hunahuna nga ang pagkamaayo mao ang lawas, ang pagmumuni-uni mao ang kalag, ug ang duha magkahiusa aron makahimo og usa ka hingpit nga tawo, nga gihiusa sa espiritu gikan sa duha ka bahin: ang sensoryo ug ang rasyonal. Ug sama sa dili mahimo nga ang kalag moabot sa kahimtang diin kini makapadayag sa iyang pagkaanaa nga walay pagtukod sa lawas uban sa iyang mga bukton, ingon usab dili mahimo nga ang kalag makab-ot ang paghunahuna nga walay pagpraktis sa pagkamaayo.

22. Sa diha nga nadungog nimo nga kinahanglan mohawa ka sa kalibutan, biyaan kini, ug limpyohan ang imong kaugalingon gikan sa tanan nga naa sa kalibutan, kinahanglan una nimo masabtan ug mailhan—dili pinaagi sa kasagarang mga pagsabot, kondili pinaagi sa hingpit nga rasyonal nga mga pagsabot—unsa gayud ang gipasabot sa termino nga '*kalibutan*', ug unsang mga kalainan ang naglangkob niini nga ngalan; ug mahimo nimong maila, mahitungod sa imong kaugalingong kalag, kung unsa kini kalayo gikan sa kalibutan, ug unsang mga elemento sa kalibutan ang nasagol niini. – Ang '*Kalibutan*' usa ka kolektibong termino nga naglangkob sa gitawag nga mga pagbati. Kung gusto natong itumong ang mga pagbati ingon usa ka tibuk, gitawag nato kini nga '*kalibutan*'; apan kung gusto natong ilain kini sumala sa ilang tagsa-tagsa ka ngalan, gitawag nato kini nga '*mga pagbati*'.

23. Sa diha nga masabtan na nimo unsa ang kalibutan, pinaagi sa pag-ila sa tanan nga gipasabot niini, masabtan usab nimo kung giunsa ka napugos sa kalibutan, ug sa unsang paagi nga nakabulag ka niini. Sa mas mubo nga pagkasulti: ang kalibutan mao ang kinabuhi sa unod ug ang mga tinguha sa unod. Sa pagkatinuod, tungod kay ang usa ka tawo mibulag gikan niini, mailhan nga siya mibulag na sa kalibutan.

24. Ang kahadlok para sa lawas kusgan kaayo sa mga tawo nga, ingon niini, kanunay silang mahimong dili makahimo og bisan unsang angay pasidunggan o dungganon. Apan kung ang kahadlok para sa kalag molabaw sa kahadlok para sa lawas, unya ang kahadlok sa lawas masunog sa espirituhanong kahadlok, sama sa pagkasunog sa kandila sa gahum sa nagdilaab nga kalayo.

25. Ang kalag sa kinaiyahan walay pagbati. Ang mga pagbati butang nga gibutang ibabaw niini – ug ang kalag mismo ang angay basulon niini. – Kung ang kinaiya sa kalag kaniadto hayag ug putli, tungod sa pagdawat niini sa Banal nga kahayag, ug mao usab kini pag-usab kung mobalik kini sa iyang orihinal nga kahimtang; nan, walay duhaduha nga tinuod nga ang kalag naa sa gawas sa iyang kaugalingong kinaiya sa diha nga mosulod kini sa usa ka mapinanggaon nga kahimtang, sama sa gituohan sa mga disipulo sa Simbahan.

26. Ang natural nga kahimtang sa kalag mao ang kahibalo sa mga binuhat sa Dios—pareho sa makita ug sa masabtan. Ang supernatural nga kahimtang niini mao ang lihok (o buhat ug kahimtang) sa pagpamalandong sa daang paglungtad sa Pagkadiyosnon. Ang dili natural nga kahimtang niini, bisan pa, mao ang lihok sa kalag, o ang disposisyon ug paagi sa kinabuhi niini, sama sa makita sa mga tawo nga puno sa pagbati nga ulipon sa ilang mga pagbati. Busa klaro nga ang mga pagbati sa kalag dili, sa ilang kaugalingong kinaiya, gikan sa kalag.

27. Kung gusto nimong masayran ang mga misteryo sa kinaiyahan sa tawo ug wala pa ka moabot sa punto nga maila nimo kini pinaagi sa Espiritu, maila nimo kini pinaagi sa pulong, estilo sa kinabuhi, ug disposisyon sa matag tawo. Ang bisan kinsa nga putli sa kalag ug walay sala sa pamatasan kanunay mosulti sa mga pulong sa Espiritu uban sa pagkabalaan, ug, sumala sa sukod sa iyang pagsabot, maghunahuna bahin sa Balaan ug bahin sa naa sa sulod niya. Apan alang sa mga tawo nga ang kasingkasing napuno sa mga pagka-ambaw, ang ilang mga dila ginalihok sa maong mga pagka-ambaw. Kung mosulti sila bahin sa espirituhanong mga butang, maghunahuna sila ubos sa impluwensya sa pagka-ambaw. Ang mga maalamon mailhan dayon ang ingon nga tawo sa unang pagkita, ug ang mga putli mabaho nila ang baho sa ilang pagkadautan.

28. Ang mga katungdanan sa usa ka monghe mao ang mosunod: paglikay sa unod, pisikal nga paningkamot samtang nag-ampo, ug walay hunong nga paghinumdom sa Dios sa kasingkasing.

29. Ang pag-ampo usa ka butang, ug ang pagkontemplar sa pag-ampo lain, bisan pa man nga ang pag-ampo ug pagkontemplar nagagikan sa usag usa. Ang pag-ampo mao ang pagtanum; ang pagkontemplar mao ang pag-ani sa humay, diin ang mag-aani mapuno sa katingala sa dili masukod nga panan-aw kung giunsa, gikan sa gagmay ug walay sulod nga mga liso nga iyang gitamnan, kalit nga miturok sa iyang atubangan ang ingon ana ka matahum nga mga bungot sa humay.

30. Ang Manluluwas misugod sa buhat sa pagdala sa atong kaluwasan pinaagi sa pagpuasa. Ingon usab, ang tanan nga mosunod sa mga tiil sa Manluluwas niining pundasyon nagatukod sa sinugdanan sa ilang paningkamot, kay ang pagpuasa usa ka armas nga giandam sa Dios. – Ug kinsa, kon hunahunaon kini, dili kaha mapakombinsi sa kamatuoran niini? – Kon ang Maghahatag sa Balaod mismo nagapauasa, giunsa kaha sa bisan kinsa nga napailalom sa balaod ang dili pagpuasa? Maong sa wala pa ang pagpuasa, ang katawhan wala mailhi ang kadaugan, ug ang yawa wala gayud matilawan ang kapildihan sa kamot sa atong kinaiyahan; apan pinaagi niining armasha siya gayud napildi. Ug ang atong Ginoo mao ang pangulo ug panganay niining kadaugana, aron Iya nga ipahimutang ang unang korona sa kadaugan sa ulo sa atong kinaiyahan. Ug sa diha nga makita sa yawa kining armas sa bisan kinsa nga tawo, kining kaatbang ug manlupig dayon mapuno sa kahadlok, hinumdumon ang iyang kapildihan sa kamingawan sa kamot sa Manluluwas – ug ang iyang gahum dayon mapukan, ug ang pagtan-aw lang sa armas nga gihatag kanato sa atong Punong Kumander makasunog kaniya. – Ang nagsul-ob sa panon sa pag-ayuno kanunay napuno sa kadasig. – Ang bisan kinsa nga nagpabilin niini adunay dili matandog nga hunahuna, andam sa pag-atubang ug pagpugong sa tanang mabangis nga pagbati.

31. Ang mga buhat ug paningkamot unya magdala og kawalay-pagkahilig sa kalag, magapatay sa *'mga miyembro nga naa sa yuta'*, ug magahatag og pahulay sa hunahuna, sa dihang makig-ambit kita sa kahilom, sa dihang mohunong ang kagubot sa kalag nga gipahinabo sa mga impresyon gikan sa gawasnong mga sentido. Kon dili, imposible ang kalampusan niini. Kay kung ang usa ka kahoy binunalan matag-adlaw, malangoy pa ba ang gamot niini? Mahurot pa ba ang tubig sa sudlanan nga ginadugangan matag-adlaw? – Sa diha nga ang usa ka tawo makab-ot ang kalinaw, dali nga masuta sa kalag ang mga pagbati, ug ang sulod nga tawo, nga gipukaw sa espirituhanong paningkamot, mapildi kini, ug adlaw-adlaw i-alsa ang kalag padulong sa pagkab-ot sa pagkahinlo.

32. Kanus-a masulti nga ang usa ka tawo nakab-ot na ang pagkabalaan? – Kung makita niya nga maayo ang tanan nga tawo, ug walay bisan kinsa nga motan-aw kaniya nga hugaw o malimlik, nan siya tinuod nga putli ang kasingkasing.

33. Unsa ang angay buhaton sa usa ka asketa nga nagpuyo sa hilom sa iyang selda? – Kinahanglan pa ba gyud nga isultihan ang usa ka maampingon ug matin-aw ang hunahuna nga tawo kung giunsa siya paglihok samtang nag-inusara siya sa iyang kaugalingon? – Unsa pa kaha ang buhaton sa usa ka monghe sa iyang selda gawas sa paghilak? Ug unsa pa kaha ang mas maayong buhat kaysa niini? Ang paglungtad mismo sa monghe ug ang iyang pag-inusara, nga ikatandi sa pag-anhi sa lubnganan, layo sa kalipay sa tawo, nagtudlo kaniya nga ang iyang buhat mao ang paghilak. Ug ang tanang mga Santo mibiya sa kini nga kinabuhi uban ang paghilak. – Busa, mag-ampo kita sa Ginoo nga ihatag kanato ang paghilak. Kay kon madawat nato kini nga grasya, ang labing maayo ug labing hingpit sa tanang mga gasa, pinaagi niini makab-ot nato ang pagkabalaan; ug sa diha nga makab-ot na nato kini, dili na kini kuhaon gikan kanato hangtod sa katapusan sa atong kinabuhi dinhi sa kalibutan.

34. Bulahan ang mga putli sa kasingkasing, kay walay higayon nga dili sila malingaw sa khamugaway sa mga luha—nga diin kanunay nilang makita ang Ginoo. Samtang naa pa ang mga luha sa ilang mga mata, gihatagan sila og panan-aw sa Iyang mga pagpadayag sa kahitas-an sa ilang pag-ampo, ug wala silay pag-ampo nga walay luha. Mao kini gayud ang gipasabot sa Ginoo sa dihang miingon Siya: *'Bulahan ang mga nagasubo, kay pahupayon sila'* (Mat. 5:4). Kay kon ang usa ka monghe, pinaagi sa gahum sa mga luha, gihatagan sa grasya nga makalabang sa gingharian sa mga pagbati ug mosulod sa kapatagan sa espirituhanong pagkabalaan, unya makaplagan niya ang kahupayan nga gihatag sa Dios sa mga nagasubo alang sa ilang pagkabalaan. Ang pag-agoy og luha ug paghilak mao ang gasa sa mga walay pagbati. Ug kon ang mga luha sa usa ka tawo nga nagahilak ug nagasubo makahimo, sa pipila ka panahon, dili lang sa paggiya kaniya paingon sa kawalay pagbati, apan usab sa hingpit nga paghinlo ug pagluwas sa iyang hunahuna gikan sa

paghinumdom sa mga pagbati, unsa kaha ang masulti bahin sa mga tawo nga, uban sa hingpit nga kahibalo, nagpraktis niini nga buhat adlaw ug gabii?

35. Usa sa mga Santo miingon nga ang lawas mahimong amigo sa sala kon kini mahadlok sa tukso, aron dili kini mosobra ug mawala ang kinabuhi. Busa, ang Espiritu Santo nagpugos niini nga mamatay (nga nagdasig sa asketiko nga isumite ang iyang kaugalingon sa kamatayon). Kay nahibalo Siya nga kon kini dili mamatay, dili kini makadaog batok sa sala. Kung kinsa ang gustong puy-an sa Ginoo sa sulod niya, iyang pugson ang iyang lawas nga mag-alagad sa Ginoo, nga magpaningkamot sa mga sugo sa Espiritu sumala sa gisulti sa Apostol, ug nga bantayan ang iyang kalag batok sa mga buhat sa unod nga gihulagway sa Apostol (Gal. 5:19). Apan ang lawas, nga naanad sa sala, makakaplag og pahulay sa mga buhat sa unod, ug ang Espiritu sa Dios wala'y makapahulayan sa Iyang mga bunga. Kay kung ang lawas mapul-an sa pag-ayuno ug pagpaubos, ang kalag mapalig-on sa pag-ampo.

36. Kung ang lawas grabe kaayo nga gipugos sa kasubo sa kahilom, nag-antos sa kakulangan ug kalisud, ug hapit na mawala ang iyang kinabuhi, kasagaran kini magpakiluoy kanimo, nga nagaingon: 'Hatagi ko og gamay nga kagawasan aron mabuhi sa matarong; karon naglakaw na ako sa husto nga dalan, kay nasulayan na ako sa tanang matang sa pag-antos'. Ug sa diha-diha dayon, tungod sa imong kalooy, imong pahupayon kini gikan sa kasubo ug hatagan kini og pahulay, hinay-hinay kini magsugod og hunghong kanimo uban sa pagpangdayeg (ug gamhanan kaayo ang iyang pagpangdayeg): 'Makabuhi kita og maayo bisan pa sa kalibutan, pinaagi sa parehas nga mga lagda nga atong gisunod karon; kay nasulayan na kita sa daghang paagi. Tintala lang ko, ug kung dili ko sama sa imong gusto, makabalik ta. Dili molayas kanato ang kamingawan.' – Ayaw kini tuohi, bisan pa man magpakitag-away kini ug daghang saad. Dili kini matuman ang iyang gisulti. Sa diha nga motugot ka sa iyang hangyo, ilubong ka niini sa dagkong mga pagkahulog, diin dili na ka makabangon ug makalingkawas.

37. Sa dihang, human sa pag-atubang sa mga tukso, mahulog ka sa kawad-on sa paglaum ug mapul-an ka niini, ingna ang imong kaugalingon: 'Usa na usab ka higayon nga naghandum ka sa usa ka hugaw ug makauwaw nga kinabuhi.' – Ug kung ang imong lawas moingon kanimo: 'Dako kaayong sala ang pagkuha sa kaugalingong kinabuhi,' tubaga: 'Gikuha nako ang akong kinabuhi tungod kay dili ko makabuhi sa kahugaw. Mamatey ako dinhi aron dili ko masaksihan ang tinuod nga kamatayon sa akong kalag—kamatayon sa Dios. Mas maayo pa nga mamatay ako dinhi alang sa pagkabalaan kaysa mabuhi sa usa ka mapait nga kinabuhi dinhi sa kalibutan. Gipili nako kining kamatayon nga walay pugsan alang sa akong mga sala. Gitapos ko ang akong kinabuhi tungod kay nakasala ko batok sa Ginoo; dili na nako pasukahon ang Iyang kasuko. Unsa may pulos sa kinabuhi nga layo sa Dios? Magsakit ko niini aron dili ko maputol gikan sa paglaum sa langit. Unsa may ikabalaka sa Dios sa akong kinabuhi dinhi sa kalibutan, kung magkinabuhi ko nga dautan niini ug pasukahon ang kasuko sa Dios?'

38. Makadaot sa usa ka monghe ang makakita sa kalibutan ug sa mga butang sa kalibutan. Ug unsa ka dako nga kausaban ang mahitabo sa hunahuna sa usa ka tawo nga dugay nang naghilom sa iyang sulod, nga kalit nga mibalik sa alimpulos sa kalibutan, nga nakakita ug nakadungog sa mga butang nga dili niya pamilyar! – Ayaw kita pasagdi sa mga nag-ingon nga walay kadaut kanato ang pagpaminaw ug pagtan-aw sa pipila ka mga butang, nga magpabilin nga pareho ra ang atong hunahuna bisan sa pag-inusara o sa kalibutan, nga ang atong kahinahuna dili masamok sulod man o gawas sa selda, ug wala usab kini'y bisan unsang dautang kausaban nga mahitabo, ug nga, sa diha nga makigkita kita sa mga tawo ug mga butang, wala kitay mabati nga kagubot sa mga pagbati. Kadtong adunay ingon ana ka lig-on nga espiritu ra ang makapahayag niini—kadtong bisan pa makadawat og samad, dili kini mabati. Apan wala pa nato makab-ot ang ingon nga kalig-on; nagbitbit pa gihapon kita og mga samad nga nangagat nga punô sa ulod kon, bisan sa usa ka adlaw lang, pasagdan kini, ug magpabilin nga walay bendahe, walay plaster ug walay gapos.

39. Ang kalag, sa diha nga gisalig na gayud ang kaugalingon sa Diyos pinaagi sa pagtuo ug nakasinati na sa Iyang tabang sa makadaghan, dili na magtagad sa kaugalingon niyang kaayohan, kondili napugos sa katingala ug kahilom, ug dili na makabalik sa kanhi niyang pamatasan ug mapalihok kini, aron dili kini mawad-an sa Pag-amuma sa Diyos, nga sa tago nagbantay sa kalag nga walay hunong, nag-atiman niini, ug kanunay nga nagbantay niini – ug dili kini mawad-an niini tungod kay, sa ingon nga kaso, masuta nga mapangahas kini nga nagdamgo nga makasuplay sa kaugalingon sa igo pinaagi sa gahum sa kaugalingong pagsabot.

40. Kadtong ang kahayag sa pagtuo dili na mosidlak, dili na mosugot sa ingon ana ka walay-uba nga mangayo pag-usab sa Diyos sa ilang pag-ampo: 'Ihatag kini kanamo', o: 'Kuhaa kini gikan kanamo' – ni

magtagad man gani sila sa ilang kaugalingon; kay sa espirituhanong mga mata sa pagtuo makita nila sa matag higayon ang Pag-atiman sa Amahan, diin ginaprotektahan sila sa tinuod nga Amahan; Siya nga, sa Iyang dili masukod nga dakong gugma, milabaw sa tanang kalibutanong gugma sa amahan, ug nga, labaw pa sa tanan, makahimo ug adunay gahum sa pagtabang kanato sa kadagaya, sa mas dako nga sukod kaysa atong gipangayo, gihunahuna o maimagine.

41. Ang bisan kinsa nga giisip nga takus matilawan ang katam-is sa pagtuo, ug mibalik sa kahibalo sa kalibutan, sama sa usa ka tawo nga nakakaplag og bililhon nga perlas ug gipangilisan kini og tanso nga sinsilyo; ug labaw pa, sama sa usa ka tawo nga mibiya sa hingpit nga kagawasan ug mibalik sa kahimtang sa kakabus, puno sa kahadlok ug pagkaulipon.

42. Aduna tulo ka mental nga paagi diin mosaka ug moubos ang kahibalo. Kini mao ang: ang lawas, ang kalag, ug ang espiritu. Ang kahibalo usa ka gasa gikan sa Dios ngadto sa kinaiya sa mga rasyonal nga binuhat, gihatag kanila sa sinugdanan sa ilang paglalang; ug sa iyang kaugalingong kinaiya kini yano ug dili mabahin, sama sa kahayag sa adlaw, apan sumala sa paggana niini kini makasinati og mga kausaban ug pagbahin. – Paminawa ang han-ay niining paggana.

43. *'Ang unang grado sa kahibalo'*. Kung ang kahibalo mosunod sa kahilambigit nga tinguha, kini naghiusa sa mosunod nga mga pamaagi ngadto sa usa: bahandi, garbo, pagpanam-is, kahupayan sa lawas, pagpangita sa kaalam sa pulong—angay sa pagdumala niining kalibutan ug pagpasiugda sa kabag-ohan sa mga imbensyon, arte, ug siyensya—ug tanan nga uban pa nga gikorona sa lawas niining makita nga kalibutan. – Ug pinaagi niining mga talagsaong kinaiya, kini nga paagi sa paghunahuna supak sa pagtuo. – Gitawag kini nga yano nga kahibalo; kay gilakip niini ang tanang probidensya sa Diyos, ug, tungod sa pagdominar sa lawas, nagpahinabo sa hunahuna og dili makatarunganong kawad-on sa kusog ug gitutok ang tanan niyang kabalaka hingpit ngadto lamang niining kalibutan. Mao kini ang pagtan-aw sa maong pilosopiya sa kaugalingon niini: ingon nga usa kini ka gahum sa hunahuna nga tinago nga nagdumala sa tawo, usa ka banal nga pag-amuma nga nagbantay kaniya ug nag-atiman kaniya sa hingpit. Busa, dili niini gihatag ang pagdumala sa kalibutan sa Providensya sa Dios; imbis, ang tanan nga maayo sa tawo, ang iyang kaluwasan gikan sa makadaot kaniya, ug ang iyang natural nga panalipod batok sa mga kalisdanan ug sa daghang kasakit nga tinago ug hayag nga nag-uban sa atong kinaiyahan, nagpakita niini nga resulta sa iyang kaugalingong pagka-maalamon ug sa iyang kaugalingong mga pamaagi. Mao kana ang konsepto sa kahibalo nga naglimbong sa kaugalingon. Naghunahuna kini nga ang tanan mahitabo sumala sa kaugalingon nga plano; ug niini, uyon kini sa mga nag-angkon nga walay pagdumala ning kalibutan. Apan, dili kini mabuhi nga walay kanunay nga kabalaka ug kahadlok para sa lawas; ug busa kini mapildi sa kawalay kaisog, kasubo, pagkawalay paglaum, kahadlok sa mga demonyo, kahadlok sa mga tawo, mga hungihong sa mga tulisan, mga balita sa kamatayon, kabalaka sa sakit, kabalaka sa panahon sa kakabus ug kakulang sa mga gikinahanglan, kahadlok sa kamatayon, kahadlok sa pag-antos ug sa mga mabangis nga hayop, ug sa tanang matang sa susamang mga butang – nga naghimo sa hunahuna nga sama sa dagat diin, takna-takna, adlaw ug gabii, ang mga balod mag-uyog ug mubangga sa mga naglangoy. Tungod kay kining paagi sa kinabuhi dili makasalig sa pag-atiman sa kaugalingon ngadto sa Dios uban sa paglaum sa pagtuo Niya, kini kanunay nabisi sa mga pakana ug paghimo og mga paagi mahitungod sa tanan nga may kalabotan sa kaugalingon. Apan, kon ang mga pamaagi nga gihimo niini sa bisan unsang kahimtang mapamatud-an nga wal y epektibo – samtang napakyas kini sa pag-ila sa misteryosong probidensya nga naglihok niini – nan makig-away kini sa mga nagbabag ug misupak niini. Sa niini nga bahin, ang kahoy sa kahibalo sa maayo ug dautan natamnan sulod niining panghunahuna, nga nagpahawa sa gugma. – Naghari ang garbo ug pagka-mapahitas-on niini. – Nagpasigarbo kini, apan naglakaw sa kangitngit, – ug gihatagan bili ang mga butang nga iya kumpara sa mga butang dinhi sa yuta, nga wala masayri nga aduna pay mas labaw pa kaysa kaniya.

44. *'Ang ikaduhang grado sa kahibalo'*. Kung ang usa ka tawo, pagkahuman mobiya sa unang grado, magpuyo sa espirituhanong mga hunahuna ug tinguha; unya, sa kahayag sa kinaiya sa kalag, ilang buhaton ang mosunod nga labing maayong mga buhat: pag-ayuno, pag-ampo, paghatag og limos, pagbasa sa Balaang Kasulatan, matarong nga kinabuhi, pakigbisog batok sa mga pagbati, ug uban pa. Kay ang tanang maayong buhat, ang tanang mahimayaong hiyas nga makita sa kalag, ug ang katingalahang mga paagi nga gigamit sa pag-alagad sulod sa korte ni Kristo—niining ikaduhang hugna sa giya, sa paglihok sa Iyang gahum—gituman sa Balaang Espiritu. Ug kini mao ang nagpakita sa kasingkasing sa mga agianan nga nagdala kanato ngadto sa pagtuo, nga nagtigom sulod niini sa giya padulong sa tinuod nga kinabuhi. Pagkahuman sa paghinulsol, gisugdan ang mga paningkamot sa maayong buhat ug pag-ascetismo aron limpyohan ang kasingkasing pinaagi

sa grasya sa Balaang Espiritu. Bisan pa niana, dinhi pa gihapon, ang dalan karniyal ug lisod. Naghatag lang kini sa dalan nga nagdala ug naggiya kanato ngadto sa pagtuo. Aduna pay mas hataas nga lebel sa giya. Ug kon kinsa ang molampos, makakaplag sila og kahigayunan, uban sa tabang ni Kristo, nga mapataas ngadto niining lebel, sa diha nga ilang itukod ang basihanang sa ilang pamatasan sa hilom nga pag-inusara gikan sa mga tawo, sa pagbasa sa Kasulatan, sa pag-ampo, ug sa ubang maayong buhat diin natuman ang tanan nga may kalabotan sa ikaduhang matang sa giya. Ug pinaagi niini makab-ot ang tanan nga maanyag; kini ang gitawag nga pagdumala sa mga butang; kay pinaagi sa mga sensorial nga buhat, sa tabang sa lawasnong mga pagbati, ginabuhat sa usa ang iyang buluhaton sa gawasnong lebel.

45. *Ang ikatulong grado sa paglihok mao ang grado sa pagkahingpit.* Paminawa karon kung giunsa ang usa ka tawo pagkahapsay, pag-angkon sa espirituhanong butang, ug sa iyang paagi sa kinabuhi mahimong susama sa dili makita nga mga gahum, nga nagbuhat sa ilang serbisyo dili pinaagi sa mga buhat nga gihimo sa mga pagbati, kondili pinaagi sa pag-atiman sa hunahuna. Sa diha nga kini nga pagsabot mosaka ibabaw sa kalibutanon ug ibabaw sa kabalaka sa kalibutanong mga butang, ug magsugod sa pagsusi sa iyang mga hunahuna mahitungod sa butang nga natago sa sulod gikan sa panan-aw, ug ang iyang pagtan-aw misaka pataas ug giya sa pagtuo sa kabalaka alang sa umaabot nga panahon, ug sa paghandum sa gisaad kanato, ug sa pagpangita sa natago nga mga misteryo; unya ang pagtuo mismo ang mosuhop niining kahibalo, mausab kini, ug hatagan kini og bag-ong pagkatawo, aron kini mahimong hingpit nga espiritu. Unya kini makalupad sa mga pako ngadto sa gingharian sa dili-mabati, makahikap sa kalawom sa dili-matandog nga dagat, nga naglarawan sa hunahuna sa balaan ug katingalahang mga lihok sa pagdumala sulod sa kinaiyahan sa mga intelihenteng binuhat ug sa mga binuhat nga may pagbati, ug mangita sa espirituhanong mga misteryo nga masabtan sa usa ka yano ug pinong hunahuna. Unya, ang sulod nga mga pagbati mapukaw sa espirituhanong kalihokan sa paagi nga maghari niini sa kinabuhi sa pagkawalay kamatayon ug pagkawalay kadaut; kay bisan pa sa karon nga kinabuhi, sama sa tinago, ang espirituhanong pagkabanhaw madawat, ingon usa ka tinuod nga pagpamatuod sa unibersal nga pagkabanhaw.

46. Mao kini ang tulo ka hugna sa kahibalo. – Sukad sa higayon nga ang usa ka tawo magsugod sa pag-ila sa dautan gikan sa maayo, ug hangtod siya mobiya niining kalibutan, ang kahibalo sa iyang kalag magpabilin sulod niining tulo ka hugna. Ug ang pagkahingpit sa tanang dili pagkamatarong ug kadautan, ug ang pagkahingpit sa pagkamatarong, ug ang abilidad sa pagsukod sa kalawom sa tanang misteryo sa espiritu, gipahinabo sa usa ka porma sa kahibalo sulod niining tulo ka hugna; ug sulod niini nahimutang ang matag lihok sa hunahuna, mosaka man o mokanaog, sa maayo, o sa dautan, o sa tunga-tunga tali sa maayo ug dautan. Kining maong mga grado gitawag sa mga Amahan: ang natural, ang dili natural, ug ang supernatural. Ug kini mao ang tulo ka direksyon diin ang paghinumdom sa makatarunganong kalag gipataas ug gibabà, kon, sama sa giingon na, ang usa ka tawo magpraktis sa kamatuoran subay sa kinaiyahan, o, molabaw pa sa kinaiyahan, malunod sa paghandum niini sa pagkontemplar sa Dios nga labaw pa sa kinaiyahan, o mogawas aron mag-amuma sa mga baboy, human masayang ang bahandi sa iyang paghukom samtang nag-alagad uban sa daghang mga demonyo.

47. Ang unang hugna sa kahibalo nagpabugnaw sa kalag alang sa mga paningkamot sa pagbiyahe paingon sa Dios. Ang ikaduha nagpinit sa kalag alang sa paspas nga pag-uswag paingon sa nahimutangan sa hugna sa pagtuo. Ang ikatulo, bisan pa, mao ang pahulay gikan sa paningkamot, diin ang hunahuna, sa usa ka buhat, malipay sa mga misteryo sa umaabot. Apan tungod kay ang atong kinaiyahan dili pa hingpit nga makalabaw sa kahimtang sa espirituhanong kamatayon ug sa kabug-aton sa unod, samtang ang tawo buhi sa unod, nagpabilin siya sa usa ka transisyonal nga kahimtang tali sa duha. Sama sa usa ka malisud nga pulubi, ang iyang kalag magsugod sa pag-alagad sa ikaduhang, tunga-tungang hugna sa pagkamaayo; sa uban nga panahon, sama sa mga nakadawat sa espiritu sa pagkaanak, sa misteryo sa kagawasan, malingaw kini sa espirituhanong grasya, sumala sa pagkaangayan sa Usa nga nagahatag niini; ug usab mobalik kini sa pagpaubos sa mga buhat niini, nga gihimo uban sa tabang sa lawas. Kay sa usa ka dili hingpit nga kapanahonan, walay hingpit nga kagawasan.

48. Ang buhat sa ikaduhang lebel naglangkob sa aksyon ug sa padayon nga pagpraktis niini; samtang ang buhat sa ikatulong lebel mao ang buhat sa pagtuo, nga dili dala sa mga buhat, kondili natuman pinaagi sa espirituhanong mga hulagway sa hunahuna, sa usa ka hingpit nga espirituhanong buhat; ug kini milabaw sa mga sentido. – Apan sa pagtuo, dili namo pasabot ang gituohan sa usa ka tawo mahitungod sa kalainan tali sa mga Banal nga Hipostase nga angay pagsimbaan, ug sa katingalahang ekonomiya sa Inkarnasyon pinaagi sa pag-angkon sa atong kinaiyahan – bisan pa nga kini nga pagtuo labaw ka taas; – kondili ang pagtuo nga

misidlak sa kalag gikan sa kahayag sa grasya, nagpalig-on sa kasingkasing pinaagi sa maalamon nga pagpamatuod, aron kini dili matuyaw sa kasiguruhan sa paglaum, layo sa tanang pagduha-duha. Ug kini nga pagtuo gipadayag dili pinaagi sa paghasa sa pandungog sa dalunggan, kondili pinaagi sa espirituhanong mga mata nga makakita sa mga misteryo nga natago sa sulod sa kalag, ang dili makita nga mahimayaong bahandi, nga gitago gikan sa mga mata sa mga anak sa unod, ug gipadayag sa Espiritu ngadto sa mga nakig-ambit sa lamisa ni Cristo, pinaagi sa pagtudlo sa balaod ni Cristo, ingon sa giingon sa Ginoo: 'Kon inyong tumanon ang akong mga sugo, magpadala ako kaninyo sa Mapanamkonan, ang Espiritu sa kamatuoran, *nga ang kalibutan dili makadawat, ug kinsa magtudlo kaninyo sa tanang kamatuoran*' (Juan 14:17, 26).

49. *Aduna pay lain nga kalainan tali sa mga matang sa kahibalo.* Ang kahibalo nga naghisgot sa makita, o nga modawat pinaagi sa mga pagbati sa gipasa gikan sa makita, gitawag nga natural. Ang kahibalo, bisan pa, nga naghisgot sa gahum sa hunahuna ug, sa sulod niini, sa kinaiyahan sa mga dili-lawm nga binuhat, gitawag nga espirituhanon; kay ang pagsabot nadawat sa espiritu, dili sa mga pagbati. Ug tungod niining duha ka matang sa pagsabot (sa makita ug espirituhanong mga butang), ang duha ka porma sa kahibalo moabot sa kalag gikan sa gawas. Apan ang kahibalo nga gihatag sa gahum sa Diyos gitawag nga labaw sa kinaiyahan; ug kini labi pang dili masabtan ug labaw pa kaysa kahibalo. Ug ang kalag modawat sa pagpanag-an niining kahibaloa dili gikan sa materyal nga substansiya sa gawas niini, sama sa unang duha ka porma sa kahibalo; kondili sa sulod niini mismo, sa dili materyal nga paagi, sa hilom, sa paspas ug sa labaw pa sa gipaabot, kini gipadayag ug nahimong klaro gikan sa kinahiladman sa pagkaanaa niini; kay, ingon sa gisulti ni Kristo, '*Ang Ginghamlan sa Langit anaa sa sulod ninyo*' (Lucas 17:21)—dili kini nagpasiugda sa paglaum pinaagi sa usa ka pahibalo sa umaabot, ni dili kini moabot '*uban sa pagbantay*', kondili sulod sa hulagway nga gipahimutang sa labing sulod nga hunahuna, kini nagpadayag sa iyang kaugalingon sa iyang kaugalingong pagbuot, nga walay hunahuna nga gihatag niini. Ang unang matang sa kahibalo resulta sa walay hunong nga pagpaningkamot ug masinabtanong pagtuon; ang ikaduha resulta sa usa ka maayong kinabuhi ug himsog nga pagtuo; ug ang ikatulo gihatag ingon nga bahin sa pagtuo lamang, diin ang kahibalo gibutang sa kilid ug ang mga buhat nahunong.

50. Ayaw pagduha-duha sa gahum sa mga pag-ampo sa atong mga liturhikal nga teksto, bisan pa kon, atol sa pag-ampo o sa matag-oras nga pagbasa, kini dili gisundan sa kusog nga pagbati ug walay hunong nga paghinulsol.

51. Dawata nga gikinahanglan ang bisan unsang pulong nga gikan sa kasinatian, bisan pa kon ang nagsulti dili usa ka tawo nga maalamon; kay bisan pa nga ang bahandi sa usa ka hari labaw pa sa bisan kinsa sa kalibutan, dili siya magdumili sa pagdawat isip dugang sa usa ka sinina nga gikuha gikan sa usa ka pulubi; ug gikan sa gagmay nga suba mapuno ang mga dagat ug mahimong dagko sa ilang dagan.

52. Ang paghinumdom sa maayo ug sa dautan, sama sa pagtudlo sa tudlo, nagpakita kanato sa kahuya sa atong mga hunahuna o sa pagkamatinahuron sa atong kinabuhi, ug ang matag-usa, sumala sa iyang kinaiya, nagpalig-on sulod kanato sa mga hunahuna ug mga pagdani nga matarong o dautan. Nagpuyo kita niini sa tinago nga mga kinasuloran sa atong hunahuna; apan sa niining pagpanumdum sa hunahuna gipakita ang dagan sa atong kinabuhi, ug niini makita nato ang atong kaugalingon.

53. Aduna'y gugma sama sa gamay nga sulo nga gipakaon sa lana, nga mapalong inig uga sa lana – o sama sa sapa nga gipakaon sa ulan nga mohunong ang dagan niini inig maminusan ang tubig sa ulan nga nagpakaon niini. Apan aduna'y gugma sama sa bukal nga misabwag gikan sa yuta, nga dili gayud uga. Ang una mao ang gugmang tawo; ang ikaduha mao ang gugmang diyosnon, nga ang Dios mao ang gigikanan niini.

54. Gusto ba nimo malingaw sa pag-awit sa mga salmo atol sa imong pag-alagad, ug masabtan ang kahulugan sa mga pulong sa Espiritu nga imong gipahayag? – Biyaa gyud ang gidaghanon sa mga bersikulo, ayaw tagda ang sukod sa mga bersikulo, ug biyaa ang kasagarang bombastiko; apan ilubong ang imong hunahuna sa pagtuon sa mga pulong sa Espiritu, hangtod ang imong kalag matandog ngadto sa hataas nga pagsabot, ug pinaagi niini mapalihok sa pagdayeg, o sa makatubong kasubo. – Sa usa ka ulipong pamaagi (sa paglitok lang sa gisugo), walay kalinaw ang hunahuna; ug kasagaran kuhaon sa kalibog ang lami sa hunahuna alang sa kahulugan ug pagsabot ug ikalat ang mga hunahuna. Angay tawgon ang kalibog nga karwahe sa yawa, kay si Satanas adunay batasan, sama sa usa ka karwahe, nga moupso sa hunahuna, magdala uban kaniya og daghang mga pagbati, mosulod uban niini sa malisud nga kalag, ug itulod kini sa kalibog.

55. Ayaw pakiglalis sa mga hunahuna nga gipangtanum kanimo sa kaaway, kundili putla ang inyong pakighinabi pinaagi sa pag-ampo sa Dios. Dili kanunay nato makaya nga supakon ang ingon nga supak nga mga hunahuna sa paagi nga mapahunong kini; sa baylo, sa ingon nga mga kaso, kasagaran kita masamdan og

samad gikan niini nga dugay kaayo nga maayo. Bisan pa sa tanang imong kinaadman ug tanang imong pag-amping, ang mga kaaway malampuson sa pagpahulog kanimo. Apan bisan pa kon mapildi nimo sila, ang kahugaw sa maong mga hunahuna makahugaw sa imong huna-huna, ug ang baho sa ilang dautang baho magpabilin sa imong ilong sulod sa dugay nga panahon. Pinaagi sa paggamit sa unang pamaagi, bisan pa man, malaya ka gikan niini tanan ug sa kahadlok; kay walay lain makatabang gawas sa Dios.

56. Sa dihang nagpuyo ka sa kahilom sa imong selda ug mobalhin ka sa manwal nga trabaho, ayaw gamita ang sugo sa imong amahan ingon nga pasangil sa imong paghigugma sa kuwarta. Aron malikayan ang kawad-on sa paglaum, himoa nga gamay ra ang imong buluhaton nga dili makasamok sa hunahuna; apan ayaw kalimti nga ang pag-ampo, sa husto nga han-ay, labaw sa tanan.

57. Masaligon ka nga ang imong Mananbantay kanunay nga uban kanimo – ug nga, kauban sa tanang uban pang binuhat, naa ka sa ilawom sa usa ka Ginoo, Nga, pinaagi sa usa ka lihoc lang, nagalihok sa tanang butang ug nagahukom sa tanang butang. Busa, baroga nga lig-on, ug pagmalipayon. Ni ang mga demonyo, ni ang mga mananap nga mangayam, ni ang dautang mga tawo dili makahimo sa ilang tinguha nga makadaut o makaguba kanimo, gawas kon tugotan kini sa kabubut-on sa Maghuhari, ug hatagan kini og lugar sa pipila ka bahin. Busa, ingna ang imong kalag: 'Aduna koy Mananabang nga nagpanalipod kanako; ug walay binuhat nga makaduol kanako gawas kon adunay sugo gikan sa kahitas-an. Apan kon kabubut-on sa akong Ginoo nga ang daotan magdaug sa binuhat, dawaton ko kini nga walay kasubo, kay dili ko gusto nga ang kabubut-on sa akong Ginoo mapakyas.' Sa ingon niini, taliwala sa imong mga pagsulay, mapuno ka sa kalipay, tungod kay nahibal-an ug hingpit nga nasabtan nimo nga kabubut-on sa Hari ang nagdumala ug naggiya kanimo. Busa, lig-ona ang imong kasingkasing sa paglaum sa Ginoo.

58. Ang pagbantay sa dila dili lang makapahataas sa hunahuna paingon sa Dios, apan tinago usab kini nga naghatag og dakong kusog sa mga hayag nga buhat nga gihimo sa lawas, nga nagtugot sa pagtuman niini; ug ingon usab, kini naghatag og kahayag sa tinago nga mga buhat, sama sa giingon sa mga Amahan, tungod kay ang pagbantay sa imong mga ngabil makapahataas sa konsensya paingon sa Dios, basta ang usa ka tawo magpabilin nga hilom uban sa hingpit nga kahibalo.

59. Ang matag hunahuna sa maayong buot gisundan sa '*kadasig*', nga ang kainit ikatandi sa nagdilaab nga uling; ug kasagaran kini magbantay niining hunahuna, nga nagpugong sa bisan unsang pagsupak, babag o hadlang nga moduol niini. Kini usa ka hiyas nga kung wala niini, walay maayong mahimo. Usa ka tawo, nga nagsul-ob kang Kristo, gitawag kini nga kadasig nga iro ug magbalantay sa balaod sa Dios. Kini nga gahum sa kadasig mapukaw, mapalig-on, ug masiga sa duha ka paagi, alang sa pagpanalipod sa panimalay (ang kalag) – ug ingon usab, kini madala sa kakapoy, pagkatulog, ug katamaran sa duha ka paagi. Gipukaw ug gipahungaw kini (una) sa dihang mosulod sa hunahuna sa usa ka tawo ang usa ka '*kahadlok*', nga nagpahinabo kaniya nga mahadlok alang sa maayong butang nga iyang nakab-ot na o buot pa niyang makab-ot, basi kini makawat o madaut. Sa diha nga mubanhaw kining kahadlok, ang kadasig mosiga adlaw ug gabii sama sa nagdilaab nga hurno – ug, sama sa usa ka kerub, kanunay nga nagbantay sa iyang palibot ug masigasig nga nagbantay sa iyang kaayohan batok sa tanang pagsulay sa kaaway, gikan sa gawas ug sulod. Aduna pay lain pa nga paagi nga masiga kining kadasig: kon ang tinguha alang sa pagkamaayo motubo sa kusog sa kalag. Ug sa kadako nga motubo kining tinguha sa kalag, sa ingon usab kadako masiga ang kadasig alang sa pagkamaayo. Ang unang hinungdan sa pagbugnaw niini mao kon ang tinguha mismo alang sa maayo mokunhod o mohunong sa kalag; ug ang ikaduhang hinungdan mao kung mosulod sa kalag ang hunahuna sa pagsalig sa kaugalingon ug kaisog—ug magsugod ang tawo sa paglaum, sa paghunahuna ug sa pagkapot sa ideya nga wala siyay rason nga mahadlok sa kadaut gikan sa bisan unsang gahum; busa iyang biyaan ang armas sa pagbantay, ug ang balay mabilin nga walay magbantay; ang iro nga magbantay matulog ug biyaan ang iyang pagbantay sulod sa taas nga panahon. Mahitabo kining duha ka butang tungod kay usa ka labing pino nga hunahuna sa garbo misulod sa kalag ug miturok didto; o tungod kay ang usa ka tawo nahimong mas nabalaka sa mga butang nga panandaliang, o sa kanunay, makadani nga pakigkontak sa kalibutan. O kini mahimo nga gikan sa sabakan, nga inahan sa tanang dautan. Sa matag higayon nga ang usa ka asketa mosulod sa pakig-uban sa kalibutan, ang iyang kalag dali ra kaayo mapul-an. Mahitabo usab kini kung makig-uban siya sa daghang mga tawo nga, tungod sa garbo, dili malikayan nga gipisil ang iyang kalag. Ang hunahuna sa usa ka asketa nga misulod sa pakig-uban sa kalibutan ikatandi sa usa ka timonero nga malinawong naglayag sa dagat, apan kalit lang nga makit-an ang iyang kaugalingon taliwala sa mga bato nga natabonan sa ilawom sa dagat ug masalpok ang iyang barko.

60. Ang pagpili sa maayo mao ang buluhaton sa naghandum niini; apan ang pagtuman niining pagpili mao ang buhat sa Dios. Alang niini, ang usa ka tawo nagkinahanglan sa tabang sa Dios. Busa, siguroha nato nga sa matag higayon nga motungha ang usa ka maayong tinguha sa atong sulod, kini sundon sa kanunay nga pag-ampo, nga naghangyo dili lang sa Iyang tabang, kondili usab sa giya kon ang maong tinguha makapahimuot ba sa kabubut-on sa Dios o dili. Kay dili tanang maayong tinguha mosulod sa kasingkasing gikan sa Dios, kondili kana ra nga mapuslanon.

61. Usahay ang usa ka tawo maghandum sa maayo, apan ang Dios dili siya tabangan; kay usahay ang ingon nga tinguha gikan sa yawa, dili alang sa atong kaayohan kondili alang sa atong kadaut – o tungod kay ang gitinguhang paningkamot labaw pa sa atong makaya, kay wala pa nato maangkon ang angay nga paagi sa kinabuhi alang niini, – o tungod kay kini dili angay sa paagi sa kinabuhi nga among gisagop, – o tungod kay wala pa moabot ang panahon aron kini buhaton, o aron kita makasugod sa pagbuhat niini, – o tungod kay wala kita'y igong kahibalo o pisikal nga kusog aron kini buhaton, – o tungod kay ang kahimtang sa panahon karon dili pabor kanato niini. Ang Yawa, sa laing bahin, naningkamot pag-ayo aron kini nga butang magpakita nga makatuohan, aron pinaagi sa pagpangumbinsi kanato sa pagbuhat niini, siya makasamok sa atong kalinaw sa hunahuna o makadaot sa atong lawas. Busa, bisan ang maayong tinguha kinahanglan hunahunaon pag-ayo. Mas maayo, bisan pa, nga buhaton ang tanan uban sa tambag.

62. Ang pagkamaayo mao ang inahan sa kasubo; gikan sa kasubo moabut ang pagkapaubos; ug ang grasya gihatag sa pagkapaubos. Ug ang ganti nga mosunod dili na alang sa pagkamaayo mismo, ni sa paningkamot nga gihimo alang niini, kondili alang sa pagkapaubos nga motumaw gikan niini. Apan kon mawala kana nga pagkapaubos, nan ang una mahimong walay pulos.

63. Ang Ginoo nagkinahanglan dili lang sa pagtuman sa mga sugo, kondili sa pagbag-o sa kalag, diin gitukod Niya ang mga sugo. – Ang lawas naglihok sa samang paagi sa maayong buhat ug sa dautang buhat; apan ang hunahuna matarong o makasasala, depende sa disposisyon niini.

64. Ang usa ka gasa nga walay mga pagsulay kay kadaut alang sa mga nakadawat niini. Kung magbuhat ka ug maayo sa atubangan sa Dios, ug Iya kang hatagan ug gasa, hangyoha Siya nga hatagan ka sa abilidad nga mahimong mapainubsanon, sama sa angay kanimo, o nga magbutang Siya ug magbabantay sa gasa, o kuhaon kini gikan kanimo, aron kini dili mahimong hinungdan sa imong kapahamakan. Kay dili mapuslanon sa tanan ang pagpanag-iya ug bahandi.

65. Ang mga birtud kauban sa kasubo. Ang bisan kinsa nga molikay sa kasubo, walay duhaduha nga mobiya usab sa birtud. Kung gusto nimo ang pagkamaayo, isumite ang imong kaugalingon sa matag matang sa kasubo. Kay ang kasubo maoy nagmugna sa pagpaubos. Hangtud nga makab-ot nato ang tinuod nga kahibalo, mas duol kita sa pagpaubos pinaagi sa mga pagsulay. Kay kinsa man ang magpabilin sa iyang pagkamaayo nga walay kasubo, bukas kaayo ang pultahan sa garbo alang kaniya.

66. Kung ang usa ka tawo nagpuyo sa garbo, ang Manalipdan nga Anghel, nga duol kaniya ug nagpukaw sa iyang sulod og pagtagad sa pagkamatarong, mobiya kaniya. Apan kon masupak ang usa ka tawo niining Anghel, ug molayas kini kaniya, unya usa ka estranghero (ang espiritu sa kangitngit) ang moduol kaniya – ug sukad niadto, wala na siyay pagtagad sa pagkamatarong.

67. Kanunay nga gitugotan sa Dios nga matintal ang mga matarong sa nagkalain-lain butang—Gitugotan Niya nga mosaka batok kanila ang mga tukso gikan sa tanang kilid, gipaka-antos Niya sila sa ilang mga lawas, sama sa gibuhay Niya kang Job, gipasulod Niya sila sa kakabus, hinungdan nga ang mga tawo moliko gikan kanila, ug gihampak Niya sila sa mga butang nga ilang nakuha; apan walay kadaut nga moabot sa ilang mga kalag. – Ug imposible, sa diha nga maglakaw kita sa dalan sa pagkamatarong, nga dili kita makasinati og kasubo, nga ang lawas dili mapul-an sa sakit ug kapoy – ug bisan pa niana magpabilin nga dili matandog, basta lang ganahan kita nga mabuhi sa pagkamaayo. – Sa diha nga ang usa ka tawo maglakaw sa mga dalan sa Dios, ug adunay ingon niini nga mahitabo kaniya; unya dili angay nga siya maliso sa iyang dalan, kondili dawata kini uban sa kalipay, nga walay reklamo, ug magpasalamat sa Dios nga gipadala Niya kaniya kini nga grasya, ug nga giisip siya nga takus, alang sa Dios, nga masulod sa tukso ug mahimong kauban sa pag-antos sa mga Propeta, mga Apostoles ug sa ubang mga Santo, nga nag-antos sa kasubo alang niining dalan. Bisan pa man kon ang mga tukso moabot kaniya gikan sa mga tawo, sa mga demonyo, o sa unod, himoa kini nga hinungdan aron siya magpasalamat. Kay imposible alang sa Dios nga maghatag ug bisan unsang pabor sa usa ka tawo nga nagtinguha nga magpabilin uban Niya gawas sa pagpadala kaniya ug mga pagsulay alang sa kamatuoran; ingon man imposible alang sa usa ka tawo nga mahimong takus niining kadak-on—mao ang pagsulod sa mga pagsulay ug paglipay—nga walay grasya ni Cristo. Dako kaayo kini nga butang nga tin-

aw gayud kini gitawag ni San Pablo nga usa ka gasa kon ang usa ka tawo giisip nga takus nga mag-antos alang sa paglaum sa Dios, ingon niya sa mga taga-Filipos: *'Kay gihatagan kamo sa Dios dili lang sa pagtuo kaniya, kondili sa pag-antos usab alang kaniya'* (Filip. 1:29). Sa samang paagi, misulat si San Pedro sa iyang epistola: *'Kung mag-antos kamo tungod sa pagkamatarong, bulahan kamo'* (1 Pedro 3:14) – tungod kay nahimong kauban kamo sa pag-antos ni Kristo. Dili nimo angayng lipay-on samtang nagpuyo ka sa kauswagan, ni sa panahon sa kasubo, pagbalibad sa pagtagad, ni pagtan-aw sa ingon nga mga pagsulay nga langyaw sa dalan sa Dios. Kay ang Iyang dalan gitukod sukad pa sa karaang panahon ug gikan sa henerasyon ngadto sa henerasyon pinaagi sa krus ug kamatayon. Ug asa man gikan ang ingon nga hunahuna (nga molakaw sa agianan sa Dios nga walay tibuok kasingkasing)? – Hibaloa gikan niini nga naa ka sa gawas sa agianan sa Dios ug nagalayo ka niini; dili nimo gusto mosunod sa mga tiil sa mga Santo, o nagtuyo ka nga maghimo alang sa imong kaugalingon og lain, espesyal nga agianan, ug molakaw niini nga walay pag-antos. Ang dalan sa Diyos mao ang adlaw-adlaw nga krus. Walay bisan kinsa ang misaka sa langit samtang nagkinabuhi sa pagkawalay pagtagad. – Mahitungod sa dalan sa pagkawalay pagtagad, kabalo kita asa kini matapos.

68. Ang tinuod nga mga matarong kanunay nga naghunahuna sa ilang kaugalingon nga sila dili takus sa Dios – ug ang kamatuoran nga sila tinuod nga matarong makita sa kamatuoran nga ilang giila ang ilang kaugalingon nga mapail-id ug dili takus sa pag-atiman sa Dios, ug ilang gikumpisal kini sa tago ug sa hayag, ug gitugotan sila sa Espiritu Santo sa pagbuhat niini, aron sila magpabilin sa pag-antos ug kasakit samtang anaa pa sila niining kinabuhi. Apan ang Dios nagtipig ug panahon sa pahulay alang kanila sa umaabot nga kapanahonan. Ug kadtong puy-an sa Ginoo, tungod niini gayud, dili maningkamot nga makapahulay o makagawas sa kasubo, bisan pa man usahay sila hatagan sa mysteryosong espirituhanong paglipay.

69. Mao kini ang kabubut-on sa Espiritu, nga ang Iyang mga hinigugma magpabilin sa pagpanarbaho. Dili kini ang Espiritu sa Dios nga nagpuyo sa mga nagapahulay. Mao kini ang paagi nga mailhan ang mga anak sa Dios gikan sa uban: nga sila nagkinabuhi sa mga kasakit; samtang ang kalibutan nagapasigarbo sa kahimayaan ug pahulay. Dili buot sa Dios nga ang Iyang mga hinigugma magpahulay samtang anaa sila sa unod, kondili gipili Niya nga, samtang anaa sa kalibutan, magpuyo sila sa kasubo, sa kalisud, sa kapoy, sa kakabus, sa kahubas, sa kakulang, sa pagpaubos, sa mga pagpanamastamas, sa gikapoy nga lawas, ug sa masubo nga mga hunahuna, aron matuman kanila ang mga pulong nga gisulti: *'Sa kalibutan, kamo mag-antos'* (Juan 16:33). Nasayud ang Ginoo nga kadtong nagpuyo sa kalinaw dili makapuyo sa Iyang gugma, busa gipugngan Niya kanila ang kalinaw ug kalipay.

70. Pinaagi sa gugma nga gipakita sa mga Santo kang Dios, nga nag-antos alang sa Iyang Ngalan, nakab-ot sa ilang mga kasingkasing ang *'kaisog'* nga motan-aw kang Dios nga walay tabon sa nawong, ug mangayo kaniya uban sa paglaum. – Dako ang gahum sa mapangahas nga pag-ampo. Busa, gitugotan sa Dios ang Iyang mga Santo nga matintal sa tanang matang sa kasubo, aron ilang masinati ang Iyang tabang ug masabtan kung unsa kaayo Siya nag-amuma kanila. Pinaagi niining mga pagsulay nakab-ot nila ang kinaadman, ug gikan sa kasinatian nakadawat sila og kahibalo sa tanang butang, aron dili sila pagataw-anan sa mga demonyo. Kung sa usa lang ka maayong butang sila pagasanay sa Dios, kulang sila sa pagtulon-an sa ubang mga bahin, ug magpangitawo sila sa mga panahon sa panagbangi.

71. Kung ang usa ka tawo dili una masulayan sa kalisdanan, wala siyay pagpasalamat sa maayong butang, aron sa dihang makasugat siya sa maayo taliwala sa dautan, magamit niya kini uban sa pagsabot, sama sa pag-iya niini. Unsa ka malipayong ang kahibalo nga nakuha diretso gikan sa kasinatian ug praktis, ug unsa kadako ang kusog nga gihatag niini sa mga nakab-ot kini sa ilang kaugalingon pinaagi sa dugay nga kasinatian – kini mailhan sa mga nakasinati sa tabang sa maong kahibalo, ingon man sa kahuyang sa natural nga disposisyon ug sa tabang sa Gahum sa Diyos, ug nakahimo sa pagtuo niini. Kay mailhan ra nila kini kung ang Dios, nga sa sinugdan nagtago sa Iyang gahum sa pagtabang kanila, magpahibalo kanila sa kahuyang sa kinaiyahan sa tawo, sa kalisud sa mga tukso, sa kalimbut-an sa kaaway, ug sa kinaiya sa pakigbisog nga ilang giatubang, kung giunsa sila paghatagan sa kinaiyahan, ug giunsa sila pagpanalipdan sa gahum sa Diyos, unsa na kadako ang ilang nabyahe, unsa kadako ang pagpasidungog kanila sa gahum sa Diyos, ug unsa sila kawalay kusog sa pakigbisog batok sa matag kahuyang sa dihang kuhaon kanila kini nga gahum sa Diyos—aron gikan niini tanan makab-ot nila ang pagpaubos, moduol sa Diyos, magsugod sa pagpaabut sa Iyang tabang, ug magpabilin sa pag-ampo. Ug asa man nila kini makuha, kon wala sila makasinati sa daghang dautan, nga nahulog niini pinaagi sa pagtugot sa Dios, ingon sa giingon sa Apostol: *'Aron dili ko mapahitas-on tungod sa katingalahang mga pagpadayag, usa ka tunok sa akong unod ang gihatag kanako, usa ka sugo ni Satanas'* (2 Cor. 12:7)? Apan sa mga pagsulay, sa kanunay nga pagsinati sa tabang sa Diyos, makab-ot usab sa usa ka

tawo ang lig-on nga pagtuo; diin siya mahimong walay kahadlok ug makab-ot ang kalinaw sa hunahuna sa mga pagsulay.

72. Ang pagtu-aw mapuslanon sa matag tawo. Ang mga asketa gituyo-tuway aron makadugang sila sa ilang espirituhanong bahandi; ang mga kampante, aron maprotektahan nila ang ilang kaugalingon gikan sa kadaut; ang mga nalunod sa pagkatulog, aron maandam sila sa pagmata; ang mga nagbarug sa gilay-on, aron mas duol sila sa Dios; ang mga iya sa Dios, aron sila maglipay uban sa kaisog. – Ang matag walay pagbansay nga anak nga lalaki makadawat og bahandi gikan sa balay sa iyang amahan dili alang sa iyang kaugalingong kaayohan. Mao nga ang Dios una mosulay ug magpahinabo og kasakit, unya Iya ipagawas ang Iyang gasa.

73. Samtang ang usa ka tawo anaa sa kahintang sa pagkawalay pagtagad, siya mahadlok sa oras sa kamatayon; apan sa diha nga siya mosuod sa Dios, siya mahadlok sa umaabot nga paghukom; ug sa diha nga siya mosulod pag-ayo sa atubangan sa Dios, unya ang duha ka kahadlok mapapas sa gugma. – Ngano man nga ingon niini? – Tungod kay samtang ang usa ka tawo nagpabilin sa gingharian sa unod ug nagkinabuhi sa makalaut nga kinabuhi, siya nahadlok kaayo sa kamatayon. Apan kon siya naa sa espirituhanong pagsabot ug nagkinabuhi sa matarong nga paagi, ang iyang hunahuna kanunay nga nagpuyo sa paghinumdom sa umaabot nga paghukom; kay, tungod kay matarong siya sa kinaiyahan, siya naglihok sa espirituhanong gingharian, nabisi sa iyang pagsabot ug pamaagi sa kinabuhi, ug andam kaayo nga moduol sa Dios. Apan sa dihang makab-ot niya ang kahibalo sa kamatuoran, pinaagi sa pagmata sa sulod niya sa kahibalo sa mga misteryo sa Dios ug sa pagpalig-on sa iyang paglaum alang sa umaabot, unya ang carnal nga tawo—nga sama sa hayop, nahadlok sa pagpatay—ug ang makatarunganong tawo, nga nahadlok sa paghukom sa Dios, pareho silang gisunog sa gugma; ug nahimong anak, siya gipahimutang sa gugma, imbis nga madisiplina sa makahadlok nga tungkod, nga nagaingon: *'Ako ug ang panimalay sa akong amahan mag-alagad sa Ginoo'* (Josue 24:15).

74. Bulahan siya nga ang hunahuna kanunay nga nakatutok sa Dios, ug nagpuyo sa pakig-istorya uban Niya nga mag-inusara sa kahibalo sa iyang kasingkasing. Ang kalipay sa Dios mas kusgan kay niining kinabuhi sa yuta; ug ang nakakaplag niini dili lang nga dili magtagad sa pag-antos, apan dili gani ipaling ang iyang panan-aw sa iyang kaugalingong kinabuhi. Mas tam-is ang gugma kaysa kinabuhi, ug ang pagsabot sa Dios, diin natawo ang gugma, mas tam-is pa kaysa dugos ug putyukan. Kay alang sa gugma, dili kasubo ang pagdawat sa usa ka masakiton nga kamatayon alang sa ikamaayong sa mga gihigugma. Ang gugma mao ang bunga sa kahibalo; ug ang kahibalo mao ang bunga sa espirituhanong kahimsog, samtang ang espirituhanong kahimsog usa ka kusog nga natawo gikan sa mapailubon nga paglahutay.

75. Ang kinabuhi nga walay katapusan mao ang kahupayan sa Dios; ug bisan kinsa nga nakakaplag og kahupayan sa Dios, giisip niya nga sobra ang kahupayan sa kalibutan. Kung kinsa ang nakadawat og kinaadman gikan sa Espiritu, mailhan niya kini gikan sa kinaadman mismo, nga sa kalawom sa iyang pagkatawo ug sa iyang pagbati, nagtudlo kaniya sa mapainubuson nga pamatasan. Kung kinsa ang nakaangkon og pagpaubos, mailhan niya kini tungod kay iyang gikaligtaan ang pagpahimuot sa kalibutan pinaagi sa iyang pakig-uban niini o pinaagi sa iyang mga pulong; ug nga ang himaya niining kalibutan makaligut-an sa iyang panan-aw.

76. Ang mga pagbati (sa lihok) mao ang mga hilig nga, sa dihang mapukaw sa mga butang ning kalibutan, magdani sa usa ka tawo, ubos sa pasangil sa panginahanglan, aron matubag ang mga panginahanglan sa kinabuhi; ug kining mga hilig dili mohunong samtang nagpadayon pa kini nga kalibutan. Apan ang usa ka tawo nga gihatagan sa Balaang grasya, nga nakatilaw ug nakasinati og mas labaw pa niini, dili niya tugotan nga mosulod sa iyang kasingkasing kining mga hilig; kay sa ilang lugar, nidaug ang lain nga mas maayong tinguha sa sulod niya – ug ang mga pagbati mismo ug ang ilang mga bunga dili mosulod sa iyang kasingkasing, kundili magpabilin sa gawas, nga dili aktibo – dili tungod kay wala na'y mainitong tinguha, kundili tungod kay ang kasingkasing nga modawat niini patay na niini ug nagkinabuhi sa lain nga butang; dili tungod kay nakakaplag ang tawo og kalinaw pinaagi sa paggamit sa rason ug sa mga maayong buhat, kondili tungod kay walay makapaguol kaniya sa iyang hunahuna, kay napuno na ang iyang kaisipan, nga nakakaplag og kalipay sa lain nga butang.

77. Kung atong panalipdan ang balaod sa pagkamapugong sa kaugalingon ug ang pagpraktis sa pagka-maampingon, ang pakigbisog batok sa mga mainit nga pagbati dili gani mosulod sa hunahuna. Napugngan sila nga mosulod sa kasingkasing dili pinaagi sa pakigbisog, kondili pinaagi sa pagkapuno sa hunahuna ug pagsabot—nga mao ang nagpuno sa kalag—ug pinaagi sa tinguha alang sa katingalahang mga pamalandong nga makita sulod sa kalag. Samtang buhi pa ang usa ka tawo, kinahanglan niya ang pagkamapugong sa kaugalingon, pagbantay, ug pagmatngon aron bantayan ang iyang bahandi. Apan kon biyaan niya ang utlanan

nga gitakda para kaniya (pag-ayuno), mahuyang siya ug kawaton. Dili angay magpaningkamot hangtod makita lang ang bunga; kinahanglan maningkamot gayud hangtod sa katapusan. Kay dili na bag-o nga bisan ang hinog nga bunga kalit nga mapukan sa ulan sa yelo.

78. Kung masanay kita sa maayong pagpamalandong (tudlo sa kasingkasing), mahuya kita sa atong mga pagbati sa diha-diha nga masugat nato kini. Apan mahuya usab kita sa pagduol sa atong mga pagbati tungod sa ilang sala.

79. Kung, tungod sa gugma sa Dios, gusto ka magbuhat og usa ka buhat, itudlo ang kamatayon isip utlanan niining tinguha; ug sa ingon niini, matinuod kang matunol nga angay mosaka sa ranggo sa pagkamartir sa pakigbisog batok sa matag pagbati, ug dili ka makadawat og kadaut gikan sa bisan unsa nga imong masugat sulod niining utlana, basta magpadayon ka hangtod sa katapusan ug dili ka maluya. Ang mga hunahuna sa huyang pangisip nagahuyang usab sa gahum sa paglahutay; apan ang lig-on nga pangisip nagahatag sa mga mosunod niini og kusog nga wala sa kinaiyahan.

80. Ang kinabuhi dinhi sa kalibutan sama sa mga letra nga gisulat sa mga tabla; ug bisan kinsa nga gustong makadugang o makatangtang niini, ug mausab ang mga letra. Apan ang kinabuhi sa umaabot sama sa mga manuskrito nga gisulat sa puti nga pergamento, giselyohan sa selyo sa hari, diin dili tugotan ang pagdugang o pagkunhod. Busa, samtang anaa kita sa taliwala sa kausaban, magbantay kita sa atong kaugalingon; ug samtang naa pa kita'y gahum sa manuskrito sa atong kaugalingong kinabuhi—nga atong gisulat sa atong kaugalingong kamot—paninguha kita nga mapalambo kini pinaagi sa usa ka matinahuron nga kinabuhi, ug mapapas ang mga kakulangan sa atong kaniadto nga paagi sa kinabuhi. Kay samtang anaa kita niining kalibutan, ang Dios dili magbutang sa Iyang selyo sa maayo o sa dautan hangtod sa takna sa atong pagbiya niining kinabuhi.

81. Ang pag-ampo nagkinahanglan og praktis, aron ang hunahuna mahimong maalamon pinaagi sa dugay nga pag-apil niini. Ang pag-ampo gisundan sa pag-inusara (pag-inusara, ang pagpalayo sa hunahuna gikan sa tanan nga dili may kalabutan). Kinahanglan ang pag-inusara alang sa pag-ampo, ug kinahanglan ang pag-ampo aron makab-ot nato ang gugma sa Dios; kay pinaagi sa pag-ampo kita makakaplag og mga rason aron higugmaon ang Dios.

82. Kinahanglan natong masayran nga ang matag pribadong pakighinabi sa Dios, ang matag kabalaka sa usa ka maayong hunahuna alang sa Dios, ang matag paghunahuna sa espirituhanong mga butang gitukod pinaagi sa pag-ampo, gitawag sa ngalan nga pag-ampo, ug gitigom ubos niini nga ngalan ngadto sa usa, – kon masabtan nimo kini nga nagpasabot sa lain-laing pagbasa, o ang tingog sa mga ngabil sa paghimaya sa Dios, o usa ka mapinulungon nga kasubo alang sa Ginoo, o mga pagyuko sa lawas, o ang pag-awit sa mga salmo, o ang tanan nga uban pa nga naglangkob sa tibuok ritwal sa tinuod nga pag-ampo, diin natawo ang gugma sa Dios; kay ang gugma nagagikan sa pag-ampo, ug ang pag-ampo nagagikan sa pagpuyo sa pag-inusara; kinahanglan nato ang pag-inusara aron mas gawasnon nato makig-istorya sa Dios.

83. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa garbo sa mga panahon sa positibong kausaban sulod kanimo. Hapsaya pag-ayo sa Ginoo sa pag-ampo ang imong kahuyang ug ang imong pagkawalay-hibalo mahitungod sa mga ka-sukod-sukod niining garbo, aron dili ka biyaan o madani sa bisan unsang makauwaw nga tukso; kay ang garbo gisundan sa pakighilawas, ug ang pagpasigarbo sa paglimbong.

84. Kung ibutang nimo ang tanang uban pang praktis sa pagka-asketa sa usa ka kilid sa timbangan ug ang kahilom sa pikas, imong makita nga mas bug-at ang kahilom. Daghang tambag ang mga tawo; apan kon moduol ka sa kahilom, dili na kinahanglan pa niya nga mosunod sa maong tambag, ug ang iyang mga kaniadto nga buhat mahimong walay pulos, ug siya mismo makita nga nalabaw pa kaysa niini nga mga buhat; kay nakaduol na siya sa pagkahingpit.

85. Ihatag kanunay ang unang prayoridad sa paglimos. Himoa nga ang atong kaluoy mahimong usa ka salamin, aron makita nato sa atong sulod kana nga kapareho ug kana nga tinuod nga hulagway nga anaa sa kinaiyahan ug sa kina-iya sa Dios. Ang usa ka malupigon ug walay kalooy nga kasingkasing dili gayud malimpyo. Ang maloloy-on nga tawo mao ang mananambal sa iyang kaugalingong kalag; kay, daw usa ka kusgan nga hangin gikan sa sulod, iyang gipalayas ang kangitngit sa mga pagka-uyaw. Kini, sumala sa pulong sa kinabuhi sa Ebanghelyo, usa ka maayong utang nga atong gipahulam sa Dios.

86. Sa diha nga moadto ka sa imong higdaanan, ingna kini: 'Niining gabii, tingali ikaw na ang akong kabaong, O higdaanan; ug wala ko kahibalo kon, imbis sa pansamantalang tulog, ang walay katapusang tulog moabot kanako karong gabii mismo.' Busa, samtang naa pa kay mga tiil, paningkamoti ang pagbuhat sa maayong buhat, sa dili pa ka mapugngan sa mga gapus nga dili na mapalagpot. Samtang naa pa kay mga tudlo,

ipako ang imong kaugalingon sa krus pinaagi sa pag-ampo, sa dili pa moabot ang kamatayon. Samtang naa pa kay mga mata, pun-a kini og luha, sa dili pa kini matabonan sa abog. Sama sa rosas nga malaya sa diha-diha dayon nga mahuyop kini sa hangin, mao usab kon ang usa sa mga elemento nga naglangkob sa imong pagkatawo mohunong sulod kanimo, mamatay ka. Timan-i sa kasingkasing, O tawo, nga hapit na ang imong pagbiya, ug ingna sa imong kaugalingon nga walay hunong: 'Tan-awa, ang sugo nga miabot para kanako naa na sa pultahan. Ngano man nga naglingkod pa ko dinhi?' Ang akong pagpanaw walay katapusan; walay pagbalik.

87. Ang bisan kinsa nga ganahan makig-istorya kang Kristo ganahan usab sa pag-inusara. Apan ang bisan kinsa nga ganahan magpabilin sa taliwala sa daghan, usa ka amigo niining kalibutan. Kung gihigugma nimo ang paghinulsol, higugma usab ang kahilom. Kay kung walay kahilom, ang paghinulsol dili makab-ot ang pagkahingpit. Kung gihigugma nimo ang kahilom—ang inahan sa paghinulsol—dawata nga malipayon ang gamay nga kakulian sa lawas, ang mga pagsaway ug mga insulto nga ipatong kanimo tungod sa imong kahilom. Ang debosyon sa kahilom usa ka kanunay nga pagpaabot sa kamatayon. Ang bisan kinsa nga mosulod sa kahilom nga walay ingon ani nga panghunahuna dili makasustiner sa mga butang nga dili malikayan nga kauban niining paagi sa kinabuhi.

88. Higugmaon nato ang kahilom hangtod mamatay ang kalibutan sa atong mga kasingkasing. Kanunay nato hinumduman ang kamatayon, ug pinaagi niini nga hunahuna magduol kita sa Dios sa atong kasingkasing – ug ang mga kalibutanong kalipay mahimong walay bili kanato.

89. Usa sa mga hilumon miingon: 'Nagpraktis ko sa kahilom aron ang mga bersikulo mahimong kalipay kanako samtang nagbasa ug nag-ampo. Ug kung, tungod sa kalipay sa pagsabot niini, ang akong dila mahilom; unya, sama sa usa ka damgo, mosulod ko sa usa ka kahimtang diin ang akong mga pagbati ug hunahuna mapahilom. Ug unya, samtang nagpadayon kini nga kahilom, ang akong kasingkasing mapahilum gikan sa kagubot sa mga handumanan, ug walay hunong nga gipadala kanako ang mga balud sa kalipay pinaagi sa sulod nga hunahuna, nga kalit lang moabot, labaw pa sa tanang gilauman, aron malingaw ang akong kasingkasing.'

90. Miingon usab ang lain: "Ang kahilom nagputol sa mga pasangil ug hinungdan sa bag-ong mga hunahuna, ug sulod sa iyang kaugalingong mga bungbong ginapahimo nga malata ug malumos ang hinumduman sa among kaniadto nga gihimo. Ug sa diha nga malata na ang daang mga hunahuna, mobalik ang hunahuna sa iyang tukmang han-ay pinaagi sa pagtul-id niini."

91. Usa pa miingon: "Pilia alang sa imong kaugalingon ang usa ka praktis nga makahatag kalipay – walay hunong nga pagbantay sa gabii, diin ang tanang mga Amahan gipahawa ang daang tawo ug gihatagan sa pagbag-o sa hunahuna. Niining mga takna ang kalag makasinati niining walay kamatay nga kinabuhi, ug pinaagi niining kasinatian, gipahawa niini ang mga bisti sa kangitngit ug gidawat ang Espiritu Santo sa sulod niini."

92. Ug dugang pa: "Dili mahimo nga ipailawom kining (panlabas) nga mga pagbati sa awtoridad sa kalag kung walay kahilom ug pagpalayo sa mga tawo; kay ang makatarunganong kalag, nga sa kinaiyahan nagkahiusa ug nagkahilambigit niining mga pagbati—ug sa kaugalingon niini—sa ilawom sa ilang impluwensya, walay pagduha-duha madala sa mga hunahuna, gawas kon ang usa ka tawo magpabilin nga magmatngon sa tinago nga pag-ampo."

93. Sama sa dalunggan sa pagkamapinanggaon nga moturok gikan sa binhi sa singot sa pag-ayuno, ingon usab ang maluoy nga kainit moturok gikan sa pagkasawa, ug ang kahugawan gikan sa sobra nga pagtagamtam. Kung ang tiyan gutom ug mapainubsanon, ang mga dautang hunahuna dili makasulod sa kalag.

94. Giunsa pagpadayag sa imong kaanyag, pagkaminahuron, pinaagi sa paghigda sa hubas nga yuta, sa kapoy sa kagutom nga nagkuha sa tulog, sa pag-antos sa unod nga, sa pagpugong sa pagkaon, nahimong sama sa lawom nga bangag tali sa mga tadyaw ug tiyan! Ang matag subo nga atong gisulod sa atong lawas ug ang matag pahulay sa unod nagmugna sulod nato og makauwaw nga mga hunahuna ug dautang mga pantasya; ug samtang kini motungha, kini nag-awhag kanato sa usa ka tinago nga hilig padulong sa makauwaw nga mga buhat. Apan ang kawad-on sa tiyan ug sa atong hunahuna naghimo sa atong huna-huna nga usa ka disyerto, nga walay samok sa hunahuna, ug hilom gikan sa tanang mapanghimagsik nga hunahuna.

95. *Pipila ka gikinahanglan nga mga pagtulun-an alang sa magsilenteng:* Kung, sa nagkalain-laing serbisyo, imong makaplagan ang imong kaugalingon, kutob sa mahimo, nga walay paglibot-libot sa hunahuna, ug kalit nga maputol ang berso sa imong dila, ug ang mga gapos sa paghilom ibutang sa imong kalag, nga wala sa imong kagustuhan, ug kini mosunod sa taas nga panahon sa paghilom; unsa pa, hibaloa nga sa imong

kahilom nag-uswag ka, ug nga ang pagkamapainubsanon nagsugod na'g ugat sulod kanimo. Kay ang kahilom lang gayud takos sa pagpanamastamas. Kung imong mapansin sa sulod sa imong kalag nga sa matag hunahuna nga motungha niini, sa matag paghinumdom, ug sa mga higayon sa pagpamalandong nga mahitabo sa imong kahilom, mapuno og luha ang imong mga mata, ug ang mga luha modagayday nga walay pagpugong sa imong mga aping; unsa pa, hibaloa nga usa ka bungbong ang nagsugod og abli sa imong atubangan, alang sa kadaut sa mga kaaway. Kung imong masinati sa sulod nimo nga, usahay, ang imong mga hunahuna—nga walay daan nga tuyo, ug gawas sa kasagarang han-ay sa mga butang—molusob paglawom sa sulod nimo, ug magpabilin niini nga kahimtang sulod sa hapit usa ka oras, o bisan unsang gidugayon, ug unya imong mapansin nga naghari ang kalinaw sa imong hunahuna—ug mobalik-balik kini kanimo; hinumdumi nga ang panganod nagsugod na sa pagtabon sa imong puloy-anan. Apan kon, sa diha nga magsugod ka niini nga buluhaton, dili ka makakaplag og kalinaw gikan sa mga pagbati nga nagpalibog kanimo, ayaw katingala. Sama sa kahiladman sa kalibutan, kon kini maputli sa sinag sa adlaw, magpabilin nga ngitngit sulod sa taas nga panahon, ingon usab ang baho sa mga tambal ug ang humot sa mira, nga naglapta sa hangin, magpabilin sulod sa dili mubo nga panahon sa dili pa kini magkawalat ug mawala; mas labi pa gayud nga ang mga pagbati, sama sa mga iro nga naandan sa pagdila sa dugo sa tindahan sa karne, motindog ug motingog kung dili sila hatagan sa ilang naandan nga pagkaon, hangtod mabuak ang gahum sa ilang daang batasan. Apan sa diha nga mopadayon ka, makit-an nimo ang mosunod nga klarong mga timailhan nga duol sa imong kalag: ikaw mapalig-on sa tanang butang pinaagi sa paglaum ug mapalambo sa pag-ampo; – ang imong hunahuna dili gyud kulang sa makatabang kanimo sa maayo bisan kanus-a ka makigkita sa mga tawo ug mabati nimo ang kahuyang sa kinaiyahan sa tawo (ang matag ingon nga kahigayunan magbantay kanimo batok sa garbo); – ang mga sayop sa imong isigkatawo dili na angay tagdon sa imong panan-aw; – maghandum ka nga mobiya niining lawasa uban sa parehas nga tinguha nga magpuyo ka sa umaabot nga kapanahonan; – bahin sa matag masubo nga pagsulay nga moabot kanimo, bisan hayag o tinago, imong makita nga ang tanan niini miabot kanimo sa matarong ug sumala sa paghukom sa Dios, ug magpasalamat ka sa Dios tungod niini.

96. Ang mga pagbati gipalihok pinaagi sa pipila ka mga hulagway, o pinaagi sa usa ka pagbati nga walay hulagway, ug pinaagi sa panumduman—sa sinugdan nga walay kusog nga paglihok o hunahuna—nga sunod mosangpot sa kasuko.

97. Ang kanunay nga pagbantay kauban ang pagbasa, gisundan sa kanunay nga pagyuko, dili mapakyas sa paghatod, pinaagi sa masinabtanong pagpraktis, sa usa ka malinawon nga kahimtang sa hunahuna. Ug bisan kinsa nga nakaangkon niini, nakaangkon gayud pinaagi niining mga paagiha. Kadtong gustong makaangkon pag-usab niini kinahanglan magpabilin sa hilom, samtang sa samang higayon nagpraktis sa gisulti; apan una sa tanan, dili nila pasagdan nga ang ilang hunahuna makadikit sa bisan unsa gawas sa ilang kaugalingong kalag; kinahanglan nilang praktison ang sulod nga pagpamalandong, ug sa pagpamalandong sa ilang kaugalingong mga lihok, kinahanglan nilang praktison gayud kana nga mga lihok diin makita nato ang usa ka pagbati nga labi ka duol kanato, usa ka pagbati nga nagpabakod kanato sa maayong kahimtang sa pangisip.

98. Sa matag makatarunganong kinaiyahan adunay dili mabilang nga mga kausaban, ug ang mga kausaban mahitabo sa matag tawo matag higayon. Ang usa ka maampingong tawo makasabot niini pinaagi sa pagsulay sa iyang kaugalingon; kon magpabilin siyang matin-aw ang hunahuna ug magbantay sa iyang kaugalingon sa sulod sa iyang hunahuna, dali ra niyang masuta unsang mga kausaban ang giagian sa iyang mga hunahuna sa bisan unsang takna, kung giunsa kalit nga sila molatas gikan sa malinawon nga kahimtang ngadto sa kalibog, ug tungod sa unsang mga rason. Gisulat kini ni San Macarius sa iyang mga pagtulun-an para sa mga igsoon, nga nag-awhag kanila nga dili masulod sa kawad-on sa paglaum kon adunay mga pagbag-o paingon sa pagkadautan; kay bisan pa ang mga nagbarog sa hagdanan sa pagkabalaan, sama sa pagkatugnaw sa hangin, kanunay makasinati og pagkahulog gikan sa mas maayong kahimtang ngadto sa mas dautan, bisan pa walay kapabaya-an o pagpalabi sa kaugalingon sa ilang bahin; Sa kasukwahi, bisan pa sa pag-obserba nila sa ilang disiplina, mahitabo gihapon kanila ang ingon nga pagkahugno, supak sa tinguha sa ilang kaugalingong kabubut-on. Gipamatud-an usab kini ni Blessed Mark, nga miingon: 'Adunay mga kausaban sa tanan, sama sa hangin.' 'Sa tanan,' nagpasabot nga dili lamang sa labing ubos ug labing dautan, kondili usab sa labing hingpit. Sama sa kinaiyahan nga gisundan sa katugnaw ang kainit – ug ingon usab, gisundan sa ulan sa yelo ang hayag nga panahon – mao usab kini sa atong espirituhanong disiplina: usahay adunay panagbangi, usahay tabang gikan sa grasya; usahay ang kalag naa sa kagubot ug mosaka ang malupit nga mga balod batok niini – ug usab

usa ka kausaban ang mahitabo, kay mibisita ang grasya ug pun-on ang kasingkasing sa tawo sa kalipay ug kalinaw gikan sa Dios, sa mga huna-huna nga putli ug malinaw.

99. Busa, kon naa ka sa kagubot, ayaw pag-awhag sa pag-ila; ug kon napalibotan ka sa kalinaw, ayaw pagpasigarbo. Sa baylo, susiha pag-ayo sa sulod nimo ang hugaw nga mga hunahuna ug ang dili angay nga mga hulagway nga miturok sa imong hunahuna atol sa kagubot, sa takna sa kalibog ug kagubot sa hunahuna; – hunahuna usab kung unsa ka paspas ka nadani sa imong mga kahiligon, ug nakig-istorya ka niini samtang natabonan ang imong hunahuna ; ug hibaloa nga kini tanan gidala kanato sa Pag-atiman sa Diyos alang sa atong pagpaubos, kay Siya nag-atiman ug nag-ayos sa unsay mapuslanon para sa matag-usa kanato.

100. Ang pagpaubos, bisan walay buhat nga may hiyas, makapahimo sa daghang mga sala nga mapatawad; apan kung walay pagpaubos, bisan ang mga buhat nga may hiyas walay pulos, ug sa tinuod nagdala kini ug dakong kadaut kanato. Sama sa asin sa tanang pagkaon, mao usab ang pagpaubos sa matag hiyas. Aron makab-ot kini, kinahanglan kanunay kitang magmahay sa atong hunahuna uban sa pagpahiubos sa kaugalingon ug matarong nga kasubo. Ug kon makab-ot nato kini, himuon kita nga mga anak sa Dios.

101. Ang atong Ginoo nagpakita kanato sa suporta alang sa atong kahuyang sa pag-ampo, nga nag-ingon: *'Pagmata, pagbantay ug pag-ampo, aron kamo dili mahulog sa tukso'* (Mat. 26:41). Mag-ampo kamo ug ayaw pagkatamaran, kondili sa tanang panahon *'magbantay ug mag-ampo'* (Col. 4:2–3). *'Mangayo kamo, ug kamo hatagan; mangita kamo, ug makakaplag kamo'; 'motuktok kamo, ug pagabuksan kamo. Kay ang bisan kinsa nga mangayo makadawat, ug ang nangita makakaplag, ug sa nagtoktok, pagabuksan ang pultahan'* (Mat. 7:7–8). Gipasiugda gyud Niya kini nga Iyang pulong ug gihagit kita sa mas dako nga pagkamapisan pinaagi sa parabula sa usa ka higala nga miadto sa iyang higala sa tungang gabii ug nangayo og pan. Ang Ginoo miingon: *'Sa pagkatinuod, nagaingon ako kaninyo, bisan pa dili siya motubag tungod kay higala siya niya, apan tungod sa iyang padayon nga pagpangayo, mobangon siya ug ihatag kaniya ang tanan niyang gikinahanglan'* (Lucas 11:8). Ug kamo, mag-ampo, ug ayaw pagpadayag. Unsa ka dakong dili masukod nga pagdasig sa kaisog!

102. Nasayud ang Ginoo nga sa wala pa ang kamatayon, dili Niya kuhaon kanato ang posibilidad nga malimot; nga kining kausaban hapit na kaayo—mao ang pagbalhin gikan sa pagkamaayo ngadto sa pagkadautan; nga ang tawo ug ang iyang kinaiyahan makahimo sa pag-angkon sa supak; mao nga gisugo Niya kita nga magbantay ug maningkamot sa kanunay nga pag-ampo. Ug gisugo kita Niya nga mag-ampo dili lang aron maprotektahan ang atong kaugalingon gikan sa klarong kausaban; kondili tungod usab sa ka-sutli ug kalibog sa atong kanunayng masinati, nga dili masabtan sa atong hunahuna sa mga kahimtang nga kanunay natong masudlan bisan wala kini atong gipili. Kay, bisan pa nga lig-on kaayo ang atong hunahuna ug nakadugtong sa maayo, ang Iyang Pag-amuma sa tanang panahon nagbilin kanato sa daplin sa tukso ug naglabay kanato niini, sama sa giingon sa bulahan nga si Pablo: *'Gihatag kanako ang usa ka tunok sa unod'* (2 Cor. 12:7–9).

103. Ang kalibutan usa ka pakigbisog ug usa ka arena para sa mga pakigbisog. Panahon kini sa pakigbisog. Ug sa panahon sa pakigbisog, ug sa panahon sa hampang, walay balaod; nagpasabot kini nga ang Hari wala magbutang og utlanan sa Iyang mga mandirigma hangtod matapos ang hampang, ug ang matag tawo dad-on sa ganghaan sa Hari sa mga Hari ug susihon didto aron masuta kon nakadaog ba sila sa hampang o nabungkag ang ilang mga likod. Dinhi usa ra ka balaod: magbantay ug magbarug nga lig-on. – Ayaw nato pasagdi ang pag-ampo, ug ayaw nato pagkahuyang sa pagpangayo og tabang sa Ginoo, nga kung Wala Siya, wala kitay mahimo nga makapahimuot Niya. – Timan-i nato pag-ayo nga samtang anaa kita niining kalibutan ug nagpabilin sa unod, bisan pa og mosaka kita sa langitnong kalangitan, dili kita mahimong tapulan ug walay paningkamot, ni walay kabalaka.

104. Ang pagkahingpit niining paningkamot naa sa mosunod: sa paghinulsol, pagkabalaan ug pagpauswag sa kaugalingon. (Ang tawo nga nagahinulsol mosulod sa pakigbisog batok sa mga kahuyang – ug makigbisog hangtod malimpyo ang kasingkasing gikan niini; ang paglimpyo sa kasingkasing mao ang katapusan sa pakigbisog, ug ang ganghaan paingon sa gingharian sa pagkahingpit).

105. Gipangutana ang usa ka tawo: 'Unsa ang paghinulsol?' Mitubag siya: 'Ang pagbiya sa daang mga batasan ug pagmasubo tungod niini'; ug usab: 'usa ka mapungot ug mapainubuson nga kasingkasing'.

106. Gipangutana usab siya: 'Unsaon man sa usa ka tawo pag-angkon og pagpaubos?' Ug miingon siya: 'Pinaagi sa walay hunong nga paghinumdom sa kaugalingong mga sala ug sa kadool sa kamatayon, pinaagi sa pagsul-ob og yano nga sinina – pinaagi sa kanunay nga pagpili sa labing ubos nga puwesto, ug sa matag kahimtang boluntaryong pagdawat sa labing gamay ug makapahubo nga mga buluhaton – pinaagi sa

dili pagkasuway, – maghilom, – dili malingaw sa pag-apil sa mga tigum, maghandum nga magpabiling dili mailhan ug dili mapili sa bisan unsang katungdanan, – dili magpanag-iy sa bisan unsang butang nga hingpit alang sa kaugalingon, – malain sa pakig-istorya sa daghang mga tawo, – nga walay paghigugma sa ganansya, ug, labaw pa, nga sa hunahuna, labaw pa sa punto sa pagkritiko ug pag-akusar sa bisan kinsa, bisan gamay pa ang hinungdan, ug labaw pa sa pag-inggit, – nga dili mahimong klase sa tawo nga ang kamot anaa sa tanan ug diin ang kamot sa tanan anaa kaniya, kondili magbuhat sa kaugalingong buluhaton nga nag-inusara sa kahilom, ug dili magdala sa pag-atiman sa bisan unsang butang sa kalibutan gawas sa kaugalingon. Sa mubo: usa ka kinabuhi sa pagpanaw, kakabus ug pag-inusara – mao kini ang nagmugna sa pagpaubos ug nagapahapsay sa kasingkasing."

107. Ang timailhan sa mga nakab-ot sa pagkahingpit mao kini: kon sila ipahamtang sa kalayo napulo ka beses sa usa ka adlaw alang sa gugma sa ilang isigkatawo, dili gihapon sila makatagbaw niini, sama sa gipakita ni Moises (Ex. 32:32), ug ni San Pablo (Rom. 9:3), ug sa ubang mga Apostoles. – Gihatag sa Dios ang Iyang Anak sa kamatayon sa krus tungod sa gugma alang sa Iyang mga binuhat. Ug kon aduna pa Siya'y mas bililhon pa nga butang, ihatag usab unta Niya kana kanato, aron pinaagi niini mapildi Niya ang atong kaaway alang sa Iya mismo. – Sa pag-alig niini, ang tanang mga Balaan, nga naningkamot alang sa pagkahingpit, naningkamot nga mahimong sama sa Dios pinaagi sa pagkahingpit sa gugma alang sa ilang isigkatawo.

108. Walay bisan kinsa ang makab-ot sa kahitas-an niining gugma gawas kon mabati nila kini sa kahaladman sa tinago sa ilang paglaum. Ang mga nagahigugma niining kalibutan dili makabaton og gugma alang sa ilang isigkatawo. Sa dihang ang bisan kinsa makabaton og gugma, sila gisul-oban sa Dios mismo kauban ang maong gugma. Ug ang nakab-ot sa Dios dili lang kinahanglan nga modumili sa pagdawat og bisan unsa pa nga uban Niya, kondili kinahanglan usab niyang huboon ang iyang kaugalingong lawas. Kay kung ang bisan kinsa, tungod sa gugma sa kalibutan, magsul-ob sa iyang kaugalingon niining kalibutan ug niining kinabuhi, dili siya pagasul-oban sa Dios hangtod nga iyang biyaan kini. Kay ang Dios mismo ang nagpamatuod niini, nga nagaingon: *'Kon kinsa ang dili mobiya niini, ug dili magdumot sa iyang kaugalingong kalag, dili siya mahimong akong disipulo'* (Lucas 14:26). Dili lang kini angay biyaan, kondili angay usab dumotan.

109. Ngano nga tam-is kaayo ang paglaum, ug ngano nga mahimong sayon ang tanang buhat sa iyang presensya? – Kay niining taknaa, usa ka natural nga tinguha (alang sa kaayohan) ang nabanhaw sa mga kalag sa mga Santo, samtang ang paglaum nagtugot kanila nga mainom kini sa monasteryo gikan sa ilang kaugalingong baso, ug nagpuno kanila sa kalipay. Busa, dili na nila mabati ang kakapoy, apan mahimong dili na sila sensitibo sa kakapoy ug kasubo; ug sa tibuok nilang pagbiyahe, mobati sila nga mura'g naglakaw sa hangin, ug dili sa paglakaw gamit ang tiil sa tawo; kay ang kalisud sa dalan dili nila makita; walay bungtod o sapa sa ilang atubangan, ug ang mga magubot nga dapit sa dalan mahimong hapsay para kanila (Isa. 40:4). Ang ilang pagtagad gitutok ngadto sa dughan sa ilang Amahan—ug ang paglaum mismo, sama sa usa ka tudlo, nagpakita kanila sa matag higayon sa butang nga layo ug dili makita, apan makita sa tinago nga mata sa pagtuo; ug ang tinguha alang niining layo nga tumong, sama sa kalayo, nagpasiga sa matag bahin sa ilang kalag. Didto nagpadayon ang tibuok tinguha sa ilang hunahuna, ug didto sila kanunay nagdali nga makaabot. – Busa ang paglaum nagdilaab kanila sama sa kalayo, ug dili nila tugotan ang ilang kaugalingon nga magpahulay niining paspas ug walay hunong nga pagdaloy, nga gihimo uban sa kalipay.

110. Ang pagbulag dili lang naglangkob sa dili pagbati sa mga pagbati, kondili usab sa dili pagtugot nga kini moturok sulod sa kaugalingon. Ingon nga resulta sa daghan ug lain-laing mga birtud, hayag man o tinago, nga nakuha sa mga Santo, napildi na ang mga pagbati sulod kanila, ug dili na kini dali makasaka batok sa ilang kalag; ni kinahanglan nga magbantay kanunay ang ilang hunahuna sa paghuna-huna; kay sa tanang panahon napuno kini sa mga hunahuna nga, uban sa hingpit nga kahibalo, gipukaw sa hunahuna pinaagi sa pagpamalandong ug pakighisgot mahitungod sa labing maayong mga hiyas. Ug sa diha-diha nga mosugod na'g lihok ang mga pagbati, kalit nga madani ang hunahuna, daw sa usa ka kahibalo nga misulod niini; ug ang mga pagbati, sumala sa giingon ni Beato Marcos, nagpabilin sa sulod nila, daw walay buhat.

111. Ang hunahuna, pinaagi sa grasya sa Dios, samtang nagbuhat og mga buhat nga matarong ug nagaduol sa kahibalo, halos dili na mabantayan ang naglangkob sa ubos ug walay kinaadman nga bahin sa kalag. Kay ang kahibalo nagataas niini ngadto sa kataas-taasan ug nagpalayo niini gikan sa tanan nga naa sa kalibutan. Ug tungod sa pagkabalaan sa mga Santo, sa ka-pinong, ka-maliksi, ug ka-hait sa ilang hunahuna, ingon man tungod sa ilang mga pagpanagsa sa pag-awhag sa lawas, napalimpyo ang ilang hunahuna ug

nakakaplag sila sa kahayag pinaagi sa pagpamatay sa ilang unod. Ug, ingon nga resulta sa ilang pagbansay sa kahalom ug sa ilang dugay nga pagpuyo niini, ang matag sulod nga pagmumunihaton gihatag kanila nga sayon ug paspas, ug ang ilang gipamumunihaton nagpuno kanila sa katingala. Sa samang higayon, kasagaran sila puno sa mga pagmumuni-uni, ug ang ilang hunahuna dili gyud kulang sa mga butang nga masabtan, ni kailawom sila sa butang nga nagmugna sa bunga sa Espiritu sulod kanila. Pinaagi sa dugayng praktis, ang mga handumanan nga nagpukaw sa mga pagbati sa ilang kasingkasing napapas, ug ang gahum sa gingharian sa yawa napaluya. Kay kung ang kalag dili mosubay sa mga pagbati pinaagi sa pagpadayon sa paghunahuna niini, unya, tungod kay kanunay kini nabisi sa ubang mga kabalaka, ang gahum sa mga pagbati dili makapugong sa espirituhanong pagbati niini sa iyang mga hikap.

112. Sama sa garbo nga nagbitbit sa kalag paingon sa kahitas-an ug naghatag niini og kagawasan nga molupad sa mga panganod sa kaugalingong hunahuna ug molibot-libot sa tanang binuhat, ingon usab ang pagpaubos nga nagtigom sa kalag ngadto sa usa ka tukma nga punto pinaagi sa kahalom – ug kini nahimong nakasentro sa kaugalingon. Sama sa kalag, sulod sa lawas, natago gikan sa panan-aw ug sa pakig-uban sa tanang tawo, ingon usab ang tinuod nga mapainubuson nga tawo dili lang walay tinguha nga makita o mailhan sa uban, apan kabubut-on pa gani niya nga malubong gikan sa iyang kaugalingon paingon sa iyang kaugalingon, nga mahimong walay bili, ingon nga wala siya naglungtad, ingon nga wala pa siya natawo. – Ug samtang ang ingon nga tawo nagpabilin nga natago, misulod sa iyang kaugalingon ug nakabulag sa kalibutan, siya nagpuyo hingpit uban sa iyang Ginoo.

113. Ang mapainubuson dili gayud mohunong aron motan-aw sa mga tigum, kadaghan sa tawo, kagubot, kasaba o kalingawan; dili siya magtagad sa mga pulong, pakighinabi, singgit o sa mga makadistrak nga sensasyon; ang iyang tinguha dili ang pagpanag-iya og daghang butang o ang kanunay nga pagkabisi, kondili ang pagka-libre sa tanang panahon, walay kabalaka, aron ang iyang hunahuna dili molapas sa iyang kaugalingon. Kay nasiguro siya nga kon masangkot siya sa daghang butang, dili na siya makapabilin nga gawasnon gikan sa kalibog sa hunahuna; kay sa daghang buluhaton, daghan usab ang kabalaka ug daghang komplikadong hunahuna; ug pinaagi niini, mabuksan ang pultahan sa mga pagbati, mapalayas ang kalinaw sa pangatarungan, ug masirhan ang pultahan sa kalinaw. Busa, ang mapainubuson sa hunahuna nagbantay sa iyang kaugalingon batok sa bisan unsang sobra; ug pinaagi niini, magpabilin siya sa tanang panahon nga hilom, malinaw, malinawon, mapainubuson, ug matinahuron.

114. Ang mapainubuson ug maalamon nga tawo dili gayud mailhan sa pagdali-dali, pagdali, kalibog, o sa mga hunahuna nga padalus-dalos ug walay pulos, kondili nagpabilin siyang malinaw sa tanang panahon. Walay bisan unsa nga makapahingangha, makabalisa o makahadlok kaniya; kay bisan sa kasubo dili siya mawagtangan sa pagkabalanse o masayaw, ug bisan sa kalipay dili siya mahingangha o madala sa emosyon. Apan ang tanan niyang kalipay ug kalipay-lipay naa sa bisan unsang makapahimuot sa iyang Ginoo.

115. Ang mapainubuson sa hunahuna dili gani kaisog sa pag-ampo sa Dios, o mangayo og bisan unsa, ug wala silay nahibaloan unsa ang ilang ipangamuyo; apan nagpabilin lang silang hilom uban sa ilang tanang pagbati, nagpaabot lamang sa kaluoy ug sa kabubut-on nga moabot kanila gikan sa nawong sa Labing Gihimaya nga Kahimayaan, – sa dihang iyang itungo ang iyang nawong sa yuta, ug ang sulod nga panan-aw sa iyang kasingkasing itas ngadto sa mga ganghaan sa Labing Balaan sa mga Balaan, diin Siya nagpuyo sa kangitngit, sa Atubangan Niya nga ang mga mata sa mga Serapim sirado, – ug mangahas lamang sa pagsulti ug pag-ampo niini: 'Sumala sa Imong kabubut-on, O Ginoo, mao pa unta kini kanako'.

116. Paglakaw sa atubangan sa Dios sa pagkamapainubsanon, dili sa kaalam sa hunahuna. Ang pagkamapainubsanon gisundan sa pagtuo; apan ang ka-sut-ob ug limbong sa kaalam gisundan sa pagkamapahitas-on; ug ang pagkamapahitas-on, sa baylo, magdala sa pagkabulag gikan sa Dios.

117. Sa diha nga motindog ka sa atubangan sa Dios sa pag-ampo, sa imong hunahuna mahimo kang daw usa ka walay pulong nga bata. Ayaw pag-ampo sa atubangan sa Dios base sa bisan unsang kahibalo, kondili duola Siya uban sa hunahuna sa usa ka bata, ug paglakaw sa Iyang atubangan, aron ikaw mahimong takus sa amahanong pag-atiman nga ginahatag sa mga amahan sa ilang mga sanggol. Gisulti: '*Gipanalipdan sa Ginoo ang mga gamay*' (Salmo 114:5) – dili lang kadtong gamay sa lawas, kondili usab kadtong maalamon sa kalibutan, nga, pagkahuman nilang biyaan ang ilang kahibalo, sa ilang kaugalingong kabubut-on, gihimo ang ilang kaugalingon nga sama sa gagmayng bata, ug nagsugod sa pagkat-on gikan niadtong Makab-ot nga Kaalam nga dili makab-ot pinaagi sa paningkamot sa (sa mga libro). Hangyos ang Dios nga Ihatag kanimo aron makab-ot nimo ang sukod niining pagtuo. Pag-ampo alang niini nga walay katamaran, pangitaa kini nga may kaisog, ug hangyos kini nga may dakong pagkamakugi hangtod madawat nimo kini. Ihatag kini kanimo

kon una, uban sa pagtuo, pugson nimo ang imong kaugalingon nga isalig sa Ginoo ang imong mga kabalaka ug ilisan ang imong kaugalingong pag-atiman sa Iyang pag-amuma. Ug sa dihang makita sa Dios kini nga determinasyon sa imoha—nga uban sa putli nga hunahuna imong gisalig ang imong kaugalingon sa Dios mismo imbis sa imong kaugalingon, ug gipugos nimo ang imong kaugalingon nga ibutang ang imong paglaum sa Dios imbis sa imong kaugalingong kalag—unya kana nga gahum nga dili masukod mopuyo sa sulod nimo, ug imong mabati sa tin-aw nga walay duhaduha nga adunay gahum uban nimo – kana gayud nga gahum nga, sa pagbati nila niini sa ilang sulod, daghan ang molakaw sa kalayo nga walay kahadlok, ug molakaw sa ibabaw sa mga tubig nga walay pagduha-duha sa ilang hunahuna nga basin malumos sila.

118. Dili ba kini daw sa imo nga, sa tanang aspeto, kining espirituhanong kahibalo mahimong masayop nga hunahunaon nga kahibalo sa kalag? – Dili lang nga imposible nga masayop kini nga espirituhanong kahibalo isip kahibalo sa kalag, apan wala gani'y posibilidad nga kini mapasinati sa bisan kinsa nga masigasig nga nagpraktis sa kahibalo sa kalag pinaagi sa mga pagbati. Ug kung kinsa kanila ang gustong moduol niining lain nga espirituhanong kahibalo, hangtod nga ilang isalikway kini nga mental nga kahibalo—uban sa tanang pino nga liko-liko niini, ug sa komplikado nga mga pamaagi niini—ug hangtod nga ilang dawaton ang paghunahuna sama sa bata, dili sila makaduol bisan gamay sa espirituhanong kahibalo. Sa kasukwahi, ang mga batasan ug konsepto sa mental nga giya nagpabilin nga dakong babag kanila hangtod hinay-hinay nila kini wagtangon. Kini nga espirituhanong giya yano ra ug dili kini mosidlak pinaagi sa mental nga hunahuna. Hangtud nga ang hunahuna mapalaya gikan sa daghang mga hunahuna ug makab-ot ang usa ka yano nga pagkamaputli, dili kini makasabot sa espirituhanong giya.

119. Kung imo nang gisaligan ang Ginoo, nga hingpit kaayo sa pagpanalipod ug pagbantay kanimo, ayaw na pag-usab kabalaka bahin niini, kondili ingna ang imong kalag: 'Sa tanang butang, Iya nga akong gisaligan kaniadto ang akong kalag igo na para kanako. Wala ko diri; Siya ang nakahibalo niini.' – Unya makita gyud nimo ang mga katingalahan sa Dios – makita nimo kung giunsa sa Dios kanunay nga pagduol aron luwason ang mga nagahadlok kaniya, ug kung giunsa ka paglibut sa Iyang Pag-amuma, bisan pa dili makita. Apan tungod kay ang Manalipod nga nagpuyo uban kanimo dili makita sa mata, dili nimo siya angay duhaduhaan nga murag wala siya; kay kanunay Niya ipadayag ang Iyang kaugalingon bisan pa sa mata, aron ikaw malipay.

120. Sa diha nga itulak sa usa ka tawo ang tanang makita nga tabang ug paglaum sa tawo, ug mosunod sa Dios uban sa pagtuo ug putli nga kasingkasing, ang grasya dayon mosunod kaniya ug ipadayag ang gahum niini kaniya pinaagi sa nagkalain-laing porma sa tabang. Una, ipadayag kini sa makita ug sa lawasnonong mga butang, ug motanyag kini og tabang kaniya pinaagi sa Iyang pag-atiman kaniya, aron niini mas masinati pa gyud niya ang gahum sa Pag-atiman sa Dios nga naglihok kaniya. Pinaagi sa pag-ila niining tabang sa hayag, masiguro siya sa tabang sa tinago usab; sa pagpadayon niini, ipadayag sa grasya kaniya ang komplikadong sapot sa lisod nga mga hunahuna ug tinguha, diin dali ra sa usa ka tawo masuta ang ilang kahulugan, ilang panag-uban, ug ilang pangdani, ug kung giunsa kini pag-usbong gikan sa usag usa – ug paglaglag sa kalag. Sa samang higayon, gipadayag sa grasya sa iyang atubangan ang tibuok kailad-kailad nga pagkadautan sa mga demonyo, ug gitudlo kaniya, daw sa tudlo, unsa ang iyang masinati unta kon wala niya kini mailhi. Unya mosulod sa iyang hunahuna nga kinahanglan niya hangyoon ang iyang Magbubuhay sa tanang butang, gamay ug dako, pinaagi sa pag-ampo.

121. Sa dihang ang grasya sa Dios nagpalig-on sa iyang determinasyon nga saligan ang Dios sa tanang butang, hinay-hinay siyang mosugat sa mga pagsulay. Ug gitugotan sa grasya nga ipadangat kaniya ang mga pagsulay, nga angay sa iyang kapasidad, aron makaya niya ang kabug-aton niini. Ug niining mga pagsulay, ang tabang moduol kaniya sa tin-aw, aron siya magpabiling lig-on samtang hinay-hinay siyang tudloan ug makabaton og kinaadman, ug, sa pagsalig sa Dios, mosalikway sa iyang mga kaaway. Kay imposible alang sa usa ka tawo nga mahimong maalamon sa espirituhanong mga pakigbisog, mailhan ang iyang Magtugot, mabati ang iyang Dios, ug magpabilin nga lig-on sa pagtuo kaniya, gawas sa kusog nga makuha pinaagi sa pag-antos sa mga pagsulay.

122. Sa diha nga masinati sa Grasya nga nagsugod na ang pagduha-duha sa hunahuna sa usa ka tawo, ug nga nagsugod na siya sa pagpasigarbo sa iyang kaugalingon, dali dayon kini motugot nga mosamot ug molig-on ang mga tukso batok kaniya, hangtod maila niya ang iyang kaugalingong kahuyang ug usab, sa pagpaubos, magkumpit sa Dios.

123. Ayaw ikatingala nga, sa diha nga magsugod ka sa pagpraktis sa pagkamatatud-anon, kusog ug grabeng kasubo ang modagsa kanimo gikan sa tanang kilid; kay ang usa ka pagkamatatud-anon dili giisip nga

ingon ana kon ang pagpraktis niini wala kauban ang kalisud. Mao nga si San Juan (Colov o ang Propeta) miingon: 'Ang mga pagkamatinud-anon kasagaran makasugat ug kalisdanan; angay kini silotan kon kini kauban sa kahupayan'. Ug si Beato Marcos miingon: 'Ang matag hingpit nga hiyas gitawag nga krus kon kini motuman sa sugo sa Espiritu'. Mao kini ang apostolikong pagtulon-an nga '*ang tanan nga gustong mabuhi*' sa kahadlok sa Ginoo ug '*sa Kristo Hesús pagasilotan*' (2 Tim. 3:12). Apan ang Ginoo nagaingon: '*Ang bisan kinsa nga mawala ang iyang kinabuhi tungod kanako makakaplag niini*' (Mat. 16:25). Tungod niini, gitanyag Niya kanimo ang krus sa sinugdanan pa lang, aron una nimo itugyan ang imong kaugalingon sa krus, ug unya lang ipadala ang imong kalag sa pagsunod Kaniya.

124. Walay bisan unsa nga labaw pa ka gamhanan kay sa kawad-on sa paglaum. Wala kini'y kabalo sa kapildihan, bisan pa sa tuo o sa wala. Kung ang usa ka tawo, sa iyang hunahuna, kuhaan ang iyang kinabuhi sa tanang paglaum, nan walay bisan kinsa nga mas walay pagduha-duha pa kaysa kaniya. Walay bisan usa sa iyang mga kaaway ang makasukol kaniya, ug walay kasubo nga ang paghisgot lang niini makapahuyang sa iyang determinasyon; kay bisan unsang kasubo nga moabot kaniya mas gaan pa kaysa kamatayon, ug iyang gipanaug ang iyang ulo aron dawaton ang kamatayon sa iyang kaugalingon.

125. Ang paglaum sa kalinaw sa tanang panahon hinungdan nga makalimot ang mga tawo sa unsay dako, maayo, ug may hiyas. Sa wala pa ang atong panahon ug hangtod karon, dili tungod sa lain nga rason kondili tungod gayud niini, ang mga tawo mapul-an; ug dili lang sila mapakyas sa pag-angkon og kadaugan, apan mawala pa gayud kanila ang labing maayo. Busa, sa mubo nga pagkasulti, kung ang usa ka tawo pasagdan ang Ginghamlan sa Langit, kini sigurado tungod sa paglaum sa gamay nga kahupayan dinhi sa yuta. Kinsa bay wala kahibalo nga ang mga langgam mosuod sa bitag, nga naghunahuna sa pahulay?

126. Kung ang hunahuna masigasig alang sa pagkamaayo, dili mosurender ang mga panag-iya sa gawas sa bisan unsang kalisdanan. Kung ang kasingkasing masigasig sa espiritu, dili masubo ang lawas tungod sa kasubo, dili mahulog sa kahadlok, ni mosurender sa kahadlok; kay unya ang hunahuna, sama sa diyamante, sa iyang pagkamahugot mosukol sa tanang tukso sa sulod niini. Busa, magpakita kita og kadasig – ug ang katamaran, nga nagmugna og kasibot, molayas gikan kanato. Ang kadasig nagmugna og kaisog ug naghatag sa kalag og madaugong kusog. Unsaon kaha pagbatok sa gahum sa mga demonyo niini kon ang kalag gamiton ang iyang natural nga kadasig batok kanila?

127. Ang atong mga karaang amahan, nga nakahibalo nga ang atong hunahuna dili kanunay makapabilin nga lig-on ug magbantay, ug usahay dili gani makahibalo unsay makadaot niini, gisul-ob nila ang pagkawalay-pagkabit sa mga butang sa kalibutan sama sa usa ka armas, ug misulod sila sa kamingawan, diin walay mga kalibutanong paningkamot nga makapukaw sa mga pagbati, aron walay hinungdan sa kasuko, tinguha o pagdumot. Batok niini ug sa susama, gipalig-on ug gipanalipdan nila ang ilang kaugalingon sama sa usa ka dili masudlan nga haligi.

128. Kung ang usa ka tawo nagpuyo nga layo sa pagka-angkon sa mga butang sa kalibutan, kanunay nga mosulod sa iyang hunahuna ang paghunahuna sa pagbiya niining kinabuhi – ug kanunay siyang mag-amping sa pagpangandam niini, – iyang gilikayan ang tanang pahulay; ang hunahuna sa pagbiya sa kalibutan kusganong motumaw sa iyang huna-huna; iyang gipalig-on ang iyang kasingkasing aron atubangon ang mga katalagman nga walay kahadlok; dili siya mahadlok sa kamatayon, kay kanunay niyang gitutokan kini; gidawat niya ang mga kasubo, kon kini moabot, uban sa kalipay ug kalipay, kay nahibalo siya nga kini magdala og korona. Apan kon mahitabo nga makabaton siya og bisan unsang butang nga panandaliang, sa maong higayon mismo mosugod ang gugma sa lawas sa paglihok sulod sa iyang kalag; motungha ang mga hunahuna sa makalupong nga kahupayan, kauban ang mga paagi sa pag-angkon sa tanan nga moserbisyo niining katuyoan; gikan niini nga punto paingon sa unahan, ang pagkamapailubon sa kasingkasing nga iyang gipanag-iya sa dihang, sa iyang pagkabulag sa mga butang sa kalibutan, siya naa sa ibabaw sa kalibutan, nagsugod na nga mawala kaniya, ug ang iyang kalag nagsugod nga giatake sa mga hunahuna nga nagmugna og kahadlok alang sa iyang kinabuhi; busa, ang iyang lig-on nga paglaum sa Dios mibulag kaniya.

129. *Nagkalain-laing mga Panultihon.* – Sama sa dili mahimo sa usa ka tawo nga ang ulo nalubong sa tubig nga makaginhawa sa humok nga hangin, ingon usab dili mahimo sa usa ka tawo nga ilubong ang iyang hunahuna sa mga kabalaka sa kalibutan nga makaginhawa sa mga pagbati niining bag-ong kalibutan. Sama sa usa ka makamatay nga baho nga makaguba sa panglawas sa lawas, ingon usab, ang usa ka dili angay nga tanawon makaguba sa kalinaw sa hunahuna. Sama sa salamin nga dili magpabiling buo kon makabunggo sa duol nga bato, ingon usab, ang usa ka Santo, kon magpabilin siya og dugay sa kuyog ug pakig-istorya sa usa ka babaye, dili niya mapreserbar ang iyang pagkabalaan ug malikayan ang pagkahugaw. Sama sa mga kahoy nga

mapukan sa kusog ug padayon nga dagan sa tubig, mao usab ang gugma sa kalibutan mapukan gikan sa kasingkasing pinaagi sa baha sa mga tukso nga gitumong sa lawas. Sama sa mapait nga tambal nga nagpanglimpyo sa hugaw nga likido gikan sa lawas, ingon usab ang kabug-aton sa kasubo nagapahimalo sa kasingkasing gikan sa dautang mga tinguha. Sama sa dili mahimo nga ang usa ka tawo nga malumo sa iyang kaaway sa gubat makaluwas nga walay samad, ingon usab dili mahimo sa usa ka ascetic nga maluwas ang iyang kalag gikan sa pagkaguba kon malumo siya sa iyang lawas. Sama sa usa ka batan-ong dalaga, nga natandog sa pagtan-aw sa usa ka makalilisang nga butang, modagan ngadto sa iyang mga ginikanan, mopilit sa ilang mga sinina ug mosinggit alang sa tabang, ingon usab ang kalag, kutob sa kini nabalaka ug nabug-atan sa kahadlok sa mga tukso, magdali sa pagdikit kang Dios, nagtawag kaniya sa walay hunong nga pag-ampo. Ug samtang magpadayon ang mga tukso nga mosulong kaniya sunod-sunod, iyang gipakusog ang iyang pag-ampo; apan sa diha nga siya maluwas na, iyang gihatag ang iyang kaugalingon sa walay pulos nga mga hunahuna. Sama sa usa ka tawo nga nagdala og dako nga gasa sa Hari nga gipanalipdan sa Hari pinaagi sa malumo nga pagtan-aw, ingon usab ang dakong Hari sa mga kapanahonan, ang Dios, magpasaylo sa tanang sukod sa sala sa usa nga ang pag-ampo gisabay sa mga luha, ug ganti-an siya sa usa ka paborableng pagtan-aw. Sama sa usa ka tawo nga nagbitbit og bililhon nga perlas, nga naglakaw sa dalan nga kanunay ginaagian sa mga tulisan, kanunay nga nahadlok nga atakihon ug kawaton; ingon usab, siya nga nagbitbit sa perlas sa pagkamakusog ug naglakaw sa kalibutan—kini nga dalan puno sa mga kaaway—dili makalingkawas sa kahadlok niining mga tulisan hangtod moabot siya sa puloy-anan sa lubnganan, nga mao ang yuta sa kapahulayan. Sama sa usa ka tawo nga moinom og bino sa adlaw sa pagminusmus, nga tungod sa pagkalasing makalimot sa tanang kasubo bahin sa iyang lisod nga kahimtang, mao usab ang usa nga hubog sa gugma sa Dios, dinhi sa kalibutan—mao kana, sa balay sa paghilak—makalimot sa tanang iyang paningkamot ug kasubo, ug tungod sa iyang pagkalasing dili na siya mabati sa tanang makasasala nga tinguha, ang iyang kasingkasing napalig-on sa paglaum sa Dios, ang iyang kalag gaan sama sa langgam nga may balhibo, ang iyang hunahuna gitaas gikan sa yuta sa matag higayon; ang iyang mga hunahuna molupad sa ibabaw sa tanan nga makatawo, ug siya malingaw sa pagkawalay kamatayon uban sa Labaw nga Labing Kataas.

130. Ang pagpaubos mao ang bado sa Pagkadiyosnon. Ang Pulong nga nahimong tawo nagsul-ob niini, ug pinaagi niini misulti kanato sa atong unod, gitabonan ang kadunggan sa Iyang kadako ug ang Iyang himaya pinaagi niining pagpaubos, aron ang binuhat dili masunog sa pagtan-aw kaniya. Dili unta makatan-aw ang binuhat kaniya kon wala Siya nagpasan sa usa ka bahin niini, ug sa ingon nakigsulti niini. Busa, bisan kinsa nga magsul-ob niining bisti sa pagpaubos, nagsul-ob sa Kristo mismo; kay ingon sa pagka-anhi nga ang Kristo makita sa Iyang binuhatan ug nagpuyo taliwala niini, mao usab ang iyang tinguha nga bisti-on ang sulod niyang tawo.

131. Ang pagkamaulawon usa ka mysteryosong gahum nga, sa pagtapos sa tibuok panaw sa ilang kinabuhi, madawat sa mga hingpit nga Balaan. Kini nga gahum gihatag sa gahum sa grasya ngadto lamang sa mga hingpit sa pagkamaayo, kay kini nga pagkamaayo naglangkob sa tanang butang.

132. Dili tanan nga mahumok, hilumon, o malumo nakab-ot na ang kahimtang sa pagpaubos. Dili usab nato siya tawgon nga 'mapainubuson sa kinaadman' nga nagpakita og pagka-mapainubuson samtang naghinumdom sa iyang mga sala ug nagasubo niini; bisan pa nga kini angay dayegon, kay wala pa siya magpanag-iya sa pagka-mapainubuson, apan maalamon niyang gihuyop kini paingon kaniya – ang iyang gipangandoy lamang mao ang pagka-mapainubuson, apan wala pa kini niya. Ang tinuod nga mapainubuson nga tawo wala nay kinahanglan nga manghimo og mga rason alang sa pagka-mapainubuson pinaagi sa iyang kaugalingong pangatarungan, kondili ipadayag niya ang pagka-mapainubuson sa tanang butang nga walay paningkamot o pagpugos sa kaugalingon.

133. Kung adunay mangutana unsaon pag-angkon sa pagka-mapainubusanon, among tubagon siya: *'Igo na alang sa usa ka tinun-an* nga mahimong sama sa iyang magtutudlo, usa ka sulugoon sama sa iyang ginoo (Mat. 10:25). Tan-awa kung giunsa sa Ginoo, nga nagsugo sa pagkama-humble ug nagahatag niini nga gasa, ang nagpakita niini sa Iyang kaugalingon – sundi Siya, ug makab-ot nimo kini.

134. Kinahanglan likayan nato sa bisan unsang paagi ang bisan unsang makapukaw sa dautang pagbati sa atong sulod; labi na, kinahanglan tangtangan nato sa atong sulod ang mga hinungdan niining mga pagbati ug bisan unsang makapalihok niini, bisan pa ang labing gamay; ug kon, bisan pa niini, motungha gihapon ang mga pagbati, kinahanglan batukan nato kini ug pakigbatok batok niini. Alang sa duha ka katuyoan, ang labing maayo nga paagi mao ang paglubong sa kaugalingon sa sulod sa kaugalingon, ug nagpuyo didto sa pag-inusara, nga walay hunong nga pag-amuma sa ubasan sa kasingkasing. Kung ang atong hunahuna nagpuyo

didto sa pag-inusara ug pagkabulag, dili na ang hunahuna ang nakig-away batok sa mga pagbati, kondili ang grasya.

135. Ang katuyoan sa pag-abot sa Manluluwas, sa dihang gihatag Niya kanato ang Iyang mga sugo nga nagahatag kinabuhi isip mga panul-ob nga tambal alang sa atong mapinanggaon nga kahimtang, mao ang paglimpyo sa kalag gikan sa k , sa kadaut nga gipahinabo sa unang paglapas, ug aron ibalik kini sa iyang orihinal nga kahimtang. Sama sa tambal alang sa masakiton nga lawas, ingon man usab ang mga sugo alang sa mapinanggaon nga kalag. Ug klaro nga ang mga sugo gitukod batok sa mga pagbati, alang sa pag-ayo sa makasala nga kalag.

136. Ang pagkadaut miabot kanato pinaagi sa paglapas sa mga sugo. Gikan niini, klaro na nga mabalik ang kahimsog pinaagi sa pagtuman niini. Ug kung dili nato tumanon ang mga sugo—gawas kon una nato masudlan ang dalan padulong sa pagkabalaan sa kalag—dili nato angayng pangandoyon o paglauman ang paghinlo sa kalag. Ug ayaw pag-ingon nga ang Dios, bisan pa sa dili nato pagtuman sa mga sugo, makahatag kanato sa paghinlo sa kalag pinaagi sa Iyang grasya. Kini mao ang mga paghukom sa Ginoo, ug ang Simbahan wala magmando kanato sa pagpangayo og bisan unsa nga susama niini. Ang mga Hudiyo, sa ilang pagbalik gikan sa Babilonya paingon sa Herusalem, mibiyahe sa natural nga paagi; apan si Ezequiel miabot sa Herusalem sa supernatural nga paagi ug, pinaagi sa divine nga pagpadayag, nahimong saksi sa umaabot nga pagbag-o. Susama nga butang ang mahitabo sa bahin sa pagkahinlo sa kalag. Ang uban makab-ot ang pagkabalaan sa kalag pinaagi sa naandan nga dalan, pinaagi sa pagtuman sa mga sugo sa usa ka kinabuhi nga puno sa kakugi, nga gibayran sa ilang kaugalingong dugo; samtang ang uban gihatagan kini ingon usa ka gasa sa grasya. Ug katingalahan nga dili kita gitugotan nga mangayo sa pag-ampo alang sa pagkabalaan nga gihatag kanato pinaagi sa grasya, samtang sa samang higayon gisalikway nato ang usa ka kinabuhi nga gigugol sa pagtuman sa mga sugo. Kay sa adunahan nga tawo nga nangutana sa Ginoo, *'Unsaon nako pagpanunod sa kinabuhi nga walay katapusan?'*, klaro kaayo ang gisulti sa Ginoo: *'Tuman-a ang mga sugo'* (Lucas 10:25). Apan sa dihang nangayo pa og dugang giya ang adunahan nga tawo, Miingon Siya: *'Kung gusto ka mahimong hingpit, lakaw, ibaligya ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus, ug kuhaa ang imong krus ug sumunod Kanako'* (Mateo 19:21). Ug kini nagpasabot: mamatay ka sa tanan nimong gipanag-iya, unya mabuhi ka sa Ako; biyaan ang daang kalibutan sa mga pagbati, ug unya mosulod sa bag-ong kalibutan sa Espiritu. Kay ang Ginoo, sa pag-ingon, *'Dal-a ang imong krus'* (Mat. 16:24), nagtudlo sa tawo sa pagkamatay sa tanang butang sa kalibutan. Ug sa dihang gipatay na niya sa sulod niya ang daang tawo, o ang mga pagka-ugali, unya miingon Siya kaniya, *'Sumunod ka Kanako'*. Dili mahimo sa daang tawo nga maglakaw sa dalan ni Cristo.

137. Si Basilio nga Dakung Santo, ug ang mga Gregorio, nga mga mahigugmaon sa kamingawan ug nagpasidungog sa kahilom, dili tungod kay napakyas sila sa pagsunod sa mga sugo, kondili nagpuyo una sila sa kalibutan, gisunod ang mga sugo nga angay sundon sa mga nagpuyo sa katilingban, ug unya nakab-ot nila ang pagkabalaan sa kalag ug giisip nga takus sa espirituhanong pagmumuni-uni. Ug pagkahuman niini, nagdali sila sa pagpangita sa kahilom sa kamingawan; ug sukad niadto nagpuyo sila uban sa ilang sulodnong tawo; busa nahimong mga kontemplatibo sila ug nagpabilin sa espirituhanong pagkontempla hangtod gitawag sila sa grasya aron mahimong mga magbalantay sa Simbahan ni Cristo.

138. Ang disyerto nagpahilom sa mga pagbati. Apan usa ka butang ang gikinahanglan sa usa ka tawo alang niini: nga pahilomon ang iyang mga pagbati, ug sa tinuod, wagtangon kini—mao, pagdaug kanila—kon magpadayon kini sa pagsupak kanato. Ang mga pagbati nga napahilom mabanhaw pag-usab sa diha-diha dayon nga mosulpot ang hinungdan aron kini mogana. Busa, pangandoya nato ang disyerto dili lang tungod kay pahulman niini ang mga pagbati sa pagkatulog, kondili pangandoya nato nga, sa taliwala sa kakulang sa mga kalipay sa pagbati ug sa pagkabulag gikan sa tanan, makakaplag kita didto og kinaadman, ug nga ang sulodnong, espirituhanong tawo kang Kristo mapabag-o sa sulod nato; aron sa tanang panahon magbantay kita sa atong kaugalingon, ug nga ang atong hunahuna mahimong mapagmatngon, magbantay sa matag higayon, ug nga ang handumanan sa iyang paglaum dili kawaton gikan niini.

139. Ang atong Ginoo, aron kita mapahubit sa kadako sa atong Langitnong Amahan, nagtudlo sa kalooy alang kanato; apan ang mga monghe mas mopili sa hilom kaysa kalooy. Unsaon kini pag-uyon? Gitudlo sa Ginoo ang kalooy aron kita mahimong sama sa atong Langitnong Amahan, kay kini nagdani sa maloloy-on nga mas duol sa Dios. Ug kita, isip mga monghe, nagpasidungog sa kahilom, dili aron pasagdan ang kalooy, kondili naningkamot kutob sa mahimo nga layo sa walay pulos nga kabalaka ug kawalay-pahulay; – wala namo tuyoa nga pasagdan ang among katungdanan (sa among isigkatawo), apan among gihatagan bili ang kahilom aron (mas tukma, aron matuman ang lain nga mas hataas nga katungdanan) kami magpabilin sa

pagkontemplar sa Dios, pinaagi niini among mabalik ang among pagkabalaan ug makaduol sa Dios. Apan, kon sa usa ka panahon ang atong mga igsoon magkinahanglan gayud kanato, dili nato kini pasagdan. Busa, kanunay nato nga dasigon ang atong kaugalingon nga maloloy-on sa sulod sa tanang panahon ngadto sa matag makatarunganong binuhat. Kay mao kini ang gipukaw kanato sa pagtulon-an sa Ginoo, ug niini—dili sa bisan unsang walay pulos—nakabase ang kahilambigit sa atong kahilom. Ug dili lang nato angay nga ipreserbar kining atong sulodnong kalooy, kondili, kon ang kahimtang magkinahanglan niini, dili nato angay pasagdan ang pagpadayag sa atong gugma sa hayag nga paagi.

140. Ang Maghahatag sa Kinabuhì gisumada ang katibuk-an sa mga sugo sa duha ka sugo, nga naglangkob sa tanan nga uban: ang gugma sa Dios, ug susamang gugma alang sa hulagway sa Dios. Ang una nagatuman sa katuyoan sa espirituhanong pagmumuni-muni; ang ikaduha, sa pagmumuni-muni ug sa lihoc. Kay ang kinaiya sa Dios yano, dili makita, ug sa iyang kaugalingong kinaiya wala'y gikinahanglan; ug ang hunahuna, sa iyang kaugalingong paghunahuna, sa kinaiyahan wala'y gikinahanglan nga may kalabotan sa Dios; sa pisikal nga kalihokan, ang kalihokan niini yano ug nagpakita sa usa ka bahin sa hunahuna, sumala sa pagka-yano sa Diyosnong Kautuan nga angay pagsimahan, nga labaw pa sa sensasyon sa unod. Ug ang ikaduhang sugo, nga mao ang gugma sa isigkatawo, pinaagi sa pagkaduhaduha sa kinaiyahan, nagkinahanglan nga atong tinguhaon nga matuman sa unod, sa samang paagi, ang atong natuman nga dili makita sa atong hunahuna. Tungod kay ang lihoc bisan asa mag-una sa pagpamalandong, imposible alang sa bisan kinsa nga mosaka sa gingharian niining mas hataas nga kahimtang gawas kon una nilang matuman ang mas ubos pinaagi sa ilang kaugalingong mga buhat. Dili usab ang bisan kinsa makapanghambog, bahin sa gugma sa isigkatawo, nga siya labaw niini sa espiritu, kon iyang pasagdan ang bahin nga, sumala sa iyang makaya ug subay sa panahon ug kahimtang, ginabuhat sa unod. Kay pinaagi lamang niining pagtuman masiguro nga ang hingpit nga gugma nagpuyo sa sulod sa usa ka tawo. Ug sa diha nga kita, kutob sa mahimo, matinud-anon ug matinud-anon niini, unya ang kalag hatagan og kusog, sa yano ug walay ikatandi nga mga konsepto, aron makaabot sa dakong gingharian sa halangdon ug banal nga pagpanumdum. Apan diin dili posible nga ipraktis ang gugma sa isigkatawo pinaagi sa mga binuhatan nga makita sa unod, didto ang atong gugma sa atong isigkatawo, nga gipraktis lamang sa kalag, igo na sa atubangan sa Dios.

141. Ang gustong higugmaon ang Diyos labaw sa tanan kinahanglan mag-amping sa pagpreserbar sa pagkabalaan sa iyang kalag; ug ang pagkabalaan sa kalag makab-ot pinaagi sa pagdaug ug pagwagtang sa mga pagbati. Ang mga pagbati usa ka pultahan nga sirado sa atubangan sa pagkahinlo. Kung dili kini ablihan, dili makasulod sa walay-daot ug putli nga gingharian sa kasingkasing. Ug kung wala kini, ang kalag dili makabaton og kaisog sa takna sa pag-ampo; kay kini nga kaisog mao ang bunga sa pagkahinlo ug sa mga paningkamot nga gigahin aron makab-ot kini. Mao kini ang han-ay sa pagkahitabo niini tanan: ang pagkamapailubon, uban sa pagpugong sa kaugalingon, nakigbisog batok sa mga pagbati alang sa pagkamaputli; kung mapildi sa kalag ang mga pagbati, makab-ot niini ang pagkamaputli; ug ang tinuod nga pagkamaputli nagtugot sa hunahuna nga makab-ot ang kaisog sa takna sa pag-ampo.

142. Dili nato hangyoon ang Dios sa bisan unsang butang nga halangdon; apan labaw sa tanan, mag-angkon kita og pagkamapailubon sa bisan unsang mahitabo kanato – ug, uban sa dakong pagpaubos ug paghinulsol bahin sa atong sulod ug atong mga hunahuna, mangayo kita og pasaylo sa atong mga sala ug alang sa kalinaw sa atong mga kalag. Usa sa mga Amahan misulat: 'Ang bisan kinsa nga dili magtan-aw sa iyang kaugalingon nga usa ka makasasala, ang iyang pag-ampo dili madawat sa Ginoo.' Nasulat nga '*ang Gingharian sa Dios dili moabot pinaagi sa pagbantay*' (i.e. sa usa ka hayag nga paagi) – (Lucas 17:20). Sa atong bahin, paningkamotan nato sa tanang paagi nga ipahimutang ang atong kasingkasing pinaagi sa mga buhat sa paghinulsol ug kinabuhì nga makapahimuot sa Dios; ang Gingharian sa Ginoo moabot sa kaugalingon kung ang lugar sa atong kasingkasing putli ug walay hugaw. Mahitungod sa atong pagpangita '*uban sa pagpakita*'—sa ato pa, ang hataas nga mga gasa sa Dios—dili kini giuyonan sa Simbahan sa Dios; ug kadtong nakadawat sa ingon niini nagdala sa ilang kaugalingon og garbo ug kapukan. Ug kini dili timailhan nga ang usa ka tawo nagahigugma sa Dios, kondili usa ka sakit sa kalag. Ug giunsa nato pagpangita sa labaw nga mga gasa sa Dios, kon si Pablo nagapasigarbo sa iyang mga pag-antos ug giisip ang pag-ambit sa pag-antos ni Cristo ingon usa ka dakong gasa gikan sa Dios?

143. Hangtud nga ang kalag gipang-antos sa mga pagbati, dili kini makamatngon sa espirituhanon pinaagi sa iyang mga pagbati, ni mahibalo unsaon paghandum niini; imbis, kini maghandum niini lamang pinaagi sa iyang madungog ug pinaagi sa mga Kasulatan. Ang sulod nga kusog sa kalag naga-ayo niini nga mga sakit pinaagi sa tinago nga pagtuman sa mga sugo, sa paghiusa sa pag-antos ni Cristo. Sa sinugdan, ang

atong kinaiyahan, pinaagi sa Inkarnasyon ni Cristo, nakadawat og pagbag-o ug nahiusab sa pag-antos ug kamatayon ni Cristo; ug unya, pagkahuman niini nga pagbag-o pinaagi sa pag-uga sa dugo, kini gibalaan ug nahimong takus sa pagdawat sa bag-ong ug hingpit nga mga sugo. Ug kon kining mga sugo gihatag sa mga tawo sa wala pa ang pag-ula sa dugo, sa wala pa ang pagbag-o ug pagkabalaan sa atong kinaiyahan; unya, tingali, bisan ang pinakabag-ong mga sugo, sama sa karaang mga sugo, nakapugong lang sa dautan sa kalag, apan dili unta makapapas sa gamot mismo sa dautan gikan sa kalag. Karon, bisan pa, dili na ingon ana ang kahimtang: ang sulod nga mga lihoc ug ang bag-ong espirituhanong mga sugo, nga ginusunod sa kalag tungod sa kahadlok sa Dios, nagapanumbalik ug nagasagrado sa kalag, ug tinago nilang nag-ayo ang tanang bahin niini. Kay klaro sa tanan kung unsang pagbati ang hilom nga giayo sa matag sugo sulod sa kalag, ug ang ilang kaepektibo mabati sa tig-ayo ug sa ginapaayo, sama sa nahitabo sa babaye nga nag-antos sa pagdugo.

144. Ang pag-ayo sa madasigon nga bahin sa kalag mahimo usab makab-ot pinaagi sa grasya, sama sa nahitabo sa mga bulahan nga Apostoles. Apan kini usa ka butang sa espesyal nga pagpili sa Dios; kasagaran, bisan pa man, ang kalag makab-ot og kahimsog pinaagi sa matarong nga dalan. I.p.n.: kinsa man ang nakadaog sa mga pagbati pinaagi sa pagtuman sa mga sugo ug sa bug-at nga mga buhat sa tinuod nga kinabuhi nakaangkon na sa espirituhanong kahimsog pinaagi sa matarong—ang kasagaran—nga paagi; ug, pagkahuman mapakaon sa gatas nga labaw pa sa materyalidad niining kalibutan, giputol niya sa iyang sulod ang iyang daang kinaiyahan ug natawo pag-usab, sama sa sinugdanan, sa espirituhanong gingharian, ug pinaagi sa grasya, nga nakab-ot ang pagsabot sa sulod nga tawo, nahimong makita sa gingharian sa espiritu, ug gidawat sa iyang kaugalingon ang bag-ong, walay kalibog nga kalibutan.

145. Sa diha nga ang hunahuna nabag-o ug ang kasingkasing nabalaan, nan ang tanang konsepto nga motumaw niini mapalihok subay sa kinaiya sa kalibutan nga iyang gisulod. Una, usa ka gugma alang sa Diyos ang mapalihok niini, ug kini maghandum sa pakig-uban sa mga Anghel ug sa pagpadayag sa mga misteryo sa espirituhanong kahibalo; ang hunahuna niini napahimalinis sa espirituhanong kahibalo sa mga binuhat, ug ang pagpanumdom sa mga misteryo sa Balaang Trinidad misidlak sa sulod niini, ingon man usab ang mga misteryo sa banal nga ekonomiya nga gitukod alang kanato; ug unya mosulod kini hingpit sa panaghiusa sa kahibalo sa paglaum sa umaabot.

146. Kung ang kalag, samtang nakasulod sa gingharian sa mga pagbati, makahimo sa tinuod nga pagsabot sa espirituhanon, dili na kini kinahanglan pang mangutana o mangita og kahibalo sa mga misteryo sa espirituhanong kalibutan. Apan klaro nga ang pagkat-on ug kahibalo, samtang anaa pa ang mga pagbati, walay kapuslanan, ug dili igo aron ablihan ang pultahan nga sirado sa atubangan sa pagkabalaan. Apan sa diha nga ang mga pagbati kuhaon gikan sa kalag, nan ang hunahuna mapailawom ug ibutang sa putli nga gingharian sa kinaiyahan, ug dili na kinahanglan og mga pangutana; kay klaro nga makita niini ang mga panalangin nga naa sa ilang husto nga dapit. Kay sama sa mga panag-ilhan sa gawas nga dili makamatngon sa kinaiyahan ug mga butang nga ilang masinati pinaagi sa pagkat-on, kondili ang matag panag-ilhan natural nga makamatngon sa butang nga masugat niini: busa, sa susama nga paagi, hunahunaa ang espirituhanong pagkontemplar. Kay ang hunahuna, nga mosuhid sa tinago nga mga misteryo sa espiritu, kon kini naa sa iyang natural nga kahimsog, hingpit nga nagpamalandong sa himaya ni Kristo, ug dili nangutana ni makat-on, kondili malingaw sa mga misteryo sa bag-ong kalibutan, nga labaw pa sa kagawasan sa kabubut-on, sumala sa kainit sa pagtuo ug paglaum kang Kristo.

147. Kung imong tinguha nga ang imong kasingkasing mahimong puloy-anan sa mga misteryo sa bag-ong kalibutan, una, pasagdi nga manggaranon ka pinaagi sa mga buhat sa lawas: pag-ayuno, pagbantay, pagsimba, pagka-asketiko, paglahutay, pagpugong sa hunahuna, ug uban pa. Ipahimutang ang imong hunahuna sa pagbasa sa mga Kasulatan ug sa lawom nga pagsuhid niini; isulat sa atubangan sa imong mga mata ang mga sugo; ug pinaagi sa walay hunong nga mapangamihong pakig-istorya ug lawom nga pagpamalandong sa mga pulong sa pag-ampo, wagtanga gikan sa imong kasingkasing ang matag hulagway ug matag kapareho nga imong nahuna-huna kaniadto. Bansayi ang imong hunahuna sa kanunay nga pagsuhid sa mga misteryo sa panimalay sa Manluluwas; undang sa pagpangita alang sa imong kaugalingon sa kahibalo ug pamalandong nga, sa husto nga dapit ug panahon, molabaw pa sa berbal nga paghulagway, ug padayon sa pagbuhat sa mga sugo ug sa pagpaningkamot aron makab-ot ang pagkabalaan, ug hangyoa ang Ginoo nga ihatag kanimo ang kinabuhi sa kinaadman. Ang sinugdanan, tunga, ug katapusan niining kinabuhi mao ang mosunod: ang pagbulag sa tanang butang pinaagi sa panaghiusa kang Kristo. Apan kon gihandom nimo ang pagkontemplar sa mga misteryo, palambuha ang mga sugo sa imong sulod pinaagi sa buhat, ug dili lamang

pinaagi sa tinguha nga maila kini. Ang espirituhanong pagkontemplar naglihok sa atong sulod sa kahimtang sa pagkabalaan.

148. Ang pagkontemplar sa taliwala sa mga anak sa misteryo sa pagtuo naghiusa sa pagtuo, ug nagapakaon sa mga pastulan sa Kasulatan. Ang mga pulong nga labaw pa sa abot sa kahibalo mahimong masabtan nato pinaagi sa pagtuo, ug makab-ot nato ang kahibalo bahin niini pinaagi sa pagkontemplar, nga mahitabo pinaagi sa paghinlo. Alang sa espirituhanong mga misteryo, nga labaw pa sa pagsabot ug nga dili masinati sa pisikal nga mga sentido ni sa rasyonal nga gahum sa hunahuna, gihatagan kita sa Dios og pagtuo, pinaagi niini nasayud kita nga naglungtad kining mga misteryo. Ug gikan niining pagtuo natawo sa atong sulod ang paglaum bahin kanila (mao ang paglaum nga masabtan kini). Pinaagi sa pagtuo, among gikumpisal nga ang Dios mao ang Ginoo, ang Maghuhari, ang Magbubuhay, ug ang Mag-aayos sa tanang butang. Busa, ginapalihok sa among konsensya, nagpasiya kami nga kinahanglan namo tumanon ang Iyang mga sugo, ug nasabtan nga ang karaang mga sugo gituman pinaagi sa kahadlok, samtang ang mga sugo ni Kristo nga nagahatag kinabuhi gituman pinaagi sa gugma, ingon sa giingon sa Ginoo: *'Kung higugmaon ninyo Ako, tuman-a ang akong mga sugo. 'Ug ako mopangayo sa Amahan, ug Iya kamo hatagan og lain nga Mapanalipdan'* (Juan 14, 15, 16). Pinaagi sa pag-abot sa Mapanalipdan, Iya nga gipasabot mao ang paghatag sa pagpadayag sa espirituhanong mga tinago; busa, sa pagdawat sa Espiritu, nga nadawat sa mga Apostoles, anaa ang pagkahingpit sa espirituhanong kahibalo. Ug ang Ginoo misaad, human Niya mangamuyo sa Iyang Amahan, nga ihatag kanila ang Mananambag, aron samtang ginatuman nila ang Iyang mga sugo ug ginapahimungtan ang ilang kaugalingon, Siya magpuyo kanila hangtod sa kahangturan. Nakita ba nimo nga pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, ang hunahuna mahimong takus sa grasya sa mistikal nga pagkontemplar ug sa mga pagpadayag sa espirituhanong kahibalo?

149. Ang pagtuman sa mga sugo nagpadayag og ingon nga gahum kon kini buhaton tungod sa gugma sa Iyang naghatag niini, ug dili tungod sa kahadlok. Busa, ang matarong nga agianan padulong sa pagmumuni-muni mao ang gugma. Sa tanang pagsaka sa mga pagpadayag sa kahibalo ug mistikal nga pagkontemplar, ang Banal nga gugma nagmando sa mga nakab-ot niini paingon sa taas ug paingon sa ubos. Busa, kinahanglan una natong makab-ot ang gugma; ug pagkahuman niini, ang espirituhanong pagkontemplar moabot kanato sa natural nga paagi. Ug sabuta ang kinaadman sa bulahan nga si Pablo, kung giunsa niya pagbiya sa tanang gasa nga gihatag sa grasya ug gipangita ang labing hinungdanon sa tanan—mao kana nga pinaagi niini madawat ug mapreserbar ang mga gasa, mao ang gugma (1 Cor. kabanata 13). Kini mao ang dapit sa mga pagpadayag; ug niining dapita, ang paghunahuna-hunahuna nagpadayag sa iyang kaugalingon kanato sa iyang kaugalingong pagbuot. Sama sa pagkahamtong sa kalag sa natural nga paagi, kini makadawat og kanunay nga bag-ong kahibalo sa mga butang nga naglungtad sa kalibutan, ug makat-on niini adlaw-adlaw, ingon usab, sa espirituhanong gingharian, ang usa ka tawo makadawat og espirituhanong paghunahuna ug pagbati sa Pagkativino, ug makat-on niini kutob sa pagkahamtong sa hunahuna sa usa ka kinabuhi nga base sa rason. Apan sa diha nga mosulod siya sa gingharian sa gugma, unya iyang gikontemplar ang espirituhanon sa husto nga dapit niini.

150. Hangtud nga naningkamot ang usa ka tawo nga ipanaug ang espirituhanon kaniya, kini dili mosugot. Ug kon siya mosulay og damgo, ug itutok ang iyang panan-aw sa espirituhanon, ug paninguha nga maabot kini sa iyang pagsabot sa dili pa ang husto nga panahon, dali ra malabo ang iyang panan-aw, ug imbis nga kamatuoran, makakita siya og mga hulagway ug mga anino. Sa diha nga masabtan nimo kini sa imong maalamon nga hunahuna, dili na nimo pangitaon ang pagkontemplar sa dili angay nga panahon. Apan kon sa imong pagtan-aw karon pa lang (sa dili pa mosulod sa gingharian sa pagkabalaan ug gugma) nakasinati ka na og pagkontemplar, nan kini nga pagkontemplar usa ra ka landong sa usa ka hulagway, ug dili tinuod nga pagkontemplar; kay ang tanan nga gihunahuna sa hunahuna adunay porma ug hulagway sama sa damgo, samtang aduna usab tinuod nga pagkontemplar. Ug sa natural nga kahimtang, usahay makita ang tinuod, ug usahay ang supak niini; ang mata makakita og landong imbis sa tinuod, makakita og tubig diin walay tubig, makakita og mga bilding nga nagbitay sa hangin, samtang kini nagbarug sa yuta. Hunahuna ang parehas nga panghitabo sa kahimtang sa hunahuna sama sa imong gibuhay sa pisikal nga kalibutan.

151. Kung ang panan-aw sa hunahuna dili mapalimpyo pinaagi sa pagtuman sa mga sugo ug sa mga buhat sa usa ka kinabuhi sa kahilom, kung kini dili makab-ot ang pagkahuman sa kahayag sa gugma, ug kung kini dili mosulong uban sa pagkatigulang sa pagbag-o ni Kristo, nan dili kini mahimong tinuod nga manan-aw sa banal nga pagkontemplar. Bisan pa niana, ang mga espirituhanong hulagway nga gipaningkamotan sa hunahuna nga tukoron para sa iyang kaugalingon gitawag nga ilusyon, dili kamatuoran. Ug ang kamatuoran

nga makakita ang hunahuna sa usa ka butang imbis sa lain nagagikan sa kamatuoran nga kini wala pa mapalimpyo. Mao usab kini ang nahitabo sa mga eksternal nga pilosopo, nga giisip nilang espirituhanon ang mga butang nga wala nila madawat ang tinuod nga pagtulon-an gikan sa Dios – ug, sa ilang sobra nga pagpasigarbo, nagpadayon sa pagpanghambal bahin niini; gibahin nila ang usa ka Dios ngadto sa pagkadios-dioson, nag-istorya ug nagkasinabot sa ilang kaugalingon sa pagpangatawa sa ilang mga hunahuna, ug gitawag kining kalibog sa ilang buang nga hunahuna nga 'pagpamalandong sa mga kinaiyahan'.

152. Ang tinuod nga pagkontempla sa mga makahulagway ug labaw pa sa makahulagway nga kinaiyahan, ug sa Balaang Trinidad mismo, gihatag pinaagi sa Pagpadayag ni Kristo. Gitudlo kini ni Kristo sa katawhan ug gipakita kini kanila sa dihang, pinaagi sa Iyang Hipostasi, una Niya gihimo ang pagbag-o sa kinaiyahan sa tawo, gibalik ug gihatag kini sa orihinal nga kagawasan, ug Siya mismo ang naglatid sa dalan aron kita mosaka paingon sa Kamatuoran pinaagi sa Iyang mga sugo nga nagahatag kinabuhi. Ug ang atong kinaiyahan makahimo lamang nga mahimong manan-aw sa tinuod, imbis nga hinimo-himo, nga pagmumuni-muni kon ang usa ka tawo, pinaagi sa unang pag-antos sa kasakit, paningkamot, ug kasubo, tangtangon ang daang tawo nga puno sa mga pagbati, sama sa usa ka bag-ong natawo nga bata nga motangtang sa mga bisti nga gigamit niini sa pagkahimugso gikan sa sabakan sa inahan. Unya ang hunahuna, nga espirituhanong natawo pag-usab, mahimong makadawat sa pagkontemplar sa iyang tinuod nga yutang natawhan.

153. Ug kini nga pagpanumdom nag-alagad isip pagkaon sa hunahuna hangtod kini makaabot sa usa ka kahimtang diin makadawat kini og mas hataas nga pagpanumdom kaysa sa una; kay ang usa ka pagpanumdom magdala sa usa ka tawo ngadto sa lain, hangtod ang hunahuna madala sa gingharian sa hingpit nga gugma. Ang gugma mao ang puloy-anan sa espirituhanong butang, ug kini moturok sa pagkabalaan sa kalag. Sa diha nga mosulod ang hunahuna sa gingharian sa gugma, nanihimo ang grasya; ang hunahuna makadawat sa espirituhanong pagpanumdom ug mahimong manan-aw sa natago.

154. Sama sa akong nahisgutan na, ang gasa sa mga pagpadayag sa intelektwal nga pagpanumdum gihatag sa duha ka paagi. Usahay kini ihatag pinaagi sa grasya alang sa mainit nga pagtuo; ug usahay alang sa pagtuman sa mga sugo ug alang sa pagkabalaan. Pinaagi sa grasya, sama sa nahitabo sa mga bulahan nga Apostoles, nga naghinlo sa ilang hunahuna dili pinaagi sa pagtuman sa mga sugo kondili pinaagi sa mainitong pagtuo; kay mituo sila kang Kristo uban sa pagkamapainubsanon ug, walay duhaduha nga uban sa nagdilaab nga kasingkasing, misunod Sila. Ug sa dihang nahuman na ni Kristo ang Iyang labing halangdong buhat sa pagtukod sa Simbahan, gipadala Niya kanila ang Espiritu, ang Mapanalipod, nga naghinlo ug nagperpekto sa ilang hunahuna, ug epektibo nga gipatay sulod kanila ang daang tawo nga napailalom sa mga tinguha, ug epektibo nga gipatungha sulod kanila ang bag-ong espirituhanong tawo. – Busa ang bulahan nga si Pablo misteryosong nabag-o, ug pagkahuman niini nadawat niya ang pagkontemplar sa mga misteryo sa pagpadayag. Wala masulat kung unsa ang gisulti ni Jesus kaniya sa hayag, apan nasulat nga si Ananias miingon kaniya: *'Igsoon nga si Saulo, ang atong Ginoong Jesu-Cristo, nga nagpakita kanimo sa dalan, nagsugo kanako nga moanha kanimo aron mabuksan ang imong mga mata ug mapuno ka sa Espiritu Santo'* (Buhat 9:17). – Ug pagkahuman siya nabunyagan, napuno siya sa Espiritu Santo; ug nasabtan niya ang natago nga mga misteryo sa mga pagpadayag, sama sa nahitabo usab sa mga balaan nga Apostoles, nga gisultihan sa Ginoong Jesus: *'Duna pa unta ko'y daghan nga isulti kaninyo, apan dili pa ninyo kini ikakaya karon; apan sa diha nga moabot ang Espiritu Santo, siya magiya kaninyo ngadto sa tanang kamatuoran, ug isulti kaninyo ang mga butang nga umaabot'* (Juan 16:12–13).

155. Ug sa maong takna gayud, sa dihang nadawat sa bulahan nga si Pablo ang Espiritu Santo ug nabag-o siya Niya, siya giisip nga takus sa mga misteryo sa pagpadayag; siya misugod sa pagpamalandong pinaagi sa espiritu sa pagpadayag, ug nalipay siya niining pagpamalandong; nakadungog siya og dili masukod nga mga pulong, nakakita sa pagkontemplar sa labing hataas nga kinaiya, namangha sa mga panan-awon sa langitnong mga gahum, ug nalipay sa espirituhanong butang. Ug ayaw pagtuo sama sa giangkong sa mga heretiko (Euktitai) sa ilang kabuang, nga siya nakaangkon niining pagsaka pinaagi sa iyang kaugalingong kabubut-on! Ang hunahuna dili gayud makasaka didto. Sa kasukwahi, si Pablo gidala sa espiritu sa pagpadayag, sama sa iyang gisulat sa iyang Epistola ngadto sa mga taga-Corinto (2 Cor. 12:2, 4), supak sa mga walay pulos nga tawo, nga nagtandi sa ilang kaugalingon sa mga Balaang Apostoles ug gitawag ang mga damgo sa ilang hunahuna nga 'espirituhanong pagkontemplar'.

156. Mahitungod sa mga tawo nga napuno sa mga pagka-ilad ug nagtuon sa mga balaod sa lawasnong ug dili-lawasnong, ug busa wala'y kalainan sa mga masakiton nga nagtudlo og mga lagda sa pagpreserba sa kahimsog, usa sa mga Balaan misulat: 'Bulahan ang...' Si Pablo, sa dihang nahibalo siya sa mga disipulo nga

nagpasagad sa mga sugo ug wala makadaog sa ilang mga pagbati, apan naghandum sa kalipay sa pagpamalandong sa mga misteryo—usa ka kalipay nga posible lamang pinaagi sa paghinlo gikan niining mga pagbati—miingon kanila: 'Una, tangtanga ang daang tawo sa mga kahuyang, ug unya pangandoya nga bistuha ang bag-ong tawo, nga nabag-o pinaagi sa kahibalo sa mga misteryo sumala sa hulagway sa Magbubuhay; ug ayaw pangandoy sa akong kalipay o sa kalipay sa ubang mga Apostoles, nga hingpit nga nahuman pinaagi sa grasya; kay *"Ang Dios magmaloloy-on sa bisan kinsa nga iyang gusto, ug iyang patig-onon ang bisan kinsa nga iyang gusto"* (Roma 9:18). Kay kinsa bay makasukol sa Iyang nawong, o makasupak sa Iyang kabubut-on? – Ang Dios usahay magahatag nga walay bayad; sa ubang panahon, magkinahanglan Siya og mga buhat ug paghinlo, ug unya lamang Iya ipadala ang gasa; ug usahay, bisan pa human sa mga buhat ug paghinlo, dili Iya kini ihatag dinhi, kondili Iya kini itipig aron ihatag ang panan-aw sa Iyang kaugalingong panahon."

157. Nakit-an nato nga naglihok Siya sa ingon niini bisan pa sa usa ka gasa nga mas gamay kaysa niini—mao kana, ang pagpasaylo sa mga sala. Kay gihatag Niya ang bunyag nga walay bayad, nga wala gyud Siya mangayo og bisan unsa gawas sa pagtuo; samtang, sa kaso sa paghinulsol sa mga sala pagkahuman sa bunyag, Dili Siya mouyon dayon sa pagpasaylo, apan nagkinahanglan Siya og paningkamot, kasubo, pagmahay, paglagot sa kasingkasing, mga luha, ug dugay nga paghilak – ug unya ra Siya mouyon sa pagpasaylo. Gipasaylo Niya dayon ang tulisan tungod sa usa ka pag-angkon nga gisulti sa krus, ug gisaad Siya kaniya ang gingharian; apan gikan sa babayeng makasasala nangayo usab Siya og pagtuo ug mga luha.

158. Ang kalag nga naghigugma sa Dios makakaplag og pahulay sa Dios ug kaniya ra gayud. Una, putoa ang matag panlabay nga bugkos sa imong kaugalingon, ug unya mahimo ka nga maghiusa sa Dios sa imong kasingkasing; kay ang paghiusa sa Dios ginapanguna sa pagbulag gikan sa materyal nga kalibutan. Ang tinapay ihatag sa usa ka bata aron kan-on lamang human kini mapakabusog sa gatas: ug ang usa ka tawo nga nagtinguha nga molambo sa Balaan kinahanglan una nga makabulag sa kalibutan, sama sa pagbulag sa usa ka bata gikan sa yakap ug suso sa iyang inahan. Ang pisikal nga paningkamot mouna sa espirituhanong paningkamot, sama sa abog nga miuna sa kalag nga gipanghingos kang Adan. Ang bisan kinsa nga wala makab-ot ang pisikal nga paningkamot dili usab makabaton sa espirituhanong paningkamot; kay ang ikaduha natawo gikan sa una, sama sa uhay nga moturok gikan sa walay sulod nga liso sa trigo. Ug ang bisan kinsa nga kulang sa espirituhanong paningkamot gipugngan usab sa espirituhanong mga gasa.

159. Sama sa pag-uma uban sa paghilak nga gisundan sa pag-ani uban sa kalipay, ingon usab ang pag-antos alang sa Dios gisundan sa kalipay. Ang pan nga nakuha pinaagi sa singot daw tam-is sa mag-uuma; ingon usab ang mga buhat sa pagkamatarong tam-is sa kasingkasing nga nakadawat sa pagtulon-an ni Cristo. I-antos uban sa malipayong espiritu ang pagpaubos ug pagkamapaubos, aron ikaw adunay kaisog sa atubangan sa Dios. Ang usa ka tawo nga puno sa kinaadman nga motugot sa matag masakit nga pulong, nga wala magbuhay og dautan kaniadto batok sa miingon niini—bisan pa sa pagbutang og korona sa mga tunok sa iyang kaugalingong ulo—apan gipanalanginan gihapon, kay gikoronahan siya og korona nga dili malaglag, bisan pa nga wala siya makahibalo niini.

160. Kinsa man, uban sa paghukom, molikay sa walay pulos nga himaya, nabati na ang umaabot nga kapanahonan sa sulod sa iyang kalag. Kinsa man ang mangita og kalinaw sa karon nga kinabuhi, natudlo na ang iyang hunahuna sa umaabot nga kapanahonan. Apan kinsa man ang napugos sa gugma sa ganansya, ulipon siya sa iyang mga pagkaugalingon. Ayaw hunahuna nga ang pagpanigum lang og bulawan ug pilak mao ang kahakog; kini mao ang pagpanigum sa bisan unsang butang – kana nga ang imong kabubut-on nakadugtong. Ayaw dayewa ang usa ka tawo nga nag-antos sa pisikal nga kasakit, apan sa samang higayon ginahatagan og kagawasan ang mga pagbati – nga akong pasabot mao ang dalunggan, ang nagkabuka ug walay pagpugong nga baba, ug ang nagalibot-libot nga mga mata.

161. Hibaloa nga ang pagpasaylo sa mga sala sa mga may utang usa ka buhat sa pagkamatarong. Unya makita nimo ang kalinaw ug kalinaw sa tibuok nimong hunahuna. Kung ang maloloy-on dili molabaw sa ilang kaugalingong pagkamatarong, nan dili sila maloloy-on – sa ato pa, ang tinuod nga maloloy-on dili lang maghatag og limos sa mga tawo gikan sa ilang kaugalingong kabtangan, apan malipayon usab nga mag-antos sa kawalay-katarongan gikan sa uban ug magpakita kanila og kaluoy. Ang naghalad sa iyang kinabuhi alang sa iyang igsoon maoy maloloy-on, dili ang nagpakita lang og kalooy sa iyang igsoon pinaagi sa paglimos. Ug maloloy-on usab siya nga, kung pasanginlan sa iyang igsoon, wala'y kaisog nga mubalik og sulti ug makapasubo sa kasingkasing niini.

162. Higugmaa ang pagpraktis sa pagbantay, aron makakaplag ka og kahupayan sa mga suod sa imong kalag. Ihatag ang imong kaugalingon sa hilom nga pagbasa, aron ang imong hunahuna kanunay nga mapataas

ngadto sa mga katingalahan sa Dios. Higugmaa ang pagka-imol uban sa pagkamapailubon, aron ang imong hunahuna mahimong usa ra, nga walay samok. Kalagmi ang maluhon nga kinabuhi, aron ang imong mga hunahuna magpabiling walay samok. Pilia ang daghang butang, ug atimana lang ang imong kalag, aron maluwas kini gikan sa pagkaguba sa sulod nga kalinaw.

163. Higugmaa ang pagkamakabubut-on, aron dili ka mapahiya sa atubangan sa Dios sa imong pag-ampo. Pangitaa ang pagkabubut-on sa imong mga buhat, aron ang imong kalag mapahayag sa pag-ampo, ug ang paghinumdom sa kamatayon makapahimo og kalipay sa imong hunahuna. Ayaw pagluya sa imong trabaho, basi mapahiya ka sa atubangan sa imong mga higala. Ayaw pagpugong sa imong kagawasan pinaagi sa mga butang nga nagahatag kalipay, basi mahimong ulipon ka sa mga ulipon. Sa imong sinina, pilia ang yano nga bisti, aron mapakumbaba ang mga hunahuna nga motumaw sa sulod nimo, mao ang garbo sa kasingkasing. Ang bisan kinsa nga nahigugma sa kahimayaan dili makab-ot ang kagawasan sa hunahuna; kay ang kasingkasing sa sulod gihulma sumala sa hitsura sa gawas.

164. Ang pagpaubos gisundan sa pagpugong sa kaugalingon ug pagka-moderado sa tanang butang. Ang pagkamaubsanon, pinaagi sa kanunay nga pagpugong sa kaugalingon, makab-ot ang paghunahuna ug nagpalamuti sa kalag sa pagkamatinud-anon; samtang ang pagkamapahitas-on, pinaagi sa walay hunong nga kagubot ug kalibog sa kaugalingong hunahuna, nagtigom og hugaw nga bahandi gikan sa tanan nga masugatan niini ug nagdunggo sa kasingkasing. Gitan-aw niini ang kinaiya sa mga butang uban sa mata nga dili putli ug gipuno ang hunahuna sa mga kahadlukan nga hunahuna, samtang ang pagpaubos espirituhanong nagtukod sa kaugalingon pinaagi sa pagpamalandong ug nagdasig sa mga nakab-ot niini sa pagdayeg sa Dios.

165. Mas maayo nga buhian nimo ang imong kaugalingon gikan sa gapus sa sala kaysa sa pagbuhi sa mga ulipon gikan sa pagkaulipon. Mas maayo nga naa ka sa kalinaw uban sa imong kaugalingong kalag nga haom sa tulo ka kinaiya nga naa sa sulod nimo—mao ang lawas, kalag, ug espiritu—kaysa sa pagpahilum sa mga adunay lain-laing hunahuna pinaagi sa imong pagtudlo. Si Gregorio miingon: 'Maayo ang pag-apil sa teolohiya alang sa Dios, apan mas maayo nga himuon sa usa ka tawo nga putli ang iyang kaugalingon alang sa Dios.' Mas mapuslanon alang kanimo nga masiguro nga ang nahulog sa imong kalag tungod sa mga kahuyang maibalik pinaagi sa pagpadulong sa imong hunahuna ngadto sa Balaan, kaysa sa pagbanhaw sa mga patay.

166. Sa tibuok nimong kinabuhi, bisan asa ka pa moadto, tan-awa ang imong kaugalingon nga usa ka estranghero, aron mapalayas nimo ang kadaut nga dala sa kakulang sa pagpugong sa imong pamatasan. Kanunay nga panalangini sa imong mga ngabil, ug dili ka malaitan, kay ang panamastamas magmugna og panamastamas, samtang ang panalangin magmugna og panalangin. Sa tanang butang, hunahuna nga kulang ka, aron makat-on ka – ug sa tibuok nimong kinabuhi mapamatud-an nimo nga ikaw maalamon. Ayaw isulti sa uban ang wala pa nimo masinati, basi ikaw mahimakak sa imong kaugalingon, ug basi mapadayag ang imong mga bakak sa diha nga susihon ang imong kinabuhi.

167. Pag-amping sa pagbasa sa mga heretikal nga pagtulon-an, kay kini lagmit makapukaw sa espiritu sa blasfemiya sa sulod nimo. Basaha kanunay, ug nga dili gayud mapul-an, ang mga buhat sa mga magtutudlo mahitungod sa Pagdumala sa Diyos, kay kini maggiya sa hunahuna aron maila ang han-ay sa mga binuhat ug buhat sa Diyos; kini nagpalig-on niini pinaagi sa ilang kaugalingong kinaadman; pinaagi sa ilang kaalamon, kini nag-andam aron makab-ot ang hayag nga mga hunahuna; ug kini nagsiguro nga kini molihok sa pagkabalaan padulong sa pagsabot sa mga binuhat sa Diyos. Basaha ang Ebanghelyo, nga gihikay sa Dios alang sa kahibalo sa tibuok uniberso, aron ang imong hunahuna malumos sa mga katingalahan sa Dios. Himua nga ang imong pagbasa mahitabo sa kahilom nga walay samok, ug walay labaw nga kabalaka para sa lawas ug sa kagubot sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, aron imong matilawan sa imong kalag, pinaagi sa matam-is nga pagpanumdom, ang pinakamatam-is nga lami nga molabaw sa tanang pagbati, ug aron ang imong kalag makasinati niini pinaagi sa pagpadayon niini.

168. Limpyoha ang imong kalag; ilabay ang tanang kabalaka alang sa mga butang nga wala sa sulod sa imong kinaiyahan; tabuni ang imong mga hunahuna ug lihoc sa tabing sa pagkamatinahuron ug pagka-mapainubsanon; ug pinaagi niini imong madiskubre unsay naa sa sulod sa imong kinaiyahan, kay sa mga mapainubsanon gihatag ang pagpadayag sa mga misteryo.

169. Kung buot nimong ihatag ang imong kalag sa pag-ampo, nga naglimpyo sa hunahuna, ug sa pagpangbantay sa gabii aron makab-ot ang klarong hunahuna, nan, layo sa panan-aw sa kalibutan, undang sa pakigkita sa mga tawo, ug ayaw pagdawat sa imong selda, sama sa naandan, mga higala, bisan pa sa pasangil sa kaayohan, gawas lang sa mga parehas nimo og hunahuna ug espiritu ug sa imong mga kauban nga asketiko;

likayi ang samok nga dala sa sulod nga pakighinabi, ug human nimo putlon ang gawasong pakighinabi, iuban ang paglimos sa imong pag-ampo, ug makakita ang imong kalag sa kahayag sa kamatuoran. Kay sa dihang ang kasingkasing dili na pag-antos sa mga butang sa gawas, sa ingon usab nga sukod ang hunahuna makab-ot ang pagsabot ug katingala pinaagi sa pagsabot sa mga hunahuna ug buhat sa Diyos. Kay ang kalag dali ra kaayong mopuli sa usa ka pakighinabi sa lain, kon mag-amping kita sa gamayng pag-amping.

170. Aron mapulihan ang usa ka linya sa hunahuna sa lain (ang walay pulos sa makaluwas sa kalag), itugyan ang imong kaugalingon sa pagbasa sa Kasulatan ug sa kinabuhi sa mga Santo. Ug sa diha nga magsugod ka sa imong pag-ampo ug sa imong adlaw-adlaw nga lagda, imbis nga maghunahuna ka sa imong nakita ug nadungog sa kalibutan, makit-an nimo nga naghunahuna ka sa Balaang Kasulatan nga imong nabasa; ug pinaagi niining paghunahuna, mawagtang sa imong hunahuna ang mga panghunahuna bahin sa kalibutan; ug sa ingon niini mapalimpyo ang hunahuna. Ug mao kini ang gipasabot sa gisulat: nga ang pagbasa makatabang sa kalag kon kini mobalik sa pag-ampo; ug ingon usab: ang kalag mapailaw sa pagbasa pinaagi sa pag-ampo. Ug ang pagbasa, imbis sa mga panlabang panghilamotan, naghatag og pagkaon sa nagkalain-laing porma sa pag-ampo; busa, pinaagi sa pagbasa, ang kalag mapailaw, aron kini kanunay makapangamuyo nga walay katamaran o panghilamotan.

171. Ingon man nga dili angay alang sa mga maluho ug mahiligon sa pagkaon nga motun-an ang mga espirituhanong butang, ingon man usab alang sa usa ka puta nga magtudlo sa pagkamatinud-anon. Ang lawas nga grabe ka masakiton dili makasugakod sa daghang pagkaon; ug ang hunahuna nga nabisi sa mga butang sa kalibutan dili makaduol sa pagtuon sa Banal. Ang kalayo dili mosiga sa basa nga kahoy; ni ang banal nga kadasig mosiga sa kasingkasing nga nahigugma sa kalinaw sa kalibutan. Sama sa usa ka tawo nga wala makakita sa adlaw sa iyang kaugalingong mga mata nga dili makahulagway sa kahayag niini sa bisan kinsa base lang sa nadungog—ni masabtan pa gani ang maong kahayag—mao usab ang usa ka tawo nga wala matilawan ang katam-is sa espirituhanong mga butang sa iyang kalag.

172. Kung aduna kay sobra sa imong adlaw-adlaw nga panginahanglan, ihatag kini sa mga kabus, ug adtoa uban sa kaisog aron mag-ampo; kini nagpasabot nga makig-istorya ka sa Dios sama sa usa ka anak nga lalaki sa iyang Amahan. Walay makapaduol sa kasingkasing sa Dios sama sa paghatag og limos; ug walay makahatag og ingon nga kalinaw sa kalag sama sa boluntaryong pagka-imol. Sa diha nga magahatag ka, magahatag ka nga daghan, uban sa malumo nga dagway sa imong nawong, ug magahatag ka og labaw pa kaysa gipangayo. Ayaw paninguha sa pag-ila sa angay ug dili angay; himoa nga pantay ang tanan sa imong panan-aw kon hisgotan ang pagbuhat og maayo. Kay pinaagi niini, mahimo pa gani nimo madani ang dili angay ngadto sa pagkamabuotan, tungod kay ang kalag dali ra madani, pinaagi sa lawasong paagi, ngadto sa kahadlok sa Dios.

173. Limpyoha ang imong selda sa sobra-sobra, kay kini magdala kanimo sa pagpugong sa kaugalingon, bisan pa man dili nimo kini gusto. Ang pagtipid sa tanang butang nagtudlo sa usa ka tawo sa pagpugong sa kaugalingon. Kadtong nakadaog sa panlabang pakigbisog sa gawas—nga akong pasabot mao ang pakigbisog nga gihimo sa mga sentido batok sa kalag: pagpaminaw, panan-aw ug uban pa—dili na usab kinahanglan mahadlok sa panloob nga pakigbisog. Kung isirado sa usa ka tawo ang mga ganghaan sa siyudad—mao ang mga sentido—nan makig-away siya sa sulod, ug dili mahadlok sa mga dautang nagplano sa gawas sa siyudad. Bulahan siya nga, sa pagkahibalo niini, dili magpalibog sa daghang buluhaton, kondili gituyok ang tanan niyang pisikal nga kalihokan ngadto sa pagpanarbaho sa pag-ampo.

174. Samtang ginalihok sa Dios ang imong kasingkasing paingon sa paghinulsol, yuko ug luhod nga walay hunong. Ayaw tugoti nga malibog ang imong kasingkasing sa bisan unsang lain nga butang kon, sa maong higayon, magsugod ang mga demonyo sa pagpangumbinsi kanimo nga atimanon ang ubang mga butang; ug unya tan-awa ug katingala kung unsa ang mahitabo niini para kanimo. Walay lain sa mga pakigbisog sa pagpanamastamas nga ingon kaimportante o ingon kalisod, ni makapukaw og ingon ana ka dakong pagdumot sa mga demonyo, sama sa dihang ang usa ka tawo mosimba sa atubangan sa Krus ni Cristo, nag-ampo adlaw ug gabii, sama sa iyang mga kamot nga gitali sa likod. Kung dili ka gusto nga mapabugnaw ang imong kadasig, o mapul-an sa mga luha, itugyan nimo ang imong kaugalingon niini; ug bulahan ka kung tutokan nimo ang gisulti kanimo adlaw ug gabii, ug dili na mangita pa og lain. Kung dili ka maningkamot, dili nimo kini makab-ot; ug kung dili ka mokuptan nga mainit sa pultahan ug magbantay sa atubangan niini nga walay hunong, dili ka madungog.

175. Hangtud nga ang tawo sa gawas mamatay sa tanang butang sa kalibutan—dili lamang sa sala, kondili sa matag buhat—ug ingon usab ang tawo sa sulod mamatay sa dautang hunahuna, ug hangtud nga ang

natural nga lihok sa lawas mapugngan pag-ayo nga walay malimbungong katam-is sa sala ang mosurok sa kasingkasing, hangtud niadto ang katam-is sa Espiritu sa Dios dili mosurok sa tawo; ang iyang mga miyembro dili makab-ot ang pagkabalaan niining kinabuhi, ug ang mga langitnong hunahuna dili mosulod sa iyang kalag, nagpabilin nga dili mabati ug dili makita. – Ug hangtud ang usa ka tawo, sa iyang kasingkasing, biyaan ang tanang kabalaka sa kalibutanong mga butang—gawas sa gikinahanglan nga panginahanglan sa unod—ug pasagdan ang pag-atiman niini sa Dios; hangtud niadto, ang espirituhanong kalipay dili mabati sa sulod niya.

176. Ang bisan kinsa nga hugot nga nagkupot sa hunahuna, uban sa pagtuo ug pagbati, sa pagkakapariho nga padulong sa komon nga katuyoan sa tanan, dili na kinahanglan og lain nga Magtutudlo aron isalikway ang kinabuhi sa kalibutan. Ang bisan kinsa nga dili boluntaryong molikay sa mga hinungdan sa kahinam-hinam, walay pag-ila madani ngadto sa sala. Ang mga hinungdan sa sala mao ang mosunod: bino, kababayen-an, bahandi, ug pisikal nga panglawas; dili, bisan pa, tungod kay kini sala sa ilang kaugalingong kinaiya, kondili tungod kay ang kinaiyahan sa tawo dali ra madani niini ngadto sa makasasala nga mga kahinam-hinam, ug busa kinahanglan magbantay pag-ayo batok niini. Ang mga tawo nagdumot sa kakabus, apan sa Dios, ang hambog nga kalag ug taas nga hunahuna mas makalilisang pa. Ang bahandi gihatagan og dungog sa mga tawo; apan sa Dios, ang mapainubsanon nga kalag ang madungog.

177. Kung gusto nimong magsugod sa pagbuhat og maayo, andama daan ang imong kaugalingon sa mga tukso nga mopangatubang kanimo. Kay batasan sa kaaway—inig makita niya nga ang usa ka tawo nagsugod sa usa ka buhi nga matinud-anon uban sa mainit nga pagtuo—nga atubangon sila sa nagkalain-lain makalilisang nga mga tukso, aron, tungod kay nadakpan sila sa kahadlok, mapabugnaw ang ilang maayong determinasyon ug dili na nila pag-aaboton ang kainit sa pagduol sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios. Busa, andama ang imong kaugalingon nga maisugon aron atubangon ang mga pagsulay nga misulong sa pagkamaayo, ug unya lang sugdi ang pagbuhat niini.

178. Ang mga sugo sa Dios labaw pa sa tanang bahandi sa kalibutan. Ang bisan kinsa nga nakab-ot niini makakaplag sa Dios sa sulod sa iyang kaugalingon. Ang bisan kinsa nga kanunay nagapahulay sa pag-atiman sa Dios nakakaplag sa Dios ingon nga iyang magbabantay. Ang bisan kinsa nga nagahandom sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios adunay mga langitnong anghel ingon nga iyang mga maggiya. Ang bisan kinsa nga mahadlok sa sala makahuman sa makalilisang nga panaw nga walay babag, ug sa kangitngit makakaplag siya og kahayag sa iyang atubangan ug sa sulod niya. Ginasal-ut sa Ginoo ang mga lakang sa mga mahadlok sa sala, ug sa dihang motungha ang tukso, ang kaluoy sa Dios mouna kanila. Ang bisan kinsa nga nagtan-aw sa iyang mga sala nga walay bili mahulog sa kahimtang nga mas dautan pa kaysa kaniadto ug mag-antos og pito ka pilo nga silot.

179. Itanom ang limos sa pagpaubos, ug mag-ani ka og kaluoy sa paghukom. Bisang unsang maayo nga imong gilaglag, pinaagi niini, bawi-a kini. Gipapas nimo ang pagkamaputli; dili modawat ang Dios og limos gikan kanimo samtang nagpadayon ka sa pakighilawas; kay Gusto Niya ang pagkabalaan sa imong lawas. Ug ang matag sakit matambalan sa kaugalingong espesipikong tambal. Napildi ka sa pagpanukmod; ngano man nga naningkamot ka sa pagbatok sa tulog (imbess nga batukan ang pagpanukmod)?

180. Samtang gamay pa ang sala ug wala pa kini nahuman, wagtanga kini sa dili pa kini makaplag sa halapad nga mga sanga ug magsugod sa pagbunga. Ayaw pagpasagad samtang gamay pa kanimo ang sayop; kay unya makakaplag ka niini nga usa ka walay kalooy nga agalon ug modagan ka gikan kaniya sama sa usa ka ulipon, usa ka priso. Apan bisan kinsa nga mosukol sa usa ka tinguha sa sinugdanan dali ra niyang mapugngan kini.

181. Ang bisan kinsa nga makasugakod sa insulto uban ang kalipay, bisan pa man nga naa siya'y gahum nga mubalik niini, nakadawat na og kahupayan gikan sa Dios pinaagi sa pagtuo kaniya. Ug ang bisan kinsa nga mosugakod sa mga akusasyon batok kaniya uban ang mapaubsanon nga kinaadman nakab-ot na ang pagkahingpit, ug ang mga Balaang Anghel mangha kaniya. Kay walay lain nga hiyas nga ingon ka labaw ug ingon ka lisod praktison.

182. Ayaw pagsalig sa imong kaugalingon nga lig-on ka hangtod nga masulay ka – ug makita nimo nga wala ka mausab. Ayaw pagsalig sa imong kaugalingong kusog, basi tugotan ka nga mahulog tungod sa kahuyang; ug unya, pinaagi sa imong kaugalingong pagkahulog, mailhan nimo ang imong kahuyang. Ayaw salig sa imong kahibalo, basi mosulod ang kaaway ug dakpon ka sa iyang limbong. Ayaw gayud pagpasigarbo sa imong mga buhat sa imong pakigpulong, basi ikaw mahimong kaulaw. Sa bisan unsang butang nga ipasigarbo sa tawo, tugotan siya sa Dios nga mausab, aron siya mapahiubos ug makat-on sa pagka-mapahiubos.

183. Itutok ninyo kanunay ang inyong mga mata sa Dios; kay ang Panalipod ug Pagdumala sa Dios naglangkob sa tanang tawo, apan Siya dili makita, nagpadayag Siya sa Ijino lamang sa mga naghinlo sa ilang kaugalingon gikan sa sala ug kanunay naghunahuna sa Dios, ug kaniya ra gayud. Ang Pagdumala sa Dios mapadayag gayud kanila labi na sa diha nga, alang sa Dios, mosulod sila sa tukso. Kay unya ilang masabtan ang Pagdumala sa Diyos, sama sa pagtan-aw kaniya sa ilang pisikal nga mga mata, subay sa sukod ug hinungdan sa pagsulay nga moabot sa matag-usa kanila, aron mapukaw ang kaisog niining mga asketa, sama sa nahitabo kang Jacob, Josue, ang tulo ka batan-on, Peters ug ang uban pang mga Santo, nga kanila ang Probidensya nagpakita sa porma sa tawo, nagdasig ug nagpalig-on kanila sa pagkamatinud-anon.

184. Kinahanglan pa ba nato isulti ang bisan unsa bahin sa mga asketiko, nga mga estranghero sa kalibutan, ug bahin sa mga eremita? Gihimo nila ang disyerto nga usa ka siyudad, giusab kini nga nahimong puy-anan ug puloy-anan sa mga Anghel. Kanunay nga moanha kanila ang mga Anghel tungod sa pagkamatarong sa ilang kinabuhi, ug isip mga mandirigma sa usa ka Ginoo, usahay makig-away sila nga magkuyog. Tibuok nilang kinabuhi gihigugma nila ang disyerto, ug tungod sa ilang gugma sa Dios, ilang gihimo ang ilang mga puloy-anan sa kabukiran, mga langob, ug mga bangag sa yuta. Tungod kay gibyaan nila ang mga butang sa kalibutan aron higugmaon ang langitnon, ug nahimong mga tighisgot sa mga anghel, ang labing balaan nga mga anghel, sa hustisya, wala nila itago ang ilang presensya kanila, apan natuman nila ang ilang matag tinguha ug gihatagan sila og matang sa tabang sa tanang butang.

185. Ang bisan kinsa nga hingpit nang naghalad sa iyang kaugalingon sa Diyos, magkinabuhi sa kalinaw sa hunahuna. Kung walay pagbulag sa kalibutan, dili makagawas ang kalag sa kagubot sa mga hunahuna – ug kung dili mapahilom ang mga pagbati, dili makasinati og kalinaw sa hunahuna. Kung dili atubangon ang mga tukso, walay bisan kinsa makab-ot og espirituhanong kinaadman. Kung walay masinabtanong pagbasa, dili masuta sa usa ka tawo ang mga pinong bahin sa hunahuna. Kung walay kalinaw sa hunahuna, dili makasulod ang panghuna-huna sa labing lawom nga mga misteryo. Kung walay paglaum sa pagtuo, ang kalag dili makasugakod sa mga tukso. Kung wala masinati ang hayag nga pagpanalipod sa Dios, ang kasingkasing dili makalaum sa Dios. Kung ang kalag dili, uban sa hingpit nga pagsabot, makig-ambit sa mga pag-antos ni Cristo, kini wala'y pakig-uban kang Cristo.

186. Ang bisan kinsa nga maloloy-on sa usa ka pulubi, si Dios ang iyang magbabantay, ug ang bisan kinsa nga mahimong pobre alang sa tinguha sa Dios makakaplag og dili mahurot nga bahandi. Wala'y kulang si Dios, apan malipay Siya inig makita Niya nga ang usa ka tawo nagtahud sa Iyang hulagway ug nagpasidungog niini alang kaniya. Kung adunay mangayo kanimo sa imong gipanag-iya, ayaw ingna sa imong kasingkasing: 'Itago ko kini para sa akong kaugalingon, aron makapahulay ko niini, ug ang Dios na ang mag-atiman sa panginahanglan niining tawoha gikan sa lain nga dapit.' Ang ingon nga mga hunahuna angay lamang sa mga daotan nga wala mailhi ang Dios. Ang usa ka matarong ug maayong tawo dili ihatag ang iyang dungog sa lain, ni pasagdan nga molabay ang panahon sa grasya sa walay buhat. Ang usa ka pobre ug nagkinahanglan gitagaan sa Diyos, kay ang Ginoo dili gayud mobiya sa bisan kinsa; apan ikaw, pinaagi sa pagpahawa sa mga pobre gikan kanimo, mibali sa dungog nga gihatag kanimo sa Diyos ug gikuha nimo ang Iyang grasya gikan sa imong kaugalingon. Busa, sa dihang magahatag ka, lipaya ug ingna: 'Kahimaya kanimo, O Dios, nga nagtugot kanako sa pagpangita og usa ka tawo nga akong mapasig-uli.' Apan kon wala kay ihatag, labi pa gayud nga lipaya ug, samtang nagpasalamat sa Dios, ingna: 'Nagpasalamat Ako Kanimo, akong Dios, nga Ikaaw gitugotan Ako niining grasya ug dungog—nga mahimong kabos alang sa Iyang ngalan—ug gipahimo Ako nga matilawan ang mga kasakit nga gibutang sa dalan sa Iyang mga sugo, sa sakit ug kakabus, sama sa Iyang mga Balaan nga misunod niining dalan nga natilawan usab kini.'

187. Ang atong kinaiyahan nahimong hilig sa mga pagbati; daghan ang mga tukso dinhi sa kalibutan; ang dautan dili layo kanimo; kini moturok sulod kanimo ug nagahigda sa imong tiilan. Sama sa pagkasuod sa mga kapanahonan sa atubangan sa atong mga mata, ingon usab ana ka suod ang mga tukso sa mga tawo; ug ang Dios naghan-ay niini sa labing kinaadman alang sa imong kaayohan, aron kanunay ka magtuktok sa Iyang pultahan, aron ang kahadlok sa kasakit makapahimutang sa paghinumdom Niya sa imong hunahuna, aron ikaw makaduol Niya sa pag-ampo ug ang imong kasingkasing mapasagrado pinaagi sa walay hunong nga paghinumdom Niya. Ang Dios wala maghimo kanimo nga dili masinati ang kasubo, aron, samtang nagtinguha ka nga mahimong diyos, dili nimo maangkon ang parehas nga kapalaran sa kaniadto usa ka kerub apan sa ulahi, tungod sa garbo, nahimong Satanas; ni wala usab Niya ikaw gihimo nga dili mausab ug dili matandog, aron dili ka mahimong sama sa kinaiya sa mga walay kinabuhi nga binuhat.

188. Padayon nga paghinlo sa imong kaugalingon sa atubangan sa Dios, ug kanunay Siyang pabilin sa imong kasingkasing, aron, kon dugay ka nang wala maghinumdom Niya, dili ka maulaw sa imong kaugalingon sa diha nga moanhi ka sa Iyang atubangan. Kay ang kaisog sa atubangan sa Dios resulta sa kanunay nga pakig-uban Niya ug sa daghang pag-ampo. Ang pakig-uban sa mga tawo mahitabo pinaagi sa lawas, samtang ang pakig-uban sa Dios mahitabo pinaagi sa paghinumdom kaniya sa kalag, pinaagi sa pagtagad kaniya sa pag-ampo, ug pinaagi sa hingpit nga pag-ilaum sa kaugalingon kaniya. Pinaagi sa pagpadayon sa dugay nga paghinumdom sa Dios, ang kalag usahay mapuno sa katingala ug kahibulongan. *"Maglipay unta ang kasingkasing sa mga nagapangita sa Ginoo. "Pangitaa ang Ginoo,"* kamo nga gikondenar, *"ug pagalig-ona"* sa paglaum; *"pangitaa ang Iyang nawong"* pinaagi sa paghinulsol (Salmo 104:3, 4) – ug pagabalaana pinaagi sa pagkabalaan sa Iyang nawong ug limpyoha gikan sa inyong mga sala.

189. Kung ang tukso moabot sa daotan, wala siyay paglaum nga tawgon ang Dios o magpaabot og kaluwasan gikan Kaniya; kay sa mga adlaw sa iyang pahulay nilapas siya sa kabubut-on sa Dios. Sa wala pa moabot kanimo ang kasubo, pag-ampo sa Dios; ug sa panahon sa kaguol imong makaplagan Siya – ug paminawon Ka Niya. Ang arka ni Noe giandam sa panahon sa kalinaw; ang mga troso niini gipanghiwa sulod sa kapin usa ka gatus ka tuig, ug sa panahon sa kasuko nangalaglag ang mga daotan, samtang kini nahimong dalangpanan alang sa mga matarong.

190. Sa mga tawo nga patay na ang kalinaw, malipayon nilang dawaton ang mga insulto; apan sa mga buhi pa ang kalinaw, dili nila kini kaya, hinungdan nga tungod sa garbo masuko sila, ug pinaagi sa dili maalamon nga pamatasan mahulog sila sa kalibog o malupigan sa kasubo. Ang bisan kinsa nga gustong molabaw sa mga hiyas sa pagkamapailubon sa atubangan sa mga insulto ug sa kadak-on sa paghunahuna kinahanglan molayo sa iyang mga paryente ug mahimong usa ka maglalakaw; kay imposible nga molabaw sa maong hiyas sa kaugalingong yutang natawhan. Timaan sa mga bantugan ug mga gamhanan ang pag-antos sa ingon nga mga kasakit taliwala sa ilang kaugalingong paryente – ug kini mahimo lamang alang sa mga nga diin namatay na ang kalibutan; kay wala na sila magdahom og bisan unsang kahupayan sa karon nga kapanahonan.

191. Sama sa pagka duol sa grasya sa pagpaubos, ingon man usab ang masakit nga mga pagsulay sa garbo. Ang mga mata sa Ginoo anaa sa mga mapainubuson, aron lipayon sila; apan ang nawong sa Ginoo batok sa mga mapahitas-on, aron pabubuson sila. Pagpaka usa ka tawo nga dali ra malimtan sa imong kadakan, kaysa usa ka tawo nga mapahitas-on sa imong pagkamagamay. Ang nagapangita og dungog, modagan ang dungog gikan kaniya; apan ang modagan gikan sa dungog, sundon kini siya. Ang nagagutom ug nagauhaw alang sa Dios, pun-on sa Dios sa Iyang mga panalangin. Ang mag-antos sa pagka-hubo alang sa Dios, panapan-on Niya siya sa bisti sa pagkawalay-kadaut ug himaya. Ang bisan kinsa nga mahimong kabus alang sa Dios, pahupayon sa Iyang tinuod nga bahandi. I-angkon nga ikaw usa ka makasasala sa tibuok nimong kinabuhi, aron ikaw matarung sa tibuok nimong kinabuhi. Pakig-uban sa mga mapainubuson, ug imo makat-on sa ilang mga agi. Himoa nga kanunay nimong batasan ang pagkamabuotan ug pagrespeto sa tanan.

192. Alang sa kaayohan sa kalag, gitugotan kini sa Dios nga mapasakop sa mga pagbati; apan wala Niya giisip nga mapuslanon nga ibutang kini sa ibabaw sa mga pagbati sa wala pa ang ikaduhang kinabuhi. – Ug ang pagpasakop sa kalag sa mga pagbati mapuslanon alang sa pagtuslok sa konsensya; apan ang pagpabilin sa mga pagbati mapangahas ug walay hiya. Sama sa pagka-gluton nga nagmugna og kagubot sa hunahuna, ingon usab ang sobra nga pag-istorya ug walay pulos nga pakighinabi nga mosangpot sa kawalay-saysay ug sa paglayas sa hunahuna gikan sa husto nga han-ay niini. Ang kabalaka sa mga butang sa kalibutan naglabay sa kalag sa kalibog, ug ang pagkabalaak niini makasamok sa hunahuna ug makawagtang sa kalinaw niini. Angay sa usa ka monghe nga nagdedikar sa iyang kaugalingon sa langitnong mga paningkamot nga magpabilin kanunay nga walay labot sa bisan unsang kabalaka sa kalibutan, aron sa diha nga siya mosulod sa sulod sa iyang kaugalingon, dili siya makakaplag bisan unsa nga iya sa karon nga kapanahonan. Sa diha nga siya makagawas na gikan sa tanang ingon niini nga mga butang, unya, nga walay samok, siya makatuon sa Balaod sa Ginoo adlaw ug gabii.

193. Ang pisikal nga paningkamot nga walay pagkaputli sa hunahuna sama sa usa ka walay bunga nga sabakan ug uga nga suso; kay kini dili makaduol sa kahibalo sa Dios. Gikapoy nila ang lawas apan wala magamping sa pagwagtang sa mga pagbati sa hunahuna; busa wala silay ani. Sama sa usa ka tawo nga nagtanum sa taliwala sa mga tinik nga dili makaanhi, ingon usab siya nga nagaguba sa iyang kaugalingon pinaagi sa kasuko ug kahakog dili makab-ot bisan unsa, kondili nagahilak-hilak sa iyang higdaanan tungod sa kakulang sa tulog nga dala sa mga kabalaka nga nagapugos kaniya.

194. Kung ang kalag mapailaw sa paghinumdom sa Dios ug sa walay hunong nga pagbantay sa adlaw ug gabii, nan ang Ginoo magtukod didto (sulod) ug usa ka panganod aron panalipdan kini, nga naghatag ug landong sa adlaw ug nagpasiga sa gabii niini sa kalayo nga kahayag; sa kangitngit niini, misidlak ang kahayag.

195. Sama sa usa ka panganod nga nagtabon sa kahayag sa bulan, mao usab ang mga singaw gikan sa busog nga tiyan nga nagpahawa sa Kaalam sa Diyos gikan sa kalag. Sama sa kalayo nga nagdilaab sa uga nga kahoy, mao usab ang lawas kon puno ang tiyan. Sama sa usa ka masunog nga butang, kon ipahid sa lain, makapadako sa kalayo, ingon usab ang lain-laing tinguha sa lawas nagpalala sa makalilisang nga paggukog sulod sa lawas. Ang balaan nga kahibalo dili magpuyo sa usa ka lawas nga nagatugyan sa makalilipay nga kahimut-an; ug bisan kinsa nga mahigugma sa iyang lawas dili makab-ot ang grasya sa Dios. Sama sa mga kasakit sa pagpanganak nga usa ka bata gipahimugos sa kalibutan, nga nagdala og kalipay sa inahan, ingon usab, kung ang tutunlan masakiton, ang bunga sa kahibalo sa mga misteryo sa Dios matawo sa kalag. Sama sa pag-atiman sa amahan sa iyang mga anak, ingon usab si Kristo nag-atiman sa lawas nga nag-antos alang sa Iyang tinguha – ug kini kanunay duol sa Iyang mga ngabil.

196. Ang peregrino mao ang usa nga ang hunahuna misaka sa ibabaw sa tanang butang sa kalibutan. Ang monghe mao ang usa nga nagpuyo nga bulag sa kalibutan, ug kanunay nag-ampo sa Diyos nga hatagan siya og mga panalangin sa umaabot. Ang bahandi sa usa ka monghe mao ang kahupayan nga makita sa paghilak, ug ang kalipay sa pagtuo nga nagdan-ag sa kahilom sa hunahuna. Ang birhen mao ang usa nga dili lang nagpabilin nga putli ang iyang lawas gikan sa unyon sa unod, kondili nag-uyaw pa gani sa labing gamay nga pahinumdom niini. Kung gihigugma nimo ang pagkamatinahuron, palagsa ang mga makauwaw nga hunahuna pinaagi sa pagbasa ug kanunay nga pag-ampo; ug unya aduna kay armas batok sa natural nga hilig ngadto sa ingon nga mga butang; ug kung wala kini, imposible nga makita ang pagkabalaan sa kalag.

197. Kung ikaw tinuod nga maloloy-on, unya kung kuhaan ka sa imong katungod nga kabtangan, ayaw pagmasubo sa sulod, ni maghisgot sa pagkawala niini sa uban. Pasagdi nga ang kadaut nga gibuhay sa mga nakasala kanimo masuhop sa imong kalooy, sama sa kapait sa bino nga masuhop sa daghang tubig. Ipakita ang kadagaya sa imong kaluoy pinaagi sa mga maayong buhat nga imong gihatag sa mga nakasala kanimo, sama sa gibuhay sa bulahan nga si Eliseo sa iyang mga kaaway nga nagtinguha sa pagdakop kaniya (2 Mga Hari 6:13–23).

198. Ang tinuod nga mapainubsanon ug maalamon, kon siya masakpan sa dili matarong, dili siya masuko, ni mosulti siya og bisan unsa aron ipanagang ang iyang kaugalingon bahin sa butang nga iyang gisakpan sa dili matarong, kondili dawaton niya ang pagpanamastamas ingon nga kamatuoran, ug dili siya maningkamot nga kumbinsihon ang mga tawo nga gipanamastamas siya, kondili mangayo siya og pasaylo. Ang uban boluntaryo nga gidala sa ilang kaugalingon ang dunggoan nga daotan, bisan pa man dili sila ingon ana; samtang ang uban mitugot nga matawag silang mananapaw, bisan pa nga layo sila sa pagpanapaw, ug nagpamatuod uban sa mga luha nga gidala nila ang bunga sa usa ka sala nga wala nila buhata, ug naghilak samtang nangayo og pasaylo gikan sa mga nakapasakit kanila tungod sa usa ka kalapasan nga wala nila buhata, samtang ang ilang mga kalag gikoronahan sa tanang pagkabalaan ug pagkawalay sala. Ang uban pa, aron dili sila dayegon tungod sa ehemplaryong mga lagda sa kinabuhi nga ilang gisunod sa tago, nagpakita sa ilang kaugalingon ingon nga balaan nga buang, nga natunaw sa Balaang asin; nagpabilin silang dili matandog sa ilang kahilom, aron sa kahitas-an sa ilang pagkahingpit, ang mga Balaang Anghel mag-alagad isip mga magbalita sa ilang mga hiyas.

199. Ang Manluluwas, sa paghisgot sa daghang puloy-anan uban sa Amahan, nagtumong sa nagkalain-laing lebel sa intelihensiya sa mga nagpuyo niining gingharian—sa ato pa, ang mga kalainan ug pagka-lainlain sa espirituhanong mga gasa nga ilang gipanag-iyang sumala sa sukod sa ilang intelihensiya. Kay Wala Siya maghisgot sa daghang puloy-anan sumala sa kalainlain sa mga lugar, kondili sumala sa lebel sa ilang mga gasa. Sama sa matag tawo nga malingaw sa makita nga adlaw sumala sa pagkaputli ug pagdawat sa ilang panan-aw, ug sama sa pagkalahi sa kahayag gikan sa usa ka suga sa usa ka balay, bisan pa nga ang kahayag wala nabahin sa daghang lain-laing suga, busa sa umaabot nga kapanahonan ang tanan nga matarong nagpuyo nga dili mabahin-bahin sa usa ka yuta, apan ang matag-usa gipailawom sa iyang kaugalingong sukod sa usa ka espirituhanong Adlaw, ug sumala sa iyang kaugalingong merito nagadani sa iyang kaugalingon og kalipay ug pagmalipayon, daw gikan sa usa ka atmospera, gikan sa usa ka lugar, usa ka trono, usa ka talan-awon ug usa ka hulagway. – Ug walay bisan kinsa nga makakita sa sukod sa grasya sa uban, taas man o ubos, aron kon makita nila ang labaw nga grasya sa usa ka higala ug ang ilang kaugalingong kakulang, dili kini mahimong hinungdan sa kasubo o pagluok para kanila. Didto, ang tanan, sumala sa grasya nga gihatag kanila, malipay

sa sulod sa ilang kaugalingong sukod. Apan gawas niini tanan, usa ra ka panan-awon ug usa ra ka gingharian – ug gawas niining duha ka lebel, nga ang buot nakong ipasabot mao ang usa ka langitnong gingharian ug ang usa ka yutang gingharian, adunay, sa taliwala nila, kalainlain sa nagkalain-laing ganti.

200. Kung gusto sa yawa nga hugawan ang hunahuna sa maluoy nga mga hunahuna, una niya silang sulayan sa paglahutay pinaagi sa ilang paghigugma sa pagkamahilig, ug ang pagsugod niining hunahuna dili motan-aw nga usa ka pagbati. Mao kini ang iyang kasagarang paagi sa pag-atubang sa mga nagbantay sa ilang hunahuna, diin imposible nga dali ra makasulod bisan unsang dautang hunahuna. Apan sa dihang iyang nabungkag ang panalipod sa usa ka tawo ug magsugod sila sa pagpamalandong sa ilang unang hunahuna ug malayo sila sa ilang panalipod, unya iyang atubangon sila sa usa ka butang nga nagpahinumdom sa pakighilawas, ug iyang dad-on ang hunahuna sa sayop nga dalan padulong sa dili angay nga mga butang. Sa sinugdan, ang hunahuna malibog sa kalit nga pag-abot niining mga hunahuna – unya modawat na lang niini – ug mosunod gikan sa hunahuna ngadto sa buhat. Apan kung ang hunahuna, mobalik ug pugngan ang unang paglihok sa ingon nga mga hunahuna, nan, uban sa tabang sa Dios, dali ra kini makadaog batok sa pagbati.

201. Mas maayo nga pugngan ang mga pagbati pinaagi sa paghinumdom sa mga hiyas kaysa sa pagsukol niini, kay kung ang mga pagbati molapas sa ilang husto nga sakop ug motindog aron makig-away, ila kining ituhop ang ilang mga hulagway ug kapareho sa hunahuna. Kining pakig-away makab-ot og dakong gahum sa hunahuna, makasamok pag-ayo ug maglibog sa mga hunahuna. Apan kon ang usa ka tawo molihok subay sa unang lagda nga among nahisgutan, bisan ang bakas sa mga pagbati dili na magpabilin sa hunahuna human kini mapalayas.

202. Hangtud nga madawat sa usa ka tawo ang Mapanamkonan, kinahanglan niya ang Balaang Kasulatan aron ang paghinumdom sa maayo mapamutang sa iyang hunahuna, ug aron, pinaagi sa kanunay nga pagbasa, ang iyang pagkahilig sa maayo mapabag-o sa sulod niya, ug ang iyang kalag maprotektahan gikan sa mga kaulag sa makasasala nga mga dalan: kay wala pa niya makuha ang gahum sa Espiritu, nga nagwagtang sa limbong ug nagdakop sa mga hunahuna nga mapuslanon sa kalag. Sa dihang ang gahum sa Espiritu mosulod sa gahum sa kalag nga naglihok sulod sa usa ka tawo, unya, sa dapit sa balaod sa Kasulatan, ang mga sugo sa Espiritu moturok sa kasingkasing; ug unya siya tinago nga tudloan sa Espiritu ug wala nay gikinahanglan nga tabang sa materyal nga makahimo sa pagbati; kay samtang ang kasingkasing makat-on gikan sa materyal, ang limbong ug kalimot dayon mosunod sa pagtudlo; apan sa dihang ang pagtudlo gihatag sa Espiritu, ang paghinumdom magpabilin nga walay kadaut.

203. Ang usa ka sisiw mao kana nga hunahuna nga, pinaagi sa paghinulsol, bag-o pa lang nakagawas gikan sa mga gapus sa mga pagbati, ug nga, sa panahon sa pag-ampo, naningkamot nga molupad ibabaw sa kalibutanon, apan dili makaya; sa kasukwahi, nagagapang pa kini sa nawong sa yuta, kulang sa kusog aron molupad. Apan, pinaagi sa pagbasa, maayong mga buhat, kahadlok sa Dios, ug pagtagad sa daghang mga hiyas, kini nagtigom sa iyang mga hunahuna ngadto sa usa ka pagkahiusa; kay dili kini makahibalo og bisan unsa gawas niini. Ug kini nagpabilin nga limpyo ang hunahuna sa mubo nga panahon; apan pagkahuman mobalik ang mga handumanan, ug kini makasamok ug makahugaw sa kasingkasing; kay wala pa masinati sa tawo ang malinawong kahimtang sa kagawasan diin, pagkahuman sa taas nga panahon, pinaagi sa pagkalimot sa mga butang sa yuta, iyang dad-on ang iyang hunahuna; kay nakab-ot ra niya ang pakpak sa lawas—mao ang mga hiyas nga gipraktis sa gawas—apan wala pa niya makita ang mga kontemplatibong hiyas, ni giisip nga takus nga masinati kini; ug kini mao ang mga pako sa hunahuna diin ang usa ka tawo mosuod sa langitnong ug molikay sa kalibutanong.

204. Hangtud nga ang usa ka tawo mag-alagad sa Ginoo pinaagi sa bisan unsang makalimás, ang mga hulagway sa makalimás nagpabilin nga nakaimprinta sa iyang hunahuna, ug iyang gihunahuna ang Balaan sa porma sa lawas. Apan sa diha nga makab-ot niya ang sulod nga panan-aw, unya, sumala sa sukod niining panan-aw, ang iyang hunahuna, panagsa, mosaka sa ibabaw sa mga hulagway sa mga butang.

205. Sa diha nga ang imong kalag hapit na makagawas gikan sa kangitngit, mao kini ang timaan para kanimo: ang imong kasingkasing nagdilaab sulod kanimo ug nagdilaab sama sa kalayo adlaw ug gabii; busa imong giisip ang tibuok kalibutan nga abog ug uling; dili na gani nimo gihandom ang pagkaon, tungod sa kaamot sa bag-ong, nagdilaab nga mga hunahuna nga walay hunong nga nag-uyog sulod sa imong kalag. Kalit lang, hatagan ka og bukal sa mga luha, sama sa sapa nga nag-agos sa kaugalingon, nga nag-uban sa tanan nimong kalihokan—sa diha nga magbasa ka, mag-ampo ug magmeditasyon, sa diha nga mokaon ug moinom ka, ug sa tanan nimong mga buluhaton. Ug sa diha nga makita nimo kini sa sulod sa imong kalag, pagpakaisog, kay nakatabok ka na sa dagat; ug pag-ayo ka sa imong mga buluhaton, ug pagbantay pag-ayo, aron ang grasya

modaghan pa kanimo adlaw-adlaw. Hangtud nga imong makaplagan kini sa sulod nimo, wala pa nimo nahuman ang imong panaw, ni misulod pa ka sa bukid sa Dios. Apan kon, bisan pa human nimo makaplagan ug madawat ang grasya sa mga luha, kini mihunong, ug ang imong kadasig nangabugnaw nga walay lain kausaban—nga mao, walay pisikal nga kakulian—unsa kaha ang imong kasubo! Unsa man ang imong gipanglaglag pinaagi sa pagkahulog sa garbo, pagkawalay-paki, o katamaran?! – Apan bahin sa mosunod pagkahuman sa mga luha, isulat namo kini unya.

206. Kung wala kay buhaton nga trabaho, ayaw paghisgot sa mga hiyas. Mas bililhon sa atubangan sa Dios kaysa bisan unsang pag-ampo o halad mao ang kasubo alang Niya ug tungod Niya; ug mas humot pa kaysa tanang insenso ang baho sa ilang singot. Tan-awa ang bisan unsang hiyas nga nakab-ot nga walay pisikal nga paningkamot ingon usa ka sayo kaayo ug walay kinabuhi nga bunga sa sabakan. Ang halad sa mga matarong mao ang luha sa ilang mga mata, ug ang halad nga makapahimuot sa Dios mao ang ilang mga paghuyop sa panahon sa ilang pagbantay. Ang mga matarong ug kadtong gipahugno sa karga sa lawas magtuaw ngadto sa Ginoo; sa ilang pagkasakit ipadangat nila ang ilang mga paghangyo ngadto sa Dios; ug sa pagtuaw sa ilang tingog moanha ang Balaang mga Pulutong aron motabang kanila ug aron dasigon ug pahupayon sila pinaagi sa paglaum; kay ang mga Balaang Anghel, tungod sa ilang pagkasuod sa mga balaan nga tawo, makigbahin sa ilang mga pag-antos ug kasubo.

207. Ang bino nagpainit sa lawas, apan ang Pulong sa Dios nagpainit sa hunahuna. Kadtong napaso sa kadasig gipukaw sa hunahuna sa ilang gilauman ug gitutokan nila ang umaabot nga kapanahonan. Ang mga hubog sa bino wala makakita og babag sa ilang atubangan: ingon usab, ang mga hubog sa paglaum wala makaila sa kasubo ni sa bisan unsang butang sa kalibutan. Bulahan ang mga , nga, tungod sa dagat sa kasubo ug alang sa gugma sa Dios, nagpanghigot sa ilang hawak sa pagkamapainubsanon ug sa walay pagduha-duha nga pagbuot, ug wala magbalik-balik. Ang mga misugod niining lisod nga dalan uban sa paglaum dili mobalik, ni mihunong aron hunahunaon ang kinaiya niini. Apan sa diha nga nakatabok na sila sa dagat, unya, sa pagtan-aw nila sa kalisud sa dalan, nagpasalamat sila sa Dios nga nakaluwas kanila gikan sa mga kipot, kusog nga agos, ug ingon ana ka lisod nga dalan – bisan pa wala nila kini nabantayi niadtong panahona. Ang paglaum, sa paglayag, nagpadayon uban sa unang kadasig, nga wala'y pagtagad sa lawas, ug wala maghunahuna kon ang paningkamot nga gihimo niini magbunga ba o dili. Kung gusto ka magsugod og buhat para sa Diyos, una, himoa nga klaro ang imong kabubut-on, sama sa usa nga dili na magpuyo niining kalibutan, sama sa usa nga andam na sa kamatayon ug nawagtang na ang paglaum niining karon nga kinabuhi, sama sa usa nga miabot na ang takna sa katapusan. Sugdi ang matag maayong buhat uban sa kaisog, ug ayaw pagbuhat niini nga adunay duha ka hunahuna; ayaw pasagdi nga magduha-duha ang imong kasingkasing sa imong paglaum kang Dios, aron ang imong paningkamot dili mahimong walay bunga ug ang imong buhat dili mahimong bug-at.

208. Ang mga buhat sa mga nagkinabuhi sumala sa Dios mao kini: Ang usa ka tawo mogugol og tibuok adlaw sa paghampak sa iyang ulo sa yuta, ug buhaton kini imbis sa pagbuhat sa mga banal nga serbisyo, mao ang mga oras. Ang usa pa naghiusa sa daghang mga pag-ampo uban sa kanunay ug dugay nga pagluhod. Ang usa pa mipuli sa pag-alagad sa Diyos alang sa iyang kaugalingon pinaagi sa daghang mga luha ug kontento na siya niini. Ang usa pa naningkamot nga masabtan ang kahulugan sa gibasa, ug ghiusa kini sa usa ka piho nga lagda. Ang usa nagpahirap sa iyang kalag pinaagi sa kagutom, aron dili niya makaya buhaton ang mga banal nga serbisyo. Ang lain, samtang nalunod sa mainitong pagmeditasyon sa mga Salmo, nagpadayon sa iyang serbisyo nga walay hunong. Ang lain naggahin sa iyang oras sa pagbasa, ug napainit ang iyang kasingkasing. Ang lain nawala sa iyang kaugalingon sa pagkontemplar, nga nakamatikod sa banal nga kahulugan sa Balaang Kasulatan. Ang usa, natandog sa katingala sa mga katingalahang makapahingangha kaniya sa mga bersikulo, napugngan sa iyang kanunay nga pagbasa ug napildi sa kahilom. Ang usa, pagkahuman matilawan kini tanan ug mabusog, nibalik ug nahimong dili aktibo. Ang usa, pagkahuman matilawan lang ug gamay ug nahimong hambog, nahulog sa sayop. Ang usa napugngan sa pagtuman sa iyang lagda tungod sa grabeng sakit ug kakulang sa lawas; ang lain tungod sa pagdominar sa pipila ka batasan, o pipila ka tinguha, o kaugalingong kabubut-on, o garbo, o kahakog, o hilig sa pagtigom og materyal nga mga butang. Ang usa natumba apan mibangon pag-usab, ug wala siya mitalikod hangtud nakuha niya ang bililhon nga perlas.

209. Ang sinugdanan sa tanang butang mao ang maayong tinguha sa atubangan sa Dios (ang determinasyon nga malipay ang Dios). Gisundan kini, human sa pagpalayo sa mga butang sa kalibutan, sa: pag-ayuno, pagbasa, pagpanagna sa tibuok gabii ug matin-aw nga pagbantay – sumala sa kusog sa matag tawo – ug daghang pagyuko, nga mapuslanon buhaton sa adlaw, ug usahay usab sa gabii. Ang labing gamay nga

buhaton mao ang paghimo og traynta ka prostrasyon – unya pagyuko sa Balaang Krus ug sa ingon pagtapos. Apan aduna usab ang uban nga, sumala sa ilang kusog, nagpadaghan pa sa gidaghanon sa pagyuko. Ang uban, sa laing bahin, mogahin ug tulo ka oras sa usa ka pag-ampo, nga klaro ang hunahuna, ug magyuko sa yuta nga nakatagilid ang nawong nga walay pagpugos o naglaylay nga hunahuna (ang pasabot, ang uban kanunay mag-ampo apan sa mubo nga panahon; samtang ang uban motindog lang sa pag-ampo kausa, apan sa dugay nga panahon).

210. Ang atong kaaway, ang yawa, adunay dugay nang batasan sa malimbungong pagbag-o sa iyang pakigbisog batok sa mga nag-apil niining asketikong paningkamot. Pinaagi sa lain-laing armas batok kanila, ug sa pag-angay sa tinguha sa tagsa-tagsa, iyang giusab ang pamaagi sa pakig-away. *Ang unang taktika sa pakig-away sa kaaway.* – Kadtong tapulan sa ilang pagpili ug huyang sa hunahuna, iyang giatake pag-ayo sukad pa sa sinugdanan, nagbutang og kusgan nga mga tukso batok kanila, aron sukad pa sa unang paningkamot makuha sila sa kahadlok, ug ang ilang dalan daw malupigon ug dili matabok – ug sila moingon: 'Kung ang sinugdanan sa dalan ingon ana kabug-at ug kalisod, kinsa bay makasugakod niini hangtod sa katapusan, uban sa daghang pakigbisog nga nagpaabut?' Ug ang yawa dili magpakig-away kanila sa dugay – kondili dali ra niya sila mapahawa. Kini tungod kay misugod sila sa paningkamot sa Ginoo uban sa pagduha-duha ug pagkawalay pagtagad. Apan ang Dios nagmando kanato nga sugdan kining paningkamot uban ang pag-andam nga mamatay alang Kaniya, nga nagsaad nga hatagan og korona sa pagkamartir ang matinud-anong mag-uuma. Tungod kay wala nila gihukman sa sinugdanan nga ihatag ang ilang kaugalingon hangtod sa kamatayon, napamatud-an sila nga huyang kaayo. Busa, dili na sila lig-on sa bisan unsang pakig-away, kay makasarili man sila ug, labaw sa tanan, ginalikayan nila ang pag-antos sa ilang kaugalingong lawas. Ug ginadagan sila sa kaaway sama sa usa ka unos, kay wala man nila makita ang espirituhanong kusog nga kasagaran makita sa mga Santo. Pinaagi sa kaugalingong kabubut-on sa tawo nga siya naningkamot paingon sa Dios, ug ang Dios motinabangay, motabang, ug ipadayag Niya kaniya ang Iyang probidensya mahitungod kaniya. Ug ang yawa dili makaduol sa usa ka tawo, o magdala og mga tukso kaniya, gawas kon mosugot ang tawo niini, o tugotan kini sa Diyos.

211. *Ang ikaduhang pamaagi.* – Apan kadtong makita sa yawa nga maisugon, nga wala'y bili ang kamatayon ug nagbuhat sa ilang buluhaton uban sa dakong kadasig; ang yawa dili dayon makig-atubang sa ingon nga mga tawo, ni makig-away kanila sa ilang unang pagsulong, kay nahibalo siya nga ang mga madasigon nga manlaban dili sayon mapildi. Busa, samtang makita niya sila nga anaa sa ingon nga kahimtang, dili gani siya mosuway sa paghikap kanila hangtod makita niya, , nga nangabugnaw na ang ilang kadasig, ug nga ang mga armas nga ilang giandam sa ilang hunahuna gibyaan na tungod sa ilang pagbiya sa mga pulong ug handumanan sa Diyos nga motabang ug mosuporta kanila. Sa diha nga magsugod sila sa paglayas gikan sa ilang orihinal nga tuyo, ug sa ilang kaugalingong kabubut-on magsugod sa paghimo sa mga butang nga makapukan kanila, pinaagi sa pagpangdayeg sa ilang kaugalingong pangatarungan, nga nagapaluya kanila gikan sa sulod, ug sa ilang kaugalingong kabubut-on magsugod sa paghukay alang sa ilang mga kalag og usa ka lungag sa pagkaguba pinaagi sa paglayas sa ilang hunahuna nga nanggikan sa katamaran—nga diin naghari ang kabugnaw sa ilang hunahuna ug kasingkasing—unya mosulong siya kanila nga walay kalooy. Apan ang yawa hangtod karon nagpugong sa pag-atake kanila, tungod kay usa ka gahum naglibot sa mga tawo nga, uban sa mainitong kadasig, naningkamot paingon sa Dios, nagbutang sa ilang paglaum kaniya ug nagtuo kaniya. Ang Dios, tungod niini, nagpugong sa ilang kiliran batok sa kabangis sa dautang tinguha sa yawa, ug kini dili mosuod kanila. Mapugngan ang kaaway sa dihang makita niya ang Manalipod nga kanunay nagbantay kanila. Hangtud nga dili nila itaktak ang mga paagi sa tabang—ang mga pag-ampo ug ang mga buhat sa pagpaubos—ang Manag-ampo ug Tabang dili gayud molayas gikan kanila.

212. Hinumdumi, busa, samtang nagasunod ka sa mga lakang sa Dios, sa matag hugna sa imong paningkamot, ang sinugdanan ug ang unang kadasig nga imong nabati sa dihang unang misugod ka niining dalan, ug kana nga nagdilaab nga mga hunahuna nga imong gidala sa dihang mibiya ka sa imong panimalay ug miapil sa han-ay sa hukbo. Sukda ang imong kaugalingon matag adlaw, aron ang kainit sa imong kalag dili mapabugnaw bisan sa unsang papel nga imong gihuptan, ni sa kadasig nga misiga sa sulod nimo sa sinugdanan sa imong paningkamot. Ug walay hunong nga itas ang imong tingog sa taliwala sa kampo militar, pagdasig ug pag-awhag sa mga anak niining yuta ngadto sa kaisog, samtang ipakita sa kampo sa kaaway nga nagpabilin kang matin-aw ang hunahuna. Sa samang higayon, tawga ang Dios uban sa pagsalig, hulo-huloa sa atubangan sa Iyang kaayo, paghilak ug paningkamoti hangtod nga Ipadala Niya kanimo ang usa ka Tabang. Ug unya dili na ikaw mapildi.

213. *Ang ikatulong taktika sa pakiggubat sa kaaway.* – Sa diha nga makita sa kaaway ang kusog nga nadawat sa usa ka tawo gikan sa Dios pinaagi sa iyang kadasig ug matinud-anong pagtawag kaniya, naningkamot siya sa pagpangita og paagi aron palayason ang Anghel nga nagtabang kaniya, – mao ang, naningkamot siya sa pagpukaw sa mga hunahuna sa garbo sa sulod niya, aron hunahunaon niya nga ang tanan niyang kusog nagasalig sa iyang kaugalingong gahum, ug nga siya mismo, pinaagi sa iyang kaugalingong kusog, nagpanalipod sa iyang kaugalingon gikan sa iyang kaatbang ug sa iyang manlupig. Ang bisan kinsa nga motuo sa ingon nga mga hunahuna, nga gipangtanum sa kaaway, mawala ang tabang sa Diyos kaniya – ug mahulog siya sa kamot sa kaaway. Apan ang bisan kinsa nga dili mosugot niining mga sugyot, kondili magpabilin nga hugot sa paghinumdom sa Usa nga motabang kaniya, ug dili gayud mohunong sa pag-atod sa mata sa iyang kasingkasing paingon sa langit; batok sa ingon nga tawo ang kaaway maghimo og bag-ong mga pamaagi sa pakig-away.

214. *Ang ika-upat nga taktika sa pakiggubat sa kaaway* mao ang pagsugod sa pagpugos sa usa ka tawo pinaagi sa iyang natural nga mga panginahanglan (labi na ang panginahanglan sa asawa ug sa mga paagi sa pagpanginabuhì). (Mahitungod sa asawa.) Bisan pa nga dili niya mapugos ang usa ka tawo sa pagbuhat sa ingon nga buhat, tungod kay ang tawo protektado sa kahilom ug ang iyang puy-anan layo sa mga kahigayunan ug hinungdan sa sala, naningkamot gihapon siya nga ipabati sa hunahuna sa mga asketa nga kini usa ka hulagway, ug naningkamot nga itanom kanila ang bakak nga mga damgo ubos sa tabon sa kamatuoran. Labaw pa, aron ilang pangandoyon ang ilang gipangandoy, iyang gipukaw ang ilang mga tinguha ug gihagit sila nga magpuyo sa makauwaw nga mga hunahuna, mouyon niini, ug himuon silang mananapas niini. Kay nahibalo ang kaaway nga alang sa asketiko, ang kadaugan ug pagdaug batok kaniya dala sa iyang kaugalingong hunahuna ug matuman kini sa usa ka mubo nga gutlo – sa diha nga ang usa ka hunahuna mobalhin gikan sa iyang puwesto ug moubos gikan sa kahitas-an ngadto sa yuta, ug sa diha nga ang iyang kabubut-on mosugot bisan sa usa ka gutlo, – sama sa nahitabo sa kadaghanan sa dihang nangandoy sila sa kaanyag sa babaye. Apan kon usa o duha ka lakang na lang sila ang layo sa kalibutan, kanunay nga magdala gayud ang kaaway og mga babaye ngadto kanila. Pinaagi niini ug sa susamang mga paagi, usahay makab-ot sa kaaway ang bentaha batok sa mga walay pag-amping ug sa kadtong dili lig-on ang kasingkasing. Apan ang uban mas kusgan kaysa niining mga tukso ug, gitabangan sa grasya sa Dios, napildi nila ang kaaway ug ang iyang mga limbong. (Mahitungod sa ikaduhang tukso). Ang kaaway usab kanunay nga nagpahinabo nga makakita sila, sa ilang mga damgo, og bulawan, bililhon nga mga butang ug uban pang mga bahandi; ug usahay gipakita gayud niya kini kanila sa paglaum nga, tingali, malampuson siya sa pagpahunong sa usa kanila sa ilang pag-uswag pinaagi sa ingon nga mga panan-awon, ug madani sila sa usa sa iyang mga bitag ug lambong. Gitugotan kini aron masulayan kon, sa dihang kuhaon kining mga butanga atol sa ilang kinabuhì nga pag-inusara, taliwala sa ilang kakabus ug pagka-imol, tinuod ba gyud silang mahigugma sa Dios; ug kon atubangon sila niini, naningkamot ba sila, tungod sa gugma sa Dios, balewalaon kini, ug, samtang gitintal niini, dili tugotan nga kini makadaug, nga nagtan-aw niini nga walay bili kon itandi sa gugma sa Dios. Ang tinuod nga mga asketa dili mosurender, ug sa dihang masulay sila, makita silang naputli, sama sa bulawan sa pugon; samtang ang mga walay pag-amping ug ang mga huyang mapildi bisan sa labing gamay nga kalisud sa panahon sa kakabus ug mobalik sila, ug biyaan ang ilang paningkamot sa pag-asceta.

215. Sa diha nga masabtan sa bisan kinsa ang iyang kaugalingong kahuyang ug tinuod gayud kini mabati, dali dayon niyang pukawon ang iyang kalag gikan sa katamaran ug mag-andam sa pag-amping. Apan walay bisan kinsa ang makabati sa iyang kaugalingong kahuyang gawas kon tugutan nga makaabot kaniya ang bisan gamay nga tukso—bisan sa lawas o sa espiritu—ug siya pagaluwason gikan niini. Kay unya makita niya nga walay pulos ang iyang kaugalingong paningkamot ug mga lakang – makita niya nga ang iyang pag-amping, pagpugong sa kaugalingon, ug mga panalipod sa iyang kalag, diin siya naglaum nga makakaplag og kaluwasan, wala gyud'y pulos, ug nga ang kaluwasan miabot gawas sa tanan niini. Gikan niini makab-ot niya ang kasiguruhan nga siya mismo walay pulos, ug nga ang tabang sa Diyos ra gayud ang makaluwas. Ang bisan kinsa nga nakamatikod nga nanginahanglan siya sa tabang sa Dios maghalad og daghang pag-ampo. Ug sa diha nga padaghanon nila kining mga pag-ampo, maanaa usab pagpaubos ang ilang kasingkasing. Kay bisan kinsa ang mag-ampo ug mangayo dili gyud makalikay sa pagpaubos. '*Ang usa ka mapikas ug mapungot nga kasingkasing, O Dios, dili Nimo pagatamakan*' (Salmo 50:19). Sa diha nga moubos ang usa ka tawo sa iyang kaugalingon, dayon dayon makapalibot kaniya ang kalooy sa Dios. Ug unya mabati sa kasingkasing ang langitnong tabang ug makakaplag kini sulod sa kaugalingon og usa ka kusog sa pagsalig (sa Dios). Ug sa diha nga mabati sa usa ka tawo nga tinuod gayud nga nagasuporta kaniya ang tabang sa Dios, unya ang iyang

kasingkasing mapuno gayud sa pagtuo. Gikan niini, nasabtan niya nga ang pag-ampo usa ka dalangpanan alang sa mga nangayo og tabang, usa ka tinubdan sa kaluwasan, usa ka bahandi sa paglaum, usa ka pantalan nga nagluwas gikan sa kagubot, usa ka suporta sa mga maluya, usa ka dalangpanan sa panahon sa tukso, usa ka taming sa kaluwasan sa pakig-away, usa ka hait nga pana batok sa mga kaaway – ug gipadayag kaniya nga ang tibuok kadaghanan sa espirituhanong mga panalangin mahimong maabot niya pinaagi sa pag-ampo. Gikan niini, nagsugod siya sa paglipay sa pag-ampo sa pagtuo; dili na siya nag-ampo uban sa kapoy ug kakapoy, kondili uban sa tibuok kasingkasing nga kalipay ug katingala, nga walay hunong nga nagpadayag sa pagpasalamat, samtang nagluhod sa dili mabilang ka beses.

216. Giduso sa dakong tinguha alang sa tabang sa Dios, ang usa ka tawo moduol sa Dios samtang nagpabilin sa pag-ampo. Apan sa kadako nga moduol siya sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingong tinguha, ingon usab moduol ang Dios kaniya uban sa Iyang mga gasa, ug dili Niya pugngan ang grasya kaniya tungod sa iyang dakong pagpaubos. Usahay, bisan pa, ang mapinanggaon nga Dios mopugong sa mga gasa sa grasya gikan kaniya, aron kini magsilbing hinungdan aron siya mosuod sa Dios, ug aron, tungod sa iyang kaugalingong panginahanglan, ang usa ka tawo magpabilin nga kanunay sa atubangan sa Dios, andam sa paghatag sa mga butang nga alang sa iyang kaayohan. Ang Dios motubag dayon sa pipila ka mga hangyo—ilabi na, kadtong nga kung wala niini walay bisan kinsa ang makaluwas—samtang naglangan Siya sa pagtubag sa uban. Sa pipila ka mga kahimtang, Iyang gipugngan ug gipalayas ang nagdilaab nga gahum sa kaaway gikan kaniya, samtang sa uban Iya siyang gitugotan nga mahulog sa tukso, aron kini nga pagsulay mahimong hinungdan nga siya mosuod sa Dios – ug aron siya makat-on nga mapalig-on sa tukso, ug, nga adunay sa iyang atubangan ang ebidensya sa iyang kaugalingong kahuyang, siya unta mas mapalig-on sa pagka-mapainubsanon. Kay ang matarong nga wala mailhi ang iyang kaugalingong kahuyang, ang iyang mga buhat mura'g naa sa tumoy sa labaha – ug dili na siya layo sa pagkahulog ug sa makaguba nga leon sa garbo. Ang wala mailhi ang iyang kaugalingong kahuyang kulang sa pagpaubos; ug ang kulang niini wala pa makab-ot ang pagkahingpit; ug ang wala pa makab-ot niini kanunay nga nagpuyo sa kahadlok; kay ang iyang siyudad wala man gitukod sa haligi nga puthaw ug sa ganghaan nga bronse, mao ang pagpaubos. Kung walay pagpaubos, ang buhat sa usa ka tawo (ang gipangita) dili mahimong hingpit, ug ang selyo sa Espiritu wala pa maila sa makasulatan sa iyang kagawasan – hangtod niadto nagpabilin siya nga ulipon, ug ang iyang buhat dili gawas sa kahadlok.

217. Busa, ang Ginoo nagbibilin sa Iyang mga balaan og mga hinungdan sa pagpaubos ug usa ka mapungot nga kasingkasing sa mainitong pag-ampo, aron ang mga nagahigugma kaniya makaduol kaniya pinaagi sa pagpaubos. Ug Kanunay Niya silang gihadlok pinaagi sa mga pagbati sa ilang kinaiyahan ug sa mga hilig sa makauwaw ug hugaw nga mga hunahuna; kanunay pinaagi sa mga pasipala, insulto ug pang-uyab gikan sa mga tawo; usahay pinaagi sa mga sakit sa lawas ug mga kasakit; sa ubang panahon, pinaagi sa kakabus ug kakulang sa batakang panginahanglan, o pinaagi sa pag-antos sa grabeng kahadlok, pagbiya, hayag nga pag-atake sa yawa, ug lain-laing makalilisang nga mga panghitabo. Ug ang tanan niini aron sila adunay rason sa pagpaubos ug aron dili sila mahulog sa katulogon sa katamaran.

218. Sa dihang mahitabo nga ang imong kalag mapuno sa kangitngit sa sulod, ug sama sa mga sinag sa adlaw nga natabonan sa yuta sa usa ka panganod sa mga panganod, ang imong kalag gipahawa sa espirituhanong paglipay sa pipila ka panahon, ug ang kahayag sa grasya sa sulod nimong nangalipong, tungod sa panganod sa mga pagbati nga nagtabon sa imong kalag, ug tungod kay ang gahum nga nagahatag kalipay sa sulod nimong medyo mikunhod, ug usa ka dili kasagaran nga kasubo mitabon sa imong hunahuna; ayaw kabalaka sa maong hunahuna, kondili magpailob ka – basaha ang mga sinulat sa mga magtutudlo, pugosi ang imong kaugalingon sa pag-ampo – ug hulata ang tabang. Moabot kini sa dili madugay, bisan pa wala nimo mabantayi. Kay sama sa nawong sa yuta nga napadayag sa sinag sa adlaw gikan sa kangitngit sa hangin nga naglibot sa yuta, ingon usab ang pag-ampo makapawala ug makapakatibulaag sa mga panganod sa pagbati sulod sa kalag, ug makapahayag sa hunahuna sa kahayag sa kalipay ug paglipay.

219. Hangtud nga makaabot ka sa gingharian sa mga luha, ang imong sulod nga kaugalingon nag-alagad pa sa kalibutan – sa ato pa, nagkinabuhi ka pa sa kalibutanong paagi, ug nagbuhat ka pa sa buhat sa Dios pinaagi sa imong gawasong kaugalingon, samtang ang imong sulod nga kaugalingon nagpabilin nga walay bunga; kay ang bunga niini magsugod sa mga luha. Sa diha nga makaabot ka sa gingharian sa mga luha, hibaloa nga ang imong hunahuna nakagawas na gikan sa bilanggoan niining kalibutan, nakatindog na sa dalan sa bag-ong kapanahonan, ug nagsugod na sa pagginhawa sa humot sa katingalahang bag-ong hangin. Nagsugod ang pag-agos sa mga luha tungod kay hapit na ang pagkahimugso sa espirituhanong bata. Ang

Grasya, ang Inahan sa tanan, misteryosong naghandum nga ipadayag ang Balaang Hulagway ngadto sa kahayag sa umaabot nga kapanahonan. Apan kining matang sa paghilak dili pareho sa kana nga mahitabo usahay-usahay taliwala sa mga nagpraktis og kahilom (usahay sa panahon sa pagpamalandong, usahay sa pagbasa, usahay sa pag-ampo). Dili ko naghisgot niining matang sa *paghilak*, kondili sa kana nga nagpadayon nga *walay hunong, adlaw ug gabii*. Ang mga mata sa usa ka tawo nga nakaabot niini nga kahintang susama sa usa ka tinubdan sa tubig *sulod sa duha ka tuig o labaw pa*, ug unya mapahilum ang iyang mga hunahuna. Ug sa paghinay sa hunahuna, kutob sa gitugotan sa kinaiyahan, mosulod ang *usa ka tawo sa 'pahulay'* nga gihisgutan ni San Pablo (Heb. 4:3). Ug pinaagi niining malinawon nga pahulay, magsugod ang hunahuna sa *pagpamalandong sa mga misteryo*. Unya ang Espiritu Santo magsugod sa pagpadayag kaniya sa mga butang sa langit – ug ang *Dios magpuyo sa sulod* niya, ug ipamunga kaniya ang bunga sa Espiritu. Apan paminawa pa: sa diha nga mosulod ka sa kahintang sa pagpahunong sa hunahuna, usa ka pagbaha sa mga luha kuhaon gikan kanimo – ug ang mga luha moabut kanimo sa hustong sukod, ug sa husto nga panahon.

220. Aduna tulo ka hugna sa pag-uswag sa usa ka tawo: ang hugna sa mga bag-o pa nagsugod, ang tunga-tungang hugna, ug ang hugna sa hingpit. Ang mga naa sa *unang hugna*, bisan pa nga ang ilang panghunahuna hilig sa pagkamaayo, nabaliko gihapon sa ilang hunahuna tungod sa mga pagbati. Ang *ikaduhang hugna* usa ka tunga-tunga nga kahintang tali sa kahintang sa pagbati ug kahintang sa kawalay pagbati, diin pareho nga motumaw ang maayong hunahuna ug dautang hunahuna sa sulod sa usa ka tawo, ug nagpadayon sila sa pagpagawas sa kahayag ug kangitngit. Labaw pa, kon siya mihunong—bisan sa mubo nga panahon—sa kanunay nga pagbasa sa Balaang Kasulatan ug sa paghulma og mga banal nga hulagway sa hunahuna, samtang nag-amping sa mga butang sa gawas—nga mao ang gigikanan sa sulod nga paglikay—unya madani ang tawo ngadto sa mga kahuyang. Apan kon iyang ginapakaon ang iyang kadasig alang sa espirituhanon sa gihulagway nga paagi, – sa pagpangita, paningkamot, pagpadungag sa maayong hunahuna pinaagi sa pagbasa sa Kasulatan ug pagpugong niini nga dili maliso ngadto sa kahintang sa unod, mahigugmaong pagbantay sa iyang kalag, ug pagdikit sa Diyos uban sa paglahutay sa walay puas nga pag-ampo – unya sa katapusan ablihan sa Diyos ang Iyang pultahan alang kaniya, labi na tungod sa iyang pagpaubos; kay ang pagpadayag sa mga misteryo moabot sa mapainubuson sa kasingkasing (ug kini mao ang *ikatulong ranggo*).

221. Ang paglaum sa Dios gipangulohan sa paningkamot alang sa Dios ug sa singot nga mabubo sa trabaho. Kung nagtuo ka sa Dios, maayo ang imong gibuhat. Apan ang pagtuo nanginahanglan og buhat, ug ang paglaum sa Diyos mapadayag sa pag-antos alang sa kaayo. Nagtuo ka ba nga ang Diyos nag-atiman sa Iyang mga binuhat ug nga Siya labaw sa tanan? Busa, pasagdi nga kauban sa imong pagtuo ang angay nga mga buhat; unya paminawon ka sa Diyos. Ayaw pagsulay pagkupot sa hangin sa imong kamot, nga mao ang pagtuo nga walay buhat. Dili na katingad-an nga ang usa ka tawo, nga wala magbantay, makalakaw sa usa ka dalan diin adunay mabangis nga hayop, o mga mamamatay, o susamang butang; ug busa ang mapinanggaong pag-atiman sa Diyos nagluwas kaniya gikan sa kadaut, o nagpahinay sa pag-uswag sa biyahero sa pipila ka paagi hangtod nga ang mabangis nga hayop mibulag sa dalan, o nagpalihok kaniya nga moliko gikan sa dalan pinaagi sa usa ka panagtagbo. Usahay, adunay dautang bitin nga natulog sa dalan nga dili makita; apan ang Dios, nga dili gustong ipahimutang ang tawo sa maong pagsulay, mopahimo sa bitin nga kalit nga mosirit – kini mubangon gikan sa iyang puwesto ug molakaw sa unahan sa biyahero, nga sa diha nga makakita niini, mag-amping ug maluwas. Kasagaran mahitabo nga usa ka balay, o pader, o bato ang mahulog – samtang naay naglingkod didto – ug ang Dios, sa Iyang gugma alang sa katawhan, mosugo sa usa ka Anghel nga pugngan ang nahulog nga butang hangtod nga ang mga naglingkod didto mibiya na o gitawag na palayo; ug sa diha nga mibiya na sila, Iya dayon tugotan nga mahulog ang nahulog nga butang. Tanan niini ug uban pa mao ang buhat sa kinatibuk-ang ug unibersal nga Pag-atiman sa Dios; apan ang mga matarong adunay espesyal ug kanunay nga pag-atiman ibabaw kanila. Gisugo sa Dios ang uban nga mga tawo nga dumalahan ang ilang mga buluhaton sa matarong, ug, ilawom sa pagdumala sa Dios, gamiton ang ilang kaugalingong kinaadman; apan ang matarong nga tawo, imbis nga kinaadman, nakab-ot ang pagtuo, nga pinaagi niini wala siyay ikahadlok, kondili *'naglakaw nga walay kahadlok sama sa leon'* (Hulagway 28:1). Ug ingon nga ang iyang kanunay nga pag-amping gipahinungod sa Dios, ingon usab ang Dios nagaingon mahitungod kaniya: *'Aniay Ako uban kaniya sa iyang kasakit; luwason ko siya ug hatagan ko siya og dungog; pun-on ko siya sa taas nga kinabuhi ug ipakita ko kaniya ang akong kaluwasan'* (Salmo 90:15–16). Ang usa nga maluya ug tapulan sa iyang buhat dili makabaton og ingon nga paglaum. Apan bisan kinsa nga nagpabilin uban sa Dios sa tanang butang, nagaduol kaniya pinaagi sa pagkamabuotan sa iyang mga buhat, ug walay hunong nga nagtutok sa grasya sa

Dios ang mata sa iyang kasingkasing; ang ingon ana makasulti mahitungod sa iyang kaugalingon sa sama nga paagi nga gisulti sa balaan nga David: *'Naluya ang akong mga mata, kay gibutang ko ang akong paglaum sa akong Dios'* (Salmo 68:4).

222. Sa diha nga mangita kita nga makalingkawas gikan sa kalibutan, walay bisan unsa nga makabulag kanato niini nga hingpit, makapatay sa atong mga pagka-ugalingon sulod kanato, ug makapabuhi kanato sa espirituhanong kinabuhi sama sa paghilak ug sa tinuod, hinun-anon nga kasubo. Apan sa samang paagi, walay bisan unsa nga naghimo kanato nga kauban sa kalibutan, ni nagpalayo kanato kaayo gikan sa mga bahandi sa Kaalam ug sa kahibalo sa mga misteryo sa Dios, sama sa kawalay seryoso ug, sa atong kagawasan sa paglihok, ang paglupad sa atong mga hunahuna. – Ug kini mao ang buhat sa wayward nga demonyo. Busa, ako kamoa hangyoon uban sa gugma nga mag-amping kamo batok sa dautang buot sa kaaway, aron dili niya, pinaagi sa walay pulos nga pakig-istorya, pabugnawon ang kadasig sa inyong gugma kang Kristo sa inyong kalag—Siya nga, alang kaninyo, natilawan ang apdo sa krus—ug aron ang kaaway, imbis niining matam-is nga pag-ehersisyo ug kaisog sa atubangan sa Dios, dili pun-on ang imong kalag sa daghang damgo samtang nagmata ka, ni, samtang natulog ka, madani kini sa walay pulos nga mga panan-awon, nga ang baho niini dili gani ikasustem sa mga Anghel. Pugos ang imong kaugalingon sa pag-alig sa pagka-mapainubsanon ni Cristo, aron ang kalayo nga gisiga Niya sa sulod nimo mas sayo nga mosiga— —nga mao ang makapahugno sa tanang lihok sa kalibutan, mga lihok nga mamamatay sa bag-ong tawo ug makahugaw sa mga patyo sa Balaan ug Makagagahum nga Ginoo. Kay nagasugot ko nga mosulti, uban ni San Pablo, nga kita mao ang Templo sa Dios (1 Cor. 3:16). Busa, sama sa pagka-putli sa Dios mismo, limpyoha nato ang Iyang templo, aron Iyang gustong puy-an kini. Ug ingon nga Siya mismo Balaan, atong balaan ang Iyang templo; atong palamutihan kini sa matag maayong ug dungganong buhat, ug pahunotan kini sa humot sa kalinaw sa kabubut-on sa Dios, pinaagi sa putli ug tinuoray nga pag-ampo. Unya ang panganod sa Iyang himaya motabon sa kalag, ug ang kahayag sa Iyang kadungganan mosidlak sulod sa kasingkasing.

223. Ang tawo nga nabisi sa daghang kabalaka dili makahilom; kay ang kadaghan sa mga buluhaton nagkawasa sa iyang kahilom ug kalinaw, bisan pa man kung dili niya kini gusto. Kinahanglan ipahimutang sa usa ka monghe ang iyang kaugalingon sa atubangan sa nawong sa Dios ug kanunay nga itutok ang iyang panan-aw ngadto sa Dios, kon tinuod gayud niyang gusto nga bantayan ang iyang hunahuna, aron mapugngan ang mga langyaw nga pagdani nga mosulod niini, ug, sa kahilom sa iyang mga hunahuna, masuta kung unsay mosulod ug unsay mobiya. Ayaw pagpangita og kahayag sa sulod sa imong kalag, ni kahilom ug kalinaw, samtang ang imong mga pagbati walay pagpugong, gawas kon ikaw walay kabalaka. Kung walay walay hunong nga pag-ampo, imposible nga moduol sa Dios. Labaw pa, human sa paningkamot sa pag-ampo, ang pagdugang og bag-ong kabalaka sa hunahuna mosangpot sa pagkawalay-pundok sa mga hunahuna. Ang mga luha, ang paghampak sa dughan atol sa pag-ampo, ug ang mainitong kadasig sa pagpadayon sa pag-ampo nagpukaw sa kasingkasing sa kadasig sa katam-is sa mga luha, ug ang kasingkasing mosaka ngadto sa Dios uban ang angayng pagdayeg nga kalipay, nga nagasinggit: *'Nagkagutom ang akong kalag kanimo, O Dios, ang gamhanan ug buhing Dios: kanus-a pa man ako moanha ug magpakita sa imong atubangan?'* (Salmo 41:3). – Ang bisan kinsa nga nakatilaw niining bino ug unya gipugngan niini, hingpit nga nakahibalo sa malisud nga kahimtang nga iyang nahibilin, ug unsa ang gikuha gikan kaniya tungod sa iyang katapulan.

224. Unsa ka makadaot ang mga pakigkita sa mga tawo ug pakighinabi kanila alang sa mga nagpuyo sa kahilom! – Sama sa kusog nga ulan sa yelo, nga kalit nga mopanaug sa bunga sa mga kahoy, mopukan ug mopapas niini, ingon usab ang pakigkita sa mga tawo, bisan pa mubo lang, mopukan sa mga bulak sa pagkamaayo, nga bag-o pa lang namulak ug nagpahimutang sa punoan sa kalag, nga gitamnan sa daplin sa sapa sa tubig sa paghinulsol (Salmo 1:3). Sama sa bug-at nga hamog-yelo, nga nagtabon sa mga dahon nga bag-o pa lang miturok gikan sa yuta, gisunog kini, ingon usab ang pakigkita sa mga tawo gisunog ang gamot sa hunahuna, nga nagsugod na sa pagtubo sa bukilid sa pagkamaayo. Sama sa usa ka mahimayaon ug dungog nga tawo, kon siya malangoy, malimtan niya ang iyang pagkamahimayaon ug ipahimulos siya tungod sa katingalahang hunahuna nga dala sa bino, ingon usab ang pagkamatinahuron sa kalag masamok sa pagtan-aw sa mga tawo ug pakig-istorya kanila: – ang usa ka tawo makalimot sa iyang pag-amping; ang determinasyon sa iyang kabubut-on mapapas sa iyang hunahuna, ug ang basihan sa usa ka dayegong paagi sa kinabuhi mapukan.

225. Ayaw hunahunaa, O tawo, nga adunay bisan unsang praktis sa monastikong kinabuhi nga mas importante pa kaysa pagbantay sa gabii. Pinaagi niini, kon ang asketiko dili malipat sa mga butang sa lawas o sa kabalaka sa mga butang nga malabay, ang iyang hunahuna, sa dili madugay, mosaka pataas sama sa

paglupad sa pako ug mosaka ngadto sa kalipay sa Dios. Kung ang usa ka monghe magpabilin sa pagbantay sa hunahuna uban sa pag-amping, makita nimo siya nga daw dili siya gikan sa unod. Dili posible nga ang mga naggahin sa tibuok nilang kinabuhi niining paningkamot biyaan sa Dios nga walay bisan unsang gasa alang sa ilang pagkamapamalandong, pagkabantay sa ilang kasingkasing, ug pagbantay nga pagbalhin sa ilang hunahuna ngadto Kaniya. Ang kalag nga naningkamot nga magpabilin nga mapagmatngon adunay mga mata sa mga Kerubin, aron kini walay hunong nga makapataas sa panan-aw ug makamatngon sa langitnong talan-awon.

226. Ang nagpili niining diyosnong paningkamot kinahanglan magbantay sa iyang kaugalingon sa tanang paagi sa adlaw batok sa kagubot sa panagtigom sa mga tawo ug batok sa kabalaka sa mga butang sa kalibutan; kay kon dili, iyang masinati ang kalisod sa pagpugong sa pagkatulog apan wala'y madawat nga bunga niini; kay sa ingon ana nga kahimtang, imposible nga ang hunahuna makapartisipar sa husto sa pag-awit sa mga salmo ug pag-ampo. Apan kon ang usa ka tawo, imbis nga malibog sa mga kabalaka sa kalibutan sa adlaw, magahin sa pagbasa sa Balaang Kasulatan—nga nagpalig-on sa hunahuna, labi nang nagatagana sa pag-ampo, ug nagtabang sa pagbantay nga suod kaayo sa pag-ampo— unya niining pagbasa makit-an ang usa ka giya sa husto nga dalan, makit-an ang mao nga binhi sa tanang-nagapabaskog nga pagpanumdom nga puno sa pag-ampo, nga nagpugong sa hunahuna sa paglayas ug walay hunong nga nagtamnan sa paghinumdom sa Dios sa kalag.

227. Ang kanunay nga kahilom, kauban ang pagbasa, pagkaon nga katamtaman ug pagbantay, dali nga makapukaw sa hunahuna sa katingala, basta walay hinungdan nga makabuak sa kahilom. Ang mga hunahuna nga motumaw sa mga hilom, sa ilang kaugalingon ug walay tinuyo nga paningkamot, naghimo sa duha ka mata, uban sa mga luha nga nag-agos gikan niini ug ang kadaghan niini naglab-as sa mga aping, nga susama sa usa ka batyismoan.

228. Hangtud nga tinuod nga gikaligtaan sa usa ka tawo gikan sa kasingkasing ang mga hinungdan sa sala, dili siya makagawas sa kalipay nga gihimo sa gahum sa sala. Kini ang labing pait nga pakigbisog (batok sa kalipay sa sala), nga dili mosugot bisan pa sa pag-agas sa dugo. Niini, masulay ang kagawasan sa usa ka tawo sa pagkahiusa (ug pagka-eksklusibo) sa iyang gugma alang sa pagkamaayo. Niining pakigbisog anaa ang gahum sa sala, pinaagi niini kasagaran itambog sa kaaway ang mga kalag sa mga putli ngadto sa kalibog, pagpugos kanila nga masinati ang wala gyud nila gidawat sulod sa ilang kaugalingon. Ug kini mao ang panahon sa usa ka pakigbisog nga dili makita, nga nagpamatuod nga labi ka lisod kon kini nga gubat, pinaagi sa naandan nga batasan, makab-ot og dakong gahum ibabaw sa mga tawo nga naghatag na sa ilang kaugalingon sa kapildihan pinaagi sa pag-uyon sa ilang kaugalingong mga hunahuna.

229. Paglikay sa katamaran; kay niini nagbarug ang sigurado nga kamatayon – ug kung wala kini, imposible nga mahulog kita sa kamot sa mga nangita sa pagkaulipon kanato. Niadtong adlaw, ang Dios dili kita pagahukman tungod sa atong mga salmo, ni tungod sa atong pagpasagad sa pag-ampo, kondili tungod sa kamatuoran nga pinaagi niining pagpasagdi nagahatag kita og agianan sa mga demonyo. Ug sa diha nga makakaplag sila og lugar para sa ilang kaugalingon, mosulod sila ug isirado ang mga pultahan sa atong mga mata, unya ipahamtang nila kanato, sa labing makapahugno nga paagi, kana nga nagpadayag kanato sa paghukom sa Dios ug sa labing grabeng silot. Ang pagsunod niini (ang pag-awit sa mga salmo ug pag-ampo) sulod sa selda gitukod sa mga maalamon, sa espiritu sa pagpadayag, alang sa pagpanalipod sa atong kinabuhi; apan ang mga walay kahibalo nagtan-aw sa pagpasagad niini ingon nga dili kaayo importante. Tungod kay wala nila tagda ang kadaut nga resulta niini, ang sinugdanan ug tunga sa ilang agianan gipakita sa walay kahibalo nga kagawasan, nga mao ang inahan sa mga pagbati.

230. Dili nato masiguro nga wala kitay hinungdan sa mga pagbati; busa, gitintal kita bisan pa sa atong kabubut-on. Wala nato gipangandoy ang mga sala para sa atong kaugalingon – apan mahitabo nga dawaton nato uban sa kalipay ang mga hinungdan nga magdala kanato niini; ug unya kining mga hinungdan mahimong rason sa mga epekto sa mga sala. Ang bisan kinsa nga mahigugma sa mga okasyon sa pagbati, sa dili niya mabantayi, mahimong ulipon niini. Ang bisan kinsa nga nagdumot sa iyang mga sala mohunong sa pagpakasala; ug ang bisan kinsa nga mosugid niini makadawat og pasaylo. Dili mahimo, bisan pa, alang sa usa ka tawo nga biyaan ang usa ka makasasala nga batasan gawas kung una siyang makabaton og pagdumot sa sala, ug dili mahimo nga makadawat og pasaylo sa wala pa mosugid sa iyang mga kalapasan.

231. Hangtud nga ang usa ka tawo nagpuyo sulod sa iyang kaugalingon sa hilo sa kalipay sa iyang mga sala, bisan unsa pa ang iyang buhaton, husto kini kaniya. Ug sa diha nga ang kinaiyahan molapas sa husto nga han-ay, wala nay kalainan kung hubog ba kini sa bino o sa kahilambigit: kay pareho silang magdala sa

usa ka tawo palayo sa iyang karon nga kahintang – ug pareho silang magmugna sa samang kagubot sa lawas; bisan pa lahi ang paagi, pareho ra ang resulta.

232. Kung ikaw nag-inusara sa imong selda ug wala pa nimo makab-ot ang gahum sa tinuod nga kontemplasyon, kanunay nga pagpanudlo sa imong kaugalingon sa pagbasa sa mga troparia ug kathismas, pagpamalandong sa kamatayon ug paglaum sa umaabot. Kining tanan nagpunting sa hunahuna sa usa ka punto ug nagpugong niini sa paglibot-libot hangtod moabot ang tinuod nga kontemplasyon; kay ang gahum sa espiritu mas gamhanan kaysa mga pagbati. Sa paglaum sa umaabot, pahimulosan ang imong kaugalingon sa paghinumdom sa Dios; paningkamoti nga masabtan pag-ayo ang kahulugan sa mga troparia, ug pag-amping sa tanang butang sa gawas nga makapukaw sa imong mga tinguha; ug sa samang higayon, pag-amping bisan sa gagmay nga mga butang nga imong ginabuhat sa imong selda. Susihon nimo ang imong mga hunahuna, ug pag-ampo aron makabaton ka og pag-ila sa tanan nimong lihok: gikan niini mosugod ang pag-awas sa kalipay ngadto kanimo; ug unya makakaplag ka og mga kasubo nga mas tam-is pa kay sa dugos.

233. Walay makadaog sa mga pagbati gawas sa pinaagi sa makita ug matandog nga mga hiyas; ug walay makadaog sa paglibot-libot sa hunahuna gawas sa pinaagi sa pagtuon sa espirituhanong kahibalo. Ang atong hunahuna dali ra mausab-usab, ug kon kini dili mapugngan sa pipila ka porma sa pagpamalandong, kini dili gyud mohunong sa paglibot-libot. Ug kung walay pagkahingpit sa mga hiyas nga gihisgutan sa ibabaw, imposible nga makab-ot kining kahintang sa pagpreserba; kay kung dili mapildi sa usa ka tawo ang iyang mga kaaway, walay kalinaw. Ang mga pagbati nagbarug isip babag sa tinago nga mga hiyas sa kalag; ug kung dili kini unang mapugngan sa mga panlabang hiyas, magpabilin nga natago sa luyo niini ang sulod nga mga hiyas.

234. Ang gugma sa Diyos natural nga mainit, ug kung kini molabaw sa usa ka tawo nga walay sukod, pun-on niini ang kalag sa dakong kalipay. Sa usa nga nakasinati niini nga gugma, makita ang usa ka katingalahang pagbag-o: ang iyang nawong mahimong masidlak ug malipayon, ug ang iyang lawas mapainit; ang kahadlok ug kaulaw mobiya kaniya; gitan-aw niya ang makalilisang nga kamatayon ingon kalipay; ang paghunahuna sa iyang huna-huna dili magtugot og bisan unsang pagsamok sa iyang mga hunahuna bahin sa langitnong butang; dili niya mabati ang mga paglihok nga gipahinabo sa gawasnong mga butang, kay bisan pa man og buhat siya og usa ka butang, wala gyud siya makahibalo niini – tungod kay ang iyang huna-huna misaka sa pagkontemplar, ug ang iyang mga hunahuna kanunay, ingon pa man, nakig-istorya sa usa ka tawo. Ang mga Apostoles ug mga martir kaniadto napuno niining espirituhanong ekstasi. Ang uban miabyahe sa kalibutan, nagpaningkamot ug nag-antos sa mga pang-insulto, samtang ang uban, sa atubangan sa makalilisang nga pag-antos, wala mapukan sa kadasig, kondili gisukol kini nila nga maisugon. – Ang uban, sa samang higayon, nangalibang sa mga disyerto, kabukiran ug langob – ug sa ilang kagubot, sila ang labing han-ay; giisip sila nga buang, apan sila ang labing maalamon sa tanan.

235. Ang ascesis mao ang inahan sa pagkabalaan; gikan niini naggikan ang unang kasinatian sa mga misteryo ni Kristo – nga gitawag nga unang hugna sa espirituhanong kahibalo. Ang hugaw nga kalag dili mosulod sa putli nga gingharian, ni makig-uban sa mga espiritu sa mga Santo. Pahimungti ang hiyas sa imong pagkaputli pinaagi sa mga luha, pagpuasa ug hilom nga pag-inusara. Mas maayo ang gamay nga kasubo alang sa Dios kaysa sa dakong buhat nga gihimo nga walay kasubo. Ang gibuhay nga walay paningkamot—mao kana ang paagi sa mga tawo sa kalibutan nga nagpraktis sa pagpanamastamas sa gawas, samtang wala'y nakuha sa sulod nila. Apan paningkamoti ang sulod nimo, ug pag-antos alang kang Kristo, aron ikaw mahimong takus nga makig-ambit sa himaya ni Kristo. Dili pagahimayaon ang hunahuna uban ni Jesus gawas kung ang lawas mag-antos alang kang Kristo.

236. Aduna'y duha ka paagi aron mosaka sa krus: ang usa mao ang pagpakrusipikar sa lawas, ug ang usa pa mao ang pagsaka ngadto sa pagkontemplasyon; ang una resulta sa kagawasan gikan sa mga pagbati, samtang ang ikaduha resulta sa kaepektibo sa mga buhat sa espiritu. Dili mapailalom ang hunahuna gawas kon ang lawas mosugot niini. Ang gingharian sa hunahuna mao ang paglapas sa lawas: ug ang hunahuna dili mosugot sa Dios gawas kon ang kagawasan ipailalom sa rason. Ang bisan kinsa nga magpailalom sa Dios hapit na nga ang tanan mopailalom kaniya.

237. Ang basihan sa tanan nga maayo, ang pagbalik sa kalag gikan sa pagka-bihag sa kaaway, ang dalan padulong sa kahayag ug kinabuhi—ang tanan niini anaa sa mosunod nga duha ka praktis: ang paghiusa sa kaugalingon ug ang pag-ayuno sa tanang panahon; nga mao ang, sa maalamon ug matinahuron nga paagi, himuon nga lagda ang pag-abstinir sa pagkaon, ang pagpabilin sa usa ka lugar nga dili mobiya, ug ang kanunay nga pagpamalandong sa Dios. Busa ang pagpailawom sa mga pagbati, ang pagkamapamalandong sa

hunahuna, ang pagpugong sa mabangis nga mga pagbati nga mosidlak sa lawas, ang hayag nga lihoc sa hunahuna, ang pagkamaunongon sa mga buhat nga may hiyas, ang mga luha ug ang paghinumdom sa kamatayon, ang putli nga pagkamakabalaan, layo sa tanang pantasya ug makapahagit nga hunahuna; sa mubo, busa ang kagawasan sa tinuod nga tawo, espirituhanong kalipay ug pagkabanhaw uban ni Kristo sa Gingharian. Busa, kinsa man ang mosalikway niining duha ka paagi, hibaloa niya nga dili lang siya makadaot sa iyang kaugalingon sa tanan nga gisulti sa ibabaw, apan iyang huyangon usab ang mismong pundasyon sa tanang hiyas – ug mahulog siya sa mosunod nga duha ka dautang buhat, nga supak sa miuna: mao ang karniyal nga pag-usik-usik ug walay-hiya nga pagkaon og sobra. Kini mao ang tinuod nga sinugdanan sa supak sa gisulti – ug kini naghatag og luna sa kalag alang sa tanang mga pagbati.

238. Ang kaaway, nga nakahibalo sa mga panahon sa atong natural nga panginahanglan, nga nag-awhag sa kinaiyahan nga matuman kini—nga nakahibalo nga gikan sa paglibot-libot sa mga mata ug sa pagkapuno sa tiyan, ang hunahuna mapuno sa kalibog, naningkamot, sa maong mga panahon gayud, nga dasigon kita sa pagpadaghan sa atong natural nga mga panginahanglan ug sa pagtanum sa atong hunahuna og mga hulagway sa limbongong mga paghunahuna, aron ang mga pagbati, sa usa ka mas grabe nga pakigbisog, makadaug batok sa kinaiyahan, ug ang tawo malunod sa sala. Busa, sama sa pagbantay sa kaaway sa ingon nga mga panahon, kita usab, labi na gayud karon, kinahanglan magmatngon, ug dili tugotan ang atong kaugalingon nga padalagan ang kabubut-on sa gisugyot nga mga hunahuna, ni motugot sa kadaugan sa kahakog, ug labi na gayud, dili molihok gikan sa atong kahilom ni moadto sa bisan asa nga kombinyente alang kanato, aron dili kita maghatag og pasangil sa hingpit nga pagbiya sa kamingawan.

239. Ang kaaway nagbarug sa atubangan sa atong mga mata adlaw ug gabii, nagbantay, naghulat ug nagmatngon sa bisan unsang abli nga pultahan diin siya makasulod sa atong mga pagbati. Ug kon tugotan nato ang atong kaugalingon nga pasagad bisan sa usa ka butang, nan kini nga malimbungon ug walay-hiya nga iro mopana sa iyang mga pana kanato. Usahay ang kinaiyahan mismo magsugod sa paghandum sa kalinaw, kagawasan, katawa, paglupad sa hunahuna, ug kawalay buhat – ug mahimong tinubdan sa mga pagbati ug kalawoman sa pagsupak; ug usahay ang kaaway magtudlo niini nga mga butang sa kalag. Pag-amping nga dili ka malingaw sa gagmay nga butang, basi mosugot ka sa mas dagko pa ug makasinati ka og dagkong kapakyasan. Ug ang gamay nga binuangan, sama sa giingon sa uban, kasagaran mosangpot sa dagkong katalagman. Ang pagpabiling matin-aw ang hunahuna bisan pa sa gagmay ug walay pulos nga mga butang—mao kana ang kinaadman.

240. Ayaw kawala og kaisog kon ang butang may kalabotan sa pagluwas sa imong kinabuhi, ug ayaw pagkapoy sa pag-antos alang niini; kay ang pagduhaduha usa ka timailhan sa kawad-on sa paglaum, ug ang kapabayaan mao ang inahan sa duha. Ang usa ka mahadlokong nga tawo nagpaila nga nag-antos siya sa duha ka balatian, mao ang paghigugma sa kinabuhi ug kakulang sa pagtuo. Ang paghigugma sa kinabuhi usa ka timailhan sa kawalay pagtuo. Apan kinsa man ang wala magtagad niini nagpamatuod nga nagtuo sila sa Dios sa tibuok nilang kalag ug nagpaabut sa umaabot. Ang kaisog sa kasingkasing ug pagbalewala sa katalagman nagagikan sa usa sa duha ka hinungdan: dako nga pagtuo sa Dios, o kabangis sa kasingkasing. Ang kabangis sa kasingkasing gisundan sa garbo, samtang ang pagtuo gisundan sa pagpaubos sa kasingkasing.

241. Ang usa ka tawo dili makabaton og paglaum sa Dios gawas kon una niyang matuman, sa iyang makakaya, ang kabubut-on Niya. Kay ang paglaum sa Dios ug ang kaisog sa kasingkasing nagagikan sa pagpamatuod sa konsensya, ug pinaagi lamang sa tinuod nga pagpamatuod sa atong hunahuna kita makabaton og paglaum sa Dios. Ang pagpamatuod sa hunahuna naglangkob sa kamatuoran nga ang konsensya sa usa ka tawo dili gayud magsilot kaniya tungod sa pagpasagad sa bisan unsang butang nga iyang obligasyon, subay sa iyang makakaya. Kung ang atong kasingkasing dili magsilot kanato, *'aduna kitay pagsalig sa atubangan sa Dios'* (1 Juan 3:21). Busa, ang kaisog resulta sa pag-uswag sa pagkamatinahuron ug sa malimpyo nga konsensya.

242. Ang kanunay nga kahilom ug pagbantay sa kalinaw sa usa ka tawo nagagikan sa mosunod nga tulo ka rason: o tungod sa himanong himaya, o tungod sa mainit nga kadasig alang sa pagkamaayo, o tungod kay ang tawo adunay sulod sa iyang kaugalingon usa ka piho nga diyosnong pakig-istorya, ug ang iyang hunahuna nadani niini. Ang pagka-binuotan dili nag-agad sa pagbuhat sa daghan ug lain-laing buhat sa lawas, kondili sa labing maalamon nga paglaum sa kasingkasing; kay ang matarong nga tumong nagpanghigot niini sa Dios. Ang hunahuna, bisan walay buhat sa lawas, makabuhat ug maayo; apan ang lawas, kung walay kinaadman sa kasingkasing, bisan pa og makabuhat kini ug usa ka butang, dili kini makakuha ug bisan unsang kaayohan gikan niini. Bisan pa niana, kung ang usa ka tawo sa Dios makakaplag og kahigayunan sa pagbuhat

og maayong buhat, dili siya mapakyas sa pagpamatuod sa iyang gugma sa Dios pinaagi sa paningkamot sa iyang mga buhat.

243. Sa pakigbisog batok sa paggukog sa unodnong kahilambigit, tan-awa nga usa ka gamhanang armas alang sa imong kaugalingon ang paglikay sa pagtan-aw sa mga babaye; kay ang kaaway dili makahimo kanato sa unsay kaya buhaton sa kinaiyahan pinaagi sa kaugalingon niini nga gahum. Ayaw hunahuna nga malimot ang kinaiyahan sa unsay natural nga gipangitan sa Dios niini alang sa pagpamunga ug alang sa pagsulay sa mga naningkamot niini. Apan ang paglikay sa mga butang nga gipangandoy mapatay ang kahakog sa unod, hinungdan nga malimtan kini, ug wagtangon kini. Ang mga butang, kon dili makita, makapukaw og gamay ug halos dili mabantayan nga paglihok; apan kon makita, makapukaw kini og mga pagbati tungod sa ilang kadool, ginapakaon kini sama sa lana nga nagpakaon sa siga sa lampara – ug mubanhaw pag-usab ang pagbati nga nangamatay na ug napalong na. Ang natural nga lihok, nga walay dugang gikan sa gawas, dili makasamok sa pagkahinlo sa kabubut-on o makaguba sa pagkamatinahuron; kay wala gihatag sa Dios sa kinaiyahan ang gahum nga malabwan ang hilig sa maayong kabubut-on paingon Kaniya. Apan kon usahay tugotan nato ang atong kaugalingon nga madala sa mga pagbati, ug malingaw sa sobra nga pagkaon ug pag-inom, o sa pakig-uban sa mga babaye, sa pagtan-aw kanila ug pakig-istorya bahin kanila—nga nagpasiga ug paspas nga naglapta sa kalayo sa kahilayan sa tibuok lawas; unya pinaagi niini, among gibag-o ang natural nga malumo nga lihok sulod sa lawas ngadto sa usa ka mabangis ug dili mapugngan – pinaagi niining mga dugang sa kinaiyahan, nga gipukaw sa mga tinguha sa atong kaugalingong kabubut-on. Bisan unsa ang gimugna sa Dios, Iyang gimugna nga matahum ug husto ang sukod. Ug hangtud nga ang sukod sa panag-uyon sa kinaiyahan husto nga napreserbar sa atong sulod, ang natural nga mga lihok dili kita mapugos sa paglayas gikan sa dalan: apan panag-uyon nga mga lihok ra ang mubanhaw sa lawas, nga nagpakita lang nga adunay natural nga pagbati sa atong sulod, apan wala magdala og kusog nga pag-uyog ug kagubot nga makababag sa pagkamatinahuron.

244. Usahay, adunay paglihok sa mga bukton ug tiil, nga gitugotan sa Dios tungod sa atong garbo. Nasayud kita niining pakigbisog nga, human kita magbantay sa atong kaugalingon sa dugay nga panahon ug naningkamot nga maayo, bisan pa giisip nato nga nakalampos kita sa pipila ka bahin, gitugotan kita nga mag-antos niini aron makat-on kita og pagkamaubsanon. Ang ubang mga pagsulay motumaw gikan sa atong pagkawalay buhat ug sobra nga pagtagad sa unod, pinaagi sa pagbiya sa tanan nga masakit ug lisod sa han-ay sa atong kinabuhi—labaw sa tanan, ang kanunay nga pagpabilin sa selda ug ang kakapoy sa pisikal nga trabaho. Ang kalisud, kaligan, ug ang masipit nga kahintang sa kinabuhi nagpugong ug nagpatay sa pagkamahilig; samtang ang kahupayan, kahimut-an, ug ang pahulay sa unod nagpagawas, nagpakaon, ug nagpabuhi niini. Ang Dios ug ang Iyang mga anghel malipay kon kita nagkinahanglan, samtang ang yawa ug ang iyang mga alagad malipay kon kita komportable. Ang kasubo ug pagpugong nagpalapad ug nagpadali sa pagtuman sa mga sugo; samtang ang kahupayan naghatag dalan sa mga kahiligon, ug busa makababag ug makapugong sa pagtuman sa mga sugo. Sa lawas nga gisulayan sa kalisud, ang hunahuna dili makatugot sa delikadong paglupad-lupad sa imahinasyon. Kung malipayon nga mag-antos sa mga trabaho ug kasubo ang usa ka tawo, dali ra niyang mapugngan ang iyang hunahuna, kay ang trabaho nagpahinay kanila. Kung ang usa ka tawo, sa paghinumdom sa iyang nangagi nga mga sala, magsilot sa iyang kaugalingon, ang Dios motan-aw kaniya uban sa pabor. Nagmalipayon ang Dios nga tungod sa paglayas gikan sa Iyang dalan, gipatawan niya ang iyang kaugalingon og silot—nga nagsilbi nga timailhan sa paghinulsol. Ug sa mas gipugngan niya ang iyang kalag, mas modako ang pabor sa Dios kaniya. Apan bisan unsang kalipay nga ang hinungdan dili nahimutang sa pagkamaayo, dali kini makapukaw sa malimot nga mga tinguha sa tawo nga nakasinati niini.

245. Ang mga birtud mosunod-sunod aron ang dalan sa pagkabirtud dili lisod o bug-at, aron makauswag ang usa ka tawo niini sa hustong panahon ug makakaplag og kahupayan sa pagbuhat niini, ug aron, sa ingon niini, ang mga kalisdanan nga gisagubang alang sa pagkabirtud mahimong makalipay, ingon usa ka maayong butang. Busa, walay bisan kinsa ang makab-ot sa tinuod nga pagkawalay pagkapit gawas kon andamon nila ang ilang kaugalingon sa pag-antos sa mga tukso uban sa kalipay. Ug walay bisan kinsa ang makasukol sa mga tukso gawas kon sila kombinsido nga, ingon nga baylo sa mga kasubo nga ilang giandam, makadawat sila og butang nga molabaw pa sa kahupayan sa lawas. Ang bisan kinsa nga nagpugong sa ilang kaugalingon sa materyal nga mga butang apan wala magpugong sa kamatuoran sa mga sentido—nga mao ang panan-aw ug pandungog—naghatag sa ilang kaugalingon og doble nga kasubo, ug mas mag-antos ug mas masubo pa gayud. Kay kung ang mga hulagway lang sa hunahuna sa mga butang, nga walay tinuod nga mga butang, makahatag og masakit nga pagbati sa usa ka tawo – unsa kaha nato isulti kung ang tinuod nga mga

butang anaa pa ug duol kaayo? – Niining maong kahimtanga, gikan sa mga pagbati nga gihimo niining mga butanga, ang usa ka tawo mag-antos sama sa iyang pag-antos kaniadto samtang nagbuhat sa maong buhat; kay ang hinumduman sa iyang batasan niini dili gyud mobiya sa iyang hunahuna. Ka nindot gayud sa kinabuhi sa usa ka eremita niining bahin! Niini, hunahuna na lang ang nagpabilin nga mga tukso; apan dako usab ug gamhanan ang natampo niini sa pagpugong niining mga hunahuna.

246. Ayaw pagpangayo og tambag sa usa ka tawo nga dili pareho ang estilo sa kinabuhi kanimo, bisan pa siya labing maalamon. Mas salig kaysa sa usa ka walay pormal nga edukasyon nga nakasinati na sa praktis sa maong butang, kaysa sa usa ka maalamon nga pilosopo nga naghunahuna base sa iyang panukiduki nga wala pa niya kini masulayi sa praktis. Ang pag-angkon og kasinatian dili lang nagpasabot sa pagduol sa pipila ka mga butang ug pagtan-aw niini nga walay nakuhang kahibalo, kondili, pinaagi sa dugay nga pakig-uban niini, klarong masabtan ang ilang kaayohan ug kadaut pinaagi sa personal nga kasinatian. Dili na katingad-an nga ang usa ka butang makita nga makadaot sa gawas, apan mapamatud-an nga puno sa kaayohan sa sulod; ug sa pikas bahin, dili usab katingad-an nga ang usa ka butang makita nga mapuslanon, apan puno sa kadaut sa sulod. Busa, pangitaa ang tambag sa usa ka tawo nga, human masulayan ang tanan para sa iyang kaugalingon, makahimo sa mapailubon nga paghisgot sa mga butang nga angay hunahunaon sa imong kaugalingong mga buluhaton – ug kasaligan sa pagtudlo kung unsa gayud ang mapuslanon para kanimo.

247. Kung makakaplag ka og dili mausab nga kalinaw sa imong agianan, mag-amping ka; kay layo ka na kaayo sa tul-id nga dalan nga gilakaw sa gikapoy nga mga tiil sa mga Santo. Samtang naa pa ka sa dalan paingon sa Siyudad sa Ginghamian, himoa nga ang mosunod usa ka timaan kanimo nga nagkadool ka sa siyudad sa Dios: makasugat ka og kusgan nga mga tukso; – ug sa imong pagdool ug sa imong pag-uswag, mas mosobra pa ang kadaghan sa mga tukso sa imong atubangan. Busa, sa diha nga imong mabati ang labing dako ug labing kusgan nga mga tukso sa imong kalag sa imong dalan; hibaloa nga niadtong takna ang imong kalag tinood nga nakasaka na sa tinago ngadto sa usa ka bag-ong, mas hataas nga hugna, ug nga ang grasya gipadaghan alang niini sa kahimtang nga nahimutangan niini; kay sumala sa kadako sa grasya, ang Dios magdala sa kalag ngadto sa pag-antos sa mga tukso sa eksaktong parehas nga sukod. Kung ang kalag huyang ug kulang sa igong kusog aron makasukol sa dagkong mga pagsulay, ug busa mangayo nga dili siya pasakopon niini, ug ang Dios motugot sa iyang hangyo; unsa pa, hibaloa nga kutob sa kakulang sa kusog sa kalag alang sa dagkong mga pagsulay, kutob usab ana ka dako ang kakulang niini sa kapasidad alang sa dagkong mga gasa; ug sama sa pagdili sa pag-angkon og dagkong mga pagsulay, gipugngan usab kini sa pagdawat og dagkong mga gasa. Kay ang Dios dili maghatag og dakong gasa nga walay dakong pagsulay; ang mga gasa gitakda sa Dios sumala sa kadak-on sa mga pagsulay, sumala sa Iyang kinaadman, nga dili masabtan sa mga binuhat Niya.

248. Ang mga tukso nga masinati sa pagsugod sa usa ka matinud-anong kinabuhi ug '*samtang nagpadayon kini*' lahi sa mga gitugotan aron '*mapakumbaba ang garbo*' sa kasingkasing. Ang mga tukso nga moabot sa kalag gikan sa espirituhanong tungkod '*alang sa iyang pag-uswag*' ug pagtubo, ug pinaagi niini kini gitun-an, gisulayan ug gidala sa pakigbisog, mao ang mosunod: katamaran, kabug-aton sa lawas, kahuyang sa mga bukton, kawad-on sa paglaum, kalibog sa hunahuna, pagduhaduha nga motumaw gikan sa pisikal nga kakapoy, pansamantalang pagkawala sa paglaum, pagngitngit sa hunahuna, kakulang sa tabang sa tawo, kakulang sa gikinahanglan sa lawas, ug uban pa. Kining mga pagsulay mopahimugso sa kalag og pagbati sa pag-inusara ug kawalay-depensa, pagngitngit sa kasingkasing ug pagpaubos. Ang Pag-atiman sa Diyos, bisan pa man, nagtimbang sa mga pagsulay subay sa kusog ug panginahanglan sa mga nag-antos niini. Sa sulod niini nag-uban ang kahupayan ug kapildihan, kahayag ug kangitngit, panagbangi ug tabang; sa mubo, pagkabilanggo ug kalapad. Ug kini usa ka timailhan nga ang usa ka tawo nagmalampuson uban sa tabang sa Diyos.

249. Ang mga tukso nga, pinaagi sa pagtugot sa Dios, moabot sa mga *nagpasigarbo sa ilang kaugalingon* sa atubangan sa kaayo sa Dios ug nakapasakit sa Dios pinaagi sa ilang *garbo* mao ang mosunod: ang pagkuha sa gahum sa kinaadman nga anaa sa mga tawo; usa ka walay hunong nga pagbati sulod sa kaugalingon sa mga walay tulog nga hunahuna, nga gitugotan aron mapakumbaba ang ilang garbo; kainit sa ulo; tinguha nga ang tanan mohaom sa kaugalingong gusto; panaglalis bahin sa mga pulong; pagsaway sa uban; usa ka kasingkasing nga nagtamay sa tanan; hingpit nga paglimbong sa hunahuna; pagmamatngon batok sa ngalan sa Dios; buang, kataw-anan nga mga hunahuna, mura'g ginapasagad sa mga tawo, ang ilang dungog nahimong walay bili; ug, sa tinago ug sa hayag, sa nagkalain-laing paagi, sila gipasakitan ug gipakaulaw sa mga demonyo; sa katapusan, ang tinguha nga makig-uban sa kalibutan, nga magpadayon sa pakig-istorya ug

sa walay pulos nga pakighinabi, nga pirmi mangita og balita ug bisan pa sa bakak nga mga propesiya, ug sa pagsaad og labaw pa sa makaya sa usa ka tawo. Ug kini mao ang kinauyokan sa espirituhanong mga tukso. Lakip sa mga tukmang panglawas mao ang: masakiton, komplikado, dugay ug lisod tambalan nga mga atake; kanunay nga pakig-uban sa daotan ug walay Diyos nga mga tawo; pagkahulog sa kamot sa mga mananakit; kalit nga pagkapukan ug delikadong pagkahulog; ug makaguba nga kalisdanan alang sa ilang kaugalingon ug sa ilang mga pamilya. Ang tanan nga among gipakita dinhi sakop sa kategorya sa mga tukso sa garbo. Ang sinugdanan niini makita sa usa ka tawo sa dihang magsugod siya og tan-aw nga maalamon sa iyang kaugalingong mga mata. Ug maatubang nila kining tanan nga mga kalisdanan samtang ilang gi-internalize ang ingon nga mga hunahuna sa garbo: mas daghan pa nimo kini, mas mosulod pa ang garbo kanimo.

250. Aduna pay lain nga matang sa tukso – ang kahadlok nga motumaw tungod sa kakulang sa pagkamapailubon. Ang matag lisud nga kahimtang ug ang matag kasubo, kon masinati nga walay pagkamapailubon, mosangpot sa grabeng pag-antos; kay ang pagkamapailubon sa usa ka tawo mopugong sa mga kapintasan, samtang ang kawad-on sa kaisog mao ang inahan sa pag-antos. Ang pagkamapailubon mao ang inahan sa paglipay – ug usa ka matang sa kusog, nga kasagaran mobutho gikan sa usa ka buotan nga kasingkasing. Lisod alang sa usa ka tawo nga makakaplag og ingon nga k nga kusog sa iyang kasubo kung walay gasa gikan sa Diyos, nga makuha pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo ug pag-agoy sa luha. Kung ang Diyos buot nga ipailalom ang usa ka tawo sa dagkong kasubo, gitugotan Niya siya nga mahulog sa mga kamot sa kawad-on sa kaisog. Ug kini nagmugna og kusog kaayong pagkahugno sa kasingkasing, diin mabati niya nga nadugmok ang iyang kalag – ug kini usa ka panlasa sa Gehenna; kay gikan niini moturok ang liboan ka mga tukso: kalibog, kasuko, panamastamas, mga reklamo batok sa kapalaran, mga dautang hunahuna, pagbalhin gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, ug uban pa. Ang hinungdan sa tanan niini mao ang imong kaugalingong kapabaya-an. Ikaw mismo wala magpaningkamot sa pagpangita og tambal niini. Apan aduna'y usa ra ka tambal alang niining tanan: pagpaubos sa kasingkasing. Kung wala kini, walay bisan kinsa makaguba sa babag niining mga dautang butang. Samtang motubo ang pagpaubos, motubo usab ang pagkamapailubon sa kalisdanan; samtang motubo ang pagkamapailubon, mapagaan ang karga sa kasubo, ug madawat ang kahupayan; Samtang motubo ang kahupayan, motubo usab ang gugma sa Dios; ug samtang motubo ang gugma, motubo usab ang kalipay sa Espiritu Santo. Ang Dios dili magwagtang sa mga pagsulay gikan sa Iyang mga sulugoon, apan Iya silang hatagan og paglahutay sa mga pagsulay, tungod sa ilang pagtuo ug sa ilang pagsumiter sa Iyang kabubut-on.

251. Ang kinabuhi nga gipuy-an sumala sa Dios sa unod naglangkob sa mga buhat sa lawas – mga paningkamot sa lawas aron limpyohan ang lawas gikan sa mga pagbati pinaagi sa matinahuron nga lihod. Ang kinabuhi nga gipuy-an sumala sa hunahuna usa ka butang sa kasingkasing, nga gipaningkamotan nga walay hunong uban ang maampingong paghunahuna sa Paghukom, ingon man ang kanunay nga pag-ampo sa kasingkasing, pagpamalandong sa Pagdumala ug pag-atiman sa Dios, sa pribado ug sa kinatibuk-an, sama sa makita sa tibuok kalibutan, ug pagpanalipod sa kaugalingon batok sa tinago nga mga pagbati, aron walay bisan unsang pagbati nga makita sa sulod ug espirituhanong kahimtang.

252. Ang paghinulsol gihatag sa mga tawo ingon grasya ibabaw sa grasya human sa bunyag; kay ang paghinulsol usa ka ikaduhang pagkahimugso gikan sa Dios. Ang paghinulsol mao ang ganghaan sa kaluoy; pinaagi niining ganghaan mosulod kita sa kaluoy sa Dios, ug gawas niining pagsulod dili makakaplag ug kaluoy. Ang paghinulsol mao ang ikaduhang grasya, ug kini natawo gikan sa pagtuo ug kahadlok; apan ang kahadlok mao ang amahanong tungkod nga nagdumala kanato hangtod makab-ot nato ang espirituhanong paraiso sa mga panalangin: pagkahuman niini, kini mobiya kanato. Ang paraiso mao ang gugma sa Dios, diin nahimutang ang kalipay sa tanang kalinaw. Ang kahoy sa kinabuhi mao ang gugma sa Dios, diin nahulog si Adan; ug sukad niadto wala na siyay nailhang kalipay; apan siya naningkamot ug nagpaningkamot sa yuta sa mga tinik. Kadtung walay gugma sa Dios, kon molakaw sila sa pagkamatarong, mokaon sila sa pan nga gikan sa singot sa ilang paningkamot, nga gitakda alang sa unang tawo pagkahuman sa iyang pagkahulog. Ang nagpuyo sa gugma magbunga sa kinabuhi gikan sa Dios, ug bisan pa dinhi sa kalibutan iyang ginaghawa ang hangin sa pagkabanhaw. Ang gugma mao ang gingharian; bahin niini, mysteryoso nga gisaad sa Ginoo sa mga Apostoles nga matilawan nila kini sa Iyang gingharian. Kay giingon: *'Mokaon ug moinom ka sa lamisa sa akong gingharian'* (Lucas 22:30)—unsa pa kaha ang pasabot niini gawas sa gugma?—Tan-awa, *'ang bino nga nagapahimuot sa kasingkasing sa tawo'* (Salmo 103:15). Bulahan ang mokaon niini nga bino!

253. Sama sa pagka imposible nga makatabok sa dakong dagat nga walay barko o bangka, ingon ana usab, walay makab-ot ang gugma nga walay kahadlok. Makatabok kita sa hugaw nga dagat tali kanato ug sa

paraiso sa hunahuna pinaagi lamang sa bangka sa paghinulsol, nga ginapadalay-an sa mga padalay-an sa kahadlok. Apan kon ang mga mag-gaod sa kahadlok dili magpadagan sa barko sa paghinulsol, diin kita nagbiyahe tabok sa dagat ning kalibutan paingon sa Dios, malumos kita niining bahong dagat. Ang paghinulsol mao ang barko, ang kahadlok ang timonero niini, ug ang gugma ang Banal nga pantalan. Ang kahadlok magdala kanato sa barko sa paghinulsol, magdala kanato tabok sa baho nga dagat sa kinabuhi, ug maggiya kanato paingon sa Banal nga pantalan, nga mao ang gugma. Ang tanan nga nagpaningkamot ug nabug-atan sa karga moabot niining daungan—pinaagi sa paghinulsol. Ug sa diha nga makab-ot nato ang gugma, makab-ot nato ang Dios, hingpit na ang atong panaw, ug nakaabot kita sa isla sa umaabot nga kalibutan, diin nagpuyo ang Amahan, ang Anak, ug ang Espiritu Santo.

254. Aduna'y kahibalo nga nauna sa pagtuo, ug aduna'y kahibalo nga natawo gikan sa pagtuo. Ang kahibalo nga nauna sa pagtuo mao ang natural nga kahibalo, samtang ang natawo gikan sa pagtuo mao ang espirituhanong kahibalo. Ang natural nga kahibalo nagbulag sa maayo gikan sa dautan, ug gitawag kini nga natural nga paghukom, pinaagi niini kita sa natural nga paagi, nga walay pagkat-on, nakaila sa maayo gikan sa dautan. Ang Dios nagtamnan niini nga paghukom sa rasyonal nga kinaiyahan; samtang, uban sa tabang sa pagkat-on, kini mapalambo ug mapalapad. Walay tawo nga wala niini. Kini mao ang gahum sa natural nga kahibalo sulod sa makatarunganong kalag, usa ka gahum nga walay hunong nga naglihok niini. Ang dungog sa makatarunganong kinaiyahan naa sa paghukom nga nagbulag sa maayo gikan sa dautan, ug ang Propeta sa husto nga gipaka-sama ang mga nawagtangan niini sa mga buang nga hayop (Salmo 48:13).

255. Ang natural nga pagsabot, nga mouna sa pagtuo, mao ang dalan paingon sa pagtuo ug sa Dios. Tungod kay kini gipahimutang sa atong kinaiyahan sa Dios, kini mismo ang nagpamatuod kanato nga angay kita motuo sa Dios, nga nagmugna sa tanang butang. Kini nga pagtuo nagpukaw sa kahadlok sa atong kasingkasing; ug kini nga kahadlok nagpugos kanato sa paghinulsol ug sa pagbuhat og maayong mga buhat; kay pinaagi sa maayong mga buhat gihatagan ang tawo og espirituhanong pagsabot, o pagbati sa mga misteryo, nga nagmugna sa pagtuo sa tinuod nga pagpamalandong. Ang espirituhanong pagsabot dili natawo gikan sa pagtuo lang; apan ang pagtuo nagmugna sa kahadlok sa Dios, ug pinaagi niining kahadlok sa Dios, sa diha nga magsugod kita sa paglihok subay niini, natawo ang espirituhanong pagsabot gikan sa buhat niining kahadloka, sama sa giingon ni San Krisostomo: 'Kung kinsa ang makab-ot og kabubut-on nga uyon sa kahadlok sa Dios ug husto nga paagi sa paghunahuna nga sumala sa kahadlok sa Dios, dali ra niyang madawat ang pagpadayag sa mga tinago nga butang.' Pinaagi sa 'pagpadayag sa mga tinago nga butang' iyang gipasabot ang espirituhanong pagsabot.

256. Apan dili ang kahadlok sa Dios ang nagmugna niining espirituhanong pagsabot; hinungdan, kini nga pagsabot gihatag isip usa ka gasa alang sa pagpraktis sa kahadlok sa Dios. Ang pagpraktis sa kahadlok sa Dios mao ang paghinulsol; ug ang paghinulsol, sa diha nga nahuman na ang tibuok proseso ug nakaabot sa katapusan, magdala ngadto sa dapit diin gihatag ang espirituhanong pagsabot. Ang espirituhanong panan-aw mao ang pagsabot sa natago. Ug sa dihang masabtan sa usa ka tawo kini nga dili makita nga kamatuoran, usa ka lain nga matang sa pagtuo ang matawo sulod niining pagsabot—usa nga dili supak sa unang pagtuo, kondili nagpamatuod niini. Gitawag kini nga kontemplatibong pagtuo. Hangtod niadto, aduna'y pagpaminaw; karon aduna'y pagkontempla, ug ang pagkontempla mas asegurado kay sa pagpaminaw.

257. Tanan niini motumaw gikan sa natural nga kahibalo nga nag-ila tali sa maayo ug dautan. Mao kini ang maayong binhi sa hiyas. Ang pagsunod niining natural nga kahibalo sulod sa usa ka tawo nagdala – sa kanunay nga pagtuslok sa konsensya, – sa walay hunong nga paghinumdom sa kamatayon ug sa usa ka piho nga masakiton nga kabalaka nga nagpadayon hangtod sa katapusan sa kinabuhi sa usa ka tawo, – ug pagkahuman niini, kasubo, kawad-on sa paglaum, kahadlok sa Dios, natural nga pagka-mapainubsanon, – kasubo tungod sa mga nangagi nga sala, ang angay nga paningkamot, paghinumdom sa komon nga dalan, kabalaka sa pagpangandam sa kaugalingon alang niini, – usa ka mapanghilak nga paghangyo sa Dios alang sa usa ka maayong pag-agi niining mga ganghaan, diin ang tanang binuhat kinahanglan moagi, – pagdumot sa kalibutan ug usa ka mabangis nga pakigbisog alang sa pagkamaayo. Ang tanan niini makab-ot pinaagi sa natural nga kahibalo – ug itandi sa tanan ang ilang mga binuhatan niini. Kung makita nga nakab-ot na sa usa ka tawo kini, nagpasabot nga nagsunod sila sa natural nga dalan; ug kung malabwan nila kini ug mosulod sa gugma, mosaka sila sa ibabaw sa kinaiyahan – ug alang kanila, ang pakigbisog, kahadlok, kakapoy ug kapoy sa tanang butang mahuman na. Mao kini ang mga sangputanan sa natural nga kahibalo. – Ug atong makaplagan kini sa atong kaugalingon kung dili nato pahugawan kini nga pagsabot pinaagi sa atong makasariling kabubut-on. – Ug nagpabilin kita niini nga hugna hangtod makab-ot nato ang gugma, nga

nagpalaya kanato gikan niini tanan. Ang tanan, base sa tanan natong gisulti, susihon ug sulayon ang ilang kaugalingon aron makita asa ang ilang agianan: kon kini ba sa dili natural, o sa natural, o sa supernatural.

258. Ang usa ka maayong hunahuna moturok sa kasingkasing pinaagi lamang sa Balaang grasya; ang usa ka dautang hunahuna moduol sa tawo alang lamang sa tukso ug pagsulay. Ang usa ka tawo nga nakaila sa gilapdon sa iyang kahuyang nakab-ot na ang kahingpitan sa pagpaubos. Ang mga gasa sa Dios nagdani sa kasingkasing, nagpukaw niini sa walay hunong nga pagpasalamat. Ang Ginoo mapailubon sa tanang kahuyang sa tawo, apan dili Niya pasagdan ang tawo nga kanunay nagreklamo, ug dili usab Niya siya biyaan nga walay pagtul-id. Ang pagpaubos mouna sa grasya; ug ang pagpasigarbo mouna sa silot. Ang mga hambog gitugotan nga mahulog sa blasfemiya; kadtong nagapasigarbo sa ilang aktibong pagkabuotan gitugotan nga mahulog sa pakighilawas; ug kadtong nagapasigarbo sa ilang kinaadman gitugotan nga mahulog sa ngitngit nga bitag sa pagkawalay-hibalo.

259. Kinsa man, samtang naghinumdom sa Dios, magpasidungog sa matag tawo, kana nga tawo, pinaagi sa tinago nga pagdumala sa Dios, makakaplag og tabang gikan sa matag tawo. Ang bisan kinsa nga mipanalipod sa gidaugdaug makakaplag sa Dios nga iyang manalipod; ang bisan kinsa nga motunol sa iyang kamot aron motabang sa iyang isigkatawo makadawat sa kusog sa Dios aron matabangan ang iyang kaugalingon. Ang bisan kinsa nga mosaway sa iyang igsoon tungod sa iyang dautang batasan makakaplag og managsaway sa Dios. Ang bisan kinsa nga mosaway sa iyang igsoon sa tago nag-ayo sa iyang kaugalingong dautang batasan; apan ang bisan kinsa nga mosaway sa uban sa atubangan sa daghang tawo nagpadako sa kasakit sa iyang kaugalingong mga samad. Ang usa ka higala nga mosaway sa tago usa ka maalamon nga doktor, apan ang usa nga mag-ayo sa atubangan sa daghang mata usa ka mapintas nga manlalait.

260. Ang Dios nagtudlo uban sa gugma, ug dili magpanimalos (Dili unta buhaton sa Dios)! Ang Iyang gipangita mao lamang ang pag-ayo sa Iyang kaugalingong hulagway, ug wala Siyay kasuko. Kinsa man ang buhaton ang maayo tungod sa ganti, dali ra mausab. Bisan pa unsa ka hingpit ang usa ka tawo sa iyang kaugalingon dinhi sa kinabuhi sa iyang paningkamot paingon sa Dios, ang tanan nagpabilin nga likod Niya; sa umaabot nga kapanahonan, bisan pa, ipadayag sa Dios ang Iyang nawong kanila – bisan dili gayud sama sa Iyang pagkaanaa. Bisan unsa ka lawom ang mga matarong dinhi mosulod sa paghunahuna sa Dios, makita ra nila ang usa ka hulagway sama sa salamin, samtang didto ilang makita ang pagpadayag sa kamatuoran.

261. Ang kalayo nga nakadakop sa uga nga kahoy lisod patyon: ug kon ang kainit sa Dios mosidlak sa kasingkasing sa usa ka tawo nga misalikway sa kalibutan, ang kalayo niini dili mapalong – ug kini mas kusog pa sa kalayo. Sa dihang mosulod ang gahum sa sala sa mga bukton, malimtan sa hunahuna ang tanang pagpugong: ug ang paghinumdom sa Dios, sa diha nga kini mohupot sa pastulan sa kalag, mopapas sa kasingkasing ang tanang paghinumdom sa makita nga kalibutan. Ang pagbati sa umaabot nga kapanahonan dinhi sa kalibutan sama sa usa ka gamay nga isla sa dagat; ug ang bisan kinsa nga moduol niini dili na pagahampak-hampakon sa mga balod sa mga panan-awon niining kapanahonan. Ang usa ka monghe, samtang makita pa niya nga kinahanglan pa siya magpaningkamot niining kinabuhi, masubo siya sa hunahuna sa pagbulag sa lawas; apan sa diha nga mabati niya sa iyang kalag nga napahimuslan na niya pag-ayo ang iyang panahon ug nadawat na niya ang iyang saad, maghandum siya sa umaabot nga kapanahonan. Samtang ang usa ka negosyante naa sa dagat, ang kahadlok mopugong sa iyang tibuok pagkatawo, basi mosaka ang mga balod batok kaniya ug malumos ang paglaum sa iyang paningkamot; ug samtang ang usa ka monghe naa sa kalibutan, ang kahadlok mopugong sa iyang kinabuhi, basi mosidlak ang unos sa sulod niya ug mawala ang iyang buhat—nga iyang gipaningkamotan gikan sa pagkabatan-on hangtod sa pagkatigulang.

262. Ang usa ka marinero, samtang naglayag sa dagat, nagtutok sa mga bitoon ug nagpadagan sa iyang barko pinaagi niini hangtod makaabot siya sa pantalan; ug ang usa ka monghe nagtutok sa pag-ampo, kay kini nagtul-id kaniya ug nagpadulong sa iyang panaw paingon sa pantalan nga gipangad-an niya sa matag-oras nga pag-ampo. Ang usa ka manlangoy, human tangtanga ang iyang sinina, molusong sa dagat aron makapangita og perlas; ug ang usa ka monghe, human itaktak ang tanang butang sa kalibutan, nagkinabuhi aron sa sulod niya makaplagan ang perlas—si Jesu-Cristo—ug sa diha nga nakaplagan na niya Siya, wala na siyay lain pang gipangita gawas kaniya.

263. Makadaot alang sa usa ka dalaga ang pag-apil sa mga pampublikong tigum ug sa dagkong katawoan, ug alang sa hunahuna sa usa ka monghe nga makig-istorya sa daghan. Ang usa ka langgam, bisan asa kini magpuyo, naningkamot nga sa iyang salag kini magpadako sa iyang mga sisiw; ug ang usa ka maalamon nga monghe magdali ngadto sa iyang lugar aron ipamunga sa sulod niya ang bunga sa kinabuhi. Ang mga panganod nagtabon sa adlaw; ug ang sobra nga pakig-istorya makapangit sa kalag nga nagsugod na

pagkahayag pinaagi sa pagmumuni-muni uban sa pag-ampo. Giingon bahin sa usa ka langgam nga gitawag og sirena nga bisan kinsa makadungog sa matam-is nga tingog niini, madani kaayo nga, samtang mosunod niini sa disyerto, makalimot sila sa ilang kaugalingong kinabuhi tungod sa katam-is sa kanta niini, ug mahulog ug mamatay. Ingon usab sa kalag. Sa dihang mopakanaog kaniya ang langitnong katam-is, unya, ginadani sa matahum nga tingog sa mga pulong sa Dios, nga lawom kaayo nga natikdi sa hunahuna, kini hingpit nga madani sa Iyang pagsunod, nga makalimot kini sa kinabuhi sa lawas; ug ang lawas matangtangan sa mga tinguha niini, samtang ang kalag gipataas gikan niining kinabuhi paingon sa Dios.

264. Ang usa ka kahoy, kon dili una kini maglabay sa daan nga mga dahon, dili kini makapamunga og bag-ong mga sanga; ug ang usa ka monghe, hangtud nga iyang wagtangon sa iyang kasingkasing ang tanang handumanan sa iyang nangagi nga mga buhat, dili siya makapamunga og bag-ong bunga ug mga sanga sa Kristo Hesu. Sa kabhang diin naporma ang perlas, giingon nga usa ka klase sa siga ang maporma sa kilat, ug kini manghuyop og substansya gikan sa hangin; hangtod niadto, nagpabilin kini nga yano nga unod: ug ang kasingkasing sa monghe, hangtod kini makadawat og langitnong substansya pinaagi sa hunahuna, ang iyang buhat kay ordinaryo ra, ug wala siya magpuyo sa bunga sa kahupayan sulod sa iyang kaugalingong kabhang. Ang iro nga nagdila sa iyang kaugalingong ilong nag-inom sa iyang kaugalingong dugo, ug, tungod sa katam-is sa iyang kaugalingong dugo, dili niya mabati ang kadaut nga iyang ginabuhat sa iyang kaugalingon; ug ang monghe nga hilig sa paglingaw-lingaw sa kahaw-ang nag-inom sa iyang kaugalingong kinabuhi, ug, tungod sa katam-is nga nabati sa usa ka gutlo, wala siya masayud sa kadaut nga iyang ginabuhat sa iyang kaugalingon.

265. Ayaw pagduol sa mga pulong sa mga sakramento nga anaa sa Balaang Kasulatan nga walay pag-ampo ug walay pagpangayo sa tabang sa Dios, kondili ingna: 'Ginoo, hatagi ako og pagsabot sa gahum nga anaa niini'. Tan-awa ang pag-ampo ingon yawe sa tinuod nga kahulugan sa gisulti sa Balaang Kasulatan. Kung gusto ka mosuod sa Dios sa imong kasingkasing, una, ipakita ang imong gugma kaniya pinaagi sa pisikal nga trabaho. Niini nagbarug ang sinugdanan sa kinabuhi – ug ang Ginoo nagtukod niini ingon nga pundasyon sa pagkahingpit. Tan-awa ang katamaran nga sinugdanan sa pagngitngit sa kalag; ug sama sa usa ka pagngitngit nga mosangpot sa lain, ingon usab ang mga tigum alang sa pakighinabi. Kung bisan ang mapuslanong pakigpulong, kon walay pagkontrol, makadala og pagngitngit, labi pa gayud ang walay pulos nga istorya. Ang kalag mahimong walay bili tungod sa kadaghan sa taas nga mga pakighinabi.

266. Ang pagkamatinahuron ug natukod nga mga lagda sa pamaagi sa kinabuhi naghatag kahayag sa hunahuna ug naglikay sa kalibog. Ang kalibog sa hunahuna nga motumaw gikan sa kagubot (gikan sa kakulang sa natukod nga mga lagda) magdala og kangitngit sa kalag, ug kining kangitngit mopahinabo pa gyud og dugang kalibog. Ang kalinaw (sa hunahuna) mao ang resulta sa maayong kahusay, ug gikan sa kalinaw natawo ang kahayag; ug gikan sa kahayag ug kalinaw, mosidlak sa hunahuna ang putli nga hangin.

267. Ang makasariling kalag gipahawa sa kinaadman, samtang ang maloloy-on nga kalag pagahimoon nga maalamon sa Espiritu. Ang yawi sa pag-abot sa kasingkasing sa mga gasa sa langit gihatag pinaagi sa gugma sa isigkatawo, ug samtang ang kasingkasing mapalaya gikan sa mga gapos sa unod, ang pultahan sa kahibalo abli usab sa atubangan niini. Kaanyag ug ka-angay pasidunggan gayud ang gugma sa isigkatawo, basta ang pag-atiman nga kauban niini dili makasamok kanato gikan sa gugma sa Dios!

268. Ka malipayong kaayo ang pakighinabi sa atong mga igsoon sa espiritu, basta mapadayon nato ang atong pakig-uban sa Dios samtang nagbuhat niini! Maayo usab nga mag-amping kita sa atong pakighinabi sa atong mga igsoon sa espiritu, basta dili kini sobrahan, sa ato pa, basta dili nato kini himoong rason aron mawala ang atong sulodnong pagbuhat ug estilo sa kinabuhi, ug ang atong walay hunong nga pakighinabi sa Dios. Ang ikaduha masamok sa sinugdanan pa lang sa una; kay ang hunahuna dili igo aron makig-istorya sa duha ka tawo sa samang higayon. Ang sobra nga pakig-istorya sa atong mga igsoon sa espiritu mahimo usab nga makadaot; ug sa mga tawo sa kalibutan, makadaot na gani ang pagtan-aw kanila gikan sa gilay-on; sa tinuod, bisan pa nga dili sila makita, ang tingog lang sa ilang mga pulong igo na aron makasamok sa kalinaw sa kasingkasing.

269. Sama sa kinaiyahan nga labaw ang kalag kaysa sa lawas, ingon man usab labaw ang espirituhanong lawas kaysa sa pisikal. Apan sama sa paglalang sa lawas nga unang nahitabo sa wala pa kini hatagan og gininhawa sa kinabuhi, ingon man usab ang mga binuhatan sa lawas una pa kaysa sa espirituhanong mga binuhatan. Ug dili ang usa ka halangdong kinabuhi nga gipadayon nga walay kapakyasan ang naghatag og dakong kusog. Usa ka tulo, nga kanunay nga mahulog, makapahumok bisan sa pinakalisod nga bato. Sa diha nga hapit na ang panahon aron mobangon ang espirituhanong tawo sa sulod nimo, nan ang kalipay motandog sa imong kalag, ug ang imong mga hunahuna malukop sa sulod nimo sa katam-is nga nagpuyo sa

imong kasingkasing. Apan samtang naningkamot pag-usab ang kalibutan nga motindog sa sulod nimo, m ug ang paglupad-lupad sa mga hunahuna mosaka sa sulod nimo. Ang akong pasabot sa 'kalibutan' mao ang mga pagbati nga motumaw gikan sa paglupad-lupad sa hunahuna. Sa diha nga kini matawo ug motigulang, mahimong mga sala kini ug mopatay sa tawo. Sama sa mga bata nga dili matawo kung walay inahan, ingon ana usab, ang mga pagbati dili matawo kung walay paglupad sa hunahuna, ug ang pagbuhat sa sala dili mahitabo kung walay diyalogo uban sa mga pagbati.

270. Kung motubo ang pagkamapailubon sa atong mga kalag, timailhan kini nga tinago nato nga nadawat ang grasya sa paglipay. Kung ang kalag malingaw sa kalipay sa iyang paglaum ug sa kalipay sa Dios, dili mabati sa lawas ang kasubo, bisan pa kini maluya. Unya makaya niini ang doble nga karga nga walay pagpakita og pagkunhod sa kusog. Mao kini ang mahitabo kung mosulod ang kalag niining espirituhanong kalipay. Kung mapugngan nimo ang imong dila, ihatag kanimo sa Dios ang grasya sa tibuok kasingkasing nga pagkamabuotan, aron makita nimo ang imong kaugalingong kalag niini, ug pinaagi niini mosulod ka sa espirituhanong kalipay. Sa kadako nga ang usa ka tawo misugod sa pagpanarbaho alang sa Dios, sa kadako usab nga ang iyang kasingkasing makadawat og kaisog sa iyang pag-ampo; ug sa kadako nga ang usa ka tawo madisturbo sa daghang mga butang, sa kadako usab nga siya mapugngan sa tabang sa Dios.

271. *Ang unang hunahuna* nga, pinaagi sa gugma sa Diyos alang sa katawhan, mosulod sa usa ka tawo ug maggiya sa kalag paingon sa kinabuhi, *mao ang hunahuna nga nagagamot sa kasingkasing bahin sa kapalaran niining kinaiyaha.* Kining hunahuna natural nga gisundan sa pagbalewala sa kalibutan; ug kini nagmarkahan sa sinugdanan sa usa ka tawo sa matag maayong pagdani nga nagdala kaniya ngadto sa kinabuhi. Kini gayud nga Banal nga gahum, nga kauban sa usa ka tawo, maoy nagtukod sa pundasyon kon kini gustong ipadayag ang kinabuhi sulod kaniya. – Ug kon ang usa ka tawo dili patyon sa iyang sulod kining hunahuna nga atong gihisgutan tungod sa mga kabalaka sa kalibutan ug walay pulos nga pakig-istorya, kondili alagaan kini sa hilom, hunahunaon pag-ayo, ug itugyan ang iyang kaugalingon niini; unya kini magdala kaniya sa usa ka lawom nga pagpamalandong nga walay makahulagway sa mga pulong. Gikaligut-an ni Satanas kini nga hunahuna, ug gisulong kini niya sa tibuok niyang kusog aron wagtanganon kini sa tawo. Ug kon mahimo pa gani, ihatag niya kaniya ang gingharian sa tibuok kalibutan, aron lang mapapas ang ingon nga hunahuna gikan sa hunahuna sa usa ka tawo pinaagi sa pagpalipat. Kay nahibalo ang malimbungon nga kon magpuyo kini nga hunahuna sa usa ka tawo, dili na magpuyo ang iyang hunahuna dinhi sa yuta sa limbong, ug dili na makaduol kaniya ang iyang mga limbong.

272. Mosunod *ang lain nga lakang*, kung ang usa ka tawo magkinabuhi sa maayo ug moduol sa kasinatian sa pagpamalandong ug pagpraktis niini, kung gikan sa kahitas-an siya makadawat sa '*grasya aron matilawan ang katam-is sa espirituhanong kahibalo*'. Ang sinugdanan niining proseso naglangkob sa mosunod: una, masiguro sa usa ka tawo ang probidensya sa Diyos alang sa katawhan, mapahimakas siya sa iyang gugma alang sa Magbubuhay, ug sa samang higayon mapuno siya sa katingala sa kahusay sa mga makatarunganong binuhay ug sa dakong pag-atiman sa Diyos kanila. Gikan niini nga punto, ang katam-is sa Dios ug ang pagsiga sa gugma alang sa Dios magsugod sulod kaniya, misiga sa iyang kasingkasing ug gisunog ang mga kahuyang sa kalag ug sa lawas. Kini nga gugma, kauban ang kusgan nga pagkamalig-on ug limpyo nga konsensya, kalit nga mosidlak – ug ang tawo malingaw niini sama sa bino, ug ang iyang kasingkasing madala nga bihay sa Dios. Sa kadako nga naningkamot ang usa ka tawo alang sa usa ka buhi nga may hiyas, alang sa pagpugong sa kaugalingon, ug alang sa paggahin og panahon sa pagbasa ug pag-ampo, sa maong kadako usab natukod ug napalig-on kini nga gahum sulod kaniya.

273. Ayaw nato pagkahugno kung makit-an nato ang atong kaugalingon nga naa sa kahimtang sa kangitngit. Ako nagtumong sa maong partikular nga kangitngit diin, usahay, ang kalag mag-antos, sama sa naa sa taliwala sa mga balod; ug bisan pa magbasa ang usa ka tawo sa Kasulatan o magbuhat og serbisyo, sa bisan unsang buluhaton nga iyang buhaton, ang kangitngit mosunod sa kangitngit. Ang ingon nga tawo mobiya sa buluhaton, ug kasagaran dili gani tugutan nga moduol niini. Kini nga takna napuno sa kawad-on sa paglaum ug kahadlok; ang paglaum sa Dios ug ang kahupayan sa pagtuo kaniya hingpit nga gisalikway sa kalag – ug ang tibuok kalag napuno gayud sa pagduha-duha ug kahadlok. Apan ang Dios dili magbilin sa kalag sa ingon nga kahimtang sa dugay nga panahon; hinuon, Iya dayon nga giandam ang usa ka agianan sa paggawas (1 Cor. 10:13). Ug akong ipahibalo kini kanimo ug maghatag og pipila ka tambag: kon wala kay kusog nga makontrol ang imong kaugalingon ug mohulog ka sa imong nawong sa pag-ampo; unya tabuni ang imong ulo sa imong kapa ug matulog hangtod kini nga takna sa kangitngit milabay para kanimo, apan ayaw pagbiya sa imong selda. Kadtong gustong magkinabuhi sa pagpamalandong, ug nangita sa kahupayan sa pagtuo sa ilang

panaw, mao ang labing dali matintal niini nga pagsulay. Busa, kining taknaa nagpahirap ug gikapoy kanila labing daghan pinaagi sa pagduha-duha sa hunahuna; ug kasagaran kini gisundan sa panamastamas, samtang usahay ang usa ka tawo gisukol sa pagduha-duha bahin sa Pagkabanhaw, ug uban pang mga butang nga dili nato angay hisgutan. Kadtong nagbuhat og pisikal nga trabaho hingpit nga walay kalibog niining mga pagsulay. Sila gilutos sa lain nga klase sa kawad-on sa paglaum, nga nailhan sa tanan, nga lahi ang kinaiya niini kaysa niini ug sa susamang mga pagsulay. Bulahan siya nga makasukol niini nga dili mogawas sa pultahan. Apan, kining pakigbisog dili matapos sa usa ka oras; ni ang grasya mobalik kalit ug moturok sa kalag, kondili hinay-hinay. Ug ang usa mosunod sa usa: usahay pagsulay, usahay paglipay.

274. Ang tawo nga gisunog sa dili matarong nga selos dili gyud makab-ot ang kalinaw sa hunahuna; ug bisan kinsa nga layo niining kalinaw, layo usab sa kalipay. Kung ang kalinaw sa hunahuna gitawag nga hingpit nga panglawas, ug ang dili matarong nga selos supak niini, nan mosunod nga bisan kinsa nga nagpuyo og dautang selos nag-antos na sa usa ka grabeng sakit. Ang kasingkasing nga napuno sa kasubo tungod sa kahuyang ug kawalay-gahum sa mga butang sa lawas mopuli sa tanang maong butang sa lawas. Ang mga butang sa lawas nga walay kasubo sa hunahuna sama sa lawas nga walay kalag. Ang nagasubo sa iyang kasingkasing ug nagatugot sa iyang mga pagbati sama sa usa ka tawo nga nag-antos sa lawas, nga ang iyang baba abli sa bisan unsang pagkaon nga makadaot kaniya, o sama sa usa nga adunay bugtong anak nga lalaki – ug hinay-hinay niyang gipatay kini sa iyang kaugalingong nga kamot.

275. Ang pagkaputli ug pakighinabi sa usa ka babaye sama sa usa ka leon ug usa ka karnero sa samang balay. Ang mga buhat nga walay kalooy sa atubangan sa Dios sama sa usa ka tawo nga nagpatay sa iyang anak sa atubangan sa iyang amahan. Sama sa usa ka dakop nga balas nga gilabay sa dagat nga walay pulos, ingon usab ang mga sala sa tanang unod kon itandi sa Pag-amuma sa Diyos ug sa Kaluoy sa Diyos. Ug sama sa usa ka bukal nga daghan ug tubig nga dili mapugngan sa usa ka dakop nga abog, ingon usab ang kaluoy sa Magbubuhay dili mapildi sa mga dautang hinalad sa Iyang mga binuhay. Ang pagpanimalos ug pag-ampo sama sa pagtanum sa dagat ug pagpaabot og ani. Sama sa kalayo nga dili mapugngan sa pagsaka paingon sa taas, ingon ana mosaka sa langit ang mga pag-ampo sa maloloy-on. Sama sa tubig nga modagayday paubos sa bakilid, ingon ana usab modagayday ang gahum sa kasuko sa diha nga mosulod kini sa atong kasingkasing.

276. Aduna'y pagpaubos nga naggikan sa kahadlok sa Dios, aduna'y pagpaubos nga naggikan sa gugma sa Dios, ug aduna'y pagpaubos nga naggikan sa kalipay. Ang tawo nga mapainubos tungod sa kahadlok sa Dios kanunay kauban sa kahinay sa tanang bahin sa iyang lawas, kahusay sa mga pagbati, ug usa ka mapungot nga kasingkasing. Ang tigum sa mga mapainubuson gihigugma sa Dios, sama sa usa ka kongregasyon sa mga Serapim. Ang usa ka putli nga lawas mas bililhon sa atubangan sa Dios kaysa sa usa ka putli nga halad. Kining duha ka hiyas—pagka-mapainubuson ug pagkaputli—nagaandam sa kalag sa usa ka saad sa pagpakasal alang sa Balaang Trinidad.

277. Bantayi ang imong sulod nga kaugalingon, apan dili sama sa pagbantay nimo sa imong panan-aw; kay ang panagbangi sa sulod, walay duhaduha, mas sayon atubangon kaysa panagbangi sa gawas. Ayaw pagtuo, igsoon, nga mapugngan ang sulod nga mga hunahuna kung dili nimo dad-on ang lawas sa usa ka maayong ug hapsay nga kahimtang. Mas kahadloki ang mga batasan kaysa sa mga kaaway. Ang nag-amuma sa usa ka batasan sa iyang kaugalingon sama sa usa ka tawo nga nagpakaon sa kalayo. Kung ang usa ka batasan mangayo og usa ka butang sa unang higayon, ug kini dili matubag, imong makita kini nga huyang sa sunod. Apan kung motugot ka sa iyang gusto sa unang higayon, imong makita kini nga mosulong kanimo uban sa mas kusgan nga pwersa sa ikaduhang higayon.

278. Ayaw pag-amigo sa bisan kinsa nga hilig magkatawa ug hilig magpasundayag sa uban; kay tudloan ka nila sa batasan sa pagpalabi sa katamaran. Kung adunay mosugod og dautang paghisgot sa iyang igsoon sa imong atubangan, ipanaog ang imong panan-aw. Sa diha-diha nga buhaton nimo kini, ipakita nimo nga ikaw maampingon sa atubangan sa Dios ug sa atubangan usab nila. Kung magahatag ka sa usa ka nanginahanglan, pasagdi nga ang kalipay sa imong nawong mouna sa imong gasa, ug pahupaya ang iyang kasubo pinaagi sa usa ka mahigalaong pulong. Kung buhaton nimo kini, ang imong kaayo mas bililhon sa iyang hunahuna kaysa sa usa ka gasa nga molabaw pa gani sa iyang panginahanglan. Sa tanan nimong buhat, ipanguna ang pagpugong sa lawas ug ang limpyo nga konsensya; kay kung wala kini, ang tanang buhat walay pulos sa atubangan sa Dios.

279. Pasagdi sila nga maglutos kanimo, apan ayaw balos paglutos; pasagdi sila nga ipapako ka sa krus, apan ayaw balos pagpakrus; pasagdi sila nga magdaot kanimo, apan ayaw balos pagdaot; pasagdi sila nga magpanamastamas kanimo, apan ayaw balos magpanamastamas. Ang pag-adto sa hukmanan dili agi sa

kinabuhi sa usa ka Kristohanon; wala gani'y bisan gamayng paghisgot niini sa pagtulon-an ni Kristo. Maglipay ka uban sa mga nagalipay, ug maghilak ka uban sa mga nagahilak; kay kini usa ka timailhan sa pagkabalaan. Magmasubo ka uban sa mga nagamasubo; maghilak ka alang sa mga makasasala; maglipay ka uban sa mga nagahinulsol. Pagpakamaabiabihon ka sa tanang tawo, apan mag-inusara ka sa imong hunahuna.

280. Ayaw paghukom o pagpanamastamas sa bisan kinsa, bisan pa gani sa mga nagkinabuhi sa labing kaguol. Iyapak ang imong bado sa nahulog ug tabuni siya. Hibal-i nga mao kini ang hinungdan nganong dili nato dapat biyaan ang ganghaan sa atong selda, aron magpabilin kitang walay kahibalo sa dautang binuhatan sa mga tawo; ug unya, sa kawalay kahibalo sa atong hunahuna, makita nato ang tanang tawo nga balaan ug maayo. Kung dili ka makapanarbaho sa imong lawas, magminos ka unta sa imong hunahuna. Kung dili ka makapamisti sulod sa duha ka adlaw, pamisti lang hangtod sa gabii; apan kung dili ka gani makapamisti hangtod sa gabii, mag-amping ka sa sobra nga pagkaon. Kung dili ka tigbuhat sa kalinaw, ayaw lang pagdala og panagbangi. Kung dili nimo mapahilom ang nagpasipala sa imong higala, bisan pa man, mag-amping ka sa pakig-istorya kaniya.

281. Hibal-i nga kung ang kalayo mogikan kanimo ug makasunog sa uban, pananagutan ka sa Dios sa mga kalag nga nasunog sa imong kalayo. Ug kung dili ka mismo ang nagpasiga sa kalayo, apan mouyon ka sa nagbuhat niini ug malingaw ka niini, ibilang ka sa iyang mga kauban sa paghukom. Sa tanang agianan nga gilakaw sa mga tawo dinhi sa kalibutan, wala silay makaplagaan nga kalinaw hangtod nga mosalig sila sa paglaum kang Dios. Ang kasingkasing wala'y makaplagaan nga pahulay gikan sa kakapoy ug mga pagsulay hangtod mosulod ang paglaum niini, pahupayon kini, ug pun-on kini og kalipay. Mahitungod niini misulti ang mahimayaong mga ngabil: *'Umari kamo kanako, kamong tanan nga nagapaningkamot ug nabug-atan, ug ako magahatag kaninyo ug pahulay'* (Mat. 11:28). Ang kahayag sa hunahuna nagmugna og pagtuo; ang pagtuo nagmugna sa kahupayan sa paglaum; ug ang paglaum, sa baylo, nagpalig-on sa kasingkasing.

282. Ang Anak sa Dios mitungtong sa krus; busa kita nga mga makasasala mapangahas nga nagasalig sa paghinulsol. Ang kasubo sa hunahuna igo na aron ilisan ang tanang pisikal nga paningkamot. Si San Gregorio miingon: 'Siya usa ka templo sa grasya nga hiusa sa Dios – ug kanunay nga nabisi sa hunahuna sa Iyang paghukom'. Miingon si Balaan Basilio: 'Ang walay hunong nga pag-ampo nagmugna sa kalag og klarong hunahuna mahitungod sa Dios; ug sa diha nga atong itukod sa atong kaugalingon ang paghinumdom sa Dios, ang Dios mismo ang nagpuyo sa sulod nato.' Busa, kita nahimong templo sa Dios. Ang mapungot nga kasingkasing nagsilbi nga preparasyon alang sa pahulay sa Dios.

283. Ang atong makuha sa atong mga higayon sa kawalay buhat maoy makapahiya kanato sa atong pag-ampo. Ang pagkamapamalandong makatabang sa usa ka tawo labaw pa kay sa trabaho; samtang ang pagkalibog sa hunahuna (paglayas sa hunahuna) makadaot kaniya labaw pa kay sa (pisikal) nga pahulay. Ang panagbangi sa panimalay motumaw gikan sa pahulay ug makabalisa sa usa ka tawo, apan aduna siyay gahum nga tapuson kini. Kay sa diha nga biyaan sa usa ka tawo ang pahulay ug mobalik sa iyang trabaho, kining mga panagbangi mawagtang gikan kaniya ug molayas. Apan ang hinungdan sa kakulang sa pagpugong sa kaugalingon dili pareho sa hinungdan sa pahulay. Samtang ang usa ka tawo nagpabilin sulod sa iyang kaugalingong kagawasan sa panahon sa pahulay, mahimo siyang mobalik ug magdumala sa iyang kaugalingon sumala sa iyang natukod nga mga lagda; kay naa pa gihapon siya sulod sa iyang kaugalingong kagawasan. Apan pinaagi sa paghatag og pagtugot sa iyang kaugalingon (alang sa makalipay nga mga hunahuna), misulod siya sa gawas sa iyang gingharian sa kagawasan. Kung wala gyud hingpit nga biyaan sa usa ka tawo ang pagmatngon sa kaugalingon, dili siya pugson ug dili kusang mapugos sa pagsumpo sa bisan unsang butang nga wala maghatag kaniya og kalinaw.

284. O tawo, ayaw hatagi og kagawasan ang bisan usa sa imong mga pagbati, basi makaabot ka sa punto nga dili na nimo mabalik pa ang kagawasan. Ang katamaran makadaot lamang sa mga batan-on, samtang ang sobra nga pagtagamtam makadaot sa mga tigulang ug sa mga hingpit na. Kadtong tungod sa katamaran mahulog sa dautang hunahuna mahimong mobalik sa pag-usisa sa kaugalingon ug mabalik sa ilang mahimayaong paagi sa kinabuhi. Apan kadtong sa ilang kadasig sa paglihok nakalimot sa pag-usisa sa kaugalingon, gidala nga bihag gikan sa ilang mahimayaong paagi sa kinabuhi ngadto sa usa ka kinabuhi sa pagkahubog.

285. Dili kita angay magmasubo lang kon gitintal kita sa pagbuhat og usa ka butang, apan labi na gayud kon magmatig-a kita niining maong butanga; kay ang tintal kasagaran moabot bisan sa mga hingpit, samtang ang pagmatig-a niini usa ka hingpit nga pagngitngit sa kalag. Ang kasubo nga atong nabati tungod sa atong mga tintal giisip nga atong kredito pinaagi sa grasya, ingon nga pulihan sa usa ka putli nga buhat.

Bisan kinsa nga, sa paglaum sa paghinulsol, tinuyoang mosugot pag-usab sa tukso, nagbuhat og limbong batok sa Dios; kalit siyang maabtan sa kamatayon, ug dili niya maabut ang panahon nga iyang gilauman aron makahimo og mga buhat sa pagkamaayo.

286. Ang bisan kinsa nga naghatag og hingpit nga kagawasan sa ilang mga pagbati naghatag usab og hingpit nga kagawasan sa ilang kasingkasing: kay ang mga lihok sa kasingkasing nagsilbi nga mga gapos alang sa gawasnong pagbati. Kung kinsa ang mosulod niini nga paningkamot uban sa paghuna-huna, kini makita sa mosunod nga tulo ka kinaiya: sa ato pa, dili siya napugos sa kalipay sa lawas, dili siya magpahubog sa pagkaon, ug dili niya tugotan ang iyang kaugalingon nga dali masuko. Kung anaa kining tulo, wala'y tinuod nga sulod nga kahusay, bisan pa kon ang gawasnong dagway walay sala. Ang maampingong pagbalewala sa lawas nagmugna og pagkabulag sa tanang butang, pagbalewala sa kalinaw, ug pagkawalay pagtagad sa paghigugma sa tawo. Kung kinsa ang andam ug malipayon nga modawat sa kawad-on alang sa Dios, nan limpyo sila sa sulod. Ang bisan kinsa nga dili motan-aw uban sa kalipay sa mga nagpasidungog kaniya, ug dili masuko sa mga nagpasipala kaniya, patay na sa kalibutan niining kinabuhi.

287. Ayaw pagbati og kasuko batok sa usa ka makasasala; kay kita tanan manubag. Kung motindog ka batok kaniya alang sa Dios, nan, hiagol ka para kaniya. Ug ngano man nga kasuk-an nimo siya? Kasuk-a ang iyang sala, ug ampoa siya, aron ikaw mahimong sama ni Cristo, Nga wala maglagot sa mga makasasala, kondili nag-ampo para kanila. Pagpangwali sa kaayo sa Dios; kay ang Dios nagdumala kanimo, bisan pa ikaw dili takos; kay dako imong utang kaniya, apan ang iyang silot dili makita kanimo, ug tungod sa gagmay nga buhat nga imong gibuhay, ginabayan ka niya sa dagkong ganti.

288. Kahadlok sa Dios tungod sa gugma kaniya, ug dili tungod sa makalilisang nga ngalan nga giatubang kaniya. Higugmaa siya sama sa imong obligasyon sa paghigugma kaniya—dili tungod sa iyang ihatag kanimo sa umaabot, kondili tungod sa atong nadawat karon, ug alang sa kalibutan nga iyang gimugna para nato. Kinsa ang nakumbinsi Niya sa sinugdanan nga buhion kita? Kinsa ang nag-ampo alang kanato kon dili nato Siya hinumduman? Sa wala pa kita matawo, kinsa ang naghatag kinabuhi niining atong lawas? Gikan asa miturok sa yuta ang hunahuna sa kahibalo? Unsa kaha ka walay kinutuban nga kaayo ang nagpabuhi pag-usab sa atong makasasala nga kinaiya ngadto sa bag-ong kinabuhi! Umari kamo, mga tawo nga matarong ang paghukom, ug katingalahan. Kinsa, nga adunay maalamon ug katingalahang hunahuna, ang makadayeg sa katingalahan nga paagi sa kalooy sa atong Magbubuhay sumala sa angay?

289. Sa kadako nga ang usa ka tawo walay pagtagad niining kalibutan ug masigasig sa kahadlok sa Dios, sa ingon usab kadako moduol ang Pag-atiman sa Dios kaniya – ug sa tago mabati sa tawo ang tabang sa Pag-atiman, ug hatagan siya og putli nga hunahuna aron masabtan kini. Kung kinsa ang boluntaryong mopahawa sa iyang kaugalingon gikan sa mga butang sa kalibutan, sa samang sukod nga siya gipahawa niini, sa ingon usab nga sukod siya kauban sa kalooy sa Dios ug gipadayon sa gugma sa Dios alang sa katawhan. Alang sa mga kalag sa mga wala'y igong kusog aron makab-ot ang tinuod nga kinabuhi pinaagi sa boluntaryong , pagsalikway sa tanang butang, Giya-a Niya sila ngadto sa pagkamaayo pinaagi sa dili-boluntaryong pag-antos, sama sa atong makita sa kaso sa pobre nga si Lazaro. Duol ang Dios sa masubo nga kasingkasing sa nagatuaw ngadto Niya sa kalisod. Bisan pa kon usahay Iya kitang ipailawom sa kakulang sa lawas ug uban pang mga kasakit, nagpakita ang Ginoo og dakong gugma alang sa kalag sa mga nag-antos, nga angay sa kabug-aton sa ilang pag-antos.

290. Kung ang paghandum sa gugma ni Kristo dili maghari sa sulod nimo sa ingon nga paagi nga, tungod sa kalipay kang Kristo, magpabilin kang walay pagbati sa tanan nimong pag-antos, nan hibaloa nga ang kalibutan nagpuyo sa sulod nimo labaw pa kang Kristo. Kung ang sakit, kakabus, pisikal nga kakapoy, o kahadlok alang sa kaayohan sa lawas makasamok sa imong hunahuna sa ingon nga paagi nga kini mopalayo kanimo gikan sa kalipay sa imong paglaum ug gikan sa imong tinguha nga malipay ang Ginoo; nan, hibali nga ang lawas ang nagpuyo sa sulod nimo, ug dili si Cristo. Sa yano nga pagkasulti: bisan unsa ang naghari sa tanan sa sulod nimo, mao kana ang nagpuyo sa sulod nimo. Kung wala kay kulang sa bisan unsang imong gikinahanglan, himsog ang imong lawas, ug wala kay gikahadlok nga bisan unsang dautan—apan nagaingon ka nga makalakaw ka nga matitud-anon paingon kang Kristo—busa hibaloa nga masakiton ang imong hunahuna ug wala kay natilawan nga kahimayaan sa Dios.

291. Basig moingon ka nga wala pa'y tawo nga ang hunahuna hingpit nga naalsa ibabaw sa kahuyang samtang ang lawas gipisil sa mga tukso ug kasubo, ug diin ang kasubo sa hunahuna napildi sa gugma alang kang Kristo, – Akong pahimangnoan kamo sa mga martir, ug tan-awa kung giunsa sa ilang paglahutay, nga gipalig-on sa gahum sa gugma ni Cristo, ang pagdaog sa dakong kasubo ug sakit sa lawas. Dili usab sila ang

nag-inusara nga nagpakita og ingon nga pagkamapailubon; aduna'y mga pilosopo, mga pagano nga wala mailhi ang tinuod nga Dios, nga nagpakita og katingalahang kusog sa kaisog. Usa kanila ang naghimo og lagda nga maghilom – ug wala magduha-duha sa maong determinasyon, bisan pa sa klarong katalagman sa kamatayon. Ang uban hingpit nga gipugngan ang ilang natural nga mga tinguha; ang uban nag-antos sa panamastamas nga walay kalisud; ang uban mitugot sa grabeng mga sakit nga walay kasubo; ug ang uban pa nagpakita sa ilang pagkamapailubon sa kasubo ug dagkong kalamidad. Kung kini ilang gisagubang alang sa walay sulod nga himaya ug paglaum, dili kaha kita mga monghe, nga gitawag sa pakig-ambit uban sa Dios, angay mag-antos pa gayud og labaw pa?

Tomo III

Panimad-on

Mao kini ang ikatulong bolyum sa Rusyano nga edisyon sa **Dobrotolubie**. Halos tanan nga mga artikulo nga ania gikuha gikan sa Griyegong **Dobrotolubie**. Ang mga dugang lang mao ang usa ka pakighinabi kang Abba Zosima, nga nagtudlo kang Santa Maria sa Ehipto, ug usa ka asetikong diskurso gikan sa mga sinulat ni San Maximus ang Kumpesor. Kini tanan mosunod sa mosunod nga han-ay:

1. Usa ka monastikong traktado sa usa ka gatus ka kapitulo ni Blessed Diadochus, Obispo sa Photiki, nga gisundan sa napulo ka mga depinisyon sa labing hataas nga mga grado sa nag-unang mga birtud.
2. Ang Banal nga si Juan sa Carfafos – usa ka gatus ka kapitulo – makapahupay ug makapadasig.
3. Ang mga Diskurso ni Abba Zosima.
4. San Maximo ang Kumpesor – a) Diskurso sa Asetisismo, sa porma sa mga pangutana ug tubag. b) Upat ka gatus ka kapitulo – mahitungod sa gugma. c) Mga spekulatibo ug praktikal nga kapitulo, gipili gikan sa iyang pito ka gatus ka kapitulo.
5. Ang Banal nga si Phalassius: upat ka gatus ka kapitulo – mahitungod sa gugma, pag-agil ug espirituhanong kinabuhi.
6. San Teodoro, Obispo sa Edesa – 100 ka makapadasig nga mga kapitulo.
7. Ni usa pa ka Theodore – usa ka makapadasig ug kontemplatibo nga diskurso.
8. **Usa ka** labing mapuslanong salaysay ni Abba Philemon.
9. Ang Kagalang-galang Theognostus – mahitungod sa aktibo ug kontemplatibo nga kinabuhi, 75 ka kapitulo.
10. Ang Banal nga Philotheus sa Sinai: 40 ka kapitulo sa pagka-matinuoron.
11. Ni Elder Elijah – Ang Hardin sa mga Bulak. *Nota sa editor para sa HTML nga bersyon (2005)*

Ang pangunang teksto sa ikaduhang hangtod ikalimang bolyum sa **Dobrotolyubie** gi-edit aron kini ipahiuyon sa modernong pagbaybay ug paglitok sa Ruso. Ang mga panultihon gikan sa Balaang Kasulatan gibiyaaan nga wala mausab. Kung kinahanglan, ang ilang kahulugan mahimong ipatin-aw pinaagi sa pagtan-aw sa modernong Rusyano nga edisyon sa Daang Tugon ug Bag-ong Tugon. Ang kalainan sa pagbaybay sa mga pulong nga 'mip' (katilingban, usahay – ang tibuok uniberso nga gimugna), 'мир' (kalinaw, kahusay, panaghiusa, harmoniya) ug 'μvpο' (usa ka mabangong sagol para sa balaan nga pahid) gibiyaaan usab nga wala mausab.

Bendito nga si Diadochus, Obispo sa Photiki sa Illyrian Epirus

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Walay nahibal-an bahin sa gigikanan o sayong kinabuhi ni San Diadochus sa wala pa ang iyang pagka-obispo. Sa panahon sa iyang pagka-obispo, bisan pa man, siya nailhan tungod sa iyang balaan nga kinabuhi ug sa iyang maalamon nga mga pagtulon-an. Si Victor, Obispo sa Utica sa Aprika, sa preface sa iyang **Kasaysayan sa mga Pagpanlutos sa mga Vandal** (Migne, **Patrol. Lat. vol. 58**), nga gisulat niya mga tuig

490, diin gitawag niya ang iyang kaugalingon nga iyang disipulo, gihatagan siya og dungog niining maong titulo ug gidugang nga 'Kining bulahan nga Diadochus angay pasidunggan sa tanang matang sa pagdayeg, kay nagbilin siya og daghang mga buhat mahitungod sa ortodoksong doktrina ug sa Kristohanong kinabuhi.' – Gikan niini, makapahukom nga siya namulak sa ikaduhang tunga sa ika-5 nga siglo, ug posible nga namatay dili dugay sa wala pa kini matapos, sama sa masuta gikan sa kamatuoran nga ang iyang pirma makita usab sa epistola sa mga Obispo sa Epirus ngadto kang Emperador Leo (457–473). Ang ubang detalye sa iyang kinabuhi wala mailhi. Sa iyang mga sinulat, ang mosunod ang nailhan hangtod karon: (a) duha ka diskurso – usa mahitungod sa Pag-alsa sa Ginoo, nga naglatid sa ortodoksong doktrina sa Inkarnasyon sa Pulong sa Dios, ug ang usa batok sa mga Ariano; (b) 100 ka kapitulo mahitungod sa asetikong kinabuhi, nga adunay 10 ka panimulang giya mahitungod sa katapusang utlanan sa pagkahingpit sa nag-unang mga birtud. Si Sofronius, Patriarka sa Herusalem, misipi og mga talata gikan niining mga sinulat sa iyang sirkular nga sulat batok sa mga Monophysite (Bibliograpiya ni Photius – blg. 231); si San Maksimus ang Kumpesor usab mitumong kaniya sa kapin sa usa ka higayon. Mahitungod sa iyang mga kapitulo sa asetikismo, nga among giapil sa among koleksyon, si Bulahan Photius nagkomento ingon niini: "Kini nga buhat (i.e. ang 100 ka kapitulo) labing mapuslanon alang sa mga nagpraktis sa askétismo, ug alang sa mga nakab-ot na og kahanas sa mga buhat nga nagdala sa pagkahingpit pinaagi sa dugay nga praktis, wala kini magpakita og bisan unsang malabo; kay sa ingon nga kaso, ang kahibalo nga nakuha pinaagi sa kasinatian dali nga mosunod sa mga tiil sa pagtulon-an nga gipahimutang sa teksto." Ang mga tigkompila sa Griyegong edisyon sa **Dobrotolubie**, sa prefatoryo sa maong buhat, nagpahayag: nga ang atong Balaang Amahan Diadochus usa ka tawo nga maalamon sa paglihok ug hayag sa pagpamalandong; kini maila sa bisan kinsa nga gustong makat-on niini gikan niining buhata, nga niabot kanato nga wala'y kadaut ug nga iyang gisulat sa matahum nga paagi, nga nagkuha og espirituhanong kinaadman gikan sa iyang dugay na nga kasinatian ug gikan sa banal nga mga tinguha sa iyang kasingkasing. Gibahin niya kini sa usa ka gatus ka kapitulo, ug sa matag-usa niini iyang hapsay nga gipadayag ang labing lawom nga mga misteryo sa gihigugma nga hiyas, nga gipauswag pinaagi sa kanunay nga paghisgot sa Balaang Kasulatan ug sa mga pamalandong sa hunahuna nga gipasiugda sa pagtuo. Masulti nga sa kini nga buhat, iyang gibyaan alang sa tanan nga misunod kaniya—ang mga asketa ug ang mga Amahan nga nagdala sa Diyos—usa ka ehemplaryong pagtulon-an sa balaan nga pag-agil, kauban ang tanang hiyas. Kay imong makita nga daghan kaayo kanila ang mosangko niining mga kapitulo isip labing kasaligan nga giya paingon sa kamatuoran, ug mosipi niini nga pulong-pulong sa ilang mga sinulat bahin sa pagpugong sa kaugalingon. Gibuhat kini, pagkahuman sa Konseho nga gipahigayon sa panahon sa paghari ni Andronikos Palaiologos, ni Gregorio ug Simeon sa Tesalonica, Gregorio sa Sinai, Ang Iyang Kabanalan Callistus, ug daghan pa, nga nagpamatuod sa walay ikasaway nga kinaiya sa iyang pagtulon-an. Gipasidunggan sa Balaang Simbahan ang handumanan ni San Diadochus, kauban ang tanang mga Santo nga misidlak pinaagi sa ilang mga pagpanukmod sa pag-ascetismo, sa Sabado sa Keso. Sa serbisyo niining adlaw, sa ikaduhang ode, gikanta ang mosunod: 'Gikanta ko si Diadochus, kauban nila Eustathius ug Juvenal, ang labing bililhon nga mga Amahan.'

Ang eksposisyon ni Balaan Diadochus mahitungod sa katapusang utlanan o tuktok sa pagkahingpit sa nag-unang mga birtud

1. Ang utlanan, o tuktok, sa pagkahingpit sa pagtuo mao ang walay pagbati nga paglubong sa hunahuna sa Dios.
2. Ang utlanan sa paglaum mao ang pag-atubang sa hunahuna ngadto sa mga panalangin nga madawat.
3. Ang utlanan sa pagkamapailubon mao ang pagbarog nga lig-on sa pagkamapailubon, pagtan-aw sa dili makita ingon nga makita sa mga mata sa hunahuna.
4. Ang utlanan sa dili pagka-gahaman mao ang paghandum nga dili magpanag-iya, sama sa paghandum sa uban nga magpanag-iya.
5. Ang kinatumyan sa pagsabot mao ang dili pagkahibalo sa kaugalingon samtang naa sa ekstasi (o hingpit nga debosyon) ngadto sa Dios.
6. Ang utlanan sa pagpaubos mao ang determinado nga pagkalimot sa kaugalingong mga maayong buhat.
7. Ang utlanan sa dili paglagot mao ang dakong tinguha nga dili masuko.
8. Ang utlanan sa pagkabalaan mao ang pagbati nga kanunay nakadugtong sa Dios.

9. Ang utlanan sa gugma mao ang pagpadaghan sa mahigalaong batasan ngadto sa mga nagpasipala ug nagdaot kanimo.

10. Ang tumoy sa hingpit nga pagbag-o sa matam-is nga pagtilaw sa Dios mao ang pagtan-aw sa kasubo sa kamatayon ingon kalipay.

Usa ka espirituhanong traktado, gibahin sa usa ka gatos ka kapitulo sa aktibong praktis, puno sa espirituhanong kahibalo ug paghukom

1. *Mahitungod sa tulo ka birtud nga, sama sa mga magmamuno, kinahanglan mouna sa espirituhanong pagkontemplar sa hunahuna.*⁷⁸

Pasagdi nga ang pagtuo, paglaum, ug gugma—ug labaw sa tanan ang gugma—magsilbi nga giya sa espirituhanong pagmumuni-muni, mga igsoon; kay kining duha (pagtuo ug paglaum) nagtudlo kanato sa pagdumot sa makita nga mga butang, samtang ang gugma naghiusa sa kalag mismo sa Dios pinaagi sa hiyas, nga nagasabut sa Dili Makita pinaagi sa espirituhanong pagbati.

2. *Kanus-a ug giunsa pag-ayo sa usa ka tawo.*

Sa kinaiyahan, usa ra ka Dios ang maayo. Apan ang usa ka tawo mahimong maayo usab pinaagi sa masigasig nga paningkamot sa pag-ugmad sa maayong kinaiya, nga nabag-o gikan sa wala nila sa kinaiyahan ngadto sa pagkapareho sa Dios nga sa kinaiyahan maayo, sa dihang ang kalag, pinaagi sa masigasig nga paningkamot sa pagpangita sa maayo, nahimong hingpit nga usa ka buo uban sa Dios samtang kini naghandum ug aktibong nangita kaniya pinaagi sa kaugalingong kusog; kay giingon: '*Pagmahimong maayo ug maloloy-on, sama sa inyong Amahan nga naa sa langit*' (Lucas 6:36; Mateo 5:48).

3. *Kanus-a ug giunsa pagsugod sa sala.*

Walay dautan sa kinaiyahan, ni adunay bisan kinsa nga dautan sa kinaiyahan: kay ang Dios wala maghimo og bisan unsang dautan. Apan kon ang usa ka tawo, pinaagi sa mga tinguha sa kasingkasing, mosulod sa iyang kaugalingon sa hulagway sa dautan, nan, bisan pa nga kini wala maglungtad sa kinaiyahan, magsugod kini og paglungtad sa porma nga gitinguha sa nagbuhat niini. Maong, samtang kanunay ug masigasig nga nagahinumdom sa Dios, dili nato tagdon ang kanunay nga pagdani padulong sa dautan; kay ang maayong anaa sa kinaiyahan mas gamhanan kay sa dautan nga mosulod sa kinaiyahan gikan sa gawas pinaagi sa batasan – kay ang una naglungtad, samtang ang ikaduha wala, gawas kon kini buhaton.

4. *Kanus-a ug giunsa nato pag-angkon ang pagka-sama sa imahe sa Dios?*

Kita tanan mga tawo nga gimugna sa hulagway sa Dios; apan ang pagkapareho sa Dios usa ka pribilehiyo lamang sa mga tawo nga, tungod sa dakong gugma, gisumite ang ilang kagawasan sa Dios. Kay kung dili kita ang tag-iya sa atong kaugalingon, kung ikalimod nato ang atong kaugalingon, unya mahimo kita nga sama Niya nga, pinaagi sa Iyang gugma, nagpakig-uli kanato sa Iya; – usa ka kahimtang nga walay bisan kinsa makab-ot gawas kon palihokon nila ang ilang kalag nga dili madala sa mga pangdani sa usa ka kinabuhi nga kontento sa kaugalingon ug sobra nga pagtagad sa kaugalingon.

5. *Unsaon pagsiguro nga ang kabubut-on kanunay andam alang sa maayo ra.*

Ang pagdominar sa kaugalingon mao ang gawasong kabubut-on sa makatarunganong kalag, nga andam nga naningkamot alang sa bisan unsang iyang gipangandoy. Aduna kita'y ingon ana nga gawasong kabubut-on nga andam alang sa maayo ra kon kanunay natong wagtangon ang matag datang hunahuna pinaagi sa maayong hunahuna.

6. *Unsa ang kahayag sa tinuod nga panan-aw,*

ug unsa ang nagtugot sa hunahuna nga magamit kini nga kahayag.

Ang kahayag sa tinuod nga kahibalo mao ang abilidad sa dili mapakyas nga pag-ila tali sa maayo ug dautan. Ug unya (nga mao, kon anaa na ang ingon nga pag-ila ug ang kinabuhi mismo gipahimutang sumala niini) ang matarong nga dalan, nga nag-alsa sa hunahuna paingon sa adlaw sa kamatuoran, ang Dios, nagdala niini ngadto sa walay kinutuban nga kahayag sa pangisip – sama sa usa ka tawo nga, uban sa kaisog (pagtuo ug paglaum), sa katapusan nakaangkon sa usa ka gugma. Ang matarong kinahanglan kuhaon pag-usab gikan sa kamot sa mga nagpasipala ug nagatamay niini, uban sa dili masuko nga kadasig; kay ang kadasig sa pagkamatinud-anon dili magdaug pinaagi sa masuko nga pagdumot, kondili pinaagi sa mahigugmaong pagsaway ug pagpangumbinsi.

⁷⁸ Kini nga mga ulohan wala sa Griyegong teksto. Gihimo kini sa taghubad sa Latin. Tungod kay nagtuo kami nga dako kaayo kini og ikatabang sa pagsabot ug paghinumdom sa maalamon nga mga pagtulon-an ni San Diadochus, among kini gipahulam gikan kaniya (Patrologia Graeca, Migne, vol. 65).

7. *Mahitungod sa unsa ang gidala sa espirituhanong pulong – ug sa paagi sa unsaon sa lihok sa gugma pagpadali ug pagpadaghan sa pakigpulong mahitungod sa Dios.*

Ang espirituhanong pulong naghatag og makatagbaw nga pagtuo sa hunahuna; kay kini (ang pulong) nagagikan sa Dios pinaagi sa buhat sa gugma. Ngano man, busa, nga ang atong hunahuna molihok nga walay kahago ug walay karga sa mga balod sa teolohikal nga paghunahuna, nga wala mag-antos sa grabeng ug makalumos nga kakulang sa hayag nga mga hunahuna? Niining kahimtanga, kini molupad nga gawasnon sa halapad nga mga pamalandong, kutob sa gusto sa lihok sa gugma. Tinuod gayud nga maayo – kon maghisgot sa Dios – nga kanunay magpaabut, uban sa pagtuo, sa kahayag sa hunahuna nga gihimo sa gugma; kay walay mas pobre pa kaysa sa hunahuna kon, nga walay Dios, mosugod kini sa pag-philosophize mahitungod sa Dios.

8. *Kanus-a angay magsugod sa pakighinabi bahin sa mga butang sa Diyos.*

Sama sa usa nga wala pa masabuti sa espiritu nga dili angay magtagad sa espirituhanong pagkontemplasyon, ingon usab ang usa nga daghan kaayong kahayag gikan sa grasya sa Espiritu Santo dili angay mosalmot sa pakighisgot bahin niini: kay sa unang kahimtang, ang kakulang sa mga mapadayagong hunahuna nagtabon sa hunahuna sa kangitngit sa pagkawalay-hibalo, samtang sa ikaduha, ang kadagaya niini nagpugong sa tawo sa pagsulti, kay sa ingon nga mga panahon ang kalag, nga naglingaw sa gugma sa Dios, nagtinguha sa pagtamasa sa himaya sa Ginoo sa hilom; Busa, ang usa ka tawo angay nga moapil sa banal nga pakighinabi (pakighinabi bahin sa Dios) kon makita ang katamtaman nga lebel sa espirituhanong pagkamapukaw; kay ang ingon nga balanse naghatag sa kalag og usa ka hulagway sa himayaong mga pulong (nga tukma ug klaro nga naglarawan sa dili makita nga espirituhanong mga kamatuoran), samtang sa samang higayon ang gipangandoy nga espirituhanong kahayag nagpasiugda sa pagtuo sa magtutudlo, aron siya ang unang matilawan ang bunga sa kahibalo, nga nagagikan sa gugma. '*Ang mag-uuma angay nga madawat una ang iyang bahin sa ani*' (2 Tim. 2:6).

9. *Mahitungod sa gasa sa kahibalo ug sa gasa sa kinaadman,*

unsan sa matag-usa kanila paghatag og kahayag, ug unsan kini pag-angkon.

Ang Espiritu Santo mao ang tinubdan sa kinaadman ug kahibalo, ingon man usab sa tanang langitnong gasa; apan ang matag usa niini nga mga gasa, sama sa uban pa, adunay kaugalingong talagsaong paagi sa paglihok (enerhiya). Mao nga ang Apostol nagpamatuod nga sa usa gihatag ang kinaadman, ug sa lain ang pagpadayag (1 Cor. 12:8). Ang panan-aw naghiusa sa kalag sa Dios sa usa ka kasinatian (masinati) nga paagi, apan dili kini magdasig sa kalag sa paghisgot bahin niini o sa ubang espirituhanong mga butang; mao nga ang uban nga nagkinabuhi sa kontemplatibo, bisan pa nga hayag ang ilang panan-aw, dili mosulod sa paghisgot sa mga butang sa Dios. Ang kinaadman, bisan pa, kon kini ihatag sa bisan kinsa kauban ang kahibalo nga nagagikan sa kahadlok sa Dios (nga talagsaon), nagpadayag uban sa gugma sa labing sulod nga mga epekto (mga enerhiya) sa panan-aw; kay ang panan-aw kasagaran nagahatag kahayag pinaagi sa sulod nga epekto, samtang ang kinaadman nagbuhat niini pinaagi sa pulong. Makab-ot kini sa mosunod nga paagi: ang kahibalo mapukaw pinaagi sa pag-ampo ug lawom nga kahalom sa taliwala sa hingpit nga walay kabalaka; samtang ang kinaadman makab-ot pinaagi sa mapainubsanon nga pagtuon sa mga pulong sa Espiritu, ug labaw sa tanan pinaagi sa grasya sa Dios nga mapinanghatag.

10. *Kung ang kalag nagkaguliyang, kinahanglan maghilom;*

ug kung kini makalma na, unya angay na makig-istorya,

samtang ginapugngan ang hunahuna uban sa pagpaubos.

Kung ang kalag masuko batok sa mga kahuyang, kinahanglan masabtan nga panahon na kini sa pagpahilom, kay kini ang takna sa pakig-away. Apan kung makita nga nanghupas na kini nga kagubot, pinaagi sa pag-ampo o paglimos, nan tugoti ang pagdani sa tinguha sa gugma aron mosulti og mga pulong sa langitnong kinaiya, samtang ginapugngan ang mga pako sa hunahuna pinaagi sa mga gapus sa pagpaubos; kay kung kinsa ang dili magpaubos pag-ayo pinaagi sa pagpahiubos sa kaugalingon, dili siya makapamulong sa angay nga paagi bahin sa kadako sa Dios.

11. *Ang espirituhanong pulong dili magdala sa garbo,*

samtang ang pulong sa kalibutanong kinaadman nagdala niini.

Ngano man nga ingon ani? Ang espirituhanong pulong nagpabilin nga gawasnon ang kalag gikan sa hambog nga garbo; kay, sa pagpuno sa matag bahin niini sa pagbati sa bahandi sa espirituhanong kahayag, kini nagsiguro nga ang kalag wala gyud'y gikinahanglan nga bisan unsang dungog sa tawo. Mao nga nagpabilin usab kini nga gawasnon ang hunahuna gikan sa walay pulos nga mga hunahuna sa tanang panahon, nga naglubong niini hingpit sa gugma sa Dios. Ang pulong sa kalibutanong kinaadman, bisan pa, kanunay

nagdani sa usa ka tawo padulong sa gugma sa himaya; kay kini dili makahimo nga masinati sa usa, pinaagi sa iyang mga pagbati, ang maayong gikan niini (nga makatagbaw sa kasingkasing) ug, sa baylo, naghatag sa mga sumusunod niini og gugma sa pagdayeg sa tawo, nga kini mismo usa ka imbensyon sa mga tawo nga walay sulod. Dili nato mapakyas maila kini nga kinaiya sa espirituhanong Pulong sa Dios kon atong gamiton ang mga oras nga dili nato kinahanglan mosulti sa mainitong paghinumdom sa Dios, sa walay kabalaka nga kahilom.

12. *Mahitungod sa paghigugma sa kaugalingon ug paghigugma sa Dios –*

ug unsa ang kinaiya sa mga mahigugma sa kaugalingon ug sa mga mahigugma sa Dios.

Ang nagahigugma sa iyang kaugalingon dili makahigugma sa Dios; apan ang wala magahigugma sa iyang kaugalingon tungod sa nagawas nga kadagaya sa gugma sa Dios, siya ra gayud ang tinuod nga nagahigugma sa Dios. Ang ingon nga tawo dili gayud mangita sa iyang kaugalingong himaya, kondili kanunay ra gayud mangita sa himaya sa Dios. Kay sama sa tawo nga mahigugma sa kaugalingon nga natural nga mangita sa iyang kaugalingong himaya, ingon usab ang tawo nga mahigugma sa Dios natural nga mangita ug higugma sa himaya sa iyang Magbubuhat. Katangian sa usa ka kalag nga mahigugma sa Dios, nga napuno sa espiritu sa Dios, ang pagpangita, sa pagtuman sa tanang mga sugo nga iyang ginabuhat, sa bugtong himaya sa Dios, samtang, sa bahin sa iyang kaugalingon, malipay sa pagpaubos. Kay ang himaya angay sa Dios, tungod sa Iyang kadako, samtang ang pagkapaubos angay sa tawo, aron pinaagi niini kita mahimong usa ka buo sa Dios: kay kung gusto usab nato nga buhaton kini, nan, pinaagi sa pagsunod sa ehemplo ni San Juan nga Maninubig, nga nagalipay sa himaya sa Ginoo, kita magpadayon sa pag-ingon: *'Siya kinahanglan magdako, apan kita kinahanglan magkunhod'* (Juan 3:30).

13. *Kanus-a ug ngano kini mahitabo*

nga ang usa ka tawo daw dili siya naghigugma sa Dios,

sama sa gusto unta nila, samtang sa tinuod gahigugma gyud sila kaniya pag-ayo.

Nakakita ko ug usa ka tawo nga kanunay nga masulob-on ug nagahilak tungod kay wala niya gihigugma ang Dios sumala sa iyang tinguha, bisan pa man nga sa tinuod gihigugma gayud niya Siya nga sa kanunay nagpuyo sa iyang kalag ang mainit nga tinguha nga ang Dios ra gayud ang pagadaugdaugon kaniya, samtang siya mismo walay bili. Ang ingon nga tawo wala makamatngon unsa gyud siya, ug wala usab siya malipay sa mga pagdayeg nga gisulti kaniya. Kay, sa iyang dakong tinguha sa pagkamaubos, wala niya masabti ang iyang kaugalingong bili; apan, sa pag-alagad niya sa Dios sumala sa gisugo sa balaod sa mga pari, siya, pinaagi sa usa ka kusgan nga hilig ngadto sa gugma sa Dios, gitabonan ang hinumduman sa iyang kaugalingong bili, Gitago niya, sa kalawom sa iyang gugma sa Dios, ang pagdayeg nga angay unta kaniya sa espiritu sa pagpaubos, aron sa iyang hunahuna kanunay siyang makita nga usa ka ubos nga sulugoon, ingon man nga ang dungog nga gikinahanglan kaniya hingpit nga layo kaniya, tungod sa iyang kusgan nga paghandum sa pagpaubos. Sa paglihok sa ingon niini, kita usab angay maglikay sa tanang dungog ug himaya alang sa walay kinutuban nga bahandi sa gugma alang sa Ginoo, nga nahigugma kanato pag-ayo.

14. *Mahitungod sa usa nga naghigugma sa Dios sa kalawom sa iyang kasingkasing,*

ug giunsa, pinaagi sa hingpit nga pagbiya sa paghigugma sa kaugalingon,

moabot sa usa ka makalipayong gugma alang sa Dios.

Ang bisan kinsa nga naghigugma sa Dios sa kalawom sa iyang kasingkasing mailhan sa Dios. Kay kutob sa pagdawat sa usa ka tawo sa gugma sa Dios sa kalawom sa iyang kasingkasing, kutob usab siya nagpuyo sa gugma sa Dios. Ngano nga ang ingon nga tawo dili gyud mohunong, uban sa usa ka mainit nga kadasig, sa paghandum sa kahayag sa hunahuna, ug naningkamot niini uban sa ingon ka kusog nga usahay mabati niya ang hingpit nga kakapoy sa kusog sa iyang mga bukog, nga daw dili na siya makahibalo sa iyang kaugalingon, apan hingpit nga nabag-o ug nasuhop sa gugma alang sa Dios? Ang ingon nga tawo, sa kini nga kinabuhi, anaa ug wala sabay; kay samtang nagbiyahe pa siya sa iyang lawas, pinaagi sa lihok sa iyang kalag, sa gahum sa gugma, siya walay hunong nga nagaduol sa Dios – ug katingalahang gidawat sa Dios. Kay, nagdilaab nga walay hunong sa iyang kasingkasing ang dili mapugngan nga kalayo sa gugma, siya mabilin nga hingpit nga nakadugtong sa Dios, nga hingpit nga gisalikway ang gugma sa kaugalingon pinaagi sa gahum niining gugma alang sa Dios. *'Kay,'* ingon niya, *'kung kami nawala sa among huna-huna, kini alang sa Dios; kung kami husto sa among huna-huna, kini alang kaninyo'* (2 Cor. 5:13).

15. *Sa dihang ang usa ka tawo magsugod sa paghigugma sa iyang isigkatawo,*

ug ngano nga ang unodnong gugma dali ra nga mawala,

apan ang espirituhanong gugma dili gayud mapalong.

Sa dihang magsugod ang usa ka tawo og pagbati og lawom nga gugma alang sa Dios, unya, sa espirituhanong pagsabot, magsugod usab siya og paghigugma sa iyang isigkatawo, ug sa pagsugod pa lang, dili na siya mohunong: mao kana ang gugma nga gihisgutan sa tanang Balaang Kasulatan. Ang unodnong gugma, nga wala'y pagkabugkos sa espirituhanong pagsabot, dali ra kaayo mawala sa dihang motungha bisan ang labing gamay nga rason. Ang espirituhanong gugma, bisan pa man, dili ingon ana: bisan pa og makasinati og kasakit ang usa ka Dios-higugmaong kalag, nga anaa sa ilawom sa impluwensya sa Dios, ang panag-uyon sa gugma dili maputol: kay, human kini mapainit sa kainit sa gugma sa Dios, mobalik dayon kini sa maayong disposisyon ug, uban sa dakong kalipay, giakop niini ang gugma sa isigkatawo, bisan pa kon nakadawat kini og dakong pagpasipala gikan kanila, o nakasinati og dakong kadaut; kay unya ang kapait sa panagbangi hingpit nga gilunop sa katam-is sa Dios.

16. *Mahitungod sa gugma sa Diyos sa kasingkasing*,
 unsaon kini pag-angkon; usab mahitungod sa hingpit nga gugma,
 nga walay makapahapsay nga kahadlok sa Dios, ug sa lain nga klase sa gugma
 nga dili hingpit, nga kauban sa nagapahalin nga kahadlok.

Walay bisan kinsa ang makahigugma sa Dios sa tibuok niyang kasingkasing kon dili una niya pasigaon ang kahadlok sa Dios sa sulod niini; kay ang kalag makab-ot lamang ang aktibong gugma human kini mapahapsay ug mapalumo pinaagi sa impluwensya sa kahadlok sa Dios. Apan walay bisan kinsa ang makab-ot sa kahadlok sa Dios—uban sa bunga nga gidala niini—kon dili siya gawasnon gikan sa tanang kabalaka sa kalibutan; kay sa dihang ang hunahuna makapahulay sa hingpit nga kalinaw ug kagawasan gikan sa kabalaka, mao lamang diha magsugod ang kahadlok sa Dios sa paghatag og makaluwas nga epekto niini, nga nagapahapsay niini pinaagi sa gamhanang pagbati niining kahadloka gikan sa tanang kabaskohan sa kalibutan, aron sa ingon niini mapataas kini ngadto sa hingpit nga gugma alang sa hingpit nga maayong Dios. Busa, ang kahadlok mao ang kinaiya sa mga matarong nga nagahapsay pa, nga anaa'y katamtaman nga gugma, samtang ang hingpit nga gugma mao ang kinaiya sa mga hingpit na, nga walay kahadlok, kay *'ang hingpit nga gugma nagapahawa sa kahadlok'* (1 Juan 4:18). Ang duha niini makita lamang sa mga matarong, nga pinaagi sa paglihok sa Espiritu Santo, nag-uswag sa pagkamaayo. Mao nga ang Kasulatan nagaingon sa usa ka dapit: *'Hadloki ang Dios, kamong tanan nga balaan kaniya'* (Salmo 33:10), ug sa lain: *'Higugmaa ang Ginoo, kamong tanan nga matinud-anon kaniya'* (Salmo 30:24), '' – nga nagpasabot kanato nga ang kahadlok sa Dios kinaiya lamang sa mga matarong nga nagahapsay pa, nga adunay, ingon sa giingon, usa ka katamtaman nga sukod sa gugma, samtang ang hingpit nga gugma kinaiya sa mga matarong nga nahapsay na; ug sa kanila wala nay mahadlokong hunahuna, kondili nagpabilin na lang ang walay hunong nga kainit ug pagdikit sa kalag kang Dios, pinaagi sa paglihok sa Espiritu Santo, ingon sa giingon sa Propeta: *'Ang akong kalag nagdikit Kanimo; palihug suportahi ako sa Imong tuo nga kamot'* (Salmo 62:9).

17. *Giunsa sa usa ka masakiton nga kalag pagsugod sa pag-ayo pinaagi sa gahum sa kahadlok sa Dios,*

ug giunsa kini, hinay-hinay, gidala ngadto sa hingpit nga kahimsog pinaagi sa gugma.

Sama sa mga samad nga mahitabo sa lawas, kon kini dili limpyohan ug andamon sumala sa angay, dili kini motubag sa mga tambal nga gipahid sa mga doktor; apan kon kini malimpyohan, motubag kini sa mga tambal ug pinaagi niini makab-ot ang hingpit nga pag-ayo: busa usab ang kalag, samtang nagpabilin kini nga pasagad ug natabonan sa ketus sa senswalidad, dili makasinati sa kahadlok sa Dios, bisan pa kon kanunay kini tudloan sa makalilisang ug dili makalikayan nga paghukom sa Dios; apan sa dihang magsugod kini sa pagpanglimpyo sa kaugalingon pinaagi sa hingpit nga pagmatngon sa kaugalingon, magsugod na kini pagbati, ingon usa ka tambal nga nagahatag kinabuhi, sa kahadlok sa Dios, nga nagasunog niini sama sa usa ka kalayo pinaagi sa epekto sa mga pagsaway; ug sa ingon niini, hinay-hinay nga napalimpyo, sa katapusan makab-ot niini ang hingpit nga pagkapalimpyo. Sa samang higayon, sa kadako sa gugma nga naa kaniya, mao usab kadako ang pagkunhod sa kahadlok, hangtod makab-ot niya ang hingpit nga gugma, diin, ingon sa giingon, walay kahadlok, kondili hingpit nga pagkawalay-pangandoy, nga dala sa himaya sa Dios. Hinaut nga ang kahadlok sa Dios, una sa tanan, ug sa katapusan ang gugma—ang pagtuman sa balaod sa pagkahingpit kang Cristo—mahimong tinubdan kanato sa walay puas nga pagdayeg.

18. *Ang kalag nga nabihag sa mga kabalaka sa kalibutan dili makahigugma sa Dios*
 o bisan husayon pa gayud ang kaugalingong kahimtang.

Ang kalag nga wala makagawas sa mga kabalaka sa kalibutan dili tinuod nga maghigugma sa Dios ni mosuklam sa yawa sama sa angay. Ang kabalaka alang sa kining kinabuhi sa yuta nagpabayat niini sama sa

bug-at nga panapton sa lubong, ug ang hunahuna niini dili makatukod sulod sa kaugalingon og hukmanan bahin niini, aron madungog sulod sa kaugalingon ang walay sayop nga mga paghukom niining hukmanana (ang konsensya). Mao kini ang hinungdan nganong ang pagpalayo gikan sa kalibutan gikinahanglan sa tanang aspeto.

19. *Unsa ang kinaiya sa usa ka putli nga kalag.*

Ang usa ka putli nga kalag mailhan sa mga pulong nga walay pagpanukmod, kadasig nga walay dautang tuyo, ug walay hunong nga pag-amuma alang sa himaya sa Ginoo. Unya (sa dihang putli na ang kalag) matinud-anon nga ipahimutang sa hunahuna ang timbangan (sama sa pagbutang sa mga platito sa timbangan), ug magpabilin nga matin-aw sa paghukom sa tanang butang, sama sa labing putli ug dili madunot nga hukmanan.

20. *Kinahanglan nga paghiusaon ang mga buhat sa pagtuo, ug ang pagtuo sa mga buhat.*

Ang pagtuo nga walay buhat, ug ang buhat nga walay pagtuo, pareho nga dili madawat. Ang usa ka magtutuo, aron mapamatud-an ang iyang pagtuo, kinahanglan maghalad og mga buhat sa Ginoo. Ug ang pagtuo sa atong amahan nga si Abraham dili unta giisip nga pagkamatarong kon wala niya kini mabuhing bunga—ang iyang anak—isip halad sa Dios.

21. *Unsa ang pagtuo nga walay buhat, ug unsa ang pagtuo nga naglihok sa gugma?*

Ang nagahigugma sa Dios motuo nga matinud-anon ug nagahimo sa mga buhat sa pagtuo sa matarong nga paagi. Apan ang usa ka tawo nga nagtuo lang, nga wala magpuyo sa gugma ug sa maong pagtuo nga daw iya, wala gayud kini siya. Nagtuo siya nga sayon ra ang iyang hunahuna, kulang siya sa sulod sa epektibo (ug naghiusa) nga panukod sa himayaong gugma. *Ang 'pagtuo nga naglihok pinaagi sa gugma'* (Gal. 5:6) lamang ang dakong tumoy sa mga hiyas.

22. *Dili angay usisahon sa mausisaon nga paagi ang kalalumon sa pagtuo.*

Ang nagasuhid sa kalawom sa pagtuo gilukop-lukop sa mga balod sa hunahuna; apan ang nagamalandong niini uban sa yano nga kasingkasing nag-anamaw sa usa ka matam-is nga kalinaw sa sulod. Ang kalawom sa pagtuo, nga mao ang tubig sa kalimot, dili mopahimo nga susihon o tan-awon uban sa mausisaong hunahuna. Busa, uban sa yano nga hunahuna, maglayag kita niining mga tubig, aron sa ingon niini makaabot kita sa pantalan sa kabubut-on sa Dios.

23. *Sa dihang ang kalag dili makahimo, pinaagi sa pagbati sa kasingkasing o sa lami*

makahimong makahikap sa humot sa langitnong mga panalangin, bisan pa sa dakong tinguha niini.

Walay bisan kinsa ang makahigugma o makatuo sa tinuod kon dili niya hukman ang iyang kaugalingon. Kay kon ang atong konsensya masamok sa kaugalingong pagpanghimakak, ang hunahuna dili tugutan nga masimhot ang humot sa labing halangdong mga panalangin, apan dayon kini mabungkag sa pagduha-duha: Tungod sa miaging kasinatian sa pagtuo, kini naghandum kanila uban sa mainit nga pagbati, apan dili na kini makasinati kanila sa mahigugmaong pagbati sa kasingkasing, tungod, sama sa akong giingon, sa kanunay nga kasakit sa konsensya nga nagasaway. Apan, kon atong limpyohan ang atong kaugalingon pinaagi sa mainit kaayong pag-ampo ug pagmatngon, makab-ot nato pag-usab kini nga gipangandoy nga panalangin, uban sa mas dako pa nga pagpasalamat nga gihatag sa Diyos.

24. *Mahitungod sa duha ka matang sa pagsabot, ang pisikal ug ang espirituhanon, ug unsaon sa usa ka tawo pag*

aron pukawon ang espirituhanong pagbati ngadto sa kalipay sa langitnong mga butang.

Sama sa atong mga pisikal nga pagbati nga walay puas nga nagdani kanato paingon sa mga panalangin nga makita nato, ingon usab ang atong intelektwal—o espirituhanong—pagbati kasagaran maggiya kanato paingon sa mga dili makita nga panalangin kon matilawan niini ang pagkabalaan sa Diyos. Ang tanan nangandoy sa butang nga susama kaniya: ang kalag, nga dili lawm, nangandoy sa langitnong panalangin, samtang ang lawas, nga iya sa yuta, nangandoy sa kalibutanong kalipay. Busa, masiguro natong maabot ang kahimtang sa pag-eksperyensya sa dili-lawm pinaagi sa kasinatian kon, pinaagi sa paningkamot, atong palamboon ang atong mapintas nga lawas.

25. *Ang pagbati sa kalag, sa paggana niini, usa ra*

sa kahimtang sa pagkawalay-sala; pinaagi sa Pagkahulog nabahin kini,

ug ang grasya sa Espiritu Santo mobalik kini pag-usab sa pagkasimple sa pagkahiusa.

Ang natural nga kakayahan usa ra, kini gitudlo kanato sa mismong lihok sa balaan nga kahibalo (ang hunahuna nga gipailawom sa grasya). Pinaagi sa paglapas ni Adan, nabahin kini sa duha ka pamaagi sa paglihok; apan pinaagi sa Balaang Espiritu nahimo kini nga usa ug yano pag-usab. Apan walay bisan kinsa

nga makamatngon niini sa ilang kaugalingon, gawas lang sa mga tawo nga, sa pagpaabut sa umaabot nga mga panalangin, malipayong misalikway sa mga panalangin niining kinabuhi, ug pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, gipauga ang matag tinguha sa lawasngong mga sentido. Kay sa ingon ani nga mga tawo lamang ang hunahuna, nga hingpit nga walay kabalaka ug nagahimo sa iyang mga gimbuhaton nga himsog ug kusgan, matilawan ang pagka-maayo sa Diyos sa paagi nga dili masukod pinaagi sa mga pagbati; ug sa samang higayon, samtang kini nag-uswag, ipaambit niini ang iyang mga kalipay sa lawas, nga nagpadayag sa iyang paglipay pinaagi sa pag-angkon uban sa walay kinutuban nga pulong sa gugma, nga nagaingon: *'Ang akong kasingkasing nagsalig kaniya, ug siya motabang kanako; ang akong lawas molambo, ug ako mosugid sa akong debosyon kaniya'* (Salmo 27:7). Ang ingon nga kalipay, nga mahitabo niining panahona sa kalag ug sa lawas, usa ka mapainubsanon nga pahinumdom sa kinabuhi nga dili gayud malaglag.

26. *Kinahanglan nga ipabilin nga dili masamok ang hunahuna,*

aron matarong nga maila ang mga hunahuna—kung kini gikan ba sa Diyos o sa yawa.

Ang mga naningkamot sa espirituhang pagtubo kinahanglan kanunay nga kontrolon ang ilang hunahuna, aron tukmang maila sa hunahuna ang mga hunahuna nga misulong niini; ug, pagkahuman maila kini, itipig ang mga maayo ug gipadala sa Diyos sa bahandi sa panumduman, samtang itabok ang mga dili maayo ug demonyo gikan sa kahiladman sa kalag. Ug ang dagat, kon kini malinaw, makita sa mga mangingisda hangtod sa kinahiladman niini, aron hapit walay buhing binuhat nga nagalihok didto ang natago kanila; apan kon kini abubog sa hangin, itago niini sa sulod sa iyang dili masudlan nga kangitngit ang butang nga, atol sa makalipay nga kahilom, buotan kaayong gipadayag niini; hinungdan nga ang kahanas sa mga naghimo og pamaagi sa pagpangisda mahimong walay pulos. Ingon usab niini ang mahitabo sa naghunahunaon nga hunahuna, labi na kon ang kalawom sa kalag matandog sa dili matarong nga kasuko.

27. *Ngano man nga pipila ra kaayo ang hingpit nga nakasabot sa ilang kaugalingong mga kakulian, ug unsa ang gikinahanglan aron makab-ot kini.*

Gamay ra kaayo ang hingpit nga nakahibalo sa tanan nilang kapakyasan, ug nga ang ilang hunahuna dili gayud malayo sa paghinumdom sa Dios. Sama sa atong pisikal nga mga mata, kon himsog, makakita sa tanan nga klaro, bisan sa pinakagamay nga lamok ug langaw nga naglupad sa hangin; apan kon natabonan kini og abog o singaw, makita ra nila—bisan pa man malabo—ang dagkong butang nga kanunay anaa sa ilang atubangan, samtang hingpit silang dili makabantay sa gagmay pinaagi sa ilang panan-aw: mao usab ang kalag, kon pinaagi sa pagpamalandong sa kaugalingon mapalayas niini ang kangitngit nga misangko niini tungod sa pagka-makan-kalibutanon, giisip bisan ang gagmay nga mga kapakyasan nga dako kaayo, nagdugang og luha sa luha uban sa dakong pagpasalamat, nagahilak tungod niini – ingon sa giingon: *'Ang mga matarong mosugid sa Imong ngalan'* (Salmo 139:14); apan kon kini mapildi sa kalibutanong pagbati, bisan pa kon kini makabuhay og pagpatay o laing silotan nga sala, gamay ra kaayo ang pagmahay niini; sa ubang mga kapakyasan, dili na gani kini makabantay, ug kasagaran giisip pa kini nga mga hiyas, ug dili kini mahiya sa mainitong pagpanalipod niini, kawawa nga kalag.

28. *Giunsa sa Espiritu Santo paghinlo sa kalag, ug unsa ang atong buhaton aron makab-ot kini.*

Ang buhat sa Balaang Espiritu ra gayud ang paghinlo sa hunahuna. Kay kon dili moabot ang Mas Kusgan, ug dakpon ug gapuson kana nga mananamsam (Lucas 11:22), ang gikawat niya dili na mabalik. Busa angay nga pahupayon nato ang Espiritu Santo sa atong sulod pinaagi sa matag pagkabuotan, ug labi na gayud pinaagi sa kalinaw sa hunahuna, aron kanunay nga mosidlak sa atong sulod ang sulo sa pangatarungan; kay sa dihang Siya mosidlak nga walay hunong sa kinahiladman sa kalag, dili lang nga ang labing gamay, ngitngit nga sugyot sa mga demonyo mahimong hayag sa hunahuna, apan kini usab mahimong walay gahum ug dili lig-on, tungod kay napadayag sila niining Balaan ug himayaang Kahayag. Maong nag-ingon ang Apostol: *'Ayaw ninyo pagpanimom sa Espiritu'* (1 Tes. 5:19), nga nagpasabot, *ayaw ninyo pag-'sakiton'* (Efe. 4:30) ang grasya sa Espiritu Santo pinaagi sa dautang binuhatan o hunahuna, aron dili kita mapugngan sa makadaugong sulo sa E. Kay dili ang kanunay nga anaa ug nagahatag-kinabuhi nga Espiritu ang mapalong sa ingon niini nga paagi, kondili ang Iyang kasubo—o mas tukma pa, ang Iyang pag-atras—nagbilin sa atong hunahuna nga nagahi ug layo sa kahayag sa kajibalo.

29. *Mahitungod sa pagkahiusa sa pagbati sa kalag sa wala pa ang sala*

ug ang pagkabahin niini tungod sa sala – ug sa kamatuoran
sa dihang ang usa ka dili makatarunganong tinguha naghiusa
ug uyon kini sa makatarunganon.

Aduna, sama sa akong giingon, usa ra ka natural nga gahum sa kalag [kay lahi nga hisgutanan ang lima ka pandama sa lawas; kini nag-alagad sa mga panginahanglan sa lawas, sumala sa pagtudlo kanato sa labing balaan ug mahigugmaong Espiritu sa Dios]; apan karon, sa mga pagpadayag sa lihok sa kalag, nabahin kini sa duha, tungod sa hilig padulong sa dautan, nga nakadikit sa hunahuna pinaagi sa pagsuway. Usahay, kini gihila sa madasigon nga bahin sa kalag—nga diin kita makatilaw og matam-is nga kalipay sa mga panalangin ning kinabuhi; sa uban nga panahon, kini malingaw sa makatarunganon ug intelektwal nga mga lihok—kay ang atong hunahuna, kon magpraktis kita og pagpugong sa kaugalingon, naghandum kaayo nga makakita sa langitnong mga kaanyag. Busa, kon masanay kita sa pagdumot sa mga butang ning kalibutan, sa katapusan mahimo natong ipahiuyon ang mga tinguha sa kalibutanong bahin sa kalag sa makatarunganong disposisyon niini, pinaagi sa pakig-ambit sa Espiritu Santo, nga nagpuyo sa atong sulod. Kay kon ang Iyang Pagkadiyos dili epektibong mosidlak sa kinahiladman sa atong mga kasingkasing, dili nato matilawan ang langitnong mga panalangin sa usa ka dili nabahin nga pagbati, nga mao, sa tibuok pagkahimutang sa kalag.

30. *Kanus-a ug giunsa sa paghukom sa hunahuna ang pagbulag sa tinuod nga mga kahupayan gikan sa bakak.*

Ang gahum sa hunahuna mao ang paghukom niini, nga tukma nga nagkalahi sa mga espirituhanong butang. Sama sa atong panlasa sa lawas, kon maayo ang kahimtang niini, dili masayop sa pag-ila sa maayo gikan sa dautan, nga ginapili ang makalipay (samtang ginalikayan ang dili makalipay): ingon usab ang atong hunahuna, kon magsugod kini sa paglihok sa maayong kahimtang ug uban sa hingpit nga pagbiya sa mga butang nga panandaliang, makasinati kini sa daghang langitnong kahupayan ug dili madani bisan gamay sa bisan unsang supak niini. Kay sama sa lawas, pinaagi sa pagtilaw sa mga kalibutanong kalipay, makab-ot ang dili masayop nga kasinatian niini; ingon usab ang hunahuna, kon mosaka kini sa ibabaw sa unodnong panghunahuna, makatilaw ug makahibalo sa kahupayan sa Espiritu Santo nga walay sayop, ingon sa giingon: *'Tilawi ug tan-awa nga maayo ang Ginoo'* (Sal. 33:9), ug, nga adunay dili malimtan nga handumanan niining kasinatian pinaagi sa paglihok sa gugma, aron maila ang labing maayo nga walay sayop, sumala sa mga pulong sa Balaang Apostol: *'Ug kini akong gipangamuyo, nga ang inyong gugma magdagaya pa gayud sa kahibalo ug sa tanang paghuna-huna, aron kamo makasulay sa labing maayo'* (Fil. 1:9).

31. *Mahitungod sa bakak nga kahupayan ni Satanas, nga iyang gipang-instilar samtang ang usa nagakatulog,*

ug giunsa kini pagwagtang sa hunahuna pinaagi sa mainit nga pagtawag sa ngalan ni Jesus ug mapalayas si Satanas mismo.

Sa diha nga ang hunahuna magsugod sa pagbati sa grasiyosong kahupayan sa Espiritu Santo, unya si Satanas usab magtugot sa iyang kaugalingong kahupayan sa kalag pinaagi sa usa ka daw tam-is nga pagbati, sa kalinaw sa gabii, sa higayon sa labing pinong matang sa tulog (o sa pagkatulog). Kung, sa maong panahon, ang hunahuna makakapit sa balaan nga ngalan sa Ginoong Jesus sa pinakainit nga paghinumdom, ug gamiton kini nga labing balaan ug himayaong ngalan ingon usa ka kasaligan nga armas batok sa limbong, dayon ang maalamon nga manlimbong dali dayon nga molikay, apan ingon baylo, sa katapusan mosulong kini sa kalag gamit ang iyang kaugalingong nawong (ug dili lang pinaagi sa mga hunahuna). Busa, pinaagi sa husto nga pag-ila sa limbong nga mga tukso sa dautan, ang hunahuna mas molampos sa pag-ila sa mga espirituhanong butang.

32. *Mahitungod sa kahupayan sa kalag, bisan pa man nga nagmata*

o samtang nagpahulay sa tulog, ug giunsa ni Satanas

nagsulay, samtang natulog ang usa ka tawo, nga limbongan ang kalag pinaagi sa bakak nga kahupayan.

Ang tinuod nga kahupayan mahitabo bisan pa samtang ang lawas nagmata, o samtang kini nagakatulog, sa dihang ang usa, sa mainit nga paghinumdom sa Dios, daw gihuyop sa Ginoo pinaagi sa gugma; Samtang ang limbongan, makadani nga paglipay, sama sa akong giingon, kanunay mahitabo sa higayon nga ang asketiko mahulog sa usa ka pinong matang sa katulogon o kawalay hunahuna, samtang ang iyang paghinumdom sa Dios katamtaman ra. Ang nagagikan sa Dios klarong nagadani sa mga kalag sa mga asketiko sa pagkamatitud-anon ngadto sa gugma sa Dios pinaagi sa usa ka gamhanang pagbubo sa mga pagbati sa kalag; samtang kini kasagarang naglibot sa kalag sa usa ka huyop sa limbong nga pangdani ug, samtang natulog ang lawas, naningkamot nga kuhaon ang pagbati pinaagi sa lami sa usa ka makalipay nga butang, bisan pa nga ang hunahuna nagpabilin, sa pipila ka bahin, nga matin-aw sa iyang paghinumdom sa Dios. — Busa, kung, sama sa akong giingon, ang hunahuna sa ingon nga panahon magpabilin nga matin-aw sa paghinumdom sa Ginoong Jesus, kini dayon makapalayas niining limbong nga gininhawa sa kaaway, nga daw

makalipay, ug malipayon nga mosulong aron makig-away batok kaniya, nga andam na, pinaagi sa grasya, ang mga armas batok kaniya pinaagi sa labing angay dayegong espirituhanong kasinatian niini.

33. *Giunsa pagkilala ang kalipay sa Espiritu Santo gikan sa bakak nga kalipay sa yawa,*
ug sa dihang ang yawa mosugod sa pagpanglimbong pinaagi sa bakak nga kahupayan.

Kung ang kalag, uban sa usa ka dili matuyaw ug dili mapikas nga lihok, masiga sa gugma sa Dios, nga nagadani bisan sa lawas mismo ngadto sa kalawom niining dili masukod nga gugma—bisan pa man nga nagmata, o, sama sa akong giingon, samtang ang asketiko, nga gipalihok sa balaan nga grasya, natulog, samtang ang kalag wala nay lain hunahuna gawas lang sa usa ka butang nga nakapukaw kaniya; – unya angay masayran nga buhat kini sa Espiritu Santo. Tungod kay hingpit siyang napuno sa makalipay nga pagbati nga naggikan sa dili masukod nga kalami sa langitnong gahum, dili na siya makahuna-huna og lain pa niining takna, kondili nabati lang niya nga napuno siya sa walay kinutuban nga kalipay. Apan kon, samtang anaa sa ingon nga kahimtang sa pagmata, makamatngon ang hunahuna og usa ka pagduha-duha, usa ka duha-duha o hugaw nga hunahuna, ug kon, niining higayona, iyang tawagon ang Balaang Ngalan sa Ginoo aron mapalayas ang dautan, ug dili lang tungod sa gugma sa Dios; – unya kinahanglan masabtan nga kini nga kahupayan gikan sa manlimbong, ug usa ra ka hulagway sa kalipay. Ang ingon nga kalipay gipahimutang gikan sa gawas, ug dili kini nagpakita isip usa ka kinaiya nga anaa na o permanente nga disposisyon sa kalag; klaro nga dinhi naningkamot ang kaaway sa pagpangilad sa kalag. Sa diha nga ang hunahuna magsugod sa pagpakita og tinuod nga pag-ila sa kaugalingon niyang pagbati, siya mosuod aron pahupayon ang kalag pinaagi sa iyang kaugalingong seguridad nga mga kahupayan, nga daw maayo, sa paglaum nga, samtang nabalaka sa kini nga limbongon, walay lami nga katam-is, mapakyas kini sa pag-ila sa iyang pagka-abit sa manlimbong. Pinaagi niining mga timaan atong maila '*ang Espiritu sa kamatuoran ug ang espiritu sa limbong*' (1 Juan 4:6). – Apan imposible alang sa bisan kinsa nga matilawan ang pagka-maayo sa Diyos pinaagi sa mga pagbati, ni masinati sa tinuod ang kasakit sa yawa; gawas kon masuta sa usa ka tawo sa iyang kaugalingon nga ang grasya nagpuyo sa kahiladman sa iyang hunahuna, samtang ang dautang mga espiritu walay lain dapit nga puy-an gawas sa palibot sa mga miyembro sa kasingkasing. Ang mga demonyo, bisan pa, wala gyud'y tinguha nga masayran kini sa mga tawo sa bisan unsang paagi, aron ang hunahuna, kon masayud na niini sa sigurado, dili mag-andam batok kanila pinaagi sa walay hunong nga paghinumdom sa Dios.

34. *Mahitungod sa duha ka matang sa gugma – natural ug espirituhanon (napuno sa grasya)*
ug ang kalainan tali kanila.

Aduna'y natural nga gugma sa kalag, ug aduna'y gugma nga gibubo niini sa Balaang Espiritu. Ang una, kon gusto nato, mosulod sa husto nga lihok pinaagi sa atong kaugalingong kabubut-on; mao nga dali kini mapanguha sa dautang espiritu sa diha-diha nga mihunong kita sa pagpadayon sa atong kabubut-on uban sa padayon nga paningkamot. Apan kini nga gugma nagdilaab sa kalag sa gugma sa Dios nga ang tanang bahin sa kalag nagkabit sa dili masukod nga katam-is sa langitnong gugma sa walay kinutuban nga pagkamapainubsanon sa pagbati; kay unya ang hunahuna, ingon pa, nga napuno sa espirituhanong (napuno sa grasya) kusog, nagbubo og daghang sapa sa gugma ug kalipay.

35. *Mahitungod sa grasya sa Dios, kung giunsa kini nga nag-inusara makapakalma sa nagkaguliyang nga mga paglihok sa kalag.*

Sama sa magubot nga dagat, kon ibuboan kini og lana sa pag-uyog, kasagaran kini molamdag, tungod kay ang kadato sa lana makadaog sa kusog sa nag-alsa nga balud sa bagyo: ingon usab ang atong kalag, nga gi-uyog sa grasya sa Espiritu Santo, napuno sa usa ka matam-is nga kahilom; kay, ingon sa Propeta: '*Apan ang akong kalag, hilom sa atubangan sa Dios*' (Salmo 61:6) – unya, sa iyang kalipay, mapahunong ang tanang kagubot sa sulod niini, nga mosumpo sa grasya sa Espiritu nga nagatabon niini, ug sa kalinaw nga gipamunga niini. Busa, bisan unsang kagubot nga paningkamotan sa mga demonyo nga ipahinabo sa kalag niadtong panahona, kini magpabilin nga malinaw sa sulod ug puno sa kalipay. Apan walay bisan kinsa ang makab-ot sa ingon nga kahimtang, o magpabilin niini, gawas kon kanunay nilang pabug-aton ug pahupayon ang ilang kalag pinaagi sa kahadlok sa Dios; kay ang kahadlok sa Ginoo nagahatag sa mga naningkamot og usa ka matang sa pagkabalaan ug pagkawalay sala. '*Ang kahadlok sa Ginoo putli,*' ingon sa Propeta, '*magpabilin hangtod sa kahangturan*' (Salmo 18:10).

36. *Giunsa ug kanus-a makamatngon ang kalag sa himaya sa Dios;*
ug sa limbong sa yawa, nga usahay magpakita og kahayag,
o usa ka butang nga susama sa kahayag.

Ayaw tugoti nga bisan kinsa, sa pagkadungog sa pagsabot sa hunahuna, maghunahuna nga ang himaya sa Dios nagpakita kaniya pinaagi sa mga pagbati. Nagaingon kita nga kung ang kalag putli, kini makasinati sa langitnong kahupayan pinaagi sa usa ka dili masukod nga pagtilaw, apan dili sa paagi nga ang bisan unsa gikan sa dili makita ipadayag sa unodnon nga paagi kaniya; *'kay karon nagalakaw kita pinaagi sa pagtuo, dili pinaagi sa panan-aw'*, ingon sa balaan nga Pablo (2 Cor. 5:7). Busa, kung kinsa man sa mga naningkamot sa espirituhanong kinabuhi makakita og kahayag, o panan-awon nga sama sa kalayo, o makadungog og tingog, ayaw gayud nila kini ipasabot nga kamatuoran. Kay kini klaro kaayo nga limbong sa kaaway – ug daghan nga nahitaboan niini, tungod sa ilang pagkawalay-hibalo, naliso gikan sa tinuod nga dalan. Kita, bisan pa man, nasayud nga samtang nagpuyo kita isip mga langyaw niining mortal nga lawas, gilain kita gikan sa Dios (2 Cor. 5:6)—sa ato pa, dili nato Siya makita o ang Iyang mga katingalahang butang sa langit.

37. *Mahitungod sa mga damgo nga gipadala sa Dios ug sa mga gipukaw sa yawa, ug sa kalainan niini.*

Ang mga damgo nga moabot sa kalag pinaagi sa gugma sa Dios mao ang dili mapakyas nga timailhan sa espirituhanong kahimsog. Dili sila molihok gikan sa usa ka hulagway ngadto sa lain; dili sila magpahinabo og kahadlok, ni magpukaw og katawa o kalit nga kasubo, kondili moadto sila sa kalag uban sa hingpit nga kalumo ug pun-on kini og espirituhanong kalipay; mao nga ang kalag, bisan pa human mabanhaw ang lawas, nangita uban sa tibuok kadasig sa kalipay nga naeksperyensya niini sa damgo. Sa mga demonyong panan-awon, supak gayud niini ang tanan – dili sila magpabilin sa usa ka porma, ni ipadayag nila ang ilang dagway sa dugay sa hunahuna nga walay kabalaka; kay dili sila malipay sa dugay sa butang nga dili gikan sa ilang kaugalingong kabubut-on, kondili gikan lamang sa ilang kaugalingong limbong. Sa samang higayon, sila mosulti og taas ug nagasaar og dagkong butang, samtang labi pa nilang gipahadlok ang kalag pinaagi sa hulga, kasagaran mosul-ob sila og porma sa mga mandirigma; usahay mopadayew sila sa kalag pinaagi sa kusog nga pagsinggit. Kung klaro ang hunahuna, dali kini nga makaila kanila, ug—usahay pinaagi sa panghunahunaong paningkamot, kini mopukaw sa lawas, samtang sa ubang higayon mas gusto niini nga magpabilin sa samang kahimtang, naglipay nga nakaila kini sa ilang limbong ug, bisan pa sa sulod sa damgo, napadayag sila, nga maoy hinungdan sa ilang dakong kasuko batok sa kaugalingon. – Nahitabo usab, bisan pa, nga bisan ang maayong mga damgo nagdala sa kalag dili kalipay, kondili usa ka matam-is nga kasubo, ug usa ka luha nga walay kasakit. Mahitabo kini sa mga nakab-ot na sa dakong pagpaubos.

38. *Mahitungod sa hiyas sa dili pagtuo sa bisan unsang damgo.*

Gipakita na namo kung giunsa pag-ila sa maayong damgo ug dautang damgo, base sa among nadungog gikan sa mga tigulang nga eksperyensyado. Bisin pa niana, magpabilin kitang hugot sa maong lagda—ingon usa ka dakong hiyas—nga dili gayud kita motuo sa bisan unsang damgo. Kay ang mga damgo, sa kadaghanan, wala'y lain kondili mga diyos-diyosan sa hunahuna, dula sa imahinasyon, o, sama sa akong nahisgutan na, panag-insulto ug kalingawan sa yawa batok kanato. Kung, samtang nagasunod kita niining lagda, usahay mapakyas kita sa pagdawat sa usa ka damgo nga gipadala kanato sa Dios, ang mahigugmaong Ginoong Hesus dili maglagot kanato tungod niini, kay nahibalo Siya nga gibuhat nato kini tungod sa kahadlok sa mga limbong sa mga demonyo. Kay bisan pa man nga husto ang maong pamaagi sa pag-ila sa mga damgo, mahitabo gihapon nga ang kalag, nga nahimong manhid tungod sa kalipay nga gipahinabo sa kaaway ug nadungahan nga wala magbuot – usa ka kahimtang nga, sa akong pagtuo, walay bisan kinsa nga makalikay – mawala ang dalan sa husto nga pag-ila ug ituring nga maayo ang dautang mga damgo.

39. *Usa ka pananglitan nga nagpamatuod nga ang Dios dili magpahamtang og pananagutan sa bisan kinsa*

tungod sa dili pagtuo sa mga damgo nga gipadala Niya.

Pasagdi nga ang mosunod nga panghitabo magpamatood sa gisulti: usa ka agalon, nga mibalik sa balay human sa dugay nga pagkawala, nagtindog sa ganghaan sa gabii ug nagtawag sa iyang sulugoon aron ablihan kini; ang sulugoon, nga wala gyud kasiguro kon siya ba gyud ang iyang amo, hugot nga misalikway sa pagpasulod kaniya, kay nahadlok nga, tungod sa pagkapareho sa tingog, malimbongan siya ug basin makasulod ang usa ka dautang tawo ug mahimong traydor sa kabtangan nga gisalig kaniya sa iyang amo; ug sa pagsubang sa adlaw, ang agalon dili lang nasuko niini, kundili sa baylo gipuno siya og daghang pagdayeg, sa pag-ila nga nasayop ang sulugoon sa iyang kaugalingong tingog nga gihunahuna niyang limbong, aron dili niya mawala bisan unsang bahin sa kabtangan nga gisalig kaniya sa agalon;

40. *Mahitungod sa pagsabot sa kalag sa espirituhanong kahayag sa sulod niini, mahitungod sa mga kahayag sa kaaway*

ug sa paagi aron masiguro nga, samtang nagpuyo sa kalibutan, magpabilin nga langyaw sa kalibutan.

Walay duhaduha nga sa diha nga ang banal nga kahayag magsugod sa tin-aw nga paglihok sulod sa atong hunahuna, kini mahimong hingpit nga hayag, aron kini mismo makamatngon pag-ayo sa kahayag nga nagpuyo niini. Kanunay kini mahitabo sa diha-diha dayon nga ang kalag makab-ot ang lig-on nga paghari sa mga pagbati. Apan mahitabo nga usa ka susama nga butang motungha nga ilusyon sa hunahuna, nga naggikan sa dautang buot sa kaaway, usahay ingon kahayag, usahay ingon kalayo; sama sa pagtudlo sa banal nga si Pablo, nga nag-ingon nga bisan *si 'Satanas'* usahay *'nagpakaaron-ingnon nga anghel sa kahayag'* (2 Cor. 11:14). Busa, dili angay mosugod sa askétikong kinabuhi uban sa ingon nga paglaum (mao ang paglaum nga makita ang kahayag sa sulod sa kaugalingon), aron dili makitaw sa Satanas ang kalag nga ingon ana ka-andam sa pagdani ug madala gayud kini sa sayop nga dalan. Apan usa ka butang ang angay hinumduman bahin niini, mao ang pag-angkon sa gugma alang sa Dios sa matag pagbati ug sa hingpit nga pagtuo sa kasingkasing – nga mao ang paghigugma sa Dios sa tibuok nimong kalag, sa tibuok nimong kasingkasing ug sa tibuok nimong hunahuna (Lucas 10:27). Kinsa man ang gihagit sa grasya sa Dios sa ingon niini nga paagi, samtang nagpuyo sa kalibutan, nagpabilin nga langyaw sa kalibutan.

41. *Mahitungod sa pagsunod—nga kini mao ang labing dakong hiyas,*
mao kini ang ganghaan sa gugma ug ang tig-una sa tanang hiyas.

Ang pagsunod, sama sa nahibal-an sa tanan, mao ang panguna sa mga inisyal (panimulang) birtud; kay kini nagpugong sa garbo ug nagmugna og pagpaubos sa atong sulod. Busa kini nagsilbi nga ganghaan padulong sa gugma kang Kristo—ang Dios—alang sa mga midawat niini uban sa malipayong kasingkasing. Sa pagbalewala niini, nahulog si Adan sa kalawoman sa impyerno. Apan ang Ginoo, tungod kay gihigugma Niya siya, aron matuman ang atong kaluwasan, mituman sa Iyang Amahan hangtod sa krus ug kamatayon (Fil. 2:8), – ug kini bisan pa nga Siya sa walay paagi nga ubos sa Iyang ka-mahimaya – aron, pinaagi sa Iyang pagsunod, Siya makatubos sa sala sa pagsuway sa tawo ug magdala sa mga nagpuyo sa pagsunod ngadto sa usa ka bulahan ug walay katapusang kinabuhi. Busa, kadtong mopadayon sa pakigbisog batok sa garbo sa yawa kinahanglan, sa labing una, maningkamot alang niini nga hiyas; ug kini, nga mao ang mag-una, dili masayop nga ipakita kanila ang tanang agianan sa hiyas.

42. *Mahitungod sa kamatuoran nga ang pagpugong sa kaugalingon kinahanglan buhaton sa tanang butang,*

aron ang mga birtud makuha dili lamang sa lawas,
apan usab kadtong nagapahapsay sa sulod nga tawo.

Ang pagkamapugong-sa-kaugalingon usa ka hinungdanon nga bahin sa tanang hiyas; mao nga *ang 'nagbansay'* kinahanglan *'mopugong sa tanan'* (1 Cor. 9:25). Sama sa dihang kuhaon bisan ang labing gamay nga bahin sa lawas sa tawo, ang tibuok hitsura sa tawo madaut, bisan gamay pa kaayo ang bahin nga nawala: ingon usab, kon pasagdan sa usa ka tawo bisan usa ka birtud, iyang gub-on ang tibuok himaya sa pagpugong sa kaugalingon, bisan pa og wala niya kini mabantayi. Ngano man, busa, nga dili lang nato praktison ang mga birtud nga lisod alang sa lawas, kondili usab kining mga birtud nga adunay gahum sa paghinlo sa atong sulod? Kay unsa may kapuslanan sa pagpadayon sa pagkamatinahuron sa lawas, samtang ang kalag nakighilawas sa demonyo sa pagsuway? O giunsa man pagkoronahan ang usa ka tawo nga nagbantay sa iyang kaugalingon batok sa pagka-gluton ug sa tanang uban pang kahakog sa lawas, apan nagpasagad sa pagka-mapahitas-on ug garbo, nga dili gani makasustiner sa labing gamay nga insulto; samtang nahibalo nga ang kahayag sa pagkamatarong magbalanse sa timbangan (sa silot) pinaagi lamang sa matarong nga mga buhat sa mga nagbuhat niini uban sa espiritu sa pagpaubos?

43. *Mahitungod sa mga kaayohan ug paagi sa pagpraktis sa pagpugong sa pagkaon.*

Ang mga naningkamot sa espirituhanong kinabuhi kinahanglan magdumot sa tanang dili masulti nga kahalakawon, hangtud nga kini nga pagdumot mahimong ikaduhang kinaiya kanila. Sa paglikay sa pagkaon, kini angay buhaton sa paagi nga walay bisan kinsa nga moabot sa pagtan-aw sa bisan unsang pagkaon ingon nga makalilisang. Kini usa ka buhat sa yawa ug susama sa pagpanumpa. Kay dili kita maglikay sa pipila ka pagkaon tungod kay dautan kini sa kinaiyahan – layo pa kana kanato! – apan aron, pinaagi sa paglikay niini, mapugngan nato sa husto nga sukod ang nagdilaab nga mga kahaligon sa unod; ug usab aron ang pagkaon nga nahabilin gikan sa atong pagkonsumo magamit sa pagtubag sa adlaw-adlaw nga panginahanglan sa mga kabus – nga usa ka timailhan sa matinud-anong gugma.

44. *Unsaon pagpadali sa pagbiya sa kalipay sa pagkaon ug uban pang mga kalipay.*

Ang pagkaon ug pag-inom sa bisan unsang gihatag, uban ang pagpasalamat sa Diyos, dili gayud supak sa balaod sa panan-aw; kay ang tanang binuhat sa Diyos '*maayo kaayo*' (Gen. 1:31). Apan ang paglikay sa kaugalingon gikan sa sobrang pagkaon ug sa pagkaon og tam-is mao ang labing maampingon ug maalamon. – Apan dili nato ikareklamo nga buot isalikway ang mga kalipay nga gibutang sa atubangan nato gawas kung, pinaagi sa tinuod nga praktis ug kasinatian, matilawan nato ang langitnong katam-is sa tanang atong mga pagbati.

45. *Mahitungod sa pagdumili sa sobra nga pagpugong sa kaugalingon,*
aron magpabiling lig-on ang lawas alang sa espirituhanong paningkamot.

Sama sa dihang mabug-atan sa sobra nga pagkaon, ang atong lawas naghimo sa hunahuna nga medyo walay pag-amping ug hinay, ingon usab, kon kapoyon tungod sa sobra nga pagpugong sa pagkaon, kini naghimo sa bahin sa kalag nga naghunahuna nga masubo ug dili gustong maghunahuna. Busa, angay nga iangay ang pisikal nga pagkaon sumala sa kahimtang sa kusog ug sigla sa lawas: kon kini himsog, pugngan kini kutob sa gikinahanglan, ug kon kini huyang, pagaanon ang mga pagdili. Ang tawo nga nagbuhat sa espirituhanong paningkamot dili angay tugotan nga maluya ang lawas, kondili magpabilin nga kusgan kutob sa gikinahanglan alang sa buluhaton, aron ang kalag matarong nga mapalimpyo bisan pa sa pisikal nga paningkamot.

46. *Mahitungod sa pagluag sa kasagarang kaestrikto sa pag-awt*
sa pag-abot sa mga igsoon o uban pang mga biyahero.

Sa pag-abot sa bisan unsang mga igsoon o biyahero, kon ang garbo, nga nagpahimulos sa maong kahigayunan, mobangon ug, pinaagi sa pagpalobo kanato sa iyang hilo, magsugod sa pagpukaw kanato nga dili malapas ang atong lagda bahin sa pagkaon; nan, labi pang gikinahanglan nga pahunokon gamay ang kasagarang sukod sa pagkaon. Kay pinaagi niini mapalayas nato ang yawa gikan kanato, samtang siya nagahilak tungod sa kapakyasan sa iyang tukso; mapunongan nato nga matuman ang balaod sa gugma; ug mapreserbar nato ang misteryo sa atong pag-agil, pinaagi sa pagluag niini, aron kini magpabilin nga tinago.

47. *Mahitungod sa pag-ayuno ug uban pang mga birtud sa lawas –*
nga sila ra, nga walay maayong disposisyon sa kasingkasing,
walay bili sa atubangan sa Dios.

Ang pagpuasa, bisan pa kini usa ka paagi sa pag-andam sa mga nangandoy og pagkamalinis, adunay bili, apan dili sa atubangan sa Dios. Busa, ang mga nagpraktis sa pagkamatinud-anon dili angay magpasigarbo niini, kondili maglaum nga makab-ot ang ilang tumong pinaagi lamang sa pagtuo sa Dios. Ug ang mga maestro sa bisan unsang arte, sa pagkahingpit sa ilang kahanas sa paghimo, dili magpamatuod sa ilang bili pinaagi sa kalidad sa ilang mga gamit, kondili pinaagi sa mapailubon nga pagtapos sa usa ka buhat; ug kini ra ang nagpakita kung unsa sila ka-husto sa ilang arte.

48. *Mahitungod sa mga kaayohan sa pagka-moderado sa pag-inom alang sa espirituhanong pagbunga sa kalag.*

Sama sa yuta nga gi-didihan og katamtaman nga tubig nga nagbunga og daghang ani gikan sa putli nga binhi nga gitamnan niini, samtang ang yuta nga nabaha sa sobra nga ulan nagbunga lamang og mga tinik ug mga tusok: mao usab ang yuta sa kasingkasing, kon mag-inom kita og bino sa hustong sukod, mopamunga sa mga natural nga liso niini nga limpyo, ug ang mga gipugas sa Balaang Espiritu mopamunga og maayong bunga ug mamabungahon; apan kon atong labihan sa tubig pinaagi sa sobra nga pag-inom, mopamunga lamang kini og mga dagway ug mga tistel sa tanang hunahuna niini.

49. *Mahitungod sa kawalay pagpugong sa pag-inom, ug kung giunsa kini pagmugna og makauwaw nga mga tinguha.*

Kung ang atong hunahuna malunod sa balod sa kalasingan, dili lang kini nagtutok nga may kadasig sa mga hulagway nga gipakita kanato sa mga demonyo sa mga damgo, kondili, sa paghimo usab og pipila ka matahum nga nawong sa sulod niini, malingaw kini sa kahilakaw sa maong mga pantasya nga daw buhing mga binuhat. Kay kon ang maluho nga mga bahin sa lawas mapainit sa kainit sa bino, usa ka matang sa pagpugos mopugos sa hunahuna nga ipatawag sulod niini, uban sa makalilipay nga pagbati, ang ingon nga mga landong sa kahinam. Maong kita, samtang nagpamalandong sa pagkamatinahuron, angay maglikay sa kadaut nga dala sa ingon nga sobra. Unya ang hunahuna, nga walay katam-is nga magduso kaniya sa paghulagway sa sala, magpabilin hingpit nga gawas sa daydream ug, labi pa gayud, gawas sa makalibog nga kalipay.

50. *Mahitungod sa paglikay sa pag-inom sa mga ilimnon nga makapukaw sa gana,*

ug kadtong artipisyal nga giandam.

Ang mga gustong mapugngan ang mosaka nga tinguha sa lawas dili dapat mosuway sa mga artipisyal nga ilimnon, nga gitawag sa mga mananapagon sa luyo sa ingon nga imbensyon nga 'appetiser' tungod kay kasagaran kini magbukas sa dalan aron daghang putahe mosulod sa tiyan. Kay dili lang nga makadaot ang ilang kinaiya sa mga lawas nga naningkamot sa pag-awop, apan ang walay pulos nga paghalo sa mga sangkap nga naglangkob niini dakong makapasuko sa konsensya nga mahadlok sa Dios. Kay unsa may kulang sa bino sa kinaiyahan nga kinahanglan pa nga pabug-aton ang iyang kusog pinaagi sa pagdugang og lain-laing pampatam-is?

51. *Unsa ang gustong tudlo sa Ginoo pinaagi sa pagdawat og suka sa Krus gikan sa espongha nga gitaod sa usa ka kawayan?*

Ang atong Ginoo, ug magtutudlo niining balaan nga kinabuhi sa pagka-ascetic, si Jesu-Cristo, gihatagan og suka nga imnon atol sa Iyang pag-antos sa mga nagatuman sa mga sugo sa yawa, aron biyaan kita, sumala sa akong pagsabot, og usa ka klaro nga pananglitan sa panghunahuna nga angay natong dalhon sa atong balaan nga pakigbisog. Pinaagi niini, daw ingon Siya nga nag-ingon: ang mga nakigbisog batok sa sala dili unta mokaon og tam-is nga pagkaon o moinom og tam-is nga ilimnon; kundili kinahanglan nga mapailubon nilang batukan ang kapait sa pakigbisog. Mahimo usab nga ikumpara ang hisopo ug ang espongha, aron pinaagi sa duha mas hingpit natong mailarawan ang hulagway sa atong paghinlo. Ang una, nga usa ka lig-on nga butang, nagsimbolo sa kinaiya sa atong mga pakigbisog, samtang ang ikaduha, nga gigamit sa paghugas, nagpahinumdom kanato sa hingpit nga pagkahuman sa paghinlo.

52. *Ang espirituhanon dili unta moadto sa paliguan; ug ngano.*

Walay bisan kinsa ang motan-aw sa pag-adto sa paliguan ingon nga makasasala o dili maalamon; apan ang paglikay niini alang sa pagpugong sa kaugalingon, gitawag nako nga usa ka buhat nga mapangahas ug labing putli. Kay sa ingon ana nga kahintang, dili malingaw ang atong lawas sa maong makalipay nga pagligo, ni mabanhaw sa hunahuna ang hinumduman sa makauwaw nga kahubas sa tawo nga si Adan, aron sama kaniya, mangita kita og mga dahon aron tabunan ang ikaduhang kaulaw sa kahubas. Kini labi na nga gikinahanglan alang kanato, nga bag-ohay lang nga napalaya gikan sa makadaot nga pagkadaut niining kinabuhaha, kinahanglan maningkamot sa tanang paagi aron magpabilin sa dili mapabulag nga panaghiusa sa kaanyag sa pagkamatindug-anon pinaagi sa walay dunggoan nga pagkab-ihil sa atong mga lawas.

53. *Ngano, sa mga monasteryo, nga ang usa ka doktor tawgon aron tambalan ang sakit;*

ug unsa ang angay buhaton sa mga nagpuyo sa kamingawan sa disyerto sa ingon nga mga kaso.

Walay makapugong sa pagtawag og doktor sa panahon sa sakit. Gipauna na sa Dios nga adunay panginahanglan sa arte sa pagtambal ug nalipay Siya nga kini sa ulahi mapalambo base sa kasinatian sa tawo; alang niini nga katuyoan, Iyang giandam na ang paglungtad sa mga tambal taliwala sa Iyang mga binuhat. Bisan pa, dili angay ibutang ang paglaum sa pagkaayo niini, kondili sa atong tinuod nga Medico ug Manluluwas, si Jesu-Cristo. Ginasulti ko kini, bisan pa man, sa mga nagkinabuhi nga mapainubsanon sa mga monasteryo o sa mga lungsod, tungod kay, sa paghukom base sa dagan sa mga panghitabo nga mahitabo kanila, dili nila kanunay mapadayon ang walay hunong nga pag-ehersisyo sa pagtuo samtang napalibotan sa gugma, – o sa tinuod aron dili sila mahulog sa garbo ug sa tukso sa yawa, diin ang uban kanila sa atubangan sa daghang tawo nagpahayag nga wala sila'y gikinahanglan sa mga doktor. Apan kon adunay nagpuyo nga usa ka monghe sa hilit nga mga dapit uban sa duha o tulo ka parehas og hunahuna nga mga igsoon, bisan unsang sakit ang iyang masinati, itugyan niya ang iyang kaugalingon sa Usa k nga Ginoo, ang mananambal sa tanang among mga sakit ug mga kakulian. Pinaagi sa Ginoo, bisan pa sa kamingawan mismo, makakaplag siya og daghang kahupayan sa iyang mga sakit; labaw pa, sama sa dili gayud uga ang iyang buhat sa pagtuo, wala usab siyay kahigayunan nga ipanghambog ang iyang hiyas sa pagkamapailubon, kay gipanalipdan siya sa malumo nga tabon sa kamingawan. Tungod niini, gidala sa Ginoo ang mga nagkahiusa sa paghunahuna sa Iyang balay (Salmo 67:7).

54. *Unsa ang hinungdan sa kawad-on sa kaisog sa panahon sa sakit, ug unsa ang hinungdan sa kalinaw sa pag-antos.*

Kung kita grabe kaayo nga nabug-atan sa mga sakit nga moabot kanato, kinahanglan natong masabtan nga ang hubas nga kalag giulipon gihapon sa gugma sa lawas. Kay sama sa pagka-andam niini sa materyal nga kalipay ug pagdumili sa pagbiya sa mga kahupayan ning kinabuhi, ingon usab kini nagtan-aw nga dakong karga ang dili makatagamtam, tungod sa sakit, sa mga butang nga makapahimuot sa unod. – Apan kon kini mag-antos sa kasubo nga dala sa sakit uban sa pagpasalamat, timailhan kini nga dili na kini layo sa utlanan sa

kawalay-pagbati. Ngano man, busa, nga gihulat niini ang kamatayon mismo uban sa kalipay, ingon nga paagi sa pagsulod sa tinuod nga kinabuhi?

55. *Ang gikinahanglan mao nga ang kalag dili maglipay sa mga panalangin ning kalibutan, apan sa baylo maghandum nga mapagbulag sa lawas?*

Ang kalag dili maghandum nga buhian ang lawas gawas kon kini mahimong hingpit nga walay pagtagad niining kalibutan (– mao ang tanan nga makalibutanon). – Ang tanang pisikal nga pagbati supak sa pagtuo, kay ang pagbati nangita lang sa kalipay sa karon – ang ania ug karon – samtang ang pagtuo nagsaad og kadagatan sa mga panalangin sa umaabot. Ngano man nga ang nagpaningkamot dili gayud maghunahuna sa mga kahoy nga daghan og dahon ug landong, ni sa mga sapa nga nag-agos, ni sa mga parang nga puno sa bulak, ni sa mga maanindot nga balay, ni sa mga makalipay nga pakighinabi sa mga hinigugma – sama sa dili paghinumdom sa mga maluhu nga halad, kon siya unta gipasidunggan niini. Apan kinahanglan niyang gamiton uban sa pagpasalamat ang gikinahanglan, samtang giisip kini nga kinabuhi ingon usa ka klase sa pagpanaw, nga layo sa tanang kahimut-an sa unod. Kay pinaagi lamang sa pagpugong sa atong mga hunahuna sa ingon ani nga paagi, atong mapalihok kini hingpit paingon sa dalan nga padulong sa kinabuhi nga walay katapusan.

56. *Sama sa walay pagpugong nga pagtagbaw sa mga panglawas nga pagbati nagpugong sa paghinumdom sa Dios ug sa Iyang mga sugo, ug unsaon paglikay niini nga dautan.*

Si Eba maoy unang nagsulti kanato nga ang panan-aw, ang panlasa ug ang uban pang mga pagbati makapawala sa handumanan sa kasingkasing kon atong tugotan kini nga walay pagpugong. Samtang wala pa siya motan-aw sa kahoy nga gidili uban sa kahakog, hapsay niyang nahinumduman ang sugo sa Dios: busa, murag gipanalipdan siya sa mga pako sa gugma sa Dios, wala gani siya makahibalo sa iyang kaugalingong kahubo. Apan sa dihang gitan-aw niya ang kahoy uban sa maluoy nga tinguha, gihikap kini uban sa dakong kahakog, ug sa katapusan natilawan ang bunga niini uban sa dili mapugngan nga tinguha; dali dayon siyang nahimong hilig sa lamanong pagpalipay sa kaugalingon ug, samtang hubad, nakig-uban niining tinguha, iyang gitugyan ang tanan niyang tinguha sa pagpangita sa kasamtangang kalipay, nga pinaagi niini, tungod sa makita nga pagdani sa bunga, nakatampo siya sa iyang kaugalingong pagkahulog ug sa pagkahulog ni Adan; busa nahimong lisod alang sa hunahuna sa tawo nga hinumduman ang Dios o ang Iyang mga sugo. Kita, bisan pa niana, nga kanunay nagpabilin nga naghunahuna sa Dios samtang atong gitan-aw ang kalawom sa atong kaugalingong kasingkasing, magiya niini nga kasingkasing—nga dali ra malimbong sa mga pangdani sa kinabuhi, sama sa mga buta sa ilang mga mata—kay kini gayud ang kinaiya sa tinuod nga espirituhanong kinaadman nga mapreserbar sa atong sulod ang tinguha, nga dili lang sa nawong, *nga makakita sa 'nindot tan-awon'*. Mao kini ang gitudlo kanato sa labing eksperyensyadong si Job, nga nagaingon: '*Bisan pa kon ang akong kasingkasing misunod sa dalan sa akong mga mata*' (Job 31:7). Ang ingon nga pamatasan usa ka sigurado nga timailhan sa labing taas nga pagpugong sa kaugalingon.

57. *Giunsa man nga ang naglakaw sa Espiritu wala'y nahibaloan sa mga carnal nga tinguha, ug ngano nga walay pulos ang pagtuptop sa yawa sa iyang pagkabalaan?*

Kanunay nga nagpuyo sa sulod sa iyang kaugalingong kasingkasing, layo siya sa tanang makadani nga butang niining kinabuhi; ug, sa paglakaw sa Espiritu, dili siya madala sa pag-ila sa makalaut nga mga tinguha. Tungod kay, sa ingon niini, ang maong tawo nagpadayon sa iyang panaw nga gipanalipdan sa mga hiyas, nga kining mga hiyas mismo daw mga magbabantay sa iyang siyudad sa pagkabalaan; ang tanang limbong sa mga demonyo batok kaniya magpabilin nga walay bunga, bisan pa man usahay ang mga pana sa kining kahakog, nga komon sa tanan, moabot pa gani sa mismong mga bintana sa kinaiyahan.

58. *Mahitungod sa kawad-on sa paglaum, nga usahay mosulong sa usa ka tawo human mapalayas ang mga kahakog sa unod –*

unsang kini ug unsaon pagwagtang niini.

Sa dihang ang kalag mohunong sa paghandum sa mga maanindot nga butang ning kalibutan, mosulod kasagaran ang usa ka espiritu sa kawad-on sa paglaum, nga dili kini tugutan nga magbuhat nga malipayun sa pag-alagad sa Pulong, ug dili usab magbibilin sulod niini og lig-on nga tinguha alang sa umaabot nga mga panalangin, apan gipakita usab niini nga ang karon nga kinabuhi hingpit nga walay pulos, nga kulang sa angay nga mga buhat sa pagkamaayo, ug gipagamay ang kahibalo sa , nga giisip kini nga gihatag sa daghang uban, o nga wala magpadayag og bisan unsang espesyal kanato. Malikayan nato kini nga maluya ug makapaluya nga pagbati kon atong ibutang ang atong hunahuna sa labi ka hugot nga utlanan, nga magpabilin sa hunahuna

ang paghinumdom sa Dios lamang; kay pinaagi lamang niini makab-ot sa espiritu, sa diha nga mosaka kini sa angay nga kadasig, ang pagpahawa sa iyang kaugalingon gikan sa walay pulos nga pagkapaluya.

59. *Unsa kadako ang tabang sa espirituhanong paningkamot gikan sa walay hunong* mainit nga paghinumdom sa ngalan ni Hesus sa kalawom sa kasingkasing.

Sa diha nga atong barugan ang tanang agianan sa pag-ikyas niini pinaagi sa paghinumdom sa Dios, ang atong hunahuna kinahanglan hatagan og usa ka buluhaton nga makapugong niini, aron matubag ang walay hunong nga pagkawalay-pahulay niini. Kinahanglan lang kini hatagan sa balaan nga Ngalan sa Ginoong Jesus, nga pinaagi niini ra hingpit nga matubag ang kadasig niini sa pag-abot sa gitakdang tumong. Apan kinahanglan masabtan nga, ingon sa Apostol, '*walay bisan kinsa makasulti og "Ginoong Jesus" gawas sa Espiritu Santo*' (1 Cor. 12:3). Sa atong bahin, gikinahanglan nga ang maong hugpong sa mga pulong ('Ginoong Jesu-Kristo', ug uban pa) kanunayng ipahayag sa kahaladman sa hunahuna, nga nakatutok sa pagpamalandong, sa paagi nga dili malipat sa bisan unsang walay kalabutan nga hunahuna. Kadtung kanunay nagkupot niining balaan ug himayaong Ngalan sa ilang hunahuna, sa kahaladman sa ilang kasingkasing, makakita sa kahayag sa ilang kaugalingong hunahuna (kalinaw sa paghunahuna, o klarong pagkahibalo sa tanang sulod nga lihok). Ug labaw pa: kining katingalahang Ngalan, kon hunahunaon uban sa lawom nga pag-amping, tin-aw kaayo nga gisunog niini ang matag hugaw nga motumaw sa kalag. '*Kay ang atong Dios usa ka kalayo nga magasunog*' nga mokaon sa tanang dautan, ingon sa giingon sa Apostol (Heb. 12:29). Gikan niini, sa katapusan, ang Ginoo magdala sa kalag ngadto sa dakong gugma alang sa Iyang himaya; kay ang labing himayaon ug gitinguhang Ngalan, pinaagi sa pagdani sa hunahuna ngadto sa mainit nga kasingkasing pinaagi sa paghinumdom niini, nagtudlo kanato sa batasan sa walay babag nga paghigugma sa Iyang kaayo; kay wala na'y bisan unsa nga mopugong niini. Ug kini mao kana nga bililhon nga perla nga makuha sa mga mibiya sa tanang kabtangan uban sa dili masukod nga kalipay sa pagpangita niini.

60. *Mahitungod sa duha ka matang sa kalipay – ang sinugdanan ug ang hingpit,* ug sa mga luha nga naa sa taliwala nila.

Aduna'y kalipay nga mao ang sinugdanan, ug lain nga mao ang katapusan: ang nauna dili gawas sa makasariling mga damgo, samtang ang ikaduha gipalig-on sa pagpaubos; tali nila nahimutang ang pagmahay sa Dios ug ang walay-sakit nga paghilak. '*Kay sa kadaghan sa kinaadman, aduna usab kadaghan sa pagsabot, ug ang masinabtanon nga hunahuna makakaplag og pagmahay*' (Eclesiastes 1:18). Tungod niini, kinahanglan una nga pukawon ang kalag ngadto sa mga buhat sa kaisog pinaagi sa kalipay nga moturok gikan sa sinugdanan; unya isilot kini sa pagsaway ug pagsulay sa kamatuoran sa Espiritu Santo, bahin sa mga sala nga nabuhat kaniadto ug sa mga hilig nga nagaporma pa sa pagkalimot sa kaugalingon. '*Kay sa imong pagsilot sa sala, Ginoo, gisilotan mo ang tawo, ug gilunok nimo ang iyang kalag sama sa usa ka habol*' (Salmo 38:12). Aron, pagkahuman masulayan siya sa paghukom sa Dios sama sa usa ka pugon, madawat niya ang epekto sa yano nga kalipay sa mainit nga paghinumdom sa Dios.

61. *Mahitungod sa pagkalimot sa Dios ug sa pagpanumbalik sa paghinumdom kaniya,* ang mga hinungdan sa una, ug ang mga paagi ngadto sa ikaduha, ug sa labing hataas nga pagpadayag niini.

Sa dihang ang kalag malisang sa kasuko, o mabug-atan sa kahakog sa pagkaon, o matabonan sa lawom nga kasubo, dili na makapadayon ang hunahuna sa paghinumdom sa Dios, bisan pa og pugson kini sa pagbuhat niini. Kay, tungod kay hingpit kini nga natabonan sa kabangis sa maong mga pagbati, kini hingpit nga nahimulag sa kaugalingon nga pagbati; busa ang tinguha walay dapit nga mapusilan ang iyang marka, aron pinaagi niini ang hunahuna makadala og dili malimtan ug dili mausab nga hulagway sa pagpanumdom sa Dios, kay sa ingon nga mga panahon ang panumduman niini mapaluya tungod sa kabangis sa mga pagbati. – Apan kon kini walay ingon nga mga samok, unya, bisan pa kon usahay kuhaon sa kalimot ang hunahuna sa Hinigugma nga Ginoo sa usa ka gutlo, ang hunahuna, nga nabawi na ang kusog ug kadasig niini, dayon kini dakpon ang gipangandoy-andoy ug makaluwas nga paningkamot uban sa kadasig; kay unya ang grasya mismo nagmumuno-muno uban sa kalag ug nagtawag: 'Ginoong Jesu-Cristo!' sama sa usa ka inahan, samtang nagtudlo sa iyang anak, balik-balik niyang giulit ang Ngalan nga 'Amahan' uban kaniya, hangtod madala niya kini sa punto nga, imbis sa bisan unsang laing pulong nga kaya isulti sa bata, klaro niyang masulti ang 'Amahan', bisan pa sa iyang pagkatulog. Busa, miingon ang Apostol: '*Ang Espiritu mismo nag-ampo alang kanato sa atong kahuyang; kay wala kita kahibalo unsaon nato pag-ampo ingon nga angay, apan ang Espiritu mismo nag-ampo alang kanato uban sa mga pag-agol nga dili masukod sa pulong*' (Roma 8:26). Kay, tungod kay mga bag-ong natawo pa kita sa pagkahingpit niining hiyas sa pag-ampo, sigurado nga kinahanglan nato

ang Iyang tabang; aron, sa dihang ang Iyang dili masukod nga kaamgo mihugot ug nagpahumot sa tanan natong hunahuna, ang tibuok natong kinaiyahan mapalihok aron hinumduman ang Dios ug ang atong Amahan ug aron higuagman Siya. Kay, ingon sa giingon sa maong katingalahang si Pablo, *'nagmanyong kita kaniya: "Abba, Amahan"'* (Roma 8:15), kon kita ginahagit niya sa pagtawag kang Dios Amahan.

62. *Mahitungod sa kasuko – kanus-a ug giunsa kini pagtugot.*

Ang kasuko, labaw pa sa bisan unsang laing pagbati, kasagaran makasamok sa kalag ug makalibog niini; apan aduna'y mga higayon nga kini mapuslanon kaayo niini. Busa, kung kita walay pagduha-duha nga masuko sa mga dili matarong, o sa mga walay hiya sa lain nga paagi, aron sila maluwas, o aron sila mahiya man lang, nan madala nato sa atong kalag ang parehas nga kaayohan sama sa pagkamaumol; kay sa ingon ana nga kahimtang, atong gipalambo sa tanang paagi ang mga tumong sa pagkamatarong ug pagkamaayo sa Dios. Sa samang paagi, kung motungha ang mga malimot nga tinguha sa kalag, pinaagi sa mas paglagot pa gayud niining sala, kasagaran natong mapukaw ang kalag ug matagan kini og kusgan nga pagkalalaki aron makigbatok niini. Ug walay duhaduha nga, samtang naa kita sa kahimtang sa grabeng kasubo sa espiritu, pinaagi sa masuko nga pagsaway sa mismong espiritu nga hinungdan sa kasubo, makabangon kita pinaagi sa kinaadman bisan pa sa mga kahadlok nga ginapanghambog sa kamatayon nga mapailalom kita niini: kay, aron ipakita kini kanato, ang Ginoo, sa pagbanhaw kang Lazaro, una Niyang gisaway ang impierno sa Iyang espiritu ug gipakusgan ang Iyang kaugalingon, ug unya lang, uban sa dili matuyok nga kabubut-on—sama sa Iyang kanunay nga pagbuhat sa tanang Iyang mga buhat—giuli Niya ang kalag ni Lazaro ngadto sa iyang lawas. Busa, sa akong pagtan-aw, ang matinahuron nga kasuko gihatag sa Diyos, nga mao ang nagmugna kanato, sa atong kinaiyahan, ingon usa ka instrumento sa pagkamatarong; ug kon gigamit kini ni Eba batok sa bitin, dili unta siya nahulog nga biktima sa makaguba nga epekto sa maong mainit nga tinguha. Maong nagtuo ako nga ang mogamit sa matinahuron nga kasuko tungod sa kadasig sa pagkamatinud-anon mas paborable pa sa timbangan sa matarong nga ganti kaysa sa usa nga, tungod sa kawalay lihok sa hunahuna, dili gyud masuko; kay sa ikaduhang mao, ang magmamando sa mga hunahuna ug pagbati sa tawo nagpabilin nga walay pagbansay, samtang ang usa, nga nagsakay sa mga kabayo sa pagkamaayo, nagpabilin kanunay sa pakigbisog, ug nagdagan taliwala sa mga hugpong sa mga demonyo, walay hunong nga nagbansay sa karwahe nga upat ka kabayo sa pagpugong sa kaugalingon sa kahadlok sa Dios—nga ang Balaang Kasulatan gitawag nga *'ang karwahe sa Israel'*, sama sa atong makita sa salaysay sa pag-akyat sa langit sa balaan nga si Elias (2 Mga Hari 2:12). Gitudloan sa Dios ang unang mga Hudyo sa upat ka birtud sa daghang lain-lain paagi; mao nga ang ingon nga disipulo sa kinaadman (kaisog, hustisya ug pagpugong sa kaugalingon) gidala sa langit, nga, sa akong pagtan-aw, kining maong mga birtud mao ang iyang mga kabayo, sa dihang ang iyang espiritu gidala sa usa ka alimpulos sa kalayo.

63. *Dili angay alang sa usa ka hingpit sa espirituhanong kinabuhi ang pag-apil sa mga panaglalis sa balaod.*

Ang bisan kinsa nga gihatagan og balaan nga kahibalo ug nakatilaw sa katam-is sa Dios dili gayud magpasaka og kaso (kon adunay mosang-at og reklamo batok kaniya), ni siya mismo ang magpasaka og kaso batok sa bisan kinsa, bisan pa kon kuhaon sa uban ang iyang sinina sa iyang likod; kay ang hustisya sa mga awtoridad niining panahona ubos kay sa hustisya sa Dios – o mas tukma pa, walay pulos kini itandi sa hustisya sa Dios; ug unsa may kalainan tali sa mga anak sa Dios ug sa mga tawo niining panahona, gawas lang nga ang hustisya sa ikaduha dili ikatandi sa hustisya sa una; mao nga ang una gitawag nga hustisyang tawo, ug ang ikaduha, hustisya sa Dios. Ingon usab ang atong Ginoo *'sa dihang siya gisaway, wala siya mibalik og saba; sa dihang siya nag-antos, wala siya naghulga'* (1 Pedro 2:23); sa baylo, dili lang niya gitugotan nga hilom nga kuhaan siya sa iyang mga bisti, kondili—nga labaw pa gayud—nangamuyo siya sa Amahan alang sa kaluwasan sa mga tawo nga daotan ang gibuhat kaniya. Ang mga tawo ning kalibutan, bisan pa man, dili mohunong sa paglitis hangtod makuha nila, uban pa ang interes, ang ilang gipangita gikan sa ilang kalaban, labi na kon mangita sila og ganansya sa usa ka utang: busa ang ilang 'katarongan' kanunay mahimong sinugdanan sa dakong kawalay-katarongan.

64. *Mas maayo nga itugyan sa paghukom sa Dios ang dili kaayo grabeng kawalay-hustisya,*

mas maayo nga hatagan og pagtagad ang pag-ampo ug ang pagbantay sa kaugalingong kasingkasing kaysa moadto sa hukmanan.

Nakadungog ko sa pipila ka mga debotong tawo nga dili angay tugotan bisan kinsa nga mangawat sa atong gipanag-iya alang sa atong kaugalingong panginabuhi ug alang sa pagtabang sa mga kabus; aron, pinaagi sa pagpasagdan sa ingon nga dautang buhat, dili kita mahimong manubag sa sala sa mga nakapasakit kanato,

labi na kon kini atong masinati sa kamot sa mga Kristohanon, – Apan ang paglihok sa ingon niini wala'y lain kondili ang paghandum nga maluwas ang atong mga kabtangan labaw pa kaysa sa atong kaugalingon. Kay kon, human nako pasagdan ang pag-ampo ug ang pagsusi sa akong kaugalingong kasingkasing, mosugod ko sa pagpangayo og hustisya batok sa mga nakapasakit kanako ug magpabilin ko nga nag-antos sa mga hukmanan, klaro nga ang akong gipangita mas bililhon kanako kaysa sa akong kaugalingong kaluwasan, labina pa gani ang mismong sugo sa kaluwasan. Ug giunsa man nako pagsunod sa sugo sa Ebanghelyo nga nagasugo kanako: *'Ayaw pagbatok sa usa ka tawo nga nagkuha sa imong kaugalingon'* (Lucas 6:30), gawas lang kon, sumala sa giingon sa Apostol, ako *'malipay sa pagpanakaw sa akong mga kabtangan'* (Hebreohanon 10:34), kay kining sugo dili gani mopasaylo sa sala sa kahakog sa usa ka tawo nga, pinaagi sa hukom sa korte, nabawi ang iyang gipanguha nga dili matarong? Ang panandaliang (temporaryo, o mga korte nga gitukod sa mga mortal aron hukman ang mga panandaliang butang) dili makawagtang sa dili malaglag nga Hukom sa Dios; ug ang may sala kinahanglan mosunod sa mga balaod nga gisakopan sa iyang kaso, ug pinaagi niini siya angay magdependa sa iyang kaugalingon. Maayo gayud nga butang ang pag-antos sa kapintas gikan sa kamot sa mga gustong dautan kita, ug ang pag-ampo alang kanila, aron tungod sa ilang paghinulsol—dili tungod sa pagbalik nila kanato sa among gipangawat—mapasaylo ang ilang sala sa pagpang-extort. Kay ang pagkamatarong sa Dios nagkinahanglan nga dawaton nato ang samantala mismo—dili ang kabtangan nga iyang gipangsamantala—nga limpyo sa sala pinaagi sa paghinulsol.

65. *Ibaligya ang tanan nimong gipanag-iya ug ihatag kini sa mga kabus; ang pagpaubos, labaw sa tanan, maoy nagdani kanato niini.*

Ang labing angay ug, labaw sa tanan, labing mapuslanon sa kalag, nga sa diha nga nakaila na sa tinuod nga dalan sa pagkamatinud-anon, ibaligya dayon ang tanang kabtangan ug ipang-apod-apod ang kita sa mga kabus, sumala sa sugo sa Ginoo, ug dili tugotan ang kaugalingon, sa pasangil nga gusto kanunay nga makahimo sa pagtuman sa sugo (nga motabang sa mga kabus), nga balewalaon kini nga makaluwas nga sugo (nga ihatag dayon ang tanan). Gikan niini, una sa tanan, makab-ot nato ang mas malinawong kagawasan sa hunahuna; ug gikan niini, mosangpot sa usa ka pagkabos nga dili masaway—usa ka pagkabos nga mas labaw pa—ug nga wala'y ikahatag sa uban og hinungdan sa dili matarong nga pasangil batok kanato, kay wala na kitay mabilin nga makapahugno sa kalayo sa kahakog sa kasingkasing sa mga tapulan. Unya, labaw pa sa bisan unsang ubang hiyas, ang pagpaubos magpainit kanato ug, sa atong kinahiladman, maghatag kanato og kalinaw, sama sa usa ka tawo nga hubo; sama sa usa ka inahan, nga nagkuptan sa iyang anak sa iyang mga bukton, nagpainabo ug nagpainit kaniya sa iyang yakap sa dihang, sa iyang pagkabata nga pagkamapainubsanon, iyang gikuha ang iyang bisti ug gilabay kini layo gikan kaniya, nga nakakaplag, sa iyang dakong pagkawalay sala, nga ang pagkahubas mas makalipay kaniya kaysa sa nagkalain-lain katahum sa iyang bisti. Kay giingon: *'Ang Ginoo nagpanalipod sa mga gamay: iyang gipakumbaba ako ug giluwes ako'* (Salmo 114:5).

66. *Ang paghatag sa tanan mao ang dalan paingon sa pagpaubos.*

Ang Ginoo mangayo og pasaylo kanato bahin sa atong paglimos, *'sumala sa iyang naa, ug dili sumala sa iyang wala'* (1 Cor. 8:12). Busa, kon ako, sa kahadlok sa Dios ug uban sa mainitong buot, nga nagatuman sa sugo sa Ginoo, ihatag sa mubo nga panahon ang tanan nga unta akong ipangbahin sa daghang katuigan, unsa kaha ang akong pasanginlan kon wala na koy nahabilin? – Apan adunay mosulti: (kung ihatag nato ang tanan), asa kaha karon makadawat og limos ang mga kabus, nga karon napasalig sa atong yano nga limos? – Alang sa ingon nga tawo, ania ang angay nga pagtulun-an: ayaw pagdahum sa paghimo og bisan unsang makasasang-at sa panan-aw sa Dios, aron matabonan ang imong kaugalingong paghigugma sa kaugalingon. Ang Dios dili gayud mahutdan og paagi sa pag-atiman sa Iyang binuhat, sama sa Iyang gibuhay sukad pa sa sinugdan. Ug sa wala pa madasig kining usa ka tawo o kana nga tawo sa paghatag og limos, wala ba'y pagkaon o sinina ang mga kabus? Busa, pagkasiguro nga mas maayo kaayo, sa diha nga mailhan na sa usa ka tawo ang kamatuoran, nga ihatag ang tanan nga butang nga malapad sa pag-alagad sa mga kabus, ilabay ang buang nga pakana ug garbo nga gipukaw sa kahigugma sa bahandi, ug pagdumot sa kaugalingong mga tinguha—nga nagpasabot sa pagdumot sa kaugalingong kalag—aron pagkahuman, nga wala na'y lain hinungdan sa paglipay sa pagpangdayeg sa kaugalingon tungod sa kanunay natong pagpanagbahin sa atong bahandi, mapahiubos kita, sama sa wala kita nagbuhay ug bisan unsang maayo. Kay samtang daghan kita og bahandi, malipay kaayo kita sa pag-apod-apod niini matag higayon nga mosidlak ang tinguha, sama sa malipayong pagtuman sa usa ka sugo sa Diyos; apan kung naapod-apod na nato kini tanan, mapuno kita sa pagbati sa pagpaubos ug paghinulsol, sama sa wala kita buhata nga matarong. Busa, ang kalag, sa dakong pagpaubos, motutok sa sulod,

aron ang dili na nato makab-ot pinaagi sa adlaw-adlaw nga paglimos, mahimo kitang mapaslan-an niini pinaagi sa masinabtanong pag-ampo, paglahutay, ug mapainubsanon nga kinaadman; kay giingon: '*Ang mga kabus ug mga nagkinahanglan magdayeg sa Imong ngalan, O Ginoo*' (Salmo 73:21). Labaw pa, ang gasa sa teolohikal nga pakigpulong dili ihatag sa Dios sa bisan kinsa gawas lang sa mga unang nag-andam sa ilang kaugalingon sa pagbiya sa tanan nilang kabtangan alang sa himaya sa Ebanghelyo sa Dios, aron, sa pagkamapainubsanon nga makapahimuot sa Dios, ilang ipahayag ang kadato sa Gingharian sa Dios. Mao kini ang gipasabot sa mga pulong: '*Gipreparar Nimo ang Imong kaayo alang sa mga kabus, O Dios*', ug sa pagdugang: '*Ang Ginoo magahatag sa pulong sa magwawali uban sa dakong gahum*' (Salmo 77:11, 12).

67. *Mahitungod sa gasa sa teolohikal nga pagpamalandong – pila ug unsang matang sa mga panalangin ang nagagikan niini.*

Ang tanang gasa sa atong Dios maayo kaayo ug tinubdan sa tanang panalangin; apan walay bisan usa kanila nga makapukaw ug makapalihok sa kasingkasing sa paghigugma sa Iyang kaayo sama sa pagtuon sa teolohiya. Kay, isip labing unang bunga sa kaayo sa Dios, kini nagahatag sa labing unang mga gasa sa kalag: una, kini nagapahimutang kanato aron malipayon nga balewalaon ang tanang malinawong kahupayan niining kinabuhi, kay niini aduna kita, imbis sa mga kahupayan nga malabay, ang dili masukod nga bahandi sa mga pulong sa Dios; ug unya ginasidlak niini ang atong hunahuna pinaagi sa usa ka matang sa kalayo nga pagbag-o ug pinaagi niini ginahimo kini nga kaambit sa mga espirituhanong nag-alagad. Gipangandam na nato ang atong kaugalingon sumala sa angay, mga hinigugma, atong balikan kining hiyas nga himayaon, makakita sa tanan, nga nagputol sa tanang kabalaka sa kalibutan, nagapakaon sa hunahuna sa mga pulong sa Dios sa kahayag sa usa ka dili masukod nga suga, ug—sa mubo nga pagkasulti— pinaagi sa mga Balaang Propeta, giandam niini ang berbal—mao ang rasyonal—nga kalag alang sa hingpit nga pakig-uban kang Dios nga Pulong. Ug sa mga kalag sa mga tawo—O katingalahang milagro!—pagkahuman paghan-ay sa mga awit nga naghisgot sa Dios, kini nga diyosnong tagpahiusa sa kasingkasing nag-awit sa kahitas-an sa Dios.

68. *Ngano man ang atong hunahuna*

dili ingon ka-andam sa pag-ampo sama sa teolohikal nga pagkontempla:

ug kung unsa ka hinungdanon ang pag-ampo alang sa kalampusan sa ingon nga pagkontempla.

Ang atong hunahuna, sa kadaghanan, gamay ra ang hilig sa pag-ampo, tungod kay kini gipugngan ug gilimitahan sa hiyas sa pag-ampo; samtang mas dali kini madani sa teolohikal nga pagkontempla, tungod k , sa kalapad ug kawalay-katapusan sa mga banal nga pagkontempla. Busa, aron dili nato tugotan nga maglibot-libot kini sa atong sulod, ug dili nato pasagdan ang hilig niini nga magpahimulos sa walay kinutuban nga paglupad-lupad sa hunahuna, atong itutok ang atong kaugalingon sa pag-ampo, pag-awit sa mga salmo ug pagbasa sa Kasulatan, samtang dili pasagdan ang mga interpretasyon sa mga maalamon, nga ang ilang mga pulong napuno sa tinuod nga kahibalo sa pagtuo. Pinaagi sa paglihok sa ingon niini, dili lang nato siya mapugngan sa paghalo sa iyang kaugalingong mga pulong sa mga pulong sa grasya, ni pasagdan siya, nga nadala sa garbo, nga malipat sa mga paglupad sa hunahuna ilawom sa impluwensya sa kaugalingong katagbawan ug kaparulaw; apan makat-on usab kita sa pagpanalipod kaniya nga walay mga damgo sa adlaw atol sa kontemplasyon ug himuon nga halos tanan niyang hunahuna mapuno sa paghilak. Sa pagpangita og pahulay sa iyang kaugalingon sa mga higayon sa kahilom, ug labaw sa tanan sa paglipay sa katam-is sa pag-ampo, dili lang siya mahimong gawasnon gikan sa mga madasigon nga pagbati nga gihisgutan sa ibabaw, apan usab, Gibag-o, dali ra ug walay kalisud niyang makuha ang kusog aron magpabilin sa banal nga pagkontemplar, samtang sa samang higayon nag-ungaw sa paghukom nga may pag-ila (praktikal nga kinaadman) uban sa dakong pagpaubos. Angay hinumduman, bisan pa, nga ang pag-ampo mas labaw pa kaysa bisan unsang kalapad sa kontemplasyon; kini mismo kinaiya lamang sa mga napuno sa balaan nga grasya sa matag pagbati ug pagsabot.

69. *Ang grasya sa sinugdan molihok sa labing klaro sa kalag,*

ug unya moubos ang epekto niini ug mahimong hingpit nga natago.

Unsa ka mapuslanon kini para sa kalag. Sa sinugdan, kasagaran gipahayag sa grasya ang kalag sa Iyang kahayag, kauban ang kusgan nga pagbati niini; apan sa diha nga ang pag-uswag sa espirituhanong Kristohanong kinabuhi mosulong, unya, kadaghanan sa panahon nga wala mailhi sa Dios-higugmaong kalag, kini nagahimo sa Iyang mga misteryo sa sulod niini: aron pagkahuman (sa dihang napakalma na ang kalag) madala kita niini, uban sa kalipay, ngadto sa dalan sa banal nga pagkontemplasyon, sama sa bag-o lang kita gitawag gikan sa kawalay-hibalo paingon sa kahibalo; samtang sa taliwala sa atong mga pakigbisog (aron pakalmaon ang kalag gikan sa mga pagka-ilad niini), mapugngan niini ang atong mga hunahuna nga

mahimong walay pulos. Angay ra nga itugyan kita sa kasubo sa hustong sukod, ingon nga kita gibyaan sa grasya, aron kita labi pang mapakumbaba ug makat-on sa pagsumpo sa mga sugo sa Ginoo bahin kanato; ug unya, sa takdang panahon, mosulod sa kalipay, nga gipukaw sa bulahan nga paglaum: kay sama sa walay kinutuban nga kasubo nga magdala sa kalag ngadto sa pagkawalay paglaum, ingon usab ang sobra nga kalipay magdala niini ngadto sa pagpasigarbo ug paghambog. Nagaestorya ko bahin sa mga bag-o pa sa kinabuhi ug pagsabot. Taliwala sa kahayag sa grasya ug sa pagbiya anaa ang tukso; ug taliwala sa kasubo ug kalipay anaa ang paglaum. Kay giingon: '*Naghulat ko nga mapailubon sa Ginoo, ug gipaminaw Niya ako*' (Salmo 39:2), – ug usab: '*Tungod sa kadaghan sa akong mga kasakit, ang Imong mga paglipay naglipay sa akong kalag*' (Salmo 93:19).

70. *Unsa ka makadaot ang daghang pakigpulong sa kalag, ug unsa ka mapuslanon ang kahilom.*

Sama sa mga pultahan sa paliguan, kon kanunay kini ablihan, dali ra makagawas ang kainit sa sulod paingon sa gawas; ingon usab ang kalag, kon daghan ang mosulti—bisan pa og maayo ra ang ilang gisulti—mopagawas kini sa iyang handumanan (ang hunahuna nga nakahibalo sa han-ay sa espirituhanong mga butang) pinaagi sa pultahan sa pagpanulti. Busa, sa katapusan, ang hunahuna mawad-an sa labing putli nga mga hunahuna, ug, gipalihok sa usa ka magubot nga pagbaha sa mga hunahuna, kini mosulti nga nalibog sa mga anaa. Sa ingon ana nga kahimtang, wala na kini magpanag-iy sa Espiritu Santo, nga nagpanalipod sa atong mga hunahuna gikan sa walay pulos nga pamalandong: kay kining Espiritu, nga maayo ug walay samok ug walay pulos nga pamalandong, naglikay sa sobra nga pag-istorya. – Ang kahilom, sa laing bahin, mapuslanon, kay inahan sa maalamon nga mga hunahuna.

71. *Unsaon sa usa ka Dios-higugmaong kalag pagdumala sa pagbati sa kamatuoran.*

Ang pulong mismo sa kahibalo nagtudlo kanato nga, sa sinugdanan, ang usa ka Dios-higugmaong kalag (nga misugod sa dalan sa pagpalipay sa Dios) giatake sa kadagatan sa mga pagbati, labi na ang kasuko ug pagdumot. Nahilakip kini niini dili tungod sa lihok sa dautang espiritu kondili tungod sa mismong dagan sa iyang pag-uswag sa espirituhanong kinabuhi. Hangtud nga ginadumala ang kalag sa makalupyong pangatarungan, magpabilin kini nga walay pagtagad sa kamatuoran, bisan pa makita pa kini nga ginatamakan sa ubang tawo; kay tungod kay hingpit kini nga nabisi sa kaugalingong mga tinguha, wala kini'y pagtagad sa kamatuoran sa Dios. Apan sa diha nga magsugod na kini sa pag-angat ibabaw sa iyang mga pagbati ug tinguha, unya—pinaagi sa pagbulag sa mga butang sa kalibutan ug pinaagi sa gugma sa Dios—dili na kini makasabar nga makakita, bisan pa sa damgo, nga biyaan ang kamatuoran sa Dios, kondili masuko ug masuko kini sa mga daotan hangtod makita niini nga kining mga manalapas gayud sa kamatuoran nagdepensa sa iyang dignidad, pinaagi sa paglihok sa usa ka diosnong hunahuna (nga nakaabot sa kahadlok sa Dios ug naghinulsol). Busa, natural nga iyang gikaligut-an ang mga daotan, samtang gihigugma pag-ayo ang mga matarong; kay ang mata sa kalag dili malimbong (madala sa sayop nga panan-aw) kon ang tabon niini—ang lawas—mapino pinaagi sa grabe nga pagpugong sa kaugalingon. Apan, mas maayo pang maghinanakit sa kawalay pagbati sa mga daotan kaysa sa pagdumot kanila: kay bisan pa man sila angay dumotan, ang pulong sa kamatuoran dili mouyon nga ang usa ka Dios-higugmaong kalag pasigaon sa pagdumot, kay kon adunay pagdumot sa kalag, ang tinuod nga kahibalo mahimong dili aktibo.

72. *Ang teolohikal nga hunahuna ug ang hunahuna sa iskolar.*

Ang teolohikal nga hunahuna, nga gipahumot ug gipino sa kalag pinaagi mismo sa mga pulong sa Dios, makab-ot ang husto nga sukod sa kawalay-pagbati uban sa igo nga kalapad. Kay '*ang mga pulong sa Ginoo*', ingon sa giingon, '*mga pulong nga putli, pilak nga gipino, gipahapsay sa yuta*' (Salmo 11:7). Ug ang hunahuna sa eskolar, nga natukod pinaagi sa pagsulay sa mga impluwensya nga puno sa grasya, misaka ibabaw sa mga pagbati. Ang teologo usab, makatagamtam sa kasinatian sa eskolar kon iyang itanom sa iyang kaugalingon ang labing mapainubuson nga mga kinaiya; ug ang eskolar, sa pipila ka bahin, makatagamtam sa kontemplatibong hiyas kon ang rasyonal nga bahin sa iyang kalag walay sayop. Kay dili man nga ang tanan makab-ot kining duha ka gasa sa hingpit; aron ang matag usa nga adunay usa niini, sa pagkamangha kung giunsa siya paglabaw sa usa pa, molabaw sa pagka-mapainubsanon uban sa kadasig alang sa matarong nga kinabuhi. Maong nag-ingon ang Apostol: '*Sa usa gihatag pinaagi sa Espiritu ang mensahe sa kinaadman, sa lain ang mensahe sa kahibalo mahitungod sa maong Espiritu*' (1 Cor. 12:8).

73. *Mahitungod sa pag-ampo sa tingog ug sa pag-ampo nga gihalad sa kasingkasing.*

Kung ang kalag nag-awas sa iyang natural nga mga bunga, kini nag-awit sa mga salmo sa pinakataas nga tingog ug hilig mag-ampo labi na pinaagi sa tingog. Apan kung kini gihagit sa Espiritu Santo, kini nag-awit ug nag-ampo uban sa tibuok kalipay ug katam-is sa usa ka kasingkasing. Ang unang kahimtang gisundan

sa usa ka malinawong kalipay (nga nagagikan sa kaugalingong katagbawan); ang ikaduha sa usa ka espirituhanong luha, ug unya sa usa ka piho nga kalipay nga mas angay sa hilom: kay ang hunahuna, samtang gipugngan ang tingog, nagpabiling init, nagdani sa kasingkasing sa pagmugna og pipila ka hunahuna nga makapaluha ug makapamalandong sa kalag. Niini, tinuod gayud, makita nato ang mga binhi sa pag-ampo, gitanum uban sa mga luha apan malipayon sa yuta sa kasingkasing, sa lig-on nga paglaum sa usa ka daghang ani (Salmo 125:5). Apan, kon malumos kita sa dakong kasubo, kinahanglan nato nga awiton ang atong mga salmo nga medyo kusog, ug pugngan ang mga paghilak sa kalag pinaagi sa kalipay sa paglaum, hangtod kining bug-at nga panganod sa kasubo mapapas sa hangin sa melodiya sa salmo.

74. Mahitungod sa natural ug grasya-puno nga gugma sa Dios.

Sa diha nga mailhan sa kalag ang kaugalingon, kini magdan-ag gikan sa sulod og usa ka kainit ug usa ka pagkahadlok sa Dios: kay, tungod kay dili kini masamok sa mga kabalaka niining kinabuhi, kini nagpakita og usa ka gugma (alang sa Dios) gikan sa sulod niini ngadto sa kalibutan, nga nagapangita sa Dios, ang tinubdan sa kalinaw, sa matarong nga sukod; apan kini nga paghinumdom (sa Ginoo nga gipangita) dali ra kaayo mawala, o tungod kay ang mga impresyon sa mga sensasyon makalabo niini nga paghinumdom, o tungod kay ang kinaiyahan, sa iyang kakabus, dali ra kaayo mahurot ang kaugalingon niyang kaayo. Maong ang mga Griyegong pilosopo, bisan pa nga naningkamot sila nga makab-ot kini pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, wala nila kini naangkon sa husto; kay ang ilang hunahuna wala maimpluwensyahan sa walay katapusang ug hingpit nga kamatuoran sa kinaadman. Ang pagkamahigugmaon sa Diyos nga kainit nga gihatag sa kasingkasing sa Balaang Espiritu, bisan pa, una sa tanan, hingpit nga malinaw-on ug walay hunong; labaw pa, gitawag niini ang tanang bahin sa kalag aron higugmaon ang Diyos ug dili kini mosirit gikan sa kasingkasing, kondili sa kaugalingon niini pun-on ang tibuok tawo sa usa ka piho nga walay kinutuban nga gugma ug kalipay. Kini mao ang angay paningkamotan nga makab-ot sa mga nakaila niini. Kay ang natural nga gugma usa ka timailhan nga ang kinaiyahan dili molambo pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon; apan dili kini makapataas sa hunahuna ngadto sa kawalay-pagbati, sama sa gibuhay sa espirituhanong (puno sa grasya) nga gugma.

*75. Mahitungod sa kahayag nga dala sa impluwensya sa grasya sa kalag, –
ug sa pagngitngit niini ilawom sa impluwensya sa ngitngit nga mga pwersa.*

Sama sa hangin sa atong palibot, kon mohuyop ang hangin sa amihanan, napalimpyo kini tungod sa usa ka piho nga ka-pinong ug sa makapabugnaw nga epekto niining hangin; ug kung mohuyop ang hangin gikan sa habagatan, kini mahimong, ingon pa, mas lapok tungod sa usa ka kabug-aton nga gidala niini, nga nagdala gikan sa kaugalingon niyang mga dapit ug nagpakaylap og usa ka matang sa uga nga hamog sa tibuok uniberso: ingon usab ang kalag, sa dihang madawat niini ang impluwensya sa gininhawa sa tinuod ug Balaang Espiritu, hingpit nga makagawas gikan sa demonikong kangitngit; apan kon kini kusganong gihuyop sa espiritu sa limbong, kini tibuok natabonan sa mga panganod sa sala. Busa, kinahanglan kanunay natong itudlo ang atong paningkamot uban sa tibuok kusog ngadto sa nagalimpyo ug nagahatag-kinabuhi nga gininhawa sa Espiritu Santo, nga mao ang espiritu nga nakita sa Propeta Ezequiel sa usa ka panan-awon nga gikan sa Amihanan (– 1:4): aron ang kontemplatibong bahin sa atong kalag, labaw sa tanan, magpabilin nga putli, ug kita mahimong takus mosulod sa mga langitnong panan-aw nga walay kapintasan, nga nagtan-aw sa kahayag nga palibot sa kahayag sa mao nga naa sa kahayag. Mao kini ang kahayag sa tinuod nga kahibalo.

76. Giunsa paglihok sa Espiritu sa Kamatuoran ug sa espiritu sa limbong sa kalag sa wala pa ug pagkahuman sa bunyag.

Aduna'y uban nga naghimo sa hunahuna nga ang grasya ug ang sala—mao ang Espiritu sa Kamatuoran ug ang espiritu sa limbong—nagtago sa sulod sa hunahuna sa mga pagabunyagan: kay, ingon nila, ang usa nagtawag sa hunahuna ngadto sa maayo, samtang ang usa pa nagtawag niini ngadto sa supak. Ako, bisan pa, nakasabot gikan sa balaan nga Kasulatan ug sa kaugalingong kasinatian sa hunahuna nga, sa wala pa ang bunyag, ang grasya nag-aghat sa kalag paingon sa maayo gikan sa gawas, samtang si Satanas nagpanago sa kinahiladman niini, nga naningkamot sa pagbabag sa hunahuna gikan sa tanang matarong nga agianan; sukad sa higayon nga natawo kita pag-usab sa bunyag, ang yawa naa sa gawas, ug ang grasya naa sa sulod. Mao kini ang hinungdan nganong makita nato nga sama sa kaniadto nga ang limbong naghari sa kalag— —aron pagkahuman sa bunyag, ang kamatuoran na ang naghari niini. Human niini, magpadayon gihapon si Satanas sa paglihok sa kalag, sama sa kaniadto, ug kasagaran mas mabangis pa kaysa kaniadto, apan dili ingon usa ka nag-uban sa grasya—dili unta!—kundi, ingon man, nagdilaab sa atubangan sa hunahuna pinaagi sa kahuyang sa lawas, pinaagi sa pagdani sa mga kalipay nga walay pulong. Nahitabo kini pinaagi sa pagtugot sa Dios,

aron ang tawo makab-ot ang kalipay sa pagkamaayo pinaagi lamang sa pag-agi sa unos, kalayo, ug tukso. Kay giingon: *'Nakaagi kami sa kalayo ug tubig, ug gidala mo kami sa dapit sa pahulay'* (Salmo 65:12).

77. *Ang paagi sa paglihok sa grasya sa Diyos sa kalag.*

Ang grasya, sama sa akong giingon, sukad pa sa higayon nga atong madawat ang binyag, nagsugod sa pagpuyo sa tinago sa kinahiladman sa hunahuna (espiritu), nga nagtago sa iyang presensya bisan pa sa kaugalingong pagsabot sa hunahuna. Apan sa dihang ang usa ka tawo magsugod sa paghigugma sa Dios sa tibuok kabubut-on (kasingkasing) sa iyang pagkatawo, unya ang grasya mosulti sa kalag pinaagi sa mga pagbati sa hunahuna uban sa usa ka pulong nga dili masukod, nga nagahatag niini og bahin sa Iyang mga panalangin. Busa, kinsa man ang gustong magpabilin nga hugot sa kini nga nadiskubre sa ilang kaugalingon hangtod sa kahangturan, maghandum, uban sa dakong kalipay, nga isalikway ang tanang panalangin karon, aron hingpit nga makuha ang umahan diin nila nakaplagan ang natago nga bahandi sa kinabuhi (Mat. 12:44). Kay sa dihang biyaan sa usa ka tawo ang tanang kayamanan sa kalibutan, makaplagan niya sa sulod sa iyang kaugalingon ang dapit diin natago ang grasya sa Dios. Unya, samtang nag-uswag ang kalag, ang langitnong gasa (sa grasya) nagpadayag sa iyang pagkamaayo (mapuslanong kinaiya) sa hunahuna; apan sa samang higayon gitugotan sa Ginoo ang mga demonyo nga mas makasamok sa kalag, aron kini matun-an nga maalamon nga makalahi tali sa maayo ug dautan, ug aron kini mas mapainubuson; kay sa diha nga kini masulod sa ingon nga mga pagsulay, kini mapildi sa dakong kaulaw tungod sa kahuy-an sa hunahuna sa mga demonyo.

78. *Pinaagi sa bunyag, ang Espiritu Santo gibubo sa kasingkasing, samtang ang dautang espiritu gipahawa;*

apan kini dili magtapos sa mga tukso sa pagpakasala.

Gihimo kita sa hulagway sa Dios, pinaagi sa makatarunganong (espirituhanong) lihoc sa kalag; samtang ang lawas mao, ingon pa, ang iyang puloy-anan. Apan sukad nga, pinaagi sa paglapas ni Adan, dili lamang ang talagsaong kinaiya sa kalag nadisturbo, kondili ang atong lawas usab nahulog ubos sa pagkadaut: ang Labaw nga Balaan nga Dios nga Pulong nahimong tawo ug, isip Dios, pinaagi sa Iyang kaugalingong bunyag, gihatag kanato ang tubig sa kaluwasan alang sa pagkabanhaw: kay natawo kita pag-usab sa tubig pinaagi sa lihoc sa Balaan ug Magahatag-kinabuhi nga Espiritu, nga tungod niini dali dayon kitang nahugasan sa kalag ug sa lawas, basta moduol kita sa Dios uban sa tibuok kasingkasing. Niining panahona, ang Balaang Espiritu nagpuyo sa sulod nato, samtang ang sala (o ang amahan sa sala) gipahawa Niya, kay imposible, tungod sa pagkahiusa ug pagkasimple—ang kinaiya sa kalag—nga kining duha ka binuhat mag-uban sa sulod niini, sama sa gihunahuna sa uban. Labaw pa, sa dihang ang banal nga grasya, pinaagi sa Bawtismo, naghiusa sa walay kinutuban nga gugma uban sa mga kinaiya sa hulagway sa Dios isip panumpa sa pagkapareho, asa na ang luna para sa dautan – kay walay pakig-uban ang kahayag ug ang kangitngit? (2 Cor. 6:14). Busa, samtang naglakat kita sa dalan sa balaan nga mga paningkamot, nagtuo kita nga *pinaagi sa 'pagligo sa pagkabanhaw'* (1 Tim. 3:5) ang dautang bitin gipahawa gikan sa kalawom sa hunahuna; apan dili kita katingala nga, bisan human sa Bunyag, nagpadayon gihapon kita sa pag-eksperyensya sa dautang hunahuna kauban ang mga maayong hunahuna. Kay ang pagligo sa pagkabalaan, samtang naghugas sa hugaw sa sala, dili man gubaon ang pagkabahin-bahin sa atong mga tinguha, ni dili usab kini makapugong sa mga demonyo sa pagpakig-away kanato ug sa pagsulti kanato og bakak nga mga pulong; aron bisan unsa pa ang atong mapabilin samtang naa pa ta sa maong natural nga kahimtang, mapreserbar nato kini pinaagi sa gahum sa Dios, human nato kuhaon ang mga armas sa pagkamatarong.

79. *Ang grasya naglihok pinaagi sa mga gahum sa hunahuna, samtang si Satanas naglihok pinaagi sa mga senswal nga pagbati ug mga pagbati.*

Si Satanas, sama sa akong giingon, gipahawa gikan sa kalag pinaagi sa balaan nga pagbunyag; apan, tungod sa mga hinungdan nga gihisgutan sa ibabaw, gitugotan siya nga molihok niini pinaagi sa lawas. Ang grasya sa Dios gipahimutang sa kinahiladman sa kalag, sa hunahuna. Kay, ingon sa giingon, *'ang tibuok himaya sa anak nga babaye sa hari anaa sa sulod'*, dili makita sa mga demonyo (Salmo 44:14). Mao kini ang hinungdan nga, sa dihang malumo natong hinumduman ang Dios, mabati nato nga ang maong gugma sa Dios, ingon sa pagbubo, misabwag sama sa suba gikan sa kinahiladman sa atong kasingkasing; samtang ang dautang mga espiritu mosulong sa mga panamdang sa lawas ug mopuyo niini, ug molihok nga sayon, pinaagi sa unod nga ilang magamit, batok sa mga kalag nga bag-o pa sa pagtuo. Busa, sumala sa balaan nga Apostol, ang atong hunahuna kanunay nga nag-uyon sa balaod sa Espiritu; samtang ang mga pagbati sa unod dali ra madani ngadto sa mga hilig sa unod (Roma 7:18). Busa, sa mga tawo nga masigasig sa kahibalo, ang grasya, pinaagi

sa mga gahum sa hunahuna ug sa lawas mismo, nagpuno kanila og dili masukod nga kalipay; apan kon atong laktawon ang dalan sa pagkamatinud-anon nga walay pag-amping ug pagtagad, ang mga demonyo, sa pagpangita kanato nga anaa sa ingon nga kahimtang, nagpakaulipon sa atong kalag pinaagi sa mga sentido sa lawas, nga pugsanong nagadani niini paingon sa butang nga dili niini gustong—sila mga mamamatay.

80. *Batok sa mga nag-ingon nga ang grasya ug ang sala nagpuyo nga mag-uban sa kasingkasing sa mga nabunyagan.*

Kadtong nagaingon nga duha ka prinsipyo, mao ang espiritu sa grasya ug espiritu sa sala, nag-uban sa kasingkasing sa mga magtutuo, naghisgot sa mga pulong sa Ebanghelistas: *'Ang kahayag misidlak sa kangitngit, ug ang kangitngit wala makadaog niini'* (Juan 1:5), ug nagkonklud nga ang balaang kahayag dili gayud madunggoan sa pagpuyo uban sa dautan, bisan pa kon moduol pa gayud ang balaang kahayag sa kangitngit sa demonyo. Apan ang , kining maong pasahing Ebanghelyo usab nagpamatud-an batok sa ingon nga mga tawo, nga nagpakita nga ang ilang pangatarungan supak sa Balaang Kasulatan. Kay sama sa Dios—ang Pulong, kining tinuod nga kahayag—nga malipayong nagpakita sa Iyang mga binuhat sa Iyang unod, gisiga sa sulod nato ang kahayag sa Iyang balaan nga kahibalo pinaagi sa Iyang walay kinutuban nga gugma alang sa katawhan, ingon usab wala masabti sa kinaadman sa kalibutan, sa ato pa, wala mailhi kining tambag sa Dios, kay *'ang hunahuna nga nakatutok sa unod supak sa Dios'* (Roma 8:7): tungod niini gigamit sa Teologo ang ingon nga pulong; ug pagkahuman sa pipila pa ka pulong, gidugang niining katingalahang tawo: *'kay ang tinuod nga kahayag, nga naghatag kahayag sa matag tawo nga moabot sa kalibutan'*—imbis nga: naggiya ug nagahatag kinabuhi. *'Kay Siya anaa sa kalibutan, ug ang kalibutan pinaagi kaniya gihimo, apan ang kalibutan wala makaila kaniya. Miabot Siya sa Iyang kaugalingon, ug ang Iyang kaugalingon wala modawat kaniya. Apan sa tanan nga midawat kaniya, gihatagan niya sila og katungod nga mahimong mga anak sa Dios, sa mga nagtuo sa Iyang Ngalan'* (Juan 1:9–12). Ug ang labing maalamon nga si Pablo, sa pagpatin-aw niining maong hugpong sa mga pulong: *'dili nila siya madawat'* (dili nila siya maila), miingon: *'Dili nga naabut ko na, o hingpit na ako; kondili nagasulong ako aron makab-ot ko kini, nga si Cristo Jesus nakab-ot usab kanako'* (Fil. 3:12). Busa, ang Ebanghelistas dili maghisgot kang Satanas sa dihang giingon niya nga wala niya mailhi ang tinuod nga kahayag—kay sukad pa sa sinugdan layo na siya niini—apan pinaagi niining mga pulonga husto niyang gisaway ang mga tawo nga, bisan pa sa ilang pagpaminaw sa gahum ug mga milagro sa Dios, dili gustong moduol sa kahayag sa Iyang kahibalo, tungod kay nangitngit ang ilang mga kasingkasing.

81. *Aduna'y duha ka matang sa dautang espiritu: ang labing pinong, nga nakig-away batok sa kalag, ug ang labing magaspang, nga mas molihok sa lawas.*

Ang Pulong sa kahibalo nagtudlo kanato nga adunay duha ka matang sa dautang espiritu: ang uban mas pino, ang uban mas bug-at ug materyal. Ang labing pino nakig-away batok sa kalag, samtang ang labing bug-at kasagaran mangdakop sa unod pinaagi sa pipila ka makauwaw, senswal nga mga tinguha; mao nga ang mga espiritu nga nagaatake sa kalag ug kadtong nagaatake sa lawas kanunay nga nagkasumpaki, bisan pa nga pareho silang masigasig sa pagdaot sa mga tawo. Kung ang grasya dili nagpuyo sa sulod sa usa ka tawo, ang dautang mga espiritu, sama sa mga bitin, nagpuyo sa kahiladman sa kasingkasing, nga nagpugong sa kalag nga molihok padulong sa tinguha sa pagbuhat sa maayo. Apan kon ang grasya nagpuyo nga tinago sa hunahuna, nan, sila, sama sa ngitngit nga panganod, molupad sa mga bahin sa kasingkasing, nga nagbag-o ngadto sa makasasala nga mga pagbati ug lain-laing bakak nga mga pantasya, aron pinaagi sa pagpalipat sa hunahuna sa maong mga pantasya pinaagi sa paghinumdom, mapahilayo nila kini gikan sa pakig-uban sa grasya. Busa, kung ginadasig kita sa mga espiritu nga nag-atake sa kalag aron pukawon ang mga pagbati sulod kanato, labi na ang garbo ug pagpasigarbo—ang inahan sa tanang kadautan—kinahanglan natong pahumokon kining garbo sa pagpahimulos sa kaugalingon nga naggikan sa paghigugma sa himaya, pinaagi sa paghinumdom sa pagkadaut sa atong kaugalingong lawas. Kinahanglan nato buhaton usab kini kung ang mga demonyo, nga nagpakig-away batok sa lawas, mag-andam sa atong kasingkasing nga mapuno sa makauwaw nga mga kahilambigit: kay kining maong paghinumdom, kauban sa paghinumdom sa Dios, kusganong makapugong sa tanang tukso sa dautang mga espiritu. Apan, kon sa pagtubag sa ingon nga paghinumdom, ang mga demonyo sa kalag magsugod sa pagpanudlo sa hunahuna sa walay kinutuban nga pagka-ubos sa kinaiyahan sa tawo, nga daw walay bisan gamayng dignidad, tungod sa pagkadaut sa unod (kay mao kini ang ilang paboritong buhaton kon adunay magsugod sa pagdaugdaug kanila pinaagi sa ingon nga mga hunahuna),—hinumdumi nato ang dungog ug himaya sa Gingharian sa Langit, samtang dili nato kalimtan nga hunahunaon ang kaligutan sa patas nga paghukom sa Dios; aron pinaagi niini mapugngan nato ang ingon nga maluya nga

pagkawalay paglaum, ug pinaagi niini matagaan nato og kalig-on ug kusog ang atong mga kasingkasing—nga dali ra ug sayon malimbong sa kahakog—aron motindog nga lig-on batok niini.

82. *Ang yawa dili makapuyo sa kasingkasing sa mga anaa sa grasya;*

apan siya nagpakig-away batok kanila pinaagi sa lawas.

Gitudloan kita sa Ginoo sa Iyang Balaang Ebanghelyo nga sa dihang mobalik si Satanas ug makit-an niyang limpyo ug walay sulod ang iyang balay—mao ang kasingkasing nga walay bunga—mokuha siya og pito pa ka laing espiritu, nga mas daotan pa kaysa kaniya, mosulod kini ug magpuyo didto, hinungdan nga mas grabe pa ang kataposang kahimtang sa tawo kaysa sa una (Lucas 11:25). Gikan niini, masabtan nga samtang nagpuyo ang Espiritu Santo sa atong sulod, dili makasulod si Satanas sa kahiladmon sa kalag ug magpuyo didto. Apan ang banal nga si Pablo nagtudlo usab sa parehas nga pagsabot niini nga butang – human makita ang tinuod nga kinaiya niini pinaagi sa asketikong (eksperyensyal) kahibalo (nga mao, kung unsa kini sa tinuod), siya miingon: *'Kay nalipay ako sa balaod sa Dios sumala sa sulod nga tawo; apan nakakita ako og lain nga balaod sa akong mga miyembro nga nakig-away sa balaod sa akong hunahuna, ug nagapangdakop kanako ngadto sa pagkaulipon sa balaod sa sala nga anaa sa akong mga miyembro'* (Roma 7:22–23). Alang sa mga nakalampos sa pagkinabuhi sumala sa Espiritu, iyang gisulti pa: *'Busa karon, walay pagpanamastamas alang sa mga anaa kang Cristo Jesus, nga dili maglakaw sumala sa unod kondili sumala sa Espiritu. Kay ang balaod sa Espiritu sa kinabuhi sa Kristo Jesus nagpalingkawas kanako gikan sa balaod sa sala ug kamatayon'* (Roma 8:1–2). Ug sa lain nga talata, aron ipakita nga si Satanas nagpakig-away gikan sa lawas batok sa kalag nga nahimong kauban sa Balaang Espiritu, siya miingon: *"Busa, baroga kamo nga nakagapos ang inyong hawak sa kamatuoran, nga nagsul-ob sa breastplate sa pagkamatarung, ug nagsapatos sa inyong mga tiil sa pag-andam sa ebanghelyo sa kalinaw; sa ibabaw sa tanan, kuhaa ang taming sa pagtuo, nga inyong magamit sa pagpunong sa tanang nagdilaab nga pana sa dautan; ug kuhaa usab ang helmet sa kaluwasan, ug ang espirituhanong espada, nga mao ang pulong sa Dios"* (Efe. 6:14–17). Apan lain ang pagkaulipon, ug lain ang pakigbisog; kay ang una nagpasabot og usa ka matang sa pwersahang pagdakop ngadto sa gahum sa usa ka tawo, samtang ang ikaduha nagpasabot og patas ug supak nga pakigbisog. Maong nag-ingon ang Apostol nga ang yawa nag-atake sa mga kalag nga nagdala kang Kristo nga Ginoo sa ilang sulod gamit ang nagdilaab nga mga palaso. Kay kasagaran, mao kini ang mahitabo: kinsa man ang dili makahikap sa iyang kaaway gamit ang iyang mga kamot, mogamit og mga palaso batok kaniya, aron masamdan ang kaaway nga iyang giatubang gikan sa gilay-on pinaagi sa paglupad sa mga palaso; ug busa si Satanas, kay dili na siya makapuyo sa hunahuna sa mga naningkamot sama sa kaniadto, tungod sa presensya sa grasya sa ilang sulod; busa, nagpuyo sa lawas, mosulong siya sa maluoy nga kabasa, nga naningkamot nga limbongan ang kalag pinaagi sa iyang pang-akit. Maong kinahanglan nga ugaon ang lawas, aron ang hunahuna, nga gihikaw sa maluoy nga kahumot, dili masangit sa mga bitag sa pagkamahiligon ug matumba. Gikan sa mismong mga pulong sa Apostol, dali ra makita nga ang hunahuna sa mga naningkamot naa sa ilawom sa impluwensya sa langitnong kahayag, mao nga kini nasakop sa balaod sa Dios ug nalipay niini; samtang ang unod, tungod sa iyang kaugalingong hilig sa dautan, nasakop sa dautang mga espiritu, mao nga kini madani sa pagsumite sa ilang dautang mga pagdani. Gikan niini klaro kaayo nga ang hunahuna dili usa ka komon nga puy-anan para sa Diyos ug sa yawa: kung dili, samtang nag-alagad ko sa balaod sa Diyos sa akong hunahuna, ug sa akong unod ngadto sa balaod sa sala, kon ang akong hunahuna, uban sa tanan niyang kagawasan, dili mosukol sa mga demonyo, nga malipayong mosugot sa mapuslanong impluwensya sa grasya niini, samtang ang lawas gihagit sa humot nga baho sa mga kalipay nga walay pulong, tungod kay, sama sa akong giingon, gitugotan nako ang dautang mga espiritu nga mopuyo sa sulod niini? Ang Apostol nagaingon: *'Kay nahibalo ako nga sa akoo—mao, sa akong unod—wala'y maayong butang nga nagpuyo'* (Roma 7:18). Busa, sa mga tawo nga pinaagi sa ilang pakigbisog mosupak sa sala (kay ang Apostol dili man maghisgot bahin sa iyang kaugalingon dinhi), ang mga demonyo nakig-away batok sa hunahuna, samtang ang unod, pinaagi sa makapahupay ug makalipay nga mga pagbati, naningkamot nga pahulayon sila ug dasigon ngadto sa kahilayan; kay, pinaagi sa matarong nga paghukom, gitugotan sila nga motago sa kalawom sa lawas bisan sa mga naningkamot pag-ayo batok sa sala, tungod kay ang kabubut-on sa panghunahuna sa tawo kanunay nga napailalom sa tukso. Apan kon kinsa ang makahimo, bisan pa sa kini nga kinabuhi, pinaagi sa mga pagpanarbaho sa pagka-asceta, nga mamatay, nan siya sa katapusan mahimong hingpit nga puloy-anan sa Espiritu Santo; kay ang ingon ana nakabangon na sa wala pa ang kamatayon – sama sa maalamat nga si Pablo mismo, ug sama sa tanan nga naningkamot ug nagapaningkamot batok sa sala uban sa hingpit nga debosyon.

83. *Sama sa gihunahuna nga ang mga hunahuna nga gipang-instilar ni Satanas giisip nga naggikan sa kasingkasing.*

Ang kasingkasing mismo mao ang gigikanan sa maayong hunahuna ug dautang hunahuna; apan, dili kini nagmugna og dautang hunahuna gikan sa kaugalingon nga kinaiya niini, kondili nagpuyo niini ang uban tungod kay ang hinumduman sa dautan nahimong batasan niini tungod sa nangagi nga mga pagsulay, samtang ang kadaghanan niini—ug sa tinuod, ang labing dautan—gikuha niini gikan sa dautang tuyo sa mga demonyo. Apan kita, sa atong pagtan-aw, tanan kini naggikan, ingon pa, sa kasingkasing; mao nga ang uban nagtuo nga ang grasya ug ang sala nag-uban sa atong hunahuna, nga ilang gipamatood pinaagi sa mga pulong sa Ginoo: *'Kay ang mogawas sa baba naggikan sa kasingkasing, ug kini makahugaw sa tawo. Kay gikan sa kasingkasing ang dautang hunahuna, pagpatay, pangalunya, pakighilawas ug uban pa'* (Mat. 15:18, 20). Apan wala nila masabti nga ang atong hunahuna, pinaagi sa paglihok sa usa ka labing pinong bahin niini, mahimong sudlanan sa mga dautang hunahuna nga gipangtanum niini sa dautang espiritu; kay, pinaagi sa paglihok sa unod, ang lawas—nga hilig sa pagtagamtam sa kaugalingon—nagadani sa kalag ngadto niini, bisan pa nga wala nato masayri kung giunsa, tungod sa panaghiusa niini kaniya; kay ang unod hilig kaayo sa pangdani sa makalilipay nga kahimut-an nga walay sukod. Tungod niini, ang mga hunahuna nga gipangtanum sa demonyo sa kalag daw naggikan sa kasingkasing, ug atong ginahimo kini nga atong kaugalingon kon gusto nato malingaw niini: mao kini ang gisaway sa Ginoo, sumala sa pagpadayag sa balaan nga Pulong mismo, ug Siya ang miingon sa mga pulong nga gimention sa ibabaw. Kay kon ang bisan kinsa malingaw sa mga hunahuna nga gipangtanum kaniya sa malimbungong Satanas, ug ang paghinumdom niini, daw gisulat sa iyang kasingkasing, dili ba klaro nga siya dayon nagagikan niini nga mga hunahuna gikan sa iyang kaugalingon?

84. *Usa ka pananglitan gikan sa Kasulatan nga nagpasabot nga ang grasya ug ang yawa dili mag-uban sa kasingkasing.*

Ang Ginoo miingon sa Ebanghelyo nga ang usa ka kusgan nga tawo dili mapalayas sa iyang balay gawas kon ang usa ka labi pang kusgan nga tawo makagapos kaniya, makakuha sa tanan niyang gipanag-iyay, ug makapahawa kaniya (Mat. 12:29). Unsaon kaha, pagkahuman sa ingon nga pagdaug-daug, nga makasulod pag-usab kining gipahawa nga tawo ug magpuyo didto kauban sa tinuod nga tag-iyay sa balay, nga nagapahulay sa iyang kaugalingong panimalay sumala sa iyang gusto? Ug unsang hari, pagkahuman niyang mapildi ang usa ka tirano nga misukol batok kaniya, ang gustong tugotan siya nga maglibot-libot uban kaniya sa iyang mga kwarto sa hari? Dili ba mas gusto niya nga patyon dayon siya, o, human siya gipanghigot, ihatag siya sa iyang mga sundalo alang sa pinakataas nga pag-antos ug pinakaluoy nga kamatayon?

85. *Pamatud-an niini gikan sa mga kasinatian sa espirituhanong kinabuhi, o sa paagi sa paglihok sa grasya ug sala sa usa ka tawo nga nagauswag.*

Kung adunay bisan kinsa, tungod kay naghunahuna kita sa maayo ug dautan, maghunahuna nga ang Espiritu Santo ug ang yawa nagpuyo nga mag-uban sa hunahuna, pasabta siya nga mahitabo kini kanato tungod kay wala pa nato natilawan o nakita *'kung unsa ka maayo ang Ginoo'* (Salmo 33:9). Kay sa sinugdanan, sama sa akong nahisgutan na sa ibabaw, gitago sa grasya ang iyang presensya sa mga pagabunyagan, nagpaabot sa gawasnong kabubut-on sa kalag; apan sa diha nga ang usa ka tawo mobalik pag-ayo sa Dios, unya ipadayag sa grasya ang iyang presensya sa kasingkasing pinaagi sa usa ka dili masukod nga pagbati; ug usab nagpaabot sa tubag sa kalag, samtang sa samang higayon gitugotan ang mga pana sa demonyo nga makaabot sa kinahiladman sa iyang pagbati, aron kini mangita sa Dios uban sa pinakainit nga pagbuot ug pinakahumok nga pamatasan. Kung, ingon resulta, ang usa ka tawo sa katapusan magsugod, uban sa lig-on nga determinasyon, sa pagpadayon sa pagtuman sa mga sugo ug walay hunong nga pagtawag kang Ginoong Jesus; unya ang kalayo sa balaan nga grasya misangko sa gawasnong pagbati sa kasingkasing, tin-aw nga gisunog ang mga tinik sa yutang tawo; diin ang mga tambag ug sugyot sa yawa mihunong sa layo pa gikan niining dapita (diin ang kasingkasing anaa sa grasya), hinay-hinay lang nga gitandog ang madasigon nga bahin sa kalag. Apan sa dihang ang usa ka tawo, pinaagi sa mga paningkamot sa pagpanagkililun, nabisti sa tanang hiyas, ug labi na sa hingpit nga pagbiya sa mga butang sa kalibutan, nananglitan ang grasya sa iyang tibuok pagkatawo og usa ka lawom, dili masukod nga pagbati, nga nagdilaab sulod kaniya sa pinakainit nga gugma alang sa Dios; unya mapalong ang mga pana sa demonyo bisan wala pa kini nakaabot sa mga panamdang sa lawas, kay ang gininhawa sa Espiritu Santo nagpuno sa kasingkasing og lawom nga kalinaw, samtang ang nagdilaab nga mga pana sa demonyo mapalong sa diha-diha nga molupad pa kini sa hangin. Apan, bisan ang usa nga nakaabot niini nga kahimtang usahay gitugotan sa Dios nga masilotan sa dautang impluwensya sa mga demonyo, nga magpabilin nga walay kahayag ang iyang hunahuna sa ingon nga mga panahon, aron ang

atong gawasnong kabubut-on dili hingpit nga mapugngan sa mga gapos sa grasya—dili lamang tungod kay ang sala kinahanglan mapildi pinaagi sa mga paningkamot sa pagsakripisyo, apan usab tungod kay ang tawo kinahanglan magpadayon sa pag-uswag sa espirituhanong kasinatian: kay ang giisip nga hingpit sa usa ka ginatudloan dili hingpit kon ikumpara sa kadato sa pagtudlo sa Dios sa Iyang gugma nga masigasig alang sa pag-uswag, bisan pa kon ang usa ka tawo, nga naningkamot alang niini nga pag-uswag, mosaka sa kinatas-an sa hagdanan nga gipakita kang Jacob.

86. *Ang pagtugot sa Dios alang sa pagtudlo, ug ang pagsalikway sa Dios alang sa silot.*

Ang Ginoo mismo miingon, '*Nakahulog si Satanas gikan sa langit*' (Lucas 10:18), aron dili niya makita ang himayaong puloy-anan sa mga Balaang Anghel: unsaon man kaha niya, nga dili takus makig-uban sa mga maayong sulugoon sa Dios, nga makapuyo sa hunahuna sa tawo kauban sa Dios? Bisan pa kon giingon nga kini mahitabo pinaagi sa pagtugot sa Diyos, dili kini magsilbi nga konklusibong ebidensya. Kay ang edukasyonal nga pagtugot dili gayud makawagtang sa kahayag sa kalag; ang mahitabo sa ingon nga mga kaso mao nga ang grasya, sama sa akong nahisgutan na, nagtago sa iyang presensya gikan sa hunahuna, aron, pinaagi sa kapait sa yawa, ang kalag, uban sa dakong kahadlok ug pagpaubos, mangayo og tabang gikan sa Dios, samtang nasinati niini sa sulod ang dautang impluwensya sa kaaway. Sama sa usa ka inahan, nga ang iyang anak nagbuhat og dautan tungod kay dili kini mosugot sa mga lagda sa pagpasuso, mopahawa kini sa mubo gikan sa iyang yakap, aron ang bata, nahadlok sa mga dautang estranghero o sa mga mananap nga naglibot kaniya, sa dakong kahadlok ug mga luha, mobalik sa iyang yakap. Apan tungod sa pagdumili sa Diyos, ang usahay nga pagtugot naghatud sa kalag—nga dili gustong adunay Diyos sa sulod niini—sa kamot sa mga demonyo, sama sa usa ka nakagapos. Apan dili kita mga bata nga ilabay; hinuon, sumala sa atong pagtuo, kita mao ang tinuod nga kaliwat sa grasya sa Dios, gipakaon niini pinaagi sa talagsaong pagtugot ug kanunay nga paglipay, aron, ilawom sa impluwensya sa ingon nga pagkamaayo kanato, kita motubo aron makaabot sa '*sukod sa gidak-on sa pagkahinog sa pagkapuno ni Cristo*' (Efe. 4:13).

87. *Mahitungod sa mga epekto sa kalag sa mapainubsanon nga pagtugot sa Dios alang sa pagtudlo ug sa Iyang punitibo nga pagbiya;*

ug sa unsaon sa paglihok sa atubangan sa duha.

Ang pagtugot sa Diyos alang sa pagtudlo unang mopukaw sa kalag og dakong kasubo, pagbati sa pagka-mapahiubos ug usa ka piho nga pagkahugno sa paglaum, aron mapildi ang iyang pagka-mapahitas-on ug tinguha nga makapabilib sa uban, ug madala kini sa angay nga pagka-mapahiubos. Apan pagkahuman niini, kini magtudlo sa kasingkasing og malumo nga kahadlok sa Dios ug usa ka pag-angkon nga puno sa luha, ug usa ka dakong tinguha alang sa labing bulahan nga kahilom. Samtang ang pagbiya nga nagagikan sa pagdumili sa Dios mobiya sa kalag sa kaugalingon niini nga mga lihok, ug kini mapuno sa pagkawalay paglaum ug kawalay pagtuo, garbo ug kasuko. Busa, tungod niini, gikinahanglan kanato, nga nakahibalo niining duha ka kahimtang—ang pagpasagdan sa kaugalingon ug ang pagbiya sa Diyos—nga moduol sa Diyos sa husto nga panahon subay sa kinaiya sa matag-usa: sa una, kinahanglan natong ihalad kaniya ang pagpasalamat ug mga saad, samtang maloloy-on Niya nga ginadisciplina ang kawalay-disiplina sa atong kinaiya pinaagi sa pagkuha sa atong kahupayan, aron matudluan kita Niya, sama sa usa ka amahan, nga matin-aw nga maila ang kalainan tali sa maayo ug sa dautan; ug dinhi, kanunay nga pag-angkon sa mga sala, walay hunong nga mga luha ug mas dako nga pag-inusara, aron, pinaagi sa ingon nga masigasig nga paningkamot, atong mapangayo ug mapalihok ang Dios nga tan-awon pag-usab ang atong mga kasingkasing sama sa Iyang gibuhay kaniadto. Kinahanglan sabton, bisan pa man, nga kon, pinaagi sa pagtugot sa Diyos, ang kalag mosulod sa usa ka atubangay nga pakigbisog kang Satanas, nan ang grasya, bisan pa man kini magtago sa iyang kaugalingon, motabang sa kalag pinaagi sa dili makita nga tabang, aron ipakita sa iyang mga kaaway nga ang kadaogan batok kanila buhat lamang sa kalag,

88. *Usa ka pananglitan nagpasabot*

ngano nga ang kalag nakahunahuna sa maayo ug dautan sa presensya sa grasya.

Ug kinsa man ang giisip nga takus sa paghunahuna sa espirituhanong mga butang. Sama sa dihang ang usa ka tawo motindog sa usa ka hayag nga lugar sa tingtugnaw, nga nag-atubang sa sidlakan sa pagsugod sa adlaw, ang atubangan sa iyang lawas mapainit sa adlaw, samtang ang likod nagpabilin nga wala matandog sa kainit sa adlaw, tungod kay ang adlaw wala direkta sa ibabaw niadtong panahona: mao usab kini sa mga anaa pa sa sinugdanan sa ilang espirituhanong panaw; sa ato pa, ang ilang kasingkasing usahay bahin ra ang napainit sa balaan nga grasya, maong ang ilang hunahuna mosugod sa pagbunga sa bunga sa espirituhanong pagmumuni-muni; apan ang gawas nga bahin sa ilang kasingkasing nagpabilin gihapon nga nabisi sa mga

makalaut nga hunahuna, tungod kay dili pa tanang bahin sa kasingkasing nasidlak sa balaan nga kahayag sa grasya sa labing lawom nga bahin niini – (nga ang uban, tungod kay wala nila kini masabti, gihunahuna nga nagpasabot kini nga adunay duha ka nagkasupak nga pwersa sulod sa hunahuna sa mga naningkamot sa espirituhanong pagpanaw). Mao kini ang hinungdan nganong ang kalag maghunahuna sa maayo ug dautan sa samang higayon, sama sa pananglitan nga gihatag sa ibabaw, diin ang usa ka tawo mobati sa katugnaw ug kainit sa samang gutlo. Kay sukad nga ang atong hunahuna nahulog sa dualidad sa kahibalo, kini adunay usa ka matang sa pagpugos, bisan pa batok sa kaugalingon niini nga kabubut-on, nga maghunahuna sa dautan ug sa maayo sa samang higayon, labi na sa mga nakab-ot ang kaalam sa pangatarungan. Kay bisan unsa pa ka paningkamot sa usa ka tawo nga kanunay maghunahuna sa maayong mga butang, ang dautan dayon mosulod sa hunahuna, tungod kay ang panumduman sa tawo, sukad sa paglapas ni Adan, sa pipila ka paagi nabahin sa duha ka matang sa hunahuna. Apan kon sugdan nato pagtuman sa mga sugo sa Dios uban sa mainitong kadasig, ang grasya, nga nagpasiga sa tanang atong pagbati sa lawom nga pagbati sa Iyang presensya, magasunog sa tanang atong makasasala nga mga handumanan; samtang ginapahamutang ang atong kasingkasing sa kalinaw sa walay hunong nga gugma, kini magahatag kanato og batasan sa paghunahuna sa espirituhanong mga butang imbis sa mga butang sa unod. Kasagaran kini mahitabo sa mga nagaduol sa pagkahingpit, nga kanunay nagahinumdom sa Ginoo sa ilang mga kasingkasing.

89. *Pinaagi sa bunyag, ang grasya mobalik sa hulagway sa Dios,*

ug dayon ipintal ang hulagway sa Dios

uban sa paningkamot sa tawo sa pag-angkon sa mga hiyas,

nga ang gugma mao ang labing hataas nga timailhan sa pagka-Diyosnon.

Ang Balaang Grasya nagahatag kanato og duha ka panalangin pinaagi sa bunyag nga nagbag-o kanato, nga ang usa niini labaw kaayo sa usa pa. Apan usa niini gihatag dayon; kini mao nga sa tubig mismo, ginabag-o ug ginahanaw ang tanang kinaiya sa kalag nga naglangkob sa hulagway sa Dios, ginahugas ang matag mantsa sa sala gikan kanato; samtang ang usa pa niini ginahulat nga ipatuman kanato uban sa atong pakig-uban: kini mao ang naglangkob sa pagkapareho sa Dios. – Busa, sa dihang ang hunahuna magsugod, uban sa dakong pagbati, sa pag-apil sa mga panalangin sa Labawng Balaang Espiritu, unya kinahanglan natong masabtan nga ang grasya nagsugod, ingon pa man, sa pagpintal sa mga dagway sa pagka-Diyosnon sa mga dagway sa hulagway sa Dios. Kay sama sa mga pintor nga unang mag-sketch sa hulagway sa usa ka tawo gamit ang usa ka kolor, ug unya, hinay-hinay, patong-patong ang kolor, hinungdan nga ang hulagway sa tawo nga ilang gipintalan daw buhi gayud nga mosubay pa gani kaniya bisan sa iyang buhok: busa ingon usab, ang balaan nga grasya sa Dios una nga mobalik, pinaagi sa bunyag, sa mga dagway sa hulagway sa Dios sa tawo, nga mobalik kaniya sa kahimtang nga diin siya nahimutang sa dihang siya gimugna; ug sa dihang makita niini nga atong gitinguha, sa tibuok atong kabubut-on, ang kaanyag sa pagkapareho sa Dios, ug nagtindog kitang hubo ug walay kahadlok sa sulod sa maong paghimo, unya, samtang ang usa ka hiyas human sa usa ka hiyas mamulak sa kalag, ug ang nawong niini gipataas gikan sa himaya paingon sa himaya, gihatagan niini kini sa mga dagway sa pagkapareho sa Dios: nga pinaagi niini gipadayag sa mga pagbati kung giunsa pagpakita sa atong sulod ang mga kinaiya sa pagkapareho sa Dios, samtang ang pagkahingpit niining pagkapareho atong mailhan pinaagi sa kahayag sa grasya. Ang hunahuna, nga nag-uswag sa usa ka piho nga sukod ug sa dili masukod nga panaghiusa, makamatngon sa tanang hiyas pinaagi sa mga pagbati; apan walay bisan kinsa ang makab-ot sa espirituhanong gugma gawas kon sila mapasidan-an sa Balaang Espiritu, sa tin-aw ug sa tibuok niyang pagkapuno. Kay kung ang hunahuna dili makadawat gikan sa balaan nga kahayag sa hingpit nga pagkapareho kang Dios, nan, bisan pa man nga kini adunay tanang uban pang mga hiyas, nagpabilin kini nga wala'y kalambigitan sa hingpit nga gugma; kay kon ang usa ka tawo hingpit nga mahimong sama sa hiyas sa Dios (nagaestorya ako bahin sa pagkapareho kang Dios nga anaa sa sulod sa kapasidad sa usa ka tawo) siya usab magbitbit sa pagkapareho sa balaan nga gugma. Sama sa dihang gipintalan ang hulagway sa usa ka tawo, ang labing matahum nga kolor ug labing hinungdanon nga dagway—kon ipahid sa gipintalang nawong—naghimo niini, bisan pa sa pahiyom, hingpit nga susama sa tawo nga gihulagway: ingon usab, kung ang grasya sa Diyos magpintal sa pagkapareho sa Diyos sa usa ka tawo, ang masidlak nga kinaiya sa gugma, sa diha nga maaplikar, nagpadayag nga ang mga dagway sa hulagway sa Diyos hingpit nga gipataas ngadto sa kahimayaan sa pagka-Diyosnon. Ug walay bisan unsang hiyas ang makahatag og dispassion (paghinlo ug kagawasan gikan sa mga pagbati) sa kalag gawas sa gugma lamang: kay '*ang pagtuman sa balaod mao ang gugma*' (Roma 13:10); busa, bisan pa nga ang atong sulodnong tawo ginabag-o adlaw-adlaw pinaagi sa kasinatian sa gugma, makab-ot niya ang hingpit nga pagkahamtong uban lamang sa hingpit nga pagkahingpit sa gugma.

90. *Sa sinugdan, gitugotan ang usa ka tawo sa hingpit nga pagtilaw sa mga kahupayan sa grasya, ug unya kini matago; ang una aron mapadayon ang kadasig alang sa espirituhanong paningkamot, ug ang ikaduha aron ang naningkamot mapahiubos.*

Ang hingpit nga pagpadayag sa grasya sa gugma... ug kung giunsa kini mahitabo. Sa sinugdanan pa lang sa espirituhanong pag-uswag sa usa ka tawo, kon mainit kaayo ang paghigugma sa usa sa kina-ya sa Dios, ang Espiritu Santo nagahatag sa kalag og hingpit ug masaligan nga pagtilaw sa katam-is sa Dios, aron ang hunahuna makahibalo nga walay duhaduha ug klaro kung unsa ka dako ang bunga sa mga paningkamot sa paghigugma sa Dios; apan gitago niya sa dugay nga panahon ang kadato niining gasa nga nagahatag kinabuhi, aron bisan pa man kita molabaw sa tanang hiyas, atong hunahunaon nga kita walay bili, tungod kay wala nato makita sa atong sulod nga ang balaan nga gugma nahimong usa ka kanunay nga kinaiya. Kay sa ingon ana nga mga panahon mahitabo nga ang demonyo sa kawalay gugma usahay mosulong sa mga kalag sa mga naningkamot sa espirituhanong kinabuhi uban sa ingon ka kusog nga sila magpuyo uban sa pagdumot bisan pa sa mga nagahigugma kanila, ug bisan pa samtang nag-abiabi ug naghalok kanila, ila gihapon ginapadayon kini nga makadaut nga buhat sa pagdumot. Tungod niini, ang kalag masubo ug nag-antos pag-ayo, kay samtang nagbitbit kini sa espirituhanong gugma sa iyang panumduman (nga nakahibalo sa obligasyon sa gugma), dili kini makasinati niini sa iyang pagbati, tungod, sumala sa pagtan-aw sa kalag, sa kakulang sa iyang labing hingpit nga paningkamot. Maong kinahanglan, sa pagkakaron, pugson nato ang atong kaugalingon pinaagi sa kusog sa pagbuot sa pagbuhat sa mga buhat sa gugma, aron sa ingon niini matilawan nato kini uban sa hingpit nga pagbati ug seguridad nga katagbawan; apan sa pagkahingpit, walay bisan kinsa nga nagpuyo niining unod ang makab-ot niini, gawas lang sa mga Balaan nga nakaabot sa pagkamartir ug hingpit nga pag-angkon—kay bisan kinsa ang makaabot niini hingpit nga nabag-o ug bisan pa mosuod sa pagkaon uban ang pagduha-duha; kay sa usa ka tawo nga gipakaon sa gugma sa Diyos, unsa pa kaha ang tinguha alang sa mga butang ning kalibutan? Tungod niini, ang labing maalamon nga si Pablo, kana nga dakong tipigan sa kahibalo, samtang gipahayag kanato ang umaabot nga kahupayan sa mga matarong, nga nagsulti gikan sa iyang kaugalingong kasinatian niining kamatuoran, miingon: *'Ang gingharian sa langit dili mahitungod sa pagkaon ug pag-inom, kondili sa pagkamatarong, kalinaw ug kalipay sa Espiritu Santo'* (Roma 14:17), nga mao ang bunga sa hingpit nga gugma. Busa, kadtong nag-uswag sa espirituhanong kinabuhi kanunay makasinati sa paglihok sa gugma dinhi; apan walay bisan kinsa ang makab-ot kini sa hingpit gawas kon ang *'mortal nga lawas'* unang *'masunog'* (2 Corinto 5:4).

91. *Mahitungod sa buhat sa grasya-puno nga gugma alang sa Dios.*

Usa ka tawo nga naghigugma sa Dios sa dili mapugngan nga gugma miingon kanako: sa dihang gipangandoy ko nga masinati pag-ayo ang gugma sa Dios, gitugotan kini kanako sa maayong Ginoo uban sa hingpit nga pagbati ug katagbawan; ug nabati nako kini nga epekto sa ingon ka kusog nga ang akong kalag unya nangandoy, uban sa dili masukod nga kalipay ug kadasig, nga mobiya sa lawas ug moadto sa Ginoo, ug hingpit nga kalimtan ang dagan niining panandaliang kinabuhi. Ug bisan kinsa nga nakasinati sa gahum sa ingon nga gugma, bisan pa man nga nakasinati siya og libo ka kadaut ug kakulangan tungod sa uban, wala siyay kasuko batok kanila, kondili nagpabilin siyang espirituhanong nakig-uban sa nagpasipala ug nagdaugdaug kaniya; apan nasiga siya sa kadasig batok lamang sa mga nag-atake sa kabus, o *'nagbakak mahitungod sa Dios'*, ingon sa giingon sa Kasulatan (Salmo 73:6), o sa bisan unsang paagi nga nagkinabuhi sa dautan. Kay ang naghigugma sa Dios labaw pa sa iyang kaugalingon, o ang wala gyud naghigugma sa iyang kaugalingon kondili sa Dios ra, dili na mupanalipod sa iyang kaugalingong dungog, kondili gusto lang niya nga ang kamatuoran pasidunggan sa Dios nga nagpasidungog kaniya sa walay katapusang himaya. Ug dili niya kini gipangandoy sa usa ka maluya o mabulag nga tinguha, kondili iya kining gipanag-ya isip usa ka dili mausab nga kinaiya, tungod sa iyang hingpit nga kasinatian sa gugma alang sa Dios. Labaw pa, kinahanglan masabtan nga ang usa nga gipukaw sa Dios ngadto sa ingon nga gugma gipataas pa labaw sa pagtuo mismo sa mismong buhat sa gugma sulod kaniya, sama sa iyang paggunit na sa Balaan sa pagtuo sulod sa pagbati sa iyang kasingkasing uban sa hingpit nga gugma. Klaro kini nga gipakita kanato ni San Pablo sa dihang miingon siya: *'Karon, nagpabilin kining tulo: pagtuo, paglaum ug gugma; apan ang labing dako niini mao ang gugma'* (1 Cor. 13:13). Kay bisan kinsa, sama sa akong giingon, naggunit sa Dios sa kadagatan sa gugma, sa maong higayon labaw pa siya kaysa sa iyang pagtuo, nga hingpit nga nalubong sa gugma.

92. *Unsa ka gikinahanglan aron sa kalampusan sa pagtuon sa teolohiya aron maibalik ang kalinaw nga naabtan sa uban.*

Ang paglihok sa kahibalo sa Diyos, sa ilang kinaiyahan, naghatag kanato og dakong kasubo kung, human nato masuko ang usa ka tawo tungod sa pipila ka pagkasuko, nahimo nato siyang kaaway. Tungod niini, dili kini mohunong sa pagtuslok sa atong konsensya hangtod, pinaagi sa mga pasabot ug pasaylo, malampuson nato nga mabalik ang na-offend nga partido sa ilang kaniadto nga maayong buot kanato. Masinati nato pag-ayo ang ing-ani nga kasakit sa dihang adunay tawo gikan niining kalibutan nga masuko kanato, bisan pa man dili matarong. Bug-at kaayo kini natong mabati ug dakong kabalaka ang atong madanaw, kay sa tanang paagi nahimo kitang salabutan ug hinungdan sa ilang pagkasuko. Busa, ang atong hunahuna dili na makahimo sa teolohikal nga paghunahuna; kay ang kahibalo, nga sa iyang kaugalingong kinaiya hingpit nga gugma, dili motugot nga ang atong mga hunahuna molapad ngadto sa paghimo sa balaang pagkontemplasyon, gawas kon una natong yakapon pag-usab sa gugma ang usa nga dili matarong ang paglagot kanato. Kung dili Niya kini gusto, o mibulag Siya gikan sa atong taliwala, angay nato nga, human natong madawat ang hulagway sa Iyang nawong sa atong maayong kabubut-on uban sa walay puas nga pag-awas sa kalag, tumanon ang balaod sa gugma sa kalawom sa atong kasingkasing. Kay kadtong naghandum nga makaila sa Dios kinahanglan usab ipakita sa ilang hunahuna ang dagway sa mga tawo nga dili matarong ang kasuko batok kanila, uban sa hunahuna nga walay kasuko. Sa diha nga mahitabo kini, dili lamang molihok nga walay kapakyasan ang hunahuna sa larangan sa teolohiya, kondili mosaka usab kini uban sa hingpit nga kaisog sa buhat sa gugma, sama sa pagsaka gikan sa ikaduhang hagdanang paingon sa una.

93. *Ang dalan sa pagkamaayo sa sinugdan lisod ug mapait,*
 apan sa ulahi mahimong sayon ug makalipay.

Ang dalan sa pagkamaayo daw lisod ug makalilisang sa mga bag-o pa nagsugod sa paghigugma sa pagkamatinud-anon, dili tungod kay mao kini sa kaugalingon niini, kondili tungod kay ang kinaiyahan sa tawo, sukad pa sa pagkahimugso gikan sa sabakan sa inahan, naandan na sa pagpuyo sa usa ka kinabuhi nga puno sa pagpalugway sa mga kalipay; apan alang sa mga nakalampos na sa pag-abot sa tunga niini, kini makita nga hingpit nga maayo ug malipayon: kay sa diha nga ang atong dautang mga hilig mapugngan sa maayong mga batasan, mawala usab ang hinumduman sa walay pulos nga mga kalipay; ingon nga resulta, ang kalag karon naglakaw uban sa dakong kalipay sa tanang agianan sa pagkamaayo. Busa, ang Ginoo, nga nagmando kanato sa dalan sa kaluwasan, nagaingon nga ang ganghaan makitid ug ang dalan lisod nga magdala ngadto sa kinabuhi, ug pipila ra ang makakaplag niini (Mat. 7:14); apan sa mga nagahandum nga magsugod sa pagtuman sa Iyang balaan nga mga sugo, Iyang giingon: *'Ang akong langga sayon ug ang akong karga magaan'* (Mat. 11:30). Busa, gikinahanglan kanato, sa pagsugod pa lang sa atong paningkamot, nga tumanon ang balaan nga mga sugo sa Dios uban sa kabubut-on nga medyo napugos, aron ang maayong Ginoo, sa pagtan-aw sa atong maayong tinguha ug sa atong paningkamot, ikahatag Niya kanato ang pagka-andam ug usa ka malipayong espiritu, aron kita malipayong mosumite sa Iyang himayaang kabubut-on: *kay 'ang kabubut-on gihimo sa Ginoo'* (Prov. 8:35). Pagkahuman niini, magsugod kita, uban sa dakong kalipay, sa pagbuhat og maayo nga walay hunong; ug unya atong matuod nga mabati nga *'ang Dios ang nagalihok kanato aron kita magbuot ug molihok alang sa Iyang kaayohan'* (Fil. 2:13).

94. *Ang mga panawag sa gawas ug sulod naghatag og kahigayunan sa mga naningkamot*
 nga makahimo sa pag-imprinta sa mga kaanyag sa pagka-Diyosnon sa ilang sulod.

Sama sa dili init ug dili natunaw nga wax nga dili matarong makadala sa hulma sa selyo nga gibutang niini, ingon usab ang usa ka tawo, gawas kon masulayan sa mga paningkamot ug mga kakulian, dili makadala sa selyo sa pagkamahimaya sa Dios. Busa ang Ginoo miingon kang sanhing Pablo: *'Ang akong grasya igo na alang kanimo; kay ang akong gahum mahuman sa kahuyang'* (2 Cor. 12:9). Ang Apostol mismo nagpasigarbo ingon niini, nga nagaingon: *'Busa, uban sa dakong kalipay, magpasigarbo pa gayud ako sa akong mga kahuyang, aron ang gahum ni Cristo magpuyo kanako'* (ibid.). Sa samang paagi, nasulat sa Mga Panultihon: *'Ang Ginoo magasaway sa iyang gipangga; iyang pahamtang og disiplina ang matag anak nga iyang gidawat'* (Panultihon 3:12). Gitawag sa Apostol ang 'kapaluya' nga mao ang pagrebelde sa mga kaaway sa Krus, nga kanunay nga nahitabo kaniya ug sa tanang mga Santo niadtong panahona, aron sila dili pagpasigarbohon, ingon sa iyang giingon, tungod sa kadagahan sa mga pagpadayag (2 Cor. 12:7); kondili magpabilin, pinaagi sa pagpaubos, sa hulagway sa pagkahingpit, nga matinahuron nga nagpanalipod sa langitnong gasa pinaagi sa kanunay nga pagpahubos. Kita, bisan pa, nagtawag sa dautang hunahuna ug sa mga pisikal nga pag-antos nga 'kapaluyahon'. Kay niadtong mga adlaw, ang mga lawas sa mga santo nga nakigbisog batok sa sala, samtang gisulayan sa makamatay nga mga samad ug lain-laing mga pag-antos, layo kaayo sa mga pagbati nga misulod sa kinaiyahan sa tawo tungod sa sala; apan karon, samtang nagkadaghan ang kalinaw sa mga simbahan sa

Ginoo, kinahanglan nga sulayon ang mga lawas sa mga asketiko sa pagkamapaambition pinaagi sa kanunay nga mga kasakit, ug ang ilang mga kalag pinaagi sa dautang mga hunahuna. Kini labi na nga may kalabutan sa mga tawo taliwala kanila nga gamhanan ang kahibalo, nga kauban sa matag pagbati ug kasiguruhan, aron dili sila mahulog nga biktima sa kahaw-ang ug garbo, ug aron, alang sa dakong pagpaubos, madawat, sama sa akong giingon, ang selyo sa langitnong katahum sa ilang mga kasingkasing, sumala sa mga pulong sa Balaang Propeta: *'Pasidlak sa kahayag sa Imong nawong ibabaw kanamo, O Ginoo'* (Salmo 4:7). Busa, angay nga dawaton nato uban ang pagpasalamat ang ingon nga tambag gikan sa Ginoo mahitungod kanato; ug unya, ang atong mga sakit ug ang atong pakigbisog batok sa mga hunahuna sa demonyo ihap isip ikaduhang pagkamartir. Kay siya nga niadtong mga adlaw misulti pinaagi sa baba sa mga walay-balaod nga magmamando ngadto sa mga balaan nga martir, nga nagaingon, 'Ikawgikana sa Kristo ug higugmaa ang himaya niining kalibutan', misulti usab sa samang paagi karon ngadto sa mga sulugoon sa Dios; siya nga kaniadto nagpahirap sa mga lawas sa mga matarong ug grabeng nagpasipala sa dungog sa mga maayong magtutudlo pinaagi sa mga nagsilbi sa iyang yawa nga mga tinguha—siya mismo karon naghatag og lain-laing pag-antos sa mga nag-angkon sa pagkamatitud-anon, kauban ang dakong pagpangdaot ug pagpaubos, labi na kon, alang sa himaya sa Ginoo, ilang tabangan ang mga pobre nga gipanglutos uban sa dakong kusog. Tungod niini, kinahanglan natong, uban sa tanang pag-amping ug pagkamapailubon, palambuan sa atong kaugalingon ang ingon nga pagpamatuod sa konsensya sa atubangan sa Dios: *'Naghulat ko, ug gipaminaw ko sa Ginoo'* (Salmo 39:2).

95. *Mahitungod sa duha ka matang sa pagpaubos: ang pagpaubos sa kasagaran tawo ug ang pagpaubos sa hingpit.*

Ang pagka-mapainubsanon dili sayon makab-ot: kay kung mas dako kini, mas dako usab ang paningkamot nga gikinahanglan aron makab-ot kini. Moabot kini sa mga nakatagamtam sa balaan nga kahibalo sa duha ka paagi: sa dihang ang asketiko anaa sa tunga-tunga sa espirituanong pag-uswag, iyang gipadayon ang labing mapainubuson nga pagtan-aw sa iyang kaugalingon, bisan tungod sa kahuyang sa lawas, o tungod sa kasakit gikan sa mga supak sa mga masigasig sa matarong nga kinabuhi, o tungod sa dautang mga hunahuna; apan sa dihang ang hunahuna hingpit nga nagmata ug klarong gipasiugda sa balaan nga grasya, unya ang kalag magsugod sa pagpanag-iya sa pagpaubos sama sa iyang kaugalingong kinaiya. Kay, tungod kay napasustansya ug napuno sa langitnong grasya pinaagi sa kaayo sa Dios, dili na kini mapahitas-on o mapalapad sa gugma sa himaya, bisan pa kon matuman gayud niini ang mga sugo sa Dios nga walay hunong; hinuon, giisip niini ang kaugalingon nga labing walay bili sa tanan, sa kahibalo sa iyang pakig-uban sa langitnong kaayo, (sa ato pa, nga siya ingon ana pinaagi sa kaluoy sa Dios). Kana nga pagpaubos kasagaran kauban ang kasubo ug pagkawalay paglaum, samtang kini usa ka kalipay nga sagol sa maalamon nga pagkamapainubsanon; ang una, sama sa akong giingon, moabot sa mga anaa sa tunga-tunga sa ilang espirituanong pakigbisog, samtang ang ikaduha gihatag sa mga hapit na moabot sa pagkahingpit. Tungod niini, dili na katingad-an nga ang uban malumos sa kalibutanong kalampusan, samtang kining usa, bisan pa og ihatag kaniya ang tanang gingharian sa kalibutan, nagpabilin nga dili matandog; ug dili lang siya mahadlok sa labing makalilisang nga mga pana sa sala, apan dili gani niya kini mabati; kay, tungod kay hingpit na siyang espirituanon, wala na siyay pagbati sa gawasnong himaya. Apan, ang asketiko makaabot niining katapusang hugna pagkahuman niyang nalampasan ang unang hugna sa tanang aspeto: kay ang grasya dili maghatag kanato sa ikaduhang panalangin gawas kung una pa kini magpalumo sa atong kabubut-on pinaagi sa mga pagsulay, pinaagi sa pagtugot nga motungha ang mga pagbati alang sa pagtudlo sa unang hugna.

96. *Sa pagpanalipod sa kaugalingon batok sa walay sulod ug dautang mga hunahuna ug pulong.*

Ang mga nagahigugma sa kalipay ning kalibutan molatas gikan sa hunahuna paingon sa paglapas. Gidala sa walay hunahuna nga kadasig, ilang gipadayag hapit tanan nilang mainit nga tinguha pinaagi sa kahilambigit, bisan sa dili angay nga mga pulong o sa walay balaod nga mga buhat. Ug kadtong nagpili sa usa ka asketikong kinabuhi maampingong molatas gikan sa ingon nga mga pagkahulog ngadto sa dautang hunahuna, o ngadto sa dautan ug makadaot nga panultihon (nga mibulag sa dautang buhat, apan nagpabilin gihapon sa gingharian sa dili himsog nga hunahuna ug panultihon). Ug ang mga demonyo, kon makakita sila og ingon nga mga tawo—bisan nag-apil sa tsismis ug panamastamas, o nag-apil sa walay pulos ug dili angay nga pakighinabi, o nagkatawa sa dili angay nga paagi, o sobra kaayo ang kasuko, o nagahandom sa walay pulos ug bakak nga himaya—dayon dayon sila mosulong kanila sa daghan. Gamit ang pagkamapahitas-on isip pasangil sa ilang pagkadautan, ug misulod niini sama sa usa ka ngitngit nga ganghaan, ilang ginakawatan ang ilang kalag. Busa, angay alang sa mga nagdedikar sa ilang kaugalingon sa pagpangita sa pagkamaayo nga dili maghandum og himaya, ni mangita sa pakig-uban sa kadaghanan, ni kanunay mogawas ug maglakaw-

lakaw, ni mosaway sa bisan kinsa—bisan pa og angay pa gani siyang pasipalahan—ni mosulti og taas, bisan pa og makasulti sila og usa ka maayong butang; kay ang pagkasalaba makapangalat sa hunahuna sa walay sukod nga paagi ug dili lang kini himoon nga dili makahimo sa espirituhanong paningkamot, apan ihatod usab kini sa kamot sa demonyo sa pagkawalay paglaum, nga sa hinay-hinay nga pagpaluya niini, dayon ihatag kini sa demonyo sa walay kinutuban nga kasubo, ug sa katapusan sa demonyo sa kasuko. Maong kinahanglan kanunay nga itudlo ang hunahuna sa pagtuman sa balaang mga sugo ug sa lawom nga paghinumdom sa himaya sa Ginoo. Kay, sumala sa Kasulatan, ang nagbantay sa mga sugo '*dili malimbong sa usa ka limbong nga pulong*' (Ecl. 8:5), sa ato pa, dili siya madala sa dili angay nga mga hunahuna o pulong.

97. *Kanunay nga paghinumdom sa Ginoo ug walay hunong nga pag-ampo*

nga kauban sa pagbantay sa hunahuna – mao ang bugtong paagi sa paghinlo sa kasingkasing.

Kung ang kasingkasing madawat ang mga pag-atake sa yawa uban sa usa ka nagdilaab nga kasakit, nga ang gitintal mobati nga daw siya mismo ang nagbitbit sa mga pana, kini usa ka timailhan nga ang kalag nahigugma na gayud sa pagdumot sa mga pagbati. Ug kini mao ang sinugdanan sa paghinlo niini. Kay kung dili kini makasukol sa dakong kasakit tungod sa kawalay-hiya sa sala, dili kini makalipay pag-ayo pagkahuman sa kaayo sa pagkamatarong. Human niini, bisan kinsa nga gustong limpyohan ang ilang kasingkasing padayon nga pasig-uliha kini sa paghinumdom sa Ginoong Jesus, himoa kini nga nag-inusara nga tumong sa ilang pagkontemplar ug sa ilang walay hunong nga espirituhanong paningkamot. Kay ang mga gustong ilabay ang ilang pagkadautan dili unta magpadayon sa pag-ampo usahay ug dili usahay, kondili kinahanglan kanunay nilang buhaton ang pag-ampo uban sa mapanabot nga hunahuna, bisan pa man nagpuyo sila layo sa mga lugar sa pagsimba. Kay sama sa usa ka tawo nga nagahugaw sa bulawan, kon biyaan niya ang pugon nga walay kalayo bisan sa mubo nga panahon, hinungdan nga ang bulawan nga gihugaw maghugot pag-usab: ingon usab, ang usa nga usahay maghinumdom sa Dios ug usahay dili, daw makaginansya pinaagi sa pag-ampo, apan mawala kini kaniya sa diha nga mihunong siya sa pag-ampo. Apan kinaiya sa usa ka tawo nga nahigugma sa pagkamaayo mao ang paglaglag sa pagka-mortal sa kasingkasing pinaagi sa kanunay nga paghinumdom sa Dios, aron samtang hinay-hinay nga natunaw ang dautan sa kalayo sa maayong paghinumdom, ang kalag, sa hingpit nga himaya, makasaka pag-ayo ngadto sa iyang natural nga kahayag.

98. *Unsa ang buot ipasabot sa kawalay-pagkahilig, o pagkaputli sa kasingkasing? Ang kawalay-pagkahilig dili nagpasabot nga dili kita giatake sa mga demonyo, kay kung ingon ana, sumala sa Apostol, kinahanglan pa unta nga 'molayas kita sa kalibutan'* (1 Cor. 5:10); kondili, nga sa dihang giatake kita nila, kita nagpabilin nga dili mapildi; sama sa mga mandirigma nga nagsul-ob og baluti nga naekspos sa mga pana sa ilang kaaway, ug madungog ang tingog sa mga naglupad nga pana, ug makita pa gani ang mga mismong pana nga gipana kanila, apan dili sila masamdan tungod sa lig-on sa ilang sinina sa gubat. Apan samtang kini protektado sa puthaw, dili sila masamdan sa panahon sa pakig-away; apan kita, pinaagi sa pagbuhat sa mga maayong buhat—nga nagsul-ob sa bug-os nga panon sa balaan nga kahayag ug sa helmet sa kaluwasan—magpangibabaw sa ngitngit nga han-ay sa mga demonyo: kay ang pagkabalaan makab-ot dili lang pinaagi sa paghunong sa pagbuhat sa dautan, kondili pinaagi sa hingpit nga paglaglag sa dautan sa sulod nato pinaagi sa usa ka tibuok-tibuok nga kadasig alang sa pagkamaayo.

99. *Mahitungod sa duha ka demonyo nga nagpakigbisog sa pinakataas nga pakigbisog –*

ang demonyo sa sobra nga kadasig ug sa lamanong kahilambigit.

Ug unsaon pagpakigbatok batok kanila. Sa dihang ang usa ka tawo sa Dios hapit na nakadaog sa tanan niyang mga pagbati sulod kaniya, duha ka demonyo ang nagpabilin nga nagpakig-away batok kaniya: ang usa niini nagpahirap sa kalag, ginapukaw kini pinaagi sa iyang dakong gugma sa Dios ngadto sa sobra nga kadasig, aron dili niya tugotan nga adunay lain nga makapahimuot sa Dios labaw pa kaniya; samtang ang usa nagpahirap sa lawas, ginapukaw kini uban sa usa ka matang sa nagdilaab nga pagdani padulong sa lamanong kahilayan. Mahitabo kini sa lawas, una, tungod kay ang ingon nga maluoy nga kalipay natural sa atong kinaiyahan, nga gipahimutang niini alang sa pagpadaghan sa tawo, mao nga lisod kaayo kini mapildi; ug ikaduha, pinaagi sa pagtugot sa Dios. Kay kung makita sa Ginoo nga ang usa ka asketiko misaka kaayo sa pag-ugmad sa mga hiyas, usahay tugotan Niya nga siya pasamokon niining dautang demonyo, aron siya maghunahuna sa iyang kaugalingon nga siya ang pinakadautan sa tanang buhing tawo. Ang ingon nga pag-atake sa maong pagbati usahay mahitabo human sa pagbuhat og maayong buhat, ug usahay usab sa wala pa, aron ang lihok sa maong pagbati—bisan pa kini mouna o mosunod sa mga buhat—mopahimo sa kalag nga motan-aw sa kaugalingon nga labing dili takus sa iyang kaugalingong panan-aw, bisan unsa pa kadako ang mga buhat nga nahimo niini. – Apan batok sa una (ang demonyo nga nagpukaw sa sobra nga kadasig) atong

pakigbatokan pinaagi sa pagpadako sa atong pagpaubos ug gugma, ug batok sa ikaduha (ang demonyo sa lamanong kahilayan) – pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, pagpailub ug lawom nga paghinumdom sa kamatayon, aron pinaagi niini, sa pagbati sa sulod nato sa walay hunong nga buhat sa Espiritu Santo, kita mahimong, sa Ginoo, labaw pa gani kaysa niining mga pagbati.

100. *Kinahanglan nato nga ikumpisal sa Dios ang tanan natong dili tinuyo ug wala nato mailhi nga mga sala:*

kon dili, ang oras sa kamatayon mahimong bug-at nga karga.

Kita nga nahimong mga partisipante sa balaan nga kahibalo kinahanglan gayud maghatag og pasaysay bisan pa sa dili tinuyo nga pagpanaw sa hunahuna, ingon sa giingon ni Job: *'Imong gisulatan ang akong mga sala; kon nakasala ako nga wala ko masayri'* (Job 14:17) – ug husto gayud kini. Kay kung ang bisan kinsa kanunay nga nagpamalandong sa Dios ug dili pasagdan ang Iyang balaan nga mga sugo, dili siya mahulog sa dili tuyo o sa tuyo nga sala. Busa, kinahanglan dayon nato nga maghimo og mapinamubos nga pag-ako sa atong Ginoo bisan pa sa atong dili tuyo nga mga kapakyasan, ug isagol kini sa pag-ampo nga atong naandan. Tungod kay imposible alang sa usa ka tawo nga dili mahulog sa mga kapakyasan sa pagkatawo, (ug busa angay kanunay nga ipahayag kini sa Ginoo), hangtod ang konsensya, sa mga luha sa gugma, masiguro sa pagpasaylo kaniya: kay, ingon ni San Juan: *'Kon atong ikumpisal ang atong mga sala, Siya matinud-anon ug matarong aron pasayloon kita sa atong mga sala ug aron limpyohan kita gikan sa tanang dili pagkamatarong'* (1 Juan 1:9). Maong kinahanglan kanunay natong tagdon ang pagbati sa mapaniubsanon nga pag-ako (ug alagaan kini nga pagbati), aron dili limbongon sa atong konsensya ang kaugalingon sa pagtuo nga kini nakasinati na og igo nga pagka-mapaniubsanon ug naki-ako na sa Diyos. Kay ang paghukom sa Dios mas istrikto pa kaysa sa atong konsensya, bisan pa kon ang usa ka tawo hingpit nga kumbinsido nga wala siyay nabuhat nga sayop, sama sa pagtudlo sa atong labing maalamon nga si Pablo, nga miingon: *'Apan dili ko gidayeg ang akong kaugalingon; kay wala koy kahibalo sa akong kaugalingon, apan dili ako matarung tungod niini: ang Ginoo maoy maghuhukom kanako'* (1 Cor. 4:3–4). Apan kon dili nato matarong nga ikumpisal bisan kining mga sala (nga dili boluntaryo ug wala nato mailhi), sa takna sa atong pagbulag makasinati kita og usa ka malabo nga kahadlok sa atong sulod. Apan kita nga nagahigugma sa Ginoo angay maghandum ug mag-ampo nga sa maong panahon malaya kita sa bisan unsang kahadlok: kay bisan kinsa nga mahadlok sa maong takna dili makalabay nga gawasnon sa mga prinsipie sa impierno, tungod kay giisip nila kining kahadlok sa kalag nga timailhan sa pag-apil niini sa ilang dautan, sama sa naa kanila. Apan ang kalag, nga nagalipay sa gugma sa Dios, sa takna sa iyang pagbulag gikan sa lawas, mosaka uban sa mga Anghel sa kalinaw ibabaw sa tanang mangitngit nga puwersa; kay ang ingon nga kalag, daw mapakpak sa espirituhanong gugma, nga sa maong gugma adunay hingpit ug walay kapintasan nga pagtuman sa balaod. Maong ang mga molakaw gikan niining kinabuhi uban sa ingon nga kaisog, madala uban sa tanang mga Santo sa Ikaduhang Pag-abot sa Ginoo. Apan kadtong sa takna sa kamatayon bisan gamay lang mapildi sa kahadlok, biyaan sila sa taliwala sa kadaghanan sa tanang uban nga mga tawo, sama sa mga nagatindog sa atubangan sa paghukom, aron, human masulay sa kalayo sa paghukom, sila makadawat sa ganti nga angay kanila sumala sa ilang mga buhat gikan sa atong malumo nga Dios ug Hari, si Jesu-Cristo. Kay Siya mao ang Dios sa pagkamatarong, ug Iya kitang gipanalanginan, kita nga nagahigugma kaniya, sa bahandi sa Iyang Ginghamlan, hangtod sa kahangturan. Amen.

Ang interpretasyon ni San Maximus, ingon tubag sa pipila ka mga pangutana, sa mosunod nga mga pulong gikan sa karon nga ika-sagaran nga kapitulo: 'nga, human masulay sa kalayo sa paghukom...' ug uban pa. 'Kadtong nakab-ot na sa hingpit nga gugma alang sa Dios ug, pinaagi sa pagkamaayo, gihimo ang mga pako sa ilang kalag nga gaan igo aron molupad, sumala sa Apostol, gidala sa panganod ug dili moabot sa paghukom; apan kadtong wala makab-ot og ingon nga pagkahingpit, ug nga, samtang nagbuhat og maayong binuhatan, dili gawas sa sala – kini moanha sa atubangan sa hukmanan sa paghukom, ug didto, pinaagi sa pagsusi sa ilang maayong ug dautang binuhatan, daw gisulay sa kalayo; kon ang timbangan sa ilang maayong binuhatan mopabor, sila maluwas sa silot'.

Ang atong Kagalang-galang nga Amahan Juan sa Karpathos

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Walay nahibal-an bahin sa atong Balaang Amahan nga si Juan sa Karpathos—kinsa siya, sa unsang kapanahonan siya namulak, diin niya gipangulohan ang iyang asetikong kinabuhi, o bisan unsa pa nga may kalabotan kaniya. Ang bugtong kasayuran bahin kaniya naggikan kang Bulahan Photius, sa ika-201 nga pagbasa: 'Nabasa ko ang usa ka libro diin, pagkahuman sa napulo ka kahulugan sa nag-unang mga birtud ug sa usa ka gatos ka kapitulo ni Diadochus, Obispo sa Photica sa Epirus, ug daghang sinulat sa Banal nga Nilus, aduna usab usa ka traktado ni Juan sa Karpathos, nga iyang gihatagan sa mosunod nga titulo: 'Usa ka pulong sa paglipay alang sa mga monghe nga nangayo kaniya og kahupayan gikan sa India'. Ug kini nga traktado naglangkob usab og usa ka gatus ka kapitulo.' – Pinaagi niining pagtandi kang San Juan sa mga Diadochus ug Nilus, masulti nga giisip siya nga ka-panahon nila ug nabuhi sa ikalima nga siglo. Ang Karpathos usa ka dakong isla taliwala sa Rhodes ug Crete. Si San Juan tingali lumad sa maong lugar o nagpuyo didto isip monghe. – Pinaagi niining mga pulong, ang Balaang Amahan mapinanggaong gipangdasig sa iyang mga magbabasa ang kaisog sa pag-antos sa ilang kasubo ug pagbatok sa mga pagsulay nga ilang giatubang.

Alang sa mga monghe sa India nga misulat kaniya, usa ka gatus ka mga kapitulo sa pagdasig

Sa dihang naghatag sila og mga bulak sa tingpamulak sa mga hari sa kalibutan, ang uban kanila nga nangayo dili lang wala gisalikway, apan usahay gitagaan pa gani og espesyal nga mga gasa. Ingon usab, sa inyong hangyo, samtang gidala ko kaninyo—nga nagpuyo sa langit—usa ka gatus ka pulong sa kinaadman nga nakolekta gikan sa lain nga dapit, unta madawat ko nga may grasya ug ikonsiderar nga takus sa gasa sa inyong mga pag-ampo.

1. Tungod kay ang Hari sa tanang butang walay katapusan, ug ang Iyang gingharian walay sinugdanan o katapusan, angay ra gayud nga ang mga nagdedikar sa ilang kaugalingon sa pag-alagad Niya ug sa mga hiyas—nga makapahimuot Niya—magpakita sa labing dakong pagkamaigmaton. Kay ang mga dungog sa kining kinabuhi, bisan unsa pa ka-maayo, matapos ra usab sa katapusan sa kinabuhi; apan ang mga gasa sa Dios sa mga takus magpabilin hangtod sa walay katapusan, kay kini gihatag uban sa pagkawalay kamatayon.

2. Bulahan nga si David, nga nag-awit og himno ngadto sa Dios alang sa tanang binuhad, pagkahuman niyang hisguti ang mga Anghel ug ang tanang langitnong puwersa, mibaba pa gani hangtod sa yuta, ug wala niya kalimti ang mga hayop, mga kasapatan, mga langgam, ug mga nagagagay, nga nagpasidungog sa ingon nga himno alang kanila ingon nga pagsimba kaniya nga nagmugna kanila, ug daw naghandum nga ang matag binuhad makab-ot ang kaugalingong bahin niini. Busa, giunsa kaha sa usa ka monghe, nga gipahisama sa bulawan nga safiro, nga tugotan ang iyang kaugalingon nga maluya sa pag-awit og salmo o pasagdan kini?

3. Sama sa kalayo nga gihugot ang palumpong apan wala kini gilamon, ingon usab ang kainit sa lawas dili makabalisa o makahugaw sa unod o sa hunahuna sa mga nakadawat sa gasa sa kawalay-pagbati, bisan pa magdala sila og bug-at kaayo ug init nga lawas: *'kay ang tingog sa Ginoo nagputol sa kalayo'* (Salmo 28, 7) sa kinaiyahan, ug ang kabubut-on sa Dios ug ang Iyang pulong nagbulag sa gipahiusa sa kinaiyahan.

4. Ang bulan, nga usahay nagkakusog, usahay nagkakunhod, nagpasabot sa kahintang sa usa ka tawo nga usahay nagbuhat og maayo, usahay nakasala, ug unya, pinaagi sa paghinulsol, mobalik sa dalan sa pagkamaayo. Ang hunahuna sa makasasala dili mawala—sama sa gihunahuna sa uban kaninyo—sama sa dili ang lawas sa bulan ang nagkakunhod, kondili ang kahayag niini. Busa, pinaagi sa paghinulsol, mabalik sa tawo ang kahayag nga angay kaniya, sama sa bulan nga human sa pagkunhod mibalik pag-usab sa iyang naandan nga kahayag. *'Ang bisan kinsa nga motuo kang Cristo, bisan pa mamatay, mabuhi'* (Juan 11:25). *'Ug kamo makahibalo nga ako mao ang Ginoo: Nagsulti ako, ug ako magatuman niini'* (Ezek. 37:14).

5. Kung ang usa ka panon sa mga dautang hunahuna mosaka batok kanimo sa imong huna-huna, ug ikaw, nga napildi kanila, mapukan, hibali ika sa pipila ka panahon, nabulag gikan sa balaan nga grasya; ug busa, pinaagi sa , ikaw matarong nga gihukman ug gihatag ngadto sa kamot sa imong kaugalingong kapukanan. Paningkamoti, unya, nga ang grasya dili gayud, bisan sa usa ka gutlo, mobiya kanimo tungod sa imong pagkawalay pag-amping. Sa diha nga, pagkahuman nimong malabwan ang tukso, makahimo ka sa pagtabok sa bungbong sa mga madasigon nga hunahuna ug sa dautang sugyot sa malisiya sa kaaway nga nagkasunod-sunod, ayaw pagpakita og kawalay-pagtahud pinaagi sa dili pag-ila niini nga gasa nga gihatag kanimo gikan sa kahitas-an; apan i-angkon, sa pagsulti uban sa Apostol: *'Dili ako, kondili ang grasya sa Dios nga uban kanako'* (1 Cor. 15:10), nga naghimo niini nga kadaogan sa sulod nako, nagtaas kanako ibabaw sa hugaw nga mga hunahuna nga misukol batok kanako, ug *'nagluwas kanako gikan sa dautang tawo'*, mao kana, gikan sa yawa ug sa daang tawo (Salmo 17:49). Kay, gipataas sa kahitas-an sa mga pako sa Espiritu, ug daw

gibulag gikan sa lawas, nakalupad ako sa ibabaw sa mga demonyo nga nagsunod kanako—nga kasagarang bitagon ang hunahuna sa tawo sa lambong sa pagkamalugos—human ko nangayo og kaluwasan gikan niini, misinggit ako: 'Siya nga nagpataas kanako gikan sa yuta sa Ehipto', mao, gikan sa kalibutan nga makaguba sa kalag, nga, nakig-away alang kanako gamit kining tinago nga kamot, gipukan si Amalek ug naghatag kanako og paglaum nga laglagon usab sa Ginoo ang ubang nasud sa dili angay nga mga pagka-ugalingon sa atubangan sa atong mga mata (Ex. 17:14–16). Kini nga atong Dios magahatag og kinaadman ug kusog: kay ang uban nakadawat og kinaadman, apan wala'y kusog sa Espiritu aron mapildi ang ilang mga kaaway. Iyang itas ang imong ulo ibabaw sa imong mga kaaway, ug ihatag kanimo ang *'mga pako sama sa salampati', ug molupad ka ug makapahulay uban sa Dios'* (Salmo 54:7). Ang Ginoo magpalig-on sa imong mga kaunoran sama sa bronse, nga nagpakita nga ikaw matinindog, paspas ug kusgan sa pagbarog batok sa imong kaatbang, ug pagahulogon sa ilawom sa imong mga tiil ang tanan nga motindog batok kanimo (Salmo 17:35–40). Busa, pasalamat ang Ginoo sa pagpreserbar sa imong pagkabalaan, kay wala ka Niya itugyan sa kamot sa mga kahilambigit sa imong unod ug dugo, ni sa hugaw ug makadaut nga mga espiritu nga naglihok pinaagi niini, kondili gipanalipdan ka Niya sa Iyang tuo nga kamot sama sa usa ka pader. Tukod ug halaran para Niya, sama sa gibuhay ni Moises pagkahuman niyang gipalayas ang mga Amalekita (Ex. 17:15), ug awita Siya: *'Tungod niini, ako mag-angkon kanimo ug magdayeg kanimo, O Ginoo, ug mag-awit sa imong ngalan, nga nagpasidungog sa imong gahum'* (Salmo 17:50), kay imong gipaluwas ang akong kinabuhi gikan sa pagkadaut ug gikuha ako gikan sa mga bitag ug patibong sa usa ka dautang buot nga kanunay anaa, daghan og porma ug malimbungan.

6. Ang dautang mga demonyo nagpasiga sa hugaw nga mga tinguha sa atong sulod, ginabag-o kini, ginapalig-on ug ginaparami; samtang ang pagmeditasyon sa balaan nga pulong, labi na kon kauban ang pag-awas sa mga luha, mapatay ug madaut kini, bisan pa kon lawom na ang ilang gamot, ug hinay-hinay nga himuon nga daw wala gayud naglungtad ang makadaot nga mga sala, sa kalag ug sa lawas: basta dili kita mapul-an sa pag-ampo ug paglaum, kondili magpabilin nga lig-on ug walay hunong sa atong debosyon sa Ginoo.

7. Ngano man nga si Kristo naghatag og pagdayeg pinaagi sa mga baba sa mga matinud-anon nga sama sa mga bata nga walay sala? Tinood gayud aron, pinaagi sa pag-awit sa mga salmo, Iyang mapukan ang kaaway ug ang manimalos nga nagpamahal sa walay sukod – ang kaaway sa mga hiyas, ang malisyosong manimalos, ang yawa. Kay giingon, *'Pinaagi sa kadaghanan sa Imong himaya, imong gipukan ang imong mga kaatbang'* (Ex. 15:7) ug ang mga kaaway nga nakig-away batok kanato.

8. Ang matag-usa mag-ani sa bunga sa iyang kaugalingong dalan – katunga karon, ug ang uban sa umaabot nga kapanahonan.

9. Ang usa ka monghe kinahanglan kanunay magpadayon sa labing hugot nga pagka-asketa, dili malimbong sa mga pagbati, ug mag-amuma sa lawom nga kahilom.

10. Ang mga demonyo, nga nagdumot sa atong mga kalag, nagdasig sa pipila ka tawo nga mohatag kanato og gamayng pagdayeg, ug unya gitintal kita nga malingaw niini. Kung, tungod sa pagpasagad sa kaugalingon tungod sa garbo, motugot kita sa kahaw-ang, gamay ra kaayo ang paningkamot sa atong mga kaaway aron hingpit kitang madakpan.

11. Mas maayo nga dawaton ang usa ka tawo nga nagpasipala kanimo kaysa sa usa ka tawo nga nagdayeg kanimo, kay, sumala sa Kasulatan, ang ikaduha dili lahi sa usa ka tawo nga nagpanagna (Prov. 27:14).

12. Kung masigasig ka sa pagbuhat sa pag-ayuno, apan tungod sa kahuyang mapakyas ka niini, nan, uban sa mapinul-an nga kasingkasing, ali uban sa pagpasalamat ngadto sa Maghatag ug Hukom sa tanan. Kung kanunay ka magpakita sa ingon niini nga pagpaubos sa atubangan sa Ginoo, dili ka gayud magpasigarbo sa atubangan sa bisan kinsa nga tawo.

13. Ang kaaway, nga nahibalo nga ang pag-ampo mao ang atong labing madaugong armas—ug usa ka makaguba alang kaniya—ug naningkamot sa tanang paagi aron maliso kita niini, usahay magpukaw kanato og tinguha nga mosulod sa mga sinulat sa mga Griyego nga atong gilakwan. Apan ayaw nato tagda ang iyang mga pagdani; basi maliso kita gikan sa mga balaod ug han-ay sa atong espirituhanong praktis, ug makatigom kita og mga tinik ug mga balatyang imbis nga mga igos ug mga hugpong sa ubas. *'Kay ang kinaadman niining kalibutan kabuang sa Dios'* (1 Cor. 3:19).

14. *'Nagdalá ako kaninyo og maayong balita sa dakong kalipay,'* ingon sa Anghel, *'nga alang sa tanang tawo'* (Lucas 2:10), ug dili alang sa pipila lang ka grupo. Ug usab: *'Pasagdi nga ang tibuok kalibutan*

mosimba kanimo ug mag-awit alang kanimo' (Salmo 65:4), ug dili lang sa usa ka bahin sa kalibutan. Ang pagkanta, bisan pa, dili kinaiya sa mga nag-ampo nga nagahilak alang sa usa ka butang, kondili sa mga nagalipay nga nadawat na nila ang ilang gipangandoy. Kung mao kini, dili kita magkawalay paglaum, kondili, sa atong paglipay, atong buhion ang atong kinabuhi, nga nagakuha gikan niining mga pulong og dasig alang sa ingon nga kalipay ug katagbawan. Apan, atong timplahan kini nga kalipay sa kahadlok sa Dios, ingon sa giingon sa lain nga dapit: *'Maglipay kamo sa Ginoo uban sa pag-uyog'* (Salmo 2:11). Ingon usab ang mga babaye nga kuyog ni Maria, nilayas sila gikan sa lubnganan uban sa kahadlok ug dakong kalipay (Mateo 28:8). Tingali kita usab sa usa ka adlaw, uban sa kahadlok ug kalipay, modagan gikan sa lubnganan sa atong hunahuna. Ug katingalahan unta kon buhaton nato kini nga walay kahadlok; kay walay bisan kinsa nga walay sala, bisan pa si Moises o ang Apostol Pedro. Apan sa ingon ana nga mga tawo, ang gugma sa Diyos, sa diha nga nakadaog na, nagapahawa sa kahadlok sa takna sa pagbulag.

15. Aduna kay pagpamatuod sa Kasulatan nga ang tawo nga puno sa pagbati, sa diha nga mituo sa tibuok niyang kasingkasing ug sa tibuok iyang pagpaubos, makadawat sa gasa sa pagkawalay pagbati. Karon ang Ginoo nagaingon sa *'maalamon' nga kawatan, 'Apan uban ka kanako sa Paraiso'* (Lucas 23:43); ug sa babaye nga nagdugo: *'Ang imong pagtuo nakaluwas kanimo; lakaw sa kalinaw'*—ang kalipay sa kawalay-pagbati (Marcos 5:34). Aduna usab daghang susamang mga bersikulo, sama sa: *'Sumala sa imong pagtuo, buhaton kanimo'* (Mateo 9:29).

16. Kung, samtang istrikto kita sa atong mga pagbati, mas mabangis kitang giatake sa mga demonyo pinaagi sa mga makauwaw nga hunahuna; unya, labaw sa tanan, padayona nato ang atong pagtuo sa Ginoo, ug itukod nato sa atong sulod ang labing lig-on nga paglaum sa gisaad nga walay katapusang mga panalangin, nga ang atong mga kaaway, tungod sa ilang pagpanukot, naningkamot nga kuhaon kini kanato ug ilayo kita niini. Kay kung kining mga panalangin dili unta dako kaayo, ang mga demonyo dili untang masunog sa ingon ana ka dakong pagkasina batok kanato, ni dili unta nila kanunayng atakehon kita sa dautang mga hunahuna, nga naglaum nga matuman ang ilang malisiya, ug naghunahuna nga madala kita sa pagkawalay paglaum pinaagi niining balik-balik ug dili na mapugngan nga pag-antos.

17. Aduna'y uban nga nagtuo nga ang tinuod nga kahibalo naglangkob sa buhat (sumala sa kamatuoran nga nailhan). Busa, paningkamoti pag-ayo nga ipakita ang pagtuo ug kahibalo pinaagi sa inyong mga buhat; kay ang nagapasigarbo sa kahibalo ra maminaw nga giingon: *'Nag-angkon sila nga nakaila sa Dios, apan ginabaliwala nila Siya sa ilang mga buhat'* (Tito 1:16).

18. Kasagaran, sa mga pista ug balaang tigum, ug labi na kon ang usa ka tawo nagtinguha sa pag-apil sa mysteryosong panihapon, naningkamot ang mga demonyo sa pagdunggo sa asketiko pinaagi sa mga makauwaw nga pantasya ug pagpagawas sa semilya. Apan bisan pa niini, mapakyas sila sa pagdaug o pagpahuyang sa usa ka tawo nga naanad sa pag-antos sa tanan nga butang nga may pagkamapailubon ug kaisog. Ug ayaw tugoti nga ang mga nagakurba (sama sa mga bitin), samtang nagpakaaron-ingnon nga matulid, magpasigarbo batok kanato.

19. Tungod sa pagkamapailubon ug kaisog, ang mga kaaway mobalos, ginahiganti ang kalag sa nagkalain-laing dili masukod nga mga tukso; apan kaisug! Gikan niining dagkong ug dili mabilang nga mga kasubo, usa ka korona ang gihabi para kanimo. *Labaw pa, 'sa kahuyang nahuman ang gahum ni Cristo'* (2 Cor. 12:9), ug sa labing masubo nga kahimtang, ang grasya sa Espiritu kanunay nga nag-uswag, ingon sa pagpasalig kanato sa pulong sa propeta: *'Kay,' ingon niini, 'sa kangitngit misidlak ang kahayag alang sa mga matarong'* (Sal. 111:4); *bisan pa, siyempre, "nga kamo adunay kaisog ug matinud-anon nga pagkupot sa paglaum nga among gipanghambog hangtod sa katapusan"* (Heb. 3:6).

20. Walay makaguba sa usa ka maayong pamatasan sama sa katawa, binuang ug walay pulos nga pakig-istorya. Ug bisan pa, walay makapabag-o sa gikapoy nga kalag ug makapangandam niini alang sa pagkasuod sa Dios sama sa kahadlok sa Dios, matinud-anong debosyon, kanunay nga pagtudlo sa mga pulong sa Dios, pagpanalipod sa kaugalingon pinaagi sa pag-ampo, ug pagpaningkamot sa mabungahong pagbantay.

21. Angay ug mapuslanon sa kalag nga batukan ang tanang kasubo nga matinud-anon, bisan pa kini gikan sa mga tawo o sa mga demonyo, nga nasayud nga kita angay sa tanang kalisdanan ug, labaw pa, dili mosaway sa bisan kinsa gawas sa atong kaugalingon. Ang mosaway sa uban sa iyang kaugalingong kamalasan nagalayo sa husto ug matarong nga paghukom.

22. Usahay mahitabo nga ang usa ka tawo, bisan pa mapisan, maliso sa husto nga dalan, molapas sa iyang angay nga kahimtang tungod sa daghang mga tukso nga, sumala sa Kasulatan, *'gikonsumo ang tanan niyang kinaadman ug tanan niyang kahanas'* (Sal. 106:27). Gitugotan kini *'aron dili kita mosalig sa atong*

kaugalingon' (2 Cor. 1:9), *'ug aron dili magpasigarbo ang Israel, nga nagaingon, "Ang akong kaugalingong kamot maoy nakaluwas kanako"* (Hukom 7:2). Apan kaisug, kay mabalik ka pag-usab sa imong kaniadto nga himayaong kahintang, sa dihang, pinaagi sa sugo sa Dios, ang dautan—nga nagpugos kanimo nga makita ug madungog ang tanan uban sa kahinam ug nag-awhag kanimo sa pagpakasala—ipahawa gikan kanimo ug palagson; kay gitabonan niya ang hunahuna sama sa usa ka бага nga panganod, ug ginapabug-atan ang unod sa dili masukod nga kabug-aton; ug ang natawo nga hunahuna, nga sa iyang kaugalingon yano ug walay limbong, sama sa usa ka bag-ong natawo nga bata, iyang gihimo nga komplikado ug labihan ka maalamon sa matag sala, ginadaut ug ginabaliko kini pinaagi sa pag-uyog niini karon ning paagi, karon ana;

23. Ang tawo usa ka dakong binuhat, nga nagatubo sa sulod ug gihatagan og dungog tungod sa iyang mga hiyas. Ug bisan pa niana, kini nga dakong binuhat nahadlok sa sala sama sa usa ka elepante nga nahadlok sa ilaga, *'basig, samtang nagatudlo ako sa uban, ako mismo dili madawat'* (1 Cor. 9:27).

24. Dili lamang sa katapusan sa kalibutan ang yawa *'magsulti og mga pulong batok sa Labaw Ka Halangdon'*, ingon ni Daniel (7:25); apan bisan karon mahitabo nga, pinaagi sa atong mga hunahuna, nagpadayag siya og mabug-at nga mga panamastamas batok sa langit mismo, ug nagpasipala sa Labaw Ka Halangdon mismo, sa Iyang binuhat, ug sa Balaang Misteryo ni Kristo. Kita, bisan pa niana, nga nagbarug nga lig-on sa bato sa kahibalo, dili nato kini kahadlukan ni katingalahan sa kabangis niining dautan, kondili, sa pag-andam sa atong kaugalingon sa pagtuo ug mainitong pag-ampo, ug uban sa tabang sa Labaw nga Ginoo, kinahanglan nga matubag nato ang kaaway nga may kaisog.

25. Pinaagi sa hulga ug pagpanamastamas, ang kaaway mapangahas nga misulong sa kalag nga bag-o lang mibulag sa lawas, nagpakita isip usa ka mapait ug makalilisang nga mananaway sa mga kapakyasan niini. Apan makita usab nato unya kung giunsa sa usa ka kalag nga mahigugmaon sa Dios ug matitud-anon, bisan pa nga naangol na kini kaniadto sa daghang higayon tungod sa mga sala, nga dili mahadlok sa iyang mga pagsulong ug hulga, apan nagbarug nga lig-on sa Ginoo, napuno sa kalipay, ug napadasig sa kaisog, nga nakakita sa mga langitnong puwersa nga nag-uban kaniya ug sa kahayag sa pagtuo nga nagpanalipod kaniya sama sa usa ka pader; ug uban sa dakong kaisog misinggit siya batok sa dautang yawa: *'Unsa may labot nimo kanamo, O estranghero sa Dios? Unsa may labot nimo kanamo, O gipahulog gikan sa langit ug ulipon sa dautan? Walay gahum ka batok kanamo; si Kristo, ang Anak sa Dios, adunay gahum kanamo ug sa tanang butang; Kaniya kita nakasala, ug Kaniya kita manubag, nga ang Iyang kalooy kanato ug ang kaluwasan Kaniya pinaagi sa Iyang mahimayaong Krus mao ang atong garantiya. Sa bahin kanimo, layo ka kanamo, ikaw nga gisumpa. Walay bili ka namo, ni sa mga sulugoon ni Cristo. – Sa ingon ana ka-maisugong mga pulong, ang yawa, nga nagkagisi sa iyang kalag, sa katapusan mapukan, mosinggit sa pag-antos, walay gahum nga makasukol sa ngalan ni Cristo; samtang ang kalag, nga labaw kaniya ug misaka ibabaw sa kaaway, papagawas siya, sama sa usa ka ginatawag nga paspas-pakpak nga langgam nga nagpapa-alis sa uwak. – Pagkahuman niini, sa kalipay, gidala kini sa mga banal nga Anghel ngadto sa lugar nga gitakda alang niini sumala sa kahintang niini.*

26. Nga bisan ang gamay nga tukso, nga usahay gitugotan sa kabubut-on sa Dios, mahimong babag sa pag-uswag sa masigasig—paminawa si Echeinis, ang labing gamay sa mga isda, nga mopamatood niini kanimo: sa usa ka paghikap lang, mapahunong niini ang usa ka barko nga puno sa tanang matang sa kargamento ug mapugngan kini sa pagpadayon; hinumdumi usab ang usa nga miingon mahitungod sa iyang kaugalingon: *'Ako, si Pablo—ako nga kaniadto o kaduha nagplano nga moanha kaninyo, apan gipugngan ko ni Satanas'* (1 Tes. 2:18). Apan ayaw kamo pasagdi nga kini makalibog kaninyo, kondili pakigbisog kamo batok niini uban sa pagkamapailubon, ug madawat ninyo ang grasya.

27. Sa dihang ang usa ka adunahan sa mga hiyas, tungod sa katamaran, maliso gikan sa husto, nan ang mga anak sa dautang sidlakan, gikan kang Amalek—o, sa laing paagi, Midian (Mga Hukom, kapitulo 6)—mobangon batok kaniya, – usa ka pwera nga gihatagan sa pakighilawas – uban sa ilang mga kamelyo, nga mao ang dili mabilang nga mainit nga mga handumanan, ug ilang gilaglag ang tanang bunga sa yuta, mao ang mga bunga sa labing matitud-anong mga buhat ug mga batasan; ingon niini, ang Israel sa katapusan napugos sa pagka-imol, nahulog sa kawad-on sa paglaum ug napugos sa pagtuaw ngadto sa Ginoo. Unya usa ka maayong hunahuna ang gipadala kaniya gikan sa kahitas-an, usa ka tawo nga nagasundog kang Gideon sa dakong pagtuo ug pagpaubos [kay miingon siya: *'Ang akong libo mao ang labing gamay sa Manases'* (Mga Hukom 6:15)]; ug nag-alsa siya og armas batok sa ingon kadaghan nga mga mananakop uban sa tulo ka gatus ka huyang nga mga tawo, ug, gitabangan sa grasya, himayaong gipataas ang tropeyo sa kadaugan ibabaw sa iyang mga kaaway.

28. Dili nimo *matapakan ang aso ug ang basilisk, ug madagmalan ang leon ug ang bitin* (Salmo 90:13), gawas kon, human ka mangaliya sa Diyos pinaagi sa dugay nga pag-ampo, dawaton nimo ang mga anghel ingon imong kauban sa pakigbisog, aron ilang buhaton ka sa ilang mga bukton ug itas ka sa ibabaw sa tanang kalibutanong kinaadman.

29. Kung bisan kinsa sa mga naningkamot nga mapisan mapildi, ayaw sila pagkahugno sa kasingkasing o pagluag sa ilang determinasyon, kondili, pinaagi sa pagkuha og kaisog gikan sa mga pulong ni Isaías, magbarog sila nga lig-on ug mag-awit niining kanta: *'Sumilot kamo, kamong mga gamhanan!'*—O mga maalamon nga demonyo! *'Kay bisan pa kamo mubangon pag-usab, mapildi kamo pag-usab; ug bisan unsang tambag inyong buhaton, ang Ginoo magaguba niini, kay ang Dios ana-a kanamo'* (Isa. 8:9–10) – Ang Dios, nga nagabangon sa mga nahulog ug nagapahinab-os sa atong mga kaaway sa kasubo ug kasagmuyo sa diha-diha nga kita maghinulsol.

30. Dili posible nga ang usa ka tawo nga ginapansulay makalikay sa kasubo; apan pagkahuman niini, ginahatagan ang ingon nga mga tawo og dakong kalipay, tam-is nga mga luha ug banal nga mga hunahuna, tungod kay ilang gipang-amuma ang kasubo ug pagmugos sa ilang kasingkasing.

31. Kung si Isaac, nga naghandom niini, ug si Esau, nga nangita sa gitinguhang panalangin, wala makadawat sa ilang gilauman (Roma 9:16)—kay ang Dios nagpakita og kaluoy, nagahatag og panalangin ug nagahirang sa Espiritu dili sa atong gipili, kondili sa Iyang kaugalingong gipili, kinsa Iyang gipredestinaron sa wala pa itukod ang kalibutan aron mag-alagad Kaniya—unsa pa kaha kita maluya o maselos kon makakita kita sa bisan kinsa nga mga igsoon, ang mapainubuson ug labing gamay, nga nag-ungaw sa pagkamatinud-anon. Sigurado nga nadungog usab ninyo unsay giingon sa Ginoo sa panultihon: *'Himoa nga adunay luna para niining tawoha'* (Lucas 14:9)—aron ang kinsa man nga labaw kanimo makakuha sa iyang lingkoranan dinhi. Busa, labi pa gayud nato siyang pagahimunganan kining Hukom, nga maalamon ug dili masukod ang pagbuot Niya nga ang labing gamay ug katapusan unta ang unang unahon ug manguna, samtang kita unta ang mahimong katapusan, bisan pa man nga labaw pa kita kaniya sa mga buhat ug sa edad. Bisan unsang sukod ang gihatag sa Ginoo sa matag-usa, magkontento kita niini. *'Kung kita nagkinabuhi pinaagi sa Espiritu, maglakaw usab kita pinaagi sa Espiritu'*, ingon sa gisulat (Gal. 5:25).

32. Sa bisan unsang kahimtang, ayaw pag-uyon kung ang usa nga naa sa imong gahum moingon kanimo: *'Hatagi ko og gahum sa pipila ka panahon, alang sa kaayo, aron masulayan kining maong buhat o kana, ug buhaton kini sa ingon-ana nga paagi.'* Kay bisan kinsa ang mosulti niini, klaro nga gusto niyang buhaton ang iyang kaugalingong kabubut-on, samtang gisalikway ang mga panata sa labing maayong pagsunod.

33. Sama sa inyong makita, ang mga pagkahilig sa unod ug sa kalag, sa takdang panahon ug pinaagi sa probidensya sa Dios, mapapas, bisan pa daghan kini; apan ang kalooy sa Kristo dili gayud mohunong. Kay *'ang kalooy sa Ginoo mao gikan karon nga panahona hangtod sa umaabot nga panahona alang sa mga nagahadlok kaniya'* (Salmo 102:17).

34. Ang mga tipiganan sa hari mapuno sa bulawan; ug ang hunahuna sa tinuod nga mga monghe mapuno sa kahibalo.

35. Mahitabo usahay nga ang usa ka magtutudlo mahulog sa kaulaw ug masulod sa mga tukso tungod sa mga nakadawat og espirituhanong kaayohan gikan kaniya. Kay, ingon sa giingon, *'kami walay dungog'*—nga walay dungog ingon mga ulipon sa unod—*'ug maluya; apan kamo may dungog ug kusgan kang Cristo'* (1 Cor. 4:10).

36. Ang gigikanan ug basihanan sa pagkadaut pinaagi sa unod mao ang mainit nga hunahuna. Apan ang nakabawi pagkahuman sa pagkahulog nagpahawa niini gikan sa iyang kalag pinaagi sa paghinulsol. Kay giingon: *'Mas maayo unta nga naghilak kamo, aron ang dautan ug dili angay nga hunahuna nga nag-awhag kaninyo sa pagbuhat niini mapahawa gikan kaninyo'* (1 Cor. 5:2). Busa, ang paghilak misupak sa espiritu sa pagkadaut.

37. Kinsa ang magpahibalo sa napugos sa kaulaw ug kawalay-gahum nga magbuhat sa pagkamaayo nga makakita siya kang Jesus, dili lang sa umaabot, kondili bisan karon, uban sa dakong gahum ug himaya sa umaabot nga kapanahonan, pinaagi sa pagkawalay-pangandoy? Busa, sama ni Sara, ang iyang kalag—nga tigulang na sa kawalay bunga ug, sumala sa saad, sa katapusan nanganak og anak sa pagkamatarong—moingon: *'Gipahiyom ko sa Dios'*, nga nagpasabot nga gihatagan ko Niya og dakong kalipay, human sa daghang katuigan sa kasubo nga gipahinabo sa akong daghang mga pagbati; o, sumala sa lain nga hubad: *'Gipabatan-on pag-usab ko sa Dios'* – *'ang akong pagkabatan-on gibag-o sama sa agila'* (Salmo 102:5). Kay

kaniadto nangtigulang ako sa mga sala ug sa makauwaw nga mga kahiligon, karon ako natawo pag-usab, ug nahimong batan-on ug malumo, nga kaniadto gipakalig-on sa unod; ug karon gitamay na nako ang mga butang sa kalibutan, human nako giangkong ang pagkamapainubsanon ug pagkawalay-pili nga angay sa akong kinaiyahan, human nabalik sa maayong kahimtang ang akong hunahuna pinaagi sa daghang kaluoy sa Dios, ug ang akong unod nahimong sama sa unod ni Naaman nga Siryano, sama sa unod sa mga bata, pinaagi sa akong pagbunyag sa Jordan sa kahibalo; Karon usa na lang ang akong hunahuna, nga naluwas, pinaagi sa grasya sa Dios, gikan sa kalimbong sa bitin ug gikan sa panon sa dautang hunahuna, nga labihan ka-abtik sa pagkadautan ug lawom kaayo ang gamot niini sa materyal nga kalibutan (nga nalubong sa senswalidad).

38. Hunahunaa nga ang Ginoo mismo mosulti kanimo: 'Sa usa ka higayon, gikuha ko gikan kanimo ang ingon-ana nga gasa, diin nakakaplag ka og kalipay sa hunahuna ug pahulay; ug sa ilang lugar gihatagan tika og lain nga gasa, ingon-ana, nga patas ang bili kanila. Apan ikaw, naghunahuna sa gikuha ug wala magtagad sa gihatag nga pulihan, nagahilak, masakiton ug masamdan sa kasubo; apan nagahatag ka ug kalipay kanako pinaagi sa pagdawat sa kasubo gikan kanako (2 Cor. 2:2), kay ako naghatag ug kasubo alang sa imong kaayohan, aron maluwas ka imbis nga laglagon ka, nga nag-atiman sa usa nga giisip nakong akong anak.'

39. Ipataw sa imong kaugalingon ang sugo nga dili mokaon og isda, ug tan-awa kon giunsa ka sa ulahi sa kaaway padayong pagdani ngadto sa tinguha sa isda, ug kon giunsa usab nimo ang kaugalingon pagsugod sa walay hunong nga pagdali aron matilawan ang butang nga dili gani nimo angayng tinguhaon, aron masinati nimo, ingon nga nahitabo kang Adan; kay siya usab, pagkadungog nga, 'Dili ka mokaon sa bunga niining kahoy,' gipunting ang iyang kasingkasing sa maong usa ka gidili nga butang uban sa tibuok niyang tinguha.

40. Ang Dios nagluwas sa uban pinaagi sa kinaadman, ug sa uban pinaagi sa pagkamapainubsanon ug pagkamahumok; kay kinahanglan nga mahibalo ka nga ang Dios dili mosalikway sa mga mahumok.

41. Kadtong mas mapisan sa pag-ampo mas gisulayan sa mas makalilisang ug mabangis nga mga tukso.

42. Kung gipahimutang ka alang sa kawalay-pagbati, ayaw pag-uyon sa kawalay-pag-amping, kondili paningkamot sa tibuok nimong kusog nga makab-ot kini. Kay *'nag-agak-agak kami samtang ania pa kami sa tabernakulo ning lawas, nga naghandum nga masul-oban kami sa among langitnong puloy-anan; aron ang imortal malunok sa kinabuhi'* (2 Cor. 5: 2:4), dili lang sa pisikal nga paagi sa katapusan sa kalibutan, kondili usab sa espirituhanong paagi samtang ania pa kita dinhi, ingon usa ka pasalig. Kay *'ang kamatayon gilunok sa kadaogan'* (1 Cor. 15:54). Ug ang tanang mga Ehipsiyo nga nagasunod kanato ug nagapasipala kanato, malunok sa mga balod sa gahum nga gipadala kanato gikan sa langit.

43. Kung nakalimot kamo sa mga pulong sa usa nga miingon: *'Giatiman ko nga, samtang nagwali ako sa uban, dili ako mismo mapakyas'* (1 Cor. 9:27), ug: *'Mag-amping kamo sa inyong kaugalingon, aron dili kamo mahulog'* (1 Cor. 10:12), – ug usab: *'Magbantay kamo sa inyong kaugalingon'* (usa ka pulong sa mga klero), *'aron kamo dili usab matintal'* (Gal. 6:1), – kon nakalimot ka sa paglayas ni Solomon gikan sa matarong nga dalan ug sa iyang mga paglapas, human sa ingon ana kadako nga grasya; – kon gikalimtan nimo ang dili gilauman nga pagdumili ni Pedro: nan salig sa imong kaugalingong pangatarungan, ipasigarbo ang imong paagi sa kinabuhi, ipasigarbo ang gitag-on sa imong dakong pagka-asketiko, ug tugoti ang garbo. – Apan, O igsoon, – ayaw gayud pagkahuyang (nga naghigda sa imong likod), ni pagpasagad sa imong kaugalingon, – kondili kahadlok, samtang aduna pa'y gininhawa sa imong ilong, bisan pa kon maabot na nimo ang edad ni Moises, ug pag-ampo, nga nagaingon: *'O Ginoo, ayaw ko pagbaya sa akong katigulangan; sa diha nga mahuyang na ang akong kusog, ayaw ko pagbiya, O Dios, akong Manluluwas! Kanimo ang akong kanta'* (Salmo 70:9, 6).

44. Ang Ginoo nagaingon kanimo, sama sa Iyang giingon kang Mateo: 'Sumunod ka kanako' (Matt. 9:9). – Kung karon, samtang masigasig ka nga nagsunod sa imong dugay nang gipangandoy nga Ginoo sa dalan sa kinabuhi, matapakan ka sa imong tiil sa bato sa kahiligon ug kalit nga mahulog sa sala, o, sa pag-atubang sa lapok nga yuta, kanunay ug walay pagtagad ka maslisa ug mahulog; apan bisan pila ka beses ka mahulog ug makahatag og grabeng kasakit sa imong lawas, ingon ana ka daghan usab ka beses nga mobangon pag-usab ug, uban sa imong kaniadto nga kadasig, modagan sa mga bakak sa imong Ginoo, hangtod nga maabut nimo Siya. Busa, *'sa balaan nga pagmeditasyon nagpakita ako sa imong atubangan, aron makita ang imong makaluwas nga gahum ug ang imong himaya; ug sa imong ngalan itas ko ang akong mga kamot, ug mapuno ako sa kalipay ug pagmalipayon, ug ang akong mga ngabil mag-awit og kanta alang kanimo'* (Salmo 62:3–6). Dako kaayong dungog alang kanako ang pagdawat sa ngalan nga 'Kristohanon', ingon sa gisulti sa

Ginoo kanako pinaagi sa baba ni Isaias: *'Dako kaayong dungog alang kanimo nga matawag nga akong alagad'* (Isa. 49:6).

45. Diin gisulti nga *'ang Amahan magahatag ug maayong mga butang sa mga nangayo kaniya'* (Mat. 7:11), ug diin gisulti nga *'Thatag niya ang Espiritu Santo sa mga nangayo kaniya'* (Lucas 11:13): Kini nga mga pulong nagtudlo kanato nga ang mga alagad sa Dios nga nag-ampo giisip nga takus dili lamang sa pagpasaylo sa mga sala kondili usab sa langitnong mga gasa, nga napalig-on sa ilang pagpangayo tungod sa hunahuna nga ang Ginoo nagsaad sa ingon nga mga panalangin dili sa mga matarong kondili sa mga makasasala. Busa, mangayo kamo nga walay hunong ug uban sa dili matuyok nga paglahutay, bisan pa nga kamo dili hingpit sa matarong nga kinabuhi, maluya ug dili angay sa bisan unsa – ug madawat ninyo ang dagkong mga butang.

46. Hinaut nga hunahunaon sa dili motuo o sa kulang sa pagtuo kung giunsa paglupad sa hulmigas, ug kung giunsa pagbag-o sa usa ka ulod ngadto sa langgam, ug kung unsa pa daghan kaayong katingalahang mga panghitabo nga mahitabo sa mga binuhat; aron, sa ingon niini, mapalayas nila ang kahuyang sa kawalay pagtuo ug pagkawalay paglaum, ug sa katapusan makalupad sila ug, sama sa kahoy, magbunga og himayaong kahibalo. Kay *'Ako,'* ingon sa Ginoo, *'mao ang nagahatag kinabuhi sa uga nga kahoy ug nagabuhi pag-usab sa mga uga nga bukog'* (Ezek. 17:24; 37:4 ug 9).

47. Ayaw nato gayud pag-usik sa kabalaka tungod sa panginahanglan sa lawas; kondili magtuo kita sa Dios sa tibuok natong kalag, sama sa giingon sa usa ka maayong tawo kaniadto: *'Salig sa Ginoo, ug mosalig usab Siya kanimo'* – ug sama sa gisulat sa bulahan nga Apostol Pedro: *'Magpugong kamo sa inyong kaugalingon ug magbantay sa inyong pag-ampo'* (1 Pedro 4:7)—ihagis ang tanan ninyong kabalaka sa Dios, kay siya nag-amuma kaninyo (1 Pedro 5:7). Kung nagduha-duha ka pa ug dili ka motuo nga nag-atiman Siya kanimo, nga mag-andam Siya alang kanimo, tan-awa ang gagamba ug hunahuna kung unsa ka lahi ang tawo gikan sa gagamba—usa ka gagamba, ingon nako, nga walay mas maluya o mas walay gahum pa kaysa niini. Apan wala kini'y bahandi, wala magbiyahe sa halayo ug daghang dapit, wala magdemanda o maglagot, ug wala'y mga bodega; gigugol niini ang kinabuhi sa hingpit nga pagkamaisog, pagkaputli ug hingpit nga kahilom; wala kini'y interes sa mga kalihokan sa uban, apan nagpadayon sa iyang kaugalingong buluhaton, hilumon ug malinawong nagtagad sa iyang kaugalingong mga butang; pinaagi niini, nga wala mag-istorya, gisultihan niya ang mga mahilig sa katamaran nga ang dili gustong magpaningkamot dili angay mokaon; ug hilumon kaayo siya nga milabaw pa gayud kang Pythagoras mismo, nga giila sa mga Griyego labaw sa tanang pilosopo tungod sa iyang kahanas sa pagpugong sa pagpakigpulong; Si Pythagoras dili mosulti sa tanan, apan usahay makig-istorya siya sa tago sa iyang mga higala; usahay usab siya mosulti sa mga baka ug agila, nga nagasulti og mga pulong nga kataw-anan ug walay pulos; siya hingpit nga naglikay sa bino ug tubig ra ang iyang imnon. Nilabaw pa ang gagamba sa pagpugong sa paglitok ni Pythagoras pinaagi sa hingpit nga kahilom; ug nilabaw pa kini sa iyang paglikay sa bino pinaagi sa paglikay bisan sa pag-inom og tubig. Sa ingon nga hilom nga kahimtang nagpuyo ang maluya ug mapainubuson nga gagamba, nga dili ganahan mogawas sa gawas ug maglibot-libot dinhi ug didto, ni magpadayon sa sobra nga pagpaningkamot ug kakapoy; ug Siya nga nagpuyo sa kahitas-an, nga nagtutok sa mga mapainubuson (ug walay mas mapainubuson pa kaysa usa ka gagamba), nga nagpalapad sa Iyang pag-amuma bisan kaniya, nagpadala kaniya og gamay nga dakop matag-adlaw, duol sa iyang puloy-anan, hinungdan nga madakpan sa iyang sapot ang gagmay nga insekto alang sa iyang ikapanginabuhi.

48. Tingali ang usa ka ulipon sa kasagolon moingon: *'Daghan kaayo kog kan-on, ug tungod kay daghan pud kog gasto, dili nako malikayan nga masangkot sa daghang kabalaka ug pakig-uban sa kalibutan.'* Apan tan-awa usab sa ingon nga tawo ang dagkong balyena nga nagpanginabuhi sa Dagat Atlantiko, ug tan-awa kung unsa sila ka daghan gipakaon sa Dios ug wala gayud sila makasinati og gutom, bisan pa man nga ang matag usa niini nga mga hayop mokaon og mas daghang isda kaysa makonsumo sa labing daghan nga siyudad sa usa ka adlaw. *'Nagpaabot sila tanan kanimo; hatagi sila sa ilang pagkaon sa takdang panahon,'* nag-awit ang Balaang Propeta (Salmo 107:27). Bisin daghan o gamay ang kan-on, ang Dios nag-atiman sa duha. Sa pagkadungog niini, kamo usab, nga adunay dako ug walay kinutuban nga kasingkasing, itugyan ninyo ang inyong tibuok kaugalingon sa Dios ug sa pagtuo, biyaan ang tanang kabalaka sa kalibutan ug ang sobra nga kabalaka sa hunahuna, ug ayaw kamo pagkawalay pagtuo, kondili matinud-anon kamo.

49. Kung tinuod gayud nga gusto nato nga malipay ang Dios ug mahigugma Siya kanato sa labing malipayong paagi, ihalad nato sa Dios ang atong hunahuna nga walay dala, nga walay gidala gikan niining kalibutan uban kanato o sulod kanato—dili kahanas, dili kahibalo, dili usab pilosopikal nga pangatarungan—

bisan pa man nakab-ot nato ang tanang kinaadman sa kalibutan. Kay moliko ang Dios gikan sa mga tawo nga moduol Niya nga adunay hambog nga batasan, nga gipakaon sa kawang ug garbo. Ang ubang komentador husto nga naghulagway sa walay pulos nga pagkahambog ingon nga pagpalugway sa kaugalingon ug pagpanghambog sa kaugalingon.

50. Unsaon nato pagdaog sa sala nga dugay nang nakaugat? Gikinahanglan ang pagpugong sa kaugalingon (o ang pag pugos sa kabubut-on batok sa mga tinguha). Kay giingon: '*Ang tawo nagpaningkamot sa iyang kaugalingong buhat, ug gipalayas*' (pinasikad nga gipalayas) '*ang iyang kaugalingong pagkaguba*' (Prov. 16:26), kanunay nga naningkamot sa pagpadulong sa iyang hunahuna ug kasingkasing ngadto sa pagkabalaan. Dili kini gidili sa balaod nga laglagon ang kapintas pinaagi sa kapintas (i.e. ang kapintas sa sala pinaagi sa kapintas sa maayong tinguha). Sa dihang magpugos kita sa kaugalingon sa pagdisiplina alang sa usa ka maayong paningkamot (i.e. sa dihang pugson nato ang kaugalingon sa paglihok sa usa ka maayong tinguha), nan magpaabot kita sa gahum nga moabot kanato gikan sa kahitas-an, nga nagpuyo sa Jerusalem (Lucas 24:49), nga mao, samtang nagpabilin sa walay hunong nga pag-ampo ug uban pang mga hiyas, hangtod moabot kanato kini nga gamhanang gahum—usa ka gahum nga dili molihok sama sa atong huyang nga paningkamot, kondili usa nga dili mailhan sa pisikal nga mga ngabil, nga gamhanan nga pagdaog ug pagpailalom sa makasasala nga kinaiyahan ug sa dautang buot sa mga demonyo, pagdaog sa hilig sa atong mga kalag padulong sa dautan, ug pagdaog sa tanang dili angay nga mga tinguha sa lawas. '*Aduna,*' ingon niya, '*tingog gikan sa langit, sama sa kusog nga hangin*' (Buhat 3:2), aron mapugos nga mapalayas gikan kanato ang dautan nga kanunay nagadani kanato ngadto sa sayop.

51. '*Ang kaaway nagpanago sa iyang bitag, sama sa usa ka leon sa iyang lungib*' (Salmo 9:30), nagtago kanato sa mga bitag ug lambak sa hugaw ug dautang hunahuna; apan kita usab, kon dili kita matulog, makahimo usab og mas dako ug mas delikadong mga bitag, lambak, ug panag-at kaniya. Kay ang pag-ampo ug mga salmo, pagbantay ug pagpaubos, pag-alagad sa isigkatawo ug kalooy, pagpasalamat ug pagpaminaw sa mga pulong sa Diyos—kini usa ka panagtagò batok sa kaaway; ug usa ka bitag, ug usa ka bangag, ug mga latigo, ug mga pagkabihag, ug usa ka hugot nga pagkupot.

52. Sa pagkabuhi niya hangtod sa tigulang na kaayo, ang balaan nga si David, samtang nagpasalamat sa Dios nga mipili kaniya, miingon sa katapusan sa iyang pag-angkon sa mga panalangin sa Dios: 'Karon, ang imong alagad nakakaplag og kaisog sa pag-ampo kanimo pinaagi niining pag-ampo.' Gisulti kini aron masabtan nato nga gikinahanglan ang dakong paningkamot, ug daghang oras ang angay igahin sa pag-ampo, aron maangkon ang sinugdanan sa malinawong disposisyon sa kasingkasing—kini nga lain, tinuod nga 'langit sa kasingkasing'—diin nagpuyo si Kristo, ingon sa Apostol: '*O wala ba kamo kahibalo nga ang Jesu-Kristo anaa kaninyo?*' (2 Cor. 13:5)?

53. Kung si Kristo '*nahimong kaalam gikan sa Dios alang kanato, ug pagkamatarong, ug pagkabalaan, ug pagbawi*' (1 Cor. 1:30), nan klaro nga Siya usab ang atong kapahulayan. Kay miingon Siya: '*Umari kamo kanako, kamong tanan nga nagapaningkamot ug nabug-atan, ug ako magahatag kaninyo ug kapahulayan*' (Matt. 11:28). Busa angay nga isulti nga Siya nahimong Sabado alang sa katawhan, nga mao ang pahulay. Kay ang katawhan makakaplag lang og pahulay sa Kristo.

54. Sama sa adunay tasa sa pagkatumba ug tasa sa kasuko, aduna usab tasa sa kahuyang, nga ang Ginoo, pagdawat Niya niini gikan kanato, ihatod Niya sa kamot sa atong mga kaaway sa takdang panahon, aron dili kita kondili ang mga demonyo ang mapaluya ug matumba.

55. Sama sa adunay mga manalili sa kuwarta, magwawahi, mananagat og langgam, sundalo ug magtutukod sa gawasnong mga butang, ingon usab sa sulodnong mga butang, anaa sa atong hunahuna ang mga sugalero, managlason, pirata, mananap, mananapaw, mamamatay-tawo ug uban pa; kinahanglan kini ipahawa dayon pinaagi sa matinud-anong pagsukol ug pag-ampo, labi na ang mga salawayon, aron dili nila hugawan ang balaang dapit ug himuon nga makalilisang ang tawo sa Dios.

56. Ang Ginoo nagahatag og kaluwasan dili lamang pinaagi sa mga pulong, sama sa nahitabo sa tulisan nga misinggit kaniya gikan sa krus, kondili usab pinaagi sa mga hunahuna. Busa, ang babaye nga nag-antos sa pagdugo sa dugo nakaila sa iyang kaugalingon (nga mao, naghunahuna siya uban sa pagtuo): '*Kung matandog lang nako ang pambungot sa Iyang bado, maluwas ako*' (Mat. 9:21); ug ang sulugoon ni Abraham '*nagsulti sa Dios sa iyang kasingkasing*' mahitungod kang Rebeka (Gen. 24:15).

57. Ang sala nga nabuhat hapit dayon magduso sa penitente paingon sa Dios, sa diha nga siya makamatngon sa baho, sa karga ug sa kabuang sa sala. Apan kadtong dili gustong maghinulsol dili itulod sa

sala paingon sa Dios; hinungdan, ang sala nagkupert kanila pag-ayo ug nagbugkos kanila sa dili maputol nga mga bugkos, nga nagpalala sa ilang makaguba nga mga tinguha hangtod sa kinatumyan.

58. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa mga anting-anting ni Jezebel (2 Hari 9:22), nga ang labing malupigon mao ang mga hunahuna sa garbo ug walay pulos nga himaya. Mahimo nimong wagtanganon kini pinaagi sa grasya sa Dios, kon imo nga ipakumbaba ug ipahinabo ang imong kalag, ug magpaubos ka sa atubangan sa Ginoo, nga naghangyo Kaniya sa pagtabang kanimo ug nag-angkon nga ang kaluwasan nga imong gipangita usa ka langitnong gasa. Maong giingon: *'Walay makadawat ug bisan unsa gawas kon kini gihatag kaniya gikan sa langit'* (Juan 3:27).

59. Usahay mahitabo nga, samtang ang pagkaiguonan nagtigum, mosulod ang usa ka walay pulos nga hunahuna, nga mopugos kanimo sa pagsulti og dili angay; apan ang mga anghelnong hunahuna magdasig kanimo sa pagpahawa niining mapadayon, dili angay nga hunahuna. – Busa, kung dili nimo kini pahawaon pinaagi sa mahimayaong kahilom, apan tugotan nimo kini nga mogawas, nga napuno sa garbo; unya kinahanglan nimong pag-antos ang dautang sangputanan niini – nga matarong nga ipahamtang kanimo bisan sa mas dako nga sala, o sa pipila ka eksternal nga kalisdanan, o sa grabeng mga kasakit gikan sa mga igsoon, o sa pagsilot sa umaabot nga panahon: kay bisan pa sa walay pulos ug bakak nga pulong, nga gipagawas sa dili natudlong dila, maghatag kita og pasaylo; mao nga kinahanglan nga bantayan nato pag-ayo ang atong mga dila.

60. Kadtong gitintal sa senswal nga kalipay, kasuko, garbo ug uban pang mga pagbati gihulagway nga gisunog sa adlaw sa adlaw ug sa bulan sa gabii (Salmo 120:6). Busa, pag-ampo aron ang langitnong panganod nga nagahatag og hamog magtabon kanimo, aron makalikay ka sa nagasunog nga kainit sa kaaway.

61. Ayaw gayud tugoti nga makaduol kanimo ang mga mahiligon sa kalangayan ug mga ulipon sa magubot nga mga kombite, ni ang mga andam mosulti og walay hiya-hiya nga mga pulong, bisan pa man uban sila sa uban nga buhok, ug bisan pa man dugay na silang nagpuyo sa kinabuhi sa monghe; basig matabonan usab ka sa ilang pagkadautan, ug ikaw ibilang sa mga hugaw ug sa mga dili circunciso sa kasingkasing.

62. Una, gisalig kang Pedro ang mga yawi, ug unya gitugotan siyang mahulog sa pagdumili kang Kristo nga Ginoo, aron pinaagi sa ingon nga pagkahulog mapakumbaba ang iyang garbo. Ingon usab, kon, pagdawat nimo sa yawi sa pagsabot, mahulog ka sa lain-laing mga tukso, ayaw pagkamangha niini; kondili himoa nga himayaon ang usa ka maalamon nga Ginoo, nga, pinaagi sa ingon nga mga pagkahulog, mapugngan ang garbo nga mosunod sa kahibalo sa Dios: kay ang mga tukso usa ka bitga, pinaagi sa pagdumala sa Dios, nga makapugong sa garbo sa tawo.

63. Kung ang Ginoo kanunay nga nagkuha sa atong mga panalangin, sama sa pananglitan sa bahandi ni Job; kay ang Ginoo mao ang nagahatag niini, ug ang Ginoo usab ang nagkuha niini (Job 1:21): nan, sigurado nga ang dautan nga gidala kanato sa Walay Katapusan kuhaon usab gikan sa atong mga kamot; kay, ingon sa maalamon, *'Ang maayo ug ang dautan gikan sa Ginoo'* (Sirak 11:14). Ug Siya nga nagdala og dautan kanato mao usab Siya nga nagahatag kanato og walay katapusang kalipay uban sa walay katapusang himaya. 'Sama sa akong pagbantay kaninyo,' ingon sa Ginoo, 'aron laglagon kamo ug dalhan og dautan, ingon usab pagtukod pag-usab kaninyo ug dili na paglaglag kaninyo; itanom ko kamo ug dili na pag-ukab kaninyo.' Patahaa ang iladong panultihon nga nagaingon: 'Kung masayop na ang dagan sa mga butang, dili na kini husto pa gayud.' Kay Siya nga nagpahimong dautan sa among kahimtang, makahimo usab gayud, sa usa ka higayon pag-usab, nga kalit nga ibalhin kini ngadto sa labing hayag nga kahimtang.

64. Ang usa ka tawo nga mosukol sa mga demonyo uban sa mas dako nga kusog ug mas dako nga tinguha sa kadaugan—bisan pa man pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, o pag-ampo, o ubang birtud—mao gihapon siya ang makadawat sa pinakalalom nga mga samad gikan kanila, hangtod nga mahulog pa gani siya sa kawad-on sa paglaum, nga nagduha-duha kon ang silot sa espirituhanong kamatayon nagbarug ba sa iyang kalag, ug mapugos nga mosinggit: *'Kinsa may makaluwas kanako gikan niining lawas sa kamatayon?'* (Roma 8:24); kay pugson ko sa kaaway, supak sa akong kabubut-on, nga mosunod sa iyang mga balaod.

65. Dili lang kini gisulat, sama sa giingon sa uban sa usag usa: *'Tindog, adto kita sa katawhan nga nagpuyo sa paglaum ug nagpuyo sa kalinaw'* (Mga Hukom 18:9–10); ug usab: *'Abi, mosaka kita sa Juda, ug pagkahuman nato makigsulti kanila'* sa malimbongong mga pulong, *'atong paliklon sila gikan sa'* kamatuoran (Isaias 7:5–6). Busa, ang dautang mga demonyo kasagaran ipahasa ang mga espada sa tukso batok sa mga nagpili sa kinabuhi sa kahilom, ug atakehon ang mga mas deboto ug mahadlok sa Dios uban sa mas dako nga kasuko, ginadani sila sa sala pinaagi mismo sa mga buhat sa pagkamatinud-anon, uban sa dili masukod

nga panamastamas; aron, bisan pa sa ingon niini nga paagi, sila maliso gikan sa pagtuo kang Kristo, gikan sa pag-ampo ug espirituhanong kahupayan, ug busa mapildi. Apan kami, O Ginoo, nga nagsulti uban ni David (Salmo 79:19), dili kami molayo kanimo hangtod ipakita nimo kanamo ang imong kaluoy, ug molayas kanamo ang mga nagakaon kanamo; dili kami molayo kanimo hangtod sugoon nimo ang mga nagatintal kanamo nga molayas kanamo, ug mabuhi kami pag-usab pinaagi sa paglahutay ug matinindogong pagkawalay-pagpihig. Kay ang tukso mao gayud ang hinabing bahin sa kinabuhi sa tawo, ug kanunay, sa takdang panahon, ang Siya gayud nga nagpahimutang kanato sa atong dalan nagtugot kanato nga mahulog sa tiilan sa mga estranghero; apan kinaiya sa usa ka dakung ug maisugong kalag nga dili mawagtang ang paglaum sa atubangan sa masubo nga mga kapakyasan.

66. Kung ang yawa gamhanan kaayo nga bisan pa sa dili pagbuot sa tawo, mapailalom niya kini sa iyang kabubut-on ug madani paingon sa iyang kiliran, tungod sa pagbiya sa tawo sa iyang tinuod ug natural nga kahimtang; unsa pa kaha ka gamhanan ang Anghel nga sa takdang panahon, human makadawat og sugo gikan sa Dios, makausab sa tibuok kinaiya sa tawo alang sa ikamaayo? Ug kon ang katugnaw sa amihanan ingon ka gamhanan nga mausab ang labing malumo nga kinaiya sa tubig ngadto sa kalig-on sa bato, unsa kaha ang dili makab-ot sa kainit sa habagatan? Kon ang hangin, sa diha nga grabe ka tugnaw, gipailalom ang tanan sa iyang kaugalingon ug pun-on ang tanang butang sa iyang katugnaw—kay *'kinsa may makasukol sa atubangan sa katugnaw?'* (Salmo 147:6)—Unsaon man, busa, nga mapakyas ang kainit sa pagbag-o sa tanang butang sumala sa kaugalingon niini nga kinaiya? Kay kinsa bay makatindog sa atubangan sa kainit? Busa, motuo kita nga ang bugnaw ug itom nga uling sa atong hunahuna, sa dili madugay, mahimong init ug masidlak pinaagi sa paghikap sa balaan nga kalayo.

67. Bisan pa sa karon nga kapanahonan, uban sa tinuod nga pagpamatuod ug mga timaan nga nagpakita sa atong sulodnong Jose, adunay usa ka kahimtang sa kawalay-pagbati diin ang atong hunahuna, nga migawas gikan sa Ehipto, gipagawas gikan sa mga madasigon nga tinguha ug gikan sa natago, labing kaulaw-ulaw nga pagkaulipon, ug makadungog og usa ka pinulongan nga wala kini masayri, dili ang pinulongan sa mga demonyo, nga hugaw ug nagaguba sa matarong nga panghuna-huna, kondili ang balaan nga pinulongan sa mga Anghel, nga nagausb sa hunahuna gikan sa lawasnon paingon sa dili-lawasnon – usa ka pinulongan nga nagahatag kahayag sa kalag nga modawat niini.

68. Nakadungog ko sa pipila ka mga igsoon nga grabe kaayo ang pag-antos sa ilang lawas ug dili makapanunod sa pag-ayuno, nga nangutana kanako: unsaon namo, nga walay pag-ayuno, pagwagtang sa atong kaugalingon gikan sa yawa ug sa mga pagka-pasyon? Alang sa ingon niini, ang tubag mao nga dili lamang pinaagi sa paglikay sa pagkaon, kondili usab pinaagi sa pagtuaw ngadto sa Dios gikan sa kasingkasing aron mapahawa nimo ug mapalayas ang dautang mga hilig ug kadtong nagpukaw niini. Kay nasulat: *'Nituaw sila sa Ginoo sa ilang kasakit, ug Giluwas sila Niya gikan sa ilang mga kalisdanan'* (Salmo 106:6); ug nasulat usab: *'Gikan sa kalawmon sa impyerno misinggit ako, ug nadungog nimo ang akong tingog: "Pasaka ang akong kinabuhi gikan sa lubnganan"'* (Jonah 2:3, 7). Kay *'hangtud'*, ingon niya, *'ang pagkadautan—mao ang karga sa sala—mawala, musinggit ako sa Dios sa kahitas-an'* (Salmo 56:23), aron, sa paghatag kanako sa labing dako nga panalangin, Iya nga laglagon ang gamot mismo sa sala pinaagi sa Iyang gahum, ug pahimungtan ang mga dios-diosan sa madasigon nga hunahuna, ug ipadayag sa mga walay idolatriya ang atong mga kahuyang, nga puno sa mga dios-diosan. Busa, kon wala pa nimo madawat ang gasa sa pagpugong sa kaugalingon, hibaloa nga ang Ginoo, alang sa imong pag-ampo ug paglaum, gusto nga maminaw kanimo sa dihang ikaw motawag kaniya. Karon nga nahibal-an na nimo ang paghukom sa Ginoo mahitungod kanimo, ayaw kasubo tungod sa imong kakulang sa pagbuhat sa dakong buhat sa pagpuasa, kondili paningkamoti nga wagtangon ang kaaway pinaagi sa pag-ampo ug mahigalaong pagkamapailubon. Kung ang mga hunahuna sa kahuyang ug kasakit magpahawa kanimo gikan sa siyudad sa pagpuasa, lumayas ngadto sa lain (Mat. 10:23), mao ang siyudad sa pag-ampo ug pagpasalamat.

69. Si Paraon miingon sa pag-ampo: *'Kuhaa sa Dios kini nga kamatayon gikan kanako'* – ug nadungog siya; ingon usab, ang mga demonyo nga nangayo sa Ginoo nga dili sila sugoan sa pagsulod sa kalawoman nakadawat sa ilang gipangayo. Dili kaha mas madungog pa ang usa ka Kristohanon nga nag-ampo alang sa kaluwasan gikan sa espirituhanong kamatayon?

70. Aduna'y panahon nga ang usa ka tawo mapailaw ug makapahupayon sa grasya sa Diyos; apan sa dihang kini nga grasya mohina, mahulog siya sa kaguliyang sa hunahuna ug dili angay nga mga tinguha, ug magreklamo bahin niini, o mosurender sa walay pulos nga pagkawalay paglaum, imbis nga makigbisog nga maisugon pinaagi sa pag-ampo aron ibalik sa iyang kaugalingon kana nga makaluwas nga kahimtang sa

hunahuna; sama sa usa ka pobre nga tawo nga nakadawat og limos gikan sa palasyo sa Hari, apan nasuko nga wala siya gidapit sa sulod aron makapungko sa lamisa sa Hari.

71. *"Bulahan ang mga wala makakita apan mituo"* (Juan 20:29), ingon man gipanalanginan usab ang mga tawo nga, pinaagi sa mapahiubos nga buhat sa grasya, wala makakaplag og kahupayan sa ilang kaugalingon apan, sa sukwahi, nag-atubang sa sunod-sunod nga kasubo ug lawom nga kangitngit, wala mahulog sa pagkawalay paglaum, kondili, gipalig-on sa pagtuo, nagpabilin nga matinud-anon sa paglaum, sa kasiguruhan nga ilang makita ang dili makita.

72. Ang pagpaubos, nga gihatag sa grasya sa Dios sa takdang panahon, human sa daghang pakigbisog, gubat, ug luha, nga gihatag gikan sa kahitas-an sa mga nangita niini, labaw pa gayud nga lig-on ug halangdon kaysa pagpaubos nga makita sa mga nangawala sa pagkamatinud-anon. Ang mga giisip nga takus niini tinuod nga hingpit nga mga tawo.

73. Sa dihang mibiya ang yawa sa Ginoo, *'miabot ang mga anghel ug nag-alagad kaniya'* (Mat. 4:11). Ug sama sa wala gisulat nga anaa ang mga anghel sa panahon sa pagtuptop sa Ginoo, ingon usab, kon kita matuptop bisan kanus-a, ang mga anghel dili molayo; unya, sa diha nga mibulag na ang mga mananukso, moanha sila kanato ug moserbisyo kanato, nagahatag ug banal nga mga hunahuna, kusog, kahayag, paghinulsol, kahupayan, pagkamapailubon, kalipay, ug tanan nga makaluwas, makapalig-on, ug makapahiuli sa kalag nga naningkamot sa pakigbisog. Gisulti kang Natanael: *'Sugod karon, makakita ka og mga anghel nga mosaka ug moubos sa Anak sa Tawo'* (Juan 1:51), nga nagpasabot nga sugod karon, ang pag-alagad ug tabang sa mga anghel pagahuhon nga daghan kaayo sa katawhan.

74. Hinumdumi ang Punong Pari, kinsa sa tuo niyang kamot nagtindog ang yawa aron supakon siya (Zacarias 3:1)—mao kana, ang matag matarong nga hunahuna, pulong ug buhat—aron dili ka mahibulong kon mahitabo ang susama.

75. Ang usa ka monghe angay makahibalo unsa ang kahuyang, sama sa giingon: *'Kaloy-i ako, Ginoo, kay huyang ako'* (Salmo 6:3), ug unsa ang pagtalikod gikan sa Dios – kini mao ang pag-antos nga gihatod sa yawa ug sa iyang mga anghel.

76. Sama sa puthaw nga gihimo nga dili masudlan sa kalayo, ingon usab ang kanunay nga pag-ampo naghimo sa hunahuna nga labing gamhanan sa pakig-away batok sa kaaway; mao nga ang mga demonyo naningkamot sa ilang tanang kusog aron pahuyangon kita pinaagi sa katamaran sa atong mapailubon nga paglahutay sa pag-ampo, kay nahibalo sila nga kini supak kanila ug usa ka armas sa hunahuna sa pakig-away.

77. Gidayeg ni David ang kaisog sa mga tawo nga misugod uban kaniya gikan sa Ziklag batok sa mga langyaw, bisan pa man gikapoy na sila ug nagpabilin sa daplin sa sapa sa Bosor.⁷⁹ Busa, sa pagbalik nila nga mananaog gikan sa pakig-away batok sa mga barbaro, ug sa pagdungog niya nga ang pipila miingon nga dili angay hatagan og bahin sa mga gipanguha ang mga nagpabilin sa sapa tungod sa kakapoy – ug sa pagtan-aw niya nga sila napahiya, kay wala silay masulti – gipanalipdan sila sa labing maloloy-on nga si David, nga miingon: Gipahimutang sila sa kilid sa mga butang aron bantayan kini, ug gihatagan niya sila og bahin nga katumbas sa gihatag niya sa mga mandirigma nga nakig-away nga maisugon ug malipayon (1 Sam. 30:21). Hunahuna-a kini karon: kon, sa bisan kinsang igsoon nga sa sinugdan nagpakita og mainitong kadasig [sa mga buhat sa pagpuasa, pagbantay ug uban pa] ug unya nahimong medyo maluya niini, atong gihunahuna nga ang iyang sulod nga mga hiyas (ang iyang maayong mga kinaiya) – pagtuo, paghinulsol, pagpaubos, paghilak, paglahutay, paglaum, pagkahatag ug uban pa; unya kining tawoha, nga nagpabilin kanila ug mapailubon nga nagpuyo kanila samtang nagpaabot kang Kristo Hesus nga Ginoo, bisan pa man huyang sa gawasnong mga buhat, makadawat, ingon nga angay, og usa ka piho nga walay katapusang gasa.

78. Kadtong tibuok kasingkasing nga naghalad sa ilang kaugalingon sa Dios, sa buhat ug sa pagpamalandong, gitawag nga mga Levita ug mga pari; samtang ang *'baka Levitico'* (Bilbil, kapitulo 3) mao kadtong mga tawo nga, bisan pa man nga walay kusog sa paglakaw nga matinud-anon sa dalan sa pagkamaayo, malipay gihapon sa pagkamaayo, kanunay kini nga gitinguha ug naningkamot alang niini kutob sa ilang makaya, bisan pa man nga dili sila kanunay magmalampuson niini, tungod sa dautan nga nagkuha sa ilang kusog. Apan sa takdang panahon, sila usab—hinungdan nga paglaum—makadawat sa gasa sa kawalay-pagbati, pinaagi lamang sa gugma sa Dios alang sa katawhan. Kay giingon: *'Imong nadungog ang tinguha sa kabos, Ginoo'* (Salmo 9:38).

⁷⁹ Ang tibuok pangkat nga mibyahe gikan sa Sekelag adunay 600 ka lalaki. 200 kanila, pag-abot sa sapa sa Vadorova, wala na'y kusog nga mopadayon pa. Gibyaan sila ni David didto aron bantayan ang mga suplay ug mipadayon siya uban sa 400. – Ang ilang kadasig, siyempre, makita sa paagi sa ilang pagbiyahe.

79. Kanunay natong mabantayan ug makita ang mga hampak nga gihatag kanato sa kaaway, sa hayag ug sa tago; apan ang mga pag-antos ug kasamok nga iyang ginasagubang sa atong mga kamot—bisan pa man molabaw kita sa pagkamaayo, o maghinulsol sa atong mga sala, o mag-antos sa mga insulto, o magdala sa mga kapintasan nga walay pagreklamo, o magpadayon sa pag-ampo, o magbuhat og ubang mga buhat sa pagkamatinud-anon—nga nagbuwag kaniya, nagpahirap kaniya, nagahilak ug nabungkag ang kasingkasing—kini tanan, pinaagi sa probidensya sa Dios, dili nato makita, aron dili kita magpasigarbo. *'Kay matarong sa atubangan sa Dios,'* ingon sa Apostol, *'ang pagbalos sa kasakit sa mga nagapasakit kaninyo'* (1 Tes. 1:6).

80. Kung ang usa ka punoan nga dugay nang nabulok sa yuta o sa bato moturok og mga sanga tungod sa kabasa sa tubig, sama sa bag-ong tanom, posible usab para kanato, sa diha nga mabanhaw kita sa gahum sa Espiritu Santo, nga ipadayag ang pagkawalay-kadaut nga atong nadawat sumala sa kinaiyahan, ug mamunga, sama sa usa ka bag-ong tanom nga kahoy, bisan pa nga nahulog kita sa daang tawo.

81. Alang sa kalag nga nawad-an og paglaum tungod sa kadaghan sa mga tukso ug sa kadaghan sa mga sala, ug moingon, *'Nawala na ang paglaum; kita gipahukman na'*, unsa may giingon sa Dios, nga wala magdumili sa atong kaluwasan? *'Mabuhi ka, ug makita nimo nga ako ang Ginoo'* (Ezek. 37:6). Sa kalag, bisan pa, nga naghunahuna kung pinaagi sa unsang gahum ug pinaagi sa unsang mga birtud kini matawo pag-usab kang Kristo, gisulti: *'Ang Espiritu Santo moanha kanimo'* (Lucas 1:35). Kung asa anaa ang Espiritu Santo, ayaw pagpangita sa mga balaod sa kinaiyahan o sa kasagarang han-ay sa hinungdan ug epekto. Kay ang Espiritu Santo nga makagahum sa tanan ug gisimba, pinaagi sa Iyang gahum, buhaton Niya sa inyong sulod ang dili mahimo sumala sa kinaiyahan, aron kamo katingalahan. Labaw pa, Iyang ipadayag karon ang imong hunahuna—nga kaniadto napildi—ingon usa ka mananaog. Kay ang Mapanalipod, nga mouna sa atong ibabaw gikan sa kahitas-an, labaw sa tanang butang; ug Iyang itas ka labaw sa tanang natural nga pagdani ug demonyong mga pagbati.

82. Paningkamoti nga mapreserbar nga walay kadaut ang kahayag sa imong mahimayaong hunahuna. Kung magsugod ka og tan-aw sa tanang butang uban sa pagbati, nagpasabot kini nga gipangitngit ka sa Ginoo, nagtabon Siya og belo sa imong nawong – ug *'ang kahayag sa imong mga mata wala uban kanimo'* (Salmo 37:11). Bisan pa, bisan pa kon naa na kini kanimo, ayaw pagkapoy o pagkawala og kadasig, kondili mag-ampo uban kang Santo David: *'Padal-a ang Imong kahayag ug ang Imong kamatuoran kanako nga nangitngit tungod sa kawad-on sa paglaum, ang kaluwasan sa akong nawong ug ang akong Dios'* (Salmo 42:3, 5); *'Padal-a ang Imong Espiritu, ug sila pagahimoon, ug imo nga bag-ohon ang nawong sa yuta'* (Sal. 103:30).

83. Bulahan siya nga walay puas nga nagapanihapon sa mga pag-ampo ug salmo dinhi, adlaw ug gabii, ug nagapabakod sa iyang kaugalingon pinaagi sa himayaong pagbasa sa Kasulatan; kay ang ingon nga pakig-uban magahatag sa kalag og dili mahurot nga kalipay sa umaabot nga kapanahonan.

84. Paningkamoti sa tibuok nimong kusog nga dili mahulog; kay dili angay nga mahulog ang usa ka gamhanang mandirigma; apan kon mahitabo nga mahulog ka, bangon dayon, ug baroga pag-usab nga lig-on sa maayong pakigbisog. Bisan pa kon mahitabo kanimo ang una nga napulo ka beses, tungod sa pag-atras sa grasya, pasagdi nga mahitabo kanimo ang ikaduha—mao ang imong pagbangon—nga napulo ka beses usab. Ug mao kini hangtod sa katapusan sa imong kinabuhi. Kay nasulat: *'Kung ang matarong matumba sa pito ka beses, siya mobangon sa pito ka beses'* (Prov. 24:16). Basta nagpabilin kang hugot sa armas sa balaan nga eskema (mao ang determinasyon sa pag-alagad sa Dios), uban sa mga luha ug pagpakakusog sa pag-ampo ngadto sa Dios, hangtud kanang panahona gibilang ka sa mga nagbarug nga lig-on, bisan pa ug kanunay kang mahulog. Basta magpabilin ka uban sa mga monghe, sama sa usa ka maisugong mandirigma, makadawat ka og samad gikan sa atubangan – nga tungod niini pagadayegon ka, kay bisan pa sa imong pagkasamad wala ka mosurender, wala ka mitugot, ug wala ka mitikyas. Apan kon molingi ka batok sa mga monghe, makadawat ka og samad gikan sa likod, sama sa usa ka deserter ug duwag nga nawala ang direksyon ug mibulag sa han-ay.

85. Mas dautan ang kawad-on sa paglaum kaysa sa sala. Si Hudas nga traidor mahuyang ang kasingkasing ug dili maalam sa pakig-away; maong nahulog siya sa kawad-on sa paglaum; ug ang kaaway, nga misulong kaniya, naglabay og bitag sa iyang liog. Si Pedro, bisan pa—kadtong bato sa pagkamalig-on—human masinati ang usa ka makalilisang nga pagkahulog, sama sa usa ka batid sa pakig-away, wala mawad-an og kaisog ni magdispair sa tunga-tunga sa iyang labing dakong kasubo, kondili mibangon dayon sa iyang mga tiil, ug nagpaluha sa labing pait nga luha gikan sa usa ka nabungkag ug mapainubuson nga kasingkasing; ug si , atong kaatbang, pagkakita niini, daw nabunggo sa nawong sa pinakagrabe nga kalayo, dali dayon siyang nibulag ug nilayas sa layo, samtang nagpagawas og kusog nga mga pagsinggit.

86. Batok sa mosunod nga tulo ka pagkahilig, ang usa ka monghe kinahanglan magpakig-away nga walay hunong hangtod sa katapusan: batok sa pagka-gluton, batok sa pagka-mapahitas-on, ug batok sa gugma sa kuwarta, nga mao ang pagsimba sa diyos-diyosan.

87. Usa ka hari sa Israel nakadaog sa katawhan sa mga troglodyta ug sa ubang mga barbaro nga kaalyado kanila pinaagi sa mga salmo, himno, ug espirituhanong mga kanta, nga gikanta uban sa mga arpa ni David ug sa iyang kaugalingong mga pulong (2 Cronica 12:3; 20:22). Ikaw usab adunay niining mga barbarong troglodyta, kining mga demonyo, nga nagpahimulos sa imong mga pagbati ug mga bukton, nagpahirap sa imong unod sa kahakog, ug nag-awhag kanimo sa pagtan-aw, pagpaminaw, ug pag-amoy uban sa kadasig, sa pagsulti og mga dautang pulong, sa pagbaton og mga mata nga puno sa pakighilawas, ug sa pagkalibog sulod ug gawas, sama sa Babilonia. Busa, pag-amping nga hingpit nga laglagon kining mga troglodyta nga nagabuhat ug dautan sa sulod nimo, pinaagi sa dakong pagtuo, ug pinaagi sa mga salmo, himno, ug espirituhanong mga kanta.

88. Sama sa pagbuot sa Ginoo nga maluwas ang tawo pinaagi sa tawo, naningkamot usab ang yawa nga masirad-an ang tawo pinaagi sa tawo. Busa dili angay makig-uban sa usa ka mapangdaot, malisyoso, o hilig mag-istorya nga tawo, aron dili ka madala uban kaniya sa impierno. Kay bisan pa ang mga nagduol sa mga matarong, hapit ra gayud sila makab-ot sa kaluwasan. Apan kon kinsa ang makig-uban sa usa ka limbong nga tawo nga walay kahadlok, masinati niya ang pagkalunod sa barko, sama sa usa ka salot o ketus. Ug kinsa bay maluoy sa usa ka tawo nga, uban sa malipayong nawong, moduol sa usa ka dragon? Busa, palagyo kamo sa mga wala makahibalo sa pagdumala sa ilang dila, sa mga magtugot sa panagbangi, ug sa mga walay kalinaw sulod ug gawas.

89. Kinsa man ang gustong tawgon nga maalamon ug matin-aw, ug usa ka higala sa Dios, paningkamoti pag-ayo nga ihatag ang iyang kalag sa Ginoo sama sa pagdawat niya niini gikan Kaniya: putli, walay mantsa, ug hingpit nga walay sala. Tungod niini siya pagakoronahan sa langit ug pagapanalanginan sa mga Anghel.

90. Usa ka buotan nga pulong kaniadto nakapahimo sa daang salawayon nga kawatan nga mahimong putli ug balaan ug gidala siya sa paraiso. Ug usa ka dautang pulong ang nakapugong kang Moises sa pagsulod sa Yutang Saad. Busa, ayaw nato tan-awa ang walay pag-amping sa dila ingon usa ka gamay nga kasakit; kay ang mga maninirang-puri ug ang mga walay pulos sa dila nagpugong sa Ginghamian sa Langit batok sa ilang kaugalingon. – Bisan pa ang usa ka tawo sa kalibutan makab-ot pa og pipila ka kalampusan dinhi, didto wala siyay bisan usa, *'apan ang dautan masangko sa ilang kaugalingong pagkaguba'* (Salmo 139:12). Tinood nga giingon sa usa ka maalamon nga tawo nga mas maayo pa ang mahulog gikan sa kahitas-an ngadto sa yuta kaysa mahulog tungod sa imong dila. Busa, angay nato nga tagdon si San Santiago, nga nagsulat: *'Ang matag-usa tawo paspas sa pagpaminaw ug hinay sa pagsulti'* (Santiago 1:19).

91. Aron dili kita malipat ug mawala ang atong pokus, malimbong sa kahaw-ang, maayo nga pamatian nato ang Propeta, nga nagaingon: *'Umari, katawhan ko, mosulod kamo sa inyong santuwaryo'* – sa santuwaryo sa inyong kasingkasing, natago gikan sa matag sensoryong impresyon, ngadto sa puy-anan nga walay porma, gipahayag sa kawalay-pagkamahilig ug sa landong sa balaan nga grasya – *'siradi ang inyong mga pultahan'* batok sa tanan nga makita, *'magpanalangin, bisan pa gamay kini'* – kay gamay ra man ang tanang kinabuhi sa tawo – ug pagkahuman niini iyang gidugang: *'hangtud nga molabay ang kasuko sa Ginoo'* (Isa. 26:20), ingon sa giingon sa lain: *'hangtud nga molabay ang kawalay-balaod'* (Salmo 56:2). Kay ang kawalay-balaod, ug busa ang mga demonyo, mga pagbati ug mga sala, mao ang kalagot sa Dios, ingon sa giingon ni Isaias sa Dios: *'Tan-awa, ikaw nasuko, ug kami nakasala'* (64:5). Ang usa ka tawo makalikay niining kasuko pinaagi sa kanunay nga pagpaminaw sa iyang kasingkasing sa pag-ampo ug sa mapisan nga paningkamot nga magpabilin sa sulod, sa iyang sulodnong, dili masakop nga santuwaryo. Kay, ingon sa usa ka tawo, *'Ipahiluna ang kinaadman sa kinahiladman sa imong pagkatawo'* (tan-awa Prov. 8:12; Sirach 45:31; 51:18); kay *'ang tibuok himaya sa anak nga babaye sa hari anaa sa sulod'* (Salmo 44:14), ingon sa lain, nga nagdugang: *'mao kini ang buluhaton nga giatubang kanako, hangtod mosulod ako sa santuwaryo sa Dios'* (Salmo 72:17), *'ug ang bukid sa akong panulondon'* (Sal. 67:17), *'sa puloy-anan nga gipreparar'* (Sal. 32:14), nga Ikaw, O Ginoo, naghimo *'sa santuwaryo nga ang Imong mga kamot nag-andam'* (Sal. 77:54).

92. Kadtung tinuod nga gustong mosalikway sa kalibutan, sundi ang ehemplo sa bulahan nga Propeta Elisha, nga wala magdala bisan unsa sa iyang mga kabtangan uban kaniya, gipalihok sa iyang dakong gugma alang sa Dios, nga misiga sulod kaniya sama sa kalayo. Ipangbahin niya ang tanan niyang gipanag-iya sa mga

kabos, ug sa ingon nga gidala na niya ang Krus sa Ginoo, mopadayon siya nga malipayon paingon sa boluntaryong kamatayon – ang ganghaan padulong sa walay katapusang gingharian.

93. Sa diha nga imong mabati nga ang Amorita nagkakusog sulod kanimo, sama sa usa ka kahoy nga oak, pag-ampo nga matinud-anon sa Ginoo aron Iya kining patuy-on ang bunga gikan sa ibabaw—mao ang sala nga nabuhat—ug ang gamot gikan sa ilawom—mao ang hugaw nga mga hunahuna. Ug pasagdi nga ang Ginoo palagson ang Amorita gikan sa imong atubangan!

94. Ayaw katingala kon makita nimo ang mga nagbinuang sa atong kabilom, kay sila mismo dili makahilom; mas maayo nga pugngan ang ilang dautang impluwensya pinaagi sa pagkanta, apan walay dautang tuyo, nga nagpalig-on sa inyong mas dako nga pagsunod sa Dios, ug nagasinggit sa kanta: *'Apan ang akong kalag, sumunod sa Dios'* (Salmo 61:6); *'Kay imbis nga higugmaon ko, gisilotan ko nila, apan nag-ampo ako'* (Salmo 108:4), alang sa pag-ayo sa ako ug kanila.

95. Kung walay kusog nga hangin nga mohuyop sa dagat, dili mosaka ang balod; ug kung walay demonyo nga mosulong kanato, dili malihok ang kalag ug lawas sa mga pagbati.

96. Kung kanunay kang ginapainit sa pag-ampo ug sa grasya sa Diyos, nan, sumala sa Masanto nga Kasulatan, nagsul-ob ka sa armadura sa kahayag. Ang imong bisti init, samtang ang imong mga kaaway nagsul-ob, ingon pa gani, og doble nga bisti—sa kaulaw ug sa pag-uyog tungod sa katugnaw.

97. Sa paghinumdom sa imong mga sala, ayaw pagluya sa paghampak sa imong dughan, aron pinaagi sa ingon nga mga hampak mabungkag ug malumo ang imong natig-a nga kasingkasing, sama sa pagbungkag sa mga magmamason sa bato sa yuta nga daghan og metal; ug makakaplag ka og ugat sa bulawan sa sulod niini, ug malipay ka sa natago nga bahandi.

98. **Naga-ampo** nga ang kalayo sa tinguha alang sa labing hataas nga mga panalangin ug sa balaan nga pagpamalandong sa mga pulong sa Espiritu magdilaab nga walay hunong sa halaran sa imong kalag.

99. Kung kanunay ka maningkamot nga *'isul-ob ang pagka-andam sa pagpangwali sa ebanghelyo sa kalinaw'* (Efe. 6:15), nan sigurado nga imong ayuhon ang imong kaugalingong panimalay ug ang panimalay sa imong silingan. Apan kon mawad-an ka og kaisog (sa pag-atubang sa kalisdanan), ikaw pagatamakan nga dili makita, ug sumala sa balaod, *ikaw 'manawar sa ngalan sa usa nga gikuhaan og sapatos'* (Deut. 25:9–10).

100. Kung, sumala kang Juan, ang Dios mao ang gugma, nan ang bisan kinsa nga nagahigugma nagpuyo sa Dios ug ang Dios nagpuyo kaniya. Busa, ang bisan kinsa nga nagdumot sa iyang isigkatawo, nga naglapas sa panalipod sa gugma, klaro nga nakadawat og pagdumot imbis sa gugma. Kay ang nagdumot sa iyang isigkatawo, nga pareho ra kaniya sa kinaiyahan, layo kaayo siya sa Dios, *'kay ang Dios mao ang gugma, ug ang nagpuyo sa gugma nagpuyo sa Dios, ug ang Dios nagpuyo kaniya'* (1 Juan 4:16). Kaniya ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan. Amen.

Bendito Abba Zosima (Palestinian)

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Usa ka karaang Latin nga maghubad sa mga pakighinabi ni Venerable Zosima ang nagsugod niini sa mosunod: 'Gipasidunggan ko kaayo kining mga pakighinabi ug gihatagan ko kini og dakong bili, tungod sa tinuod nga kinaiya sa mga paningkamot sa pag-ascetismo nga klaro kaayo nga gipakita niini, tungod sa daghang espirituhanong pahid nga gisul-ob niini, ug tungod sa pinakamatam-is nga humot sa pagkabalaan nga gipagawas niini. Wala pa gyud ko makatranscribe og bisan unsa nga ingon ani ka-andam, ni makasalin og bisan unsa nga ingon ani ka-kalipay sa akong kasingkasing. Tungod niini, gisusi nako kinsa ang ilang awtor ug sa unsang kapanahonan siya namulak, kay wala man kini masayri sa hingpit. "Dili kaayo daghan sa mga 'Panaghigot' ang nakaluwas. Sila, daw, narekord sa usa ka debotong tigpaminaw samtang gidawat niya kini gikan sa baba sa usa ka tigulang monghe, nga sa iyang daghang katuigan sa kinabuhi sa monghe, nakatabok sa tanang hugna sa Kristohanong pagkahingpit ug, pinaagi sa grasya sa Dios, misaka sa kinatas-ang tumoy sa pagkabalaan nga maabot sa mortal nga katawhan. Ang awtor sa mga pakighinabi gitawag nga ang bulahan nga Abba Zosima. Mahitungod sa tigrekord, giingon lang nga siya usa sa kanunay niyang mga tigpaminaw, ug lagmit usa ka igsoon sa monasteryo diin nagpuyo si Abba Zosima, sa daplin sa Jordan. 'Apan kinsa kaha kini nga bulahan nga Abba Zosima? Human sa taas ug maampingong pagsusi niining maong butanga, mao kini ang akong katapusang pagtuo: nga ang awtor sa atong mga pakighinabi mao gayud kana nga bantugang

Zosima, nga gipili gikan sa kahitas-an aron madungog ang kinabuhi ni Santa Maria sa Ehipto, ang penitente, gikan sa iyang kaugalingong mga ngabil, ug aron maghatag og giya ug maglubong niining kagalang-galang nga inahan." Gisupportahan niya kini nga panan-aw pinaagi sa pag-ingon nga ang pipila ka mga kahimtang sa kinabuhi ni Abba Zosima, nga mao ang nagpahayag niining mga pagtulon-an, susama sa mga kahimtang sa kinabuhi ni Abba Zosima nga nakakita kang Santa Maria sa Ehipto ug nagasaysay sa iyang sugilanon.

Ang salaysay sa kinabuhi ni Santa Maria sa Ehipto nag-ingon nga si Abba Zosima, pagkasulod pa lang niya sa usa ka monasteryo sa sayo pa niyang edad, nagpuyo didto sulod sa 53 ka tuig; unya, sumala sa usa ka espesyal nga inspirasyon gikan sa taas, mibalhin siya sa usa sa mga monasteryo sa baybayon sa Jordan; ug samtang mobiya na siya sa maong monasteryo, didto niya nakita si Santa Maria. Ug sa niining maong mga pakighinabi, nahisgutan nga si Abba Zosima, nga mao ang misulti niini, kaniadto nagpuyo sa usa ka monasteryo sa Tiro (kabanata 24); pagkahuman, gipakita sa mga pakighinabi nga siya mipasar sa Naples (sa Samaria, kabanata 14); ug sa katapusan sa monasteryo ni San Gerasimus (kabanata 2). Ang ulahing mga reperensya klaro nga nagpatin-aw sa una.

2. Sa salaysay ni Santa Maria, giingon nga si Abba Zosima dato sa espirituhanong kasinatian ug tungod niini, daghan ang nangayo sa iyang tambag—dili lang gikan sa iyang kaugalingong monasteryo, apan usab gikan sa uban nga duol ug layo (par. 2 – sa Griyego). Klaro nga dili siya ganahan mosulat, apan mosulti ra. Wala usab niya gisulat ang salaysay ni Santa Maria, kondili gipasa kini pinaagi sa pulong, sama sa pagpreserba niini sa taliwala sa mga igsoon hangtod kini gisulat ni San Sophronius. Nga ang awtor niining mga instruksyon mismo adunay susamang disposisyon gipakita sa paagi sa ilang pagpresentar: siya gipangutana, ug siya misulti. Ang iyang ika-29 nga pakighinabi nahitabo sa monasteryo ni San Gerasimus. Makatarunganon nga hunahunaon nga ang tanan nga uban nadungog usab didto ug narekord sa usa sa iyang labing suod nga mga tinun-an.

3. Si Abba Zosima, ang awtor niining mga pagtulon-an, nga hilig sa pagpanulti sa mga pulong sa mga Amahan, naghisgot sa tanang pinakaunang mga tigulang, ug gibuhat kini sa paagi nga presko pa ang ilang handumanan niadtong panahona. Nagpaila kini sa katapusan sa ika-upat ug sa pagsugod sa ikalima nga siglo. Gituohan nga si Maria sa Ehipto namatay sa palibot sa tuig 430. Mibalhin si Abba Zosima sa usa ka monasteryo sa baybayon sa Jordan, tingali sa edad nga kap-atan. Nagpuyo siya sa maong monasteryo sulod sa kap-atan ka tuig; kay namatay siya sa edad nga usa ka gatos. Alang sa usa ka tawo nga nagpuyo sa unang katunga sa ikalima nga siglo, presko pa sa iyang hunahuna ang mga pulong sa mga tigulang sa ika-upat nga siglo. Ang ingon nga mga timailhan, nga kinahanglan dawaton sa pag-ila sa awtor sa mga pakighinabi, nagmando usab sa panahon sa ilang gigikanan ug sa paagi nga nahitabo kini. Ang Abba misulti; usa ka disipulo, nga tinguhaon sa espirituhanong pagtukod, nagtala. Busa ang tanang pakighinabi nagsugod: 'Ang Abba Zosima misulti, o miingon, o nagasaysay'. Walay duhaduha nga sama sa kadaghan sa mga pakighinabi nga gihimo, ingon usab kadaghan ang narekord. Kini nga mga pakighinabi daw usa ka sipi nga nakita ug nabasa ni Juan Moschus, ang tig-kompila sa Spiritual Meadow (Limonarium). Ang pista ni Zosimas nga Dungog kay Abril 4. Sa **Patrologia** (ed. Migne), kining mga pakighinabi gilakip sa bolyum 78. Makita usab kini sa manuskrito nga **Paterikon** gikan sa monasteryo ni St Savvas the Palestinian, diin kini gibutang sa katapusan sa unang kapitulo isip usa ka apendiks. Sa manuskrito, ang mga pakighinabi gipresentar nga walay bisan unsang pagbahin. Sa gipatik nga edisyon, adunay 14 ka seksyon; bisan pa, ang uban niini nga mga seksyon naglangkob og labaw pa sa usa ka pakighinabi. Sa hubad, giisip nga mas angay nga ang matag piraso sa pagtulon-an ug matag sugilanon himuon nga laing entry. Mas gikinahanglan kini tungod kay dili tanan nga pakighinabi apil sa gipatik nga edisyon, ug ang uban niadtong apil wala gipatik sa tibuok. Niresulta kini sa 31 ka seksyon.

Ang mga Diskurso sa Bulahan nga Abba Zosima

1. Sa paghimo sa tanda sa krus sa iyang mga ngabil, ang Bulahan nga si Zosima misugod sa pagsulti ingon niini: Ang Dios nga Pulong, sa pagkahimong tawo, naghatag og dakong grasya sa mga nagtuo ug may pagtuo kaniya. Posible pa gani karon nga panahon nga motuo ug magsugod niini karon dayon, kon gusto nato. Kay kon ang atong kabubut-on mosugot ug ang grasya molihok sa sulod nato, bisan kinsa nga gustong makabot kini mahimo nga ituring ang tibuok kalibutan nga walay bili. Unya gikuha niya bisan unsa nga iyang makaplagan—usa ka dayami, tingali, o usa ka piraso sa kahoy, o lain pang gamay nga butang—ug gidugang: 'Kinsa, tungod niini, ang makig-away o makiglalis, magbuot og dautang buot o malumos sa kasubo, gawas lang tingali sa usa ka tawo nga tinuod nga nawala ang hunahuna? Dili ba ang usa ka tawo sa Dios, nga

malampuson ug nagpadayon sa kinabuhi subay sa kabubut-on sa Dios, tan-awon ang tibuok kalibutan nga dili molabaw pa niini nga dayami, bisan pa man tinuod nga iya ang tanan? Kay, sama sa akong kanunayng giingon, dili kadaut ang kakulang, kondili ang pagpanag-iya uban sa pagkapit. Kinsa bay wala kahibalo nga sa tanan natong gipanag-iya, walay labaw pa natong gihigugma kay sa atong lawas? Busa, kon sa dihang moabot na ang panahon, gisugo kita nga pasagdan bisan ang atong lawas, dili kaha labi pa gayud ang uban natong mga butang? Apan, dili angay nga ipanglapas-lapas sa tawo ang iyang kabtangan, sama sa dili angay nga mosulod sa kamatayon nga walay pagtagad: kay ang ingon nga pamatasan kinaiya ra sa usa ka buang; apan kinahanglan maghulat hangtud nga ang panahon nangayo niini, aron andam na siya sa ingon nga buluhaton. Sa niini nga konteksto, iyang gihinumduman ang usa ka igsoon nga adunay mga utan, ug miingon: 'Wala ba siya magtanom niini? Wala ba siya magpaningkamot niini? Wala ba siya mag-ani niini? Wala ba siya mag-abono niini? Apan wala niya kini gipang-ukay nga walay pili o gisalikway; hinungdan nga iyang giatiman kini nga daw walay bisan usa kaniya.' Ngano man, sa dihang miabot kaniya ang usa ka tigulang nga adunay tuyo nga sulayan siya, ug misugod sa pag-ukab kanila, wala gani siya nagpakita kaniya, kondili mitago; ug sa dihang usa na lang ka gamot ang nahabilin, miingon siya kaniya: 'Kung buot ka, Amahan, biyaan kini, ug maghimo kita og usa ka kombiyerto niini.' Gikan niini nakaila ang balaan nga tigulang nga siya usa ka tinuod nga sulugoon sa Dios, ug dili ulipon sa mga utan, ug miingon kaniya: 'Ang Espiritu sa Dios mipahulay kanimo, igsoon.' – Kung nakadikit siya sa mga utan, dayon unta niya kini ipadayag pinaagi sa kasubo ug kaguol; apan gipakita niya nga giisip niya kini nga murag wala siya'y gipanag-iya. Ug nagtapos si Abba Zosima: nagatagad ang mga demonyo sa ingon ani nga mga hitabo; ug kon makita nila nga ang usa ka tawo walay pagtagad sa materyal nga mga butang, dili masamok sa pagkawala niini, ilang ikaplagaan gikan niini nga siya nagalakaw sa yuta apan wala'y yutan-ong kinaadman sa iyang sulod.

2. Ang tanang kusog naa sa mga tinguha sa kabubut-on. Ang mainit nga kabubut-on makahatag sa Diyos sa sulod sa usa ka oras og labaw pa nga makapahimuot kaniya kaysa sa mga paningkamot sa dugay nga panahon nga walay kini. Ang hinay ug tapulan nga kabubut-on dili aktibo.

3. Nahadlok ang mga demonyo kung makita nila nga ang usa ka tawo, samtang ginasubay-an sa insulto, kawad-on sa dungog, kapildihan ug tanang matang sa ubang kasakit, nagasubo dili tungod kay nakasinati siya niini, kondili tungod kay, pagkahuman nakasinati niini, wala niya kini gisagubang nga mapisan: kay gikan niini ilang masabtan nga misugod na siya sa tinuod nga dalan ug adunay lig-on nga tinguha sa paglakaw sa pagkahingpit sumala sa mga sugo sa Dios. – Niini, nahinumduman ni Abba Zosima si San Pachomius ug ang iyang gibuhay sa dihang gisaway siya sa iyang maguwang, nga miingon: 'Undang na, sa imong garbo, sa pagpalapad sa monasterio.' Gibuhay kini ni San Pachomius subay sa usa ka sugo gikan sa kahitas-an. Ngano man, sa dihang nadungog niya kini, bisan pa nagpadayon siya sa iyang maayong buhat, nabati niya ang kasuko; apan wala siya mosulti bisan unsa batok sa iyang igsoon niadtong panahona. Sa pag-abot sa gabii ug paghinay sa dili maayong pagbati sa iyang kasingkasing, misulod siya sa iyang gamay nga kwarto sa pag-ampo ug misugod sa paghilak ug pag-ampo, nga nag-ingon: 'O Dios! Nagpabilin pa gihapon ang akong mga makasalanang hunahuna; nagpuyo pa gihapon ako sumala sa unod. Kaauy sa ako! Busa, *'kinahanglan ko mamatay'*, sumala sa Kasulatan (Roma 8:13). Human sa ingon nga mga pakigbisog, human sa ingon nga pag-andam sa kasingkasing, nabihag na usab ko sa kasuko, bisan pa kini alang sa usa ka maayong hinungdan. Kalooy-a ako, Ginoo, aron dili ako hingpit nga malaglag! Kay kon dili Nimo ako hingpit nga itukod sa pagkamaayo, ug makakaplag ang kaaway og bitbitan sa akong sulod, bisan gamay pa, mahimong bihag ko siya: *'Kay bisan kinsa nga magbantay sa tibuok balaod apan mapakyas sa usa ka butang, nahimong manalaw sa tanan'* (Santiago 2:10). Apan nagtuo ako nga kon Ikaw, sa Imong dakong pagkamaabiabihon, motabang kanako, sa katapusan makat-on ako sa paglakaw sa dalan sa Imong mga balaan, nga kanunay *'nagapaningkamot paingon sa unahan'* (Fil. 3:13), ug mapahiya nako ang kaaway sama sa angay. 'Kung dili, Ginoo, giunsa nako pagtudlo sa mga tawong imong tawgon aron mabuhi uban kanako niini nga kinabuhi, kon dili ko una mapildi ang akong kaugalingon ug ang kaaway?' Sa ingon nga pag-ampo nagpabilin siya tibuok gabii, nagasulti niining mga pulong uban sa paghilak hangtod sa pagsubang sa adlaw; ug gikan sa singot ilawom sa iyang mga tiil nahimo'g usa ka lawa, kay ting-ani man, ug init kaayo ang lugar. 'Natingala ko niini,' miingon ang bulahan nga si Zosima, 'kay walay utlanan ang iyang mga luha. Ngano man nga dili ihatag sa Dios ang tanang panalangin nga gipangayo sa usa ka mainitong tinguha, nga patay na sa tanan gawas niini?'

4. Nagpadayon si Abba Zosima sa pag-ingon: kon kinsa man ang maghunahuna sa usa ka tawo nga nakapasakit kaniya, o nakadaut kaniya, o nagpasipala ug nagpanamastamas kaniya, o nagbuhay kaniya og lain pang dautan, ug maghimo og mga panukmo batok kaniya, nagdala siya og pasipala sa iyang kaugalingon sama

sa ginabuhay sa mga demonyo; ug unya igo na siya sa pagdala og pasipala sa iyang kaugalingon. Ug unsa man ang akong pasabot sa 'pagplano niya og mga pakana'? – Kung dili niya siya hinumduman isip usa ka manalagad ug manul-ob, nan ginatrato niya siya sa labing dili matarong. Kay ginapahibaw niya ang maong pagbati nga imong ginasakit aron kini matambalan; busa kinahanglan nimong hinumduman siya isip usa ka manul-ob nga gipadala kanimo ni Kristo. Tungod kang Kristo, kinahanglan nimo nga pag-antuson ang tanan, ingon nga pagpasalamat Niya sa ingon nga panalangin. Apan kon dili nimo kini gamiton sa husto ug dili ka molikay sa imong dautang pagkahilig, dili ang Ginoong Dios ang angay basulon niini. Ang kamatuoran nga nag-antos ka usa ka timailhan nga masakiton ang imong kalag; kon wala ka masakiton, dili ka mag-antos. Busa kinahanglan magpasalamat ka nga pinaagi niini nakaila ka sa kinaiya sa imong sakit, ug kinahanglan dawaton nimo uban sa gugma ang imong naantos gikan niini ingon usa ka tambal nga gipadala mismo sa Ginoong Jesus. Apan kung, layo sa pagpasalamat, masuko ka, mosukol ka batok niini, magreklamo ka ug magplano ka batok niini; unya pinaagi sa pagbuhay niini, mura'g nag-ingon ka sa Ginoong Jesus: 'Dili ko gusto nga pag-ayoon Nimo; dili ko gusto modawat sa Imong mga tambal; gusto ko nga mabulok sa akong mga samad, gusto ko nga mahimong sakop sa mga demonyo. Wala ko kaila sa Ginoo; ug kinsa ba Siya aron ako mosunod sa Iyang tingog (Ex. 5:2)? Ug unsa man, sa katapusan, ang buhaton sa Ginoo?' – Ang Ginoo, nga maloloy-on sa atong mga kakulian, naghatag kanato og mga sugo alang sa ilang pag-ayo, sama sa pagpaso ug mga pampurga. Kay bisan kinsa nga gustong maayo ug nangita og pag-ayo kinahanglan mag-antus, sa hilom—bisan unsa pa ka masakit—sa bisan unsang tambal nga gireseta sa doktor. Kay bisan ang usa ka tawo nga pisikal nga masakiton dili malipay sa pag-antos sa paghiwa ug pagpaso, o sa pag-inom og pampurga; apan, kon kumbinsido siya nga kung wala kini dili siya makalingkawas sa sakit, iyang itugyan ang iyang kaugalingon sa kamot sa doktor, nga nagtuo nga pinaagi niining gamay nga kasakit nga nag-atubang kaniya, siya maluwas gikan sa grabeng sulod nga problema ug dugay nang sakit. Apan ang 'nagkauterisa' ni Hesukristo mao siya nga naghatag og samad ug kadaut.

5. Miingon pa siya: 'Lagsa ang mga tukso ug hunahuna, ug dili na maglungtad bisan usa ka balaan.' Ang molayas gikan sa makaluwas nga tukso molayas usab gikan sa kinabuhi nga walay katapusan. Usa sa mga Santo usab miingon: 'Kinsa man ang naghatag niining mga korona sa balaang mga martir, kon dili ang ilang mga tigpaka-antos? Kinsa man ang naghatag kang San Esteban og ingon nga himaya nga naglibot kaniya, kon dili kadtong mga nagbato kaniya hangtod mamatay?' – ug idugang pa niini ang panultihon sa lain nga Santo, nga miingon: 'Dili nako pasanginlan ang mga nagpasipala kanako; sa baylo, gitawag ko sila nga akong mga manug-atiman ug gipasidunggan sila; ni dili nako balibaran ang Mananambal sa mga kalag, nga naghatag sa tambal sa dili pagpasidunggan sa akong walay pulos nga kalag, aron dili Siya sa usa ka adlaw moingon sa akong kalag: *"Gitambalan ko ang Babilonia, apan wala gihapon siya naayo"* (Jer. 51:9); ug usab: *'Pila kaha ka beses nga gusto unta nako nga tipuon ang inyong mga anak, sama sa inahin nga nagtipon sa iyang mga sisiw ilawom sa iyang mga pako, apan wala kamo mosugot! Tan-awa, ang inyong balay gibyaan nga walay sulod'* (Lucas 13:34,35).

6. Iyang gisulti pa: Nakahadlok si Evagrius nga basin sa pagdumot kaniya, moingon ang Ginoo kaniya: 'Gipahilak ka sa pagka-mapahitas-on, ug gipadala ko kanimo ang tambal sa kaulaw, aron mapalimpyo ka niini; apan wala ka naayo.' – Busa, atong ilhon nga walay lain makasulti sa tinuod nga kamatuoran bahin kanato gawas sa usa nga nagdumot kanato. Ang Ginoo, nga nagasusi sa kasingkasing ug hunahuna, nasayud nga bisan pa kon ang tanan magdayeg ug magpabor kanato, ang atong tibuok pagkatawo angay gihapon silotan ug angay sa pagpanamastamas sa mga pulong nga nagasaway. Kung moingon sila, 'Nabuhay nimo kini ug kana,' motubag ko, 'Apan unsa may maayo sa tanan nakong nabuhay?' – Walay mosulti og bakak bahin kanako gawas sa mga nagadayeg ug nagapangdayop kanako, ug walay mosulti og kamatuoran bahin kanako gawas sa mga nagasaway ug nagapahiubos kanako; ug bisan pa sila, wala pa nila masulti ang tibuok kamatuoran bahin kanako. Kung mahibal-an nila—dili ang tibuok dagat sa akong dautang mga buhat, kondili usa lang ka bahin niini—malikay sila sa baho ug hugaw nga baho sa akong kalag. Kung ang matag bahin sa lawas sa tawo mahimong dila aron mosaway kanato, nagtuo ko nga bisan pa niana dili nila hingpit nga maipadayag ang atong kaulaw. Ang matag maninumbaga mosaway lang sa pipila ka bahin; dili niya mahibal-an ang tibuok. Kung si Job miingon, *'Puno ko sa kaulaw'* (Job 10:15), ug ang puno dili na makadala pa ug bisan unsa, unsa kaha ang atong isulti, kita nga usa ka kalawoman sa dautan? Gipakumbaba kita sa yawa pinaagi sa matag sala – ug kita angay magpasalamat sa mga nagapakumbaba kanato pinaagi sa pagpaubos: kay ang mga mapasalamaton sa ilang pagpaubos nakahatag og hampak sa ulo sa yawa. Ang mga Balaang Amahan miingon nga kung ang pagkama-mapainubsanon dad-on sa impyerno, kini pagataason ngadto sa langit; ug sa

kabaliktaran, kung ang garbo pagataason sa langit, kini dad-on sa impyerno. Kinsa may makapugos sa usa ka mapainubuson nga magtago og dautang hunahuna batok sa bisan kinsa, o bisan pa sa pagpanamastamas sa bisan kinsa, o sa pagsisi sa lain? Kay bisan unsa pa ang pag-antos sa usa ka mapainubuson nga tawo, o bisan unsa pa ang iyang madungog, iyang gamiton kini nga higayon aron pagpanamastamas ug pagpainubuson sa iyang kaugalingon. Niini, nahinumdom si bendito Zosima kung giunsa ni Abba Moses, sa dihang gipahawa siya sa mga klero gikan sa halaran, nga miingon, 'Gawas, Etiopianhon!', ang iyang pagpahiubos sa kaugalingon, nga nag-ingon, 'Husto ang ilang gibuhat kanimo, itom nga tawo! Kay dili ka usa ka tawo, ayaw paglakaw taliwala sa mga tawo. Husto ang ilang gibuhat.'

7. Miingon usab siya: 'Unsa pa kaha ang mas maayong paagi aron ipatuman ang atong madungog gikan sa atong balaan ug aktibo nga magtutudlo, si Abba Ammon, nga nagaingon: 'Pagbantay pag-ayo sa imong kaugalingon: ngano man nga gibyaan nimo ang kalibutan, ug ngano man nga naa ka dinhi?' – ug paningkamoti sa tanang paagi, kon adunay makapasubo kanimo, nga maghilom ug dili mosulti bisan usa ka pulong hangtud nga malinaw ang imong kasingkasing pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo; ug unya lang ka mag-ayo sa imong igsoon. Kay kinsa man ang naghigugma sa tinuod ug tul-id nga dalan, kon masamokan siya sa bisan unsa, kanunay niyang hugot nga gisaway ug gipasanginlan ang iyang kaugalingon, nga nag-ingon: 'Ngano man nga naglagot ka, akong kalag, ug ngano man nga nagkaguliyang ka sama sa usa ka buang? Pinaagi niining maong buhat gipakita nimo nga masakiton ka. Kay kon dili ka masakiton, dili unta ka mag-antos.' Ngano man, busa, nga pagkahunong nimo sa pagsaway sa imong kaugalingon, imo pang ginasaway ang imong igsoon, nga nagpakita kanimo sa imong sakit? Kat-oni ang mga sugo ni Cristo nga Ginoo pinaagi sa buhat ug kamatuoran, Siya nga *'sa dihang gisaway, wala mosaway pagbalos'*, ug sa dihang nag-antos, wala mosukol (1 Pedro 2:23). Paminawa unsa ang Iyang gisulti, ug unsa ang Iyang gipakita pinaagi sa Iyang mga buhat: *'Gitugyan ko ang akong likod sa mga nagahampak kanako, ug ang akong aping sa mga nagahuyop sa akong bungot; wala ko gitabona ang akong nawong gikan sa pagpanuko'* (Isaias 50:6). Apan ikaw, pobre nga kalag, tungod sa gamayng insulto ug kawalay-respeto, tungod sa pipila ka pagdumot ug pagbaliwala, pagpanamastamas ug pagpanamastamas, naglingkod ka didto nga naghimo og dili mabilang nga dautang hunahuna, busa nagdala ka og pagpanamastamas sa imong kaugalingon, sama sa mga demonyo. Unsa pa kaha ang mahimo sa usa ka demonyo sa ingon nga kalag nga wala pa niya buhata sa iyang kaugalingon? Nakita nato ang Krus ni Kristo, ug matag-adlaw gibasa nato ang mga pag-antos nga Iyang gisagubang alang kanato; apan kita mismo dili gani makasabar sa usa ka insulto. Sa tinuod, naliso kita gikan sa husto nga dalan.

8. Miingon usab Siya: kon adunay tawo nga mabuhì og dugay sama ni Metuselah, apan wala maglakaw sa matuod nga dalan nga gilakaw sa tanang mga Santo, – naghisingot ko sa dalan sa pagpaubos ug dili matarong nga mga kapildihan, ug sa pag-antos niini uban sa kaisog – kana nga tawo dili gayud molampos bisan gamay, ni makakaplag sa bahandi nga natago sa mga sugo, kondili masayang lang niya ang tanang katuigan sa iyang kinabuhi sa walay pulos. Gidugang niya: 'Sa dihang kauban nako si benditang Dionysia, adunay usa ka igsoon nga nangayo kaniya og panalangin, ug gihatagan niya siya sa iyang makaya. Apan tungod kay gamay ra ang nadawat niya kaysa iyang gilauman, misugod siya sa pagpanamastamas kaniya ug sa pagsulti og walay pulos nga mga pulong batok kaniya ug kanako.' Pagkadungog niini, nasuko siya ug gusto siyang balos-an sa bisan unsang paagi. Sa pagkahibalo nako niini, miingon ko kaniya: 'Unsa man imong gibuhat? Pinaagi niini, nagdala ka og dautang pasangil sa imong kaugalingon ug gikuhaan nimo ang imong kalag sa tanang hiyas. Ug unsaon man nimo pag-antos sa ingon nga pagtratar, samtang si Kristo mitugot niini alang kanimo? Nasayud ako, ma'g-ginoo, nga imong gisayang ang tanan nimong bahandi sama sa basura, apan kon dili ka mangita sa pagkamapainubsanon, mahimo ka nga sama sa panday nga mopukpok sa usa ka piraso nga puthaw apan mapakyas sa paghimo sa butang nga iyang gikinahanglan. Paminawa ang giingon ni Ignatius nga Tagbitbit sa Dios: 'Pangitaa ang pagkamapainubsanon, nga pinaagi niini ang tanang gahum sa prinsipal niining kalibutan gilaglag.' Ang timailhan nga hingpit na nga gibyaan ang kalibutan mao ang dili pagkabala-balaka sa bisan unsa. Mahitabo nga ang usa ka tawo, human niya pagdumot sa daghang bahandi, mahigugma sa usa ka dagum, ug kini nga pagkahigugma nagdala kaniya og kalibog ug kabalaka. Unya ang dagum na ang mopuli sa iyang mga bahandi. Mao kini ang paagi nga ang usa ka tawo mahimong ulipon sa dagom, o kapilya, o bado, o libro, ug mihunong sa pagka-alagad sa Dios. Usa sa mga maalamon nga tawo matarong nga miingon nga 'pila ka mga pagka-higugma ang naa sa kalag, pila ka mga agalon ang naa.' Ug ang Ginoo miingon: 'Kay asa ang imong bahandi, didto usab ang imong kasingkasing' (Mat. 6:21). Ug ang EApostle : *'Kay kinsa ang mapildi sa usa ka butang, ulipon na niini'* (2 Pedro 2:19). Pagkadungog niini, nagtutok siya kanako nga na-surprisa ug miingon: 'Mahimong imong makaplagan ang Dios nga imong gipangandoy.'

9. Ang bulahan usab miingon: ang kalag nangandoy nga maluwas, apan, tungod sa pagkaandoy sa walay pulos nga mga butang ug kabalaka bahin niini, likayan niini ang mga paningkamot nga gikinahanglan alang sa kaluwasan. Bisan pa sa kamatuoran nga dili bug-at ang mga sugo, kondili ang atong dautang mga tinguha. Apan mahitabo, usahay, nga sa kahadlok nga malumos sa dagat o mahulog sa kamot sa mga tulisan, atong ginatamay ang tanan ug boluntaryo natong biyaan ang atong mga kabtangan sa dihang makita nato nga hapit na ang kamatayon sa atubangan nato; Apan kung, aron mabuhi pa ug dugay gamay dinhi sa yuta, atamakan nato ang tanan ug hunahunaon nga usa ka panalangin ang pagluwas sa atong kaugalingon—bisan pa gikan sa mga tulisan o sa dagat—nga nawala na ang tanan natong butang; ug kung bisan ang usa ka tawo nga dili pa dugay nagbuang-buang tungod sa gamayng butang dali ra kaayo itambog ang tanan aron maluwas lang ang iyang pansamantalang kinabuhi, ngano man nga dili nato gamiton ang samang pangatarungan alang sa walay katapusang kinabuhi? Ngano man nga ang atong kahadlok sa Dios dili ingon ka kusgan sa atong kahadlok sa dagat, ingon sa giingon sa usa sa mga Santo?

10. Ingon pagpamatuod niini, gisaysay ni Abba ang mosunod nga hitabo, nga iyang nadungog gikan sa uban. Sa usa ka higayon, usa ka tigbaligya og hiyas misakay sa barko uban sa iyang mga anak, nagdala og daghang bililhon nga bato ug perlas, nga iyang gilauman nga mabaligya og makaginansya sa nasud nga iyang padulngan. Pinaagi sa probidensya sa Diyos, nahigugma siya pag-ayo sa usa ka batang lalaki nga nag-alagad kaniya sa barko; ug gihupay niya kini, sama sa iyang pagkahupay kaniya, ug gihatagan niya kini sa parehas nga pagkaon nga iyang gikaon. Usa ka adlaw, nadungog sa batang lalaki ang mga marinero nga nag-istorya-istorya sa ilawom sa ilang mga tingog; sa iyang pagpaniguro sa pagpaminaw, nahibaloan niya nga nakahukom sila nga itaktak ang negosyante sa dagat tungod sa iyang mga bililhon nga bato. Nakapasubo kini kaniya pag-ayo. Sa dihang mibalik siya sa tigbaligya sa hiyas nga nagkaguol ang dagway, sama sa iyang naandan, aron atimanon siya, nangutana ang tigbaligya: 'Ngano man nga nagkaguol ka karon?' 'Walay bisan unsa,' tubag sa batang lalaki, nga wala magkausab sa pagsulti sa kamatuoran. Nangutana pag-usab ang negosyante: 'Aduna bay butang nga nakabalaka kanimo? Sultihi ko sa tinuod—unsa kini?' Nilukop sa luha ang batang lalaki ug miingon kaniya: 'Mao ni ang binuang nga gibuhat sa mga marinero batok kanimo.' 'Mao ba na?' pangutana sa negosyante. 'Oo,' tubag sa batang lalaki, 'mao kana ang ilang gikasabutan sa ilang tinarong.' Unya gitawag sa negosyante ang iyang mga anak ug miingon: 'Bisan unsa akong sugoon kaninyo, buhata kini nga walay pagdumili.' Unya, pagkahuman niyang gilata ang usa ka panapton, miingon siya kanila: 'Dad-a dinhi ang mga kaha.' Gidala nila kini. Ug gisugdan niya paghan-ay ang mga bato. Pagkahuman niyang nahan-ay ang tanan, miingon siya: 'Mao kana ang kinabuhi!' 'Tungod niini nga mga butang, naa ko sa katalagman nga ihaboy sa dagat ug, sa dili madugay, mamatay nga walay madala.' Unya gisugo niya ang iyang mga anak: 'Ihaboy ninyo kini tanan sa dagat'; ug, sa iyang gisulti, gilabay dayon nila ang tanan sa dagat. Natingala ang mga marinero, ug napakyas ang ilang dautang plano. Pagkahuman sa pagsaysay niini, midugang ang bulahan nga si Abba Zosima: 'Nakita ba ninyo asa kalit nga nibalhin ang iyang hunahuna; unsaon niya dayon pagka-maalamon—sa pulong ug sa buhat? Ug kini aron lang mapreserbar kining malabay nga kinabuhi. Ug husto ang iyang gibuhat, nga naghunahuna nga kon siya mamatay, unsa may pulos niini nga mga bato kaniya?' Apan dili nato gusto nga mag-antos bisan sa labing gamay nga kawad-on o kakulangan nga walay pagtagad alang sa mga sugo ni Cristo. Apan kung dili nato malikayan ang pagmahay, nan angay nato nga magmahay alang sa pagkaguba sa usa nga nakapasakit kanato, ug dili alang sa pagkawala sa kabtangan; kay ang usa nga naglihok nga dili matarong gipahawa ang iyang kaugalingon gikan sa gingharian: *'kay ang mga dili matarong dili makapanunod sa gingharian sa Dios'* (1 Cor. 6:9); apan kaninyo, mga dili matarong, gihatagan Niya og kinabuhi nga walay katapusan, ingon sa giingon sa Ginoo sa ingon niini: 'Maglipay kamo ug magsaulog, kay dako ang inyong ganti sa langit' (Matt. 5:12). Apan kita, nga gipahawa ang atong kasubo tungod sa pagkaguba sa usa ka miyembro ni Cristo, naglingkod ug nagpuyo sa paghunahuna sa mga butang nga panandaliang ug walay pulos, madunot ug walay bili. Tinuod, takos kita sa matag silot. Gipa-alsa kita sa Dios ngadto sa ranggo sa mga miyembro sa lawas, nga si Cristo nga atong Dios mao ang Ulo niini, ingon sa giingon sa Apostol: *'Ang tanang miyembro sa lawas, bisan daghan, usa ra ka lawas'* (1 Cor. 12:12). Ug ang Ulo sa tanan mao si Cristo (Eph. 1:22). Busa, kung usa ka igsoon makapasubo kanimo, sama kini sa usa ka nag-antos nga kamot o masakit nga mata nga nagpahinabo sa kasakit sa laing miyembro. Kay dili nato putlon o ilabay ang atong mga kamot, ni kuhaon nato ang atong mga mata kung kini maghatag kanato og kasakit, tungod kay giisip nato nga mas dako nga kadaut sa atong kaugalingon ang pagkawala sa bisan usa niini nga mga miyembro; Sa baylo, ginabuhat nato ang tanda sa krus—kini nga labing dungganong selyo ni Cristo—ibabaw kanila, ug nagatawag kita sa mga Santo aron mag-ampo, ug nagahalad kita sa atong matinud-anong pag-ampo sa Dios alang kanila,

samtang nag-andam usab kita og mga pahid sa mata ug mga plasta, aron pinaagi sa ilang tabang matambalan nato ang masakiton nga bahin sa lawas. Busa, sama sa imong pag-ampo para sa imong mata o sa imong kamot, nga kini maayo ug dili na maghatag og kasakit, ingon usab, ampoa usab ang imong igsoon. Apan kita, sa dihang makita nato nga ang mga miyembro ni Cristo nag-antos og ingon nga espirituanong kadaut, dili lang kita magmasubo alang kanila, apan nag-ampo pa gani kita batok kanila. Kini tinuod nga kinaiya sa mga walay maloloyong kasingkasing.

11. Ang Bulahan usab miingon: ang nakab-ot sa bahandi sa pagkahatag—gugma ug kalooy—una siyang nagdala og kalipay ug kaayohan sa iyang kaugalingon, ug unya sa iyang isigkatawo; samtang, sa pikas bahin, ang pagkadautan una nga nakasamad ug nakadaot sa nagpuyo niini. Bisan pa man og daw makadaot siya sa iyang isigkatawo—bisan sa kabtangan, dungog, o bisan sa lawas mismo —sa tinuod, iyang gipahilayo ang iyang kaugalingon gikan sa kinabuhi nga walay katapusan. Niini, gidugang ni Abba ang panultihon: 'Ang dili makadaot sa kalag dili usab makadaot sa tawo.'

12. Miingon usab siya: 'Aduna'y usa ka tawo nga miingon kanako: "Abba, daghan kaayo ang mga sugo nga gilatud para kanato, ug malibog ang hunahuna sa usa ka tawo kon magsugod siya sa paghunahuna kung unsa ang iyang ginasunod ug unsa ang iyang dili ginasunod.'" Mitubag ko kaniya: 'Ayaw kabalaka niini; hinumdumi kini: kon dili ka magkabit sa materyal nga mga butang, dali ra nimo mapraktis ang tanang hiyas. Kon dili ka makig-away bahin niini, dili ka magtago ug sama, ug unsa may kalisud para nimo sa pag-ampo alang sa imong mga kaaway? Pareho ba kini sa paghukay sa yuta?' – Apan lakata sa dalan sa pagkamapailubon; dawata nga walay pagbati ang dili patas nga pagkawala sa kabtangan; pasalamata ang kaulaw – ug mahimo kang tinun-an sa Balaang mga Apostoles, nga sa pagbalik gikan sa hukmanan human silang latigan, *'nagmalipayon nga giisip sila nga takus nga mag-antos sa kaulaw tungod sa ngalan ni Cristo'* (Buhat 5:41). Ug sila, nga putli ug balaan, midawat sa kaulaw alang sa ngalan ni Cristo; kita, bisan pa, kinahanglan mag-antos sa kaulaw tungod sa atong kaugalingong mga sala. Kita makauwaw, bisan pa kon walay magpasipala kanato – ug kita gisumpa: *'kay gisumpa,'* ingon sa Propeta, *'ang mga moliko gikan sa imong mga sugo'* (Salmo 118:21). Dili para sa tanan ang pag-antos sa kaulaw alang sa ngalan ni Cristo; dili para sa tanan, kondili para lamang sa mga balaan ug putli, sama sa akong giingon; apan ang katungdanan sa mga tawo sama nato mao ang pagdawat sa kaulaw uban sa pagpasalamat, nga nag-angkon nga matarong kita nga nag-antos tungod sa atong dautang mga buhat. Kaluoy sa kalag nga, sa pagkahibalo sa iyang kaugalingong hugaw nga mga buhat ug sa pagtan-aw nga matarong ang iyang pag-antos, naglingkod didto nga naglimbong sa kaugalingong konsensya ug naglibot-libot sa hunahuna, nga nag-ingon: 'Miingon siya kanako og ingon ani, gipakaulaw niya ako ug gisaway niya ako'—busa nagdala kini og dautang pasangil sa kaugalingon ug nagkuha sa dapit sa mga demonyo alang sa kaugalingon. Kay unsa ang mahitabo sa mga artista, mahitabo usab sa kalag. Sama sa usa ka maestro, nga pagkahuman pagtudlo sa iyang arte sa usa ka estudyante, mobiya kaniya aron mag-inusara na siya sa pagtrabaho ug dili na kinahanglan maglingkod tupad kaniya, apan usahay lang motan-aw aron masuta kung nahimong tapulan ba siya o nadaut ang iyang buhat: mao usab ang mga demonyo, kon makakita sila og kalag nga masunuron ug dali ra modawat sa dautang hunahuna, ilang itugyan kini sa maong satanikong arte, ug dili na nila kinahanglan nga magpabilin tupad niini, kay kumpiyansa sila nga igo na ang kalag sa pagpanamastamas sa kaugalingon; mopaabot ra sila panagsa aron susihon kon kini naliso.

13. Si Abba usab miingon: 'Dili ba mas maayo nga higugmaon nato ang tanan, ug dili ba mas makalipay nga higugmaon kita sa tanan? Ug unsa kaha nga kahupayan ang dili ihatag sa mga sugo ni Cristo?' – Apan ang kabubut-on dili man naningkamot sa pagtuman niini; kay kung naningkamot unta kini, nan, uban sa tabang sa grasya sa Dios, sayon ra unta ang tanan niini, Usa ka gamay nga pag-uyon sa atong kabubut-on padulong sa kaayohan makadani sa Diyos sa pagtabang kanato, sama sa akong kanunayng giingon, ug sama sa giingon sa banal nga Anthony: kay alang sa pagkamatinud-anon, ang gikinahanglan lang mao ang atong tinguha ug kasinatian; dili nato kinahanglan molakaw pa ug layo aron maangkon ang Gingharian sa Langit, ni motabok sa dagat alang sa pagkamatinud-anon. – Unsa kaha kalinaw ang masinati sa malumo ug mapainubuson?! Tinuod gayud, *'ang mga malumo panulondon ang yuta ug malipay sa kadagahan sa kalinaw'* (Salmo 36:11).

14. Gisaysay usab sa bulahan: kaniadto, naglakaw kami – ako, usa ka magtutudlo ug pipila ka mga layko – sa dalan paingon sa Naples (sa Samaria) ug nakaabot kami sa dapit diin nahimutang ang buhatan sa aduana. Ang mga layko, nga nakahibalo sa gikinahanglan sa kostumbre didto, mibayad sa buwis nga walay bisan usa ka pulong; apan ang igsoon nga kuyog nako misugod og protesta, miingon kanila: 'Giunsa man ninyo pagdawat og bayad gikan sa mga monghe?!' Pagkadungog niini, miingon ko kaniya, 'Unsa man imong gibuhay, igsoon? Wala kay lain gisulti gawas sa, "Bisan pa man sa akong pagduha-duha, pasidunggi ako ingon

usa ka santo.'" Lahi unta ang istorya kung, sa pagtan-aw niya sa imong maayong buot ug pagpaubos alang kaniya, nabati unta niya ang kaulaw ug miingon: 'Pasayloa ko, dili nako kini dawaton.' Busa wala ka naglihok ingon usa ka tinun-an sa Mapainubsanon ug Mapakumbaba. Bayri ang angay bayran, ug padayon sa imong dalan sa kalinaw.

15. Sa lain nga higayon, samtang naa ko sa balaang siyudad, usa ka mahigugma kang Kristo ang miadto kanako ug miingon: 'Ako ug ang akong igsoon nagkasinupak sa gamay; ug ang akong igsoon dili gustong makig-uli kanako. Palihug mangaliya ka ug istorya kaniya.' Malipayon ko nga misugot niini, ug pagtawag nako sa iyang igsoon, gisultihan nako siya, gidasig siya paingon sa gugma ug kalinaw. Murag nakombinsi siya, apan unya miingon siya kanako: 'Dili, dili ko makig-uli kaniya, kay nakapanumpa ko sa Krus nga dili gyud ko.' Unya, samtang nagngisi, miingon ko kaniya: 'Ang imong panumpa nagpasabot niini: "Nagasumpa ako sa Imong balaan nga Krus nga dili ko tumanon ang Imong mga sugo, kondili buhaton ko ang kabubut-on sa Imong kaaway, ang yawa.'" Busa, hibaloa nga dili lang kita obligado nga tumanon ang atong pulong sa pagbuhat og bisan unsang dautang buhat, kondili kinahanglan kita maghinulsol ug magpakumbaba tungod kay nagbuot kita sa atong kaugalingon nga molihok sa ingon ani nga paagi – sama sa giingon ni Basil nga Diosnong-Tagbitbit; Kung nakabawi si Herodes sa iyang paghuna-huna ug wala natuman ang iyang panumpa, dili unta siya nahulog sa dakong sala sa pagputol sa ulo sa Mibulgar kang Kristo. Sa katapusan, gisulti nako kaniya ang sugilanon gikan sa Balaang Ebanghelyo kung giunsa sa Ginoo paghugas sa mga tiil ni San Pedro; ang ulahi, uban sa kadasig nga kinaiya sa mga nanumpa, miingon: '*Dili Nimo hugason ang akong mga tiil*' – ug unya dili lang siya misugot niini, apan nangandoy pa gani og labaw pa (Juan, kapitulo 13).

16. Ang bulahan misulti pag-usab: 'Gipangutana ko kung giunsa pagkontrol sa kasuko,' ug mitubag ko: 'Ang unang lakang sa pagkontrol sa kasuko mao ang dili pagsulti samtang nagpadayon ang kasuko.' Makita nato ang usa ka pananglitan niini kang Abba Moses, nga sa dihang ang mga amahan, nga gustong sulayan siya, nag-istorya sa tunga-tunga sa katiguman: 'Ngano man nga mosulod kining Etiopihano sa among katiguman?' – pagkadungog niini, nagpabilin siyang hilom; ug pagkahuman sa katiguman, sa dihang gipangutana siya sa uban kon nabalaka ba siya, mitubag siya: '*Nabalaka ko ug wala ko nagsulti*' (Salmo 76:5). Apan sa sinugdan pa kana. – Sa dihang mitigulang na siya – ug giordinar nga diakono – dili lang siya nagpabilin nga hilom kondili wala usab siya masamok. Mao kini ang nahitabo: ang Arsobispo, nga gustong mosulay kaniya, miingon sa mga klero: 'Sa dihang mosulod si Abba Moses sa santuwaryo, papagawas ninyo siya, ug sundon ninyo siya aron madungog ninyo ang iyang isulti.' Sa dihang misulod siya sa santuwaryo, miingon ang mga klerigo kaniya: 'Gawas ka, itom nga Etiopyanon.' Ug migawas siya, nga nag-ingon sa iyang kaugalingon: 'Maayo man gani ang ilang pagtratar kanimo; kay dili man ka tawo, ngano man ka mosulod sa tigum sa mga tawo?' (Ang Tinuod nga Sugilanon ni Abba Moses, kabanata 3, 4). Karon, dili lang siya nagpabilin nga hilom atubangan sa pagpang-insulto, apan wala usab siya nahiya; ug dili lang siya wala mahiya, ginsaway pa gani niya ang iyang kaugalingon. Ang pagkahiya ug nagpabilin nga hilom kinaiya sa mga dili pa hingpit ug mga bag-ohan; apan bisan ang dili pagkahiya mao ang timailhan sa hingpit, ingon sa giingon sa Propeta: '*Naghunahuna ko sa akong kaugalingon ug wala ko mahiya*' (Salmo 118:60). Ug kini usa ka dakong hiyas. – Apan kasagaran makita nato nga mas ubos pa kita kaysa sa mga bag-o pa lang nagsugod kon dili nato paningkamotan nga mapildi ang atong kaugalingon ug pugson ang atong kaugalingon nga maghilom kon mosaka ang kasuko, nga nagtuo, tungod sa atong dakong kapabayaan, nga kini nga hiyas taas kaayo ug dili nato maabut. Wala gani kita magpakita og bisan gamay nga tinguha sa pagsugod niining paningkamot sa atong kaugalingon, ug pinaagi niini, madani ang grasya sa Dios aron motabang kanato; o, kung magpakita man kita og tinguha, kini huyang, dili lig-on, ug dili angay nga makadawat og bisan unsang panalangin gikan sa Dios.

17. Niini gidugang sa Balaan: ang dagan sa atong kinabuhi mao kini: kinsa man ang motampo sa paningkamot sa ilang kaugalingong kabubut-on sa maong buluhaton, makadawat gikan sa grasya sa gikinahanglan nila. Sama sa mag-uuma, bisan gamay ra iyang itanom, apan kung panalanginan sa Diyos ang iyang paningkamot, makaanihaw siya og daghang ani, sama sa gisulat bahin kang Isaac: '*Nagtanum si Isaac niadtong yuta ug nakaani og gatus ka pilo nga cebada niadtong ting-init; kay gipanalanginan siya sa Ginoo*' (Gen. 26:12): busa kon panalanginan sa Ginoo ang paningkamot sa atong gawasnong kabubut-on, buhaton nato ang tanang butang nga walay kapoy, walay pagpugos ug uban sa kalami – ug makabenepisyo kita sa tanan. Ang pag-ampo nga gihimo uban sa disiplina sa kaugalingon ug pagkamapailubon mopamunga og pag-ampo nga sayon, putli ug tam-is. Ug ang gibuhay uban sa disiplina sa kaugalingon mao ang buhat sa kabubut-on, samtang ang gibuhay uban sa kalipay mao ang buhat sa grasya. Dili ba nato makita ang sama niini sa proseso sa pag-master sa mga arte? Ang bisan kinsa nga motun-an og usa ka arte, buhata kini uban sa lig-on

nga tinguha sa pagkat-on; sa sinugdanan nagpaningkamot siya nga lisod, napakyas sa paghiusa sa usa ka bahin sa lain, ug kanunay siyang masayop. Apan dili sila mawadan og kadasig; sa baylo, mobalik sila sa trabaho, ug bisan pa og masamok na usab nila kini, dili nila biyaan ang buluhaton, nga nagpakita sa ilang magtutudlo sa pagkamalahutay sa ilang kabubut-on. Kung mawadan sila og kadasig ug biyaan ang ilang paningkamot, wala silay makat-unan; apan kung, bisan pa sa kanunay nga pagpakasala, dili nila biyaan ang buluhaton, kondili magpadayon sila sa mapailubon nga pagpaningkamot, unya sa katapusan, uban sa tabang sa Diyos, ilang makab-ot ang kahanas sa maong arte ug magsugod sa paghimo sa tanang matang sa mga butang hinay-hinay, nga walay karga, uban sa kalipay, ug uban sa ingon nga kalampusan nga ang ilang madawat gikan niini igo na para sa ilang hingpit nga pagkinabuhi. Ingon usab, sa bahin sa espirituhanong kinabuhi, ang usa ka tawo nga nagpasiya sa pag-ugmad sa mga hiyas dili angay maghunahuna nga siya makalampos niini dayon, kay imposible kana; kondili paninguhaon niya, ug bisan pa sa sinugdan dili hingpit nga hapsay ang iyang mga paningkamot, ayaw siya pagbalik sa iyang gisugdan, kay kon dili, dili siya magmalampuson; kondili magpadayon siya sa paghago, sama sa usa ka tawo nga gustong makat-on og bisan unsang arte. Sa diha nga siya magpaningkamot sa ingon ani nga paagi uban sa pagkamapailubon, nga dili mawad-an og paglaum, ang Dios motan-aw uban sa pabor sa paningkamot sa iyang kabubut-on, ug ihatag kaniya ang kusog aron buhaton ang tanang butang nga walay pagpugos. Ug kini gayud ang gipasabot ni Abba Moses sa dihang miingon siya: ang kusog alang sa mga gustong makab-ot ang mga hiyas dili nag-agad sa pagkawala sa kaisog kon sila mahulog, kondili sa pagbag-o sa ilang kadasig ug paningkamot padulong sa samang tumong.

18. Miingon usab siya: ang matag hiyas nagkinahanglan og paningkamot ug panahon, ug matinud-anong tinguha alang niini; labaw sa tanan, nagkinahanglan kini sa tabang sa Dios. Kay kung ang Dios dili motabang sa atong kabubut-on, walay pulos ang atong paningkamot, sama sa paningkamot sa mag-uuma nga nag-araro ug nagtanum sa iyang uma nga walay pulos kung ang Dios dili magpahimulos sa iyang binhi. Apan ang tabang sa Diyos nagkinahanglan sa atong mga pag-ampo ug paghangyo; kay pinaagi lamang niini nato makuha ang tabang sa Diyos aron mangampion kanato. Kung pasagdan nato ang pag-ampo, giunsa kaha sa Diyos pagtan-aw sa atong paningkamot uban sa pabor? Sa samang paagi, bisan pa man mag-ampo kita, apan maluya, malipong, o dali ra kaayo mapul-an sa pag-ampo, dili kita ikonsiderar nga takus makadawat og bisan unsa, sama sa akong kanunay nga gisulti kaninyo: kay ang Dios nagtan-aw sa atong kabubut-on ug, base niini, gihatag Niya ang Iyang mga gasa. Dili ba si Abba Moses kaniadto ang pangulo sa mga tulisan? Dili ba siya nakahimo og daghang krimen, nga napugos siya sa pagtago gikan sa iyang agalon tungod sa iyang dautang binuhatan? Apan tungod kay gisugdan niya ang iyang buluhaton nga mapangahas ug uban sa mainit kaayong determinasyon, nahibalo ang tanan sa kahitas-an nga iyang naabot, nga nahilakip siya sa mga pinili sa Dios, ingon sa gisaysay sa nagsulat sa iyang kinabuhi. Sa ato pa, bisan pa sa sinugdanan sa atong pagsalikway sa kalibutan nagpakita kita og kainit sa kadasig, sa paglabay sa panahon, tungod sa atong kaugalingong kapabaya-an, mawala kini kanato, ug mapulihan sa pagkapilit sa mga butang nga bugnaw, walay sulod, ug walay bili, imbis sa gugma alang sa Dios ug sa atong isigkatawo; ug labaw pa, kung makahimo kita og maayo, atong gikuha ang dungog alang sa atong kaugalingon, ingon nga kita mismo ang nakahimo niini pinaagi sa atong kaugalingong kusog, imbis nga nadawat kini gikan sa Dios; samtang ang kamatuoran nagaingon: *'Ang naa nimo, nadawat nimo. Busa, kung nadawat nimo kini, ngano man nga nagapasigarbo ka nga daw wala ka kini nadawat?'* (1 Cor. 4:7).

19. Miingon usab Siya: Dili untang napakabus-an o napaluya ang Ginoong Jesus sa paghatag kanato sa parehas nga mga panalangin nga Iyang gihatag sa mga balaan nga patriyarka, kon Iyang nakita nga among gigamit alang sa among kaayohan ug alang sa Iyang himaya ang mga butang nga Iyang gihatag na kanato. Apan sa dihang makita Niya nga, tungod sa among kaugalingong kagubot, among ginahimo nga kadaut sa among kaugalingon ang gagmay ug pipila ka mga gasa nga Iyang gihatag na kanamo; busa, tungod sa Iyang gugma sa katawhan, dili Niya kami saligan sa mas dagkong mga gasa, aron dili kami malaglag sa katapusan. Kung Iyang makita nga among ginahimo alang sa among kaugalingong kaayohan ang gamay nga gihatag na kanamo; nan, siyempre, dili Siya walay gahum sa paghatag pa gayud og labaw pa kanamo, sama sa akong giingon kaniadto. Ang Dios, sama sa akong kanunayng giingon, nga maayo, naghatag kanato og kagawasan ug kahigayunan nga makapahimulos sa tanan; apan pinaagi sa atong pagpabor ug pag-abuso, atong ginasayang ang mga gasa sa Dios ug gipahilayo nato kini sa atong kaugalingon, samtang pinaagi sa atong kaugalingong dautang buot ug pagkadautan, atong gibalhin ang mga panalangin nga gihatag na kanato ngadto sa atong kaugalingong kadaut.

20. Ang Bulahan usab kanunayng miingon: walay makadaot sa matinud-anong kalag; apan bisan unsang pag-antos nga kini masinati, ihap kini nga usa ka panalangin. Ang mag-uuma, bisan pa gikapoy sa trabaho, nagpadayon sa malipayong pag-ani sa pagtuo nga makadawat siya sa iyang ganti pagkahuman sa iyang paningkamot; apan ang dili matinud-anon, sa dihang atubang sa kalisud, nag-antos sama sa impierno tungod sa iyang kawalay pagtuo. Ang mga matinud-anon, bisan pa sa tanang kalisdanan, nagpabilin nga matinud-anon ug masaligon nga nagpaabut sa ilang ganti tungod sa ilang pagkamapailubon, nakadawat og dakong kahupayan niini; apan ang mga dili matinud-anon, nga walay pagtuo, unsang kahupayan kaha ang ilang madawat gikan sa Ginoo? Moupo siya ug maghunahuna-hunahuna sa iyang kaugalingon, bisan pa sa labing gamay nga kasubo, magreklamo sa iyang kaugalingon: 'Ingon ana siya nako, apan ako usab adunay isulti kaniya'—nagpabilin siya ug sama sa pagplano sa imposible nga mga butang nga wala gyud siyay gahum nga buhaton. Kay dili tanan nga giplano sa mga tawo mahimo gyud nilang matuman. Dili; kondili kana ra nga gitugotan sa Dios nga ilang buhaton – ug kini usab, Siya ra ang nakahibalo pinaagi sa dagan sa mga panghitabo. Kasagaran, ang usa ka tawo magplano sa pagbuhat ug dautan sa lain; apan kung dili kini tugotan sa Dios, mapakyas ang iyang paningkamot, ug ang kagawasan sa tawo masulay lang niini. Pila kaha ka beses ang mga tawo nagplano sa pagbuhat ug dautan batok sa mga balaan nga patriyarka! Apan, tungod kay wala kini gitugotan sa Dios, walay bisan kinsa ang nakahimo kanila og kadaut, ingon sa gisulat: *'Wala Siya nagtugot nga adunay magpahimulos kanila, ni nagtugot Siya sa mga hari nga mosulti batok kanila; ayaw ninyo paghikap sa akong mga pinahiran, ug ayaw ninyo pagbuhat ug limbong batok sa akong mga propeta'* (Salmo 104, 14–15). Apan sa dihang gusto sa Dios ipakita ang kadagatan sa Iyang gahum, Iya gani gipalihok ang kasingkasing sa labing walay kalooy aron magpakita og kaluoy, sama sa gisulat sa Basahon ni Daniel: *'Ug ang Dios naghatag kang Daniel og pabor ug grasya sa atubangan sa punoan sa mga eunuko'* (Dan. 1:9). Bulahan ang kalag nga, pinaagi sa iyang paghandum sa Dios, tinuod nga nag-andam sa iyang kaugalingon aron dawaton ang Iyang mga gasa; kay dili Niya biyaan ang ingon nga kalag sa bisan unsang butang, apan panalipdan kini sa tanang butang, bisan pa sa mga butang nga, tungod sa kawalay-hibalo, wala kini hangusi Niya. Maayo ang giingon sa Maalamon: 'Ang maalamon nagpuyo sa dalungan sa Dios' (Sal. 30:21). Pila kaha ka beses misulay si Saul pagpatay sa bulahan nga si David? Unsa man ang wala niya gibuhay? Unsaon man siya napakyas sa pagmalampuson? Apan samtang gipanalipdan sa Ginoo si David, napakyas ang tanang tinguha ni Saul; ug dili lang kana, apan siya mismo kanunay nga naihatod sa kamot sa Balaan, nga bisan pa niana gipasagdan siya, nga walay mapait o mapanghimalos nga dautang buot batok kaniya.

21. Sa usa ka higayon gipangutana si Abba: 'Unsaon man sa usa ka tawo paglikay nga dili masuko kung ginapasipala ug ginapanamastamas siya sa uban?' Mitubag siya: 'Ang bisan kinsa nga naghunahuna sa iyang kaugalingon nga labing walay bili sa iyang kasingkasing dili masamok sa bisan unsang pagpasipala, sama sa giingon ni Abba Pimen: "Kung ipakumbaba nimo ang imong kaugalingon, makabaton ka og kalinaw."'

22. Miingon usab si Abba: 'Usa ka igsoon sa mga nagpuyo uban kanako ug nakadawat sa schema gikan kanako—nga akong gipaningkamotan nga tudloan sa tanang hiyas, ug usahay akong gipasagdan tungod sa iyang kahuyang, kay maluya man siya—miingon kanako sa usa ka adlaw: "Akong Abba! Gihigugma tika pag-ayo." Mitubag ko kaniya: 'Wala pa ko makaila og tawo nga nagmahal kanako sama sa akong pagmahal kaniya. Karon, nagaingon ka nga nagmahal ka kanako – ug nagtuo ko nimo – apan kon adunay dili maayong mahitabo kanimo tungod kanako, dili ka magpabilin nga pareho. Ako, bisan unsa pa man ang akong masinati gikan kanimo, magpabilin gihapon akong gugma kanimo nga pareho, ug walay bisan unsa nga makapahawa kanako sa paghigugma kanimo. Dili madugay pagkahuman niadto, – ug wala ko kahibalo unsay nahitabo kaniya – misugod siya og sulti ug daghang mga butang kanako, hangtod sa paglitok pa gani ug mga makauwaw nga pulong; ug nadungog nako tanan. Unya miingon ko sa akong kaugalingon: siya usa ka mananambal nga nag-alagad kang Jesus, gipadala aron tambalan a⁸⁰ akong hambog nga kalag. Gikan sa ingon nga mga tawo, makabawi ang usa ka tawo nga maampingon sa kaugalingon sa iyang nawala tungod sa mga tawo nga nagpapaluyo kaniya. Siya ang akong tinuod nga manug-atiman. Ug kanunay ko siyang gihinumduman isip akong mananambal ug manug-atiman. Sa mga nagpahibalo kanako sa iyang mga pulong, miingon ko: 'Gikilala ra niya ang akong klarong mga kakulian, ug bisan pa niana dili tanan, kondili usa ra ka bahin; samtang ang akong tinago nga mga kakulian dili masukod.' Paglabay sa pipila ka panahon, nakigkita siya kanako sa Caesarea (sa Palestina). Miduol siya ug, sumala sa iyang batasan, giyakap ug gihalokan ko, ug ako usab siya,

⁸⁰ Kaugalian sa Sidlakan ang pagtambal sa mga sakit pinaagi sa pagsunog.

ingon nga walay nahitabo tali kanamo. Human sa ingon ana nga pagpanamastamas, giyakap niya ko sa ingon ana nga paagi sa among pagkita, walay duhaduha tungod kay wala ko magduda kaniya ug wala koy bisan gamay nga timaan sa pagkasakitan, bisan pa man nadungog nako ang tanan. Apan siya mismo mihulog sa akong mga tiil ug, samtang gihuptan kini, miingon: 'Pasayloa ko, akong amahan, alang sa Ginoo, sa pagkasulti nako og daghang dautang butang bahin kanimo.' Sa akong bahin, pagkahuman nako siya gahungyan og malumo, miingon ko kaniya: 'Nahinumdom ba ka sa imong gugma sa Dios sa dihang miingon ka kanako, "Gihigugma tika pag-ayo", ug mitubag ko nga wala pa ko makaila og lalaki nga naghigugma kanako sama sa akong paghigugma kaniya, ug kon adunay bisan unsang dili maayong mahitabo kanimo, dili ka magpabilin nga pareho, samtang ako, bisan unsang pag-antos ang akong masinati sa imong kamot, magpabilin gihapon nga pareho ang akong pagbati kanimo, ug walay bisan unsa nga makapahawa kanako sa paghigugma kanimo? – Pasiguro sa imong kasingkasing nga walay bisan unsa sa imong gisulti ang natago kanako; apan bisan asa ug kinsa pa ang nakadungog nako, nadungog nako tanan, ug wala gayud ko mosulti nga dili kini tinuod, ug walay bisan kinsa ang nakapugos kanako sa pagsulti og bisan unsang dautan; apan miingon usab ko: 'Tinuod ang iyang gisulti, ug nagsulti siya tungod sa gugma'; ug, giisip ko ikaw nga sama sa akoa, wala gyud ko mapakyas sa paghinumdom kanimo sa akong mga pag-ampo; ug aron hatagan pa gyud ko ikaw og mas dako nga pruwera sa akong gugma kanimo, ipahibalo ko kanimo nga, sa dihang grabe kaayo ang sakit sa akong mata, sa paghinumdom kanimo, gibutang nako ang tanda sa Balaang Krus niini ug miingon: 'Ginoong Hesukristo! Tungod kaniya, tambala ako!' – Ug nitunga dayon ko.

23. Ang bulahan usab kanunayng miingon: 'Kita nga mga tawo wala kabalo unsaon pagsiguro nga kita gihigugma ug gipasidunggan, kay nawala na gayud kini sa atong pagbati. Kung ang usa ka tawo magpakita og gamayng paglahutay sa iyang igsoon samtang nasuko o nasubo siya kaniya, dali ra siyang mobalik sa hustong paghuna-huna, ug sa pagkahibalo niya sa paglahutay sa igsoon kaniya, iyang itugyan ang iyang kinabuhi alang kaniya.' Niining panahona, nahinumdoman sa Bulahan ang usa ka igsoon nga misulti kaniya nga aduna siyay usa ka Abba nga labing malumo, nga girespeto sa tibuk nasud ingon usa ka anghel sa Dios tungod sa iyang dakong pagkamaayo ug sa mga milagro nga iyang gihimo. Usa ka adlaw, kining igsoon, gipukaw sa kaaway, miduol kaniya ug misugod sa pagpanamastamas kaniya sa atubangan sa tanan. Ang tigulang nagbarog didto nga kalmado, nagtutok sa iyang mga ngabil, unya miingon: 'Ang grasya sa Dios naa sa imong mga ngabil, akong igsoon!' Apan ang igsoon, nga mas nasuko pa, misinggit: 'Nasayud ko nganong ingon ani imong giingon, ikaw walay-salabutan ug palamon nga tigulang—aron lang ipakita nga ikaw malumo.' Niini mitubag ang tigulang: 'Tinuod gayud, akong igsoon; matarong ang imong gisulti.' – Pagkahuman niini, adunay usa ka tawo nga nangutana sa tigulang: 'Wala ka ba nalibog, O tigulang sa Dios?' 'Dili,' matubag niya, 'apan nabati nako sa akong kalag nga kini, daw, natabonan ni Cristo.' – Niini midugang ang bulahan: 'Sa tinuod, angay pasalamatang ug pasidunggan ang ingon ani nga mga tawo: ang mga mainit ang pagbati kinahanglan ituring sila nga mga doktor nga nag-ayo sa mga samad sa ilang kalag, samtang ang mga walay pagbati kinahanglan ituring sila nga mga manug-atiman nga nagdala kanila sa Ginghamlan sa Langit.'

24. Gisaysay usab sa bulahan: 'Sa dihang naa pa ko sa monasteryo sa Tiro, sa wala pa ko mibiya niini, usa ka tigulang, ilado tungod sa iyang mga pagkamaayo, miadto kanamo. Sa dihang nagsugod kami og basa sa basahon sa mga hinumdoman nga sugilanon ug sa maalamon nga mga pulong sa mga balaang tigulang (kay ang Banal nga Tawo nahigugma sa pagbasa niini ug, daw, gininhawa kini ug gikuhaan og pagtulun-an sa matag hiyas) ug nakaabot kami sa sugilanon sa usa ka tigulang nga, sa dihang miabot kaniya ang mga tulisan ug miingon nga ilang gihukman nga kuhaon ang tanan sa iyang selda, tinuod nga mitubag siya: 'Kuhaa, akong mga anak, bisan unsa ang inyong makita nga angay'; ug sa dihang nakuha na nila ang tanan ug nilakaw na, nga nagbilin lang ug usa ka sako, gikuha kini niya ug gisundan sila, nga nagasinggit: 'Mga anak ko! 'Balik-i kanako ang inyong nakalimtan sa among selda'; ug sila, nga nabighani sa pagkawalay dautang tuyo sa tigulang, gibalik tanan sa iyang selda, nga nag-ingon sa usag usa uban sa paghinulsol: 'Tinood, kini usa ka tawo sa Dios'; – sa diha nga nabasa namo kini, miingon ang tigulang kanako: 'Nasayud ka ba, akong Abba, nga kining sugilanona dako kaayo ug ikatabang kanako.' Miingon ko kaniya: 'Unsaon man, Amahan?' Mitubag siya: 'Sa usa ka higayon, samtang nagpuyo ako sa mga dapit duol sa Jordan, pagkahuman nako og basa niini, natingala ko sa tigulang ug miingon: "Ginoo, tugoti nga makalakaw usab ako sa mga bakas sa mga tawo nga ang estilo sa kinabuhi (ang schema) imong gitugotan nga akong sundon." Busa nagpabilin kini nga tinguha sa sulod nako. Ug tan-awa, duha ka adlaw pagkahuman, miduol ang pipila ka mga tulisan ug mituktok sa pultahan. Nakaila dayon ko nga mga tulisan sila ug miingon sa akong kaugalingon: 'Salamat sa Dios! Karon na ang panahon aron mamunga ang akong tinguha.' Unya, pag-abli nako sa pultahan, mainiton ko silang gidawat, ug

pagkahuman nako pag-siga sa lampara, gisugdan nako pagpakita kanila ang akong mga butang, samtang nag-ingon kanila: 'Ayaw kamo kabalaka; kay nagtuo ko sa Ginoo, wala koy itago kaninyo.' Miingon sila kanako: 'Aduna ka bay bulawan?' 'Aduna ko,' akong tubag, 'mao ni ang tulo ka sinsilyo,' ug gibuksan nako ang sudlanan sa ilang atubangan. Gikuha nila kini ug nilakaw sila sa kalinaw. 'Sa akong bahin,' ingon sa bulahan nga nagngisi, 'nangutana ko kaniya: "Nibalik ba sila kanimo, sama sa gibuhat nila sa kana nga tigulang?" "Dili unta," iyang dayon tubag; "wala gani kini misulod sa akong hunahuna nga mobalik pa sila." – Niini gidugang sa Balaan: 'Mao kana ang kadasig sa tigulang, ug kining mao ang nadala kaniya sa iyang pagka-andam nga sundon ang mga balaan – nga dili lang siya nasubo, nagmalipayon pa gani, sama sa usa ka tawo nga gihatagan og espesyal nga panalangin.'

25. Sama sa akong nahisgutan kaniadto samtang nakig-istorya kanimo, miingon ang bulahan nga kon magpakita kita og gamay nga paglahutay ngadto sa atong igsoon nga nasuko, makuha nato ang iyang kalag: busa karon gusto nakong isulti kanimo, may kalabotan niini, ang akong nadungog gikan kang bulahan Sergius, ang abadi sa Pedia. Gisultihan ko niya: kaniadto nagbiyahe kami uban sa usa ka balaang tigulang ug nawala ang among dalan. Wala kami kahibalo asa paingon, mao nga naabot kami sa usa ka tanoman ug natapakan namo ang pipila ka tanom. Pagkakita niini, usa ka mag-uuma nga nagtrabaho didto niadtong panahona misugod sa pagsilot kanamo sa kusog, nagasinggit sa kasuko: 'Mga monghe! Nahadlok ba kamo sa Dios? 'Kung aduna kamo'y kahadlok sa Dios sa inyong kasingkasing, dili unta ninyo kini buhaton.' Ang balaan nga tigulang dayon miingon kanamo: 'Tungod sa Ginoo, ayaw kamo'g sulti.' Apan mituyok siya nga malumo ngadto sa mag-uuma ug miingon: 'Tinuod ang imong giingon, anak; kung aduna kami'y kahadlok sa Dios, dili unta namo kini buhaton.' Ang mag-uuma misugod pag-usab sa pagsaway kanila nga masuko. Miingon pag-usab ang tigulang kaniya: 'Tinuod ang imong giingon, nga kung kami mga monghe, dili namo kini buhaton. Apan, alang sa Ginoo, pasayloa kami; giila namo nga nakasala kami batok kanimo.' Nakaantig kaayo kini sa mag-uuma nga sa iyang pagduol, mihulog siya sa tiilan sa tigulang ug miingon: 'Pasayloa ako, alang sa Ginoo, Amahan, ug dad-a ako uban kanimo.' 'Ug tinuod gayud nga misunod siya kanamo,' miingon ang bulahan nga Sergius, 'ug pag-abot niya sa monasteryo, gisul-ob niya ang schema.' 'Kini,' dugang pa ni Abba Zosima, 'mao ang nahimo sa kalumo ug pagkamaayo sa balaan nga tigulang, uban sa tabang sa Dios—usa ka kalag nga gimugna sa hulagway sa Dios, nga mas bililhon sa Dios kaysa kangitngit sa mga kalibutan uban sa tanang bahandi niini.'

26. Nagpadayon si Abba Zosima sa pag-ingon: kaniadto, sa dihang kauban nako ang bulahan nga si Sergius, miingon siya kanako: 'Basa ka og usa ka butang gikan sa Kasulatan para kanamo.' Nagsugod ko og basa sa Mga Panultihon ug, sa dihang nakaabot ko sa bersikulo nga nag-ingon: '*Sa kadaghanan sa mga kahoy mosiga ang kalayo; apan kon walay magpukaw sa panagbangi, mihunong ang panag-away*' (Prov. 26:20), nangutana ko kaniya: 'Unsa ang kahulugan niining panultihon?' Mitubag siya: 'Sama sa kahoy nga hinungdan sa kalayo, ug kung kulang kini, dali ra kini mapalong; ingon usab ana, adunay mga hinungdan sa mga pagbati; ug kung putlon nimo kini nga mga hinungdan, magpabilin nga dili aktibo ang mga pagbati.' I.p.n.: ang mga hinungdan sa pakighilawas, sumala kang Abba Moses, mao ang: pagkaon ug pag-inom nga walay pagpugong, pagkatulog hangtod mabusog ang kasingkasing, paglingkod-lingkod nga walay buhat, pagpalingaw-palingaw sa kaugalingon, walay pulos nga pakig-istorya, ug paghigugma sa pagpanamestiyos. Kung putlon sa usa ka tawo kining tanan, ang kahiligon sa pakighilawas mahimong walay gahum. Usab, ang mga hinungdan sa kasuko, ingon usab niya, mao ang: paghatag ug pagdawat (pag-apil sa makalibog nga transaksyon), pagbuhat sumala sa kaugalingong gusto, pagkahilig sa pagmando, ug pagtan-aw sa kaugalingon nga maalamon. Ang bisan kinsa nga putlon kini makakaplag nga ang pagbati sa kasuko walay gahum kaniya. Ingon usab kini sa tanang pagbati. Ug mao kini ang gipasabot ni Abba Sisoos sa iyang mga pulong sa dihang gipangutana siya sa usa ka igsoon: 'Ngano man nga dili molayas kanako ang mga pagbati?' Mitubag siya ingon niini: 'Tungod kay ang ilang mga sudlanan—mao ang ilang mga hinungdan—anaa sa sulod nimo; hatagi sila sa ilang saad, ug molayas sila.'

27. Sa lain nga higayon miingon siya: 'Ang usa ka tawo nga duha ka buot, nga diin ang pagbuto sa kasuko dili mohunong, mao ang usa nga dili kontento sa unang provokasyon, apan nagpasiugda sa iyang kaugalingon og ikaduhang pagbuto sa kasuko.' Ang bisan kinsa nga, pagkasuko, dali nga makabalik sa iyang paghuna-huna ug, sa pagkahibalo sa iyang sayop, mangayo og pasaylo sa igsoon nga iyang nasuko, dili tawgon nga duha ka suko; mihunong ang pagpanamastamas sulod kaniya; kay sa diha nga siya, sa pagkahibalo sa iyang sayop, nakig-uli sa iyang igsoon, ang pagpanamastamas wala na'y puwesto sulod kaniya. Apan kinsa man nga, sa pagka-nasuko, dili mosugot sa iyang sayop, kundili gipukaw pa gayud ang iyang kaugalingon

ngadto sa mas dako pang kasuko, ug nagbasol dili tungod kay nasuko siya, kondili tungod kay wala pa gani niya gisulti ang mas daghan pa kaysa iyang gisulti sa iyang kasuko – ang ingon nga tawo gitawag nga doble-suko; ug ang panagbangi sa sulod niya dili mohunong, kay pagkahuman sa iyang kasuko, ang pagpanimalos, pagdumot ug dautang buot mokuptan kaniya. – Hinaut nga luwason kita sa Ginoong Jesu-Kristo gikan sa ingon nga kinaiya, ug hatagan kita og bahin uban sa mga malumo ug mapainubuson.

28. Kanunay usab niyang giingon nga gikinahanglan ang dakong pagbantay ug dili gamay nga kinaadman aron supakon ang limbong sa yawa; kay mahitabo nga usahay iyang pukawon ang kabalaka ug pagkawalay-kontento bisan sa walay hinungdan, maghatag pa gani og mga rason nga daw makatarunganon, aron daw makatarunganon ang paglagot sa maong butang, ug adunay lig-on nga hinungdan niini. Apan bisan unsa pa iyang isugyot, ang tinuod nga gustong molakaw sa dalan sa mga balaan nga monghe kinahanglan mahibalo nga dili tugotan bisan unsang kasuko, bisan pa og husto kini tan-awon, ingon ni Macarius: 'Dili angay masuko ang mga monghe'; ug dugang pa: 'Dili angay maghatag og kasubo sa isigkatawo'. Gisulti usab niya kanamo ang mosunod: sa milabay nga panahon, gisugo nako ang usa ka batid nga manunulat sa pagkopya og pipila ka mga libro para kanako. Pagkahuman niya, nagpahibalo siya kanako: 'Nahuman na nako; paanhi kinsa man imong ipadala aron kuhaon kini.' Usa ka igsoon, pagkadungog niini, miadto sa manunulat alang kanako ug, pagkahuman nabayran ang gikasabutan nga kantidad, gikuha ang mga libro. Samtang wala ko kahibalo sa nahitabo, gipadala nako ang among igsoon uban sa sulat ug bayad aron kuhaon kini. Ang manunulat, sa pagkahibalo nga giyaw-an siya sa igsoon nga mikuha sa mga libro, nasuko kaayo ug miingon: 'Munta gyud ko ug pasagdan nako siya – tungod kay giyaw-an ko niya ug gikuha ang dili iya.' Sa akong bahin, pagkadungog nako niini, nagpadala ko og sulat kaniya: 'Nasayud ka gayud, akong igsoon, nga kita mangita og mga libro aron makat-on gikan niini sa gugma, pagpaubos, ug pagkamapainubsanon; apan kon ang mismong katuyoan sa pagpangita og mga libro magdala og panagbangi, nan dili nako gusto nga naa kini kanako, aron dili ko makig-away: *'kay dili angay sa sulugoon sa Dios ang pag-away'* (2 Tim. 2:24). Busa, pinaagi sa pagdumili sa mga libro, gisiguro nako nga walay tinuyo nga pagkasakitan ang nahimo sa maong igsoon.

29. Sa usa ka higayon, samtang naglingkod uban kanamo ug naghisgot sa mga butang mahitungod sa kaluwasan sa kalag, ang bulahan misugod sa paghisgot sa mga pulong sa mga balaang tigulang; ug, pag-abot niya sa pulong nga gi-atribusyon kang Abba Pimen—nga ang nagasaway sa iyang kaugalingon makakaplag og kalinaw bisan asa—ug sa usa nga gisulti ni Abba sa Bukid Nitria isip tubag sa pangutana: 'Unsa ang imong labing nakuha, Amahan, niining dalan? 'Ang pagpasangil ug pagpanamastamas sa akong kaugalingon sa tanang panahon,' mao ang iyang tubag; diin ang nangutana midugang: 'Ug walay lain pa nga dalan gawas niini.' Sa paghinumdom niining mga pulong, miingon ang Bulahan: 'Unsa ka gamhanan ang mga pulong sa mga balaan! Ug sa tinuod, bisan unsa pa ang ilang gisulti, gisulti nila kini gikan sa kasinatian ug kamatuoran, sama sa gipamatuod ni Balaan Anthony.' Makapahimoon gayud ang ilang mga pulong tungod kay gisulti kini sa mga tawo nga nagbuhat, sama sa gisugo sa usa sa mga maalamon sa tanan: 'Pasagdi nga ang imong kinabuhi mopamatood sa imong mga pulong.' Niini, gisaysay kanamo ni Abba ang mosunod nga hitabo: samtang dili pa ko dugay sa Lavra ni Abba Gerasimus, naglingkod kami usa ka adlaw uban sa usa ka igsoon nga pinalangga kanako, nag-istorya bahin sa mga butang nga may kalabotan sa kaluwasan sa kalag. Nahinumdom ko sa mga pulong ni Abba Pimen ug sa laing tigulang sa Nitria nga nahisgutan sa ibabaw, ug miingon ang igsoon kanako: 'Nasayran nako ang kamatuoran niining mga pulonga pinaagi sa kasinatian, ug natilawan nako ang kalinaw nga gikan sa pagbuhat niini.' Nagpuyo ko sa matinud-anong pagkahigala sa usa ka diyakono ning Lavra. Wala ko kahibalo nganong, apan nagsugod siya og pagduhaduha kanako bahin sa usa ka butang; nasuko siya niini ug nagsugod siya og tan-aw kanako nga masulob-on. Sa pagkakita nako sa iyang kasubo, gipangayo nako kaniya nga ipasabut ang hinungdan niini, ug miingon siya kanako: 'Nabuhath nimo ang ingon-ana nga butang.' Wala nako damha nga nabuhath nako kana, busa gisulayan nako siya og pabanaog nga inosente ko; apan mitubag siya: 'Pasayloa ko, dili ko kumbinsido.' Pagbalik nako sa akong selda, gisusi nako ang akong kasingkasing kung nakabuhath ba gyud ko og ingon ana – ug wala gyud koy nakaplagan. Pagkahuman, sa dihang gidala niya ang kalis aron ihalad kini, nanumpa ko kaniya nga wala gyud ko mahinumdom nga nakabuhath ana; apan bisan pa niana, wala gihapon siya kumbinsido. Unya, pagkahuman nako makabawi sa akong kaugalingon, nahinumduman nako kining mga pulong sa mga tigulang, ug, hingpit nga nakombinser sa ilang kamatuoran, gitutok nako ang akong hunahuna sa sulod ug miingon: 'Tinuoray ang paghigugma sa diakono kanako, ug, tungod sa paghigugma nga kini, gipadayag niya kanako ang naa sa iyang kasingkasing alang kanako, aron mapugngan nako ang akong kaugalingon ug dili buhaton ang ingon ana.' Bisin pa, akong

pobre nga kalag, sama sa imong giingon, unsa kaha nga buhat ang wala pa nimo nabuhat? Nakabuhat ka na ug liboan ka dautang buhat, ug nakalimot ka niini. Asa na ang imong gibuhay gahapon, o napulo ka adlaw ang milabay? Nahinumdom ka ba ana? Busa wala ba usab nimo nabuhat kini, sama sa imong gibuhay niadtong una – ug nakalimot ka niini, sama sa imong pagkalimot sa nahitabo kaniadto? Busa, nagpasiya ako sa akong kasingkasing nga tinuod nga nabuhat ko kini; apan sama sa akong pagkalimot sa miuna, nakalimot usab ko niini. Ug misugod ako sa pagpasalamat sa Ginoo ug sa diakono, kay pinaagi kaniya gitugotan ko sa Ginoo nga maila ang akong sala ug maghinulsol niini. Unya mitindog ako, ug uban niining mga hunahuna sa akong hunahuna, miadto ako sa akong igsoon aron mag-ikumpisal sa atubangan sa diakono ug aron pasalamat siya. Apan sa diha pa lang nga akong gihampak ang pultahan, siya, nga unang nagbukas niini, mitungo kanako, nga miingon: 'Pasayloa ko; nadani ko sa mga demonyo sa pagduda kanimo sa maong buhat; kay gipahibalo gayud ko sa Dios nga dili ka man salarin niini'; ug wala na niya gitugotan nga pasig-uhon pa nako siya, nga miingon: 'Dili na kinahanglan pa kana.' Pagkahuman niyang gisaysay kini, gidugang sa bulahan nga si Zosima: 'Mao kini ang nabuhat sa matinud-anong pagpaubos sa kasingkasing sa igsoon nga naghigugma kaniya: dili lang nga wala siya masuko sa pamatasan sa diakono, ni nabati nga nasakitan batok kaniya—una, tungod kay gisuspetsahan siya, ikaduha, tungod kay wala siya motuo sa iyang pagpasalig sa iyang pagka-inosente – apan gidala pa gani niya sa iyang kaugalingon ang usa ka sala nga wala niya gihimo, ug dili lang kana, nagpasalamat pa gani siya sa diakono. Nakita ba nimo unsay nahimo niining hiyas? Sa unsang kahitas-an sa kalampusan kini mag-alsa sa mga naghigugma niini? Kay kung gusto unta sa igsoon, daghan siya og rason aron mahimong demonyo tungod sa diakono. Apan tungod kay siya matinud-anon sa pagkamaayo, dili lang siya nasuko kaniya, nagpasalamat pa gani siya kaniya, kay ang pagkamaayo nakapugong sa iyang kasingkasing. Busa kon kita usab unang nagtamnan sa sulod nato sa mga binhi sa kalumo ug pagpaubos ug giandam nato ang atong kasingkasing alang niini, ang kaaway wala'y dapita diin siya magtamnan sa iyang dautang mga binhi. Apan kon makit-an niya nga walay sulod kita sa maayong hunahuna, o labi pa gani, nag-awhag kita sa kaugalingon sa pagkadautan, iyang gikuha kini nga kahigayunan aron pun-on kita sa iyang pagkadautan. Apan kon puno kita sa gugma sa pagkamaayo, lahi ang mahitabo: kay ang Ginoo, sa diha nga makita Niya nga ang kalag naghandum kaayo nga maluwas ug masigasig nga nagtamnan sa maayong binhi sa sulod niini, pun-on kini sa Iyang mga gasa tungod sa maayong kabubut-on sa kalag.

30. Sa usa ka higayon, ang bulahan nga Abba, sa paghinumdom niya sa usa ka tigulang nga gipangawat sa igsoon nga nagpuyo sa iyang kilid – ug bisan pa sa iyang kahibalo niini, wala gayud niya kini gisumbong, kondili nagpaningkamot pa gayud siya og mas kusog, nga nag-ingon, 'Tingali nangigkinahanglan ang igsoon' – namangha sa pagkamaayo sa mga balaan, ug gisaysay ang mosunod nga hitabo. Samtang nagpuyo ko sa Pediada, gisultihan ko sa usa ka abbot sa mosunod: duol sa among monasteryo nagpuyo ang usa ka tigulang, ug siya usa ka labing bulahan nga kalag. Usa ka igsoon nga nagpuyo sa tupad niya, sa usa ka adlaw samtang wala ang tigulang, tungod sa tukso sa yawa, gibuksan ang iyang selda, misulod ug gikuha ang iyang mga butang ug mga libro para sa iyang kaugalingon. Sa pagbalik sa tigulang nga si , pag-abli niya sa iyang selda, nakit-an niyang nawala ang iyang mga butang. Miadto siya sa maong igsoon aron isultihan siya bahin niini. Apan sa pagsulod niya sa selda sa igsoon, nakita niya ang iyang kaugalingong mga butang nga nagbarug sa tunga-tunga niini, kay wala pa makahigayun ang igsoon sa pagbutang niini sa lain nga dapit. Apan, aron dili masamokan o masawayon ang igsoon, nagpakaaron-ingnon siya nga kalit siyang gikunhutan sa tiyan ug migawas – diin siya nagpabilin og dugay, murag nagbuhat sa usa ka panginahanglan, aron hatagan og panahon ang igsoon nga itago ang mga butang. Pagbalik niya kaniya pagkahuman, nagsugod siya og istorya bahin sa lain nga butang; ug wala niya gipadayag ang igsoon. Pipila ka adlaw pagkahuman, nakit-an ang mga butang sa tigulang sa iyang pagpanag-ya, ug siya gidakpan ug gibantayan. Wala gyud kabalo ang kamalig sa niini; apan pagkadungog niya nga ang iyang igsoon naa sa prisohan, ug wala siya kahibalo nganong didto kini, miadto siya kanako,' ingon sa abá, 'kay kanunay man siya moanhi namo,' ug nangayo: 'Palihug, hatagi ko og pipila ka itlog ug pipila ka ordinaryong tinapay.' Miingon ko kaniya: 'Sigurado ko nga naa kay kauban karon?' 'Oo,' tubag sa tigulang; ug gidala niya kini nga mga butang aron makadto sa bilanggoan ug pahupayon ang iyang igsoon. Pagkasulod pa lang niya sa bilanggoan, nahulog ang igsoon sa iyang mga tiil ug miingon: 'Nia ko dinhi tungod kanimo, Abba, kay ako ang nangawat sa imong mga butang; apan ang imong libro naa kang kinsa-kinsa, ug ang imong mga sinina naa kang kinsa-kinsa.' Miingon ang tigulang kaniya: 'Ayaw kabalaka, anak ko, nga wala ko niabot dinhi tungod niining hinungdan; wala gani ko kahibalo nga naa ka dinhi sa akong dapit; apan sa dihang nadungog nako nga naa ka dinhi, nasubo ko, ug niabot ko aron pahupayon ka; ani-a, tan-awa—itlog ug bag-ong tinapay. Karon, moadto ko ug buhaton ang tanan nga akong mahimo aron makagawas

ka dinhi.' Miadto siya ug nangayo sa pipila ka opisyal, nga nakaila kaniya tungod sa iyang pagkamaayo; ug gisugo nila nga buhian ang igsoon gikan sa prisohan.

31. Gisugilon usab bahin sa maong tigulang nga sa usa ka higayon miadto siya sa merkado aron mopalit og bisti para sa iyang kaugalingon. Gipalit niya kini ug gibayran og usa ka bulawan nga sensilyo. Kinahanglan pa niya pun-on ang kulang gamit ang pipila ka gagmay nga sensilyo. Gikuha niya ang bisti ug gibutang kini sa ilawom niya, ug gisugdan niya pag-ihap ang gagmay nga sensilyo sa usa ka gamay nga tabla. Sa dihang, naay usa ka tawo nga miduol ug misulay og kuha sa mga sinina gikan sa ilawom niya. Pagbati niini, nasabtan sa tigulang kung unsa kini buot ipasabot, ug sa pagka-malumo sa trabahante, hinay-hinay siyang mibangon, mura'g nag-unat samtang gihuptan ang sinsilyo, hangtud nga nakuha na sa lalaki ang mga sinina ug nilakaw na; ug wala siya pasanginli sa tigulang. Pagkahuman niini, miingon ang bulahan nga si Zosima: "Pila kaha ang bili sa iyang mga sinina, o kadtong mga butang nga gikawat gikan kaniya? Apan unsa ka bililhon ang iyang gawasnong kabubut-on! Iyang gipakita nga, samtang iya kini, daw wala siyay bisan unsa." Sa dihang gikuha kini kaniya, nagpabilin siyang pareho, wala magmasubo ni naglagot; kay, sama sa akong kanunayng giingon, dili ang pagpanag-iya ang makadaot, kondili ang pagpanag-iya uban sa pagkapilit. Bisan pa unta gipanag-iya sa maong tigulang ang tibuok kalibutan, mura gihapon siya'g walay gipanag-iya: kay pinaagi sa iyang gibuhat, gipakita niya nga siya gawasnon sa tanang butang. Busa, mga igsoon, paninguhaon nato nga sundon ang mga ehemplo sa mga balaang amahan ug masigasig nga tumanon ang ilang mga pulong, aron, human makabuhat og maayong bunga dinhi, kita mahimong takus sa walay katapusang mga panalangin, kang Kristo Jesus, atong Ginoo, nga kaniya ang himaya ug gahum uban sa Amahan ug sa Espiritu Santo, karon ug sa kanunay hangtod sa kahangturan. Amen.

Sant Maximo nga Magtutug-an

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Si San Maximus sa Constantinople, nga gikan sa maharlikang kaliwatan. Human siya makadawat og komprehensibo nga edukasyon—sa teolohiya, pilosopiya ug sa tanang ubang hilisgutan nga gikinahanglan niadtong panahona—gidala siya sa korte ni Emperador Heraclius ug malampuson niyang gipahigayon ang katungdanan isip punoang sekretaryo nga nakadawat og dakong pagdayeg. Sa paglitaw sa heresiya sa Monothelite—nga diin pareho silang may bahin sa sala ang emperador ug ang patriyarka—ug sa pagsugod sa kagubot sa palasyo, sa siyudad, ug sa ubang bahin sa imperyo, gitan-aw ni San Maximus kini nga usa ka bulahan nga oportunidad aron matuman ang dugay na niyang tinguha nga biyaan ang kalibutan ug mosulod sa usa ka monasteryo. Pagkahuman niyang biyaan ang iyang mga katungdanan, misulod siya sa monasteryo sa Chrysopolis (641) ug mitugyan ang iyang kaugalingon uban sa tibuok kadasig sa mga praktis sa pagka-asketiko, subay sa istriktong mga lagda sa monastiko, ug nahimong ehemplo alang sa tanan ug sa tanang aspeto nga angay sundon. Busa, sa dihang gikinahanglan ang usa ka bag-ong abbot para sa monasteryo, siya napili sa tanan nga walay supak alang niini nga katungdanan, nga iyang gipahigayon uban sa angay nga pag-amping, nga wala magpahimulos sa iyang kaugalingon o nangita sa pagpalipay sa mga tawo. Samtang nagpadayon sa pagtubo ug paglapta ang erehe nga Monothelite, nga gisuportahan sa korte ug sa patriyarka; ug uban niini, misaka usab ang kagubot. Tungod kay dili na niya kaya ang kagubot, mibiya si San Maximus sa monasteryo ug mibiyahe paingon sa Roma. Sa iyang pagbiyahe, mihunong siya sa pipila ka panahon sa Carthage, sa Aprika, diin sa konseho nga gihimo didto, iyang gisaway ang dili mapadayon nga doktrina sa Monothelitism pinaagi sa pagpanaway kang Pyrrhus, ang Patriarka sa Constantinople, nga anaa didto apan gikuha na sa katungdanan. Mibiyahe siya paingon sa Roma, diin sa dili madugay miapil siya sa usa ka konseho batok sa mga Monophysite, nga gitigum ni Papa San Martin, isip tubag sa dekreto sa emperador nga dawaton ug pirmahan ang Typikon—mao kana, ang pahayag sa kredong iyang gihimo, diin gisagol ang erehiya sa Monophysite. Niining konseho, ang Monophysitism, ang imperyal nga typikon, ug ang '' sa tanan nga midawat niining heretikal nga doktrina gikondena ug gi-anathema. Pagkahuman niini, kining dekreto sa konseho gipakatag sa halayo ug lapad, sa Kasadpan ug Sidlakan. Sa kasuko niini, gisugo sa emperador ang pagdakop kang Papa San Martin ug San Maximus, ug ang ilang pagbalhin ngadto sa Constantinople. Pag-abot nila didto, si San Martin, human sa pag-antos sa dili masukod nga pagpanakit, gipahilayo sa Chersonesos, diin siya namatay (655). Sa bahin ni San Maximus, ilang gisugdan ang pagpaningkamot aron siya mapabor sa ilang kiliran, nga ilang gibuhat uban sa dakong kadasig: una sa imperyal nga mga palasyo; unya sa usa ka prisohan

sa Constantinople; unya sa lungsod sa Thrace nga Vizia, ang lugar sa unang pagkabilanggo sa balaang martir; pagkahuman, pagkahuman siya gitawag gikan didto, mibalik sa Constantinople, sa monasteryo ni St. Theodore, diin siya gipabilin – sa usa ka mas seryoso ug makalilisang nga kahimtang. Ang mga pagdungog gipahigayon sa mga senador, uban usahay ang mga obispo nga anaa usab. Ang tumong mao ang pagdani kang San Maximus nga dawaton ang ilang doktrina, o bisan sa pagpirma sa typikon, o sa labing gamay, nga maghilom. Wala kini'y nahimo. Ang kamatuoran sa Ortodoksiya, nga gipahayag ni San Maximus, mibuntog sa matag higayon, nga napugos ang iyang mga kaatbang nga dili lang maghilom kondili mosimba usab kaniya. Gisuwayan nila nga yugyugan ang kaisog niining kampion sa kamatuoran pinaagi sa mga saad, hulga, ug mga instruksiyon kung giunsa paglikay sa kamatuoran nga dili mabantayan sa uban; sa katapusan, sa ilang katapusang panagtigom, gisugdan na nila ang pagpangigo kaniya. Walay nakatabang; ug si San Maximus gipahiluna sa ikaduhang dapit sa pagkabilanggo pinaagi sa Selimvri paingon sa Pervera, sa kasadpang baybayon sa Dagat Marmara. Apan ang mga kaaway sa kamatuoran wala gyud makapahulay; ug si San Maximus gitawag pag-usab sa Constantinople alang sa katapusang mga pagdasig, nga gihimo uban sa mas dako nga pagpugos, apan wala gihapon kini'y kapuslanan, sa tulo ka hugna: sa imperyal nga mga lawak, sa prisohan, ug pag-usab sa mga lawak, diin gihimo ang katapusang desisyon: aron maluwas ang kinabuhi sa martir, apan aron siya ipailawom sa mga pag-antos nga mas grabe pa kaysa kamatayon mismo. Ug alang niini, siya gihatag sa prefekto sa siyudad. Kining maong dili makatawo nga tortyurista, pagkadakop niya sa maong bililhon nga tawo, gidala siya sa praetorium, gisugo siyang hubaron, ug pagkahigda niya sa yuta, gisugo siyang latigon sa pinakatalim nga latigo. Ug ilang gibugbog ang tigulang sa Dios sa dili katuohan nga paagi nga wala'y bisan usa ka bahin sa iyang lawas nga wala'y samad, ug ang yuta sa ilawom niya nababad sa pula nga dugo. – Unya, hapit na dili makaginhawa, gisulod siya sa usa ka bilanggoan. Sa sunod buntag, gidala pagbalik ang Santo sa pretoryo, – ug gipailawom sa labi pa ka mabangis nga silot: giputol nila ang iyang dila, nga nakasulti sa pulong sa Dios ug mitumaw sa erehiya, ug giputol ang iyang tuo nga kamot gamit ang kutsilyo ug palakol tungod kay nagsulat siya og mga makat-onon ug mapadayag nga mga libro. Unya, pagkahuman siya nilang gipagawas gikan sa praetorium nga hubad ug walay sinina, giparada siya nila sa plasa aron pagdaugdaugan, samtang gipakita nila sa mga tawo ang iyang giputol nga dila ug kamot. Sa katapusan, human sa ingon ana ka dili-makatawo nga mga pag-antos ug mga pagdaugdaug, gipadala ang Santo sa layo nga pag-exile sa Mingrelia; ug didto siya gibilanggo sa prisohan sa Schemar, diin, human sa pag-antos sa tulo ka tuig nga pag-antos ug matag matang sa kalisud, mibya si San Maximus paingon sa Ginoo, nga napahupayon sa wala pa ang iyang kamatayon pinaagi sa usa ka propetiko nga panan-awon. Nahitabo kini niadtong tuig 662. Ang pista ni San Maximus gisaalug matag ika-21 sa Enero. Nabilin si San Maximus og daghang sinulat, ang uban dogmatiko ug ang uban polemikal, apan kadaghanan niini moralistiko ug asketiko ang kinaiya. Ang Griyegong buhat nga **On Charity** naglangkob sa mosunod gikan niini: upat ka gatus ka kapitulo mahitungod sa gugma; pito ka gatus ka kapitulo mahitungod sa Labing Balaan nga Trinidad ug sa Inkarnasyon sa Pulong sa Dios; ug dugang pa nga mga kapitulo mahitungod sa mga birtud ug mga pagbati; ingon man usab usa ka eksposisyon sa Pag-ampo sa Ginoo. Gisagol namo ang mosunod sa among koleksyon: ang tanang kapitulo mahitungod sa pag-ampo, sumala sa ilang kahimtang; samtang gikan sa pito ka gatus ka kapitulo, among gipili kadtong mas sayon sabton, ug kadtong mas moralistiko ug asketiko. Sa baylo sa gipapas dinhi, among giapil, sumala sa edisyon ni Migne, usa ka monastikong diskurso. Busa, ang mosunod nga mga buhat ni San Maximus gipresentar:

1. Ang Diskurso sa Asetisismo, sa porma sa mga pangutana sa usa ka disipulo ug sa mga tubag sa tigulang
2. Upat ka gatus ka kapitulo mahitungod sa gugma (sa bag-ong hubad)
3. Mga Espekulatibo ug Praktikal nga Kapitulo, gipili gikan sa pito ka gatus ka kapitulo sa **Greek Philanthropy**

1. Mga Pulong sa Asetisismo, sa porma sa mga pangutana sa usa ka disipulo ug mga tubag sa tigulang

1. Nangutana ang usa ka igsoon sa tigulang: 'Palihug, Amahan, sultihi ako, unsa ang katuyoan sa Inkarnasyon sa Ginoo?' – Mitubag ang tigulang: 'Natingala ko nimo, igsoon, nga samtang imong paminawon ang Kredo matag-adlaw, imo pa kini gipangutana kanako.' – 'Apan isulti ko kanimo, ang katuyoan sa Inkarnasyon sa Ginoo mao ang atong kaluwasan.' Miingon ang igsoon: 'Ipasabot-a kanako, Amahan, nganong ingon ana?' – Mitubag ang tigulang: 'Tungod kay ang tawo, nga gimugna sa Dios sa sinugdan ug gibutang sa

Paraiso, nakalapas sa sugo ug napailalom sa pagkadaut ug kamatayon; unya, bisan pa nga pinaagi sa nagkalain-laing pag-atiman sa Dios sa tanang paagi ug porma giya siya paingon sa maayo, padayon siyang nagmalampuson lamang sa dautan, gipalihok ngadto sa pagkawalay paglaum sa kadaghanan sa mga makalaut nga tinguha sa unod: tungod niini, ang bugtong Anak sa Dios, ang walay katapusan nga Pulong, nga gikan sa Dios Amahan, ang tinubdan sa kinabuhi ug pagkawalay kamatayon, nagpakita kanamo nga naglingkod sa kangitngit ug sa landong sa kamatayon (Isa. 9:2. Mat. 4:16), nga gihulma sa Balaang Espiritu ug sa Labawng Balaan nga Birhen – ug gipakita kanato ang hulagway sa usa ka matarong nga kinabuhi, naghatag sa balaan nga mga sugo uban sa saad sa Gingharian sa Langit alang sa mga magkinabuhi sumala niini, ug sa hulga sa walay katapusang pagsilot alang sa mga molapas niini; ug pagkahuman Niya pag-antos sa makaluwas nga Pag-antos ug pagkabanhaw gikan sa mga patay, gihatagan Niya kita sa paglaum sa Pagkabanhaw ug sa k nga kinabuhi, kay pinaagi sa Iyang pagsunod, gibayran Niya ang sala sa orihinal nga pagpakasala ug, pinaagi sa Iyang kamatayon, gilaglag ang gahum sa kamatayon, aron *'sama sa pagkatinuod nga sa Adan nangamatay ang tanan, ingon usab sa Iyang pagkabanhaw buhion ang tanan'* (1 Cor. 15:22); ug sa katapusan, sa dihang misaka Siya sa langit ug mipahimutang sa tuo sa Amahan, gipadala Niya ang Espiritu Santo ingon usa ka panalipod sa kinabuhi – alang sa kahayag ug pagkabalaan sa atong mga kalag, ug aron motabang sa mga naningkamot alang sa kaluwasan sa pagtuman sa Iyang mga sugo. Tan-awa, sa mubo, unsa ang katuyoan sa Inkarnasyon sa Ginoo!

2. Miingon ang igsoon: 'Amahan, gusto ko madungog sa mubo nga paagi kung unsang mga sugo ang akong kinahanglan tumanon aron maluwas?' – Mitubag ang Tigulang: Ang Ginoo mismo miingon sa mga Apostoles pagkahuman sa Iyang Pagkabanhaw: *'Busa, kamo paingon ug paghimò og mga disipulo sa tanang nasud, pagbunyag kanila sa ngalan sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo, pagtudlo kanila sa pagbantay sa tanan nga akong gisugo kaninyo'* (Mat. 28:19–20). Busa, ang tanan nga gisugo Niya kinahanglan tumanon sa matag tawo nga nabunyagan sa ngalan sa Triyunidad nga naghatag-kinabuhi ug gikan sa Dios. Gitali sa Ginoo ang pagtuman sa tanang mga sugo nga dili mapabulag sa tinuod nga pagtuo, kay nahibalo Siya nga kung mapabulag ang usa gikan sa lain, imposible nga maluwas ang usa ka tawo. Maong si David, bisan pa nga iya nang gipanag-iya ang tinuod nga pagtuo (dili siya kontento niini ra), miingon sa Dios: *'Gitutok ko ang akong nawong sa tanan nimong sugo; gikaligtaan ko ang tanang dalan sa pagkadautan'* (Salmo 118:128). Batok sa matag agianan sa pagkadautan, ang Ginoo naghatag kanato og mga sugo nga supak niini; ug kon kinsa ang pasagdan bisan usa niini, siya misugod na sa supak nga agianan sa pagkadautan.

3. Miingon ang igsoon: 'Kinsa, Amahan, ang makatuman sa tanang mga sugo – kay daghan kaayo man kini?!' – Mitubag ang Kamao: 'Ang nagasubay sa Ginoo ug nagsunod Kaniya matag lakang.' Miingon ang igsoon: 'Apan kinsa may makasubay sa Ginoo? Ang Ginoo mao ang Dios, bisan pa nga nahimong tawo Siya, samtang ako usa ka makasasala nga tawo, ulipon sa walay ihap nga mga kahuyang. Unsaon man nako pagsubay sa Ginoo?' Mitubag ang tigulang: 'Sa mga ulipon sa kalibutan ug sa iyang mga kahaw-ang, walay bisan kinsa ang makasundog sa Ginoo; apan kadtong makasulti, *"Gibyaan namo ang tanan ug misunod kanimo"* (Mat. 19:27), makadawat sa kusog aron masundog ang Ginoo ug aron giyaon sa tanan Niyang mga sugo.' Nangutana ang igsoon: 'Unsa nga kusog?' – Mitubag ang tigulang: 'Paminawa kung unsa ang Iyang giingon mismo: *"Aniay, gihatagan ko kamo og gahum sa pagkatibway sa mga bitin ug alacdan, ug sa tanang gahum sa kaaway; ug walay bisan unsa nga makadaot kaninyo"* (Lucas 10:19).'

4. Sa pagdawat og ingon nga kusog ug awtoridad, miingon ang Apostol Pablo: *'Tumana ninyo ang akong panig-ingnan, ingon nga ako nagtuman sa panig-ingnan ni Cristo'* (Fil. 3:17). Ug usab: *'Busa karon, walay pagdisiplina alang sa mga anaa kang Cristo Jesus, nga wala maglakaw sumala sa unod kondili sumala sa Espiritu'* (Roma 8:1). Ug usab: *'Ang mga iya ni Cristo gipako sa krus ang unod uban sa mga kahiligon ug mga tinguha niini'* (Gal. 5:24). Usab: *'Ako gipako sa krus uban ni Cristo, ug dili na ako ang buhi, kondili si Cristo ang buhi sa sulod nako'* (Gal. 6:14).

5. Sa propetiko nga paghisgot bahin niining maong gahum ug tabang, miingon si David: *'Ang nagpuyo sa dalungan sa Labawng Ginoo magapahulay sa landong sa buhing Dios. Miingon siya sa Ginoo: 'Ikaw ang akong panagang ug akong dalangpanan, akong Dios, nga akong gisaligan'* (Salmo 90:1–2). Ug sa sunod pa: *"Makatahak ka sa alikabok ug sa bitin; imong tapakan ang leon ug ang serpiente... 'Inaugmento Niya ang Iyang anghel mahitungod kanimo aron bantayan ka sa tanan nimong mga dalan'* (11–13). Apan kadtong nakagapos sa unod ug nahigugma sa kahaw-as sa kalibutan, paminawa ang ilang madungog gikan sa Ginoo: *'Ang bisan kinsa nga nahigugma sa amahan o sa inahan labaw pa kanako dili takus kanako'* (Mat. 10:37). Ug usab: *'Ang bisan kinsa nga dili mag-alsa sa iyang krus ug mosunod kanako dili mahimong akong disipulo'*

(Lucas 14:27). Usab: *'Ang bisan kinsa nga dili mosalikway sa tanan niyang kabtangan dili mahimong akong disipulo'* (33). Busa, ang bisan kinsa nga gustong mahimong Iyang disipulo, aron mapamatud-an nga takus siya kaniya, ug aron makadawat og kusog gikan kaniya batok sa mga espiritu sa kadautan, maglikay sa matag batasan sa pagtagbaw sa unod ug magbuot sa iyang kaugalingon gikan sa matag pagkapilit sa materyal nga mga butang; ug sa ingon niini naningkamot batok sa mga dili makita nga kaaway alang sa mga sugo sa Ginoo – sama sa Ginoo mismo nga naghatag kanato og ehemplo niini sa Iyang kaugalingon, sa dihang gitintal Siya sa ilang prinsipio sa kamingawan, ug sa dihang, sa Iyang pagpakita sa kalibutan (atol sa Iyang publikong ministeryo), gitintal Siya sa mga tawo nga naglihok ubos sa ilang impluwensya.

6. Miingon ang igsoon: 'Apan, Amahan, daghan ang mga sugo sa Ginoo; ug kinsa bay makahinumdom kanila tanan, aron paningkamotan silang tanan, labi na ako, nga tawo nga limitado ang pagsabot? – Ngano man nga gusto pa nako makadungog og usa ka mubo nga pulong (usa ka yano nga lagda), aron pinaagi sa pagsunod niini, masiguro nako ang akong kaluwasan?' Mitubag ang tigulang: 'Bisan pa daghan ang mga sugo, igsoon; apan kini tanan gisumada sa usa ka pulong, mao kini: *'Higugmaa ang Ginoo nga imong Dios... sa tibuok nimong kaisog, sa tibuok nimong paghuna-huna; ug ang imong silingan sama sa imong kaugalingon'* (Lucas 10:27). Ang nagpaningkamot sa pagtuman niining pulonga natuman ang tanang mga sugo sa usa ka higayon. Apan bisan kinsa nga dili mosalikway, sama sa giingon sa ibabaw, sa tanang pagkapilit sa materyal nga mga butang, dili gayud makahigugma sa Dios o sa iyang isigkatawo. Dili *mahimo* nga magkapilit sa materyal nga mga butang ug maghigugma sa Dios sa samang higayon. Ug mao kini ang gipasabot sa Ginoo sa dihang miingon Siya: *'Walay magserbisyo sa duha ka agalon'* (Mat. 6:24). Ug: *'Dili kamo makasilbi sa Dios ug sa Mammon'* (Lucas 16:13). Kay kutob sa pagkapilit sa hunahuna sa mga butang ning kalibutan, kutob usab kini pagkaulipon niini ug pagdumot sa sugo sa Dios, nga malapas kini nga walay kahadlok.

7. Miingon ang igsoon: 'Unsa man klase sa mga butang ang imong pasabot ani nga pagkapilit, Amahan?' Mitubag ang tigulang: 'Sa pagkaon, sa kuwarta, sa tanang klase sa kabtangan, sa himaya, sa mga paryente, ug uban pang susama nga mga butang.' – Miingon ang igsoon: 'Dili ba ang Dios ang nagmugna niining tanan, Amahan, ug gihatag kini sa mga tawo aron gamiton nila?' Unsaon Niya karon pagdili kanato bisan sa paghikap niini nga mga butang!' Mitubag ang tigulang: 'Sa tinuod, gimugna sa Dios ang tanan niini ug gihatag kini sa mga tawo alang sa ilang paggamit – ug ang tanan nga gikan sa Dios maayo (Gen. 1:31) (ug dayon gihatag kanato), aron pinaagi sa husto nga paggamit niini, malipay kita sa Dios. Apan kita, nga maluya ug napailawom sa yutang panghunahuna, gipili nato ang materyal nga mga butang kaysa sa sugo sa gugma, ug tungod kay naadik kita niini, busa nag-away kita sa uban. Kinahanglan natong pili-on ang gugma alang sa matag tawo kaysa sa tanan nga makita, ug bisan sa kaugalingong lawas, kay kini nga gugma nagsilbi nga timailhan sa atong gugma alang sa Dios, sama sa gipakita sa Ginoo mismo sa Ebanghelyo, nga nag-ingon: *'Kung gihigugma ninyo ako, tuman-a ang akong mga sugo'* (Juan 14:15). Unsa man kaha kini nga sugo, nga ang pagtuman niini magpamatuod nga gihigugma nato Siya? Paminawa pag-usab ang Iyang giingon: *'Mao kini ang akong sugo, nga maghigugma kamo sa usag usa'* (Juan 15:12). Nakita ba nimo – ang gugma sa usag usa naglangkob sa gugma sa Dios, nga mao ang pagtuman sa matag sugo sa Dios (Roma 13:10)? Mao nga ang Ginoo nagsugo dili lang nga dili kita magkapit sa mga butang ning kalibutan, kondili usab nga isalikway nato ang tanan natong kabtangan alang Niya, alang sa mga tinuoray nga gustong mahimong Iyang mga disipulo.

8. Miingon ang igsoon: 'Miingon ka, Amahan, nga ang gugma sa matag tawo kinahanglan unahon pa kaysa sa tanang makita nga butang ug bisan pa sa kaugalingong lawas; apan giunsa nako paghigugma ang usa ka tawo nga nagdumot kanako ug misalikway kanako? Kinsa man ang nanghinaot kanako, nagpakalat og bakak, nagplano batok kanako, ug nangita og paagi aron makadaut kanako – giunsa nako paghigugma ang ingon nga tawo? – Sumala sa kinaiyahan sa tawo, Amahan, daw imposible kini kanako; kay ang pagbati sa kasubo natural nga magpugos sa usa ka tawo nga molayo sa nakapahinabo niining kasubo. – Mitubag ang Kura: 'Alang sa mga reptilya ug mga hayop, nga ginadumala sa instink, tinuod nga imposible nga dili magpanimalos, kutob sa ilang makaya, sa kadaut nga nahimo kanila; apan alang sa mga gimugna sa hulagway sa Dios, ginadumala sa rason, gihatagan og dungog sa kahibalo sa Dios, ug nakadawat sa balaod gikan Kaniya, posible nga dili molikay gikan sa mga nakapasakit kanila ug higugmaon ang mga nagdumot kanila.' Mao kini ang hinungdan nganong ang Ginoo, sa dihang miingon Siya, *'Higugmaa ang inyong mga kaaway, buhata ang maayo sa mga nagdumot kaninyo'* ug uban pa (Mat. 5:44), nagmando niini, siyempre, dili ingon usa ka imposible nga butang, kondili ingon usa ka posible; kay kon dili, dili unta Siya nag-andam og silot alang sa mga molapas niini nga sugo. Ang ingon nga gugma posible napamatud-an sa praktis sa Ginoo mismo ug sa

Iyang mga disipulo, nga tungod sa ilang gugma sa ilang isigkatawo, naningkamot bisan hangtod sa kamatayon, ug nag-ampo nga mainiton alang sa mga nagapatay kanila. Apan kita, nga nakadikit sa materyal nga mga butang ug pagpangita og kalipay, ug mas gipili (ang materyal nga mga butang ug kalipay) kaysa sa mga sugo; busa dili nato mahigugma ang mga nagdumot kanato; ug dili lang kana, apan kanunay, tungod kanila, molikay pa gani kita sa mga nagmahal kanato, nga nagpamatuod nga mas daotan pa kita sa kinaiya kaysa sa mga hayop ug mga nagagagay. Busa, tungod kay dili kita makasunod sa mga tiil sa Dios sa ingon ani nga paagi, dili nato maila ang Iyang katuyoan, ni makakuha og kusog gikan niini para sa atong kaugalingon.

9. Miingon ang igsoon: 'Tan-awa, Amahan, gibyaan ko na ang tanan—ang akong pamilya, ang akong mga kabtangan, ang mga kalipay ug himaya sa kalibutan—busa wala na koy nahabilin gawas niining akong lawas; ug bisan pa niana, dili nako mahigugma ang igsoon nga nagdumot kanako ug misalikway kanako, bisan pa man naningkamot ko sa buhat nga dili ko siya suklan ug dautan sa dautan. Sultih ko, unsa may akong buhaton aron mahigugma ko sa ingon ana nga tawo gikan sa kasingkasing – ug sa tinuod bisan kinsa nga sa bisan unsang paagi magpasipala kanako o magpanamastamas kanako? – Mitubag ang Karaan: 'Dili posible nga higugmaon nimo ang usa ka tawo nga magpasipala kanim, bisan pa sa usa ka tawo nga misalikway sa kalibutan ug sa tanan nga naa sa kalibutan, gawas kon siya tinuod nga nakaila sa tuyo sa Ginoo. Apan sa dihang gitagaan siya sa Ginoo og kahibalo niini, ug siya magpaningkamot nga maglakaw sumala sa giya niini, unya mahigugma siya gikan sa kasingkasing sa mga nagdumot ug nagpasipala kaniya, sama sa paghigugma sa mga Apostoles, kay ila kini nahibaw-an.'

10. Miingon ang igsoon: 'Unsa kaha kini nga tuyo sa Ginoo? Palihug ipatin-aw kini kanako, Amahan.' – Mitubag ang Tigulang: 'Kung gusto nimong masayran ang tuyo sa Ginoo, paminawa pag-ayo. Ang atong Ginoo nga si Jesu-Cristo, nga Dios sa kinaiyahan ug kinsa, tungod sa gugma sa katawhan, misugot nga mahimong tawo, nga natawo gikan sa babaye, misilot sa Balaod, sumala sa balaang Apostol, aron, pinaagi sa pagtuman sa mga sugo ingon usa ka tawo, Iyang mapapas ang karaang panalangin ni Adan. Kay nahibalo Siya nga ang tibuok Balaod ug ang mga Propeta nagsalig sa duha ka sugo: – *'Higugmaon nimo ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing, ug ang imong silingan sama sa imong kaugalingon'* – Nagpasiya Siya nga molihok sa ingon niini gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan, aron matuman Niya kining mga sugo sa hingpit, apan sa pamaagi sa tawo. Apan ang yawa, nga nakadani sa tawo sa sinugdanan ug pinaagi niini nakab-ot ang gahum ibabaw sa kamatayon, ang yawa, sa dihang nakita niya kung giunsa sa Amahan paghimog saksi alang Niya sa Iyang pagbunyag, ug kung giunsa Niya, pagkahuman nga nadawat gikan sa langit—isip usa ka tawo—ang Espiritu Santo, nga pareho nga kinaiya, dayon miadto sa kamingawan aron matintal Niya—ang yawa—gitumong niya ang tibuok niyang pagsulong batok Niya, nga naglaum nga ipili Niya ang mga butang sa kalibutan kaysa gugma alang sa Dios. Nasayud usab siya nga adunay tulo ka butang nga gilibtan sa tanang tinguha ug kalipay sa tawo, mao ang pagkaon, kuwarta, ug himaya—nga pinaagi niini kanunay niyang gilubong ang mga tawo sa kal-ang sa pagkaguba—gitinguha niyang tuksuhon bisan ang Ginoo pinaagi niining tulo; apan ang Ginoo, nga nagpamatuod nga labaw Siya sa tanan niini, mitugyon nga hugot: 'Layo ka kanako, Satanas.'

11. Mao kini gayud ang tinuod nga timailhan sa gugma sa Dios (nga mao ang, ang pagbarog sa ibabaw sa ingon nga mga butang), ug si Satanas, tungod kay napakyas siya sa pagdani sa Ginoong Jesu-Cristo sa paglapas niini tungod niini, Sa dihang napakyas siya sa pagpabuhay kaniya sa paglapas sa saad nga iyang gihatag, gisulayan dayon ni Satanas sa tanang paagi, sa dihang gisugdan na sa Ginoo ang Iyang publikong ministeryo, nga pasipalahan Niya ang sugo sa gugma sa isigkatawo, pinaagi sa mga Hudiyong walay balaod. Alang niini, samtang ang Ginoo nagtudlo sa mga dalan sa kinabuhi ug nagpakita pinaagi sa Iyang mga buhat og usa ka modelo sa langitnong pagpuyo, nagpahayag sa pagkabanhaw sa mga patay ug nagsaad sa walay katapusang kinabuhi ug sa Gingharian sa Langit sa mga magtutuo, samtang naghulga sa mga dili magtuo sa walay katapusang pag-antos, ug aron kumpirmahon ang kamatuoran sa Iyang mga pulong naghimo Siya og katingalahang mga timailhan sa pagka-Diyos, nga nagtawag sa katawhan sa pagtuo, – gipukaw niya ang mga walay-balaod nga Pariseo ug eskriba sa nagkalain-laing mga panamastamas batok Kaniya, aron, tungod kay wala Siya makasukol sa mga tukso sama sa ilang gilauman, Siya mabag-o ngadto sa pagdumot batok sa Iyang mga manamastamas – ug siya, ang mananapagon, makab-ot unta ang iyang tumong pinaagi sa paghulagway Kaniya nga usa ka manlapas sa sugo sa paghigugma sa isigkatawo.

12. Apan ang Ginoo, isip Dios, sa pagkahibalo sa Iyang mga tuyo, wala magbati og kasuko batok sa mga Pariseo nga Iyang gipukaw batok Kaniya (kay unsaon man ni mahitabo, nga Siya gayud mao ang kaayohan mismo?), kondili sa sukwahi, pinaagi sa Iyang gugma alang kanila, Iyang gipahiya ang nagpukaw

mismo. Busa, samtang sila, nga gipailawom sa mapintas nga pagpukaw, mahimo unta silang midumili Kaniya, ug kung gidawat nila Siya, kini tungod kay sa ilang kaugalingong pagbuot, pinaagi sa kawalay pagtagad ug kapabayaan, misugot sila sa mga sugyot sa nagpukaw; apan ang Ginoo magtudlo kanila, mosaway kanila, magpasaway kanila, ug maghilak alang kanila, samtang sa samang higayon wala gyud Siya mohunong sa pagbuhat kanila sa tanang matang sa maayo; Gidala-dala Niya ang pagpanamastamas nga walay pag-uyog ug gisagubang ang pag-antos uban ang pagkamapailubon – gipakita Niya kanila ang matag buhat sa gugma. Tungod sa ingon ana ka dako nga gugma alang sa mga gipukaw batok Kaniya, gikurat Niya ang maninggit. Unsa ka katingalahang gubat! Imbis nga pagdumot, nagpakita Siya og gugma, ug pinaagi sa Iyang kaayo gipukan-an Niya ang amahan sa dautan. Human Siya makasinati og daghang dautan gikan kanila—o, aron mas tinuod, alang kanila—nagpaningkamot hangtod sa kamatayon, sa pagtan-aw sa tawo, alang sa sugo sa gugma, ug nakadaog og hingpit nga kadaogan batok sa yawa, sa katapusan nadawat Niya, alang kanato, ang korona sa Pagkabanhaw; – ug sa ingon niini gipabag-o sa bag-ong Adan ang daan. – Mao kini ang kahulugan sa mga pulong nga gisulti sa banal nga Apostol: *'Kinahanglan nga kini nga paghunahuna anaa kaninyo, nga anaa usab kang Cristo Jesus'*, ug uban pa (Fil. 2:5).

13. Mao kini ang tuyo sa Ginoo: nga magmasunuron sa Amahan hangtod sa kamatayon, ingon usa ka tawo alang kanato, sa pagtuman sa sugo sa gugma, samtang gipildi ang yawa, nag-antos sa kamot niya pinaagi sa mga eskriba ug Pariseo nga iyang gipukaw. Busa, sa pagpaubos nga daw mapildi, Siya mipildi kaniya nga nangita sa pagdaog kaniya, ug gikuha ang kalibutan gikan sa iyang tiraniya. *'Kay si Cristo gipako sa krus sa kahuyang'* (2 Cor. 13:4), apan pinaagi niining kahuyang gipamatay Niya ang kamatayon ug giwagtang ang nagguni sa gahum sa kamatayon (Heb. 2:14). Ingon usab, si Pablo mismo nakasinati og kahuyang sa iyang kaugalingon, ug iyang gipanghambog *ang iyang mga kahuyang aron ang gahum ni Cristo magpuyo kaniya* (2 Cor. 12:9).

14. Sa paghunahuna sa kinaiya niining kadaugan, misulat si San Pablo sa mga taga-Efeso: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad'*, ug uban pa (Efe. 6:12). Ug sa mga nakig-away batok sa mga dili makita nga kaaway, gisugo niya sila nga magsul-ob sa armadura sa pagkamatarong, sa helmet sa paglaum, sa taming sa pagtuo, ug sa espirituhanong espada, *'aron mapalong nila ang tanang nagdilaab nga mga pana sa dautang usa'* (vv. 11–14). Sa pagpakita sa kinaiya niining pakigbisog sa praktis, miingon siya: *'Kay dili ko modagan nga walay tumong; dili ko makigbisog sama sa usa ka tawo nga nagpukpok sa hangin; kondili akong gipakugihan ang akong lawas ug gipailawom kini sa pagkasunolon, aron, human ko'g mangwali sa uban, dili ko unta mapakyas'* (1 Cor. 9:26–27), ug usab: *'Hangtud karon nagagutom ug kauwaw kami, nagasul-ob ug gisi-gisi, ug nag-antos'* (1 Cor. 4:11), ug dugang pa: *'sa kalisud ug trabaho, sa daghang gabii nga walay tulog, sa tingtugnaw ug sa kahubas'* (2 Cor. 11:27).

15. Pinaagi sa samang pakigbisog gipakig-away niya ang mga demonyo nga nagpukaw sa makalaut nga kahilambigit, ug gipalayas sila pinaagi sa kakapoy sa iyang kaugalingong lawas. Gipakita niya kanato, pinaagi sa iyang kaugalingong ehemplo, ang dalan sa kadaugan batok sa mga demonyo nga nagpukaw sa kasuko, ug nga alang niining maong tuyo gipahimutang ang mga labing pasagad batok sa mga deboto, aron, sa diha nga matintal sila kanila, masuko sila kanila ug busa makalapas sa sugo sa gugma – miingon siya: *'Sa dihang ginapasipala kami, nagpanalangin kami; sa dihang ginapresekuto kami, nag-antos kami; sa dihang ginapanamastamas kami, nagahupay kami: kay nahimong basura sa kalibutan, hugaw sa yuta'* (1 Cor. 4:12–13). Gihagit sa mga demonyo ang mga tawo nga mosaway, mosilot, ug maglutos sa Apostol aron siya masuko sa mga nagsaway, nagsilot, ug naglutos kaniya – uban ang tuyo nga siya makalapas sa sugo sa gugma. Apan ang Apostol, nga wala mahibalo sa ilang tuyo, gipanalanginan niya ang mga nagasaway kaniya, gidugong niya ang mga nagapanglutos kaniya, ug gihangyo niya ang mga nagatamakan kaniya nga molihok gikan sa mga demonyo nga nag-awhag kanila sa pagbuhat niini ug mobalik sa maayong Dios; ug sa ingon niini kanunay niyang napildi ang panon sa mga demonyo nga nagtudlo sa dautan, nga napildi ang dautan pinaagi sa pagkamaayo, nga nagsunod sa ehemplo sa Manluluwas. Sa ingon niini, siya ug ang uban pang mga Apostoles nakaluwas sa tibuok kalibutan gikan sa mga demonyo ug gipahinungod kini sa Dios, nga napildi pinaagi sa ilang kadaugan kadtong nagtuo nga nakadaug na sila. Busa, igsoon, kon ikaw usab magpabilin nga hugot sa maong tumong, makahigugma usab ka sa mga nagdumot kanimo; apan kon dili, dili nimo kini mahimo; kay kon dili, imposible kini.

16. Miingon ang igsoon: *'Tinood gayud, Amahan, mao kana, ug dili lain pa.'* – Ug tungod niini gayud nga hinungdan ang Ginoo, nga gipakaulaw, gipukpok sa aping ug gisulayan sa ubang mga pag-antos sa kamot sa mga Hudyo, – gipailob kini tanan – nga may kalooy kanila, ingon nga sila, tungod sa ilang pagkawalay-

hibalo, ' ' ug nadani, sama sa Iyang giingon sa krus: *'Amahan, pasayloa sila, kay wala sila kahibalo unsay ilang gibuhay'* (Lucas 23:34), samtang nagdaug sa krus batok sa kalimbungan ug limbong sa yawa ug sa iyang mga prinsipal; kay bisan hangtod sa kamatayon mitugot Siya sa pakigbisog batok kanila alang sa sugo sa gugma, ingon sa imong giingon. Gihatag Niya kanato kini nga kadaogan batok kanila; ug pagkahuman Niya gipapas ang gahum sa kamatayon, gihatag Niya ang Iyang Pagkabanhaw ingon kinabuhi sa tibuok kalibutan. Apan pag-ampo para kanako, Amahan, aron hingpit nakong masabtan ang tuyo sa Ginoo ug sa Iyang mga Apostoles, ug pagkahuman niini magpabilin nga matin-aw ang hunahuna sa panahon sa tukso, nga dili malimbong sa mga limbong sa yawa ug sa iyang mga demonyo.

17. Mitubag ang Tigulang: 'Kung kanunay nimo kining mga pulong sa hunahuna, malikayan nimo nga madani (sa mga limbong sa Daotan).' Apan sa diha nga imong masabtan nga sama sa imong gitintal, gitintal usab ang imong igsoon; pasayloa ang imong igsoon nga gitintal, apan suwayi ang nagatintal nga yawa, nga naningkamot nga itanom sa imo ang kasuko batok sa imong igsoon nga gitintal, nga dili mosugot sa iyang mga limbong. Mao kini gayud ang gitudlo ni Santiago, igsoon sa Dios, sa dihang miingon siya sa iyang epistola: 'Isumite kamo sa Dios; batoki ang yawa, ug molayas siya kaninyo' (4:7). Busa, kon, sama sa giingon na, kanunay ninyo nga ginahandum sa matin-aw nga hunahuna ang nahisgutan, makahibalo kamo sa tuyo sa Ginoo ug sa Iyang mga Apostoles, ug sa paghigugma sa mga tawo, nga nagpakita kanila og kaluoy kon sila makasala, samtang kanunay nga ginasukol ang malimbongong mga demonyo pinaagi sa gugma. Apan kon ikaw ug ako maluoy, walay pag-amping, ug pasagad, ug itugyan nato ang atong mga hunahuna sa makalaut nga kahimut-an, nan dili kita nakig-away batok sa mga demonyo, kondili batok sa atong kaugalingon ug sa atong mga igsoon; ug malipay kita sa mga demonyo pinaagi sa pakig-away batok sa mga tawo alang kanila.

18. Miingon ang igsoon: 'Oo, Amahan; pinaagi gayud sa akong kaugalingong kapabayaang nga makakaplag ang mga demonyo og kahigayunan nga mosukol kanako. Apan naghangyo ako kanimo, Amahan, sultihi ako kung giunsa nako pag-angkon ang pagkamapamalandong.' Mitubag ang Karaan: 'Ang hingpit nga pagbiya sa mga butang sa kalibutan ug kanunay nga pagtuon sa Balaang Kasulatan magdala sa kalag ngadto sa kahadlok sa Dios; ug ang kahadlok sa Dios magdala ngadto sa pagkamapamalandong.' Ug unya ang kalag magsugod sa pagtan-aw kung giunsa sa mga demonyo pagpakig-away batok niini pinaagi sa mga hunahuna, ug sa pagpahilayo kanila: sama sa giingon usab ni David: *'Ang akong mata nagtutok sa akong mga kaaway'* (Salmo 53:9). Alang sa ingon nga pakigbisog batok sa mga demonyo, ang pangunang Apostol nga si Pedro, samtang nagdasig sa iyang mga disipulo, miingon: *'Magpahimangno kamo ug magbantay, kay ang inyong kaaway nga diyablo nagalibot sama sa nagnugrog nga leon, nga nangita og kan-on; batoka siya, nga nagatindog nga lig-on sa inyong pagtuo'* (1 Pedro 5:8). Ug ang Ginoo miingon: *'Magbantay kamo ug pag-ampo, aron dili kamo mahulog sa pagsulay'* (Mateo 26:41). Sa samang paagi, nagaingon si Ecclesiastes: *'Kung ang espiritu sa magmamando moabot kanimo, ayaw biyai ang imong puwesto'* (10:4). Ang puwesto sa hunahuna mao ang pagkamaayo, kahibalo, ug kahadlok sa Dios. Sa katapusan, ang katingalahang Apostol, nga nagpaningkamot uban sa dakong pagka-mapagmatngon ug kaisog, miingon: *'Bisan pa man nga nagalakat kami sa unod, wala kami nakig-away sumala sa unod; kay ang mga armas sa among pakig-away dili unodnon, kondili gamhanan sa Dios alang sa pagbungkag sa mga kuta: ginabungkag namo ang mga pangatarungan ug ang matag butang nga hataas nga gipatukod batok sa kahibalo sa Dios, ug ginadakop namo ang matag panghunahuna aron mosumpo kang Cristo, ug andam kami sa pagsilot sa tanang pagkawalay-sunod'* (2 Cor. 10:3-6). – Busa kon inyong sundon usab ang mga balaan ug, uban sa dakong paningkamot, buhian ninyo ang inyong kaugalingon sa tanan alang sa Dios, magpaka-matngon kamo.

19. Miingon ang igsoon: 'Unsa man ang buhaton sa usa ka tawo, Amahan, aron kanunay siyang magpabilin uban sa Dios?' Mitubag ang tigulang: 'Dili mahimo sa hunahuna nga magpabilin kanunay uban sa usa ka Dios gawas kon makab-ot niini ang mosunod nga tulo ka hiyas: gugma, pagpugong sa kaugalingon ug pag-ampo. Ang gugma mapugngan ang kasuko, ang pagpugong sa kaugalingon mamala sa kahilambigit, ug ang pag-ampo, sa pagpagawas sa hunahuna gikan sa tanang hunahuna, ipresentar kini nga hubad sa atubangan sa Dios mismo. Kining tulo ka hiyas naglangkob sa tanang kamatuoran; ug kung wala kini, ang hunahuna dili makapuyo uban sa usa ka Dios.'

20. Miingon ang igsoon: 'Gipangayo ko kanimo, Amahan, tudloi ako kung giunsa sa gugma pagpugong ang kasuko?' Mitubag ang tigulang: 'Ang buhat sa gugma mao ang paghigugma sa isigkatawo ug pagbuhay og maayo kaniya, ang pagkamapailubon kaniya ug pag-antos sa tanan niyang ipabuhay, sama sa kanunayng gisulti. Pinaagi sa pagpanag-iya sa ingon nga mga kinaiya, ang gugma natural nga mapugngan ang kasuko sa usa nga nakab-ot niini.' Miingon ang igsoon: 'Dili kini gagmay nga mga butang; apan bulahan siya nga nakab-

ot kini. Ako, bisan pa, layo kaayo ko niini; apan akoo kang hangyoon, Amahan, sultihi ako, unsa ang kahulugan sa pagka-mapailubon?"

21. Mitubag ang Karaan: 'Ang pagbarog nga lig-on sa espiritu taliwala sa mga kasakit, ang pag-antos sa tanang dautan ug paghulat sa katapusan sa pagsulay, nga dili tugotan nga mapildi sa kasuko, o mosulti og dili maayong pulong, o magpuyo og pagduhaduha, o maghunahuna og mga hunahuna nga dili angay sa usa ka tawo nga diosnon, ingon sa giingon sa Kasulatan: 'Ang mapailubon nga tawo magpailub sulod sa pipila ka panahon, ug pagkahuman kalipay ang iyang ganti: *"sulod sa pipila ka panahon iyang gitago ang iyang mga pulong ug ang iyang hunahuna gikan sa mga pag-angkon sa matinud-anon"* (Sirak 1:23–24).

22. Mao kini ang mga kinaiya sa pagkamapailubon! – Ug dili lang kini, apan ang pagtan-aw sa kaugalingon ingon nga hinungdan sa tukso usa usab ka kinaiya sa pagkamapailubon. Ug tingali tinuod gayud kini (nga ang hinungdan anaa sa atong sulod). Kay kadaghanan sa mga butang nga mahitabo kanato nagakahitabo alang sa atong pagtulun-an, o alang sa paghinlo sa nangagi nga mga sala, o alang sa pag-ayo sa karon nga pagkawalay pag-amping, o alang sa pagpugong sa umaabot nga mga pagkahulog. Ang bisan kinsa nga naghunahuna nga ang tukso miabot kaniya tungod sa bisan usa sa gihisgutan nga mga rason dili masuko samtang siya ginaway – labi na kon sa samang higayon nahibalo siya sa iyang kaugalingong mga sala; dili niya sityuhon ang usa nga mao ang hinungdan sa pagsulay: kay pinaagi man kaniya o pinaagi sa lain, gikatakda gihapon nga imnon niya ang baso sa paghukom sa Dios; – apan itutok niya ang iyang hunahuna sa Dios ug magpasalamat Niya nga nagtugot sa pagsulay, pagsityuhon sa iyang kaugalingon lamang ug malipayong modawat sa pagtul-id, sama sa gibuhay ni David kang Shimei ug ni Job kang iyang asawa. Apan ang walay pagsabot kanunay mangayo og kaluoy sa Dios; apan sa dihang moabot ang kaluoy, dili niya kini dawaton, tungod kay kini wala moabot sumala sa iyang gusto, kondili sumala sa gihukman sa Mananambal sa kalag nga mapuslanon. Maong maluya ang iyang kasingkasing ug walay kapahulayan—karon masuko sa mga tawo, karon mosulti og mga panamastamas batok sa Dios; ug sa ingon niini iyang gipadayag ang iyang kawalay pagpasalamat ug wala magdawat og tambal gikan sa tungkod sa pagdisiplina.

23. Miingon ang igsoon: 'Maayo kaayo nimo kini pagpatin-aw, Amahan. Apan akoo kang hangyoon, sultihi usab ako kung giunsa sa pagpugong sa kaugalingon pagpauga sa kahilakaw.' Mitubag ang Karaan: 'Ang pag-agil nagatudlo sa usa ka tawo nga magpugong sa tanan nga dili motubag sa usa ka gikinahanglan nga panginahanglan kondili nagahatag lang og kalipay; dili kini motugot sa paghikap sa bisan unsa gawas sa gikinahanglan sa kinabuhay; dili kini motugot sa pagdagan sa makalipay, kondili nagasugo nga pangitaon lang ang mapuslanon; ug nagtudlo kini sa pagsukod sa pagkaon ug ilimnon sumala sa panginahanglan, aron mapugngan ang sobra nga katas nga motigom sa lawas, ug aron mapadayon lang ang kinabuhay sa lawas, nga mapugngan kini gikan sa maluoy nga mga tinguha. Mao kini ang paagi nga ang pag-agwanta sa tinguha mamala ang kahilayan. – Sa pikas bahin, ang kalipay ug kadaghanan sa pagkaon ug ilimnon nagpasiugda sa tiyan ug nagpukaw sa labing kusgan nga tinguha sa dautang kahilayan, nga nagdani sa tawo, sama sa usa ka hayop nga walay rason, paingon sa dili matarong nga pakig-uban. Unya ang mga mata mahimong walay hiya, ang mga kamot dili mapugngan, ang dila mosulti lamang sa makapahimuot sa dalunggan, ug ang dalunggan malipayong maminaw lamang sa walay pulos nga pakigpulong; ang hunahuna pasagdan ang Dios, ug ang kalag dili lamang makighilawas sa hunahuna kondili gihila usab ang lawas ngadto sa dili angay nga buhat.

24. Miingon ang igsoon: 'Tinuod gayud, Amahan. Apan akoo kang hangyoon nga tudloan usab ako mahitungod sa pag-ampo, ug kung giunsa kini pagbulag sa hunahuna gikan sa tanang panghunahuna.' Mitubag ang tigulang: 'Ang atong mga hunahuna mao ang mga ideya bahin sa mga butang, nga ang uban niini sensorial, samtang ang uban intelektuwal. Kung nabisi sa niini, ang hunahuna magpuyo ug mosala sa mga hunahuna bahin niini. Ang grasya sa pag-ampo, bisan pa niana, naghiusa sa hunahuna sa Dios, ug—pinaagi sa paghiusa niini sa Dios—gipagawas kini gikan sa tanang hunahuna. Unya ang hunahuna, nga nakig-istorya sa Dios sa iyang pagkahubas, mahimong sama sa Dios. Sa diha nga nahimo na kini ingon ana, mangayo kini sa Dios sa mga butang nga diosnon, ug dili gayud kini mapakyas sa iyang hangyo (kanunay kini makadawat sa iyang gipangayo). Maong gisugo kita sa Apostol nga *'mag-ampo nga walay hunong'* (1 Tes. 5:17), aron pinaagi sa mas kanunay nga paghiusa sa atong hunahuna sa Dios, hinay-hinay natong biyaan ang atong pagkapilit sa materyal nga mga butang.

25. Miingon ang igsoon: 'Apan unsaon man sa hunahuna pag-ampo nga walay hunong? Kay kon mag-awit kita o magbasa, kon makig-istorya kita sa usa ka tawo, o moserbisyo kita sa uban, natural ra nga tugotan nato ang atong hunahuna nga malibog sa daghang hunahuna ug imahinasyon.' Mitubag ang tigulang: 'Ang Balaang Kasulatan wala magmando og bisan unsang imposible.' Ang Apostol mismo, pinaagi kaniya

gipahayag kining mga pulong, nag-awit, nagbasa, ug nagbuhat sa mga katungdanan sa iyang (apostolikong) ministryo – apan nag-ampo siya nga walay hunong. – Ang pag-ampo nga walay hunong nagpasabot sa pagpadayon sa pagpunting sa hunahuna sa Dios uban sa dakong pagrespeto ug mainitong tinguha, sa pagkapot sa paglaum Niya, ug sa pagsalig Niya sa tanang butang – sa atong mga buhat ug sa atong mga kahimtang. Sa maong kahimtang sa hunahuna, miingon ang Apostol: *'Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios? Ang kasakit ba, o kagul-anan?'* – ug uban pa (Roma 8:35). Ug sa dili madugay pagkahuman: *'Nailhan ko nga niini nga tanan, kita ang nagdaug pinaagi sa Iya nga naghigugma kanato'* (38). Ug usab: *'Ginasulay kami sa tanang paagi, apan dili gipukan; gipahiluna kami, apan dili nawagtangan ug paglaum; ginapanglutos kami, apan dili gilaglag; kanunay namo dalit-dala sa among lawas ang kamatayon ni Jesus, aron ang kinabuhi usab ni Jesus mapadayag sa among lawas'* (2 Cor. 4:8–10).

26. Sa maong kahimtang sa hunahuna, ang Apostol nag-ampo nga walay hunong: kay sa tanan niyang mga buluhaton ug mga pagsulay, sama sa giingon na, nagkupot siya sa paglaum sa Dios. Sa tinuod, ang tanang mga balaan kanunay nga naglipay sa ilang mga kasakit, sa paglaum nga pinaagi niini sila mahimong masanay sa gugma sa Diyos. Mao nga miingon ang Apostol: *'Busa, uban sa dakong kalipay, magapasigarbo ako sa akong mga kaluyahon, aron ang gahum ni Cristo magpuyo kanako'* (2 Cor. 12:9). Ug sa dili madugay: *'Kay kon ako maluya, unya ako kusgan'* (v. 10). Apan kaluoy-an kami nga mga kabus nga kalag, kay nangawala kami sa dalan sa mga Balaang Amahan, ug busa wala kami'y bisan unsang espirituhanong paningkamot.

27. Miingon ang igsoon: *'Ngano man, Amahan, nga wala koy pagmugos sa kasingkasing?'* Mitubag ang Karaan: *'Tungod kay ikaw ug ako wala magtahud sa Dios sa atubangan sa atong mga mata. Tungod kay nahimo kitang dalangpanan sa tanang matang sa dautan, ug ginatamay nato ang makalilisang nga silot sa Dios ingon nga mga hinimo-himo lang sa hunahuna.'* Unsaon man nga dili maghinulsol ang usa ka tawo sa diha nga makadungog, pananglitan, kang Moises nga nagasulti sa ngalan sa Dios mahitungod sa mga makasasala: *'Kay usa ka kalayo ang pagasigaon tungod sa akong kasuko', 'magsiga kini hangtod sa labing lawom nga bahin sa impierno: pagasunogon niini ang yuta ug ang mga tanom niini, ug pagasunogon ang mga patukod sa kabukiran'* (Deut. 32:22–23). Ug usab: *'Thasa ko ang akong espada sama sa dalugdog; ang akong kamot maghimo sa paghukom, ug suklian ko ang akong mga kaaway, ug suklian ko ang mga nagdumot kanako'* (41). O sama sa pagtu-aw ni Isaias: *'Ang mga walay balaod sa Siyon nibalik; ang kahadlok modakop sa daotan: ang kusog sa imong espiritu mahimong walay pulos; ikaw pagasunogon sa kalayo. Kinsa may mosulti kanimo nga nagdilaab ang kalayo? Kinsa may mosulti kanimo sa dapit sa walay katapusang pahulay?'* (Isa. 33:14). Ug usab: *'Mogawas sila ug makakita sa mga bangkay sa mga nangasupak kanako: kay ang ilang ulod dili mamatay, ni mapalong ang ilang kalayo; ug sila mahimong usa ka pagdumot sa tanang unod'* (Isa. 66:24). O ingon sa giingon ni Jeremias: *'Hatagi og himaya ang Ginoo nga inyong Dios sa dili pa moabot ang gabii, ug sa dili pa masipyat ang inyong mga tiil sa ngitngit nga kabukiran; ug samtang nagpaabot kamo sa kahayag, mahimong payong sa kamatayon, ug itambog kamo sa kangitngit'* (Jer. 13:16). Ug usab: *'Paminawa kini, kamo nga buang ug walay pagsabot, nga adunay mga mata apan dili makakita, ug mga dalunggan apan dili makadungog. Dili ba kamo mahadlok kanako, nagaingon ang Ginoo, o mamasar sa akong atubangan?'* (Jer. 5:21–22). Ug usab: *'Ang inyong pagbiya sa pagtuo maoy magsilot kaninyo, ug ang inyong pagkadautan maoy magpamatuod batok kaninyo; ilhi ug tan-awa nga dautan ug mapait alang kaninyo ang pagbiya kanako,'* ingon sa Ginoo... *"Gitanum tika ingon usa ka mabungahong ubasan, hingpit nga tinuod; giunsa ka pagbag-o ngadto sa mapait, langyaw nga ubasan?"* (Jer. 2: 19–21)? Ug usab: *'Wala ko maglingkod uban sa ilang mga magsaulog, apan nahadlok ko sa nawong sa imong kamot; naglingkod ako nga nag-inusara, kay napuno ako sa kapaitan'* (Jer. 15:17). Kinsa man usab ang dili mahadlok sa pagdungog sa gisulti ni Ezequiel: *'Miabot na ang imong katapusan; ibubo ko ang akong kasuko kanimo, ug panimaloson ko ikaw subay sa imong mga agi, ug dalhon ko kanimo ang tanan nimong mga pagdumot. Ang akong mata dili magmaloloy-on, ug dili usab ko magkaluoy... ug inyong maila nga ako mao ang Ginoo nga nagapahampak'* (Ezek. 7:3, 9). Kinsa bay dili malumos sa kaguol sa pagdungog sa paghulagway ni Daniel sa Adlaw sa Paghukom, nga nag-ingon: *'Nagtan-aw ako, ug aduna'y mga trono nga gitukod, ug ang Labaw sa mga Adlaw mipahimutang sa Iyang trono; ang Iyang bisti maputi sama sa niyebe, ug ang buhok sa Iyang ulo sama sa putli nga lana; ang Iyang trono kalayo nga nagdilaab, ug ang mga ligid niini kalayo nga nagdilaab.'* Usa ka suba sa kalayo ang nag-awas sa Iyang atubangan: *libo-libo ang nag-alagad kaniya, ug napulo ka libo ang nagtindog sa Iyang atubangan: gitukod ang lingkoranan sa paghukom, ug gibuksan ang mga basahon'* (Dan. 7:9–10), nga mao ang mga binuhatan sa matag tawo. Ug usab: *'Sa usa ka panan-awon sa gabii, tan-awa, sa mga panganod sa langit miabot ang usa ka tawo sama sa anak sa tawo, ug siya miabot bisan pa sa Karaan sa mga Adlaw ug gidala sa atubangan*

niya; ug kaniya gihatag ang paghari ug himaya ug gingharian, aron ang tanang katawhan, nasud ug mga pinulongan mag-alagad kaniya: *Ang Iyang gingharian mao ang gingharian nga walay katapusan, nga dili mawala, ug ang Iyang gingharian dili mapukan. Ang akong espiritu nabalaka sa sulod kanako, ako, si Daniel, ug ang mga panan-awon sa akong ulo nakalibog kanako*" (Dan. 7:13–15).

28. Kinsa ang dili matahum sa pagpaminaw sa gisulti ni David: *'Ang Dios nakasulti sa usa ka higayon; ako nakadungog niini sa duha ka higayon: kay sa gahum sa Dios, ug sa Imong kaluoy, Oh Ginoo: kay ikaw magabalos sa matag tawo sumala sa iyang mga buhat'* (Salmo 61:12,13)? – Ug usab, unsa ang giingon sa Ecclesiastes: *'Ang katapusan sa butang: paminawa kini tanan, kahadloki ang Dios, ug tuman-a ang Iyang mga sugo; kay kini angay sa tanang tawo: kay ang Dios magdala sa tanang binuhat sa paghukom tungod sa matag sala, bisan maayo o dautan'* (Ecl. 12:13–14)?

29. Kinsa bay dili matandog sa kahadlok sa pagpaminaw sa sama nga gisulti sa Apostol, nga miingon: *'Kay kita tanan kinahanglan magpakita sa atubangan sa hukmanan ni Cristo, aron ang matag-usa makadawat sa angay kaniya sumala sa iyang nabuhat samtang anaa sa lawas, maayo man o dautan'*? (2 Cor. 5:10; Rom. 14:10). Kinsa, busa, ang dili maghilak pagkahuman niini tungod sa atong kawalay pagtuo ug sa pagkabuta sa atong mga kalag – nga, pagkahibalo nato niining tanan, wala kita maghinulsol ni magbubo og mapait nga mga luha tungod sa ingon nga pagkawalay pag-amping ug ingon nga pagkawalay pag-atiman sa atong bahin, nga si Jeremias, sa iyang pagtan-aw daan, miingon: *'Maldito ang bisan kinsa nga magbuhat sa buhat sa Ginoo nga walay pag-amping'* (Jer. 48:10). Kung kita magmabinantayon sa kaluwasan sa atong mga kalag, kita unta makurog sa pulong sa Ginoo ug magdali sa atong bug-os nga kusog aron tumanon ang Iyang mga sugo, diin naggikan ang atong kaluwasan. Apan kita, bisan pa nga nadungog nato gikan sa Ginoo mismo: *'Sulod kamo sa makipot nga ganghaan nga magdala ngadto sa kinabuhi'* (Mat. 7:13–14), gipili nato ang lapad ug halapad nga dalan nga magdala ngadto sa pagkaguba. Kay sa dihang Siya moabot aron paghukman ang mga buhi ug ang mga patay, madungog nato gikan kaniya: *'Palayo kamo kanako, mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel'* (Mat. 25:41).

30. Ug madungog nato kini dili lamang kon magbuhat kita og dautang buhat, kondili usab kon pasagdan nato ang pagbuhat og maayo ug mapakyas sa paghigugma sa atong isigkatawo. Kung, labaw pa, magbuhat usab kita og dautang buhat, giunsa nato pag-antos niadtong adlaw sa ingon ka makalilisang nga kahimtang sa kalag? Kinahanglan usab natong masabtan nga ang *'Dili ka makig-adulteryo, Dili ka mangawat, Dili ka mamamatay'*—ug uban pa—giingon sa karaang mga tawo pinaagi kang Moises (Mat. 5:28). Ang Ginoo, bisan pa, nga nakahibalo nga aron makab-ot sa usa ka Kristohanon ang pagkahingpit sa kinabuhi, dili igo ang pagsunod lang niining mga sugo, miingon: *'Tinood, ingon ko kaninyo, kon ang inyong pagkamatarong dili molabaw pa sa pagkamatarong sa mga eskriba ug mga Pariseo, dili kamo makasulod sa Gingharian sa Langit'*. Maong, sa wala pa ug pagkahuman niining mga pulong, Kaniya kanunay nga gihangyo ang hingpit nga pagkabalaan sa kalag—nga tungod niini ang lawas usab gibalaan—ug gisugo ang matinud-anong gugma alang sa tanang tawo, pinaagi kanila kita makab-ot ang gugma alang Kaniya mismo. Iyang gipakita kini nga pananglitan alang kanato sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang mga disipulo, sama sa gisulti na daghang higayon.

31. Unsaon man nato pagdependa niadtong adlaw, nga adunay ingon ana nga ehemplo sa atubangan nato, apan nagpabilin gihapon kita sa ingon ana nga pagkawalay pag-amping? Sa paghinanakit alang kanato, si Jeremias miingon: *'Kinsa bay mohatag ug tubig sa akong ulo, ug suba sa mga luha sa akong mga mata, aron ako makahilak sa adlaw ug sa gabii'* alang niining katawhana (Jer. 9:1)—nga, bisan pa nga gihimo kitang takus sa ingon nga grasya, nagpabilin kita sa ingon nga pagkawalay pag-amping, o mas grabe pa, napuno kita sa tanang matang sa kadautan. Nadungog nako si Moises nga naghigot usab kanato: *'Si Jacob mikaon ug nabusog; mitambok siya ug nagmalinamnam; unya gibyaan niya ang Dios nga naghimo kaniya ug niliko gikan sa Dios sa iyang kaluwasan'* (Deut. 32:15). Nagahilak usab si Miqueas alang kanato, nga nagaingon: *'Ala, akong kalag! Kay nawala na ang mga matarong sa yuta, ug walay bisan usa sa mga tawo nga nagabuhat sa matarong; ang tanan manglupig sa iyang silingan uban sa dautang tuyo; ilang giandam ang ilang mga kamot alang sa dautan'* (Miqueas 7:2–3). Sa samang paagi, ang Salmist miingon bahin kanato, nag-ampo: *'Luwas-a ako, O Ginoo, kay ginsiguroan na ang mga matarong; kay nawala na ang pagkamatinud-anon sa taliwala sa mga anak sa tawo'* (Salmo 11:2).

32. Sa paghinanakit sa atong kahimtang, ang Apostol nagpamulong nga sama sa usa ka propeta: *'Niliko silang tanan; nangadaut silang tanan; walay usa nga nagabuhat sa maayo, bisan usa pa. Ang ilang mga tutunlan sama sa abli nga lubnganan; ginatintal nila ang mga tawo pinaagi sa ilang mga dila; ang hilo sa mga bitin anaa sa ilawom sa ilang mga ngabil; ang ilang mga baba puno sa panalangin sa dautan ug*

kapaitan. Guba ug dautan ang ilang mga agianan, ug wala sila makahibalo sa dalan sa kalinaw. Wala silay kahadlok sa Dios sa atubangan sa ilang mga mata' (Roma 3:12–18). Ug usab, sa usa ka propetikanhong panan-aw mahitungod sa atong dautang kinabuhi karon, nagsulat siya kang Timoteo: *'Kinahanglan masabtan nimo kini: sa katapusang mga adlaw moabot ang mga panahon nga delikado. Kay ang mga tawo mahimong makasarili, mahigugmaon sa kuwarta, mapahitas-on, hambog, mapangdaot, dili masunuron sa ilang ginikanan, walay pagpasalamat, walay pagkabalaan, walay gugma, dili mapatawad, mapangdaot, dili makadumala sa ilang kaugalingon, mabangis, walay gugma, traydor, walay pag-amping'*—ug uban pa (2 Tim. 3:1–4). Alaot kita, busa, kay naabot na nato ang kinatumyan sa pagkadautan. Kay kinsa ba sa ato ang walay sala sa mga matang sa pagkadautan nga gilista? Wala ba matuman kini nga propesiya kanato? Dili ba kita tanan mga palasaheron? Dili ba kita tanan mga mahigugmaon sa kalipay? Dili ba kita tanan buanon nga nakadikit sa materyal nga mga butang? Dili ba kita tanan dali ra masuko? Dili ba kita tanan mapanghimalos? Dili ba kita tanan mga traydor sa matag hiyas? Dili ba kita tanan mga manlalapas? Dili ba kita tanan mga tsismoso? Dili ba kita tanan walay pagrespeto? Dili ba kita tanan kaaway sa atong mga igsoon? Dili ba kita tanan hambog? Dili ba kita tanan mapahitas-on? Dili ba kita tanan mapasigarbohon? Dili ba kita tanan mapanghambog? Dili ba kitang tanan hipokrito? Dili ba kitang tanan limbongon? Dili ba kitang tanan masinaot? Dili ba kitang tanan dili masunuron? Dili ba kitang tanan tapulan? Dili ba kitang tanan limbongon? Dili ba kitang tanan pasagad? Dili ba kitang tanan pasagad sa mga sugo sa Manluluwas? Dili ba kitang tanan napuno sa tanang matang sa kadautan? Dili ba kita nahimong mga idolatron nga santuwaryo imbis nga mga templo sa Dios? Imbis sa Espiritu Santo, nahimong dalangpanan ba kita sa dautang espiritu? Dili ba nato gitawag ang Dios nga 'Amahan' sa pagpakaaron-ingnon lang? Dili ba kita nahimong, imbis mga anak sa Dios, mga anak sa Gehenna? Dili ba kita nahimong mas dautan pa kaysa mga Hudiyo, kita nga karon nagbitbit sa dakong ngalan ni Cristo? Apan bisan pa niana, walay bisan kinsa nga masuko sa pagpaminaw sa ingon nga kamatuoran. Bisan pa gani kadtong mga (Hudiyo), bisan pa nga sila walay balaod, miingon: *'Usa ra among Amahan, ang Dios'*; apan gikan sa Manluluwas ilang nadungog: *'Kamo gikan sa inyong amahan nga yawa, ug gusto ninyong buhaton ang mga tinguha sa inyong amahan'* (Juan 8:41, 44).

33. Dili ba husto nga kita usab, nga nakalapas sa Iyang mga sugo, makadungog usab og ingon ana nga mga butang gikan Niya? Tan-awa, gitawag sa Apostol ang mga ginagiyahan sa Espiritu nga 'mga anak sa Dios'. *'Kay ang tanan nga ginagiyahan sa Espiritu sa Dios,'* ingon niya, *'mga anak sa Dios kini'* (Roma 8:14). Unsaon man nato pagtawag sa atong kaugalingon nga mga anak sa Dios kon ginapangulohan kita sa makalupigong panghuna-huna? Ang mga ginapangulohan sa Espiritu, ingon niya, mailhan gayud pinaagi sa mga bunga sa Espiritu. Ang espirituhanong bunga, ingon sa Apostol, mao ang gugma, kalipay, kalinaw, paglahutay, pagkamaayo, pagkamaayo sa kasingkasing, pagkamatinud-anon, pagkamapainubsanon, ug pagpugong sa kaugalingon (Gal. 5:22). Tag-iya ba kita sa bisan usa niini? Dili ba kini sukwahi? Busa, dili kita angay tawgon nga mga anak sa Dios, kondili ang sukwahi. Ang natawo gikan sa usa ka tawo susama sa nagbunga kaniya. Apan ang Ginoo miingon: *'Ang natawo sa Espiritu espiritu'* (Juan 3:6). Kita, bisan pa, nahimong unod nga nagahandom sa espiritu, ug busa ang mosunod nga paghukom matarong nga magamit kanato: *'Ang akong Espiritu dili magpakigbisog sa tawo sa walay katapusan, kay unod man siya'* (Gen. 6:3). Unsaon pa nato pagtawag sa atong kaugalingon nga mga Kristohanon kon wala kitay bisan unsa kang Kristo sa sulod nato?

34. Tingali adunay mosulti: 'Aduna koy pagtuo kang Kristo; igo na ba kini nga pagtuo kaniya ra alang sa akong kaluwasan?' Apan gitubag kini ni Apostol Santiago, nga nag-ingon: *'Bisan ang mga demonyo nagtuo—ug nagkurog'* (Santiago 2:19). Ug usab: *'Ang pagtuo nga walay buhat patay sa iyang kaugalingon'* (17:26). – Nagtuo ba gayud kita kaniya?! Unsaon nato pag-angkon nga nagtuo kita kaniya bahin sa umaabot, kon wala kita motuo bahin sa karon ug dinhi? Ug wala kita motuo: kay nakadikit kita sa materyal nga mga butang, nagkinabuhi kita sumala sa unod, ug nakig-away kita batok sa Espiritu. Apan kadtong tinuod nga nagtuo kang Kristo ug midawat kaniya sa ilang kasingkasing pinaagi sa pagtuman sa Iyang mga sugo nagaingon: *'Dili na ako ang mabuhi, kondili si Cristo ang mabuhi sa sulod nako. Ug ang kinabuhi nga akong gipangabuhi karon sa unod, gipangabuhi ko pinaagi sa pagtuo sa Anak sa Dios, nga nahigugma kanako ug iyang gihatag ang iyang kaugalingon alang kanako'* (Gal. 2:20). Maong tungod sa pag-antos alang sa Iyang ngalan aron sa kaluwasan sa uban, isip matinud-anong tighisama Niya ug tinuod nga tuman sa Iyang mga sugo, miingon sila: *'Kung among ginapasipalahan, among ginapanalanginan; kung among ginapanglutos, among ginapailob; kung among ginapanamastamas, among nagahatag og paglipay'* (1 Cor. 4:12). Kay nadungog nila ang Iyang pulong, nga nagmando: *'Higugmaa ang imong mga kaaway, buhata ug maayo ang*

mga nagdumot kanimo, panalangini ang mga nagpanamastamas kanimo, ug ampoa ang mga nagpasipala kanimo' (Mat. 5:44). Busa, pinaagi sa ilang mga pulong ug buhat, napadayag si Kristo nga nagalihok sa ilang sulod. Kita, bisan pa, tungod kay nagbuhat kita supak sa tanan Niyang mga sugo, napuno kita sa tanang matang sa kahugaw. Maong nahimo kita, imbis nga templo sa Dios, usa ka lungib sa mga kawatan; imbis nga usa ka balay sa pag-ampo, usa ka lungib sa mga tulisan; imbis nga usa ka balaan nga kaliwatan, usa ka makasasala nga kaliwatan; imbis nga katawhan sa Dios, usa ka katawhan nga napuno sa sala; imbis nga binhi sa balaan, usa ka dautang binhi; imbis nga mga anak sa Dios, mga anak sa kawalay-balaod; Kay, sa pagbiya nato sa mga sugo sa Ginoo, nag-alagad kita sa dautang mga espiritu pinaagi sa hugaw nga mga kahiligon – ug napukaw nato ang kasuko sa Balaan sa Israel.

35. Busa ang bantugang Isaias, nga nagahilak tungod kanato ug sa samang panahon nagtinguha sa pagtabang kanato sa atong pagkahugno, misinggit, nga nag-ingon: *'Ngano pa kamo magsamad sa inyong kaugalingon pinaagi sa pagbuhat sa pagkawalay-balaod? Ang matag ulo usa ka samad, ug ang matag kasingkasing nagasubo: gikan sa tiil hangtod sa ulo, walay himsog niini: walay balat nga uga, ni samad, ni gisunog nga pilas: walay plaster nga ipahid, ni pahid, ni panakot?'* (1:5–6). Unsa kaha, busa, ang mosunod niini? *'Ang anak nga babaye sa Siyon nahabilin sama sa usa ka palung sa ubasan, sama sa usa ka kamalig sa bunga sa usa ka tanaman, sama sa usa ka siyudad nga gibutabutan'* (-8). Nagpakita kanato niining pagaguba sa atong kalag, miingon usab ang Apostol: *'Ug tungod kay wala nila giisip nga angay ilhon ang Dios sa ilang pagsabot, gihatag sila sa Dios ngadto sa usa ka hunahuna nga dautan, aron buhaton ang mga butang nga dili angay sa tawo—napuno sa tanang matang sa dili pagkamatarong, pagkadautan, limbong, ug kahakog; napuno sa kasamok, pagpatay, panagbangi, pagpanukotuko, panamastamas, kasamok; magtul-ag, mapangdaot, mapanghimaraot, mapangsamok, mapahitas-on, hambog, tigbuhat sa dautan, dili masunuron sa ginikanan, walay pagsabot, dili malumo: walay gugma, dili kasaligan, walay kaluoy. Apan aduna usab uban nga, bisan pa nakasabot sa paghukom sa Dios—nga ang mga nagahimo sa ingon niini angay patyon—dili lang sila nagahimo niini sa ilang kaugalingon, kondili uyon pa gayud sa mga nagahimo niini. 'Tungod niini gihatag sila sa Dios sa mga tinguha sa kahimawan, aron ilang hugawan ang ilang kaugalingong mga lawas sa taliwala nila'* (Roma 1:28–32, 26, 24). Ug unsa ang mosunod niini? *'Ang paglagot sa Dios,'* ingon niini, *'gihayag gikan sa langit batok sa tanang pagkawalay-pagkadiosnon ug pagkawalay-pagkamarustiya sa mga tawo'* (bers. 18).

36. Aron ipakita kining pagkamapukan sa kalag, miingon ang Ginoo: *'Jerusalem, Jerusalem, ikaw nga mamamatay sa mga propeta ug magbato sa mga gipadala kanimo, pila ka beses nakong gipangandoy nga tipuon ang imong mga anak, sama sa inahin nga nagtipon sa iyang mga sisiw ilawom sa iyang mga pako, apan wala kamo mosugot! Ang inyong balay gibyaan nga biniyaan'* (Mat. 23:37–38). Nakita pag-usab ni Isaias ang kamatuoran nga kita, isip mga monghe, nagbuhat sa atong mga serbisyo sa pisikal nga paagi lamang, samtang gipasagdan ang espirituhanong pag-alagad sa Dios; apan, bisan pa niini, puno kita sa atong kaugalingon. Miingon siya: *'Paminawa ang pulong sa Ginoo, kamo mga magmamando sa Sodom; paminawa ang balaod sa Dios, kamo mga tawo sa Gomorrah. 'Unsa may kapuslanan sa inyong daghang halad kanako?'* ingon sa Ginoo. *'Nakasawa na ko sa halad-sunog nga mga karnero ug sa tambok sa mga kordero; wala koy tinguha sa dugo sa mga toro ug kanding. Kay kinsa ba ang nangayo niining mga butanga gikan sa inyong mga kamot aron dad-on sa akong halawanan? Ug bisan pa kon dad-on ninyo kanako ang ikapito sa inyong mga bunga sa uma, walay pulos kini: ang insenso usa ka makasukot kanako; dili ko na ikuha ang inyong mga bag-ong bulan, ang inyong mga Sabado, o ang inyong mga gitudlo nga pista; ang akong kalag nasukaan sa inyong mga pagpuasa, sa inyong mga seryosong tigum, ug sa inyong mga kapistahan; nahimong karga kamo kanako; dili na nako ikuha ang inyong mga sala pag-usab. Sa diha nga inyong itunol ang inyong mga kamot kanako, ako magtalinga sa akong mga mata gikan kaninyo; bisan pa og inyong padaghan ang inyong mga pag-ampo, dili ko kamo paminawon.'* Ngano man ni? *'Kay,'* ingon niya, *'ang inyong mga kamot napuno sa dugo'* (Isaias 1:10–15), tungod kay *'ang bisan kinsa nga nagdumot sa iyang igsoon usa ka mamamatay-tao'* (1 Juan 3:15). Busa, bisan unsang pagpaninguha sa pagsakripisyo nga walay gugma dili makapahimuot sa Dios.

37. Ug ang Dios, nga nagpadayag sa atong pagkawalay-tinuod gikan sa gilay-on, miingon: *'Kining mga tawo nagpasidungog kanako sa ilang mga ngabil, apan ang ilang kasingkasing layo kanako; sa walay pulos sila nagpasidungog kanako'* – ug uban pa (Isaias 29:13). Sa tinuod, ang gisulti sa atong Ginoo sa pagdumot sa mga Pariseo angay kaayo kanato, ang mga hipokrito karon, nga, bisan pa gihatagan og ingon nga grasya, nahimong mas daotan pa kaysa kaniadto ang ilang kinaiya. Dili ba usab namo ginatali ang bug-at ug

dili ikap-ot nga mga karga ug gibutang kini sa abaga sa mga tawo, samtang kami mismo dili gani gustong hikapon kini bisan sa gamayng tudlo (Lucas 11:46)? – Dili ba usab nato ginabuhat ang tanan natong buhat aron makita sa uban (Mateo 6:5)? Dili ba usab nato ganahan kuhaon ang dungganang puwesto sa mga salo-salo ug paglingkod sa atubangan sa mga tigum? Dili ba usab nato ganahan tawgon nga 'Maestro, Maestro' sa mga tawo – ug dili ba nato gani pag-antos hangtod sa kamatayon ang mga dili nato tagaan og ingon nga dungog? Wala ba usab nato gikuha ang yawi sa pagsabot, apan imbis nga gamiton kini aron ablihan ang agianan, gisirado pa nato ang Gingharian sa Langit sa mga tawo—busa dili kita makasulod, ni pasudlon nato ang uban? Dili ba kita usab mga bulag nga magtutudlo, nga inyong gisala ang lamok apan gilunok ang kamelyo? Dili ba usab kita nagahugas sa gawas sa baso ug pinggan, apan sa sulod puno kita sa pagpangawat, kahakog, ug kawalay pagpugong? Dili ba usab kita nagahatag ug ikapulo sa yerba buena, dill, ug kumino, samtang gipasagdan nato ang hustisya ug ang gugma sa Dios? Dili ba kita sama sa mga selyadong lubnganan, nga sa gawas nagpakita nga matarong sa mga tawo, apan sa sulod napuno sa pagkauyon-on, kawalay-balaod ug sa tanang matang sa kahugawan? Dili ba kita nagtukod sa mga lubnganan sa mga martir ug nagpalamuti sa mga reliquaryo sa mga Apostoles, samtang sa atong pamatasan pareho kita sa mga mipatay kanila (Mat. 23: 3–32)? Kinsa kaha ang dili maghilak alang kanato niining kahimtanga? Kinsa kaha ang dili maluoy sa atong pagkaulipon? Kay tungod niini, kita, ang mga dungog nga anak sa Dios, giisip nga mga sudlanan nga hinimo sa yuta. Tungod niini, ang atong bulawan nangitngit, ug ang atong pinong pilak nabag-o (Lamentations 4:1–2). Tungod niini, kita, ang mga Nazareo sa Siyon, nga mas hayag pa kaysa niebe, nahimong sama sa mga Etiope; bisan pa nga mas puti pa kita kaysa gatas, nahimong mas itom pa kita kaysa tinta. Tungod niini, ang atong nawong nangitom pa kaysa uling; ang atong pagkadautan misobra pa kaysa pagkadautan sa Sodoma; tungod niini, kami, ang mga anak sa adlaw ug sa kahayag, nahimong mga anak sa gabii ug sa kangitngit (1 Tes. 5:5). Tungod niini, kami, ang mga anak sa gingharian, nahimong mga anak sa Gehenna. Tungod niini, kami, ang mga anak sa Labawng Ginoo, mamatay sama sa mga tawo, ug mahulog sama sa usa sa mga prinsipe (Sal. 80:7). Tungod niini, gipahamtang kita sa kamot sa mga kaaway nga walay balaod—mao ang dautan ug mabangis nga mga demonyo sa —ug sa labing dili matarong ug limbongong magmamando sa yuta, mao ang ilang prinsipe nga si Satanas; kay nakasala kita ug nagbuhat og kawalay-balaod, nga nakalapas sa mga sugo sa Ginoo nga atong Dios (Dan. 3, 29–32), nga ilang gitamay ang Anak sa Dios ug giisip nga walay bili ang dugo sa pakigsaad (Heb. 10:29). Apan O Ginoo, *'ayaw kami biyai hangtod sa walay katapusan, tungod sa imong ngalan; ayaw laglaga ang imong pakigsaad, ug ayaw bawi-a ang imong kaluoy gikan kanamo'* (Dan. 3: 34–35), tungod sa Imong pagkamaayo, among Amahan nga anaa sa langit, tungod sa maayong kabubut-on sa Imong Bugtong Anak, ug tungod sa kaluoy sa Imong Balaang Espiritu. *"Ayaw hinumdumi ang among kanhing mga kadautan; ipangabut dayon kanamo, O Ginoo, ang imong mga kaayo, kay kami gikalain kaayo. Tabangi kami, O Dios, among Manluluwas, alang sa himaya sa imong ngalan; O Ginoo, luwasa kami ug limpyoha kami sa among mga sala tungod sa imong ngalan"* (Salmo 78, 8:9), hinumdumi ang among gigikanan, nga ang Imong Bugtong Anak, tungod sa gugma sa katawhan, gikuha gikan kanamo ug gihuptan para kanamo sa langit, nga naghatag kanamo og lig-on nga paglaum sa kaluwasan, aron dili kami mas mangadaut pa tungod sa kawad-on sa paglaum. Tabangi kami ug luwasa kami, tungod sa bililhon niyang dugo nga iyang gibubo alang sa kinabuhi sa kalibutan; tungod sa iyang balaan nga mga Apostoles ug mga martir, nga nagbubo sa ilang dugo alang sa iyang ngalan; ug tungod sa balaan nga mga Propeta, mga Amahan ug mga Patriyarka, nga naningkamot sa paglipay sa imong balaan nga ngalan. Ayaw pagdumot sa among mga pag-ampo, O Ginoo, ug ayaw kami pagbaya hangtod sa katapusan. Kay wala kami mosalig sa among kaugalingong pagkamatarong, kondili sa Imong kaluoy, pinaagi niini nag-atiman Ka sa among katawhan. Nag-ampo kami Kanimo ug naghangyo sa Imong grasya, aron ang sakramento nga giandam para kanamo sa Imong Bugtong Anak alang sa among kaluwasan dili mahimong hinungdan sa among pagsilot; ayaw kami itulga gikan sa Imong atubangan. Ayaw pagtamari sa among pagkawalay-kaya, kondili kalooy-a kami sumala sa imong dakong kaluoy; ug pinaagi sa kadaghan sa imong mga kalooy, limpyoha kami gikan sa among mga pagkadautan, aron, sa among pagduol sa nawong sa imong himaya nga walay pagsilot, kami unta mahimong takus sa pagpanalipod sa imong Bugtong Anak, ug dili unta maplagan nga mga limbongon ug walay paghinulsol nga mga ulipon sa among mga sala. O Labawng Ginoo, paminawa ang among pag-ampo, kay wala kami'y lain nga nailhang Dios gawas Kanimo; among gitawag ang Imong ngalan. Ikaw ang nagbuhat sa tanan sa tanan, ug gikan Kanimo namo gipangayo ang tanang tabang. Tan-awa kami gikan sa langit, O Dios, ug tan-awa kami gikan sa puloy-anan sa Imong balaan nga himaya. *'Ainola, diin na ang Imong kadasig ug ang Imong kusog? Diin na ang kadagaya sa Imong kaluoy ug sa Imong mga kalooy, kay gipasagdan man*

Nimo kami? Kay Ikaw mao ang among Amahan, kay dili kami gipanganak ni Abraham, ni gipamugos kami ni Israel; apan Ikaw, O Ginoo, mao ang among Amahan; luwasa kami, kay sukad pa sa sinugdan ang Imong balaan nga ngalan anaa kanamo" ug ang Imong Bugtong Anak ug ang Imong Espiritu Santo. 'Ngano, Ginoo, nga imo kami gipaling gikan sa imong dalan, ug gipatig-a ang among kasingkasing aron dili ka namo kahadlukan?' Ibalik, Ginoo, ang imong mga alagad, tungod sa imong balaan nga Simbahan ug tungod sa tanang imong mga balaan sa karaan; 'aron makapanunod kami bisan pa sa imong balaan nga kabukiran: ang among mga kaaway mitamay sa imong balaan nga puloy-anan. Sama kami sa mga adlaw sa unang panahon, sa dihang wala Ka maghari kanamo, ni gitawag ang Imong ngalan kanamo" (Isaias 63:15–19).

38. *'Kon ang langit buksan, ang mga bukid mangurog sa imong atubangan ug matunaw, sama sa waks nga matunaw sa atubangan sa kalayo; ug ang kalayo mopapas sa imong mga kaaway, ug ang imong ngalan kahadlukan sa mga mosupak kanimo. Sa diha nga imo buhaton ang imong himayaong mga buhat, ang mga bukid mangurog sa imong atubangan. Sukad pa sa unang panahon wala kami makadungog, ni makakita ang among mga mata ug Dios gawas Kanim, ug sa Imong mga buhat nga Imong buhaton alang sa mga nagpaabot sa Imong kaluoy. Kay ang kaluoy gitagana alang sa mga nagabuhat sa pagkamatarung, ug ang Imong mga dalan hinumduman: kay nasuko Ka, ug kami nakasala.'* – Mas maayo tingali isulti: kami nakasala, ug nasuko Ka. *'Tungod niini nangawala kami sa dalan, ug nahimong sama sa hugaw kami tanan, sama sa panapton sa kahugaw; ang among tanang pagkamatarong sama niini: ug nahulog kami sama sa mga dahon, tungod sa among mga kadautan: busa gidala kita sa hangin, ug walay bisan kinsa nga nagtawag sa Imong ngalan, ni bisan kinsa nga naghinumdom nga magpahugot kanimo: kay gibaligan Mo kami sa Imong nawong, ug gibutang Mo kami sa kamot tungod sa among mga kadautan. Ug karon, O Ginoo, Ikaw mao ang among Amahan; kami mao ang buhat sa Imong mga kamot, kami tanan. Ayaw kami paglagot pag-ayo, ug ayaw na paghinumdumi ang among mga kadautan hangtod sa kahangturan; kondili tan-awa kami karon, kay kami tanan Iyong katawhan. Ang siyudad sa Imong balaan nga puloy-anan nahimong ilang; ang Siyon sama sa kamingawan; ang Jerusalem nahimong usa ka panalangin. Ang among balaan nga balay, ug ang himaya nga gipanalanginan sa among mga amahan, gilunok sa kalayo, ug ang among tanang himaya nahugno. Ug tungod niining tanan, Ginoo, imo kining gipailob; naghilom ka ug gipakumbaba kami pag-ayo" (Isaias 64:1–12).*

39. Niining daang katawhan Nimo nahitabo kini ingon usa ka pahibalo, apan karon tinuod na gayud kini nga nahitabo kanamo. *'Nahimong panultihon kami sa among mga silingan', ang mga demonyo, 'usa ka kataw-anan ug usa ka pagpanag-ia sa among palibot' (Salmo 78:4).* Apan tan-awa gikan sa langit ug tan-awa, ug luwasa kami tungod sa imong balaan nga ngalan. Hatagi kami og pagsabot aron mailhan namo ang mga limbong sa among mga kaaway ug luwasa kami gikan sa ilang mga panukmo. Ayaw pagpugong sa imong tabang kanamo, kay dili kami igo sa among kaugalingon aron mapildi ang mga nanakop kanamo; apan ikaw gamhanan sa pagluwas kanamo gikan sa tanan namong kaaway. Luwas-a kami, O Ginoo, gikan sa tanang kasakit niining kalibutan, pinaagi sa Imong kaayo, aron, pagtabok namo sa dagat sa kinabuhi uban sa limpyo nga konsensya, makita kami nga putli ug walay sala sa atubangan sa Imong makahadlok nga trono ug mahimong takus sa kinabuhi nga walay katapusan.

40. Pagkadungog niini tanan ug napuno sa lawom nga paghinulsol, miingon ang igsoon sa tigulang, uban sa mga luha sa iyang mga mata: *'Sumala sa akong makita, amahan, wala nay paglaum sa akong kaluwasan. "Kay ang akong mga sala milabaw pa sa akong ulo" (Salmo 37:5).* Palihug sultihi ko, unsa man ang akong buhaton?' Mitubag ang tigulang: *'Dili mahimo sa mga tawo nga makaluwas sa ilang kaugalingon; apan sa Dios posible ang tanan, ingon sa Ginoo mismo nga miingon (Matt. 19: 26), ug busa "ipakita nato ang atong kaugalingon sa Iyang atubangan sa pag-ampo... magsimba kita ug mouko sa Iyang atubangan, ug maghilak sa atubangan sa Ginoo nga naghimo kanato: kay Siya ang atong Dios" (Ps. 94: 2:6), kay nadungog nato ang Iyang pulong nga gipahayag pinaagi sa Propeta Isaias: 'Sa inyong pagbalik, kamo maluwas' (Isa. 30:15). Ug usab: 'Dili ba makaluwas ang kamot sa Ginoo? O gibug-aton ba Niya ang Iyang dalunggan nga dili na Siya makadungog? Apan ang inyong mga sala nakabahin kaninyo ug sa Dios; tungod sa inyong mga sala Iyang giliko ang Iyang nawong gikan kaninyo, aron dili Siya magpakita og kaluoy" (Isa. 59:1–2).* Ngano man nga Siya miingon: *"Hugasi ninyo ang inyong kaugalingon, ug paghinlo kamo; tangtanga ang dautan gikan sa inyong mga kalag sa atubangan sa Akong mga mata; undang kamo sa inyong pagkadautan; kat-ona pagbuhat sa maayo; pangitaa ang hustisya; depensahi ang mga gipanglutos; hukmi ang mga walay amahan; panalipdi ang mga balo; ug kamo, moanhi, maghisgot kita sa atong panag-uyon,' ingon sa Ginoo. 'Bisan pa man nga ang inyong mga sala mapula sama sa eskarlata, mahimong puti sama sa niebe; bisan pa man nga*

mapula sama sa kirmison, mahimong puti sama sa lana sa karnero. 'Ug kon andam kamo ug masunuron, mokaon kamo sa maayong butang sa yuta; kay ang baba sa Ginoo ang misulti niini nga mga pulong' (Isa. 1:16–20); Nagsulti usab Siya pinaagi kang Joel: "Bumalik kamo kanako sa tibuok kasingkasing, uban sa pagpuasa, uban sa paghilak ug uban sa pagminos; biyaa ninyo ang inyong mga kasingkasing, dili ang inyong mga bisti; ug bumalik kamo sa Ginoo nga inyong Dios, kay Siya maloloy-on ug mapinanggaon, hinay sa paglagot ug daghan sa mahigugmaong-kaluoy" (Joel 2, 12–13). Ug kang Ezekiel gisugo Niya: 'Sulti: O anak sa tawo, sulti sa balay sa Israel, nga nag-ingon: "Ang atong mga paglapas ug ang atong mga kadautan anaa kanato; gikonsumo kita niini; unsaon man nato pagkinabuhi? Ingna sila: 'Sama sa akong pagkinabuhi,' ingon sa Ginoo nga Dios, 'wala ko malipay sa kamatayon sa daotan, kondili nga ang daotan mobalik gikan sa iyang dalan ug mabuhi: balika, balika gikan sa inyong daotan nga mga dalan; ngano man kamo mamatay, O balay sa Israel?'" (Ezek. 33:10–11). Ang Ikatulong Basahon sa Mga Hari, nga nagpakita sa kadagatan sa kaayo sa Dios, nagaingon niini: sa dihang si Ahab—nga naa sa ubasan ni Naboth, nga iyang nakuha ingon panulondon pinaagi sa pagpatay ni Jezebel kang Naboth—nakadungog sa mga pulong ni Elias, nga miingon: 'Ingon ni Ginoo: Tungod kay gipatay nimo ug gipanag-iya, sa samang dapit diin gilamoy sa mga iro ang iyang dugo, didto usab lamoyon sa mga iro ang imong dugo... Ug ang mga iro ni Jezebel mokaon kaniya sa daplin sa Jezreel.' Sa pagkadungog ni Ahab niining mga pulong, mitago siya gikan sa atubangan sa Ginoo; ug nilakaw siya nga nagahilak, ug gisi niya ang iyang sinina, ug nagasul-ob siya ug sako, ug nagapauasa, ug 'nagsul-ob siya ug sako' adlaw ug gabii. "Ug ang pulong sa Ginoo miabut kang Elias, nga nagaingon: 'Nakita ba nimo kung giunsa ni Ahab pagpaubos sa iyang kaugalingon sa atubangan Nako? – Tungod niini dili ko dalhon ang kadautan kaniya sa iyang mga adlaw'" (1 Mga Hari 21:19, 23, 27, 29). Ug ang Propeta David nagaingon: 'Gikumpisal ko ang akong pagkadautan ug wala nako gitago ang akong sala. Miingon ko, "Ikumpisal ko sa Ginoo ang akong pagkadautan," ug gipasaylo Nimo ang pagkadautan sa akong kasingkasing. Busa, ang matag matinud-anong tawo manalangin Kanimong sa panahon sa panginahanglan' (Salmo 31:5, 6). Sa Ebanghelyo, miingon ang Ginoo: 'Maghinulsol kamo, kay duol na ang gingharian sa langit' (Mat. 4:17). Ug sa dihang nangutana si Pedro kaniya: 'Ginoo, pila ka beses ko pasayloon ang akong igsoon nga makasala batok kanako, hangtod sa pito ka beses?' Tungod kay maayo Siya sa kinaiyahan ug dili masukod ang Iyang kaayo, mitubag Siya kaniya: 'Dili ko nimo giingnan, hangtod sa pito ka beses, kondili hangtod sa pito ka beses sa kapitoan' (Mat. 18:21–22). Unsa may makatupong sa ingon nga kaayo? Unsa may atong ikapareho sa ingon nga gugma alang sa katawhan?

41. Busa, karon nga nakaila kita sa kahadlok sa Dios, ingon man sa Iyang pagkamaayo ug gugma alang sa katawhan, gikan sa Daan ug Bag-ong Tugon, magbalik kita kaniya sa tibuok natong kasingkasing. Ngano man nga kita malaglag, mga igsoon? Limpyoha nato ang atong makasasala nga mga kamot, usabaha nato ang atong mga kasingkasing nga duha ang hunahuna, magmasubo kita, maghinulsol, ug maghilak tungod sa atong mga sala. Hunong kita sa atong dautang mga buhat; salig kita sa kaluoy sa Ginoo, kahadloki nato ang Iyang silot, ug magpaningkamot kita sa pagtuman sa Iyang mga sugo. Maghigugma kita sa usag usa sa tibuok natong kasingkasing; ingna nato: 'Ikaw among igsoon' – ug himoa nga maluho ang ngalan sa Ginoo bisan pa sa mga nagdumot ug nagpasipala kanato. Pasayloa nato ang usag usa kon matintal kita sa usag usa, kay napalibotan kita sa atong komon nga kaaway. Atong supakon ang atong kaugalingong dautang hunahuna, pagtawag kang Dios nga mahimong atong kaalyado, ug pinaagi niini, palagson gikan sa atong sulod ang dautan ug hugaw nga mga espiritu. Atong pailalom ang unod sa espiritu, pagpamatay niini ug pagdala niini sa pagkasumpo pinaagi sa tanang matang sa pagpraktis sa pagpanag-iya. Atong limpyohan ang atong kaugalingon gikan sa matag hugaw sa unod ug sa espiritu. Magdasig kita sa usag usa sa gugma ug sa mga maayong buhat. Ayaw kita pag-inggit sa uban, ni paglagot batok sa mga nag-inggit kanato. Magpakita kita og simpatiya sa usag usa, ug mag-ayo kita sa usag usa uban sa pagpaubos. Ayaw kita paghukom o pagpanawa sa usag usa, kay kita mga miyembro sa lawas sa usag usa. Isalikway nato ang pagkawalay pagtagad ug kapabayaang, ug maningkamot kita nga makigbisog nga may kaisog batok sa dautang mga espiritu. Anaa kita kang Jesu-Cristo nga matarong isip atong Manalipod sa atubangan sa Amahan; ug Siya mao ang halad-tipig sa atong mga sala: busa mag-ampo kita kaniya uban sa putli nga kasingkasing, uban sa atong tibuok kalag, ug pasayloon niya ang atong mga sala. 'Kay ang Ginoo duol sa tanan nga nagtawag kaniya sa pagkamatinud-anon' (Salmo 144:18). Ngano man giingon: 'Thalad sa Ginoo ang halad sa pagdayeg, ug bayri ang imong mga saad sa Labaw nga Labing Kataas; tawga ako sa adlaw sa imong kaguol, ug ikaw maluwas, ug ikaw maghimaya kanako' (Salmo 49:14:15). Ug unsa man ang giingon pag-usab ni Isaias? 'Kuhaa ang tanang gapos sa kawalay-hustisya, buwaga ang mga buhat sa pagpanglupig, palaya ang mga ginapugos, ug buwaga ang tanang dili matarong

nga sugo. *Ibungkag ang imong pan alang sa mga gutom, ug dad-a ang mga kabus ug walay puy-anan sa imong balay; kon makakita ka og tawo nga hubad, ayaw pagbalibad, ug ayaw pagdumot sa imong kaugalingong paryente. Unya ang imong kahayag mosidlak sa kaadlawon, ug ang imong tambal mosidlak dayon; ang imong pagkamatarung mouna kanimo, ug ang himaya sa Ginoo molibot kanimo.*" Ug unsa ang mosunod niini? – *"Unya kamo motawag, ug ang Dios mamati kaninyo; samtang kamo nagasulti pa, siya moingon: 'Ania ako.' Unya ang imong kahayag mosidlak sa kangitngit, ug ang imong kangitngit mahimong sama sa udto; ug ang imong Dios kanunay nga mag-uban kanimo: ug ikaw mapuno sumala sa tinguha sa imong kalag"* (Isaias 58:6–10). Nakita ba nimo nga kung wagtangon nato ang matag gapos sa kawalay-hustisya, ug itutok nato ang atong kasingkasing sa pagbuhat og maayo sa atong isigkatawo uban sa tibuok natong kalag, unya masul-oban kita sa kahayag sa kahibalo, maluwas gikan sa mga pagbati sa dautan, mapuno sa matag pagka-maayo, masidlak sa kahayag sa himaya sa Dios, ug maluwas gikan sa tanang pagkawalay-hibalo; – ug samtang nag-ampo kita kang Kristo, madungog kita, ug kanunay nato nga kauban ang Dios ug mapuno kita sa mga langitnong tinguha.

42. Maghigugma kita sa usag usa, ug gihigugma kita sa Dios. Magmapailubon kita sa usag usa, ug Siya magmapailubon sa atong mga sala. Ayaw nato bayli sa dautan ang dautan, ug Siya dili usab magbayli kanato sumala sa atong mga sala. Makaplagan nato ang pagpasaylo sa atong mga sala pinaagi sa pagpasaylo sa atong mga igsoon; kay ang kaluoy sa Dios kanato natago sa atong kaluoy ngadto sa atong mga silingan. Busa miingon ang Ginoo: *'Pasayloa, ug kamo pasayloon'* (Lucas 6:37). Ug: *'Kay kon pasayloon ninyo ang mga sala sa mga tawo, pasayloon usab kamo sa inyong langitnong Amahan'* (Mateo 6:14). Ug usab: *'Bulahan ang mga maloloy-on, kay makadawat usab sila og kalooy'* (Mateo 5:7). Ug: *'Sa sukod nga inyong gamiton, sukodon usab kamo'* (Mateo 7:2). Busa ang Ginoo nag-andam alang kanato sa dalan sa kaluwasan, *'ug gihatagan kita og katungod nga mahimong mga anak sa Dios'* (Juan 1:12). Human niini, ang atong kaluwasan hingpit nang naa sa atong kaugalingong mga kamot.

43. Busa, isumite nato ang atong kaugalingon tibuok-tibuok sa Ginoo, aron atong madawat Siya tibuok-tibuok, ug pinaagi Niya mahimong mga dios kita. Kay mao kini ang hinungdan nganong nahimong tawo Siya, nga sa kinaiyahan Ginoo ug Dios. Isumite nato Siya sa tibuok natong kasingkasing, ug Siya walay hunong nga mopahawa sa atong mga kaaway. *'Kon maminaw lang unta kanako ang akong katawhan,'* ingon Siya, *'O Israel, kon maglakaw lang unta sila sa akong mga dalan, akong gipildi ang ilang mga kaaway alang kanila; ug akong gibutang ang akong kamot batok sa mga nagpugos kanila'* (Salmo 80:14–15). Ibutang nato ang tanan natong paglaum kaniya ra; itugyan nato kaniya ang tanan natong kasubo – ug siya magluwas kanato gikan sa matag kaguol ug magpadayon kanato sa tibuok natong kinabuhi. Higugmaon nato ang matag tawo sa tibuok natong kasingkasing; apan ayaw nato ipahimutang ang atong paglaum sa bisan kinsa nga tawo. Sa diha lang nga panalipdan kita sa Ginoo, motabang kanato ang atong mga higala ug maluya ang atong mga kaaway sa atubangan nato. Apan kon biyaan kita sa Ginoo, biyaan usab kita sa atong mga higala (nga magbilin kanato nga walay makatabang), ug mapildi kita sa atong mga kaaway. Apan ang magsalig sa iyang kaugalingon mahulog sa katingalahang pagkahulog, samtang ang mahadlok sa Ginoo pagataason. Mao nga miingon si David: *'Dili ko magsalig sa akong pana, ni ang akong espada makaluwas kanako; kay Ikaw ang nagluwas kanamo gikan sa mga naglutos kanamo, ug Ikaw ang nagapakaulaw sa mga nagdumot kanamo'* (Salmo 43:7–8).

44. Ayaw nato tugoti ang mga hunahuna nga nagapakagamay sa atong mga sala ug limbongong nagasiguro kanato nga kini pasaylo na. Aron pahimangnoan kita batok sa ingon nga mga hunahuna, miingon ang Ginoo: *'Mag-amping kamo sa mga bakak nga propeta, nga moanha kaninyo nga nagsul-ob ug panapton sa karnero, apan sa sulod sila mga mabangis nga lobo'* (Mat. 7:15). Hangtud nga ang atong hunahuna gub-on pa sa sala, hibaloa nga wala pa nato makab-ot ang kapasaylo niini; kay sigurado nga wala pa kita makapamunga og bunga nga angay sa paghinulsol. Ang bunga sa paghinulsol mao ang pagkawalay-pagnanasa sa kalag; ug ang pagkawalay-pagnanasa mao ang pagtangtang sa sala. Wala pa nato gipanag-iya ang hingpit nga pagkawalay-pagnanasa kon usahay kita gub-an sa mga pagnanasa ug sa uban nga panahon dili. Busa, wala pa usab kita nakaangkon sa hingpit nga pagpasaylo sa mga sala. Nalaya kita gikan sa orihinal nga sala pinaagi sa Balaang Bunyag; apan gikan sa mga sala nga atong gihimo human sa Bunyag, malaya kita niini pinaagi lamang sa paghinulsol.

45. Busa, maghinulsol kita sa tinuoray, aron, pagkahuman nga makagawas kita gikan sa atong mga pagbati, makab-ot nato ang pagpasaylo sa mga sala. Tamay-a nato ang mga butang panalagsaon, basi, sa pakig-away nato sa uban tungod niini, malapas nato ang sugo sa gugma ug malayo kita sa gugma sa Dios.

Paglakaw kita sumala sa Espiritu ug dili nato pasudlon ang mga tinguha sa unod (Gal. 5:16). Pagpukaw ta sa atong kaugalingon ug magpahimangno, ug isalikway ang katulogon sa kawalay pag-amping; sundon nato ang balaan nga mga asketa sa Manluluwas, ug alagaron ang ilang mga buhat, kalimtan ang mga nahabilin sa milabay ug maningkamot paingon sa unahan. Alagaron nato ang ilang walay kapoy nga kadasig, ilang mainitong dedikasyon, ilang pagkamapailubon sa pagpugong sa kaugalingon, ang pagkabalaan sa pagkamakasil, ang pagkamapailubon sa paglahutay, ang dili matandog nga kalinaw, ang pagkamatinud-anon sa kaluoy, ang dili matandog nga pagka-mapainubsanon, ang kainit sa kadasig, ang tinuod nga gugma, ang halangdong pagka-mapainubsanon, ang hingpit nga pagbulag sa mga butang sa kalibutan, ang kaisog, ang pagkamaayo, ug ang pagkamahigalaon sa pamatasan. Ayaw nato tugoti ang atong hilig sa kalipay; ayaw nato tugoti nga maluya ang atong hunahuna; ayaw nato hugawi ang atong konsensya. Magkinabuhi kita sa kalinaw uban sa tanan ug sa pagkabalaan, nga kung wala niini, walay bisan kinsa ang makakita sa Ginoo (Heb. 12:14). Labaw sa tanan, mga igsoon, modagan kita gikan sa kalibutan ug sa magmamando niini. Isalikway nato ang unod ug ang tanan nga makalaut. Mosaka kita sa langit ug didto magpuyo, nga sundon ang ehemplo sa banal nga Apostol, aron maabot nato ang Prinsipe sa Kinabuhi ug makatagamtam sa bukal sa kinabuhi. Maghimo kita og koro ka uban sa mga Anghel ug Arkanghel, ug mag-awit sa mga pagdayeg sa atong Ginoong Jesu-Kristo, nga kaniya ang himaya ug gahum uban sa Amahan ug sa Espiritu Santo, karon ug sa kanunay ug hangtod sa kahangturan sa mga kahangturan. Amen.

2. Upat ka Gatus ka Kapitulo Mahitungod sa Gugma

Panimad-on kang Elpidio

Gipadala ko sa inyong dungog, Amahan Elpidios, usa ka traktado mahitungod sa asetikong kinabuhi, ug usa ka traktado mahitungod sa gugma nga naglangkob og upat ka gatus ka kapitulo—pareho sa gidaghanon sa upat ka Ebanghelyo—nga tingali dili hingpit nga makatagbaw sa inyong gipaabot; apan kini ang labing maayo nga among mahimo. Bisan pa niana, ipahibalo ko sa imong pagkabalaan nga kini usab dili bunga sa akong kaugalingong hunahuna. Apan pagkahuman nako sa pagbasa sa mga sinulat sa mga Balaang Amahan, ug pagkuha gikan niini sa mga butang nga nagdani sa hunahuna ngadto sa akong hilisgutan, ug pag-kompres sa daghan ngadto sa gamay sa porma sa mga panultihon o kapitulo, aron mas sayon kini hinumduman ug usisaon sa hunahuna, – Gipadala ko kini kang Inyong Kabalaan, nga magpakitaw nga basahon kini uban sa maayong tuyo, pagpangita lamang sa kaayohan, ug pagbalewala sa kakulang sa elokwensya, ug pag-ampo alang sa akong kakulang sa pagka-angay, nga walay bisan unsang espirituhanong bunga. Nangayo usab ako nga ayaw ninyo ituring nga karga ang gisulat (sama sa pagbutang nako og bug-at nga karga sa inyong konsensya); kay ginasunod ra nako ang sugo sa pagsunod. Ginasulti ko kini tungod kay daghan karon kanato ang nagpabug-at sa konsensya pinaagi sa mga pulong nga nagtudlo, samtang pipila ra ang nagtudlo pinaagi sa ilang mga buhat, o nakakat-on gikan niini. Paninguhaa nga tun-an ninyo pag-ayo ang matag kapitulo. Kay dili tanan, sa akong hunahuna, sayon masabtan sa tanan; apan daghan niini ang magkinahanglan og dakong pagsusi gikan sa kadaghanan, bisan pa man nga sa unang tan-aw yano ra kaayo ang pagpadayag niini. Tinood nga ang gipadayag niini mahimong mapuslanon sa kalag. Apan kini tinuod gayud nga mahitabo, pinaagi sa grasya sa Dios, kon ang bisan kinsa mobasa dili uban sa espirituhanong pagduha-duha, kondili uban sa kahadlok sa Dios ug gugma. Apan bisan kinsa nga mobasa niini o sa bisan unsang libro, dili alang sa espirituhanong kaayohan, kondili aron pagpili og mga pulong nga gamiton sa pagsaway sa awtor, aron ipasigarbo nga mas nakahibalo pa kaysa kaniya, dili gyud makakaplag og bisan unsang mapuslanon nga ipadayag kanila bisan asa, bisan kanus-a, o sa bisan unsang paagi.

Ang Unang Centuria sa Gugma

1. Ang gugma usa ka buotan nga disposisyon sa kalag, diin wala kini'y gipili nga bisan unsa sa tibuok kalibutan gawas sa kahibalo sa Dios. Apan imposible alang sa bisan kinsa nga nakadikit sa bisan unsang butang sa kalibutan nga makab-ot ang ingon nga mahigugmaong disposisyon.

2. Ang gugma natawo gikan sa kawalay-pagkahilig; ang kawalay-pagkahilig gikan sa pagsalig sa Dios; ang pagsalig gikan sa pagkamapailubon ug pagkamaabiabihon; kini nga mga katapusan gikan sa pagpugong sa kaugalingon sa tanang butang; ang pagpugong sa kaugalingon gikan sa kahadlok sa Dios; ug ang kahadlok sa Dios gikan sa pagtuo sa Ginoo.

3. Ang nagtuo sa Ginoo mahadlok sa mga pag-antos sa impierno. Ang mahadlok niini nga mga pag-antos maglikay sa mga tinguha. Ang maglikay sa mga tinguha mapailubon nga mag-antos sa mga kasakit. Ang mag-antos sa mga kasakit magbutang sa iyang paglaum sa Dios. Ang paglaum sa Dios magbulag sa hunahuna gikan sa matag kalibutanong pagkapilit. Ang hunahuna nga nabulag ingon niini mahigugma sa Dios.

4. Ang nagahigugma sa Dios mas gipalabi ang kahibalo sa Dios kaysa sa tanan nga Iyang gimugna, ug kanunay kini niyang gipaningkamotan uban sa kadasig.

5. Kung ang tanan nga naglungtad nahimo pinaagi sa Dios ug alang sa Dios; ug ang Dios mismo labing mailhan pinaagi sa hinungdan nga Iyang pagkahimugso: nan ang tawo nga molikay sa Dios ug magpaka-abala sa mas ubos nga mga butang nagpakita nga iyang gipili kaysa sa Dios ang butang nga nahimo pinaagi Niya.

6. Ang kaisipan nga napugos sa Diyos pinaagi sa gugma nagtan-aw sa tanan nga makita ingon walay pulos, bisan pa ang kaugalingong lawas daw kini langyaw kaniya.

7. Kung ang kalag mas maayo kaysa sa lawas, ug ang Dios, nga nagmugna niini, walay sukod nga mas maayo kaysa sa kalibutan: nan ang tawo nga mas gipili ang lawas kaysa sa kalag, ug ang kalibutan nga gimugna Niya kaysa sa Dios, wala'y kalainan sa mga mag-idolo.

8. Ang bisan kinsa nga mibaling sa iyang hunahuna gikan sa gugma sa Dios ug gikan sa pagpuyo sa Iyang presensya, ug gipakadikit kini sa bisan unsang makalibog sa pagbati, mas gipili ang lawas kaysa kalag, ug sa Dios nga Magbubuhat, ang butang nga nahimong anaa pinaagi Niya.

9. Kung ang kinabuhi sa hunahuna mao ang kahayag sa kahibalo, ug kini nga kahayag natawo gikan sa gugma sa Dios, nan husto nga giingon nga walay mas labaw pa kaysa sa banal nga gugma.

10. Sa dihang, gipadani sa gugma, ang hunahuna molupad paingon sa Dios, kini dili makabantay sa iyang kaugalingon ni sa bisan unsang butang nga naglungtad. Gihanawan sa walay kinutuban nga Diosong kahayag, kini mahimong walay pagbati sa tanang binuhat, sama sa mata sa lawas ngadto sa mga bitoon kon masidlak ang adlaw.

11. Ang tanang hiyas motabang sa hunahuna sa paghigugma sa Dios, apan labaw sa tanan, ang putli nga pag-ampo. Pinaagi niini, ang hunahuna gipataas ngadto sa Dios, ug kini milabaw sa tanan nga naglungtad.

12. Sa dihang, pinaagi sa gugma, ang hunahuna nabihag sa balaan nga kahibalo ug, pagkahuman malabaw sa tanang naglungtad, masinati ang walay kinutuban nga kinaiya sa pagka-Balaan: unya, sumusunod sa ehemplo sa balaan nga Isaias, sa dihang nahibal-an niya ang iyang kaugalingong pagkagamay pinaagi sa katingala, matinud-anon niyang gipahayag ang mga pulong niining Propeta: *'Lagmit gayud kanako! Kay nalaglag ako; kay tawo man ako nga may hugaw nga ngabil, ug nagpuyo ako taliwala sa katawhan nga may hugaw nga ngabil; apan sa akong kaugalingong mga mata nakita ko ang Hari, ang Ginoo sa mga hukbo'* (Isa. 6:5).

13. Ang nagahigugma sa Dios dili gayud makahigugma sa matag tawo gawas sa paghigugma usab sa iyang kaugalingon, bisan pa man nga dili niya uyonan ang mga pagbati sa mga wala pa malimpyo. Busa, sa diha nga makita niya ang ilang pagbag-o ug pag-usab, malipay siya sa walay kinutuban ug dili masukod nga kalipay.

14. Ang hugaw, mapinatikang kalag napuno sa maluoyong ug masukoong mga hunahuna.

15. Ang bisan kinsa nga makamatikod sa iyang kasingkasing og bisan gamayng pagdumot batok sa bisan kinsa, tungod sa bisan unsang sala, hingpit nga layo sa gugma sa Dios. Kay ang gugma sa Dios dili gayud motugot og pagdumot batok sa usa ka tawo.

16. 'Ang bisan kinsa nga nagahigugma kanako,' ingon sa Ginoo, 'magbantay sa akong mga sugo' (Juan 14:15). 'Ug mao kini ang akong sugo: nga maghigugma kamo sa usag usa' (Juan 15:12). Busa, ang bisan kinsa nga wala maghigugma sa iyang isigkatawo wala magbantay sa mga sugo; ug ang bisan kinsa nga wala magbantay sa mga sugo dili usab makahigugma sa Ginoo.

17. Bulahan ang tawo nga makahigugma sa tanan nga patas.

18. Bulahan ang tawo nga dili napilit sa bisan unsang mortal o panandaliang butang.

19. Bulahan ang hunahuna nga, molapas sa tanang binuhat, malipay nga walay hunong sa Kaanyag sa Dios.

20. Ang bisan kinsa nga, sa pag-atiman sa unod hangtod sa kahalakaw, magbinuatan batok sa iyang silingan tungod sa bisan unsang temporaryo nga butang, nag-alagad sa binuhat imbis sa Magbubuhat.

21. Ang nagbantay sa iyang lawas batok sa sobra nga pagtagbaw sa tinguha ug sa sakit, adunay kauban nga magtutabang sa pag-alagad sa mas dako nga kaayohan.

22. Ang naglikay sa tanang tinguha sa kalibutan gibutang ang iyang kaugalingon sa ibabaw sa tanang kasubo sa kalibutan.
23. Ang nagahigugma sa Dios dili mapakyas sa paghigugma sa iyang isigkatawo. Ug ang ingon nga tawo dili magtipig sa iyang mga kabtangan, kondili magdumala niini sa Diosnong paagi, ug magahatag sa bisan kinsa nga mangayo.
24. Ang nagbuhat og paglimos, nga nagasundog sa Dios, wala magbuot tali sa dautan ug sa maayo, tali sa matarong ug sa dili matarong, sa mga butang nga may kalabotan sa panginahanglan sa lawas. Apan nagahatag siya og patas sa tanan, sumala sa ilang panginahanglan; bisan pa man, gihatagan niya og prayoridad ang mga matarong kaysa sa dautan, tungod sa maayong disposisyon sa ilang kabubut-on.
25. Sama sa Dios, nga sa kinaiyahan maayo ug walay pagbati, gihigugma Niya ang tanan nga pareho isip Iyang mga binuhat, apan gihimaya Niya ang mga matarong isip paryente Niya sa kinaiya, samtang nagpakita Siya og kaluoy sa mga daotan tungod sa Iyang kaayo, ug, pinaagi sa pagsilot kanila niining kinabuhi, gidala sila sa paghinulsol: ingon usab, ang usa ka tawo nga matarong ang panghuna-huna ug walay pasyon nagahigugma sa tanan nga pantay – ang mga matarong tungod sa ilang kinaiya ug sa pagkamabuotan sa ilang kabubut-on, ug ang mga dautan, pareho sa kinaiya ug tungod sa kaluoy, nga nagpakita kanila og kaluoy ingon sa mga buang nga nagalakaw sa kangitngit.
26. Ang disposisyon sa gugma makita dili lang sa pag-apod-apod sa kabtangan, kondili labi na sa pagtudlo sa Pulong sa Dios ug sa pisikal nga pag-alagad.
27. Ang tawo nga matinud-anon nga misalikway sa mga butang sa kalibutan ug nag-alagad sa iyang isigkatawo tungod sa gugma nga walay hipokrisya, mas dali nga makagawas gikan sa matag pagbati ug mahimong kauban sa balaan nga gugma ug balaan nga kahibalo.
28. Ang nakab-ot sa Banal nga gugma sa sulod niya, sama sa Banal nga Jeremias, '*dili gikapoy sa pagsunod sa Ginoong nga iyang Dios*' (Jer. 17:16); apan iyang gipang-a-a-bat ang tanang kalisod, insulto ug pagpanamastamas uban ang kaisog, nga walay bisan unsang dautang buot batok sa bisan kinsa.
29. Kung ikaw masipala sa usa ka tawo, o mapahiubos sa bisan unsang paagi: likayi ang mga hunahuna sa kasuko, basi pa kini, pinaagi sa pagbulag kanimo gikan sa gugma tungod niining pagpasipala, magdala kanimo sa gingharian sa kasina.
30. Kung ikaw masubo tungod sa pagpanamastamas o kawad-on sa dungog, hibaloa nga nakadawat ka og dakong kaayohan gikan niini, kay pinaagi niining pagpaubos, ang pagka-mapahitas-on gipahawa gikan kanimo sa mapinanggaong paagi.
31. Sama sa paghinumdom sa kalayo nga dili makapainit sa lawas, ingon usab ang pagtuo nga walay gugma dili makahatag sa kahayag sa kahibalo sa kalag.
32. Sama sa kahayag sa adlaw nga nagdani sa himsog nga mata paingon kaniya, ingon usab ang kahibalo sa Dios natural nga nagdani sa putli nga hunahuna paingon kaniya pinaagi sa gugma.
33. Ang putli nga hunahuna mao ang nakagawas gikan sa pagkawalay-hibalo ug gipahayag sa Balaang kahayag.
34. Ang putli nga kalag mao ang nakagawas gikan sa mga pagbati ug walay hunong nga nalipay sa banal nga gugma.
35. Ang pagka-apasion angay silotan, kay kini usa ka dili natural nga lihok sa kalag.
36. Ang kawalay pagkamahilig usa ka malinawon nga kahimtang sa kalag, diin kini dili sayon mapalihok paingon sa dautan.
37. Kinsa man, pinaagi sa iyang kaugalingong pagkamalig-on, nakab-ot ang mga bunga sa gugma, dili moliko gikan niini, bisan pa man kon siya makasinati ug libo ka dautan. Pasagdi si Esteban, usa ka disipulo ni Cristo, ug ang mga sama kaniya, ug si Cristo mismo—nga nag-ampo sa Amahan alang sa Iyang mga mamamatay kaniya ug nangayo kaniya nga pasayloon sila, kay wala sila kahibalo sa ilang gibuhay (Lucas 23:34)—magsilbi nga saksi niini.
38. Kung ang kinaiya sa gugma mao ang pagkamapailubon ug maloloy-on (1 Cor. 13:4), nan klaro nga ang tawo nga masuko ug malisyoso layo sa gugma. Apan ang tawo nga layo sa gugma layo usab sa Dios: kay '*ang Dios mao ang gugma*' (1 Juan 4:8).
39. 'Ayaw ninyo pag-ingon nga kamo mao ang templo sa Dios,' ingon sa balaan nga Jeremias (7:4). Ayaw pag-ingon, 'Ang pagtuo sa atong Ginoong Jesu-Cristo lamang makaluwas kanako.' Kay kini imposible gawas kon makab-ot usab nimo ang gugma alang Niya, nga gipakita pinaagi sa imong mga buhat. Mahitungod sa pagtuo lamang: '*Bisan ang mga demonyo nagtuo—ug nagkurog*' (Santiago 2:19).

40. Ang mga buhat sa gugma naglangkob sa: masigasig nga pagkamaayo sa isigkatawo, pagkahatag, pagkamapailubon, ug maampingong paggamit sa materyal nga mga butang.
41. Ang naghigugma sa Dios dili magpalumos sa bisan kinsa, ni siya mapalumos sa bisan kinsa tungod sa mga butang nga pansamantala; hinungdan, siya magmasubo ug mapalumos lamang niadtong makaluwas nga kasubo, nga mao usab ang kasubo nga gibati ni Pablo nga panalanginan sa iyang kaugalingon ug gibati usab niya sa mga taga-Corinto (2 Cor. 2:4).
42. Ang naghigugma sa Dios nagkinabuhi nga sama sa anghel dinhi sa yuta, nagapuasa ug nagabantay, nag-awit ug nag-ampo, ug kanunay nga naghunahuna og maayo sa matag tawo.
43. Kung ang tanan naningkamot sa pag-angkon sa bisan unsa nga ilang gipangandoy, apan ang Dios dili masukod nga labaw pa ug mas madani kaysa sa tanang maayong butang ug sa tanan nga gipangandoy— unsa kaha ka dako nga kadasig ang angay natong ipakita aron maangkon Siya, nga sa kinaiyahan maayo ug madani?
44. Ayaw hugaw-i ang imong unod sa mga buhat nga ikauwaw; ayaw hugaw-i ang imong kalag sa dautang hunahuna: ug ang kalinaw sa Dios mopakanaog kanimo, nga magdala og gugma uban niini.
45. Pagsakit sa imong unod pinaagi sa pag-ayuno ug pagbantay; ug ayaw pagkapoy sa pag-awit sa mga salmo ug pag-ampo; ug ang pagkabalaan sa pagkamakusog sa pagbuot mohulog kanimo, nga nagdala og gugma uban niini.
46. Ang giisip nga takus sa balaan nga kahibalo ug nakab-ot ang kahayag niini pinaagi sa gugma dili gayud mapuno sa garbo; apan ang wala giisip nga takus niini dali ra kaayo madani sa garbo. Bisana pa, kung ang ingon nga tawo, sa tanan niyang buhat, magpabilin nga nakatutok ang iyang mga mata kang Dios, nga nagbuhat sa tanan alang sa Iyang kabubut-on, nan sa tabang sa Dios dali ra niya malikayan kini nga kasakit.
47. Ang wala pa makab-ot sa balaan nga kahibalo, nga gipukaw sa gugma, kanunay maghunahuna sa iyang mga lihok subay sa Dios; apan ang giisip nga takus sa pagdawat niini nga kahibalo gikan sa kasingkasing mobalik-balik sa mga pulong sa Patriarka Abraham, nga iyang gisulti sa dihang gihatagan siya og dungog sa pagpakita sa Dios: *'Ako usa ra ka abog ug uling'* (Gen. 18:27).
48. Ang nagahadlok sa Ginoo adunay pagpaubos nga kanunay niyang kauban, ug pinaagi sa mga pahinumdom niini, siya mabalik sa gugma ug pagpasalamat ngadto sa Dios. Sa paghinumdom sa iyang kaniadto nga kinabuhi nga gipangabuhi sumala sa espiritu sa kalibutan, sa iyang nagkalain-lain mga sala, sa mga tukso nga iyang naatubang sukad pagkabatan-on, ug sa paagi nga giluwasa siya sa Ginoo gikan niini tanan ug gidala gikan sa kinabuhi sa kahinam-hinam ngadto sa kinabuhi nga sumala sa Dios, siya nakadawat sa kahadlok ug gugma; ug walay hunong, uban sa lalom nga pagpaubos, nagpasalamat sa Dios, ang maayong tigahatag ug maghuhari sa atong kinabuhi.
49. Ayaw hugawi ang imong hunahuna pinaagi sa pagtipig sa mga hunahuna sa kahilakaw ug kasuko, basi, nga nahimulag ka sa putli nga pag-ampo, mahulog ka sa espiritu sa pagkawalay paglaum.
50. Ang hunahuna mawala ang kaisog atubangan sa Dios kon kini makig-uban sa dautan ug hugaw nga mga hunahuna.
51. Ang buang nga tawo, gipalihok sa mga pagbati, kon masuko, magkaguliyang ug magdali nga walay paghunahuna sa paglayas gikan sa iyang mga igsoon; apan kon masilotan sa kahilambigit, siya, nga naghinulsol, mobalik ug makig-istorya kanila. Ang maalamon nga tawo, bisan pa, lain ang iyang paglihok sa duha ka kahimtang. Kung masuko siya, iyang putlon ang mga hinungdan sa iyang kagubot ug buhian ang iyang kaugalingon gikan sa pagdumot batok sa iyang mga igsoon; kung malupigan siya sa kahilambigit, iyang pugngan ang dili masulti nga mga tinguha ug ang walay pulos nga pakig-istorya.
52. Sa panahon sa tukso, ayaw biyai ang inyong monasteryo; kondili batona uban sa kaisog ang kagubot sa hunahuna, labi na kadtong nagdala og kasubo ug kawad-on sa paglaum: kay pinaagi niini, human masulay sa maalamon nga paagi sa mga kasakit, makab-ot ninyo ang lig-on nga paglaum sa Dios. Apan kon biyaan ninyo kini, mapamatud-an ninyo nga kamo dili maalamon, dili maisug, ug dili matinindog.
53. Kung dili ka gusto nga mahimulag sa gugma sa Dios, ayaw tugoti ang imong igsoon nga matulog samtang nagpuyo pa ang kasuko batok kanimo, ug ayaw usab ka matulog samtang nagpuyo pa ang kasuko batok kaniya: *'apan adto ka, ug pakig-uli ka sa imong igsoon; ug sa diha nga ikaw mobalik'* (Mat. 5:24) uban sa limpyo nga konsensya, ihalad kang Kristo ang gasa sa gugma sa matinud-anong pag-ampo.
54. Kung, sumala sa mga pulong sa Balaang Apostol, ang usa ka tawo nga adunay tanang gasa sa Espiritu apan walay gugma wala'y mapahimulos gikan niini, unsa kaha kadako ang atong pag-amping aron kini makab-ot (1 Cor. 13:3)?

55. Kung ang gugma *'dili makadaot sa matinud-anon nga tawo'* (Roma 13:10), dili ba ang tawo nga masina sa iyang igsoon, nga masubo sa maayong dungog sa iyang igsoon, nga nagdaot sa iyang ngalan pinaagi sa panamastamas, o kinsa, tungod sa dautang buot, naghimo og bakak nga mga pasangil batok kaniya, naghimo sa iyang kaugalingon nga kaaway sa gugma ug mapasakaan og silot nga walay katapusan?

56. Kung ang gugma mao ang *'katumanan sa balaod'* (Roma 13:10), dili ba ang nagpabilin og buskag batok sa iyang igsoon, nagplano batok kaniya, nagpanaway kaniya, ug naglipay sa iyang pagkahugno usa ka manalapas sa balaod, ug dili ba siya angay silotan sa walay katapusang pag-antos?

57. Kung *'ang nagpasipala sa igsoon ug naghukom sa igsoon nagpasipala sa balaod ug naghukom sa balaod'* (Santiago 4:11); ug tungod kay ang balaod ni Cristo mao ang gugma (Juan 13:34): dili ba ang nagpasipala mosalikway sa gugma ni Cristo, ug dili ba siya maghimo sa iyang kaugalingon nga manubag sa walay katapusang pag-antos?

58. Ayaw tagda ang dila sa mapanamastamas, ni pasagdi ang imong dila nga maminaw sa mga pulong sa usa ka tawo nga malipay sa dautang pakigpulong, bisan sa pagsulti o pagpaminaw sa mga pulong batok sa isigkatawo: aron dili ka malayo sa gugma sa Dios ug dili ka mapahilayo gikan sa kinabuhi nga walay katapusan.

59. Ayaw dawata ang mga pasipala batok sa imong amahan, ni dasiga ang bisan kinsa nga nagpasipala kaniya; basì ang Ginoo masuko sa imong mga binuhatan ug putlon ka gikan sa yuta sa mga buhi.

60. Pugngi ang mga pulong sa manlalapang sa imong dunggan, aron dili ka makasala uban kaniya og doble nga sala—tungod kay ikaw mismo masanay niining makaguba nga pagbati, ug tungod kay wala nimo mapugngan ang iyang pagpanamastamas sa imong silingan.

61. *'Apan ako nagaingon kaninyo,'* ingon sa Ginoo, *'higugmaa ang inyong mga kaaway, buhata ang maayo sa mga nagdumot kaninyo, ug ampoa ang mga naglutos kaninyo'* (Mat. 5:44). Ngano man nga gisugo Niya kini? – Aron mapalaya ka gikan sa kasina, kasubo, kasuko ug pagbuswak, ug aron matabangan ka nga makab-ot ang labing dako nga bahandi sa hingpit nga gugma; nga dili makab-ot sa bisan kinsa nga dili maghigugma sa tanan nga tawo sa patas nga paagi, sumala sa ehemplo sa Dios, nga naghigugma sa tanan nga tawo sa patas nga paagi, *'ug kinsa ang naghandum nga ang tanan maluwas ug makaabot sa kahibalo sa kamatuoran'* (1 Tim. 2:4).

62. *'Apan ako nagaingon kaninyo, Ayaw pagbatok sa dautan: kondili, kon kinsa man ang mosumbag kanimo sa tuo nga aping, ituyok usab ang pikas kaniya; ug sa kinsa man ang gustong mosang-at og kaso batok kanimo ug kuhaon ang imong kamiseta, ihatag usab kaniya ang imong kapa; ug kon kinsa man ang mopugos kanimo sa paglakaw og usa ka milya, lakaw uban kaniya ang duha'* (Mat. 5, 39–41). Ngano? Aron kamo usab malikayan ang kasuko, kabalaka ug kasubo – ug aron ang inyong pagkawalay dautang tuyog makatudlo kaniya, ug kamo duha madala ilalom sa yugo sa gugma, kay maayo ang Ginoo.

63. Nagpuyo sa atong hunahuna ang mainit nga mga paghunahuna bahin sa mga butang nga atong gihigugma. Busa, kinsa ang makadaog sa mainit nga mga paghunahuna, natural nga magtamay usab sa mga butang nga gihunahuna. Kay ang pakigbisog batok sa mga hinumduman sa mga butang labi pang lisod sama sa pakigbisog batok sa mga butang mismo, tungod kay mas sayon ang pagpakasala sa hunahuna kaysa sa buhat.

64. Ang uban nga mga pagbati kay sa lawas, ang uban sa hunahuna. Ang mga pagbati sa lawas gipukaw sa lawas, samtang ang mga pagbati sa hunahuna gipukaw sa mga butang sa gawas. Apan pareho silang gipugngan sa gugma ug pagpugong sa kaugalingon: ang una pinaagi sa gugma, ang ikaduha pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon.

65. Ang pipila ka mga pagbati iya sa masuko nga bahin sa kalag, samtang ang uban iya sa nagahandom nga bahin niini. Pareho silang mapukaw sa mga sentido; mapukaw sila kung ang kalag walay gugma ug pagpugong sa kaugalingon.

66. Mas lisod malabwan ang mga pagbati sa masuko nga bahin sa kalag kaysa sa bahin sa tinguha: mao nga ang Ginoo naghatag sa labing gamhanan nga tambal batok niini – ang sugo sa gugma.

67. Ang tanang ubang pagbati pertine lamang sa masuko nga bahin sa kalag, o sa bahin nga nagahandom, o sa bahin nga nagahunahuna, sama sa pagkalimot ug pagkawalay-hibalo; apan ang kawad-on sa paglaum, nga naglangkob sa tanang gahum sa kalag, kalit, sa usa ka gininhawa, mopalihok sa halos tanang pagbati, mao nga kini mas mabug-at kay sa tanang ubang pagbati. Ang Ginoo, sa Iyang kaayo, sa paghatag og tambal batok niini, miingon: *'Pinaagi sa inyong paglahutay, maluwas ninyo ang inyong mga kalag'* (Lucas 21:19).

68. Ayaw gayud paghampak sa bisan kinsa sa mga igsoon, labi na kon walay hinungdan, basi dili niya ikapugos ang kasubo, ug siya molayas; ug unya dili ka gayud makalikay sa pagsaway sa imong konsensya, nga kanunay maghatag kanimo og kasubo sa pag-ampo ug magpahawa sa imong hunahuna gikan sa kaisog sa atubangan sa Dios.

69. Ayaw pagdawat sa mga nagdala kanimo og mga tukso sa pagduhaduha bahin sa bisan kinsa nga tawo; kay kadtong sa bisan unsang paagi motugot sa ilang kaugalingon nga matintal sa mga panghitabo—bisan tinuyo man o dili tinuyo—wala sila kahibalo sa *'dalangpanan sa kalinaw'* (Roma 3:17), nga pinaagi sa gugma, magdala sa mga nagahigugma sa Dios ngadto sa kahibalo Niya.

70. Wala pa siya magpanag-iyas sa hingpit nga gugma nga motrato sa mga tawo sumala sa ilang lain-laing kinaiya; nagahigugma sa usa ug nagadumot sa lain tungod sa lain-laing rason, o usahay nagahigugma ug usahay nagadumot sa parehas nga tawo tungod sa parehas nga mga rason.

71. Ang hingpit nga gugma dili mobahin sa nagkahiusang kinaiya sa tawo sumala sa ilang lain-laing disposisyon; apan, kanunay nga nagtagad niining kinaiyaha, gihigugma ang tanan nga tawo nga patas: gihigugma ang mga maayo ingon mga higala ug ang mga dautan ingon mga kaaway, nagabuhat kanila og maayo, mapailubon, nagasubo sa mga sayop nga ilang gihimo, dili gayud mubaylo kanila og dautan, apan bisan pa mag-antos alang kanila kon ang kahimtang magkinahanglan niini, aron, kon mahimo, sila usab mahimong mga higala; apan bisan pa kon imposible kini, wala Niya bawiha ang Iyang pabor kanila, kanunay nga nagpakita sa mga bunga sa gugma nga patas sa tanan. Ingon usab ang atong Ginoo ug Dios, si Jesu-Cristo, sa pagpakita sa Iyang gugma kanato, nag-antos alang sa tanang katawhan, ug gihatagan sa tanan nga patas ang paglaum sa pagkabanhaw, bisan pa man, siyempre, ang matag tawo nagahimo sa iyang kaugalingon nga takus o sa himaya o sa mga pag-antos sa impyerno.

72. Ang bisan kinsa nga nagtan-aw sa himaya ug kaulaw, bahandi ug kakabus, kalipay ug kasubo ingon nga walay bili wala pa makab-ot sa hingpit nga gugma. Ang hingpit nga gugma dili lang nagtan-aw niining tanan nga mga butang ingon nga walay bili, apan usab kining temporaryo nga kinabuhi ug kamatayon.

73. Paminawa kung unsay giingon sa mga nakab-ot na sa hingpit nga gugma: *'Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios? Kasakit, o kaguol, o paglutos, o gutom, o kahubas, o katalagman, o espada? Sumala sa gisulat: "Tungod kanimo ginapatay kami matag-adlaw; ginakonsiderar kami sama sa mga karnero nga dad-on sa pagpatay." Apan sa tanan niini, kita labaw pa sa mga mananaog pinaagi Kaniya nga nahigugma kanato. Kay nahibalo ako nga ni kamatayon ni kinabuhi, ni mga anghel ni mga prinsipalidad, ni mga gahum, ni mga butang karon ni mga butang sa umaabot, ni gitag-on ni kalawmon, ni bisan unsang binuhat, makabulag kanato sa gugma sa Dios nga anaa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo'* (Roma 8:35–39).

74. Paminawa pag-usab kung unsa ang ilang giingon bahin sa gugma sa isigkatawo: *"Naga-ingon ako sa kamatuoran sa Kristo—dili ako magbakak, ug ang akong kasingkasing nagpamatuod kanako sa Espiritu Santo—nga aduna ako'y dakong kasubo ug walay hunong nga kasakit sa akong kasingkasing; kay gusto unta nako nga ako mismo pagputlon gikan kang Cristo alang sa akong mga igsoon, akong paryente sumala sa unod, nga mga Israelinhon"*—ug uban pa. (Roma 9:1–4). Si Moises ug ang ubang mga santo misulti sa parehas nga paagi.

75. Ang bisan kinsa nga wala maghatag og bili sa ambisyon ug sa gugma sa kalipay, ni sa kahakog sa kuwarta nga motumaw gikan niini ug gipadako niini, dili makaputol sa mga hinungdan sa masuko nga kapungot; ug ang bisan kinsa nga dili makaputol niini dili makab-ot ang hingpit nga gugma.

76. Ang pagpaubos ug pag-mortipika sa kaugalingon (pisikal nga kakabus) nagpalaya sa tawo gikan sa tanang sala; kay ang una nagpugong sa mga pagbati sa kalag, samtang ang ikaduha nagpugong sa mga pagbati sa lawas. Mao kini ang gibuhat sa bulahan nga si David, nga makita sa iyang mosunod nga pag-ampo ngadto sa Dios: *'Tan-awa ang akong pagkamaubos ug ang akong kalisod, ug pasayloa ang tanan nakong mga sala'* (Salmo 24:18).

77. Pinaagi sa mga sugo, ginahimo sa Ginoo nga walay pagbati ang mga nagatuman niini; ug pinaagi sa mga banal nga doktrina, Iyang gihatag kanila ang kahayag sa kahibalo.

78. Ang tanang dogma naghigot o bahin sa Dios, o bahin sa makita ug dili makita nga mga binuhat, o bahin sa probidensya ug paghukom nga gipadayag niini.

79. Ang paglimos nag-ayo sa masuko nga bahin sa kalag; ang pagpuasa mamala sa kahilambigit; ang pag-ampo naglimpyo sa hunahuna ug nag-andam niini alang sa pagkontemplar sa kamatuoran. Kay ang Ginoo naghatag kanato og mga sugo subay sa kapasidad sa kalag.

80. *'Tun-ani ako,'* ingon sa Ginoo, *'kay malumo ug mapainubsanon ako sa kasingkasing'* (Mateo 11:29). Ang kalumo nagpanalipod sa masuko nga hunahuna batok sa kagubot, samtang ang pagka-mapainubsanon nagpahilwas sa hunahuna gikan sa garbo ug pagka-mapahitas-on.

81. Ang kahadlok sa Dios adunay duha ka matang. Ang usa naggikan sa hulga sa silot, diin sunod-sunod nga mamugna sa atong sulod ang pagpugong sa kaugalingon, pagkamapailubon, paglaum sa Dios, ug kawalay-pagkamahilig, diin moturok ang gugma. Ang usa pa niana, nalangkit mismo sa gugma, nga nagmugna og pagrespeto sa kalag, aron kini, sa kaisog sa gugma, dili mahulog sa pagdumot sa Dios.

82. Ang unang matang sa kahadlok *'gipalayas'* sa hingpit nga gugma (1 Juan 4:18), nga nagpahawa niini gikan sa kalag, aron dili na kini mahadlok sa pag-antos; samtang ang ikaduha, sama sa giingon na, kanunay kining kauban. Ang mosunod nga mga pulong sa Kasulatan nagtumong sa una: *'Pinaagi sa kahadlok sa Ginoo, molikay sa dautan'* (Prov. 15:27); *'ug: ang kahadlok sa Ginoo mao ang sinugdanan sa kinaadman'* (Prov. 1:7); ug sa ikaduha: *'Ang kahadlok sa Ginoo putli, magpabilin hangtod sa kahangturan'* (Salmo 18:10); *'ug: walay kakulangan sa mga nagahadlok kaniya'* (Salmo 33:10).

83. *"Pataya ninyo busa ang inyong mga miyembro nga yutanon: pakighilawas, kahugaw, tinguha, dautang tinguha ug kahakog, ug uban pa"* (Colosas 3:5). Dinhi gitumong sa Apostol ang unodnong panghunahuna ingon nga 'ang yuta'; pinaagi sa 'pangfornikasyon', ang sala nga gihimo sa buhat; pinaagi sa 'kapig-atan', ang pag-uyon niini; pinaagi sa 'pagbati', usa ka mainit nga hunahuna; pinaagi sa 'dautang tinguha', ang yano nga pagdawat sa usa ka maluoy nga hunahuna; pinaagi sa 'pagkamahiligon', ang butang nga nagmugna ug nagpadayon sa pagbati. Ang Balaang Apostol nagmando nga kini tanan, isip mga elemento sa makalaut nga panghunahuna, patyon.

84. Una, ang panumduman magdala og yano nga hunahuna sa huna-huna; ug kon magpabilin kini didto, kini mopalihok sa tinguha; kon dili nimo wagtangon ang tinguha, kini magdani sa huna-huna paingon sa pagtugot; ug sa diha nga mahitabo kini, maabot na dayon ang punto sa pagpakasala sa buhat. Maong ang labing maalamon nga Apostol, sa pagsulat niya ngadto sa mga Kristohanong nanagbalhin gikan sa pagka-pagano, una niyang gisugo sila nga undangon ang pagbuhat sa sala, ug unya, sa pagbalik sa miaging han-ay, nga maabot ang tinuod nga hinungdan niini. Ang hinungdan nga nagmugna ug nagpabuhi pag-usab sa mga tinguha, sama sa giingon sa taas, mao ang kahakog, nga sa akong panan-aw dinhi nagpasabot sa pagka-gluton, isip inahan ug tigpanalipod sa pakighilawas. Kay ang kasakitan dili lamang dautan sa bahin sa bahandi kondili usab sa bahin sa pagkaon; ingon man ang pagpugong sa kaugalingon usa ka maayo, dili lamang sa bahin sa pagkaon kondili usab sa bahin sa bahandi.

85. Sama sa usa ka langgam nga gitali sa tiil, nga nagsugod na og lukso paingon sa taas, gipanaog pag-usab sa yuta sa pisi: ingon usab ang hunahuna, nga wala pa makab-ot ang kawalay-pagkahilig, bisan pa man molupad kini paingon sa kahibalo sa langitnong mga butang, gipanaog pag-usab sa yuta sa iyang mga pagkahilig.

86. Kung ang hunahuna hingpit nga makagawas gikan sa mga pagbati, kini molihok nga walay babag padulong sa pagkontemplar sa pag-anaa, nga nagtudlo sa dalan padulong sa kahibalo sa Balaang Trinidad.

87. Kung putli ang hunahuna, kini mapukaw sa espirituhanong pagkontemplar sa mga butang samtang kini nakasabut sa mga konsepto niini; apan kon kini mahimong hugaw tungod sa katamaran, nagmugna lang kini og hunahuna bahin sa ubang mga butang, ug kon kini makamatikod og bisan unsang butang nga tawo, kini gihimo kini nga mga hunahuna nga makauwaw ug dautan.

88. Kung, samtang nag-ampo, walay makalibot nga hunahuna nga mosulong sa imong huna-huna, hibaloa nga wala ka gawas sa kahimtang nga walay pagbati.

89. Sa dihang ang kalag magsugod sa pagbati og kalinaw, magsugod usab kini sa pagbaton og putli ug malinawong mga damgo.

90. Sama sa mata sa lawas nga madani sa katahum sa makita nga mga butang, ingon usab ang putli nga hunahuna madani sa kahibalo sa dili makita. Pinaagi sa 'dili makita' akong pasabot mao ang dili-materyal.

91. Dako kaayong kalampusan ang dili pagkapilit sa mga butang, apan labi pa gayud ang dili pagka-emosyonal sa mga hulagway niini: kay pinaagi sa atong mga hunahuna nga ang dautang espiritu nakig-away kanato, usa ka gubat nga mas mabangis pa kaysa sa gubat pinaagi sa mga butang mismo.

92. Ang nakalabaw sa pagkamaayo ug napalambo sa kahibalo, nga nakakita sa mga butang sumala sa ilang tinuod nga kinaiya, kanunay molihok ug mosulti subay sa matarong nga pangatarungan, ug dili gayud molapas niini. Kay pinaagi niini nato husayon kon maalamon ba nato paggamiton ang mga butang o dili, ug kon maayo ba kita o dautan.

93. Ang timailhan sa hingpit nga kawalay-pagbati mao kung, sa pagmata ug sa pagkatulog, kanunay nga motungha sa kasingkasing ang mga hulagway sa mga butang sa ilang labing yano nga porma.

94. Pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, ang hunahuna mapalaya gikan sa mga pagbati; pinaagi sa espirituhanong paghunahuna sa makita, kini mapalaya gikan sa mga madasigon nga hunahuna bahin sa mga butang; pinaagi sa kahibalo sa dili makita, kini mapalaya gikan sa paghunahuna sa makita nga mga butang; ug sa katapusan, pinaagi sa kahibalo sa Balaang Trinidad, kini mapalaya bisan gikan sa kahibalo sa dili makita nga mga butang.

95. Sama sa adlaw, nga mosubang ug maghayag sa kalibutan, nagpadayag kini sa kaugalingon ug sa mga butang nga gihayag niini: ingon usab ang Adlaw sa Pagkamatarong, nga mosidlak sa usa ka putli nga hunahuna, nagpadayag Siya sa Iyang kaugalingon ug sa pagsabot sa tanan nga nahimo gikan Kaniya ug sa tanan nga mahitabo pa.

96. Nailhan nato ang Dios dili pinaagi sa Iyang kina-ya, kondili pinaagi sa kahayag sa Iyang mga binuhat ug sa Iyang pagdumala niini. Niini, sama sa usa ka salamin, makita nato ang Iyang walay kinutuban nga kaayo, kinaadman, ug gahum.

97. Ang putli nga hunahuna nagpuyo sa yano nga mga hunahuna mahitungod sa mga kalihokan sa tawo, o sa natural nga pagpanumdom sa makita, o sa pagpanumdom sa dili makita, o sa kahayag sa Balaang Trinidad.

98. Sa dihang nagahimo sa pagkontemplar sa makita nga mga butang, ang hunahuna mosusi sa ilang natural nga mga kinaiya, o sa ilang gipasabot, o mangita sa ilang tinuod nga hinungdan.

99. Sa dihang nagpamalandong sa mga dili makita nga butang, kini naningkamot sa pagsabot sa ilang natural nga kinaiya, ang hinungdan sa ilang pag-eksister, unsay mosunod niini, ug unsa ang probidensya ug paghukom sa Dios bahin kanila.

100. Apan kon kini naa sa Dios, una kini mangita, tungod sa mainit nga gugma, sa pagsabot sa Iyang kinaiyahan; apan makakaplag kini og kahupayan sa kahibalo sa unsay naglibot Niya, sama sa: ang kahangturan, kawalay-utlanan, dili masukod, pagkamaayo, kinaadman ug gahum nga naglangkob sa tanan—ang —nga nag-atiman sa tanan ug naghukom sa tanan. Ug Siya ra gayud ang makasabot sa tanan nga Siya walay-utlanan; ug ang kahibalo mismo sa Iyang dili masabtan usa ka kahibalo nga milabaw sa panghunahuna, sama sa giingon sa dagkong mga teologo—si Gregorio ug si Dionysius.

Ikaduhang Gatus Mahitungod sa Gugma

1. Ang tinuoray nga naghigugma sa Dios nag-ampo nga walay bisan unsang samok, sama sa usa ka tawo nga nag-ampo nga walay bisan unsang samok nga tinuoray nga naghigugma sa Dios. Apan ang kaisipan nga nakatutok sa bisan unsang butang sa kalibutan dili makapangamuyo nga walay samok. Busa, ang kaisipan nga nakadugtong sa bisan unsang butang sa kalibutan dili naghigugma sa Dios.

2. Ang hunahuna nga dugay magpuyo sa mga hunahuna sa bisan unsang senswal dili malikayan nga magpuyo usab ang usa ka pagbati niini—bisan kini kahilakaw, paghinanakit, kasuko o pagdumot—ug, gawas kon kini wala maghatag bili niining butanga, dili kini makagawas gikan niining pagbati.

3. Ang mga pagbati, sa pagkupot sa hunahuna, nagpugos niini sa pagdikit sa materyal nga mga butang; ug, pagkahuman kini mapabulag sa Dios, nagpugos niini sa pagpabilin diha kanila: sa pikas bahin, ang gugma sa Dios, sa pagdaug niini, nagluag sa mga gapos niini, nagpahimangno niini nga dili ipahimutang ang kasingkasing dili lamang sa mga butang nga masinati sa pandama, apan bisan sa kauswagan sa kinabuhi sa kalibutan.

4. Ang katuyoan sa mga sugo mao ang pagpasimple sa hunahuna bahin sa mga butang, samtang ang katuyoan sa pagbasa ug pagkontemplar mao ang paghimo sa hunahuna nga dili materyal ug walay porma. Ang resulta niini mao ang pag-ampo nga walay samok.

5. Aron hingpit nga malaya ang hunahuna gikan sa mga pagbati, aron kini makapangamuyo nga walay samok, dili igo ang aktibong pamaagi lamang gawas kon kini kauban sa nagkalain-laing espirituhanong pagkontempla. Ang una nagpalaya sa hunahuna gikan sa kawalay pagpugong ug kasina; ang ikaduha nagluwas niini gikan sa kalimot ug pagkawalay kahibalo, ug pinaagi niini makab-ot niini ang abilidad sa pag-ampo sama sa angay.

6. Aduna'y duha ka labing halangdong kahimtang sa putli nga pag-ampo. Ang usa mahitabo sa mga nagkinabuhi sa aktibo nga paagi, ang usa pa sa mga nagkinabuhi sa kontemplatibo nga paagi. Ang usa mosidlak sa kalag tungod sa kahadlok sa Dios ug sa maayong paglaum; ang usa pa tungod sa balaan nga

gugma ug sa hingpit nga pagkabalaan. Ang timailhan sa unang kahimtang mao kung tipuon sa usa ka tawo ang iyang hunahuna gikan sa tanang makalibutanong hunahuna, naghalad og mga pag-ampo nga walay samok o kalibog, ug daw ang Dios mismo nagatindog sa iyang atubangan, sama sa tinuod nga nahitabo. Ang timailhan sa ikaduha mao kung, sa mismong pagbuhat sa pag-ampo, ang hunahuna nabihag sa diyosnong ug walay kinutuban nga kahayag, ug dili na mabati ang kaugalingon niini o bisan unsang butang nga naglungtad, gawas lang sa Usa nga, pinaagi sa gugma, naghatag niini sa ingon nga kahayag. Niining kahimtanga, samtang naningkamot sa pagsabot sa mga pulong mahitungod sa Dios, siya makadawat og putli ug hayag nga kahibalo mahitungod Niya.

7. Ang bisan kinsa nga naghigugma sa usa ka butang nagtinguha nga yakpon kini sa tanang paagi; ug iyang tangtangan ang tanan nga makababag kaniya niini, aron dili siya mapugngan niini. Ingon usab, ang naghigugma sa Dios nagpunting sa putli nga pag-ampo, ug iyang gipahawa gikan sa iyang kaugalingon ang matag pagbati nga makasamok kaniya.

8. Ang bisan kinsa nga mosalikway sa paghigugma sa kaugalingon, ang inahan sa tanang pagbati, uban sa tabang sa Diyos, dali ra usab makalikay sa tanang ubang pagbati sama sa kasuko, kasubo, pagdumot, ug uban pa. Apan ang bisan kinsa nga gipanag-iya sa una, bisan pa dili niya gusto, maantos usab niya ang ulahi. Ang paghigugma sa kaugalingon, bisan pa man, usa ka mainitong gugma alang sa lawas.

9. Ang mga tawo naghigugma sa usag usa sa makadayeg o masawayon nga paagi tungod sa mosunod nga lima ka rason: o tungod sa Ginoo – sama sa mga matarong nga naghigugma sa tanan, ug bisan ang daotan naghigugma sa matarong; o sa kinaiyahan – sama sa paghigugma sa ginikanan sa ilang mga anak, ug vice versa; o tungod sa garbo – sama sa paghigugma sa gidayeg sa kaniya nga nagadayeg kaniya; o tungod sa kaugalingong interes – sama sa paghigugma sa dato tungod sa iyang bahandi; o tungod sa senswal nga kalipay – sama sa trabahante nga nagtrabaho alang sa iyang tiyan, ug ang nag-organisar og mga salo-salo alang sa naa sa ilawom sa iyang tiyan. Ang una niini angay pasidunggan, ang ikaduha panag-uyon, ang uban gipalihok sa pagbati.

10. Kung nagdumot ka sa uban, samtang wala ka maghigugma o magdumot sa uban; kung gihigugma nimo ang uban, apan hinay-hinay lang, samtang kusgan kaayo imong paghigugma sa uban; nan, gikan niining dili pagkapantay-pantay, ilhi nga layo pa kaayo ka sa hingpit nga gugma, nga nag-awhag sa usa ka tawo sa paghigugma sa matag tawo nga patas.

11. *'Likay sa dautan ug buhata ang maayo'* (Salmo 36:27), nga mao, pakigbatok sa imong mga kaaway aron mapugngan ang imong mga pagbati; unya magbantay aron kini dili mosobra; ug pakigbatok pag-usab aron makab-ot ang mga hiyas; ug pagkahuman magbantay aron mapreserbar kini. Ug kini, sa tinuod, mao ang *'pagbuhat ug pagbantay'* (Gen. 2:15).

12. Pinaagi sa pagtugot sa Dios, kadtong nagatintal kanato mosiga sa kaisipan sa tinguha sa kalag, o mopalihok sa kaisipan sa kasuko niini, o mopahugot sa kaisipan sa panghunahuna niini, o mopasakit sa lawas pinaagi sa pag-antos, o mopawala sa mga panginahanglan sa lawas.

13. Ang mga demonyo mismo ang motintal kanato, o mopukaw sa mga tawo nga wala mahadlok sa Ginoo batok kanato: sila mismo ang motintal kanato kung magpalayo kita sa mga tawo, sama sa pagkatintal sa Ginoo sa kamingawan; motintal sila kanato pinaagi sa mga tawo kung makig-uban kita kanila, sama sa pagkatintal pag-usab sa Ginoo pinaagi sa mga Pariseo. Apan pinaagi sa pagtan-aw sa atong ehemplo—mao ang Ginoo—atong mapalayas sila sa duha ka kahimtang.

14. Sa dihang ang hunahuna magsugod sa pag-uswag sa gugma sa Dios, unya ang espiritu sa pagpanamastamas magsugod sa pagtintal niini, nga nagpanginabuhi niini og mga hunahuna nga walay tawo nga makahimo, kondili ang yawa, ang ilang amahan. Ug gibuhay niya kini tungod sa pagdumot batok sa mahigugma sa Dios, aron, human makahunahuna og ingon niini ug mahulog sa pagkawalay paglaum, dili na siya makasugakod sa pag-alsa paingon sa Dios pinaagi sa iyang kanunay nga pag-ampo. Apan ang manlimbong wala'y makuha niini nga makatabang sa iyang tuyo; hinuon, nagapahimo kini kanato nga mas lig-on. Kay samtang gisuwayan kita ug nakigbisog batok kaniya, nagakat-on kita ug mas matinud-anon sa atong gugma sa Dios. *'Pasuloda ang ilang espada sa ilang kaugalingong kasingkasing, ug pahawa ang ilang mga pana'* (Salmo 36:15).

15. Ang hunahuna, sa pagbalhin ngadto sa makita nga kalibutan, natural nga nakasabot sa mga butang pinaagi sa mga pagbati. Ang hunahuna, ang natural nga pagsabot sa mga butang, ang mga butang mismo, ug ang mga pagbati dili daotan: kay kining tanan binuhay sa Dios. Unsa kaha, busa, ang daotan dinhi? Klaro nga

kini mao ang pagbati nga nagkabit sa natural nga pagsabot sa mga butang. Ug mahimo kini nga walay puwesto sa paggamit sa natural nga mga konsepto bahin sa mga butang, basta magbantay ang hunahuna.

16. Ang pagbati usa ka dili natural nga lihok sa kalag, nga motumaw gikan sa walay pulos nga gugma, o gikan sa walay hunahuna nga pagdumot batok sa usa ka butang nga makapahimuot, o alang sa usa ka butang nga makapahimuot: gikan sa walay pulos nga gugma, bisan pa kini pagkaon, o mga babaye, o bahandi, o malungtaron nga himaya, o bisan unsang butang nga makapahimuot, o alang sa ingon nga mga butang; – gikan sa walay hinungdan nga pagdumot, kung, sama sa giingon sa ibabaw, ginadumotan sa usa ang bisan unsa sa gihisgutan nga mga butang nga walay rason, o ginadumotan ang usa ka tawo tungod niini.

17. O usab – ang dautan mao ang sayop nga paghukom bahin sa mga nailhan nga butang, nga kauban ang dili angay nga paggamit niini. Busa, bahin sa ingon nga mga butang, ang husto nga paghukom mahitungod sa pakighilawas nagtumong sa pagpamugos isip katuyoan niini; apan bisan kinsa, sa pagbuhat niini, nga ang hunahuna ra mao ang kalipay sa kahilayan, nasayop sa paghukom, nga giisip ang dautan nga maayo. Ug ang ingon nga tawo, sa dihang nakighilawas sa iyang asawa, abusohan kini. Sa susama nga paagi, ang usa ka tawo angay maghunahuna bahin sa pagsabot ug paggamit sa ubang mga butang.

18. Kung ang mga demonyo, pagpaliko nila sa imong hunahuna gikan sa pagkamatinahuron, ilang palibutan kini og mga hunahuna sa kahilayan, nan, pagtuaw ngadto sa Ginoo uban sa mga luha: *'Ang mga naglutos kanako nakasugat na kanako; akong kalipay, luwasa ako gikan sa mga nakasugat kanako'* (Salmo 16:11; 31:7). Ug ikaw maluwas.

19. Ang demonyo sa kahakog usa ka bug-at nga karga ug nagpugos pag-ayo sa mga naningkamot batok niini nga pagbati, labi na kon ilang pasagdan ang pagka-moderado sa pagkaon, ug kon sila makigkita ug makig-istorya sa mga babaye. Sa sinugdan, hinay-hinay kini nga nagdani sa hunahuna pinaagi sa tinguha sa makalilisang nga kalipay; unya, pinaagi sa ganghaan sa panumduman, mosulod kini sa hilom nga hunahuna, ug sama sa pagpasiga sa lawas, ingon usab kini magpakita og lain-laing makauwaw nga mga hulagway sa hunahuna; ug sa ingon niini, ginapukaw niini ang hunahuna aron mouyon sa sala. Kung dili nimo gusto nga magpadayon kini sa sulod nimo, praktisi ang pag-ayuno, pagpaningkamot, pagpabilin nga mata, ug matinahuron nga kahilom kauban ang masigasig nga pag-ampo.

20. Kadtong walay hunong sa pagpangita sa atong mga kalag nangita, pinaagi sa mainitong hunahuna, nga itulod kini sa hunahunaon o tinuod nga sala. Apan kon masugat nila ang hunahuna nga mosalikway kanila, sila *'mahimong mapahiya ug madismaya'*; samtang kon makakaplag sila og hunahuna nga nagapanukiduki sa espirituhanong paghunahuna, sila mobalik ug *'mapahiya sa dili madugay'* (Salmo 34:4; 6:11).

21. Ang buhat sa *'diakono'* ginahimo sa usa nga nag-ungyaw sa hunahuna alang sa balaan nga mga buhat ug nagpahawa sa mga madasigon nga hunahuna gikan niini; ang buhat sa *'presbiter'* ginahimo sa usa nga naghatag kahayag sa hunahuna pinaagi sa kahibalo sa unsay tinuod, ug naglaglag sa bakak nga kahibalo; ang buhat sa *'Obispo'* natuman sa kaniya nga nakab-ot ang hingpit nga kahimtang pinaagi sa balaan nga pahid sa Balaang Trinidad, nga angay pagsimba.

22. Ang mga demonyo maluya kon, pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, ang atong mga pagbati mapakunhod; sila malaglag kon, tungod sa pagkawalay pagbati sa kalag, sila hingpit nga mawala niini, nga wala silay makita sa sulod niini nga ilang gipangandoy o gipang-away. Mao kini ang pasabot sa: *'Mapaluya sila ug mapapas sa atubangan sa Imong nawong'* (Salmo 9:4).

23. Ang uban naglikay sa mga pagbati tungod sa kahadlok sa tawo, ang uban tungod sa garbo, ug ang uban pa tungod sa pagpugong sa kaugalingon; samtang ang uban gipagawas gikan sa mga pagbati pinaagi sa pagdumala sa Diyos.

24. Ang tanang pulong sa Ginoo naglangkob sa mosunod nga upat ka elemento: mga sugo, mga doktrina, mga pahimangno, ug mga saad; ug alang niini atong ginasukol ang tanang kalisod sa kinabuhi, sama sa: pagpuasa, mga pagbantay, pagtulog sa yutang walay higdaanan, mga kakulangan ug mga pagpanarbaho sa pagsunod, mga insulto, kawalay dungog, pagpanakit, kamatayon, ug uban pa. *'Tungod sa mga pulong sa Imong mga ngabil,'* ingon sa Propeta, *'gipadayon ko ang mga dalan sa kasakit'* (Salmo 16:4).

25. Ang ganti sa pagpugong sa kaugalingon mao ang kawalay-pangandoy; alang sa pagtuo, kahibalo; ang kawalay-pangandoy nagmugna og pagka-maampingon, ug ang kahibalo nagmugna og gugma sa Dios.

26. Ang hunahuna, kon kini magpuyo og aktibo nga kinabuhi sa husto nga paagi, molabaw sa kinaadman; ug kon kini magpuyo og kontemplatibo nga kinabuhi sa husto nga paagi, molabaw kini sa kahibalo. Ang una nagdala sa nagpraktis niini sa pag-ila sa pagkamaayo gikan sa pagkadautan; ang ikaduha nagpasulod sa partisipante niini sa kahibalo sa mga kinaiya sa dili-lawm ug lawm nga mga binuhat. Ang

hunahuna, bisan pa, mahimong takus sa gasa sa teolohiya—mao kana, sa teolohiya—kung kini molupad sa pako sa gugma lampas sa tanan nga nahisgutan sa ibabaw ug makab-ot ang pagpuyo sa Dios, kini magmumuno-muno sa Iyang mga kinaiya sa espiritu, kutob sa mahimo sa hunahuna sa tawo.

27. Kung gusto ka nga moapil sa teolohikal nga paghunahuna, ayaw pangitaa ang naa sa Dios sulod Niya mismo; kay kini dili makaplagan dili lang sa hunahuna sa tawo, apan usab sa hunahuna sa bisan unsang laing binuhat nga naglungtad human sa Dios. Apan hunahunaa, kutob sa mahimo, ang mga kinaiya nga nagbisti Niya, sama sa: walay katapusang kina-iyang, walay utlanan, dili masukod, pagkamaayo, kinaadman, ug ang gahum nga nagmugna sa tanang butang, mapinanggaong nagdumala sa tanang butang, ug naghukom sa tanan nga naglungtad. Kay sa taliwala sa mga tawo, dako nang teologo siya nga, bisan sa pipila ka bahin, nagpadayag niining mga kinaiya sa Dios.

28. Lig-on ang tawo nga naghiusa sa kahibalo ug buhat: kay pinaagi niini iyang ugaon ang kahakog ug mapugngan ang kasuko; ug pinaagi niini iyang itas ang iyang hunahuna ug magpuyo uban sa Dios.

29. Sa dihang miingon ang Ginoo, '*Ako ug ang Amahan usa ra*', nagpasabot Siya niini sa pagkahiusa sa kinaiyahan; apan sa dihang miingon Siya pag-usab, '*Ako anaa sa Amahan, ug ang Amahan anaa kanako*', gipakita Niya ang dili pagkabahinbahin sa mga Hipostase. Busa ang mga Trivites (kadtong nagguni sa doktrina sa tulo ka diyos), pinaagi sa pagbulag sa Anak gikan sa Amahan, nahulog sa kalawoman sa duha ka bahin: o, samtang giila nila nga ang Anak usa ka substansya uban sa Amahan, apan gibulag Siya gikan sa Amahan, napugos sila sa pag-ingon nga Siya wala gipanganak gikan sa Amahan, ug busa nahulog sila sa erehya nga nag-ila sa tulo ka diyos ug tulo ka prinsipyo; o, samtang giila nila nga ang Anak gipanganak gikan sa Amahan apan gilain Siya kaniya, kinahanglan nilang dawaton nga Siya dili pareho sa kina-iyang sa Amahan, ug busa gipasakop nila ang Ginoo sa panahon sa ilawom sa panahon mismo. Kinahanglan, sumala sa pagtulon-an sa bantugang Gregorio, nga ipreserbar ang usa ka Dios ug ipahayag ang tulo ka Hipostase, nga ang matag-usa adunay kaugalingong kina-iyang. Kay, sumala sa iyang pagtulon-an, ang Trinidad nabahin, apan dili mabahin-bahin; ug nagkahiusa, apan lahi-lahi. Ka-katingalahan nga pagkabahin ug panaghiusa! Apan unsa may katingalahan kon ang Amahan ug ang Anak nagkahiusa ug nabahin sa parehas nga paagi sama sa usa ka tawo nga nagkahiusa ug nabulag gikan sa lain, ug wala nay lain pa?

30. Ang hingpit sa gugma ug nakaabot sa tumoy sa kawalay-pagkahilig wala mailhi ang kalainan tali sa iya ug sa uban, o tali sa iyang kaugalingon ug sa uban, o tali sa matitud-anon ug sa dili matitud-anon, o tali sa ulipon ug sa gawasnon, o bisan pa tali sa lalaki ug sa babaye. Apan sa pag-alsa sa ibabaw sa tiraniya sa mga pagbati, ug sa pagtan-aw sa usa ka kina-iyang sa tawo, giisip niya silang tanan nga patas ug patas usab ang iyang pagbati ngadto sa tanan. Sa kaniya, walay Hudiyo o Griyego, walay lalaki o babaye, walay ulipon o gawasnon, kondili si Cristo ang tanan ug anaa sa tanan (Galacia 3:28).

31. Gikan sa mga pagbati nga anaa sa sulod sa kalag, ang mga demonyo manguha og pasangil aron pukawon ang mga madasigon nga hunahuna sa atong sulod. Unya, pinaagi sa pagbaha sa hunahuna niini, pugson nila kini nga mouyon sa sala; pagkahuman nila kini mapildi, dad-on nila kini sa mental nga sala; ug sa diha nga kini mahitabo na, dad-on nila kini, ingon usa ka bihag, ngadto sa aktuwal nga pagbuhat sa sala. Pagkahuman niini, sa dihang napukan na gyud nila ang kalag pinaagi niining mga hunahuna, molakaw sila uban niini. Ang diyus-diyosan (ang mental nga hulagway) sa sala ra ang mabilin sa hunahuna, nga mao ang gihisgutan sa Ginoo: '*Sa diha nga makita ninyo ang makalilisang nga kasamok nga nagatindog sa balaan nga dapit*' (Mat. 24:15). Sabta sa magbabasa nga ang balaang lugar ug ang templo sa Dios mao ang hunahuna sa tawo, diin ang mga demonyo, pagkahuman nila paglaglag sa kalag pinaagi sa mga madasigon nga hunahuna, nagtukod sa diyos-diyosan sa sala. Sa akong hunahuna, walay bisan kinsa nga nakabasa kang Josephus ang magduha-duha nga ang gisulti sa Ginoo nahitabo gayud sa kasaysayan. Ang uban, bisan pa, nagaingon nga pareho kini mahitabo sa panahon sa Antikristo.

32. Tulo ka prinsipyo ang nag-awhag kanato paingon sa pagkamaayo: ang mga binhi (sa pagkamaayo sulod kanato) pinaagi sa kinaiyahan, ang balaan nga Gahum, ug ang gawasnong kabubut-on. Ang mga binhi sa kinaiyahan – pananglitan, kung atong tratuhon ang uban sama sa gusto nato nga tratuhon kita; o kung makakita kita og tawo nga nag-antos ug nanginahanglan, ug natural nga atong pasayloon siya. Ang Balaang Gahum – kung, sa pagbati nato og tinguha sa pagbuhat og maayo, makakaplag kita (sulod sa atong kaugalingon) og paborableng disposisyon ug molampos. Sa katapusan, anaa ang maayong kabubut-on, sa dihang, sa pag-ila sa maayo gikan sa dautan, atong pilion ang maayo.

33. Sa susama, adunay tulo ka prinsipyo nga nagaduso kanato paingon sa dautan: mga pagbati, mga demonyo ug dautang kabubut-on. Mga pagbati, kung kita maghandum og butang nga walay pag-amping;

pananglitan, pagkaon sa dili husto nga oras ug kung dili man gikinahanglan, o usa ka asawa nga walay tuyo sa pagpanganak ug dili matarong; ingon man usab kung masuko o masubo kita sa usa ka tawo nga dili nato angay kasukoan, sama sa usa nga nagpasipala kanato o nakapasakit kanato. Demonyo: kung, samtang kita naa sa kahintang sa kahuyang, makakita sila og paborableng higayon, kalit nila kitang atakehon ug, uban sa dakong kusog, pukawon nila ang nahisgotan nga mga pagbati ug ang uban pang susama niini. Sa katapusan, dautang kabubut-on: kung, nasayud kita unsay maayo, apan pilion nato ang dautan.

34. Ang ganti alang sa mga buhat sa pagkamaayo naglangkob sa kawalay-pagbati ug kahibalo. Kay kini mao ang mga paagi nga atong maabut ang Gingharian sa Langit, sama sa pagdala sa mga pagbati ug pagkawalay-hibalo ngadto sa walay katapusang pag-antos. Busa, kinsa man ang mangita niini alang sa himaya sa tawo, imbis nga tungod kay maayo kini sa kaugalingon, makadungog gikan sa Kasulatan: *'Nagahangyo kamo ug wala kamo madawat, kay nagahangyo kamo uban sa dautang tuyo'* (Santiago 4:3).

35. Sa taliwala sa mga lihoc sa tawo, daghan ang maayo sa ilang kaugalingon, apan mahimong dautan tungod sa pipila ka rason. Pananglitan, ang pag-ayuno ug pagbantay, pag-ampo ug pag-awit sa mga salmo, paghatag og limos ug pag-abi-abi mao ang maayong buhat sa ilang kaugalingon; apan kon buhaton kini tungod sa pagkamapahitas-on, dili na kini maayo.

36. Sa tanang among mga buhat, ang Diyos nagtan-aw sa among intensyon: kung gibuhay ba namo kini alang Kaniya o alang sa lain nga rason.

37. Sa diha nga inyong madungog ang mga pulong sa Kasulatan: *'Ipanubag Niya sa matag tawo sumala sa iyang mga buhat'* (Roma 2:6), hinumdumi nga ang Dios nagahatag ug ganti sa maayo dili tungod sa gibuhay nga walay husto nga tuyo, bisan pa ug daw maayo kini; kondili gayud sa gibuhay uban sa husto nga tuyo. Kay ang paghukom sa Dios dili lang nagtan-aw sa gibuhay, kondili sa tinguha nga nag-awhag sa pagbuhay niini.

38. Ang demonyo sa garbo naggamit og duha ka limbong: o kaha iyang pahimangnoan ang monghe nga i-angkon ang iyang mga maayong buhat sa iyang kaugalingon imbis sa Diyos, ang Tagahatag sa tanang maayo ug Tabang sa pagkamaayo; o, kung dili mouyon ang monghe, iyang dasigon siya sa pagdaot sa iyang mga igsoon nga dili kaayo hingpit. Apan wala niya mahibal-i nga, bisan pa sa paglihok niya sa ingon niini, ginadasig siya sa demonyo nga balibaran ang tabang sa Dios. Kay pinaagi sa pagdaot sa mga iyang giisip nga dili makahimo og kaayo sama kaniya, gipakita niya nga nagpakita siya og talagsaong pagkamaayo pinaagi sa iyang kaugalingong kusog. Dili kini mahimo, ingon sa Ginoo: *'Kung wala ko, dili kamo makabuhay ug bisan unsa'* (Juan 15:5). Kay ang atong kahuyang ingon ani: bisan pa man kon gusto nato ang maayo, dili nato kini matuman kung wala ang Magahatag sa tanang maayong butang.

39. Ang bisan kinsa nga nakaila sa kahuyang sa kinaiyahan sa tawo nakab-ot ang praktikal nga kahibalo sa makatabang nga gahum sa Dios. Ug ang ingon nga tawo, nga nakahuman na og pipila ka mga butang pinaagi niining tabang ug naningkamot sa paghuman sa uban pa, dili gayud niya ginamub-an ang bisan kinsa sa iyang mga kaubang tawo. Kay nahibalo siya nga sama sa pagtabang kaniya niini ug pagluwas kaniya gikan sa daghang mga pagka-ulog ug mga kasakit, ingon usab kini gamhanan aron matabangan ang tanan sa bisan unsang takna nga gusto niini, ug labi na gayud kadtong naningkamot alang kaniya; bisan pa, tungod sa pipila ka mga rason, dili Niya dayon luwason ang tanan gikan sa mga pagbati, apan, ingon usa ka maayo ug maloloy-on nga Mananambal, giayo Niya ang tanan nga moanha kaniya sa takdang panahon.

40. Kung natulog ang mga kahuyang, mosulod ang garbo, bisan pa man natago ang ilang mga hinungdan o kung ang mga demonyo malimbungan nga mihawa.

41. Hapit tanang sala motumaw gikan sa kalipay sa pagpalipay sa kaugalingon, ug busa mapapas kini pinaagi sa pag-antos ug kasubo—boluntaryo man o dili boluntaryo—pinaagi sa paghinulsol, o pinaagi sa bisan unsang kalisdanan, nga maampingong gidala sa Pagdumala sa Diyos alang kanato. *'Kay kung atong paghukman ang atong kaugalingon,'* ingon sa Kasulatan, *'dili kita pagahukman; apan sa diha nga pagahukman kita sa Ginoo, kita ginadisiplina aron dili kita pagahukman uban sa kalibutan'* (1 Cor. 11:31–32).

42. Kung usa ka dili gilauman nga tukso ang moabot kanimo, ayaw basola ang nagpanghitabo niini, kondili pangitaa ang hinungdan nganong kini miabot; ug makakaplag ka og pagtul-id. Kay pinaagi man kaniya o pinaagi sa lain, gitudlo ka nga motilaw sa kapait sa baso sa paghukom sa Dios.

43. Mas daotan ka, mas dili nimo angay likayan ang pag-antos, aron pinaagi niini ikaw mapahiubos ug mapalayas nimo ang imong garbo.

44. Ang mga tukso moabot sa mga tawo; ang uban nagdala og kalipay, ang uban kasubo, ug ang uban pa pisikal nga pag-antos. Kay ang Manag-ayo sa mga kalag, sumala sa Iyang kaugalingong mga sugo, naghatag sa tambal, nga nagtutok sa hinungdan sa mga pagbati nga nagbarug sulod sa kalag.

45. Ang mga tukso gipadala sa uban aron maghinulsol sa mga sala nga nabuhat na nila kaniadto, sa uban aron tapuson ang mga sala nga ilang ginabuhay karon, ug sa uban pa aron mapugngan ang mga sala nga posibleng buhaton nila sa umaabot; gawas pa sa mga tukso nga gipadala aron sulayan ang usa ka tawo, sama sa nahitabo kang Job.

46. Ang maampingong tawo, sa paghunahuna sa mapang-ayoong kinaiya sa mga sugo sa Dios, nag-antos uban sa pagpasalamat sa mga kasakit nga miabot kaniya pinaagi niini, ug wala'y lain niyang gipasanginlan gawas sa iyang kaugalingong mga sala; samtang ang walay paghuna-huna, sa dihang makasala sila ug mapahamtangan og silot, nagtan-aw sa Diyos o sa mga tawo ingon nga hinungdan sa ilang kasakit, nga wala masabti ang kinaadman sa probidensya sa Diyos niini nga butang.

47. Aduna'y mga paagi nga mopahunong sa lihod sa mga pagbati ug mopugong niini sa pagtubo; ug aduna'y uban nga makapakunhod niini ug magdala sa ilang pagkawala. Busa, ang pag-ayuno, trabaho ug pagbantay mopugong sa pagtubo sa kahakog sa unod; samtang ang pag-inusara, pagpamalandong, pag-ampo ug gugma sa Dios makapakunhod niini ug magdala sa pagkawala niini. Ingon usab sa pagkasuko: ang pagkamaabiabihon, pagpasaylo ug pagkamaambong mopahunong niini ug mopugong sa pagdako niini; samtang ang gugma, paglimos, maayong buot ug gugma sa isigkatawo makapakunhod niini.

48. Ang kaisipan sa tawo nga walay hunong nga nakatutok sa Dios, ang tinguha motubo ngadto sa usa ka paghandum sa Dios, ug ang tanang kapungot mausab ngadto sa paghigugma sa Dios. Kay pinaagi sa dugay nga pakig-uban sa diwata nga kahayag, ang hunahuna, nga nahimong hingpit nga hayag, mapugngan ug mapailalom ang bahin niini nga naghandum sulod kaniya, ug kini mausab ngadto sa usa ka walay hunong, ingon sa giingon, nga tinguha alang sa Dios ug usa ka walay duha-duha nga gugma alang Kaniya – nga hingpit nga ibalhin gikan sa kalibutanon paingon sa pagka-diyosnon.

49. Dili tanan nga walay pagdumot, kasuko, ug paglagot batok sa mga nakapasakit kanila adunay gugma para kanila: kay mahimo silang, bisan wala maghigugma kanila, magpugong sa pagbalos sa dautan sa dautan, subay sa sugo; apan dili sayon nga bayaran ang dautan og maayo kung dili pugson ang kaugalingon sa pagbuhay niini; kay ang kinaiya sa pagbuhay og maayo bisan pa sa mga nagdumot kanimo mao lamang ang kinaiya sa hingpit nga espirituhanong gugma.

50. Ang usa ka tawo nga dili naghigugma sa lain dili kaha nga siya nagdumot kaniya; sa samang paagi, ang usa ka tawo nga dili nagdumot dili kaha nga siya naghigugma. Apan mahimo siyang naa sa tunga-tunga bahin kaniya, sa ato pa, dili naghigugma ni nagdumot. Kay ang mahigugmaong disposisyon sa kalag kasagaran mahitabo tungod sa lima ka motibo nga gipakita sa Artikulo 9 niining ikaduhang gatus: usa nga angay dayegon, usa nga panag-iya, ug tulo nga makasaway.

51. Kung imong mapansin nga ang imong hunahuna malingaw sa materyal nga mga butang ug malipayong nagpuyo sa mga hunahuna bahin niini, hibaloa nga higugmaon nimo kini labaw pa sa Dios. *'Kay diin ang imong bahandi, didto usab ang imong kasingkasing,'* ingon sa Ginoo (Mat. 6:21).

52. Ang hunahuna nga nagkabit sa Dios, ug nagpuyo Niya pinaagi sa pag-ampo ug gugma, mahimong maalamon, maayo, lig-on, buotan, maloloy-on, dako ang kasingkasing, ug, sa yano nga pagkasulti, nagpanag-iya sa sulod niini sa halos tanang kinaiya sa pagka-Dios. Apan ang usa ka tawo nga moliko gikan Kaniya ug masangit sa materyal nga mga butang, nga iyang gihatag ang iyang kaugalingon sa makalibog nga kahimutan, mahimong sama sa hayop o mabangis, ug tungod niini makig-away siya batok sa mga tawo.

53. Ang Kasulatan nagtawag sa mga butang sa kalibutan nga 'kalibutan', ug kadtong nagpuno sa ilang hunahuna niini mga tawo sa kalibutan, nga kanila, alang sa ilang dakong kaulaw, giingon: *'Ayaw paghigugma sa kalibutan, ni sa mga butang nga anaa sa kalibutan. Kay ang tanan nga anaa sa kalibutan—ang kahakog sa unod, ang kahakog sa mga mata, ug ang garbo sa kinabuhi—dili gikan sa Amahan, kondili gikan sa kalibutan niini'* (1 Juan 2:15–16).

54. Ang monghe mao ang usa ka tawo nga giliko ang iyang hunahuna gikan sa mga butang nga makapahimuot sa unod, ug pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, gugma, pag-awit sa mga salmo ug pag-ampo, nagpabilin nga walay hunong uban sa Dios.

55. Sa espirituhanong pagsabot, ang 'pastol' usa ka aktibo nga tawo, kay ang matarong nga mga buhat nga gihimo sa espirituhanong kinabuhi susama sa pag-atiman sa mga hayop. Busa miingon si Santiago: *'Ang mga pastol inyong mga sulugoon'*. Ang usa ka magbalantay sa karnero, sa laing bahin, usa ka tawo nga

kontemplatibo, kay ang mga hunahuna nga ginabantayan sa hunahuna sa kabukiran sa kontemplasyon adunay kahulugan sama sa mga karnero. Mao nga *'ang matag magbalantay sa karnero usa ka kasuklam-suklam sa mga Ehipsiyo'*, nga mao, sa mga pwersa nga supak (Gen. 46:34).

56. Ang usa ka dautang hunahuna, kon ang lawas mapukaw sa mga sentido ngadto sa iyang natural nga mga kahilambigit ug kalipay, mosunod niini ug mouyon sa ilang mga pantasya ug tinguha. Apan ang usa ka matinahuron nga hunahuna mopugong sa kaugalingon ug molikay sa mainit nga mga pantasya ug tinguha, ug, labaw pa, naningkamot nga mapaayo ang iyang pamatasan.

57. Sa taliwala sa mga birtud, ang uban lawasnon, samtang ang uban espirituhanon. Ang mga lawasnon mao ang: pag-ayuno, pagpabilin nga mata, pagtulog sa lapyahan, pag-alagad, pisikal nga trabaho—aron dili mahimong pas-an sa uban, o alang sa paglimos, ug uban pa. Ug ang espirituhanong mga hiyas mao ang: gugma, pagkahatag, pagkamaambong, pagpugong sa kaugalingon, pag-ampo ug uban pa. Busa, kon mahitabo nga, tungod sa pipila ka panginahanglan o pisikal nga kahimtang—pananglitan, sakit o uban pang susamang hinungdan—dili nato mapraktis ang mga hiyas sa lawas nga gipakita sa ibabaw, naa kita sa maloloy-on nga pagpasaylo sa Ginoo, kay Siya nasayud sa mga hinungdan niini; apan kon mapakyas kita sa pagpraktis sa espirituhanong mga hiyas, wala kitay bisan unsang pasangil, kay kini dili man masamokan sa ingon nga mga babag.

58. Ang gugma sa Dios nagdani sa magtutuo nga pagdumtan ang tanang malabay nga kalipay, ang tanang pag-antos sa lawas ug kasubo. Hinaut nga ang tanang mga Santo, nga nakasinati og dakong pag-antos alang kang Cristo, magpamatuod niini.

59. Pag-amping sa inahan sa tanang dautan, ang paghigugma sa kaugalingon, nga usa ka dili makatarunganong paghigugma sa lawas. Kay gikan niini, sa ilawom sa porma sa panalangin, mitumaw ang unang tulo ka bata kang ug unang mainit ug mabangis nga mga hunahuna, nga mao ang: pagkalamon, kahakog, ug pagkamahiligon, nga nagkuha sa ilang mga rason gikan sa gikinahanglan sa lawas; ug gikan niini misibog ang tibuok panon sa mga pagbati. Maong, sama sa giingon na, kinahanglan mag-amping kaayo sa gugma sa kaugalingon ug supakon kini uban sa dakong pagbantay. Kay kung mapapas kini, mapapas usab ang tanan nga mga bunga niini.

60. Ang pagbati sa paghigugma sa kaugalingon mopugos sa monghe nga pasagdan ang lawas ug tugotan kini sa pagkaon ubos sa pasangil sa pagpreserbar sa panglawas ug pagpakita og maampingong pagpugong sa lawas, aron, sa hinay-hinay nga pag-uyon sa mga hangyo niini, mahulog siya sa kalawoman sa senswalidad; samtang ang layperson, tungod gayud sa iyang pagka-layperson, madani sa *'pag-atiman sa unod sumala sa kahakog'* (Roma 13:14).

61. Ang labing hataas nga kahimtang sa pag-ampo, ingon nila, mao kung sa pag-ampo, ang hunahuna naa sa gawas sa unod ug sa kalibutan, hingpit nga dili materyal ug dili makita. Ang bisan kinsa nga makapadayon sa ingon nga kahimtang nga walay hunong, tinuod nga nag-ampo nga walay puas.

62. Sama sa lawas, sa dihang mamatay, hingpit nga mapabulag gikan sa tanang butang sa kalibutan, ingon usab ang hunahuna, sa dihang mamatay sa pagbuhat sa labing hingpit nga pag-ampo, mapabulag gikan sa tanang hunahuna sa kalibutan. Ug kung dili kini mamatay sa ingon nga kamatayon, dili kini makig-uban sa Dios ni mabuhi uban Niya.

63. Ayaw tugoti nga adunay makadani kanimo, O mapainubuson nga monghe, sa hunahuna nga maluwas ka pinaagi sa pagtagbaw sa makalibog nga kalipay ug pagkamapahitas-on.

64. Sama sa lawas nga makasala pinaagi sa iyang mga buhat, ug aron mapugngan kini adunay mga birtud sa lawas aron kini magpabiling putli: ingon usab ang hunahuna nga makasala pinaagi sa mga madasigon nga hunahuna, ug aron mapugngan kini adunay mga espirituhanong birtud aron, sa pagtan-aw sa mga butang uban sa pagkaputli ug pagkawalay-paborito, kini magpabiling putli.

65. Sama sa pag-abot sa gabii human sa adlaw ug sa tingtugnaw human sa ting-init, ingon usab ang kahambog ug pagka-senswal gisundan sa kasubo ug masakitong pag-antos, bisan karon nga kapanahonan o sa umaabot nga kapanahonan.

66. Imposible nga makalikay ang nakasala sa umaabot nga paghukom kung dili siya mosugot sa pag-antos sa masakiton nga mga buhat dinhi sa kinabuhi, o kung dili siya makasinati og dili kusang mga kalisdanan.

67. Giingon nga tungod sa lima ka rason gitugotan kita sa Diyos nga atakehon sa mga demonyo: ang unang rason mao nga, samtang giatake ug nagasukol, makahibalo kita sa pag-ila sa pagkamaayo gikan sa sala; ang ikaduha mao nga, human makab-ot ang pagkamaayo pinaagi sa pakigbisog ug kakapoy, mapugngan nato

kini nga lig-on ug walay kausaban; ikkatlo, aron samtang nag-ungana sa pagkamaayo, dili kita mahimong hambog, kondili makat-on kita sa pagkapaubos; ang ikaupat mao nga, human natong masinati pinaagi sa atong mga buhat kung unsa ka dautan ang sala, kita mahimong magdumot niini sa hingpit nga pagdumot; sa katapusan, ang ikalima ug labing importante nga rason mao nga, human kitang mahimong walay pagtagad sa kalibutan, dili nato kalimtan ang atong kaugalingong kahuyang, ni ang gahum sa Dios nga mitabang kanato.

68. Sama sa panghinaut sa gutom alang sa pan, ug sa kauhaw alang sa tubig, ingon usab ang panghinaut sa usa ka palasasa alang sa nagkalain-laing lamian; sa usa ka maluoyon, alang sa nawong sa mga babaye; sa usa ka hambog, alang sa dungog sa tawo; sa usa ka tapulan, alang sa ganansya; ang mapanimalos nga hunahuna—sa pagpanimalos batok sa mga nakapasakit kaniya; ang mapanukot nga hunahuna—sa pagkahugno sa iyang ginasukot. Ingon usab niini sa ubang mga pagbati. Kay ang hunahuna nga gilibotan sa mga pagbati nagpuyo sa mga hunahuna nga puno sa pagbati, samtang ang lawas nagmata ug sa dihang natulog.

69. Sa dihang mosaka ang kahilambigit, ang hunahuna magdamgo sa mga butang nga makahatag og kalipay; ug sa dihang kini masuko, makakita kini og mga butang nga makapahadlok; ang mga dili putli nga espiritu nagpalig-on sa mga pagbati, gamit ang atong kapabayaan isip kaalyado ug nag-awhag niini; samtang ang mga balaan nga Anghel nagpakunhod niini, nag-awhag kanato sa pagpraktis sa pagkamaayo.

70. Ang kanunay nga pagpukaw sa makalilipong nga mga tinguha sa kalag nagmugna sa kalag og dili malabyan nga batasan sa pagpahimulos sa makalipay nga mga lihok, samtang ang kanunay nga pagsabog sa kasuko naghimo sa hunahuna nga mahadlokong ug nagkuha niini sa kaisog. Ang una maayohon pinaagi sa dugay nga pagpuasa, pagbantay ug pag-ampo; ang ikaduha pinaagi sa kalooy, pagkamaayo, gugma ug kaluoy.

71. Ang dautang espiritu nakig-away kanato pinaagi sa materyal nga mga butang o pinaagi sa mainit nga mga hunahuna bahin sa materyal nga mga butang: pinaagi sa materyal nga mga butang batok sa mga naipit niini, ug pinaagi sa hunahuna batok sa mga mibulag sa materyal nga mga butang.

72. Sama sa pagka mas sayon sa pagpakasala sa hunahuna kaysa sa buhat, ingon usab ang pakigbisog pinaagi sa hunahuna mas lisod kaysa sa pakigbisog pinaagi sa materyal nga mga butang.

73. Ang mga butang naa sa gawas sa hunahuna, samtang ang mga hunahuna bahin niini naa sa sulod niini. Busa, naa sa gahum sa hunahuna ang paggamit niini alang sa maayo o sa dautan. Kay ang sayop nga paggamit sa hunahuna mosangpot sa sayop nga paggamit sa mga butang.

74. Ang hunahuna modawat og mainit nga mga hunahuna sa mosunod nga tulo ka paagi: pinaagi sa mga sentido, pinaagi sa kahimtang sa lawas, ug pinaagi sa panumduman. Pinaagi sa mga sentido – kung ang mga butang nga nakaapekto niini, sama sa mga butang nga atong gihigugma, mopukaw og mainit nga mga hunahuna sa hunahuna; pinaagi sa kahimtang sa lawas – kung, tungod sa kakulang sa pagkamotibo sa pagkaon, o sa impluwensya sa mga demonyo, o sa pipila ka sakit, ang nabag-ong kahimtang sa lawas mopalihok niini padulong sa mga madasigon nga hunahuna, o padulong sa pagsupak batok sa Providensya; pinaagi sa paghinumdom – sa dihang ang panumduman mobalik sa hunahuna ang mga hunahuna sa mga butang nga atong gihigugma ug busa mopukaw og mainit nga mga hunahuna sa hunahuna.

75. Sa mga butang nga gihatag kanato sa Diyos alang sa atong paggamit, ang uban makita sa kalag, ang uban sa lawas, ug ang uban pa sa palibot sa lawas. Sa kalag anaa ang mga gahum niini; sa lawas anaa ang mga sentido ug uban pang mga miyembro; sa palibot sa lawas anaa ang pagkaon, kabtangan, kuwarta ug uban pa. Kung maayo o dautan ang atong paggamit niini nga mga butang ug sa mga kahimtang nga motumaw gikan niini, kini nagpadayag kon kita ba matarong o daotan.

76. Sa mga nahisgotan nga panghitabo, ang uban may kalabotan sa kalag, ang uban sa lawas, ug ang uban sa mga butang nga naglibot sa lawas: sa kalag—kahibalo ug pagkawalay-hibalo, paghinumdom ug pagkalimot, gugma ug kasuko, kahadlok ug kaisog, kalipay ug kasubo, ug uban pa; sa lawas: kalipay ug kakapoy, pagkasensitibo ug pagkabaldog, panglawas ug sakit, kinabuhi ug kamatayon, ug uban pa; sa palibot sa lawas: kasampatan ug kalisod, bahandi ug kakabus, dungog ug kadaut sa dungog, ug uban pa. Niini, ang uban giisip sa mga tawo nga maayo, ug ang uban dautan; apan sa ilang kaugalingon, walay bisan usa niini nga dautan, kondili mahimong dautan o maayo depende sa paggamit niini.

77. Ang kahibalo sa iyang kinaiyahan maayo, sama sa panglawas. Apan ang kabaliktaran niini nakahatag og mas dako nga kaayohan sa kadaghanan, kay sa mga daotan ang kahibalo dili magamit alang sa maayo, bisan pa man nga, sama sa nahisgutanan, kini sa iyang kinaiyahan maayo. Sa samang paagi, ang panglawas, bahandi ug kalipay dili moserbisyo kanila alang sa maayo, kay wala nila kini gamita alang sa ilang kaugalingong kaayohan; alang sa ingon nga mga tawo, mas mapuslanon ang kabaliktaran: ug busa, kini (i.e. ang kabaliktaran) dili dautan sa estriktong kahulugan, bisan pa man nga daw dautan kini.

78. Ayaw pag-abuso sa imong hunahuna, basi mapugos ka usab sa pag-abuso sa materyal nga mga butang: kay kung dili ka una makasala sa hunahuna, dili ka gayud makasala sa buhat.

79. Ang *'hulagway sa kalibutanon'* (Adan) naglangkob sa nag-unang mga dautang hiyas, sama sa: kabuang, kapahadlok, kawalay pagpugong, ug kabakak. Ang *'hulagway sa langitnon'* naglangkob sa nag-unang mga maayong hiyas, sama sa: pagka-maalamon, kaisog, pagkamatinahuron, ug pagkamatarong. *'Apan ingon nga gisul-ob nato ang hulagway sa kay yuta, magsul-ob usab kita sa hulagway sa kay langit'* (1 Cor. 15:49).

80. Kung gusto nimo makaplagan ang dalan nga padulong sa kinabuhi, pangitaa kini sa Dalan nga miingon: *'Ako ang dalan ug ang pultahan, ug ang kamatuoran ug ang kinabuhi'* (Juan 14:6; 10:9); ug didto nimo kini makaplagan. Apan pangitaa kini nga masigasig, kay *'dili daghan ang makakaplag niini'* (Mat. 7:14); basi, nga malapas ka sa pipila ka mga tawo nga nakakaplag niini, makit-an nimo ang imong kaugalingon nga usa sa kadaghanan.

81. Ang kalag naglikay sa sala tungod sa mosunod nga lima ka rason: o tungod sa kahadlok sa uban, o tungod sa kahadlok sa paghukom, o alang sa ganti sa umaabot, o tungod sa gugma sa Dios, o, sa katapusan, tungod sa kasakit sa konsensya.

82. Ang uban nagaingon nga wala untay dautan sa mga binuhat kon wala ang usa ka pwersa nga gikan sa gawas nga nagadani kanato paingon niini. Apan kini nga pwersa wala'y lain kondili ang atong kaugalingong pagpasagad sa natural nga kalihokan sa hunahuna. Kay kadtong masinabtanon niini kanunay nga nagabuhat sa maayo ug dili gayud nagabuhat sa dautan. Busa, kon kamo usab nangandoy niini, ilabay kining pagpasagad, ug sa pagbuhat ninyo niini, ilabay usab ninyo ang dautan, nga mao ang sayop nga paggamit sa hunahuna, kauban ang pag-abuso ug ang mga butang sa kalibutan.

83. Tungod sa kinaiya sa makatarunganong bahin sa atong sulod, kini, pinaagi sa pagsumpo sa balaang pulong, angay maghari sa dili makatarunganong bahin sa atong sulod. Palihug obserbahi kining han-ay sa tanang butang—ug dili na adunay dautan sa mga binuhat, ni makit-an ang bisan unsang butang nga magdala niini.

84. Ang ubang hunahuna yano, samtang ang uban komplikado. Ang yano walay pagbati, samtang ang komplikado puno sa pagbati, nga gilangkoban sa pagbati ug hunahuna. Bisan pa niana, makita nga daghan sa mga yano nga hunahuna mosunod sa mga komplikado kon magsugod na kini og lihok padulong sa pagpakasala sa hunahuna. Gamit nato ang bulawan isip pananglitan. Usa ka mainit nga hunahuna bahin sa bulawan ang misulod sa hunahuna sa usa ka tawo, ug iyang gitumong ang pagpanakaw niini: busa, sa iyang hunahuna, nakasala na siya. Ang hunahuna sa bulawan gisundan sa mga hunahuna sa pitaka, baul, bodega ug uban pa. Dinhi, ang hunahuna sa bulawan komplikado, kay kini gisagol sa pagbati; samtang ang mga hunahuna sa pitaka, baul ug uban pa yano, kay walay pagbati ang hunahuna niini. Mao usab kini sa tanang ubang hunahuna: usa ka hambog nga hunahuna, hunahuna sa kaugalingong asawa, ug uban pa. Kay dili tanan hunahuna nga mosunod sa usa ka mapinanggaon nga hunahuna mapinanggaon usab, sama sa gipakita sa pananglitan. Gikan niini, atong maila kung hain nga mga hunahuna ang mapinanggaon ug hain ang dili.

85. Ang uban nagaingon nga ang mga demonyo, pinaagi sa paghikap sa pribadong bahin sa atong lawas samtang natulog kita, mopukaw sa kahiligon sa lihok; unya, sa diha nga mapukaw na kini, kining kahiligon, pinaagi sa panumduman, magdala sa hulagway sa usa ka babaye sa hunahuna. Ang uban, bisan pa, nagtuo nga ang mga demonyo mismo motungha sa hunahuna sa porma sa mga babaye; unya, pinaagi sa paghikap sa pribadong bahin sa lawas, mopukaw sila og tinguha alang sa mga babaye; ug mahitabo ang ingon ani nga mga damgo. Aduna pa'y uban nga nagtuo nga ang pagbati nga naghari sa duol nga demonyo mopukaw sa susamang pagbati sa tawo, ug sa ingon niini ang kalag masunog sa ingon nga mga hunahuna ug magmugna og mga hulagway pinaagi sa panumduman. Sa susama nga paagi, bahin sa ubang mainit nga damgo, ang uban nagaingon nga mao kini ang paagi sa ilang pagkahitabo, samtang ang uban nagaingon nga lahi kini. Apan, pinaagi sa bisan usa sa mga paagi nga nahisgutan, dili makapukaw og bisan unsang pagbati ang mga demonyo, bisan pa man samtang nagmata ang lawas o natulog, kon ang gugma ug pagpugong sa kaugalingon anaa sa kalag.

86. Ang pipila sa mga sugo sa Balaod kinahanglan tumanon sa pisikal ug espirituhanong paagi, samtang ang uban sa espirituhanong paagi lamang. Pananglitan: *'Ayaw pagpanapaw, ayaw pagpatay, ayaw pagpangawat'*, ug uban pang susamang mga sugo kinahanglan tumanon sa pisikal ug espirituhanong paagi; ug sa espirituhanong paagi sa tulo ka matang. Sa laing bahin, ang pagtuli, pagbantay sa Sabado, paghalad sa

kordero, pagkaon sa walay lebadura nga tinapay uban sa mapait nga mga tanum, ug uban pa, angay nga tumanon lamang sa espirituhanong paagi.

87. Aduna tulo ka nag-unang moral nga kahimtang sa mga monghe: ang una mao kung ang usa ka tawo dili makasala sa bisan unsang paagi pinaagi sa iyang mga buhat; ang ikaduha mao kung dili niya tugotan nga magpabilin sa kalag ang mga madasigon nga hunahuna; ang ikatulo mao kung giisip sa hunahuna, nga walay pagbati, ang mga hulagway sa mga babaye ug sa mga nakapasakit.

88. Walay kahakog ang tawo nga misalikway sa tanang kabtangan ug wala'y bisan unsa sa kalibutan gawas sa iyang lawas; sa tinuod, pagkahuman niyang biyaan ang tanang pagkapilit bisan niini, iyang gisalig ang tanang pag-atiman sa iyang kaugalingon kang Dios ug sa mga tawo nga matitud-anon kang Dios.

89. Sa taliwala sa mga nakatigom og bahandi, ang uban nagbuhat niini nga walay pagbati: mao nga, sa dihang kini kuhaon kanila, dili sila masubo, sama sa ilang malipayong pagdawat kaniadto sa pagpanakaw sa ilang mga kabtangan (Heb. 10:34). Ang uban, bisan pa, makakuha niini uban sa pagka-apasionado: mao nga, sa dihang atubang sila sa posibilidad nga mawala ang ilang mga kabtangan, sila magulaw, sama sa dato nga gihisgutan sa Ebanghelyo, nga *'nipaingon nga masubo'* (Mat. 19:22); ug kon mawala gyud kini kanila, sila magulaw pag-ayo. Busa, ang pagkawala sa mga kabtangan nagpadayag sa kinaiya sa walay pagbati o sa masigasig nga tig-ipon.

90. Ang mga demonyo mosulong batok sa mga deboto sa pag-ampo, magpanginabuhi sa ilang hunahuna og yano nga mga hunahuna bahin sa mga butang nga makapahinam, ug pinaagi niini, makasamok sa ilang pag-ampo; mosulong sila batok sa mga deboto sa pagkat-on, nagpabilin sa sulod nila ang mga mainit nga hunahuna kutob sa mahimo; ug mosulong sila batok sa mga nag-alagad sa aktibo nga kinabuhi, ginatintal sila sa pagpakasala pinaagi sa ilang mga buhat. – Ang mga maldito nakigbisog batok sa tanan pinaagi sa tanang paagi, aron maliso ang mga tawo gikan sa Dios.

91. Kadtong, pinaagi sa probidensya sa Dios, natudloan sa pagkamatinud-anon niining kinabuhi gisulay sa mosunod nga tulo ka tukso: o pinaagi sa paghalad sa makalipay nga mga butang, sama sa maayong panglawas, kaanyag, daghang anak, bahandi, dungog, ug uban pa; o sa kasubo sa pagkawala sa mga anak, kabtangan, o dungog; o sa butang nga naghatag og pag-antos sa lawas, sama sa sakit, pagpanakit, ug uban pa. Alang sa unang grupo, miingon ang Ginoo: *'Bisan kinsa nga dili mosalikway sa tanan niyang kabtangan dili mahimong akong disipulo'* (Lucas 14:33); alang sa ikaduhang ug ikatulong grupo: *'Pinaagi sa inyong paglahutay maluwas ninyo ang inyong mga kalag'* (Lucas 21:19).

92. Giingon nga ang kahimtang sa lawas mausab, ug pinaagi niini ang hunahuna hatagan og mainit o walay pagbati nga mga hunahuna, sa mosunod nga upat ka hinungdan: ang mga anghel, ang mga demonyo, ang hangin, ug ang pagkaon. Ang mga anghel, giingon, nag-usab niini pinaagi sa ilang mga pulong; ang mga demonyo pinaagi sa ilang paghikap; ang hangin pinaagi sa mga kausaban niini; ug ang pagkaon pinaagi sa kinaiya sa pagkaon ug ilimnon, ug pinaagi sa sobra o kakulang niini. Gawas pa niini, ang mga kausaban mahitabo usab tungod sa panumduman, pagpaminaw, ug panan-aw, sa dihang ang kalag unang maapektohan sa masubo o malipayong mga kahimtang. Human kini maapektohan, ang kalag magdala og kausaban sa kahimtang sa lawas; ug ang nabag-ong kahimtang sa lawas, sama sa nahisgutan kaniadto, magpukaw og katugbang nga mga hunahuna sa huna-huna.

93. Ang kamatayon, sa kinauyokan, mao ang pagbulag gikan sa Dios; ang kasakit sa kamatayon mao ang sala, nga sa dihang gidawat kini ni Adan, hinungdan nga siya gipahawa dayon gikan sa kahoy sa kinabuhi, gikan sa Paraiso, ug gikan sa Dios, diin misunod gayud ang pisikal nga kamatayon. Ang kinabuhi, sa tinuod, mao Siya nga miingon: *'Ako mao ang kinabuhi'* (Juan 14:6). Siya, nga nakaagi sa kamatayon, gibanhaw pag-usab ang mga patay ngadto sa kinabuhi.

94. Kung ang usa ka butang gisulat, gisulat kini alang sa kaugalingong paghinumdom, o alang sa kaayohan sa uban, o alang sa duha, o alang sa kadaut sa uban, o alang sa pagpanghambog, o tungod sa panginahanglan.

95. *'Ang walog sa landong sa kamatayon'* (Salmo 22:2) mao ang aktibong pagkamaayo; *'ang hilom nga tubig'* mao ang kahibalo sa paglalang.

96. *'Ang landong sa kamatayon'* mao ang kinabuhi sa tawo. Ug siya nga kauban sa Dios, ug kinsa ang Dios kauban, makasulti nga walay pagduha-duha: *'Bisan pa man kon maglakaw ako sa walog sa landong sa kamatayon, dili ako mahadlok sa bisan unsang dautan, kay Kauban Ka kanako'* (Salmo 22:4).

97. Ang putli nga hunahuna nagtan-aw sa mga butang sa husto; ang dila nga natun-an sa praktis nagpresentar sa iyang nabati ingon nga naa sa atubangan sa mga mata sa uban; ug ang bukas nga dalunggan modawat niini: apan ang walay niining tulo naghukom sa nagsulti.

98. Kauban siya sa Dios kon kinsa nakahibalo sa Balaang Trinidad, sa Iyang paglalang ug probidensya; ug nagpabilin nga walay pagbati ang madasigon nga bahin sa kalag.

99. Giingon nga ang *'baston'* nagpasabot sa paghukom sa Dios, ug ang *'sangko'*, sa Iyang Pag-atiman. Kinsa man ang nakahibalo niini makasulti: *'Ang imong baston ug ang imong sangko, kini nagahupay kanako'* (Salmo 22:4).

100. Kung ang hunahuna walay mga pagbati ug masidlak pinaagi sa paghunahuna sa unsay tinuod, nan makapuyo kini sa Dios ug makapangamuyo sumala sa angay.

Ang Ikatulong Gatus Mahitungod sa Gugma

1. Ang maampingong paggamit sa hunahuna ug mga butang nagmugna og pagkamalini, gugma ug kahibalo; samtang ang dili maampingong paggamit nagmugna og kawalay pagpugong, kasuko ug pagkawalay kahibalo.

2. *'Naghanda Ka ug lamisa sa atubangan nako'*, ug uban pa. Ang *'lamisa'* dinhi nagpasabot sa aktibong hiyas: kay kini giandam ni Hesukristo batok sa mga mosupak kanato; ang *'lana'* nga nagpahiran sa hunahuna nagpasabot sa pagpanumdom sa binuhatan; ang *'sangkap'* sa Dios nagpasabot sa kahibalo sa Dios; ang Iyang *'grasya'* mao ang Iyang Pulong ug ang Dios mismo: kay pinaagi sa Iyang Inkarnasyon gisundan-sundan kita Niya adlaw-adlaw, hangtod maabut Niya ang tanan nga maluwas, sama sa kaso ni Pablo. Ang *'balay'* nagpasabot sa gingharian diin puy-anan sa tanang mga balaan; samtang ang gitag-on sa mga adlaw nagpasabot sa kinabuhi nga walay katapusan (Salmo 21:5–6).

3. Ang mga sala moabot kanato pinaagi sa dili husto nga paggamit sa mga gahum sa kalag, mao ang gahum sa tinguha, pagbati ug rason. Ang dili husto nga paggamit sa gahum sa rason mao ang pagkawalay-hibalo; ang dili husto nga paggamit sa gahum sa pagbati ug tinguha mao ang kasuko ug kawalay pagpugong. Ang husto nga paggamit niining mga gahum mao ang kahibalo, pagka-maalamon, gugma ug pagkamatinahuron. Ug kung mao kini, nan walay bisan unsa nga gimugna ug gidala sa pagkaanaa sa Diyos ang dautan.

4. Dili pagkaon ang dautan, kondili ang pagkalawg; dili ang pagpamugos, kondili ang pakighilawas; dili ang kuwarta, kondili ang paghigugma sa kuwarta; dili ang himaya, kondili ang pagka-mapahitas-on: ug kung mao kini, nan walay dautan nga naglungtad gawas sa pag-abuso, nga nagagikan sa pagpasagad sa hunahuna sa pag-amuma sa kinaiyahan (ang mga gahum sa kalag ug ang husto nga pagdumala niini).

5. Kini, ingon ni Banal Dionisio, mao ang naglangkob sa dautan sa mga demonyo: walay pag-amping nga kasuko, buang nga kahalakip, ug padalus-dalos nga imahinasyon. Apan ang kawalay pag-amping, kabuang, ug pagpadalus-dalos sa mga makatarunganong binuhat usa ka pagkawala sa rason, panghuna-huna, ug pag-amping; ug ang ingon nga pagkawala mosunod gikan sa pagbaton, o pagpanag-iya, sa usa ka butang. Busa, aduna'y panahon nga ilang gipanag-iya ang rason, intelihensiya ug matinahuron nga pagka-maampingon. Ug kung mao kini, dili daotan sa kinaiyahan ang mga demonyo; kondili tungod sa pag-abuso sa ilang natural nga gahum, nahimong daotan sila.

6. Ang pipila ka mga pagbati magmugna og kawalay pagpugong, ang uban magmugna og kasuko, ug ang uban pa magmugna og pareho nga kawalay pagpugong ug kasuko.

7. Ang pagka-gluton ug ang paghigugma sa lamiang pagkaon mao ang hinungdan sa sekswal nga imoralidad; ang paghigugma sa kuwarta ug pagkamapahitas-on mao ang hinungdan sa pagdumot batok sa isigkatawo; ang ilang inahan, ang paghigugma sa kaugalingon, mao ang hinungdan sa duha.

8. Ang paghigugma sa kaugalingon usa ka mainit ug walay pag-amping nga paghigugma sa lawas. Ang paghigugma ug pagpugong sa kaugalingon mao ang supak niini. Klaro nga kinsa ang adunay paghigugma sa kaugalingon, adunay usab siya sa tanang pagbati.

9. *'Walay bisan kinsa,'* ingon sa Apostol, *'nga nagdumot sa iyang kaugalingong unod'* (Efe. 5:29): apan bisan pa niana *'ginapatay'* ug *'ginapailawom'* kini (1 Cor. 9:27), nga wala'y gihatag niini gawas sa *'kaon ug sinina'* (1 Tim. 6:8); ug kini ra gayud, tungod lang kay gikinahanglan kini alang sa kinabuhi. Busa gihigugma nila kini nga walay pagka-apil, ug, ingon usa ka alagad sa Diyos, *'gipakaon ug gipainit'* kini, lamang sa mga butang nga makapuli sa kakulang niini.

10. Ang bisan kinsa nga naghigugma sa usa ka tawo naningkamot sa tanang paagi aron malipay siya. Busa, ang bisan kinsa nga naghigugma sa Dios natural nga naningkamot sa pagbuhat sa makapahimuot kaniya; apan ang bisan kinsa nga naghigugma sa unod buhaton ang makatagbaw niini.

11. Ang gugma, pagkamalin-on, pagpamalandong ug pag-ampo makapahimuot sa Dios; samtang ang pagkalawg, kawalay pagpugong ug tanan nga mosangpot niini makapahimuot sa unod. Maong '*ang mga nagkinabuhi sumala sa unod dili makapahimuot sa Dios*' (Roma 8:8); '*apan ang mga iya kang Cristo gipako ang unod uban sa mga pagkaugalingon niini ug mga tinguha*' (Galacia 5:24).

12. Kung ang hunahuna nagpihig ngadto sa Dios, ginatratar niini ang lawas ingon usa ka sulugoon ug wala kini hatagi og labaw pa sa gikinahanglan alang sa kinabuhi; apan kung kini nagpihig ngadto sa unod, kini nahimong ulipon sa mga kahiligon niini, ug ang pag-atiman niini sa lawas kanunay nga nagporma sa kahilakaw (Roma 13:14).

13. Kung gusto nimong makagawas sa dautang hunahuna, tambala ang imong mga pagbati: ug unya dali ra nimo sila mapalayas sa imong hunahuna. Partikular, bahin sa kahiligon sa laman – magpuasa, magbantay, magpaningkamot ug mag-inusara; bahin sa kasuko ug kasubo, ayaw pagtagad sa dungog, kawad-on sa dungog o sa ubang butang sa kalibutan; bahin sa pagdumot, ampoa ang nakapasakit kanimo – ug maluwas ka.

14. Ayaw pag-ila sa imong kaugalingon sa labing huyang sa mga tawo, kondili palapda ang imong panan-aw subay sa sugo sa gugma. Pinaagi sa pag-ila sa imong kaugalingon sa uban, mahulog ka sa kalawoman sa garbo; apan pinaagi sa pagpalapad sa imong panan-aw subay sa gugma, maabut nimo ang kahitas-an sa pagpaubos.

15. Kung tinuod nga ginasunod nimo ang sugo sa paghigugma sa imong isigkatawo, ngano man nga nagtago ka ug kapaitan ug kasuko batok kaniya? Dili ba klaro nga mas gipili nimo ang panandaliay kaysa gugma, ug pinaagi sa pagpanalipod niini, nakig-away ka batok sa imong igsoon?

16. Ang bulawan nahimong kaayo gitinguha sa mga tawo dili tungod sa panginahanglan kondili tungod kay, pinaagi niini, daghan ang makatagbaw sa ilang kahakog sa kalipay.

17. Aduna'y tulo ka rason sa paghigugma sa bahandi: ang paghigugma sa kalipay, ang pagkamapahitas-on, ug ang kawalay pagtuo; ug ang kawalay pagtuo mas kusgan kaysa sa unang duha.

18. Ang hedonista naghigugma sa pilak aron malingaw siya pinaagi niini; ang hambog nga tawo, aron makab-ot ang dungog; ug ang dili motuo, aron itago ug itipig kini, nga nahadlok sa gutom, katigulangan, sakit, o pagpahawa, ug mas nagasalig niini kaysa sa Dios, ang Magbubuhay ug Manunuman sa tanang binuhay, bisan pa sa labing gamay ug walay bili nga mga hayop.

19. Aduna'y upat ka matang sa mga tawo nga nagtigom og bahandi: ang tulo nga nahisgutan sa ibabaw, ug usa pa, ang tawo nga nagpangga sa panimalay; klaro nga ang ulahi ra ang nagtigom niini sa husto, aron ang iyang kamot dili gayud mahimong walay sulod sa paghatag sa gikinahanglan sa tanan.

20. Ang tanang mainit nga hunahuna mosangpot sa pagpukaw sa makahandom nga gahum sa kalag, o sa pag-uyog sa masuko nga gahum niini, o sa paglabo sa makahuna-huna nga gahum niini: busa mahitabo nga ang hunahuna mahimong buta sa espirituhanong paghunahuna ug sa pag-alsa sa pag-ampo. Mao nga ang usa ka monghe, labi na kadtong nagpraktis sa kahilom, angay magbantay pag-ayo sa iyang mga hunahuna, ug maila ug putlon ang ilang mga hinungdan. Ilaon niya kini sa ingon niini nga paagi: ang makahilig nga gahum sa kalag mapukaw sa mainit nga mga handumanan sa mga babaye, ug ang hinungdan niini mao ang kawalay pagpugong sa pagkaon ug ilimnon, ug kanunay nga dili maalamon nga pakig-uban sa mga babaye. Kini maputol pinaagi sa kagutom, kauhaw, pagbantay ug pag-inusara. – Ang masuko nga gahum mapukaw sa mainit nga paghinumdom sa mga tawo nga nakapasubo kanato; ang hinungdan niini mao ang senswalidad, garbo ug paghigugma sa kalipay, nga tungod niini ang masuko nga tawo masubo, o tungod kay gipahawa siya niini o tungod kay wala siya makadawat niini. Matangtang kini pinaagi sa pagtan-aw niini nga mga butang ingon walay bili – pinaagi sa pagdumot ug pagpahubos niini tungod sa gugma sa Dios.

21. Ang Dios nakaila sa Iya mismo ug nakaila sa Iyang mga binuhay, ug ang mga Balaang Gahum nakaila sa Dios ug nakaila sa mga binuhay sa Dios. Apan ang mga Balaang Gahum nakaila sa Dios ug sa Iyang mga binuhay dili sa parehas nga paagi nga ang Dios nakaila sa Iya mismo ug sa Iyang mga binuhay.

22. Ang Dios nakaila sa Iyang kaugalingon pinaagi sa Iyang bulahan nga kinaiya, ug sa Iyang mga binuhay pinaagi sa Iyang kinaadman, nga pinaagi niini ug diin Niya gimugna ang tanang butang; samtang ang mga Balaang Gahum nakaila sa Dios, nga naglungtad gawas sa tanang partisipasyon, pinaagi sa partisipasyon

(sa Iyang kahibalo), ug sa Iyang mga binuhat pinaagi sa pagsabot sa maalamon nga mga pagmumuni-uni nga naglungtad sulod kanila.

23. Ang mga binuhat naa sa gawas sa hunahuna; apan ang hunahuna modawat sa ilang pagkontemplar sulod niini. Apan dili kini ang kaso sa Dios, nga kanunay naglungtad, walay utlanan ug dili masukod, nga naghatag sa tanan nga naglungtad gikan Kaniya sa pagkaanaa, kaayohan, ug walay katapusang paglungtad.

24. Ang makatarunganon ug intelektwal nga kinaiya nakig-ambit sa Balaang Dios—sa ato pa, sa Iyang kaayo ug kinaadman—pinaagi sa paglungtad mismo, sa kapasidad alang sa kaayohan, ug sa grasya sa walay katapusang paglungtad. Pinaagi niining grasya maila ang Dios; samtang maila usab ang Iyang mga binuhat, sama sa giingon sa taas, pinaagi sa pagsabot sa kinaadman nga naghan-ay sa tanan nga gikontemplar kanila—usa ka kinaadman nga pino ug hinimo sa hunahuna.

25. Ang Dios, sa Iyang labawng pagkamaayo, nagmugna sa mga rasyonal ug intelihenteng binuhat, ug gihatagan sila og upat ka banal nga kinaiya nga nagasuporta, nagapanalipod, ug nagaluwas kanila: pagkaanaa, walay katapusang pag-eksister, pagkamaayo, ug kinaadman. Niini, gihatag Niya ang unang duha sa pagkatawo, ug ang katapusang duha sa moral nga mga gahum: sa pagkatawo—pag-eksister ug walay katapusang pag-eksister; ug sa moral nga mga gahum—kaayohan ug kinaadman—aron ang binuhat mahimong kauban sa kana nga Siya mismo sa kina-iya. Busa giingon nga ang tawo gimugna sa hulagway ug pagkapareho sa Dios: gimugna sa hulagway—isip usa ka naglungtad—sa Naglungtad; isip usa nga magpadayon nga naglungtad—sa Kanunay-Naglungtad—bisan dili walay sinugdanan, apan walay katapusan; gipahimo sa Iyang kawangis, ingon nga ang maayo maayo, ug ingon nga ang maalamon maalamon, busa pinaagi sa grasya, nahimo siyang mao ang kinaiya sa Dios sa kina-iya. Ang tanang makatarunganong binuhat gimugna sa hulagway sa Dios, samtang ang maayo ug ang maalamon lamang ang gimugna sa Iyang kawangis.

26. Ang tanang makatarunganon ug maalamon nga binuhat gibahin sa duha – mao ang angheliko ug tawo nga kinaiya; ug ang tibuok kinaiyahan sa mga anghel nabahin usab sa duha ka nag-unang moral nga panaghiusa ug komunidad: ang balaan ug ang gisumpa, mao ang mga Balaang Gahum ug ang dautang mga demonyo; ug ang tibuok katawhan nabahin sa duha ra ka panaghiusa: ang mga deboto ug ang mga dili deboto.

27. Ang Dios, isip kaugalingong paglungtad, kaugalingong pagkamaayo, kaugalingong kinaadman, o, aron mas tukma, isip Siya nga naglungtad sa ibabaw sa tanang butang, walay bisan unsa nga supak kaniya. Apan ang mga binuhat, ingon nga tanan nga naglungtad lamang pinaagi sa partisipasyon ug grasya—ug labi na gayud ang mga makatarunganon ug maalamon nga binuhat, nga adunay kapasidad alang sa pagkamaayo ug kinaadman—adunay mga supak kanila, mao ang: pagkawalay-paglungtad supak sa paglungtad, ug dautan ug pagkawalay-hibalo supak sa kapasidad alang sa pagkamaayo ug kinaadman. Ang pag-anaa o pagkawalay-anaa nila naa sa gahum sa ilang Magbubuhat, samtang ang ilang pag-apil o dili pag-apil sa Iyang kaayo ug kinaadman naa sa kabubut-on sa makatarunganong mga binuhat.

28. Ang mga Griyego, nga nagtuo nga ang kinaiya sa mga binuhat anaa na uban sa Dios sukad pa sa walay katapusan, ug nga gikan lamang Niya nila nadawat ang ilang mga kinaiya, nagaingon nga walay bisan unsa nga supak sa ilang kinaiya, kondili ang supak anaa lamang sa ilang mga kinaiya. Apan among gituohan nga ang nag-inusarang Banal nga kinaiya, nga walay katapusan, walay utlanan, ug nagahatag og kahangturan sa tanang ubang kinaiya, walay supak; samtang ang kinaiya sa mga binuhat adunay kawad-on isip supak niini, ug ang ilang hangtud nga pag-eksister o kawad-on anaa sa gahum sa Pag-anaa mismo. Apan tungod kay ang Iyang mga gasa dili mabalik ug dili mausab, ang binuhat, ingon karon nga kini, magpabilin gayud nga ingon ana, nga gipadayon sa Iyang gahum nga labaw sa tanan, bisan pa nga kini adunay, ingon nga giingon na, ang dili pag-eksister isip kaatbang niini, nga gidala gikan sa dili pag-eksister ngadto sa pag-eksister ug adunay, sa Iyang kabubut-on, ang kapasidad nga mag-eksister o dili mag-eksister.

29. Sama sa pagkadautan nga kawala sa pagkamaayo, ug pagkawalay-hibalo nga kawala sa kahibalo: ingon usab ang kawala sa pag-eksister (pagkawala sa pagkaanaa) mao ang kawala sa pag-eksister (pagkaanaa)—dili sa kana nga dili tinuod nga nag-eksister, kay kini walay supak;—kundi sa kana nga nag-eksister pinaagi sa pag-apil sa Tinuod nga Nag-eksister. Ang pagkawalay sa una nga duha nagdepende sa kabubut-on sa binuhat; apan ang pagkawalay sa ikaduha naa sa kabubut-on sa Magbubuhat, Nga, sa Iyang pagkamaayo, kanunay nga gusto nga maglungtad ang mga binuhat, ug nga kini kanunay panalangingan Niya.

30. Ang tanang binuhat kay o rasyonal ug intelihenteng mga nilalang nga makahupot og mga supak sulod sa ilang kaugalingon—mao ang pagkamaayo ug pagkadautan, kahibalo ug pagkawalay-hibalo—o lain-laing mga lawas nga gilangkoban sa mga supak, sama sa yuta, hangin, kalayo ug tubig. Ang uban hingpit nga

dili lawasnon ug dili materyal, bisan pa man nga ang uban kanila nalambigit sa mga lawas; ang uban, bisan pa, naglangkob lamang sa materya ug porma.

31. Ang tanang lawas sa kinaiyahan dili molihok; ginapalihok sila sa kalag, ang uban sa makatarunganong kalag, ang uban sa dili makatarunganong kalag, ug ang uban pa sa walay pagbati nga kalag.

32. Sa mga gahum sa kalag, ang usa nutrisyunal ug vegetatibo, ang lain imahinatibo ug impulsibo, ug ang usa pa, sa katapusan, rasyonal ug intelektwal. Ang mga tanom nag-ambit sa una; ang mga hayop nga walay pulong nag-ambit sa ikaduha kauban ang una; samtang ang mga tawo nag-ambit sa ikatulo kauban ang unang duha. Ang unang duha ka gahum madunot, samtang ang ikatulo giisip nga dili madunot ug imortal.

33. Ang balaan nga mga gahum, nga nagahatag og kahayag sa usag usa, nagahatag usab sa kinaiyahan sa tawo sa kinaiyahan ug kahibalo nga nagpuyo sa ilang sulod: kinaiyahan, mao ang pagkamabuotan nga nagasubay sa Diyos, pinaagi niini sila nagahatag og mga kaayohan sa ilang kaugalingon ug sa usag usa, ug sa mga binuhat nga ubos kanila, nga nagahimo kanila nga susama sa Diyos; – kahibalo, ingon man, sa usa ka labawng butang mahitungod sa Dios; kay, sumala sa giingon sa Propeta, *Tkaw, Ginoo, labaw sa tanan hangtod sa kahangturan'* (Salmo 91:9); o sa usa ka labing lawom nga butang mahitungod sa mga binuhat nga may lawas, o sa usa ka labing tukma nga butang mahitungod sa mga binuhat nga walay lawas, o sa usa ka labing hayag nga butang mahitungod sa pagdumala, o sa usa ka labing sigurado nga butang mahitungod sa paghukom.

34. Ang kahugaw sa hunahuna naglangkob, una, sa bakak nga kahibalo; ikaduha, sa pagkawalay-hibalo sa bisan unsang unibersal; giingon ko kini bahin sa hunahuna sa tawo, kay dili angay nga ang usa ka anghel magmalimot bisan sa bisan unsang partikular; ikatulo, sa mga hunahuna nga puno sa pagbati; ikaupat, sa paguyon sa sala.

35. Ang kahugaw sa kalag nagagikan sa kamatuoran nga kini dili molihok subay sa iyang kinaiya; kay kini nagmugna og mga madasigon nga hunahuna sa hunahuna. Ang kalag molihok subay sa iyang kinaiya kung ang mga madasigon nga kakayahan niini—ang masuko ug ang maningkamot—magpabilin nga walay pagbati samtang kini naimpluwensyahan sa mga butang ug sa mga hunahuna nga nagagikan niini.

36. Ang kahugaw sa lawas mao ang sala nga gihimo pinaagi sa mga lihok sa usa ka tawo.

37. Gihigugma ang kahilom sa usa ka tawo nga patas sa mga butang sa kalibutan; gihigugma niya ang tanan nga tawo nga wala maghigugma og bisan unsang butang nga tawo; ug aduna siyay kahibalo sa Dios ug sa Balaan nga dili malimbong sa bisan kinsa, dili tungod sa ilang mga kapakyasan ni tungod sa mga hunahuna sa pagduhaduha nga mibangon bahin kanila.

38. Dako kaayong butang ang dili pagpabor sa mga butang, apan labi pa gayud nga dako ang magpabilin nga walay pagbati samtang naghunahuna niini.

39. Ang gugma ug pagpugong sa kaugalingon nagpabilin nga walay pagbati ang hunahuna batok sa mga butang ug sa mga hunahuna bahin niini.

40. Ang hunahuna sa tawo nga mahigugma sa Diyos dili armado batok sa mga butang o sa mga hunahuna bahin niini, kondili batok sa mga pagbati nga nalambigit niining mga hunahuna. Sa ato pa, dili siya mosukol batok sa usa ka babaye, ni batok sa nakapasakit kaniya, ni batok sa iyang mga hunahuna bahin kanila: kondili batok sa mga pagbati nga nalambigit niining mga hunahuna.

41. Ang tibuok pakigbisog sa monghe batok sa mga demonyo naglangkob sa pagbulag sa mga pagbati gikan sa mga hunahuna; kay kung dili, dili niya makita ang mga butang nga walay pagbati.

42. Ang usa ka butang lain, ang hunahuna lain, ug ang pagbati lain pa: ang butang, pananglitan, mao ang bana, asawa, bulawan, ug uban pa; ang hunahuna mao ang yano nga paghinumdom sa bisan unsa sa nahisgotan; ang pagbati mao ang walay pulong nga gugma o walay pagtagad nga kasuko batok sa bisan unsa niini nga mga butang. – Mao kana ang pakigbisog sa sulod sa usa ka monghe.

43. Ang usa ka hunahuna nga puno sa pagbati mao ang hunahuna nga gilangkoban sa pagbati ug hunahuna. Atong bulagon ang pagbati gikan sa hunahuna, ug magpabilin ang usa ka putli nga hunahuna. Atong bulagon kini, kon gusto nato, pinaagi sa espirituhanong gugma ug pagpugong sa kaugalingon.

44. Ang mga hiyas nagbulag sa hunahuna gikan sa mga pagbati; ang espirituhanong pamalandong nagbulag niini gikan sa yano nga hunahuna; ug ang putli nga pag-ampo nagpresentar niini sa Dios mismo.

45. Ang mga hiyas alang sa kahibalo sa mga binuhat; ang kahibalo, alang sa nakahibalo; ang nakahibalo, alang sa dili masukod nga butang sa kahibalo; ug sa labaw pa sa kahibalo anaa ang Usa nga maggiya.

46. Ang Dios, nga makasarili, nagmugna sa mga binuhat gikan sa kawalay-pag-anaa, dili tungod kay Nanginahanglan Siya og bisan unsa, kondili aron sila, sumala sa ilang kapasidad, makig-ambit sa Iyang

kalipay ug makakaplag og kalipay niini; samtang Siya mismo naglipay sa Iyang mga buhat, sa pagtan-aw Niya nga sila naglipay ug kanunay nga napahimutang sa dili matagbaw sa dili matagbaw.

47. Ang kalibutan daghan ang pobre sa espiritu, apan dili sa tinuod nga kahulugan; daghan ang nagahilak, apan tungod sa pagkawala sa ilang mga kabtangan o pagkawala sa ilang mga anak; daghan ang mapainubsanon, apan sa atubangan sa hugaw nga mga tinguha; daghan ang nagagutom ug kauhaw, apan alang sa dili matarong nga pag-angkon sa kabtangan sa uban ug pagtigom sa bahandi; daghan ang maloloy-on, apan alang sa lawas ug sa mga butang sa lawas; ug putli sa kasingkasing, apan tungod sa garbo; ug mga tigpatig-a sa kalinaw, apan nga nagpailalom sa ilang kalag sa unod: daghan ang gipanglutos, apan tungod sa ilang kaugalingong pagkawalay-balaod; daghan ang gipangdaotan, apan tungod sa makauwaw nga mga sala. Bulahan, bisan pa niana, mao lamang kadtong naglihok ug nag-antos alang kang Cristo ug tungod kang Cristo. Ngano? *'Kay ila ang gingharian sa langit'*; ug: *'Kay makakita sila sa Dios'* (Mat. 5:3, 8); ug uban pa. Dili sila bulahan tungod kay naglihok ug nag-antos sila sa ingon niini nga paagi, kay ang mga nahisgutan sa taas nagbuhat usab sa sama; kondili tungod kay naglihok ug nag-antos sila alang kang Cristo ug mahitungod kang Cristo.

48. Sa tanang butang nga atong buhaton, sama sa gisulti na daghang higayon, ang Dios nagtan-aw sa tuyo: kung buhaton ba nato kini alang Kaniya o alang sa lain nga katuyoan. Busa, kon gusto nato nga buhaton ang usa ka maayong butang, dili unta ang pagpalipay sa mga tawo ang atong tumong, kondili ang pagpalipay sa Dios, aron, samtang nakatutok kanunay ang atong mga mata kaniya, buhaton nato ang tanan alang kaniya; kay kon dili, magpaningkamot kita sa walay pulos ug mawala ang atong ganti.

49. Ug sa panahon sa pag-ampo, pahawaa sa imong hunahuna bisan ang yano nga mga hunahuna bahin sa mga butang sa tawo ug mga paghunahuna sa tanang binuhat: aron, pinaagi sa pagpabilin sa hunahuna sa mas ubos nga mga butang, dili ka malayo gikan Kaniya nga walay sama nga labaw pa sa tanang naglungtad.

50. Kung tinuod gayud nga gihigugma nato ang Dios, pinaagi niining maong gugma mapalayas nato ang mga kahuyang. Ang paghigugma kaniya mao ang pag-una kaniya kaysa sa kalibutan, ug ang kalag kaysa sa unod – uban ang pagdumot sa tanang butang sa kalibutan, uban ang kanunay nga paghalad kaniya – pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, gugma, pag-ampo ug pag-awit sa mga salmo, ug uban pa.

51. Kung, samtang naghatag og pagtagad sa Dios sulod sa taas nga panahon, atong pag-ampingan pag-ayo ang madasigon nga bahin sa kalag, dili na kita madani gikan sa husto nga dalan sa mga tukso sa atong hunahuna; apan pinaagi sa mas tukmang pagsabot sa ilang mga hinungdan ug pagpugong niini, mahimong maampingon kita, aron matuman kanato ang pulong sa propeta: *'Ang akong mata motutok sa akong mga kaaway, ug ang akong dalunggan makadungog sa mga nanag-alsa batok kanako uban sa limbong'* (Salmo 91:12).

52. Kung makita nimo nga ang imong hunahuna nagalihok, sa usa ka diosnon ug matarong nga paagi, ngadto sa mga hunahuna sa kalibutan, hibal-i nga ang imong lawas usab nagpabilin nga putli ug walay sala. Apan kung makita nimo nga ang imong hunahuna nabisi sa mga sala, ug dili nimo kini pugngan, hibal-i nga ang imong lawas usab dili madugay mahulog niini.

53. Sama sa pag-alagad sa mga materyal nga butang isip kalibutan para sa lawas, mao usab ang pag-alagad sa mga hunahuna isip kalibutan para sa hunahuna; ug sama sa pagpanapaw sa lawas uban sa lawas sa usa ka babaye, mao usab ang pagpanapaw sa hunahuna uban sa hunahuna sa mga babaye pinaagi sa imahinasyon sa kaugalingon nga lawas: kay sa hunahuna kini makakita sa hulagway sa kaugalingon nga lawas nga nakighilawas sa hulagway sa usa ka babaye. Sa samang paagi, sa iyang hunahuna, manimalos siya gamit ang hulagway sa iyang kaugalingong lawas batok sa hulagway sa nakasala kaniya. Pareho usab kini sa ubang mga sala: kay unsa ang gibuhay sa lawas sa kalibutan sa mga butang, ginabuhay usab sa hunahuna sa kalibutan sa mga hunahuna.

54. Dili ba kita angay mahadlok, maninghot, ug malibog sa hunahuna sa paghunahuna nga, samtang ang Dios nga *'Amahan wala maghukom sa bisan kinsa, kondili gihatag Niya ang tanang paghukom sa Anak'* (Juan 5:22); – samtang ang Anak nagasinggit: *'Ayaw paghukom, aron kamo dili pagahukman'* (Mat. 7:1), *'Ayaw pagsilot, aron kamo dili pagasilotan'* (Lucas 6:37); ug ingon usab ang Apostol: *'Ayaw paghukom bisan unsa sa wala pa ang takdang panahon, hangtod moabot ang Ginoo'* (1 Cor. 6:5); ug usab: *'Kay sa dihang maghukom ka sa uban, ikaw mismo ang imong gihukman'* (Roma 2:1); kon, ingon ko, mao kini ang nahitabo; ang mga tawo, nga mihunong na sa paghilak tungod sa ilang kaugalingong mga sala, gikuha ba ang paghukom gikan sa kamot sa Anak, ug sila mismo, nga daw walay sala, nagahukom ug nagakondena sa usag usa? Ang langit nabigla niini ug ang yuta nagkurog; apan sila, nga walay pagbati, wala gyud'y pag-ulaw!

55. Kinsa man ang manaliksik sa sala sa uban, o mohukom sa igsoon base sa pagduda: ang ingon ana wala pa gani makahimo sa unang lakang padulong sa paghinulsol, ni maningkamot sa pag-ila sa iyang kaugalingong mga sala—nga tinuod gayud nga bug-at sama sa gibug-aton sa tingga—ug wala siya kahibalo ngano nga ang usa ka tawo mahimong '*matig-a ang kasingkasing, mahigugma sa kawang ug mangita sa bakak*' (Salmo 4:3); ug busa, sama sa usa ka buang nga nagalibot-libot sa kangitngit, gipahilayo niya ang iyang kaugalingong mga sala, ug nagpuyo siya sa mga sala sa uban—tinuod man o hinimo-himo—base lang sa pagduda.

56. Ang paghigugma sa kaugalingon, sama sa gisulti na usab ug usab, mao ang hinungdan sa tanang mainit nga hunahuna; kay gikan niini motumaw ang tulo ka nag-unang hunahuna sa naghandum nga bahin sa kalag: pagkaon, kahakog ug garbo. Unya, gikan sa pagkaon motumaw ang maluhu nga hunahuna; gikan sa kahakog ang mapanan-aw nga hunahuna; gikan sa pagkamapahitas-on, ang hambog nga hunahuna; samtang ang tanan nga uban mosunod gikan sa matag usa niini nga tulo, sama sa: ang masuko, masubo, mapanghimaraot, mapanghuy-an, masina, mapangdaot nga hunahuna, ug uban pa. Kini nga mga pagbati nagpugong sa hunahuna sa materyal nga mga butang ug nagdani niini paingon sa yuta, nagpabug-at niini sama sa labing bug-at nga bato, samtang sa kinaiyahan kini mas gaan ug mas eterikal kaysa kalayo.

57. Ang sinugdanan sa tanang pagbati mao ang paghigugma sa kaugalingon, ug ang katapusan mao ang garbo. Ang paghigugma sa kaugalingon usa ka walay pag-amping nga gugma sa lawas. Ang moputol niini moputol usab sa tanang pagbati nga moturok gikan niini.

58. Sama sa mga ginikanan sa kalibutan nga pabor sa ilang kaugalingong anak, ingon usab ang hunahuna nga natural nga nakadugtong sa kaugalingong mga hunahuna; ug sama sa labing pabor nga ginikanan, ang ilang kaugalingong mga anak daw ang labing mahumok ug matinahuron sa tanan, bisan pa man nga sila, sa tanang aspeto, ang labing angay katawa: ingon usab, ang usa ka walay kinaadman nga hunahuna nagtan-aw sa kaugalingon niyang mga hunahuna ingon nga labing makatarunganon sa tanan, bisan pa man kini tingali ang labing walay pulos sa tanan. Sa mga maalamon, bisan pa, dili ingon ana ang ilang kaugalingong hunahuna: apan bisan pa kon adunay sila'y ebidensya nga kini tinuod ug maayo, mas gamay pa ang ilang pagsalig sa ilang kaugalingong paghukom, ug magtudlo sila og ubang maalamon nga mga tawo isip mga huwes sa ilang mga hunahuna ug pangatarungan, aron dili sila magpaningkamot sa walay pulos (Gal. 2:2); ug gikan kanila sila modawat og kumpirmasyon.

59. Sa diha nga mapildi nimo bisan usa sa labing kaulaw nga mga pagbati—sama sa pagka-gluton, pakighilawas, kasuko o kahakog—dayon mosulod kanimo ang hunahuna sa pagkamapahitas-on; ug sa diha nga mapildi nimo kana, mopugos kanimo ang hunahuna sa garbo.

60. Ang tanang dautang pagbati, samtang naghari sila sa kalag, nagpahawa sa hunahuna sa pagka-walay-kabuotan; apan sa higayon nga mapildi na sila, nagbukas sila sa dalan aron makasulod kini.

61. Ang pagkamapanghambog nagmugna sa garbo; usahay kini mapalayas, ug usahay kini magpabilin. Apan kon kini mapalayas, kini mosangpot sa pagkamapahitas-on; ug kon kini magpabilin, sa pagka-mapanghamtang.

62. Ang pagka-walay-kabuotan mapapas pinaagi sa tinago nga buhat, samtang ang garbo mapildi pinaagi sa pag-ila kang Dios isip tag-iya sa mga buhat nga masigasig nga gihimo.

63. Ang nakadawat sa kahibalo sa Dios, ug tinuod nga natilawan ang katam-is niini, nagdumot sa tanang kalipay nga naggikan sa gahum sa tinguha.

64. Ang ginagiyahan sa kalibutanong mga tinguha nangandoy sa pagkaon, o sa katagbawan sa mga tinguha sa lawas, o sa himaya sa tawo, o sa bahandi, o sa ubang butang nga mosunod niini; ug kung ang hunahuna wala makakita og mas maayo kaysa niini nga mga butang nga iyang tinguhaon, dili kini magbuot nga ibaliwala kini sa nahibilin niyang kinabuhi. Apan labi pang labaw kaysa niini ang kahibalo sa Dios ug sa mga butang nga langitnon.

65. Ang mga nagdumot sa kalipay nagbuhat niini tungod sa kahadlok, o sa paglaum, o tungod kay ilang giila ang kawalay bili niini; o kaha tungod sa gugma sa Dios.

66. Ang kahibalo sa mga butang sa langit, nga walay pagkapit niini, dili makapahimo sa hunahuna nga hingpit nga pagdumtan ang materyal nga kalibutan, kondili sama ra kini sa usa ka hunahuna sa usa ka butang nga masinati sa pandama. Busa, makakaplag ta og daghang mga tawo nga daghan og kahibalo apan naglubog sa mga kahilakaw sa unod, sama sa baboy sa lapok (2 Pedro 2:22). Kay, human sila mapalimpyo sa pipila ka bahin samtang masigasig sa maayo ug nakab-ot ang usa ka sukod sa kahibalo niini, sunod niini nangluya sila

ug nahimong sama ni Saul, nga gihatagan sa maharlikang trono apan misugod sa pagpuyo nga dili angay niini, ug gipahulog gikan niini uban sa makalilisang nga kasuko.

67. Sama sa usa ka yano nga hunahuna sa mga butang sa tawo nga nagpahinabog sa hunahuna sa pagdumot sa Balaan, ingon usab, ang yano nga kahibalo sa Balaan dili makapahimo niini nga hingpit nga dumotan ang sa tawo; kay dinhi ang kamatuoran nagpuyo pa sa mga landong ug huna-huna; ug busa nagkinahanglan sa malipayong debosyon sa balaan nga gugma, nga naghiusa sa hunahuna sa espirituhanong mga pamalandong ug nagdani niini nga pilion ang dili materyal kaysa sa materyal, ang intelektwal ug ang Balaan kaysa sa senswal.

68. Dili tanan nga nakapugong sa mga pagbati ug nagpahapsay sa ilang hunahuna nakatutok niini sa Balaan; apan mahimo silang dili makatutok sa tawo o sa Balaan, nga mahitabo lamang sa mga aktibo nga tawo nga wala pa hatagi og kahibalo, ug nga naglikay sa mga pagbati tungod sa kahadlok sa pagsilot o sa paglaum sa Gingharian sa Langit.

69. *'Naglakaw kita pinaagi sa pagtuo, dili pinaagi sa panan-aw'*, ug ang atong kahibalo hangtod karon sama pa sa sa hulagway ug sa mga pulong-pulong (2 Cor. 2:7). Busa, kinahanglan natong praktison kini sulod sa taas nga panahon, aron pinaagi sa dugay nga pagtudlo ug pagkamaigmat niini, makab-ot nato ang usa ka dili matandog nga batasan sa walay hunong nga pagpamalandong.

70. Kung, samtang pansamantalang gibyaan nato ang mga hinungdan sa atong mga pagbati, mag-apil kita sa espirituhanong paghunahuna, apan dili nato kini ihatagan ang tanang oras, nga kini ra ang atong bugtong buhat: dali ra kitang mobalik sa mga makalaut nga pagbati sa unod, nga wala kitay nakuha nga bunga gawas sa kahibalo nga gisagol sa garbo, nga ang katapusan mao ang hinay-hinay nga pagkawala sa kahibalo mismo, ug ang hingpit nga pagbalhin sa hunahuna ngadto sa mga materyal nga butang.

71. Ang pagbati sa gugma, nga angay basulon, nagpuno sa hunahuna sa materyal nga mga butang; samtang ang pagbati sa gugma, nga angay dayegon, nagpugong niini sa Diyosnon. Kay ang hunahuna, kasagaran, mihilig ngadto sa mga butang nga iyang gipunting sa pagtagad; ug bisan asa kini mihilig, didto usab kini mopunting sa iyang tinguha ug gugma—bisan pa man ngadto sa balaan, dili materyal nga mga butang nga angay kaniya, o ngadto sa mga butang ug tinguha sa unod.

72. Ang Dios nagmugna sa dili makita ug makita nga mga kalibutan; ug Siya usab nagmugna sa kalag ug lawas. Ug kung matahum kaayo ang makita nga kalibutan, unsa pa kaha ka matahum ang dili makita? Kung, labaw pa, ang dili makita nga kalibutan mas maayo pa kaysa niini, unsa pa kaha ka labaw ang Dios nga nagmugna kanila nga duha? Kung ang Magbubuhat sa tanang maayong butang mas labaw pa kaysa sa labing maayo sa tanan nga gimugna, ngano man nga gibyaan sa hunahuna ang labing maayo sa tanan ug mihimo sa labing dautan sa tanan—mao kana, sa mga unodnong tinguha? Dili ba klaro nga naanad kini niini, tungod kay kini nakig-atubang niini sukad pagkahimugso, samtang wala pa gyud kini makasinati sa bisan unsa nga mas maayo ug mas labaw pa kaysa sa tanan? Busa, kon pinaagi sa dugay nga pagpugong sa mga senswal nga kalipay ug pagtudlo sa mga butang nga langitnon hinay-hinay natong wagtangon kaniya gikan sa ingon nga batasan; unya, samtang hinay-hinay siya nga molambo niini, madani siya paingon sa pagka-langitnon ug maila niya ang iyang kaugalingong dignidad, ug sa katapusan iyang ibalhin ang tibuok niyang debosyon ngadto sa Dios.

73. Ang usa ka tawo nga walay pagbati sa paghisgot sa sala sa iyang igsoon nagbuhat niini tungod sa duha ka rason: aron siya matul-id, o aron makapahimulos ang lain. Apan, kung mosulti siya—bisan sa maong tawo mismo o sa lain—nga walay niining mga tuyo, nan mosulti siya aron hukman o panamastamason ang iyang igsoon; ug ang ingon nga tawo dili makalikay nga biyaan sa Dios, apan dili gyud malikayan nga mahulog sa parehas o lain nga sala, ug, human mapadayag ug mapangasabtan sa uban, siya mahimong mapasipala.

74. Ang mga nakasala sa parehas nga sala dili angay husayon sa parehas nga paagi, base sa buhat mismo, kondili lahi (pinaagi sa paghusga sa hinungdan sa sala): kay lain ang makasala tungod sa batasan, ug lain ang makasala tungod sa kalit, dili mapugngan nga pagdani. Sa ikaduhang kaso, wala maghunahuna ang tawo sa sala sa wala pa niya kini buhaton, ug pagkahuman, wala siyay tinguha niini; sa baylo, masubo siya pag-ayo ug gipang-antos siya sa nahitabo. Lahi kaayo kini alang sa mga nakasala tungod sa batasan: kay bisan pa sa wala pa nila makasala, nagpadayon gihapon sila sa pagkasala sa ilang hunahuna, ug pagkahuman nila makasala nagpabilin sila sa parehas nga kahimtang sa hunahuna.

75. Ang bisan kinsa nga nagbuhat sa pagkamaayo tungod sa garbo, nangita usab og kahibalo tungod sa garbo. Apan ang ingon nga tawo wala na magbuhat o mosulti og bisan unsa alang sa pagtukod, kondili nangita sa tanang butang aron makadaug og himaya gikan sa mga nakakita sa iyang mga buhat o nakadungog

sa iyang mga pulong. Makita kini nga pagka-adik kung, kon ang uban niini magsugod sa pagkritiko sa iyang mga pulong o buhat, siya masubo kaayo niini—dili tungod kay wala sila mapalig-on, kay wala man kini iyang tuyo; kondili tungod kay nabati niya nga napasipala o napagamay siya nila.

76. Ang kahakog makita kung ang usa ka tawo kanunay modawat uban sa kalipay apan mohatag uban sa kasubo. Ang ingon nga tawo dili tinuod nga masinabtanon (tan-awa ang par. 19).

77. Ang usa ka tawo nga nag-antos motugot sa pag-antos tungod sa mosunod nga mga rason: – o tungod sa gugma sa Dios, o sa paglaum sa ganti, o tungod sa kahadlok sa pagsilot, o tungod sa kahadlok sa paghukom sa tawo, o tungod sa natural nga paglahutay, o alang sa kalipay sa umaabot, o tungod sa kaugalingong interes, o tungod sa garbo, o tungod sa panginahanglan.

78. Lain ang pagwagtang sa hunahuna, ug lain kaayo ang pagka-libre gikan sa mga pagbati. Kasagaran, mawala ang hunahuna kung ang mga butang nga gipaningkamotan sa pagbati wala makita; apan ang mga pagbati natago sa kalag, ug mopakita kini kung makita na ang mga butang. Busa, kinahanglan bantayan ang hunahuna sa presensya sa ingon ani nga mga butang, ug maila kung asa kini nagpuyo ang pagbati.

79. Ang tinuod nga higala mao ang usa nga, kon ang usa ka silingan matintal, nag-antos uban kaniya—nga walay kalibog o kabalaka—sa mga kasubo, kalisud, kamalasan ug mga katalagman nga moabot kaniya, ingon man kini iyang kaugalingon.

80. Ayaw pagdumot sa imong konsensya, nga kanunay magahatag kanimo sa labing maayong tambag; kay kini nagtanyag kanimo og langitnong ug anghelnong tambag, nagaluwas kanimo gikan sa tinago nga kahugawan sa kasingkasing, ug, sa takna sa imong pagbiya niining kalibutan, nagahatag kanimo og kaisog sa atubangan sa Dios.

81. Kung gusto ka nga mahimong maalamon ug mapainubsanon sa samang higayon, ug dili pagaalipin sa pagka-mapahitas-on, nan pangitaa kanunay sa mga butang ang natago gikan sa imong pagsabot; ug sa diha nga imong masayran nga daghan ug lain-laing kahibalo ang wala nimo masayri, mamangha ka sa imong kaugalingong pagkawalay-hibalo ug mapainubsanon ang imong kaugalingong kinaadman. Ug sa pag-ila sa imong kaugalingong kakulang sa kahinungdanon, makaila ka sa daghang dagkong ug katingalahang mga butang. Apan ang pagpanghambog sa imong kaugalingong kahibalo makapugong kanimo sa pag-uswag sa pagkat-on.

82. Ang dili mosukol sa tambal nga makapahupay sa sakit tinuoray nga nagtinguha sa kaluwasan; ug kini nga mga tambal mao ang kasubo ug pagmahay, nga dala sa nagkalain-laing kapakyasan. Ang mosukol sa kapakyasan wala makahibalo unsang kasabotan ang gihimo dinhi sa yuta, ni unsang ganansya ang iyang madala sa diha nga mobiya na siya dinhi.

83. Ang pagkamapahitas-on ug ang paghigugma sa kuwarta nagpalambo sa usag usa. Kay ang uban manggaranon tungod sa pagkamapahitas-on, samtang ang uban, pagkamanggaranon na, mahimong mapahitas-on. Apan mao kana ang dagan sa kalibutan. Ang usa ka monghe, bisan pa, mas mapahitas-on pa gayud—sa dihang siya dili makalibutanon; apan sa dihang siya adunay pilak, iyang itago kini, tungod kay siya nahuya nga nagpanag-iya og butang nga dili angay sa iyang pagtawag.

84. Ang kinaiya sa pagkamapahitas-on sa monghe mao ang pagpasigarbo sa pagkamaayo ug sa mga bunga niini; samtang ang kinaiya sa iyang garbo mao ang pagpasigarbo sa iyang mga kalampusan, pagdaot sa uban, ug pag-angkon niining mga butanga alang sa iyang kaugalingon imbis sa Diyos. Ang kinaiya sa pagkamapahitas-on ug garbo sa usa ka sekular mao ang pagpanghambog ug pagpasigarbo sa iyang kaanyag, bahandi, kusog, ug husto nga paghukom, o sa kalibutanong pagka-maalamon.

85. Ang kalampusan sa mga layko mao ang pagkahugno sa mga monghe, samtang ang kalampusan sa mga monghe mao ang pagkahugno sa mga layko. Ang kalampusan sa mga layko naglangkob sa bahandi, dungog, gahum, kalipay, pisikal nga kahimsog, daghang anak, ug susamang mga butang; pinaagi sa pagpakalingaw niini, ang usa ka monghe malaglag. Ang 'kalampusan' sa usa ka monghe, bisan pa man, mao ang dili pagpanag-iya, pagkawalay nailhi, pagkawalay gahum, pagpugong sa kaugalingon, pag-antos, kakulang ug uban pa; kung masailalim siya niini nga wala niya damha, ang usa ka mahigugma sa kalibutan nagtan-aw niini ingon usa ka dakong kalisdanan, ug kasagaran hapit na siya malumos sa iyang kaugalingon—ug aduna gayud pipila ang nakahimo niini.

86. Ang pagkaon gimugna alang sa duha ka rason: alang sa nutrisyon ug alang sa pag-ayo. Busa, kadtong mokaon niini uban sa sayop nga tuyo, ug dili gamiton kining gasa nga gihatag sa Diyos sumala sa angay, gikondena isip mga hedonista. Ug sa tanang butang, ang dili husto nga paggamit usa ka sala.

87. Ang pagkamaulawon natawo gikan sa putli nga pag-ampo, kauban ang mga luha ug kasubo. Kay, pinaagi sa kanunay nga pag-awhag sa Diyos alang sa tabang, mapugngan niini ang usa ka tawo sa buang nga pagsalig sa kaugalingong kusog ug kinaadman, ug sa pagpahitas-on sa kaugalingon labaw sa uban – duha ka mabangis nga sakit sa mapahitas-on nga pagbati.

88. Lain ang pakigbisog batok sa usa ka yano nga hunahuna, aron kini dili makapukaw og pagbati; lain usab ang pakigbisog batok sa usa ka hunahuna nga puno sa pagbati, aron dili kita mouyon sa pagpakasala. Kining duha ka matang sa pakigbisog nagpugong sa mga hunahuna nga magpabilin sa atong sulod.

89. Ang kasubo dili mapabulag sa pagpanimalos. Busa, kung ang hunahuna, uban sa kasubo, makakita sa sulod niini—sama sa usa ka salamin—sa nawong sa igsoon nga nakapasakit kaniya, klaro nga kini nagpamungot. *'Ang dalan sa mapanimalos modala sa kamatayon'* (Prov. 12:28); *'kay bisan kinsa nga magpabilin og sama sa dautan, walay balaod'* (Prov. 21:24).

90. Kung naa kay sama sa usa ka tawo, ampoa siya; ug pinaagi sa pag-ampo, sa pagbulag sa kasubo gikan sa hinumduman sa sayop nga iyang nabuhat kanimo, mapahunong nimo ang dagan sa pagbati; ug pinaagi sa pagkamahigalaon ug maloloy-on, hingpit nimo mapalayas ang pagbati gikan sa imong kalag. Kung ang uban adunay datang buot batok kanimo, pagbuot nga buotan ug mapainubuson kanila, ug puyo nga malinawon uban kanila, ug imong luwason sila gikan niining maong pagbati.

91. Lisod pugngan ang kasubo sa mga masinupak. Kay giisip nila nga usa ka kadaut para sa ilang kaugalingon ang imong ginasinupak. Ug walay lain paagi aron mapahupay sila gawas sa pagtago niini kanila. Apan kung kini mapuslanon sa kadaghanan, bisan pa man kini makapasubo kanila: unsang aspeto ang angay pasagdan? Kinahanglan pilion nato ang kaayohan sa kadaghanan; apan kutob sa mahimo, dili usab nato siya pasagdan, ni tugotan ang kaugalingon nga madala sa limbong sa pagbati, nga motabang dili sa pagbati mismo kondili sa nag-antos niini; apan, uban sa mapainubuson nga kinaadman, tan-awa siya nga labaw pa kanimo, ug hatagi siya og prayoridad kaysa sa imong kaugalingon sa tanang panahon, sa bisan unsang lugar ug sa bisan unsang butang. Mapugngan nimo ang imong kaugalingong pagpanukmod kon malipay ka sa kalipay sa ginasukmod nimo ug magluok ka uban kanila sa ilang kasubo, pinaagi niini matuman nimo ang sugo sa Apostol: *'Maglipay kamo uban sa mga malipayon, ug magluok kamo uban sa mga nagaluok'* (Roma 12:15).

92. Ang atong hunahuna nahimutang taliwala sa duha ka binuhat, nga ang matag-usa nagtudlo sa kinaiya niini: ang usa ka hiyas, ang usa ka daotan; sa ato pa, taliwala sa usa ka anghel ug usa ka demonyo. Apan ang hunahuna adunay gahum ug kusog nga mosunod o mosukol bisan asa niini ang pilion.

93. Ang Balaang Gahum nagiya kanato paingon sa maayo; ug ang natural nga mga binhi sa pagkamaayo ug usa ka maayong kabubut-on motabang kanato; samtang ang mga tukso sa mga demonyo gipadagan sa mga pagbati ug usa ka datang kabubut-on.

94. Ang putli nga hunahuna usahay tudloan sa Dios mismo, nga mouna niini; sa ubang panahon, ang Balaang Gahum magdasig niini sa pagkamaayo, ug sa uban pang panahon, ang kinaiya sa mga butang samtang kini ginahuna-huna sa hunahuna.

95. Ang hunahuna nga takus sa kahibalo kinahanglan magpabilin nga walay pagbati sa mga butang, ang paghunahuna niini walay sayop, ug ang kahimtang sa pag-ampo niini malinaw. Apan dili kini kanunay mapadayon, kay natabonan kini—sama sa aso—sa pagsulod sa mga carnal nga tinguha, sa pagpukaw sa mga demonyo.

96. Dili kita masuko sa tanang butang nga makapaguol kanato; kay mas daghan ang mga okasyon nga makapaguol kaysa sa makapahungaw. Pananglitan: nabungkag ang ing-ana, nawala ang ing-ana, namatay si kinsa-kinsa. Sa ingon ana nga mga kaso, maglagot lang kita, samtang sa uban maglagot kita ug masuko usab, tungod kay wala kita sa maalamon nga kahimtang sa pangisip.

97. Ang hunahuna, sa dihang modawat og mga hunahuna mahitungod sa mga butang, kasagaran mausab ang hitsura niini pag-usab sumala sa matag hunahuna; apan sa dihang kini magpamalandong kanila sa espirituhanong paagi, kini mausab sa lain-laing mga paagi sumala sa matag espirituhanong paghunahuna. Apan kon kini naa sa Dios, kini mahimong hingpit nga walay porma ug dili makita. Kay, sa paghunahuna sa Usa nga adunay usa ka porma, kini usab mahimong usa ka porma ug hingpit nga masidlak.

98. Ang hingpit nga kalag mao ang diin ang tibuok gahum sa tinguha hingpit nga nakatutok kang Dios.

99. Ang hingpit nga hunahuna mao ang usa nga, pagkahibalo sa Dili Mahibal-an pinaagi sa tinuod nga pagtuo, nakasusi sa tanan Niyang binuhat sa ilang tibuok ug nakadawat gikan sa Dios sa tanan nga kahibalo sa Iyang pagdumala ug paghukom niini, kutob sa mahimo nga maabot sa tawo.

100. Ang panahon gibahin sa tulo ka bahin: ug ang pagtuo moabot sa tulo niini ka bahin; ang paglaum sa usa, ug ang gugma sa duha. Ang pagtuo ug paglaum adunay utlanan; apan ang gugma, nga naghiusa sa Walay Kinutuban ug kanunay nga nagkadako, magpadayon hangtod sa kahangturan. Ug mao kana nga '*ang gugma mao ang labing dako niini*' (1 Cor. 1:3, 13).

Ang Ika-upat nga Gatus Mahitungod sa Gugma

1. Una, mapuno sa katingala ang hunahuna sa paghunahuna sa walay kinutuban sa Dios sa tanang butang—kadtong dili masukod ug gitinguhang kalawoman; ikaduha, makurat kini sa paagi nga gimugna sa Dios ang tanan nga naglungtad gikan sa walay bisan unsa. Apan sama sa '*Walay katapusan ang Iyang kadako*' (Salmo 141:3), '*walay utlanan usab ang Iyang kinaadman*' (Bar. 3:18).

2. Kay giunsa man niya nga dili mamangha, sa pagtan-aw niya sa dili maabot ug katingalahang tinubdan sa kaayo? O giunsa man niya nga dili mapuno sa kahadlok, sa paghunahuna kon giunsa ug gikan asa ang berbal ug rasyonal nga kinaiya, ug ang upat ka elemento nga naglangkob sa mga lawas, nahimo, sa dihang walay substansiya nga daan nang naglungtad sa wala pa sila gimugna? Unsa kining gahum nga, sa paglihok niini sa kaugalingon, nagpamugna kanila? Apan ang mga anak sa mga Hellenes dili kini dawaton, tungod kay wala sila kahibalo sa makagagahum nga kaayo ug sa gahum niini nga nagahatag kinabuhi, ug sa kinaadman ug pangatarungan nga milabaw pa sa hunahuna.

3. Ang Dios, nga naglungtad sukad pa sa kahangturan isip Magbubuhat, nagbuhat pinaagi sa Iyang walay kinutuban nga kaayo, sa bisan unsang panahon nga Iyang gusto, pinaagi sa Iyang Pulong ug Espiritu nga pareho sa Iyang kina-iya. Ayaw pangutan-a: 'Ngano man nga ang Magbubuhat, nga kanunay nga maayo, karon pa lang mipakita?' Kay isulti usab nako kaninyo nga ang dili masukod nga kinaadman sa Walay Katapusan nga Pagkaanaa labaw pa sa pagsabot sa tawo.

4. Ang Magbubuhat, nga sukad pa sa walay katapusan adunay sa Iyang kaugalingon kahibalo sa tanang butang nga naglungtad, gipahimulos kini nga kahibalo ug gipalihok kini sa bisan unsang panahon nga Iyang gusto. Kay dili angay pagduha-duha kon ang labing gamhanang Dios makahimo ba sa bisan unsang butang sa bisan unsang panahon nga Iyang gusto.

5. Susiha ang katuyoan ngano gimugna sa Dios ang mga butang; kay kini mahibaloan; apan ayaw paninguha sa pagsukod kon giunsa ug ngano Niya kini gibuhat dili pa dugay: kay kini labaw pa sa imong pagsabot. Kay sa taliwala sa mga butang nga langitnon, ang uban masabtan sa tawo, samtang ang uban dili. Ang spekulasyon, kung pasagdan nga walay pagbantay, makapahulog sa usa ka tawo ngadto sa kalawoman, sama sa giingon sa usa sa mga Santo (Gregory the Theologian).

6. Ang uban nagaingon nga ang mga binuhat nag-uban sa Dios sukad pa sa walay katapusan; apan kini dili mahimo. Kay unsaon man nga ang mga binuhat nga may katapusan sa tanang aspeto mag-uban sukad pa sa walay katapusan uban sa Walay Katapusan, ug unsaon man sila pagtawag nga binuhat kon sila man gani ka-walay katapusan sa Magbubuhat? Apan mao kini ang argumento sa mga Griyego, nga naghunahuna sa Dios, ang Magbubuhat, dili ingon usa ka kinaiyahan gayud, kondili ingon lang usa ka hugpong sa mga kinaiya. Kita, bisan pa niana, nga nag-ila sa Dios nga makagagahum sa tanan, nagbarug nga Siya mao ang Magbubuhat dili lang sa mga kinaiya, kondili usab sa mga kinaiyahan nga adunay kalidad. Kung mao kini, nan ang mga binuhat wala mag-uban sa Dios sukad pa sa walay katapusan.

7. Ang Pagkadiyos ug ang Pagkadivino mailhan sa pipila ka aspeto, ug dili mailhan sa uban. Mailhan kini pinaagi sa pagkontemplar sa mga butang nga naglibot Niya; dili kini mailhan sa bahin sa Iyang kaugalingon.

8. Sa yano ug walay kinutuban nga kinaiya sa Balaang Trinidad, ayaw pagpangita og bisan unsang hilig o kapasidad, aron dili Nimo kini himuon nga komplikado, sama sa mga binuhat: kay kini walay pulos ug dili mahimong ipatuman sa Dios.

9. Yano, pareho, walay kalidad, malinawon, dili masamok, malinaw – usa ka kinaiya, walay utlanan, gamhanan sa tanan, ug nagpasiugda sa tanan. Bisin pa, ang matag binuhat gilangkoban sa kina-iya ug mga panghitabo ug kanunay nagkinahanglan sa Pag-amuma sa Diyos, kay dili kini gawas sa mga pag-usab-usab.

10. Ang matag intelihenteng ug sensitibo nga kinaiya, sa dihang gimugna, nakadawat gikan sa Diyos sa gahum nga modawat og mga impresyon gikan sa mga butang; ang intelihenteng nakadawat sa gahum sa paghunahuna, ang sensitibo sa gahum sa pagbati.

11. Ang Dios nagpakig-komunikar lang; ang binuhat, bisan pa, nagadawat ug nagapakig-komunikar: kini nagadawat sa paglungtad ug kaayohan, samtang nagapakig-komunikar lang sa kaayohan; apan ang kinaiya sa lawasnong lahi gikan sa kinaiya sa dili-lawasnong.

12. Ang usa ka dili-lahok nga binuhat naghatag og kaayohan pinaagi sa pagpakigpulong, paglihok, ug sa paghunahuna kaniya; samtang ang usa ka laok nga binuhat nagbuhat niini pinaagi lamang sa paghunahuna kaniya.

13. Ang walay katapusang pag-anaa o pagkawalay-anaa sa mga rasyonal ug intelektwal nga binuhat naa sa kabubut-on sa Magbubuhay, *nga naghimo sa 'tanang nga butang kaayo ka maayo'*; apan kung mag-anaa sila nga maayo o dautan pinaagi sa ilang kaugalingong pagpili, naa kini sa kabubut-on sa maong mga binuhat.

14. Ang dautan dili makita sa kinaiyahan sa mga binuhat, kondili sa ilang sayop ug dili makatarunganong lihod.

15. Ang kalag molihok nga maalamon kung ang gahum niini sa paghandum gipugngan sa pagpugong sa kaugalingon, ang gahum niini sa pagbati masigasig alang sa gugma samtang naglikay sa kasuko, ug ang gahum niini sa pangisip nagpuyo sa Dios pinaagi sa pag-ampo ug espirituhanong pagpamalandong.

16. Ang bisan kinsa nga, sa panahon sa tukso, dili magpakita og kaisog sa atubangan sa masubo nga mga pagsulay, apan mopahimulag sa iyang kaugalingon gikan sa gugma alang sa iyang espirituhanong mga igsoon, wala pa magpanag-iya sa hingpit nga gugma ni sa lawom nga pagsabot sa Pagdumala sa Diyos.

17. Ang katuyoan sa Pagdumala sa Diyos mao ang paghiusa pag-usab sa mga nabahin-bahin sa nagkalain-laing paagi tungod sa dautan, pinaagi sa tinuod nga pagtuo ug espirituhanong gugma. Ang Manluluwas nag-antos aron *'matigom Niya sa usa ka pulong ang nagkalat nga mga anak sa Dios'* (Juan 11:52). Busa, bisan kinsa nga dili andam mag-awn sa bug-at nga mga pagsulay, mag-antos sa masubo nga mga panghitabo, o mag-antos sa masakit nga mga kasinatian, naglakaw sa gawas sa gugma sa Dios ug sa katuyoan sa Iyang probidensya.

18. *'Ang gugma mapailubon ug buotan'* (1 Cor. 13:4): dili ba ang maluya ang kasingkasing, sa atubangan sa masubo nga mga panghitabo, nga nagpuyo og dautang buot batok sa mga nakapasakit kaniya ug nagputol sa iyang kaugalingon gikan sa gugma alang kanila, maligaw gikan sa katuyoan sa Pag-atiman sa Dios?

19. Hunahunaa kini: dili ba sa sulod nimo, imbis sa imong igsoon, anaa ang dautang nagbulag kaninyo? Ug padali sa pag-uli kaniya, aron dili ka mataktak gikan sa sugo sa gugma.

20. Ayaw pasagdi ang sugo sa gugma; kay pinaagi niini mahimo kang anak sa Dios, apan pinaagi sa paglapas niini, mapamatud-an nimo nga ikaw anak sa Gehenna.

21. Ang gugma tali sa mga higala madaut: kung ikaw masina, o mahimong tinamakan; kung ikaw maghimo o makasinati og kadaut; kung ikaw magpasipala o makasinati og pasipala; ug sa katapusan, kung ikaw magtago ug magkupot og mga malisyosong hunahuna mahitungod sa imong igsoon. Busa, wala ba ka makahimo o makasinati og susamang butang, ug mao ba kana ang hinungdan nganong naglikay ka sa gugma sa mga higala?

22. Kung gitintal ka sa usa ka igsoon, ug ang imong kasubo misangpot sa pagdumot, ayaw tugoti nga maghari ang pagdumot, kondili daoga kini sa gugma. Mapildi nimo kini sa ingon ani nga paagi: pinaagi sa matinud-anong pag-ampo sa Diyos alang kaniya, sa pagdawat sa pasaylo nga gitanyag sa imong igsoon, o sa pagpang-ayo sa imong kaugalingon pinaagi sa iyang pasaylo, sa pag-ila sa imong kaugalingon nga hinungdan sa tukso ug sa pagbuot nga magpailub hangtod molabay ang unos.

23. Mapailubon ang usa ka tawo nga maghulat hangtod sa katapusan sa tukso ug makadawat og pagdayeg tungod sa iyang gipailub.

24. *'Ang mapailubon nga tawo dato sa pagsabot'* (Prov. 14:29); kay giisip niya nga ang tanan nga mahitabo nagdala ngadto sa katapusang tumong, ug sa pagpaabut niini, iyang ginasukol ang tanang kasubo. Ang *'katapusan'*, sumala sa Apostol, mao ang *'walay katapusan'* nga kinabuhi (Rom. 6:22). *'Kini ang kinabuhi nga walay katapusan, nga mailhan Sila kanimo, ang usa ra ka tinuod nga Dios, ug kang Jesu-Cristo nga imong gipadala'* (Juan 17:3).

25. Ayaw dayon pagdumili sa espirituhanong gugma; kay wala nay lain nga dalan padulong sa kaluwasan alang sa katawhan.

26. Ayaw pagtan-aw karong adlaw nga dautan ug daotan ang usa nga gahapon imong gipasidunggan isip usa ka espirituhanong igsoon ug usa ka tawo nga may hiyas, tungod sa kasuko kaniya nga mitumaw sa

sulod nimo pinaagi sa pagpukaw sa dautan; apan uban sa mapailubon nga gugma, hinumdumi ang kaayohan gahapon, ug ipahawa ang kasuko karong adlaw gikan sa imong kalag.

27. Kadtong imong gidayeg gahapon nga maayo ug gipasidunggan nga matinud-anon, ayaw karon pagpasipala nga daotan ug salawayon, tungod kay ang imong gugma nahimong kasuko, ug gigamit nimo ang pagpanamastamas batok sa imong igsoon ingon nga pasangil alang niining salawayon nga kasuko nga imong gipuy-an batok kaniya; apan padayon nga ihatag kaniya ang parehas nga pagdayeg, bisan pa masubo ka pa, ug sa dili madugay mobalik ka sa makaluwas nga gugma.

28. Tungod sa kasuko nga nagpabilin pa sa imong sulod batok sa imong igsoon, ayaw usaba ang imong naandan nga pagdayeg kaniya sa pakighinabi sa ubang igsoon pinaagi sa hinay-hinay nga pagsagol og kritisismo sa imong mga pulong; apan hisguti siya sa pakig-istorya uban sa matinud-anong pagdayeg ug pag-ampo nga matinud-anon alang kaniya, sama sa pag-ampo nimo alang sa imong kaugalingon – ug sa dili madugay maluwas ka gikan niadtong makaguba nga pagdumot.

29. Ayaw pag-ingon, 'Dili ko gikaligut-an ang akong igsoon,' samtang imo siyang gilikayan sa hunahuna, kondili paminawa ang gisulti ni Moises: *'Dili nimo pagdumtan ang imong igsoon sa imong kasingkasing; pasabton nimo ang imong silingan, ug dili ka magpabilin nga masuko kaniya tungod sa iyang sala'* (Levitico 19:17).

30. Bisan pa kon, tungod sa usa ka pagsulay, ang imong igsoon magpadayon sa pagpangdaot kanimo, ayaw pagbiya sa usa ka mahigugmaong pagbati, ug ayaw tugoti nga ang maong datang espiritu makasamok sa imong hunahuna. Dili usab ka maluwas gikan niini kung, samtang ginapasipala ug ginapanamastamas ka, imo siyang panalanginan ug hinaut nga maayo ang mahitabo kaniya. Mao kini ang dalan sa kinaadman sa Kristo, ug bisan kinsa nga maglakaw niini nga dalan paghiusa kaniya.

31. Ayaw pagtan-aw nga may maayong tuyo ang mga tawo nga mosulti kanimo og mga pulong nga makapahasol o makapahimo og kasuko batok sa imong igsoon, bisan pa og daw tinuod ang ilang gisulti; kondili, layo ka sa ingon nga mga tawo sama sa paglikay nimo sa mga bitin nga makamatay, aron mapahunong nimo ang ilang pagpanamastamas ug malimpyohan ang imong kalag gikan sa kapait.

32. Ayaw samditi ang imong igsoon pinaagi sa pagpanghimakak, basi ikaw usab makadawat og susama gikan kaniya, ug sa ingon mapalayas ninyo ang espiritu sa gugma gikan kaninyong duha; apan uban sa mahigugmaong kaisog adto ug pasanginli siya (Mat. 18:15), aron tangtangan ang mga hinungdan sa kasubo, ug aron luwason nimo ang imong kaugalingon ug siya gikan sa kabalaka ug kasamok.

33. Susihon pag-ayo ang imong konsensya aron masuta kon tungod ba sa imong kaugalingong sala nga dili mobalik sa pakig-uli ang imong igsoon, ug ayaw balewalaa ang pagdumom niini pinaagi sa bakak nga pangatarungan – kay nahibalo kini sa imong labing tinago nga hunahuna ug mosaway kanimo sa takna sa imong pagbiya niining kalibutan, ug sa panahon sa pag-ampo mahimong salabutan kanimo.

34. Sa panahon sa kalinaw, ayaw pagpadugay sa hunahuna ang gisulti sa imong igsoon sa kasuko, bisan pa man kung adunay dili maayong gisulti sa imong nawong o gisulti bahin kanimo sa uban sa imong pagkawala nga imong nadungog pagkahuman; aron, pinaagi sa pagtipig og datang hunahuna, dili ka mobalik pag-usab sa makaguba nga pagdumot sa imong igsoon.

35. Ang usa ka matarong nga kalag nga nagpuyo og kasuko batok sa uban dili makab-ot ang kalinaw uban sa Dios, nga naghatag kanato niini nga sugo: *'Kay kon dili kamo pasayloon sa mga sala sa uban, dili usab kamo pasayloon sa inyong Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 6:15). Bisan pa kung ang imong igsoon dili gustong makig-uli, likayi ang pagdumot, mag-ampo ka nga matinud-anon alang kaniya ug ayaw siya daota sa bisan kinsa.

36. Ang dili masukod nga kalinaw sa mga balaan nga anghel natukod sa niining duha ka kinaiya: gugma sa Dios ug gugma sa usag usa; ingon usab, ang kalinaw sa tanang mga santo sukad pa sa una. Ug busa ang atong Manluwas sa labing kinaadman miingon: *'Sa niining duha ka sugo nagasandig ang tibuok Balaod ug ang mga Propeta'* (Mat. 22:40).

37. Ayaw pagpalugway sa imong kaugalingon; unya dili nimo kasuk-an ang imong igsoon. Ayaw paghigugma sa imong kaugalingon; unya higugmaon nimo ang Dios.

38. Kung gusto ka nga magpuyo uban sa imong mga igsoon sa espiritu, isalikway ang imong kaugalingong mga tinguha sa pultahan nila; kay sa walay lain pa nga paagi makab-ot nimo ang kalinaw uban sa Dios o uban sa mga nagpuyo uban kanimo.

39. Ang nakab-ot sa hingpit nga gugma ug nag-organisar sa tibuok niyang kinabuhi sumala niini nagtawag kang Ginoong '*Jesus*' pinaagi sa *Espiritu Santo* (1 Cor. 12:3). Ang sukwahi niini, bisan pa, nagmugna og sukwahi.

40. Ang gugma sa Diyos kanunay naningkamot sa pag-abli sa hunahuna alang sa pakighinabi bahin sa Diyos ug sa Banal; ang gugma sa isigkatawo, sa laing bahin, kanunay nagdani sa paghunahuna og maayo kaniya.

41. Katangian sa usa ka tawo nga nahigugma sa walay pulos nga himaya, o nakadikit sa bisan unsang materyal, ang masuko sa uban tungod sa gagmayng butang, o magbati og tago nga kasuko batok kanila, o magtago og pagdumot batok kanila, o mahimong ulipon sa mga makauwaw nga hunahuna; apan kining tanan layo sa usa ka kalag nga nahigugma sa Dios.

42. Kung dili ka mosulti o mobuhat og bisan unsang makauwaw sa imong hunahuna, kung dili ka magtago og sama sa kasingkasing batok sa mga nakapasakit o nakapanamastamas kanimo, ug kung, sa panahon sa pag-ampo, ang imong hunahuna kanunay nga nakabulag gikan sa mga materyal nga butang ug mga hulagway: hibaloa nga nakab-ot na nimo ang usa ka sukod sa kawalay-pagkahilig ug hingpit nga gugma.

43. Dili sayon nga buhat ang pagluwas sa kaugalingon gikan sa pagkamapahitas-on; maluwas ka niini pinaagi sa tinago nga pag-amuma sa mga hiyas ug kanunay nga pag-ampo; ug ang timailhan niining kagawasan mao ang dili pagdumot sa usa ka tawo nga misilot kanimo, o nga nagasilot kanimo.

44. Kung gusto ka nga mahimong matarong, hatagi ang angay para sa matag bahin sa imong kaugalingon, mao ang kalag ug lawas: para sa naghunahuna nga bahin sa kalag – pagbasa, espirituhanong pagpamalandong ug pag-ampo; para sa masuko nga bahin – espirituhanong gugma, nga supak sa kasuko; sa bahin nga nagtinguha – pagkaminahuron ug pagpugong sa kaugalingon; ug sa unod, pagkaon ug sinina, nga mao ra ang gikinahanglan.

45. Ang hunahuna molihok subay sa iyang kinaiya; kung mapugngan niini ang mga pagbati, kini maghunahuna sa kahulugan sa tanang naglungtad ug magpuyo uban sa Dios.

46. Sama sa pagtan-aw sa kahimsog ug sakit sa lawas sa usa ka hayop, ug sa kahayag ug kangitngit sa dagat: mao usab ang pagkamaayo ug pagkadautan sa kalag, ug ang kahibalo ug pagkawalay-hibalo sa hunahuna.

47. Ang usa ka Kristohanon makab-ot ang kinaadman pinaagi niining tulo ka agianan: ang mga sugo, ang mga dogma, ug ang pagtuo. Ang mga sugo nagbulag sa hunahuna gikan sa mga pagbati; ang mga dogma nagdala niini ngadto sa kahibalo sa Pag-anaa; ug ang pagtuo ngadto sa pagpanumdum sa Balaang Trinidad.

48. Ang uban nga mga asketiko nagpahawa lamang sa mga madasigon nga hunahuna, samtang ang uban nagputol sa mga pagbati mismo. Ang madasigon nga mga hunahuna mapahawa pinaagi sa pag-awit og salmo, o pinaagi sa pag-ampo, o pinaagi sa pagkontemplar sa Dios, o pinaagi sa ubang angay nga buhat; apan ang mga pagbati maputol pinaagi sa pagdumot sa mga butang nga gihigugma.

49. Hilig kaayo kita sa mga babaye, bahandi, himaya ug uban pa. Makab-ot sa usa ka tawo ang pagkawalay pagtagad ug pagdumot sa mga babaye kon, pagbiya niya sa kalibutan, naningkamot siya, sama sa angay buhaton, sa pagpamatay sa unod pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon; batok sa bahandi, kon mapahimangnoan sa usa ka tawo ang iyang hunahuna nga kontento na sa iyang gipanag-iya; batok sa dungog, kon nahigugma ang usa ka tawo sa tinago nga pag-amuma sa mga hiyas nga gihalad lamang sa Dios. Pareho usab kini alang sa ubang mga pagbati. Ang bisan kinsa nga magdumot niining tanan nga mga butang dili gayud magtago og bisan unsang pagdumot.

50. Ang tawo nga misalikway sa mga butang sa kalibutan, sama sa asawa, kabtangan, ug uban pa, gihimong monghe ang gawasnong tawo; apan dili pa ang sulodnong tawo: samtang ang tawo nga misalikway sa mga hunahuna nga puno sa pagbati gihimong monghe usab ang sulodnong tawo—mao ang hunahuna. Sayon ra nga himuon monghe ang gawasnong tawo, kon gusto lang niya; apan dili kini sayon nga buluhaton aron himuon monghe ang sulodnong tawo.

51. Kinsa, unya, sa kini nga han-ay hingpit nga nakagawas gikan sa mga mausab-usab nga hunahuna ug giisip nga takus nga makab-ot ang putli ug walay labot nga pag-ampo—nga mao gayud ang timailhan sa sulod nga monghe?

52. Daghang mga pagbati ang natago sa atong kalag; apan kini mapadayag sa diha nga motungha ang ilang mga butang.

53. Tingali ang uban dili masamokan sa mga pagbati kung wala ang ilang mga hinungdan, tungod kay nakab-ot na nila ang gamay nga sukod sa kawalay-pagbati; apan sa diha nga motungha ang mga hinungdan, dali dayon mosugod ang mga pagbati sa pagdani sa hunahuna.

54. Sa kawala sa butang nga hinungdan sa usa ka pagbati, ayaw paghunahuna nga hingpit na ang imong kawalay-pagbati. Apan kon motungha ang usa ka butang nga makapukaw, ug dili ka mapukaw niini o sa paghinumdom niini: unya hibal-i nga nakasulod ka sa gingharian sa kawalay-pukaw; bisan pa niana, ayaw pagsalig sa kaugalingon: kay bisan pa nga ang dugay nang pagkamaayo makapugong sa mga pagbati, kon pasagdan nimo kini, mobalik pag-usab ang mga pagbati.

55. Ang nagahigugma kang Kristo walay duhaduha nga ginapanig-ingnan Siya kutob sa mahimo. Si Kristo, sa Iyang bahin, wala gyud mohunong sa pagbuhat ug maayo sa mga tawo; sa dihang gitagad Siya og dautan ug gisaway, mapailubon Siya; sa dihang gipukpok ug gipatay Siya nila, gidala Niya kini tanan, ug wala maghatag ug dautang paghukom bisan kinsa. Kining tulo ka buhat mao ang mga buhat sa gugma alang sa isigkatawo; kung walay niini, bisan kinsa nga nag-angkon nga gihigugma nila si Kristo, o nga manunod sila sa Iyang Gingharian, ginadani nila ang ilang kaugalingon. Kay miingon ang Ginoo: *'Dili ang tanan nga moingon kanako, 'Ginoo, Ginoo,' makasulod sa Gingharian sa Langit, kondili ang buhaton ang kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 7:21). Ug usab: *'Kung gihigugma ninyo Ako, tumanon ninyo ang akong mga sugo'* (Juan 14:15, 21), ug uban pa.

56. Ang tibuok katuyoan sa mga sugo sa Manluluwas mao ang pagluwas sa hunahuna gikan sa kawalay pagpugong ug kasina, ug aron itas kini ngadto sa gugma alang Kaniya ug sa isigkatawo, diin moturok ang kahayag sa balaan, aktibong kahibalo.

57. Tungod kay gihatagan ka sa Diyos og pipila ka kahibalo, ayaw pasagdi ang gugma ug pagpugong sa kaugalingon: kay pinaagi sa pagpanglimpyo sa madasigon nga bahin sa kalag, kini mag-andam kanimo og hapsay nga dalan paingon sa kahibalo.

58. Ang dalan paingon sa kahibalo mao ang kawalay-pagkahilig ug pagpaubos; *'kung walay niini, walay bisan kinsa nga makakita sa Ginoo'* (Heb. 12:14).

59. Tungod kay *'ang kinaadman nagapasigarbo, apan ang gugma nagatukod'* (1 Cor. 8:1), hiusa ang gugma sa kinaadman, ug malaya ka sa garbo; mahimo kang usa ka espirituhanong magtatambag, nga nagtukod sa imong kaugalingon ug sa tanan nga moduol kanimo.

60. Tungod kay ang gugma nagatukod, kini dili masinaot, dili usab kini masubo sa mga masinaot, ug dili kini magpahibalo sa publiko sa angayng ikasinaot; dili kini magtuo nga nakab-ot na gayud niini ang pagkahingpit (Fil. 3:12), ug sa mga butang nga wala pa kini masayri, dili kini mahuya sa pag-angkon sa iyang pagkawalay-hibalo. Sa ingon niini, gipanalipdan niini ang hunahuna gikan sa pagpasigarbo ug kanunay kini nag-awhag sa pag-uswag sa kahibalo.

61. Kasagaran, ang kahibalo gisundan sa garbo ug pagka-inggit, labi na sa sinugdanan. Ang garbo nagpakita lamang sa sulod; apan ang pagka-inggit nagpakita sa sulod ug sa gawas: sa sulod (sa akong bahin) ngadto sa mga adunay kahibalo, ug sa gawas (ngadto kanako) gikan sa mga walay kahibalo. Ang gugma nagpahilayo niining tulo ka dautang hunahuna: ang garbo, tungod kay *kini 'dili garboso'*; sulod nga pagdumot, kay *'dili kini mangdumot'*; gawas nga pagdumot, kay *'mapailubon ug buotan kini'* (1 Cor. 13:4). – Busa, ang adunay kahibalo kinahanglan usab makab-ot ang gugma, aron maprotektahan ang hunahuna nga dili masamdan sa tanang butang.

62. Ang usa ka tawo nga gihatagan sa gasa sa kahibalo apan nagpuyo ang pagdumot, dautang buot o kasuko batok sa uban sama sa usa ka tawo nga nagatuhop sa iyang kaugalingong mga mata sa mga tinik ug mga katingkating. Busa, ang kahibalo nagkinahanglan gayud og gugma.

63. Ayaw pagtagad pag-ayo sa unod, kondili human nimo kini hatagan og buluhaton sumala sa iyang kusog, itutok nimo ang tibuok nimong hunahuna sa sulod nga kinabuhi. Kay *'ang pisikal nga pagbansay gamay ra ang pulos, apan ang pagkamapa-Dios mapuslanon sa tanang paagi'* (1 Tim. 4:8), ug uban pa.

64. Ang nagpuyo sa sulod—ug kanunay nga nagpamalandong sa sulod nga kinabuhi—nagpraktis sa pagpugong sa kaugalingon, mapailubon, maloloy-on, ug mapainubsanon; ug dili lang kini, apan nagpamalandong usab, nagtuon sa teolohiya, ug nag-ampo. Mao kini gayud ang pasabot sa Apostol sa dihang miingon siya: *'Maglakaw kamo sumala sa Espiritu'* (Gal. 5:16), ug uban pa.

65. Ang dili makalakaw sa espirituhanong dalan wala magtagad sa mga madasigon nga hunahuna, kondili iyang gitutokan ang unod – ug mosulod siya sa sobra nga pagkaon, pagpakasasa, kasuko, kalagot ug

pagdumot, nga nagpalabo sa iyang hunahuna; o mosulod siya sa sobra nga pag-ascetismo, nga nagpugong sa iyang hunahuna.

66. Ang Kasulatan dili magkuha kanato sa bisan unsang gihatag sa Diyos alang sa atong paggamit, apan kini nagpugong sa kawalay pagpugong ug nag-ayo sa kawalay pag-amping. Sa ato pa, dili kini magdili kanato sa pagkaon, sa pagkaanak, o sa pagpanag-iya og kuwarta ug paggasto niini sa maalamon nga paagi; apan gidili niini ang pagka-gluton, ang pakighilawas ug uban pa nga susama. Dili gani niini gidili nga maghunahuna kita bahin niining mga butanga, kay mao kana ang hinungdan nga gimugna ang hunahuna; apan gidili niini nga hunahunaon nato kini uban sa pagbati.

67. Ang uban sa mga butang nga atong ginabuhay para sa Dios ginabuhay pinaagi sa pagtuman sa usa ka sugo, samtang ang uban dili ginabuhay pinaagi sa pagtuman sa usa ka sugo, kondili, aron isulti, ingon usa ka boluntaryong halad. Pinaagi sa pagtuman sa usa ka sugo—sa diha nga gihigugma nato ang Dios ug ang atong silingan, gihigugma nato ang atong mga kaaway, dili kita makighilawas, dili kita mamamatay-tao, ug uban pa: nga kon atong supakon kini, kita mapasakop sa paghukom. Ang mga buhat nga dili base sa mga sugo naglakip sa pagpreserba sa atong pagkabirhen, pagpuyo nga selibataryo, pagbiya sa tanang kabtangan, pagpuyo isip eremita, ug uban pa. Kining mga buhat giisip nga mga gasa, aron kon mapakyas kita sa pagtuman sa bisan unsang sugo tungod sa kahuyang, mapaligaya nato ang atong mahigugmaong Ginoo pinaagi niining mga gasa.

68. Ang nagpili sa selibat o pagka-birhen kinahanglan nga '*giputos ang hawak*' ug '*naga-siga ang lampara*' (Lucas 12:35): ang '*hawak giputos*' pinaagi sa pag-agil; ug ang '*lampara naga-siga*' pinaagi sa pag-ampo, paghunahuna sa Dios, ug espirituhanong gugma.

69. Ang uban sa mga igsoon nagtuo nga dili nila makab-ot ang mga gasa sa Espiritu Santo: kay, tungod sa ilang pagpasagad sa mga sugo, wala nila masabti nga bisan kinsa nga adunay tinuod nga pagtuo kang Kristo nagbaton, sa usa ka hugot nga porma, sa tanang gasa sa Dios. Apan tungod kay, pinaagi sa atong katamaran, layo kaayo kita sa aktibong gugma alang Niya—nga maoy magpadayag kanato sa mga langitnong bahandi nga naa sa sulod nato—dungog gayud nga giisip nato ang atong kaugalingon nga mga langyaw sa mga gasa sa Dios.

70. Kung, sumala sa mga pulong sa Banal nga Apostol, nagpuyo si Jesu-Kristo sa atong mga kasingkasing '*pinaagi sa pagtuo*' (Efe. 3:17), '*ug sa Iya natago ang tanang bahandi sa kinaadman*' ug kahibalo (Colosas 2:3): nan ang tanang bahandi sa kinaadman ug kahibalo makita sa atong mga kasingkasing. Kini ipadayag sa kasingkasing samtang ang matag tawo ginapahapsay sa mga sugo.

71. '*Mao kini ang bahandi nga natago sa uma*' (Mat. 13:44) sa imong kasingkasing, nga wala pa nimo makaplagan tungod sa imong katamaran. Kay kon nakaplagan unta nimo kini, ibaligya unta nimo ang tanan ug paliton unta nimo kana nga uma. Apan ikaw, nga mibiya niadtong uma, nagpaningkamot ka sa palibot niini, diin walay lain kondili mga tunok ug mga cardo.

72. Busa miingon ang Manluluwas: '*Mapalad ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios*' (Mat. 5:8). Makakita sila Kaniya, ug sa mga bahandi nga anaa sa sulod Niya, sa diha nga ilang limpyohan ang ilang kaugalingon pinaagi sa gugma ug pagpugong sa kaugalingon, ug labi pa gayud samtang mas maputli pa sila.

73. Busa Nagaingon usab Siya: '*Ibaligya ang inyong mga kabtangan ug paghatag og limos*' (Lucas 12:33), '*ug kining tanan nga mga butang mahimong limpyo alang kaninyo*' (Lucas 11:41), ingon sa mga tawo nga dili na abala sa mga butang nga may kalabotan sa lawas, kondili naningkamot sa paghinlo sa ilang hunahuna—nga gitawag sa Ginoo nga '*kasingkasing*' (Mateo 15:19)—gikan sa kasina ug kawalay pagpugong sa kaugalingon. Kay ang tanan nga makahugaw sa hunahuna makababag niini sa pagtan-aw kang Kristo nga nagpuyo niini pinaagi sa grasya sa balaan nga pagbunyag.

74. Ang Kasulatan nagtawag sa mga birtud nga 'Dalan'; apan ang gugma mao ang labing halangdon sa tanang birtud; mao nga miingon ang Apostol: '*Ug ipakita ko kaninyo ang usa ka dalan nga labi pa gayud ka maayo*' (1 Cor. 12:31), ingon usa ka dalan nga magdala sa usa ka tawo sa pagdumot sa tanang materyal nga butang ug sa dili pag-una sa bisan unsang panalagsaon kaysa sa walay katapusan.

75. Ang gugma sa Dios mosupak sa kahakog; kay kini nagdani sa hunahuna nga magpugong sa mga kalipay sa unod; samtang ang gugma sa isigkatawo mosupak sa kasuko, kay kini nagpugos sa usa ka tawo nga ibaliwala ang himaya ug bahandi. Ug kini mao ang duha ka sinsilyo nga gihatag sa Manluluwas sa tag-iya sa tulugan (Lucas 10:35), aron siya mag-atiman kanimo. Apan ayaw pagpakita og kawalay-pagtahud pinaagi sa

pag-uban sa mga tulisan, basi masamdan ka pag-usab, ug sa katapusan dili lang nga nagkinabuhi nga hapit na lang mamatay, kondili mamatay gayud.

76. Limpyoha ang imong hunahuna gikan sa kasuko, pagdumot ug mga makauwaw nga hunahuna; ug unya makaila ka kang Kristo nga nagpuyo sa sulod nimo.

77. Kinsa ang nagpasiga kanimo sa pagtuo sa Balaan, usa ka kina-ya ug ginadayeg nga Trinidad? O kinsa ang nagpahibalo kanimo sa nahimong-tawo nga plano sa Usa gikan sa Balaang Trinidad? Kinsa ang nagtudlo kanimo mahitungod sa dili-manggagaway, mahitungod sa gigikanan ug katapusan sa makita nga kalibutan, o mahitungod sa pagkabanhaw gikan sa mga patay ug sa kinabuhi nga walay katapusan, o mahitungod sa himaya sa Gingharian sa Langit ug sa Katapusang Paghukom? Dili ba kini ang grasya ni Kristo nga nagpuyo sa sulod nimo, nga mao ang panalipod sa Espiritu Santo? Unsa pa ang labaw pa kaysa niining grasya? O unsa pa ang mas maayo kaysa ingon nga kinaadman ug kahibalo? Unsa pa ang mas hataas kaysa ingon nga mga saad? Kung, bisan pa sa tanan niini, magpabilin kitang tapulan ug pasagad, ug mapakyas sa paghinlo sa atong kaugalingon gikan sa mga pagbati nga nagpabulag sa atong hunahuna ug nagpugong kanato sa pagtan-aw sa ingon nga mga kamatuoran nga mas hayag pa kaysa sa adlaw mismo, nan kinahanglan nga basulon nato ang atong kaugalingon, ug dili nato ikalimod nga ang grasya nagpuyo sa sulod nato.

78. Ang Dios, nga nagsaad kaninyo sa walay katapusang mga panalangin ug nagbutang sa Espiritu Santo isip panalipod sa inyong kasingkasing, nagsugo kaninyo sa pag-atiman sa inyong kinabuhi, aron ang sulod nga tawo, nga napalaya gikan sa mga pagbati, makasugod sa pagtilaw niining mga panalangin bisan pa sa karon nga kinabuhi.

79. Tungod kay gihimong takus ka sa halangdong pagpanumdom sa Diyos, pag-amping pag-ayo sa pag-amuma sa gugma ug pagpugong sa kaugalingon, aron, pinaagi sa pagpabilin nga walay kabalaka sa madasigon nga bahin sa imong kalag, makabaton ka og walay hunong nga kahayag sulod sa imong kalag.

80. Pugngi ang masuko nga kinaiya sa kalag pinaagi sa gugma; daoga ang maluhu nga kinaiya niini pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon; ug pataasa ang naghunahuna nga kinaiya niini pinaagi sa pag-ampo: ug ang kahayag sa imong hunahuna dili gayud mapalong sulod kanimo.

81. Ang mga hinungdan nga makaguba sa gugma mao ang mosunod: kawad-on sa dungog, kadaut nga gihimo, panamastamas batok sa pagtuo o estilo sa kinabuhi, pagpanghampak, mga samad ug uban pa; ug labi na kon kini mahitabo sa maong tawo mismo o sa bisan kinsa sa iyang paryente o higala. Ang bisan kinsa nga mubulag sa gugma tungod sa bisan unsang niini nga mga rason wala pa makasabot sa katuyoan sa mga sugo ni Kristo.

82. Paningkamoti kutob sa imong makaya ang paghigugma sa matag tawo. Apan kon dili pa nimo kini makaya buhaton, unya sa labing gamay ayaw pagdumoti bisan kinsa. Apan dili nimo kini makaya buhaton gawas kon imo binuhatan ang tanang butang sa kalibutan.

83. Kung gisilotan ka sa usa ka tawo: ayaw siya pagdumti, kondili dumti ang pagsilot, ug ang demonyo nga nag-awhag kaniya niini. Kay kung dumtan nimo ang misilot kanimo, nan nadumtan na nimo ang tawo ug nabalibaran nimo ang sugo; ug ang iyang gibuhay sa pulong, imo karon gibuhay sa buhat. Apan kon imo nga gipamandoan ang sugo, ipakita kaniya ang buhat sa gugma, ug tabangi siya sa bisan unsang paagi nga imong makaya, aron imo siyang mapahilayo sa dautan.

84. Dili gusto ni Kristo nga nagpuyo kanimo ang pagdumot o kasuko batok sa bisan kinsa, bisan unsa pa ang porma niini, ug bisan unsang pansamantalang rason. Mao kini ang gitudlo sa upat ka Ebanghelyo sa tanan.

85. Daghan kanato ang mosulti, apan pipila ra ang molihok. Bisin pa, walay bisan kinsa ang angay magbaliko sa pulong sa Dios aron mohaom sa ilang kaugalingong kawalay pag-amping; imbis niana, angay nila nga ipahayag ang ilang kaugalingong kahuyang nga dili itago ang kamatuoran sa Dios, aron dili, gawas sa paglapas sa mga sugo, mahimong sila usab nga salarin sa sayop nga paghubad sa pulong sa Dios.

86. Ang gugma ug pagpugong sa kaugalingon nagpalaya sa kalag gikan sa mga pagbati; samtang ang pagbasa ug pagpamalandong sa Dios nagluwas sa hunahuna gikan sa pagkawalay-hibalo; ug ang pagbarog sa pag-ampo nagbutang sa nag-ampo sa atubangan mismo sa Dios.

87. Sa dihang makita sa mga demonyo nga ginatamay nato ang mga butang ning kalibutan, apan dili nato gusto nga magdumot sa mga tawo o mohawa sa gugma tungod niini, mopasaka sila og mga bakak batok kanato, aron, tungod kay dili na nato makaya ang kasakit, magdumot kita sa mga mapanamastamas.

88. Walay bug-at nga mas bug-at para sa kalag kay sa panamastamas; bisan pa kini batok sa pagtuo o sa pamatasan sa usa ka tawo: ug walay bisan kinsa ang makalimod niini gawas sa usa nga, sama ni Susana,

nagtan-aw kang Dios, ang nag-inusara nga gamhanan ug makaluwas gikan sa kasakit, sama sa Iyang pagluwas kaniya ug pagpadayag sa kamatuoran sa mga tawo nga walay duhaduha; sama sa Iyang pagpadayag niini mahitungod kaniya, ug naghatag ug kahupayan sa kalag pinaagi sa paglaum.

89. Sumala sa imong pag-ampo alang sa nagpanamastamas, ang Dios sigurado nga ipadayag ang kamatuoran mahitungod kanimo sa mga nalimbong.

90. Sa kinauyokan, usa ra ka Dios; apan sa disposisyon sa kalag, usa ra ang nagasubay sa Dios: kay ang iyang pangunang tumong mao ang paghiusa sa mga daotan uban sa maayo sa kinaiyahan, aron sila usab mahimong maayo. Tungod niini, kon siya pasipalahan, siya nagpanalangin; kon siya pag-usigan, siya mag-antus; kon siya panikasihon, siya naghatag og paglipay; kon siya patyon, siya nag-ampo alang sa mga nagapatay kaniya (1 Cor. 4:12–13). Gibuhat niya kini tanan aron dili siya maliso gikan sa iyang pangunang tumong—ang gugma.

91. Ang mga sugo sa Ginoo nagtudlo kanato sa pagbuhat og bulahanong paggamit sa mga butang nga adunay tunga-tungang kinaiya. Ang bulahanong paggamit sa mga butang nga adunay tunga-tungang kinaiya nagapahapsay sa kahimtang sa kalag; ang putli nga kahimtang sa kalag nagmugna og paghukom; ug ang paghukom nagmugna og kawalay-pagbati, diin natawo ang hingpit nga gugma.

92. Ang tawo nga, sa dihang gitintal, dili makalimot sa kalapasan sa usa ka higala—bisan tinuod kini nga nahimo o daw ingon ana lang—wala pa makab-ot ang kawalay-pagbati. Kay ang mga pagbati nga nagatago sa sulod sa ingon nga kalag, sa dihang mapukaw, makapabulag sa hunahuna ug makababag sa pagtan-aw sa mga sinag sa kamatuoran ug sa pag-ila sa maayo gikan sa daotan. Dili ba masulti nga ang ingon nga tawo wala pa makab-ot sa hingpit nga gugma, nga nagpahawa sa kahadlok sa paghukom (1 Juan 4:18)?

93. *'Ang tinuod nga higala dili malimbongon'* (Sirak 6:15): giisip niya ang kalisdanan sa iyang higala nga iyang kaugalingon ug ginadala kini uban kaniya, nga nag-antos hangtod sa kamatayon.

94. Daghan ang mga higala, apan sa panahon sa kalampusan ra; sa panahon sa pagsulay, halos dili ka makakita bisan usa.

95. Ang usa ka tawo angay maghigugma sa tanang tawo gikan sa kasingkasing, apan ang paglaum ibutang lamang sa Diyos, ug pag-alagad kaniya lamang sa tibuok kusog. Kay samtang ginabantayan kita Niya, ang tanan natong higala pabor kanato, ug walay bisan usa sa atong mga kaaway ang makahimo kanato og daotan. Apan kon biyaan kita Niya, ang tanan natong higala moliko gikan kanato, ug ang tanan natong kaaway makadaug batok kanato.

96. Aduna'y upat ka nag-unang matang sa pagbiya sa Dios: ang usa mao ang probidensyal nga pagbiya, sama sa nahitabo sa Ginoo mismo, aron pinaagi niining daw pagbiya, Siya makaluwas sa mga gibyaan; ang lain mao ang pagbiya isip pagsulay, sama sa nahitabo kang Job ug Jose, aron ang usa maila nga haligi sa kaisog ug ang usa nga haligi sa pagkamatinahuron. Ang usa pa mao ang pagbiya alang sa espirituhanong pagtukod, sama sa nahitabo kang Apostol Pedro, aron pinaagi sa pagpaubos mapreserbar ang kadagatan sa grasya kaniya. Sa katapusan, aduna usab pagbiya pinaagi sa pagsalikway, sama sa nahitabo sa mga Hudyo, aron pinaagi sa silot sila mobalik sa paghinulsol. Kining tanan nga porma sa pagbiya makaluwas ug puno sa grasya sa Dios ug gugma alang sa katawhan.

97. Ang tinuod nga magtuman sa mga sugo ug kadtong tinuod nga gisulod sa mga misteryo sa probidensya sa Dios dili mobiya sa mga higala nga gitintal sa pagtugot sa Dios; apan kadtong nagatamay sa mga sugo ug wala gisulod sa mga misteryo sa probidensya sa Dios malipay uban sa usa ka higala kon siya molambo; apan kon ang gitintal mag-antos, ila siyang biyaan. Usahay mahitabo nga mosuporta sila sa mga kaaway.

98. Ang mga higala ni Kristo matinud-anon nga nagmahal sa tanan, apan dili sila gihigugma sa tanan. Ang mga higala sa kalibutan, sa laing bahin, dili sila maghigugma sa tanan, ug dili usab sila gihigugma sa tanan. Ang mga higala ni Kristo nagpabilin sa ilang panag-uyon sa gugma hangtod sa katapusan; samtang ang mga higala sa kalibutan nagpabilin lang hangtod nga magkasumpaki sila tungod sa usa ka butang sa kalibutan.

99. *'Ang usa ka higala matinud-anon, ug lig-on ang panag-igsoon'* (Sir. 6:14). Kay bisan sa kalampusan sa usa ka higala, siya usa ka maayong magtatambag ug kauban nga pareho ang hunahuna; ug sa kalisdanan, siya mao ang labing matinud-anon nga manalipod ug labing maloloy-on nga manalipod.

100. Daghan na ang nakasulti og lawom bahin sa gugma, apan makaplagan ra nimo kini sa pipila ka mga tinun-an ni Cristo kon pangitaon nimo; kay sila ra ang adunay tinuod nga Gugma isip ilang magtutudlo sa gugma, nga giingon: *'Kon aduna man ako'y gasa sa pagpanagna ug masabtan ang tanang tinago ug tanang kahibalo, apan wala'y gugma, ako walay pulos'* (1 Cor. 13:2–3). Kay kinsa ang nakadawat sa gugma,

nakadawat sa Dios mismo; *'kay ang Dios mao ang gugma'* (1 Juan 4:8): Kaniya ang himaya hangtod sa kahangturan. Amen.

3. Mga spekulatibo ug praktikal nga kapitulo, gipili gikan sa pito ka gatus ka kapitulo sa Griyegong **Dobrotolubie**

1. Usa ra ka Dios—walay sinugdanan, dili masabtan, nga adunay hingpit nga gahum sa pag-anaa (sama sa Iyang pagkaanaa), hingpit nga nagwagtang sa bisan unsang hunahuna sa *'kanus-a'* o *'unsaon'* sa Iyang pag-anaa, nga dili maabot sa tanan ug dili mailhan sa bisan unsang binuhat sa Iyang kinaiyahan.

2. Ang tanan nga naglungtad gitawag nga masabtan ug mailhan – sa ato pa, adunay mapamatud-an nga mga prinsipyo alang sa kahibalo niini. Ang Dios, bisan pa, gitawag nga dili masabtan; apan gituohan, base sa masabtan ug mailhan, nga Siya naglungtad.

3. Ang kahibalo sa mga binuhat adunay kaugalingong ebidensya, kaugalingong basihan nga nakuha pinaagi sa natural nga paagi, diin kini natural nga gihulagway. Ang Dios, bisan pa, gituohan nga naglungtad lamang base sa mga basihan nga makita niining mga butanga, nga naghatag sa mga deboto og pag-angkon ug pagtuo sa Iyang paglungtad nga mas asegurado pa kaysa bisan unsang pruwera. Ang pagtuo mao ang tinuod nga kahibalo, nga adunay mga prinsipyo nga dili mapamatud-an, ug usa ka kumpirmasyon sa mga butang nga milabaw sa hunahuna ug pinulongan,

4. Ang Dios mao ang sinugdanan, ang tunga, ug ang katapusan sa tanang butang nga naglungtad: ang sinugdanan isip Magbubuhat, ang tunga isip Maghatag, ug ang katapusan isip Magkompleto; kay, ingon sa Kasulatan, *'gikan kaniya ug pinaagi kaniya ug ngadto kaniya ang tanang butang'* (Roma 11:36).

5. Walay kalag nga mas dungganon kaysa sa kinaiyahan nga makatarunganon. Ang Dios, nga maayo, nagmugna sa matag kalag sa Iyang kaugalingong hulagway ug gidala kini sa pag-eksister nga kusang-buot – (libre). – Pagkahuman niini, ang matag kalag, sumala sa kaugalingong kabubut-on, mopili sa dungog o magdala sa kaugalingon og kawad-on sa dungog, sa kaugalingong pagbuot, pinaagi sa kaugalingong mga buhat.

6. Ang Dios, sumala sa gisulat, mao ang adlaw sa pagkamatarung (Malakias 4:2), nga managsama nagdan-ag sa tanan pinaagi sa mga sinag sa Iyang kaayo. Ang kalag, bisan pa niana, depende sa iyang kinaiya, kasagaran sama sa pabulo, sama sa usa ka tawo nga naghigugma sa Dios, o sama sa lapok, sama sa usa ka tawo nga naghigugma sa materyal nga mga butang. Sama sa lapok, sa iyang kinaiyahan, mamala sa adlaw, samtang ang wax sa kinaiyahan malumo niini: ingon usab ang matag kalag nga nahigugma sa materyal nga mga butang ug sa kalibutan, samtang nakadawat gikan sa Dios og mga kahayag nga inspirasyon ug, sumala sa iyang disposisyon, gisalikway kini, magkatig-a sama sa lapok ug, sama kang Paraon, magdala og kadaut sa iyang kaugalingon; samtang ang matag kalag nga nahigugma sa Dios, niining prosesoha, malumo sama sa wax ug, sa pagdawat sa mga hulagway sa mga butang sa Dios, mahimong puloy-anan sa Dios sa espiritu.

7. Ang kinsa nga nagpasidlak sa iyang hunahuna pinaagi sa makalangit nga mga panan-aw, gipangandoy ang iyang panultihon aron walay hunong nga pasidunggan ang Magbubuhat pinaagi sa makalangit nga mga awit, ug gipahimakas ang iyang mga pagbati pinaagi sa putli ug walay bahid nga mga pagtamod—siya, subay sa natural nga kaayo sa pag-anaa, gimugna ang iyang kaayohan sa hulagway sa Dios pinaagi sa boluntaryong disposisyon sa maayong buot.

8. Ang nagpugos sa iyang hunahuna sa pagpamalandong sa usa ka Dios ug sa Iyang mga pagkahingpit, nga naghimo sa panultihon nga tinuod nga maghuhubad ug magpatin-aw niini nga mga pagkahingpit, ug nga nagtudlo sa iyang mga pagbati sa matinahuron nga pagtan-aw sa makita nga kalibutan ug sa tanan nga anaa niini, ug sa pagpahibalo sa kalag sa kadako sa panghunahuna nga natago niini—iya nga nagpanalipod sa iyang kalag nga walay mantsa.

9. Ang Dios, pagkahuman Niya nga gipagawas kita gikan sa mapait nga pagkaulipon sa mga tirano—ang mga demonyo—gihatagan kita Niya sa mahigalaong yugo sa pagkadiosnon: ang pagpaubos, pinaagi niini napailalom ang tanang gahum sa yawa, samtang ang matag maayong butang napalambo sa mga midawat niini nga yugo, ug napreserbar aron dili kini makawat.

10. Ang magtutuo mahadlok sa Dios; ang mahadlok sa Dios magpaubos; ang magpaubos mahimong malumo, nga nagbaton og kinaiya nga dili masudlan sa dili natural nga pagbuto sa kasuko ug kahilakaw; ang mga malumo magbantay sa mga sugo; ang magbantay sa mga sugo mapahimangnoan; ang gipahinlo mapailaw; ang mapailaw giisip nga takus nga makig-uyog sa Nobyo – ang Pulong – sa baul sa mga misteryo.

11. Sama sa mag-uuma, samtang nagasusi sa uma nga angay itanom og kahoy, usahay kalit siyang makakaplag og bahandi: busa usab ang matag ascetic, mapainubsanon ug matinud-anon, ug lig-on sa espiritu, nga walay sala sa mga kalibog sa mga tinguha sa kalibutan, sama sa labing bulahan nga si Santiago, sa dihang gipangutana siya sa iyang amahan bahin sa dalan paingon sa kalampusan: *'Unsa kini nga imong nakaplagan sa dali ra kaayo, akong anak?'*, mahimo siyang motubag, nga nag-ingon: *'Mao kini ang gihatag kanako sa Ginoo nga imong Dios'* (Gen. 27:20). Kay kung ang Dios, nga walay bisan unsang paningkamot gikan kanato, magahatag kanato—nga wala magdahom niini—og lawom nga pagsabot sa Iyang kinaadman, nagtuo kita nga kalit lang natong nadiskubre ang usa ka espirituhanong bahandi. Ang usa ka maalamon ug batid nga asketiko usa ka espirituhanong mag-uuma nga nagkuha sa makita sa panan-aw sa mga butang—sama sa usa ka buhing kahoy—ug gitamnan kini sa espirituhanong uma, diin nadiskubrehan niya ang usa ka bahandi: ang grasya-puno nga panan-aw sa pagpadayag sa kinaadman sa Dios sa mga binuhat.

12. Ang nagapangita og kahibalo aron lang mapakita, ug dili makab-ot kini, dili magpanginahanglan sa iyang isigkatawo, ni pasunogon siya sa kasubo; kondili, buhata niya ang preparatoryong paningkamot alang sa kahibalo, sumala sa gisugo—ang paningkamot sa aktibong pagkamaayo. Pinaagi sa masigasig nga pagbuhat niini daan pinaagi sa lawas, iyang andamon ang iyang kalag aron dawaton ang kahibalo.

13. Kadtong, uban sa matarong ug debotong tuyo, nangita og kahibalo sa mga butang, nga walay tuyo nga ipakita kini sa uban, makasugat sa labing hayag nga pagsabot niini ug makakaplag og giya padulong sa mas tinuod nga kahibalo sa ilang kaugalingon. Alang sa ingon niini, ang Balaod nagaingon: pagkasulod ninyo sa Yutang Saad, panulondon ninyo ang *'dagkong ug maayong mga siyudad'* nga wala ninyo gitukod, ang *'mga balay nga puno sa tanang maayong butang'* nga wala ninyo pagtukod, ang *'mga balon nga natukawan'* nga wala ninyo paghukay, ang *'mga tanoman sa ubas ug mga tanoman sa olibo'* nga wala ninyo pagtamnan (Deut. 6: 10–11). Kay ang tawo nga dili nagkinabuhi para sa iyang kaugalingon kondili para sa Dios napuno sa mga langitnong gasa, nga dili kanunay makita tungod sa hulga sa pagsulong sa mga pagbati.

14. Ang hipokrito, samtang nagtuo siya nga wala siya madiskubre, malinaw siya ug hilom, kontento sa himaya nga iyang nakuha gikan sa pagpakita nga matarong; apan sa diha nga siya masuta, mosuka siya og mapait nga mga pulong, nagtuo nga matabonan ang iyang kaulaw pinaagi sa pagpanamastamas sa uban. Alang sa ingon nga tawo, ang Pulong sa Kasulatan—nga nagpaka-pareho kaniya sa anak sa bitin, ingon usa ka daotan—naga-sugo kaniya nga magbunga og bunga nga angay sa paghinulsol; nga mao, subay sa dagway nga iyang gipakita, usbon ang tinago nga kinaiya sa iyang kasingkasing.

15. Ang nagpakaaron-ingnon nga higala aron makadaot sa iyang silingan usa ka lobo, nga nagtago sa iyang pagkadautan ilawom sa panit sa karnero. Ang ingon nga tawo, sa diha nga makasugat siya og yano nga kinaiya, o bisan unsang gisulti o gibuhat uban sa Kristohanong pagkamatitud-anon, kini niya dakpon ug kan-on, ug dayon pagbuhoson niya og dili masukod nga mga insulto ang mga iyang giatake sa pulong ug buhat, *'sama sa usa ka nagbantay sa kagawasan sa mga igsoon nga naa kang Kristo'* (Gal. 2:4).

16. Ang nagpakaaron-ingnon nga hilom uban sa dautang tuyo nagplano batok sa iyang isigkatawo; apan kung mapakyas siya niini, mobalhin siya sa iyang kaugalingong pagbati, nga naghatag og kasakit sa iyang kasingkasing. Apan ang nagpabilin nga hilom alang sa kaayohan nagpalambo sa panaghigalaay, ug molakaw nga malipayon, sama sa usa nga nakadawat og kahayag nga nakapawala sa kangitngit.

17. Ang tawo nga, sa tigum sa mga igsoon, dali-dali nga makasamok sa dagan sa panag-istorya, wala magtago (sa ato pa, nagpadayag) nga siya gipugos sa kahigugma sa himaya; tungod kay nadani siya niini, naghatag siya og daghang direkta ug dili direkta nga mga hunahuna mahitungod sa hilisgutan nga gihisgutan, nga nagtinguha sa pagbungkag sa dagan niini.

18. Ang maalamon nga tawo, sa pagtudlo ug sa pagkat-on, nangandoy nga makat-on ug magtudlo lamang sa mapuslanon; apan ang gustong mahimong maalamon, kon mangutana o kon siya ang gipangutana, naghatag lamang sa makapahimuot sa kuryosidad.

19. Bisan unsang panalangin sa grasya nga madawat sa usa ka tawo pinaagi sa pabor sa Dios, angay niyang ipasa kini sa uban nga walay pagpanukotuko, sumala sa pulong sa Ginoo: *'Walay bayad nga nadawat ninyo; walay bayad nga ihatag ninyo'* (Mat. 10:8). Ang nagtago sa gasa ilawom sa yuta nagpasipala sa nagahatag, mura'g siya malupigon (Mat. 25:24), ug gisalikway ang pagkamaayo aron lang malikayan ang kalisod sa unod. Apan ang magtug-an sa kamatuoran sa iyang mga kaaway, sa ulahi, human siya hukman ug, isip usa ka mahigugmaon sa himaya, dili makasustiner sa kaulaw, makasugat sa iyang kapahamakan.

20. Kadtong nahadlok pa sa pakigbisog batok sa ilang mga pagka-daotan ug nagkurog sa mga pag-atake sa dili makita nga mga kaaway, angay magpabilin nga hilom; sa ato pa, sa pakigbisog alang sa

pagkamaayo, dili angay mosulod sa panagbangi, kondili mag-ampo, ug isalig sa Diyos ang pag-atiman ug pagpanalipod sa kaugalingon: ingon sa gisulat sa Basahon sa Exodo: '*Ang Ginoo ang makig-away para kaninyo; kamo maghilom lang*' (Ex. 14:14). Alang sa mga nakapangita—sa espiritu sa pagpasalamat—sa dalan sa pagkamaayo nga ilang tukion pagkahuman mapildi ang mga kaaway nga nagsunod kanila, ang ilang buhaton lamang mao ang pagbukas sa ilang kasingkasing ug pagpaminaw sa gisulti sa Ginoo, sama sa gisugo sa Israel: '*Paminawa, O Israel*' (Deut. 6:4)! Apan alang sa mga nakapahapsay sa ilang kasingkasing ug dili mapugngan nga naghandum sa giya sa Diyos, angay nga magpakita sila og matinahuron nga kaisog, nga tungod niini gisultihan sila: '*Ngano man nga nagatuaw ka kanako?*' (Exodo 14:15)? Busa, alang sa mga gisugo nga maghilom tungod sa pagrespeto, ang angay ra buhaton mao ang pagpangitag dalangpan sa Diyos; apan alang sa mga gisugo nga maminaw, angay nga andam sila sa pagpaminaw ug pagtuman sa mga balaang sugo; ug alang sa mga nakab-ot na sa espirituhanong pagsabot, angay nga mag-ampo sila nga walay hunong, aron mangayo sa pagtangtang sa mga dautan ug aron magpasalamat sa mga panalangin nga nadawat.

21. Ang kalag dili gayud makab-ot ang kahibalo sa Dios gawas kon ang Dios mismo, sa Iyang malumo nga pagpaubos ngadto niini, mohikap niini ug mopataas niini ngadto Kaniya. Dili usab makasaka ang hunahuna sa tawo sa ingon ka kataas aron makadawat og ilawom nga kahayag gikan sa Diyos, kon dili tungod sa Diyos mismo nga nagdasig niini—sumala sa kahilambigit nga ang hunahuna sa tawo makadawat og inspirasyon—ug nagpasiga niini sa ilawom nga kahayag sa Diyos.

22. Sumala sa Ebanghelyo, ang usa ka magtutuo ra ang makahimo sa pagbalhin sa bukid (Mat. 17:19) sa sala pinaagi sa usa ka kinabuhi nga aktibo sa pagkamabuotan, nga nagwagtang gikan sa sulod sa iyang kaugalingon sa iyang kaniadto nga pagkapilit sa mga butang sa pagbati, nga malabay ug mausab-usab. Ang bisan kinsa nga nahimong disipulo, nga nakadawat gikan sa Pulong sa mga piraso sa tinapay—nga nagpasabot sa espirituhanong giya—magpakaon sa liboan niini, nga nagpakita pinaagi sa ilang mga buhat sa gahum sa pagpadaghan sa Pulong (Matt. 15:32 et seq.). Ug kinsa ang nakahimo nga mahimong Apostol, nag-ayo sa '*matag kaluyahon ug matag sakit, ug nagagahoy sa mga demonyo*' (Mat. 10:1): ang '*pagagahoy sa mga demonyo*' nagpasabot nga iyang gipalayas ang mga buhat sa mga pagbati; '*nag-ayo sa mga sakit*', mao ang, pinaagi sa paglaum iyang gibalik ang matarong nga kinaiya sa mga nawad-an niini; iyang giayo ang mga kakulian, mao ang, iyang gipukaw ug gipalig-on ang mga nangaluya tungod sa katamaran pinaagi sa pulong mahitungod sa paghukom. Apan siya nga nakadawat sa "*gahum nga matilawan ang bitin ug ang alacdan*" (Lucas 10:19) nagaguba sa sinugdanan ug katapusan sa sala.

23. Ang apostol ug ang disipulo, siyempre, pareho silang mga magtutuo; apan ang disipulo dili kanunay apostol, samtang siya kanunay magtutuo; apan ang usa ka yano nga magtutuo dili na disipulo o apostol. Bisan pa niana, posible, pinaagi sa kinabuhi ug pamalandong, nga ang ikatulo (ang magtutuo) mosaka sa ranggo ug dungog sa ikaduha (ang disipulo), ug nga ang ikaduha mosaka sa ranggo ug dungog sa una (ang Apostol).

24. Ang butang nga nahitabo sa panahon subay sa panahong han-ay mihunong sa diha nga kini makaabot sa kahingpitan, kay unya mihunong na ang natural nga pagtubo niini. Apan ang butang nga gihimo sa grasya sa Dios pinaagi sa han-ay sa usa ka buhing may hiyas, bisan pa sa pag-abot sa kahingpitan, gihagit pag-usab paingon sa pagtubo: kay dinhi ang katapusan sa usa ka butang nagsilbi nga sinugdanan sa lain. Ang bisan kinsa nga nakaputol sa sulod niya sa dautang mga pagbati nga nagpuyo kaniya pinaagi sa aktibong pagkaminahuron, sa samang higayon, nagsugod na usab sa ubang labing balaan nga mga pagbag-o '*gikan sa himaya paingon sa himaya*' (2 Cor. 3:18): kay ang Dios, nga nagalihok sulod kaniya, dili gayud mohunong sa pagbuhat og maayo, ingon nga wala Siya gayud magsugod sa pagbuhat niini; kay ingon nga kinaiya sa kahayag ang pagdan-ag, mao usab kana ang kinaiya sa Dios, ang pagbuhat og maayo. Ngano, sumala sa balaod—nga nagtumong sa kahimtang sa mga butang sa panahon nga natawo ug mamatay—ang Sabado ginabantayan pinaagi sa paghunong sa pagbuhat; samtang sumala sa Ebanghelyo—nga nagtumong sa kahimtang sa espirituhanon ug intelektwal nga mga butang—gisaulog kini pinaagi sa pagbuhat sa mga maayong buhat, bisan pa man ang mga wala makasabot nga ang Sabado alang sa kaayohan sa tawo, ug dili ang tawo alang sa Sabado—ug nga ang Anak sa Tawo mao ang Ginoo bisan sa Sabado—masuko niini (Marcos 2:27–28).

25. Aron makasinati og espirituhanong kalipay, dili igo nga mapugngan lang sa kalag ang mga pagbati gawas kon makab-ot usab niini ang mga hiyas pinaagi sa pagtuman sa mga sugo. '*Ayaw kamo paglipay*,' ingon sa Ginoo, '*tungod kay nagsugot kaninyo ang mga demonyo*' – mao ang paglihok sa mga pagbati – '*apan maglipay kamo, kay ang inyong mga ngalan gisulat sa langit*'; mao nga, pinaagi sa grasya sa pagka-anak, alang sa kaayo, gibalhin kamo ngadto sa rehistro sa kawalay-pagbati.

26. Hangtud nga pinaagi sa hunahuna, atong gibulag ang atong kaugalingon gikan sa atong natural nga kahimtang ug gikan sa tanan nga naglungtad gawas sa Dios, dili nato ikonsiderar nga nakab-ot na nato ang usa ka dili matandog nga batasan sa pagkamaayo. Kay sa dihang ang ingon nga disposisyon matukod sa atong sulod pinaagi sa gugma, didto nato mailhan ang gahum sa Divinong saad; kay ang hingpit nga pagka-dili-mausab sa mga takus, ingon sa atong pagtuo, natukod gayud diin ang hunahuna kaniadto nagtamnan niining gahum pinaagi sa iyang gugma. Ug bisan kinsa nga wala magpahilayo sa iyang kaugalingon ug sa tanang butang nga mahimong hunahunaon, ug wala magpundar sa iyang kaugalingon sa usa ka kahilom nga milabaw sa tanang hunahuna (ang paghunong sa tanang lihok sa hunahuna), dili gayud makalingkawas sa pagka-usab-usab.

27. Ang bantugang Moises, pagkahuman niyang gitukod ang iyang tabernakulo sa gawas sa kampo – nga mao, pagkahuman niyang lig-on nga gitukod ang iyang kasingkasing ug hunahuna sa gawas sa tanan nga makita – misugod sa pagsimba sa Dios; ug pagkasulod niya sa kangitngit, nga mao, sa dili makita ug dili materyal nga gingharian sa kahibalo, nagpabilin siya didto, nagbuhat sa labing balaan nga mga misteryo (o gihalad alang niining katuyoan) (Ex. 33:7; 20:21).

28. Sa Balaang Kasulatan, mapalahi ang unod ug ang espiritu, sama sa usa ka matang sa espirituhanong tawo. Ug bisan kinsa ang moingon nga ang letra sa Kasulatan mao ang unod, samtang ang kahulugan niini mao ang espiritu o ang kalag, dili siya masayop batok sa kamatuoran. Klaro, bisan pa, nga maalamon siya nga, pagkahuman niyang gibalewala ang unod ingon usa ka butang nga madunot, hingpit nga nagkupert sa espiritu ingon kana nga dili madunot.

29. Ang nagatuman sa Balaod pinaagi sa iyang kinabuhi ug pamatasan naglikay sa pipila ka mga buhat sa mga pagbati, nga nagahalad sa Diyos ingon usa ka halad sa kalihokan sa mga pagbati nga walay pulong. Ug kini igo na alang sa iyang kaluwasan, sumala sa iyang espirituhanong pagkabata.

30. Gidawat sa propetiko nga pulong ang pagtanggi sa mga buhat sa mga pagbati, naningkamot usab siya sa pagtangtang sa bisan unsang simpatiya niini ug bisan unsang pakig-uban niini nga motumaw sa kalag, aron, samtang nagpakita siya nga naglikay sa sala uban sa mas dautan nga bahin—mao ang unod—ug sa mas maayong bahin—mao ang kalag—dili siya magpakasala sa tago pinaagi sa dili mapugngan nga pagbati.

31. Sa matinud-anong pagyakap sa Ebanghelyo nga paagi sa kinabuhi, iyang giputol sulod sa iyang kaugalingon ang sinugdanan ug katapusan sa sala, ug nagpraktis sa matag hiyas sa buhat ug hunahuna, naghalad sa Diyos og halad sa pagdayeg ug pag-ampo, ingon usa ka tawo nga gipaluwas gikan sa aktibo nga pagsulong sa mga pagbati, ug gawas sa mental nga pakigbisog batok niini, ug adunay usa ra ka dili mapugngan nga kalipay, nga nagpakaon sa kalag uban sa paglaum alang sa umaabot nga mga panalangin.

32. Ang pagbati, o ang pag-ila sa mga impresyon sa pagbati, kauban sa *'aktibo'* nga tawo—ang nagpaningkamot sa pagpraktis sa mga hiyas; samtang ang kawalay pagbati, o ang kakulang sa pagbag-o nga hinungdan sa mga impresyon sa pagbati, kinaiya sa *'kontemplatibo'* nga tawo, nga nagpunting sa iyang hunahuna kang Dios, gilain kini gikan sa unod ug sa kalibutan, Ang nagpaningkamot sa pagpalaya sa kalag gikan sa natural nga panag-uyon sa unod, pinaagi sa paningkamot sa *'aktibo'* nga tawo sa dalan sa pagkamaayo, kasagaran mobati og kakapoy ug makita nga nagkaminos ang iyang maayong disposisyon; samtang ang usa, nga nakapunit sa mga tinik niining simpatiya pinaagi sa praktis ug pagpabilin sa kontemplasyon, dili na mabitbit o mapugngan sa bisan unsa, tungod kay nahugasan siya gikan sa butang nga kasagaran gigamit sa mga naningkamot nga makontrol siya aron masakitan siya ug mapugos nga mahimong bihag.

33. Sama sa bunga sa pagsuway mao ang sala, ingon usab ang bunga sa pagsunod mao ang pagkamaayo; ug sama sa pagsuway nga gisundan sa paglapas sa mga sugo ug sa pagbungkag sa pakigsaad sa Iya nga nagmando niini, ingon usab ang pagsunod gisundan sa pagtuman sa mga sugo ug sa labing suod nga panaghiusa sa Iya nga nagmando niini. Kay ang nakatuman sa sugo pinaagi sa pagsunod nakatuman sa kamatuoran ug napreserbar nga dili maputol ang pagkahiusa sa gugma uban sa Nagmando. Apan ang nakalapas sa sugo tungod sa pagsuway nakasala ug giputol ang iyang kaugalingon gikan sa pagkahiusa sa gugma uban sa Nagmando.

34. Kinsa man, human mabungkag ang panaghiusa tungod sa paglapas, nangita nga mabalik sa panaghiusa, una siyang molikay sa mga kahiligon, unya sa mga hunahuna nga puno sa kahiligon, unya sa kinaiyahan ug sa tanan nga natural (i.e. sa materyal nga kalibutan), unya gikan sa mental nga mga konsepto ug kahibalo niini (i.e. gikan sa espirituhanong kalibutan), ug sa katapusan, pagkahuman malabwan ang kalainlain sa mga plano sa Providensya (ang dagan sa mga panghitabo), sa pipila ka dili mailhi nga paagi moduol sa Iyang Kaugalingon: diin, sa pagkakita sa iyang kaugalingong dili mausab nga kinaiya, *siya*

'nagmalipayon sa dili masukod nga kalipay' (1 Ped. 1:8), 'sama sa usa ka tawo nga nakakaplag sa kalinaw sa Dios, nga milabaw sa tanang pagsabot' (Fil. 4:7), ug kinsa, alang sa mga gihimo nga sama Niya, walay hunong nga nagapanalipod kanila aron dili mahulog.

35. Ang kahadlok sa Gehenna nagpugos sa mga ginadala niining dalan (ang mga bag-o pa) nga likayan ang sala; ang tinguha sa ganti nga mga panalangin nagmugna og pagkaandam sa mga nag-uswag sa pagpraktis sa mga hiyas; ug ang misteryo sa gugma nagtaas sa hunahuna ibabaw sa tanang binuhat nga butang, nga nagpabuta niini sa tanan nga mosunod sa Dios. Kay kadtong mga nahimong buta sa tanan nga mosunod sa Dios mao lamang ang gihayag sa Ginoo, nga nagpadayag kanila sa Labing Diosnon (Salmo 145:8).

36. Sa Ginoo, sama sa usa ka pundasyon sa pagtuo, samtang gitukod pag-usab ang halangdong tukuranan sa mga hiyas, ipahimutang nato (sa maong pundasyon) ang '*bulawan, pilak ug bililhon nga mga bato*', nga mao ang, putli ug walay sagol nga teolohiya, usa ka kinabuhi nga hayag ug himayaon, mga diyosnong hunahuna, ug mga pagmumuno nga sama sa perlas; ug dili '*kahoy, dayami ug dayami*' (1 Cor. 3:12), nga mao ang pag-idolo o pagkahilig sa makalibog nga mga butang, dili usa ka buhi nga walay kinaadman, dili mga hunahuna nga puno sa pagbati, nga walay kinaadman sama sa hinog nga mga bungot sa trigo.

37. Ang nagdedikar sa iyang kaugalingon sa pagpangita sa kinaadman, ipahugot ang mga lakang sa iyang kalag sa atubangan sa Ginoo, sama sa giingon sa Dios kang Moises: '*Apan ikaw, pagtindog dinhi uban kanako*' (Ex. 33:2 ff.). Apan angay nga masayran nga adunay kalainan bisan sa mga nagatindog sa atubangan sa Ginoo, kon basahon pag-ayo sa mga maalamon ang mosunod: '*Aduna dinhi'y pipila ka nagatindog nga dili matilawan ang kamatayon hangtod makita nila ang gingharian sa Dios nga miabut uban sa gahum*' (Marcos 9:1). Kay ang Ginoo dili kanunay magpakita sa himaya sa tanan nga nagtindog sa Iyang atubangan; apan sa mga bag-o pa lang gipangulohan paingon kaniya (ang mga bag-uhan), siya moabot sa porma sa usa ka sulugoon, samtang sa mga lig-on nga makasunod kaniya sa pagsaka sa hataas nga bukid sa Iyang Pagbag-o, siya magpakita sa porma sa Dios, diin siya sa wala pa nagsugod ang kalibutan. Busa posible nga ang usa ra ka Ginoo magpakita sa lain-laing paagi sa mga nagduol kaniya—sa usa ka paagi sa usa, ug sa lain nga paagi sa lain—nga ang panan-aw magkalainlain sumala sa pagtuo sa matag-usa.

38. Ang giingon mahitungod sa usa nga nagkinabuhi nga aktibo mao nga siya nagpuyo lamang sa makadiyot sa unod, sama sa usa ka biyahero nga ang tumong, pinaagi sa pagpraktis sa mga hiyas, mao ang pagbulag sa iyang kalag gikan sa bisan unsang simpatiya sa unod ug ang pagbulag sa iyang kaugalingon gikan sa mga kalipay sa materyal. Alang sa mga nagpuyo sa kontemplatibo nga kinabuhi, giingon nga nagpuyo sila sulod mismo sa pagkamaayo, sama sa usa ka tawo nga nagkontemplar sa kamatuoran sa mga salamin ug, ingon pa, sa mga bugtong. Kay wala pa nila makita, ingon pa, nga atubangan sa atubangan, ang tinuod nga porma sa gilauman nga mga panalangin ingon sa tinuod gayud kini. Ug ang matag balaan, bahin sa umaabot nga mga panalangin, '*naglakaw sama sa usa ka damgo*', nga nagasinggit: '*Usa ako ka biyahero ug estranghero, sama sa tanan nakong mga amahan*' (Salmo 38:7, 13).

39. Kanunay nga maayo, pagkahuman natong makabulag sa tanang butang, nga pangitaon ang Dios, sumala sa gisugo kanato (Salmo 45:11; 104:4). Kay bisan pa man, tungod sa kinaiya sa karon nga kinabuhi, samtang nangita kaniya dili nato maabut ang kalawom sa misteryo sa Dios, apan tingali, kon makaabot kita bisan gamay sa iyang kalawom, atong makita ang labing balaan sa tanang balaan, ug ang labing espirituhanon sa tanang espirituhanon. Gisimbulo usab kini sa Labawng Pari sa dihang, gikan sa Balaang Dapit (ang unang bahin sa tabernakulo), nga mas balaan pa kaysa sa patyo, mosulod siya sa Labing Balaan nga Dapit, nga mas balaan pa kaysa sa Balaang Dapit.

40. Kung ang Anak sa Dios ug ang Amahan, ang Pulong sa Dios, nahimong Anak sa Tawo ug usa ka tawo tungod gayud niini—aron Hiya maghimo sa mga tawo nga mga dios ug mga anak sa Dios—unsa pa kaha kita nga motuo nga kita anaa diin '*si Kristo mismo, ingon nga ulo sa tibuok lawas*' (1 Cor. 1:18), nga nahimong atong '*Manguna*' ngadto sa Amahan sa unod. Kay sa katiguman sa mga dios—mao ang mga nakaluwas—motindog ang Dios sa tunga-tunga, nga nag-apod-apod sa mga ganti (sumala sa pagkaangayan sa matag-usa) sa maong kalipay, nga walay bisan unsang pisikal nga pagbulag sa mga angay taliwala nila.

41. Ang bisan kinsa nga nagpadayon sa pagtagbaw sa mainit nga mga tinguha sa unod nagpuyo sa yuta sa mga Caldeo, ingon usa ka ulipon ug maghimo sa mga dios-diosan. Apan sa diha nga, pagkahibalo sa iyang kaugalingon, nakasabot siya sa paagi sa kinabuhi nga angay sa iyang kinaiyahan (ug nakahigugma niini); unya, pagbiya niya sa yuta sa mga Caldeo, miadto siya sa Haran sa Mesopotamia (Gen. 11:28–31)—mao kana, sa usa ka kahimtang nga nag-utlanan sa pagkamaayo ug sala, nga wala pa malimpyo gikan sa makalibog nga pangdani sa pagbati. Ug sa diha nga malabwan na niya ang mga utlanan niining tunga-tunga, makalilimos nga

pagsabot sa maayo; unya mosulod siya sa yuta sa pagkamaayo, nga mao ang kahimtang nga walay sala ug pagkawalay-hibalo, nga gipadayag ug gisaad sa tinuod nga Dios nga ihatag, ingon nga ganti sa pagkamaayo, sa mga nagahigugma kaniya.

42. Kadtong masigasig sa pag-angkon sa kinaadman sa espiritu sa pagkamatinud-anon, ug nga misugod sa pakigbisog batok sa dili makita nga mga pwersa, mag-ampo aron siya kauban sa natural nga paghukom (sa maayo ug dautan), nga ang kahayag niini dili kaayo hayag, ug sa nagpasidaan nga grasya sa Espiritu; nga ang una naggiya sa unod padulong sa aktibong pagkamaayo, samtang ang ikaduha nagpasiga sa hunahuna aron pilion, labaw sa tanan, ang pakig-uban sa kinaadman (Kinaadman ni Solomon 8:2), *'pinaagi niini ang mga kuta sa dautan ug ang matag pagpasigarbo nga misupak sa hunahuna sa Dios gilaglag'* (2 Corinto 10:4). Gipakita usab kini ni Josue, nga nag-ampo, *'Tinud-anay, pahunong ang adlaw sa ibabaw sa Gibeon'* – nga mao, ang dili malubong kahayag sa kahibalo sa Dios mapreserbar sa sulod niya sa bukid sa panghunahunaong pagpanumdum – *'ug ang bulan sa ibabaw sa kamingawan'* – (Josue 10:12)—nga mao, nga ang natural nga kalainan tali sa maayo ug dautan, nga milabaw sa makalaut nga kahuyang, magpabilin nga wala mausab sa kalabotan sa pagkamaayo.

43. Ang *'Gibeon'* mao ang gihimaya nga hunahuna; ug ang *'kamingawan'* mao ang unod, nga gipakumbaba sa kamatayon. Ang *'adlaw'* mao ang Pulong, nga naghatag kahayag sa hunahuna, naghatag niini og gahum sa pagpamalandong, ug nagluwas niini gikan sa tanang pagkawalay-hibalo; samtang ang *'bulan'* mao ang natural nga balaod, nga nagpugos sa unod nga mosumite sa matarong nga paagi sa espiritu aron dawaton ang yugo sa mga sugo. Ang bulan giisip nga simbolo sa kinaiyahan tungod sa kanunay nga pagbag-o niini. Apan, sa mga Balaan, ang kinaiyahan nagpabilin nga dili mausab, tungod sa ilang dili mausab nga batasan sa pagkamaayo.

44. Ang Ginoo dili angay pangitaon gawas sa mga nagapangita kaniya, kondili ang mga nagapangita kaniya kinahanglan pangitaon siya sa ilang kaugalingon pinaagi sa pagtuo, nga gipamatud-an sa ilang mga buhat: *'Ang pulong duol kanimo'*, ingon sa Apostol; *'sa imong baba ug sa imong kasingkasing—mao kini, ang pulong sa pagtuo'* (Roma 10:8); kay ang pagpangita sa pulong sa pagtuo mao ang pagpangita kang Kristo mismo.

45. Nga dili magpuyo sa kahitas-an sa walay kinutuban sa Dios, dili kita mawagtang paglaum sa gugma sa Dios alang sa katawhan, ingon nga tungod sa ingon nga kahitas-an, dili kini makaabot kanato; ni, samtang naghinumdom sa walay sukod nga kalawom sa atong pagkahulog tungod sa sala, dili kita magduha-duha sa posibilidad sa pagkabanhaw sa pagkamatinud-anon nga gipatay sulod kanato. Ang duha posible alang sa Dios—ang pag-anaog ug paghayag sa atong hunahuna sa kahibalo, ug ang pag-uli sa pagkamaayo sa atong sulod pag-usab, ug ang pagpasidungog kanato uban Niya pinaagi sa mga buhat sa pagkamatarong. *'Ayaw ingon sa imong kasingkasing,'* ingon sa Apostol, *'''Kinsa may mosaka sa langit?' aron dalhon si Cristo paubos; o "Kinsa may moubos sa kalawoman?" aron dalhon si Cristo gikan sa mga patay'* (Roma 10:6–7).

46. Sama sa mga hayop, ang mga nagkinabuhi alang lamang sa ilang mga pagbati nag-abuso sa binuhat sa Dios aron matubag ang ilang mga kahiligon. Wala magtagad sa klarong pulong sa kinaadman—aron maila ug himoon nga himaya ang Dios pinaagi sa Iyang binuhat, ug masabtan kung asa kita gikan, unsa kita, unsa ang katuyuan sa atong paglalang, ug unsa ang atong paninguhaon pinaagi sa makita nga kalibutan—naglibot-libot sila sa kangitngit sa tibuok nilang kinabuhi, nga sa duha ka kamot wala'y gikuptan gawas sa pagkawalay-hibalo sa Dios.

47. Kadtong naghatag og pagtagad sa usa ka letra sa Balaang Kasulatan ug, pinaagi sa lawasnong pag-alagad nga gisugo sa balaod, nagpugong sa dignidad sa kalag, nagtuo nga mapalipay nila ang Dios pinaagi sa halad sa mga hayop nga walay pulong. Dako kaayo ang ilang pagtagad sa lawas ug sa mga panlabay nga paghinlo niini, apan wala sila magtagad sa kaanyag sa kalag, nga nadaut sa mga samad sa mga kahuyang, bisan pa man nga alang sa kalag gimugna ang tanang daghang makita nga mga butang ug gipadayag ang tibuok Balaod ug ang tibuok Pulong sa Dios.

48. Ang kamatuoran nga ang Ginoo *'gitakda alang sa pagkahulog ug pagbangon sa daghan sa Israel'* (Lucas 2:34), kon ang duha ka aspeto tan-awon sa positibo, magpasabot niini: alang sa pagkahulog sa matag magtutuo ngadto sa mga pagkaugalingon ug dautang hunahuna, ug alang sa pagbangon sa mga hiyas ug sa matag hunahuna nga mahigugmaon sa Dios.

49. *'Tungod sa kahadlok sa mga Hudiyo, naglingkod sila sa usa ka kwarto sa taas nga gisirad-an ang mga pultahan'* (Juan 20:19) – sa ato pa, tungod sa kahadlok sa mga espiritu sa dautang buot, nga nagpabakod sa ilang kaugalingon sa gingharian sa mga pagpadayag, sa kahitas-an sa mga langitnong pagmumuni-uni, nga

gisirad-an ang ilang mga pagbati sama sa mga pultahan, – dili nila dawata ang Pulong sa Dios nga moanha nga wala nila masayri; Siya nga, sa pagpakita kanila nga dili sama sa mga panghitabo sa pandama, nagahatag kaninyo og kawalay-pangandoy pinaagi sa kalinaw, ug pinaagi sa gininhawa—komunyon sa Espiritu Santo—nagahatag og awtoridad batok sa dautang mga espiritu ug nagpadayag sa mga simbolo sa Iyang mga sakramento.

50. *'Ang yuta sa mga Caldeo'* mao ang kinabuhi nga puno sa mga pagka-higugma, diin gitukod ug gi-sambayang ang mga makasasala nga diyos-diyosan. *'Ang Mesopotamia'* mao ang paagi sa kinabuhi nga molukso gikan sa usa ka tumoy ngadto sa pikas. Ug *'ang Yutang Saad'* mao ang kahimtang (sa espiritu) nga napuno sa matag matang sa (espirituhanong) panalangin. Ang bisan kinsa nga, sama sa karaang Israel, wala magtagad niining kahimtang sa kaayohan, mobalik sa pagkaulipon sa mga kahiligon ug mawagtangan sa kagawasan nga gihatag.

51. Angay hinumduman nga wala'y bisan usa sa mga Santo nga miadto sa Babilonia sa ilang kaugalingong kagustuhan: kay dili angay ug dili maalamon alang sa mga nagahigugma sa Dios nga pilion ang dautan imbis sa maayo. Kung, bisan pa, ang uban kanila gikuha didto nga dili boluntaryo kauban sa mga tawo, pinaagi niini among pasabot mao kadtong mga wala sa ilang kaugalingong kabubut-on apan tungod sa espesyal nga mga kahimtang, alang sa katuyoan sa pagluwas sa mga nanginahanglan og giya, nga gibyaan ang hataas nga diskurso sa kahibalo, mibaling sa pagtudlo mahitungod sa mga pagbati: tungod niining maong kahimtang giisip sa dakong Apostol nga mas gikinahanglan nga magpabilin sa unod—nga mao, ang pagpadayon sa pagtudlo sa moral nga doktrina sa iyang mga disipulo—bisan pa nga aduna siya'y tibuok tinguha nga biyaan ang pagtudlo sa moralidad ug makig-uban kang Cristo pinaagi sa labaw ug yano nga espirituhanong pagmumuni-muni (Fil. 1:29).

52. Sama sa bulahan nga si David, nga nagpatugtog og arpa aron pahupayon si Saul, nga gilutos sa dautang espiritu (1 Sam. 16:23), ingon usab, ang matag espirituwal nga pulong, nga matam-is sa mga kontemplatibong panabot nga nagpunong niini, makapahupay sa hunahuna nga gilutos sa epilepsy, ug nagaluwas niini gikan sa dautang konsensya nga nagpahimulos niini.

53. *'Usa ka tawo nga maputi ang panit ug malumo ang mga mata'*, sama sa bantugang David (1 Sam. 16:12), mao ang usa nga, pinaagi sa kahayag sa kinabuhi nga gipuy-an subay sa Dios, nagpanag-iya og pulong sa kinaadman nga pareho usab ka hayag. Sa ingon nga mga tawo, ang maayong buhat kauban sa pagkontemplar; ang una nagdan-ag sa nagkalain-laing porma sa hiyas, samtang ang ikaduha nagdan-ag sa mga diyosnong hunahuna.

54. Ang nag-ampo aron madawat ang iyang adlaw-adlaw nga pan, dili gayud kini madawat sa hingpit nga pagkahimo niini, kondili sumala sa kapasidad sa nakadawat. Sa tanan nga mangayo, Iya silang gihatagan sa Iyang kaugalingon ingon nga Pan sa Kinabuhi (Juan 6:35), ingon usa k nga nagahigugma sa katawhan; apan dili sa tanan sa patas nga sukod, kondili mas daghan sa mga nakabuhay og dagkong buhat sa pagkamatarung, ug mas gamay sa mga kulang sa ingon nga mga buhat: sa matag-usa sumala sa kapasidad (o disposisyon) sa ilang hunahuna sa pagdawat niini.

55. Alang sa usa ka tawo nga aktibo ang kinabuhi, anaa ang Ginoo pinaagi sa mga hiyas, samtang wala Siya sa usa ka tawo nga wala maghatag bili sa hiyas. Usab, alang sa usa ka kontemplatibo nga tawo, anaa Siya pinaagi sa tinuod nga kahibalo sa mga butang; gikan sa usa ka tawo nga kulang niini sa bisan unsang sukod, wala Siya.

56. Sa pagsugod sa pagtudlo sa mga tawo sa pagkamapainubsanon, kasagaran ang dagan murag alang ra sa lawas. Ug sa unang mga hugna sa pagduol sa pagkamapainubsanon, mas mosulti kita sumala sa letra kaysa sa espiritu. Unya, hinay-hinay nga nagaduol sa espiritu, ug ginapahapsay ang unodnong kinaiya sa atong panultihon pinaagi sa espirituhanong pagkontemplar, makaplagan nato ang atong kaugalingon kang Kristo sa pagkabalaan, kutob sa mahimo sa tawo; aron makasulti kita, sumala sa giingon sa Apostol: *'Bisan kaniadto nakaila kami kang Cristo sumala sa unod, karon dili na namo Siya maila pa ingon niini'* (2 Cor. 5:16). Kini tungod sa yano (o putli) nga pagduol sa hunahuna ngadto sa Pulong nga walay bisan unsang tabon, kay nakalambo na kita gikan sa carnal nga pagsabot sa Pulong ngadto sa panan-aw sa *'Iyang himaya, ingon nga bugtong Anak sa Amahan'* (Juan 1:14).

57. Ang bisan kinsa nga nagsugod sa pagkinabuhi sa Kristohanong kinabuhi milabaw na sa pagkamatarong sa Balaod ug sa natural nga pagkamatarong: ingon sa gipatin-aw sa Balaang Apostol sa dihang miingon siya: *'Sa kang Cristo Jesus, walay bili ang pagpakutlo o ang dili pagpakutlo'* (Gal. 6:15)—sa mubo,

gigamit ang termino nga *'circumcision'* aron ipasabot ang pagkamatarong ubos sa Balaod, ug ang termino nga *'uncircumcision'* aron motumong sa susamang pagkamatarong sumala sa balaod sa kinaiyahan.

58. Ang Pulong sa Dios mao ang dalan (Juan 14: 6) alang sa mga nagkinabuhi nga aktibo, nagdagan nga matinud-anon ug lig-on sa dalan sa pagkamaayo, nga dili moliko pa tuo tungod sa pagkamapahitas-on ni pa wala tungod sa hilig sa mga kahiligon – ug nagtudlo sa ilang mga lakang sumala sa Dios: nga si Asa, Hari sa Juda, wala matuman hangtod sa katapusan (1 Mga Hari 15:23), nagkasakit, ingon sa giingon, sa iyang katigulangan sa iyang mga tiil, tungod kay nahuyang ug sobra ka huyang aron magpadayon sa dalan sa kinabuhi sumala sa Dios.

59. *'Ako ang pultahan,'* miingon ang Ginoo (Juan 10:9). Kay Iya silang gidala, kadtong nakahuman sa tibuok dalan sa pagkamaayo, sa walay kapintas sa ilang aktibong kinabuhi, ngadto sa gingharian sa kahibalo ug, sama sa kahayag, gipadayag kanila ang labing hayag nga mga bahandi sa kinaadman. Siya usa ra ug pareho: ang dalan, ang pultahan, ang yawi, ug ang gingharian—ang dalan, isip usa ka giya; ang yawi, isip siya nga nag-abli sa pagsulod ngadto sa mga langitnong bahandi alang sa mga angay; ang pultahan, isip siya nga nagpanguna sa pagsulod; ang gingharian, isip kana nga panulondon, ug nga naglungtad sa tanan pinaagi sa pakig-ambit.

60. Ang Ginoo gitawag nga *'sidlak, kinabuhi, pagkabanhaw, kamatuoran: Sidlak'*, ingon nga magpasidlak sa mga kalag, ug ingon nga magpahawa sa kangitngit sa pagkawalay-hibalo, ug ingon nga maghatag kahayag sa hunahuna aron masabtan ang mga butang nga labaw pa sa pagsabot, ug ingon nga magpadayag sa mga misteryo nga maabot lamang sa mga putli; *'kinabuhi'*, ingon nga nagahatag sa mga kalag nga nahigugma Niya sa lihok nga angay kanila sa gingharian sa mga butang nga balaan; *'pagkabanhaw'*, ingon nga Siya nga nagapukaw sa hunahuna gikan sa patay nga pagkapilit sa materyal ug nagalimpyo niini gikan sa tanang kadaut ug kawalay kinabuhi; *'kamatuoran'*, ingon nga naghatag sa angay og walay paglubad nga pagkahilig ngadto sa maayong mga buhat.

61. Dili ang nagpasidungog lang sa Dios sa matinahuron nga mga pulong ang naghimaya sa Dios sa sulod niya, kondili ang nag-antos ug nagpaningkamot nga may pagkamapailubon alang sa Dios ug alang sa mga sugo. Ang ingon ana nga tawo gihimaya usab sa Dios sa himaya nga naa sa Dios, ingon nga ganti sa pagkamaayo, nga nagbitbit sa sulod niya sa grasya sa pagkawalay-pangandoy pinaagi sa pakig-ambit. Kay ang bisan kinsa nga naghimaya sa Dios sulod sa iyang kaugalingon pinaagi sa mga pag-antos nga gidala alang sa kaayo sa ilang aktibo nga kinabuhi, siya usab gihimaya sa Dios pinaagi sa walay-pagbati nga kahayag sa mga langitnong sinag sa kahimtang sa pagpamalandong. Ug ang Ginoo, samtang nagkadool Siya sa Iyang boluntaryong pag-antos, miingon: *'Karon ang Anak sa Tawo gihimaya, ug ang Dios gihimaya sa Iya. Kung ang Dios gihimaya sa Iya, himayaon usab sa Dios Siya sa Iyahang kaugalingon, ug himayaon Siya dayon'* (Juan 13:31–32). Gikan niini klaro nga ang mga pag-antos alang sa kaangayan sundan sa mga gasa sa grasya sa Dios.

62. Hangtud nga ang kalag nagbiyahe gikan sa kusog paingon sa kusog ug gikan sa himaya paingon sa himaya—nga mao, ang pag-uswag gikan sa usa ka hiyas paingon sa mas dako nga hiyas, ug ang pagsaka gikan sa usa ka lebel sa kahibalo paingon sa mas taas—dili kini mihunong sa pagka-biyahero, ingon nga giingon: *'Nilawig kaayo ang akong kalag'* (Salmo 119:6). Kay dako kaayo ang gilay-on, ug kinahanglan kini moagi sa daghang hugna sa kahibalo sa wala pa *'mosulod ka sa dapit sa katingalahang puloy-anan, bisan sa balay sa Dios, taliwala sa tingog sa kalipay ug pagdayeg, sa kasaba sa nagsaulog nga katawhan'* (Salmo 41:5)—kanunay nga nagdugang ug tingog sa mga tingog, usa ka espirituhanong tingog sa mga espirituhanong tingog, samtang nag-uswag ang usa sa espirituhanong pagpanumdum, naglipay sa mga butang nga klaro nga nabati—uban sa kalipay ug angay nga pagpasalamat. Ang ingon nga mga selebrasyon gisaulog sa tanan nga nakadawat sa grasya sa *'Espiritu, nga nagasinggit sa ilang kasingkasing: "Abba, Amahan!"'* (Gal. 4:6).

63. *'Usa ka katingalahang puloy-anan'* mao ang usa ka walay pagbati ug dili matandog nga disposisyon padulong sa mga hiyas, pinaagi niini ang Dios nga Pulong, sa Iyang pag-abot, nagpalamuti sa kalag sa nagkalain-laing katahum sa mga hiyas, sama sa usa ka tabernakulo. Ang Balay sa Dios mao ang kahibalo nga gilangkoban sa daghan ug lain-laing mga pagmumuni-muni, diin ang Dios, sa pagbisita Niya sa kalag, pun-on kini sa kadaghanon sa kinaadman. *'Ang tingog sa kalipay'* mao ang pagdayeg sa kalag sa pagtan-aw sa kadaghanon sa mga hiyas. Ang pag-ampo sa pag-ila sa sala mao ang pagpasalamat tungod sa himayaong katagbawan o pagtuman sa kinaadman. *'Ang tingog'* mao ang walay hunong, misteryosong doxolohiya nga nagagikan sa pagsagol sa duha, nga mao ang kalipay ug pag-ampo sa pag-ila sa sala.

64. Human nga maisugon niyang napildi ang mga kahuyang sa unod, ug nakadaog og igo nga mga kadaogan batok sa mga hugaw nga espiritu, ug napalayas niya ang ilang mga hunahuna gikan sa gingharian sa iyang kalag, pag-ampo siya aron hatagan siya og putli nga kasingkasing ug aron ang matarong nga espiritu ipanumbalik sa sulod niya, nga mao, aron pinaagi sa grasya sa Dios hingpit siyang malimpyohan gikan sa dautang hunahuna ug mapuno sa mahimayaong hunahuna.

65. Ang nakapahimong putli sa iyang kasingkasing dili lamang makasabot sa kahulugan ug kahinungdanon sa mga butang nga ikaduha ug naglungtad pagkahuman sa Dios, kondili, sa paglampas niini sa tanan, makakita, ingon sa pagkasulti, sa Dios mismo: dinhi makita ang katapusang utlanan sa tanang kaayohan. Sa dihang mabisita sa Dios ang ingon nga kasingkasing, giisip Niya kini nga takus, pinaagi sa Espiritu, nga isulat ang Iyang mga pulong niini, sama sa mga lapida ni Moises, kutob sa nahimo kini nga matinahuron pinaagi sa maayong buhat ug pagpamalandong, subay sa sugo nga misteryosong nagmando: *'Magbunga kamo ug magpadaghan'* (Gen. 35:11).

66. Ang hunahuna ni Kristo, nga madawat sa mga Santo – ingon sa giingon: *'Amo ang hunahuna ni Kristo'* (1 Cor. 2:16), — dili kini moabot pinaagi sa pagwagtang sa atong kaugalingong intelektwal nga mga gahum, ni mosulod kini sa atong hunahuna (sa pag-okupar sa lugar niini) sa usa ka esensyal ug personal nga kahulugan; hinungdan, gipahayag niini ang gahum sa atong hunahuna pinaagi sa kaugalingong kinaiyahan niini ug gidani ang kalihokan niini ngadto sa panaghiusa uban niini. Sa akong panan-aw, ang hunahuna ni Kristo gipanag-iya sa mga nagkontempla sa tanang butang sa Iyang espiritu ug gidala pinaagi sa tanang butang aron maghunahuna mahitungod Niya.

67. Gitawag kita nga lawas ni Cristo, sumala sa mga pulong sa Apostol: *'Kamo mao ang lawas ni Cristo, ug tagsa-tagsa kamo mga miyembro niini'* (1 Cor. 12:27)—dili tungod kay, samtang kita ang Iyang lawas, gikuhaan kita sa atong kaugalingong mga lawas, ni tungod kay Siya mismo mosulod kanato o mabahin-bahin sa atong mga miyembro; kondili tungod kay, sama sa unod ni Cristo, ang atong unod usab gipagawas gikan sa makasasala nga pagkadaut. Kay sama sa pagka-walay sala ni Kristo sa kinaiyahan, sa unod ug sa espiritu, ingon usa ka tawo; ingon usab kita, nga nagtuo kaniya ug gisul-oban siya pinaagi sa Espiritu, mahimo, pinaagi sa atong kaugalingong gawasnong kabubut-on, nga walay sala kaniya.

68. Basta'g kinsa man magpabilin pa sa kini nga kinabuhi, bisan pa unsa sila ka-perpekto, sumala sa ilang karon nga kahimtang, sa lihok ug pamalandong, bahin lamang sa bahin ang ilang pagpanag-iya sa kahibalo ug sa propesiya ug sa saad sa Espiritu Santo, apan dili sa hingpit—kay kinahanglan pa nila makabot ang hingpit nga kahimtang, nga nagpadayag sa kamatuoran atubangan-atubangan sa mga takus, ingon sa pagkaanaa niini sa iyang kaugalingon: aron dili lang siya magpanag-iya og bahin sa pagkahingpit, kondili madala sa iyang sulod ang tibuok pagkahingpit pinaagi sa pakig-ambit. Kay ang Apostol miingon nga unya ang tanan (mao ang mga nakaluwas) *'makab-ot ang sukod sa pagkahamtong sa pagkahingpit ni Cristo'* (Efe. 4:13); *'nga diin natago ang tanang bahandi sa kinaadman ug kahibalo'* (Col. 2:3); sa pagpadayag sa *'mga butang nga pagawagtangon sa bahin'* (1 Cor. 13:10).

69. Ang uban mangutana: unsa man ang kahimtang sa mga giisip nga takus sa pagkahingpit sa Gingharian sa Dios? Aduna bay kalamboan ug pag-uswag (padulong sa mas dako nga pagkamaayo) didto, o usa ra ba ka kahimtang nga dili mausab? Unsa kaha, busa, ang mahitabo sa mga lawas ug kalag, ug unsaon nato paghunahuna niini? Sa paghunahuna niini, masulti nato nga, sama sa pisikal nga kinabuhi, ang pagkaon adunay doble nga katuyoan—usahay aron magpasiugda sa pagtubo, usahay aron mapadayon ang kinabuhi sa ginapakaon—mao kini, – hangtod maabot nato ang hingpit nga sukod sa pagtubo sa lawas, ginapakaon nato ang atong kaugalingon alang sa pagtubo, apan sa diha nga mihunong na ang lawas sa pagtubo, ginapakaon na kini dili alang sa pagtubo kondili alang sa pagpadayon: ingon usab, bahin sa kalag, ang pagkaon adunay doble nga kahulugan. Gipakaon kini sa mga hiyas ug pamalandong samtang nag-uswag, hangtod, pagkahuman malabwan ang tanan nga naglungtad, makab-ot niini ang hingpit nga sukod sa katumanan ni Kristo: apan sa pag-angkon niini, kini mihunong sa pag-uswag o sa pagpadako sa kaugalingon pinaagi sa gitudlo nga paagi, ug, gipakaon diretso sa pagkaon nga dili malaglag sa paagi nga milabaw sa pagsabot—ug, tingali, tungod gayud niini, pinaagi sa labing hataas nga porma sa pagtubo—Gidawat na lang kini aron mapreserbar ang pagka-Diyosnong kahingpitan nga gihatag kaniya ug aron matilawan ang walay sukod nga kalipay sa maong pagkaon, pinaagi niini, sa pagdawat sa kaayohan nga kanunay nagpadayon kaniya sa samang paagi, nahimong diyos kini pinaagi sa pag-apil sa Balaang grasya, nga kini mismo mihunong sa tanang lihok sa hunahuna ug pagbati, ug napahunong usab niini ang natural nga mga lihok sa lawas—nga nahigot niini hangtod sa angay

nga pagkadiyosnon—; aron pinaagi sa kalag ug lawas ang usa ka Diyos mosidlak, nga napildi ang ilang natural nga kinaiya sa kadaghan sa himaya.

70. Ang uban sa mga nagahigugma sa Dios naningkamot sa pagsukod sa kinaiya sa kalainan tali sa mga langitnong puloy-anan ug sa mga saad nga panulondon—kung ang maong kalainan matino ba pinaagi sa lugar, o pinaagi sa kadaghan ug kalidad sa espirituhanong pagkahingpit sa matag usa. Ang uban nagtuo sa una, samtang ang uban nagtuo sa ikaduha. Ang bisan kinsa nga nakamatikod nga *'ang gingharian sa Dios anaa sa sulod kaninyo'* (Lucas 17:21) ug nga *'sa balay sa akong Amahan daghan ang mga puloy-anan'* (Juan 14:2) mosugot sa ikaduhang panan-aw.

71. Ang Gingharian sa Dios Amahan, pinaagi sa Iyang gahum-sa-tanang-butang, anaa sa tanang magtutuo; apan pinaagi sa grasya, anaa kini sa mga hingpit nga misalikway sa tanang hilig padulong sa natural nga kinabuhi—sa kalag ug sa lawas—ug nakaangkon sa espirituhanong kinabuhi; aron sila makasulti: *'Dili na ako ang mabuhi, kondili si Cristo ang mabuhi sa sulod kanako'* (Gal. 2:20).

72. Kadtong, pinaagi sa mga paningkamot sa pagkamaayo, nakahimo sa *'pagpatay sa mga miyembro nga naa sa yuta'* (Col. 3:5) ug, pinaagi sa pagtuman sa mga sugo sa Pulong, nakadaog sa kalibutan nga naa sa sulod niya, wala nay bisan unsang kasubo, kay gibyaan na niya ang kalibutan ug nagsugod na sa pagpuyo kang Kristo, ang mananaog sa kalibutan sa mga pagbati ug ang maghahatag sa tanang matang sa kalinaw. Kay ang wala pa makigbulag sa iyang pagkapit sa materyal nga mga butang, masigurado nga makasinati og kasubo, nga ang iyang pagbati mag-usab-usab subay sa mga kausaban sa butang nga sa kinaiyahan mausab; apan ang nakasugod na pagpuyo sa Kristo dili na makabantay, bisan unsang porma pa, og bisan unsang kausaban sa materyal nga mga butang, bisan unsa pa kini. Maong ingon ang Ginoo: *'Gisulti ko kini kaninyo aron sa Ako kamo magbaton og kalinaw: sa kalibutan kamo mag-antos og kasakit, apan kaisug kamo, kay ako nakadaog batok sa kalibutan'* (Juan 16:33). Sa ato pa, kanako, ang Pulong, aduna kamo'y kalinaw, nga giluwes gikan sa mga pag-usab-usab ug kagubot sa mga butang sa kalibutan; samtang sa kalibutan—mao ang, sa inyong pagkapilit sa mga materyal nga butang—aduna kamo'y kasubo, tungod sa walay hunong nga pag-usab-usab gikan sa usa ka kahimtang ngadto sa lain niini. Ang duha makasinati og kasubo: ang usa nga nagbuhat sa pagkamaayo, tungod sa kalisod nga kauban niini; ug ang usa nga nahigugma sa kalibutan, tungod sa mga kapildihan ug kakulangan sa materyal nga mga butang; apan alang sa usa kini makaluwas, samtang alang sa usa pa kini makaguba ug makaglaglag. Alang sa duha, ang Ginoo mao ang tinubdan sa kalinaw: alang sa una, tungod kay human sa mga paningkamot sa pagkamaayo gihatagan Niya siya sa kalinaw sa kawalay-pagkahilig sa kahimtang sa pagpamalandong; ug alang sa ikaduha, tungod kay pinaagi sa paghinulsol gikuha Niya kaniya ang iyang naandan nga pagkapilit sa mga butang nga malabay.

73. Dapat kita dili lang mga manlupig sa mga panglawasnon pagbati, kondili usab mga manlaglag sa mga madasigon nga hunahuna sa kalag, nga nagasundog sa Balaan nga nagaingon: *'Sa buntag akong laglagon ang tanang makasasala sa yuta, aron putlon gikan sa siyudad sa Ginoo ang tanan nga nagabuhat sa kadautan'* (Salmo 100:8); nga mao ang mga panglawas nga pagbati ug dili matarong nga mga hunahuna sa kalag.

74. Kinsa man, uban sa matinud-anon ug matarong nga paghukom, magpabilin nga walay mantas ang dalan sa pagkamaayo pinaagi sa dili paglayas ngadto sa pikas nga kilid: kana nga tawo makasabot sa pagbisita sa Dios nga moabot kaniya alang sa pagkawalay-pagbati, ingon sa gisaad kanato sa maong balaan nga Propeta, nga nagaingon: *'Mokanta ako ug makasabot, sa dalan sa mga walay sala, sa diha nga Moanha Siya kanako'* (Salmo 100:2).

75. Ang usa ka tawo nga ginadala sa dalan sa pagkamatinud-anon dili angay nga giyaon lamang sa tinguha nga matuman ang mga sugo, kondili kinahanglan usab, pinaagi sa paghinumdom sa kabug-aton sa paghukom sa balaang hustisya, kanunay siyang dasigon sa pagbuhat sa pagkamaayo; aron, sama sa iyang paghandum sa balaang gikan sa gugma, siya usab maglikay sa dautan tungod sa kahadlok. Maong giingon: *'Manganta ako sa imong kaayo ug sa imong paghukom, O Ginoo'* (Salmo 100:1), nga nagpamatuod nga sama sa usa ka tawo nga napalami sa gugma nga nakig-ampo sa Dios, ingon usab ang usa ka tawo nga napalig-on sa kahadlok nga naghalad ug kanta kaniya.

76. Aduna lamang usa ka daang-walay-katapusan ug daang-walay-kaugalingan nga maayong Pag-anaa, ang Triyunidad nga Pagkahiusa, ang Amahan, ang Anak ug ang Espiritu Santo, nga magkahiusa naglangkob sa walay-katapusan sa tulo ka walay-katapusan; bahin sa Iyang pag-anaa—unsaon Niya pag-anaa, unsa Siya ug sa unsang paagi Siya nag-anaa—ang tanang pagsabot labaw pa sa abot sa hunahuna sa mga binuhat. Likayan kini sa tanang pagsabot sa mga naghunahuna, dili tungod sa bisan unsang tinago nga kinaiya niini, ug ang kahibalo niini labaw kaayo sa tanang kahibalo.

77. Usa ka Dios ang Amahan, ang Amahan sa Usa ka Anak, ug ang Tinubdan sa Usa ka Espiritu Santo; usa ka dili mabahin nga Pagkahiusa, ug usa ka dili mabahin nga Trinidad; ang walay sinugdanan nga Paghunahuna, ang bugtong Amahan sa Usa, ang sa kina-iya walay sinugdanan nga Pulong, ug ang Tinubdan sa Usa ka kanunay nga naglungtad nga Kinabuhi, mao ang Espiritu Santo.

78. Usa ka Dios, ang Walay Sinugdan ug Ka-angit, nga walay bahin ug dili mabahin; ang Usa mao usab ang Usa ug ang Trinidad

79. Si Kristo Dios natawo, ug, pinaagi sa pag-angkon og unod nga gihatagan og makatarunganong kalag, nahimong tawo—Siya nga naghatag og pagkaanaa sa tanan nga naglungtad gikan sa Tinubdan sa pagkaanaa, nga ang Birhen, pagkahuman Niya nga natawo sa supernatural nga paagi, wala magkawala og bisan unsang timaan sa iyang pagkabirhen. Kay sama sa Iyang pagkatawo nga walay pag-usab sa Iyang kinaiya o pag-ilis sa Iyang gahum, ingon usab ginahimo ug ginapreserbar Niya nga Birhen ang Nanganak Kaniya isip Iyang Inahan, nga nagtumong sa usa ka milagro sulod sa lain ug, pinaagi sa matag-usa, nagtabon sa usa pa. Ang Dios mismo, sa Iyang kaugalingon ug pinaagi sa Iyang kinaiyahan— —kanunay nga misteryosong natago; ug kung usahay Iya kining ipadayag gikan sa Iyang kinaiyahanong pagkakatago, ginabuhat Niya kini sa paagi nga pinaagi mismo sa maong pagpadayag, mas natago pa gayud kini. Busa (ug sa Iyang pagkatawo isip tawo) gihimo Niya ang Birhen nga usa ka nag-anak nga inahan, sa paagi nga ang mismong buhat sa pag-anak nagmugna sa dili maputol nga panumpay sa pagkabirhen.

80. Atong hunahunaon uban sa pagtuo ang misteryo sa Pagkadivino nga Inkarnasyon, ug yano lang nga dayegon, nga walay pagpangutana, Siya nga nahimuot sa pagbuhat niini alang kanato. Kay kinsa, nga nagsalig sa gahum sa ilang kaugalingong pangatarungan, makapatin-aw kung giunsa pagpanamkon ang Pulong sa Dios? Giunsa paghulma sa unod alang Niya nga walay binhi? Giunsa Siya pagkahimugso nga walay kadaut? Giunsa nga ang Inahan nagpabilin nga Birhen bisan pagkahuman sa pag-anak? Giunsa sa Iyang pagkatawo nga labaw pa sa tanang pagkahingpit ang pagtubo sa edad (Lucas 2:52)? Giunsa Niya, nga putli, ang pagdawat sa bunyag? Giunsa Niya, nga gutom, ang pagpakabusog sa mga gutom? Giunsa Niya, nga gikapoy usab, paghatag og kusog? Giunsa Niya, nga nag-antos usab, paghatag og tambal? Giunsa Niya, nga nagamatay usab, paghatag og kinabuhi? Ug—kon ibutang nato ang katapusan sa wala pa ang sinugdanan—giunsa sa Dios pagpakatawo, ug—nga labi pa gayud ka misteryoso—giunsa sa Pulong, sa Iyang hipostasi, pagpakita sa unod, samtang sa Iyang kinaiya nagpabilin Siyang hipostatikong usa ka buo uban sa Amahan? Giunsa Siya nga Dios sa kinaiyahan ug, sa kinaiyahan, usa ka tawo, nga wala Siya ikalimod bisan usa ka kinaiyahan—ni ang kinaiyahan nga pagka-Dios nga diin Siya Dios, ni ang atong kinaiyahan nga pagkatawo nga diin Siya nahimong tawo? – Ang tanan niining mga misteryo gilakip sa usa ka pagtuo, nga nag-angkon sa mga butang ingon sa ilang pagkaanaa, mga butang nga labaw pa sa pulong ug pagsabot (Heb. 11:1).

81. Si Adan, sa pagsuway sa sugo, nakakat-on nga ang pagkatawo sa atong kinaiyahan nagagikan sa makalilipay nga kahimut-an. Ang Ginoo, sa pagwagtang niini sa kinaiyahan, wala giisip nga angay nga Siya ipanamkon gikan sa binhi. Ang babaye, sa paglapas sa sugo, nagpamatuod nga ang pagkatawo sa atong kinaiyahan nagsugod sa kasakit sa pagpanganak. Ang Ginoo, pagkahuman Niya pagtangtang niini gikan sa kinaiyahan sa tawo, wala Niya tugoti nga ang inahan mag-antos sa pagkadaut pagkahuman sa pagpanganak; aron Tiya tangtangan gikan sa kinaiyahan sa tawo ang boluntaryong kalipay ug, tungod niini, ang dili boluntaryong pag-antos, nga nahimong manlupig sa kana nga Dili Siya ang Magbubuhat – ug aron Tiya tudlo nga ang lain nga kinabuhi kinahanglan misteryosong magsugod sa espiritu, usa ka kinabuhi nga mahimong magsugod uban sa pag-antos ug sakit, apan sa tanang paagi matapos sa diwataong kalipay ug walay katapusang kalipay. Alang niini, nahimong tawo Siya ug natawo nga tawo—Siya nga nagmugna sa tawo—aron Siya makaluwas sa tawo; ug pagkahuman nga gihaylo ang mga pagbati pinaagi sa mga pagbati, Siya magpakita isip manlupig sa atong mga pagbati, nga nagbag-o sa atong espirituhanong kinaiya pinaagi sa gugma pinaagi sa Iyang kaugalingong mga kakulangan sa unod.

82. Mapuslanon alang sa pagkamaayo ang pagpaninguha taliwala sa masakitong mga pagsulay; kay sa ingon niini, ang ganti niini alang sa mga nag-antos sa tanan nga butang uban sa kalinaw mao ang pagkawalay-pangandoy sa kalag, diin ang kalag, nga naghiusa sa Dios sa gugma, mapabulag sa disposisyon gikan sa unod ug sa kalibutan. Ang kakapoy sa lawas mao ang pagpalig-on sa kalag.

83. Nabihag sa pangdani sa makalilipay nga kahimut-an, gipili nato ang kamatayon kaysa sa tinuod nga kinabuhi. Busa, magpasalamat kita sa pag-antos sa pisikal nga paningkamot nga naglaglag niini nga kahimut-an, aron sa dihang laglagon kini sa kamatayon, kauban ang kamatayon nga misangpot niini, madawat

nato ang kinabuhi nga mobalik kanato—usa ka kinabuhi nga kaniadto gibaligya alang sa kahimut-an, apan karon nabakli pinaagi sa pipila ka paningkamot sa unod.

84. Kung, sa dihang ang lawas himsog ug busog, kasagaran mosaka ang gahum sa sala; nan klaro nga sa dihang kini nagkinahanglan, ang gahum sa pagkamaayo angay molambo. Busa, atong batason uban sa kaisog ang kakapoy sa unod—kini nga nagahinlo sa kahugawan sa kalag ug hinungdan sa atong umaabot nga himaya. *'Kay ang mga pag-antos niining panahona dili takos ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato'* (Roma 8:18).

85. Sama sa mga doktor nga nag-ayo sa lawas nga dili magreseta og parehas nga tambal para sa tanan; ingon usab ang Dios, sa pag-ayo sa mga kakulian sa kalag, wala magtugot og usa ka pamaagi sa pag-ayo nga angay para sa tanan; apan pinaagi sa paghatag sa angay para sa matag kalag, Iya kining gihatagan og kaayohan. Busa, magpasalamat kita kaniya samtang kita ginapa-ayo, bisan pa kon ang moabot kanato naglakip og pag-antos: kay ang kinalabasan bulahan.

86. Walay makapadayag sa kinaiya sa kalag nga mas klaro pa kaysa sa pagsuway sa gikapoy nga unod: kay kung kini mosugot niini, nagpakita kini nga gihigugma niini ang unod labaw pa sa Dios; apan kung kini magpabilin nga dili matandog sa ingon nga mga pagsulay, nagpadayag kini nga gipasidunggan niini ang pagkamatinud-anon labaw pa sa unod; nga pinaagi niini madawat niini ang Dios nga kauban nga nagpuyo sa sulod niini, Siya nga midugong sa pag-antos sa atong kinaiyahan alang niini, ug nga, sama sa Iyang gisulti kaniadto sa Iyang mga disipulo, misinggit: *'Kusgi kamo; ako nakadaog batok sa kalibutan'* (Juan 16:33).

87. Kung ang tanang mga Santo nakigbahin sa korektibong pagdisiplina, nan kita usab, uban kanila, magpasalamat kon kita pagadisiplinahon alang sa atong pagtulon-an, aron kita mahimong takus nga makigbahin sa ilang himaya. *'Ang Ginoo magdisiplina sa iyang gihigugma, ug iyang ginapaka-antos ang matag anak nga iyang gidawat'* (Prov. 3:12; Heb. 12:6).

88. Si Adan, pagdawat niya sa tadyaw (ang iyang asawa, nga gikuha gikan sa iyang tadyaw), nga naghatag kaniya og kahumot, gipahawa ang katawhan gikan sa Paraiso. Apan ang Ginoo, nga misugot nga tuslokon sa bangaw ang Iyang kilid, midawat sa tulisan sa Paraiso. Busa, , higugmaon nato ang masakitong pagpamatay sa unod ug dumotan ang mga kalipay niini: kay ang una magdala kanato sa Paraiso ug maghimo kanato nga mga kaambit sa mga panalangin niini; samtang ang ikaduha magpahawa kanato gikan niini ug magwagtang sa mga panalangin niini.

89. Kung ang Dios nag-antos sa unod, tungod kay nahimong tawo Siya; kinsa kaha ang dili malipay sa pag-antos, nga adunay Dios nga kauban sa maong pag-antos? Kay ang pag-antos uban Niya usa ka dalan paingon sa gingharian. Tinuod ang giingon: *'Kung mag-antos kita uban Niya, pagahimayaon usab kita uban Niya'* (Roma 8:17).

90. Kung kinahanglan gayud nga mag-antos, tungod sa tinguha sa kalipay nga gisagol sa atong katigulangan sa atong kinaiyahan, nan, atong batason uban ang kaisog kining mga panandaliang kasakit, nga nagpakunhod sa kasakit sa maong tinguha sulod nato ug nagluwas kanato gikan sa walay katapusang pag-antos nga mosunod niini.

91. Ang katapusan sa tanang maayong butang mao ang gugma, kay kini naggiya, nagdala, ug nagdani sa tanan nga naglakaw niini paingon sa Dios, ang labing labaw nga kaayohan ug gigikanan sa tanang kaayohan, nga nagpabilin nga matinud-anon kanunay, dili gayud mapakyas ug kanunay nga dili mausab. Ang pagtuo mao ang pundasyon diin mosunod ang paglaum ug gugma, kay lig-on kini nga nagtukod sa kamatuoran. Ang paglaum mao ang kuta—uban ang gugma ug pagtuo nga nagtindog sa matag kilid niini—kay gipakita niini sa duha ang pagkamatinud-anon sa Gituohan ug ang kaanyag sa Hinigugma, ug nagtudlo sa paagi aron makab-ot kini. Ang gugma mao ang pagtuman niini, nga naglangkob sa tanan nga sa katapusan gitinguha ug naghatag og kalinaw niini; imbis nga pagtuo sa unsay ana, ug paglaum sa unsay mahitabo, kini nagdala (ug sa sulod niini) sa pagpanag-iya niini ingon nga kasamtangang kamatuoran ug sa paglipay niini ingon nga kinaiyahan.

92. Aduna'y tulo ka dautan, ang labing dako ug labing makadaot, ug, sa yano nga pagkasulti, ang mga ginikanan sa tanang dautan: pagkawalay-hibalo, paghigugma sa kaugalingon ug kasina, nga sa ilang kinaiyahan magkasinabot ug nagtinabangay. Kay gikan sa pagkawalay-hibalo sa Dios mitumaw ang paghigugma sa kaugalingon, ug gikan niini mitumaw ang kasina batok sa uban nga tawo. Ug walay mosupak nga ang Daotan mao ang nagmugna ug nagpukaw niini sa atong sulod, nga nagtudlo kanato sa sayop nga paggamit sa atong mga gahum—ang panghunahuna, tinguha, ug kusog.

93. Angay natong itas ang atong hunahuna, imbis nga magpabilin sa pagkawalay-hibalo, paingon sa Dios pinaagi sa pagpangita sa kahibalo Niya—pinaagi sa tinguha, human kini limpyohan gikan sa pagbati sa paghigugma sa kaugalingon, aron itudlo ang tanan natong tinguha ngadto lamang sa Dios – ug pinaagi sa kusog, human kini mapalaya gikan sa kasina, maningkamot sa pag-angkon sa usa ka Dios ug sa paghimo sa atong kaugalingon niining balaan ug bulahan nga gugma nga naghiusa kanato sa Dios ug nagpadayag sa mahigugma sa Dios ingon sa Dios mismo – usa ka gugma nga motumaw gikan kanila (mao ang kahibalo sa Dios ug ang tinguha alang sa Dios) ug alang kaniya naglungtad kini.

94. Kung atong isalikway ang paghigugma sa kaugalingon—nga, sama sa akong giingon, mao ang sinugdanan ug inahan sa tanang dautan—unya, kauban niini, isalikway usab ang tanan nga motumaw gikan niini: kay kon mawala na kini, walay bisan unsang porma o bakas sa dautan ang mahimong mabilin sa atong sulod.

95. Dapat natong pasidunggan ug higugmaon ang atong kaugalingon ug ang usag usa sama sa unang gipakita ni Kristo pinaagi sa Iyang ehemplo, nga midugay sa pag-antos alang kanato.

96. Ang nagpadayag ug pruweba sa hingpit nga gugma alang sa Dios mao ang matinud-anon ug buotan nga pagbati ngadto sa isigkatawo. Kay *'kung ang bisan kinsa moingon, "Gihigugma ko ang Dios," apan nagdumot sa iyang igsoon, siya usa ka bakakon; kay bisan kinsa nga dili maghigugma sa iyang igsoon nga iyang nakita, dili gayud niya mahigugma ang Dios nga wala pa niya makita,'* ingon ni San Juan (1 Juan 4:20).

97. Tan-awa ang pultahan diin mosulod ang mosulod ngadto sa Labing Balaan sa mga Balaan ug giisip nga takus nga makakita sa dili masukod nga katahum sa Balaan ug Hari nga Trinidad.

98. Dili posible nga makig-uban kita sa Dios samtang nagrebelde kita batok Niya pinaagi sa atong mga pagka-ambaw ug boluntaryong nagabayad og buhis sa dautang tirano ug maninlaglag sa mga kalag, ang yawa, gawas kon una kita maglunsad og hugot nga gubat batok niining dautana. Tungod kay hangtud nga boluntaryo nato nga giulipon ang atong kaugalingon sa mga kahiligon sa kadautan, nagpabilin kita nga mga kaaway ug supak sa Dios, bisan pa man nga nagtawag kita sa atong kaugalingon nga mga magtutuo. Ug wala kitay bisan unsang mapuslanon nga makuha gikan sa kalibutan, kon ang atong kalag, nga nadaut ang kinaiya, mosukol batok sa Iyang Nagmugna niini ug dili mosugot nga mosalig sa Iyang maharlikang awtoridad; samtang, sa samang higayon, gibaligya niini ang kaugalingon sa daghang dautang agalon nga naglubong niini sa sala, ug nga mapandayong nagtudlo niini sa pagpili, imbis sa dalan sa kaluwasan, sa dalan nga padulong sa kapahamakan.

99. Gihimo kita sa Dios aron kita mahimong mga kabahin sa pagka-diyosnon (2 Pedro 1:4), ug mga kabahin sa Iyang walay katapusang pagkaanaa, ug mahimong susama Niya (1 Juan 3:2) pinaagi sa pagkadiyosnon nga puno sa grasya, alang kanus-a ang tanan nga naglungtad gipahimutang ug nagpadayon, ug ang wala pa naglungtad gidala ngadto sa pagkaanaa ug gihimo.

100. Kung gusto nato nga matawag ug mahimong kaugalingon sa Dios, buhata nato ang buluhaton nga dili nato ipangilad ang Pulong sa atong mga kahuyang, sama sa gibuhat ni Hudas, ni usab ikalimod Siya, sama sa gibuhat ni Pedro. Ang pagdumili sa Pulong, bisan pa man, mao ang pagsalikway sa pagbuhat og maayo tungod sa kahadlok, samtang ang pagtraydor usa ka tinuyo nga sala sa buhat ug usa ka boluntaryong pagdani padulong sa sala.

101. Ang paghigugma sa kaugalingon sa tawo ug ang makalaut nga pangatarungan, nga nagpahilayo sa mga tawo sa usag usa ug sayop nga naghubad sa balaod, nagbahin sa nagkahiusang kinaiyahan (sa mga pareho og kinaiyahan) ngadto sa daghang bahin; ug pinaagi sa pagpatuman sa kabangis sa kasingkasing nga naghari karon, pinaagi sa ingon nga pamatasan, ilang gibalig ang kinaiyahan mismo batok sa kaugalingon niini (mao, ang mga tawo batok sa usag usa). Busa, kinsa man, pinaagi sa matarong nga paghukom ug mahimayaong kinaadman, makalampos sa paglaglag sa ingon nga disposisyon sa kinaiyahan, nagpakita una og kaluoy sa ilang kaugalingon ug unya sa uban, tungod kay gitul-id nila ang ilang kasingkasing sumala sa gikinahanglan sa kinaiyahan; ug, pinaagi sa ingon nga disposisyon, natural nga nagaduol sa Dios ug nagapakita sa ilang kaugalingon unsa ang kahulugan sa pagkahimo sa Iyang hulagway, ug unsa ka-maayo nga ang Dios, nga sa sinugdan gimugna Niya ang atong kinaiyahan sa Iyang kaugalingong larawan ug klarong nagpakita sa Iyang kaugalingong pagkamaayo sa sulod niini, gihulma kini sa tanang aspeto aron kini patas sa kaugalingon niini, dili bayolente, malinawon, dili magubot, hugot nga napikas sa gugma sa Dios ug sa kaugalingon niini, – aron pinaagi niini atong giakbay ang Dios uban sa tinguha (*isip usa ka gitinguhang kaayohan*), ug ang usag usa uban sa kaluoy (*isip mga binuhat nga pareho ang kinaiyahan*).

102. Ang Dios nga nahigugma sa katawhan nahimong tawo aron madani ang kinaiyahan sa tawo (mao ang tanang mga tawo) ngadto Kaniya, ug aron mapugngan kini nga mahulog sa dautan; pinaagi niini kini nagkabahin batok sa kaugalingon ug nagrebelde batok sa kaugalingon, nga walay bisan unsang pagpugong, tungod sa dali-dali nga pagbag-o sa disposisyon niini batok sa uban.

103. Biyaan nato, kutob sa atong makaya, ang mga kalipay niining kinabuhi ug ang kahadlok sa mga kasubo niini, ug sigurohon nato nga wagtangan ang matag madasigon nga hunahuna ug matag yawa nga limbong. Kay tungod sa kalipay nga gihigugma nato ang atong mga pagka-adik, ug tungod sa kasubo nga likayan nato ang pagkamaayo.

104. Ang pang-akit ug katam-is sa sala kasagaran mawala sa diha-diha dayon nga ang paagi sa pagbuhat niini ipatuman; mao nga ang usa ka tawo, sa diha nga nadiskubre pinaagi sa iyang kaugalingong kasinatian nga ang matag malaut nga kalipay kanunay gisundan sa masubo nga pagdumot, nakabati og hingpit nga pangandoy alang sa kalipay, ug hingpit nga pagdumot sa pagdumot ug kasubo—nga gipangita ang una sa tibuok niyang kusog, samtang naningkamot sa tanang paagi aron malikayan ang ikaduha, nga nagtuo—bisan pa man, hingpit nga imposible – nga bulagon sila sa usag usa sa ingon ani nga paagi, ug mapahimuot ang iyang dautang paghigugma sa kaugalingon pinaagi lamang sa kalipay, nga dili gayud makasinati og kasubo, nga nakalimot, sama sa kasagaran sa mga nabuta sa kahinam, nga ang makasasala nga kalipay dili gayud mahimong walay kapait sa kakulang sa katagbawan. Kay ang kapait sa kasubo natural nga gisagol sa katam-is sa sala, bisan pa man nga ang mga nakatilaw niini makalimot niini tungod kay ang mabaskog nga katam-is mopanaug kanila: kay ang gipanag-iya sa usa ka tawo kanunay makadani sa iyang pagtagad nga hingpit kini makapahilom sa iyang pagbati sa unsay umaabot. Sa ingon niini, samtang nagasunod kita sa mga kalipay tungod sa paghigugma sa kaugalingon ug, sa samang rason, naningkamot sa tanang paagi nga malikayan ang bisan unsang kapait, nagmugna kita og dili mabilang nga mga makadaut nga pagbati sulod sa atong kaugalingon.

105. Walay bisan kinsa nga makasinati og ingon ana ka dakong kalipay ug kapait sama sa dihang, pagkahuman nga mapalaya gikan sa tanang unodnong tinguha, sila maghiusa—o mas tukma pa, magdikit sa ilang hunahuna—sa Dios, nga tinuod gayud nga labing mahigugmaon, labing bililhon, ug labing labaw nga kaayohan.

106. Sama sa walay makaserbisyo sa Dios nga putli gawas kon hingpit niyang naputli ang iyang kalag, dili usab siya makaserbisyo kaniya samtang ginatugotan ang lawas alang sa kaugalingon niini. Pinaagi sa pag-alagad sa lawas sa makadaut nga paagi—ug tungod kay, sa kinaiyahan, mahiligon siya sa kalipay—ang tawo kanunay nakasinati sa tam-is ug pait sa iyang gahum ug mga lihok, kanunay nga nagtilaw gikan sa kahoy sa pagsuway, diin ang kahibalo sa maayo ug dautan natunaw sa samang higayon, sama sa tinuod nga nasinati sa mga pagbati.

107. Kung diin ang rason wala maghari, kasagaran maghari ang gahum sa mga pagbati, nga ang gahum sa sala dili mapabulag nga nakasugbang; pinaagi sa kalipay, kini nagdani sa kalag padulong sa mga tinguha sa unod, nga suod niini sa kinaiyahan: busa, human kini gikuptan—sama sa kini ang natural nga katungdanan niini—usa ka mainit ug malipayong pag-atiman sa unod, gidala niini ang tawo gikan sa iyang tinuod nga natural nga kinabuhi ug gipalihok siya aron mahimong, alang sa iyang kaugalingon, ang magtutukod sa dautan, nga walay kaugalingong paglungtad.

108. Alang sa makatarunganong kalag, ang dautan mao ang pagpasagad sa iyang natural nga mga panalangin, nga nagagikan sa usa ka mainitong pagkapilit sa unod ug sa kalibutan; nga ang hunahuna, sa diha nga nahimong giya, nagaguba subay sa iyang kahibalo sa espirituhanong mga han-ay, sa husto nga paghubad sa gigikanan ug kinaiya sa kalibutan ug sa unod, ug pagduso sa kalag ngadto sa espirituhanong gingharian nga iya gayud, diin ang balaod sa sala dili gayud mosamok, nga walay pagbati nga mahimong tulay aron madala kini ngadto sa hunahuna (o sa makatarunganong espirituhanong gingharian); tungod kay ang unang relasyon tali niining pagbati ug sa kalag guba na, ug ang tanang makita sa mga pagbati gibyaan na, aron ang hunahuna, sa paglampas niini, dili na gayud kini mabati pa, nga nahimong langyaw niini sa pamatasan ug sa kinaiyahan.

109. Sama sa intelihensiya, pinaagi sa pagkontrol sa mga pagbati, ginahimo ang mga sentido nga instrumento sa pagkamaayo; ingon usab, ang mga pagbati, kon kini makontrol sa intelihensiya, ginadani ang mga sentido paingon sa sala. Ug kinahanglan nga tan-awon ug hisgutan nga matin-aw kung giunsa sa kalag ang pagpadayon sa usa ka angay ug mahimayaong agi sa paglihok, gamit ang mao gihapon nga mga paagi nga kaniadto gigamit sa pagbuhat sa mga sala aron makahimo ug magtukod sa mga birtud.

110. Ang Balaang Ebanghelyo nagpaila sa pagbiya sa makalupigon nga kinabuhi ug sa pag-abi-abi sa espirituhanong kinabuhi. Nagaestorya ko bahin sa mga tawo nga kanunay mamatay (1 Cor. 15:31) sumala sa unod—mao, sumala sa kinabuhi sa tawo sa unod dinhi sa kalibutan—apan nagkinabuhi lamang alang sa Dios pinaagi sa Espiritu, ingon sa giingon sa Balaang Apostol: dili na nila ginabuhi ang ilang kaugalingong kinabuhi, kondili si Cristo ang nagabuhi kanila (Gal. 2:20). Sa samang paagi, kadtong nag-antos og dakong kasubo, pag-antos ug pagpanglutos dinhi sa kalibutan, ug malipayon nga nag-antos sa pagpanlutos ug sa tanang matang sa mga pagsulay, giisip usab nga patay sa unod.

111. Ang matag pagbati motumaw ug mamugna gikan sa panaghiusa sa usa ka butang nga masinati ug usa ka pagbati, kauban ang pagliko sa natural nga aktibong gahum—sa ato pa, ang mga pagbati, o ang mga tinguha, o ang panghuna-huna—gikan sa ilang husto nga natural nga paagi sa paglihok. Kung karon ang hunahuna, pagkahibalo sa katuyoan niining kombinasyon sa tulo—mao ang butang nga masinati, ang pagbati, ug ang natural nga aktibong pwersa nga nalambigit niini—makahimo, pinaagi sa iyang pangatarungan, sa pagbalik sa matag-usa niini sa husto nga natural nga han-ay, ug sa paghunahuna sa matag-usa sa kaugalingon niini, sa ato pa, ang masinati nga butang nga walay relasyon sa pagbati, ang pagbati nga walay koneksyon sa masinati nga butang, ug ang aktibong gahum nga nalambigit niini—pananglitan, ang tinguha, o bisan unsang susamang gahum—nga walay madasigon nga disposisyon padulong sa masinati nga butang o sa pagbati, ug nga dili tugotan nga ang pasyon mismo ang magdumala sa iyang pagkontemplar—kung, akong giingon, ang hunahuna makahimo niini; unya pagagalingon kini ug pagahabogon sama sa bisiro nga gihimo kaniadto sa karaang mga Israelita (Ex. 32:20), kini nga komposisyon sa pagbati, bisan unsang porma pa kini kuhaon, ug ipanglapas kini sa mga tubig sa kahibalo, hingpit nga pagagub-on bisan pa ang labing pinong hunahuna sa pagbati, pinaagi sa pagbalik sa mga butang nga nagmugna niini sa husto nga han-ay nga angay kanila sumala sa kinaiyahan.

112. Ang kinabuhi nga natapakan sa daghang pagkahulog sa sala nga naggikan sa lamanong mga tinguha mao ang *'hinugawan nga bado'* (Judas 23). Kay pinaagi sa paagi sa iyang kinabuhi, sama sa usa ka matang sa bisti, kasagaran ipadayag sa matag tawo kung unsang klase siya nga tawo, matarong man o daotan: ang usa adunay limpyo nga bisti, nga mao ang usa ka buhing may hiyas, samtang ang kinabuhi sa lain hingpit nga natabonan sa dautang mga buhat. – O mas tukma, ang *'mga bisti nga nadisturbo sa unod'* nagtumong sa sulod nga disposisyon ug kahimtang sa hunahuna nga naghatag sa kalag sa kinaiya niini, ingon sa nahimo sa konsensya (o sa atubangan sa konsensya), pinaagi sa paghinumdom sa dautang mga tinguha ug buhat nga naggikan sa unod – ug sa pagtan-aw niining mga bisti nga kanunay naa sa kaugalingon, ang kalag matandog sa baho sa mga pagkahilig. Kay sama sa gikan sa espiritu, pinaagi sa makatwiran nga panaghiusa sa mga birtud sa usag usa, naporma sa sulod sa kalag ang mga dili malaglag nga bisti—ug, sa pagsul-ob niini, kini makita nga maayo ug himayaon: busa usab, gikan sa unod, pinaagi sa paghabi sa nagkalain-laing mga pagbati, tungod sa ilang pagkasinabay, usa ka partikular nga bisti ang naporma alang niini—usa ka bisti nga hugaw ug hugaw kaayo, nga nagpadayag sa kalag kung unsa kini gayud, ug nagpugos niini sa pagdawat og lain nga hulagway ug kapareho sa baylo sa Divino.

113. Ang lig-on ug masaligan nga basihan sa paglaum alang sa pagka-diyos sa tawo makita sa Inkarnasyon sa Dios, nga naghimo sa tawo nga diyos sa samang sukod nga ang Dios mismo nahimong tawo. Kay klaro nga Siya nga nahimong tawo nga walay sala makapabalaan sa kina-tawo nga dili kini usbon ngadto sa Pagka-Diyosnon, pinaagi sa pag-alsa niini ngadto Kaniya sa samang sukod nga Siya mismo nagpaubos alang sa tawo. – Sa misteryosong paagi, nagtudlo niini ang dakong Apostol nga *'sa umaabot nga mga kapanahonan ipadayag kanato ang dili masukod nga bahandi sa pagkamaayo sa Dios'* (Efe. 2:7).

114. Ang kalag, nga natabonan sama sa kalawang sa kahugawan sa makalibog nga mga kalipay, napalimpyo pinaagi sa masakiton nga paningkamot, ug ang matag hilig padulong sa materyal hingpit nga napapas gikan niini sa diha nga, pinaagi sa kasinatian, kini makaila sa kadaut sa paghigugma sa ingon nga mga butang; tungod niini gitugotan sa Dios ang yawa, subay sa matarong nga paghukom, nga pasakitan ang mga tawo sa makalilisang nga kasubo.

115. Ang kalipay ug kasubo, ug ang tinguha ug kahadlok nga mosunod kanila, wala gimugna sa sinugdanan uban sa kinaiyahan sa tawo: kung dili, ihap sila sa mga kinaiya nga naghubit niining kinaiyahan; apan, sumala sa pagtulon-an sa bantugang Gregorio sa Nyssa, gipaila sila pagkahuman sa pagkawala sa pagkahingpit nga anaa sa atong kinaiyahan, nga gitamnan sa labing dili makatarunganong bahin sa atong kinaiyahan; ug pinaagi kanila, pagkahuman dayon sa paglapas sa sugo, ang atong pagkapareho sa mga hayop nga walay pulong nahimong hayag ug klaro, imbis sa bulahan nga hulagway sa Dios. Kay angay ra nga,

pagkahuman natabonan ang dignidad sa rason, ang kinaiyahan sa tawo matarong nga makasinati og silot gikan sa maong butang diin kini nakakuha sa kinaiya sa kawalay-rason. Busa, sa kinaadman, gipahimutang sa Dios ang mga butang aron pinaagi niini masabtan sa tawo ang pagkataas sa rason.

116. Ang mga pagbati maayo usab sa kamot sa mga masigasig alang sa usa ka maayong kinabuhi ug kaluwasan, kon, human natong maalamong bulagon kini gikan sa makalaut, gamiton nato kini aron makab-ot ang langitnong; pananglitan: kon atong usbon ang tinguha ngadto sa usa ka kusgan nga lihok sa espirituhanong pangandoy alang sa mga langitnong panalangin; ang gugma sa kalipay – ngadto sa kalipay nga nagahatag-kinabuhi nga nagagikan sa pagdayeg sa hunahuna sa mga gasa sa Diyos; kahadlok – ngadto sa usa ka pag-amping aron dili kita mapasakop sa umaabot nga pag-antos tungod sa atong mga sala; kasubo – ngadto sa paghinulsol nga nagtumong sa pag-ayo sa dautan nga anaa karon; ug, sa mubo, kung gamiton nato kining mga pagbati aron laglagon o mapugngan ang dautan nga anaa na o gilauman pa, ingon man aron makab-ot ug mapadayon ang pagkamaayo ug kahibalo, sama sa mga maalamon nga doktor nga naglaglag o nagpugngan sa kadaut nga naa na sa lawas tungod sa hilo, o kana nga hapit na mopakita sa lawas sa makahilo nga echidna.

117. Ang Balaod sa Unang Tugon, pinaagi sa aktibong kinaadman, nagahinlo sa atong kinaiyahan gikan sa tanang hugaw; samtang ang Balaod sa Bag-ong Tugon, pinaagi sa kontemplatibong giya, nagataas sa hunahuna gikan sa lawasong ngadto sa espirituhanong panan-aw sa mga butang nga susama niini.

118. Ang Balaang Kasulatan nagtumong sa kadtong bag-o pa lang nagsugod sa ilang panaw ug nagbarog pa sa mga unahan sa korte sa Balaan nga mga hiyas ingon nga *'mga mahadlok'* (ang giyaan sa kahadlok); samtang kadtong nakab-ot na og angay nga kahanas sa pagsabot ug pagpraktis sa mga birtud kasagaran gitawag nga *'mga nag-uswag'*; ug kadtong, pinaagi sa espirituhanong pagsabot, nakaabot na sa kinatas-an sa tinuod nga kahibalo sa mga birtud, gitawag nga *'hingpit'*. Busa, ang usa ka tawo nga mibulag sa daang siklo sa mga pagbati ug, tungod sa kahadlok, nagsumiter sa iyang tibuok kinaiyahan sa mga balaang sugo, dili mapugngan sa bisan unsang panalangin nga angay sa mga bag-o pa lang nagsugod, bisan pa nga wala pa siya makab-ot og kahanas sa mga hiyas ni nahimong kaambit sa kinaadman nga *'gisulti sa taliwala sa mga hingpit'* (1 Cor. 2:6). Sa samang paagi, ang nag-uswag dili gipahawa sa bisan unsang panalangin nga may kalabotan sa iyang hugna, bisan pa nga wala pa siya makab-ot sa parehas nga labawng kahibalo sa mga butang sa Diyos sama sa kinaiya sa hingpit. Alang sa mga hingpit, nga mysteryosong gihatagan na og kontemplatibong teolohiya ug napalimpyo na ang ilang hunahuna gikan sa tanang materyal nga pantasya, sila mao kadtong nakainternalisa sa Balaang gugma, nga nagbitbit og hingpit ug walay kapintas nga pagkapareho sa hulagway sa Balaang katahum.

119. Aduna'y duha ka matang sa kahadlok: ang usa putli, ug ang usa dili putli. Ang kahadlok nga motumaw gikan sa mga sala, gipalihok sa pagpaabot sa pagsilot, dili putli; kay ang hinungdan niini mao ang sala nga nahibal-an sa usa ka tawo nga iyang nabuhat, ug dili kini magdugay hangtod sa kahangturan, tungod kay mawala kini kauban sa pagtangtang sa sala pinaagi sa paghinulsol. Apan kana nga kahadlok nga kanunay nagpuyo sa kalag, bisan walay maong kabalaka sa mga sala, putli ug dili gayud molakaw; kay kini sa pipila ka paagi kauban sa kinaiya sa Dios, ingon usa ka halad gikan sa mga binuhat, nga nagpadayag sa natural nga pagrespeto sa tanan sa atubangan sa Iyang kadunggan, nga milabaw sa tanang gingharian ug gahum.

120. Ang Espiritu Santo anaa sa tanang tawo sa kinatibuk-an, ingon nga Siya nga nagakuhag sa tanan, nag-atiman sa tanan, ug nagalihok sa natural nga mga binhi (sa pagkamaayo) sulod sa tanan. Apan sa mga nagkinabuhi ilawom sa Balaod, Siya anaa sa partikular ingon nga nagpadayag sa mga kalapasan batok sa mga sugo ug ingon nga nagahatag kahayag sa saad nga gipahayag daan mahitungod kang Cristo. Apan sa tanan nga anaa kang Kristo, gawas pa sa nahisgutan, Siya usab mao ang nagahatag sa pagka-anak, o ang nagahimo sa pag-ampon. Ug isip nagahatag sa kinaadman, Siya dili anaa sa yano o walay kondisyon nga paagi sa bisan kinsa sa mga nahisgutan, kondili lamang sa mga tawo nga, sa pagsabot sa butang, nagahimo sa ilang kaugalingon nga takus sa Iyang pag-uyon pinaagi sa ilang kinabuhi nga susama sa Dios. Kay bisan kinsa nga dili magbuhat sa kabubut-on sa Dios, bisan pa man matinud-anon siya, adunay kasingkasing nga walay kinaadman, ingon usa ka puloy-anan sa dautang hunahuna, ug usa ka lawas nga sakop sa sala (nga mao, may sala), kay kini kanunay puno sa hugaw ug madasigon nga mga tinguha.

121. Ang Dios, nga nagahandom nga ang tanan maluwas ug nagahandom sa ilang pagkadiyosnon, gipalaya ang ilang garbo ug kawang sama sa usa ka walay bunga nga igos nga gisumpa (Mat. 21:19), aron, sa pagpili sa tinuod nga pagkamatarong kaysa sa pagpakita lang nga matarong, ug pagkahuman sa pagbiya sa hipokritang panapton sa pagkunwari nga maayo, tinuod nga makapahugot sa kaayo, sumala sa tinguha sa Balaang Pulong, ug mapuyo ang nahibilin nilang kinabuhi nga matinud-anon, nga naningkamot labaw sa tanan

sa pagpadayon sa maayong disposisyon sa kalag atubangan sa Dios kaysa sa pagpanghambog sa gawasnong pagkunwari nga maayo sa atubangan sa mga tawo.

122. Ang Yawa mao ang kaaway ug manimalos sa Dios. Kaaway siya kung, tungod sa iyang pagdumot kaniya, samtang nagpakaaron-ingnon og gugma kanato nga sa tinuod makadaot, iyang gipukaw ang nagkalain-laing pagbati ug, pinaagi sa kahumot nga atong gipaabot gikan niini, gihagit ang atong kabubut-on nga pilion ang mga butang sa kalibutan kaysa sa mga butang nga walay katapusan; pinaagi niini, sa pag-angkon sa tibuok disposisyon sa atong kalag, hingpit niya kitang giliko gikan sa gugma sa Dios ug gihimo kitang tinuyo nga kaaway sa Iyang nagmugna kanato. Ang Manigbawi – sa dihang iyang ibubo ang tanan niyang kasuko kanato, iyang gipangayo ang atong pagpatay isip silot, tungod kay pinaagi sa sala nahimo kitang, ingon pa, ilalom kaniya. Kay walay butang nga labing makalipay sa yawa sama sa makita ang usa k , usa ka tawo, gipatay. Ug kon kini tugotan kaniya, mosulbong siya sama sa usa ka unos batok sa mga tawo nga, pinaagi sa pagtugot sa Dios, iyang nakuhaan og gahum, nga nagahimo og lain-laing paagi aron ipahamtang kanila ang dili kusang pag-antos (tungod sa ilang kusang mga tinguha), dili aron matuman ang sugo sa Dios, kondili aron mapuno ang iyang masuko nga pagdumot batok kanato; aron ang kalag, nga napul-an sa kabug-aton sa kasubo ug kapakyasan, biyaan ang tanang paglaum sa tabang sa Diyos, ug ang paghatag sa grabeng kapakyasan, imbis nga magdala sa paghinulsol, mahimong hinungdan sa pagkawala sa pagtuo sa paglungtad mismo sa Diyos.

123. Kung walay pagtugot sa Dios, bisan ang mga demonyo dili makahimo og bisan unsa aron mosilbi sa yawa. Kay ang Dios nahibalo kung giunsa, uban sa angay nga pagkamaayo ug pagkamaayo, pagtugot sa yawa, pinaagi sa iyang mga sulugoon, nga ipahamtang ang nagkalain-laing silot alang sa mga sala nga atong nabuhat. Klaro kini nga gipakita sa Kasulatan sa sugilanon ni Job, diin gisulat nga ang yawa wala gyud'y mahimo kang Job kung walay pagtugot sa Diyos.

124. Ang Dios, nga maayo ug nagtinguha nga hingpit nga wagtangon gikan kanato ang binhi sa dautan—mao kana, ang kahakog sa kalipay nga nagpugong sa hunahuna sa paghigugma sa Dios— gitugotan ang yawa nga magdala og mga pag-antos ug kasakit kanato: aron, pinaagi niining mga pag-antos, ang kalag malimpyo gikan sa hilo sa nangagi nga mga kahakog ug mapuno sa kasuko ug hingpit nga pagdumot batok sa kasamtangang mga kahakog, nga nagpalipay lamang sa senswalidad, – tungod kay ang ilang miaging kalipay wala magdala og bisan unsang mapuslanon gawas sa makalilisang nga mga sangputanan: ug aron, sa ingon niini, ang labing makapahugno ug mapintas nga gahum sa kaaway mahimong duol nga hinungdan sa pagbalik sa pagkamaayo alang sa mga tinuyo nga nakasala batok niini.

125. Ang nag-antos tungod sa paglapas sa grasya sa Dios, kon maila niya ang tuyo sa Divinong probidensya nga nag-ayo kaniya, dawaton niya ang kasakit nga miabut kaniya uban sa pagpasalamat ug kalipay, ug malipayong usbon ang sala nga iyang gipaka-ukulan; apan kinsa man ang magpabilin nga walay pagbati sa ingon nga mga tuyo sa pagtambal, matarong nga kuhaan sa grasya nga gihatag kaniya ug itugyan sa kagubot sa mga pagbati, nga biyaan aron buhaton ang iyang sulod nga tinguha ug gipangandoy.

126. Kinsa man, pinaagi sa pagtugot sa Dios, gidala sa pagbag-o pinaagi sa masubo nga pag-antos nga gidala kaniya sa dili kusang mga tukso, apan wala kini dawata uban sa pagpasalamat, ug, tungod sa garbo— nga pinaagi niini giisip niya nga matarong siya—dili maglangan sa paghinulsol; ang ingon nga tawo, ingon usa ka mosupak sa balaang sugo sa matarong nga paghukom ug tinuyo nga dili mosumite, pinaagi sa balaang sugo, sa yugo sa Hari sa Babilonia, madakpan siya, mag-antos sa kadena ug gapos, gutom, kamatayon ug espada, ug hingpit nga mapalayas gikan sa iyang yuta. Tanan niini ug daghan pa nga susama ang ginagabang sa usa kinsa, gipahawa gikan sa iyang kaugalingong yuta tungod sa iyang maayong kinaiya ug batasan sa espiritu sa pagkamaayo ug kahibalo, tungod sa iyang kaugalingong dili pag-uyon, gikan sa garbo ug walay pulos nga opinyon bahin sa iyang kaugalingon mahitungod sa pagbayad-sala sa iyang mga sala, malipayong nagpili, sumala sa Balaan nga Apostol, *'sa mga kasakit, sa mga kakulang, ug sa mga kaguol'* (2 Cor. 12:10; 6:4). Nahibalo ang bantugang Apostol nga ang panaw nga pagpaubos pinaagi sa bug-at nga pisikal nga mga kahimtang adunay gahum nga magtipig sa mga langitnong bahandi sa kalag; mao nga malipayong gidala niya kini, alang sa iyang kaugalingon ug alang usab sa mga tawo nga iyang gipakita sa iyang kaugalingon ingon usa ka ehemplo sa pagtuo ug pagkamaayo; aron, bisan pa kon sila mag-antos tungod sa ilang kaugalingong sala, sama sa tawo nga gipailawom sa penitensya, ang taga-Corinto (1 Cor. 5:5), adunay sa ilang atubangan usa ka tawo nga nag-antos nga walay sala, ingon usa ka tinubdan sa kahupayan alang kanila ug usa ka ehemplo sa iyang pagkamapailubon nga sundon.

127. Ang Banal nga Apostol nagtumong sa nagkalain-laing mga buhat sa Espiritu Santo ingon nga lain-laing mga gasa, nga tanan gihatag sa usa ra ka Espiritu (1 Cor. 12:4). Ang ingon nga pagpadayag sa

Espiritu gihatag subay sa pagtuo nga naa sa matag tawo, sa pag-apil sa usa ka partikular nga gasa; sa ato pa, ang matag magtutuo, subay sa ilang pagtuo ug sa espirituhanong disposisyon sulod kanila, makadawat og angay nga paglihok sa Espiritu, nga naghatag kanila sa disposisyon ug kusog nga igo aron matuman ang usa ka sugo o lain pa.

128. Sama sa pagdawat sa usa sa pulong sa kinaadman, sa lain sa pulong sa kahibalo, sa lain sa pagtuo, ug sa lain pa sa ubang gasa nga gilista sa bantugang Apostol (1 Cor. 12:8–12): ingon usab, ang usa modawat pinaagi sa Espiritu sa gasa sa hingpit ug direkta nga gugma alang sa Dios, nga walay bisan unsang materyal nga elemento, sumala sa iyang pagtuo; ang lain, pinaagi sa maong Espiritu, makadawat sa gasa sa hingpit nga gugma alang sa iyang isigkatawo; ug ang usa pa makadawat sa lain nga gasa, pinaagi sa maong Espiritu sama sa akong giingon; kay ang matag-usa adunay kaugalingong gasa nga naglihok sulod kaniya. Kay gitawag sa Apostol nga gasa sa Espiritu ang matag disposisyon nga aktibo ug gamhanan sa pagtuman sa sugo.

129. Ang pagtuo usa ka gahum nga nagpabilin sa tanang butang sulod sa usa ka kahimtang sa maayong kabubut-on, o mao mismo ang maayong kabubut-on, nga naghatag og usa ka supernatural, direkta ug hingpit nga panaghiusa sa magtutuo uban sa Dios nga iyang gituohan.

130. Tungod kay ang tawo, nga naglangkob sa kalag ug lawas, sakop sa operasyon sa duha ka balaod—mao ang balaod sa unod ug ang balaod sa Espiritu—nga ang balaod sa unod adunay epekto sa pagbati, samtang ang balaod sa Espiritu adunay panghunahuna o espirituhanong epekto; nga pinaagi niini ang balaod sa unod, nga naglihok sa senswal nga paagi, kasagaran nagpugos sa usa ka tawo ngadto sa materya, samtang ang balaod sa espiritu, nga naglihok sa pangisip o espirituhanong paagi, nagmugna og usa ka dayon nga panaghiusa sa Dios: busa hingpit nga natural nga bisan kinsa nga *'dili maghunahuna sa iyang kasingkasing'* (Lucas 11:23)—sa ato pa, dili niya putlon ang direkta nga panaghiusa sa Dios nga nakab-ot pinaagi sa pagtuo; ang ingon nga tawo, nga walay pagbati, ug sa tinuod nahimong sama sa Dios tungod sa panaghiusa sa Dios pinaagi sa pagtuo, *'moingon niini nga bukid: "Lihok gikan dinhi ngadto didto," ug kini molihok'* (Mat. 17:20): pinaagi niini nga pag-ingon, giila, sama sa pagtudlo sa tudlo, nga ang pangatarungan ug ang balaod sa unod tinuod nga bug-at ug lisod ibalhin; samtang, alang sa atong natural nga gahum, kini hingpit nga dili mabalhin ug dili matandog.

131. Ang gahum sa dili makatarunganong pagpanalipod sa kaugalingon, o pagka-hayop, nahimong lawom kaayo ang gamot niini sa kinaiyahan sa tawo pinaagi sa mga sentido, nga daghan ang nagtan-aw sa tawo nga wala nay lain kondili unod, nga makatagamtam lamang sa karon nga kinabuhi.

132. Ang Ginoo, pagkahuman Niya miingon: *'Pangitaa una ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarung'* (Mat. 6:33)—nga mao ang kahibalo sa kamatuoran sa una ug labaw sa tanan, ug dayon ang aktibong pagpaningkamot sa matarung nga pamatasan—klaro nga gipakita Niya nga ang mga magtutuo angay mangita sa usa ka diyosnong kahibalo ug, pinaagi sa ilang mga buhat, sa pagkamarangal.

133. Tungod kay daghan ang mga butang nga angay pangitaon sa mga magtutuo aron makab-ot ang kahibalo sa Dios ug sa pagkamaayo—sama sa: kagawasan gikan sa mga pagbati, paglahutay sa mga tukso, pagsabot sa mga pagkamaayo ug sa matang sa mga buhat nga katugbang niini, pagwagtang sa hilig sa kalag padulong sa unod, ang pagbiya sa hilig sa mga pagbati padulong sa senswalidad, ang hingpit nga pagbulag sa hunahuna gikan sa tanang binuhat nga butang – ug, sa kinatibuk-an, adunay dili masukod nga kadaghan sa mga butang nga gikinahanglan aron molikay sa sala ug pagkawalay-hibalo ug aron makab-ot ang kahibalo ug pagkamaayo: mao kini ang gisulti sa Ginoo: *'Bisan unsa ang inyong hangyoon sa pag-ampo, madawat ninyo kon kamo adunay pagtuo'* (Mat. 21:22), nga nagpasabot nga, sa kinatibuk-an, ang tanan nga makatampo sa kahibalo sa Dios ug sa pagkamaayo—ug sa tinuod kini ra gayud—ang mga deboto, uban sa rason ug pagtuo, angay pangitaon ug hangyoon: kay kini tanan makaluwas kanato, ug ang Ginoo kanunay kini ihatag sa mga nangayo Niya.

134. *'Usa ka humot gikan sa kinabuhi ngadto sa kinabuhi'* (2 Cor. 2:16) mao ang Apostol, pinaagi sa iyang ehemplo, nga nagdasig sa mga matinud-anon sa aktibong paningkamot aron makab-ot ang humot sa mga hiyas, ug ingon usa ka magtutudlo, nga nagdala sa mga masunuron sa pulong sa grasya gikan sa usa ka senswal nga kinabuhi ngadto sa usa ka espirituhanong kinabuhi; *'bahô sa kamatayon nga nagdala sa kamatayon'* siya alang sa mga tawo nga, human malumos gikan sa kamatayon sa pagkawalay-hibalo ngadto sa kamatayon sa kawalay-tuo, iyang gipabati kanila ang pagsilot nga nagpaabot kanila.

135. Aduna'y tulo ka gahum sulod sa kalag: ang rasyonal, ang kusgan (energetiko) ug ang makahandom. Pinaagi sa rasyonal nga gahum, naningkamot kita nga masayran unsa ang maayo; pinaagi sa makahandom, ginahandom nato ang maayo nga atong nasayran; ug pinaagi sa kusgan, naningkamot ug nakigbisog kita alang niini. Ang mga naghigugma sa Dios, nga naningkamot pinaagi niining mga gahum

padulong sa banal nga pagkamaayo ug kahibalo—nangita sa una, naghandum sa ikaduha, ug naningkamot pinaagi sa ikatulo—makadawat og dili malaglag nga pagkaon ug kahibalo sa mga butang nga banal nga nagapabakod sa hunahuna.

136. Ang Dios, nga nagmugna sa kinaiyahan sa tawo, kauban sa paghatag niini, pinaagi sa Iyang kabubut-on, sa gasa sa pag-eksister, naghatag usab niini sa gahum sa paglihok sumala sa angay; pinaagi niining gahum pasabot nako ang paglihok (impulso) padulong sa pagpraktis sa mga birtud, nga lawom nga nakatanum sa atong kinaiyahan ug nga tinuyo nga mapadayag sa buhat sumala sa kabubut-on sa tag-iya niini.

137. Kung ang usa ka tawo mosalig lamang sa pandama, sa lawasnong pag-ila sa mga butang sumala sa ilang kahimut-an o dili kahimut-an; unya, human malapas ang Balaang sugo, makatilaw siya sa kahoy sa kahibalo sa maayo ug dautan, nga mao ang makalilimos nga pagka-walay-rason, kay maayo ra niyang maila ang nag-alagad sa pagpreserbar sa integridad sa lawas, ug busa dawaton niya ang makalilimos ingon maayo, ug likayan ang dili makalilimos ingon dautan. Apan kon siya magsalig gayud sa makatarunganong panghunahuna, nga klaro nga nagkalahi sa panahong butang gikan sa walay katapusan, nan, sa pagbantay niya sa Balaang sugo, siya makatagamtam sa kahoy sa kinabuhi, nga mao ang kinaadman nga nahimo sa hunahuna, nga makahulagway pag-ayo sa unsay nag-alagad sa kaluwasan sa kalag, ug busa dawaton ang himaya sa langitnong mga panalagin ingon nga maayo, samtang balibaran ang pagkawalay-puy-anan sa panandaliang mga panalagin ingon nga dautan.

138. Ang maayo para sa hunahuna mao ang walay-pagbati nga pag-uyon ngadto sa espirituhanon, samtang ang dautan mao ang mainit nga pag-uyon ngadto sa makalipay sa mga pagbati. Alang sa mga pagbati, bisan pa, ang maayo mao ang mainit nga lihok padulong sa lawas, nga nagagikan sa pagtagbaw sa makalibog nga tinguha, samtang ang dautan usa ka dili maayong kahimtang nga resulta sa pagkawalay niini.

139. Ang ubas nagbunga og bino; ang bino hinungdan sa pagkalasing; ang pagkalasing mosangpot sa kalibog (nga dautan – usa ka panandaliang pagkawala sa rason). Dili ba pareho usab kini sa aktibong hunahuna—nga ikatandi sa usa ka baging, —nga, sa diha nga ginatamnan sa mga birtud, magmugna og kahibalo, ug ang kahibalo magmugna og usa ka maayong ekstasi, nga nagpalaya sa hunahuna gikan sa mga gapos sa mga sentido?

140. Kauban sa mga hunahuna sa mga butang nga masinati sa mga sentido, ang daotan tinago nga nagpangita sa hunahuna og mga imahinasyon sa ilang panagway ug porma, diin kasagaran mopukaw ang mainit nga tinguha alang niining mga butanga base lamang sa ilang panagway, sa dihang mohunong ang atong rasyonal nga kalihokan sa pagbiyahe paingon sa mental ug espirituhanon pinaagi sa (o pinaagi) sa pagbati nga naa sa taliwala. Dinhi nasulod ang kaaway aron malimbongan ang kalag, ug itulod kini sa mainitong kagubot.

141. Ang Pulong sa Dios mao ang kahayag ug kalayo, sa diha nga kini nagpasiga sa natural nga mga hunahuna ug naglaglag sa dili natural; sama sa pagwagtang niini sa kangitngit sa kinabuhi sa pagbati alang sa mga naningkamot, pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, alang sa gilauman nga mas maayong kinabuhi, samtang ang mga boluntaryo nga nagkupot niining ngitngit nga gabii sa kinabuhi sa pagbati tungod sa gugma sa unod silotan sa kalayo sa paghukom ug pagdisdani.

142. Ang gahum sa atong hunahuna sa kinaiyahan makahibalo sa mga binuhat nga may lawas ug sa mga walay lawas; apan bahin sa Balaang Trinidad, makadawat kini og kahibalo pinaagi lamang sa grasya, nagtuo lamang nga kini naglungtad, apan dili gayud maningkamot sa pagsusi kung unsa kini sa kinaiyahan, sama sa gibuhat sa demonyong hunahuna.

143. Sa diha nga makita, pinaagi sa putli nga mata sa pagtuo, ang kahimayaan sa umaabot nga mga panalagin, malipayong mosunod ang usa sa sugo nga biyaan ang iyang yutang natawhan, ang iyang mga paryente, ug ang balay sa iyang amahan, ug biyaan ang tanang simpatiya ug pagkapilit sa unod, sensasyon ug tanan nga makahimoon sa pagbati; ug kon mosulbong ang bisan unsang tukso gikan sa kalibutan, nagpabilin siya nga labaw sa unod, nga gipili ang hinungdan sa iyang tawag kaysa sa unod, sama sa gibuhat sa bantugang Abraham nga gipili ang Dios kaysa kang Isaac (Gen. 22:1 ff.).

144. Kinsa man ang naningkamot sa pagbuhat sa pagkamaayo ug pagtuon sa Balaang Kasulatan dili tungod sa himaya, ni tungod sa kahakog, ni tungod sa pagpangdayeg o tinguha sa pagpalipay sa mga tawo, ni alang sa pagpanghambog (1 Tes. 2:3–5), kondili gibuhat, gisulti, ug gihunahuna ang tanan alang sa Dios, ang ingon ana naglakaw sa dalan sa kamatuoran uban sa pagsabot.

145. Ang bisan kinsa nga mag-ayuno ug maglikay sa tanang pagkaon nga makapukaw sa mga pagbati, ug magbuhat sa daghang uban pang mga butang nga makatabang sa pagluwas sa kalag gikan sa makasasala nga mga hilig, nag-andam sa dalan nga giingon (Lucas 3:4): '*Andama ang dalan sa Ginoo*'. Apan bisan kinsa

nga mopili og ingon nga paagi sa kinabuhi tungod sa pagka-mapahitas-on, o kahakog, o pagpangdayeg ug tinguha sa pagpalipay sa mga tawo, o sa bisan unsang lain nga rason gawas sa pagpalipay sa Dios, *dili 'nagalakaw sa matarong nga mga dalan sa Dios'*: ila gisugdan ang paningkamot sa pag-andam sa dalan, apan dili sila giisip nga takus nga maglakaw ang Dios niining dalan.

146. Ang nagdedikar sa iyang kaugalingon sa tinuod nga kinabuhi, nga nakahibalo nga ang matag pag-antos, boluntaryo man o dili boluntaryo, kamatayon *'sa inahan sa kamatayon—ang kahakog'* (Santiago 1:15), dawata ang matag panagtagbo sa kusgan, dili kusang mga tukso uban sa kalipay ug pagmalipayon, mapailubon nga ginahimo kining mga kasakit nga hapsay ug sayon nga agianan – alang sa dungog sa labaw nga tawag (Fil. 3:14), nga walay sayop nga nagiya kaniya samtang matinud-anon siyang nagsunod sa balaan nga agianan. Kay ang inahan sa kamatayon mao ang kahakog; ug ang kamatayon sa kahakog mao ang kasakit, boluntaryo man o dili boluntaryo.

147. Ang bisan kinsa nga nakapugong, pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, sa tinguha nga baliko kaayo ug komplikado, ug nga hugot kaayo nga nagkahiusa sa tanang pagbati, *nakahimo sa 'pagpatul-id sa baliko nga mga dalan'*; ug pinaagi sa pag-antos sa dili mapugngan ug malupit nga mga kasakit nga naagian sa dalan, nakahimo sa pagpatahum sa magubot nga mga dalan. Busa, ingon nga ganti sa pagkamaayo ug sa mga paningkamot nga gihimo alang niini—nga gihimo niya sa matarong ug subay sa balaod, nga napildi ang kahakog uban sa tinguha sa pagkamaayo, ug napugngan ang kasakit sa mga kasubo uban sa gugma sa kamatuoran—ug human niyang maisugong nahuman ang mga buhat nga gikan sa Diyos sa duha ka bahin, siya, ingon sa gisulat, *'makakita sa kaluwasan sa Dios'* (Isa. 40:5).

148. Sa pagpatul-id, pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, sa mga liko-liko sa boluntaryong mga pagbati—mao ang mga paglihok sa kahilayan—ug sa pagpatahom, pinaagi sa pagkamapailubon, sa mga hait nga liko-liko sa dili boluntaryong mga pagsulay—mao ang nagkalain-laing matang sa mga kasakit—ug sa paghimo sa mga dalan nga patag, kining tawoha tinuod nga *'makakita sa kaluwasan sa Dios'*, nga nahimong putli sa kasingkasing; ug pinaagi sa gahum sa mga birtud ug debotong pagmumuni-uni, makakita siya sa Dios sa katapusan sa iyang mga pakigbisog ug paningkamot, sumala sa pulong sa Ginoo: *'Bulahan ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios'* (Mat. 5:3), nga nakadawat, isip ganti sa ilang paningkamot sa pagpraktis sa pagkamaayo, sa grasya sa kawalay-pangandoy, nga kung wala kini, walay bisan kinsa ang makakita sa Dios.

149. Hangtud nga ang hunahuna nagpabilin nga buhi ang paghinumdom sa Dios, kini mangita sa Ginoo pinaagi sa pagkontemplar (Salmo 26:4, 8), apan dili lang ingon ana, kondili *'sa kahadlok sa Ginoo'* (2 Cronica 26:5), nga mao ang pagtuman sa mga sugo. Kay bisan kinsa nga mangita sa Ginoo nga walay maong pagtuman dili siya makakaplag kaniya, tungod kay wala niya gipangita ang Ginoo sa kahadlok sa Ginoo. *'Ug ang Ginoo magmalampuson kaniya'* (ibid.); kay ang Ginoo magmalampuson sa bisan kinsa nga, uban sa pagsabot, nagbuhat sa matarong, nga nagtudlo kaniya sa nagkalain-laing mga hiyas ug nagpadayag kaniya sa tinuod nga kahulugan sa mga binuhat.

150. Kung walay pagtuo, paglaum, ug gugma, sama sa wala gyud mawala pag-ayo ang bisan unsang dautan sa sulod nato, ingon usab wala gyud hingpit nga natukod ang bisan unsang maayo sa sulod nato. Ang pagtuo nagdani sa naglisod nga hunahuna nga molingi ngadto sa Dios ug nagdasig niini sa kaisog pinaagi sa kasiguruhan nga ang tanang espirituhanong armas anaa sa iyang magamit; ang paglaum nagsilbi nga usa ka dili mapakyas nga tiggarantiya sa langitnong tabang, nga nagasaad sa paglaglag sa mga pwersa nga supak; ug ang gugma nagahimo sa hunahuna nga dili matandog sa pagkabulag—sa pagkatinuod, hingpit nga dili mabulag—gikan sa pagkahilakip niini sa Pagkadiyosnon, bisan pa sa tunga-tunga sa pakigbisog mismo, nga nagapugong sa tanang kusog sa iyang kinaiya ngadto sa pangandoy alang sa Pagkadiyosnon.

151. Ang pagtuo naghatag ug kahupayan sa nag-antos nga hunahuna, nagdasig niini pinaagi sa kasiguruhan sa tabang; ang paglaum, pinaagi sa pagpakita sa kasiguruhan sa tabang sa atubangan sa mata, nagpugong sa mga pag-atake sa mga kaaway; ug ang gugma naghimo sa pag-atake sa mga kaaway nga daw patay (o walay epekto) alang sa hunahuna nga naghigugma sa Dios, hingpit nga nagpahimong kini nga walay gahum pinaagi sa iyang mainit nga paningkamot paingon sa Dios.

152. Ang pagbalik-tawo sa Diyos sa iyang kaugalingon klarong nagpamatuod sa hingpit nga tinuoray nga pagdawat sa langitnong paglaum, nga kung wala niini, dili gayud, bisan kinsa o bisan unsang rason, adunay tinguha paingon sa Diyos: kay kinaiya sa paglaum nga ipakita ang umaabot ingon nga karon sa atubangan sa mata ug pasigurohon ang mga nakigbisog batok sa gahum sa kaaway nga ang Dios nga nagpanalipod kanila dili gayud molayo gikan kanila—Alang Kaniya ug alang sa Iyang kaayohan ang mga

balaan nakig-away. Kay kung walay gilauman—bisan lisod o sayon ra matuman—walay bisan kinsa nga motunong sa pagbuhat sa maayo.

153. Ang matag hunahuna, nga gilibotan sa gahum sa pagka-Diyosnon, adunay, ingon sa pagkasulti, pipila ka mga tigulang ug mga prinsiphe: – *ang 'gahum sa hunahuna'*, diin natawo ang makatarunganong pagtuo, nga nagtudlo kanato nga kanunay hunahunaon ang dili masukod nga mga kinaiya sa Dios ug malingaw sa paglaum sa umaabot nga mga panalangin ingon nga anaa na kini; – *'ang gahum sa tinguha'*, diin natukod ang balaan nga gugma, nga nagbugkos sa kabubut-on ngadto sa tinguha alang sa labing putli nga Pagkadiyosnon ug nagpugong sa hilig paingon sa tumong niining tinguha; – ug *'ang gahum sa motibasyon'*, diin lig-on nga natukod ang balaan nga kalinaw, nga nagpadala sa tanang lihok sa tinguha paingon sa gugma sa Pagkadiyosnon. Ang matag hunahuna adunay niini nga mga gahum isip mga kaalyado sa paglaglag sa dautan ug sa pag-ugmad ug pagpreserbar sa pagkamaayo.

154. Ang bisan kinsa nga wala pa maghinlo sa iyang kaugalingon gikan sa mga pagbati dili angay mosalmot sa pagkontemplar sa mga butang sa kinaiyahan, kay ang mga hulagway sa mga butang nga masinati mahimong makadani sa hunahuna—nga wala pa hingpit nga makagawas gikan sa mga pagbati—paingon sa pagbati. Kay ang hunahuna, nga tungod sa pagpalugway sa mga pagbati magpabilin sa dugay nga panahon sa pagdamgo sa mga hulagway sa mga butang nga masinati, mahimong tinubdan sa hugaw nga mga pagbati ug kulang sa kusog aron, pinaagi sa pagpamalandong, mobalhin ngadto sa mga butang sa hunahuna nga paryente niini.

155. Kinsa man, sa panahon sa pag-alsa sa mga pagbati, maisugong mapugngan ang mga sentido, hingpit nga mapapas ang mga damgo ug ang handumanan sa mga butang nga masinati, ug hingpit nga mapugngan ang natural nga hilig sa hunahuna nga susihon ang labaw pa niini: kana nga tawo, uban sa tabang sa Balaang grasya, mapildi ug mapahiya sa dautan ug tiranikong kapintas sa mga pagbati ug sa yawa nga misukol batok kaniya.

156. Sa dihang ang hunahuna mawala sa hustong paghunahuna, ang kasuko dili mapugngan, ang kahilayan sama sa hayop, ug, ingon nga resulta, ang kawalay-hibalo, pagkamapahimulosa sa kaugalingon ug makauwaw nga mga tinguha makab-ot ang kalag: unya ang makasasala nga batasan motungha uban sa kusog, nga gisagol sa lain-laing makalilipay nga kalipay.

157. Ang hunahuna nga nakakat-on sa paglikay, uban sa kinaadman, sa dili makita nga mga gubat o panagbangi (uban sa dili makita nga mga kaaway) dili unta mosalmot sa natural nga pangatarungan o sa bisan unsang butang samtang giatake sa dautang mga pwersa, kondili mag-ampo lang, kapoyon ang lawas sa trabaho, masigasig nga pugngan ang tanang kalibutanong spekulasyon, ug bantayan ang mga pader sa siyudad—sa ato pa, ang mga bantay nga hiyas sa kalag, o ang paagi sa pagpreserbar sa hiyas, mao ang pagpugong sa kaugalingon ug pagkamapailubon; aron ang kaaway dili sa bisan unsang paagi makalimbong sa kalag pinaagi sa iyang mga limbong ug madani ang hilig niini sa iyang kiliran, ug busa maliso kini gikan sa Dios pinaagi sa pagpakaon niini og *'malimbongon nga pagkadaut'* (Avvakum 2:15), ug pinaagi sa bakak nga kaayo dili niya madala ang kasingkasing, nga nangita sa mas maayo, paingon sa mas dautan.

158. Kinsa man, pinaagi sa maalamon ug hingpit nga pagpugong sa kaugalingon ug pagkamapailubon, mapisan nga napugngan ang mga pagbati, ug pinaagi sa gahum sa kalag napugngan ang pagsulod sa mga hulagway sa pagbati sa hunahuna; ang ingon ana epektibo nga mapugngan ang tanang dautang laraw sa yawa, ug mapabalik kini sa kaulaw *'pinaagi sa samang dalan nga gisulod niini'* (2 Mga Hari 19:33).

159. Kinsa, sa pagsugod sa tukso, magpugong sa hunahuna sa mga butang sa kalibutan, apan magahin sa pag-ampo uban ang hunahuna nga nakatutok kaniya ug sa Dios, mapatay ang makasasala nga hilig, ug pinaagi niini gipalayas sa makasasala ang diyablo sa kaulaw, siya nga nagpukaw sa maong hilig; kini mao ang paglaum nga iyang gigamit aron moduol sa kalag uban sa iyang naandan nga kawalang hiya, nga misupak sa kamatuoran uban sa mga hunahuna sa garbo: kay bisan pa si David nga bantugan, nga nakahibalo, nakasinati ug nakahuman sa daghan, ug pamilyar kaayo sa kasinatian sa han-ay sa tanang pakigbisog sa hunahuna, miingon: *'Sa pag-alsa sa dautan batok kanako, natahom ako ug napahiubos, ug naghilom ako mahitungod sa akong mga panalangin'* (Sal. 38, 2:3); ug pagkahuman kaniya ang banal nga Jeremias, nga nagmando sa katawhan, *'Ayaw paggawas sa mga uma, ni maglakaw sa mga dalan, kay ang espada sa kaaway nagpuyo sa kasikbit'* (Jer. 6:25).

160. Ang natural nga mga tinguha ug kalipay dili magdala og dunggoan sa mga nakasinati niini, kay kini gikinahanglan nga sangputanan sa kahimtang sa atong kinaiyahan. Kay ang kinaiyahan nagahatag kanato og kalipay, bisan supak sa atong kabubut-on—sama sa pagkaon nga makuha, nga makapahupay sa kagutom

nga miuna, – ug ilimnon nga makapawala sa kasakit sa kauhaw, – ug tulog nga mobalik sa kusog nga naubos sa pagpangmata, – ug tanang uban pang butang nga mahitabo kanato sumala sa atong natural nga panginahanglan, nga gikinahanglan alang sa kaayohan sa atong kinaiyahan, ug mapuslanon alang sa pag-angkon sa pagkamaayo sa mga tawo nga masigasig niini. Ang tanang ingon niini nga mga butang angay alang sa bisan kinsa nga naglikay sa makasasala nga mga hilig, sulod sa makatarunganong mga utlanan, bisan pa man, nga nagpugong kanila sa pagkahulog sa pagkaulipon sa mga masawayon ug dili natural nga mga pagbati nga motumaw nga walay hinungdan sulod kanato, nga walay lain nga gigikanan kanato gawas sa dili makontrol nga lihok sa hunahuna nga gipalihok sa natural nga mga panginahanglan ug tinguha, nga dili natawo alang sa katuyoan nga magdala kanato ngadto sa usa ka imortal ug walay katapusang kinabuhi.

161. Buhat sa Labing Labaw nga Kaayohan nga gihimo Niya nga dili lamang ang mga diyosnong ug dili-materyal nga kinaiya sa mga makatarunganong binuhat nga mga salamin sa dili masukod nga Himaya sa Diyos—isip mga binuhat nga kaya, subay sa ilang kapasidad, nga masabtan ang tibuok dili masukod nga kahimayaan sa dili maabot nga katahum—apan nagbilin usab og klarong mga timaan sa Iyang kadako sa mga binuhat nga makasinati—nga sa daghang aspeto kulang kumpara sa mga intelihenteng binuhat—mga timaan nga makahimo sa pagdala sa hunahuna sa tawo, samtang kini mosuhid niini, diretso ngadto sa Dios, nagtaas niini ibabaw sa tanan nga makita, sama sa pagdala niini sa gingharian sa labing hataas nga kalipay.

162. Ang aktibo nga kinaadman sa nagbuhat nagataas kaniya ibabaw sa mga pagbati, samtang ang kontemplatibo nga kinaadman sa nakahibalo nagabutang kaniya ibabaw sa tanan nga makita, nagataas sa iyang hunahuna ngadto sa mga butang nga susama niini (4, 100).

163. Ang kahibalo nga nagkahiusa sa buhat, ug ang buhat nga nagkahiusa sa kahibalo, mao ang trono sa Dios ug ang salog sa Iyang mga tiil: ang trono pinaagi sa kahibalo, ang salog pinaagi sa buhat. Kung, busa, adunay motawag nga 'langit' ang ingon nga hunahuna sa tawo—nga napalimpyo gikan sa tanang bakak nga hunahuna bahin sa materyal nga kalibutan ug kanunay nga nabisi, o mas tukma pa, napahimutang sa mga hunahuna nga walay labot sa Divino—sa akong tan-aw, dili sila malapas sa utlanan sa kamatuoran.

164. Ang sinugdanan sa lihok sa bisan unsang pagbati kasagaran usa ka butang nga madungog o matilawan nga kauban niini. Kay kung walay ingon nga butang, nga pinaagi sa pag-agi sa usa ka pagbati makadani sa gahum sa kalag ngadto kaniya, dili gayud motungha ang usa ka mabangis nga paglihok; kay dili mahimong adunay pagbati kung walay butang nga madungog o matilawan. Kung walay asawa, dili unta adunay pakighilawas; kung walay pagkaon, dili unta adunay pagkahigugma sa pagkaon; kung walay bulawan, dili unta adunay pagkahigugma sa bulawan. Busa, ang gigikanan sa matag mainit nga lihok sa atong natural nga gahum mao ang usa ka butang nga madanihon sa mga pagbati, o usa ka demonyo, nga pinaagi niini nag-awhag sa kalag sa pagpakasala.

165. Tali sa Dios ug sa tawo nagbarug ang mga butang nga masinati sa pandama ug ang mga gipamalandong sa hunahuna. Ang hunahuna sa tawo, nga nagtinguha nga makaabot sa Dios, dili angay ipahulog nga ulipon sa mga butang sa pandama sa aktibong kinabuhi, ni sa bisan unsang paagi mapugngan sa mga butang sa hunahuna sa kinabuhi sa pagpamalandong.

166. Ang kasuko sa Dios usa ka masakit nga pagbati nga masinati sa mga ginatudloan; ug kini nga masakit nga pagbati hinungdan sa paghatag og dili kusang mga kalisdanan sa kinabuhi, pinaagi niini kanunay nga gidala sa Diyos ang hunahuna—nga napuno sa garbo tungod sa pagkamaayo ug kahibalo—paingon sa pagkamapainubsanon ug pagkamaulawon, nga naghatag niini og kahigayunan nga mailhan ang kaugalingon ug maila ang kaugalingong kahuyang; pagkahuman mabati kini nga kahuyang, gilabay niini ang walay pulos nga garbo sa kasingkasing.

167. Ang paglagot sa Ginoo mao ang pagkunhod o pagpugong sa mga gasa sa Diyos, nga (pagpugong) alang sa kaayohan sa matag hunahuna nga nagpasigarbo sa kaugalingon ug nagpanghambog sa mga panalangin nga gihatag sa Diyos kaniya, ingon nga bunga kini sa iyang kaugalingong mga hiyas.

168. Ang balaan, ingon sa tinuod nga limitasyon ug balaod sa Providensya sa dagan sa mga panghitabo, mao ang pagsilot sa paagi nga magtudlo, pinaagi sa mga kasakit, sa pagpasalamat ngadto sa mga tawo nga, samtang naa sa mas maayong kahimtang, nagpamatuod nga dili mapasalamaton, nga naghimo sa pagsulay sa kasamtangang mga kasakit nga usa ka dalan sa pag-ila sa balaan nga gahum nga naglihok sa ilang miaging kalampusan: Kung dili, kon tugotan kita sa Providensya nga walay babag nga magpasigarbo sa kaayohan nga naa sa atong sulod, siguradong mahulog kita sa walay Diyos nga garbo, nga nagtuo nga ang pag-angkon sa pagkamaayo ug kahibalo nakab-ot pinaagi sa atong kaugalingong natural nga gahum, ug dili pinaagi sa grasya.

169. Ang bisan kinsa nga nagtuo nga naabot na niya ang tumoy sa pagkamaayo dili na mangita sa tinubdan sa tanang kaayohan, gihatagan lang ang ilang kaugalingon sa gahum nga molabaw sa pagkamaayo, ug pinaagi niini, gipahilayo nila ang ilang kaugalingon sa kumpirmasyon ug panalipod sa kaluwasan – mao kana, ang Dios. Apan bisan kinsa nga mobati sa iyang kaugalingon og natural nga kakulang sa kusog alang sa maayo, dili gyud mohunong sa pagdali ngadto sa Labaw nga Ginoo aron pun-on ang iyang kakulang.

170. Ang matarong nga kasuko moabot sa hunahuna nga sobra ka maalamon sa kaugalingon—mao kana, kung kini biyaan, o tugutan nga masinati ang pag-atake sa mga demonyo, sa buhat ug sa hunahuna; aron pinaagi niini masabtan niya ang iyang natural nga kahuyang ug maila ang gahum ug grasya sa Dios, nga naglibot kaniya ug nagmugna sa tanang maayo sulod kaniya, ug mapahiubos siya pinaagi sa paglayo kaniya niadtong dili natural ug langyaw nga garbo, aron dili unta mosangpot kaniya ang lain nga kasuko—ang kasuko sa pagkuha pag-usab sa mga gasa nga kaniadto gihatag.

171. Ang wala maghinumdom sa unang pagpadayag sa kasuko—mao ang pagbiya—ug wala magpaubos sa pag-ila niini isip usa ka maayong magtutudlo sa pagkamapasalamat, mag-atubang sa lain nga kasuko nga moabot kaniya, nga mopapas sa epekto sa iyang kanhing mga gasa ug mopawala sa kusog nga kaniadto nagpanalipod kaniya. Kay mao kini ang giingon sa Dios mahitungod sa walay pagpasalamat nga Israel, nga gipakita kini sa porma sa usa ka baging: *'Kuhaon ko ang bakod niini, ug kini pagapanakawan; buagon ko ang pader niini, ug kini pagatamakan; ug biyaan ko ang akong tanoman; dili kini putlon o arangon, ug moturok ang mga dagway niini sama sa usa ka awa-aw; ug sugoan ko ang mga panganod nga dili mag-ulan niini'* (Isa. 5:5–6).

172. Aduna pa'y lain nga dalan nga modala sa pagkadautan: ang pagkawalay pagtagad sa pagkawala sa hiyas. Kay ang tawo nga naandan na sa pagsuway sa Dios (pinaagi sa pagbalewala sa Iyang mga sugo) mosalikway pa gani sa Dios mismo kon kinahanglanon sa kahimtang (pinaagi sa paghulga og kamatayon alang sa pagkamatitud-anon sa mga sugo): kay mas gipili niya ang kinabuhi sa unod kaysa sa Dios ug giisip ang mga kalipay sa unod sa pagbati sa kasingkasing nga labaw pa sa tanang sugo sa Dios.

173. Usa ka tawo nga mahigugmaon sa Dios ug may pagka-binuotan, sama ni Hezekias, nga maalamong nagpahugot sa iyang kaugalingon sa kusog batok sa mga demonyo, kon siya unta masugat sa dautang mga espiritu nga nagpakig-away sa dili makita nga pakig-away batok kaniya sa iyang hunahuna, ug kon, pinaagi sa pag-ampo, siya makadawat gikan sa Dios og usa ka anghel nga gipadala kaniya gikan sa kahitas-an—mao kana, usa ka pulong sa dakong kinaadman—ug, pagkahuman niyang mapukan ug mapanglaglag kining tibuok grupong demonyo, apan dili niya ihatag ang dungog sa Dios isip hinungdan sa ingon nga kadaogan ug kaluwasan, kondili sa iyang kaugalingon ra; – ang ingon nga tawo wala maghatag sa Dios sa Iyang angay (2 Cronica 32:25), tungod kay napakyas siya sa pagtandi sa kadako sa kaluwasan uban sa kadagaya sa pagpasalamat, ug napakyas sa pagtandi sa iyang kaugalingong maayong buot ngadto Niya uban sa pagkamaayo sa nagpakabana.

174. Pasiga ta sa hunahuna sa mga langitnong pagsabot, ug pagpanamkon sa lawas sa mga pamatasan nga angay niini, aron kini, pinaagi sa pagsalikway sa mga pagbati, mahimong usa ka makatarunganong sudlanan sa pagkamaayo. Kay ang mga pagbati nga anaa sa lawas, kon kini ginadumala sa rason, dili angay basulon; apan kon tugutan nga molihok kini nga walay pagpugong, unya kini magahatag og hinungdan sa pagbasol. Mao nga giingon nga ang ingon nga mga pagbati kinahanglan balibaran—mga pagbati nga natural ang lihok, apan ang paggamit kanila kasagaran dili natural, tungod kay kini wala ginadumala sa rason.

175. Ang kinsa nga nagpasigarbo sa iyang kasingkasing tungod sa mga gasa nga iyang nadawat, ug nahimong hambog, *'sama sa wala pa niya kini nadawat'* (1 Cor. 4:7), matarong nga nakasinati sa kasuko nga gitumong batok kaniya sa dihang gitugotan sa Dios ang yawa nga ilibog siya sa iyang mga hunahuna, aron yugyogan ang aktibong mga prinsipyo sa iyang pagkamaayo ug aron itabon ang iyang klarong pang-isip, aron, sa dihang nakamatikod siya sa iyang kaugalingong kahuyang, maila kung asa nagbarug ang gahum nga nag-inusara makadaog sa atong mga pagbati, ug, sa paghinulsol ug pagpahiubos, itabok ang garbo sa pagka-mapahitas-on, aron mapalig-on ang Dios nga ilikay gikan kaniya ang kasuko nga kasagaran moabut sa mga dili maghinulsol—usa ka kasuko nga mubawi sa grasya nga nagbantay sa kalag ug mobiya sa walay pagpasalamat nga hunahuna nga walay sulod.

176. Walay bisan kinsa ang tinuod nga makapanalangin sa Dios gawas kon gi-santo niya ang lawas pinaagi sa mga hiyas ug gihayag ang kalag sa tinuod nga kahibalo. Ang pagkahilig sa kaayo mao ang nawong sa naghunahuna nga hunahuna, sama sa pag-atubang sa kalangitan, nga gitaas ngadto sa kahitas-an sa tinuod nga kahibalo.

177. Bulahan siya nga tinuod nga nakasabot nga ang Dios, sulod kanato sama sa sulod sa mga organo, nagbuhat sa matag buhat ug pamalandong, pagkamaayo ug kahibalo, kadaugan ug kinaadman, pagkamaayo ug kamatuoran, aron kita dili gayud makatampo niini sa atong kaugalingong kabubut-on, gawas sa usa ka tinguha nga mangita sa maayo; nga sa pagpanag-iya niini, miingon ang bantugang Zorobabel, sa pag-atubang sa Dios: *'Bulahan Ka, nga nagahatag kanako og kinaadman; ug Kanimu, O Ginoong Dios, Amahan sa among mga amahan, kami nagapasalamat. Gikan Kanimu ang kadaogan, ug gikan Kanimu ang kinaadman, ug ang Imong himaya; ug ako imong alagad'* (2 Esdras 4, 60–59). Ingon usa ka matinud-anong mapasalamaton nga sulugoon, iyang gihatag sa Dios ang tanan, ang Maghahatag sa tanang butang; tungod kay nadawat niya kini gikan Kaniya, nakabaton siya og kinaadman; ug sa iyang pag-angkon gihatag Niya ang tanang gahum sa gipanghatag nga mga panalangin, nga mao, sama sa giingon na, usa ka kombinasyon sa kadaugan ug kinaadman, pagkamaayo ug kahibalo, lihok ug pagpamalandong, pagkamaayo ug kamatuoran: kay, sa ilang panaghiusa, nagasidlak sila sa mga sinag sa nagkahiusang himaya ug kaanyag sa Dios.

178. Ang tanang pagkahingpit sa mga balaan klaro nga gasa sa Dios, aron walay bisan kinsa nga adunay bisan unsa gawas sa gasa, nga ang Dios mismo, ingon nga Ginoo sa tanan, gimantala sumala sa sukod sa pagpasalamat ug maayong buot sa nakadawat, nga nagpabilin nga tag-iya lamang sa kana nga gipahinungod sa Dios.

179. Ang matag-usa kanato, sumala sa sukod sa pagtuo nga nagpuyo sa atong sulod, makadawat sa hayag nga paglihok sa Espiritu: aron ang matag tawo mahimong tigpanghatag sa grasya alang sa iyang kaugalingon. Mao kini ang hinungdan nganong walay usa sa mga maalamon nga manghinaut sa uban nga daghan og grasya, kay anaa kanila ang responsibilidad sa pag-angkon sa disposisyon nga nagbuot sa pagdawat sa mga langitnong panalangin.

180. Ang hinungdan sa kalainan sa paghatag sa mga langitnong panalangin naa sa sukod sa pagtuo sa matag tawo (Roma 12:6); ug sumala sa atong pagtuo, aduna kita'y masigasig nga kahandaan sa paglihok sa espiritu sa pagtuo. Busa, ang usa ka tawo nga naglihok (sa espiritu sa pagtuo) nagpamatuod, pinaagi sa sukod sa iyang paglihok, sa sukod sa iyang pagtuo, ug makadawat og grasya sumala sa iyang pagtuo. Samtang ang usa ka tawo nga dili molihok sa ingon niini nagpamatuod, pinaagi sa sukod sa iyang dili paglihok, sa sukod sa iyang kawalay pagtuo, ug nag-antos sa kakulang sa grasya sumala sa iyang pag-uyon sa kawalay pagtuo. Ngano man, busa, nga ang masinukot nga tawo molihok sa sayop batok sa mga nagabuhat og maayo, sa dihang klaro nga naa sa iyang kaugalingong kamot—ug dili sa kamot sa uban—ang pagtubo sa pagtuo ug mga buhat, ug busa ang pagdawat sa grasya, nga moabot sumala sa sukod sa pagtuo (ug sa mga buhat nga angay niini)?

181. *'Ug ang Espiritu sa Ginoo magapahulay kaniya,'* ingon ni Isaias, *'ang Espiritu sa kinaadman ug pagsabot, ang Espiritu sa tambag ug gahum, ang Espiritu sa kahibalo ug sa kahadlok sa Ginoo: ang Espiritu sa kahadlok sa Ginoo magapuno kaniya'* (Isa. 11:3–4). Ang mga kinaiya niining mga espirituhanong gasa mao ang mosunod: – *'kahadlok'* – paglikay sa dautang buhat; *'kusog'* – pagbuhat sa maayong buhat; *'tambag'* – pag-ila sa unsay supak sa katungdanan; *'pagkadi-osnon'* – usa ka walay sayop nga panan-aw sa unsay husto; *'kahibalo'* – ang pagsabot, pinaagi sa buhat mismo, sa rasyonalidad nga natago sa sulod sa mga hiyas; *'pagpakasabot'* – ang hingpit nga disposisyon sa kalag ngadto sa nahibal-an (ang pagtilaw niini); *'kabuot'* – ang dili masukod nga panaghiusa sa Dios, nga pinaagi sa pakig-uban, naghimo sa usa ka tawo nga miapil niini nga usa ka dios.

182. Ang espiritu sa *'kahadlok sa Dios'* mao ang paglikay sa dautang buhat; ang *'espiritu sa kaisog'* mao ang masigasig nga paningkamot ug lihok padulong sa kusganong pagtuman sa mga sugo; ang *'espiritu sa tambag'* mao ang batasan sa paghukom (tali sa maayo ug dautan), pinaagi niini natuman nato ang mga sugo nga may kinaadman, nga ginabulag ang mas dautan gikan sa mas maayo; ang *'espiritu sa pagkamatitud-anon'* mao ang dili masayop nga pagsabot sa mga porma sa mga hiyas, nga pinaagi sa paglihok subay niini dili gayud kita masayop sa matarong nga paghukom; ang *'espiritu sa kahibalo'* mao ang husto nga pagsabot sa mga sugo ug sa ilang rasyonal nga basihan, diin gibase ang mga porma sa mga hiyas; ang *"espiritu sa pangatarungan"* mao ang panaghiusa sa mga porma ug basihan sa mga birtud (ang determinasyon sa pagtuman sa una ug paglihok subay sa ikaduha) o, aron mas masabtan, ang pagbag-o (sa kaugalingon subay niini), diin ang natural nga mga gahum napahugpong sa mga porma ug basihan sa mga sugo; *"ang espiritu sa kinaadman"* usa ka pag-alsa paingon sa Hinungdan sa tanan nga naglungtad sa labing espirituhanong pagsabot nga anaa sa sulod sa mga sugo, ug panaghiusa uban Niana, pinaagi niini, sa usa ka paagi nga wala nato mailhi, human kita mainisya—sumala sa mahimo sa tawo—sa pagsabot sa mga butang ingon sa ilang paglungtad sa Dios, among ipahibalo kini sa uban pinaagi sa pulong nga nagagikan sa kasingkasing, sama sa usa ka matang sa tuburan.

183. Ang bisan kinsa nga, tungod sa iyang pagtuo, dili motuman sa mga sugo sa Dios, adunay buta nga pagtuo. Kay kung ang mga sugo sa Dios mao ang kahayag (Hulagway 6:23), nan klaro nga ang bisan kinsa nga dili motuman sa mga sugo sa Dios magpabilin nga walay langitnong kahayag, nagbitbit lamang og pangalan nga langitnon, imbis nga tinuod nga langitnon nga titulo.

184. Walay bisan kinsa nga makasasala ang makagamit sa kahuyang sa unod isip pasangil sa sala. Kay ang panaghiusa kang Dios nga Pulong, pinaagi sa pagtuman sa panata, mibalik sa tibuok kinaiyahan ngadto sa kusog, busa ang pagdani sa kabubut-on padulong sa mga kahuyang dili na pasangilon alang kanato. Ang pagka-Diyos sa Pulong, nga kanunay anaa pinaagi sa grasya sa mga nagtuo Niya, nagdaog sa balaod sa sala nga naa sa unod (Roma 8:2).

185. Ang kahibalo, kon dili mapugngan sa kahadlok sa Dios, magmugna og garbo, nga magdala sa nagahambog tungod niini sa pagtan-aw nga iya mismo ang gipagani kaniya. Apan ang lihok, nga nagkadako kauban sa gugma sa Dios, samtang dili magkuha og kahibalo nga molapas sa angay buhaton, naghimo sa magbuhat nga mapainubuson.

186. Ang langitnong puy-anan mao ang usa ka walay pagbati, birtud nga batasan, ug kahibalo nga walay sayop nga makalibog sa hunahuna.

187. Ang unang porma sa kawalay-pagnanasa mao ang hingpit nga paglikay sa dautang buhat, sama sa makita sa mga bag-o pa nagsugod sa ilang espirituhanong panaw; ang ikaduha mao ang hingpit nga pagsalikway sa mga hunahuna nga nagplano og dautan, nga makita sa mga nagsunod sa dalan sa pagkamaayo uban sa rason; ang ikatulo mao ang hingpit nga pagpahunong sa madasigon nga tinguha, nga mahitabo sa mga misaka gikan sa makita nga mga butang ngadto sa mental nga pagkontemplar; ang ikaupat nga porma sa kawalay-pagbati mao ang hingpit nga paghinlo bisan gikan sa labing yano ug pinakasimple nga damgo sa adlaw, nga motumaw sa mga, pinaagi sa kahibalo ug pagkontemplar, naghimo sa ilang hunahuna nga usa ka putli ug klaro nga salamin sa Dios. Busa, human sa pagpanglimpyo sa kaugalingon gikan sa mga buhat nga puno sa pagbati, ug human sa pagpagawas sa kaugalingon gikan sa mental nga pagkapilit niini, ug human sa pagpugong sa sinugdanan sa bisan unsang maluoy nga tinguha niini, ug human sa paghimo sa hunahuna nga putli bisan gikan sa labing yano nga hunahuna bahin niini—pinaagi sa pagpanag-iya niining upat ka nag-unang kahimtang sa kawalay-pagbati—mibulag ang usa gikan sa gingharian sa materyal nga mga binuhat ug misulod sa han-ay sa intelektwal nga mga binuhat, nga balaan ug malinawon.

188. Ang unang porma sa kawalay-pagnanasa gihulagway ingon nga ang pagdani sa lawas paingon sa tinuod nga sala dili tugotan nga molihok (anaa ang pagdani, apan dili kini tugotan nga molihok gawas sa kontrol); ang ikaduha mao ang hingpit nga pagsalikway sa mga mapananahong hunahuna sa kalag, pinaagi niini mapugngan ang pagdani nga nahimo posible sa unang porma sa kawalay-pagnanasa, kay wala nay mapananahong hunahuna nga makapukaw niini aron molihok; ang ikatulo mao ang hingpit nga kahilom sa tinguha alang sa mga pagbati, nga mao usab ang hinungdan sa ikaduha, nga naglangkob sa pagkaputli sa hunahuna; ang ikaupat nga porma sa kawalay-pagbati mao ang hingpit nga pagbiya sa hunahuna sa tanang senswal nga pantasya, pinaagi niini mosugod usab ang ikatulo, tungod kay walay senswal nga pantasya nga naglarawan sa mga pagbati.

189. Ang sinugdanan ug katapusan sa kaluwasan sa matag tawo mao ang kinaadman, nga sa sinugdan nagmugna og kahadlok, ug unya, sa pag-abot sa kahingpitan sa katapusan, nagmugna og gugma. O mas tukma, sa sinugdanan kini mao ang kahadlok, isip pagka-maampingon, aron mapugngan ang iyang hinigugma gikan sa dautan; ug unya, sa pagkahuman, kini natural nga nahimong gugma sa kaugalingon niini, nga nagpuno sa espirituhanong kalipay sa mga tawo nga, pinaagi sa pagpuyo sa pakig-uban niini, mibiya sa pagpanag-iya sa tanang makita nga mga butang.

190. Ang matag pag-angkon nagpaubos sa kalag, usahay nagtudlo niini sa pag-ila nga kini gipahimakas sa grasya, ug usahay nagpugos niini sa pag-angkon nga kini mismo ang angay basulon sa iyang mga sala, tungod sa kaugalingong kapabaya-an.

191. Ang pag-ako adunay duha ka porma sumala sa sulod: ang usa naglangkob sa pagbati sa pagpasalamat alang sa mga panalangin nga gihatag; ang usa pa naglangkob sa pagbati sa pagsaway sa kaugalingon ug kahibalo sa dautan nga nabuhat. Kay ang pag-ako nagtumong sa mapasalamatong paghinumdom sa mga panalangin sa Diyos, nga lawom kaayo ang pagbati, ug sa matinud-anong pag-ako sa dautang mga buhat sa mga nakasala niini. Ang duha ka matang magmugna og nagpaubos. Kay ang nagpasalamat sa mga panalangin ug ang nagasaway sa iyang kaugalingon tungod sa mga sala kasagaran

mapainubos: ang una, tungod kay gihunahuna niya nga dili siya takos sa mga panalangin nga gihatag; ug ang ikaduha, sa paghangyo og pasaylo sa iyang mga sala.

192. Ang pagbati sa garbo naglangkob sa duha ka porma sa pagkawalay-hibalo, o kakulang sa pagkahibalo, nga sa paghiusa mahimong usa ka nagkahiusang linya sa pangatarungan (mapahitas-on nga pangatarungan). Kay ang mga mapahitas-on mao kadtong dili mosugot sa langitnong tabang ug sa kakulang sa tawo. Busa, ang garbo usa ka pagkawalay-hibalo sa langitnong ug sa tawhanong kahibalo.

193. Ang pagkamapahitas-on mao ang pagtalikod gikan sa tumong nga sumala sa Dios, ug pag-atubang ngadto sa lain nga tumong nga dili sumala sa Dios. Kay ang tawo nga mapahitas-on mao ang nagapangita og pagkamaayo alang sa iyang kaugalingong himaya imbis alang sa himaya sa Dios, ug nga, pinaagi sa iyang mga paningkamot, nagtinguha lamang sa pag-angkon og malangayong pagdayeg sa tawo.

194. Ang tawo nga manikasod sa pagpalipay sa uban usa ra ka butang ang iyang gipangabudlayan: nga ang iyang panagway ipakita nga mapahitas-on, ug aron makadawat siya og usa ka mahigugmaong pulong gikan sa usa ka mapangdayeg, nga una makadani sa mata ug unya sa dalunggan sa mga tawo nga nalipay o nabighani lamang sa makita ug madungog, ug nga naghubit sa pagkamaayo base lamang sa gisagop sa ilang mga pagbati. Ang papuri, busa, mao ang pagpakita sa maayong pamatasan ug mga pulong sa atubangan sa mga tawo ug alang kanila.

195. Ang pagka-hipokrito mao ang pagpakaaron-ingnon nga pagkahigala, o kasuko nga nagpakaaron-ingnon nga pagkahigala, o pagdumot nga naglihok ubos sa tabon sa maayong buot, o selos nga nagpakaaron-ingnon nga kinaiya sa gugma, o kinabuhi nga gipahimutang sa bakak nga hitsura sa pagkamaayo imbis sa tinuod nga pagkamaayo, o ang pagpakaaron-ingnon sa pagkamatarong, nga nagpakita lang nga daw kini o limbong nga nagporma sa kamatuoran; – tanan niini gihimo sa mga daotan, nga nagasundog sa bitin.

196. Ang Dios mao ang hinungdan sa tanang binuhat ug sa tanang maayong butang nga makita sa sulod niini. Ngano man, busa, ang nagpasigarbo sa iyang kaugalingon pinaagi sa pagkamaayo o kahibalo—ug kutob sa iyang pagkamaayo, mao ang iyang pag-uswag niini pinaagi sa tabang sa grasya—apan mapakyas sa pag-ila sa iyang kaugalingong kahuyang, klarong mapakyas sa paglikay sa dautang espiritu sa garbo; ang nagbuhat og maayo alang sa iyang kaugalingong himaya gibutang ang iyang kaugalingon sa ibabaw sa Dios, nga nabutasan sa dagom sa pagkamapahitas-on; ang nagpraktis sa pagkamaayo o nagsulti bahin niini *aron* lang '*makita siya sa mga tawo*' (Mat. 23:5) gibutang ang pag-uyon sa tawo sa ibabaw sa pag-uyon sa Dios, nga gilutos sa kahiligon sa pagpangita og pag-uyon sa tawo; ug siya nga nagpalamuti lang sa iyang pamatasan pinaagi sa usa ka panlabang pagpakita sa pagkamaayo, nga malisyosong naningkamot sa pagpanglimbong, ug nga nagtago sa dautang kinaiya sa kasingkasing sa luyo sa usa ka panlabang pagkamapaambag, nagbaligya sa pagkamaayo pinaagi sa kuryak sa pagkauyon-on. Dili ba klaro nga ang matag-usa niini nagtumong sa iyang tumong ngadto sa lain nga butang gawas sa Hinungdan sa tanang butang?

197. Ang mga demonyo dili man magdumot sa pagkamatinud-anon, ni magdumot sa pag-ayuno, ni magdumot sa pagpanagtag sa bahandi, sa pagkamahigalaon, sa pagkanta sa mga salmo, sa kasigasig sa pagbasa, sa pag-inusara, sa halangdong pagpamalandong, sa pagtulog sa lapyahan, sa pagbantay, ni sa bisan unsang butang nga naghulagway sa kinabuhi nga sumala sa Dios, – basta ang tuyo sa ingon nga mga buhat gitakda nga usa ka butang nga makapahimuot kanila.

198. Ang mga demonyo nga nakig-away sa kawala sa pagkamaayo mao kadtong nagtudlo sa pakighilawas ug kalangayan, kahakog ug pagpanukotuko; samtang kadtong nakig-away sa taliwala sa pagkamaayo mao kadtong nagtudlo sa pagkamapahitas-on, pagka-mapanghambog ug garbo, ug sa ingon niini, pinaagi sa usa ka malimbungan nga paagi, tinago nilang gipugas ang panagbangi sa sulod nato.

199. Oh, unta kita usab, sa dihang atubang nato kining mga espiritu sa dautang buot—nga moduol kanato nga dili makita ubos sa pagpakaaron-ingnon sa espirituhanong pagkahigala, ug, uban sa '*maayong*' tuyo nga '*mapatay kita*' pinaagi sa sala (Roma 7:3), moingon: '*Magtukod usab kami uban kaninyo*' (2 Esdras 5:65),—nga makatubag kita: '*Dili para kaninyo ni para kanamo ang pagtukod og balay para sa Ginoo nga among Dios. Kita ra ang magtukod niini alang sa Ginoo nga Dios sa Israel*' (2 Esdras 5:68). '*Kita ra*' – kay, human makagawas gikan sa mga espiritu nga nakig-away tungod sa kakulang sa pagkamatinud-anon, nga among gilikayan na, dili na namo gusto nga matintal pag-usab kaninyo; nga nakalabaw kanila pinaagi sa kadagahan sa pagkamatinud-anon, ug mas makaguba pa nga pagkahulog, kay sa una aduna pay sayon nga paglaum sa pagbangon, tungod kay niadto gibilang kita sa mga mapasaylo tungod sa kahuyang; apan karon, o wala nay ingon nga kahuyang, o lisod kaayo kini makab-ot, kay kita mahimong gikaligut-an tungod sa atong garbo. – Ug *dili* kita '*nag-inusara*', kay naa kita'y balaang mga Anghel nga atong mga tabang sa pagbuhat sa

pagkamaayo, ug labi pa gayud ang Dios mismo, nga nagpadayag sa Iyang kaugalingon kanato pinaagi sa mga buhat sa pagkamatarong ug nagtukod kanato ngadto sa usa ka balaang templo, nga walay bisan unsang pagbati.

200. *'Ang pag-ampo sa matarong gamhanan ug epektibo'*, ingon nga nasulat (Santiago 5:16). Epektibo kini sa duha ka paagi: una (kung ang nag-ampo mismo matarong), ug naghalad sa Diyos og pag-ampo nga kauban ang mga buhat nga subay sa mga sugo—usa ka pag-ampo nga dili lang mga pulong, dili usab gipagawas ingon walay sulod nga tingog, ug dili pud kini walay pulos ug walay lig-on nga basihan, kondili epektibo ug buhi, nga gipasiugdahan sa mga buhat nga subay sa mga sugo. Kay ang gahum ug pagkaepektibo sa pag-ampo nag-agad sa pagtuman sa mga sugo pinaagi sa pag-ugmad sa mga birtud; busa, ang matarong adunay lig-on ug gamhanang pag-ampo, nga gisuportahan sa mga sugo. Ikaduha, kung ang usa ka tawo, samtang nangayo og pag-ampo gikan sa mga matarong, siya mismo magbuhat sa mga buhat sa pag-ampo, nagsaad sa pagbag-o ug sa tinuod nga pagbag-o sa iyang kaniadto nga kinabuhi, ug pinaagi niini, pinaagi sa iyang kaugalingong maayong pamatasan, ginahimo niyang lig-on ug gamhanan ang pag-ampo sa mga matarong.

201. Walay bisan gamay nga kapuslanan ang pag-ampo sa matarong alang sa usa ka tawo nga nag-ampo niini, kon mas malipay pa ang maong tawo sa pagbuhat sa sala kaysa sa mga hiyas. Busa, kaniadto pa sa una, bisan si Samuel nga bantugan naghilak alang kang Saul sa dihang nakasala siya, apan wala niya mapalig-on ang Dios alang kaniya, tungod kay wala niya kauban sa iyang paghilak ang angay nga paghinulsol sa makasasala. Ngano man, busa, nga ang Dios, nga nagpugong sa Iyang alagad gikan sa walay pulos nga paghilak, miingon kaniya: *'Hangtud kanus-a ka maghilak para kang Saul? Gitalikdan ko siya, aron dili na siya maghari sa Israel'* (1 Sam. 16:1)?

202. Usab, ang labing maloloy-on nga si Jeremias, nga nag-ampo alang sa katawhang Hudiyo nga nagkapilit sa demonyong ilusyon hangtod sa pagkabuang, wala paminawa, tungod kay ang iyang pag-ampo wala suportahi sa pagbag-o sa mga walay Dios nga Hudiyo gikan niining ilusion. Busa, aron mapahunong usab siya sa iyang walay hunong ug walay bunga nga mga paghangyo, miingon ang Dios: *'Ayaw pag-ampo para niining katawhana, ni pag-ampo nga sila maluoy-an, ni pagpakitangon kanako alang kanila, kay dili ko maminaw kanimo'* (Jer. 7:16).

203. Timaan kini sa dakong pagkawalay-hibalo, kung dili gani kabuang, ang pagpangayo og kaluwasan pinaagi sa mga pag-ampo sa mga Santo alang sa usa ka tawo nga malipay sa iyang kasingkasing sa dautang binuhatan, ug mangayo og pasaylo alang sa maong butang nga, samtang nagapasigarbo, sa tinuod nagahugaw sa iyang kaugalingon sa hunahuna ug pagbati. Ang usa ka tawo nga nangayo sa pag-ampo sa usa ka matarong dili angay tugotan nga kini mahimong walay bunga ug walay kusog, kon tinuod gayud nga siya nagdumot sa dautan; apan, pinaagi sa pagpalig-on niini sa iyang kaugalingong mga hiyas, kinahanglan niya kining himoon epektibo ug gamhanan, aron kini mosaka ngadto sa Labaw nga Ginoo aron makab-ot ang pagpasaylo sa mga sala.

204. *'Ang pag-ampo sa matarong gamhanan'* kon kini gisuportahan man sa matarong nga nag-ampo, o sa naghangyo kaniya nga mag-ampo. Sa bahin sa matarong, kini gipalig-on sa kamatuoran nga naghatag kaniya og kaisog sa atubangan sa Kaniya nga gamhanan sa pagtuman sa mga hangyo sa matarong; ug sa bahin sa naghangyo sa matarong nga mag-ampo, kini gipalig-on kon iyang isalikway ang iyang daang pagkadautan ug mobalhin sa tibuok kasingkasing ngadto sa pagkamaayo.

205. Ang Pulong sa Kamatuoran nakaila og duha ka matang sa kasubo, diin ang una natukod nga dili makita sulod sa kalag, samtang ang ikaduha hayag nga nagpakita sa sensoryong kalibutan: ang una naglangkob sa kinahiladman sa kalag, hinungdan sa mga latigo sa konsensya, samtang ang ikaduha nagpabug-at sa mga sentido, pagpugong niini gikan sa ilang natural nga pagbubo pinaagi sa karga sa grabeng mga kalisdanan.

206. Sama sa pag-ila sa pulong sa kamatuoran sa duha ka matang sa kasubo, ila usab giila ang duha ka matang sa tukso, diin ang uban motumaw sulod sa larangan sa kabubut-on pinaagi sa pagpukaw sa dautang tinguha, samtang ang uban gikan sa gawas, lampas sa kabubut-on, sa porma sa dili kusang mga kalisdanan, kasubo ug kamalasan. Ang una mao ang hinungdan sa kasubo sa hunahuna, samtang ang ikaduha mao ang hinungdan sa kasubo sa pagbati (5, 90).

207. Ang usa ka pagsulay nga motumaw sulod sa gingharian sa kabubut-on nagmugna og kasubo sa kalag, samtang naghatag og kalipay sa mga pagbati; sa pikas bahin, ang usa ka dili kusang pagsulay naghatag og kahupayan sa kalag (nga gisugat kini sa rason), samtang nagpabayat sa unod sa kasubo.

208. Nagtuo ako nga sa dihang ang Ginoo ug among Dios nagtudlo sa Iyang mga disipulo unsaon pag-ampo, Siya, pinaagi sa mga pulong: *'Ayaw kami itugyan sa pagsulay'* (Mat. 6:13), nag-awhag kanila sa pag-

ampo alang sa kaluwasan gikan sa mga pagsulay nga motumaw sa gingharian sa kabubut-on—mao, gikan sa mga paglihok sa kahakog nga makapahugno sa maayong pamatasan ug tinguha sa usa ka tawo; ug ang bantugang Santiago, nga gitawag nga igsoon sa Ginoo, sa pagtudlo sa mga naningkamot alang sa kamatuoran nga dili katingalahan sa mga pagsulay nga ilang masinati, naghunahuna sa dili kusang pagsulay sa dihang miingon siya: *'Thuna-hunaa kini nga kalipay, akong mga igsoon, sa dihang makasulod kamo sa nagkalain-lain nga pagsulay'* (Santiago 1:2), mao kana, kadtong moabot kanato nga dili namo gipangandoy, wala sa among kontrol, ug nga nagdala og kasubo ug kalisud. – Kini klaro nga gipakita sa mga pulong nga misunod sa duha ka maong pahayag: kay didto ang Ginoo nagdugang: *'apan luwasa kami gikan sa dautan'*; samtang dinhi gipahayag ni Santiago: *'kay nasayud kamo nga ang pagsulay sa inyong pagtuo makapamunga og paglahutay; ug tugoti nga ang paglahutay magbuhat sa hingpit nga epekto, aron kamo mahimong hingpit ug kompleto, nga walay kakulangan'* (Santiago 1:3–4).

209. *Perpekto* ang tawo nga nakigbatok sa boluntaryong mga pagsulay uban sa pagpugong sa kaugalingon, ug nag-antos sa dili boluntaryong mga pagsulay uban sa pagkamapailubon; ug *'hingpit'* ang tawo nga nagbuhat sa mga buhat uban sa kahibalo, ug wala magpabaya sa pagpamalandong.

210. Ang hunahuna ug ang mga sentido, nga supak sa usag usa, adunay natural nga mga gimbuhaton, tungod sa dakong kalainan ug pagkalahi sa ilang mga butang. Ang hunahuna adunay mga butang nga mental ug dili-katawhanong mga entidad, nga kini masabtan sa dili-katawhanong paagi; samtang ang mga sentido adunay ilang mga butang nga makasentido ug katawhanong kinaiyahan, nga ilang masabtan sa makasentido nga paagi.

211. Sa diha nga ang intelihensiya magsugod sa pagtan-aw sa mga sentido isip kaugalingong natural nga gahum, kini masangit sa mga panagway sa mga butang nga masinati ug mahimong imbentor sa mga kalibugan sa unod, nga kulang sa kusog aron mosaka sa ibabaw sa kinaiyahan sa makita nga mga butang tungod sa pagkapabor niini sa mga sentido.

212. Ang makapahimsog nga kalipay mao ang kalipay sa kalag nga nagagikan sa pagkamaayo; ug ang makapahimsog sa kalag nga kasakit mao ang pag-antos sa unod alang sa pagkamaayo. Kay ang tawo nga sobra kaayo og pag-apil sa makalilipay nga mga butang sa pagbati dili nagtudlo sa iyang mga tinguha ngadto sa angay; ug ang tawo nga naglikay sa mga kahimtang nga hinungdan sa pagkawala niining mga kalipay nagpalagyo gikan sa butang nga dili angay palagyoan.

213. Sama sa mata nga, kung walay kahayag sa adlaw, dili makakita sa makita nga kalibutan, ingon usab, kung walay espirituhanong kahayag, ang hunahuna sa tawo dili gayud makab-ot ang espirituhanong pagkontemplar. Kay ang makita nga kahayag sa kinaiyahan naghatag og suga sa mga sentido aron makita ang makita nga mga butang; samtang ang espirituhanong kahayag naghatag og suga sa hunahuna alang sa kontemplatibong pagsabot sa labaw pa sa makita.

214. Ang paghimo sa mga artipisyal nga kalisdanan, ug ang pagpahamtang sa mga dili mapugngan, bisan pa man nga mapugngan nila ang tinguha pinaagi sa pagpugong sa aktibo niini nga lihok, dili gihapon nila laglagon ang gahum o kapasidad sa pagpadaghan, nga naa sa atong kinaiyahan ingon usa ka balaod. – Kay ang mahimong kaugalingong disiplina kasagaran magmugna og kawalay-pagbati sa pagbuot, dili sa kinaiyahan: ug pinaagi niining kawalay-pagbati sa pagbuot, ang hunahuna gipanalanginan sa langitnong kalipay.

215. Dili mahimo nga ang Ginoo—nga sa kinaiyahan maalamon, matarong ug gamhanan sa tanan— isip ang Maalamon, wala Niya nahibaloan ang paagi sa pagtambal (sa atong kinaiyahan nga gilutos sa sala); isip ang Matarong, wala Siya gustong magdala sa kaluwasan sa tawo sa pamaagi nga mapugos, pinaagi sa kabubut-on sa usa nga nahulog ilawom sa yugo (ug sala) sa sala; isip ang Labawng Gahum, wala Siya makahimo sa pagtuman sa gikinahanglan alang sa atong pagtambal.

216. Ang kinaadman sa Dios napadayag sa kamatuoran nga Siya tinuod ug sa tinuod nga nahimong tawo; ang Iyang pagkamatarung sa kamatuoran nga, pinaagi sa Iyang pagkahimugso, Siya midawat og kinaiya nga makasinati og pag-antos sama kanato; ang Iyang pagka-makagahum sa tanan sa kamatuoran nga, pinaagi sa Iyang mga pag-antos ug kamatayon, Siya nakaseguro alang sa atong kinaiya sa walay katapusang kinabuhi ug dili mausab nga kagawasan gikan sa mga pagbati.

217. Masinaot sa Dios ug kanato, limbongong gisugyot sa yawa sa tawo nga masinaot ang Dios kaniya, ug pinaagi niini gidala siya sa paglapas sa sugo. Masinaot siya sa Dios, basig ang Iyang tinuod nga gidayeg kaayo nga gahum, nga nagpadivino sa tawo, mahimong hayag; ug sa tawo, basig siya, pinaagi sa pagkamaayo, mahimong makita nga makig-ambit sa langitnong himaya. Busa, kining labing dautan dili lang kita ang iyang

ginainggit—tungod sa himaya nga atong nadawat uban sa Dios pinaagi sa atong pagkamaayo—apan usab ang Dios mismo—tungod sa pagpadayag sa Iyang gidayeg-dayeg nga gugma sa atong kaluwasan.

218. Ang Dios, pinaagi sa bugtong, walay kinutuban nga gamhanang kabubut-on sa Iyang kaayo, nagakupot ug nagsuporta sa tanan—mga anghel ug mga tawo, ang mga maayo ug ang mga dautan. Bisan pa, sila tanan makatagamtam sa Dios sa lain-laing lebel, samtang Siya nagalabay kanila nga walay babag, apan subay sa ilang kinaiya.

219. Dili nato mailhan ang kalainan sa mga persona kang Kristo, kay ang Trinidad nagpabilin nga Trinidad, ug pagkahuman nga ang Pulong nahimong unod, walay bag-ong persona nga nadugang sa Balaang Trinidad pinaagi niini nga inkarnasyon. Apan mailhan nato kaniya ang kalainan sa mga kinaiyahan, aron dili nato ipahayag nga ang unod pareho sa kinaiyahan sa Pulong.

220. Ang usa ka manumpa sa bakak mao ang usa ka tawo nga nanumpa sa bakak sa ngalan sa Ginoo: mao ang usa nga nagsaad sa Dios nga mabuhi nga matinahuron, apan dayon iyang gitutokan ang tanan niyang pagtagad sa lain nga butang, nga layo sa saad nga iyang gipahayag sa iyang kaugalingong mga ngabil, ug pinaagi sa dili pagtuman sa mga sugo, iyang gilapas ang seryosong saad sa usa ka debotong kinabuhi. Sa mubo nga pagkasulti, ang usa nga nagpili og kinabuhi sumala sa Dios, apan wala pa hingpit nga mamatay sa karon nga kinabuhi, usa ka bakakon ug usa ka nanumpa sa bakak; sama sa usa nga nanumpa sa Dios—mao, nga nagsaad nga molakaw nga walay sala pinaagi sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios—ug napakyas sa pagtuman niining saad.

221. Kinsa man ang makasukol sa pag-atake sa dili kusang mga tukso, sama sa bulahan nga Job ug sa mga maisugong martir, uban sa dili matandog nga kinaadman, usa ka gamhanang suga, ug siya mismo nagpanalipod sa dili mapalong nga kahayag sa kaluwasan, nga nadawat pinaagi sa gahum sa Ginoo. Apan usab siya nga nakahibalo sa mga limbong sa Daang Usa ug pamilyar sa mga pakig-away (bangga, panagbangi) sa mga pakigbisog nga dili makita—siya usab, nga gipailawom sa kahayag sa kahibalo, usa ka suga alang sa uban, nga, sama sa dakong Apostol, matarong nga makasulti: *'Dili namo masabtan ang iyang mga hunahuna'* (2 Cor. 2:11).

222. Sama sa usa ka lampara nga dili magpabiling dili mapalong kung walay lana, ingon usab ang kahayag sa espirituhanong mga gasa dili mapreserbar kung walay disposisyon nga nahimong ikaduhang kinaiya, nga nagpadagayday sa sulod nga pagkamaayo pinaagi sa mga pulong, buhat, ug pamatasan nga angay niini, ingon man usab sa mga pagbati ug hunahuna nga haom niini. Kay ang matag espirituhanong gasa nagkinahanglan, sumala sa iyang kinaiyahan, og usa ka disposisyon (o kahimtang sa hunahuna) nga walay hunong nga nagbubo niini, sama sa lana, og usa ka partikular nga substansiya sa hunahuna, aron kini mapabilin nga hingpit nga napreserbar pinaagi sa maayong disposisyon sa nakadawat niini.

223. Ang Dios gitawag ug siya ang Amahan, pinaagi sa grasya, sa mga nagpamatuod sa ilang espirituhanong pagkabanhaw gikan sa Dios pinaagi sa matinahuron nga kinaiya lamang. Niining mga kinaiya sa pagkatawo, makita, daw, ang nawong sa kalag, nga nagapakita sa iyang mga hiyas sa talagsaong dagway sa Dios nga nag-amuma niini; ug kadtong adunay niini nagdasig sa mga nakakita kanila sa paghimaya sa Dios, nga nagapresentar sa ilang kinabuhi ingon usa ka modelo sa hiyas nga angay sundon. Kay ang Dios dili kasagaran paghimayaon sa mga pulong lang, kondili sa mga buhat sa pagkamatarong, nga nagpahayag sa Iyang pagkahimaya nga mas hayag pa kaysa sa mga pulong.

224. Kinsa man ang nagpakita sa ilang kaugalingon og kahibalo nga gipangulohan sa buhat, ug buhat nga gipasiugdahan sa kahibalo, nakakaplag sa tukmang dalan paingon sa tinuod nga banal nga kalihokan sulod kanato. Apan kinsa man ang adunay bisan usa niini nga mga kalidad nga bulag sa uban, gipakunhod ang kahibalo ngadto sa usa ka puro pantasya (wala'y kumpirmasyon ug wala'y kontrol), o gihimo ang lihok nga usa ka idolo nga walay kalag. Kay ang kahibalo nga walay buhat dili lahi sa mga damgo sa hunahuna, nga walay buhat nga makapamatood niini; ug ang buhat nga walay kahulugan pareho sa usa ka diyos-diyosan, nga kulang sa kahibalo nga nagahatag niini og kinabuhi.

225. Sa tinuod, ang maldita nga pagbati mao ang garbo, nga naglangkob sa kombinasyon sa duha ka dautan: garbo ug pagkamapahitas-on; niini, ang garbo moliko gikan sa Magbubuhay sa pagkamaayo ug kinaiyahan, samtang ang pagkamapahitas-on magpamakak sa kinaiyahan ug sa pagkamaayo mismo; kay sa mapahitas-on, walay bisan unsa nga ginabuhay sumala sa Dios, samtang sa hambog, walay bisan unsa nga mahitabo sumala sa kinaiyahan.

226. Ang gisulat nga balaod, pinaagi sa pagpugong sa tawo sa pagbuhay sa dautan tungod sa kahadlok, nagahimo kaniya nga masanay sa pagkamatarong; sa paglabay sa panahon, kining batasan magmugna og

disposisyon nga nahigugma sa pagkamatarong, diin moturok ang lig-on nga hilig paingon sa maayo, nga magdala sa pagkalimot sa kaniadto niyang dautang batasan.

227. Ang pagtuli, sa espirituhanong pagsabot, mao ang hingpit nga pagputol sa hilig ngadto sa mga kahilambigit sa unod.

228. Ang Sabado mao ang pagpahunong sa mga pagbati, o ang hingpit nga kawalay lihok niini.

229. Gisugo sa Dios nga ang Sabado, ang mga bag-ong bulan ug ang mga pista pagasubayon, dili tungod kay Iyang gipangandoy nga kining mga adlaw, ingon nga mga adlaw lang, pasidunggan sa mga tawo: kay kini magpasabot sa pag-legalisa sa pagsimba sa binuhat imbis sa Magbubuhat (Roma 1:25), sa basihanan nga ang mga adlaw sa ilang kaugalingon natural nga takos sa dungog ug busa takos sa pagsimba. Apan pinaagi sa pagsugo nga pasidunggan kining mga adlaw, simbolikong gisugo Niya nga Siya mismo ang pasidunggan. Kay Siya mismo ang Sabado—ang —ingon nga pahulay gikan sa kakapoy ug kabalaka sa kinabuhi ug gikan sa paningkamot sa pagkamatarong; Siya usab ang Paskwa sa Paglabay, ingon nga manluluwas sa mga nabihag sa mapait nga paningkamot sa sala; ug Siya ang Pentekostes, ingon nga sinugdanan ug katapusan sa tanang butang.

230. Gikilala nato nga espirituhanong halad dili lamang ang pagpugong sa mga pagbati, nga napildi pinaagi sa *'espada sa Espiritu, nga mao ang pulong sa Dios'* (Efe. 6:17); apan usab ang paghalad sa tanang natural nga gahum ngadto sa Dios ug ang ilang paghalad ingon halad nga gisunog ngadto sa Dios pinaagi sa kalayo sa grasya sa Espiritu.

231. Ang gahum sa sala, o ang carnal nga pangatarungan, gipugngan sa grasya sa balaan nga binunyag, samtang ang aktibo nga pagsunod sa mga balaang sugo hingpit nga nagapatay niini pinaagi sa espada sa Espiritu.

232. Ang kahiligon sa pagkaon, uban sa mga maluoy nga hunahuna niini, sama sa usa ka espada, nakaguba sa daghang mga hiyas: gipatay niini ang mga binhi sa pagkamakabubut-on pinaagi sa kawalay pagpugong; gikadautan niini ang pagkamatarong sa hustisya pinaagi sa pagka-walay hiya; gihiwa niini ang natural nga panag-uyon sa gugma sa kaugalingon; ug, sa mubo, ang kahiligon sa pagkaon nagpamatuod nga mao ang manlupig sa tanang bunga sa pagkamaayo.

233. Ang matag masigasig nga nangita sa kaluwasan nagahin sa iyang kaugalingon sa mga buhat nga may hiyas ug sa mga balaan nga hunahuna: kay kung walay hiyas ug kahibalo, wala pay bisan kinsa nga nakalampos sa pag-angkon sa kaluwasan: ang katungdanan sa hiyas mao ang paghan-ay sa mga lihok sa lawas pinaagi sa matarong nga pangatarungan, nga maalamon kini nga mapugngan, sama sa usa ka brida, gikan sa dili angay nga mga pagdani; samtang ang katungdanan sa kahibalo mao ang paghunahuna pag-ayo ug maalamong paghisgot kon giunsa ang usa ka tawo angay molihok, ug unya mag-andam sa kaugalingon aron kini buhaton.

234. Ang bisan kinsa nga nakapatay sa *'mga miyembro nga naa sa yuta'* (Col. 3:5), ug nakapalong sa tanang makalaut nga panghunahuna, ug nakaputol sa tanang simpatiya niini—aron siya makasulti uban sa bulahan nga Apostol Pablo: *'Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma ni Cristo'* (Roma 8:32)?—ang ingon nga tawo nahimong walay amahan, walay inahan, ug walay kaliwatan, sama sa bantugang Melquisedec (Heb. 7:3), nga walay bisan unsa nga makapugong sa iyang unod ug kinaiyahan, tungod sa hingpit nga panaghiusa sa Espiritu nga nahimo na sulod kaniya.

235. Dili ko magtuo nga husto nga tawgon ang katapusan niining karon nga kinabuhi nga 'kamatayon', kondili pagluwas gikan sa kamatayon, pagtangtang gikan sa gingharian sa pagkadaut, kagawasan gikan sa pagkaulipon, paghunong sa mga kabalaka, katapusan sa panagbangi, paggawas gikan sa kangitngit, pahulay gikan sa paningkamot, kalinaw gikan sa kagubot, dalangpanan gikan sa kaulaw, pag-ikyas gikan sa mga pagbati, ug, sa kinatibuk-an, katapusan sa tanang dautan: gikan niini ang mga Santo, human nilang usbon ang ilang kaugalingon pinaagi sa boluntaryong pagsakripisyo, naghimo sa ilang kaugalingon nga mga langyaw ug pansamantalang lumolupyo niining kinabuhiha. Kay, human makigbisog nga maisugon batok sa kalibutan, sa unod, ug sa mga pagbangi nga naggikan niini, ug human mapugngan ang limbong nga naggikan sa simpatiya sa mga sentido sa makalibog nga mga butang, ilang napreserbar sa ilang kaugalingon ang dignidad sa kalag, nga nagpabilin nga dili napailalom sa pagkaulipon.

236. Ang mga santo maayo ug buotan, malumo ug maloloy-on, nga nagpakita og pantay nga pagbati sa gugma ngadto sa tibuok katawhan; pinaagi sa gahum niini, sa tibuok nilang kinabuhi, matinud-anon nilang gipreserbar ang labing maayo sa tanang kaayohan—mao ang pagpaubos—kini nga tigbantay sa tanang maayo ug manlaglag sa dautan nga supak niini, nagpabilin silang dili mapukan sa tanang mga tukso nga naglibot

kanato—ang mga nanubdan sa atong kaugalingong kabubut-on ug ang mga wala sa atong gahum—gipugngan nila ang una pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon ug gipahilayo ang ikaduha pinaagi sa pagkamapailubon.

Bulahan nga Abba Falasius

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Ang atong bililhon nga Amahan Falasius namulak sa unang katunga sa ikapitong siglo ug usa siya ka presbiteryo ug abá sa usa ka monasteryo sa mga disyerto sa Libya. Kining bulahan nga Abba gisagol ang iyang gugma sa pagkamatindug-anon uban sa gugma sa espirituhanong kahayag ug naghatag og daghang oras sa pagtuon sa Balaang Kasulatan. Siya usa ka kapanahonan ni San Maximus ang Kumpesor, kinsa iyang gipadayon ang espirituhanong panaghigalaay. Aduna'y daghang mga sulat gikan kang San Maximus nga gipadala kaniya; ug usa ka tibuok nga libro, nga naglangkob sa pagpasabot sa mga lisud nga bahin sa Balaang Kasulatan, gipahinungod kaniya. Gihatagan ni San Maximus og dakong pagrespeto kining Abba, ug sa usa ka sulat gitawag pa gani siya nga iyang magtutudlo. Ang iyang bulahanong pagpanaw lagmit nga nahitabo dili pa molapas sa tuig 660. Ang upat ka gatus ka mga panultihon niya nga gipakita dinhi, bahin sa gugma, pagpugong sa kaugalingon, ug espirituhanong kinabuhi, puno sa pagtukod sa espiritu. Kadaghanan niini kay moral ug asketiko ang kinaiya, apan aduna usab pipila nga naglangkob og mga dogmatiko nga ideya, nga gigamit ni San Damasceno sa iyang pagpatin-aw sa pagtuo. Kung basahon lang ang unang mga letra sa mga pulong sunod-sunod sumala sa orihinal nga manuskrito, mogawas ang usa ka piho nga ideya – nga gibutang sa sinugdanan sa matag gatus.

Si Abba Falassius mahitungod sa gugma, pag-agwanta ug espirituhanong kinabuhi, ngadto sa presbiterio nga si Pablo

Ang ika-101

nga ang akrostiko nagbasa ingon niini: Alang sa *akong espirituhanong igsoon ug pinalanggang Ginoong Pablo sa Falassia, nga daw usa ka tawo sa kahilom, apan sa tinuod usa ka hambog nga mapanghambog.*

1. Ang gugma, nga hingpit nga nakatutok sa Dios, naghiusa sa mga nagahigugma sa Dios ug sa usag usa.
2. Ang hunahuna nga nakaangkon na sa espirituhanong gugma wala maghunahuna bisan unsang dili angay sa gugma mahitungod sa iyang silingan.
3. Ang nagpanalangin sa iyang mga ngabil samtang nagdumot sa iyang kasingkasing nagtago sa pagkauyon ilawom sa tabon sa gugma.
4. Ang nakab-ot sa gugma modawat nga walay pag-uyog sa tanang kasubo ug kasakit nga gihatag kaniya sa iyang mga kaaway.
5. Ang gugma ra ang naghiusa sa tanang binuhat sa Diyos ug sa usag usa sa pagkahiusa sa hunahuna.
6. Ang tinuod nga gugma iya sa usa nga wala magpuyo sa pagduhaduha o sa pagpanulti batok sa iyang silingan.
7. Dungganan siya sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo kon wala siyay ginabuhat nga makabalda sa gugma.
8. Ang matindug-anong gugma mailhan sa tinuod nga mga pulong '*gikan sa maayong konsensya*' (1 Tim. 1:5).
9. Ang bisan kinsa nga magpadayon og mga pulong sa pagsaway ngadto sa igsoon, nga iyang nadungog gikan sa uban, nagtago sa kasina ilawom sa porma sa maayong buot.
10. Sama sa pagdani sa pisikal nga mga hiyas og pagdayeg gikan sa mga tawo, ang espirituhanong mga hiyas usab nagdani og pagdayeg gikan sa Dios.
11. Ang gugma ug pagpugong sa kaugalingon nagalimpyo sa kalag, samtang ang putli nga pag-ampo nagahatag kahayag sa hunahuna (espiritu).
12. Lig-on ang tawo nga nagpalayas sa dautan pinaagi sa iyang mga buhat ug hunahuna.
13. Ang nakab-ot sa kawalay-pagkahilig ug espirituhanong pagsabot nakadawat og grasya gikan sa Dios.

14. Kung gusto nimong wagtangan ang mga mainit nga hunahuna, praktisi ang pagpugong sa kaugalingon ug gugma sa imong silingan.
15. Bantayi ang imong kaugalingon batok sa kawalay pagpugong ug kasuko, ug dili ka masandad sa bisan unsang babag samtang nag-ampo.
16. Sama sa dili makakaplag ug humot sa lungag sa basura, ingon usab sa mapanimalos nga kalag, walay humot sa gugma.
17. Maisugong pugngi ang kasuko ug kahilambigit, ug dali ra ka makagawas sa dautang hunahuna.
18. Ang pagkamapahitas-on makaguba sa pagtago sa maayong buhat, samtang ang garbo mopalayas sa tanang pagka-mapainubsanon.
19. Ang pagkahipokrito ug bakak mao ang kinaiya sa pagkamapahitas-on, samtang ang pagkamapanghambog ug pagpanukotuko mao ang kinaiya sa garbo.
20. Siya usa ka maestro nga nakab-ot ang paghari sa iyang kaugalingon ug gisilotan ang kalag ug lawas sa ilawom sa hunahuna (espiritu).
21. Ang pagkamatitud-anon sa usa ka higala makita sa panahon sa pagsulay, sa dihang motindog siya uban kanato sa atong oras sa panginahanglan.
22. Pahiluma ang imong emosyon pinaagi sa hilom nga pag-inusara, ug ipailalom ang mga hunahuna nga motumaw sa imong kasingkasing sa hugot nga paghukom.
23. Ayaw pagbati og sama sa mga naghatag og masakitong insulto, apan batua ang mga maluoy sa laman.
24. Ang hilom nga pag-inusara, pag-ampo, gugma ug pagpugong sa kaugalingon – kini ang karwahe nga may upat ka kabayo nga nag-alsa sa hunahuna paingon sa langit.
25. Paguol ang unod pinaagi sa pagpuasa ug pagbantay, ug mapalayas nimo ang nagpahirap ug maluoy nga hunahuna.
26. *'Sama sa kandila nga matunaw sa atubangan sa kalayo'* (Salmo 67:3), mao usab ang hugaw nga hunahuna matunaw tungod sa kahadlok sa Dios.
27. Dako kaayong dautan alang sa makatarunganong kalag ang dugayng pagpabilin sa makauwaw nga pagbati.
28. I-antos nga mapailubon ang mga hampak sa masubo ug makapaguol nga mga kalisdanan; kay pinaagi sa ingon nga mga pagsulay ang probidensya sa Dios naningkamot nga limpyohan ka.
29. Human nimo biyaan ang imong mga kabtangan ug gisalikway ang kalibutan, isalikway usab sa katapusan ang imong dautang mga hunahuna.
30. Ang hunahuna angay kanunay nga tudloan sa mga pulong sa Dios.
31. Sama sa pagdumala sa kalibutan nga buhat sa Dios, mao usab ang pagdumala sa lawas buhat sa kalag.
32. Sa unsang paglaum nato nga makigkita kang Kristo, kita nga hangtod karon ulipon pa sa mga kahimut-an sa unod?
33. Ang kahakog sa unod mapapas pinaagi sa pag-antos ug kasubo, bisan pa kini atong kaugalingong paghimo o gipadala sa Providensya.
34. Ang paghigugma sa kuwarta mao ang pagkaon sa mga pagbati, kay kini nagpadayon ug nagpalig-on sa tibuok, makasariling kahakog.
35. Ang kasubo mosangpot sa pagkunhod sa kalipay (o sa katagbawan sa senswal nga tinguha); apan ang kalipay nalambigit sa matag pagbati.
36. Pinaagi sa bisan unsang sukod nga imong ihatag sa imong lawas, mao usab ang sukod nga ihatag kanimo sa Dios (Mat. 7:2).
37. Ang mga buhat sa balaang paghukom mao ang ganti alang sa mga buhat nga gihimo pinaagi sa lawas.
38. Ang pagkamaayo ug kahibalo nagmugna sa pagkawalay kamatayon; apan ang ilang pagkunhod nahimong inahan sa kamatayon.
39. Ang kasubo alang sa Dios nagwagtang sa kahakog; ug ang pagtangtang sa kahakog mao ang pagkabanhaw sa kalag.
40. Ang kawalay-pagkabiktima mao ang pagkamapailubon sa kalag atubangan sa dautan; apan kini dili makab-ot gawas sa grasya ni Kristo.

41. Si Kristo mao ang Manluluwas sa kalag ug sa lawas, ug bisan kinsa nga mosunod sa Iyang mga bakod makaluwas gikan sa tanang dautan.
42. Kung gusto ka makab-ot ang kaluwasan, biyaa ang mga kalipay sa unod, ug yakpi ang pagpugong sa kaugalingon, gugma ug pag-ampo.
43. Ang tinuod nga paghukom mao ang kinaiya sa kawalay-pagkahilig, diin ang tanang butang ginabuhat sa hustong sukod.
44. Ang atong Ginoo ug Dios mao si Jesu-Cristo; ug ang hunahuna nga mosunod kaniya dili magpuyo sa kangitngit.
45. Tipuna ang imong hunahuna ug bantayi ang imong mga paghunahuna; ug kadtong imong makita nga mapinanggaon, pakigbatok kanila.
46. Aduna tulo ka tinubdan diin motumaw ang mga hunahuna: ang mga sentido, ang panumduman, ug ang pagkahingpit sa lawas; apan ang labing samok niini mao kadtong motumaw gikan sa panumduman.
47. Ang gitagaan og kinaadman mahimong kaambit sa pagsabot sa dili-materyal, ug nakahibalo sa sinugdanan sa kalibutan ug sa katapusan niini.
48. Ayaw pasagdi ang husto nga agi sa buhat, ug ang imong hunahuna mapailaw; kay sa ingon niini gisaad: *'Ibukas ko kanimo ang natago ug wala pa makita nga mga bahandi'* (Isaias 45:3).
49. Ang nakagawas sa iyang kaugalingon gikan sa mga pagbati nakadawat og pabor sa Dios, ug ang giisip nga takus sa kahibalo gihatagan og dakong kaluoy.
50. Ang hunahuna, nga napalaya gikan sa mga pagbati, mahimong hayag, nga kanunay gipahayag sa pagpamalandong sa tanang butang nga naglungtad.
51. Ang kahayag sa kalag mao ang kahibalo; kon kini mawala, ang mga buang naglakaw sa kangitngit.
52. Ang mga walay kinaadman naggugol sa ilang kinabuhi sa kangitngit; ug sila gilibotan sa kangitngit sa pagkawalay-hibalo.
53. Ang naghigugma kang Jesus maluwas gikan sa dautan; ug ang mosunod Kaniya makakita sa tinuod nga kahayag.
54. Ang hunahuna, nga napalaya gikan sa mga pagbati, makamatngon sa mga pinong hunahuna, bisan pa man nga ang lawas nagmata o sa diha nga kini malubong sa tulog.
55. Ang hunahuna nga nakaabot sa labing hataas nga lebel sa pagkahinlo mobati nga napugos sa mga binuhat ug nangandoy nga molapas sa tanang binuhat.
56. Bulahan siya nga nakaangkon sa walay kinutuban nga kawalay kinutuban; ug siya ra gayud nga nakalabaw sa tanan nga may katapusan ang makab-ot niini.
57. Ang nagpasidungog sa Dios nagpamalandong sa Iyang mga pulong; ug ang naghigugma niini makakaplag sa kamatuoran sa sulod niini.
58. Ang hunahuna, nga giyaan sa pagkamatarong, makakaplag sa kamatuoran; apan ang ginadala sa bisan unsang pagbati dili kini makab-ot.
59. Sama sa pagka-dili mailhan sa Diyos sa Iyang kina-iya, ingon usab dili Siya mailhan sa Iyang kadako.
60. Ang kinaadman sa usa ka binuhat nga walay sinugdanan ug katapusan dili masukod.
61. Ang kaluwasan sa matag binuhat anaa sa hingpit nga mahigugmaong pagdumala sa ilang Magbubuhat.
62. Ang Ginoo nagsuporta sa tanan nga nahulog, ug nagabangon sa tanan nga napukan, pinaagi sa Iyang kalooy.
63. Si Kristo mao ang Huwes sa mga buhi ug sa mga patay, ug ang matarong nga Managbalos sa matag buhat (Buhat 10:42; Salmo 61:13).
64. Kung gusto nimong pagdumala ang imong kalag ug lawas, dali sa pagputol sa mga hinungdan sa mga pagbati.
65. Igunit ang mga gahum sa kalag sa mga hiyas, ug ang matag pagdani sa mga pagbati maputol gikan niini.
66. Pugngi ang mga tinguha sa kahilayan pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, ug ang mga tinguha sa kasuko pinaagi sa espirituhanong gugma.
67. Ang hilom nga pag-inusara ug pag-ampo mao ang labing gamhanan nga mga instrumento sa pagkamaayo; kay pinaagi sa paghinlo sa hunahuna, ginahimo kini nga maamgo.

68. Ang espirituhanong pakighinabi ra ang mapuslanon; sa tanang uban pang kahimtang, mas maayo ang hilom.
69. Sa lima ka matang sa pakighinabi, praktisa ang tulo; ayaw kanunay makig-apil sa ika-upat; ug likayi ang ikalima.
70. Gihigugma ang kahalom sa mga walay pagkapilit sa bisan unsang butang sa kalibutan; ug ang tanang tawo gihigugma sa mga wala maghigugma sa bisan unsang butang nga tawo.
71. Ang tinuod nga magtutudlo mao ang konsensya sa usa ka tawo; bisan kinsa ang mosunod niini magpabilin nga walay mantsa.
72. Ang konsensya wala maglagot bisan kinsa gawas lang sa mga nakaabot sa tumoy sa pagkamaayo o nahulog sa kinahiladman sa dautan.
73. Ang hingpit nga kawalay-pagbati magmugna og putli nga hunahuna; ug ang hingpit nga kahibalo magdala sa usa ka tawo atubangan sa Dili Masabtan.
74. Ang wala pa makatilaw sa mga kalibutanong kalipay magmasubo sa usa ka kasubo nga dili angay dayegon; apan ang misalikway niini magpabilin nga walay kabalaka.
75. Ang kasubo, sa kinatibuk-an, mao ang pagkawalay sa gitinguhang kalipay, bisan pa kini gikan sa Dios o gikan sa espiritu sa kalibutan.
76. Ang Ginghamian sa Dios mao ang pagkamaayo ug kinaadman; bisan kinsa nga makab-ot kini nagpuyo sa langit.
77. Kaulaw sa tawo nga, bisan adunay kalag ug lawas, mas gipili ang mga dalan sa kalibutan kaysa sa Dios.
78. Nakab-ot niya ang gugma nga patas alang sa tanan ang wala magpanghinaut sa mga malampuson sa pagkamaayo, apan nagmalasakit sa mga wala magtagad niini.
79. Ang nagpahimutang sa mga gikinahanglan sa pagkamaayo ingon nga balaod alang sa kalag ug lawas angay maghari sumala sa angay.
80. Ang usa ka maayong espirituhanong negosyante mao ang usa nga, alang sa kaugmaon, gisalikway ang kalipay ug kasubo niining kinabuhi sa patas nga sukod.
81. Ang kalag mapalig-on sa gugma ug pagpugong sa kaugalingon, samtang ang hunahuna (espiritu) mapalig-on sa putli nga pag-ampo ug espirituhanong pagmumuni-muni.
82. Sa pagpaminaw sa mga pulong nga makapadasig sa pagtuo, ayaw paghukom sa magtutudlo, aron dili ka mawad-an sa pagtukod nga makaluwas sa kalag.
83. Ang dautang kasingkasing nagpuyo sa dautang hunahuna, ug pinaagi sa sayop nga paghubad sa mga buhat sa silingan, gihimo niini nga mga kakulian ang ilang mga kaayo.
84. Ayaw pagsalig sa hunahuna nga naghukom sa imong silingan, kay kinsa man ang nagpuyo og dautang bahandi, nagpuyo usab og dautang hunahuna.
85. Ang maayong kasingkasing nagmugna og maayong hunahuna; kay ang iyang hunahuna sumala sa iyang kinahiladman.
86. Bantayi ang imong mga hunahuna ug likayi ang dautan, aron dili mabug-atan ang imong panghuna-huna ug dili ka makakita sa mga butang sa baluktot nga paagi.
87. Hunahuna ang mga Hudiyo ug likayi ang ilang mga buhat. Nabuta sa pagdumot, ilang gisal-ut nga gitawag ang Ginoo ug Dios nga 'Beelzebub'.
88. Ang malisyosong pagduhaduha nagpamolok sa hunahuna ug nagpahinabo nga tan-awon ang sayop ingon nga husto.
89. Ang mga pagbati motumaw gikan sa tanang hiyas; mao nga ang mga tawo nga puno sa pagbati sayop nga giisip ang mga hiyas nga pagbati usab.
90. Kung ang hunahuna magpabilin og dugay sa kalipay o kasubo, dali kini mahulog sa pagbati sa kawad-on sa paglaum.
91. Ang limpyo nga konsensya naglipay sa kalag, samtang ang hugaw nga hunahuna naglabay niini sa kahaladman sa impierno.
92. Kung motungha ang mga pagbati, mapalayas nila ang pagkamapahitas-on; apan sa diha nga mapalayas na kini, mobalik ang pagkamapahitas-on.
93. Kung gusto nimong wagtangon dayon ang tanang pagbati, praktisa ang pagpugong sa kaugalingon, gugma, ug pag-ampo.

94. Ang hunahuna, nga nagpuyo uban sa pag-ampo sa Dios, nagpalaya bisan sa madasigon nga bahin sa kalag gikan sa mga pagbati.

95. Ang Dios, nga naghatag og pagkaanaa sa tanang binuhat, giakbay Niya silang tanan pinaagi sa Iyang probidensya.

96. Bisin Siya mao ang Ginoo sa tanan, malipay Siya nga mahimong sulugoon, ug pinaagi niini gipakita Niya ang labing hataas nga lebel sa Iyang pagdumala sa binuhat (Fil. 2:7).

97. Ang Dios nga Pulong, nga nahimong unod nga walay kausaban, napahiusa sa tanang binuhat pinaagi sa unod.

98. Usa ka katingalahang milagro sa langit ug sa yuta nga ang Dios anaa sa yuta ug ang tawo anaa sa langit; aron, sa paghiusa sa katawhan sa mga anghel, Iya silang tanan pagahatagan og pagkadiyosnon.

99. Ang pagkabalaan ug pagkadiyosnon sa mga anghel ug tawo naa sa kahibalo sa Balaan ug Saman-laman nga Trinidad.

100. Ang pagpasaylo sa mga sala mao ang pagluwas gikan sa mga pagka-hilig; bisan kinsa nga wala pa maluwas gikan niini pinaagi sa grasya, wala pa makab-ot ang pagpasaylo.

Ang Ika-sagol ug Ikaduha

Ang akrostiko nagbasa ingon niini: '*Amo akong pag-ampo para kanako, akong labing dungog nga igsoon; kay nagpaabot ko og dagkong kalisdanan, sama sa angay kanako, tungod sa akong kaugalingong tinuyo nga mga buhat – kasubo sa kalag ug kasakit sa lawas.*

1. Gusto ba nimo nga makawala dayon sa imong mga pagbati? – Isalikway ang inahan sa tanang pagbati – paghigugma sa kaugalingon.

2. Ang kahimsog sa kalag naa sa kawalay-pagkahilig ug kinaadman, ug imposible nga makab-ot kini sa usa ka tawo nga ulipon sa makalupong nga kalipay.

3. Ang pag-agil sa kaugalingon nga gihimo uban sa pagkamapailubon ug gugma nga gipakita uban sa pagkamaabiabihon makapatuyo sa tanang kahilakaw, bisan sa lawas o sa kalag.

4. Ang paghigugma sa kaugalingon mao ang gamot sa tanang dautang pagbati sa kalag; ug ang paghigugma sa kaugalingon mao ang paghigugma sa lawas (o pag-uyon sa kaugalingon).

5. Usa ka talagsaong kinaiya sa rason mao ang pagsumpo sa kaugalingon sa hunahuna, samtang sa samang higayon gisupil ug giulipon ang lawas.

6. Kaulaw alang sa usa ka rasyonal nga tawo ang pagsumpo sa dili rasyonal, ug ang pagtagad lamang sa pagtagbaw sa makauwaw nga mga kahilambigit.

7. Makaguba sa usa ka makatarunganong kalag ang pagbiya sa iyang Magbubuhat ug ang pagyukyumo sa atubangan sa lawas.

8. Gisugo ka nga tratuhon ang lawas ingon usa ka ulipon; dili natural nga ulipon ka sa mga kalipay niini.

9. Putla ang mga panakot sa pakig-uban sa lawas, ug hatagi kining ulipon og gikinahanglan ra gayud.

10. I-sulod ang imong mga pagbati sulod sa kuta sa hilom nga pag-inusara, aron dili nila madala ang hunahuna sa sayop nga dalan padulong sa ilang kaugalingong mga kahilambigit.

11. Ang labing gamhanang mga armas alang sa usa ka tawo nga nagpraktis sa kahilom uban sa pagkamapailubon mao ang pagpugong sa kaugalingon, gugma, pag-ampo, ug pagbasa.

12. Ang hunahuna dili mohunong sa pagpamalandong sa mga butang sa kalibutanong kalipay hangtod, pagkahuman mapildi ang unod, kini magahin sa pagpamalandong.

13. Naningkamot kita sa pagtuman sa mga sugo aron malaya kita gikan sa mga pagbati, ug sa pagbarog sa mga langitnong doktrina aron matawag kitang takus sa kahibalo.

14. Ang kalinaw sa kalag naggikan sa kawalay-pagnanasa ug kahibalo, ug imposible alang sa usa ka ulipon sa laman nga makab-ot kini.

15. Pailalom ang lawas pinaagi sa pagputol sa mga maluoy nga tinguha niini, ug imong palayloon kini gikan sa bug-at nga pagkaulipon sa maong mga tinguha.

16. Gihimo nga gawasnon, ug gitawag sa kagawasan, ayaw tugoti nga mahimong ulipon ka sa hugaw nga mga pagbati.

17. Pinaagi sa kasubo ug kalipay, mga tinguha ug kahadlok, ginapugngan sa mga demonyo ang hunahuna sa makalibog nga mga butang.

18. Ang kahadlok sa Dios nagpugong sa mga kahilambigit, samtang ang kasubo alang sa Dios nagpahawa sa senswalidad.
19. Ang tinguha sa kinaadman nagdumili sa kahadlok, samtang ang katam-is sa kahibalo nagpahawa sa kasubo.
20. Ang Kasulatan naglangkob sa mosunod nga upat ka elemento: mga sugo, mga doktrina, mga pahimangno ug mga saad.
21. Ang kahilayan mapugngan sa paglikay ug pagpaningkamot, ug mamala kini sa hilom nga pag-inusara ug sa giluhang gugma.
22. Ayaw samditi ang imong igsoon sa malisud sabton ug makaduda nga mga pulong; kay ikaw mismo, kon mahitabo kini, dili nimo kini madala.
23. Ang kasuko mapugngan sa kadak-on sa hunahuna ug pagkawalay dautang tuyo, ug madaut kini sa gugma ug kalooy (pagpugong sa kaugalingon).
24. Kaniya nga gihatagan og kahibalo, gihatagan usab sa kahayag sa pagsabot; apan bisan kinsa nga nakadawat niini ug wala magpasidungog niini, makakita sa kangitngit.
25. Ang pagtuman sa mga sugo nagmugna og kawalay-pagbati; ug ang kawalay-pagbati sa kalag gipanalipdan sa kahibalo.
26. Usba ang sensoryong pagtan-aw ngadto sa intelektwal nga pagmumuni-muni, ug imong itas ang mga sentido sa labaw pa sa sensorial.
27. Ang usa ka babaye nagpasabot sa kalag nga nagbuhat sa pagpanamastamas; pinaagi sa panaghiusa kaniya, ang hunahuna manganak og pagkamaayo.
28. Ang pagtuon sa mga pulong sa Dios nagtudlo sa hunahuna sa Dios sa mga tinuoray, matinahuron, ug masigasig nga nangita Niya.
29. Sama sa kahayag alang sa mga makakita ug sa makita, ingon usab ang Dios alang sa mga maghunahuna ug sa masabtan.
30. Ang makita nga kalangitan nagpasabot sa kalangitan sa pagtuo, diin, sama sa mga langitnong lawas, nagdan-ag ang tanang mga Santo.
31. Ang Jerusalem mao ang langitnon—ang kahibalo sa dili-materyal; kay niini makita ang panan-aw sa kalibutan.
32. Ayaw pasagdi ang kinabuhi sa aktibong pag-alagad; kay kon dili, moubos ang imong kahibalo; ug unya, tungod sa kagutom nga mosunod niini, moadto ka sa Ehipto (Gen. 26:1–2).
33. Ang espirituhanong kagawasan mao ang pagpalaya gikan sa mga pagbati: nga walay bisan kinsa makab-ot gawas sa grasya ni Kristo.
34. Ang Gisaad nga Yuta mao ang Gingharian sa Langit, diin ang kawalay pag-uyog ug ang kahibalo nagahimo kanato nga takus.
35. Ang espirituhanong Ehipto mao ang kangitngit sa mga pagkaugalingon, diin walay mosulod gawas kon siya una makasinati og gutom.
36. Pun-a ang imong dalunggan sa espirituhanong mga pulong, ug malikayan sa imong hunahuna ang hugaw nga mga hunahuna.
37. Ang Dios ra ang maayo ug labawng maalamon sa kinaiyahan; apan ang hunahuna usab mahimong ingon ana pinaagi sa pakig-uban kaniya, kon kini maningkamot alang niini.
38. Pugngi ang imong tiyan, ang imong pagkatulog, ang imong kasuko ug ang imong dila; – *'ug ayaw tugoti nga matumba ang imong tiil sa bato'* (Salmo 90:12).
39. Paningkamoti nga higugmaon ang matag tawo sa patas nga paagi, ug mapalayas nimo dayon ang tanang pagbati.
40. Ang panglantaw sa mga sensilyo pareho sa hunahuna ug sa mga sensilyo; apan ang kahibalo sa espirituhanon iya ra sa hunahuna.
41. Dili mahimo alang sa hunahuna nga makig-uban sa espirituhanong mga butang gawas kung una niini putlon ang iyang hilig paingon sa mga sentido ug sa makapahimuot nga mga butang.
42. Ang natural nga pagbati adunay hilig padulong sa makapahinam-hinam nga mga butang, ug tungod kay kini makadistrak, makadistrak usab kini sa hunahuna.
43. Ibutang ang mga sentido sa pag-alagad sa hunahuna, ug ayaw sila hatagi og panahon nga makasamok niini.

44. Kung ang hunahuna mosangkot sa makalibog nga mga butang, ilihis ang atensyon gikan sa mga sentido pinaagi sa pagpadulong niini sa espirituhanong pagsabot sa atubangan niini.
45. Ang usa ka timailhan nga ang hunahuna mitugyan sa espirituhanong mga butang mao ang pagbalewala sa tanan nga makapahimuot sa mga sentido.
46. Ang hunahuna, nga naningkamot sa pagkontemplar sa espirituhanong mga butang, makab-ot niini ang walay hunong nga kalipay.
47. Kung ang hunahuna mapalambo sa kahibalo sa Usa, ang mga pagbati usab dili malikayan nga masakop niini.
48. Ayaw tugoti ang imong hunahuna nga magpuyo sa mga butang sa pandama, aron kini dili mabug-atan sa kalipay ug kasubo nga kauban niini.
49. Alang sa mga kanunay nga nagpuno sa hunahuna sa espirituhanong mga butang, ang maanyag nga bahin sa kalag nahimong usa ka banal nga armas.
50. Dili mahimong mapuno sa kahibalo ang hunahuna gawas kon ang maanyag nga bahin sa kalag una pangadornohan sa mga hiyas nga angay niini.
51. Ang hunahuna mahimulag sa kalibutan kung hingpit kini nga moputol sa tanang pagbati sa makalibog nga mga butang.
52. Ang nagpalahi nga kinaiya sa rasyonal nga bahin sa kalag mao ang pagpangita sa kahibalo sa Dios, samtang ang sa bahin nga nagtinguha mao ang gugma ug pagpugong sa kaugalingon.
53. Ang panghunahuna dili kanunay mapuno sa bisan unsang sensoryo kung walay hilig niini.
54. Ang hunahuna hingpit kon mapuno kini sa kahibalo; ang kalag hingpit kon natukod kini sa pagkamaayo.
55. Ang hilig sa hunahuna ngadto sa senswal naghimo niini nga ulipon sa mga kalipay sa lawas.
56. Ang hunahuna usab maliso gikan sa iyang kahibaloan kung ang bahin nga naghandum moliko gikan sa iyang mga hiyas.
57. Nadawat nato ang *'katungod nga mahimong mga anak sa Dios'* (Juan 1:12), apan dili kita mahimong ingon ana gawas kon atong ilabay ang atong mga pagbati.
58. Ayaw tugoti nga ang bisan kinsa magtuo nga siya nahimong tinuod nga anak sa Dios gawas kon nakab-ot na niya ang mga kinaiya sa pagka-diyosnon sa iyang sulod.
59. Ang pagdawat sa maayong o dautang kinaiya naghimo sa usa ka tawo nga anak sa Dios o sa Satanas.
60. Ang usa ka maalamon nga tawo mao ang nagmatngon sa iyang kaugalingon ug nagdali sa paghinlo sa iyang kaugalingon gikan sa tanang hugaw.
61. Ang mapalig-on nga kalag wala'y gibati bisan pa sa pagpanakit, ug dili makabati og bisan gamayng pagpasalamat ngadto sa usa ka manluluwas.
62. Ang nagsul-ob og hugaw nga bisti gipahawa gikan sa mga bulwagan sa kasal sa Dios ug nahimong kauban sa hingpit nga kangitngit (Mat. 22:12–13).
63. Ang nagahadlok sa Dios nag-atiman sa iyang kalag ug nagaluwas sa iyang kaugalingon gikan sa dautang kapalaran.
64. Dili posible alang sa usa nga mibiya sa Dios ug sunud-sunoran sa paglingaw sa unod nga makadawat sa kaluoy sa Dios.
65. Si Jesu-Cristo mao ang Pulong nga *miingon*, *'Walay magalagad sa duha ka agalon'* (Mat. 6:24), bisan pa man nga dili kita gustong motuo niini.
66. Ang hugaw nga kalag magalig-on tungod sa mga kahuyang niini, ug kung walay pagputol ug pagsunog, dili kini makatuo.
67. Ang mga tawo nga nagmalig-on na sa kasingkasing nanginahanglan og hugot nga mga pagsulay; kay kung walay grabeng kasakit, dili sila malumo.
68. Ang usa ka maalamon nga tawo nag-atiman sa iyang kalag, ug pinaagi sa boluntaryong pagpahamtang og pag-antos sa iyang kaugalingon, malikayan niya ang dili boluntaryong pag-antos.
69. Ang pag-atiman sa kalag naglangkob sa pagpaantos sa kaugalingon (mga buhat sa pagdumili sa kaugalingon) ug pagpaubos, nga tungod niini pasayloon sa Dios ang tanang sala.
70. Sama sa pagdaghan sa mga sala tungod sa kahakog sa laman ug kasuko, mao usab ang pagwagtang niini pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon ug pagpaubos.

71. Ang kasubo alang sa Dios makabuak sa kasingkasing; kini natawo gikan sa kahadlok sa mga pag-antos sa impyerno.
72. Ang kasubo alang sa Dios nagahinlo sa kasingkasing ug nagaliko niini gikan sa hugaw nga mga kalipay.
73. Ang pagkamapailubon mao ang kasigasigan sa kalag (ang tinguha sa pagpaningkamot sa kalag); diin anaa ang ingon nga kasigasigan, mapalayas ang gugma sa kalipay.
74. Ang matag sala ginabuhat alang sa kalipay; ang matag pasaylo, bisan pa, makab-ot pinaagi sa pag-antos ug kasubo.
75. Kadtong dili mosugot sa paghinulsol sa ilang kaugalingong kabubut-on mapasakop sa dili-kusang pag-antos pinaagi sa probidensya sa Dios.
76. Si Kristo mao ang Manluluwas sa tibuok kalibutan; ug Iyang gihatag sa mga tawo ang paghinulsol alang sa kaluwasan (Mat. 4:17).
77. Ang paghinulsol nagmugna sa pagtuman sa mga sugo; ug ang pagtuman sa mga sugo nagalimpyo sa kalag.
78. Ang paghinlo sa kalag mao ang pagpalaya niini gikan sa mga pagbati; ug ang pagpalaya gikan sa mga pagbati nagmugna og gugma alang sa Dios.
79. Ang kalag putli kon gihigugma niini ang Dios, ug ang hunahuna putli kon kini gipahilwas gikan sa pagkawalay-hibalo.
80. Paningkamoti nga tumanon ang mga sugo sa Dios hangtod sa kamatayon; kay, human kang mapahimakas pinaagi niini, mosulod ka sa kinabuhi.
81. Gamita ang lawas isip sulugoon sa mga sugo, ug paningkamoti nga kini, kutob sa mahimo, walay kahilambigit sa pagka-sensual ug walay kasakit (himsog).
82. Ang pagsuway sa unod motumaw tungod sa pagpasagad sa pag-ampo, pagkaon, ug kahilom.
83. Ang maayong kahilom sa maayong mga tawo magbunga og bunga: gugma, pagpugong sa kaugalingon ug putli nga pag-ampo.
84. Ang pagbasa ug pag-ampo nagapahapsay sa hunahuna; apan ang gugma ug pagpugong sa kaugalingon nagapahapsay sa bahin sa kalag nga nagahandom.
85. Kanunay nga obserbahi ang parehas nga lebel sa pagpugong sa kaugalingon, aron dili ka, tungod sa kawalay-pagkapareho, mahulog sa kabaliktaran niini.
86. Sa paghimo nimo og mga balaod para sa imong kaugalingon, ayaw pag traydi sa imong kaugalingon pinaagi sa sunod-sunod nga paghubad niini sa malimbungong paagi; kay kinsa man ang sa ingon niini nga paagi magpalayo sa iyang kaugalingon gikan niini, naglimbong sa iyang kaugalingon (siya mao ang iyang kaugalingong yawa).
87. Ang mga masigasig nga kalag sama sa pagsalop sa adlaw sa hunahuna; kay sa sulod niini, nasalop na ang adlaw sa kamatuoran.
88. Anak siya sa Dios nga nahimong sama sa Dios sa pagkamaayo, kinaadman, kusog, ug kamatuoran.
89. Ang sakit sa kalag mao ang dautang hilig; apan ang kamatayon niini mao ang sala, nga gihimo pinaagi sa mga buhat sa usa ka tawo (Roma 5:12).
90. Ang espirituhanong pagbulag mao ang hingpit nga kawalay-pagnanasa, diin ang hunahuna mibulag sa tanang butang ning kalibutan.
91. Tan-awa ang tanang butang subay sa mga birtud sa kalag, kay gikan niini mamumunga ang bunga sa pagkamatarong.
92. Ang pagkontemplar sa mga mental nga butang, ingon nila, dili lawasnon, hingpit nga layo sa materya ug porma.
93. Sama sa pagka dili langa sa materya ug porma ang upat ka elemento, ingon usab ang mga lawas nga gilangkoban niini dili langa kanila.
94. Ang Pulong, nga nahimong unod tungod sa gugma alang sa katawhan (Juan 1:14), wala mag-usab sa Iyang pagkaanaa, ni wala usab mag-usab sa Iyang nahimong pagkatawo.
95. Gihisgutan nato ang Dios—ang Anak nga nahimong unod—ingon nga Siya anaa, sa Iyang pagka-Dios ug pagka-tawo, ug sa duha, pagka-Dios ug pagka-tawo, ug ingon nga Siya adunay duha ka kinaiyahan, ug sa duha ka kinaiyahan.
96. Gikumpisal namo ang usa ka Persona sa Kristo, nga adunay duha ka kinaiyahan nga dili mabahin.

97. Gidayeg nato ang usa ka dili mapikas nga Persona sa Kristo, ug giangkon nato ang dili masagol nga panaghiusa sa duha ka kinaiyahan Niya.

98. Nagasimba kita sa triuno, bugtong Banal nga kinaiyahan, ug ginadayeg nato ang konsubstansyal nga Banal nga Tatlo.

99. Ang Pagka-Amahan, Pagka- Anak ug Pag-agos angay sa matag usa sa tulo ka Persona; samtang ang Pag-anaa, Naturaleza, Pagkadiyosnon ug Kaayo komon sa tulo ka Persona.

Numero usa ka gatus ug tulo

nga ang akrostiko nagbasa: ' ' *Ang dautan angay nga tan-awon dili ingon sa makapabug-at sa unod kondili sa nagalimpyo sa kalag; kondili ingon sa makapasakit sa konsensya samtang nagapahimuot sa unod.*

1. Paghunahunaa nga maayo ang Kaniya nga maayo sa kinaiyahan; ug paghunahunaa usab nga maayo ang matag tawo.

2. Sa Adlaw sa Paghukom, kinahanglan nato nga maghatag og pasaysay sa atubangan sa Dios sa atong mga pulong, mga buhat, ug mga hunahuna.

3. Ang atong batasan sa pagbuhat og maayo o dautan nagpugos kanato sa paghunahuna, pagsulti, ug paglihok sa maayong o dautang paagi.

4. Ang hunahuna nga gipanag-iya sa mga pagbati nagpuy-anan sa dili angay nga mga hunahuna; ug kining mga hunahuna mapadayag pinaagi sa mga pulong ug buhat.

5. Ang dautang hunahuna gisundan sa usa ka pagbati; ang hinungdan sa mga pagbati mao ang mga sentido; ug ang hinungdan sa ilang sayop nga paggamit mao, klaro, ang hunahuna.

6. Pugngi ang imong emosyon, dauga ang imong hunahuna, ug gamita ang mga sugo ingon armas aron mapildi ang imong mga pagbati.

7. Ang dautan lawom ang gamot ug nagkinahanglan og padayon nga paningkamot aron malabwan; kay ang batasan nga lawom na kaayo ang gamot dili sayon wagtangon.

8. Ang padayon nga paningkamot sa pagpugong sa kaugalingon ug gugma, kauban ang pagkamapailubon ug kahilom, makaguba sa kahilig nga nakahupot.

9. Ipasaka ang imong hunahuna sa pag-ampo kanunay, ug mapapas nimo ang mga hunahuna nga naglibot-libot sa imong kasingkasing.

10. Ang pagkamapainubsanon sa lawas nagkinahanglan og paglahutay ug kaisog; kay ang pagka-sensual mapalayas lamang pinaagi sa dugay ug kusang pagdisiplina sa kaugalingon.

11. Malampuson nimo matuman ang imong mga paningkamot sa pag-ascetic kung buhaton nimo ang tanan sa hustong sukod ug sumala sa lagda.

12. Kanunay nga ipadayon ang parehas nga sukod sa imong mga paningkamot sa pagka-asketa, ug ayaw paglapas sa gitukod nga lagda gawas kon kini gikinahanglan gayud.

13. Sama sa paghinlo sa hunahuna sa gugma ug pagpugong sa kaugalingon, mao usab ang paghunahuna ug pag-ampo – *'ang matag hunahuna ug matag plano nga dili sumala sa ebanghelyo'* (2 Cor. 10:5).

14. Ang mga pagpanarbaho sa pagka-asketa—mao ang pag-ayuno, pagbantay, pagkamapailubon ug pagkamaabiabihon—nagapahapsay sa konsensya.

15. Ang bisan kinsa nga malipayong motugot sa mga hampak sa dili kusang pagtuptop mahimong mapainubsanon, maalamon (sa espirituhanong mga butang) ug kasaligan.

16. Ang pagkamapailubon nakaugat sa tinguha sa kalag alang sa pagpugong sa kaugalingon; kini naglangkob sa pag-antos sa mga kalisdanan ug dili kusang pagtuptop nga motumaw.

17. Ang pagdala sa makalilisang nga mga pagpanamastamas nga walay pagbalos nagmugna og kawad-on sa dautang buot; apan ang pagkamapailubon, sa laing bahin, mopapas sa tanang dautan gikan sa kalag sa hingpit.

18. Ang mga hampak sa grabeng kalisdanan nagbungkag sa kasingkasing, ug ang kasubo nga ilang gihimo nagpahawa sa paghigugma sa kalipay.

19. Aduna'y upat ka nag-unang pagbati, nga ang Maalamon nga Pagdumala sa Tibuok Nagpahimutang aron magkasukwahi.

20. Kay ang gugma sa kalipay mapapas sa paghatag og kasubo, samtang ang kahadlok sa impyernong pag-antos mopahugno sa kahilambigit.

- 21.** Ang maalamon nga hunahuna nagtudlo sa kalag sa espirituhanong mga paningkamot, samtang ang lawas ginatudloan sa tanang matang sa pisikal nga paningkamot.
- 22.** Paningkamoti nga ang mga monghe dili lang ipadayag ang ilang gawasnong kaugalingon, kondili usab ang ilang sulodnong kaugalingon – pinaagi sa pagpanglimpyo sa ilang kaugalingon gikan sa mga pagbati.
- 23.** Ang unang pagbiya mao ang kagawasan gikan sa mga kabtangan; ang ikaduha ug ikatulo mao ang kagawasan gikan sa mga pagbati ug kamangmangan.
- 24.** Ang bisan kinsa nga gustong mohimo niini dali ra makabiya sa mga kabtangan; apan nagkinahanglan kini og dakong paningkamot aron biyaan ang pagkapilit niini.
- 25.** Ang makapugong sa kahilambigit makapugong usab sa kasuko; kay didto man nagagikan ang hinungdan sa kasuko.
- 26.** Busa, nahugasan na ba kita gikan sa mga hunahuna nga puno sa pagbati ug, ingon nga resulta, natilawan na ba nato ang putli ug dili materyal nga pag-ampo, o wala pa?
- 27.** Dako ang hunahuna kon kini napalaya gikan sa mga pagbati, gisalikway ang tanang binuhat, ug nagpuyo sa Dios.
- 28.** Ang molambo magpamalandong sa mosunod nga tulo ka butang: ang pagtuman sa mga sugo, ang kahibalo sa mga doktrina, ug ang pagtuo sa Balaang Trinidad.
- 29.** Ang hunahuna nga nakagawas gikan sa mga pagbati nabisi sa mosunod: pinong hunahuna, pagmumuni-uni sa mga binuhat, ug ang walay katapusang Kahayag.
- 30.** Ang labing daotan nga mga pagbati natago sa sulod sa atong kalag; apan kini mapadayag sa dihang mapadayag ang ilang mga buhat.
- 31.** Usahay mahitabo nga ang hunahuna magpabilin nga walay samok ug makaabot sa usa ka piho nga lebel sa kawalay-pagbati; apan nagpabilin kini nga walay pagpinino, tungod sa kawala sa mga butang (o mga butang alang sa aktibong praktis).
- 32.** Ang mga pagbati mapalihok sa mosunod nga tulo ka butang: sa paghinumdom sa ilang mga butang, sa katagbawan ug pahulay sa lawas, ug sa mga sentido, sama sa giingon na.
- 33.** Ang hunahuna, human mapailalom ang mga pagbati sa maayong pagkontrol ug maayong paghanay sa lawas, usa na lang ka pakig-away ang atubangon – ang pakig-away batok sa panumduman.
- 34.** Ang mga pagbati mapalihok pinaagi sa mga sentido kon kulang ang pagpugong sa kaugalingon ug ang espirituhanong gugma.
- 35.** Ang moderatong pag-ayuno, pagbantay, ug pagkanta sa mga salmo kasagaran nagmando sa kahimtang sa lawas.
- 36.** Ang mosunod nga tulo ka butang klarong makadaot sa kahimtang sa lawas: dili regular nga pagkaon, pagbag-o sa klima, ug impluwensya sa mga demonyo.
- 37.** Ang mainit nga mga hunahuna mapugngan sa mosunod: pag-ampo, pagbasa, pagpugong sa kaugalingon ug gugma.
- 38.** Una, pahilom-a ang mga sentido, ug dayon pakigbatok niining mga hunahuna gamit ang mga armas sa pagkamaayo.
- 39.** Ang sala sa hunahuna mao ang sayop nga paggamit sa hunahuna alang sa daotan, samtang ang aktibong sala mao ang sayop nga paggamit sa mga butang alang sa daotan.
- 40.** Ang sayop nga paggamit sa hunahuna ug mga butang dili matarong ug dili matarung; sayop usab ang paggamit sa duha alang sa daotan.
- 41.** Ang mga masaway nga pagbati mao ang mga gapos nga nagapreso sa hunahuna sa mga sentido.
- 42.** Perpekto ang kawalay-pagkahilig sa bisan kinsa nga walay pagkapilit sa mga buhat ug butang, o sa paghinumdom niini.
- 43.** Ang usa ka maayong kalag nagabuhat og maayo sa iyang isigkatawo, ug kon masugat kini og kawalay pagpasalamat, dakong iyang kasingkasing ngadto kanila, ug mapailubon nga nag-antos sa bisan unsang kadaut nga iyang masinati gikan kanila.
- 44.** Ang daotang hunahuna daotan sa ilang kaugalingon, ug bisan kinsa nga wala maghinlo sa iyang kaugalingon gikan niini dili makakat-on sa tinuod nga kahibalo.
- 45.** Ang nakapaminaw kang Kristo nagpasidlak sa iyang kaugalingon, ug ang misunod Niya nagpalambo sa iyang kaugalingon.
- 46.** Ang pagdumot usa ka ketus sa kalag; kini motumaw gikan sa mga insulto, o sa mga kapildihan, o sa mga malimbungong hunahuna.

47. Ang Ginoo nagpabulag sa hunahuna sa mga masinupak tungod kay dili sila magmasubo sa matarong sa mga panalangin sa ilang silingan.
48. Ang malisyosong kalag adunay dila nga tulo ka hait, kay makasamad kini sa kaugalingon, sa mamati, ug usahay bisan sa ginapasipala.
49. Ang nag-ampo nga matinud-anon alang sa nakasala kaniya, walay dautang buot; ug ang dili magpugong sa paghatag kaniya og gasa, makalingkawas sa kasuko.
50. Ang pagdumot sa isigkatawo mao ang kamatayon sa kalag; ug kini mao ang gipanag-iya ug gidala sa kalag sa usa ka mapang-insulto.
51. Ang katamaran motumaw gikan sa pagkadaut sa kalag; apan ang kalag nga gipanglutos sa senswalidad dili mapisan.
52. Ang naghigugma sa Ginoong Jesus nagdedikar sa iyang kaugalingon sa mga pagpaninguha sa pagsakripisyo; ug ang paglahutay niini nagpahawa sa katamaran.
53. Ang kalag mapalig-on sa mga pagpanarbaho sa pagka-asceta – ug sa pagbuhat sa tanang butang sa hustong sukod, kini nagpahawa sa katamaran.
54. Ang nagdumala sa iyang tiyan mamala ang kahilakaw, ug ang iyang hunahuna dili mosugot sa malalas nga mga hunahuna.
55. Ang hunahuna sa matinahuron usa ka templo sa Espiritu Santo; apan ang hunahuna sa palasaponon usa ka puloy-anan sa mga uwak (Isa. 34:11).
56. Ang pagkalapoy mosangpot sa tinguha sa lain-laing lamian nga pagkaon, samtang ang pag-ayuno nagpahimo nga tam-is bisan usa ka tinapay.
57. Ang naglipay sa tinago uban sa ginamotan makalingkawas sa pagka-inggit; ug ang nagtago sa butang nga ikagamotan makaluwas sa uban gikan sa pagka-inggit.
58. Layo sa usa ka tawo nga nagkinabuhi nga walay pag-amping, bisan pa man giila siya sa kadaghanan.
59. Kuhaa ang usa ka mapisan nga tawo nga imong higala, ug makakaplag ka kaniya og tabon sa imong mga sala.
60. Ang walay pag-amping nagbaligya sa iyang kaugalingon sa daghang agalon; ug sumala sa ilang paggiya kaniya, mao kana ang iyang pagkinabuhi.
61. Ang kapabayaang sama sa usa ka higala, pabor kanimo sa panahon sa kalinaw; apan sa panahon sa tukso, sama sa usa ka kaaway, kini motindog batok kanimo.
62. Ihatag niini ang kaugalingon nga kalag alang kanimo sa wala pa mosidlak ang mga tinguha; apan sa diha nga mosidlak na kini, kuhaon niini ang imong kalag alang sa kaugalingon.
63. Ang gipabayaang yuta mapuno sa mga tinik, ug ang paluyahon nga kalag mapuno sa hugaw nga mga pagbati.
64. Ang maalamon nga hunahuna nagpugong sa kalag, nagkapoy sa lawas, ug nagpailawom sa mga pagbati niini.
65. Ang makita nga mga lihok mao ang timailhan sa dili makita nga sulod, sama sa bunga nga gidala sa kahoy nga nagpadayag sa kinaiya niini.
66. Ang mga pulong ug buhat nagpadayag sa hipokrito, sama sa pagpadayag nila sa tinago nga bakak nga propeta.
67. Ang hunahuna nga nawala ang rason dili magtudlo sa kalag, kundili magdala niini palayo sa gugma ug pagpugong sa kaugalingon.
68. Ang hinungdan sa hugaw nga mga hunahuna mao ang dautang kinaiya, gipadagan sa pagkamapahitas-on, garbo ug pagka-arogante.
69. Ang mga nabihag niining mga pagbati mailhan sa pagka-hipokrito ug limbong, ingon man sa kalimbut-on, pagpanawa ug sa pinakadaut nga mga bakak.
70. Ang ingon nga mga tawo naa usab sa pagkaulipon sa pagpanag-iya ug kadasig, kasuko ug kalagot, kasubo ug pagpanimalos.
71. Mao kini ang agi sa mga nagpuyo sa katamaran, ug mao kini ang mga bahandi nga natago sa sulod nako.
72. Ang pagkamapainubsanon sa lawas (striktong asetikismo sa lawas) ug pagka-mapainubsanon nagluwas sa kalag, ug nagahatag kagawasan niini gikan sa mga pagbati nga gihisgutan sa ibabaw.

73. Ang timailhan sa maalamon nga hunahuna mao ang mapuslanong pulong, samtang ang timailhan sa maayong kalag mao ang maayong buhat.

74. Ang usa ka hayag nga hunahuna nagpamulong sa mga pulong sa kinaadman, samtang ang usa ka putli nga kalag nag-amuma sa mga banal nga hunahuna.

75. Ang mga hunahuna sa masigasig nagtudlo og kinaadman, ug ang iyang mga pulong naghatag og kahayag sa mga nakadungog niini.

76. Kung ang kalag mapuno sa maayong disposisyon, magtubo kini og maayong hunahuna; apan kung mapuno kini sa dautang hilig, magmugna kini og dili himsog nga hunahuna.

77. Ang mainit nga kalag usa ka dapit nga ginatuboan sa dautang hunahuna, ug gikan sa iyang tipanan kini nagpagawas og dautan (Mateo 12:35).

78. Ang maayong bahandi mao ang maayong batasan, ug ang maayong hunahuna nagpagawas ug maayong mga butang gikan niini.

79. Ang hunahuna nga gipalihok sa balaan nga gugma mag-ugmad og maayong hunahuna bahin sa Dios, samtang ang hunahuna nga gipalihok sa gugma sa kaugalingon magmugna sa kabaliktaran.

80. Ang hunahuna nga gipalihok sa gugma sa isigkatawo walay hunong sa paghunahuna og maayo mahitungod kaniya (1 Cor. 13:5); apan ang gipalihok sa supak niini magdahom og dautan mahitungod kaniya.

81. Ang hinungdan sa maayong hunahuna mao ang pagkamaayo; ang hinungdan sa pagkamaayo mao ang mga sugo; ug ang hinungdan sa pagtuman niini mao ang maayong kabubut-on.

82. Ang mga birtud ug mga bisyo—bisan anaa pa sa kalag o nagahawa na niini—nagapailaila sa kalag paingon sa maayo o sa dautan, nga nagapukaw niini sa pagpanag-iy sa mga hunahuna nga supak sa usag usa.

83. Ang hinungdan sa dautang hunahuna mao ang pagbati; ang hinungdan sa pagbati mao ang pagsuway sa mga sugo; ang hinungdan sa pagsuway mao ang pagpangilad sa mga sentido; ug ang hinungdan sa pagpangilad mao ang pagpasagad sa hunahuna sa pagkontrol sa mga sentido.

84. Sa mga nag-uswag, dali ra gihapon mausab ang maayong kinaiya ngadto sa kasumpaki niini; apan sa mga hingpit na, kining mga kinaiya dili matandog.

85. Ang kusog sa kalag mao ang dili matandog nga batasan sa pagkamaayo; ang nakab-ot niini miingon: *'Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios?'* (Roma 8:35).

86. Ang paghigugma sa kaugalingon mao ang nanguna sa tanang pagbati; apan ang garbo mosunod kanila tanan.

87. Ang tulo ka nag-unang makasasala nga pagbati nagagikan sa pagbati sa paghigugma sa kaugalingon.

88. Kining tulo mao ang pagka-gluton, pagka-mapahitas-on, ug kahakog, diin nanag-ugat ang tanang uban pang mga pagbati.

89. Ang kasagmuyo gisundan sa pakighilawas, ang kahambog sa garbo, ug ang uban pa sa tulo.

90. Gisundan ang tanang tulo sa kasubo, kasuko, pagbusmag, pagpanukot, katamaran ug uban pa....

Pag-ampo

1. O Kristo, Ginoo sa tanan! Luwasa kami gikan sa tanan niini – gikan sa makaguba nga mga pagbati ug sa mga hunahuna nga ilang gihimo.

2. Gihimo kita alang sa Imong kaayohan, aron makakaplag kita og kalipay kanimo, nga gibutang kita sa Hardin sa Eden nga imong gitamnan.

3. Apan gidala nato kini nga kasamtangang kaulaw sa atong kaugalingon, tungod kay gipili nato ang makaguba kaysa sa bulahan nga kalipay.

4. Tungod niini, nadawat nato ang angay natong ganti sa atong kaugalingon, nga namana kita og kamatayon imbis nga kinabuhi nga walay katapusan.

5. Karon, O Ginoo, ingon nga kanunay Ka namo ginabantayan, mahimo Ka namong magbalantay hangtod sa katapusan – ingon nga mipili Ka nga mahimong tawo alang kanamo, luwasa kami tanan.

6. Kay kamo miabot aron luwason kami nga nawala; busa, ayaw kami pagbiya sa panag-uban sa mga nakaluwas.

7. Banhaw-a ang among mga kalag ngadto sa kinabuhi, ug luwasa ang among mga lawas, paglimpyo kanamo gikan sa matag hugaw.

8. Bungkaga ang mga gapus sa mga kahiligon nga nagapakaulipon kanamo, sama sa imong pagbungkag sa mga puwersa sa hugaw nga mga demonyo.

9. Ug luwasa kami gikan sa ilang tiraniya, aron kami mag-alagad kanimo ra, ang walay katapusan nga Kahayag.

10. Sa diha nga, sa among pagkabanhaw gikan sa mga patay, maghimo kami, kauban sa mga Anghel, og usa ka bugtong, bulahan ug walay katapusang dili mabahin nga koro.

Ang Ika-usa ka Pulo ug Ika-upat

nga ang akrostiko nagbasa: ' ' *Apan mangamuyo kamo nga matinud-anon sa among Dios, aron kami maluwas gikan sa mga dautan, tinuod man o gipanghunahuna, ug gikan sa mga giisip lang nga ingon ana.*

1. Ang bisan kinsa nga nakabulag sa iyang hunahuna gikan sa gugma ug pagdani sa unod, pinaagi sa Espiritu nga nagahatag kinabuhi, *'gipatay ang mga buhat sa unod'* (Roma 8:13).

2. Ayaw hunahuna ang pagbiya sa imong hilig sa unod kon ang imong hunahuna nabisi pa sa mga butang nga angay sa unod.

3. Sama sa pagkaangay sa pagbati ug sa mga butang nga mabati sa unod, mao usab ang pagkaangay sa hunahuna ug sa intelektuwal sa kalag!

4. Iikay ang imong kalag gikan sa mga pagbati ug sa makapahimuot, ug ang imong hunahuna magpuyo sa Dios ug mapuno sa espirituhanong mga butang.

5. Ang mga intelektwal nga binuhat, nga mailhan lamang sa hunahuna, susama sa Divino; samtang ang mga pagbati ug ang mga butang nga masinati gimugna aron mosilbi sa hunahuna.

6. Pasagdi ang mga pagbati ug ang mga butang nga masinati sa pag-alagad kanimo alang sa espirituhanong pamalandong, ug dili alang sa pagtagbaw sa mga kahilambigit sa unod.

7. Gisugo ka nga *'ipatay ang mga buhat sa unod'*, aron pinaagi sa lisod nga paningkamot mabanhaw nimo ang kalag nga gipatay sa mga kalipay sa unod.

8. Palihoka ang Diyos sa pagdumala kanimo, ug ikaw ang magdumala sa imong mga pagbati; ug, isip mas maayo, ayaw tugoti nga ang mas daotan kanimo adunay gahum kanimo.

9. Ang Dios walay katapusan, walay utlanan ug walay sukod, ug Nisaad Siya og walay katapusan, walay utlanan ug dili masukod nga mga panalangin alang sa mga nagatuman Kaniya.

10. Ang kinaiya sa hunahuna mao ang pagpuyo sa Dios ug paghunahuna-huna kaniya, ingon man sa iyang pagdumala ug sa iyang makalilisang nga paghukom.

11. Aduna kay gahum nga mopili tali sa usa ka butang o sa lain, apan barug sa kiliran sa mas maayo, ug mapailalom nimo ang mas dautan.

12. Ang mga pagbati ug ang mga butang nga matagamtaman maayo, ingon nga binuhat sa maayong Dios; apan dili kini ikumpara sa bisan unsang paagi sa hunahuna ug sa intelektwal.

13. Ang Dios nagmugna sa makatarunganon ug intelektwal nga kinaiya nga makahibalo sa tanang butang ug sa Iya mismo, samtang Iya namong gilalang ang mga pagbati ug ang sensoryong kalibutan alang sa katuyoan sa pag-alagad niini nga tumong.

14. Sama sa dili angay alang sa ulipon nga dili napugos sa pagsupil sa usa ka buotan nga agalon, ingon usab dili angay alang sa makatarunganong hunahuna nga supakon ang mortal nga lawas.

15. Ang hunahuna nga dili maghari sa mga pagbati mahulog sa sala pinaagi niini: kay, nalimbong sa mga kalipay sa pagbati, kasagaran kini magmugna og kahilawotan.

16. Kung kontrolado na nimo ang imong mga pagbati, isirado pag-ayo ang imong panumduman; kay ang mga impresyon nga unang nadawat pinaagi sa mga pagbati, ug dayon nahinumduman pag-usab, mopalihok pag-usab sa mga pagbati.

17. Kapoy-a ang lawas ug mag-ampo kanunay – ug dali ra ka makagawas sa mga dautang hunahuna.

18. Padayon nga pagtuon sa mga pulong sa Diyos; kay ang masigasig nga pagpraktis niini makapawagtang sa mga pagbati.

19. Ang pagbasa, pagbantay, pag-ampo ug pagkanta sa mga salmo nagpalaya sa hunahuna gikan sa paglibot-libot sa mga butang sa mga kahiligon.

20. Sama sa pagmata sa tingpamulak sa mga tanom, mao usab ang kawalay-pagkahilig nga nagpukaw sa hunahuna paingon sa kahibalo sa Kadtong Anaa.

21. Tuman-a ang mga sugo, ug makakaplag ka og kalinaw; higugma-a ang Dios, ug makab-ot nimo ang kahibalo.

22. Pinaagi sa mapugos nga paningkamot ug sa singot sa imong agtang, gisugo ka nga mokaon sa pan sa kahibalo.

- 23.** Ang kapabayaang maoy hinungdan sa pagkahugno sa atong katigulangan, ug imbis sa kahupayan sa Paraiso, gipahamtang kaniya ang kamatayon.
- 24.** Sugo usab ang imong kaugalingong Eba nga magbantay batok sa bitin; basi, paglimbong kaniya niini, ihatag niya kanimo ang gidili nga bunga.
- 25.** Sama sa paghatag sa kalag sa kinabuhi sa lawas pinaagi sa iyang kinaiya, mao usab ang paghatag sa kinaiya ug kahibalo sa kinabuhi sa kalag.
- 26.** Ang hunahuna nga nagtuo nga maalamon kini usa ka panganod nga walay tubig, gidala sa hangin sa pagka-mapahitas-on ug garbo.
- 27.** Samtang naglikay sa pagka-mapahitas-on, magbantay usab ka batok sa pakighilawas, basi sa paglikay nimo sa dungog, mahulog ka sa kadunggan.
- 28.** Samtang naglikay sa pagka-mapahitas-on, itutok ang imong panan-aw ngadto sa Dios, aron dili ka mahulog sa pagka-mapahitas-on sa kaugalingon o sa imoralidad.
- 29.** Ang kinaiya sa pagkamapahitas-on mao ang pagpakita-pakita; ug sa garbo mao ang pagpaubos sa uban ug paglagot.
- 30.** Samtang naglikay sa sobrang pagkaon, bantayi ang imong kaugalingon batok sa pagpangita sa pagpalipay sa mga tawo, ug batok sa pagpakaaron-ingnon og mapasigarbohong dagway sa imong nawong.
- 31.** Maayo ang pagpuasa kon malingaw ka sa pagkaon og gamay ug kontento ka sa yano nga pagkaon, samtang likayan usab nimo ang tinguha nga malipay ang uban.
- 32.** Kung nag-ayuno ka hangtod sa gabii, ayaw pagkaon hangtod mabusog, aron dili nimo mabalik ang imong gipapas.
- 33.** Sa paglikay sa bino, ayaw usab pag-inom og daghang tubig; kay kon dili, maghatag gihapon ka og gatong sa kalibog.
- 34.** Ang garbo hinungdan nga molikay ang usa sa tabang sa Diyos, mosalig sa kaugalingon, ug magpasigarbo sa kaugalingon labaw sa uban.
- 35.** Aduna'y duha ka tambal batok sa garbo; kon mapakyas ka sa paggamit niini, mapugos ka nga masugat ang ikatulo, nga grabe kaayo.
- 36.** Ang garbo mapalayas pinaagi sa pag-ampo uban sa mga luha, sa dili pagdaot sa bisan kinsa, ug sa mga kasubo nga dili gipili.
- 37.** Ang disiplina pinaagi sa mga pagsulay usa ka espirituhanong tungkod, nga nagtudlo og pagpaubos sa mga nabuswak sa ilang kaulag.
- 38.** Maalamon nga dili mosugot sa mga hunahuna sa usa ka tawo nga tinagoang nagpasipala sa iyang silingan.
- 39.** Sama sa mag-uuma nga mapakyas sa pagtangtang sa sagbot, tugotan niya kini nga makapugong sa mga utan; ingon usab, ang hunahuna nga dili maghinlo sa iyang mga paghunahuna makaguba sa mga paningkamot sa pag-ascetismo.
- 40.** Ang usa ka maalamon nga tawo mao ang nagpaminaw sa tambag, labi na kon ang tambag gihatag subay sa Dios pinaagi sa usa ka espirituhanong amahan.
- 41.** Ang tawo nga ulipon sa iyang mga pagbati dili gani makasabot sa tambag, ug dili siya makahimo sa pagsumpo sa espirituhanong giya.
- 42.** Ang dili modawat og tambag dili maglakaw sa husto nga dalan, apan kanunay madala sa kusog nga agos ug mahulog sa kalawoman.
- 43.** Ang monghe usa ka hunahuna nga mibulag sa makalibog nga mga tinguha sa lawas ug dili gani motugot sa paghunahuna og makalibog nga mga hunahuna.
- 44.** Ang usa ka mananambal mao ang hunahuna nga nakapang-ayo sa kaugalingon, ug nag-ayo sa uban pinaagi sa samang paagi nga nakapang-ayo kaniya.
- 45.** Pangitaa ang pagkamaayo, ug unya magpaningkamot nga dili kini mawala, aron dili ka mabuhi sa kaulaw ug mamatay nga walay kalooy.
- 46.** Ang atong Ginoong Jesu-Cristo naghatag sa Kahayag sa tanan, apan kadtong dili motuo Niya nagpabilin sa kangitngit.
- 47.** Ayaw ituring nga gamay nga butang ang pagkawala sa pagkamaayo; pinaagi niini misulod ang kamatayon sa kalibutan.
- 48.** Ang matinud-anong pagtuman sa mga sugo mao ang pagkabanhaw sa mga patay; kay ang kinabuhi mao ang natural nga bunga sa pagkamaayo.

49. Ang kamatayon sa lawas mosunod gayud sa kamatayon sa hunahuna tungod sa paglapas sa sugo.
50. Sama sa pagkahulog ni Adan sa kamatayon tungod sa paglapas sa sugo, mao usab ang Manluluwas, pinaagi sa pagkamatatud-anon, nagpamatay sa kamatayon.
51. Patya ang sala, aron dili ka mausbong pag-usab ingon usa ka patay ug moagi gikan sa gamay nga kamatayon ngadto sa mas dako.
52. Tungod sa paglapas ni Adan, ang Manluluwas nahimong tawo aron matuman ang saad ug mubanhaw sa tanang tawo gikan sa kamatayon.
53. Ang nagpamatay sa iyang mga pagkahilig ug nakagawas sa iyang kaugalingon gikan sa kawalay-hibalo, molatas gikan niining kinabuhi ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan.
54. Pinaagi sa pagtuon sa mga Kasulatan, makaplagan nimo ang mga sugo; ug pinaagi sa pagtuman sa gisulat, maluwas ka gikan sa mga pagbati.
55. Ang pagtuman sa mga sugo nagalimpyo sa kalag, ug ang paghinlo sa kalag nagtugot niini sa pag-apil sa kahayag.
56. Ang kahoy sa kinabuhi mao ang kahibalo sa Dios; sa pag-apil niini ug sa paghinlo sa kaugalingon, magpabilin nga dili mamatay.
57. Ang sinugdanan sa kinabuhi sa pagtuo mao ang pagtuo kang Kristo, samtang ang katapusan niini mao ang gugma alang sa Dios.
58. Si Hesukristo mao ang atong Ginoo ug Dios, nga naghatag kanato og pagtuo kaniya aron kita makadawat sa kinabuhi nga walay katapusan.
59. Nagpakita Siya kanato, naghiusa sa Pagkadiyosnon sa kalag ug lawas, aron, isip Dios, Siya makaluwas sa kalag ug lawas gikan sa kamatayon.
60. Ginatamnan nato ang pagtuo aron makab-ot ang gugma, diin natawo ang kahayag sa kahibalo.
61. Ang mosunod nga mga bunga makuha sa pag-angkon sa pagtuo: ang kahadlok sa Dios, paglikay sa mga senswal nga kalipay, paglahutay sa mga kalisdanan, paglaum sa Dios, kawalay-pagnanasa, ug gugma.
62. Gikan sa matatud-anong gugma moturok ang kahibalo sa kinaiyahan; ug pagkahuman niini moabot ang pagtuman sa labing hataas nga mga tinguha, nga mao ang grasya sa teolohiya.
63. Ang hunahuna nga nagpugong sa mga pagbati sa tinguha, sigurado nga nagpugong niini pinaagi sa gahum sa kahadlok sa Dios, nga nagtuo sa Dios ug sa Iyang gipahimangnoan ug sa Iyang gisaad.
64. Alang sa mga gihatagan og pagtuo, gikinahanglan ang nagpugong sa kaugalingon; sa diha nga kini matukod, kini mopahimugos sa pagkamapailubon, nga nagpadayon sa batasan sa pagkamaigmat.
65. Ang timailhan sa pagkamapailubon mao ang paghigugma sa pagpaningkamot; pinaagi niini, ang hunahuna midawat sa paglaum nga makab-ot ang gisaad ug malikayan ang gipahimangnoan.
66. Ang pagpaabut sa umaabot nga mga panalangin naghiusa sa hunahuna sa gilauman; samtang nagpabilin niini nga panaghiusa, makalimot kini sa mga panalangin sa karon.
67. Ang nakatilaw sa gilauman biyaan ang karon; kay iyang itugyan ang tanan niyang tinguha sa umaabot.
68. Ang umaabot nga mga panalangin gisaad mismo sa Dios, ug ang magtutuo nangandoy sa umaabot sama sa karon.
69. Ang usa ka timailhan nga ang hunahuna nagpuyo sa gilauman nga mga panalangin mao kini: naningkamot kini nga hingpit nga makalimot sa mga butang sa kalibutan ug nagpalapad sa kahibalo sa umaabot nga mga panalangin.
70. Maayo ang kamatuoran nga gitudlo sa Dios sa kamatuoran, nga nagpamatuod niini gikan sa matag dapit ngadto sa kalag nga mahigugma sa Dios.
71. Ang mga panalangin nga giandam alang sa mga manununod sa saad kay walay katapusan, naglungtad sa wala pa ang tanang kapanahonan, ug milabaw pa sa hunahuna ug sa pulong.
72. Pagsunod kita sa mga lagda sa pagkamapaambag, aron dili kita, tungod sa pagsalikway sa mga kahiligon, mahulog gikan sa paglaum.
73. Si Hesukristo mao ang Usa sa Balaang Trinidad, ug Siya ang imong kauban nga manunod.
74. Tungod kay natudloan kita sa Dios sa kahibalo sa mga butang nga naglungtad, dili kita maglisod sa pagtuo sa Kasulatan bahin sa mga butang nga gitagna niini.
75. Ang Espiritu Santo, sa diha nga makit-an Niya nga ang hunahuna gipahawa sa mga pagka-ugali, magiya kini sa tinago ngadto sa kahibalo sa gilauman.

76. Sumala sa paghinlo sa hunahuna, ang kalag usab giya padulong sa kahibalo sa mga pulong sa Diyos.
77. Kadtong nagpahimutang sa iyang lawas sa husto nga han-ay, ug nagpraktis sa balaan nga kahibalo, ginapahapsay pag-ayo sa maong kahibalo.
78. Ang hunahuna, sa pagsugod sa paghunahuna sa mga butang sa langitnong, magsugod sa pagtuo; ug unya, sa paglihok ug pag-uswag taliwala niini, mobalik pag-usab sa pagtuo, apan sa usa ka mas taas nga porma niini.
79. Napansin nga ang kahadlok mosunod sa pagsugod niining pagpanumdum, samtang ang gugma mouna sa katapusan niini.
80. Ang hunahuna, sa pagsugod sa pagpakontemplar gikan sa usa ka pagtuo nga mapinanggaon (o nakasabot unsa ang angay tuohan), makab-ot sa teolohiya ang labaw pa sa utlanan sa tanang pagsabot; kini gihulagway sa usa ka dili malimtan nga pagtuo (kanunay anaa sa hunahuna, nagpuyo nga dili matandog niini) ug sa pagpakontemplar sa tinago.
81. Ang mga pulong mahitungod sa Dios nga gisulti sa atong balaan ug bulahan nga mga Amahan dili angay ituring nga sumala Kaniya (magtugma sa Iyang kina-ya ug kadunggan), kondili mahitungod Kaniya (nagpadayag Kaniya kanato kutob sa makasabot ang atong hunahuna).
82. Ang tanang pulong, positibo man o negatibo, siyempre, masabtan nga nagtumong Niya, mao ang Dios.
83. Busa, ang 'pagkaanaa', 'Pagkadiyosnon', 'grasya' ug uban pang susamang mga termino gigamit sa pamaagi nga positibo; samtang ang 'walay sinugdanan', 'walay utlanan', 'dili makita' ug uban pa gigamit sa pamaagi nga negatibo.
84. Tungod kay usa ra ang kinaiyahan, nga milabaw sa tanang pagsabot ug pulong, ug usa ra ang tinago nga Pagkadiyos sa Balaang Trinidad; busa, ang tanan nga gisulti ug gipamalandong bahin Niya gisulti ug gipamalandong sa kolektibo.
85. Sama sa pagtuo nga ang Balaang Trinidad usa ra ka Pagkadiyosnon, ingon usab gikumpisal ang tulo ka Persona sa usa ra ka Pagkadiyosnon.
86. Ang positibo ug negatibo nga mga kinaiya nga gihisgutan sa ibabaw kasagarang gihatag sa tibuok Balaan ug konsubstansyal nga Trinidad, gawas sa mga personal nga kinaiya, nga ang uban niini positibo ug ang uban negatibo.
87. Ang personal nga mga kinaiya sa Diyosnong mga Hipostasi mao ang pagka-Amahan, pagka-Anak, ug pagprosisyon—ug uban pa nga angay sa mga Persona.
88. Ang usa ka Hipostasi gihulagway pinaagi sa kinaiyahan kauban ang mga personal nga kinaiya niini; busa, ang matag Hipostasi adunay pareho ang komon sa tibuok kinaiyahan ug ang kaugalingon sa Hipostasi mismo.
89. Sa mga kinaiya nga komon sa tibuok Balaang Trinidad, ang mga negatibo giisip nga labing importante; apan dili kini ang kaso sa mga personal nga kinaiya. Kay, sama sa nahisgutan na, ang uban niini positibo, samtang ang uban negatibo—sama sa, pananglitan, ang pagka-walay-ginikanan ug ang pagka-anak, ug uban pa. Ang 'pagka-walay-ginikanan' lahi sa kahulugan kaysa 'pagka-ginikanan': kay ang 'pagka-walay-ginikanan' nagtumong sa Amahan, samtang ang 'pagka-ginikanan' nagtumong sa Anak.
90. Gigamit ang mga termino ug pagtawag aron ipatin-aw ang gikontemplar bahin sa kinaiya sa Balaang Trinidad, sama sa nahisgutan na (tan-awa ang Kapitulo 81); apan dili bahin sa esensya niining kinaiya: kay ang may kalabotan niini dili masayran sa hunahuna ug dili masulti sa mga pulong, apan nahibal-an sa Usa ka Trinidad.
91. Sama sa pagtawag sa nagkahiusang kinaiya sa Pagkadiyos nga Trinidad, ingon usab giangkon nga pareho ang kinaiya sa Balaang Trinidad.
92. Ang Amahan gitan-aw nga walay sinugdanan ug ingon usab sinugdanan—walay sinugdanan, ingon nga Dili-Gipanganak, ug ingon sinugdanan, ingon nga Amahan sa Anak ug Tinubdan sa Espiritu Santo, Nga sa walay katapusan naggikan Kaniya ug anaa Kaniya.
93. Ang Usa, sa paglihok paingon sa Trinidad, nagpabilin nga Usa; ug ang Trinidad, sa pagkunhod sa kaugalingon ngadto sa Usa, nagpabilin nga Trinidad. Katingalahan gayud kini!
94. Ang Anak ug ang Espiritu Santo gipahayag nga dili walay sinugdanan, apan sila walay katapusan: dili walay sinugdanan, tungod kay may kalabotan sila sa Amahan isip sinugdanan ug tinubdan; ug walay

katapusan, tungod kay ang usa gipanganak gikan sa walay katapusan ug ang usa nagagikan gikan sa walay katapusan, nga naglungtad uban sa Amahan.

95. Ang dili mabahinbahin, bugtong Pagkadiyos sa Trinidad kanunay nga husto nga gikontemplar, ug ang tulo ka lain-laing hipostasi sa usa ka Pagkadiyos kanunay nga husto nga giangkong.

96. Ang personal nga kinaiya mao ang: sa Amahan, nga walay gipanganakan; sa Anak, nga gipanganak; sa Espiritu Santo, nga nagagikan. Ang gigikanan sa Anak ug sa Espiritu Santo gikumpisal nga walay panahon. Kay, sama sa kahayag nga nagagikan sa Adlaw ug naa sa Adlaw, ingon usab sila adunay walay katapusang pag-eksister gikan sa Walay Katapusan ug sa Walay Katapusan.

97. Ang personal nga mga kinaiya sa mga Hipostase kanunay nga gihunahuna nga dili mausab ug walay kausaban, samtang ang komon nga kinaiya o Pagkadiyos gihunahuna nga dili mabahin.

98. Gikumpisal nato ang Usa sa Trinidad, ug ang Trinidad sa Usa, nga dili mabahin-bahin sa pagkabahin ug lahi-lahi nga naghiusa.

99. Usa ka prinsipyo ang makita sa Pagkadiyosnon—ang Amahan—ang gigikanan sa Anak ug sa Espiritu, ingon nga ilang Ginikanan ug: ang walay katapusang gigikanan sa kuyog nga walay katapusan, ang walay utlanan nga gigikanan sa kuyog nga walay utlanan; ug kining tulo usa ka substansya ug dili mabahin. Ang Magbubuhay sa tanang butang—ang Mag-andam ug Maghuhukom—mao ang Dios nga Talo-sa-usa: ang Amahan pinaagi sa Anak sa Espiritu Santo. Kay gisulti nga gikan Niya, pinaagi Niya, ug alang Niya ang tanang butang: kaniya ang himaya hangtod sa kahangturan. Amen (Roma 11:36).

100. Gikumpisal namo nga ang Anak ug ang Espiritu Santo ka-walay katapusan uban sa Amahan ug sabay nga gisugdan, kay, ingon nga sila walay katapusan ug walay sinugdanan, gikan kanila ang ilang pagkaanaa—ug ang ilang gigikanan—gikan kaniya ug sa kaniya. Sila walay katapusan nga uban sa Amahan ug sa sulod sa Amahan, ug ang Amahan walay katapusan nga uban kanila. Walay higayon nga ang Amahan wala Sila, ni Sila wala Niya. Mao kana ang kinaiya sa Dios, Usa sa kina-ya ug Tulo sa mga Persona – Kaniya ang himaya ug gahum hangtod sa kahangturan. Amen.

San Teodoro, Obispo sa Edesa

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Si Teodoro, anak sa mga ginikanan nga mapanalanginon ug may panan-awon nga nagpuyo sa Edesa, wala magpakita og maayong abilidad sa pagkat-on sa dihang nagsugod siya sa iyang pagtuon, apan nag-ampo siya sa Dios alang sa pagpadayag sa kahulugan. Sa usa ka higayon, samtang gipangbahin ang Balaang Komunion atol sa Misa, mitago siya, ug usa ka batan-on, pagkahuman nga gihatagan siya og gatus, nagtudlo kaniya sa paghigugma sa pag-inusara. Ang Obispo nga nagdumala sa serbisyo, pagkahibalo niya niini, giordinar si Theodore nga usa ka lektor, ug nagpabilin siya sa monasteryo, diin iyang gitun-an ang mga siyensya sa panahong kana nga sayon ug gawasnon ubos sa giya sa iyang magtutudlo, si Sophronius. Sa edad nga 18, pagkamatay sa iyang mga ginikanan, iyang gipangbahin ang iyang kabtangan, ug nagpahimutang lang og bahin para sa iyang igsoon nga babaye, ug sa edad nga 20 mibalik siya sa monasteryo ni San Savvas, duol sa Herusalem, diin nagpuyo siya og 12 ka tuig sa komunal nga puy-anan ug 24 ka tuig sa pag-inusara. Gitawag siya gikan sa kini nga pag-inusara pinaagi sa mando sa mga Patriyarka sa Antioquia ug Jerusalem ug giordinar nga Obispo sa Edessa (), diin siya dayon mibyahe paingon. Pag-abot niya sa Edessa, iyang gipahinungod ang tanan niyang kusog alang sa kaayohan sa Simbahan ug sa mga matindug-anon; apan ang iyang mga paningkamot nakasinati og dakong pagsupak gikan sa mga Muslim, sa mga magmamando sa siyudad, ug sa mga eretiko nga nagpuno niini. Sa dihang nakita niya nga walay pulos ang iyang mga paningkamot ug nga anaa sa peligro ang iyang kinabuhi, mibyahe si San Teodoro paingon sa Baghdad aron mangayo sa pabor sa Caliph Mawiya. Pagkahuman niyang naayo ang Caliph sa iyang sakit, napangumbinsi niya kini nga magpagawas og mando sa mga gobernador sa Cilicia, Syria, ug Mesopotamia aron ibalik ang kabtangan sa Simbahan sa Edessa ngadto niini, ug dili pugngan ang mga tawo sa pagbalhin ngadto sa Ortodoksiya. Sa iyang pagbalik sa Edessa, malipayon siyang gidawat sa kawan sa mga Ortodokso, nga sa ulahi mitubo pinaagi sa pagbag-o sa mga heretiko, ug mapinanggaon nga giya niining masigasig nga magbalantay, nga giinspirar sa Diyos. Sa pagtan-aw niya sa pagduol sa kamatayon, ug sa tinguha nga makapahuway sa iyang kanhing selda nga hilit, mibyahe si San Teodoro paingon sa Palestina, diin, sa dapit sa iyang mga asetikong paningkamot, sa dili madugay siya namatay niadtong ika-9 nga adlaw sa Hulyo, ang petsa nga gisaulog ang iyang

handumanan. Niadtong panahona, naghari si Michael sa Constantinople uban sa iyang inahan nga si Theodora — sa ika-9 nga siglo. Ang usa ka gatus ka kapitulo nga makaluwas sa kalag nga gipresentar dinhi gisulat niya sa hangyo sa mga tigulang sa monasteryo samtang siya anaa pa sa iyang pag-inusara. Ang mga tigkompila sa Griyegong 'Dobrotolubie' nagsulat bahin niini: 'Dili namo masulti nga sigurado kung nagbilin pa ba si San Teodoro og ubang mga sinulat. Bisan pa niana, giapil namo kining usa ka gatus ka kapitulo, nga iyang gipaningkamotan pag-ayo sa pagtigom, uban sa ubang mga sinulat sa mga amahan sa simbahan bahin sa paghinulsol; kay husto kini nga naglarawan sa hilisgutan sa balaan nga paghinulsol, ug busa makahatag kini og daghang espirituhanong kaayohan sa mga mambasa niini uban sa angay nga pagtagad.'

Usa ka Gatus ka Labing Mapuslanong Kapitulo sa Atong Gihigugma nga Amahan Theodore sa Edessa

1. Tungod kay, pinaagi sa grasya sa maayong Dios, pagbiya nato kang Satanas ug sa iyang mga buhat, kita napahiusa kang Kristo—sama sa sinugdanan sa batyà sa pagkabanhaw, ingon usab karon sa atong mga monastikong saad—tumanon nato ang Iyang mga sugo. Gikinahanglan kini kanato dili lamang pinaagi sa atong seryosong panata, kondili usab pinaagi sa atong natural nga katungdanan; kay, tungod kay gimugna kita sa Dios sukad pa sa sinugdan nga *'maayo kaayo'*, angay nga magpabilin kita nga ingon ana. Bisan pa man ang sala, nga misangpot tungod sa atong kawalay pag-amping, nagdala sa sulod nato sa usa ka butang nga dili natural kanato; apan, pinaagi sa daghang kaluoy sa atong mahimayaong Dios, gitawag kita pag-usab, gipabag-o pinaagi sa pag-antos sa Wala'y Pag-antos, ug gipalit pinaagi sa dugo ni Cristo nga Ginoo, busa giluwat kita gikan sa karaang paglapas sa atong mga amahan. Kung atong hunahunaon kini, kung kita mahimong matarong, walay katingalahan niini; apan labi pa gayud nga angay kini sa kaluoy ug pagsilot kon kita molapas gikan sa pagkamatarong.

2. Sama sa usa ka maayong buhat, kon buhaton nga walay tinuod nga pagtuo, hingpit nga patay ug walay bunga; ingon usab, ang pagtuo ra, nga walay matarong nga buhat, dili kita maluwas gikan sa kalayo nga walay katapusan. Kay *'Ang bisan kinsa nga nagahigugma kanako,'* ingon sa Ginoo, *'motuman sa akong mga sugo'* (Juan 14:23). Busa, kon gihigugma nato ang Ginoo ug nagtuo kita kaniya, magpamatuod kita niini pinaagi sa pagtuman sa Iyang mga sugo, aron kita makadawat sa kinabuhi nga walay katapusan. Apan kon atong ginatamay ang pagtuman sa Iyang mga sugo—nga ginasunod sa tanang binuhat—unsaon pa nato pagtawag sa atong kaugalingon nga matinud-anon, kita nga gihatagan og mas taas nga dungog kaysa bisan unsang binuhat, apan mao ra usab ang nagasupak sa mga sugo sa Magbubuhat ug nagapakita og kawalay-pagtamod sa atong Mabubulig?

3. Pinaagi sa pagtuman sa mga sugo ni Cristo, wala kita magahatag ug bisan unsa kaniya, nga walay kulang ug siya ang Maghahatag sa tanang maayong butang, kondili kita mismo ang nagpabor sa atong kaugalingon, nga nakakwarta alang sa atong kaugalingon sa kinabuhi nga walay katapusan ug sa kalipay sa dili masukod nga mga panalangin.

4. Ang bisan kinsa nga mosupak kanato sa pagtuman sa mga sugo sa Dios—bisan pa kini amahan, inahan, o kinsa pa man—makalilisang ug makasuklam kanato, aron dili nato madungog nga giingon: *'Ang bisan kinsa nga naghigugma sa amahan o inahan labaw pa kanako, o sa bisan kinsa pa sa mga tawo, dili angay kanako'* (Mat. 10:37).

5. Busa, ipakigpos nato ang atong kaugalingon sa bug-os natong kusog aron matuman ang mga sugo sa Ginoo, aron dili kita mapusilan sa dili maputol nga mga gapos sa dautang tinguha ug sa makalibog nga kalipay sa unod: kay kon mahitabo kana, ang paghukom mahitungod sa walay bunga nga igos ipahayag usab batok kanato, nga nag-ingon: *'Putla kini; ngano pa man nga mag-usik kini sa yuta?'* (Lucas 13:7)? Kay, ingon sa gisulti, *'ang bisan kinsa nga dili magbunga og maayong bunga pagaputlon ug ibutang sa kalayo'* (Lucas 3:9).

6. Ang bisan kinsa nga mapildi sa mga kahakog ug kalipay, ug molingi sa kalibutan, dali ra mahulog sa mga bitag sa sala; ug ang sala, sa diha nga nabuhat na, sama sa kalayo sa katambonan sa tu-tu, sama sa bato nga nag-uyog gikan sa bukid, sama sa suba nga nagbaha samtang ang mga sapa misagol niini. Mao kana; ug ang matag sala naglaglag sa nagbuhat niini.

7. Pinaagi sa sala, ang kalag mobiya sa iyang natural nga kahimtang, ug, tungod niini mahimong buang ug mapuno sa mga tinik sa makasasalaong kalipay, mahimong puy-anan sa makalilisang nga mga mananap, ingon sa giingon: *'Didto nagapahulay ang mga onocentavres; didto nagtukod og salag ang salagubang, ug ang mga demonyo magkita uban sa mga onocentavres'* (Isa. 34, 14–15)—nga mao ang nagkalain-lain

makasasala nga mga pagbati. Apan kon kini mobalik sa iyang natural nga kahintang (kay mahimo kini, kon gusto kini, samtang nagpabilin pa kini nga napugos sa unod), kini mapailubon pinaagi sa masinabtanong pagpugong sa kaugalingon ug magsugod sa pagpuyo sumala sa ang balaod sa Dios; unya ang mga mananap nga kaniadto nagpuyo sulod kaniya modagan, ug moabot ang mga Anghel, mga magbabantay sa atong kinabuhi, nga maghimo sa adlaw sa iyang pagbag-o nga usa ka adlaw sa kalipay ug pagdayeg; unya ang grasya sa Espiritu Santo moabot kaniya, nga magtudlo kaniya dili lamang sa pagpreserbar sa iyang kaugalingon sa pagkamaayo, kondili usab sa pag-uswag pa gayud niini.

8. Ang mga Amahan nagtawag sa pag-ampo nga usa ka espirituhanong panalipod, nga kung wala niini dili kita makig-away, aron dili kita masamdan sa mga pika sa kaaway ug madala ngadto sa ilang yuta. Apan walay bisan kinsa ang makab-ot og epektibo, putli nga pag-ampo gawas kon maglingkod sila sa atubangan sa Dios uban sa matarong nga kasingkasing: kay ang Dios mao ang nagahatag sa pag-ampo sa nag-ampo, ug mao usab ang nagtudlo sa tawo sa kinaadman.

9. Ang pagkabalaan sa mga pagbati nga makasamok sa kalag ug mosulong niini dili nato makontrol; apan ang pagpabilin sa mga mainit nga hunahuna sa sulod nato ug ang pagpukaw sa mga pagbati anaa sa atong gahum. Ang una walay sala, kay wala kini sa atong gahum; apan ang ikaduha, kon atong supakon kini nga maisugon ug mapildi, magahatag kanato og korona; apan kon mapildi kita pinaagi sa pag-uyon niini, ipailawom kita sa pag-antos.

10. Aduna'y tulo ka nag-unang pagbati: kahakog sa kalipay, paghigugma sa kuwarta, ug paghigugma sa himaya. Gisundan kini sa uban pang lima ka espiritu sa dautang buot; ug gikan niini, sa katapusan, nagagikan ang daghang pagbati ug tanang matang sa lain-laing makasasala nga hilig. Mao kini nga ang bisan kinsa nga makadaog sa unang tulo ka nag-unang pagbati ug sa ilang mga pangulo, sa ingon niana, mapukan usab niya ang lima ka pagbati nga mosunod kanila, ug pagkahuman mapailalom niya ang tanang pagbati.

11. Bisan unsa nga atong gibuhit tungod sa pagbati mao ang nagpukaw sa kalag pinaagi sa mainit nga mga handumanan. Apan sa dihang hingpit nga mapapas gikan sa kasingkasing ang mga mapanumduman nga puno sa kahinam, hangtod sa punto nga dili na gani kini mosuod niini, kini usa ka timailhan sa pagpasaylo sa mga nangagi nga sala. Tungod kay samtang ang kalag hugot nga nakadugtong sa bisan unsang makasasala, kinahanglan nga ilhon nga ang gingharian sa sala nagpuyo gihapon sa sulod niini.

12. Ang mga makalupaon ug materyalistiko nga pagka-gusto kasagaran moubos ug malaya tungod sa mga kasakit sa lawas (boluntaryong pagpugong sa kaugalingon ug ascesis sa lawas); samtang ang espirituhanon ug dili makita nga mga pagka-gusto gilaglag sa pagpaubos, pagkamapainubsanon ug gugma.

13. Ang mainit nga kahilambigit mapugngan sa pagpugong sa kaugalingon kauban ang pagpaubos; ang nagdilaab nga kasuko mapalumo sa gugma; ang nagalibot-libot nga hunahuna mapokus sa masigasig nga pag-ampo, uban sa paghinumdom sa Dios. Busa, napalimpyo ang tulo ka bahin sa kalag. Tungod sa tuyo nga itul-id kini, miingon ang Banal nga Apostol: *'Paningkamoti ang kalinaw ug pagkabalaan, nga kung wala niini, walay bisan kinsa nga makakita sa Ginoo'* (Heb. 12:14).

14. Nalibog ang uban kung unsa ang una—kung ang hunahuna ba ang nagpalihok sa mga pagbati, o ang mga pagbati ba ang nagpalihok sa hunahuna; kay ang uban nagaingon sa usa, samtang ang uban nagaingon sa pikas. Ako, bisan pa, nagbarug nga ang hunahuna gipalihok sa mga pagbati: kay kung walay pagbati sa kalag, dili kini samokon sa mga hunahuna nga puno sa pagbati.

15. Gawi sa mga demonyo nga kanunay nakig-away kanato mao ang pagbutang og mga babag sa dalan sa mga birtud nga naa sa atong gahum ug sayon ra buhaton, samtang nagpukaw og kusgan nga tinguha alang sa mga birtud nga layo sa atong abot ug dili pa panahon (nga wala pa moabot ang panahon aron atong buhaton kini); pananglitan: pugson nila ang mga labaw sa komunal nga pagsunod sa pagbuhat sa mga buhat sa mga hilom; samtang ginapukaw nila sa mga hilum ug mga eremita ang tinguha nga mosunod sa mga lagda sa komunal nga kinabuhi. Sa samang paagi, naglihok sila bahin sa matag pagkamaayo. Apan *ayaw* kita *pagkaignorante sa ilang mga panukala* (2 Cor. 2:11), nga nahibalo nga ang tanan nga gihimo sa husto nga panahon ug sa husto nga sukod maayo, samtang ang tanan nga sobra ug dili angay sa panahon makadaot.

16. Kadtong nagalihok sa kalibutan ug makasugat sa mga butang nga makapukaw sa mga kahuyang gisulong sa mga demonyo, nga nagadani kanila sa mga buhat nga puno sa kahuyang; samtang kadtong nagpuyo sa kamingawan, diin wala kini nga mga butang, gikabalaan sa mga hunahuna nga puno sa kahuyang. Niining ikaduhang porma sa pakig-away, mas lisod kaayo makab-ot ang kadaogan kaysa sa una. Didto, ang buluhaton nanginahanglan og panahon, lugar, ug uban pang kahimut-an; apan ang hunahuna dali ra mapalihok ug dili mapugngan sa mga hunahuna niini. Aron makig-away niining dili makita nga pakig-away, gihatagan

kita og putli nga pag-ampo, diin gisugo kita nga magpadayon nga walay hunong. Nagpalig-on kini sa hunahuna sa pakig-away ug kanunay nga andam niini, tungod kay mahimo kini buhaton nga walay pag-apil sa lawas.

17. Sa pagtudlo sa hingpit nga pagpatay sa mga pagbati, miingon ang Apostol: *'Ang mga iya kang Cristo gipapako sa krus ang unod uban sa mga pagbati ug mga tinguha niini'* (Gal. 5:24). Kay sa dihang among patyon ang mga pagbati, laglagon ang mga kahilayan, ug isugot ang mga laraw sa unod sa espiritu; unya lamang nato dal-on ang atong krus ug sundon si Cristo. Ug ang pagbiya sa kalibutan dili lain kondili kini nga pagpatay sa mga pagbati ug ang pagpadayag sa kinabuhi nga natago kang Kristo.

18. Kadtong nag-antos sa pagbangi-bangi niining mortal nga lawas ug gikapoy na sa hapit kanunay nga pakig-away niini, ayaw nila basola ang unod niini, kondili ang ilang kaugalingon; kay kon wala nila kini gihatagan ug kusog, pinaagi sa pagpalapad sa ilang pag-atiman niini hangtod sa kahilayan, dili unta sila mag-antos kaayo niini. O dili ba nila makita kadtong naglansang sa ilang unod uban sa mga pagka-ambaw ug mga kahakog niini, ug nagadala sa hulagway sa kamatayon ni Jesus sa ilang kaugalingong mortal nga unod, nga gigamit kini ingon ilang tabang sa maayo—dili ingon usa ka kaaway, kondili ingon usa nga masunuron ug ginagiyahan sa balaod sa Dios? Buhata usab nila kini, ug unya sila usab makatilaw sa ingon nga kalinaw.

19. Bisan unsang pag-uban sa hunahuna sa bisan unsang gidili nga kahilayan, o bisan unsang pag-uyon ngadto sa maluoy nga kalipay, makasasala alang sa usa ka monghe. Kay sa sinugdanan, ang hunahuna mosugod sa paglabo sa huna-huna tungod sa kahakog niini; unya ang kalag madani ngadto sa makasasala nga kalipay, nga dili na makasukol sa pakigbisog; ug sa katapusan, mahitabo ang panaghiusa, nga, sama sa giingon na, mao ang sala. Kung magpadayon kini, kini mopahinabo og kusog nga pagdani, nga hinay-hinay modala sa makasasala nga buhat mismo. Tungod niini gayud, gidayeg sa Propeta ang mga nagpamukpok sa mga sanggol sa Babilonia batok sa bato (Salmo 136:9). Ang kahulugan niini klaro sa mga maalamon ug matin-aw.

20. Ang mga anghel, nga mga ministro sa gugma ug kalinaw, malipay sa atong paghinulsol ug pag-uswag sa pagkamatinud-anon; mao nga naningkamot sila nga pun-on kita sa espirituhanong pagpamalandong ug motabang kanato sa matag maayong buhat. Sa pikas bahin, ang mga demonyo, mga alagad sa kasuko ug dautang buot, malipay kon maminusan ang pagkamaayo, ug ilang itugyan ang tanang paningkamot aron madani ang atong mga kalag ngadto sa makauwaw nga mga hunahuna.

21. Ang pagtuo usa ka hiyas nga nagpalambo sa himsog nga pamatasan; kini nagtudlo kanato sa kahadlok sa Dios; ug ang kahadlok sa Dios nagtudlo kanato sa pagtuman sa mga sugo, o sa pagpanginabuhi nga maayo ug aktibo; gikan sa aktibong kinabuhi motumaw ang tinuod nga kawalay-pagkamahilig; ug ang bunga sa kawalay-pagkamahilig mao ang gugma, nga mao ang pagtuman sa tanang sugo, nga naghiusa kanila ug nagpabilin kanila nga lig-on

22. Sama sa usa ka himsog nga lawas nga makabantay sa sakit nga misapi kaniya; apan ang dili makaila niini nag-antos sa kawalay pagbati: ingon usab ang hunahuna, kutob sa iyang pagpadayon sa hingpit nga natural nga kalihokan, nakahibalo sa iyang kaugalingong gahum, ug makita kung asa gikan ang mas tiranikong mga pagbati nga misulong kaniya, nga nagmando og mas kusgan nga pagsukol batok niining bahin. Apan grabe ang kahimtang niini kung kini mogugol sa adlaw nga walay pagbati, sama sa usa ka tawo nga nakig-away sa kaaway sa gabii, kay wala kini makamatngon sa mga tinguha sa kaaway.

23. Kung ang atong pangisip nga gahum kanunay nga gipahinungod sa pagpamalandong sa mga hiyas, ug kung ang gahum sa paghandum gipunting lamang ngadto kanila ug sa nagahatag niini, ang Ginoong Kristo, samtang ang gahum sa kasuko giandam batok sa mga demonyo; unya ang atong mga gahum naglihok subay sa ilang kinaiyahan.

24. Sumala kang San Gregorio nga Teologo, ang makatarunganong kalag tulo ka bahin; ug gitawag niya ang hiyas sa intelektwal nga pwersa nga pagka-maampingon, kahibalo ug kinaadman; ang hiyas sa masuko nga pwersa – kaisog ug pagkamapailubon; ug ang hiyas sa pwersa sa tinguha – gugma, pagkamalinis ug pagpugong sa kaugalingon; apan ang kamatuoran adunay bahin niini tanan, nga nagtudlo kanato sa paglihok sa matarong nga paagi. Pinaagi sa pag-amping, kini nakig-away batok sa mga dautang anghel, nga nagdependa sa mga hiyas; pinaagi sa pagkamapinanggaon, kini nagtan-aw sa mga butang nga walay pagbati; pinaagi sa gugma, kini nagpugos kanato sa paghigugma sa tanang tawo sama sa atong kaugalingon; pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, kini nagputol sa tanang makalilipay nga kahimut-an; pinaagi sa kaisog ug pagkamapailubon, kini nag-andam sa kaugalingon batok sa dili makita nga mga gubat. Mao kana ang matahum nga harmoniya sa organo sa kalag.

25. Ang nagpaningkamot alang sa pagkamakabubut-on ug naghandum sa maong bulahan nga pagkahinlo—nga, ayaw pagsayop sa pagtawag niini nga kawalay-pagbati—mahimong walay kalooy nga silotan ug daugon ang unod, nga nag-awhag sa Grasya sa Diyos uban sa mapainubuson nga hunahuna, ug siya makadawat sa iyang gipangandoy. Apan ang magpalugway sa lawas sa walay pagpugong sa pagkaon ug ilimnon pagahiganti-on sa espiritu sa pakighilawas. Kay sama sa tubig nga daghan makapalong sa kalayo, ingon ana usab ang gutom ug kauhaw—o sa tinuod bisan unsang pagpugong sa kaugalingon kauban ang pagpaubos sa espiritu—makaguba sa kainit sa unod ug sa mga kahasol nga hunahuna.

26. Tugoti nga ang pagbati sa kasuko mobiya gayud sa imong kalag; ug ayaw gayud paghatag og luna sa sulod nimo sa pagdumot. Kay sama sa kalayo nga natago sa dayami, ingon man ang kasuko nagpanago sa kasingkasing. Hinuon, mag-ampo ka nga mainit alang sa nakasala kanimo ug buhata siya og pabor, kutob sa imong makaya ug sa bisan unsang paagi, aron maluwas nimo ang imong kalag gikan sa kamatayon ug dili ka magpasigarbo samtang nag-ampo ka.

27. Ang Ginoo nagpuyo sa mga kalag sa mga mapainubuson, samtang ang mga pagbati sa pagkadautan nagpuyo sa mga kasingkasing sa mga hambog: kay walay bisan unsa nga makapalig-on kanila batok kanato sama sa hambog nga mga hunahuna; ug, sa pikas bahin, walay bisan unsa nga epektibong makapahawa niining unang mga dautang butang gikan sa kalag sama sa bulahan nga pagka-mapainubuson, nga matarong nga gitawag nga manlupig sa mga pagbati.

28. Hinaut nga ang imong kalag malimpyo pag-ayo gikan sa dautang mga handumanan, ug hinaut nga kini masidlak sa labing mahimayaong mga hunahuna, kanunay nga hinumduman ang gisulti—nga sa takna sa pagbulag, ang kasingkasing nga gihatag sa makalilipay nga mga kahimut-an usa ka prisohan ug hugpong sa mga kadena, samtang ang masinabtanon nga kasingkasing usa ka abli nga pultahan. Kay sa tinuod, sa dihang ang mga putli nga kalag mobiya sa lawas, sila gisundan sa mga Anghel, nga nagiya kanila ngadto sa usa ka bulahan nga kinabuhi; apan ang mga kalag nga nadungisan ug wala maputli pinaagi sa paghinulsol gikawat—hala sa ako!—sa mga demonyo.

29. Ang ulo nga gidayandayan sa bililhon nga diadema, nga nagdan-ag sa mga hiyas ug perlas sa India, matahum; apan labaw pa nga matahum ang kalag, nga dato sa kajibalo sa Dios, nagdan-ag sa hayag nga mga k nga paghunahuna, ug diin nagpuyo ang Labaw nga Balaan nga Espiritu. Ug kinsa bay makahulagway sa ingon ana ka bulahan nga kalag sa takus nga paagi sa mga pulong!

30. Ayaw tugoti nga ang kasuko ug kalagot moturok sa imong kalag: kay *'ang mainit ang ulo dili mahimong dungog'* (Mga Panultihon 11:25); *'apan sa kasingkasing sa malumo nagpuyo ang kinaadman'* (Mga Panultihon 14:33). Kung ang pagbati sa kasuko makab-ot sa imong kalag, unya ang mga nagpuyo sa kalibutan mas maayo pa kaysa kanimo, ug matabonan ka sa kaulaw, kay napamatud-an nimo nga ikaw usa ka dili angay nga monghe.

31. Sa matag pagtuptop ug sa matag pakigbisog, himoa ang pag-ampo nga imong dili mapilde nga armas – ug ikaw magadaug pinaagi sa grasya ni Kristo. Apan himoa kini nga putli, ingon sa gisugo kanato sa atong labing maalamon nga Magtutudlo, nga nagaingon: *'Gusto ko nga ang mga tawo sa tanang dapit mag-ampo, nga mag-alsa og balaan nga mga kamot nga walay kasuko o panaglalis'* (1 Tim. 2:8). – Kinsa ang magpasagad sa ingon nga pag-ampo, itugyan siya sa mga tukso ug mga pagbati.

32. Nasulat, *'Ang bino nagapahimuot sa kasingkasing sa tawo'* (Salmo 103:15). Apan kamo, nga nanumpa sa paghilak ug pagminos, likayi ang ingon nga kalipay – ug malipay kamo sa espirituhanong mga gasa. Kung, bisan pa, malingaw kamo sa bino, igahin ninyo ang inyong kinabuhi sa pag-uban sa mga makauwaw nga hunahuna, ug mag-antos kamo og daghang kasubo.

33. Ayaw paggahin sa inyong mga adlaw sa pista sa pagkalasing, kondili sa pagbag-o sa hunahuna ug pagkabalaan sa kalag. Kay pinaagi sa pagpuno sa inyong tiyan sa panihapon ug bino, inyong pasuko ang kasuko sa Kadlong kang kinsa ang pista gipahinungod.

34. Gisugo kita nga magbantay kanunay pinaagi sa pag-awit sa mga salmo, pag-ampo, ug pagbasa, labi na gayud sa mga adlaw sa pista. Ang monghe nga nagbantay nagahapsay sa iyang hunahuna alang sa mga pamalandong nga mapuslanon sa kalag, samtang ang sobra nga pagkatulog makapaluya sa hunahuna. Apan pag-amping nga sa imong pagbantay dili ka malumos sa walay pulos nga mga hinumduman ug makasasala nga mga hunahuna: kay mas maayo pa ang matulog kaysa magbantay tungod sa ingon nga mga kawalay pulos ug hugawan ang kaugalingon sa dili angay nga mga buhat.

35. Ang nagpuyo og bitin sa iyang dughan ug usa ka dautang hunahuna sa iyang kasingkasing, pareho silang duha nga patyon: ang una, matuslob sa lawas sa makahilo nga turok; ang ikaduha, tungod kay gibubo

ang makamatay nga hilo (sa hunahuna) sa iyang kalag. Apan sama sa dali nato pagpatay sa mga anak sa bitin, dili usab nato tugotan nga moturok sa atong kasingkasing ang dautang hunahuna, aron dili kita mag-antos pag-ayo niini sa ulahi.

36. Ang putli nga kalag—usa ka pinili nga sudlanan—angay usab tawgon nga *'tampong tanaman, tinabonan nga bukal'* (Kanta sa mga Kanta 4:12) ug *'lingkoranan sa hunahuna'* (Mga Panultihon 12:23). Apan ang kalag nga nadisturbo sa hugaw nga mga tinguha napuno sa baho sa sala.

37. Nadungog nako gikan sa mga eksperyensyado ug aktibo nga mga anciano nga ang makasasala nga mga hunahuna motumaw sa kalag tungod sa paghigugma sa maanindot nga sinina, sobra nga pagkaon, ug makadaot nga mga pakighinabi.

38. Ayaw tugoti nga ang kahakog sa mga butang moturok sa kalag sa mga asketiko. Ang usa ka monghe nga gahakog sa bahandi sama sa usa ka barko nga dagay-day, gilukso-lukso sa mga balud sa kabalaka ug nalunod sa kalawom sa kasubo. Ang sakit sa paghigugma sa kuwarta, nga nagmugna sa daghang mga pagbati, mao ang inahan sa tanang dautan ug matarong nga gitawag nga gamot sa tanang dautan (1 Tim. 6:10).

39. Ang pagbiya sa mga butang sa kalibutan ug ang kahilom usa ka bahandi nga natago sa uma sa kinabuhi sa monghe. Busa, adtoa, ilako ang tanan nimong gipanag-iya ug ihatag kini sa mga kabus; sa ingon niini mapalit nimo kana nga uma nga, sa diha nga imong gikutkot ug nakaplagan ang bahandi, kinahanglan nimong bantayan kini pag-ayo sa sulod nimo batok sa pagpangawat, aron manginahanglan ka sa bahandi nga dili matakaw.

40. Sa diha nga nagsugod ka na sa pagpuyo uban sa imong espirituhanong amahan ug nakasinati sa kaayohan nga gidala niya, ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga makapahawa kanimo gikan sa imong gugma kaniya o gikan sa pagpuyo uban kaniya; ayaw siya hukmi sa bisan unsang paagi; ayaw siya dauta, bisan pa kon siya mosaway kanimo o bisan pa kon siya mopigo kanimo; ayaw pagpaminaw kung adunay lain magsugod sa pagpanamastamas kaniya; ug ayaw gayud pakig-uban sa mga nagpasipala kaniya, basi ang Ginoo masuko kanimo ug pahukan ka gikan sa basahon sa kinabuhi.

41. Ang kaisog sa pagsunod natukod sa pagsakripisyo sa kaugalingon ug pagbiya sa tanang butang, sama sa atong nahibal-an. Kadtong mopahigayon niini, lig-ona ang iyang kaugalingon sa tulo ka panalipod: pagtuo, paglaum, ug labing balaan ug langitnong gugma, aron, nga protektado niini, siya magmalampuson sa paningkamot niini nga maayong buhat ug makadawat sa korona sa pagkamatarong.

42. Ayaw paghukom sa mga buhat sa imong amahan, kondili usa ka tuman sa iyang mga sugo. Ang mga demonyo, sumala sa ilang batasan, magsugod sa pagpakita sa imong mga kakulian aron mapahilom ang imong dunggan sa iyang mga pagtulon-an, ug pinaagi niini, himuon ka nilang usa ka huyang ug mahadlokong nga mandirigma sa pakig-away, o pinaagi lang sa mga hunahuna sa kawalay pagtuo, pahuyangon ka ug himuon kang tapulan sa tanang matang sa pagkamaayo.

43. Ang dili maminaw sa mga sugo sa iyang amahan nagpamatuod nga siya usa ka manalapas sa labing maayong bahin sa iyang panata. Apan ang nakapahimutang sa pagsunod sa iyang kaugalingon, ug giputol ang iyang kaugalingong kabubut-on pinaagi sa espada sa pagsunod, natuman na ang iyang katungdanan—kadtong iyang gisaaran kang Kristo nga Ginoo sa atubangan sa daghang mga saksi.

44. Sa pagmatngon namo sa mga monghe, klaro namong nakita ug napamatud-an nga ang mga kaaway sa atong kinabuhi—ang mga demonyo—nagpuyo og dakong dautang buot batok sa mga amahan nga naningkamot sa pagsunod, nga nagkagilid-gilid sa ilang ngipon kanila ug nagmugna og tanang matang sa malisyosong mga plano batok kanila. Ug unsa man ang ilang dili buhaton, unsa man ang ilang dili isugyot, aron sila mapahawa gikan sa sabakan sa ilang mga amahan? Naghatag sila og mga pasangil alang sa pagsuway sa sugo, ingon nga sila bulahan; nagmugna sila og kakulang sa pagkasatisfied; nagpukaw sila og kasuko batok sa amahan; ilang gihulagway ang mga pagtulun-an sa amahan ingon nga mga pagsaway, ug kining mga pagsaway, sama sa hait nga mga pana, motuslok sa kasingkasing. 'Ug ngano,' ingon nila, 'nga kaniadto kamo gawasnon, karon nahimo kamo nga ulipon—ug ulipon pa sa usa ka walay kasingkasing nga despot? 'Hangtud kanus-a nimo ikap-ot ang yugo sa pagkaulipon, nga dili gyud makakita sa kahayag sa kagawasan?' – Human niini, ilang isugyot: 'Mas maayo pa nga magpakita ka og pagkamahigalaon, mubisita sa mga masakiton, ug mag-atiman sa mga kabus.' Unya ilang gidayeg ang mga kaayohan sa hingpit nga pag-inusara ug kahilom; ug tanang matang sa dautang sagbot gitanum sa kasingkasing sa debotong asketa, aron lang itabog siya gikan sa espirituhanong panon sa iyang amahan ug, pagkahuman siya gipahawa gikan sa iyang malinawon nga dalangpanan, itambog siya sa dagat, diin usa ka bagyo ang naglagot sa sulod sa iyang kalag. Kung, sa

katapusan, malampuson sila niini, unya, pagkuha nila kaniya sa ilang gahum, pugson nila siya, sama sa usa ka bihag, nga molihok subay sa ilang dautang tinguha.

45. Busa, ayaw kalimti kini nga dautang buot sa imong mga kaaway ug kontra samtang nagpabilin kang masunuron sa imong espirituhanong amahan, ug ayaw kalimti ang mga saad sa imong pagtawag sa atubangan sa Dios: ayaw tugoti nga madaog ka sa mga panamastamas, ni mahadlok sa mga pasipala, insulto o pangatawa; ayaw pasagdi nga malimbong ka sa mga tukso sa makasasala nga hunahuna; ayaw paglayas gikan sa kabug-aton sa amahan; ni dauta ang bulahan nga yugo sa pagpaubos pinaagi sa hambog nga pagpalabi sa kaugalingon ug pagkamahiligon; apan, nga gisulod nato sa kasingkasing ang pulong sa Ginoo: *'Ang magpailob hangtod sa katapusan maluwas'* (Mat. 10:22). *'Modagan uban sa paglahutay sa lumba nga anaa sa atubangan ninyo, nga nagtutok kang Jesus, ang tigpasiugda ug tigpahiangay sa atong pagtuo'* (Heb. 12:1–2).

46. Sama sa usa ka alahero nga nagahapsay sa bulawan sa kalahoran aron kini mahimong pinakadalisay, ingon usab ang bag-ong monghe, nga nagahin sa iyang kaugalingon sa mga buluhaton sa pagsumpo sa kabubut-on sa iyang mga amahan, ug gipahapsay sa tanang kasubo sa kinabuhi nga sumala sa Dios, nga nakakat-on sa pagsunod pinaagi sa kakapoy ug dakong pagkamapailubon, human niyang limpyohan ang iyang kaugalingon gikan sa tanang dautang batasan, napuno sa pagpaubos, mahimong hingpit nga masidlak, ug takus sa langitnong bahandi, usa ka kinabuhi nga walay kasubo ug usa ka bulahan nga puloy-anan, diin milayas na ang kasubo ug pag-agah, ug diin gitamnan ang walay hunong nga kalipay ug pagdayeg.

47. Ang tinuod ug lawom nga pagtuo nagmugna sa kahadlok sa Dios; ug ang kahadlok sa Dios nagtudlo kanato sa pagtuman sa mga sugo: kay, ingon sa giingon, diin adunay kahadlok, didto adunay pagtuman sa mga sugo; ug sa pagtuman sa mga sugo makita ang aktibong pagkamaayo, nga mao ang sinugdanan sa pagpamalandong; ug ang bunga niini tanan mao ang kawalay-pagkahilig; pinaagi sa kawalay-pagkahilig, ang gugma natukod sa atong sulod; ug mahitungod sa gugma, ang Hinigugma nga Disipulo naghigot: *'Ang Dios mao ang gugma, ug ang bisan kinsa nga nagpuyo sa gugma nagpuyo sa Dios, ug ang Dios nagpuyo kaniya'* (1 Juan 4:16).

48. Ka matahum ug ka maayo sa tinuod sa kinabuhi sa monghe! Ka matahum ug ka maayo sa tinuod kini kon kini nag-agos sulod sa mga utlanan ug sumala sa mga balaod nga gitukod alang niini sa mga nagtukod ug mga lider niini, nga gitudloan sa Espiritu Santo. Kay ang usa ka sundalo ni Cristo angay nga dili makapangpanag-iya (walay gipanag-iya), walay gibug-aton sa bisan unsang kalibutanong plano o buluhaton, ingon sa giingon sa Apostol: *'Walay tawo nga nag-alagad isip sundalo nga magpasagad sa mga buluhaton sa sibil, kondili naningkamot siya nga makapahimuot sa iyang komandante'* (2 Tim. 2:4).

49. Angay gayud, busa, nga ang usa ka monghe dili makalimog, walay pagbati sa kalibutan, layo sa bisan unsang makasasala nga tinguha, dili palasora, dili lasenggero, dili kuripot, dili tapulan, dili gahaman, dili mahigugma sa kalipay, dili mahigugma sa himaya: kay kung kinsa ang dili mosalikway sa tanang ingon niini, dili niya matarong pag-ayo pagkinabuhi kining anghelikong kinabuhi; apan alang sa mga naglihok sa ingon niini, kini usa ka maayong yugo ug usa ka gaan nga karga, kay sa ingon ana nga kahimtang, ang langitnong paglaum nagpadali sa tanan alang kanila. Matahum kini nga kinabuhi, malipayunon ang mga buhat niini, ug ang mga panalangin niini usa ka maayong bahin nga dili kuhaon gikan sa kalag nga nakab-ot niini.

50. Sa pagbiya sa mga kabalaka sa kalibutan ug sa pagsugod sa monastikong kinabuhi, ayaw paghandum sa bahandi aron ipang-apod-apod kini sa mga kabus: kay kini usab usa sa mga bitag sa Daotan, nga magdala sa kawalay pulos, aron itulod ang hunahuna sa daghang makalibog nga kabalaka. Pan ug tubig ra ang imong kaon; pinaagi niini ra makab-ot nimo ang ganti sa pagkamahigalaon. Bisan pa kon kulang ka niini, pinaagi sa usa ka buhat sa maayong kabubut-on mahimo nimong dawaton ang usa ka biyahero ug hatagan siya og pulong sa paglipay, ug sa ingon niini makuha nimo ang ganti sa pagkamahigalaon. Aduna kay pananglitan niini sa pobre nga balo nga babaye, nga gipamatuod sa Ginoo sa Ebanghelyo nga, pinaagi sa iyang duha ka sentimo, tungod sa iyang maayong kabubut-on, nalabaw pa siya sa mga limos sa mga dato.

51. Kini gisulti bahin sa mga nagpuyo sa kahilom. Alang sa mga anaa sa ilawom sa awtoridad sa ilang amahan, usa ra ka butang ang ilang hinumduman: nga dili gayud sila molapas sa bisan unsang paagi sa sugo sa ilang amahan; kay pinaagi sa husto nga pagtuman niini, matuman nila ang tanan nga gikinahanglan kanila; sa pikas bahin, ang mga molapas sa tukmang pagtuman niining katungdanan magpabilin nga walay kahanas sa tanang matang sa pagkamaayo ug espirituhanong kinabuhi.

52. Busa, mao kini ang akong dugang tambag kanimo, oh ikaw nga nahigugma kang Kristo: higugmaa ang kinabuhi sa usa ka peregrino, nga mao, pagka sama sa usa ka peregrino, usa ka langyaw sa mga kalihokan

sa imong kaugalingong nasud; ayaw pagpa-awhag sa mga kabalaka sa ginikanan o sa paghigugma sa paryente; likayi ang kinabuhi sa siyudad ug puy-a nga mapailubon ug walay hunong sa disyerto, nga nag-ingon uban sa Propeta: *'Nimakas ko ug nangitag dalangpanan sa disyerto'* (Salmo 54:8).

53. Pangitaa ang mga lugar sa pag-inusara, layo sa kalibutan; ug bisan pa kon masamok ka didto tungod sa kakulang sa mga gikinahanglan sa kinabuhi, ayaw kahadlok; bisan pa kon palibutan ka sa mga kaaway sama sa mga putyukan o malisyosong alibangbang, nga nagbuhat og tanang matang sa gubat batok kanimo ug nagkaguliyang kanimo sa tanang matang sa hunahuna, ayaw kahadlok; ayaw pagtagad kanila, ug ayaw paglayas sa larangan sa gubat, kondili pag-antos sa tanan nga maisugon, nag-awit sa imong kaugalingon ug nag-ingon: *'Naghulat ako nga mapailubon sa Ginoo; ug gipaminaw niya ako, ug gitubag ang akong hangyo'* (Salmo 39:2). Ug makita nimo ang kadako sa Dios, ang Iyang pag-ampo alang kanimo, ang Iyang pag-atiman, ug ang tanang Iyang makaluwas nga pagdumala kanimo.

54. Dapat nimo nga higalaon ang mga tawo nga nagapauswag kanimo ug kauban nimo sa imong paagi sa kinabuhi; kay nagaingon ang Kasulatan, *'Ang mga matinahuron sa kalinaw mao ang imong mga higala, imong mga igsoon sa espiritu, ang mga balaang amahan, nga gisulti usab sa atong Ginoo: 'Ang akong inahan ug ang akong mga igsoon mao kadtong nagbuhat sa kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 12:49).

55. Ayaw pagka-paborito sa lain-laing mahal nga mga putahe, ni magpuno-puno sa kanila; kay, ingon sa Kasulatan, *'ang nagpuno-puno sama sa patay na'* (1 Timoteo 5:6). Sa tinuod, bisan pa sa barato nga pagkaon, kon mahimo, likayi ang pagkaon hangtod mabusog kaayo. Kay nasulat: *'Ayaw pagpa-awhag sa kapuno sa tiyan'* (Prov. 24:15).

56. Ayaw pagpasagdi nga kanunay ka makagawas sa imong selda, kon gipili nimo ang kinabuhi sa kahilom; kay kini makadaot kaayo—gikuhaan ka niini sa grasya, ginatabunan ang imong hunahuna, ug ginapaluya ang imong kadasig. Maong giingon: *'Ang aso sa kahilayan makadaut sa hunahuna nga dili dautan'* (Kabalaoran ni Solomon 4:12). Putla ang tanang kontak sa gawas nga kalibutan, aron ang imong hunahuna dili malibog ug dili makasamok sa kahilom.

57. Samtang naglingkod ka sa imong selda, ayaw pagbuhat sa imong mga buluhaton nga walay tuyo, ug ayaw usab pag-usik sa imong oras sa katamaran: kay, ingon sa giingon, ang nagbiyahe nga walay tuyo nagpaningkamot sa walay pulos. Apan pangitaa ang mga maayong buhat para sa imong kaugalingon, ug tipuna ang imong hunahuna. Kanunay nga itultol sa imong hunahuna ang takna sa kamatayon; hinumdumi ang kawalay pulos sa kalibutan, kung unsa kini ka limbongon, ug bisan pa, unsa kini ka dili lig-on ug walay pulos; hunahunaa ang kahimtang sa makalilisang nga paghusga sa Katapusang Paghukom, kung giunsa sa atong mapait nga mga manunaway ang pagpakita sa atong mga buhat, pulong, ug hunahuna nga ilang natigom, ug nga atong gidawat; hunahunaa ang mga pag-antos sa impyerno ug kung giunsa pagdakop didto ang mga kalag; hunahunaa usab kana nga dakung ug makalilisang nga adlaw—mao ang adlaw sa kinatibuk-ang pagkabanhaw, ang pagtindog sa atubangan sa Dios, ug ang katapusang paghukom sa dili masayop nga Hukom; hunahunaa ang mga pag-antos, kaulaw ug pagsilot sa konsensya nga nagpaabot sa mga makasasala, ug giunsa sila paglabay sa Dios ug paglabay sa kalayo nga walay katapusan, sa ulod nga dili mamatay, sa kangitngit nga dili masudlan, diin adunay paghilak ug pag-ungol sa ngipon; samtang gitan-aw nimo ang tanang uban pang mga pag-antos, ayaw hunong sa pag-ungol, sa pagbabad sa imong nawong, sa imong bisti ug sa dapit nga imong gipungpungan sa mga luha. Sa ingon nga mga hunahuna, sama sa akong nakita, daghan ang nagdala sa ilang kaugalingon og daghang mga luha, ug katingalahang napahapsay ang tanang gahum sa ilang kalag.

58. Hunahunaa usab ang mga panalangin nga gitagana alang sa mga matarong, ang ilang dapit sa tuo nga kamot ni Cristo, ang tingog sa Ginoo—ang Magtutudlo—nga nagtawag kanila nga bulahan, ang panulondon sa Gingharian sa Langit, ang mga gasa nga gihatag kanila nga milabaw sa panghuna-huna, kana nga pinakamatam-is nga kahayag, kalipay nga walay katapusan, nga wala'y hunong nga kasubo, kana nga mga langitnong puloy-anan diin nagpuyo ang mga Anghel, ug ang tanan nga gisaad sa mga nagahadlok sa Ginoo.

59. Hinaut nga magpabilin kaninyo kining mga hunahuna sa lamisa, mosunod kaninyo sa pagtulog, ug mobangon uban kaninyo. Timan-i nga dili gayud ninyo kalimtan kini, apan bisan asa kamo pa, ayaw pagbalhin sa inyong hunahuna gikan sa paghinumdom niini, aron ang dautang hunahuna molayas kaninyo, samtang ang langitnong mga paglipay mapuno sa inyong kalag. Ang kalag nga wala'y panalipod ug armas niining mga hunahuna dili makapadayon sa tinuod nga kahilom; kay ang usa ka bukal nga walay tubig walay hinungdan nga nagbitbit sa maong ngalan.

60. Ug kini mao ang paagi sa kinabuhi nga gisugo alang sa mga nagpraktis sa kahilom: pagpuasa sumala sa makaya, mga pagbantay, pagkatulog sa hubas nga yuta, ug tanang matang sa uban pang boluntaryong pagpugong sa kaugalingon, alang sa umaabot nga pahulay; kay, ingon sa Kasulatan, '*ang mga pag-antos sa karon nga panahon dili angay ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato*' (Roma 8:18); ug labi na gayud ang putli, walay hunong ug walay samok nga pag-ampo: kini usa ka lig-on nga pader, usa ka malipayong dalangpanan, ang panalipod sa mga hiyas, ang pagwagtang sa mga kahuyang, ang hingpit nga pag-uswag sa kalag, ang paghinlo sa hunahuna, pahulay alang sa mga nag-antos, ug kahupayan alang sa mga nagahilak; ang pag-ampo usa ka pakighinabi sa Dios, usa ka pagpanumdom sa mga butang nga dili makita, ug alang sa mga naghandum og kumpirmasyon sa ilang kamatuoran, usa ka pakig-uban sa mga Anghel, kalampusan sa mga maayong buhat, ug ang kumpirmasyon sa gilauman. Gamita kining reyna sa mga hiyas, O ascetic, ug paningkamoti sa tibuok nimong kusog nga mapabilin siya sa sulod nimo; pag-ampo sa adlaw ug sa gabii, sa kalipay ug sa kasakit; pag-ampo uban sa kahadlok ug pag-uyog, uban sa usa ka mapangbantay ug matin-aw nga hunahuna, aron ang imong pag-ampo makapahimuot sa Ginoo: kay ang Kasulatan nagaingon: '*Ang mga mata sa Ginoo anaa sa mga matarong, ug ang Iyang mga dalunggan abli sa ilang pag-ampo*' (Salmo 33:16).

61. Usa sa mga karaang tawo miingon, sa husto ug sumala sa kamatuoran, nga sa mga demonyo nga supak kanato, ang unang mosulod sa pakigbisog mao kadtong gisal-otan sa mga kahakog nga tinguha, nga nagpanginabuhi sa gugma sa kuwarta ug nagadani kanato ngadto sa kahaw-ang; samtang ang tanan nga uban, nga nagsunod kanila, dad-on nila ang mga nasamdan kanila.

62. Ug sa tinuod, sa mas lawom nga pagsusi, nasabtan nato nga dili gayud mahitabo nga ang usa ka tawo mahulog sa bisan unsang sala o bisan unsang pagbati gawas kon siya unang masamdan sa usa niini nga tulo. Mao nga gitintal sa yawa ang Manluluwas pinaagi niining tulo ka hunahuna; apan ang Ginoo, nga nagpamatuod nga dili Siya maabot nila, gisugo ang yawa nga molayas sa Iyang atubangan, ug sa ingon naghatag kanato og kadaogan batok kaniya isip usa ka maayong ug mapinanggaon nga Ginoo, nga nagpasan sa usa ka lawas sama sa atong lawas sa tanang aspeto gawas sa sala, ug gipakita kanato ang tinuod nga dalan paingon sa pagkawalay-sala; pinaagi sa pagsunod niining dalan, natukod nato sa atong sulod ang bag-ong tawo, '*gibag-o sumala sa hulagway sa Naga-himo kaniya*' (Col. 3: 10).

63. Ang mga pulong ni David nagtudlo kanato sa pagdumot sa mga demonyo uban sa hingpit nga pagdumot, ingon nga mga kaaway sa atong kaluwasan. Ug kini labing mapuslanon sa pagpangita sa pagkamaayo. Apan kinsa kaha ang magdumot sa mga kaaway sa kaluwasan sa hingpit nga pagdumot? Siya nga makasasala dili lang sa buhat kondili usab sa hunahuna. Kay sa diha nga ang mga sudlanan sa ilang gugma—mao ang mga hinungdan sa mga pagbati—anaa na sa atong sulod, unsaon man nga ang pagdumot kanila moturok sa atong sulod? Kay ang kasingkasing nga gihatag sa senswal nga kalipay walay gahum nga magpuyo ang pagdumot kanila.

64. Ang bisti sa kasal mao ang kawalay-pagnanasa sa makatarunganong kalag, nga mihawa gikan sa kalibutanong kalipay, gisalikway ang tanang dili angay nga mga tinguha, ug gipahinungod ang kaugalingon hingpit sa mga hunahuna nga mahigugma sa Dios ug sa labing putli nga mga pamalandong. Apan sa diha nga kini magpahimulos sa mga pagbati sa kahugaw ug magpahugot niini, kini tangtangan sa sinina sa pagkamatinahuron ug bisti-on sa gisi-gisi ug hugaw nga panapton, sama sa gipakita sa mga Ebanghelyo nga ang gitali sa kamot ug tiil ug gilabay sa gawas nga kangitngit (Mat. 22: 13), adunay bisti nga hinablon gikan sa ingon nga mga hunahuna ug buhat, nga giisip sa Pulong sa Ginoo nga dili angay sa diyosnong ug dili malaglag nga kwarto sa nobya.

65. Mahitungod sa paghigugma sa kaugalingon, nga nagdumot sa tanan, husto nga miingon ang usa sa mga maalamon: ang mabangis nga pakig-away sa paghigugma sa kaugalingon, sama sa usa ka tirano, nagbarug sa ulo sa tanang hunahuna diin ginadani sa tulo ug lima ang atong hunahuna.

66. Makatingala unta kon kinsa man, nga kanunay magpabusog sa mga lamian, makab-ot ang kawalay-pasyon. Apan sa kawalay-pasyon, dili ko pasabot ang paglikay sa sala sa buhat—kay kini pagkontrol sa kaugalingon—kundi kon hingpit na nga putlon sa kasingkasing ang mismong pag-usbong sa mga madasigon nga hunahuna—nga gitawag usab nga pagkab-ihian sa kasingkasing.

67. Mas sayon nga limpyohan ang hugaw nga kalag kaysa pag-ayo pag-usab sa usa nga, pagkahuman malimpyohan, nasamdan pag-usab sa mga pagbati: kay kadtong bag-o pa lang nakagawas sa mga gapos sa kalibutan, bisan unsang sala pa ang ilang mahulog, mas sayon alang kanila nga makab-ot ang kawalay-pagbati; apan alang sa kadtong *nakatilaw sa maayong pulong sa Dios* (Heb. 6:5) ug nakasugod na sa dalan padulong

sa kaluwasan, apan nabalik sa sala, ang dalan padulong sa kawalay-pagnanasa nababara sa mga babag nga hapit dili malabyan. Kini tungod sa natukod nga batasan sa sala ug lawom nga pagkahilig niini, ug dili usab tungod kay ang demonyo sa kanunay nga sala, nga naglibot-libot sa atubangan sa mata sa hunahuna, walay hunong nga nagpakita niini og mga hulagway sa maong sala. Bisan pa niana, ang usa ka masigasig ug mapisan nga kalag dali ra kaayong makahuman niining labing lisod nga buluhaton, uban sa tabang sa grasya sa Dios—nga puno sa gugma ug mapailubon kanato, nagtawag kanato sa paghinulsol ug midawat sa mga mibalik uban sa dili masukod nga kadagatan sa kalooy—sama sa atong nahibal-an gikan sa parabula sa Anak nga Dili Matagbaw sa Ebanghelyo.

68. Wala'y bisan kinsa kanato ang makalingkawas, pinaagi sa kaugalingong kusog, sa mga limbong ug tiktik sa Daang Usa, kondili pinaagi lamang sa dili mapildi nga gahum ni Kristo. Busa, ang mga nagdamgo sa pagwagtang sa sala—nga mawagtang lamang pinaagi sa grasya sa Dios—pinaagi sa ilang kaugalingong mga buhat ug kusog sa ilang kabubut-on, delikadong nasayop. Si Juan Crisostomo, ang bantugan nga maghahatag sa Simbahan, miingon nga ang paningkamot sa tawo ra dili igo gawas kon madawat usab ang tabang gikan sa taas; ug usab, ang tabang gikan sa taas walay pulos gawas kon ang tawo mubuhay sa iyang kaugalingong paningkamot. Si Hudas ug si Pedro pareho nga nagpakita niini: ang una, nga nakadawat og daghan gikan sa grasya, wala makapahimulos niini, tungod kay wala niya gigamit ang iyang kaugalingong kabubut-on ni nagpaningkamot; samtang si Pedro, bisan pa nga nagpakita og mainitong pagkaandam, nahulog tungod kay wala siya makadawat og tabang gikan sa taas. Busa klaro nga ang pagkamaayo hinablon gikan sa duha. Busa, akong gihangyo kamo: samtang inyong gisalig ang tanan kang Dios ug dili magpahulay sa inyong kaugalingon, ug samtang naningkamot kamo uban sa kadasig, ayaw ninyo hunahuna nga inyong matul-id ang tanan pinaagi lamang sa inyong kaugalingong paningkamot.

69. Ang Dios dili Niya gusto nga tan-awon nato Siya nga walay buhat, maong dili Niya buhaton ang tanan sa Iyang kaugalingon; ni dili usab Niya gusto nga sobra nato kaayo ang pagpasigarbo sa atong kaugalingon, maong wala Niya itugyan ang tanan sa atong kabubut-on ug paningkamot; apan, pinaagi sa pagtangtang sa makadaot sa duha ka bahin, Iyang gibyaan ang mapuslanon. Maayo usab kitang gitun-an sa Salmist, nga nag-ingon: *'Kung dili ang Ginoo ang magtukod sa siyudad, magpaningkamot ra sa walay pulos ang mga nagtukod niini'* (Salmo 126:1). Dili usab posible nga *'tapak-tapakon ang asp ug ang basilisk, ug tapak-tapakon ang leon ug ang bitin'* (Salmo 90:13), gawas kon una pa nga napahapsay sa usa ang iyang kaugalingon kutob sa makaya sa tawo, ug nadawat ang gahum nga buhaton kini gikan Kaniya nga *miingon* sa mga Apostoles: *'Gihatagan ko kamo og gahum nga tapak-tapakon ang mga bitin ug mga alacdan, ug sa ibabaw sa tanang gahum sa kaaway'* (Lucas 10:19). Mao kini ang hinungdan nganong gisugo kita sa pag-ampo nga mangaliya sa Langitnong Amahan: *'Ayaw kami itugyan sa pagsulay, apan luwasa kami gikan sa dautan'* (Mateo 6:13). Kay kung, nga walay kusog ug tabang ni Kristo, dili nato mapahawa ang nagdilaab nga mga pana sa yawa ug dili kita makaabot sa kawalay-pagbati, nan magpaningkamot kita sa walay pulos, nga naglaum pinaagi sa atong kaugalingong kusog o kadasig nga matul-id ang mga butang sumala sa angay. Busa, bisan kinsa ang gustong motindog nga lig-on batok sa mga limbong sa yawa ug himuon kini nga walay bunga, ug mahimong kabahin sa langitnong himaya, kinahanglan, uban sa mga luha ug mga paghuyop, uban sa dili mapugngan nga tinguha ug mainitong espiritu, mangayo sa tabang sa Dios ug sa langitnong pag-ampo sa adlaw ug gabii. Apan bisan kinsa nga gustong madawat kini nga mga butang kinahanglan limpyohan ang iyang kalag gikan sa matag kalibutanong kalipay ug gikan sa tanang pagbati ug kahiligon. Kay mahitungod sa ingon nga mga kalag miingon ang Dios: *'Puy-an ko sila ug lakaw-lakaw ko sa ilang taliwala'* (2 Cor. 6:16), ug ang Ginoo miingon sa Iyang mga disipulo: *'Ang bisan kinsa nga nagahigugma kanako magbantay sa akong mga sugo, ug ang akong Amahan magahigugma kaniya, ug kami moanha kaniya ug magpuyo uban kaniya'* (Juan 14:23).

70. Usa sa mga karaang tawo misulti og usa ka labing maalamon ug mapuslanong pulong mahitungod sa mga hunahuna, nga nag-ingon: 'Susihon ninyo ang inyong mga hunahuna sa ganghaan sa kasingkasing (sa diha nga mosulod kini), kon kini atong kaugalingon o gikan sa kaaway; ug kadtong atong kaugalingon ug maayo, dad-a kini sa labing sulod nga bahandi sa kalag ug itago kini didto, sama sa usa ka dili masalangan nga bahandi, apan kadtong mga kaaway, pagkahuman nimo silang silotan sa latigo sa matarong nga pangatarungan, pagpahawa sila dayon, ug ayaw sila tugoti nga makapahulay o makakuha og lugar bisan pa sa daplin sa imong kalag; o mas maayo pa gani, patya sila pag-ayo gamit ang espada sa pag-ampo ug sa labing balaan nga pagtulon-an, aron pinaagi sa ingon nga paglaglag, ang kahadlok sa mga kawatan mahulog sa ilang

mismong pangulo. Hibal-i nga bisan kinsa nga hingpit kaayo sa paghinlo sa iyang hunahuna mahimong tinuod nga masigasig nga magtatanggol sa mga sugo.

71. Ang nagpaningkamot sa pagputol sa mga hunahuna ug tinguha nga nakigbatok kaniya ug nakasamok kaniya, magtigom kutob sa mahimo nga daghang kaalyado ug kauban sa paningkamot, ug dad-a sila duol kaniya alang sa usa ka panag-uban nga pakigbisog; – kini mao ang: pagpaubos sa espiritu, pisikal nga paningkamot, ug bisan unsang laing porma sa asetikong pagsakripisyo sa kaugalingon, ug labi na gayud ang pag-ampo gikan sa mapungot nga kasingkasing uban sa daghang luha, sama sa gisulti ni David: *'Tan-awa ang akong pagpaubos ug ang akong paningkamot, ug pasayloa ang tanan nakong mga sala'* (Salmo 24:18) ug: *'Ayaw pagbalewala sa akong mga luha, Oh Ginoo'* (Salmo 38:13), ug usab: *'Ang akong mga luha mao ang akong pan adlaw ug gabii'* (Salmo 41:4). Pag-usab: *'Gisagol nako ang akong ilimnon sa paghilak'* (Salmo 101:10).

72. Ang yawa, ang kaaway sa atong kinabuhi, naggamit og lain-laing hunahuna aron ipagamay ang atong mga sala ug kasagaran kini tabunan sa kalimot, aron maluya kita sa atong mga paningkamot ug dili na hunahunaon ang paghinulsol sa atong mga kapakyasan. Apan kita, mga igsoon, dili nato tugotan nga malimtan ang atong mga kapakyasan, bisan pa man kon daw napasaylo na kini kanato tungod sa atong paghinulsol; hinunoa, kanunay nato hinumduman ang atong mga sala ug dili gayud kita mohunong sa paghinulsol niini, aron, sa pag-angkon sa pagkamaulawon isip matinud-anong kauban, malikayan nato ang mga bitag sa pagka-mapahitas-on ug garbo.

73. Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga maghunahuna nga makaya nila ang mga paningkamot ug magmalampuson sa pagkamaayo pinaagi sa ilang kaugalingong kusog: kay ang tinubdan sa tanan nga maayo para kanato mao ang Dios, ingon man ang tinubdan sa tanan nga dautan mao ang manlimbong sa atong mga kalag—ang yawa. Busa, kon makahimo ka ug maayong butang, pasalamat ang tinubdan niini; ug kon adunay dautang butang nga mahitabo kanimo, itungha kini sa magmamando sa ingon nga mga butang.

74. Ang naghiusa sa kahibalo uban sa angay nga buhat usa ka angay dayegong espirituhanong mag-uuma, nga nagdidilig sa uma sa kalag gikan niining duha ka labing malipayong tinubdan. Sa ingon niini, ang kahibalo nagdasig sa hunahuna sa pagpamalandong sa labing maayo, samtang ang buhat nga katugbang niini nagapatay sa *'mga miyembro nga anaa sa yuta: pakighilawas, kahugawan, tinguha, dautang pangandoy'* (Col. 3:5). Sa dihang kini patyon na, mamulak ang matahum nga mga bulak sa pagkamatinud-anon, nga magbunga og daghang bunga sa espiritu – *'gugma, kalipay, kalinaw, paglahutay, pagkabuotan, pagkamabuotan, pagkamatinud-anon, pagka-humok, pagpugong sa kaugalingon'* (Gal. 5:22–23). Unya, sa katapusan, kining matinahuron nga alagad, nga gipapakasang *"ang unod uban sa iyang mga kahiligon ug tinguha"*, mosulti uban sa magtutudlo nga nagdala sa Dios: *"Dili na ako ang mabuhi, kondili si Cristo ang mabuhi sa sulod nako; ug ang kinabuhi nga akong ginabuhi karon sa unod, ginabuhi ko pinaagi sa pagtuo sa Anak sa Dios, nga nahigugma kanako ug iyang gihatag ang Iyang kaugalingon alang kanako"* (Gal. 2:20).

75. Ug ania pa usa ka butang nga dili angay itago kanimo, oh mahigugmaon kang Kristo: nga usa ka pagbati, sa diha nga makakaplag og puy-anan sa sulod kanimo ug moturok hangtod mahimong batasan, magdala pa og ubang pagbati sa samang puloy-anan; kay bisan pa man ang mga pagbati, magkompetensya batok sa usag usa, ingon man usab ang ilang mga mananugnaway, ang mga demonyo, nagkahiusa silang tanan sa pagpangita sa atong pagkaguba.

76. Ang bulak sa unod, nga gipauga sa mga pagpanukot sa pagka-asketa ug nga nagputol sa matag tinguha sa unod—mao kini ang usa nga *'nagbitbit sa mga samad sa Ginoong Jesus sa iyang mortal nga lawas'* (Gal. 6:17).

77. Ang katapusan sa mga pagpanarbaho sa pag-awhag mao ang kalinaw sa kawalay-pagbati, samtang ang katapusan sa nagkalain-laing kahupayan sa unod mao ang mga pagbati sa kahuy-an.

78. Ayaw tugoti ang imong kaugalingon nga tan-awon ang git-as-on sa imong monastikong kinabuhi ingon usa ka takus nga kalampusan, ug ayaw malumos sa pagpangdayeg sa kaugalingon tungod sa imong taas nga pagpuyo sa disyerto ug sa imong mapailubonong pagbuhat sa lisod nga mga pagpanamastamas didto; apan hinumdumi ang pulong sa Ginoo, nga ikaw usa pa gihapon ka ulipon nga dili gawasnon, ug wala pa nimo natuman ang mga sugo sa imong Ginoo. Sa tinuod, samtang nagpabilin kita sa karon nga kinabuhi, wala pa kita mabalik gikan sa pagka-exile, apan naglingkod gihapon kita sa daplin sa mga suba sa Babilonia, nag-antos gihapon ilawom sa yugo sa pagkaulipon sa Ehipto, ug wala pa nato makita ang Gisaad nga Yuta: kay wala pa nato tangtanga ang daang tawo, nga nagdilaab sa makadani nga mga kahilakaw; wala pa kita masul-ob sa hulagway sa langitnon, kondili nagbitbit gihapon kita sa hulagway sa kalibutanon. Busa, walay lugar

para sa atong pagpasigarbo, kondili kinahanglan kita maghilak, nga nag-ampo sa Labaw nga Makagagahum nga luwason kita gikan sa mapait nga pagkaulipon kang Paraon, nga ipagawas kita gikan sa iyang mabangis nga tiraniya, ug nga dad-on kita ngadto sa panalanginan nga yuta sa saad, aron sa katapusan makakaplag kita og pahulay sa Santuaryo sa Dios, nga giisip kitang takus nga motindog sa tuo nga kamot sa Kahimayaan sa Kataas-taasan. Apan kining mga panalangin, nga molabaw pa sa labing maalamon nga hunahuna, dili kita giisip nga takus pinaagi sa mga buhat nga atong nahimo sa pagkamatarong, kondili pinaagi sa walay kinutuban nga kaluoy sa Dios. Busa, ayaw nato undangi ang paghilak adlaw ug gabii, nga nagasundog sa usa nga miingon: *'Gikapoy ako sa akong pag-agik-ik; matag gabii ginahugas ko ang akong higdaanan sa akong mga luha; ginabasa-basa ko ang akong salog sa akong paghilak'* (Salmo 6:7). Kay ang magtanum sa mga luha, mag-ani sa kalipay (Salmo 125:5).

79. Palagyo sa imong kaugalingon ang espiritu sa pagka-sipyat, kay niini nagatago ang tanang matang sa dautang pagbati: gikan niini ang bakak, gikan niini ang kawalang-hiya, gikan niini ang pagpanamastamas, ang malaswang pulong, ang walay pulos nga pakig-istorya ug daghan pa; aron pinaagi niini matuod gayud ang panultihon nga: *'Sa daghang pakig-istorya dili ka makalikay sa sala'* (Prov. 10:19). – *'Ang tawo nga gamay ang pulong mao ang trono sa kinaadman'* (Prov. 12:23). Apan miingon usab ang Ginoo nga kinahanglan nato nga mohatag og pasaylo alang sa matag walay pulos nga pulong (Matt. 12:36).

80. Gisugo kita nga dili mubalik og susama sa mga nagpasipala ug nagdaot kanato, o sa bisan unsang paagi nga mosulong kanato; sa ato pa, dili mopasipala pagbalos, ni mopangdaot pagbalos, kondili sa sukwahi, mag-istorya kita og maayo bahin kanila ug panalanginan sila. Kay kung nagkinabuhi kita sa kalinaw uban sa mga dili malinaw, kita naa sa gubat o pakigbisog batok sa mga demonyo; apan kung kita kaaway ug nag-away sa atong mga igsoon, kita naa sa kalinaw uban sa mga demonyo—nga gitudloan kita nga dumotan sa hingpit, ug magpadayon sa walay hunong nga gubat batok kanila.

81. Likayi ang paggamit og limbong nga mga pulong aron matintal ang imong silingan, basi ikaw mismo matintal sa limbong-limbong nga yawa. Kay paminawa unsa ang gisiyagit sa Propeta: *'Gikaligut-an sa Ginoo ang tawo nga mahiligon sa dugo ug ang mapandayaon'* (Sal. 5:7) ug usab: *'Laglagon sa Ginoo ang tanang mapandayong ngabil ug ang dila nga nagasulti ug bakak'* (Sal. 11:4). Ingon usab, likayi ang pagsilot sa imong igsoon kon siya mahulog, basi ikaw usab mahimulag gikan sa pagkamaayo ug gugma. Kay ang bisan kinsa nga walay pagkamaayo ug gugma sa iyang igsoon wala mailhi ang Dios; kay ang Dios mao ang gugma, ingon sa gipahayag ni Juan, ang anak sa dalugdog ug pinalanggang disipulo ni Cristo (1 Juan 4:8). – Kung si Cristo, ang Manluluwas sa tanan, gihatag ang Iyang kinabuhi alang kanato, nan kinahanglan usab nato nga ihatag ang atong kinabuhi alang sa atong mga igsoon (1 Juan 3:16).

82. Ang gugma matarong nga gitawag nga inahan sa mga birtud, ulo sa Balaod ug sa mga Propeta. Busa, buhaton nato ang tanang paningkamot hangtod makab-ot nato kana nga bulahan nga gugma, ug pinaagi niini makalingkawas kita gikan sa tiraniya sa mga pagbati, mosaka kita sa langit, molupad sa mga pako sa birtud, ug makita nato ang Dios, kutob sa mahimo sa tawo.

83. Kung ang Dios mao ang gugma, kinsa man ang adunay gugma adunay Dios sa sulod niya. Apan kon wala ang gugma, wala kitay bisan unsang pulos, ug hingpit nga imposible nga moingon nga gihigugma nato ang Dios. Kay si San Juan nagaingon: *'Kon ang bisan kinsa moingon, "Gihigugma ko ang Dios," apan nagdumot sa iyang igsoon, usa siya ka bakakon'* (1 Juan 4:20), ug usab: *'Walay bisan kinsa nga nakakita sa Dios; apan kon maghigugma kita sa usag usa, ang Dios nagpuyo kanato, ug ang Iyang gugma nahingpit kanato'* (1 Juan 4:12): gikan niini klaro nga ang gugma mao ang labing hataas sa tanang kaayohan nga gihisgutan sa Balaang Kasulatan; – ug walay bisan usa ka matang sa tawhanong hiyas nga naghiusa ug nagpaharmonisa kanato sa Dios nga dili konektado sa gugma ug wala magagikan niini, nga sa pipila ka dili masukod nga paagi giakop ug gipanalipdan niini.

84. Sa pagdawit sa mga igsoon nga moanha kanato, – ayaw nato kini pas-ana, ni tan-awa kini nga paglapas sa kahalom, basi malapas nato ang lagda sa gugma; ni dili nato sila imbitahon ingon nga pabor nato kanila, apan ingon sa mga nakadawat ug kaayohan gikan kanila, ug dawata nato sila ingon sa mga utangan kanila, uban sa pag-ampo nga '' ug malipayong nawong, sama sa gipakita kanato ni Patriarka Abraham pinaagi sa iyang ehemplo. Kay mao kini ang hinungdan nganong nagtudlo ang Teologo, nga nag-ingon: *'Mga anak ko, ayaw kita paghigugma sa pulong o sa dila, kondili sa buhat ug sa kamatuoran; ug pinaagi niini nasayud kita nga kita iya sa kamatuoran'* (1 Juan 3:18–19).

85. Ang Patriarka, nga nagpili sa pagkamahigalaon isip iyang kanunay nga buhat, naglingkod sa atubangan sa iyang tolda ug nagdapit sa mga naglabay-labay, nga naghalad og pagkaon sa tanan nga walay

paglahi—bisan pa sa mga dili deboto ug mga barbaro—nga walay pagduha-duha. Busa, giisip siya nga takus sa katingalahang panag-uban sa lamisa, tungod kay gidawat niya ang mga Anghel ug ang Ginoo mismo. Kita usab, magpaningkamot sa pagpakita og pagkamahigalaon uban sa tibuok kadasig ug pagkaandam, aron dili lang nato madawat ang mga anghel, kondili ang Dios mismo. Kay ang Ginoo miingon: *'Sa pagkatinuod, ingon nga gibuhat ninyo kini sa usa sa labing gamay niining akong mga igsoon, gibuhat ninyo kini kanako'* (Mat. 25:40). Maayo nga magbuhat og maayo sa tanan, apan labi na gayud sa mga walay ikabaylo (Lucas 14:14).

86. Ang kasingkasing sa bisan kinsa nga dili malipat sa paglapas sa mga sugo sa Dios, o sa pagkawalay pag-amping, o sa pagtipig og dautang hunahuna, limpyo ang kasingkasing ug takus nga makadungog: *'Mapalad ang mga limpyo sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios'* (Mat. 5:8).

87. Paningkamotan nato nga makat-on sa maalamon nga pagdumala sa atong mga pagbati, labi na ang panan-aw, pandungog, ug panultihon, nga himuon nga lagda nga dili kita makakita, makadungog, o makasulti bisan unsa tungod sa emosyon, kondili ang tanan alang sa kaayohan sa atong kalag. Kay walay mas dali maoyogon sa sala kaysa niining mga gahum kon kini dili ginadumala sa rason; ug, sa pikas bahin, walay mas makatabang sa hinungdan sa kaluwasan kaysa sa dihang ginadumala sila sa rason, ginapahimutang sa husto, ug ginadirekta ngadto sa angay nilang paingnan ug sa gusto niini. Kay kon mosukwahi sila, ang pangamoy mahimong sobra ka maluoy, ug ang panamdang mosugod sa walay puas nga pagdangop ngadto sa dili angay, ug motungha ang dili mabilang nga daghang mga pagbati; apan kon mapadayon sila sa husto nga han-ay sa rason, motungha ang dakong kalinaw ug walay samok nga kahupayan sa tibuok natong pagkatawo.

88. Sama sa bililhon nga mira, bisan pa kini anaa sa sulod sa sudlanan, pun-on niini ang hangin sa puloy-anan sa iyang humot, nga naghatag ug makapahimuot nga pagbati dili lamang sa mga duol niini kondili usab sa mga nagbarog sa layo: mao usab ang humot sa usa ka buotan ug Dios-higugmaong kalag, nga nagagikan sa tanang lawasnong pagbati, nagpadayag sa tanan nga makakita niini sa kinaiyahan nga natago sa sulod. Kay kinsa may makakita nga ang dila wala maggawas og bisan unsang dili angay o dili matarong, kondili ang makapahimulos lamang sa mga nakadungog; nga ang mga mata nagtutok sa pagkamaisog; nga ang mga dalunggan dili modawat og bisan unsang dili matarong nga mga tugtug o mga pulong; nga ang mga tiil molakaw uban sa dignidad; ug nga ang nawong dili mapaliko sa katawa, kondili nagpakita og mga luha ug paghilak nga andam na molugsong—Kinsa, sa pagkakita niini tanan, dili maila nga usa ka dato nga humot sa mga hiyas ang nagbarug sa sulod? Busa miingon ang Manluluwas: *'Pasidlak sa inyong suga sa atubangan sa mga tawo, aron makita nila ang inyong maayong buhat ug paghimayaon nila ang inyong Amahan nga anaa sa langit'* (Mat. 5:16).

89. Ang dalan nga gitawag ni Kristo nga atong Dios nga *'kipot ug masubo'* sa Ebanghelyo, gitawag usab Niya sa ulahi nga *'maayong yugo ug gaan nga karga'* (Mat. 7:13–14; 11:30). Unsaon man, busa, nga kining duha ka butang, nga daw supak sa usag usa, makita nga usa ug pareho ra? – Ingani: sa kinaiyahan niini, kini nga agianan hugot ug lisod; apan pinaagi sa kabubut-on sa mga naglatas niini ug sa ilang maayong paglaum, kini madanohon, hinigugma, ug mas tam-is kay sa kasubo alang sa mga kalag nga naghigugma sa pagkamaayo. Mao kini ang hinungdan nganong makita nimo nga kadtong nagpili niining makitid ug masubo nga dalan naglakaw niini uban sa mas dako nga pagkaandam kaysa sa lapad ug halapad nga dalan. Paminawa kung unsa ang giingon ni San Lucas mahitungod sa mga Apostoles, nga pagkahuman silang gibugbog, mibalik sila gikan sa konseho nga nagalipay (Buhat 5:40, 41). Apan dili mao kana ang kinaiya sa mga latigo; kini dili maghatag ug katam-is ug kalipay, kondili kasubo ug pag-antos. Busa, kung ang mga latigo nahimong tam-is tungod kang Cristo, unsa kaha katingalahan kung, tungod Niya usab, ang ubang matang sa pag-antos ug ang mga kasakit sa unod tam-is usab?

90. Gidaugdaug ug gipriso sa atong mga kahuyang, kanunay nato pangutan-on ang atong kaugalingon nga naglibog: ngano man nga nag-antos kita niini? – Kinahanglan natong masabtan nga ang ingon nga pagkaulipon mahitabo kanato tungod sa atong pagtalikod sa pagpamalandong sa Dios. Apan kon ang bisan kinsa magkumpit sa iyang hunahuna sa atong Dios ug Ginoo, nan—tungod kay tinuod ang Dios—ang Manluluwas mismo mopagawas sa ingon nga kalag gikan sa matag pagkaulipon, ingon sa giingon sa Propeta: *'Gitutokan ko kanunay ang Ginoo sa akong atubangan; tungod kay Siya anaa sa akong tuo, dili ako matandog'* (Salmo 15:8). Unsa pa kaha ang mas tam-is kay sa kanunay nga pagbaton sa Ginoo sa atong tuo, nga nagatabon ug nagapanalipod kanato, ug nagapugong kanato sa pagduha-duha? Apan kung kita ba mahimong takus niini nagdepende kanato.

91. Nakahisgot og maayo ug tinuod gayud ang mga Amahan sa Simbahan sa dihang miingon sila nga ang usa ka tawo dili makakaplag og kalinaw gawas kon nakab-ot ug natukod niya sa iyang sulod ang usa ka

kinaiya nga sa tibuok kalibutan, wala nay lain gawas sa Dios; aron ang ilang hunahuna dili na motutok sa bisan unsa pa, kondili Siya ra ang ilang gipangandoy, ug magpabilin nga nakakapit kaniya ra. Ang ingon nga tawo makakaplag gayud og kalinaw ug kagawasan gikan sa tiraniya sa mga pagbati. *'Ang akong kalag nagkumpol kanimo,'* ingon sa Salmist, *'ug ang imong tuo nga kamot nagasuporta kanako'* (Salmo 62:9).

92. Ang paghigugma sa kaugalingon, ang paghigugma sa kalipay, ug ang paghigugma sa himaya nagpahawa sa paghinumdom sa Dios gikan sa kalag; ug kung maputol ang paghinumdom sa Dios, nanamut ang kagubot sa mga pagbati sulod kanato.

93. Ang paghigugma sa kaugalingon mao ang inahan sa dili mabilang nga mga pagbati. Busa, kon tangtangan sa usa ka tawo ang paghigugma sa kaugalingon gikan sa iyang kasingkasing, dali ra niyang mapildi ang ubang pagbati, uban sa tabang sa Ginoo. Kay gikan niini kasagaran matawo ang kasuko, kasubo, pagbuswak, pagka-sensuwal ug walay pagpugong nga kaisog; ug bisan kinsa nga mapildi niini, dili malikayan nga mapildi usab sa ubang mga pagbati. Ang paghigugma sa kaugalingon nagpasabot sa usa ka mainitong hilig ug gugma alang sa lawas, kauban ang pagtuman sa mga kahilambigit nga tinguha.

94. Ang bisan kinsa nga naghigugma sa usa ka butang nangandoy nga kanunay nga kauban kini, ug molikay sa tanan nga makababag kaniya sa pagpuyo ug pakig-uban sa gihigugma nga butang. Klaro nga kini tungod kay bisan kinsa nga naghigugma sa Dios kanunay nga naghandum nga magpuyo uban Niya ug makig-istorya Niya. Makab-ot nato kini pinaagi sa putli nga pag-ampo. Kini ang angay natong paninguhaon sa tibuok natong kusog; kay kini naghiusa kanato sa atong Ginoo. Mao kana ang usa nga nagpahayag: *'O Dios, akong Dios, kanimo ako magtuaw sa buntag; ang akong kalag naghandum kanimo'* (Salmo 62:2). Kay ang tawo nga iliko ang iyang hunahuna gikan sa tanang dautan ug kanunay nga gituslob sa gugma sa Dios magtuaw sa Dios sa buntag.

95. Sama sa atong nahibal-an, ang kawalay-pagkahilig natawo gikan sa pagpugong sa kaugalingon ug pagpaubos; ug ang kahibalo gikan sa pagtuo; pinaagi niini, ang kalag molambo sa paghukom ug gugma. Kadtong nagpamutang sa balaan nga gugma sa kinahiladman sa ilang kasingkasing, sa pako sa putli nga pag-ampo, kanunay nga molupad paingon sa kinatas-an niini, *'hangtud nga makab-ot nila ang hingpit nga pag-ila sa Anak sa Dios, ngadto sa hingpit nga tawo, ngadto sa sukod sa gitag-on sa pagkahingpit ni Cristo'* (Efe. 4:13).

96. Pinaagi sa aktibong pagkamaayo, napildi ang kahilambigit ug napugngan ang kasuko; samtang pinaagi sa pagkontemplar ug meditasyon, ang hunahuna gipataas, ug, misaka ibabaw sa tanang materyal nga butang, nagpuyo uban sa Dios, ug nakakaplag og tinuod nga kalipay Niya.

97. Ang atong unang paningkamot mao ang pagpugong sa mga pagbati ug, kutob sa atong makaya, pagdaog niini; ang atong ikaduhang paningkamot mao ang pag-angkon sa mga birtud ug dili biyaan ang atong kalag nga walay sulod ug dili aktibo; ug ang atong ikatulo mao ang maampingong pagbantay sa mga bunga sa atong mga birtud ug paningkamot: kay gisugo kita dili lamang sa masinabtanong pagpaningkamot, kondili usab sa maampingong pagbantay niini.

98. *'Ipahugot ninyo ang inyong mga hawak ug pasigaa ang inyong mga suga,'* ingon sa Ginoo (Lucas 12:35). Ang husto nga paghugot sa atong mga hawak, diin kita mahimong maayo nga andam ug handa sa paglihok, mao ang pagpugong sa kaugalingon kauban ang pagpaubos sa kasingkasing; ug sa pagpugong sa kaugalingon akong pasabot ang pagputol sa tanang pagbati. Ug ang tinubdan sa kahayag para sa espirituhanong suga mao ang putli nga pag-ampo ug hingpit nga gugma. Sa ingon niini, ang mga tinuod nga andam sama sa mga tawo nga nagpaabot sa ilang Ginoo; sa diha nga Moabot Siya ug motuktok, ablihan dayon Siya nila, ug Siya, nga miabut uban sa Amahan ug sa Espiritu Santo, magpuyo uban kanila. *'Bulahan ang mga sulugoon nga, sa pag-abot sa Ginoo, makaplagan Niya nga nagbuhat niini'* (Lucas 12:36–37).

99. Ang usa ka monghe, ingon usa ka anak, angay maghigugma sa Dios sa tibuok niyang kasingkasing ug sa tibuok niyang hunahuna; ingon usa ka sulugoon, angay magpasidungog Kaniya ug mosunod Kaniya, ug tumanon ang Iyang mga sugo uban sa kahadlok ug pag-uyog: magdilaab sa kadasig, magsul-ob sa bug-os nga panon sa armas sa Espiritu Santo, magpahulay sa paglaum nga makadawat sa kinabuhi nga walay katapusan, sa pagtuman nga walay kapakyasan sa tanan nga gisugo, sa pagpuyo nga matin-aw, sa pagbantay sa kasingkasing batok sa dautang hunahuna, sa padayon nga paghunahuna sa balaan nga Dios pinaagi sa maayong hunahuna, sa pagsususi sa kaugalingon adlaw-adlaw bahin sa iyang mga hunahuna ug mga buhat, pagsulbad sa kakulangan, ug dili pagpasigarbo sa nahimo, pagtawag sa kaugalingon nga usa ka dili takos nga sulugoon nga wala matuman ang katungdanan sama sa angay buhaton; pagpasalamat sa Labaw nga Balaan nga Dios sa tanang butang ug pag-ila kaniya sa tanan nga matarong sa kinabuhi; pagbuhat sa bisan unsang butang gikan

sa pagkamapainubsanon o aron malipay ang mga tawo, kondili pagbuhat sa tanan sa tago, nga nagpaabut og pagdayeg gikan sa usa ra ka Dios; apan una sa tanan, nga mapalig-on ang kalag sa pagtuo nga Ortodokso sa tanang doktrina sa Unibersal nga Simbahan, nga gipasa niini sa mga Apostoles, sa mga Manggaganasang sa Dios, ug sa mga Balaang Amahan: kay kadtong nagkinabuhi sa ingon niini nga paagi makadawat og dakong ganti – ang kinabuhi nga walay katapusan ug usa ka dili madaut nga puloy-anan, uban sa Amahan, ang Anak ug ang Espiritu Santo, ang Dios nga pareho sa kina-iya ug Trinidad.

100. *'Ang katapusan sa butang, paminawa kini: kahadlok sa Dios ug tuman sa Iyang mga sugo, kay kini ang katungdanan sa tanang tawo,'* ingon ni Ecclesiastes (– 12:13). 'Ako,' ingon niya, 'ipakita kaninyo sa pipila ka pulong unsa ang dalan sa Dios: kahadlok sa Dios ug pagtuman sa Iyang mga sugo.' Ang kahadlok nga gihisgutan dinhi, siyempre, dili lang usa ka kahadlok sa silot, kondili usa ka hingpit nga kahadlok nga nagdala sa pagkahingpit, nga atong angay nga adunay tungod sa gugma kaniya nga naghatag sa mga sugo. Kay kung maglikay kita sa sala tungod sa kahadlok sa silot, klaro nga kung wala ang posibilidad nga atubangon nato kining mga kahadlok, kita—nga hilig mosala—sigurado gayud nga buhaton nato kini nga walay pagduha-duha. Apan kon maglikay kita sa mga sala dili tungod sa kahadlok sa silot kondili tungod sa pagdumot sa mga sala mismo, nan naglihok kita tungod sa gugma para sa atong Ginoo nga si , nga nagahadlok nga makapasuko kaniya. Kon mahadlok kita nga basin mapasagdan nato ang usa ka butang nga gisugo, ang ingon nga kahadlok putli, kay kini naggikan sa maayong butang mismo; ug kini nagapahimagas sa atong mga kalag, nga katumbas sa hingpit nga gugma. Ang bisan kinsa nga adunay niining kahadlok ug nagatuman sa mga sugo tungod niini usa ka tinuod nga tawo, usa ka tawo sama sa angay niyang pagkaanaa. Busa, sa pagkahibalo nato niini, kahadlukan nato ang Dios sa ingon nga kahadlok ug tumanon ang Iyang mga sugo, *'aron kita mahimong hingpit ug kompleto, nga walay kulang sa pagkamaayo'* (Santiago 1:4), nga adunay mapainubuson nga hunahuna ug mapungot nga kasingkasing, ug walay hunong nga naghalad sa Ginoo sa pag-ampo sa bantugang Santo Arsenius: 'Ginoo ko! Ayaw ko pagbyae;

Wala koy maayong gibuhay sa atubangan Mo,

apan hatagi ako, pinaagi sa Imong grasya, og higayon nga makasugod ako niini." Kay ang atong tibuok kaluwasan nag-agad sa kaayo ug gugma sa Dios alang sa katawhan. Kaniya ang himaya ug gahum ug pagsimba, sa Amahan ug sa Anak ug sa Espiritu Santo, karon ug sa kanunay hangtod sa kahangturan. Amen.

Ang Kagalang-galang Teodoro sa Edesa

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Ang kasamtangang kontemplatibong traktado angay nga ibutang sa taliwala sa ubang mga asketikong sinulat, tungod sa maalamon nga paghubad niini sa sulod nga mga panghitabo sa atong espirituhanong kinabuhi ug sa pagkuha og angay nga mga pagtulun-an gikan niini alang sa mga naningkamot sa asketikong kinabuhi. Ang awtor niining traktado dili mailhi. Sa titulo, gitawag siya nga ang Kagalang-galang Teodoro. Apan kinsa gyud siya nagpabilin nga dili klaro. Ang mga tig-kompila sa Griyegong 'Dobrotolubie', sa pag-ila sa susamang mga ideya sa maong traktado sa usa ka gatus ka kapitulo ni San Teodoro sa Edesa, gi-atribusyon kini kaniya ug gibutang kini pagkahuman sa iyang usa ka gatus ka kapitulo. Apan, si His Eminence Filaret sa Chernihiv nagsulat (On the Fathers, §277, nota 10) nga kini nga traktado mahimong i-atribusyon lamang kang San Theodore sa Edessa sa usa ka spekulatibo nga paagi. Sa tinuod, ang traktado mismo wala maghatag og klarong timailhan bahin niini. Busa, samtang among pasagdan sa paghusay sa matag indibidwal ang pagdawat o pagdumili sa pag-angkon niining panultihon kang San Theodore sa Edesa, ug tungod kay mapuslanon ang pagbasa niini alang sa tanan nga nangita og kaayohan, among gibutang kini, sumala sa ehemplo sa Griyegong 'Dobrotolubie', pagkahuman sa usa ka gatus ka kapitulo ni San Theodore sa Edesa.

Ang spekulatibo nga diskurso sa atong bililhon nga amahan Theodore

1. Unsa ka dako nga hagit ang pagputol niining kusgan nga mga gapos sa materyalismo, ang pagluwas sa kaugalingon gikan sa iyang yoke, ug ang pag-angkon sa batasan sa pagbuhat og maayo! Sa tinuod, gikinahanglan ang usa ka maisugon ug kaisog nga kalag aron isalikway ang tanan nga materyal.

2. Unsa man, busa, ang angay pangitaon pagkahuman niini? Dili lang kini paghinlo gikan sa mga pagbati: kay kini dili pa usa ka hiyas sa iyang kaugalingon, kondili usa lang ka pag-andam alang sa hiyas; apan ang paghinlo sa dili maayong mga batasan kinahanglan kauban ang pag-angkon sa mga hiyas.

3. Ang paghinlo sa kalag naglangkob sa: '*sa intelektwal nga aspeto*' – ang pagbag-o ug hingpit nga pagbiya sa kalibutanong, makadani nga mga batasan, mao ang, ang kabalaka ug mga problema sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, dautang mga hilig, ug dili angay nga mga spekulasyon ug huna-huna; '*sa bahin sa pwersa sa tinguha*' – dili maningkamot alang sa bisan unsang materyal, ni paggiyahan sa sensasyon, kondili mosunod sa rason; '*sa bahin sa pwersa sa kasuko*' – dili masamok sa bisan unsang mahitabo.

4. Ug pagkahuman sa ingon nga paghinlo ug sa paglaglag sa tanan nga nagahimo sa atong mga gahum nga hugaw, ug sa ilang pag-usab, mosunod ang pagsaka padulong sa espirituhanong pagkahingpit ug pagkadiyosnon: kay ang nakalikay sa dautan kinahanglan nga magbuhat sa maayo (Salmo 33:15). Sa pagbuhat niini, kinahanglan una sa tanan nga ikalimod ang kaugalingon, ug busa, human sa pag-alsa sa kaugalingong krus, sundon ang Ginoo, aron maabot ang labing hataas nga kahimtang sa pagka-diyosnon.

5. Unsa, busa, kining pagsaka padulong sa pagkahingpit ug pagkadiyosnon? '*Sa bahin sa hunahuna*', kini mao ang labing hingpit nga kahibalo sa paglungtad ug sa Iyang Labaw pa sa tanan nga naglungtad, kutob sa mahimo sa kinaiyahan sa tawo; '*sa bahin sa kabubut-on*', kini usa ka tibuok-tibuok ug walay hunong nga tinguha ug paningkamot padulong sa labing halangdong kaayohan; '*Sa bahin sa gahum sa pagdani*', ang labing kusgan ug aktibo nga lihok paingon sa gipangandoy, nga walay hunong ug walay pagduha-duha, ang padayon nga pag-uswag niini walay babag bisan unsang kalisdanan nga masugat; apan nagpadayon nga dili mapugngan, nga dili na mobalik pa.

6. Ang lihok sa kalag paingon sa maayo kinahanglan nga mas kusgan kaysa sa lihok niini paingon sa dautan, sama sa pagkapinabuhi sa intelektwal nga mga kaanyag kaysa sa pisikal nga mga kaanyag; busa, ang pag-atiman niini sa lawas kinahanglan tugotan lamang sa gikinahanglan aron matubag ang mga panginahanglan ug mapadayon ang kinabuhi, aron ang atong hayop nga organismo dili madala sa grabeng kagubot. Apan samtang sayon ra kini mailhan sa teorya, lisod kaayo kini buhaton sa praktis; kay dili posible nga tangtangan ang natukod nga mga batasan sa kalag nga walay paningkamot.

7. Sama sa pag-angkon sa kahusayan sa bisan unsang arte nga dili makab-ot kung walay singot, ingon usab sa bulahan nga kinaiya—ang Dios—ang lawom nga pagpamalandong ug pagpalapad sa pagtagad makab-ot pinaagi sa daghang paningkamot ug sa taas nga panahon, hangtod ang gahum sa paghandum masanay sa mga sangputanan sa maong paningkamot ug matilawan ang mga bunga niini. Niini, ang atong hunahuna kinahanglan kanunay nga mosukol sa makalilimos nga kinaiya, nga nagadani kanato paingon sa kalibutanong butang; busa ang atong gubat ug walay hunong nga pakigbisog batok sa unod hangtod sa kamatayon: bisan pa man usahay kini daw nagakunhod, tungod sa pagpugong sa kasuko ug kahilakaw, ug sa pagpailalom sa mga pagbati sa yugo sa hunahuna, nga napalambo sa kasinatian nga kahibalo ug kahanas niining pakigbisoga.

8. Apan, angay hinumduman nga ang usa ka kalag nga wala pa kahayag, nga kasagaran dili makadawat og tabang gikan sa Dios, dili gayud matino sa tinuod ni mosaka ngadto sa Banal nga Kahayag, ingon sa giingon: kay ang giingon kinahanglan sabton nga nagtumong sa mga matinud-anon. Aron mas mapalinaw kini, kinahanglan nga ipatin-aw sa mubo nga paagi ang kalainan tali sa atong nagkalain-laing porma sa kahibalo. Sa mga porma sa kahibalo nga kalibutanon, ang usa natural, samtang ang usa supernatural. Klaro nga makita kung unsa kini nga ikaduhang porma gikan sa una.

9. Ang 'natural nga kahibalo' mao ang kahibalo nga makuha sa kalag pinaagi sa pagsusi ug pagpangutana, gamit ang natural nga mga pamaagi ug gahum, mahitungod sa paglalang ug sa Maglalang—natural ra, kutob sa mahimo nga maabot sa usa ka kalag nga napugos sa materya. Kay ang kusog sa hunahuna maluya tungod sa pakigkontak ug pagsagol niini sa lawas; ug busa dili kini makahimo og direkta nga pakigkontak sa mga intelektwal nga butang, apan nagkinahanglan sa imahinasyon aron kini hunahunaon, nga ang kinaiya mao ang paghimo og gipalapad ug substansyal nga mga hulagway. Busa, kutob sa pagkaanaa sa hunahuna sa unod, nagkinahanglan kini og katugbang nga mga hulagway sa mga butang aron kini makahukom ug makasabot niini. Bisan unsang klase sa kahibalo nga makuha sa hunahuna, ingon kini karon, pinaagi niining natural nga paagi, atong gitawag nga natural nga kahibalo.

10. Ang Sobran-natural nga kahibalo, sa laing bahin, mao ang kahibalo nga moabot sa hunahuna pinaagi sa usa ka paagi nga molabaw sa iyang natural nga mga pamaagi ug gahum, o diin ang butang nga nahibal-an molabaw sa hunahuna nga napugos sa lawas, aron ang ingon nga kahibalo klarong angay sa hunahuna nga walay lawas. Naggikan kini sa usa ka Dios sa dihang Iyang makita nga ang hunahuna napahapsay gikan sa tanang materyal nga pagkapilit ug napuno sa balaan nga gugma.

11. Dili lamang ang kahibalo, apan usab ang pagkamaayo, gibahin sa ingon niini: kay ang pipila ka pagkamaayo mao kadtong dili molabaw sa kinaiyahan ug matarong nga gitawag nga natural; samtang ang lain

gihatag gikan sa unang tinubdan sa kaayo, ug, tungod kay molabaw kini sa atong natural nga gahum ug kahimtang, angay gayud nga tawgon nga supernatural.

12. Sa pagpatin-aw niini, among gituohan nga bisan ang mga wala pa masabwag mahimong adunay natural nga kahibalo ug natural nga hiyas, apan dili gayud ang supernatural. Kay unsaon man nila kini pag-angkon, nga wala man sila makig-ambit sa labing hataas nga Hinungdan nga aktibo dinhi? Ang mga masabwag, bisan pa man, mahimong adunay pareho.

13. Idugang pa nako dinhi ang usa ka dugang nga kalainan: ang supernatural nga birtud dili makuha kung dili una makuha ang natural nga birtud; samtang walay makapugong sa usa ka tawo nga mahimong kabahin sa kahibalo sa supernatural bisan pa walay natural nga kahibalo. Kinahanglan sabton, bisan pa, nga sama sa mga hayop nga adunay pagbati ug imahinasyon, ingon man usab ang tawo; apan sa tawo, kining mga gahum labi pang labaw ug mas halangdon: ingon usab, bahin sa natural nga mga hiyas ug kahibalo, ang mga mapailawom ug ang mga dili mapailawom pareho nga adunay niini, apan sa mga mapailawom kini naa sa mas maayo ug mas taas nga kahimtang kaysa sa mga dili mapailawom.

14. Idugang ko pa kini: sa mga porma sa kahibalo nga gitawag nga 'natural', kana nga may kalabotan sa mga hiyas ug sa ilang supak nga mga hilig duha usab ka klase: usa ka abstrakt, kung ang pilosopo, samtang naghunahuna sa ingon nga mga disposisyon, wala pa kini masulayan sa praktis – ang ingon nga kahibalo usahay masal-anan; ug ang usa aktibo, ug, aron isulti, gikan sa kasingkasing, kung ang kahibalo mapamatud-an pinaagi sa pagsulay sa ingon nga mga disposisyon sa praktis – ang ingon nga kahibalo klaro ug tinuod, dili gayud maluyaw ug walay pagduha-duha.

15. Samtang ingon niini, atong nahibal-an nga adunay upat ka mga butang nga makababag sa hunahuna sa pagpangita sa pagkamaayo: '*ang una*' mao ang predisposisyon padulong sa mga batasan nga supak sa pagkamaayo, nga, tungod sa dugay nang batasan, magdala sa usa ka tawo sa pag-uyon sa mga butang sa kalibutan; '*ikaduha*', ang impluwensya sa mga sentido, nga, nadala sa mga kaanyag sa sentido, nagdani sa hunahuna uban kanila; '*ikatulo*', ang pagkahuyang sa kusog sa hunahuna, nga gisakupan niini tungod sa iyang panaghiusa sa lawas. Kay ang relasyon tali sa panan-aw ug sa makita, ug sa tinuod gayud tali sa mga sentido ug sa masinati, dili pareho sa tali sa hunahuna ug sa masabtan. – Ang akong gihisgutan mao ang hunahuna sa kalag samtang nagpuyo pa kini sa lawas. – Kay ang mga hunahuna nga dili materyal mas epektibo nga nakig-uban sa masabtan kaysa sa panan-aw sa makita. – Apan sama sa dihang ang panan-aw natabonan—gihulagway niini ang mga porma sa mga butang nga makita niini nga dili klaro, dili tukma, ug sa tinuod, sa malabo nga paagi—busa usab ang atong hunahuna, samtang kini nakahibalo sa masabtan, dili gihapon epektibong makamatngon sa mga matahum nga masabtan; ni makahandom usab kini og bisan unsa gikan kanila, kay ang lebel sa pagkahilig katumbas sa lebel sa kahibalo – ug kini dayon madani pagbalik sa mga kaanyag sa pandama, nga mas klaro nga makita niini; kay kini mapugos nga madani sa bisan unsang makita niini nga maayo, tinuod man o dili. – Gawas pa niini tanan, aduna pa (*usa ka ika-upat*) – ang mga pag-atake sa dili-tawo, hugaw nga mga espiritu. Ug dili masukod kung pila ug unsang klase nga bitag ang ilang gitukod aron madani ang mga kalag, kawawa! – sa tanang dapit sa dalan, sa daghang lain-laing porma, sa mga pagbati, sa panultihon, sa hunahuna, sa, masulti pa gani, tanan nga naglungtad – diin walay kalag nga makalingkawas gayud, kon wala Siya nga nagbitbit sa nawala nga karnero sa Iyang abaga – kadtong nagpunting sa ilang mga mata kaniya – naghimo kanila nga labaw pinaagi sa Iyang walay kinutuban nga pag-amuma.

16. Aron malikayan kini tanan, kinahanglan nato ang mosunod nga tulo ka paagi, diin *ang 'una'* ug labing dako mao ang pag-atubang nato sa Diyos sa tibuok kasingkasing ug pagpangayo sa Iyang tabang, nga ibutang ang tanan natong paglaum kaniya, tungod sa matinud-anong pagtuo nga kon dili Siya moampo alang kanato, dili gyud kita makalikay nga mahimong bihag sa mga tawo nga nagdani kanato paingon kanila. Ang '*ikaduha*', nga akong gituohan nga hinungdan sa una, mao ang walay hunong nga pagpalig-on sa hunahuna pinaagi sa kahibalo. Pinaagi niining kahibaloa, pasabot nako mao ang kahibalo sa tanan nga naglungtad, bisan kini masinati o masabtan, ingon sa pagkaanaa niini sa kaugalingon, ug kung giunsa kini pagkahilambigit sa Unang Hinungdan, kay kini naglungtad gikan sa ug alang sa maong Hinungdan – ug ang pagpamalandong, nga maabot nato, sa Tighimo sa tanan nga naglungtad, nga giya sa gikan Niya. Kay ang pagsusi sa kinaiya sa mga binuhat nagalimpyo sa tawo gikan sa sobra nga pagkapilit kanila, nagagawas kaniya gikan sa paglimbong niini, ug nagataas kaniya ngadto sa ilang gigikanan, nga nagtugot kaniya, sama sa usa ka salamin, nga makita sa sulod sa matahum, katingalahan, ug kadako, ang labing matahum, labing katingalahan, ug labing dako—o mas tukma pa, ang labaw pa sa tanang katahum, katingalahan, ug kadako. Sa kanunay nga pagpamalandong sa ingon ani nga mga hunahuna, unsaon kaha nga dili maghandum ang hunahuna sa tinuod nga maayo? Kay

kon usahay kini motuyok ngadto sa dili kaugalingon niini, dili kaha kini labi pang motuyok ngadto sa kaugalingon niini? Sa diha nga ang kalag madani niini, unsa kaha nga mga butang sa ubos ang tugotan niini nga pugngan, samtang kini kasagaran makadisturbo kaniya gikan sa Usa nga nagmahal kaniya ug iyang gihigugma? Sa tinuod, dili na gani kini kontento sa kinabuhi sa unod, kay kini makita nga babag sa pag-angkon ug paglipay sa tinuod nga mga kaayohan. Kay kung, sama sa giingon na, dili klaro kung giunsa sa hunahuna pagtan-aw sa kaanyag sa espiritu sa materyal nga kalibutan, apan ang espirituhanong mga panalangin ingon ana kadako ug kadaghan nga bisan ang gamayng tulo gikan sa dagat sa maong kaanyag ug ang maluya nga silaw sa iyang mga sinag makapadasig sa hunahuna nga molupad lampas sa tanan nga materyal, ug paninguha ngadto niining mga panalangin ra, nga dili gayud tugotan ang kaugalingon nga moliko gikan sa kaanindot niini, bisan pa man kon tungod niini mahulog kini sa usa ka mapait nga butang. Ug ang '*ikatulong*' butang nga kinahanglan mosunod niini mao ang pagpaté sa atong unodnong kapikas; kay kung dili, imposible nga masabtan pag-ayo ug klaro ang nahisgutan nga mga pagpadayag sa maong langitnong mga kaayohan. Ang unod mapamaté pinaagi sa pag-ayuno, pagpanagna, pagtulog sa lapyahan, pagsul-ob sa gikinahanglan nga magaspang nga bisti, ug pinaagi sa bug-at nga paningkamot. Busa, ang unod gipatay, o mas tukma pa, gikrusipikso uban ni Kristo. Sa diha nga kini nahimong pino ug naputli, hayag ug maayong han-ay, kini dali nga mosunod sa mga lihoc sa hunahuna nga walay pagsukol ug, kauban niini, mosaka sa kataas-taasan. – Apan, kung wala kini, ang tanan natong paningkamot niining bahin mapakyas.

17. Kung kini nga mahimayaong Trinidad mag-uyon sa sulod niini, kini magbunga sa sulod sa kalag sa hulagway sa mga bulahan nga hiyas. Ug imposible nga sa usa ka kalag nga gipahimutang niining trinidad adunay bisan gamayng bakas sa sala, o nga kulang ang bisan unsang hiyas. Sa ingon nga mga kalag, ang hunahuna dili na masamok sa pagpangita sa bahandi—nga gisalikway na—o sa himaya—nga gitamay na—nga ang kalag, samtang nagkabit pa niini, masamdan sa daghang mga pagbati. Ug sama sa akong pag-angkon nga imposible alang sa usa ka kalag nga nakadikit sa bahandi ug himaya nga molupad sa ibabaw sa kasubo, dili usab nako giingon nga posible alang sa usa ka kalag nga nagpaningkamot sulod sa taas nga panahon sa tulo ka gihisgutan nga espirituhanong paningkamot—hangtod nga naanad na kini kanila—nga magtagad pa kanila. Kay kung, sa ingon nga kahimtang sa hunahuna, wala kini magtan-aw sa bisan unsa nga tinuod nga maayo gawas sa Labaw nga Kaayohan, ug sa tanang ubang maayong butang giisip nga labing maayo kana nga, sumala sa pagtuo niini, labing susama sa nauna; unsaon man kaha niini paghigugma ug paborableng pagdawat sa bulawan ug pilak, o bisan unsa pa nga mga butang niining kalibutan? – Pareho usab kini masulti sa himaya.

18. Bisan kining labing dili mapugngan nga butang—ang kabalaka—dili na mosulong sa hunahuna gikan sa pikas nga bahin. – Kay unsa may iyang kabalak-an, nga wala'y labot sa bisan unsa sa kalibutan ug wala mag-apil niini? Ang panganod sa kabalaka naporma gikan sa singaw sa nag-unang mga pagka-adik – ang paghigugma sa kalipay, ang paghigugma sa kuwarta ug ang paghigugma sa himaya: busa ang tawo nga gawas niini, gawas usab sa kabalaka.

19. Ang ingon nga mga tawo – nga naandan niining tulo ka espirituhanong praktis – wala'y kakulangan sa pagka-maampingon, nga giisip nga kauban sa kinaadman, ug mao ang labing gamhanan sa mga paagi nga nagagawas sa kasubo. Kay ang pagtuon sa mga birtud naglakip sa tukmang pag-ila sa unsay maayo ug unsay supak niini; ug alang niini, gikinahanglan ang pagka-maampingon. Sa ilawom sa iyang giya, ang kasinatian ug ang pakigbisog batok sa unod nagtudlo kung giunsa pagbuhat sa maayo ug pagbatok sa dautan sa labing maayo nga paagi.

20. Ug ang kahadlok anaa kanila. Kay samtang motubo ang gugma, motubo usab ang kahadlok; ug sa mas dako nga paglaum nga makab-ot ang maayo, mas dako usab ang kahadlok nga mapakyas sa pag-angkon niini. Ug kini mokaot sa kalag sa mga samdan sa gugma labaw pa sa hulga sa walay ihap nga pag-antos; kay ang pag-angkon niini mao ang labing dakong kalipay, samtang ang kapakyas sa pag-angkon niini mao ang labing dakong kasubo.

21. Aron ang pulong magiya kanato sa dalan, ug sa lain nga paagi mag-una sa dalan, kinahanglan magsugod kita sa katapusan: kay ang tanang butang nga naglungtad nagakuha gikan sa katapusan niini ang kalainan tali sa mga bahin niini ug ang husto nilang han-ay. Ang katapusan sa atong kinabuhi mao ang kalipay, o, nga pareho ra, ang Gingharian sa Langit, o ang Gingharian sa Dios. Ug kini dili lang ang panan-aw sa labing maharlika Trinidad, apan usab ang pagdawat sa Banal nga pagdani, ug, ingon sa pagkasulti, ang kasinatian sa pagkadiosnon; ug pinaagi niining pagdani, ang pagpuno sa among kakulangan ug ang pagkahingpit sa dili hingpit. Ug kini gayud ang nag-alagad nga pagkaon sa mga espirituhanong binuhat—kini nga pagpuno sa

kakulangan pinaagi sa maong Banal nga pagdani. Dinhi natuman ang usa ka walay hunong nga siklo, nga nagsugod sa pareho ug nagtapos sa pareho. Kay sa mas daghan nga pagsabot sa usa ka tawo, labi pa siyang gustong makasabot; sa mas dako niyang tinguha, labi pa siyang malingaw sa iyang pagsabot; sa mas dako niyang kalingaw, labi pa siyang mapukaw aron makasabot pag-usab sa mas lawom; ug dayon magsugod kining walay-usab nga lihoc—o, tingali, walay-usab nga kahilom.

22. Busa, ang katapusan sa kinabuhi—sumala sa atong masabtan—mao kini. Kinahanglan karon natong hunahunaon kung giunsa sa usa ka tawo pagpadayon paingon niini. Alang sa mga makatarunganong kalag—nga maalamon nga mga binuhat ug gamay ra ang kalainan sa hunahuna sa mga anghel—ang kinabuhi dinhi usa ka pakigbisog, ug ang kinabuhi sa unod gihatag kanila ingon usa ka pagsulay. Ang ganti alang niining paningkamot ug pakigbisog mao ang nahisgutan nga kahimtang—usa ka gasa nga angay sa Balaang kaayo ug sa Balaang hustisya: hustisya, tungod kay kining mga panalangin dili makab-ot kung walay kaugalingong paningkamot ug singot; ka-maayong gawi sa Diyos, tungod kay ang gasa labaw kaayo sa bisan unsang paningkamot sa kaugalingon, ug usab tungod kay ang mismong abilidad sa pagbuhat og maayo usa ka gasa gikan sa Diyos.

23. Unsa man, busa, ang katingalahan dinhi? – Ang makatarunganong kalag naghiusa sa usa ka lawas sa hayop, nga gikan sa yuta, naglungtad, ug gihuyop paingon sa ubos nga gingharian. Nagkahiusa kini sa maong lawas sa paagi nga gikan sa kining duha – kalag ug lawas – nga hingpit nga supak sa usag usa, nahimong usa ka buhing binuhat, dili pinaagi sa bisan unsang pagbag-o o pagsagol sa mga bahin – dili gayud! – kondili sa paagi nga gikan sa kining duha, nga ang matag-usa nagpabilin sa kinaiya nga angay sa kaugalingong kinaiyahan, nahimong usa ka tawo, nga naglangkob sa duha ka hingpit nga kinaiyahan. Busa, kining hinugpong nga binuhat—ang tawo—nga gilangkoban sa duha ka kinaiyahan, nagpadayag sa buhat sa angay sa matag kinaiyahan sa partikular. – Natural alang sa lawas nga tinguhaon ang sama sa iyang kaugalingon – ang makatawo. Ang ingon nga tinguha alang sa sama natural sa tanang binuhat, tungod kay ang ilang paglungtad mismo nagdepende sa pagkahimo sulod kanila sa sama nga butang nga sama kanila. Natural usab alang sa lawas nga malingaw sa sama pinaagi sa mga pagbati; dugang pa, makapahimuot kaniya ang pahulay kon siya gikapoy. Mao kini ang natural ug angayng tinguhaon sa atong kina-animal. – Sa bahin sa makatarunganong kalag, ingon nga usa ka makatarunganong kinaiya, natural ug angay nga pangandoy niini ang pagpangita sa butang nga pareho usab og makatarunganon, ug ang paglipay sa butang nga angay niining maong paagi. Labaw sa tanan, bisan pa niana, ang gugma sa Dios natural nga nakaugat niini. Ug natural nga nangandoy kini nga malipay Niya ug sa ubang intelektwal nga mga butang, apan dili kini makabuhay niini nga walay babag.

24. Ang unang tawo makahimo, nga walay babag, sa pagsabot ug paglipay sa pareho nga makahulagway pinaagi sa mga pagbati ug sa masabtan pinaagi sa hunahuna. Apan unta, ang iyang panguna nga pagtagad dili sa mas gamay, kondili sa mas dako; bisan pa man nga sa iyang kaugalingon, siya makahimo sa pakig-uban sa pareho nga masabtan pinaagi sa hunahuna ug sa makahulagway pinaagi sa mga pagbati. Dili ko nag-ingon nga si Adan dili unta maggamit sa iyang mga pagbati: kay dili walay hinungdan nga gihatagan siya og lawas; kondili nga dili unta niya una nga gipahimuslan ang makahulagway, ug alang sa makahulagway; apan imbis, samtang nabati niya ang katahum sa mga binuhat pinaagi sa mga sensasyon, unta mitutok siya ngadto sa Magbubuhay niining katahum, ug nalipay kaniya uban sa katingala, nga adunay mas dako nga rason aron mangha sa Magbubuhay, kaysa sa pagkapilit sa senswal ug mangha niini, samtang gipasagdan ang intelektwal nga katahum sa Magbubuhay. Ingon ani unta ang angayng gibuhay ni Adan.

25. Apan, tungod sa dili maayong paggamit sa iyang mga pagbati, misugod siya sa paghanga sa katahum sa kalibutan nga matilawan; ug, sa dihang nakakita siya og bunga nga makapahimuot sa mata ug maayo kaonon, gitilawan niya kini, gipasagdan ang kalipay nga makita sa intelektwal nga mga butang; busa ang matarong nga Huwes, sa paghukom nga dili siya angay sa paghunahuna sa Dios ug sa tanang butang nga naglungtad—mga butang nga iyang gisalikway—gipahawa siya, *'gipahimutang ang kangitngit ingon iyang puloy-anan'* ug gilain siya gikan sa tanang butang nga dili materyal (Salmo 17:12). Kay ang dili balaan dili angay hatagan sa balaan; apan tungod kay gihigugma niya kini, gitugotan siya sa Dios nga malingaw niini, ug gibyaan siya nga mabuhi pinaagi sa mga pagbati uban sa huyang nga mga bakas sa espirituhanong kinabuhi.

26. Mao kini nga ang paningkamot aron makab-ot ang pakig-uban sa mga intelektwal nga butang nahimong labing lisod alang kanato: kay wala sa atong gahum ang malipay sa intelektwal pinaagi sa hunahuna sama sa atong paglipay sa makahulagway pinaagi sa mga pagbati, bisan pa man nga makadawat kita og dakong tabang alang niini pinaagi sa bunyag, nga nagapahimakas ug nagapahitas-on kanato niini. Bisin pa niana,

kutob sa among makaya, kinahanglan gihapon namo nga praktison ang intelektwal imbis sa senswal; kinahanglan namo nga ikatingala ug handumon ang intelektwal, samtang dili namo ikatingala ang bisan unsa sa senswal, ni handumon nga malingaw sa bisan unsa alang sa kaugalingon niini (ingon nga usa ka senswal nga butang ug alang sa katagbawan sa mga sentido): kay sa tinuod, ang senswal walay ikatandi sa intelektwal. Nakita nato nga ang kinauyokan sa kinauyokan ug ang kaanyag sa kaanyag mas katingalahan. Apan kinahanglan nato silang tan-awon sumala sa ilang tinuod nga pagkaanaa. Aduna pa bay kaluyahon nga mas dako pa kaysa sa paghigugma sa makauwaw imbis sa maanindot, ug sa ubos imbis sa dungganon? Ug ingon pa gani niini kung atong tratuhon ang mga binuhat sa ingon ani nga paagi, bisan kini sa pang-isip o sa pang-sensor. Apan unsa may masulti kung atong tratuhon sa ingon ani nga paagi Siya nga labaw sa tanan, samtang mas gipili nato kaniya ang materya nga walay porma ug walay pulos?

27. Ug mao kini, busa, ang atong buluhaton karon – nga magbantay kita pag-ayo sa atong kaugalingon, aron kanunay kitang malingaw sa intelihible, nga itudlo ang atong hunahuna ug tinguha ngadto niini, ug dili gayud tugotan nga kita kawaton sa makahulagway, nga madala kita sa pagbati sa katingalahang sukod alang niini mismo. Apan kon kinahanglan gamiton ang mga pagbati, buhaton nato kini aron mailhan ang Magbubuhat pinaagi sa Iyang mga binuhat, nga makita Siya kanila sama sa atong pagtan-aw sa adlaw sa tubig; kay sa tanang butang nga naglungtad, ang Unang Hinungdan sa tanang butang makita ang pagbalik, kutob sa mahimo niini nga masabtan.

28. Mao kana ang buluhaton nga atubangan nato: apan kung giunsa kini pagtuman usa ka butang nga angay hunahunaon. Kay, sama sa giingon na, ang lawas nangandoy nga malingaw sa mga butang nga angay niini pinaagi sa mga sentido, ug samtang mas kini makatagbaw, mas kini mangandoy. Ug kini supak sa tinguha sa kalag. Busa, ang unang kabalaka sa kalag mao ang pagpugong sa tanang pagbati, aron dili malingaw sa makalibog nga mga butang, sama sa giingon na. Kay ang lawas, samtang nagakusgan kini, mas kusgan usab ang iyang paningkamot alang sa iyang kaugalingon; ug mas kusgan pa kini maningkamot niini, mas dili na kini mapugngan; busa, ang kalag kinahanglan maningkamot pag-ayo sa pagpamatay sa unod pinaagi sa pag-ayuno, pagpanalipod, pagtindog sa pag-ampo, pagtulog sa lapyahan, ug sa tanang matang sa uban pang pagpugong, aron, sa pagkahurot sa kusog niini, kini mapabilin nga mapainubsanon ug masunuron sa iyang espirituhanong paningkamot: mao kini ang pangunang buluhaton nga nag-atubang niini. Apan samtang sayon ra kini nga tinguhaon, lisod kini buhaton, ug daghang kapakyas sa gikinahanglan ang mahitabo sa proseso, tungod kay ang mga pagbati makadistrak kanimo bisan pa sa imong hingpit nga pagtagad: busa ang ikatulong tambal, nga maalamon nga gihimo, mao ang pag-ampo ug mga luha. Ang pag-ampo nagpasalamat sa mga panalangin nga gihatag, ug nangayo og pasaylo sa mga sala ug paghatag og kusog alang sa dugang kalamboan; kay, sama sa nahisgutan na, kung walay tabang gikan sa Diyos, ang kalag dili makahimo og bisan unsa sa husto nga paagi sa iyang kaugalingon. Labaw pa, nagdala kini og panaghiusa uban Niya nga gipangita sa kalag, ug kalipay Niya, ug hingpit nga pagbalhin sa mga tinguha ngadto Niya: kay kini ang labing importante nga butang sa usa ka kinabuhi nga angay pasidunggan – mao ang, kini nga pag-uyon sa kabubut-on aron tinguhaon kini sa labing kusgan nga paagi. – Ug ang mga luha adunay dakong gahum: kini nagpakalma sa Ginoo bahin sa atong mga kalapasan, nagalimpyo sa kahugawan nga dala sa mga senswal nga kalipay, ug nagdasig sa paghandum sa mga butang sa langit.

29. Busa mao ni ang tibuok butang: ang labing importante mao ang pagpanumdom sa mental o espirituhanong mga kaayohan ug ang tibuok kasingkasing nga tinguha niini; pinaagi niini, ang pagpailawom sa unod—nga ang mga bahin niini mao ang pagpuasa, pagkamatinahuron ug uban pa—nagtinabangay tanan; alang niining maong katuyoan, ug kauban niini, moabut ang pag-ampo. Ang matag usa niini nga mga praktis gibahin sa daghang bahin, nga bisan pa niana, magkakonektar silang tanan, aron ang usa nagkinahanglan sa lain, ug dili makahimo ang usa kung wala ang lain.

30. Ayaw tugoti nga ang bisan kinsa magtuo nga ang gugma sa himaya ug ang gugma sa kuwarta kabahin sa mga karni nga pagbati. Ang karni nga pagbati mao lamang ang gugma sa kalipay, nga makakaplag sa husto nga tambal niini sa pagpamatay sa unod. Ang duha ka pagbati nga gihisgutan, bisan pa man, mga produkto sa pagkawalay-hibalo. Tungod kay wala kini nakasinati o nakaila sa tinuod nga mga kaayohan, intelektwal man o espirituhanon, ang kalag naghimo og bakak nga mga kaayohan sa porma sa bahandi, nga nagtuo nga mapahupay ang kaugalingon sa kakabus niini sa espirituhanong mga kaayohan; nag-atiman kini sa bahandi tungod niini nga hinungdan ug aron matubag ang gugma sa kalipay ug gugma sa himaya, ug alang sa bahandi mismo, nga nagtan-aw niini ingon usa ka matang sa kaayohan. Masulti nato, busa, nga ang tanan niini produkto sa pagkawalay-hibalo sa tinuod nga mga kaayohan. Ang paghigugma sa himaya dili mosangpot

gikan sa kakulang sa pisikal nga mga panginahanglan: kay walay pisikal nga panginahanglan ang matubag niini ; kondili gikan sa kapakyasan sa pag-eksperyensya ug kakulang sa kahibalo sa unang maayo ug tinuod nga himaya.

31. Ug dili lang ang gugma sa himaya, kondili, sa mubo nga pagkasulti, ang pagkawalay-hibalo mao ang gamot sa tanang dautan. Kay imposible nga ang bisan kinsa nga nakasabot pag-ayo sa kinaiyahan sa mga butang, ug asa gikan ang matag-usa niini ug unsang katuyoan ang giservisyohan niini, makalimot unya sa iyang katapusang katuyoan ug ibalhin ang iyang pagtagad sa mga butang sa kalibutan. Ang kalag dili maghandum sa usa ka maayong butang nga iyang masayud nga sigurado nga peke ra nga hulagway sa maayo. Bisan pa kon ang batasan magdani kaniya nga tiraniko paingon sa usa ka butang, kini makalupig sa batasan pinaagi sa tukma ug klaro nga kahibalo sa maong butang. Apan bisan pa sa wala pa mosugod ang batasan, kini nalimbongan sa kawalay-hibalo. Busa, labaw sa tanan, ug sa sayo nga kahigayunan, kinahanglan maningkamot ang usa ka tawo sa pag-angkon sa tinuod nga kahibalo sa tanang naglungtad, ug unya, sumala niini, dasiga ang iyang kabubut-on sa usa ka tinguha alang sa Pinakamaayo. Dili lisod alang sa usa ka tawo nga tinuod nga nakaila sa iyang hingpit nga kawalay pulos nga pagdumot sa tanang karon nga mga kaayohan.

Ang Kagalang-galang Abba Philemon

Mubo nga Sugilanon Mahitungod Kaniya

Ang mga sinulat sa mga patriyarka wala maghisgot kung sa unsang kapanahonan nagpuyo ang atong labing respetadong amahan nga si Filemon, ang labing matinud-anon ug mapanghilakong naghinulsol sa atong mga banal nga amahan. Apan nga siya usa ka labing deboto ug batid nga tawo, ug gihigugma ang kahilom labaw pa kaysa bisan kinsa sa mga tigulang, isip labing matinud-anong tighulagway sa bantugang Arsenius, kini mahimong klaro sa mga gustong makakita niini gikan sa kasamtangang salaysay. Kay, samtang mapailubon siyang nagpabilin adlaw ug gabii sa iyang langob sa disyerto sa pag-ampo ug pagpakakusog, nga nagahugas sa iyang kaugalingon sa kanunay nga nag-agos nga mga bukal sa luha ug sa pinakamatam-is nga paghilak, ug nakalupad sa ibabaw sa tanang butang nga pisikal ug mental tungod sa gugma sa Dios, Kanunay siyang nagtindog sa atubangan sa Dios ingon sa usa ka bingi ug pipì, ug giila nga takus sa katingalahang kahayag sa Iyang balaan nga grasya; gikan niini, sama sa kahayag sa adlaw, kining kanunay nga hinumduman nga tawo, sa iyang hingpit nga kahilom ug kalinaw, napalambo sa gasa dili lamang sa pagsulti ug paghuna-huna, kondili usab sa pagsabot ug pag-ila sa unahan. Ang matinud-anong saksi niini mao ang salaysay bahin kaniya nga gipresentar dinhi, diin gipadayag ang iyang labing maalamon nga pagtudlo mahitungod sa balaan nga pagka-matino, sa aktibo ug kontemplatibo nga aspeto niini, nga gibase sa iyang kaugalingong dugay na nga kasinatian. Busa, bisan kinsa ang gustong tangtangan ang hugaw ug makalilisang nga bisti sa mga pagka-ugaw—o, sa laing pagkasulti, sa pagbiya sa daang tawo ug sa pagsul-ob sa hayag nga bisti sa kawalay-pagka-ugaw ug grasya, o sa bag-ong tawo kang Kristo Jesus—mab-ayong makab-ot ang ilang gipangandoy pinaagi sa kanunay nga pagtuon niining pagtulon-an sa tigulang ug sa pag-aplikar niini sa labing maayo nilang makaya.

Usa ka labing makapahibalo nga sugilanon ni Abba Philemon

1. Gisulti mahitungod kang Abba Filemon nga eremita nga siya nagpuyo sa usa ka piho nga langob, nga dili kaayo layo sa Lavra, nga nailhan nga Romieva, ug iyang gipahinungod ang iyang kaugalingon sa mga asetikong paningkamot, nga sa hunahuna iyang gi balik-balik sa iyang kaugalingon ang gisulti kanunay, sumala sa mga ulat, sa bantugang Arsenius sa iyang kaugalingon: 'Filemon, ngano man nga niabot ka dinhi?' Nagpabilin siya sa maong langob sulod sa taas nga panahon. Ang iyang buluhaton mao ang pagliko sa pisi sa pag-ampo ug paghabi og mga basket, nga iyang gihatag sa tagdumala; ingon baylo, nakadawat siya og gagmay nga tinapay, nga mao ang iyang ikabuhi. Wala siyay gikaon gawas sa tinapay ug asin, ug bisan kana dili matag-adlaw. Murag wala gyud siya mag-atiman sa iyang lawas, apan sa iyang pagpraktis sa pagkontemplasyon, gihatagan siya og grasya sa langitnong kahayag, ug tungod kay nahimong kabahin siya sa dili masukod nga giya gikan sa kataas-taasan, nagpuyo siya sa espirituhanong kalipay. Sa dihang moadto siya sa simbahan matag Sabado ug Domingo, maglakaw siya nga nag-inusara, lawom kaayo ang hunahuna, ug dili niya tugotan nga adunay mosuod kaniya, aron dili malipat ang iyang hunahuna sa iyang debosyon. Apan sa simbahan, nagbarog siya sa usa ka kanto nga nakayuko ang nawong, ug magbubo siya og daghang luha, nagahilak nga

walay hunong, samtang ang iyang hunahuna nagpamalandong sa paghinumdom sa kamatayon ug sa hulagway sa mga Balaang Amahan, labi na kang Arsenius ang Dako, nga iyang gitinguha nga sundon sa tanang paagi.

2. Sa dihang misulbong ang erehiya sa Alexandria ug sa palibot niini, mibulag siya gikan didto ug miadto sa Monasteryo ni Nikanor. Pag-abot niya, ang labing mahigugmaon sa Diyos nga si Pavlin gihatagan siya sa iyang kaugalingong hilit nga dapit ug gisiguro ang hingpit nga kahilom para kaniya. Sulod sa tibuok tuig, wala niya gitugotan nga adunay bisan kinsa nga makakita kaniya, ug siya mismo wala gyud siya balaka bisan gamay, gawas lang sa dihang gidala niya ang pan nga iyang gikinahanglan. Miabot ang Balaang Pagkabanhaw ni Kristo. Sa dihang, atol sa usa ka pagbisita, nakigsulti sila ug ang hilisgutan nahisgotan ang kinabuhi sa eremita, nasabtan ni Filemon nga kining labing debotong igsoon, si Pavlin, adunay usab mahimayaong tinguha (nga mabuhì isip eremita); busa gipunoan niya siya og daghang mga pulong sa ascesis—gikan sa Balaang nga mga Kasulatan ug sa mga sinulat sa mga Amahan— nga nagpakita sa tanan nga imposible nga malipay ang Dios kon walay hingpit nga pag-inusara, sama sa pagtudlo usab ni Moises, ang amahan nga gipadayag sa Dios – nga ang kahilom nagmugna og pag-ascetismo, ug ang pag-ascetismo nagmugna og paghilak, ang paghilak sa kahadlok, kahadlok – pagpaubos, pagpaubos – pagsabot, pagsabot – gugma, ug ang gugma nagpalig-on sa kalag ug nagwagtang sa pagka-mapasig-ang, ug unya masabtan sa tawo nga dili siya layo sa Dios.

3. Miingon siya (si Filemón) kaniya: 'Kinahanglan nimo, pinaagi sa kahilom, hingpit nga limpyohan ang imong hunahuna ug ipahimutang kini sa walay hunong nga espirituhanong paningkamot.' Sama sa mata, nga mobalhin ngadto sa makita nga kalibutan, nagtutok sa makita, ingon usab ang putli nga hunahuna, nga mobalhin ngadto sa intelektwal, malingaw sa espirituhanong gipamalandong, aron dili na nimo kini mapahawa niini. Ug kutob sa kadako nga, pinaagi sa kahilom, kini giwagtang sa mga pagbati ug naputli, kutob usab sa kadako nga kini mahimong takus sa kajibalo (sa mga espirituhanong butang). Ang hunahuna, bisan pa, mahuman kon mosulod kini sa gingharian sa tinuod nga kajibalo ug maghiusa sa Dios. Unya, nga adunay maharlikaang dungog, dili na kini makasinati og kakabus ni madala sa bakak nga mga tinguha, bisan pa kon ihatag nimo niini ang tanang gingharian sa kalibutan. Busa, kon gusto nimo makab-ot ang ingon nga mga hiyas, dali kang molayas gikan sa kalibutan ug mudagan uban sa kadasig sa dalan sa mga balaan; biyaan ang kabalaka sa imong panagway, magsul-ob og yano nga sinina ug pagpanamkon sa pagka-mapainubsanon. Padayana nga yano ang imong pamatasan, yano ang imong pakigpulong, dili mapahitas-on ang imong paglakaw, ug matinud-anon ang imong tingog. Kat-oni ang paghigugma sa pagpuyo sa kabus ug sa pagka-pasagdan sa tanan. Labaw sa tanan, pag-amping sa pagpreserbar sa kalinaw ug pagkamapamalandong sa imong hunahuna; paglahutay sa tanang pagsulay, ug sa tanang paagi panalipdi ang espirituhanong mga panalangin nga imong nakab-ot na, nga buo ug walay kausaban. Bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon ug ayaw dawata bisan unsang kalipay nga tinago nga mosulod. Kay, bisan pa ang kahilom makapakalma sa mga pagbati sa kalag, kon tugotan kini nga mosiga ug molig-on, kasagaran kini mosiga pa gayud pag-ayo, ug madani pa gayud ang mga nagtugot niini ngadto sa sala uban sa mas dakong kusog. Ingon usab, ang mga samad sa lawas, kon hikapon ug bungkagon, mahimong dili na maayo. Bisán usa ka pulong makapaling sa hunahuna gikan sa paghinumdom sa Dios, kon pugson kini sa mga demonyo ug mouyon ang mga pagbati kanila. Dako kaayong hagit ug dako kaayong kahadlok ang pagbantay sa kalag. Busa, kinahanglan nga hingpit ka nga molayo sa kalibutan ug, human nimo nga ibulag ang imong kalag gikan sa tanang simpatiya para sa lawas, mahimong walay siyudad, walay puloy-anan, walay gipanag-iyá nga kabtangan, walay kuwarta, walay kahakog, walay kabalaka, walay kauban, walay kajibalo sa mga butang sa kalibutan, mapainubuson, maloloy-on, maayo, malumo, malumo ang batasan, andam modawat gikan sa langitnong giya sa mga hayag nga impresyon sa kasingkasing. Kay imposible nga mosulat sa wax kung dili una tangtangan ang mga letrang nauna nga gisulat niini, sama sa pagtudlo kanato sa bantugang Basil. Mao kana ang dagway sa mga Santo, nga hingpit nga mibulag sa tanang kalibutanong batasan ug nagpabilin sa ilang sulod ang dili matuyok nga langitnong kinaadman, gipailawom sa Balaang mga balaod ug misidlak sa mga matinud-anong buhat ug pulong, *'gipatay ang mga miyembro nga naa sa yuta'* (Col. 3: 5) pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, kahadlok sa Dios ug gugma. Kay pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo ug pagtuon sa Balaang Kasulatan, ang espirituhanong mga mata sa kasingkasing mabukas ug makita ang Hari sa mga gahum—ug adunay dakong kalipay, ug usa ka dili mapugngan nga banal nga tinguha ang masiga pag-ayo sulod sa kalag, nga pinaagi niini ang unod madani usab ngadto pinaagi sa paglihok sa Espiritu, ug ang tibuok tawo mahimong espirituhanon. Mao kini ang giisip nga angay madawat sa mga nagpraktis sa bulahan nga kahilom ug sa labing hugot nga

asetikong kinabuhi: sila nga, mibulag sa tanang kahupayan sa tawo, walay hunong nga nakig-istorya, nag-inusara uban sa usa ka Ginoo nga nagpuyo sa langit!

4. Pagkadungog niini, kana nga igsoon nga mahigugmaon sa Dios, nga nabutho ang iyang kalag sa balaan nga gugma, mibiya sa iyang puwesto ug, kauban niya (si Filemon), nakaabot sa skete diin natapos sa labing dagkong mga Amahan ang ilang dalan sa pagkamatitud-anon. Nipuyo sila sa Lavra ni San Juan Kolov, gisalig nila ang ilang pag-atiman sa tagdumala sa Lavra, kay gusto nila nga mabuhi sa hingpit nga kahilom. Ug didto sila nagpuyo, pinaagi sa grasya sa Dios, sa hingpit nga kahilom, mitambong sa komunal nga mga serbisyo sa simbahan matag Sabado ug Domingo, samtang nagpabilin sa ilang mga selda sa ubang mga adlaw; ang matag-usa nagbuhat sa iyang mga pag-ampo ug debosyon sa pribado.

5. Ang balaan nga tigulang (Filemon) adunay mosunod nga lagda sa pagsimba: sa gabii, iyang kantaon ang tibuok Salmo ug ang mga himno (ang siyam nga anaa sa Salmo), nga hinay-hinay ug walay kaguol; mobasa siya og usa ka talata gikan sa Ebanghelyo, unya molingkod ug magpabilin nga naglingkod, nga nag-ingon sa iyang kaugalingon: 'Ginoo, kalooy-a ako!' uban ang iyang tibuok pagtagad ug sulod sa taas kaayo nga panahon, hangtud nga dili na niya masulti kining pag-ampo; ug sa katapusan tugotan na lang niya ang iyang kaugalingon nga matulog. Unya, sa kaagahon, mobalik siya sa pag-awit sa unang oras, ug samtang naglingkod sa iyang lingkoranan nga nakatubang sa sidlakan, mag-ilis-ilis siya sa pag-awit (sa mga salmo) ug pagbasa, sumala sa iyang gusto, gikan sa mga Epistola ug sa Ebanghelyo. Busa, iyang gigugol ang tibuok adlaw sa walay hunong nga pagkanta, pag-ampo, ug kalipay sa pagpamalandong sa mga butang sa langit; kanunay kaayo nadala ang iyang hunahuna sa pagpamalandong nga wala na siya kahibalo kung naa pa ba siya sa yuta.

6. Ang igsoon, sa pagkakita nga siya bug-os kaayo ang pagpanumol sa iyang pagsimba ug usahay hingpit nga malunod sa mga langitnong hunahuna, miingon kaniya: 'Dili ba kini lisod para kanimo, Amahan, sa ingon ani nga katigulangon, nga ipasakit ug pagdaugon ang imong lawas sa ingon ani nga paagi? Mitubag siya: 'Tuohi ko, gipuno sa Diyos ang akong kalag og ingon ka dako nga kadasig ug ingon ka dako nga gugma alang sa pag-alagad sa pag-ampo nga dili nako hingpit nga matubag ang kahandom niini; apan ang kahuyang sa akong lawas napildi sa gugma sa Diyos ug sa paglaum sa umaabot nga mga panalangin.' Busa ang tanan niyang tinguha maalamon nga gipa-alsa ngadto sa langit, bisan pa samtang siya nagakaon, ug dili lamang sa ubang mga panahon.

7. Sa usa ka higayon, usa ka igsoon nga nagpuyo uban kaniya nangutana kaniya: 'Unsa ang mga misteryo sa pagkontemplasyon?' Ug siya, sa dihang nakita niya ang iyang pagpadayon ug nga tinuod gayud siyang nangita og pagtukod, miingon kaniya: 'Ginasultihan tika, anak ko, nga sa kaniya nga hingpit nang napalimpyo ang hunahuna, gipadayag sa Dios ang mga panan-awon sa mismong mga nag-alagad nga gahum ug han-ay (sa mga anghel).'

8. Gipangutana usab siya niini: 'Ngano, Amahan, nga mas malingaw ka sa Salmo kaysa sa bisan unsang bahin sa Balaang Kasulatan, ug ngano, inig-awit nimo nga hinay, mura ka'g nakig-istorya sa usa ka tawo?' Niini mitubag siya: 'Ang Dios nagpamutang sa gahum sa mga Salmo sa akong kalag, sama sa Iyang gibuhay kang Propeta David mismo, ug dili ko makabulag sa kalipay sa nagkalain-lain pagmumuni-uni nga natago niini; kay kini naglangkob sa tibuok Balaang Kasulatan.' Gikumpisal niya kini sa nangutana uban sa dakong pagpaubos, alang sa pagtukod, ug human sa daghang padayon nga paghangyo.

9. Usa ka igsoon nga ginganlan og Juan, nga mibyahe gikan sa baybayon, miadto niining balaan ug bantugang Amahan nga si Filemon, ug sa pagyakap sa iyang mga tiil, miingon kaniya: 'Unsa akong buhaton, Amahan, aron maluwas? Kay ang akong hunahuna nagalibot-libot ug molupad-lupad bisan asa, diin kini dili angay. Ug siya, pagkahuman sa mubo nga paghunong, miingon: 'Kini nga (espirituhang) kasakit kinaiya sa mga tawo nga makita sa gawas, ug nagpuyo kini kanila. Ug kini anaa kanimo, tungod kay wala pa nimo maangkon ang hingpit nga gugma sa Dios; ang kainit sa gugma ug kahibalo kaniya wala pa moabot kanimo.' Miingon ang igsoon kaniya: 'Unsa man akong buhaton, Amahan?' Mitubag siya: 'Adto ug dad-a kini nga tinago nga pagtulon-an sa imong kasingkasing, ug kini maglimpyo sa imong hunahuna gikan niini.' Ang igsoon, nga wala makasabot sa kahulugan sa niining mga pulong, nangutana sa tigulang: 'Unsa man kini nga tinago nga pagtulon-an, Amahan?' Ug miingon siya kaniya: 'Adto ug magpaka-matngon sa imong kasingkasing, ug sa imong hunahuna, uban sa kahadlok ug pag-uyog, ingna: "Ginoong Jesu-Cristo, kalooy-a ako!"' Ingon usab niini ginatutloan sa bulahan nga si Diadochus ang mga bag-o pa nagsugod.

10. Mibiya ang igsoon ug, pinaagi sa grasya sa Dios ug sa mga pag-ampo sa amahan, nakakaplag siya og kalinaw ug nakatilaw sa kalipay niining pagtulon-an. Apan pagkahuman, mibiya kaniya kini nga kalipay,

ug dili na niya mapraktis kini nga disiplina o makaampo uban sa matin-aw nga hunahuna. Busa mibalik siya sa tigulang ug gisultihan siya sa nahitabo. Miingon kaniya ang tigulang: 'Karon nakakat-on ka na sa dalan sa kahilom ug maalamon nga pamatasan, ug natilawan na nimo ang katam-is nga gikan niini. 'Itugot kini kanunay sa imong kasingkasing—bisan pa man nagakaon ka, nagainom, nakig-istorya sa uban, nagabiyahé, o naglingkod sa imong selda—ayaw gayud undangi ang pag-ampo uban sa matin-aw nga hunahuna ug walay samok nga espiritu, ang pag-awit ug ang pagkat-on sa mga pag-ampo ug salmo; bisan pa samtang nagatiman sa imong labing importante nga mga panginahanglan, ayaw tugoti nga magpahulay ang imong hunahuna, kondili pugosa kini sa pagkat-on ug pag-ampo sa tago. Sa ingon niini masabtan nimo ang kalawom sa Balaang Kasulatan ug ang gahum nga natago niini, ug hatagan nimo ang imong hunahuna og walay hunong nga buhat, aron matuman nimo ang pulong sa Apostol nga nagmando: *'Mag-ampo kamo nga walay hunong'* (1 Tes. 5:17). Busa, pag-amping pag-ayo sa imong kaugalingon, ug bantayi ang imong kasingkasing batok sa pagtipig og dautang hunahuna, o bisan unsang walay pulos ug dili himsog nga hunahuna; apan kanunay—bisan pa man ikaw natulog, o nagmata, o nagakaon, o nagainom, o nakig-istorya—pahimo sa imong kasingkasing, sa tago ug sa hunahuna, nga nagtuon sa mga Salmo o nag-ampo: *'Ginoong Jesu-Cristo, Anak sa Dios, kahuy-i ako!'* Ingon usab, sa diha nga mag-awit ka sa mga salmo sa kusog nga tingog, pag-amping nga dili ka maggamit sa imong mga ngabil samtang ang imong hunahuna naglayas sa lain nga dapit.

11. Gipangutana pag-usab siya sa igsoon: 'Nakakita ko og daghang walay pulos nga damgo samtang natulog ko.' Miingon kaniya ang tigulang: 'Ayaw pagkahuyang o pagduhaduha; apan sa dili pa ka matulog, maghalad ka og daghang pag-ampo sa imong kasingkasing ug batoka, sa imong hunahuna, ang mga tukso sa yawa nga magpadala ka sa iyang kabubut-on, aron dawaton ka sa Dios.' Buhaton nimo ang tanan aron matulog ka nga adunay salmo sa imong mga ngabil ug maalamon nga pagtulon-anon sa imong hunahuna, ug ayaw gayud tugoti ang imong hunahuna, tungod sa kapabayaán, sa pagdawat og langyaw nga mga hunahuna; apan uban sa bisan unsang hunahuna nga imong gigamit sa pag-ampo, nga nakakat-on ka gikan niini, higda sa imong higdaanan, aron bisan pa sa imong pagkatulog, magpabilin kini sa sulod nimo, ug sa diha nga mamata ka, makig-istorya kini kanimo. Basaha usab ang Balaang Simbolo sa Ortodoksong Pagtuo sa dili pa ka matulog; kay ang pagtuo sa Dios sumala sa Ortodoksong pagtuo mao ang tinubdan ug panalipod sa tanang maayong butang.

12. Gipangutana siya pag-usab sa iyang igsoon: 'Amahan, tungod sa gugma, sultihi ako, unsa ang dagan sa imong hunahuna? Tudloi ako, aron maluwas usab ako.' Miingon siya kaniya: 'Ngano man kaayo ka katingala nga mahibalo niini?' Mibangon ang manghud, giyakap ang mga tiil sa santo, ug gisung-awan kini samtang nangayo nga isulti niya kini. Paglabay sa pipila ka panahon, miingon ang maguwang: 'Dili pa ka makaya niini.' Mao kini ang kinaiya sa usa ka tawo nga naanad sa pagpuyo sa mga panalangin sa kamatuoran: ihatag sa matag pagbati ang husto nga buluhaton niini; ug imposible nga ang usa nga wala pa hingpit nga malimpyo gikan sa walay pulos nga mga hunahuna sa kalibutan ikonsiderar nga takus niining gasa. Busa, kon tinuod gayud nimo kini gipangandoy, itago kini nga tinagoang pagtulon-an sa usa ka putli nga kasingkasing. Kay kon ang pag-ampo ug ang pagtulon-an sa Kasulatan magpuyo sa sulod nimo nga walay hunong, mabuksan ang mga mata sa imong kalag, ug adunay dakong kalipay sa sulod niini, ug usa ka dili masukod nga pagbati sa kahayag ug kainit, samtang ang Espiritu ug ang unod mapainit, aron ang tibuok tawo mahimong espirituhanon. Busa, sa gabii man o sa adlaw, kon hatagan ka sa Diyos og grasya nga makapangamuyo nga walay samok ug limpyo ang hunahuna, biyaa ang imong naandan nga paagi sa pag-ampo ug, sa tanang imong kusog, paningkamoti sa tibuok nimong kasingkasing ug hunahuna nga magpabilin ka sa Diyos. Ug Siya maghatag og kahayag sa imong kasingkasing sa espirituhanong paningkamot nga imong gisugdan. Gidugang niya niini: Sa usa ka higayon, usa ka tigulang ang miadto kanako, ug sa dihang gipangutana nako siya bahin sa kahimtang sa iyang hunahuna, miingon siya kanako: 'Sulod sa duha ka tuig nagpadayon ko sa pag-ampo sa atubangan sa Dios, nagapakusog sa akong paghangyo uban sa tibuok nakong kasingkasing aron ihatag Niya kanako ang grasya para sa pag-ampo nga Iyang gisalig sa Iyang mga disipulo, aron kini kanunay ug walay samok nga mapamutang sa akong kasingkasing; ug ang mapinanggaon nga Ginoo, sa pagtan-aw sa akong paningkamot ug paglahutay, mitugot sa akong gipangayo.' Ug mao kini ang uban pa niyang gisulti kaniya: ang mga hunahuna mahitungod sa walay pulos nga mga butang nga motumaw sa kalag mao ang pag-antos sa usa ka kalag nga tapulan ug nagpabaya sa kaugalingon; mao nga, sumala sa Kasulatan, kinahanglan natong bantayan ang atong hunahuna uban sa tanang matang sa pagbantay, mag-awit nga may pagsabot nga walay samok, ug mag-ampo uban sa putli nga hunahuna. Busa, igsoon, gusto sa Dios nga ipakita nato kaniya ang atong kadasig, una sa tanan pinaagi sa atong mga paningkamot (pagkamatin-aw ug maayong mga buhat), unya

pinaagi sa gugma ug walay hunong nga pag-ampo – ug Iya kitang hatagan sa dalan padulong sa kaluwasan. Busa, klaro nga walay lain dalan paingon sa langit gawas sa hingpit nga pagtalikod sa tanang dautan, pag-angkon sa tanang maayo, hingpit nga gugma alang sa Dios, ug pagpuyo uban Niya sa pagkamatinud-anon ug pagkamatarong; aron kinsa man ang adunay niini nga mga butang dali nga mosaka sa langitnong panon. Apan niini, gikinahanglan kaayo alang sa bisan kinsa nga nagtinguha sa pagsaka sa kahitas-an nga ipamatay ang mga miyembro nga naa sa yuta. Kay kung ang atong kalag malipay sa paghunahuna sa tinuod nga pagkamaayo, dili na kini mobalik sa bisan unsang pagbati nga gipukaw sa kahamugaway sa sala; apan, sa paglikay sa tanang unodnong kahilambigit, madawat niini ang panan-aw sa Dios uban sa putli ug walay dunggoan nga hunahuna. Busa, nagkinahanglan kita og dakong pagpugong sa kaugalingon, daghang pisikal nga paningkamot ug paghinlo sa kalag, aron makapuyo kita uban sa Dios sa atong mga kasingkasing, aron matuman nato ang Iyang mga balaang sugo nga walay sala, ug aron Siya mismo magtudlo kanato sa matitud-anong pagsunod sa Iyang mga balaod, nga ibubo kanato, sama sa mga sinag sa adlaw, ang Iyang impluwensya pinaagi sa grasya sa Espiritu nga gihatag kanato. Pinaagi sa pagpaningkamot ug mga pagsulay, kinahanglan natong limpyohan ang hulagway diin kita gimugna—makatarunganon ug makahimo sa pagsabot sa tanang pagsabot ug sa pagkapareho kang Dios—pinaagi sa pagpino sa atong mga pagbati, nga gilimpyohan gikan sa tanang hugaw, pinaagi sa ilang pagbag-o sa taliwala sa mga pagsulay, ug busa nabag-o ngadto sa maharlikaang dungog. Gihimo sa Dios ang kinaiyahan sa tawo aron makig-ambit sa tanang kaayohan, nga makahuna-huna sa kalipay sa mga Anghel sa himaya, mga pagpanag-iya, mga gahum, mga prinsipalidad, awtoridad, sa dili masuod nga kahayag, ug sa labing masidlak nga himaya. Apan kon nakahimo ka og usa ka hiyas, pag-amping nga ang imong hunahuna dili mosaka labaw sa imong igsoon, kay ikaw nakahimo niini samtang siya wala magtagad; kay kini mao ang sinugdanan sa garbo. Kung nakigbisog ka sa bisan unsang pagbati, pag-amping nga dili ka mawadan og kaisog o maluya ang kasingkasing tungod kay mabangis ang gubat; apan baroga, ipakumbaba ang imong kaugalingon sa atubangan sa Dios, ug ingna uban sa Propeta gikan sa kahiladmon sa imong kasingkasing: *'Hukmi, O Ginoo, ang mga nagapasipala kanako'* (Salmo 34:1), kay dili ko lig-on nga makasukol kanila. Ug Siya, sa pagtan-aw sa imong pagpaubos, dali ra Siyang magpadala sa Iyang tabang kanimo. Kung magbiyahe ka uban sa usa ka tawo, ayaw pag-apil sa walay pulos nga pakighinabi, kondili itutok ang imong hunahuna sa espirituhanong praktis nga Siya misunod, aron kini nga maayong batasan ug ang pagkalimot sa kalibutanong kalipay magpabilin kanimo, ug dili ka maliso gikan sa daungan sa kawalay-pangandoy. Pagkahuman niya pagtudlo sa igsoon pinaagi niini ug daghan pang mga pulong, gipadala siya sa tigulang.

13. Apan dili madugay pagkahuman, mibalik siya ug sa pagsugod sa pakigpulong nangutana: 'Unsa akong buhaton, Amahan? Sa akong pagbantay sa gabii, bug-at kaayo ang tulog ug nagpugong kanako sa pag-ampo nga klaro ang hunahuna ug sa dugay nga pagbantay; ug akong nabati nga gusto ko magbuhat og pipila ka trabaho samtang nag-awit.' Niini mitubag ang tigulang: 'Kung makapangamuyo ka uban sa klarong hunahuna, ayaw pagbuhat og bisan unsang manwal nga trabaho; apan kung motungha ang katulogon, paningkamoti nga makigbisog batok niini ug sa diha buhata ang imong manwal nga trabaho.' Nangutana pag-usab ang igsoon: 'Dili ba ikaw mismo, Amahan, mabug-atan sa katulogon samtang nag-alagad ka?' Miingon ang tigulang: 'Dili kini ingon ana kadali; apan kon usahay mopanaug kanako ang katulogon, akong pukawon gamay ang akong kaugalingon; apan mubasa ko sa Ebanghelyo ni San Juan gikan sa sinugdanan, itataas nako ang mata sa hunahuna ngadto sa Dios, ug kini mawala dayon.' Mao usab akong ginabuhay sa mga hunahuna; kon mosulbong ang usa niini, atubangon ko kini sama sa kalayo pinaagi sa mga luha, ug mawala dayon kini. Ikaw, bisan pa, dili pa makasukol kanila sa ingon ani nga paagi; kundili, pagkupot pag-ayo niining tinago nga pagtulon-an ug paningkamoti nga buhaton ang mga serbisyo nga gitukod sa mga Balaang Amahan, ang adlaw-adlaw nga mga pag-ampo—sama sa mga oras: Ikatulo, Ika-unom, Ikasiyam ug Vespers—ug ang mga serbisyo sa gabii. Ug sa tibuok nimong kusog, paningkamoti nga dili ka magbuhat og bisan unsa aron malipay ang mga tawo, ug pag-amping nga dili ka magkasumpaki sa bisan kinsa sa mga igsoon, basi pa ikaw mapahilayo sa imong Dios. Paningkamoti usab nga mapabilin nga walay samok ang imong hunahuna, nga matitud-anon nga nakatutok sa imong sulod nga mga hunahuna. Sa diha nga naa ka sa Simbahan ug nagplano ka nga madawat ang Balaang Misteryo ni Cristo, ayaw pagbiya niini hangtud nga nakadawat ka na sa hingpit nga komunion. Nagbarog sa usa ka dapit, ayaw paglihok gikan didto hangtud sa pagtapos sa serbisyo; ug sa sulod nimo, hunahuna nga naa ka sa langit, nagbarog sa atubangan sa Dios uban sa mga balaang Anghel, nga hapit na Nimo Siya madawat sa imong kasingkasing; andama ang imong kaugalingon alang niini uban sa kahadlok ug pag-uyog, aron dili ka mahimong dili angay nga partisipante sa Balaang mga Gasa. Pagkahuman nga maayo

niyang giandam ang igsoon, ug gisugyot siya sa Ginoo ug sa Iyang Espiritu sa grasya, gipahawa siya sa tigulang.

14. Usa ka igsoon nga nagpuyo uban kaniya usab ang nagsaysay sa mosunod. Usa ka adlaw, samtang naglingkod ko tupad niya, nangutana ko kung gitintal ba siya sa dautang panamastamas sa demonyo samtang nagpuyo sa kamingawan. Mitubag siya: 'Pasayloa ko, igsoon – kung tugotan sa Dios nga moabot kanimo ang mga tintal sa yawa sama sa akong naagian, sa akong tan-aw dili nimo makaya ang kapait niini. Ako na 70 anyos, o basin mas tigulang pa; nakasinati ko og daghang mga tukso samtang nagpuyo sa lain-laing disyerto sa hingpit nga kahilom; bahin sa akong nasinati ug nabati sa kamot niining mga demonyo, dili mapuslanon nga isaysay ang kapait niini sa mga wala pa masulay sa kahilom. Sa ingon nga mga pagsulay, kanunay nakong gibuhat kini: gibutang nako ang tanan nakong paglaum sa Dios, nga Nagaako ko og mga saad sa pagsalikway sa kaugalingon, ug Dali Siyang nagluwas kanako gikan sa tanang kakulang. Busa, igsoon, dili na nako tagdon ang akong kaugalingong kaayohan; apan sa pagkahibalo nga Siya nag-atiman kanako, ginadala nako ang mga pagsulay nga moabot kanako nga sayon ra kaayo. Ug ang bugtong butang nga akong gihalad Kaniya sa akong kaugalingong kabubut-on mao ang walay hunong nga pag-ampo. Dako usab kini og tabang, nga maglaum nga sa diha nga mas dako ang kasubo ug kapakyasan nga mosulong kanato, mas dako usab ang korona nga ilang giandam alang sa mga makasukol niini: kay sa atubangan sa matarong nga Huwes, magkabalanse kini. Sa pagkahibalo niini, akong igsoon, ayaw pag-uyon sa kawad-on sa paglaum. Misulod ka sa tunga-tunga sa gubat aron makig-away, busa padayon sa pakig-away, ug pahugoti pa ang imong kaisog sa kamatuoran nga daghan kaayo ang nakig-away para kanato batok sa kaaway sa Dios—labaw pa sa kadaghan sa mga pwersa sa kaaway. Ug sa tinuod, giunsa kaha nato pag-atubang sa ingon ana ka makalilisang nga kaaway sa atong kaliwatan, kon dili tungod sa gamhanang tuo nga kamot sa Dios nga Pulong nga nagakupot kanato, nagaprotektar kanato, ug nagatabon kanato? Giunsa kaha sa tawo pag-antos sa iyang pagpanamastamas? Kay, ingon ni Job, *'Kinsa may makapadayag sa nawong sa iyang bado? Kinsa may makasulod sa mga pilo sa iyang kapa? Gikan sa iyang baba mogawas ang mga butang sama sa nagdilaab nga sulo, ug kini magkawalat sama sa nagdilaab nga mga siga. Gikan sa iyang mga abut sa ilong mogawas ang aso sa pugon nga nagdilaab sa uling. Ang iyang kalag sama sa uling, ug sama sa mga dilaab mogawas gikan sa iyang baba. Ang gahum nagpuyo sa iyang mga ngabil; ang pagkaguba nag-awas sa iyang atubangan. Ang iyang kasingkasing gipahugot sama sa bato; mitindog siya nga lig-on sama sa martilyo. Gihuyop niya ang kalawoman sama sa hurno nga tanso; giisip niya ang dagat ingon usa ka palayok, ug ang kalawoman ingon usa ka bihag. Gitan-aw niya ang tanan nga hataas, apan siya mismo hari sa tanan nga nagpuyo sa mga tubig'* (Job 41:4–25). Mao kini ang atong gikigbatokan, igsoon! Mao kini ang paglarawan sa Pulong niining tirano, sa tibukon niyang porma ug kadak-on! Bisan pa niana, sayon ra ang kadaugan batok kaniya alang sa mga nagpuyo sa pag-inusara, ingon sa angay, kay wala silay bisan unsang iya sa ilang sulod, tungod sa ilang pagbiya sa kalibutan, tungod sa ilang hataas nga mga hiyas, ug tungod kay naa kita sa Usa nga nakig-away alang kanato. Kay sultih ko, kinsa ba nga nakaduol sa Ginoo ug midawat sa kahadlok Niya sa ilang hunahuna, wala mausab sa ilang kinaiyahan ug mapahayag sa balaod ug mga buhat sa Dios, ug wala magpadan-ag sa ilang kalag aron makahimo sa pagdan-ag uban sa mga panan-aw ug hunahuna nga gikan sa Dios? Dili gayud niya kini pasagdan nga magpahuway, kay nagpuyo sa sulod niini ang Dios, nga nagdasig sa hunahuna nga walay puas nga paningkamot alang sa kahayag. Ug samtang ang kalag kanunay nga naimpluwensyahan, ang espiritu dili kini tugotan nga madunot sa mga pagbati; apan sama sa usa ka hari, nga nagaginhawa og makalilisang nga kasuko ug silot, walay kalooy kini nga giputol. Ang ingon nga tawo dili na mobalik pa, apan pinaagi sa pagpraktis sa mga hiyas, uban sa mga kamot nga gitagaas ngadto sa langit ug maalamon nga pag-ampo, siya makadaog sa pakig-away.

15. Gihisgutan usab sa maong igsoon nga, gawas sa iyang ubang mga pagkamaayo, si Abba Filemon adunay usa ka kinaiya: dili niya ikapailob ang pagpaminaw sa walay pulos nga pakig-istorya, ug kon adunay bisan kinsa, sa usa ka higayon sa pagkalimot, mosulti og bisan unsang butang nga dili may kalabotan sa kaayohan sa kalag, dili gyud siya motubag niini. Ingon usab, sa dihang nilakaw ko sa usa ka buluhaton, wala siya nangutana: 'Ngano man ka moadto?' Ug sa dihang mibalik ko, wala siya miingon: 'Asa ka paingon?' o 'Unsa imong gibuhat ug giunsa?' Busa sa usa ka higayon, nilarga ko paingon sa Alexandria tungod sa usa ka hinungdan nga gikinahanglan, ug gikan didto, tungod sa usa ka buluhaton sa simbahan, mibyahe ko paingon sa Constantinople nga wala ko pasidaana ang sulugoon sa Dios; unya, pagkahuman nako nagpabilin didto sulod sa pila ka panahon, nga mibisita sa mga matinud-anong igsoon didto, sa katapusan mibalik ko kaniya sa skete. Pagkita niya kanako, nalipay kaayo ang tigulang, ug pagkahuman sa naandan nga pag-abi-abi ug pag-

ampo, mipungko siya; apan wala gyud siya mangutana kanako bisan unsa, ug nagpabilin siyang nakatutok sa iyang naandan nga pagpamalandong.

16. Sa usa ka higayon, aron masulayan siya, wala ko siya gihatagan og pan sulod sa pipila ka adlaw. Bisan pa niana, wala siya nangayo og pan ni bisan unsa pa man ang iyang giingon bahin niini. Unya, miukab ko ug nangutana: 'Palihug, Amahan, palihug sulti-a ko, nasuko ba ka nga wala ko nagdala og pagkaon para nimo sama sa naandan?' Miingon siya: 'Pasayloa ko, igsoon! 'Bisan pa og imo kong dili hatagan og pan sulod sa baynte ka adlaw, dili ko kini hangyoon gikan kanimo; kay hangtud nga buhi pa ang akong kalag, buhi usab ang akong lawas.' Busa, ingon ana siya ka-puno sa pagpamalandong sa tinuod nga pagkamaayo.

17. Miingon siya: 'Sukad nga miabot ako sa hermitage, wala nako gitugotan nga molayas ang akong hunahuna gawas sa mga bungbong sa akong selda; ni gitugotan ko ang bisan unsang hunahuna gawas sa kahadlok sa Dios ug sa paghukom sa umaabot nga kapanahonan nga mosulod sa akong hunahuna, nga naghunahuna sa paghukom nga naghulga sa mga makasasala, ug sa walay katapusang kalayo ug hingpit nga kangitngit, ug kung giunsa pagkinabuhi sa mga kalag sa mga makasasala ug sa mga matarong, ug unsang mga panalangin ang giandam para sa mga matarong, ug kung giunsa sa matag usa pagdawat sa ilang ganti sumala sa ilang paningkamot: usa alang sa mga paningkamot sa pagka-asketa, usa alang sa paghatag og limos ug matinud-anong gugma, usa pa alang sa dili pagka-gahaman ug hingpit nga pagbiya sa kalibutan, usa alang sa pagkapaubos ug hingpit nga kahilom, usa alang sa hingpit nga pagsunod, ug usa pa alang sa paglibot-libot. Sa paghunahuna nako niini tanan, dili nako tugotan nga mosulod pa ang bisan unsang laing hunahuna sa akong hunahuna, ug dili na ko makig-uban sa mga tawo, ni pasagdan nga ang akong hunahuna mahilambigit kanila, aron dili ko maliso gikan sa mga banal nga hunahuna.

18. Niini iyang gidugang ang sugilanon sa usa ka mongtawo, nga nagaingon nga nakab-ot na niya ang kawalay-pangandoy ug kanunay siyang makadawat og pan alang sa iyang pagkaon gikan sa kamot sa usa ka anghel, apan tungod sa katamaran (pagkapaluya sa pagmatngon) nawad-an siya sa ingon nga dungog. Kay sa dihang ang kalag mopaluya sa maampingon ug kusgan nga pagbantay sa hunahuna, dayon ang kangitngit moputos niining kalag. Sa dapit nga ang Dios dili mosidlak, ang tanan natabonan sa kangitngit, sama sa ngitngit; ug ang kalag dili na makatan-aw sa usa ka Dios o makurog sa Iyang mga pulong. *"Ako ang Dios nga duol,"* ingon sa Ginoo, *"ug dili usa ka Dios nga layo. Makatago ba ang tawo sa tinagoan nga mga dapit, aron dili ko siya makita? Dili ba nako pun-on ang langit ug yuta?"* (Jer. 23:23–24). Ug iyang gihandom ang daghan pa nga nakasinati og susamang pag-antos. Gihisgutan usab niya ang pagkahugno ni Solomon, nga, matud niya, nakadawat og ingon ana kadako nga kinaadman ug gidayeg kaayo sa tanan—kay, sama sa bitoon sa kabuntagon nga mosidlak sa pagsubang, gipasiag niya ang tanan sa kahayag sa iyang kinaadman—apan nawala kaniya ang ingon ana kadako nga himaya tungod lang sa usa ka yano nga kalipay. Busa delikado kaayo ang pagpadala sa katamaran; apan kinahanglan kita mag-ampo nga walay hunong aron walay lain hunahuna, kon motungha man gani, nga makabulag kanato gikan sa Dios, ug aron walay lain butang nga makapuli Niya sa atong hunahuna. Ang usa ra ka putli nga kasingkasing, nga nahimong puloy-anan sa Espiritu Santo, klarong makakita sa sulod niini, sama sa usa ka salamin, ang Dios mismo, ang tinubdan sa tanang butang nga naglungtad.

19. Pagkadungog niini, ang igsoon nga nagpuyo uban ni Abba Philemon miingon: 'Sa pagtan-aw sa iyang mga buhat, nasabtan nako nga ang mga kahuyang sa unod wala na gyud makapugong kaniya, ug nga siya usa ka masigasig nga mahigugmaon sa tanan nga hingpit, busa kanunay siyang makita nga nabag-o sa Balaang Espiritu (gikan sa himaya ngadto sa himaya) ug nagahingag sa dili masukod nga mga hingas, nagapamalandong sa sulod sa iyang kaugalingon ug gibug-aton ang iyang kaugalingon (o pagbantay sa iyang kaugalingon nga balanse, sama sa gibug-aton sa timbangan), ug naningkamot sa tanang paagi aron masiguro nga walay bisan unsa nga makasamok sa pagkahinlo sa iyang hunahuna, ni bisan unsang hugaw nga makadikit kaniya sa tinago. 'Sa pagkakita niini,' ingon niya, 'ug napukaw sa kadasig alang sa ingon nga paagi sa kinabuhi, mituyok ako kaniya uban sa matinud-anong paghangyo, nga nagaingon: "Unsaon man nako, usab, pag-angkon sa pagkahinlo sa hunahuna sama kanimo?" Mitubag siya: "Lakaw—paningkamoti; kay kini nagkinahanglan og kapoy ug kasakit sa kasingkasing." Ang espirituhanong mga panalangin, nga angay paninguhaon ug paningkamotan, dili moabot kanato kon magpahulay lang kita sa among mga higdaanan ug matulog. Ug ang mga panalangin sa kalibutan dili moabot sa bisan kinsa kung walay paningkamot. Ang gustong molambo kinahanglan, una sa tanan, biyaan ang iyang kaugalingong mga tinguha ug magbaton og walay hunong nga paghinulsol ug pagkabulag sa mga butang sa kalibutan, dili magtagad sa mga sala sa uban kondili sa iyang kaugalingon lang, maghilak adlaw ug gabii alang niini, ug dili magbaton og walay pulos nga panaghigalaay

sa bisan kinsa: kay ang kalag, nga nagasubo tungod sa makaluluoy nga kahimtang niini ug nasamdan sa handumanan sa nangagi nga mga sala, patay na sa kalibutan, sama sa pagka-patay sa kalibutan alang niini; sa ato pa, ang mga carnal nga tinguha mahimong walay gahum, ug ang tawo walay gahum batok niini nga mga tinguha. Labaw pa, ang nakabiya sa kalibutan ug nakig-usa kang Kristo, ug nagpuyo sa kahilom, nagahigugma sa Dios, nagapanalipod sa Iyang hulagway ug napalambo sa Iyang pagkapareho; kay gikan sa taas madawat niya gikan Niya ang gasa sa Espiritu ug mahimong puloy-anan sa Dios, dili sa mga demonyo, ug nagahalad sa Dios og matarong nga mga buhat. Busa ang kalag, nga nahimong putli sa iyang pagkinabuhi, gawas sa kahugawan sa unod ug walay mantas o dautang hunahuna, sa katapusan pagakoran sa korona sa pagkamatarong ug mosidlak sa kaanyag sa mga hiyas. Apan sa kinsa, sa pagsugod sa pagbiya, wala magmugna og gamot sa kasingkasing ang paghinanakit—ni ang espirituhanong mga luha, ni ang handumanan sa walay katapusang pag-antos, ni ang tinuod nga kahilom, ni ang walay hunong nga pag-ampo, ni ang pagkanta sa mga salmo ug pagtulun-an sa Balaang Kasulatan—sa kinsa wala kini nahimong batasan, aron, tungod sa iyang kanunay nga pagsunod niini, napugos siya, bisan pa man sa iyang pagduha-duha, nga buhaton kini sa iyang kaugalingong kabubut-on – ug ang kahadlok sa Dios wala maghari sa iyang kalag: ang ingon ana nagapahulay pa sa pakig-uban sa kalibutan ug dili makabaton og putli nga hunahuna sa pag-ampo; kay ang pagkamatinud-anon ug ang kahadlok sa Dios lamang ang nagalimpyo sa kalag gikan sa mga pagka-ugali, ug pinaagi sa pagpalaya sa hunahuna, nagadala niini ngadto sa iyang natural nga pagpamalandong ug nagahatag niini og kahigayunan nga matandog ang teolohiya, nga madawat niini sa porma sa panalangin (*'Bulahan ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios'*), – nga, alang sa mga nagahimo niini, nagsilbi na nga panumpa (sa umaabot) ug nagpabilin nga dili matandog (ang ilang espirituhanong disposisyon). Busa paningkamotan nato sa atong bug-os nga kusog ang praktikal nga pag-ehersisyo (sa mga hiyas ug mga paningkamot sa pag-awop sa kaugalingon), pinaagi niini kita gipataas ngadto sa pagkamatinud-anon, mao ang pagkahinlo sa hunahuna (espirituhanong pagkahinlo), nga ang bunga mao ang teolohikal nga pagkontempla nga natural sa hunahuna. Kay ang paglihok usa ka pagsaka padulong sa pagkontemplar, ingon sa giingon sa maalamon ug labing teolohikal nga hunahuna (ni Gregorio nga Teologo). Kay kon pasagdan nato ang ingon nga buhat, mahimong langdaon kita sa tanang kinaadman; kay bisan pa kon makaabot ang usa ka tawo sa kinatumyan sa pagkamaayo, kinahanglan gihapon niya ang paningkamot sa pag-asketismo, nga nagpugong sa mga walay pagpugong nga tinguha sa lawas, ug ang hugot nga pagbantay sa ilang mga hunahuna. Ug pinaagi lamang niini makab-ot nato ang pagpuyo ni Kristo sa atong sulod. Kay samtang nagkadako ang atong k nga pagkamatarong, nagkadako usab ang atong espirituhanong pagkahamtong; ug sa katapusan, ang hunahuna, sa pag-abot sa kahingpitan, mipilit hingpit sa Dios ug nasidlak sa Balaang Kahayag – ug ang dili masukod nga mga misteryo gipadayag niini. Unya sa tinuod siya makahibalo kung asa ang kinaadman, asa ang kusog, asa ang panghuna-huna alang sa kahibalo sa tanang butang, asa ang kalungtaron ug kinabuhi, asa ang kahayag sa mga mata ug kalinaw. Kay samtang siya nagpakigbisog batok sa mga pagbati, wala siyay kahigayunan nga malingaw niini nga mga butang; tungod kay ang mga hiyas ug mga dautang hiyas pareho nga nagpabulag sa hunahuna: ang una aron dili niya makita ang mga hiyas, ug ang ikaduha aron dili niya makita ang mga dautang hiyas. Apan sa dihang makakaplag siya og pahulay gikan sa pakigbisog ug mapasagdan siya sa espirituhanong mga gasa, unya, nga walay hunong nga ginapalihok sa grasya, siya mahimong hingpit nga masidlak ug magpabilin nga lig-on sa pagpamalandong sa mga espirituhanong butang. Ang ingon nga tawo dili nakadikit sa bisan unsang butang niining kalibutan; apan nakalabang na gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi. Ang nag-angkon og ehemplaryong kinabuhi ug masigasig nga moduol sa Dios kinahanglan adunay walay dunggoan nga kasingkasing ug putli nga mga ngabil, aron ang pulong, nga nagagikan sa putli nga mga ngabil ingon nga putli, matarong nga magdayeg sa Dios, kay ang kalag, nga nakig-uban sa Dios, walay hunong nga nakig-istorya Kaniya. Busa, mga igsoon, maningkamot kita nga makaabot sa ingon nga kahitas-an sa pagka-binuotan ug undangon ang pagyuko-yuko sa yuta, nga nagakapit sa atong mga kahuyang. Ang nagpaningkamot ug nakaabot sa pagkasuod sa Dios, nga nakatagamtam sa Iyang balaan nga kahayag ug nabuthan sa gugma alang Niya, nag-angkon og asegurado ug dili masukod nga espirituhanong kalipay sa Ginoo, ingon sa giingon sa balaan nga salmo: *'Maglipay ka sa Ginoo, ug siya magahatag kanimo sa mga tinguha sa imong kasingkasing; iyang pasidlak ang imong pagkamatarung sama sa kahayag, ug ang imong pagkahusto sama sa adlaw sa udto'* (Salmo 36:4, 6). Ug unsa kaha nga gugma ang ingon ka kusgan ug dili mapugngan sama sa gugma nga nag-agos gikan sa Dios ngadto sa usa ka kalag nga gipahapsay gikan sa tanang dautan? Ang ingon nga kalag, gikan sa tinuod nga pagbati sa kasingkasing, moingon: *'Nasamdan ako sa gugma'* (Kanta sa mga Kanta 2:5). Ang kahimayaan sa langitnong katahum dili masukod ug dili masulti! Walay pulong nga

makalarawan niini, ni dili kini masakop sa dalunggan. Bisan pa itudlo nimo ang kahayag sa kaagahon, ang kasidlak sa bulan, o ang kahayag sa adlaw, kining tanan mapalong kon ikumpara niining himaya, ug mas kulang sa atubangan sa tinuod nga kahayag kaysa sa pinakalalom nga gabii o pinakangitngit nga kangitngit sa atubangan sa pinakabulos nga udto. Ingon usab ang atong kaugalingong si Basilio, katingalahan sa mga magtutudlo, nga nakahibalo niini pinaagi sa kasinatian ug nakat-on niini.

20. Kini ug daghan pa ang gisaysay sa igsoon nga nagpuyo uban ni Abba. Apan kinsa bay dili mamangha sa mosunod usab, ingon nga ebidensya sa iyang dakong pagpaubos? Gipresbiter siya kaniadto pa, ug tungod kay tinuod niyang natandog ang langitnong gingharian sa iyang kinabuhi ug hunahuna, iyang gilikayan sa tanang paagi ang Banal nga Liturhiya sama sa usa ka karga, mao nga sa daghang katuigan sa iyang asetikong kinabuhi, talagsa ra kaayo siya mouyon nga magdumala sa Balaang Panyapon (alang sa Banal nga Liturhiya). Bisan pa man, sa pagdala niya og kinabuhi nga puno sa kanunay nga pagbantay, wala gihapon siya moapil sa Balaang Misteryo bisan pa sa dihang mosulod siya sa pakig-uban ug pakig-istorya sa mga tawo; apan sa pagbuhat niini, wala siya maghisgot kanila og bisan unsang butang sa kalibutan, kondili mahitungod lamang sa makapahimulos sa kalag alang sa mga nangita og pakig-istorya kaniya. Ug sa dihang gusto niya nga madawat ang Balaang Misteryo, una siya magpabilin og dugay nga panahon sa pagpakilusot sa Dios, sa pagpahupay Niya pinaagi sa pag-ampo, pag-awit sa mga salmo, ug pag-ampo sa paghinulsol. Nahadlok siya sa tingog sa diakono, nga nagpahayag niining taknaa, nga nag-ingon: *'Ang balaan alang sa mga balaan'*. Kay sa kana nga takna, miingon siya, ang tibuok Simbahan napuno sa mga balaang anghel, ug ang Hari sa mga Gahum mismo, human sa misteryosong pagbuhat sa balaang ritwal ug pagbag-o sa pan ug bino ngadto sa Iyang kaugalingong Lawas ug Dugo, mosulod sa atong mga kasingkasing pinaagi sa Balaang Komunyong. Busa, iyang gidugang, kita angay lang moduol sa Balaang Komunyong sa labing putli nga mga Misteryo ni Kristo uban sa pagkaputli ug pagkabalaan, ingon nga naglungtad gawas sa unod, nga walay bisan unsang pagduha-duha o paglangan-langan, aron kita makatagamtam sa kahayag nga nagagikan niini. Daghang mga Balaang Amahan nakakita og mga balaang anghel nga nagpahimangno kanila (batok sa tanang dili angay); mao nga ila mismo gipabilin ang ilang kaugalingon sa lalom nga kahilom, nga wala mag-istorya bisan kinsa.

21. Ug ania pa ang lain nga gisulti (niadtong igsoon): sa matag higayon nga ang tigulang kinahanglan mobaligya sa iyang kaugalingong mga hinimo, aron walay bakak, panumpa, sobra nga pulong, o bisan unsang laing matang sa sala nga motumaw—kon kinahanglan pa siyang makig-istorya o makigsabot sa presyo—motindog siya didto nga nagpahimo-himo nga usa ka balaan nga buang; ug bisan kinsa nga gustong mopalit sa iyang mga hinimo kuhaon kini gikan kaniya ug bayaran kini sa bisan unsang kantidad nga ilang gusto. Naga-habi siya og gagmay nga basket; ug kining maalamon nga tawo modawat sa bisan unsang gihatag alang niini uban sa pagpasalamat, nga walay bisan usa ka pulong nga gisulti.

Ang Mapasidunggan nga Amahan Theognostus

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Kung ang Kagalang-galang Theognostus, ang hilisgutan sa mosunod nga mga kapitulo, mao ba kana nga Aleksandrianhong exegete nga gihisgutan ni Photius sa ika-106 nga pagbasa, o lain nga tawo, ug sa unsang kapanahonan siya nagpuyo, dili nato masulti nga asegurado. Apan, sama sa kahibalo sa kahoy pinaagi sa bunga niini, ingon usab siya usa sa mga nagkinabuhi nga matarong *pinaagi sa ilang 'mga buhat' ug 'nga hunahuna*, ug kinsa, tungod sa pagkabalaan sa ilang kinabuhi, giisip nga takus nga puy-an sa Espiritu Santo; gipahayag ang iyang hunahuna sa mga kahayag sa Espiritu Santo ug gipukaw sa gininhawa niini nga nagahatag kinabuhi, nag-awit siya og usa ka matang sa balaang kanta, nga nag-awit niining maong mga kapitulo, nga pinaagi sa grasya ug espirituhanong pagkontemplar nga natago niini, nagalipay sa dalunggan ug hunahuna sa mga magbabasa ug nagpukaw kanila og buhi nga kadasig sa pagkinabuhi sumala sa ilang pagtulon-an; kay niini gipakita ang tinuod nga modelo sa aktibong kinabuhi, ug gipahibalo ang dili masayop nga dalan padulong sa kinabuhi sa pagkontemplar. Labaw pa, bisan kinsa nga gustong mahibalo makat-on gikan niini unsa ang angay nga kinaiya sa usa ka pari nga gihatagan og dungog sa katungdanan sa pagkapari, ug unsaon niya paglihok. Ug sa kinatibuk-an, alang sa mga masinabtanong mobasa niini, kini maghatag og daghang moral nga pagtukod ug tinuod nga giya padulong sa makaluwas nga pagkamapamalandong.

Mahitungod sa aktibo ug kontemplatibong kinabuhi, ug sa pagkapari, ang mga kapitulo

nga ang akrostiko nag-ingon: *Alang sa labing halangdong mga amahan, Lazaro ug Barlaam, gikan kang Teognosto, nga pobre sa tanang aspeto ug dili angay labaw sa tanan nga buhi karon sa kalibutan.*

1. Hunahunaa nga aduna kay tinuod nga pagkamaayo kon imong tan-awon ang tanan nga anaa sa yuta nga walay pulos gayud, kanunay nga nagpabilin sa imong kasingkasing, uban sa limpyo nga konsensya, ang pagkaandam nga molakaw ngadto sa Ginoo. Apan kon gusto ka nga mailhan sa Dios, pabilin nga kutob sa mahimo nga dili mailhi sa mga tawo.

2. Paglikay sa sobra nga kahupayan sa lawas, ug likayi kini, aron kini dili makaminus sa bili sa imong mga paningkamot. Ayaw hunahunaa nga kapildihan ang pagkawalay makalipay nga mga kalipayan sa lawas, kondili ang kamatuoran nga, pinaagi sa pagtagamtam niini, mapakyas ka sa mas maayo.

3. Hunahunaa ang imong kaugalingon, sa tanang paagi, nga usa ka hulmigas ug usa ka ulod, aron ikaw mahimong usa ka tawo nga gimugna sa Dios: kay kung dili mahitabo ang una, dili mosunod ang ikaduha. Mas magpaubos ka sa imong pagtan-aw sa imong kaugalingon, mas mosaka ka sa tinuod. Sa diha nga imong giisip ang imong kaugalingon nga walay bili sa atubangan sa Ginoo, sama sa Salmist (38:6), unya ikaw tinago nga dako tungod sa imong pagkagamay; ug sa diha nga imong masabtan nga wala kay gipanag-iya ug wala kay nahibaloan, unya ikaw dato sa buhat ug hunahuna, mga butang nga angay dayegon sa atubangan sa Ginoo.

4. Pun-a ang bukog sa likod sa makasasala ug sa daotan—mao ang karot-an ug limbong, diin nagagikan ang tanang dautan; pun-a kini pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon ug mapainubsanon nga pagkamapailubon: aron, bisan pa kon hugot nga susihon ang sala sulod kanimo sa panahon sa paghukom, walay bisan unsa nga ingon ana nga makita sa imong mga buhat; kay mapapas ang mga sala kon, sa diha nga masuko na kita sa mga hinungdan nga nakahimo niini, magsugod kita sa pakig-away batok niini, ug mabawi ang unang kapildihan pinaagi sa katapusang kadaogan.

5. Walay mas labaw pa sa putli nga pag-ampo, diin, sama sa usa ka tinubdan, nagagikan ang tanang hiyas—kaamgohan ug kalumo, gugma ug pagpugong sa kaugalingon, ug pag-ampo alang sa uban ug kahupayan nga naggikan sa kahitas-an tungod sa mga luha. Ang kaayo niini mao ang pagbantay sa hunahuna nga magmatngon sa gipamulong sa dila ug gihunahuna sa huna-huna, ug sa usa ka dili mapugngan, kanunay nga pangandoy sa pakig-uban sa Dios, sa dihang ang hunahuna, pinaagi sa pagpamalandong sa Naglungtad, nagdali sa mga tiil sa Iyang Ginoo ug, uban sa mainit nga gugma, masigasig nga nangita aron makakaplag sa Dili Makita; ug sa diha nga kini makasugat sa kangitngit nga nagtabon Kaniya, mobalik kini pag-usab sa kaugalingon, uban sa labawng matinahuron nga pagpaubos, kontento sa gipadayag karon alang sa kaayohan niini pinaagi sa pagpamalandong, ug nakakaplag og kahupayan niini; samtang nagpabilin gihapon sa bulahan nga paglaum nga sa katapusan makab-ot ang gipangandoy sa dihang matapos na ang panan-aw '*sama sa salamin, sa usa ka misteryo*', ug matuman ang putli, walay hunong nga '*atubangan-atubangan nga panan-aw*' kaniya (1 Cor. 13:12).

6. Pilia ang dili pag-apil sa mas taas nga mga pagkontemplasyon kung wala pa nimo makab-ot ang hingpit nga kawalay-pagbati; ayaw pagdagan sa dili makab-ot, ug ayaw pagpangita sa labaw pa sa imong kusog. Kung gusto nimo, ingon sa usa, nga mahimong usa ka teologo ug usa ka kontemplatibo pinaagi sa paagi sa kinabuhi, mosaka ka sa niini nga lebel ug, pinaagi sa pagkab-ot sa pagkahinlo, makab-ot nimo ang pagkahinlo (Teolohiya). Tungod kay nahisgutan na ang teolohiya, akong pahimangnoan kamo, – pag-amping nga dili ka mosulay og abot sa kinatas-an niini nga walay utlanan, ug hibaloa nga dili angay para nato, nga ginapakaon pa sa gatas sa pagkamaayo, nga mosulay og lipad didto, aron dili masayang ang atong mga pako sa walay pulos, sama sa mahitabo sa mga batan-ong langgam, bisan pa nga ang katam-is sa kahibalo kusganong nagdani sa atong tinguha. Apan sa dihang, pagkahuman kitang mapalimpyo sa pagkamatinahuron ug mga luha, gipataas gikan sa yuta, sama ni Elias o ni Habakuk, nga nagpasidaan o naglarawan sa pagdakop nga mahitabo sa panganod, ug pinaagi sa malumong pag-ampo sa hunahuna—hingpit ug dili kalibutanon—nga nakalabaw kita sa mga pagbati, nangita kita sa Dios, unya, tingali, makahikap kita sa teolohiya sa pipila ka bahin.

7. Ingon usab, kon gusto ka nga mahimong takus sa banal nga panan-aw ug sa kahayag sa hunahuna, una, higugmaa ang malinawong ug hilom nga kinabuhi; ug, pagkahuman nimong makabulag sa tanang butang, maila ang imong kaugalingon ug ang Dios. Kung mahitabo kini, walay bisan unsa nga makababag kanimo, sama sa usa ka hinay nga hangin (*ang tingog sa kabugnaw pino*), samtang ang imong sulod nga pagkatawo putli ug walay samok sa bisan unsang pagbati, mahimo nimong kaalamon nga masakop ang Usa nga Dili Makita sa tanan, nga nagpahayag kanimo sa kaluwasan pinaagi sa labing lawom nga kahibalo Kaniya.

8. Sama sa dalugdog nga gipaabot dayon pagkahuman sa kilat, ingon usab, diin misidlak ang paghinlo sa Diyos, mokunhod ang bagyo sa mga pagbati. Ug diin kini mahitabo, ang saad sa kana nga (umaabot) nga kalipay natukod sulod sa usa nga nakab-ot niini. Apan walay pagbati sa Diyosnong kalooy ni bisan unsang paglaum sa pagkawalay-pagnanasa sa usa ka kalag nga naghigugma sa kalibutan labaw pa sa iyang Magbubuhat, nga nagpuyo ang pagkapilit sa makita, ug nga naghandum sa mga kahimut-an sa unod ug kalipay sa tibuok niyang tinguha.

9. Ayaw pangitaa sa imong hunahuna kung unsa ang Banal o asa kini; kay kini labaw sa kinaiyahan ug dili kini mapugngan sa bisan unsang lugar, nga naa sa ibabaw sa tanan nga naglungtad. Apan ipakita sa sulod nimo, sama sa usa ka salamin, kutob sa mahimo, ang Dios-Pulong nga gihulagway (pinaagi sa Inkarnasyon), nga sa niining higayona, nagpagawas og mga sinag sa kahayag pinaagi sa Iyang pagka-divino, gihunahuna nga naa sa usa ka piho nga dapit, samtang nagpabilin nga anaa bisan asa, tungod sa dili masukod nga kinaiya sa Pagkadivino. Labaw pa, kutob sa imong paghinlo sa imong kaugalingon, kutob usab ana ka angayan sa langitnong kahayag.

10. Kon nangandoy ka sa tinuod nga kahibalo ug sigurado nga pagluwas, una sa tanan, paningkamoti nga putlon ang mainitong mga panakot sa kalag ngadto sa lawas; ug, human nimo tangtanga ang imong pagkapilit sa materyal, lusong sa kalawoman sa pagpaubos – ug imong makaplagan ang bililhon nga perlas sa pagluwas, sama sa usa ka kabhang, nga natago sulod sa banal nga kahibalo, ug nga nagpahibalo kanimo sa kahayag sa Gingharian sa Dios.

11. Alang sa usa ka tawo nga matinud-anon nga nagpraktis sa espirituhanong pagsunod, nga napailalom ang unod sa espiritu, dili na kinahanglan ang pagsunod sa tawo; kay ang ingon ana nagpuyo sa pagsunod sa Pulong sa Dios ug sa Balaod, sama sa usa ka mapasalamatong sulugoon. Apan alang sa mga adunay pakigbisog ug gubat sa lawas batok sa kalag, gikinahanglan nga adunay usa ka magmamando ug magtutukoy ug mosunod kaniya, ingon usa ka tawo nga, uban sa kahibalo sa maong butang, makahimo sa pagpadagan sa timon sa atong kinabuhi ug pag-andam kanato sa gikinahanglan nga mga armas sa takdang panahon, aron dili kita madakpan sa mga dili makita nga kaaway, ug ang atong mga pagbati modagsa kanato tungod sa atong kakulang sa kasinatian.

12. Sa diha nga walay pagbati nga makasamok kanimo pag-usab, ang balaan nga tinguha motubo sa sulod nimo, sa imong kasingkasing; kung, labaw pa, dili na ka mahadlok sa kamatayon, nga imong giisip kini nga sama sa tulog, apan imbis nagpaabut ka sa pagpagawas gikan sa lawas: unya makab-ot nimo, ingon nga angay, ang saad sa kaluwasan, ug dad-on nimo ang Gingharian sa Langit sulod sa imong kaugalingon, nga naglipay sa dili masukod nga kalipay.

Mahitungod sa Pagkapari

1. Tungod kay giisip kang takus sa balaan ug dungganong pagka-pari, kinahanglan una sa tanan nga kanunay nimo ihalad ang imong kaugalingon ingon usa ka halad pinaagi sa pagpamatay sa imong mga pagbati ug mga kahimut-an sa unod, ug ingon niini, mangahas ka sa pagduol sa halad nga nagahatag-kinabuhi ug makahadlok, gawas kon gusto ka masunog sa balaan nga kalayo, sama sa usa ka butang nga dali masunog. Kay kung ang mga Serapim wala gani misuway paghikap sa uling nga walay sipit (Isaias 6:6), unsaon man nimo paghikap niini nga walay kawalay-pagbati? Pinaagi niini usab, aduna ka'y balaan nga dila, limpyo nga mga ngabil, ug usa ka walay mantsa nga kalag kauban ang imong lawas, ug ang imong mga kamot mismo, nga mas hayag pa kaysa bisan unsang bulawan, isip mga sulugoon sa supernatural nga kalayo ug halad.

2. Pahimatyag pag-ayo sa gahum niining mga pulong, kay adlaw-adlaw nimong masaksihan kana nga makaluwas nga misteryo sa Dios, nga sa dihang kaniadto kini nakita sa tigulang nga si Simeon, siya nabigla ug nangayo na lang sa kamatayon; ug kon wala ka pa makadawat og pagpadayag gikan sa Espiritu Santo nga ikaw usa ka pinalabi nga tunga-tunga tali sa Dios ug sa katawhan, sama sa usa ka tawo nga katumbas sa mga anghel, nan ayaw pagpanugot, nga magdala sa imong kaugalingong kadaut, sa pagdumala sa labing balaan ug makalilisang nga pagsaulog sa mga Misteryo sa Dios, nga sa atubangan niini ang mga Anghel mubay-ong uban sa pagrespeto ug diin daghan sa mga Santo ang matinahuron nga nagpugong, basi, sama ni Zana, sila kuhaon gikan sa mga buhi pinaagi sa Hukom sa Labing Kataas-taasan.

3. '*Pag-amping sa imong kaugalingon*', ingon sa Apostol (1 Tim. 7:16). Pag-amping sa imong kaugalingon ug kanunay nga maghalad og halad alang sa imong nangagi nga mga sala, aron, kon adunay bisan unsa sa imo—o tingali naa pa—nga hugaw tungod sa kahuyang, kini mapapas sa Balaan nga kalayo. Sa ingon niini, mahimo ka, ingon sa pagkasulti, nga sama sa usa ka pinili, mapuslanon, putli nga sudlanan, ug usa nga

takus sa ingon nga halad, nga mabag-o ang imong kaugalingon ngadto sa usa ka sudlanan nga pilak o bisan bulawan, bisan pa kaniadto ikaw kay kahoy o luwad, basta, pinaagi sa imong maisugong paglaum, nadani nimo ang Dios sa pagpakita kanimo og kaluoy. Kay diin andam maminaw ang Dios, walay babag sa pagbag-o sa usa ka butang ngadto sa lain.

4. Bantayi ang dungog, nga katumbas sa sa mga anghel, diin ikaw gipataas, ug paningkamoti sa tanang hiyas ug pagkabalaan aron magpabilin nga walay sala niining kahimtang diin ikaw gitawag. Tan-awa unsay nahitabo kang Lucifer nga nahulog tungod sa iyang garbo. Ayaw tugoti nga maagian usab nimo ang susamang kapalaran pinaagi sa pagdamgo og dagkong butang para sa imong kaugalingon, kondili tan-awa ang imong kaugalingon nga sama sa abog, abo, ug kaulaw; maghilak kanunay nga, bisan pa niini, gitugotan ka nga makig-ambit sa Banal nga Komunyong ug sa pagbuhat sa makapahadlok nga balaan nga ritwal sa Balaang Misteryo, pinaagi sa walay kinutuban nga gugma sa Dios alang sa katawhan ug sa Iyang dili masukod nga kaayo.

5. Ang nakadawat sa pagkapari kinahanglan nga putli gikan sa tanang pagbati, labi na sa pakighilawas ug dautang buot, nga dili gani niya angay hunahunaon bisan gamay; basi siya mapasakop sa kasuko ug panalangin, sama sa usa ka leproso o sa usa ka hugaw sa uling, kon siya mosuway sa paghikap sa lawas sa hari.

6. Gipahumok ug puti sa dagan sa mga luha kaysa sa niebe, uban sa konsensya nga hayag sa pagkaputli, pag-apil sa Balaang Misteryo ingon usa ka balaan, nga nagpadayag sa sulod nga katahum sa kalag pinaagi sa gawasnong, anghelikong dagway. Apan pag-amping: sa pagsaulog sa Balaang Misteryo, ayaw pagkontento sa tawhanong tradisyon lamang, kondili ang grasya mag-uban kanimo, nga tinago ug misteryoso nga magtugot kanimo sa pagsabot sa mas labaw nga kahulugan niini.

7. Sa tinguha sa pagkawalay-kadaut ug pagkawalay-kamatayon, sa pagkabalaan ug pagtahud pag-ayo pagsaulog sa mga Misteryo nga nagahatag kinabuhi ug dili malaglag, nga sa samang higayon nagahandom nga mobiya niining kalibutan, nga nahimong hingpit pinaagi sa pagtuo. Apan kon mahadlok ka sa kamatayon, nan wala pa ka maghiusa sa gugma kang Kristo, Kinsa imong pribilehiyo nga madawat sa imong kaugalingong mga kamot, ug Kinsa ang unod nagapakaon kanimo. Kay kon mao kini, magdali ka nga moadto sa dapit diin anaa ang imong Hinigugma, nga wala magtagad sa kinabuhi o unod ingon bisan unsa.

8. Ingon nga nakig-ambit sa unod sa Dios, pareho nga usa ka pari ug usa ka nakadawat sa Balaang Komunyong, gipanumpa ka nga hiuson sa pagkapareho sa Iyang kamatayon, *'dili na magkinabuhi para sa imong kaugalingon'*, kondili, ingon sa giingon sa Apostol, para Niya nga gipako sa krus ug namatay para kanimo (2 Cor. 5:15). Apan kon mabuhì ka nga sobra ka-gugma sa unod ug sa kalibutan, nag-andam ka sa imong kaugalingon alang sa walay katapusang pag-antos pagkahuman sa kamatayon; gawas kon, sa wala pa ang imong kamatayon, boluntaryo kang mohunong sa paghalad niining walay-dugo nga halad. Kinsa bay wala makahibalo nga daghan sa mga nagsaulog sa Banal nga Misa nga dili takus, nga gikuha gikan dinhi sa kalit nga kamatayon, gipadala dayon sa mga pag-antos sa umaabot?

9. Usa ka pari, nga usa usab ka monghe, ilado sa iyang pagkamatinud-anon ug, sa gawas, gipasidunggan sa kadaghanan ingon usa ka tawo nga may dungog, apan sa sulod nagtago sa pagkamalumo sa kasingkasing ug nagahugaw sa iyang kaugalingon: samtang nag-alagad sa Balaan ug Diosnong Liturgiya, sa dihang nakaabot siya sa Kanta sa mga Kerubin ug, sumala sa iyang batasan, mitungo sa iyang ulo sa atubangan sa Balaang Lamisa, nagsugod sa pag-awit: *'Walay angay'*... kalit siyang namatay, kay ang iyang kalag nilayas samtang naa pa siya sa maong posisyon.

10. Walay mas labaw pa nga gitinguha kaysa sa matarong nga pangatarungan ug kinaadman. Kay gikan niini moturok ang kahadlok sa Dios ug ang gugma sa Dios: ang una nagahinlo pinaagi sa pagrespeto ug pagpugong sa kaugalingon, samtang ang ikaduha nagahingpit pinaagi sa malinawong batasan ug pagka-maampingon, ug nagtugot sa hunahuna nga molupad nga gawasnong sa hataas nga mga pamalandong ug pagsaka sa kataas-taasan. Apan kung walay kahadlok, imposible nga diretso nga makaabot sa balaan nga gugma, o, pinaagi sa paglikay sa gugma, molupad paingon sa gilauman ug magpahulay niini.

11. Busa, kamo nga nangandoy sa kaluwasan; modagan kamo uban sa kadasig ug walay pagbati sa kakapoy hangtod maabot ninyo ang inyong tumong – mangita kamo nga masigasig, mangayo kamo nga walay hunong, motuktok kamo nga mapailubon hangtod molampos kamo, nga nagtaas sa lig-on nga pagtuo ug pagpaubos sama sa bandila sa tumoy sa hagdanan. Alang sa mga nakab-ot na sa ilang gipangandoy, ayaw paghunahuna nga nakab-ot na nimo kini sa diha nga madawat nimo ang pagpasaylo sa mga sala, kondili sa diha nga mihunong ka sa kahadlok sa pag-alsa sa tanang pagbati, nga andam, walay kahadlok ug mapangahas, sa pagbulag gikan sa lawas.

12. Pinaagi sa daghang luha, pangitaa ang kasiguruhan sa imong kaluwasan, apan ayaw pa huna-hunaa nga nakab-ot na nimo kini sa wala pa ang imong kamatayon, kon ikaw mapainubsanon ug maalamon, aron dili ka unya, nga nahimong kampante na, magpasagad sa butang nga kaluwasan; apan unya, samtang nagkadool ka sa katapusan, mangaliya ka aron makab-ot kini—nga, sa laing bahin, asegurado—basin, tungod kay imong giimbento sa imong kaugalingon nga mapangahas nga paghunahuna nga naa na kini kanimo, mahitabo nga dili ka makaabot sa dapit nga imong gilauman sa dihang moabot na gayud ang dugay na nimo gipaabot nga panahon. Busa, asa ka paingon, ikaw nga malalain, nga walay saad ug ang asegurado, makaluwas nga kasiguruhan nga gihatag sa Espiritu Santo?!

13. Sa diha nga imong gipili ang walay-pagbati nga gihatag sa Dios, pangitaa una kini nga gitinguhang kahimtang pinaagi sa pagsunod ug pagpaubos, aron, kon mosubay ka og lain nga dalan paingon niini, dili ka mag-antos og walay pulos nga kakapoy. Ang mga nakab-ot na sa kawalay-pasyon dili unta itawag nga ingon ani ang tawo nga usahay giatake sa mga pagnanasa ug sa lain nga panahon malinaw ug dili masamok niini, kondili ang usa nga kanunay nag-enjoy sa kawalay-pasyon; nga bisan pa anaa ang mga hinungdan sa pagnanasa, nagpabilin nga dili maliso niini; ug nga, sa dihang motungha ang hunahuna bahin niini, wala'y pag-antos nga mabati gikan niini.

14. Pinaagi sa pagpanamastamas ug mga pagpasipala, ang kaaway mapangahas nga mosulong sa kalag nga mibulag na sa lawas, ingon usa ka mapait ug makalilisang nga maninumbong sa mga kapakyasan niini. Apan makita unya sa usa ka tawo kung giunsa sa Diosnon nga kalag, bisan pa nga kaniadto kanunay kini masamdan sa daghang mga sala, dili kini matandog bisan gamay sa iyang mga pag-atake ug hulga, kondili, tungod kay natukod kini sa Ginoo, napuno kini sa kalipay ug kaisog, sa pagtan-aw sa mga Balaang Gahum nga nag-uban kaniya; ug, nga gipanalipdan sa kahayag sa pagtuo, uban sa dakong kawalay kahadlok, misinggit sa dautan: 'Unsa may labot nimo kanako, ikaw nga gipahawa sa langit ug ulipon sa Daang Usa? Wala kay gahum batok kanamo. Si Cristo, ang Anak sa Dios, adunay gahum batok kanamo, ingon man usab sa tanang butang. Kaniya kita nakasala, ug kaniya kita maghatag og pasaylo, nga Siya mao ang among tiggarantiya sa kaluoy ug sa among kaluwasan diha kaniya pinaagi sa iyang himayaong Krus. 'Apan ikaw, maluya, palayo kanamo; wala kay bili kanamo o sa mga sulugoon ni Cristo.' Sa ingon ana ka mapangahas nga mga pulong gikan sa kalag, ang yawa sa katapusan napukan, gipikas sa mga paghilak, dili na makasukol sa ngalan ni Cristo. Pagkahuman niini, pagkahuman nga nakaagi sa gingharian sa mga prinsipal sa hangin, malipayon nga gi-eskort sa mga Balaang Anghel ang kalag ngadto sa lugar nga gitakda para niini, sumala sa iyang kinaiyahan.

15. Ayaw tugoti nga ang gugma sa mga butang nga malabay magdani kanimo paingon sa yuta, O maalamon nga anak sa langit. Kay kung ang bisan unsang pagkapilit sa mga butang sa yuta makapugong kanimo, sama ka sa usa ka agila nga nadakpan sa lambat sa tiil, nga dili makalupad paingon sa kahitas-an. Busa, tan-awa ug bililhon ang tanang butang *ingon nga 'basura'* (Fil. 3:8), sa paglaum sa mas maayo; ug, sa pag-abot sa panahon, pagkahuman nimo mabyaan ang unod mismo, malaya kang mosunod sa Anghel nga nagagiya kanimo.

16. Sama sa pagka imposible nga ibutang ang usa ka sensilyo nga walay selyo sa hari tupad sa mga ordinaryong sensilyo sa hari nga bahandi; ingon usab, imposible nga, kung walay tinuod nga kahibalo ug kawalay-pangandoy, madawat ang saad sa maong kalipay, ug molakaw gikan dinhi uban ang kaisog ug kumpiyansa padulong sa gilauman, ug paghiusa sa mga pinili. Apan sa 'giya', dili ko pasabot ang kinaadman, kondili ang tinuod nga kahibalo sa Dios ug sa Balaan, pinaagi niini ang tawo nga mahigugma sa Dios, nga walay samok sa mga tinaramnan sa kalibutan, gialsa ngadto sa pagkadiosnon pinaagi sa grasya sa Espiritu Santo.

17. Bisin pa kon nakaagi na ka sa tanan nga may kalabutan sa aktibong kinabuhi, ayaw pagsalig sa imong kaugalingon niini, ingon nga nakab-ot na nimo ang kawalay-pagkahilig ug makalihok na ka sa kalibutan nga walay kabalaka; basi, sa ingon nga kahimtang, kon madawat nimo ang mga hilig, makasugat ka, sa dili pa ka mobalik sa imong kaugalingon, og bisan unsang butang dinhi nga dili angay sa han-ay sa imong kinabuhi. Apan kanunay, ilawom sa maampingong mata sa kahadlok, pag-amping pag-ayo sa imong mausab-usab ug dali mausab nga kinaiya, ug maampingong paglikay sa mga hinungdan sa mga pagbati. Kay ang kawalay-pagbati, nga hingpit nga dili mausab, makita lamang sa mga nakab-ot sa hingpit nga gugma ug, pinaagi sa walay hunong nga pagpamalandong, gipataas ibabaw sa tanan nga makalimba sa mga pagbati, ug nga misaka sa kataas-taasan sa pagpaubos—kadtong dili na matandog sa kalayo sa mga pagbati, kay kini napalong sa tingog sa Ginoo, alang sa pagbag-o nila (ang mga hingpit) ngadto sa pagkawalay-kadaut.

18. Ayaw paghandum sa kawalay-pagnanasa sa dili pa ang takdang panahon, basi masinati nimo ang sama nga kapalaran sa unang binuhat, nga, tungod kay wala pa siya hamtong, natilawan ang kahoy sa kahibalo; apan pinaagi sa mapailubon nga pagpaningkamot sa hingpit nga pagpugong sa kaugalingon ug walay hunong nga pag-ampo, ug pinaagi sa pagpadayon, uban ang pagdumot sa kaugalingon ug labing dakong pagkapaubos, sa inyong aktibong mga batasan ug disiplina, kamo pagadawat unya, sa angay nga panahon, sa grasya sa kawalay-pasilabot—kini nga dalangpanan sa pahulay—human sa mga unos ug mga kasakit. Kay ang Dios dili masuko, apan ablihan Niya ang pultahan sa kawalay-pagbati sa hustong panahon alang sa mga nagalakaw sa pagkamatarong.

19. *'Adto ka sa hulmigas, O tapulan'* (Hulagway 6:6) – ug pagkat-on gikan niini sa paghigugma sa pagpaningkamot. Apan ayaw kalimti nga ang Dios wala magkinahanglan sa atong mga maayong buhat, kay Siya walay kulang ug napuno sa tanang butang; apan Siya mismo nagahatag sa Iyang mga gasa nga daghan ug buotan, ug nagaluwas pinaagi sa Iyang grasya sa mga maalamon, matinud-anon kaniya sa ilang kaugalingong kagustuhan, ug mapasalamaton; bisan pa man dawaton Niya nga may grasya ang ilang mga buhat sumala sa ilang makaya. Busa, kon magpaningkamot ka ingon usa ka tawo nga may utang kaniya tungod sa mga panalangin nga Iyang gihatag kanimo kaniadto, maayo ang imong gibuhay – ug ang kaluoy sa Dios duol kanimo; apan kon imong gihunahuna nga utangon ka sa Dios tungod sa maayong buhat nga imong ginabuhay, sama sa pagpakita niini, nan naligaw ka na, nga nakalayo sa tul-id nga dalan: kay giunsa man nga ang usa ka manug-amuma mahimong utangon? – Bisan pa niana, padayon sa pagpaningkamot, sama sa usa ka abang; ug, pinaagi sa hinay-hinay nga pag-uswag, makab-ot nimo, pinaagi sa kaluoy sa Dios, ang imong gipangita.

20. Kung gusto nimo, ipakita ko kanimo ang lain nga dalan paingon sa kaluwasan, o mas tukma pa, paingon sa pagbiya sa mga pagbati. Sige'g hangyo sa imong Magbubuhay sa tibuok nimong kusog pinaagi sa pag-ampo, aron dili ka maliso gikan sa imong gitinguhang tumong, kanunay nga ipresentar sa Iyang atubangan, isip mga manalipod, ang langitnong mga puwersa ug ang tanang mga Santo, kauban ang Labing Balaan nga Inahan sa Dios; ug ayaw pagpangita sa kawalay-pagbati, ingon usa ka dili takus sa ingon nga gasa, kondili paningkamoti pag-ayo ang kaluwasan, ug uban niini madawat usab nimo ang kawalay-pagbati; niini, ang usa sama sa pilak, ug ang usa sama sa putli nga bulawan; ug aduna ka, labaw sa tanan, og usa ka tinago nga buhat, O alagad sa Dios, ug pipila ka tinago nga mga misteryo sa Pulong sa Dios ngadto sa Dios, nga naghimaya kanimo, ug pinaagi niini Siya malipay ug mapasidunggan.

21. Paninguha nga madawat ang saad sa kaluwasan sa sulod, sa imong kasingkasing, ingon usa ka walay duhaduha nga kasiguruhan; basi, kon dili, sa takna sa pagbulag, kalit ka nga masugat sa kahadlok ug pag-uyog. Hunahuna nga nadawat na nimo kini nga saad sa dihang ang imong kasingkasing dili na magtan-aw kanimo nga may pabor bisan pa sa bisan unsang paglapas, ug ang imong konsensya dili na magpasaway kanimo tungod sa imong mga sala; sa dihang ang kaligaw sa mga hayop nga pagbati napildi na sulod kanimo pinaagi sa grasya sa Dios; sa dihang ang mga luha sa kahupayan motulo sa ilang kaugalingon gikan kanimo, ug ang imong hunahuna mag-ampo nga putli ug walay mga hunahuna nga karaan; ug sa dihang, uban sa malipayon ug andam nga kasingkasing, imong gihulat ang kamatayon—nga makalilisang sa kadaghanan, ug nga ilang gustong likayan.

22. *'Ang mga pulong sa kinabuhi nga walay katapusan'*, nga, sumala sa gipamatuod sa Apostol nga si Pedro (Juan 6:68), anaa sa Pulong sa Dios, mao ang mga pulong mahitungod sa nahuman pinaagi Kaniya, diin ang mga tinagoang giya ngadto Kaniya bisan pa gikan dinhi makadawat sa kinabuhi nga walay katapusan ug sa saad sa Espiritu, ug sa walay kaulaw nga paglaum sa kaluwasan. Apan kini dili ihatag sa mga nagpili sa unod kaysa sa kalag, ug pabor sa mga butang sa kalibutan ug malingaw niini.

23. Ang usa ka 'makatarunganon' (logikoz – makatarunganon) nga tawo dili siya nga adunay gipamulong nga pulong (makahimo sa klarong pagsulti): kay ang matag tawo ingon ana; kondili usa nga, pinaagi sa makatarunganong gahum, nangita ug nagsusi kon giunsa pagpangita sa Dios. Apan, dili gyud niya makaplagan ang butang nga sa iyang kinaiyahan mismo, Labaw sa Kinaiyahan. Dili kini mahimo alang sa bisan unsang kinaiyahan; apan sa labing maalamon nga paghan-ay sa tanan nga naglungtad, sa pag-atiman niini, sa pagpreserba, paggiya ug pagdumala niini, ang *'katahum'* niining *'maalamon nga Magbubuhay'* ug *'Amahan'* daw gitan-aw ug nabati (Kabuot-on ni Solomon 13:1, 4–5), sama sa usa ka magtutukod sa balay nga mailhan pinaagi sa buhat sa iyang mga kamot.

24. Dili makab-ot sa usa ka tawo ang pagbiya sa kalibutanon sa husto nga paagi kung walay pagkawalay-pagnanasa, ni pagkawalay-pagnanasa kung walay gugma, ni gugma kung walay kahadlok sa Dios

ug putli nga pag-ampo, ni kini nga tanan kung walay pagtuo ug walay kabalaka nga kalinaw, diin ang hunahuna, nga napukaw, ilabay ang kalibutanong panghunahuna, molupad paingon sa langitnong gingharian ug susihon kini, nga nagapangita sa iyang Ginoo.

25. Ampingi ang pagkabalaan sama sa itom sa imong mata, aron ikaw mahimong templo sa Dios ug puloy-anan nga makapahimuot Kaniya: kay kung walay pagkamahigpit sa moralidad, imposible nga mahiusa ka sa Dios. Kini, sa baylo, mopahimugos sa gugma alang sa Dios, pagbulag sa kalibutan ug pagpalayo niini, samtang nagpabilin ang pagpaubos, pagpugong sa kaugalingon, walay hunong nga pag-ampo, espirituhanong pagmumuni-muni (pagmumuni-muni sa Dios), mga luha ug pagpamalandong—nga ang kaayohan niini dili nimo makab-ot kung walay pagkawalay-pagbati.

26. Ayaw tugoti nga adunay makalimbong kanimo sa paghunahuna nga, supak sa pulong sa Apostol (Heb. 12:14), mahimo nimong makita ang Dios nga walay '*pagkabalaan*' (pagkahinlo). Kay ang Ginoo, nga maayo kaayo ug milabaw sa tanang pagkahinlo, dili malipay sa pagpadayag sa Iyang kaugalingon sa sulod sa mga hugaw. Sama sa usa ka tawo nga naghigugma sa iyang amahan o inahan, o sa iyang anak nga babaye o lalaki, nga labaw pa kaniya kay sa Ginoo, dili angay kaniya, ingon man usab dili angay kaniya ang usa nga mopili sa usa ka butang nga pansamantala ug materyal nga higugmaon alang kaniya, ug labi na gayud kining daotan ug bahô nga sala. Ang Dios moliko gikan sa mga dili moliko gikan niining kahugaw, kay '*ang madunot kinahanglan magpanunod sa dili madunot*' (1 Cor. 15:50).

27. Dili ka hatagan og banal nga gugma kung walay kahibalo, ni kahibalo kung walay pagtuo; sa pagtuo akong pasabot dili lang yano nga pagtuo, kondili usa ka pagtuo nga naggikan sa pagpraktis sa pagkamaayo. Makab-ot nimo ang tinuod nga paghinulsol sa kasingkasing kon, pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, pagbantay, pag-ampo ug pagpaubos, imong gipauga ang maluoy nga kalipay nga nasangkot sa imong unod, ikaw ipapako uban sa Ginoong Jesu-Kristo, ug dili na ikaw mabuhi sumala sa unod, kondili magsugod na ikaw sa pagkinabuhi pinaagi sa Espiritu, subay sa paglaum sa '*taas nga tawag ug pagpili*' (2 Pedro 1:10).

28. '*Niini nahibalo ko nga aduna kay pabor kanako,*' miingon ang Propeta kang Dios, '*kay ang akong kaaway dili malipay batok kanako*' (Salmo 40:12), samtang padayon niya kong gipaka-antos ug gipaka-ulaw pinaagi sa akong mga kahuyang hangtod sa katapusan. Apan sa wala pa ang katapusan, luwasa ako gikan sa iyang mga kamot, ug, human Nimo ako pasudlon sa espirituhanong kinabuhi nga makapahimuot Kanimo, buhata nga human sa usa ka bulahan nga pagbiya, ipresentar ako nga maluwas sa atubangan sa Imong trono; ug gikan dinhi, nga nagbitbit sa saad sa kaluwasan pinaagi sa Imong kaluoy, ug sa walay duhaduha nga kasigurohan niini; kay giisip ko kini nga usa ka dili masabar nga kalamidad—mas mapait ug mas makalilisang pa kaysa kamatayon ug impyerno mismo—nga masumpungang dili andam ug nagkurog sa takna sa akong pagpanaw.

29. Ang pagtuo ug paglaum dili yano o walay plano nga mga butang; apan ang pagtuo nagkinahanglan ug lig-on nga kalag, ug ang paglaum nagkinahanglan ug matarong nga kinaiya ug kasingkasing. Labaw pa, kinsa bay dali motuo sa dili makita nga walay grasya? Ug kinsa bay maglaum alang sa usa ka dili sigurado nga kaugmaon, gawas kon nakasinati sila sa tinuod sa mga gasa sa Ginoo, diin sila makakuha og kasiguroan sa umaabot sama sa karon? Kining duha ka hiyas nagkinahanglan sa kusog sa atong kabubut-on, ingon man sa giya ug tabang sa Dios; kung wala kini, walay pulos ang atong paningkamot.

30. Ang tinuod nga pagkamaayo maporma pinaagi sa kahibalo, o pinaagi sa kawalay-pagkahilig, o pinaagi sa duha. Kay kon walay pulos ang pagpangita niini kanato, tinuod nga ang atong pagkamaayo usa ra ka pagkamaayo sa panagway, ug dili tinuod. Kay kung dili man ingon ana, kini mamunga og daghan, ug dili lang sa mga dahon. Busa, ang tawo nga madasig sa pagbuhat og maayo—bisan pa tungod sa tinguha nga malipay ang uban, sa pagpalipay sa kaugalingon, o sa bisan unsang laing motibo nga dili makapahimuot sa Dios—dili tinuoray ug wala maghigugma sa Dios. Apan kon atong tukmaron ang hinungdan nga motibo, walay duhaduha nga makab-ot nato ang pagkahingpit sa tinuod nga pagkamaayo, nga sa takdang panahon ug sa husto nga sukod, magahatag kanato og kahibalo ug pagkawalay-pangandoy pinaagi sa grasya sa atong labing maayong Dios.

31. '*Hibal-i ang mga panukala sa kaaway*' (2 Cor. 2:11) pinaagi sa kahayag sa grasya, ug, sa pagpahiubos sa imong kaugalingon sa atubangan sa Dios uban sa mga luha, ipahayag ang imong kahuyang, nga nagakonsiderar sa imong kaugalingon nga walay bili, bisan pa nga ang atong manlimbong nagadala kanato sa paghunahuna nga kita adunay bili. Ayaw pangitaa nga hatagan ka og mga gasa kon kini dili makatampo sa kaluwasan ug sa pagpadayon sa pagpaubos; pangitaa kinsa ang yano nga kahibalo isip basihan sa kahibalo

sa Dios, aron dili ka pag-antoson hangtod sa katapusan sa mga pagbati sama sa mga tirano, ug malaya gikan sa unod pinaagi sa pagkawalay-pagbati, o, sa labing gamay, pinaagi sa kasubo tungod sa imong mga sala.

32. Sama sa dili makalupad pataas ang usa ka tawo nga walay pako, dili usab niya makab-ot ang gilauman kung walay sigurado nga pagtuo niini samtang anaa pa siya dinhi; ug kini nga kasiguruhan nagagikan sa pagpaubos, o sa grasya sa Espiritu Santo sa mga tawo nga hingpit nga nakapahimuot sa Dios, nga kanila gayud ang kawalay-pagbati, bisan sa bahin o hingpit, depende sa kahilabutan sa ilang pagpalipay sa Dios ug sa ilang paghinlo. Apan kadtong mobiya sa lawas sa lain nga kahimtang—sama sa 'tugnaw sa mga pagbati' o sa 'Sabado' (nga mao, nga walay buhat sa pagkamaayo) (Mat. 24:20)—nasakop sa paghukom ug pag-antos sa panahon sa pag-isip.

33. O kalag nga maluwas, pasalamat ang Dios nga Manluluwas. Ug kon gusto ka maghalad kaniya og mga halad, halara uban sa pagpasalamat gikan sa imong biyudang kalag duha ka mita—mao kana, pagkapaubos ug gugma. Ug siya modawat niini—sama sa akong nahibaloan—labaw pa kaysa sa dagkong bahandi sa maayong buhat nga gisang-at sa daghan sa kaban sa kaluwasan. Apan kon, sama ni Lazaro, nanginahanglan ka og pagkabanhaw, human mamatay sa imong mga kahiligon, ipadala kining maong mga birtud, ingon nga imong kaugalingong mga igsoon, aron mangamuyo sa Iyang atubangan – ug sigurado kaayo nga madawat nimo ang imong gipangita.

34. Bisan pa kon imo nga buhaton, sama sa angay nimo buhaton, ang aktibong pagbantay sa usa ka buhi nga may hiyas, pinaagi niini ra dili ka makaabot sa daungan sa kawalay-pangandoy, aron makapangamuyo ka nga putli ug walay samok; gawas kon, sa samang higayon, ang imong hunahuna giakupan sa espirituhanong pagmumuni-muni sa kahayag nga kahibalo ug pagsabot sa kamatuoran, nga pinaagi niini, nga napadasig ug nahayagan, mosaka kini nga paspas sa tinuod nga pag-ampo—nga hingpit nga nagaginhawa sa gugma—paingon sa kahayag sa mas hataas, dili materyal nga mga han-ay nga paryente niini, ug gikan kanila, kutob sa mahimo, paingon sa Dako nga Kahayag, sa Dios nga Trinidad, ang Tinubdan sa tanan.

35. Dili kita silotan sa umaabot nga kapanahonan tungod sa atong pagpakasala, ni hukman kita tungod niini, kay gihatagan man kita og kinaiyahan nga mausab-usab ug dali mausab; kondili tungod sa pagpakasala ug dili paghinulsol, ug sa dili pagbalhin gikan sa dautang dalan paingon sa Ginoo, bisan pa gihatagan kita og gahum ug panahon alang sa paghinulsol. Maayo ug maloloy-on ang Dios sa mga maghinulsol, bisan pa siya gipakita nga mananakot ug masuko; apan kini batok sa dautan ug sala, dili batok kanato, nga kanunay niyang andam dawaton sa diha-diha nga makakita siya ug luha sa paghinulsol sa atong nawong. Sa tinuod, ginatratar niya kita sumala sa atong mga binuhatan ug disposisyon, ginaganti ang matag tawo sumala sa bili sa ilang kinabuhi.

36. Kung mahitabo nga malisang ka sa imong matarong nga pagbarog, ayaw pag-urog, apan, sa pinakadali nga mahimo, itul-id ang imong kaugalingon, ug padali sa pagbalik sa imong kanhing kahimtang sa kaayohan pinaagi sa kasubo, paghinulsol, pagpanghimaraot sa kaugalingon, ug daghang pag-agay sa mga luha, sa espiritu sa paghinulsol; pinaagi niini, human ka mubangon gikan sa pagkahulog nga midangat kanimo, mosulod ka sa sabakan sa makaluwas nga kalipay, nga nagpasiya sa imong kasingkasing nga magpabilin nga lig-on sukad karon, aron, kon imong pasuko pag-usab ang Hukom, dili na nimo kinahanglan ang mga luha ug paghinulsol alang sa paghinlo: kay kon kini dili mahitabo dinhi, nan sigurado gayud nga dili kita makalikay sa mga pag-antos nga angay nato madawat sa umaabot.

Mahitungod sa Pagkapari

1. Pag-usab natong itutok ang atong pagtagad sa labing dungog nga pagkapari: unsang anghelnong kinaiya ug unsang pagkabalaan ang gikinahanglan niini; ug sa pagdawat niini, mas dako pa nga pagkamapailubon ug pagkabirhen kaysa kaniadto: kay kung ang hugaw kinahanglan pa limpyohan sa pipila ka bahin, giunsa man pagtugot nga ang putli mahugawan? Kung dili, kon tugotan nato nga mapalong ang kahayag, ug isagol nato ang baho nga butang sa humot nga lana, nan, hala, mapugos kita nga mag-angkon – pagkaguba, sama sa mga sakrilyoso, sama nila Ananias ug Sapphira.

2. Bisan pa kon daw sa imong pagtan-aw nga, gikan sa sudlanan sa pagkawala ug kawalay-angay, ikaw angay nga misulod sa angheliko ug diyosnong han-ay sa pagkapari, pinaagi sa usa ka piho nga sukod sa pagkabalaan, nga nahimong sudlanan sa pagpili nga paborable sa Ginoo, ingon sa giingon sa Apostol; bisan pa niana, bantayi sa tibuok nimong kasingkasing ang walay-daot nga dungog nga gihatag kanimo. Bantayi kini nga langitnong gasa sama sa itom sa imong mata, basi, tungod kay nakigbahin ka nga walay angay nga

pag-amping, ikaw mahulog gikan sa kahitas-an ngadto sa usa ka kal-ang diin lisod na alang kanimo ang pagpangita og agianan paingon sa gawas.

3. Ingon usa ka tawo nga makasabot, ilhon nga *'kung ang Dios anaay alang kanato, kinsa bay makalaban kanato?'* (Roma 8:34). Ug kon, pagkahuman nga gitawag ka, misulod ka sa bulahan ug dungganong han-ay sa Banal nga Pagkapari, dili na nimo kinahanglan kabalak-an ang imong nangagi nga kinabuhi, bisan pa kon nahugawan ka, kondili dayon, uban sa tabang sa Dios, limpyoha ang imong kaugalingon ug maghimo ka og husay. Apan pagkahuman niini, himoa nga ang imong unang kabalaka—nga mapinili ug matin-aw—mao ang dili paglapas niining grasya; aron kon adunay bisan kinsa nga buangon nga mosaway sa imong ordinasyon isip pari tungod sa imong nangagi nga mga buhat, siya makadungog, ingon usa ka pagsaway, sa balaan nga tingog nga nagasinggit: *'Ang gibuhat sa Dios nga putli, ayaw pagtawga nga hugaw'* (Buhat 10:15).

4. Ang katungdanan sa pagka-pari kay kahayag, ug ang yugo niini usa ka panalangin; apan tinuod kini alang lamang sa mga tawo nga, samtang gidawat kini, nagsugod usab sa pag-ayo niini sumala sa angay, ug basta walay paningkamot nga makuha ang grasya sa Espiritu sa Dios pinaagi sa pagpalit. Kay kung ang butang nga walay sukod ug dili mabaligya giisip nga napalit pinaagi sa paningkamot sa tawo ug usa ka malaglagang gasa; unsa man, sama sa tawag niining butanga nga wala gikan sa itaas, ingon usab kining karga bug-at kaayo, kay kini gipasan nga dili angay ug labaw pa sa kusog sa usa ka tawo; ug kining yugo magpaguol pag-ayo sa likod ug magpugong sa kusog sa nagpasan niini, hangtud kini hingpit nga makapoy ug makapahuyang kaniya, gawas kon iyang ibutang kini.

5. Human kamo mapangahas nga misul-ob sa yugo sa pagka-pari, lakaw kamo sa mga dalan sa pagkamatarung ug sultihi ang pulong sa kamatuoran uban sa pagkamatarung, nga nagahimo sa inyong kaluwasan pinaagi niini uban sa kahadlok ug pag-uyog. Kay ang atong Dios usa ka kalayo nga makalunaw: ug kon moduol kamo kaniya sama sa bulawan o pilak, ayaw kamo kahadlok sa kalayo, sama sa gibuhat sa mga batan-ong Babilonyo sa pugon; apan kon ikaw usa ka sagbot ug kawayan, nga dali masunog nga materyal, sama sa usa ka tawo nga maalamon sa kalibutan, nan kahadlok nga ikaw masunog sa langitnong kalayo, gawas kon ikaw molayas gikan sa kasuko, sama ni Lot, pinaagi sa paglikay sa makalilisang nga mga misteryo, o magdali sa pagligo sa imong kaugalingon sa mga luha sa paghinulsol. Pinaagi lamang sa pagkababad sa tubig sa mga luha ikaw mahimong dili masunog ug dili mapukan sa kalayo sa kamatuoran, sama sa kaniadto maluya nga tanom sa kakahoyan. Niining maong kahimtanga, wala ko kahibalo kung aduna bay bisan unsang sala—nga dali kaayo natong mahimo tungod sa atong kahuyang—nga dili mapapas sa Balaang kalayo pinaagi sa pagsimba nga gihimo uban sa hingpit nga pagkabalaan, o pinaagi sa epektibong paghinlo.

6. Tungod kay wala ka makahawa ug makapahapsay sa imong kaugalingon gikan sa imong mga mainit nga hilig, tungod sa dugay nang naandan, giunsa man nimo pag-atubang, ikaw kawawa, sa paghikap sa butang nga dili gani matandog bisan sa mga Anghel? Busa, o maninghot ug magpugong sa Balaang Misa, aron mapalig-on ang pagkamatarong sa Dios, o, ingon usa ka tawo nga bato ang kasingkasing ug dili matul-id, tugoti ang imong kaugalingon nga mahulog sa mga kamot sa buhing Dios, Nga dili ka pasayloon tungod sa gugma alang sa katawhan, apan silotan ka Niya nga walay kalooy tungod sa imong walay-uba nga pagdangop sa maharlikang salo-salo sa kasal uban sa hugaw nga kalag ug sa gisi-gisi nga bisti, bisan pa ikaw dili takos mosulod sa maharlikang palasyo, labi na gayud ang pag-apil sa salo-salo niini.

7. Nailhan ko ang usa sa mga konsagrado nga misuway sa dili angay nga pagduol sa Banal nga Misteryo, tungod sa makalilisang nga kahiligon nga nagkupot kaniya. Tungod niini nahulog siya sa grabeng sakit nga dili na matambal ug hapit na gayud siya mamatay. Tungod kay, human niya buhaton ang tanan niyang makakaya aron maayo ang iyang sakit, wala gyud siyay nakab-ot, ug ang sakit dili lang nagpadayon kondili misamot pa; unya, pagbalik sa iyang pagka-husto sa hunahuna ug pagkahibalo nga siya nag-antos sa kamatayon tungod sa iyang dili angay nga pagsaulog sa Liturhiya, siya naghimo og seryosong saad nga dili na gayud mopartisipar pag-usab sa balaan nga serbisyo. Kining mga pulong gisundan dayon sa pagka-ayo sa iyang sakit, nga wala nay bisan gamay nga timaan niini nga nabilin.

8. Ang han-ay sa pagka-pari ug ang balaan nga panapton manan-aw, apan kini mahitabo lamang kon ang giordinar nga pari adunay sulod sa iyang kaugalingon usa ka kalag nga nagdan-ag sa pagkabalaan. Apan kon siya makahugaw sa iyang kaugalingon tungod sa kapabayaan, ug ang konsensya nga nagpamatuod niining kaulaw ginatamay; unya ang kahayag mahimong kangitngit, ang hinungdan sa walay katapusang kasubo ug kalayo, gawas kon, sa pagbiya niini nga dalan—nga delikado sa duha ka bahin—mopili siya og lain: usa ka buhing may hiyas nga gipuy-an sa pagkapaubos, nga nagdala og kaluwasan paingon sa Gingharian sa Dios.

9. Ang kaluwasan makab-ot pinaagi sa pagkamaayo bisan pa sa ubos nga kahimtang, ug dili pinaagi sa usa ka dungganong pagka-pari, nga nagkinahanglan og kinabuhi nga susama sa sa mga anghel. Busa, mahimong walay pagbati sama sa anghel, ingon nga naglungtad gawas sa kalibutan ug unod pinaagi sa pagpamalandong, ug sa ingon mosaka niining langitnong hagdanan; o, sa pagkahibalo sa imong kaugalingong kahuyang, mahadlok sa kahitas-on—nga naghulga og dakong pagkahulog alang sa dili andam—ug magkupot sa kinabuhi nga gipaambit sa kadaghanan, apan dili kini moubos sa kahinungdanon kumpara sa espesyal nga kinabuhi nga nagdala ngadto sa Dios ug naghiusa kanato Niya; kay niini, bisan pa kon mahulog ka, mas sayon alang kanimo nga makabangon pag-usab pinaagi sa paghinulsol, pinaagi sa grasya sa atong labing maloloy-on nga Dios.

10. *'Ang unod ug dugo dili makapanunod sa Gingharian sa Dios'* (1 Cor. 15:50). Apan kamo, nga nakatagamtam sa unod ug dugo sa Dios, nahimo nga usa ka lawas uban Niya ug nahalo sa Iyang dugo; ngano man, busa, naa na kamo'y Gingharian sa Langit sulod kaninyo: unsaon man, unya, nga gilibotan kamo sa mga tinguha sa unod ug dugo? Nahadlok ko nga ang Espiritu sa Dios dili magpuyo kanimo, sama sa nahitabo sa mga *'carnal'* (Gen. 6:3), ug sa Oras sa Paghukom ikaw pagabahinon sa duha: unya kuhaon nila gikan kanimo ang labing dungganong pagkasaserdote, ingon sa usa ka dili angay sa ingon nga grasya, ug ipadala ka nila sa walay katapusang pag-antos sa impierno.

11. Murag wala sa imong atubangan ang kahadlok sa Dios, kay imong giisip nga gamayng butang ang dili angay nga ministeryo sa pagka-pari, nga nadani ka sa gugma sa kaugalingon, nga nagsugyot kanimo nga maayo ang Dios. Niini misalig kaniadto si Daphan ug si Avirron, hangtud gilunok sila sa yuta. – Ikaw usab angay nga mahadlok niini, ug tinuod nga kahadlok sa kahadlok, diin adunay kahadlok (Salmo 13: 5), hinumdumi kung unsa ka dako nga butang ang Banal nga Liturhiya: ug, kung takus ug putli—dili na isulti, kapariho sa mga anghel—imong gipalihok ang awtoridad sa Banal nga pagka-pari, o misalikway niining makahadlok nga ministeryo isip usa ka tawo nga makatarunganon; basi, kon dili, pinaagi sa pagkapabaya karon niining butanga ug pagpanglimbong sa imong kaugalingong konsensya samtang kini nagasaway kanimo uban sa sofistika, usa ka adlaw—sa diha nga ang tanan matarong nga pagahukman ug pagasilotan—magsinggit ka uban sa usa ka paghungihong: *'Ang kahadlok nga akong gikahadlokkan miabot na kanako, ug ang katalagman nga akong gikahadlokkan misakop na kanako'* (Job 3:25)!

12. Sa matinud-anon ug lawom nga kasubo, una sa tanan ihalad ang Balaang Halad nga nagluwas sa kalibutan alang sa imong kaugalingong paghinlo, uban sa pagmaminus ug mga luha: kay kinsa, sama kanimo, ang magmasubo para kanimo ug maghalad og halad alang kanimo sa diha nga ikaw mamatay? Ngano man, sa pagtan-aw daan sa umaabot, dili nimo hunahunaon nga ikaw patay na, samtang naghalad niining balaan nga mga halad sa Diyos sa lamisa alang sa imong pag-ampo alang sa imong kaluwasan, samtang naghinumdom sa Iyang boluntaryo ug maloloy-on nga halad dinhi?

13. Unsa kaha ka-dako nga dili masukod ug dili masukto nga kahupayan sa dihang ang kalag, nga kumpiyansa sa iyang kaluwasan, mabulag sa lawas, ug ibutang kini sama sa usa ka bisti! Kay, ingon nga nakabaton na sa gilauman nga mga panalangin, mobiya kini sa lawas nga walay kabalaka, molarga sa kalinaw ngadto sa Anghel nga nanaog gikan sa kahitas-an aron sugaton kini uban sa kalipay ug pagdayeg, ug uban kaniya molabay nga walay babag sa hangin, nga wala'y pag-atake gikan sa mga espiritu sa dautang buot, apan misaka uban ang kalipay, kaisog, ug mga pag-awit sa pagpasalamat, hangtod kini makaabot sa atubangan sa Magbubuhat, ug didto madawat ang sugo nga ibutang kini sa taliwala sa panon sa mga susama niini ug kapariho sa pagkabalaan, hangtod sa kinatibuk-ang pagkabanhaw.

14. Mosulti ako kanimo og usa ka makalilisang nga butang; apan ayaw pagkahibulong. – Bisin pa kon dili ka makab-ot sa kawalay-pagkahilig, tingali tungod sa tiranikal nga mga hilig, apan kon, sa takna sa imong pagpanaw, naa ka sa kahimtang sa lawom nga pagpaubos—dili moubos kaysa sa usa ka tawo nga way pagkahilig—idala ka sa panganod. Kay samtang ang bahandi sa walay pagkahilig mahimong maglangkob sa tanang hiyas, ang bililhon nga hiyas sa pagpaubos labaw sa tanan, mao ang labing dungog ug labing halangdon; ug sa mga nakab-ot niini, nagdala kini dili lang sa pakig-uli sa Dios, kondili usab sa pagsulod, uban sa mga pinili, sa kwarto sa nobya sa Iyang Gingharian.

15. Sa pagdawat nimo gikan sa Dios sa kapasaylo sa imong mga sala, himoa Siya nga himayaon, kay Siya dili na manumdum sa imong dautan ni magpanimalos kanimo niini, ug bantayi pag-ayo ang imong kaugalingon sa tanang imong makaya batok sa tinuyo nga pagkahulog. Kay bisan pa sa ingon nga mga kahimtang posible nga makadawat og kapasaylo matag-adlaw hangtod sa mismong takna sa kamatayon, mapamatud-an nimo nga ikaw walay pagpasalamat kon magasala ka nga sayon ra ug uban sa kahibalo. Apan,

kon gamiton nimo ang bato sa paglaum aron palagson ang iro sa pagkawalay paglaum, ug hangyoon nimo ang kaayo sa Dios nga walay hunong ug mapailubon, daghan sa imong mga sala ang pasayloon, aron ikaw usab makahigugma sa Labaw nga Maloloy-on ug Pinakabendisyonan sa umaabot nga kapanahonan.

16. Sa diha nga, pinaagi sa paglihok sa Balaang grasya, motindog ka sa atubangan sa Dios sa pag-ampo uban sa mga luha, mohapa ka, magpahaba sa yuta nga porma sa krus, ug, samtang gipukpok nimo ang imong ulo, mangayo ka og pasaylo dinhi, ingon nga kaluwasan gikan sa pagkadaut ug kaluwasan gikan sa mga pagsulay; apan ayaw paghandum nga mobiya sumala sa imong gusto, kondili sumala sa kabubut-on sa Dios, kanus-a ug diin man; ug bisan pa sa gugma, ipakita ang imong pagkaandam nga mobiya uban niining mga luha ngadto sa Ginoo sa lalom nga pagpaubos, aron mapalong ang kalayo sa imong tinguha ug pangandoy; apan andam sa pag-antos sa paglangan sa pagkakaran, kon ang Dios makakita nga angay nga maghatag Siya og mas maayo. Pangitaa lamang ang usa ka butang nga matitud-anon ug walay hunong—nga dili ka malayo sa Dios—pinaagi sa pagpugong sa pagbuhat, pagsulti, pagtuyo, o pag-asikaso sa bisan unsang butang nga mahimong mosangpot niini.

17. Ingon usa ka tawo nga nagpuyo sa unod, ayaw pagdahum sa pagsusi sa intelektwal ug espirituhanon ingon sa ilang tinuod nga pagkaanaa, bisan pa man kon ang panghunahuna sa imong kalag magdani kanimo niini kon kini limpyo. Tungod kay hangtud ang di-lawas nga kalag, nga gipugngan sa gapus sa unod ug dugo, wala pa makagawas niining kabug-aton ug wala pa nagpuyo uban sa mga gahum sa panghunahuna, dili kini makapamalandong kanila o makasabot kanila sa husto nga paagi. Busa, samtang nag-andam ka nga mogawas gikan sa imong materyal nga mga gapos—sama sa ikaduhang, ngitngit nga sabakan—paingon sa dili-materyal ug hayag nga pag-eksister, pagmalipayon, pagpasalamat sa imong Mabubulig, nga nagdala kanato pinaagi sa kamatayon ngadto sa mas maayong kinabuhi nga atong gipangandoy—pabilin nga magmatngon ug magbantay kanunay, kay ang mga hugaw nga demonyo nga naglibot-libot kanato, kanunay nga nagpanamastamas sa atong kaayohan ug malimbungon nga nagbantay sa atong matag lakang hangtod sa katapusan sa atong kinabuhi – ug hangtod sa imong katapusan, mangurog ka para sa imong kaugalingon, tungod sa kawalay kasiguruhan sa umaabot, nga gimugna sa usa ka pabagu-bagong ug mausab-usab nga Pag-anaa nga naglihok sumala sa Iyang kaugalingong kabubut-on.

18. Dayon atubangon kita sa kaaway sa malupit ug makalilisang nga mga tukso sa dihang mabati niya nga ang kalag nakaabot na sa labing hataas nga lebel sa pagkamaayo. Makita kini sa mga pulong sa pag-ampo ug sa pagtaas niini ibabaw sa materyal nga dualidad sa unod ug sa mga sentido. Ug unya ang kaaway sa katawhan motukso kanato sa malisyosong paagi nga madala pa gani kita sa pagkawalay paglaum samtang buhi pa. Apan siya, sa iyang pagkamapahitas-on, wala makamatngon sa mga panalangin nga iyang gidala kanato, nga naghimo kanato nga mas maalamon pinaagi sa paglahutay ug naghabi og mga korona sa kahayag para kanato.

19. Walay lain nga hagit nga ingon kadako sama sa pagkamahigpit ug pagkabirhen. Ang nagpabilin sa selibasiya sa matarong nga paagi usa ka katingalahan sa mga Anghel ug gikoronahan sama sa mga martir. Kay unsa kaha kadako nga paningkamot ug singot ang gikinahanglan sa usa ka tawo nga, napailalom sa unod ug dugo, kanunay naningkamot sa pag-alig sa pagka-walay lawas sa mga walay lawas pinaagi sa pagkabalaan? Ug sa tinuod, kining paningkamot dako kaayo ug halangdon nga imposible unta kini, ingon usa ka supernatural nga butang, kon dili tungod sa Diyos gikan sa kahitas-an nga nagpadayag sa I , ang Iyang pag-ampo, nga nagpalig-on ug nagasuporta sa atong maluya ug mortal nga kinaiyahan, ug sa usa ka paagi nag-alsa niini gikan sa yuta pinaagi sa balaan nga gugma ug paglaum sa gisaad nga ganti.

20. Ang unod, nga napaluya tungod sa sobra nga pagkaon ug pagkatulog, usa ka dakong babag sa pagkamahigpit. Ang tinuod nga pagkamapinanggaon, bisan pa man, nagpabilin nga dili matandog bisan pa sa mga damgo sa pagtulog. Kay kung malingaw ang hunahuna niini samtang natulog, timailhan kini nga nagpuyo kini nga pagbati sa kahiladman. Apan kung, pinaagi sa grasya sa Dios, gitugotan kini nga makig-istorya sa Dios sa pagtulog, klaro nga kini nagpabilin nga dili matandog niini nga pagbati; mao nga kini kanunay naglihok isip usa ka mapagmatngon nga magbantay sa kalag ug lawas, nagpabilin kanila sa malinawon nga panaghiusa, sama sa usa ka iro nga nagbantay batok sa mga malimbungong lobo, ug pinaagi niini mapugngan ang pagpanulong.

21. Musulti ko kanimo og usa ka katingalahan; apan ayaw pagkahibulong. Aduna'y usa ka tinago nga misteryo nga mahitabo tali sa Dios ug sa kalag. Mahitabo kini sa mga nakaabot sa labing hataas nga lebel sa hingpit nga pagkabalaan, gugma ug pagtuo, sa dihang ang usa ka tawo, nga hingpit nang nabag-o, naghiusa sa Dios—ingon nga iya Niya—pinaagi sa walay hunong nga pag-ampo ug pagpamalandong. Niining hugna,

giselyohan ni Elias ang kalangitan aron walay ulan, ug gisunog niya ang halad gamit ang kalangitnong kalayo; gibahin ni Moises ang dagat ug, sa pag-uyog sa iyang kamot, gipahugno ang mga Amalekita; giluwat si Jonas gikan sa balyena ug sa kalawoman sa dagat. Kay adunay usa ka piho nga panginahanglan niini alang sa labing mapinanggaon nga Dios, bisan pa sa hangtud nga kini uyon sa Iyang kabubut-on. Ang giisip nga takus niini, bisan pa nga nagsul-ob og unod, milabaw sa mga utlanan sa pagkadaut ug kamatayon, gidawat ang kamatayon sama sa usa ka ordinaryong pagkatulog, nga, alang sa iyang kahupayan, nagadala kaniya ngadto sa kana nga kanunay niyang gihandom.

Mahitungod sa Pagka-Pari

1. Sa pagpasidungog sa pag-antos sa Ginoo, ug sa pagpaubos sa Pulong sa Dios alang kanato, ingon man usab sa halad ug sa panaghiusa sa atong sulod sa nagahatag-kinabuhi ug Balaang Lawas ug Dugo—nga giisip kitang takus niini dili lamang pinaagi sa Komyunyon kondili usab pinaagi sa pagsaulog sa Balaang Liturhiya—ipakumbaba ang imong kaugalingon sama sa karnero nga gidala sa kataban, nga nagatahud sa tanan nga tinuod nga labaw kanimo, ug pag-amping pag-ayo nga dili masamdan ang konsensya sa bisan kinsa. Kung wala pa nimo nahugasi ang imong kaugalingon, ayaw pagdahum nga makig-ambit sa Balaang mga Misteryo, basi ikaw masunog sama sa dayami sa Balaang Kalayo, ug, sama sa waks, matunaw ug matulo?

2. Ug tinuod gayud, kon imo kining buhaton nga balaan, labing dunggan ug makapahingangha nga sagrado nga ritwal sumala sa angay, ug ang imong konsensya wala magpasaway kanimo sa bisan unsa, nan sa walay lain pa makakaplag ka og ingon ana ka sigurado nga paglaum sa kaluwasan sama sa niini. Kay gikan niini makadawat ka og mas dako nga kaayohan kaysa sa bisan unsang laing buhat o paghunahuna. – Apan kon dili kini ang kahimtang, tan-awa sa imong kaugalingon unsa ang pasabot niini. – Ug sigurado nga mas maayo, sa pag-ila sa kaugalingong kahuyang, nga talikdan ang hataas nga katungdanan sa pagka-pari kaysa, sa kahibalo sa kaugalingong kawalay-kaya ug kahugaw, dawaton kini ug pas-anon, ug samtang nagpakita nga gihimaya sa kadaghanan, sa tinuod, tungod sa kaugalingong kawalay-kaya, sama sa usa ka bangkay, nga angay paghilak.

3. Ang ministeryo sa balaan nga pagkasaserdote, ang pagpakig-uli niini sa Dios, ug ang walay hunong nga pag-ampo niini alang sa tanan sa atubangan Niya, milabaw pag-ayo sa tanang pag-awit sa salmo ug pag-ampo, sama sa paglabaw sa adlaw sa mga bitoon. Kay among gihalad ang Bugtong Anak mismo ingon nga halad, – Siya nga, tungod sa gugma alang sa katawhan, gihatag ang Iyang kinabuhi alang sa mga makasasala; Iya Siyang gihalad ug gidala sa atubangan sa Dios sa pagpakilimos, dili lamang alang sa pagpasaylo sa mga sala, kondili usab alang sa pagtugot sa tanan nga atong gikinahanglan ug ginaampo: ug ang Lawas, nga naghiusa sa Pagkadiosnon, sama sa nagdilaab nga uling, ginasunog ang matag pagkadautan ug nagahatag kahayag sa kasingkasing sa mga nagaduol uban sa pagtuo; ingon usab, ang Banal ug labawng gihalad nga Dugo, nga milabaw sa tanang isopo, naghugas ug nagalimpyo sa matag kahugawan ug hugaw sa mga nangahas nga moduol sa Balaang Misteryo uban sa tanang posible nga paghinulsol ug mainaasahang debosyon. Asa pa kaha makit-an ang ingon ani?!

4. Ang Lawas sa Pulong sa Dios, nga wala mosaka sa langit—sumala sa giingon sa usa sa mga Santo—dili masunog pagkahuman sa pag-anaog gikan sa langit, kondili ang maong pan ug maong bino mausab ngadto sa Lawas ug Dugo ni Cristo, kon kini buhaton uban sa pagtuo, kahadlok, gugma ug pagrespeto alang sa Banal nga Misteryo sa mga gihatagan og dungog sa balaan nga pagka-pari; niining misteryo, kini nga pagbag-o gikan sa usa ngadto sa lain gihimo pinaagi sa lihok ug inspirasyon sa Labaw nga Balaan nga Espiritu. Unsa kaha ka putli ug ka balaan ang gikinahanglan sa Pari nga mohikap sa Balaang Lawas, ug unsa kaha ka kaisog ang gikinahanglan kaniya sa dihang siya maglihok isip tunga-tungang sa Dios ug sa katawhan, nga adunay iyang mga mananaghawa, kauban ang Labing Balaan nga Inahan sa Dios, ang langitnong han-ay sa mga anghel, ug ang tanang mga Santo sa tanang kapanahonan? Sa akong pagtan-aw, kini mao ang angheliko o arkangheliko nga mga ranggo: kay ang kalidad sa usa ka tawo kinahanglan mohaom sa iyang ranggo.

5. Kinahanglan nimong hinumduman, igsoon, nga ang Balaang mga Gasa, nga pagakonsagrahon, gibyaan nga walay tabon pagkahuman sa Krediharon aron, sa usa ka paagi sa pagsulti, kini makapangamuyo alang sa mga naghalad niini, ug mosinggit uban sa dili masukod nga mga tingog ngadto Kaniya nga nagpuyo sa langit, aron dili Niya sila pagdumtan, kondili tan-awon Niya sila, nga naghinumdom sa k, sa boluntaryong pagkapul-an sa Iyang Anak alang sa mga makasasala, sa Iyang dili masukod nga pag-anaog ug sa Iyang halad tungod sa gugma alang sa katawhan; kay wala Niya ihatag ang pagtubos ug kaluwasan sa mga matarong

pinaagi sa Iyang mga pag-antos, kondili nagkalooy Siya kanato nga nahulog ug gibanhaw kita, kay Siya maayo ug walay dautang tuyo.

6. Bisan pa man nga naningkamot ka alang sa putli nga pag-ampo, nga naghiusa sa dili-lawasnong hunahuna sa Dios sa dili-lawasnong paagi, ug nakaabot na ka sa punto diin, sama sa usa ka salamin, makita nimo ang kapalaran nga nagpaabut kanimo human sa katapusan niining yutang kinabuhi—nga nadawat nimo ang saad sa Espiritu ug nakab-ot nimo ang Gingharian sa Langit sulod sa imong kaugalingon sa matag pagbati ug uban sa hingpit nga kasiguruhan; bisan pa niana, ayaw tugoti nga makagawas ka sa unod nga walay paunang kahibalo sa kamatayon, kondili mag-ampo ka nga matitud-anon alang niini ug magsalig ka sa sulod nga makab-ot nimo kini, kon malipay ang Dios ug makapahimulos kini kanimo, sa dili pa ang imong pagpanaw, – diin kinahanglan nimong andamon ang imong kaugalingon adlaw ug gabii, ilabay ang tanang kahadlok, ingon nga nakalabang ka na sa mga kahanginan ug nakalikay sa mga espiritu sa dautan, aron makasulod ka na sa kahanginan sa langit uban ang kaisog ug walay kahadlok, ibutang ka taliwala sa han-ay sa mga anghel ug ihap ka sa mga matarong nga gipili sukad pa sa una, ug makakita sa Dios, kutob sa mahimo, o sa tanang paagi makakita sa mga panalangin nga giandam Niya para kanato, ug magpamalandong sa Dios nga Pulong, nga pinaagi sa Iyang mga sinag naghayag sa tanan nga naa sa ibabaw sa mga langit, gisaulog uban sa usa ka buhat sa pagsimba kauban ang Iyang labing putli nga unod, kauban ang Amahan ug ang Espiritu Santo, sa tanang langitnong gahum ug sa tanang mga Santo. Amen.

Ang Kagalang-galang Philotheos sa Sinai

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Ang atong bililhon nga amahan nga si Philotheus mao ang abá sa komunidad sa mga monghe sa Bukid Sinai, ug busa nailhan siya nga 'sa Sinai'. Wala mailhi kung kanus-a siya nabuhi o kanus-a siya namatay. Ang iyang kasamtangang buhat, nga gibahin sa 40 ka kapitulo, matahum kaayo ang pagkahimo ug napuno sa dakong espirituhanong kinaadman ug panabot nga makaluwas sa kalag nga dili kini mailhan sa pulong. Busa, giisip nga dili husto nga bulagon kini gikan sa koleksyon sa ubang mga sinulat sa mga Amahan sa Simbahan bahin sa pagkamapugong. – Ug kini angay nga hatagan og labaw nga pagtagad: kay kon adunay motawag niini nga tukmang paghubad ug tinuod nga lagda alang sa pagkamapainubsanon, pagpreserbar sa hunahuna ug pagkabalaan sa kasingkasing, dili sila masayop sa kamatuoran.

Ang 40 ka Kapitulo sa Pagpugong sa Kaugalingon ni atong balaan nga amahan Philotheos sa Sinai

1. Aduna sa atong sulod usa ka pakigbisog sa hunahuna, nga mas lisod pa kaysa sa pisikal. Ang magtutinguha sa pagkamapainubsanon kinahanglan maningkamot alang niini ug sundon kini nga tumong sa iyang hunahuna, aron, sama sa usa ka perlas o bililhon nga bato, ang handumanan sa Dios matipigan sa kasingkasing sa hingpit. Kinahanglan biyaan ang tanan, bisan pa ang lawas, ug pagdumtan kining kinabuhi mismo, aron makab-ot ang usa ka tinuod nga Dios sa kasingkasing. Kay miingon si San Krisostomo nga usa ka intelihenteng panan-aw sa Dios igo na aron laglagon ang daotan.

2. Ang mga nagpakigbisog sa espirituhanong gubat kinahanglan, uban sa bug-os nga kadasig, mopili para sa ilang kaugalingon, sumala sa Balaang Kasulatan, sa mga espirituhanong praktis ug gamiton kini sa hunahuna ingon nga panalipod nga tambal. Busa, sukad sa buntag, ingon sa usa ka tawo, kinahanglan nga magbarog nga mapangahas ug dili matandog sa pultahan sa kasingkasing, uban sa lig-on nga paghinumdom sa Dios ug sa walay hunong nga pag-ampo ni Hesukristo sa kalag, ug pinaagi niining pagbantay sa hunahuna patyon ang tanang makasasala sa kalibutan, sa ato pa, pinaagi sa matitud-anon, gipakusgan ug makapataas-sa-kalag nga paghinumdom sa Dios, putlon, alang sa Ginoo, ang mga ulo sa mga gamhanan ug ang gigikanan sa mga hunahuna nga nagpukaw sa panagbangi: kay, sama sa atong nahibaloan, bisan sa mga askeytikong paningkamot sa hunahuna adunay usa ka piho nga banal nga han-ay ug sunod-sunod sa lihok. – Mao kini ang angay buhaton sa usa ka tawo, pagpamatay sa kaugalingon (tungod sa Gingharian), hangtod moabot ang takdang panahon sa pagkaon. Human niini, human magpasalamat sa Ginoo, tungod sa usa ka gugma alang sa katawhan nga nagpakaon kanato sa espirituhanon ug pisikal nga pagkaon, ang usa ka tawo angay magpamatay sa kaugalingon pinaagi sa paghinumdom ug magpamalandong sa kamatayon. Ug sa sunod adlaw mismo, kinahanglan nato nga usab buhaton ang atong mga buntag nga katungdanan uban sa disiplina sa kaugalingon.

Kay bisan pa sa ingon nga adlaw-adlaw nga rutina, sa Ginoo lang gayud kita makalikay sa mga bitag sa kaaway sa atong hunahuna. Apan ang ingon nga praktis, sa higayon nga matukod na sa atong sulod, magmugna sa mosunod nga tulo ka hiyas: Pagtuo, Paglaum, ug Gugma, diin ang Pagtuo nag-andam kanato sa tinuod nga kahadlok sa Dios, samtang ang Paglaum, nga nakadaog sa kahadlok sa pagkaulipon, magdala sa usa ka tawo ngadto sa gugma sa Dios. Kung ang Paglaum dili kita pakaulawan, nga kasagaran magmugna og duha ka matang sa gugma nga mao ang gisaligan sa Balaod ug sa mga Propeta; unya, sa bahin niini, ang Gugma dili gayud mapakyas, niining panahona—kay dinhi, sa partisipante niini, kini mao ang hinungdan sa pagtuman sa mga balaod sa Diyos—ni sa umaabot nga panahon.

3. Talagsaon kaayo gayud ang makakaplag sa mga tawo nga hilom sa hunahuna. Kini mao ang timailhan lamang sa mga tawo nga naggamit sa tanang paagi aron madani ang Balaang Grasya ngadto sa ilang kaugalingon ug mapuno sa espirituhanong kahupayan nga nagagikan niini. – Busa, kung gusto nato, sama nila, nga magpraktis sa espirituhanong disiplina—kini nga pilosopiya ni Cristo—sa pagpreserba sa hunahuna ug sa pagka-matinoon, sugdan nato kini nga dalan pinaagi sa paglikay sa daghang pagkaon, nga magbuot nga mokaon ug moinom sa labing gamay nga sukod. Ang pagkamapamalandong matarong nga gitawag nga usa ka dalan, kay kini magdala ngadto sa Gingharian—ang usa nga anaa sa sulod nato ug ang usa nga naa sa umaabot—ug usa ka pagawaan sa hunahuna, kay kini nagahapsay ug nagapahapsay sa mga kinaiya sa hunahuna, nga nagahimo sa mga madasigon nga mahimong walay pagbati. Sama usab kini sa gamay nga bintana sa kahayag diin ang Dios, sa Iyang pagduol, nagpadayag sa Iya mismo sa hunahuna.

4. Kung asa adunay pagpaubos, paghinumdom sa Dios uban sa pagka-matinuoron ug pagmatngon, ug kanunay nga pag-ampo batok sa mga kaaway—anaa ang puloy-anan sa Dios, o ang langit sa kasingkasing, diin ang panon sa mga demonyo mahadlok motindog, kay ang Dios nagpuyo niini nga dapit.

5. Walay mas makaguba pa kay sa pagkasinultihanon, ni mas makadaot pa kay sa dili mapugngan nga dila; ug walay bisan unsa nga labing makasamok ug makaguba sa bahandi sa kalag. Kay bisan unsa ang atong pagtukod sa atong kaugalingon matag-adlaw, ang pagkasinultihanon usab makaguba; ug bisan unsa ang atong tigumon uban sa kalisod, ang kalag usab usab mausik pinaagi sa dautang buot sa dila. Unsa pa ang mas grabe kaysa niini (ang dili mapugngan nga dila)? Kini usa ka dili mapugngan nga dautan. Kinahanglan nato kini hatagan og utlanan, pugngan kini, ug, aron isulti, pugson nga mag-alagad lamang sa gikinahanglan. – Ug kinsa bay makapahayag sa tibuok kadak-on sa espirituhanong kadaut nga gipahinabo sa (dili mapugngan) nga dila?

6. Ang unang ganghaan nga mosulod sa espirituhanong Herusalem, sa pagtagad sa hunahuna, mao ang maalamon nga kahilom sa mga ngabil, bisan pa nga ang hunahuna wala pa hilom; ang ikaduha mao ang gisukod (gitudlo sa gamay nga sukod) nga pagpugong sa pagkaon ug pag-inom; ang ikatulo, nga naglimpyo sa hunahuna ug lawas, mao ang walay hunong nga paghinumdom ug pagpamalandong sa kamatayon. Sa diha nga nakita nako ang katahum niining katapusan, ug sa espiritu kaysa mata, nabati nako ang pagkahayag ug kalipay niini, busa gipangandoy nako nga siya ang akong kauban sa tibuok kinabuhi, tungod kay nahigugma ko sa iyang grasya ug kahimayaan. Unsa siya ka mapainubuson, ka malipayong masubo, ka mapamalandong; unsa siya ka nahadlok sa umaabot nga matarong nga pag-antos ug unsa siya ka nahadlok sa pagdugay (sa kahigayunan) sa kinabuhi! Gikan sa iyang pisikal nga mga mata kasagaran siya magbubo og tambal nga buhing tubig, ug gikan sa iyang mental nga mga mata – usa ka daghang bukal sa maalamon nga mga hunahuna, nga nag-agos ug naglukso, naglipay sa hunahuna. Kini gayud siya, sama sa akong giingon, ang anak nga babaye ni Adan—mao ang paghinumdom sa kamatayon—nga kanunay nakong gihandom nga mahimong akong kauban, nga makatulog uban kaniya, makig-istorya kaniya, ug uban kaniya susihon kung unsa ang mahitabo kanako pagkahuman nako biyaan ning lawas; apan kanunay kini nga makadaot nga kalimot—kini nga ngitngit nga anak sa yawa—nagpugong kanako sa pagbuhat niini.

7. Aduna'y usa ka gubat diin ang mga espiritu sa dautang tuyo tinago nga nagpakig-away batok sa kalag pinaagi sa mga hunahuna. Kay sama sa kalag nga dili makita, ingon usab kining mga dautang pwersa, subay sa kinaiyahan niini, nag-atake niini pinaagi sa usa ka dili makita nga pakig-away. Ug makita sa kanila ug sa kalag ang mga armas ug estratehiya (ang paghan-ay sa mga tropa ug ang pagdumala sa gubat), ang mga limbong ug makalilisang nga pag-atake (usa ka paspas nga pagsulong aron magpaila og kahadlok), ingon man usab ang panag-away nga mag-atubangay, mga kadaugan ug kapildihan sa duha ka bahin. Usa ra ka butang ang kulang niining mental nga gubat nga among gihulagway, kung itandi sa pisikal nga gubat: usa ka piho nga oras para sa pagdeklara sa gubat. Sa tinuod nga pakig-away, kasagaran adunay gitudlo nga oras ug gisunod ang angay nga mga lagda; apan kini nga (hinalang) pakig-away mosulong kalit, walay pahibalo, sa kinahiladman sa kasingkasing, ug pagkahuman mapili ang kapalaran (pinaagi sa pagpili; o mas tukma:

pagkahuman makab-ot ang labaw nga kamot pinaagi sa pag-uyon sa kasingkasing sa gisugyot), kini mopatay sa kalag pinaagi sa sala. Tungod sa unsang rason ug alang sa unsang katuyoan gihimo kining pakig-away ug pakigbisog batok kanato? Aron dili nato matuman ang kabubut-on sa Dios, nga atong gipangamuyo, nga nag-ingon: *'Mahitabo ang imong kabubut-on kanamo'* (Lucas 11:2), mao ang mga sugo sa Dios. Ug kon kinsa man, pagkahuman mapalig-on ang iyang hunahuna ug, sa hingpit nga pagka-matinuoron sa Ginoo, mihunong sa paglibog, magsugod sa pagbantay pag-ayo sa ilang (sa dili makita nga mga kaaway) pagsulong (sa kasingkasing) ug sa ilang mga bitag (panagbangga sa matinuoron nga hunahuna) nga nahitabo sa mga hunahuna sa imahinasyon, maila nila kini pinaagi sa kasinatian. Busa, ang Ginoo, nga nagtudlo sa Iyang tuyo batok sa malisyosong mga demonyo, ug, ingon nga ang Dios nakahibalo daan sa ilang mga tuyo, nagtukod sa Iyang mga sugo nga supak sa ilang mga tumong, uban ang pahimangno alang sa mga molapas niini.

8. Sa diha nga nakab-ot na nato ang pipila ka kahanas sa pagpugong sa kaugalingon ug sa paglikay gikan sa makita nga mga dautan nga gihimo sa lima ka sentido, unya makahimo na kita sa pagbantay sa atong mga kasingkasing uban ni Jesus ug pagapasidan-an Niya, ug, uban sa usa ka kainit sa pagbati, matilawan nato ang Iyang kaayo sa atong hunahuna. Kay gisagop nato ang balaod sa paghinlo sa kasingkasing alang sa walay lain nga hinungdan, aron sa dihang ang mga panganod sa dautang hunahuna mapalayas gikan sa palibot sa kasingkasing ug mapanglata pinaagi sa walay hunong nga pagmatngon, kita, sama sa usa ka hayag nga adlaw sa , makakita pag-ayo sa Adlaw sa pagkamatarung – si Jesus – ug mapahayag sa pipila ka bahin sa atong hunahuna pinaagi sa mga pulong sa Iyang himaya; kay kini dili kasagaran ipadayag sa tanan, kondili sa mga nagapahalín sa ilang hunahuna.

9. Kinahanglan natong padayonon kining kahimtang sa hunahuna matag-adlaw, ingon sa angay sa usa ka tawo nga nagtindog sa atubangan sa Dios. Kay ang Propeta Oseas miingon: *'Pamatia ang kaluoy ug pagkamatarong, ug duola sa inyong Dios'* (Oseas 12:6). Pag-usab, ang Propeta Malaquias misulti sa ngalan sa Dios: *'Ang anak nga lalaki nagpasidungog sa iyang amahan, ug ang ulipon nahadlok sa iyang agalon; apan kon ako usa ka amahan, asa ang akong dungog? Ug kon ako usa ka agalon, asa ang akong kahadlok?'* ingon sa Ginoo nga Labaw sa Tanan (1:6). Ang Apostol usab nagsulat: *"Maghinlo kita sa atong kaugalingon gikan sa tanang kahugawan, sa unod ug sa espiritu"* (2 Cor. 7:11). Ug ang Kaalam nagtudlo: *"Bantayi pag-ayo ang imong kasingkasing; kay gikan niini nagagikan ang mga tinubdan sa kinabuhi"* (Prov. 4:23). Ug ang Ginoong Jesu-Cristo mismo ang nagmando: *"Higumisa ang sulod sa baso, aron mahigumisa usab ang gawas"* (Mat. 23:26).

10. Ang bunga sa dili angay ug walay sulod nga pakigpulong usahay mao ang kasuko batok kanato gikan sa mga nakadungog; usahay mao ang pagpangdaot ug pagpanag-ayam, sa dihang masabtan nila ang kabuang sa atong mga pulong; usahay mao ang kahugaw sa konsensya; ug usahay mao ang paghukom gikan sa Dios ug ang pagkasubo sa Espiritu Santo: nga mas makalilisang pa kaysa bisan unsa pa.

11. Ang bisan kinsa nga nagahinlo sa iyang kasingkasing ug nagapang-ugot sa sala gikan niini sa ngalan sa Ginoo, naningkamot sa pag-angkon sa balaan nga kahibalo ug malampuson sa pagsabot sa iyang hunahuna sa dili makita sa kadaghanan, dili dapat magpasigarbo batok sa bisan kinsa tungod niini. Kay unsa bay mas putli pa kaysa sa dili-manggamhanan, ug unsa bay mas maalam pa kaysa sa usa ka anghel? Apan bisan siya, tungod kay nahimong hambog, gipahulog gikan sa langit sama sa dalugdog. Ang iyang pagkahambog giisip sa Dios nga kahugaw. – Ilado kaayo kung giunsa paglihok sa mga nagahukay og bulawan (nga mao, magpaubos sa tanan, sama sa ilang pagkaubos sa ilawom sa yuta, aron makuha ang bulawan sa kahibalo).

12. Ang Apostol nagaingon: *'Ang tanan nga miapil sa dula magpugong sa ilang kaugalingon sa tanang butang'* (1 Cor. 9:25). Kay imposible, nga puno ang tiyan sa pagkaon, nga makig-away batok sa mga prinsipalidad, batok sa dili makita nga mga pwersa sa kaaway, kadtong napugos niining unod, nga bug-at ug kanunay nagahandom sa espiritu. *'Kay ang gingharian sa Dios dili usa ka butang sa pagkaon ug pag-inom'* (Roma 14:17). *'Ang hunahuna nga nakatutok sa unod supak sa Dios; kay kini dili mosumpo sa balaod sa Dios, ug dili gayud kini makahimo'* (Roma 8:7). Dili gayud kini mahimo, kay tungod kay kini makalautnon ug hinimo sa mga likido sa lawas, dugo ug uhog, kanunay kini nga nagahilig sa makalautnon ug malingaw sa makaguba nga mga kalipay ning karon nga kapanahonan. *"Kay ang hunahuna nga nakatutok sa unod kamatayon; apan ang mga anaa sa unod dili makapahimuot sa Dios"* (Roma 8:8).

13. Nanginahanglan kita og dakong magpaubos kon tinuod gayud nga gusto nato nga mapabilin ang atong hunahuna sa Ginoo, una sa atubangan sa Dios, ug (ikaduha) sa atubangan sa mga tawo. Kinahanglan kanunay ug sa tanang paagi nga bungkagon nato ang atong kasingkasing, pagpangita ug pagbuhat sa bisan

unsang makapahubas niini. Sama sa nahibal-an sa tanan, ang paghinumdom sa atong kanhing kinabuhi sa kalibutan makapabungkag ug makapakumbaba sa kasingkasing, kon atong hinumduman kini sumala sa angay. Sa samang paagi, ang paghinumdom sa tanang atong mga sala sukad pagkabatan-on, kon atong balikon kini sa hunahuna usa-usa, kasagaran kini makapakumbaba kanato ug makapaluha, ug nagalihok kanato sa tibuok kasingkasing nga pagpasalamat sa Dios, sama sa kanunay, epektibo (ug lawom kaayo nga pagbati) nga paghinumdom sa kamatayon; kini, labaw pa, nagmugna og malipayong paghilak uban sa katam-is ug pagpahunahuna sa hunahuna. Labaw sa tanan, ang paghinumdom sa Pag-antos sa atong Ginoong Jesu-Kristo nagpaubos sa atong garbo ug nagdani kanato sa pag-ubos sa atong mga mata ngadto sa yuta, kon atong balikan kini sa atong hunahuna ug hinumduman kini sa hingpit nga detalye. Nagpagawas usab kini og mga luha. Labaw pa, ang dagkong panalangin sa Dios—nga gihatag kanato ilabina—tinuod nga nagpaubos sa kalag sa dihang ihap nato kini sa detalye ug hunahunaon: kay kita nag-away batok sa mga hambog (dili mapasalamatan sa Dios) nga demonyo.

14. Ayaw paglikay, tungod sa pagka-importante sa kaugalingon, niining mga tambal nga makaluwas sa kalag, kon ikaw usa sa nanginahanglan niini. Kay kon dili, dili na ka disipulo ni Cristo, ni usa ka tig-alig kang Pablo, nga miingon mahitungod sa iyang kaugalingon: *'Dili ako angay tawgon nga Apostol'* (1 Cor. 15:9); ug sa lain nga dapit iyang giangkong nga kaniadto siya usa ka mapintasulot, usa ka manlutos ug usa ka bayolenteng tawo (1 Tim. 1:13). – Nakita ba nimo, ikaw nga mapahitas-on? Ania ang usa ka balaan, apan wala niya kalimti ang iyang kanhing kinabuhi. Sa tinuod, ang tanang mga balaan, sukad sa sinugdanan sa paglalang hangtod karon, nagsul-ob sa ilang kaugalingon niining labing balaan nga bisti sa Dios (mao ang pagpaubos). Ang atong Ginoong Jesu-Cristo mismo, nga Dios—dili masabtan, dili mailhan ug dili masukod—nagsul-ob sa pagpaubos sa tibuok niyang kinabuhi sa unod; busa ang balaan nga pagpaubos angay gayud tawgon nga usa ka diyosnong hiyas, usa ka ginoong sugo ug usa ka bado. Sa samang paagi, ang mga Anghel ug ang tanan nga hayag nga gahum sa Diyos nagpraktis ug nagpanalipod niini nga hiyas, nga nakahibalo kung pinaagi sa unsang pagkahulog ang hambog nga Satanas nahulog, ug kung giunsa siya pagsilbi nga ehemplo kung giunsa ang usa ka tawo angay mahadlok sa paghulog (sa kini nga sala), ang dautan nagahigda sa kalawoman, nga gipadayag sa atubangan sa Dios nga labing walay dungog sa tanang binuhat tungod sa iyang garbo. Nasayud usab kita pinaagi sa unsang pagkahulog si Adan tungod sa garbo. Sa pagtan-aw nato niining mga ehemplo sa maong hiyas nga nagdala sa garbo, magpakumbaba kita kanunay sa tanang paagi, kutob sa atong makaya, pinaagi sa paggamit sa mga tambal nga gipakita sa ibabaw. Magpakumbaba kita sa espiritu ug lawas, sa atong pangatarungan, sa atong mga tinguha, sa atong panultihon, sa atong hunahuna, sa atong gipakita sa gawas, sa sulod ug sa gawas. Ang atong labi nga angay pag-ampingan mao ang pagsiguro nga si Jesu-Cristo, ang Anak sa Dios ug ang Dios mismo, nga nagbarug sa atong dapit, dili mosukol batok kanato. *'Kay ang Ginoo mosukol sa mga hambog, apan magahatag ug grasya sa mga mapainubuson'* (Prov. 3:34). *'Walay bisan kinsa nga hambog ang matin-aw sa atubangan sa Ginoo'* (Prov. 16:5); *'apan ang magpaubos pagataason'* (Lucas 18:14). *'Tun-ana ako, kay malumo ug mapainubusanon ako sa kasingkasing,' ingon sa Manluluwas* (Mateo 11:29). – Busa, kinahanglan gayud kita mag-amping.

15. *'Mag-amping kamo sa inyong kaugalingon,'* ingon sa Ginoo, *'aron dili mabug-atan ang inyong kasingkasing sa katambakan ug susamang mga butang'* (Lucas 21:34). *'Ang nag-andam alang sa kompetisyon magpugong sa tanang butang,'* sumala sa mga pulong sa Apostol (1 Corinto 9:25). Sa pagkahibalo nato niining tanang mga pulong nga gipamulong kanato sa Balaang Kasulatan, magkinabuhi kita nga may pagpugong sa kaugalingon. Una sa tanan, human tanggihan ang nagkalain-lain pagkaon, ipa-anad nato ang atong mga lawas sa usa ka hiyas ug kaayohan, ug hatagan kini og pagkaon sa hustong sukod. Kay pinaagi niini, dali ra mapugngan ug madala sa ilawom sa kontrol sa pangatarungan ang mga pagbuto sa kahilayan; ug, sa tinud-anay nga pagkasulti, ingon usab ang mga pagbuto sa kasuko. Apan mas sayon usab ang paglikay sa ubang mga sala pinaagi niini, kay bisan pa ang mga nagbuhat sa pagkamaayo pinaagi sa ilang kaugalingong mga buhat ug kasinatian nagtan-aw sa hingpit nga paglikay—mao ang paglikay sa tanang matang sa dautan—ingon usa ka kaugalingong pagkamaayo. Busa, ang hinungdan sa pagkaputli—human sa Dios, ang tinubdan ug magahatag sa tanang maayong butang—mao ang pagpugong sa pagka-gluton, nga ginapraktis matag adlaw ug sa husto nga kadaghanon.

16. Sama sa pagbuhat ni Satanas, sa iyang pagsupak sa Dios ug sa iyang tinguha nga mapugngan ang pagtuman sa kabubut-on sa Dios—mao ang mga sugo—nagpakig-away siya batok sa Dios pinaagi kanato pinaagi sa pagsulay sa pagpugong sa pagtuman niini: busa usab, ang Dios, nga nagahandom nga matuman pinaagi kanato ang Iyang balaan nga kabubut-on—mao kini, ingon sa akong giingon, ang makalangit ug

nagahatag-kinabuhi nga mga sugo—pinaagi sa Iyang kaugalingong gahum, gipugngan ang malauton sa iyang makadaot nga tuyo. Ang Dios mismo ang nagpugong sa buang nga tinguha sa kaaway nga supakon Siya pinaagi sa pagdani sa mga tawo sa paglapas sa Iyang mga sugo tungod sa kahuyang sa tawo. Ug hunahunaa: dili ba kini ang nahitabo? – Ang tanang langitnong sugo nagtukod og balaod alang sa tulo ka bahin sa kinaiyahan sa kalag, ug nagpalig-on niini pinaagi sa gisugo niini. Alang sa mga estriktong mosunod niini, kini nga tulo ka bahin nga kinaiya mahimong tinuod nga himsog. Apan ang yawa nakig-away adlaw ug gabii batok niining maong tulo ka bahin nga kinaiya sa kalag. Busa, kung ang Satanas nakig-away batok sa tulo ka bahin nga kinaiya sa kalag, klaro nga pinaagi niini nakig-away siya batok sa mga sugo ni Cristo; kay si Cristo, pinaagi sa Iyang mga sugo, nagpataw sa balaod sa tulo ka bahin nga kinaiya sa kalag—mao ang masuko, maninguha, ug makahuna-huna nga mga gahum sa kalag. – Ug hunahunaa: ang pahimangno nga bisan kinsa ang masuko sa iyang igsoon nga walay hinungdan, silotan sa paghukom (Mat. 5:22), ug ang Iyang mga sugo nga mosunod—kini mga tambal alang sa masuko nga bahin. Ang kaaway naningkamot nga supakon kini nga sugo, ug ang uban pa nga gilatid uban niini, gikan sa sulod pinaagi sa mga hunahuna sa panagbangi, kasuko ug selos. Kini nga kaaway (atinamo ug sa Dios) nasayud nga ang magmamando sa masuko nga bahin mao ang gahum sa hunahuna. Maong una niya gitumong ang iyang mga pana niini pinaagi sa mga hunahuna—sama sa akong nahisgutan na—sa pagduhaduha, pagpanukotuko, panagbangi, pagkasukot, pagkamaalamon sa dautan, ug pagkamapahitas-on; ug iyang gihuyop ang gahum sa hunahuna nga biyaan ang katungod nga gahum niini, ug, pagkahuman niya itugyan ang mga pisi sa kamot sa masuko nga bahin mismo, biyaan kini nga walay bisan unsang kontrol. Unya, pagkahuman nga gipahawa ang manibala niini, ang kasuko, nga walay pagpugong, mobubo pinaagi sa baba sa mga pulong sa tanan nga kaniadto natipig sa kasingkasing—kadtong gipangtipig didto hangtod niadto pinaagi sa mga hunahuna nga dautan, samtang ang hunahuna nagpabaya. Ang kasingkasing unya mapuno dili sa Espiritu sa Dios ni sa mga banal nga hunahuna, kondili sa (walay pagpugong nga) dautang buot: kay, ingon sa Ginoo, 'ang gikan sa kadaghanan sa kasingkasing mao ang gipamulong sa baba' (Lucas 6:45). Sa dihang, sa ingon niini nga paagi, madala sa dautang kaaway ang usa ka tawo sa punto nga magsugod na siya og gipagawas sa mga pulong ang kaniadto natago ug gipangplano sa sulod, nan kining bihag (sa kaaway) dili *lang* tawgon ang iyang igsoon nga '*kansero o buang*', kondili mopahayag pa gani sa labing makapahasol nga mga pulong, ug moabot pa gani sa pagpatay. – Mao kini ang mga limbong nga gigamit sa Daang Usa batok sa sugo nga gihatag kanato sa Dios nga dili masuko nga walay hinungdan. – Apan posible nga malikayan dili lamang ang mga makasakit nga pulong kondili usab ang mosunod niini, kon sa diha nga mosugod ang kasuko, pinaagi sa pag-ampo ug pagtagad sa nahitabo sa sulod, ang mga hunahuna (ang mga hunahuna nga nagpasiugda sa kalayo). Busa, ang maninlaglag sa mga kalag makab-ot ang iyang dautang tuyo kon makakaplag siya og usa ka tawo nga, ilawom sa impluwensya sa mga hunahuna nga iyang gitanum sa ilang kasingkasing, andam na nga mopasipala sa Balaang sugo.

17. Ug unsa ang gisugo sa Balaang Ginoo bahin sa bahin sa tinguha? '*Ang bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa maluoy nga tinguha nakighilawas na kaniya sa iyang kasingkasing*' (Mat. 5:24). – Ug unsang matang sa bitag ang ginahimo sa dautang tawo sa iyang hunahuna batok niini nga sugo, tungod kay gihatag man kini nga sugo? Tungod kay ang mga butang nga makapukaw sa kahilakaw naa pa sa gilay-on, mobalik siya sa sulod sa iyang kaugalingon, ug didto nagpakig-away siya sa maong sugo pinaagi sa kahilakaw. – Buhaton niya kini pinaagi sa pagpintal ug pag-imprinta sa malalas nga mga imahe sa kalag; mahimo pa gani nga adunay mga pulong nga madungog nga makapukaw sa kahinam; ug daghan pa nga uban pang mga butang nga nahibal-an sa mga nakasinati og pagsulay sa mental nga mga pakigbisog.

18. Unsa nga sugo, sa katapusan, ang naghatag og giya alang sa gahum sa hunahuna? '*Apan giingon ko kaninyo, Ayaw gayud pagpanumpa. Hinaut nga ang inyong 'Oo' mao ang 'Oo', ug ang inyong 'Dili' mao ang 'Dili'*' (Mat. 5:34). Dugang pa: '*Bisan kinsa nga dili isalikway ang tanan niyang panag-iya dili mahimong akong tinun-an*' (Lucas 14:33). Ug: '*Sulod kamo sa makipot nga ganghaan*' (Mateo 7:13). Mao ba kini ang mga sugo para sa hunahuna? – Ang atong kaatbang, nga nagtinguha nga himuon bisan kining gahum sa hunahuna—sama sa usa ka maisugong kumander—nga iyang alagad, una niya kini gikawatan sa matarong nga paghukom pinaagi sa mga hunahuna sa kalapoy sa pagkaon ug katamaran; Sa ingon niini, gikuhaan niya kini sa kaugalingong awtoridad ibabaw sa ubang mga kakayahan ug giulaw kini sama sa pagbuhat sa usa ka hubog nga lider, gipugos niya kini sa pagtuman sa iyang mga sugyot ug tinguha, gamit ang kasuko ug kahakog isip iyang mga kauban niini. Kining mga pwersa—malaw-ay, sa ato pa, ug masuko-suko—nga nahabilin nga mga gahum sa hunahuna, nagsugod sa pagbalhin sa tanang lima sa atong mga sentido, sama sa matitud-anong mga sulugoon, ngadto sa mga instrumento alang sa hayag nga mga sala. Ug unsa kaha kadaghan nga mga sala

ug pagkahugno ang resulta niini! Kung ang hunahuna dili magpugong ug maghigot sa mga pagbati gikan sa sulod, nan ang mga mata molatas-las bisan asa tungod sa kuryosidad, ang mga dalunggan malingaw sa pagpaminaw sa mga walay pulos nga butang, ang pagbati sa pangamoy mahimong sobra ka maluoy, ang baba dili mapugngan, ug ang mga kamot motunol aron hikapon ang dili angay hikapon. Gisundan kini sa bakak imbis nga kamatuoran, kabuang imbis nga kinaadman, pakighilawas imbis nga pagkamalinisan, ug pagkahadlok imbis nga kaisog. Ug kining upat ka nag-unang birtud—mao ang kamatuoran, kinaadman, pagkamatinahuron, ug kaisog—adunay kinaiya nga kon kini lig-on ug kusgan sulod sa kalag, maayo nilang pagadumalahan ang tulo ka bahin sa kalag; ug ang usa ka kalag nga maayo pagadumala mapugngan ang mga pagbati gikan sa tanan nga dili angay. Ug unya ang hunahuna, nga nagpuyo sa kalinaw, samtang ang ubang mga gahum ginadumala sa Dios ug mosunod Kaniya, dali ra kini magdaug sa pakigbisog sa hunahuna. Apan kon, tungod sa kawalay pagmatngon, tugotan niini nga mahulog sa kalibog ang ubang mga gahum, unya, mapildi sa mga limbong sa dautan, malapas niini ang mga balaang sugo. Kay ang paglapas sa mga sugo dili gyud malikayan nga magdala, sa usa ka paagi o sa lain, sa angay nga paghinulsol o sa pag-antos sa umaabot nga kapanahonan. Busa, labing maayong hiyas alang sa hunahuna nga magpabilin nga magmatngon kanunay; kay pinaagi niini, nga natukod sumala sa angay sa iyang kinaiya, kini nahimong tinuod nga magbabantay sa mga balaang sugo.

19. Ang (mahalig sa sala) nga kalag, nga napalibotan ug napungpungan sa mga espiritu sa dautan sama sa usa ka pader, gipanghigot sa mga kadena sa kangitngit – ug tungod sa kangitngit nga naglibot niini, dili kini makapangamuyo sama sa angay: kay kini gipanghigot niini sa tinago (sa labing kahiladman niini, o bisan wala pa kini masayri kung giunsa), ug nabuta ang iyang sulod nga mga mata. Apan sa dihang siya (nga nakabawi sa iyang paghuna-huna) magsugod sa pag-adto kang Dios sa pag-ampo ug naningkamot nga magpabiling matin-aw sa pag-ampo; unya, hinay-hinay, siya masugdan nga maluwas pinaagi sa gahum sa pag-ampo gikan sa kangitngit: kay kon dili, walay posibilidad nga siya maluwas gikan niini. Niining panahona, masabtan niya nga sulod sa iyang kasingkasing adunay lain nga pakigbisog, lain nga natago nga panagbangi, lain nga gubat sa mga hunahuna, nga gipukaw sa mga espiritu sa dautang buot, sama sa gipamatuod usab sa Balaang Kasulatan sa dihang miingon kini: *'Kon ang espiritu sa magmamando mosukol kanim, ayaw biyai ang imong puwesto'* (Ekl. 10:4). Ang puwesto sa hunahuna, bisan pa, mao ang lig-on nga pagbarog niini sa pagkamaayo ug pagkamapamalandong. – Adunay lig-on nga pagbarog sa matarong ug sa dautang kinabuhi. Kay nagaingon ang Kasulatan: *'Bulahan ang tawo nga wala maglakaw sa tambag sa mga daotan, ni magbarog sa dalan sa mga makasasala'* (Salmo 1:1). Ug nagtudlo ang Apostol: *'Tindog kamo nga lig-on, nga gitali ang inyong hawak sa kamatuoran'* (Efe. 6:14).

20. Magpabilin kitang hugot sa pagkapit kang Kristo sa tibuk natong kusog; kay daghan ang naningkamot sa tanang paagi aron pahawaon Siya sa atong mga kalag. Ug ayaw nato tugoti nga madani si Jesus sa *'daghang'* hunahuna nga *'nagpuyo sa kalag'* (Juan 5:13). Apan imposible nga mapugngan Siya kung walay masakit nga espirituhanong paningkamot. Paningkamotan nato nga mosunod sa mga bakas sa Iyang kinabuhi sa unod, aron kita usab mabuhi nga mapainubuson. Ihatag nato sa kasingkasing ang Iyang mga pag-antos, aron, sa pag-alig kaniya, mapailubon nato nga maatubang ang tanang kasubo. Tilawi nato ang Iyang dili masukod, mapangbantay nga pagkamapailubon kanato, aron, pinaagi sa matam-is nga pagtilaw niini sa atong mga kalag, maila nato kung unsa ka maayo ang Ginoo. Labaw sa tanan niini, o sa dili pa kini tanan, motuo kita kaniya nga walay pagduha-duha sa tanan niyang gisulti, ug atong paghulat adlaw-adlaw sa Iyang pag-atiman nga gipunting kanato; ug bisan unsa pa man ang mahitabo, bisan unsa pa man ang atong masugat, dawata nato kini uban sa pagpasalamat, gugma, ug malipayong katagbawan, ug pagkat-on kita sa pagtan-aw ngadto sa Usa ka Dios, Kinsa nagdumala sa tanang butang sumala sa balaod sa Iyang kinaadman. Kung buhaton nato kini tanan, dili kita mahilayo sa Dios. (Masabtan usab nato nga) ang pagkamapa-Dios usa ka walay katapusang pagkahingpit, sama sa giingon sa usa sa mga tawo nga nagdala sa Dios ug hingpit sa espirituwal kaniadto.

21. Kadtong maayo sa paggamit sa panahon sa iyang kinabuhi, nga kanunay nga nabisi sa mga hunahuna ug paghinumdom sa kamatayon, ug pinaagi niini, sa labing maalamon nga paagi nagluwas sa iyang hunahuna gikan sa mga pagbati; ang ingon nga tawo kasagaran mas klaro nga makamatikod sa kanunay nga mga tukso sa limbong sa yawa kaysa sa usa nga nagkinabuhi nga walay paghinumdom sa kamatayon, nga naglaum nga malimpyo ang kasingkasing pinaagi lamang sa buhat sa rason, imbis nga kanunay nagpuyo uban sa usa ka masubo ug makaluoy nga nga hunahuna. Ang ingon nga tawo, nga nagtuo nga pinaagi sa iyang kaalam mapugngan niya ang tanang makadaot nga pagbati, samtang wala niya mabantayi nga napugos siya sa

usa niini—ang labing dautan sa tanan—nahulog sa garbo (sama sa usa ka tawo nga naglaum nga molampos sa bisan unsa) nga walay Diyos. Kinahanglan magpabilin siyang hingpit nga matin-aw, aron dili niya mawala ang iyang rason tungod sa garbo. Kay, ingon sa Apostol Pablo (1 Cor. 8:1), ang mga kalag nga nangolekta og kahibalo gikan dinhi ug didto kasagaran mapahitas-on sa atubangan sa mga giisip nilang mas gamay kahibalo kaysa kanila, tungod kay, sa akong hunahuna, walay bisan gamay nga silak sa makapahimulos nga gugma sa ilang sulod. Apan kinsa man ang kanunay naghunahuna sa kamatayon mas maamgo siya kaysa sa dili, kay makabantay siya sa mga limbong sa mga demonyo, epektibo silang mapalayas ug matapakan sila sa iyang tiil.

22. Ang matam-is nga paghinumdom sa Dios, nga mao ang, Si Jesus, uban sa tibuok kasingkasing nga kasuko ug makaluwas nga kasubo, kasagaran mobungkag sa tanang panglimbong sa mga hunahuna, lain-laing sugyot, mga pulong, damgo sa adlaw, ngitngit nga hunahuna, ug, sa mubo, tanan nga gigamit sa laganap nga magwawad-on aron armasang ang iyang kaugalingon ug gamiton aron mapangahas nga mosulong, nga nagtinguha sa paglamoy sa atong mga kalag. Si Jesus, sa diha nga tawgon, dali ra niyang gub-on ang tanang ingon niini nga mga butang. Kay walay kaluwasan alang kanato sa bisan kinsa gawas kang Kristo Jesus. Kini usab gisulti sa Manluluwas mismo sa dihang Iyang gipahayag: *'Kung dili ako uban kaninyo, dili kamo makabuhat ug bisan unsa'* (Juan 15:5).

23. Busa, sa matag-oras ug sa matag-kagahapon, bantayan nato ang atong kasingkasing uban sa hingpit nga pag-amping batok sa mga hunahuna nga nagpalabo sa salamin sa kalag, diin lamang si Jesu-Cristo—nga mao ang kinaadman ug gahum sa Dios Amahan—angay nga maila ug masabtan sa kahayag. Padayon nato nga pangitaon ang Gingharian sa Langit sulod sa atong mga kasingkasing; ug sigurado, sa usa ka misteryosong paagi, atong makaplagan sulod sa atong kaugalingon ang liso, ang perlas, ang lebadura, ug ang uban pa, kon atong limpyohan ang mata sa atong hunahuna. Tungod gayud niini miingon ang atong Ginoong Jesu-Cristo, *'Ang Gingharian sa Dios anaa sa sulod kaninyo'* (Lucas 17:21), nga nagpasabot sa pagka-Diyos nga nagpuyo sa sulod sa kasingkasing.

24. Ang pagkahibalo sa kaugalingon, nga nagdala sa kahayag, nagalimpyo sa konsensya. Ug ang konsensya, nga ingon niana pagkalimpyo, nagapahawa sa tanang kangitngit sa sulod, sama sa kalit nga pagsidlak sa kahayag sa dihang tangtangan ang tabon nga nagtabon niini. Ug sa diha nga mapalayas na ang kangitngit, ang konsensya, pinaagi sa walay hunong nga tinuod nga pagka-matino, mobalik pagpadayag sa mga butang nga nakalimtan, o sa mga natago ug wala mailhi. Sa samang higayon, pinaagi niining pagka-matino, nagtudlo kini sa dili makita nga pakigbisog batok sa mga kaaway nga nailhan sa hunahuna, ug sa gubat sulod sa mga hunahuna, – nagtudlo kini kung giunsa paglabay og pana sa kini nga pakigbisog nga mag-inusara, kung unsaon og maalamon nga pagpana (sa mga kaaway) sa mga pana sa maayong hunahuna, pagpugong sa ilang mga pana nga dili makatandog sa hunahuna, ug, sama sa usa ka pana, paggiya niini aron mangita og dalangpan kang Kristo, nga mao ang gipangandoy nga kahayag imbis sa makadaot nga kangitngit. Ang bisan kinsa nga nakatilaw niining kahayag nakasabot sa akong gipasabot. Ang pagtilaw niining kahayag nagpahirap sa kalag nga nagapakaon niini pinaagi sa usa ka kagutom nga dili gayud mahunong; sa mas matilaw pa niini, mas modako ang pangandoy niini. Kining kahayag, nga nagadani sa hunahuna ngadto kaniya sama sa pagdani sa adlaw sa mga mata, usa ka kahayag nga dili masukod sa kaugalingon, apan nahimong masabtan—dili pinaagi sa mga pulong, apan pinaagi sa kasinatian sa usa ka tawo nga nadawat niini nga impluwensya, o aron mas tukma pa, nga nabutasan niini – nagmando kanako nga maghilom, bisan pa gusto gihapon sa hunahuna nga malingaw sa usa ka panag-istorya bahin sa mismong hilisgutan nga karon ginahisgutan.

25. *'Paningkamot kamo sa pakigdama sa tanan, ug sa pagkabalaan; kay kinsa man ang dili makakita sa Ginoong kon wala kini'* (Heb. 12:14), aron makab-ot ang gugma ug pagkabalaan: kay kini gayud mao ang kalinaw ug pagkabalaan. Apan, kinahanglan natong armasang ang atong kaugalingon sa kasuko batok lamang sa mga demonyo, nga nakig-away kanato sa hunahuna ug kasuko. Apan paminawa kung giunsa nato pagpakig-away sa gubat nga nagdilaab sa sulod nato matag higayon, ug buhata kini sumala: hiusa ang pag-ampo ug pagbantay – ug ang pagbantay magpalig-on sa pag-ampo, ug ang pag-ampo magpalig-on sa pagbantay. Ang pagka-matino, nga kanunay nagbantay sa tanang butang sa sulod, makabantay kon giunsa sa mga kaaway pagsulod didto, ug, sa labing makaya niini, gipugngan ang ilang pagsulod, ug sa samang higayon, nag-awhag sa Ginoong Jesu-Kristo alang sa tabang, aron Siya makapahawa niining mga maalamon nga mananakop. Sa pagbuhat niini, ang imong pagtagad mopugong sa ilang pagsulod pinaagi sa pagsupak; ug si Jesus, sa diha nga matawag, mopalayas sa mga demonyo uban sa ilang mga limbong.

26. Bantayi ang imong hunahuna uban sa labing konsentrasyon. Sa diha nga makabantay ka sa usa ka (kaaway) nga hunahuna, supaki kini dayon, apan sa samang higayon, dali sa pagtawag kang Ginoong Jesu-Kristo aron panimaloson ka. Ug ang labing mahigugmaong Hesus, samtang nag-ampo pa ka, moingon: 'Aniay ako uban kanimo, aron mangamuyo alang kanimo.' Apan bisan pa human mapildi kining tanan nga mga kaaway pinaagi sa imong pag-ampo, padayon sa pagbantay sa imong hunahuna uban sa pag-amping. Tan-awa, usab, ang mga balud sa hunahuna, nga mas daghan pa kaysa kaniadto, mosulong kanimo sunod-sunod, nga daw ang imong kalag nagahulog sa kalawoman ug hapit na malaglag. Apan usab, si Jesus—gipangayoan sa usa ka disipulo—nagmando sa dautang hangin (sa mga hunahuna) nga mohunong, ug kini mihunong. Ikaw, nga nakab-ot ang kagawasan gikan sa mga pag-atake sa kaaway sulod sa usa ka oras o usa ka minuto, hatagi og himaya Siya nga nagluwas kanimo, ug ilubong ang imong kaugalingon sa pagpamalandong sa kamatayon.

27. Sa tibuok atensyon sa atong kasingkasing ug sa espiritu sa debosyon, atong tukion ang atong dalan. Ang pagtagad ug pag-ampo, kon maghiusa adlaw-adlaw, magmugna og butang nga susama sa nagdilaab nga karwahe sa e ni Elias, nga nag-alsa ngadto sa langitnong kahitas-an sa mga nakigbahin niini. Ug unsa man akong gipasabot? Alang sa mga nakapahimutang sa ilang kaugalingon sa pagkamapainubsanon, o naningkamot nga buhaton kini, ang putli nga kasingkasing nahimong langit sa hunahuna, nga adunay kaugalingong adlaw, bulan, ug mga bitoon, ug nagsilbi nga sudlanan alang sa Diyos nga dili masukod, pinaagi sa mistikal nga panan-aw ug pagpasidungog (ang kadaugan sa hunahuna). Ang bisan kinsa nga may gugma sa banal nga pagkamaayo paningkamoti sa matag higayon nga ipahayag ang ngalan sa Ginoo ug, uban sa tibuok kadasig, hubara ang mga pulong ngadto sa mga buhat. Kinsa man, pinaagi sa pipila ka paningkamot, mapugngan ang iyang lima ka sentido—nga kasagaran makadaot sa kalag—nahimong labing gaan alang sa hunahuna ang pakigbisog ug pakig-away sa kasingkasing. Busa, pag-amping sa pagpugong sa tanang gawasnong impluwensya (ang makadaot sa kalag), ug pakigbatok sa mga hunahuna nga motumaw gikan niini sa sulod pinaagi sa mga espirituhanong paagi nga gihatag sa Dios, nga giya sa arte sa: pinaagi sa paningkamot sa pagpangbantay, pugngi ang mga tinguha padulong sa makalibog nga kalipay; pagka-moderat sa pagkaon ug pag-inom; ug pahuyangi pag-ayo ang imong lawas aron mapahapsay nimo ang pakigbisog sa kasingkasing sa hustong panahon. Pinaagi niini tanan, ikaw mismo ang imong matabangan, ug dili ang uban. Pahugot-a ang imong kalag sa hunahuna sa kamatayon, ug tipuna ang imong nagkawalat nga hunahuna pinaagi sa paghinumdom kang Kristo Hesus; labi na sa gabii, sa dihang kasagaran mas klaro ug mas hayag ang hunahuna, nga matin-aw nga nagamalandong sa Dios ug sa tanang butang nga banal.

28. Ayaw nato likayi ang mga paningkamot sa pag-ascetic sa lawas usab: kay sama sa trigo nga moturok gikan sa yuta, ingon ana usab, gikan niining mga paningkamot moturok ang espirituhanong kalipay ug kasinatian sa pagkamaayo. Ayaw nato, pinaagi sa bakak nga pangatarungan, balewalaon ang mga mando sa konsensya, kay kini nagdasig kanato sa makaluwas ug aktibo nga mga butang, ug kanunay nga nagpahayag unsa ang atong katungdanan ug unsa ang atong gipugos, labi na kon kini mapalimpyo pinaagi sa buhi, aktibo, ug pino nga pagkamapugong sa hunahuna. Sa ingon ani nga mga kaso, tungod sa pagkaputli niini, kasagaran kini maghimo og klarong paghukom (sa tanan nga ipahimutang niini—usa ka paghukom nga matarong ug hugot), nga nagwagtang sa tanang pagduha-duha. Tungod niining tanan nga mga rason, dili kita pasagdan nga malimbong sa bakak nga pangatarungan; kay kini nagpahayag kanato sa sulod sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios, ug, samtang hugot nga ginasaway ang kalag kon kini nahugawan sa hunahuna pinaagi sa mga sala, gipakita niini ang dalan aron matul-id ang mga kalapasan, gipadasig ang nahulog nga kasingkasing sa paghinulsol, ug gipakita niini ang tambal uban sa matam-is nga paghangyo.

29. Ang aso nga mosaka gikan sa kahoy-panggatong kasagaran masakit sa mata; apan pagkahuman kini magpadayag og kahayag kanila ug maghatag og kahupayan sa mga kaniadto niini gikabalaan. Ug ang konsentrasyon, sa kanunay pagpugos sa mata sa hunahuna, makapoy ug makabug-at sa ulo. Apan si Jesus, sa dihang tawgon sa pag-ampo, moanha ug magpasiga sa kasingkasing. Ang paghinumdom kaniya, kauban ang kahayag (sa atong sulod), nagahatag sa labing hataas sa tanang panalangin (mao ang Ginoo mismo).

30. Ang kaaway, nga nasanay na sa pagsamok sa atong hunahuna, naningkamot nga madani kita sa pagpanam-aw sa abog uban kaniya, ug—bisan pa nga gimugna kita sa hulagway sa Dios—nga mabuhi sumala sa tiyan. Apan miingon ang Dios: *'Magbutang ako ug kasumpaki tali kanimo ug sa babaye'* (Gen. 3:15). Tungod niini, angay kanunay kitang magtuaw ngadto sa Dios, aron pinaagi niini malabyan nato ang matag adlaw nga dili masamdan sa nagdilaab nga mga pana sa yawa. *'Ako magtabon,'* ingon sa Dios (pinaagi sa Salmistahan), *'sa mga nakaila sa akong ngalan'* (Salmo 90:14). Ug usab: *'Apan duol sa mga nagahadlok kaniya ang iyang kaluwasan'* (Salmo 84:10).

31. Ang bulahan nga Apostol, ang napiling sudlanan, nga nagsulti sa Kristo, nga adunay dakong kasinatian sa sulod, dili makita, espirituhanong pakigbisog nga nagakahitabo sa atong sulod, miingon sa iyang Epistola ngadto sa mga taga-Efeso: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad, batok sa mga gahum niining ngitngit nga kalibutan ug batok sa espirituhanong mga pwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:12). Nagaingon usab si Apostol Pedro: *'Magpahimangno kamo ug magbantay, kay ang atong kaaway nga diyablo nagalibot sama sa usa ka leon nga nanggurog, nga nangita og kan-on; batoka siya, nga nagbarug nga lig-on sa inyong pagtuo'* (1 Ped. 5:8–9). Ang atong Ginoong Jesu-Kristo mismo, sa dihang nagsulti Siya mahitungod sa lain-laing disposisyon diin madawat ang mga pulong sa Ebanghelyo, miingon: *'Unya moanha ang yawa ug kuhaon ang pulong gikan sa ilang kasingkasing'* – usa ka kawatan nga iyang gihimo pinaagi sa pagpahimutang og dautang kalimot, *'aron kadtong wala motuo dili maluwas'* (Lucas 8:12). – Ug usab miingon ang Apostol (Pablo): *'Nalipay ako sa balaod sa Dios, sa akong sulod; apan nakakita ako og lain nga balaod sa akong mga miyembro, nga nakig-away sa balaod sa akong hunahuna ug nagapangulihimo kanako nga bihag'* (Roma 7:22–23). – Gihisgutan nila kini tanan aron tudloan kita ug ipadayag kanato ang mga butang nga natago kanato.

32. Sa dihang mawala sa hunahuna ang pagpanghimakak sa kaugalingon ug ang pagpaubos, kasagaran kini mahimong mapahitas-on, nga nagtuo nga kini nagtindog sa ibabaw sa kadaghanan. Sa tinguha nga makabot nato ang kahibalo sa atong kaugalingong kahuyang, magmaalamon kita sama sa miingon: *'Mga igsoon, dili ko giisip nga nakabot na nako kini: 'apan usa ra ang akong gibuhay: gikalimtan ang mga nahabilin ug naningkamot paingon sa unahan, nagpadayon ako paingon sa tumong aron makuha ang ganti nga gitawag sa Dios paingon sa kahitas-an ni Cristo Jesus'* (Fil. 3:13–14). Usab: *'Dili ko modagan nga walay tumong; dili ko makigbisog sama sa usa ka tawo nga nagpukpok sa hangin. Dili, ginadisiplinahan ko ang akong lawas ug ginapailalom kini, aron, human ko ipangwali sa uban, dili ko unta mapakyas'* (1 Cor. 9:26–27). Nakita ba nimo unsa ang pagpaubos, ug unsa usab, sa samang higayon, ang paningkamot alang sa pagkamaayo? Nakita ba nimo kung unsa ang pagka-mapainubsanon, bisan pa kang San Pablo, usa ka dako ug mahimayaong tawo nga ? (Apan paminawa pa unsay iyang giingon.) – Si Kristo miingon, *'Miabot ako sa kalibutan aron luwason ang mga makasasala, diin ako ang labing una'* (1 Tim. 1:15). – Ug sa tinuod, unsaon man nato pagkapakyas sa pagpakumbaba, tungod sa pagka-ubos sa atong kinaiyahan? Kay unsa pa bay mas daotan kaysa abog sa yuta? Ug kinahanglan nato hinumduman ang Dios, kay mao kana ang hinungdan nganong kita gimugna; ug kinahanglan nato nga tudluan ang atong kaugalingon sa disiplina sa pagpugong sa kaugalingon, aron mas sayon ang pagsunod sa mga tiil sa atong Ginoo.

33. Imposible nga ang usa ka tawo nga mosugot sa dautang hunahuna makalingkawas sa sala sa iyang gawasnong pamatasan. Ang mga dili maglaglag sa dautang hunahuna sa ilang kasingkasing dili makalikay sa pagpadayag niini pinaagi sa susamang dautang buhat. Ang hinungdan nganong ang usa ka tawo motan-aw nga maluhu mao nga ang iyang sulod nga mata unang nahugawan ug natabonan. Ingon usab, ang hinungdan sa tinguha nga makadungog og mga dautang butang nagagikan sa masigasig nga pagpaminaw, pinaagi sa dalunggan sa kalag, sa tanan nga ginapanghunghong sa sulod sa dautang mga demonyo alang sa atong kapahamakan. Kinahanglan natong limpyohan ang atong kaugalingon sa Ginoo, sa sulod ug sa gawas; ang matag-usa kanato kinahanglan magbantay sa atong mga pagbati ug maglimpyo sa atong kaugalingon adlaw-adlaw gikan sa impluwensya sa mga pagbati ug gikan sa mga paglapas. Sama sa mga adlaw sa atong kanhing kabuang, sa dihang naabtan kita sa kahambog sa hunahuna sa kalibutan, gitugyan nato ang tibuok natong hunahuna ug tanang pagbati sa pangdani sa sala; karon, nga nakalihok na kita ngadto sa kinabuhi sumala sa Dios, angay nato nga itugyan ang tibuok natong hunahuna ug tanang pagbati sa buhi ug tinuod nga Dios, sa kamatuoran ug kabubut-on sa Dios.

34. Una moabut ang *'impact'* (προσβολή – usa ka bangga, ang lihok diin ang gilabay nga butang mibangga sa gitinguhang tumong); unya ang *'combination'* (συνδυασμός – usa ka panaghiusa, diin ang hunahuna nakatutok sa butang, nga walay lain gawas sa kalag ug sa butang nga mibangga niini ug nakakuha sa atensyon niini); Sunod, ang *'paghiusa'* (ang butang nga nakatandog ug nakakuha sa atensyon nakapukaw og tinguha – ug ang kalag misugot niini – busa nahimo ang usa ka panaghiusa); pagkahuman niini, ang *'pagkabihag'* (ang butang nagbihag sa kalag nga nagtinguha niini, ug, gipugos nga sama sa ulipon, nagdala niini sa paglihok); sa katapusan, *'pagbati'* (πάθος – usa ka sakit sa kalag), nga, pinaagi sa kanunay nga pagbalik-balik (ang pagtagbaw sa parehas nga tinguha) ug batasan (sa mga lihok nga nagatagbaw niini), natukod na sa kalag (nga nahimong kinaiya). Dinhi nahimutang ang gubatanan para sa kadaugan sa pakigbisog nga nagakahitabo sa sulod nato! Mao usab kini ang paghubad niini sa mga Balaang Amahan.

35. Ug – ingon nila – ang 'pagkadugtong' usa lang ka hunahuna, o usa ka hulagway sa usa ka butang nga bag-o lang mitumaw sa kasingkasing ug nagpakita sa hunahuna; ang '*pagkuyog*' usa ka pakighinabi sa butang o hulagway nga nagpakita, mabination man o walay pagbati; ang '*pag-angay*' mao ang hilig sa kalag ngadto sa usa ka butang nga makita sa mata sa hunahuna, kauban ang kalipay; ang 'pagkabihag' mao ang mapugos ug dili kusang pagbalhin sa kasingkasing (ngadto sa pagkabihag), ang pagpadayon niini didto, ug usa ka panaghiusa, ingon man, ngadto sa usa ka kinabuhi (sunousia) uban sa butang nga nakabihag niini, diin gikan sa maong panaghiusa mawala ang atong maayong kahimtang (mawala ang atong kalinaw); apan, ang pagbati (passion) kasagaran giingon nga nagagamot sa kalag pinaagi sa dugay nang pagdikit (sa usa ka butang). Sa tanan niini (mga lihok o kahimtang), ang '*una*' walay sala, ang '*ikaduha*' – dili hingpit; ang '*ikatulo*' nagdepende sa kahimtang sa asketiko (tingali sumala sa paningkamot ug pakigbisog); ang '*pakigbisog*', bisan pa, mao ang hinungdan sa korona (kung magbarug nga lig-on) o sa pag-antos (kung mahulog).

36. Ang *pagka-ulipon* lain sa panahon sa pag-ampo, ug lahi kaayo kon dili nag-ampo. Ang pagka-gusto walay duhaduha nga sakop sa katumbas nga paghinulsol, o sa umaabot nga pag-antos. Kinsa man ang mosukol, o magpabilin nga walay pagka-gusto batok sa una—mao ang pagkapilit—makaputol sa tanan nga makauwaw sa usa ka hampak. – Mao kana ang gubat nga gipasiugdahan sa dautang mga demonyo batok sa mga monghe ug mga layko, diin adunay kadaugan ug kapildihan, sama sa among giingon. Nagpaabut ang mga korona sa mga mananaog, samtang nagpaabut ang pag-antos sa mga mapukan ug dili maghinulsol. Busa, maningkamot kita batok kanila sa atong hunahuna, aron dili nato buhaton ang ilang dautang tambag pinaagi sa makita nga makasasala nga mga buhat. Maningkamot kita nga makaplagaan ang langitnong gingharian sa sulod nato, ug putlon ang matag sala sa atong kasingkasing. Pinaagi sa ingon nga mahimayaong paningkamot, mapreserbar nato ang pagkabalaan sa kasingkasing ug walay hunong nga paghinulsol sa atubangan sa Dios.

37. Daghang monghe ang wala makahibalo sa mga limbong sa hunahuna nga gipahinabo sa mga demonyo. Nagpaningkamot sila sa pagkamatinud-anon sa ilang mga katungdanan, wala magtagad sa hunahuna, ug nagkinabuhi sa pagkamapasimple ug pagkawalay limbong. Nagtuo ako nga, tungod kay wala pa nila matilawan ang pagkabalaan sa kasingkasing, wala gyud sila kahibalo sa kangitngit sa sulod nga mga pagbati. Kadtong wala makaila sa pakigbisog nga gihisgutan ni San Pablo, tingali wala pa masulay sa kaayo, ug giisip lamang ang mga sala nga nahimo sa buhat ingon nga mga pagkahulog, nga wala magtagad sa mga kadaugan sa hunahuna ug mga kadaugan nga dili makita sa mata sa lawas, kay kini natago ug nailhan lamang sa Dios, ang bugtong magahatag og ganti sa paningkamot, ug sa konsensya sa nagapaningkamot. Murag ang mosunod nga mga pulong sa Kasulatan gitumong sa ingon nga mga tawo: '*Nagaingon sila, "Kalinaw, kalinaw," apan walay kalinaw*' (Ezek. 13:10). Kinahanglan kita mag-ampo alang sa mga igsoon nga, tungod sa ilang pagkamapainubsanon, nasulod sa ingon nga kahimtang, ug tudloan sila kutob sa atong makaya, aron sila makalikay dili lamang sa makita nga dautang buhat, kondili usab sa dautang nagalihok sa sulod sa kasingkasing. Alang sa mga adunay banal nga tinguha sa paghinlo sa mata sa kalag (mao ang mismong pananaw sa kalag), aduna'y lain nga buhat ni Kristo ug lain nga sakramento.

38. Ang lawom nga pagkahibalo sa kamatayon tinuod nga naghiusa sa daghang mga hiyas sa sulod niini. Kini ang inahan sa mga luha, ang giya sa hingpit nga pagpugong sa kaugalingon, ang pahinumdom sa Gehenna, ang inahan sa pag-ampo ug mga luha, ang tigbantay sa kasingkasing, ang tinubdan sa pagpamalandong ug paghukom; pinaagi niini, ang lawom nga kahadlok sa mga anak sa Dios ug ang paghinlo sa kasingkasing gikan sa mga madasigon nga hunahuna naglangkob sa daghang mga sugo sa Ginoo. Sa ingon nga kasingkasing, makita ang pakigbisog ug usa ka hagit, nga gisagubang uban sa labing dakong kalisud. Ug kini mao gayud ang kabalaka sa kadaghanan sa mga mandirigma ni Kristo.

39. Kasagaran, ang usa ka dili gilauman nga kalisdanan o katalagman makasamok sa atong mental nga pokus ug, human mabungkag ang hunahuna gikan sa iyang makaluwas nga kahimtang—nga nagpatay sa tinguha alang sa labing maayo—mopadani niini padulong sa makasasalaong panagbangi ug dili pag-uyon. Ang hinungdan sa ingon nga katalagman, nga makaguba kaayo kanato, mao nga wala kita mag-amping batok sa mga tukso (nga andam mosulong kanato bisan kanus-a, gikan sa kinsa mang direksyon).

40. Wala'y bisan unsang kalisdanan nga nagpaabot kanato matag higayon nga makasamok o makapasubo kanato, basta, sa pagkahibalo nato nga dili kini malikayan, kanunay nato kini hinumduman. Mao kini ang hinungdan nganong miingon ang Balaang Apostol Pablo: '*Nagakalipay ako sa mga kaluyahon, sa mga kaguol, sa mga kakulang*' (2 Cor. 12:10). Ug usab: '*Ang tanan nga gustong magkinabuhi nga matinud-anon sa Dios sa Kristo Jesus pagasilotan*' (2 Tim. 3:12). Kaniya ang himaya hangtod sa kahangturan. Amen.

Elias, presbiter ug exark

Usa ka mubo nga kasaysayan mahitungod kaniya

Wala mailhi kung kining Elder Elias, nga nailhan usab nga Ekdik, mao ba si Elias sa Crete, ang komentador sa mga teolohikal nga sinulat ni San Gregorio nga Teologo, o laing tawo. Bisan pa, base sa mga kapitulo nga mosunod, klaro nga siya usa ka tawo nga adunay labing hataas nga kinaadman, sa gawasong kinaadman ug, labi na gayud, sa atong espirituhanong kinaadman; ug ang iyang mga pulong hayag ug gamhanan, bisan tuod usahay medyo malisod sabton. Busa, dili namo kini giisip nga sobra kon tawgon nato kining koleksyon sa mga sinulat—sama sa ulohan sa mga kapitulo sa maalamon nga Elias—usa ka matang sa espirituhanong tanaman, nga puno dili lamang sa makolorful nga mga sagbot kondili usab sa mga kahoy nga nagbunga, ug ayaw kita mahadlok sa pagdapit sa mga nangita og espirituhanong kahupayan ngadto niining paraiso, sa hingpit nga pagsalig nga ang tanan nilang espirituhanong sentido—panlitan, pangamoy ug panlasa—makakaplag dinhi og daghang katagbawan (sa mubo – gikan sa prefatoryo ni Grech. Dobrot.). Ang titulo sa mga kapitulo ni Elder Elijah – **Anthologion**, nga nagpasabot og 'koleksyon sa mga bulak' o 'pagkatigom sa mga bulak' – nagpakita nga kini gisulat samtang nagbasa siya sa mga Balaang Amahan, kinsa ang mga hunahuna gisagop sa kasingkasing sa tigulang sa Dios, ug aron mapreserbar kini para sa iyang kaugalingon, gisulat niya, usahay gipadayag kini sa mismong mga pulong sa mga Amahan ug usahay sa iyang kaugalingong mga pulong. Busa, tingali nakita sa mga magbabasa ang impluwensya sa usa o sa lain sa mga Amahan niini, o gani giila kini nga gikan sa usa kanila, sama sa tinuod nga nahitabo sa Kasadpan. Didto, sa Vatican Codex sa mga buhat ni San Maximus, gi-atribusyon kini kang niining Amahan; ug si Migne, usa ka bag-ong editor sa mga buhat sa Balaang mga Amahan, giapil kini sa mga buhat ni San Maximus, pagkahuman sa iyang pito ka gatus ka kapitulo—parehong spekulatibo ug praktikal—ubos sa ulohan: 'Uban pang mga kapitulo nga gikuha gikan sa Vatican Codex sa mga buhat ni San Maximus' (Patrologia Graecae, vol. X). Nagtuo kami nga ang mga tigkompila sa Greek Dobrotolubie nakahukom nga mas sayon nga tukion kung kinsa ang angay i-atributo niini nga mga kapitulo, ug gisunod namo ang ilang giya, nga nag-ila niini nga mga kapitulo ingon nga buhat sa usa ka Tigulang nga si Elijah. Among ipahibalo sa magbabasa nga sa Greek Dobrotolubie, ang mga kapitulo gibahin sa duha ka bahin (109–140). Sa edisyon ni Migne, ang mga kapitulo gisunod-sunod ang numero gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan. Gisunod namo kini sa maong bahin. Mapansin sa magbabasa nga sa among hubad, ang paghan-ay sa numero sa mga kapitulo dili sunod-sunod, ug adunay pipila ka wala giapil. Kining mga wala giapil nagpasabot nga ang katugbang nga mga kapitulo wala usab giapil, tungod sa ilang kalibog. Bisan pa, pipila ra kaayo ang ingon nga mga kaso.

Usa ka Koleksyon sa mga Bulak, maampingong gikompila ni Elijah, ang pinakabata nga presbiter ug Ekdik

1. Ang usa ka Kristohanon nga tinuoray nga nagtuo sa Dios dili angay magpahimulos sa walay kabalaka nga pagkamapahulay, kondili kanunay magdahom sa tukso ug mag-andam sa pag-atubang niini, aron sa diha nga kini moabot, dili siya mahibulong o masamok, kondili mapasalamaton niyang pag-antuson ang karga sa kasubo, nga naghunahuna sa gisulti sa Salmo pinaagi sa Propeta: '*Sulayi ako, Ginoo, ug tukia ako*' (Salmo 25:2) – ug sa lain nga Salmo, ang Propeta wala mag-ingon: '*Ang imong pagdisiplina*' makaguba kanako, kondili: '*makatul-id kanako sa katapusan*' (Salmo 17:36).

2. Ang sinugdanan sa pagkamabuotan mao ang kahadlok sa Dios, ug ang katapusan mao ang gugma sa Dios. Ang sinugdanan sa tanang maayo mao ang aktibo nga hunahuna ug tinuyo nga lihok. Kay dili usab maayo ang lihok nga walay rason, ni ang rason nga walay lihok mapuslanon (makapauswag).

3. Ang buhat sa lawas mao ang pag-ayuno ug pagbantay, samtang ang buhat sa mga ngabil mao ang pag-awit sa mga salmo. Apan ang pag-ampo mas maayo pa kaysa pag-awit sa mga salmo, ug ang kahilom mas bililhon pa kaysa mga pulong. Ang buhat sa mga kamot mao ang ginabuhat niini nga walay pagreklamo; ug ang sa mga tiil mao ang ginabuhat niini sa unang sugo. Ang buhat sa kalag mao ang pagpugong sa kaugalingon uban sa pagkamapainubsanon, ug ang pagkamapainubsanon nga naglihok uban sa pagpugong sa kaugalingon; ug ang sa hunahuna mao ang pag-ampo sa pagpamalandong, ug sa pag-ampo, ang pagpamalandong sa Dios.

4. Ang kalooy ug kamatuoran nagdumala sa tanang hiyas; ang ilang bunga mao ang pagpaubos, ug gikan niini, sumala sa mga Balaang Amahan, moturok ang pagka-maalamon, nga kung wala kini, walay bisan usa sa nahisgotan nga mga hiyas ang makakita (o makab-ot) sa hingpit nga katumanan.

5. Ang lihok nga nagdumot sa yugo sa rason mahimong sama sa usa ka batan-ong baka nga nagalibot-libot nga walay pulos; ug ang rason, sa pagtanggap sa dungganong bado sa lihok, dili makita nga respetado, bisan pa man kini naningkamot sa tanang paagi aron makita nga ingon ana.

6. Ang maisugong kalag, sama sa usa ka asawa nga naggunit og duha ka nagdilaab nga suga—ang aktibo ug ang kontemplatibo—nagtuman sa iyang katungdanan sa tibuok kinabuhi. Ang supak niini mao ang tinuod sa usa ka kalag nga ginapahimulos sa mga kalipay.

7. Ang boluntaryong pag-antos dili igo aron makab-ot sa kalag ang hingpit nga kagawasan gikan sa sala, gawas kon kini mapino usab sa nagdilaab nga hurno sa dili boluntaryong pag-antos.

8. Gawas kon, alang sa hingpit nga paghinlo gikan sa sala, ang kalag moagi, sama sa usa ka espada, sa kalayo ug tubig—mao kana, sa boluntaryo ug dili boluntaryong mga paningkamot ug kalisdanan—dili kini magpabiling walay samad kon atubangon kini sa dili maayong mga kasakit.

9. Sama sa adunay tulo ka nag-unang hinungdan sa boluntaryong mga tukso—kahimsog, bahandi, ug dungog—ana usab tulo ka hinungdan sa dili boluntaryong mga tukso: kapildihan, sakit, ug panamastamas. Kining tanan, alang sa uban, nagsilbi nga paagi sa pagtukod, samtang alang sa uban pa kini nagdala sa pagkaguba.

10. Ang tinuod nga matinahuron nga tawo adunay kaayo nga nakaugat sa sulod; apan alang sa hambog, naa ra kini sa ilang hunahuna. Ang kaaway sa pagkamatinahuron nagbitbit sa dautan sa nawong, samtang ang makasariling hedonista nagbitbit niini sa kalawom sa iyang kasingkasing.

11. Dili kanunay, ug dili pud tinuyo, nga ang tawo nga nagdumot sa dautan mapakyas sa pagbuhat sa matarong; apan kini mahitabo kanunay ug malipayong buhaton sa mga nagpabilin nga nagbitbit sa mga hinungdan sa dautan.

12. Kadtong dili hilig sa mas kanunay nga paghinulsol sa sala; samtang alang sa mga nakasala nga dili tungod sa hilig, ang paghinulsol mas dali makab-ot, ug sa tinuod, halos dili na gani kini kinahanglan.

13. Pasagdi nga ang pagbati ug konsensya mosabay sa gipamulong nga pulong, aron ang Pulong sa Dios, nga miingon, *'Apan diin na ang duha o tulo nga nagtigum sa akong ngalan, didto ako sa ilang taliwala'* (Mat. 18:20), dili mapakaulaw tungod sa kabastos o kawalay-balaod sa gisulti o gibuhat.

14. Dili pa masulti bahin sa usa ka tawo nga wala hugawi ang iyang kalag pinaagi sa buhat nga ginapadayon niya kini nga walay mantsa pinaagi sa mga pulong; ni dili pa masulti bahin sa usa ka tawo nga ginapadayon niya kini nga putli gikan sa mga pulong nga wala niya kini hugawi pinaagi sa mga hunahuna. Kay ang makasasala nagbuhat niini sa tulo ka paagi (mao ang, pinaagi sa buhat, pulong ug hunahuna).

15. Dili nimo klarong makita ang nawong sa pagkamaayo samtang malingaw ka pa sa pagtan-aw sa sala. Ang ikaduha unya motan-aw ka nga makalilisang sa diha nga gusto nimo matilawan ang una, ug moliko ka sa ingon nga hulagway.

16. Sa sinugdan, ang mga demonyo mosulong sa kalag pinaagi sa hunahuna kaysa sa buhat; apan, siyempre, ang ilang pangunang tumong mao ang mga buhat. Ang hinungdan sa mga buhat naa sa pagpaminaw ug panan-aw, samtang ang hinungdan sa hunahuna naa sa batasan ug sa mga demonyo.

17. Ang makasasala nga bahin sa kalag tulo ka bahin, nga nagpakita sa mga buhat, pulong, ug hunahuna. Apan ang hiyas sa pagkawalay-sala unom ka bahin: kay nagkinahanglan kini nga bantayan ang lima ka sentido ug ang pulong nga gisulti aron dili mahulog sa sala. *'Ang bisan kinsa nga dili masala sa panultihon, siya usa ka hingpit nga tawo, nga makapugong sa tibuok lawas,'* ingon ni San Santiago (3:2). Pareho usab kini alang sa lima ka pandama.

18. Ang dili mapahayag nga bahin sa kalag nabahin sa unom ka bahin: ang lima ka pandama ug ang pulong, nga kon walay pagbati, magpamalandong sa tanang uban pang bahin, nga dili mapabulag nga gipang-apod-apod kanila, apan kon puno sa pagbati, hugawan silang tanan.

19. Dili mapalimpyo ang lawas kung walay pagpuasa ug pagbantay, ni ang kalag kung walay kalooy ug kamatuoran; ni usab ang hunahuna kung walay pagkontemplar ug pakig-ambit sa Dios (mao ang pag-ampo). Niining duha, ang ikaduha ang labing hinungdanon.

20. Sa paglihok sa bilog sa nahisgotang mga hiyas, ginahimo sa kalag ang iyang dalangpanan—nga mao ang pagkamapailubon—nga dili masudlan sa mga pana sa tukso. *'Pinaagi sa inyong pagkamapailubon, maluwas ninyo ang inyong mga kalag,'* ingon sa Lord o (Lucas 21:19). Apan kon makit-an kini sa lain nga

kahimtang, sama sa usa ka siyudad nga walay pader, bisan pa sa tingog sa pagkabungkag ug kasaba nga madungog gikan sa gilay-on, kini dakong makurog sa mga hampak sa kahadlok.

21. Dili tanan nga maalamon sa panultihon maalamon usab sa espirituhanong mga butang; apan ang tanan nga maalamon sa espirituhanong mga butang maalamon usab sa kalibutanong mga butang. Kay kining kalibutanong gingharian (ang lawas, ang mga pagbati, ang kahimtang sa usa ka tawo), bisan pa nga ginapailawom niini ang tanan sa iyang gahum (– nagpangayo og buhis gikan sa tanan), dili kini makadawat sa parehas nga buhis gikan sa tanan; sa tinuod, ang uban dili gayud mobayad niini.

22. Ang Rason, nga sa kinaiyahan dili mabahinbahin, nabahin gihapon sa lain-laing bahin: kay sa usa gihatagan og mas dako nga bahin, ug sa lain og mas gamay; hangtod ang aktibong pagkamaayo, nga nagpadaghan ug nagpalapad uban sa tabang sa kinatibuk-ang mga birtud, makahimo sa tanang posible nga kaayohan pinaagi sa matag-usa kanila. Kay kanunay nga, sumala sa kakulang sa aktibong kinabuhi, mas gamay nga sukod sa rason ang makab-ot.

23. Ang panahon ug sukod mao ang mga kauban sa maampingong hilom; apan ang pagkaon niini mao ang kamatuoran; pinaagi niini, ang amahan sa bakak, sa diha nga miabot siya sa nagalibot nga kalag (nga mibulag sa tanang butang), wala siyay makaplagaan niini sa kasagaran niyang gipangita.

24. Dili tinuod nga maloloy-on ang nagahatag sa sobra nga butang sumala sa iyang gusto, kondili ang malipayong nagahatag sa gikinahanglan sa mga gustong mokuha niini.

25. Ang uban makab-ot ang dili materyal pinaagi sa materyal nga bahandi, tungod sa ilang kanunay nga paghatag og limos; samtang ang uban, pinaagi sa dili materyal, nagbulag sa ilang kaugalingon gikan sa materyal, pinaagi sa pagpuyo sa pagbati (o pagtilaw) sa usa ka dili mahurot nga kaayohan.

26. Malipayong pagkabaton og daghang panalangin alang sa tanan, apan makapasubo kon ang usa nga, pinaagi sa probidensya sa Dios, nakadawat og bahandi, dili tugutan nga malingaw pa niini sa mubo nga panahon.

27. Ayaw pagsuko sa usa ka tawo nga, supak sa imong kabubut-on, nag-opera kanimo (sa ato pa, pinaagi sa pagsaway gipagawas ang dautang nagatago sa sulod nimo); apan, sa diha nga makita nimo ang hugaw nga napagawas, basola ang imong kaugalingon, ug panalangina ang Dios, nga mao ang hinungdan sa ingon nga paghan-ay mahitungod kanimo.

28. Ayaw kawala'g kadasig sa dihang imong hunahunaon ang kabug-aton sa imong (espirituhanong) sakit; apan pinaagi sa paggamit sa labing epektibong tambal batok niini—mao ang bug-at nga espirituhanong pakigbisog—layoan kini, kon tinuod ang imong kabalaka alang sa kahimsog sa imong kalag.

29. Mas mabati nimo pag-ayo ang imong espirituhanong mga sakit, mas dako ang imong pagpasalamat sa nagpaila niini kanimo pinaagi sa iyang pagpangasaba. Kay pinaagi niini nahimo sila nga instrumento sa imong hingpit nga paghinlo, nga kung wala niini, dili makasulod ang hunahuna sa putli nga kahimtang sa pag-ampo.

30. Kung ikaw pasanginlan, kinahanglan maghilom ka o ipagtanggol ang imong kaugalingon nga malumo kon malisyoso ang pasangil; dili aron ipanghimatuud ang imong kaugalingong baruganan, kondili aron itul-id ang sayop sa nagpasangil, nga tingali nalimot sa kamatuoran, tingali tungod sa kakulang sa kajibalo bahin sa maong butang.

31. Sama sa sobra ka maalam nga wala makahibalo sa ilang kaugalingong mga sayop, ingon usab ang mapainubuson wala makahibalo sa ilang kaugalingong maayong mga hiyas: kay sa una, ang tanang pag-ila sa kaugalingon natabonan sa pagpangpasangil sa kaugalingon, samtang sa ikaduha, kini makapahimuot sa Dios.

32. Ang pagsaway makapukaw sa kusog sa kalag, samtang ang pagdayeg makaparelaks niini ug makahimo niini nga tapulan sa pagbuhat sa maayo.

33. Ang basihan sa bahandi mao ang bulawan, ug sa pagkamaayo mao ang pagpaubos. Ug sama sa usa ka tawo nga dili makadugang sa iyang bulawan magpabilin nga pobre, bisan pa dili siya ingon ana tan-awon: ingon usab, kung walay pagpaubos, ang tawo nga may hiyas dili magbunga og maayong bunga.

34. Sama sa usa ka negosyante nga dili gyud negosyante kung walay bulawan, bisan pa unsa siya ka-maayo sa kalakalan; ingon usab, ang tawo nga naningkamot nga walay pagpaubos dili makakita sa maayong bunga sa pagkamaayo, bisan pa unsa siya ka-salig sa iyang kaugalingong pagka-maalamon.

35. Sama sa pagkinahanglan nga molabaw sa pagtuman sa tanang mga sugo, ingon usab ang usa nga nahadlok nga mahimong estranghero taliwala sa mga naglingkod sa salo-salo sa kasal kinahanglan nga mas mosulod pa sa pagpaubos.

36. Ihiusa ang pagpugong sa kaugalingon sa pagkamapainubsanon, ug ang kamatuoran sa pagkapaubos – ug makit-an nimo nga kauban ka sa usa ka lamisa uban sa kamatuoran, diin ang tanang ubang hiyas malipayong dad-on, sama sa usa ka kombiyerto.

37. Ang maayong kinaiya nagpamatuod sa kaanyag sa pagkamatinud-anon, samtang ang pagkahamugaway sa pamatasan nagpamatuod sa kalinaw sa kalag.

38. Ang unang hiyas mao ang dili pagpakasala sa bisan unsang paagi; ang ikaduha mao ang dili pag-antos sa pag-angkon sa imong sala; apan dili usab ka angay nga walay hiya bahin niini, kondili ipakumbaba ang imong kaugalingon, ug kung masaway ka, pasanginli usab ang imong kaugalingon, ug malipayong dawata ang penitensya; kay kung dili kini mahitabo, walay bili ang bisan unsang ihalad sa Diyos.

39. Sa pag-antos sa boluntaryong pag-antos (mga buhat sa pagpamatay sa kaugalingon), kinahanglan mapainubsanon nga dawaton usab ang dili boluntaryong pag-antos, nga naglangkob sa panamastamas, kapildihan ug sakit. Ang dili mapainubsanon modawat niini nga mga butang, apan dili kontento niini ug magreklamo, sama sa usa ka tawo nga kanunay gustong mokaon sa iyang pan nga walay asin.

40. Bisan pa man siya usa ka agalon, ang nagporma sa iyang kaugalingon nga sama sa ulipon mao siya nga, pinaagi sa mga Pulong sa Diyos, nagahugas sa hugaw nga bisti (sa kalag) sa iyang isigkatawo ug nagatambal sa mga gisi pinaagi sa pagbutang og mga panakop. Apan, ang buhaton kini, mag-amping nga dili kini buhaton tungod sa garbo, kondili tungod kay naglihok siya sa ingon nga paagi, aron, kauban sa ganti niini, dili niya mapawala ang dignidad sa awtoridad nga angay kaniya.

41. *'Ang Ginoo magbantay sa imong paggawas ug sa imong pagsulod'* (Salmo 120:8) – pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon sa pagkaon ug sa pulong. Kay bisan kinsa nga magpugong sa pagkaon—nga mosulod sa lawas—ug sa pulong—nga mogawas, malikayan ang kahakog sa mga mata ug mapugngan ang walay paghuna-huna nga kasuko; kini mao ang mga butang nga labing angay kabalak-an sa usa ka asketiko, aron kini dili makalusot. Gikan niini, ang aktibong kinabuhi makab-ot og kusog, ug ang kontemplasyon makab-ot og kalig-on.

42. Ang uban, bisan pa, magbantay pag-ayo sa pagkaon nga ilang gikaon, apan wala magtagad sa mga pulong nga mogawas sa ilang baba. Ang ingon nga mga tawo, sumala sa Ekleciastes, wala kahibalo unsaon pagwagtang sa kasuko gikan sa kasingkasing ug sa kahilambigit gikan sa unod (Ekl. 11:10): pinaagi niini ang kasingkasing ginapahimakas sa Balaang Espiritu nga nagbag-o kanato.

43. Pasiga sa imong tiyan ang kakulang sa pagkaon, ug pugngi sa imong dila ang imong kasingkasing; ug ang imong kusog—ang imong tinguha ug ang imong kasuko—mag-alagad kanimo kanunay alang sa maayo.

44. Ang naningkamot kinahanglan makahibalo kanus-a ug unsang pagkaon ang gamiton aron pakan-on ang lawas—ingon usa ka kaaway—ug kanus-a kini pahupayon ug palig-onon, ingon usa ka higala nga gikapoy: aron dili niya kini sayop nga hatagan og pagkaon sa higala kon kini usa ka kaaway, ug pagkaon sa kaaway kon kini usa ka higala; ug, human niya kini pasakitan sa duha, makita niya kini, sa takna sa tukso, sa kiliran sa nag-away nga mga kaaway.

45. Kung ang usa ka tawo nga mokaon mopili sa nutrisyon kaysa kalipay sa tutunlan, moabot kaniya ang grasya sa mga luha ug magsugod sa paglipay kaniya uban sa ingon ka kusgan nga gahum nga makalimot siya sa tanang uban pang kalipay, tungod kay busog na siya sa dili matupngan nga katam-is sa mga luha.

46. Alang sa mga nagpalapad sa ilang dalan, mamala ang mga luha; apan alang sa mga naghigugma sa masipit nga dalan, kini modagayday sama sa kusgan nga suba.

47. Ang makasasala ug ang matarong pareho nga adunay kasubo; apan ang makasasala masubo nga wala pa siya hingpit nga nakalikay sa sala, samtang ang matarong masubo nga wala pa niya makab-ot ang tanan nga maayo.

48. Ang pag-ampo ug kahilom apil sa mga birtud nga naa sa atong gahum; samtang ang pag-ayuno ug pagbantay apil sa mga birtud nga dili hingpit nga naa sa atong gahum, kay nagdepende usab kini sa pisikal nga kahimtang sa usa ka tawo. Busa, ang asketiko kinahanglan mopili sa labing mahimo ug mapuslanon para kaniya.

49. Ang balay sa pag-ampo mao ang pagkamapailubon: kay pinaagi niini kini mapadayon; ug ang pagkaon niini mao ang pagka-mapainubuson: kay pinaagi niini kini mapakabusog.

50. Ayaw paghigot sa imong kaugalingon sa gagmay nga butang, ug dili ka pagahulipon sa kadako: kay dili gayud mahitabo nga mosaka ang mas dako nga dautan sa wala pa ang mas gamay.

51. Sa kinsa naghari ang kalooy ug kamatuoran, sa maong tawo makita usab ang tanan nga makapahimuot sa Dios; kay ang una dili maghukom sa bisan kinsa nga walay kalooy, samtang ang ikaduha dili magpakita og pabor sa bisan kinsa nga walay kamatuoran.

52. Ang nakapawala sa pagpugong sa kaugalingon pinaagi sa pagkamapasimple makatagamtam sa kalipay nga nagpaabot didto.

53. Dili nimo maputol ang mga pagbati nga nakigbatok kanimo gawas kon una ka mohunong sa pag-amuma sa yuta diin sila nagakuha sa ilang pagkaon.

54. Ang uban nangita lamang sa paghinlo sa lawas, samtang ang uban nangita usab sa paghinlo sa kalag; kay ang uban nakadawat sa kusog nga magpugong lamang sa makasasala nga mga buhat, samtang ang uban nakadawat sa kusog nga magpugong usab sa mga pagbati; ug kining mga nakadawat sa kusog nga magpugong bisan pa sa kahilambigit, pipila ra gayud kaayo.

55. Ang usa ka tawo mapinatikos kon ang iyang hilig sa sala mas kusgan kaysa sa iyang hunahuna, bisan wala pa siya makasala; ang usa ka tawo maluho kon ang buhat (kusog) sa sala mas huyang kaysa sa iyang hunahuna, bisan pa siya napildi sa emosyon sa sulod; ang usa ka tawo paboritista kon siya gawasnon, o mas tukma pa, ulipon nga nakadugtong sa duha; mahimong walay pagbati kon ang ingon nga nagkalain-lain makasasala nga lihoc ug kahintang wala nila mailhi (kon wala nila kini masinati).

56. Ang pagbati gipahawa sa kalag pinaagi sa pagpuasa ug pag-ampo; ang pagkamahiligon pinaagi sa pagbantay ug kahilom; ang pagkapanig pinaagi sa kahilom ug pagmatngon. Ang pagkawalay-pagkabit, bisan pa, natukod pinaagi sa paghinumdom sa Dios.

57. Gikan sa ngabil sa walay-pagbati, sama sa mga putyukan, motulo ang mga pulong sa kinabuhi nga walay katapusan. Kinsa kaha ang giisip nga takus sa paghikap niining mga ngabil sa iyang kaugalingong ngabil, sa pagpuyo taliwala sa iyang mga dughan, ug sa pagpanam-am sa tam-is nga humot sa iyang mga bisti? – nga mao ang paglipay sa mga bunga sa pagkamaayo, nga ang humot niini molabaw pa sa tanang baho nga atong nailhan pinaagi sa atong mga pagbati (Kanta sa mga Kanta 4:10–11)?!

58. Ang matag kalag tangtangan sa makita; apan, bahin sa lawas sa sala, dili daghan sa mga nakatilaw sa kalipay ning kalibutanong kinabuhi ang ingon ana.

59. Ang tanan nga buhi patay sa unod; apan kadtong nagdumot sa sala sa tibuok nilang kasingkasing mao lamang ang patay sa sala.

60. Ang makatarunganong kalag, nga nahimutang sa panagtagbo sa kahayag sa pagbati ug sa kahayag sa pangisip, makahimo, pinaagi sa usa, sa pagtan-aw ug pagbuhat og mga lihoc sa lawas, ug pinaagi sa usa pa, sa mga espirituhanong lihoc. Apan tungod kay ang kahayag sa panghuna-huna sulod niini nangaluya, samtang ang kahayag sa mga pagbati nahimong mas hayag, tungod sa usa ka batasan niini nga natukod sukad pa sa sinugdanan: dili kini hingpit nga makalihok sa pagtan-aw ngadto sa mga butang nga banal gawas kung, sa panahon sa pag-ampo, kini hingpit nga malubong sa kahayag sa panghuna-huna; apan dili malikayan nga napugos kini nga magpabilin sa wanang tali sa kangitngit ug kahayag, sa (senswal) nga kangitngit, nagalibot-libot tungod sa batasan ug hilig, samtang sa (intelektwal) nga kahayag nagpuyo lamang kini sa daydream.

61. Hinaut nga ang pag-ampo nagpuyo uban sa hunahuna, sama sa sinag sa adlaw; kay kung wala kini, ang makalilaw nga mga kabalaka, sama sa mga panganod nga walay tubig nga naglutaw-lutaw, nagwagtang sa kaugalingong kahayag sa hunahuna.

62. Ang mainit nga hunahuna dili makasulod sa masipit nga ganghaan sa pag-ampo gawas kon una kini ilabay ang tanang makalibog nga pagtagad sa makahulagway nga mga butang; apan mag-antos ra kini nga walay pulos, naglibot-libot sa landong sa maong mga pagtagad.

63. Kung dili ilabay sa hunahuna ang tanang sobra nga kabalaka sa makalilipay nga mga butang, dili kini dali nga mapataas sa kasubo; ni masabtan niini ang kaugalingon nga kahintang.

64. Ang pag-ampo, nga gipalig-on sa mga luha, nagapahawa sa kalag sa tanang hunahuna nga supak niini; apan kini mobalik tungod sa paglibot-libot sa hunahuna, nga gipalala sa walay pulos nga pakig-istorya, nga sa diha nga mapahawa, mopahawa usab sa makaguba-tanan nga dautan sa kawalay pagpugong (kawalay pagpugong sa pagtan-aw, pakig-istorya, ug lihoc).

65. Ang pag-ayuno mao ang hulagway sa adlaw tungod sa iyang hayag nga kinaiya, samtang ang pag-ampo mao ang hulagway sa gabii tungod sa iyang kangitngit ug tinago. Ang bisan kinsa nga magbuhat sa duha sumala sa angay, nga paghiusa sa matag-usa sa usag-usa, makaabot sa siyudad sa ilang katuyoan, diin *'molayag ang sakit, kasubo ug pag-agah'* (Isaias 54:11).

66. Mahimong mahitabo ug motindog sa kaugalingon ang espirituhanong buhat bisan walay katugbang nga pisikal nga kalihokan. Ug bulahan siya nga nagpili sa mas maayo, dili materyal (i.e. espirituhanon) nga buhat kaysa materyal (i.e. pisikal) nga buhat. Ang bisan kinsa nga nagbaton niini mopuli sa kakulang sa gawasnong lihok pinaagi sa pagpuyo sa usa ka kinabuhi sa pag-ampo, nga natago sa uban apan hayag sa Dios.

67. Ang Apostol nag-awhag kanato nga magpadayon sa paglahutay pinaagi sa pagtuo, maglipay sa paglaum, ug magpadayon sa pag-ampo, aron ang panalangin sa kalipay magpabilin kanato. Kung mao kini, mosunod nga ang walay paglahutay walay pagtuo; ang dili malipay walay paglaum; kay iyang gisalikway ang hinungdan sa kalipay – ang pag-ampo – ug wala magpabilin niini (Roma 12:12; Colosas 4:2; Hebreohanon 12:1).

68. Sama sa karaang mga panahon, sa dihang nawala ang hunahuna gikan sa iyang gingharian, nakalimot kini sa himaya sa kahayag niini: ingon usab karon, sa dihang nakalimot kini sa tanan nga ania dinhi, kinahanglan kini nga mobalik didto pag-usab pinaagi sa pag-ampo.

69. Sama sa uga nga suso sa inahan alang sa bata, mao usab ang pag-ampo alang sa hunahuna kon kini dili maghatag ug kahupayan. Apan kon ang pag-ampo lahi (nga mao, kon kini pun-on ang hunahuna sa kahupayan), nan ang hunahuna sama sa bata nga, nalumos sa kalipay, matulog sa mga bukton sa iyang inahan.

70. Dili ka makahimong usa sa pag-ampo gawas kon imo nang biyaan ang tanang materyal nga butang, gawas sa pagkaon ug sinina (1 Tim. 6:8). Pagbulag sa imong kaugalingon gikan sa tanan nga uban kung gusto ka mag-ampo nga may usa ka hunahuna.

71. Dili tanan adunay parehas nga tumong sa pag-ampo; ang uban adunay usa ka tumong, samtang ang uban adunay lain. Ang usa nag-ampo nga, kon mahimo, ang iyang kasingkasing kanunay kauban sa pag-ampo, ug nga siya mosaka pa gayud sa kahitas-an niini; ang lain, aron siya (makab-ot ang batasan) nga dili maputol sa pag-ampo tungod sa makasamok nga mga hunahuna; apan ang tanan nag-ampo (sa kinatibuk-an), aron mapreserbar sa pagkamaayo, o dili madala sa dautan.

72. Kung walay bisan kinsa nga mobiya sa pag-ampo nga dili mapainubuson—kay ang tanan, sa pag-ampo, mapainubuson—klaro nga kinsa man ang nagpakita og hambog nga pagka-insolente sa gawas, wala mag-ampo sa pagka-mapainubuson.

73. Kung, samtang nag-ampo ka, hunahunaon nimo ang balo nga nagpugos sa hugot nga hukom nga hatagan siya og hustisya; dili ka '*mawad-an og kaisog*' (Lucas 18:3) kung ang mga panalangin nga gipangayo pinaagi sa pag-ampo hinay moabot.

74. Dili magpabilin kanimo ang pag-ampo kon magpabilin ka sa walay pulos nga hunahuna sa sulod, ug sa walay pulos nga pakighinabi sa gawas; apan makita kini nga mobalik dayon sa usa nga, alang niini, nagputol sa daghan sa sulod niya.

75. Kung ang mga pulong sa pag-ampo dili mosulod sa kalawom sa kalag, dili usab hugasan sa mga luha ang mga aping sa kalag.

76. Ang yawi sa Gingharian sa Langit mao ang pag-ampo. Ang nagpraktis niini sumala sa angay makakita sa mga panalangin nga gitagana (giisaara) alang sa mga higala niini. Apan ang makakita lang sa karon wala pa makakaplag sa kaisog sa pag-ampo.

77. Sa pag-ampo, ang hunahuna dili makasulti og maisugon sa atubangan sa Dios: '*Gipalaya Mo ang akong mga gapos; maghalad ako Kanimo og halad sa pagdayeg*' (Salmo 115:7); gawas kon, gipalihok sa tinguha alang sa mas maayo, kini makawagtang sa kahadlok (kahadlok sa kaugalingong kinabuhi tungod sa mga pagpugong sa unod) ug katamaran, sobra nga pagkatulog ug sobra nga pagkaon, diin naggikan ang pagkahugno.

78. Ang ginadala sa iyang hunahuna atol sa pag-ampo nagbarog sa gawas sa unang tabing (gawas sa tabernakulo sa patyo); sa luyo niining tabing, sulod sa tabernakulo (sa atubangan nga bahin, nga gitawag nga Balaang Dapit), mao ang nag-ampo uban sa walay samok nga debosyon; ug sa Labing Balaan mosulod lamang ang tawo nga, pagkahuman mapakalma ang natural nga mga hunahuna ug lihok, nagpuyo uban sa Kadtong Labaw sa tanang kinaiyahan, nga nagadawat gikan Kaniya sa gikinahanglan nga kahayag.

79. Sa dihang ang kalag, pagkahuman nga iyang gibakante ang kaugalingon gikan sa tanang butang nga panlabaw, naghiusa sa pag-ampo, nan, daw usa ka kalayo ang naglibot niini ug nagpuno sa tibuok niyang pagkatawo, sama sa puthaw, sa kalayo. Ug unya ang kalag—mao gihapon kana nga kalag—nahimong dili masudlan, sama sa mapaso nga puthaw, sa tanang butang nga langyaw.

80. Alang sa mga nagkinabuhi nga aktibo sa matarong nga paagi, usahay ang pag-ampo, sama sa panganod nga nagtabon kanila, mopahupay sa mga hunahuna nga nagasunog kanila, ug usahay, sama sa pagdunot kanila sa mga tulo sa ulan, ipadayag kanila ang espirituhanong mga pamalandong.

81. Ang hunahuna, samtang naningkamot paingon sa taas, dili dayon mosaka didto, kondili pagkahuman lang nga hingpit na kini nga nagtamay sa tanang butang sa kalibutan ug nagdedikar sa kaugalingon sa mga buluhaton sa pagkadiyosnon.

82. Sa diha nga imong gipahawa ang imong hunahuna gikan sa tanang pagkapilit sa lawas, pagkaon, ug kuwarta, nan bisan unsa pa ang imong buhaton, kini ihap nga usa ka putli nga halad kanimo ngadto sa Dios. Ug ikaw ganti-an niini pinaagi sa pag-abli sa mga mata sa imong kasingkasing, ug ikaw tin-aw nga tudloan niini sa mga balaod sa Dios, nga daw mas tam-is pa kaysa dugos ug putyukan sa imong maalamon nga panlasa, tungod sa kalipay nga ilang gihatag.

83. Dili nimo mapataas ang imong hunahuna sa ibabaw sa mga tinguha sa lawas, kuwarta, ug pagkaon, gawas kon imo kini dad-on sa putli nga yuta sa mga matarong, diin (o sa ilawom sa impluwensya niini), sa higayon nga ang paghinumdom sa kamatayon ug sa Dios moturok na sa imong kasingkasing, kini mopapas sa sulod niini sa tanang pagsupak sa mga tinguha sa kalibutan.

84. Walay mas makahadlok pa kay sa paghinumdom sa kamatayon, ug walay mas katingalahan pa kay sa paghinumdom sa Dios; ang una nagmugna og makaluwas nga kasubo, samtang ang ikaduha nagpuno sa usa ka tawo og espirituhanong kalipay. Kay ang Propeta David nag-awit: *'Nahinumdom ko sa Dios ug nalipay ako'* (Salmo 76:4); ug ang Maalamon nagtudlo: *'Hinumdumi ang imong katapusan, ug dili ka gayud makasala'* (Sirak 7:39).

85. Hangtud nga makita sa hunahuna *'ang himaya sa Dios atubangan sa nawong'* (2 Cor. 3:18), dili makapahayag ang kalag sa iyang kasingkasing: *'Maglipay ako sa Ginoo'* (Sal. 103:34), *'Maglipay ako sa Iyang kaluwasan'* (Sal. 19:6). Kay ang tabing sa paghigugma sa kaugalingon nagatabon sa iyang kasingkasing, nga dili matangtang gawas sa boluntaryo ug dili boluntaryo nga mga kasubo ug kakulangan; ug samtang nagpabilin kini kaniya, mapugngan siya sa pagtan-aw kung giunsa pagkahimo ug pagpadayon sa tanang butang.

86. Dili pagkahuman sa pagpanaw gikan sa Ehipto—mao nga, dili pagkahuman nga giputol ang sala pinaagi sa buhat—ni pagkahuman sa pagtabok sa dagat—mao nga, dili pagkahuman nga giputol ang simpatiya ug hilig paingon sa sala; apan pagkahuman sa ilang pagpuyo sa kamingawan—mao kana, pagkahuman sa pag-antos sa tanang matang sa kalisud, kakulang ug kasubo—ang pangulo sa Israel gitugotan nga masilip ang Yutang Saad, mao kana, ang kawalay-pagnamut, nga adunay lawom nga intelektwal nga pagpamalandong (Deut. 34:1).

87. Kadtong nagbiyahe sa kamingawan—mao kadtong diin natulog ang sala—nakahibalo sa mga panalangin sa kana nga panalangin nga yuta pinaagi lang sa nadungog; ang mga nakakita niini sa ilang kaugalingong mga mata makakita niining mga panalangin, kana mao, ang mga nag-alagad sa mga buhat sa pagkamaayo ug pagsunod nagakakusog niini uban sa paglaum; samtang ang mga giisip nga takus mosulod niini napuno niini sa matag pagbati, sama sa dugos ug gatas.

88. Ang bisan kinsa nga nagpabilin nga adunay natural, carnal nga mga tinguha wala pa gipapako uban ni Cristo, ug ang bisan kinsa nga nagpabilin nga adunay carnal nga mga hunahuna ug simpatiya wala pa gilubong uban Niya: unsaon man, busa, nga ang ingon niini mahimong hiusa kaniya aron *'maglakaw sa kabag-ohan sa kinabuhi'* (Roma 6:4)?

89. Sa karaang panahon, gisugo nga dad-on sa templo *'ang unang bunga sa gihawan ug sa pig-usan sa ubas'* (Exod. 22:29). Karon, bisan pa, kinahanglan natong ihalad sa Dios, ingon unang bunga sa aktibong pagkamaayo, ang pagpugong sa kaugalingon ug kamatuoran, ug ingon unang bunga sa kontemplatibong pagkamaayo, ang gugma ug pag-ampo: gamiton ang una aron putlon ang mga tinguha sa kahilayan ug kasuko, ug ang ikaduha aron putlon ang walay pulos nga mga hunahuna ug ang mga sala nga ilang ginamugna.

90. Ang sinugdanan sa aktibong pagkamaayo mao ang pagpugong sa kaugalingon ug pagpaubos, kamatuoran ug pagkamalinis; apan ang katapusan niini mao ang kalinaw sa hunahuna ug balaan nga pagkabalaan sa lawas.

91. Ang tinuod nga maayong buhat nagkinahanglan dili lang nga buhaton ang maayo uban sa maayong espiritu, kondili usab nga buhaton kini sa husto nga paagi, mao nga ang nagbuhat magbantay sa husto nga panahon ug husto nga sukod may kalabotan sa buhat.

92. Sama sa pagbuhat nga walay paghunahuna nga dili lig-on, ingon man ang paghunahuna nga walay katugbang nga pagbuhat dili tinuod. Ang lihoc kinahanglan pun-on sa pamalandong, ingon man ang

pamalandong kinahanglan kumpirmahon sa lihok: aron, sa usa ka bahin, mapildi ang dautan, ug sa pikas, ang pagkamaayo mapadayag nga kusgan sa pagtuman sa mga buotan nga tuyo.

93. Ang katapusan sa aktibong kinabuhi mao ang pagpugong sa mga pagbati, samtang ang katapusan sa kontemplatibong kinabuhi mao ang panan-aw sa mga hiyas.

94. Sa pagpaningkamot sa aktibong pagkamaayo, daghan ang *modagan*, apan usa ra ang *makadawat sa premyo* (1 Cor. 9:24) – mao siya nga naningkamot nga makab-ot ang hingpit niini uban sa tabang sa kontemplasyon.

95. Ang aktibo nga tawo dili magpabilin sa kontemplasyon sa dugay nga panahon. Kay, sa kontemplasyon, siya sama sa usa ka biyahero nga gidala sa usa ka tawo sa iyang balay, apan kinahanglan siya mopahawa sa dili madugay.

96. Ang mga nag-alagad sa aktibo nga serbisyo mosulod sa pag-ampo pinaagi sa ganghaan sa mga sugo sa Dios; samtang ang mga nag-alagad sa kontemplasyon nagpuyo sa patyo sa mga hiyas, nag-awit og espirituhanong mga himno ug kanta: ang una nagpasalamat nga napalaya sila gikan sa ilang mga gapos; ang ikaduha, tungod kay ilang nabihag ang mga misukol kanila sa gubat.

97. Hunahuna ang mga hunahuna nga sama sa mga magsisul-ob sa barko sa hunahuna, ug ang mga sagwanon mao ang mga pwersa nga nagahatag kinabuhi sa kalag: kusog (enerhiya) ug tinguha, kabubut-on ug pagpili (desisyon, determinasyon). Ang aktibo nga tawo pirme nagkinahanglan niini, samtang ang kontemplatibo dili pirme.

98. Alang sa aktibong tawo, tungod sa kadaghan sa mga pagtamod sa mga butang nga masinati sa pandama, usa ka tabing ang natabon sa kasingkasing atol sa pag-ampo, nga nagpugong niini sa pag-abli samtang nagpabilin ang simpatiya alang niini. Ang kontemplatibong tawo lamang, nga walay ingon nga simpatiya, makahimo, uban sa bukas nga kasingkasing, sa pagsilip sa himaya sa Dios sa pipila ka bahin.

99. Ang patyo sa makatarunganong kalag mao ang mga pagbati; ang templo mao ang pangatarungan; ang punong pari mao ang intelihensiya. Busa, sa patyo nagtindog ang intelihensiya, naglingaw-lingaw sa dili angay nga mga hunahuna; sa templo, kini nag-okupar sa tukmang mga pamalandong; apan ang giisip nga takus mosulod sa Banal nga santuwaryo wala magtagad sa bisan usa niini.

100. Sa balay sa aktibong kalag nagpuyo ang *'hilak, kasubo ug kasubo'* (Ezek. 2:10), tungod sa kabug-aton sa trabaho; samtang sa kontemplatibong kalag madungog ang *'tingog sa kalipay ug pagdayeg'* (Salmo 41:5), tungod sa kahupayan sa kahibalo.

101. Ang pagkontemplar sa espirituhanong mga butang mao ang paraiso. Ang espirituhanong tawo mosulod niini pinaagi sa pag-ampo, sama sa pagsulod sa usa ka balay; samtang ang aktibong tawo, bahin niini, sama sa usa ka naglabay nga gustong motan-aw sa sulod apan dili makahimo, tungod kay ang bakod sa palibot sa maong balay mas taas kaysa sa iyang espirituhanong kahaboga.

102. Ang tawo nga aktibo dili makapahimutang sa iyang kaugalingon sa hingpit nga moral nga kaanyag gawas kon, sama sa patriyarka nga si Abraham, *mobiya* usab siya sa *iyang puloy-anan*—mao ang natural nga balaod—ug sa *iyang pagkapariho*—ang kinabuhi nga puno sa pagtagad sa kaugalingon nga nahimong kauban niini. Kay pinaagi lamang niini, sama sa usa ka selyo, madawat niya ang pagtuli sa unodnong tinguha (Gen. 17:11; Rom. 4:11), nga ang hinungdan mao ang tabon nga natabon kanato sukad pagkahimugso, nga nagpugong kanato sa pag-angkon sa hingpit nga kagawasan.

103. Alang sa aktibong kinabuhi, ang pag-ayuno ug pagbantay mao ang *'pagkaptot sa hawak'*; ug alang sa kontemplatibong kinabuhi, ang kahilom ug pag-ampo mao ang *'naga-dilaab nga mga suga'* (Lucas 12:35).

104. Ang dili hingpit nga hunahuna dili tugutan nga mosulod sa mabungahong ubasan sa pag-ampo; sama sa usa ka pobre, gihatagan lang kini sa *'mga nahibilin sa ani sa ubas'* (Deut. 24:21)—pagsalmo lang.

105. Sama sa dili tanan nga giisip nga takus makig-istorya sa Hari ang giimbitar sa iyang lamisa, ingon usab, dili tanan nga moduol sa Dios alang sa usa ka mapangamihong pakighinabi ang madala sa kahimtang sa mapangamihong pagkontemplar.

106. Ang pisi sa paglagot mao ang tukmang pagpahilom; alang sa tinguha nga walay pulong, usa ka moderatong pagkaon; ug alang sa dili mapugngan nga hunahuna, usa ka mubo nga pag-ampo.

107. Ni siya nga gustong moubos sa kalawom aron kuhaon ang perlas sa mga pagbati gikan didto, ni siya nga gustong mosaka sa kataas-taasan aron pangitaon ang espirituhanong perlas didto, dili makab-ot ang iyang gipangandoy ug gipangita, gawas kon ang una maghubo sa iyang mga bisti ug ang ikaduha sa tanan nga senswal.

108. Ang hunahuna, nga nagpokus sa sulod sa kasingkasing atol sa pag-ampo, sama sa usa ka nobyo nga nakig-istorya sa iyang nobya; apan ang dili mosulod sa iyang kaugalingon sama sa usa ka tawo nga nagtindog sa gawas sa kwarto sa kasal, nga nag-agol '' ug nagasinggit: *'Kinsa ang magdala kanako sa siyudad sa dalangpanan?'* (Salmo 59:11)? O kinsa ang mahimong akong giya, aron sa panahon sa pag-ampo *dili ko 'tan-awon ang kawalay pulos ug bakak nga kabuang'* (Salmo 39:5)?

109. Sama sa pagkaon nga walay asin sa tutunlan, mao usab ang pag-ampo nga gihalad nga walay paghinulsol sa hunahuna.

110. Ang kalag nga nagapangita pa sa pag-ampo sama sa babaye nga nag-antos sa kasakit sa pagpanganak; apan ang kalag nga nakakaplag sa pag-ampo sama sa babaye nga nakapanganak na, ug napuno sa kalipay tungod sa pagkahimugso (Juan 16:21).

111. Sa usa ka higayon, ang mga Amorita nga nagpuyo sa bukid gipukan ang mga tawo nga *'nagpaningkamot mosaka sa tumoy sa bukid'* (Num. 14:44-45; Deut. 1:44). Karon, bisan pa, ang dautang kalimot nagapahawa sa mga tawo nga, sa wala pa makab-ot ang pagkabalaan sa kasingkasing, naningkamot mosaka sa kinatas-an sa putli nga pag-ampo.

112. Ang pag-ampo, isip pag-ampo, sama sa pan nga nagahatag kusog sa mga bag-ong misugod; ang pag-ampo, kung ipares sa pipila ka matang sa pagkontemplar, sama sa lana sa pahid; ug ang pag-ampo nga walay hulagway sama sa humot nga bino, nga ang mga mainom niini nga walay puas madala ngadto sa ekstasi (Salmo 103:15).

113. Ang asketiko kinahanglan magpugong sa iyang lawas sa usa ka matang sa pagkaon, ug sa iyang hunahuna sa pag-ampo nga usa ka pulong ra. Unya, nga dili na mapugngan sa mga pagbati, makalupad siya sa dakong kalipay paingon sa Ginoo samtang nag-ampo.

114. Ang naghulga sa mga iro gamit ang tungkod nagpukaw kanila batok kaniya; ug ang nagpugos sa iyang kaugalingon sa pag-ampo nga matin-aw nagpukaw sa mga demonyo.

115. Sa diha nga, pinaagi sa walay hunong nga pagpraktis sa pag-ampo, ang mga pulong sa mga Salmo naimprinta sa kasingkasing sa nag-ampo; unya, sama sa maayong yuta, siya mismo sa iyang kaugalingong kabubut-on magsugod sa pagpamunga, sa pag-ilis-ilis, sa mga rosas sa pagkontemplar sa espirituhanong gingharian, sa mga liryo sa pagsabot sa katahum ug panag-uyon sa materyal nga kalibutan, ug sa mga lila sa panabot sa nagkalain-laing, dili masabtan nga paghukom sa Dios.

116. Ang kalag, human hingpit nga gisalikway ang kaugalingon ug gipahinungod ang tibuok kaugalingon sa pag-ampo, mobalik gikan sa gingharian diin kini naglupad sa ibabaw sa tanang binuhat, dili sa panahon nga kini gusto, kondili sa panahon nga gusto sa Iyang nagdumala sa tanang among mga butang sumala sa sukod ug timbang.

117. Ang mandirigma mubiya sa iyang mga armas kung mahuman na ang gubat; ug ang kontemplatibo mubiya sa iyang mga hunahuna kung siya madaug sa Ginoo uban sa pagbulag sa kaugalingon.

118. Ang usa ka kumander masubo kung mapakyas siya sa pagdakop og mga gasa sa gubat; apan ang usa nga nagkinabuhi sa aktibo nga paagi masubo kung dili siya hatagan og espirituhanong pagkontempla sa pag-ampo.

119. Ang usa modagan ngadto sa tinubdan sa materyal nga tubig (Salmo 41:2), sama sa usa ka hayop nga naigo; apan ang kalag, nga nabutasan sa pinakamatam-is nga pana sa pag-ampo, naghandum sa espirituhanong kahayag.

120. Mangawala ang mga bitoon sa pagsubang sa adlaw; ug mohunong ang mga hunahuna sa pagbalik sa panghuna-huna sa kaugalingong gingharian.

121. Ug ang nagkontemplar nga hunahuna, kon madani sa mga panginahanglan sa kinaiyahan, mibaba gikan sa langit ngadto sa yuta, mahimong mosinggit sama sa miingon: aduna pa bay mas katingalahan pa kaysa sa Kaanyag sa Diyos? Ug unsang hunahuna ang mas malipayon pa kaysa sa pagkontemplar sa Ka-mahimaya sa Diyos? Ug unsa nga pagbati ang ingon ka hayag ug dili mapugngan sama sa gugma, nga gisiga sa Dios sa usa ka kalag nga napahapsay gikan sa tanang dautan, nga unya moingon gikan sa kahupayan sa iyang kasingkasing: *'Nasamdan ako sa gugma'* (Kanta sa mga Kanta 2:5; 5:8)?

122. Ang pag-ingon: *'Napainit ang akong kasingkasing sa sulod nako, ug usa ka kalayo ang gisiga sa akong pagtulon-an'* (Salmo 38:4), angay sa usa ka tawo nga dili gayud gikapoy sa pagpangita sa Dios sa pag-ampo, ug nga wala maghandum nga makita *'ang adlaw sa tawo'* (Jeremias 17:16).

123. Pasagdi usab ang masigasig nga kalag nga mosulti, sama sa nobya sa Awit sa mga Awit, sa diha nga iyang gilabay ang tanan niyang dautang hilig, ang dautang mga demonyo ug dautang hunahuna, ug sila

nagsugod sa pagpugos kaniya *'nga motan-aw pag-usab sa kawalay pulos ug bakak nga kalipay'* (Salmo 39:5): *'Gihukas ko ang akong bisti; unsaon ko pa pagsul-ob pag-usab niini? Gihugas ko ang akong mga tiil; unsaon ko pa pagkahugaw niini?'* (Kanta sa mga Kanta 5:3)?

124. Bulahan kaayo ikaw, O kalag nga mahigugma sa Dios, kon makatawag ka sa Dios nga walay pagduha-duha: *'Sultihiko ako'*, O Maayong Magbalantoy, *'asa ka nagapakaon'* sa imong mga karnero, ug *'asa ka nagapahulay'* sa udto sa imong mga kordero, *'aron'*, sa pagsunod kanila, dili ako *'malibog sa mga panon sa imong silingan'* (Kanta sa mga Kanta 1:6)?

125. Ang aktibong kalag, nga naningkamot nga pugson ang pulong sa pag-ampo apan dili makahimo niini, sama sa nobya sa Awit, misinggit: *'Sa akong higdaanan sa gabii, gipangita ko siya nga gihigugma sa akong kalag: Gipangita ko siya, apan wala nako siya kaplagan; gitawag ko siya, apan wala siya motubag kanako. 'Mobangon ako,' unya, uban sa labing lisod nga pag-ampo, 'ug molibot sa siyudad, sa mga kadalanan ug sa mga plasa, ug pangitaon siya nga gihigugma sa akong kalag'* (Kanta sa mga Kanta 3:1–2). Tingali makakaplag ko Kaniya, sa tanang butang ug labaw pa sa tanan nga naglungtad; *'ug ako mapahimakas sa diha nga ang Iyang himaya ipadayag'* (Salmo 16:15).

126. Kung ang usa ka tawo nga midawat sa Hari sa iyang panimalay nahimong labing himayaon, ug napuno sa kalipay nga milabaw sa tanang kalipay: unsa kaha ang angay mabati sa kalag, human kini mapahapsay ug midawat sa sulod niini sa Hari sa mga Hari sumala sa Iyang walay kapakyas nga saad (Juan 14:23)? Ug magbiling ba kini sa sulod niini og bisan unsang butang nga wala pa gipahawa—bisan unsang butang nga makasamok sa mga nag-alagad Niya? O dili ba kini mag-amping sa pagdawat sa sulod niini sa butang nga klaro kaayo nga makapahimuot Niya?

127. Ang usa ka tawo nga nagpaabut nga tawgon sa atubangan sa Hari sa kaagahon—unsu pa kaha iyang ikabalaka gawas sa pagplano sa mga pulong nga makapahimuot sa Hari? – Ug ang matag kalag nga magbuhat niini sa pagtagad sa Dios dili maplagan nga walay pag-andam alang sa paghukom didto.

128. Bulahan ang kalag nga, samtang nagpaabot sa pag-abot sa iyang Ginoo bisan unsang takna, nagtan-aw sa kakapoy sa tibuok adlaw—ug sa tinuod, sa gabii usab—ingon walay pulos gayud, nga nagtuo nga sa pag-abot sa kaadlawon, Siya dayon motungha kaniya.

129. Ang Dios nakakita sa tanan; apan ang mga nakakita sa Dios ra ang makakita kaniya, nga samtang nag-ampo, wala'y lain nilang makita gawas sa Dios. Ug ang mga nakakita sa Dios sa ingon niini nga paagi madungog Niya; apan ang mga dili madungog dili Siya makita. Bulahan ang nagtuo nga ang makita naggikan sa Dios: kay ang ingon ana dili maliso gikan sa dalan sa pagpalipay kaniya (Salmo 15:8).

130. Ang mga panalangin sa gingharian nga nagpuyo sa atong sulod wala pa makita sa mata nga mahigugma sa kalinaw, ni madungog sa dalunggan nga ambisyoso, ni mosulod sa hunahuna sa kasingkasing nga walay Balaang Espiritu; kini mao ang mga saad sa mga panalangin nga ihatag sa mga matarong sa umaabot nga Gingharian ni Cristo. Ang bisan kinsa nga wala maglipay niining mga bunga sa Espiritu dinhi, dili usab ikonsiderar nga takus nga malipay niini didto.

131. Ang hunahuna sa mga aktibo nga tawo sama sa usa ka usa. Kay sama sa usa nga karon nagalibot-libot sa mga tumoy sa bukid, nahadlok sa mga mangangayam, ug karon mibaba sa mga walog, nga nagtinguha sa pag-ilabay sa anaa didto: mao usab kining mga tawo—dili sila magpabilin nga kanunay sa espirituhanong paghunahuna, tungod sa ilang kakulang sa pagbuhat niini, ni dili usab sila kanunay makig-apil sa natural nga dagan sa mga butang, tungod sa ilang panginahanglan og pahulay gikan niini, nga dili gihatag sa ingon nga mga butang.

132. Dili kini ingon kaayo nga babagan ang agianan sa suba aron mapugngan kini sa pagdagsa paubos, kondili ang pagpahunong sa hilig sa hunahuna, aron kini dili mahimong ulipon sa makita nga mga butang, kondili mosaka paingon sa butang nga susama niini, nga nagpunting sa pag-ampo; kay ang ikaduha natural niini, samtang ang una dili.

133. Ang usa ka bihag nga gipagawas human sa taas nga pagka-bihag dili modagan pauli nga ingon kadali sama sa hunahuna, nga napalaya gikan sa materyal nga mga pagdikit, nga uban sa malipayong lakang, nagdali padulong sa langitnong mga butang nga iya gayud.

134. Alang sa usa ka tawo nga nag-ampo nga walay pagtagad, apan ang iyang hunahuna nagalibot-libot atol sa pag-ampo, ang salmo daw sama sa usa ka langyaw nga pinulongan, ug siya mismo nahimong, alang sa salmo, sama sa usa ka tawo nga nagasulti og langyaw nga pinulongan (1 Cor. 14:17). Ang mga demonyo nagahimo og kataw-anan sa ingon nga kahimtang.

135. Dili pareho ang kahimtang sa usa ka tawo nga gipako ang kalibutan alang kaniya ug sa usa ka tawo nga nagpapako sa iyang kaugalingon sa kalibutan. Kay alang sa uban, ang pag-ayuno ug pagbantay nagsilbi nga mga pako, samtang alang sa uban, kini mao ang kawalay-giting ug pagpahiubos sa kaugalingon. Labaw pa, kung wala ang ikaduha, ang paningkamot sa una walay pulos.

136. Ang tawo nga gipuy-an sa kahiligon sa katahum ug ambisyon dili makapangamuyo uban sa putli nga kasingkasing. Kay ang paghigugma niining mga butanga ug ang walay pulos nga mga hunahuna nagbitbit sa ingon nga tawo sama sa pisi, ug sa panahon sa pag-ampo ginadani siya paubos, sama sa mahitabo sa usa ka langgam nga nakagapos sa dihang mosulay kini og lupad.

137. Imposible nga makasinati og kalinaw ang hunahuna sa pag-ampo kon dili una kini mag-amuma sa pakig-uban sa pagpugong sa kaugalingon ug gugma; nga ang una naningkamot sa paglaglag sa pagdumot sa lawas batok sa kalag, ug ang ikaduha sa pagdumot sa kalag batok sa isigkatawo, alang sa Dios: diin sa katapusan motungha ang *'kalinaw nga labaw sa tanang pagsabot'* (Fil. 4:7), ug nagpuyo sa usa nga napakalinaw na (Juan 14:23).

138. Ang buhat sa pagkamatarung sa usa ka tawo nga naningkamot sa pagsulod sa Gingharian sa Dios kinahanglan nga daghan sa maayong buhat: sa paglimos pinaagi sa paghatag *'gikan sa iyang kaugalingong kakabus'* (Marcos 12:44; Lucas 21:4); ug sa mga paningkamot nga gihimo alang sa kalinaw, pinaagi sa pagsakripisyo sa kaugalingon ug pagkamapailubon, tanan alang sa Ginoo.

139. Ang uban nga mga pagbati kay unodnon ug ang uban espirituhanon. Ang nagbiya sa una apan wala magtagad sa ikaduha sama sa usa ka tawo nga, aron mapanalipdan ang iyang kaugalingon gikan sa mga mabangis nga hayop, nagtukod ug hataas ug lig-on nga bakod para sa iyang kaugalingon, apan boluntaryong nagtugot sa mga langgam nga tuklon ang matahum nga mga hugpong sa ubasan sa iyang hunahuna.

140. Dili malikayan ang pag-abli sa atong mga pagbati, sama sa dili malikayan nga pag-abli sa ganghaan sa siyudad. Apan kinahanglan mag-amping kita nga, sa diha nga kini ablihan alang sa usa ka takus nga katuyoan, walay bisan unsa nga mosulod pinaagi niini nga makapahimulos sa atong mga kaaway, o mahimong hinungdan sa panagbangi.

141. Daghan ang mosaka sa krus sa kaugalingong gipahinabo nga pag-antos (boluntaryong pagpugong sa lawas); apan pipila ra ang modawat sa mga pako niini (ang pagpakusog sa ilang kaugalingon niini hangtod sa kahangturan). Daghan ang ulipon sa boluntaryong pagsunod; apan kadtong misalikway sa ambisyon mao ra ang boluntaryong nagpaubos sa ilang kaugalingon sa pagka-ulipon.

142. Sa mga tawo nga ang matag lihok dili gisugdan sa kahadlok sa Dios, naglibog ang ilang hunahuna, sama sa mga karnero nga walay magbalantay; apan sa mga tawo nga kini mopakanang kanila o mosunod kanila, nagpabilin nga malumo ug han-ay ang ilang hunahuna, sama sa mga karnero sa kawan.

143. Ang kahadlok sa Dios mao ang anak sa pagtuo; siya mismo ang magbalantay sa pagtuman sa mga sugo, sama sa magbalantay nga nagbantay sa iyang mga karnero sa usa ka maluspad nga pastulan. Kinsa man ang wala makab-ot sa iyang inahan dili giisip nga takus nga ihap sa mga karnero sa kawan sa Ginoo.

Tomo IV

Ang Kagalang-galang Teodoro nga Studita

Ang mga Asketikong Panudlo ni alang sa mga Monghe

Panimad-on

Ang ika-upat nga bolyum sa among 'Dobrotolyubie' naglangkob lamang sa mga instruksiyon ni Santo Teodoro ang Studita ngadto sa mga monghe. Sa sinugdanan, ang tuyo mao ang pagtipon og usa ka ekstrak sa mga monastikong pagtulon-an niining balaang amahan gikan lamang sa iyang kaniadto nga nailhang 'Mubo nga Katekisimo'. Apan sa wala pa masugdan kini nga buluhaton, gitugotan sa Diyos ang mga tigulang sa Rusyano nga Monasteryo ni Panteleimon sa Bukid Athos nga makakaplag sa iyang mas dako nga Katekisimo sa isla sa Patmos, sa lokal nga monasteryo ni San Juan nga Teologo, nga adunay tulo ka bolyum, ug kini

kopyahon. – Unya nahunahuna namo nga magtipon og usa ka ekstrak sa mga instruksiyon ni San Teodoro alang sa mga monghe, nga dili lang gikan sa 'Mubo nga Katekismo' kondili usab gikan sa 'Taas nga Katekismo'. Kini karon nahuman na. Ang kadaghan sa niining mga leksyon sa monastiko nagkinahanglan nga itugyan ang tibuok bolyum sa among *Dobrotolyubie* alang niini: nga dili makadaot sa among koleksyon. Kay kini mopuno sa usa ka dakong kakulangan sa mga leksyon sa kinabuhi sa monastiko, nga mao – ang kakulang sa giya kung giunsa pagbag-o ang ordinaryo, makita nga estruktura sa kinabuhi sa monastiko ngadto sa usa ka paagi sa pagpalambo sa pangunang tumong sa monastisismo. Ang tanang askétikong sinulat, sa miaging tulo ka bolyum ug sa kini nga ikalima ug katapusang bolyum, nagpunting sa sulod nga kinabuhi – ug kini gisusi nila sa tanang aspeto. Apan ang monastikong han-ay, sa iyang relasyon sa mga tumong sa monastisismo, wala'y lain nga nakahuna-huna gawas kang Santo Teodoro ang Studita. Makita usab dinhi ang iyang mga pagtulon-an mahitungod sa sulod nga kinabuhi, apan ingon lamang nga mga prinsipyong magiya. Ang iyang pangunang pagtutok, bisan pa man, kanunay nakatutok sa pipila ka aspeto sa kinabuhi sa monghe, ug labi na sa panan-aw kon giunsa kini pagkahiuyon sa pangunang tumong sa monastisismo. Gitan-aw niya bisan ang labing yano nga buhat sa pagsunod nga dili moubos ang bili sa atubangan sa Dios kumpara sa labing halangdon, basta kini gihimo sa husto nga espiritu. Ug kanunay niyang gihatagan og kadasig ang tanan pinaagi sa kasiguruhan nga ang matag paningkamot nila usa ka lakang padulong sa Gingharian sa Langit, padulong sa korona sa mga martir. Alang sa mga monghe, kini usa ka bililhon kaayo nga libro. Apan daghan usab dinhi ang bililhon alang sa mga layko. Sa mga sinulat ni Santo Teodoro, talagsaon nga molabay ang usa ka pagtulon-an nga wala niya gihisguti sa pipila ka paagi ang kamatayon, ang Katapusang Paghukom, ang impyerno ug ang Gingharian sa Langit. Alang sa mabinantayon nga magbabasa, ang hulagway niining mga hitabo dili mapapas nga mapabilin sa hunahuna – ug alang sa tanan kini magsilbi nga tinubdan sa pagdasig sa paghinulsol ug inspirasyon alang sa usa ka matinahuron nga kinabuhi. – Mao kini ang hinungdan, bisan tuod wala'y gilakip ang *Greek Philanthropy* nga sinulat ni Santo Teodoro, gibati namo nga obligado kami nga ipresentar ang iyang mga pagtulon-an alang sa pagtukod sa pagkahiusa sa mga monghe. Ang paghan-ay sa mga sipi sunod-sunod gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan, imbis nga base sa bolyum. Ang bolyum diin gikuha ang sermon, ug ang numero niini sa maong bolyum, gipakita sa katapusan sa talaan sa sulod para sa napiling sermon. Ang mga sermon sa 'Mubo nga Katekismo' nakalista ilawom sa ulohan sa ika-upat nga bolyum. Ang mga sermon ni San Teodoro dili kanunay maghigot sa usa ka hilisgutan, kondili sa daghan, ug usahay motandog sa mga may kalabutan nga butang, subay sa kasamtangang panginahanglan sa monastikong kinabuhi. Samtang ang mga talaan sa sulod sa mga sermon sa mga manuskrito nagpakita og usa ka hilisgutan nga mas klaro: busa, ang tibuok sulod sa mga sermon dili hingpit nga makita gikan sa mga talaan sa sulod. Nanginahanglan kini sa pagkompila og bag-ong, mas detalyadong talaan sa sulod, nga karon gipresentar. Dili namo kini giisip nga sobra ang paglakip og usa ka mubo nga nota mahitungod sa mga manuskrito sa mga sermon ni San Teodoro nga anaa sa librarya sa Rusyano nga Monasteryo ni San Panteleimon sa Bukid Athos, ug sa uban, nga sa bahin, naa sa among pagpanag-iya dinhi sa Rusya. Sa Monasteryo ni San Panteleimon sa Bukid Athos:

1. *Usa ka Dako nga Katekismo*, bag-ohay lang gisulat sa yano nga sinulat-kamot sa putli nga papel, sa tulo ka bolyum, diin ang una adunay 87 ka sermon, ang ikaduha 124, ug ang ikatulo 60. Kabu-os nga 271 ka sermon. Apil niini ang mga gikan sa * * nga wala na maglungtad. Ang manuskrito diin gihimo ang kopya gikan pa sa ika-11 nga siglo ug nakasulat sa pergamento. Ang pagkopya gihimo sa kanhi Metropolitan sa Pelusium, si Amphilochius, nga karon retirado na.

2. *Ang Gamay nga Katekismo* sa usa ka bolyum, sa usa ka manuskrito sa ika-11 nga siglo nga gisulat sa pergamento. Naglangkob kini og 134 ka sermon. *Nota*

3. Sa librarya sa St Petersburg Theological Academy adunay manuskrito sa Gamay nga Katekismo nga nakasulat sa pergamento, nga gikan pa sa wala pa ang ika-11 nga siglo, tingali pa gani sa ika-9 nga siglo. Kini usa ka gasa gikan sa Monasteryo ni St Savvas, duol sa Jerusalem, nga gihatag sa namatay nga abbot sa maong monasteryo, si Archimandrite Joasaph.

4. Ang Moscow Synodal Library nagkupot og tulo ka karaang manuskrito sa pergamento sa mga sermon ni San Theodore, nga gikan pa sa ika-10, ika-11, ug ika-12 nga mga siglo. Ang una naglangkob og 126 ka sermon; ang ikaduha, 123; ug ang ikatulo, 76. Sama sa makita sa ilang mga lamesa sa sulod—nga buotan nga gihatag sa Labing Balaan nga Sinodal nga Sakristan, Archimandrite Vladimir—gikuha kini gikan sa Gamay nga Katekismo. Gikan niining mga Katekismo, dugay nang gikompila ang mga antolohiya sa mga

sermon para sa eklesiastikal nga paggamit sa mga monasteryo. Aduna'y duha ka ingon nga antolohiya nga gigamit sa Monasteryo ni San Panteleimon:

5. Usa ka *naglangkob sa 105 ka sermon*, nga gikuha eksklusibo gikan sa Gamay nga Katekismo.

6. Ang usa pa *naglangkob sa 95 ka sermon*, nga hapit patas nga gikuha gikan sa Bolyum 1 ug 2 sa Mas Dako nga Katekismo ug gikan sa Mas Gamay nga Katekismo. Ang ulahi ra ang anaa kanato sa usa ka hubad nga giandam ug gipatik sa Optina Hermitage. Anaa usab kini sa porma nga gipatik lamang sa mga Griyego. Sa mga edisyon sa Kasadpan sa mga Balaang Amahan, ang mga karaang edisyon ug ang bag-ong edisyon ni Abbot Migne, ang Gamay nga Katekismo ra ang giapil, ug bisan pa niana, sa hubad nga Latin ra. Mahimong motungha ang pangutana: ngano nga mga sipi gikan sa mga pagtulon-an ang gitanyag, imbis nga ang tibuok nga pagtulon-an? – Among tubag nga ang among tumong dili lang ang paghimo og usa ka libro, sa ato pa, dili ang paghatag og libro alang lang sa kaugalingon niini, kondili ang pagpadayag sa makapadasig nga sulod nga anaa niini. Mas maayo nga makatabang niini nga katuyoan ang usa ka sipi. Bisan pa, sama sa dali makita, kining mga gipiling bahin hapit na hingpit nga sermon, nga adunay gagmay nga pagpakunhod, usahay sa sinugdanan, usahay sa katapusan, ug usahay sa tunga. Apan ang tanan nga gipakita dinhi mao ang kaugalingong mga pulong sa Balaang Amahan. Dugang pa, ang uban nga mga sermon wala matipigan pag-ayo, ang uban wala gyud matipigan, ug ang sulod sa uban dili klaro. Tanan nga ingon nga mga talata gipapas. – Busa kinahanglan kita maghulat hangtod makaplagan ang kompleto nga mga manuskrito bisan asa. Sa ingon lang mahimo nga hubaron ang tibuok sermon sa usa ka higayon. *Nota gikan sa editor sa HTML nga bersyon (2006)*

Ang pangunang teksto sa ikadua hangtod ikalima nga bolyum sa ***Dobrotolyubie*** gi-edit aron kini mohaom sa modernong pagbaybay ug paglitok sa Ruso. Ang mga panultihon gikan sa Balaang Kasulatan gibiyaan nga wala mausab. Kung kinahanglan, ang ilang kahulugan mahimong ipatin-aw pinaagi sa pagtumong sa Bag-ong Ruso nga edisyon sa Daang ug Bag-ong Tugon. Ang kalainan sa pagbaybay sa mga pulong nga 'mip' (katilingban, o usahay ang tibuok uniberso nga gimugna), 'мир' (kalinaw, kahusay, panaghiusa) ug 'μvpo' (usa ka mabangong sagol para sa balaang pahid) wala usab giusab.

Usa ka Balangkas sa Kinabuhi ni San Teodoro nga Studita⁸¹

Si San Teodoro, anak sa mahimayaon ug bantog nga mga ginikanan (ang iyang amahan mao ang nagdumala sa pagkolekta sa buhis sa hari), gipadako sa Kristohanong pagtuo, nakat-on sa tanang kinaadman sa mga Griyego, nahimong usa ka maayo kaayong orador ug usa ka maalamon nga pilosopo, ug sa samang higayon usa ka maalamon nga teologo. Sa dihang, sa panahon ni Constantine Copronymus, labi pang milala ang mga pagpanlupig sa mga iconoclastic, ang iyang mga ginikanan misalikway sa sekular nga kinabuhi ug naghimo sa mga monastikong panata; samtang si St. Theodore nagpabilin sa Constantinople aron tapuson ang iyang edukasyon. Pagkahuman ni Copronymus, ang iyang anak nga si Leo, nga usa usab ka heretiko, ang misunod nga naghari, ug pagkahuman kaniya ang iyang asawa nga si Irene uban sa iyang anak nga si Constantine. Gipasiugda ni Irene ang Ortodoksiya, ingon man sa iyang anak; ug kauban ni San Patriarka Tarasius, iyang gitigum ang Konseho sa Balaang mga Amahan, ang Ikapitong Ekumenikal nga Konseho, diin gisaway ug gi-anatemisa ang ikonoklastikong erehiya. Niapil sa maong konseho si Plato, ang ig-agaw sa inahan sa Banal nga si Teodoro, kinsa, pagkahuman sa konseho, gidala sa disyerto ang Banal nga si Teodoro ug ang iyang mga igsoon nga sila Jose ug Eutymio, nga nakahukom sa pagpanumpa sa mga monastikong saad, ug nagpuyo uban kanila sa Sakkudion, usa ka matahum, hataas nga lugar, napalibotan sa kalasangan ug daghan og tubig. Layo kaayo ang dapit, ug ang bugtong paagi paingon niini mao ang usa ka agianan. Nahigugma sila niini, ug didto nagtukod sila og usa ka monasteryo ug balaang simbahan nga gipahinungod kang San Juan nga Teologo. Nagsugod na og tigum ang mga igsoon palibot kanila, ug ang kinabuhi sa monasteryo nagpadayon sa maayong han-ay ubos sa paggiya sa maalamon nga si Plato.

Si San Teodoro, nga milabaw sa tanan sa kahibalo ug mga gasa, milabaw sa tanan sa pagpanamastamas pagkahuman sa iyang pagtuli sa ulo, gipamatay ang unod pinaagi sa pagpuasa, pagpabilin nga mata, ug sa labing yano ug bug-at nga mga buluhaton para sa monasteryo : kay nagputol siya og kahoy, nagdala og tubig, naghukay sa yuta sa tanaman ug tanoman, ug nagpataba niini, pinaagi niini gipasanay niya ang iyang kaugalingon sa pagpaubos. Labaw sa tanan, nabalaka siya sa pag-ugmad og usa ka kinaiya nga deboto ug makapahimuot sa Dios. Alang niini, gihimong lagda niya nga ikumpisal ang tanan niyang hunahuna ug ang

⁸¹ Kini nga kinabuhi gisulat sa monghe nga si Michael. Tan-awa ang **Patrologiae Graecae Migne**, bol. 99. Dinhi gihatag ang usa ka sipi.

mga pagbati sa iyang kasingkasing sa iyang igsoon nga mas tigulang, si Plato, matag adlaw, ug naningkamot siya nga hingpitan ang mga giuyonan, samtang gitul-id ang mga wala. Adlaw-adlaw usab, nagtudlo siya og piho nga oras alang sa pagkontemplar sa Dios ug sa mental nga pag-ampo, aron, sa pagtindog sa atubangan sa Dios nga nag-inusara ug walay samok ang hunahuna, siya makahanyag Kaniya og usa ka tinago nga porma sa pagsimba. Ganahan kaayo siya mobasa sa Balaang Kasulatan sa Daang Tugon ug Bag-ong Tugon, ug sa mga buhat sa mga Balaang Amahan, labi na kang San Basilio ang Dako; ug gikan niini, iyang gikuha ang iyang mga lagda ug balaod alang sa kinabuhi sa monghe, nga iyang gihatagan og dakong bili ug giisip nga hinungdanon kaayo nga wala niya giila nga monghe ang bisan kinsa nga wala magsunod niini.

Ang bulahang tigulang nga si Plato, sa dihang nakita niya ang ingon nga kalamboan sa askétismo ni San Teodoro, nagpasiya nga ipahimutang siya sa pagka-pari; ug kini gihimo ni San Tarasio nga Patriyarka, pinaagi sa iyang rekomendasyon ug pag-ampo. Si San Teodoro, nga nakadawat sa ordinasyon dili tungod sa pagpili kondili tungod sa panginahanglan, dili lang nga wala niya gipahumok ang iyang disiplina sa bisan unsang paagi, apan mas nagpaningkamot pa gayud siya sa iyang mga asetikong paningkamot; siya usa ka ehemplo sa birtud nga kinabuhi sa monghe alang sa tanan, ug daghan ang misunod kaniya, sa iyang kaugalingong monasteryo ug sa ubang dapit.

Paglabay sa takdang panahon, ang bulahan nga tigulang nga si Plato, sa pagbati nga nagkataas na ang iyang mga kakulian tungod sa katigulangon, gusto nga mohawa sa iyang mga katungdanan ug igahin ang iyang katapusang mga katuigan sa kahilom, ug gitudlo si San Teodoro isip iyang manununod. Nahitabo nga siya nagkasakit, ug pagtawag niya sa mga igsoon, gisultihan sila nga siya masakiton ug walay nakahibalo kon unsaon pagtapos sa sakit; mao nga gusto niya nga mopili og usa ka manununod para sa iyang kaugalingon – ug nangutana: kinsa ang ilang gusto? Tanan sila mitubag sa usa ka tingog: 'Teodoro.' – Kaniya gihatag ni Banal nga Plato ang awtoridad ug tanang responsibilidad sa pagka-abad, samtang siya mismo misulod sa kinabuhi sa pahulay.

Sukad pa sa unang mga adlaw sa iyang pag-alagad, si San Teodoro dili lang nagpadoble sa iyang kaugalingong mga paningkamot sa pag-asceta kondili nangayo usab sa tanan og hugot nga pagsunod sa mga lagda sa monastiko; labi na gayud, misukol siya pag-ayo batok sa kapabayaan, sa pagpakaaron-ingnon lang, ug sa kahakog. Ang uban sa mga igsoon nagreklamo, apan hinay-hinay silang nauswag. Ug, sa kinatibuk-an, nabanhaw pag-usab ang asetikismo sa monasteryo.

Maayo kaayo ang dagan sa tanan para kang San Teodoret sulod sa monasteryo. Sa gawas, bisan pa, dali ra nagsugod ang mga kasubo ug mga pag-antos. Ang unang hinungdan niini mao ang dili matarong nga kaminyoon sa batan-ong Tsar Constantine, nga walay kalooy nga gisaway ni San Teodoro. Naminyoon siya kang Maria, anak sa buotan nga Filaret. Apan nahigugma siya sa lain nga babaye ug minyoon kini, gibyaan ang iyang unang asawa. Ang kasal gipasiugdahan sa usa ka si Joseph, ang katiwala sa simbahan, batok sa kabubut-on ni Patriarka Tarasius, kinsa pagkahuman misulay sa tanang paagi aron pawalang-bisa kini nga kasal, apan wala malampuson; ug, sa kahadlok sa mas dakong kadaut—kay ang Tsar naghulga nga mosugyot og iconoclasm—mohunong na siya sa pagsamok kaniya bahin niini.

Apan si Balaan Teodoro wala magpabilin nga hilom; labi na kay ang mga maharlika ug mga dignitaryo nagsugod usab sa pagsunod niini. Sa kahadlok nga ang ingon nga kawalay balaod mahimong balaod, misulat si San Teodoro sa tanang monghe, nga nagsugo kanila nga tan-awon ang Tsar nga gi-excommunicate gikan sa Simbahan, o siya mismo ang nag-excommunicate sa iyang kaugalingon, tungod kay pinaagi sa iyang kaugalingong mga lihok gidala niya sa iyang kaugalingon ang silot sa excommunication. Nahibaloan kini sa publiko ug nakaabot sa dunggan sa tsar. Sa sinugdan, nasubo ang tsar niini, kay ang iyang bag-ong asawa, si Theodota, paryente ni Banal Theodore sa linya sa iyang inahan. Apan, sa paglaum nga mapahimakas siya pinaagi sa pagpangdayeg, gisugo niya ang iyang asawa nga mananapaw nga magpadala kaniya og daghang mga regalo, kauban ang hangyo alang sa iyang mga pag-ampo para kaniya ug sa iyang pamilya. Apan ang balaan misalikway sa pagtan-aw gani sa mga regalo, ug sa mga nagdala niini. – Ang hari nagpaningkamot nga makakita sa santo mismo ug makig-istorya kaniya. Alang niini, iyang giandam nga moagi sa monasteryo sa santo, sama sa nagbiyahe alang sa opisyal nga buluhaton, sa paglaum nga mogawas si San Teodoro aron sugaton siya uban sa mga kaigsuonan, maghatag og maharlikang pagtahud ug magdapit kaniya sa sulod sa monasteryo.

Apan sa dihang nahibaloan kini sa santo, gisugo niya nga isira ang mga ganghaan ug dili ablihan, bisan pa unsa ka kusog ang ilang pagtuktok. Nagkatok sila og nagkatok, apan mibiya nga walay dala. Tungod niini, nasuko kaayo ang tsar batok sa respetadong amahan ug gisugo siya nga bugbogon ug ipadala sa exilio. 'Miabot

silang, gibugbog siya pag-ayo nga nabungkag ang iyang unod sa mga samad, ug nababad sa dugo ang yuta,' ug gipadala siya sa Tessonika. Sa samang higayon, ang tanan nga mga tigulang nga amahan sa monasteryo, nga napulo ug usa ka buok, gipadala usab sa pag-exile. Si San Teodoro mitugot niini tanan uban sa kalinaw sa hunahuna; ug misulat siya sa iyang nag-antos nga mga igsoon, naghatag kanila og kahupayan ug nag-awhag kanila nga magpailub sa kasubo nga miabut kanila uban sa mapainubusanon nga pagsumite. 'Kini kabubut-on sa Diyos, ug bisan unsa nga gikan sa Diyos mao kini alang sa atong kaayohan, basta mosumite kita niini nga mapainubusanon.' Nagsulat usab siya sa Papa, ug nakadawat og makapahupay nga tubag gikan kaniya, nga nagdayeg kaniya sa iyang kadasig alang sa Diyos ug sa iyang dili matandog nga kaisog.

Samtang nagpadayon, ang tsar nagkinabuhi nga maluoy sa kalibutan ug nagdumala sa gingharian nga labi pang daotan. Tungod niini, siya gipahawa sa trono ug sa dili madugay namatay. Ang gingharian mibalik pag-usab sa kamot sa iyang inahan, si Irina, nga mibalik sa pagdayeg sa mga ikon. Iyang dayon gibalik sa ilang kanhing mga posisyon ang tanan nga gipriso sa iyang anak. Gitigom pag-usab ni San Teodoro ang iyang nagkabulag-bulag nga kawan; ug nibalik sa maayong han-ay ang kinabuhi sa monghe. Apan pipila ka tuig pagkahuman, n , usa ka laing kalamidad ang miabot kanila, nga dili ingon ka grabe apan makasamok: ang mga Agarian nagkadool sa Imperyal nga Siyudad. Tungod kay dili niya gusto nga maangol sa ilang kamot, mibiya si San Teodoro sa iyang Sakkudion ug mibalhin sa Imperial City, diin gihatagan siya sa Emperatris ug sa Balaang Patriarka sa Studion Monasteryo, nga gipahawa sa mga monghe ni Kopronymus nga iconoclast, samtang wala pa'y bag-ong mga monghe nga na-recruit: Napulo ug duha ra ka lalaki ang naa didto niadtong panahona.

Pag-atiman niya niining monasteryo, gipahapsay ni San Teodoro ang mga kinahanglan ayohon, gitukod ang wala pa, ug gipuy-an didto ang iyang mga igsoon, ug mibalik sa normal ang kinabuhi sa mga monghe. Mitubo ang komunidad, ug sa dili madugay miabot sa usa ka libo. Tungod kay dili niya personal nga masusi ang tanan, gipaambit sa santo kining buluhaton sa ubang labing takus nga mga tigulang, nga iyang gisaligan sa pagmintinar sa husto nga han-ay sa nagkalain-laing aspeto sa mga katungdanan sa monastiko, ug alang sa matag-usa kanila, naghimo siya og angay nga mga lagda. Ang Mapinadayonon nga Tawo nagpakabana pag-ayo aron masiguro nga ang mga igsoon dili na kinahanglan mosulod sa lungsod bisan unsang rason. Alang niini, nagtukod siya og tanang matang sa mga talyer sulod sa monasteryo: aduna silay kaugalingong mga mananahi, magwawit og sapatos, karpentero, maglalagay og salamin, panday, magmamason, ug uban pa. Ang mga igsoon gitudlo sa niining mga buhat sumala sa ilang kahanas ug hilig, ilawom sa pagdumala sa usa ka espesyal nga administrador ug tigbantay. Ang tanan gihimo sama sa sa kalibutan, apan dili sa kalibutanong paagi. Naghari ang kahusay ug pagrespeto bisan asa: ang mga kamot nagbuhat sa trabaho, samtang ang mga ngabil kanunay nga nag-ampo sa Pag-ampo sa Ginoo ug sa mga Salmo ni David. – Ang matag paglapas sa kahusay, dako man o gamay, gipakitaan og piho nga penitensya. Aron masiguro nga ang panginahanglan alang sa ingon nga silot motumaw sa labing dili kaayo kasagaran, ang Reverendo nga Amahan, sa iyang mga sermon—samtang gipatin-aw ang kinatibuk-ang Kristohanong ug monastikong mga balaod—motuki usab sa mga lagda nga nagdumala sa paagi sa kinabuhi sa iyang monasteryo. Kini nagpabag-o sa panumduman sa tanan bahin sa husto nga buhaton ug nagpabuhay pag-usab sa kadasig sa matag usa nga magpamatuod nga masinabtanon sila sa tanan, bisan pa sa labing gagmay nga mga butang. Samtang nagpadayon, gipahawa sa tirano nga si Nikiforos si Reyna Irina sa trono, ug ang iyang unang buhat mao ang paghimo og kagubot sa Simbahan pinaagi sa pagbalik ni Joseph, usa ka pari sa korte nga nagpangasawa kang Constantine kang Theodota ug tungod niini gipahawa sa pagka-pari – supak sa mga kanon sa Balaang Simbahan. Ang Patriarka Nikiforos, nga sumala kang Santa Tarasia usa ka labing takus nga tawo, misukol niini kutob sa iyang makaya; apan sa ulahi, sa dihang nakita niya ang kasuko sa hari ug nahadlok sa labing daotan nga mahitabo sa Simbahan tungod kaniya, gibalik niya si Jose sa komunyong. Apan si San Teodoro wala mosugot; ug iyang hayag nga gisaway ang dili pagkamatarong sa hari. Nasilotan sa kasuko, gipahilayo sa hari si San Teodoro. Gibuhat usab niya kini sa iyang igsoon nga si Jose, sa tigulang nga si Plato, ug sa daghang uban pang monghe sa Studion.

Niadlong panahona, ang mga barbaro sa silingan misalakay sa Thrace; ug napugos ang hari nga mosulong batok kanila. Sa wala pa siya molarga, gipatawag niya si San Teodoro, gigamit ang pagpangdayeg ug hulga aron madani siya sa pag-uyon kaniya. Apan si San Teodoro, nga gipalihok sa Espiritu sa Dios, mitubag ingon niini: "Ang angay unta nimong buhaton, O Hari, sa imong pag-adto sa gubat, mao ang paghinulsol ug pag-ayo sa imong mga kadaut nga imong gihimo sa Simbahan sa Dios. Apan tungod kay wala nimo kini gibuhay, hibaloa kini nga sigurado: dili ka mobalik nga buhi gikan sa gubat. Mao kana ang matarong

nga paghukom sa Dios kanimo." Ug sa tinuod, napatay ang hari sa gubat. Ang iyang anak nga si Stavrikios ang misunod kaniya sa trono; apan siya usab sa dili madugay namatay tungod sa samad nga nakuha niya sa gubat. Gipili nga maghari si Michael Kyropalates, usa ka tawo nga takus gayud sa gingharian, maayo ug ortodokso. – Gipagawas niya si San Teodoro gikan sa pagka-priso, kauban ang tanan nga nag-antos uban kaniya; gipasidunggan niya sila ug gitapos ang eskisma sulod sa Simbahan. Si Jose, bisan pa, gipahawa pag-usab sa Simbahan isip usa ka dautang elemento. Niining panahona, ang balaan ug respetadong tigulang nga si Plato miabyahe paingon sa Ginoo, ug gilubong uban sa dungog sa Patriarka mismo sa Monasteryo sa Studion. Pagkahuman sa kamatayon sa iyang espirituhanong amahan, si Plato, nagpuyo si San Teodoro ug ang iyang mga igsoon sa kalinaw ug kahilom sulod lamang sa duha ka tuig. Unya mibangon pag-usab ang bagyo sa pagdaot sa mga ikon ug gilukop ang tibuok Simbahan sa kagubot.

Gipasiugdahan kini sa bag-ong emperador, si Leo nga Armenyo. Siya kaniadto usa ka kumander militar sa mga probinsya sa sidlakan ug mibangon batok sa matinud-anong Emperador Michael, nga aron malikayan ang gubat sibil, iyang gisalikway ang imperial nga purpura ug nagsul-ob og monastikong sinina nga hinimo sa buhok, ug gibyaan ang gingharian sa mapanghimagsik nga tirano. Sa sinugdan, gipakita ni Leo nga siya matinud-anon ug malumo; apan sa diha nga napalig-on na niya ang iyang gahum sa gingharian, misugod siya sa pagpanamastamas batok sa mga balaang ikon ug sa pagdumot sa pagsimba niini. Si San Nikiforos, ang Patriarka, samtang nagpasabot sa Tsar sa tinuod nga kahulugan sa pagdayeg sa mga ikon, gihangyo siya nga ayaw samoki ang kalinaw sa Simbahan pinaagi sa pagsupak sa pagtulon-an niini bahin niini nga butang. Apan wala tagda sa Tsar; sa baylo, pinaagi sa iyang gahum sa pagka-hari, gipaningkamotan niyang pugson ang tanan nga mosugot sa iyang kaugalingong pangatarungan. Alang niini, iyang gipatawag ang tanang bantugang pari ug monghe, kauban ang Balaang Patriarka ug si San Theodoreto, ug hayag niyang gipadayag ang iyang erehiya sa atubangan sa tanan, gidayeg ang mga wala magdayeg sa mga balaang ikon ug gisaway ang mga nagdayeg niini.

Gibase niya kining pangatarungan sa kadaghanan sa ikaduhang sugo: *'Dili ka maghimo alang kanimo og bisan unsang larawan nga gilukot, o bisan unsang hulagway sa bisan unsang butang,'* ug uban pa. Nagpasiugda usab siya og ingon ani nga mga argumento: giunsa man paglarawan sa usa k, ang dili masukod, o pagkasya sa dili masukod sa sulod sa usa ka ikon nga kasindako sa siko? Giunsa man pagtawag sa usa ka diyos ang butang nga gilarawan sa mga kolor? Mapinanggaon nga gipatin-aw sa mga espirituhanong amahan sa tsar nga ang mga balaod sa Daan nga Tugon dili hingpit nga may bisa sa mga Kristohanon; nga ang mga ikon naglarawan sa Dios dili ingon sa dili masukod ug dili masukhay, kondili sumala sa Iyang gipili nga ipadayag ang Iya mismo sa mga balaan, ug labi na sa Iyang pagpadayag sa Inkarnasyon; ug nga sa pag-ingon nilang 'Dios' dili ang mga canvas ug pintal ang ilang gipasabot, kondili Siya, Kinsa ang gipakita sa mga ikono; ug nga, samtang nagtutok sa Iyang hulagway, ilang itataas ang ilang hunahuna ngadto Kaniya. Gipresentar nila kining mga ideya sa nagkalain-laing paagi; apan si Santo Teodoro, nga daw naghiusa sa tanan nilang panan-aw ngadto sa usa, mitanyag og taas nga pakigpulong aron tudloan ang hari. 'Gikan asa, O Hari, miabot kanimo kining dautang tuyo—nga mosulod og heretikal nga sugo sa Balaang Simbahan ug buwag ang iyang himayaong bisti, nga hinablon sa langitnong grasya ug sa pagtulon-an sa mga Apostoles ug sa mga Amahan?—Nagakuha ba ka og kinaadman gikan sa Daang Tugon? Busa kuhaa kini sa maalamon nga paagi.

Susihon ninyo ang tanang mga bersikulo sa Daang Tugon nga nagdili sa paghimo og mga larawan ug hulagway ug sa pagdayeg niini – unsa man ang ilang gisulti? – Nga, kon makahimo ka og bisan unsang hulagway o pananglitan, dili nimo kini angay pasidunggan sama sa diyos o pagsimbaon sa diyosnong pagsimba; dili nga dili ka angay maghimo, magpanag-iy, o magpasidungog sa mga hulagway ug pananglitan sa tanang paagi. Ang Balaang Simbahan, bisan pa niana, dili nagdayeg sa mga larawan ug hulagway nga gihimo sa tawo isip diyos, kondili ginahimaya lang kini isip mga representasyon sa angay pasidunggan. Busa, ang Ikaduhang Sugo ug bisan unsang daghang bersikulo sa mga sinulat sa Daang Tugon nga susama niini nga sugo—nga daghan kaayo—dili magamit sa mga ikon sa Balaang Simbahan. Apil niini, pananglitan, ang sugo sa Dios sa paghimo og mga hulagway sa mga kerubin ug ibutang kini sa labing dungganang dapit, ibabaw sa Kaban sa Tugon, ug ang dugang nga sugo sa paghimo og bitin, ug sa pagtan-aw niini uban sa pagrespeto alang sa kaluwasan gikan sa hilo sa bitin, ug uban pa

Busa, ang Daang Tugon dili mosalikway sa paghimo sa mga ikono o sa pagdayeg niini, basta kini buhaton uban sa pag-ila. Apan unsa man ang atong makita sa Bag-ong Grasya? Ang atong Ginoo ug Manluluwas mismo naglarawan sa Iya mismo sa usa ka panapton ug gipadala kini kang Abgar, nga nanaog pinaagi sa paghikap niini; Gipintalan ni San Lucas ang hulagway sa Inahan sa Dios nga naggunit sa wala pa

ang panahon nga Bata sa Iyang mga bukton, ug sa dihang iyang kini gipresentar Kaniya, gihatagan Niya kini sa panalangin sa Iyang Anak nga Dios; sukad niadto, wala gyud mihunong ang paglungtad sa mga balaan nga ikon sa Simbahan sa Dios, nga daghan niini napamatud-an nga milagroso ug nagpabilin nga ingon hangtod karon. Dili ba kini tanan nagpamatuod, nga mas hayag pa kaysa sa adlaw mismo, nga ang paghimo sa mga ikon ug ang pagdayeg niini gikan sa langitnong gigikanan, dili sa tawo? – Ug bahin sa imong giingon: 'Dili ko gusto nga ang dili makita ug dili masukod nga Pagkadiyosnon ipinta sa mga kolor'; kami usab nagtuo nga ang Pagkadiyosnon dili makita ug dili masukod, apan among ginapinta ang Pagkadiyosnon sa mga ikon dili sumala sa Iyang kinaiyahan, kondili sumala sa Iyang pagbuot nga ipadayag ang Iyang kaugalingon kanato, labi na sa Inkarnasyon.

'Ang nagasaway sa ikon ni Kristo nga Manluluwas nagasaway sa mismong Inkarnasyon sa Ginoo.' Pagkadungog niini, nasuko ang hari ug miingon kang Banal nga Teodoro: "Dugay na nakong nahibaloan kung unsa ka panaglalis ug hambog ka, nga nagtuo nga walay mas maalamon pa kaysa nimo; ug karon mitultol ka kanako sa ingon ka bastos nga paagi, mura'g usa ra ka ordinaryong tawo ako, nga angay ka silotan dayon. Apan pasayloon tika hangtod mas hayag nga mapadayag ug maila ang kamatuoran sa among pangatarungan; ug kung dili ka mosugot niadto, ayaw paglaum og kaluoy." Pagkahuman niini, ang mga amahan nga naa niadto sa kwarto sa hari nagpasiya nga dili na mosulti pa. Unsa may isulti sa usa ka tawo nga dili mangita og pagtulunan kondili gusto ipataw ang iyang kabubut-on sa pagtuo sama sa usa ka tirano? Apan si Bulahan nga Teodoro miingon: "Sabta, Oh Haring, ug paminawa! Dili imong buluhaton ang pagsusi ug pagdumala sa mga butang sa pagtuo sa Balaang Simbahan. Ang imong katungdanan mao ang pagpadayon sa kahusay sa kalibutan.

Apan ang pagbantay sa pagtuo ug sa Balaang Simbahan sa husto nga kahimtang mao ang buluhaton sa mga magbalantay ug magtutudlo sa Simbahan. Paminawa ang Apostol, nga nagaingon: '*Gitudlo sa Dios sa Simbahan, una ang mga apostoles, ikaduha ang mga propeta, ikatulo ang mga magtutudlo*', ug uban pa (1 Cor. 12:28). Nakita ba nimo? – Mga magtutudlo, dili mga hari. – Ug ang ubang mga bersikulo sa Kasulatan nagmando nga ang mga buluhaton sa Simbahan pagadumalahan sa mga magbalantay ug magtutudlo sa Simbahan, dili sa mga hari." Miingon ang hari: 'Ikaw ba, unya, ang mopahawa kanako sa Simbahan?' – Mitubag ang balaan: 'Dili, dili ako. Ang mga balaod sa mga banal nga Apostoles ug sa mga Balaang Amahan ang nagpahawa sa mga tawo gikan sa Simbahan. Pagsunod kanila, kami usab nagpamatuod nga bisan pa og usa ka anghel gikan sa langit magwali kanato og bisan unsang supak sa pagtuo, pasagdi nga siya mahimong anatema.

Busa, kung gusto ka nga magpabilin uban kanamo sa Simbahan ni Cristo, nga nagasimba sa ikon ni Cristo, nan sundi ang Patriarka sa tanang butang ug ang Balaang Siyodo nga uban kaniya." Sa pagdungog niini nga mga pulong, nasuko pag-ayo ang hari ug gipalayas niya silang tanan gikan kaniya. – Pagkahuman niini, gipahibalo sa tibuok siyudad sa Greko nga eparco ang mando sa hari, nga walay bisan kinsa ang angay mangahas sa pagpatin-aw o pakiglalis bahin sa pagtuo, kondili ang tanan kinahanglan mosunod sa kabubut-on sa hari. Niadto kini sa dalunggan ni San Teodoro. Ug miingon siya sa mga nagdala sa maong mensahe: '*Hukmi ninyo sa inyong kaugalingon kung husto ba sa atubangan sa Dios nga mosunod kaninyo kaysa sa Dios*' (Buhat 4:19)? Mas maayo pang putlon ang dila kaysa maghilom ug mapakyas sa pagpanalipod sa tinuod nga pagtuo kon adunay naningkamot sa pagbaliko niini. – Sukad niadto, nagsugod siya sa walay kahadlok nga pagtudlo sa tanan ug pagpangumbinsi kanila nga magpabilin nga hugot sa tinuod nga pagtuo nga gipasa sa mga Amahan: iyang gitawag ang uban kaniya, siya mismo ang miadto sa uban, ug misulat ug mga sulat sa uban pa; Kanunay usab siyang mibisita sa Patriarka, aron makakaplag og kahupayan sa ilang gipaambit nga pagtuo ug aron dasigon siya sa pag-antos sa umaabot nga kasubo ug paglutos nga may kalinaw sa kasingkasing.

Kining mga pagpanlupig ug mga kasakit dali ra kaayo nahitabo: ang Patriarka gipahawa sa katungdanan ug gipalayas gikan sa Imperial nga Siyudad, ug ang tanang uban pang mga Ortodoksong obispo gisilotan og pagkabilanggo; ang mga ikono, sa laing bahin, gisaway, gilabay sa yuta, gitapakan sa tiil ug gisunog; ug usa ka halapad nga kagubot misiklab sa tibuok siyudad. Sa pagkakita niini, ang Banal nga Teodoro gikapungot pag-ayo sa iyang kalag; ug, aron ipakita ang hayag nga pagsimba sa mga ikon sa kasukwahi sa hayag nga pagdaot niini, naghukom siya nga maghimo og prusisyon palibot sa monasteryo sa umaabot nga pista sa Pag-alsa, diin ang mga igsoon, samtang nagbitbit sa mga ikon ug gitaas kini, nag-awit samtang naglakaw: 'Ginasimba namo ang imong labing putli nga hulagway, O Maayo' ug uban pang susamang mga himno.

Pagkahibalo sa emperador niini, gipadalaan siya og hugot nga pahimangno nga, kon dili siya mohunong sa pagpanalipod sa pagdayeg sa mga ikon, atubangon niya ang pagkabilanggo, mga samad ug kamatayon. Tungod kay ang santo dili mohunong sa pagbuhat niini, bisan sa pulong o sa sinulat, Gisilotan siya nga ipriso, gipadala sa Apollonia (sa Asia o Bithynia) ug gibilanggo sa usa ka prisohan sulod sa kuta nga nailhan nga Metopa. Bisan pa gani gikan didto, nagpadala siya og mga mensahe sa halayo ug sa duol, nga nag-awhag sa mga tawo nga hugot nga mosunod sa pagdayeg sa mga ikon nga gisagop sa Simbahan. Nakaabot usab sa hari ang iyang mga mensahe; ug gipadala dayon niya si Nikita, anak ni Alexeyev, aron ibalhin ang Banal gikan didto ngadto sa usa ka lugar nga gitawag Vonita, ug aron ipriso siya didto sa usa ka bilanggoan, uban ang hugot nga pagdili sa pagsulti o pagsulat bahin sa pagdayeg sa mga ikon! Sa dihang gidala sa mensahero kaniya ang sugo sa Tsar, mitubag siya: 'Malipayon ko nga midawat niining pagbalhin sa lugar, kay ang Dios anaa bisan asa; apan dili ko mapugngan ang pagpakigpulong o pagsulat'; ug pagkahuman siya gibalhin sa lain nga lugar, mitultol gayud siya sa pagpakigpulong ug pagsulat. Pagkahibalo niini, ang hari, sa iyang kasuko, gipadala pag-usab si Nikita ngadto sa Balaan – aron siya bugbogon pag-ayo.

Sa dihang gisultihan si San Teodoreto niini sa mensahero, malipayon niyang gitangtang ang iyang bisti ug gihalad ang iyang lawas aron paluwan. Apan sa dihang nakita ni Nikita kung unsa ka-uyamot ang lawas sa Balaan, wala niya kaisog nga siya'y paluwan. Busa mibalik siya nga wala gani niya gihikap ang santo. Ang santo, bisan pa niana, nagpabilin sa iyang lugar, ug usab nga walay kahadlok gipahayag pag-usab ang kamatuoran mahitungod sa mga balaang larawan, nakig-istorya og dugay sa mga tawo nga miadto kaniya ug nagsulat og mga sulat ngadto sa halayo ug sa duol. Nagsulat usab siya ngadto sa mga Patriyarka sa Herusalem, Alexandria, Antioquia ug Roma, nga naghulagway sa mga nahitabo sa Constantinople ug nangayo kanila og tabang alang sa Ortodoksiya pinaagi sa pag-ampo ug sa buhat. Nahitabo nga usa ka klerigo gikan sa Simbahan sa Asia ang miadto aron bisitahan siya; pagkahuman maminaw sa mga pamulong sa Santo, iyang gisalikway ang heresiya sa iconoclastic ug mibalik sa Ortodoksiya – ug pagbalik niya sa iyang lugar, iyang gihimong Kristohanon usab ang usa pa ka klerigo. Pagkahibalo sa obispo niini, nagreklamo siya sa Tsar bahin sa Balaan; ug gisugo sa Tsar ang gobernador sa Asia nga pahamtangon og grabeng mga samad kang San Teodoro. Gipadala sa gobernador ang usa sa iyang mga tawo aron pahamtangon og limampung samad sa Balaan. Apan kining mensahero, sa dihang nakita niya ang hubad nga lawas sa Balaan, nahuya kaayo nga mosaka ang iyang kamot; ug pagyuko niya kaniya, mibalik siya nga wala matuman ang dautang sugo sa tsar. Pagkabalik pa lang sa mensahero ngadto sa nagpadala kaniya, usa ka bag-ong mensahero gikan mismo sa hari, nga ginganlan og Anastasius—usa ka malupigon ug walay kasingkasing nga tawo—mitungha sa atubangan ni San Teodoro; sa iyang kaugalingong mga kamot gipukpok niya ang Santo, nga nakahatag og hangtod 100 ka samad kaniya; Gibuhat pud niya kini sa iyang disipulo nga si Nicholas; ug pagkahuman gibilanggo sila sa usa ka ngitngit ug masipit nga lugar, gisugo niya nga pasagdan sila sa grabe ka kalisod – ug nilakaw siya.

Kining malupit nga sugo gisunod pag-ayo: ngitngit, baho, ug basa ang lugar; pinaagi sa gamay nga bintana, gilabay kanila ang usa ka gamay nga piraso sa pan, nga dili gani igo alang sa usa ka tawo, ug gihatagan sila og usa ka tasa nga tubig, usahay kausa matag ikaduhang adlaw o labaw pa, mura'g ang tuyo mao ang pagpamulot kanila hangtod mamatay; ang kasakit gikan sa ilang mga samad ug ang bastos nga pagtratar sa mga sulugoon nagdugang lamang sa ilang kaguol. Sa ingon nga kalisod, si San Teodoro, nga gipukaw sa iyang pagtuo, nagpasiya nga pabuhi lang sa Labing Balaan nga Lawas sa Ginoo, pinaagi sa pagkuha sa pagkaon nga gidala niya – apan iyang gihatag sa iyang disipulo ang tanan nga gihatag kaniya.

Paglabay sa pipila ka panahon, usa ka maharlika sa hari ang nagbiyahe sa maong dapit; sa dihang nahibaloan niya ang kaguol sa Balaang Amahan ug sa iyang disipulo, iyang gisugo nga pahupayon ang ilang pag-antos, nga hatagan sila og mas daghang pagkaon ug ilimnon, ug tratuhon sila uban sa mas dakong pagkamaayo. Busa milabay ang kapin sa tulo ka tuig. Unya nahulog sa kamot sa hari ang usa sa mga sulat ni San Teodoro, diin gisaway ang kawalay pagtuo sa hari ug gihangyo siya nga magpabilin nga matinud-anon sa Ortodoksiya ug nga atubangon uban sa kaisog ang paglutos ug pag-antos alang niini. Nalagot kaayo ang hari ug nagpadala siya og usa ka maharlika nga daw hayop aron ipakita ang sulat sa Ginoong Pari; ug, pagkahibalo nga iya gyud kini, pahubason siya hangtod mamatay. Gikompirma sa Reverendo nga siya gayud ang nagsulat sa sulat – ug siya gipukpok nga walay kalooy, hapit na dili makaginhawa. Parehas usab nga kapalaran ang miabot sa iyang disipulo. Pagkahuman mapalipay sa iyang dautang tuyo, mibalik ang mensahero sa iyang amo; samtang ang mga martir, nga malipayon nga nag-antos alang sa kamatuoran, misugod sa pag-atiman sa usag usa.

Si San Teodoro dili makalihok ug natulog nga gikapoy, hapit na dili makaginhawa, wala magkaon o mag-inom. Ang disipulo medyo kusgan pa, ug sa pagkalimot sa iyang kaugalingon, gitugyan ang tanan niyang pag-atiman sa Santo, gipakaon siya ug gihatagan og sabaw sa cebada nga gisagol sa usa ka tanum. Sa dihang nakabawi na gamay ang Santo, siya usab ang mitabang sa iyang disipulo, labi na sa pag-atiman sa iyang mga samad. Gihugasan nila ang samad sa usag usa ug giputol ang nagbitay nga mga unod, gipanlimpyo ang nana ug gipahiran og pahid ang mga samad kutob sa ilang makaya. Busa gipailob nila ang ilang pag-antos sulod sa siyamnapung ka adlaw, ug wala pa gyud sila hingpit nga nakaayo sa dihang miabot ang lain nga sugo gikan sa hari—usa ka malupigon ug dili makatawo nga tawo—nga nagmando nga dad-on ang mga magdala sa pag-antos paingon sa Smyrna. Kini gihimo ubos sa hugot nga pagbantay, taliwala sa kakulang, pag-abuso, kalisud ug tanang matang sa kakapoy.

Pinaagi lamang sa espesyal nga tabang sa Diyos nga nakakaplag og kusog ang mga martir aron makaabot sa ilang destinasyon. Didto sila gihatag sa usa ka obispo—usa ka daotan nga tawo ug magtutudlo sa erehiya—ug gipriso sa usa ka mubo, masipit, ug ngitngit nga payag, diin ilang gisagubang ang tanang matang sa kakabus ug kalisud. Dili madugay pagkahuman, miabot ang kanhing walay kalooy nga opisyal sa hari, si Anastasius; pagkahuman niyang pahamtangon og usa ka gatos ka latigo sa Balaan, mibiyahe na usab siya pauli. Ang Balaan, bisan pa man, mitugot niini nga tanan uban sa kalinaw sa kasingkasing, samtang nagpasalamat sa Diyos. Niadtong panahona, ang probinsya sa Smyrna gipangulohan sa pag-umangkon sa hari ug sa iyang kauban nga pareho og hunahuna. Siya nagkasakit ug hapit na mamatay. Usa sa iyang mga sulugoon, usa ka tawo nga tinuod ang pagtuo, mitaho kaniya bahin kang San Teodoro, nga adunay gasa sa pagtambal. Ang masakiton nga lalaki nagpadala og mensahe sa Banal nga Amahan, nga nangayo sa iyang mga pag-ampo. Ang Banal nga Amahan, human niyang hinumduman ang tanang kalapasan nga iyang gihimo batok sa mga Ortodokso, nga tungod niini siya angay mag-antos sa walay katapusang pagsilot, gidasig siya sa paghinulsol, bisan pa sa katapusan. Nahadlok ang gobernador sa nagpaabot kaniya ug mihangyo sa Reverendo, nangayo og pasaylo ug nagsaad nga dawaton ang Ortodoksiya kon siya maayo. Gipadala ni San Teodoro kaniya ang usa ka ikon sa Labing Balaan nga Inahan sa Dios, nga gisugo siya nga pasidunggan kini hangtod sa katapusan sa iyang kinabuhi. Pagdawat niya sa ikon, dali dayon nakasinati ang gobernador og kahupayan ug nagsugod na siyang nangaayo. Hapit na mahuman ang iyang pag-ayo sa dihang nibalik siya sa iyang karaang pamahiin, tungod kay nadani siya sa sayop nga pagtuo sa erehe nga Obispo sa Smyrna. Dayon, nadawat sa masakiton ang balaan nga lana gikan niining maong obispo isip panalangin. Apan sa diha-diha dayon nga gihaplasan siya niini, nibalik ang iyang daang sakit – ug namatay siya sa dakong kasakit. Ang Banal nag-antos sulod sa kapin usa ka tuig ug tunga sa Smyrna.

Ug unta nag-antos pa siya og dugay, apan napatay ang dautang hari, ug si Michael (Travlius o Valvos), nga misunod kaniya, wala magtagad sa pagtuo ug gitugotan ang tanan nga motuo sumala sa ilang gusto. Sa ilawom sa iyang pagdumala, ang tanan nga gipahilayo ug gipriso atol sa miaging paghari gipagawas. Miabot ang mando nga buhian usab si San Teodoro ug ang iyang mga disipulo. (Si San Teodoro nagpabilin sulod sa hapit pito ka tuig sa niining mga pagkabilanggo ilawom ni Leo nga Armenyo; ug sa wala pa niini, ilawom ni Constantine, nagpabilin siya sulod sa lima ka tuig tungod sa pagpanaway sa dili pagkamatarong sa usa ka kaminyoon.) Ang tanan niyang mga disipulo nga naa sa exilio mitigom dayon sa palibot sa Balaan; ug siya, kauban sila, mibalik sa iyang panimalay, nga gidawat sa tanang dapit uban sa kalipay ug gugma; kay ang tibuok Simbahan nalipay sa iyang pagbalik. Pag-abot niya sa Chalcedon, nakigkita siya kang San.

Patriarka Nikiforos; ug nagpaindayonay sila, isip mga kauban nga nag-antos alang sa matarong nga hinungdan sa pagtuo. Kauban siya, miadto sila sa atubangan sa emperador ug napasugot nila siya sa pag-angkon sa Ortodoksiya. Apan miingon siya: 'Dili ko gustong mosimba sa mga ikon, ug dili usab nako gustong makita kini sa Constantinople; itago ninyo kini bisan asa ninyo gusto, ug pasidunggan ninyo kini sumala sa inyong pagbuot.' Gikan didto, si San Teodoro miadto uban sa iyang mga disipulo sa rehiyon sa Criscentius, ug pagkahuman nga nakapuyo didto, naglaum siya nga makakaplag na sa kalinaw. Apan pagkahuman sa usa ka pag-alsa nga gipangulohan sa usa ka si Tomas, nga nagtinguha sa pag-angkon sa imperyal nga trono, napugos siya sa pagpangitag dalangpan sa Constantinople sulod sa tibuok pag-alsa; kay dili niya gusto nga magpuyo nga permanente sa usa ka siyudad nga puno sa heretikal nga iconoclasm. Pagkahuman niining bagyo, wala na siya mibalik sa mga rehiyon sa Kriskentius, kondili miadto siya sa Heronis ni Akrit, sa Simbahan ni San Trifon, diin iyang gigugol ang nahibilin niyang kinabuhi sa mga ascetic nga paningkamot, nga gilibutan sa iyang mga disipulo. Sa katapusan, miabot ang panahon sa iyang bulahan nga pagpanaw, sa ika-67 ka tuig sa iyang kinabuhi. Sa pagkatibulaag sa balita, ang mga tawo nagsugod og dagsa ngadto sa Balaan gikan sa

tanang direksyon, sa tanang ranggo ug kahimtang, gikan sa duol ug layo. Tanan gustong makadungog sa iyang mga pulong, ug misulti ang Balaan; apan sobra siya ka huyang tungod sa kakapoy nga bisan pa ang mga nagbarog sa duol halos dili siya madungog. Busa, gidala ang mga manunulat aron kadtong dili makadungog sa mga pulong sa Santo dili mawad-an sa pagtukod. Ang bisan kinsa nga gustong mabasahan kini mahimong mabasahan kini sa kodigo sa mga sermon sa Reverendo nga Amahan. Bisana pa, mihupay gamay ang iyang sakit, ug nakalakaw ang Santo; mitambong siya sa simbahan ug, sa mosunod nga Domingo, gisaulog niya ang Banal nga Liturgiya, mitudlo sa mga igsoon, ug nangaon uban kanila. Sa samang paagi, sa sunod adlaw, Nobyembre 6, sa pista ni San Pablo nga Kumpesor, gisaulog niya ang Banal nga Misa, nagtudlo sa mga igsoon, ug naa siya sa pagkanta sa Vespers niadtong gabii. Apan sa pagbalik niya sa iyang selda, mibalik siya sa higdaanan ug nagsugod na usab siya og masakit. Nagmasakit siya sulod sa upat ka adlaw, ug sa ikalima, mibyahe siya paingon sa Ginoo, ngadto sa kinabuhi nga walay pag-antos.

Sa pagduol sa takna sa iyang pagpanaw, ang mga igsoon mitapok sa iyang palibot ug naghilak sama sa paghilak sa ilang amahan ug magtutudlo. Sa pagtan-aw kanila, siya usab mihilak ug miingon: 'Tan-awa, mga amahan ug mga igsoon, miabut na ang katapusan sa akong kinabuhi ! Kinahanglan nato tanan imnon kini nga kopa, ang uban sayo, ang uban ulahi, apan walay makalikay niini. Magsugod na ako sa dalan nga gisundan sa atong mga amahan; moadto ako sa dapit sa walay katapusang kinabuhi, diin anaa ang Dios ug ang atong Ginoo, nga gihigugma sa akong kalag, nga gihandom sa akong kasingkasing, nga gitawag nakong akong Magtutudlo, bisan pa nga wala nako natuman ang akong mga katungdanan sama sa angay unta. – Kamo, akong pinalanggang mga igsoon ug mga anak, tuman-a ang mga pulong nga akong gisalig kaninyo, ug pag-umol kamo sa tinuod nga pagtuo ug sa matarong nga kinabuhi. Kabalo kamo nga wala gayud ko mihunong sa pagpangwali sa Pulong sa Dios kaninyo, sa simbahan man o sa pribado. Busa karon, akong gina-awhag gayud kamo: hinumdumi kini ug pag-umol kamo niini. Nasubo ang akong kasingkasing tungod kaninyo: kay kinahanglan pa nako maghatag og pasaylo bahin kaninyo. Busa, mag-amping kamo sa inyong paglarga gikan dinhi aron kamo makita nga walay sala sa atubangan sa Ginoo.' Pagkahuman niya sa pagsulti niini ug sa pagpaalam, gisugo niya ang iyang mga tinun-an nga kuhaon ang mga kandila, pasigaon kini, ug awiton ang katapusang himno. Ang mga disipulo, nga nagbarog sa iyang palibot, misugod sa pagkanta: '*Bulahan ang mga walay sala*' (Salmo 118); ug sa dihang, sa ilang pag-uyon sa pagkanta, ilang gikanta: '*Dili ko gayud kalimtan ang imong mga matarong nga buhat, kay pinaagi niini gitagaan mo ako og kinabuhi*' (bersikulo 93), – uban niining mga pulong, gihatag sa Banal ang iyang espiritu (826). Gidawat kini sa mga Anghel sa Dios ug gidala ngadto sa trono sa Dios, ingon sa matinud-anong gipamatuod sa Banal nga si Hilarion sa Dalmatia, nga nakakita niini sa usa ka panan-awon.

Niining adlaw, Nobyembre 11, sa paghinumdom kang Santa Mina, samtang naglakaw-lakaw siya nga nag-inusara sa iyang tanaman ug nag-awit og mga salmo, nakadungog siya og katingalahang mga tingog ug nakabati og dili masukod nga humot. Natingala sa ingon nga panan-awon, mitan-aw siya paingon sa langit ug nakakita og daghang mga tawo nga nagsul-ob og puti nga bisti, nga hayag ug malipayong mga nawong, nga naganaog gikan sa kahitas-an uban sa mga kanta aron sugaton ang usa ka dungog nga tawo. Pagkakita niini, nahugno sa yuta sa kahadlok ang bulahan, ug nakadungog siya og usa ka tingog nga miingon: 'Mao kini ang kalag ni Teodoro, ang abá sa Studion, nga nag-antos hangtod sa pagdula sa dugo alang sa mga ikon ug karon namatay na; kini nagasaka sa bukid sa malungtaron nga paagi, samtang ang langitnong mga puwersa naganaog aron masugat kini.' – Gisaysay sa Bulahan nga si Hilarion kini nga panan-awon sa ubang mga matinud-anong amahan: ilang gisulat ang adlaw ug oras sa maong hitabo, ug sa pagsubay sa takna ilang nahibal-an nga mao kana gayud ang takna nga namatay ang dayegong Theodore sa Studion. Ang pagpanaw ni San Teodoro gisundan sa daghang mga milagro, nga dili lang pipila, sa wala pa ug pagkahuman sa iyang pagpanaw – gikan sa iyang kabaong ug sa iyang balaang relikyas.

1. Unsa ka labaw ang kinabuhi sa monghe

1. 1) Unsa ka labaw ang kinabuhi sa monghe. – 2) Ang matag buhat sa pagsunod, kon buhaton sumala sa kabubut-on sa Dios, magdala sa paraiso, bisan pa kini yano kaayo. – 3) Usa ka listahan sa mga hiyas nga magdala sa paraiso. [1, 2]⁸²

⁸² Ang numero sa ibabaw sa talaan sa sulod nagpakita sa numero sa gipili nga pagtulon-an, samtang ang mga numero nga mosunod sa talaan sa sulod sulod sa kwadrang parenthesis [] nagpakita – ang una mao ang bolyum, ang ikaduha mao ang pagtulon-an sulod niining bolyum. – Ang mga butang sa talaan sa sulod nagtumong sa mga seksyon nga mosunod kanila, nga adunay laing seksyon para sa matag butang.

1. Gidala kita sa Dios sa kalibutan aron, pinaagi sa pagpalipay Kaniya sa atong mga maayong buhat, kita mahimong mga manununod sa Gingharian sa Langit. Apan kanato nga mga monghe, sa diha nga misulod kita sa kalibutan, Iyang gihatagan kita og labaw nga grasya, nga mao kini: gipili kita Niya gikan sa tanang katawhan, ug gibutang kita sa atubangan sa Iyang nawong aron mosilbi sa Iyang gingharian. Karon, susihon pag-ayo sa matag-usa ang iyang kaugalingon aron masuta kon nagkinabuhi ba siya subay sa tawag nga iyang nadawat, ug kon ang iyang kabalaka mao na lang ang pagpalipay sa Dios.

2. Sa pagtuman sa atong mga katungdanan, kinahanglan molihok kita nga daw nadawat nato ang sugo diretso gikan sa Dios mismo. Gikinahanglan sa Dios sa mga buhi nga buhaton nila ang ilang makaya. Ug buhaton nato kini, nga mag-amping pag-ayo aron malikayan ang usa ka butang lang: nga dili kita maglimbong sa atong kaugalingon sa pagka-mapahitas-on sa atubangan sa uban o sa pagka-mapahitas-on sa atong kaugalingon, nga daw nagbuhat kita og dakong butang. Ang Ginoo adunay andam nga ganti para sa matag mag-aani: ang kusinero malipay uban sa unang martir nga si Esteban; ang panadero mismo mahimong putli nga pan para sa Ginoo; ang tig-atiman sa gulay malingaw sa mga panalangin sa paraiso, nga giisip nga takus nga puy-an didto; ug ang matag-usa pa—ang tig-atiman sa ubasan, ang anluagi, ang manunulat, ang tigbantay sa ganghaan, ug sa tinuod, bisan unsang katungdanan nga buhaton sa bisan kinsa—kung buhaton nila kini ingon nga trabaho para sa Ginoo, makadawat sila og angay nga ganti. Ang Ginoo nakakita sa tanang butang; walay butang nga natago kaniya; ug siya magahatag ug ganti sa tanang butang sa usa ka diyosnong paagi.

3. *'Magbantay kamo sa inyong pagtuo, magpakaisog kamo, magbarug kamo nga lig-on: ang gugma maoy inyong magiya sa tanang butang'* (1 Cor. 16:13–14); kamatayon kamo matag-adlaw, aron kamo mabuhi sa walay katapusan; palagsa kamo sa dautang hunahuna sama sa pagpalagsa ninyo sa dautang buhat; tan-awa ang hilig sa pakigpulong ingon kadaghanan sa mga sala, ang katawa ingon pakighilawas, ang pagka-gluton ug pagkasuta ingon pagkaulipon sa kahilayan; ipakumbaba ang imong hunahuna, ipanaog ang imong mga mata; paghiluna sa lawas ug sa espiritu; pagpa-inspirar sa paglaum; ayaw pagkapilit sa bisan unsa sa yuta; kahadloki ang Usa ka Dios. Kung maglihok kita sa ingon niini nga paagi, kung atong ipadayon ang ingon nga pamatasan, nan malipay kita uban sa mga Anghel ug malingaw uban sa tanang mga balaan hangtod sa kahangturan.

2. Ayaw pagtaas sa inyong paghunahuna sa inyong kaugalingon

2. 1) Ayaw pagtaas sa inyong paghunahuna sa inyong kaugalingon. – 2) Mabuhi kamo alang sa inyong tanang igsoon, sama sa matag miyembro sa lawas nga mabuhi alang sa tibuok lawas. – 3) Ang atong pagsunod dili bug-at, apan pinaagi sa pagsalikway sa atong kaugalingong kabubut-on, kita angay makadawat sa mga korona sa pagkamartir. [1, 3]

4. Nakalihok kamo sa kaalam, O mga tawo nga gitawag sa Dios, sa pagbiya sa kalibutan ug sa paglantaw sa Dios sa mata sa inyong kasingkasing. Paninguha, busa, sa pagpuyo sa paagi nga makapahimuot sa Dios, ug samtang nagpuyo kamo niini, *'ayaw paghunahuna sa inyong kaugalingon nga labaw pa kaysa angay'* (Roma 12:16), dili tungod sa espirituhanong mga hiyas ni sa lawasnong mga bentaha, basig maminaw kamo: *'Unsa may inyong naa nga wala ninyo nadawat? Ug kon nadawat ninyo kini, ngano kamo nagapasigarbo, nga daw wala kamo makadawat niini?'* (1 Cor. 4:7). Ang bisan kinsa nga nakabuhat og daghan, pinaagi sa grasya ni Cristo kini nabuhat, nga nakadawat og gahum gikan sa Dios sa kahitas-an, dili para sa ilang kaugalingon kondili para sa ilang isigkatawo.

5. Kamo tanan mga sulugoon sa usag usa, mga magtinabangay, ingon nga buhing mga miyembro sa usa ka lawas. Kung ang mata dili maggiya sa kamot, kung ang usa ka kamot dili mosuporta sa usa pa, kung ang tiil dili molakaw sumala sa gikinahanglan sa kaayohan sa tibuok lawas, kung sa tinuod ang matag miyembro magsugod sa paglihok sumala sa kaugalingon; dili lang sila makapreserbar sa ilang kaugalingong kusog, kondili pinaagi sa pagkabungkag sa ilang kaugalingon, makabungkag usab sila sa tibuok lawas. Busa, maglipay ang tanan kon kinahanglan pa nila magpaningkamot og gamay alang sa uban, nga mag-antos sa katugnaw, ulan, ug kainit; apan ang naglingkod lang nga walay buhat maghilak ug maghinulsol, sama sa usa ka walay pulos nga miyembro, nga buhi sa lawas dili alang sa kaayohan sa lawas ug angay lang putlon.

6. Ayaw pas-a sa imong dunggan ang pagpaminaw niini. Sa kasukwahi, hunahunaa kung gamay ug pipila ra ka mga paningkamot ang gikinahanglan kanato aron makab-ot ang Gingharian sa Langit. Wala kita mag-ula og dugo, sama sa gibuhay sa mga martir; dili putlon ang atong mga bukton, ni bungkagon ang atong mga bukog; apan kon idugang nato sa atong gaan ug pipila ka mga paningkamot ang pagbiya sa atong kaugalingong kabubut-on, uban sa tinguha nga malipay ang Dios ug pag-alagad sa atong mga igsoon uban sa

gugma, nan pinaagi niini mahimo kitang sama sa mga martir nga mapailubon, ug bisan sama sa Ginoo mismo, nga nag-antos sa pagkrusipisyon ug kamatayon alang kanato. Busa, kaisug sa inyong pagpaningkamot! Nagpaabut kaninyo ang mga korona sa mga martir.

3. *Pagbantay: kay ang kaaway dili matulog – ingon nga paglipay sa magbalantay*

3. 1) Pagbantay kamo: kay ang kaaway dili matulog – usa ka pagdasig sa magbalantay. – 2) Ayaw paglangan sa inyong mga buhat, kay sa matag buhat usa ka ganti dayon itigom sa langit. – 3) Mga sugo: alang sa kanonarko; – 4) alang sa magdala sa sulo; – 5) alang sa tig-atiman sa ospital; – 6) Alang sa masakiton. [1, 4]

7. Nasayud ako gikan sa mga Balaang Amahan, ug labi na gayud gikan sa akong matarong nga tigulang, nga ang yawa dili gayud matulog ni mohunong sa iyang paningkamot sa paglaglag sa atong mga kalag; apan siya kanunay magmata ug andam sa pagtanum sa iyang mga sagbot, *'samtang natulog ang mga tawo'* (Mat. 13:25). Busa magbantay usab kamo, akong mga anak nga gitawag sa Dios, ug magpahimangno, aron walay bisan kinsa kaninyo nga mahulog sa bitag sa yawa. Malipay ko sa pagpaminaw sa pag-uswag sa matag-usa kaninyo; ako mapahupayon sa pagsunod sa usa, sa pagpaubos sa lain, ug sa pagkamasinabtanon sa ikatulo. Apan ang akong kalag nagdumot sa masuwong nga anak, sa magreklamo ug sa hambog, sa tapulan ug sa hinay-hinay, sa mamasangit ug sa palas-sulti. – Apan kinsa ba ako, nga nagaingon niini? – Ako ang inyong magbalantay, bisan dili takos; kamo mao ang akong mga karnero, nga akong itubag sa Ginoo nga nagtugyan kanila kanako.

8. Busa, kamong tanan, panibalaa ang panon; panibalaa kini pag-ayo; panibalaa kini sa usa ka hunahuna ug sa pagkahiusa. Ayaw pasagdi nga naay mahibilin. Ang kaaway iyang palibagon ug laglagon ang mahibilin; sama sa lobo nga kuhaon ang naglibang nga karnero ug dad-on sa lasang o kabukiran. Ang buhat sa kaluwasan dili sayon; ang agianan niini daghan ug lisod, nagkinahanglan og kusgan nga paningkamot, pagbantay, pagkontento sa gamay—gamay nga pagkaon, gamay nga pahulay, yano nga sinina—ug labaw sa tanan, nagkinahanglan kini sa pagbiya sa kaugalingong kabubut-on. Ang Ginoo nagtakda sa ganti subay sa paningkamot sa matag usa; ug ang mga korona gitipigan adlaw-adlaw para sa matag usa nga naningkamot.

9. Kinahanglan natong buhaton ang mga serbisyo sa simbahan uban sa angay nga han-ay, pagrespeto ug kainit sa kasingkasing. Ug ikaw, akong anak, ang canonarch (master of ceremonies), isip gitudlo nga magbantay niining pinakauna ug labing dakong katungdanan nato, magbantay ka; panalipdi ang han-ay sa koro; tukma nga obserbahi ang takna nga gitakda alang sa matag himno, ug buhata ang tanang uban pang katungdanan sumala sa gisugo, mahitungod sa mga salmo ug stichera, uban sa matitud-anong konsensya. Pasagdi ang mga makakanta sa pagkanta; ug ang angay sa pagbasa, itudlo sa pagbasa. Ayaw pagpasagad, kondili magmatngon, ug itudlo sa matag usa sa mga igsoon, sa matarong nga paagi, kung unsa ang basahon o kantaon sa usa ka adlaw ug unsa sa lain – ang uban sa kasagaran nga mga adlaw, ang uban sa mga adlaw sa pista – pinasikad sa ilang tingog, paglitok, ug kadali sa pagbasa, aron bisan ang mga langyaw, kon sila mahimong anaa, makabenepisyo. Buhaton ang tanan nga butang sa han-ay ug matarong nga paagi (1 Cor. 14:40), aron kamo mahimong takus nga makadungog gikan sa Ginoo: *'Maayo kaayo, maayong matitud-anon nga alagad; matitud-anon ka sa pipila ka butang, pagatagaan tika sa daghang butang'* (Matt. 25:21), ug mapasulod kamo sa ihap sa mga balaan sa langit.

10. Ug ikaw, nga nagasiga sa lampara, pag-ehersisyoha ug pag-amping pag-ayo sa pagtuman sa katungdanan nga gisalig kanimo: kay kini gikan sa Dios ug balaan. Bantayi ang pagsiga sa simbahan sama sa imong kaugalingong duha ka mata: kay kini ginabuhat sa atubangan sa Dios. Kung ang usa ka tawo nga nagasiga og kandila sa atubangan sa hari magmatngon gayud aron makapahimuot kaniya; labi pa gayud, anak ko, angay nimong isiga ang mga lampara alang sa Dios nga Hari sa mga hari, nga ang tanang binuhat nagasakop kaniya, uban sa kahadlok ug gugma, ingon man usab ang paglimpyo sa mga lampara, pag-atiman sa mga salag sa lampara, ug pagmintinar sa husto nga kahayag. Ug tan-awa ang pagkahinlo sa simbahan: pahar-i kini bisan kaduha sa usa ka semana, punasa ang abog sa mga ikon aron dili kini madaut, ug ipahimutang ug limpyo ang tanan, nga mag-amping pag-ayo nga dili masamdan bisan unsang butang nga iya sa simbahan.

11. Ikaw ang ikatulo sa akong hunahuna, akong anak, ang tig-atiman sa ospital. Padayon sama sa imong gisugo. Dili ka angay makadawat ug gamay nga korona tungod sa kining labing lisod, walay hunong, ug sama sa pagkamartir nga serbisyo—nga tungod niini gayud, gihimaya ug angay sa labing hataas nga ganti. Ayaw paghulat o pagpangita og pahulay dinhi, aron makadawat ka niini didto. Kung magpaningkamot ka og

maayo dinhi, walay duhaduha nga makakaplag ka og kalinaw didto. Ang uban mobasa, ang uban manalangin, ang uban magpabilin nga hilom, ug ang uban pa nagbuhat og ubang mga buhat nga angay dayegon; apan ikaw usab, sumabay kanila – o labaw pa gani kanila. – Sa pagsubang sa adlaw, adtoa ang mga masakiton usa-usa, susiha ang kahintang sa sakit sa matag-usa, ug preskrihba ang gikinahanglan ug mapuslanon para sa matag-usa. Kung magpadayon kamo sa ingon nga mga paningkamot, mosulod kamo sa Gingharian sa Langit nga gikoronahan.

12. Kamo nga mga masakiton, akong mga anak, dawata uban sa pagpasalamat bisan unsa pa ang moabot kaninyo, ug kontento kamo sa gihatag kaninyo. Kung, labi na, aduna moy gusto, isulti lang kini; ug bisan unsa ang buhaton sa igsoon nga gitahasan kaninyo para kaninyo, magpasalamat kamo uban sa gugma. Ayaw pagreklamo: igo na nga ang imong igsoon mag-alagad kanimo sama sa ulipon, tungod sa gugma sa Dios, ug maghatag sa angay para sa matag-usa kaninyo, sumala sa kahintang sa monasteryo. Apan kon dili kamo maglihok sa ingon ani, takos kamo sa dakong pag-antos.

4. Hinumdumi ang kamatayon ug ang Adlaw sa Paghukom, ug magkugi sa pagtuman sa inyong mga saad

4. 1) Hinumdumi ang kamatayon ug ang Adlaw sa Paghukom, ug magkugi sa pagtuman sa inyong mga saad. – 2) Bantayi ang imong dila. – 3) Ang mga igsoon mao ang mga kamot, mga mata ug mga tiil sa abad. – 4) Bisang atong pisikal nga paningkamot espirituhanon; paningkamoti samtang nagdasig sa usag usa.... Kauban unta kamo ni Kristo. – 5) Usa ka pagtulon-an ug pagdasig alang sa kusinero. [1, 5]

13. Huna-hunaon nato ang kahitas-an sa langit ug ang kalawom sa yuta, ug ang atong kaugalingong kinaiyahan, nga kita, isip mga tawo, mamatay, ug madala gikan dinhi ngadto sa mga gingharian sa unahan, sa gawas sa utlanan niining kalibutan. Walay bisang unsang pagpakaaron-ingnon, motindog kita atubangan sa nawong sa matarong nga Hukom aron ipasabut ang atong mga binuhatan; pagkahuman niini, dawaton kita sa Gingharian sa Langit, kon maayo ang atong mga binuhatan, o sa kalayo nga dili mapalong, kon nagpabilin kita sa sala. Busa, padayona nato nga pasiga pag-usab ang kadasig alang sa kinabuhi nga makapahimuot sa Dios nga atong gisulod sa pag-abot dinhi sa monasteryo, hinumdumi ang mga pulong nga atong gisulti ug ang mga saad nga atong gihimo niadtong panahona, ug paghinumdum sa atong katungdanan nga magpabilin nga matinud-anon kanunay niini: kay pinaagi niining mga pulong kita pagahukman.

14. Pahiluna ang imong mga ngabil nga putli, kanunayng mosulti sa makapahimuot sa Dios. Ayaw dawata ang pagpangdayeg-dayeg o ang dili matarong nga pagpangpasipala. Ug *'ayaw pagpasagdi nga bisang unsang dautang pulong mogawas sa inyong baba'* (Efe. 4:29).

15. Kamo nga nagpaningkamot mao ang akong mga kamot. Busa, magpaningkamot kamo, akong mga kamot, ug ayaw kamo kapoy samtang nagbuhat kamo sa matarong: kay *'ang bukton sa Ginoo magpalig-on kaninyo'* (Salmo 88:22). Kamo ang akong mga mata, nga gitagna aron magbantay sa uban. Busa magbantay kamo uban sa pag-amping, nga makabantay daan ug magpahimangno sa mga posibleng mahulog, aron kamo mismo mahimong takus sa grasya sa Diyos. Aduna usab ko'y mga tiil. Mga tiil ko, baroga kamo nga lig-on sa husto nga dalan sa mga sugo sa Diyos. Sila mao ang mga tawo nga maisugon ug malipayong nag-aakma sa mga karga sa ilang isig ka igsoon; tungod niini, kon magpadayon sila sa maayong pamatasan, madala sila sa walay katapusang pahulay. Pinaagi niining mga pulong, gusto nakong itindog ang mga nahulog, pasig-uhon ang mga nahimong tapulan sa kadasig, ug hatagan og kaisog ang mga nawad-an sa paglaum.

16. Maglipay kamo, magpakahupay, ug pahimusli ang inyong kadasig. Ayaw kamo pagkulang sa bisang unsa—bisan sa espirituhanon o sa pisikal nga paningkamot—kay ang atong pisikal nga pagkatawo, nga gihalad sa Dios, espirituhanon. Labaw pa, kinsa ang masinabtanon sa pisikal nga mga butang, masinabtanon usab sa espirituhanon. Mangumbinsi ug magdasig kamo sa usag usa sa pag-ampo, sa pagsunod, ug sa pagpaubos. Dasiga ang usag usa sa tanang maayong buhat, nga maglihok kamo sa tanang butang uban sa angay ug maayong pamatasan. Sundi ang ehemplo sa usag usa ug tabangi ang usag usa; ug sa ingon niini mahimo kamo nga *'mga anak ni Cristo ug mga kabahin nga manununod'* (1 Cor. 12:27). Nagtuo ko nga hugot nga si Kristo mao ang inyong Ulo. Kung Siya ang inyong Ulo, kinsa pa man ang inyong kahadlukan? Ug unsa man ang dili ninyo madawat uban Niya? Kamo mahimong mga magmamando sa langit ug sa yuta, ug panulondon ninyo ang tanan nga gisaad.

17. Ug usa ka pulong kanimo, akong anak, ang kusinero – nga nagpakigbisog adlaw-adlaw sa kalayo, pagputol og kahoy, pagluto og pagkaon, pag-alsa og tubig, paglimpyo ug paghugas sa mga gulay, pag-itom sa imong nawong, pagkahugaw sa imong mga sinina, pagpaningot ug pagkasunog sa kainit, pagpaningkamot

sa tanang paagi aron masuportahan ang pag-alagad sa mga igsoon sa pagkaon nga ilang gikinahanglan – makigbahin ka sa dungog sa mga balaan, ug ang mainit nga dughan ni Abraham magahatag kanimo og pahulay. Paglahutay lang uban sa pagkamapailubon, igahin ang imong adlaw sa kalipay, ug pagpakigpaningkamot pag-ayo ug matitud-anon sa imong trabaho aron ang imong pag-alagad makita pa gani nimo sa imong mga damgo. Sukad sa kaagahon, padagsa sama sa kalayo aron matuman ang imong katungdanan, ug ikaw mopadayag nga mananaog, tungod kay maayo nimo nabuhat ang imong buluhaton.

5. Magpakigbisog kamo sa usag usa sa pagbuhat sa maayo, apan dili sa dautan

5. 1) Magkumpetensya kamo sa pagbuhat sa maayo, apan dili sa dautan. – 2) Nagkinabuhi kita sama sa paglayag sa dagat; ang espirituhanong kahulugan sa tanang mga pag-usab-usab sa atong pagbiyahe naa kanato. – 3) Ang maayong ehemplong igsoon usa ka tinubdan sa panalangin sa pagka-igsoon, samtang ang dautan usa ka tinubdan sa kadaut. – 4) Ang ganti walay sukod; dili kita nagbiyahe nga walay pulos; maglipay kamo. [1, 6]

18. Karon mga adlaw sa panalangin, panahon sa paglihok, panahon sa pabor sa Dios. Busa, ayaw nato tugoti nga masayang lang ang panahon, apan bisan pa ang usa ka adlaw; unta aduna kita'y dili mapugngan nga kadasig ug kabalaka alang sa kaluwasan, usa ka himsog nga panag-alig, ug matarong nga kadasig sa pag-alig sa mga hiyas sa usag usa. Kung makakita kita sa bisan kinsa og talagsaong hiyas—sama sa kalumo, pagkamasinabtanon, pagkasunuran, pagkapaubos, o bisan unsang angay dayegon—pahimulosan nato kini pinaagi sa usa ka mahimayaong tinguha nga mahimong kapariho nila niini. Gikan niini moturok taliwala nato ang panag-uyon sa kalinaw ug espiritu sa gugma. Ayaw nato tugoti, pinaagi sa atong panag-away, nga makat-on kita sa supak niini: kon makakita kita og tapulan, ayaw nato pagka-tapulan; kon makakita kita og palakaw-palakaw, ayaw nato pagka-palakaw-palakaw; kon makakita kita og mapanultihon, ayaw nato pagka-mapanultihon. Apan ingon nga mga maalamon, nga gitudloan sa Dios gikan sa sulod, *'sulayi ang tanan; pugngi ang maayo'* (1 Tes. 5:21).

19. Pilia nato pag-ayo ang angkla sa atong pagtuo, itas ang layag sa paglaum, ug sa tibuok natong kusog maglayag kita sa dagkong dagat niining kinabuhi sa yuta: kay, sa niining panaw, dili gyud malikayan nga atakehon kita sa mga hangin – nga ang akong pasabot mao ang pagsuway sa unod, – ang pagbaha sa mga kahilambigit sa unod, ang mga paikot-ikot nga balod nga motumaw gikan sa kalawom sa kasingkasing, dautang hunahuna, ug daghan pang uban nga susama sa mahitabo sa paglayag sa dagat: mga pirata – ang malisyosong demonyo, mga bangaw – ang pagkawalay-hibalo, mga bato sa ilawom sa dagat – mga bitag nga wala damha batok sa atong kalag; ang delikadong pagbaha sa kargada – ang pagtago sa mga sala ug makasasala nga hunahuna, diin mamatay ang kalag, sama sa kamatayon sa mga marinero nga wala magtagad sa pagbaha sa kargada, nga malunod sa tulog ngadto sa kalawoman sa dagat kauban ang barko. Kita, bisan pa niana, mga labing dungog nga igsoon, magbantay sa atong kaugalingon batok sa tanang ingon niini nga mga butang ug maglakaw nga magmata sa dalan sa Dios; labaw sa tanan, atong ipadayag ang tanan nga nagakahitabo sa atong kasingkasing, aron ang baha sa dautang hunahuna dili mosubra sa atong mga kalag ug *'ang kinatumyan sa kalawoman dili moabut kanato'*, sumala sa usa ka pulong sa propeta (Jonás 2:6).

20. Kanunay nga andam sa bisan unsa sulod sa pagka-igsoon, sa espirituhanong paningkamot ug sa pisikal nga trabaho, nagdan-ag siya sama sa usa ka bitoon sa kalangitan ug nagiya sa daghan. Masinabtanon sa mga butang sa pagkamatitud-anon, matitud-anon ug takus sa langit, seryoso ug hilum, siya usa ka Anghel sa yuta, nga nag-alagad sa Dios ug sa Ginoo sa tanang binuhat sama sa atubangan sa trono sa mga kerubin. Ang naghatag og kaayohan sa uban pinaagi sa iyang mga hiyas ug nagpukaw sa ilang kadasig alang sa espirituhanong paningkamot usa ka masidlak nga adlaw, nagdan-ag sa bulawan ug nagpainit sa tibuok komunidad. Apan kinsa ang malungkot, ngitngit ug sama sa gabii, nga naglabay og landong sa mga naa sa ilawom niya ug naghimo kanila nga pareho kaniya? Kinsa, kon dili siya nga, pinaagi sa garbo, kahakog sa kalibutan, pagpangatawa, katamaran, makauwaw nga mga binuhatan, pagpanamastamas, kawalay hiya ug kahugawan—pinaagi sa pakig-uban sa dautang hunahuna—nagahisama kang Satanas nga nahulog gikan sa langit? Dili kita angay mosugot sa impluwensya sa ingon nga mga tawo.

21. Dili taas ang imong paningkamot, apan ang ganti mao ang walay katapusan; mubo ang pag-antos, apan ang kalipay mao ang walay katapusan; panandaliang ang kalisud, apan ang pahulay walay katapusan. Didto kamo malipay, *'asa ang puloy-anan sa tanan nga malipay'* (Sal. 86:7), gikan diin *'molayas ang sakit, kasubo ug pag-agah'* (Isa. 35:10), asa walay paghilak, kondili kalipay ra. Busa, nagahago ba kamo sa walay pulos? Nagpaningkamot ba ka sa walay pulos? Dili gayud! Sa kasukwahi, kini maalamon, halangdon,

katingalahan, bulahan, apostoliko, sama sa mga martir, amahanon, anghelnon, langitnon, ug makapahimuot sa Dios – mibulag ka (gikan sa kalibutan), ug miabot (kanamo), ug nanganak ka namo pinaagi sa espirituhanong pagkahimugso, ug mitubo ug nahimong mga mandirigma, ug nag-andam ka sa imong kaugalingon sa espirituhanong mga armas, ug ginapukan nimo ang mga Amalekita, mga Amorita, mga Cananeo ug uban pang mga tribo sa mga pagka-uyamot. Gibyaan ninyo ang dagat sa kalibutan (pinaagi sa pagsalikway niini), mitabok sa Jordan pinaagi sa makapahayag ug makapahimolong ikaduhang binyag sa pagdawat sa eskim (kay kini mao ang epektibong paghinulsol), ug gikan dinhi magsugod kamo sa pagsulod sa inyong panulondon, sa yuta nga gipakita kaninyo sa among matinud-anong Dios pinaagi sa Iyang saad—usa ka yuta nga nag-agos sa dugos ug gatas sa pagkawalay kamatayon ug sa kinabuhi nga walay katapusan. Pagmalipayon niini, pagpasigarbo ug paglipay, sa pagtan-aw sa ingon nga gugma sa Dios alang sa katawhan. Sa atubangan sa atong mga mata anaa ang kinabuhi, sa atubangan sa atong nawong anaa ang kalipay, sa atong mga tiil anaa ang kalinaw; ang pultahan hapit nabukas – *'Dagan kamo aron makab-ot ninyo ang ganti'* (1 Cor. 9:24). Kinsa kaha ang magpabilin nga dili makahukom? Kinsa kaha ang dili mudagan dayon ug maningkamot uban sa nagkadako nga kadasig, naningkamot nga malabaw sa uban sa pag-angkon sa mga bahandi nga naa sa atubangan nato?

6. Batok sa kahilakaw; kay pinaagi niining kalayo gisiga ang walay katapusang kalayo; ug ang kamatayon mahimong moabut sa usa ka tawo sa maong buhat mismo

6. 1) Batok sa kahilakaw; kay pinaagi niini nga kalayo gipukaw ang walay katapusang kalayo; ug ang kamatayon mahimong moabut sa usa sa buhat. – 2) Kung matumba ka, baroga, pagdumot sa sala ug higugma sa maayo. – 3) Likayi ang gagmay nga mga sala, labi na ang walay pulos nga pakig-istorya; gitudlo ang mga hilisgutan sa pakig-istorya. [1, 7]

22. Pagpakaisug ug baroga nga matinud-anon batok sa mga limbong sa yawa, nga nahibalo nga ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa atong dili makita ug mapait nga manlulupig, si Satanas, ug sa mga pwersa sa apostasiya nga anaa sa ilawom niya. Busa, kon ang usa ka malimbungan nga hunahuna mosulong batok sa bisan kinsa, ayaw siya pagkabala-balaka o pagkaguol; apan pinaagi sa pag-ampo, pag-agol ug pag-agas sa mga luha, ipahawa kini ug palagsa, hinumdumi ang kalayo (nga walay katapusan), ug nga ang karon nagdilaab sa atong sulod mao ang hinungdan sa maong kalayo (nga walay katapusan). Busa, bisan pila ka beses sa usa ka adlaw nga mosulong kanimo ang ingon nga hunahuna, wagtanga kini pag-ayo – ug dili kita pagahukman. Kung, kauban niining kahakog, adunay usab pagngitngit sa hunahuna, nga gisubay sa pagbati sa kabug-aton sa pagpanamastamas, itas ang mata sa imong kasingkasing sa kasubo, ug putla kini nga bitag sa yawa pinaagi sa pagpamalandong sa posibilidad nga mamatay sa bisan unsang takna. Hinaut nga ang matag usa nga nagpaningkamot mapalig-on, samtang naghunahuna sa pahulay sa kinabuhi nga walay katapusan.

23. Hinaut nga ang grasya sa atong Ginoo mag-uban kaninyo, ug hinaut nga Iya kamo hatagan sa pagkamapailubon aron masakop ang karon nga mga kalisdanan. Paningkamot sa pakigbisog ug sa pakig-away, ug buhata ang inyong makakaya aron makompleto ang panaw nga walay pagkatumba. Kon mahitabo man kini—nga dili ko gusto nga mahitabo kaninyo—bangon kamo dayon. Hunahuna-a ang makita. *'Ang langit taas,'* ingon sa gisulat, *'ug ang yuta lawom'* (Prov. 25:3). Ug kinsa sa mga napukan sa sala ang mosaka ngadto kanila? Busa, kasuka kini, dumota kini, likay kanila; apan paninguhaa ang maayo ug buhata ang makapahimuot sa Dios.

24. Naghangyo ko kaninyo: samtang naglikay sa dagkong mga sala, likayan usab nato ang gitawag nga gagmay—mao ang walay pulos nga pakig-istorya ug pagka-bastos. – Pag-amgo ug mapainubsanon sa tanan; ug kon makig-istorya kamo aron lang mapawala ang kagul-anan, pasiguroha nga kini mapuslanon. Ang inyong pakighinabi kinahanglan mahitungod sa inyong umaabot nga buhat, o sa pagsulbad sa pagduha-duha bahin sa pipila ka bersikulo sa Kasulatan, o sa pagbasa subay sa lagda, o sa kinabuhi sa usa ka Balaan, o sa atong pagbulag gikan niining lawasa, ang pag-abot sa mga Anghel kanato, ug ang atong paghatag og pasaylo sa atubangan sa Ginoo ug Dios alang sa tibuok natong kinabuhi sa unod; unsaon pag-adto sa mga Balaan ngadto sa dili masukod nga kalipay, samtang ang mga makasasala moadto sa dili matabangan nga pag-antos; ug unsaon, pangutan-a ang usag usa, nga malikayan nato kini nga hilig (walay pulos nga pakig-istorya) ug makab-ot ang birtud nga supak niini (maalamon nga pakig-istorya); unsaon man pagbuto ug pag-agos sa luha, ug unsa ang makapahawa niini? ug unsaon, pinaagi sa matinud-anong pagsunod, pagpaubos ug kahilom sa mga ngabil, pagdidilig sa mga sanga sa kalag ug pag-usbong niini, sama sa kahoy sa kinabuhi, sa tunga-tunga

sa paraiso; apan kini mamala tungod sa sobrang pag-istorya, katawa, dili angay ug dili husto nga pagtan-aw, pagreklamo, mapait nga pulong, sobrang pagkatulog, pagka-gluton, ug sa tanang ubang pagbati nga atong tinuyoang gipasagdan.

7. Usa ka halangdong tawag; pagpasalamat pinaagi sa pagtuman sa mga saad

7. 1) Usa ka halangdong tawag; pagpasalamat pinaagi sa pagtuman sa mga saad. – 2) Ang labing importante mao ang pag-abot sa Dios. – 3) Ang pagkamatitud-anon sa kaugalingong tawag naghimo sa usa ka tawo nga lungsoranon sa langit; ang mga buhat niining pagkamatitud-anon. – 4) Mga halad ngadto sa Dios sa Pista sa Epipanya. – 5) Mga pulong sa Kasulatan mahitungod sa kadako sa gisaad nga mga panalangin. [1, 8]

25. Tan-awa, ang Ginoo nga atong Dios nagpadayag sa Iyang kaayo sa katawhan, nagdan-ag uban sa mga sinag sa gugma alang sa katawhan, aron madani ang tanan ngadto Kaniya; ug sa usa ka espesyal nga paagi gidala Niya kita nga mga monghe gikan sa kangitngit ngadto sa kahayag. Unsa man nga pasalamat, busa, ang atong ihalad sa Dios, nga nagpili ug nagtawag kanato? – Kini: nga kita magkinabuhi uban ang tumong nga molabaw sa pagkamapa-Diosnon, human natong biyaan ang kinabuhi sa mga tinguha ug kahimutan sa unod. – Busa, mga igsoon, hinumdumi nato ang atong pagtawag; itultol nato sa atong panan-aw ang gikinahanglan sa kinabuhi sa monghe, ug ang mga saad nga atong gipahayag sa atubangan sa mga Anghel; ug magkinabuhi kita sa paagi nga andam kita, sa diha-diha dayon nga tawagon kita sa Dios, nga molakaw gikan dinhi—sama sa usa ka pagpuyo lang—paingon sa atong kaugalingong puloy-anan uban sa hingpit nga kalipay.

26. Nakita ba ninyo ang pagkagamay sa bili sa karon nga kinabuhi? Nakita ba ninyo kung giunsa pagka-mubo ug pagka-transitorio ang kinabuhi sa tawo? – Aduna ra usa ka maayong bahin, usa ka bulahan nga kinabuhi ug usa ka dili mapugngan nga grasya – ang pag-angkon sa Dios pinaagi sa pagtuman sa Iyang mga sugo. Apan kini nagkinahanglan og paningkamot ug hugot nga pagpugong sa kaugalingon.

27. Kamo mga lungsoranon sa Jerusalem, mga pumoluyo sa paraiso, mga kauban sa balaan nga mga anghel, basta magbarug kamo nga lig-on sa inyong tawag, magpabilin nga matitud-anon niini, higugmaon kini sa tibuok ninyong kasingkasing, pugson ninyo ang inyong kaugalingon sa pagbuhat sa mga buhat niini, likayan ninyo ang tanan nga supak niini, ug sa tanang paagi disiplinahon ninyo ang inyong kaugalingon. Busa, maglipay kamo sa kahadlok sa Ginoo, ug limpyoha ninyo ang inyong kaugalingon gikan sa matag hugaw nga tinguha; magdan-ag kamo ug mosidlak ingon mga anak sa kahayag; magpakita kamo og pagtahod, pagsunod, ug pagkamapaubsanon sa inyong mga tigulang; unta magdagho sa inyong sulod ang gugma nga inyong pagbati sa usag usa; ug unta makalilisang kaninyo ang pagpangita sa inyong kaugalingong kabubut-on ug pagpalipay sa kaugalingon.

28. Tan-awa, miabot na ang adlaw sa Epipanya! Ang Ginoo gikan sa langit: atubangon nato Siya sa pagkabalaan. Andamon nato ang balaan nga mga pagbati ug, ingon usa ka halad gikan sa tanang binuhat ngadto sa Labaw nga Balaan, ihalad nato ang bag-ong kinabuhi, ang pagpanumdom nga maka-Diyos ug usa ka kasingkasing nga nagdilaab sa gugma alang sa Diyos; ihain usab nato—ang paghigugma sa kahilom, ang walay hunong nga pagbantay, ang kanunay nga pag-ampo, pagpugong sa kaugalingon, pagka-mapainubsanon ug pagkamapailubon—kini nga tanan, aron dili kamo kulang sa bisan unsa.

29. Pinaagi sa Iyang mga Santo, gipadayag sa Dios ang himaya nga nagpaabut kanato sa umaabot. Misiyagit si San Pablo: *'Dili kami takus nga makig-ambit sa himaya nga ipadayag kanamo'* (Roma 8:18); nagawit si San David: *'Mas maayo pa ang usa ka adlaw sa imong mga kortilyo kaysa usa ka libo sa lain nga dapit'* (Salmo 83:11), – ug: *'Masustento ako sa diha nga makita nako ang imong himaya'* (Salmo 16:15); ug sa taliwala sa ubang mga Propeta, usa misinggit nga gikan didto *'molayas ang sakit, kasubo ug pag-agah'* (Isa. 35:10). Ug pila pa kaha ka ingon nga mga pagpamatuod ang makaplagan sa magpangita sa Kasulatan, nga nagpakita kanato sa dili masukod nga kalipay, ang walay kinutuban nga paglipay ug ang dili masukod nga mga panalangin nga gisaad sa Dios sa mga nakapahimuot kaniya. Busa, magbarog kita nga lig-on niini, pagpalig-onon, pagpatukod, ug paghingpiton sa Kristo nga atong Dios.

8. Ayaw pagkahuyang: gamay ra ang paningkamot; ang ganti walay sukod

8. 1) Ayaw pagkahuyang: gamay ra ang paningkamot; ang ganti walay sukod. – 2) Ayaw pagpasagad sa unod, nga nagtuo nga naglakaw na kamo sa dalan sa kamatayon. – 3) Ihalad ang tanang halad alang sa sugo... nga walay pagkahadlok. [1, 9]

30. Ayaw hunong o tugoti ang katamaran sa pag-alagad sa Dios, ug, bisan pa sa kasamtangang kalisud, ayaw ninyo kuhaa ang kalipay nga nagpaabot sa umaabot nga kapanahonan. Apan ang tanan – mga pulong ug mga buhat – buhata uban sa kalipay, ug han-aya ang inyong kinabuhi aron dawaton ninyo ang usag usa sa gugma sa Dios, ug tabangi ang usag usa sa mga panahon sa kalisod. Bisan pa og mogahin kamo og tibuok siglo sa pagpanamastamas, dili kini ikatandi sa usa ka oras sa walay kinutuban nga pagkapuno sa walay katapusang pagkawalay kamatayon. Labaw pa, kini malipayong ug, sa pagkasulti sa tawhanong paagi, dako kaayo'g kaayohan – ang mag-antos og gamay, sama sa usa ka damgo, ug sa baylo makadawat og usa ka kinabuhi nga walay kinutuban ang kalipay.

31. Ayaw nato pasagdi ang lawas, nga giisip sa mga Santo nga kaaway ug gipailalom sa tanang paagi pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon, kay ang pagpasagad niini supak sa espirituhanong kinabuhi. Sa dili madugay, mobiya kita niining kinabuhaha. Nakita nato ang mga pananglitan niini sa atong mga igsoon, nga sunod-sunod nga gilubong. – Ug magpabilin pa kaha kita dinhi? Dili gayud. – Apan oh! oh, mga igsoon! Ka makalilisang gayud sa kamatayon! Ngano man kita, sama sa giinspirar gikan sa kahitas-an, kanunay nga magpabilin sa kahimtang sa pagpamalandong, nga naghunahuna nga kita, ingon pa man, nagkamatay na – nga bisan unsang takna mahitabo ang pagbulag sa kalag ug sa lawas, moabot ang mga Anghel (dili ko isulti: mosulod usab ang mga demonyo; kay kini mahitabo sa mga ulipon sa ilang mga kahuyang), ug madungog ang tawag: 'Miabot na ang panahon, espiritu, paggawas!' Unsa kaha ka dako ang kalisud ug kasakit sa dihang mabungkag kini nga panaghiusa! – Unya ang mga maayong buhat ug limpyo nga konsensya mahimong dakong tabang, kahupayan ug pag-ampo alang sa mga nagahawa. Unya ang pagsunod mopasig-uli sa kaisog, ang pagpaubos makadaog sa pabor, ang luha makapukaw sa kalooy, ang kadagahan sa maayong buhat makadaog batok sa mga demonyo, ang paglahutay mopangamuyo alang sa matag buhat – ug ang mga kaaway mobalik nga walay dala, samtang ang kalag, uban sa mga Anghel, moadto sa Manluluwas uban sa dakong kalipay. Unya adunay hinungdan sa kahadlok, kon ang kalag, nga nalumos sa batasan sa kahuyang, masakpan sa pagkupert sa sala: kay unya ang mga demonyo makadaog, ug ihulog ang pobre nga kalag uban kanila sa kalawoman sa impierno, sa kangitngit ug sa nagahilakot nga Tartarus. Ingon ana, busa, ang kaayohan sa maong kalag (gikan sa pagtagad sa mga kahuyang)!

32. Busa, limpyoha nato ang atong kaugalingon samtang ania pa kita dinhi. Ibubo nato ang atong dugo sa atong mga pakigbisog, ug ayaw nato tugoti nga adunay bisan unsa nga makapahawa kanato gikan sa sugo sa Dios: dili ang kakapoy, dili ang sakit, dili ang kalipay, dili ang pahulay, ni bisan unsang matang sa katagbawan. Bisan pa og mamatay kita matag-adlaw, atong kini pag-antuson uban sa kalipay, nga naningkamot nga mabuhi sa ibabaw sa kinaiyanhong kinaadman. Walay lain nato ikahadlok gawas sa Dios, ang makahadlok nga Huwes: ni tawo, , hayop, kalayo, espada, dagat, o bisan unsang butang nga makahadlok; kay ang tawo, nga gimugna sa hulagway sa Dios, mao ang ginoo ug agalon sa mga binuhat sa yuta.

9. Paglimpyo, pagtanum ug pagdidilig sa uma sa kalag, aron kini makapamunga og espirituhanong bunga

9. 1) Paglimpyo, pagtanum, ug pagdidilig sa uma sa kalag, aron kini makapamunga og espirituhanong bunga. – 2) Pagkamatinahuron sa pagkaon ug pagtulog, ug ang mga bunga niini. – 3) Pag-antos sa yano nga sinina ug sapatos. – 4) Malipayong pag-antos alang sa umaabot. [1, 10]

33. Sama sa maayong yuta, nga gihisgutan sa ulan gikan sa gihatag sa Diyos nga mga suba sa Espiritu Santo, magbunga ug magbunga og mga birtud, sama sa mga bungot sa trigo nga puno sa kinabuhi. Sama sa inyong pagbag-o sa inyong mga uma, ingon usab limpyoha ang yuta sa inyong kalag gikan sa mga tinik sa hunahuna pinaagi sa kalayo sa kahadlok sa Diyos ug sa espada sa kamatuoran. Busa, magtanum sumala sa sugo sa mga Apostol, dili sa unod, aron dili ka mag-ani sa pagkadaut gikan sa unod; apan magtanom kamo sa Espiritu, aron mag-ani kamo og espirituhanong bunga gikan sa Espiritu [Gal. 6:8] – pagkat-on sa pagkamapailubon, pagkamapadayonon, pagkamaabiabihon, pagka-mapainubsanon, ug gugma sa usag usa, samtang ginadumtan ang pagka-inapihan, limbong, pagpangilad, panamastamas ug pagpanamastamas.

34. Palambo usab ang pagpugong sa kaugalingon. Ang pagpugong sa kaugalingon naglangkob sa paghatag sa lawas og pagkaon sumala sa iyang panginahanglan, dili kini pasobraan sa karga ni pudtuan pag-ayo, sama sa pag-karga sa barko; kay kung sobra kaayo ang karga, mahulog kini, ug kung gaan kaayo, delikado nga maliso. Ingon usab sa pagkatulog: kinahanglan kuhaon lang ang igo nga makapahimulos. Ang balanseng pagkaon gisundan sa malinawong pagkatulog, ug pagkahuman niini, sa pagkamapulido sa panahon sa pag-awit sa salmo, sa matinud-anong pagpaminaw sa mga pagbasa, ug sa klarong pagsabot sa matag pulong sa

banal nga mga himno. Kung malipay ang kalag niini tanan, kini ibutang sa maayong kahimtang sa panghuna-huna, mapainit ug mapailaw, nagatilaw sa mga bunga sa pagkamatinahuron sa tanang butang. Apan gikan sa sobra nga pagtagamtam moabut ang bug-at nga mga damgo; gikan sa duha niini mosangpot sa kalibog sa hunahuna, kapakyasan sa pagsabot sa mga pulong sa mga himno, paghugot sa mga ngabil, ug pagngitngit sa mga mata, sa kalag ug sa lawas: kay ang sulod nga kahimtang motumaw sa gawas. Unya ang kawatan sa kalag, mosulod sa kusog, mangawat sa bisan unsa nga iyang gusto. Mao nga miingon ang Ginoo: *'Magbantay kamo'* (Mat. 26:41).

35. Gihigugma sa Dios ang pulong nga gikan sa kasingkasing, ang malumo nga tubag, ang malipayong—dili ang masubo—nga nawong, ang malumo nga pamatasan, ug ang mapainubuson nga pakighinabi. – Ang bisan kinsa nga nag-antos sa mga kasakit nga mas mapailubon kay sa uban, bisan kinsa nga nagpasalamat bisan pa sa kakulang sa gikinahanglan nga sinina, o sapatos, o pang-ulo – kana nga tawo usa ka tinuod nga sulugoon sa Dios, nga nag-ilis sa mga butang nga pansamantala ug walay pulos alang sa umaabot nga dagkong panalangin. Gipaninguha nako nga matubag ang panginahanglan sa tanan; gisulti nako kini aron kon adunay kakulangan sa gikinahanglan, walay bisan kinsa nga masubo, masuko o magreklamo. Aduna usab uban nga, nagdilaab sa gugma sa Dios, boluntaryong nagpugong sa ilang kaugalingon sa ubang mga butang. Apan sigurado, bisan kinsa nga mapasalamaton nga modawat sa gihatag kanila, bisan kanus-a ug unsa pa man kini, nagabuhat og maayo.

36. Ang Gingharian sa Langit naa sa atubangan nato, ug ang ganti sa walay katapusang kalipay nagpaabot sa mga nakapalipay sa Dios. Kinsa man, unya, ang dili mudali ngadto niini? Kinsa man ang dili magdali sa pagdakop sa ingon nga mga bahandi nga gitanyag? Kinsa man ang dili andam nga magbuot sa pag-antos sa kalisud, sa pag-agi nga walay sinina, sa pag-antos sa katugnaw ug hamog-yelo, ug sa pagpamatay sa ilang kaugalingon pinaagi sa mga asetikong buhat, alang sa ingon nga mga panalangin? – Apan kamo dili walay kalambigitan sa ingon nga mga paningkamot ug buhat; kay pinaagi sa pagputol sa inyong kaugalingong mga tinguha, sa pagbiya sa tanang butang, sa matag matang sa pag-antos, kamo mamatay adlaw-adlaw, samtang ang inyong kinabuhi nagpabilin nga natago kang Cristo Jesus, ang atong Ginoo. Sa diha nga ang atong kinabuhi, si Cristo nga Ginoo, ipadayag, kamo usab magsugod sa paglipay uban Niya sa walay katapusan (Col. 3:4). Busa, ayaw pag-angkon og pahulay dinhi, kondili tan-awa ang inyong karon nga pag-antos ingon usa ka garantiya sa maong walay katapusang pahulay nga umaabot.

10. Moabot ang Ginoo—paglahutay; ug unsa may makasuporta kanimo?

10. 1) Ang Ginoo moabot – paglahutay; – ug pagpangita og pagkaon. – 2) Tan-awa – mao kini ang inyong katapusan, – ug ang paraiso: didto nato kalimtan ang tanang kalisdanan. – 3) Didto, sa mga palasyo sa Ginoo, adunay kalipay alang sa mga nag-antos tungod sa dautan: kinsa bay dili gustong mopili niini? – 4) Maglipay nga nagkinabuhi kamo sa kalisud ug kakabus: mao kana ang kinabuhi sa monghe. – 5) Tabangi ang usag usa sa tanang butang – ug ang Ginoo duol na. [1, 11]

1. Lakaw sa dalan sa Dios, nga kauban ninyo ang Ginoo matag-adlaw, sumala sa Iyang saad. Kay Siya mismo, pinaagi sa Iyang mga Apostoles, miingon sa tanan *'nga nangita sa Iyang pakigsaad ug sa Iyang pagpamatuod'* (Salmo 24:10) nga Siya mag-uban kanila *'hangtod sa katapusan sa kapanahonan'* (Mateo 28:20). Ang Iyang mga dalan ug agianan dili masukod. Siya anaa sa dili makita sa mata sa hunahuna ug nag-istorya nga hilom uban sa mga putli sa kasingkasing. Pabilin sa imong matarong nga dalan, likayi ang mga bitag sa masinatikong yawa. Gamita ang mga pako sa gugma sa Dios, aron makalupad ka kauban sa mga panganod, ibabaw sa tanang bitag sa kalibutan. Pahiran ninyo ang inyong mga tiil sa lana sa kalipay ug sa k nga pagkabalaan, nga walay kahadlok sa paglakat sa masubo nga dalan sa Ginoo. Kung kauwaw kamo tungod sa kawalay kaisog, inumon ninyo ang tubig sa pagkamapailubon; kung guganan kamo tungod sa espirituhanong kakapoy, kan-a ninyo ang pan nga nagapabaskog ug nagapalig-on sa kasingkasing sa tawo—ang pulong sa kinaadman, nga nagahatag ug maayong kusog ug kaisog. Andam ka ug mapangbantay; apan, sa diha nga makakita ka sa kasubo, ayaw pagbutang sa inyong kaugalingon og bug-at nga lisod dalhon: ang akong pasabot mao ang dautang tinguha sa kaaway. Igo na alang sa usa ka nagbiyahe sa dalan nga nagdala gikan sa yuta paingon sa langit nga makalakaw niini nga dalan nga walay kawad-on sa kaisog, nga walay pagbutang og bisan unsang bug-at sa kaugalingon.

2. Maayo ang inyong paghukom ug maalamon ang inyong paglihok sa pagbiya sa kalibutan; karon debotong nagpadulong kamo sa balay sa Dios, nagpaningkamot alang sa Ginoo ug nag-alagad Kaniya adlaw-adlaw, naglikay sa tanan nga panandaliang butang—pamilya, yutang natawhan, ug matag tinguha sa unod.

Ang atong buhat mao ang buhat sa mga anghel. Mag-antos pa kita og gamay, mag-antos pa og gamay. Ang katapusan ug ang utlanan sa atong kinabuhi nagkadool na; dad-on kita sa balaan nga mga Anghel, ug magsugod kita sa paglipay hangtod sa kahangturan, nga nahimong mga manunod sa gisaad nga mga panalangin uban sa tanang mga balaan. Ug unya, wala na kitay bisan unsang pagbasol – ni tungod kay nakadaog kita, ni tungod kay napul-an kita sa atong mga pagpanawag sa pagsakripisyo, ni tungod kay nag-ayuno kita, o wala nataguli sa tulog, o nag-antos sa katugnaw ug hamog-yelo, o sa bisan unsang paagi gisalikway nato ang pagtuman sa atong mga tinguha. Sa kasukwahi, atong panalanginan ug dayegon ang adlaw ug takna nga ang Dios nahimuot nga tugotan kita sa paglayas gikan sa kalibutan ug pagsul-ob sa monastikong bisti. Didto, ang matag-usa kanato bayran sa gatus ka pilo alang sa matag pag-antos nga atong naagian dinhi, ug imbis sa kasubo, atong makaplagan didto ang kalipay nga hingpit ug walay katapusan. Ayaw nato tugoti nga bisan kinsa kanato ang mosalikway sa pag-antos sa bisan unsang moabot kanato; kay ingon nga baylo, makadawat kita og dili masukod ug walay katapusang kalipay. Hinaut nga walay usa kanato ang makadungog nga giingon: *'Hinumdumi nga nadawat nimo ang imong mga maayong butang sa imong sabakan'*; ni: *'Adunay dakong bangag nga gibutang tali kanato ug kaninyo'* (Lucas 18:26). Kini usa ka makalilisang nga tingog, nga nagbulag sa makasasala gikan sa matarong; makalilisang pa gani hunahunaon kini. Mas makalilisang pa gayud kini paminawon!

3. Ingon sa kahilayo sa langit gikan sa yuta, mao usab ka-hilayo ang mga nagpuyo sa sala gikan sa atong Ginoong Dios. Apan ang Iyang mga higala, ug ang Iyang tinuod nga mga sulugoon, mosulod ngadto Niya, ngadto sa Iyang langitnong gingharian, ngadto sa langitnong Jerusalem, ang dakong siyudad, diin adunay dili masukod nga mga bahandi, walay kinutuban nga himaya ug walay katapusang kalipay. Didto kita magkita ug mag-ilaay; ug nagtuo ako nga kon kanunay nato buhaton ang kabubut-on sa Dios, mag-uban kita didto sa walay katapusang kalipay. Kon mao kini, dili ba kita magpaningkamot, dili ba kita malipayong mag-antus? Dili ba nato imnon uban sa kalipay ang pang-uyaw ug pagdumot, ingon nga kini gatas? Dili ba nato handuma nga mahimutang sa katapusan nga dapit ug han-ay, o bisan pa nga tapakan kita labaw pa sa tanan? Dili ba nato pilion nga mamatay matag-adlaw sa atong kaugalingong kagustuhan, sama sa mga malumong karnero ni Cristo? Oo, akong mga igsoon! Oo, akong mga amahan! Pinaagi sa ingon nga pamatasan nakapahimuot ang mga balaan sa Dios.

4. Ayaw nato pangitaa dinhi ang kinabuhi nga hingpit nga katagbawan, nga walay bisan unsang kasamok ug kalisud. Hinuon, maglipay kita sa dihang mag-antos kita ug magmalipayon sa dihang makasagubang kita og kalisod, sa dihang kita malapas, mapugos, o mag-antos sa kakulang sa mga gikinahanglan sa kinabuhi—sa atong puy-anan, sa pagkaon ug ilimnon, sa sapatos ug sinina, o sa bisan unsang laing panginahanglan. Mao kini ang atong pagpamatuod, ug tungod niini ang monghe gipanalanginan, ingon usa ka tawo nga kanunay nagpakigbisog ug nagpraktis sa pagsakripisyo. Apan kon dili kamo ingon ana, klaro nga wala kamo nagbarog sa dalan sa pagkamonghe, bisan pa man nga ginatawag ninyo ang inyong kaugalingon niining ngalan nga bakak, peke ug hipokrito. Apan, nahibalo ako kaninyo nga matitud-anon kamo nga nagsunod sa lagda sa monastiko, maalamon nga naglakat sa agianan niini, ug nagkinabuhi og anghelikong kinabuhi, nga adunay tuo nga kamot sa Dios nga nagasuporta kaninyo, ang kahupayan sa Espiritu Santo nga nagapalig-on kaninyo, ug ang mga balaang anghel ug tanang Dios-gipanalangin nga mga martir ug mga respetadong tawo nga motabang kaninyo.

5. *'Mosaka sa bukid sa Dios ug sa Iyang balaang balay,'* sumala sa mga pulong ni Isaias, ang labing maalamon sa mga Propeta (Salmo 2:3). Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga mahibilin, ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga maglingkod lang nga walay buhat; tabangi ang usag usa, nagpuyo sa lig-on nga gugma alang sa usag usa; dasigi ang usag usa, magkompetensya kamo sa usag usa, ug sundi ang usag usa. – Ayaw pagpasagdi sa bisan unsang dautang katawa, mga kalingawan nga makalibog sa hunahuna ug makapaluya, o taas nga walay pulos nga pakighinabi; ug ayaw gani paghisguti sa inyong taliwala ang panagbangi ug pagkamasuwon. Gusto unta nga magpakigsulti kamo uban sa dignidad ug pagkamatitud-anon, magpakita og mainitong pagbati sa usag usa, ug magtawag kamo sa usag usa nga malumo ug matinahuron. *'Sulayi ang tanan; pabilina ang maayo; likayi ang bisan unsang matang sa dautan'* (1 Tes. 5:21–22). Hinaut nga ang Ginoo sa kalinaw magahatag ug kusog ug kaisog sa inyong mga kalag, ug hinaut nga Siya mismo mag-atiman kaninyo, ug *'magiya kaninyo sa hilom nga mga tubig'* (Sal. 22:2), nga magbalik kaninyo sa dalan sa pagkamatarong, magpanalipod kaninyo gikan sa mga limbong sa malisyosong bitin, magdasig kaninyo, maglipay kaninyo, maghupay kaninyo, ug maghimo kaninyo nga takus sa Iyang langitnong gingharian.

11. Ang kaaway nagpukaw sa mga tinguha; apan batoka siya ug madaog ka; ang Ginoo mao ang imong tabang

11. 1) Ang kaaway nagpukaw sa mga pagbati; apan batoka siya, ug madaog ka; ang Ginoo mao ang imong tabang. – 2) Buhaton nimo ang imong mga paningkamot, sa imong trabaho ug sa pagsimba, nga walay kapintasan; ayaw kini usikan. – 3) Maningkamot kita ug mag-andam sa atong kaugalingon, aron dili kita masugat sa mga kahadlok sa oras sa kamatayon ug pagkahuman; – apan makakita lamang kita og kalipay. [1, 12]

6. Umari, magkahiusa kitang tanan sa pag-angkon sa pagka-andam ug kadasig sa pag-alagad sa Dios ug sa pagpalipay kaniya sa kanunay. Ug ayaw pasagdi nga adunay bisan unsa nga makababag kanato o makapugong kanato gikan niini; apan ilabay nato ang kalibutan nga mas hingpit, daoga ang unod, layo sa pagkadugo, pagdumti ang mga kalipay, pilia ang pagpanarbaho, ug buhata ang tanang ubang buhat sa pagkamaayo, aron, nga napamatud-an nga walay sala sa atong tawag, makapanunod kita sa Gingharian sa Langit. Ang makalilisang nga bitin, ang dautang yawa, nagalibot-libot nga walay hunong, nga nagahandom sa atong pagkaguba; siya mosulod nga lihim, mosulod sa atong mga kasingkasing ug magtanum sa binhi sa dautan sa matag-usa kanato: sa uban, ang katam-is sa sala, aron tungod niining kalipay ug malipayong saglit, iyang ikapawagtang kanila ang pagtilaw sa walay katapusang mga panalangin ug itambog sila sa kalayo nga dili mapalong; sa uban, usa ka hilig sa pagpanag-away nga sama ka makamatay sa pagpatay, hinungdan sa maayong dungog sa usa ka igsoon, nga (pinaagi sa pagpanag-away) naglabo sa iyang hunahuna ug, sama sa naglakaw sa kangitngit sa gabii, nagpugong kaniya sa pagtan-aw sa himaya sa Dios, aron ipadayag kaniya ang usa ka bag-ong, makaguba nga Cain; nga ginadani sila ngadto sa pagka-gluton, aron, pinaagi sa pagdaog kanila sa mga kahimut-an sa unod, maliso sila gikan sa Dios; kaninang ginabutang niini ang kawad-on sa paglaum; sa kinsa iyang ginapukaw ang pagdumot sa iyang bokasyon, o sa iyang mga kaubang monghe, o sa monasteryo; nga iyang pugson nga makita ang pag-awit sa mga salmo, pagbasa, ug pag-inusara nga bug-at – samtang batok sa lain iyang gipukaw ang dili masukod nga alimpulos sa mga madasigon nga hunahuna ug tinguha, aron siya maliso gikan sa husto nga dalan ug mapukan. Apan *'Pagpakaisog, ug lig-ona ang imong kasingkasing'* (Salmo 30:25): kay among gipahimutang ang among paglaum sa Ginoo, nga nagapakunhod sa gahum sa kamatayon, ug *'nagahatag kanato og gahum sa pagkatibulaag sa mga bitin ug alacdan, ug sa tanang gahum sa kaaway'* (Lucas 10:19). Makita nato ang usa ka pananglitan niini kang San Antonio nga Dako, nga iyang gipisot ug gilaglag ang gahum sa kaaway nga bisan pa ang landong sa iyang pagkabalaan dili gani kini makaya. Sa tinuod, ang tanang mga Amahan nga nagbitbit sa Dios napildi siya, ug ang tanan nga karon, sa niining panahona, nagpaningkamot sa tibuok kasingkasing alang sa Dios, mapildi usab siya.

7. Nakita nako nga nagpaningkamot kamo pag-ayo, nga inyong gihalad ang inyong paningkamot ingon usa ka halad sa Dios. Apan, pasiguroha nga ang inyong paningkamot walay ikasaway sa tanang bahin ug angay sa ganti. – Unsaon man? – Magtrabaho kamo nga hilum ug malinaw; ayaw tugoti nga mogawas sa inyong mga ngabil ang dili angay nga mga pulong; likayi ang pagpasigarbo; dumoti ang pagpasigarbo; suota kamo sa pagka-mapainubsanon; disiplinaa ninyo ang inyong kaugalingon sa matag buhat sa pagsunod. Pag-amping nga dili ninyo dad-on ang kamatayon sa inyong kaugalingon pinaagi sa bisan unsang sala, ug ayaw pagduol sa usag usa sa panahon sa pagpanagway; ayaw pagsuway nga mag-inusara kamo, kay anaa didto ang kalayo sa sala; ayaw paghikap sa bisan unsang inyong mga bukton, unsa man kini, labi na gayud sa usa ka partikular, kay didto nagpuyo ang kasuko, kalayo ug kamatayon. Tagda pag-ayo ang pagbasa; awita ang mga salmo nga kusgan; ayaw pagkatulog samtang nagtindog sa atubangan sa Dios, ug makadawat kamo og gasa gikan Kaniya, kay Kanunay Siyang nagahatag og gasa sa mga mapagmatngon. Makaluoy nga tan-awon kung sa atubangan sa Hari, ang uban molakaw nga nakadawat og gasa, samtang ang uban gipahawa nga walay dala. Bisin pa pareho silang nagbuhat sa samang paningkamot, ang uban nagbuhat nga tapulan ug mangatulog, samtang ang uban nagbuhat nga matinud-anon ug uban sa ilang tibuok kadasig; busa lahi kaayo ang nahitabo sa ilang kapalaran.

8. Dali, paningkamoti, dagan, padayon, basi isirad-an ang pultahan kanato, basi maputol ang panahon sa atong kinabuhi, basi mohulog kita sa lubnganan nga wala mag-andam, basi mabulag kita sa atong panaghiusa sa lawas nga puno sa sala, basi, sa takna sa pagbulag sa kalag, atong makita ang balaang mga Anghel nga walay kaisog, basig kuhaon kita sa etiyopyanong lalaki, nga sama sa kahitas-on sa langit, nga gipakita kang Anthony the Great, tungod sa atong mga sala; basig lunodon kita sa kagubot, sa ilawom nga kalibutan, Tartarus, sa walay hunong nga nagdilaab nga kalayo, o sa ubang mga dapit sa pag-antos diin adunay paghilak ug pagngalit sa ngipon. Apan unta makakaplag kita didto og malinawong ug bulahan nga taas nga

kinabuhi; unta moduol kita kang Kristo, among Ginoo ug Dios, ug makita nato kana nga walay sukod nga kaanyag, kana nga dili maabot nga himaya sa Iyang nawong, nga nagasayaw sa usa ka lingin uban sa Balaang mga Anghel ug sa tanang mga balaan, nagalipay didto, diin *'molayas ang sakit, kasubo ug pag-agah'* (Isa. 35:10).

12. Mopalayo kita gikan dinhi... mao kana, gikan sa gingharian sa mga pagka-ambaw, pinaagi sa pagpugong sa tiyan, sa mga mata, sa dila, sa mga dalunggan, sa mga kamot ug sa mga tiil

12. 1) Mopalayo kita gikan dinhi... mao kana, gikan sa gingharian sa mga pagka-ugali, pinaagi sa pagpugong sa tiyan, sa mga mata, sa dila, sa mga dalunggan, sa mga kamot ug sa mga tiil. – 2) Mga pagtulunan para sa tagdumala, sa pangulo sa mga trabahante, sa tig-atiman sa bodega, sa mag-uuma sa utanon ug sa mag-uuma sa tanom, sa tig-atiman sa kuwadra ug sa tig-giling og harina. [1, 13]

9. Gipahayag ko kaninyo, sama sa giingon sa Ginoo kaniadto sa iyang mga disipulo: *'Tumindog kamo, molakaw kita gikan dinhi'* (Juan 14:31). Ginasulti ko kini dili sa kahulugan nga buwagon nato ang atong kaugalingon gikan sa lawas sa wala pa kita tawgon sa Dios—nga nagpugos kanato niini aron sulayan ang atong pagkamatinud-anon—kundi aron, samtang anaa pa kita sa lawas, atong hunahunaon ang mas labaw pa kaysa sa lawas ug, ingon sa gisulat sa Balaan nga si Pablo mahitungod sa iyang kaugalingon (Gal. 6:14), – ipapako nato ang atong kaugalingon sa kalibutan; kay, ingon sa iyang kaugalingon nga gipahayag, *'ang mga iya kang Cristo gipapako sa krus ang unod uban sa mga kahiligon ug mga tinguha niini'* (Gal. 5:24). Pag-antos, busa, sa tanang bug-at ug masubo uban sa kaisog, ug pagka-matarong sa tanang butang. Kay kon ang atong mga katigulangan mituman niini nga bahin sa balaang sugo, dili unta siya natilawan ang kamatayon imbis nga kinabuhi tungod sa kawalay pagpugong sa kaugalingon. Busa, mag-ayuno kamo, ug ayaw pagtilaw sa mapait nga kahoy sa sala, kon mahimo, bisan sa hunahuna; apan panalipdi kamo sa tanang paagi pinaagi sa inyong mga buhat. Ayaw paglantaw og malaw-ay gamit ang gahakog nga mga mata, ug ayaw tugoti nga masangit kamo sa tukso. Isira ang inyong mga dalunggan sa buang nga pakigpulong ug walay pulos nga istorya. Tudloa ang inyong mga ngabil sa pagsulti lamang sa makapahimuot sa Dios, ug ayaw pag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya. Tugoti nga ang inyong mga kamot, mga tiil, ug tanang inyong mga miyembro maprotektahan gikan sa tanang butang nga malaw-ay.

10. Kamo nga gisaligan sa *katungdanan sa 'pagpadumala'*, paningkamot nga maglakaw nga walay sala ug kapintasan taliwala sa inyong mga igsoon, pagdumala sa tanang butang uban sa mapainubuson nga kinaadman. Kamo nga gisaligan sa pagdumala sa *'buhat sa uma'*, atimana kini nga buluhaton uban sa inyong kaugalingong kinaadman ug pagkamapailubon, matitud-anon nga buhata ang tanan nga gikinahanglan niini ug ipahimutang sa husto ang tanang butang. Pag-mapailubon ug maloloy-on sa mga gikapoy, labi na sa mga bag-uhan. *'Ang inyong pulong kanunay nga timplahan sa asin, aron kamo makahibalo unsaon paghatag ug grasya sa mga nakadungog'* (Col. 4:6; Eph. 4:29). Pagpakita nga kamo matinahuron, maalamon sa pakigpulong, makapahupay, makatudlo, matitud-anon ug maggiya sa inyong buhat. *Ikaw ang tagdumala* (tingali sa panimalay, o ang nagdumala sa mga suplay); salig sa Dios ug *'pagpakusgan sa Iyang gahum ug kusog'* (Efe. 1:19). Panguloa ang pag-atiman sa mga igsoon. Pinaagi sa pag-atiman kanila, giatiman nimo ang Dios: kay dili man nimo ginapakaon ang mga tawo, kondili, kung gusto nimo, ang mga Apostoles sa Dios. Andama ug hatagi sila og pagkaon ug ilimnon – ang labing maayo sa imong anaa; apan ayaw og panakot, ayaw og tam-is, ni bisan unsang butang nga makapuno sa tiyan sa mga tawo nga nagkinabuhi alang sa tiyan. Dili kini angay sa mga matarong. Apan gulay, pan ug tubig—mao ra kini ang gisugo para kanila. Niini nakakaplag og dakong kahupayan ang atong mga Amahan. Ug ikaw, akong anak, *'maayong magluto'*, atimana ang mga igsoon, pag-andam og pagkaon para kanila ingon nga kahupayan, aron masidlak ka sa Gingharian sa Langit sama sa adlaw. Kamo, *ang mga 'mananambayanan sa merkado ug mag-uuma sa prutas'*, magpaningkamot kamo ug paningkamoti nga malipay ang mga igsoon pinaagi sa paghatag kanila sa tanang matang sa gulay; kay sa pagpalipay kanila, malipay usab kamo sa Dios, ug kamo giisip nga takus nga makatagamtam sa walay katapusang pahulay. Kamo *nga nag-alagad sa kamalig*, uban sa tanang kugi ug maayong buot, itugyan ninyo ang inyong kusog sa inyong buluhaton, bisan pa sa pag-uyog sa inyong dugo, ug pagtratar pag-ayo sa punoang tigbantay sa kamalig, kay nagsalig kamo kaniya. Kamo nga nagdumala sa mga kalihokan sa *'kural'*, nagpakita kamo og pagsunod nga makapahimuot sa Dios ug kanamo, ug nag-alagad kamo sa pagkadisipulo sa doble nga kapin sa uban; busa, pagahumotan kamo og duha ka korona. Kinsa kaninyo ang mas mag-atiman sa uban, magtrabaho alang kanila ug magpaningkamot alang sa ilang kaayohan, walay duhaduha nga makadawat og mas dako nga ganti. Umari usab kanako, kamo nga gitahasan sa *'gilingan'*;

ug ginasultihan ko kamo, kinahanglan mag-amping gayud kamo sa inyong mga katungdanan; apan ayaw tugoti ang bisan unsang sobra gawas sa gisugo, bisan kini pagkaon, ilimnon, o bisan unsa pa. Mahitungod sa kamatuoran nga dili kamo makatambong sa balaod, pag-awit sa salmo, ug uban pang mga serbisyo—ug dili namo kini gusto—apan tungod sa grabe nga panginahanglan, wala kami'y lain nga kapilian. Bisan pa niana, ayaw kamo kawala'g paglaum; among pun-on ang kulang ninyo niini, bisan pa kami usab mga makasasala. Pagbantay lang ug pagmatngon sa inyong kaugalingon, kahadlok sa Dios, ug likayi ang mga pakigpulong sa kalibutan.

13. Pagmata; Matins; unang oras; trabaho

13. 1) Pagmata; Matins; unang oras; trabaho. – 2) Mga hilisgutan sa pakighinabi; panag-away; pagdumili sa pahulay; debosyon sa Diyos ug paglahutay sa trabaho. – 3) Magpailubon kita, sama sa Ginoo... ug madawat nato ang Iyang kalooy. – 4) Pagsunod sa kaugalingong tinguha ug kakulang sa gugma alang sa kaigsuonan. – 5) Ang nakatagbaw sa mga sugo sa abbot usa ka dungog; dili angay kritikon ang maong mga sugo; ipahimutang sa Ginoo sa husto ang mga dili han-ay. [1, 14]

11. Magkinabuhi kita subay sa mga lagda ug regulasyon nga gitakda para kanato, pagpugos sa atong kaugalingon nga magpaningkamot sa tanang butang, dako man o gamay. Sa diha nga motunog ang kampana, magdali kamo nga malipayon sa pagtigum sa Simbahan, sama sa gitawag kamo sa usa ka anghel, aron makig-istorya sa Dios ug pag-alagad Niya pinaagi sa mga awit, ug ingon nga baylo, madawat ninyo dili ang mga butang nga malabay o panandaliang, kondili ang mga gasa nga nagahatag kinabuhi gikan sa Dios. Sa pagsulod sa simbahan, sa usa ka tingog ug magkahiusa, ipahayag ang pagdayeg sa Ginoong Dios; ug unya maminaw pag-ayo sa pag-awit sa mga salmo ug sundi ang mga pagbasa uban sa kaisog, aron, pinaagi sa duha, magpabilin kang mabungaon sa kalipay atol sa Banal nga Serbisyo ug mapahiya ang yawa. Apan sa samang higayon, ayaw kalimot sa paghalad og pag-ampo sa sulod sa kasingkasing uban sa klarong hunahuna, aron, human nga makita kang putli ug, labaw pa, nga gihayag imbis nga gipangitngit, makagawas ka sa simbahan. Natapos na ang serbisyo; mobiya kamo sa balay sa pag-ampo nga hilum ug malinawon. Unya, kamo matag-usa magpadayon sa inyong pagtuon, pag-amping nga dili ninyo usikan ang bahandi nga natigom gikan sa pag-awit sa salmo pinaagi sa walay pulos nga pakig-istorya, kondili idugang pa ninyo sa maayong butang ang inyong karon nga pagkat-on. Ang lain, kon gusto niya ug mobati siya og panginahanglan, makapahulay pinaagi sa paghigda sa iyang higdaanan; apan bisan pa niana, human siya makabuhat sa tanda sa krus ug makapahimutang sa iyang kaugalingon sa husto, ipasulti niya sa iyang hunahuna ang usa ka salmo uban sa pagmumuno, aron dili siya mahulog nga biktima sa mga tukso sa kaaway, ang manuksuhay. Kay ang mga demonyo ganahan, human sa Banal nga Serbisyo, nga samokon ang atong mga kalag sa dautang mga hunahuna, aron panimalos sa kapildihan nga ilang nadawat tungod sa atong matinud-anon ug matinahuron nga presensya sa simbahan, ug aron pugson kita sa pagsayang sa atong nakatigom nga maayo gikan sa mga awit ug pagbasa sa simbahan. Alang niini, ilang gilibog ang atong hunahuna, ginapahimoang dili masakop ang lawas—tungod sa kakapoy gikan sa pag-awit sa mga salmo—ug ginapukaw ang dili angay nga mga pagbati ug mga hunahuna. Apan, siyempre, mas maayo nga magpugong sa pagkatulog ug magpalalom sa paghunahuna sa mga salmo o magbuhat og lain nga buluhaton, kaysa mudiretso dayon sa pagkatulog, gawas kon ang katulogon makadaog kaniya nga dili na mapugngan: kay sa ingon ana nga kahimtang, siya magpabilin nga walay pagsulay. Human nimo paggahin niining panahona sa ingon niini, kita tanan kinahanglan magpaspas ug mag-uban-uban, nga magdali paingon sa unang oras nga pagsimba: kay ngano man nga atong isakripisyo ang atong ganti ug pas-anon ang atong konsensya? Pagkahuman niini, sa pag-ampo sa Dios, *'Ipahimutang ang buhat sa among mga kamot'* (Salmo 89:17), ug aron ang tibuok adlaw igahin sa maayong mga buhat, sugdi ang inyong mga buluhaton sumala sa inyong gitudlo, bisan tagsa-tagsa sa kaugalingon, o magkahiusa sa usa ka buluhaton, kon kinahanglanon. Pasagdi nga ang inyong paningkamot ug trabaho kauban sa pag-awit sa mga salmo, pag-ampo, ug maayong hunahuna, bisan pa man kini trabaho sa uma, sa ubasan, sa kusina, o bisan unsang buluhaton nga gihimo sumala sa naandan nga rutina sa takdang oras; ug pasagdi nga kini tanan buhaton uban sa pag-awit sa mga salmo ug matinud-anon.

12. Ang inyong pakigpulong kanunay sa angay nga mga hilisgutan, bisan kini mahitungod sa kinabuhi sa lawas o sa espirituhanong mga butang, sama sa usa ka troparion o bisan unsang buluhaton. – Magpakigbisog kamo sa pagbuhat og maayo. Ang matag-usa kaninyo adunay kaugalingong maayong hiyas, apan kung unsay kulang sa usa, anaa kini sa lain: paayloa kini gikan sa usag-usa, sama sa masigasig nga putyukan nga nag-ani og dugos gikan sa mga bulak. – Palayo kanato ang paghigugma sa kahupayan, ug pahawaa ang katamaran. –

Magmainit kita sa Dios ug lig-on sa atong mga paningkamot; ug ayaw tugoti nga adunay bisan unsang babag tali kanato ug sa atong gugma sa Dios: dili ang pagpuasa, dili ang pagbantay, dili ang katugnaw, dili ang kainit, dili ang pagpasipala, dili ang kakulang sa gikinahanglan; kondili, itugyan nato ang tanan nga ubang butang isip ikaduha, ug hatagan nato og prayoridad ang atong kaluwasan labaw sa tanan.

13. Aton gayud nga dawata ang tanan nga butang uban sa kalipay, samtang hinumduman nato ang makalilisang nga pag-antos nga gisagubang sa Ginoo alang kanato. – Unsa kaha ikatandi sa ulipon ug sa iyang Ginoo? – Kay bisan unsa pa man ang atong pag-antos, walay pulos kini. Apan, O Ginoo, sa Imong kaayo, dawaton Nimo bisan ang among gagmay nga buhat sa kabubut-on; Duol Ka sa mga nag-antos alang Kanimo, ingon nga nasulat (Salmo 144:18), ug makaplagaan Ka sa mga nangita Kanimo; kon ablihan Niya kanato ang langit – kon magpadayon kita sa paglahutay, dawaton Niya kita ug dad-on kita ngadto sa Iyang langitnong kalipay ug ngadto sa dili-hinimo-sa-kamot nga kwarto sa nobya sa Gingharian sa Langit.

14. Nagatuaw ako kanimo, nagtawag sa langit, yuta ug sa mga Balaang Anghel nga magpamatuod: ayaw pasagad sa imong kaluwasan; ayaw pagdumot bisan usa ka sugo; ayaw paglakaw sa kangitngit sa wala pa ipadayag nga mga hunahuna; likayi ang tinago nga panihapon, ayaw pagpakabusog sa mga lamian, ayaw pagbuslota sa inyong mga kalag og espada—nga mao, ayaw pagpasiga sa kanila sa kalayo sa pagpasigarbo, bisan pa gani sa inyong kaugalingong mga miyembro, hinumdumi nga kini iya kang Cristo ug busa dungganon, ayaw kamo'g binuangay sa usag usa o masuko sa usag usa; ayaw kamo'g pagka-inggit sa inyong sulod; ayaw kamo'g pagbalos ug dautan sa dautan; ayaw kamo'g pagpangita sa pag-ehersisyo sa awtoridad; ayaw kamo'g pagka-gusto sa mga ranggo sa klerigo nga sayo pa kaayo, ni malingaw sa ingon nga mga hunahuna; apan pinaagi sa boluntaryong pagpadayag sa tanan (sa inyong mga espirituhanong amahan), pag-ayo kamo niini, ug pinaagi niini magpabilin kamo nga himsog, ug magmasunuron sa tanang butang gikan sa kasingkasing. Mao kini ang pagkapari, ang balaan nga ministeryo, ug ang pagsimba sa Dios!

15. Kadtong, uban sa putli nga kasingkasing, nagpadayag sa tanan nga anaa kaniya sa atubangan sa akong pagkapaubos; nga naglantaw sa iyang kaugalingon nga mapainubuson; nga nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga labing ubos sa tanang buhing binuhat; ug nga wala magpangita og mas labaw pa kaysa sa iyang nadawat gikan sa akong pagkapaubos—tan-awa, sa akong panan-aw, usa ka mahimayaon ug dungog nga tawo! Apan ang pagsusi sa akong mga sugo ug paghisgot niini sumala sa imong pagtan-aw, o ang pagpanagna ngano nga gihatagan nako ang usa ka tawo og ingon nga katungdanan ug ang lain og lain—ngano nga gidawat nako ang usa sa klero ug gitudlo ang lain sa lain nga puwesto—dili kini mapuslanon kanimo ni husto. – Hinaut nga ang atong Ginoo ug Dios, nga nagbulag sa angay ug dili angay ug *'nag-alsa sa pobre gikan sa tapok sa hugaw'* (Salmo 112:7), nga nagahatag ug grasya ug pagsabot sa mapainubuson ug nagasul-ob sa huyang ug kusog (Salmo 17: 33), ipahimutang ka Niya sa matarong, pahilumon ka Niya, dawata ka Niya sa Iyang panon, hatagan ka Niya og maayong kinabuhi, lig-ona ka Niya sa tanang butang alang sa hingpit nga buhat, alang sa pagtuman sa mga sugo, alang sa pagpalipay sa Dios, ug alang sa pagpanunod sa mga Anghel, aron mamana ka sa Gingharian sa Langit.

14. Itutok ang inyong kasingkasing sa Dios, ug ituring nga walay bili ang tanan nga uban

14. 1) Itutok ang inyong kasingkasing sa Dios, ug ayaw pagtagad sa bisan unsa pa. – 2) Ang bisan kinsa nga nagpaningkamot sa monasteryo pinaagi sa tanang matang sa buhat naglakaw og tarong paingon sa langitnong siyudad aron makatagamtam sa mga panalangin niini. – 3) Maayo ang inyong panagway; apan , pag-amping nga walay Judas, Hyesius o susama nga anaa sa inyong sulod nga han-ay. – 4) Ayaw pag-ingon: 'Buhaton ko kini o kana, ug makab-ot ko kini o kana'; kondili magpaningkamot ka, ug itugyan ang tanan nga mosunod ngadto sa Ginoo. [1, 16]

16. Umari, akong mga anak, paminawa ako; tagda ang akong mga pulong ug dawata sa kasingkasing ang akong mapainubsanon nga pagtulon-an! Nagawag ako sa tanan; gipahayag ko sa tanang tawo: mobalik kamo sa Dios; talikdi ang inyong mga tinguha. Busa ang pulong sa propeta nagtawag kaninyo: *'Umari, mosaka kita sa bukid sa Ginoo, ug sa balay sa Dios ni Jacob'* (Isa. 2:3) – ngadto sa balay sa kawalay-pangandoy; ug atong tan-awon sa atong espirituhanong mga mata ang kalipay nga giandam para kanato, ug ang mga saad sa langitnong mga panalangin. Kuhaa ang kaisog, iyapasa ang imong nagdilaab nga pako sama sa mga salampati ug lupad, ug molupad gikan dinhi paingon sa puloy-anan sa pagkamaayo; yakpa ang kalipay ug ang espirituhanong gugma sa tinguha sa Dios; tilawi ang Iyang pinakamahimayaong gugma, ug niini, tan-awa ang tanan nga ubang butang nga ikaduha; ilabay ang walay pulos nga garbo, ang lamanong kahilambigit, ug ang mabangis nga kasuko; ug walay bisan unsa nga daw makapahupay dinhi ang makadani kanimo; apan, ingon

sa mga tawo nga hugot ang pag-andam, magaan kita, matalas ang panan-aw, ug paspas samtang naglakat kita sa dalan padulong sa Gingharian sa Langit.

17. Dili malikayan nga mag-antos ug mag-bi-ot ang mga biyahero; ingon usab kita. Kay, sama sa inyong makita, ang atong buhat nanginahanglan og pagpaningkamot, kusog, ug kakapoy: nagpaningkamot kamo, kakapoy kamo, singot kamo, nag-antos kamo sa gutom ug kauwaw – ang uban sa uma, ang uban sa ubasan, ang uban sa gilingan sa oliba, ang uban sa kusina, ang uban sa mga lugar sa pagtukod, ang uban sa silo, ug sa yano nga paagi ang tanan sa buluhaton nga giatasan kanila. Kining tanan naglakaw sa dalan sa Dios, nagaduol sa dakong siyudad, ug pinaagi sa kamatayon madala sila sa kalipay sa pag-apil sa mga panalangin nga gireserba alang sa mga nagahigugma sa Dios.

18. Niini: samtang gipahupay kita sa klarong pagtan-aw sa mga nagalakaw sa pagkamatarung, nasuko ug nasubo kita sa pagtan-aw sa mga nagalihok nga way han-ay, ug among sila itul-id kutob sa among makaya; apan ang natago sa sulod nimo, ikaw ra ug ang Dios ang nakahibalo. – Apan ayaw kamo pasagdi nga adunay bisan kinsa kaninyo nga, sa tago, sama sa kangitngit, magbuhat og bisan unsang dili angay: kay walay bisan unsa nga makalikay sa mata nga makakita sa tanan, bisan pa man makalikay kini sa atong panan-aw. Kanunay nakong gihunahuna ang labing maayo para kaninyo. Apan kinsa may nakahibalo—wala bay usa kaninyo, sa Tungha sa Napulo ug Duha, nga usa ka Hudas? Wala bay usa, kauban sa maayong magtutudlo nga si Giezius, nga usa ka dautang tawo nga nagbitbit og walay katapusang ketus sa iyang kalag? Tingali aduna bay sa inyong taliwala sama sa mga anak sa pari nga si Elias, nga nagakaon sa tinago ug nagapasuko sa Dios, nga ang ilang malisud nga katapusan mahimong kalamidad usab para kanako, labi pa kaysa kang Elias nga makasasala? – Ayaw unta kami pasagdi sa kadaut – kalooy-a kami, O Ginoo! – Sama ba sa Ananias ug Sapphira, nga, sa pagsanong mangilad sa mga Apostoles, nakasinati og mapait nga katapusan: kay posible kaayo nga sa inyong taliwala, aduna usab uban nga, nagbitbit og bakak sa ilang kasingkasing, dili mosulti sa kamatuoran sa pagtubag sa pangutana o sa yano nga pakighinabi. Nahadlok usab ko sa pagkahugno ni Simon nga salamangkero, nga kauban ni San Pedro, ang pangulo sa mga Apostoles, nangita og dungog ug himaya sa tawo, bisan pa sa iyang pagpakaaron-ingnon nga disipulo niini. Ayaw kamo paglingi-lingi, o paglayas gikan sa inyong unang determinasyon!

19. Ayaw tugoti nga adunay mosulti: 'Buhaton ko kini ug kana, ug sa ingon-ingon nga panahon makabot ko kini ug kana.' Kamo nga nagaingon niini, apan wala maghibalo kon mabuhi pa ba kamo hangtod sa katapusan niining adlaw, wala ba kamo magtuo nga madungog ninyo kini: *'Buang! Niining gabii pa lang kuhaon na ang imong espiritu gikan kanimo, ug kinsa kaha ang makapanunod sa mga butang nga imong gipreparar?'* (Lucas 12:20). Aton gayaron ang dili maputol nga pagkahiusa sa mga Apostoles uban sa ilang Magtutudlo ug sa Dios sa tanan, ug, kanunay nga nagahinumdom nga kita nagatindog sa atubangan sa mga mata sa Ginoo, paslakon nato ang atong pagpanaw padulong sa atong kaluwasan, nga gisalig nato ang tanan nga mosunod sa kamot sa Dios, andam nga mag-antos og gamay nga kalisud dinhi ug mag-antos og gamay nga kasubo, aron kita makalipay sa walay katapusan. Gitawag kita sa Dios niini; gitabangan kita sa Espiritu Santo niini; ug gipalig-on kita sa Ginoong Jesu-Cristo niini. Ayaw kahadlok! Napukan na ang yawa; nabanhaw si Cristo, ug dili na maghari ang kamatayon.

15. Nikalag mo sa kalibutan; apan wala ka makalag sa kagubot sa mga pagbati nga gipukaw sa imong mga kaaway: kinahanglan magbantay ka ug magbarug nga lig-on

15. 1) Nikalikay kamo sa kalibutan; apan wala kamo makalikay sa mga paglihok sa mga pagbati nga gipukaw sa inyong mga kaaway: kinahanglan magbantay kamo ug supakon kini. – 2) Mga pananglitan sa mga tawo nga, pinaagi sa pagtuo, naghimo og mga milagro sa pagsunod: Dositheus, Ananias, Zacarias ug uban pa. – 3) Lakaw sa dalan sa mga sugo, pag-agwanta sa pagsunod nga walay pagreklamo, ug kamo maluwas. [1, 17]

20. Bisan pa man nga nakalingkawas kita sa tanang butang sa kalibutan ug, daw misulod kita sa usa ka pantalan pinaagi sa atong balaan nga monastikong panata, nagpabilin gihapon kita sa kalibutan sama sa pagkaanaa sa dagat, nga wala kita kahibalo kanus-a mosaka batok kanato ang bagyong hangin sa yawa, nga nagtinguha sa paglubong sa sakayan sa atong kalag sa kalawom, – diin ug giunsa nato pag-atubang sa mga pirata sa hunahuna, – sa unsang tinago nga bangaw sa kahalakawp nato maligid nga walay pagtagad, ug giunsa nato, sa tibuok natong kinabuhi, pagtapos sa atong pagbiyahe gikan sa yuta paingon sa langit nga walay disgrasya. Busa, akong mga anak, kinahanglan magmatngon kamo ug magbantay, magpabilin nga mapukaw ug magbantay, ug masabtan ninyo ang mga limbong sa ka-ilad sa yawa, aron dili kamo m dakpon nga walay

pag-andam sa pagsukol sa mga tultol sa kahuyang, sa pagpugong sa pag-atake niini, ug sa pagpadayon sa inyong pagbiyahe nga luwas, samtang hugot nga gipugngan ang timon sa atong pagtuo.

21. Ang mga nagkat-on sa asetikong kinabuhi gipahibalo sa maayong mga ehemplo sa mga amahan – ug napalig-on sa ilang mga paningkamot pinaagi sa dili matuyok nga pagtuo. – Pinaagi sa pagtuo, natapos ni San Dositeo ang iyang kurso sa pagsunod, nga walay pagduha-duha, matinud-anon nga gisunod ang matag sugo sa iyang magtutudlo ug, sa pagbuhat niini, mapainubsanon niyang gidawat usahay ang mga hampak sa aping ug usahay ang pagpang-insulto. Pinaagi sa pagtuo, ang bulahan nga si Abba Kir mitugot sa mga pagpanakit, mga pang-insulto ug paglutos sulod sa kinse ka tuig uban sa kaisog ug pagkamabaskog sa pagkabatan-on, ingon nga wala siyay gibati nga kabug-aton gikan niining mga kalisdanan; ug dili lang siya nagreklamo, apan kusgan pa gyud niyang gidepensa ug gipangatarungan ang iyang mga mananakit sa atubangan sa balaang amahan sa dihang gipangutana siya niini. Pinaagi sa pagtuo, ang balaan nga si Teodoro, tungod kay nagpabilin siya sa hunahuna sa pagkauna, mitugot sa tulo ka tuig nga pagbiya sa simbahan gikan kang Dakong Pachomius, nga walay pagsukol o reklamo. Pinaagi sa pagtuo, iyang naani ang hinog nga bunga sa pagkamasunuron, human siya sa tulo ka tuig nga mapailubon ug masigasig nga nag-atiman sa tungkod sa iyang amahan. Pinaagi sa pagtuo, si Akakios, nga buhi kanunay, usahay adunay pasa sa ilawom sa iyang mga mata, usahay mga marka sa hampak sa iyang mga aping, ug usahay usa ka bukton o lain nga bahin sa lawas ang masamdan; apan gidala niya kini tanan nga mapainubsanon ug walay reklamo; ug tungod niini giisip siya nga takus sa pagkawalay kamatayon. Pinaagi sa pagtuo, si Zacarias, nga kanunay hinumduman, bisan puno sa Espiritu sa Dios, gidala niya ang iyang mga samad uban ang kalinaw sa hunahuna, apan wala gayud siya milapas gikan sa iyang amahan. Pinaagi sa pagtuo, usa ka katingalahang tawo milangoy tabok sa suba nga gidala sa usa ka buaya. Ug ang matag usa sa mga halangdong amahan ug hingpit nga mga tawo, nga armado sa armas sa pagtuo, milabay sa kalayo ug tubig sa mga tukso sa dautan ug misulod sa gingharian sa walay katapusang pahulay.

22. Kung gusto kamo maluwas, walay babag o hadlang niini. Ania sa inyong atubangan ang tinuod nga mga ehemplo sa mga nakaluwas ug sa mga nagaluwas pa. Ayaw kamo pagtan-aw kanako, kondili paminawa ang akong mga pulong: kay bisan pa man ako usa ka makasasala, nagsulti ako kaninyo sa kamatuoran ug gipakita kaninyo ang tul-id nga dalan. Busa, paningkamoti, akong mga anak, nga inyong biyaan ang pagkamasuwakon ug isalikway ang kawalay pagtuo. Lakaw uban sa pagrespeto sa dalan sa mga sugo sa Ginoo. *'Pangitaa, ug kamo makakaplag; tukia, ug kini pagabuksan kaninyo'* (Mat. 7:7). Nasayud ako nga kini tinuod, ug hingpit akong pagtuo niini. Batasa ang inyong mga katungdanan nga walay pagreklamo. Paningkamoti ang gisugo kaninyo nga walay katamaran. Ayaw pagmasupakon, dali sa pagsupak o pagpangayam, ni mapangahas sa pagdala og kadaut ug pagkaguba sa inyong mga kalag. Ayaw pagpangita og himaya, ug makaplagan ninyo kini dili lang sa umaabot nga panahon, kondili karon dayon, sa tibuok kahimayaan niini. Ayaw kamo mag-away-away sa inyong kaugalingon, ni magpukaw-pukaw sa usag usa pinaagi sa hait ug makapasakit nga mga pulong, tungod sa pagbahin sa mga katungdanan—ang uban mas dungganon, ang uban dili kaayo—ug kamo maila nga labaw sa tanan ug madawat ninyo ang labaw nga puwesto sa walay katapusang langitnong puloy-anan. Apan kon molihok kita nga supak niini, makit-an nato ang kabaliktaran – ug ang kalagot, kasuko, ug kaulaw (Roma 2:8, 9) moabot sa matag kalag nga nagbuhat sa dautan, karon ug sa umaabot. Dili unta kini mahitabo kaninyo!

16. Sa pagtan-aw nako sa inyong pag-uswag, malipay ako; apan, sa akong kahadlok nga kamo mahunong, ako naghangyo kaninyo: ayaw pugngi ang dagan, likayi ang tanan nga dili angay ug magpaningkamot kamo pag-ayo alang sa tanan nga matarong

16. 1) Nalipay ko sa pagtan-aw sa inyong pag-uswag; apan, sa kahadlok nga kamo mahunong, ako naghangyo kaninyo: ayaw pugngi ang dagan, likayi ang tanan nga dili angay ug magpaningkamot kamo pag-ayo alang sa tanan nga matarong. – 2) Sa pag-atubang sa kamatayon, atong itul-id ang atong kasingkasing; lisod alang kanato ang pagbuhat og dagkong pisikal nga mga buhat; apan kon atong panalipdan ang maayong pamatasan sa atong kasingkasing, nan bisan pa sa hinay-hinay nga pagpugong sa kaugalingon sa tanang butang, subay sa lagda ug giya, dili kita mahibilin sa mga bantugang tawo. – 3) Ang komunal nga pagkaigsoon katingalahan sa komposisyon niini ug sa mga milagro niini: kay ang matag kadaogan batok sa kahuyang sa pagbuot mao ang pagpahawa sa usa ka demonyo. [1, 18]

23. Ang akong mapainubuson nga kalag naghandum ug gisunog sa mainit nga tinguha alang sa inyong kaluwasan, samtang naglakaw kamo sa tinuod nga dalan ug nagpadayon matag adlaw sa inyong pag-uswag.

Ang pagtan-aw sa inyong pagbiya sa tanang butang ug sa inyong walay paglaum nga pagbiya sa kalibutan, ang inyong dili na mabalik nga pagbulag sa inyong kaugalingong paryente, ang pag-usik sa tanan ninyong kabtangan ug ang paglapas sa inyong kaugalingong kabubut-on, ug ang kamatuoran nga kamo tanan, uban sa usa ka hunahuna ug sa panaghiusa, naningkamot alang sa usa ka tumong – kini naghatag kanako og kahupayan. Apan gikupot usab ako sa kahadlok nga basin usa kaninyo mawad-an sa mga panalangin nga inyong gilauman. Busa, ako nagahangyo ug nagamakaawhag kaninyo: ayaw ninyo hunongon ang inyong pag-uswag, kondili paninguhaa pag-usab nga mas mainitong pagbuhat og maayo alang sa inyong kaugalingong pagtukod ug sa inyong isigkatawo, nga inyong ipresentar ang inyong kaugalingon matag-adlaw sa atubangan sa Dios ug sa pagkaigsoon nga walay sala ug walay madaut, ug dili mosugot sa masinaut nga kadasig, sa makadaot nga pagreklamo, sa walay Diyos nga garbo, o sa pagpanuyang sama sa ulipon, kondili maglihok nga masunuron, hilumon ug malinawon, – nga walay garbo o ambisyon, maalamon ug matinud-anon, alang sa kaayohan mismo, alang sa atong balaan nga komunidad, alang sa sugo sa Dios ug sa pagtulun-an sa atong abadi, ug, sa mubo nga pagkasulti, alang sa atong kaugalingong kaluwasan, nga adlaw-adlaw nangita sa usa ka butang nga makapahimuot sa Dios ug naningkamot alang niini lamang, hangtod moabot ang katapusan niining karon nga kinabuhi.

24. Wala pa moabot ang katapusang oras, apan paspas kini nga nagkadool, ug alang sa uban, naa na kini sa pultahan. Ngano, murag nagbarog kini sa atubangan sa atong mga mata ug sa atong mga tiil, naghatag ba kini kanato og kahadlok, nagpaubos kanato, naghinlo kanato, ug nagpalayo kanato sa sala sa bisan unsang dautan o sa paglayas gikan sa husto nga dalan, nagtudlo kanato sa pagpanginabuhi sa komunidad uban sa pagrespeto, kalinaw ug himsog nga panaghiusa sa hunahuna, ingon man sa pagtuon sa balaang Kasulatan, sa putli nga pag-ampo ug sa pagpaningkamot sumala sa atong makaya. Ug ang pag-ayuno usa ka paagi paingon sa espirituhanong kinabuhi, bisan pa kini usa ka pisikal nga buhat, basta kini giya sa balaan nga pagpaubos. Labaw pa sa atong gahum—ug sa tinuod, dili maalamon—ang pagsulay sa dagkong mga buhat sa mga balaang Amahan. Apan obserbahan nato ang gisulti sa ibabaw (nga mao ang paghinumdom sa Pag-antos sa Ginoo, pagrespeto, kalinaw, pagkahiusa sa hunahuna, pagtudlo sa Kasulatan, putli nga pag-ampo, pagpaningkamot ug pag-ayuno kutob sa among makaya), ug sa among mapainubsanon nga kahimtang pilion nato ang angay para kanato, nga hugot nga mosunod sa lagda sa monastiko, sumala sa gipreskribar sa balaod – sa pagkaon ug ilimnon, – nga mokaon dili lang og pan ug gulay, apan usab og bino ug lana, ug usahay og isda ug keso, uban sa angay nga pagkapurmer, apan dili sumala sa atong kaugalingong paghukom: kay dili kini angay, kondili sumala sa atong gipahimutang, – ug sa tanang ubang butang maglihok kita nga maalamon ug matin-aw, – matulog man kita, magpahulay, maglakaw, maglingkod, magkatigum ug mag-istorya, o magsaulog – sama sa dihang magtanum kita, maghawan, magtukod o magkahoy – maglihok kita sa ingon niini nga paagi, ug, gisaad ko kaninyo, dili gayud kita kulang sa kadako sa mga amahan.

25. Usa sa mga dagkong talan-awon ug katingalahan mao ang atong tigum ug panaghiusa, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Kristo, sa mga tawo gikan sa lain-laing yuta ug kaliwatan, sa lain-laing edad ug paagi sa kinabuhi, ngadto sa usa ka lawas, nga nagkahiusa ug gipangulohan alang sa nagkahiusang lihok ug nagkahiusang pag-alagad, aron, bisan daghan kita sa espiritu, nga adunay daghang kasingkasing ug daghang hunahuna, nagpabilin nga usa ka hunahuna ug usa ka kasingkasing—dili alang sa bisan unsang dautang tuyo, kondili aron malipay ang Dios ug magbuhat alang sa himaya sa Labing Balaan nga Trinidad. Busa ang atong tigum (kapatiran) sa iyang kaugalingon dako ug dungganon, kapariho sa dagkong mga milagro; apan sa sulod niini, tinuod nga gihimo ang mga milagro, kon kita magkinabuhi sumala sa angay. Kay dili ba gipalayas dinhi ang mga demonyo? – Gipalayas sila, ug dili sa niining adlaw o sa maong adlaw, kondili matag adlaw ug bisan matag oras – gipalayas sila ug gisunog. Ang matag-usa kanato, pinaagi sa pagdaog sa usa ka pagka-uyamot, gisunog ug gipalayas ang demonyo niining maong pagka-uyamot: ang makadaog batok sa pakighilawas nagagahoy sa demonyo sa pakighilawas; ang makadaog batok sa katamaran nagagahoy sa demonyo sa katamaran; ang makadaog batok sa kasuko ug kabangis nagagahoy sa demonyo sa kasuko ug kabangis; ang makadaog batok sa paghukom ug pagreklamo nagagahoy sa demonyo sa paghukom ug pagreklamo. Ingon usab, kinahanglan natong sabton ang pagdaog batok sa ubang mga pagbati. Dili ba kamo, busa, mga manugbuhat og milagro, kon gusto ninyo? – Ug gidawat sa Ginoo ang inyong paagi sa kinabuhi ingon nga mga katingalahan sa mga amahan sa disyerto ug sa mga nagtindog sa haligi nga naghimo og ingon ana ka katingalahang mga milagro.

17. Ngano kamo mibiya sa kalibutan? Aron mahimong putli; ug bulahan siya nga nagkinabuhi sa espiritu niining kinabuhi, labi na sa pagtuo sa abbot

17. 1) Ngano kamo mibiya sa kalibutan? Aron mahimong putli; ug bulahan siya nga nagkinabuhi sa espiritu niining kinabuhi, labi na sa matitud-anong pagtuo. – 2) Ang mga tawo moanha sa among monasteryo aron maluwas: busa, ipakita kanila ang ehemplo sa kinabuhi ug disiplina sa mga monghe. [1, 19]

26. Magbantay kita sa atong kaugalingon, magpabilin nga matin-aw ang hunahuna, magmatngon, ug itugpa ang atong mga hunahuna ngadto sa Dios. Mas kanunay natong balikan ang kanunay hinumduman nga pahimangno sa Dakong Arsenius: 'Arsenius, ngano ka miabot dinhi?' Kay kita usab mibiya sa kalibutan. – Ngano man, unya? – Dili alang sa pahulay sa unod, dili aron matilawan ang mga kalipay, ni aron lang makat-on sa pagbasa ug pagsulat o kaligrapiya, o aron makakuha og kahibalo, o aron mahimong maayong magbasa; ni usab aron malingaw sa makasariling mga kalihokan, aron mangita og himaya, aron magpasigarbo, aron itas ang kaugalingon labaw sa uban, o aron magpaka-diktador, – dili alang sa bisan unsang ingon ana o bisan unsang susama; apan alang sa unsa? – Aron malimpyohan gikan sa mga sala, aron magsul-ob sa kahadlok sa Dios, aron magpaubos hangtod sa kamatayon, usa ka kamatayon sa krus, nga mao, hangtod sa pagbiya sa kaugalingong mga tinguha ug pagpatay sa mga kahilambigit sa unod, sa pagpakig-away batok sa kaatbang, ang yawa, ug sa pakigbisog '*batok sa mga prinsipalidad ug gahum, ug sa mga magmamando sa kangitngit niining kalibutan*' (Efe. 6:12), aron dili mapildi sa nagkalain-laing mga tintal sa unod, ug sa katapusan, aron makab-ot ang lig-on nga pagtuo sa pag-ampo sa imong espirituhanong amahan, ang igumen, pinaagi niini matuod natong mapalong ang tanang nagdilaab nga mga pana sa dautan (Efe. 6:16). Karon, sultihi ko, kumusta na diha kanimo? – susiha, hunahunaa, ug imbestiga. Ug bulahan ang usa kaninyo ug sa sulod kaninyo nga nagatuman sa mga sugo, nga wala magpailaum sa iyang kaugalingon nga mahimong biktima sa mga magpamaligya sa sala, nga lig-on sa pagsunod, nga nahayag pinaagi sa hingpit nga pag-angkon sa sala, nga napasidlak sa pagpaubos nga gihatag sa Dios, ug sa bulawanong pagsunod nga susama kang Cristo, ug kinsa, sama sa nagsul-ob og purpura nga kapa, gilibotan sa dili matuyok nga pagtuo sa iyang espirituhanong amahan, ang abá, nga dili matuyok sa mga buluhaton nga iyang gitudlo, nga wala mag-una og paghukom sa bisan unsa sa wala pa ang iyang mga desisyon, ug wala magtan-aw sa bisan unsa nga mas makaluwas alang kaniya dinhi sa yuta— —kaysa sa giisip sa abá nga ingon ana alang kaniya. Kinahanglan nakong ipahibalo nga dili ko magpasabot sa akong kaugalingon dinhi, kondili sa mga tawo nga hugot nga nagatuman sa mga sugo sa Dios.

27. Ang mga kalag moanha kanato, tinuod nga gipadala sa Dios, aron maluwas sa atong monasteryo. Busa ang atong pagsunod sa mga sugo kinahanglan nga labing hingpit ug istrikto. Miabot sila aron mapahayag, dili aron mangitngit. Busa, magdan-ag kamo, akong mga igsoon, bisan pa ako mangitngit; pagpanam-is kamo sa grasya-puno nga mga hiyas, bisan pa ako napuno sa pagkadautan. – Unsa man ang angayng sulod sa inyong pagdayeg? Sa pagpaubos sa inyong igsoon sa pakigpulong, sa dili gayud pagsupak kaniya, sa dili pagreklamo bahin sa bisan unsa, sa pagka-karnero nga walay dautang tuyo, dili masuko-suko, kondili malumo sa atubangan sa atong Punong Magbalantay, si Cristo; paglikay sa dili angay nga katawa ug sa makauwaw nga pakighinabi; pagbantay sa pag-awit sa mga salmo ug pagpabiling matin-aw sa pag-ampo. Paninguha kamo, akong mga anak, nga mas mapisan pa gayud sa paghinlo sa inyong kaugalingon, sa pagpuyo sa pagkaminahuron, sa pagpakahingpit sa inyong kaugalingon ug sa pagpakabalaan, aron mahimong sama sa mga dios – bisan pa man ug daw kaisog kini nga pahayag – ingon sa gisaad sa Manluluwas pinaagi sa Salmistahan, nga nagaingon: '*Kay ako miingon, "Kamo mga dios, ug mga anak sa Labing Kataas-taasan"*' (Salmo 81:6; Juan 10:34).

18. Ang kinabuhi sa komunidad labing angay dayegon; ug bulahan siya nga nagkinabuhi sa espiritu niini

18. 1) Ang kinabuhi sa komunidad ang labing angay dayegon; ug bulahan siya nga nagkinabuhi sa espiritu niini. – 2) Ang usa ka tawo angay kanunay nga maningkamot aron molabaw, ug dili usikan ang iyang mga adlaw sa walay pulos. – 3) Himaya sa mga amahan! Sila, nga nagtagad sa pulong sa kamatuoran, nagkinabuhi og ehemplaryong monastikong kinabuhi: sundi ang ilang ehemplo. [1, 20]

28. Gidasig ko kamo pag-ayo – nga magkugi kamo alang sa kaluwasan sa inyong mahimayaong mga kalag. Kay sa akong hunahuna, walay lain nga mas dako og kaayohan alang kaninyo kaysa pahinumdom sa atong mahimayaong paagi sa kinabuhi. Ug ayaw kamo kapoy sa kanunay nakong paghisgot sa samang butang. – Unsa pa kaha ang atong hisgutan? – Nabag-o ba nato ang paagi sa kinabuhi nga atong gisugdan, aron makalihok kita sa ubang mga butang sa atong pakighinabi? – Dili; dili kita angay mohunong sa pagbalik-balik

sa pagsulti sa samang butang, ug sa samang hilisgutan sa kanunay; ug dili gayud kita mohunong sa pagdayeg sa maayo ug sa pagsaway sa daotan – pagpahayag kung unsa ka maayo ug ka panalanginan ang hingpit nga pagbiya sa kalibutan ug ang malinawon nga kinabuhi sa komunidad sa mga igsoon; ug pagpamatuod nga tinuod gayud nga *'ang lana sa pahid' nag-agos paingon sa bungot, ang bungot ni Aaron'* (Salmo 132:2), kon kinsa man ang, sa pagsulod niya niining komunidad, nagsul-ob sa pagpaubos, nagbalkot sa pagsunod ug nangita sa pagpailawom sa iyang kaugalingong kabubut-on, gikuptan ang kalawom sa gugma alang sa Dios, misaka sa espiritu gikan sa kusog ngadto sa kusog, nagahigugma sa tanang butang ug mapailubon nga nagtuman sa tanan nga gikinahanglan sa lagda sa komunidad, nga walay limbong sa bisan unsa, nga wala magtago og bisan unsang malimbungon nga hunahuna o tuyo nga makabulag sa mapainubuson nga bag-ohan gikan sa Dios ug sa abad. Busa, mga igsoon, malumo nato nga yakpon ang tanan nga naglungtad ug nahitabo sa komunidad ingon nga balaan ug makaluwas, bisan pa kon ang uban niini daw dili makalipay: kay pinaagi niini, ang atong mga magagaspang nga bahin mapahapsay, ug kita mahimong hapsay, aron mas sayon kita makaguyod paingon sa atong tumong.

29. Paningkamot nga magtinabangay kamo ug ayaw pangitaa ang inyong kaugalingong kaayohan, kondili ang kaayohan sa komunidad sa tanang aspeto; ug, samtang kamo nagakusog ug nagahapsay sa inyong mga kalag, magpabilin kamo sa walay hunong nga pagsunod, pagbag-o sa inyong kaugalingon matag-adlaw ug, samtang ang mga adlaw, bulan ug tuig naglabay, magpadayon kamo sa pag-uswag paingon sa mas maayo ug mas maayo, samtang aduna pa'y panahon aron molambo ug motubo sa pagkamaayo. Ayaw paglingaw-lingaw; ayaw pagpaubos sa pagkatulog ug kapabayaan; ug ayaw pagsayang sa mga adlaw niining kinabuhi sa walay pulos. Sa pag-abot sa panahon sa paghukom, makita nato pag-ayo ang bunga sa atong paningkamot ug ang kawalay bunga sa atong kapabayaan; makita nato nga, pinaagi sa pagtagad sa atong kaugalingon ug sa atong buhat, nakabunga kita, ug nga, pinaagi sa pagpasagad niini, nagdala kita og kadaut sa atong kaugalingon.

30. Himaya sa mga bulahan nga kalag sa atong balaan ug ginagalang nga mga amahan, tinuod nga maalamon ug matin-aw! Wala nila paminawa ang pulong sa kamatuoran nga walay pulos; wala nila kini gisalikway, ni gitamay nila kini: apan naningkamot sila nga matinud-anon uban sa singot sa ilang agtang, nagpaubos sila sa ilang kaugalingon, gipailawom nila ang ilang kaugalingong kabubut-on, gihigugma nila nga mahimong pinakahuli, gihigugma nila ang pagkamapainubsanon sa tanang butang ug ang kakabus, ug gilikayan nila ang panagbangi, ug gidala nila ang tanan uban sa malipayong pagkamapailubon; sila misugot sa kabubut-on sa ilang mga amahan; nagdilaab sila sa pagtuo; gihigugma nila ang kahilom; gidala nila ang mga kakulian sa mga maluya, andam gani nga ibubo ang ilang kaugalingong dugo alang kanila, sama sa mga martir. Ug unsa pa man ang ikasulti? Kamo mismo nakaila sa inyong mga nangagi ug mga pangulo; alagari sila, sundi ang ilang mga bakas, ug unta angay kamo nga makigbahin sa ilang himaya.

19. Padayona nga molabaw kamo sa inyong kaugalingong hiyas: ang masunuron sa pagkamamasunuron; ang mapainubuson sa pagka-mapainubuson; ang mapisan sa pagpaningkamot

19. 1) Padayona ang matag-usa kaninyo sa pag-uswag sa inyong kaugalingong hiyas: ang masunuron sa pagkamamasunuron; ang mapainubusanon sa pagka-mapainubusanon; ang mapisan sa pagpaningkamot. – 2) Bisang unsang katungdanan sa pagkasunuron ang inyong gihatagan, pag-ehersisyoha kini. – 3) Kung molihok kamo sa ingon niini, ang Ginoo maglipay kaninyo dinhi ug sa umaabot nga kapanahonan. [1, 21]

31. Padayon sa imong gisugdan, ug dili lang nga ayaw hunong sa pagbuhat og maayong buhat, kondili padayona pa kini nga mas daghan; pasiga pa gayud ang imong espiritu, ug padali paingon sa kahitas-an sa langitnong kinabuhi. *'Masunuron'*—magpadayon sa pagkamamasunuron, aron makapamunga ka sa bunga sa pagkamamasunuron, mosumite dili lang sa mga may awtoridad kondili usab sa ordinaryong mga tawo, nga walay reklamo o pagsukol, bisan unsa pa ilang sugo. *'Mapainubsanon'*—magpadayon sa pagka-mapainubsanon, mapailubon sa tanang butang ug mouyon sa tanan, sa mapainubuson nga pagtan-aw sa kaugalingon, nga adunay yano nga panagway, humok nga tingog ug pipila ra ka pulong, nga dili magtago sa hunahuna nga tingali kaniadto ka gikan sa maharlika, o nga dugay na ka nga nagpuyo sa monastikong kinabuhi, o nga naggunit ka og hataas nga ranggo ug nagbuhat og daghang katungdanan, – Idugang pa nako niini – nga dili nimo itas ang imong mga mata o magpakita og hugot nga dagway o bisan unsang piho nga lakang tungod lang kay ikaw maalamon, mahimayaon, adunay mahigalaong pagkasulti, makahimo sa bisan unsa, o adunay lain pang angay dayegong kalidad. *'Masipag'* ug mapisan sa pagtuman sa pagsunod nga gisalig kaniya, nagtrabaho ingon sa pag-alagad sa Ginoo ug dili sa mga tawo, gipamatud-an niya nga siya usa ka trabahante nga walay kaulaw, nag-ako sa labing lisod nga mga buluhaton ug nagakalipay sa pagkapoy sa iyang

kaugalingon alang sa iyang isigkatawo, sa pagtuo nga pinaagi niini usa ka dakong ganti ang gitigom alang kaniya sa langit.

32. Kita tanan—bisan man tig-atiman sa bodega, tig-atiman sa ospital, tigpahapsay sa sinulat, tigbantay sa ubasan, mag-uuma sa merkado, tigbuhat og sapatos, kusinero, katiwala, magtutudlo, bantay, tigpukaw, katabang, tigpasiga sa lampara, panadero, karpentero, o kinsa man nga gitahasan sa bisan unsang buluhaton, dako man o gamay—ato, sa walay hunong nga pag-agos padulong sa umaabot, uban sa dili mapalong nga pangandoy alang sa walay katapusang mga panalangin, maisugong buhaton ang atong mga buluhaton, andamon ang tanan nga butang nga may pag-ayo, buhaton ang tanan nga makapahimuot sa Dios, ug maghatag og kaayohan sa atong kaugalingon, maghalad sa atong kaugalingon alang sa usag usa hangtod nga ang matag-usa andam nga isakripisyo bisan pa ang iyang kaugalingong kalag alang sa iyang igsoon.

33. Kung molihok kamo sa ingon niini, ang Bugtong Anak sa Dios maglipay kaninyo—Siya nga, tungod sa pagsunod sa Dios Amahan, nagpaubos sa Iyang kaugalingon hangtod sa kinatumyan sa pagkaubos, aron nahimong ulipon, bisan pa Siya mao ang Ginoo sa tanan, ug natilawan ang kamatayon—ang kamatayon sa krus— – Adunay kalipay ug dili masukod nga paglipay alang kanako, usa ka makasasala, ug alang kaninyo, nga nagatuman sa mga sugo, dili lamang dinhi, diin kamo gidayeg sa tanan nga makakita sa inyong mga buhat, ang inyong pakigbisog batok sa kaaway ug ang inyong pagpugong sa iyang mga pag-atake ug mga limbong, apan usab sa umaabot nga kapanahonan, sa diha nga maglipay kamo sa atubangan sa himaya ni Kristo nga Dios kauban ang mga koro sa mga anghel, didto nga nahimutang ang '*puy-anan sa tanan nga naglipay*'.

20. *Nalipay ako sa inyong mga kalampusan... sa uban pinaagi sa pagpaubos, sa uban*

20.

1) Nalipay ko sa inyong mga kalampusan... sa uban, pagkapaubos; sa uban... (naglista sa mga birtud sa monghe). – 2) Sa samang paagi – pagpadayon sa pagpalayo ug pagtaas sa hunahuna: taas pa kaayo ang atong kinabuhi... naa pa tay panahon. – 3) Ayaw pagpasigarbo sa inyong natural nga mga gasa o nakuha nga mga kabtangan, kay ang Dios magahatag pa gayud og labaw; sa sukwahi – adunay kawad-on. [1, 22]

1. Malipay ang mag-uuma sa usa ka mabungahong uma; apan ang mga abbot labi pang malipay sa espirituhanong bunga sa mga kalag nga gisalig sa ilang pag-atiman. Kamo usab nagahatag kanako og kalipay, akong mga anak, akong tanom, ang samang ani sa Dios (1 Cor. 3:6). Malipay ko sa dihang makita nako ang inyong kugi, kadasig, ug entusiasmo alang sa tanan nga gikinahanglan alang sa kaluwasan. Nalipay ako sa mga nagpakita og pagkamapainubsanon, sa mga nagpakita og pagkamakugi, sa mga nagpakita og pagkamapainubsanon ug pagrespeto, sa mga misukol ug mipildi sa mga limbong sa kaaway, sa mga nagbuhat sa mga katungdanan nga gisalig kanila nga walay reklamo, sa mga nagpakita og kalinaw ug hilum nga espiritu, sa mga nagpakita og pagkasimple sa kinaiya, sa uban, pagtuo sa akong pagka-mapainubsanon kaysa sa akong dignidad; sa uban, kawalay-pagbati ug disposisyon nga dili mahigugma sa kalinaw—apan sa tanan ninyo, espirituhanong pag-uswag ug pagkahingpit, ug mahigugmaong panaghiusa sa usa ka lawas, nga nahitabo pinaagi sa giya sa Dios gikan sa kahitas-an ug pinaagi sa pag-ampo sa akong Amahan ug sa inyong Amahan. Nagakalipay ako niini, ug natingala ako, kay kini tinuod nga hinungdan sa katingala.

2. Nahadlok ko nga, tungod sa akong pagkawalay pagtagad ug sa akong lawom nga kasubo tungod sa Iyang mga sala, basin dili dawaton sa Ginoo ang Iyang mapinanggaong tuo nga kamot nga gipahaba ibabaw nato – ug nga mosulod sa taliwala nato ang usa ka butang nga dili angay hisgutan, apan bisan pa sa paghunahuna niini – ang katamaran ug kaguol sa bisan unsang kalag, o bisan pa ang pagkahulog, tinago man o hayag. Busa, mag-amping kamo sa inyong kaugalingon; ayaw kamo paglayas gikan sa agianan nga inyong gipili, kondili, pinaagi sa pagbarog nga lig-on niini, kausab kamo gikan sa himaya paingon sa himaya ug gikan sa pagkabalaan paingon sa pagkabalaan. Pagpabilin nga matinindog, ug ayaw paglayas gikan sa lingin sa mga buhat nga inyong gisaad sa atubangan sa Dios ug sa mga Anghel, ug sa atubangan sa akong pagkapaubos; hinungdan, idugang ang paningkamot sa paningkamot. Timan-i nga ang hunahuna sa taas nga kinabuhi dili kamo makapaguol, ug nga kini dili makapaluya sa pagkamatarong sa inyong determinasyon nga mabuhi sa pagpugong sa kaugalingon ug disiplina sa kaugalingon. Bakak kini nga hunahuna: kay unsa man ang atong kinabuhi? Usa ka damgo ug landong. Bakak kini nga hunahuna, apan kini makalimbong: kay imbis nga magdugang og pagpaubos sa pagpaubos ug pagsunod sa pagsunod, kini magdani sa usa ka pagtugot sa kaugalingon og usa ka pagtugot pagkahuman sa lain, nga kasagaran mosangpot sa hingpit nga pagkaguba sa kinabuhi nga makapahimuot sa Dios.

3. Pag-amping nga ang imong gihunahuna nga kahingpitan dili mahimong tunok sa sala, – dili ang imong abilidad sa dali nga pagkat-on sa tanan, ni ang imong kahibalo, ni ang usa ka piho nga lebel sa kasinatian sa espirituhanong kinabuhi, ni ang imong usahay nga maayong konsensya, ni ang imong pagkamaigmat, ni ang imong kahanas sa mga manwal nga trabaho, ni ang imong hapsay nga pag-awit, ni ang imong matahum nga tingog, ni ang imong mahimayaong paglihok, ni bisan unsa pa man nga susama niini. Kining tanan mga gasa gikan sa Dios, nga angay mag-alagad aron mapadako ang inyong kahadlok ug pagpaubos sa atubangan sa Dios, ang Magahatag. Pinaagi sa pagbaton niining pagtamod, mapahimo nato Siya nga labi pang maloloy-on kanato ug labi pang mapinanghatagon sa Iyang mga gasa – ug kita mapalambuon sa matag maayong butang ug mahimong balaang templo sa Dios, nga gipahimutang sa gasa nga nagsubay sa gasa. Sa laing bahin, kon itas-tas nato ang atong ulo sa atubangan sa Dios ug mahimong hambog sa atubangan sa atong mga igsoon—pag-alsa sa kilay, pag-uyog sa abaga, paglakaw nga hambog, ug pagpangutana nganong kini o kana gibuhat, nganong ingon ani ug dili ingon ana, o nganong wala ko gisaligan sa pagdumala sa ingon-ana nga katungdanan, ug ngano nga kana nga tawo ang gihatagan sa maong buluhaton, samtang kana nga buluhaton hingpit nga walay pulos, pag-usik lang sa paningkamot ug oras – kon molihok kita sa ingon ani, among himuon ang panahon sa pagka-mabunga nga mahimong panahon sa pagka-walay bunga, usa ka panahon sa ganansya ngadto sa panahon sa kawad-on, usa ka panahon sa maayong buhat ngadto sa makaguba nga kawalay lihok ug dautang binuhatan – ug imbis nga mosaka kita sa bukid sa kaayo, mas mosulod pa kita sa kahiladman sa kalibog sa sala.

21. *Pagmaayo – ug ayaw tugoti ang kaaway mosulod sa imong kasingkasing, basi siya mosinggit: 'Nangadaug na ang tanan'*

21. Pagmaayo – ug ayaw tugoti ang kaaway mosulod sa imong kasingkasing, basi siya mosinggit: 'Nangadautan na ang tanan.' [1, 28] Pabilin nga limpyo ang agianan sa mga sugo sa atubangan sa mga mata sa imong kalag, mapainubsanon nga maila ug itul-id ang matag babag—bisan kini usa ka porma sa pagsuway nga angay silotan, o usa ka panagbangi nga natabonan sa kaulaw; lakaw sa husto nga dalan, ug makakaplag ka og kalinaw alang sa imong kalag. Ang atong kaaway naggamit sa tanang pasangil aron mapugos ang iyang pagsulod sa atong pagka-igsuonan ug aron kini iyang gul-on. Ayaw siya dawata; panalipdi ang inyong kaugalingon sa taming sa pagtuo ug pahawaa siya gamit ang espada sa Pulong sa Dios – ug kining manunukob dili gyud makakaplag og lugar alang sa iyang kaugalingon sa inyong sulod, ni magpasigarbo siya nga nadani niya kamo sa usa ka pagkasayop. Ipakita ninyo nga kamo usa ka puwersa sa hukbo sa Dios, dili niya masakop, ug himoa nga siya, imbis nga magpasigarbo, maghinanakit sama sa gibuhat ni San Macario kaniadto: 'Ang tanang daotan mitumaw batok kanako.' Anaa kaninyo si Cristo nga Ginoo isip inyong kumander, ug ang mga Anghel isip inyong mga tabang ug manalipod. *'Ayaw tugoti nga matintal kamo—kay Siya nga nagbantay sa Israel dili matulog ni matulog'* (Salmo 120:3).

22. *Ang tanan gikan sa Diyos; apan gikinahanglan usab ang atong kaugalingong paningkamot aron mapreserbar ug makapadayon*

22. 1) Ang tanan gikan sa Dios; apan gikinahanglan usab ang atong kaugalingong paningkamot aron mapreserbar ug makapadayon. – 2) Gipanalipdan ka pag-ayo sa Ginoo hangtod karon – ug nagmalambuha ka; padayon sa parehas nga paagi – sa pag-ampo, kahilom ug uban pa. – 3) Pag-antus sa kalisdanan ug kasubo; ang tibuok kinabuhi usa ra ka adlaw, apan pinaagi niini makab-ot nato ang walay katapusang kalipay. [1, 24]

4. Magpasalamat sa Ginoo sa tanan natong kalampusan; kay ang tanan nga maayo sa mga tawo naggikan sa Iyang daghang grasya: kay *'Gikan kaniya, ug pinaagi kaniya, ug ngadto kaniya ang tanang butang'* (Roma 11:36). Ug kon adunay bisan kinsa nga magpasigarbo nga siya usa ka butang, madungog niya ang mga pulong sa Apostol: *'Unsa may imong naa nga wala ka madawat? Ug kon nadawat man gani nimo kini, ngano man nga magpasigarbo ka nga daw wala ka kini madawat?'* (1 Cor. 4:7). – Bisan pa niana, ang tanan niini nagkinahanglan og paningkamot, kusganong paningkamot ug walay hunong nga pagkamalig-on, kauban ang pagpaubos, aron palig-onon, panalipdan ug tutukan ang atong hunahuna sa usa ka Diosnon ug debotong kinabuhi, aron dili kita maliso gikan sa atong maayong buhat, ni makahatag og kaulaw sa atong nangaging paningkamot tungod sa sunod nga katamaran, ug nga dili kita mobalik gikan sa usa ka buhing matarong ngadto sa usa ka dautan, kondili, pinaagi sa pagbag-o sa kaayo, kita pagaputlihon, pagasabton ug mosaka sa mga bukid adlaw-adlaw, nga mahimong mas hayag pa kaysa sa hayag, nga mausab gikan sa mga bitoon ngadto sa mga adlaw, ug masul-oban sa labing gamhanan nga kusog. Ibaliwala, akong hangyo kaninyo,

ang tanang makalaut nga pangatarungan ug ang labing dakong babag sa pagkamaayo—ang himaya sa kalibutan—ug gamita ang espirituhanong espada aron putlon ang matag pagbati ug matag kahakog sa unod, magkumpit kang Dios ug mosaka ngadto Kaniya sa espirituhanong hagdanan, adlaw-adlaw pagtukod sa mga diosnong pundasyon ug pagpalalom sa espirituhanong mga pundasyon, samtang gilabay ang karnehanong pagkasupak pinaagi sa pagputol sa mga tinguha, pagpatay sa kalayo sa mga pagbati pinaagi sa baha sa mga luha, ug pagpahawa sa makapahasol nga mga pangandoy sa pagkaon ug ilimnon, o bisan unsang laing kahawang, pinaagi sa pagpamalandong sa umaabot nga mga panalangin.

5. Hangtod karon, pinaagi sa mga pag-ampo sa akong amahan ug kaninyo, gipanalipdan kamo sa Ginoo; nagmalambuha kamo, naglakaw sa maharlikang dalan sa pagkamaayo, nagpahimutang sa kaanyag sa kawalay-pagbati, ug nakita ninyo nga walay bisan unsa nga ingon ka maayo ug makalipay sama sa pagwagtang sa inyong mga pagbati ug, sa pag-alsa sa inyong kaugalingon ibabaw niini, sa paghari nga maharlika sa ibabaw sa tanang butang sa kalibutan ug, ingon pa gani, sa paghari uban sa Dios. Ayaw ninyo kini kalimti, ug ayaw pagkatulog, human ninyo natapos ang paagi sa kinabuhi nga gisalig kaninyo ug nga inyong gilakaw pag-ayo; apan labi pa gayud, *'mosulod kamo sa iyang mga ganghaan uban sa pagpasalamat, ug sa iyang mga patyo uban sa pagdayeg'* (Salmo 99:4); padatoa kamo sa mga bunga sa inyong pagsunod ug, niini, inumon ang bino sa paghinulsol, nga nagapahimuot sa inyong mga balaan nga kasingkasing; ayaw hunong sa inyong ubang mga buhat nga matarong; pahilom ang inyong mga ngabil; ayaw samditi ang konsensya sa inyong igsoon pinaagi sa pagpakaaron-ingnon sa usa ka bakak ug kaugalingong gipahamtang nga paglikay sa bisan unsang pagkaon; ayaw pagpakita og seryoso nga nawong; ayaw pagdugay sa pakig-istorya o pagsulti og walay sulod nga mga pulong; ayaw ipahimutang ang inyong kaugalingong kalinaw sa unahan kaysa kaayohan sa inyong isigkatawo; mag-usa kamo sa hunahuna, sa kasingkasing, ug sa tinguha sa Kristo Jesus nga atong Ginoo, nga Siya ang inyong ulo.

6. *'Maglig-on kamo sa Ginoo ug sa gahum sa Iyang pagka-gamhanan'* (Efe. 6:10), ug pag-antus uban sa kaisog ang tanan nga dili maayo, masubo ug bug-at, nga nagbitbit sa misteryo sa atong kamatayon sa atubangan sa inyong hunahuna ug nagtan-aw sa tibuok kurso sa atong kinabuhi ingon mubo. Ug, sumala kang San Gregorio nga Teologo, ang tibuok kinabuhi usa ra ka adlaw alang sa mga tawo nga masigasig kaayo sa ilang pangunang buluhaton sa kaluwasan. Apan niining adlaw, niining malabay nga panahon nga molabay sama sa damgo, atong makab-ot ang Gingharian sa Langit, ang gingharian sa walay katapusang kalipay ug pagmalipayon.

23. Batoka ang kaaway nga nagpukaw sa mga pagbati

23. 1) Batoka ang kaaway nga nagpukaw sa mga pagbati. – 2) Pasagdi nga ang mga tigulang motabang sa mga batan-on. – 3) Pila na kaha ka beses nahitabo... nga mosubang ang usa ka pagbati, apan batoka kini pinaagi sa pag-ampo ug ang tanan molamdag. – 4) Busa, ayaw kawala'g kadasig: duol ang Ginoo. [1, 25]

7. Paningkamoti, akong pinalanggang mga anak, paningkamoti, akong mga ginoo ug agalon, pakigbisog batok sa mga limbong sa yawa, batok sa iyang adlaw-adlaw nga pag-atake kaninyo, batok sa kalayo sa kahilambigit, batok sa kangitngit sa kawad-on sa paglaum, batok sa makalilisang nga paglibot-libot gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, batok sa bitin sa pagpanukog, batok sa walay pagpugong nga hilig sa dili angay nga pakig-istorya ug pagpanawa, batok sa matag pagbati nga supak ug nakigbisog batok kaninyo.

8. Ang una sa mga katapusan, ang kugan sa mga maluya, ang mga natintal sa taliwala sa mga natintal, ang mga napuno sa espirituhanong bunga sa taliwala sa mga kabus niini, ang malampuson sa mga bag-o pa nagsugod, ang dugay na sa mga bag-o—tabangi ang usag usa, hatagi og tabang, tudloi pinaagi sa mga pulong, ipakita ang labing maayo, dasigi ang usag usa sa pagbuhat sa maayo, aron kita tanan maluwas.

9. Hinumdumi pila na ka tuig ang milabay sa inyong espirituhanong pakigbisog, ug pila ug unsang matang sa mga tukso ang inyong naatubang hangtod karon! Hinumdumi sa matag usa pila ka beses siya napildi sa tukso, napul-an, ug nawad-an og kaisog; unya kalit siyang nakakaplag og kusog, kalipay, kaisog, espiritu nga nagahatag kinabuhi ug inspirasyon, bisan pinaagi sa usa ka pulong sa tambag o sa pag-ampo sa usa ka igsoon; unya nagpaningkamot pag-usab – ug napalig-on pag-usab sa gamhanang gahum sa Dios. Mao usab kini sa umaabot nga mga adlaw sa inyong kinabuhi nga pagpanagana, ug labi pa gayud—*'molabay kita sa kalayo ug sa tubig ug mosulod sa pahulay'* sa kawalay-pangandoy (Salmo 65:12).

10. Busa, ayaw kamo kawad-an ug kasingkasing, ayaw kamo kawad-an ug kaisog! Tabangi ta, pahupaya ta, ug dasiga ta sa usag usa sa paghigugma, paglahutay, ug kadasig alang sa pagtuman sa mga sugo sa Dios. Ug unta ang atong Ginoong Jesu-Cristo, ang atong tinuod nga Dios, ang paglaum sa mga walay

paglaum, ang suporta sa mga nagakahugno, ang mananambal sa mga masakiton, ang andam nga kauban sa mga nagbiyahe ug tigpahupay sa ilang kakapoy, ug, sa mubo, ang paglaum sa tanang tumoy sa yuta ug sa mga layo sa dagat – unta Iyang pahapsayon ug patag-on ang inyong dalan, ug unta Iya kamo hatagan og kalampusan sa matag buhat ug lihoc, samtang nagbiyahe kamo diretso padulong sa hingpit nga kaluwasan ug sa pag-abot sa siyudad sa Iyang puy-anan.

24. Batok sa pag-asdang sa mga pagbati: ang Pulong sa Dios, ang pagbantay sa mga pagbati—ilabi na sa panan-aw—ug ang pagdumili sa unod sa iyang mga tinguha: magbantay ka; bisan pa nga nahulog ka pagkahuman sa imong bunyag, ayaw paghulog pag-usab human sa pagpanumpa sa mga saad sa schema

24. Batok sa pagdilaab sa mga pagbati: ang Pulong sa Dios, pagbantay sa mga pagbati—labina sa mga mata—ug pagdumili sa unod sa iyang pahulay: magbantay ka; nahulog ka pagkahuman sa imong bunyag, ayaw paghulog pag-usab human sa pagpanumpa sa mga panata sa schema. [1, 27] Ang klima dinhi init kaayo ug mapaso—dili sa natural nga kalayo ang akong pasabot, kondili sa usa ka dili makita nga kalayo nga nagasunog sa kalag, nga naggikan sa uling sa sala, gipapalong sa mga silak sa kahinam nga gilabay sa atong kasingkasing sa mga dautang espiritu. Apan kamo adunay, gikan sa balaan nga mga ngabil, ang pagbubo sa Espiritu (ang Pulong sa Dios) nga nag-agos sama sa suba, aron pugngan kini, ug, sama sa tulo ka batan-on sa nagdilaab nga hurno, magpabilin nga walay samad ug dili matandog niini nga kalayo. Niining bahin, kinahanglan bantayan sa usa ka tawo ang iyang mga pagbati, ilabi na ang panan-aw, diin—kon gamiton kini nga walay pag-amping—pinakanaa ang atong kaaway sa paglabay sa kalayo sa kahinam-hinam sa kalag. Kinahanglan usab nga magbantay kita batok sa ubang mga tukso nga naggikan sa unod, diin ang kakulang sa pagpugong sa pagkaon, , ilimnon, tulog ug bisan unsang laing porma sa pisikal nga pahulay naghatag og agianan. Kay sama sa komprehensibo nga pag-agil nga nagahatag kusog aron magpadayon sa pagkamaayo, ingon usab ang kapabayaang niini nagmugna sa matag porma sa tiraniya sa sala. Busa, pag-amping nga dili kamo mobalik niining pagkaulipon, nga nakagawas na kamo niini pinaagi sa pagsulod sa inyong karon nga pagtawag uban sa angay nga mga saad, ug ayaw pagdala sa inyong kaugalingon og doble nga pag-antos – kay ang pagkahulog human sa bunyag ug human sa pagkuha sa eskema.

25. Alang sa mga nakadaog sa ilang mga pagbati – mga korona; alang sa mga misumpo niini – mga pag-antos; kung naa kamo sa unang grupo, maayo; kung naa sa ikaduha, padali sa pag-usab sa inyong mga dalan

25. 1) Alang sa mga nakadaog sa ilang mga pagbati – mga korona; alang sa mga napildi niini – mga pag-antos; kung naa ka sa unang grupo, maayo kaayo; kung naa sa ikaduha, padali sa pag-ayo. 2) Paningkamoti nga tumanon ang mga sugo; ayaw tugoti nga adunay tapulan, duha ka hunahuna, o mapasigarbohon. – 3) Himoa sa matag usa nga ihatag ang iyang kaugalingong kontribusyon pinaagi sa iyang pagsunod; dawaton kini sa Ginoo, bisan gamay pa kini. – 4) Ayaw pagpaubos sa mga kalisdanan; padayon sa pag-uswag, nga nagtinabangay. 5) Ang mga kalisdanan sa gawas ug sulod kay panandaliang; paglahutay, ug moabot ang kahupayan. – 6) Kinsa bay nakadawat og korona nga walay paningkamot? – Apan hapit na ang kamatayon, ug matapos ang paningkamot; moapil ka sa han-ay sa mga balaan. [1, 28]

11. Tan-awa ang arena sa pakigbisog! Tan-awa ang pakigbisog! – Ang nakigbisog nga maisugon, nagdagan nga maayo, ug nagpabilin nga layo ang hunahuna sa tanang makalilipay ug makapahugno, makabot ang tinuod nga kadaugan, gikoronahan sa korona sa dili mamatay nga himaya, gipahayag nga anak sa Dios, ug nahimong manununod sa walay katapusang mga panalangin bisan pa ania pa siya dinhi. Apan kinsa man ang madala sa kalipay sa sala ug itugyan ang iyang kaugalingon sa mga bitag sa yawa, masinati ang tinuod nga kapildihan, matabonan sa kaulaw tungod sa iyang mga sala, mahimong anak sa yawa, ug manununod sa kalayo sa Gehenna ug sa lain-laing mga walay katapusang pag-antos. Susihon ninyo ang inyong kaugalingon, sulayi ang inyong pagtuo, ug hibali kung unsa ug asa ang inyong baruganan ug ang inyong dalan. Ug kon naa ka sa husto nga dalan ug naglakaw sa hari-hariang agianan, labi pang maayo! – Apan kon nakasala ka sa imong pagbiyahe ug nahulog sa kusog nga dagan sa sala, padali sa pagbalik sa dili pa matapos kining ikapitong kapanahonan ug mosidlak ang ikawalong kapanahonan, nga magdala sa paghukom ug silot.

12. Paningkamoti nga tumanon ang mga sugo sa Dios; itanom ang mga binhi sa pagkamaayo sa inyong kasingkasing, aron sa takdang panahon, makapamupol kamo sa bunga sa pagkamatarong. Ayaw pagpa-inactive ang bisan kinsa, basi madungog nila gikan sa Tinubdan: '*Adto ka sa hulmigas, imong tapulan, o adto ka sa mapisan nga putyukan*' (Prov. 6:6, 8). Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga malimbongan o duha-

duha ang hunahuna, nga nagpuyo sa usa ka butang sa ilang kasingkasing samtang nagasulti og lain, aron dili sila mapukan sa makalilisang nga paghukom sa salmista nga si David, nga nagaingon: *'Laglagon sa Ginoo ang tanang mapangdayegong ngabil ug ang dila nga nagasulti og limbong'* (Salmo 11:4). Ayaw tugoti nga magpabilin nga walay buhat o tapulan, aron dili sila mahulog sa silot ni San Pablo, nga nag-ingon: *'Kung adunay dili gustong magtrabaho, dili siya magkaon'* (2 Tes. 3:10). Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga sobra ka maalamon, aron dili nila masinati ang gipahimangnoan ni San Santiago, nga nag-ingon: *'Ang Ginoo mosupak sa mga hambog, apan nagahatag ug grasya sa mga mapainubuson'* (Santiago 4:6).

13. Maglakaw kita tanan nga malipayon sa Ginoo ug tumanon ang Iyang mga sugo, nga ang matag-usa magdala sa panag-uban sa atong kinabuhi, sama sa atong bahandi (Marcos 12, 43) bisan unsa ang naa sa ilang gahum ug mahimo nilang gamiton – ang uban pinaagi sa pagdumala, ang uban pinaagi sa ministeryo, ang uban pinaagi sa pag-atiman sa masakiton, ang uban pinaagi sa pag-awit, ang uban pinaagi sa pagbasa, ang uban pinaagi sa pag-uma, ang uban pinaagi sa sining sa pagsulat – ug sa kinatibuk-an, ayaw unta nga adunay bisan kinsa nga wala maghatag og bisan unsa, ni magpakita sa Ginoo nga walay dala. Ang Ginoo modawat dili lamang sa dagkong halad kondili pati na sa labing gamay; gidawat pa gani Niya ang nagbasa og bersikulo isip paghinumdom sa kamatayon, kon tingali dili na siya makahimo pa og lain, sama sa pagdawat Niya sa duha ka mita sa balo nga babaye. Ang Dios maoy nagtino sa bili sa mga buhat, pinaagi sa pagtan-aw sa tinguha sa nagbuhat niini. Tungod kay aduna kita'y Dios nga maayo ug labing maloloy-on, ug nga naghandum sa atong kaluwasan labaw pa kaysa atong kaugalingon, maglakaw kita sa Iyang matarong nga mga dalan, ug makakaplag kita og kalinaw alang sa atong mga kalag.

14. Ayaw tugoti nga bisan unsang kalisdanan nga dili matagna sa atong agianan sa Ebanghelyo makababag sa pag-uswag sa bisan kinsa; apan bisan pa man lisod ug bug-at ang dalan, magpadayon kita, magmalipayon kita, magmaisug kita, molabang kita gikan sa bungtod paingon sa bungtod, gikan sa bungtod-bungtod, hangtud mosaka kita sa bukid sa Ginoo ug motindog sa Iyang balaan nga dapit sa kalinaw. Ang mga nagbiyahe nga mag-uban nagpahapsay sa agianan alang sa usag usa. *'Agyo kining magbata sa karga sa usag usa,'* ingon sa Apostol, *'kamo usab'* (Gal. 6:2).

15. Kanunay gayud nga karon mahiyagon, ug ugma maisug; karon malungkot nga pagbati, ug kalit lang mosidlak ang inspirasyon; karon mismo, pag-alsa sa mga pagbati, ug sa sunod, tabang sa Ginoo ug pagdominar niini; Dili ka pareho ug kahimtang ugma pagkahuman sa ugma sama sa imong nahimtang gahapon, ug dili ka magpabilin nga pareho hangtod sa kahangturan, akong hinigugma; apan ang grasya sa Dios moabot kanimo, ug ang Ginoo magadaug pinaagi kanimo. Unya moingon ka: *'Asa ka naadto hangtod karon, Ginoo?'* Ug motubag Siya kanimo: *'Gitan-aw ko ikaw nga nagpakigbisog, ug nagpaabot ko.'* Busa, magpakailubon kita, ug magpakita og gamay nga kadakila sa kasingkasing; pugngan nato ang atong kaugalingon ug daoga ang atong mga lawas, pagkaulipon kanila ug ilabay ang atong mga pagkahilig layo kanato.

16. Kinsa ang gikoronahan nga wala magpaningkamot? Kinsa ang makakaplag og pahulay nga wala mag-antos? Kinsa ang makamupol sa bunga sa kinabuhi nga wala magtanum ug mag-amuma sa mga hiyas sa ilang kalag? Magtanum kamo, magtuhol, magpaningkamot, ug magpaningkamot sa trabaho, akong mga anak, mga magbubuhay sa Dios, mga tighisama sa mga Anghel, mga kaatbang sa mga walay lawas! Dili ba ninyo makita ang katapusan niining mga pakigbisog? Dili ba kanunay mamatay ang atong mga igsoon? Dili ba kita mag-awit og mga himno sa lubong para sa mga namatay matag-adlaw? Ngano man nga ginapahasol nimo ang imong kaugalingon sa kasubo, ikaw nga maluya ang kasingkasing? Moabot usab kanimo ang kamatayon. Dili karon – ugma ka mamatay. Uban sa walay kinutuban nga kalipay mibulag ka niining kalibutan ug mosaka sa langit, ngadto sa Dios, sa dili masudlan nga kahayag, sa dili masukod nga kalipay, sa dili masukod nga himaya, sa mga puloy-anan sa mga Anghel, sa mga hawanan sa Ginoo, sa simbahan sa mga panganay, sa sabakan ni Abraham? Ug kinsa man ang imong makita didto? Ang Ginoong Dios, atong Manluluwas; ang Inahan sa Dios, Reyna sa Kalibutan; ang mga dili-mortal nga gahum; ang mga Kerubin ug mga Serapin; ug ang tanang hanay sa Balaang mga Apostoles, mga Propeta, mga Hierarkiya, mga Martir, mga Banal nga Tawo ug sa tanang mga Santo, nga ang ihap niini dili masukod. Dili ba kini makapuno kanimo og katingala, makapadasig kanimo, ug makataas kanimo ibabaw sa tanang kakapoy, kasubo, ug kalisdanan?

26. Sa pagtan-aw nimo sa kalibutan gikan sa kahitas-an sa kinabuhi sa monghe, makita nimo ang dagat sa kahaw-as nga nag-alon; busa, lipaya nga ikaw nakaluwas niini

26. 1) Sa pagtan-aw ninyo sa kalibutan gikan sa kahitas-an sa kinabuhi sa monghe, makita ninyo ang dagat sa kahaw-as nga nag-alon; busa, maglipay kamo nga nakaluwas kamo niini. – 2) Unya, sa pagbalhin ninyo sa inyong pagtan-aw ngadto sa inyong kaugalingon, makita ninyo ang parehas nga mga butang (mga ginikanan, paryente, kabtangan ug uban pa), apan sa usa ka balaan ug malipayong porma; busa padayon sa pagdagan, aron makab-ot nimo kini. – 3) Usa ka listahan sa mga birtud nga nag-alsa paingon sa taas ug sa mga dautang hiyas nga nagpaubos. – 4) Usa ka paghinanakit mahitungod sa mga kapakyasan sa monastiko. [1, 29]

17. Karon, sugdan ko ang akong pagtudlo kaninyo uban sa apostolikong pagdasig: *'Maglipay kamo sa Ginoo kanunay'* (Fil. 4:4). Ug giunsa man ninyo nga dili malipay ug maglakaw sa kalipay, sa diha nga, pinaagi sa pag-ila ug gipili nga tawag sa Dios, nga sa Iyang tanang kinaadman nag-uyonan sa tanang butang, giisip kamo nga takus nga dawaton sa kini nga paagi sa kinabuhi sa Ebanghelyo ug karon naglingkod kamo sa usa ka hataas nga dapit nga adunay maayong panan-aw, tan-awon nimo gikan sa taas ang walay pulos ug ubos nga mga kahimayaan sa kinabuhi sa tawo, nga gilukso-lukso sama sa dagat ug gidala dinhi ug didto sa kanunay nga pagbag-o sa mga butang. Sama sa imong makita, walay bisan unsa nga lig-on didto; walay bisan unsa nga nagpabilin sa usa ka posisyon; apan ang mga hari mausab, ang mga prinsipe mahulog, ug ang mga magmamando sa yuta, sama sa ubang tawo, mamatay; kadtong magminyo dali ra magbulag, mobiya ug biyaan; Ang katahum maluya, ang pagkabatan-on dali molabay, ang kalipay dali ra molabay, ang tanang butang sa kalibutan mawala sama sa landong ug damgo; ang paghilak ug paghampak sa dughan sa pagbulag sa mga minatay, ang kawad-on sa paglaum ug pagkawalay paglaum sa pagbulag sa mga hinigugma, dili masalo nga kasakit sa kapakyasan sa pagtinguha sa kaugalingong mga tinguha—bisan kining kaminyoon, ranggo, bahandi, o kalipay ug kalingawan; ang kasakit sa pagpanukot ug selos, sa di-sinasadya nga pagpakaulaw ug kahuya—ug uban pa ug uban pa.

18. Busa, ngadto sa unsa kamo gitawag, ug, sa pag-asdang ninyo sa bukid sa Ginoo, unsa ang inyong makita? – Ania kini sa inyong atubangan: imbis sa yuta, ang langit; imbis sa ginikanan, ang Dios, ang tinuod ug labawng Amahan; imbis sa paryente, mga kauban sa pagbiyahe ug mga igsoon nga pareho ang hunahuna; imbis sa mga higala, mga Anghel nga walay lawas ug sama sa Dios; imbes nga bahandi – ang kadato sa mga hiyas; imbes nga hataas nga mga katungdanan – ang dili masukod kadako ug walay katapusang Gingharian sa Langit; imbes nga kalipay sa pakighilawas – ang matam-is ug dili mapugngan nga kawalay-pagnanasa; imbes sa tanang kalibutanong katagbawan – ang dili masukod ug dili masukod nga mga panalangin. Sa pagkahibalo niini, kahadlok kamo sa buhing Dios; lig-ona ninyo ang inyong kaugalingon sa espirituhanong paagi; suota ninyo ang armadura ug hingpit nga kagamitan sa mga sugo; kuhaa ninyo ang espirituhanong espada, nga mao ang pulong sa Dios; ug pabungkaga ninyo ang mga pangulo sa kangitngit niining panahona ug ang mga espiritu sa dautang buhat, aron makahingalo kamo uban kang Diosnong Pablo: *'Nakigbisog ako sa maayong pakigbisog, natapos nako ang lumba, napadayon nako ang pagtuo: karon anaa na ang gitagana alang kanako nga putong sa pagkamatarong, nga ihatag kanato sa Ginoo, ang matarong nga Hukom, niadtong Adlaw'* (2 Tim. 4:7).

19. *'Mosaka sila sa kahitas-an ug moubos sa kalawman,'* nag-awit si San David. Kung atong kuhaon kini sa espirituhanong paagi, makakat-on kita sa mosunod nga leksyon: bisan kinsa, hinay-hinay, nga magtul-id sa angay buhaton sa husto nga paagi mosaka sa labing hataas nga mga grado sa pagkamaayo; apan bisan kinsa nga mohatag sa kapabayaang moubos sa kalawman sa pagkaguba. Karon hunahunaon nato kung unsa ang nagapaangat kanato ug unsa ang nagapaubos kanato. Ang mosunod nagapaangat kanato: pagsunod nga susama kang Kristo; pagpaubos nga hiusa sa Dios; pagbulag sa pagpahitas-on sa kaugalingon, sa tanang pagpakaaron-ingnon, sa gugma sa pagkauna, gikan sa tinguha sa pagpanghambog, sa limbong, sa kalipay sa kadaut sa uban, sa ambisyon, sa pagpangatawa ug pagpanamastamas, sa pagpanghambog ug garbo sa bisan unsa gikan sa miaging kinabuhi (sama sa mahitabo kung ang usa ka tawo moingon: *'Kaniadto ako mao ni, naa koy ni ug naa koy ni, nagbuhat ko ni ug ni nga mga buhat.'* – Oh, unsa kaulaw! Ang angay untang itago, iyang gigamit sa pagpanghambog, kay nakalimot siya sa iyang tawag nga sama sa Diyos). Idugang pa nako: kalinaw, pagkamaabiabihon uban sa pagkadisipulo, pagkaandam sa pag-ayo sa sayop, pagyuko sa ulo ug liog, pagpanaug sa mga mata ug talawan paingon sa yuta, mahinahong posisyon sa mga kamot ug tiil, dili pagtagad sa kaugalingon unsa o giunsa pagsul-ob, ug labaw sa tanan – matinud-anong pag-angkon sa matag lihok sa kalag – ug, aron dili na magdugay pa sa maong butang, – ang tanang ubang maayong pagbati, kinaiya ug buhat

nga katumbas sa nahisgutan. – Apan ang mosunod ginapahina: ang kahadlok sa Dios; diin walay kahadlok sa Dios, anaa ang tanang matang sa kasubo, kasuko ug panamastamas (Efe. 4:31), sumala sa Apostol, ug ang ilang mga sangputanan: hambog nga pangatarungan, hambog nga dagway, balikong pagtan-aw (o taas nga pagtan-aw), nag-alsa nga ilong, nipis nga pilikmata, ug nagatindog nga buhok.

20. Tungod sa akong mga sala, nakakita ko sa pipila sa sulod sa pagkaigsoon nga naligaw ug nakalimot sa ilang mga pakigsaad sa Dios ug sa ilang matinud-anong mga saad—ug sa kamatuoran nga sa umaabot kita magatindog sa atubangan sa makalilisang nga lingkoranan sa paghukom. O mga buang ug hinay sa kasingkasing (Lucas 24:25), hinumdumi nato ang atong gikasabutan ug gipangbuot sa sinugdanan pa lang! Dili ba kita nanumpa nga maghandum, magutom, mag-andam sa atong kaugalingon, mag-antos sa pagpanamastamas, pag-abuso, samad ug bisan kamatayon? Apan asa na kaha ang ingon nga mga tawo taliwala nato karon, kon ang labing gamay nga dili maayong hitabo mahitabo sa bisan kinsa, ug sila hingpit nga mawadaan ug kadasig? – Busa, ania karon, magpamalandong kita tanan sa atong kaugalingon, ug magmatngon sa kahadlok sa Dios. Ayaw unta og bisan kinsa kanato ang mangahas nga mobalik sa among gisalikway. Ayaw nato tugoti nga samtang nag-amgo kita sa mga layko tungod sa ilang pagka-away, kita mismo ilang masubo pag-ayo—karon nga kinabuhi ug sa umaabot nga panahon—tungod sa atong kaugalingong pagkasalawayon. Unsa may labot kon itawag ka nila nga 'balaang amahan'?! Unsa may kalabotan nga mangayo ang mga tawo sa atong panalangin, samtang kita mismo wala'y panalangin ug walay pagpugong, sama sa mga buang nga hayop?! – Hinaut nga ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo magbantay sa mga naglakaw sa Iyang dalan, ug hinaut nga Iya silang igiya pabalik sa dalan sa Iyang mga sugo!

27. Ang adlaw-adlaw nga mga serbisyo sa simbahan, ang gamay nga suplay, ang pagsunod sa mga lagda sa komunal nga kinabuhi, ang mga multa ug penitensya nanginahanglan og daghang paningkamot ug paglahutay; apan tungod kay kini magdala sa kaluwasan, ug mga korona ang makuha niini, kaisug

27. 1) Ang adlaw-adlaw nga mga serbisyo sa simbahan, ang gamay nga suplay, ang pagsunod sa mga lagda sa kinabuhi sa komunidad, ang mga multa ug penitensya nanginahanglan og daghang paningkamot ug paglahutay; apan tungod kay kini magdala sa kaluwasan, ug mga korona ang makuha niini, kaisug. – 2) Paningkamoti nga mahimong maalamon sa maayo ug yano sa dautan; labaw sa tanan, ang inyong panultihon kinahanglan han-ay. [1:31]

21. Pag-ampo ug hangyos ang Ginoo nga ihatag kanako ang mga pulong nga isulti pinaagi sa akong mapainubsanon nga mga ngabil, alang sa kahupayan ug pagdasig sa inyong mga kalag: kay nakita ko, akong mga igsoon, ang dakong kakapoy nga inyong ginasagop adlaw-adlaw – sa pagpabilin nga magmata ug pagsunod sa lagda sa pag-ampo, nga mobangon alang niini sa tungang gabii ug sa wala pa kini, ug unya sa takdang mga oras, pito ka beses sa usa ka adlaw nga moanhi sa pag-ikumpisal sa Ginoo mahitungod sa mga dalan sa Iyang pagkamatarong, uban sa pagluhod ug daghang pagyuko, samtang ginalikayan ang dautang hunahuna ug ginapadayag kini sa inyong mga amahan, ginadala ang kaulaw nga dala niini, ug nagbuhat og penitensya alang niini, pinaagi niini mapugngan ang nagdilaab nga mga pana sa Dautang Usa; Idugang pa nako niini ang pagdaog sa katulogon, paglikay pinaagi sa pagputol sa tinguha sa pagkaon ug ilimnon, pahulay ug paglakaw-lakaw, nga gihandom kaayo sa unod, pakig-uban sa mga igsoon, ang mapainubuson nga pagsul-ob sa bisti, usahay hugaw, dili maayos, daan ug daghan og lungag; ug labaw pa: ayaw paghisgot ani, ayaw pagtan-aw ana, ayaw paghikap ana, ayaw pag-adto didto, pugngi ang imong kaugalingon ani, ayaw pag-undang sa paglaum ana, kanunay nga andam ana, ayaw paglikay ana... tanan niini ug ang susama lisod, bug-at, ug mapait. Apan tungod kay kini tanan gitumong alang sa kaluwasan sa atong mga kalag, angay unta kini nga mahimong tam-is, sayon ug komportable alang kanato, aron makasulti kita bahin sa atong kaugalingon, uban sa Apostol: '*Sa tanan niini nga mga butang labaw pa gayud kita nga mananaog pinaagi Kaniya nga nahigugma kanato*'—ang Ginoo ug Dios (Roma 8:37). Ang langitnong korona gitagana para kanato—ang korona sa pagkamartir, ug dili masukod nga kalipay, ug kalipay sa walay katapusang mga panalangin. '*Busa, kaisog kamo, ug lig-ona ang inyong kasingkasing, kamo tanan nga nagalaum sa Ginoo*' (Salmo 30:35).

22. Palihoka pag-usab ug pag-usab ang imong asketiko ug bulahan nga paagi sa kinabuhi, aron pinaagi sa pagpadayon niini sa dugay nga panahon makab-ot nimo ang kadagatan sa mga hiyas ug, samtang nagadako ka sa lawas, maka-uswag usab ka sa espirituhanong pagkahamtong, nga mahimong maalamon ug maalam sa pagpaubos, pagsunod, ug pagpugong sa imong kaugalingong kabubut-on, apan buang ug walay pagsabot sa garbo, panaglalis ug limbong: '*Kay ang limbongan pagaputlon, apan ang magpaabot sa Ginoo panulondon ang yuta*' (Sal. 36:9). Ayaw ninyo tugoti nga kamo mahimong salabutan sa usag usa pinaagi sa inyong

kaugalingong buot nga pag-alagad, kondili paninguhaa sa tanang paagi nga pilion ug buhaton ang dili makadaot sa inyong isigkatawo. '*Ang inyong pakigpulong*', akong mga anak, '*kanunay nga timplahan sa grasya, sama sa asin*' (Col. 4:5)—dili mapanghambog, dili bastos, dili hambog, dili bug-at, dili makadaot, dili nag-agah sa gahum sa dautang buot o pagka-mapanghambog, dili makauwaw, dili supak, dili manglalis, dili palabi, dili kataw-anan, dili pasagad ug dili tapulan; apan matinahuron, malumo, maayo ang buot, matinud-anon, malinawon, mapasibo, puno sa mapungot ug mapainubuson nga pagpamalandong, masunuron, hilum, matinimbang, ug han-ay, aron pinaagi niini atong pag-alagad sa kaluwasan sa usag usa ug sa usag usa nga pagtukod. – Pugngi ang pagbuto sa mga demonyohang tinguha, ug palagsa ang daghang kaaway nga hunahuna; kay gikan niini nagagikan ang atong espirituhanong kahimsog ug kaayohan, ang atong kalampusan ug ang maayong dagan sa atong kinabuhi, ug ang atong pagkaandam ug pagkaangay alang sa tanan nga maayo.

28. *Ikaw sama sa maayong yuta, nga nagbunga sa bunga sa pagkamaayo, bisan kini o kana*

28. 1) Sama kamo sa usa ka mabungahong yuta, nga ang matag-usa kaninyo nagbunga sa bunga sa pagkamaayo sa inyong kaugalingong paagi. – Nakapahupay kini kanako; apan natingala ko kung giunsa sa uban kaninyo, human sa usa ka kinabuhi nga puno sa kadato ug dungog, ang pagdawat sa atong kagamay ug dili mailhi nga pag-eksister, ug usab sa inyong tanan nga pagbiya sa tiraniya sa panag-igsoon ug uban pang mga pagdikit: tinuod gayud, kini mao ang pagkamartir. – 2) Dako kaayo ang ganti; tungod gayud niini nga hinungdan nga ang mga kalisud sa atong kinabuhi, nga hapit na mosangpot sa pagdula sa dugo, mahimong madala. [1, 32]

23. Kamo, sama sa mabungahong ug maayong yuta, nga nakadawat sa pulong sa akong pagpaubos, kanunay magbunga ug maayong bunga, sama sa usa ka paraiso nga gipalamuti sa nagkalain-laing katahum sa pagkamaayo. Kay nakita ug mailhan ko ang nagakahitabo sa inyong sulod ug ang inyong gipaningkamotan, ug napahupay ako sa kalumo sa kinaiya sa usa, sa kainit sa kadasig sa lain, sa kahilom sa usa, sa panulaan sa lain, sa pagkamaaligag sa usa pa, ug sa pagbantay sa usa pa, ug ang uban pa pinaagi sa lain-laing mga kalidad; apan kamo tanan pinaagi sa usa ka dili mapildi, dili matandog ug dili masubra nga pagkamapailubon sa pagtuman sa mga lagda sa atong kinabuhi sa komunidad – ug natingala ko kung giunsa sa uban kaninyo nga kaniadto nagpuyo sa kalipay ug kahupayan, nga sa dihang nagsugod sa pagpuyo alang sa Ginoo, hinay-hinay ninyong nakalimtan ang tanan niini, ug, nahimong hingpit nga lain nga mga tawo, mapisan ninyong ginasakripisyo ang karon nga mga kalisdanan ug kakabus, aron sa pagbayad-sala ug pag-ayo sa inyong mga daang sala. Apan sa tinuod, ang gugma ni Cristo makahimo sa tanan, nagdani ug nagdani sa mga hambog ngadto sa pagpaubos, sa mga naandan sa kinabuhi nga daghan ngadto sa pagkontento sa gamay, ug sa mga gahaman ngadto sa pagkabos ug pagka-masinabtanon. Ug dili lamang kini ang nakapahingangha kanako, kondili ang tanan nga mibiya sa tanan alang sa Ebanghelyo sa Ginoo: mga ginikanan, igsoon nga lalaki, asawa, paryente, ilang yutang natawhan, mga panimalay, ug mga kostumbre. Ang tanan nabilin sa usa ka butang nga bililhon kanila; ug dili na katingad-an nga ang usa ka tawo nga, sa unang tan-aw, gamay ra ang iyang gisakripisyo—ug dili ikatandi sa usa sa mga bantugan—mao pa diay ang nakasinati sa labing dako ug bug-at nga paningkamot; kay kung walay lain pa, ang kamatuoran nga nakagawas siya sa paghari sa panag-igsoon, o sa bisan unsang arbitraryong pagbati, igo na aron itawag siya nga martir ug aron hatagan siya og kaisog, sama sa labaw sa mga Apostoles, nga mosinggit kang Kristo nga Ginoo: '*Gibyaan namo ang tanan ug nagsunod kanimo; unsa kaha karon ang among madawat?*' ug aron ikonsiderar nga takus sa dungog nga makadungog sa tubag: '*Sa pagkabanhaw... kamo usab maglingkod sa napulo ug duha ka trono, nga maghuhukom sa napulo ug duha ka tribo sa Israel*' (Mat. 19:27–28).

24. Kung adunay ingon-ana nga mga ganti nga nagpaabut kanato, unsaon man nato nga dili pugson ang atong kaugalingon nga magpadayon sa pagbuhat sa matarong? Unsaon man nato nga mapakyas sa pag-antos sa tanan nga masubo ug bug-at sa kinabuhi alang sa Ginoo? Ang mga paningkamot sa pagdumili sa kaugalingon, pagpanagna, pagpanghimakak sa kaugalingon, pagsunod, pagtudlo, pag-angkon sa sala, ug uban pa, nga tungod niini ang maong pulong sa propeta angay kanato: '*Tungod kanimo gipatay kami matag-adlaw; giisip kami sama sa mga karnero nga dad-on sa katabanan*' (Salmo 43:23). Ug sa tinuod, dili na kamo layo niini. Kay dili ba kamo usab gipatay pinaagi sa pagputol sa inyong kaugalingong mga tinguha, sa mga samad sa pagdumili, ug sa inyong pag-uyon sa usag usa sa inyong paagi sa kinabuhi; ug dili ba ang dugo—bisan dili sa lawas, apan sa espiritu—naga-agos gikan sa inyong mga kasingkasing sa ingon nga mga higayon? Apan maglipay kamo; kay dili kamo mag-antos nga walay pulos, kondili pinaagi niini nag-andam kamo alang sa inyong kaugalingon og '*korona sa himaya nga dili malata*', ingon sa giingon sa Apostol (1 Pedro 5:4). Sugoti

nga ang kahayag sa tinuod nga kahibalo mosidlak sa sulod ninyo, uban sa gugma sa Dios nga magbulag kaninyo gikan sa kalibutan, ug sa tinguha alang sa kinabuhi nga walay katapusan nga magpamatay sa mga tinguha sa unod. Hinaut nga ang Dios maggiya kaninyo ug itas kaninyong tanan sa labing hataas nga kahimtang, ngadto sa tumong sa atong pagkamapaambag, sa kusog sa kasingkasing ug sa dili matuyok nga pagkamahigpit sa hunahuna.

29. Sa dili madugay, mobiya na kita dinhi; apan hinaut nga ang atong pagbiya masubay sa usa ka maayong pagpaalam

29. 1) Sa dili madugay mobiya na kita dinhi; apan unta kauban sa atong pagbiya ang maayong pagpaalam. – 2) Gagahin ninyo ang tibuok adlaw sa mga buluhaton sa pagsunod ug sa pag-ampo, apan ayaw kamo kapoy, kay ania ang inyong kaluwasan. – 3) Magpuyo nga mapailubon sa monasteryo taliwala sa kakabus, sa pagpamatay sa inyong kabubut-on ug mga tinguha, sa pagpaubos ug sa ubang matang sa tinuod nga kasubo... kini mao ang pagkamartir. – 4) Kinahanglan magpadayon kamo hangtod sa katapusan, sa paglaum nga makig-ambit sa kalipay sa tanang mga balaan, ug sa pagtan-aw sa Labing Balaan nga Inahan sa Dios ug sa Ginoo mismo. [1, 33]

25. Dili usab, sa akong pagtuo, nagahago ako sa walay pulos sa pagpahayag kaninyo sa pulong sa akong pagkapaubos, ni kamo usab nagasayang sa inyong panahon sa pagpaminaw niini. – Apan dili tanan ania; kay moabot gayud ang panahon sa hingpit nga kahilom. Dili kita mabuhi hangtod sa walay katapusan, apan sa dili madugay—bisan unsa pa ka mubo ang gisugo sa Dios—ako o kamo mobiya niining kinabuhiha. Apan ang atong tumong mao nga ang atong pagbiya dinhi mahitabo uban sa maayong pamatasan, sa pagtuman sa mga sugo, ug sa pagpalipay sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

26. Nakita nako kung unsa kamo ka mapisan, sama sa kanunay, sa pagtuman sa inyong mga katungdanan: ang uban sa pag-andam ug pagpanluto sa pan, ang uban sa pag-atiman sa mga ubasan, ang uban sa mga lakaw, ang uban sa ilang mga hinimo – pagpanahi, pagsulat, paglabada, pagpanluto, pagluto, pag-andam sa pagkaon, sa pandayan, sa bodega, sa infirmario, – samtang sa samang higayon dili kamo mapakyas sa pag-apil sa tanang serbisyo sa simbahan: ang mga Oras – ang Una, Ikatulo, Ika-unom ug Ikasiyam, Vespers ug Kompletino; ug sa dihang magkatigum kamo, magbarog kamo nga matinahuron, mag-awit ug mag-ampo – ug tanan niini nga walay katamaraan o pagpasagad. Kanunay nakong gihandom ang tanan ninyong paningkamot, kining kalisod ug kining karga; apan ayaw pag-uyon sa kawad-on sa paglaum: kay *'sa tanan niini mga butang labaw pa kita nga mananaog,'* ingon sa Apostol, *'pinaagi Kaniya nga nahigugma kanato'* (Roma 8:37): aron, bisan pa nga dako kaayo kining paningkamot, apan tungod kay pinaagi niini misidlak alang kanato ang walay katapusang kaluwasan ug walay kinutuban nga kalipay, angay kita maglipay ug malingaw niini, ug itugyan ang atong kaugalingon sa mas dagkong mga buhat pa, ug magbarog nga lig-on sa pakigbisog sa atong kinabuhi nga sama sa mga martir sumala sa komunal nga lagda, dili gayud maluya sa bisan unsang karga, dili gayud mobalik, ug dili gayud mosurong sa atubangan sa bisan unsang masubo o lisod.

27. Nagapakiluoy ko kaninyo: baroga kamo nga lig-on, paninguhaa ang matag maayong buhat ug matag hiyas, ug, sumala sa pulong sa Ginoo, luwasa ang inyong mga kalag pinaagi sa inyong pagkamapailubon. Samtang nag-atubang kamo sa takna sa kamatayon, bag-o kamo matag-adlaw; ituring ang tanan nga uban nga butang nga ikaduha, panalipdi ninyo ang inyong kaugalingon sa kaamgo ug sa espirituanong gugma, ug sa tanang paagi likayi ang makadaot nga pagpasigarbo, aron kamo magmasunuronay sa usag usa, nga walay pagreklamo, walay panagbisog, walay pagpanukotuko, walay garbo, gitan-aw ninyo ang kaayohan sa inyong silingan sama sa inyong kaugalingon, usahay magpasensya sa kapabayaan sa igsoon kaninyo, dawata uban sa kinaadman ang mga pagsaway ug insulto nga moabot kaninyo ingon nga espirituanong tambal, ug buhata ug buhata sa tanang butang nga malumo ug matinud-anon, hayag, nga walay limbong o kalibog, sa atubangan sa atong Ginoo nga buhi kanunay. Mao kini, busa, ang atong pagkamartir! – Ug mao kini ang hinungdan nganong ang pipila ka masigasig nga mga kalag kanunay mangita nga mag-antos alang kang Kristo sa kamot sa mga tighasol sa gawas. – Pag-antos uban sa kaisog ug pagkamatarong dinhi (sa Kinovia) ang mga pagsulay, mga buhat sa pagkamaayo ug mga pag-angkon sa pagtuo, nga dili mouko sa tuhod kang Baal, nga dili isakripisyo ang imong kalag sa mga kahuyang, nga dili isalikway ang imong gisaad, nga dili moliko gikan sa dalan nga imong gidalagan, ni gikan sa dapit nga imong giatubang: ug kamo usab pagahimuon nga kapariho sa dungog sa mga nagbubo sa ilang dugo sa pagkamartir, ingon sa kusganong pagpamatuod sa mga balaang Amahan.

28. Ayaw ninyo hunahunaa nga ang bisan kinsa nga nakasugakod sa usa ka butang bisan kaisa, o pipila ka beses, maluwas na dayon; apan kinsa man ang makasagubang sa tanan nga mahimong mahitabo kanila nga may kalinaw sa kasingkasing, ug magpadayon sa pagbuhat niini hangtod sa katapusan, kana nga tawo ang maluwas. Apan kon kinsa man, sa tunga-tunga sa panaw o hapit na sa katapusan, maluya ug mosalikway sa bulahan nga pagsunod, kana nga tawo makasinati og labing masubo nga pagkahugno, kauban ang kasubo ug paghilak; dili lamang tungod kay pinaagi niini ilang laglagon ang tanan nilang kaniadto nga paningkamot, apan labi na tungod kay dili gyud sila makalikay sa pagkahugno sa silot sa adlaw sa matarong nga paghukom sa Dios. Busa, magpabilin kamo nga putli ug walay ikasaway sa tanang butang ug sa tanang adlaw sa inyong kinabuhi, alang sa himaya sa Dios, alang sa kaluwasan sa inyong mga kalag, ug alang sa usa ka bulahan nga panulondon uban sa atong mga amahan sa langit; aron kita mahimong takus nga malipay ug malingaw didto, diin misidlak si Antonio nga Dako, kana nga kahayag; diin naa si Euthymius nga Magbitbit sa Dios ug si Pachomius nga Magbitbit kang Kristo; diin naa si Savvas nga Gidayeg Kaayo, si Theodosius nga Pinakabendisyonado, ug si Dorotheus nga Gihanawan sa Dios; diin naa si Dometian nga Pante sa mga Anghel, ang Labing Balaan nga Akakios, ug si Dositheos nga makapahimuot sa Dios, diin si Basil nga Walay Katapusan nga Buhi—ang akong pasabot mao ang obedient⁸³—si Zacarias, nga nabisti sa Espiritu, ug si Afre, ulipon sa Dios; ug unsa pa man ang isulti bahin sa uban? – diin ang mga puy-anan ni Pedro ug Pablo, ang nanguna sa Napulo'g Duha ka Apostoles, diin ang mga puy-anan sa mga hierark, pari ug balaang martir? Kay bisan dili kita makab-ot nga motindog uban kanila, dili gayud kita mapugngan sa ilang panan-aw, pakig-istorya ug pag-ampo alang kanato. Nagalaum kita, busa, nga makita ang presensya sa Ginoo-Balaang Maria Mismo, ang atong Labawng Maghuhari ug Soberana, ang Inahan sa Dios, ug sa pagkahulog sa atong mga tuhod sa Iyang atubangan. Apan naglaum usab kita nga makita ang Ginoo mismo, ang Maghuhari sa tanan ug atong Ginoo, bisan pa man daw kini mapangahas. Kay ang balaan nga si Pablo miingon nga, human sa atong pagdakop sa panganod aron sa pagsugat sa Ginoo, mag-uban kita kanunay kaniya (1 Tes. 4:17). Busa, kon ang ingon nga mga himaya, ingon nga mga kalipay ug ingon nga kinabuhi anaa sa atubangan nato, kinsa dili malipay, kinsa dili mapuno sa kadasig, kinsa dili masiga ug mapadasig sa gugma sa Dios, ug kinsa dili maudyukan sa pagbuhat sa tanan nga angay, bisan unsa pa man ang bayranan niini alang kaniya?

30. Aron malikayan ang kawalay-pugong, kinahanglan kita mosugot sa lagda sa komunidad, nga nagwagtang sa tanang pagbulag sulod sa pagkadisipulo, nagpabilin sa tanan nga patas sa ilang mga katungdanan, ug pinaagi niini nagapanalipod kanato aron dili kita mahulog

30.

1) Aron malikayan ang kawalay-pagkahiuyon, mosunod sa mga lagda sa kinabuhi sa komunidad, nga naglikay sa bisan unsang pagbulag sulod sa pagkadisipulo, nagpabilin sa tanan nga patas sa ilang mga katungdanan, ug busa nagpanalipod batok sa mga paglapas. – 2) Nakasinati na ka sa mga tukso kaniadto, apan gitabangan ka sa Ginoo: napildi nimo kini; ayaw usab pag-uyon karon, ug molabay ra kini. – 3) Nagbarog sama sa pag-atubang sa paghusga sa Ginoo, magpuyo kamo sa mga birtud sa monastiko, ug padayona sa pag-uswag niini. [1, 341]

1. Sa pagtan-aw nako sa inyong pag-uswag, naghatag ko og himaya sa Dios ug nagalipay ko sa Ginoo; apan nahadlok ko sa pagka-usab-usab ug kawalay-kalahatan sa determinasyon sa tawo, nga nagagikan sa kahuyang sa pagbuot ug kawalay paghunahuna. Kay dili lang ang nagasugod sa usa ka maayong buhat ang bulahan, kondili ang nakaperpekto niini, nga naanad na niini ug nakaangkon na og pagkahingpit niini. Apan unsa kalisod nga magpabilin kanunay sa samang panghuna-huna ug dili mapukan sa mga katingalahan sa dautang sala; busa naghangyo ug nagpakusog ko kaninyo: maglakaw kita sa tinuod nga dalan sa Dios, ang maharlika dalan – ang dalan sa taliwala – nga dili maliso pa tuo o pa wala, kondili subay sa mga lagda, sugo, ug balaod sa komunal nga kinabuhi, buhaton nato kanunay ang gikinahanglan kanato sa matag higayon sa kinabuhi. Ang kinabuhi sa komunidad, bisan pa man, nagkinahanglan nga tan-awon sa tanan ang tanang butang sa parehas nga paagi, ug nga ang tanan maghandum sa tanang butang sa parehas nga paagi: Walay pribadong tinguha o indibidwal nga ambisyon niini; walay pagpasigarbo sa kaugalingon o pagpabor sa pipila; walay tinago nga plano o paglimbong; walay mausisaong kuryosidad o pagsusi sa tanang butang; walay pagkahilig sa daghang butang o paningkamot alang sa daghang tumong, nga mosangpot sa kakapoy ug pagkahurot sa kusog sa usa ka tawo; higugma niini ang pagpugong sa kaugalingon, pag-ampo, paghinulsol,

⁸³ Tan-awa ang Kinabuhi ni Teodosio ang Dako, Enero 11, ug ang Kanon sa Kwaresma, Domingo, Ode 2.

pagtulog sa hubas nga yuta, uban pa nga mga praktis; apan sa tanang butang kini mosunod sa usa ka lagda sa bulahan nga pagsunod, nga nagakab-ot sa tanang butang pinaagi niini ug ginagiyahan niini sa tanang butang, sumala sa gisugo sa mga Amahan.

2. Gina-awhag ko kamo, baroga nga lig-on sa bato sa pagtuo ug lakaw nga walay sala sa dalan sa pagkamaayo; ug unta dili ko makakita kaninyo nga bisan kinsa mahimong biktima sa yawa tungod sa bisan unsang sala, bisan kini kahakog sa unod, o sakit sa kaugalingong kabubut-on, o garbo sa pagpasigarbo, o kawangis, o bisan unsang laing pagbati. Nagpaningkamot kamo ug nagtigom og daghang mga birtud sa mga tipiganan sa inyong mga kalag. Ang matag-usa kaninyo nakahinumdom sa kinaiya ug gidaghanon sa mga tukso nga inyong naatubang sukad sa inyong pagsulod sa kinabuhi sa monastiko, kung giunsa kamo kakapoy, pagkawala sa kaisog, ug pagkawalay paglaum nga mabuhi pa, gilibotan ug nasamdanan sa mga hunahuna sa yawa, o sa mga kalisdanan ug kapig-atan sa kinabuhi sa komunidad; ug giunsa sa atong maloloy-on nga Dios, pinaagi sa sunod-sunod nga mga pagsulay, usa pagkahuman sa lain, ang pagtabang kaninyo sa tanan niini, ang pagluwas kaninyo gikan sa kadaut nga naghulga kaninyo, ug ang paghatag kaninyo sa ganti nga angay sa inyong pagkamapailubon. Samtang atong ginahuna-huna kining mga kaisog – ug ang tanan nga gisagubang ug naangkon – ayaw nato kalimti nga itutok usab ang atong mga mata sa anaa kanato karon ug sa gilauman pa sa umaabot; ug unta walay masubo nga kapakyasan, gikan man sa mga tawo o sa dautang demonyo, ang makapalingi kanato gikan sa atong maayong tinguha.

3. Gidaug-daug ko kamo, nga kanunay kamo magtan-aw sa Dios ug hunahunaon ninyo ang inyong kaugalingon sa takna sa inyong katapusang gininhawa, nga nagtan-aw sa panon sa mga anghel, nagahatag og pasaylo sa Labing Matarong nga Huwes ug nagadawat sa angay nga ganti alang sa maayo ug dautan, paninguha sa pagbuhat og maayo, pagdaug sa mga tukso, ilabay sa inyong dalan ang tanang babag ug kalisdanan, ug malipayon nga mosaka sa bukid sa langitnong kinabuhi, hangtod moabot ang gipaabot nga adlaw. Palamboa ang pagkamatinud-anon, pagka-mapainubuson, pagrespeto sa usag usa, pagkahiusa sa hunahuna, ug kadasig sa pag-alagad, sa pisikal nga trabaho, sa pag-awit sa mga salmo, sa mga pagbantay, ug sa tanang maayong ug debotong buhat. Naa na kaninyo kining mga butanga, apan ginasulti ko kini aron magpaningkamot kamo nga mas mapisan pa aron mapalambo pa kaninyo; naangkon na ninyo kini, apan ginapahinumdom ko kamo niini aron magpaningkamot kamo nga mas mapisan pa aron makab-ot ninyo kini sa mas daghang sukod, kang Kristo Jesus nga atong Ginoo.

31. Bisán unsa ang atong pag-antos dinhi, didto adunay dili masukod nga ganti; busa magpadayon kita nga walay katamaran sa atong lisod nga dalan, nga nagsunod sa mga bakas sa mga balaan nga nanguna kanato, nga mga tawo sama nato

31. 1) Bisán unsa ang atong pag-antos dinhi, didto adunay dili masukod nga ganti; busa, ayaw kita pagkapoy sa atong lisod nga pagbiyahe, nga nagsunod sa mga tiil sa mga santo nga nanguna kanato, nga mga tawo sama nato. – 2) Iyang gilista sa detalye ang tanan nga nagbuhat og lain-laing katungdanan sulod sa monasterio, ug gihatagan sila tanan niini nga sugo: buhata ang inyong mga buluhaton ingon nga sa atubangan sa Dios, ingon nga kini mao ang kaugalingong mga buhat sa Dios, alang sa himaya sa Dios. [1, 35]

4. Tungod kay inyong tinud-anay ug matinikdong pagpaminaw sa akong mapainubuson nga mga pulong, napuno usab ako sa kadasig sa pagtudlo kaninyo, ug daw dili ko mapugngan sa pag-uma sa inyong balaan nga mga kalag sa mga pulong sa akong mapainubuson nga mga ngabil. Sa pagkakaran, kita duha nagbuhat niining paningkamot—ako pinaagi sa pagsulti, kamo pinaagi sa pagpaminaw—ug pagbutang niini sa praktis ug pagbuhat sa gisulti ug nadungog; apan sa dihang moabot na ang panahon sa pag-ani ug pag-ampo sa mga bunga; unya, uban sa kalipay ug pagdayeg, malipay kita sa kana nga atong gipaningkamotan, gipanaghilak, gisagubang og kalisod, gikapoy, gikapungot, wala mailhi ang pahulay, gipanaug ang ulo, nawad-an og kaisog, nga wala mailhi—sama sa akong isulti pa— – nagutom kami, nangauhaw kami, gibyaan namo ang among mga ginikanan, mga higala, mga igsoon, paryente, among yutang natawhan, ug ang tanang panalangin sa kalibutan – malipay kami, nga modawat sa among ganti gikan sa matarong nga Magahatag – ang Dios, hangtod sa kahangturán. – Ug unsa kaha kadako sa ganti?! – Himaya ug dungog nga dili malata ug walay katapusan, kalipay ug paglipay ug kinabuhi nga dili masukod ug dili mapalong, katagbawan nga dili matagbaw, ug kalipay sa kalipay niining mga panalangin, nga wala pa makita, wala pa madungog ug dili masukod sa pulong, ang Gingharian sa Langit, ang pagka-anak ug panulondon sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ang tinuod nga Dios ug Hari sa mga kapanahonan. Tungod niini, dili kita maghinay o mawagtangan og kaisog, bisan unsang kasubo ang moabut kanato (dinhì) sa atong mga paningkamot ug trabaho, sa dihang napugos

kita sa pagbuhat sa usa ka butang o sa lain, ug sa dihang, sa pagsunod ug pagsumpo, kinahanglan nato nga pag-antuson ang mga tunok sa atong kasingkasing; apan, sumala sa pulong sa Apostol, '*nga kalimtan ang mga butang nga nangagi ug maningkamot paingon sa unahan*', padayon kita sa *pagdagan* paingon sa *tumong* alang sa ganti sa tawag sa Dios paingon sa *kahitas-an*' (Fil. 3:13), ug makigkompetensya sa balaan nga gugma uban sa mga balaan nga nahimong hingpit pinaagi sa pagkamartir o pinaagi sa kinabuhi sa pagkabalaan. Unsa man kaha? Dili ba sila mga tawo sama nato, ug nasakop sa parehas nga mga pagbati sama nato? Apan, tungod kay ilang gipangandoy kini ug gihigugma kini sa tibuok nilang kasingkasing, kita usab, kon gusto nato, makaduol sa Dios ug mabuhi og usa ka mahimayaong kinabuhi.

5. Gidasig ko kamo nga hatagan og pagtagad ang inyong mga katungdanan ug magpaningkamot kamo niini: ang manunulat, sa limpyo ug konsistenteng pagsulat, uban sa gugma ug pagkamapailubon; ang katiwala sa pagdumala sa kamalig, sa walay kapoy nga pag-atiman sa panginahanglan sa lawas, sa paghatag ug pagdawat nga walay samok, uban sa angay nga kalumo, kahusay ug pasaylo kon gikinahanglan; ang maghuhukay, sa pag-araro sa ubasan; ug bisan unsa pa ang buhaton sa bisan kinsa—bisan pag-uma, pagbitbit og bug-at nga karga, ug uban pa—nga walay pagreklamo, nga dili kalimtan ang pagbasa sa mga bersikulo (ang pag-usab-usab sa usa ka bersikulo gikan sa Salmo), pagpahilum ug paglikay sa walay pulos nga pakig-istorya. Ang mag-uuma ug magtatanum sa merkado magpaningkamot sa pag-atiman sa tanaman ug sa tanoman sa merkado, ug sa paghatag sa kapatiran og daghang gulay ug prutas; ang kusinero sa pag-andam sa pagkaon, mag-antus sa kainit sa kalayo ug sa tanang kakapoy sa iyang buluhaton nga walay pagreklamo; ang tig-atiman sa ospital maghatag sa iyang tibuok kusog sa labing maayong pag-atiman alang sa kahupayan sa mga masakiton nga igsoon, maghatag sa uban og mas angay nga pagkaon, ug sa uban og mga pulong sa kahupayan ug paglig-on sa kasingkasing, alang sa pag-ayo sa espirituhanon ug pisikal nga mga sakit; ang kantor mag-organisar ug masiguro ang hapsay ug husto nga pagkanta ug klarong pagbasa. Sa samang paagi, ang magasiga sa lampara, ang maghimo og pergamino, ang maghurno, ang mananahi sa kutsilyo, ang tig-atiman sa refektoryo, ang alahero, ang mananap-og, ang tig-tabon sa atop, ang mananahi, ingon man ang mga tigbantay sa ganghaan, ang mga tigpukaw, ang mga bantay, ang mga katiwala, ang mga magtutudlo – ug sa katapusan ang steward ug ang katabang sa steward – kamo tanan, buhata ang inyong mga katungdanan atubangan sa Dios, ingon nga mga buhat sa Dios, alang sa himaya sa Dios.

32. Ang maharlikang dalan mao ang pagbuhat sa tanan sumala sa lagda; ang molapas molihok sa sobra o kulang; tugotan ang paglihis, apan kinahanglan mahibalo ang abá, kay kung wala kini, dili kini matapos og maayo

32. 1) Ang mahariang dalan mao ang pagbuhat sa tanan sumala sa lagda; ang bisan kinsa nga molapas molihok sa sobra o kulang; tugot ang pagliko, apan kinahanglan lang nga masayud ang abá, kay kung wala kini, dili kini matapos og maayo. – 2) Ang hagit sa bag-ohan mao ang pagbiya sa mga butang sa kalag ug unod, ug ang pag-anad sa kaugalingon sa espirituhanong butang; apan sa diha nga matilawan na ang espirituhanong katam-is, mosulbong ang ubang kalisdanan gikan sa mga demonyo, nga mao ang labing makalumós sa tanan; bisan kinsa nga mosumpo sa giya sa abbot luwas usab dinhi. [1, 36]

6. Sama sa bisan unsang pagbiyahe, sa sinugdan ang dili pagkaila sa ingon nga paningkamot naghimo sa pagbiyahe nga lisod ug bug-at; apan samtang nagpadayon kini, sa diha nga ang mga kaunoran mopalumo ug ang lawas mahimong maliksi, kini mahimong dili kaayo lisod ug bug-at, ug mas paspas: mao usab kini kung molakaw kita sa dalan sa Ginoo. Gihatag na kanato sa Diyos, pinaagi sa mga pagsulay ug tukso, ang kahibalo ug panan-aw kung hain ang tul-id nga dalan ug hain ang naliso, ug kung giunsa pag-abot sa katapusan niini hinay-hinay. Busa, maglakaw kita sa maharlikang dalan, sukod ang mga distansya niini sumala sa pagtudlo sa mga Amahan, ug likayi ang mga bitag sa matag kilid, sa ato pa, ang kakulangan ug sobra, nga mahitabo kon magsugod ang usa ka tawo sa pagbuhat supak sa gitakdang lagda o sa gisugo nga sugo, sa pagkaon, pag-inom, pagpanalipod, pagkanta, pag-ulit gikan sa hunahuna (sa mga salmo ug pag-ampo), sa pag-ampo, sa kahilom, ug sa tinago nga lihoc sa kasingkasing. Ang paglikay sa naandan nga han-ay sa tanang niini nga mga butang gitugotan, apan gikinahanglan nga kini buhaton uban sa tambag ug sa akong kahibalo. Ug isulti ko kaninyo kini: bisan pa man nga usa ako ka makasasala, ang tanan nga gihimo uban sa akong kahibalo ug ang tanan nga gipadayag kanako kay kahayag; apan ang nagatago sa iyang kaugalingon gikan kanako nagalakaw sa kangitngit ug wala makakita kon giunsa siya pagdali padulong sa kusog nga dagan sa pagkaguba, ug, sa pagtuo nga malipay siya sa Dios, nagapukaw sa Iyang kasuko, ug nahimong bitin sa tiil sa uban usab. Busa, akong mga anak, sundi kamo kana nga dalan nga ang balaod sa pagsunod nagtawag kaninyo nga

tumanon; ayaw kamo pagsulay pagsabot sa mga butang nga lisod inyong masabtan, ug ayaw kamo pagduhaduha sa mga butang sa pagsunod o sa akong nagkalain-laing mga sugo isip abadi nga dili masusi.

7. Ang hagit para sa bag-uhan mao ang pagbiya sa mga kaugalian ug batasan sa kalibutan ug pagbiya sa mga tinguha sa kasingkasing nga nabuo sa nangagi; ug, sama sa gikan sa usa ka bagyo ug kagubot, gikan sa mga malimbungan nga kabalaka ug mainitong pagpangita, mosulod sa daungan sa walay kabalaka ug gugma sa Dios. Apan aduna pay usa ka buhat nga dili moubos sa kadako—o mas labaw pa gani, mas dako ug mas lisod—nga mao kini: human matilawan ang kalinaw pinaagi sa paglayas gikan sa kasamok sa kalibutan, nga mapabilin nga walay samad: kay dinhi mosaka sa atong sulod ang pipila ka hunahuna, samtang ang uban mosulong kanato sama sa mga pirata sa dagat niining kinabuhi – mga demonyo nga naningkamot nga malunod ang sakayan sa atong kalag uban sa tanang kaayohan nga dala niini. Apan kon mapisan kitang mogamit sa paborableng hangin sa pagpaubos ug dili nato pahuyangon ang dignidad sa atong timonero pinaagi sa kusog nga pagsunod (sa lain nga direksyon para sa atong sakayan), nan dili kita malalis nga makaabot sa pantalan sa Gingharian sa Langit. Busa, akong mga anak, *magmaalamon kita sama sa mga bitin ug inosente sama sa mga salampati* (Mat. 10:16), nga nagbuhat og maayong mga buhat ug debosyon, ug ang matag-usa kanato masigasig sa iyang kaugalingong buhat. Bulahan ang mga nagpailob ug nagpaubos sa ilang kaugalingon, kaysa sa mga naglutaw-lutaw sama sa mga panganod, nga walay pulos nga naglabay sa oras matag-oras ug adlaw matag-adlaw, kay ang ingon ana dili makapahimuot kanato ni sa Ginoo.

33. Sa pagpangita og giya gikan sa Pulong sa Dios kon giunsa pagkinabuhi, kinahanglan hinumduman sa usa ka tawo ang kinabuhi sa mga santo, nga naghimo niini – nagsugod sa kahadlok sa Dios ug nagtapos sa lawom nga pagpaubos

33. 1) Sa pagpangita og giya gikan sa Pulong sa Dios kon giunsa pagkinabuhi, kinahanglan natong hinumduman ang kinabuhi sa mga santo, nga naghimo niini – nagsugod sa kahadlok sa Dios ug nagtapos sa lalom nga pagpaubos. – 2) Dili angay magpasigarbo sa natural nga mga gasa – sama sa tingog, pagkanta ug uban pa – kondili pagpanamkon sa tanang butang sa mapainubuson nga kinaadman, diin nagagikan ang tanang maayong butang, ug alang niini gihatag ang tanang gasa sa grasya. – 3) Pinaagi sa pagpraktis sa pagpaubos, molabaw kamo sa tanang hiyas; labi na sa pakigbisog batok sa kahalayan, pagpugong sa unang mga pagsulay ug pagpanalipod sa inyong kaugalingon batok niini. [1, 37]

8. Ang akong mga pulong kaninyo, nga gisulti sa pagkapaubos, dili man balaodnon o awtoritatibo, ug sa akong pagtuo, dili usab kini walay sulod, kondili mapadasig ug makahupay, nga nagpahinumdom kaninyo sa pagtulon-an ug kinabuhi sa atong mga banal nga amahan. Ang grasya sa Diyos nagpadayag na kanato unsa ang deboto, matarong, ug maka-Diyos; ug nahibalo kamo tukma asa ug unsaon ninyo pagpadayun sa inyong panaw aron makab-ot ang Gingharian sa Langit. Busa, hinumdumi ug balika-balika sa adlaw-adlaw kung unsa ang sulod sa kaluwasan sa Dios, ug unsa ang mga buhat nga matarong sa mga balaan nga amahan; ug, pinaagi sa pagsunod sa ilang ehemplo, sa hayag nga paghulma sa inyong mga kalag sa mga kolor sa pagkamatarong, hunahunaa nga ginakopya ninyo ang ilang kinabuhi. Ang sinugdanan ug katapusan sa ilang pag-ascetismo mao ang lawom nga kahadlok sa Ginoo. Gikan niini misidlak kanila ang usa ka pagpaubos nga gihimaya sa atubangan sa Dios, pinaagi sa gahum niini, dili lang nila giisip nga walay bili ang tanang bitag ni Satanas, kondili, pagkahuman nilang gipugngan ang naghimo niini, gibutang siya sa ilang mga tiil, aron atilawan ug dautan, sumala sa pulong sa Ebanghelyo (Lucas 10:19). Sa daghang mga santo, ihatag ko kaninyo isip ehemplo ang usa nga mao ang gisgutan sa pagbasa gahapon sa buntag. Ang pagbasa mahitungod sa Banal nga Silvanus, ug nadungog sa inyong mga dalunggan kini nga mga pulong. Nasayud ka kung unsa ka maayo niyang gipakita ang iyang kaugalingon pagkahuman sa iyang unang mga panata, ug giunsa niya pagdaog sa yawa pinaagi sa armas sa pagpaubos ug paglunod kaniya sa dagat sa mga luha; ug sa pag-abot niya sa kahitas-an sa atong labing bulahan nga puloy-anan, siya ra ang nagpakita sa hingpit nga hulagway sa atong dakong Amahan Pachomius. Ngano man, bisan pa nga wala siya magpuyo og dugay, gihatagan siya og dako kaayong pagpasidungog sa bulahan nga si Theodoret, sa tulo ka beses nga bulahan nga si Petronius, sa daghan kaayong gidayeg nga si Orsisius, ug sa tibuok balaan nga kapatiran, sukad gidala siya gikan dinhi paingon sa langit sa taliwala sa mga himno sa mga anghel?

9. Dako kaayo ang gasa sa pagka-mapainubsanon nga gikan sa Diyos! Ug walay bisan usa ka santo nga nakapahimuot sa Diyos nga wala niining hiyas. Isul-ob usab kini; ug, sa paglikay sa atong pagtagad gikan sa mga matam-is nga tunog, mga melodiya, makalipay nga pagbasa, ug uban pang natural nga gasa ug abilidad, itudlo nato ang tanang paningkamot aron makab-ot kini nga tumong. Dili ko pasabot nga kinahanglan nato

hingpit nga biyaan ang maayong mga kalidad nga gihisgutan, kondili nga atong tan-awon kini nga ikaduha, ug ibutang kini sa paagi nga mosunod kini sa luyo sa ginikanan sa mga birtud. Kay kung, tungod niining mga maayong kalidad, magpasigarbo kita sa atubangan sa mga walay maayong tingog, o magpanghambog sa atubangan sa mga walay edukasyon, o magpasig-uli sa atubangan sa mga dili maayo mobasa o walay nahibal-an, o magkunot sa kilay sa mga walay tingog ug sa mga dili maayo mo-awit; nan, walay pulos ang tanan natong paningkamot; dili nato gipana ang atong mga pana sa target, kondili batok sa atong kaugalingon, ug pinaagi sa ingon nga kawalay pag-amping, gihimo nato ang atong kaugalingon nga biktima sa hayop gikan sa kalawomon, ang yawa. Dili ingon ana, akong mga anak, dili ingon ana; kondili mag-istorya kita uban sa pagpaubos, magtrabaho uban sa pagpaubos, mobasa uban sa pagpaubos, mag-awit uban sa pagpaubos, molakaw uban sa pagpaubos, mokaon uban sa pagpaubos, ug motubag uban sa pagpaubos – ug tanan uban sa pagpaubos; ug makita nato kung unsa ka-tam-is, ka-malipay, ka-ma-sidlak ang bunga niining hiyas, nga naghimo kanato nga mga tighu-ad sa Dios, nga miingon: *'Tun-ana kamo kanako, kay malumo ug mapainubuson ako sa kasingkasing; ug makakaplag kamo ug kapahulayan alang sa inyong mga kalag'* (Mat. 11:29). Kay niini—tinuod—nagpuyo ang kalinaw; tungod niini mosaka ang mga balud sa grasya sa atong mga kalag; pinaagi niini, misidlak ang pagkabalaan sa kasingkasing; gikan niini nagaawas ang daghang mga luha, gikan niini misabwag ang paghinulsol sama sa usa ka bukai; niini makita ang kinaadman, pagsabot, pagrespeto, pagpugong sa kaugalingon, kahilom, ug ang tanang uban pang maayong butang—makita kini, masilayan, ug gihimaya.

10. Mao kini ang akong pulong mahitungod sa mahimayaang hiyas sa pagpaubos. Kamo, mga anak sa Dios ug mga anak sa akong pagkapaubos, nga nakadawat niini ingon binhi, magbunga sama sa maayong yuta—ang uban traynta, ang uban sisenta, ang uban usa ka gatos—pinaagi sa maayong buhat nga angay sa mga gasa sa Dios, ug panalipdi ang inyong kaugalingon batok sa matag dautan ug malisyosong buhat, likayi ang pagpasigarbo, pangitaa ang paghigugmaay sa magsoon, likay sa dautang mga laraw, higugmaa ang kinabuhi nga walay kabalaka; kay giingon: *'Nigunit ako sa pagkamatitud-anon ug pagkamatarong'* (Salmo 24:21). Ayaw paghigugma sa usa ka tawo labaw pa sa uban; ayaw pasagdi sa mga walay bungot nga tratuhon nga walay pag-amping ang mga walay bungot; ayaw sila pabilin sa tinago, dili makita nga mga dapit. Apan kamo tanan magbarug nga lig-on ug dili mapildi batok sa mga limbong sa yawa, pagpatay sa kalayo sa mga kahiligon pinaagi sa banal nga mga pag-ampo ug paghangyo. Kasagaran ra nga motungha ang mga kahiligon; apan katungdanan nato nga supakon kini sa diha-diha nga motungha kini. Miabot ang kaaway, mihampak, ug nilayas. Ipiyong ang mga mata sa imong kalag sa dihang ang manulaw magpakita ug dili angay nga panan-awon. Ipalayo ang pain sa katam-is sa dihang ang mapait nga mangangayam sa sala maglabay sa pain ngadto sa imong kasingkasing. Tabuni ang imong mga dalunggan sa dihang ang naghuyop sa kamatayon sa dalunggan ni Eba magsugod sa paghatag ug mapaluyong mga pulong kanimo. *'Ayaw pagdawat, ayaw pagtilaw, ayaw paghikap'* (Col. 2:21), sa dihang ang nag-andam ug nag-alagad sa makasasala nga kalipay moanha kanimo, bisan naglingkod ka o naglakaw (bisan naa ka sa balay o sa dalan). Ayaw kini dawata; siradi ang imong kaugalingon sa tanang kilid; mahimong usa ka gipakusgan nga siyudad; mahimong usa ka pader nga bronse ug usa ka dili matandog nga bato, aron bisan unsa pa ka kusog ang pagbuto sa hangin batok kanimo, dili ka maliso. Maisugong supakon ang mga demonyo, aron mapamatud-an nimo nga ikaw usa ka maayong sundalo sa Ginoo, usa ka magbata sa mga samad ni Cristo, usa ka martir sa grasya, ug unta makabaton ka og kaisog sa pagsulti uban sa Apostol: *'Nakigbisog ako sa maayong pakigbisog, nahuman nako ang lumba, napadayon nako ang pagtuo: karon anaa na alang kanako ang korona sa pagkamatarong'* (2 Tim. 4:8).

34. Aron mapugngan ang kagubot batok sa natukod nga han-ay, kinahanglan ipahibalo dayon sa nakahataas ang bisan kinsa nga makamatikod og bisan unsang pakana o welga

34. 1) Aron mapugngan ang kagubot batok sa naestablisar nga kahimtang, kinahanglan ipahibalo sa abbot sa diha-diha dayon nga makamatikod ang bisan kinsa og bisan unsang pakana o welga. – 2) Ingon usa ka lagda, bisan pa man, padayon sa matag-usa sa ilang kaugalingong buluhaton, nga mag-antos ug makigbisog batok sa mga pagbati ug kahakog. [1, 38]

11. Magpabilin kita sa mga buluhaton nga gihatag kanato; dili kita maghimo og bisan unsa nga molabaw sa atong sukod, ug kung mahitabo man kini, dili kita magpadayon niini. Anak ko! kung makakita ka og kanunay nga mga tigum ug mga paksyon, layo ka kanila; ug kung adunay mosuod kanimo nga adunay ingon nga sugyot, likayi sila, ug ayaw gani pagtugot nga maminaw kanila. Palagyo sama sa kalayo kung makadungog ka og bisan unsang pulong nga makapahuyang sa imong pagtuo sa imong espirituhanong amahan

ug makapakunhod sa imong gugma kaniya. Kay ang kadaut niini, nga hinay-hinay mosulod sa kasingkasing, moabot gayud sa mismong pundasyon sa kaluwasan. Ayaw pagkuha og kasaligan o tinago nga magtatambag gawas kanako, kon gusto ninyo nga mahimong tinuod nakong mga tinun-an, ug ayaw pagbalewala sa dautang mga pulong ingon nga walay pulos, nga nagaingon: 'Angay pa ba gyud ni nga kabalak-an pa?' Dili, akong mga anak, dili; apan kon adunay bisan kinsa nga maliso ngadto sa kawalay pagtuo nga makadaot sa tanan, umadto kamo kanako ug isulti kanako ang tanan. Tingali adunay mosupak, tungod sa kawalay kahibalo ug kamangmangan: 'Apan unya pagasilotan ko sa mga igsoon ug pagadumtan ko nila!' – Apan dili man kini tinuod: kay kon dili man sila akong tinuod nga mga anak, unsa may bili sa ilang pagdayeg kanimo? Apan ang mga tinuod gayud mosunod kaninyo ug magdayeg kaninyo. Sa mubo nga pagkasulti, ako kamo naghangyo ug nagpahinumdom: salig kamo kanako hingpit sa tanang butang; ug ayaw kamo magtago kanako bisan unsang butang; kay kon dili, mahimo kini nga usa ka grabeng samad.

12. Padayon sa inyong mga daang maayong buhat, paningkamot kamo nga magkahiusa ug, uban sa usa ka hunahuna, dalha ninyo sa katapusan ang inyong pagpanaw sa Ginoo; ug batona ninyo ang tanan nga butang nga maisugon—mga pagpanamastamas, mga paningkamot, mga kasakit, ang mga paglihok sa unod, ang pagngitngit sa hunahuna, ug ang pagsulong sa katamaran ug pagkawalay paglaum, ug tanan pa nga kasagarang moabot kanato, nga adunay usa ka tinubdan sa tabang sa tanang butang: usa ka walay-pakaulaw nga paglaum sa Dios ug ang hugot nga pagtuman sa mga sugo sa Ginoo, samtang ginapabilin kanunay sa hunahuna ang paghinumdom sa kamatayon ug ginaputol ang atong kaugalingong mga tinguha. Pinaagi niini, kamo pagahimongon nga takus sa korona sa martir ug maglipay kamo uban sa mga Anghel sa Gingharian sa Langit.

35. Ang mga pagpadayag sa mga buhat sulod nato sa Espiritu sa Dios ug sa espiritu sa limbong, gipadayag aron, sa pagkahibalo nato niini, atong masigasig nga sundon ang una ug malikayan ang ikaduha

35. Ang mga pagpadayag sa mga buhat sulod kanato sa Espiritu sa Dios ug sa espiritu sa panintalingsing, nga gipadayag aron, sa pagkaila niini, kita magmahalusog alang sa una ug molikay sa ikaduha. [1, 39] Ang kaaway kanunay mosulong batok kanato uban sa kasuko; apan kanunay siyang mapugngan sa gahum sa langit ug sa mga pag-ampo sa akong Amahan ug sa inyong Amahan; ug makakaplag siya sa iyang biktima lamang kon ang usa ka tawo mohatag kaniya og pwestohan, pinaagi sa pagpahawa sa Espiritu sa Dios ug pagpuyo sa usa ka langyaw nga espiritu, nga nagtudlo kaniya sa pagbuhat ug pagsulti sa bisan unsang gusto niini. Aron matabangan kita nga makakat-on sa pag-ila niining duha ka impluwensya, akong ipakita kaninyo ang nagkalahi nga kinaiya sa matag-usa. Ang adunay Espiritu Santo nagpakita og kalipay, kalinaw, pagkamapailubon ug gugma – ug nagasulti og mga pulong nga mas tam-is pa kay sa dugos ug putyukan; kay, ingon sa Ginoo, kini nagagikan sa kadaghanan sa kasingkasing, nga nagdala og kahayag ug kahupayan sa mga nakadawat niini. Kanunay nimo silang madungog nga moingon: 'Pasayloa ko, o panalangini ako, Amahan; buang ako, usa ka makasasala lang, dili angay ihap sa mga igsoon, mas ubos pa kaysa bisan unsang binuhat.' Ang pagpakigsulti ug pagbati sa ingon ana usa ka timailhan nga atong gipanag-iya ang Espiritu Santo. Gusto ba nimo madungog unsa ang mga timailhan sa dautang espiritu? Anya kini: bisan kinsa nga nagpanag-iya niini, ang ilang kasingkasing mopagawas ug kasuko, kalagot, paghukom, panamastamas, kawalay pagtuo, pagdumot, kasina, kawalay hiya, pagkamasuwakon, pagsupak, pagkontra ug pagkamatarug. Gikan sa ingon nga kalag, nilayas ang kahayag, pagkabalaan, ug pagkamatinud-anon; nibulag ang pagpaubos, paghinulsol, ug pagkamapailubon; nangatagak ang mga luha, paghilak, ug kasakit sa kasingkasing; ang langitnong paghunahuna, ang paghinumdom sa kamatayon ug sa mga Anghel nga mag-uban sa usa pagkahuman sa kamatayon; ug natago sa kangitngit sa kalimot ang mga hunahuna sa pagbarog sa tanan sa atubangan sa makalilisang nga hukmanan ni Kristo, sa makalilisang nga paghukom, ug sa kaugalingong pananagutan sa tanang gihunahuna, gisulti, ug gibuhay, sukad pa sa pagkahimugso, ug dili lamang sukad sa pagsulod sa monastikong kinabuhi. Gipahimutang ko kini tanan sa inyong atubangan aron makita ninyo kung unsa ang angay ninyong pugngan ug unsa ang angay ninyong likayan. Kay usa ra ang akong tinguha ug usa ra ang akong pag-ampo: nga kamo tanan mahimong mga anak sa kahayag ug sa adlaw, mga manununod sa Dios ug kauban ni Cristo sa panulondon, mga sudlanan nga napili ug gipahimakas, naghiusa isip usa pinaagi sa usa ka Espiritu, aron inyong masayran pinaagi sa inyong mga buhat ug pinaagi sa inyong kasinatian sa inyong mga kasingkasing ang gisulti ni San David: *'Tan-awa, unsa ka maayo ug unsa ka makapahimuot nga mag-uyon ang mga igsoon sa usa ka pulong!'* (Salmo 132:1).

36. Kinahanglan ang maayong mga buhat; apan tungod kay ang matag buhat adunay kaugalingong ganti, dili kini makababag sa mga maalamon nga molambo

36. 1) Kinahanglan ang mga buhat sa kaisog; apan tungod kay ang matag buhat adunay kaugalingong ganti, kini dili makababag sa mga maalamon nga molambo. – 2) Kauban sa akong giya, gamita ang inyong kaugalingong paghukom sa maayo ug dasiga ang usag usa: kay kita adunay komon nga hinungdan. – 3) Pabilin sa maayo; padayona ang inyong kadasig; bantayi ang inyong dila; atimana ang inyong mga gamit ug kabtangan, ug pag-ampo. [1:40]

13. Kinahanglan nato ang pagpaningkamot, espirituhanong paningkamot, debosyon sa pagka-Diyosnon, matarong nga kadasig, ug espirituhanong pag-uswag, aron, sa diha nga mosulod kita sa arena sa kompetisyon, makaabot kita sa katapusan niini nga maayo ug, human sa usa ka Diyosnong kamatayon, pagakuroran kita sa mga korona sa kadaugan. Kamo mismo nakahibalo nga ang paningkamot magdala og pahulay, ang mga kasubo ganti-an sa kalipay, ang mga pag-agak-agak pahupayon sa espirituhanong paglipay, ug ang mga pagkapugong magbunga og kalapad; ang gutom ug pag-ayuno nag-ugmad sa walay katapusan nga kalipay, samtang ang kauhaw ug pag-uga sa tutunlan nagahatag sa *'tubig' nga 'naga-agos ngadto sa bukal nga nagahatag kinabuhi'*, nga gisulti sa Ginoo (Juan 4:14) – ug nga, sa kinatibuk-an, *'ang mga nagatamnan sa luha mag-ani sa kalipay'* (Salmo 125:5), ingon sa pagpasalig kanato sa Salmist, si San David. *'Nasayud kamo niining mga butanga'*, apan *'bulahan kamo kon buhaton ninyo kini'*, ingon sa gisulat (Juan 3:17). *'Ang buang nga tawo dili kini maila, ni masabtan kini sa tawo nga gamay ang pagsabot'* (Salmo 91:7). Ikaw, bisan pa niana, maalamon, buotan, maampingon, matinud-anon ug matinabagon. Ngano nga nakab-ot na nimo ang pipila ka mga hiyas, samtang naningkamot pa gihapon ka alang sa uban? Idugang ko pa nga magpadayon ka sa pagpaningkamot alang sa dugang pa: kay ang sugo walay utlanan; apan samtang mas mailhan sa usa ka tawo ang Dios, mas masabtan niya kung unsa pa ka layo siya sa pagtuman sa sugo.

14. Nagahatag ko kaninyo og mga balaod ug nagagiya kaninyo, nagapugong kaninyo sa usa ka bahin, nagasuporta kaninyo sa lain, ug nagapakita kaninyo sa dalan paingon sa unahan. Nagasalig kamo kanako sa tanang butang ug, sama sa puthaw sa kamot sa panday, mosunod kamo sa bisan unsang akong sugo kaninyo. – Busa, walay kabalaka ang inyong panaw ug seguridad ang inyong kinabuhi. Apan kamo mismo, sa taliwala ninyo, sa pagkahibalo sa maayo ug mapuslanon, buhata kini ug pahinumdomi ang usag usa niini. Kay kita tanan adunay usa ka tumong sa hunahuna: ang makapahimulos sa tanan, sama sa usa ka barko nga naglayag sa dagat, diin ang timonero ug ang mga tripulante nagkahiusa sa usa ka buluhaton. Niining bahin, kita magkatinabangay: ako ug kamo. Ako ang may katungdanan sa paghawid sa timon sa akong mga kamot ug pagpadagan sa barko uban sa kusog, samtang nakatutok ang akong mga mata sa kalangitan, nagbantay sa mga bitoon sa kamatuoran ug nagagiya sa atong agi pinaagi kanila. Apan kamo usab, kinahanglan magbantay, buhaton ang inyong tagsa-tagsa ka katungdanan, ug tan-awon sa tanang direksyon aron dili kita masalpok sa bisan unsang makaguba sa barko—sama sa mabaw nga dapit o natabonan nga bato—ug pag-atiman sa mga lubid sa barko nga maayong na- , higpitan kung kinahanglan ug luagan kung gikinahanglan, ug buhata ang bisan unsang gikinahanglan aron ang atong barko makasulod nga luwas sa daungan sa kaluwasan alang sa atong mga kalag. Tungod niini, gibyaan nato ang kalibutan, ang mga batasan niini ug ang tanang makalaut nga kalipay ug kahimut-an niini.

15. Magpadayon kita sa atong paningkamot, mga igsoon, nga mapailubon nga nagbuhat sa matarong; ug masaligon ako nga madawat nato ang atong mga korona, mahimong mga lungsoranon sa langit, ug makakaplag og kalipay didto, diin *'mokalit nga molayas ang tanang sakit, kasubo ug pag-agah'* (Isaias 35:10). Pagpabilin nga matinindog, kaisug – ug unta ang suga sa inyong kadasig mosiga uban sa lana sa kanunay nga pagkamaigmat, aron kini dili mapalong, ug aron dili kita masinati ang dili gustong kapalaran sa mga buang nga birhen. Pangitaa, labing dungog nga mga amahan, ang kahirilom; Dili nako pasabot nga dili gyud kamo mag-istorya, kay supak kana sa atong paagi sa kinabuhi, kondili nga dili kamo maghisgot og dili angayng mga butang o magpatawa: kay *'sa daghang pakig-istorya dili nimo malikayan ang sala'*, ingon sa kaalam nga nagpasidaan kanato: *'Ang nagpugong sa iyang baba maalamon'* (Prov. 10:19). Pag-alagad kamo sa inyong mga katungdanan uban sa pagkamapisan, ug ayaw pagdaot pinaagi sa kapabayaang sa mga butang nga gikinahanglan—sama sa kariton, arado, palakol, mangkok ug pinggan, o bisan unsa pa—kay kini magdala og kalangan, ug ang panahon nga unta magamit sa espirituhanong mga buluhaton masayang na lang sa walay pulos nga mga butang. Mag-ampo usab kanunay, aron usa ka tabang ipadala kanimo gikan sa kahitas-an batok sa mga kaaway nga dili makita ug makita, kang Kristo Jesus, among Ginoo.

37. *Uban sa pagtuo ug gugma kanako, pag-alagad kamo nga masinabtanon; kamo nga nagdumala sa buhat, dumala kini nga maalamon, ug kamo nga anaa sa inyong pagdumala, buhata kini nga matinud-anon.*

37. 1) Pag-alagad kamo sa inyong pagtuo ug gugma kanako; kamo nga nagdumala sa buhat, pagdumala kini sa maalamon nga paagi, ug kamo nga anaa sa inyong pagdumala, buhata kini sa matinud-anon. – 2) Likayi ang pagpangatawa ug panag-away; pag-amigo ug pagrespeto kamo sa usag usa, ug likayi ang tanan nga makasasala ug makadani. [1, 41]

16. Nag-ampo ako sa Dios nga dili maluya ang inyong pagtuo ug nga ang inyong espirituhanong gugma kanako, usa ka mapainubsanon nga tawo, dili matugnaw; kondili nga kita tanan matukod sa usa ka pagsabot (1 Cor. 1:10) ug sa usa ka kadasig sa pagtuman sa mga sugo sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Nasayud ako nga nag-antos kamo og kalisod, nag-agwanta og kakulang, nagbuhat og bug-at nga mga trabaho, ug nagpatulo sa inyong singot. Apan ayaw kamo kapoy, akong hangyo, tungod sa gugma sa Ginoo, ug padayon kamo sa mapailubon nga paningkamot sa maayong mga buhat, aron kamo pagakoran og korona sa kalipay sa langit. Gusto unta usab nako nga mag-obra uban kaninyo, kon dili tungod sa sakit sa akong mga bitiis; gusto unta usab nako nga mogawas uban kaninyo aron magtrabaho ug supakon ang akong lawas pinaagi sa pagpanarbaho. Kay usa ka panalangin ang pag-obra uban sa mga igsoon sumala sa labing makaya sa usa, ug angay pasidunggan ang pag-apil sa ilang trabaho sa uma. Pinaagi sa ingon nga mga paningkamot, inyong gihalad ang inyong mga lawas ug gihimo nga labing walay pagbati ang inyong mga kalag, ingon tinuod nga mga mag-aani sa Ginoo, basta inyong tumanon uban sa matarong nga paghukom ang gisugo – mao kini, kon ang mga nakahulog ug mga administrador mohatag og mga sugo uban sa kahadlok sa Dios ug kalooy alang sa mga igsoon, samtang ang mga sakop magpabilin sa pagsunod ug pagmatngon ngadto sa ilang mga nakahulog. – Busa, mag-amping kamo, mga administrador: ayaw pagbutang og bug-at nga trabaho sa ibabaw sa trabaho, ug ayaw pagdumala nga walay kalooy o pasagad, kondili sa matarong, mahigugmaon, uban sa paghigugma sa isig-kaigsuonan ug pagka-maampingon; kay dili man tanan nga igsoon managsama sa kinaiya, edad, ug kusog. Tungod lamang niini nga kondisyon nga gisaligan kamo sa awtoridad ibabaw sa mga igsoon. Ug bulahan kamo kon buhaton ninyo kini; kay dagkong gasa ug panalangin ang inyong madawat hangtod sa kahanaturan. Pag-amping kamo, kamo nga sakop: mapainubsanon nga daw-a ang mga sugo sa inyong mga nakahataas ug buhata kini uban sa malipayong pagsunod gikan sa kasingkasing.

17. Ayaw pagpasipala sa usag usa nga makapasubo sa Ginoo; ayaw paghimo og walay pulos nga pakigpulong nga makapalain sa Espiritu Santo; ayaw pagkahugno sa usag usa nga naggikan sa pagdumot. Kay miingon ang Apostol: *'Tulga kamo sa tanang kapait, kasuko, ug kalagot, uban sa tanang dautang buot'* (Efe. 4:31); ug usab: *'Ayaw pagpasagdi nga mogawas sa inyong baba ang bisan unsang dautang pakigpulong, kondili ang maayo alang sa pagtukod, aron kini makahatag ug grasya sa mga nakadungog'* (Eph. 4:29). *'Pagmalumo kamo sa usag usa'* (Eph. 4:32), malumo, maghigugma sa usag usa, *'nagasabtanay sa usag usa sa gugma'* (Efe. 4:2), *'nag-aagwanta sa karga sa usag usa'* (Gal. 6:2), mapailubon, mapatawad, nagtahod sa usag usa ug mosugot sa usag usa, sa pagrespeto ug kahadlok sa Dios. Kung molakaw kamo sa ingon niini nga paagi, ug kung magkinabuhi kamo sa ingon niini nga kinabuhi, nan kamo mao ang akong mga balaan, ug labi pa gayud, iya sa Dios; kamo ang Iyang mga anghel dinhi sa yuta, mga mananamba sa Iyang gahum ug mga ministro sa Iyang himaya, mga manunod sa Ginghamarian sa Langit, mga kauban sa mga balaan ug mga lumolupyo sa paraiso, nga gitugotan nga malingaw sa walay sukod nga mga panalangin nga gireserba para kaninyo. Busa nag-ampo ako, naghangyo ug nagpakusog sa akong paghangyo, aron ang inyong mga lakang kanunay nga giya sa Dios, aron kamo mapalig-on sa Iyang gahum, aron walay tukso o bitag sa taliwala ninyo, ni makamatay nga pagsuway, ni makalaglag nga pagreklamo, ni makamatay nga kawalay-respeto, ni bisan unsang masaway nga tinguha sa dautan, ni bisan unsa pa nga gidili ug kriminal. Hinaut nga ang kahayag sa kinaadman sa Dios mouna kaninyo sa matag lihok ug buhat; hinaut nga ang espiritu sa kalinaw maggiya kaninyo; ug hinaut nga ang kalinaw sa paghigugma sa pagkaigsoon maghari sa sulod kaninyo. – Hinaut nga ang Ginoong Dios magtudlo kaninyo sa Anghel sa Kalinaw, usa ka matinud-anong giya ug magbalantay sa inyong mga kalag ug lawas, aron palagson ang dautang mga demonyo kaninyo sa adlaw ug sa gabii, ug aron maggiya kaninyo sa usa ka matinahunon nga kinabuhi!

38. Ang dalan sa kinabuhi sa pagsunod labaw sa tanan: kini ang gipili sa Ginoo

38. 1) Ang kinabuhi sa pagsunod labaw sa tanan: kini ang gipili sa Ginoo. – 2) Padagana kini nga lumba sa maayo, magpailub ug ayaw pagkahuyang: kay ania na ang kamatayon, ug ang tanan may katapusan; apan ayaw kalimti ang ubang mga hiyas uban niini, labi na ang gugma. [1, 42]

18. Naghangyo ug nagpakusog ko kanimo: baroga nga lig-on, paglahutay nga maisugon, pagmalipayon, ug pagpakaisog, samtang naghunahuna sa himaya nga gitagana alang sa mga monastiko nga tulo ka beses nga gipanalanginan ug balaan. Walay duhaduha, kinsa man ang nakapahimuot sa Dios sa bisan unsang paagi sa kinabuhi, modawat usab sa iyang ganti sa umaabot nga kapanahonan. Apan unsang paagi sa kinabuhi ang labaw? – Pagbantay! – Dako ang mga nag-alagad sa Dios *'sa kabukiran, sa mga langob ug sa kalawmon sa yuta'* (Heb. 11:38), ang mga eremita, ang mga estilita, ang mga recluso, ug ang tanan nga uban nga naghimaya sa Dios bisan unsa pa ang ilang paagi sa pagpuyo. Apan, sama sa inyong nahibaloan, ang atong Ginoong Jesu-Kristo, ang magahatag sa dili masukod nga mga panalangin, sa pag-anhi Niya dinhi sa yuta, wala Niya pilia ang kinabuhi sa usa ka eremita, usa ka nagpuyo sa haligi, o bisan unsang susamang paagi sa kinabuhi, kondili misugot Siya sa pagpuyo sa pagsunod. Kay Siya mismo miingon mahitungod sa Iyahang kaugalingon: *'Nanaog ako gikan sa langit, dili aron buhaton ang akong kaugalingong kabubut-on, kondili ang kabubut-on sa Amahan nga nagpadala kanako'* (Juan 6:38). Ug usab: *'Ang akong gisulti kaninyo, dili ko gikan sa akong kaugalingon; kondili ang Amahan nga nagpadala kanako—Siya ang naghatag kanako og sugo unsa ang akong isulti ug unsa ang akong ipahayag'* (Juan 14:10; 12:49). Gibutangan usab Niya ang Iyang kaugalingon og tuwalya ug, sa pagkuha sa porma sa usa ka sulugoon, gihugas Niya ang mga tiil sa mga disipulo, giuyogan kini gamit ang tuwalya, ug misulti bahin niini sa lain nga dapit: *'Nalambigit ako kaninyo ingon sa usa ka sulugoon'* (Lucas 22:27). Kung, sama sa inyong nakita, Siya—ang Ginoo sa tanan—nalingaw, labaw pa sa bisan kinsa, sa pag-angkon sa atong monastikong paagi sa kinabuhi, giunsa man ninyo nga dili malipay, dili magdayeg, ug dili mapuno sa kalipay sa kamatuoran nga nagkinabuhi kamo—sama sa Ginoo? Human sa pag-ingon niini, aduna pa bay lain para kaninyo nga mas angay ikalipay? Ug posible pa kaha nga adunay kamo mas dako nga hilig ngadto sa ubang paagi sa kinabuhi? Busa, ayaw pagpasobra sa bisan unsang lain nga paagi sa kinabuhi kaysa sa inyong kaugalingon, basta inyong kini sundon sa husto. Mao kini ang hinungdan, sa Gerondika, o sa mga sugilanon sa mga balaang tigulang sa Tulo ka Manag-uma, usa ka bag-ong monghe gipadayag pinaagi sa langitnong pagpadayag nga mas himayaon pa kaysa usa ka eremita o usa ka masakiton, nga nag-aagwanta sa iyang sakit uban sa kalinaw sa hunahuna ug pagpasalamat. Sa tinuod, ginasulti ko kaninyo, ang atong paagi sa kinabuhi dako ug balaan kaayo; ug kamo, nga nagkinabuhi pag-ayo, pagahimayaon uban ni Abraham, malipay uban sa mga martir, ug magpuyo uban sa mga matarong.

19. Busa, modagan kamo og maayo, nga walay hunong, ug ayaw tugoti nga ang masinup nga mata sa yawa magpaligoy kaninyo. Pahiran ninyo ang inyong mga tiil sa lana sa pagkamapailubon, aron, sa pag-init sa tinguha sa inyong kalag, malipay kamo sa pagtapos sa inyong panaw. Isul-ob ninyo ang bisti sa pagkamatarong ug kalipay; inum ninyo ang tubig sa pagkabalaan ug pagkaputli; ug ayaw ninyo pag-ingon, *'Hangtud kanus-a?'* Kay kini mao ang pulong sa mga tapulan. Dili kita magkinabuhi og libo ka tuig: ania ang kamatayon karong adlaw ug ugma. Sa pagpadayon niini matag-adlaw sa atubangan sa atong hunahuna, magbuhat kita og maayo, nga naglakaw sumala sa balaod sa atong mga amahan. Ang atong mga amahan misunod niini nga balaod sa pipila ka adlaw sa ilang kinabuhi. Busa, unta, anaa kaninyo, pinaagi sa balaan nga pag-ampo sa akong amahan, ang kaluoy, kalinaw, gugma, pagkawalay pagpanukotuko, pagkawalay pagpanukotuko sa selos, pagkamapugngan, maayong pagsunod, mahigalaong mga pulong, pagtinabangay, pagsinabtanay, ug pagka-mapainubsanon. Puyo kamo ingon niini, ug lihok kamo ingon niini!

39. Kanunay nga itudlo ang Ginoo sa atubangan sa imong mga mata, aron dili ka madala sa bisan unsang dautan; paninguha ang maayo, hinumdumi ang Adlaw sa Paghukom, ug labi na gayud ang makalilisang nga paghukom ug ang iyang paghukom.

39. Ibutang kanunay ang Ginoo sa atubangan sa imong mga mata, aron dili ka madani sa bisan unsang dautan; paninguha sa pagbuhat sa maayo, hinumdumi ang Adlaw sa Paghukom, ug labi na gayud ang makalilisang nga paghukom ug ang iyang paghukom. [1, 43] Padayona ang gugma tali kaninyo sa panag-uyon sa kalinaw, ug himoa ang Ginoo nga imong tuo nga kamot, aron dili ka madala sa kahilakaw, o kasuko, o pagpanukmod, o pagpanamastamas, o walay pulos nga pakig-istorya, o bisan unsa pa nga makapadani kanimo sa bisan unsang bitag sa impyernong pagkaulipon, bisan pa gamay kini, aron mapabilin ka sa gahum sa impyerno. Hinumdumi ang gisulti ni San Doroteo?! Miingon siya nga bisan pa kon hingpit nga gawasnon ang

usa ka agila apan masangit lang ang usa ka kuko niini sa bitag, kini gihapon naipit, ug dali ra kini dakpon o pusilon sa mangangayam. Busa, mag-amping kamo, ug disiplinahi ninyo ang inyong kaugalingon; kay ang gingharian sa langit iya sa mga nagadisiplinar sa ilang kaugalingon. – Unsa kaha kadako nga kahadlok ug pag-uyog ang atong atubangon sa katapusan sa atong mga adlaw kon atong pabayaang atong kinabuhi, labi na gayud niadtong makalilisang nga adlaw sa dihang ang trumpeta sa Arkanghel mopukaw sa tanang mga tawo—sa matag nasud, matag tribo, ug matag pinulongan?! Hunahuna-a unsay mahitabo unya: ang langit mapikas; ang mga elemento masunog; ang tanang binuhat mausab. Ang Hukom sa tanan molingkod sa Iyang trono sa paghukom, ug dili masukod nga kadaghanan sa mga balaan nga anghel motindog sa Iyang palibot, unya, sa atubangan sa tanan, ipadayag ang mga buhat, mga pulong, ug mga hunahuna sa matag tawo, sumala sa ilang klase, tawo, lugar, panahon, ug paagi sa pagbuhat – ug kini tanan sa usa ka gutlo; sa katapusan, sumala sa giingon sa Kasulatan, kadtong nagbuhat og maayo moadto sa kinabuhi nga walay katapusan, samtang kadtong nagbuhat og dautan moadto sa kalaglagan nga walay katapusan, diin adunay paghilak ug pag-ungol sa ngipon, kalayo nga dili mapalong ug ulod nga dili mamatay, ug ang panag-uban sa makalilisang, makalilisang ug dautan kaayo nga mga demonyo. 'Asa man kita paingon?' 'Paingon sa kinabuhi nga walay katapusan, aron magpuyo hangtod sa kahangturan uban sa Ginoo, kon atong panalipdan ang kahadlok sa Dios ug ang gugma sa Dios hangtod sa katapusan sa atong kinabuhi—nga ang atong kasingkasing mosinggit: "*Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios?*" (Roma 8:35).

40. Ang kahadlok sa Dios nagpugong sa mga espada sa atong kaaway

40. 1) Ang kahadlok sa Dios mopalayo sa mga espada sa atong kaaway. – 2) Pag-antus sa mga insulto. – 3) Ayaw pagpasigarbo sa mga panlabang bentaha, kondili pagpakumbaba ug pagmasunuronon. – 4) Tungod niini, ihap kamo sa mga martir. [1, 44]

1. Pinaagi sa taas nga kasinatian nahibal-an nimo pag-ayo ang kinabuhi nga makapahimuot sa Dios sa monastisismo. Busa, ayaw pagduha-duha sa bisan unsang paagi, ni layas gikan sa imong matarong nga paghukom. Higugmaa ang gisugo kanimo ug tuman-i kini sa tanang butang; pabilin usab sa gugma kanako, sama sa akong paghigugma kanimo labaw pa sa bisan unsang butang sa kalibutan. Apan daghan ang limbong sa kaaway, ug dali ra siyang magtugnot sa dautan taliwala nato ug sa sulod nato. Ug kadtong napuno sa kahadlok sa Dios ra ang makalikay sa iyang mga espada—nga hingpit nang nahuyang—gikan sa ilang kaugalingon, ingon sa giingon sa balaan nga David (Salmo 75:4; 88:44), nagahin sa kusganong pagbuhat sa mga hiyas sa pagkamatindug-anon ug tibuok kasingkasing nga nagapamalandong sa langitnong mga butang ug nagabuhat niini.

2. Tan-awa, daw naa ko uban kaninyo, nakita ug nadungog nako nga usa ka mapait nga pulong ang gipamulong batok sa bisan kinsa sa mga igsoon—usa ka pagsaway, usa ka pag-insulto, o lain pa. Apan ikaw, igsuon ko, nga nakadawat og ingon nga pag-insulto, ayaw pagbag-o ngadto sa usa ka mabangis nga hayop, ni mawagtang ang imong kaisog; pagbarug nga lig-on ug dili matandog. Kay ang pagpanamastamas ug kaulaw mahulog sa nagasulti niini, samtang ang kadaugan iya sa nagadawat niini nga walay pagbati; siya usa ka tawo sa Dios, samtang ang usa ka ulipon nga dili maghinulsol nagaguba sa iyang kaugalingon sa maong takna.

3. Gidasig ko kamo pag-ayo: ayaw kamo mag-away, ayaw kamo mag-insulto sa usag usa, ayaw kamo mag-alsa sa kilay sa pagdumot, ayaw kamo maghambog, ug ayaw kamo pagpasigarbo nga kamo mas maayo nga mang-aawit, mas kugihan, mas deboto, o, usahay, mas mahimaya sa panan-aw sa kalibutan, o mas gwapo sa hitsura. Dili na kinahanglan isulti pa ang ingon nga mga butang. Apan sa tanang butang, suota kamo sa pagka-mapainubsanon, pagpahiubos sa inyong kaugalingon sa atubangan sa Ginoo ug sa mga nakahataas sa monasteryo pinaagi sa pagsumpo ug pagmasunuron.

4. Lakaw kamo sa ingon niini nga paagi, ug ang inyong paningkamot dili mawala sa walay pulos, ni ang inyong mga paningkamot mahimong walay bunga. Gipahayag ko kini kaninyo sa atubangan sa Ginoo nga atong Dios, sa Iyang mga Balaang Anghel ug sa tanang binuhat: nga, human ninyo nga nakahuman sa inyong dagan nga maayo, maglipay kamo uban sa mga martir; ang sabakan ni Abraham mag-amuma kaninyo hangtod sa kahangturan, ug ang koro sa mga matarong modawat kaninyo sa ilang taliwala.

41. Pinaagi sa pagtratar sa katiwala ingon usa ka independyenteng awtoridad, nagpasulod kamo og doble nga awtoridad ug panagbulag; apan kung ang awtoridad nabahin, dili motindog ang gingharian

41. 1) Pinaagi sa pagtratar sa katiwala ingon usa ka independyenteng awtoridad, imong gipaila ang doble nga awtoridad ug panagbulag; ug kung ang awtoridad mabahin, ang gingharian dili magpabilin. – 2)

Ako hingpit nga kabahin sa pagka-igsuonan; wala nay lain pang gikinahanglan. 3) Ang Ginoo, nga nag-inusara ang paghari, nagtinguha nga adunay usab usa ka awtoridad sa mga katilingban sa tawo. [1, 45]

5. Wala ko kahibalo kung tungod ba sa kawalay-hibalo, kawalay pagtagad o dautang tuyo, gidayeg ninyo ang tagdumala aron ako mapakaulaw, ug gipataas ninyo ang iyang nawong aron ako mapahiya, kanunay ninyong giingon: 'Kung ania pa dinhi ang tagdumala, dili unta kini nga butang giatiman sa ingon ani nga paagi, kondili mas maayo pa. 'Ug asa kaha karon ang tagdumala? Unsa kaha iyang hunahunaon ani?' – Ug kini gisulti gayud sa akong dalunggan. Ang uban, bisan pa, mopadayag: 'Hulat, hulat! Ang tagdumala ang mosulbad niini tanan ug ipahimutang sa husto.' – Apan mao ba kini ang angay nga mahitabo? Ug maayo ba kini para kaniya, para kanako, ug para kaninyo? Gipakita ninyo nga kamo mga anak sa pagkamasuwakon; siya – nga makalapas sa utlanan sa iyang ranggo ug awtoridad; ug ako – nga wala naglihok subay sa kabubut-on sa Dios, kondili subay sa makalaut nga tinguha, nga mao, tungod sa pagpabor ug sobra nga pabor ngadto sa akong igsoon. Dili ba ninyo makita nga pinaagi niini nagpasulod kamo og duha ka ginoo, duha ka magmamando, duha ka prinsipyo? Kay ang tingog sa atong Ginoong Jesu-Cristo nagpahayag nga '*ang gingharian nga nabahin batok sa iyang kaugalingon dili magbarug*' (Mat. 12:25). Ang duha ka awtoridad usa na ka porma sa plural nga awtoridad; ug ang plural nga awtoridad mosangpot sa mga panagbangi; ug ang mga panagbangi mao ang hinungdan sa pagkabahin-bahin ug pagkaguba. Ngano man kaha nga nagdala kamo og katalagman sa inyong kaugalingon, pinaagi sa dili pag-uyon sa sulod sa inyong angay nga utlanan ug ranggo sama sa angay, ug busa nagpahinabo nga ang uban maliso gikan sa husto?

6. Makasasalaon ug dili ako takos, apan, human isalikway ang tanan nga butang ug ipadayag ang akong kaugalingon, mapangahas kong nagpuyo niining balaan nga dapita—sa akong kabuang, mangahas kong mosulti niini—nga wala gayud maglikay sa matarong, bisan pa alang sa igsoon nga lalaki, o alang sa igsoon nga amahan, o alang sa amahan o inahan, o alang sa pagkadugo, o bisan pa alang sa bisan unsang butang nga unodnon, apan bisan pa kon kinahanglan ko isurender ang akong lawas o ibubo ang akong dugo, andam ko nga dili kini balibaran, pinaagi sa tabang sa Dios ug sa pag-ampo sa akong amahan, basta dili ko magbuhat og bisan unsang makadaot kanimo o sa akong kaugalingon.

7. Aduna'y usa ka Ginoo ug Maghahatag sa Balaod, ingon nga nasulat: usa ka awtoridad ug usa ka balaang prinsipyo sa ibabaw sa tanan. Kini nga nag-inusarang tinubdan sa awtoridad, ang bukal sa tanang kinaadman, pagkamaayo, ug kahusay, nga misakop sa tanang binuhat nga nakadawat sa ilang gigikanan gikan sa pagkamaayo sa Dios, naghatag—bisan walay kaugalingong kabubut-on—sa gahum sa pag-organisar sa ilang kinabuhi sumala sa hulagway sa Dios, sumala sa ilang kaugalingong pagbuot, ngadto lamang sa usa ka tawo. Kay ang balaan nga si Moises, sa iyang salaysay sa paglalang sa kalibutan, gikutlo ang mga pulong nga gikan sa baba sa Dios: '*Buhaton nato ang tawo sa atong hulagway, sumala sa atong pagkapareho*' (Gen. 1:26). Busa ang pagtukod taliwala sa mga tawo sa tanang porma sa awtoridad ug gahum, labi na sa sulod sa mga simbahan sa Dios: usa ka Patriarka sa Patriarkado, usa ka Metropolitan sa Metropolis, usa ka obispo sa diyosesis, usa ka abá sa monasteryo; ug sa sekular nga kinabuhi, kon gusto nimo hunahunaon, usa ka hari, usa ka heneral, usa ka kapitan sa barko. Ug kung sa tanan niini ang kabubut-on sa usa ka tawo wala magdumala sa tanan, walay kahusay o disiplina sa bisan unsa, ug kini dili alang sa kaayohan: kay ang panagbangi makaguba sa tanan.

42. Ang Kwaresma nagkinahanglan og pag-agwanta dili lamang sa lawas, kondili usab sa kalag

42. 1) Ang Kwaresma nagkinahanglan og pag-agwanta dili lang sa lawas, kondili usab sa kalag. – 2) Ang sukod sa pag-ayuno para sa komunidad hapsay ra – gamay matag adlaw. – 3) Kahadlukan nato ang Dios, ang makalilisang nga Hukom; ug unta dili kita makita sa kamatayon nga wala mag-andam. – 4) Dako kaayo akong kahadlok sa kamatayon ug sa tanan nga may kalabotan niini. – 5) Managtindog kita ug itugyan ang atong kaugalingon sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios. [1, 46]

8. Ang Dios, nga nagdumala sa tanang butang sa Iyang kinaadman, ug nga naghan-ay sa mga panahon ug tuig sa labing maayo ug maalamon nga paagi, nagtudlo alang kanato, sa tibuok tuig, pipila ka adlaw sa pagpuasa nga makaluwas ug mapuslanon sa kalag, aron atong itugyan kini eksklusibo kaniya ug limpyohan ang atong kaugalingon gikan sa mga hugaw sa sala nga moabut kanato. Ug pasalamat sa Dios nga nagtukod sa ingon nga mga adlaw ug naghatag kanato og kinabuhi aron makita kini. Kinahanglan kanunay kitang mabuhi nga putli ug walay sala ug mosunod sa matag sugo sa Dios; labi na karon nga kini gikinahanglan kanato. Karon mao ang panahon sa paghinlo; busa, maghinlo kita sa atong kaugalingon; karon mao ang panahon sa pag-agil; busa, mag-agil kita – ug dili lamang sa pagkaon ug pag-inom: kay dili kana igo, kondili

mag-agil usab kita gikan sa kahilayan sa kasingkasing, gikan sa mga makauwaw nga hunahuna, gikan sa pagpanukog sa maayong dungog sa igsoon, gikan sa kasuko ug pagdumot batok sa atong silingan, gikan sa dili mapugngan nga dila, ayaw kini pasagdi nga molihok nga walay kontrol, kondili pagtakda og utlanan, oras, ug sukod aron kini mosulti lamang sa angayng isulti, gikan sa malimbungon nga pagtan-aw sa mata, gikan sa pagpaminaw sa mga pulong nga dili buotan ug makapasuko sa Dios. Oo, akong mga anak, oo; – ako kamo ginamakaawhag, ipahimutang ang inyong kaugalingon sama sa usa ka organo ug matam-is nga salterio sa Espiritu Santo; bantayi ang inyong mga kamot gikan sa buang nga lihok ug gikan sa maluho nga paghikap, aron kamo dili mahimong maluho, ug magpakighusay kamo sa usag usa.

9. Ayaw pagpas-an pag-ayo sa lawas ang labing balaan nga Kwaresma, apan ayaw pagkahugno tungod niini; pag-antos lang gamay, ug sa diha nga masanay na kamo niini, dili na ninyo mabati ang kabug-aton, labi na pagkahuman sa unang semana; kay alang kanato, igo na ang pan, tubig, ug laing butang aron mapakabuhi ang atong lawas. Ang atong labing bulahan nga mga Amahan, sama sa inyong nahibaloan, mipuyo hapit hingpit nga walay pagkaon: ang uban sa tibuok Kuwaresma, ang uban nagpuasa sulod sa usa ka semana, ang uban sulod sa tulo ka adlaw, ug ang uban mokaon gamay matag adlaw. Mokaon kami matag adlaw, ug lain-lain kini, apan *'sa among pagka-mapainubsanon, hinumdumi kami sa Ginoo'* (Salmo 135:23), ug dawata Niya kining among gamay nga halad ingon sa buhat sa Dakong Antonio. Kay nagpuyo kami sa komunidad ug naglakaw sa maharlikang dalan, nga gipili sa mga Amahan labaw sa tanan. Padayona nga limpyo kanunay ang labing sulod nga santuwaryo sa inyong kalag ug ayaw tugoti nga buhaton ninyo ang bisan unsang makadaot sa inyong mga kalag.

10. Kahadlukan nato ang Dios, *nga mao ang magpadayag sa mga tinago sa kangitngit ug ipahibalo ang mga tinguha sa kasingkasing* (2 Cor. 4:5), ug *magbalos sa matag tawo*, dili lamang *sumala sa ilang mga buhat*, kondili usab sumala sa ilang mga pulong ug hunahuna (Rom. 2:6), ug bisan pa—nga labi pang makalilisang—sumala sa mga sala nga nabuhat sa kawalay-hibalo. Ug kinsa ang makabarog sa atubangan sa kalagot sa Iyang kasuko? Kinsa ang malipay nga makita nga walay sala sa Iyang atubangan? – Kinsa kaha, busa, ang dili maningkamot sukad karon nga maglakaw sa dalan sa pagkamatarong? Kinsa ang dili maningkamot nga ilabay ang ilang kawalay pag-amping ug katamaran nga katulogon? – Bangon, kamo nga nagahilak; nilabay na ang gabii, ug ang adlaw sa umaabot nga ganti nagsidlak na. Ayaw unta kita pasagdan sa kamatayon nga walay pag-andam, ug ayaw unta kini magbilin kanato og dili na matambal ug walay katapusang samad.

11. Dili ako makahimo sa bisan unsang butang, ug labi pa kaysa bisan kinsa; o sa tinuod, ako ang labing angay sa matag pagsilot. Nahadlok ako, natul-ag, ug nagkurog sa hunahuna sa pagbulag sa lawas, sa pag-abot sa Balaang mga Anghel alang sa akong kalag, ug sa paagi nga ako moagi sa hangin ug unsaon nako pakigpulong sa Maghuhari sa Kalibutan, sumala sa gisulat sa kinabuhi ni San Antonio? O akong kahuyang! Unsa may nagpaabot kanako? Ug giunsa nako pagsayang sa akong mga adlaw, nga nagpaluya sa pagkatulog ug pagkatulog samtang nalumos sa akong mga sala? Unsa kaha akong dagway sa atubangan sa Dios, ang Hukom sa tanan ug ang Ginoo! Sa unsang mga mata ako motan-aw kaniya, nga ang pagtan-aw makapawala sa kalawoman ug ang makahadlok niyang pulong makaguba sa mga bukid? Unsa akong isulti didto isip akong pagpanalipod? Unsa nga manalipod akong makaplagan? Unsaon nako karon pagpakakusog sa Dili Malumo? Pinaagi sa unsang mapait nga mga luha, unsang mga pulong sa pagpakig-uli ug mga paghuyop gikan sa kasingkasing akong hangyoon ang kalooy sa Kadtong sa tinuod, dili masuhid?! – Ka-ulaw nako, ka-ulaw nako, mga igsoon! Makita na nako dinhi ang akong kapalaran. Usa ra ang akong paglaum – ang mga pag-ampo sa atong balaan nga Amahan ug ang inyong bulahan nga pag-ampo alang kanako.

12. Bisan pa niana, motindog kita pag-usab ug pag-usab ug pugson nato ang atong kaugalingon sa tanang matang sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios, pag-agwanta sa karon uban sa kaisog ug pagpangita og kahupayan sa paglaum sa umaabot. Tamayon nato ang unod; ayaw nato pagtan-aw sa mga paningkamot, ni sa mga kasubo, ni sa mga insulto, ni sa gutom, ni sa bisan unsang butang gawas sa atong kaugalingong buhat. – Kung mabuhi kita sa ingon niini nga paagi, walay duhaduha nga maluwas kita, ug sa langit ibilang kita sa mga balaan, aron malipay uban sa tanang balaan nga nakapahimuot kang Kristo nga Ginoo sukad pa sa una.

43. Bulahan ang mga nagapaningkamot alang sa kaayohan sa komunidad: lipaya!

43. 1) Bulahan ang mga nagapaningkamot sa kinabuhi sa komunidad: lipaya! – 2) Nagpuyo kita sa masipit nga kahimtang; apan ang mga asketiko sa karaang panahon nagpuyo usab ingon niini, ug ingon usab

ang mga karon: busa, ayaw kawala'g kadasig. – 3) Tuman-a ang mga sugo ug lagda, tabangi ang usag usa, tagda pag-ayo ang mga pagbasa, paninguhaa ang inyong kaluwasan uban ang kahadlok; likayi ang pakighinabi sa mga babaye. [1, 47]

13. Bulahan ang Dios, nga, sa kadagatan sa Iyang maloloy-ong gugma alang sa katawhan, nagtawag kanato pinaagi sa usa ka balaan nga pagtawag, sumala sa Iyang nahibaloan daan nga tinguha, ngadto niining balaan nga monastikong kinabuhi, aron kita hingpit nga itugyan ang atong kaugalingon kaniya ug ihalad ang atong tibuk kaugalingon sa labing suod ug labing matitud-anong pag-alagad kaniya ug sa anghelnonag pagdayeg nga nagasubay sa mga anghel, – ug kinsa ang nagpahimutang sa among kasingkasing aron isalikway ang among mga ginikanan, paryente, yutang natawhan, ug ang tanang susamang butang, ug aron dalhon sa among kaugalingon ang Iyang maayong ug makaluwas nga yugo, – ug kinsa ang nagtahud kanamo nga takus, sa among pagkapaubos, nga makig-uban kaninyo sa komunal nga kinabuhi ug panag-uban, dili, siyempre, aron magiya ug magbalantay kaninyo, nga dili ko gani kaisug hunahunaon, bisan pa man nahitabo kini. Maglipay kanunay sa Ginoo, mga pinalanggang anak; maglipay kamo, mga lungsoranon sa langit ug mga exilado dinhi sa yuta, mga pumoluyo sa langitnong Herusalem ug mga pansamantalang nagpuyo dinhi, mga manunod sa Gingharian sa Langit ug kadtong gipahawa sa mga panalangin sa yuta. Maglipay kamo, kamo nga nagbiyahe nga paspas sa dalan sa pagkabihag ug sa kalisud sa pagpalibot tungod sa sugo sa Dios. Maglipay kamo, kamo nga pinakahuli sa panan-aw sa kalibutan, apan tag-iya sa bahandi nga labaw pa sa kinaadman. Maglipay kamo, O maayong komunidad nga pinili sa Dios, naghiusa sa hunahuna ug kasingkasing, usa ka konseho nga naghigugma sa Amahan ug naghigugma sa igsoon, usa ka ikaduhang panon sa mga anghel dinhi sa yuta, mga magpanumbalik sa karaang paagi sa kinabuhi sa atong labing halangdong mga amahan. Maglipay kamo, mga sulugoon sa Dios, mga mag-oobra nga nagtrabaho adlaw ug gabii sa inyong kaugalingong mga kamot, aron dili kamo pas-an sa bisan kinsa, ug aron makahatag dili lamang alang sa inyong kaugalingon kondili usab alang sa labing huyang sa inyong mga igsoon ug sa mga nanginahanglan sa gawas nga kalibutan. Maglipay kamo, dili maputol ug ehemplaryong panag-uban, usa ka komunidad nga gitukod sa Dios, nga wala matandog sa hulga sa hari, ni sa kahadlok sa mga prinsiphe, ni sa paglaum sa kamatayon. Maglipay kamo, kamo nga nag-ambit sa kalipay sa usag usa, nga ang matag-usa nagtahud sa maayong kaayohan sa iyang igsoon, ug diin walay pag-inggit, walay pagka-inapihan, walay panag-away, kondili ang kalinaw, gugma ug panaghiusa ang naghari. Ginasulti ko kini dili tungod kay wala kita mag-atubang og mga pagsulay: kay kinsa bay gikoronahan, kon dili ang dili mapugngan ug makigbisog, nga misukol sa mga pana ug nakasamad sa naglabay niini – kondili tungod kay dili kita mapukan sa mga hampak ni Satanas. Tinood gayud, akong mga anak, nga gitigum sa Dios! Gipakaon kamo sa gasa sa Espiritu; nag-inom kamo sa tubig nga gihatag sa Ginoo, ug bisan kinsa nga makatitaw niini *'dili na gayud matugnaw pag-usab'*, kondili mahimo kini alang kaniya *'usa ka tinubdan sa tubig nga motaas paingon sa kinabuhi nga walay katapusan'* (Juan 4:14–15).

14. Niabot na ang tingtugnaw, ug gamay ra ang atong mga puloy-anan, ug kini pobre ug masipit. Apan ayaw kamo kawala'g kadasig; kay bisan pa niini, lapad kamo sa pagkamatinud-anon ug angay kamo pasidunggan niini, kay wala ninyo tagda ang makapasakit, bisan pa man kini makapasakit, ug nag-amuma lang kamo nga kanunay buhaton ang makapahimuot sa Dios. Labaw pa, kon atong hinumduman ang mga karaang Balaang Amahan, o bisan pa ang mga nagapaningkamot karon sa pagtuo, atong makita nga nagpuyo kita sa mga palasyo. Dili ba ninyo makita nga bisan karon ang uban sa mga sulugoon sa Dios nagpuyo sa gawas, ang uban nagtago sa mga langob ug lubnganan, ug ang uban pa nagsul-ob ug kadena ug mokaon ug gamay ra kaayo, nga kontento lang sa pan—o bisan pa sa dili pagkaon niini—ug gitagbaw kining panginahanglan pinaagi sa bunga sa kahoy matag ikaduhang adlaw? Tinood gayud kini bisan karon. Apan ayaw kamo kaguol; kay dili gayud kamo mapukan kanila, kondili mailhan kamo nga kapariho nila, o labaw pa gani kanila, ingon sa gisaad kanato sa mga Amahan—basta magpabilin kamo nga mapisan ug andam sa tanang buluhaton. Punoa kamo sa kadasig pag-usab; kaisog kamo ug magpakaisog kamo sa kanunay. Ipabagsak ang kaaway, tapakan siya sa ilawom sa imong pagpaubos, sa espada sa pag-angkon sa sala, ug sa kutsilyo sa pagsunod. Hinaut nga ang adlaw sa pagkamatarong kanunay mosidlak sa inyong mga kasingkasing, pagpahawa sa kangitngit sa mga pagka-ambaw; kay sa pagsubang niini, ang mga hayop mobalik sa ilang mga lungib *'ug matulog sa ilang mga lungib'*: sabuta kini nga mga pulong sa espirituhanong paagi. Kita, sa atong bahin, mosugod sa pagbuhat sa buhat sa Ginoo gikan sa kaagahon sa kinabuhi hangtod sa gabii sa kamatayon, nga nagatuman sa atong katungdanan (Salmo 103:22–23). Pila na lang ka panahong magdugay, ug kita magadaug.

15. Tuman-a ang mga lagda, sugo ug mga pahayag. Tabangi ang mga nahulog; lig-ona ang mga nanghuyang; ug sa tanang butang, tabang-tabangi kamo, aron matuman kaninyo ang pulong sa Maalamon: *'Magtabangay kamo, mga igsoon, kay ang siyudad lig-on ug hataas'* (Hulagway 18:19). Hatagi og pagtagad ang pagbasa, ug timan-i ang mga pulong nga labing mapuslanon para kaninyo. Buhaton sa matag-usa ang iyang buluhaton uban sa pagkamalig-on, ingon sa buhat sa Dios; ug kamo tanan, *'buhaton ninyo ang inyong kaugalingong kaluwasan uban sa kahadlok ug pag-uyog'* (Fil. 2:12). Ayaw pagbunggo og espada sa imong kaugalingong kasingkasing, ni pagpasagad sa mga butang sa kalag. Gipadayag kanako, mga igsoon, sa pipila sa mga igsoon, nga dili kamo maglihok og maayo sa pipila ka mga higayon: kay nagtan-aw kamo uban sa tinguha sa mga babaye ug nakig-istorya kanila, kinsa nagpahawa kanato sa Paraiso. O wala ba kamo makadungog unsa ang gibuhay ni Eba kang Adan? Busa, palayo kamo kanila, sama sa Dakong Martinian—kung dili man sa lawas, unya sa tanang paagi sa espiritu. – Ug unsa kaha kini nga klase sa pakig-istorya: *'Ngano wala diay ni-anhi si kinsa-kinsa sa Pagkabanhaw?! Apan dili gyud sila malimot sa pag-anhi sa sunod.'* – Gihangyo ug gipangayo ko kaninyo, palihug tugoti ko nga kanunay makadungog og maayong balita bahin sa inyong pamatasan! Hinaut nga ang Dios, ang Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga adlaw-adlaw nagluwas kanako gikan sa kalalum sa sala pinaagi sa gahum sa Iyang pagka-gamhanan, pinaagi sa pag-ampo sa akong balaang amahan ug sa inyong mga pag-ampo, magahatag usab kaninyo *'sa pagka-maalamon ug sa pagpuyo sumala sa maong lagda'* (Fil. 3:16), ug unta adunay usa ka espiritu, usa ka hunahuna, ug usa ka tumong sa inyong taliwala; ug unta kamo, nga nakapuyo og matarong ug matarung nga kinabuhi, mahimong takus nga makadawat sa mga saad nga panalangin, kauban ang tanang mga balaan nga nakapahimuot sa Dios sukad pa sa una!

44. Kahadlok alang sa kaugalingon mahitungod sa pagka-abadi

44. 1) Kahadlok alang sa kaugalingon bahin sa pagka-abad. – 2) Manguna kita sa pagbulag sa tanang butang, nga naghunahuna sa paghukom; pugson nato ang atong kaugalingon sa pagbuhat sa maayo – ug mahimong sayon kini. – 3) Likayi ang pagtan-aw sa nawong sa mga tawo, ug ang mainit nga pakig-uban sa uban ug sa kaugalingong mga bukton. [1, 48]

16. Dili ko mapul-an sa pakig-istorya kaninyo ug sa pagpalig-on kaninyo pinaagi sa mga pulong sa kamatuoran kutob sa mahimo, aron walay bisan kinsa kaninyo, tungod sa kawalay kahibalo o kapabayaan, matuslak sa turo sa kamatayon—mao kana, sa sala—pinaagi sa paglapas sa sugo ug pagbuhat sa dili angay – kon, ug sa dihang buhaton ko kini, makita nako nga ang malimbungong Satanas malampuson sa pagimpluwensya sa uban kaninyo, nga tungod niini ako nagahilak sa dakong kasubo ug kaguol nga makapugong. Kay bisan unsang sala nga inyong nabuhat sa bisan unsang paagi, ako, ang dili takus, pagatawgon sa paghatag og rason sa adlaw sa matarong nga paghukom ug sa pagpadayag sa tanan nga gibuhay sa mga tawo sa atubangan sa Ginoong Dios, gawas kon pahimangnoan ko kamo daan, gawas kon palig-onon ko kamo daan ug tudloan. *'Kaluoy-an ako kon dili ko ipangwali kaninyo ang ebanghelyo!'* (1 Cor. 9:16). Apan mas masubo pa ako kay bisan dili ko takos nga matawag nga karnero, ako pa ang nagguni sa katungdanan sa magbalantay! Unsaon nako pagdependa, unsaon nako pagpasaylo, sa pagpasiga sa uban samtang ako mismo kangitngit, ug sa pag-ayo sa mga gipahuyang sa mga kahuyang sa lawas samtang ako mismo nalilihis ug nadala niini?! Bisan pa niana, tungod sa akong gugma kaninyo ug sa pagsunod sa sugo sa akong Amahan, mas gusto pa nako nga mahimong gatong sa kalayo sa Gehenna kaysa makadawat kaninyo. Adlaw-adlaw akong gihunahuna ug gipamalandong kung unsa ang paghukom sa Dios, ug kung unsa ka istrikto ang Dios nagkinahanglan nga ang matag tawo hingpit sa tanang butang ug napuno sa tanang hiyas, labi na kon sila usa ka ministro sa Pulong. Unsa man, busa, akong buhaton? Kang kinsa ako motuyok? Kinsa man ang akong kuhaon nga kauban? Usa na lang ka butang ang nabilin—ang pagsalig sa inyong mga pag-ampo, kauban ang pag-ampo sa akong amahan, aron pinaagi sa ilang kusog, makahimo ako sa pagdumala kaninyo sa husto ug sa pakigbisog batok sa akong kaugalingong mga kahuyang, nga mosunod sa tanang butang sa kabubut-on sa Ginoo.

17. Ang Ginghamlan sa Langit naa sa atubangan nato. Maangkon nato kini pinaagi sa pagtuman sa mga balaang sugo. Ayaw nato pagtagamtam sa makalilipay nga kahimut-an, ayaw nato pagkapoy; padayona nato nga palig-onon ang atong pagbulag sa kalibutan ug sa tanan nga naa niini, ug daoga nato ang mga espiritu sa limbong, hangtod makakaplag kita og makaluwas nga dalangpanan sa dili matuyok nga salog sa walay katapusang kinabuhi. Unsa kaha ka mapait nga pag-antos ang nagpaabot sa mga pasagad! Unsa kaha ka *'lagot ug kasuko batok sa matag kalag sa tawo nga nagbuhat sa dautan'*—batok sa kalag sa matag Kristohanon, ug labi na gayud sa usa ka monghe! (Roma 2:8–9). Kay kung unsa ka dako ang dungog nga gihatag kanato, labi

pa gayud ang pagkabalaan sa kinabuhi nga gikinahanglan kanato. Ang kasubo nga dala sa pagpugong sa kaugalingon kay malabay ra, apan ang kalipay nga nagagikan niini kay walay katapusan, kon pinaagi niining mubo nga pagpugong sa kaugalingon makab-ot nato ang kanunay nga maayong pamatasan ngadto sa tanang maayong butang: angay kini sa pagkaon, sa pagkatulog, sa kasuko, sa dautang hunahuna, ug sa tanang uban pa. – Kay kon gihigugma nato ang maayo ug naningkamot kita niini, hatagan kita sa Diyos og kusog aron buhaton kini; ug unya ang dalan sa pagkamaayo mahimong sayon ug hapsay alang kanato. Ang sala, bisan pa, alang sa mga nagatugyan sa ilang kaugalingon niini, puno sa kalisud, kusog nga agos, kasubo, kangitngit, mga makalilisang nga butang ug pagkaguba. Busa, mga anak ko, maglakon kita sa dalan sa Dios, nga masubo apan puno sa kalipay, makitid apan lapad. Sa inyong mga pagbantay, padayona ang lig-on ug malipayong disposisyon; pagkanta og maayo, pag-ampo og maayo, ug ipakita ang gugma sa inyong mga igsoon, uban sa usa ka mapainubsanon nga pagtahod.

18. Dako kaayong dautan ang pagka-walay-hiya sa tanang butang, ug usa ka makamatay nga butang; ug ang malimbungong yawa, kon adunay bisan kinsa nga dili magbantay, dali kaayo mosulong pinaagi niini, mosulod nga hilom sama sa usa ka kawatan ug samson ang atong mga kalag sa pana sa iyang dautang buot, ipadani ang atong mga mata sa matahum nga dagway sa mga batan-on, ug pasigaon ang kalayo sa kahiligon sa duha pinaagi sa matam-is nga pahiyom. Kung malampuson siya sa pagpangilad sa usa ka tawo ug pagdani kaniya ngadto sa hugaw nga gugma, nan maningkamot siya nga madani usab ang gipangga sa maong tawo ug himuon siyang malaw-ay ang tinguha kaniya; unya mosunod ang magkasinabay nga pagtan-away, pagbubo sa kalag, ug malaw-ay nga kainit; ug sa katapusan, gawas kon adunay espesyal nga tabang gikan sa Dios, ang proteksyon sa amahan, ug ang kahibalo sa mga tinuuk sa bahin sa mga nahulog niini, anaa ang pagkaguba – ang pagsunog sa Sodom ug ang pagkaguba sa Gomorrah. Apan likayi nato kini! Ako, nga natintal usab, mao ang unang motunol sa kamot kaninyo nga gitintal. Ang dakong tinubdan sa kusog ug proteksyon batok niini mao ang pagbantay sa mata ug matinud-anong pag-angkon. – Apan bisan pa sa atong kaugalingon, dili nato tugotan ang ingon nga walay hunahuna nga kaisog: kay ania usab nagpanago ang kamatayon – usa ka butang nga mas maayo nga dili ipadayag sa mga walay kahibalo. Kamo nga nakasinati nakahibalo unsa akong gipasabot; bisan pa niana, angay nga magbantay ang tanan. Ayaw kini paghikap, ni paglingkod sa ibabaw niini—ug ayaw pagtan-aw sa imong kaugalingong kahubas, basi mahulog ka sa sumpa sa mga Cananeo. Kay ang haligi sa kamingawan, nga gihisgutan ni Antonio nga Dako, nahulog tungod niini nga hinungdan ra, bisan pa man wala kini gipahayag sa labing maalam nga Amahan. Busa, pag-amping gayud kamo sa inyong paglakaw, aron dili kamo masakpan sa kamatayon. Kawawang tawo! Nasayud ka sa giingon sa Apostol: *'Kinsa ang magluwas kanako gikan niining lawas sa kamatayon?'* (Roma 7:24). Nagpuyo ka uban niining unod sama sa usa ka mabangis nga hayop, sama sa usa ka leon. Kung dili nimo tuslok ang imong espada niini, kuhaon ka niini, durugon ka ug patyon.

45. Ang mga demonyo nagdani pinaagi sa pagpukaw sa atong mga pagbati, ug gipapas nila kita: kinahanglan kitang makigbisog

45. 1) Ang mga demonyo manilaw sa pagpukaw sa mga kahiligon, ug nagaguba: kinahanglan kita makig-away. – 2) Nahulog ka ba? Bangon, human sa pagminos ug paghinulsol: ang Ginoo mag-ayo kanimo. – 3) Paminawa nato ang Iyang tingog; ayaw kita maluya ang kasingkasing, kondili mag-andam kita sa pakig-away. – 4) Palayo sa tanan nga masawayon sa kinabuhi sa komunidad, ug mangibabaw sa tanan nga gikinahanglan. [1, 49]

19. Unsaon nato pag-ayo sa atong agi? Unsaon, kon dili pinaagi sa pagbantay sa mga pulong sa Dios ug sa mga sugo sa Iyang pagkamatarong (Salmo 118:9). Apan gawas pa niini, tinuod gayud nga aduna kitay walay hunong nga pakigbisog batok sa mga magmamando sa kangitngit niining kapanahonan; ug ang ilang kapait batok kanato dako kaayo ug walay paglubad, ingon sa gisulat sa Ladder (St. 4, 35; 26, 126): sila mosulong, mopukaw, mopasakit pinaagi sa mga kahilambigit, mopukaw sa mga unodnong tinguha, mopasiga sa kalayo sa kahilambigit, modaghan ug magkalainlain sa dautan – ug ang ilang mga tukso makamatay. Masangit ang usa ka pobre sa bisan usa niini kon dili siya magbantay sa iyang kaugalingon: pinaagi sa pagpanukog—nga sama sa pagpatay—o sa pagkamapahitas-on, o sa tinago nga pagpakalipay sa dautan, o sa pakig-uban sa mga dautan ang tuyo; kay bisan pa sa usa ka butang lang, ang kalag nga naantos sa ingon niini mahimong moadto sa impyerno. Apan bisan unsa sa mga nahisgotan sa ibabaw ang makasilo sa usa ka tawo, wala na siya'y Dios, ni wala usab siya'y Gingharian sa Langit; gipugngan siya sa kinabuhi nga walay katapusan, mawala ang kalipay nga walay katapusan, ug manunod sa kalayo nga dili mapalong, usa ka ulod

nga dili matulog, hingpit nga kangitngit, ug pakig-uban sa mga demonyo. – Sa ato pa, mga igsoon, dili unta kita mag-antos sa bisan unsa nga susama niini; paningkamotan nato nga malikayan ang mga bitag sa kaaway, makig-away kita nga maisugon, atubangon nato ang kalayo sa kahilayan – ug kini sigurado nga mapalong. Kay ang makagagahong pagdumala sa Dios dili kita tugutan nga masunog niini nga kalayo kon makig-away kita – ug mogawas kita sa kabugnaw sa hamog sa pagkabalaan, naghimaya sa Dios uban sa mga balaan nga batan-on. Pasagdi nga mosukol kanato ang pagpanukmod, apan armahan nato ang atong kaugalingon batok niini nga pagbati, ug kini, human magpabilin og pila ka gutlo, molabay; mahimo kini molungtad og usa ka oras o tulo, o tingali tibuok adlaw, apan sa atong higdaanan kini mawala; ug kamo, human makigbisog sa ingon niini nga paagi, ihap sa mga mandirigma ni Cristo, nga modawat dili og pagsilot kondili mga korona.

20. Napasakitan ka, apan ikaw usab nakapasakit sa uban; nahulog ka—bisan pa unta dili unta mahitabo—bangon dayon; nadani ba ka sa mga pulong ngadto sa dili angay, gitintal ba ka sa mga tan-awon sa imong mga mata, naipit ba ka sa mga damgo tungod sa katamaran sa imong hunahuna, o nibuto ka sa katawa? Balik pag-usab sa matarong, ibalik ang imong kaugalingon sa imong angay nga kahimtang, mahimong penitente, hatagi og himaya ang Dios, ipahayag ang imong pag-ako sa sala, pag-agos og mainit nga mga luha gikan sa kalawom sa imong kalag, pasagdi nga mosaka ang mga paghuyop gikan sa kalawom sa imong kasingkasing, pag-agik-agik, ipanaug ang imong ulo, pagpakita og pagmusa, ug praktisi ang pagpaubos. Mao kana ang tambal sa kalag! Kay nasulat: *'Sa diha nga mobalik kamo ug maghinanakit, diha kamo maluwas ug masayud kamo asa kamo naadto'* (Isa. 30:15); ug: *'Samtang nagasulti pa kamo, moingon Siya kaninyo, "Ania ako"'* (Isa. 58:9); ug usab: *'Gipaka-antos siya ug mipahawa, ug ako nag-ayo sa iyang mga agianan'* (Isaiah 57:17). Tan-awa unsa ka grasiyoso ang Dios nga atong gipanag-iya, unsa Siya ka maloloy-on, unsa ka makapahupay, unsa ka paspas sa pagpaminaw! *'Kay Siya mao ang halad-panabut sa atong mga sala'* (1 Juan 2:2); kay tungod kanato nahimong pobre Siya, alang sa atong kaluwasan gikapoy Siya, nag-antos Siya sa mga samad, insulto, panamastamas ug pagpanag-iya, ug gibubo ang Iyang labing balaan nga dugo – ug *'pinaagi sa Iyang mga samad kita napanambal'*, ingon sa gisulat (Isa. 53:5). Busa, umadto kita, magduol ug *"mukurbo kita sa Iyang atubangan, ug maghilak kita sa Iyang atubangan, kay Siya mao ang atong Dios, ug kita mao ang katawhan sa Iyang panimalian, ug ang mga karnero sa Iyang kamot"* (Salmo 94:7).

21. Karon, paminawa nato ang Iyang tingog, ug ayaw nato Siya pasakitan pag-usab; ayaw kita pasagdan nga matintal, sama sa mga karaan (ang mga Israelita sa kamingawan), sa pagreklamo tungod sa kawalay pagtuo; ug magbiyahe kita nga walay paglangan paingon sa Yutang Saad, nga maabtan pinaagi sa usa ka masipit ug lisod nga dalan. Kung maminaw unta ang mga tawo niadtong panahona kang Josue, ang ilang pangulo, ug kang Caleb anak ni Jephunneh, makapanunod unta sila sa yuta nga gisaad sa Dios. Apan tungod kay gikapoy ug walay kaisog sila sa paglakaw sa maong lisod nga dalan, ug nahadlok sa pagsukol sa mga nasud nga ilang naatubang, bisan pa sa tabang sa dili mapildi nga gahum sa Dios, gisurender sila sa pagkaguba – ug ang ilang handumanan nawala uban sa dakong kasaba. Mao usab kini ang mahitabo kanato karon. Kay kon mosunod kamo kanamo, nga dili takus, ug dili magbarug nga lig-on, kondili moupok kamo sa mga kaldero sa makalilipong nga kalibog, nga naghunahuna sa pagkaulipon sa Ehipto ug sa pagkaulipon sa mga tinguha niining kalibutan—nga diin kamo gipagawas sa grasya ug pabor sa Dios— apan kaisug kamo uban kanamo ug bumangon nga may kusog, nga nagdilaab ang kasingkasing sa kadasig, nga gisul-oban ang mga tiil sa pagkaandam sa pagpahibalo sa ebanghelyo sa kalinaw, nga gisul-ob ang panagang sa dili matuyok nga pagtuo, ug nag-ampo sa tanang panahon uban sa tanang matang sa pag-ampo sa Espiritu (Efe. 6, 14–18): unya, kauban ninyo, malampuson natong makompleto ang espirituhanong panaw, pagatamakan ug pagadaogon nato ang langyaw ug barbarikong mga pagkahilig nga atong masugat, ug tabokon nato ang Jordan sa espiritu pinaagi sa mga luha, ug panulion nato kana nga yuta diin nag-uswag ang imortal nga kinabuhi ug ang hunahuna nagbunga sa mga panalangin nga walay sukod.

22. Gitanum ko karon kining pipila ka dili angay nga mga pulong taliwala kaninyo, sama sa kanunay, alang sa pagtukod sa inyong mga kalag. Apan dawata, bisan kining gamay nga halad, ug pinaagi sa inyong mga maayong buhat, padaghanon kining pipila ka pulong sa traynta ka pilo, sisenta ka pilo, ug usa ka gatos ka pilo. Pinaagi niini, ako naghangyo kaninyo, batona ang mga kalisdanan sa inyong kinabuhi uban ang kalinaw sa hunahuna, ug tuman-a ang mga katungdanan nga gisalig kaninyo uban ang tibuok ninyong kasingkasing. Maglipay kamo ug apil sa akong kalipay, kamong tanan, ug unta magmalampuson kamo tanan. Ayaw pagreklamo sa bisan kinsa; ayaw paghandum sa katungdanan sa uban; ayaw pagpasigarbo sa atubangan sa silingan—kay ang ingon nga pamatasan usa ka kasuk-an sa Ginoo ug sa mga tawo—ayaw pagbuhat og makauwaw nga mga buhat, sa espiritu man o sa lawas; ayaw pagkaon sa tago; ayaw pagbakak; ayaw

paghukom; ayaw pagpasipala; ayaw paglingaw-lingaw; ayaw paghimo og pasangil sa sala; ayaw pagka duha ka dila, usa ka manan-awit, usa ka hambog, usa ka mapanghambog, usa ka hipokrito, usa ka mapangdaot sa igsoon, tapulan, o masukot; sa baylo, kamo tanan pagkamabuotan sumala sa dalan sa Dios ug matinahuron, mapainubsanon (ayaw pagdani og pagtagad sa inyong kaugalingon), makapugong sa kaugalingon, dili mapulan, mapainubsanon sa Iyang atubangan, masunuron, mahigalaon, manigugot sa hambog nga kaisog, maghigugmaay, ug matinud-anon; aron, pinaagi sa pagpuyo ug paglihok nato sa ingon niini nga paagi, malampuson nato nga matuman ang buluhaton nga gibutang sa atubangan nato, ug, human nato mapalipay ang Dios, makab-ot nato ang gisaad nga mga panalangin.

46. Gitawag kita sa usa ka mahimayaong kinabuhi: apan nagkinabuhi ba kita sumala sa atong gipangandoy, ug sa gipaabot sa uban?

46. 1) Gitawag kita sa usa ka mahimayaong kinabuhi: apan nagpuyo ba kita sumala sa atong gipangandoy, ug sa gipaabot sa uban? – 2) Magpabilin kita nga matinud-anon sa pagkamakasaranganon ug dili pasagdan ang kaugalingon sa mga pagbati, dili lamang sa atong mga lihok kondili usab sa atong mga damgo. – 3) Ngano man nga mibiya kita sa kalibutan? Aron mabuhi sa kakabus – sa paglaum. [1, 50]

23. *"Ang grasya sa Dios napadayag,"* sumala sa mga pulong sa katingalahang Pablo, *"nga nagdala og kaluwasan sa tanan, aron, pagbiya sa mga tinguha sa kalibutan,"* labi na kita nga mipili sa monastikong kinabuhi, *"sa pagkamatinahuron,"* matood ug matarong, *samtang nagpaabut sa bulahan nga paglaum ug sa pagpadayag sa himaya sa atong dakong Dios ug Manluluwas, si Jesu-Kristo"* (Tito 2, 11–12), Nga sa uban, *'sumala sa ilang paglahutay sa pagbuhat sa maayo'*, magahatag sa Gingharian sa Langit, ug sa uban, *'sumala sa ilang kadasig'* ug sa mga tinguha sa unod, nga mibiya sa maayong tuyo ug buhat, – *'lagot'* ug walay hunong nga pag-antos sa walay katapusang kalayo (Roma 2:7–8). – Hunahuna, unya, ingon ba niini kita nagkinabuhi? Sumala ba sa tuyo nga atong gihuptan sa sinugdanan? Karon, nga nadawat na nato ang ngalan ug titulo: mga balaan, mga asketiko – ayaw nato pasipalahon ang atong unang tawag pinaagi sa atong mga sunod nga binuhatan, ni sama sa insenso, nga sa sinugdan nagpagawas og humot nga baho apan sa katapusan makasakit sa ilong ang aso niini, ni sama sa lampara nga hayag kaayo ang siga sa sinugdan, naghayag sa tanan sa sulod sa balay, apan unya gibutang sa ilawom sa usa ka sudlanan o gitugotan nga mapalong.

24. Ang timailhan sa tinuod nga pagkamaayo mao ang pagbantay sa kaugalingong kinaiya sa tanang panahon; ug dinhi nagbarug ang atong paningkamot. Kay kita nga mga tawo dali ra kaayo madani sa sayop ug hilig sa dili angay nga pamatasan, ingon sa giingon sa balaan nga tingog sa lain nga dapit: *'Ang hilig sa kasingkasing sa tawo dautan sukad pagkabatan-on niya'* (Gen. 8:21). Pagkahuman nato sa pagsalikway sa kalibutan, ayaw nato pagbalik pag-usab isip mga kauban niini ug ulipon sa kahiligon; pagkahuman natong nabawi ang atong dungog, ayaw nato kini pag-usab nga mawala tungod sa dautang tuyo; nga nag-angkon dinhi nga among giwagtang ang tanan nga butang, dili na kita mobalik sa mga tinguha ug panalangin nga langyaw kanato. Ngano, nga nakalimot kita sa atong saad, nga gihimo sa atubangan sa mga anghel ug mga tawo, nangita kita—ang uban og panguna, ang uban og katungdanan sa pagtudlo, ang uban og kalinaw? Ug ang uban nagpakita og grabeng kasuko kon, sa bisan unsang butang, mapakita nga kulang sila sa pagtagad, o dili pasidunggan isip labing balaan nga mga tawo, nga wala nila makita sa ilang atubangan ang kamatayon, ang makalilisang nga paghukom ug pagsilot sa ilang mga hunahuna ug mga buhat, ni ang kabug-aton sa mga sala nga nagpabayat kanila, apan kana nga gihikaw sa kasingkasing ug gipangandoy niini, ug kana nga gipintalan sa ubos sa usa ka baluktot nga hunahuna, nga sa mga damgo niini magdala sa usa ngadto sa klero, magtaas sa lain ngadto sa katungdanan sa abbot, magsul-ob sa usa sa pulong sa kinaadman, ug magsalig sa lain sa pagtukod ug pag-atiman sa mga panginahanglan sa monasteryo. Dili ba kini usa ka satanikong limbong ug panikas?! Dili namo silotan ang tanan tungod niini, apan aduna'y ingon ana nga mga tawo; apan ang among mga pulong gitumong sa tanan, aron palig-onon sila sa maayong hunahuna ug pagbati.

25. Gihunahuna nga ikaduhang kahimtang ang tanang dungog ug gibilin ang tanang butang sa kalibutan, karon among itugyan ang among kaugalingon sa katungdanan nga among gisugdan isip kapuli niini. Busa, ngano man nga gibyaan namo ang kalibutan? – Nia kita karon aron mabuhi nga sama sa mga pulubi, aron maghilak, magutom, kauhawon, mahimong putli sa kasingkasing ug mga maghahatag sa kalinaw, aron pagpasipalahan, paglutoson, ug, kon mahitabo, pagpanamastamas – aron mahimong hugaw sa kalibutan; ug sa katapusan, kon moabot ang panahon sa paglutos, aron ihatag ang atong kaugalingon sa kamatayon alang sa Iyang namatay alang kanato: kay kadtong nakahukom niini ug kanunay nga andam niini, ila sa mga tinuod

nga nakasinati sa ingon nga pag-antos, ug ila usab ang paghimaya uban kanila; ug magahari sila uban sa atong usa ka Dios ug Unibersal nga Hari, si Kristo.

47. Pagpabilin nga lig-on sa kinabuhi nga imong gipili, ug ayaw pagkuha sa imong kaugalingon sa mga kalipay nga nagpaabut kanimo

47. 1) Pagpabilin nga lig-on sa kinabuhi nga imong gipili, ug ayaw pagwagtangi sa imong kaugalingon sa mga kalipay nga nagpaabut kanimo. – 2) Unsa nga pag-antos ang imong makaya nga wala pa masinati sa Ginoo alang kanimo? – 3) Kasubo alang sa usa ka tawo nga nilayas sa monasteryo, ug usa ka pagdasig ngadto sa mga tigulang. – 4) Usa ka imbitasyon sa pag-ampo alang sa nilayas. [1, 51]

26. Ginalang-aw ko kamo, sa gugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga Iyang gihatag ang Iyang kaugalingon alang sa atong mga sala, nga magpabilin kamo nga matinud-anon ug dili matuyaw sa matinud-anong pagtuman sa balaan ug makahatag-kinabuhi nga mga sugo sa Ginoo. Ayaw tugoti nga may matulog, aron dili masangko sa sala; ayaw tugoti nga may mapailalom sa tukso sa yawa nga nagatintal kanato; ayaw tugoti nga may malimbungan nga magtago sa sala kanato, nga mosulti og usa ka butang kanato samtang lain ang iyang pagpakita sa atubangan sa Dios, nga nagbantay sa mga agianan sa tawo ug nakakita sa mga tinagoan sa kasingkasing. Ayaw ninyo pagbiya sa inyong kaugalingon sa kalipay sa kinabuhi nga walay katapusan nga nagpaabut kaninyo; kaluwasan kamo gikan niining masupakon ug daotan nga kaliwatan; dumota ninyo ang kalibutan ug ang mga butang sa kalibutan, ang tanang tinguha, ang mga tam-is nga kalipay, ang inyong kaugalingong kabubut-on ug ang pagpalugway sa kaugalingon. Nibulag na kita sa kalibutan; nagsugod na kita sa dalan sa kahadlok sa Dios. Namatay na kita sa sala, ug dili nato tugotan nga mobalik ang bisan unsa nga atong gisalikway, ni mosunod pag-usab niini, ni modawat niini. Niabot ka na dinhi, nga nilayas gikan sa kalibutan ug sa mga butang sa kalibutan – buhata ang maayong ug katingalahang desisyon nga himuon ang imong kaugalingon nga ulipon sa pagsunod, ug sa pag-antos sa tanang butang nga may pagka-andam alang kang Cristo, bisan pa sa dugo. Gisaad na nimo kini sa imong pagsalikway mismo, sa atubangan sa Dios ug sa Iyang mga anghel. Kamo ang nakahibalo kung tinuod ba kini kaninyo. Apan pag-amping, O tawo: *'Dili pagadaw-an ang Dios'* (Gal. 6:7). *'Ang bisan kinsa nga mosalikway sa Balaod ni Moises mamatay nga walay kaluoy sumala sa pagpamatuod sa duha o tulo ka saksi. Unsa pa kaha kabug-at nga silot, sa imong hunahuna, ang gireserba para sa mga gitamay sa ilawom sa tiil ang Anak sa Dios, pinaagi sa paglapas sa ilang mga saad ug pagtan-aw sa dugo sa pakigsaad nga hugaw'* (Heb. 10:28–29).

27. Ang Ginoo nag-antos alang kanato; giunsa man nimo, usa ka sulugoon, ang pag-antos sama sa imong Ginoo? Ngano man, hinigugma, ikaw nasuko? Ngano man ikaw mawad-an og pagpugong sa kaugalingon? Ngano man ikaw nasuko? Ngano man? – Gidaot ba ka nila? Ang imong Ginoo mitugot usab niini. Gisumbag ba ka nila sa aping? Wala ba Iya'g baliktan ang Iyang nawong ngadto sa nakasumbag Kaniya? Gipaulaw ba ka nila? Ingon ana usab ang nahitabo sa imong Ginoo: kay Miingon Siya pinaagi sa Propeta: *'Ang mga insulto sa mga nagdaot Kanimo nahulog kanako'* (Salmo 68:10); ug usab: *'Gituhop nila ang akong mga kamot ug ang akong mga tiil; ang tanan nakong bukog nabali'* (Salmo 21:17, 18). Unsa kaha nga kasingkasing nga bato ang dili malumo, kon maghunahuna sa mga pag-antos ni Kristo nga Ginoo nga naghatag kinabuhi ug sa Iyang kamatayon alang kanato! Apan wala ba kamo magbuot nga ihalad ang inyong kaugalingon isip halad alang Kaniya sa inyong kaugalingong kagustuhan, adlaw-adlaw? Tinuod gayud kini, ug nagtuo ako nga dili kamo walay pagtagad sa gisulti, kondili ginapasubay kamo sa Manluluwas ug naningkamot nga mag-antos uban Kaniya, aron kamo pagadayegon uban Kaniya sa Gingharian sa Langit. Siyempre, ang usa kaninyo mas maayo kaysa sa lain ug molabaw kaniya, sumala sa kinaiyanhong hiyas nga naa kaniya. Apan hinaut nga ang Ginoong Dios magahatag ug kusog ug kaisog kaninyong tanan aron makabot, sa takdang panahon, ang pagkahingpit ni Cristo!

28. Sa dihang malipay ko sa usa ka butang, gusto ko nga malipay usab kamo; ug sa dihang masubo ko, gusto ko nga masubo usab kamo uban kanako. – Karon, dako kaayo ang akong kasubo tungod sa akong igsoon nga si Orsisius. Nawala siya sa among panan-aw gahapon. Ug ang hinungdan niini mao ang akong kaugalingong mga sala, sama sa usa ka pobre nga magbalantay nga napakyas sa pag-ila, sa pagpasidaan, o sa pag-atiman sa mga masakiton. Lagmit gayud nga ako ang mapasipala! Angay gayud nga ako pagahukman ug silotan, ug itugyan sa kasakit ug pag-antos. Kaluy-i ako; apan pag-amping usab kamo sa inyong kaugalingon, aron ang akong gahum kaninyo dili mahimong hinungdan sa akong walay katapusang pagkaguba. Pabilin kamo nga hugot sa husto nga mga lagda; ug siguroha nga ipadayag ninyo kanako ang tanan pinaagi sa pag-ikumpisal. Pabilin kamo sa tawag nga inyong nadawat. Mag-amping kamo, mga tigulang, nga unang mibulag

sa kalibutan, nga dili unta mausab pag-usab ang susamang panghitabo tungod sa inyong kakulang sa konsensya, kay kamo nga , nagtugot sa inyong kaugalingon sa paglapas sa angay nga utlanan ug napakyas sa pagmintinar sa kahusay sa tanang butang, sumala sa akong gusto ug tinguha, nga angay usab ipatuman sa matag suvumano. Kay nadungog ko nga nagpang-aplikar kamo og pisikal nga silot; apan wala ko kini gisugo, kay gidili kini sa Balaang Kasulatan, bisan pa gitugotan kini sa mga Balaang Amahan tungod sa panginahanglan sa pipila ka mga kaso ug alang sa pipila ka mga indibidwal—apan nga walay pasigarbo ug pinaagi sa kamot sa lain, dili aron matubag ang mga tinguha; naggamit kamo og bastos nga sinultian, ug sa tinood pa, sa dili angay nga paagi; kay sa uban, nahimo na kini nga batasan. – Pinaagi sa pagpangumbinsi, pagkamabuotan, ug pagpakita sa pagkamaayo ang mga igsoon angangamhan ngadto sa matarong: kay dili kita naggamit og tiranikong gahum, kondili usa ka gahum nga nagtahud sa kagawasan ug boluntaryong nag-awhag sa pagsunod. Mahitungod sa bastos nga sinultian, sama sa: 'mga buang nga taga-Galacia', 'mga buang', 'mga anak sa bitin' ug uban pa, ayaw tugoti nga madungog kini taliwala nato; bisan pa man, ang usa ka hugot nga pulong, nga gisulti dili uban sa kaulaw o pagbati apan uban sa kaluoy ug gugma, mahimong usa ka tambal nga makaluwas. Kay bisan ang doktor mogamit og lancet ug cautery kung kini angay alang sa pagtambal sa sakit nga giatubang. Ug kita usab adunay atong kaugalingong lancet ug cautery, mao ang penitensya ug mga pulong sa pagsaway: kinahanglan gamiton nato kini, nga adunay usa ka butang nga hinumduman—nga ang mga nahulog makabangon pag-usab ug mobalik sa ilang husto nga dalan, samtang gipakita nato ang kalawom sa atong pagkamaabiabihon, labi na sa mga dili hingpit. Bisan sa mga butang sa pagkatulog, pagkaon, pahulay ug uban pa, ang mga naanad niini dili angay itandi sa mga wala pa naanad. Busa, gusto ko nga hatagan og konsiderasyon ang mga bag-o hangtud nga masanay sila ug magsugod sa pagbuhat sa tanan uban ang kadasig sa ilang kaugalingon. Naa ba kitay mga igsoon alang lang sa trabaho, alang sa mga ubasan ug olibera? Dili gayud; kondili aron matabangan sila sa pagpaningkamot alang sa ilang kaugalingong kaluwasan. Ang mga tigulang kinahanglan unahon kini, ug ikaduha na lang ang mga materyal nga butang. Ang matag mapainubsanon ug nagmahay nga kalag, sumala sa Ebanghelyo, magbunga og maayong mga pulong gikan sa maayong bahandi sa ilang kasingkasing, ug ang pagsaway ug pagtul-aw sa ingon nga kalag mas tam-is sa mga nakadawat niini kaysa sa katam-is sa usa ka tam-is nga ilimnon; samtang ang kasingkasing sa mapahitas-on nagbunga—pasipala, mapait ug malisud nga mga pulong, kauban ang mabangis nga paglantaw, nagbukag nga ilong, ug mabangis nga pagbaliko-baliko sa nawong. Unsaon man, busa, pag-ayo sa nagasala nga igsoon gikan niini?

29. Pag-ampo kamo nga malipay ang Ginoo ug ipadayag kanato kung asa ang atong igsoon; kay kini naghatag kanako og lawom nga kasubo ug nakapahimo kanako og mapait nga mga luha. Ayaw ninyo hunahunaa nga ang paglayas ni Orsisius walay pulos, usa ka gamay nga butang, tungod lang kay siya usa sa labing gamay. Apan para kanako dako kaayo kini nga butang; kay si Kristo namatay alang kaniya.

48. Duol na ang kamatayon: andama ang inyong kaugalingon pinaagi sa pagpanglimpyo sa inyong kaugalingon gikan sa mga pagkahilig

48. 1) Duol na ang kamatayon: andama ang inyong kaugalingon pinaagi sa pagpanglimpyo sa inyong kaugalingon gikan sa mga pagka-ugali. – 2) Kinahanglan kamo molambo. 3) Likayi ang walay pulos nga pakig-istorya ug katawa; higugmaa kamo ang kahilom; ug kon mosulti kamo, sulti kamo sa makapahimulos kaninyo. [1, 52]

30. Adlaw-adlaw nagdali-dali, nag-agos sama sa suba nga paspas modagan paabante ug dili gayud mohunong. Ug didto *naghulat* ang kamatayon. Ug *'kinsa ang tawo nga mabuhi ug dili makakita sa kamatayon?'* (Salmo 88:49). *'Ang tawo sama sa bulak sa uma; ang iyang mga adlaw molabay sama sa landong'* (Salmo 101:12; 102:15). Ayaw nato pagpasipala ang atong kaugalingon pinaagi sa pagpakita nga dili kita andam sa dihang moabot ang mga Balaang Anghel aron kuhaon kita; apan, ingon nga daw kuhaon kita gikan niining kinabuhi sa bisan unsang takna, magpaka-alerto kita pag-ayo sa matag buhat, matag lihok ug matag pulong – ug mag-andam kita, nga magpaabut nga may kadasig sa timaan gikan sa Dios, ang Ginoo sa tanan, aron mobiya niining kinabuhi. Kung maglihok kita sa ingon niini nga paagi, walay dautan ang magdaug sa atong sulod, ni ang kalimot makaluwas kanato gikan sa paghukom sa Dios; dili na kita mag-awayay sa usag usa o magpukaw og panagbangi; dili na kita mangita og mas dako nga dungog sa usag usa, ni masubo nga wala nato nahibal-an kini o kana, wala nato nahinumduman kini o kana, o wala kita malampuson niini o kana. Apan, *human natong 'giisip nga kawad-on ang tanan niini'* (Fil. 3:8), usa ra ka butang ang atong pangitaon—nga mapalimpyo nato ang atong mga kalag gikan sa mga pagbati ug mahimong iya sa Dios. –

Nagaingon ko niini kaninyo dili aron pugngan kamo sa pagkat-on: kay ako usab nagkinahanglan niini, ug ako mismo naghatag kaninyo og detalyadong mga lagda kung unsa ug giunsa pagkat-on; kondili aron ipakita nga ang usa ka butang kinahanglan moabut una, ug kini pagkahuman; ug nga ang usa ka butang kinahanglan ituring nga punoang buluhaton, ug kini nga usa ka dugang. Ang Ginoo nga atong Dios, nga nagpalig-on sa mga maluya, nga *'nag-alsa sa pobre gikan sa abog'* (Salmo 12:7) ug kinsa, adlaw-adlaw, nagbag-o kanato, nga bag-ong natawo sa pagkamapaunongon, ngadto sa *'mga tawo sa pagkahingpit'*, pasagdi nga pun-on kita Niya sa kusog nga angay sa ingon nga tawag ug ipakita kita nga mas hingpit pa kaysa angay sa atong bili.

31. Ang Apostol nagtudlo kanato nga mangita kanunay og mas dako ug mas dako nga pagkahingpit (Col. 3:1). Busa, ayaw nato undangi ang pagpangita sa wala pa nato, kondili mag-amping kita nga mag-uswag kanunay ug mapuno sa tanang matang sa pagkamaayo. Kung usa ka bitoon ka, paningkamoti nga mahimong adlaw; kung naa na ka sa sulod sa korte sa Dios ug nalista na sa mga maluwas, paningkamoti nga makab-ot ang posisyon nga pagahimutangon ka ibabaw sa lima o napulo ka siyudad. Padaghan ang imong talento aron makalabaw ka sa kadaghanan; higugmaa pag-ayo, ug daghan ang ihatag kanimo; pagka matinud-anon nga sulugoon sa Ginoo, ug ikaw ang mag-una sa tanan nga anaa sa panimalay. Mao kini ang mga langitnong tingog sa , makapahingangha – ug sa diha nga imong madungog kini, ug sa diha nga imong hunahunaon kini – nagpahibalo kini kanato og himaya nga nagdugang sa himaya.

32. Baroga nga lig-on batok sa yawa ug palagsaa ang iyang mga pag-atake kanimo. Nakadungog ko nga daghan kaninyo ang nag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya ug, sa mga tigum sa gabii, naghatag kamo sa inyong kaugalingon sa kalingawan nga walay bisan gamay nga pag-ulaw; apan kini makadaot sa nagbuhat niini ug sa mga miapil niini. Kung bisan kinsa kaninyo mosulti og binuang, kana nga walay pulos nga katawa dali ra kaayo mosidlak sa tanan pinaagi sa usa ka tawo. Ug malipay ang yawa: kay siya ang magmamando dinhi, ug kini nagahatag kaniya og kalipay; samtang ang Ginoo, uban sa Iyang Balaang mga Anghel, mahiya sa ingon ana nga dautang pamatasan gikan kaninyo. Kahadlok kamo sa Dios ug pag-amping. Kung kini dili tinuod, pamatud-i ninyo nga nagbakak ako, ug ako maghilom; apan kung tinuod kini, sugdi na ninyo pagpanalipod sa inyong kaugalingon batok niini. Ngano man nga dili nimo pugngan ang imong pagkasarit-sulit ug maghilom, nga walay isulti hangtod pangutan-on ka? Sigurado nga wala ka makahibalo sa katam-is sa kahilom, nga nagpuno sa kalag sa nagahilom og kalipay nga labaw pa sa bisan unsang kalipay: kay ang ingon nga tawo adunay Balaang Espiritu nga iyang kauban. Gihunahuna nimo nga kini gamay nga butang, ug wala ka makamatngon nga sulod niini makita ang tanang matang sa dautan. Kay, sumala sa giingon sa balaan nga si Santiago, ang dila *usa ka 'dili mapugngan nga dautan, puno sa makamatay nga hilo'*, ug ang makapugong niini *usa ka 'hingpit nga tawo'* (Santiago 3:2, 8). Busa, ayaw kamo masubo tungod kanako, bisan pa masubo kamo tungod kanako. Ako inyong amahan; ug isulti ko kaninyo sa mga pulong ni San Pablo: *'Kinsa may makapahimuot kanako, apan sa samang higayon mag-antos usab sa kasubo gikan kanako?'* (2 Cor. 2:2). Gikuha ba ninyo sa inyong kaugalingon ang pagpakigsulti? – Maayo; apan hisguti ang mga troparia ug stichera, istoryaha ang mga balaang sugilanon, hisguti ang mapuslanong mga butang ug ang mga buluhaton nga naa sa inyong atubangan. Apan ang paghigot sa usa ka uma o utanan, sa usa ka baka o sa sabnitan, o sa bisan unsang butang nga walay labot kanimo? Kinsa may kinahanglan mangutana bahin sa ingon ana nga mga butang, ug kinsa may makahatag og husto nga tubag niini? – Apan usa ka tawo kalit lang nangutana, ang lain mibalik sa pangutana – ug nilarga sila, nag-istoryahanay nga walay kabalaka sa kalibutan. Mas maayo pa nga maglingkod ka sa imong selda ug maghilom. Isulti ko pag-usab: ang nagahilom adunay Espiritu sa Dios nga iyang kauban, samtang ang kabaliktaran klaro kaayo.

49. Ang talan-awon sa pag-antos sa atong Manluluwas alang kanato: himaya ug pasalamat kaniya!

49. 1) Ang talan-awon sa pag-antos sa atong Manluluwas alang kanato: himaya ug pasalamat kaniya! – 2) Sa okasyon sa pagbag-o sa mga katungdanan, usa ka pulong alang sa mga nagreklamo bahin niini ug dili masunuron. – 3) Sa pulong, andam ang tanan sa pagbuhat sa tanan, apan sa buhat dili tanan: – usa ka pagsaway. [1, 53]

33. Sa usab, mosulod kita niining balaan ug bantog nga semana sa aktibong paghinumdom sa Pag-antos ni Kristo, ug sa usab, atong mahibal-an unsa, pila, ug alang sa unsang katuyoan ang Ginoo sa himaya, atong Dios ug Magbubuhay, mipahimulos sa pag-antos alang kanato. Ug unsang kasingkasing, bisan pa man gahi, ang dili mabungkag ug mangurog sa hunahuna sa pagkamotibo nga ang Ginoo gipangilad sa Iyang mga disipulo, gihatag sa kamot sa mga walay balaod, gipugngan sa kamot sa mga sundalo, gidala sa atubangan sa hukmanan, giakusahan bisan Siya mao ang Tinuod, ug gitawag nga usa ka mapangdayag ug usa ka salawayon.

Ang Manluluwas sa tanan—Gipukpok Niya ang Iyang aping ug gidawat kini, gilud-an ug wala magbatok, gikoronahan og korona sa mga tunok sa grabeng kasakit ug wala gisaway ang mga walay hiya, gisul-oban og purpurang bestida sama sa usa ka hari ug, sama sa usa ka kriminal, gipukpukan og tubo; sa katapusan, gilansang Siya sa krus, gituslob sa bangkaw, ug natilawan ang kamatayon alang sa kinabuhi sa tanan; apan sa dili madugay mibanhaw Siya pag-usab, nagbanhaw usab kanato gikan sa atong pagkahulog ug nagpahimutang kanato sa walay katapusang pagkawalay kamatayon. O Ginoo, among Dios ug Manlalang! Unsa man ang among mahatag kanimo, kami nga yano lang nga abog ug uling?! Sa imong dili masukod nga bahandi sa kaayo, wala nimo gisalikway ang imong nagakaguba nga binuhat, apan mipili ka nga moanhi ug luwason kami pinaagi sa ehemplo sa labing dako ug dili masukod nga pagpaubos. Ug karon, sa pagbati sa kaluwasan ug kusog nga among nadawat gikan Kanimo, sa among makasasala ug dili takus nga mga ngabil naghilad kami Kanimo og pagdayeg ug pagpasalamat, nga nagpuno kanamo hangtod sa tumoy.

34. Naa'y nahitabo nga kausaban sa among mga katungdanan: ang usa gilipat sa lain nga katungdanan, ug ang usa pa sa laing katungdanan, nga bag-o para kanila. Gibuhat kini subay sa lagda nga gipasa sa among mga amahan: kay pinaagi niini ang paghigugmaay sa magsoon, ang pagkahiusa sa kasingkasing ug pagkahiusa sa hunahuna, labing maayo nga napreserbar ug napalig-on. – Apan ang uban kaninyo midawat niini nga walay kalisud, samtang ang uban nabug-atan niini; kay ang mga una naandan na nga ibaliwala ang ilang kaugalingong kabubut-on, samtang ang mga ulahi wala mag-andam niini – ang mga una wala magkapit sa bisan unsang piho nga katungdanan ug wala silay problema kung asa sila ipahimutang, samtang ang mga ulahi pabor sa usa ka katungdanan kaysa sa lain ug giisip ang usa nga dungganon ug ang usa nga makauwaw. Apan sa mga ulahi, ang uban, human sa mubo nga panahon sa kasakit, napildi ang ilang kaugalingon ug nakigsabot sa ilang bag-ong katungdanan, samtang ang uban nagpadayon gihapon ug nagpabilin nga lig-on sa ilang dili pag-uyon sa bag-ong kahimtang. 'Para kaninyong tanan, mao kini ang akong mapainubuson nga pulong! Kadtong midawat sa among sugo sama sa pag-abot gikan sa Dios, ug, pagbiya sa ilang kaugalingong kabubut-on, malipayong misugod sa buluhaton nga gihatag kanila, panalanginan, makapahimuot kanamo ug sa Ginoo, ug tinuod—dili lang sa ngalan—nga katumbas sa mga martir. Kadtong sa sinugdan midawat niini uban sa kasuko ug kasubo, apan sa dili madugay mibalik sa maayo uban sa pagpaubos, ug kini nga mga tawo nagpamatuod nga maayong manlalaban, nga naghilad og sakripisyo sa dugo ngadto sa Dios. Sa ikatulong grupo, nga nagpabilin gihapon sa pagsupak ug naghimo og mga pasangil para sa ilang kaugalingon— —nga gipukaw sa ilang mga kahuyang, sila mao ang mga apostata, nga matarong nga giingon nga dili sila ug wala gyud sila kailadman nato.

35. Miingon ang Ginoo: *'Dili ang tanan nga moingon kanako, 'Ginoo, Ginoo,' makasulod sa Ginghamian sa Langit, kondili ang mga buhaton ang kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 7:21). Ug usab: *'Kung higugmaon ninyo ako, tuman-a ang akong mga sugo'* (Juan 14:15). Mahitungod niini, ako usab nagaingon kaninyo nga dili ang tanan nga moingon kanako, 'Amahan, Amahan,' mao ang akong tinun-an, ug ang nagatuman sa akong mga sugo mao ra ang nagahigugma kanako. Ayaw kita magmaalamon sa pulong, aron ipakita lang, sa diha nga moabot na ang buhat, nga kita estranghero sa atong gisulti. Pila na kaha ka beses ko ninyo nadungog nga miingon: 'Ibubo namo ang among dugo, mamatay kami para kanimo; kung gusto nimo, ilabay namo ang among kaugalingon sa dagat; kung gusto nimo, molakaw kami nga hubo; kung gusto nimo, mokaon kami og bato; kung gusto nimo, putlon ang among mga bukton ug tiil.' Sa pagdungog niini, kaniadto malipay ko ug magpasalamat sa Dios; apan sa dihang miabot ko ug nakita nga wala kamo magbuhat sumala sa inyong mga pulong, naghilak ko ug nag-aga, nga nagaingon: 'Kining mga tawo gipanalanginan ko sa ilang mga ngabil, apan ang ilang kasingkasing layo kanako.' Dili ko man gisulti kini sa tanan kaninyo: kay nakakaplag ko og daghan nga malumo, sama sa mga anghel sa Dios; apan sa uban—bisan dili tanan kanila, ug dili man kanunay ingon ana—mao sila akong gipasabot. Nagsulti ko sa kinatibuk-an, aron kita tanan mahimong walay ikasaway sa tanang bahin. Paninguhaa, busa, ang mga dalan sa atong mga katigulangan, nga kanunay gipanalipdan sa atong mga amahan sa atubangan sa Dios. Sunda ang ilang ehemplo. Kung dili kamo molihok sa ingon niini, sa takna sa inyong pagpanaw dili kamo ikonsiderar nga takus sa pag-uban sa mga balaan nga anghel, ni dawaton kamo sa taliwala sa inyong mga amahan; kay unsa ang usa ka tawo dinhi, mao usab siya didto. Nasayud ako nga kamo tanan nagtinguha nga maluwas ug nalakip kamo sa mga gipili nga maluwas. Busa magbantay kita, ug kon matintal kita, ayaw nato tugoti nga mahulog kita; ug kon matumba kita, mobangon kita dayon, ug kon matulog kita, magmata kita. Dili ko kamo hukman; apan giisip ko kamo nga mga sulugoon sa Dios ug gihigugma ko kamo sa akong kasingkasing.

50. Usa ka pagtulun-an gikan sa pagtan-aw sa mga patay: ayaw pagtagad sa lawas, kondili sa langit

50. Usa ka pagtulun-an gikan sa panan-aw sa patay: ayaw pagtagad sa lawas, kondili sa langit. [1, 54] Unsa kini nga misteryo mahitungod kanato? Unsa nga puy-anan ang nagpaabot kanato tanan? Usa ka kabaong nga tulo ka sherstins ang git-as-on. Gikuha gikan sa yuta, mobalik kita sa yuta: ang lawas magpabilin dinhi, samtang ang kalag mosaka sa kahitas-an. Unsa kita kaniadto, ug unsa na kita karon tungod sa atong paglapas sa sugo? Nagpahinabo kini og kamatayon, ug tungod niini nahimong mortal kita. Makita usab nato ang atong kaugalingon sa samang kahayag; kay kita usab mamatay. Unsa ang nagpaabot kanato? Asa kita paingon? Unsa ang atong masugat? – Ngano man, busa, nga ginahigugma nato kaayo kining unod – atong kaugalingon ug dili nato, atong kauban ug atong kaaway, atong maninirangalo ug atong magbabantay, atong kadaut ug atong kaluwasan? Bisan pa unsaon nato pag-atiman niini, bisan pa unsaon nato paghatag niini og pahulay, bisan pa unsaon nato pagtagad niini – dili ba kini mahimong ulod ug baho nga lapok? Unsa may kapuslanan nga mag-atiman ko sa abo ug makigbisog sa abog? *'Ang unod ug dugo dili makapanunod sa gingharian sa Dios,'* ingon sa Kasulatan (1 Cor. 15:50). Busa, atimana nato pag-ayo ang atong kaugalingon ug ayaw nato tugoti nga mabuhi kita sama sa mga hayop. Natural ra sa mga hayop nga walay rason nga higugmaon ang unod, pun-on ang ilang tiyan, tugotan ang mga kahilambigit sa unod, palihokon sa kahakog sa dugo, pasagdan nga magbinuang ang ilang lawas, ug pahimulosan ang tanang ilang pagbati; apan alang sa tawo, nga tinuod nga gihatagan og dungog isip Hulagway sa Dios ug nga nagtinguha nga mabuhi sumala sa iyang paglalang, walay bisan usa niini ang angay. Ang iyang tawag usa ka anghelnon – sa paghunahuna sa langitnong mga panalangin, sa pagsusi sa mga talan-awon sa paglalang, sa pagdilaab sa gugma alang sa tinuod nga Dios, sa pagdumot sa mga demonyo, ug sa gamayng pagtagad sa lawas, nga maghatag niini sa labing gikinahanglan lamang sa katamtaman ug tipid. Karon, ako naghangyo kaninyo, magmaalamon kita sa tinuod, ug mahibal-an nato nga wala kita masala sa pagbuhat niini, sa umaabot nga kapanahonan, inigahatag sa ganti sa tanan sumala sa ilang mga buhat ug paningkamot—ang mga matarong sa kinabuhi nga walay katapusan, ug ang mga makasasala sa kalayo nga dili mapalong.

51. Ang tanan sa monasteryo nagtrabaho, naghatag sa ilang bahin alang sa kaayohan sa tanan; busa, ang tanan nga gihimo sa monasteryo giisip nga kabtangan sa matag indibidwal

51. 1) Ang tanan sa monasteryo nagtrabaho, naghatag sa ilang bahin alang sa kaayohan sa tanan; ngano man nga ang tanan nga gihimo sa monasteryo giangkong sa tagsa-tagsa ka tawo? – 2) Ang pagkaon, ilimnon ug bino gitanyag sa tanan; apan ang matag-usa gawasnon nga dili mokaon. – 3) Sa unsang paagi maayo ang pagpadaghan sa gidaghanon sa mga igsoon; uban sa unsang tuyo dawaton sila sa abbot; ug ang mga igsoon adunay bahin niini; katungdanan ang pagdawat sa mga tigulang ug sa mga dunay kapansanan. [1, 55]

1. *'Thatag ninyo ang inyong mga lawas,'* ingon sa Apostol, *'ingon nga mga alagad sa pagkamatarung ngadto sa Dios'* (Roma 6:19). Yakapa pa gayud ang langitnong kinaadman, ug tinuod nga ilhi ang anghelnonng dignidad sa inyong dungganong paagi sa kinabuhi. Sa pagkatinuod, nahibal-an na ninyo kini ug hingpit na ninyong gisumiter ang inyong kaugalingon sa Dios sa pagka-mapainubsanon, ug malipayon ninyong gihimo ang inyong adlaw-adlaw nga mga buluhaton sa espirituhanon ug pisikal nga mga paningkamot: kay pareho silang mapuslanon ug nagtinabangay. Ang usa nagbasa, ang lain nag-ampo; ang usa naglingkod sa balay nga naghabi, ang lain nagtrabaho sa gawas; ang usa nagkotkot sa ubasan, ang lain nag-andam sa mga lat-ang; ang usa nag-atiman sa mga lakaw, ang lain nagbuhat og kahoy; ug walay bisan kinsa nga tapulan, walay bisan kinsa nga naglingkod nga walay buhat, kondili ang tanan nag-ambag og paningkamot sumala sa ilang kusog. Sa akong panan-aw, dili ang tigbantay sa ganghaan nga nagbantay sa mosulod, ni ang mag-uuma nga nagpahawa sa mga langgam, angay tan-awon nga ubos: kay ang matag-usa kanila nag-ambag sa tibuok lawas, nag-okupar sa mapainubuson nga dapit sama sa tiil o tudlo. – Kita tanan usa ka kalag, usa ka kabubut-on. Busa magpadayon kita sa ingon ani nga paglihok; ug ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga mopahimulag sa iyang kaugalingon gikan sa kooperasyon ug pag-ambit sa pag-antos uban sa kapatiran. Ang inyong mga kamot balaan; ang inyong paningkamot usa ka halad ug halad-sunog ngadto sa Dios. Ug dili ba ako husto sa pagsulti niini? Dili ba ninyo ginapakaon ang mga tigulang? Dili ba ninyo hatagan ang mga estranghero og pan, gulay, usa ka tasa nga *'bugnaw nga tubig'* o bino, ug tanang uban pang mga butang nga anaa sa monasteryo? Dili ba ninyo dawaton ang mga bisitang higala? Dili ba ninyo tagaan ang inyong kaugalingon? Dili ba ninyo kami tagaan usab? – Unsa man kining tanan, kon dili usa ka halad ngadto sa Dios? Kay nasulat: *'Gusto ko ug kaluoy, dili halad'* (Mat. 9:13). Kamo ang nagpakita ug kaluoy sa dihang adunay gihatag gikan sa monasteryo. Kay sa dihang mahitabo kini, dili ako ang nag-inusarang nagahatag, kondili kita tanan ang nagahatag, bisan kuwarta,

sinina, o bisan unsa pa. Kamo ang akong mga anak ug akong kauban sa tanan nga akoa, espirituhanon man o pisikal. Naghandum pag-ayo ang akong kasingkasing kaninyo, ug '*dili kamo gipugngan sa akong kasingkasing*' (2 Cor. 6:12). Giyakap ko kamo matag-usa uban sa espirituhanong gugma, nagpakabana ko kaninyo matag-usa, ug naningkamot ko nga pahitaskon ug pahupayon kamo matag-usa. Hibal-i kini: kung kinsa ang supak sa bisan kinsa, supak siya kanako; kay siya mao ako. Busa, magpakabanaay kamo sa kalinaw, ug sa espirituhanong gugma, ug sa pagtahod sa usag usa, ug sa pagtabang sa usag usa. Tung-ana ang labing gamay sama sa labing dako ug labing una, sama sa inyong pagtung-ana kanako, ug tuman-a sila sa tanang butang uban sa pagrespeto ug gugma; kay ang bisan kinsa nga dili mosunod dili ako nga anak.

2. Palig-ona ang inyong kaugalingon daan pinaagi sa espirituhanong pagkaon, sa pagbuhat sa gitudlo nga mga serbisyo ug balaang pag-ampo uban sa pagkamakabubut-on ug kusog; ug pagkahuman, tungod sa kalisod sa trabaho, pinaagi sa pisikal nga pagkaon—pan, luto nga gulay ug bino sa gitudlo nga sukod. Kini alang sa mga wala magbaskog sa panglawas. Alang sa mga gustong magpugong – pagpasalamat sa Ginoo! – tugoti sila nga magpugong. Apan ayaw pasipala ang nag-inom, ingon nga napakyas siya; ni pasigarbohon ang dili mag-inom, ingon nga nagbuhat siya og dakong butang: kay '*ang pagkaon dili makadala kanato sa atubangan sa Dios*' (1 Cor. 8:8), labi na kon magpasigarbo kita niini. Kinsa may mosupak nga ang pag-inom og bino dili angay sa mga batan-on? Bisan pa, mapuslanon sa tanan ang paglikay sa bino, labi na sa mga kusgan sa lawas. Ako, bisan pa, tinuyo nga nagtugot sa pipila ka tawo nga moinom og bino, subay sa lagda, aron mapakumbaba ang ilang hunahuna – dili sa kanunay, kondili sa pipila ka panahon.

3. Kabalo kamo nga halos adlaw-adlaw adunay mga tawo nga moanha kanamo nga gustong mosulod sa among monasteryo. Apan dili nako dawaton ang tanan: kay wala ko magtagad nga mas daghan kamo dinhi kaysa sa ubang mga monasteryo, ni gusto ko man nga magpasigarbo bahin niini, bisan pa man nga mapahitas-on ko. Gusto namo nga modaghan kamo, apan aron kini alang sa himaya sa Dios ug sumala sa Iyang kabubut-on. Kadtong nakatigom sa daghan ngadto sa usa, sigurado nga naghatag og mas dako nga pagdayeg sa Dios, apan kon kini gihimo nila sa Iyang ngalan. Dili kini tinago kanako nga kung malipay ang Dios sa usa ka makasasala nga naghinulsol, dili kaha Siya labi pang malipay sa daghan pa niini? Ug kung anaa Siya sa taliwala sa duha o tulo nga nagtigum sa Iyang ngalan (Mat. 18:20), dili kaha Siya labi pang magpuyo sa taliwala sa kadaghanan kanila? Apan, tungod kay nasayud ko sa akong kaugalingong kahuyang ug daghang mga pagka-ilad, dili ko mangahas nga magdumala sa daghan, kon dili gani nako makaya ang pagdumala sa akong kaugalingon. Ug tungod lamang sa sugo nga nagmando nga walay bisan kinsa nga moanha ang balibaran (Juan 6:37) – ug sa lain pa: '*Tugoti ang gagmayng mga bata nga moanha kanako, kay ingon niini ang gingharian sa langit*' (Lucas 18:16)—nagpaubos ako ug nagdawat sa gagmayng mga bata, mga batan-on, mga tigulang, mga minyo, mga dili minyo, mga himsog, mga dunay kapansanan, mga usa ka bukton ug mga pilay. Gibuhat ko kini dili sa akong kaugalingong kabubut-on, ingon sa usa ka tawo nga nagbuhat og dakong butang, kondili ingon usa ka ulipon nga gipugos sa pagbuhat niini, subay sa mga balaang Amahan; aron kon dili ko kini buhaton, masipyat ako nga nakalapas sa sugo. Unsa inyong giingon? Uyon ba kamo kanako, ug andam ba kamo sa inyong kaugalingon nga moapil niini? – Oo, o dili? – Tubaga ko kamo matag-usa, aron mas mapalig-on pa ang akong kadasig niini nga butanga: kay ang bunga sa inyong paningkamot mao ang ginapakaon ug ginapabuhi kanila; o kaha, kini usa ka gasa gikan sa Dios, '*nga nagatuman sa matag buhing butang sa pabor*' (Salmo 144:17), '*nga nagatagana ug pagkaon para sa mga hayop ug para sa batan-ong uwak nga nagtawag kaniya*' (Salmo 146:9), ug kinsa miingon: '*Tan-awa ang mga langgam sa kahanginan: sila wala magtudlo ni mag-ani, apan ginapakaon sila sa inyong langitnong Amahan*' (Mateo 6:26). Bisan pa niana, nagsalig ako sa imong maayong buot; naglaum ako nga magkahiusa kitang kanunay nga masigasig sa pagtuman sa tanang mga sugo ug dili kita makaplagan nga angay silotan sa bisan unsang paagi. Kay kung dili ko modawat sa mga tigulang o dili mohatag og pahulay sa mga dunay kapansanan, mapamatud-an kong nakalapas ko sa balaod—dili lang sa usa ka sugo; kay ang mga sugo naglangkob og usa ka walay putol nga kadena, ang matag-usa nagsalig sa mosunod, ug kini pareho nga magamit sa pagtuman niini ug sa paglapas niini. Kay kon mabaliwala nato bisan usa ka sugo, tawgon kita nga '*ang labing gamay*' sa Gingharian sa Langit (Mat. 5:19); ug ang pagtawag nga '*ang labing gamay*', sumala kang San Krisostomo, wala'y lain pasabot kondili ang pag-antos sa walay katapusang pagsilot. – Busa, dawata nato ang mga bata, ang mga tigulang, ug ang mga dunay kapansanan; ug ang maayong Dios dili kita pagtamaran, kondili ihatag Niya kanato ang tanan natong gikinahanglan, alang sa atong kalag ug sa atong lawas, sama sa atong nadawat na gikan Kaniya sukad pa sa unang adlaw hangtod karon.

52. Padayon ang paghigugma sa usag usa; kamo tanan maluwas pinaagi sa paghinlo sa inyong kaugalingon; likayi ang walay pulos nga pakig-istorya ug katawa; masakit sa akong kasingkasing nga madungog nga adunay mga sayop sa taliwala ninyo

52. 1) Padayon ang paghigugma sa usag usa; unta kamo tanan maluwas pinaagi sa paghinlo sa inyong kaugalingon; likayi ang walay pulos nga pakig-istorya ug katawa; masakit sa akong kasingkasing nga madungog nga adunay mga sayop sa taliwala ninyo. – 2) Ayaw paghatag og pagkaon sa usag usa kung walay pagtugot sa mga tigulang; kini usa ka tukso: ang bisan kinsa nga mosupak makadawat og penitensya, dili tungod sa kasuko, kondili tungod sa gugma. – 3) Gusto ba ninyo nga walay sala sa tanang butang sa tanang panahon? Hinumdumi ang kamatayon. [1, 56]

4. Ayaw ninyo tugoti nga magmalain kamo sa usag usa, kondili ipakita kamo sa usag usa og himsog nga kompetisyon ug matarong nga paghigugmaay sa pagkaigsoon. Ginasulti ko kini sa paglaum nga kita tanan maluwas. Kay ang atong Ginoong Jesu-Kristo nagaingon: *'Dili kabubut-on sa akong Amahan sa langit nga ang bisan kinsa malaglag'* (Mat. 18:14). Busa, unta kamo tanan maluwas; alang niini, paningkamoti ug pakigbisog ang tanan aron ipresentar ang ilang kaugalingon sa Dios nga putli, sama sa ilang paglalang sa sinugdanan, nga nagbitbit sa hulagway sa pagkadiosnon. Ayaw kamo manglalis, ug ayaw kamo magbuang-buang; kon magkatigum kamo sa gabii, ayaw kamo katawa, ug kon magkuyog kamo sa trabaho, ayaw kamo buhata kini sa paagi nga magdala kaninyo sa sala. *'Nagkurog ang akong tiyan sa sulod nako, ug ang pagbati sa akong kasingkasing'* naa sa dili mapugngan nga kagubot, ingon sa labing maalamon nga si Jeremias (4:19) sa iyang mga pulong nga matinud-anon sa Diyos. Busa karon, ako, hugaw ug maluya sama sa akong pagkaanaa, nagatuaw kaninyo: usa ka makamatay nga sakit ang nagalabaw kanako, ug ang mga pana sa hunahuna nagasamad kanako, sa diha nga madungog ko nga nagabuhat kamo og dautan. Kahadlok kamo sa makahadlok nga Dios, akong mga anak, ug ayaw ninyo laglaga ang inyong taas nga pakigbisog ug bulahan nga paningkamot tungod sa bisan unsang kapabayaan. Natapos na nato ang usa ka dakong pagbiyahe: malunod pa kaha kita karon sa pantalan na mismo? Nakaagi na kita og taas nga dalan: matulog pa kaha kita karon sa atubangan sa puy-anan sa Dios? Sabta ninyo ang akong gisulti: kay gihatagan kamo sa Dios og pagsabot. *'Magpakaisog kamo, ug palig-ona ang inyong kasingkasing'* (Salmo 30:25). Paninguha gayud – ug bistiha ang inyong kaugalingon sa pagpaubos. Ayaw tugoti ang inyong kaugalingong kabubut-on, ug ayaw pasagdi ang pagbuhat sa akong mga sugo uban sa kalipay. Kay kung kinsa ang magpatay sa iyang kaugalingong kabubut-on, nan, bisan unsa pa kabug-at ang karga nga gibutang kaniya, dili siya mosupak, ni pasagdan kini, ni makita kini nga bug-at, kondili malipayong mosumite ug mosunod, mouyon ug dili mosupak, sama sa usa ka hayop nga walay paghuna-huna nga mosumite sa iyang agalon, sumala sa pulong sa Kasulatan (Salmo 72:22). Susiha sa matag-usa kaninyo ang inyong kaugalingon aron masuta kung asa kamo nagbarug bahin sa pagsunod. Labaw pa, makahibalo usab ako pinaagi sa gawasnong pamatasan unsay naa sa sulod. Sumala kang San Doroteo, ang tawo nga walay kaugalingong kabubut-on giisip ang bisan unsang buluhaton sa monasteryo ingon sa iyang kaugalingong buluhaton – ug ang ingon nga tawo kanunay nga malinaw. Apan ang bisan kinsa nga dili ingon niini makita nga gikapoy ug nabalaka, ginadani sa iyang kaugalingong mga tinguha dinhi ug didto, ginatintal sa usa ka butang unya sa lain, ug nagbag-o-bag-o nga walay kahimtang. Dili unta naay bisan usa ka tawo nga ingon ana sa taliwala nato; kondili mag-alagad kita tanan sa Dios uban sa putli nga kasingkasing, sa usa ka espiritu. Kay kung ako usa ka butang ug ikaw lain, adunay panagbangi ug kabahin-bahin. Apan kung maayo ang akong gisulti kanimo, ngano man nga nakigbatok ka kanako? Ngano man nga ginahatagan nimo ako og kasamok ug kabalaka?

5. Aduna koy butang nga ipahinumdom kaninyo, akong mga igsoon—ngano man nga wala ninyo tumanon ang usa sa akong mga sugo, sama sa gibuhat sa uban? Bisana pa man daw gamay kini nga butang, ang paglapas niini makaguba sa tanan ninyong dagkong hiyas. Ug ngano man nato isulti: *'Kini nga gamay nga sugo dako'*? Ang matag sugo sa Dios kinahanglan tumanon, ug ang matag buhat sa pagsuway matarong nga makadawat sa silot niini. Daghan na nakong giingon, uban sa hugot nga pahimangno, nga dili tugot nga bisan kinsa kaninyo maghatag og bisan unsa sa lain, pagkaon man o ilimnon. Kini eksklusibo nga katungod sa ako, sa katiwala, sa katabang nga katiwala, sa tig-atiman sa bodega, o sa ubang mga nakahataas nga opisyal nga akong gihatagan ug padayon nga gihatagan og sugo bahin niini. Busa, akong pasanginlihon pag-usab nga, sugod karon, walay bisan kinsa ang tugotan nga mubuhat niini: kini silotan sa bisan unsang porma sa penitensya, sama sa tinago nga pagkaon. Busa, pag-amping kamo nga dili mahulog niini nga sala tungod sa kawalay paghunahuna. Nagpakaulaw kamo sa usag usa nga walay maayong katuyuan ug gikupot kamo sa kahadlok bisan pa diin wala'y angay kahadlukan. Nagaingon kamo nga dili kamo gustong makapasakit sa usa

ka igsoon, apan sa samang higayon ginasakitan ninyo ang Dios ug ako, nga dili takus. Kaauwaw sa ingon nga 'konsensya' ninyo! Timaan kini sa usa ka walay seryosong hunahuna, sa kakulang sa gugma sa Dios, sa pagkamatarong sa kaugalingon, ug sa unodnong pakig-uban. Masulti pa gani nako nga, bisan pa og ang usa ka tawo usa ka anghel, ayaw dawata ang bisan unsa gikan kaniya. Sa katapusan, kanunay kamo makadawat og mga utan isip panalangin: tugoti ang tanan nga mokaon niini; apan kung adunay dili makakaon niini, ibalik kini niya sa tigbantay, o, kung gusto niya kini ipasa sa uban, ipahibalo niya kini sa tigbantay. Ang bisan kinsa nga molihok ingon niini dili masaway. O wala ba kamo kahibalo nga kini magmugna og dili angay nga panaghigalaay? O basin ginahatag ninyo kini sa mga tawo nga inyong gihigugma sa dili matarong nga paagi. Apan bisan pa kon walay ingon ana, dili ba makapahimo sa dautang hunahuna ang maong buhat mismo? Ug dili ba kini magmugna og mga hungihong ug kasuko kon ang usa ka tawo modawat niini samtang ang lain nagtan-aw lang? Sa tanang aspeto, mahimo nga magtuo ang ikaduha nga dili siya gihigugma. Apan kon, , moingon ka nga nagahatag ka bisan wala mag-uban ang usa ka tawo, nan kinahanglan nga mangita ka og espesyal nga panahon ug lugar alang niini; ug sa ingon niini, nagpalambo ka og tinago nga alyansa ug konsultasyon. – Apan unsa man ang giingon ni San Basilio nga Dako? – Nga ang pagbinayloay og tan-aw ug pagyagayag sa dalunggan sa usa ka tawo makahatag sa silingan og hinungdan sa pagtuo nga adunay dautang tuyo nga nagakahitabo.⁸⁴ Busa, dili gyud ka tugotan nga buhaton kini (i.e. ang paghatag og pagkaon sa uban) nga walay kahibalo sa mga gitahasan alang niini. Ang bisan kinsa nga mapamatud-an nga nakasala niini pagasubay-on sa penitensya. Ayaw paghunahuna, bisan pa niana, nga kini tungod sa kasuko o kapungot. Dili, gibuhat ko kini ug magpadayon ko sa pagbuhat niini, gipalihok sa akong gugma kanimo. Niini naningkamot ko nga sundon ang Ginoo, nga giingon sa Apostol: *'Ang Ginoo nagadisiplina sa mga iyang gihigugma, ug ginapahamtang Niya og silot ang matag anak nga iyang gidawat'* (Heb. 12:6), – ug sa maong Apostol mismo, nga miingon mahitungod sa iyang kaugalingon: *'Kinsa may makapahimuot kanako, gawas sa pag-antos sa kasubo nga akong nabati?'* (2 Cor. 2:2).

6. Gusto ba nimo nga walay kapintasan kanunay ug sa tanang butang? – Hinumdumi ang kamatayon, ang pagbulag sa kalag gikan sa lawas, ang presensya sa mga Anghel (sa takna sa kamatayon), sa kana nga taas nga pagbiyahe ug pagpuyo (pinaagi sa mga pag-antos sa kinabuhi pagkahuman sa kamatayon), sa panagtagbo sa Ginoo nga Dios ug sa atong Manluluwas nga si Jesu-Kristo, sa makalilisang nga pag-ila sa tanang buhat nato, sa walay katapusang pag-antos, sa Gingharian sa Langit ug sa dili masukod nga mga panalangin nga gisaad didto.

53. Mibulag na ako, apan gibyaan ko kaninyo ang akong espiritu; padayon, bisan wala na ako, sama sa inyong gibuhat samtang kauban pa ko kaninyo

53. 1) Mibulag ako, apan biyaan ko ang akong espiritu uban kaninyo; magpadayon kamo, bisan wala na ako, sama sa inyong gibuhat samtang kauban pa ko. – 2) Mga sugo sa katiwala. – 3) Mga pagtulun-an para sa mga igsoon niining higayona. [1, 57]

7. Samtang mopaalam ko kaninyo sa pipila ka panahon, biyaan ko ang akong espiritu kaninyo, ug itugyan ko kamo sa mga pag-ampo sa akong Amahan ug sa inyong Amahan, nga makahupot kaninyo nga matinindog ug dili matandog hangtod sa kahangturan. Anaa kaninyo ang mga sugo sa Ginoo ug sa atong Dios, ang mga tradisyon sa atong mga balaang amahan, ug ang akong mapainubsanon nga mga pagtulon-an ug mga pagdasig. *'Busa, pag-amping kamo sa inyong paglakaw, dili ingon sa mga walay pagsabot, kondili ingon sa mga maalamon'* (Efe. 5:45), aron daw wala ko kamo biyai, kondili ania ra uban kaninyo. Ang pagkawala sa magtutudlo nagahatag kalipay sa mga bakak nga tinun-an, apan kasubo sa mga tinuod. Ikaw, nga takus sa Dios, magkinabuhi sa usa ka matinud-anon ug matarong nga kinabuhi; ug magpadayon ka sa pagbuhat niini. Ang Ginoo nag-ingon pag-ayo sa Ebanghelyo: *'Bulahan ang sulugoon nga sa pag-abot sa iyang agalon, makaplagaan niya nga nagbuhat siya niini,'* ingon sa gisugo kaniya (Mat. 24:46). Dili kami angay nga mosulti kanimo og ingon ani nga mga pulong; apan, aron mapalig-on ka sa usa ka maayong kinabuhi, napugos kami sa pagdugang og usa ka butang nga labaw pa sa among kaugalingong pagsabot. Hinaut nga sa akong pagbalik, makaplagaan tika nga nagapangita gihapon sa Dios, ug naghiusa sa panaghiusa, sa pagkahiusa sa hunahuna ug sa pagkahiusa sa kasingkasing.

8. Kabalo kamo nga daghan ang mga tukso ni Satanas, ug karon mao ang panahon sa tingpamulak, nga matahum ang mga adlaw. Pag-amping nga ang pana sa sala dili makatama sa bisan kinsa kaninyo. Ug una

⁸⁴ Bahin 5. Kapitulo 3 bahin sa pag-ascetismo, p. 82.

sa tanan, ikaw, akong anak, nga nag-atiman sa pagpangulo sa mga igsoon sa akong dapit, pag-alagad kanila sa tanang butang, pagpakita kanila og kaluoy, pagtubag sa ilang espirituhanong mga panginahanglan sa akong dapit, hugot nga pagsunod sa mga lagda mahitungod sa pag-awit sa mga salmo ug mga pag-ampo, pagtugot sa usa ka butang kon mahimo, pagdili sa lain kon gikinahanglan; Ayaw pagka sobra nga malumo ni sobra ka istrikto, kondili pinaagi sa paghiusa sa duha sa tanang butang, gamita kini alang sa kaayohan; pagpakita og simpatiya sa masakiton, pag-ambit sa kasubo sa mga nag-antos, ug tabangi ang mga nagpaningkamot. Nakadungog ba nimo unsay giingon ni Pablo, ang dakong magtutudlo sa uniberso: *'Kinsa ang maluya, ug ako dili maluya? Kinsa ang nadani sa sayop, ug ako dili masuko?'* (2 Cor. 11:29). Nasabtan ba nimo ang akong gisulti? Hinaut nga hatagan ka sa Ginoo og kinaadman sa tanang butang. Apan kamo adunay usab among komon nga Amahan; sundi ang Iyang balaan nga mga tambag ug mga sugo sa tanang butang. *'Pagkuha sa angay gikan sa dili angay, sumala sa akong paglitok,'* ingon sa Ginoo sa Iyang balaan nga Pulong. Ang nagdumala sa usa ka dakong panag-igsoon pagatawgon nga dako sa langit, kon matarong niyang pagdumalahan ang mga naa sa iyang gahum. Unsa may giingon sa Ginoo kang balaan ug dako nga Pedro? *'Kon gihigugma mo Ako labaw pa niini, pakan-a ang akong mga karnero'* (Juan 21:15 ug 9).

9. Kamo ang karnero ni Cristo, akong mga anak ug akong mga igsoon. Gihangyo ko kamo sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga Iyang gihatag ang Iyang kaugalingon alang sa atong mga sala, nga mosugot kamo sa pangulo nga nagdumala kaninyo; ayaw pagbatok sa bisan kinsa sa iyang mga sugo: kay bisan kinsa nga mosupak kaniya, mosupak sa sugo sa Dios. Magbaton siya og usa ka katabang; tuman-a usab siya, ug ayaw siya pagdumoti tungod sa iyang pagkabatan-on; kay ang pagkatigulang dili magsalig sa gidaghanon sa katuangan, ingon sa balaang Kasulatan (Kabalaan 4:8). Apan kinsa ang nakab-ot sa kinaadman sa katigulangon, siya gayud usa ka tigulang. Busa, kamo tanan pagka-maalamon; kamo tanan pagka-tigulang sa pagsabot; ayaw pagpasagad sa bisan kinsa nga bata sa kahibalo, kondili *'sabta unsa ang kabubut-on sa Dios—unsa ang maayo, makapahimuot ug hingpit'* (Roma 12:2), ug puy-i kini sumala sa giya niini.

54. Pahimangnoa ang Dios; mag-atiman kamo sa usag usa, dili sa inyong kaugalingon; ayaw pagsabot nga kamo maalamon sa inyong kaugalingong panan-aw; mag-usa kamo sa hunahuna

54. 1) Paninguhaa nga malipay ang Dios; mag-amuma kamo sa usag usa, dili sa inyong kaugalingon; ayaw pagpasigarbo sa inyong kaugalingon; mag-usa kamo sa hunahuna. – 2) Ang kinabuhi sa monghe nagkinahanglan og paningkamot, labi na gayud ang pagpaubos; adunay pahulay sa umaabot, apan dinhi usab adunay bunga sa paningkamot; ug ang tanang monasteryo nagkinabuhi pinaagi sa paningkamot; puyo nga malinawon, mapainubsanon nga mosumite niini, bisan asa kamo moadto. – 3) Namatay na si Igsoon Pachomius; hinumdumi ang iyang mga hiyas: ang iyang pagkamapainubsanon, ang iyang pagpugong sa kaugalingon, ang iyang katawa nga hapit lang moabot sa pahiyom—ug bisan pa niana, usahay ra... ang iyang pagka-matinuoron... ug sundi ang iyang ehemplo. Nagpasalamat ako sa Dios, nga nagatindog ug mga takus nga tawo taliwala kanato. [1, 59]

10. Kabalo kamo nga mao kini ang gipangayo sa Dios kanato: nga magkinabuhi kita sa paagi nga makapahimuot kaniya, nga magpailawom kita sa karon nga panahon sa pagpanamastamas sa unod, sa paglaum nga makab-ot nato ang kinabuhi nga walay katapusan. Busa, kahadloki ang Usa nga makahadlok sa Iyang paghukom, ug magbuhat kamo og maayo sa usag usa; ayaw ninyo ipasobra ang inyong mga kahilambigit sa unod, nga magdani sa usag usa ngadto sa inyong mga kahiligon. – Nakat-on ko nga mapanaglalalis kamo sa inyong mga panaghisgot sa inyong taliwala, dili maghunahuna o mangita sa makapahimulos alang sa tanan, kondili mosunod lang kamo sa bisan unsang ginagiyahan sa inyong kaugalingong tinguha alang sa inyong kaugalingong kalipay. Ug niini wala ninyo gituman ang Apostolikong sugo nga mag-atiman kamo sa usag usa ingon mga miyembro sa usa ka lawas (1 Cor. 12, 25–26). Kung nagkasinabot kamo sa unsay maayo, maayo ang inyong katuyoan; apan kung nabahin ang inyong panghunahuna, ug busa makasarili ug maalamon sa inyong kaugalingong panan-aw, mahulog kamo ilawom sa propetikanhong *'Ala!'* Kay ang labing maalamon nga si Isaias miingon: *'Ala sa mga maalamon sa ilang kaugalingong mga mata, ug maalamon sa ilang kaugalingong panan-aw'* (Isa. 5:21). Maayo ang kinabuhi sa tawo nga dili mapugos sa bisan unsa, ug nga dili mosulti o molihok sumala sa iyang kaugalingong pagsabot o desisyon, kondili sumala sa gikinahanglan sa kahintang. Kung kamo ingon ana, dili kamo mag-away sa usag usa, dili pud kamo motugot og bisan unsang panagbangi sa inyong taliwala, ni garbo, ni pagpanag-away. Pila kaha ka mga magtutuo ang naa sa Jerusalem sa sinugdanan; apan, sumala sa gisulat, sila usa ka kasingkasing ug hunahuna, ug walay bisan kinsa nga adunay kaugalingong butang, ni tinguha ni panag-iya.

11. Akong mga anak! Ang kinabuhi sa usa ka monghe daghan og aspeto ug lisod; nagkinahanglan kini og singot ug pagkamapailubon, apan labaw sa tanan, pagka-mapainubsanon. Sumala sa mga Balaang Amahan, ang tawo nga mailhan niining hiyas luwas sa pagkahulog, ug, sama sa gipalinaw nga bulawan, angay sa bisan unsang buluhaton, bililhon kaayo. Nasayud ko nga nagpaningkamot kamo hangtod sa kakapoy sa inyong mga katungdanan. Hinaut nga hatagan kamo sa Ginoo og kalooy ug usa ka bulahan nga kinabuhi, pagkahuman ninyo sa inyong kinabuhi dinhi, sa umaabot nga kinabuhi. Apan bisan dinhi makit-an nato ang bunga sa atong paningkamot, nga nagahatag kanato og kahupayan ug pahulay alang sa atong mga lawas. Masaligon kamo, labi na gayud, nga dili kita ra ang nakakuha pinaagi sa atong paningkamot sa gikinahanglan sa kinabuhi; kondili ang matag monasteryo usab nagpadayon sa kinabuhi pinaagi sa paningkamot ug singot. Kay mapakadautan ba nato ang Pulong sa atong tinuod nga Dios, nga miingon sa atong mga katigulangan: *'Pinaagi sa singot sa imong agtang ka mokaon sa imong pan'* (Gen. 3:19)? Dili gayud. Ang nagpaubos niining balaod sa kinabuhi naglakaw sa matarong sa dalan sa Dios. Anaa kaninyo ang panalangin sa among amahan ingon nga kahupayan ug kusog kaninyo. Anaa usab kaninyo ang matinud-anong pag-ampo sa akong pagkapaubos, nga pinaagi niini, bisan dili ako takos, Nagapakakusog ako adlaw-adlaw sa maloloy-on nga Dios aron kamo mapreserbar sa panag-uyon nga kalinaw, pagkamapailubon, pagkamaayo, ug gugma sa usag usa, aron sa dihang moabot na ang panahon nga mobiya na kamo sa inyong lawas, kamo, uban sa limpyo nga konsensya ug maayong paglaum, makalabang gikan niining kinabuhi ngadto sa sunod ug modawat didto sa inyong walay katapusan ug bulahan nga ganti.

12. Kagahapon namatay ang atong igsoon nga si Pachomius. Hinumdumi ang mga birtud niining tawoha, kung unsa siya ka mapainubuson, ug hangtod asa niya gipraktis ang pagpugong sa kaugalingon: kay ang atong amahan kanunay mosulti nga sa dihang mag-uuma siya, gawas sa gisilbi sa pagkaon, dili niya tugotan ang iyang kaugalingon nga moabot bisan sa labing gamay nga bunga; ug sumala sa akong nadungog gikan sa uban, dili gani siya mokaon sa tanaman sa gitagana para kan-on gawas sa oras sa pagkaon, aron walay mosuspetsa kaniya nga sobra siya ka-hilig sa pagkaon. Nasayud usab kita tanan nga wala gyud siya magkatawa ug hangtod lang sa pahiyom, kanunay nga nagpabilin sa istriktong pagpugong sa kaugalingon ug matinahuron nga pamatasan. Ug siya gayud usa ka walay kapoy nga sulugoon sa Dios, nga nagpanarbaho, sama sa inyong nahibaloan, adlaw ug gabii – mibulag siya sa kalinaw. Ayaw ninyo hunong sa pagpasidungog kaniya uban sa kinatumyan nga pagrespeto. Apan paningkamoti usab ninyo nga sundon ang iyang mga hiyas, aron kamo matag-usa, sa inyong pagbiya niini, makabilin og maayong mga handumanan ug usa ka makapadasig nga ehemplo alang sa tibuok kapatiran; kay anaa sa inyong gahum ang pagdesisyon kon giunsa ninyo gustong hinumduman pagkahuman sa inyong kamatayon. Bisan kinsa ang gustong pasidunggan isip usa ka bulahan, usa ka santo, usa ka respetado, o sa lain pang ngalan, mahimo kini alang kanila kon andamon nila ang ilang kaugalingon sumala niini samtang anaa pa sila dinhi; ug walay dili malampasan nga babag niini, walay imposible, sama sa gipakita sa mga ehemplo sa mga nangandoy niini ug napamatud-an nga ingon ana sila. Gusto usab ninyo nga matawag nga bulahan, sama sa anghel, ug makapahimuot sa Dios; ug kini atong makabot kon atong biyaan ang atong kaugalingong mga tinguha, kon malingaw kita sa pagpugos sa atong kaugalingon sa pagbuhat sa matag maayong buhat, ug kon pilion nato nga magpakumbaba sa tanang butang. Sigurado ko nga kamo ingon ana ug magpabilin nga ingon ana – ug daghan kaninyo ang gihalad sa among monasteryo isip mga nga bililhon nga halad sa Dios. Napuno ako sa pagdayeg ug sa tanang kahupayan nga ang Dios, bisan pa sa akong dakong kakulang sa pagkaangay, naghatag kanako og ingon nga mga igsoon, – Masulti pa nako – nga sa bisan unsa dili mapilde sa mga karaan, apan kinsa, sa parehas nga sukod, mibulag sa kalibutan, nagsumite sa pagsunod, ug naghalad sa ilang kaugalingon sa ngalan sa Dios hangtod sa kamatayon. Pasalamat sa Dios, nga niining katapusang mga adlaw nagtawag ug nagpadayag sa ingon nga mga pinili Niya! Kay sa bisan asa ug sa tibuok kalibutan daghan ang nagapahimuot kaniya. *'Pag-alagad sa Ginoo uban sa pagkahadlok, ug maglipay kamo kaniya uban sa pag-uyog'* (Salmo 2:11). Pangitaa siya, ug makaplagan ninyo siya—ang nagahatag kaninyo sa gingharian sa langit.

55. Gipadayag niya ang iyang pabor ngadto sa mga masigasig nga magbubuhay ug gihangyo sila nga magpakita og kaisog sa espirituhanong mga paningkamot ug sa mga katungdanan sa monastiko

55. 1) Gipadayag niya ang iyang pabor ngadto sa mga masigasig nga magbubuhay ug gihangyo sila nga magpakita og kadasig sa espirituhanong mga paningkamot ug sa mga katungdanan sa monastiko. – 2) Dali sa inyong mga katungdanan, pagdasig sa usag usa ug ayaw paghulat pa og lain nga tawag; daoga ang inyong mga kahuyang, ug bisan pa kon masamdan kamo niini, dili kamo mapugngan sa ganti sa mga maayong

mandirigma. – 3) Mahigugmaon dili lamang sa mga tawo, kondili usab sa mga hayop. – 4) Atimana ang imong mga butang – bisan pa ang mga panapton ug piraso sa kahoy. – 5) Kanunay nga mag-andam sa kamatayon; maglayag samtang nagbantay aron masiguro nga walay tubig mosulod... Kini usa ka tukso pinaagi sa mga pagbati. [1, 63]

13. Si San Basilio ang Dako miingon: ang labing maayong Dios naghatag kanato sa gasa sa pagpakigsulti aron ipadayag nato sa usag usa ang mga tambag ug hunahuna sa atong kasingkasing. Busa gipadayag ko kaninyo ang anaa sa kasingkasing sa akong pagkapaubos—nga bisan pa ako makaluluoy tungod sa daghang akong mga sala, apan gipasagdan ko ang akong kaugalingong kahuyang ug ang katalagman sa akong kahimtang, ug gitutok nako ang tanan nakong kabalaka kaninyo; nagkurog ug nahadlok ako para kaninyo, ug naningkamot ako sa tanang butang alang kaninyo. Kay kinsa man kaninyo ang nag-amuma sa iyang kaugalingong kaluwasan labaw sa tanan, dili siya akong anak, kondili akong ginoo, akong agalon, ug akong amahan – ug ako magluhod sa espiritu sa iyang mga tiil; kinsa man ang masigasig ug mapisan sa pagbuhat sa iyang buluhaton, siya ang akong kusog ug akong kuta; kinsa man ang hilum, mapainubuson ug maalamon, ug nagkurog sa mga pulong sa Dios, mao ang akong kalag, akong kasingkasing, akong hunahuna. Apan masuko ko sa mga walay buhat, nga *dili* gani 'takos *mokaon*' sumala sa balaan nga si Pablo (2 Tes. 3:10); ingon man usab sa mga hinay-hinay, mga tapulan, mga magreklamo, mga mahugot, ug sa mga natulog samtang nagtrabaho. Busa, naghangyo ko kaninyo nga mobangon – akong mga anak ug mga igsoon, akong kauban sa pagbiyahe ug mga kauban sa dalan padulong sa langit. Ug una sa tanan, itugyan ninyo ang inyong kaugalingon nga mainit ug matinud-anon sa espirituhanong mga buluhaton, nagdilaab sa kadasig sama sa kalayo ug nagdali sa gabii nga pag-awit sa salmo ug sa mga pag-ampo sa adlaw; ug unya itutok ninyo ang inyong pagtagad sa mga pisikal nga buluhaton, pagmata sa sayo kutob sa mahimo ug pagsiguro nga dili na makit-an sa adlaw ang bisan kinsa nga nagpabilin pa sa higdaanan, sama sa gisugo ni San Basilio nga Dako; sa pinakainit nga mga oras sa adlaw, mahimo kamo magpahulay og katulogon, apan usa ka oras igo na, ug pagmata pag-usab sa sayo kutob sa mahimo. – Nadungog ninyo ang gisulat sa balaan nga mga Ebanghelyo: '*Sa sayo sa buntag miadto ang mga babaye sa lubnganan*' (Lucas 24:1); '*Sa sayo kaayo sa buntag migawas si Pedro ug si Juan*' (Juan 20:24); '*sa tungang gabii*' mitindog si Pablo ug si Silas aron mag-ampo (Buhat 16:25), nga nagasundog sa ginaawit sa mga Salmo (118:62)? Ug unsa pa ang giingon ni Pablo mahitungod sa iyang kaugalingon? – "*Nagpaningkamot kami adlaw ug gabii aron dili kami magpabug-at kaninyo*" (1 Tes. 2:9). Nakita ba ninyo? – ania ang Apostol, ang magwawali sa Ebanghelyo, ang 'mamamangisda sa mga tawo', nga human sa ingon nga ministeryo pinaagi sa pulong, mibaling sa pisikal nga trabaho, nga nagtudlo kanato og ehemplo sa kinabuhi nga sumala sa Dios.

14. Ayaw pagka '*mga tigpaminaw sa pulong nga makalimot*' (Santiago 1:25), kondili mga tigbuhat sa balaod ug mga tumanon sa gipahayag kanato sa langitnong tambag. – Mag-asombrar kamo sa usag usa, ug magdasig kamo sa usag usa. Kinsa ang mas paspas sa pagsunod kaysa sa uban? Kadtong dili maghulat pa sa ikaduhang pulong gikan sa nagmando. Kinsa ang labaw sa pagpaubos? Kadtong sa unang pulong pa lang, mihapa, nangayo og pasaylo, ug nag-antos sa tanang panamastamas. Kung mao kamo niini, nasayud gayud ako nga nagalipay ug malipayon kamo, nga gipataas kamo sa paglaum sa pagkabulag, ug nga molupad kamo uban sa pagpaabut sa langitnong kalipay, nagpabilin nga putli ang inyong kalag, walay pagpanukmod ug dili matandog sa mga pagbati: kay bisan pa man masinati nimo ang mga tusok ug kati-kati sa mga pagbati, nga armado ka sa ingon nga espirituhanong mga hiyas, imong gilukop ang mga demonyo nga misulong kanimo. Labaw pa, kinsa sa mga nakig-away ang dili masamdan, bisan pa sa pagdaug? Ug giunsa kaha pagkapakyas sa Hari sa Langit sa pagkorona kaniya, bisan pa nga natabonan siya sa mga samad, basta dili lang siya napatay sa sala?

15. '*Makahigugma kamo, sama sa pagkamahigugmaon sa inyong langitnong Amahan*' (Mat. 6:36). '*Ang mga sabakan sa daotan,*' ingon sa gisulat, '*dili maloloy-on; apan ang matarong nagpakita og kaluoy sa kalag sa ilang mga hayop*' (Sal. 12:10). Una, magpakita kamo og kaluoy sa usag usa, ug unya sa mga hayop; ayaw ninyo sila biyai nga walay pagkaon o tubig, kondili sa takdang panahon ihatag kanila ang ilang pagkaon ug dad-a sila sa tubig. Kini ang labing klaro nga timaan nga ang mga hayop sa pagbuhat iya sa mga monghe: kung sila busog ug kusgan; apan kung dili, nan dili sila iya sa monasteryo, kondili iya sa mga layko—bastos man sila o buang.

16. Ipakita ninyo nga kamo matinud-anon kaayo sa pagsunod sa mga lagda sa inyong paagi sa kinabuhi, bisan pa sa labing gamay nga detalye. Ug sama sa inyong kadasig sa pagmatinud-anon niining mga lagda sa ubang butang, ingon usab, tuman-a kini sa mga materyal nga butang: ayaw paglabay sa mga utan nga

walay pagtagad, ni pasagdi nga masayang ang mga prutas; ayaw gani pagdumot sa daan nga basahan o piraso nga dili gani molapas sa gidak-on sa usa ka pyad'en, labi na gayud sa sinina; kay kung, sumala sa gisulat sa Gerondika, ang usa ka monghe magsul-ob og ingon nga sinina—⁸⁵—nga walay bisan kinsa nga mokuha kung ibutang kini sa gawas sa ganghaan sulod sa tulo ka adlaw, nan unsang lain nga sinina pa ang angayng dumtan samtang nagpabilin pa kini sa iyang abaga? Ug ako nagasulti dili lang niini, apan ayaw pagpasagad sa bisan unsang troso, ni pagsunog niini sa walay pulos, ni bisan unsang piraso sa tabla nga mahimong mapuslan pa sa usa ka butang; ni pagbubo sa bino, ni pagpatulo sa lana. Kahilakon! Unsa kaha kini nga pamatasan?

17. Adlaw-adlaw, hulat sa imong pagluwas gikan niining lawasa. – Unya atong makita ang makalilisang nga nawong sa Ginoo. – Busa, *'himoa nga ang mga luha mao ang imong pan-adlaw ug pan-gabii'* (Salmo 41:4), ug, sa paghinumdom niini, ibubo ang inyong kasingkasing sa Iyang atubangan. Ug nagtuo ko nga *makasulod* kamo *'sa dapit sa katingalahang puloy-anan, bisan pa sa balay sa Dios, taliwala sa mga pag-awit sa kalipay'*, ngadto sa espirituhanong *'pagbalik-balik sa mga pagdayeg sa mga nagselebrar sa langit'* (Salmo 41:5). Busa, ayaw pagpaubos sa kasubo o pagkabalaak sa imong mga pagbati, bisan pa kon kini magkaguliyang pag-ayo kanimo; apan, human nimo itas ang layag sa imong kalag, padayon ang imong pagpanaw uban sa malipayong kasingkasing ug paningkamoti nga tawiran ang halapad ug bagyo-bagyong dagat niining kinabuhi, nga ginagiyahan sa mga pag-ampo sa atong Amahan. Kung, sa proseso, makasulod ang dautang tubig—bisan pa sa gagmay nga bitak, pinaagi sa mga sentido, pinaagi sa panan-aw kung motan-aw ka uban sa kahinam, bisan pa dili tinuyo, o pinaagi sa pandungog kung makadungog kini og makalipay nga pakigpulong o melodiya, o pinaagi sa sentido sa pangamoy, bisan pa gikan sa humot sa usa ka gibalsan nga lawas o gikan sa usa ka humot nga pahid, – o pinaagi sa panlasa, sa dihang malingaw ka sa usa ka lamian, o pinaagi sa paghikap, nga magbitay kanimo, sa dihang hikapon nimo ang imong kaugalingong lawas o ang sa uban, tinuyo man o dili tinuyo – kon mahitabo kini, ipagawas kini dayon pinaagi sa pag-ampo ug mga luha. Kung kusog kaayo og huyop ang tinguha, kinahanglan nimo ibaba ang layag, sa ato pa, yakpa ang tinuod nga pagpaubos; kung maputol ang pisi—mao ang kusog sa paglahutay—ayuha kini sa pinakadali pinaagi sa pagpahiuli sa kusog sa hunahuna. Pinaagi sa paglihok sa ingon ani, makasulod ka nga luwas, nga puno sa mga hiyas, sa dalangpanan sa walay katapusang kinabuhi nga walay bagyo.

56. *Ang mga bag-o nag-atubang og kusgan nga mga tukso, tungod sa nahabilin sa makasasala nga mga hilig ug batasan*

56. 1) Ang mga bag-uhan nag-atubang og kusgan nga mga tukso, tungod sa nahabilin nga mga hilig ug batasan sa sala. – 2) Ang atong paagi sa kinabuhi gihimaya, tungod sa atong karon nga gipanag-iya ug sa atong gilauman, kon itandi sa kinabuhi sa kalibutan. – 3) Kung motungha ang mga tukso gikan sa gawas, o gikan sa unod ug mga pagbati, baroga nga lig-on ug pakig-away hangtod ikaw madaog. – 4) Gihulagway ang mga hunahuna gikan sa tuo ug wala nga kilid, ug gisugyot nga batukan ang hunahuna sa wala ug pugngan ang hunahuna sa tuo. [1, 64]

18. Ayaw katingala kung ang uban kaninyo masayop, ug ang uban pa gani mobiya gyud kanato, labi na kadtong naa pa sa ilang panahon sa pagsulay, nga bag-o lang misulod sa monasteryo. Dili nila makaya ang malumo nga yugo ni Cristo tungod sa dautang kinaiya ug hilig nga nagpabilin sa ilang sulod – katamaran, pagka-mundo, ug makasasala nga mga batasan – mao nga mobalik sila, sama sa *'mga iro nga mobalik sa ilang kaugalingong suka'* (1 Pedro 2:22). Ang pulong sa Ginoo dili bakak: nga gamay ang panon nga pinalangga sa Iyang Amahan (Lucas 12:32)—nga pipila ra ang mosulod sa Gingharian sa Langit pinaagi sa masipit nga ganghaan ug sa lisod nga dalan (Mateo 7:13–14), nga... *'kung kinsa ang dili magdumot sa iyang amahan ug inahan, asawa ug mga anak, mga igsoon nga lalaki ug babaye—oo, bisan sa iyang kaugalingong kinabuhi—dili siya mahimong akong tinun-an'* (Lucas 14:25).

19. Dako ug labaw ang hulagway sa atong anghelnong kinabuhi; bulahan siya nga gipili sa Ginoo alang niini gikan sa mapainubuson nga kawalay-bililhon sa kalibutan, ug kinsa, sa pagdagan sa tawag sa Ginoo, nakaabot niining labing hataas nga han-ay sa kinabuhi, nga naglaum nga sukad karon makakita sa Gingharian sa Langit pinaagi sa pamalandong sa hunahuna. Kay sa ubos nga kalibutan adunay kangitngit ug kasibot; ug ang matag tawo nga mopili sa walay pulos, sa madunot, sa maligoy-ligoy, ug sa makalipay lamang dinhi sa yutang kinabuhi, imbis sa walay katapusan ug dili madunot, sa dili masukod ug dili masukhay nga mga panalangin, sama siya sa usa ka tawo sa gubat sa gabii: wala siya kahibalo ni makakita kon asa o giunsa

⁸⁵ Ang Balaang mga Sugilanon, 1846, p. 272.

pag-abot sa mga hampak, ni gikan asa o giunsa paghiusa sa mga kalisdanan nga misangko kaniya sama sa balod. Bisan kinsa, nga nakakita ug nakasabot niini, makagawas gikan niining panagtapok nga naipit sa mga bitag sa yawa, mosaka sama sa langgam sa kahitas-an ug mosaka sa mental nga bukid sa usa ka diosnon nga kinabuhi, nga biyaan sa iyang ilawom ang mangangayam—si Satanas—nga ginakatawa ug ginatamakan sa tiil, sumala sa pulong sa Ginoo, nga miingon: *'Gihatagan ko kamo og gahum nga managtak sa mga bitin ug alacdan, ug sa tanang gahum sa kaaway'* (Lucas 10:19). Tungod niini, laktawi siya, ug tapaka ang iyang daghang ulo ug ang tanan niyang hambog ug makigbisog nga gahum, samtang nagsul-ob sa bug-os nga panagang sa asetikong kinabuhi. Mao kini ang nagpamatuod sa imong pagka-anak pinaagi sa Espiritu Santo ug mao kini ang naghimo kanimo nga mga anak sa Dios.

20. Ayaw pag-uyog bisan gamay sa bisan unsang mahitabo kanimo, nga usa ka pagsulay sa imong pagka-matarong. Ayaw pagkahugno sa dihang mosangpot ang panagbangi, sulod man o gawas, kondili baroga nga lig-on sa imong han-ay hangtod sa pagdula sa dugo, sa dili matuyong paglaum nga pinaagi sa imong pagkamapailubon ikaw mahimong takus sa mga korona. Pagpakaisog samtang inyong gisukol ang malimbungon nga bitin nga nagpakig-away kaninyo. Nasayud ka sa mga pagbangi sa unod; nasayud ka niining mga panag-alsa sa sulod batok sa balaang templo, mao ang imong matinahuron nga kalag; nasayud ka sa kahadlok nga gipahinabo niining mga lobo sa Arabia, nga sa gawas nagpakita nga sama sa karnero, apan sa sulod malisyoso nga manlupig sa tanan: maila sila pinaagi sa ilang bunga, sumala sa Balaang Ebanghelyo, ug baroga nga lig-on sa imong pagtuo.

21. Sa dihang motungha sa imong hunahuna ang mga paghunahuna sa gugma sa Dios, pagkamapinanghinabono, pagrespeto, paghinulsol, pagkamapailubon, paghinumdom sa kamatayon, pagbiya niining kinabuhi, pakigkita sa mga Anghel, pagtindog sa atubangan sa Ginoo, ug ang paghatag og pasaylo sa Iyang paghukom, – Idugang ko pa niini, nga ibutang ang una sa katapusan – ug kon motungha ang mga hunahuna sa pagsunod, pagpaubos, pagdaug sa kaugalingong kabubut-on, pag-antos sa pagpanamastamas ug uban pa, ilhi nga kini mao ang mga hunahuna sa tuo nga kamot, mga hunahuna sa Gingharian sa Langit, nga nag-andam sa dalan sa pagsaka niini ug kauban niini. Ang mga hunahuna nga supak niini mao ang – pagka-mabubutihon, paghigugma sa sala, pagka-sensuwal, pagka-insolente, walay pulos nga pakig-istorya, sobra nga pagkatulog, pagka-mapahitas-on, pagsuway, kawalay pagtuo, pag-alagad sa kaugalingong kabubut-on – ug nganong isaysay pa nako ang matag usa niining mga pagbati? – *'Kon ihap ko sila, mas daghan pa sila kay sa balas'* (Salmo 138:18). Busa, sa pagkahibalo ninyo unsay sa tuo ug unsay sa wala, palayo pa kamo sa ikaduha ug palagsa kini, batoka kini sama sa pagtudlo ni San Santiago nga Apostol: *'Batoka ang yawa, ug molayas siya kaninyo'* (Santiago 4:7); apan paghiusa ang inyong kaugalingon sa una, pag-uyon kaniya, ug puy-i sa panaghiusa kaniya, ug madawat ninyo ang gisaad sa maong Apostol: *'Panasiguro kamo sa Dios, ug siya mopanasiguro usab kaninyo'* (Santiago 4:8). Ayaw gayud tugoti ang garbo, pagkamatarong sa kaugalingon, o pagkamapangahas, kay ang pulong sa Amahan nagtan-aw sa tanang ingon niini nga mga butang ingon nga gigikanan sa matag matang sa limbong alang sa bag-uhan. Sa baylo, kanunay nga pangkabigkig sa paghigugma sa usag usa, pagkamapainubsanon, pagkamatinud-anon, pagkawalay pagka-apil sa kalibutan, pagkamatinud-anon, pagpailub, pagkasunuran, pagkamatalastas sa Dios, pagkadiosnon ug hingpit nga paghalad sa kaugalingon sa Dios.

57. Naa kita sa pakig-away: Ako, isip inyong kumander, nag-awhag kaninyo pinaagi niining mga pulong: baroga nga lig-on

57. 1) Naga-away kita sa gubat: Ako, isip inyong kumander, nag-awhag kaninyo pinaagi sa akong mga pulong: baroga nga lig-on. – 2) Dili gamay ang atong mga nahimo; apan ayaw pagtan-aw sa makita, kondili sa dili makita, ug maglipay: kay dako ang ganti. – 3) Ang Ginoo mipahinungod sa Iyang kaugalingon alang kanato; busa kita usab magpahinungod sa atong kaugalingon alang Kaniya, nga magpabilin nga matinud-anon sa atong han-ay. [1, 65]

22. Naga-away kita sa usa ka gubat, ug sa usa ka gubat nga lisod ug dili sayon mapildi. Kay unsa may giingon sa balaan nga Apostol? *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga prinsipalidad, batok sa mga gahum, batok sa mga magmamando sa kangitngit niining kalibutan, batok sa mga espirituhanong puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:12). Sama sa usa ka kumander sa usa ka yunit militar, sa wala pa makig-atubang sa kaaway, nagdasig sa mga sundalo ilawom sa iyang mando pinaagi sa iyang mga pulong ug nag-awhag kanila nga maisugong mosulong aron mapildi ang kaaway: busa ako usab, bisan ako mismo maluya, gipugos, obligado ug mainiton nga mubangon ug madasigon kaninyo, ang

hukbo sa Ginoo, dili lang sa usa ka panahon, kondili kanunay, aron supakon ang mga hordas sa demonyo ug ang nagkalain-laing mga tinguha sa kadautan.

23. Ang inyong espirituhanong pakigbisog naglakip sa dakong paningkamot ug singot, apan kini labaw ka kusog, marangal sa pakig-away, makigbisog, katingalahan, ug labaw sa tawo. Kay adlaw-adlaw inyong ginasagubang, sama sa pagdugo, ang pagpugong sa inyong kaugalingong mga tinguha; – sama sa lawom nga mga samad, mga pasipala ug mga insulto; – sama sa kompetitibong ehersisyo, ang pagpahamtang sa pagsunod. Ug walay bisan kinsa kaninyo ang gitugotan nga molapas sa utlanan sa angay ug gisugo; apan kamo tanan magkahiusa mosulod sa pakigbisog ug nag-antos sa kalisod hangtod sa kakapoy, naningkamot ug nagpugos sa inyong kaugalingon sa tanang paagi aron buhaton ang angay buhaton sa mga nagapaningkamot sa pagtuo—sa kagutom ug kauhaw, sa tingtugnaw ug kawad-on sa sinina, sa dungog ug pagdaot, ug sa tanang uban pang butang nga gipanghambog sa Apostol (2 Cor. 6:4–8; 11:27). Apan maglipay, mga anak ko, maglipay kamo, nga ang inyong mga mata dili magpunting sa makita kondili sa dili makita; kay ang makita panandaliang butang, apan ang dili makita mao ang walay katapusan (2 Cor. 4:18), ug hinumdumi nga *'ang inyong kinabuhi natago uban ni Cristo sa Dios'* ug nga *'sa dihang si Cristo, nga mao ang inyong kinabuhi, mopakita'* sa pagkabanhaw, *'kanus-a kamo mopakita usab'* (Col. 3:4), ingon kamo karon – ug maglipay kamo hangtod sa kahangturan; kay ang inyong Ginoo, ang magahatag sa ganti sa inyong mga paningkamot, magahatag kaninyo og ganti nga walay katapusan ug walay utlanan alang sa inyong mga paningkamot sa unod.

24. Pabilin kamo, akong mga ginoo ug agalon, pabilin sa gugma sa Dios! Ug sama sa Iyang paghigugma kanato ug paghalad sa Iyang kaugalingon alang kanato ngadto sa paghukom sa kamatayon—usa ka kamatayon sa krus—busa usab, sa paghalad nato sa atong kaugalingon alang Kaniya, magpasalamat kita sa mapinanggaon nga Ginoo tungod kay gipaboran kita Niya niini: nga, alang sa Iyang ngalan, atong ikalimod ang tanang butang sa kalibutan ug mga paningkamot, tanan nga kalipay sa unod, ug tanan nga butang nga iya niining kalibutan. Unsa kaha ang atong ihalad nga baylo sa Dios, nga mao ang nagpalig-on kanato alang niini? Unsa pa kaha gawas niini: nga dili kita, tungod sa kapabayaang o pagkawalay pagtagad, makaguba sa nahuman na; nga dili kita mawadan og kaisog sa atubangan sa karon, ni mahadlok sa umaabot bisan gamay; apan bisan pa kon kinahanglan nga ibubo ang atong dugo, pasagdi nga kini makalipay ug labing gitinguha kanato. Busa, magbarog kamo nga lig-on, ug palig-ona pa gayud ninyo ang inyong kaugalingon, kanunay nga nagkadako pa, nga naglihok uban sa mas dako nga kadasig, mas kusgan nga kusog, sa paagi nga mas susama sa Dios ug uban sa mas dako nga gugma alang sa usag usa, gikan karon hangtod sa katapusan sa panahon.

58. *Naghunahuna ko sa kamatayon ug sa tanan nga mahitabo niadtong panahona, ug nag-ampo ko nga hatagan ko sa grasya sa paghinlo ug dili na kinahanglang mag-antos sa kalayo; apan kamo, maglipay samtang nagpaabut sa inyong ganti, bisan pa man masubo ang inyong karon nga kahimtang*

58. 1) Naghunahuna ko sa kamatayon ug sa tanan nga mahitabo niadtong panahona, ug nag-ampo ko nga hatagan ko sa grasya sa paghinlo ug dili na kinahanglang masinati ang kalayo; apan kamo, maglipay samtang nagpaabut sa inyong ganti, bisan pa man nga puno sa kasubo ang inyong karon nga kahimtang. – 2) Mao kini ang Kwaresma: dawata nato kini uban sa kalipay, ingon usa ka panahon sa paghinlo ug kalinaw sa hunahuna; ayaw usab nato kalimti nga kini usab usa ka panahon sa espirituhanong pag-uma, ug mag-apil kita niining mapuslanong pag-uma; apan, samtang naglakaw kita sa maharlikang dalan sa pagkamatinahuron sa tanang butang, mas magpokus kita sa pag-uswag sa pagkapaubos. [1, 66]

25. Sa paghinumdom nako sa kamatayon sa usa sa atong mga kagalang-galang nga igsoon, mihilak ko sa lawom nga pagbati ug napuno sa kasubo ang akong kalag, samtang naghunahuna ko kon unsa kaha kini nga pagpanaw, ug kini nga pagbulag ug pagbulag sa kalag ug lawas, kini nga pagdala kanato ngadto sa lain nga yuta, kini nga pagsulod sa lain nga dalan, kini nga pagbalhin ngadto sa lain nga kalibutan—dili pamilyar, wala pa masulayan, wala mailhi, dili masulti ug dili mailhan. Kay kinsa may makasulti unsang mga panagtagbo ang atong masinati didto, unsang mga tigum, unsang mga tan-awon ug mga hitabo? Kinsang mga sulugoon sa Dios ang ipadala kanato aron dad-on kita gikan dinhi paingon sa langit? Ug basin kining delegasyon dili ba gani gilangkuban sa dautang mga anghel? Kahadlukan nato ang ingon nga posibilidad! Kinsa ang moanha kanato ug kauban kita paingon niadtong yuta? Ug asa kita mosulod—sa yuta sa pahulay, *'sa dapit sa katingalahang puy-anan, bisan pa sa balay sa Dios, taliwala sa tingog sa kalipay ug pagdayeg, ug sa kasaba sa mga nagelebrar?'* (Salmo 41:5). O, sa pikas bahin, ngadto sa kalayo, kangitngit, sa mga ulod, ug sa ubang dili mabilang nga mga pag-antos? Sa paghunahuna niini, natingala ako, nahadlok, nangurog, ug nag-ampo ako nga tugutan ako dinhi sa paghugas sa akong dili mabilang nga mga sala pinaagi sa mga luha ug

paghinlo sa akong kaugalingon gamay, sa wala pa nako masinati kana nga kalayo nga dili mapalong ug walay katapusan. Sa imoha, tungod kay nag-antos ka sa pakigbisog alang sa pagkamaayo, ug pagkahuman nimo kini madungog ug mapamalandong, lipay ka, magmalig-on ka, magmalungtaron ka – ug kinabuhi ka sa Ginoo. Bisan pa man makalumos ang imong kahintang, tan-awa ang walay katapusang ganti ug paningkamoti nga walay katamaran o kawad-on sa kaisog aron madala nimo sa katapusan ang imong dalan.

26. Ani na ang Balaang Kuwaresma, panahon sa kahayag ug paghinlo, panahon sa mga balaang adlaw! Ayaw pagkahadlok bisan kinsa, ayaw pagkapaluya. Matam-is gayud karon ang debosyon, ang paghunahuna sa balaan nga mga hunahuna, ang panan-aw sa langitnong mga paghunahuna, ang paghinlo sa kasingkasing ug sa lawas, ang pagtangtang sa hugaw sa mga pagbati, ug ang maluhaong pagligo sa paghinulsol sa atubangan sa Dios. Busa, mag-andam kita sa pagdawat niining mga adlaw ingon usa ka panahon sa pahulay ug kahupayan alang sa lawas ug kalag, ug labi na gayud alang sa ikaduha kaysa sa una. – Panahon usab kini sa pag-uma. Bisan unsa pa kadaghan ang itanom sa unod, kini tanan magatunaw; ug gikan niini, mabilin, kung adunay bisan unsa, mao lamang ang pagdilaab sa mga kahakog, nga nagpukaw sa dugo sa usa ka hayopnong ug walay pulong nga paagi. Ug unsaon man nato pagsayop, mga tawo, nga nabisi sa karon ug nagakapit sa mga butang nga malabay! Apan sa pag-amuma sa kalag, walay bisan unsa sa nadawat ang mawala, walay bisan unsa ang masayang sa walay pulos, walay bisan unsa ang malaglag, kondili ang tanan luwas nga napreserbar ug nagapakaon sa inyong mahimayaong kalag sa pagkaon nga tinuod nga imortal: dinhi makita ang kalipay, kalinaw, pagtuo, paglaum, gugma, kahayag, paghinlo, pagbalaan ug, sa katapusan, pagka-diyosnon. Ayaw nato, bisan pa man, tugoti ang atong kaugalingon sa pagpasagad sa sobra nga kahinam sa lawas o sa paglayas gikan sa natukod nga mga batasan, samtang naglakaw kita sa maharlikaang dalan—bisan pa sa atong pagkaon ug pag-inom, sa atong pagbantay, sa atong pag-inusara, sa pagkatulog sa yutang walay higdaanan, o sa ubang mga butang. Busa, paningkamotan nato nga mas mapainubuson pa kita sa diwaong pagka-mapainubuson, ug alang niini, magmasunuron kita nga walay hipokrisya ug putlon nato sa gamot ang atong kaugalingong limbongong kabubut-on, sama sa inyong gibuhay. Pinaagi sa paglihok sa ingon niini, kamo, sa pagkamabuotan ug gugma, ug ginagiyahan sa Espiritu Santo, mosulod sa hayag nga mga adlaw sa Balaang Pagkabanhaw ni Cristo. Ingon usa nga utangon ninyo, akong gihinumduman kamo niini ug magpadayon sa pagbuhay niini. Busa, tuman-a kini nga sugo ug ang akong mapainubuson nga mga pulong; – ug unta ang Espiritu Santo magtimaan kaninyo sa Iyang tatak!

59. Sa pag-uban sa kawalay pulos sa kalibutan, nagpasalamat ako sa Dios nga nakalingkawas kita gikan niini

59. 1) Sa pagkauban natong naa sa kahaw-as sa kalibutan, nagpasalamat ko sa Dios nga nakalingkawas kita didto nga mag-uban. – 2) Walay mas bulahan pa kaysa sa atong karon nga kahintang, tungod kay kini ang katapusang tumong ug tungod kay kini gihatag dayon. – 3) Higugmaon nato ang Dios: kay kinsa pa ang mas takus sa gugma? Ug unsa pa kaha ang mas bulahan kaysa niini nga gugma? Nagsugod na ka sa paglakaw niining dalan, apan layo pa ang katapusan. – 4) Kinahanglan patyon ang unod, labi na ang mga kahakog niini, pinaagi sa paglikay sa bisan unsang makapukaw niini. [1, 67]

27. Duha ka adlaw ang milabay, sumala sa sugo sa atong ginoo, mibiya ko sa monasteryo, misaka ko sa Patriarchate, ug gikan didto miadto sa hari nga liturhiya. Nipuyo ko didto tibuok adlaw, ug samtang nagtan-aw ko, nakita nako ang mga talan-awon ug mga nawong, ang paglibot-libot sa mga butang sa kalibutan ug ang kagubot nga nagpadagan sa mga tawo dinhi ug didto, ang ilang pakighinabi, ang ilang daghang kabalaka ug ang ilang mga intriga sa kalibutan: ug kini atol sa balaan nga mga adlaw sa Kuwaresma. Nipalayo kini kanako sa akong kasagarang kahintang sa hunahuna; napuno ang akong mga dalunggan sa katingalahang pakighinabi ug ang akong mga mata nabaling sa daghang lain-laing mga pantasya. Ug bisan karon nabati gihapon nako kini sa sulod nako; ug gipahimuslan nako kining maayong higayon aron ipadayag kini kanimo. Sama sa mga tulo sa ulan nga nagahulog gikan sa nagkabungot nga panganod; busa, uban sa bug-at nga kasingkasing, nitulo ang mga luha gikan sa akong mga mata, ug ako, pagkahuyop gikan sa kalawom sa akong kasingkasing ug pagpakalma sa kagubot sa akong hunahuna, nagpasalamat sa Ginoo uban sa pag-ampo nga pagbubo sa kasubo ug gidayeg kamo tungod kay mibulag kamo gikan sa taliwala sa ingon nga mga tawo ug nagbulag kamo kanila, ug gisalikway bisan ang labing gamay nga pakigkontak sa kahugawan sa kalibutan, nagpabilin sa dalan sa pagsunod, adlaw-adlaw nga nakigbisog sa mga pagsulay sa paglahutay, ug misaka sa espiritu ngadto sa kataas-taasan sa pagkamaayo pinaagi sa usa ka disposisyon nga makapahimuot sa Dios ug matarong nga pamatasan.

28. Unsa pa kaha ang mas bulahan, mas ikahandom, o mas himaya kay sa inyong kahimtang ug baruganan? – Kamo gayud ang mga anak ni Cristo, mga sulugoon sa Dios Amahan, nga mibulag sa unod ug dugo. Ang mga tumong sa mga tawo sa kalibutan naa sa mga butang sa yuta; ang inyong mga tumong naa sa mga butang sa langit; alang kanila, ang kalibutan ang labaw; alang kaninyo, ang langit ang labaw. Natural kanila nga malipay ning kalibutan bisan walay tinuod nga kalipay, manggaranon ning kalibutan bisan walay pagbati sa bahandi, ug malingaw ning kalibutan bisan dili gyud mapun-an ang ilang kagutom sa kalipay. Dili ko sila ikahisgot og lain pa. – Apan kamo adunay kalipay nga nagagikan sa paglaum – nagalipay sa gisaad sa umaabot nga kapanahonan – ug, bisan pa man nga pobre kamo sa karon nga kinabuhi, gipakabuhi kamo sa walay katapusan; samtang nagpraktis kamo sa masubo nga pagpugong sa kaugalingon, nakig-ambit kamo sa espirituhanong mga panalangin nga dili masukod ang katam-is. – Busa, ayaw nato pagpangita og lain nga kalipay, ituyok nato ang atong mga mata ug pagtagad sa walay lain, ug dili maghandum og bisan unsa gawas sa kana nga gihatag kanato sa banal nga pagdumala ug nga gipanalanginan kanato sa Espiritu Santo.

29. Umari, hatagan nato og himaya Siya nga mitawag kanato. Umari, higugmaon nato Siya nga ingon ana kaayo paghigugma kanato. Umari, pag-alagad nato kaniya ingon mga sulugoon, aron kita unta mahimong takus sa pagdumala sa tanang butang. Ani, kahadlukan nato Siya, aron ang kalibutan mahadlok kanato, ug ang mga anghel sa langit mahigugma kanato. Ani, limpyohan nato ang atong kaugalingon gikan sa dautang binuhatan ug hunahuna, aron Siya, ang kahayag nga tinuod nga dili masudlan, maligo kita sa kilat sa Espiritu ug itas kita ngadto sa hataas nga bukid sa balaan nga puloy-anan, ug ipadayag kita sa mga tawo ingon usa ka balaan nga siyudad. Nakadungog ka ba sa gisulti sa usa sa mga balaang Amahan sa Gerondika: 'Kung atong pasidunggan ang Usa, mao ang Dios, pasidunggan kita sa tanan; apan kung atong pasipalahan Siya pinaagi sa atong mga sala, dili ba kita makasinati sa sukwahi?' – Ug kinsa bay dili maghigugma sa Ginoo? Kinsa bay dili magkumpit niining dakong ug walay undang nga Kahayag? Kinsa bay dili mudali ngadto niining dakong Magahatag og Ganti ug Magahatag og Korona? Kinsa bay dili maghandum nga maghari uban niining Hari sa mga hari hangtod sa kahangturan? Kinsa bay dili mopili, labaw sa tanan, nga dawaton isip anak Niya, nga gikan kaniya nagagikan ang tanang pagka-amahan sa langit ug sa yuta—ang Amahan sa mga kalooy ug Ginoo sa tanan? Kinsa bay dili maghandum nga makig-ambit sa pakig-uban sa Amahan uban sa atong Ginoong Jesu-Kristo, usa ka pakig-uban nga labaw pa sa abot sa mga pulong, labaw pa sa masabtan sa dalunggan, ug labaw pa sa masabtan sa hunahuna? Gipili nimo kini ug gihigugma; gitubag nimo ang tawag ug niabot; gisugdan nimo ang pagtuman niini ug nagpadayon ka gihapon. Apan ang mga pakigbisog (ang mga pakig-away sa arena) wala pa mahuman; ang lumba wala pa matapos; kinahanglan gihapon kita maningkamot ug maningkamot sa atong tibuok kusog; ang takna sa mga pakigbisog wala pa molabay, sumala sa gipahayag sa halangdon ug bulawanong mga ngabil sa Espiritu. Dili ba nato madungog ang gisulti ni Pablo, kining kahayag sa kalibutan, ang Unibersal nga Apostol: *'Busa nagdagan ako, dili nga walay tumong; nagpakigbisog ako, dili sama sa nagpukpok sa hangin; kondili ginadisiplinahan ko ang akong lawas ug ginapailawom kini sa akong gahum, aron, human ko'g mangwali sa uban, dili ako mahimong dili angay'* (1 Cor. 9:26–27)?

30. Nakita ba ninyo unsay giingon sa tawo sa Dios? Kinahanglan nato nga patyon sa espiritu ug hugot nga daugon kining dili mapugngan nga kabayo sa unod. Busa, pugngan nato kini ug taknanan. Ako, nga mainit ug makasasala, nagapakilooy kaninyo nga siguroha nga dili kini mosukol sa pisi sa ngabil, mosalikway sa mananakay niini—ang hunahuna—ug maghimo kanato nga kataw-anan sa atong mga kaaway. Likayan nato ang mga bakilid ug delikadong dapit, aron mas luwas ang atong pagbiyahe. – Nasabtan man ninyo, siyempre, unsa akong gipasabot. – Ala-ila sa limbong nga pagtan-aw, kay ginapasulod niini ang hilo sa sala sa kalag! Ala-ila sa gisumpa nga kawangis, kay dali kaayo kini makasunog sa balay sa mga hiyas! Kaluoy sa mga batan-ong pahiyom nga ginbinayloay sa mga batan-on nga walay bungot ug sa mga batan-on nga adunay bungot, kay sa usa ka gutlo lang, ilang itugpa kita sa ubos nga mga gingharian sa kahinam! Kaluoy sa pagkapuno sa tiyan ug sa sobra nga pagkatulog, kay kini nagmugna ug nagpadaghan sa dautang binhi sa kahilakaw! Kaluoy sa mga nagkapareha nga duha, nga nag-organisar og tinago nga panagtigom ug pakighinabi, ug labi na gayud sa mga mangahas sa pagpadayag sa usag usa sa mga makauwaw nga hunahuna, ingon man lang alang sa usag usa nga kaayohan ug kalipay, kay sa ilang taliwala dili si Kristo, kondili si Satanas! Apan panalipdi ang inyong kaugalingon pinaagi sa kahadlok sa Dios, ug padayon nga mosaka paingon sa kataas-taasan sa inyong langitnong pag-alsa.

60. Bangon ug pangitaa ang tambal gikan sa Ginoo, ang Managtambal sa tanan

60. 1) Bangon ug pangitaa ang tambal gikan sa Ginoo, ang Managtambal sa tanan. – 2) Ang atong kinabuhi gihimaya—hingpit sama sa anghel—apan kita unodnon ug yutanon; busa, aron molampos sa kinabuhi, gikinahanglan nato ang usa ka dakong buhat. [1,69]

1. Bangon ug, human ninyo'ng itul-id ang inyong kaugalingon, lakanga pag-ayo ang inyong dalan. Kinsa man ang natulog sa katamaran, pagmata sa pagka-masigasig. Kinsa man ang nagpaubos sa iyang mga kamot ug ang iyang mga tiil natumba sa duha ka kilid, sugdi ang paglakaw nga matul-id sa mga dalan sa mga sugo sa Ginoo. Kinsa ang nabuta sa mainit nga mga hunahuna, hugas-a ang mata sa imong panan-aw sa batis sa mga luha ug, sa pagkabawi sa panan-aw pinaagi sa pagkawalay-pagnanasa, dayeg-a ang Ginoo. Kinsa, sama sa usa ka leproso, natabonan sa mga lat-ang sa sala, duola ang Ginoo uban sa kaisog, ug madungog nimo: *'Gusto ko; limpyo ka'* (Mateo 8:3), ug pagkahuman ka malimpyo, pag-amping nga malikayan kining ketus. Kinsa man ang bingi sa kalag ug buta sa hunahuna, paninguhaa nga makadungog ug makasulti—ug makakaplag ka: kay ang balaan nga Pulong adunay gahum sa pag-ayo sa tanan nga nag-antos sa sulod. Gipahayag ko kining mga pulong kaninyo alang sa mga maluya diha kaninyo: kay *'dili ang himsog ang nanginahanglan ug doktor, kondili ang masakiton'* (Mat. 9:12).

2. Ang agi sa atong kinabuhi, nga dako ug himayaon, dili moabot sa pagkahingpit pinaagi sa tsamba, kondili pinaagi sa daghang pagpaningkamot ug paningud; apan sa mas hataas, mas balaan ug mas angheliko kini, mas daghan nga paningkamot ug kusog ang gikinahanglan niini; kay, ingon nga tawo sa unod, naningkamot kita nga mahimong sama sa dili-mortal, ug samtang nagpuyo sa kalibutan, naningkamot kita nga mabuhi sama sa langit, pagpugos sa atong kaugalingon nga magpuyo nga dili-mortal ug walay dugo samtang napugos sa unod ug dugo: kay, ingon sa Apostol, *'Ang unod ug dugo dili makapanunod sa gingharian sa Dios, ug ang madaut dili makapanunod sa imortalidad'* (1 Cor. 15:50). Busa, kinahanglan adunay kita dakong pagkamapailubon, dakong pagmatngon ug kusog nga pagkamapisan: *'Kay ang unod maningkamot batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unod; ug kini supak sa usag usa'*, ingon sa Apostol (Gal. 5:17). Busa, pag-amping kamo nga dili nato tugotan nga ang mas maayong bahin nato mapailalom sa mas dautan, ni ang angay maghari sa atong sulod pagaalipinon sa mga dautang tinguha sa unod, aron dili nato makita ang atong kaugalingon nga naglakaw sa atong ulo, samtang ang atong mga tiil nagtudlo paingon sa taas.

61. Ang tunga-tunga sa Dakong Kwaresma; naningkamot kita, ug makita nato ang mga bunga: ang kaluoy sa Dios; human kita makapasalamat, padayon kita sa atong paningkamot

61. 1) Ang tunga-tunga sa Dakong Kwaresma; naningkamot kita, ug makita nato ang mga bunga: ang kaluoy sa Dios; human kita makapasalamat, magpadayon kita. – 2) Ang Dios ug ang mga Anghel ug ang tanang mga santo nagbantay sa atong pagpanaw; maningkamot kita, pagdaug sa mga babag ug pag-antos sa kalisod. [1, 69]

3. Ang grasya sa Espiritu Santo nagiya kanato nga luwas ngadto sa tunga-tunga sa balaan nga Kwaresma uban sa dakong kusog ug kaisog. Nagtuo ako nga magpadayon kini sa pag-uban kanato gikan karon ug magdala kanato ngadto sa adlaw sa Pagkabanhaw nga nagahatag kinabuhi ug kahayag, nga magdala sa kapasaylo sa mga sala ug dugang pag-uswag sa inyong labing angay pasidunggan nga pag-uswag. Tan-awa pagbalik ug tan-awa kung unsa ang imong kahimtang kaniadto, ug kung unsa na kini kataas karon. Ang kalag, sa diha nga kini gikuptan sa kadasig alang sa kaluwasan, hinay-hinay nga mosulong niining paningkamot ug mosaka sa kahitas-an sa pagkamaayo, nga molupad paingon sa langit. Ingon usab, mga igsoon, nga misulod kita niining mga adlaw uban sa kadasig ug gisalikway ang tanang kalisdanan ug babag, nakalakaw kita og matarong ug matarung hangtod karon ug nabag-o kita, nga nahigugma sa pagkamapang-Diyosnon ug sa matinud-anong pagtuman sa mga sugo; wala kita'y nawala sa atong naangkon kaniadto, apan napalambo pa gayud kita sa bag-ong mga butang; ug ang akong kasingkasing nalipay, ug ang akong espiritu misanong, nga ang bunga sa inyong banal nga paningkamot midaghan ug ang inyong balaan nga kadasig gihatagan sa labing maayong bahin. Kining tanan, aron mosulti sa mga pulong sa Apostol, *'dili gikan sa gustong tawo, ni sa nagdagan, kondili sa Dios nga nagpakita og kaluoy'* (Roma 9:16). Pinaagi Kaniya ang mga maluya mahimong kusgan, ug ang mga walay gahum *'gibutangan og kusog'* (Salmo 17:33). Apan ayaw kita magkontento sa nahimo na lang, kondili magpadayon kita uban sa kabatan-onang kusog, *'aron ang atong kabatan-onan mapabag-o sama sa agila'* (Sal. 102:5); magpadayon kita kanunay sa pag-uswag, ug dili nato hunahunaon nga igo na ang sukod sa maayong atong nakab-ot o ang ang-ang nga atong naabtan, hangtod kita makalusot sa

mga ganghaan sa kamatayon gikan sa panahong buhi paingon sa walay katapusan. Ug kita tinuod nga panalanginan, mga igsoon, ug madawat nato ang bahin sa mga bulahan nga Anghel.

4. Unsa ka dako nga himaya ug dungog kon mabuhi kita, sumala sa angay, subay sa atong paagi sa kinabuhi. Sa dihang tan-awon kita sa Ginoo sa tanan, Naga lipay Siya; ug ang tanang mga balaan malipay ug malingaw. Sama sa atong pagbantay gamit ang atong pisikal nga mga mata sa mga nagdagan sa arena, ingon ana usab, ang Dios ug ang tibuok panon sa mga anghel ug ang katiguman sa tanang mga balaan nagtan-aw kanato ug nagtimbang sa bili sa atong mga buhat. Busa, mga igsoon ko, magpadayon kita sa kini nga dakong lumba sa dalan gikan sa yuta paingon sa langit; atong daogon ang atong kaaway, patumba siya kon mosulay siya og pakigbisog kanato, ug itambog siya sa layo pinaagi sa atong maisugong kaisog batok kaniya. Usa siya ka duwag, walay gahum ug makauwaw; maong ang igsoon sa Dios, si Santiago, misinggit: *'Sukol kamo sa yawa, ug molayas siya kaninyo; duola kamo sa Dios, ug duolan kamo niya'* (Santiago 4:7–8). Dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga mobalik sa bisan unsang paagi; kay dili kini angay sa mga nagdagan uban sa ilang tibuok kusog. Dili kita magpadayon nga hinay-hinay; kay dili kini angay sa mga nagdali paingon sa kadaugan. Apan pagkahuman natong hubii ang atong mga buhat ug mga tinguha, ug itutok nato ang atong panan-aw paingon sa langit, tapusa nato ang atong dagan aron kita usab makasulti uban ni Pablo: *'Nakigbisog ako sa maayong pakigbisog, natapos nako ang lumba, napadayon nako ang pagtuo; karon anaa na alang kanako ang korona sa pagkamatarong'* (2 Timoteo 4:7).

62. Maayo ang pagka-establisar sa inyong han-ay: padayona kini

62. 1) Maayo na kaayo ang kahimtang sa inyong han-ay: padayona kini. – 2) Buhaton sa matag-usa ang iyang katungdanan – labi na ikaw, ang tagdumala, ug unya ang tanan nga mosunod kanimo: pasagdi ang mga nakahataas sa pagdumala sa mga butang sa maayong paagi, ug pasagdi ang mga sakop sa matinud-anong pagsunod. – 3) Higugmaa ang pagpenitensya ug ang pagbag-o sa mga katungdanan. Mga Pahimangno ni San Teodoro Mahitungod sa Mga Gahum. [1, 70]

5. Himaya ug pasalamat sa Ginoo, nga nagtigom kanato ug nagtukod kanato sa pagkahiusa sa hunahuna ug kabubut-on. Ngano kaha nga ako mangahas sa pagsulti nga ang atong Ulo mao si Kristo, kaniya, isip atong Punong Kumander, atong ipahimutang ang tanang butang ug ituyok ang tanang butang ngadto sa Iyang himaya? Ug kinsa pa ang mas bulahan kaysa kaninyo, kon dili kamo maliso gikan sa ingon ana ka maayong pamatasan hangtod sa katapusan? – Hinaut nga itugot sa Ginoo nga mag-uyon kamo kanunay sa usag usa, limpyohan ug masayawhan pa gayud, ug magpadayon nga walay hunong, bisan pa pinaagi sa gagmay nga buhat sa pagkamaayo. Lig-on ang inyong han-ay: panalipdi kini.

6. Pasagdi nga ang matag-usa buhaton ang iyang katungdanan sumala sa gisugo. Pasagdi nga ang matag-usa magtagad sa iyang kaugalingong buluhaton ug dili magpasigarbo sa iyang kaugalingon labaw sa uban, nga nagmintinar sa kahusay sa tanang aspeto. – Hatagi og partikular nga pagtagad, O anak sa manedyer, ang responsibilidad nga nagbarug kanimo, *'pagpasaway sa mga supak kanimo uban sa pagkamapainubsanon'* (i.e. ang mga dili masunuron) (2 Tim. 2:25), ug ayaw pagbuhat og bisan unsa tungod sa paboritismo o kasuko. Padayon, ingon sa Apostol, *'sa takdang panahon ug sa dili takdang panahon'* (2 Tim. 4:2). Sabta nga ang *'dili takdang panahon'* nagpasabot: sa tanang panahon; pagpadayon ug pagbantay sa tanang panahon. – Bisana pa man, buhata sama sa akong pagpakita kaninyo, bisan pa man nga kulang ako sa tanang aspeto. Bisana ang akong gitugotan, tugoti usab ninyo; ug bisan unsa ang akong gilikayan, likayi usab ninyo: kung ako mosumbag, mosumbag usab kamo; kung ako magpasaylo, magpasaylo usab kamo; kung ako magpakita og kaluoy, magpakita usab kamo og kaluoy; kung ako magpasaylo, pasayloa usab ninyo; kung maghigugma ako, maghigugma usab kamo – aron inyong madungog: *'Maayo kaayo, maayong matinud-anon nga sulugoon; matinud-anon ka sa gamay, pagatagdon ka sa daghan; sudla sa kalipay sa imong Ginoo'* (Mat. 25:21). Pasagdi nga ang mga nagsunod kanimo mohimo usab sa sama nga paagi – ug, sa baylo, ang mga nagsunod kanila. Aniyay usa ka katingalahang balaod: nga ang mga anaa sa ilawom sa awtoridad pormahon sa mga anaa sa awtoridad, ug nga, sama sa pagdagsa sa mga anaa sa awtoridad sa maalamon nga pag-atiman alang sa tanan, ingon usab ang mga anaa sa ilawom sa awtoridad magdagsa sa pagkamaulawon, pagkawalay-pagkontra, mapainubuson nga pagsunod ug paspas nga pagtuman sa gisugo.

7. Higugmaa ang mga penitensya ug mga kausaban sa mga katungdanan ug buluhaton, sa kasiguruhan nga kadtong nag-andam niini naghunahuna sa imong kaayohan. – Apan kon makasala ka, tungod sa akong kakulang sa pag-amping ug sa akong kaugalingong mga sala, ayaw paghangyo og pagtugot kanako sayo pa kaayo; kay ako—bisan usa ka makasasala—mao ang tigbantay niining mga panumpay sa atubangan sa Ginoo,

Nga, sa pagkatawo sa dakung ug labawng Apostol nga si Pedro, miingon kanako: *'Bisan unsa ang imong gapuson sa yuta, gipanggapuson usab sa langit; ug bisan unsa ang imong buhian sa yuta, gipangbuhian usab sa langit'* (Mat. 16:19). Unsaon man kaha—tun-an-a kamo, akong mga anak—nga makahimo ko sa walay pagtagad nga pagpasaylo sa dili mapasayloon ug pagbuak sa gipanghigot? Wala ba ninyo makita sa unsang kahadlok nga kinahanglan ko buhaton kini, aron kanunay kong makuha ang langitnong pag-uyon nga motabang kanako sa ingon nga mga paghigot ug pagpasaylo? Diin man, busa, nato makaplagan kana nga kahayag sa paghukom, aron ang atong pagpataw sa penitensya ug ang atong paghukom mahimo nga ipatuman, ingon ba, sa paghiusa sa Dios? Bisan pa man ug daw mapangahas nga isulti kini; apan, sa kinauyokan, mao kini gayud ang angay nga mahitabo ug mao kini gayud ang nahitabo. Nahadlok kaayo ko ug napuno sa kaulaw sa pagsulti niini, ug nag-ampo ko nga dili unta mohiwa ang yuta ug mokaon kanako, o dili unta molihok ang mga bukid ug matabonan ko. Layo ang akong kasubo! Layo ang akong kasubo! Unsa kaha kadako nga buluhaton ang gisalig kanako! Busa, sa pagkahibalo ninyo niini, ayaw ninyo ko pugson: kay mahimo nga motugot ako, samtang ang Dios dili, tungod kay gisalikway Niya ang akong pag-ampo, kay ang Labing Balaan nga kinaiya dili mosuporta sa akong mga dili maalamon nga tinguha ug desisyon, apan supakon ang akong buhat ug bisan pa kuhaon ko gikan sa mga buhi, sama sa gibuhat Niya kang Elias. Hinaut nga ang Dios magpamatuod kaninyo, akong mga igsoon, nga nagsulti ako niini dili aron kamo masubo, ni aron kamo pugson o pugngan sa pwera, o aron *'magpastol sa panon ni Cristo pinaagi sa pagpugos ug kasakit'* (1 Pedro 5:2). Dili unta kini mahitabo kanako, O Ginoo! Unsa may kapuslanan nga makuha nako ana? Ang akong bugtong kabalaka mao ang pagluwas kaninyo, mga kordero ni Cristo ug mga karnero sa Dios, pinaagi sa tanang posible nga paagi. Kay gitakda sa Ginoo kini ingon sa unang ug labing dakong timaan sa gugma alang Kaniya sa Iyang mga pangutana kang Pedro (Juan 21:15 ug mosunod). Samtang ginatahud ninyo kining mga pulong sa inyong kasingkasing ug matinud-anon ninyong gi-aplikar kini sa inyong kinabuhi, maglakaw kamo sa dalan sa pagkamatarong, nga nagalipay kang Cristo Jesus, among Ginoo.

63. Human sa pagsaulog sa Pasko sa Pagkabanhaw, padayon kita sa espiritu sa Kwaresma, aron dili nato sayangon ang atong nakuha niining panahona, kondili padaghanon pa kini

63. 1) Human sa pagsaulog sa Pasko sa Pagkabanhaw, magpadayon kita sa espiritu sa Kwaresma, aron dili nato sayangon ang atong nakab-ot niining panahona, kondili padaghanon pa kini. – 2) Sa paghinumdom kung asa kita padulong ug unsay atong makab-ot, dili kita magpahimulos sa senswal nga kalipay, ni magdikit sa kaanyag sa lawas. – 3) Daghan na kaayo ang atong nadawat sa Pasko sa Pagkabanhaw ug sa miaging panahon: dili maalamon karon nga molihok kita sa sukwahi. – 4) Ang atong mga igsoon nangahawa na tagsa-tagsa; ayaw nato silag sundi sa pagpabilin: busa, atimana nato ang atong buluhaton. [1, 71]

8. Gisaulog na nato karon ang Reyna sa mga Adlaw, ang Balaang Pasko sa Pagkabanhaw; gipahayag kita sa mga banal nga sakramento ug nadawat nato ang pagkabalaan sa Espiritu sa usa ka panag-uyon sa kalinaw ug espirituhanong gugma. Karon gisugdan nato ang nahibilin nga mga adlaw sa tuig. Busa, pas-aon kita sa maayo niining mga adlaw, nga mahimong labi pang maayo kaysa kaniadto, ug ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga mobalik sa daan, nga makapasipala sa mga paningkamot sa pag-asketiko ug espirituhanong mga buhat sa miaging panahon sa Kwaresma; hinuon, tukora nato ang atong nangagi nga mga hiyas ug idugang pa nato ang uban; ug bisan unsa ang atong matarong nga nakuha ug naangkon—bisan pa sa pagrespeto o sa kahilom, sa pagkamakabubut-on o sa pagkamatatud-anon sa kasingkasing, sa pag-ayuno o sa lain nga porma sa debosyon—busa, adlaw-adlaw, dili lang kita magpabilin nga buo, kondili modaghan ug hingpiton pa nato ang atong kaugalingon sa maayong mga hiyas.

9. Nag-agos kita paingon sa Dios, nag-abot paingon sa Ginghamian sa Langit, paingon sa kahayag, paingon sa kinabuhi, paingon sa dili masukod nga kalipay, paingon sa matam-is ug malipayong paraiso, paingon sa walay katapusang puy-anan, paingon sa katingalahang mga dapit sa himaya, paingon sa mga koro sa mga anghel, paingon sa kalipay sa mga Santo, paingon sa panulondon nga nagpaabut kanato. Busa, ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga makalimot sa tumong nga naa sa atubangan nato; ayaw nato tugoti nga maluya ang atong paningkamot sa dalan, ni madala sa dili angay nga mga hunahuna. Ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga malunod sa makalilipay nga mga kalipayan, sa mga tinguha sa kalibutan, sa lamanong mga kahilakip, ni mabihag sa katahum sa usa ka nawong, porma, o pahiyom. Tan-awa nato ang sulod sa atong kaugalingon, sama sa pag-awhag ni Teologo Gregorio. Nakita ba nimo kung giunsa pag-antos ni Eba, tungod kay nabihag siya sa katahum sa dautang bunga? Dili unta kita mag-antos og ingon ana! – Ug unsa kaha gayud ang atong makuha sa pagtagbaw sa atong mga kahakog ug mainit nga tinguha? Lain pa unta kung walay bisan

unsa; apan sa tinuod, gawas sa sulod nga kagubot, aduna usab kahuya ug kaulaw sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo.

10. Gidala ka sa Dios, human sa dagkong adlaw sa Kwaresma, ngadto sa Balaang Pasko sa Pagkabanhaw, gipabuhi ka pinaagi sa Komyunyon sa Iyang Balaang Lawas ug Dugo: busa unsaon man, ikaw nga malimot, nga makasugakod ka sa paghalad sa Ginoo og supak nga butang? Giunsa nimo pagtugot sa imong kaugalingon nga mobalik sa dili angay nga mga buhat? Wala ba magahatag kanimo ang Dios og hunahuna? Wala ba Iya ikaw gimugna nga makatarunganon? Wala ba kay mata sa hunahuna? Ngano man nga naghilom ka gihapon? Ngano man nga dili ka motan-aw sa tuo sa dili masabtan nga kaanyag sa Ginoo ug itudlo ang imong kalag ngadto niini, apan imbis niini, imong gitutok ang imong panan-aw sa mga butang nga hinungdan sa kaulaw, sa kahuya sa sala, sa hugaw sa dautang mga tinguha? Busa, magpaka-matngon kita; pun-on nato ang atong hunahuna sa mga butang nga magdala sa atong walay katapusang kalipay, ug itudlo nato ang atong mga tinguha ug paningkamot ngadto niini.

11. Dili aron pasidunggan kamo nga kanunay ko kamo ginasultihan, ni aron lang matuman ang katungdanan sa pagpangwali, ni aron madungog ang kasaba sa pagdayeg; kondili tungod kay napuno ko sa kahadlok sa paghunahuna sa akong responsibilidad, nagkurog ako alang sa inyong kaluwasan. Nagahago kita alang sa buhing Dios, ug nagpaabut kanato ang usa ka putli ug dili madunot nga hukmanan, uban sa walay katapusang ganti: kay *'didto ang kalayo dili gayud mapalong, ug ang ulod dili mamatay'* (Marcos 9:44). Maong nagatuaw ko kaninyo, ug, daw nagakapit sa inyong mga pag-agol, nagamakaawhag ko kaninyo—ayaw nato tugoti nga makita kita sa katapusang takna nga dili andam, ni tugoti nga ang katapusan sa atong kinabuhi matimaan sa pagkawalay pag-amping. Kanunay natong masaksihan ang misteryo sa kamatayon nga naglihok, ug sa atubangan gayud sa atong mga mata, sama sa inyong nakita, ang atong mga igsoon nagkamatay. Sa pagtan-aw niini, ingna sa inyong kasingkasing: 'Unsa kaha kami? Dili ba pareho ra usab para kanamo? Magpabilin pa ba kita dinhi? Ug kon magpabilin kita, hangtod kanus-a kita mabuhi? Dili ba usab kita nagpaabot sa lubnganan? Dili ba nato makita na ang atong kabaong—ang atong katapusang higdaanan ug pahulayan, puno sa mga ulod ug dili matag-an nga baho?' Kay *"kinsa ang tawo nga mabuhi ug dili makakita sa kamatayon?"* (Salmo 88:49).

64. Gihatagan kita og halangdong tawag; maglipay kita, magpasalamat, ug molihok, buhaton ang tanang paningkamot alang niini ug mag-antos sa tanan nga butang

64. 1) Gihatagan kita og usa ka mahimayaong tawag; maglipay kita, magpasalamat, ug molihok, pagbuhat sa tanang paningkamot alang niini ug pag-antos sa tanang butang. – 2) Bisan pa daghan ang kakulangan; apan ang walay katapusang kinabuhi ug ang Gingharian sa Langit anaa sa atubangan nato: busa higugmaon nato kining mga kakulangan ug pag-antos niini uban sa kadasig. – 3) Tan-awa ang mga ehemplo sa mga balaang amahan nga among mga giya. – 4) Tan-awa ang mga ehemplo sa mga gipahimaya tungod sa ilang pagsunod. – 5) Ug sundi sila, aron kita mahimong takus sa pag-ambit sa ilang himaya. [1, 72]

12. Dapat kita malipay nga gitawag kita sa Dios ug gipili alang sa ingon nga balaan nga kinabuhi – ug malipay kaayo nga malimtan nato ang mga paningkamot sa pagpanumdum sa kaugalingon ug tan-awon nga gaan ang tanang kasubo nga masinati sa dalan sa matarong nga kinabuhi, sa pagpaabut sa umaabot nga kalipay. Wala kita makadawat, ni wala kita tag-iya og ranggo militar, opisina sibil, dungog sa usa ka kumander militar, o gingharian nga gahum nga gitinguha sa kadaghanan; apan usa ka butang nga labaw pa kaysa niini tanan, ug usa ka mas hataas nga puy-anan sa langit – tinuod dili sa mga pulong, kondili sa mga buhat. Kay *'kung mag-antos kita uban Niya, maghari usab kita uban Niya'*, ingon sa Apostol (Roma 8:14; 2 Tim. 2:12). Busa, tungod kay nadawat nato kini nga bentaha gikan sa Dios—ug nadawat kini ingon usa ka gasa, dili pinaagi sa atong kaugalingong paningkamot—unsa pa kaha ang angay natong kalipay ug pagmalipayon, pagpasalamat ug pag-ampo, ug pagbuhat ug pag-ingon sa tanan nga gikinahanglan aron mapreserbar kini ug maprotektahan gikan sa nagkalain-laing mga panamastamas sa magmamando sa ilawom nga kalibutan nga gitumong batok kanato? Busa, akong mga igsoon, dawata nato ang matag kasubo, ug himoa kining malipayong dawaton; ug ang matag paningkamot, himoa nga matam-is ug madani nga buhaton, samtang atong gipatuman ang katungdanan nga gitudlo kanato; ug tungod niini, dawata nato ang matag pagsakripisyo sa kaugalingon ingon usa ka kalipay, – ang pagbiya sa kalibutan ingon pagduol sa Dios, – ang pagbulag sa mga kalipay ingon pag-apil sa langitnong mga panalangin, – ang pagpugong sa kaugalingon ingon masustansyang pagkaon.

13. Mag-inom kita og tubig ug magkaon og uga nga pan, magpaningkamot kita sa atong kaugalingong mga kamot, pahapison nato ang atong hunahuna, pasunoga kita sa mga tukso sa unod, buwagon kita sa mga

tinguha, patya kita sa kakabus, ug buhion nato kining kinabuhi nga walay higala o kauban, walay paryente, walay amahan o inahan: unsa may kalainan? Ang walay katapusang kinabuhi nagpaabut kanato, ang Gingharian sa Langit gitagana para kanato, ang kalipay sa daghang dili masukod nga mga panalangin, ang hingpit nga panalangin sa pagkawalay kamatayon, ang bahandi sa himaya ug dungog, ug ang kadagatan sa uban pang dagkong panalangin nga dili masukod sa sinultian sa tawo. Busa, magbantay kita ug magpaningkamot; higugmaon nato ang mga buhat sa paghalad sa kaugalingon ug ang mga paningkamot sa pagkamaayo, aron makadaog kita ug mga korona ug makatigom ug mga bahandi nga wala pa makita sa mata, wala pa madungog sa dalunggan, ug wala pa gani misulod sa kasingkasing sa tawo (1 Cor. 2:9).

14. Kinahanglan nga kuhaon nato ang ehemplo gikan sa kinabuhi sa atong mga karaang amahan, nga sundon nato ang mga bakas sa ilang mga pagka-balaan, higugmaon ang ilang mga buhat, ug ipakita ang hulagway sa ilang kinabuhi sa atong kaugalingon. Ingon ana ang atong dakong tig-una, si Antonio ang Dako, ang unang nakadaog batok sa atong kaaway ug nag-andam sa dalan alang sa atong mga kadaugan sa pagka-asketa. Mao usab ang bulahan ug anghel-sama nga si Arsenius, nga nakaangkon sa labing hataas nga mga grado sa asketikong birtud ug karon nagtindog isip usa ka modelo sa himaya alang kanato. Mao usab ang balaan ug diyosnong si Pachomius, nga gitawag nga atong katigulangan. Mao usab ang labing mahimayaong Hilarion, nga misidlak sa mga birtud sama sa kabuntagon nga mosidlak matag buntag. Mao usab ang bulahan ug labing balaan nga Euthymius, nga ang iyang ngalan nagpasabot og 'panalangin', ug uban kaniya ang labing halangdon nga si Savvas nga Ginatawo, ang labing balaan ug anghel-sama nga si Theodosius, ug ang uban pang labing hayag nga mga suga sa uniberso.

15. Apan karon, atong itutok ang atong pagtagad ngadto sa mga naghatag sa labing hingpit nga mga ehemplo sa pagsunod; kay ang mga nahisgutan gipahimaya tungod kay sila gipreparar daan sa grasya sa pagsunod. Si Dosifeo, Anak sa Kahayag, ang amahan nga gihatag kanato sa Dios, nag-awhag kanato sa walay pagduha-duha nga pagsunod; si Dometiano⁸⁶, ang amahan nga gihayag sa Dios, nagpalig-on sa atong gugma alang sa atong espirituhanong mga amahan; si Abba Kir⁸⁷, ang amahan nga gipili sa Dios, nagpalig-on kanato sa pag-antos sa mga insulto ug kadaut; Zacarias⁸⁸, among labing dungog nga amahan, nagdani kanato ngadto sa mapainubsanon nga kinaadman; Silvan⁸⁹, among daghan og paghilak ug labing mapainubsanon nga amahan, nagbag-o kanato alang sa kaayohan; Jonas⁹⁰, ang mapisan ug modelo sa pagsunod sa mga sugo sa Ginoo, nagpukaw sa atong kadasig sa manwal nga trabaho. Unsaon nato paghinumdom, nga dili mabati ang inspirasyon nga sundon sila, sa pagkamapainubsanon sa bulahan nga si Petronius⁹¹, sa pagkasunuron sa banal nga si Afre⁹² ug ni San Marcos⁹³, sa pagkasimple ni Pablo⁹⁴, sa labing dungog, ug sa tanan nga susamang kinaiya nga mapainubsanon?

16. Apan bisan usa ka oras dili igo aron ihap ang tanan. Kining mga tawo ra igo na aron dasigon kita sa paningkamot nga sundon sila ug sa pagsunod sa ilang mga bakas. Busa, buhaton nato sama sa ilang gibuhay, magpaningkamot nga daw kuyog nato sila ug gitabangan sila. Ug sa ingon niini, sama kaha a kanila, mapalambo kita sa mga buhat nga matinud-anon ug matarong; ug unya kita giisip nga takus nga makigbahin sa ilang himaya ug korona, sa langitnong gingharian sa atong Ginoong Jesu-Kristo.

65. Sa pagpamalandong sa gisagubang sa mga Propeta, mga Apostoles ug uban pang mga Santo alang sa Gingharian sa Langit, mapuno kita sa kadasig

65. 1) Sa paghunahuna sa gisagubang sa mga Propeta, mga Apostoles ug uban pang mga Santo alang sa Gingharian sa Langit, magpakugi kita. – 2) Unsa kaha ang dili masagubang sa usa ka tawo alang sa unodnong gugma? Dili ba nato, alang sa Ginoo, angay masagubang ang tanan? [1, 73]

17. Ayaw paghunahuna nga dili kini dakong butang aron makab-ot ang Gingharian sa Langit. Tungod niini, ingon sa gisulat, ang tanang mga balaan *'naglakaw sa panit sa mga kanding ug karnero, nagkagamhanan, gipaka-antos, gipasipala, naglibot-libot sa mga disyerto ug kabukiran, sa mga langob ug*

⁸⁶ Usa ka disipulo ni San Savvas. Serbisyo sa Sabado sa Kwaresma.

⁸⁷ Ehiptosong balaang amahan, ika-6 nga siglo. Sabado sa pagpuasa sa keso.

⁸⁸ Ehiptosong Balaang Amahan, 5 Disyembre.

⁸⁹ Balaan nga Palestino, Sabado sa Kwaresma.

⁹⁰ Tingali ang amahan nila Theodora ug Theophanes, gisaulog sa 22 sa Septyembre.

⁹¹ Disipulo ni San Antonio nga Dako. Sabado sa pagpuasa sa keso.

⁹² Banal nga Antonio sa Nitra. Sabado, Kuwaresma.

⁹³ Ehipto, 5 Marso.

⁹⁴ 4 Oktubre.

sa mga lungag sa yuta, nga ang kalibutan dili takus kanila' (Heb. 11:37–38): Gipikas si Isaias sa duha; gilabay si Jeremias sa usa ka lubak sa lapok; gilabay si Jonas sa dagat ug gilunok sa usa ka balyena; gilabay si Daniel sa mga leon aron kan-on; gilabay ang tulo ka batan-on sa usa ka hurno nga nagdilaab; namatay si Zacarias, amahan ni Juan nga Maminar, pinaagi sa espada; si Juan nga Maminar mismo giputol ang ulo pinaagi usab sa espada. Ug dili na unta ko makakwenta sa istorya sa banal nga si Pablo, nga misulti mahitungod sa iyang kaugalingon, nga siya nakasinati og gutom ug kauwaw, sa tingtugnaw ug kawad-on sa sinina, sa kalisud ug pakigbisog, (2 Cor. 11, 27) ug sa daghang uban pang mga kalisdanan—ni San Esteban, nga gipusil og bato hangtod mamatay—ni Santiago, igsuon sa Dios, nga gipatay sa templo. Ug asa pa man ko magsugod sa paglista sa mga pag-antos sa uban pang mga Apostoles, sa mga kasakit sa mga balaang martir ug sa mga buhat sa mga halangdong amahan? Dili kini mabilang. Busa giisip silang takus nga makadawat sa gisaad nga dili masukod nga mga panalangin alang sa walay katapusang panahon! Kita usab, sa atong pagka-mapainubsanon, maningkamot sa samang paagi. Kay, sumala sa pagtudlo sa bantugang San Basilio, ang mga dungog, paningkamot, ug korona mao ang panulondon sa mga mananaog. Magpabilin kitang mga manlalaban, mag-andam kita, kanunay andam alang sa pakigbisog, ug atong supakon ang kaaway; ayaw kita pag-atras sa atubangan sa kalisud, ayaw kita pag-uyon sa mga hampak, ni pagbalik-likay; hinaut nga ang kadasig, sama sa kalayo, mosiga sa atong mga kasingkasing, ug ayaw pasagdi nga adunay bisan unsa nga makababag sa atong panan-aw, kay bisan pa ang mga demonyo molayas: kay, sumala sa gisulat, sila matunaw sama sa waks sa atubangan sa nawong niining espirituhanong kalayo (Salmo 67:3); Ang mga tawo usab mahadlok, o sa labing gamay, mobati og kaulaw; ug kita, nga nakadaog sa tanang butang, mosaka ngadto sa dapit diin nahimutang ang atong kinabuhi ug ang atong dili masukod nga pahulay.

18. Kanunay nato makita kung giunsa sa usa ka tawo, nga gisunog sa carnal nga gugma, pag-antos sa tanan ug pag-ako sa tanang kakapoy, nga adunay usa ra ka butang sa hunahuna: ang pagduol sa nawong sa iyang gipangandoy nga dautan; dili siya mapuno sa pagkaon, ni matagbaw sa ilimnon, ni makapahulay sa tulog, ug wala siyay lain gustong makalipay o makapahupay, kondili andam ang pobre nga kalag sa tanang matang sa ubang mga pagpaninguha ug kakabus, bisan pa sa pag-ula sa dugo, kon moabot man gani – aron makab-ot ug matigom unsa? – Aron laglagon ang iyang kalag sa Gehenna sa walay katapusang kalayo. Dapat ba kita, alang sa atong mainit nga gugma sa maayo, sa matahum, sa dili masukod ug sa gipadayeg nga Kristo, atong Dios, magpabilin nga mapainubsanon ilawom sa yugo niining bulahan ug balaan nga pagsunod hangtod sa katigulangan, nga mag-antus sa matag kasubo ug matag pana—bisan kini panhunahuna o pagbati, bisan insulto o pag-atake, bisan tukso o kakulang, bisan panamastamas o pagdumot, bisan pagpakaubos o pagpanamastamas, o bisan unsa pa man nga susama niini? – Kita, isip makatarunganong binuhat, dili angay itandi sa mga hayop nga walay paghuna-huna ni mahimong sama kanila. Apan sama sa atong pagsugod ug, human malampuson nga nakauswag hangtod karon, nakaabot na sa usa ka hugna, busa magpadayon kita sa kusog nga paningkamot, aron malampuson natong makompleto ang atong pagpanaw sa Ginoo.

66. Gikatagana kamo kanako sa Diyos; mao nga dako kaayo ang akong kadasig sa pagtudlo kaninyo

66. 1) Gikatagana kamo kanako sa Diyos; mao nga mainit kaayo ko sa pagtudlo kaninyo. – 2) Naghangyo ko kaninyo: luwasa ninyo ang inyong kaugalingon, ug sa pagluwas ninyo sa inyong kaugalingon, luwasa usab ninyo ako. [1, 74]

19. Para kanako, usa ka makasasala, unsa pa kaha ang mas importante nga buluhaton kaysa sa pag-atiman kaninyo, akong panon, akong bahin, akong panulondon? Kay kon ang usa ka tawo nga gisaligan sa usa ka mortal nga hari sa pagdumala sa katawhan o sa pagkomando sa hukbo maghatag sa tanang pag-amping sa maong buluhaton adlaw-adlaw, aron dili siya, pinaagi sa pagtugot sa bisan unsang makapasuko sa hari, makasinati og silot o dusa: unsaon pa kaha nako, usa ka pobre nga kalag, nga gisaligan sa awtoridad ibabaw kaninyo—nga tinuod nga mga sundalo ni Cristo—nga magpadala sa kapabayaang, dili sulod sa usa ka tuig o usa ka bulan, apan bisan pa sa usa ka adlaw o usa ka oras, ug mapakyas sa pagpakita sa akong labing dakong pag-atiman kaninyo sa pulong ug buhat, bisan pa nga kulang ako sa duha? Maong ako, bisan pa dili takos ug huyang, nagpahinumdom, nagpahayag, nagdasig, nagpugos, ug naghangyo kaninyo—ang akong kasingkasing, akong kahayag, akong garbo—nga magkinabuhi kamo sa paagi nga angay sa inyong pagtawag.

20. Sama sa akong pagbati og dakong kalipay sa dihang hunahunaon ko ang kaluwasan ninyong tanan ug ang dakong ganti nga nagpaabut kanako tungod niini, ingon usab gikuptan ko sa dakong kahadlok ug pag-uyog sa dihang hunahunaon ko unsang tubag ang akong ihatag kang bahin sa matag usa kaninyo. Tabangi ako, busa, akong mga anak, ug, bisan pa sa kahuyang ug pagkabulag sa inyong magtatagana, kamo magluwas,

aron kamo makaluwas usab kanako, usa ka maluya nga tawo, kauban ninyo sa inyong kaugalingon – kamo magluwas pinaagi sa masigasig nga pagtuman sa tanan nga gisugo kaninyo ug nga nagbarug kaninyo: padayona ang walay duhaduha nga pagsunod, pagpaubos nga sama sa Diyos, lig-on nga pagtuo, kahayag nga pagpadayag, padayon nga pagkamapisan sa inyong mga katungdanan, matinahuron nga pagtagad sa dihang nag-awit kamo og mga salmo, pagpugong sa kaugalingon nga walay kabug-aton, kahinahumok sa panapton, pagpaubos, paglikay sa katawa ug panaglalis, pagdumot sa pagpanghambog, ug gugma sa usag usa.

67. *Tungod kay gihigugma ko kamo, malipay ko kung molambo kamo, ug masubo ko kung makita nako ang kahimtang sa inyong espiritu*

67. 1) Tungod kay gihigugma tika, malipay ko kung molambo ka, ug masubo ko kung makita nako ang kahimtang sa imong hunahuna. – 2) Gikonsiderar kamo nga takus sa usa ka dakong tawag ug gibyaan ninyo ang tanan alang niini; busa, kinahanglan madungog kini sa matag-usa kaninyo: mosulod sa kalipay. – 3) Daghan ang gustong sama kaninyo, apan dili makahimo: busa, hatagi og himaya ang Dios, ug magmatinud-anon kamo. [1, 75]

21. Usa ka adlaw mapugos ko nga molumong hingpit sa hingpit nga kahilom. Apan samtang aduna pa'y gininhawa sa akong ilog, dili ko mohunong sa pagpahinumdom kaninyo sa angay buhaton, sumala sa akong katungdanan, apan uban sa mainit nga gugma alang kaninyo. Kamo ang akong mga anak, pinaagi sa kabubut-on ug grasya sa Dios. Ngano man, busa, napuno sa dakong kalipay ang akong kasingkasing sa dihang makita nako ang inyong pagkamatindug-anon ug pagkamaayo, ug ang inyong kinabuhi sa kaluwasan? Unya napuno ko sa maayong paglaum ug molakaw sama sa usa ka hari, naghimaya sa Dios, ug unya walay lain makapahimuot kanako. Apan kon makakita ko og bisan unsang kagubot taliwala ninyo, mura'g bukid nga nagpabug-at sa akong kalag, ug maglakaw ko nga daw nabunggo, nga nag-uyub-uyub ang akong ulo, masubo ug nagasaway sa akong kaugalingon tungod sa akong kakulang sa pagdumala kaninyo, ug moingon sa akong kaugalingon: 'Makaabot pa kaha og maayo gikan sa usa ka magbalantay sama niini?', sama sa giingon kaniadto bahin sa Nazaret. Busa, kalooy-i ako, akong mga anak, ug tugoti ako nga kanunay maglipay ug maghimaya sa Dios tungod kaninyo, tungod sa inyong pag-uswag ug sa inyong bulahan nga kapalaran.

22. Sa tinuod, misulod kamo sa usa ka balaan nga tawag, nagsul-ob kamo sa usa ka kinabuhi sa pagkamapaambition, ug giihap kamo sa han-ay sa mga anghel, tungod kay gipatalingbahan ug gisunod ninyo ang maong langitnong tingog: *'Kung gusto ka mahimong hingpit, adto, ilako ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus... ug sumunod ka kanako'* (Mat. 19, 21). Busa gipapako kamo sa krus sa kalibutan ug dili na kamo *'sa kalibutan'*. Kay kon kamo gikan sa kalibutan, gihigugma unta kamo sa kalibutan; apan tungod kay dili kamo gikan sa kalibutan, *'tungod niini'*, tingali, *'gikaligut-an kamo sa kalibutan'*, sumala sa pulong sa Ginoo (Juan 15:19). Niadtong adlaw makapanghambog kamo, kauban sa mga balaan nga Apostoles, nga nagaingon sa Ginoo: *'Gibyaan namo ang tanan ug misunod kanimong'* (Mat. 19:27); ug sa tinuod, wala kamo maghigugma sa amahan, o sa inahan, o sa mga igsoon nga lalaki, o sa mga igsoon nga babaye labaw pa kanimong, *'apan giisip ninyo ang tanan nga butang nga kawad-on'* (Fil. 3:8), nga nagtan-aw sa pag-angkon kanimong ra ingon sa labing dako nga bahandi. – Nagbakak ba ako? Wala ba ako mag-ingon sa kamatuoran? Dili ba kini gayud ang imong gibuhay? – Busa, madungog nimo kini: *'Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan; panag-iya kamo sa gingharian nga gitagana alang kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan'* (Mat. 25:34); o: *'Maayo kaayo, maayong matindug-anon nga sulugoon; matindug-anon ka sa pipila ka butang, pagatagdon tika sa daghang butang: sulod sa kalipay sa imong Ginoo'* (Mat. 25:21), o susama niini.

23. Tungod kay gikonsiderar kang takus sa ingon ana kadako nga panalangin ug nakasulod na sa ingon ana ka katingalahan ug langitnong kinabuhi, dili ka ba malipay? Dili ka ba magdayeg? Dili ka ba moawit uban ni David: *'Unsa man ang akong igabalos sa Ginoo tungod sa tanan niyang gipanghatag kanako?'* (Salmo 115:3). – Oo; apan idugang ang mosunod: *'Kuhaon ko ang kopa sa kaluwasan'* (ibid.); ug kini nagpasabot sa pagkaandam nga ibubo ang kaugalingong dugo isip usa ka martir kon gikinahanglan. – Sa tinuod, sa tinuod, daghan ang naghandum nga makakita sa imong nakita, makadungog sa imong nadungog, ug makaangkon sa imong naangkon; apan tungod ba sa kaminyoon, o tungod sa mga anak, o tungod sa unyon sa unod, o tungod sa himaya sa kalibutan, o tungod sa bahandi, o tungod sa mga kostumbre sa kalibutan, o tungod sa lain-laing naestablisar nga paagi sa gawasnong kinabuhi, kulang sila sa kusog nga makigbulag sa makalibutanon ug maningkamot alang sa makalangit – ug busa nagpabilin sila, sa gawas nagpakita nga malipayon, samtang sa sulod gibug-atan sila sa daghang kasubo. Busa, hatagan nato og himaya ang Dios ug paninguhaon kanunay

nga idugang ang maayo sa maayo ug ang makapahimuot sa Dios sa makapahimuot sa Dios, aron, sa pag-uswag ug paghingpit nato sa atong kaugalingon sa ingon niini nga paagi, magpuyo kita sa panag-uyon ug kalinaw, sa maayong paghan-ay sa tanang butang, hangtod sa labing gamay nga pulong, labing gamay nga lihok, usa ka tan-aw o usa ka senyas, ug unta kanunay kitang andam alang sa bulahan nga pag-agi sa mga ganghaan sa kamatayon paingon sa atong bulahan nga panulondon sa langit.

68. *Kalinaw sa walay pulos ug dili importante nga mga lihok; apan ang atong mga tumong taas, ug ang atong mga paningkamot mabungaon*

68. 1) Kalinaw sa walay pulos ug gamay'ng mga binuhatan; apan hataas ang among mga tumong, ug mabungaon ang among mga paningkamot. – 2) Kinsa ang naghatag kanamo sa kusog nga isalikway ang kalibutan? Ang Dios, nga nagpanalangin sa among tinguha. Busa, magpabilin kitang matitud-anon sa dalan nga atong gipili. [1, 77]

24. Himaya sa Dios, nga nagpili kanamo gikan pa sa sabakan sa among inahan alang niining balaan nga tawag ug nagtawag kanamo ngadto sa katingalahang ug bulahan nga kahitas-an sa kinabuhi sa monghe. Kanato—bisan pa man dawahas kini paminawon, apan dili kini layo sa mga tumong sa monastisismo—tinuod nga gihatagan kita og pagsabot sa mga misteryo sa Gingharian sa Langit nga mas hingpit kaysa sa mga nagpuyo sa kalibutan, nga kadaghanan kanila, bisan pa man makakita, dili makakita, tungod kay nabuta ang ilang hunahuna sa mga butang sa kalibutan nga nagdakop kanila. Kay unsa man ang ilang gipanag-iya? Naglipay sila sa bahandi ug sa malungtad nga himaya, nagmalipayon sa mga kalipay ug kahimut-an, naglipay sa mga pahid ug humot, bino, maanindot nga bisti, matahum nga kabayo, daghang sulugoon, maanindot nga mga balay, ang kahayag sa bililhon nga mga bato ug uban pang lain-laing kahaw-ang; nagkatawa sila, nagsayaw ug naglukso-lukso sama sa mga kanding ug mga inahin nga kanding, ug mabusog ug matambok, ingon nga ginapreparar alang sa pagpatay. Dili na nako hisgutan pa ang ilang daghang uban pang makasasala nga mga batasan, ni ang nagagikan niini o asa kini magdala; magtapos na lang dinhi ang atong mga pulong. Alang kanila, kini usa ka tinubdan sa pagpasigarbo, garbo ug kalipay; apan dili alang sa mga nakapapako sa ilang unod uban sa mga kahiligon ug tinguha niini—sama kanato, *'nga iya kang Cristo'*, ingon sa Apostol (Gal. 5:24), mga ulipon ug anak sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Kita adunay lain nga mga tinguha ug lain nga pagkahilig ngadto sa ubang mga butang. Gitinguha nato ang mga kahupayan ug kalipay nga orihinal nga gituyo para sa tawo sa Paraiso, nga gikuha kanato sa pagkawalay hunahuna kaniadto; ug alang niini, among sundon ang paagi sa kinabuhi sa karaang mga balaan nga amahan, *'nga naglakaw sa panit sa mga karnero ug kanding, nga ang tibuok kalibutan dili takus kanila'* (Heb. 11:37), molihok kita palayo sa madani nga kalibutan ug moduol sa Dios, magtan-aw pataas ug maningkamot paingon Kaniya. Apan pinaagi sa pagtalikod sa tanang butang, mahimo kitang mga ginoo sa tanan. Ingon ana ka dako ang kadako sa atong tawag!

25. Kinsa, busa, ang nagbulag kanato gikan sa unod ug dugo, gikan sa mga ginikanan, paryente ug kaila, gikan sa atong yutang natawhan, mga lungsod ug baryo, ug gikan sa tanan nga atong nailhan sukad pagkabata? Kinsa ang nagdala kanato sa paghalad sa atong kaugalingon isip mga ulipon sa atong espirituhanong mga amahan ug mga abá, ug sa pagkuha sa asketiko nga mga buhat sa pagpugong sa kaugalingon, pagpanagna ug pagtulog sa yutang walay higdaanan, nga ginabuhad adlaw-adlaw? Kinsa ang naghatag kanato og kahayag ug nagtudlo kanato nga tan-awon ang bulawan ug pilak, ang kahimayaan ug kadunggan—bisan pa ang korona sa hari ug purpurang bado—nga walay bili, ug nga mas takus ug mas dunggan pa nga magsul-ob kita niining mga gisi-gisi ug giplastar nga bado kaysa sa mga masidlak nga bado? Kinsa ang naghatag kanato og kusog aron isalikway ang tanan nga makalilimos ug makarun, aron magsugod sa pagsunod sa langitnong pamaagi pinaagi sa pagkamakabubut-on, ug aron magpabilin nga putli ug walay sala sama sa mga Anghel? Gihatag sa Dios kanato kining tanan tungod kay Siya ra ang atong gihigugma ug gitinguha nato ang umaabot nga mga panalangin, ang walay katapusang himaya, ang dili masukod nga kalipay, ang walay hunong nga paglipay, ang dili maubos nga bahandi, ug ang tanan nga gisaad sukad pa sa una sa atong mga bulahan nga amahan ug gitagana alang sa tanan nga masigasig sa pagpahimuot sa Usa ka Dios. Apan kon atong gipili kini ug gipahimutang sa atong hunahuna, paningkamot kita nga magpabilin nga lig-on niini, magbantay kita pag-ayo sa atong kaugalingon, aron dili kita mobalik sa bisan unsang paagi ug, sa itakdang adlaw, makit-an nato nga nahabilin kita sa luyo sa mga layko. Mag-amping kita nga magpabiling putli, nga magpadayon sa paglig-on sa pagkaputli, ug dili tugotan ang atong kaugalingon nga malimbot—dili sa hunahuna, dili sa panan-aw, dili sa kasingkasing, ni sa lawas.

69. Kinahanglan nato nga pag-agwantan ang tanang dili maayong butang nga moabot kanato; ug unta kita mahimong takus nga makasalmot sa han-ay sa mga nag-antos

69. 1) Kinahanglan nato nga pag-antuson ang tanang dili maayong butang nga moabot kanato; ug unta kita mahimong takus nga makasalmot sa han-ay sa mga nag-antos. – 2) Pangitaa ang Dios, kontento sa usa ka mapainubsanon nga kahimtang dinhi sa yuta, sama sa gibuhat sa Manluluwas. [1, 78]

26. Kinahanglan nga bantayan ko ang inyong mga kalag, pag-atiman kaninyo adlaw ug gabii, pagtukod kaninyo sa pulong ug buhat, aron madala ko kamo sa husto nga sukod sa pagkahingpit. Apan ayaw kamo pagkawalay paglaum: kay kung ako, nga dili takos tawgon nga inyong magtutudlo, mag-antos bisan unsa alang kaninyo, nan kamo usab kinahanglan mag-antos alang kanako ug alang sa usag usa; kinahanglan kamo mag-ambit sa pag-antos sa usag usa ug magbarug sa usag usa, dili ninyo kini tan-awon nga langyaw kaninyo, ni mahadlok, ni modagan, ni mawagtang ang kaisog sa atubangan sa mga kasakit nga inyong masinati. *Wala pa nato gisukol ang sala hangtod sa pagdugo sa atong dugo* (Heb. 12:4), *wala pa kita nakaagi sa kalayo ug tubig* (Sal. 65:12), sama sa mga balaan nga martir; ni wala pa kita masamdan o masulay, sama sa matag usa sa mga matinahuron ug matarong. Unsaon man nato pagpasigarbo sa umaabot nga kapanahonan nga kita usab nag-antos alang kang Kristo, kon dili nato mabata bisan ang gagmay nga kalisdanan nga moabot kanato uban sa kaisog ug kalma nga pagdawat: bisan unsang pagsaway, pagpaubos, kaulaw, kawad-on sa dungog, pagdumot – ug idugang pa nako – kakabus sa pagkaon, gamay nga ilimnon, gisi-gising nga bisti, kapoy sa pagsunod, sayong pagmata alang sa pag-alagad, pagtindog samtang nag-awit sa mga salmo, ug pagtuman sa gipataw nga penitensya. – Karon, mga anak ko, atong pag-antuson uban sa kalinaw sa kasingkasing ang tanan nga lisod ug dili makalipay, aron tinuod gayud kitang makanta uban ni David: *'Naghulat ako sa Ginoo uban sa pagkamapailubon'*, ug pinaagi niini, sa kaluoy sa Dios, matugotan kitang makasulti: *'Gitagad niya ako ug gipaminaw ang akong pag-ampo'* (Salmo 39:2). Sa umaabot nga kapanahonan, ang uban maghalad og lain-laing halad: ang tulo ka beses nga bulahan nga mga martir – ang ilang dugo; ang mga kagalang-galang nga amahan – ang ilang labing dagkong k g mga binuhatan ug hiyas; ug kita – ang atong mapainubsanon nga paglahutay sa mga butang nga gihisgutan sa ibabaw. Ug nasayud ko nga dili kita mapugngan sa pag-angkon og bahin niini, ingon sa pagpamatuod sa balaan nga si Antonio.

27. *'Pangitaa ang Dios labaw sa tanan, ug mabuhi ang inyong kalag'* (Salmo 68:33). *'Pangitaa gayud ang Iyang nawong,'* aron kini masalamin sa inyong putli nga kasingkasing (Salmo 104:4). *'Hinumdumi ang Iyang mga katingalahan, nga Iyang gihimo'* (Salmo 104:5) kanato sa nangagi nga mga katuigan ug nagpadayon sa pagbuhat karon, nga nagpadaghan sa atong pagka-igsuonan, nagasuporta kanato ug wala magkulang kanato sa bisan unsang atong gikinahanglan sa karon nga kinabuhi. Ug tungod sa tanan nga Iyang gibuhat para kanato, hatagan nato Siya sa angay nga dungog. Nangayo pa ba Siya og lain nga butang gikan kanato gawas sa pagkahadlok kaniya ug sa paghigugma kaniya sa tibuok natong kasingkasing ug tibuok natong hunahuna, ug, kutob sa atong makaya, sundon ang Iyang kinabuhi nga nagpakatawo? Sa pag-anaog Niya gikan sa langit, nahimo Siyang langyaw dinhi sa yuta, aron kita usab makahawa sa atong hunahuna gikan sa atong kaugalingong mga tinguha. Misunod Siya sa Amahan, aron kamo usab mosunod kanako, bisan dili ko takos, nga walay pagreklamo. Nagpaubos Siya hangtod sa kamatayon, aron kamo usab makat-on sa pagbuhat sa sama, nga magpaubos kamo ug mahinay sa inyong mga hunahuna, mga pulong, mga buhat ug mga lihok. – Unsa man ang tinuod ug langitnong himaya, kon dili ang pagdaot sa atubangan sa mga tawo tungod sa Dios? Unsa man ang dungog ug maayong ngalan sa usa ka monghe, kon dili ang pagdaot tungod sa Dios ug pag-ihap sa iyang kaugalingon uban sa mga walay dungog? Ug ang atong Manluluwas ug Dios, sa pagkuha Niya sa unod, gipili Niya ang mapainubuson ug mapakumbaba, aron mapahiya ang glorioso ug dato sa taliwala sa mga tawo. Tungod niini, Natawo Siya sa usa ka sabsabanan, gibutang sa usa ka sabnanan, gitawag nga anak sa usa ka anluagi, nailhan nga taga-Nazaret, nagsul-ob og tunika uban sa yano nga kapa, naglakaw sa tiil, nag-antos sa mga kalisdanan, gipanghulga sa mga Hudiyo nga batohon, gisaway, gidakpan, gilansang sa krus, gituslob sa bangga, gibutang sa lubnganan – ug unya nabanhaw pag-usab – aron siya makapadasig kanato sa pag-antos sa tanang butang sama kaniya sa atubangan sa Iyang mga Anghel, ug dayon pagkoronar kanato sa Gingharian sa Langit.

70. Unsa ang gikinahanglan sa Diyos kanimo? Ang pagbiya sa imong kaugalingong kabubut-on ug pagsumite sa nag-inusarang kabubut-on sa abbot; busa, ayaw pagdahum nga ibulag ninyo ang inyong kaugalingon gikan sa uban sa bisan unsang butang, bisan pa sa pagbuhat og maayo.

70. Unsa ang gipangayo sa Diyos kanimo? Ang pagsalikway sa imong kaugalingong kabubut-on ug pagsumite sa nag-inusarang kabubut-on sa abá; busa, ayaw pagdahum nga ibulag nimo ang imong kaugalingon gikan sa uban sa bisan unsang butang, bisan pa sa pagbuhat og maayo. [1, 79] Unsa ang akong gipangita, o mas tukma, unsa ang gipangita ug gikinahanglan kaninyo sa Ginoo sa tanan ug atong Dios? Wala'y lain kondili nga isumite ninyo pag-ayo ang inyong kaugalingon ug magpakita og walay duhaduha nga pagsunod bisan pa sa dugo, ug sa bisan unsang paagi dili moliko gikan sa inyong gisaaran ug gipangbuot nga buhion ug buhaton sa atubangan sa balaan nga mga Anghel. Kamo mismo nakahibalo unsa ang gipahayag sa inyong mga ngabil ug unsang mga panata ang inyong gihimo sa dihang giputlan ko og buhok ang matag-usa kaninyo ug gisulotan ko kamo og bisti sa kalipay ug pagdayeg, human nako kamo pasayloa sa inyong nahibilin nga mga sala nga wala pa mailhi, sa dili matuyok nga paglaum nga pinaagi sa akong mapainubsanon nga pagpasaylo dinhi sa yuta, ang Dios sa langit pasayloa usab kini. Busa, gikan sa diin man kining mga walay pulos nga hunahuna, mga walay pag-amping nga paghukom, mga pulong nga walay kahulugan, ug mga dili angay nga tinguha alang sa bisan unsa gawas sa gisugo ug gitukod sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Kristo, pinaagi sa pag-umol sa akong amahan ug inyong amahan, uban sa pagtugot sa inyong mga nauna? – Ang usa gusto mag-ayuno sumala sa iyang gusto, ang lain gusto maghilom sumala sa iyang pagtan-aw, kining usa gusto magtuon sa iyang ganahan, kining usa gusto maggunit sa katungdanan nga iyang gipangita – nan kini mga plano sa kaugalingong kabubut-on, labaw pa, kini mga indibidwal nga paningkamot – ug busa ang kinatibuk-ang pagkaguba? Mao ba kini ang hinungdan nganong nagtigom kamo? – *'Gibahin ba kamo kang Cristo? O gibunyagan ba kamo sa ngalan ni Pablo?'* (1 Cor. 1:13). – Kining mga pulong angay kaayo sa mga tawo nga, nadala sa ilang kaugalingong tinguha, wala magtan-aw o magtagad sa usa ka butang nga gipadayag sa akong pagpaubos uban sa hingpit nga paghunahuna sa maong butang. Ang Dios wala magkinahanglan o maghandum og bisan unsang dako o katingalahang butang gikan kanimo, apan ang pag-oberba lang sa panaghigalaay diin Gitawag Kamo Niya – dili ko man gani makasulti, tungod sa akong pagkawalay-kamaayo ug dakong pagkamakasala – ug nga magkinabuhi ug molihok kamo subay sa kabubut-on ug giya sa magbalantay nga gihatag Niya kaninyo, alang sa himaya sa Iyang ngalan nga gisaulog. Mao kini ang arena sa pagpadayag sa inyong tagsa-tagsa nga kadako ug katingalahan – o mas tukma, ang buhat sa pagkamartir sa inyong dungganong mga kalag! – Kung matintal kamo, unsa may katingalahan ana? Apan ayaw gayud tugoti nga makab-ot ka niini, alang sa kalipay sa yawa, ug ayaw tagda ang malimbungon ug dautang pagdani niining imong kaaway ug kaaway sa Dios, kondili tutoka lang ang pag-antos sa tanan hangtod sa katapusan, pag-asenso sa pagkamapainubsanon ug pag-uswag sa gugma, dili magpakitang-gilas, dili mag-alsa sa imong kilay, dili mangita nga ikaw ang una, dili magmaligutgot, dili magpukaw og panagbangi o panaglalis, nga maglaglag sa mga makadungog. *'Busa, baroga kamo nga lig-on, nga nakagapos ang inyong hawak sa kamatuoran, nga nagsul-ob sa baluti sa pagkamatarong, ug nga nakasul-ob sa mga tiil sa pag-andam sa ebanghelyo sa kalinaw'* (Efe. 6:14–15). – Ug unta panalanginan kamo sa Ginoong Dios sa kalampusan ug kaluwasan!

71. Ang mga hinungdan sa sala mao ang garbo ug pagsuway; ug gikan niini nagagikan ang tanang matang sa kasubo: samtang gikan sa pagpaubos ug pagsunod

71. 1) Ang mga hinungdan sa sala mao ang garbo ug pagkamasuwakon; ug gikan niini nagagikan ang tanang matang sa kasubo: sa pikas bahin, gikan sa pagpaubos ug pagsunod nagagikan ang tanang matang sa panalangin. – 2) Kamo nga miabot kanamo gikan sa mga maharlika ug mga manggaranon, ayaw pagtaas sa inyong kaugalingon labaw sa uban, kondili ipakumbaba kamo; tularà ang Ginoo, nga nagpakumbaba alang kanato. – 3) Paningkamotan nato ang usa ka kinabuhi nga nagtular sa Dios. [1, 80]

1. Mag-amping kita nga dili masakit ang atong kalag, pinaagi sa paglikay sa atong kaugalingon gikan sa mga hinungdan nga nagmugna niining mga sakit ug sa ingon malikayan ang dautan nga kauban niini. Ang unang hinungdan sa espirituhanong sakit mao ang garbo, nga mao ang hinungdan nganong nahulog ang bitoon sa kabuntagon, nga misidlak sa kaagahon; ang ikaduha mao ang pagkawalay-sunod, nga mao ang hinungdan nganong gipahawa ang unang tawo gikan sa paraiso sa kalipay; ug gikan niining duha mitumaw ang kangitngit sa nagkalain-laing matang ug porma sa makalilisang nga sala. Busa, kinsa may gustong magmalambuon? Layo kamo sa garbo ug panapton ang inyong kaugalingon sa pagpaubos, uban sa walay pagduha-duha nga pagsunod; ug ang kalipay ug pagdayeg magpuyo sa inyong ulo. Kay pila kaha ka panalangin ang madani

niining panapton nga panalanginan? – Kalinaw, kalumo, pagtahod, pagsalig, walay duhaduha nga pagsunod – ug tanan nga maayo, makalipay, ug madani, nga naghulagway sa usa ka tinuod nga tawo sa Dios.

2. Ikaw nga miabot kanamo gikan sa usa ka kinabuhi sa garbo, ayaw paghunahuna sa mga butang nga hataas; tungod kay nahimong mapainubuson na ka sa usa ka kinabuhi sumala sa Dios, ayaw pagpasigarbo nga gikan ka sa usa ka halangdong kaliwatan, ni magpasigarbo sa niini o kana nga imong gipanag-iya kaniadto: kay tingali pobre ka ug kulang sa grasya sa Dios. Apan, sa pagtan-aw kang Kristo, ang atong Ginoo ug Dios, ang tinuod nga dato nga Ginoo sa tanan, ginagiyahan kamo sa pagpaubos (Roma 12:16) sa inyong mga hunahuna ug pagbati, sa pag-alig sa Iyang mga lihok: Siya daw pobre sa hitsura, mituman Siya sa Iyang mga ginikanan, naglakaw Siya sa tiil, kanunay Siyang gikapoy, *'sa dihang gisaway Siya, wala Siya mibalik og saba; sa dihang nag-antos Siya, wala Siya mitubag'* (1 Pedro 2:23), nag-antus sa mga hampak sa aping, wala Niya giila ang Iyang kaugalingon pinaagi sa Iyang sinina, kontento sa usa ka tunika ug usa ka kapa, natulog sa sagbot o sa hubas nga yuta, ug usa ka tinapay ug nagdaloy nga tubig ang nakatagbaw sa Iyang panginahanglan sa pagkaon. Kung karon, nga aduna kita'y labaw pa kaysa niini tanan, nabug-atan ug gikapoy kita, unsang matang sa mga tighisama sa Ginoo kita?

3. Busa, ako nagamakaamgo kaninyo: maningkamot kita nga maisugon alang sa usa ka kinabuhi nga nagasubay sa Dios. Alang kanato, nga naggikan sa mapainubsanon (sumala sa kalibutanong panan-aw) ug dili manggaranon nga kahintang, unsa may ikatubag nato nga magpabug-at ug magkaguol bahin sa pagkaon, o sinina, o uban pang gikinahanglan, kon gitagaan man kita sa tanang butang sama sa uban? – Hinaut nga maghunahuna ang matag usa kanila kon unsa sila kaniadto ug unsa na sila karon. – Bisan pa niana, human nako kini masulti, dili ko gusto nga mobahin o mopahimulag tali sa una ug sa ikaduha: kay kamo tanan usa ra sa kina-iya. Apan gisulti ko kini aron kamo tanan malipayong buhaton ang gisugo, ug dili magpanukiduki bahin sa akong mga sugo—unsaon, ngano, ug alang sa unsang katuyoan kini o kana gibuhat.

72. Giunsa nga makaluwas ang mga penitensya ug uban pang mga pamaagi sa pag-ayo? Kini ang dalan paingon sa paraiso

72. 1) Giunsa nga ang penitensya ug uban pang mga lakang sa pag-ayo makaluwas? Kini ang dalan paingon sa paraiso. – 2) Sa tinuod, ang atong kinabuhi sa pagsunod sa komunidad mas makaluwas pa kaysa bisan unsa pa. [1, 81]

4. Unsa pa kaha ka maayo alang kanato nga magmasubo gamay dinhi ug malipay didto, nga mag-antos sa silot dinhi ug makakaplag og kalipay didto, nga mabuhi sa pagkabilanggo dinhi ug sa kalapad didto?! Kinahanglan nga mosugot kita nga malipayong modawat sa silot ug higugmaon ang mga nagasaway kanato: kay kon maliso kita gikan sa dalan sa Dios, dili ba nato dawaton ang mga tambal nga makapahupay sa kadaut nga atong nabuhat? Tungod niini gayud nga rason, sa akong pagtan-aw, ang atong balaan ug mahigugmaong mga amahan, nga gipalihok sa langitnong kalooy, naggamit og lain-laing hugot nga mga lakang alang sa kaluwasan sa ilang mga sakop: nagpataw sila og penitensya, ekskomunikasyon ug bisan pisikal nga silot – unsa man ang ilang tuyo? Ang kaluwasan dili lang sa mga gisilotan, kondili usab sa mga nakasaksi niini, mga kaubanan sa panahon ug sa mga misunod; kay daghan, bisan pa tungod sa kahadlok sa tawo, mobalik sa husto nga dalan. Kay kon inyong ikapailob ang akong kabug-at, gisaad ko kaninyo sa atubangan sa buhing Dios nga maluwas kamo sa Gingharian sa Langit, diin molayas ang sakit, kasubo, ug pag-agah; kung imo nga dalhon ang yugo sa pagsumpo sa kaugalingon, maluwas ka gikan sa makasasala nga mga tinguha ug mosaka ka ngadto sa pagka-anak sa Dios – mapalong nimo ang kalayo sa kahilayan ug matugotan ka nga makainom sa makapabugnaw ug makahatag-kinabuhi nga tubig sa walay katapusang tinubdan – molakaw ka sa dalan sa pagsunod nga matarong ug modawat ka og mga korona sa kadaugan gikan sa dakong Hari.

5. Dako kaayo ug himaya ang atong kinabuhi sa komunidad. Ang yugo niini bug-at ug gaan, sama sa yugo ni Kristo, nga pareho ra, sumala sa Iyang pulong. Ang kamatuoran mismo niini nagpamatuod niini; ang kamatuoran mismo ang nagpadayag niini. Ug ayaw pasagdi nga adunay magdayeg o motawag sa usa ka tinuod nga masunuron nga usa ka nagpuyo sa haligi, usa ka mongkukulong, o usa ka eremita. Gisulti nako nga 'tinuod', kay ang tinuod nga matinumanon nga monghe mao lamang siya nga nagsumiter sa iyang kalag sa abbot ug nagpuyo sa kabubut-on ni hangtod sa dugo. Sa pag-angkon sa ingon nga panalangin, angay kitang malipay ug magsaulog; kay kini tinuod nga katingalahan. – Apan alang sa nagpuyo nga nagbulag, walay angay ikatingala, bisan pa ug siya nagkinabuhi nga walay sala. Busa, pasidunggan nato ang atong paagi sa kinabuhi ug padayonon ang matinud-anong pagsunod hangtod sa kamatayon. Dili nato tagdon kung gidayeg ba kita sa uban o gisaway. Kung nahadlok kita sa Dios, dili kita mahadlok sa tawo, ug dili kita mapildi sa ilang mga

pag-atake. Samtang ginahandum nato ang atong halangdong tumong, paningkamotan nato kini pinaagi sa dalan sa Ginoo, ug Siya ang maggiya sa atong agi.

73. Ang dalan lisod ug masubo; apan sa baylo, walay kinutuban nga kahupayan ang nagpaabut kanato: magpadayon kita sa paglahutay

73. 1) Ang dalan lisod ug masubo; apan walay kinutuban nga kahupayan ang nagpaabut kanato: magpadayon kita. – 2) Ingon niini ang pag-antos sa tanang mga Amahan; ug karon nakakaplag sila og kahupayan, nga nakalimot na niini: sundon nato sila. – 3) Nakadungog ka ba og masakit nga pulong? I-agwanta kini; ug sama sa pag-antos sa Ginoo niini, nga nagpaubos Siya sa labing ubos nga dapit, ingon usab kamo mag-agwanta niini ug sa tanang uban pang kasubo. [1, 82]

6. Baroga nga lig-on sa pakigbisog, sa imong paningkamot sa pagsumpo sa kaugalingon ug sa imong pagsunod nga sama sa usa ka martir; ug samtang naglabay ang mga adlaw sa imong kinabuhi dinhi sa yuta, pasagdi ang imong kalag sa mga hiyas ingon usa ka panalipod sa Gingharian sa Langit, ug itigom alang sa imong kaugalingon ang dili masukod nga mga panalangin nga gisaad kanato. Ang dalan sa Dios makitid ug masubo; apan ang pahulay nga nagpaabot kanato lapad ug halapad. Ang nagdilaab nga mga pana sa mga demonyo nagahulog sunod-sunod sa puloy-anan sa atong kalag, apan ang hamog sa Espiritu, nga nagapatay kanila, nagatultol kanato sa tubig nga nagasulod sa kinabuhi nga walay katapusan. Pagkipit ug kasubo, kawad-on sa paglaum ug kawad-on sa kaisog, pagpaningkamot ug singot, kakapoy ug pagkahuyang, ug uban pa niini, kanunay usab, mga pasipala ug pagsaway. – Mao kini ang atong bahin; apan bisan pa niini, usa ka dili masukod nga kalipay ang gitipigan para kanato, ug walay kinutuban nga paglipay. – Busa, maglahutay kita kining pipila ka adlaw sa pakigbisog uban sa kaisog, ug pagakuroran kita sa diadema sa pagkamatarong.

7. Unsa kaha kadaghang mga pagpanarbaho ang gihimo sa atong labing bulahan nga mga amahan, nga gigugol ang ilang mga adlaw sa pag-ayuno, pagpanagna, mga luha, pag-ampo ug sa tanang matang sa pag-antos? Ug karon, wala na silay bisan unsang kasubo alang sa nangagi: nadawat na nila ang dili masukod nga kalipay ug ang hingpit nga bulahang pahulay. Ingon usab, atong tan-awon nga may kinaadman ang mga kasubo nga usahay moabut kanato, ituring kini nga walay pulos, o mas tukma pa, nga malimpalpal sama sa damgo o landong; ug dili nato tugotan nga maluya kita niini, kondili, pinaagi sa dili pagtagad niini, atong tumanon ang mga sugo sa Ginoo uban sa kabatan-onang kusog. Ayaw pagpasubo sa pag-insulto, ayaw pagkahiya sa pagpanghimaraot, ayaw pagkasuko sa pagsaway, ayaw pagkapisag sa kasubo, ayaw pagkatapad sa garbo; kondili, uban sa mga mata nga nakatungo ug ang imong kalag nakatutok sa langit, pagkamabuotan, malumo, mapailubon ug mapasibo sa usag usa.

8. Pananglitan adunay usa ka tawo nga misulti og mapait nga pulong – unsa man? Ngano man nga ikaw mag-antos niining insultoha? Si Kristo, ang atong Dios, nakadungog sa mga pulong: '*Aduna ka'y demonyo*' (Juan 7:20) – ug nagpabilin nga hilom; Siya giakusahan nga '*nagpagawas og demonyo pinaagi kang Beelzebub*' (Mateo 12:24) – ug wala Siya masamok. Apan kita, nga sa kinaiyahan walay bili ug, sa atong kinabuhi, angay pa gani sa tanang pagsaway, mosuk-anay sama sa mga pagong sa labing gamay nga masakit nga pulong. Ngano man nga dili nato labi pang tilawan ang katam-is sa nagpaubos? Ngano man nga dili kita makat-on pinaagi sa kasinatian sa hiyas sa maayong pagsumpo? Ngano man nga dili nato kuhaon ang mga armas sa tinuod nga monghe niining butanga? Apan kining mga armas dili mao ang limpyo nga sinulat, ni ang matam-is nga pag-awit, ni ang gwapa nga panit, ni ang taas nga panglawas, ni ang pagpanam-is, ni ang pagkababae-babae, ni ang hambog, kalibutanong pamatasan, ni ang taas nga pagpanulti, ni ang maisugong pakigpulong ug tubag, ni bisan unsa pa nga susama niini; apan ang pagtan-aw sa kaugalingon nga labing ubos sa tanan ug pag-ila sa matag-usa nga labaw kanimo; dili dali mosulti, labi na og kabangis; dili magmalipang, kondili maampingon; pagpangita sa pagkamapaubos, ingon sa giingon, ug sa pagkamapaubos, pagdumala niini, nga mahimong mapasibo, mapinanggaon, ug labaw sa tanan, walay pagpanukotuko. – Kamo, bisan pa, nakahibalo kamo niini tanan, ingon nga mga tinudloan sa Dios, ug kanunay ninyong ginabuhat ang makapahimuot sa Dios. Pabilin kamo, busa, ingon kamo karon; kontento kamo sa tanang butang; kanunay kamo tinuoray nga malipayon, nga gipukaw sa usa ka paglaum sa atong pagtawag.

74. Kung ang hari motawag sa iyang mga bisita sa panihapon, ang tanan magdali. Ang Hari sa Langit mitawag kanato; unsaon man nato nga dili magdali, nga mag-antos sa tanang butang? Ayaw kita kawad-an og kaisog, kondili atubangan nato ang tanan uban sa kaisog.

74. 1) Kung ang usa ka hari motawag sa iyang mga bisita sa panihapon, ang tanan magdali. Ang Hari sa Langit mitawag kanato; giunsa man nato nga dili magdali, nga mag-antos sa tanang butang: ayaw kita kawala'g kadasig, kondili makigbisog kita nga maisugon batok sa tanang butang. – 2) Hinumdumi ang tanan nga gi-antos sa Ginoo atol sa Iyang kinabuhi dinhi sa yuta; ug lipaya kon kinahanglan nimo nga mag-antos og susama. [1, 83]

9. Kung ang mga tawo, nga gitawag sa usa ka hari ngadto sa himaya, kalamboan, bahandi, kahupayan ug kalipay, naningkamot alang niini nga mga butang nga masigasig, tibuok kasingkasing ug malipayon: dili ba kita labi pa gayud, nga gitawag sa Dios, ang Hari sa tanan, dili ngadto niining mga butang nga malabay ug walay pulos, apan ngadto sa Gingharian sa Langit, ngadto sa walay katapusang kahayag, ngadto sa walay katapusang kinabuhi, ngadto sa dili masukod nga kalipay, ngadto sa pag-angkon isip mga anak ug sa panulundon sa mga langitnong panalangin, dili kaha kita, uban sa kalipay ug walay kakapoy nga kadasig, adlaw-adlaw ug takna-takna, tagdon kini nga tawag ug paningkamotan, sumala sa gisugo niini, nga malabwan ang tanang babag, nga walay kahadlok ug walay hunong—bisan kasubo o kalisud, bisan gutom o kauwaw, bisan katalagman sa kinabuhi o espada—apan nagmartsa nga mapangahas, mapagmatngon ug tibuok kasingkasing sa agianan sa pagsakripisyo, nagdala sa tanan nga butang ingon kahayag, alang sa hingpit nga panalangin nga paglaum nga nagpaabut kanato. Tungod kay natulog ang kalag, mawad-an og kadasig ang usa ka tawo ug mawagtang ang kaisog sa atubangan sa mga buhat sa pag-awhag sa lawas. Busa, ako naghangyo kaninyo, samtang nagtutok sa pagtuman sa inyong buluhaton, nga kaisuga ug mapailubon nga pag-antus sa inyong mapainubsanon ug mapaninkamot nga kahimtang, nga ipakita ang mga hiyas niini: pagbiya sa kaugalingong mga tinguha, dali nga paglihok, hilom nga pag-antos sa masubo nga panagbangi sulod sa dakong pagkaiguonan, ug usahay ang mga pagsaway sa mas ubos ug ang mga pagdumot sa mas labaw—aron ang mga pulong sa Apostol tinuod nga magamit kaninyo: *'Hangtud karon nagagutom kami ug kauwawon, nagabisti kami ug gisi-gisi, nagakalisud kami, ug nagabangis kami'; 'apan sa tanan niini, mangibabaw kami pinaagi kaniya nga nahigugma kanamo'* (1 Cor. 4:11; cf. Rom. 8:34).

10. *'Busa, kumuha kamo og kusog sa Ginoo ug sa gahum sa Iyang pagka-gamhanan'* (Efe. 6:10), ug idugang sa inyong nangagi nga mga buhat ug pag-antos sa mga pagsulay ang mga karon ug umaabot, nga giisip kini nga dakong kalipay nga giisip kamo nga takus sa malipayong pag-antos niini alang kang Kristo nga Manluluwas ug mahimong mga taga-sundog sa Iyang mga pag-antos: niini ra gayud, ang mga nakasabot sa butang makakita sa labing dako nga ganti para sa ilang kaugalingon. Hinumdumi kung unsa kadako ang Iyang pag-antos alang kanato. Wala ba Siya nagpuyo ingon usa ka bata sa unod? Wala ba Siya milayas sa makamatay nga limbong ni Herodes? Wala ba Siya mituman sa Iyang mga ginikanan? Sa edad nga dose anyos, wala ba Siya nagasaway sa mga nagtigum sa templo, bisan wala pa Siya matudloan? – Gibuhat Niya kini alang sa mga wala pa makadawat og pagtudlo, aron sila dili masubo. Wala ba Siya maglakaw sa tiil, wala ba Siya gikapoy, wala ba Siya nangita og pagkaon gikan sa igos? Wala ba Siya gisaway sa mga Hudiyo? Wala ba Siya makadungog: *'Aduna kay demonyo,'* ug: *'O Beelzebub, prinsipe sa mga demonyo, nagpagawas Siya og mga demonyo'*? Wala ba nila gipaningkamotan nga batuhon Siya, ug wala ba Siya mitago gikan kanila? Ug sa wala pa niini, atol sa gikapoy nga pagpuasa sa kap-atan ka adlaw, wala ba Siya gitintal sa yawa, ingon usa ka tawo? Ug pagkahuman niini—wala ba Siya naghugas sa mga tiil sa mga disipulo, ingon usa ka mag-alagad? Wala ba Siya traydora sa usa ka traydor? Wala ba Siya dakpa sa mga Hudiyo? Wala ba Siya pasipalahan ni Annas ug ni Caiaphas? Wala ba Siya hampak sa aping sa kamot sa usa ka sulugoon? Wala ba Siya latig-on sa kamot sa mga tawo nga Iyang gimugna? Wala ba Siya koronahan og korona sa mga tunok ingon usa ka pagpanamastamas? Wala ba Siya mitungas sa krus? Wala ba Siya balaan nga mga kamot ug tiil pakoan niini? Wala ba Siya madungog og daghang mga pulong sa pagpanamastamas samtang naa Siya sa krus? Wala ba'y natuslak ang Iyang kilid sa usa ka bangkaw? Wala ba Siya hatagi og apugon aron imnon sa Iyang kauhaw? Wala ba Siya gilubong, ug, isip Dios, wala ba Siya mibanhaw pag-usab sa ikatulong adlaw? – Makasulti ba kita, sa atong bahin, nga nakasinati kita og bisan unsa nga susama niini? Ipakita-a kanako, igsoon, napusilan ba ang imong gulugod sama sa pagkapusil sa imong Kristo? Makita ba ang mga marka sa mga hampak sa imong mga aping? Nabug-atan ba ang imong mga dalunggan sa dili mabilang nga mga pang-insulto, panamastamas ug pagdaot? Nabalaan ba ang tanan nimong mga bukton ug tiil pinaagi sa pag-antos? – Siyempre, wala kay bisan usa niini. Tungod niini, dawata, bisan pa man, ang gagmay nga pag-antos nga

moabot kanimo uban sa kalipay ug gugma, ug ang Ginoo, nga nahigugma sa katawhan, sa Iyang walay kinutuban nga kaayo, pagahimayaon ka Niya tungod niini sa umaabot nga kinabuhi. Buhata kini alang sa imong monastikong saad: kay ang monastikong saad wala'y lain kondili usa ka saad nga mag-antos sa krus ug kamatayon alang sa Ginoo.

75. Sa pagtan-aw sa mga bunga sa usa ka maayong kinabuhi, sumala sa atong paagi, pagkapit pa gayud niini: ug ikaw mahimong puloy-anan sa Dios nga Trinidad

75. 1) Sa pagtan-aw sa mga bunga sa usa ka maayong kinabuhi, subay sa atong lagda, pagkapit niini nga mas hugot: ug kamo mahimong puloy-anan sa Dios nga Talo sa Usa. – 2) Giyahan sa Pulong sa Kasulatan, pagpakabalaan nga walay ikasaway ug makapahimuot sa Dios sa tanang butang, paglikay sa tanan nga masawayon. [1. 84]

11. Tan-awa ang kahimtang diin gidala kamo sa inyong pagkahiusa sa hunahuna ug kasingkasing, ug ang kamatuoran nga hinay-hinay ninyong gipadisiplina ang inyong kaugalingon sa pagbuhat sa matag maayong buhat? Ug unsang mga bunga ang wala kini magbunga para kanimo? – Gikan niini nagagikan ang kalinaw ug kahupayan; gikan niini, matinud-anong pagsalig sa usag usa ug dili maputol nga panaghiusa; gikan niini, mapuslanong kasubo ug mapuslanong pag-ako sa sala; gikan niini, lawom nga paghinulsol ug kaangayan nga pagpaubos; gikan niini, paghigugmaay sa magsoon ug pagkaamahanong kinaiya. *'Sa tanang butang,'* aron gamiton ang mga pulong sa Apostol, *'napakita ninyo nga kamo putli'* sa tanan nga angay (2 Cor. 7:11). *"Bulahan ang Ginoo, kay gibisita Niya ug gidala ang kaluwasan sa Iyang katawhan"* (Lucas 1:68): *"kay kamo mao ang Iyang katawhan, ang pinili Niya; – ug nagtukod Siya ug sungay sa kaluwasan alang kaninyo"* (Lucas 1:69), pinaagi sa inyong bag-ong nakuha nga maayong pamatasan. Niini makaplagan ninyo ang kalipay ug pagdayeg, dungog ug maayong dungog, kinaadman, pagka-maampingon ug hingpit nga kajibalo, aron makapuyo kamo og kinabuhi nga angay dayegon ug putli sa atubangan sa Dios: nga walay bisan kinsa sa gawas (kay usahay magamit ang ilang mga paghukom sa atong paagi sa kinabuhi) ang mosulti: *'Gitawag kong maalamon ang usa ka tawo nga nagkinabuhi nga walay mantsa ug walay sala, bisan pa man dili siya makabasa-magsulat ug dili makahimo og rason bahin sa mga butang nga gihigugma sa mga Griyego nga ilang ipaabala sa ilang kaugalingon.'* – Kung bisan pa sa mga tawo nga ang bugtong kabalaka mao ang pagsulti ug pagpaminaw, ingon ana ang ilang pagtan-aw, maghimo pa ba kita og lain nga butang gawas sa gitukod sa mga balaan? Busa, pagkat-on sa pagkahadlok ug pagkurog sa atubangan sa Ginoong Dios ug sa pagbantay sa Iyang mga sugo; ug ang grasya magpadayag kaninyo *nga kamo 'mga sudlanan nga gipili Niya, gipreparar alang sa matag maayong buhat'* (2 Tim. 2:21). Kay diin anaa ang pagpuyo sa Amahan, sa Anak ug sa Espiritu Santo, alang sa pagkahinlo sa kalag, unsa kaha nga kaayo ang kulang, unsa nga kinaadman, unsa nga kadasig sa espiritu, unsa nga pagtulon-an, pagtukod ug paggiya? Apan diin kini wala, puro lang bugnaw nga mga pulong, bakak nga pagpakunwari ug pagpahimulos sa kaugalingon, ug kanunay nga panlimbong ug sayop, ug kanunay nga kawalay pulos.

12. Hatagi og pag-ayo nga pagtagad ang pagbasa, ug ayaw tugoti nga mahulog kanimo ang pulong sa Kasulatan (ayaw kini kalimti). Bantayi ang imong dila batok sa dautan, labi na kamo, ang mga batan-on, nga dili pa naandan sa pagpugong niini nga dila—nga mausab-usab ug puno sa makamatay nga hilo, ug pinaagi niini, kita, sa kadaghanan, kanunay nga mahulog sa sala. Ayaw pagbuhat og malimbungong pakig-uban sa inyong taliwala; ayaw tugoti nga duha kaninyo magsabwatan sa usa ka butang nga malimbungon ug sumala sa pamaagi sa mga Hudiyo; ayaw tugoti nga adunay bakak o pagtago sa inyong taliwala, sama kang Ananias ug Sapphira; ayaw tugoti nga adunay tinago nga tuyo o dautang plano sa inyong taliwala, sumala sa pamaagi sa mga Pariseo ug mga Sadusiyo; ayaw pag-ingon og 'ako' ug 'imo' tali kaninyo, nga puno sa dili mabilang nga dautan, sama sa pagtuaw ni San Crisostomo: *'Ang daan milabay na; tan-awa, ang tanan nahimong bag-o'* (2 Cor. 5:17). Ngano man nga atong balikan sa atong hunahuna ang nangagi (ang atong kaniadto nga kinabuhi) aron lang malikayan kining maong mga pagbati, ug dili aron pasigaon sa usag usa ang kalayo sa dautang hunahuna? *'Nagalaum ako nga kamo usab mas labaw pa niini ug nga nagakig-gunit kamo sa kaluwasan'* (Heb. 6:9). Tingali mao kini ang hinungdan nganong nahulog kita sa kaniadto—aron, gikan sa kalawoman ug sa unos, ug gikan sa daghang mga pag-antos, modagan kita paingon sa atong malinawong ug hilom nga dalangpanan, ug dili na gustong mosugod sa usa ka delikadong paglayag taliwala sa mga balod, apan aron magpabilin nga kalmado ug hilom niining mapainubsanon nga daungan ni Cristo Jesus, among Ginoo.

76. *Alang sa mga nagkinabuhi sa balaan nga kinabuhi, matag adlaw usa ka pista. Gusto ba nimo kini? Pag-ingon nga masigasig sa pagpalipay sa Dios, ug pag-antus sa tanang butang alang sa Iyang tinguha*

76. 1) Ang bisan kinsa nga nagkinabuhi sa balaan nga kinabuhi kanunay adunay kombiyerto. Gusto ba nimo kini? Pagkugi sa pagpalipay sa Dios, ug pag-antos sa tanang butang alang sa Iyang tinguha. – 2) Hinumdumi ngano nga gibyaan nato ang kalibutan, ug himoa kana nga imong tumong; labaw sa tanan, bantayi ang imong pagkabalaan, ug likayi ang pakig-uban sa mga nakasala batok niini. [1, 85]

13. Alang sa mga nagkinabuhi sa balaan nga kinabuhi, ang matag adlaw usa ka pista; dili sila hunong sa paggahin sa ilang mga adlaw sa malipayong paagi, kanunay nga gipahayag, gipahimagas, ug gipataas, kanunay nga nagdala sa Dios ug gipakadi-osan. Kung gusto ninyo nga mahimong ingon ana nga mga tawo, akoo kamo gipangayo ug gipangamuyo: kusa, andam, ug mainiton sa matag maayong buhat ug matag buhat nga makapahimuot sa Dios, itas ninyo ang inyong mga mata aron hunahunaon ang walay katapusang mga panalangin; ug alang niini nga katuyoan, dawata ang angay ninyong dawaton, pag-antus ang angay ninyong pag-antusan, ug pas-a ang bisan unsang inyong masugat: kasubo, kalisud, kapintas, kakulang, kasamok, panamastamas, mga trabaho, kapoy, ug tanang susamang butang, aron makab-ot nato ang atong gipangandoy ug makab-ot ang katuyoan nga nagaikyas kita gikan niining kalibutan. O, unsa ka bulahan, akong mga amahan, ang pagkinabuhi nga matarong, maalamon, ug may pagsalig! Ug unsa ka matinud-anon ang paggahin sa atong mga adlaw sa paghinulsol, pagpaubos ug pagrespeto, nga nag-andam alang sa atong pagbiya, alang sa panagtagbo sa makahadlok nga Huwes sa tanan, ang Dios, ug alang sa atong pag-atubang sa Iyang atubangan!

14. 'Arsenius, alang sa unsang katuyoan nga gibyaan nimo kining kalibutan?' kanunayng isulti niining matinahuron nga tawo sa iyang kaugalingon isip usa ka mapuslanong pahimangno. Hinaut nga mahibal-an usab nato nganong gibyaan nato ang kalibutan, ug paningkamotan nato sa tibuok natong kusog nga makab-ot kini, sa pagpanamkon sa atong kinabuhi sa kaanyag sa mga hiyas, ug sa pag-andam sa atong mga kalag ingon mga nobya para sa Ginoo—sa Dios—pinaagi sa pagsunod sa kahimayaan sa labing balaan nga pagkabirhen, ug sa pagpabilin natong putli, walay mantsa ug walay dunggo: kay gitawag kita nga mga templo sa Dios; ug '*kon kinsa ang makaguba sa templo sa Dios, laglagon siya sa Dios,*' ingon sa Kasulatan (1 Cor. 3:17). Busa, tungod niini gayud nga hinungdan, nagahilak ug nagasubo ako alang sa pipila ka mga tawo, kay tungod kay '*wala nila giisip nga angay ilhon ang Dios sa ilang pagsabot,*' ang Manluluwas, busa Iyang '*gihatag sila sa usa ka hunahuna nga dautan, aron buhaton ang angay dili buhaton*' (Roma 1:28). Makuwangan pa ko sa pag-ingon, nga '*nagmapahitas-on kamo, ug wala kamo maghilak igo, aron ang nakabuhay niini matangtang gikan sa taliwala ninyo*' (1 Corinto 5:2). Gikan niini moturok ang kapabayaang, ug mosunod ang pagkawalay pagtagad: kay wala ninyo siya likayi sama sa angay ninyo buhaton. Nakig-uban kamo kaniya ug nagkatawa kamo nga mag-uban, nahimong sama sa usa nga gisaway sa Propeta: '*Kon makakita ka ug kawatan, uban ka modagan, ug uban sa mananapaw gibahin nimo ang imong bahin*' (Sal. 49:18). Apan ayaw paglagot kanako tungod sa ingon ani nga pagsaway: kay kaluoy-an ako kon dili ko kamo pasanginlan ug motindog sa atubangan ninyo aron ipanalipod ang matarong nga pamatasan; kaluoy-an usab kamo kon dili kamo magpahilayo sa mga buangon nga nagkinabuhi sa dautan..

77. *Ang kinabuhi puno sa kagubot; apan una sa tanan, pag-ampo nga ang imong timonero magmata ug maalamon; unya kuhaa ang kahupayan sa paglaum nga makaabot ka sa malipayong katapusan*

77. 1) Puno sa kagubot ang kinabuhi; apan labaw sa tanan, pag-ampo nga magmata ug maalamon ang imong timonero; unya pahupaya ang imong kasingkasing sa paglaum nga makaabot ka sa usa ka maayong katapusan. – 2) Nadungog nako nga daghan ang panagbangi tali kaninyo tungod sa gagmayng butang – tungod sa kakulang sa pagpaubos. – 3) Gidawat sa mga Santo Dorotheus, Dosipheus, Akakios ug uban pa ang tanan sa hilom ug pagkapaubos, ug nagpabilin silang malinaw. – 4) Gikabalaka kita sa atong kaugalingong mga tinguha, ug ang dili pagtuman niini nagabalaka kanato: kay nakalimot kita sa ganti sa pagbiya niini. – 5) Daghan sa atong taliwala ang masakiton: pag-amuma sa mga masakiton, ug ang nag-atiman kanila kinahanglan magpaningkamot nga mapainubuson. Siguroha nga walay kagubot kon tawagon ang doktor. Ug sa pagkaayo, ayaw paglingkod-lingkod lang – ni molihok nga padalos-dalos. [1, 86]

15. Sa kanunay, magpabilin nga buotan, magpakita og pagkamapailubon, ug magbaton og kaisog, pag-antos sa mga pagsulay nga dili makita ug makita nga moabot kanimo, gikan man sa mga demonyo o sa mga tawo. Kinsa bay wala makakita kung unsa ka puno sa pakigbisog ang imong kinabuhi? Kinsa bay dili mosaksi kung unsa ka masubo ang imong agianan? Busa, adlaw-adlaw, mosulpot ang mga pagsulay batok kanimo, ug gikan niini, mosangko kanimo ang makalilisang nga mga kasakit: karon panagbangi sa imong mga igsoon,

karon, sa pagtuman sa imong mga katungdanan, mga kalisdanan ug walay hunong nga mga pag-uyog; mga karga gikan sa tanang kilid, sama sa pagkahugoy-hugoy nato sa kalawom, nga naglayag sa kining halapad ug mapanganuron nga dagat sa kalibutan, nga gipataas ang layag sa paglaum ug nagtudlo sa direksyon paingon sa langit. Apan pag-ampo, una sa tanan, nga ang imong timonero, pinaagi sa gahum sa Diyos ug sa mga pag-ampo sa Amahan, kanunay niyang ablihan ang mata sa iyang hunahuna, ug sa pagtan-aw, makakita siya, ug sa pagbantay, magbantay siya, aron maayo niyang mapadagan ang inyong barko ug matultolan kini pinaagi sa pagtuo paingon sa daungan sa kinabuhi; unya maglipay kamo ug magsaulog nga, human ninyong nabiyahe ang dagat niining kinabuhi uban sa ingon nga kakugi, panulondon ninyo ang kinabuhi nga walay katapusan. Sa bisan unsang kahimtang, ayaw ninyo tugoti nga magduha-duha, mohunong, o mapugngan sa bisan unsa; kondili, uban sa malipayong espiritu, kusgan ug matinud-anon kamo magpadayon, mosulong, ug buhata ang tanan aron inyong matamakan ang karaang bitin—ang yawa—ug matuman ang mga sugo sa Ginoo. Batan-on pa ba kamo ug bag-o pa nagsugod sa inyong espirituhanong panaw? Gamita ang pagpaubos ug pagsunod ug pagkupot niini pag-ayo, aron, human makahimo og maayong sinugdanan, hinay-hinay kamo motubo paingon sa pagkahingpit. Dugay na ba ninyo gisul-ob ang monastikong bisti? Pasagdi nga mailhan kamo ingon ana pinaagi sa kahusayan sa inyong pagka-binuotan, ug dili pinaagi sa gidaghanon sa katuigan.

16. Ginasulti ko kini kaninyo tungod kay nadungog nako nga adunay walay pulos nga pakig-istorya ug panaglalis sa taliwala ninyo, ingon man kalibog, kasuko ug pagbuto sa kasuko, mga insulto, pagpanamastamas ug panagbangi, bisan dili man sa tanan kaninyo. Nangutana ko kaninyo, mga igsoon, diin kini gikan? Unsa ang mga hinungdan niini? Nagtuo ko nga kini nagagikan sa walay lain kondili kakulang sa pagpaubos. Busa, ako kamo pag-awhag pinaagi sa mga pulong sa Apostol: *'Ayaw kamo pagkabata sa paghunahuna, kondili pagkabata sa dautan'* (1 Cor. 14:20); ayaw kamo pag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya nga walay kapuslanan, ug, sa inyong tinguha nga makab-ot ang inyong gusto, ayaw kamo paggamit og sofistika o walay pulos nga pakig-istorya, nga gikapoy kamo sa lain-laing butang, ug sa paghimo og lain-laing rason. *"Kinsa,"* pangutana sa Propeta, *'ang tawo nga nagahandom sa kinabuhi ug malipayong mga adlaw?'* Ug siya mismo ang motubag: *'Likayi ang dautan sa imong dila, ug ayaw pasulti sa imong ngabil ang limbong; pahilayo sa dautan ug buhata ang maayo; pangitaa ang kalinaw ug sundi kini'* (Salmo 33:13–15).

17. Ngano nga nakakita si San Doroteo og maayong mga adlaw ug nakabuhi sa kalinaw? Ngano nga ang katingalahang si Dosifeo, ang kanunay hinumduman nga si Akakio, ug ang tibuok katiguman sa ingon nga mga balaan nakatagamtam usab niini? O—ayaw kaha kini pagsabot nga pagpasigarbo—ngano nga ang uban bisan pa gikan sa atong kaugalingong pagkaigsuonan—ang mga buhi pa ug ang mga namatay na—nagpuyo dinhi nga malipayon, walay kagubot ug kabalaka? Apan tungod ba niini? Dili ba tungod kay ang matag-usa kanila nag-isip sa iyang kaugalingon nga walay bili, ug andam mosugot sa tanan ug sa tanang butang?

18. Sa akua – dili sa ikaw – ang garbo, pagkamatarong sa kaugalingon, ug paghigugma sa kalipay nagpugong kanako sa nagpuyo sa kalinaw, sa pagpakig-uyon sa uban, o sa paggahin sa pipila ka adlaw niining kinabuhi sa pagkamapasimple ug walay dautang tuyo. Busa, kinsa man ang nabalaka ug nabug-atan, pasanginliha ang iyang kaugalingon, ug dili ang iyang silingan. Kinsa man ang gustong molakaw sa matarong ug mabuhi sa kalinaw, dili magpugos sa iyang kaugalingong mga tinguha – ug – mohunong ang kasubo, manghilom ang panaglalis, ug ang mga mabangis nga hayop, sama sa basahon ni Job, makig-uli sa kalinaw uban kanila. Labaw pa, hibaloa ug tuohi nga tungod sa pagsul-ob sa mga sinina nga dili nato gusto isul-ob, sa pag-ayo sa sapatos, sa dili gustong kapa, sa kausaban sa pagsunod, sa pag-antos sa pag-abusar, sa pag-ako sa pagpanamastamas—tungod niining tanan nga gagmay nga butang—ang Ginghamian sa Langit nagpaabut kaninyo. Busa paningkamotan nato sa tibuok kusog nga malipay ang Ginoo! Ug bulahan siya nga nagpadayon, nagbuhay, ug nagtuman sa iyang pag-alagad nga daw ginabantayan siya sa Dios.

19. Kini nga panahon sa kalisod para kanato, ug daghan sa mga igsoon ang masakiton. Pagpakaisog, kamo nga masakiton; miabot na ang panahon sa inyong pag-obra; ayaw ninyo palampasa ang kahigayunan nga makatigom og mas daghang ganti alang sa pahulay sa masakiton, nga mas bililhon pa kaysa bulawan ug mamahong bato. Ug kamo nga masakiton, ania kamo sa bunga sa pagkamapailubon; ayaw paghangyo og labaw pa sa gihatag, aron dili kamo masakit sa espiritu ingon man sa lawas. – Ug ngano kaha nga way tarong gihapon mo sa pamatasan nga, sa pag-abot sa doktor, mudagsa kamo kaniya, mangutana, ipakita ang inyong mga bukton ug bitiis, ug isulti ang inyong mga sakit? – Dili ba mo maulaw sa atubangan sa usa ka dili propesyonal? Tingali sa sunod higayon, dili na siya mopaingon dinhi. Mao kana gyud ang hinungdan nga gibati nako nga kinahanglan isulti kini kaninyo ug itul-id kamo. Ngano man nga wala moy kahusay? Mahimo

kamo maghisgot sa inyong kaugalingon ug sa inyong mga sakit sa usa-usa; kon kinahanglan, ipahibalo ninyo ang inyong mensahe pinaagi sa tagabantay sa ospital o sa iyang katabang. Apan kining kagubot dautan ra gayud. Dili kini husto, akong mga anak; ug ayaw na kini pasagdi nga mahitabo pag-usab sa umaabot. – Dugang pa, ayaw gamita ang imong sakit isip rason sa paglingaw-lingaw, ug sa diha nga maayo na ka, ayaw paglibot-libot nga walay tuyo; ayaw usab pagka-walay pagpugong, basi masakit ka pag-usab, nga magpabug-at sa mga himsog. Apan kamo nga himsog, alang sa Ginoo ug alang sa paghigugma sa igsoon, mag-alagad nga mapailubon ug pas-an ang mga kakulian sa mga masakiton.

78. Sama sa dihang mosuod ang mga Arabo, mag-amping kita pag-ayo aron dili mahulog sa ilang kamot, busa magbantay usab kita batok sa atong espirituhanong mga kaaway pinaagi sa pagsul-ob sa panagang sa Dios

78. 1) Sama sa dihang moabot ang mga Arabo, mag-amping kita pag-ayo aron dili mahulog sa ilang kamot, busa magbantay usab kita batok sa atong espirituhanong mga kaaway pinaagi sa pagsul-ob sa panon sa Dios. – 2) Dili kita musurender, kondili makig-away kita nga maisugon, ug makab-ot nato ang kalinaw sa kawalay-pangandoy. [1, 87]

20. Sa karon, ang mga Arabo nagpahinabo og kahadlok sa atong mga kasingkasing – kalit sila mosulong ug dili lang nila kuhaon ang atong mga kabtangan, apan magdakop usab sila og mga tawo; ug kadtong dili nila madala, walay kalooy nilang laglagon, pagapatyon ang mga lalaki ug babaye, tigulang ug batan-on pareho. Apan kon atong tan-awon pag-ayo, makita nato nga kita usab gisulayan sa dili kaminos ka grabe nga mga pag-atake ug tiraniya, dili gikan sa mga tawo, kondili gikan sa mga demonyo. Nagpadayon sila og walay hunong ug mabangis nga gubat batok kanato, nga wala'y kahibalo sa pahulay o bisan unsang takdang panahon: ang usa gipusil sa pana sa sala, ang lain gipugngan sa mga bitag sa mga kahiligon ug gidala nga bihag ngadto sa mental nga Ehipto; sa usa, ang matag bahin sa kalag ug lawas napuno sa hilo sa makasasala nga mga tinguha; sa lain, ilang gikawat ang binhi sa makaluwas nga pulong sa Dios ug gipaka-antos siya sa gutom; ug kining mga mananap ug mga tirano nagpahamtang kanato sa tanang matang sa insulto ug pag-antos. – Bulahan kaninyo ang ingon nga mananakop ni Kristo nga, nagasul-ob sa iyang kaugalingon sa espirituhanong espada sa pagtuo, mosamakan apan dili masamakan, maghatag og samad apan dili makadawat niini, mananakop apan dili madakpan. Apan, kaisug kita tanan, ug, sa pagkuha sa mga armas sa atong pakig-away—dili sa unod, kondili sa espiritu—atong daoga ang mga nakig-away batok kanato, samtang nagpabilin sa atong han-ay ug nagtinabangay. Ayaw pagpasagad sa bisan kinsa ang pagsul-ob sa panagang, nga, sumala sa Apostol, mao ang matinud-anong pagtuo; ayaw pagpasagad sa bisan kinsa ang pagbitbit sa taming, nga mao ang pagpaubos; walay bisan kinsa nga walay espada, nga mao ang pag-ampo sa Diyos; walay bisan kinsa nga walay helmet, nga mao ang pagsunod; walay bisan kinsa nga walay kabayo sa kalag, nga mao ang buhi nga pagkaandam sa matag maayong buhat; ug walay bisan kinsa nga walay nahibilin nga bahin sa panagang diin naprotektahan ang atong sulodnong tawo. Ayaw nato tugoti ang atong mga kaaway nga makasamad kanato, makapahulog kanato, o itaktak kita sa ilang tiilan. Ang Ginoo, gamhanan sa pakig-away, nga pinaagi sa armas sa Krus gipukan ang mga prinsipalidad ug gahum sa maghuhari niining kalibutan, *'gihatagan kita og gahum nga managtak sa mga bitin ug alacdan, ug sa tanang gahum sa kaaway'* (Lucas 10:19).

21. Busa, pag-amping nga dili kamo magbuhat sa bisan unsa nga walay pagtagad; kay ang mga tawo nga magbuhat niini mapukan sama sa usa ka bangga – ug mamatay. Pag-amping nga dili kamo molihok sumala sa inyong mga kahiligon, kay kadtong molihok sumala sa ilang mga kahiligon mamatay sa walay katapusang kamatayon. Ayaw usab magtugot og dautang hunahuna sa inyong huna-huna, kay ang ingon nga mga tawo mahulog sa pagkaulipon; ayaw pagka-suway, kay ang mga suway nagbutang sa ilang kaugalingon sa atubangan sa mga pana sa kaaway; ayaw pagpasigarbo, kay pinaagi sa garbo naa ka sa ilawom sa espada sa sala; ayaw pagluya, ug ayaw pasagdi ang pag-awit sa mga salmo ug ang manwal nga trabaho, kay pinaagi niini ihatag nimo ang imong kaugalingon sa kamot sa yawa; labi na gayud kini tinuod kon tinago ka nga nagbuhat sa dautan, samtang sa gawas nagpakita ka nga lain kaysa sa imong tinuod nga pagkatawo. Ang Apostol misulti bahin niini tanan: *'Pag-amping sa inyong paglakaw, dili ingon sa mga buang kondili ingon sa mga maalamon, nga magpahimulos sa panahon, kay dautan ang mga adlaw'* (Efe. 5:16). Tungod kay dili na kita batan-on, kinahanglan aduna usab kita igong kasinatian sa militar; ug ang nakakat-on na sa pakig-away dili mahadlok sa iyang mga kaaway. Busa ako nagapakusog ug nagahangyo kaninyo, kagalang-galang nga hukbo sa Ginoo, Iyang balaan nga katawhan, Iyang napiling mga mandirigma: ayaw kita mahadlok o mapildi. Apan kon nakadawat kita og mga samad, pag-ayoon nato kini pinaagi sa paghinulsol; kon kita mapatay, pasig-

ulihon kita pinaagi sa mga luha ug penitensya; kon kita madala nga bihag ngadto sa usa ka espirituhanong Babilonia, palayoon kita pinaagi sa Balaang Komunyon sa bililhon nga Lawas sa atong Ginoong Jesu-Kristo. Kung kita magpadayon nga mapailubon sa pakigbisog, ang gubat hinay-hinay nga mohunong, ang mga kaaway molayas, ang kalinaw sa pagkawalay-pangandoy mosidlak sa atong sulod, ug kita matawag nga mga Anak sa Dios: kay nasulat, *'Bulahan ang mga maghahatag sa kalinaw, kay sila pagatawgon nga mga anak sa Dios'* (Mat. 5:9).

79. Nagkadool na ang katapusan sa panahon: kinahanglan magbantay kita, sama sa inyong gibuhay, nga mag-amping pag-ayo sa pag-amuma sa pagka-mapainubus ug pagkama-mapainubusanon, sa pagpanunod kang Kristo

79. 1) Nagkadool na ang katapusan sa panahon: kinahanglan magbantay kita, sama sa inyong gibuhay, nga mag-amping pag-ayo sa pag-amuma sa pagka-mapainubus ug pagka-malumo, sa pagpanunod kang Kristo. – 2) Nagtan-aw ang mga anghel ug ang mga santo; kaulawon ang dili mabuhi sumala sa angay: kay bisan pa man lisod, ' ' usa ka dakong ganti ang nagpaabut. – 3) Ang langit ug impyerno anaa sa atubangan nato: bisan unsa ang pillion sa usa ka tawo, mao kana ang iyang madawat. – 4) Ang bisan kinsa nga molihok subay sa iyang mga kahuyang, ang iyang buhat sama sa kahoy ug dayami; kini magdilaab sa walay katapusan nga dili masunog. [2, 1]

22. Ang panahon molupad, nagadani kanato paingon sa katapusan niining kasamtangang kinabuhi. Apan kinsa ang igo nga maalamon aron makamatngon niini ug mangita niini – aron dili masayang ang panahon sa kinabuhi, nga walay pagtagad sa butang sa kaluwasan, tungod sa limbong sa mga panukso sa yawa? Kinsa ang naglakaw, nagmatngon sa iyang kaugalingong kalag, dili mosugot sa kapabayaang kondili sa adlaw-adlaw nga pag-andam alang sa kamatayon, nagpresentar sa matag buhat niya—espirituhanon ug pisikal—sa atubangan sa nawong sa Dios nga Labaw sa Tanan? Kinsa, nga nag-alsa sa mata sa bukid sa iyang kalag paingon sa langit ug nakakita sa mga kaanyag sa mga panan-awon didto, nagbalhin sa tanang gugma ngadto sa usa ka pangandoy alang niining gingharian, misaka uban sa langitnong mga gahum, ug nagtan-aw sa tanang matang sa bug-at nga mga pag-antos ingon walay bili, apan malipayon nga nag-antos sa pagpasipala ug pagdaug-daug ug pag-antos—gutom ug kauwaw, katugnaw ug kainit, ug nagalihok sa taliwala sa pagkadisipulo sama sa usa ka bililhon nga bato, ingon sa gisulat? – Apan sa taliwala ninyo, nakita ko dili lang usa o duha, kondili daghan nga, uban sa matitud-anong pagtuo ug kadasig, nangita sa angayng pangitaon, ug nga, labaw pa, mapanid-an sa giya, masunuron, mapailubon, bukas ang kasingkasing, masaligon ug matitud-anon, bisan pa nga wala sila makadawat og pormal nga edukasyon, ni napunan nila kini nga kakulangan pinaagi sa daghang pagbasa, pagpamalandong o pag-memorize; usa ra ka butang ang ilang gipanag-iya, nga mao ang labing hinungdanon ug pinaagi niini ilang ikatandi ang ilang kaugalingon kang Kristo, mao ang pagpaubos ug pagkamapainubusanon – nga nagtuman sa pulong sa Ginoo: *'Tun-ana kamo kanako, kay malumo ug mapainubusanon ako sa kasingkasing'* (Mat. 11:29). Busa, itudlo ang inyong pagtagad sa kahayag ug kamatuoran, sa pagkamatarong ug pagkamapainubusanon, pagka-mapainubusanon ug pagkamabuotan. Naga-ampo ko kaninyo nga pugngan ninyo ang inyong kaugalingon gikan sa tanang kasuko ug paglagot. *'O mga anak sa tawo,'* miingon si San David, *'hangtod kanus-a pa, O kamo nga mapig-ot ang kasingkasing? Ngano man nga inyong gihigugma ang kawalay pulos ug nangita sa bakak?'* (Salmo 4:3). *"Hangtud kanus-a pa man magbinuang ang kaaway, ug magpasipala ang salbahis?"* (Salmo 73:10).

23. Pasayloa ako; nahuya ako sa atubangan sa mga Balaang Anghel, kay sila nagbantay kanato ingon nga atong mga mananabang; nahuya ako sa atubangan sa mga balaan ug matinahuron nga mga Amahan, nga among gisunod ang ilang paagi sa kinabuhi ug gisundan ang ilang ehemplo. Busa, mga igsoon, buhaton nato sa matarong nga paagi ang matarong ug tumanon nato sa balaan nga paagi ang balaan. Naga-ampo ko kaninyo, ayaw pagkabug-at sa kasingkasing, masupakon o mapanaglalis; ayaw pagkabagsik sa pulong, dali masuko o mapahitas-on; ayaw pagka-mapang-insulto, mapangdaot o mapang-insulto; ayaw pagka-saba, kataw-anan o bastos. Mahigugma sa Dios, dili sa kahilayan; hilom, dili paspas sa pagsulti; kontento sa yano nga sinina, ug ayaw paghigugma sa pagpanghambog; ipanaug ang imong mga mata, apan ang imong hunahuna ipunting sa mga butang sa itaas; tan-awa ang imong palibot, aron dili ka matamaan sa pana sa sala tungod sa imong pagkawalay pag-amping. Ug unsa man ang mahitabo niini sa katapusan? – Imbis sa kapoy, pag-andam sa pahulay; imbis sa mga buhat sa kaisog, mga korona; imbis sa mga insulto, dungog ug himaya; imbes sa pagpaubos – pagdayeg; imbes sa masakitong samad – malipayong pangumusta; imbes sa pagkaulipon – paghari sa napulo ka siyudad; imbes sa pagbulag gikan sa ginikanan ug paryente – ang panulondon ug kauban

nga panulondon sa atong Ginoong Jesu-Kristo; tungod sa pagsalikway sa kaugalingong kabubut-on – usa ka dapit kauban ni Esteban, ang unang martir; ug kana panandaliang, maligbayon ug sama sa landong nga mawala, samtang kini walay katapusan, dili mamatay ug walay katapusan.

24. Kung gusto nimo makab-ot ang Gingharian sa Langit, kung gusto nimo matilawan ang kinabuhi nga walay katapusan, kung gusto nimo madawat ang kahimtang sa pagka-anak, kung gusto nimo mahimong lumolupyo sa Paraiso, kung gusto nimo makapahulay sa sabakan ni Abraham, kung gusto nimo madawat sa dili hinimo sa kamot nga kwarto sa nobya, o madawat ang bisan unsang susamang butang, posible kini para kanimo, maabot, anaa sa imong abot ug andam na. – Apan kon gusto nimo ang sukwahi niini tanan – kalayo nga dili mapalong, ulod nga dili matulog, mga siga sa Gehenna, pag-ungol sa ngipon, kapalaran sa mga kanding, kapalaran sa mga gipaka-damgo – masinati nimo kini tanan; dili unta kini mahitabo kanimo! Apan dili kini mahitabo, gawas kon magkinabuhi kita og matarong, gawas kon mag-amuma kita og maayong pamatasan, ug magpabilin nga matinud-anon sa atong tawag. Ang bisan kinsa nga ingon ana nga tawo makaluwas sa iyang kaugalingong kalag, makaluwas sa iyang mga igsoon, ug makaluwas kanako, usa ka pobre nga kalag. Ang nagbuhat sa maayo ug naglakaw sa kahadlok sa Dios matarong siya sa atubangan sa Ginoo; matarong ang iyang pulong ug ang iyang nawong; siya panalanginan, ug mabilin siya og panalanginong handumanan.

25. Unsa may kapuslanan sa kaligutgot sa mga mapangligutgot, sa pagsalupot sa mga mapasupak, sa pagsuway sa mga mapasuway, ug sa garbo sa mga mapanggahum? Dili ba siya nagtigom ug kasuko alang sa iyang kaugalingon sa adlaw sa kasuko ug sa pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios? Ug dili ba ang iyang buhat sama sa kahoy, dayami, ug dayami nga uga, ug dili ba kini mahitabo kaniya: *'Ang buhat niya masunog; siya makaluwas, apan sama sa pag-agi sa kalayo'* (1 Cor. 3:12, 15)? Buot ipasabot, sa umaabot nga panahon siya mapaso sa kalayo sa impierno; samtang ang iyang kalag pagasakiton ug ang iyang kasingkasing pagabungkagon, walay sukod ug walay katapusan, samtang iyang makita ang himaya sa mga Balaan, nga naghandum niini apan makita ang iyang kaugalingon nga gipahimulag niini hangtod sa kahangturan. Dili unta na nga kapalaran o kahimtang mahulog kaninuman kaninyo! Busa, samtang ania pa kita dinhi, limpyoha nato ang atong kaugalingon pinaagi sa kalayo sa kahadlok sa Dios, aron dili nato matilawan ang umaabot nga kalayo.

80. *Gidayeg ko ang inyong pagsunod: padayon kamo sa ingon niini; ug kinsa man ang magtalaga sa mga katungdanan, kinsa ang magbuhat niini, ug kinsa ang modawat niini—buhaton kini uban ang pagrespeto sa Dios*

80. 1) Gidayeg ko ang inyong pagkasunuson: padayon kamo sa ingon niini; ug kinsa man ang naghatag og buluhaton ug instruksiyon, ug kinsa ang modawat niini, maglihok kamo uban sa pagrespeto sa Dios. – 2) Punoa kamo sa mga buhat sa kaluoy, pag-alig sa Dios, ayaw pagpasigarbo kung molampos kita sa atong gipangbuhat, ug ayaw pag-undang sa paglaum kung dili kita molampos. [2, 2]

1. Tan-awa kung giunsa kamo pagtubo, pagkataas sa inyong dungog, pagpakahingpit sa inyong kaugalingon, unsang mga bunga ang inyong gipamunga alang sa Dios ug alang kanamo, ug kung giunsa ninyo pagdaug sa inyong mga kalag pinaagi sa pagkinabuhi nga matarong ug pagsunod. Sa inyong pagpaubos, gipataas ninyo ang sungay sa inyong kinabuhi; sa inyong pagsunod, gipakita ninyo ang pagpamatuod sa inyong konsensya, nga ginatuman ninyo ang inyong mga katungdanan nga walay limbong o pagkunwari. Ug hinaut nga magpabilin kamo nga ingon ana kanunay. – Pananglitan, kon ang usa gitudlo sa usa ka buluhaton ug ang lain sa lain, buhata kini, akong hangyo kaninyo, nga walay pagpabor, walay pagdumot, ug walay kapabaya-an; apan sama sa atubangan sa Makakita-sa-Tanan nga Dios, pasagdi nga ang usa maghatag sa buluhaton, ug ang usa modawat niini nga may pagka-maalamon, matinud-anon, ug angayng dayegon, aron sa adlaw nga kana madungog nila: *'Maayo kaayo ang buhat, maayong matinud-anon nga sulugoon; ikaw matinud-anon sa gamay, pagatagaan tika sa daghan: sulod sa kalipay sa imong Ginoo'* (Mat. 25:21). Pasayloa ko, apan kadtong dili molihok uban sa pagkahadlok sa Dios, kondili uban sa pagpabor—bisan sa paghatag sa mga igsoon sa ilang gikinahanglan—panapton, sapatos—o sa pagtudlo og mga katungdanan—dili sila angay makadungog sa ingon nga tingog; kondili madungog nila kini: *'Maldito ang bisan kinsa nga magbuhat sa buhat sa Dios uban sa kapabaya-an'* (Jer. 48:10). Kay unsa kadaghan nga dautan ang kini hinungdan? Sa usa ka bahin, pagkaulipon; sa pikas bahin, pagreklamo ug pagkaguba sa malinawon nga relasyon. Ginasulti ko kini dili aron ang mga modawat mosukol batok sa mga magbahin, kondili aron kamo, ang mga magbahin, maglihok sa labing maayong paagi sa bahin sa pagdumala nga gisalig kaninyo, sa kahadlok sa Dios ug tungod

sa paghigugma sa pagkaigsoon. Kung molihok kamo sa ingon niini, ang kahusay, kalinaw ug kalinaw sa hunahuna magpadayon nga maglig-on ug magmugna og mas lawom nga gamot sa atong pinalanggang pagkaigsoon.

2. Ako kamo hangyoon ug palihugon: pun-a ang inyong kasingkasing sa tanang matang sa maayong paningkamot; itugyan ninyo ang inyong kaugalingon sa paghigugmaay sa usag usa; lipaya sa kalampusan sa inyong isigkatawo ug masubo sa pagkapukan sa inyong silingan. *'Unsa ang tawo nga yutanon, ingon man usab ang mga butang nga yutanon; ug unsa ang tawo nga langitnon, ingon man usab ang mga butang nga langitnon,'* ingon sa Apostol (1 Cor. 15:48). Apan ang langitnong Dios *"nagahigugma sa kaluoy ug sa paghukom"* (Salmo 32:5), ug *"ang tibuok yuta napuno sa Iyang kaluoy"* (118:64), ingon sa gi-awit ni San David. Apan kita usab, sundon nato Siya, ug buhaton nato kini karon; ugma maningkamot kita alang sa lain nga butang, samtang dili kita mawad-an og kadasig tungod sa kapakyasan o magpasigarbo sa kalampusan. Apan alang sa ikaduhang butang, magpasalamat kita sa Ginoo: kay kini *'dili gikan sa buot, ni sa nagdagan, kondili sa Dios nga nagpakita og kaluoy'* (Roma 9:16); apan sa una, magpadayon kita sa paningkamot, ug ato kini makab-ot: kay gisaad sa Ginoo nga *'ang tanan nga mangita makakaplag, ug sa mga nagtoktok, pagabuksan ang pultahan'* (Mat. 7:8). Busa, adlaw-adlaw ninyong buhaton ang kaluwasan sa inyong mga kalag, nga mosaka kanunay sa mas hataas pa. Karon ang panahon sa tinuod, dili malaglag nga pag-angkon – panahon sa usa ka lumba (kontestasyon), apan espirituhanon kini – panahon sa pag-asenso, apan uban sa walay katapusang mga panalangin. Bulahan ang nagdagan; bulahan sa tulo ka beses ang nagpabilin; labing bulahan ang nagpasiga matag-adlaw sa sulod niya sa kalayo sa paghandum sa Dios ug gugma alang Niya.

81. Mag-amping kita batok sa pagsaka sa mga pagbati, nga mas makalilisang pa kaysa espada, pinaagi sa pagpanalipod sa atong kaugalingon sa mga sugo ug pagpangandam sa atong kaugalingon sa pagdumot

81. 1) Hinaut nga hinumduman nato nga ang pag-alsa sa mga pagbati mas makalilisang pa kaysa espada, pinaagi sa pagpanalipod sa atong kaugalingon sa mga sugo ug pagpangarmas sa pagdumot sa sala. – 2) Karon mosaka ang usa ka demonyo, ug ugma ang lain: kinahanglan nato silang tanan supakon sa ngalan sa Ginoo ug pinaagi sa pagpugos sa atong kaugalingon sa pagbuhat og maayo; ug ayaw kawala og kadasig kon ipataw ang penitensya. [2, 4]

3. Pabayaa silang ipakusog ang ilang espada batok kanako, pabayaa silang maghatag og samad, pabayaa silang maglabay kanako, pabayaa silang maghulga kanako sa kamatayon; Dili ko kining mga butanga kahadlukan ingon sa akong kahadlok sa pag-atake sa yawa nga mosaka sulod sa akong mapainubsanon nga kalag, sa dihang ang sala, nga nagahari sa akong lawas, sama sa usa ka armado nga puwersa, mopadala batok sa pagkamaayo og kadaghanan sa mga buang nga pagbati. Unya, ako mahadlok sa pana sa makasasala nga kalipay, nga dili ang unod ang masamdan kondili ang kasingkasing; unya ako mahadlok sa dugo nga dili ibubo sa yuta, kondili ibubo sa kalag pinaagi sa usa ka dili makita nga espada. Mao kini akong gikahadlok, ug kini ang nakapahilab-as kanako. Busa magbantay kita, akong mga igsoon, ug mag-amping nga walay maninirang-purong, o hambog nga hunahuna, o kaanindot sa sala, – usa ka mananap, o suway nga pagsuway, o makaguba nga kaugalingong kabubut-on, o walay paghinulsol nga pagkamatig-a sa kasingkasing, o dili mapugngan nga pagka-mapugos, o dili makombinseng pagpangatarungan sa kaugalingon, o bisan unsa pa nga makasamok sa kalag. Apan paslakon nato ang atong kaugalingon sa mga balaang sugo sama sa mga pader; ug magpabilin kitang buo ug luwas. Kung, bisan pa, mahitabo nga mosulod ang bisan unsang mananap, sa diha-diha nga makabantay kita niini, dakpa dayon nato kini, gapuson, ug ilabay kini layo gikan kanato. Mag-andam kita labaw sa tanan batok sa mga kahuyang pinaagi sa pag-amuma og kasingkasing nga dili masudlan ug espiritu nga lig-on, aron kon atakehon kita, dili kita mahulog, kondili atong mapugngan ug itabog layo ang mga dili makita nga kaaway nga misukol batok nato.

4. Karon usa ka ingon nga demonyo ang nakigbatok kanato, ugma lain na usab ang mosulong, ug pagkahuman ana usa pa – pananglitan, pakighilawas, pagka-gluton, garbo, pagpasigarbo, kawalay hiya, pagkamahilig sa kaugalingong kabubut-on, ug daghan pang uban nga mga pagka-adik. Kinahanglan atubangon nato silang tanan, makig-away batok kanila tanan ug daogon silang tanan, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga siya ang magkorona kanato sa korona sa kadaogan sa adlaw sa paghukom. Bulahan ka, igsoon, nga makadungog niini, makasabot niini ug magpabilin niini; idugang pa nako, ug nga naningkamot ka adlaw-adlaw sa pakig-away sa hunahuna. Kay gikinahanglan ang buhat sa kaluwasan, ug ang gingharian sa langit makuha lamang sa mga naningkamot niini. Busa, ayaw kamo katingala kon masulod kamo sa tukso;

kay kini moabot aron sulayan kamo ug aron pag-andam kaninyo alang sa pakig-away. Ayaw kawala'g kadasig kon ikaw pasabton, pasanginlan, hatagan og penitensya, o kon kinahanglan, ekskommunikahon; kondili magmalipayon, magbantay, ug sugdi ang buluhaton uban sa dakong kadasig; kay ania ang imong kaluwasan, ania ang imong kalampunan, ania ang imong pagkamartir, ug alang niini ang mga korona.

82. Mibiya ang igsoon. Ngano? Wala siya magmatngon sa iyang kaugalingon ug napildi sa limbongong mga hunahuna; kon magmatngon siya sa iyang kaugalingon, ang tambag sa mga Salmo unta nakapahimo kaniya nga matarong; ug dili lig-on ang iyang kabubut-on

82. 1) Ang igsoon nilakaw na. Ngano? Wala niya tagda ang iyang kaugalingon ug napildi siya sa mga makadani nga hunahuna; kon gitagad unta niya ang iyang kaugalingon, ang tambag sa mga Salmo makatultol unta kaniya sa husto; ug ang iyang kabubut-on dili lig-on. – 2) Ang mga sundalo sa arangkon sa kalibutan magpabilin nga matinud-anon kaniya alang sa mga ganansya sa kalibutan: dili ba kita magpabilin nga matinud-anon sa langitnong Arangkon alang sa langitnong gingharian? Busa, magpaka-ingon kita nga ingon ana, pinaagi sa pagsunod sa ehemplo sa atong mga katigulangan. [2, 5]

5. Gidasig ko kamo nga magbantay sa inyong kaugalingon batok sa mga panamastamas sa kaaway. Karon, akong ipakita ang dautang bunga sa kapakyas sa pagbantay sa kaugalingon: ang atong kabus nga igsoon nga si Avvakum nilayas gikan kanato. Sigurado gayud kini tungod kay wala siya magpaminaw sa iyang kaugalingon ug kulang siya sa pagbantay sa iyang hunahuna. Nagpuyo siya sa hunahuna nga dili matinud-anon sa Dios ug dili usab deboto—hunahuna nga unta nakigbisog alang kaniya—apan peke nga mga hunahuna, nga nagtabon sa Dios ug sa Iyang kamatuoran gikan sa iyang kalag; ug mao kana ang hinungdan sa iyang pag-antos: iyang gipahawa ang iyang kaugalingon gikan sa atong taliwala ug misunod sa mga tiil sa yawa. Ug asa kaha siya karon nagalibang-libang, sama sa karnero nga gipakaon sa mga mabangis nga hayop, nga walay magtultol o magbalantay? – Unsaon kaha niya karon pagdayeg sa Dios, nga iyang gilapas pinaagi sa paglapas sa iyang mga saad? Unsaon kaha niya pagkanta: *'Mapalad ang tawo nga wala maglakaw sa tambag sa mga dautan' (Salmo 131:14)*, nga siya mismo misugod sa ingon ana nga dalan? O giunsa niya karon pag-ingon: *'Kini ang akong kapahulayan hangtod sa kahangturan; dinhi ako magpuyo, kay ako kini napili'* (Salmo 131:14)? Ug ang mga pulong: *'Naghulat ako nga mapailubon sa Ginoo; mituyok Siya kanako ug nadungog ang akong pag-ampo'* (Salmo 39:2) layo kaayo kaniya. Mas angay para kaniya ang mosunod nga mga pulong gikan sa mga Salmo: *'Sumpa ang mga nagaliko gikan sa imong mga sugo'* (Salmo 118:21). Pinasipala siya, ug magpabilin siyang ingon ana, gawas kon ang Ginoong Dios, pinaagi sa mga pag-ampo sa akong amahan ug sa imoha, ug uban sa imong tabang, magdala kaniya sa paghinulsol. Apan ngano man kini mahitabo kanato? Ngano man nga makaplagan kita ni Satanas nga naa sa iyang gahum ug madala niya kita? Ngano man nga gitugotan nato ang atong kaugalingon nga dili mapugngan sa kahadlok sa Dios, ni masuloban sa panagang sa gugma kang Kristo nga atong Dios? Ngano man nga gitugotan nato ang atong kaugalingon nga mapildi sa atong kaugalingong mga kahilambigit ug busa mahimong bugnaw, manlalapas sa pagpanilaw, dili lig-on ug, aron isulti sa hayag, walay bunga? Asa na ang atong pagtuo sa mga Amahan? Asa na ang atong gugma alang sa atong mga igsoon? Ug giunsa man ninyo pagluwas sa inyong kaugalingon gikan sa mga tukso sa lawas ug hunahuna, nga sa diha nga matandog kamo sa labing gamay nga kasubo, hingpit kamo mapildi ug, nga wala pa gani mosulod sa arena sa pakigbisog, mobalik kamo?

6. Nakita ba nimo ang mga sundalo sa terestriyal nga hari – giunsa nila pagpabilin nga matinud-anon kaniya, pakig-away para kaniya ug pag-ula sa ilang dugo? Ug alang sa unsang rason? – Aron makadaug og dungog o ranggo. Ang atong mga buhat dili ingon ana. Kini alang sa usa ka walay katapusan ug dili makita nga Hari sa tanan, ang Dios – ug dili alang sa bisan unsang butang sa kalibutan, kondili aron makab-ot ang Gingharian sa Langit, aron mahimong kauban nga manunod uban ni Kristo nga Ginoo, aron makatagamtam sa butang nga wala pa makita sa mata, wala pa madungog sa dalunggan, ug wala pa mosulod sa kasingkasing sa tawo. Apan bisan pa niana, dili kita tanan, ni kanunay, magpabiling matinud-anon Kaniya; mahimo kitang madani, malimbong, ug madala sa agi. Apan dili ba kita angay magpabiling matinaw ang hunahuna? Dili ba kita angay magpalig-on sa atong kaugalingon? Dili ba kita angay magbarug nga lig-on bisan pa sa pagdula sa atong dugo? Dili ba espirituwal ang atong pagkatawo? Dili ba kita mga anak sa Kahayag? Unsaon man nato nga mapakyas sa pagpamatuod nga kita mga anak sa pagsunod? Unsaon man nato nga mapakyas sa pagpamatuod nga kita balaan nga binhi? Unsaon man nato pagkapakyas sa pagdala sa matag hunahuna sa pagkaulipon sa pagsunod kang Kristo? Unsaon man nato pagkapakyas sa paglabaw sa kinaadman sa kalibutan? Unsaon man nato pagkapakyas sa pag-antos alang kang Kristo, bisan pa man nga angay kita

mamatay alang Niya bisan kaisa sa usa ka adlaw? – Umari karon, akong mga anak! Magpakaaron kitang mga anak sa kusog, mga mandirigma ni Cristo, tinuod nga katawhan sa Dios, usa ka koro sa mga anghel, usa ka dili matandog nga panon, nga nagsunod sa ehemplo sa atong mga balaang amahan ug sa mga bulahan nga nagkinabuhi ubos sa ilang paggiya, aron atong matamakan si Satanas sa ilawom sa atong mga tiil ug atong masukmahan, sama kang San Silvanus, ang Kagalang-galang nga Dositheus, ang kanunay nga hinumduman nga Zacharias, ug ang tanang mga disipulo sa mga Kagalang-galang. Kay dili lang si Dositheus, ni si Silvanus lang, ni si Zacharias lang ang gipadayeg, kondili ang tanan nilang matinud-anong mga disipulo ug mga sumusunod nakigbahin usab sa ilang himaya. Kita usab, ako naghangyo kaninyo, magpaka sama kanila. Ayaw nato tugoti nga mapildi kita sa mga panamastamas sa kaaway ; ayaw nato kahadlok sa ilang mga hulga; ayaw nato tugoti nga patyon kita sa makasasala nga kinabuhi; kondili buhion nato ang tanang nahibilin nga mga adlaw ug oras sa atong kinabuhi, nga makapahimuot sa Ginoo nga atong Dios.

83. *Ayaw tugoti nga bisan unsa makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios; kondili magpadayon kita sa atong mga paningkamot ug mga hiyas hangtod maabot nato ang sukod ni Cristo*

83. 1) Ayaw tugoti nga bisan unsa makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios; kondili magpadayon kita sa atong mga paningkamot ug mga hiyas hangtod makab-ot nato ang sukod ni Cristo. – 2) Sa pagbiya nato sa kalibutan, nakahimo kita og dakong buhat; busa, ayaw nato pasipalahon kini pinaagi sa kapabayaang ug pagpaluyo sa kaugalingon, kondili sundon nato ang ehemplo sa mga Amahan. [2, 6]

7. Kung adunay kalamidad nga moabot sa katawhan, ug ang tanan anaa sa kagubot, kita angay magluhod adlaw ug gabii sa atubangan sa Dios, nag-ampo Kaniya uban sa mga luha ug mga paghuyop aron Iyang kasuko mahimong kaluoy, ug aron ibalik ang kalinaw sa kalibutan, kay ang Iyang dili masukod nga kinaadman mapadayag pinaagi sa ingon nga mga hitabo—apan dili nato pasagdan ang atong espirituhanong mga katungdanan sa proseso, kondili himuon pa gani nga pabor ang kasagarang kalamidad nga moabot kanato. Kay, ingon sa Apostol, *'ang tanan nga butang naghiusa alang sa kaayohan sa mga nagahigugma sa Dios'* (Roma 8:28); aron nga dili ang karon nga kalamidad, ni bisan unsa pa nga mas makalilisang, o, sa pag-ingon sa pulong sa Apostol, *'ni kamatayon ni kinabuhi, ni mga anghel ni mga prinsipalidad, ni mga gahum ni mga butang karon o sa umaabot, ni gitag-on ni kalawmon, ni bisan unsang binuhat, makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios nga anaa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo'* (Roma 8:38–39). Busa, samtang atong itugyan ang atong kasingkasing sa Dios ug atong tan-awon ang mga panalangin nga gitipigan didto, buhaton nato ang buluhaton nga giatubang nato uban sa kalipay, pagkamapailubon ug kadasig, dili magluya tungod sa kawad-on sa paglaum, dili mapul-an sa pagpuasa, dili mapoy sa pagbantay, dili magsawa sa pag-ampo, ug dili manumbay sa mga paningkamot sa pagtuman sa ubang mga sugo; apan naningkamot ug nagdali padulong niini tanan, sama sa usa ka pista ug kalipay, o mas tukma pa, padulong sa kahayag, padulong sa Dios mismo; ug sa ingon niini mosaka kita gikan sa kusog ngadto sa kusog sa pagtuman sa mga sugo, ug gikan sa himaya ngadto sa himaya sa pagpanamkon sa atong kaugalingon sa mga hiyas, nga nagadako kanunay sa pagkamabug-os sa mga hingpit nga kinaiya sa Dios, *'hangtud nga kita tanan makaabot sa pagkahiusa sa pagtuo, sa sukod sa pagtindog sa pagkahingpit ni Cristo'* (Efe. 4:13), Nga kita gipapako sa krus sa kalibutan alang Niya, ug ang kalibutan alang kanato (Gal. 6:14), Nga atong gibyaan ang tanang butang ug giisip kini nga kawad-on, aron Siya ra ang atong makab-ot (Fil. 3:8).

8. Tan-awa, akong mga anak, unsa ka dako ug hinungdanon nga buhat ang atong nahimo pinaagi sa paglayas gikan sa kalibutan ug pagbiya sa tanang butang sa kalibutan, ang atong pagkapariho ug yutang natawhan, ang atong mga ginikanan, mga igsoon nga lalaki ug babaye, ang atong mga lungsod ug panimalay, ug sa tinuod gayud bisan unsang butang nga nagahatag kahupayan sa unod ug dugo? – Ayaw nato pasipalahon ang ingon nga buhat pinaagi sa katamaraan, kapabayaang ug kawalay pagtagad; ug mahitabo kini kon mosugod kita sa pagtuman sa mga tinguha sa unod ug molihok sumala sa mga pagbati sa kalag. Dili ingon ana ang atong mga balaan ug matinahuron nga mga Amahan, nga nagbilin kanato og mga ehemplo sa pagpaubos nga pag-sundog kang Dios, walay duhaduha nga pagsunod, matinud-anong pagtuo, pagdumot sa kalibutan, gugma alang sa Dios, katingalahang mga buhat ug mga buhat nga matinulondon. Sunda usab nato sila, nga maningkamot sa pagsunod sa ilang mga bakod, aron kita unta matugotan nga makabahin sa ilang mga panalangin.

84. Kinsa kining mga dautang tawo? Tanan nga nagkinabuhi sa pagkadautan; labi na kadtong dili kontento sa gamayng suplay sa monasteryo, supak sa ilang mga panata

84. 1) Kinsa ang dili masala sa ingon nga dautang buhat? Ang tanan nga nagkinabuhi sa dautan; labi na kadtong dili kontento sa gamay nga suplay sa monasteryo, supak sa ilang mga panata. – 2) Kinahanglan kontento ang usa sa gitagad sa pagkaon, ug tan-awon ang bisan unsang kahupayan sa kalibutan ingon usa ka pagkunhod sa walay katapusang kahupayan, sama sa akong kanunayng nabati. – 3) Dili man kabos ang among pagkaon; ug sa infirmario, maayo kaayo ang pagkaon ug ang tanang butang. – 4) Idugang pa nako: kamo mismo wala magdala bisan unsa sa monasteryo, apan mangayo kamo ani ug kana; sa samang higayon, hapit wala kamo'y ikahimo, samtang ang uban, nga mas maayo kaysa kaninyo, naningkamot sa tanang paagi ug nag-antos. Ang matarong nga kasuko sa Dios anaa kaninyo. [2, 7]

9. 'Ayaw kamo pagbuhat alang sa pagkaon nga madaut,' ingon sa Ginoo, 'kundi alang sa pagkaon nga magpadayon hangtod sa kinabuhi nga walay katapusan' (Juan 6:27), nga mao ang pag-obserba sa mga sugo, 'pagtuon sa Balaod sa Ginoo sa adlaw ug sa gabii', aron kamo mahimong sama sa 'usa ka kahoy nga gitamnan sa daplin sa sapa', sumala sa mga pulong sa balaan nga si David; ug ang inyong 'bunga' 'ihatag sa takna niini', ug ang 'dahon' sa inyong kaluwasan 'dili malata' sa umaabot nga kapanahonan. 'Dili sama sa daotan; dili sama kanila, kondili sama sa abog nga gihuyop sa hangin gikan sa nawong sa yuta' (Salmo 1:3–4). Itawag nato nga 'daotan' dili lamang kadtong nagtuo sa sayop, kondili usab ang tanan nga nakalapas sa mga sugo sa Ginoo; ug sa atong han-ay, kini mao ang mga dili masunuron, ang mga hambog, ang mga mapintasulti, ang mga walay pulos, ang mga bastos, ingon man usab kadtong nagakaon sa tinago, ang mga magreklamo, kadtong mahilig magpalamuti, mausisaon (kanunay nang pangutana-utana sa impormasyon), mga tapulan, ang mga walay pag-amping, mga mamasangit, ang mga pasawayon, mga manlalapas sa dungog, ug labaw sa tanan ang mga walay pagpasalamat ug kadtong mangayo og labaw pa sa angay? – Dili sila kontento sa mga gasa nga gihatag sa Diyos (mao ang gipanghatag sa tanan sa monasteryo), apan, tungod kay ilang gipasagad ang pag-atiman sa ilang kalag ug gipahimulosan ang ilang lawas, nangita ug nangayo sila og pagkaon ug ilimnon nga dili nila angay, ug nag-away tungod niini, nga gigamit ang ilang panglawas, mga batasan ug mga kapansanan ingon nga mga pasangil. Ug maayo unta kung magmasakit gayud sila; tingali pinaagi niini maluwas sila sa labing dakong sakit sa tanan – ang kawalay pagpasalamat. – Murag nakalimot na gani sila, kining mga salbahis, sa ilang gisaaran sa Dios sa dihang misulod sila kanamo, ug sa ilang gikumpisal sa atubangan sa daghang mga saksi, mga dili makita ug makita! Wala ba sila misaad nga mag-antus sa gutom ug kauwaw, mag-agwanta sa tanang matang sa kasubo ug kalisod, gutom, pagpanlupig, pag-antos ug kamatayon? Ug karon nagpakiggubat na sila tungod sa bino ug pagkaon! – Apan ingon nga ilang gisalikway ang ilang saad, ingon usab sila pagasilikwayon; ug ingon nga ilang nakalimtan nga ang Dios mao ang saksi ug mamati sa ilang mga saad, nahadlok ako nga 'Thatag sila sa Dios ngadto sa usa ka hunahuna nga dautan, aron buhaton nila ang dili angay' ug makadaot (Roma 1:28).

10. Busa, magpahimangno kamo, bisan kinsa kamo; labaw sa tanan, pukawa ang inyong mga kalag gikan sa pagkatulog, gikan sa pagpasagad sa pagka-diyosnon, gikan sa pagka-mabutihon, gikan sa pagka 'dili init ug dili bugnaw'. Palihoka kamo sa gugma ug kahadlok sa Diyos. Dawata ang disiplina ug sul-ota ang panagang sa pagkamatarong. Magkurog ug mahadlok, ug ayaw mag-away bahin sa gibutang sa lamisa para ninyo. Dili ko naghigot sa panahon nga adunay nilaga, isda ug keso, apan bisan pa kon pan ug gulay nga gisabawan og lana, naluto'g sobra nga beans, o susama niini ang ihatag, tan-awa kini nga dakong kahupayan. Ug kinsa sa mga mapainubuson ang dili mahadlok niini, nga naghunahuna kon giunsa pa gani nga ang ingon nga kahupayan makapahimo kanila nga mawala ang walay katapusang mga panalangin? Alang kanako, gitan-aw nako ang matag pagkaon ug ilimnon ingon nga suplay para sa biyahe paingon sa impierno, labi na gayud kadtong gihatag kanako atol sa akong pagkamasakit. Too-a ko, bisan pa man nga nagasulti ko sa kalibog, nga kon wala ko gikupot sa dakong kahadlok sa pagsuway sa atong amahan, ug kon wala ko napasugot sa imong maalamon nga tambag, dili gyud unta nako mausab ang akong naandan nga sukod sa pagkaon hangtod sa akong kamatayon? Tungod lamang niini nga hinungdan nga nagakaon ug nagainom ko sa nagkalain-laing butang: apan, isulti ko—ug usab sa pagkabuang—gibuhat ko kini uban sa bug-at nga kasingkasing, uban sa pag-agak-agak ug kasubo, sa usa ka bahin tungod sa akong pagkawalay-angay, ug sa pikas bahin tungod sa kabalaka alang kaninyo nga mga masakiton ug tungod sa kakulang sa monasteryo.

11. Apan, pinaagi sa grasya ni Kristo nga atong Ginoo, naa kami'y gikinahanglan namo: hatagi og himaya ang Dios, kamo nga mga walay pagpasalamat! Moinom kami og bino, mokaon kami og lana ug isda, ug magpahulay kami ug tambalan sa infirmario – ug kini dili lang kausa o duha, kondili matag adlaw. – Usa

ka pinili nga igsoon, nga nakatigom og kasinatian sa pagtambal sa mga sakit, mao ang among punoang infirmaryano; siya adunay tulo, upat o lima ka mga katabang; usa ka dedikadong kusinero, usa ka dedikadong tigbantay sa bodega, ug usa ka dedikadong tig-andam sa mga pahid, plaster, bendahe ug panakot; ug ang trabaho didto dili mohunong bisan sa usa ka gutlo. Dako kaayo ang mga gasto: adlaw-adlaw nga gihatag ang isda, nga gikuha gikan sa mga priso nga gipahukman—tulo o upat ka mangingisda—o gikan sa merkado; daghan kaayong bino—ug unsa pa nga klase—ang na-konsumo na ug padayon pa gihapon; ingon man mga olibo, dugos, humok nga pan, ug daghan pa. – Unsaon man nato, nga walay pagpasalamat, nga dili magpasalamat sa tanan niini? Unsaon man nato nga dili maghatag og himaya sa Dios? Unsaon man nato nga dili mag-awit sa Iyang mga pagdayeg?

12. Idugang ko niini: wala kami nagdala bisan unsa sa monasteryo, ug ang among paningkamot walay kita; apan pirmi kami gisugo nga kuhaon kini o kana. – Ug bisan pa niana, wala kami'y pulos gayud, dili sa pagtindog sa ganghaan ni sa pag-alagad sa kan-anan. Apan, bisan pa nga kami walay pagbati ug walay sentido, wala gani namo mabantayi nga basin kami na ang katapusan sa orden, ug nga ang uban—mas dungganon pa kaysa namo—among mga igsoon ug mga amahan, ang uban sa gawas ug ang uban sulod sa monasteryo, karon sa tugnaw ug hangin, karon sa kainit ug sa nag-aso nga adlaw—sama sa mga ulipon—nagahukay, nagahakot, nagapamutol sa mga baging, nagahugas, nagatahi, paghimo sa puthaw, ug paglakaw sa tiil sa mga buluhaton paingon sa lungsod, paingon sa mga uma, ug paingon sa kabukiran – gikapoy na gyud sila hangtud sa kahuyang ug gikapoy ang ilang kaugalingon; apan ginabata nila kini tanan uban sa kalinaw sa kasingkasing. – Sa tinuod, alang sa ingon niini ang Ginghamian sa Langit! Apan ikaw, O bulag, O mapig-ot ang kasingkasing, O limbongon, O walay paglaum! Pag-amping nga dili ka madungog niadtong adlaw: *'Igapos ang iyang mga kamot ug mga tiil, ug itambog siya sa gawas nga kangitngit'* (Mat. 22:13). Ka-alaot ka! Wala kamo magtagad sa kasuko sa Dios, kay nagtuo man kamo nga dili Niya kamo dayon silotan. Tinuod, ingon niini bahin kaninyo: *'Ang buang miingon sa iyang kasingkasing, "Walay Dios"'* (Salmo 52:2). Ngano? Kay *'nagkadautan ug nahimong makalilisang ang inyong mga binuhatan, ug wala kamo magbuhat sa maayo. Apan ang Ginoo 'nagtan-aw gikan sa langit' adlaw-adlaw, 'ug nagtan-aw kon kinsa ang nakasabot ug nangita kaniya'* (Salmo 13:1, 2), ug iyang gisulat ang ingon nga mga tawo sa Basahon sa Kinabuhi, samtang iyang gilaktawan ang uban. Nahadlok ko nga kon wala miabot si Santo David, dili unta siya makanta bahin kaninyo – ug dili untag matuman kaninyo ang mga pulong sa salmo: *'Akong gibahin sila sa ilang tiyan'* (Salmo 16:14). Kinsa? – kining mga daotan gikan sa mga nagalakaw sa pagkamatarong. – Apan *'Sabta kini, kamo nga nakalimot sa Dios: walay makagawas kaninyo, ug walay makaluwas kaninyo'* (Salmo 49:22). Ug pasayloa ako, O akong pinalanggang mga anak, kay sa akong kamangmangan, tungod sa gugma ug uban sa mga luha, gisulti ko kini kaninyo, nga nagtuo nga mas maayo karon nga disiplinahon ko kamo sa mga pulong kaysa mapasakop unya sa walay katapusang mga silot, diin unta makaluwas kita tanan pinaagi sa grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

85. Mapait nga duha pa ang nilakaw

85. 1) Masakit nga duha na usab ang nilakaw. – 2) Busa, dili magsalig ang usa sa iyang kaugalingon ni sa uban. – 3) Gamay ra kaayo ang atong gibuhay, apan mapuno kita sa atong kaugalingon nga dili nato mahibal-an kung unsa kita kataas ang naabot – ug mao kana ang hinungdan nga kita mahulog. – 4) Busa, pagbantay kamo sa inyong kaugalingon; ug pag-ampo kamo alang kanila. [2, 8]

13. Usab ang tukso, usab ang pagpangdani; usab ako, pobre nga kawawa, nagahilak ug nagahilak sa kasubo, nga ang akong mga hinigugma mibulag (ang duha ka igsoon milayas), nga kadtong nagpuyo sa kahitas-an napukan, nga ang mga *'nagtuo nga maalamon sila'* gilabay sa kangitngit, nga kadtong nakigbisog og dako ug dugay nga pakigbisog ug paningkamot sa pagkamatinud-anon nawad-an sa tanan sa usa ka gutlo, ug nahimong mga dagom para kanako imbis nga mga ubas, kasubo imbis kalipay, ug kapintasan imbis sa kalipay nga akong gilauman. Ug wala ko kabalo unsa ang akong isulti o unsaon paghisgot sa pagkahugno ug pagkaguba sa atong mga igsoon; gawas sa paglingkod ug paghilak, nga nagaingon: kung mao kini, *kinsa kaha ang makaluwas*, O Ginoo.

14. Busa, dili angay dayon pagdayegon ang usa ka tawo hangtod sa katapusan sa iyang kinabuhi. Busa, ang dalan sa atong kaluwasan lisod kaayo tumanon. Ug kinsa may makalikay sa daghang bitag sa yawa? Ug kinsa may dili malibog sa iyang kaugalingon hangtod sa katapusan sa iyang kinabuhi? Kadtong balaan nga amahan, nga maayo kaayo sa pagkahibalo niini, bisan pa sa iyang pagtindog sa mismong ganghaan sa kamatayon, sa dihang miingon kaniya ang yawa, *'Nakatakas ka gikan kanako'*, mitubag siya, *'Wala ko*

kahibalo.' Ingon ana siya ka-mahadlok alang sa iyang kaugalingon nga bisan pa sa katapusang takna sa iyang kinabuhi, daw wala siya misugot nga magbaton og lig-on nga pagsalig sa iyang kaugalingong kaluwasan, bisan pa sa kadako sa iyang mga matinud-anong paningkamot.

15. Alang kanato, kon mogugol kita og lima o napulo ka tuig sa usa ka monasteryo ug masanay sa lagda sa monastiko, o makat-on og pipila ka bersikulo gikan sa Kasulatan sa kasingkasing, o mohimo og daghang pagyuko, o mag-ampo og mas dugay ug magpuasa, giisip nato nga natuman na nato ang tanan ug magsugod kita og pagpasigarbo. Tungod niini, *'nagahulog kita sama sa mga dahon'* (Prov. 11:14); ang atong *'mga bukog gipisil sa impiyerno'* (Sal. 140:7), ug *'nalata kita sa dili pa kita makalipay'* (Sal. 128:6). Giisip nato ang atong kaugalingon nga maalamon, bisan wala kita'y edukasyon; madasigon sa pagpanulti, bisan dili kita makasulti: gitudlo nato ang atong kaugalingon nga magtutudlo, nga mga masigasig alang sa pagkamatarong ug sa mga matinud-anong representante niini; ug among giangkong nga ang kamatuoran naa ra kanamo. Maong nahitabo kanato ang ingon nga kapalaran; maong gikuha nato ang kangitngit ingon kahayag; maong, daw gikan sa paraiso, nahimong mga exilado kita gikan sa korte ni Kristo ug sa Iyang panon.

16. Busa, mag-amping kamo, akong mga igsoon, naghangyo ko kaninyo, ug ayaw tugoti nga hinay-hinay nga mahurot ang inyong pagkamaayo ug pagtuo, basi kamo hingpit nga mahurot ug mahulog sa kamot sa pagkaguba. Alang sa mga naligaw, mag-ampo kita nga matinud-anon nga unta dalhon sila sa Ginoo sa paghunahuna ug ibalik sila kanato.

86. Nagapahupay ako sa inyong pagkamapailubon ug pagkamapadayonon; padayon ug paningkamot pa gayud – ug ang panalangin sa Dios anaa kaninyo; apan kadtong dili ingon niini dili sila gikan sa Dios

86. 1) Nagapahupay ako sa imong pagkamapailubon ug pagkamapadayonon; padayon ug paningkamot pa gayud – ug ang panalangin sa Dios mag-uban kanimo; apan kadtong dili ingon niini dili sila gikan sa Dios. – 2) Kita hingpit nang nabag-o ug nahimong bag-o pinaagi sa pagbunyag, paghinulsol, ug atong saad: busa, ayaw nato tukoron pag-usab ang atong gipukan, ni mobalik sa kalibutan diin kita gikan, sama sa mga Israelita nga pagkahuman sa pagbiya sa Ehipto nangandoy pa sa maong yuta; hinaut nga ang akong mga pulong makapukaw kaninyo niini, ug hinaut nga ang Ginoo motabang kaninyo. [2, 9]

17. Adlaw-adlaw gina-panalangin ko ang Dios nga akong Amahan, nga nagahatag kaninyo og kusog ug kaisog aron magbarug nga lig-on sa inyong asketikong pagsunod, ug mapainubsanon kong pag-ampo aron ablihan pa gayud sa Ginoo ang inyong mga espirituhanong mata, aron makita ninyo ang tanan Niyang mga dalan, masabtan ang tinguha sa balaan nga gugma alang Niya, mapahilum ang matag unodnong tinguha, ug mosaka sa ibabaw sa gahum sa mga pagbati, aron kamo *'hingpit ug hapsay sa tanang maayong buhat'* (Col. 4: 12). – Ug kini, sama sa inyong nahibaloan, dili mahitabo kung walay kusog nga paningkamot, ni walay pag-antos, ni sa kalit lang; kondili sa kondisyon nga, uban sa dakong kakapoy ug pag-ubos sa kaugalingon, adlaw ug gabii, atong mapugngan ug mapildi ang atong kinaiyahan, ug maatubang ang tanang kasakit nga moabut kanato sa atong komunal nga kinabuhi, bisan gikan sa mga tawo o sa mga demonyo. Kay kinsa man ang dili maluya sa ilawom niining karga, apan sa tabang sa Dios magpailob ug magpadayon sa tanan niini: kana nga tawo *'makadawat sa panalangin sa Ginoo ug sa kaluoy sa Dios nga iyang Manluluwas'* (Salmo 23:5), ug pagahimongon nga takus sa Gingharian sa Langit. Busa, maayo ug bulahan ang pag-antos sa ingon nga mga pag-antos, ang pagka-magbubuhat sa mga pag-antos ni Kristo, ug ang dili paglikay gikan niini pinaagi sa pagpalipay sa kalibutanong mga butang—mao ang pag-uyon sa kasuko ug panagbangi, insolensya ug garbo, panagbangi ug pagdumot, pagsuway ug panag-away, kasuko ug pag-abuso, panamastamas, bakak ug pagpanag-iya. Unsaon man pagtawag og Kristohanon ang ingon nga mga tawo? Dili ba sila mga anak sa pagsuway, mga anak sa kasuko, ug mga manununod dili sa walay katapusang panalangin kondili sa walay katapusang pag-antos?

18. Dili ba ang inyong ranggo, mga igsoon, sama sa mga anghel? Dili ba balaan ang inyong kinabuhi? Dili ba ang inyong agi gipili sa Dios? – Apan unsa may giingon sa Apostol? – *'Kay kon akong gibungkag kini, ako na usab ang nagtukod niini; ako nagahimo sa akong kaugalingon nga usa ka manalapas'* (Gal. 2:18). Gibakwit nato ang daang tawo, nga nagakadaut tungod sa nagkalain-laing limbong sa bitin; gisalikway nato ang bunga sa unang mapait nga pagtilaw ug sa pagsuway nga angay sa pagpahawa, ug pinaagi niini misulod sa kalibutan ang kamatayon, ang gigikanan sa daghang pag-antos; Atong gibyaan ang sala sa atong pagkatawo, una sa bunyag sa tubig ug sa Espiritu, unya, pinaagi sa dakong gugma sa Dios sa katawhan, sa ikaduhang bunyag sa paghinulsol ug pagsalikway sa kalibutan; ug ang inyong mga saad sa Dios narekord sa atubangan sa Balaang mga Anghel; narekord usab kini uban kanako, usa ka kabos. – Busa nahugasan kamo, nabalaan,

napalaya gikan sa gapos sa sala, ug gisul-oban sa bag-ong tawo, nga gimugna sumala sa hulagway sa Dios sa pagkamatarong ug kamatuoran: ngano man nga mobalik kamo pagdagan? Ngano man nga mobalik ka pag-usab sa imong kaugalingong suka? Ngano man nga nagpamatuod ka nga dili ka angay sa Gingharian sa Langit, samtang, sumala sa pulong sa Ginoo, nga nakabutang ka na sa imong kamot sa arado, mibalik ka pa? (Lucas 9:62). – Ang Ginoo mao ang akong saksi nga ginasulti ko kini tungod sa akong gugma kaninyo, tungod sa kaluoy, samtang nag-antos ko pag-ayo. Unsa may giingon sa Kasulatan sa Daang Tugon mahitungod sa mga Israelita? Nga ilang gibalhin pagbalik ang ilang kasingkasing ngadto sa Ehipto, kay nahinumdom sila sa mga sibuyas, sa karne ug sa mga kaldero sa Ehipto, ug sa ilang kabus nga kinabuhi didto (Exodo 16:3). Ingon usab, mituyok usab kita ngadto sa kalibutan ug sa mga butang sa kalibutan, ug ang atong kaniadto ginabuhat didto, ginabuhat na nato karon dinhi. – Ka-amgo ko! Ngano kaha nga kita, nga unta kapariho sa mga anghel, dili gani kapariho sa mga debotong laiko, samtang pinaagi sa kapabayaang hinay-hinay kitang nagakanaog bisan pa sa ingon ana nga tinuod nga pagkahulog? – Hinaut nga ang akong mapainubsanon nga pagtulon-an kaninyo, ako naghangyo, mag-alagad isip kumpirmasyon alang sa mga wala mahulog, isip tambal alang sa mga nahulog, isip pahimangno alang sa mga pasagad, isip pagdasig alang sa mga masigasig, isip pampadasig alang sa mga masubo, isip tabang alang sa mga nagpakigbisog, ug sa kinatibuk-an – *'sa tanan, ako nahimong tanan, aron ako makaluwas sa pipila'* (1 Cor. 9:22). Kay alang kaninyo ako nagasulti ug nagaginhawa; kay sa akong kaugalingon, dili man ako maalamon ni usa ka tawo. Hinaut nga ang Dios, ang Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, itul-id ang sayop kanato, lig-ona ang matarong, ug pun-a ang kulang; ug sama sa Iyang paggawas kanato gikan sa kalibutanong Ehipto ug pagdumala kanato sa makasasala nga kamingawan, aron Siya pangulohan usab kita Niya sa mapanganuron nga dagat sa mga pagbati, human Niya kini pagbahinon ug pagpauga, ug paghimo sa agianan sa pagkamaayo nga malakbay nato; ug sama sa Iyang pagtawag kanato, padayon Niya kitang tawgon nga Iyang *'pinili nga kaliwatan'* ug *'balaan nga nasud'* (1 Pedro 2:9); ug ipahimutang Niya kita sa maayong yuta sa mga hiyas, ug labi na, pinaagi sa kamatayon, sa yuta sa mga mapainubsanon.

87. Sa pagbiya nimo sa kalibutan, apan sa pagbalik nimo og tan-aw niini – nagbuhat ka nga buang ug makaguba: palihug hunahuna pag-ayo, ako naghangyo kanimo

87. Gibilin nimo ang kalibutan, apan mibalik ka pagtan-aw niini – nagbuhat ka sa buang ug makadaot sa imong kaugalingon: palihug hunahuna pag-ayo, ako naghangyo kanimo. [2:10] Ingon nga mga tawo nga matin-aw ang hunahuna, nga mibiya sa tanan alang sa Dios—lakip ang inyong paryente, inyong mga igsoon, ang kalibutan ug ang tanan nga naa niini—ug gisul-ob ninyo ang gaan nga yugo ni Cristo, ngano man nga kamo malimbongon, mahimong kalibutanon, ug sa tinuod, pinaagi sa inyong kaugalingong mga buhat, mobalik kang Satanas? *'Ang bisan kinsa nga mosalikway sa Balaod ni Moises mamatay nga walay kaluoy sumala sa pagpamatuod sa duha o tulo ka saksi. Unsa kaha ka grabe nga silot ang inyong gihunahuna nga angay ninyong madawat'* (Heb. 10, 28–29), kamo nga, sumala kang San Basilio, gisi ang pakigsaad sa Espiritu pinaagi sa paglapas sa inyong pagsunod, ug *giisip nga hugaw ang dugo sa pakigsaad* nga gipahiran kaninyo sa adlaw sa pagsalikway sa kaaway ug sa kalibutan ug sa inyong paghiusa sa Kristo? Angay ba kini? Dili ba ninyo mahimo, bisan sa usa ka oras niining kinabuhi (– nga usa ra ka gutlo kon itandi sa walay katapusang mga kapanahonan –) nga magbantay uban sa Ginoo? Mao ba kini ang inyong mga saad, nga gihimo atubangan sa Dios nga saksi, samtang nagpaminaw ang mga Balaang Anghel? Mao ba kini ang gipasabot sa gamay nga gunting nga gihatag ninyo kanako, nga daw gikan sa kamot sa Ginoo? Mao ba kini—ubos sa impluwensya sa mga pahimangno nga inyong nadawat niadtong panahona—ang inyong mga luhaanong, mapainubuson, ug puno sa pagpaubos nga mga lihok ug mga tan-aw? O, akong mga anak, akong mga anak! Giunsa man ninyo pagkalimot sa inyong kaugalingon ug paglayas gikan sa inyong kanhing mga determinasyon? Apan akoo kamo gipangaliyong-aliyong, akong mga anak, akong kaugalingong unod ug dugo, akong kauban nga mga magtutuo: magpahimangno kamo sa inyong kaugalingon, kamo tanan; bag-oo kamo sa espiritu; maghiusa kamo sa usa ka hunahuna, sa usa ka paglaum, sa usa ka kasingkasing—kamo uban kanako, ako uban kaninyo—sa atubangan sa Ginoo; ug magkinabuhi ug maglakaw kita sa paagi aron makab-ot nato ang Gingharian sa Langit.

88. *Nalipay ko nga nakapahimutang na kamo og maayo; apan dili kini akoo nga buhat, kondili gasa gikan sa Dios; nalipay ko, busa, kay kita usa ra uban kaninyo: panalangini kamo sa Ginoo ug tabangi kamo sa pag-uswag*

88. 1) Nalipay ako nga maayo na ang inyong kahimutang; apan dili kini akoang buhat, kondili usa ka gasa gikan sa Dios; nalipay ako, busa, kay kita usa ka hunahuna uban kaninyo: hinaut nga ang Ginoo magbantay kaninyo ug motabang kaninyo sa pag-uswag. – 2) Gipili nato ang mas maayo ug mas bililhon kaysa sa mas dautan ug walay pulos: ayaw nato kawad-i ang kaisog. – 3) Ang mga korona sa pagkamartir nagpaabut: magpakaisog kita; dal-a nato ang yugo sa pagsunod ug ang kakapoy sa unod, samtang nagtutok sa dungog sa atong gihimaya nga pagtawag. [2, 11]

19. Maayo nga dili natong itago ang mga panalangin sa Dios, kondili ipahayag kini kon ang panahon magkinahanglan, aron pinaagi niini mas mapalig-on pa nato ang atong kadasig sa buhat. Nakita nako ang ingon nga panalangin kaninyo. Kay, pinaagi sa grasya ni Cristo, pinaagi sa kanunay nga pagtudlo ug pahinumdom mahitungod niini ug sa maong buhat nato, ug pinaagi sa adlaw-adlaw, aron isulti, nga mga pagdasig, misugod kamo sa dalan sa espirituhanong pag-uswag, uban sa maayong pamatasan ug pagkamadasigon nga mahigugmaon sa Dios. Ang pagkamatuod sa akong gisulti gipamatud-an sa inyong kaugalingong pagpamatuod; ako usab nagpamatuod niini, kay nakabaton man ko og kahupayan gikan sa akong mga samad nga makapaguol pinaagi kaninyo, ug, human sa daghang kabalaka, misulod, sama sa usa ka hilom nga pantalan, sa kalinaw sa inyong debotong kinabuhi, ug nagalipay sa akong kasingkasing tungod niini. Tinuod gayud, dili bakak ang panultihon nga *'ang pagdisiplina dili malipay-on sa panahon, kondili masakit; apan unya kini magbunga sa malinawong bunga sa pagkamatarong'* (Heb. 12:11) alang sa mga nakasinati sa ingon nga pagbansay. Apan kini nga bunga dili resulta sa akong kaugalingong paningkamot, ni sa akong kaugalingong pag-atiman ug pagpaningkamot, kondili usa ka gasa gikan sa Dios, pinaagi sa inyong kadasig ug amahanong tabang. Ug ngano man, ako nga dili takus, nagalipay ug nagatagamtam sa mga paningkamot sa uban? Tungod kay kita hingpit nga usa: kamo anaa kanako, ug ako anaa kaninyo, ug ang tagsa-tagsa ka buhat sa matag-usa gikwenta alang sa kredito sa atong duha. Hinaut nga ang Ginoo, katingalahan sa gahum ug gamhanan sa kusog, gikan karon ug hangtod sa walay katapusan, magahatag usab kanako nga mahimong masigasig ug kusgan sa angay nga pagtuon, pagsusi, ug pagpatin-aw sa balaan nga mga sugo, ug panalipdan Kamo Niya sa walay putol nga pagsumpo, sa matinud-anong pagsunod ug sa dili matuyok nga pagtuo, nga maghimo kaninyo nga labi pang matinahuron, labi pang masigasig ug andam sa pagbuhat sa matag espirituhanong paningkamot uban sa kaisog ug kadasig – aron pag-antos sa kasubo ug kalisud, gutom ug kauwaw, sa pagbuhat sa bisan unsang paningkamot ug sa pag-antos sa tanan nga bug-at ug makalumos, aron, sa pagpakita ninyo nga kamo dili mapildi, madawat ninyo ang mga korona sa pagkamapailubon sa adlaw sa paghukom sa matarong nga Hukom.

20. Tinuod, maayo ang imong napalit, kay sa pagbiya nimo sa madunot, nadawat nimo ang dili madunot; sa pagbulag nimo sa imong mga ginikanan, nakuha nimo ang Ginoo nga imong Amahan; sa pagkahimulag nimo sa imong mga igsoon, nahimo nimong kauban-puy-anan ang mga Balaan; kamo *mao ang 'pinili nga kaliwatan, usa ka hari-hariang pagkapari'* (1 Pedro 2:9); imbes sa yutang natawhan nga nag-anak ug nagpadako kanimong, ang langitnong siyudad nahimong imong yutang natawhan, nga *'ang Dios mao ang arkitekto ug magtutukod'* (Hebreohanon 11:10); imbes sa usa ka balay nga dili permanente ug masalupot sa pagkaguba – karon naa na kanimong mga puloy-anan sa mga matarong ug balaan; imbes sa walay pulos nga himaya ug malaglag nga dungog – aduna kamo'y pagka-diosnon ug pagka-anghel nga dignidad; imbis sa materyal nga kalipay ug katagbawan – ang pag-ilabay sa walay katapusang mga panalangin; imbis sa pagpailalom ug pagpugong sa inyong mga tinguha – paglipay uban sa mga martir; imbis sa pag-inusara ug paglibot-libot nga walay ugat – ang labing suod nga pagpares sa tanang mga Santo. Ngano man nga mawadaan kita og kaisog? Ngano man nga maluya ang atong kasingkasing ug magmasubo kita? Pasagopa sa matag-usa ang pagtuaw uban kang Diosnong David: *'Ngano man nga maluya ka, O akong kalag, ug ngano man nga imo kong gipaguol? Salig sa Dios, kay mosugid kami kaniya'* (Salmo 41:12). *'Kay kon mag-antos kita uban Niya'* sa pagpanamastamas, *'magaari usab kita uban Niya'* (Roma 8:17; 2 Tim. 2:12).

21. Dinhi usab makuha ang mga korona sa pagkamartir; ug ang monastikong paagi sa kinabuhi matarong nga gitawag nga usa ka uma sa pakigbisog. Busa, unsa ka bulahan ang masunuron? Unsa ka katingalahan ang magtutumpaw (nga nagpadayag sa tanan mahitungod sa iyang kaugalingon)? Unsa ka dungganon ang mapailubon? Unsa ka bulahan sa Dios ang matinud-anon ug matinindaganon sa pagtuman sa mga sugo? Ngano man nga dili kita moliko o mopalayo gikan sa atong gisugdan, ngano man nga dili kita

mapung-an sa naestablisar nga kahimtang, ngano man nga dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga mobalik o mohunong, ngano man nga dili nato ihatag ang atong likod sa atong mga kaaway, O mga kaigsuonan sa pagtuo, O mga kauban sa pagbiyahe, O mga kauban sa pakigbisog! Ayaw nato pasayloa ang unod: mubo ang panahon, malipad-an ang kinabuhi; bisan pa unta molungtad ang kinabuhi og kapitoan o kawaloan ka tuig, wala kini'y bili kon itandi sa walay katapusang mga kapanahonan. Isakripisyo nato ang usa ka karnero, ug makadawat kita og daghang bulawan; isakripisyo nato ang usa ka gutlo, ug makab-ot nato ang walay katapusang mga kapanahonan; pag-antos nato ang usa ka oras nga paningkamot, ug makadawat kita og walay katapusang pahulay; maghilak kita, aron kita malipay hangtod sa kahangturan uban sa bulahan nga kalipay; maghilak kita alang sa gugma ni Cristo, aron kita makalipay sa walay katapusang kalipay. Busa, itutok ninyo ang inyong mga mata sa dungog sa inyong langitnong pagtawag, paningkamot kamo uban sa kalipay sa pagbuhat sa maayong mga buhat hangtod moabot ang panahon sa inyong pagpanaw, ug molatas kamo gikan niining kinabuhi ngadto sa kahangturan, pinaagi ni Cristo Jesus, among Ginoo.

89. Tungod kay gitubag nimo ang tawag sa Dios, sama ni Abraham, gibyaan nimo ang tanan: ayaw pagmasubo, kondili, pinaagi sa paglaum, paglahutay sa tanan: nagpaabut ang mga korona

89. 1) Tungod kay gitubag ninyo ang tawag sa Dios, sama ni Abraham, gibyaan ninyo ang tanan: ayaw kaguol, kondili pinaagi sa paglaum, pag-antos sa tanan: nagpaabut kaninyo ang mga korona. – 2) Ayaw pagbuhat og bisan unsang dili angay – ug ayaw pagpangawat: kay ang ingon nga mga butang dili mohaom sa tanan nga matarong, ug dili kini malikayan nga mapamatian. – 3) Sa panahon sa Kuwaresma: ayaw paghimo sa inyong tiyan nga inyong diyos, kondili pun-a kamo sa mga hiyas. [2, 12]

22. Unsa nga mga pulong nako ang angay kaninyo, mga anak sa Dios, nga nagatuman sa pulong sa Ebanghelyo ug mibiya sa tibuok kalibutan, ug nagasagop kaninyo niining dakung, bulahan, ug gihimaya nga buhat sa pagsunod? – Hinaut nga ang Dios, nga nagahupay sa mga mapainubuson, maghupay usab kaninyo pinaagi sa pagpuyo sa Espiritu Santo, nga Iya kamo nga matitud-anon nga paggiyahan sa dalan sa Iyang mga sugo, ug nga Iya kamo nga himoon mga manununod sa Iyang Gingharian. O akong mga igsoon! Unsa kaha ka maayong buhat ang inyong nahimo, unsa kaha ka maalamon nga desisyon ang inyong gihimo, sa dihang gitawag kamo sa Dios, mibiya kamo, misunod sa ehemplo sa inyong katigulangan nga si Abraham, gikan sa inyong yuta, gikan sa inyong mga paryente, gikan sa balay sa inyong amahan, ug miabot kamo niining dapita sa pag-ascetismo, nga ang Ginoo mismo ang nagpakita kaninyo ug nagiya kaninyo aron makaabot dinhi? Napildi ninyo ang mga hunahuna sa unod ug nakalabaw kamo niini. Tungod sa Ginoo, wala ninyo tugoti nga ang gugma sa paryente makapugong kaninyo, ni ang inyong naandan nga pamaagi sa kinabuhi makapahunong kaninyo, ni ang panulundon sa inyong mga katigulangan makapugong kaninyo, ni bisan unsa pa man nga makasukol kaninyo. Busa, bulahan kamo ug labing bulahan. Ayaw kamo kawala'g kadasig, ayaw kamo masubo, ug ayaw kamo kawala'g kaisog. Apan, samtang nagalupad sa ibabaw sa imong kasamtangang kasubo ug sa kalisud sa imong mapainubusanon nga kinabuhi pinaagi sa paglaum sa mga panalangin nga gitagana para kanimo, naglipay ug malipayon, padayon sa imong dalan; ug uban sa pagkamapailubon, kaisog ug kusog, pag-antos adlaw-adlaw, semana-semana, bulan-bulan ug tuig-tuig. – Ug unsa kaha, sa katapusan? – Ikaw pagakuroran sa usa ka dili malaglag nga korona sa himaya sa dihang ang Ginoo motawag sa langit ug yuta aron paghukman ang Iyang katawhan.

23. Ayaw pag-uyon sa katamaran, ayaw pagkatulog, ayaw pagmaluya, ayaw pag-away, ayaw pagbalosay, ayaw pagpanamastamas, ayaw pag-apil sa walay pulos nga pakig-istorya, ayaw pagka-hilig sa pagkaon – Idugang ko pa ang usa ka butang nga dili angay paminawon, ug kini alang lamang sa pipila – ayaw pagpangawat. – Ang magsugod sa pagpangawat og mani mosaka pa sa mas dagkong butang, ug ang naandan sa pagpangawat og pluma (pang-isulat nga balhibo) sa ulahi motutok sa sinina. – Mao kana ang klase sa pagpangawat nga nahitabo sa taliwala nato – sa sinina, sinturon, sapatos ug uban pang susamang mga butang. Husto ba kini? Mga sulugoon ba ni Kristo kini? Kini ba ang mga tawo nga langyaw sa kalibutan? Kini ba ang mga nangita dili og panulundon sa yuta kondili sa langit? Kini ba ang mga gitawag nga balaan ug bulahan, nga nakadawat og dungog nga pagyuko gikan sa mga tawo? Mao ba kini ang inyong pagka-masinabtanon, inyong kalampusan, inyong pagkahingpit? – Apan kini, sa walay duhaduha, dili usa ka laganap nga sala; ug ayaw kamo katingala kon mobalhin ako gikan sa pagdayeg ngadto sa pagsaway: ang pulong gisulti sa usa ka paagi sa uban, ug sa lain nga paagi sa uban. – Ug bisan pa man nahitabo na kini, ayaw na kini pagpasagdi nga mahitabo pa – naghangyo ko, nagpakiluoy ko, nagmando ko, nagpasidaan ko. Kung kinsa man ang buhaton kini pagkahuman niining pahimangno, putlon siya sa Simbahan ni Cristo, gawas kon makapahupay siya sa

Dios pinaagi sa paghinulsol ug pag-angkon sa sala. Apan bisan pa niini, ang nakawat matul-id lamang pinaagi sa pag-angkon ug pagpadayag sa iyang sala. Sama sa pagpangawat ug pagtago sa pipila ka mga butang nga nakaresulta sa pagbato kang Achan hangtod siya namatay (Josue 7:21, 25), mao usab, ang mga nabihag niining kahiligon ug wala mag-ikumpisal mapukan sa dili makita nga mga bato; busa, ang mga nahulog, bumangon ug magkinabuhi alang sa Ginoo.

24. Mao kini, busa, ang Pagpuasa sa Unod. Ayaw, busa, pagbaliko sa inyong hunahuna ngadto sa butang nga inyong gikalipay usahay, ug ayaw pagkahimong sama sa mga nagapakaon sa ilang kaugalingon nga daw adlaw sa halad. Kay bisan kinsa nga ulipon sa tiyan, alang kaniya *'ang tiyan mao ang iyang dios, ug ang iyang garbo anaa sa iyang kaulaw'* (Fil. 3:19). Pilia bisan kinsa sa ingon ani nga mga tawo ug tan-awa kung unsa sila sa espiritu ug sa lawas. – Makapahimuot ba kini, sultihi ko? Angay ba kini nga alagaran? – Dili gayud; sa kasukwahi, angay kini sa tanang matang sa pagdumot ug pagsalikway. Sa bahin kanimo, kontento na sa yano nga pagtubag sa imong panginahanglan sa nutrisyon, nga walay karne o bino. Ayaw pagtagad sa pagpuno sa lawas, kondili pun-a ang kalag sa mga bunga sa Espiritu Santo – kalinaw, gugma, paglaum, pagtuo, pag-ampo, pag-awit og salmo, pagbasa sa mga bersikulo, pagsunod, pagpaubos, pagbantay, sayong pagmata, pagkamabuotan, pagkasimple, putli nga hunahuna, paghinulsol, ug mga luha nga nagapahimol – ug himoa kini nga imong kanunay nga pag-ayuno."

90. Sama sa akong katungdanan nga kanunay kang dasigon sa pakig-away, mao usab ang imong katungdanan nga kanunay andam sa hingpit nga espirituhanong panon ug makig-away

90. 1) Sama sa akong katungdanan nga kanunay kamo dasigon sa pakig-away, mao usab ang inyong katungdanan nga kanunay mag-andam sa hingpit nga espirituhanong panon ug makig-away. – 2) Dili angay magreklamo nga nagdugay ang pakigbisog; gihatag ang mga ehemplo sa mga manlalaban ug gisugo kamo nga magpakaisog. – 3) Ayaw kahadlok sa mga kalag: ang kawalay kahadlok ug pag-ampo mao ang labing maayong tambal batok kanila. [2, 13]

1. Labing gikinahanglan nga kanunay kong ihatag kaninyo ang mga pulong sa paglipay ug pagdasig, kamo nga nagpaningkamot hangtod sa kakapoy sa buhat sa Dios, sa inyong bulahan ug lisod nga pag-alagad. Kung ang inyong paningkamot ug ang inyong pakigbisog batok sa mga limbong sa kaaway mohunong sa bisan unsang takna, mohunong usab ang akong paglipay ug pagdasig kaninyo. Apan tungod kay kini dili gayud mohunong ug wala maghatag kaninyo og pahulay, adlaw ug gabii, busa, sa hustong pagkatarongan, katungdanan ko, subay niini, nga itanom sa inyong mga kalag ang kahupayan, pagdasig, ug paglaum, nga magahatag kaninyo og kusog, kaisug, ug kadasig aron laglagon ang dili makita nga panon nga nagbarug batok kaninyo. Ang usa ka mandirigma, sama sa inyong nahibaloan, kinahanglan kanunay molihok sa pagka-mandirigma, ug hugot nga mosunod sa tanan nga gikinahanglan niining pagtawag. Maong kamo, ingon nga tinuod nga mga sundalo ni Kristo, kinahanglan kanunay ninyong siguruhon nga hapsay ang inyong panagang: nga ang matag-usa kaninyo adunay espada sa pagsunod, panagang sa pagtuo, , ang helmet sa paglaum sa kaluwasan, ang taming sa pagpaubos, ang pana sa pag-ampo, ug ang tanan pa nga gikinahanglan alang sa atong espirituhanong pakig-away. Dili ingon ka katingalahan o ka angayan sa katingala ang makakita og usa ka mandirigma sa kalibutan nga nagsul-ob og bug-os nga panon-panon, sama sa makakita og usa ka mandirigma ni Cristo nga nagbaton sa tanan nga nahisgutan. Busa, akong mga anak, pag-andam kamo sa inyong kaugalingon, pagpanalipod kamo sa inyong kaugalingon, pag-andam kamo sa inyong kaugalingon, pakig-away kamo, ug pagdaug kamo batok sa yawa nga nakigbisog kaninyo; ug ayaw kamo katingala sa bisan unsang mahitabo kaninyo, ni sa mga hampak ug pana nga inyong madawat, ni sa kamatuoran nga kamo masayop ug mahulog; kondili, dali kamo motindog.

2. Ang uban masuko, mahibulong, o mahugno gani sa paglaum tungod kay ginahasol sila sa makauwaw nga kahilambigit, kasuko, panamastamas, pagpanukotuko, kawalay-pugong, o susamang butang. Ako, sa laing bahin, mahibulong kanila. Sultihi ko, igsoon, nagpaabut ba ka nga makadawat sa imong mga korona nga walay pagpaningkamot o kalisud, walay pakigbisog o kadaugan? – Apan siya miingon: 'Gamay na kaayo ko'g edad; pila na kaha ka beses ko nagpuasa, miadto sa kumpisal ug nakadawat sa Banal nga Komunyon, nagpakita niini ug kana, napuno sa mga luha ug mga paghuyop, ug nag-alagad sa akong mga igsoon nga nagpuyo uban kanako sa ilang mga kakulian.' Hala, unsa kaha kini ka kaalam?! Sultihi ko, pila na ka tuig ang imong gigugol niining pakigbisog? Tulo, lima, napulo? Apan ang bulahan nga Amma Sarra nakigbisog nga maisugon batok sa demonyo sa pakighilawas sulod sa kap-atan ka tuig, ug gisagubang kini uban sa kaisog. Mangahas ko nga hisgutan si Abba Pachomius, ug kung giunsa niya paghubo sa iyang

kaugalingon sa Simbahan, ug ang lain nga gipalig-on ni Abba Apollos. Ug nganong maghisgot pa man ko og daghang dili mabilang nga mga pananglitan sa mga kaisog ug pakigbisog diin ang matitud-anong mga manlalaban mibuntog—ang usa niini paagi, ang usa pa niana—apan walay bisan usa ka dapit nga adunay pagkawalay paglaum, walay bisan usa ka dapit nga adunay pagkahadlok, walay bisan usa ka dapit nga nawala ang kaisog, hangtod, sa ilang kahuyang, sila mibuntog, gipugngan ang mga pag-atake sa kaaway pinaagi sa usa ka timaan gikan sa kataas-taasan. Kita, bisan pa, tungod kay maluya ang kasingkasing, mag-istorya ug molihok sa maluya, walay pag-amping, ug dili sanay nga paagi. – Gihinumduman ko kamo niini aron kita makabangon gikan sa atong pagkawalay paglaum ug mahimong mapagmatngon ug matinindog, nga nagasalig sa Dios, ang matag-usa mag-ingon sa iyang kaugalingon: *'Bisan pa'g palibutan ko sa panon, dili mahadlok ang akong kasingkasing; bisan pa'g mosaka ang gubat batok kanako, magasalig ako kaniya'* (Salmo 26:3).

3. Ayaw kahadlok sa mga kahadlok ug mga hulagway nga usahay ipahimo sa yawa sa imong mga damgo sa gabii, nga nagpakita niini o kana, nga nagbag-o ug nag-usab sa iyang porma sumala sa iyang gusto; mahimo nga siya mosulti og tingog, motawag kanimo sa imong ngalan, o mokuha sa porma sa usa ka leon. Apan atakiha siya nga mapangahas sa imong kawalay kahadlok, ug makita nimo nga siya matibulaag sama sa abog. Kung motungha siya kanimo nga taas sama sa atop ug dako kaayo, mag-ampo ka ug, sama kang San Antonio, makita nimo siyang mawala. Bisan pa man kung daw padulong siya kanimo ug atakehon ka, o igugoy-goy ang imong puloy-anan ug ipahugno kini ibabaw kanimo, ayaw kahadlok, kay molabay ra kini tanan sama sa usa ka damgo. Mahitabo kini sa mga tawo nga masakop niini tungod kay nahadlok sila sa kahadlok diin walay kahadlok (Salmo 13:5). Busa, pag-amping, ug ayaw kahadlok sa butang nga dili gyud makahadlok. Pasagdi nga ang nagpahadlok maoy makurog sa imong atubangan, pinaagi sa gahum sa imong paglaum sa Dios ug sa imong pag-ampo kaniya.

91. Niabot na ang tingpamulak: pag-amping; akong tambag kanimo nga magpugong sa bino, ayaw pagkaon hangtod mabusog ka, ug mag-amping sa diha nga mosulod ka sa lungsod, ug ayaw pagdala og mga butang sa kalibutan pabalik sa monasteryo gikan didto

91. 1) Niabot na ang tingpamulak: pag-amping; akong tambag kanimo nga maglikay sa bino, nga dili ka mokaon hangtod mabusog, nga mag-amping sa pag-adto sa lungsod, ug nga dili magdala og mga butang sa kalibutan pabalik sa monasteryo gikan didto. – 2) Sa laing bahin, gihisgutan ang mga tawo nga moadto sa tanaman sa gulay ug mangayo og gulay nga supak sa lagda. [2, 14]

4. Barug nga lig-on ug dili matandog sa imong paglaum sa Dios, ug human masuta ang komplikadong bitag sa yawa, molabaw ka sa imong mga pagbati, ginatamakan sa tiil ang mga kalipay ug kahilakaw sa unod, samtang ginabantayan nimo ang imong pagkamakusog ug pagkabalaan, sa kalag ug sa lawas. Makita ninyo, tingpamulak na karon, sa dihang ang matag buhing binuhat gipukaw padulong sa bag-ong kinabuhi. Subay niini, kinahanglan natong i-regulate ang atong pagkatulog ug pagkaon. *'Maayo,'* ingon sa Apostol, *'nga dili magkaon og karne o mag-inom og bino, ni magbuhat og bisan unsa nga makapapakyas sa imong igsoon'* (Roma 14:21). Ako usab, mga igsoon, nagasulti sa espiritu sa tambag, dili sa mando, alang sa inyong matulid nga kalag—ug dili sa mga masakiton kaninyo, kondili sa mga himsog: maayo nga dili mag-inom og bino, labi na kamo nga mga batan-on; kay kini makapukaw sa mga kahiligon. Anaa na kanato ang kagubot nga dala sa mga kalipay sa atong kinaiyahan; nganong isulod pa nato sa atong kaugalingon ang dugang nga pampukaw sa bino? Tilawi ug tan-awa kung unsa ka maayo ang paglikay sa bino. Ang maglikay niini makakaplag nga dili siya madala sa iyang mga hunahuna, dili masiga ang iyang kalag, kondili kanunay nga matin-aw ang hunahuna sa iyang gugma sa Dios ug masigasig sa tanan nga maayo ug makatabang sa kaluwasan. Ang naglikay sa bino nagadala sa Balaang Espiritu sa sulod niya; ang nag-inom og tubig gisul-oban sa bisti sa pagpaubos. – Ug bahin usab sa pagkaon, akong tambag kaninyo, akong mga anak. Likayi ang walay pulos nga pagkaon og sobra ug kanunay nga pagpasagad sa kaugalingon, diin moturok ang mga binhi sa pakighilawas ug Sodoma; apan kan-a ug imna—samtang ginatuman ninyo ang tanang uban pang pag-amping—sa paagi nga kamo ang maghari sa kalipay imbis nga kini ang maghari kaninyo, nga kamo ang maghari sa unod imbis nga kini ang maghari kaninyo. Ang labing maayong han-ay sa relasyon tali sa kalag ug sa lawas mao nga ang ubos dili molapas sa labaw. Mahitungod sa paggawas sa monasteryo, hugot nga sundi ang lagda: ayaw pagdala sa sulod sa monasteryo sa mga pakigpulong sa kalibutan nga makalibog sa mga igsoon.

5. Nakat-on ko nga ang uban kaninyo, sa pagsulod sa utaan, mangayo og utan sa mag-uuma, ug kung dili niya kini ihatag sumala sa lagda, makig-away kaniya. Kini usa ka buhat sa yawa ug dili angay. Ang ingon nga mga tawo ipasailawom sa penitensya. Dili ba igo ang gihatag? Unsaon man ninyo pagdaog sa inyong

tinguha kung ang usa ka utan makadaog kaninyo? Mahimong gaan ka sama sa balhibo, akong mapainubsanon nga igsoon, kon dili nimo palig-onon ang imong hunahuna pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon. Nagtuo ako nga sama sa pagkaon sa mga walay pagpugong sa kaugalingon nga nahimong ug nagpadayon nga mahimong matinahuron, ug ang mga mainit ang ulo nahimong walay pagkamainit, ingon usab kita, kon dili kita tapulan sa hugot nga pagbantay sa atong kaugalingon sa tanang butang. Hinaut nga palig-onon ug patukoron ka sa Ginoo.

92. Ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on mao ang atong labing unang hiyas

92. 1) Ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on mao ang atong labing unang hiyas. – 2) Ang panahon naglabay; – ang kamatayon duol na, ug sa luyo niini anaa ang paghukom, diin ang mga maayo ra ang madawat: busa, magpaningkamot kita nga mahimong ingon niini, ug likayan nato ang tanang dautan. – 3) Ang kabuang sa pagreklamo nga ang mga bata gipadako sa usa ka monasteryo. [2,15]

6. Daghan ang mga agianan paingon sa Gingharian sa Langit, apan usa ra gayud ang agianan: usa, tungod kay ang pagkamaayo, nga usa sa kina-ya, matuman ug mabunga pinaagi sa nagkalain-laing maayong buhat. Tugoti nato kining usa ka gamhanang pagkamaayo: pasundon nato ang agianan sa pagsunod nga nagasubay sa pagka-Diyos – usa ka agianan nga walay babag ug walay hunong; usa pa – sa dalan sa pagpaubos nga nagdala kang Kristo, – usa ka dalan nga hapsay ug pinakamaubo; sa duha, itugyan nila ang pagputol sa ilang kaugalingong kabubut-on ingon usa ka halad nga walay kapintasan. *'Kinsa ang tawo nga naghandum sa kinabuhi, nga nahigugma sa makakita og maayong mga adlaw?'* Ako usab mangutana, uban sa Propeta, – ug motubag ako: siya nga tinuod gayud nga nagputol sa iyang kaugalingong kabubut-on. *'Mao kini ang buhi ug dili makakita sa kamatayon'* (Salmo 88:49)—ang pagkahulog—nga nagluwas sa iyang kalag gikan sa kamot ni Hades. Mao kini ang anak sa Kahayag, nga adunay kalag nga gipahimakas gikan sa tanang pagbati: kay iyang gipang-ugda ang matag pagbati sa iyang gamot. Asa man gikan ang atong mga kasubo, kalisdanan, panagbangi, panaglalis ug pagpanukmod? Dili ba tungod kay gusto gyud nato nga matuman ang atong kaugalingong kabubut-on, ug ipanagang ang atong mga desisyon ug tinguha? Oo, mao gyud kana. Ug walay lain pa nga paagi aron maluwas kita gikan sa mga limbong sa yawa gawas sa pagpailalom sa atong kaugalingong kabubut-on.

7. Adlaw-adlaw molabay, moanha ug mobalik; sama sa agos sa suba, ang atong kinabuhi mudalagan paabante ug muduol sa kamatayon. Bulahan ka, kay pinaagi sa paghalad sa mga butang nga walay pulos ug panandaliang, makab-ot nimo ang walay katapusan ug langitnon. Ug moabot ang adlaw nga ang Dios molingkod sa trono sa Iyang himaya, uban sa mga Balaang Anghel nga nagtindog sa Iyang atubangan; Iya kamo nga tawgon ug ibutang sa puloy-anan sa mga matarong. – Apan kinsa man kini? Ang masunuron, ang mapailubon, ang matinahuron, ang buotan, ang putli sa kasingkasing, ang mapanghingawa, ang mapanghilak, ang mapisan, kadtong nagahigugma sa ilang mga amahan, kadtong nagahigugma sa ilang mga igsoon, kadtong nagahigugma sa kahilom, kadtong nagahigugma sa pag-ampo – ug ang tanan nga masigasig nga nagbuhat sa matag uban pang balaan nga buhat. Aduna'y uban kaninyo nga gidayandayan dili sa usa, kondili sa daghang mga hiyas; ug ang ingon nga mga tawo mas matahum sa ilang pagkamaayo kay sa mga anak sa tawo, nga nagdan-ag sa daghang mahigalaong gasa sa Espiritu. Busa, ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga moduol sa makalilisang ug makadaut nga kaulaw sa sala; apan likayi nato ang makadaot nga pagpasigarbo, malisyosong pagsusi sa usag usa, walay puas nga pagpanuyaw, satanasnong pagreklamo, ug mapintas nga mga samok – dawata nato ang tanan uban sa maayong kasingkasing: pagkaon, ilimnon, sinina, ug pagsunod – bisan unsa pa kini. Mao kini ang maayong buhat para kanimo; mao kini ang pagpamatuod sa imong pagkamatinud-anon; mao kini ang imong kalampusan sa espirituhanong pakig-away; ug kini, sa katapusan, mao ang imong korona nga himaya.

8. Nadungog nako nga ang pipila ka buang nga mga tawo, sa dihang makakita sila sa mga bata nga gidala dinhi, moingon: 'Mao ni ang hinungdan nganong gipahukman kita! Mao ni ang hinungdan nganong gubaon ang mga monasteryo!' – Unsa kaha ning kabuang? Kini wala'y lain kondili pagpanamastamas sa Ginoo mismo, nga miingon: *'Tugoti ang gagmayng mga bata nga moanha kanako; kay ingon ani ang gingharian sa Dios'* (Marcos 10:14). Dili ba usa ka sanggol si Kristo? Dili ba Siya gipakaon og gatas? Dili ba Siya usa ka bata? Dili ba Siya usa ka batan-on nga *'dose ka tuig ang panuigon'* (Lucas 2:42)? Dili ba Siya usa ka hingpit nga tawo nga *'mga traynta ka tuig ang panuigon'* sa dihang nagsugod Siya sa paghimo og mga milagro? (Lucas 3:23). Ngano man, busa, naghilom kining tawoha, ug ngano man wala siya maghinanakit sa iyang kaugalingong kahimtang, kay ang iyang pagkaguba naggikan sa sulod niya mismo? – Ang ingon nga mga

tawo—nga mas maalamon ug mas matin-aw pa kaysa sa abbot—mosunod sa usa ka dalan nga labi pang husto kaysa sa husto, ug nag-angkon nga higugmaon nila ang Dios labaw pa sa gikinahanglan, samtang nalilihis sila sa gawas sa natukod nga mga lagda. – Idugang ko pa, bisan pa niana: kung walay nakasulti og ingon niini, pasagdi lang kining mga pulong nga molabay sama sa huyop sa hangin, ug dili ko pasanginlan ang bisan kinsa; apan kung aduna, usabona niya ang iyang mga agi, aron dili siya mahulog sa bitag sa yawa. Unsa man ang gisulti niadtong balaan nga tigulang? 'Bisan unsa ang sugo sa usa ka anak kanako, dawata ko kini ingon nga ang Anak sa akong Ginoo mismo ang nagsugo kanako.' – O dili ba nimo masabtan ang imong gibasa?! –

93. Nagpaningkamot ka sa tanang butang aron pagbuhat og maayo; dako ang paningkamot, apan mas dako pa ang ganti; busa padayon sa pagpaningkamot nga labi pa gayud

93. 1) Paninguha sa pagbuhat sa maayo sa tanang butang; dako ang paningkamot, apan mas dako ang ganti; busa padayon sa pag-uswag kanunay. – 2) Nag-atubang kamo sa daghang mga tukso; apan ayaw kawala sa kaisog; duol ang Ginoo. Hinumdumi usab ang pahulay nga nagpaabut, ug dili gayud kamo mawagtangan sa kaisog. [2:16]

9. Ingon sa Ginoo: *'Pinaagi sa inyong paglahutay maluwas ninyo ang inyong mga kalag'* (Lucas 21:19); pag-antos sa kakapoy ug kainit sa inyong asetikong kinabuhi nga dili mawagtang ang kasingkasing, ug *'pagkat-on sa balaod sa Ginoo sa adlaw ug sa gabii'*, aron kamo mahimong *'sama sa kahoy nga gitamnan sa daplin sa sapa'* (Salmo 1:3). Daghan kamo'g paningkamot, apan mas dako ang gasa sa Dios; daghan kamo'g singot, apan ang inyong ganti mao ang walay katapusan. Nasayud ako nga naningkamot kamo, nga ginapakamatay ninyo ang inyong kaugalingon sa tanang paagi, nga nagkinabuhi kamo sa usa ka kinabuhi sa pagkamartir, nga sama sa gilubong sa bangga, nga gipako kamo sa krus pinaagi sa pagpakamatay sa inyong mga tinguha; apan maglipay kamo, kay ang Gingharian sa Langit gitagana para kaninyo—bulahan nga pagkawalay kamatayon, pag-ampon isip mga anak, pagka-kauban nga manunod kang Kristo, usa ka kinabuhi sa pagkamaayo, kalipay, gikalipay, ug kalinaw nga walay katapusan. Kung ang ingon ana kadako nga mga panalangin nagpaabut, kinsa bay mawagtang ang kadasig? Kinsa bay magduha-duha sa bisan unsang paningkamot o buhat, hangtod, pinaagi sa kamatayon, makalabang sila ngadto sa gilauman? – Sa pagkahibalo nga *'ang mga pag-antos sa karon nga panahon dili takos ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato'* (Roma 8:18), wala ba usab kamo mag-antos – sa kainit sa kahakog, sa kabug-aton sa kawad-on sa paglaum, sa kakapoy sa paningkamot, sa kagutom sa pagsakripisyo sa kaugalingon, ug sa tanang uban pang butang, kalisud ug kakulang; aron inyong masulti uban sa Apostol: *'Tungod kaninyo ginapatay kami matag-adlaw; ginakonsiderar kami sama sa mga karnero nga itugyan sa pagpatay'* (Roma 8:36)? Dili kamo mahadlok sa mga limbong sa demonyo o sa pagbangi sa kahakog, kondili magmalampuson kamo ug mosaka sa kahitas-an sa pagkamaayo. – Apan kining mga pulong gikinahanglan dili lamang alang sa mga tapulan, maluyloy-loy, ug malipat-lipat, kondili usab alang kaninyo, aron kamo mapalig-on ug mapahiran sa lana, aron inyong matapos pag-ayo ang inyong agi sa pagkamatinud-anon. Busa, kamo tanan, moanhi kamo; idugang nato ang kahadlok sa kahadlok, ug magbuot kita nga mahigugmaon, malumo, mapinanggaon, masunuron, mahigalaon, dili masinaot, dili mapangayo, dili hambog, dili mapanghambog, dili makasamok, dili magreklamo sa usag usa, nga ang pagkamapailubon mao ang basihan sa inyong maayong kinabuhi.

10. Nag-atubang kamo og daghang kasubo adlaw-adlaw—dili ko kini ikalimod—apan dili ba kini alang sa inyong kaluwasan, ug alang sa panulondon sa walay katapusang mga panalangin? Kung, busa, alang niini nga katuyoan adunay kakapoy ug kapoy, paningkamot ug pakigbisog, singot ug gutom, kalisod ug pag-agak-agak, kagubot sa hunahuna ug balud sa tukso, nga gipadagan batok kanato sa dili makita nga mga kaaway sa dagat niining kinabuhi; nan dili gayud nato tugotan nga mawagtang ang atong kaisog, o mahadlok, o mahulog sa pagkawalay paglaum. Kauban nato si Kristo; Iyang gipalapad ang Iyang kamot ug moingon sa dagat nga: *'Hilom, kalinaw'* (Marcos 4:39), ug adunay dakong kahilom. Kita usab kinahanglan maningkamot pag-usab ug pag-usab aron magpadayon, magdali-dali, ug magpadulong sa unahan. Ug ako nagtuo pag-ayo nga atong malampuson nga makompleto ang atong pagbiyahe, maluwas sa kalisdanan, ug makasulod nga luwas sa pantalan sa Gingharian sa Langit. Ug didto, *'molayas ang sakit, kasubo ug pag-agah'* (Isaias 35:10). – Unsa pa kaha ang mas bulahan kay sa ingon nga buluhaton ug ingon nga paningkamot, diin misidlak ang kahayag, kinabuhi, kalipay, kalinaw, kahupayan ug walay kinutuban nga pahulay? Ang bisan kinsa nga molakaw sa dalan sa pagkamaayo uban sa ingon nga pagtuo ug ingon nga paglaum dili gayud kapoy, dili gayud mohunong, ug dili gayud mobalik, dili tungod sa mga karga ug kasubo nga naagian na, ni tungod sa mga umaabot pa—bisan pa man kini kamatayon, pagbuslot sa mga tadyaw, ug pag-awas sa dugo. Tungod

niini gisailaw sa mga martir ang ilang kaugalingon sa pag-antos ug gipailob ang matag matang sa pag-antos; tungod niini nangita ang mga balaan sa pagkabalaan ug mipahigayon sa matag pagpaninguha sa pag-awhag sa kaugalingon; ug tungod niini usab ako nag-awhag kaninyo ug naghangyo kaninyo nga modawat niini nga pakigbisog, aron kamo pagakuronan tungod sa inyong bulahan nga pagsumite ug pagsunod sama sa martir. Oh, ako kamo maghangyo, ayaw nato tugoti nga kita mapugngan sa pagdawat niining dili masukod ug dili masukay nga mga panalangin: ang pagtawag nga mga anak ug mga manunod sa Gingharian sa Langit, ang kalipay sa nobya ni Kristo, ug ang pagtindog sa Iyang tuo, diin ang tanang mga Santo, sa walay kinutuban nga kalipay, nga naglipay sa kalipay, nagmalipayon sa dili masukod nga mga langitnong panalangin.

94. Kabalo kamo ngano nga miabot kami sa monasteryo: busa, ayaw tugoti nga adunay bisan unsa nga supak niini

94. 1) Kabalo kamo ngano nga miabot kami sa monasteryo: busa, ayaw tugoti ang bisan unsang supak niini. Mao man kana inyong gibuhat; apan ayaw pasayang ang inyong paningkamot. – 2) Giga-atiman ko kamo ug gipakita kaninyo ang mas maayong dalan: ngano man kaha nga kamo mismo maghimo og inyong kaugalingong mga buhat sa pag-asketismo – mga kadena, mga disyerto? Dili kini alang sa kaayohan. Ang atong kinabuhi sa komunidad mao ang labing angay sa pag-ascetismo. – 3) Kinsa man ang gustong molabaw sa uban, paningkamoti nga malabaw sa tanan sa mga ascetic nga birtud, pisikal ug espirituhanon, diin walay lain nga lugar nga mas sayon kaayo molabaw kay sa sulod sa komunidad. – 4) Gihatag ang usa ka listahan sa mga birtud diin nangibabaw ang mga anaa sa monasteryo; ug ang mga masigasig giimbitar nga sundon kini. [2, 17]

11. Ngano man nga niabot kita dinhi, nga gibyaan nato ang kalibutan ug giputol ang mga relasyon sa atong mga ginikanan, paryente ug mga higala sa unod, sa atong mga lungsod, sa atong yutang natawhan, sa atong mga baryo ug sa atong mga panimalay? Dili ba aron maluwas ang atong mga kalag? Dili ba aron mahimong takus sa kapasaylo sa mga sala nga nabuhat sa nangagi? Dili ba aron malipay ang Dios? Dili ba aron makab-ot ang walay katapusang mga panalangin? Dili ba aron mabuhi nga sama sa mga anghel, nga nagasundog sa walay-lawas nga hunahuna sa atong balaan ug tulo ka beses nga gipanalanginan nga mga amahan? – Unsaon man nato pagbuhat sa sukwahi niini? Ang pagkatawa imbis nga paghilak, ang paglipay imbis nga paghinulsol, ang pagpanamastamas imbis nga pagkamapaubsanon, ang pagkapihikan imbis nga pag-ampo, ang pagkawalay kalinaw imbis nga pagkahupay, ang pagkabisi imbis nga kahilom, imbes nga maghinulsol, magpadungot sa atong kaugalingon; imbes nga mahinay, mangahas; imbes nga mag-ayuno, magpahimulos sa kaugalingon; imbes nga mag-awit og mga salmo, mag-istorya-istorya sa walay pulos; imbes nga masunuron, magbuot sa kaugalingon; imbes nga mapainubuson, magpasigarbo sa kaugalingon? Busa, ang atong kaatbang kasagaran mangumbinsi sa mga nakalimot sa ilang mga saad ngadto sa mga buhat nga supak niini. Apan kabalo kaayo kamo ngano nga nagtigum kamo dinhi, ug uban sa kadasig naningkamot kamo sa pag-angkon sa inyong mga tumong: ginapahapsay ninyo ang inyong kaugalingon gikan sa inyong mga sala ug nagahimong balaan. Busa, ako nagahangyo kaninyo, akong mga anak, ug nagapakiloob, ayaw ninyo tugoti nga ang inyong paningkamot mahimong walay pulos. – Unsa ka dako ug sa unsang mga paagi kamo nag-antos? Unsa ka daghan ang inyong gika-ayuno ug unsa pa ang inyong ginaka-ayuno? Unsa ka mapisan ninyo gipaningkamotan, ug nagapaningkamot pa ba kamo, sa pagbantay? Unsa kadaghan nga pag-insulto, pagdaot ug kakulang ang inyong naantos, ug nag-antos pa ba kamo? Ug sa kinatibuk-an, unsa na kadaghan ang inyong nahimo, ug nagahimo pa ba kamo, alang sa pagpaayo sa inyong kinabuhi? – Ayaw tugoti nga ang kawalay pagtagad o pipila ka gutlo nga kalipay makaguba niining inyong mga buhat nga mabunga ug gitinguha kaayo; kondili, idugang pa ang bag-ong paningkamot sa inyong mga naunang paningkamot, aron, human ninyo mabuhi pag-ayo niining mubo nga kinabuhi, makasulod kamo nga walay pagduha-duha sa malinawong dalangpan sa walay katapusang kinabuhi.

12. Nasayud ang Ginoo kung giunsa nako pag-atiman ang kalinaw sa hunahuna sa matag-usa kaninyo, ug akong giuyon ang akong kasingkasing sa inyong kahimtang: Nagahilak ako uban sa mga nagahilak; huyang ako uban sa mga huyang; walay kaisog ako uban sa mga walay kaisog; nakigbisog ako sa maayong pakigbisog uban sa mga nakigbisog; nag-antos ako uban sa mga nag-antos; napuno ako sa kadasig alang sa mga gitintal. Kung mao kini, ngano man nga ginababagan ninyo ako niini ug dili mosunod sa gisugo kaninyo, apan sa baylo mosukol kamo ug ipataw ang inyong kaugalingong mga tinguha—o mas tukma pa, ang inyong dautang mga kahilambigit ug ang inyong hambog nga mga kabubut-on— supak sa balaod sa pagsunod ug sa komunal nga han-ay sa kinabuhi, nagmugna, sumala sa inyong kaugalingong tinguha, og bag-ong mga lagda nga inyong

kaugalingon, ug nag-angkon nga kini mao ang labing balaan ug labing diyosnon—samtang sa tinuod kini dautan ug kawalay balaod? Ang uban, tungod sa kaugalingong kabubut-on, o sa mando sa yawa, tinago, nga wala ko kabalo, nagpanghigot sa ilang kaugalingon sa mga kadena ug nag-awhag sa uban nga buhaton usab kini, uban sa tabang sa yawa niining sala; ang uban nagdayeg sa kinabuhi sa monghe, nga nagsumite sa yawa nga nagtinguha nga himuon silang walay sulod; ang uban pa man gani maghimo ug magtanyag niini ug kana, sigurado nga ilawom sa impluwensya sa atong kaaway nga nagaguba sa kalag – nga dili ko gustong ipadayag. Ngano man kini ginabuhat, samtang wala magtagad sa karon nga paagi sa kinabuhi nga makatarunganon, makapahimuot sa Dios, ug makaluwas? – Kinsa sa mga reverendo nga amahan ang naglihok sa ingon ani? Ug bisan pa kon adunay buhat niini, ilang gihimo kini ingon nga resulta sa usa ka sugo gikan sa taas, o uban sa panalangin sa ilang espirituhanong amahan. Ikaw, bisan pa, nga wala pa malimpyo gikan sa imong nangagi nga mga sala—o bisan pa kon malimpyo na, apan wala pa makakaplag og kalinaw sa sulod o matilawan ang katam-is sa pag-ila sa mga butang—nabuta sa kawalay pag-amping ug kaugalingong kabubut-on, nagdali-dali ka paingon niini sama sa usa ka bola nga gipadagan sa kusog nga suba, gipalihok sa tukso sa bitin. Dili ingon ana, akong mga anak; dili gayud kini angay mahitabo. Apan tuohi nga alang kaninyo, ang labing maalam sa mga maalam, ang labing balaan sa mga balaan, ug ang labing mapuslanon sa mga mapuslanong buhat mao ang pagpabilin sa tawag diin kamo gitawag sa Ginoo: sa kinabuhi sa komunidad, ilawom sa paggiya sa usa ka amahan, sa pakig-uban sa inyong mga igsoon, niining espirituhanong panimalay nga gipadako sa Dios. Ang molayay niini dakpon sa hayop; apan ang magpuyo niini makabaton sa talagsaong mga kinaiya niini – pagkahiusa, pagkasinabtanay, pakig-uban, kooperasyon, pag-ambit sa pag-antos, ug paghimaya sa Dios. Ug dili kamo maghimo og bisan unsa aron magbulag kamo sa uban.

13. Ang bisan kinsa nga gustong molabaw sa uban sa pagkamaayo kinahanglan, sa iyang kaugalingong hunahuna, hunahunaon nga siya mas ubos pa kaysa sa tanan; ayaw siya mosupak sa bisan kinsa, ug ayaw pasagdi nga makita sa iyang mga ngabil ang pagpangdayeg o pagreklamo; himong *hinay sa kasuko*, dali sa pagsunod, ug labi pang dali sa pagsulti og *'pasayloa ko'* kon masugat ang pagkapilit sa panultihon; himong hayag ug malipayon ang iyang nawong, tungod sa iyang sulod nga maayong pamatasan ug sa iyang pag-ampo nga pagbalik ngadto sa Dios, ang iyang mga mata nakatungo samtang ang iyang hunahuna nakatutok sa Dios; kanunay siyang magpugong sa pagkatawa, ug dili molapas sa malumo nga pahiyom; magpugong siya sa iyang panultihon, ug dili motugot nga mogawas bisan usa ka dautang pulong, o bisan unsang dili makatukod; kontento siya sa pagkaon nga giandam sa komunidad, ug dili mokaon hangtud mabusog kaayo; kontento siya sa takdang oras sa pagkatulog, ug motindog siya sa pag-alagad nga matin-aw ug alerto, nga mag-amping nga dili pasagdan bisan usa ka bersikulo; magtakda siya og adlaw-adlaw nga utlanan, ug dili niya palawman ang utlanan sa iyang kinabuhi bisan hangtod sa gabii, nga kanunay andam sa pagbulag sa iyang kalag gikan sa iyang lawas; magbubo siya og suba-suba nga luha matag-adlaw, ug labi na sa gabii, pasang-o niya ang iyang mga aping sa paghilak, samtang naghunahuna sa mga buhat nga iyang nabuhat tungod sa kapabayaang, ug sa pagbulag sa kalag gikan sa lawas sa takna sa kamatayon—unsaon kini pagdala ug paggiya sa mga Anghel, unsaon kini pag-agi sa mga pagpanlupig sa demonyo, ug unsaon kini paghatag og pasaylo sa tanan nga nabuhat sa kinabuhi, sa mubo, sa buhat ug hunahuna—diin unya pagahukman kung asa ibutang ang pobre nga kalag: kung magbarog ba kini sa tuo nga kamot, magpahulay sa sabakan ni Abraham ug makakaplag og kalipay sa kasal nga kwarto ni Cristo, o molakaw ngadto sa mga kanding ug, uban kanila, makadungog: *'Palayo kamo kanako, mga gisumpa, ngadto sa walay katapusang kalayo nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel'* (Mat. 25:41). – Mao kini ang angay paningkamotan sa matag-usa kaninyo uban sa pagkamalig-on, aron makalabaw kamo sa uban. Apan walay lain lugar nga makab-ot ninyo kini sama sa kinabuhi sa komunidad, nga, sumala kang San Basilio nga Dako, mao ang duyan sa tanang hiyas.

14. Gusto nakong hisgutan ang mga hiyas sa pipila kaninyo, nga dili na sila ngalanan, aron mapukaw ang pagpaninguha sa mga wala magkinabuhi sumala sa angay. Aduna kaninyo pipila nga, sa pipila ka adlaw, tungod sa matitud-anong pagtuo ug mainitong gugma sa Dios, dili gyud matulog; aduna'y uban nga nagahilak pag-ayo nga walay adlaw nga molabay nga walay mainit nga mga luha; aduna'y uban nga dili gani moadto sa Banal nga Komunyon gawas kon una nilang hugasi pag-ayo ang ilang mga mata sa mga luha; aduna'y uban nga sobra ka matitud-anon sa pagkabalaan nga dili gyud sila motan-aw sa nawong sa mga tawo, aron dili sila malimbong; aduna'y uban nga makatagbaw sa ilang panginahanglan sa tulog samtang naglingkod; aduna'y uban nga dili mag-inom o mokaon gawas sa oras sa pagkaon; aduna'y uban nga wala pa gayud moduol kanako aron mangayo og sinina, o sapatos, o bisan unsang susama niini, kondili aron lang makabaton og sukod sa pag-ayuno, pagbantay o lain pang porma sa pagpamatay sa unod nga gisugo kanila alang sa kaluwasan. – Kini

mao ang mga matarong sa kasingkasing; kini mao ang mga tinuoray nga nangita sa mga butang nga naa sa itaas; kini mao kadtong masigasig nga nag-atiman sa ilang kaugalingong kaluwasan ug sa dili pagdaot sa ilang silingan; ug dili lang niini, kondili usab sa paghatag kanila og kaayohan sa tanang paagi, pinaagi sa ilang mga buhat mismo nga nagpahinundom kanila sa husto, ug pinaagi niini, ginapukaw ang mga tapulan ngadto sa pagka-masigasig ug ang mga nahulog ngadto sa pagbangon pag-usab. Kadtong gustong buhaton kini, sundon ang ingon nga mga tawo. Apan kon wala kamo'y ingon nga tinguha, kontento na kamo sa kasagarang gidawat nga mga maayong buhat: kay ang pagkamatinahuron makaluwas, ug kadtong matinud-anon nga mosunod niini walay duhaduha nga makadawat sa ilang mga korona gikan sa maloloy-on ug mapinabangon nga Dios.

95. Kita ang hukbo ni Kristo: siguroha nga andam na ang inyong tibuok panagang; kay ang kaaway dili matulog – ug pakig-away

95. 1) Kita ang hukbo ni Kristo: siguroha nga andam na ang inyong tibuok panon; kay ang kaaway dili matulog – ug pakig-away. – 2) Tuman sa matag sugo; ang atong kinabuhi usa ra ka gutlo, apan sa niining gutlo makab-ot nato ang walay katapusang kalipay. Busa paningkamoti, ug ayaw pagluya. [2, 18]

15. Kita, ang hukbo ni Cristo—usa ka halad nga gipili alang sa Ginoo gikan sa tibuok kalibutan, usa ka halad nga gipahinungod sa Dios—dili makig-away batok sa mga kaaway nga unod ug dugo, kondili batok sa mga prinsipalidad, mga gahum, ug mga magmamando sa kangitngit niining panahona, batok sa mga espirituhanong puwersa sa dautan (Efe. 6:12). Ngano man, busa, nga importante kaayo nga magtigom kita nga sama sa usa, magkonsulta ug magpamalandong—dili usa ka beses, dili duha ka beses, dili tulo ka beses sa usa ka tuig, kondili walay hunong—tungod kay ang atong pakigbisog batok sa atong mga kaaway walay hunong ug kanunay kitang gisulayan? Busa, mag-amping kamo, mga sundalo ni Cristo: lig-on ba ang mga ukit sa inyong mga kalag? Naa ba kamo sa inyong mga kamot ang baluti sa pagtuo? Naga-bitbit ba kamo sa taming sa pagpaubos? Andam ba ang bangaw sa pagsunod nga naghulat? Natabonan ba kamo sa helmet sa paglaum sa kaluwasan? Anaa ba sa inyong mga kamot ang espada sa kaisog? Ug, labaw sa tanan, ang inyong mahimayaong lawas ba maayo og pagbansay ug malumo, hinapos ba kini ug sayon kontrolon, aron, sa diha nga makagat sa bitag, dili kini makalabay sa mananakay niini—ang hunahuna—sa atubangan sa mga kaaway?—Oo, naa kaninyo kining tanan; ako mismo ang motestigo para kaninyo. Apan mag-andam kamo pag-usab ug pag-usab, kay *'daghan ang nagasulong kanato gikan sa kahitas-an'* (Salmo 55:3), kay nagdilaab ang mga pana sa Dautan; labaw pa, dili siya mohunong bisan sa usa ka gutlo, dili siya mokaon, o moinom, o matulog, kondili nakig-away siya adlaw ug gabii, sama sa iyang giingon kaniadto sa usa sa mga Balaang Amahan. Didto naglungtad ang iyang walay kinabuhi nga pag-eksister ug ang iyang makadaot nga kalihokan: *ang 'pagpugos sa mga kabus ug mga ginagutom, ug pagpatay sa mga matulid sa kasingkasing'* (Salmo 36:14). Apan *'mapaigo unta sa iyang kasingkasing ang iyang espada'* ug *'maputol unta ang iyang mga pana'* (Salmo 36:15). Giunsa? Pinaagi sa pagpahilayo kaniya gamit ang mga armas nga gihisgutan. Siya, ingon nga giangkon niining manunukob sa tanan, mapukan sa pagpaubos, mapildi sa pagsunod, mapalayas sa pag-ampo, magutom tungod sa pag-ayuno, ug mapukan sa paghigugma sa isigkatawo ug sa pagpraktis sa tanang uban pang mga hiyas.

16. Naghangyo ako kaninyo, nga bihag sa sala, aron kita maglakaw sa usa ka paagi nga angay sa tawag nga atong nadawat. Pugngi pag-ayo ang pagkamapailubon, pagbuhat sa tanang paningkamot sa inyong kaugalingong mga kamot: sa pag-araro sa uma, sa paghukay sa mga taniman, sa paghimo og bisti, sa pagkopya og mga libro, sa karpenteria, sa pagpanluto og pan, ug sa matag uban pang pangandam ug serbisyo. Kay tungod niini tanan, usa ka dakong ganti ang gitagana para kaninyo sa langit. Tan-awa, ang atong kinabuhi nagdagan sama sa usa ka paspas nga biyahero ug molupad sama sa paglupad sa mga langgam. Bisin pa niana, mga igsoon, mahimo pa nato nga makab-ot ang usa ka maayong kasabotan. Sa usa ka gutlo lang, mahimo kitang mga manunod sa kalipay sa tanang kapanahonan. Kay sa tinuod, ang tibuok atong kinabuhi usa ra ka gutlo kon itandi sa walay katapusang kahangturan. Bulahan ang mga nakakaplag og kinaadman sa pito ka butang nga gikinahanglan sa kinabuhi; tulo ka beses nga bulahan ang mga nagdumot sa kalibutan; hingpit nga bulahan ang mga, alang sa Ginoo, mibiya sa ilang mga ginikanan, paryente, higala, igsoon, ug sa tanan nga naa sa kalibutan. – Unsaon man nga dili kamo pagahimayaon, samtang gibuhay ninyo kini? Kay ang Ginoo mismo miingon: *'Pagadayegon ko ang mga nagadayeg kanako, ug ang mga nagatamay kanako mahimong mapakaulaw.'* – Tinud-anay nga ginadayeg ninyo ang Dios sa inyong mga miyembro, ug ang mga miyembro ni Cristo ginasantifikar; ihalad ninyo ang inyong kaugalingon ingon halad ug magbunga kamo nga walay hunong pinaagi sa inyong pagsunod. Busa, ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga makababag sa maayong

dalan nga ilang ginasunod; ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga maluya ang kasingkasing o mahimong tapulan; ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga matulog o malumos sa katulogon. Kamo tanan mga kauban sa pagbiyahe, tanan naghiusa sa panalipod sa gugma, tanan usa ka hunahuna, tanan usa ka kasingkasing; pagahimong maayong mga biyahero sa dalan sa Dios, masigasig ug kanunay nga aktibo.

96. *Hinumdumi nato kung unsa kita kaniadto, giunsa kita gitawag, ug unsa kita karon; – ug magpasalamat kita sa Dios dili lang sa pulong kondili labi na gayud pinaagi sa pagkamatarong sa atong kinabuhi*

96. 1) Hinumdumi nato kung unsa kita kaniadto, giunsa kita pagtawag, ug unsa kita karon; – ug magpasalamat kita sa Dios dili lang sa pulong kondili labi na gayud pinaagi sa pagkamatarong sa atong kinabuhi. – 2) Pagkahuman nga nakagawas kita gikan sa 'Ehipto' sa kalibutan, maglakaw kita nga mapailubon sa kamingawan niining kinabuhi, ilawom sa proteksyon ug giya sa Dios, nga naglaum nga makasulod sa Yutang Saad. [2, 19]

17. Tungod kay aduna kita sa atong sulod ug lampara nga nagdilaab sa gugma sa Ginoo ug sa pangandoy alang sa walay katapusang mga panalangin, kinahanglan nga walay hunong kitang magbubo sa lana sa pahid, aron kini nga lampara dili mapalong ug biyaan kita sa kangitngit, ug kita, ingon nga resulta, nga nagalibot-libot sa kangitngit, dili mahulog sa makaguba nga lungag sa mga kahiligon. Apan unsa kaha kini nga lana? Kini mao ang paghinumdom, paghunahuna, ug pagkontemplar sa unsay nangagi, unsay karon, ug unsay umaabot. – Busa, hinumdumi nato kining mga adlaw sa atong pagkabatan-on, sa dihang naglakaw kita sa kawalay-hibalo, sama sa kangitngit, o nadala kita sa agos sa walay pulos nga mga pangandoy, sama sa mga balod sa dagat, o misawsaw kita sa makalupaong kalipayan, sama sa usa ka lawom nga danaw; unya hinumdumi nato kung giunsa kita pagtawag sa maayong Dios gikan niining kahimtanga, ug, sa pag-unat Niya sa Iyang kamot, giluwat kita, ug gipakita kanato ang dalan sa kalinaw, nga nagdasig kanato sa pag-angkon niining hayag ug balaan nga paagi sa kinabuhi; idugang nato usab nga, samtang daghan sa atong mga paryente, kaila, higala ug kauban nagpabilin sa maong mapait nga kahimtang, kita ra, sama sa pagkaulipon sa Ehipto, ang nakagawas niini ug gipataas ngadto sa hataas nga bukid niining puy-anan; ug sa pagtan-aw nato gikan dinhi, makita nato unsaon sa mga tawo, nga naglibot-libot sama sa usa ka lawom nga kal-ang, ang nagdali-dali sa walay pulos, ang nagasiksikay, ang nagapukanay, ang nagapaningkamot uban sa singot sa ilang agtang alang sa usa ka butang nga dako—mga panalangin sa kalibutan nga mausab-usab, malabay, ug madunot—ug, nga labi pang masubo, nga madawat nila ingon nga ganti niini usa ka dapit sa impierno alang sa walay katapusang pag-antos. Tungod lang niining kaluwasan, unsa kaha kadako sa pagpasalamat ang angay natong batihon ug ihatag sa atong Dios, ang Tagahatag sa grasya? – Busa, magpadayon kita sa pagpasidungog sa Dios nga walay hunong, mas kusog pa kaysa kanta sa Israel, nga nag-awit: '*Mga awit kita sa Ginoo, kay Siya gipahitas-on sa himaya; Iyang gilabay ang kabayo ug ang nagasakay niini sa dagat*' (Exod. 15:1). Apan ang ingon nga pagpasalamat dili kompleto kon dili nato gamiton sa husto kini nga panalangin, nga mao ang hugot nga pagpahilayo sa kaugalingon gikan sa kalibutan, ang pagbulag sa atong kaugalingong kaliwatan, ang pagtan-aw sa mga butang sa kalibutan ingon walay bili, ug ang malipayong pagsumpo sa mga lagda sa atong kinabuhi.

18. Sa diha nga nakagawas na kita gikan sa kalibutan, sa mga pangdani niini ug sa mga kahakog niini, angay kitang molakaw nga maayo sa kamingawan niining kinabuhi – nga mahimong mapainubsanon, masunuron, mapailubon, dagkong kasingkasing, mga mahigugma sa pagkabalaan ug sa mga sugo sa Ginoo, apan dili gayud magreklamo, sama niadtong karaang katawhan; dili masupakon, dili maluoy sa pagkahilig, dili mangita og kalipay, dili hambog, dili manglalis, ni mosukol batok sa Maghahatag sa Balaod mismo, samtang nagahinumdom sa mga kaldero sa Ehipto, diin, pinaagi sa grasya sa Dios, kita mibulag ug gisalikway. Ayaw kamo pagbuhat ana, akong hangyo kaninyo. Apan, isip balaan nga katawhan sa Dios, magmatinumanon kita, andam nga pasunuron bisan asa ug kanus-a paingonon kita sa kamot gikan sa kahitas-an, kanunay nga maglakaw sumala sa kabubut-on sa Dios, ug malipayon nga mag-antus sa kalisud sa panaw – kakulang sa pagkaon, kakulang sa ilimnon, ug tanang susamang butang. Kung kita mapasakopon kaayo, ang Anghel sa Dios mouna kanato, ug ang Ginoo magpugong sa mga tinguha sa kalibutan alang kanato, sama sa Iyang gibuhay sa mga langyaw nga nasud, ug dili kita mosulod sa yuta sa mga Amoreo, ang mga Cananeo, ang mga Perisita ug ang mga Hebusita, kondili ngadto sa yuta sa mga mapainubsanon ug matarong, ngadto sa yuta nga nag-agos sa dugos ug balaang gatas, ug atong panulion ang tanang saad nga panalangin, nga magahari uban sa atong Ginoong Cristo. Tan-awa, mga igsoon, ang mga ganti nga nagpaabut kanato; hibali ang mga

kahupayan nga giandam para kanato, ingon man usab ang mga silot ug pag-antos nga supak niini, nga nagpaabut sa mga nagkinabuhi nga walay pag-amping. Busa, magpadayon kita sa agianan nga atubangan nato, uban sa tanang kalipay, uban sa tanang kadasig ug uban sa dili matuyok nga pagkamapailubon, nga ang matag-usa kanato masigasig nga nagatuman sa katungdanan nga gibutang kanato ingon usa ka balaan nga buluhaton, sama sa gibuhat sa mga anak ni Kohat ug Merari (Bil. 4:15) sa pagbutang sa mga balaan nga sudlanan. Ayaw paingon nga adunay masupakon, ayaw paingon nga adunay magreklamo, ayaw paingon nga adunay hambog, ayaw pasipala, ayaw pagpanamastamas, ayaw pagka-inggit, ayaw pagpanamastamas sa uban, ayaw pagka-kampante, ayaw pagka-tapulan, ayaw pagbuhat bisan unsang butang nga makahatag ug kaulaw sa atong balaan nga puloy-anan; kondili paninguha kita tanan sa atong tibuok kusog sa pagbuhat sa makapahimuot sa Dios, aron sa diha nga atong mahuman pag-ayo ang atong maayong buhat, kita sa katapusan makadawat sa korona sa pagkamatarong sa Kristo Jesus nga atong Ginoo.

97. Dili na ikalibog nga mana-aon nimo ang walay katapusang kalipay tungod sa imong pagbiya sa kalibutan, sa imong pagsunod nga sama sa usa ka martir, ug sa imong pakigbisog batok sa imong mga pagbati ug sa mga dili makita nga kaaway: baroga nga lig-on, busa

97. Walay duhaduha nga panunod ninyo ang walay katapusang kalipay tungod sa inyong pagbiya sa kalibutan, inyong pagkasunuron sama sa usa ka martir, ug inyong pakigbisog batok sa mga tinguha ug dili makita nga mga kaaway: baroga nga lig-on, busa. [2, 20] Hinaut nga ang ganghaan sa kamatayon mahimong alang kaninyong tanan nga paagi sa paglupad paingon sa langitnong ug sa wala pa langitnong mga gingharian—paingon sa dapit diin '*molayas ang sakit, kasubo ug pag-agah*' (Salmo 35:10). Busa ako, bisan dili takos, naglaum nga kamo moadto didto ug makaplagaan ninyo ang inyong kaugalingon sa maong dapit diin makita ang puloy-anan sa tanan nga nagalipay, diin anaa ang mga nawong sa malipayon ug ang mga tingog sa mga nagasaug, nga nakadawat sa gisaaran sa tanang balaan nga nakapahimuot kang Kristo sukad pa kaniadto, tungod sa inyong maayong pamatasan, sa inyong angay pasidunggan ug bulahan nga kinabuhi, sa inyong paglayas gikan sa kalibutan, tungod sa imong pagbulag sa unodnong pagkadugo, sa pagputol sa imong kaugalingong mga tinguha, sa imong adlaw-adlaw nga pagkamapailubon sa pakigbisog ug sa imong paglahutay sa pagsunod sama sa usa ka martir, nga diin tinuod ninyong gi-angkon ang Ginoo ug gisalikway ang dautang buot nga yawa, nagdawat ug nagpugong sa walay hunong nga mga hampak nga gihatag kaninyo, sa hunahuna ug sa lawas—bisan pa man gikan sa mga kahilambigit sa unod, o gikan sa mga panamastamas sa demonyo, o gikan sa panagbangi uban sa mga igsoon, o gikan sa mga pagsaway ug pahimangno gikan sa mga tagapangulo, mga pangulo sa workshop, ug mga manan-aw sa tanang matang sa ubang katungdanan – ug sa walay paglapas sa inyong mga saad sa atubangan sa Ginoo, kondili mapangahas ug maisugong naglakaw sa dalan sa kaluwasan, nagapahiya ug nagapahawa sa mga puwersa sa demonyo nga supak kaninyo. Mao kana ang imong buhat – ug mahimo ka nga mosinggit uban sa Apostol: '*Kinsa may makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios? Ang kalisdanan ba, o kaguol, o paglutos, o gutom, o kahubas, o katalagman, o espada? Sumala sa gisulat: "Tungod kanimo ginapatay kami matag-adlaw; ginakonsiderar kami sama sa mga karnero nga dad-on sa katabanan"*' (Roma 8:35–36). Bulahan gayud kamo, ug tulo ka beses nga bulahan—apan ayaw kalimti—kon inyong ipadayon nga walay paglubad ang ingon nga buhat sa atubangan sa Dios hangtod sa katapusan: kay adlaw-adlaw kamo nag-atubang sa pakigbisog, bisan pa man adlaw-adlaw usab kamo makadawat sa inyong mga korona.

98. Kita pobre; apan ang Dios nag-atiman kanato; pagpasalamat kaniya; apan dili kita magpabilin nga walay buhat; kondili magbuhat ang matag-usa sumala sa iyang tawag: unya padaghanon sa Dios ang gamay nga atong naa

98. 1) Kita pobre; apan ang Dios nag-atiman kanato; pagpasalamat kaniya; apan dili kita angay magpahulay; kondili magtrabaho ang matag-usa sumala sa iyang tawag: unya padaghanon sa Dios ang gamay nga atong naa. – 2) Gipaambit nato ang tanan; ug ang paningkamot sa usa makapahimulos sa tanan, ug vice versa; ug ang tanan makadahom sa ilang ganti gikan sa Dios sumala sa ilang paningkamot ug pagkamaigmat; ug kadtong nagapaningkamot sa gawas ug pisikal dili moubos ang madawat kaysa kadtong nagapaningkamot sa sulod ug espirituhanon. – Mahitungod sa mga masakiton, sila ganti-an tungod sa ilang mapasensyon nga pagkamapailubon. [2, 21]

19. Ang pangunang pokus sa akong kabalaka ug mga pag-ampo mao nga nga kamo mapabilin nga putli, masipag ug walay ikasaway sa inyong balaan ug mahimayaong paagi sa kinabuhi, aron walay bisan

kinsa madani sa mga bakak sa yawa, kondili kamo tanan magpabilin nga matin-aw ug magmata sa pagbuhat sa angay ug dungganong mga buhat sa bulahan nga pagsunod. Kay kon kini han-ay, wala koy kasubo bahin sa bisan unsa pa, bisan pa man kasagaran masubo ko – ang akong pasabot mao ang mga pagpugong sa kinabuhi sa lawas, sama sa among pagkinabuhi hangtod karon, apan giisip namo kining mga pagpugong ingon kalapad, ang kakabus ingon bahandi, kakulang ingon sa kasagaran, nga giya niini mao ang paglaum nga naghatag og kasigurohan nga ang Ginoo dili pasagdan nga magutom ang mga kalag sa mga matarong, ni biyaan Niya ang Iyang mga balaan—sama kaninyo pinaagi sa grasya ni Cristo, gipakaon, gipainom, gipahuman ug gipainit sa Iyang banal nga pag-atiman, dili lamang sa espiritu kondili usab sa lawas. Ug kinsa kaha ang makahimo sa husto nga pagkaon sa ingon kadaghan nga katawhan—nga kadaghanan mao ang mga kabus, nga walay suporta sa tawo—ug sa paghatag kanila sa tanan nilang gikinahanglan, kon dili tungod sa tabang nga kamot sa Dios? – Itas ninyo ang inyong mga mata ug tan-awa – pila kaha kanato ang misulod niining hari-hariang siyudad, ug pila kaha sa ato ang mga tigulang, ang mga masakiton, ang mga nag-aagi og sakit, ang mga batan-on ug ang mga bata – ug ang Ginoo nagatagana sa tanang panginahanglan nila: dili ba kini katingalahan? Dili ba kini angay pasalamat? Sa pagkatinuod, akong mga igsoon ug mga anak. – Bisin pa niana, dili usab kita maglingkod lang nga walay buhat, kondili buhaton nato ang atong bahin pinaagi sa paghatag sa atong paningkamot ug singot aron matubag ang mga panginahanglan sa panag-igsuonan. Kay malumo ang kasingkasing sa Dios sa dihang makita Niya nga ang Iyang mga sugo natuman sa tanan sa panag-igsuon nga panag-uban – ug gikan sa dili makita nga mga tinubdan, Iya nang ipadala ang mga paagi sa pagkabuhi. Busa, ako nagapakusog sa paghangyo ug pagpahinumdom kaninyo: padayon nga ang matag-usa, bisin unsa pa ang buluhaton nga gihatag kaninyo, maningkamot sa tibuok niyang kusog sa pagbuhat ug sa pagbunga og daghang bunga, sa espirituhanon ug sa pisikal; kay dinhi mailhan sa usa ang usa, ug ang masigasig sa mga butang sa lawas mao usab sa mga butang sa kalag; sa pikas bahin, ang espirituhanong walay bunga pasagad usab sa mga butang sa lawas.

20. Ang tanan ginabahinin sa taliwala nato, dili lamang ang pisikal ug sensorial, kondili usab ang espirituhanon ug intelektwal – ug sama sa pagbahin sa tanan sa mga birtud ug maayong buhat sa uban, ug vice versa, ingon usab sa atong mga paningkamot; sama sa makita sa pananglitan sa lawas, ingon sa gipakita ni San Pablo nga Apostol: *'Kay sama sa lawas nga usa ra ug daghan kini og mga miyembro, ug ang tanang miyembro sa lawas, bisin daghan pa, usa ra ka lawas, ingon ana usab si Cristo. Kay kung ang usa ka miyembro mag-antos, ang tanang miyembro mag-antos uban kaniya; kung ang usa ka miyembro pagahimuon nga dunggan, ang tanang miyembro malipay uban kaniya'* (1 Cor. 12:12, 27). Ug sama sa lawas, gikan sa ulo hangtod sa tiil, sa tuo ug sa wala, usa ka kusgan nga panginahanglan mabati sa matag miyembro ug ang pagtuman niini: ingon usab, sabuta kini nga may kalabotan sa kalag. Ang akong Amahan ug inyong Amahan mao ang unang miyembro, ako ang ikaduha, unya—sunod-sunod—hangtod sa katapusan; magkahiusa, sa Adlaw sa Paghukom, kita tanan modawat og pagdayeg o pasibaw. Sa pagkahibalo ninyo niini, akong mga anak, maningkamot kita tanan, magpaningkamot kita tanan; maghatag ang matag-usa sa iyang bahin alang sa komon nga katuyoan, ug ayaw tugoti nga adunay bisin kinsa nga mapagamay niini sa atubangan sa uban, sa serbisyo nga iya ug sumala sa sukod sa iyang kusog. Apan siyempre kabalo kamo nga ang Dios dili magtakda sa mga ranggo niadtong adlaw sa parehas nga paagi sa atong pagbuhat dinhi: kay aduna'y paghukom sa Dios ug aduna'y paghukom sa tawo. Tingali Iya nga ibutang ang ikatulo ka gatus sa ikatulo o ikaupat nga puwesto, ibabana ang ikapulo sa tunga, ug itas ang katapusan ngadto sa unang puwesto – ang matag-usa sumala sa iyang pagkamapisan ug pagkamaayo. Ug bisin pa man makalilisang kini nga hunahuna, posible nga iyang hingpit nga wagtangon ang uban sa atong han-ay ug ipadala sila sa impierno—sigurado na ang mga adunay lain nga espiritu, lain nga panghunahuna ug disposisyon bisin dinhi pa lang. Apan akong gisaad kaninyo nga walay bisin usa sa atong mga trabahante ang magpaningkamot sa walay pulos, – dili usab ang mag-aararo mag-araro sa walay pulos, ni ang mag-atiman sa bungtod mag-atiman sa walay pulos, ni ang kusinero magluto sa walay pulos, ni ang panadero maghurno og pan sa walay pulos, ni ang tig-atiman sa bodega magdumala sa bodega sa walay pulos, ug uban pa ug uban pa. Ug kining tanan, nga dili kaayo nalambigit kay sa uban sa nag-inusarang pag-awit og salmo ug pag-balak, makadawat og ganti nga dili moubos sa mga naglingkod sa ilang mga selda samtang nagtrabaho, basta magtrabaho sila uban sa dili moubos nga kadasig, ug labi na pa tungod sa Ginoo. Sa unsang sukod nga sukdon sa bisin kinsa ang iyang paningkamot ug kadasig alang sa pagkahiusa, ingon usab kini sukdon kaniya. Sa pagkahibalo niini, kamo nga nagapaningkamot sa sulod, ayaw pagdaot sa mga nagapaningkamot sa gawas; ug kamo nga nagapaningkamot sa gawas, ayaw kawala og kadasig nga daw kamo walay bili. Ang sukod para sa matag-usa mao ang paningkamot ug kadasig. Apan unsa man ang sukod

para sa masakiton? pangutana sa uban: kay dili siya makapaningkamot. Ang iyang sukod mao ang pagkamapasalamat, pagka-mapainubsanon ug pagka-mapailubon.

99. Ang mga pagtulon-an dili walay pulos: kini nagpukaw sa mga natulog, ug nagpalig-on ug nag-iya sa mga nagmata

99. 1) Ang mga pagtulon-an dili walay pulos: kini nagpukaw sa mga natulog, samtang nagpalig-on ug naggiya sa mga nagmata. Busa kita tanan molahutay hinay-hinay. – 2) Niini, giila nato ang kaluoy sa Dios: ang dautan sa taliwala nato maminusan, samtang ang maayo mapalig-on. Aduna'y uban nga mahulog; apan mubangon sila pag-usab ug usbon ang ilang mga dalan. Busa, padayona ang imong maayong espiritu ug kadasig. [2, 22]

21. Aduna'y mangutana, unsa may kapuslanan niining mga pagtulon-an kon dili nato kini buhaton? Kay bisan pa kanunay natong madungog nga dili kita angayng magkatawa, wala gihapon nato usbon ang atong pamatasan bahin niini; bisan pa kanunay kitang tudloan nga dili kita angayng mosalmot sa walay pulos nga pakig-istorya, nagbuhat gihapon kita niini; bisan pa kanunay kitang ginapahimangnoan nga dili kita magpanukot sa atong silingan, napildi gihapon kita niining pagbati; bisan pa kanunay kitang ginapahimangnoan nga dili kita magbarog nga walay pag-amping o mahinog-hinog atol sa adlaw ug gabii nga pag-awit sa salmo ug pag-ampo, naglibot gihapon ang atong hunahuna ug makatulog kita atol niini – sa mubo: hapit walay bisan unsa nga atong napalambo. – Apan ang mga tawo nga nagsulti ingon niini nagsulti sa dili matarong. Una, dili mahimo nga walay bisan kinsa nga nag-uswag sa bisan unsa, ug imposible nga ang tanan mag-uswag sa tanan nga butang sa samang higayon; apan karon usa ka tawo, ugma lain, magsugod ug magpadayon sa ilang buhat sa ilang kaugalingon; ikaduha, sama sa pagsaka sa hagdanan, dili ka makalukso gikan sa unang hagdanan ngadto sa katapusan, kondili pinaagi sa sunod-sunod nga paghakas gikan sa usa ngadto sa sunod kita mosaka: ingon usab sa pagpangita sa pagkamaayo, pinaagi sa hinay-hinay nga pag-uswag, maabot nato ang iyang kataas-taasan. Sa kining duha ka aspeto, ang katekesis dako kaayo ug ikatabang, kay kini nagpukaw ug nagpadayon sa kadasig alang sa kalampusan, nagtanyag ug mga pamaagi ug teknik alang niini, ug pinaagi niini, nagtabang sa inyong matinud-anong mga kalag nga mosaka hinay-hinay gikan sa kusog ngadto sa labi pang kusog ug gikan sa yuta paingon sa langit. Ug ania pa usa ka punto nga angay hisgutan: kon, sa dihang daghan na kaayo ang gisulti ug nadungog bahin sa unsay angay buhaton ug unsay angay usbon alang sa himaya sa Dios, wala'y makita nga pagpugong sa mga tinguha; unsa kaha unta ang mahitabo, ug mas grabe pa ba ang atong kahimtang, kon kahilom ang maghari taliwala nato, ug ang husto wala gipakita o husto nga gipasabot? Ako, sa akong bahin, nakakat-on gikan sa mga Amahan nga ang mga pulong mao ang dalan paingon sa mga buhat—ang maayong pulong paingon sa maayong buhat, ug ang dautang pulong paingon sa dautang buhat. Ug nahibalo gayud ko nga tinuod kini—nga ang paghisgot sa mas maayong paagi sa kinabuhi kanunay magdani sa usa paingon sa mas maayo; nagasaksi ako kaninyo, akong mga anak, nga pinaagi sa pagbasa sa mga Kasulatan nga gipadayag sa Dios, ug sa pipila ka gamay nga bahin pinaagi sa pagpaminaw sa akong mapainubuson nga pagtulon-an, kamo tanan nagabangon ug nagpadayon: ang mga masigasig nabanhaw gikan sa ilang pagkatulog ug nagsugod sa pagbag-o sa ilang kaugalingon, samtang ang mga maayo na daan napadasig pa gayud sa mas dako ug mas dako nga kalampusan.

22. Gihisgutan namo ang grasya sa Dios niini ug dili namo itago ang Iyang kalooy. Kay tan-awa, hapit wala kami'y panagbangi, panamastamas, paghukom, pag-insulto, pagsuway, tinago nga pagkaon; ug kon mahitabo man kini – kay tawo man kita nga madali matintal sa dautan – dayon mosugid ang nakasala, maghinulsol, ug magbayad sa gitudlo nga penitensya; pagpugong sa pagkaon, pag-ayuno, pagtindog ug pagyuko, depende sa angay alang sa pag-ayo sa kakulian nga mitumaw. Busa, ayaw pasagdi nga adunay bisan kinsa nga moingon nga walay kapuslanan nga makuha gikan niining mga pagtulon-an. Sa tinuod, nakabenepisyo gayud kita niini ug nagmalampuson kita pinaagi niini, pinaagi sa grasya ni Kristo ug sa pag-ampo sa akong amahan ug kaninyo; ug samtang mosaka kita, atong akyaton ang bukid sa mga hiyas uban sa maayong tinguha, nga nahayag, nabalaan, ug gihimong diosnon—nga, bisan pa man, makab-ot pinaagi sa dakong paningkamot ug singot. Busa, ako kamo naghangyo ug nagpakusog: magpabilin kitang lig-on sa atong maayong pagbuot ug maayong pamatasan; putlon nato ang tanang pagduha-duha sa hunahuna ug pahawaon gayud ang kawalay kaisog; ug dasiga nato ang atong kaugalingon sa maayong paglaum ug sa pagpaabut sa umaabot nga ganti ug sa walay katapusang panalangin, – samtang aduna pa'y gininhawa sa atong mga ilog, aron pagkahuman niining kasamtangang kasubo ug kalisud, kita unta mahimong takus,

pagkahuman sa kamatayon, nga mahimong mga manununod sa Gingharian sa Langit kang Kristo Hesus nga atong Ginoo.

100. Lisod kini pangdumalaon; apan alang sa Ginoo, alang kanato—Siya nga nag-antos hangtod sa kamatayon sa krus—magsabar ako; kamo usab kinahanglan magsabar

100. 1) Lisod ang pagdumala; apan alang sa Ginoo, alang kaniya nga nag-antos alang kanato hangtod sa kamatayon sa krus, magpailub ako; kamo usab kinahanglan magpailub. – 2) Hunahunaa sa inyong hunahuna kung giunsa sa mga karaan ang pag-antos. 3) Busa, sundon nato sila. [2, 23]

1. Kung tan-awon ko sa akong pisikal nga mga mata ang masubo nga mga pagsulay nga nag-abot kanato hapit adlaw-adlaw, dugay na unta ko gikapoy ug gihatag na ang mga pisi sa pagpangulo sa lain; apan samtang ang akong mapainubsanon nga hunahuna nagtutok sa Dios sa tanan niini—alang kinsa kamo gitawag dinhi, ug alang kinsa ako nagasalig kaninyo—dili ko mohunong ni mawagtang ang kaisog, ug andam ko nga mag-antos sa tanan, nga gipalig-on ni Cristo nga Ginoo, pinaagi sa mga pag-ampo sa akong Amahan ug sa inyong Amahan, alang kaninyo, akong mga hinigugma, ug alang sa akong Ginoo ug Maestro. Kay kon ang Iyang nagbuhat sa tanang butang malipay, alang sa akong ikatulod, pinaagi sa misteryo sa Inkarnasyon, nga matintal, masipala, mapahiubos, mapangatawa, mapako sa krus, matuslob sa bangkaw, ug mailubong; unsa kaha karon ang dili nako ikapadayon? O mas pa gani, unsa kaha ang dili nato, kauban kamo, malipayong atubangon? Pasagdi nga moabot kanato ang kasubo, kalisud, samad, kakabus, ug bisan ang kamatayon. Kay unsa man kaha kini nga mga butang, kon anaa kanato ang walay pag-uyog nga pagtuo nga kon makigbisog kita sa maayong pakigbisog, kon magbarug kita nga lig-on ug makigbatok nga maisugon, makadawat kita sa walay katapusang mga panalangin ingon nga atong ganti? Sa dihang ang atong maluya nga unod magsugod sa pagkapukan, pahinumdumi nato ang atong kaugalingon nga pinaagi sa pagtagad niini, nagtigom kita ug kalagot para sa atong kaugalingon sa adlaw sa kalagot ug sa pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios, ug magmata kita sa espirituhanong kaisog.

2. O, asa na kaha karon ang mga karaang balaan nga kalag! Giunsa kaha nga ang kadasig nga kaniadto nagdasig kanila karon mikunhod na! Alang kanila, ang pisikal nga pag-antos mao ang kalipay ug pagmalipayon; ang himaya ug kadako mao ang hingpit nga pagpaubos. Napuno sila sa nagdilaab nga gugma alang sa Ginoo; gisunog sila sa usa ka dili mapugngan nga tinguha—dili aron buhaton ang ilang kaugalingong kabubut-on, kondili aron hingpit nga mapugngan kini; wala sila mangita sa pagdumala, kondili sa pagka-mapailubon ug masunuron bisan pa sa katigulangon. Asa na ang bulahan nga tigulang nga madre superiora, nga mapainubuson nga nagtindog hangtod sa katapusan sa pagkaon? Asa na ang mutya sa pagsunod, nga gisulayan sa daghang mga pagsulay sulod sa traynta ka tuig? Asa na kining usa, asa na kining usa? – Kay tan-awa, sama sa usa ka koro sa mga bitoon, ang tibuok balaang tigum sa mga santo, nga nagdan-ag sa matag matang sa hiyas, nagtindog sa akong hunahuna. – Magsuroy kita sa hunahuna sa ilang balaang mga puloy-anan. Tan-awa ang mga pundasyon sa dakong Pachomius. – Atong tan-awon didto ang kanunay nga hinumduman nga si Jonas, ang himayaang si Petronius, ang gibalaan nga si Theodore. Unya magpadayon kita ngadto sa monasteryo sa dakong Theodosius, ug didto usab atong makita ang kanunay nga buhi nga si Basil, ang katingalahang si Aetius, – ug kinsa-kinsa pa. Gikan dinhi, magpadayon kita ngadto sa balaan nga mga dapit sa pagpanarbaho sa Bulahan nga si Theoktistus, sa Dakong Euthymius, ug sa Balaan nga si Savvas; ug, aron mapakunhod ang pulong, atong hunahunaon ang tanan nga nahitabo sa karaang mga monasteryo, sa medyibal ug sa mga ulahing monasteryo, ug kung giunsa sa matag-usa ang paningkamot sa pagpanginabuhi nga may pagka-balaan sulod niini.

3. Sa samang paagi, kita usab kinahanglan maglakaw, kon gusto nato makakaplag sa tinuod nga kinabuhi ug kahayag, nga mag-antos sa tanang butang, magbata sa tanang butang, *nga dili maghatag og bisan unsang hinungdan sa pagkasandad sa bisan unsa, aron ang atong ministeryo mahimong walay ikasaway*' (2 Cor. 6:3); *'ug labaw sa tanan niini, kuhaa ang taming sa pagtuo, nga inyong ikapalong sa tanang nagdilaab nga pana sa dautan'* (Efe. 6:16), magpabiling dili mapildi, maglipay ug mag-ambit sa kalipay sa usag usa sa pagkamabuotan, nga gihiusa sa usa ka gininhawa sa Espiritu, ingon sa usa ka lawas ni Cristo.

101. Gitawag kita aron malimpyo gikan sa atong mga sala pinaagi sa pagpaningkamot, kakulangan ug mga kasakit

101. Gitawag kita aron malimpyohan gikan sa atong mga sala pinaagi sa pagpaningkamot, kakulangan ug mga kasakit. Lisod kini; apan ingon nga baylo, gisaad ang usa ka walay katapusang bulahan nga kinabuhi.

Busa, maglipay kita sa tanang ingon niini nga mga butang. [2, 24] Gusto ko nga pahimangnoan kamo sa mubo nga paagi mahitungod sa asetikong kinabuhi nga gitawag kita, pinaagi niini gipalimpyo nato ang atong kaugalingon gikan sa atong nangagi nga mga sala ug alang niini nag-antos kita adlaw-adlaw. Kay ang atong agianan tinuod nga makitid ug masubo, sumala sa pulong sa Ginoo; apan tungod kay nagbitbit kini sa saad sa walay katapusang kinabuhi, maglipay kita ug maningkamot nga matinud-anon aron malampuson nga makalakaw niini, magkumpetensya kita sa usag usa sa matarong nga kadasig, mudagan sama sa usa ka lumba sa karsada ug mapildi nato ang atong kaatbang, aron madawat nato ang korona sa pagkamatarong sa adlaw sa paghukom. Tungod niini, atong ituring nga gaan ang bug-at, nga paborable ang dili paborable, nga malipayon ang masubo, nga mapuslanon ang kakulang, nga dungog ang kawad-on sa dungog, nga pagdayeg ang pagpanamastamas, nga kasagmuyo sa kakulang sa panginahanglan ang pagkontento, nga bino ang tubig, ug nga sayo nga pagkaon ang ulahing pagkaon. Dinhi makita ang pagka-martir sa atong kinabuhi, ug dinhi gitukod ang atong pagpaabot ug paglaum sa umaabot nga mga panalangin. Ayaw kita paghilak o pagkawalay paglaum, ako nagahangyo kaninyo, kay ang atong kinabuhi nagdala ug kasubo ug nagapasubo sa kasingkasing; kondili—kay kini nagtigom alang kanato sa kahimtang sa pagka-anak, ang Ginghamian sa Langit ug bulahan nga pagkawalay kamatayon, – yakapa nato kini uban sa mas dako nga kadasig ug padayon nga pagbag-o diha, pagdugang og paningkamot sa paningkamot, mga kaisog sa mga kaisog, pagkamasinabtanon sa pagkamasinabtanon, pagsunod sa pagsunod, pagpailawom sa atong kabubut-on sa pagpailawom sa atong kabubut-on, mga pag-ampo sa mga pag-ampo, mga pagpanagna sa mga pagpanagna, pagpamalandong sa Dios ngadto sa pagpamalandong sa Dios, mga luha ngadto sa mga luha, gugma ngadto sa gugma. Ingon ana ang atong kinabuhi, lahi sa malabay nga kalibutan ug labaw pa niini, medyo katingalahan ug langyaw sa mga maalamon sa kalibutan, nga ginadumala sa unod ug mas gipili ang karon kaysa sa umaabot. Mao kini kamo nga mibiya sa kalibutan ug sa tanan nga anaa niini: ginikanan, igsoon nga lalaki, mga anak ug tanang butang sa kalibutan, ug kinsa, tungod sa gugma sa Ginoo, kanunay andam sa pag-antos sa kalisud, sa pag-antos, sa pagpasipala, sa pagpanakit ug sa kamatayon. Tungod niini, usa ka dakong ganti ang gitipigan para kaninyo sa langit: kamo pagabalhinon gikan niining kalibutan paingon sa Dios, ug, sa pagbiya niining panandaliang kinabuhi, mosulod kamo sa kinabuhi nga walay katapusan, basta magpadayon kamo sa pagpakita og matinud-anong pagsunod hangtod sa katapusan.

102. Gapanalanginan ko kamo tungod sa inyong matinud-anon ug malampusong pagpanumpa sa kinabuhi sa komunidad

102. 1) Gapanalanginan ko kamo tungod sa inyong matinud-anon ug malampusong pagpanumpa sa mga buluhaton sa komunal nga kinabuhi. – 2) Ayaw kamo motuo sa mga nagsugyot nga daghan ang ingon ana nga mga tawo bisan asa. – 3) Ang atong pangunang armas mao ang pagpadayag sa atong mga hunahuna. – 4) Nagpalambo kini sa tanang atong mga paningkamot sa pag-asketiko. [2, 25]

4. Gapanalanginan tika tungod kay, niining henerasyon ug niining mga adlaw, tinud-anay nimo gipangita ang Ginoo, nagbantay ka sa imong kaugalingong kasingkasing, ug nagtuo ka nga ang imong espiritu anaa uban sa Dios; Gidayeg usab tika sa pagpanginabuhin ninyo nga matinud-anon ug walay pagpakaaron-ingnon, nga tinuod gayud nga gisalikway ninyo ang kalibutan ug dili lang nagpakaaron-ingnon nga nakabulag kamo niini, ug sa tinuod gayud kamo mao ang inyong gitawag: kay tinuod gayud nga nakabulag kamo sa tanang butang, nagpuyo uban sa usa ka Dios ug nag-alagad kaniya lamang sa inyong matahum nga puy-anan. Busa ang inyong komunal nga paagi sa kinabuhi, diin walay bisan unsa sa inyong taliwala ang gitawag nga pribadong kabtangan sa bisan kinsa; busa ang inyong dili na mausab nga pagbulag gikan sa inyong mga ginikanan ug paryente sa unod; busa ang tinuod nga pagtuo sa akong pagka-mapainubsanon, nga gipadayag kanako pinaagi sa tinago nga mga tinguha sa inyong mga kasingkasing; mao usab ang inyong kalapad sa kaisipan bisan sa pagkabilanggo, ang inyong katagbawan sa kakabus, ang inyong kahupayan ug kalipay sa kakulang sa panginahanglan sa lawas; ug nganong magdugang pa? – Mao usab ang himaya sa inyong kinabuhi ug ang kamatuoran nga kamo ang gisgutan sa tanan.

5. Dili ko kini giingon aron lang makapahimuot kaninyo, kondili ginapahinumduman ko kamo niini aron magpabilin kamo nga matinindog ug lig-on, ug pag-amping pag-ayo nga dili kamo mahulog gikan sa ingon nga kahitas-an, ni mahuyang sa maayong determinasyon sa inyong kabubut-on, pinaagi sa pagbiya sa inyong mga pakigbisog sa monastiko o sa pagpadani sa inyong kaugalingon sa dautang mga sofismas ug sa mga pagreklamo sa mga tawo, nga mapangumbinsing nagsugyot nga dinhi ug bisan asa daghan ang nagahadlok sa Dios ug nag-alagad Niya nga mas maayo pa kaysa kanato. 'Mao kana ang mga tukso' – ug alang

sa unsang katuyoan? Aron mahimong hayag ang inyong mga kahanas (1 Cor. 11:19). Busa, pinaagi sa pagbarug nga hugot sa maayong pagbuot sa inyong kabubut-on, ayaw pagpasagad sa paghigugma sa Ginoo, nga ipakita pinaagi sa maayong mga buhat, ug pangitaa ang gikinahanglan alang sa atong kaluwasan; kay daghan ang natago kanato, ug makasala kita nga wala nato mabantayi kung giunsa, o bisan wala nato kini mabantayi sa tanan, sama sa pagpasalig kanato sa mga pulong ni David: *'Kinsa bay makamatngon sa iyang kaugalingong mga sayop?'* (Salmo 18:13).

6. Busa, gusto nako nga inyong mahibal-an nga walay mas epektibong tambal alang sa kaluwasan kay sa pagpadayag sa hunahuna sa usa ka tawo: usa ka butang nga inyong masinati mismo. – Ngano man, busa, nga ang uban kaninyo, sa dihang gihatagan kamo sa Ginoo niining gasa, sa dihang ang ingon nga tambal anaa ra sa inyong mga kamot, maglangan sa pagduol sa pag-angkon ug pagpadayag, ug ginapalumos ninyo ang inyong kaugalingon sa hilom, nga nadala ug napuno, sama sa mga ulod, sa mga hunahuna nga wala ipadayag? Nagmalasakit ko kaninyo, bisan kinsa kamo, ug nagasubo ko sa inyong kahuyang. Ngano, samtang naa kaninyo ang paagi aron pag-ayo, pagpasidlak, ug paglipay, ginapasakop ba ninyo ang inyong kaugalingon sa kabaliktaran? Ang Dios nakakita sa tanan; kay *'walay binuhat un nga natago kaniya; kondili ang tanan hayag ug hayag nga nakadayag sa atubangan sa iyang mga mata'* (Heb. 4:13). – Labaw pa, kinahanglan ko ikaw ipadayag; kay gikinahanglan nako ang pagkamatinud-anon sa akong mga anak, aron mailhan ko sila, ug sila usab ako.

7. Ug kini, sa tinuod, mao ang tinuod nga espirituhanong pagkahigala: matinud-anong pagsunod, walay kabalaka nga pagbiyahe, tam-is nga pag-ampo, walay hunong nga pag-uswag ug pagsaka padulong sa pagkahingpit. Maayo ang mga luha sa pagmugos nga nag-awas gikan sa mga mata; maayo ang putli nga pag-ampo, bisan sa adlaw o sa gabii; maayo ang pagkamapailubon sa mga kasakit; maayo ang pagpaningkamot sa paghabol; maayo ang matinud-anong pagpaminaw sa mga pagbasa; maayo ang dili pagdali sa pagsulti ug pakig-istorya nga walay katawa; maayo ang husto nga pagpugong sa kaugalingon; maayo ang paghinumdom sa kamatayon ug sa kinabuhi sa mga balaan, ug ang pag-alig sa kanila kutob sa makaya; maayo ang paglikay sa mainitong kaulawon ug pag-observa sa pagka-humok sa Ginoo; apan ang labing maayo sa tanan mao ang walay kalooy nga pagsusi sa kaugalingon ug ang pag-angkon sa kaugalingong mga hunahuna. – *'Sulayi ang tanan; pugngi ang maayo'* (1 Tes. 5:21).

103. Ang mga hunahuna ug pagbati, mga pulong ug mga buhat sa maong kalibutan lahi kaayo sa atong kaugalingon: atong giisip kini tanan nga mura'g naa ta sa paraiso

103. 1) Ang mga hunahuna ug pagbati, mga pulong ug mga buhat sa kalibutan lahi kaayo sa atong mga kaugalingon: atong giisip kini tanan nga mura'g naa ta sa paraiso. – 2) Ang Dios maoy naghatag kanato sa atong gipanag-iya; sulod man o gawas, lahi kaayo kini sa mga butang sa kalibutan. – 3) Bisin pa niana, mag-amping kita nga dili mahimong mas daotan pa kaysa sa mga layko. [2, 26]

8. Himaya sa Dios, nga nagpili kanato gikan pa sa sabakan sa atong inahan alang niining balaan nga tawag! Salamat sa Ginoo, nga nagtawag kanato ngadto sa bulahan ug katingalahang dalan sa monastikong kinabuhi! – Kanato – bisan pa man dawahas kini paminawon, apan dili kini layo sa kamatuoran – tinuod gayud nga gihatagan kita og pagsabot sa mga misteryo sa Gingharian sa Langit labaw pa kaysa sa mga anaa sa kalibutan, nga kadaghanan kanila, bisan pa man makakita, wala magtan-aw sa tinuod nga kahimtang sa mga butang. Kay hunahunaa unsa ang ilang mga hunahuna ug tinguha: ilang giila ang bahandi ug ang malata nga himaya, malingaw sa mga kalipay ug kalingawan, nabihag sa humot nga pahid, humok nga bisti, bililhon nga mga bato, matahum nga puy-anan, mga tanaman, mga kakahoyan ug sa tanang matang sa ubang kahaw-ang; nagkatawa sila, nagsayaw, ug nagatambok sama sa mga hayop nga ginapatambok para sa pagpatay, ug nagbuhat sa daghang uban pang mga butang nga mas maayo nga dili na lang hisgutan, ingon man nga mas maayo nga dili na lang hisgutan ang mga sangputanan nga motumaw gikan niini – mga sangputanan nga dili maayo, apan gidayeg nila. Mao kini ang ilang gidayeg, ilang pagapasigarbo, ug ilang kalipay! – Apan kining tanan walay pulos ug angay silotan sa panan-aw sa mga tawo nga *'nagpaku-krus sa unod uban sa mga pagka-ambaw ug mga tinguha niini'* (Gal. 5:24); – sama kaninyo mismo sa Ginoong Jesu-Kristo, sumala sa Balaang Apostol, nga nagpaku-krus sa unod. Aduna kita'y lain nga pangandoy ug lain nga hilig ngadto sa ubang mga butang. Gipangita ug gitinguha nato ang kahimtang sa kaayohan nga naa sa paraiso sa kalipay, diin kita gipahawa: alang niini nga katuyoan, nagpili kita og pamaagi sa kinabuhi nga duol sa orihinal, nga naglikay sa makadani nga kalibutan ug miduol sa Dios, nga nagtangtang sa kangitngit niining kinabuhiha ug nagsul-ob sa kahayag sa espiritu, ug pinaagi sa pagbiya sa tanang butang, kita nahimong mga ginoo sa tanan.

9. O, unsa ka katingalahan ug ka labaw nga tawag! Kinsa ang nagbulag kanato gikan sa unod ug dugo, gikan sa atong mga ginikanan, paryente, yutang natawhan, gikan sa mga batasan niining kinabuhi ug gikan sa tanan nga kalibutanon? Kinsa ang nakapahimo kanato nga mosugot nga mahimong ulipon sa mga abbot ug espirituhanong amahan, ug sa pag-ako sa asetikong buhat sa pagpugong sa kaugalingon, pagpanagna ug pagtulog sa yutang walay higdaanan? Kinsa ang naghatag kanato og kahayag aron atong tan-awon ang mga butang nga walay samok o pagkahumaling, ug dili pagdayeg sa bulawan, pilak, katahum, kadunggan sa kalibutan, o bisan pa ang korona sa hari ug mga purpurang bado mismo; kondili itan-aw nga mas dungganon ug labaw pa ang pagsul-ob niining mga gisi-gisi ug giplastar nga bado ug ipasigarbo kini, imbis nga ipasigarbo ang nagdan-ag nga mga bado? Kinsa ang naghatag kanato sa kusog nga molayas gikan sa tanan nga materyal ug karnehal ug sa paghiusa sa atong kaugalingon sa mas hataas nga han-ay sa kinabuhi, nga magpabilin nga putli ug walay hugaw pinaagi sa pagkamakusog, sama sa mga Anghel? Mao kana ang among mga pagdayeg! Gihatag kini sa Dios kanato, nga naghigugma ug nangandoy sa umaabot nga mga panalangin – ang dili masuod nga kahayag, ang walay katapusang himaya, ang dili masukod nga kalipay, ang walay hunong nga paglipay, ang walay katapusang panulondon, ang Gingharian sa Langit, ang dili mahurot nga bahandi, ug ang tanang mga saad nga gisulti pinaagi sa mga Anghel ug sa mga Patriarka.

10. Busa, samtang ingon niini, magbantay kita ug magmatngon, aron dili kita mobalik sa supak niini ug unya mapabilin kita sa luyo sa mga nagkinabuhi sumala sa mga agi sa kalibutan. Busa, limpyoha nato ang atong kaugalingon pag-usab-usab, ug usab-usab nga kumpirmaon nato ang atong kaugalingon sa pagkamakabubut-on – ug mag-amping kita, sa hunahuna ug kasingkasing, nga dili nato hatagan ang yawa bisan gamayng kahigayunan. Ang usa ka pulong makapukaw sa lain nga pulong, ang usa ka tan-aw madani sa lain nga tan-aw, ang kapabayaang mapadasig sa kapabayaang; ug hinay-hinay, samtang masanay kita niini ug mahimong komportable na kita niini, makita nato ang atong kaugalingon nga sama sa mga uwak sa gabii, ug magdala sa makasala nga kamatayon. Dili ingon ana, akong mga anak, dili ingon ana; naghangyo ug nag-ampo ako kaninyo. Magbantay kamo sa usag usa, kay ang kinabuhi ug kamatayon naa sa inyong silingan. Ang gamayng kapabayaang, ang walay pagbantay nga pagka-kampante, makapahulog kanato sa kalawoman sa sala. Paminawa ug mag-amping, batan-on ug tigulang, ang nanguna ug ang mosunod, ang may awtoridad ug ang ilawom sa awtoridad. Sa taas gipanalanginan kita; dinhi gipasipala kita; sa taas gipakita kita nga nagkinabuhi sama sa mga anghel, dinhi gipahisama kita kang Satanas. Giingon bahin sa usa ka tawo nga mas maayo pa unta alang kaniya nga wala na lang siya natawo (Matt. 26:24). Ingon usab kini masulti bahin niini. – Apan igo na kana. – Ug gisulti ko kining mga butanga dili aron masubo kamo, kondili aron malikayan ang umaabot nga espada sa sala pinaagi sa pagpahimangno kaninyo.

104. Tungod sa akong katungdanan, kinahanglan ko mosulti, ug tungod sa inyong katungdanan, kinahanglan kamo mamati

104. 1) Tungod nako ang pagpakigsulti, ug tungod kaninyo ang pagpaminaw. – 2) Gidayeg ninyo ako sa inyong mga ngabil, apan layo ang inyong kasingkasing niini: sa dihang gisultihan ko kamo sa among kalisud pinansyal ug gipasabot ang mga hinungdan niini, nakasabot kamo sa among kahimtang; apan unya misugod kamo og reklamo, labi na nganong daghan ang gidawat. – 3) Mao kini akong ipasabot kaninyo: Ang Dios mao ang among manunubag ug motabang kanamo. – 4) Ayaw kamo magreklamo; kay kon dili, sama sa mga Israelinhon nga nagreklamo sa kamingawan ug, tungod niini, wala makasulod sa Yutang Saad, kamo usab dili makasulod sa Gingharian sa Dios. – 5) Kanus-a man nga nahitabo ang ingon ani sa atong mga katigulangan? Sa kasukwahi, mitugot sila sa tanang kalisdanan, apan wala nila gisalikway ang uban nga nangingahanglan. – 6) Kamo mismo gipakaon dinhi, nga miabot kamo nga walay dala: ngano karon dili na kamo gustong magpakita og kaluoy sa uban? Ang mga iro nga nagagutom dili man gipalayas, apan kamo gusto ninyong palayason kadtong namatay si Cristo para kanila. – 7) Dili ba kamo tanan nagsaad nga mag-antos uban kanako; ug karon unsa na? O nakalimot ba kamo nga ang pag-antos mao ang among bahin? – 8) Magsugod kamo; ako, dili ko mausab; labaw pa, kamo usab kauban sa niini nga mga butang; kay kita usa ra. – 9) Hinumdumi pila ka beses nga giluwag kita sa Ginoo gikan sa kakulang: ngano man kaha kita mahadlok sa pagbuhat subay sa mga sugo? [2:30]

11. Ang akong buluhaton ug walay hunong nga paningkamot mao ang kanunay nga pagdala kaninyo sa pulong, paghinumdom kaninyo sa matarong, ug pagdasig kaninyo sa pagpadayon sa inyong debotong paagi sa kinabuhi. Kay kon ang mga magbalantay sa usa ka kawan nga dili makasulti, tungod sa panginahanglan, nag-ako sa kaguol sa walay hunong nga pagbantay ug sa pag-atiman sa mga karnero nga gisalig kanila, nga

nagapagawas kanila sa pastulan ug nagagiya kanila didto: hinungdan nga labi pa gayud nga dako ang panginahanglan kanako—usa ka makasasala nga dili angay nga nakadawat og awtoridad ibabaw kaninyo, mga karnero ni Cristo—nga magbantay pag-ayo sa inyong mga kalag ug, pinaagi sa pagpahayag sa pulong, sama sa usa ka plawta, nga makigpulong kaninyo, nga magtudlo sa unsay husto ug mapuslanon, ug magpahimangno kaninyo batok sa unsay sayop ug makadaot. Apan tungod kay kini nga katungdanan nagbarug kanako, dili usab angay nga inyong balewalaon ang akong mga pulong, kondili maminaw kamo pag-ayo sa akong pastoral nga tingog. *'Ang akong mga karnero,'* ingon sa Ginoo, *'makadungog sa akong tingog, ug mosunod sila kanako. Dili sila mosunod sa estranghero, kundili molayas pa gani sila kaniya, kay dili nila maila ang tingog sa estranghero'* (Juan 10:27, 5). Kini magamit kanako ug kaninyo.

12. Apan ngano nga akong gipresentar kaninyo kini nga pasiuna? – Ingon ko kini sa sinugdanan – aron kini nga mga pulong dili mabug-at kaninyo – nga ang uban kaninyo nagpasidungog kanako sa inyong mga ngabil, samtang ang inyong mga kasingkasing layo kanako. Karon akong ipatin-aw ngano. – Nakaatubang kita og kalisud sa pagtubag sa atong pisikal nga mga panginahanglan, tungod sa dili maayong ani sa miaging mga tuig, ingon man tungod sa pagdagsa sa mga tawo nga gipadala sa Dios gikan sa kalawoman sa kalibutan ngadto sa dalangpanan sa atong monasteryo alang sa kaluwasan, ug usab tungod sa pagdaghan sa mga panimalay-pang-bisita ug uban pang mga dalangpanan, kay nahimutang man kita niining harihong siyudad. Gipahibalo ko kini sa tanan, ug, sa pagpadayag sa akong lawom nga kasubo ug kabalaka nga bug-at kaayo sa akong kasingkasing bahin sa paagi sa pagtubag sa atong mga panginahanglan karong tuiga, nangayo ug nangamuyo ko kaninyo nga mapukaw kamo sa kadasig aron mapadaghan ang atong mga hinimo sa kamot, labaw pa sa naandan kanato, samtang gipahinumduman sila nga alang kanato, nga nangita sa Gingharian sa Langit, angay kaayo nga mag-antos sa tanang paagi sa masipit ug masubo nga dalan, diin atong atubangon ang kasubo ug kalisud, gutom ug kauwaw, kapoy ug singot, kahubas ug kakabus, ug uban pang susamang mga butang; ug gidugang nga ang Dios kanunay nagtugot nga masulayan kita sa gagmay nga mga pagsulay, aron masulayan ang kalawom sa atong gugma kaniya, ug kon buotan ba kitang nag-antos sa mga kasakit nga moabot kanato alang kaniya. – Unya gipakita ninyo ang inyong kaugalingon sumala sa angay unta ninyong buhaton ug natuman ninyo ang akong gilauman. Apan tungod kay wala kay tinuod nga kasingkasing nga nakatutok sa Dios ug nagpasalamat ra ka Niya sa imong mga ngabil, sa dili madugay mibulug ka, nabug-atan sa nahitabo, ug misukol—dili batok kang Moises, kondili batok kanako, usa ka makasasala—nga nagaingon: 'Ngano man siya magtapok og daghan niini kung dili man niya sila matagaan? Ug unsa may pulos niini? Ug kinsa may nagpugos kaniya sa pagtigom og ingon kadaghan?

13. Kini gayud nga mga pulong ang akong kinahanglan atubangon ug ipahayag ang kamatuoran sa Dios, ug itudlo ang espada sa Dios nga moabut sa ingon nga mga tawo, aron ang dugo sa ilang pagkaguba dili ipahimutang sa akong makasasala nga mga kamot. – Ug una sa tanan, sila, ingon nga dili tinuod nakong mga anak, wala mag-uyon kanako sa pag-ingon: 'Ngano man nga dawaton pa nato sila?' apan, sama sa mga estranghero ug daotan nga mga anak, miingon sila: 'Ngano man nga gidawat niya sila?' – ug pinaagi niini gipahawa nila ang ilang kaugalingon gikan sa pakig-uban kanako. – Dugang pa, bisan pa man nga ingon ani sila nagsulti, sila gihapon silot ug angay silang silotan, kay, ingon sa gisulat sa mga Salmo, *'gipasipala nila ang Dios ug miingon, "Makahimo ba gayud ang Dios og pagkaon alang niining katawhana?"'* (Salmo 77:19–20)—sa ingon ana kadaghan? Ako ba ang magtanyag og pagkaon, o ako ba ang magbunga, o ako ba ang nagpuno sa mga kamalig? Ug usab, sa akong kaugalingong kabubut-on ug sa akong kaugalingong awtoridad ba nako gidawat ang mga moanha ug gidugangan ang pagka-igsuonan? – Dili ba ang Ginoo ug Dios mismo ang nagapakaon sa kalibutan, *'nga nagabukas sa Iyang kamot ug nagapahapno sa tanang buhing butang pinaagi sa Iyang kaayo?'* (Salmo 144:16). Dili ba Siya mismo ang miingon: *'Pangitaa una ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarung, , ug idugang kaninyo kining tanan?'* (Mat. 6:33). Dili ba Siya mismo ang nagdasig sa mga maluya ang kasingkasing, nga miingon: *'Tan-awa ang mga langgam sa kahanginan: dili sila mag-uma, ni mag-ani, ni magtipon sa mga kamalig, ug ginapakaon man sila sa inyong langitnong Amahan; labi pa kaha kamo niyang tagaan pagtagad, kamo nga gamay ang pagtuo?'* (Mat. 6:26; Lucas 12:28). Dugang pa, pinaagi sa usa ka maalamon nga tawo, dili ba Siya ang nagdasig: *'Kinsa ang nagasalig sa Ginoo ug napasipala? O kinsa ang nangayo sa Iyang panalipod ug gibyaan? O kinsa ang mitawag kaniya, ug wala niya sila pasagdi?'* (Sirak 2:10). Ug usab, dili ba Siya ang nagasaar pinaagi sa Ebanghelyo: *'Ang bisan kinsa nga moanhi kanako, dili ko gayud itaboy'* (Juan 6:37)? Ug dili ba Siya ang nagasugo: *'Pasagdi ang mga gamayng bata nga moanhi kanako, ug ayaw ninyo sila pagpugong; kay alang sa ingon niini ang gingharian sa Dios'* (Lucas 13:16)? Daghan pa kaayong mga bersikulo sa Kasulatan ang uyon niini. Ngano man, busa, nga misukol

ka batok kanako, usa ka pobre nga tawo, ug sa imong kasuko nga dili ka makasulti, nagasulti ka ug walay pulos?

14. Ikaw, daw, usa ka matang sa Israelita, nga giluwag gikan sa kamot sa dili makita nga Paraon, gikan sa mapait nga bug-at nga trabaho sa pagkaulipon sa mga kahuyang, ug gikan sa ngitngit nga Ehipto sa kalibutanong pagka-mapahitas-on, – nga sa ulahi, samtang nagbiyahe sa disyerto sa asetik ug masubo nga kinabuhi, sa dihang giatubang sila sa grabeng mga kasakit, wala magpasalamat sa Dios ni maghatag ug himaya kaniya, aron, pinaagi sa ingon ana ka maayong disposisyon, ang gikinahanglan mahitabo pinaagi sa probidensya sa Dios; apan sila mipangreklamo batok sa Dios, nga nag-ingon, ingon ani: 'Mas maayo pa unta nga namatay kami sa Ehipto', nga naghinumdom sa mga kaldero sa Ehipto ug ang matag-usa nakasabot niini sumala sa bisan unsa nga naghatag kanila sa labing dakong kalipay sa kalibutan. – Apan kabalo kamo unsay nahitabo sa mga nagreklamo: wala'y bisan usa kanila nga gitugotan nga mosulod sa Yutang Saad, ug ang tanan nilang bukog nahulog sa kamingawan. Nahadlok ko, akong mga anak, nga basin maagian usab nato ang parchas nga kapalaran, tungod kay nagbuhat usab kita sa sama nga gibuhay nila. Apan kaniadto, panahon pa sa pagkabata sa Tabernakulo ug sa Balaod; karon, bisan pa, panahon na sa kahingpitan sa grasya ug sa kamatuoran ni Kristo. Ug kini gibuhay dili sa mga layko, kondili sa pipila kanato nga misaka sa kahitas-an sa kinabuhi sa mga anghel.

15. Kanus-a man nadungog ang ingon nga pagreklamo sa atong mga halangdong amahan? O nangdumili ba sila sa pagdawat sa bisan kinsa nga nangita og kaluwasan sa ilang mga monasteryo tungod sa kakulang sa materyal nga suplay? Dili ba kanunay nga abli ang ilang pultahan—dili lang sa mga gustong mosalikway sa kalibutan, kondili sa matag kabus nga nanginahanglan? Wala ba usab sila magbilin og espesipikong testamento bahin niini sa dihang namatay sila? Kabalo kamo unsang mga probisyon ang gihimo sa atong bantugang luminaryo nga si Euthymius bahin niini; nabasa ninyo unsa ang nahitabo kang atong kanunay hinumduman nga mga Amahan Savvas ug Theodosius ang Dako, ug sa labing bulahan nga si Pachomius. Nasinati ba nila ang kakabus? – Dili lang kausa, ug sigurado nga dili sa gamay nga sukod. Usa kanila, pananglitan, wala gani'y gikinahanglan aron sa pagsaulog sa Liturgiya sa Pasko sa Pagkabanhaw; ang uban nakasinati og susamang kalisud sa lain-laing paagi. Busa, usahay sila makatagamtam og kasaganaan sa daghang lain-laing paagi, ug sa ubang panahon makasinati og kakabus; apan sa duha ka kahimtang nagpasalamat sila sa Dios ug gidala kini uban sa kalinaw sa hunahuna. Ang ilang tinuod nga mga anak nakigbahin sa ilang mga pag-antos, sa kalipay ug pagmalipayon. Apan kadtong dili sama kanila—ni kaniadto ni karon—nahulog sa panalangin ug nagalaglag. Busa kinahanglan magbantay kamo, akong mga anak ug mga igsoon.

16. Ug kamo nga nagreklamo, hinumdumi nga kamo dili gipakaon sa inyong kaugalingong paningkamot, ug sa inyong pag-abot dinhi, wala kamo nagdala og bisan unsa. Niadtong panahona, tungod kay wala kamo magbalik, nagpasalamat kamo ug nagdayeg sa Dios ug kanamo. Unsaon man kaha, kamo nga mga buang, nga karon dili na kamo gustong ipakita sa uban ang inyong nadawat niadto, ug sobra pa gayud kamo ka kuripot nga dili ninyo ipasa ang gasa nga inyong nadawat ngadto sa uban? Dili mahigalaon, walay kalooy, walay kaluoy! Bisan pa kon dawaton nato ang mga iro nga walay pulong nga nagagutom, angay gihapon kitang dayegon. Kay nasulat nga *'ang matarong nga tawo malumo sa kinabuhi sa iyang mga hayop'* (Mga Panultihon 12:10). Dili ba unta kita modawat sa mga makatarongon nga tawo—ang atong mga kauban nga binuhay, atong mga igsoon—nga naghangyo nga madala sa atong dalangpanan human sa ilang pagkalunod sa barko, ug luwason gikan sa grabeng kaguol kadtong diin namatay si Kristo? Apan ang ingon nga mga hunahuna dili mosulod sa hunahuna sa mga buang.

17. Wala ba kamo nagsaad nga mamatay uban kanako alang sa Ginoo? Apan karon, sa labing gamay nga kalisud sa trabaho ug kakabus, gisalikway ninyo ako ug nagtalikod kamo. Ngano man nga dili ninyo ako dasigon pa gayud aron masiguro nga walay bisan usa ka kabus nga moanha dinhi ang mobiya nga wala pa mapakaon, mapainom, ug makadawat sa tabang nga ilang gipangita? Apan kamo mismo, ang inyong gipangga lang mao ang pagpuno sa inyong tiyan, ug bisan pa sa sobra-sobra nga pagkaon: pagkaon og isda, pag-inom og bino—dili lang duha o tulo ka baso, kondili labaw pa, nga gidili sa mga Amahan. Ug matuman kaninyo ang panultihon: 'Walay tawo nga makaserbisyo sa duha ka agalon'—ang kahakog sa pagkaon, akong pasabot, ug ang gugma sa Dios. Apan, kamo nga mga buang ug mga mapig-ot sa kasingkasing, sabta kini: sumala sa tanan nga gisugo sa mga Balaang Amahan, ug nga ako, usa ka makasasala, kanunay kong ginapahinumdom kaninyo, angay nga mag-antos kita ug, pinaagi sa daghang mga kasakit, mosulod sa Gingharian sa Langit.

18. Busa, maghinulsol kamo, kay nakasala kamo pag-ayo ug labaw pa sa atubangan sa Ginoo. – Ako, dili ko mosalikway ni magduha-duha; apan ingon sa akong gisugdan, magpadayon ko, nga modawat sa tanan nga moanha uban sa bug-os nga kainit ug mainitong kasingkasing; kay dili ako ra, kondili ang Dios ang nagsugo niini, ug kamo usab uban kanako: kay kita tanan usa ra. Bisan unsa ang inyong buhaton para kanako, sa dihang ako magsul-ob sa hubo, painita ang nagkatugnaw, panapton ang walay sapin, dawata sa akong panimalay ang walay puy-anan, pakan-a ang nagutom, ug ihatag ang ilimnon sa kauhaw – ug kini tanan sa ngalan ni Jesu-Cristo, atong tinuod nga Dios, nga Iyang gihatag ang Iyang kaugalingon ingon nga hulubad alang sa atong mga sala, nga nagtuo sa kamatuoran sa Iyang saad nga *'Dili niya pasagdan nga magutom ang matarong nga kalag'* (Hulagway 10:3): ingon ana ang inyong mga kalag, nga wala magreklamo—kay dili ko man silotan ang tanan—nagmalipayon sa pagtuman sa mga sugo sa Dios ug sa pagtubo sa pagka-igsuonan, mapailubon sa mga pagsulay sa Dios, nga mibulag sa tanang butang ug andam gani nga magbarug nga lig-on sa buhat sa Dios hangtod sa kamatayon.

19. Hunahunaa kini – ako kamo pasultihan pag-usab, kamo nga wala pa silotan – dili ba kita giluwes sa Dios gikan sa grabeng kakabus sa daghang higayon? Ug unsang mga panalangin ang Iyang gihatag kanato pinaagi sa pag-ampo sa akong amahan ug sa inyong amahan? – Dili ba Siya naghatag kanato og trigo ug bino sa panahon sa kakulang? Dili ba Niya gihagit ang mga malumo nga kasingkasing sa pag-abli sa ilang mga kamalig aron mag-atiman kanato? Dili ba padayon nga gipadala kanato gikan sa mga baryo, mga isla, ug mga lungsod – gikan sa mga obispo, mga magistrado, ug bisan sa mga nagsul-ob og purpura – ang dugos, olibo, keso, mga habol, mga sinina, ug bulawan? – Hinaut nga pasayloon ka sa Ginoo ug padatoon ka sa umaabot nga mga adlaw, aron, pinaagi sa pag-antos ug paglahutay uban sa imong mga igsoon, kamo, kauban nila, mahimong takus nga makadawat sa korona sa pagkamatarong.

105. Paborable na karon ang panahon (tingpamulak); kontrolaha ang imong lawas

105. 1) Ang panahon karon makadani (tingpamulak); kontrolaha ang imong lawas. – 2) Paghinay-hinay sa pag-inom ug pagkaon. – 3) Alang sa paglikay sa dautang buhat, nagpaabut ang langitnong panalangin, nga kung itandi, walay bili ang mga panalangin sa kalibutan. – 4) Tan-awa ang panag-uban sa mga hiyas nga naglibot kanimo; tan-awa ang langit: ug ang tanan mahimong madala. [2, 31]

20. Ang pagkamaayo lisod makab-ot, apan dali ra kuhaon gikan sa mga walay pagmatngon; ug ang nakuha sa taas nga panahon mahimong mawala tungod sa usa ka gutlo nga kawalay pag-amping. Busa, pag-amping pag-ayo sa inyong kaugalingon karon nga panahon sa tingpamulak, sa dihang ang lawas maliksi ug ang unod, nga gikan sa yuta, naningkamot nga molihok sumala sa mga tinguha sa kalibutan. Ang yuta, kon mapabunga ug mapakabusog, mopamunga sumala sa kinaiyahan niini; ingon usab ang unod, nga gipakaon sa nagkalain-laing pagkaon ug ilimnon, sa kinaiyahan mosubaw ang mga pagbati nga natago niini. Busa, kuhaa kini ug pugngi; ug, ingon sa giingon sa Apostol, *'ayaw kini pasagdi sa kahilakaw'* (Roma 13:14), kondili, pinaagi sa paghatag niini sa gikinahanglan sa matarong nga sukod, kinabuhi sa Espiritu.

21. Kinahanglan magmatngon sa pagkaon ug bino. Ang bino angay imnon sa gamay nga kantidad alang sa kahupayan, ug sa mga adlaw sa pista lamang, sa panahon sa grabe ka kapoy nga trabaho, sa panahon sa sakit, ug kung taas pa ang biyahe; apan sa ubang panahon, angay nga kontento na lang sa usa ka tasa, o duha sa labing daghan: kay kabalo kamo sa gisulti bahin niini sa Gerondikon. Mahitungod sa pagkaon, akong isipi kaninyo ang mosunod nga mga pulong sa Apostol: *'Pawalaon ang mga panihapon'* (1 Cor. 16:13). Dili ko kini gisulti aron hingpit nga pahawaon kamo niini, kondili aron unta magkaon ug mag-inom kamo sa matarong ug Diosnong paagi, alang sa kaluwasan sa kalag ug pagpalig-on sa lawas, aron matuman ninyo ang mga buluhaton nga gikinahanglan kaninyo.

22. Wala ba ninyo masayri nga pinaagi sa ingon nga pag-agil ug pagdumili sa kaugalingon gikan sa kalibutanong kalipay—pagkaon og karne, pag-inom og bino, pagligo, mainit nga tubig ug uban pa—nga ang langitnong paraiso ginahandum para kaninyo, uban sa kahoy sa kinabuhi ug tubig sa pagkawalay kamatayon, kalipay sa Espiritu ug dili masukod nga kaanyag sa walay katapusang mga panalangin? Ang pahulay ug tanang kahupayan gitipigan didto alang kanimo. Sa dili madugay, makaabot ka niini pinaagi sa ganghaan sa kamatayon ug magsugod ka sa pag-apil niini nga walay puas ug sa walay katapusan. Dinhi, bisan pa kon kuhaon nato ang mga panalangin nga makita sa mga harianong palasyo, dili kini kalipay (τρυφή) kondili pagkaon (τροφή) para sa mga ulod; ang pag-apil niini dili usa ka maayong kinabuhi kondili kawalay-kinabuhi; ang pagkuha og kalipay niini dili kalipay kondili kasubo, – ang kalipay niini dili pagpanag-iya kondili

pagkawalay; – ang panulondon niini tinuod nga kawalay-kawalaan, ingon sa gipahayag sa labing maalamon nga si Solomon, nga hingpit nga natilawan ang mga kalipay sa kalibutan.

23. Aduna kay pagpugong sa kaugalingon sa imong mga babayeng higala, pagsunod sa imong asawa, pagkabalaan, pagkabirhen ug pagkamabuotan sa imong mga anak nga babaye, ug paghinulsol ug pagka-mapainubsanon sa imong mga balaan nga dalaga. Tan-awa ang kahitas-an sa mga bukid ug makita nimo kung asa ang atong puloy-anan, asa ang atong Ulo ug Amahan nato tanan—si Kristo nga Ginoo—asa ang atong siyudad—ang langitnong Herusalem. Sa pagkatinuod, kung inyong pag-antuson ang tanan, magdaug kamo; kung kontento kamo sa tanan, pagakurungan kamo; kung mobiya kamo ning kinabuhi sa ingon niini nga paagi, ang mga ganghaan sa Gingharian sa Langit pagabuksan para kaninyo.

106. Mag-antos kita sa tanang butang sa paglaum sa walay katapusang kalipay, nga nagsunod sa mga pulong ug ehemplo ni San Pablo

106. 1) Magpadayon kita tanan sa pag-antos sa tanang butang sa paglaum sa walay katapusang kalipay, nga nagsunod sa mga pulong ug ehemplo ni San Pablo. – 2) Kay kita usab, sama kaniya, nag-atubang og mga pagsulay nga angay atong pag-antos sa matag higayon. 3) Kung atong pag-antuson kini, ang grasya sa Dios anaa kanato. [2, 32]

24. Paningkamot ug paningkamot, ug ayaw ituring ang mga kasakit nga imong giatubang sa imong kinabuhi alang kang Kristo ingon usa ka langyaw – usa ka katingalahan ug dili gilauman nga nahitabo kanimo. Dili ba kamo, sa inyong pag-abot dinhi gikan sa kalibutan, miangkong sa atubangan sa Dios ug sa Iyang pinili nga mga anghel nga andam kamo nga mag- -antos sa tanang kasubo ug kalisod alang sa Gingharian sa Langit – sa kagutom ug kauhaw, sa katugnaw ug kahubas, sa mga insulto ug panamastamas, ug sa ubang mga pagsulay sa pag-ascetismo? Mas maayo nga dili na gayud hunahunaon kining mga butanga, kondili mag-antus lang ug mag-antus, samtang nakatutok ang inyong mga mata sa bulahan nga katapusan sa tanan niini. Ug unsa kaha kini nga katapusan? – Ang panulondon sa Gingharian sa Langit, ang kalipay sa walay katapusang mga panalangin, ang pagtilaw sa pagkawalay kamatayon, ang kalinaw sa walay hunong nga kinabuhi, ang pagka-anak, ang katam-is sa paraiso, ug ang tanang uban pang paglipay. Tinuod, ang bantugang Apostol misulti sa angay ug matarong bahin niini, nga nag-ingon nga '*ang mga pag-antos sa karon dili takos ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato*' (Roma 8:18). Unya siya naglibot sa tibuok kalibutan, daw taliwala sa mga leon ug tigre, gihulbot-hulbot ug gipikas-pikas sa mga dili motuo, sa gutom ug kauwaw ug sa pagpaningkamot adlaw ug gabii, nagtrabaho sa iyang kaugalingong mga kamot, aron dili siya mahimong pas-an sa bisan kinsa, kondili aron matubag pinaagi sa iyang kaugalingong pagpaningkamot ang iyang kaugalingong mga panginahanglan ug ang sa iyang mga kauban.

25. Kung, sa kahintang nga atong nahimutangan, atong batukan ang tanan uban sa pagpasalamat ug pagkamapailubon – bulahan kita – dili kita mapugngan sa pag-angkon sa atong bahin niini. Apan kung mapakita kita nga mahuyang ang kasingkasing, dili kontento ug magreklamo, unsang pakig-uban ang atong mahimo uban sa mga nakigbisog batok sa sala hangtod sa pag-ula sa ilang dugo? Ug dili ba nato makita ang atong kaugalingon, niadtong adlaw, nga angay sa tanang matang sa kaulaw, kon dili nato madala bisan ang labing gamay nga buluhaton nga malinaw-on ug sumala sa angay? – Ang akong pasabot, kanunay nga pagsunod, trabaho nga walay pagreklamo, mapainubsanon nga pag-alagad, tukmang pagpahilom, makatarunganong pakigpulong, usa ka yano nga pagbalhin sa lain nga katungdanan, atensyon ug paningkamot nga angay sa buluhaton, ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on, ang mapasalamaton nga pagdawat sa gipataw nga penitensya, walay paglubad nga paglahutay sa pag-awit sa salmo ug pag-ampo, sa adlaw ug sa gabii, ug ang mapasensyong pagbasa sa mga salmo nga gihatag para sa adlaw.

26. Kining tanan ug daghan pa, nga dili gani mabilang—kon dawaton, pag-antuson ug tumanon nato kini tanan uban sa pagkamapaubos, maayong panglawas ug pagkabuotan—unsan, mahimong labing maayo ang atong kinabuhi, ug ang Dios, nga malipay niini, motan-aw kanato uban sa pabor ug panalanginan kita. – Ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga maliso gikan sa ingon nga paagi sa kinabuhi; ug bisan pa kon kinahanglan kita mamatay matag-adlaw tungod niini, dawata nato kini uban ang kalipay, '*nga dili kita makasala sa bisan unsang paagi, aron ang atong ministryo dili masaway*' (2 Cor. 6:3).

107. Karon Kuwaresma na: busa kamo matag-usa, andama ang inyong kaugalingon sumala sa gikinahanglan

107. 1) Panahon na karon sa Kwaresma: mag-andam kita matag-usa sumala sa gikinahanglan niini. – 2) Dili lang ang panlabas nga pagpahinungod sa unod ug pisikal nga pagka-asketa ang gikinahanglan, kondili ang pagputol sa tanang dautan ug sa kaugalingong kabubut-on – pagpaubos ug pagsunod. [2, 33]

27. Sama sa inyong nahibaloan, karon mao na ang balaan nga panahon sa Kwaresma, nga nagkinahanglan kanato og espirituhanong paningkamot nga labaw pa kaysa sa kasagaran nga panahon, nga mao ang: ang labing masigasig nga pag-andam alang sa tanan nga maayo, maayong buot, kaisog, pagkamasinabtanon, paglahutay, langitnong pag-ampo, paghinulsol nga may luha, pagkapaubos nga makapaguol sa kasingkasing, ug ang angay nga pagpugong dili lamang sa pagkaon ug ilimnon, kondili usab sa pagpanag-iya, kasuko, kasuko, pagpadali, pagreklamo, garbo, ug sa labing makalilisang nga mga pagbati. Susihon ninyo ang inyong kaugalingon nga mas maampingon, limpyohan ninyo ang inyong kaugalingon sumala sa gisulti sa taas, ug andama ninyo ang inyong kaugalingon aron mahimong pinili nga mga sudlanan, mga instrumento nga nagasulti mahitungod sa Dios, nga gipalihok sa Espiritu Santo. Mao kini ang gipangayo sa panahon; kini, sa tinuod, mao ang tinuod nga kahulugan sa pag-ayuno.

28. Ayaw pasulti kanako sa bisan kinsa: 'Naga-awit ug nagasulti ko og mga salmo kaayo, nag-ampo ko kaayo, gamay ra kaayo akong gikaon, gamay ra akong imnon, samtang naglingkod, gamay ra akong tulog, daghan kaayo akong pagyuko, gitaas nako ang akong mga kamot paingon sa langit sulod sa daghang oras.' Tanan niini, siyempre, angay pasidunggan. Apan sultihi ko niini: napahiubos ba ang imong panghuna-huna, napahiubos ba ang imong espiritu, naputol ba ang imong kaugalingong kabubut-on, aron kanunay ka nga masunuron, dili mosupak, dili gayud magreklamo, dili makiglalis, dili manghinaut sa imong igsoon, dili mahimong hambog sa hunahuna o sa pulong, nga mangutana 'ngano ni? ngano man na?' Ngano ang usa naa sa ingon ana nga kahintang, ug ang lain naa sa ingon ana? – Ug gikan niini, ang pagkabalisa sa kasingkasing, ang pagkapintas sa nawong, ug ang pagpagawas—dili gikan sa maayong bahandi, kondili gikan sa dautang bahandi sa kasingkasing—sa mga pulong sa kawalay pagtuo, pagsupak ug kagubot, nga makalunod dili lang sa kaugalingon kondili usab sa mga maminaw sa bangag sa kapahamakan. Dili kini ang mga buhat sa pag-ayuno, ni ang mga praktis sa pagpugong sa kaugalingon. Apan kon ang bisan kinsa adunay sulod sa iyang kaugalingon ang espiritu sa pagpaubos ug pagsunod, nan pinaagi niining duha ka hiyas, sama sa duha ka pako, mosaka sila paingon sa langit ug mahimong kauban sa Dios.

108. Ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga mahimong tapulan, hinumdumi nga nagahago kita alang sa Dios, nga magahatag kanato og ganti sumala sa atong kadasig ug pagkamalig-on

108. 1) Ayaw nato tugoti nga mahimong tapulan, hinumdumi nga nagahago kita alang sa Dios, nga magahatag kanato og ganti sumala sa atong kadasig ug pagkamalig-on. – 2) Sa samang higayon, obserbahi nato ang tibuok han-ay sa kinabuhi, sulod ug gawas, sa hingpit. – 3) Pagkugi: naa kita'y Diyos isip atong Tabang, ug ang Labing Balaan nga Inahan sa Diyos, ug ang mga Santo sa Diyos, labi na ang atong kaugalingon – San Juan nga Mananambag ug San Juan nga Teologo, diin gipahinungod kining monasteryo. – 4) Maglikay kita sa dili angay nga pakig-istorya ug maghisgot lamang sa makapahimulos sa kalag. [2, 84]

29. Pag-amping, aron dili mabug-atan ang atong kasingkasing sa kawad-on sa paglaum, katamaran ug dili angay nga mga hunahuna, kay kini mosangpot sa sulodnong kalamidad sa pagkahulog sa kalag. Apan uban sa kabatan-onang kusog ug kadasig, paningkamotan nato nga mag-uban nga mabuhi sa nahibilin sa atong malimpyo ug kanunayng nagakunhod nga kinabuhi, aron, human sa pagbuhat sa mga maayong buhat, balaan nga mga praktis ug dungganong mga hiyas, ug human sa pag-agi gikan niining kinabuhi ngadto sa umaabot nga kapanahonan, kita unta mahimong takus sa pagdawat sa dili malaglag nga korona sa pagkamatarong gikan sa Dios, ang Tagahatag sa Ganti. Busa, hunahunaon sa matag-usa kung giunsa nila pagdumala ang ilang ministeryo, ug ipadayon kini hangtod sa katigulangan nga daw nag-alagad sa Ginoo mismo—dili binastos, dili walay gana, dili tapulan, dili hipokrito—nga nahibalo nga sa pagbuhat niini, dili nila masakitan ang tawo, kondili ang Dios, nga kaniya gipahinungod ang ministeryo. Kay unsa man kita dinhi, kon dili mga kauban lang nga sulugoon, nga nagpahinumdom sa uban sa mga sugo sa Ginoo? – aron kadtong nagatuman niini ug kadtong nakalapas niini dili makasala sa atubangan nato, ni maningkamot nga malipay kita, kondili ang maayong Ginoo ug Dios nga naghatag sa mga sugo. Busa, bisan kinsa ang nagkopya og mga libro, nag-alagad, nag-araro, naghimo og kanal, o nagbuhat pa og bisan unsa, buhata sa matag usa ang iyang buhat sama sa

atubangan sa Dios, dili sa mga tawo; ug ang iyang buhat mahimong putli, nga pagahukman sa Dios, ang nakahibalo sa kasingkasing, sumala sa paningkamot ug kadasig nga iyang gigamit niini.

30. Kinahanglan bantayan sa tawo ang iyang dila batok sa walay pulos nga pakigstorya, panalipdan ang iyang mga mata gikan sa dili angay nga mga tan-awon, panalipdan ang iyang kasingkasing gikan sa hugaw nga mga hunahuna, ug palihokon ang tanang pagbati uban sa kahadlok sa Dios; kinahanglan magtratar kita sa usag usa uban sa mapainubuson nga kinaadman, mag-istorya kita sa usag usa uban sa yano nga gugma, ug makig-apil sa husto nga pakighinabi, tan-awa ang mapuslanon, paminawa ang angay, pakig-uban sa pagkamainubsanon, ug hunahuna ang mga butang sa langit; aron, uban sa kalipay ug pagdayeg, matuman nato ang mga sugo sa Dios ug madala ang atong mga adlaw dinhi sa yuta ngadto sa usa ka katapusan nga makaluwas sa kalag.

31. Kusgi ang kasingkasing: aduna kita sa Dios nga atong Tabang ug Manag-ampo niining panaw sa kinabuhi, ug ingon usa ka lig-on nga taming ang pag-ampo sa Labing Balaan nga Inahan sa Dios ug ang mga pag-ampo sa atong mga Ginoo, ang mga bantugang santo nga sila Juan nga Maninulti sa Pag-abot ug Juan nga Teologo, nga ang ilang mga ngalan gipangalan sa atong mga monasteryo. Apan *'kung ang Dios ana sa atong kiliran, kinsa kaha ang makalaban kanato?'* (Roma 8:31). *'Kung ang Ginoo mao ang magbabaw sa among kinabuhi, kinsa may among kahadlukan?'* (Salmo 26:1). Kung naa kita'y tabang sa Inahan sa Dios ug sa mga Santo, kinsa may makadaog kanato? Walay bisan kinsa, bisan kanus-a. Apan ang mga demonyo molayo kanato, ug ang mga tawo magdayeg kanato; ang atong mga kaaway mahibulong, ug walay bisan kinsa ang motindog batok kanato. Apan kon dili kita ingon ana, nan lahi ang mahitabo kanato.

32. Ngano man, busa, nga magpuyo kita sa matarong nga pamatasan, labi na gayud samtang nagpuyo sa ingon nga siyudad? Likayan nato ang paghisgot sa mga butang nga dili nato kabubut-on. Dili usab nato kabubut-on ang pag-istorya bahin sa mga hari, sa mga magmamando, o ang pagsusi-susi sa bisan unsa. *'Sabta kining mga butang nga gisugo kanimo'* (Sirak 3:22), ingon sa maalamon. Aduna kitay lain-laing kabalaka, ug lain-laing pakighinabi. Ang mga tawo sa kalibutan maghisgot sa mga butang sa kalibutan, ug ang mga nabalaka sa adlaw-adlaw nga kinabuhi maghisgot sa adlaw-adlaw nga kinabuhi: apan kita maghisgot mahitungod sa Dios nga atong Manluluwas, ug sa mga butang nga mapuslanon sa kalag: sa mga hiyas, sa kinabuhi sa atong mga respetadong amahan, sa kamatayon, sa pagbiya niining kinabuhaha, sa pakigkita sa mga balaang anghel, sa paghukom sa atubangan sa trono ni Cristo, sa matarong nga ganti, ug sa Gingharian sa Langit. Pinaagi sa pakighinabi sa ingon niini nga paagi, kita mapailaw sama sa mga anghel ug mapailaw usab nato ang mga layko, kon sila anaa man; apan kon mahulog kita sa walay pulos nga pakighinabi, makadaot kita sa atong kaugalingon ug ipadayag kita sa pang-uyaw ug pagpanaway sa uban. – Busa, pag-amping karon paingon sa unahan, ug bantayi ang imong mga ngabil batok sa dili angay nga pakigpulong; imbis niana, ipakalat ang pulong sa atong mga maayong buhat, aron mas mapukaw pa ang mas mainit nga kadasig alang sa gugma sa Dios, ug pilia bisan pa ang mamatay alang sa Iyang kamatuoran. Ug ang Dios, sa pagdawat Niya sa ingon nga mga desisyon nimo ingon nga mga buhat, pagahumotan ka Niya sa mga korona sa martir niadtong adlaw.

109. Pangitaa uban sa tibuok kasingkasing ug kusog ang dili gikan niining kalibutan: panalanginan ka sa Dios

109. 1) Pangitaa uban sa tibuok kusog ug tibuok kasingkasing ang dili gikan niining kalibutan: panalanginan ka sa Dios. Kung magpadayon ka niini, molambo ka; kay mao kini ang paagi sa pagkinabuhi sa tanang mga amahan. – 2) Usab, usa ka pagsaway sa mga nagahandom sa mga butang sa kalibutan. [2, 35]

33. Ang uban mopili og usa ka butang, ang uban mopili og lain, ingon nga tumong sa ilang paningkamot: ang usa nangita og gahum, ang lain nangita og himaya gikan sa paghawid og opisyal nga katungdanan, ug ang usa pa nangita og katagbawan ug bahandi sa mga balay, sulugoon, ug uma: daghan kaayong matang ang mga tinguha sa kalibutan. Apan ikaw, nga gibyaan na kini tanan ug gidala ang imong kalag ngadto sa lain nga kalibutan, nangandoy ug nangita sa mga butang nga labaw sa kalibutan ug makalangit, ug nagpuyo niini uban sa imong kasingkasing; ang imong tibuok pag-atiman ug paningkamot gipahinungod niini nga butang. Walay makabalaka kanimo o makapuno sa imong hunahuna gawas sa hingpit nga paghinlo sa mga pagbati ug sa pag-angkon og mapinamub-os ug mapainubuson nga kasingkasing, walay hunong nga pag-ampo, walay paglubad nga pagkamaigmat, paghinulsol nga uban sa luha, ug hingpit nga pagbulag—dili lamang gikan sa mga higala ug kaila, kondili bisan pa gikan sa imong kaugalingong ginikanan ug sa tanang kalibutanong kahaw-ang. – Sa pagkatinuod, mao kana ang pabor sa Dios kaninyo! Ug nakita nako kung giunsa

ninyo pagpadayon, , naningkamot ug nagpugos sa inyong kaugalingon nga ilabay ang hilig nga nagpahirap kaninyo ug magpabilin sa pakig-uban sa usa ka Dios. Busa, kon magpadayon kamo sa ingon nga pakigbisog sa martir, si Kristo nga atong Dios magahatag kaninyo sa kusog ug kaisog aron mapugngan ang matag madasigon ug satanas nga pagsupak batok kaninyo ug malampuson nga matuman ang tulo ka beses nga bulahan nga buhat nga nagpaabut kaninyo, sama sa gibuhay sa mga balaan nga tawo ug mga Dios-bitbit nga Amahan nga nangabuhi sa wala pa ninyo. Nagaagi ba sila sa kinabuhi nga walay kakapoy o pakigbisog, bisan pa nga suot pa sila sa unod ug pareho ra nato og kinaiyahan? Dili gayud; apan pag-antos ug pagdaog sa daghang lain-laing mga pagsulay, pinaagi sa hingpit nga pagsunod ug pagpaubos, ingon man sa pagpugong sa kaugalingon ug sa tanang uban pang mga hiyas, pagdaug sa unod sa espiritu, misaka sila sa kahitas-an sa balaan nga kinabuhi ug nakab-ot nila ang ilang nakab-ot ug diin sila gipadayeg. Hinumdumi nato ang mga birtud sa atong labing halangdong Amahan Savva⁹⁵, alang sa pagtukod sa atong mga kalag. Ingon usa ka baguhan, sama sa inyong nahibaloan, siya matinumanon kaayo, mapainubsanon ug matinabangon; ug sa dihang gihatagan siya sa labing yano nga mga buluhaton, malipayon siya nga daw nagbuhat og usa ka himayaon nga butang; adlaw ug gabii siya nagpaningkamot, nagdala og tubig ug kahoy-pangluto, una siyang moabot sa pagawit sa mga salmo ug siya usab ang katapusan nga mobiya. Daghang uban pa ang naisulat mahitungod kaniya, nga wala na tay panahon aron ihap karon. Kita usab, mga anak, sundon nato ang iyang ehemplo; kay dili kini imposible: ang usa sa usa ka butang, ang lain sa lain, magtinabangay, mag-asoy-asoy, apan labaw sa tanan mag-amping nga dili buhaton bisan unsa sa atong kaugalingong pagbuot, bisan pa gani ang daw maayo, nga walay angay nga pakigkonsulta.

34. Dili ko magpabilin nga hilom bahin sa usa ka butang; sa ikaduha, wala ko kahibalo unsaon, kini ginahimo sa taliwala ninyo sa pipila ka ignorante nga mga tawo, nga nagdumot sa tanang kahusay, bisan pa man kini kaayo masaway – ang akong pasabot, ang kanunay nga pagkawala, o mas tukma pa, ang pagpangawat, nga nagakahitabo sa taliwala nato. Pananglitan, kon ang usa ka tawo mobiya sa iyang selda og sandalyas, bolpen, o ubang gamit sa panghimo samtang mogawas sa mubo nga panahon, o molungtad pa og dugay tungod sa negosyo, mobalik siya ug makit-an nga nawala ang iyang gibyaan. Kini usa ka hingpit nga daibolikal nga buhat, makapahasol ug makauwaw sulod sa pagkaigsoon: ug motungha ang mga pagduhaduha, panamastamas, kasubo ug bisan pagkasuk-anay, nga lagmit mas tutok sa mga inosente kaysa sa mga salarin. 'Paminaw, kamo nga mga kawatan, sa hugot nga pahimangno sa bulahan nga Apostol Pablo: "*mga kawatan... ug mga mananapahimus*" – "*dili makapanunod sa gingharian sa Dios*" (1 Cor. 6:10). Pagkahuman niyang isulti ang '*magsasamsam*', wala niya kini gispecificed: kung pilak ba o bulawan, o bililhon nga bisti, kondili nagpahayag siya og kinatibuk-ang pahayag; – bisan unsa pa ang butang nga gisamsam, bisan pa ang labing gamay, ang magsam-sam dili makapanunod sa Gingharian. Nakadungog ba kamo niini, mga kawatan ug mga mananamsam? – Ug ako kamo magpakiluoy, undang kamo sa pagpangawat ug pagpananamsam – mga sinulid, dagom, awl, panakop, gagmay nga pitsil, mangkok, gagmay nga kutsilyo, sinturon – ug uban pa nga susama niini: kay ang tanan nga nagbuhat sa ingon niini, balik-balikon ko kaninyo, dili makapanunod sa Gingharian sa Dios. – O wala ba kamo mahadlok sa paghukom sa mga Apostoles? Ako ba, usa ka pobre, ang nagpahibalo sa ingon nga hulga? – Busa, ako kamo pag-usab: maglakaw kita sa usa ka paagi nga angay sa tawag nga atong nadawat, sa pagkabalaan, pagkabalaan, ug pagkamatarong, nga molikay sa nabanggit nga dautang buhat, aron kita mahimong mga manununod sa walay katapusang mga panalangin.

110. Pinaagi sa inyong panaghigalaay, ang maayo sa matag usa gipaambit sa tanan, ug ang maayo sa tanan gipaambit sa matag usa

110. 1) Pinaagi sa inyong panaghigalaay, ang maayo sa matag usa mipasa sa tanan, ug ang maayo sa tanan mipasa sa matag usa. – 2) Busa, ayaw kita pagmaluya o magbuhat sa atong kaugalingong paagi; apan, sa pagpuyo nga magkahiusa, paningkamotan nato nga maglikay sa dautan ug magmauswagon sa angay dayegon. – 3) Ang atong gibuhay ug nasinati moagi ra ug dili na mabati; apan nagpabilin kini sa sulod, ug sa Adlaw sa Paghukom kini mapadayag, alang sa pagpasaylo o sa pagsilot. [2, 87]

1. Ang matag-usa kanato adunay kaugalingong gasa, ingon sa gisulat: ang usa adunay niini, ang lain adunay kana. Apan kamo, mga igsoon, nga gipanghigot sa panalipod sa gugma, pinaagi niining gugma, himoa nga inyong kaugalingon ang paningkamot ug mga hiyas sa usag usa. Ikaw, pananglitan, nag-antos sa mga insulto nga malinaw-on; ang lain mailhan sa iyang pagkamaigmat; ang usa labaw sa kahilom; ug ang usa pa

⁹⁵ Kini nga sermon gipanghatag sa adlaw sa iyang paghinumdom.

sa pagkamaambong; ug pinaagi sa panag-uban, ang matag-usa kaninyo adunay dili lang ang iya kondili usab ang sa uban: ang inyong pagkamaayo mag-agay gikan sa usa ngadto sa tanan, ug mobalik usab. Busa, maglipay kamo ug mag-ambit sa kalipay sa usag usa; ug bisan unsang gasa ang tagsa-tagsa kaninyo adunay, ipalabaw kini, likayi ang garbo ug itagad nga labaw ang kaayo sa inyong igsoon. Busa, kon kita ingon ana, ug naghiusa gayud sa usag usa ug napugngan sa panalipod sa gugma, paningkamotan nato nga mag-uswag pa gayud, ug ang Dios pagahimayaon sa atong buhat, ug ang atong paagi sa kinabuhi maila sa kadaghanan sa uniberso.

2. Apan ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga makasarili o katingalahan. *'Kaulaw sa mga maalam sa ilang kaugalingong mga mata ug maalamon sa ilang kaugalingong panan-aw'* (Isa. 5:21). Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga pasagad o tapulan, aron dili nila madungog: *'Lakaw, tan-awa ang hulmigas, ikaw tapulan'* (Prov. 6:6). Ug ayaw usab tugoti nga adunay bisan kinsa nga duha ang hunahuna sa ilang paghukom, aron dili usab nila madungog: *'Ang tawo nga duha ang hunahuna dili lig-on sa tanang agianan niya'* (Santiago 1:8). Apan kanunay kamo nga aktibo ug mapaspas sa pagtuman sa mga sugo, matinud-anon, walay ikasaway tungod kay inyong gipadayag ang inyong labing tinago nga hunahuna, dili ginagiyahan sa kahambog, ug dili madala sa inyong kaugalingong mga tinguha. Kay ang ingon nga tawo sama sa *'balud sa dagat nga ginapadagan ug ginabuno sa hangin'* (Santiago 1:6), sama sa usa ka tawo nga dili lig-on ug walay basihan sa iyang kasingkasing. Apan unta, layo kaninyo kining tanan; bahin sa *'bisan unsa nga may dungog ug angay dayegon'*, paningkamoti nga makab-ot kini, aron manggaranon kamo niini, ug itipig kini sa mga bahandi sa inyong mga kalag, aron makab-ot ninyo ang Gingharian sa Langit.

3. Bisan unsa ang inyong ginabuhay matag adlaw, angay man kini pagdayeg o pagbasol, ang tanan molabay, madala sama sa suba sa tubig, nga sa inyong hunahuna hapit walay mabilin gikan sa kagahapon hangtod karon. Ang bisan kinsa nga mag-antos alang sa Sugo, magpaningkamot, maghilak, mag-antos, magpaningol, masakitan ang kasingkasing, gipugos, mapul-an, giinsulto – o mag-antos sa bisan unsang paagi – mabati kini niadtong takna, ug kini molabay dayon; apan sa usa ka tawo nga nakasinati niini, ang tanan nagpabilin ug napreserbar hangtod sa kahangturan aron madawat ang ganti niini. Sa laing bahin, bisan kinsa nga magpahimulos sa walay pulos nga pakigstorya, magkatawa, malingaw, magbinuang, magdula, maghatag sa ilang kaugalingon sa katamaran, dili mosunod sa bisan kinsa, magbuhay nga walay seryoso, masina, masuko, maglagot, maghimo og mga tago-tago nga dautan, magpasigarbo, ug uban pa – ang ingon nga tawo dili lang wala'y makuha nga kapuslanan gikan niini karon, apan nagtigom usab alang sa iyang kaugalingon og dili matarong nga paghukom sa adlaw sa baylo ug sa matarong nga paghukom sa Dios. Hunahuna nato kini, akong mga igsoon, ug paninguha kita sa pagkamaayo, samtang naningkamot sa tanang paagi nga malikayan ang sala ingon usa ka makalilisang ug makaguba-tanan nga dautan, aron matapos nato ang atong mga adlaw sa paagi nga makapahimuot sa Dios ug matugotan kitang mahimong takus sa gisaad nga mga panalangin uban sa tanan nga nakapahimuot sa Dios.

111. Gipangwali ang mga sermon aron, pinaagi sa pagpaminaw kanila, matul-id kamo, apan nagpabilin kamo nga sama ra gihapon: busa undang na sa pagka-dili mapanid-an ug pagka-dili aktibo

111. Gipangwali ang mga sermon aron, pinaagi sa pagpaminaw kanila, matul-id kamo, apan nagpabilin kamo nga pareho ra gihapon: busa undang na sa pagka-dili mapanid-an, ug paglihok kamo. [2, 38] Nangutana ko kaninyo, alang sa unsang katuyoan gipangwali ang sermon? Gihimo ba kini aron mabasa lang sa takdang oras ug makapahimuot sa inyong dalunggan, o aron pasidunggan ninyo ako, o aron lang walay klarong katuyoan? Dili tungod niini nga mga rason; kondili aron inyong hunahunaon ang gisulti, yakapa ang gahum sa pulong sa tibuok inyong kalag, ug magbunga pinaagi sa grasya ni Cristo, uban sa tabang sa akong pag-ampo ug sa inyong Amahan. – Mao kana ang akong tuyo ug katungdanan; apan unsa man akong makita? – Makita nako nga sa diha nga mahuman ang sermon, mawala dayon sa imong hunahuna ang tanan, walay bisan gamayng bakas, mura'g wala gyud'y gisulti. Mao nga sa diha nga mogawas kita pagkahuman sa serbisyo, dali ra kaayo kitang mobalik sa atong daang mga sala. Ang usa magsugod og pakig-istorya sa dili angay nga panahon, ang lain magreklamo, ang usa maghimo og tsismis, ang lain motago sa kanto aron matulog ug mamiss ang leksyon sa pananahi; ug sa diha nga mobalik siya, ang iyang *'mga kamot huyang ug ang iyang mga tuhod maluya'* (Sirak 25:26). Dili na ko mosulti pa bahin sa uban. Dili unta kini angay mahitabo, akong mga anak, dili unta kini angay mahitabo; basi kamo madungog nga giingon: *'Gipanalanginan ko nila sa ilang mga ngabil, apan ang ilang kasingkasing layo kanako.'* Apan sa dihang inyong madungog ang pulong sa kaluwasan, bisan pa gikan sa akong pagtudlo o gikan sa Balaang Kasulatan nga gibasa—kanus-a man kini mahitabo—hinaut nga masiga sa inyong kasingkasing ang pagbati sa kahadlok sa Dios, usa ka siga sa gugma alang Kaniya,

usa ka tinguha sa pag-uswag, ug usa ka determinasyon sa matinud-anong pagtuman sa Iyang mga balaang sugo, aron kita ikonsiderar nga takus sa Iyang Gingharian.

112. Nagaapil kita sa usa ka espirituhanong lumba: kinsa ang mga manan-aw? Unsa ang angayng tutukan sa mga manlumba? Kinsa ang modagan sa ehemplaryong paagi?

112. 1) Nag-apil kita sa usa ka espirituhanong lumba: kinsa ang mga manan-aw? Diin angay ipunting sa mga mananakbo ang ilang pagtagad? Kinsa ang nagdagan sa ehemplaryong paagi? – 2) Dili angay manghinaut sa naandan nga mga kalainan sulod sa monasteryo; ang tanan nga gisulti sa mga dili kontento sa ingon nga mga kaso walay kinaadman: usabona nila ang ilang mga dalan, kay mao kini ang paagi. [2, 39]

4. Kamo mao ang mga paspas nga mananakbo sa Ginoong Dios, ug ang inyong lumba dili sa yuta, kondili gikan sa yuta paingon sa langit; ang mga manan-aw dili mga tawo, kondili ang mga puon sa mga Anghel ug mga Santo; ang magahatag sa mga korona mao ang Ginoo mismo, ug ang mga korona dili malata. Bulahan kamo nga misulod niining arena sa kompetisyon pinaagi sa pagkuha sa mga monastikong panata. Apan dinhi bag-o pa kamo nagsugod; ang mga korona, bisan pa, ihatag lamang sa mga nakahaman sa lumba. Magbantay pag-ayo ang matag-usa kaninyo sa inyong pagdagan; tan-awa ninyo ang mga marka sa karerahan nga nagtino sa kalampusan sa lumba, mao ang pag-uswag sa pagkamaayo; pagmati sa matag-usa kaninyo sa mga babag – ug paningkamot nga malabwan kini – mao kana, ang mga tukso sa unod, sa kalibutan ug sa yawa, pagpangayo og kusog alang niini gikan sa Espiritu Santo; ayaw pagtan-aw sa kilid, apan, itutok ang inyong pagtan-aw sa usa ka punto diin nahimutang ang linya sa katapusan, ug itudlo ang inyong tanang kusog ngadto niini. Dili pa nahuman ang lumba. Maayo ang inyong dagan hangtod karon; padayon kamo gikan dinhi nga dili moubos ang kadasig ug paningkamot, magkompetensya kamo sa usag usa ug magtinabangay. Kinsa ang makalabaw sa uban? Ang labing mapainubuson sa tanan. Kinsa ang mudagan sa ehemplaryong paagi? Kinsa ang labing masunuron, labing matinahuron, labing dili magreklamo, pinakama-dedikado sa mga Salmo, pinakalumong, pinakama-industriyoso, pinakama-mapangamuyo, pinakamatinuoron, pinakama-mapainubuson, pinakawalay dautang buot, pinakawalay pagpanukotuko, pinakama-matinud-anon, pinakama-mahal sa Amahan, ug sa tanang ubang paagi diin ang buhat sa hingpit nga pagkamaayo gipadayag, sa kalag ug sa lawas. Ipahimutang kini nga agi sa inyong kinabuhi, ug pinaagi niini kita mosaka gikan sa kusog ngadto sa kusog, ug gikan niining kalibutan paingon sa langit.

5. Himoa nga ang gugma mao ang inyong timailhan, nga nag-ila kaninyo isip mga tinun-an sa Ginoo. Pinaagi sa pagpuyo sa gugma, daw-a uban sa gugma ang matag kalainan tali sa mga igsoon, ang ilang mga gusto ug promosyon sa ministeryo, mga kahanas, posisyon ug ranggo. Pasagdi nga molayas ang selos, kasina ug kasuko. Hunahunaa sa matag-usa kaninyo nga ang maayo alang sa inyong mga igsoon mao usab ang maayo para kaninyo, ug lipaya sa ilang kalampusan. Busa malipay ang Dios, ug makab-ot ang hingpit nga kadaogan batok sa tanan. Ang gugma mao ang korona sa mga hiyas. Apan ang pagkawalay paglaum tungod kay pinalabi ang usa ka tawo sa usa ka butang o sa usa ka ministeryo usa ka bulok ug makadaot nga butang, ug timailhan sa pikas nga kiliran. Dili ingon ana, akong mga anak, dili ingon ana. Dili matarong nga moingon: 'Dapat ko unta pasidunggan labaw pa kaysa kaniya', o: 'Mas tigulang ko kaysa kaniya – busa ako ang angay makab-ot sa labing hataas nga puwesto.' Palayo kamo, akong hangyo, sa ingon ana nga mga bitag sa yawa. Apan bisan unsa ang maayo, bisan unsa ang dungganon, bisan unsa ang angay alang sa mga balaan—bisan unsa ang pagka-igsuonan, bisan unsa ang pagka-mapainubsanon ug maalamon, bisan unsa ang labing halangdon—hunahunaa kini nga mga butang, pangitaa kini, paninguhaa nga makab-ot kini, nga magbuhat sa tanang butang uban sa pagkamapainubsanon sama sa bata, nga walay dautang tuyo, ug matinud-anon, ingon nga pinili nga katawhan sa Ginoo, nga dili modawat og bisan unsa gawas sa gisugo. Apan kon adunay bisan unsang sayop nga mahitabo, dali kamo sa pag-ayo niini ug pagtabon pinaagi sa pagbuhat og penitensya, aron sa Adlaw sa Paghukom inyong madungog kana nga halangdong tingog: '*Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan; panag-iya kamo sa gingharian nga gitagana alang kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan*' (Mat. 25:34).

113. Gihimo nimo nga matarong ang imong mga tuyo; apan dili ka malikayan sa mga tukso sa kaaway nga imong tinuod nga nasinati

113. 1) Gihimo nimo nga matarong ang imong tuyo; apan dili ka malikayan sa mga tukso sa kaaway nga imong nasinati. Apan pabilin nga matinud-anon sa imong saad, ug ang Dios motabang kanimo nga magbarug nga lig-on. – 2) Biyaa, busa, ang mga buhat sa kangitngit ug magmalampuson sa mga buhat sa

kahayag: kay ang una makadani sa kasuko sa Dios, samtang ang ikaduha magdala sa Iyang panalangin. – 3) Aduna kitay daghang masakiton karon: paserbisa sa mga himsog ang mga masakiton; ug pasensyohun ug kontentoa sa tanang butang ang mga masakiton. Wala kita'y mga ulipon: ang mga igsoon nag-alagad tungod sa gugma ug pagsunod. Kusgi kamo, kamo nga nagapaningkamot: nakita sa Dios ang tanan. [2, 40]

6. Pinaagi sa grasya sa Dios, kamo tanan nalista sa mga maluwas; kamo tanan nagsugod na sa dalan padulong sa kaluwasan, ug walay bisan kinsa kaninyo ang adunay lain nga tinguha gawas sa pag-angkon sa kaluwasan; apan samtang naglungtad ang yawa, ang kaaway sa tanan nga maayo, daghan kanato ang napailalom sa iyang dili gustong mga tukso: ang uban iyang gipapaso sa makalilisang nga kahimut-an, gigamit ang mga pagbati sa pagkabatan-on alang sa iyang kaugalingong bentaha, – ang uban iyang gipahulog pinaagi sa kaugalingong kabubut-on, mao kana ang hinungdan nganong siya mismo nahulog gikan sa langit; ug ang uban pa iyang gipahulog sa pagka-komportable tungod sa kapabayaang, gipanghigot sa kawad-on sa paglaum, ug gidala sumala sa iyang gusto ug bisan asa niya gusto; iyang gipahugno ang atong pagtuo pinaagi sa kawalay pagtuo ug, human kita niyang madani sa pagka-masarangan, nagtudlo kanato sa pagbuhat sa dili angay nga mga buhat. Ug nganong ilista pa nato, usa-usa, ang tanang paagi nga iyang gisulayan nga tuslokong kita adlaw-adlaw, samtang nagatindog lang siya ug nagahulat sa higayon nga motugot kita nga maluya ug mosurender sa kahilawotan? Apan unta ang Ginoong Dios, nga miingon sa dagat, *'Hilom, kalinaw'* (Marcos 4:39), pugngan Niya kini kaniya, ug itaboy Siya kaniya layo gikan kanato ngadto sa usa ka hilit nga dapit. Mao kini ang mahitabo kung magpokus kita sa atong kaugalingon ug kanunay natong hinumduman ang pangunang katuyoan sa atong pagsulod sa monasteryo: kay kita, sa atubangan sa Dios nga atong saksi, misaad nga mag-antos sa matag kasubo ug kalisud, hangtod sa kamatayon.

7. Busa, ilabay ang tanan nga supak sa pagpangita sa kaluwasan: ang mga mahuyang ang kasingkasing, ang ilang kahuyang sa kasingkasing; ang mga ambisyoso, ang ilang ambisyon; ang mga tapulan, ang ilang katapulan; ang mga mahilig sa kalipay, ang ilang paghigugma sa kalipay; ang mga hambog, ang ilang garbo; ang mga mapahitas-on, ang ilang pagka-mapahitas-on; ang mga bastos, ang ilang kabastos; ang mga walay balaod, ang ilang pagka-walay balaod; ang mga palabi, ang ilang pagkapalabi; ang mga mahigugmaon sa kalinaw, ang ilang paghigugma sa kalinaw; ang mga senswal, ang ilang pagka-senswal; ang mga masubo, ang ilang walay pulos nga kasubo; kadtong mga masinaot, ang ilang pagkasinaot; kadtong mga palabi, ang ilang pagkapalabi; kadtong mga mahigugmaon sa katamaran, ang ilang paghigugma sa katamaran. Mao kana ang mga buhat sa kangitngit ug ang mga porma sa dautan – ang mga imbensyon ug sugyot sa dautang usa! Apan kini makapahimuot sa maayong Dios: kalinaw, pagkamapainubsanon, pagka-mapainubsanon, pagkasunuran, kagawasan gikan sa pagka-inggit, pagkamasigasig, pag-atiman, pagbantay, gugma, paglaum, pagkamatarong, ug pag-ampo. Mao kini ang mga buhat sa kahayag, mao kini ang mga armas sa pagkamatarong ug ang kaisog sa mga balaan! Nagaawhag ko kaninyo, tungod sa inyong gugma sa Ginoo, pagmata kamo nga natulog tungod sa mga tinguha; pagbantay kamo nga natulog sa ilawom sa panglimbong sa kaaway. Kung gusto nato nga mabuhi og maayong kinabuhi ug kung gusto nato nga makakita og maayong mga adlaw, paminawa nato ang nag-ingon: *'Likay sa dautan ug buhata ang maayo; pangitaa ang kalinaw ug sundi kini'* (Salmo 33:15). Asa man ang maloloy-on nga mga mata sa Ginoo? *'Ang mga mata sa Ginoo anaa sa ibabaw sa mga matarong ug sa mga nagahadlok kaniya'* (Salmo 32:18). Ug asa ang nawong sa kasuko sa Ginoo? *'Ang nawong sa Ginoo'—'anaa sa ibabaw, sa mga nagabuhat sa dautan, aron mapapas Niya ang ilang handumanan gikan sa yuta'* (Salmo 33:14). Ug ang tanang mosunod nga mga pulong niining salmo nagtanyag og katingalahang mga panabot, kon atong hunahunaon kini.

8. Niining mga adlaw daghan kita og masakiton nga igsoon: ingon ana ka dili himsog ang panahon nga atong gipuy-an. Kita nga mga himsog, tabangi nato ang mga masakiton. Alang sa mga masakiton, dawata nato kini nga pagdisiplina gikan sa Ginoo ingon usa ka paagi sa kaluwasan, ug, sa pag-antos sa atong sakit uban sa maayong buot, magpasalamat kita sa tanan nga gihatag kanato. Ug sa diha nga kita makalingkawas na sa atong sakit, ayaw kita magdali-dali nga walay klarong tuyo dinhi ug didto, kondili mobalik kita sa atong mga katungdanan. Kay wala kita'y mga sulugoon nga gi-hire lang aron mosilbi – sama sa mga tawo sa kalibutan; apan kita mga sulugoon ug agalon sa usag usa, nagasilbi ug ginasilbihan – ug ang matag-usa kinahanglan masiguro nga mas daghan siya og pagsilbi kaysa sa iyang madawat nga serbisyo nga dili tukma sa panahon. Ang Dios nakakita sa matag-usa kaninyo ug sa inyong mga buhat, ug sa inyong pag-alagad; Siya nakakita kung unsa kamo kaniadto ug unsa na kamo karon, kung giunsa ninyo pagkinabuhi sa kalibutan ug giunsa ninyo pagkinabuhi sa monasteryo, kung giunsa ninyo pagdisiplina sa inyong kaugalingon ug pag-antos sa tanang butang, unsay inyong gisul-ob ug gisul-ob sa inyong mga tiil, ug unsang paningkamot ang inyong

gihimo sa pagtuman sa inyong mga katungdanan; – ug sa takdang panahon Siya magahatag ug ganti sa matag-usa sumala sa ilang mga buhat. Busa, ayaw kamo kawala og kadasig. Nailhan kita sa Dios, ug motindog kita sa atubangan sa Iyang makahadlok nga hukmanan, sa dihang, pagkahuman nato sa paghatag og pasaysay sa kinabuhi nga atong gipangabuhi, madawat nato ang angay nato madawat.

114. Palambuon nato ang atong mga kalag, buhaton sa espirituhanong paagi ang tanan nga ginabuhat sa mag-uuma sa pag-uma sa iyang uma

114. 1) Palambuon nato ang atong kalag, buhaton sa espirituhanong paagi ang tanan nga ginabuhat sa mag-uuma sa pag-uma sa iyang uma. – 2) Sama sa paglihok ug pakig-away sa mga sundalo, mao usab nato ang pakig-away ug paglihok; sama sa mga sundalo nga sa gubat motugot sa tanan nga butang sa paglaum sa ganti, mao usab nato ang pag-antos sa tanan nga butang sa atong pagsunod, alang sa Gingharian sa Langit. [2, 41]

9. Ang mag-uuma, samtang nag-araro sa iyang uma, wala magtagad sa kalisod sa trabaho, aron dili maluya ang iyang mga kamot o mahimong tapulan, kondili kanunay niyang gihunahuna ang umaabot nga mga benepisyo ug, alang niini, iyang gisakripisyo ang kaugalingon sa kapoy, singot, ug makapoy nga kakabus. Kay ang matag-usa kanato, sama sa usa ka uma, nadawat ang atong kalag aron kini patuboon niining kinabuhi; busa, kita usab kinahanglan magtubo og espirituhanong mga buhat niini; ug sa Adlaw sa Paghukom, ang Dios, nga nagmugna kanato, mangayo kanato og pasaylo niini. Busa, akoa kamo'ng hangyoon ug pakisayuan: magtinabangay kitang tanan sa masigasig nga pag-uma sa uma sa atong kalag, pagbag-o niini subay sa mga balaod sa pagkamatinud-anon, aron dili kita magtanom taliwala sa mga tunok sa mga kahiligon; apan human una natong limpyohan ang atong uma gikan sa tanang sagbot sa sala, magtanim kita og mga binhi niini, unya didihan kini sa espirituhanong ulan sa mga luha nga bunga sa paghinulsol, libuton kini sa lig-on nga bakod sa kahadlok sa Dios, aron ang mga punla dili kan-on sa mga hayop sa hunahuna, ug pasigaa ug painita kini sa sinag sa adlaw sa gugma, aron mapuno nato ang atong maalamon nga mga kamot sa mga garis ug makatigom og kadaghanan sa trigo sa balaang mga buhat subay sa mga sugo ni Cristo. Alang niini nga katuyoan, gitawag sa Ginoong Dios ang matag kalag ngadto niining kinabuhi, ug kita labi na ngadto sa usa ka kinabuhi nga susama sa kinabuhi sa mga anghel. Hinaut nga ang matag-usa kaninyo, akong pag-ampo, ipakita pinaagi sa inyong maayong pamatasan nga ang inyong mga uma nag-uswag, mabungaon, ug nagpagawas og humot nga makapahimuot sa Ginoo; kini pinaagi sa hingpit nga pagbag-o sa mga unodnong pagtamod ug relasyon, ug kini pinaagi sa malumo nga pagsunod ug pagkamapaubos nga sama kang Kristo, pagperpekto sa inyong kaugalingon adlaw-adlaw ug pagbag-o gikan sa himaya paingon sa himaya, nga nagsul-ob sa masidlak nga bisti sa mga maayong buhat, pagbiya sa tanang pagsuway ug pagpanglupig sa matag hunahuna ngadto sa pagsunod kang Kristo, subay sa komon nga lagda sa pagkaigsuonan, kanunay nga pagyakap sa pagpangpasaway sa kaugalingon, pinaagi niini dali nato nga matamakan ug mapatay ang daghang ulo nga dragon sa garbo ug kaugalingong kabubut-on.

10. Unsa ang buluhaton nga atong gipangtawag pag-ilaing, mga igsoon? Sa pakig-away ug gubat—dili lang bisan unsang sayon nga gubat batok sa walay bili nga mga kaaway, kondili usa ka mabangis nga gubat batok sa makalilisang nga gahum sa dili makita nga mga espiritu, ingon sa giingon sa Balaang Apostol: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad, batok sa mga gahum niining kangitngit nga kalibutan, ug batok sa espirituhanong mga puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:12). Busa, ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga dili andam sa pakig-away; ayaw tugoti nga mogawas nga walay armas; ug ayaw likayi ang mga sagisag sa gubat; apan ayaw katingala kon makadawat ka og mga samad ug pilas, o kon makasugat ka og mga panagbangga. Ang tanan nga ingon niini dili mapabulag gikan sa mga nagpakig-away. Dili kini ang usa ka tawo nga nasamdan kausa o nataptan sa hampak ang mamatay, ni bisan pa ang usa ka tawo nga nasinati na kini daghang beses o dili mabilang ka beses, kondili ang usa ka tawo nga boluntaryong mitugyan sa iyang kaugalingon sa iyang mga kaaway aron patyon. Busa, mga igsoon ug mga amahan, magmatngon kita ug magbarog nga lig-on sa pakig-away, ingon mga sundalo ni Cristo. Ang matag sundalo, sama sa inyong nahibaloan, sa diha nga mosugod siya sa usa ka kampanya, makasinati og daghang kalisod, trabaho, ug kasamok—bisan pa sa mapaso nga adlaw, o sa ulan, o bisan pa sa katugnaw—dili siya magkinabuhi nga maluhu didto; usahay gusto unta niya mokaon og usa ka piraso nga pan o moinom og usa ka baso nga bugnaw nga tubig, apan bisan kana gidili kaniya; tibuok adlaw, o bisan tibuok gabii, siya nagalihok, nagbiyahe gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, sa abog ug lapok, sa kakapoy ug kapoy – ug alang sa unsa? Aron malipay ang kumander nga nag-enlist kaniya sa kasundalohan,

aron malikayan nga mapasulod siya sa listahan sa mga deserter, ug aron, sa diha nga ipanghatag na ang mga ganti, siya maila nga walay duhaduha nga takus niini. – Nakahitabo usab kini sa taliwala nato; apan sa lain nga paagi: ang ila panandaliang ug malata nga ganti, samtang ang atong ganti kay walay katapusan ug dili malata, ug gihatag sa Dios, nga nagahari sa tanan. – Busa, magpadayon kita sa pag-antos pag-usab ug pag-usab; magpaningkamot kita ug magpaningkamot, ang matag-usa sumala sa serbisyo nga gisalig kanila, nga nag-alagad sa Ginoo nga putli ug walay sala: ang mga nagdumala, magdumala uban sa kinaadman ug pag-amping; ug ang mga nag-alagad, magbuhat niini nga walay pagreklamo ug uban sa kadasig. Mag-antos usab kita sa mga panahon sa kagutom ug kauhaw, pagpanamastamas ug pagdaot, panagbangi ug insulto; labi na sa kakapoy ug kawad-on sa gana atol sa pag-awit sa salmo ug pag-ampo sa gabii, ug sa tanang matang sa kalisdanan, makita ug dili makita, nga nagasulong ug nagapisil kanato adlaw-adlaw samtang nagbuhat kita sa pisikal nga trabaho ug sa pagtuman sa ubang katungdanan; aron, pinaagi sa pag-ampo sa atong Amahan, human sa paningkamot sa maayong buhat ug pagtapos sa atong dagan, mahimo kitang ikonsiderar nga takus sa pagdawat sa korona sa pagkamatarong niadtong adlaw, pinaagi kang Kristo Jesus nga atong Ginoo.

115. Pagbiya sa tanang kahakog ug kasuko, magpabilin kita nga matinud-anon sa Ginoo, nga matinud-anon sa pag-alagad Niya sa mga katungdanan sa atong bokasyon nga monastiko

115. Pagkahuman natong biyaan ang tanang kahakog ug kasuko, magpabilin kita nga nakadikit sa Ginoo, nga matinud-anon sa pag-alagad Niya sa mga katungdanan sa atong bokasyon nga monastiko. [2, 42] Paminawa pag-ayo, ug sabta kung unsa ang gisulti sa mga Balaang Amahan kanato ug unsa ang ilang gisugo. Kay kini gayud ang akong gitanyag kaninyo sa akong mga pagtulon-an, bisan pa ako dili takus. Mahitungod sa eksaktong gisulti nila ug gipahimutang sa atong mga kalag, ipakita ko kini karon sa mosunod nga duha ka talata gikan sa Pulong sa Dios: ang usa nagpahimangno: *'Ayaw ninyo pagpanglimbong sa inyong kaugalingon: ni ang mga salaba, ni ang mga idolatra, ni ang mga mananapaw, ni ang mga tawo nga nagahimo sa sekswal nga imoralidad, ni ang mga tawo nga nagpraktis sa homoseksualidad, ni ang mga kawatan, ni ang mga gahaman, ni ang mga hubog, ni ang mga mapintas sa pagpanamastamas, ni ang mga manloloko dili makapanunod sa Gingharian sa Dios'* (1 Cor. 6:9), – ug usab sa lain nga dapit: *"Tul-o kamo sa tanang kapaait, kasuko, kalagot, panag-away ug panamastamas, uban sa tanang pagkadautan; ug magbuotan kamo sa usag usa, malumo sa kasingkasing, magpasaylo sa usag usa, sama sa pagpasaylo kaninyo sa Dios pinaagi ni Cristo"* (Efe. 4:31–32); ang lain mosinggit: *"Umari, magsimba kita ug magluhod sa Iyang atubangan, ug maghilak sa atubangan sa Ginoo nga naghimo kanato"* (Sal. 94:6), – ug usab: *"Mosulod kamo sa Iyang ganghaan uban sa pagpasalamat, ug sa Iyang patyo uban sa pagdayeg"* (Sal. 99:4). Busa, pagkahuman nga napalig-on kita niining mga pahimangno ug gisulod nato sa kasingkasing kining mga pagdasig, magkatigum kita sa pagsimba; simbaon nato ang Ginoo ug maghilak kita sa Iyang atubangan tungod sa kinabuhi nga atong gipangkinabuhi, tungod sa atong adlaw-adlaw nga mga sala—bisan nahibalo kita o wala—sa atong mga binuhatan, mga pulong ug hunahuna, ug mosulod kita sa Iyang mga patyo uban sa mga awit ug pagdayeg, apan dili uban sa dautang sinultian, kusog nga pagbuto sa kasuko, pagsuway sa pagsunod o garbo. Ang bisan kinsa nga magreklamo nakasala: busa ayaw kita magreklamo, ni masuko, ni magmalisyoso, ni magpakabana-bana nga maalamon, kay kita yuta ug abo, abog ug abog, labi na kadtong sa ilang kabuang naghunahuna nga sila himaya tungod sa ilang buhat sa lawas o espiritu. Nakita nako nga *'ang dagway niining kalibutan milabay na'* gikan kanato (1 Cor. 7:31); kay lahi kita sa mga layko, nagsul-ob og lain nga matang sa bisti, ug nagpuyo sa lain nga paagi: wala magminyo, walay ngalan, walay panulondon, lisod dakpon, ug labi pa gayud nga dili nato makita; kay *'ang mga anaa sa unod dili makapahimuot sa Dios'* (Roma 8:8) – kita gipako sa krus sa kalibutan. Tungod kay kini ang kinabuhi nga among gipili, kinahanglan nga dal-on nato ang tin-aw nga mga timailhan niini sa atong kaugalingon, aron kita tinuod gayud, ug dili lang sa ngalan, mahimong kana nga atong gitawag sa kaugalingon. Busa, magmatinumanon kita, andam, mahadlok sa Dios, maayo, matinahuron, maghigugmaay, mapisan, mapailubon, ug mapasalamaton sa tanan nga gihatag kanato; aron, sa maayong pagkinabuhi nato, mahimong kita mga manununod sa Gingharian sa Langit nga atong gitinguha ug gipangita.

116. Sa higayon nga ang pipila ka mga tawo milayas: baroga nga lig-on ug paninguhaa ang pagkahingpit, pag-amping pag-ayo nga dili molihok sumala sa imong kaugalingong pagbuot, bisan pa sa pagbuhat og maayo

116. Tungod sa paglayas sa pipila ka mga indibidwal: baroga nga lig-on ug motubo sa pagkabalaan, pag-amping pag-ayo nga dili molihok sumala sa imong kaugalingong pagbuot, bisan pa sa pagbuhat og maayo.

[2, 43] (Pipila ka mga indibidwal ang nilayas gikan sa monasteryo: pagkahuman niyang gipadayag ang iyang pagbasol niini, gidugang sa Balaang Amahan...) Ikaw, bisan pa niana, mag-amping sa ilang ehemplo ug ilhi nga ang Ginoo nagpakita kanimo sa Iyang grasya nga wala ka madani sa limbong sa yawa, apan nagbarug ka nga lig-on pinaagi sa pagkamalahutayon sa imong pagtuo ug wala ka molapas sa balaan nga sugo sa pagsunod nga gisalig kanimo. Busa, naghangyo ko kaninyo, ayaw kamo pagkapareho kanila; ug ingon nga mga anak sa Kahayag, ayaw kamo pagkahimong mga anak sa kangitngit ug kawalay-pagmasunuron, ni usikan ang inyong daghang bulahan nga paningkamot sa walay pulos, nga mao usab ang paghatud sa inyong mga kalag ngadto sa walay katapusang silot. Kay nasulat: *'Ang bisan kinsa nga mosalikway sa Balaod ni Moises mamatay nga walay kaluoy sumala sa pagpamatuod sa duha o tulo ka saksi; unsa kaha kadako nga silot, sa imong hunahuna, ang angay madawat sa mga nakasala?'* (Heb. 10, 28–29) – kadtong nagtamay sa mga saad, pag-angkon, ug pakigsaad sa atong balaan nga pagtawag, ug nagpasipala sa sakramento sa atong pagkahingpit. Busa, ako naghangyo kaninyo nga magbantay kamo sa inyong kaugalingon ug maglakaw sa matarong sa dalan sa Dios, nag-ampo nga sila usab matindog ug mobalik gikan sa , ang makaguba sa kalag ug makamatay nga limbong sa yawa. Bisan pa, mailhan gayud nga ang matag-usa kaninyo, pinaagi sa inyong sulod nga kinaiya, nagpadayag kung unsa kamo: usa ka sudlanan sa pagpili o usa ka sudlanan sa pagkaguba. Kay kon, dili sumala sa kasagarang lagda, ni alang sa kaayohan sa tanan, ni pinaagi sa sugo sa abbot, adunay mahitabo taliwala kaninyo—bisan sa pagbasa, sa pag-awit og salmo, sa pagpugong sa kaugalingon, sa pagbantay, o sa bisan unsang butang nga daw maayo ug angay—apan gibuhat kini sa kaugalingong kabubut-on, – mao nga kasagaran mosangpot kini sa kalibog sa tibuok kapatiran: – klaro nga ang ingon nga tawo usa ka instrumento sa dautang kaaway, nga nagbuwag sa mga panakot sa pagsumite ug pagsunod ug naglakaw sa kangitngit subay sa iyang kaugalingong mga kahilambigit. Usab, kinahanglan hinumduman nga pinaagi sa matarong nga paghukom ang mga dili matarong gibulag gikan sa mga matarong, ang bakak gikan sa tinuod, ang hipokrito gikan sa matinud-anon, ang limbongon gikan sa tinuod nga deboto, ug ang daotan gikan sa maayo. Kay *'unsang may pakig-uban sa kahayag sa kangitngit? Unsa'y pag-uyon si Cristo kang Belial?'* (2 Cor. 6:14–15). – Busa kon, tungod sa pagkamapailubon ug sa paglaum sa ilang pag-usab, dili nato sila putlon, sila mismo ang nagputol sa ilang kaugalingon ug nagbulag pinaagi sa ilang paglayas. Kon kinsa ang gustong makahinumdom, balikan nila ang gisulat sa Gerondika, nga 'ang lugar mismo ang nagapahawa sa mga dili magbuhat sa mga buhat sa maong lugar'.

117. Kadtong nibiya pag-usab. – Unsaon man paglikay sa ingon nga pagkahulog?

117. 1) Kadtong nakalingkawag pag-usab. – Giunsa paglikay sa ingon nga pagkahugno? Dili dapat tagdon ang mga sugyot sa kaaway o ang mga pulong sa iyang napasipala. – 2) Ang uban, sa gabii, magbuhat og kagubot nga nangayo og pan ug bino: Mopagawas ko og kinatibuk-ang mando bahin niini; undang sa inyong wayward nga pamatasan. – 3) Ang uban mausab-usab gikan sa usa ka porma sa pagsunod ngadto sa lain: ayaw kini pasagdi; ang kaugalingong kabubut-on makaguba. [2, 44]

11. (Pag-usab mahitungod sa mga nakalingkawag). Unsaon man sa usa ka tawo paglikay sa ingon nga pagkahulog? – Ayaw dawata ang tambag sa bitin, ni pasagdi ang bitin mismo sa imong kasingkasing, kondili ipadayag kini sa labing dali nga mahimo – ug molayas kini sama sa kalayo. Kung gisunod sa atong mga nakalingkawag kining mga lagda, dili unta sila nakaabot sa punto nga masamdan. Apan kamo, akong mga anak, magbantay kamo ug timan-i kini nga mga butang. Ingon nga mga karnero sa panon ni Cristo, ayaw kamo sa boluntaryong paghatag sa inyong kaugalingon isip pagkaon sa yawa. Gidala na sa paraiso sa mga sugo ni Kristo, ayaw kamo pasipalahon sa mga limbong sa dautang bitin sa bisan unsang paagi, basi pa kamo mahulog sa ngitngit nga kangitngit sa sala. Nagpuyo sama sa mga anghel, ayaw tugoti nga malukop kamo sa kangitngit sa paglayas nga sumala sa inyong kaugalingong kabubut-on; apan maglahutay kamo nga mapailubon, ug tuman-a ang mga sugo. Ayaw pag-uban sa mga limbongon, ni paglingkod uban sa mga dautan (Salmo 25:5). Dautan ug limbongon ang tawo nga nakig-uban sa uban ug nagplano sa paglayas, o sa pagtuman sa lain niyang tinguha, nga magdala sa iyang kaugalingong pagkaguba ug sa bisan kinsa nga mosunod kaniya. Busa, kon ang ingon nga tawo ilain ka gikan sa uban ug sugdan na pagbubo sa hilo sa dautan kanimo pinaagi sa iyang dila, talikdi siya ug layo ka kaniya; tabuni ang imong mga dalunggan, aron maluwas nimo ang imong kaugalingon ug siya. Bisan pa kon makita ka niyang masubo tungod sa tukso nga misamok kanimo, ayaw siya dawata samtang malimbungon siyang moduol pag-usab kanimo, samtang matarong kang masubo ug nasuko: kay kini mao ang bitin, nga nagplano aron madani ka sa iyang kiliran. Sa diha nga magsugod siya sa pagdaot sa imong paraiso—mao ang komunidad—o sa pagpasangil sa mga nagpuyo uban kanimo, nga imong mga igsoon, nga

nagaingon, 'Si kinsa man ing-ani, ug si kinsa ing-ana,' o 'Dili kini husto sa atong taliwala, ug kana dautan,' palayo siya ug pasaba siya sa angay nga paagi, aron mapugngan nimo siya ug maluwas ka. – Apan unsa man ang giingon sa ingon nga mga tawo? – "Magbulag na kita sa mga tawo dinhi: bug-at kaayo ang abbot; walay kalooy ang ulo sa mga workshop; walay pag-amping ang calligrapher; daghan kaayo ang trabaho, apan gamay ra ang bayad; tanan magmando; wala na kitay kusog sa pagdala sa bug-at sa trabaho, ug walay paagi nga makaluwas kita dinhi. Palagyo ta gikan dinhi. – Asa? 'Bisan asa paingon sa among mga mata; basta makagawas lang kami.' – Ug kon kinsa man ang tawo nga matarong ang panghuna-huna makakita sa ingon nga mga tawo sa tinuod nilang pagkatawo sa ilang kasingkasing, makita niya sila nga masulob-on, makalilisang, demonyo, nga walay bisan unsang himsog – ni buot ni hunahuna – nga nagalibot-libot sama sa mga karnero nga nawala. – Ug ayaw paghunahuna nga gisulti ko kini aron lang sila mapahiya. Dili, dili: sa kasukwahi, aduna pa'y daghan kaayong dautan kanila – kadaghan nga dili na kini masukod. Apan, pag-ampo, pag-ampo kamo sa tibuok ninyong kasingkasing, nga sila makaplagan ug mobalik, bisan sa ilang kaugalingong kabubut-on o pinaagi sa atong paningkamot. – Sa atong kaugalingong buluhaton, – magpabilin kamo nga matinindog, likayi ang mga hinungdan sa ingon nga pagkahulog, paningkamoti ang pagbuhat sa maayong mga buhat, alang sa langitnong ganti. – Apan nasayran nako nga ang uban kaninyo walay pag-amping sa pagpanalipod sa mga naligaw, bisan pa man nga sila dili angay panalipdan o bisan hisgutan pa gani. Ang angay lang ninyo buhaton mao ang pagngalan kanila uban sa kasubo. Kay bisan ang mga Apostoles dili na man tawgon ang traidor nga apostol, kondili si Hudas lang, ang traidor, ang manipipala.

12. Nadungog nako nga adunay usab mga kagubot sa inyong tali sa gabii: ang uban nangayo og pan, ang uban og bino – ug kini sa mga adlaw sa Kwaresma. Kabalo kamo nga sukad pagsulod namo niining siyudad, gibag-o na namo ang among pamaagi sa kinabuhi gamay gikan sa kaniadto sa gawas; nagahisgot ako bahin sa paggamit sa lana, bino ug luto nga pagkaon sa mga adlaw nga sa Kwaresma, ingon man usab sa Miyerkules ug Biyernes. – Ug igo na kana. – Apan tungod kay maloloy-on ko kaninyo, tungod sa akong kaugalingong kahuyang ug sa kalisod sa pag-agum sa siyudad, gipahayag ko karon nga sugod karon, sa mga adlaw nga nahisgutan sa ibabaw, sa gabii, ang tanan nga gustong mokuha makadawat og usa ka baso nga bino ug usa ka hiwa nga pan. Ug sa katapusan, ayaw na gayud og samok-samok, ayaw og panagbangi – ni ang ingon ana nga buang nga pakigpulong sama sa: 'Dapat unta nakadawat ko og ing-ani: nagpaningkamot ko labaw pa sa uban.' Kadtong molapas sa mga lagda dili makalikay sa angay nga penitensya ug ekskomunikasyon. Kamo usab, mga tigbantay sa mga pangnegosyo, mga tigpanalipod sa kahusay, mga magtutukod sa balay ug uban pang mga ulo sa lain-laing departamento, mag-amping aron dili na kini mausab pag-usab.

13. Musulti pa ko og usa ka laing butang. – Ang uban dili magpabilin sa katungdanan nga gihatag kanila, kondili molalin gikan sa usa ngadto sa lain nga walay maayong rason, tungod lang sa ilang pagkawalay seryoso ug pagka-pabagu-bagu; busa nagmugna sila og problema alang sa ilang kaugalingon ug alang usab sa mga nagmintinar sa kahusay; ug naghatag usab sila og dili angay nga kalisud ug trabaho sa mga tigbantay sa mga workshop ug kuwarto sa panghimo. – Ayaw kini pasagdi nga mahitabo pag-usab sa umaabot. – Apan pasensyoso unta ang tanan sa buluhaton nga gihatag kanila, ug magtrabaho sila sumala sa gisugo. Kay ang paghimo sa kaugalingong buhat ug ang pagpaningkamot sa pagtuman sa kaugalingong kapritso usa ka timailhan sa kagubot, pagkawalay-hibalo ug pagsuway. Karon nga napuntingan ug gipugngan na ang ingon nga dautang buhat, ayaw na unta magbuhat pa ang bisan kinsa niini, aron dili sila mahulog sa penitensya tungod sa dili matarong nga pamatasan. Wala ba mo kahibalo sa gisulti ni San Doroteo? Nga ang tawo nga nakabulag sa iyang kaugalingong kabubut-on nakab-ot na ang hingpit nga sukod sa sulodnong kalinaw. Busa, bisan kinsa ang gustong makatagamtam sa sulodnong kalinaw, aron makab-ot kini, kinahanglan mosunod sa maong dalan, mao ang pagbulag sa kaugalingong kabubut-on; ug makadawat siya og kalinaw sulod sa iyang panahon dinhi ug hangtod sa walay katapusan sa umaabot. – Hinaut nga ang Dios, ang Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ihatagan kamo tanan sa kinaadman aron mag-usa ang inyong hunahuna ug magkasinabot sa tanang butang, aron inyong masabar nga mapailubon ang matag pakigbisog sa pagpanagana ingon nga pag-andam alang sa kinabuhi nga walay katapusan ug sa panulondon sa Ginghamlan sa Langit.

118. Ang mga pakigbisog mubo, apan ang ganti niini walay katapusan; ang kalipay sa sala malangaynon, apan ang pag-antos niini walay katapusan: ang mga walay pag-amping dili makalikay niini

118. Ang mga buhat sa kaisog mubo ra, apan ang ganti niini walay katapusan; ang kalipay sa sala dali ra molabay, apan ang pag-antos niini walay katapusan: ang mga walay pag-amping dili makalikay niini. [2, 45] Ang kasamtangang kinabuhi usa ka panahon sa mga kaisog, usa ka panahon sa mga kasubo ug paningkamot – dili ang klase sa kaisog, kasubo ug paningkamot nga matawag nga panandaliang o mubo ang kinabuhi, kondili kadtong molungtad adlaw ug gabii, dugay ang padayon, ug dili mohunong hangtod sa katapusan sa kinabuhi sa usa ka tawo. Apan ayaw nato kalimti nga kining atong pakigbisog dili gihimo alang sa bisan unsang walay pulos, kalibutanon, o tawhanong katuyoan lamang, kondili alang sa pagka-diyosnon ug alang sa langitnong mga panalangin. Kay kon, pinaagi sa kanunay nga pagkamapailubon ug sa labing masinabtanon nga pagtuman sa mga balaang sugo, magmalampuson kita niini nga pakigbisog, panunod nato ang Ginghamarian sa Langit, ang walay katapusang kalipay, ug ang pag-ilakip sa mga langitnong panalangin nga dili masukod, wala pa madungog, ug labaw pa sa pagsabot. Apan kon, dili unta tugotan sa Diyos, tungod sa kapabayaang ug katamaraan, tungod sa pagkapilit ug gugma sa makadaut nga kalipay niining kalibutan, dili kita magmalampuson niini, nan makadawat kita sa walay katapusang pag-antos, walay sukod nga kaulaw, ug motindog kita sa kahadlok, samtang madungog nato kana makalilisang nga tingog: *'Palayo kamo kanako, mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel'* (Mat. 25:41). Apan unta dili nato madungog kana nga makalilisang nga tingog ni masinati kana nga labing masubo nga pagbulag gikan sa mga balaan ug sa mga matarong—sa dihang sila dad-on ngadto sa dili masukod nga kalipay, ngadto sa dili masukod nga kahayag, ngadto sa dili mapugngan nga kalipay, samtang kita itambog uban sa mga demonyo sa walay katapusang kalayo, sa ulod nga dili mamatay, sa pagngalang sa ngipon, sa pinakangitngit nga Tartarus, sa dili maputol nga mga gapos – ug kini dili sa mubo nga panahon, dili sa pipila ka tuig, dili sa gatusan, liboan o daghang libo, kondili hangtod sa kahangturan – sa tanang panahon ug kanunay nga pareho, sumala sa sugo sa Ginoo. Asa kaha, ingon sa giingon sa mga balaan, ang igsoon, o ang amahan, o ang inahan, nga magluwas ug magpanalipod? – Apan *'dili magluwas ang igsoon: makaluwas ba ang tawo? Walay tawo nga makabayad sa iyang kaugalingon, ni makahatag sa ganti alang sa kaluwasan sa iyang kalag'* (Salmo 48:8). Ako, bisan pa, kinahanglan mangutana sa lain nga paagi: asa kaha, unya, ang kawalay pag-amping sa mga walay pag-amping ug ang kawalay pagtagad sa mga walay pagtagad? Asa kaha, unya, ang pagkasupak sa mga supak, ang kawalay pagsunod sa mga dili masunuron? Asa kaha, unya, ang garbo sa mga garboso ug ang kabastos sa mga pasaway? Ain diha ang pagkahigugmaon sa pagkaon sa mga mahiligon sa pagkaon, ang mga pasangil sa mga bakakon, ang pagsalikway sa mga misalikway sa ilang mga saad nga gihimo sa atubangan sa Dios? – Sila nga ilang gitamay ang Anak sa Dios ug giisip nga walay bili ang dugo sa Tugon, nga nagtuo nga walay kamatayon o pagkabanhaw, – ni paghukom, ni ganti; nga nagbulag sa ilang kaugalingon gikan sa pakig-uban sa Espiritu Santo, gipahimulag gani sa Espiritu Santo mismo, ug nagalibang-libang, paubos sa kusog nga dagan sa suba ug sa kalawoman sa ilang mga malimbungan nga tinguha.

119. Gikan kita sa kalibutan: katingalahan pa ba nga nag-antos kita sa kalibutan? Apan kini dili alang sa atong kadaut, kondili alang sa atong kaayohan. Busa maglahutay kita: ang panahon dali nga molabay, ug sa dili madugay ang tanan

119. Gikan kita sa kalibutan: unsa may katingalahan kon mag-antos kita sa kalibutan? Apan kini dili usa ka babag kanato, kondili usa ka tabang. Busa maglahutay kita; ang panahon nagdagan og paspas, ug sa dili madugay matapos na ang tanan; ang Ginoo nakakita sa tanang butang, ug magahatag Siya og balos alang sa tanan. [2, 46] Sa unod, nahimo kamo nga walay paryente ug walay siyudad. Aduna kamo'y usa ra ka Amahan, ang Dios sa tanan; aduna kamo'y usa ra ka siyudad—ang langitnong Jerusalem—ug ang inyong mga kauban sa lungsoranon mao ang tanang mga balaan sa karaang panahon. Unsa man, busa, ang katingalahan sa kamatuoran nga dinhi nag-antos kita sa dautan pinaagi sa mga pag-antos sa pagka-asketa ug kalisud, usahay ginaspala ug gipanamastamas? Ayaw kamo kaguol; kay kini dili makababag, kundili makatabang, sa kamatuoran nga mosidlak sa atong sulod, uban sa kadagahan sa kalinaw, kahayag, kinabuhi, dili masukod nga kalipay, ug kalipay sa mga anghel. Busa, ako nagapakilooy ug nagahangyo kaninyo: lig-ona ang inyong mga kalag sa pagkamapailubon, itukod ang inyong mga hunahuna sa Ginoo, nga nag-agwanta ug nag-antos sa tanang butang uban sa maayong espiritu, sa paglaum nga madawat ninyo ang dagkong panalangin nga inyong gihulat. Ang panahon dali kaayo molabay, ug nagaduol kita sa kamatayon—o mas tukma, dili sa kamatayon,

kondili sa usa ka kinabuhi nga dili gayud magkatigulang: kay ang kamatayon walay gahum kaninyo kon kamo mamatay sa wala pa moabot ang inyong takdang panahon, pinaagi sa inyong pagbiya sa kalibutan. Busa, atong itutok ang atong kaugalingon sa atong buhat uban sa hingpit nga pag-amping, ug paninguhaa sa matag-usa nga matuman ang katungdanan nga gitudlo kaniya, nga putli ug matinahuron, nga ipresentar kini uban sa limpyo nga konsensya kang Dios, ang magahatag sa ganti. Kay ang Ginoo makakita sa tanan, sa ilang buhat, sa ilang kadasig, o sa ilang katamaran ug paglangan-langan; Siya nagtan-aw sa tanang butang ug magahatag ug ganti sa matag-usa, sumala sa ilang merito, sa Gingharian sa Langit.

120. Sa atong espirituhanong kinabuhi, ipakita nato ang mga kinaiya sa kinabuhi sa Ginoo dinhi sa yuta sa unod

120. Sa atong espirituhanong kinabuhi, ipakita nato ang mga kinaiya sa kinabuhi sa Ginoo dinhi sa yuta sa unod. [2, 47] Unsaon *man nato pagbaylo sa Ginoo sa tanan Niya nga gibuh*at alang kanato (Salmo 115:3), gawas sa paghinumdom niini ug pagpasalamat? Kay hunahunaa: unsa ang nahitabo? Gikan sa unsang kahitas-an, ug hangtod sa unsang lebel sa pagpaubos, iyang gibabà ang Iyang kaugalingon alang kanato? Bisan pa Siya mao ang Dios ug Ginoo sa tanan, gikuha Niya ang dagway sa usa ka sulugoon; gidala Siya sa sabakan sa Labing Balaan nga Inahan sa Dios; ug sa dihang natawo Siya, giputos Siya sa mga lampin sama sa usa ka bata ug gibutang sa sabnita; Gipahawa Siya sa gatas sama sa bata, mitubo hinay-hinay, ug gikan sa bata nahimong batang lalaki, unya usa ka batan-on, ug unya usa ka hingpit nga lalaki, sa dihang gidawat Niya ang bunyag, nga naghatag kanato sa pagligo sa pagkabanhaw; sa katapusan, natapos Niya ang Iyang ministeryo, pagkahuman pag-antos sa pagtraydor, sa mga pag-antos nga naghatag kinabuhi, sa pagkrusipisyon, kamatayon, ug sa pagkabanhaw sa ikatulong adlaw. Gibuh

at kini tanan alang kanato, aron kita usab makalakaw sa samang espirituhanong dalan. Kay Siya, nga natawo gikan sa Amahan sa wala pa ang tanang kapanahonan sa walay-lawm nga porma, pagkahuman natawo sa unod sa Labing Balaan nga Birhen alang kanato; ingon usab kita, nga una natawo sa unod, pagkahuman natawo sa espirituhanong paagi, kita tanan sa Balaang Bunyag, ug labi na—unsaon pa kaha?—kadtong kanato nga nakadawat sa balaang eskema? Ngano man nga kinahanglan kitang molihok sama sa mga bata, labi na kadtong bag-o pa lang nakadawat sa eskim, ug sundon ang pagkamapainubsanon sa mga bata, aron kon adunay mosupak o mosakit kanato, dili kita masuko sama sa mga mabangis nga hayop, kondili dili na lang kita magtagad, sama sa mga bata. Si Kristo Ginoo mituman sa Iyang mga ginikanan sa tanang butang, ug kita usab kinahanglan motuman sa atong espirituhanong ginikanan – ang atong mga amahan. Sa dihang misugod si Kristo Ginoo sa pagbuh

at sa Iyang buhat, gisaway ug gipakaulaw Siya, nga nadungog gikan sa mga nasuko nga eskriba ug Pariseo: '*Aduna kay demonyo*' (Juan 8:48), '*Gipagawas nimo ang mga demonyo pinaagi kang Beelzebub, ang prinsipal sa mga demonyo*' (Mateo 9:34), '*Dili ba kini ang anak sa panday?*' (Mateo 13:55), ug uban pang susamang mga pagpanamastamas; pagkahuman gisulayan Siya sa paglubong, pagpanukol, ug pagbunal. Ug wala Siya maglitok bisan usa ka pulong nga pagsupak, kondili nagpasalamat ug nag-ampo Siya: '*Amahan, pasayloa sila, kay wala sila kahibalo sa ilang gibuh*at' (Lucas 23:34). Kadtong gustong maluwas ug mahimong kauban nga manunod uban sa mga balaan, sunda ang Iyang ehemplo. Busa, pagmatngon kamo tanan, gikan sa una hangtod sa katapusan; ayaw pagbiya sa bisan unsa nga gikan sa kadasig, kaugalingong kabubut-on, o pagkawalay-sunod; kondili sa tanang butang, buhata ang inyong mga katungdanan sa usa ka diosnon ug mapinangaon nga paagi, aron malipay ug maluho si Kristo. Hinaut nga hatagan kamo sa Ginoo og kusog ug kaisog aron limpyohan, hingpiton, ug pasigaon pa gayud ang inyong kaugalingon, aron masidlak kamo sama sa mga suga sa kalibutan.

***121. Ayaw tugoti nga adunay magbulag sa inyong kaugalingon, ug ayaw kawad-i ang pagtuo sa inyong Amahan; ug ayaw usab maminaw sa kaaway, nga maalamon nga tigbuh*at sa dautan**

121. 1) Ayaw tugoti nga adunay magbulag sa iyang kaugalingon, o mawala ang pagtuo sa iyang amahan; o maminaw sa kaaway, nga maalamon nga imbentor sa dautan. – 2) Makab-ot ninyo kini pinaagi sa pag-abli sa inyong hunahuna – diin ako naghangyo kaninyo alang sa inyong kaluwasan. [2, 49]

1. Nalipay ko ug malipayon sa pagtan-aw sa inyong kalamboan; apan sama sa akong kalipay, gikuptan usab ko sa kahadlok ug kaguol, basi mosangpot ang kagubot ug mabaliktad ang tanan nga inyong nakab-ot pinaagi sa daghang paningkamot ug singot. Maong gipangandoy ko kining mga pulong kaninyong tanan: magbantay kamo, magpahimangno ug mag-ampo! Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga magbulag sa iyang kaugalingon o mosalig sa kaugalingong kusog; ayaw tugoti nga ibalhin sa bisan kinsa ang iyang mga tiil gikan

sa lig-on nga bato sa pagtuo sa ilang espirituhanong amahan; ayaw pagkahuyang sa inyong mga pagpanarbaho sa pag-awop sa kaugalingon, ni sa bisan unsang paagi tugoti ang daghang ulo nga bitin nga mosulod sa inyong mga kasingkasing, ang hingpit nga manlimbong ug malimbungon sa pagtuksot sa mga tawo ngadto sa sala – niining paagiha o sa uban pa, pinaagi niini o pinaagi niadto, ilawom niining makatinuod nga pasangil. Siya usa ka batid nga magtutukod sa sala, usa ka magtatanum sa dautan, nga gipahulog gikan sa langit ngadto sa yuta, nahulog sama sa dalugdog; misulod siya, sama sa usa ka kawatan, sa Paraiso ug gilimbongan ang atong katigulangan nga si Adan, ug sukad niadto hangtod karon nagtudlo siya sa mga tawo sa tanang matang sa kadautan ug sala. Gidala usab niya ang mga Kristohanong katawhan ngadto sa mga heresiya ug dautang binuhatan, ug naningkamot siya nga saksakan kita sa mga pana sa sala ug patyon kita.

2. Busa, ako nagamaw-ag ug nagapakusog kanimo: maglakaw nga lig-on sa imong dalan, nga nagsul-ob sa tibuok panon sa Dios, ug ayaw tugoti siya nga makasulod o bisan gamayng pagduol kaninyo. Makab-ot ninyo kini, sama sa akong giingon, pinaagi sa matinud-anong pagtuo sa Amahan, walay paglubad nga pag-angkon kaniya ug hingpit nga pagpadayag sa inyong labing tinago nga mga hunahuna, gisundan sa pagpaubos, matinud-anong pagsunod ug mapailubon nga pagdala. Busa, mga igsoon, nagapakusog ug nagahangyo ako kaninyo, alang sa Dios, alang sa ganti, alang sa kinabuhi nga walay katapusan ug sa mga kalipay niini, ug tungod sa kahadlok sa sukwahi—ang dili mapalong nga kalayo ug uban pang dili masukod nga pag-antos—magpadayon kita sa pagpaningkamot, nga magduso sa unahan uban sa kusog, naglakaw sa matarong, naningkamot ug nagbuhat sa atong makakaya aron makatawid nga luwas sa dakong dagat niining kinabuhi, aron pagkahuman sa kamatayon madawat nato ang mga korona sa pagkamatarong ug bulahan nga pagkawalay kamatayon.

122. Ang mga biyahero, nga nagtutok sa katapusan sa ilang panaw, malipayong nag-antos sa tanang kalisdanan nga ilang masugat sa dalan: ingon usab kita kinahanglan mag-antos sa tanan alang sa Ginghamarian sa Langit

122. 1) Ang mga biyahero, nga nagtutok sa katapusan sa ilang panaw, malipayong nag-antos sa tanang kalisdanan nga ilang masugat sa dalan: ingon usab kita kinahanglan mag-antos sa tanang butang alang sa Ginghamarian sa Langit. – 2) Ug ang tanang gihimaya nga mga balaan nag-antos: kay walay lain nga paagi. [2, 50]

3. Sama sa mga tawo nga nagbiyahe og taas nga distansya nga molatas gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain, usahay molakaw sa hapsay ug kanunayng gilakaw nga dalan, ug usahay usab sa dalan nga gisabakan sa mga bangin o natabonan sa lapok tungod sa ulan: ingon usab, samtang atong gipadayon kining kasamtangang kinabuhi, molatas kita gikan sa adlaw ngadto sa adlaw, gikan sa tuig ngadto sa tuig, nga usahay makasugat sa dili maayo ug bug-at, ug usahay usab sa maayong butang ug malipayong pagbati. Ug sama sa dili sila mapahadlok sa gitag-on sa biyahe, ni mohunong tungod sa kalisud nga ilang masugat sa dalan, kondili itutok gayud nila ang ilang mga mata sa katapusan sa biyahe: busa kita usab, nga naningkamot sa maayong paningkamot sa usa ka monastikong ug asketikong kinabuhi, ug naglakaw sa maayong dalan nga padulong sa Ginghamarian sa Langit, dili mawadan og kadasig, dili mobalik, ni mapul-an sa mga kalisdanan, babag, ug kasubo nga atong masugat, nga gitugot alang sa atong kaayohan pinaagi sa mapinanggaong pag-atiman sa Dios kanato. Kay kung sila, alang sa gagmay ug walay bili nga mga kaayohan sa karon nga kinabuhi, dili pa gani mohunong sa atubangan sa mga kalisdanan sa ilang panaw nga nagpaabut kanila; dili ba labi pang angay para kanato, alang sa walay katapusan ug walay sukod nga kadako sa mga panalangin, nga atong pag-antuson ang tanan, dawaton ug bitbiton kini uban sa kalipay, aron kita mahimong takus nga makab-ot ang atong gilauman? Busa, mga igsoon ug mga anak, atong pag-antuson uban sa labing dakong kaisog ug kalipay ang tanan nga mahitabo kanato ug ang tanan nga dili mapabulag sa atong paagi sa kinabuhi: mga paningkamot, kalisud, pagpuasa, pagbantay, pagluhod, pagtulog sa lapyahan, kainit ug katugnaw, kagutom ug kauhaw, kakabus sa sinina ug sapatos, usa ka matang sa kakulaw tungod sa pagpaningkamot, ang pagdali sa pagsunod ug pag-ampo, ug tanan nga may kalabotan niini sa atong asketikong kinabuhi. Bulahan kamo, ug labaw sa tanan, samtang nagpaningkamot kamo sa inyong espirituhanong pakigbisog ug mahigugmaong nag-atubang sa mga pagsulay sa hunahuna ug sa pagbati nga motumaw.

4. Sa tinuod, aduna bay bisan kinsa sa mga balaan nga misidlak sa tanang kapanahonan nga nagkinabuhi og tinuod nga kinabuhi nga walay kakapoy ug paningkamot, walay mga tukso ug kasubo? Kuhaa pananglitan si Abraham, ang labing bantugan sa mga patriyarka, ug ang mga patriyarka, mga propeta ug mga magtutudlo nga misunod kaniya; o ang mga Apostoles, si Pablo ug ang uban pang mga Apostoles; o ang mga

Amahan nga sa ulahi gipahimaya – si Esteban, ang unang Martir, ug ang tanan nga uban kaniya ug pagkahuman kaniya nga gipatay tungod kang Kristo; – si Antonio nga Dako ug ang tanang balaang mga amahan nga nag-alagad uban kaniya ug pagkahuman kaniya; sa tanan kanila makita nato ang walay sukod nga kakapoy, singot, pakigbisog, kakapoy sa lawas, kasubo, paglutos, pag-atake, pagpanamastamas ug mga tukso sa tanang matang. *'Naglibot-libot sila,'* ingon ni San Pablo, *'nga nagsul-ob og panit sa karnero ug panit sa kanding, nagkagamhanan, nag-antos, ginadumtan—nga ang kalibutan dili takus kanila—naglibot-libot sa mga disyerto ug kabukiran, sa mga langob ug sa mga lungag sa yuta'* (Heb. 11:37–38). Ug sila tanan ingon ana. Walay lain paagi aron malipay ang Dios; dili mahuman sa usa ka tawo ang dalan padulong sa kaluwasan nga walay pagpaningkamot, ni makab-ot ang gitinguhang kadaogan nga walay mga buhat sa kaisog. Unsaon man kaha nato—nga nag-asikaso sa parehas nga buluhaton sama nila—pagmalampuson niini sa lain nga paagi gawas sa pagpuyo sa parehas gayud nga paagi sa kinabuhi nga ilang gipuy-an ug gigugol sa ilang malimpyo nga kinabuhi?

123. Sa unsang mga butang kita magkompetensya sa usag usa, sa unsa kita maningkamot nga molabaw sa usag usa, ug sa unsa kita magkasinabot sa usag usa

123. Sa unsang mga butang kita magkompetensya sa usag usa, sa unsang mga butang kita maningkamot nga molabaw sa usag usa, ug sa unsang mga butang kita magkasinabot sa usag usa. [2, 51] Umari, ilabay nato ang kawad-on sa paglaum ug katamaran, ug yakpa nato ang pagkamaigmaton ug kadasig sa pagtuman sa tanang mga sugo sa Ginoo. Ani, paningkamotan nato nga molabaw ang usa sa usa – dili sa pulong, kondili sa buhat; dili sa pagpugos sa atong kaugalingong gusto – kay kinaiya kana sa atong kaatbang – kondili sa pag-uyon, pag-antos sa insulto, pag-insulto ug pagpangatawa. – Ayo, magkompetensya kita sa usag usa – dili sa pagpang-insulto o pagpasakop, ni sa pagpang-alsa sa kilay sa atong mga mas ubos, o sa mapahitas-on nga pag-uyog sa ulo sa atong mga mas taas: kay mao kana ang garbo nga misukol batok sa Dios nga Labaw sa Tanan, nga gipahulog gikan sa kahitas-an sa langit ngadto sa yuta sa ubos; – kondili aron kita mahimong malinawon ug makapahilum, malumo ug makapailawom, nga adunay kinaadman sa mga mapainubsanon ug mapakumbaba: kay mao kana ang Anak sa Dios, nga nahimong tawo pinaagi sa pagsunod ug pagka-mapainubsanon, ug nagluwas sa katawhan pinaagi sa krus ug kamatayon. Abi-abi, mag-alig kita sa usag usa, dili sa pagka-walay buhat ug pagpasagad sa adlaw-adlaw nga pag-alagad sa Dios ug sa gabii nga pag-awit sa mga salmo: kay kini kinaiya sa mga tapulan ug sa mga wala pa hamtong, – kondili sa pagka-mapaspas sa buhat sa Dios, pag-abot sa templo sa Dios sa wala pa magsugod ang pag-awit sa mga salmo, una pa sa uban: kay mao kana ang mga masigasig sa pagkamatinud-anon ug pagkamaayo. Apan, aron dili nako ilista ang tanan usa-usa, mosulti ko sa kinatibuk-an: mag-alig kita tanan sa usag usa sa pagkamaayo; maghiusa kita sa mapainubsanon nga gugma, malinawon nga pamatasan ug matitud-anon nga pagka-mapainubsanon; likayan nato ang limbong ug pagduhaduha sa usag usa; palig-onon nato ang atong mga kalag sa usag usa pinaagi sa pagsalig ug espirituhanong panaghigalaay; ayaw unta adunay bisan kinsa nga mahimong traydor sama ni Hudas, o duha-duhaon ug dali mausab ang hunahuna, o walay pagpugong sa kaugalingon ug maluoy sa kahakog, o mabangis ug malupigon; Ayaw unta nga adunay bisan kinsa nga molihok sa ingon ani nga paagi, kondili ang tanan magpaningkamot sa usa ka kinabuhi nga deboto, matarong, ug makapahimuot sa Dios, nga nagpaabot adlaw-adlaw sa takna sa ilang pagpanaw ug nagpaabut sa adlaw sa pag-abot sa atong Ginoong Jesu-Cristo, diin ang tanang butang pagaubon ug bag-ohon, ug kita motindog sa atubangan sa makalilisang nga trono sa Huwes, sa atubangan sa tanang dili-mortal nga han-ay sa mga anghel, aron ihatag ang pasaysay sa tanan natong binuhatan, pulong, ug hunahuna.

124. Pagpuyo nga walay sala sa tanang butang, sa sulod ug sa gawas

124. 1) Pagpakabalaan sa tanang butang, sa sulod ug sa gawas. – 2) Dawata dili lamang ang mga tawo sa lungsod kondili usab ang mga lumolupyo sa baryo sa monasteryo. [2, 52]

5. (Gisulat samtang napriso). Maglipay kamo ingon tinuod nga mga sulugoon ug ministro ni Kristo nga Ginoo. Gihanda Niya para kaninyo ang usa ka korona ug ang Iyang Ginghamian, basta kamo usab magpadayon sa maayong disposisyon sa kasingkasing ug magpadayon sa parehas nga paagi sa kinabuhi, nga nagpuyo sa kalibutan samtang nagtuman sa mga natukod nga lagda, nagpabiling walay sala ug putli, malumo ug mapainubuson, nagpaningkamot sa manwal nga trabaho, pag-awit sa salmo, pagbasa sa mga bersikulo, pagpadayag sa inyong mga hunahuna, ug pagtuman sa tanan nga uban pa nga gikinahanglan kaninyo.

6. Mahitungod sa pagdawat sa bag-ong mga igsoon, akong gipangandoy nga ang atong pagkaigsoonon mapuno dili lamang sa mga tawo sa lungsod, kondili usab sa mga tawo sa kabukiran, nga mas angay ug mas naandan sa mga paningkamot ug buhat nga gitukod taliwala nato. Ang pagdaghan sa gidaghanon sa mga tawo sa lungsod, akong gituohan, dili makahatag ug maayong panglawas o kapuslanan alang kanato, bisan sa lawas o sa espiritu.

125. Tuman-a ang mga sugo sa Dios ug ang atong mga lagda, sumusunod sa ehemplo sa atong mga katigulangan – tanan sama sa usa ka tawo

125. Tuman-a ang mga sugo sa Dios ug ang atong mga lagda, sumusunod sa ehemplo sa atong mga katigulangan – tanan sama sa usa ka tawo. [2, 53] (Usab). Padayona sa Dios kamo, akong labing dungog nga mga igsoon, sa mga buhat sa inyong mga kamot ug sa mga paningkamot sa inyong mga kalag, ug panalipdi Kamo sa tanang butang nga walay sala ug walay kadaut, nga ihatag kaninyo, pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo, ang pagkaandam sa pagtuman sa tanan Niyang mga sugo ug sa pagsunod sa tanang paagi, nga gipunting nato ang atong mga mata sa mga panalangin nga giandam alang kanato, nga gireserba alang sa mga nagahigugma sa pag-abot sa Ginoo, ug giisip ang tanang butang ning kalibutan—himaya, kalipay, kalingawan, ug pahulay sa unod—nga walay bili; kondili gipapako nato ang atong kaugalingon sa kalibutan ug gipunting ang atong hunahuna sa pagpamalandong sa makalangitnong mga butang. Ingon niini nagkinabuhi ang tanan natong mga kanhing amahan, nga gisalikway ang kalibutan ug ang tanan nga anaa niini, ug nag-alagad sa Ginoo sa atong balaan ug anghelikong han-ay. Busa, mga anak ko, pagkapot pag-ayo sa mga tradisyon nga inyong nadawat; palapasa ang kalayo sa mga kahiligon pinaagi sa hamog sa pagkamakintayon ug pagkabalaan; putla ang mga pagdani sa inyong mga tinguha pinaagi sa espada sa pagsunod; ug pagka maalamon sa pagtuman sa mga sugo sa Ginoo ug sa mga buhat sa inyong mga kamot, sumala sa gisugo karon sa inyong labaw. – Ang inyong tibuok kapatiran, ingon usa ka kalag ug daw usa ka tawo, buhata ang tanan ninyong buhat—mga espirituhanon ug lawasnon—nga may kusog, maayong buot ug usa ka hunahuna, daw anaa sa atubangan sa Ginoo.

126. Sa pagbiya sa mga butang sa yuta, paninguhaa ang mga butang sa langit, nga magpakigbisog labi na batok sa kasuko ug kahilayan

126. 1) Gibilin ang mga butang sa yuta, itudlo ang inyong kasingkasing sa mga butang sa langit, nga naningkamot labi na batok sa kasuko ug kahakog. – 2) Mga pagtulun-an para sa mga nasasakupan ug mga nakahataas. [2, 54]

7. (Ibid.) Ikaw gipako na sa krus para sa kalibutan, ug kalinaw kanimo: busa, ilabay ang tanan nga butang sa kalibutan ug motindog ngadto sa langitnong puloy-anan, ug mabuhi alang sa usa ra ka Dios, nga namatay na sa tanan nga uban. Diin ang imong pagtuo, didto paingona ang imong mga mata; diin ikaw nabihag, didto pagbantayi ang imong kasingkasing, ingon sa giingon sa Ginoo: '*Kay asa ang inyong bahandi, didto usab ang inyong kasingkasing*' (Mat. 6:21). Nakita ba ninyo unsang mga panalangin ang gihatag kaninyo, ug unsang puy-anan ang giisip nga angay kaninyo? Usa ka langitnong puy-anan. Paglakaw sama sa mga anghel, dili mosugot sa impluwensya sa kapalaran: supakon ang kasuko pinaagi sa pagkamaisug; supakon ang kahilayan pinaagi sa pagkawalay sala. Ayaw pagdaog sa gagmay nga kalipay nga nagabalisa kanimo matag adlaw ug matag takna. Ang armas batok niini gipakita sa usa nga miingon: '*Naghulat ako nga mapailubon sa Ginoo; gipaling niya ang iyang dalunggan kanako ug gipaminaw ang akong pag-ampo*' (Salmo 39:2), ug giluwat ko gikan niadtong pagbati, bisan pa pagkahuman sa pila ka panahon.

8. Kamo nga nasakop sa awtoridad nakahibalo sa mga balaod sa pagsunod; ug kamo nga naa sa awtoridad nakahibalo sa mga balaod sa pagpangulo, nga mao ang pagkaulahi sa inyong kaugalingong kagustuhan—tungod kay kamo ang una—nga nagbuhat niini uban sa kaluoy ug gugma. Kinahanglan malumo ka, apan lig-on usab; mosulti ka, apan maghilom usab; ngumisi ka nga malipayon ug mainit aron maghatag og espirituhanong kahupayan, unya mobalik sa seryosong dagway, nga makatwiran nga likayan ang sobra sa bisan asa nga bahin. Hinaut nga ang imong mga mata magmatngon sa pagpatuman sa mga lagda, ug mahigalaon sa imong mga tubag; ayaw pasiga sa kasuko ang imong ilong, ayaw pataas sa garbo ang imong kilay, ayaw liko sa pagka-mapahitas-on ang imong dila; pasagdi nga ang matag pagbati mapailubon sa pagpaubos, ug ang matag bahin sa lawas han-ay; pasagdi nga ang imong ngabil mahimong instrumento sa pag-awit sa salmo; pasagdi nga ang imong hunahuna magpuyo lamang sa makalangitnong mga butang, ug ang imong mga kamot magbuhat lamang sa mga buhat sa pagkamatinud-anon ug gugma. Ayaw tugoti nga

adunay dili masunuronon, ayaw tugoti nga adunay malikay-likay, ayaw tugoti nga adunay mapig-ot ang kasingkasing; maghiusa kamo sa panaghiusa, higurmaa ang usag usa nga walay garbo, ug ihatag ang inyong tuo nga kamot sa usag usa alang sa inyong kinabuhi nga giluwes sa Dios.

127. Nalipay ako nga kamo nagtigom pag-usab gikan sa inyong pagkabulag ug nakapahimutang na kamo sa matarong nga paagi

127. 1) Nalipay ko nga kamo nagtigom pag-usab human sa pagkabulag ug nakapahimutang sa inyong kaugalingon sumala sa angay. Busa, magpabilin kamo nga matinud-anon sa inyong han-ay sa sulod ug sa gawas. – 2) Tugon kang Sophronius, ang bikari – partikular; ug sa tanang ubang nakahataas ug nakasunod – sa kinatibuk-an. [2, 55]

9. (Ibid.) Ang katiwala nga miabot dinhi nagpahibalo kanako nga kamo tanan nagkatigum pag-usab—ang mga nakahataas ug ang mga sakop—ug gibalik ninyo ang inyong naandan nga han-ay: ang mga nakahataas nagsugod na sa pagdumala sumala sa angay ug sa pagtudlo sa matag-usa sa angay nga pagsunod, samtang ang mga subordinado midawat niini nga mapainubsanon ug matinahuron ug misugod sa pagtrabaho; ug nga sa tanan niini naghiusa kamo pinaagi sa gugma, naghigugmaay sa usag usa uban sa igsoonong gugma sa Kristo, aron nga kamo tanan adunay usa ka kalag, usa ka hunahuna ug usa ka tinguha pinaagi sa malinawon ug maayong han-ay nga kinabuhi. Ang kalipay sa akong mapainubuson nga kalag niini, ug ang pagpasalamat niini sa Ginoo, dili masukod sa pulong. Kay walay bisan unsa ilawom sa langit nga ingon ka makalipay ug makapahupay kanako sama sa inyong maayong pagkinabuhi, sa pagtuman sa mga sugo sa Dios ug sa pagpabilin nga matinud-anon sa mga balaod sa inyong Orden nga Anghelikal. Karon nga nabalik na kini tanan sa inyong taliwala, ako nag-ampo ug naghangyo nga kamo tanan magpuyo sa maayong paglahutay, nga magkinabuhi adlaw-adlaw sa paagi nga makaluwas sa kalag pinaagi sa matinud-anong pagsunod. Ayaw kamo magbuhat og panagbangi, pagkamahiligon sa kaugalingong gusto, pagka-wayward, o pagsimba sa kaugalingong kabubut-on; ni pagreklamo, ni pag-uyamot, ni panaglalis; ni pagkababae-babaye, ni pagkasuwakon, ni pagpanag-awa; ni katamaran, ni kawad-on sa kaisog, ni garbo; ni bisan unsang butang nga makapasuko sa Ginoo. Kay mao kini ang hinungdan nganong gibilin nato ang kalibutan ug ang tanan nga naa sa kalibutan: ginikanan, igsoon, higala, kaila, baryo, mga lungsod, mga merkado, mga pasundayag ug tanang uban pang mga butang nga nagpukaw sa mga pagbati ug nagatugot sa kalipay—aron atong makuha si Cristo ug puy-an sama sa diha sa langit, aron atong wagtangan ang mga pagbati ug mapalambo sa mga hiyas, aron, human kita mabuhay nga matinud-anon ug matarong niining karon nga panahona, nga nagsunod sa ehemplo sa atong mga respetadong amahan, kita mahimong takus nga madawat ang mga panalangin nga gisaad kanato. Tungod kay mao kana ang atong tawag ug paglaum, hinaut nga mao usab kana ang inyong pamatasan, inyong pamaagi, ug inyong kinaiya; hinaut nga ang inyong ngalan ug ang inyong paagi sa kinabuhi mosidlak pinaagi sa maayong buhat, nga magahatag ug grasya sa inyong kaubang ranggo nga moduol kaninyo, ug sa mga layko, aron ang ngalan sa atong Amahan nga anaa sa langit, aron kita usab, ang mga mapainubsanon, malipay sa pagtan-aw niini, o sa pagkakatat-on niini.

10. Anak ko, Sophronius! Sa tanan, gipili tika aron mopuli kanako sa pagpangulo sa mga igsoon. Pag-amping nga dili ka magpakita nga walay kahanas, aron dili nimo ako pasipalahan ug dautahan; apan pasigaa pag-ayo ang kahayag sa imong mga birtud aron ang imong ngalan mapasidunggan dili lang sa taliwala sa mga igsoon kondili usab sa gawas pa niini. Kay kinsa man ang adunay Diyos sa sulod kanila pinaagi sa pagtuman sa Iyang balaan nga mga sugo, mahimong bantog sa langit ug sa yuta. Pagbantay sa mga igsoon, mahigugmaon ug magtutudlo; pahinumdomi sila sa maalamon nga paagi sa husto; hinay-hinay nga pagsawayon ang mga nagbuhat og dili angay; ipataw ang penitensya sa matarong sa mga nakasala; pag-atiman sa mga masakiton uban sa pag-amuma sa usa ka amahan; tudloa ang mga walay kahibalo; ug buhata ang tanan alang sa kaayohan sa pagkaigsoon: kay alang niini nga katuyoan nga gihatag ko kaninyo ang awtoridad nga ako mismo, sa akong pagpaubos, nadawat gikan sa Dios, pinaagi sa Iyang probidensya. – Ug ang tanan nga uban pa – ang mga nakahataas ug ang mga anaa sa ilang pag-atiman – tuman-a ang inyong mga katungdanan nga matinud-anon, sa kahadlok sa Dios, aron ang Dios malipay kaninyo kauban ang tanang Balaang Anghel. Magpaningkamot kamo sa inyong mga buluhaton, maglakaw kamo sa pagkamainiton, ug magpakita kamo og pagkamapainubsanon sa usag usa; ayaw ninyo itago ang pagpadayag sa inyong labing tinago nga hunahuna ug tinguha: kay niini makaplagan ang kaluwasan sa kalag ug pagluwas gikan sa mga pagka-ambaw; sundon, sumala sa angay, ang pag-awit sa mga Salmo, ang pagbasa sa mga bersikulo, mga pagpanagna ug mga pagbasa – tanan sumala sa lagda; ingon usab, ang paghinumdom sa mga Salmo ug mga tropario, sumala sa gisugo sa

inyong mga espirituhanong amahan. – Ug sa katapusan, pag-ampo kamo alang sa akong pagkapaubos, aron ang Ginoo magahatag kanako og kahupayan ug kusog aron masakop ang mga pag-antos nga nagpaabut.

128. Maayo ang inyong pagkinabuhi; ug unta walay bisan usa kaninyo nga dautan ang kinaiya

128. Maayo ang inyong pagkinabuhi; ug ayaw pagpasagdi nga adunay bisan usa ka tawo nga dautan ang kinaiya sa inyong taliwala. Paningkamot kamo ingon mga mag-oobras sa usa ka ubasan, aron madawat ninyo ang inyong suhol gikan sa tag-iya sa balay; pakig-away kamo ingon mga sundalo, aron kamo mahimong takus sa mga korona gikan sa Magahatag sa mga Ganti. [2, 56] (Ibid.). Kamo tanan nagkinabuhi alang sa Ginoo ug nagtigom alang sa inyong kaugalingon sa daghang bunga sa kaluwasan, paglikay sa tanang limbong ug sa matag tukso sa pagkadautan. – Ug ayaw unta kamo adunay bisan kinsa nga dautang mapasigarbohon, pasagad, mananapalingaw, makasasala, mapasagdan sa kaugalingon, mapintas ang espiritu, mapintas, usa ka kawatan—bisan pa sa gagmay nga butang—masinupayan, mapanag-awayon, paspas ang ulo, magreklamo, tapulan, tapulan sa trabaho, dili masunuron, hambog, walay pagrespeto, usa ka mapangdaot, usa ka magdala og gubot, usa ka mahigugmaon sa panagbangi, usa ka tsismoso, usa ka tapulan, usa ka ulipon sa unod ug sa kalibutan, usa ka Hudus, nga nagplano sa pagtraydor sa iyang kaugalingong kalag ug sa pagpugong sa bisan kinsa nga igsoon nga dili makasulod sa pagkaigsoon. Mao kini sila ang nagpanikas sa ilang kaugalingon sa Dios, nga naglayas gikan Niya ug nagalibot-libot sa mga agianan sa sala. Dili sila gustong mag-antos sa kakapoy sa adlaw; busa, wala silay madawat nga ganti gikan sa mag-uuma sa ubasan. O dili sila andam, ingon nga mga sundalo sa Dios nga Labaw sa Tanan, sa pag-antos sa kalisod sa pakig-away, aron, human makig-away nga maisugon, mapahimuot nila ang Ginoo; busa, wala silay madawat nga ganti, kondili isulod sila sa listahan sa mga deserter, ug sa ilang dapit, mag-antos sila og silot kon madakpan sila. – Busa, mga maayong sundalo, mga kauban sa armas, mga kauban sa paningkamot, mga kauban sa pagbiyahe! Magdagan kita, magpadayon kita, maningkamot kita ug mag-antos sa tanang butang. Duol na ang Ginoo – aron koronar kita. Siya mismo ang nagtan-aw gikan sa langit sa matag mananakbo ug naghabi og mga korona alang sa mga mag-antos hangtod sa katapusan. Busa, maghinlo ang tanan pinaagi sa pag-ampo sa sala, magmalinawong pinaagi sa pagpaubos, ug magmahalusog pinaagi sa gugma sa buhat. O lider, isip usa ka lider, tan-awa ang gikinahanglan sa matag miyembro, ug sa pagkahibalo kung unsay buhaton sa matag-usa, ipalihok ang tanan ug ang tanang butang.

129. Gidapit niya ang tanan sa pagpasalamat sa Diyos tungod kay nakagawas sila gikan sa prisohan

129. 1) Gihagit niya ang tanan sa pagpasalamat sa Diyos tungod kay nakagawas sila gikan sa bilanggoan. – 2) Ang atong pagsuway, ingon niya, nagbulag sa tinuod nga mga igsoon gikan sa mga bakak. – 3) Naluoy siya sa ikaduha ug nag-ampo para kanila, sa paglaum sa ilang pagbag-o; samtang giagda niya ang una nga magpabilin nga matinindog, nagpasalamat sa Diyos sa ilang nahimo ug naningkamot nga molampos sa wala pa nila nahimo. [2, 57]

11. (Ibid.) Ang atong Dios nga puno sa grasya, dali sa pagpakita og kaluoy ug dato sa kaayo, nga napukaw sa pag-ampo sa atong Ginoo nga Inahan sa Dios ug sa mga pag-ampo sa atong mga patron, San Juan nga Maninulti sa Pag-abot ug San Juan nga Teologo, kauban ang inyong mga paghangyo, gikuha ang pagsuway ug giluwat kita gikan sa atong pagkabilanggo. Busa, kita tanan maghiusa sa pag-awit og awit sa pagpasalamat ngadto sa Dios, ang Tagahatag sa tanang maayong butang, nga nagbalhin sa kasubo ngadto sa kalipay ug napugngan ang mga limbong sa Daotan nga gitumong batok kanato. Bisan pa, bisan unsang pag-antos ang akong naagian, akong giantos kini tungod sa akong mga sala, ug walay lain rason: sa niini nga hunahuna nakakaplag ko og kahupayan, nga nagtuo nga ang akong naantos magsilbi nga paghinlo sa akong mga sala.

12. Sa atong pagsubok, kita tanan nasulay na, sama sa bulawan sa hurno, labi na gayud kamo nga ania dinhi. Kay kadtong kaniadto nagkinabuhi sa Espiritu Santo ug sa walay pag-uyog nga pagtuo nagpabilin nga sama sa kaniadto, nga wala gyud mausab bisan gamay; sa baylo, napalig-on pa gayud ug napatukod sila pinaagi sa kalamidad nga miabut kanila. Apan kadtong nagpabilin nga bugnaw ang kasingkasing, duha ang hunahuna, ginahatagan ang unod ug pasagad—sa diha nga mibunggo kanila ang hampak sa dautan, nahulog sila sama sa mga dahon, ug sama sa dayami nga gisala, misulod sila sa gawas sa monasteryo sa ilang kaugalingong kabubut-on, aron ipadayag kinsa ang sama sa putli nga trigo. Sa pagsabot niini, ang mahimayaong David misulti sa salmo: *'Bahina sila sa ilang tiyan'* (Salmo 16:14), nga mao, ang mga makasasala ug ang mga pasagad gikan sa mga matarong ug mga deboto. Apan—oh, unsa ka dako nga

pagkahugno!—tungod sa *ilang* kaugalingong kapabayaan, '*ang ilang mga bukog gipakatag sa lubnganan sa pagkaguba*' (Salmo 140:7).

13. Bisan pa niana, nagasubo ko alang kanila ug nagahilak, ug dili ko mohunong sa pag-agulo alang sa ilang pagbalik samtang aduna pa koy gininhawa. Tingali ang uban kanila, nga gipukaw sa gamayng silak sa kahibalo sa Dios ug mibalik sa paghinulsol, maluwas gikan sa mga gapos sa sala, ug, sama sa mga karnero nga nawala, mobalik gikan sa dalan sa mga dautan. Sa inyong bahin, ayaw kamo pagkahugno sa ilang pagkahulog, kondili baroga kamo nga mas maisugon pa sa pakigbisog alang sa pagkamatinud-anon, sa mga praktis sa pag-awop sa kaugalingon, sa pisikal nga paningkamot, sa kalisod sa espirituhanong pakigbisog, ug sa maisugong pag-atubang sa adlaw-adlaw nga mga kasakit ug mga tukso—bisan pa hangtod sa dugo ug hangtod sa kamatayon: kay mao kini ang among gisaaran, sama sa inyong nahibaloan, sa dihang among gisul-ob ang balaan nga eskim; karon, susihon sa matag-usa ang iyang kaugalingon ug hunahunaon kung hain sa iyang gisaaran ang natuman na ug hain pa ang wala. Ug alang sa mga natuman na, pasalamat niya Siya nga naghatag kaniya og kusog aron makahuman niini tanan; mahitungod sa ikaduha, ipahimutang nila ang ilang paningkamot aron matuman ang kulang: aron sa ingon niini kamo matarong nga mapahimutang sa korona sa pagkamartir; kay ang Ginoo miingon: '*Dili ang tanan nga moingon kanako, "Ginoo, Ginoo," makasulod sa Gingharian sa Langit, kondili ang buhaton ang kabubut-on sa akong Amahan nga naa sa langit*' (Mat. 7:21; Lucas 6:46).

130. Busa gibyaan namo ang tanan aron malipay ang Dios

130. 1) Busa, gibyaan namo ang tanan aron malipay ang Dios. Mao kini ang among ipadayon nga buhaton, sa pagsunod sa mga bakas sa mga balaan ug sa mga maharlika, sa paglakaw sa dalan diin nagdagsa ang tanang hiyas, samtang ang tanang pagbati gipalayas. – 2) Kung ingon ana kamo, anaa ang Dios sa inyong sulod, ug uban Niya ang matag panalangin, matag tabang ug matag proteksyon. [2, 58]

1. (Ibid.) Pagpangumusta sa Ginoo; ug hinaut nga magpadayon kamo sa pagkinabuhi sa maayong paagi sama sa kanunay, pagtuman sa mga sugo sa Ginoo ug paglakaw sa Iyang pagkamatarong, nga walay lain nga hunahuna ug walay lain nga tinguha gawas sa pagpalipay sa Dios, pinaagi sa pagpamatay sa mga kahuyang sa unod ug pag-amuma sa mga hiyas. Tungod niini, gibyaan nato ang kalibutan ug misulod sa monasteryo, gibyaan nato ang tanang kalibutanong kahaw-ang, ang matag pagkapilit, ang matag pagkahigala ug gugma—sa ginikanan, igsoon, anak, ug paryente—ingon man usab ang matag kalibugan sa unod, himaya sa kalibutan, ug ang tanan nga malabay ug walay pulos. Tungod kay ingon ani namo nga gipanghukman ug gipangandoy nga mabuhi, angay namo nga molihok subay niini nga tumong ug tinguha, pagsunod sa mga bakod sa kinabuhi sa mga balaan, pagtagad sa ilang mga pagtulon-an ug pag-uyon sa ilang mga ehemplo, nga dili maglantaw-lantaw, kondili maglakaw sa Hari nga Dalan, nga gipakita sa walay duhaduha nga pagsunod, pagpaubos nga nagasubay sa Diyos, langitnong pagkamatarong, pagkabalaan, pagkawalay-pagkahilig sama sa anghel, pagkamapainubsanon, pagkamatarong, gugma, kalinaw, kadasig, pagkamapailubon, pagkamasinabtanon ug matag uban pang kinaiya ug buhat nga makapahimuot sa Diyos; samtang ang pagsuway, pagreklamo, garbo, pagpasigarbo, katamaran, kawalay pagrespeto, pagpabor, kahilambigit ug uban pang dautang binuhatan supak niining mga birtud.

2. Ang mga birtud gipanganak sa Dios, samtang ang mga pagbati ug mga sala gipanganak ni Satanas: ug walay pakig-uban tali sa kahayag ug kangitngit, ni bisan unsang panag-uyon tali ni Cristo ug ni Belial. Busa, kamo magpuyo nga mga anak sa Dios, mga anak sa pagkamainiton ug pagkasunolon, ug dili mga anak sa kasuko, pagbangi ug pagkaguba. – Ayaw kamo magbulag sa uban sa inyong mga tinguha ug hunahuna; ayaw kamo mahigugma sa katamaran; ayaw kamo magreklamo; ayaw kamo magpakunwari; apan kamo tanan paspas sa pagbuhat sa maayo, kamo tanan mahimong mapasalamaton, buotan, mapainubuson, madali duolon, malipayon, mahigalaon, walay pagpanukgot, ug walay pagpakig-away; aron maila nga ang Ginoo anaa sa taliwala ninyo: kay kon duha o tulo ang magkatigum sa Iyang ngalan (Mat. 18:23); Unsaon man nga dili Siya anaa sa taliwala ninyo, nga daghan kaayo, kon kanunay kamo masigasig sa pagtuman sa Iyang mga sugo? Apan kon ang Dios anaa kaninyo, unsa may makapasubo kaninyo, o makapahimulos kaninyo, o makapaluya sa inyong kasingkasing? Walay bisan unsa; apan ang tanan masarangan, bisan pa man lisod, sa kalag man o sa lawas: kay '*kung ang Dios anaay para kanato, kinsa man ang makalaban kanato?*' (Roma 8:31)? – Ug kung '*dili Siya magduha-duha sa Iyang kaugalingong Anak, kondili giingat Niya Siya alang kanato tanan: giunsa kaha Niya nga dili usab uban Niya ihatag kanato ang tanang butang nga uban pa?*' (Roma 8:32)? Busa, baroga nga lig-on nga walay pagduha-duha sa kasiguruhan nga kon inyong ipadayon ang inyong

maayong kinabuhi nga walay kausaban, kamo walay duhaduha nga mahimong mga manununod sa Gingharian sa Langit. – O mga anak ko, akong mapainubsanon nga gihangyo ug ginaampo kamo: pasiga sa inyong sulod ang kalayo sa balaan nga gugma; pun-a kamo sa kadasig; lig-ona kamo sa kaisog; patukod kamo sa pagkabalaan ug pagkawalay-sala; hayaga kamo sa mga pag-ampo, pagpakakusog, pag-awit sa mga salmo, pagbantay, paghinulsol, pag-ampo sa sala, mga luha ug mga paghuyop.

131. Sa dalan paingon sa monasteryo, mag-ampo ka para sa imong kaugalingon, ug hangyoha sila nga mag-ampo alang sa tabang sa Diyos sa ilang mga paningkamot: kay dako ang ani. – 2) Iyang gihinumduman si Athanasius ug si Eph

131. 1) Sa dalan paingon sa monasteryo, mag-ampo ka para sa imong kaugalingon, ug hangyoha ang tabang sa Diyos para kanila sa ilang mga paningkamot: alang sa ani. – 2) Gipahinumduman niya sila Athanasius ug Ephrem nga pagdumala pag-ayo sa mga igsoon, nga ikonsiderar ang kinaiya ug mga kahuyang sa matag-usa. 3) Gihagit niya ang tanan nga matinud-anon nga sundon ang ilang tumong. – 4) Tumanon nato ang mga sugo sa atong mga amahan, , ug pugson nato ang atong kaugalingon pinaagi sa kahadlok sa paghukom ug kamatayon: dinhi iyang gisaysay kung giunsa namatay ang usa ka logothete, ug gikuha ang mga makapadasig nga pagtulun-an gikan sa maong sugilanon. [2, 59]

3. (Ingon usab). Samtang nagpadulong kami kaninyo, nga nagdali-dali paingon sa monasteryo, nangayo kami una sa tanan sa inyong mga pag-ampo, aron ang Ginoo maghatag kanamo og maligtayong pagbiyahe sa yuta ug sa dagat, ug aron Siya motabang kanamo nga ipresentar ang among kaugalingon nga makapahimuot kaniya, sa espiritu ug sa lawas; Ikaduha, among pahinumduman kamo nga wala kami magpasagad kaninyo o walay pagtagad sa inyong kahimtang, kondili kanunay kamo among gihuptan sa among mapainubsanon nga mga kasingkasing uban sa maayong panghinaut para kaninyo, labi na karon, sa panahon sa pag-ani, nga nag-atubang kamo sa dagkong kalisdanan ug mga paningkamot. Hinaut nga lig-onon kamo sa Ginoong Dios sa sulod ug sa gawas, ug hatagan kamo og kusog sa pag-antos sa mga kalisdanan sa gawas ug sulod uban sa kaisog. Labaw pa, kinsa bay makasabot sa mga limbong sa yawa, sa iyang mga bitag ug mga tukso?

4. Paminawa pag-ayo, akong mga anak, Athanasius ug Ephraim, ug panguloha ang pagkaiguon sa paagi nga makapahimuot sa Dios, sa paghatag sa matag-usa sa gikinahanglan – espirituhanon man o pisikal; ug sa inyong pakig-uban kanila, ipahiangay sa kinaiya ug disposisyon sa matag-usa: kay dili man tanan nagkinahanglan sa parehas nga butang: ang usa nagkinahanglan og pildoras, ang lain og bitin, ang usa penitensya, ang lain pasaylo, ang ikatulo pagsaway ug pahimangno; ang matag-usa adunay kaugalingong hilig, kaugalingong batasan: ang mga pamaagi sa pagtambal kinahanglan iangay kanila.

5. Apan kamo, akong mga igsoon, mga anak sa Dios. Tungod Niya gibyaan ninyo ang kalibutan ug miabot kamo dinhi; tungod Niya giputol ninyo ang tanang panag-uban sa unod ug dugo; tungod Niya gibuhat ninyo ang Iyang krus sa inyong abaga; tungod sa inyong gugma kaniya giisip ninyo ang tanang butang nga basura, ug wala kamo mopili ug bisan unsa sa kalibutan kaysa sa mga panalangin nga Iyang gisaad sa umaabot nga panahon. Ingon nga mga peregrino ug mga langyaw, miabot kamo niining monasteryo ug gidawat ninyo ang monastikong paagi sa kinabuhi. Bulahan ang inyong pagpili, ug balaan ang inyong desisyon. Apan, mga igsoon, ako naghangyo ug nag-ampo kaninyo nga magkinabuhi nga angay niining dakong tawag, aron samtang kamo anaa sa gawas sa kalibutan, dili kamo molihok sa kalibutanong paagi; ug aron, human kamo makalingkawas gikan sa unod, dili kamo mabuhi sumala sa unod, sama sa tinuod nga nahitabo—ug kamo nakahibalo niini, bisan pa dili ko kini isulti. Kay kon magpahimulos kita sa makalibog nga kalipay, kon ginadumala kita sa kahiligon, kon ipugos nato ang atong kaugalingong tinguha, kon mangita kita og pagkapinalabi, kon mag-away kita bahin sa kapa ug uban pang bisti, bahin sa puwesto, bahin sa panulat ug uban pang walay pulos nga butang – dili ba kita unya makarun? Dili ba kalibutanon ang atong panagbangi? Ayaw nato, mga igsoon, sa bisan unsang kahimtang tugoti nga ang atong labing balaan nga tawag mapakunhod ngadto sa kataw-anan, bata-bata nga panagbangi. Ang himaya sa usa ka monghe mao ang pagdaot, pagpanamastamas, ug pagpanamastamas alang sa Dios, samtang wala'y gibuhat nga angay silotan o abusohon. Ang palamuti sa usa ka monghe mao ang pagsul-ob sa labing pangit nga sinina. Dili na ko mosulti pa og dugang bahin niini.

6. Tuman-a ang mga sugo sa mga Amahan; ayaw pagbalewala ang mga pulong sa mga balaan; ug alang sa makalilisang kalipay, ayaw pagdumot sa walay katapusang kalipay. Ang maghuhukom sa tanan moabot—sa katapusan, Moabot Siya, ug dili Siya maglangan; ug tingali, bisan pa sa Iyang pag-abot, moabot

ang makalilisang nga Anghel nga magbulag sa kalag gikan sa lawas – moabot ang panahon sa kakapoy ug sa katapusang gininhawa. Makalilisang usab kini ug sobra ka bug-at nga, tungod kay dili nato kini ikamaoy, kita mamatay. Unsa kaha unya ang mahitabo pagkahuman molakaw ang kalag, sa dihang moabot ang mga Anghel aron kuhaon kini? Unsang gingharian ang magdaug ug modala kanato? – Aron tubagon kini, akong isaysay ang usa ka mubo nga hitabo nga, bisan pa kini naglambigit og usa ka tawo nga dili pareho og ranggo nato, mapuslanon kaayo nga pagtulun-an. Giingon nga sa dihang miabot na ang panahon sa kamatayon sa bantog nga logothete Stavrikios, samtang iyang gihuyop ang iyang katapusang gininhawa—nga nagapaling, nagakurog ug nagagisi sa iyang mga ngipon—nagasinggit siya sa kusgan nga tingog: 'Tabangi ako, luwasa ako, O Ginoo, kalooy-i ako! Unsa kadaghan nga itom ug makalilisang nga mga demonyo ang nagagikan sa dagat ug nagpadulong kanako.' – Naga-puyo siya sa baybayon. – Bisan tuod walay bisan kinsa sa mga anaa ang nakakita og bisan unsa, ang logoteto – nga walay kalooy sa kadaghanan – nakakita niini ug nagahilak sa kasubo. – Ug busa, sa takna sa atong kamatayon, kinsa ang magdaug, ang panon sa mga anghel o ang mga demonyo? Kadtong atong gihigugma dinhi dayon kita ilang yakpon. Kung gihigugma nato ang pagkaputli, pagsunod, pagka-mapainubsanon ug uban pang mga hiyas, nan ang mga Anghel; apan kung gihigugma nato ang pagka-walay pulos, pagsupak, panagbangi, karangyaan, katawa ug mga pasundayag, nan ang mga demonyo. Kay ang mga pagbati sama sa demonyo, ingon man ang mga hiyas sama sa mga Anghel. Busa kinsa man ang modaog? Kinsa ang modala sa akong kalag? – Gikaloy-an ako, gikaloy-an ako, akong mga igsoon! – Apan maghigugma kita tanan sa mga birtud, aron ang mga anghel ang modaog ug modala kanato; ug dili ang mga kahuyang, aron dili modaog ug modala kanato ang mga demonyo. Ug kawawa! Mas maayo pa unta nga wala na lang kita natawo. Kay '*ang mga gamhanan pagasuwayan pag-ayo*' (Kabalaan 6:6), ug labi na gayud kadtong sa atong taliwala nga nagsul-ob sa schema, ang mga pari, ang mga abbot ug uban pang mga lider sa atong taliwala. Ayaw ninyo ko pagsawayi tungod niining mga pulong: kay wala ko kini gisulti aron kahadlukan kamo sa dili matarong; kondili, sa pagtuman sa akong katungdanan, sa paghigugma kaninyo ug sa pag-ampo sa inyong kaayohan, gipahayag ko ang matarong.

132. *Gidasig niya si Sophronius nga masiguro nga masunod ang mga lagda nga gitukod sa mga Amahan: kay gikan niini nagagikan ang tanang maayo, ug gikan sa supak niini, ang tanang dautan*

132. 1) Gihagit niya si Sophronius sa pagsiguro sa pagtuman sa mga balaod sa mga amahan: kay gikan niini nagagikan ang tanang maayo, ug gikan sa supak niini, ang tanang dautan. – 2) Aron mapadayon ang balanse sa sukod sa mental ug pisikal nga trabaho. – 3) Ayaw biyai nga walay silot bisan unsang dautang binuhatan. – 4) Ang ingon nga pagka-istrikto usa ka buhat sa gugma, dili sa kasuko. [2, 60]

7. (Ibid.) Anak ug igsoon, Sophronius! Dili nimo pasagdan ang imong ministeryo nga walay pag-amping, kondili uban sa tanang kugi ug paningkamot. – Akong gihunahuna nga kinahanglan gayud kanunay nga mosulat kanimo bahin niining maong hilisgutan, aron mapukaw ang imong kadasig. – Busa, pagtagad pag-ayo, ug paggiyahan ang imong mga igsoon sa tanang butang, uban kang Abba Akakios nga imong tabang ug magtatambag, anak ko. Observa ug bantayi ang pamatasan sa matag usa—unsaon nila paglihok, pagbuhat, ug pagpuyo—aron ang tanan sa inyong tali mahimong himaya sa Dios, ug ang inyong kinabuhi matukod sulod sa mga utlanan ug balaod sa atong mga balaan nga amahan, ug sumala sa mga sugo sa akong pagkapaubos. Kay diin ang mga tawo nagpuyo ug naglihok sa ingon niini nga paagi, didto malipay ang Dios; didto mosidlak ang kahayag; didto naghari ang kalinaw; didto walay dapit si Satanas; ug ang mga tinguha sa unod mapugngan. Apan kon wala sila magtagad niini ug dili molihok sa ingon nga espiritu, didto moturok ang tanan nga supak niini—dautan imbis sa maayo, kangitngit imbis sa kahayag, si Belial imbis kang Cristo. Busa, magbantay kamo ug magmatngon, susihon ninyo ang kasingkasing sa mga igsoon pinaagi sa kumpisal ug paggiya kanila ngadto sa matag maayong buhat.

8. Pagsunod sa tunga-tungang dalan: sama sa dili nimo tugotan nga ang kahilom, pag-ampo, ug pagbasa makasamok sa mga buluhaton sa imong kinabuhi sa yuta, ingon usab dili nimo tugotan nga ang sobra nga pagpaningkamot sa ulahi nga bahin makapaling sa hunahuna gikan sa paghinumdom sa Dios ug sa pagpamalandong sa mga butang sa langit, ug malubong kini sa materyal nga kalibutan. Mao kana ang balaod sa tinuod nga pagkamatitud-anon. Ug kon ikaw mismo magkinabuhi niining paagiha, nan ang mga igsoon, nga mosunod sa imong ehemplo, mosugod usab niini ug magpraktis niini. Kay wala man kita mobiya sa kalibutan aron mokaon, mainom, ug makasul-ob sa kalinaw dinhi;—o kaha makaplagaan ba nato ang atong kaluwasan niini?—Ni wala usab kita nagsul-ob niining monastikong bisti aron maglingkod nga walay buhat ug walay lihok, nga walay pagkaon o sinina. Apan aron makahimo kita sa duha, ang matag-usa sa husto nga

panahon, nga maalamon, sumala sa mga pulong sa Apostol: 'Hinaut nga ang tanang butang buhaton sa matarong ug han-ay' (1 Cor. 14:40). Labaw pa, kini nga dakong Apostol misulti mahitungod sa iyang kaugalingon, nga siya wala gayud mokaon sa iyang pan sa katamaran, kondili ang iyang nakuha pinaagi sa paningkamot sa iyang balaan nga mga kamot igo na alang sa iyang mga panginahanglan ug sa mga kauban niya nga nagpuyo uban kaniya (2 Tes. 3:8; Buh. 20:34). Buhat-a kining mga butanga, ug padayona kini. 'Ayaw tugoti nga balewalaon sa bisan kinsa ang imong pagkabatan-on' (1 Tim. 4:12).

9. Ayaw pagpasagdi ang angay usbon, basi, pinaagi sa ingon ana nga daw pagkamaayo, ang pipila ka gamay nga kalapasan, nga wala matagad, magdala sa mga igsoon sa mas dagkong paglapas. Naay mokaon sa tago? Ipasailalim siya sa penitensya. Naay siya'y butang nga pribado nga wala'y panalangin, bisan pa man kini ang labing gamay nga butang? Ibutang siya sa penitensya. Nagahatag ba siya og pagkaon sa lain nga walay pagtugot, nagabaylo ba siya og bisan unsang butang sa bisan kinsa, o nagbuhat ba siya og susama nga butang? Ibutang siya sa penitensya. Nagareklamo ba siya? Ingon usab. Wala ba siya mosunod? Ibutang siya sa penitensya. Musalikway ba siya sa pagtrabaho? 'Pakaonon siya nga mapainubuson' (2 Cor. 3:10). Nagtake ba siya o nangawat? I-excommunicate siya. Ug uban pa... Sumala sa atong batasan bahin sa penitensya.

10. Pagkadungog ninyo niini, akong mga anak ug igsoon, ayaw ninyo ituring nga hugot ang akong mga pulong, ni hunahunaa nga kini tanan gitukod tungod sa kawalay kalooy. Sa kasukwahi, kini gihimo tungod sa gugma sa usa ka amahan, kay ako'y dako kaayo'g kabalaka alang sa inyong mga kalag, nga kita kinahanglan manubag; ug usa ka bug-at nga paghukom mahulog sa atong mga ulo kon dili nato kamo tudloan sa matarong, palayoon sa dautan, ug lig-onon sa maayo. Labaw pa, katungdanan sa usa ka maayong amahan nga dili biyaan nga walay silot ang iyang mga anak, kondili pag-andam sa dalan aron makab-ot nila ang kinabuhi nga walay katapusan pinaagi sa malumo nga pahimangno ug gagmay nga silot. Si Eli, usa ka amahan nga angay silotan ug pasipalahan tungod kay wala niya gisaway ug gisilotan ang iyang mga anak nga lalaki sa dihang nakalapas sila sa balaod, namatay uban sa maong mga anak tungod lang niini.

133. Ang atong paningkamot dili dako, apan ang ganti walay sukod

133. Ang atong paningkamot dili dako, apan ang atong ganti walay sukod. Busa, magmausisa kita, ug dasiga ang atong kaugalingon pinaagi sa paghinumdom sa kamatayon ug sa tanan nga kauban niini. [2, 61] (Ibid.). Bulahan kita, akong mga anak, kay pinaagi sa pagbuhat og maayo ug pagkinabuhi og maayo, makaseguro kita alang sa atong kaugalingon sa mga kahupayan sa Gingharian sa Langit pinaagi sa atong gagmay ug walay pulos nga pag-antos sa kinabuhi sa monghe; kay ang tanang paningkamot sa pagka-monghe magaan, ingon sa giingon sa mga Amahan, ug dili angay hisgutan kon itandi sa walay katapusang bulahan nga kalipay. Kung karon inyong pag-antos niining paningkamot uban sa pagkamapailubon, maglipay kamo, kay dako ang inyong ganti sa langit. Apan kinahanglan magbantay kita ug kanunay nga maghunahuna kon asa kita karon ug asa kita paingon, ug unsa ang kahimtang sa atong pagbiya niining kalibutan, ang pakigkita sa mga Anghel, ang atong pagtindog sa atubangan sa Dios, ang paghukom sa Hukom, ug ingon nga sangputanan, ang atong pagpadala sa tuo o sa wala. Mao kini ang inyong pagmeditasyon sa buntag, kini ang inyong paghunahuna-huna, kini ang inyong pagpanlumong-lumong. Ako nagatestigo kaninyo sa atubangan sa Dios ug sa Iyang pinili nga mga Anghel, nga kamo, nga nagalakaw sa angay nga paagi sa inyong tawag, dili maliso paingon sa wala, madani sa sala, o mahulog sa bitag sa pagpasagad. Tungod niini ako nagasinggit, ug dili ko undangan ang akong pagsinggit. Busa, ablihi ang inyong mga dalunggan; pasigaa ang inyong mga kasingkasing, ug sabta ang akong gisulti; paningkamoti nga kamo magpabilin nga walay sala, aron, isip mga mag-uuma sa ubasan sa Dios, makadawat kamo og dakong ug walay sukod nga ganti.

134. Pagpabilin nga walay sala sa tanang butang, aron kamo mag-alagad isip maayong lebadura alang sa mga mosulod sa monasteryo pagkahuman kaninyo; itultol kanunay sa inyong hunahuna ang Dios, uban ang kamatayon ug ang paghukom sa Dios: bisan kamo molakaw o moabot

134. Pagpakita og ehemplo sa tanang butang, aron magsilbi ka nga maayong lebadura alang sa mga mosulod sa monasteryo pagkahuman nimo; itultol kanunay sa imong panan-aw ang Dios, kauban ang kamatayon ug ang paghukom sa Dios: bisan pa molakaw ka o moabot. Sa atubangan niini, ang tanan nga uban walay pulos. [2, 64] (Ibid.). Pag-amping sa pagtuman sa akong mga lagda, nga inyong nadawat gikan kanako sa pagsulod ninyo sa kinabuhi sa monghe uban sa panata nga tumanon kini hangtod sa inyong kinabuhi, ug paningkamoti ang tanan aron mapaayo ninyo ang inyong kaugalingon ilawom sa giya sa Abad, aron, sa diha nga napalambo na ninyo ang inyong kaugalingon, mahimo kamo nga usa ka maayong lebadura alang sa mga

igsoon nga mosulod uban kaninyo, pinaagi sa imong kaugalingong ehemplo ug pamaagi sa kinabuhi, pagpanluto kanila sa kalayo sa gugma, ug paghalad kanila ingon pan nga makapahimuot sa Dios alang sa langitnong salo-salo. Ayaw pagsayang sa panahon sa pisikal nga pahulay o sa pagtuman sa imong kaugalingong mga tinguha, kondili pangitaa ang langitnong kahupayan ug kalinaw sa hunahuna, human niini angay nga malingaw sa katamtamang pisikal nga kahupayan: kay kung ang ingon nga kahupayan gisundan sa espirituhanong kahupayan, nan kini walay sala. Paglakaw sa pagkabalaan ug pagkamatarung, pagpuyo sa kalinaw sa usag usa, kanunay nga pagbutang sa Dios sa atubangan sa inyong mga mata, walay hunong nga paghinumdom sa kamatayon, sa pagbiya sa bisti sa unod, sa pagbiya niining kalibutan, sa pagtindog sa atubangan sa Dios, ug sa pagpaminaw sa Iyang katapusang paghukom nga nagpaabut kaninyo, nga sigurado nga usa sa duha: o: *'Palayo kanako, kamo nga mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel'*; o: *'Umari kamo, kamo nga mga bulahan sa akong Amahan, panunod ang Ginghamarian nga gitagana para kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan'* (Mateo, kapitulo 25). Kung ikumpara niini, walay bili ang kalibutan; walay bili ang mga butang sa yuta; walay bili ang himaya sa tawo, ang maanindot nga bisti, ang humot sa mga pahumot, ang mga kombiyerto, ang kalingawan, ang mga kalipay ug ang tanang susamang butang. – Apan kamo, pun-a kamo sa Dios ug sa mga butang nga langitnon; huboga kamo sa grasya sa Espiritu Santo; lipaya kamo sa mga pulong sa Kasulatan, nga mas tam-is pa kay sa dugos ug sa puti-an sa putyukan; pagpanamastamas kamo sa pagkamahigpit sa moralidad, pagkamatarong ug pagpugong sa kaugalingon; manggaranon sa maayong buhat; mailhan tungod sa inyong pagpaubos; mosaka sa langit pinaagi sa kawalay-pangandoy; himoa nga himayaon ang Dios uban sa mga anghel; daoga ang kaaway pinaagi sa kahadlok sa Dios ug sa inyong balaan nga pag-ampo. Padayona nga masayud pa gayud, padayona nga limpyo pa gayud, padayona nga mas mahimaya pa gayud, aron masulti kaninyo, sama sa gikan sa kaugalingong mga ngabil sa Ginoo: *'Dili kamo gikan sa kalibutan'* (Juan 15:19).

135. Paningkamoti, hinumdumi ang Adlaw sa Paghukom ug ang Katapusang Paghukom: sa kini nga konteksto, gipakita ang mga buhat nga matarong, ug labi na gayud ang gikinahanglan aron makigbatok sa carnal nga kahilakaw

135. Paningkamoti, hinumdumi ang Exodo ug ang Paghukom: sa niini nga konteksto, gipakita ang mga buhat sa pagkamaayo, ug labi na gayud, unsay gikinahanglan aron makigbatok sa karning kahilambigit. [2, 65] (Ibid.). Paningkamoti, akong mga anak, ug lakata sa espirituhanong dalan, itas ninyo ang inyong mga mata sa hunahuna paingon sa kahitas-an, tan-awa ang langitnong, tan-awa paingon sa walay katapusan ug pangitaa ang kahibalo kon kanus-a ug giunsa – sa tingtugnaw o sa panahon sa pag-ani, sa adlaw o sa gabii, karon o sa katigulangan, karong tuiga o sa sunod, niining adlaw o niining takna, – moabot ang akong katapusang gininhawa: kay ang kamatayon sigurado nga moabot; moabot ang mga maghuhukom sa kalag, moabot ang kaatbang – ang kaaway –; ug ang kadaugan o kapildihan sa tanang butang pagahukman. Pinaagi sa pagpukaw sa inyong kaugalingon sa ingon nga mga hunahuna, dili kamo daliang makasala, ni mahulog kamo sa kalawoman sa dautan, kondili sa katapusan makita ninyo ang mga panalangin sa langitnong Jerusalem ug matan-aw kini sa tanang adlaw sa inyong walay katapusang kinabuhi (Salmo 127:6). Tuman-a usab ang imong mga katungdanan sa lawas; atiman-a kini ug kana; dayega ang Dios sa imong mga ngabil; sultihi ang kamatuoran sa imong dila; pagbuhat sa imong mga kamot sumala sa imong makaya; ug lakang sa dalan sa kalinaw sa imong mga tiil. Balaan ang tibuok nimong lawas, ug ang tanan nimong mga miyembro mga miyembro ni Cristo. *'Kuhaon ba nako ang mga miyembro ni Cristo ug himuon sila nga mga miyembro sa usa ka salamangkera? Layo kini kanako!'* ingon sa Apostol (1 Cor. 6:15). Palayo kamo sa kawalay hiya; ayaw pagsamari ang usa ug usa; ayaw pagpasipala sa bisan kinsa. Walay bisan unsa nga matago gikan sa Dios: kay *'ang mga mata sa Ginoo mas hayag pa kay sa adlaw, misulod sa kangitngit, misusi sa tanang agianan sa tawo ug nagtan-aw sa ginabuhay sa tinagoan'* (Sirak 23:27–28). Ayaw pagkatawa nga walay hinungdan. Ayaw paglingkod nga magkasuod kaayo inig mag-istorya kamo. Ayaw pagpasiga sa imong dugo pinaagi sa pagpunô kaayo sa imong tiyan. Ayaw pag-inom og bino – gitanyag ko kini nga maayong tambag alang sa mga himsog. Igo na nato ang sulod nga kagubot, igo na ang natural nga kalayo; apan kon idugang nimo ang kalayo sa bino niini, pasigaon nimo ang usa ka makalaglag nga kalayo: dili kini mapugngan sa unod, mubukal kini ug mangayo sa angay niini. Gina-pahimangnoan ko kamo niini, nga nag-una sa pagpasidaan sa makaguba nga mga sangputanan: Ang Dios nagtudlo og usa ka adlaw sa paghukom, ug iyang silotan ug itugyan sa dili masukod nga pag-antos uban sa mga demonyo ang mga nagbuhat sa ingon nga mga buhat. Unaha ang Ginoo sa pag-angkon, nga ipadayag ang mga sugyot nga gipang-instilar sa yawa. Buhaton nimo ang tanan sa husto

nga paagi; matulog sa katamtaman, ug sa diha nga makamata ka dayon, buhata ang gitudlo nga pagbantay. Ug panalanginan ka sa Ginoo kon makita ka Niya nga nagbuhat niini.

136. Pinaagi sa pagpangutana kon nagpadayon ba sila sa ilang husto nga pamatasan ug kon adunay bisan kinsa nga nagasala sa dili husto nga pamatasan, pahinumdumi sila sa tibuok estruktura sa obligadong paagi sa kinabuhi

136. 1) Pinaagi sa pagpangutana unsa ang angay alang kanila ug kon adunay bisan kinsa nga nagasala sa dili angay, pahinumdumi sila sa tibuok estruktura sa kinabuhi sa katungdanan. – 2) Unya iyang gihangyo sila: nagpaningkamot kamo – padayon sa pagpaningkamot; naningkamot kamo – padayon sa paningkamot; ayaw tugoti nga walay pulos ang inyong paningkamot, nga nagdasig kanila sa saad sa usa ka mabunga nga resulta ug sa pag-uyon sa Dios sa paghukom. [2, 66]

11. (Ibid.) Gidayeg ko kamo pag-usab pinaagi sa sinulat – ug mangutana: kumusta na ang inyong mga kahimtang? Giunsa kamo pagpanalipdan sa kalinaw sa Dios? Giunsa kamo paghinlo sa kahadlok sa Ginoo? Giunsa kamo paglipay sa Iyang pagpasaylo? Giunsa kamo paghiusa sa kahimsog sa pagsimba? Giunsa kamo pagpalig-on sa matitud-anong pagtuo? Giunsa kamo paghiusa sa lig-on nga saad sa pagsunod? Unsaon kaha sa matitud-anong pagsunod pag-alsa kaninyo? Unsa ang kahimtang sa inyong pagka-mapainubsanon nga sama kang Kristo? Unsa ang inyong adlaw-adlaw nga kalihokan? Ug kumusta na ang pag-angkon sa inyong labing tinago nga mga hunahuna? – Dugang pa, kumusta na ang pag-uswag sa mga buhat sa inyong mga kamot? Nagsugod na ba ang pag-ani?... Sultihi kami niining mga butanga ug sa uban pa, ug hatagi kami og rason sa paglipay. – Nagbutang kami sa among paglaum kaninyo, apan nagkalisang usab kami; ug usahay mabalaka kami, nga nagahunahuna kon adunay bisan kinsa kaninyo nga nagbuhat og binuang? Nagareklamo ba ang bisan kinsa? Nagatugot ba ang bisan kinsa sa unodnong mga tinguha? Nagatugot ba ang bisan kinsa sa pagkasuwakon? Wala bay uban nga nakig-alyado sa yawa, nga nagahimo og plano sama sa mga nitigom batok sa Ginoo ug sa Iyang Cristo, nga nagaingon: *'Buwagon nato ang ilang mga panakot ug itaktak nato ang ilang yugo gikan kanato.'* Apan ang Nagpuyo sa langit motawa kanila, ug ang Ginoo magbinuang kanila. Unya siya mosulti kanila sa iyang kasuko ug pagapugmatan sila sa iyang kalagot' (Salmo 2). Kay gitudlo ko sa ibabaw ninyo pinaagi sa inyong boluntaryong pagtugot, ug kamo mismo misugot sa akong awtoridad. Busa ingon ani akong gisulti kaninyo, nagpahayag kaninyo sa sugo sa Ginoo.

12. Nagpaningkamot kamo ug nagapadayon sa pagpaningkamot; naningkamot kamo ug nagapadayon sa paningkamot, nga nag-antos sa Ginoo sa inyong pagka-ascetiko, sa inyong pagsunod, sa pagpugong sa inyong kabubut-on, sa pagpugong sa inyong mga tinguha. Busa, ayaw ninyo laglaga ang inyong nahimo na. Apan sama sa inyong pag-uma ug pag-uma pa taliwala sa mga luha, mga pag-agah, ug sa tanang matang sa kakabus, mao usab nga mag-ani kamo uban ang kalipay sa dihang ang Hukom sa tanan magahatag ug ganti sa matag tawo sumala sa ilang mga buhat. *'Paminaw, O langit, ug tagda kini, O yuta, kay ang Ginoo misulti.'* – O unta dili kini nga pulong magamit kanato, mga igsoon: *'Nanganak ko ug nagpadako og mga anak, apan ilang gibaliwala Ako. Ang asno nakaila sa tag-iyang niini, ug ang anak sa asno sa sabnita sa iyang agalon; apan ang Israel wala makaila kanako, ug ang akong katawhan wala makasabot!'* (Isa. 1:2–3). Apan, mahimo kining ingon ani: *'Ang imong mga anak sama sa mga sanga sa oliba palibot sa imong lamisa'* – nga espirituhanon ang pagsabot. *'Busa panalanginan ang tawo nga nahadlok sa Ginoo'* (Salmo 127:4–5). – Paminawa, akoo kamo'g hangyo. Pagpakabalo kamo niini nga butang, ug mag-usa kamo'g hunahuna, nga mosunod sa giya sa inyong Abad. Mgkinabuhi nga daw mamatay kamo matag-adlaw; ayaw kabalaka sa pagkaon ug ilimnon, ayaw pagkabala-balaka sa sobra, ug ayaw pagreklamo. Unsa may giingon sa Apostol? – *'Kon ang pan makapadani sa akong igsoon sa sala, dili na gayud ko mokaon og karne, aron dili nako madani ang akong igsoon sa sala'* (1 Cor. 8:13). Busa, ayaw kamo paghimong mga anak sa pagsuway, ni mga anak sa pakighilawas, ni mga anak sa kasuko ug sala, nga nagapasuko sa Dios pinaagi sa inyong mga binuang. – Kaluoy sa inyong kasingkasing! Kaluoy sa inyong hunahuna! – *"Ang Dios usa ka Dios sa pagpanimalos!"* (Sal. 93:1). *'Walay binuhat nga natago sa Iyang panan-aw, kondili ang tanan hayag ug hayag sa Iyang atubangan'* (Heb. 4:13). Kinsa ang dili mapuno sa kahadlok? Kinsa ang dili makurog? Kinsa ang dili maghalad sa iyang kaugalingon aron malipay ang Dios *'bisan pa sa pag-ula sa dugo'*?

137. Mga pagtulon-an kon giunsa, sa panahon sa pag-ani, pagbuhat sa kaugalingong katungdanan, pagpadayon sa kaugalingon sa pagkaon ug pagpahulay, kon giunsa pag-agi sa gabii, ug kon giunsa paglihok sa kinatibuk-an

137. Mga panudlo kung giunsa, sa panahon sa pag-ani, pagbuhat sa mga ritwal, pagpadayon sa kaugalingon sa pagkaon ug pagpahulay, giunsa pag-agi sa gabii, ug giunsa paglihok sa kinatibuk-an. [2, 67] (Ibid.). Nasayud gayud ko nga karon nagpaningkamot kamo pag-ayo – gisunog sa sinag sa adlaw ug nababad sa singot, tungod sa pag-ani ug pag-ani sa ubas. Busa giisip nako nga angay nga hisgutan kamo pag-ayo bahin niining inyong mga paningkamot. – Hinaut nga ang panalangin sa Ginoo anaa kaninyo, akong mga anak, ug hinaut nga panalanginan kamo sa Ginoo inyong Dios gikan sa Iyang balaan nga kahitas-an, nga magpabuhi kaninyo ug magpalig-on sa inyong mga kalag ug lawas, aron kamo adunay igong kusog alang sa espirituhanong pag-alagad ug pisikal nga trabaho, ug buhaton ninyo kini nga duha nga walay sobra nga kakapoy. Nasayud ako kung unsa ka-init ang mga adlaw sa ting-ani, ug unsa ka-kapoy ang ilang dala; nga kon dili tungod sa espesyal nga kadasig sa mga mag-uuma nga nagahatag kanila og kusog, hapit walay makasugakod niini. Busa, ako kamo pag-awhag, alang sa gugma ni Kristo, nga magpadayon kamo sa kaisug niining duha ka paningkamot. Human ninyo buhaton ang inyong naandan nga pag-awit sa salmo ug pag-ampo sa Dios sayo sa buntag sa usa ka matinahuron ug malipayong paagi, sugdi ang inyong buluhaton ug magtrabaho, samtang inyong gi-isip sa hunahuna ang mga salmo hangtod moabot ang ikatulong oras. Niining panahona, undang sa imong pagtrabaho ug kantaa uban sa debosyon ang ikatulong oras ngadto sa Ginoo, itas ang imong mga kamot ngadto sa langit aron hangyoon ang grasya sa Espiritu Santo alang sa pagpalig-on sa imong kalag ug lawas; unya, human ka makahimo og tulo, upat, o labaw pa ka pagyuko uban sa matitud-anong pag-ampo, kan-a ang gipadala sa Ginoo, gawas lang sa Miyerkules ug Biyernes, sumala sa atong batasan. – Pag-amping, bisan pa, nga atol niining mga pagkaon walay saba o kagubot. – Ug atol sa pag-ani, dili unta adunay panag-away o pagkamapahimuloron, nga mao'y hinungdan sa panagbangi ug pag-eyag, ni pakighinabi, ni katawa, ni panag-away – ayaw kamo pagbuhat og bisan unsa nga susama niini. Apan panalanginan unta ang inyong buhat, kay kini ginabuhat sa atubangan sa Dios. Ug kinahanglan magtinabangay kamo. Kung ang usa ka kauban ninyo nga mag-uuma mahabilin, tungod sa kakapoy o sa bisan unsang kalisod, hunong kamo ug tabangi siya, aron ang pag-ani magpadayon nga hapsay ug ang tanan magpadayon sa parehas nga kusog sa pagbuhat. Sa dihang, sumala sa sugo sa mga nagdumala sa trabaho, magpahulay kamo sa udto, o matulog sa gabii ilawom sa mga kahoy o sa silungan, pag-amping nga dili magkasuod kaayo ang inyong mga lawas, ug ayaw gyud paghikap, ug ayaw kamo magbulag sa uban aron moadto sa bisan unsang hilit nga lugar. Ang mga foreman kinahanglan magbantay niini. Ang magtugol sa mga sagbot ania nga dili makita; basi siya mosulod nga tinago ug ibubo ang iyang makadaot nga hilo sa usa ka tawo, ug pinaagi niini atong pasuko ang kasuko sa atong Ginoong Dios. Busa, magbantay kamo. Sa panahon sa serbisyo, tungod kay dili daghan ang mga salmo nga kantahon, pag-amping nga bisan kini dili buhaton sa padalus-dalos o walay ayo, kondili uban sa pagtagad, aron kita naa sa husto nga kahimtang sa hunahuna para sa matag maayong buhat. Kinahanglan nga anaa ang tanan sa serbisyo, aron walay bisan kinsa ang wala. Ang bisan kinsa nga wala, bisan pa man og molihok siya og napulo ka beses nga mas kusog pagkahuman, dili takus sa pagkaon niadtong adlaw. Ginasulti ko kini tungod sa akong kabalaka alang sa inyong kaluwasan ug aron pahimangnoan kamo nga walay bisan kinsa ang angay maliso gikan sa dalan sa Dios. Kung adunay bisan kinsa nga masubo, ayaw niya kini pagtago, kondili dal-a kini sa atubangan sa mga tigulang: sila ang mohukom ug mag-ayo sa angay ayohon. Walay bisan kinsa ang angay magpabilin nga walay buhat: ang ingon nga tawo walay bahin uban sa mga igsoon ug dili gibilang sa mga nangita sa Ginoo. – Dili ka ba makapangputol og kahoy, o wala ka ba kahibalo unsaon, igsoon? Kung mao, kuhaa ang hawakan sa lagari; dili ka ba gani makakuha niini? Kung dili, tiguma og ubas, magdala og tubig, o buhata ang bisan unsang gikinahanglan, gawasnon man o sulod sa balay. Ug dawata kini sa Dios, sumala sa imong kadasig, sama sa duha ka mite sa balo nga babaye.

138. Sa pagkadungog og maayong balita bahin sa mga igsoon, siya malipay ug dasigon sila nga maningkamot pa gayud pag-ayo, nga naghulagway kung giunsa paglihok sa mga may awtoridad ug unsa ang angay buhaton sa tanang igsoon

138. Sa pagkadungog og maayong balita bahin sa mga igsoon, siya malipay ug dasigon sila sa pagpaningkamot alang sa mas dako pang kalampusan, nga naghatag og ehemplo kon giunsa paglihok sa mga nagdumala; ug unsa ang angayng kinaiya sa tanang igsoon. [2, 68] (Ibid.). Ang mga igsoon miabot ug gisultihan ko nila unsa ang kahimtang ninyo, ug kini naghatag kanako og dili masukod nga kalipay. Kay dako

kaayo ang akong kalipay sa pagdungog nga kamo tanan galuwas pinaagi sa grasya ni Cristo, nagpabilin sa inyong maayong pamatasan ug nagatuman sa mga balaang sugo, pinaagi niini, sa inyong pagkahayag, nahimo kamo nga mga anak sa Kahayag ug mga manununod sa Ginghamarian sa Langit. O akong mga anak! Busa pagpakabanaog, pagpanalipod sa inyong kaugalingon, pag-agi sa adlaw-adlaw nga gipainit sa balaan nga gugma ug gipabag-o sa Espiritu Santo nga nagpuyo sa inyong sulod, pagpatay sa matag pagpalugway sa kaugalingon ug matag kahakog sa dautang unod, ug sa ilang dapit pagtanum ug pag-uma, sama sa Hardin sa Dios, sa mga walay katapusan nga hiyas, nga nagtabon sa tanang butang, nag-antos sa tanang butang sa pagka-mapainubsanon, pagkasunuson, pagkamaayo, gugma ug kalooy, nga buotan kamo sa usag usa, malipay kamo sa usag usa, ug mag-aasak sa usag usa'g karga. Ug labaw sa tanan, ikaw, akong anak, Varsanufius, tuman-a nga walay kapakyasan ang ministryo nga gisalig nako kanimo, sa atubangan sa Dios nga nagahatag kinabuhi sa tanan, nga dili buhaton tungod sa pagpabor, o sa garbo, o sa kasuko, o sa buang nga pagpahubos sa kaugalingon, o sa usa ka hunahuna nga nagkaguliyang, kondili sa kinaadman ug kaayo sama sa pag-amuma sa usa ka nagapasuso nga inahan sa iyang mga anak; ug andam nga isakripisyo ang imong kalag alang sa imong mga igsoon ug akong mga anak. Dakong buluhaton ang pag-amuma sa panon ni Cristo. Unsa may giingon sa Ginoo kang Apostol Pedro? 'Kung gihigugma mo Ako, pakan-a ang akong mga karnero.' Ingon usab, anak ko, kung gihigugma nimo si Cristo nga Ginoo ug ako, usa ka makasasala, amuma pag-ayo ang akong mga anak—o mas tukma pa, ang mga kordero ni Cristo. Apan kon ang uban kanila molukso-lukso sama sa mga batang kanding – kay makadungog man usab ko og ingon ana – pugngi ang ilang pagkasubra, ug ipasabut kanila nga kon magpabilin sila nga sama sa mga batang kanding, sa Adlaw sa Paghukom ibutang sila sa wala nga kamot sa Kristo nga Ginoo, sa daplin sa mga malaglag, kauban ni Satanas; Pahadlok ninyo sila sa kasingkasing pinaagi niini ug pahimangnoan sila niining seryosong pahimangno, aron sila usab mahimong mga kordero: kay ang mga kordero malumo, maayo ang kinaiya, mapainubsanon, masunuron ug hilumon, samtang ang mga batang kanding madasigon, walay pagpugong, malikay-likay ug masuko-suko. Ala-ala sa ingon niini; kay ang pagsilot sa kalayo nga walay katapusan nagpaabot kanila. Ayaw tugoti nga bisan kinsa kaninyo, akong mga anak, mahimong ingon niini; ayaw gayud, akoa kining hangyo; kay kon dili, mapugos ang magbalantay nga gutumon sila o itabog sila gikan sa iyang panon. Apan sabta ang akong gisulti, ug buhata ang kabubut-on sa Dios. – Ikaw usab, anak nakong si Daniel, pag-amping sa imong pamatasan taliwala sa imong mga igsoon: tudloa sila, timplahi sila sa kinaadman, ug itul-id sila; ayaw pagpasagdan ang kagubot, mga inobasyon, o bibo nga pamatasan; higugmaa ang mga tawo nga maayo ang kinaiya, matinahuron sa pamatasan, dili hambog, ; dungganon, mapisan, masunuron, mapainubsanon, dili manubag, dili manuyaw; apan ayaw pagdawat sa mga supak kanila nga walay kasuko, ug tukia sila pinaagi sa pagpakita og mga ehemplo sa mas maayo; ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa kaninyo nga layo sa Dios o makapasuko Kaniya. Kay ang usa ka manalapas sa balaod, usa ka mamasangit, usa ka magre-reklamo, usa ka manuyaw, ug usa ka tinago nga makasasala kay layo sa Dios ug makalagot Kaniya. Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga ingon niini sa inyong taliwala; kondili kamo tanan mahimong mahadlok sa Dios, mahigugma sa Dios, ug mangita sa Dios. Hinaut nga panalipdan kamo sa Ginoo, akong mga anak!

139. Ang kahadlok sa Dios ug ang gugma nagpukaw sa kadasig ug nagpabilin sa usa ka tawo sa husto nga dalan; apan kadtong walay niini magpasagad sa ilang kaugalingon ug mahulog

139. 1) Ang kahadlok sa Dios ug ang gugma nagdasig sa kadasig ug nagpabilin sa usa ka tawo sa husto nga dalan; apan kadtong walay niini magpasagad sa ilang kaugalingon ug mahulog. – 2) Kinahanglan nato nga paningkamotan nga ibalik ang ingon nga mga tawo sa husto nga dalan ug mag-ampo alang kanila, samtang sa samang higayon magbantay kita nga mas estrikto sa atong kaugalingon. [2, 69]

13. (Ibid.) Hinaut nga ang grasya ug kalinaw mag-uban kaninyo, sa inyong maayong paghan-ay, sa pagsunod, pagpaubos, pagrespeto, pagkabuotan, ug sa inyong mga awit ug salmo sa adlaw ug sa gabii. Siguroha nga magpabilin kining tanan nga lig-on sa inyong taliwala nga walay kapakyasan. Mahimo ra kini kung aduna kamo'y kahadlok sa Dios ug ang kalayo sa Iyang gugma dili mapalong sa inyong mga kasingkasing. Kay kon mapalong kini sa bisan kinsang kalag, nan ang kawad-on sa kaisog ug katamaran, ug uban pang mga tunok ug dagway sa mga pagbati, pagkaluag sa lawas ug pagka-walay hiya, katamaran ug kawad-on sa paglaum, sobra nga pagkatulog, walay puas nga pagkaon, ug ang tanang uban pang matang sa sala, labi na ang nagdilaab nga mga kahilambigit, ang nagngitngit nga mga hunahuna, mga hilig ug mga buhat sa usa ka makaguba nga kinabuhi. Ang timailhan, bisan pa, nga kini nga balaan ug dili-lahok nga kalayo wala mapalong mao nga ang kalag kanunay nga masigasig sa maayo ug masinabtanon nga nagbuhat sa tanan nga

gikinahanglan, nga walay pagduha-duha o pagkawalay kadasig: pagsunod, trabaho, pag-awit sa mga salmo, pag-ampo sa pag-ila sa sala, mga hinimo sa kamot, pag-ampo, gitudlo nga pag-ayuno, ug tanang uban pang mga buhat nga sakop sa bulahan nga pagsunod. Bulahan ang ingon nga tawo, nga makapahimuot sa Dios ug pinalangga sa tanan, nga gikan sa maayong bahandi sa iyang kasingkasing, sama sa mga bulak, nagpamunga og mga pagpamatuod sa langitnong grasya, nga makita sa iyang pagkabalaan nga dagway ug sa tanang lihok ug pulong niya. Apan kadtong gipanag-iya sa dili angay nga mga hunahuna hinay-hinay nga maliso gikan sa matarong, ug unya hingpit nga mohawa sa ilang saad ug mahimong biktima sa yawa.

14. Apan mag-ampo kita nga Siya nga adlaw-adlaw nagtawag pagbalik sa tanan nga naligaw sa husto nga dalan, ipasubli sila sa Iyang panon, aron dili sila hingpit nga kan-on sa sala; apan ayaw ninyo pasagdi, kamo mismo, ang husto nga pagpangita sa mga nawala. Kay kung ang mga nakawala og bisan unsang hayop nga walay rason dili sayon makasabar niini nga kawad-on; mas labi pa gayud nga ang mga gisalikan sa pag-atiman sa makatarunganong mga karnero paningkamotan sa tibuok nilang kusog ang pagpangita sa mga nagakawala diba kanila? – Tungod kay nahulog kining mga daan, magbarog pa gayud nga mas lig-on ang uban ug magpabilin nga hugot sa matarong; kay nasulat: *'Sa pagkahulog sa daan, ang matarong mahadlok'* (Proverbio 29:16). Busa, pag-amping kamo, ug padayon sa paglakaw uban sa mas dakong pag-amping; kay sa duha ka kilid ang yawa nagbutang ug bitag alang kaninyo. Busa, ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga magtago ug wala mailhi nga hunahuna, o molihok sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on. Ayaw tugoti nga bisan kinsa mahimong senswal o makasarili; kay kadtong mga tawo nga gipanag-iya sa dautang kinaiya, nahulog sa bangag sa pagkaguba ug nilayas; ug karon, sa kahimtang sa kaguol, naglibot-libot sama sa mga nawagtang karnero. Nawala na kanila ang pag-ampo: kay kinsa man nila ipataas ang ilang mga kamot, nga nakalingkawas gikan sa Dios? Nahilom sa ilang mga ngabil ang mga Salmo ug mga himno. Kinsa man nila kantaon, *'Nagpaabot ako nga mapailubon sa Ginoo'*, sa diha nga tungod sa ilang kawalay kaisog ilang gilaglag ang ilang kaugalingon? Busa, pag-ampo kamo alang sa ilang pagbalik; apan pag-ampo usab kamo alang sa inyong kaugalingong pagkamapailubon, nga nagaingon: *'Bisan pa motindog ang gubat batok kanako, sa Iya ako magasalig'* (Salmo 26:3). *'Daghang misulong kanako sukad pagkabatan-on ko, apan wala sila makadaog batok kanako'* (Salmo 128:2). *'Kini ang akong kapahulayan hangtod sa kahangturan; dinhi ako magpuyo, kay akoo kani gipili'* (Salmo 131:14)—aron, isip mga sundalo ni Cristo, nga nakig-away apan wala mapukan, kamo mahimong takus nga makadawat sa korona sa pagkamatarong tungod sa inyong paglahutay.

140. Nagasubo siya sa mga naglapas sa ilang mga saad ug mibiya sa monasteryo, ug sa tanang paagi nag-awhag kanila nga mobalik sa husto nga dalan ug magpabilin nga matinud-anon sa kinabuhi sa monastiko

140. Nagasubo siya alang sa mga naglapas sa ilang mga saad ug mibiya sa monasteryo, ug nagahimo siya sa iyang makakaya aron mapadasig sila nga mobalik sa husto nga dalan ug magpabilin nga lig-on sa kinabuhi sa monghe. [2, 70] Karon nga nahibaloan na nako ang nahitabo taliwala kaninyo, nalipay ug nasubo ako: nalipay ako sa kahimsog ug kaayohan sa inyong mga sub-abad, ug sa mga igsoon nga naglakaw sa husto nga dalan ug sa mga nagbuhat niini kaniadto, sa matinud-anong pagpaubos, sa maayong pagkamapailubon ug sa kinabuhi nga makapahimuot sa Dios; Nasubo ko alang sa mga nangilagpas sa dalan ug nilayas, bisan pa nga gitawag na sila pabalik. Hinaut nga ang Ginoo magbantay kaninyo kanunay, ug magpalig-on kaninyo kanunay aron matuman ang agi sa inyong tinuod nga kinabuhi; bahin sa mga nangilagpas sa dalan, akong hisgutan sila pinaagi sa mosunod nga mga pulong sa Propeta: *'O anak sa tawo! Ngano man nga gihigugma nimo ang kawang ug nangita ka sa bakak?'* (Salmo 4:3), – nga naningkamot sa pagtuman sa inyong kaugalingong kabubut-on, ginaduso sa inyong mga kahiligon, nga wala ninyo ginatagad sa inyong panan-aw ang kahadlok sa Dios, ni ang dili mapalong nga paghukom, ni ang kalayo nga dili mapalong, ni ang hingpit nga kangitngit, ni ang pag-ungol sa ngipon ug ang dili masukod ka kahadlok nga Tartarus, kondili nga walay kahadlok ug walay ulaw, nga malimbungon ug walay pulos ninyong paghukom sa Dios sa inyong mga malikayong buhat. Hangtud kanus-a ninyo kalimtan ang Iyang mga paghukom? Hangtud kanus-a kamo dili maghinulsol? Hangtud kanus-a kamo magpuyo sa dautang tambag sa inyong mga kalag, maghimo og mga pasangil para sa inyong mga sala ug magpahimulos sa walay pulos nga paglaum? – Bangon na, sa katapusan, gikan sa imong pagkahulog; pahawaa ang kangitngit nga naglibot kanimo; tapusa na ang imong buang nga mga tinguha. Kinsa ang imong gipanglagson? Kinsa ang imong gilakwan? Dili ba kini gikan sa Espiritu Santo, nga imong nadawat sa adlaw sa imong kaluwasan? – Apan igo na kana karon. – Ayaw kamo magpadayon niini; ayaw paghatag sa yawa og dugang hinungdan sa paglipay kaninyo; undang sa pagpalipay sa inyong

kaaway. Higugmaa ang Ginoo nga naghigugma kanato; dawata ang bulahan nga Ginoo sa inyong mga kasingkasing; ug Siya, nga maloloy-on kaayo, pasayloon kamo sa nangagi tungod sa inyong pagpaubos. Busa, ako kamo pag-ampo ug pagpakiluoy, tukmaha ang mga kakulian sa inyong mga kalag, lig-ona ang mga pundasyon sa inyong mga kasingkasing, ug tipuna ang inyong nagkabulag-bulag nga mga hunahuna. Hinumdumi ang inyong mga saad. Pagkahuman ninyo kini paghimo, bisan pa kon ang kalayo ug espada naghulga kaninyo, bisan pa kon ang mga pag-antos ug pagpanakit anaa sa inyong atubangan, dili gayud unta kamo angay nga nilapas kini; apan, tungod sa usa ka gamayng butang—ang inyong kaugalingong dautang tinguha—gipasagdan ninyo ang Balaang Tugon ug ang inyong balaan nga mga saad, misaka kamo sama sa mga bisiro nga gatuslok sa pako ug midagan sa walay tubig ug dili matabok nga mga dapit; nagpuyo kamo sa usa ka baryo, nakig-uban sa mga tawo ug babaye sa kalibutan, ug mikaon ug miminom sama sa usa ka kombiyerto. – Unsa kaha nga bunga ang moturok gikan sa ingon nga mga liso?! Alaot ako, ang maluoy! Hinaut pa unta nga lunokon ko sa yuta. – Karon ang panahon aron ako mosulti, uban sa Propeta: *'Ipahulog sa mga bukid ang ilang kaugalingon ibabaw kanako, ug pasagdi nga tabuni ko sa mga bungtod'*, ang walay balaod ug makasasala (Oseas 10:8). Kay ang akong gipanganak gibyaan ang mga balaod sa Dios, gidalitan ang ilang mga lawas, gilapas ang ilang pagkabirhen, misalikway sa pagsunod, ug nahimong kataw-anan sa mga demonyo. Dili ba ginadala ni Satanas ang mga mosunod kaniya dinhi ug didto, ug dili ba niya sila kan-on pinaagi sa baba sa sala? – Apan sugod kita karon nga moanha dinhi aron magpahimangno, magpamalandong, mag-usisa, susihon ang mga limbong sa kaaway ug ang atong kaugalingong kawalay pag-amping, pasanginlihon ang atong kaugalingon, ipakumbaba ang atong kaugalingon, maghinulsol, mohapa sa pag-ampo, ug hinay-hinay nga mobalik sa atong kanhing matahum nga paagi sa kinabuhi. Karon, ako kamo'g hangyo, kamong tanan nga nagatindog sa balay sa Ginoo, sa mga patyo sa atong Dios! Tindog kamo nga maisugon, lakang kamo nga matinindog, ug magmasunuron kamo sa inyong nagdumala nga ministro ug sa uban pang mga lider taliwala kaninyo. Ang bisan kinsa nga mosalikway kanila, mosalikway usab kanako; ug ang bisan kinsa nga modawat kanila, modawat usab kanako—o mas tukma, dili kanako, kondili sa Dios, nga tungod Niya ako mao ang akong pagkaanaa, ug kamo mao ang inyong pagkaanaa.

141. Nag-awhag sa usa ka tawo nga biyaan ang iyang kaugalingong pangatarungan ug kabubut-on, ug itugyan ang iyang kaugalingon uban sa pagtuo sa giya, alang sa malungtarong kalampusan sa kinabuhi nga angay niyang puy-an

141. Gihagit kita niya nga biyaan ang atong kaugalingong pangatarungan ug kabubut-on, ug itugyan ang atong kaugalingon uban ang pagtuo sa Iyang giya, aron magmalampuson kita sa dugay nga panahon sa kinabuhi nga angay natong puy-an. [2, 71] Sa pagtan-aw sa mga pag-atake nga gilansar batok kanato gikan sa tanang kilid, masulti ko sa mga pulong sa Apostol: *'Tinuod, usa ka "tusok sa unod", usa ka "anghel ni Satanas", gihatag kanato, aron dili kita mapahitas-on'*, kondili aron kita magpaubos, mapakaulaw, ug magpanalangin sa ilawom sa gamhanang kamot sa Dios, ingon sa mga dili maluwas kon dili pa niana. Sa diha nga, uban sa tanang pag-amping, atong mapailalom ang atong mapanghimagsik nga panghuna-huna ug maila nato ang atong kaugalingon nga hingpit nga mapintas, nga dili makabuhat sa bisan unsa nga angay buhaton gawas sa tabang sa Dios, pinaagi sa pagpanalamig sa atong magtutudlo, bisan kinsa pa siya: unya usa ka Anghel mopaubos sa kalawoman sa atong mga pagkahilig, sama sa wala pa nahitabo sa kalawoman sa Babilonia, ug punit-on ang kalayo sa kahilayan gikan sa atong mga kasingkasing ug ipagawas sa atong mga kalag – sama sa hamis nga hangin sa kabuntagon – ang gasa sa pagkabalaan. Busa, magpaubos kita; paubsa ang atong pangatarungan, paubsa ang atong mga mata; ipakubos nato ang atong hunahuna; ug tan-awa, ang kaluoy sa Dios nga nahigugma sa katawhan anaa na sa duol. – Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga dili matinud-anon, bisan kinsa nga limbongan, bisan kinsa nga dili sinsero, nga nagpanalangin sa ilang mga ngabil samtang ang ilang kasingkasing layo, sama sa kaso sa mga nagasunod lamang sa ilang kaugalingong kinaiyahan ug sa ilang kaugalingong rason. *'Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga mangita sa kaugalingong kaayohan, kondili sa kaayohan sa uban'* (1 Cor. 10:24). Pag-alaut nga magaan, alaut nga matinud-anon, alaut nga tinuod nga mga anak; maglakaw kita ingon mga anak, ingon mga igsoon, ingon mga kauban sa panulondon; ayaw nato dawata bisan unsa nga makadaot sa usag usa, ug ayaw nato tugoti ang bisan unsang bag-ong paglapas.

142. Gidapit kita Niya sa paglipay nga nagkinabuhi kita sa kabus, puno sa kakulangan ug kasubo, pinaagi sa mga pagpanarbaho sa pag-awhag sa lawas, human kita mibiya sa tanang butang sa kalibutan; kay kini mao ang masaligan nga dalan paingon sa panulondon sa Gingharian sa Langit

142. Gidapit kita Niya sa paglipay sa pagpuyo sa kinabuhi sa kakabus, puno sa kakulangan ug kasubo, pinaagi sa mga pagpanarbaho sa pag-awhag sa kaugalingon, human kita mibiya sa tanang butang sa kalibutan; kay kini mao ang masaligan nga dalan paingon sa panulondon sa Gingharian sa Langit. [2, 72] Bisan pa man og daw mapangahas kini, isulti ko kaninyo sa mga pulong sa Apostol: '*Maglipay kamo sa Ginoo kanunay; usab ko nagaingon, maglipay kamo*' (Fil. 4:4). Ngano? Kay ginabuhat ninyo ang buhat sa Dios, kay gisul-ob ninyo ang monastikong habol, kay sakop kamo sa balaod sa pagsunod ug ginatuman kini adlaw-adlaw, nag-antos, nagbata sa kalisud, nagpuyo sa kakabus, ug nagasubo—bisan pa sa pag-ayuno, pagbantay, pagtulog sa yutang walay higdaanan, sa mga paningkamot ug kakapoy, sa mga katungdanan sa inyong pagsunod, sa pagpugong sa inyong kabubut-on, sa dili matagna nga mga sugo, sa dili pagligo sa lawas, sa pagsul-ob og basahan, daotan nga sinina ug sapatos; idugang pa nako – sa mga penitensya ug ekskomunikasyon, ug labi pa gayud, – sa walay hunong nga mga pag-antos, sa panag-uyog, sa mga tusok, sama sa mga pako ug pana, nga naghampak kanato nga makita ug dili makita gikan sa mga demonyo – bisan pa pinaagi sa pakighilawas, katamaran, kalapoy sa pagkaon, sa pagka-usab-usab sa hunahuna ug tinguha, o sa ubang dili mabilang nga mga pagbati. – Hukmi ninyo sa inyong kaugalingon, busa, kon husto ba akong gisulti sa dihang miingon ako: '*Maglipay kamo kanunay*'. Sa tinuod, akong mga igsoon! Bulahan kamo, ug bulahan kamo sa tulo ka beses, nga nag-antos niini tanan alang sa Dios, nga inyong gipili kini ug giakop kini. Ug unsa ang mosunod niini? – Sa umaabot nga kapanahonan, ang kamatuoran ug ang kadagahan sa kalinaw, kinabuhi, kalipay ug walay katapusang pahulay, ang pag-angkon isip mga anak ug ang panulondon sa Gingharian sa Langit mosidlak sa inyong mga kasingkasing: kay kamo nangita niini nga mga butang sa maalamon, sa angayng dayegon, ug sa makadiyosnon nga paagi – nga gisalikway ninyo ang kalibutan ug ang tanan nga anaa niini, nga mibulag kamo sa inyong mga ginikanan, mga igsoon, paryente, higala ug kaila, nga gibyaan ninyo ang inyong mga lungsod, baryo, uma, panimalay ug inyong yutang natawhan, ug nagkupot kamo sa usa ka Dios, ang Ginoo ug Hari sa Himaya, ang maayo ug labing bulahan nga Ginoo, nagpaningkamot alang Kaniya, nagtindog sa Iyang atubangan, nag-alagad Kaniya, nga nag-awit kanunay ngadto kaniya; ug wala kamo'y hunahuna sa amahan o inahan, wala'y kabalaka sa asawa o mga anak, wala'y pag-atiman sa mga sulugoon nga lalaki ug babaye, wala'y kabalaka bahin sa bahandi ug mga panag-iya, wala'y panagbangi bahin sa ranggo ug pagkabahin-bahin, wala'y pagka-abala sa maluhu nga mga handumanan ug maningning nga bino, ni sa bisan unsang lain nga makalilamoy nga kalipay, – ni sa bisan unsang butang nga kalibutanon ug malabay, kondili alang sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios lamang ug alang sa panulondon sa walay katapusang mga panalangin nga gisaad sa langit. Dili ba angay, busa, nga higugmaon ka sa Dios? Dili ba angay nga tawgon Niya kamo nga Iyang mga anak? Dili ba husto nga niadtong adlaw Iyang isulti kaninyo: '*Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan, panunod kamo sa gitagana alang kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan*'? Ingon ana ang inyong mga buhat, ingon ana ang inyong mga tinguha, ingon ana ang inyong mga paglaum! – Busa, akong isulti pag-usab: '*Maglipay kamo kanunay*'.

143. Iyang gikumpara ang kinabuhi sa pagka-asketiko sa usa ka lumba sa arena, ug naghatag og detalyadong mga instruksyon kung giunsa kini malampusong pagkompleto aron madawat ang ganti

143. Iyang gikumpara ang asetikong kinabuhi sa usa ka lumba sa istadyum, ug naghatag og detalyadong mga instruksyon kung giunsa malampuson nga pagkompleto niini nga lumba ug pagdawat sa ganti. [2, 76] Ang atong espirituhanong pakigbisog sama sa usa ka lumba sa arena, sama sa giingon ni San Pablo (1 Cor. 9:24). Apan sa maong konteksto, ang lumba limitado sa gamay nga luna ug mubo nga panahon. Sa atong espirituhanong pakigbisog, bisan pa, ang dalan naglapad gikan sa yuta paingon sa langit, ug ang gitag-on sa panahon tibuok kinabuhi, diin sa katapusan gihatag ang mga korona sa mga mananaog. Ang atong pakigbisog gitan-aw sa liboan ug daghang-daghang Balaang Anghel – uban sa Ginoo sa tanan, nga naglingkod sa Iyang dili masudlan nga trono sa himaya, isip tig-organisar niining pakigbisog – ug ang atong mga kaaway mao ang dautang mga demonyo, nga naningkamot sa tanang paagi sa pagbutang og mga babag sa atong agianan, aron patukmon kita sa yuta ug laglagon kita. – Pinaagi niini, makita ninyo sa inyong kaugalingon kung unsa kita ka-matngon ug maampingon, mapisan ug walay kapoy, aron dili lang kita makasugod sa lumba sa maayong paagi, kondili makahuman usab niini. Ang pagsugod lang dili makahatag ug kapuslanan kanato gawas kon, uban sa kabatan-onang kusog ug pagkalalaking paglahutay, magpadayon kita sa pag-uswag; apan

bisan kini dili pa nagpasabot sa kadaugan gawas kon, uban sa parehas nga kadasig ug determinasyon, magpadayon kita sa paglahutay hangtod sa kamatayon mismo, bisan pa unta mapalugway pa ang atong kinabuhi sa taas kaayo nga panahon. Busa, mga igsoon ug mga amahan, magpadayon kita sa paglahutay pag-usab ug pag-usab; maningkamot kita nga molabaw pa sa unahan, nga mangayo og tabang ug kusog gikan sa taas, gikan sa Dios nga nahigugma sa katawhan, aron kita makalahutay pag-ayo ug malampuson nga makaabot sa gitudlo nga linya o tumong. Ang Pulong sa Dios nagbutang sa atubangan nato sa labing katingalahang hagit, nga nagasaad og dili masukod nga kalipay ug himaya sa mga nagdagan og maayo ug nakadaog, samtang naghulga sa labing makalilisang ug kahadlukan nga kapalaran sa mga pasagad ug walay pag-amping, nga nagpabilin nga walay lihok o mihunong sa mga babag ug tinuyoang nangilagpas sa dalan. – *'Ang bisan kinsa nga adunay dalunggan sa pagpaminaw, paminawa,'* ingon sa Ginoo. Paminawa kini, akong mga anak, ug pagmatngon: dagana uban sa kusog, ug pagbantay sa imong mga mata, kay ang malimbungong mga demonyo kanunay andam nga motindog sa atong agianan ug magbutang og bitag sa atong atubangan. Hibal-i nga walay bisan kinsa ang makaserbisyo og maayo gawas kon tangtangon niya ang tanan nga nagpabug-at kaniya, ug ipabilin lamang ang baluti sa pagtuo – nga ang akong pasabot dili lang ang pagbiya sa tanang panag-iya sa kalibutan, kondili usab ang pagtangtang sa sulod nga lain-laing hunahuna ug tinguha sa kalibutan. Sa atong pakigbisog, walay bisan kinsa ang molampos gawas kon itudlo nila ang ilang lawas nga kontento sa gamay nga pagkaon ug ilimnon; gawas kon, imbis lana, pahiran nila ang ilang kaugalingon sa pagkamapailubon ug walay kapoy nga paglahutay; gawas kon moagi sila, sama sa usa ka kurso sa pisikal nga pagbansay, sa mga pagsulay ug ehersisyo nga gikinahanglan sa wala pa sila mokuha sa eskema. Apan sa pagpadayon niining panaw, walay bisan kinsa ang angay makababag sa iyang kauban nga asketiko, ni mag-inggit kanila, ni magpanamastamas kanila; apan ang hunahuna ug mga mata kinahanglan nakatutok sa n sa malampusong pag-abot sa katapusan sa kurso, nagdugang og paningkamot sa paningkamot, kadasig sa kadasig, ug inspirasyon sa inspirasyon, nga dili motan-aw sa tuo o sa wala, dili magtagad sa pagdayeg, ni madala sa garbo, ni mawadan og kadasig sa atubangan sa kakapoy, mga babag ug kapakyasan, ni masubo tungod sa mga lit-anan; aron, human natuman ang tanan sa usa ka diosnon, mapainubuson, magsoonong ug matinud-anon nga paagi, sa malampusong pagtapos sa kurso, kita unta mahimong takus nga madawat ang gisaad nga ganti gikan sa atong Ginoo.

144. Mangusisa kita sa matag pagkamaayo, ug magbantay batok sa tanang dautan, labi na gayud kana nga daw maayo

144. 1) Mangusisa kita sa matag pagkamaayo, ug magbantay batok sa tanang dautan, labi na sa kana nga daw maayo. – 2) Daghan og bitag ang kaaway. Ang labing maayong paagi sa pag-ila niini mao ang pagsusi sa kaugalingong mga hunahuna. – 3) Kinahanglan nga mag-andam ang usa ka tawo batok sa matag pagbati pinaagi sa pakigbatok niini gamit ang supak niini. Ang pamaagi sa pagpakigbatok sa selos gipakita isip usa ka pananglitan. – 4) Gidasig kita nga magmatngon sa angay sa tanang butang. [2, 77]

1. Umari, gipalihok sa tinguha alang sa kaayohan sa tanan, yakapa nato ang labing mainit nga kadasig alang sa kaluwasan; buhaton nato ang angay, handuma nato ang matarong, ug pangitaon nato ang mapuslanon—ang batan-on ug ang tigulang, ang mga bag-o pa ug ang mga tigulang sa espirituhanong kinabuhi pareho; hinloan nato ang atong kaugalingon gikan sa matag kahugaw sa unod ug espiritu, himuon nato ang atong kaugalingon nga mga sudlanan sa pagpili, paghimo og pagkabalaan sa espiritu, paglikay sa mga kahigayunan sa sala, dili pagtugot sa garbo, pagsuway sa pagsunod, pagka-sensuwal, senswalidad, ug paningkamot sa pag-enrich sa atong kaugalingon sa mga birtud – pagpaubos, pagsunod, pagkabalaan ug paghigugma sa isigkamao; ilabay nato sa layo gikan sa atong kasingkasing ang mga hilig sa unod ug sa pagbati, ug hunongon nato ang bisan unsang pakig-uban nga nagatugot niini, dili lamang uban sa mga naa sa gawas nato kondili usab sa sulod nato – nga ang pasabot, dili nato higugmaon ang usa ka igsoon labaw pa sa lain: kay ang ingon nga gugma limbongon ug makalagot sa Dios; sa gawas daw magsoon kini, apan sa tinuod sataniko kini.

2. Kabalo ka unsa kadaghan ang bitag sa yawa ug unsa ka komplikado ang paghabi sa iyang mga lambak – ug nga walay bisan kinsa ang makagawas niini gawas sa pag-angkon sa mga hunahuna ug tinguha, uban sa pagtuo sa usa ka espirituhanong amahan, kauban ang pagpaubos ug pagsunod. Ang mga wala maglakaw niining dalan mahulog, ug nahulog na kaniadto, sama sa atong gibasa; apan ang mga nagsunod niining balaoda nahimong nagdan-ag nga mga suga sa kalibutan, nga nakalingkawas sa kangitngit sa sala ug sa yawa, ug nakadaog pinaagi sa pagpamatay sa ilang mga tinguha.

3. Busa, ako nagapakilooy kaninyo, pinaagi sa gugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga magpakabuotan kamo alang sa inyong kaugalingong kaluwasan. Ang bisan kinsa nga gipanglutos sa bisan unsang pagbati kinahanglan makigbisog batok niini—batok sa pagdumot, pananglitan, usa ka pakigbisog batok sa pagdumot—mao ang pagdumot sa malangayong himaya niining kalibutan—tungod kay kini nga pagbati motumaw gikan sa tinguha nga ipakita nga labaw ka sa imong silingan sa pipila ka paagi: bisan sa kaisog sa hunahuna, o sa matahum nga pag-awit sa mga salmo, o sa makalipay nga pagbasa, o sa ubang kahanas, espirituhanon man o pisikal; ug sa diha nga masiga, kini mosiga sa hinay nga kalayo, nga makapoy ug makaguba kanato. Apan tungod kay kita mga miyembro sa usag usa—kay kita tanan usa ka lawas—maglipay kita uban sa usag usa, ug ituring nato nga atong kaugalingon ang tanan nga nagpalahi sa uban; kay kung ang usa mailhan tungod sa usa ka butang, ang lain tungod sa lain, ug ang ikatulo tungod sa laing butang pa, apan sila tanan usa ka lawas sa pagkaigsoon, nan pinaagi niining tanan mailhan ang pagkaigsoon ug mahimong hingpit gayud, ug ang dungog niini moabot sa matag usa: ang usa malumo ang tingog, samtang ikaw kusog ang tingog; ang usa mobasa nga klaro, samtang ikaw dali masabtan ang gibasa; ang usa mas maalamon, samtang ikaw mas maayo sa pagdumala sa mga buluhaton; ang usa pa gani mas mapuslanon sa pag-organisar sa mga buluhaton, samtang ikaw mas andam mosunod; ug ang ikaduha mas labaw pa kaysa sa una, kay ang butang nga nagpakita nga usa ka butang sa wala pa kini tinuod, wala gyud kini'y bili. Unsa man ang melodiya, o harmoniya, o pagbasa, o kadasig, o kaligrapiya, o musika, ikumpara sa bulahan ug labing matahum nga pagpaubos ug pagsunod, sa pagkabuotan ug pagkasimple, sa wala pa ang pagkamapainubsanon ug pagkamabuotan, sa wala pa ang pagkamaayo ug pagkamapailubon, sa wala pa ang gugma sa Dios ug aktibong pag-ampo, ug sa wala pa ang ubang mga hiyas, nga ang pag-angkon niini usa ka butang sa kabubut-on ug paningkamot—bisan pa man kon ang usa walay tingog, dili makanta, dili maayo mobasa, litong, salagubang, pangit ang nawong, o pilay. Busa ang atong maloloy-on nga Dios naghimo sa kaayohan sa pagkamatinud-anon nga dali ra makab-ot ug maabot sa atong tanan, nga nagdepende kini dili sa pisikal nga bentaha kondili sa disposisyon sa kalag, diin kini gitamnan, motubo, ug makab-ot ang kahingpitan.

4. Magkontento kita sa atong naa, maglipay usab sa gipanag-iy sa matag usa sa atong mga igsoon, maghiusa kita sa usag usa ug magkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios uban sa tanang matang sa kahusay. Makita ninyo, mga igsoon, nga nagkadaghan kita; ug importante kaayo nga ang tanan sa taliwala nato anaa sa maayong han-ay: kay kung bisan ang labing gamay nga butang maliso gikan sa husto nga han-ay niini, ang tibuok lawas sa pagkaigsoonan mapalihok ug matuyaw, mawala ang katahum sa pagkamaayo niini, sama sa mahitabo ug sa matag ubang komunidad. Alang kanato, nga nagkatigum sa pagkahiusa sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo ug nagkinabuhi sumala sa han-ay sa Puluy-anan sa mga Anghel, ang hingpit nga han-ay sa tanang butang usa ka dinalian nga panginahanglan – nga ang pasabot nako mao nga kita mag-awit ug mag-ampo, motindog ug mobalhin sa puwesto, molingkod ug motindog, sa pagtulog ug pagmata, sa pag-anaog ug pagsaka, sa paghilom ug pagsulti, sa pagkaon ug pag-inom, sa pagsulod ug paggawas, sa pagpangutana ug pagtubag, sa pagtigom ug pagkatibulaag, sa pagpangita ug paghatag, sa pag-alagad ug pag-alagad-on, sa pagbutang ug paghawid, sa pagsul-ob ug pagtangtang sa sinina, sa pagsul-ob ug pagtangtang sa atong sapatos—kini tanan makita nga ginabuhat sa taliwala nato matag-adlaw. Kung mapadayon ang kahusay sa tanan niini, makita ang atong tibuok pagkaigsuonan sama sa usa ka kalinaw nga dagat nga nagalihok, apan adunay malumo nga balud, murag gihuyop sa Espiritu Santo. Apan kon, tungod sa kapabayaang mosulod ang kagubot, naning sama kini sa gipukaw sa kusgan nga hangin ug unos, ug ang mga balod mosirit ug mag-alon. Dili ba kini mao ang atong makita kung motungha ang kasaba, pag-eyag, katawa ug tsismis taliwala kaninyo – sama sa nahitabo bag-ohay lang atol sa pagpanagtag sa Balaang Agiasma ug sa paggawas sa refektoryo, diin hapit na gayud napasig-uli sa upat ka dekan ang husto nga han-ay taliwala kaninyo? – Dili ingon ana, akong mga anak ug igsoon, dili ingon ana. Nasayud kamo sa gisulti bahin sa kabubut-on sa Dios: nga kini dili lang *'maayo'*, kondili usab *'hingpit'* ug *'makapahimuot'* (Roma 12:2), alang sa kaayohan sa kadaghanan. – Gisulti ko kini kaninyo, bisan pa, dili ingon usa ka pagsaway, kondili ingon usa ka pahinumdom sa nahitabo kaniadto, aron malikayan kining mga hitabo sa umaabot. Hinaut nga ang Ginoo sa kalinaw ug ang Dios sa tanang kaluoy, nga nagpadayon sa tanang butang sa langit ug sa yuta sa hingpit nga han-ay, magahatag kaninyo og kusog ug kaisog alang sa matag maayong buhat ug paningkamot, alang sa matag kalinaw ug panaghiusa sa hunahuna, alang sa matag kahusay ug kalinaw, sa matinud-anong gugma sa usag usa, aron sa adlaw sa Iyang pagpadayag, kita unta makaplagan taliwala sa panag-uban sa mga Balaan ug sa panon sa mga gipanalangin, kauban ang tanang mga Balaan nga nakapahimuot Niya sukad pa sa una.

145. Ang kinabuhi sa pagkamapailubon sa komunal nga pagsunod; kini mao ang tinuod nga pagkamartir

145. Usa ka kinabuhi sa paglahutay sa komunal nga monastikong kinabuhi; kini mao ang tinuod nga pagkamartir. [2, 78] Pag-amping kamo batok sa dautang pakig-sabwatan, hambog nga kaugalingong kabubuton ug makadaot nga paglapas sa mga balaod sa monasteryo, nga magsunod sa tanang butang sa lagda nga gipasa kanato sa mga Balaang Amahan; kay ang gipatukod alang kanato wala gibutang nga walay han-ay, kondili pagkahuman nga gisulayan ang tanan sukad pa sa karaan, uban sa daghang paningkamot ug singot; ug ang gipatukod gibutang subay sa mga kinahanglanon ug kina-iyang sa atong anghelnong paagi sa kinabuhi, ug aron supakon kadtong naghubad sa mga sugo sa Ginoo sa lain nga paagi. Busa, padayon sa inyong maayong buhat ug lakanga hangtod sa katapusan ang dalan sa Ginoo, pahir-a ang inyong kaugalingon sa lana sa pagkamaulawon ug pagkamapailubon, ug pag-antus sa tanang matang sa asetikong kalisod, diin usa ka dako nga kalipay sa walay katapusang mga panalangin ang gitagana. Unsa kaha, nan, kini nga mga kalisod? Mao kana gayud ang inyong gin-antos matag-adlaw: pagbantay ug pag-awit sa mga salmo, paggawa sa kamot, pagkaon ug pag-inom nga matarong, ang sunod-sunod nga pagtuman sa usa ka katungdanan human sa lain, ang pagka-angay sa pagtindog sa simbahan ug sa han-ay sa prosisyon, sa paglakaw, sa sinina, sa sapatos, sa panapton sa ulo – mga kasubo nga motumaw gikan sa kakabus, gikan sa pagpasagad, gikan sa pagdumot ug sa tanang susamang mga butang. Ug daghan sa mga Balaang Amahan ang tinuod nga nagpamatuod niini—labaw sa tanan, si San Basilio ang Dako, nagpamatuod—nga ang kahimtang sa pagsunod mao ang tinuod nga pagkamartir. – Apan hunahunaa, unsa ang kaayohan nga makuha nato niini? Ug unsang ganti ang nagpaabut kanato? – Ang dili malata nga korona sa pagkamatarong, ang panulondon sa Gingharian sa Langit, pag-angkon isip mga anak, pagkawalay-kadaut, pagkawalay-kamatayon, ug ang tanang kalipay nga labaw pa sa atong paghunahuna. Tungod kay aduna kita'y ingon nga mga saad, akong mga igsoon, pag-antus kamo pag-usab ug pag-usab sa pagpaninguha sa pagkamapaubsanon nga nag-atubang kaninyo, nga dili kamo mapahadlok sa usahay nga pagkapakyas sa uban, ni mawadan kamo og kaisog tungod sa mga kalisdanan ug kasubo nga inyong masinati, alang sa atong kinabuhi sumala sa Dios: kay kung dili kita magmasubo dinhi, dili kita malipay niadtong adlaw; kung dili kita mag-antos ug maghinakit dinhi, dili kita makakaplag og kalapad ug kalipay sa umaabot nga kapanahonan. Apan sa mas dako nga among paghinakit ug pag-agahon dinhi, mas dako usab ang among kadaugan ug pag-antos, mas dako ang kahupayan nga among makaplagan didto: imbis sa kasubo, madawat nato ang kalipay; imbis sa kakabus, kadato; imbes sa gamayng kabtangan dinhi sa yuta – daghang bahandi sa langit; imbes sa sakit sa lawas, espirituhanong kahimsog; imbes nga biyaan nato ang kalibutan, ang pagtawag sa Ginoo ngadto Niya mismo: kay unsa kaha kita, ug unsa kadako ang atong kalipay, sa dihang madungog nato kana nga bulahan nga tingog nga nagtawag ug nagaingon: *'Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan; panag-iyang kamo sa gingharian nga gitagana alang kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan'* (Mat. 25:25). Ngano man, kung gikinahanglan nga mag-antos kita og kamatayon matag-adlaw alang sa gugma ni Cristo, dili ba nato kini pilion ug isumite ang atong kaugalingon sa pagpanghampak, pagsunog, pagputol-putol, ug sa pag-antos sa tanang matang sa pag-antos, sama sa giantos sa mga balaan nga martir? Kay dili man lain ang gisugo kanila nga higugmaon ug alagaan, ug lain usab ang gisugo kanato; apan usa ra ang among paningkamot ug usa ra ang among tinguha, kay sa kinaiyahan usa ra kami—mga binuhat sa Dios, gidala sa kalibutan alang sa usa ka katuyoan: paghimaya sa Dios pinaagi sa pagtuman sa Iyang balaan nga mga sugo; samtang ang pagputol sa mga bukton, ang pagdugo, ug ang mga pag-antos sa mga tirano wala man kanunay ug bisan asa nahitabo. Giisip kitang takus sa pagsugod niining tinuod nga buhat sa usa ka mahimayaong kinabuhi sa pagsunod, ug gisagop nato ang pagkamartir sa lain nga paagi: Imbis sa pagputol sa mga bukton, giputol nato ang atong kaugalingong kabubuton; imbis sa pag-awas sa dugo, gipahawa nato ang makasasala nga mga hunahuna ug tinguha; imbis sa malupit nga mga pag-antos, ginatugkaran nato ang mga pag-atake sa mga demonyo ug ang pagdumot sa kalibutan; mao nga, uban sa paglaum nga dili walay pulos, nagpaabut kita nga makig-ambit sa umaabot nga kapanahonan uban sa mga balaan nga martir.

146. Sa okasyon sa usa ka linog, ginapahinumduman ninyo kami sa pag-uyog sa langit ug yuta sa katapusang adlaw ug naghatag og pagtulun-an nga angay niini

146. Sa higayon sa usa ka linog, ginapahinumduman nimo kami sa pag-uyog sa langit ug yuta sa Katapusang Adlaw ug naghatag ka og pagtulun-an nga angay niini. [2, 79] Human sa linog nga atong nasinati gahapon, walay laing angay natong hisgutan kundi kini nga panghitabo, nga mao: unsa ang hinungdan niini

ug alang sa unsang katuyoan kini mahitabo? Sa mga Griyego, ang uban mosulti og usa ka butang, ang uban mosulti og lain; apan ang balaan nga si David nagpatin-aw niini kanato sa dihang siya misulti mahitungod sa Dios: *'Tan-aw Niya ang yuta ug kini maning-iling; hikapon Niya ang mga bukid ug kini mosiga'* (Salmo 103:32). Sama sa dihang ang usa ka agalon motutok sa iyang sulugoon nga masuko, ang sulugoon mangurog: ingon ana usab ang tinuod nga Ginoo sa tanan ug ang Magbubuhay, nga sa Iyang atubangan ang tanang binuhay nagtindog isip mga sulugoon ug mga ulipon nga babaye, sa dihang Iyang gustong ipakita ang Iyang matarong nga kasuko batok kanato tungod sa atong mga sala, Pinaagi sa makakita-tanan nga mata sa Iyang gahum, Siya mitutok sa Iyang mga binuhay sa makalilisang nga paagi ug *'nagpabug-bog kanila'*, aron kita, nga napuno sa kahadlok ug pag-uyog sama sa mga ulipon nga nagdala ug kalagot sa ilang kaugalingon, magpabilin nga putli ug mobalik sa pagtuman sa Iyang mga sugo. – Tan-awa, akong mga igsoon, unsa ka makalilisang ang Iyang gahum! Mao kana ang pagpadayag sa Iyang kasuko, ug ang kalagot sa Iyang kasilakan! Ug kung ingon ana ka dako ang karon, unsa kaha kaha ang umaabot sa katapusan sa tanang butang? Kay Siya mismo misulti uban sa hulga: *'Iyuyog ko pag-usab ang langit ug ang yuta'* (Hagai 2:7), nga nagpakita sa katingalahang kinaiya niining maong hitabo. Unsa kaha ka-kahadlok ang makita, ug unsa kaha ka-kurog ang mahitabo, sa dihang ibulgar sa yuta ang tanan nga namatay sukad pa sa sinugdanan sa panahon, sa dihang ang mga langit ipilo sama sa usa ka scroll, ang mga bitoon mahulog, ang mga langitnong lawas mausab, ug ang tingog sa trumpeta sa Punong Anghel mudagundong ibabaw sa tanan nga nagpuyo sa yuta, sa dihang ang atong Dios mismo moabot sa himaya, uban sa libo-libo ug libo-libo ug daghang napulo ka libo sa mga anghel, mga arkanghel ug mga langitnong gahum nga nagmartsa sa atubangan sa Iyang nawong, sa dihang ang mga trono ibutang sa ilang lugar, ang lingkoranan sa paghukom matukod, ug ang dili madunot nga Hukom ug Ginoo ipadayag ang tanan nga natago, ang tanan nga atong nasinati. Sa diha nga, sa pagkahuman niini tanan sa pagkurap sa mata, ipahayag ang dakung ug makalilisang nga paghukom, nga nagtawag sa mga matarong ngadto sa Ginharian sa Langit ug sa kinabuhi nga walay katapusan, samtang gipadala ang mga dautan ngadto sa kalayo nga walay katapusan, ngadto sa hingpit nga kangitngit, ngadto sa makalilisang nga kalawoman sa impierno, sa ngitngit nga Tartarus, sa mga ulod nga dili matulog, sa pagngurog sa ngipon ug sa tanang uban pang makalilisang nga pag-antos? Kinsa may makasustine niini tanan, mga igsoon? Kinsa may makasukol sa ingon ana nga kahadlok ug kahalakaw! Kinsa may makabarog nga lig-on sa atubangan niining makalumog ug makapahilom nga panghitabo! Sa makita ang kalangitan nga nabungkag, ang yuta nga nag-uyog, ang kadagatan sa mga Anghel ug ang Ginoo mismo, ang Dios, nga moanha sa mga panganod aron hukman ang tibuok yuta!!! – Apan kining dugay na nga gipaabot nga hitabo dili na layo, hapit na: ang Hukom nagtindog sa pultahan! – Tan-awa, ang Nobyo! Gawas kamo aron masugat Siya! – Apan kon aduna kita'y hayag nga suga sa pagkabalaan ug igong lana sa kaluoy ug gugma, bulahan kita; masugat nato ang Nobyo uban ang kalipay ug mosulod kita sa Iyang palasyo. Apan kon dili, atong palayon sa atong mga kaugalingon ang mga pultahan nga dili mubukas kanato sa diha nga atong tukion, tungod kay nagbuhay kita og dautan, natulog kita ug natulog pag-ayo, ug napamatud-an nga wala kita mag-andam. – Busa, aron dili kini mahitabo kanato, kita nga natulog pagmata gikan sa katulogon sa kawalay pag-amping; kita nga walay gana bumangon gikan sa kawalay paglaum; pukawa nato ang mga hubog sa makauwaw nga mga hunahuna, limpyoha nato ang atong mga kalag nga nadisturbo sa atong kaugalingong dili angay nga mga tinguha, ug lig-ona nato ang atong mga kasingkasing sa lig-on nga pagtuo, alang sa mga kasingkasing nga nabalisa tungod sa pagduha-duha, pagka-usab-usab ug kahakog. Busa, kita nga maayo na, mag-uswag pa gayud ta sa pagka-maayo; kita nga nahayag na, mag-uswag pa gayud ta sa kahayag; kita nga putli na, mag-uswag pa gayud ta sa pagkaputli; kita nga masigasig na, mag-uswag pa gayud ta sa pagkasigasig; kita nga matarong na, higugmaon pa gayud nato ang pagbuhay sa maayo; kita nga mapainubsanon na ug maalamon, mag-uswag pa gayud ta sa pagka-mapainubsanon ug maalamon; kita nga masunuron na, mag-uswag pa gayud ta sa pagkasunuron; buhaton nato ang tanan nga maayo ug tumanon ang matag sugo, aron kita mahimong takus mosulod sa palasyo sa Nobyo sa atong mga kalag alang sa walay katapusang kalipay.

147. Magmalampuson kita nga padayon sa tanang hiyas, nga naningkamot gayud ug naglikay sa tanang dautan, ug nagpalamuti sa atong kaugalingon sa mga buhat sa kinabuhi sa mga anghel, nga nagsunod sa ehemplo sa mga Balaang Amahan ug sa paglaum sa dagkong saad

147. Magpadayon kita sa pag-uswag sa matag hiyas, nga masigasig ug malikayan ang tanang dautan, ug pagpanamkon sa atong kaugalingon sa mga buhat sa komunidad sa mga anghel, pinaagi sa pagsunod sa ehemplo sa mga balaang Amahan ug sa paglaum sa dagkong saad. [2, 80] Ayaw nato pasipalahon ang mga

buhat nga atong nahuman na pinaagi sa atong karon nga mga lihok; sama sa bag-o pa lang kita nagsugod, masigla nato nga tumanon ang matag katungdanan ug praktison ang matag hiyas, nga modawat og kahayag sa ibabaw sa kahayag ug mosaka gikan sa himaya paingon sa himaya: kini makab-ot pinaagi sa inyong maayong pamatasan sa tanang butang, kon magsul-ob kamo sa bisti sa pagpaubos, pagdekorar sa inyong kaugalingon sa pagsunod, pagpakita sa aktibong gugma ug pagkamapainubsanon, likayi ang kaugalingong kabubut-on ug pagpalugway sa kaugalingon—nga mao ang gigikanan sa kamatayon, limbong, garbo, ug paghigugma sa himaya—nga nagbitbit og dali nga pagkaguba, ug diin nahulog ang tanan sukad pa sa karaang panahon hangtod karon niining uma sa pagsunod. Karon, nga nahugasan na kamo gikan sa tanang mga tinik, sagbot, ug mga balak, magbunga kamo ug ipakita ang bag-ong kinabuhi, nga walay isagol gikan sa mga hunahuna sa mga natumba, aron dili usab kamo masinati ang parehas nga kapalaran. Pagmatinud-anon ug matin-aw sa tanang butang; dawata ang pagpanamastamas, pagpaubos, ug pag-insulto uban ang kalipay; kamo tanan magpakita og pagkamapailubon sa pakigbisog alang sa maayo, pagpugong sa kaugalingon ug paglahutay: kay ania ang pagkamartir sa kinabuhi nga gipuy-an sa pagsunod; ug ang tanan nga makalahutay makadawat sa korona sa pagkamatarong. Ingon nga nagdilaab sa gugma kang Kristo ug gisulayan sa mga pagsulay ug mga kasakit, batona uban ang kaisog ang tanan nga nga moabot kaninyo adlaw-adlaw, ug sunda kana nga tinuod nga bulawanong kinabuhi sa atong mga katigulangan, diin dili kita makakaplag og pagsuway, garbo, panaglalis, kawalay-hiya, pasipala o kagubot, kondili diin naghari ang malinawong, anghelikong kahimtang, nga nagapahulay ilawom sa gininhawa sa Espiritu. Nasayud ka nga ang akong gisulti tinuod nga maayo; kon maayo kini, nan kini usab angayan; kon angayan kini, nganong dili nato kini higugmaon, handumon, ug paninguhaon nga makab-ot?

148. Lisod itanom sa atong kasingkasing ang pagkamaayo, samtang ang dautan dali ra dawaton

148. 1) Lisod itanom sa atong kasingkasing ang pagkamaayo, samtang dali ra dawaton ang dautan. – 2) Ang dalan sa pagkamaayo sama sa pagsaka sa bukid, samtang ang dalan sa sala sama sa pag-anaog gikan sa bukid. – 3) Kinahanglan motan-aw kita paingon sa taas ug dili moubos sa mga hunahuna sa kalibutan. – 4) Aduna kita'y lain-laing gasa ug lain-laing hunahuna; apan madawat nato ang atong ganti subay sa atong kadasig ug paningkamot. – 5) Ato'ng batason ang tanang matang sa kakulangan, kakulian, kalisud ug kasubo uban ang kalinaw sa hunahuna; kay mao kini ang atong gipili nga buhaton. Apan kini ang masaligan nga dalan paingon sa kaluwasan. [2, 31]

5. Kasagaran, kon ang usa ka tawo mosulti bahin sa usa ka makasasalaon nga butang, pagkahuman niya kini isulti kaduha o kaisa, iyang giandam ang hunahuna sa mga mamiminaw ngadto sa dautan. Apan bahin sa pagkamaayo, bisan pa sa paghisgot og daghang higayon sa makaluwas nga mga butang, halos dili gyud makakuha og pagtagad o disposisyon sa bisan kinsa. Ingon ana kalisod ang pagpanudlo sa pagkamaayo sa kinaiyahan sa tawo; sa pikas bahin, dali ra kaayo kini modawat sa dautan.

6. Ang paglakaw sa dalan sa pagkamaayo sama sa pagsaka sa bukid: unsa kadako nga paningkamot, kakulian ug kalisud ang apil niini? Sa kasukwahi, ang dalan sa sala sama sa pag-anaog sa bukid: sayon kini, ug ang mga babag dili makita tungod sa kadali sa pag-uswag. Busa, sa dalan sa pagkamaayo, gikinahanglan ang espesyal nga pag-amping, giya ug pag-ihap.

7. Dinhi, dili angay nga adunay bisan unsang butang nga kalibutanon o panandaliang hunahunaon, kondili kana nga langitnon ug walay katapusan, kon gusto nato mosaka imbis nga moubos. Kay sama sa usa ka tawo nga mosaka sa kataas-taasan, kon motan-aw siya paubos, makasinati siya og usa ka matang sa kangitngit: ingon usab, alang sa usa ka tawo nga, samtang mosaka sa dalan sa pagkamaayo, ipunting ang iyang pagtagad sa mga kahupayan sa kalibutan, ang mata sa kalag mangitngit. Kinahanglan motan-aw kita paingon sa taas, kay didto ang atong Ulo – si Kristo nga Ginoo; didto ang atong bahandi ug ang walay katapusang kinabuhi. Ayaw kita pagkapoy samtang mosaka kita, ni mawagtang ang paglaum sa dihang makita nato ang kataas sa pagsaka. Dili nato maabot ang katapusan pinaagi sa atong kaugalingong kusog, apan ang tabang sa Dios ug ang Iyang pag-ampo duol ra.

8. Nagsugod na kita sa kini nga dalan ug nakalambo, ug ang matag-usa kanato, sumala sa atong kadasig ug paningkamot, karon nagtindog sa lain-laing lebel sa pagkamaayo. Ug mas lahi kita sa usag usa sa atong espirituhanong disposisyon kaysa sa atong pisikal nga hitsura: kay ang usa mas mainitong naghigugma sa pagpaubos ug pagsunod, samtang ang lain dili kaayo; o ang usa mailhan tungod sa gasa sa gugma sa isigkatawo, samtang ang lain mailhan sa masigasig nga pag-atiman sa kadaghanan, bisan pinaagi sa manwal nga mga buluhaton, o pinaagi sa trabaho sa uma ug sa panimalay, o pinaagi sa pagtubag sa mga

panginahanglan sa mga tawo—sama sa, pananglitan, ang katiwala, ang tig-atiman sa bodega, ang tig-alima sa refectoryo, ang tig-gama og sapatos, ang mananahi, ug uban pa. Ang matag-usa kanato naglakaw sa dalan sa Ginoo, ug kini nga agianan magdala kanato ngadto sa di-malaglag nga mga korona.

9. Ato lang pag-antos sa pagkamapailubon ug pagka-mapainubsanon ang mga pagpanarbaho, kalisod, ug kapig-atan sa atong buhat, ang pagpangbantay ug pagpuasa, ang pag-awit sa mga salmo, ingon man usab ang katugnaw, ang kakabus sa kalidad sa atong sinina ug sapatos, ug uban pang mga kakulian. Ang Dios ang akong saksi nga dili ko kini tan-awon nga walay pagtagad; nagmalasakit ko kaninyo, nag-uban ko sa inyong gibati, ug sa akong makakaya, naningkamot ko nga maghatag og kalinaw kaninyong tanan. Apan makita ninyo mismo nga dili kini gamay nga buluhaton nga mopahuman og sinina, sapatos, ug mopahupay sa kadaghanan. – Apan, mao kini gayud ang hinungdan nganong misugod kami: aron magutom, mauhaw, maghilom, ug mabuhi sa kakabus alang sa gugma ni Cristo, diin ang Balaang Apostol mismo nagpuyo sa gutom ug kauhaw, sa katugnaw ug kahilom, ug sa ubang kakulangan (2 Cor. 11:27); ug dili siya ra, kondili ang tanang mga balaan *'naglibot nga nagsul-ob og panit sa karnero ug panit sa kanding, nagkinahanglanon, ginapaka-antos, ginapasipala... naglibot-libot sa mga disyerto ug kabukiran, sa mga langob ug sa mga lungag sa yuta'* (Heb. 11:37–38). Kung mao kini ang ilang bahin, giunsa kaha kita, nga nagkinabuhi sa lain nga paagi, maila nga takus sa parehas nga dungog kanila? Dili nato mahimo. Apan kung kinsa ang makasinati sa bisan unsa sa mga kalisdanan nga gilista, maglipay sila nga gihatagan sila og bahin sa kinabuhi sa mga balaan. Mao kini ang angay nga pagtan-aw sa tanan ug pagdawat sa tanang butang uban ang pagpasalamat, ingon nga mga gasa gikan sa Dios nga gihatag pinaagi sa Iyang mga katiwala, nga walay pagreklamo o pagdumdum. Kung molihok kita sa ingon niini, pagapanalanginan kita, mga igsoon, kay pinaagi niini hatagan kita og pahulay sa usa ka dapit nga walay sakit, kapoy, kakulangan o kasubo.

149. Ginasaway niya ang mga nagatugot sa mga tukso sa kaaway ug ang mga nahulog, ug ginadasig sila sa pagsukol, nga naghatag kanila og paglaum sa tabang sa Ginoo

149. Ginasaway niya ang mga tawo nga mosugot sa mga sugyot sa kaaway ug mahulog sa sala, ug gihangyo sila nga supakon ang ingon nga mga tukso, samtang gihatagan sila og paglaum sa tabang sa Ginoo. [2, 82] Sa diha nga moturok ang kapabayaang, hinay-hinay kini magdani sa mga wala magtagad niini ngadto sa bangag sa pagkaguba. Kung ang bisan kinsa magsugod sa paglisod sa pagtuman sa ilang mga katungdanan, supak sa tawag sa pagsunod ug paglikay sa pagtuman niini – unya ang kaaway mohatag kanila og mga sugyot ug pagpukaw aron buhaton ang dautang mga buhat, ug sila, sa pag-uyon niini, dili lang mahulog sa ilang kaugalingon, apan magdala usab sa uban sa sayop nga dalan. Hala! Unsa may nahitabo? – Giunsa man pagdaug sa yawa? Giunsa nato pagpasipala sa atong mga mananabang, ang mga balaang anghel? Giunsa nato pagbalhin sa kaugalingon ngadto sa kiliran sa kaaway, nga makapasipala sa atong dakong Dios, ang Maayong Magbalantay, nga Iyang gihatag ang Iyang kaugalingon alang kanato isip halad pinaagi sa krus ug kamatayon? Unsaon nato pagtan-aw sa Iyang nawong? Unsaon nato pag-antos sa Iyang kasuko? Walay pag-antos nga katumbas sa atong pagkadautan. – Ang uban nakaabot sa Ginghamlan sa Langit, samtang kita gidala sa manlaglag sa atong kalag. Ang uban nagpakita sa pagkamapailubon sa mga martir, samtang kita nasilotan sa pagkahugno sa mga gipahimulag. Ang uban gihatag sa kahitas-an sa langit, samtang kita gilabay sa kalawmon sa yuta. Ang uban nagtinguha sa pagsaka sa hagdanan sa pagkamaayo, samtang kita nag-andam alang sa atong kaugalingon og pagdaug sa hagdanan sa pagkaguba. Dili na ba kita makabawi? Dili ba kita magmata? Naghangyo ko kaninyo, magdali kita sa buluhaton, sugdan nato ang atong mga paningkamot, maglakaw kita sa dalan sa Dios, likayan nato ang mga hinungdan nga mosangpot sa pagkahugno ug buhaton nato ang tanan nga matarong ug deboto: walay duhaduha nga pagsunod, walay puas nga kugi sa pisikal nga trabaho, usa ka mapainubsanon ug maalamon nga pagtuo, aron ang tanan—ang gibuhay ug ang gihunahuna—ipadayag sa pag-angkon; ang dali nga pagsalikway sa hugaw nga mga hunahuna; ug, sa unang pagsulong sa yawa, pag-ingon: 'Palayo sa akong panan-aw, Satanas'—bisan pa man siya magdani sa usa ka tawo ngadto sa kalipay sa kahilayan, o mag-awhag sa pagpanamastamas, o magdani ngadto sa katamaran, o magtudlo sa kawalay pag-antos, o magpukaw og pagsupak sa pagtuo. Kay siya kanunay ug bisan asa magbutang og mga bitag, magtukod og mga patibong, ug maghukay og mga bangag; dili siya matulog, ni magpahulay; wala siyay gipangita nga pagkaon o ilimnon, o bisan unsa pa; usa ra ka buluhaton ang iyang ginabuhay sa adlaw ug sa gabii – ang paglaglag sa atong mga kalag. Ang atong unang ug labing importante nga armas batok kaniya mao ang pag-ila sa mga hunahuna pinaagi sa tabang ug pag-ampo sa Diyos. Busa, ayaw kita magpabaya ug magpahimulos sa kaugalingon nga mahulog. Pasagdi siya nga gamhanan sa gahum sa sala, pasagdi siya nga malimbungan sa

iyang mga paagi sa pagpangdani kanato ngadto sa dautan, pasagdi siya nga dautan sa kinaiyahan ug siya ra ang nag-imbento ug nagpahimulos sa atong pagkaguba – apan ayaw nato siya kahadlukan: kay pagkahuman si Kristo nga atong Dios nagsul-ob sa atong unod ug nahimong tawo, siya nahimong walay gahum, ug kita nag-awit: *'Ang mga armas sa kaaway hingpit nang nahurot'* (Salmo 9:7), kay ang Ginoo nga nakadaog kaniya naghatag kanato sa gahum nga mataynan ang iyang ulo. Gipalig-on sa pagtuo, atong tan-awon siya nga sama lang sa usa ka walay kusog nga langgam, o usa ka walay bili nga nagahuyop-huyop nga binuhat, nga gitatnan sa atong mga tiil.

150. Pinaagi sa paghubit kinsa kita, ngano nga ania kita, asa kita, ug asa kita paingon, gipakita niini ang paghukom sa Katapusang Paghukom ug ang kapalaran sa mga naa sa tuo ug sa mga naa sa wala, ug naghatag og makapadasig nga pagtulun-an

150. Pinaagi sa pagtino kinsa kita, ngano nga kita naglungtad, asa kita karon, ug asa kita paingon, kini naglarawan sa paghukom sa Katapusang Paghukom ug sa kapalaran sa mga naa sa tuo ug sa mga naa sa wala, ug naghatag og makatukmang pagtulun-an. [2, 83] Gihinumduman ko kamo: maghunahuna, magpamalandong ug magpamalandong pag-ayo – kinsa ba kita, ngano nga kita naglungtad, asa kita karon, ug asa kita paingon? – Kita mao ang binuhat sa Dios, buhat sa Iyang mga kamot, gimugna sa Iyang hulagway ug pagkapareho, nga adunay awtoridad sa tanan nga naglungtad ilawom sa langit; kay sumala sa gisulat, Iyang *'gibutang ang tanan ilawom sa atong mga tiil'* (Salmo 8:7). Ikaduha kita pagkahuman sa mga Anghel, sama sa pagkauna nila sumala sa kinaiyahan. – Ngano man kita naglungtad? – Aron sa himaya sa Iyang gahum, sama sa mga anghel, pinaagi sa matinud-anong pagtuman sa tanang Iyang mga sugo – kay kita *'gamayng mas ubos kaysa sa mga anghel'* (Salmo 8:6), ug labi pa gayud nga maminusan kini kon atong isalikway ang pagkadaut ug isuot ang pagkawalay-kadaut. – Asa kita? Sa usa ka dapit sa pagka-ili, tungod sa kawalay pag-amping, pagkamasuwakon ug paghigugma sa kalipay sa atong katigulangan, nga napasa kanato, iyang mga kaliwat: nga angay nato nga pagahilakan ug pagasuboan, pagahilak-hilakan ug pagasubo-soban, samtang naghunahuna kita kung gikan sa unsang himayaong puloy-anan kita gipahawa, gikan sa unsang puy-anan sa mga anghel, gikan sa unsang malipayong, langitnong kahupayan. 'Asa kita paingon?' – Sa kalibutan sa unahan, sa tulo ka beses nga gipanalanginan nga puloy-anan sa mga anghel, sa yuta sa kahayag, sa kinabuhi nga walay katapusan; kay sa makalilisang nga Katapusang Paghukom, ang Hukom sa tanan ug Dios, nga naglingkod sa trono sa himaya, sa pagkurap sa mata maghukom sa tanang butang ug maghatag ug ganti sa matag tawo sumala sa ilang mga binuhatan: sa mga nagpabilin sa Iyang mga sugo, Iya silang hatagan og puwesto sa Iyang tuo, dili masukod nga kalipay, ang pag-ilakip sa walay katapusang mga panalangin, ug ang Gingharian sa Langit; apan sa mga wala magtuman kaniya ug, tungod sa kapabayaang o kahakog, nakabuhat og dautan—pagpahilaw, pakighilawas, pagpangawat, pagpanukot, pagpatay, pagpakasala, kahugaw, pagpanag-iyang, garbo, pagpasigarbo ug tanang uban pang matang sa dautan – Iyang ipadala sa walay katapusang pag-antos: sa kalayo sa impyerno, sa makahilo nga ulod, sa makapabulag nga kangitngit, sa walay kinatumyan nga kalawoman – ang matag-usa sumala sa iyang kaugalingong mga sala. Bisan kinsa, sa kinaadman, nga matarong nga napildi ang ilang kinaiyahan, mitugot sa tanan, uban sa kaisog, ug kon kinahanglan pa gani mamatay alang sa kaayohan, – kana nga tawo sa maong adlaw mosidlak sama sa adlaw, mahimong usa sa mga balaan, sa panaghigalaay sa mga Anghel, sa kalipay sa mga martir, sa kalipay sa mga Propeta ug mga Apostol. Apan kawsa sa iyang kaugalingon ang bisan kinsa nga, alang sa makalilisang nga maluhong kalipay, hilig sa kalinaw, o maluya ug walay pulos nga kalipay, makit-an ang iyang kaugalingon didto sa kana nga makaluluoy nga bahin sa gingharian, nga sakop sa walay kalooy nga pagsalikway ug dili na mabalik nga pagpahawa ngadto sa walay katapusang pag-antos, sa dili maputol nga mga gapus, diin ang tanan nga madungog mao ang—hala ug kawsa!—'Walay kaluwasan, walay kausaban, walay kaluoy, ni gikan sa Dios, ni gikan sa mga Anghel, ni gikan sa mga Balaan, hangtod sa kahangturan!' Tan-awa kini, akong mga anak: ang mga nagdagan og maayo ug ang mga natumba, ang lig-on sa espiritu ug ang maluya ang kasingkasing, ang una ug ang ikaduha, ang malig-on ug ang bugnaw, ang dato ug ang pobre sa pagkamatinud-anon, ug sa tinuod, ang matag tawo, matag tribo ug matag pinulongan. Kita usab, ipatali niini sa kasingkasing, maghimo og maayong mga determinasyon, ug maglakaw sa dalan sa Dios uban sa kusog ug determinasyon, nga balibaran ang matag kahuyang sama sa usa ka salot; itas nato ang atong mga kamot ngadto sa Dios nga Manluluwas, nga nagpahayag sa atong pagkaandam nga mag-antos sa pagkamartir adlaw-adlaw: pag-ula sa dugo, pagputol sa mga bukton, pagbunal sa unod, pagduko sa mga bukog—ug dili lang ang pagkawalay pagkaon, o tam-is nga ilimnon, maayong sinina, maayong sapatos, ang dungog sa hataas nga katungdanan, ug daghan pang uban nga ingon niini, nga kataw-

anan pa gani hisgutan; aron, human kita magkinabuhi nga matarong dinhi, subay sa tawag sa atong kahimtang, sa pagpaubos ug pagmasunuron, ug human matinud-anon natong natuman ang atong mga saad, makahawa kita niining kalibutanong prisohan uban ang kalipay, ug uban ang kaisog motindog sa atubangan sa Dios, sa bulahan nga paglaum nga madawat ang mga panalangin nga gisaad sa mga nagkinabuhi alang sa Iyang himaya.

151. Pagkuha og mga pagtulun-an alang sa mga nanag-apil sa espirituhanong pakigbisog nga dili makita gikan sa paagi sa pagpangandam sa mga kalahok alang sa mga kompetisyon sa kalibutanong mga pasundayag

151. Gikan sa paagi sa pagpangandam sa mga kalahok alang sa mga kompetisyon sa kalibutanong pasundayag, makakuha kita og mga leksyon alang sa mga naningkamot sa dili makita nga espirituhanong pakigbisog. [2, 84] Hunahunaa nato kung giunsa sa mga manalagsa sa paligsahan sa sekular nga mga pasundayag ang pagpangandam – dili ba kita makakat-on og usa ka butang gikan sa ilang ehemplo alang sa atong kaugalingong paningkamot? Sa pagduol sa panahon sa usa ka pampublikong pasundayag—ug, sa kadaghanan, dugay na daan pa niini—ang mga mosalmot sa kompetisyon dili mag-usik-usik sa panahon, kondili magpraktis daan sa ilang buhaton ug sa husto nga paagi sa pasundayag; ilang balikon ang tanan nga nagpaabut, ug mosunod sa angay nga diyeta alang niini, nga likayan ang mga pagkaon nga makababag sa ilang kalampusan, ug ang ilang mga pakighinabi niining panahona naglibot lamang sa umaabot nga mga pakigkompetensya: unsaon pagsulod sa arena ug paghimo sa unang lakang, asa paingon sunod, ug kinsa ang angay mosulong kinsa. Daghan kaayo silang buluhaton ug kabalaka: alang sa unsang katuyoan? Aron modaog sa malaglag nga korona sa kadaugan ug madawat ang gitudlo nga ganti; ug, sa samang higayon, aron malingaw ang mga manan-aw ug mga higala, samtang mapahiya ang mga napildi. Kung moadto sila sa ingon ana kadako nga paningkamot ug maghisgot pag-ayo daan, unsa kaha klase nga paningkamot, unsa nga kaisog ug kaamgo, ug unsa nga walay hunong nga kabalaka sa lain-laing butang ang angay natong buhaton? Kay ang atong kaaway, ang atong kontra ug kalaban, dili walay kasinatian, dili walay kahibalo, ug dili pasagad; apan nagbarug sa atubangan nato, daw siya usab naghunahuna pag-ayo kung unsang mga bitag ang iyang ibutang batok nato, unsaon pagduol, unsaon pag-atake, unsaon pagpugong, unsaon paghampak ug pagpaubos sa pobre nga monghe? Dili ba dako kaayo ang pakigbisog nga nag-atubang kanato? Dili ba kita, busa, mag-amping ug magmatngon pag-ayo? Dili ba kita, samtang nag-alsa sa atong mga kamot, magtuaw sa kasubo: *'Tan-awa gikan sa Itaas, Ginoo, gikan sa Imong balaan nga puloy-anan'* (Salmo 32:14). *'Ipahaba ang Imong gamhanan'*, o *'Umari, Ginoo, aron luwason kami'* (Salmo 79:3)? Tinuod gayud; ug kini uban sa pagpaubos ug naghinulsol nga kasingkasing, uban sa paglaum ug kaisog, uban sa matinud-anong pagtuo ug napamatud-an nga pagsunod. Dili biyaan sa Ginoo ang asketiko sa pagkamaayo kon siya motawag kaniya alang sa tabang, nga nag-ingon: *'Ang akong kasingkasing nagsalig kaniya, ug siya motabang kanako; ug ang akong unod mamulak'* (Salmo 27:7). Ug kon Siya motabang, kinsa ang makasukol Niya? Kinsa bay lig-on nga makapukan Niya? Walay bisan kinsa. Bisan pa og liboan ug daghang kaaway; dili siya mahadlok kanila. Sa ngalan sa Ginoo iyang pildi-on ug ipakatag sila. *'Busa, kaisog ka'*.

152. Pinaagi sa ehemplo sa mag-uuma, sa manlangoy, sa negosyante ug sa biyahero, nagdasig siya og kadasig sa pag-angkon sa espirituhanong mga panalangin

152. Ang mga pananglitan sa mag-uuma, sa manlangoy, sa negosyante ug sa biyahero nagdasig kanato sa pagpaningkamot alang sa espirituhanong mga panalangin; ug, samtang naghinumdom sa mga babag nga gipahimutang sa kaaway, naghatag sila kanato og paglaum sa kalampusan pinaagi sa tabang sa Ginoong Manluluwas, nga nag-andam ug nagpadayon sa pag-andam sa tanang butang alang sa atong kaluwasan, basta mapamatud-an nato nga kita takus sa Iyang tabang. [2, 85] Ang mag-uuma, ang manlangoy, ang negosyante, ang biyahero—nagpaningkamot silang tanan, nagpaningkamot adlaw ug gabii, gikapoy ug gikapoy sa ilang kaugalingon, mapisan nga nagtinguha nga maabot ang ilang tumong—ug maabot gyud nila kini. Apan ang atong paningkamot, ang atong pagbiyahe, ang atong kalakalan, ang atong pagpanaw lahi kaayo niini sama sa layo sa sidlakan gikan sa kasadpan, o mas tukma pa, sama sa langit gikan sa yuta. Mas labaw pa gayud, ang atong mga paningkamot, ang atong mga tinguha ug ang atong mga kusog kinahanglan nga labaw pa, mas masigasig ug walay hunong kaysa kanila? – Busa, sa maong hinungdan, misinggit si San David sa katingala: *'Kinsa ang mosaka sa bukid sa Ginoo, ug kinsa ang motindog sa Iyang balaan nga dapit?'* (Salmo 23:3). Ug usab: *'Kinsa ang mohatag kanako og pako sama sa salampati? Unya molupad unta ko ug makapahulay'*

(Salmo 54:7). Nagpaningkamot kita, nagakaon og gamay, gamay ra ang tulog; motambong kita sa mga serbisyo ug, sa atong mga selda, nag-ampo, mobasa, maminaw, mo-awit, maghabi, magpaubos, mosunod ug mag-antos sa tanan. Apan ngano man, unya, nga wala nato makab-ot ang atong gipangandoy ug wala kita makakita og kalampusan? – Tungod kini sa walay lain kondili sa mga babag sa atong kaluwasan nga gibutang sa atong kaaway, ang yawa. Sukad sa sinugdanan niining panahona hangtod karon, siya nagbarog batok sa atong kaliwatan aron pugngan kita sa pagsulod sa langit, diin siya gipahulog tungod sa iyang garbo. Apan, mga igsoon, ayaw kita pagkawalay paglaum o mapaluya ang kasingkasing tungod sa kalisud sa atong kinabuhi. – Kay aduna kita'y Diyos nga atong Tabang ug Manag-ampo, ang Diyos nga *'nag-alsa sa pobre gikan sa abog ug nagpatindog sa mga kabos gikan sa tapok sa abo'* (Salmo 112:7), nga *'naglig-on* sa kahuyang sa atong kinaiyahan' (Salmo 17:33) ug nga nakadaog sa atong kaaway, ang manulay. Busa, ayaw kita pagkawalay kadasig sa dihang makita nato kung gamay ra kaayo ang atong makab-ot pinaagi sa atong kaugalingong paningkamot. Walay bisan nobyo nga nagmahal sa iyang nobya nga ingon ana ka dako, ni ginatamdan sa mga ginikanan ang ilang mga anak nga ingon ana ka dako, sama sa paghigugma ug pag-atiman kanato sa Ginoo sa tanan, ang Dios. Ginatamdan Niya ang atong kaluwasan, nagalipay sa atong maayong pamatasan, ginabukas ang mga mata sa atong paghuna-huna, ginapadayag niini ang Iyang masidlak nga kaanyag ug ang Iyang gipangandoy nga himaya, ug, ginagiyahan sa mga anghel, ginataas kini aron makamatngon sa langit ug sa tanan nga naa niini, ug ginapanalipdan kini gikan sa mga dili makita nga kaaway ilawom sa dalungan sa mga pako sa Iyang banal nga pagdumala. Ug unsa pa man ang ikasulti? – Ingon ana ang Iyang gugma kanato nga mga makasasala nga Iyang gipili, nga wala mobiya sa sabakan sa Amahan, nga ipanaug ang langit, ug sa pagkamaubos moanhi kanato, ug mahimong tawo, samtang Siya mao ang Ginoo sa tanan. Naglangkob sa tanan sa Pulong, ang Labing Gihimaya ug Labing Napahitas-on nahimong usa ka bata, nga natawo gikan sa usa ka mapainubsanon nga Inahan, samtang nagapadato sa tanang butang. Ang kulminasyon niining misteryo mao nga Siya mitugot sa pagpasakop sa krus alang kanato human sa makalilisang nga mga pag-antos ug mibanhaw pag-usab sa ikatulong adlaw, nagluwas kanato gikan sa pagkupot sa bitin ug naghatag kanato sa gahum nga tapakan siya sa tiil sama sa usa ka nagahulag nga ulod. Unsaon kaha sa usa ka amahan paghigugma sa iyang anak nga lalaki, o sa usa ka inahan sa iyang anak nga babaye, o sa usa ka bana sa iyang asawa, o sa mga higala sa usag usa, sama sa paghigugma Niya kanato, nga nakasinati ug nakasakit og dako alang kanato nga iyang gihigugma? Apan ang walay kinutuban Niyang gugma ug pagkamaayo kanato dili masukod sa pulong o masabtan sa hunahuna. Tungod kay gihigugma kita Niya og lawom kaayo ug nag-antos Siya og dako alang kanato, giunsa kaha nga dili Siya mahimong atong manluluwas matag adlaw ug matag takna? Atong manalipod ug dalangpanan, basta dili kita mismo moliko gikan Niya, nga madala sa atong kaugalingong mga tinguha? Sa pagkahibalo niini, mag-amping kita nga magpabilin nga matinud-anon sa Ginoo, buhaton ang tanang paningkamot, maisugong pag-antos sa tanang makapasubo ug pagtuman sa tanan Niyang gisugo; – ug Siya magahatag kanato og kadaugan sa pakigbisog batok sa kaaway ug magahimo nga makaabot kita sa katapusan nga atong gipangandoy nga walay babag.

153. Gipasabot niini kung unsa ka bulahan ang pagpanarbaho alang sa Ginoo; ug, sa paghinumdom nga ang mga igsoon usab misulod sa monasteryo alang niining maong tuyo, nga gibyaan ang tanan, gihatagan sila og kadasig sa mga pulong sa Ginoo: 'Pangitaa, ug makakaplag kamo'

153. Gipakita niini kung unsa ka bulahan ang pagpanarbaho alang sa Ginoo; ug, sa paghinumdom nga ang mga igsoon usab misulod sa monasteryo alang niining maong tuyo, nga gibyaan nila ang tanan, gihatagan sila niini og kadasig pinaagi sa mga pulong sa Ginoo: 'Pangitaa, ug makakaplag kamo'... samtang nag-alagad sila nga mapainubuson sa mga katungdanan sa monasteryo, nga bisan pa man daw kalibutanon ang porma, espirituhanon ang espiritu. [2, 85] Unsa pa kaha ang mas matahum ug mas bulahan kay sa pag-alagad sa buhing Dios sa pagkamatinud-anon ug pagkamatarong, sa paghinlo sa kalag ug lawas, sa pagpanalipod sa kaugalingon batok sa matag sala, sa pagdani sa kaugalingon sa pagnanahong alang sa umaabot nga mga panalangin, sa kanunayng pagdala gikan sa kalibutan paingon sa langitnong gingharian, sa pagbaton og kalag nga walay bitik sa bisan unsang pagbati, sama sa langgam nga molupad lampas sa tanang bitag sa yawa ug mosaka sa labing kataas nga mga gingharian. Ang bisan kinsa nga ingon niini kanunay malipayon ug maligaya, makakaplag og kalipay ug mapuno sa katingala, nagsugod dinhi sa pagtilaw sa unang bunga sa umaabot nga hingpit nga kalipay. – Kay alang niini usab kamo mibiya sa kalibutan ug mianha dinhi; alang niini kamo misalikway sa kalibutan ug sa tanan nga anaa niini; alang niini kamo nahimong mga biyahero ug estranghero, nga gilain sa inyong yutang natawhan, sa inyong mga igsoon ug paryente; alang niini kamo nahimong lahi sa

hitsura ug sa paagi sa kinabuhi, ug nakigkawsa sa tanang kabalaka ug kabalisan sa kalibutan: busa, nga malipayon ninyong giakusar kining paningkamot, pangitaa ug makakaplag kamo, paningkamoti ug makab-ot ninyo ang gipangandoy sa inyong kalag. Kay *'ang mga nangita makakaplag, ug sa mga motuktok sa pultahan pagabuksan'* (Mat. 7:8), ingon sa Ginoo. Pangitaa, nga walay pagtagad sa bisan unsa pa o pagkabisi sa bisan unsa pa. Bisan pa nga nagbuhat kamo sa inyong kanunay nga katungdanan sa pagsunod, kini dili mga butang sa kalibutan o ordinaryo alang kaninyo, kay wala ninyo kini ginabuhat tungod sa kahilig, sa inyong kaugalingong kabubut-on, o aron malipay ang unod, kondili alang sa balaan nga espirituhanong panaghigalaay, tungod sa pagsunod ug subay sa mga sugo, ug labaw sa tanan aron malipay ang Dios. Gidawat sa Dios kining inyong paningkamot ingon usa ka halad ug halad-nga-gisa. Ug bulahan kamo, mga igsoon, sa pagpili niining anghelnong paagi sa kinabuhi, nga nagdala ngadto sa langitnong Herusalem, nga ang Dios mao ang kauban nga nagbuhat ug Maninukod niini. Busa, maglakaw kamo sa maayo, nga gipalig-on sa grasya ug gidayandayan sa mga hiyas: paghinulsol, pagsunod, pagpaubos, pagka-andam sa bisan unsang buluhaton, paglahutay, pagbantay, pagka-matino ug pag-ampo.

154. Sa paghinumdom kung unsa kabug-at ang karga sa iyang katungdanan isip abá, labi na sa hunahuna nga siya manubag sa matag-usa, nangayo siya og tabang. Sa unsang paagi? Pinaagi sa kalampusan sa kinabuhi sa monghe

154. 1) Sa paghunahuna sa kabug-aton sa karga sa iyang katungdanan isip abbot, labi na sa hunahuna nga siya manubag sa matag usa, nangayo siya og tabang. Sa unsang paagi? Pinaagi sa kalampusan sa kinabuhi sa monasteryo. – 2) Unya iyang gihulagway kung unsa ang angay itawag nga kalampusan. – 3) Sa katapusan, iyang gihangyo sila nga hunahunaon kung nagmalampuson ba sila, pinaagi sa pagtudlo sa mga timailhan sa mga nagmalampuson ug sa mga wala. [2, 87]

1. Unsaon man, sa imong hunahuna, pagtan-aw sa akong mapainubuson nga kalag sa akong papel isip inyong labaw? Tingali sa inyong tan-aw nga nagapasigarbo ko sa akong yano nga mga pahimangno kaninyo, ug pinaagi niini ra ako naglaum nga matuman pag-ayo ang akong katungdanan isip labaw. Dili gyud. Apan isulti ko kaninyo ang kamatuoran: gigugol nako ang mga adlaw sa akong kabos nga kinabuhi sa masakit ug makalilisang nga kabalaka, dili makakaplag og kahupayan sa pagsulti lang kaninyo bahin sa usa ka kinabuhi nga angay respetohon, kondili nagtinguha nga makita kaninyo ang tinuod nga kinauyokan sa kinabuhi mismo. Busa, kon naa ko taliwala ninyo, ginabantayan nako ang inyong pamatasan adlaw-adlaw: unsaon ninyo pagtratar sa usag usa, unsaon ninyo paglihok, unsaon ninyo pagpangutana ug pagtubag; ug gikan niini tanan, ingon man sa tan-aw sa inyong mga mata ug sa dagway sa inyong nawong, masuta nako ang kahimtang sa kalag sa matag usa: sa mga tawo nga matarong akong makita, malipay ako, makapahupay, ug mapuno sa paglaum; apan sa mga tawo nga supak niini akong makita, masubo ako, magminos, ug mohuyop, kay sigurado ko nga ang emosyon maoy nakadaug dinhi. Ug wala koy lain mahimo. Kay dili ba ko kinahanglan maghatag og pasaysay bahin sa matag-usa kaninyo? – Sa paghunahuna pa lang niini, kinsa ang dili mabalaka? Kinsa ang dili maghilak, mapuno sa kahadlok, ug mangurog? – Dako ug makalilisang nga butang alang sa tawo nga motindog sa atubangan sa Dios, ang patas nga Huwes, ug maghatag og pasaysay sa tibuk panon: kon kini ba gipanalipdan sa pagkabalaan ug pagkawalay-sala, ug kon kini ba naglakaw sa pagkamatinud-anon sa tanang sugo sa Dios, sa tanan nga matarong, sa pagtan-aw sa Dios ug sa isigkatawo? – Gisulti ba nako kini kaninyo aron, sa pagkahibalo ninyo sa kasakit sa akong kalag, kamo magmaloloy-on kanako ug motabang kanako? Unsaon man, nan? – Pinaagi sa mas mapisan nga paningkamot aron molabaw sa inyong kinabuhi, nga susama sa kinabuhi sa mga anghel.

2. Dili kita angay malipay sa pagpakalahi lang sa atong kaugalingon gikan sa mga layko, kondili sundon nato ang mga bakas sa mga Amahan aron makab-ot ang pagkahingpit sa atong kinabuhi; ni dili usab kita angay malipay sa paglabaw lang sa pipila sa atong kaugalingong ranggo, kondili paninguhaon nato nga matupngan ang labing hingpit. Kay *'daghan ang gitawag, apan pila ra ang napili'* (Mat. 22:14). Dili usab nato sukod ang atong pag-uswag pinaagi sa gidugayon sa panahon, nga naghunahuna, 'Monastiko na kami sulod sa daghang katuigan karon'; kondili hunahunaon nato kon ang gidaghanon ug ang grado sa atong mga birtud nagtugma ba sa gidugayon sa panahon. – Dili usab nato ipunting ang kamatuoran nga milabay na usab ang usa ka adlaw, kondili kung sa adlaw usab karon, adunay maayong buhat nga natigom sa langitnong bahandi alang sa ikapanginabuhi sa kalag sa umaabot nga kinabuhi, ug kung ang labing gamay nga kontribusyon gihimo ba alang sa paghinlo sa kalag ug sa pagdaog sa mga pagbati nga nagpahirap kanato. Busa, ang usa ka monghe, sa ngalan ug sa buhat, mahimong usa ka monghe, nga nagpalaya sa iyang kaugalingon gikan sa

kangitngit sa mga pagka-ugali ug sa mga gapos sa dautang batasan, ug pinaagi niini gitugotan ang iyang kalag ug hunahuna nga walay babag nga maningkamot paingon sa Ginoo, nga molupad sa gugma paingon kaniya ra, ug maghandum sa pakig-uban kaniya ra.

3. Busa, susiha sa inyong tagsa-tagsa ang inyong kaugalingon, aron makita kon anaa ba kaninyo kini nga gipangita nga kinaiya, o kon nagpabilin pa ba kamo nga ulipon sa mga pagka-ugali, bihag sa mga sala, bihag sa hunahuna, – nga tungod niini dili siya malinawon sa iyang mga pulong, buhat, ug hunahuna, nga nagpadayag niini pinaagi sa pagkawalay-sunod, garbo, pagreklamo, kasaba, pagpangatarungan sa kaugalingon, pagkamakasari, ug, ang labing dako sa tanang dautan, pagkawalay-tuo. Apan samtang ingon niini ang kahimtang, sa usa ka tawo nga naningkamot paingon sa gitinguhang tumong ug malampuson sa pakigbisog batok sa mga pagka-ugali, ang matag maayong kalidad ug matag hingpit nga gasa mapadayag: pagkamainom, kalinaw, gugma, kalooy, pagkamapailubon, pagka-mapainubsanon, kawalay pagpanukotuko, pagkamapasalamaton, pagkamapailubon, pag-ampo, pag-awit sa mga salmo, pagbantay, paghinulsol, paghilak, ug bisan unsang laing buhat ug kinaiya nga angay dayegon; dili siya mangita og pagka-una, kondili modagan gikan niini – dili niya gusto ang buhat nga makapahimuot kaniya, kondili ang gihatag sa iyang amahan, nga gibaliwala ang iyang kaugalingong kabubut-on, bisan pa ang buluhaton anaa sa kusina, sa tanaman, sa uma, o bisan asa pa nga susamang lugar, – dili siya makig-away bahin sa sinina, sapatos, pagkaon o ilimnon, kondili mapailubon niyang pag-antus ang tanan, bisan pa man nga nagsul-ob siya og basahan, nangurog sa katugnaw ug nagutom, nga nakatutok ang iyang panan-aw sa usa ra ka butang – ang pag-angkon sa maong pahulay sa umaabot nga kinabuhi.

155. Sama sa usa ka maisugong lungsoranon nga malipay kon tawgon sa hari aron madawat ang ganti, ingon usab malipay ang atong igsoon nga si Chariton, nga gitawag gikan dinhi sa Ginoo, ug karon nagatilaw sa dili masukod nga langitnong mga panalangin alang sa mga kaisog ug paningkamot nga iyang gihimo sa monasteryo

155. 1) Sama sa usa ka maisugong lungsoranon nga malipay kon tawgon sa hari aron madawat ang ganti, ingon usab malipay ang atong igsoon nga si Chariton, nga gitawag gikan dinhi sa Ginoo, karon nagatilaw sa dili masukod nga langitnong mga panalangin alang sa mga kaisog ug paningkamot nga iyang gihimo sa monasteryo. – 2) Sa paghunahuna niini, kinsa sa atong taliwala ang dili mainspirar sa pagbuhat usab sa susama, nga dili magtagad sa yawa, nga kasagaran, pinaagi sa iyang mga sugyot, mobalhin kanato gikan sa maayong buhat o mopahugaw sa maayo nga atong gibuhay pinaagi sa dili himsog nga mga hunahuna ug pagbati, bisan unsang pagsunod ang atong ginapraktis. – 3) Ayaw nato kalimti, labaw pa, nga ang pagkamaayo ginaganti bisan pa sa kini nga kinabuhi, usahay makita, ug kanunay nga dili makita, ingon usa ka paunang tilaw ug pagpaabot sa umaabot nga himaya ug kalipay. [2, 88]

4. Sama sa usa ka tawo nga giakusahan sa grabeng krimen ug gisilotan og kamatayon, nga mabati og kahadlok ug kahilakaw sa dihang gisultihan siya: 'Miabot na ang panahon; paggawas na'—mao usab kini alang sa makasasala, diin ang balita sa pagbalhin gikan niining kinabuhi paingon sa sunod kasagaran usa ka tinubdan sa kahadlok ug kahilakaw. Sa laing bahin, sama sa usa ka tawo nga nagpaabut og ganti ug korona gikan sa hari alang sa mga maisugon nga buhat nga iyang nahimo, malipayon kaayo siya sa dihang madungog niya ang tingog nga nagtawag kaniya aron dawaton kini; ingon usab, malipayon ang matarong nga tawo sa dihang ipahibalo sa Anghel sa Kamatayon ang iyang pagbiya niining kinabuhi, sa kasiguruhan nga siya mobiya aron dawaton ang iyang mga bulahan nga ganti. – Kini among gipangahas nga isulti karon mahitungod sa atong igsoon nga si Chariton, nga siya, matitud-anon sa iyang ngalan, mibulag sa iyang lawas uban sa kalipay ug pagdayeg ug miadto sa iyang dapit sa pahulay. – Mao kini, mga igsoon, ang angay paningkamotan sa usa ka tawo; mao kini ang paagi sa mapuslanong pagpugong sa kaugalingon; kung unsa ka mapuslanon ang pag-antos sa asetikong kinabuhi uban sa pagkamapailubon; kung unsa kini ka panalanginan ang pakigbisog uban sa pagsumpo hangtod sa kataposang gininhawa. Kay sa pipila lang ka tuig—o mas tukma pa, sa hapit usa ka adlaw (kay unsa pa man kaha ang kinabuhi dinhi sa yuta kon itandi sa walay katapusan?)—naghatag kini sa atong igsoon og dili masukod nga bahandi, dili masukod nga himaya, dili matupong nga kalipay, ug usa ka walay katapusang gingharian. Ug karon naglipay ug nagpasigarbo siya, nga walay bisan gamay nga kasubo tungod sa mga paningkamot nga iyang gihimo dinhi alang sa ingon nga panalangin, apan, pagkahuman niyang makuha ang iyang lugar taliwala sa mga koro sa mga balaan, sa mga tabernakulo sa mga matarong, sa mga hawanan sa mga martir, sa langitnong Herusalem, ang inahan sa tanang balaan, iyang masaksihan ang dili

masukod ug dili masukay nga mga panalangin: ang walay hunong nga kahayag, imortal nga kinabuhi, ug dili masukod nga kalipay.

5. Sa paghunahuna niini, unsaon man nato, nga naa pa sa larangan sa pakigbisog, nga dili mapadasig, dili mapukaw sa maisugong paglaum, dili mapuno sa kadasig, dili masunog ang among kasingkasing, dili tugotan nga molupad ang among hunahuna, dili ibalhin ang among paghigugma gikan sa kalibutan paingon sa langitnon, ug dili manumpa sa pagbuhat sa tanang butang ug pag-antos sa tanang butang tungod sa gugma sa Ginoo? Dili lang pag-ayuno ug pagbantay, dili lang pagtulog sa yutang walay higdaanan, dili lang katugnaw ug kainit, dili lang kakapoy ug kapoy, dili lang pagdaugdaug ug kawad-on sa dungog; kondili, kon kinahanglanon, ang pag-ula sa dugo, ang pagputol sa mga bukton, ang pagpanit sa unod, ang pagduko sa mga bukog – basta lang makab-ot nato ang atong gipangita. – Sa tinuod, mga igsoon, maayo nga maghunahuna kita sa ingon nga maalamon, nga maalamon ang atong pagdisposisyon sa paglihok. Ang yawa usa ka mananap, kanunay nagpanago duol kanato, nga nangita og paagi aron kuhaon gikan sa atong hunahuna ang maong mahimayaong mga paghunahuna ug dad-on kini sa walay pulos, kalibutanong mga hunahuna. Apan ayaw nato siya tugoti nga limbongon kita; sa baylo, samtang ginahandum nato ang balaan nga mga saad sa Dios—nga adlaw-adlaw gipangita, gidayeg sa mga awit ug gipadayag sa mga pag-ampo—atong igahin ang adlaw-adlaw, semana-sembana, bulan-bulan, tuig-tuig, nga naningkamot sa tanang paagi aron ipresentar ang atong mga buhat sa Dios nga putli, tanan malinawon, mapinanggaon, walay bahid sa garbo, pagka-mapahitas-on o tinguha sa pagpalipay sa mga tawo. Bisan mag-arado kita, maghukay, magluto, mag-anhi, magbantay, naga-atiman sa silid-imbakan, naga-atiman sa tanaman, naga-kopya sa mga teksto, o nagbuhat sa bisan unsang pangkamot nga trabaho – pagpanahi, paghabi og basket, o bisan unsa pa man among ginabuhat – paningkamotan nato nga buhaton kini sa paagi nga ang atong buhat ikonsiderar nga hingpit sa Dios mismo ug ibutang sa langitnong bahandi aron madawat ang usa ka walay katapusang ganti. Ang paglaglag sa atong mga buhat pinaagi sa pagreklamo, pagkasuwakon, pagkamapahitas-on, kalibog ug panagbangi usa ka buhat nga walay kinaadman ug bisan dili makatawo; sa ato pa, dili kini angay sa usa ka tinuod nga tawo. Kay ang tinuod nga tawo usa ka bantugang binuhat, sama sa kanunay nga hinumduman nga si Job; siya *'matul-id ug matarong, ug naglikay sa tanang dautan'* (Job 1:8).

6. Timan-i usab sa tanan kung giunsa paghigugma, pagpasidunggan, ug pagdayeg sa tanan ang usa ka masipag ug mahimayaong tawo, dili lamang sa iyang mga igsoon, kondili usab sa gawas sa ilang grupo sa mga nakadungog mahitungod kaniya. Kay ang pagkamatinud-anon, bisan pa man kini natago ug ginapraktis sa usa ka dili mailhi nga tawo, pinaagi sa kinaiyahan niini dili gyud kini mapugngan nga mapadayag, ug ang balita niini madungog ug ipahayag sa halapad nga dapit, sumala sa mga pulong sa Ginoo, nga miingon: *'Ang siyudad nga gibutang sa ibabaw sa bukid dili matago'* (Mateo 5:14). Kung magpadayon kita sa maayong buhat ug maningkamot gamay, moabot ang panahon sa pahulay, dili lang sa takna sa kamatayon, kondili bisan pa niini, sa panahon nga ang kawalay-pangandoy mapahimutang sa sulod nato. Kay ang kalag nga gihigugma ang Ginoo sa tibuok kasingkasing ug gipatay ang iyang mga tinguha pinaagi sa pagsunod, sumala sa mga pulong sa mga Balaang Amahan, nakab-ot ang kahupayan, ug gikan pa dinhi sa kalibutan nagsugod na sa pagtilaw sa umaabot nga kalipay.

156. Usa ka bag-ong abbot ang napili sa monasteryo sa Dalmatia, tungod lamang sa iyang pagpaubos

156. Usa ka bag-ong abá ang napili sa monasteryo sa Dalmatia, alang sa walay lain nga hinungdan kondili tungod lamang sa pagpaubos. Mao kana ang bili sa pagpaubos; kini naglangkob ug nagpanalipod sa tanang maayo; ug nga walay pagpangita og dungog, kini mahimong bantog ug gisaulog sa kaugalingon niini. [2, 89] Sa akong hunahuna, maayo nga karon ko makig-istorya kaninyo bahin sa nahitabo gahapon. Pinaagi sa sugo sa atong Ginoo, gisugo ko nga moadto sa monasteryo sa Dalmatia alang sa pagpili sa bag-ong abbot niini. Didto, pangutan-on nako kinsa ang ilang gipili sa mga igsoon sa monasteryo ug sa mga abbot nga nagtigum didto. Ug sila tanan, sa usa ka tingog, nagpili kang Abba Hilarion. Ngano man kini? Unsa man ang iyang talagsaong mga hiyas? Dili tungod kay siya maalamon, dili tungod kay siya maalam mosulti, dili tungod kay siya bantog sa iyang estilo sa kinabuhi; kondili tungod lang kay siya mapainubuson ug maalamon, mahigugmaon sa Dios ug dili mangita og himaya gikan sa tawo, nga gitago ang iyang mga hiyas pinaagi sa pagsunod. Bisan pa aduna pay lain nga mas maalamon ug mas tigulang pa kaysa kaniya, tungod kay mas huyang siya sa maong mga hiyas, giisip si Abba Hilarion nga mas makapahimuot sa Dios ug mas takus sa maalamong paggiya sa mga igsoon. – Nakita ba ninyo, mga igsoon, kung unsa ka bililhon ang gasa sa pagkapaubos? Kini usa ka kinaiya nga naglangkob sa tanan, pinaagi niini maputol ang tanang garbo sa sulod,

mapalayas ang pagpasigarbo, matamakan sa tiilan ang paghigugma sa himaya, mapukan ang kaugalingong kabubut-on, ug patyon ang paghigugma sa kalipay – ug sa dapit niini tanan, ipaila ang kalumo, kalinaw, gugma, kalooy, pagkamapailubon ug kinaadman; – ug, aron isulti kini sa yano, kini mao ang tinubdan sa mga hiyas, nga nag-awas sa matag maayong butang, o mas tukma, usa ka paraiso nga gitamnan sa Dios, nga nagbunga sa daghang bunga sa pagkawalay kamatayon. Apan *'ang usa ka siyudad nga gibutang sa bungtod dili matago'* (Mat. 5:14), sumala sa mga pulong sa Ginoo: busa ang nakab-ot niining hiyas dili magpabilin nga natago hangtod sa kahangturan, bisan pa siya ang pinakahuli sa kasagaran, bisan pa siya natago sa ilawom sa yuta, bisan pa gani nga ang uban, tungod sa pagpanukmod, nagpasipala kaniya: kay dinhi mailhan siya pag-ayo, sama sa suga nga nagdan-ag sa bungtod ug nagdani sa mga mata sa tanan nga makakita ngadto kaniya. Mao kini gayud ang nahitabo sa karon nga napili, kay daghan, bisan gikan sa gawas sa pagkaigsoon, nagpahayag sa ilang pag-uyon sa iyang pagkapili.

157. Miabot na ang Kwaresma; ug naghatag kini og kahusay sa gawasnon ug sa sulodnon

157. 1) Miabot na ang Kwaresma; ug naghatag kini og kahusay sa gawasnon ug sulodnonng aspeto. Sa pagtan-aw niini, dili ko mapugngan ang pag-ingon kaninyo: himoa kining paagi sa kinabuhi nga usa ka kanunay nga batasan; kay kon dili, walay paagi nga maluwas. – 2) Ang kaaway kanunay nga nagplano aron laglagon kita; ug kita kinahanglan kanunay nga mosukol kaniya, kay ang Ginoo naghatag kanato og kusog aron buhaton kini. – 3) Ang labing maayong paagi aron mapildi ang kaaway mao ang pag-alig sa Ginoo sa Iyang pagtawag kanato: 'kay ako malumo ug mapainubsanon sa kasingkasing'. Ang tibuok Iyang kinabuhi dinhi sa yuta usa ka pagpamatuod sa Iyang pagka-mapainubsanon alang kanato. [2, 90]

7. Kaanyag sa pagpugong sa kaugalingon, ug sa kahusay nga gipakita niini sa paglihok subay sa mga sugo sa Dios. Misulod kita niining balaan nga mga adlaw sa Dakong Kwaresma sama sa pagsulod sa usa ka hilom nga pantalan, human makalingkawas sa kagubot sa miaging mga adlaw, ug karon nagpuyo kita sa kalinaw, sa kahilom, sa kalinaw sa hunahuna; nagbantay kita og hugot nga han-ay sa simbahan, nag-awit sa mga Salmo uban sa debosyon, nagpabiling matin-aw sa hunahuna sa pag-ampo; sa lamisa naglikay kita sa nagkalain-laing putahe ug sa sobra, ug gibuhat nato ang tanan alang sa kaluwasan sa atong mga kalag: Walay tawo sa kalibutan karon nga mosulod sa atong taliwala, ni kami mogawas paingon kanila. – Dinhi dili ko mapugngan ang tinguha nga kamo, pinaagi sa inyong himsog nga pagsabot sa maayo, mahimo ninyo kining paagi sa kinabuhi nga permanente nga batasan, aron bisan pagkahuman niini makalikay kamo sa tanang dalan nga padulong sa sala, ug dili kamo mabuhi sa paagi nga magkinabuhi kamo og maayo sulod sa lima o napulo ka adlaw, unya, sa pagkapoy ninyo sa pagkamakamaayo, makita ninyo nga gibungkag ninyo pag-usab ang inyong nabuhat kaniadto, ingon sa giingon sa Apostol (Gal. 2:18). – Dili unta kini mahitabo kaninyo, mga igsoon; ayaw kita pasagdi dayon sa pagpanamastamas sa manulintintar; kondili paninguha kita nga magpabilin sa mga hiyas nga atong nakab-ot, ug magpadayon sa pagbuhat sa mas daghang maayong buhat sa atong matarong nga pamatasan, kay nasayud kita nga dili igo ang mubo nga panahon sa matarong nga kinabuhi aron makab-ot ang kaluwasan, kondili kinahanglan nga hugot nato nga pugson ang buhat sa kaluwasan sa tibuok natong kinabuhi.

8. Ingon ana gayud ang manulaw, nga dili kita biyaan sa adlaw o sa gabii nga gawas sa iyang mga pag-atake ug sa pagbutang og malimbongon nga mga bitag alang sa atong kapahamakan; iyang gipalapad ang iyang mga lambak, ug nagpadala og dili mabilang nga mga pana batok sa atong kalag: ang katingalahan sa makalilipay nga kahimut-an, ang pagsunog sa kahilambigit, ang kagubot ug supak nga hangin sa mga hunahuna ug tinguha—gipalihok niya ang higdaanan sa atong hunahuna sama sa usa ka bagyo sa dagat, aron ang tanan mapugos sa pag-angkon: *'Kung wala ko tabangan sa Ginoo, hapit na unta nahulog ang akong kalag sa impyerno'* (Salmo 93:17); unya siya mihunong sa pipila ka panahon, gitago ang pag-antos sa kahakog ug gitugotan ang hilo sa pagka-mapahitas-on; o, pagkahuman niyang pahuyangon ang atong kadasig sa usa ka bahin, giigo kita niya sa pana sa pagpanukot sa pikas; sa ubang panahon, iyang gipukaw ang abog batok sa atong pagpaubos gikan sa tanang kilid: kay aduna siyay dili mapugngan nga tinguha nga laglagon kita. Naglagot kini batok sa atong Ginoong Dios ug nasuko sa pagtan-aw kanato nga misaka sa langitnong kahitas-an, diin siya mismo nahulog tungod sa iyang garbo. – Unsa kaha unsa kaha kadako nga pag-amping ug paglahutay ang gikinahanglan, unsa kaha ka-maampingon ug unsa kaha ka-kugi nga paningkamot, aron mapildi ang ingon nga gamhanang bitin? – *'Apan kaisog kamo,'* ingon sa Ginoo, *'kay ako nakadaog sa kalibutan'* (Juan 16:33); ug pagkahuman sa Iyang kadaogan, kita, pinaagi sa Balaang Inkarnasyon, nakadawat og gahum batok sa kaaway, ingon sa pag-ingon pag-usab sa Ginoo: *'Gihatagan ko kamo og gahum sa*

pagkatibwal sa mga bitin ug alacrán, ug sa tanang gahum sa kaaway' (Lucas 10:19): aron atong matamakan sa atong tiil ang tanan niyang pag-atake batok kanato, ang tanang nagkalain-laing tukso sa sala.

9. Giunsa kini mahimo? Pinaagi sa pag-alig sa Kadtong nakadaog kaniya. Mapamatud-an nato nga kita mga alagad Niya kon isul-ob nato ang pagkamaubos ug pagkama-mapainubsanon, sama sa Iyang giingon: *'Tun-ana ako, kay ako malumo ug mapainubsanon sa kasingkasing'* (Mateo 11:29). Kung Siya, ang Hari ug Ginoo sa tanan, nga sa kinaiyahan mao ang labing gidayeg ug hingpit nga maayo, nagpakita og pagpaubos, *'nga nagsunod sa Dios Amahan hangtod sa kamatayon, kamatayon pa gani sa krus'* (Fil. 2:8); unsa kaha nato masulti? O hangtod kanus-a, pinaagi sa pagpaubos nato sa kaugalingon, mahimo ba kitang susama Niya, kita nga sa kinaiyahan pobre ug walay bili? Kung Siya, nga gibyaan ang Iyang langitnong kinabuhi, mibaba sa yuta, hangtod diin kita kinahanglan biyaan ang tanan natong kaugalingon, aron unta adunay bisan gamayng dagway sa pagpanig-ingon kaniya? Kung Siya nahimong usa ka bata ug gipakaon og gatas, ug gitungha ang tanan nga matarong, nga nagsunod sa Iyang mga ginikanan ingon sa gisulat, unsa pa kaha kadako ang angay natong paglihok sama sa mga bata sa atong kasuko, ug pagsunod sa atong mga abbot, aron kita makita, bisan sa labing gamay nga paagi, nga sama kaniya? Kung Siya nagutom ug nawad-an ug igahom, naglakaw sa tiil ug napul-an, unsa kadaghan sa susama ang angay natong pag-antus, aron hunahunaon nga nakasinati kita og butang nga kapariho Niya? Ug sa katapusan, kung Iyang gipailalom ang Iya kaugalingon sa pagpasipala ug pagdumot, pagpanawa ug pag-abuso, pag-ilad ug paglitis, pagpamugos ug pagkrusipisyon, pagpanamastamas ug pagtuslok sa Iyang kilid, unsa ug pila pa kaha ka ingon niini ang angay natong pag-antus aron masulti nato nga ginahisgutan nato Siya? Kinahanglan kanunay natong hinumduman kini, mga igsoon, ug samtang nagtutok kaniya, magpaubos kita nga walay sukod; ug kung masugat nato ang bisan unsa nga atong mapakita nga pag-alig kaniya, dawata nato kini uban sa pagpasalamat; kung dili nato kini masugat, pangitaa nato kini—mao ang, kagutom, kauhaw, pagpanawa, pag-abuso, pagpaubos, kalisud, kakabus sa sinina, sapatos ug sa tanang uban pang butang: aron sa ingon niini, sa hinay-hinay nga pag-uswag ug pagsaka, sa pagtukod sa atong kaugalingon ug sa usag usa, sa pag-alsa ug pagpasidungog, *kita makab-ot 'ang sukod sa hingpit nga pagkatawo ni Cristo'*.

158. *Gidayeg niya ang mga monghe, nga pinaagi sa pagbiya sa kalibutan giliko nila ang ilang likod sa mga kalipay ug kahupayan sama sa mga nalambigit sa Panahon sa Pagpuasa sa Unod, ug gitawag sila aron moserbisyo sa Dios sa pagkamapaunongon ug pagkamatarong, diin makita ang tinuod nga kalipay ug usa ka walay katapusang kombiyerto*

158. 1) Gidayeg niya ang mga monghe, nga pinaagi sa ilang pagbiya sa kalibutan, mibali sila sa mga kalipay ug kahupayan nga susama sa mga kalibutanon ug gitawag sila sa pag-alagad sa Dios sa pagkamatinud-anon ug pagkamatarong, diin makita ang tinuod nga kalipay ug usa ka walay katapusang kombiyerto. – 2) Gihagit niya sila nga dili na mobalik sa hunahuna o tinguha ngadto sa mga kaldero sa mga Ehipsiyo, gipasiguro niya kanila nga ang atong bahin mao ang labing bulahan sa tanan. – 3) Diin walay lain nga angay pangandoyon, gawas lang niining usa ka butanga: nga hatagan kita sa Diyos sa grasya aron atong madala ang tanang kasubo ug kalisud sa atong kinabuhi uban sa kalinaw sa kasingkasing, [2, 91]

10. Karon mao ang panahon sa Pagpuasa sa Unod, usa ka panahon sa kalibutanong salo-salo ug pag-inom, kalingawan, dula ug tanang matang sa kalipay. Unsa man karon? Atong ba pasanginlan ang atong kaugalingon tungod kay wala kita niini nga mga butang? Dili; kondili pasalamatan nato ang Ginoo nga nagluwas kanato gikan sa ingon nga kinabuhi, sama sa lapok ug kalawoman, ug gidala kita ngadto sa atong karon nga balaan nga pagtawag, – aron pag-alagad kaniya sa pagkamatinud-anon ug pagkamatarong; ug atong katawaa kadtong mga tawo, o kaha pa man, ato silang luhaan, nga nadala sa kining mga walay pulos nga kalipay, ug gipahilayo ang ilang kaugalingon gikan sa dili masukod nga kalipay sa langit. – *"Umari,"* busa, mga igsoon, *"maglipay kita sa Ginoo; mag-awit kita sa kalipay ngadto sa Dios, ang atong Manhuluwas: atubangon nato Siya uban sa pag-ampo, ug mag-awit kita ngadto Niya sa mga salmo"* (Salmo 94:1–2). Tan-awa, usa ka maayong kombiyerto, tan-awa, usa ka angayng pagdayeg, tan-awa, usa ka malipayong selebrasyon! Ug kita makaselebrar ug malipay sa ingon ani nga paagi sa balay sa Dios, dili lang kausa o kaduha, kondili kanunay. Ang ingon nga kalipay mao ang tig-una ug tigdala sa labing bulahan nga kapalaran nga nagpaabut kanato didto. *"Ako,"* ingon ni David nga diyosnon, *"magatindog sa atubangan sa imong nawong sa pagkamatarung; mapahimulos ako sa dihang makita ko ang imong himaya"* (Salmo 16:15).

11. Ayaw nato, akong hangyo kaninyo, pagbalik ang atong kasingkasing, sama sa usa ka Ehipto, ngadto sa mga batasan sa kinabuhi sa komunidad, ni sa paghinumdom sa mga pagkaon ug kaldero niadtong

dapita; kondili itutok nato ang atong panan-aw sa atong kaugalingon, sa matahum nga kinabuhi nga atong gipangabuhi ug gipahimakas: kay dinhi, labaw sa tanan, '*ang Ginoo nagsugo og panalangin ug kinabuhi*' (Sal. 132:3), tinuod nga kalipay, walay-undang nga paglaum, ug usa ka makaluwas nga selebrasyon. Ug kung ang pangutana mao ang bahin sa ka-uswagan, nan mas nagauswag pa gayud kita; kung ang pangutana mao ang bahin sa kapalaran, nan napili nato ang mas maayong bahin; kung ang pangutana mao ang bahin sa kalipay, nan kita gipanalanginan. Human kami nakalingkawas gikan sa kalibutan ug sa tanan nga naa niini, human namo gisalikway ang tanang makauwaw ug walay pulos nga kalipay, human namo gisalikway ang kaminyoon, ang pagpanganak, ug ang mga butang sa kalibutan, among giakusar ang pagkabirhen, ang pagkabusog, ug ang pagsalikway sa among kaugalingong kabubut-on, diin kami nagapaningkamot, adlaw-adlaw, gipapako nato ang unod ug gipapako nato ang atong kaugalingon sa kalibutan ug sa tanan nga naa niini. Busa, nganong matarong nga magamit nato sa atong kaugalingon ang mga pulong sa Apostol: '*Ang mga iya kang Cristo gipapako ang unod uban sa mga tinguha ug mga pangandoy niini*' (Gal. 5:24).

12. Kinsa kaha karon ang mas bulahan kaysa kanato? O unsa pa kaha ang atong pangitaon sa kinabuhi nga mas makalipay ug mas makapahupay kaysa niini? Walay lain, gawas niining usa ka butang: nga sa tanang nabilin nga adlaw sa atong pagpuyo dinhi, atong mapailubon ug maisugon nga masagubang ang tanan nga lisod ug dili makalipay, ug, human natong malikayan ang pagkahulog sa atubangan sa makita ug dili makita nga mga tukso, atong makab-ot nga may kumpiyansa ang mga saad nga gitipig para kanato. Busa, kaisug, lig-on, barog nga matinud-anon, ug buhata ang tanang butang sa husto ug han-ay nga paagi, sa pagsabot sa kinaiya ug gilapdon sa misteryo sa atong monastikong kinabuhi, ang klase sa kinabuhi nga gipangayo niini, ug kung giunsa kini pagkinabuhi sa atong kanunay nga hinumduman nga mga balaan nga amahan; kuhaa ang ilang mga ehemplo ingon inyong giya, ug porma ug usba ang inyong kaugalingon sa ilang pagkapareho, aron kamo matarong nga matawag nga ilang mga anak ug mahimong mga kaambit sa ilang umaabot nga kalipay.

159. Bantayi ang inyong kaugalingon; kay ang kaaway mahimong mosulong kalit ug mopapas kaninyo

159. 1) Pagbantay kamo sa inyong kaugalingon; kay ang kaaway mahimong mosulong kalit ug madaut kamo. – 2) Ug ang uban kaninyo nagkinabuhi sa malibog nga paagi. – 3) Ayaw kini pasagdi sa umaabot. Mga magtutudlo, itudlo kini... basig kamo mahimong maninikas imbis nga magiya. [2, 92]

13. Pasagdi nga ang matag-usa motan-aw ug magmatngon, kung nagbarug ba kamo nga lig-on ug dili matandog sa bato sa pagtuo, sa pagtuman sa inyong saad, sa dalan sa martir sa kinabuhi sa komunidad, nga dili moliko pa tuo o pa wala, kondili naglakaw sa maharlikang dalan, ginabantayan ninyo ang inyong kalag nga magmata, aron dili matapakan sa inyong tiil ang bato sa pagkapunit, ug wala magbuhat bisan unsa tungod sa kaugalingong kahimut-an o pagpabor. Nakita tika, apan dili kanunay ug dili sa tanang dapit: kay kini katungod lamang sa usa ka Dios. Ug wala ko kahibalo kon basin kinsa kaninyo, nga naglihok sa tinago sa inyong kaugalingong kabubut-on—o mas tukma pa, tungod sa pagbati—nagsulod sa kalawoman sa sala, nga naglaglag sa inyong kalag. Kahadlok ug pag-amping kaninyo niini, ug samtang naglayag kamo uban sa paborableng hangin, hinumdumi, sama sa giingon, ang pagkalunod sa barko. Kay sa usa ka gutlo mahimo kini mahitabo – hangin, bagyo, unos, katalagman, pagkaguba, kamatayon. Usahay, daw naghari ang kalinaw ug kalig-on, apan kalit lang – alarma, panagbangi, gubat, pagpatay dili sa lawas kondili sa kalag, nga mao ang labing pait. Ang Daotan magpakaubos sa pipila ka panahon aron patulogon kita sa kawalay pag-amping, unya, sa dili gilauman nga pag-atake, balikon ang atong hunahuna ug magdala sa atong kapahamakan. Walay lugar para sa kapabayaan, walay panahon para sa pahulay. Daghan ang nakaabot na sa mismong pantalan sa kaluwasan apan gilabay sa kalawoman sa malimbungan nga kaaway. Ang uban nga nakaabot na sa mismong kahitas-an sa langit gipaubos niya ngadto sa yuta sa sala, tungod sa gamayng kapakyas sa pagbantay. Gipanakawan niya ang daghang bahandi sa pagkamaayo, gikawat ang daghang espirituhanong buhat, ug gibyaan nga walay-wala ang mga nagbuhat niini. Busa, kabalo kamo niini, magbantay kamo ug ayaw tugoti nga matulog ang mata sa inyong hunahuna.

14. Apan nadungog nako nga ang uban kaninyo, tungod sa pagka-mapangahas, nagbuhat nga walay pag-amping: walay pangaulaw kamo magtan-away, mag-istorya sa walay pulos ug magkatawa; samtang ang uban magkahugot sa kamot, ug magdikit ang ngabil sa ngabil ug ang aping sa aping. Kini usa ka hinungdan sa paghilak. '*Makapasiga ba ang usa ka tawo og kalayo sa iyang dughan nga dili masunog ang iyang bisti? O makalakaw ba ang usa ka tawo sa nagdilaab nga uling nga dili mapaso ang iyang tiil?*' (Prov. 6:27). Ingon usab, kadtong nagbuhat sa ingon ana dili makalikay sa pagkahulog. Sayop usab nga ang uban magpalamuti sa ilang nawong, magpasigarbo sa ilang kaugalingon, magpintal sa ilang talukap sa mata ug kilay, ug magsul-ob

sama sa mga salamangkera; nagsul-ob sila og burdang sinturon, gipalamuti ang ilang sinina, nagpakita og uso-usong lihok sa paglakaw, ug nagsulti sa paagi nga peke.

15. Sa tanang ingon niini nga mga tawo, ako nagaingon: ayaw na ninyo kini buhata sa umaabot; kay kon dili, 'Iyang *putlan ang ilang mga aping sa bitin ug sa tali*' (Salmo 31:9): kay ang Dios wala magtudlo kanato aron maglaglag, kondili aron magtukod niini nga mga tawo. Busa, tuman-a ang mga balaod. Mga magtutudlo, itanom ninyo ang matarong sa inyong ginatudloan ug tukia sila. Wala ko mag-ingon niini tungod kay nagduda ko nga adunay bisan kinsa kaninyo nga usa ka manlalasun imbis nga mananambal, usa ka manlupig sa kahayag imbis nga magahatag sa kahayag, usa ka magdalang sa sayop nga dalan imbis nga giya, o usa ka manlupig imbis nga manluluwas. Kay ang mga magtutudlo nagtindog sa atubangan sa ilang mga estudyante isip modelo sa pagkaminud-anon, ehemplo sa kaluwasan, ug hulagway sa matag maayong buhat. Gikatugyan ang mga estudyante kanila aron makat-on sila gikan sa maayong ehemplo sa ilang mga magtutudlo. Apan kon supak niini ang mahitabo, pasanginli ug tangtanga sila, aron dili nila ipasa ang ilang kadaut sa mga himsog. – Dili unta ko gustong hisgutan kini tanan, apan gipugos ko sa panginahanglan. – Usa ra ang akong gipangandoy: nga kita tanan maglakaw sa husto nga dalan, aron ang Dios usab malipay sa atong maayong kinabuhi.

160. 'Nagakalipay sa pagkahan-ay sa mga igsoon ug sa kamatuoran nga ang tanan nagasunod sa lagda ug ang tanan kontento sa mga suplay sa monasteryo,' iyang gidugang; 'apan dili kini ang pangunang kabalaka; ang labing importante mao ang pagpuyo sa paagi nga, human sa kamatayon, makasulod sa pahulay sa Dios: ngadto niini ang tanan kinahanglan itudlo.'

160. Naglipay siya sa kaayusan sa mga igsoon ug sa kamatuoran nga ang tanan ginahimo subay sa lagda ug ang tanan kontento sa mga suplay sa monasteryo, ug midugang siya: apan dili kini ang labing importante; ang labing importante mao ang pagpuyo sa paagi nga, pagkahuman sa kamatayon, makasulod ka sa kahimtang sa hingpit nga kapahulayan sa Dios () ug sa pahulay sa Dios: ug alang niini, ang tanan kinahanglan itudlo. [2, 93] Sama sa mag-uuma nga makakita sa iyang uma nga nagkahayag og berde—nga iyang gipang-uma ug gipangtanom pinaagi sa iyang kaugalingong paningkamot—nagmalipayon ug nalipay: busa ako usab, bisan dili mahitungod sa bunga sa akong kaugalingong paningkamot, malipay ug malingaw sa inyong espirituhanong pagbunga, kay akong gihunahuna nga matarong ang paghimatuud sa kamatuoran, nga sa grasya sa Dios, nagauswag kamo pag-ayo ug nagahimong mas maayong mga tawo. Ikaw mismo ang makapamatuod niini. Wala ba ninyo makita unsa ang among kahusay, kalinaw ug kalinaw sa hunahuna? Dili ba kamo tanan nagkahiusa, sama sa usa ka kalag ug usa ka kasingkasing, pinaagi sa lig-on nga pagtuo ug dili maputol nga panag-uyon? Dili ba kamo tanan naningkamot alang sa mas hingpit nga pagtuman sa mga sugo ni Cristo nga nagahatag kinabuhi? Walay bisan kinsa kaninyo nga, pinaagi sa mga pribadong panag-uban, nagbahin-bahin ug nagkagubot sa usa ka pagka-igsuonan alang sa kalipay sa kaaway, ang yawa; ni adunay bisan unsang pagka-mapahitas-on o pagbuot sa kaugalingon kaninyo, diin ang matag-usa magkinabuhi ug molihok sumala sa iyang gusto; sa sukwahi, ang kinabuhi nga haom sa Dios ang nagahari; ni adunay kahimtang diin ang tanan maglibot-libot nga walay pagtagad, nga maguba ug makaguba sa tibuk lawas sa pagka-igsoon; apan, pinaagi sa grasya sa Dios, ang tanan sa tanang butang nagasunod sa lagda: sa pagkaon ug pag-inom, sa pagbantay ug pagtulog, sa pagpanarbaho ug pahulay, sa pag-adto ug pagbalik, sa pakighinabi ug kahalom, sa pagbasa ug pag-awit sa mga salmo, sa pag-ampo ug kalinaw, sa sinina ug panapton sa tiil. Dili man tanan ipangbahin-bahin sa tanan, kay dili man pareho ang edad, pagkabata, kahimtang sa kinabuhi, abilidad, hiyas, ug panglawas; apan tagsa-tagsa gihatagan og angay nga pagtagad, ug matubag ang ilang mga panginahanglan: kay kamo tanan mga miyembro sa usa ka lawas, bisan tuod dili tanan makab-ot sa parehas nga dungog (1 Cor. 12, 23–24). Apan dili kini ang pangunang kabalaka; ang labing importante nga atong gipangita mao nga, human natong buhaton pag-ayo ang atong katungdanan, makasulod kita, pinaagi sa kamatayon, sa kapahulayan sa Dios human sa mga kalisdanan ug paningkamot ning kinabuhi sa yuta, ug makatagamtam sa dili masukod nga kalipay ug sa walay katapusang mga panalangin nga dili mailhan. Sa paglaum nato niini, paningkamot kita nga mas mapisan pa sa paghimugso, sa pagbantay sa atong kaugalingon, sa pagka-matngon, sa pagka-mapagmatngon, aron kita makalakaw sa matarong niining mga adlaw, malipay sa paglaum, mag-antus sa mga kasakit, pugoson nato ang atong kaugalingon sa pagbuhat sa matag maayong buhat, ipailawom ang unod sa espiritu, ihap ang pagka-dili dungog alang kang Cristo nga usa ka dungog, tanawon kini nga usa ka pribilehiyo nga mahimong pinakahuli, ug malipay sa pagpaubos alang sa Ginoo; aron,

sa diha nga natapos na nato ang atong panaw, makapuyo kita uban sa mga martir ug matunol nga takus sa paglipay uban sa mga balaan sa walay katapusan.

161. Nag-awit kita: 'Akong kuhaon ang kopa sa kaluwasan'. Kini nga kopa nagpasabot sa pagdawat sa pagkamartir, nga alang kanato naglangkob sa masakiton nga pakigbisog batok sa atong mga pagbati

161. Nag-awit kita: 'Kuhaon ko ang kopa sa kaluwasan'. Kini nga kopa nagpasabot sa pagdawat sa pagkamartir, nga alang kanato naglangkob sa usa ka masakiton nga pakigbisog batok sa atong mga pagbati. Nagbarog kita sa niini nga dalan. – Busa, pakigbisog sa maayong pakigbisog, aron kita usab mahimong takus sa ingon nga mga korona. [2, 94] *'Unsa man ang atong ihatag sa Ginoo alang sa tanan nga Iyang gihatag kanato?'* Unsa pa kaha gawas sa usa ka salmo ni David, nga gipakanta uban sa tinuod nga pagbuot, ug sumala sa gipakanta niini: *'Atong kuhaon ang tasa sa kaluwasan, ug tawgon ang ngalan sa Ginoo'* (Salmo 115:3, 4). Kini nga kopa mao ang pagdawat sa pagkamartir. Apan ang atong pagkamartir dili sa pag-awas sa dugo, kondili sa sulodnong, matinud-anong pakigbisog, sa dihang, pananglitan, dili kita mouko sa tuhod kang Baal—nga mao, dili kita mosugot sa lamanong kahilayan—ug atong mapildi ang tanang tukso, ang kagubot sa mga hunahuna, ang pagdilaab sa mga kahiligon ug tinguha, ang kasubo sa mga kakulangan, mga kapakyasan ug mga pagdaugdaug. Tan-awa ang mga maayong martir! Tan-awa ang mga sundalo ni Cristo! Tan-awa kadtong mga nanginahanglan ug mga manununod sa Gingharian sa Langit! Maglipay kamo, magmalig-on sa kasingkasing, kaisog kamo, padagana pag-ayo ang lumba, padayon nga maglig-on, mosaka kamo sa kinatumyan sa pagkamaayo, molupad kamo sa labing hataas nga mga paghunahuna, ug buhata kini nga walay hunong hangtod moabot ang katapusan sa inyong kinabuhi ug dad-on kamo ngadto sa kalipay ug kalipay nga gitagana para kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan. Bulahan ug labaw sa tanan nga bulahan ang tawo nga, sa pagdungog niini nga matinud-anon ug pagbuhat niini, ug sa pagpasiga sa kalayo ibabaw sa kalayo sa iyang kasingkasing, nagpasiga sa sulod niya sa kalayo sa Balaang gugma nga mosaka paingon sa langit. Apan kaluoy sa iyang tawo nga motabon sa iyang mga dalunggan, nga nahigugma sa kahaw-ang ug nangita sa malabay nga mga kalipay sa unod. Bisan pa niana, *ayaw tugoti nga ang bisan kinsa 'mangita lamang sa ilang kaugalingon' – 'kini' – kondili 'atimanon usab ang ilang silingan'*, nga giisip sila ingon sa ilang kaugalingon: kay kita mga miyembro nga magkasinabtanay. Sa ingon niini, ang matag-usa makapahimuot sa Ginoo ug makahimo sa ilang kaugalingon nga mas maayo ug mas hingpit.

162. Human mailarawan ang dagway sa namatay ug mahisgutan ang makita sa lubnganan; ug human ipresentar ang mubo nga paghulagway sa maayong kinabuhi nga gipanginabuhi sa namatay – naghatag kini og pagtulun-an sa pagpreserbar sa pagkabalaan sa lawas ug kalag, aron mahimong usa ka nobya nga takus kang Kristo

162. 1) Pagkahuman sa paghulagway sa hitsura sa namatay ug paghisgot sa makita sa lubnganan; ug 2) pagkahuman sa paghatag og mubo nga paghulagway sa matarong nga kinabuhi sa namatay, – 3) siya naghatag og pagtulun-an sa pagpreserbar sa pagkabalaan sa lawas ug kalag, aron mahimong usa ka nobya nga takus kang Kristo. [2, 95]

1. Ang paghinumdom sa kamatayon kanunay adunay epekto sa kaluwasan, ug labi na gayud kon atubangan nato ang nawong sa usa ka igsoon nga namatay, sama sa kaso karon. Dinhi usab atong masaksihan ang usa ka katingalahang misteryo sa atubangan nato! Sa usa ka gutlo lang ang milabay, siya kauban pa nato, apan karon ang iyang espiritu wala na uban nato; siya nga misulti kanato sa iyang kaugalingong mga ngabil nahilom na gayud, samtang ang tingog sa iyang boses nag-anunsyo pa sa atong mga dalunggan. Unsa katingalahan nga tan-awon kini! Nakita nato siya apan daw wala nato siya makita: makita nato ang iyang lawas dinhi, apan ang iyang espiritu nilakaw na gikan kanato. Nakahigda siya nga walay lihok ug walay kinabuhi, walay gininhawa, panan-aw o pulong; makita pa ang tanan niyang mga sentido – apan sa wala'y bisan usa niini ang timailhan sa kinabuhi; sama siya sa bato, o sa lain nga butang nga walay kalag. – Tan-awa nato ang lubnganan sa mga nanguna kanato: unsa may atong makita didto, mga igsoon? Tan-awa ug pagkat-on. Dili ba kini abog ug uling? Dili ba kini mga nabulok nga lawas? Dili ba kini mga natuyong bungo? Dili ba kini mga lubong nga bukog? – Ug kining tanan usa ka makalilisang nga tan-awon, usa ka makaluoy ug makasukot nga tapok. – Mahimo pa ba dinhi mailhan ang usa ka igsoon gikan sa lain, ang gwapo gikan sa pangit, ang batan-on gikan sa tigulang? Dili gayud: ang tanan nabulok na, ang tanan nawala na ang porma. Kinsa man ang gustong motan-aw karon kung asa dinhi ang kalipay sa unod, asa ang kalipay sa mga handaan, asa ang pahulay sa tulog, ug ang tanan nga uban pang ginabuhat aron malipay ang unod? – asa na ang

pagkamotay sa kamot, ang pagyakap, ang paghalok? – Nibulag na ang tanan gikan dinhi ug gidala sa iyang kaugalingon, kinsa sama sa usa ka walay pulos nga adunahan, nagpadala niini ngadto sa impyerno aron magpahinungdan ug usa ka kalayo nga dili mapalong.

2. Ayaw unta nga masamdan sa kadaut ang bisan kinsa sa atong mga igsoon! Labi na gayud siya nga karon mibulag sa pagkamatitud-anon ug misulod sa kinabuhi nga walay katapusan, nga nagkinabuhi dinhi sa maayong paagi, sa walay sala nga pagsunod ug pagpaubos—bata pa sa edad apan ubanan sa kinaadman—gamay sa panglawas, apan dako sa espiritu, nga ang sulod niyang kinaiyahan ako ang nakahibalo, samtang ang iyang gawasnong pamatasan kamo tanan ang nakahibalo—nga naglangkob sa tanang hiyas ug angay sa tanang pagdayeg—Raphael—maayo ug tinuod nga mahimayaon, nga napreserbar ang hulagway sa Dios ug, masulti pa nako, angay nga dad-on ang parehas nga ngalan sa usa sa mga punoang anghel. – Maoy akong pagsalig niining akong anak; kamo usab kinahanglan mosalig kaniya, kay angay ra gayud siya niini. – Apan, mobalik kita sa atong gihisgutan.

3. Ingon usab kita, sa dili madugay, mobiya dinhi: mamatay kita, ibutang sa lubnganan, pagahimoon ang seremonya sa lubong alang kanato, ug itabon kita. – Tungod kay ingon ani man, ug walay *'tawo nga mabuhi nga dili makakita sa kamatayon'* (Salmo 88:49); busa nangayo ug nagamakaawhag ako kaninyo: magkinabuhi kita nga matitud-anon ug walay sala, ug maglihok kita sa paagi nga walay ikapintas ug walay kapintasan, nga magpabilin nga putli dili lamang ang lawas kondili pati na ang kalag: pagpailalom sa una sa espiritu, aron kini dili magbinuang o magrebelde tungod sa mga carnal nga tinguha, ug pagpugong niini pinaagi sa kahadlok sa Dios, aron kini mahupay ug mapainubsanon nga kontento sa sukod sa pagkaon, ilimnon, tulog ug pahulay nga gitudlo sa lagda ug sa espesyal nga sugo; ug pagbantay niini, aron kini dili matandog sa hugaw nga mga hunahuna ug mga pagbati, kondili, molupad gayud paingon sa Dios, aron matanaw lamang ang Iyang kaanyag, kay Siya ra gayud ang tinuod nga matahum ug mahigugmaon, samtang ang tanang uban pang porma sa kaanyag usa lamang ka anino ug walay pulos; ug usab pagpanalipod kaniya pinaagi sa pag-ampo ug pag-awit sa mga salmo, aron pinaagi sa duha siya ipresentar nga makapahimuot sa maloloy-on nga Nobyo, si Kristo nga among Dios. Kung atong paganaon ang atong pagpanaw sa ingon niini, bulahan kita: dili kita mamatay, kondili mabuhi, kauban ang makapahupay nga kanta sa pamamaalam: *'Bulahan ang dalan nga imong ginaagian karon; kay usa ka dapit sa pahulayan ang gitagana para kanimo'*.

163. Ang atong pakigbisog batok sa mga espiritu sa dautang buhat, uban sa ilang pangulo, ang yawa

163. 1) Ang atong pakigbisog mao ang batok sa mga espiritu sa dautang buhat, uban sa ilang pangulo, ang yawa. – 2) Sila walay hunong sa paghimo og mga panukala aron madala kita sa pagkaguba: kita usab kinahanglan magbantay sa atong kaugalingon nga walay hunong ug mosukol kanila, alang sa kalipay sa Ginoo ug sa Iyang mga anghel. – 3) Kinahanglan gayud nga molihok kita sa ingon ani kon gusto nato makab-ot ang kawalay-pangandoy ug, pinaagi niining pakigbisog, modaog sa korona sa martir. – 4) Aron molampos niini, kinahanglan nato ang pagpaubos kauban ang pagsunod, walay hunong nga pag-ampo, pagsusi sa kaugalingon, tanang buhat sa pagsakripisyo sa kaugalingon, ug ang pagsusi sa atong mga hunahuna. [2, 96]

4. *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad, batok sa mga gahum niining ngitngit nga kalibutan'* (Efe. 6:12), – ug batok sa atong dautang kaaway, ang yawa, nga sa sinugdanan pa sa kalibutan, misulod sa Paraiso, gipanglimbongan ang atong katigulangan aron matilawan sa sala ang gidili nga bunga, ug pinaagi niini hinungdan sa iyang pagpahawa gikan sa katam-is sa Paraiso ngadto niining yuta. Sukad niadto, gikan sa henerasyon ngadto sa henerasyon, iyang gipanglutos ang katawhan, nga nagtudlo kanila sa tanang matang sa dautan. Bisan karon, iyang gipasipala kita sa tanang paagi, nag-uyog-uyog ug nagahingas, ug nagapakama-ama samtang nagauyog sa iyang ikog, aron mas sayon nga makadani; mosulod ug mogawas siya sama sa usa ka kawatan, ug iyang gidalit ang mga kalag nga dili matitudog ug wala magtagad kaniya. Maong kinahanglan kita magbaton og dakong pagka-mapugngan, dakong pagka-matngon, dakong pagka-maampingon ug pag-amping sa atong pakigbisog batok kaniya, aron dili niya kita atakehon o dalhon sa kapahamakan.

5. Sa pagkahibalo nato sa iyang mga panukso ug limbong, mag-andam kita sa tanang paagi ug motindog aron makig-away batok kaniya ug mapalayas siya, nga walay pagkapoy o pagpakita og kalooy sa atong kaugalingon o kaniya; sama sa iyang dili pag-urong o pagpakita og kalooy, nga nagtinguha sa atong pagkaguba. Bisan pa og atakehon kita niya daghang beses sa usa ka adlaw ug mapugngan siya, dili siya mapugngan; mura'g wala pa gani siya nagsugod sa pakigbisog, ug mobalik siya nga mas mabangis pa, nga nagdala og uban pang dautang espiritu uban kaniya. Busa dili usab kita angay mohawa o mohuyang sa atong

determinasyon atubangan sa ingon ana nga adlaw-adlaw ug matag-oras nga mga pag-atake kanato. Bisan pa kon nagpakita na kita og dakong pagtagad ug kusog nga paningkamot, ug nakalampos na, ayaw kita pagduha-duha niini; kondili, kanunay nato nga panalipdan ang atong kaugalingon, padayonon ang parehas nga kadasig, kusog, ug pagsukol batok kaniya, aron sa diha nga makita sa Dios ang atong lig-on nga pagsukol sa kaaway, malipay Siya ug malingaw alang kanato, ug ang Iyang mga balaan nga Anghel, nga motabang kanato sumala sa Iyang sugo ug mando.

6. Kay wala pa kita makab-ot sa lebel sa kawalay-pagbati, ug uban niini ang kagawasan gikan sa panagbangi, aron ang atong hunahuna magpabilin nga hilom sa sulod niini, nga walay samok sa sulod nga panagbangi. Kini nakab-ot na, ug nagpadayon nga nakab-ot, sa mga masigasig nga dili mapoy pinaagi sa daghang pagpaningkamot, singot, ug paningkamot. Alang kanato, nga gihuptan pa sa kahilig, kinahanglan magpadayon kita sa atong pakigbisog ug walay hunong nga paningkamot, nga dili mawadan og kadasig o mohunong, atubangan sa atong kaugalingong pagka-usab-usab ug sa nagkalain-laing taktika sa kaaway, nga nagpasabot nga matag adlaw ug matag oras, daw bag-o kitang magsugod. Mao kana ang kapalaran sa mga tinuoray nga naningkamot: unsa kaha, nan, ang korona niini? – Balaan ang pag-abot sa kahitas-an sa kawalay-pagkahilig; apan usa usab ka panalangin ang dili mapildi sa gubat, ug kanunay nga magbarug nga lig-on, hinay-hinay nga mosaka paingon niining kahitas-an ug paghingpit sa kaugalingon. Ang ingon nga tawo makadawat usab sa korona sa martir, sama sa usa ka mandirigma nga mobalik gikan sa gubat, nga ipakita sa hari ang iyang mga samad ug pilas, dili pagatamakan o hukman, kundili sa baylo makadawat siya og pagdayeg, mga gasa ug dungog.

7. Busa, maningkamot kita ingon mga sundalo ni Cristo, ug tan-awa ang atong panahon nga wala'y lain kondili usa ka panahon sa pakig-away batok sa atong mga kaaway, diin ang tanan nga madungog mao ang paghuyop sa mga pana ug ang kalingog sa mga espada: kay *'daghan ang nagasulong kanato gikan sa kahitas-an'* (Salmo 55:3), ingon sa gisulat, nga sa tibuok adlaw naglansar og mga pag-atake ug nakig-away, nagbutang og mga bitag, naghukay og mga bangag, nagpahimutang og mga panagsangka ug nagplano sa tanang matang sa uban pang limbong. Kinsa kaha ang makalikay kanila, kinsa kaha ang makapangitag kanila, kinsa kaha ang dili matumba ug mahulog sa ilang mga bitag? Kinsa pa kaha gawas sa usa nga adunay pagpaubos kauban ang pagsunod, walay hunong nga pag-ampo, kadasig alang sa buluhaton, kanunay nga pagsumpo, masinabtanon nga pagkamaigmat, ug kanunay, matin-aw nga pagbantay aron mapugngan ang mga makauwaw nga hunahuna ug dawaton ang mga makapahimsog nga pagmumuni-uni—pagbantay, pag-awit sa mga salmo, pagyuko, ug, labaw sa tanan niini, o kauban sa tanan niini, ang pag-angkon sa labing tinago nga hunahuna sa usa ka tawo, ang paglikay sa pagka-mapangahas, ug pagkamatinahuron sa pagpakigsulti? Pinaagi niini tanan ug sa susama, ang atong sulodnong tawo napalig-on sama sa usa ka kuta, ug ang kaaway, nga walay gahum nga molihok batok kaniya, mobalik.

164. Usa ka paghulagway sa panagway sa usa ka tawo sa Dios, usa ka tinuod nga monghe

164. Usa ka paghulagway sa panagway sa gawas sa usa ka tawo sa Dios, usa ka tinuod nga monghe. [2, 97] Magbantay kita sa atong kaugalingon, mga igsoon, ug ayaw nato pagsayang ang atong mga adlaw ug ang atong panahon sa walay pulos. Tan-awa, ninglabay na kining adlaw, ug dili na nato kini makita pag-usab; apan ang mga buhat nga atong gihimo samtang kini nagpadayon narekord. Kung maayo kini, maayo alang kanato; apan kung dili, hala! Bantayi nato ang atong mga pagbati aron dili kini kawaton, ug kanunay nga nakayuko ang atong mga ulo: ang atong mga mata magmatngon, dili malipat, dili maglibot-libot; kay ang makita sa mata makita usab sa kalag, tungod kay ang panlabas nga tawo maoy salamin niini; ayaw pagpa-malungkot o pagpa-lihok-lihok sa nawong, kondili mahimayaon ug malumo, ug kasagaran mapangluksa ug natabonan sa mga luha sa paghinulsol; ang paglakaw pagpa-mapainubsanon, yano, dili hambog, nga walay pag-alsa sa abaga, pagkunot sa kilay, kusog nga paghaklak o pag-uyog sa tibuok lawas; ang iyang panultihon usab kinahanglan nga mahupay, dili kaayo kusog o ka-hinay, nga adunay kalinaw sa iyang mga mata ug uban pang dagway, nga walay pagpalapad sa ilong, pag-uyog sa kamot o pag-ilis sa nawong. Kay ang tawo sa Dios han-ay sa tanang butang, nga usa ka instrumento sa Espiritu nga nagpuyo sa sulod kaniya, nga naggiya kaniya sa pakigpulong, sa hitsura, sa pagkaon ug sa pag-inom. Ug kita kinahanglan maglihok uban sa angay ug maayong pamatasan sa tanang butang: sa atong sinina ug sapatos, hinumdumi nga ang atong Ginoong Dios kanunay nga anaa uban kanato sa tanang kahintang ug sa tanang atong buhat.

165. Sa pagpanulti sa mga pulong sa Apostol: 'Karon ang paborableng panahon', iyang gipahayag nga pinaagi niini gipukaw sa Apostol ang atong kadasig alang sa buhat sa kaluwasan

165. 1) Sa pag-quote sa pulong sa Apostol: 'Karon ang paborableng panahon', iyang gipasabot nga pinaagi niini gipukaw sa Apostol ang atong kadasig sa pagtrabaho alang sa atong kaluwasan. – 2) Unya iyang gidugang: 'Mao kana inyong gibuhat; maayo kaayo.' [2, 98]

8. Unsa ang gitudlo kanato ni San Pablo ug unsa ang iyang gipukaw kanato sa dihang miingon siya: 'Karon ang paborableng panahon, karon ang adlaw sa kaluwasan' (2 Cor. 6:2)? 'Busa, isalikway nato ang mga buhat sa kangitngit ug isuot ang panagang sa kahayag' (Rom. 13:12). – Siya, ingon usa ka maayong amahan ug magtutudlo, mao ang nagapukaw kanato gikan sa katamaraan ug nagapahawa sa katulogon sa kalag gikan sa atong hunahuna, nga nagagiya sa atong mga lakang sumala sa Dios, ug nagadala kanila ngadto sa dalan sa pagkamaayo. Tumanon nato ang iyang balaan nga pagtulon-an, mobangon kita nga may kusog, magpahimangno kita, ug magpadayon kita nga mas mapisan pa, kay ang adlaw sa kinabuhi sa matag-usa kanato hapit nang matapos. Paninguhaon nato nga andamon ang atong kaugalingon, aron kita mapanalanginan ug mabuhi hangtod sa walay katapusan, nga maglipay sa dili masukod nga kalipay. Kay kon sa katapusan sa atong kinabuhi makita kita nga wala mag-andam ug dili ma maayong kahimtang sa kalag – hala! hala! tinuod gayud. Ug kinsa may mokuha kanato gikan sa kamot sa bitin nga nagaguba sa kalag? – o unsa man ang atong kapahulayan kon kita pagasakiton tungod sa pagkawalay pag-amping nga atong pagpadagan sa atong kinabuhi dinhi sa yuta sa pagkadautan? Ngano—bayaa ang mga mibiya kanato nga mibiya kanato, ug bayaa ang mga walay balaod nga magpadayon sa ilang pagka-walay balaod—naga-hisgot ako sa mga nangilagpas gikan kanato. O mas maayo pa, mag-ampo kita alang kanila ug paningkamot nga tawgon sila pagbalik: kay ang Dios dili man gitinguha ang kamatayon sa makasasala, kondili nga siya mobalik ug mabuhi (Ezek. 33:11).

9. Apan kamo, nga pinaagi sa grasya ni Cristo nagpadayon sa buhat sa pagsunod ug matinud-anon nga nagbantay sa inyong mga saad sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo, maglipay kamo ug magsaulog: kay usa ka dako nga ganti ang gitigom para kaninyo sa langit, kon magbantay kamo hangtod sa katapusan ug matinud-anon nga buhaton ang tanan nga gisugo kaninyo mahitungod kang Kristo Jesus, ang atong Ginoo, ingon nga mga sundalo Niya nga Iyang gi-enlist: kay kamo nag-enlist sa Iyang serbisyo ug nag-alagad kaniya sa adlaw ug gabii, nga naghinumdom sa Iyang pulong: 'Ang bisan kinsa nga dili moingon kanako, 'Ginoo, Ginoo', apan ang nagbuhat sa kabubut-on sa akong Amahan nga Anaa sa Langit, mao ang akoo' – ug ang pagdasig sa Apostol: "Dili ba kamo gusto nga mahadlok sa mga awtoridad? Buhata ang matarong, ug makadawat kamo og pagdayeg gikan kaniya" (Roma 13:3).

166. Pagpabilin nga lig-on sa kinabuhi ug pag-antos sa tanang butang: kay sa diha nga ikaw gihatagan niining walay katapusang kalipay, magbasol ka gihapon nga wala ka makigbatok pa og labaw

166. 1) Pagpabilin nga lig-on sa kinabuhi ug pag-antos sa tanang butang: kay sa diha nga ikaw giisip nga takus sa maong walay katapusang kalipay, magbasol gihapon ka nga wala ka makalahutay pa gayud. – 2) Hinumdumi ug kanunay nga hunahuna ang adlaw sa paghukom ug sa balos; – ug dili ka gayud mahulog sa katamaraan o sa pagreklamo. – 3) Ang bisan kinsa nga molihok sa laing paagi ulipon sa mga kahuyang ug sama sa usa ka hayop; apan ang bisan kinsa nga ingon niini usa ka anghel. [2, 99]

10. Dili na kinahanglan karon nga isulti kaninyo sama sa gibuhat sa karaang mga Propeta: 'Makadungog kamo sa inyong mga dalunggan apan dili makasabot; motan-aw kamo sa inyong mga mata apan dili makakita'; kay ang kasingkasing niining mga tawo nangalig-on na, ang ilang mga dalunggan lisod madungog, ug gisirad-an nila ang ilang mga mata (Isa. 6:9, 10). Kay ginapukaw ninyo ang inyong kaugalingon ug nagbantay, nga nagtan-aw sa himaya sa Ginoo nga walay tabon ang nawong (2 Cor. 3:18), human ninyong ikalisod ang lapok sa kalibutanong pagkapilit gikan sa mga mata sa inyong kalag pinaagi sa inyong masunuronon ug balaan nga pagkinabuhi, ug human kamo makakita sa mga butang nga klaro, mao ang kawalay pulos niining kinabuhi ug ang walay hunong nga kagubot sa mga kalihokan sa tawo sa nagkalain-laing direksyon, ug nakamatikod nga usa ra ka lig-on, labing gitinguha ug labawng kaayo—ang Dios—ug nga kinahanglan kitang maningkamot paingon Kaniya pinaagi sa usa ka buhing may hiyas. Bulahan gayud ang Ginoo ug Dios sa atong mga amahan, nga giisip kita nga takus sa pag-ambit niining grasya ug sa pagpangulo sa ingon ana ka maalamon nga kinabuhi. Busa, itutok nato ang atong panan-aw sa kahitas-an, diin anaa ang atong Ulo—si Cristo—nga nagamalandong dili sa mga butang nga mortal ug malabay, kondili sa mga kaanyag nga langitnon ug labaw pa sa langit, ug sa pagtilaw ug kahupayan sa mga panalangin nga dili masukod ug dili masukay, nga wala pa masulod sa hunahuna, madungog sa dalunggan, o matulog sa kasingkasing, tungod sa

ilang walay sukod nga kaayo; ug masaligan ko kamo nga makab-ot usab ninyo kini, kon itugot sa Ginoo nga makabaton kamo og kusog sa pag-antos sa pakigbisog nga nag-atubang kaninyo nga mapailubon hangtod sa katapusan, ug makakaplag kamo og pahulay diin walay sakit, walay kasubo, walay pag-agah. Unya magpasalamat kamo sa Ginoo nga nagtawag kaninyo niining balaan nga paagi sa kinabuhi; bahin sa mga kasubo nga inyong nabata, dili lang nga wala nay paghinumdom niini, kondili sa kasukwahi, magbasol kamo nga wala kamo makabaton og higayon nga makasagubang pa og mas dagkong mga pagsulay, kasubo, ug kalisod kaysa sa inyong nabata.

11. Ug unsa kaha ang atong makita niadtong makahadlok nga adlaw sa pagpadayag sa atong Ginoong Jesu-Cristo, sa diha nga Siya moanhi sa hayag uban sa dili masukod nga kadaghan sa mga anghel ug arkhangel ug molingkod sa trono sa makahadlok nga paghukom, nga magtigom gikan sa upat ka kanto sa kalibutan sa tanang nasud ug sa matag buhing binuhat, pagpadayag sa mga buhat sa kangitngit ug pagpadayag sa mga tinguha sa kasingkasing, diin ang uban dad-on ngadto sa kalipay sa tuo sa Ginoo, samtang ang uban molakaw uban ang kaulaw paingon sa wala; ug kadtong mga tawo dad-on ngadto sa hayag nga mga puloy-anan, ngadto sa paraiso sa kalipay, sa Gingharian sa Langit, samtang ang uban ihaboy sa dili mapalong nga kalayo, aron kan-on sa mga ulod, sa taliwala sa pag-ungol sa ngipon, sa ngitngit nga kangitngit, sa kalawom sa Tartarus, sa dili maputol nga mga gapus ug sa tanang matang sa pag-antos, sumala sa sala sa matag-usa. Unya mosidlak sila sama sa adlaw, ug magsugod sa paglipay ug pagmalipayon sa tibuok nilang kasingkasing, ug sa walay hunong nga mga awit pagdayegon ang Ginoo, nga nakamatngon kung unsa ka maayo ug mahimayaong hinungdan nga ilang giservisyohan alang sa Ginoo. – Mao kini ang mga martir nga nagbubo sa ilang dugo alang sa Iyang pag-angkon, ang mga Apostoles, ang mga Propeta, ang mga nagpamatuod sa ilang pagtuo, ang mga balaan ug ang mga matarong; mosunod kanila ang mga nagpakita og espirituhanong pagkamartir—mga obispo, pari, monghe ug mga layko—tanang nga nagkinabuhi sa mga maayong buhat, paningkamot ug mga buhat sa kaisog. Apan kining mga tawo magsugod sa pag-agol ug paghilak, hala! — hala! — nagdugang sa ilang kaugalingong sala ug nagpatawag og sumpa sa ibabaw sa ilang kaugalingong kawalay-pagkadi-os, gipanghigot, gibugbog ug gipasipala sa mga espiritu sa mga gisumpa, ug labaw pa, nagakondena ug nagatanda sa ilang kaugalingon, ug gipang-antos sa kawad-on sa paglaum, nga wala'y makita nga katapusan sa dili masabar nga mga pag-antos nga gitudlo alang sa walay katapusan, ingon nga gisulti sa ilang pagpaminaw: 'Ang mga daotan mosulod sa silot nga walay katapusan, apan ang mga matarong sa kinabuhi nga walay katapusan' (Mat. 25:46). Sa pagdala niini tanang sa kasingkasing, makaya ba nato nga magluya sa atong mga paningkamot ug trabaho sa ? Mawad-an ba kita og kadasig tungod sa kalisud sa atong karon nga kinabuhi? Dili ba unta kita mas dasigon sa atong kasingkasing ug mas masiga sa kadasig kay sa kalayo – aron magpabiling matinud-anon sa mga lagda sa atong kinabuhi nga paghalad sa kaugalingon sa monastiko hangtod sa katapusan, bisan unsa pa ang bayranan niini alang kanato?

12. Busa, kuhaa nato kini sa kasingkasing ug tumanon kini, nga masigasig buhaton ang bisan unsa nga ipahimo kanato niini. Kay kinsa man ang walay pagtagad niini, masiguro kamo, nadani sa mga kahuyang, natulog sa kawalay pag-amping, mapig-ot ang kasingkasing, nagmalimot sa makalilipay nga mga kalipayan, masina, walay seryoso, ug tapulan, gipanglubong, sama sa oso sa iyang mga paa, nga nangita lang sa pagkaon ug pag-inom; nagngurog sama sa leon kung ang iyang dautang tinguha dili matuman; molukso sama sa leopardo gikan sa usa ka kalipay ngadto sa lain; magplano sama sa salampati aron makab-ot ang gusto sa iyang kasingkasing; naglagot sama sa kamelyo, sa pagpanimalos sa iyang silingan tungod sa usa ka aksidenteng kasakit, nag-ingal sama sa kabayo, nagbuhat og malalaswang mga buhat uban sa lawas sa tawo ug hayop, ug naglihok nga walay hiya sama sa lobo, sa iyang pagka-walay hiya sa pagdala og kadaut sa iyang kaugalingong kalag ug sa kalag sa iyang mga igsoon. Ug unsa pa man ang masulti bahin sa nagkalain-laing mga pagbati, diin ang uban dili lang susama sa mga hayop, kondili milabaw pa kanila sa ilang hayop nga kinaiya. – Apan ang nagbarug sa kiliran sa maayong hunahuna, hayag sama sa usa ka Anghel, paspas sama sa usa ka Kerub, daghan og mata sama sa usa ka Serapim, aron kon adunay kahigayunan, ang dragon nga naglaglag sa kalag dili makalukop kaniya, mapisan sama sa usa ka mandirigma, nagguni sa nagdilaab nga espada sa makusog nga panghunahuna batok sa sala, ug gisunog ang mga demonyo sa kainit sa maayong hunahuna; sama sa sapa nga walay hunong, nag-awas siya og putli nga dagan sa mga luha sa paghinulsol; sama sa templo sa Dios, gitukod siya gikan sa bulawanong mga bato sa pagkamaayo; sama sa malumo nga karnero, nagsunod sa ehemplo sa iyang Ginoo, dili mosupak ni mosinggit, apan, bisan pa kon ang kamatayon nagpaabut, magpadayon, nagatuman sa iyang amahan ug sa iyang mga igsoon. Apan dinhi gipahimutang

kanimo ang kinabuhi ug ang kamatayon; pilia sa matag-usa alang sa iyang kaugalingon ang iyang gustong pilion.

167. Ang atong pakigbisog batok sa dautang mga espiritu

167. 1) Ang atong pakig-away mao ang batok sa dautang espiritu. Ngano man nga kinahanglan kitang magbantay, human natong isuot ang tibuok panagang sa mga birtud nga gihisgutan sa Apostol, nga adunay gahum sa pagpahawa ug paglaglag sa ilang mga kaaway? – 2) Kini nga pakig-away mental ug gipahigayon pinaagi sa pagbatok sa mga hunahuna uban sa pag-ampo ngadto sa Ginoo. – 3) Kalit kini nga motungha ug himuon ang atong sulod nga kahintang nga mausab-usab sama sa kahintang sa hangin; apan dili kini hinungdan sa kahadlok alang sa mga nagbantay sa ilang kaugalingon ug nagpanamkon sa ilang kaugalingon sa mga hiyas, nga nagasalig sa Dios. [2, 100]

13. Ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga prinsipalidad ug gahum, ug batok sa mga magmamando sa kangitngit niining kalibutan, sumala sa Apostol (Efe. 6:12). Busa, kinahanglan magpabilin kitang matin-aw, magbantay, magmatngon, magpaningkamot pag-ayo, ug mag-andam sa atong kaugalingon sa espirituhanong mga armas—mao kini: dili matuyok nga pagtuo ingon nga helmet, matinud-anong pagsunod ug tinuod nga pagpaubos ingon nga taming, ug ang tanang uban pang hiyas, nga kon gamiton sa angay nga paagi, mahimong mga armas batok sa atong mga manlimbong ug adunay gahum sa pagpahawa sa atong mga dili makita nga kaaway.

14. Kini nga dakong ug makalilisang nga gubat, sama sa inyong nahibaloan, kanunay nga nagpadayon, dili gani mohunong bisan pa sa pag-ampo ug Balaang Komunyon; kini mopukaw ug usahay mopataas og ingon nga mga hunahuna nga dili angay isulti. Apan ang usa ka mapainubuson nga kalag, nga giatake sa ingon nga mga hunahuna, mubalibad niini uban sa kasuko, supakon kini uban sa balaan nga mga hunahuna samtang sa samang higayon nag-ampo ngadto sa Ginoo. Moabot dayon ang tabang gikan sa Ginoo, ug ang Adlaw gikan sa kahitas-an mosidlak ug mopalayas sa dragon. Ngano man, busa, nga kita mawadan ug kaisog o mosurender sa atubangan sa ingon nga mga pag-atake? Kay kon walay kahadlok ang kasingkasing, ang hunahuna magpabiling dili masamdan sa kadaut sa ingon nga mga pag-atake, dili lamang sa panahon sa Komunyon, kondili sa tanang panahon usab.

15. Ang atong mga kaaway man-atake sa tanang panahon, ug sa diha nga dili nato kini gilauman; apan kon naa kita sa maayong ug malinawon nga kahintang sa hunahuna—bisan pa tungod sa paghinulsol nga misulod kanato, o sa matinud-anong pag-ampo, o sa pagbasa, o sa ubang porma sa balaan nga pakigpulong—mohatag siya og atake, nagkaguliyang ug nagkaguliyang sa kasingkasing, sama sa paglabay kanato gikan sa pantalan ngadto sa balod, o sa pagdala kanato gikan sa kahayag sa adlaw ngadto sa kangitngit sa gabii sa atong hunahuna. Sa kini nga bahin, ang mahitabo kanato susama sa kahintang sa atmospera sa tibuok adlaw: usahay hayag sa adlaw, usahay ngitngit kung mosulod ang mga panganod, unya hayag na usab, ug mopanganod pag-usab, tungod sa nagkalain-laing kausaban sa hangin. Dili ba pareho ra kini kanato? Usahay masidlak kita, sama sa hayag nga adlaw, pinaagi sa maayong hunahuna; usahay natabonan kita sa kangitngit sa dautang hunahuna; unya mobalik kita sa kahayag pinaagi sa paghalad sa atong kaugalingon sa pag-ampo o sa ubang buhat nga may hiyas. Ug kini mahitabo kapin sa usa ka beses matag adlaw. Apan ang mga kausaban sa atmospera lahi sa mga kausaban sa atong sulod: didto natural kini nga mahitabo, sumala sa gisugo sa kinaadman sa Dios, ang Magbubuhat sa tanang butang; samtang sa atong sulod boluntaryo kini, ug sa bahin resulta sa atong kaugalingong gawasnong kabubut-on. Kay bisan pa man maningkamot ang yawa, pinaagi sa mga tukso, nga kuhaon kanato ang kahayag sa maayong kahintang, aduna kita'y gahum nga supakon siya ug kanunay nga pasidan-an ang Adlaw sa Pagkamatarong sa atong hunahuna, sama sa gibuhat sa mga balaan, ug sama sa gibuhat sa tanan nga nagkinabuhi sa pagkamatarong. Kay bisan karon, daghan ang mga santo nga sama sa bililhon nga mga bato nga naglakaw sa yuta, nga mailhan dili tungod sa pagbuhat og mga timaan ug katingalahan—kay ang pagkabalaan dili lang niini nagbarug—apan sa pagbantay sa tinuod nga pagtuo ug sa tukmang pagtuman sa mga sugo sa Dios, sa matinud-anong gugma alang sa kaigsuonan, nga walay pagpanukot, sa paglipay sa kalamboan sa isigkatawo, sa paglabaw sa tawhanong himaya, ug sa tanang uban pang hiyas. Busa ang pagkabalaan nagpakita sa matag tawo. Apan ikaw, nga mibulag sa kalibutan ug gipako niini, kinahanglan usab nga mailhan pinaagi sa pagkawalay-kahakog ug pagkamahigpit sa pagkaulahi, pinaagi sa pagsalikway sa imong kaugalingong kabubut-on, ug pinaagi sa maayong pamatasan sa pag-antos sa tanang kakulangan ug kasubo nga dili mapabulag sa atong paagi sa kinabuhi. Pinaagi sa pagkinabuhi sa ingon ani,

mahimong balaan kamo ug mailakip sa mga Santo, ug ang panon sa mga matarong modawat kaninyo sa ilang taliwala – ug malipay kamo hangtod sa kahangturan sa mga puloy-anan sa mga martir.

168. *Samtang naglakat kita sa atong agianan, ayaw nato itutok ang atong mga mata sa mga butang sa kalibutan nga malabay; kondili ipunting nato ang atong pagtan-aw sa mga butang sa langit nga walay katapusan: kay ang una makapaluya kanato, samtang ang ikaduha nagpuno kanato og kaisog*

168. 1) Samtang naglakaw kita sa atong dalan, ayaw nato itutok ang atong mga mata sa mga butang sa kalibutan nga malabay; kondili ipunting nato ang atong panan-aw sa mga butang sa langit nga walay katapusan: kay ang una makapaluya kanato, samtang ang ikaduha nagpuno kanato og kaisog. – 2) Mao kini ang paglakaw sa tanang mga Amahan; ingon usab kita kinahanglan maglakaw, nga magpanamkon sa tanang hiyas, molikay sa tanan nga dautan ug maghinlo sa atong kaugalingon. Hinaut nga ang atong kinabuhi mohaom sa atong ngalan. [2, 102]

16. Ang atong kinabuhi usa ka panaw, ug dili kini mahuman sa usa ka adlaw, o duha, o daghan pa, kondili kini molungtad sa tibuok atong kinabuhi, hangtod kita molabay gikan niining kalibutan paingon sa umaabot nga kapanahonan. Unsa kaha kadako nga paningkamot, kusog, pagmatngon, ug kugi ang gikinahanglan, aron dili kita mawadan og kadasig o mohunong sa paglakaw niining dalan, kon hunahunaon nato ang kalaw-on niini, samtang nag-atubang usab kita sa usa ka kaaway nga nagtukod sa tanang matang sa babag ug bitag sa atong mga lakang paingon sa Dios? Apan ayaw kabalaka; kay sa laing bahin, aduna kita'y manalipod ug magtutultol sa atong paningkamot, ug kauban sa dalan—dili lang bisan kinsa nga kauban, kondili ang Ginoo ug Maghuhari sa tanan, uban sa mga Balaang Anghel nga atong mga magbabantay ug magpanalipod. *'Ang nagabantay sa Israel dili mangurog ni matulog'* (Salmo 120:4). Ngano man, busa, nga atong itugyan ang atong kaugalingon sa atong agianan uban sa ingon ana ka dako nga kadasig, uban sa ingon ana ka kusog nga pagbati, uban sa ingon ana ka dako nga tinguha, nga dili motan-aw sa ubos, kondili itutok ang atong mga mata sa kahitas-an: kay kon motan-aw kita sa ubos, siguradong mahulog kita sa katamaran, kawad-on sa kaisog, ug pagkaluag, tungod kay ang atong hunahuna maglibot-libot, ug ang atong kasingkasing magdikit sa mga kahaw-as ug kalipay ning kinabuhi: sa pakighilawas, kalapoy sa pagkaon, kahakog, mga pasundayag, mga kombiyerto, mga palamuti, mga pantasya ug sa tanang uban pang butang nga malata ug malaglag. Apan kon atong itutok ang atong panan-aw sa makalangit ug sa walay katapusan; unya, bisan pa man masubo ug masakiton ang atong karon nga kinabuhi, bisan pa adunay kakapoy ug kapoy dinhi, bisan pa adunay pag-ayuno ug pagbantay, pagpugong sa kabubut-on ug mga kakulangan—nga tanan dili malikayan sa kinaiya sa atong asetikong kinabuhi ug asetikong pagsunod—dili kita mawadan og kaisog, dili kita mahuyang ang kasingkasing, dili kita mapukan sa kabug-aton sa atong kasamtangang mga kasubo, ni mosurender kita sa atong mosaka nga mga pagbati; apan uban sa maisugong kinaadman ug kusganong determinasyon, magpadayon kita ug magpadayon, nga nagtutok sa langit, nagpunting sa atong panan-aw kang Dios, naningkamot alang sa Gingharian sa Langit, alang sa langitnong kahupayan, alang sa kaanindot sa Iyang dili malaglag nga himaya, alang sa kahayag nga dili gayud malubog, alang sa kalipay sa mga Anghel.

17. Ingon niini naglakaw ang tanang mga amahan, ug sa ilang pagdaog, sila mipadayeg: mga martir, ang mga kagalang-galang, ang mga matarong, ang mga deboto, ang mga mahigugma sa Dios, mga monghe, mga layko, mga lalaki, mga babaye, mga batan-on, ug mga tigulang, nga nagtan-aw sa ilang panahon dinhi ingon usa ka matang sa pagbansay. Busa usab, kon atong gitinguha ang ilang himaya ug kalipay, kinahanglan usab kita nga malipayong mag-antos niining pamaagi sa kinabuhi nga makapahimuot sa Dios. Busa, igsoon, awhaga kita niini; magpamatuod kita nga andam mag-antos ug mag-agwanta sa tanang butang uban sa maisugong kinaadman ug walay paglubad nga kadasig, nga nakatutok ang atong mga mata sa mga butang nga naa sa ibabaw, sumala sa sugo sa Labawng Maalamon (Ecl. 2:14), ug dili ipanaug kini ngadto sa yuta. Kay ang mga naghunahuna sa langitnong mga butang ug nabisi sa niini tinuod nga nakatutok ang ilang mga mata sa ilang ulo, samtang ang mga nagyuko sa kawalay pulos ug nabisi niini nagpanaug sa ilang mga mata ngadto sa ilang mga tiil. Dili ba kini makalilisang ug katingalahan kon ang mga tiil sa tawo naa sa ibabaw ug ang ulo naa sa ubos? Apan labi pang makalilisang ug dili makatawo nga masinati kini sa kalag. Busa maglakaw kita sa angay sa mga maalamon, nga ang atong mga mata anaa sa atong ulo, nagpamalandong sa Dios ug sa mga butang nga langitnon ug naglihok sumala niini. Ang mga mata sa ulo mao ang pagtuo, paglaum, ug gugma; gikan niini moturok ang lig-on nga pagkamapailubon, pagkabalaan, paghigugma sa isigkatawo, kalinaw, pagkamahumok, pagka-mapainubsanon, kaisog, kalamboan, pagpugong sa kaugalingon, matag maayong buhat, ug ang pag-usbong ug pagbunga sa matag hiyas; samtang sa mga naghunahuna ug naglihok supak sa

nahisgutan sa ibabaw, ang sukwahi ang mahitabo: dili pagtuo, pagkawalay paglaum, kasuko, diin moturok ang kawalay paglahutay, kaluyahon, pakighilawas ug pagpanapaw, kawalay pagrespeto, pagka-senswal, pagka-sapot, pagka-walay seryoso, pagpangpasigarbo sa kaugalingon, pagpangatawa, panagbangi, pagpanukotuko, pagpatay ug ang tanang ubang buhat sa yawa ug nga buhat. Kita nga iya sa Dios, paninguhaa ang mga butang nga iya sa Dios; kamo nga putli, paninguhaa ang mga butang nga balaan; kamo nga walay sala, paninguhaa ang mga butang nga matinahuron; kamo nga matinud-anon, paninguhaa ang mga butang nga matinahuron sa pagsimba; kamo nga mahigugmaon sa kalinaw, paninguhaa ang paghigugma sa igsoon; kamo nga mapainubuson, paninguhaa ang mga butang nga langitnon; kamo nga misalikway sa kalibutan, paninguhaa ang labing labaw. Ayaw tugoti nga ang kahusay mahimong kagubot, basi kita, nga iya sa kahayag, magdagan sa kangitngit; kita, nga putli, magdagan sa maluoyong buhat; kita, nga matinud-anon, magdagan sa kawalay han-ay; kita, nga mapainubuson, magdagan sa kawalay pulos; kay kini makaluoy, kini limbong, kini walay Diyos, kini walay pulos, kini panggatong sa kalayo sa impyerno. Busa, mangita kita sa Diyos, ingon nga iya gayud kita, sumala sa atong pagtawag. Gitawag kita nga monghe, peregrino, anchorite, birhen, alagad sa Dios ug sa mga anghel; ug nasabtan sa tanan nga mao gyud kini kita. Ayaw unta nga adunay bisan kinsa kanato nga dili balaan, nakadikit sa kalibutan, o dili putli; ayaw unta nga adunay bisan kinsa nga usa ka mapungot, salbahis, mapanag-away, masulob-on, o mahuyang ang kasingkasing: kay hapit na ang dakong kasuko sa Dios – ug Siya magahatag og balos. Ang Dios dili ingon ka masuko—bisan pa man masuko Siya—sa mga tawo nga, samtang nagpuyo sa kalibutan, dautan ang kasingkasing, kumpara kanato, nga angay unta hingpit nga iya; sama sa usa ka agalon nga mas masuko sa mga ulipon nga makasala sa iyang atubangan kaysa sa mga ulipon nga, layo kaniya, nahimong ingon ana. Ang kalagot sa Dios, bisan pa man, dili pareho alang kanato tanan, kondili nagpakita kini sa lain-laing paagi: lahi alang sa mga nagpadayon sa dautan, lahi alang sa mga usahay mag-usab sa ilang dalan ug usahay mahulog pag-usab; lain sa mga bag-o pa lang nagsugod sa eskema, ug lain sa mga dugay na nga natukod niini: kay mas dugay nga magpabilin ang usa sa eskema, mas klaro ang kinahanglan nga kalainan sa iyang kinabuhi; mao nga, kon ang katigulangan dili magdala og kaayohan, kini mahimong hinungdan sa paghukom ug kataw-anan: sama sa kataw-anan nga makita ang usa ka uban nga lalaki nga nagtuon sa eskwelahan uban sa mga bata.

169. Kamo mga sundalo ni Kristo; ug kinahanglan nga kanunay kamo hingpit nga armado – sa ingon ani

169. 1) Kamo mga sundalo ni Cristo; ug kamo kinahanglan kanunay nga hingpit nga armado – mao kini ang paagi. – 2) Ang gamot sa tanang dautan mao ang garbo; apan kinahanglan makig-away batok sa bisan unsang nag-away sa sulod sa kaugalingon: kay kini dili kanunay pareho alang sa tanan. – 3–16) Nagkalain-laing hunahuna bahin sa espirituhanong pakigbisog. [2, 103]

18. Kamo mga sundalo ni Kristo; ug ang usa ka sundalo kinahanglan maghunahuna sa gikinahanglan alang sa pakig-away, ug ipahimutang pag-ayo ang iyang bug-os nga panon, aron siya andam sa tanang panahon sa pagsugat sa kaaway. – Tan-awa, busa, kon andam ba kamo, ug sa unsang kahimtang ang inyong mga espirituhanong armas – hait ba kini, limpyo ug napolido? – mao ang espada sa pagsunod, ang baluti sa pagtuo, ang helmet sa nagluwas nga paglaum, ang taming sa pagpaubos, ang lagda sa maayong hunahuna, ug sa katapusan ang karwahe, nga mao ang inyong dungganong lawas, nga mao usab ang kabayo, ug nga kinahanglan maayo ang pagbansay sa tanang butang, – ug dili kini angay sobra ka tambok, aron dili kini dili angay modagan, ni sobra ka payat, aron dili kini sobra ka huyang para sa gikinahanglan nga lihok; kinahanglan nga maayo kini makasap-ang sa bitil sa kahadlok sa Dios kon kini gamiton, aron dili kini maliso gikan sa husto nga agianan sa dalan ni mapatumba ang nagasakay—ang hunahuna—tungod sa iyang walay pagpugong nga paglukso. Mao kini ang gusto sa Pulong sa Dios nga kanunay kamo nga mahimong ingon niini; – kay ang inyong gubat walay hunong, ang inyong mga pakig-away matag-oras, ang inyong pagpanigarilyo matag gutlo.

19. Kinsa, busa, kaninyo ang maisugon, kinsa ang kusgan, kinsa ang mandirigma—usa ka tawo nga nagpukan sa liboan ug daghang supak nga hunahuna, pagkahuman niyang napukan ang hambog nga hunahuna, sama sa pagkapukan ni David nga balaan kang Goliath kaniadto?—Kay unsa man ang mabuhay niini? – Ang paglupad sa mga espiritu sa dautang buot, nga mao ang daghan ug lain-laing makasasala nga mga pagbati. Ang garbo sa hunahuna mao ang una sa mga dautan ug ang katapusan. Pinaagi niini, ang dragon—nga karon nagatintal kanato tanan—nahulog gikan sa kahitas-an sa langit ug sa kahayag sa pagkaanghel; ug gikan niini, sama sa usa ka gamot, miturok ang libo-libo ka mga tanom sa sala. Apan kinahanglan kita maningkamot ug makig-away batok sa nagatukop kanato karon: kay sa matag takna ang usa ginatukop sa usa

ka pagbati, samtang ang lain ginatukop sa lain: ang usa gilutos sa kahakog sa pagpakighilawas, ang lain sa pagkahigugma sa pagkaon; ang usa sa katamaran, ang lain sa pagkainggit; ang usa sa kasuko, ang lain sa kawalay pagtuo; ang usa sa pagbangi, ang lain sa garbo; ang usa sa kawalay lihok, ang lain sa kabaliw. Bisan pa, kini tanan gihimo sa usa ra ka satanikong espiritu.

20. Dako ug lain-lain ang atong pakigbisog: kinahanglan magbantay kita sa tanang dapit, magbantay gikan sa tanang kilid, ug magbutang og panagang sa tanang dapit—aron dili makasulod ang kaaway, dili kita masamdan o madakpan, aron dili niya kita mahikap, mapusil o mapatay.

21. Kinahanglan usab natong mag-andam; ug sa atong bahin, atong sugdan ang pakigbisog ug mubalik og gukod. Mahitabo nga makadawat kita og usa ka hampak ug mubalik kita og gukod nga napulo ka beses — nga makasinati kita og gamay nga samad ug mubaylo kita niini og makamatay nga hampak.

22. Ang kinsa ang lawas masamdan mangita og tambal; sa samang paagi, ang kinsa ang espiritu masamdan kinahanglan mangita sa angay nga tambal para sa espiritu. Kini nga tambal mao ang pag-angkon sa sala kauban ang pagpenitensya. Pagkahuman niini, kinahanglan nga mobalik pag-usab sa pakig-away.

23. Ang madaug sa pisikal nga pakig-away makadawat og usa ka ganti; apan ang madaug sa espirituhanong pakig-away makadawat og daghang korona: aron matag adlaw adunay pakig-away, matag adlaw adunay korona, matag adlaw adunay ganti.

24. Ug bulahan kamo kon kamo magdaug ug dili mosurender, kon magbarug kamo nga lig-on ug dili mawadan og kaisog, hangtod matapos ang gubat sa inyong pagbiya niining kalibutan.

25. Busa, kaisug kamo, akong pinalanggang mga anak ug igsoon; kaisug kamo, kay anaa kaninyo ang Dios ingon nga inyong tabang, ang Anghel ingon nga tigbantay sa inyong kinabuhi, ang mga balaan—nga inyong gina-awhag—ingon nga inyong mga manalipod, ug ang tanda sa Krus ni Cristo ingon nga inyong dili mapilde nga armas.

26. Ayaw nato pagkahadlok sa mga dili makita nga kaaway nga nag-atake kanato gikan sa tanang kilid pinaagi sa dautang hunahuna; Ayaw nato pagyuko sa tuhod sa atubangan sa Baal sa lamanong kalipay; ayaw nato pag-ilad sa atong mga kaaway ang atong pagkabalaan, nga gipangakohan ni Kristo sa balaan nga dapit; ayaw nato paghimo sa atong mga miyembro nga instrumento sa pakighilawas ug sudlanan sa kahugawan, kay kini mga miyembro ni Kristo, ang labing putli ug imortal nga Nobyo.

27. Ayaw nato kuhaa ang bitin isip atong magtatambag, nga nagplano sa pagpahawa kanato gikan sa atong paraiso nga tanaman; ayaw nato ablihan ang pultahan sa mga kawatan—ang mga demonyo—ni pasagdan sila nga kuhaon ang bahandi sa atong kalag.

28. Ka-mapalad kita nga nagpuyo sa siyudad nga gitukod sa Ginoo atong Dios gikan sa nagkalain-laing mga hiyas! Ka-mapalad nga mapreserbar nato ang dignidad sa atong kalag, nga dili ulipon sa sala! Ang kalag nga dili ulipon sa mga pagbati hingpit nga gawasnon, hingpit nga sama sa Dios, hingpit nga panginoon, hingpit nga masidlak, hingpit nga napalambo, gipundok sa Dios, gimugna sa Dios, ug langitnon.

29. Dili ingon ana ang kalag nga napailalom ug napildi sa mga pagbati—kadtong mga tirano. Makita nga kini nag-antos pag-ayo ug makalilisang, gihulbot-hulbot padulong ug paatras sa buhat sa matag pagbati ug matag buhat nga masawayon. Gikuha niini ang pamatasan gikan sa demonyo, ug walay pagduha-duha kini motuman sa gisugo kaniya. Gipangulohan kini sa demonyo sa lamanong kahilambigit, demonyo sa pagpanukotuko, demonyo sa kasuko, demonyo sa panag-away, demonyo sa pagkalapoy, demonyo sa katamaran, demonyo sa kawalay pagtuo, demonyo sa pagpanamastamas, demonyo sa kasuko, demonyo sa garbo, demonyo sa bakak, demonyo sa pagpangawat, ug sa tanang uban pang mga demonyo sa mga pagbati—kinsa bay makapangisda sa ilang mga ngalan?

30. Pinaagi sa bisan unsang demonyo nga madani ang usa ka tawo, pinaagi niini siya mahimong ulipon. Ang iyang pobre nga kalag nag-antos ilawom sa ilang yugo; malisud ang iyang kinabuhi. Kini hingpit nga walay-paglaum, hingpit nga daotan ang hitsura, masulob-on, walay kahayag, walay Diyos, makalilisang, ug makadumot sa panan-aw sa tanang matarong nga tawo.

31. Ayaw nato pagpaubos sa atong dignidad, akong mga anak; ayaw nato pagbaligya sa atong kagawasan. Pagkahuman nga nahimo kitang mga agalon, ayaw nato paghimong mga ulipon (1 Cor. 7:22–23). Ayaw nato pagbalhin sa atong kahayag ngadto sa kangitngit, ni pag-usab sa atong kaanyag ngadto sa kapintas; ayaw nato pag-ikyas sa nawong sa Dios aron itutok kini sa makauwaw nga hulagway sa sala; ayaw nato pagtangtang sa hayag nga bisti sa pagkamaayo aron bisti-on ang atong kaugalingon sa ngitngit nga basahan sa pagkawalay balaod; ingon nga mga Anak sa Dios, ayaw nato pag-usab sa atong kaugalingon ngadto sa kaliwat sa yawa.

32. Kinsa, nga anaa sa hustong paghuna-huna, ang mangahas nga magpaboi sa iyang kaugalingon samtang siya usa ka agalon? – Kinsa, nga giampon nga anak sa Dios, ang mouyon nga tawgon siyang kaliwat sa yawa? Kinsa, nga nagtanggi sa dili masukod nga pagkabanaog sa pagkamaayo, ang mopili nga ibilang sa mga nagkinabuhi sa hinungdanon ug madasigon nga kinabuhi? Kinsa, nga adunay espirituhanong bahandi, mopili nga mahulog sa kakabus ug espirituhanong kawad-on? Kinsa ang mopili nga mawala ang Gingharian sa Langit aron makab-ot ang kalayo ug kangitngit, ug uban pang makalilisang nga walay katapusang pag-antos? Dili kini buhat sa mga matarong sa panghuna-huna, ni lakang sa mga wala mawala og buot, kondili sa pipila ka mga buang ug mga walay pagbati – aron kining mga gimugna sa hulagway ug pagkapareho sa Dios aron panunod ang walay katapusang mga panalangin, pinaagi sa ilang kaugalingong libreng kabubut-on, tungod sa walay pulos nga kahalakaw, mohulog sa kalawoman sa impyerno ngadto sa walay katapusang pagsilot.

33. Kita nga natulog, magmata; kita nga nagtapok sa atong mga mata, ablihi kini; kita nga dili makadungog, mamati; kita nga maluya, tipuna ang atong kusog; kita magbarug uban sa kaisog; kita pasig-uli ug sugod sa dalan sa kaluwasan. Mangaliya kita sa Ginoo—ug Siya molihok. Kay *'ang Ginoo duol sa tanan nga nagtawag kaniya sa pagkamatuod, ug siya magluwas sa mga mapainubuson sa espiritu'* (Salmo 144:18; 33:19).

170. Gikumpara ang pag-atiman sa kalag sa pag-atiman sa ubasan

170. 1) Iyang gikumpara ang pag-atiman sa kalag sa pag-atiman sa usa ka ubasan. – 2) Gidapit kita Niya sa ingon nga pag-atiman, ngadto sa kalipay sa atong Ginoo, ang Mag-uuma sa Ubasan. – 3) Gidayeg Niya ang kamatuoran nga igo na kita nga nagpaningkamot niini; apan miingon Siya, 'magpaningkamot pa gayud kita, nga maglakaw nga walay sala subay sa mga lagda sa monastiko ug sa mga pagpaninguha sa pagsakripisyo.' [2, 104]

1. Kagahapon, samtang nag-ani og ubas, gipanalanginan nimo ang mga baging nga daghan og bunga ug gisubo nimo ang mga baging nga walay kumpol. Unsa ang kahulugan niini? – Nagpasabot kini nga kamo usab, nga nahimong ubas sa Ginoo, kon magbunga kamo og espirituhanong bunga ug daw nabug-atan sa mga hugpong, mahimong angay sa pagdayeg sa mata sa Mag-uuma sa atong mga kalag; apan kon dili, mahimong angay sa pagsilot ug pagputol: *'kay,'* ingon sa Ginoo sa , *'ang bisan unsang sanga nga dili magbunga giputol ug gilabay sa kalayo'* (Juan 15:6). Makita nimo nga ang baging dili magbunga sa walay hinungdan; apan una kini itanom uban sa dakong paningkamot, motubo, moabot sa pagkahinog, ug unya pa kini magsugod sa pagbunga; ug sa diha nga mamunga kini, kini ginapamutol-putol, ginahukayan sa palibot, ginabakod, ginahawan sa uga nga mga sanga ug ginahinloan sa tanan nga makababag sa pagbunga, sama sa nahibaloan sa mga mag-uuma sa ubas – ug sa ingon niini, mamunga kini pag-usab. – Dili ba nato makita nga tinuod usab kini alang sa atong kaugalingon? Kay kinsa may makabunga nga wala makasinati og susama niini, nga mao ang pagtanum ug pag-amuma kaniya, ug nga wala siya moabot sa hingpit nga espirituhanong pagkahamtong kang Kristo, ug alang niini nga katuyoan wala siya natabonan sa yuta, napurosan ug naprotektahan sa mga sugo ni Kristo? – Ang bisan kinsa nga dili moagi niining tanan magpabilin nga dili hinog ug walay bunga; ug ginakagat siya sa tanang laganap nga demonyo nga naglabay sa dalan.

2. Atong paninguhaon, ako'g hangyo, ang pag-uma sa kalag ug pag-atiman niini uban sa pag-amping; sa ato pa, ang mga praktis sa pagka-asketa ug ang mga naandan nga disiplina sa kinabuhi nga asketiko: ang karga sa pagpugong sa kaugalingon, ang kakapoy sa pagpabilin nga mata, ang kaulaw sa pag-angkon sa sulod nga mga kapakyasan, ang mga samad sa pagpenitensya, pagbantay sa kaugalingong mga ngabil, usa ka kasingkasing nga walay daydreaming, walay-kurog nga pagtuo, ug ang walay-samok nga kalig-on sa hunahuna. Ang bisan kinsa nga dili magbuhat niini tanan dili makabunga; ug ang ingon ana dili angay tawgon nga sanga ni Cristo. – Ngano man kita miabot dinhi, mga igsoon? Dili ba aron makabunga og daghan, ug aron mapakaon ang Ginoo sa atong espirituhanong bunga? Ang maayong Ginoo naghandum sa atong kaluwasan, ug kon makita Niya nga kita maluwas, malipay Siya sa pagtilaw niini nga bunga; apan kon dili, atong hukman sama sa usa ka walay bungang igos. Adlaw-adlaw Siya moanha dinhi ug motan-aw unsang klase nga mga tawo kita. Busa, kinahanglan nato ang: kadasig, pagkamaigmat, mainit nga espiritu, pag-amping, pagpaubos, pagsunod, pagmatngon, pag-awit og mga himno, pagkamapainubsanon, pagka-maampingon, paghigugma sa pagbuhat, paghigugma sa isigkatawo, pagkamapailubon, pagkamapadayonon, ug paglaum; aron maandam nato ang atong kaugalingon ingon nga pinili nga sudlanan, nga nahingpit sa Balaang Espiritu.

3. Nagpaningkamot kamo, giila ko kana; nakadaog kamo kaniadto, nakasugakod sa daghan, nakabiyahe og layo, napahiya ang daotan, napugngan ang mga pag-atake, gisalikway ninyo ang inyong mga kahuyang, gilubong ninyo ang inyong kaugalingon sa kalibutan, gipapakasakit ninyo ang inyong mga tinguha, gituman ninyo ang mga sugo, gipreserbar ninyo ang pagtuo sa inyong mga amahan, wala kamo natul-ag sa kahadlok sa tawo, ug nag-andam kamo sa inyong tibuok kasingkasing alang sa kamatayon tungod sa gugma sa Ginoo; ang tanan ninyong nabuhat makapahimuot sa Dios ug angay pasidunggan, ang tanan balaan ug langitnon. – Apan diha pa lang, diha pa lang, magpailub ta, akua kamo gipangamuyo, labing dungog nga mga igsoon; magbarog ta nga lig-on sa pagtuo, magbarog ta nga walay kahadlok atubangan sa dili makita ug makita nga mga pagsulay, ayaw ta pag-uyon sa dakong kaaway sa iyang adlaw-adlaw nga pakig-away, kay: *'Ang Ginoo mao ang akong mananabang; motan-aw ako sa akong mga kaaway'* (Salmo 117:7). *"Ang Ginoo mao ang magbabawala sa akong kinabuhi; kinsa may akong kahadlukan? Sa dihang ang mga nagapangita sa akong kadaut mosuod, aron laglagon ang akong lawas—ang mga nagapasipala kanako ug sa akong mga kaaway—sila ang mapakyas ug mahulog"* (Salmo 26:1–2). *"Apan kami mitindog ug nagbarug nga lig-on"* (Salmo 19:9). Busa mag-awit kita sa atong kasingkasing, busa magpakaisog kita sa espiritu; himuon nato nga matinud-anon ang atong mga katungdanan, magpakita kita og pagkamatindug-anon sa tanang butang, dili maggamit og bisan unsang pulong nga daotan, reklamo, abusado, mapanghusga, mapanghimagsik o bastos; magtigom kita nga malipayun alang sa trabaho, alang sa mga pagbantay ug alang sa pag-awit sa mga salmo, magkahiusa kita sa pagkamabuotan ug pagka-mapainubuson, sa pagkamabuotan, sa pagbiya sa kalibutan, sa pagpangita sa langit, sa pagkamapamubo sa pulong, sa pagka-matino, sa pagdaug pinaagi sa pag-uyon sa dihang madungog nato: 'Pasayloa ko' – nga usa ka dakong armas batok sa yawa – sa pagkamaayo ug kalinaw.

171. Kinahanglan magbantay kita aron dili maliso gikan sa dalan sa mga sugo, diin ang kaaway naningkamot sa tanang paagi aron itulod kita sa kilid; ug aron malampuson niini, bantayan nato ang atong mga pagbati

171. 1) Kinahanglan magbantay kita aron dili maliso gikan sa dalan sa mga sugo, diin naningkamot ang kaaway sa tanang paagi aron itulod kita sa kilid; ug aron malampuson niini, bantayan nato ang atong mga pagbati. – 2) Kung magbantay kita sa ingon ani nga paagi, ang kaaway mobalik sa kapildihan ug pag-antos, samtang ang atong kalag malipay; kon dili, ang supak niini ang mahitabo. – 3) Apan unta dili kini mahitabo kanato; ug kon kini mahitabo, magdali kita sa pag-ayo sa atong kaugalingon pinaagi sa paghinulsol, ug mag-amping pagkahuman aron dili na kita mahulog. [2, 105]

4. Kinahanglan kanunay kitang magbantay sa atong kaugalingon, ug sa tanang kahimtang ipabilin ang atong kaugalingon sulod sa balaod sa Dios, nga dili moliko pa tuo o pa wala gikan sa mga sugo, kondili maglakaw sa maharlikang tunga-tungang dalan, diin makaplagan ang kaluwasan, pagkamapailubon, ug kalamboan. Kinahanglan kini hinumduman, tagdon ug sabton; kay ang malimbungong bitin, ang kawatan sa mga kalag, ang yawa, kanunay nga nagbantay, nga nangita og paagi aron maliso kita gikan niining dalan ug, pinaagi sa paglabay kanato sa suba sa bisan unsang pagbati, aron kuhaon kita ingon iyang labing malisang biktima. Mapildi nato siya ug magpabilin sa husto nga dalan kung magbantay kita ug magmatngon, ug bantayan ang atong mga pagbati: ang atong mga mata nga dili motan-aw sa dili angay tan-awon; ang atong mga dalunggan nga dili modawat sa makapahikayat nga mga pulong ug hungihong sa dragon; ang atong mga kamot nga dili mohikap, bisan sa atong kaugalingong mga bahin o sa sa uban, tungod sa kahinam o sa malimot nga tinguha; ang atong mga tiil nga dili mosulod sa dautang dalan ug mosulod sa tinagoang mga lugar, sa hunahuna ug sa buhat.

5. Kung molihok kita sa ingon ani ug magbantay sa atong kaugalingon pinaagi sa angay nga pag-angkon sa sala, ang gikinahanglan nga pagpaubos, ug ang husto nga pagbati; unya mapukan ang dragon, mapalayas ang daotan gikan sa kasingkasing; ug magngalang siya sa iyang mga ngipon, nga nagbarug sa layo, kay ang hingpit nga daotan dili gayud mohunong, bisan pa pila ka beses siya mapukan ug mapalayas. Ang kalag, bisan pa niana, malipay ug makabaton og kaisog, ug mosaka pa gayud ngadto sa Dios, nagpuyo sa kahayag, sa labing hataas ug labing halangdong mga pamalandong, nga gihimong diosnon ug langitnon. Apan kon kini molihok supak sa gisulti, kini makasinati sa sukwahi nga sangputanan; sa ato pa, kini kuptan ug pagahulipon sa maong pagbati nga nakadaog niini, ug, natabonan sa dautang hunahuna, mopaubos sa usa ka piho nga kalawoman sa daotan, nga ginahiganti ug ginasakit, nga wala'y makapahulay bisan asa o bisan unsa, ug bisan dinhi matilawan pa gani ang bunga sa kasubo nga nagpaabot kaniya sa umaabot nga kapanahonan.

6. Apan unta dili nato kinahanglan nga masinati ang bisan unsang ingon ana. Ayaw nato tugoti nga madala kita sa mga pangdani sa sala, ug kon mahitabo kini, putlon dayon nato kini ug ilabay sama sa usa ka pana nga nakasamad, samtang ginatambalan ang samad sa tambal sa paghinulsol, bisan mata pa kini nga nakasala, o dalunggan, o kamot; ug pagkahuman niini, magbantay kita pag-ayo sa atong kaugalingon. Kay bisan ang mga hayop nga walay rason, kon masayop sila kausa o duha sa usa ka dapit, likayan nila kini o mag-amping sa pagliko aron dili na sila mahulog sa samang kapakyasan. Apan kita, nga gihatagan og dungog isip hulagway sa Dios ug gitudloan sa pulong sa kinaadman, pasagdan ba nato nga mas daotan pa kita kaysa sa mga binuhat nga walay rason, nga gihigugma pa gani ang samang pagbati diin misugod ang sala ug gipangita pa gani ang mismong bangin ug bangag diin nahitabo ang pagkahulog? Makalilisang ug makadaot kana. Dili, apan ingon nga mga maalamon, maglakaw kita sa pagka-maalamon; ingon nga mga putli, magkinabuhi kita sa pagkaputli, aron mapamatud-an nato nga mas kusgan ug mas matinindog kita bisan pa sa mga tukso sa gawas. Ang kalag nga nagbantay sa iyang kaugalingon sa tanang paagi ug pinaagi niini nagpabiling dili mapildi batok sa pag-atake sa mga pagbati, dili mahadlok sa kalayo, ni sa espada, ni sa hayop, ni sa mga hari, ni sa mga awtoridad, ni sa kasubo, ni sa kalisud, ni sa paglutos, kondili kanunay andam nga mosinggit: *'Dili ako mahadlok, bisan pa manangat ang yuta, ug bisan pa madala ang mga bukid sa kasingkasing sa dagat'* (Salmo 45:3). Magbantay kita batok sa sulod nga mga tukso, ug dili kita mahadlok sa gawas nga mga tukso.

172. Ang atong adlaw-adlaw nga panawin mao ang pagbuhat sa kabubut-on sa atong Langitnong Amahan, nga nagkinabuhi subay sa mga lagda sa ascesis ug sa monastikong han-ay sa pagsunod

172. 1) Ang atong katungdanan mao ang pagbuhat sa kabubut-on sa Langitnong Amahan, nga nagpuyo subay sa mga lagda sa ascesis ug sa monastikong han-ay sa pagsunod. – 2) Masuko ang kaaway kon makita niya ang imong integridad ug kalinaw, ug wala siyay makitang paagi aron makaduol kanimo. – 3) Busa, kaisug sa pagsukol sa kaaway, ug ayaw tagda ang iyang mga hungihong; apan hatagi pa gyud og labaw nga pagtagad ang imong Anghel nga Manalipod. [2, 107]

7. Nagaingon ang Ginoo: *'Ang akong pagkaon mao ang pagbuhat sa kabubut-on sa Amahan nga nagpadala kanako, ug ang pagtuman sa iyang buhat'* (Juan 4:34). O mga igsoon! Gihatagan usab kita Niya sa pribilehiyo nga tawgon ang Dios nga atong Amahan. Busa, kinahanglan usab nga pagkaon nato ang pagbuhat sa kabubut-on sa atong langitnong Amahan. Unsa kaha gayud ang buhaton nato? Ug unsaon nato paglihok? – Napakita na ninyo kini sa inyong miaging kinabuhi, pinaagi sa pagpuyo subay sa saad nga inyong gihimo; ug matubag ko kamo: puyo sama sa inyong pagkinabuhi; padayon sa pag-antos uban sa malipayong pagkamapailubon sa mga pagpaninguha sa pagsakripisyo sa kaugalingon, sa kabug-aton sa pagsunod, sa kakapoy sa pagbantay, sa dili makita nga mga pana sa hunahuna, sa kalayo sa kahilayan, sa kangitngit sa kawad-on sa paglaum, sa mga samad sa pagpanukot, ug sa tanan nga uban pa nga gigamit ni Satanas, ang manunukob sa atong mga kalag, aron itugyan kita sa kalawom sa impierno.

8. Lig-ona ang imong kasingkasing: kay bisan pa man siya mosulong, gipahawa siya sa gahum sa Dios nga anaa kanimo, ug dili ka niya mapildi; nagngurog siya sa iyang mga ngipon, sa pagtan-aw sa malinawong ug matinindog nga kinabuhi nga imong gipanginabuhi, apan mapakyas siya sa pagdaot kanimo; naningkamot siya sa pagsulod kanimo ug pagdala sa imong kalag ngadto sa pagkaguba, apan wala siyay makitang lugar nga iyang pagsulod kanimo, kay nakita niya nga napalibotan ka, sama sa usa ka pader, sa Balaod sa Ginoo; Naghimo siya og bitag ug patibong, naningkamot nga madani ka niini, apan sa diha nga mapakyas siya, nabungkag siya sa dautang kasuko, sa diha nga makita niya nga gisupak nimo ang tanan niyang limbong pinaagi sa pag-ikumpisal. Sa tinuod, wala siyay lugar diin lig-on ang kahadlok sa Dios, diin ginasunod ang mga sugo, diin gipatuman ang tanang naandan nga lagda sa atong kinabuhi, ug diin ang mga penitensya malipayong gidawat ug gipatuman.

9. Busa, maglipay kamo ug magpabiling kaisog; magmalipayon ug magpakaisog; magpalig-on ug magpadako sa kusog, nga dili gayud maghatag og bisan gamayng puwang sa buang nga demonyo, ug sa bisan unsang paagi dili tugotan kining malimbungon nga bitin nga mosangyaw sa dalunggan sa inyong kalag; ug kon moduol siya, pahawaa siya ug supakon. Nasayud ka kung giunsa niya paglimbong ang unang tawo, ug giunsa pa gihapon niya paglimbong karon ang mga nagatugot sa iyang mga limbong. Wala siyay gipang-instilar gawas sa dautan, bisan unsa pa ka makatinuod ang porma nga iyang gisul-ob—gawas lang kana nga magdala sa garbo, o sa pagpanag-iya, o sa pagkamalimbungon, o sa lamanong kahilambigit, o sa kawalay pagpugong, ug sa tanan nga makahugaw sa kalag. Apan tagda pag-ayo ang husto nga pahimangno sa Magbuntot sa inyong kinabuhi, nga nagpanimpluwensya kaninyo sa mga huna-huna nga matinahuron,

maisugon, ug ehemplaryar—mga paghunahuna sa kamatayon, sa pagbalhin ngadto sa sunod nga kinabuhi, sa umaabot nga walay katapusang mga panalangin, ingon man usab sa walay katapusang pag-antos nga supak niini, ug sa paagi nga mahimong angay ang usa ka tawo alang sa una, ug unsaon paglikay sa ikaduha, aron, pinaagi sa kanunay nga pagbuhat niini, mas mapalig-on kamo sa pagkamaayo ug mas masigasig nga maglakaw sa dalan sa atong Ginoong Dios, hangtod moabot ang katapusan sa atong kinabuhi nga gitakda alang kanato; ug ang Ginoo, nga malipay kanato, magdala kanato gikan dinhi ngadto sa walay katapusang pahulay.

173. Ang pag-amuma sa kalag dili nagkinahanglan og espesyal nga panahon o preparasyon, sama sa pag-amuma sa yuta: kini angay buhaton bisan kanus-a, ug ang tanan nga preparasyon dinhi naglangkob sa tinguha ug determinasyon nga pugngan ang tanan nga dautan ug palambuon ang tanan nga maayo

173. 1) Ang pag-amuma sa kalag dili nagkinahanglan og espesyal nga panahon o preparasyon, sama sa pag-amuma sa yuta: kini angay buhaton bisan kanus-a, ug ang gikinahanglan lang mao ang tinguha ug determinasyon sa pagpugong sa tanang dautan ug sa pagpalambo sa tanang maayo. – 2) Busa, sugdan nato kini, pinaagi sa pagsunod sa ehemplo sa mga amahan, nga nangita ug nakakaplag, nga mihampak ug nabuksan ang pultahan para kanila. [2, 110]

10. Ang bisan unsang takna ang angay sa pag-amuma sa kalag, dili sama sa pag-amuma sa yuta. Dinhi, dili kinahanglan ang mga baka, ang arado, o ang ubang galamitang pang-uma; ang gikinahanglan lang mao ang usa ka buhat sa kabubut-on ug usa ka tibuok kasingkasing nga tinguha, diin ug pinaagi niini itanom ang maayong mga liso, ug anihon ang maayong mga bunga alang sa walay katapusang kalipay ug pahulay; ug kini tinuod dili lamang sa adlaw, kondili usab sa gabii, sa buntag ug sa udto, samtang nagakaon ug nagainom, samtang naglingkod ug nagtindog, samtang nagsulti ug naghilom, samtang naglakaw ug nagbarog, samtang naglihok ug samtang nagapahulay, basta magpabilin kitang matin-aw ug magmatngon sama sa angay nato buhaton. Nagkinahanglan kini nga dili kita malibog o madala sa sayop nga agi sa atong kaugalingong mga hunahuna, ang atong huna-huna—o bisan pa ang atong lawas—nga naglupad-lupad sa nagkalain-lain direksyon; nga dili nato paninguhaon nga matuman ang atong mga makalupigon nga tinguha; nga dili kita moapil sa panaglalis ug panagbangi sa usag usa bahin sa ingon nga mga butang; nga dili kita mahulog sa pagsuway ug pagreklamo, sa kawangis ug garbo, o sa tukso nga ipasaka ang kaugalingon ug magdaug, bisan unsa pa ang sangputanan. Kay ang tanang ingon niini makababag sa atong hunahuna nga magpuyo uban sa Ginoo, sa pagpamalandong sa angay, sa pagka-mapainubsanon ug mapinamugos, ug sa pagdawat sa tanang kasubo uban sa pagkamapailubon ug kalipay.

11. Busa, mga igsoon, ayaw nato tugoti nga molabay ang mga adlaw sa atong kaluwasan sa kawalay-buhat, katamaran ug pagpasagad, ni usikan ang panahon sa atong kinabuhi sa walay pulos; kondili, magpaningkamot kita sa pagpangita sa mga hiyas, ug makab-ot ang bahandi sa langitnong mga panalangin, pinaagi sa pag-angkon og kinaadman sa paagi sa atong mga balaan nga amahan, nga wala magsayang bisan usa ka adlaw o usa ka oras, kondili naningkamot nga matitud-anon ug masigasig alang sa paghinlo sa kalag, sa pagwagtang sa mga pagbati ug sa pag-amuma sa mga hiyas, ug kinsa, nga wala maglangan sa kakapoy o singot, nangita sa usa ka Dios sa tibuok nilang kasingkasing. Nangita sila ug nakakaplag; mihampak sila ug nabuksan ang mga pultahan para kanila: ang mga pultahan sa gugma, ang mga ganghaan sa pagkamatarong, ug ang pagsulod kang Kristo pinaagi sa dalan sa pagkawalay-pagnanasa nabuksan para kanila; misulod sila ug nakakaplag sa dili malata ug walay katapusan nga kalipay ug pagmalipayon. – Busa, kamo nga maluwas, sunda nato ang mga tiil sa atong mga katigulangan; tumanon nato ang ilang mga sugo kanato, ug panalipdan nato ang atong mga kasingkasing nga putli ug walay sala. "*Ayaw nato pag-inggit sa mga limbongan, ni pagkainggit sa mga nagabuhat sa dautan; kay malata sila sama sa sagbot, ug sama sa bulak sa uma dali ra sila malaglag*" (Salmo 36:1–2). Ayaw nato pagtan-aw sa kadaghanan nga nagkinabuhi nga walay pag-amping, kondili sa pipila ra nga masigasig nga naningkamot alang sa kaluwasan ug sa kalipay sa Dios. Apan-aron nato ang ingon nga mga tawo, sundon nato ang bakod sa ilang mga hiyas, tan-awa nato ang tanang butang pinaagi sa ilang mga mata, hunahuna nato ang tanang butang uban sa ilang hunahuna, sultiha nato gamit ang ilang mga dila – ug unta mahimong takus kita sa ilang bahin, nga panalanginan ug puno sa kalipay.

174. Sa pagdawat, alang sa pagbiya sa kalibutan ug pagsulod sa monasteryo uban sa mga saad, sa kusog nga mabuhi sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios, pasalamat ang Ginoo nga nagtawag

kanimo niini, dili sa pulong kondili sa mga buhat sa kinabuhi nga imong gipili: dinhi makita ang kadaogan batok sa kalibutan

174. 1) Sa pagdawat, alang sa pagbiya sa kalibutan ug pagsulod sa monasteryo uban sa mga saad, sa kusog nga mabuhi sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios, pasalamat ang Ginoo nga nagtawag kanimo niini, dili sa pulong kondili sa mga buhat sa kinabuhi nga imong gipili: dinhi makita ang kadaogan batok sa kalibutan. – 2) Ang Ginoo mibuntog pinaagi sa Iyang mga pag-antos, ang Krus ug kamatayon, nga nagpakita kanato sa dalan paingon sa hingpit nga kadaogan: sa pagsunod sa Iyang mga tiil, ang mga Apostoles, unya ang mga martir, ug unya ang mga balaang amahan mibuntog sa kalibutan sa ingon niini. – 3) Mao kini ang dalan paingon sa Dios; ug walay bisan kinsa nga dili maglakaw niini. – 4) Ngano kaha nga katingalahan ka pa nga masugat ang mga kasakit? Hinuon, lipaya ug kaisog. [2, 111]

12. Walay mas gitinguha o mas malipayong butang para kanako kaysa sa madungog ug makita nga naglakaw kamo sa pagkamapa-Diosnon ug nagpuyo sa matarong nga paagi, nga nagtuman sa tanang sugo sa Ginoo ug matinud-anon nga nagasunod sa kinabuhi sa monghe, diin kamo natawo pag-usab sa Espiritu ug pinaagi niini nakagawas kamo gikan sa inyong kanhing mga sala; ug dili lang kana, nakadawat usab kamo sa espiritu sa kusog batok sa makita ug dili makita nga mga kaaway, ug aron atubangon nga walay kahadlok bisan unsa pa man ang moabot samtang nag-alagad kamo sa buhing Dios ug nagatuman sa Iyang balaan nga mga sugo. Magpasalamat, paghimaya, ug pagdayeg sa Ginoo nga nagtawag kaninyo, pagbaylo kaniya sa walay lain kondili sa mapailubon nga paglahutay sa inyong mga paningkamot sa pagpanamastamas, ug pagsiguro nga, sama sa inyong maayong paningkamot hangtod karon, magbarog kamo nga mas lig-on pa niini, nga nagdilaab sa gugma alang sa Dios. Gikan usab sa Ginoo, ginahimo ang mga korona para kaninyo adlaw-adlaw, kon sa inyong maayong kabubut-on, magpabilin kamo nga hugot sa determinasyon nga mag-antus sa tanan nga butang kaysa mausab bisan unsa sa gisugo kanato. Kay ang sugo sa Ginoo mao ang kinabuhi nga walay katapusan, samtang ang paglapas niini mao ang kamatayon; busa, kinahanglan nato ipahayag ang kamatuoran ug dili makigsabot sa mga supak niini, isakripisyo alang niini ang tanang kalibutanong bentaha, himaya ug dungog gikan sa mga hari, mga obispo ug uban pa. Kay *'unsa may kapuslanan,'* ingon sa gisulat, *'kung makuha sa usa ka tawo ang tibuok kalibutan apan mawala ang iyang kaugalingong kalag?'* (Mat. 16:26). Mao kini ang katuyoan sa atong pagkamapailubon ug sa atong mga buhat.

13. Apan *'kauswa kamo,'* ingon sa Ginoo, *'kay ako nakadaog sa kalibutan'* (Juan 16:33). Nidaug Siya aron kita usab, pinaagi sa pagsunod sa Iyang mga tiil, makadaug usab. Ingon nga Dios, Siya kanunay ang mananaog sa kalibutan; apan karon Siya nag-ingon nga Siya nidaug isip usa ka tawo. Ug dayon pagkahuman Niya, ang mga Apostoles nidaug sa kalibutan; pagkahuman nila, ang mga martir; unya ang mga balaang amahan; ug ang tanan nga nagkinabuhi nga matinud-anon ug sumala sa hulagway sa Dios. Apan giunsa pag-angkon kining kadaogan, sa Ginoo mismo ug sa Iyang mga balaan? – Pinaagi ba sa walay pakigbisog? Pinaagi ba sa walay pag-antos? Pinaagi ba sa walay pag-uga sa dugo? Pinaagi ba sa walay pag-exile? – Dili; dili lang kini nga kini nga mga butang wala, kondili nakab-ot kini pinaagi sa krus ug kamatayon. Nasayud kamo sa mga insulto nga gitumong sa Ginoo, sa Iyang mga pagpanamastamas ug mga pagdaot—nga Siya gilimbong, gisilotan, gibugbog, giluthang, ug gilansang sa krus—apan, sa pagkabanhaw Niya, iyang giluwat ang kalibutan. Sa samang paagi, ang mga Apostoles usab nag-antos. Ug kinsa may makadeskribe sa mga pag-antos ug pag-uyamot sa mga martir? O sa mga kaisog ug kakabus sa mga balaan?

14. Ang Pulong sa Dios nagaingon, *'Ang tanan nga gustong magkinabuhi nga matarong pagasamaran; apan ang dautang mga tawo magpadayon sa pagdaot, nga naglimbong ug nalimbong'* (2 Timoteo 3:12). Ang dalan padulong sa gingharian makitid ug lisod; ang dalan sa pagkaguba lapad ug hapsay (Mat. 7:14). Sa ikaduha makita ang kalibutanong kalipay, mga kalimot ug kalipay sa unod, pagdumot sa mga balaod sa Dios, kawalay pagtagad sa kamatayon, ug kahadlok sa tawo; samtang sa una makita ang mga kasakit sa kalibutan, boluntaryong mga buhat ug tanang matang sa kakabus, ingon sa giingon sa Apostol bahin sa mga naglakaw niini: *'ang mga gipanglutos, gipaka-antos, ug gipaka-sakit, nga naglibot-libot sa mga kamingawan ug kabukiran, sa mga langob ug sa mga lungag sa yuta'* (Hebreohanon 11:37). Ug walay bisan usa ka santo nga nakalakaw niini nga agianan nga wala mag-antos.

15. Busa, ayaw katingala kon masinati nimo ang mga kasakit; hinuon, lipaya nga wala kamo kalaktawan, ug pasiga pa gayud ang inyong gugma sa Dios, aron pinaagi niini mapugngan ninyo ang inyong mga pagbati ug mapalayas ninyo ang mga demonyo. Kay ang nagahigugma sa Usa, biyaan ang tanan; ug ang nahadlok sa Usa dili na makahadlok pa sa bisan kinsa. Ang adunay Dios gipahitas-on sa ibabaw sa tanan. Pagpakabalaan, tuman-a ang mga dalan sa pagkamapa-Diosnon, ug paghalad og mga pag-ampo ug paghangyo

alang sa tanan. Si Cristo anaa sa inyong taliwala: kay kon Siya anaa diin duha o tulo ang nagkatigum, unsaon man nga dili Siya anaa kaninyo nga nagtuman sa Iyang mga sugo, samtang daghan kamo?

175. Sa dihang mopa-absent siya sa usa ka panahon, iyang gihangyo ang iyang mga nakahataas ug mga sakop nga molihok ug mabuhi subay sa mga regulasyon, nga tukmang gispecified kung giunsa

175. 1) Sa iyang pagkawala sa pipila ka panahon, iyang gihangyo ang mga nakahiguna ug mga sakop nga molihok ug mabuhi subay sa mga lagda, nga tukmang gispecified kung giunsa. – 2) Aron dasigon kini, iyang gipasiugda labi na nga ang Dios nakakita sa tanang butang ug manubag Siya sa tanan sa tanang butang. [2, 112]

16. Samtang wala ko sa pipila ka panahon, ako naghangyo kaninyo, sa gugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga tumanon ninyo ang kasagarang lagda sa kinabuhi sa komunidad sa pipila ka adlaw sa akong pagkawala, sa pagsunod ug pagpaubos: kamo nga mga nakahigot, ayaw pagdumala sa bisan unsang paagi nga walay basehan, hambog, pangnegosyo, o bisan unsang laing pamaagi sa tawo, kondili sa usa ka diosnon ug mapuslanong paagi, mapuslanon, ingon nga mga tawo nga gitan-aw ug gihukman sa Dios, ug nga kinahanglan maghatag og pasaylo kaniya sa tanan ninyong gisulti ug gibuhat; mga subordinado ug mga bag-uhan, tuman-a ang gisugo kaninyo nga malumo ug walay pagreklamo, bisan pa gikan sa akong representante o sa ubang mga nakahataas. Kamo mga anak sa Dios; paglakaw ninyo ingon mga anak sa kahayag. Kamo mga kordero ni Cristo; pagkaon ninyo ingon sa Iyang mga kordero, nga malumo ug mapainubsanon. Ayaw kamo magbinuang o molukso-lukso sama sa usa ka batang kanding, nga nagakaon sa mga tunok sa mga pagka-ambaw; ayaw tugoti nga adunay molihok sama ni Hudan, nga nagpakita nga igsoon sa mga igsoon apan tinago nga nagplano sa pagtraydor alang sa kadaut sa iyang kaugalingong kalag; ayaw tugoti nga adunay sama ni Esau, nga nagtamay sa iyang kaluwasan ug nagbaligya sa mga kaayohan niini alang sa pipila ka gikawat nga pagkaon ug ilimnon. Ayaw tugoti nga adunay magpabilin nga walay buhat, maglibot-libot dinhi ug didto, o usikan ang adlaw sa walay pulos, samtang ang ubang mga igsoon naningkamot pag-ayo, nag-antos sa kainit sa adlaw ug sa katugnaw sa gabii, bisan pa man sila nagbantay sa ganghaan, nag-alagad sa infirmario, nagtrabaho sa pagawaan sa mananahi sa sapatos, sa pagawaan sa anluagi, o sa bisan unsang laing porma sa pag-alagad. Grabe ka dakong sala kini, ingon sa Apostol, nga ang ingon niini nga mga tawo *'dili gani takus nga mokaon'* (2 Tes. 3:10).

17. Paglakaw sa tanang butang sumala sa agi sa Dios; ayaw tugoti nga ang imong mga tiil mosulod sa tinago nga mga dapit alang sa dautang tambag ug walay pulos nga mga laraw; kay *'ang mga mata sa Ginoo, nga mas hayag pa kay sa adlaw sa kangitngit, makakita sa tanan nimong agi'; 'ug ilang susihon sa tinago nga mga dapit'* (Sirak 23:27). Busa, bisan pa ikaw anaa sa hilom nga dapit, ang mata nga kanunay nagbantay makakita kanimo didto: kinsa ang imong kauban, unsay imong gihisgutan, ug unsay imong gibuhat. Busa, mag-amping ka, aron dili ka niya makita nga nakig-istorya kang Satanas, nagplano og dautang buhat o nagbuhat og bisan unsang makauwaw. Ug bisan pa man nga dili dayon ka silotan sa Ginoo sa maong takna, Siya mosugo gayud nga itala ang imong sala ug timan-an ang imong pagkahugno—nga ipahibalo kanimo, bisan wala'y pulong ug wala'y nakakita: *'Gibuhatan mo kini, ug naghilom ako; nagbuhat ka ug dautan, nga naghunahuna, "Sama ko kaniya": Ako magasaway kanimo ug ipahimutang ang imong mga sala sa atubangan sa imong nawong'* (Salmo 49:21). Mahitabo kini sa Adlaw sa Paghukom. – Busa, asa kaha kita makalingkawas gikan sa kamot sa Maghuhari sa tanan? Makabuhat ba kita ug bisan unsang dautan nga dili mapansin? Ayaw gani paghunahuna og ingon ana; kondili buhata ang tanan sa paagi nga makaluwas ug makapahimuot sa Dios, aron sa pagtan-aw Niya kanimo, malipay ug malingaw ang Ginoo, ug isulat Niya ang imong mga maayong buhat sa Basahon sa Kinabuhi, ug sa adlaw sa pagpadayag sa tanang butang, pagakoronahan ka Niya sa dili malata ug walay katapusang korona sa pagkamatarong.

176. Barog nga maisugon, nagtutok sa itaas, ug pinaagi sa makalangit nga mga paghunahuna, sama sa mga pana, palagsaa ang mga kaaway sa kaluwasan

176. 1) Barog nga maisugon, nagtutok sa itaas, ug pinaagi sa makadiyos nga mga pamalandong, sama sa mga pana, palagsaa ang mga kaaway sa kaluwasan. – 2) Kung ikaw malibog tungod sa tinguha, ayaw pag-uyon, apan hunahuna ang kaulaw nga imong masinati kung buhaton nimo kini, ug ang kamatuoran nga ang kaaway ang naglimbong kanimo pinaagi sa pagpakita sa dautan nga daw maayo. – 3) Ug sa kinatibuk-an, pinaagi sa imong sulod nga pagbati, ilha kung unsang espiritu ang duol kanimo—maayo o dautan—ug paminawa ang usa, samtang palagsa ang usa pa. [2, 114]

18. Baroga nga lig-on, *'nga nakagapos ang inyong hawak sa kamatuoran, ug ang inyong mga tiil nagsul-ob sa pagkaandam sa pagpahibalo sa ebanghelyo sa kalinaw'* (Efe. 6, 14–15), nagtutok sa itaas, naningkamot alang sa mga butang nga naa sa itaas, pagpangita sa makalangitnong, pagpunting sa inyong hunahuna sa makalangitnong mga butang, pag-andam sa inyong pagbulag sa lawas, ug sa pakigkita sa Hukom ug sa inyong paghigot sa Iyang atubangan – pagtuon sa Balaang Kasulatan ug sa kinabuhi sa mga balaan, ug paggamit sa inyong makaplagan nga mapuslanon sa kalag ug makaluwas ingon mga pana batok sa kaaway.

19. Ang bisan kinsa nga gipangabug-at sa tinguha dili magkawad-an og kaisog o mosugot niini: kay *'ang Ginoo duol sa tanan nga nagtawag kaniya'* (Sal. 144:18), ug ang kalag nga mangita kaniya makakaplag kaniya (cf. Sir. 6:16); pud magbarug lang kini nga lig-on, maghuyop ug mag-agik-agik, mag-ula og luha, mag-alsa sa mga kamot ngadto sa langit, magpanuktok sa dughan, maghunahuna sa kaulaw nga natabonan sa usa ka makasasala nga buhat—dili lang sa atubangan sa makalilisang nga trono sa Dios, kondili sa atubangan usab sa kaugalingon ug sa mga tawo—ug pinaagi niini, molikay sa sala ug mapalig-on sa pagkamakatarunganon. Kay unsa may gisulat? *'Anak ko, ayaw pagdumot sa pagdisiplina sa Ginoo, ug ayaw pagkahugno sa kasingkasing kon siya magsilot kanimo. Kay ang Ginoo magdisiplina sa mga tawo nga iyang gihigugma, ug magsilot sa matag anak nga iyang gidawat'* (Prov. 3:11, 12). Ug usab sa lain nga bahin? *'Ayaw pagkahugno sa kasingkasing sa panahon sa pagsulay'* (Sirak 2:2). Ang Ginoo mao ang nagsulay sa atong gugma, aron makita kon kita ba matinud-anon niini, ug kon dili ba nato pili-on kaysa sa Iyang gugma ang usa ka kaulawon nga kalipay—usa ka butang nga makaguba ug makamatay, tam-is sa pagtilaw apan makalilisang kaayo sa kapait kon matulon—kaysa sa gipresentar sa maglaglag sa atong kalag: nagpakaaron-ingnon siya nga kahayag, apan siya mao ang kangitngit; ang espirituhanong gugma, sa tanang pagtan-aw, iyang gitago, apan kini mao ang labing makalilisang nga pagdumot. Ikaw, bisan pa niana, O sundalo ni Cristo, ayaw pagkabuta sa iyang mga tuyo, ni sa iyang dautang mga laraw. Kung gusto nimo ang kinabuhi, pangitaa ang kahayag, kay ang Dios ug ang Iyang sugo mao ang kahayag.

20. Pinaagi sa kahimtang sa imong kalag, hibali i kinsa ang miduol kanimo—usa sa atong kauban, o usa sa mga kaaway? Kung ang imong kalag magpabilin nga malinaw, dili matandog, dili pasagdan ang langitnong paghunahuna, ug napuno sa tinguha alang sa mga panalangin nga gitagana para kanato, nan sa tanang paagi, ablihi ang mga pultahan sa imong kasingkasing para kaniya, dawata siya ug kaon uban kaniya, aron mapakabusog pa ka niya padulong sa mas dako nga gugma sa Dios ug sa mga butang nga langitnon. Apan kung ang iyang presensya makabalaka sa imong kalag, pun-on kini sa daghang hunahuna, ituyok ang imong mga mata ngadto sa unod ug dugo, ngadto sa mga panag-iyang ug kahiligon sa kalibutan, ug ngadto sa dayon-dayong kalipay, nga magpukaw sa imong kalag ngadto sa kabuang ug, daw, magbukal niini sa kainit sa maluoyong kahimut-an: kawawa! – molakaw ka ug pahawaa kining dragon. Miabot siya aron laglagon sa usa ka gutlo ang tanan nimong katuigan sa pagpaningkamot, ang imong mga paningkamot sa pag-asketiko, ang imong daghang mga luha, mga pag-ampo ug mapisanong pakigbisog ug kadaugan batok sa mga kaaway; miabot kini aron himuon ka, usa ka mandirigma ni Cristo, nga biktima sa malimpungat nga kalipay sa kahilayan; miabot kini aron patyon ang ingon nga mapisanong tawo sa walay katapusan pinaagi sa pagpainom kaniya gikan sa usa ka tasa nga gilubong sa hilo sa makasasala nga kalipay. – Gisulat ko kini, dili ingon usa ka walay pagbati, kondili ingon usa ka gitintal, ug sa tinuod ingon usa ka tawo nga dako kaayo og pagbati; ang uban nakat-unan nako gikan sa akong nabasa, ang uban gikan sa pagtulon-an sa akong amahan ug gikan sa akong nadungog sa daghang uban.

177. Daghang mga pagbati ang mosulong kanato pinaagi sa mga lihoc sa kaaway. Kinahanglan kitang makig-away, nga magsul-ob kanunay sa bug-os nga panon sa armas sa Dios

177. 1) Daghang mga pagbati ang misalakay kanato pinaagi sa binuhatan sa kaaway. Kinahanglan nato silang supakon samtang nagsul-ob kita sa bug-os nga panon sa Dios. 2) Sa taliwala niining mga armas, ang kahibalo sa mga langitnong kamatuoran—nga nakuha pinaagi sa pagpaminaw sa mga pagtulon-an, nga, sa kasubo, gamay ra kaayo nato gigamit—dili gayud kini ang labing gamay. 3) Tungod niini, malipat kita ug magkupot sa dautan, bisan pa nga kinahanglan lang nato kini buotun, ug mahimo unta nato nga magbuhat og usa ka maayong buhat sa tibuok adlaw. 4) Busa, sugdi na ang paglihok sa ingon ani. [2, 115]

21. Baroga nga maisugon sa imong lisod nga kinabuhi, pag-antos sa kainit sa adlaw ug sa katugnaw sa gabii, sa hunahuna ug sa lawas; apan labi na sa hunahuna, kay ang kalayo sa kahilayan anaa sa atong sulod, gipabaga pa kaysa pugon sa mga Caldeo sa dili makita nga si Nebucadnezar; uban pang mga pagbati ang mosulong kanato, ang matag-usa nagadani sa pobre nga kalag palayo sa uban: kasuko, kalagot, pagpanimalos,

garbo, katamaran, kawalay disiplina, pagpabor, paghigugma sa kaugalingon, ug ang labing dako sa tanang dautan, kawalay pagtuo. Kinahanglan nato og daghang kaisog ug kadunggan, daghang dili matandog nga paglahutay ug kusog, pagkamapailubon, maayong buot, pagkamatngon ug pagbantay, aron mapugngan nato ang mga tukso ug limbong sa yawa nga nagbarug batok kanato, aron dili kita mouko sa tuhod sa atubangan sa Baal sa kahilayan, aron dili nato pagsimbaon ang imahen sa mga pagbati, aron dili nato laglagon ang atong natigom nga pagkamaayo, aron dili nato bungkagon ang atong nahimo uban sa tabang sa Dios. Unsaon pa nato paglikay niining mga pagbati, kon dili pinaagi sa hingpit nga pagsalig sa Ginoo ug pagsul-ob sa tibuok espirituhanong panon aron mapildi ang mga pwersa nga supak kanato?

22. Kini nga mga espirituhanong armas mao ang: pag-ampo ug paglaum, pagpaubos ug pagsunod, gugma ug pagtuo, pagkamatinahuron ug hingpit nga pagbalhin sa hunahuna gikan sa tanang butang sa kalibutan, kanunay nga pagtudlo ug pakigpulong mahitungod sa kaluwasan, usa ka pagtan-aw ug pagpaminaw sa tanang butang nga dili walay pagtagad ug dili usab paburi-paburi, ingon man ang paggamit sa mga ngabil ug kamot, kanunay nga pagpanalipod sa kaugalingon pinaagi sa kahadlok sa Dios ug pagmumuno-muno mahitungod sa Dios, uban sa dili mapugngan nga pangandoy alang sa umaabot nga mga panalangin: kay kung wala kini kanato, unsaon nato paglikay nga mahulog sa kalaglagan sa sala? Unsaon nato paglikay nga mahulog sa kamot sa mga kaaway nga nagdumot kanato? – Kahilakon! Pila kaha ang atong madungog? Pila kaha ang gipangitanam kanato sa mga Kasulatan? Pila kaha ang gitudlo kanato sa mga Balaang Amahan? Apan kalimtan nato kini tanan ug wala gayud kitay pagtagad niini. Sama sa usa ka binhi nga gipangitan sa ibabaw sa yuta sa mag-uuma, sa wala pa kini ilubong sa arado sa ilawom sa yuta, gikuha sa mga langgam: ingon ana usab, ang malimbungong langgam sa kaaway mokuha sa pulong sa Diyos gikan kanato, daw gikan mismo sa atong mga ngabil; ug ang espirituhanong mga binhi magpabilin nga dili molihok sa sulod nato, samtang kita usab magpabilin nga walay bunga, nga wala magbunga og bunga sa pagkamaayo. Unsa pa kaha ang atong mahunahuna gawas niini, kon ang mga Amahan magtudlo kanato mahitungod sa pagkamakusog sa pagbuot, kaisog, kamatuoran, o bisan unsang ubang hiyas, apan pagkahuman nato maminaw—murag wala gyud ta makadungog—nagbuhat kita sa supak gayud niini? Gisultihan kami nila bahin sa paghukom ug mga luha, apan sa diha-diha nga makahawa kami, mosugod na dayon kami og katawa ug pag-agak-agak. Gipugngan nila ang among kalag pinaagi sa hugot nga mga pulong bahin sa pagkabalaan, apan sa diha-diha nga makadungog kami niini, mosurender kami sa kahilayan, maglantaw kami sa usag usa nga puno sa kahilayan, mosulti ug modawat sa labing walay hiya nga mga pulong. Gihagit kita nila sa pagpaubos ug pagkamapainubsanon, apan pagkahuman sa ingon ana nga pakigpulong, mitubo ang atong garbo, nagbuhat kita og mabangis ug nagpakita og pagkawalay-sunod. Gihagit kita nila sa pagpugong sa kaugalingon, apan nagpalipay kita sa sobra nga pagkaon; sa pagbantay, apan dali ra kitang mahulog sa tulog; sa pagkamahumok, apan dali ra kitang masuko; nga maghilom, apan nag-istorya kita og walay pulos; nga magpaningkamot pag-ayo, apan naglikay kita sa atong mga katungdanan; ug, sa yano nga pagkasulti, mura'g tinuyo gayud kita nga nag-agda sa dalan nga supak sa gipakita kanato sa pagtulun-an. Ug dili lang ako naghigot sa mga bag-ohan, kondili usab sa mga nagtuo nga sila aduna'y bili, ug sa mga gitawag sa pagpangulo sa bisan unsang paagi, ug sa mga giordinar nga ministro. – Kaaay! Unsa kaha kadaghan nga pag-antos ang atong ginasagubang sa kamot ni Satanas nga maninilaw?

23. Ngano man nga atong giliko ang atong nawong gikan sa buhing Dios, gikan niadtong dili masukod ka-himayaong katahum, ug sa baylo motutok sa walay pulos ug malata? Ngano man nga gihigugma ug giatiman nato ang mapait ug malata, samtang gipasagdan nato ang labing tam-is ug walay katapusan? Tinuod, ang mga mata ug dalunggan sa atong kalag wala pa napahimakas, busa napakyas kita sa pagtan-aw sa tinuod nga kaayo ug gipahilayo nato ang atong kaugalingon sa kalipay niini. Busa, umalagi, magtrabaho kita pag-usab, bisan pa man nga nanghuyang na kaayo kita; mabuhi kita pag-usab, bisan pa man nga daw patay na kita; magbantay kita pag-usab, bisan pa man nga hapit na gyud kita matulog. Kinahanglan lang nato nga buoton kini—ug matuman na ang tanan. Sa mismong adlaw nga atong itudlo ang atong hunahuna sa usa ka maayo ug lig-on nga determinasyon, makab-ot nato ang sukod sa kaluwasan. Kay dili man kita napugos sa mga buluhaton sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, nga maglisod kita sa pagbuhat sa maayo. Apan kombinyente alang kanato nga ihatag ang tibuok adlaw sa mga buluhaton sa kaluwasan, kon gusto lang nato: sa buntag, sa maalamon nga pag-awit niadtong salmo ni David: *'Sa buntag paminawa ang akong tingog; sa buntag magpakita ako sa imong atubangan, ug makakita ka kanako'* (Salmo 5:6); sa ikatulong oras: *'Ayaw kuha sa imong Espiritu Santo gikan kanako'* (Salmo 50:13); sa ika-unom ka oras: *'Luwasa ako gikan sa pag-atake sa demonyo sa udto ug gikan sa mga pana nga molupad sa adlaw'* (Salmo 90:5); sa ikasiyam ka oras: *'Iyuko ang*

imong dalunggan, Ginoo, ug paminawa ako' (Salmo 85:1); sa gabii: *'Dayegon ang Ginoo, O akong kalag...'* ug ang mosunod niini (Salmo 103:1). Kung molihok kita sa ingon niini matag adlaw, nga magdasig ug magpasiga sa usag usa pinaagi sa maayong pulong ug buhat, imbis nga pahuyangon ug itumaw ang espiritu pinaagi sa walay pagtagad nga pagkawalay-paki ug walay sulod nga pakig-istorya; unsa pa kaha kon sa ingon niini kita maluwas, kay gikan sa buntag hangtod sa gabii makahimo kita og usa ka angay nga buhat. Siyempre, imposible nga dili malimot—bisan pa man tungod sa usa ka gutlo nga kawalay pagtagad, usa ka dili maalamon nga pulong, usa ka dili angay nga tinguha, o ubang mainit nga pagbati; apan sa matag higayon nga mahitabo kini, kini mapapas pinaagi sa usa ka tinuoray nga pag-ampo ngadto sa Dios. Busa, samtang nagpadayon ang adlaw, maglakon kita sa dalan sa Dios, nagpaabut sa panahon sa kaluwasan gikan sa lawas, human niini nagpaabut ang mga korona, kalipay ug pagdayeg alang sa tanan nga naningkamot ug nagpahinab-os sa ilang kaugalingon alang sa Ginoo.

24. Busa, tagda pag-ayo ang imong paningkamot, ang imong mga pakigbisog ug ang imong mga pakig-away, ilabay ang kawalay pag-amping ug yakpa ang masigasig nga pagkamaigmat, sa kasiguruhan nga posible alang sa bisan kinsa nga gustong mabuhi og maayong kinabuhi, mosaka ngadto sa pagkahingpit ug pagpanamkon sa matag hiyas. Kung ang Dios mao ang kahayag, kinabuhi ug kamatuoran, unsaon man nato nga dili maghandum sa pagpaningkamot paingon Niya, sa pagpangita og buhing pakig-uban Niya ug sa pag-angkon niini? Ug kung si Satanas tinuod nga kamatayon, bakak ug kapahamakan, unsaon man nga ang pagsunod sa iyang mga sugyot mahimong bisan unsa gawas sa kamatayon, kangitngit ug kapahamakan? Busa, ang kinabuhi ug kamatayon anaa sa atubangan sa matag-usa kanato. Pamilit kita sa kinabuhi, pamilit kita sa kahayag, pamilit kita sa pagkawalay kamatayon; ug likay kita sa kangitngit, kasubo ug pagkaguba, aron kita mahimong takus sa Gingharian sa Langit kang Kristo Hesus nga atong Ginoo.

178. Malampuson ninyo karon nga gisaulog ang Balaang Kuwaresma ug napuno kamo sa espirituhanong mga bunga... Busa, pahalagip kini samtang magbantay gayud kamo sa inyong kaugalingon

178. 1) Malampuson ninyong natuman karon ang Balaang Kuwaresma ug napalambo kamo sa espirituhanong mga bunga. 2) Busa, panalipdi kini, samtang hugot nga bantayan ang inyong kaugalingon, labi na sa mga adlaw sa Pasko sa Pagkabanhaw, sa dihang gitugotan ang pipila ka kahupayan sumala sa mga lagda. [2, 116]

25. Nagpaningkamot kamo sa mga maayong buhat sa tibuok Banal nga Kuwaresma: nag-ayuno kamo kutob sa inyong makaya ug sobra pa, nagbantay kamo sumala sa angay, nagtuon kamo uban sa pagkamakatarunganon, nagtrabaho kamo nga walay katamaran, gipahapsay ninyo ang inyong hunahuna, gibantayan ninyo ang inyong dila gikan sa pagpanaway, ang inyong mga ngabil gikan sa walay pulos nga pakigpulong, ug ang tanang inyong mga miyembro sa lawas gikan sa matag sala, nga naghimo kanila nga mga instrumento sa pagkamatarong, mga organo sa usa ka buhing may hiyas ug makapahimuot sa Dios. Karon inyong natuman ang kurso sa Kuwaresma sa ingon ka maayo ug ka paborable nga paagi nga daw wala pa gayud nahitabo kaniadto. Ngano man niini? Tungod kini sa inyong hugot nga pagtagad sa inyong kaugalingon ug sa mga buluhaton sa inyong kinabuhi, ug labi na gayud sa espesyal nga grasya sa Dios nga gihatag kaninyo niini, nga gikan kaniya *'ang matag maayong gasa ug ang matag hingpit nga gasa'* naggikan, ingon sa gisulat (Santiago 1:17). Sa ingon niini, nagmalambuon kamo sa kinabuhi ug napalambo sa espirituhanong mga bunga.

26. Hinaut nga mapreserbar ang inyong bahandi, ug hinaut nga magpabilin ang inyong mga tipiganan sa espirituhanong panalangin nga dili maabot sa mapangawat nga mga panamastamas sa kaaway. Hinaut nga ipagawas kanimo ang grasya ibabaw sa grasya, ug kadato ibabaw sa kadato, hangtod sa katapusan sa imong mga adlaw. – Ug mao kini ang mahitabo – apan unsaon? – Kung dili nimo pahulayon ang pagka-igpit sa imong pagbantay ug dili ka motugot sa kapabayaang o pagkawalay pag-amping sa umaabot nga mga adlaw, labi na sa pag-abot sa Balaang Pasko sa Pagkabanhaw, sa diha nga, sumala sa lagda, mapahunong ang pag-awit sa mga salmo, ang kasagarang oras, ang mga pag-ampo nga nagluhod, ug ang gipakusog nga mga pagbantay sa gabii gibiyaan, ug sa pagkaon gitugotan ang bino, lana, luto nga pagkaon ug uban pa, ingon man ang pag-idlip sa udto, duha ka pagkaon matag adlaw, paglakaw-lakaw ug uban pang susamang mga butang: aron kung ang hunahuna dili magpabiling mapukaw ug dili buhaton ang tanan sa husto nga han-ay uban sa hugot nga pagtagad, kini anaa sa katalagman nga madaut ang iyang matarong nga nakuha, himuon ang usa ka adunahan nga mahimong kabus, ug itaktak siya gikan sa kahitas-an sa himaya ngadto sa kalawoman sa usa ka makauwaw nga pagkahulog. Maong akoo kamo ginapangayo ug ginamakaawhag: pagbantay pag-ayo sa

inyong kaugalingon, daw nakasusi ug nakasusi, hangtod makalingkawas kita gikan sa mga kaaway dinhi ug sa malimbungong mga kalisdanan, ug makalalin sa usa ka dapit diin kita luwas gikan sa pagkahulog ug pagpangawat.

179. Ayaw nato tagda ang mga tukso sa kaaway: gitagad kini sa atong katigulangan ug gipahawa siya gikan sa Paraiso

179. 1) Ayaw nato tagda ang mga tukso sa kaaway: gitagad kini sa atong katigulangan ug gipahawa siya sa Paraiso. – 2) Ang kaaway usab nagtanyag sa iyang mga tukso sa matag kahigayunan: mag-andam kita kanunay sa pagdumili niini. [2, 117]

27. 'Pagpahilum, ug hibaloa nga ako ang Dios' (Salmo 45:11). Busa gikinahanglan nga buwagon nato ang atong kaugalingon gikan sa tanang butang ug itugyan lamang ang atong kaugalingon sa gikinahanglan. Sa dagan sa atong kinabuhi, kinahanglan nato ang: usa ka dili mapugngan nga tinguha alang sa pagkamaayo, walay paglubad nga pagkamapamalandong, matinud-anong pagkamapailubon, ug walay hunong nga pagsukol sa atong mga kaaway ug kontra; kay kanunayng duol kining mga hayop sa hunahuna, ang mga mananakop sa atong mga kalag, ang mga demonyo nga mao ang gigikanan sa mga sala, pagkawalay-balaod ug tanang matang sa pagpakalas. Busa, ayaw tugoti nga tungod sa kapabayaan, maluya ang bisan kinsa sa iyang paningkamot; ayaw tugoti nga ang bisan kinsa maglibot-libot nga may tuyo, ginadala sa senswalidad ug paghigugma sa kaugalingon, kondili sa tanang butang, pasakop sila sa mga sugo sa Ginoo, ug dili sa langyaw nga mga pagdani. Kay ang Ginoo mismo miingon: *'Ang akong mga karnero maminaw sa akong tingog. Dili sila mosunod sa estranghero, kay dili nila maila ang tingog sa estranghero'* (Juan 10:27, 5). Diin anaa si Cristo, walay lugar ang yawa. Diin nagtawag ang Iyang tingog sa mga karnero, dili madungog ang paghihisgot sa bitin. Ug ang atong katigulangan nga si Adan, samtang gitahod niya ang dunggan sa iyang kalag, nagpuyo sulod sa Paraiso samtang nagpaminaw sa Banal nga Tingog ug nakadawat og halangdong mga pamalandong. Apan sa dihang gipatigbabawan niya ang hungihong sa bitin ug natilawan ang kahoy sa sala, dali niyang nabati ang kaulaw sa iyang kahubas ug nagtago siya gikan sa Dios. Sa dihang gipangutana, 'Ain ka? 'Nadungog nako ang imong tingog,' matod niya, 'ug nagtago ako, kay hubad ako.' Kinsa man, unya, ang nagtimpla kanimo niining kahadloka, O Adan? Ug kinsa ang nagpaila kanimo nga hubad ka? – Usa ka limbong nga dalunggan ug pagtalikod sa sugo sa Dios. Gisundan kini sa iyang pagpahawa gikan niadtong bulahan nga dapit ug sa iyang pagsilot sa pagpaningkamot, kasubo ug kakabus niining kinabuhi. – Busa, sugod karon, magpahilayo kita sa tambag sa bitin.

28. Ayaw nato pasagdi ang mga pagdani sa atong mga pagbati, nga iyang gipreparar pinaagi sa iyang dautang tuyo. Pagkahuman niyang pag-andam sa gagmay nga sudlanan nga adunay lain-laing tambal, kining makalilisang nga mananugyot sa tanang kalapasan molihok, ingon sa giingon sa usa sa mga balaan (St Macarius the Great), ug, sa diha nga makita niya kung unsang pagbati ang labing hilig sa matag-usa kanato, iyang ihatag sa matag tawo ang angay nga tambal ug pugson sila nga imnon kini; sa diha nga matilawan na, kini magdilaab kanila sa tinguha: sa usa, iyang ihatag ang tambal sa pakighilawas, sa lain ang sa pagpanukot, sa ikatulo ang sa pagka-gluton, sa lain ang sa pagkamahilig-sa-kaugalingon, sa usa pa ang sa pagka-selibat; sa mubo, sa usa ni, sa lain kana, ug sa matag-usa ang iya. Busa, magbantay kita, mga igsoon, ug kanunay nga andam sa pagpugong sa ingon nga mga pag-atake gikan sa atong mabangis nga kaaway; ug alang niini, kinahanglan kanunay kitang armado sa espirituhanong paagi, pagsul-ob sa armadura sa pagtuo, sa taming sa pagpaubos, sa helmet sa pagsunod, ug sa tibuok armadura sa tanang uban pang mga hiyas. Ang matag-usa, sa pagkahibalo sa iyang kaugalingong kahimtang, maglihok subay niini uban sa limpyo nga konsensya. Maghigugma kita sa usag usa sa espiritu, dili sa unod. Ipaubos ang mga mata, itas ang hunahuna.

180. Ang pag-ayuno makapahimuot sa Dios kon mag-ayuno kita sa espiritu ug sa unod; apan kon sa unod ra kini, dili kini makapahimuot Niya.

180. Ang pag-ayuno makapahimuot sa Dios kon magpugong kita sa kaugalingon sa espiritu ug sa lawas; apan kon pisikal ra kini, dili kini makapahimuot Niya. Paningkamoti nga magmatinud-anon niini nga butang. [2, 120] Ang panahon sa pagpuasa hapit na matapos: susiha ninyo ang inyong kaugalingon, unya, aron makita kon natuman ba ninyo ang tanan nga angay ug husto: nakab-ot ba namo, kauban ninyo, ang walay duhaduha nga pagsunod, matinud-anong pagpaubos, mapungot nga pagrespeto, walay hunong nga pag-ampo, paghilak nga makapahimuot sa Dios, lawom nga paghinakit, dili matuyok nga pagtuo, paglaum nga dili makauwaw, mahinatagon nga paglahutay, ug hingpit nga pagpugong sa kaugalingon – gikan sa mga pulong

sa pagsupak, sa makasakit nga panultihon, sa pagsalupot, panaglalis ug pagkamakasari. – Gikinahanglan kini tanan sa pagpugong sa kaugalingon, ug pinaagi sa pagpraktis sa pagpugong sa kaugalingon niining mga butanga, tinuod gayud nga naglakaw kita sa dalan sa pagkamatindug-anon ug naningkamot pinaagi sa mga maayong buhat sa paglaum sa walay katapusang, dili masukod nga mga panalangin. Apan kon adunay bisan unsa nga supak niini—pagkasuway, garbo, pagreklamo, pagpanamastamas, pagkamapahimulosa, pagkabastos, pagkasawayon, pagkatig-a sa kasingkasing, pagkabuso, kasuko ug uban pang dautang pagbati sa pagkadautan—unya, bisan pa nga nagapuusa kita sa lawas, wala kita maghalad sa Dios og puasa nga makapahimuot kaniya, apan usa ka hugaw—usa nga dili makapahimuot sa Dios ug gisalikway Niya. Sa pagkahibalo niini, paningkamot nga tumanon ang tanang sugo sa Ginoo nga walay kapintasan; isalikway ang tanan nga masawayon, makauwaw ug makadunggo, ug buhata ang tanan sa husto ug han-ay nga paagi: kay bisan pa ang maayo dili maayo kon kini masulti o buhaton sa dili husto nga paagi. *'Ayaw kamo pagbuang, kondili sabta ninyo ang kabubut-on sa Dios'* (Efe. 5:17) – *'maayo, makapahimuot ug hingpit'* (Roma 12:2).

181. Paninguha nga matuman ang mga sugo sa Dios ug ang mga panata sa komunal nga kinabuhi, ug mapuno kamo sa dili masukod nga kalipay gikan sa Ginoo

181. 1) Paninguha nga matuman ang mga sugo sa Dios ug ang mga saad sa komunal nga kinabuhi, ug mapuno ka sa dili masukod nga kalipay gikan sa Ginoo. – 2) Mao kini ang kinauyokan sa atong tawag ug sa mga paglaum nga nagkupto niini: busa, ayaw nato pasagdi ang pagtuman sa atong mga katungdanan. – 3) Kining mga buhat sa pagsunod dili walay pulos; ug walay bisan kinsa kanato ang nag-alagad sa tawo, kondili sa Dios, nga midawat niini – ug magahatag ug ganti niini: busa paningkamot kini nga espiritu, ug tuman-a ang buhat sa inyong pagtawag hangtod sa kahingpitan. – 4) Busa mahimo kitang mga tighulad sa mga amahan ug sa Ginoo mismo. – 5) Hinaut nga ang Ginoo maglig-on kaninyo niini ug magbantay kaninyo nga luwas. [2, 123]

1. Ako kamo ginamakaawhag ug ginahimakak: baroga kamo nga lig-on sa balaan nga pagtawag nga gitawag kamo, dili matandog ug matindug-anon, nga nagatuman sa mga sugo sa Dios ug sa Iyang pagkamatarung; kanunay nga nagpuyo sa labing masigasig ug mainit nga gugma alang sa Ginoo, pagpahawa sa tanang langyaw nga pagbati gikan sa inyong kasingkasing; paglig-on pa sa kaisog sa inyong pagka-asketiko, pag-agi sa matag adlaw uban sa labi pang pag-amping ug pagkamapainubsanon, sa pagbantay ug pag-awit sa mga salmo, sa pagsunod ug pagka-mapainubsanon, sa pag-alagad ug pagrespeto, ug sa tanang uban pang butang, mahitungod niining inyong paglahutay sa pagpaningkamot ug pakigbisog, ug niining kinabuhi ninyo nga puno sa kakapoy, ingon nga pamatuod sa inyong kalampusan sa paghimo sa inyong kaugalingong kaluwasan. Kusgi kamo sa kasingkasing: sa katapusan, ang walay katapusang kalinaw mosidlak alang kaninyo sa baylo sa inyong karon nga pag-antos, ug ang walay hunong nga kalipay sa baylo sa inyong karon nga mga kasubo. Mao kini ang pagdasig kanato sa Apostol, nga dili nato tan-awon ang karon, kay kini panandali ra ug malabay, kondili ang umaabot, kay kini walay katapusan ug bulahan (2 Cor. 4:18).

2. Karon, tungod kay giisip kitang takus sa gasa sa Anghelikong eskema, tungod kay gitinguha nato ang kinabuhi nga walay katapusan ug ang mga korona nga dili malaglag, tungod kay gipangga nato pag-ayo ang pag-angkon isip mga anak ug ang gingharian sa langit; ania, naa kaninyo ang panahon ug ang dulaanan. – Ayaw nato kawad-i og kadasig, ni magtipid sa atong paningkamot; apan labaw pa kaysa sa mga nangita og bulawan ug pilak, bililhon nga mga bato ug uban pang malaglag nga bahandi, paningkamotan nato sa tibuok kasingkasing ug uban sa kadasig ang pag-angkon sa Gingharian sa Langit ug sa langitnong mga panalangin. Ang kalampusan niini moabot lamang kon kanunay natong bantayan ang atong kaugalingon ug, samtang padayon nga nagakat-on gikan sa Diyosnon, mag-amping sa pagtuman sa katungdanan nga gibutang kanato sa labing maayong paagi; kay kini dili unodnon o tawo-tawo, kondili balaan ug makaluwas, kon kini buhaton uban sa kahusayan.

3. Kay walay bisan kinsa kanato nga nag-alagad sa unod ug dugo, kondili sa Ginoong Dios, nga midawat niini ingon usa ka makapahimuot nga halad ug nagasaad sa paghatag og takus nga ganti sa umaabot nga kapanahonan. Ayaw tugoti nga ang bisan kinsa maghunahuna nga nag-alagad sila sa usa ka tawo, bisan pa gani kon gisalikan sila sa labing mapainubsanon nga mga katungdanan, kondili sa Ginoo mismo, nga modawat niini pinaagi sa Iyang mga igsoon. Busa, buhata ang inyong mga katungdanan uban sa kahadlok ug pag-uyog, nga Siya mismo ang inyong magbantay, *'nga nakakita sa tinago sa kangitngit ug nagpadayag sa mga tuyo sa inyong kasingkasing'* (1 Cor. 4:5). Kung ang matag-usa kanato maghunahuna sa ingon niini – nga

tinuod gayud kini – ug buhaton nato ang atong panabangay ingon usa ka banal nga ministeryo, unya hingpit natong matuman ang tibuok buhat sa atong tawag.

4. Gikan niini, mosidlak sa atong sulod ang mga sinag sa tanang hiyas—gugma, kalinaw, kalumo, pagkamabuotan, ug pagpaubos—ug ato unya masabtan nga tinuod gayud nga nagsunod kita sa mga bakas sa atong mga ginatahud nga amahan, nga ginapanubag ang ilang paagi sa kinabuhi. Hinumdumi, busa, kining mga bulahan nga kinabuhi, ang ilang panaw sa dalan sa pagsumite ug pagsunod, ang katingalahang kahusayan sa ilang pagka-mapainubsanon ug pagsumite – ug kung giunsa nila ka masigasig nga pagpaningkamot alang sa Ginoo, Nga Siya mismo miingon: *'Tun-ana ako, kay ako malumo ug mapainubsanon sa kasingkasing'* (Mat. 11:29), bisan pa, ingon sa Apostol, *'Dili Niya giisip nga pagpanag-iya ang pagkapareho sa Dios, apan gihuyop Niya ang Iyang kaugalingon, ug gikuha ang dagway sa usa ka sulugoon, nga natawo sa pagkamatawo; ug sa dihang nakita Siya nga anaa sa dagway sa tawo, Iyang gipakumbaba ang Iyang kaugalingon ug nahimong masunuron hangtod sa kamatayon—bisan pa kamatayon sa krus'* (Fil. 2:6, 8). Ug hunahunaa: kinsa ang anaa sa mga maluwas, o sa mga bulahan? Ang mga tawo nga nagsunod kaniya, nga nagpaubos sa ilang kaugalingon, nga matinumnon ug masunuronon, nga nakasagubang sa tanang matang sa kasakit, pagpaubos, insulto, pagpanamastamas, o bisan pagpanakit, pagpahawa ug pagkapriso – sama sa uban kaninyo, o sa tinuod gayud, kaninyong tanan, kay sa usa ka miyembro, ang tibuok lawas gipadayeg o gipasipala.

5. Hinaut nga ang Ginoo magpadayon sa pagbantay kaninyo, ingon nga Iyang mga maisugong mananakop, ingon nga Iyang matitud-anong mga sulugoon, ingon nga mga tawo nga may tinguha, ingon nga pinili nga katawhan, ingon nga balaan nga katiguman, aron, pagpakita niining panahona, nga tinuod nga maluib ug makasasala, ingon nga walay-ulaw nga magbuhat sa mga sugo sa Dios, aron kamo ikonsiderar nga takus nga kauban nga manunod uban ni Cristo nga Ginoo sa Gingharian sa Langit.

182. Wala ninyo tagda ang akong mga pagtulon-an, ni ang akong mga pagsabot isip inyong amahan, ni ang pulong sa Dios, ug nagpabilin kamo nga walay paghinulsol: ang hinungdan niini mao ang inyong pagpalugway sa unod ug inyong pagkawalay pagtagad sa kaluwasan

182. 1) Wala ninyo tagda ang akong mga pagtulon-an, ni ang akong mga pagsabot isip inyong amahan, ni ang pulong sa Dios, ug nagpabilin kamo nga walay paghinulsol: ang hinungdan niini mao ang inyong pagpalugway sa unod ug ang inyong pagkawalay pagtagad sa kaluwasan. – 2) Dapat kita magpaningkamot alang sa tanan nga maayo, apan unsa kaha kita? – 3) Ngano man kaha nga maluya kaayo kita ug nahulog sa ingon ana ka ubos? Bisan pa man, magpaningkamot kita nga makabawi sugod karon. [2, 124]

6. Alang sa unsang lain nga katuyoan man magtanum ang mag-uuma, kon dili aron mag-ani unya? Alang sa unsang katuyoan man magpaningkamot ang negosyante, kon dili aron makaginansya? Ingon usab, alang sa unsang lain nga katuyoan man buhaton kini sa gisaligan sa pagwali sa pulong sa pagtulon-an, kon dili sa paglaum sa kalampusan ug pag-uswag sa mga nakadungog? – Apan kamo, tungod sa akong mga sala, ang akong mga pulong hingpit nga walay pulos. Nagatamnan ko og daghan ug nagpaningkamot pag-ayo, apan wala koy makita nga bunga. Nagaestorya ko, nagapahayag ko, nagpahinumdom ko kaninyo – ug usahay, sa mubo nga gutlo, ang gahum sa akong mga pulong moabot sa sulod nga dalunggan sa inyong kalag, apan dali ra ninyo kini tanan kalimtan pag-usab ug nagpabilin kamo sa maong mga paglapas. Nagahilak ako tungod niini ug nagkagisi ang akong kasingkasing, kay wala nay kusog aron mapahunong ang inyong kagubot. Siyempre, kining kawalay pulos naggikan sa kakulang sa gahum sa akong yano nga mga pulong. Apan, ako na lang ang pasanginli niini. Apan dili ba ninyo madungog ang mga pulong sa Balaang Kasulatan? Dili ba kini adlaw-adlaw nga nagpahayag sa inyong mga dalunggan sa mga doktrina sa kaluwasan? – Unsa pa man ang gisiyagit sa mga balaang Amahan? Unsa ang ilang gipahayag? Unsa ang ilang gipamatuod? Unsa ang ilang gipanghulga? – Dili ba nila ipakita sa imong mga mata kana nga makalilisang ug dili makalikayan nga paghukom, kana nga makaguba-kalibutan nga katapusang sugo sa Dios, kana nga makapahugno nga pagsalikway ug walay katapusang pag-antos, ang dili mapalong nga kalayo, ang makahilo nga ulod nga dili mamatay, ang hingpit nga kangitngit, ang Tartarus sa ilawom sa yuta, ug tanan nga may kalabotan niini? – Dili ba, sa baylo, ipakita nila kanimo ang Gingharian sa Langit – ang kinabuhi nga walay katapusan, ang dili masukod nga himaya, ang dili masukod nga kahayag, ang dili masukod nga katahum sa paraiso, ang sabakan ni Abraham, ang tabernakulo sa mga balaan, ang mga patyo sa mga matarong, ang han-ay sa mga anghel, ug ang dili masukod nga kalipay? – Ug bisan pa niana, walay bisan gamay nga timailhan sa pagbag-o nga makita kaninyo, bisan paghinulsol. – Unsa man diay nga mga pulong ang atong maminaw, kon ang among gipangita

mao ang pagtagbaw sa among mga makalaut nga tinguha ug hilig, sa dihang kami nawad-an na kaayo og paglaum nga walay lain hunahuna kondili unsa ang kan-on ug imnon, unsang binuang ang isulti alang sa kadaut sa atong kalag ug sa kalag sa maminaw, unsa ang buhaton aron matago ang atong sala o ipasangin sa lain – ug, aron isulti sa yano, sa dihang gihimo nato ang atong kalag nga dili usa ka dalangpanan sa pagkabalaan ug kamatuoran, kondili sa matag matang sa pagsalikway sa balaod ug kawalay-hustisya?

7. Dapat natong tan-awon ang kasubo, mahimong maalamon sa langitnong mga butang, pangitaon ug tan-awon ang mga butang nga naa sa ibabaw, hunahunaon kung unsang ranggo ug katungdanan ang atong gisagop, kinsa ug sa unsang paagi kita napailalom niini, pila ug unsang mga sala sa atong miaging kinabuhi ang atong nakab-ot nga kapasaylo, ug tungod sa unsang mga kapakyasan sa pag-amping, pagkahuman sa pagdawat sa schema, giisip kitang takus sa kapasaylo? – Dapat kita mangurog, maghinanakit, magpaubos ug maghinulsol, maglakaw nga bug-at ang kasingkasing ug nakayuko ang mga mata, nga maghinumdom sa kamatayon nga kanunay nagduol; sa atong pagpakita sa atubangan sa Huwes pagbiya sa lawas ug sa atong panagtagbo sa makalilisang nga mga Anghel. – Dapat natong sundon ang atong mga balaang amahan, nga hugot kaayo sa ilang kaugalingon sa tanang butang, bisan pa sa labing gamay nga pulong, ug sa tanang butang maampingon, matinud-anon, hapsay, walay dautang tuyo, mapainubsanon, malinawon, dili mapanag-away, dili maluoy, dili kalibutanon, hilum, nag-awit og mga himno, mapasalamaton, masunuron, mapainubsanon sa kinaadman, tinuod nga napili nga mga sudlanan, andam alang sa matag maayong buhat – nga ang Balaang Espiritu nagpuyo sa ilang sulod.

8. Ngano kaha nga tapulan kaayo kita, kamo nga mga maluya? Ngano kaha nga tapulan kaayo kita? Ngano kaha nga naanod kita sa ingon ka ubos? Ngano kaha nga ang pulong sa Dios dili makatandog sa atong mga kalag? Ngano kaha nga wala kitay luha? Ngano kaha nga dili nato palamboon ang atong mga kasingkasing nga natig-a? Ngano man nga wala kita mausab pinaagi sa hingpit nga pagbag-o? Ngano man nga wala kita naningkamot adlaw-adlaw alang sa kaayohan, aron makita nga nakalingkawas kita gikan sa kalibutan ug misaka sa ibabaw sa tanang ordinaryong kinaadman sa tawo? – Moabot ang makalilisang ug makahadlok nga adlaw ug takna sa atong pagpanaw, ug dili na kini madugay. Unya mag-agol kita sa kapait, kasakit ug dili mapahupay, nga walay kaisog sa pag-ingon: *'Andam na ang akong kasingkasing, O Dios, andam na ang akong kasingkasing'* (Isaias 107:2). Apan, kon maminaw kamo kanako, magsimba kita ug mosimba sa atubangan mismo ni Cristo, ang atong Hari; mongungol ug maghinanakit kita sa atubangan Niya sa tibuok natong kasingkasing – ug Siya nga duol sa tanan nga tinuoray nga nagtawag kaniya magahatag kanato og tabang ug kusog aron ilabay ang makasasala nga mga batasan ug mosulod sa kinabuhi sa pagkamaayo, nga walay pagduha-duha sa bisan unsang halad. Wala ko mag-ingon: ayaw pagkaon, ayaw pag-inom; wala ko mag-ingon: ayaw paghigda aron magpahulay; Dili ko nagaingon: ayaw pagkaon, ayaw pag-inom; dili ko nagaingon: ayaw paghigda aron magpahulay; Dili ko nagaingon: ayaw pagpangita og kahupayan o pagtigom uban sa mga igsoon alang sa pakighinabi; apan gikinahanglan nako nga buhaton kini tanan sa husto nga paagi, sa pagka-moderado, sa angay nga panahon ug sa angay nga lugar, aron, sa pagdugang sa hiyas sa hiyas ug kalamboan sa kalamboan, mabuhi kita og malinawon ug anghel-anghel nga kinabuhi.

183. Daghan kaninyo ang sama sa inyong angay nga pagkaanaa: ngano kaha nga dili kamo tanan ingon ana?

183. Daghan kaninyo ang sama sa inyong angay nga pagkaanaa; apan nganong dili man kamo tanan ingon ana? Apan karon, ato nang tanan mobangon samtang aduna pa'y panahon. [3 I, 2]⁹⁶ *Ang uban kaninyo sumala sa gikinahanglan sa Pulong sa Dios; apan dili sila kadaghanan. Ngano man, busa, nga dili kita tanan mobangon ug, human mabanhaw gikan sa lawom nga pagkatulog sa kawalay pag-amping, maningkamot paingon sa kahayag sa kajibalo ug maghandum sa walay katapusang kalipay? Ngano man nga dili nato 'patyon ang mga miyembro nga naa sa yuta: pakighilawas, kahugawan, matag tinguha ug dautang pangandoy'* (Col. 3:5), aron kita mahimong mga templo sa Dios, diin malipay ang Amahan, ang Anak ug ang Espiritu Santo nga magpuyo? Ngano man nga dili nato sundon ang monastikong lagda sa pulong ug buhat, uban sa labing hugot nga pagka-amping, aron dili gayud kita mosulay sa pagpakig-apil sa pagpangatawa, limbong, pagreklamo, garbo sa atubangan sa isigkatawo, o mapahitas-on nga pakigpulong, diin ang usa moingon: 'Ako kaniadto ing-ani ug ksuch- ; ako adunay niini ug kana'? – Hangtud kanus-a pa man nga ang

⁹⁶ Ang ikatulong bolyum sa mga sermon naglangkob sa duha ka bahin, nga ang matag-usa adunay kaugalingong sistema sa paghanay sa numero sa mga sermon. Sa mga pagsipi, ang '31' nagtumong sa unang bahin, samtang ang '32' nagtumong sa ikaduhang bahin. Ang numero nga mosunod nagpakita sa numero sa sermon.

demonyo sa walay pulos nga pakig-istorya magahari kanato? Hangtud kanus-a pa man nga kita mahimong mga instrumento sa mapandayaon nga espiritu sa pagkamasuwakon? Hangtud kanus-a pa man nga ang atong mga kasingkasing mapuno sa garbo, magpasigarbo sa gagmay ug walay pulos nga mga butang ug mosaway sa atong mga igsoon tungod kay wala sila niini? – Apan diha, akong mga anak, paminawa ako: atong dawata ang kahadlok sa Ginoo ug magkahiusa kita sa pagbuhat alang sa atong kaluwasan. Samtang anaa pa kita sa unod, samtang nagpadayon pa ang panahon sa atong pagpuyo dinhi, samtang ang mga pag-ampo ug pagpakilusot, mga luha ug paghinulsol angay pa, magdali kita sa pag-angkon niini: nga, pagdumot nato sa tibuok kalibutan ug pagbaliwala sa tanang unodnong kinaadman, ug pagpatay nato sa tanang tinguha sa kalibutan, aron atong itudlo ang tanang atong paghigugma ngadto sa balaan, maayo, ug langitnon.

184. Ang dalan sa ascesis sa komunal nga novisiyato labaw sa tanan: kini ginamodelo kang Kristo. Busa, padagana kini nga kurso sa maayo. [31, 9] Baroga nga lig-on, pagpakaisog, ug pag-antos

184. Ang porma sa asketismo sa komunal nga monastikong kinabuhi labaw pa sa bisan unsa: kini susama kang Kristo. Busa, padayon ug padagan kini nga kurso sa maayong paagi. [31, 9] Baroga nga lig-on, pagpakaisog, ug pag-antos sa tanang butang sa imong kinabuhi. Ipasaka ang imong hunahuna sa kataas-taasan ug hunahunaa ang langitnong mga butang uban sa usa ka diosnong panghuna-huna. Didto, kauban ni Isaias, makita nimo ang Ginoo nga naglingkod sa hataas ug halangdong trono, gilibutan sa mga Kerubin ug Serapin nga nagtindog sa Iyang atubangan ug sa tanang panon sa mga anghel. Ingon niini nato Siya makita sa makalilisang nga adlaw sa Iyang Ikaduhang Pag-abot. – Unya kadtong matinud-anon nga nakatuman sa buluhaton nga giatubang nila—sa pagsalikway sa mga kalipay sa lawas ug sa dili pagtugot nga makuha sila sa mga kalipay niining kapanahona—makadungog sa Iyang labing bulahan nga tingog. Unya ang mga matarong mapailaw, sama sa adlaw, sa dili masukod nga kalipay, sa dihang ang atong Ginoo ug Dios, ang Magahatag sa ganti, mag-apod-apod sa mga gasa sumala sa merito sa matag-usa. O, akong mga igsoon, unsa kaha ka dako nga kalipay ang matilawan sa tanang mga balaan, sa pagdawat sa mga panalangin sa maong gingharian sumala sa sukod sa ilang pagpalipay Kaniya dinhi! Dako gayud ang mga tawo nga, alang sa Dios, nangitag dalangpanan sa mga bukid, langob, ug bangin sa yuta – ang mga estilita, ang mga nagpuyo sa langob, ug ang mga eremita. – (Dili ko tuyo nga hisgutan dinhi ang labing hataas nga ranggo – ang Balaang mga Apostoles, ang mga hukom sa uniberso, ni ang mga labing bulahan nga martir, ang mga banal nga Propeta, o ang uban pang matang sa mga matarong). Bisan pa niana, ang atong ranggo dili gayud ubos kaysa kanila. – Kabalo kamo nga ang Maghahatag sa mga gasa mismo, sa dihang mibaba Siya sa yuta, wala magpili alang sa Iyang kaugalingon og kinabuhi sa kamingawan, ni sa usa ka haligi-tag, ni sa bisan unsang susamang kinabuhi, kondili malipay Siya sa pagpuyo sa pagsunod, ingon sa Iyang giingon sa Ebanghelyo: *'Mibaba ako gikan sa langit dili aron buhaton ang akong kaugalingong kabubut-on, kondili ang kabubut-on sa Amahan nga nagpadala kanako'* (Juan 6:38). Ug usab: *'Ang mga pulong nga akong gisulti, dili ko gikan sa akong kaugalingon; kondili ang Amahan nga nagpadala kanako mao ang nagmando kanako unsa ang akong isulti ug unsa ang akong ipahayag'* (Juan 14:10; 12:49). Unya, sa Huling Pananap, pagkahuman Niya sa pagbalkot sa Siya sa usa ka habol nga lino ug pagdawat sa papel sa usa ka sulugoon, gihugas Niya ang mga tiil sa mga disipulo, ug pagkahuman sa dili madugay miingon: *'Naa ako sa inyong tali sama sa usa ka mag-alagad'* (Lucas 22:28). Busa ang Ginoo, pagkahuman nga nahimong tawo, nagpili sa walay lain kondili ang atong matinumanon nga paagi sa kinabuhi. Dili ba kini usa ka tinubdan sa kahupayan ug kalipay alang kanato nga atong gigugol ang atong kinabuhi sa pagpanig-ingon kaniya? Busa, angay ba nga atong paboran ang ubang porma sa asetikong kinabuhi kaysa sa atong kaugalingon? Sa tinuod, kon inyong mabuhi kining kinabuhi sumala sa angay, kamo mismo dili na maghandum nga paboran pa ang bisan unsa. Maong ang Gerontikon naglangkob og usa ka panultihon diin, sa tulo ka mga asketa, ang usa nga nagkinabuhi sa pagsunod sumala sa pagpadayag mas gipili kaysa sa eremita ug sa masakiton nga nag-aagwanta sa iyang sakit uban ang kalipay. Sa pagkatinuod, akong mga igsoon, ang atong kinabuhi tinuod nga dako kaayo, ug kadtong nagkinabuhi niini, walay duhaduha, pagadayegon uban ni Abraham, sa mga martir ug sa mga matarong. Busa, paningkamot kamo pag-ayo. Ayaw kamo pasagdi sa yawa nga nanghinaut kaninyo, ug ayaw usab ninyo pasagdi ang inyong kaugalingon tungod sa katamaran. Pahiran ninyo ang inyong mga tiil sa lana sa pagkamapailubon, sul-oba ninyo ang tunika sa kalipay, ug imnon ninyo ang tubig sa pagkabalaan ug pagkaputli. Ayaw tugoti nga adunay mosulti: *'Hangtud kanus-a?'*—kay kana mao ang pulong sa mga tapulan.

185. Pinaagi sa pagtandi sa mga naningkamot sa mga mabunga nga baging, iyang gipukaw ang kadasig sa pagbunga sa bunga sa pagkamaayo

185. 1) Pinaagi sa pagtandi sa mga naningkamot sa pagka-binuotan sa mga mabunga nga baging, kini nagpukaw og kadasig alang sa bunga sa pagka-binuotan, ug nagtapos. – 2) Gusto unta nako nga malipay ang uban niini, ug mapukaw ang hunahuna sa uban. [31, 13]

9. Malipay ang mag-uuma sa ubas inig makita niya nga nag-uswag ang tanom. Malipay usab ako inig makita nako nga kamo nagbunga og espirituhanong bunga. Bulahan ang sanga nga dato sa espirituhanong mga klaster, nga nagahatag sa bino sa paghinulsol ug nagdalang kalipay sa Dios ug sa mga tawo. Apan ayaw tugoti nga masulti bahin kanato nga ang Propeta Moises misulti mahitungod sa pipila ka mga tawo sa ngalan sa Dios: '*Ang ilang ubasan gikan sa Gomorra; ang ilang buak usa ka buak sa apdo, usa ka buak sa kapait*' (Deut. 32:32). Kay usa ka makalilisang nga pahimangno ang gipahayag sa Ebanghelyo nga ang matag sanga nga dili magbunga og maayong bunga putlon ug itambog sa kalayo (Juan 15:2–6), nga siyempre, dili mapalong. Pinaagi sa grasya ni Cristo, adunay nagkalain-laing mga sanga sa atong ubasan nga gitamnan sa Dios. Pananglitan, ang usa, samtang matam-is ang iyang mga buhat, adunay usab mga pulong nga gisawsawan sa asin sa Espiritu Santo; ang lain gidayandayan sa lawom nga pagpaubos. Aduna pa'y lain, samtang nagbunga og daghan, nagkalat sa daghang sanga. Sabta kini ingon sa usa nga nagkakusgan ug nagahamtong sa espirituhanong paagi, nagdugang og usa ka espirituhanong paningkamot sa lain. Ang lain nakagamot pag-ayo sa yuta uban sa daghang gamot; kini daghan og bunga, taas ang mga sanga ug luspada, aron gikan niini makahimo og mga tuklap para sa ubang baging. Ingon niini ang usa nga, samtang lig-on nga natukod sa maayong dalan, makatabang usab sa ubang igsoon kon makakita siya nga naay nahulog, o masubo tungod sa mga atake sa kaaway. Apan ang mga sanga sa baging, nga walay pagbati, dili magkompetensya sa usag usa; ikaw, bisan pa, nga buhi ug gitamnan sa Diyos, magkompetensya kamo sa usag usa, motubo kamo nga magkahiusa ug mamunga kamo nga magkahiusa, aron walay usa kaninyo nga mabilin nga walay bunga, kondili mapuno kamo tanan sa mga bunga sa langitnong pag-amuma ug mahimong makapahimuot tungod sa kadaghan sa espirituhanong mga hugpong diha kaninyo—mao kana, mga hiyas.

10. Pinaagi sa ingon nga mga panultihon, gusto unta nako nga makahatag og kalipay sa uban ug makapamalandong sa uban. Para kaninyong tanan, gusto unta nako magtukod og hagdanan gikan sa yuta paingon sa langit pinaagi sa akong mapainubsanon nga mga pulong, aron makasaka kamo sa labing hataas nga mga pamalandong, ug makanaog sa kalawom sa kasingkasing, aron masabtan ninyo ang impermanente ug paglabay-labay sa kinabuhi sa tawo, ug ang kawalay pulos ug kaluyahon sa mga butang sa tawo. Sa mubo nga pagkasulti, gusto unta nako nga madala kamo ngadto sa maong kalibutan ug ipakita kaninyo ang dili masukod ug dili mabilang nga mga panalangin niini. Gusto ko nga ipresentar kamo sa atubangan sa buhing Dios, ang Magbubuhat sa tanang butang ug ang Ginoo, – ug tabangan kamo sa pagsabot unsa ang kahimtang niadtong gingharian – unsa ang walay katapusang pahulay didto, unsa ang dili masukod nga kalipay, ang dili mapugngan nga kalipay, ang hingpit nga panalangin sa pakig-uban sa mga Anghel ug sa tanang mga Santo—aron, samtang nadani ug nasidlak kamo niini, moliko kamo gikan sa tanan nga walay pulos, ituring nga tinuod lamang kana nga walay katapusang kaayohan nga gitagana para kaninyo, samtang ituring nga walay bili ang tanan nga ania—nga madawat ug mawala sa sunod nga gutlo—ingon walay bili.

186. Sa paghinumdom ngano nga mibiya kita sa kalibutan ug misulod sa monasteryo, paningkamotan nato nga makab-ot kini uban sa tibuok kasingkasing, samtang likayan nato ang mga bitag nga gipakita sa kasinatian

186. Sa paghinumdom ngano nga gibyaan nato ang kalibutan ug misulod niining monasteryo, paningkamotan nato nga makab-ot kana nga tumong, samtang likayan nato ang mga bitag nga gipakita sa kasinatian. [31, 15] Karon gipahayag ko ang mga pulong sa bulahan nga Arsenius: '*Arsenius, ngano ka miabot dinhi?*' ug giimbatar ko kamo nga pangutan-on ang inyong kaugalingon, kauban nako, ngano nga mibiya kita sa kalibutan ug miabot dinhi? – Ako ang motubag para sa tanan: sigurado gayud aron makab-ot ang Dios, aron, sa diha nga nahimong mga anak sa Dios kita, makapanunod kita sa gingharian sa langit, ug aron dili na kita mahimong '*unod ug dugo, nga dili makapanunod sa gingharian sa Dios*' (1 Cor. 15:50). Gidapit kita sa Ginoo niini pinaagi sa balaan nga tawag. Busa, kuhaa ang krus ni Cristo, ug sundi ang Iyang mga tiil nga walay pagpangduha-duha, nga dili magbahin sa inyong kaugalingon tali Niya ug sa kalibutan, kondili isumite ug itagana ang inyong kaugalingon tibuok ug hingpit kaniya lamang. Maningkamot kamo sa maayong pakigbisog; paningkamoti ug tapusi ang inyong dagan, nga maisugong pag-antos sa matag kalisdanan ug

kasubo nga moabut kaninyo, nga nagakuha og kahupayan gikan sa paglaum sa panulondon sa gisaad nga mga panalangin. Daghang dautang espiritu ang nag-atake kanato gikan sa sulod ug sa gawas. *'Kay gikan sa sulod, gikan sa kasingkasing,'* ingon sa Ginoo, *'nagagikan ang dautang hunahuna, pakighilawas, pagpanapaw, pagpatay, pagpangawat,'* ug uban pa (Marcos 7:21). Batok sa kusog nga hangin niining mga espiritu, itas nato ang mga layag sa atong kalag, aron atong mapadagan ang atong agi uban sa pag-amping, basi kita dayon mahulog sa kalisdanan pinaagi sa pagka-abtan sa mabaw nga dapit o pagbangga sa bato – nga mao ang: pagkawalay-hibalo, ug labi na gayud ang kapakyasan sa pagsulti sa atong mga hunahuna ug ang pagtago sa atong tinuod nga kaugalingon. Kinahanglan bantayan nato sa atong tibuok kusog ang mga delikadong dapit nga gipakita sa kasinatian, aron dili kita malaglag kon masugat nato kini. Dili dapat moliko sa tuo o sa wala, kondili sundon ang maharlikang tunga-tungang dalan. Busa, ayaw kita pagmaluya sa pagbuhat og maayo, daw naparalisa, ni sobra ka padalus-dalos sa kainit sa kahimtang, nga maliso gikan sa tunga-tungang dalan daw paingon sa tuo sa tuo. Unsa may mahitabo kon ganahan kaayo kita nga magpakita nga labaw pa sa uban, gipukaw sa garbo, ug busa makapanunod—hala! ug kawawa!—*'og kaalam sa atong kaugalingong mga mata, ug pagsabot sa atubangan nato'* (Isaias 5:21).

187. Maglakaw kita tanan sa panaghiusa, ang matag-usa mag-una sa iyang kaugalingong hiyas, apan dili mangita sa kaugalingong kaayohan, ug dili maglikay sa bisan unsang paningkamot, sa kasiguruhan nga tungod niini, walay duhaduha, madawat nato ang Ginghamian sa Langit.

187. Maglakaw kita tanan sa panaghiusa, ang matag-usa mag-una sa iyang kaugalingong hiyas, apan dili mangita sa atong kaugalingong kaayohan, ug dili mosalikway sa bisan unsang paningkamot, sa kasiguruhan nga tungod niini kita walay duhaduha nga makadawat sa Ginghamian sa Langit [31, 15]. Ani, maglakaw kita nga mag-uban; maglakaw kita ingon niini: ang uban pinaagi sa matinumanon nga pagpamalandong, ang uban pinaagi sa walay paglubad nga paglahutay, ang uban pinaagi sa pagkamapainubsanon sama kang Kristo, ang uban pinaagi sa pagbantay sa ilang hunahuna, ang uban pinaagi sa masakiton nga paghinulsol, ang uban pinaagi sa naglimpyo nga mga luha, ang uban pinaagi sa paghigugma sa igsoon nga walay pagpanukmod (), ang uban pinaagi sa gasa sa grasya gikan sa Dios, pinaagi sa mga pulong nga nagtudlo o makapabuhi nga pag-awit sa mga salmo, o pinaagi sa magpakita kung giunsa pagbuhat sa mga butang. Buhaton sa matag-usa ang iyang makaya: kon makahimo ka sa pagkat-on, pagkat-on; kon makahimo ka sa pagsulat og mga bersikulo, pagsulat og mga bersikulo; kon makahimo ka sa pag-ampo, pag-ampo; kon makahimo ka sa pagyuko, pagyuko; apan buhata ang tanan uban sa pagkamahinatagon ug pagkamapailubon. Ayaw tugoti nga ang bisan kinsa mangita sa iyang kaugalingong kaayohan o mosunod lamang sa iyang kaugalingong tinguha; kay pinaagi niini, iyang palayo ang iyang kaugalingon gikan sa labing maayong pagsunod. Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa sa atong taliwala nga madungog nga moingon: 'Dili nako kaya', 'dili ko ganahan ani', 'dili ko maayo', bisan pa og tinuod nga ingon ana ang ilang masulti. Gisaad ko kaninyo sa akong seryosong pulong, sa atubangan sa dili makita nga Dios ug sa Iyang napiling mga Anghel, nga pinaagi sa paningkamot—sumala sa pulong sa Ginoo nga *'ang ginghamian sa Dios ginakuha pinaagi sa kusog'*—pinaagi sa pagpaningkamot ug paghatag og kalisdanan sa inyong kaugalingon sa tanang butang, sama sa inyong paghatag og kalisdanan sa inyong kaugalingon tungod sa pagkagamay ug kasubo sa inyong dalan, kamo molatas gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi, gikan sa pagkadaut ngadto sa pagkawalay-daot, gikan sa kangitngit ngadto sa kahayag, gikan sa pagkaulipon ngadto sa pagka-anak isip mga anak sa Dios, gikan sa walog sa mga luha ngadto sa langitnong ginghamian, nga labing hayag ug puno sa kalipay.

188. Sama sa paglimbong sa kaaway sa atong katigulangan, ingon usab siya naglimbong kanato, peke nga gipakita ang dautan ingon maayo

188. Sama sa paglimbong sa kaaway sa atong katigulangan, ingon usab niya kita giilad, peke niyang gipakita ang dautan ingon nga maayo. Ang atong katigulangan nalimbong tungod kay maminaw siya kaniya; kita usab malimbong kon maminaw kita kaniya. Busa, ayaw nato siya paminawa, kondili tapaka nato ang atong mga dalunggan sa tanang sugyot niya. [31, 16] Kung atong hinumduman ang atong unang puloy-anan sa Paraiso ug ang atong pagpahawa gikan niini, o ang pag-usab pagtukod sa tanang butang sa umaabot nga kapanahonan: pareho kini nga labing importante nga mga butang nga atong masabtan. Dili kamo wala masayud kung giunsa pagpahawa ang atong katigulangan nga si Adan. Apan unsa man ang hinungdan niini? Garbo ug walay hiya nga pagsuway batok sa Dios, nga mao ang naghatag kaniya sa iyang pagkatawo ug kinabuhi. Wala siya magpabilin nga matinud-anon sa sugo nga gihatag kaniya, tungod kay nadani ang iyang

kasingkasing sa mga mata nga naghandum sa makalibog nga kalipay ug sa paghunahuna lang nga ang bunga maayo kaonon ug makapahimuot sa mata; sa pagpangumbinsi sa iyang asawa, ug labi na gayud pinaagi sa pagpangilad sa bitin, natilawan niya ang gibawal nga bunga ug busa nahulog siya gikan sa kahayag ngadto sa kangitngit. Busa, ang mapait nga lami sa daw tam-is nga pagsuway nagpahawa kaniya sa Paraiso ug nagdala kaniya ngadto sa kinabuhi nga puno sa kapoy ug kasubo. Apan mag-amping kita nga malikayan ang pag-antos nga iyang naagian, pinaagi sa pagtagad niining pahimangno, aron dili kita mahulog sa parehas nga bitag. – Ayaw nato tugoti ang kaugalingon nga madala sa pang-akit ug kaanyag nga nagdani kanato padulong sa makalibog nga kalipay, bisan pa pinaagi sa sulod nga hunahuna o sa gawas, aksidenteng mga impresyon sa lawas ug sa mga sentido. Kay bisan pa man nga ang atong makita usahay daw matahum ug maayo, sa tinuod dili kini ingon ana; ug kung atong matilawan kini, magdala kini kanato sa sama nga nahitabo kang Adan—kamatayon, pagkadaut ug paghukom. Mituo siya sa bitin nga mihisgot kaniya: *'Sa adlaw nga mokaon ka sa kahoy sa kahibalo sa maayo ug dautan, mabuksan ang imong mga mata ug mahimo kang sama sa mga dios'* (Gen. 3:5). Ingon usab, ang dragon mumulong sa atong dalunggan – nga kon matuman nato ang ingon-ingon nga tinguha, makadawat kita og walay kinutuban nga kalipay ug hingpit nga kagawasan gikan sa tanan nga nagpabug-at kanato. Apan ang nakadungog kaniya dili lang nadani sa iyang gilauman, apan hingpit usab nga nawala kaniya ang iyang nahuptan, tungod kay nahimulag siya sa Dios sa labing trahedya nga paagi. Unsa kaha nato? Dapat ba gyud nato siyang maminaw? – O *wala ba nato 'nasabti ang iyang mga panukiduki'* (2 Cor. 2:11) ug ang iyang mga limbong nga pangdani? Kay bisan pa unsa pa siya ka-awhag kanato, bisan pa unsa pa siya ka-tawag kanato, bisan pa unsa pa siya ka-uyog sa atong mga kalag, ipahilayo siya kanato. Kay naningkamot siya nga kuhaon kanato ang atong balaan ug labing bulahan nga pagkabirhen, itabog kita gikan sa paraiso sa mga sugo sa Ginoo, ug tangtangan kita sa anghelnong panapton nga gihatag kanato sa Dios, aron unya itabog kita niya sa kalawoman sa yuta. Busa, atong barikan ang ganghaan sa atong hunahuna, isirad-an ang mga pultahan niini, ug balibaran ang pakig-istorya niini. Apan *'sa dihang ang makasasala nga yawa motindog batok kanato', 'maghilom kita ug magpaubos'* (Salmo 38:2). 3) sa atubangan sa Dios; ug sa dili pa nato mabantayan nga naduol na ang kaaway, magsul-ob kita sa dili mapildi nga armas sa Krus, ug lig-ona ang atong kaugalingon sa mga pulong sa Diosnong-inspiradong Kasulatan alang sa buhat sa atong kaluwasan. Maningkamot kita nga molambo adlaw-adlaw, nga dili maluya sa pagbuhat ug maayo ug sa pagpraktis sa pagpanagkililoy, nga dili malipay sa atong nahimo, nga dili kini tan-awon nga hinungdanon sa bisan unsang paagi, ug nga dili maghunahuna nga milabaw kita sa bisan kinsa sa bisan unsa; kondili maningkamot kita nga tumanon pag-ayo ang tanang sugo sa Dios, sa tanang aspeto. Mao kini ang atong mahimayaong paningkamot. Mao kini ang atong bulahan nga pagsaka, ang atong angay dayegong nakuha, ang atong dili malaglag nga bahandi, ang saad sa atong umaabot nga panulondon sa walay katapusang mga panalangin.

189. Kung ang kasinatian sa dautang sangputanan sa pagtagad sa makapahimuot nga mga tinguha dili magtudlo kanato sa paglikay niini

189. 1) Kung ang kasinatian sa dautang sangputanan sa pagtagbaw sa makasariling mga tinguha dili magtudlo kanato sa paglikay niini. – 2) Unya, pasagdi nga ang hinumduman sa kamatayon, nga kanunay duol, magtudlo kanato: kay kini nagdasig sa mga martir ug nagpalig-on sa mga balaan nga amahan sa kalisod sa pagpamatay sa kaugalingon. [31, 17]

11. Maglipay ug magsaulog; padagana pag-ayo ang lumba, ug mosaka sa ibabaw sa limbong nga mga pangdani sa kalibutan, nga nagpabilin ang inyong hunahuna sa langit ug sa dili masulti nga himaya nga nagpaabot kaninyo didto. Nasayud kaayo kamo nga ang tanan natong paningkamot sa pagpanamastamas walay pulos kon itandi sa Gingharian sa Langit, ug nga ang mga kasubo ug kalisud ning kinabuhi, kon itandi sa walay katapusang pahulay, sama sa usa ka dili maayong damgo. Busa, maalamon nato nga gihukman ug maayo nga gibuhay ang pagbiya niining kalibutan pinaagi sa gahum sa Iya nga nagtawag kanato ngadto sa Iyang langitnong Gingharian. Apan magkinabuhi usab kita og matarong, hinay-hinay nga mag-uswag sa maayong buhat, ug magkat-on gikan sa atong mga kasinatian nga dili tugotan nga modaog kanato ang kahawang. 'Pila na ka beses kita nagpahimulos sa kalipay?' – ug wala nay nahabilin? 'Pila na ka beses kita nakabusog sa atong tiyan?' – Apan atong gipahimakas ang atong lawasnong tinguha, ug wala kitay gibulag gikan niadtong pagkabusog, gawas sa kabug-aton sa lawas. Kung magpahimulos kita sa mga makauwaw nga hunahuna, pagkahuman atong gisaway ang atong kaugalingon, nag-ani og kasubo imbis kalipay; kung magpahimulos kita sa pagkatulog, pagkahuman atong gisaway ang atong kaugalingon nga daw walay pagsabot; kung magbinuang kita, pagkahuman atong gisaway ang atong kaugalingon; kung magpahimulos kita sa katawa,

pagkahuman ato kini gibalaka; ug sa kinatibuk-an, walay maayo nga moabot sa usa ka tawo gikan sa makalilipay nga mga kahimut-an. Kung gusto nato nga kanunay makasinati og kahupayan ug kalipay, tumanon nato ang mga sugo: kini usa ka walay katapusang kalipay alang kanato, nga magbunga og daghang bunga sa pagkamatarong uban sa pagpamatuod sa atong konsensya.

12. Paminaw, mga igsoon – ayaw kita pagpasagdan sa tulog ug katamaran, ni usikan ang atong panahon sa walay pulos. Ang takna sa atong pagpanaw nagkadool na; o wala pa ba kini miabot? – ug usa ka anghel ang gipadala kanato sa Dios, nga sa kalit lang kuhaon ang atong kalag ug dad-on kini palayo. – Apan asa? – Dili ba kita mapuno sa kahadlok sa pagpaminaw niini? Dili ba kita maninghot sa dihang hunahunaon nato kini? Sa paghunahuna niini, ang mga balaang martir malipayon nga gihatag ang ilang mga lawas sa pag-antos, sa pagputol sa mga bukton, sa pagduko sa mga bukog, tinuod nga *'usa ka pasundayag sa kalibutan, sa mga anghel ug sa mga tawo'* (1 Cor. 4:9); apan tungod niini sila pagkahuman gipahimutangan og korona. Sa bahin sa atong mga respetadong amahan, ang mga balaang monghe, naningkamot sila nga daw kaaway ang lawas—nalipay sila sa gutom; samtang nag-antos sa katugnaw, daw init ang ilang gibati; samtang nag-antos sa kakulang, daw daghan kaayo ang ilang tanan; wala sila napugngan sa gugma sa ilang ginikanan; ang paghigugma sa ilang mga anak wala nakapaling kanila sa ilang tumong; ang maayong buot sa ilang mga igsoon wala nakadisturbo kanila; Wala sila maghandum og bulawan o pilak, ni sa marangyang bisti, ni sa pagkaon nga makapahimuot sa unod; apan mokaon ug magsul-ob ra sila aron mabuhi, ug mitugot sa tanang matang sa kakabus ingon nga sila walay unod. Kita usab, paningkamotan nato nga sundon sila; mag-antos kita sa tanang matang sa kalisod, mag-agwanta sa gutom, katugnaw, insulto, pagpanawa ug bisan unsang laing pag-antos, basta dili lang nato ikawala ang Ginghamian sa Langit.

190. Lisod para nato: ang kaaway naghimo ug mga plano bisan asa aron malimbongan kita; apan sa pagkahibalo niini, magbantay kita ug supakon siya

190. 1) Lisod para nato: ang kaaway anaa bisan asa nga nagplano aron malimbongan kita; apan sa pagkahibalo niini, magbantay kita ug mosukol. – 2) Pagkuha og kaisog gikan sa kamatuoran nga gamay na lang ang nahibilin – ug mosulod kita sa pahulay. – 3) Ug pagkuha og kinaadman gikan sa Pulong sa Dios ug sa mga sinulat sa mga Amahan. [31, 19]

1. Dako ang atong pakigbisog, lisod daogon ang atong kaaway, kusgan ang iyang dautang buot batok kanato; dili siya matulog sa gabii ni makahimbing sa adlaw, ni madisturbo sa bisan unsang butang sa kalibutan, kondili kanunay naglibot-libot sa atong panon nga gitigum sa Dios, nga nangita og kuha sa usa ka walay pag-amping ug dili lig-on nga kalag aron lamyon kini. Nasayud kamo sa iyang mga limbong; busa mag-amping kamo. – Siya ang nag-awhag sa sala: itambog niya ang hunahuna sama sa linya sa pangisda, nga gitabonan sa pain sa katam-is. Apan, ayaw pagkabuang – sama sa isda, aron gamiton ang pulong sa Apostol, *'nga wala masayri ang iyang mga panukiduki'* (2 Cor. 2:11); ayaw pagpadani sa panagway, kondili, human ninyong maila ang iyang limbong, paandama siya; ug siya, nga napakyas, mobalik sa iyang kaugalingon nga puno sa kapait. Mao kana ang iyang mga makapahikaw nga sugyot: sa usa, iyang itanom ang pagpanamastamas, sa lain, ang katamaran; sa usa, ang tinguha nga molalin, sa lain, ang garbo, o pareho sa usa ka tawo, nga nagdani kanila sa tanang paagi ngadto sa bitag sa kamatayon. Busa, magbantay kita, ug—uban ang Ginoo sa tuo nga kamot sa atong kalag, ang Usa ka Hinigugma ug Gitinguha—likayan nato ang iyang bitag. Ayaw tugoti nga ang kasuko—nga alang lamang sa kaaway, ang bitin—magpamahal kaninyo; ug ayaw pasagdi nga ang kalayo sa kahilambigit makasunog sa inyong mga kasingkasing padulong sa mga buhat nga makauwaw ug dili angay; kondili, pagkahuman kamo pagdekorasyon sa pagkamapainubsanon ug pagsul-ob sa matahum nga pagkawalay-pagkahilig, maghigugma kamo sa usag usa.

2. Pagpailob pa ug gamay, ug tawgon kamo nga bulahan; paningkamot pa ug gamay—gamay ra kaayo—ug sa dili madugay makaabot kamo sa makalangit nga siyudad, nga manan-aw ug labing matahum, diin nahimutang ang dili masukod nga kwarto sa kasal sa mga birhen nga kalag, diin anaa ang dughan ni Abraham, ang makadiyos nga paraiso, ang Ginghamian sa Langit. Hupti kining siyudad sa inyong hunahuna; dasiga kita sa usag usa sa pagdali sa dalan paingon niini, nga dili magtagad sa kakapoy ug kapoy.

3. Paminawa ang mga pulong nga giinspirar sa Dios sa mga Ebanghelyo, sa mga Apostoles, sa mga Propeta ug sa mga sinulat sa mga Amahan nga makaluwas sa kalag, ug pakan-a ug pun-a ang inyong mga kalag niini. Mahitungod sa mga buluhaton ug paningkamot— nga gihatag sa matag-usa kanato, buhaton nato kini uban sa kalipay, pagkamapailubon, paghigugma sa usag usa, tabangay ug kaluoy, aron ang ngalan

sa atong Dios pagadayegon sa tanang butang ug sa tanang tawo; kay Siya ang atong ginaserbisyoan ug ginasimbahan.

191. Pinaagi sa pagkamapailubon atong mapildi ang kaaway ug mahimong takus sa dili masukod nga mga panalangin, nga tungod niini gisulayan sa mga martir ang ilang kaugalingon sa mga pag-antos, ug sa mga balaan sa tanang kalisod sa pagpamatay sa kaugalingon.

191. 1) Pinaagi sa pagkamapailubon atong mapukan ang kaaway ug matugotan kitang mahimong takus sa dili masukod nga mga panalangin, nga tungod niini gisilotan sa mga martir ang ilang kaugalingon sa mga pag-antos, ug ang mga balaan sa tanang kalisod sa pagpamatay sa kaugalingon. – 2) Sunda nato sila, paglikay sa tanang dautan ug paningkamot alang sa tanang maayo, ug pinaagi niini mosaka kita sa kahingpitan. [31, 24]

4. Sa walay hunong nga pakigbisog, nagbarog kamo sa arena sa pagsunod, nag-antos sa mga hampak sa kakabus ug mga latigo sa kasakit sa kasubo, nag-ula sa dugo sa pagpamatay sa inyong kabubut-on. – Apan kaisug, kay pinaagi niini nag-andam kamo alang sa inyong kaugalingon og mga korona, dungog, ug ganti alang sa usa ka matarong nga kadaugan. *'Sukol sa yawa, ug siya molayas kaninyo; duola sa Dios, ug siya moduol kaninyo'* (Santiago 4:7–8); *'Isul-ob,'* ingon sa sugo sa dakong magtutudlo sa uniberso, si Pablo, *'ang tibuok panagang'* sa Espiritu Santo, *'aron kamo makabarog nga lig-on batok sa mga limbong sa yawa'* (Efe. 6:11). Pinaagi sa inyong pagkamapailubon siya mapugngan, mapukan, ug mahulog nga walay gahum, ug matapakan sa ilawom sa inyong mga tiil: aron matuman kaninyo ang saad: *'sa pagkatapakan sa bitin ug sa alikabok, ug sa tanang gahum sa kaaway'*. Oh, akong mga anak! Kung magpaningkamot pa kita og dugay gamay, unsa kaha kadaghan ang mga panalangin nga atong makab-ot, unsa kaha kadako ang himaya, unsa kaha kadako ang kalipay? – Dili kini masulti sa mga pulong, ni masabtan sa hunahuna. Tungod niini, ang mga martir, sama sa mga karnero, gihatag ang ilang kaugalingon sa pagpatay; tungod niini, ang mga balaan nagpataw sa ilang kaugalingon sa labing hugot nga mga praktis sa pag-asceta ug ilang kini gipatuman.

5. Sunda usab nato sila, nga magdasig sa usag usa niini ug magtinabangay. Dili unta adunay puwesto sa taliwala nato, mapainubsanon nakong hangyo kaninyo, alang sa pagkawalay-sunod nga nagpahawa kang Adan gikan sa Paraiso, ni sa garbo nga misupak sa Labawng Ginoo, nga nagtaktak gikan sa langit sa bitoon sa kabuntagon nga misidlak sa kaadlawon, ni sa pagka-gahaman nga nagpabaligya kang Esau sa iyang katungod sa pagkatawo, ni sa kahakog sa laman nga, pinaagi sa malimbungan nga si Delilah, gihimo ang dili mapildi nga si Samson nga kataw-anan sa atubangan sa mga langyaw, ni ang pagka-inggit nga naghimo kang Cain nga usa ka mamamatay sa igsoon. Busa, mas kining yakapa nato ang mga hiyas, pagpangkuha og mga ehemplo—gikan sa usa, pagkamaumahon; gikan sa lain, kaisog; gikan sa usa, pagkamapailubon; gikan sa lain, pagkama-imbak; gikan sa lain pa, paghigugma sa isigkatawo; gikan sa lain, pagkapaubos, pagkasunolon ug paghigugma sa Dios, aron kamo mahimong mga anak sa kahayag ug sa adlaw, ug kauban nga mga manunod sa mga tawo nga inyong gisundog ang kinabuhi. Mosaka kamo, akong mga igsoon, mosaka sa hataas nga bukid sa mga hiyas; itudlo sa inyong mga kasingkasing ang pagsaka sa Espiritu, mahimong langitnong hagdanan; motindog sama sa mga sedro sa Libano, pagpangita sa kataas-taasan, pagpamalandong sa mga butang sa langit ug pagtipon sa inyong hunahuna didto, aron, sa pagpangita kaninyo sa ingon nga kahimtang sa hunahuna, ang katapusan niining yutang kinabuhi magdala kaninyo diretso sa bulahan nga paraiso sa walay katapusang kinabuhi.

192. Mangaliya kita, ug ang Ginoo magluwas kanato gikan sa pagkaulipon sa sala ug sa atong mga kaaway

192. 1) Mangaliya kita, ug luwason kita sa Ginoo gikan sa pagkaulipon sa sala ug sa atong mga kaaway. – 2) Apan human maluwas, magpabilin nga lig-on; – kung dili, mobalik kamo sa pagkaulipon: aron malikayan kini, aduna kamo'y kahadlok sa Dios ug gugma alang sa Ginoo, nga inyong pagahupayon pinaagi sa pagpamalandong sa katingalahang mga buhat sa Dios, sa Iyang paglalang, probidensya, ug pagtubos. – 3) Kung kanunay ninyong hinumduman nga ang Ginoo nag-antos alang kanato, dili kamo matandog sa kasubo o kalisod, o madala sa sayop nga dalan gikan sa agianan sa Dios. [31, 25]

6. Sa pag-usab-usab, *'mangita kita sa Dios, ug mabuhi ang atong mga kalag'* (Isaias 68:33). Tawga nato Siya sa matinud-anon, ug tan-awon Niya kita sama sa pagtan-aw Niya sa karaang Israel, ug paminawon ang paghilak ug pag-agik-agik sa atong masubo nga mga kalag. Ug bisan pa dili Niya ipadala si Moises, Siya mismo gayud ang magluwas kanato gikan sa kamot sa Paraon sa atong hunahuna ug gikan sa mapait nga

pagpanarbaho sa iyang mga pagbati. Hangtud nga nagpabilin kita ilawom sa makasasala nga Ehipto, hangtud usab ang mga hunahuna nga nag-alagad kaniya dili gyud malikayan nga magpanglutos ug magpanlupig kanato. Apan sa dihang ang maayong Dios motan-aw sa atong paglahutay uban sa mga timailhan ug katingalahan sa Iyang presensya sa sulod nato, siya unya magluwas kanato gikan sa napulo ka salot nga nag-antos kanato, ug dad-on kita ngadto sa yuta sa kawalay-pagbati; ug kita unya, sa kalipay nga makatagbaw sa tanan, mag-awit kaniya og kanta sa kadaugan mahitungod sa atong kaluwasan.

7. Apan hibaloa usab nga ang usa ka tawo mahimong mahulog pag-usab sa kamot sa iyang mga kaaway kon siya mobalik sa daan ug mapakyas sa pagpabilin nga matinindog sa unang maayong disposisyon nga naghari kaniya sa panahon ug pagkahuman sa iyang pagbag-o: unta dili kini mahitabo kaninuman kaninyo. – Ang sinugdanan ug gigikanan sa sulodnong pagbag-o alang sa kaayohan ug sa pagkamapailubon niini mao ang pagpanudlo sa kahadlok sa Dios sa kasingkasing, nga nagagikan sa kahibalo ug pagpamalandong sa katingalahang mga buhat ug mga sugo sa Dios – mao kini, kung giunsa Niya paghimo sa tanang butang gikan sa wala, ug labaw pa pinaagi sa usa ka pulong; kung giunsa Niya pag-umol sa kahayag; kung giunsa Niya pagpalapad sa kalangitan, sama sa usa ka kuta, *giunsa Niya 'pagkatigom sa mga tubig sa dagat* ngadto sa *usa ka panit'*, ingon nga nakasulat (Salmo 32:7), giunsa Niya paglapad sa hangin aron makaginhawa ang tanang buhing binuhat, giunsa Niya pagtukod sa adlaw ug bulan—sama sa duha ka hayag nga mata uban sa daghang nagkalain-laing mga bitoon —sa kalibutan sa kahangturan, giunsa Niya pagpaturok gikan sa yuta ang tanang kahoy nga mamunga, matag matang sa sagbot ug bulak, giunsa Niya pagsugo sa tanang mananap nga mogawas gikan sa yuta, ug sa tanang isda ug langgam gikan sa dagat, giunsa Niya paghulma sa atong katigulangan nga si Adan sa Iyang kaugalingong mga kamot ug gibutang siya sa paraiso sa kalipay, giunsa Niya pag-ordinar sa adlaw nga mosidlak ug molubog, – diin gikan nato ang adlaw ug gabii, pinaagi niini gisukod ang dagan sa atong kinabuhi – labi na sa pagpamalandong sa Iyang kadako ug sa kalawom sa Iyang kinaadman! Kahadlukan nato Siya lamang ug mangurog kita sa atubangan Niya lamang. Apan higugmaon usab nato Siya tungod kay, alang kanato, nahimong tawo Siya ug sa tanang paagi nahimo Siyang sama kanato gawas sa sala; alang kanato Siya gilimbong ug gidala sa paglitis; alang kanato Siya mitugot sa pagpanakit, pagbuga sa laway, pagdaot, pagpangusog, ug sa katapusan ang pagkrusipisyon ug kamatayon. Gidala Niya kini tanan isip tawo, apan mibanhaw Siya pag-usab isip Dios, pagkahuman Niya mapukan ang yawa, ang magaguba sa mga kalag, ug maluwas ang Iyang pinalanggang binuhat.

8. Kinsa, pagkahuman niini, nga naghunahuna nga gipasipala ang Dios, dili modawat sa matag pasipala dili lang nga walay kasubo, kondili bisan pa uban sa kalipay? Kinsa, sa paghinumdom kung giunsa pagpasipala ug pagpanamastamas ang Ginoo, dili malipayong motugot sa matag matang sa panamastamas? Kinsa, sa pagtan-aw sa Ginoo nga gipukpok sa aping, dili maningkamot nga makasinati usab niini uban sa kalipay, ug sa pagdawat og hampak sa tuo nga aping, dili ba usab ipaling ang wala nga aping? Kinsa, sa paghunahuna sa Dios nga gilansang sa krus, gilubong sa bangkaw, ug nagatilaw og pait ug suka, dili ba mag-andam sa bisan unsang matang sa kamatayon? – Umari karon, akong mga anak! Umari karon, akoa kamo nga pag-awhag, ipapako nato ang atong kaugalingon sa kalibutan ug sa atong mga kahuyang; ug kon kinahanglan, isumite nato ang atong kaugalingon bisan pa sa mga pagpanakit; ug kon dili man, magpaubos kita nga mag-antos bisan pa sa mga samad—ang mga samad sa pulong nga gikan sa mga pasipala ug panamastamas, ug ang pag-awas sa dugo gikan sa pagbulag sa atong kaugalingong kabubut-on; ug magpaka-sama kita kang Kristo, nga nag-antos tungod sa Iyang gugma alang sa katawhan. Kita tanan pasig-uhon sa walay pag-ilad nga pagtuman sa atong mga katungdanan; kita pasig-uhon sa pag-ampo, nga nagdilaab sa sulod niini sa kalayo sa Espiritu, uban sa pag-awas sa mga luha, ug uban sa mga pag-agol sa magpaubos.

193. Sa paghinumdom kung giunsa paghuman sa atong kinabuhi, maningkamot kita nga malipay ang Dios, pinaagi sa pagsunod sa ehemplo sa atong mga amahan

193. 1) Sa paghinumdom kung giunsa paghuman sa atong kinabuhi, maningkamot kita nga malipay ang Dios, pinaagi sa pag-alig sa atong mga katigulangan. – 2) Bisin pa sa praktis, talagsa ra kini makita sa bisin kinsa; apan pinaagi sa panag-uyon sa tambag ug tinabangay, dili kita mapakyas kanila, bisin dili kini hingpit. – 3) Alang niini, kon gusto nato, walay babag nga dili nato malampasan, kay kini nagdepende sa atong kaugalingong kabubut-on. [3 I, 28]

9. Ilhon nato, akong mga anak, unsa ang atong kinabuhi, kinsa ang atong ginaserbisyon niining unod, ug asa magdala ang misteryo sa atong panaghiusa sa lawas. Sa paghinumdom niini, magpaningkamot kita sa pagtuman sa mga sugo sa Dios, ug dili mapul-an sa pagpaningkamot alang sa atong kaluwasan. Ipakita

nato sa atong kaugalingon niining walay kabalaka nga kapanahonan nga masigasig kita alang sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios, sama sa karaang mga panahon nga ang atong mga katigulangan, nga namulak dinhi sama sa liryo sa kapatagan ug sama sa paraiso nga gitamnan sa Dios, gipainom sa tubig sa Espiritu, nagbunga sa bunga sa matag-usa ka hiyas ug giisip nga takus nga tawgon nga mga higala sa Ginoo. Nakapalipay sila sa Dios, ug samtang nagpabilin nga putli sa kinabuhi ug gipakaon sa halangdong mga pamalandong, nakaabot sila sa langit; ug, pinaagi sa maalamon nga paggamit sa ilang pagpuyo dinhi sa yuta, nahimo silang usa ka korong uban sa mga Anghel ug nagpuyo uban sa Dios. 2) Kinsa karon ang naglakaw niining dalana? *'Kinsa ang mosaka sa bukid sa Ginoo'*, ingon sa gisulat? (Sal. 23:3). Kinsa, nga nagkuha og *'pakpak sama sa salampati'*, molupad pinaagi sa Espiritu ug *'mopahulay'* sa bukid sa pagkahingpit? (Sal. 54:7). Kinsa ang *'ang iyang pagkamatarong misidlak sa iyang mga adlaw?'* (Salmo 71:7). – Apan kita, pinaagi sa panag-uyon nga tambag ug usag usa nga pagdasig, atong buhaton ang maong buluhaton ug dili magpabilin sa luyo kanila. Dili nato tugotan nga kita tawgon nga *'usa ka mapanghimagsik ug mapait nga kaliwatan'* (Sal. 77:8), usa ka katawhan nga wala makontrolar sa ilang kasingkasing; kondili ingon nga *'usa ka bulahan nga katawhan sa mga matarong'* (Sal. 101:2). Ipakita nato sa atong kaugalingon ang mga hiyas nga angay sa ganti; maglakaw kita sa balaan nga dalan sa atong mga amahan, nga nagsunod sa ilang mga bagkaw, sukdon ang mga hugna sa ilang panaw ug susihon ang ilang kinabuhi, paningkamotan nga sundon ang ilang mga buhat ug alig-onon ang ilang pamatasan—bisan pa man hinay-hinay ug dili hingpit—apan kutob sa igo aron ipakita sa usa ka tinun-an ang pag-alig sa iyang magtutudlo. Sila mga pintor sa dayandayan sa pagka-Diyos, mga artista sa pagkamaayo; kita unta, bisan pa man lang, ipakita ang ilang landong; sila mga peregrino; kita usab maghimog peregrino; ang ilang yutang natawhan mao ang langit – unta ang langitnong Herusalem mao usab ang atong yutang natawhan; ang ilang bahandi mao ang mga sugo sa Ginoo; pangitaon usab nato kini; wala sila napugngan sa gugma sa unod ug dugo (sa pagkapariho), ni wala sila malipay sa mga kalipay niining panahona; handumon usab nato kini. Naningkamot sila ug nahimo silang ingon niini; magpaningkamot usab kita, ug kita usab mahimong pareho kanila; aron, sama sa karaang panahon nga ang ilang mga buhat gipahayag sa halayo ug lapad tungod sa ilang katingalahang kinabuhi, ug ang balita nakaabot kanato, nga nagdasig kanato sa pagbuhat usab sa pareho, ingon usab nga ang atong ngalan maila sa umaabot nga mga henerasyon aron mapalambo ang maayong pagpanig-ingnan. Ug unsa pa kaha ang mas bulahan o mas makahupay kay niini?

10. Ug kon gusto nimo, walay babag niini. Ang Dios niadtong panahona mao gihapon karon: ang Ebanghelyo wala nawala ang bisa, ang mga sugo wala mausab, ug ang panahon wala mausab. Siya nga nag-atiman kanato kaniadto, ug , nagpadayon sa pag-atiman kanato tanan karon. Dili ba pareho gihapon karon ang gabii ug adlaw, ang pagtanum ug pag-ani? – Kining atong Dios dili mausab ug walay kausaban; kanunay Siya pareho, sama sa sinugdanan, karon nagpanalipod Siya sa Iyang binuhat, nagpasiga sa tanang tawo sa parehas nga sinag sa gugma ug dili gayud maghandum sa kamatayon sa makasasala. – Apan dili ang pagka-uniform o pagka-mausab-usab ang nagbuot sa atong gawasnong kabubut-on; sa ato pa, kini nagdepende kanato – ug kini magamit sa maayo ug sa dautan. Kay unsa may makapugong kanato, nga napukaw sa kadasig nga sundon ang atong mga ninuno, sa pag-angkon sa ilang mga buhat ug pagdan-ag sa ilang paagi sa kinabuhi? Kita usab, nga nagpuyo sa komunidad, makapahimagas sa ingon niini nga paagi, kon, kauban sa uban, himuon nato nga salamin sa atong kinabuhi ang kinabuhi sa mga Amahan. Ug kini matuman kon, labaw sa tanan, pugson nato ang atong kaugalingon, pinaagi sa tanang paagi, nga bantayan ang atong kasingkasing batok sa labing gamay nga pagliko gikan sa mga sugo sa Ginoo.

194. Ikaw sama sa usa ka maayong tanaman, nga nagbunga og lain-laing bunga sa pagkamaayo: busa, pag-amping nga dili ka malaya

194. 1) Kamo sama sa usa ka maayong tanaman, nga nagbunga og lain-laing bunga sa pagkamaayo: busa, pag-amping nga dili kamo magkaluya. – 2) Kini mga balaan nga adlaw (Kuwaresma), ug ang tanan makatampo sa imong espirituhanong pagbag-o: pag-ayuno, pagsimba, pagbasa ug espirituhanong kompetisyon. – 3) Pahimusli ang tanan; labaw sa tanan, magpabilin nga malinaw. [31:29]

11. Ang tukmang pagdidilig sa ulan labing mapuslanon sa maayong yuta, nga makatabang niini sa pagbunga og daghang bunga, nga gikinahanglan alang sa nutrisyon sa mga buhing binuhat. Sa matag higayon nga ang among tinuig nga pagtulon-an mogawas gikan sa akong mapainubsanon nga mga ngabil; hinaut nga pareho usab kini ka mapuslanon sa pagtubo ug pagbag-o sa mga hiyas nga nagpuyo sa inyong mahimayaong kalag sama sa ulan alang sa pagtubo sa makapabaskog nga bunga. Sa tinuod, sama kamo kanako sa usa ka paraiso nga puno sa nagkalain-laing tanom: ang usa naglipay kanako sa pagpaubos ug pagsunod, ang lain

nagpabaskog kanako sa pagkamaigmaton sa inyong mga buhat; ang usa nagpakita og debotong kinaiya, ang lain naglipay kanako sa hataas nga mga hiyas, sama sa sipres nga nagtas sa iyang mga sanga paingon sa kabukiran; sa mubo, ang matag-usa kaninyo mailhan sa usa ka hiyas, nga nagbunga og mga buhat nga angay niini. Busa, mag-amping kamo, akong mga anak: ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga walay bunga; ayaw tugoti nga kamong masunog sa kalayo sa kahilayan, ni mahimong walay bunga tungod sa garbo, nga nagalunaw sa tanang bunga. Dasiga nato ang usag usa ug painita nato ang kasingkasing sa usag usa; sa usa ka hunahuna, magtukod kita alang sa atong kaugalingon og haligi nga moabot gikan sa yuta paingon sa langit, o makab-ot nato ang pagkamaayo nga moabot sa langit.

12. Karon mga balaan nga adlaw – ug kamo ginabalaan; pag-ayuno ug pagkamapainubsanon – ug kamo ginapahimungtan sa kalag ug sa lawas; matin-awong pag-awit sa mga salmo ug mga pagbasa – ug kamo nahimong usa ka matahum nga lira, nga ginatukar sa Espiritu; kamo magkatigum dayon alang sa mga serbisyo – ug maghimo og usa ka koro sa mga anghel; Nagkahugpong kamo sa gugma, gipalayas ninyo ang pagpanukmod, ug gipalihok kamo sa usa ka tinguha: nga kamo tanan magkahiusa nga masulat sa langit; pinaagi sa dili pagkigbisog sa usag usa ug pagpuyo sa matitud-anong kalinaw tali kaninyo, ginapang-alig ninyo ang pagkahiusa sa hunahuna sa mga dili-mortal; usa ra ang inyong kabalaka, ug niini naningkamot kamo uban sa uban aron matuman ang sugo kutob sa inyong makaya – ug busa kamo natural nga mga anak sa pagsunod; dili kamo nagapanginabuhi pinaagi sa pag-angkon og materyal nga mga butang, nga adunay tanan apan wala'y gipanag-iyu, ingon nga mga ginoo sa kalibutan ug mga manununod sa Gingharian sa Langit.

13. Labaw sa tanan, ginapakita ninyo sa inyong mga buhat ang kamatuoran sa panagnaong pulong: *'Unsa bay maayo, o unsa bay matahum, kondili ang mga igsoon nga nag-uyon nga nagpuyo?'* Maong gitawag ko kamo nga *usa ka 'malumong halad', 'nga nagahulog sa bungot ni Aaron, ug sa hamog sa Hermon, nga nagahulog sa kabukiran sa Sion'* (Salmo 132:1, 2, 3). Tan-awa kung unsang mga ngalan ang nagpahimutang kaninyo ug unsang mga pagdayeg ang nagkorona kaninyo. Busa, pag-amping kamo, ug ipakita nga wala kamo magdala og mga ngalan nga dili kaninyo, ug nga wala kamo magkinabuhi sa paagi nga dili angay sa ingon nga pagdayeg. Ug karon, nadawat ninyo kini gikan kanako sa mga pulong, apan unya—sa umaabot nga kapanahonan—makadawat kamo og matarong nga ganti sa mga buhat gikan sa Matarong nga Huwes ug sa Labing Mapinanggaon nga Magahatag og Ganti.

195. Kinahanglan mailhan kamo pinaagi sa mga ngalan sa inyong espirituhanong mga amahan, ug magpuyo sa usa ka monastikong espiritu sumala sa natukod nga mga lagda

195. 1) Kamo mailhan pinaagi sa mga ngalan sa inyong espirituhanong mga amahan, ug magpuyo sa usa ka monastikong espiritu sumala sa natukod nga mga lagda. – 2) Hinumdumi ang mga saad nga inyong gihimo sa inyong tonsura; ug pag-inahan ingon ana sa gawas ug sa sulod: ug himoa kining panaghiusa nga inyong mailhan gikan sa mga layko. – 3) Tungod niini, ang Dios magahatag kaninyo og pahulay sa Iyang katingalahang puloy-anan. [31, 30]

14. Gibyaan ninyo ang inyong mga ginikanan, igsoon, paryente ug ang tibuok kalibutan, miabot kamo dinhi ug nahimong akong espirituhanong mga anak, nagbag-o sa inyong kaugalingon pinaagi sa usa ka kinabuhi nga makapahimuot sa Dios. Ngano man, busa, nga dili na kamo tawgon sa mga ngalan sa kinsa-kinsa nga nagpanganak kaninyo sa unod, kondili sa mga ngalan sa atong espirituhanong mga amahan ug mga katigulangan, nga nagpakita nga hingpit na ninyong gibulag ang inyong kaugalingon gikan sa natural nga kahimtang ug nakadawat kamo og lain nga pagkatawo – usa ka espirituhanong pagkatawo – sa inyong kaugalingong gawasnong kabubut-on. Labaw pa, sa , dinhi walay bisan kinsa nga adunay kaugalingong kabubut-on o naglihok sumala sa kaugalingong pangatarungan, kondili kita tanan naghunahuna isip usa, tanan naningkamot uyon-uyon paingon sa Dios. Ug ang gisaysay sa Mga Buhat sa mga Apostoles karon natuman na kanato, nga mao nga *'ang kasingkasing ug kalag sa mga magtutuo usa ra ka hunahuna: ug walay bisan kinsa ang miangkong nga ang bisan unsang kabtangan iya sa iyang kaugalingon, apan gipaambit nila ang tanan'* (Mga Buhat 4:32). Nasabtan ba ninyo ang inyong nadungog? – Busa, susiha ninyo ang inyong kaugalingon, *'kung kamo nagbarog ug lig-on'* (1 Cor. 15:58). Ginasulti ko kini aron ipasabot kaninyo nga dili gani ninyo tugotan ang hunahuna nga moliko sa bisan unsang paagi gikan sa mga lagda sa monastiko: kini ang hungihong sa kaaway. Pasabta pa nako kaninyo ang usa ka butang: *'Kon kinsa ang makigbisog, dili siya makapahimulos sa korona gawas kon makigbisog siya sumala sa lagda'* (2 Tim. 2:5). Ug dili usab makab-ot sa usa ka monghe ang pagkahingpit o makadawat og korona kon siya mubuhay og mga pagpanumangil nga supak sa natukod nga mga lagda.

15. Kabalo ka ug kanunayng nadungog nimo kung giunsa pag-instruksyon ang mga igsoon sa dihang mokuha sila sa eskema. Ang kinauyokan niini mao nga dinhi usa ka panata ang gihimo ug usa ka pakigsaol ang gitukod tali sa Dios ug sa tawo – sa paggutom, pag-uhaw, pagkawalay, pag-antos sa panamastamas, pagpasipala ug mga insulto, ug, kung kinahanglan, sa pag-ula sa kaugalingong dugo alang kang Kristo. Busa, ayaw pagbalik-atras kung kinahanglan nimo kini nga pag-antos, kay atubang ra man nimo ang imong gisaaran nga pag-antson. Dili ba kini usa ka yano nga binuang sa bata? Layo kaayo kana. Balaan kana nga mga pulong, nga gipamatud-an sa Dios ug sa Iyang napili nga mga anghel. Sa kasukwahi, kon atubangon nato kini nga mga butang, angay kita malipay nga adunay higayon nga mitumaw aron matuman ang gamay nga bahin sa atong gisaaran. Sama sa pagka-akit sa kalibutan sa pagdayeg, kalipay, ug katagbawan, alang kanato ang supak niini ang angay ug makalipay. Mao kini ang gipakita kanato sa monastikong panapton. Sila malipay sa mga butang sa kalibutan, samtang kita malipay sa makalangit; sila sa unod, samtang kita sa espirituhanon; sila sa kalipay, samtang kita sa pagpugong. Unsa ang nagbulag ug nagpalahi kanato gikan kanila? Nagtuo ba gyud ka nga ang itom nga kaso ug taas nga bungot makahimo sa usa ka tawo nga monghe? – Dili gyud. – Apan kinsa man ang tinuod nga monghe: usa ka tawo nga ang sulod nga kinaiya ug kahimtang sa hunahuna haom sa iyang panagway, aron siya makasulti: 'Mao gyud ni ako, ug dili ko mausab.' Karon, ako naghangyo kaninyo, pagka-maalamon sa ingon ani nga paagi – ug yakapa ang pagpugong sa kaugalingon, ang kahilom, ang pagbasa sa mga bersikulo, ang pagrespeto sa usag usa, ang pag-ampo sa sala, ang pagkamasinabtanon ug ang tanang ubang bililhon nga hiyas. Palambuon nato kining mga kinaiya sa atong kaugalingon – ug magbunga kita og maayong bunga. Pasagdi nga makigkompetensya ang tanan sa ilang igsoon sa pagbuhay sa maayo ug sundon siya nga walay pagpanukso. Ug—'Sama sa akong pagkinabuhi,' ingon sa Ginoo—'pagahimayaon ko ang mga nagahimaya kanako, ug pagahikayon ko alang kanila ang usa ka dapit sa pahulayan, ang yuta sa mga buhi, ang "*katingalahang puloy-anan*" (Salmo 41:5). Mahimo kamo makadungog niini ug makakita sa kahayag sa kalibutan, ug makakita sa Adlaw sa Pagkamatarung, ug malingaw sa Iyang dili masukod nga kalipay: kay Siya mao ang tanang katam-is ug tinguha. Busa, mag-ampo kita, ug dugangi pa nato ang atong kadasig, aron maabot nato kana nga hayag nga adlaw alang sa atong kalipay. Bulahan ang kalag nga nakab-ot ang Ginoo pinaagi sa iyang maayong kinabuhi ug nakakaplag kaniya nga usa ka maloloy-on nga manalagad, kay dawaton niya kini sa iyang walay katapusang puloy-anan.

196. Ang mga sermon naghigot sa labing importante nga butang – ang kaluwasan sa kalag; busa, kinahanglan paminawon kini uban sa hingpit nga pagtagad ug kadasig

196. 1) Ang mga sermon naghigot sa labing importante nga butang – ang kaluwasan sa kalag; busa, kini angay paminawon uban sa hingpit nga pagtagad ug kadasig. – 2) Kon dili, ang ilang mga pagtulon-an walay epekto sa kalag; ug bisan pa og adunay, mubo ra kini nga panahon; pagkahuman, mawala kini hingpit. – 3) Busa, paminawa ta, tuman-a ug praktisaha kini; ug mag-ani kita og maayong bunga dinhi ug labi na gayud sa umaabot nga kapanahonan. [3 I, 32]

16. Sa dihang mosulod ang Gipangwali nga Pulong sa Dios sa usa ka kalag nga matin-aw ug magmatngon sa iyang kaluwasan, kini dayon makapainit niini ug makapukaw alang sa mas dako ug mas hingpit nga pag-amping sa pagtuman sa mga sugo; apan kung mosulod kini sa usa ka kalag, sama sa akoo, nga natulog ug nagpuyo nga walay pag-amping sa dautan, kini magpabilin nga walay bunga, nga nagkawalat lang sa hangin. Busa, palihug, ayaw ninyo ko tan-awa nga walay bili, kondili ang pagka-angay sa pagtulon-an sa Simbahan, kay kini naghatag og mga pahimangno nga alang sa tanan, dili mahitungod sa walay pulos nga butang, kondili mahitungod sa labing importante sa tanan – ang butang sa atong kaluwasan: Unsaon nato pagluwas? Unsaon nato paglakaw sa dalan sa Dios? Unsaon nato paglikay sa mga bitag sa kaaway? Unsaon nato paghinlo sa atong kaugalingon gikan sa mga tinguha? Unsaon nato pag-ungaw sa pagkamaayo, aron pinaagi niini makasaka kita sa kahitas-an sa pagkahingpit? Unsa ug pila ka maayong buhat ang angay natong buhaton aron makab-ot ang Gingharian sa Langit? – Tungod sa ingon nga mga hilisgutan, ang atong pagtulon-an angay nga imong pangandoyon ug hatagan nimo og dakong pagpasidungog.

17. Labaw pa, kon tan-awon nimo siya sa ingon ani, halos dili na nimo makaplagan ang kaayohan nga imong gipangita sa ingon ana nga among pakighinabi, labi na gayud nga makuha pa kini. Kay adunay kaatbang nga mosupak kanato sa tanang butang ug magpalayo kanato gikan sa matarong, gawas kon atong tagdon ang iyang dautang sugyot alang sa kaayohan. Busa, kung ang atong kinaiyahan madani sa dili maayong butang, dili na kini makapabilin sa mga pagtulon-an uban sa parehas nga pagbati o pagtagad niini. Apan sa pagkadungog og makapadasig nga pakigpulong, o usa k , usa ka pamalandong sa pagbiya sa kinabuhi pinaagi

sa ganghaan sa kamatayon paingon sa sunod, o sa pagtindog atubangan sa hukmanan, o sa pagpaminaw sa katapusang paghukom mahitungod sa walay katapusang kapalaran isip ganti sa tibuok kinabuhi, dayon siya mapuno sa pagmugos, mo-ungol, maghilak ug mag-agik-agik; apan sa diha nga molabay ang pipila ka panahon, malimtan na usab kini tanan, ug imbes nga magmugos, siya magmalig-on; imbes nga maghilak, iyang itugyan ang iyang kaugalingon sa katawa; imbes nga mo-ungol, iyang ipangalat ang iyang hunahuna, nga maglibot-libot ang iyang nawong ug mga mata. Ug ang nahabilin na lang mao ang pag-awit uban sa Apostol: *'Kahilak-hilak nga tawo man gani ako! Kinsa may mopalagyo kanako gikan niining lawas sa kamatayon?'* (Roma 7:24).

18. Oh, dili, akong mga igsoon, dili. Apan maminaw kita, ug maghinulsol, ug maningkamot alang sa labing maayo, ug, sa pagdilaab sa kalayo ibabaw sa kalayo, pasigaon nato ang atong mga kalag sa gugma alang sa Dios ug alang sa usag usa, nga magdasig ug mag-awhag sa usag usa sa pagsunod, pagpaubos, pagkamaigmat, ug sa tanang uban pang maayong buhat nga angay sa atong langitnong puloy-anan. Sa pagkakaran, nagatamnan pa lang kita, ug tungod niini nagapaningkamot kita, gikapoy, ug nagahilak; apan sa dili madugay malipay kita, kay uban sa kalipay atong anihon ang gitamnan sa mga luha, ug magsugod kita sa paghari uban sa Ginoo sa tanan ug sa Dios, basta magpadayon kita nga matinud-anon sa atong pagsakripisyo sa kaugalingon pinaagi sa pagsunod. – Ngano man nga undangon ko sa pagtawag kaninyo? Maningkamot kita samtang aduna pa'y panahon; magpaningkamot pa kita og dugay, mag-antos kita kutob sa atong makaya, hangtod matapos kining kinabuhi nga sama sa damgo. Ug ako nagasugot nga masaligan kamo sa ngalan sa Dios nga kamo pagakoronahan, makig-uban sa mga koro sa langitnong mga puwersa, ug didto magsugod sa paglipay ug pagmalipayon hangtod sa kahangturan.

197. Sa panahon sa gubat, ang mga sundalo wala'y kapahulayan samtang nakig-away; makapahulay ra sila pagbalik sa ilang panimalay

197. 1) Sa panahon sa gubat, ang mga sundalo wala'y kapahulayan samtang nakig-away; makakaplag lang sila og kalinaw kon makabalik na sila sa ilang panimalay. Ug kita anaa sa usa ka espirituhanong gubat, usa ka gubat nga molungtad tibuok kinabuhi: ang kapahulayan niini naa sa umaabot nga kinabuhi. – 2) Busa, makig-away kita nga may kusog, dili maghatag bisan unsa sa kaaway, ug dili mahadlok sa iyang bakak nga mga hulga. [31, 33]

19. Alang sa mga kanunay nga naa sa gubat, samtang nagpadayon ang gubat, hapit walay pahulay gawas sa pakig-away sa mga kaaway, dako man o gamay: nag-andam sila sa ilang mga armas para sa gubat, o nagbantay, o nagbuhat og misyon sa pag-ila; ug sa samang higayon, gamay ra ilang tulog, gamay ra ilang kaon, kanunay silang alerto, ug kanunay silang nahadlok sa kalit nga pag-atake. Sa dihang mobalik sila sa ilang panimalay sa katapusan sa gubat, mao pa lamang moabot ang panahon sa kalinaw, kahilom, ug kalipay alang kanila; niining panahona ipang-apod-apod ang ilang ganti sa kaisog sa militar ug ang mga gasa sa hari. Makita nato ang susama dinhi: kay wala ba kita sa usa ka kahimtang sa padayon nga gubat, ug wala ba kita magpabilin sa disiplina sa militar? – Sa tinuod, ginasultihan ko kamo, ug labi pa gayud kaysa kanila; kay talagsaon ang tanan nga may kalabotan kanato: talagsaon usab ang atong mga armas – *'dili sa unod, kondili gamhanan sa Dios sa pagbungkag sa mga kuta'* (2 Cor. 10:4); ug usa ka talagsaong kaaway – ang nahulog nga espiritu, ang yawa, nga ang mga alagad naglangkob sa tanan nga nahulog uban kaniya ug pinaagi kaniya, ug sa mga gahum nga gipahulog gikan sa langit. Busa, ang atong karon nga panahon dili panahon sa kalinaw ug walay kabalaka nga pagkamapahulay, kondili panahon sa pakigbisog. Busa, kinahanglan nga magsul-ob kita sa bug-os nga armadura sa Dios, ug, sa pagkuha sa espirituhanong espada, makig-away. Sa diha nga molabay na ang usa ka takdang panahon sa pakigbisog—malampuson man o dili—unya ang atong Magbubuhay ug Dios magtapos sa pakig-away ug motawag kanato gikan sa atong pagpuyo ug pagpanaw dinhi paingon sa atong tinuod nga puy-anan ug yutang natawhan. Mahitungod niini nagsulat ug naglarawan ang Balaod, ang mga Propeta, ang mga Apostoles, ug ang mga Magtutudlo.

20. Karon nahibalo na kamo, mga igsoon, sa gubatnanan; nahibalo usab kamo sa pakig-away. Busa magbarug kita nga lig-on ug makig-away nga maisugon. Naga-away kita batok sa tanang matang sa kadautan—lakip na gayud ang atong kaugalingon: usa ka gubat batok sa kawad-on sa paglaum, usa ka gubat batok sa pagka-gluton, usa ka gubat batok sa sobra nga pagkatulog, usa ka gubat batok sa hugaw nga kahilambigit, usa ka gubat batok sa walay pulos nga pakig-istorya, pagka-bastos, katawa, kawalay hiya, ug sa tanang uban pang hugaw nga pagbati. Kinsa ang magbarug nga lig-on, makig-away ug mosukol—pinaagi sa pagpamalandong, walay hunong nga pag-ampo ug pagpadayag—ug sa katapusan, mapildi ang kaaway ug

magdaug—kadtong tawo, isip usa ka mandirigma sa Ginoo, hatagan og dili malata nga korona sa himaya sa Gingharian sa Langit. Busa, ako kamo nagahangyo, mga igsoon, akong mga igsoon sa espiritu: ayaw kita kawad-i og kaisog, ayaw kita pasagdan nga malimbong, ayaw kita pagkapoy samtang atong gipildi ang kaaway, ug ayaw kita kahadlok sa iyang mga taulid nga walay gahum ug mga kalag. Usahay motungha siya nga nag-andam sa pagbuhat og usa ka dako ug makalilisang nga butang, apan alang sa mga nagmatngon, mga hulagway ug landong ra kini. Dili ba siya nga kaniadto mitindog batok kang dakong Anthony—usahay mosul-ob sama sa bitin, usahay sama sa leon o lobo, o ubang delikadong mananap—mao ra usab kana nga klase sa binuhat? Sa atubangan niining maisugong batan-on, napamatud-an siya nga walay lain kondili kangitngit ug limbong, ug gilabay siya sa layo pinaagi sa iyang mga pag-ampo. Busa, kon ang kaaway magpadala ug susama batok kanato, nga nagpatindog ug mga bukid sa hunahuna ug nagpresentar sa kusog nga dagan sa mga pagbati, dili kita angay mahadlok; kondili buhaton nato ang tanda sa nagahatag-kinabuhi nga Krus sa malinawong paagi, ug siya molayas. Sa pagkakaran, mga igsoon, gikinahanglan ang pagkamapailubon, sama sa giingon na; busa magpailubon kita ug maningkamot. Bantayi sa matag-usa kaninyo kung giunsa ug asa ninyo pagpadulong ang inyong mga lakang: kon molihok kamo subay sa akong yano nga sugo, o sa lagda sa komunidad, ug labi na sa pagbiya sa inyong kaugalingong kabubut-on, maayo kaayo; mokaon siya nga mura'g dili matilawan, moinom nga dili malasing, matulog nga dili makapahulay; samtang nagpuyo sa kalibutan, labaw siya sa kalibutan, ug nagpuyo sa siyudad nga mura'g naa siya sa disyerto. Apan igo na kini.

198. Naa kita sa usa ka kompetisyon sa arena: kinahanglan kita maningkamot; kung dili, wala kitay makuha

198. 1) Naa kita sa usa ka kompetisyon sa arena: kinahanglan maningkamot kita; kung dili, wala kitay makuha. – 2) Ayaw pagkatulog: tan-awa, sunod-sunod sila nga nagahawa; padali sa pag-andam sa gikinahanglan para niining kinabuhi. – 3) Nangita kamo og dakong paningkamot: ang pag-uban sa Dios; ug makaplagan ninyo kini. Unsaon? Pinaagi sa pagpabilin nga matinud-anon sa inyong mga saad. – 4) Sayon ra kini sa kamingawan: karon misulod na kamo sa siyudad, ug usa ka pagsulay anaa sa atubangan ninyo. Ayaw kamo paghatag og kaulaw sa inyong kaugalingon. – 5) Mao kini akong gisulti kaninyo: unsaon ninyo paglihok. [31, 34]

21. Kay nasayud kita nga adunay bililhon nga ganti nga nagpaabot kanato – ang panulondon sa Gingharian sa Langit ug ang kinabuhi nga walay katapusan – dili kita pasagad, dili kita pasakop sa katulogon sa katamaran samtang nagpuyo kita niining panahona. Abli na ang arena; limpyo ug gimarkahan na ang mga dalan sa lumba; nakahanda na ang mga premyo, ug naa na sa ilang mga puwesto ang mga huwes. 'Mugawas kamo, mga manlalaban, aron makigkompetensya.' Ang masinabtanon, nga puno sa kadasig, mopadaug ug makakorona. Apan ang tapulan dili lang mawad-an sa korona, kondili gani laglagon usab ang iyang bililhon nga kalag ug, sa pagbiya niini nga kinabuhi nga walay dala, ipahamtang sa walay katapusang pag-antos.

22. Dili ba ninyo makita, ug dili ba ninyo mapansin, nga adlaw-adlaw, sunod-sunod nga mobiya dinhi ug, pagkahuman sa pag-alagad niining kinabuhiha, moadto sa ilang Ginoo: – ang tigulang ug ang batan-on, – ang hari ug ang ulipon, – ang Arsobispo ug ang pari, – ang abad ug ang bag-uhan? Ang bisan kinsa nga nangita dinhi makakaplag didto; ang bisan kinsa nga nagpadala og bahandi gikan dinhi masugat niya kini didto; ang bisan kinsa nga misalikway sa tanan nga naa dinhi makadawat og kadagahan didto. – Gitagaan kamo og grasya nga makalingkawas gikan sa kalibutan ug mag-inusara uban sa Dios.

23. Sa atubangan nimo ang pagkasuod sa Dios ug ang labing matinud-anong pag-alagad kaniya sa kalipay ug pagdayeg. Apan ang imong buluhaton ug paningkamot mao ang pagpabilin nga matinud-anon sa imong saad. Busa, bisan unsang ranggo ang imong gihuptan ug bisan unsang hiyas ang imong ginatubo, magbarog kang lig-on niini, nga dili magpadayun sa paglubad, ug ihalad ang imong mga kalag ingon nga mga templo sa Ginoo ug sa Makagagahum nga Dios.

24. Akong konkludon nga gidawat ka sa Diyos sa imong maayong disposisyon tungod kay nagpabilin ka nga pareho gihapon, bisan pa sa imong pagbalhin gikan sa labing hilom nga mga lugar (sa kabukiran) ngadto sa saba ug daghan og tawo nga mga lugar (sa Constantinople), gikan sa disyerto paingon sa siyudad. Sa pagkatinuod, ang pagkamatinud-anon, kon ihalad isip halad sa Dios, gihatagan og dungog bisan asa, sama sa bulawan – ug ang himaya gikan niini ug alang niini mosaka ngadto sa Dios. Misaka usab kini gikan dinhi. – Ang uban – bisan maayo man ang tuyo o dautan – miingon sa samang butang: 'Aw, makita nato kon magpabilin ba sila nga matinud-anon sa ilang determinasyon.' – Apan naglaum ako nga magpabilin kamo nga lig-on ug magkugi sa paggunit niini – ug, samtang naa sa siyudad, maglihok kamo sama sa naa sa disyerto,

ug taliwala sa kasaba sa siyudad, tipigan ninyo ang kalinaw ug kalinaw sa inyong mga kalag. Ug dinhi nasulayan ang inyong tinuod nga pagtuo; ug tinuod nga angay kamo sa pagdayeg kon inyong kini masakripisyo. Si San Juan nga Teologo miingon sa usa ka dapit: unsa may katingalahan sa katugnaw sa tingtugnaw ug sa sinag sa adlaw? Buhaton nila kini nga dili boluntaryo. Ingon usab kanato: gamay ra ang pagdayeg sa pagpabilin nga hilom sa disyerto, o sa pagpreserba sa kalinaw samtang nag-inusara. Apan lain na kaayo nga butang ang pagpuyo sa siyudad nga daw nag-inusara, ug, taliwala sa saba nga katawhan, nga daw naa ka sa disyerto. Salamat sa Dios, pinaagi sa mga pag-ampo sa akong amahan ug sa inyong amahan, nga nagpanalipod kaninyo nga walay kadaut ug lig-on sa inyong pagtawag.

25. Ang inyong himaya ug dayeg naa sa inyong kaugalingon. – Tungod kay mao kini, buhata ang inyong makakaya, sa diha nga nagbuhat kamo sa mga buluhaton sa monasteryo, nga buhaton kini uban sa matinahuron nga espiritu, nga nagpakita sa pagkamakatawo sa inyong paglakaw, sa inyong pamatasan, sa inyong pagtan-aw, sa inyong pamatasan, sa inyong panultihon, ug sa tanang butang. Karon, mga anak ko, karon, ako naghangyo kaninyo. Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga mosulti og dautan bahin kaninyo. Daghang mga mata ang nakatutok kanato, daghang mga baba ang mosulti bahin kanato ug batok kanato. *'Sigurado nga dili nila isulti, "Asa na ang ilang Dios?"'* (Salmo 78:10) Asa na ang ilang pagkamaayo? Ug kinsa ang nagagiya kanila didto? – Unsa sila ka walay hiya sa ilang pamatasan, nagaliko-liko ang ilang mga mata ug kalit nga mosibog sa katawa, sama sa usa ka salamangkang? Pag-amping nga dili ninyo dalhan og kasamok ang tibuok pagkaigsuonan; kahadlok sa Dios nga dili mamatay! Apan isulti ang matag pulong nga daw ang Ginoo mismo ang nagpaminaw, ug buhata ang matag buhat nga daw sa atubangan Siya nimo nagatan-aw. Sa ingon niini, igo na ang imong kahimtang; ug kamo mismo, sama sa mga suga, anaa sa taliwala sa hari-hariang siyudad.

199. Ang mga pulong naglatid sa mga birtud ug mga gawi sa pagsakripisyo sa monastikong kinabuhi, uban sa pagdasig nga molabaw niini

199. Ang mga panultihon nagpasiugda sa mga birtud ug buhat sa monastiko, nga nag-awhag sa usa ka tawo nga molabaw niini. [31, 35] Ang pag-agil mao ang labing kusgan nga armas sa monghe: kini ang ganghaan sa tanang ubang birtud. Apan ang nakab-ot sa pagsunod usa ka sumusunod kang Kristo; ang mga mapainubuson sama sa mga anghel; ang nagpadayag sa tanan ngadto sa iyang espirituhanong amahan putli sama sa adlaw. Busa, ayaw tugoti nga adunay tinago, aron dili siya mahimong dili na matambalan. Pangitaa unya ang makapahimulos ug makapahubit kanimo ngadto sa pagka-mapainubuson. Ayaw tugoti bisan unsang supak niini. Nasayud ka asa kita karon ug asa kita mobalhin sa dili madugay, ug unsa ang mahitabo kanato pagkahuman kitang mapabulag sa lawas. Busa, magmatngon kita ug magpahimangno; padayon nga ang atong hunahuna magbalik sa Dios ug magpamalandong didto sa walay katapusang mga panalangin ug sa malipayong kalipay sa mga giisip nga takus niini, ingon man sa kapait sa kapalaran sa mga nahulog sa impierno, diin adunay makalilisang ug walay sukod nga mga pag-antos. Sama sa pagkinabuhi sa Ginoo ug pagkabendisyon sa Dios, unta dili kita magbasol sa pagkuha niining balaan nga monastikong batasan, sa pagbiya sa tanang butang sa kalibutan ug, sama sa espada, pagputol sa tanang butang nga unodnon; kay kon magpadayon kita sa atong maayong paningkamot, malipay kita ug malingaw hangtod sa kahangturan. Ang maong pakigbisog naglangkob sa pagpuasa, pagbantay, ug maisugong pag-andam sa tanan nga gikinahanglan sa asetikong kinabuhi; niini idugang pa nako ang mahigalaong pag-antos sa tanang pag-antos ug panamastamas—mamatang, pagsaway, pagpahilayo ug pagtraydor—tungod sa gugma sa Dios. Maningkamot kamo tanan, dako ug gamay, bag-o ug daan; padagana pag-ayo ang lumba; kanunay kamo magdali nga malipayong moadto sa mga pagbantay, sa mga buhat sa pagsunod ug sa trabaho. Hinaut nga ang katamaran, kasuko, pagka-impetuso, selos, panagbangi, pagduhaduha ug tanang uban pang mga pagbati mapalayas gikan kaninyo. Labaw pa gayud kamo sa paghigugmaay sa usag usa, *'naga-dilaab sa kadasig, nag-alagad sa Ginoo: nagalipay sa paglaum, nagapailob sa kasakit, nagapadayon sa pag-ampo'* (Roma 12:11–12).

200. Pagkahuman sa pagdayeg sa mga igsoon tungod sa ilang hugot nga monastikong kinabuhi ug sa pagpakita sa mga timailhan sa pagkamartir niini, iyang gihangyo sila nga magpadayon sa ingon niini nga paagi, nga nagsiguro kanila nga sa umaabot sila ibilang nga mga martir

200. 1) Pagdayeg sa mga igsoon tungod sa ilang hugot nga monastikong kinabuhi ug pagpadayag sa mga kinaiya sa pagkamartir niini, gihangyo niya sila nga magpadayon sa ingon niini nga paagi, nga naghatag kanila og paglaum nga sa umaabot sila pagahiusa sa mga martir. – 2) Gipasiguro niya kanila nga sa umaabot,

ang tanan nga atong boluntaryong gipahawa sa kaugalingon dinhi madawat nato sa labing hingpit nga porma, busa gihangyo niya sila nga malipay sa tanang kakulangan ug magpabilin nga matinud-anon sa ilang dalan. – 3) Pagkahuman niyang nahisgutan ang kamatayon, giimbitar niya sila nga mag-andam alang sa kamatayon; ug nga mangayo og mga pag-ampo alang sa namatay nga igsoon, nga wala limpyoha ang iyang konsensya gikan sa kahakog (tungod kay duha ka pilak nga sinsilyo ang nakaplagan sa iyang selda), – nagmando og mga pagyuko. [31, 36]

1. Nagpasalamat ako kaninyo, akong mga anak, nga tungod sa inyong mainit nga gugma sa Dios, nag-uswag kamo adlaw-adlaw sa pagpalipay sa Ginoo, nga walay hunong nga nagpakita og pagrespeto, maayong buot, ug kugi, nagpraktis sa pagpugong sa kaugalingon, ug kontento sa gihatag, pan sa katamtaman ug gamay nga bino, samtang dili mahibilin sa uban sa pagbuhat og trabaho, sa pagtuman sa lagda, sa sayong pagbangon ug pag-apil sa tigum, sa pagbarog nga mapailubon hangtod sa katapusan sa serbisyo – nagpakita og pagkamapainubsanon, pagkamabuotan ug pagkawalay reklamo: kay kung adunay mosupak, sala kini para kaniya. Mao kini ang mga buhat sa mga nagpuyo sa monastikong kinabuhi sa pagpailawom sa ilang kaugalingong kabubut-on: sa ilang pagkamartir, imbis nga kalayo, mga kaldero nga puno sa katam, mga pana, mga kuko, mga espada ug mga krus, ang mga buhat nga gihisgutan sa ibabaw ug ang mosunod nagsilbi isip ilang mga instrumento: pangdaot, kawad-on sa dungog, pagkaon sa uga nga pan, pagdaot sa unod pinaagi sa pag-agil, pagdumili sa kaugalingon, ug pag-antos sa kakulangan sa tanang butang—sa sinina, sapatos, puyan, ug tanang uban pang gikinahanglan sa kinabuhi. Tungod kay nagpaabut kanato ang mga korona tungod sa pag-antos sa mga kasakit ug pag-antos, buhata nato nga maisugon ang atong pagkamartir sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Kristo, aron didto makaplagan nato ang atong kaugalingon sa parehas nga han-ay sa mga balaan nga martir, diin, imbis sa mga kasubo, kakulangan ug mga paghilak niining kinabuhi, kita ganti-an sa: walay katapusan nga kinabuhi, dili masukod nga kalipay ug dili masukod nga paglipay.

2. Wala kita'y siyudad dinhi, tungod sa atong pagsalikway bisan sa atong kaugalingong yutang natawhan, apan didto mahimong mga lungsoranon kita sa langitnong Herusalem; dili nato angay tawgon ang bisan kinsa nga 'amahan' sumala sa unod, apan niadtong panahona makakaplag kita og Amahan sa Dios; walay kabilin kita dinhi sa yuta, apan didto hatagan kita og kabilin uban ni Cristo; gisalikway nato ang mga kahupayan sa unod—pagkaon, ilimnon ug tanang uban pang makalipay nga kalipayan—apan kabalo kamo nga didto malingaw kamo sa wala pa makita sa mata, wala pa madungog sa dalunggan, ug wala pa masulod sa hunahuna sa tawo. Busa, maglipay kamo, ug sa pagtan-aw ninyo niining mga butanga, ayaw kamo kawad-a og kaisog, ayaw kamo pagmaluya, ug ayaw kamo kahadlok sa mga kalisdanan karon o sa umaabot, bisan pa og unsa kini kabug-at. – Apan unsa man akong gisulti? Bisin kalayo, espada, o kamatayon—ituring kini nga walay bili—pugngi pag-ayo ang inyong dalan.

3. Sa pagtan-aw sa pagpanaw sa atong mga igsoon, masabtan nimo nga kita usab nagkadool sa kamatayon matag oras: kagahapon usa ang nilakaw, pipila ka adlaw ang milabay usa pa – ug aduna na usab lain sa ganghaan; ug kinsa ang mosunod kaniya? – 'Basig ako,' ingna sa matag-usa – ug sugdi ang pagpangandam. – Gusto nakong ipaambit kaninyo ang kasubo sa akong kasingkasing bahin kang Igsoon Vasili, nga namatay, kay mibiya siya nga wala pa nahugasi ang iyang konsensya, tungod kay nakit-an ang duha ka piraso nga pilak sa iyang pagpanag-iya. Kaaay! Unsa nga pagkawalay-lantaw! Giunsa siya pagdakop sa yawa? Gihunahuna niya nga mas bililhon ang duha ka piraso nga pilak kaysa sa Gingharian sa Langit. Dili lang usa ka beses nga gisultihan nako siya nga bisan lubid, o dagum, o panulat, o bisan unsa pa nga kuhaon ug itago sa usa ka tawo, pinaagi niini lang mapuno na nila ang tibuok lugar sa sala. Sigurado nga nakita na ninyo kini sa inyong kaugalingon sa sa mga sinulat ni San Cassian, nga nagaingon nga, sumala kang San Marcos, usa ka sala makapuno sa lugar sa napulo ug usa (nga nagsukod sa pagkapuno sa pagkasala pinaagi sa dose). Pinaagi sa pagtan-aw sa usa ka butang ingon nga iya ug sa pagpanag-iya niini, iyang gibutang ang iyang kalag ug kasingkasing niini: kay asa ang bahandi sa usa ka tawo, didto usab ang iyang kalag. Asa, kaha, ang pagbiya? – Manalangin kita alang kaniya, ug sulod sa usa ka semana magbuhat kita og tulo ka pagyuko alang kaniya matag adlaw ug maghalad og traynta ka pag-ampo, aron pasayloon siya sa Ginoo sa iyang kalapasan.

201. Human ipakita nga hingpit ang mga igsoon sa tanang paningkamot sa pagka-mona, iyang gidugang: magpabilin kita nga ingon ana hangtod sa kahangturan, ang matag-usa magbuhat sa iyang kaugalingong buluhaton sa takdang panahon

201. Human gihulagway ang mga igsoon nga hingpit sa tanang paningkamot sa pagka-monasto, iyang gidugang: 'Magpabilin kita nga ingon ana hangtod sa kahangturan, ang matag-usa nagbuhat sa iyang

kaugalingong buhat sa iyang kaugalingong panahon.' [3 1, 37] *Hinaut nga tan-awon sa Dios nga may pabor ang imong pagtamnan, ug Siya mismo, nga nagtamnan niining tinuod nimong ubasan, magdunot kanimo sa tubig sa Espiritu Santo, ug madala ka Niya sa sukod sa pagkahingpit alang sa matag tinuod nga bunga. Sa akoo, kini nga buluhaton labaw pa sa akong makaya; bisan ang pagsulay niini labaw pa sa akong kahuyang. Ug 'kinsa ba ako, Ginoo?' angay ra nga akoo nga pag-ingaw, ug 'ang balay sa akong Amahan'—nga imo akong gipataas ingon niini, ako nga mapanghimaraot ug hugaw, dili gani takos ihap sa panon sa mga karnero? – Apan gidawat ko Niya ug mapailubon Siya kanako, nga nagapangita ug nagahulat sa akong pagbag-o ug pag-usab. Kay kinsa may makatindog sa Iyang atubangan ug makabuhay og halad-pang-aton sa sala? Kinsa may makapang-uma sa Iyang panon sa karnero nga luwas? Kinsa may ingon ka duol sa Dios aron madala ang uban ngadto kaniya? – Layo kaayo ko niini sama sa kalangitan gikan sa yuta. – Bisan pa niana, malipayon ako nga naglakaw kamo sa husto nga dalan, ug nagasunod sa mga sugo sa Dios, ug, sa pag-alig sa usag usa sa pagkamaayo, kamo tanan nag-usa sa pag-asdang paingon sa pagkahingpit. Sa pagkatinuod, ang Dios nagpuyo sa sulod ninyo, gipanalanginan ug gisaulog kaninyo, ug ang Espiritu Santo nagapahulay sa inyong katiguman. Ang inyong pagkanta mao ang pagkanta sa mga anghel, ang inyong pag-awit sa mga salmo mao ang pag-awit sa mga espirituhanong binuhay, ug ang tanan ninyong pamatasan tinuod nga langitnon, nga diin wala gani landong sa unod ug dugo, ni kaugalingong tinguha, ni kabalaka alang sa mga nagakawala, ni walay pulos nga kabalaka, ni paglipay alang sa mga gipahimulag, ni bisan unsang makadani, ni bisan kinsa nga madani; apan ang tanan napuno sa kalinaw ug kalinaw; kamo adunay usa ra ka tinguha, usa ka kabubut-on, usa ka kalag ug kasingkasing, usa ka dalan, usa ka pangandoy—ang pag-abot sa Dios; usa ka kinabuhi—sa tinuod, kamo usa ka panag-igsoon nga gitawag sa Dios, sama sa mga anghel, nga, bisan nagpuyo sa unod, labaw pa sa unod, ug bisan nagpuyo sa kalibutan, naa sa gawas sa kalibutan, pinaagi sa kawalay-pagkahigugma. Nakab-ot na ninyo ang husto nga pagkabalanse ug, sa paglakaw sa maharlikang tunga-tungang dalan, likayan ninyo ang kusog nga agos sa matag kilid. Ang inyong mga buhat ug inyong pagpugong sa kaugalingon, ang inyong pagkatulog ug pagkamata, ang inyong kahilom ug pakigpulong, ang inyong pagpanarbaho ug pahulay, ang inyong mga pag-ampo ug paghangyo makapahimuot sa Dios. Kung usahay magpakita kita og gamayng pagkamapailubon ug pagkamalumo sa atong kaugalingong kahuyang, dali ra kitang mobalik sa pagka-igpit; kung ang karon nga takna makasamok kanato, ang sunod nga takna mopahapsay pag-usab sa tanan: Magsugod ang Matins, dayon ang Liturgiya, ang pagbasa sa kinabuhi sa usa ka santo, ang sermon, ug kadtong nakalingo gamay sa han-ay mobalik sa ilang tukmang puwesto. Ug kita usa ka tabang sa usag usa, usa ka panalipod sa usag usa; ug walay lugar ang yawa taliwala nato, pinaagi sa tabang sa Dios ug sa mga pag-ampo sa atong amahan. Busa, umalayo, kuhaa sa matag-usa ang iyang kaugalingong ministeryo; ayaw tugoti nga adunay magbuhay sa buhat sa Ginoo nga walay pag-amping, kay nahadlok sa silot nga gipahayag batok sa mga pasagad ug mga magreklamo. Maglihok ang tanan, sa pagbantay sa husto nga panahon alang sa matag buluhaton. Kung panahon na sa pagtrabaho, magtrabaho; ug kung panahon na sa pagpahulay, magpahulay; kung panahon na sa pagkatulog, matulog; kung panahon na sa pag-ampo, mag-ampo uban sa pagkabalaan, maghilak, ug magbubo og luha, kay gitawag kita sa paghilak; ug kung panahon na sa pagkaon, kaon uban ang pagpasalamat sa gitagana; kung panahon na sa pagsulti, mag-istorya uban ang kinaadman: kay adunay panahon para sa tanang butang, sumala sa pulong sa Dios. Ang nag-agi sa iyang mga adlaw sa ingon niini nga paagi naglakaw sa husto nga dalan. Hinaut nga ang Ginoo nga atong Dios maglig-on, magpalig-on, ug magpadayon kaninyo sa ingon nga mga buhat ug pamatasan, alang sa himaya sa Iyang Balaang Ngalan.*

202. Pinaagi sa pagbiya sa inyong kaugalingong kabubut-on, ihalad ninyo ang inyong kaugalingon ingon usa ka halad sa Dios: kanunay kamo ingon niini sa tanang butang, ug ang kaluoy sa Dios mag-uban kaninyo

202. 1) Pinaagi sa pagsalikway sa inyong kaugalingong kabubut-on, ihalad ninyo ang inyong kaugalingon ingon usa ka halad sa Dios: kanunay kamo ingon niini sa tanang butang, ug ang kaluoy sa Dios sigurado nga mag-uban kaninyo. – 2) Buhata lang ang tanan nga putli, mapainubuson ug matarong sa pagka-Diyosnon. – 3) Mangin-adunahan kamo sa mga hiyas, ang matag-usa sumala sa iyang kaugalingong gasa: kay dili tanan gihatag sa tanan, apan kita tanan makatagamtam sa bunga sa tanang butang, tungod kay kita tanan usa ka lawas. [31, 38]

4. Nag-ampo ko nga inyong makab-ot ang mga panalangin nga inyong gilauman, ug mahimong usa ka mabunga ug makapahimuot nga halad sa Dios pinaagi sa inyong pagsunod: kay, pinaagi sa pagpaté sa inyong kaugalingong kabubut-on, kanunay ninyong gihalad ang inyong kaugalingon ug gipresentar kini sa

espirituhanong halaran ingon usa ka humot nga halimuyak ngadto sa Ginoong Dios. Ngano man nga nagdilaab ko sa balaan nga kadasig? Hinaut nga ang inyong halad ug pag-alagad mahimong walay kapintasan, walay mantasa, ug dili mawad-an sa grasya sa Dios. – Matuman kini kon magpabilin kamo nga masigasig, mapailubon, ug matinindog sa pag-ampo, pagpaubos, paghinulsol, pagkamakatawo, pagpugong sa kaugalingon, sa pakigbisog batok sa mga kaatbang ug sa pagdaog kanila. – Busa, ako kamo naghangyo nga mahimo kamo nga ingon ana, ug magpailob, modagan ug molakaw sa mga dalan sa pagkamaayo, makigbisog ug magdaog – ug madawat ninyo ang langitnong mga korona.

5. Ayaw pagdagan nga walay pulos ni pagpanarbaho nga walay pulos, kondili mag-amping ka nga dili ka matumba, ug aron, pinaagi sa bisan gamayng pagpasagad o gagmayng sayop, imong ipukan ang imong paglaum gikan sa kahitas-an, ug sa katapusan imong laglagon ang espirituhanong balay sa imong mga hiyas. Busa, ingon nga kamo putli, buhata ang tanan nga butang sa pagkaputli alang sa putli nga Ginoo; ihalad ang tanan nga butang nga mapainubuson sa Ginoo, nga mosupak sa mga hambog; itagana ang tanan nga putli ug walay sala kang Kristo nga Nobyo. *"Ang inyong pakigpulong kanunay nga buoton uban sa grasya, gisawsawan sa asin, aron kamo makahibalo unsaon ninyo pagtubag sa matag tawo"* (Col. 4:6); hinaut nga ang inyong kinaiya pagahumotan sa kaayo, aron kini mahimong panalangin sa mga moduol kaninyo; hinaut nga ang inyong lihoc, inyong pamatasan ug inyong pakig-istorya, ingon nga giya sa Dios, makapadasig sa mga makakita kaninyo. Gusto unta nako nga kamo tanan dili sama kanako—kay ako hugaw ug walay kinaadman—kundi sama sa atong mga balaan nga amahan: sama ni Akakios, sama ni Dositheos, sama ni Abba Kyr, sama ni Antiochus, sama ni Petronius, ug unya, sama ni Euthymius ug ni Savvas—idugang pa nako—ug sama sa bantugang Anthony.

6. Busa, pag-ayo kamo sa inyong kaugalingon sa mga hiyas; pun-a ang inyong bahandi sa mga luha, paghinulsol, paglahutay, pagpaningkamot ug kasubo, pinaagi sa grasya nga gihatag kaninyo: kay ang usa ka tawo adunay usa ka butang, ang lain adunay lain, pinaagi sa kinaiyahan ug sa gasa sa Dios. Ug kon kamo molabaw sa usa ka bahin apan kulang kamo sa inyong silingan sa lain, ayaw kamo masubo o masina: *'Kay sa matag-usa gihatag sa Dios ang sukod sa pagtuo'*, ug mao kana. Labaw pa, walay bisan kinsa nga gipabay-an nga walay bisan unsa: kay kamo tanan usa ka lawas, bisan daghan kamo sa ihap, ug ang inyong mga hiyas moagi gikan sa usa ngadto sa lain ug mobalik usab, pinaagi sa walay kinutuban nga kaayo sa Dios, Nga nagtan-aw sa matag-usa kanato ingon sa tanan, ug sa tanan ingon sa matag-usa.

203. Gidayeg tika sa pagbiya sa tanan ug sa boluntaryong pagsunod sa masipit nga dalan

203. 1) Gidayeg tika sa pagbiya sa tanan ug sa boluntaryong pagsunod sa masipit nga dalan. – 2) Maglipay ka niini; kay dako ang ganti. – 3) Tungod niini, kaisug ka sa mapainubuson nga pag-antos sa bisan unsang kinahanglan nga pag-antos, subay sa mga lagda sa atong paagi sa kinabuhi. [31, 39]

7. Gidayeg tika sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo tungod sa imong pagkamatinud-anon sa among mga lagda ug sa imong mapailubon nga pagsunod sa mga bakod sa atong mga karaang amahan. Pinaagi sa gahum sa Dios ug sa pag-ampo sa atong Amahan, nakahimo ka sa pag-angkon sa labing maayong kinabuhi, ug, nga naghiusa isip usa, nagkinabuhi ka nga lahi sa tanan ug sa tanang butang, nga gisalikway ang unod ug dugo ug natawo gikan sa taas pinaagi sa Dios. – Busa, samtang buhi pa kamo, namatay na kamo sa espiritu; ug samtang nagpuyo pa kamo sa unod, naningkamot kamo alang sa mga butang nga labaw sa unod. Ang gugma sa inyong mga ginikanan wala makapugong kaninyo, ni karon man usab; ang panimalay ug yutang natawhan dili na makabalaka kaninyo, ug natuman kaninyo ang pulong sa Apostol: *'Ang atong pagkamamamumunoana anaa sa langit'* (Fil. 3:20). Labaw pa, nag-antos ka sa kasubo, nag-antos sa mga pag-antos adlaw ug gabii, nagpuasa, nagbantay, nagpabilin nga putli, ginapatay ninyo ang unod, ug naningkamot nga pugngan ang inyong mga tinguha. Mao kini ang masipit nga agianan nga padulong sa kinabuhi, nga pipila ra ang nagalakaw, samtang daghan kaayo ang nagadali-dali sa lapad ug halapad nga agianan nga padulong sa pagkaguba.

8. Busa, maglipay kamo, maglipay ug magmalingkod, kay dako kaayong ganti ang gitipigan para kaninyo sa langit. Kay kon, human kamo magpadayon sa pagsunod hangtod sa katapusan, makab-ot ninyo ang dili masukod nga kahayag, unsa pa kaha ang mas ikahandum pa kaysa niini? Kung giisip kamo nga takus nga puy-anan uban sa mga anghel, unsa pa kaha ang mas bulahan pa kaysa niini? Kung mahimong mga lumolupyo kamo sa paraiso, diin adunay pagkawalay-kadaut ug kadagahan sa walay katapusang mga panalangin, diin ang tubig nag-agos ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan—unsu pa kaha ang mas katingalahan ug katingalahan pa kaysa niini? Kung, kauban sa tanang matarong, magpakita kamo nga

masidlak sama sa adlaw, kauban nga mga manunod ni Kristo, unsa pa kaha ang mas mahimaya pa kaysa niini? Kung, sa tigum sa tanang binuhat sa atubangan sa makalilisang nga trono ni Kristo nga atong Dios, sa dihang Siya moabot sa hayag nga himaya uban sa dili mabilang nga mga puhon sa mga anghel, ug sa dihang ang uban makadungog: *'Umari kamo nga mga bulahan,'* samtang ang uban makadungog: *'Palayo kamo nga mga gisumpa,'* ug makita kamo nga apil sa una – unsa bay makatupong sa inyong kalipay ug makapahinganghang katingala niadtong takna?

9. Busa, ako nagapakusog kaninyo: atong batason ang tanang kasakit karon uban ang kaisog; atong batason nga mapisan ang pakigbisog sa unod, ug patya ang kalayo sa kahilambigit kon kini mosiga sa atong mga lawas; mag-andam kita nga mapailubon nga mag-antos sa mga pagpaninguha sa pagbantay, pagpuasa, pagsunod ug manwal nga trabaho; buoton nato nga pugngan ang atong kaugalingong mga tinguha, ug mapainubuson nga dalhon ang mga insulto sa atong mga igsoon; magbarog kita nga matinahuron ug lig-on sa mga tigum sa simbahan atol sa pag-awit sa mga salmo ug pag-ampo; kontento kita sa sinina ug sapatos sa usa ka pulubi; dili nato higugmaon ang himaya sa tawo; atong pugngan ang atong kasuko, palagson ang kawad-on sa paglaum ug katamaran, pugngan ang mga tinguha sa kalag, ug pahilomon ang atong mga dila nga hilig mosulti, pag-ensayo kanila sa pagsulti lamang sa gikinahanglan ug mapuslanon – ug buhaton ang uban pa sumala sa angay alang sa usa ka tawo nga anaa sa atubangan sa Dios nga makakita sa tanan. – Labaw sa tanan niini, unta ang Ginoo, among Dios, nga gamhanan ug makagahum, ug katingalahan sa Iyang mga balaan, pinaagi sa mga pag-ampo sa atong Amahan, ihatag kanamo ang usa ka espiritu ug usa ka kasingkasing, nga magpabilin kanamo nga walay sala sa Iyang atubangan pinaagi sa usa ka Espiritu.

204. Likayi ang tanan nga makapukaw sa hugaw nga tinguha, ug pag-antos sa tanan nga dili makalipay: kay dako ang ganti niini

204. 1) Likayi ang tanan nga makapukaw sa hugaw nga tinguha, ug pag-antos sa tanan nga dili makalipay: kay dako ang ganti. – 2) Unsa pa kaha kadako ang gisagubang sa mga layko samtang nag-alagad sa kahaw-ang? Kita, bisan pa niana, nag-alagad sa Dios alang sa Gingharian: busa giunsa man nato nga mapakyas sa pag-antos sa tanan nga mahitabo kanato niining dalan? [32, 1]

10. Gusto unta nako nga makita kamo matag-usa sa personal, ug kon mahimo, makig-istorya kaninyo, nga nagkabalaka alang sa inyong kaluwasan. Apan tungod kay ang kasamtangang paglutos dili motugot kanako nga buhaton kini, gipangayo nako kaninyong tanan pinaagi sa sinulat – kamo nga naa pa dinhi ug labi na gayud kamo nga nagkalat – nga magpakita kamo og mas dakong pagpugong sa kaugalingon, nga dili kamo magtugot sa inyong kaugalingon og bisan unsa gawas sa gisugo, labi na gayud ang pagpasigarbo sa inyong pakig-uban sa usag usa; ayaw pag-apil sa walay pulos nga pakighinabi sa mga bata, ug labi na gayud sa mga babaye; apan kon kinahanglan nga makita ninyo sila o makig-istorya kanila, buhata kini uban sa labing pag-amping: ipunting ang inyong hunahuna sa inyong buhat, ug ipanaog ang inyong mga mata. Kay nagaingon ang Kasulatan: *'Ayaw pagtan-aw sa mga birhen; ayaw pag-uban sa mga nag-awit'* (Sir. 9:5, 4). Apan, hinumdumi nga ang Dios kanunay nga anaa ug nagtan-aw sa inyong matag lihok ug buhat—sa lawas ug sa espiritu—mohimong angay sa inyong pamatasan bisan asa kamo moadto, pag-agwanta uban ang pagpasalamat ang tanang kalisdanan nga mosangpot gikan sa paglutos, sa paglaum sa ganti nga gitagana para kaninyo tungod sa inyong pagkamapailubon. *'Kay dili man malimot ang Dios; dili Niya kalimtan ang inyong buhat ug ang paningkamot sa gugma nga inyong gipakita alang sa Iyang ngalan'* (Heb. 6:10), sukad pa sa unang adlaw sa inyong pagsalikway, sa dihang gibyaan ninyo ang kalibutan ug ang tanang butang sa kalibutan: giniklanan, mga anak ug igsoon, paryente ug yutang natawhan, ug gani gisailalim ninyo ang inyong kaugalingong lawas sa kabug-aton sa pagsunod. – Unsa ka dako ang imong tawag! Mas dako pa gayud ang ganti nga nagpaabut kanimo!

11. Dili ba ninyo makita kadtong nagpuyo sa kalibutan, giunsa sila pagpitpit ug pag-antos: ang uban, nag-alagad sa agrikultura ug napailalom sa publikong buhis ug mga hangyo, nga hangtud nga hapit na lang wala silay igo nga mabilin para mabuhi; ang uban, misulod sa serbisyo militar sa yuta o sa dagat, diin sila ang manlupig ug malupig, manigo ug masigo. Apan kita, nga walay labot niini nga tanan, gipanalanginan sa pag-alagad sa Usa ka buhi ug tinuod nga Dios. Dili ba kini igo para kanato nga tinubdan sa kahupayan, pagpasalamat, ug kalipay? – Kay kon magmatngon kita sa atong pagkinabuhi, buhaton nato ang tanang butang sa husto ug sa takdang han-ay, maglikay sa mga kahilambigit sa unod nga nakig-away batok sa kalag, dayon supakon ang ilang mga pagsulong ug panalipdan ang pagkabalaan sa kalag, nan, walay duhaduha nga kita pagahimongon nga takus sa walay katapusang mga panalangin.

205. Sa panahon sa Linggo sa Pagpanagat, dili kita angay mohatag sa kawalay pagpugong sa kaugalingon, kondili mas mosulod kita paglawom sa Ebanghelyo nga atong gibasa, ug maghukom sumala niini aron mabuhi kita nga mas balaan, aron atong maangkon ang Gingharian sa Langit

205. Sa panahon sa Linggo sa Pagpa-ayo sa Pagkaon, dili kita angay mohatag sa sobra nga pagkaon, kondili mas lawom pa nato basahon ang Ebanghelyo nga gibasa, ug sumala niini, maghukom sa pagpuyo og mas balaan nga kinabuhi, aron atong maangkon ang Gingharian sa Langit. [32, 2] Kasagaran nga buhat sa mga matitud-anon nga sa maong adlaw (Meatfare Sunday), magsugod na ang mga layko sa ilang pagpuasa sa karne. Apan unsa man ang atong makita? Makita nato nga karon nagpakabusog sila sa walay pagpuasa nga pagkaon og karne ug pag-inom og bino, samtang nag-apil usab sa nagkalain-lainig dula ug kalingawan nga dili *'angay isulti o isulat'*. Angay unta sila mokaon sa gipanghalad sa hustong sukod, samtang nagpasalamat sa Ginoo, samtang nag-andam sa mas hugot nga pag-ayuno sa tanang butang nga nagpaabut; apan sila, nga nagatuman sa mga pagdani sa yawa, nagbuhat sa sukwahi gayud. – Ipasulti ko kaninyo, bisan pa niana, nga kita nga mga monghe dili unta mag-adto didto bisan sa hunahuna, ni maghandum sa ilang gipangandoy, kay ang ingon nga mga tinguha dili angay kanato, kondili angay silang basulon ug kasuk-an sa tanang paagi. – Sa kabaliktaran, itugyan nato ang atong kaugalingon sa mas dako nga pagtagad ug pagpamalandong sa Ebanghelyo nga karon ginabasa, mahitungod sa dakung ug makahadlok nga adlaw sa Ikaduhang Pag-abot sa atong Ginoong Jesu-Kristo, sa diha nga Siya, isip labing matarong nga Huwes, ibutang ang mga karnero sa Iyang tuo ug ang mga kanding sa Iyang wala; ug sa mga naa sa Iyang tuo ipahibalo Niya kana nga bulahan ug gipangandoy nga tawag: *'Umari kamo, mga gipanalanginan sa akong Amahan; dawata ang inyong panulondon, ang Gingharian nga gitagana para kaninyo sukad pa sa pagtukod sa kalibutan'*; samtang sa mga naa sa wala Iyang ipahayag kana nga mapait ug makaguba nga paghukom: *'Palayo kamo kanako, mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel'* (Mat. 25:34, 41). Sa pagpamalandong niining paghukom, nga nagpuno kanato sa kahadlok, pag-uyog, ug kahadlok, katungdanan nato ug kanila nga mohapa sa luha ug mangaliya sa maloloy-on nga Dios, sa dili pa moabot ang takna nga atong masinati sa tinuod ang atong nadungog. – Ngano, samtang ang mga tawo nagpadayon sa ilang adlaw-adlaw nga gusto nila, kita, nga nakabawi sa atong paghuna-huna pinaagi sa mga sermon sa Ebanghelyo nga atong nadungog, maghukom sa atong kasingkasing uban sa dakong kahadlok ug pag-uyog nga mosilbi sa atong Ginoo, pagpahawa sa tanang dautan gikan sa atong mga kalag ug ilisan kini og disposisyon sa usa ka bahandi sa pagkahatagon, pagkabuotan, pagkapaubos, pagkamaamgo, pagkamapailubon, ug sa tanang uban pang maayong ug angay dayegong hiyas, aron, human sa pagkinabuhi nga angay sa Ebanghelyo ni Cristo, kita unta mahimong takus nga makapanunod sa Gingharian sa Langit, kang Cristo nga si Jesus, atong Ginoo.

206. Bisana pa man nga kanunay kita anaa sa kahimtang sa pag-ayuno, buhata gihapon sa matag-usa ang dugang paningkamot sa umaabot nga pag-ayuno

206. Bisana pa man nga kanunay kita anaa sa kahimtang sa pagpuasa, buhata gihapon sa matag-usa ang dugang paningkamot sa umaabot nga pagpuasa. Labaw sa tanan, kuhaa ang taming sa pagtuo ug ang helmet sa kaluwasan. [32:3] Ayaw nato ipalugway ang atong paghinulsol adlaw-adlaw, sama sa pagtudlo sa kaaway: *'Wala ka kahibalo unsa ang dad-on sa umaabot nga adlaw'* (Prov. 3:28). – Ang labing gipaabot nga mga adlaw sa Balaang Kuwaresma hapit na moabot, nagdala sa gasa sa pag-ayuno. – Ang atong Ginoo nag-ayuno sulod niining maong gidugayon, ug pinaagi niini napildi Niya ang manulaw nga naningkamot sa pagpalayo Niya gamit kining mga armas. Kita, bisan pa, dili ingon ana; kondili ginagugol nato ang matag adlaw sa atong kinabuhi sa pag-ayuno: kay wala kami'y manindot nga putahe sa karne; dili kami magdali sa pag-inom og bino sa buntag; dili kami mangita kung asa ginahimo ang mga kombite; dili kami matulog sa higdaanan nga garbo; dili kami mokaon og kordero nga nagasuso pa sa gatas sa inahan; dili kami moinom og bino nga nagbula – mga butang nga gihisgutan sa maalamon nga Isaias nga giangkon niya nga iya sa mga maalamon sa pananaw sa kalibutan. Ang tanan nga ingon niini layo kaayo sa mga deboto, ug labi pa gayud sa among matitud-anong komunal nga kinabuhi sa monastiko. Pipila ra ka yano nga putahe ang among ginakaon, ug walay lain nga makapahasol sa kalag hangtod sa pagkabuang: pan lang, ug kana sa katamtaman, ug pipila ka putahe sa gulay, ug gikan niini gamay ra. Busa, dili kita mapahadlok sa labing balaan nga Kuwaresma, kay ang pagkaon niini hapit pareho ra sa atong pagkaon sa ubang mga adlaw. Bisana pa niana, magdugang kita nga matag-usa ug gamay nga butang sa usa o sa lain sa atong mga birtud sa Kuwaresma: sa debosyon, pag-inusara samtang naghabi; sa pagsunod, kalig-on; sa kahilom, pagpailub; sa pag-awit sa salmo, hilum nga panaghiusa. Pasagdi

nga ang usa magdedikar sa iyang kaugalingon sa trabaho uban sa mas dako nga kadasig; pasagdi nga ang lain pagahion ang iyang kahilom pinaagi sa tukmang buhat; pasagdi nga ang usa pa mahimong tinubdan sa kalipay ug kahupayan sa mga masubo nga igsoon: kay dako ang dayeg nga angay sa magtutudlo kon siya makapahupay sa kasakit sa kasingkasing sa igsoon; pahimusli pa sa uban ang iyang mga pagyuko, o ang iyang pag-alagad, o ang iyang gikinahanglan nga mga pag-andam; ug sa kinatibuk-an, ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga tapulan o walay buhaton. Bisan pa kon gamay ra ang ikatampo sa bisan kinsa, makapahimuot kini sa Dios kon kini buhaton uban sa kadasig, sama sa gipakita sa duha ka mite sa balo nga babaye; paningkamoti usab ang pagpangamuyo sa pagmata, sa pagkanta, ug sa matag matang sa debosyon. Labaw sa tanan, kuhaa ang taming sa pagtuo, aron kamo makabarog nga lig-on batok sa mga limbong sa yawa ug mapalong ninyo ang tanang nagdilaab nga mga pana sa dautan – ug tabuni ang inyong ulo sa helmet sa kaluwasan, nga natukod sa Kristo nga si Jesus nga atong Ginoo.

207. Ang usa ka tawo nagbuhat sa usa ka butang, ang lain sa lain, sumala sa lagda; apan kini angay nga pareho alang sa tanan: nga walay buhaton sumala sa kaugalingong kabubut-on, ug magbantay nga dili tugotan ang kaaway nga makasulod pinaagi sa hunahuna, ug molambo nga walay babag sa matag maayong buhat

207. Ang usa nagbuhat sa usa ka butang, ang lain sa lain, subay sa lagda; apan kini angay nga pareho alang sa tanan: nga walay buhaton sumala sa kaugalingong kabubut-on, ug magbantay, aron dili tugotan ang kaaway nga makasulod pinaagi sa hunahuna, ug molambo nga walay babag sa matag maayong buhat. [32, 4] Ang atong maloloy-on nga Dios, nga nagahatag kanato og kinabuhi ug nagagiya kanato matag tuig sa dalan niining kinabuhiha, sa Iyang gugma alang sa katawhan, gidala kita ngadto sa karon nga panahon sa pagpuasa, diin ang matag usa sa mga masigasig, sama sa gisulti na, nagapadaghan sa ilang kaugalingong paningkamot sa pag-asketiko: ang mga masigasig sa pagpugong sa kaugalingon nagapauasa sulod sa duha o tulo ka adlaw; ang mga masigasig sa pagbantay nagpabilin sa pagbantay sulod sa ingon kadugay nga panahon; ang mga nagpraktis sa pagyuko karon nagbuhat niini sa mas daghang ihap; ang uban nagbuhat usab sa sama sa ubang mga praktis sa pagka-asketa; ug, aron isulti kini sa yano, karong mga adlaw makita sa tanan ang dakong kadasig ug pagkamalig-on sa ilang mga paningkamot sa pagka-asketa. Apan ang tinuod nga monghe, nga kanunay molihok subay sa balaod sa pagsunod, nagpadayon sa parehas nga pamaagi sa pagka-asketa dili lang sa pipila ka mga panahon, kondili sa tanang panahon. Unsa kini? Dili kini ang paglakaw sumala sa kaugalingong kabubut-on, kondili ang paggiya sa kaugalingong mga lihok pinaagi sa tambag sa kaugalingong espirituhanong amahan: kini ang labing hataas sa tanang debotong praktis, ug nagdala kini sa diyadema sa martir. Mao kini ang ginabuhat sa mga masigasig. Labaw pa, kinsa bay wala kahibalo nga, sumala sa karaang tradisyon, kini nga pag-ayuno gitudlo sa mga lagda aron maglakip og pag-usab sa pagkaon para sa tanan, pagdugang sa mga pagyuko, ug mas daghang salmo? Busa, Naga-ampo ko kaninyo, dawata nato nga malipayon ang gasa sa pag-ayuno, ug obserbaha kini dili uban sa masuko nga nawong kondili uban sa malipayong dagway, sa pagkamaayo, walay paghukom, walay kasuko, walay limbong, walay pagpanukmod, ug labaw sa tanan sa kalinaw ug gugma sa usag usa, sa pagkamaulawon, sa pagkasunolon, ug sa pagpadaghan sa kaluoy ug mga maayong buhat. Labaw sa tanan, bantayan nato pag-ayo ang lihok sa atong mga hunahuna, aron dili nato ablihan ang pultahan sa mga kahiligon ug dili pasudlon ang yawa, sumala sa pagtudlo sa Kasulatan nga nag-ingon: *'Kon ang espiritu sa magbubuot mosukol kanimo, ayaw biyai ang imong puwesto'* (Ekl. 10:4): kay ang kaaway adunay gahum sa pagpangita og hunahuna, apan wala siyay gahum sa pagsulod. Kita ang mga agalon sa atong kaugalingon; kung dili nato ablihan ang pultahan, dili siya mosulod. Busa, magbantay kita k sa atong kalag, ingon nga nobya ni Cristo, ug panalipdan kini nga dili masamdan sa mga pana sa hunahuna; kay pinaagi niini mahimo kitang puy-anan sa Espiritu Santo, ug mahimong takus nga makadungog: *'Bulahan ang mga putli sa kasingkasing, kay makakita sila sa Dios'* (Mat. 5:8). Ug sa kinatibuk-an, *'bisan unsa ang tinuod, bisan unsa ang mahimayaon, bisan unsa ang matarong, bisan unsa ang putli, bisan unsa ang makapahimuot, bisan unsa ang angay dayegon—kon adunay bisan unsang pagkamaayo, ug kon adunay bisan unsang pagdayeg'*, – Naga-istorya ako sa mga pulong sa Apostol – *"hunahunaa kining mga butanga ug buhata kini, ug ang Dios sa kalinaw mag-uban kaninyo"* (Fil. 4:8–9).

208. Ang mga paningkamot sa Kuwaresma mas mapadali pinaagi sa praktis, uban sa pagkamapailubon ug pagkamapadayonon; apan labaw sa tanan pinaagi sa kontemplasyon, diin ang mga butang nga gikontemplar mapadayag

208. Ang mga paningkamot sa Kuwaresma mapadali sa pinaagi sa batasan, kauban ang pagkamapailubon ug pagkamapadayonon; apan labaw sa tanan pinaagi sa pagkontemplar sa Dios, diin napadayag ang mga tumong sa maong mga paningkamot. [32, 5] Sama sa bisan unsang sinugdanan nga lisod, ingon usab ang pagsugod sa pag-ayuno, tungod sa kausaban sa pagkaon ug sa mga butang nga among ginabuhay, makasinati og pipila ka kakulian ug kalisud; apan pinaagi sa pagkamapailubon ug pagkamapadayonon sa pagpadayon niini, kini mapagaan ug mapakunhod, ingon nga nasulat: *'Walay disiplina (pagbansay) nga sa panahon daw hinungdan sa kalipay, kondili sa kasubo; apan pagkahuman kini magbunga sa malinawong bunga sa pagkamatarong alang sa mga nabansay niini'* (Heb. 12:11). Busa, tungod kay giisip kitang takus sa pag-obserba sa usa ka semana sa pagpuasa, ug nakabaton na kita og pipila ka kasinatian niini, mas kinahanglan pa kitang magpaningkamot sa pagpadayon niini, kay nahibalo kita nga kining kadasig nagpalig-on sa kalag ug sa lawas, samtang sa pikas bahin, ang katamaran nagapabug-at sa gaan ug nagapalig-on sa sayon. Apan, ayaw nato pagpugos sa kaugalingon sa sobra sa atong paningkamot, aron malampuson nato mapreserbar ang espirituhanong kaayohan ug pisikal nga panglawas. Kay unsa may pulos sa pagdali-dali sa sinugdanan, aron lang hingpit nga maluya ug mohunong pagkahuman? Mas maayo nga magpaningkamot kita uban sa pag-amping ug pagpugong sa kaugalingon, samtang hinumduman nato ang gilay-on nga nahabilin pa ngadto sa katapusan sa panaw. Kay ang tibuok adlaw nga paningkamot sa trabaho ug konsentrasyon kasagaran magmugna og panginahanglan alang sa pahulay; pagpabaskog nato (bisan sa atong pagtrabaho ug sa pagtapos niini) ang kalag sa mga diosnong hunahuna ug espirituhanong pagpanumdum, nga dili maghunahuna sa kalibutanong ug walay pulos nga mga butang – nga makapaguol ug mapait – kondili sa makalangit nga mga butang, nga matam-is ug malipay. *'Nakahinumdum ako,'* ingon sa gisulti sa Salmo, *'sa Dios, ug nalipay ako'* (Salmo 76:4). Kay ang atong hunahuna nakatutok sa Dios, sa makalangit nga mga paghunahuna, sa kaanyag sa paraiso, sa mga puloy-anan nga walay katapusan, sa mga tigum sa mga anghel, ug sa atong pagbalhin didto—ngadto sa dapit diin nagpuyo karon ang mga kalag sa mga matarong ug sa mga makasasala—sa dihang mahitabo ang pagpadayag sa atong Ginoong Jesu-Cristo, sa dihang, sumala sa pulong sa Dios, ang mga langit mahanaw, ang mga elemento matunaw, ug ang yuta ug ang tanan nga naa niini masunog – unsaon sa kalag pag-usab pagdawat sa iyang lawas – unsa ang hitsura sa maong tigum sa mga tawo, gikan kang Adan hangtod sa katapusan sa kapanahonan; unsa ang hitsura sa nawong ni Cristo nga Ginoo, nga mas masanag pa kaysa adlaw, nabag-o ug makapahingangha; – unsang tingog Niya ang atong madungog, – ug sa katapusan, unsa ang mahitabo sa katapusang paghukom, nga motawag sa mga matarong ngadto sa Gingharian sa Langit, samtang ipahamtang ang dautan sa walay katapusang pag-antos. – Mao kini ang angay natong hunahunaon ug kabalak-an, ug diin nato dapat itutok ang atong hunahuna, ingon nga mga tawo nga wala na sa kalibutan ug walay kalambigitan sa mga nagkinabuhi sumala sa unod – ug gikan niining mga paghunahuna, moabot sa paghinulsol ug mga luha, ug mapahimangnoan, nga makat-on sa pagpanginabuhi dinhi nga malinaw ug malinaw-on, sa paglaum nga mahimong takus sa umaabot nga walay katapusang mga panalangin.

209. Una sa tanan, kinahanglan kita magpasalamat sa Diyos – sa atong paglungtad, sa atong pag-ampon isip mga anak sa Diyos pinaagi sa Balaang Bunyag, sa monastikong kinabuhi, ug sa atong pagpamatuod sa atubangan sa mga iconoclasta

209. 1) Una sa tanan, kinahanglan magpasalamat kita sa Diyos – sa atong paglungtad, sa pag-ampon kanato isip anak sa Diyos pinaagi sa Bawtismo, sa monastikong kinabuhi, ug sa atong pagkamartir sa kamot sa mga iconoclasta. – 2) Ug sa pagtuo, diin nagagikan ang tanang butang, ug nga nagpadayag sa lain-laing lebel, apan maabut sa tanan, bisan pa sa kakabus ug pagkawalay-hibalo. [32, 6]

12. Ang Dios nagpakita kanato og daghang mga birtud nga makatabang kanato sa buhat sa kaluwasan; usa sa labing una niini mao ang pagpasalamat. Si Apostol Pablo miingon: *'Una sa tanan, nagapasalamat ako sa akong Dios pinaagi kang Jesu-Cristo alang kaninyong tanan, kay ang inyong pagtuo gipahayag sa tibuok kalibutan'* (Roma 1:8). Ug bisan asa makita siya nga nagpasalamat sa Diyos sa tanang butang. Apan sama sa iyang pagpasalamat sa tanang butang, ingon usab niya gisugo ang tanan: *'Magpasalamat kamo sa tanang kahimtang'*; ug aron dili hunahunaon sa bisan kinsa nga kini iyang kaugalingong maayong tambag lang, iyang gidugang: *'Kay mao kini ang kabubut-on sa Diyos kang Kristo Hesu'* (1 Tes. 5:18). Gisulti usab sa *The

Ladder* nga ang pagpasalamat kinahanglan mouna sa tanan sa pag-ampo: 'Una sa tanan,' ingon niya, 'isulat nato ang matinud-anong pagpasalamat sa Diyos sa pergamino sa atong pag-ampo.' Human niyang isulti unsay mosunod niini sa pag-ampo, nagtapos si San Juan Climacus: 'Kini nga porma sa pag-ampo gipakita sa usa sa mga igsoon pinaagi sa Anghel sa Ginoo' (Ladder 28, ch. 7). Busa, magpasalamat kita sa Dios, una sa tanan, sa pagdala kanato gikan sa kawalay-paglungtad ngadto sa paglungtad, *'nga gimugna kita alang sa mga maayong buhat, nga Iyang gipreparar daan, aron kita maglakaw niini'* (Eph. 2: 10). Magpasalamat kita Kaniya tungod kay gidala kita Niya sa pagka-anak pinaagi sa Balaang Bunyag, ingon sa giingon sa Ebanghelyo: *'Apan sa tanan nga midawat kaniya, gihatagan niya og katungod nga mahimong mga anak sa Dios, sa mga nagtuo sa iyang ngalan, nga natawo, dili gikan sa dugo, ni gikan sa kabubut-on sa unod, ni gikan sa kabubut-on sa usa ka tawo, kondili gikan sa Dios'* (Juan 1:12–13). Magpasalamat usab kita nga gidawat kita Niya sa labing hingpit nga kinabuhi sa monastiko, nga Iyang gipahayag sa Iyang pulong ngadto sa usa ka batan-ong lalaki: *'Kung gusto ka nga hingpit, lakaw, ibaligya ang imong mga kabtangan ug ihatag sa mga kabus; ug anhi, sumunod ka Kanako, magdala sa imong krus'* (Mat. 19:21; Mar. 10:21). Magpasalamat usab kita nga gidala kita Niya ngadto sa umaabot nga pagkamartir (sa konteksto sa iconoclasm), nga nagpugong kanato nga maligaw ug mahulog sa heretikal nga sayop: kay nasayud kita ug nag-angkon nga ang bugtong Anak sa Dios, sa pagkuha Niya sa unod, gipakita sumala sa unod, adunay porma, ug niining porma ginadayeg. Pila kaha ka daghan ang naa sa gawas sa Ebanghelyo, sa sayop ug kawalay pagtuo? Pila pa kaha ang uban, sa taliwala sa mga nagdawat sa Ebanghelyo, ang naligaw sa ilang pagtuo ug nawasak, sama sa mga iconoclasta, nga wala mag-angkon nga si Kristo gipakita sa unod ug adunay hulagway, ug nga ang Iyang hulagway angay pagsimban, ug pinaagi niini gipahilayo nila ang ilang kaugalingon gikan sa kaluwasan sa Iyang inkarnasyon? – Sa paghunahuna niini, aduna kitay rason nga magpasalamat sa Ginoo gikan sa kasingkasing, nga mosangpit kaniya uban sa pagpasalamat ug paghinulsol, nga mag-agol sa paghinulsol, nga mapahimakas pinaagi sa atong mga luha, ug nga molambo sa buhat sa atong kaluwasan pinaagi niining kahayag.

13. Magpasalamat kita sa Dios tungod sa pagtuo, ug sa sukod sa pagtuo nga atong gipanag-iya. Kay ang pagtuo usa ra sa kaugalingon niini, apan, depende sa kadako sa atong pag-abi-abi niini, usahay kini dako ug usahay gamay. Busa miingon ang Ginoo kang Pedro: *'O ikaw nga gamay ang pagtuo, ngano man nga nagduha-duha ka?'* (Mat. 14:31). Sa lain nga dapit: *'Babaye, dako ang imong pagtuo; buhaton kanimo sumala sa imong gusto'* (Mat. 15:28). Ug usab: *'Wala ko makakaplag ug ingon nga pagtuo bisan pa sa Israel'* (Mat. 8:10). Busa, ang pagtuo usahay dako ug usahay gamay. Apan ayaw pasagdi nga adunay mosulti: 'Yano ra ko nga tawo; giunsa kaha nako pagsabot sa pagtuo?' Ang Labaw nga Maayong Dios nagpalapad sa mga sinag sa Iyang kaayo ngadto sa tanan. – Unsa may giingon sa Apostol? *'Hunahunaa ang inyong pagtawag, mga igsoon: dili daghan ang maalam sumala sa sukdan sa tawo, dili daghan ang gamhanan, dili daghan ang halangdon ang kaliwatan; apan ang Dios mipili sa mga buang sa kalibutan aron pakaulawan ang mga maalam; ug ang Dios mipili sa mga maluya sa kalibutan aron pakaulawan ang mga gamhanan; ug ang Dios mipili sa mga ubos nga butang sa kalibutan ug sa mga butang nga gitagad-tagad—ug sa mga butang nga wala—aron ipawala ang mga butang nga ana'* (1 Cor. 1:27, 28). Dili ba ninyo makita nga kini nga mga pulong magamit usab kaninyo? Dili ba ninyo mahinumdom sa atong bulahan nga igsoon nga si Tadeo, dili pa hisgutan ang uban? Dili ba siya usa ka Skita? Dili ba siya nag-alagad isip ulipon sa mga tawo? Ug dili ba siya misulod sa kinabuhi sa monghe pagkahuman lang siya napalaya gikan sa pagkaulipon? – Ug bisan pa niana, giunsa man niya pagpamatud-an ang iyang kaugalingon sa iyang kanhing ug karon nga pagpamatuod? – Tungod kay gidawat niya ang iyang pagtuo ug gidawat usab siya niini, ug pagkahuman gidawat kini sumala sa angay, napamatud-an niya nga siya usa ka hingpit nga tawo, giisip siya nga takus nga pagahumotan sa korona sa pagkamartir, nga mibiya sa niining kinabuhi paingon sa sunod tulo ka adlaw human sa iyang pag-antos. – Magpareho kita; ayaw nato gamita ang atong pagkawalay-hibalo ingon nga pasangil, kondili paninguhaa nato nga masabtan ug palig-onon ang atong pagtuo. Ug mahitabo kini kon ang usa ka maayong kinabuhi kauban sa atong pagtuo. Kay ang pagtuo, nga kauban ang gugma, nagdala sa atong kaluwasan. Ang duha niini nagdala sa kaluwasan sa kalag; dili ang pagtuo lang o ang gugma lang ang makaluwas, kondili ang duha kauban, kon kini atong ginasunod ug gisagol. Hinaut nga kita usab mahimong ingon ana aron maabot nato ang hingpit nga kina-iya ni Kristo, ug matun-an kitang takus, kauban sa tanang mga balaan, sa gisaad nga walay katapusang mga panalangin.

210. Pasagdi nga ang mosunod magsilbi nga inspirasyon aron madala ang kabug-aton sa pag-ayuno: ang mga mapuslanong epekto niini – samtang nagpabilin, bisan pa man, ang malinawong ug mapinanggaong disposisyon; ug ang dagkong saad nga gihatag sa mga nag-atubang sa kalisod niini

210. Himua nga ang mosunod magsilbing inspirasyon aron madala ang karga sa pagpuasa: ang mga mapuslanong epekto niini – samtang nagpabilin, bisan pa man, ang malinawong ug mapinanggaon nga disposisyon; ug ang dagkong saad alang sa mga nagbuhat sa mga paningkamot niini. [32, 7] Maayo ang pag-ayuno kung, samtang ginapraktis kini, mapadayon sa usa ka tawo ang malinaw, malumo, buotan, masunuron, mapainubuson, maloloy-on nga kahimtang sa hunahuna, ug ang tanang uban pang maayong kinaiya. Apan ang yawa naghimo sa tanang posible nga paagi aron itanom sa mga nagapuasa ang sukwahi niini, aron ipakita sila nga bastos, masuko, mabangis, ug hambog, ug aron masiguro nga ang pagpuasa magdala kanila og mas daghang kadaut kaysa kaayohan... Apan kita, *'nga wala masabti ang iyang mga panukiduki'* (2 Cor. 2:11), magpuyo sa kalinaw, kihilom, pagkamaisug ug maayong han-ay, *'nga mag-agwanta sa usag usa sa gugma'* (Eph. 4:2), nga nasayud nga kini makapahimuot sa Dios. Apan kon wala kamo'y ingon nga mga kinaiya, bisan pa kon ipilo ninyo ang inyong yugo nga daw pana, magsul-ob kamo og sako nga panapton ug magsabwag og abo sa inyong ulo, dili kamo makapahimuot kaniya. Ang pagpuasa sa tinuod nagpahugno ug nagpaluya sa lawas; apan nagpalapad ug nagpalig-on sa kalag; *'apan dili kita mapukan sa kadasig; bisan pa man nga ang among panlabas nga pagkatawo nagakadaut, ang among sulod nga pagkatawo ginabag-o adlaw-adlaw. Kay ang among gaan ug madaag nga pag-antos nagapamunga alang kanamo, labaw pa sa tanang sukod, sa usa ka walay katapusang gibug-aton sa himaya'* (2 Cor. 4:16–17): aron, samtang nagtan-aw sa ganti, malipayon nato nga masagubang ang kalisod sa pagkamaayo, *"nga nagpasalamat sa Dios nga Amahan, nga nagtawag kanato aron makig-ambit sa panulondon sa mga balaan sa kahayag: nga nagluwas kanato gikan sa gahum sa kangitngit ug nagbalhin kanato ngadto sa gingharian sa Anak sa Iyang gugma"* (Col. 1:12–13). – Dili ba kita kanunay nga makatagamtam sa Iyang labing putli nga Lawas ug Dugo? Ug unsa pa kaha ang mas makapahimuot ug mas mas tam-is pa kaysa niini, kay niini makaplagan ang walay katapusang kinabuhi alang sa mga makatagamtam niini uban sa putli nga konsensya? Dili ba kita adlaw-adlaw nakig-istorya kang David nga diyosnon ug sa ubang balaang mga amahan pinaagi sa pagpaminaw sa mga pagbasa; ug unsa pa kaha ang makapahupay sa kalag kaysa niini? Dili ba nato giputol ang tanang panag-uban sa kalibutan ug sa atong mga paryente sumala sa unod; ug unsa pa kaha ang mas bulahan ug mas gihimaya kaysa niini? *'Kay ang atong pagkamamamayan naa sa langit, ug gikan didto nagpaabot kita sa usa ka Manluluwas, ang Ginoong Jesu-Cristo, nga magbag-o sa atong hinapsay nga lawas aron kini susama sa iyang himayaang lawas, pinaagi sa gahum nga nagtugot kaniya sa pagpasakop sa tanang butang ilawom sa iyang kaugalingon'* (Fil. 3:20–21). Busa, maglipay kita ug magsaulog, nga ginatamay ang tanang kahimut-an sa unod: *'Kay ang tanang unod sama sa hilamon, ug ang tanang himaya sa tawo sama sa bulak sa hilamon; ang hilamon mamala ug ang bulak niini mahulog; apan ang buhat sa pagkamaayo magpabilin hangtod sa kahangturan.'* *'Aduna bay nag-antos sa inyong taliwala? Mag-ampo siya,'* ingon sa igsoon sa Dios: *'Aduna bay malipayon? Mag-awit siya'* (Santiago 5:13). Aduna bay gitintal sa dautang tinguha? – (kay ang manintal dili gayud mohunong sa pagtintal kanato –) maglahutay siya, nga magtagad sa Nagaingon: *'Bulahan ang tawo nga makalahutay sa tukso; kay pagkahuman masulay, makadawat siya sa korona sa kinabuhi, nga gisaad sa Dios sa mga nagahigugma kaniya'* (Santiago 1:12). *'Kon inyong nahibaloan kini nga mga butang, bulahan kamo kon inyong buhaton kini'* (Juan 13:17).

211. Usa ka pagdasig sa kalinaw ug panaghiusa; sa mainitong gugma alang sa Dios; sa masigasig nga paningkamot sa pag-angkon sa kaugalingong kaluwasan; ug, sa kinatibuk-an, sa husto nga kinabuhi sa monghe

211. Usa ka pagdasig sa kalinaw ug panaghiusa; sa mainitong gugma alang sa Dios; sa masigasig nga paningkamot alang sa kaluwasan; ug, sa kinatibuk-an, sa husto nga kinabuhi sa mga monghe. [32, 8] Nalipay ako kaninyo, nga naglakaw kamo sa pagkahiusa sa hunahuna, nagpuyo sa kalinaw, ug mapailubon nga nag-antos sa panahon sa pag-ayuno. Kini alang sa inyong kaluwasan ug alang sa pagpalig-on sa inyong paglaum. Unsa ka dako nga panalangin ang kalinaw ug pagkahiusa sa hunahuna sulod sa pagkadugo? – Ang ingon nga mga tawo, pinaagi sa pagtangtang sa kadautan sa kagubot ug kawalay-katooran, sa panagbangi ug pagpanamastamas, sa pagsuway ug garbo, ug sa matag laing porma sa limbong, una nilang mapuslan ang ilang kaugalingon, ug unya ang uban, nga naghatag og ehemplo sa pagkamaayo, ug pinaagi niini makadawat pa gayud og labaw pa: kay ingon nga ang mga nagdala og pakapaka-ikag makapanunod og 'kaluoy-an', ingon

man usab ang mga nagdasig sa pagkamaayo makapanunod og panalangin. Ug unta dili kita matintal gikan sa ingon ana ka maayong pamatasan ug sa ingon ana ka dayegong buhat, ug dili usab mohunong sa paghigugma sa Dios. Kay nasulat: *'Thigugma ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing, ug sa tibuok nimong kalag, ug sa tibuok nimong kusog, ug sa tibuok nimong paghuna-huna'* (Lucas 10:27). Ang naghigugma sa ingon niini nga paagi wala mailhi ang pagkasawa, kakapoy, o pagkapul-an; kundili nagdugang siya og kalayo sa kalayo, nagpasiga og kadasig sa kadasig, nga nagtinguha nga mosaka gikan sa usa ka pagkamaayo ngadto sa lain, ug molabang gikan sa espirituhanong kusog ngadto sa lain nga espirituhanong kusog—ug kini walay hunong. Dili ba ninyo makita kadtong naningkamot sa unod, kung giunsa nila pagpaninguha alang sa mga butang nga panandaliang mawala ug madunot? Dili ba ninyo makita dinhi, sa atubangan mismo sa inyong mga mata, kadtong nagtukod og mga barko, kung giunsa nila paggahin og tibuok adlaw niini, nga dili gani magpahulay bisan sa usa ka gutlo? Ngano man? Aron makakwarta og gamay ug matagaan ang ilang mga pamilya sa gikinahanglan aron matubag ang ilang mga panginahanglan. Apan kita, nga naningkamot nga madato sa espirituhanong butang, aron makab-ot ang Gingharian sa Langit, malingaw sa walay katapusang mga panalangin ug makalikay sa walay katapusang pag-antos – dili ba nato gihandom nga buhaton kini tanan uban sa pagkaandam ug kadasig, nga malipayong mosakripisyo bisan sa atong dugo, kon kinahanglan nga ibubo kini alang sa Ginoo? Busa, mga igsoon, motindog kita nga lig-on, *'nagmalipayon sa paglaum, mapailubon sa kasakit, matinud-anon sa pag-ampo'*, nga atong itutok ang atong pagtagad sa atong espirituhanong pag-ehersisyo, sa pag-awit sa mga salmo, paglitok sa mga bersikulo ug mga pagbasa, aron pinaagi niini mapugngan ang atong hunahuna sa paglibot-libot sa walay pulos nga mga butang: kay ang katamaran mao ang inahan sa dautan, samtang ang trabaho mao ang tigbantay sa hunahuna. Ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga maliso gikan sa atong maayong pamatasan, nga itugyan ang pagsunod, pagkahan-ay, kalinaw sa atong isigkatawo, ug tanang butang nga makatampo sa atong kaluwasan, nga mag-ampo kanunay alang sa atong mga igsoon nga nagpuyo dinhi ug sa mga nagkalat sa lain-laing mga lugar: kay masakit usab ang akong kasingkasing alang kanila, nga wala nako makita sa akong kaugalingong mga mata kung giunsa pagluwas ang matag-usa kanila.

212. Naghatag ko og mga sermon sumala sa akong katungdanan; apan aron kini mamunga, tabangi ko pinaagi sa inyong pag-uswag isip tubag sa mga sermon

212. Naghatag ko og mga sermon tungod sa akong katungdanan; apan aron kini mamunga, tabangi ko pinaagi sa inyong pag-uswag, nga gipasiugdahan niining mga sermon. – Ang inyong pag-uswag akoa usab: kay usa ra kita. – Napamatud-an ninyo kini pinaagi sa inyong pag-ako sa pagtuo atubangan sa mga iconoclast ug sa pag-antos sa ilang mga pag-antos. Busa, ayaw ninyo pasipalahi kining inyong kaisog. [32, 9] Usa ka butang ang gikinahanglan aron mapadayon ka sa unod, ug lain aron mapadayon ka sa espiritu: ang una gihatag sa katiwala ug naglangkob sa pagkaon, ilimnon ug sinina, samtang ang ikaduha gihatag nako, sa tanang pagpaubos, ug naglangkob sa pulong ug pagtulon-an. Ug sama sa kana nga gihatag dili sa akong kaugalingong kabubut-on, ingon usab kining ginabuhay isip katungdanan: aron wala koy gibuhay nga dako sa paghatag kaninyo niining mubo ug kulang nga mga pagtulon-an; Sa baylo, nahadlok ug nangurog ako, kay kinahanglan kong ihatag ang pasaysay sa inyong mga kalag—dili sa usa ka hari o gobernador o arkhon, kondili sa Huwes sa tanan ug sa Dios, nga sa Iyang atubangan ang matag tuhod sa langit, sa yuta ug sa ilawom sa yuta mokuldas, ug ang matag dila mosugid. Apan palihug tabangi, akoa kamo nga mangayo, kamo sa inyong kaugalingon ug ako usab, isip mga igsoon nga nagahigugma sa usag usa: tabangi ang inyong kaugalingon pinaagi sa pag-uswag sa tanang hiyas, ug tabangi ako pinaagi sa inyong mga pag-ampo. Sa katapusan, ang inyong kalampusan mao ang akong kalampusan, ug vice versa: kay *'usa kita ka lawas, ug ang matag-usa kabahin niini'* (1 Cor. 12:27); ug *'kung ang usa ka miyembro mag-antos, ang tanang miyembro mag-antos uban kaniya; ug kung usa ka miyembro gihatagan og dungog, ang tanang miyembro naglipay uban niini'* (1 Cor. 12:26). Ug sama sa akong pag-atiman sa inyong kaugalingon, ingon ana usab kamo sa pag-atiman sa akoa: kay ako anaa kaninyo, ug kamo anaa kanako, pinaagi sa atong panag-igong gugma. Mao kini ang balaod nga nagdumala sa pagtukod sa tinuod nga pagka-igsuonan. Padayona ang inyong maayong pagsunod kanako—dili ang bakak o dili matinud-anon—nga mao ang inyong pagkahimugso niining bag-ong kinabuhi, pagdako, pagkahingpit, ug pag-abot sa pagkahamtong, pinaagi sa grasya ni Cristo subay sa sukod sa inyong pag-angkon kaniya. (– Kini may kalabotan sa iconoclasm.) Wala kamo mahadlok sa mga hari, wala kamo mapahadlok sa mga arkhon, wala kamo mobalik-balik sa pag-antos, samad, pagbiya sa yutang natawhan, bilanggoan o kamatayon, ug pinaagi niini nahimong bantog kamo, sama sa nahibaloan sa tanan. Busa, ayaw ninyo pagtraydor sa inyong

pagkamatinud-anon, ayaw ninyo paghatag ug dunggo sa inyong pagdayeg, ug ayaw ninyo pasagdi nga ang inyong maayong ngalan mahimong dautang dunggo; kondili, padayona ang inyong daang pagdayeg pinaagi sa dugang pa nga pagdayeg, kanunay ninyong bantayan ang inyong kaugalingon sa sulod ug sa gawas, ug panalipdi ninyo ang inyong kaugalingon pinaagi sa pagtuman sa mga sugo, pagdaug sa matag tukso, ug pag-antos sa matag kasubo nga may pagkamapailubon. Hibal-i usab nga anaa pa kita sa taliwala sa pakigbisog ug paglutos, ug wala kita kahibalo unsa ang madala sa umaabot nga adlaw. Bisan pa niana, *'kung ang Dios anaay pabor kanato, kinsa man ang makakontra kanato? Siya nga wala maglutos sa Iyang kaugalingong Anak, apan gihatag Siya alang kanato tanan—unsaon man nga dili usab Niya, uban Niya, maluloy-on nga ihatag kanato ang tanang butang?'* (Roma 8:31–32). Busa, paglaum kamo, pagkasiguro kamo; ug sa pagpuyo niining paglaum ug kasiguruhan, ginasiguro ko kaninyo nga makadawat kamo og panulondon ug bahin uban sa tanang balaan.

213. Duol na ang kamatayon: kinahanglan nga mag-andam kita. Unsaon? Pinaagi sa pagbuhat sa tanan alang sa himaya sa Dios

213. Duol na ang kamatayon: kinahanglan kita mag-andam. Unsaon? Pinaagi sa pagbuhat sa tanan alang sa himaya sa Dios; pinaagi sa pagkahiusa sa hunahuna ug pagpakita sa pagtahod sa usag usa; pinaagi sa pagpugong sa atong emosyon; pinaagi sa pagpugong sa atong hunahuna; pinaagi sa pagka-masigasig sa tanan nga maayo, samtang naningkamot alang sa pagkawalay-pagkahilig. [32, 10] Adlaw-adlaw nagkagamay ang atong kinabuhi, ug nagkadool kita sa kamatayon. Hapit na kita mobiya niining kalibutan ug makig-uban sa atong mga igsoon ug mga amahan; busa, gikinahanglan kanato ang dakong pagkamapamalandong, pagkaalerto, ug matinud-anong pagpangandam. Nadungog nato ang biblikal nga salaysay sa Baha, ug kung giunsa sa Ginoo pag-aplikar sa nahitabo niadto sa kahimtang sa Iyang Ikaduhang Pag-abot, nga nag-ingon: *'Sama sa mga adlaw ni Noe, nagakaon sila, nagainom, nagaminyo ug gipa-minyo, nagapalit ug nagabaligya—ug kalit nga miabot ang Baha: ingon usab niini sa pag-abot sa Anak sa Tawo'* (Mat. 24, 37–39; Lucas 17:26–28). Natingala kita kung giunsa sa mga tawo niadtong panahona pagtratar sa umaabot nga Baha uban sa ingon ka walay pagtagad ug kawalay pag-amping, imbis nga mapuno sila sa kahadlok ug pag-uuyog. Apan atong susihon pag-ayo: dili ba kita mismo naa sa parehas nga kahimtang sa kawalay pag-amping nga atong gisaway kanila? Wala kita magtukod og arka nga milungtad og usa ka gatus ka tuig aron mahuman; apan matag adlaw makita nato nga napuno ang usa ka lubnganan, diin kita usab ibutang; hapit matag adlaw kuhaon sa kamatayon ang usa sa atong igsoon, ug siya molakaw. Apan ang mahitabo kanato karon mas makalilisang pa kaysa sa nahitabo niadto (sa panahon sa Baha). Busa kinahanglan magbantay kita. Ug dili ko nagaingon: ayaw pagkaon, ayaw pag-inom, ayaw pagsul-ob – dili kana ang akong gipasabot, kondili *'bisan pa man magkaon kamo, mag-inom, o unsa pa man ang inyong buhaton, buhata kini tanan alang sa himaya sa Dios; aron kamo mahimong walay ikasaway sa atubangan sa mga Hudiyo ug mga Griego ug sa Simbahan sa Dios,'* ingon sa pagtudlo sa Apostol (1 Cor. 10:31–32). Karon, mga igsoon – nag-awhag ug naghangyo ko kaninyo, *'tuman-a ang akong kalipay'*, ingon sa gipahayag pag-usab ni San Pablo, *'mag-usa kamo sa hunahuna, mag-usa sa gugma, mag-usa sa pag-uyon ug mag-usa sa hunahuna; ayaw kamo pagbuhat og bisan unsa tungod sa pagpakig-away o garbo, kondili pinaagi sa pagkapaubos, hunahuna ang uban nga labaw pa kaninyo'* (Fil. 2:2,3). Bantayi nato ang atong mga sentido—panan-aw, pandungog, pangamoy, panlasa, ug paghikap—nga pinaagi niini mosulod ang kamatayon; pugngi nato ang hunahuna, aron kini dili malibog sa dili angay nga mga butang, mosulod sa dili angay mosulod, maghimo og dautang hulagway sa sulod niini, o magmugna og makasasala nga mga tinguha nga walay kapuslanan o kalipay. Sa sukwahi, magpaningkamot kita nga mas mapisan ug mapani-aw, nga magpabilin sa usa ka butang sa hunahuna ug mangita og kahupayan ug kalipay niini ra gayud, aron mapalimpyo nato ang atong mga kalag ug molambo sa kawalay-pagkahilig. Ayaw nato kawad-i ang kaisog, nga adunay paglaum nga matilawan ang kawalay-pagkahilig ug ang kalipay sa pag-angkon niini; hinuon magdali kita, atong sundon kini sa tibuok natong kusog ug walay hunong; kay ang kadasig nagtul-id ug nagpun-an sa kakulangan, ug ang Dios mao ang mananaupod niini. *'Ang Ginoo duol sa mga nagtawag kaniya, ug ang kalag nga mangita kaniya makakaplag kaniya.'* – Pinaagi sa pagkinabuhi sa ingon ani, walay duhaduha nga makab-ot nato ang gingharian sa langit.

214. Samtang hinumduman nimo ang Dios, hinumdumi usab ang kamatayon

214. Samtang hinumduman nimo ang Dios, hinumdumi usab ang kamatayon. – Ayaw pagkapit niining kinabuhi, ni sa bisan unsang bililhon niini. Kini gikinahanglan labaw sa tanan kanato nga misalikway sa

kalibutan. [32, 11] Kini usa ka mapuslanong pagtulon-an, usa ka makapahupay nga pahimangno nga nagpahimo kanato nga magpabiling matin-aw ug magmatngon samtang nagbuhat sa atong mga katungdanan, ug dili gayud mohunong sa pagbuhat niini, ni malikay sa hunahuna sa Dios, ni sa gugma Niya, ni sa paghinumdom sa atong pagbulag gikan sa lawas. Kay sa dili madugay pagabulag kita niini ug mamatay, sama sa tanan natong mga katigulangan, ug mosulod sa lain nga kalibutan, sa usa ka kinabuhi nga walay katapusan. Kining karon nga kinabuhi sama sa landong ug damgo, ug limitado ra sa pipila ka tuig. Dili ko pasabot ang panahon gikan sa paglalang sa kalibutan hangtod sa katapusan sa kapanahonan, kondili ang kinabuhi sa matag indibidwal, nga karon talagsa ra gani makaabot sa utlanan ni David, ug labi pang talagsa molapas niini, ingon usa ka talagsaong butang: Ang tanang mga balaan nagpamalandong niini sa tibuok nilang kinabuhi. *'Namatay sila sa pagtuo,'* ingon sa pagtestigo sa Apostol, *'nga wala nila nadawat ang mga saad, kondili nakakita niini gikan sa gilay-on, ug gidawat kini, ug gipahayag nga sila mga langyaw ug pansamantalang pumohuyo sa yuta. Kay ang mga nagasulti ingon niini nagpaila nga sila nangita og usa ka yutang natawhan. Ug kon naghunahuna pa sila sa yutang natawhan nga ilang gipanggalingan, aduna pa unta silay higayon nga mobalik; apan karon nangandoy sila og mas maayo, nga mao ang langitnong yutang natawhan. Busa, dili mahiya ang Dios nga matawag nga ilang Dios, kay nag-andam Siya og usa ka siyudad para kanila'* (Heb. 11:13–16). Tan-awa, mao kini ang atong siyudad! Tan-awa ang atong yutang natawhan! Didto anaa ang atong mga amahan ug mga igsoon, sa unod ug sa Espiritu. Ngano man, busa, nga giisip pa nato kining panandaliang kinabuhi dinhi nga angay pasidunggan? Ngano man nga nagakapit kita sa mga batasan niini? Ngano man nga dili nato dawaton ang agianan paingon sa gawas niini? – Kabuang ang dili paghandum sa pagbalik gikan sa lain nga nasud paingon sa kaugalingong yuta, o sa pagbalhin gikan sa gubat paingon sa kalinaw. Apan kita, mga hinigugma nga igsoon, ingon nga mga tawo nga makasabot, nga mibulag sa kalibutan ug sa tanan nga anaa niini, ug nakalingkawas gikan niini, atong itago sa hunahuna ang paghunahuna sa kamatayon sa tibuok atong kinabuhi, ug pinaagi niini atong balibaran ang matag tinguha, matag katamaran, matag kawalay-disiplina, matag kawad-on sa paglaum, matag dautan; aron, pinaagi sa paglihok niini sumala sa kalipay sa Ginoo, mahimo kitang mga manununod sa langitnong mga panalangin.

215. Ang Ginoo naghatag kanato og kalinaw, nga nagmando kanato nga mabuhi sa kalinaw uban sa tanan sa gawas, samtang sa sulod ginatipigan nato ang kalinaw sa atong kaugalingon gikan sa mga pagbati ug kasakit sa konsensya.

215. Ang Ginoo naghatag kanato og kalinaw, nga nagmando kanato nga mabuhi sa kalinaw uban sa tanan sa gawas, samtang sa sulod makakaplag kita og kalinaw sa atong kaugalingon gikan sa mga pagbati ug kasakit sa konsensya. [32 12] Ang Domingo usa ka adlaw sa kalinaw; kay niadtong adlaw, pagkahuman niyang mapildi ang kaaway, miingon ang Ginoo sa Iyang mga disipulo: *'Kalinaw kaninyo!'* (Juan 20:20). Pagkahuman Niya sa pag-ingon niini, wala Niya gihatag ang kalinaw isip panulondon alang kanila ra, ni alang sa usa ka adlaw lang; apan gipahayag Niya ang maong kalinaw sa tanan, sama sa paghimo Niya kanato nga mapainubuson. Busa, magkaron kita og kalinaw, ug magpuyo sa kalinaw sa sulod nato. – Mahitungod sa atong gawasnong kaugalingon, ayaw nato tugoti nga magpuyo sa atong kasingkasing ang dautang buot batok sa bisan kinsa sa atong mga igsoon, kondili magpakita kita og gugma sa tanang butang: kay ang Ginoo miingon: *'Niini mailhan sa tanan nga tawo nga kamo akong mga tinun-an, kong kamo maghigugmaay sa usag usa'* (Juan 13:35); alang sa sulodnong tawo, panalipda nato ang kalinaw ug kahilom gikan sa makaguba nga mga pagbati. Unya kita usab makasulti uban sa Apostol: *'Aduna kami'y kalinaw uban sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Pinaagi kaniya nakasulod kita pinaagi sa grasya niining pabor nga diin kita nagatindog; ug nagapasigarbo kita sa paglaum sa himaya sa Dios'* (Roma 5: 1: 2). Apan, tungod kay mausab-usab ang atong kinaiyahan, mahitabo nga atong masinati ang makalilisang ug makapasubo nga pagduha-duha ug kagubot. Busa, magdali kita dayon sa pagbalik sa atong unang kahimtang, nga adunay kalinaw uban sa Dios: *"Kay Siya ang atong kalinaw, nga naghiusa sa duha ug gipaguba ang bungbong nga nagbulag tungod sa pagdumili, pinaagi sa pagwagtang sa Iyang unod sa balaod sa mga sugo nga anaa sa mga ordinansa, aron Siya makahimo sa Iyang kaugalingon og usa ka bag-ong tawo, pinaagi sa paghimo og kalinaw, ug aron mapahiuyon ang duha sa Dios sa usa ka lawas pinaagi sa krus, pinaagi niini gipatay ang pagdumili diha"* (Efe. 2:14–15). Mao kini ang giingon sa Apostol. Ug kini mao ang buhat nga natuman sa Ginoo, ingon sa Iyang giingon sa Iyang Amahan: *'Nakahuman Ako sa buhat nga Iyong gihatag Kanako aron buhaton'* (Juan 17:4). Buot ipasabot, gipahiuyon Nako ang kalibutanon ug ang langitnon, ug gihimo Nako kamo nga mga anak sa kalinaw ug gugma. Kon adunay mosulti: *'Giunsa man kini mahimo? Dili ba kita kanunay nga naa sa*

kahimtang sa gubat?' sama sa giingon sa Apostol: *'Kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga pangulo, batok sa mga awtoridad, batok sa mga gahum niining ngitngit nga kalibutan ug batok sa espirituhanong mga puwersa sa dautan sa langitnong mga dapit'* (Efe. 6:12). Alang sa ingon nga tawo kinahanglan natong isulti nga kini nga mga pulong nagtumong sa kinaiya ug gilapdon sa pakigbisog, ug dili sa kamatuoran nga kita ang nagpakigbisog niini; kay siya mismo miingon sa lain nga dapit: *'Kay ang mga armas sa atong pakig-away gamhanan pinaagi sa Dios alang sa pagbungkag sa mga kuta, pagbungkag sa mga pangatarungan ug sa tanang butang nga hataas nga nagapahitas-on sa iyang kaugalingon batok sa kahibalo sa Dios, ug pagdakop sa tanang panghunahuna ngadto sa pagkaulipon sa pagsunod kang Cristo, ug pag-andam sa pagpanimalos sa tanang pagkawalay-sunod'* (2 Cor. 10:4–5). Sa susamang panghunahuna, klaro nga iyang gipahunong ang panagbangi ug gidala ang kalinaw.

216. Kinahanglan maminaw sa mga pagtulon-an ug, pagtuo niini, buhaton ang ilang gitudlo

216. Kinahanglan kitang mamati sa mga pagtulon-an ug, pagtuo nato niini, buhaton nato ang ilang gipangdasig. [32:13] Karon, isip akong katungdanan, gipresentar ko kaninyo ang usa ka mubo ug gamhanan nga sukod sa pulong, apan usa ka dili mapalangan, aron dili ko masaway tungod sa akong kahilom, ug aron kamo dili mapugngan sa bisan unsang pagtukod. Kay bisan pa man nga kadaghanan kaninyo napalig-on pinaagi sa pagbasa sa mga Balaang Amahan, nagkinahanglan gihapon kamo sa akong mapainubuson nga pagtudlo—matood pa gani nako nga mas nagkinahanglan kamo niini kaysa sa una: kay aduna man mga kinatibuk-ang pakigpulong, apan dinhi, adunay gisulti nga direkta nga may kalabotan sa taga ka indibidwal, usa ka butang nga nagasaway ug nagtul-id. *'Akong pasanginlan kamo,'* ingon niya, *'ug ipahimutang ang inyong mga sala sa atubangan sa inyong nawong'* (Salmo 49:21). Ug ang Ginoo: *'Kon wala ko miabot ug nakigsulti kanila, dili unta sila masalaran; apan karon wala silay ikapangatarungan sa ilang sala'* (Juan 15:22) Ayaw pagpasagdi nga kini magamit usab kanimo: kay nagasulti ako kaninyo dili ingon sa mga dili masunuron ug sa mga nakasala, kondili ingon sa mga anak sa pagkasunuron, ingon sa mga pinalanggang anak, ingon sa mga kauban nga parehas og hunahuna ug kauban sa pakigbisog—magmalipayon kamo, magmalampuson kamo, *"aron kamo mahimong putli ug walay ikasaway sa adlaw ni Cristo, napuno sa bunga sa pagkamatarung pinaagi kang Jesu-Cristo, alang sa himaya ug pagdayeg sa Dios"* (Fil. 1:10–11). Ug ang akong mga pulong alang kaninyo. Nagasalig ako nga Siya nga kaniadto nagpagawas og tubig gikan sa bato para sa Israel magpagawas usab og mubo nga pulong gikan sa akong batong kasingkasing, nga pinaagi niini, sa dihang matubigan, makahatag kita og pasalamat sa Ginoo nga nagapakaon, nagapatagbaw sa atong kauwaw, ug nagagiya sa atong kinabuhi niining kasamtangang pagpuyo, sama sa kamingawan. Apan samtang nahunahuna kini nga karaang sugilanon, atong hunong-hunong sa usa ka gutlo aron hunahunaon unsay nahitabo kaniadto sa mga dili masunuronon, nga ang Apostol miingon: *'Apan ang Dios wala malipay sa kadaghanan kanila; kay napukan sila sa kamingawan. Karon kining mga butanga nahitabo isip mga ehemplo alang kanato, aron dili kita mangandoy sa dautang mga butang, sama sa ilang gibuhay. Ug ayaw usab kita magsimba og mga dios-diosan, sama sa gibuhay sa uban kanila; ingon sa gisulat: 'Ninglingkod ang katawoan aron mokaon ug muminom, ug mibangon aron magdula.'* Ug ayaw usab kita makighilawas, sama sa gibuhay sa uban kanila, ug kaduha ka libo ug tulo ka gatos ang nangamatay sa usa ka adlaw. Ug ayaw nato sulayi si Cristo, sama sa gibuhay sa uban kanila, ug gilaglag sila sa mga bitin. Ug ayaw usab kita magreklamo, sama sa gibuhay sa uban kanila, ug gilaglag sila sa Maglalaglag" (1 Cor. 10:5–10). Sa paghunahuna niini, mga igsoon, likay kita sa mga hinungdan sa kasuko sa Dios; likay kita sa dautang tinguha; likay kita sa pagreklamo; mag-amping kita nga dili nato tusukan si Cristo. – Apan giunsa man nato pagtuok kaniya? – Pinaagi sa paghulog sa hunahuna sa kawalay pagtuo ug pag-ingon: *'Ikaw ba makatagbaw sa among mga panginahanglan?'* – *'Makalahutay ba kita sa pag-atake sa kaaway?'* *'Makalahutay ba kita niini o niadto?'* – Dili, akong mga igsoon, dili. Mga pulong kini sa kawalay pagtuo ug pagduhaduha, nga dili angay hatagan ug puwang. Kay pinaagi sa pagtuo nga lig-on, makalahutay kita sa tanang butang. Busa si Noe mituo ug nakaluwas sa paglaglag sa Baha; busa si Abraham nahimong amahan sa daghang nasud; mao nga nakatawid si Moises sa Dagat Pula sama sa paglakaw sa uga nga yuta; mao usab nga ang tulo ka batan-on ug ang propeta Daniel wala'y kadaut nga nahimo kanila; ug, sa mubo nga pagkasulti, mao nga napamatud-an nga matarong ang tanang mga balaan. Ingon usab, pinaagi sa pagtuo, atong pagabarogon ang tanang butang ug, uban ni Cristo, kita magadaug, ug kita pagahimong angay sa mga korona sa pagkamatarong.

217. Gawas nga gipagawas kita gikan sa mga gapos sa kalibutanon, sekular ug makasasalaon nga kinabuhi, dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga mobalik niini

217. 1) Pagkahuman nga gipagawas kita gikan sa mga gapos sa kalibutanong, sekular ug makasasalaong kinabuhi, ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga mobalik pag-usab niini. – 2) Ug ayaw pasagdi nga adunay bisan kinsa nga maghunahuna sa paghiusa sa pag-alagad sa Dios uban sa pagkaulipon sa sala ug sa mga pagbati. [31, 14]

1. Ibuslak nato ang atong katamaraan ug pasigaon ang atong kadasig, ingon sa Apostol: *'Duol na ang Ginoo; ayaw kamo kabalaka sa bisan unsang butang, kondili sa tanang butang, pinaagi sa pag-ampo ug pagpakiluoy, uban sa pagpasalamat, ipahibalo ang inyong mga hangyo sa Dios'* (Filip. 4:5–6). Busa, dili kita magluya, kondili padayona kita sa kusog ug kaisog sa pagbuhat sa buluhaton diin gitawag kita sa Ginoo. Kay Siya ang nagtawag kanato gikan sa kasagarang kinabuhi sa mga tawo ngadto sa monastikong kinabuhi; Siya ang nagbisti kanato sa bado sa kaluwasan ug nagpahimutang kanato sa bado sa kalipay; Siya ang nagpamaligya kanato gikan sa mga legal nga panumpa, tungod kay nahimong panumpa Siya alang kanato. *'Kay gipagawas kita ni Cristo aron magmalaya; baroga kamo, busa, ug ayaw na pag-usab pag-uyon sa yugo sa pagkaulipon'* (Gal. 5:1). Ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga mahimong boluntaryong ulipon pag-usab sa atong mga pagkaugalingon. Ang usa ka ulipon, nga gibayran sa bulawan, dili gayud mouyon nga mobalik sa pagkaulipon; apan, sa diha nga nakalayo na siya sa dapit sa iyang pagkaulipon, malipay siya didto nga gitugotan siya sa kagawasan gikan sa tiraniya sa pagkaulipon; bisan pa man nga ang pagkaulipon dili na usa ka butang nga labi ka dautan. Kay ang Apostol miingon: *'Gitawag ka ba samtang ulipon? Ayaw kabalaka; apan kon makabaton ka og kagawasan, gamita kini pag-ayo. Kay ang ulipon nga gitawag sa Ginoo mao ang gawasnon sa Ginoo; ingon usab, ang gawasnon nga gitawag mao ang ulipon ni Cristo'* (1 Cor. 7:21–22). Ug bisan pa niana, tinuod gayud nga dili angay nga ang usa ka tawo nga gipagawas na mobalik pag-usab sa yoke sa pagkaulipon. – Mas labi pa gayud, kita nga gipagawas gikan sa sala, angay unta nga molayo kutob sa atong makaya niini. O wala ba kita kahibalo unsa ang gibuhat niini kanato? Dili ba sala ang nagpahawa kanato gikan sa Paraiso? Dili ba niini gihimo kitang mortal imbis nga imortal? Dili ba niini kita gidala sa kini nga kinabuhi nga daghan og kasubo? Dili ba pinaagi sa sala nga ang tanang dautan miabot ug nagpadayon sa pag-abot? Busa likayan nato kini sama sa atong pinakagrabe nga kaaway; dumotan nato kini ingon usa ka butang nga angay dumotan. Higugmaon nato pag-ayo ang pagkamaayo, kay gihimo niini ang mga tawo nga mga anghel, ug labaw pa niana—nga mga dios, ingon sa gisulat: *'Miingon ako, "Kamo mga dios, ug kamo tanan mga anak sa Labing Kataas-taasan"'* (Salmo 81:6).

2. Apan unsa man ang kinauyokan sa pagkamaayo? – Anaa kini sa pagtalikod gikan sa kalibutan ug pagdikit sa Dios. *'Walay bisan kinsa,'* ingon sa Ginoo, *'makasilbi sa duha ka agalon... Dili nimo mahimo nga pag-alagad sa Dios ug kang Mamunon'* (Mat. 6:24). Dili nato mahimo nga pugson ang kaugalingon sa pagbuhat sa maayo ug sa sala sa samang higayon: kay *'unsang bay pag-uyon sa kahayag sa kangitngit?'* (2 Cor. 6:14). Labaw pa, ang mga sugo ni Cristo kahayag ug kahupayan; samtang ang mga sala bug-at ug pabug-at. Mas makapasubo pa gayud nga naningkamot kita sa paghiusa sa magkasumpaki ug nagtuo nga posible nga magpakabana sa mga kahilambigit sa unod ug malampuson nga makig-apil sa espirituhanong mga buhat. Apan atong balikan ang atong kaugalingon: kon nakaangkon kita og pipila ka sukod sa pagkahingpit, pasalamat sa Dios, gikan Kaniya ang *'matag maayong gasa ug matag hingpit nga gasa'* naggikan; ug mag-amping nga magpabilin nga matinindog, nagbantay sa atong kaugalingon pinaagi sa kahadlok sa Dios aron magpabilin kitang dili mausab ug dili matuyaw sa atong labing maayong kinaiya; apan kon dili, ug kulang kita sa daghang aspeto, nan magdali kita ug maningkamot nga makab-ot ang pagkahingpit samtang aduna pa'y panahon sa paglihok, – nga napalig-on sa pagtuo, giinspirar sa paglaum, gipahiusa sa gugma, gipahumok sa pagpaubos, naglipay sa pagsunod, gisulayan sa pagkamapailubon, gipahayag sa pag-angkon sa sala, ug nagpamatuod pinaagi sa tanang uban pa namong buhat nga kita tinuod nga monghe, matinud-anong bag-ohan, ug maalamong alagad sa Ginoo sa Kristo.

218. Kinahanglan mamati pag-ayo sa Pulong sa Dios: kay gikan niini moturok ang tanang espirituhanong kinaiya

218. 1) Kinahanglan nga maminaw kita pag-ayo sa Pulong sa Dios: kay gikan niini moturok ang tanang espirituhanong disposisyon. – 2) Mao kini ang gibuhat sa tanang mga balaan, ug gipamatuod nila ang maayong bunga niini. – 3) Buhaton usab nato kini, nga hinumduman kung giunsa kita pagpanalanginan sa Ginoo. [32, 15]

3. Ang tanan nga tawo adunay mata ug dalunggan, apan dili tanan makadungog ug makakita; ang makadungog ug makakita ra mao kadtong adunay dalunggan nga makadungog ug mata nga makakita. Busa miingon ang Ginoo: *'Ang bisan kinsa nga adunay dalunggan sa pagpaminaw, paminawa'* (Mat. 11:15). Ang propeta usab naghisgot sa mga tawo nga lisod paminawon: *'Gihatagan sila sa Dios ug espiritu sa pagkatulog, mga mata nga dili makakita ug mga dalunggan nga dili makadungog'* (Isa. 6:9; Rom. 11:8). Busa, magpaminaw kita pag-ayo—ug dili lang basta-basta—sa gibasa kanato, aron dili kita mahulog sa hulga, kondili aron masulti nato: *'Ang pagdisiplina sa Ginoo nag-abli sa akong mga dalunggan'* (Isaias 50:5). Busa, ang mamati magmatngon, mapainubuson, malimpyo, masidlak, ug malipay; iyang giisip ang tanang butang sa kalibutan nga mga landong ug tanang ilusyon, aron siya makaabot kang Kristo sa dihang madungog niya Siya nga nag-ingon sa Iyang mga disipulo: *'Dili ko kamo biyaan nga mga ulila; moanha Ako kaninyo'* (Juan 14:18). Ug usab: *'Kamo ang akong mga higala kon buhaton ninyo ang akong gisugo kaninyo'* (Juan 15:14). Ug usab: *'Mga gutlo na lang, ug dili na ko makita sa kalibutan, apan kamo makakita kanako; kay buhi ako, ug buhi usab kamo'* (Juan 14:19). Ug usab: *'Nagpabilin kamo uban kanako sa akong mga pagsulay; ug ihatag ko kaninyo, sama sa paghatag sa akong Amahan kanako sa Gingharian, aron makakaon ug mainom kamo sa akong lamisa sa akong Gingharian'* (Lucas 22:28–30). Sa pagpaminaw sa ingon ani nga mga butang, ang usa ka mahigugma sa Dios andam matag-adlaw nga matinud-anon nga mamatay alang kang Cristo.

4. Ingon niini nagkinabuhi ang tanang mga balaan, ug uban sa ingon nga pagkamapinasig-ingon ilang matinud-anon nga gipahayag ang ilang gugma alang sa Ginoo. Nagaingon si Jeremias: *'Wala ko gikapoy sa pagsunod Kanimo, ni gitinguha ko ang kinabuhi sa tawo'* (Jer. 17:16). Si San David miingon: *'Unsa man akong igabalos sa Ginoo tungod sa tanan niyang gipagawas kanako?'* (Salmo 115:3). Ang Apostol miingon: *'Kay gihatagan kamo, tungod kang Cristo, dili lamang sa pagtuo kaniya, kondili usab sa pag-antos alang kaniya'* (Filipos 1:29). Sa samang paagi, naglipay usab ang tanang mga Apostoles, kay *'giisip silang takus nga mag-antos sa pagkaulaw tungod sa ngalan sa Ginoong Jesus'*, ingon sa Basahon sa Mga Buhat sa mga Apostoles (Mga Buhat 5:41). Sa mubo nga pagkasulti, ang matag usa sa mga balaan nagpahayag sa ilang matinud-anong gugma kang Kristo nga Ginoo pinaagi sa ingon nga mga pagdayeg.

5. Busa, mga igsoon, paminawa pag-ayo sa gibasa, ug higugmaa nato ang atong pinalanggang Dios sa tibuok natong kasingkasing, kanunay nga nagpasalamat kaniya sa tanang panalangin nga iyang gihatag kanato—nga iyang gipili kita sukad pa sa sinugdan alang sa kaluwasan sa pagkabalaan sa atong karon nga pagtawag—nga iyang gitugotan kita nga moserbisyo kaniya sa Ortodoksong pagtuo—nga ang pagtulon-an sa mga balaan gisalig kanato ingon usa ka daghang kapistahan. Busa, angay ra nga isulti nato sa mga pulong sa mga Apostoles: *'Kung ang Dios anaay para kanato, kinsa kaha ang supak kanato? Siya nga wala maglutos sa Iyang kaugalingong Anak, kondili gihatag Siya alang kanato tanan—unsaon man kaha nga dili usab Siya uban kaniya nga magahatag kanato sa tanang butang nga walay bayad? Kinsa ang magpasaka og kaso batok sa mga pinili sa Dios? Ang Dios mao ang magpasaylo; kinsa kaha ang magsilot? Si Kristo Hesus, nga namatay—ug labaw pa, nga gibanhaw—nga naa sa tuo sa Dios, ug nga nag-ampo alang kanato'* (Roma 8:31–34). Siya nag-ampo sa atubangan sa Dios Amahan, nga naghatag kanato sa langitnong Gingharian.

219. Sauloga nato ang Komemorasyon, dili lang sa gawasnon kondili usab sa espirituhanon; – hinumdumi nga kita usab molakaw; ug – pinaagi niini, mapadasig kita sa pag-andam sa atong paglakaw

219. 1) Pagsaulog nato sa seremonya sa paghinumdom, dili lang sa gawasnon kondili usab sa espirituhanon; – 2) hinumdumi nga kita usab molakaw; ug – 3) nga kini magdasig kanato sa pag-andam sa atong paglakaw. [32, 16]

6. Kagahapon gisaulog nato ang atong Amahan, ug gibuhat nato kini sa angay nga paagi; kay ang espirituhanong mga anak angay nga pasidunggan ang ilang Amahan. Bisan pa, dili nato hunahunaon nga sa pagsaulog igo na ang pagbuhat sa mga seremonya sa paghinumdom ug dayon pagpangita og kahupayan sa unod; hinuon, kinahanglan usab nga makakaplag ta og espirituhanong kahupayan. Ang pisikal nga kahupayan, human makapukaw sa emosyon sa mubo nga panahon, molayas, samtang ang espirituhanong kahupayan dili mapugngan ug malungtaron. Kung kinsa kaninyo ang nanghilak, kung kinsa ang naantig sa kaluoy, kung kinsa ang nabungkag ang kasingkasing, nan malampuson kamo sa pagpasidungog sa handumanan sa inyong amahan o igsoon nga lalaki. Hinumdumi ang mga karaang adlaw, sa dihang kauban pa nato ang atong amahan, nakig-istorya ug nagpaambit sa iyang mga hunahuna kanato; unya hunahuna nato kung asa na siya karon, kinsa ang iyang kauban ug kinsa ang iyang kauban sa pagpaambit sa iyang mga hunahuna – siya ug ang matag usa sa

atong mga minahal nga nangamatay na. Dili ba kini – ang atong gipamalandong ug ang atong nadungog – nga kanunay nagpuno sa kalag sa dakong kalipay?

7. Busa, atong balikon ang atong hunahuna ngadto sa atong kaugalingon, ug hunahunaon: dili ba kita, sa dili madugay, mobiya usab dinhi, ug hinumduman sa uban sama sa atong paghinumdom karon sa atong mga nauna? Tinuod gayud kini. Mao kini ang atong kapalaran: kita mga tawo nga mamatay, nga wala maghibalo unsay madala sa ugma. Kay unsa man ang atong kinabuhi? – usa ka singaw nga makita sa usa ka gutlo unya mawala; usa ka bulak sa tingpamulak nga mamulak sa buntag apan malang sa gabii. *'Ang tawo sama sa sagbot; ang iyang mga adlaw sama sa bulak sa uma, nga mamulak'* (Salmo 102:15). *'Ang tawo sama sa gininhawa; ang iyang mga adlaw molabay sama sa landong'* (Salmo 143:4). *'Ang tanang unod sama sa dayami, ug ang tibuok himaya sa tawo sama sa bulak sa uma'* (Isa. 40:6); *'Ang adlaw mosidlak sa iyang kainit ug mamala ang sagbot; ang bulak niini mahulog, ug ang kaanyag sa hitsura niini mawala'* (Santiago 1:11). Busa kita mamala, busa kita mobiya dinhi, ingon sa giingon sa mga balaan. Mao kini ang ilang mga panultihon, nga gisulti kaniadto.

8. *"Apan bulahan ang tawo nga nakasabot; bulahan siya nga nangita sa Dios"* (Sal. 13:2). Bulahan ang nagapaningkamot adlaw-adlaw sa mga buhat ug paningkamot sa pagsunod—dili mapanglalis, dili mananaw, mapainubsanon, paspas sa iyang mga buhat, dili pasagad sa pag-alagad, mapungot sa kasingkasing, ug kanunay nga nag-andam sa iyang paglarga. Kay moabot gayud ang katapusan, moabot gayud kini, ug dili kini malangan. Moabot ang makalilisang nga adlaw sa kamatayon; moabot usab ang maharlikang mensahero, nga gikan sa langit – ug moingon sa kalag: *'Ani karon, ang Hari ug Dios sa tanan nagtawag kanimo.'* Apan unta kita, pinaagi sa pag-ampo sa atong Amahan, andam sa maong takna ug, nga walay kahadlok, mobiya dinhi ug mosulod sa kinabuhi nga walay katapusan.

220. Ang katapusan sa Kwaresma nagdala kanato atubangan sa Pasko sa Pagkabanhaw; apan ang atong tibuok kinabuhi usab nagtindog atubangan sa Pasko sa Pagkabanhaw—dili ang pansamantala, kondili ang walay katapusan, nga dili masukod kaayo ang kaayo niini

220. 1) Ang katapusan sa Kwaresma nagdala kanato atubangan sa Pasko sa Pagkabanhaw; apan ang atong tibuok kinabuhi usab nagtindog atubangan sa Pasko sa Pagkabanhaw—dili ang temporaryo, kondili ang walay katapusan, nga walay sukod kaayo ka maayo. – 2) Tan-awa kini, hinumdumi ang gisulti sa Ginoo bahin niini, ug pahimusli ang inspirasyon aron mopadayon sa mga ascetic nga paningkamot, sa pag-alig sa mga santo. – 3) Ayaw tagda ang malimbungon nga bitin, nga pinaagi sa limbong naningkamot nga madani kita ngadto sa makapahimuot ug tam-is alang sa unod. [32, 17]

1. Nagkadool na ang Kwaresma sa katapusan, ug ang kalag nagalipay sa pagduol sa Pasko sa Pagkabanhaw, ingon usa ka panahon sa pahulay ug sa pagtilaw sa bunga sa mga paningkamot nga gihimo. Apan ngano man nga akong gisulti kining mga pulong? – Aron pahinumduman kamo nga ang atong tibuok kinabuhi nagtudlo paingon sa walay katapusang Pasko ug nagpaabut sa pag-abot niini. Kining kalibutanong Pasko, bisan dako ug dungganon, sumala sa pagtudlo sa atong mga Amahan, usa ra ka pahibalo sa umaabot nga Pasko. Kining kalibutanong Pasko molungtad lang ug usa ka adlaw – unya molabay; apan kana nga walay katapusang Paskwa mao ang usa diin milayas na ang sakit, kasubo ug pag-agah, diin adunay kalipay, pagmalipayon ug walay katapusang paglipay, diin adunay mga tingog sa mga nagselebrar ug mga nawong sa mga nagmalipayon, ug ang panan-aw sa walay katapusang kahayag, diin adunay bulahan nga ponsia ni Cristo, usa ka lamisa nga puno sa walay katapusang mga panalangin ug ang bag-ong ilimnon, nga giingon ni Cristo: *'Sa pagkatinuod, nagaingon ako kaninyo, nga dili na gayud ako mag-inom niini nga bunga sa ubas sukad karon hangtod sa adlaw nga ako kini imnon pag-usab uban kaninyo sa gingharian sa akong Amahan'* (Mat. 26:29).

2. Mahitungod niining gingharian, sa dihang hapit na Siya madala sa langit, miingon Siya sa Iyang mga disipulo: *'Moadto Ako aron mag-andam ug dapit para kaninyo; ug kon moadto Ako ug mag-andam ug dapit para kaninyo, mobalik Ako ug dad-on kamo ngadto kanako, aron diin Ako, didto usab kamo.'* *'Kahibalo kamo sa dalan padulong sa lugar nga akong paingnan'* (Juan 14:2–4). Ug sa lain nga bahin miingon Siya pag-usab: *'Niadtong adlaw masabtan ninyo nga ako anaa sa akong Amahan, ug kamo anaa kanako, ug ako anaa kaninyo'* (Juan 14:20). Ug usab sa lain nga bahin: *'Amahan, akong gipangandoy nga kadtong imong gihatag kanako mag-uban kanako diin ako naa; aron makita nila ang akong himaya nga imong gihatag kanako, kay gihigugma mo ako sa wala pa matukod ang kalibutan'* (Juan 17:24). Ug aron klaro nga kini nga mga pulong wala gisulti alang lamang sa mga Apostoles, kondili alang sa tanang magtutuo, Niana usab Siya: *'Dili ko nag-*

ampo alang kanila lamang, kondili usab alang sa mga magtutuo kanako pinaagi sa ilang pulong, aron sila mahimong usa ka buo: ingon nga Ikaw, Amahan, anaa kanako, ug ako anaa kanimo, aron sila usab mahimong usa kanato' (Juan 17:20–21). Unsa pa kaha ang mas makahupay kay niining mga pulong? Ug unsa pa kaha ang mas makapahimakas? Unsa kaha nga kalag ang dili malumo niini nga mga pulong? Unsa kaha nga kasingkasing ang dili nila mapukan? Ang usa ka tawo matarong nga matawag ang ingon nga kasingkasing nga bato, imbis nga tawo. – Sa paghunahuna niini, gidala sa mga santo ang tanan nilang gisagubang uban ang kalinaw sa kasingkasing, giisip ang kasubo ingon kalipay, ang pagkabilanggo ingon kalapad, ang pag-antos ingon kalipay, ang mga pagpaninguha sa pagkamapainubsanon ingon kahupayan, ug ang kamatayon ingon kinabuhi. Ngano man nga dili nato kini buhaton, kay naningkamot man kita alang sa parehas nga tumong sama nila ug nangita sa parehas nga k e sa Pasko, nga mag-antos uban sa kaisog sa tanan nga dili makalipay, nga dili mapildi sa kabug-aton niini ni mawagtang ang kadasig, kondili mas mapukaw pa sa mas mainit nga kadasig?

3. Mahitungod sa malimbungong bitin, nga nagahimo og lain-laing mga panukala batok kanato pinaagi sa atong mga pagka-andug-og, nga nagbag-o sa iyang kaugalingon ngadto sa usa ka anghel sa kahayag ug nagatago sa mga butang aron dili sila mao gayud, nagapakita sa kangitngit ingon nga kahayag ug sa kapait ingon nga katam-is, ayaw siya tagda. Busa gilimbong niya ang atong unang mga ginikanan, gipahimaw nga matahum ang ilang mga mata ug gipakita kanila ingon nga maanyag ang dili man maanyag, ug unya, pinaagi sa pagkaon, gipahawa sila gikan sa Paraiso. Apan kita, nga nakahibalo gikan sa kasinatian nga siya usa ka mapandaya nga manlimbong, dili nato tugotan nga mapalayas kita gikan sa paraiso sa mga sugo; ug kon ipakita niya kanato ang usa ka bunga nga daw matahum, dili nato tugotan nga mopahulay ang mga mata sa atong kalag ug lawas niini, kondili likayan nato kini sa tanang paagi, aron dili kita madani. Unsa kaha kining bunga nga daw makapahimuot kaayo? Makasalaot nga gugma, ang dautang kahilakaw nga mao ang gamot sa matag makadaot nga pagbati; pinaagi sa paglikay niini, maluwas kita ug matugotan nga makigselebrar sa walay katapusang Paskwa uban sa tanang mga balaan.

221. Sama sa gingharian sa tanom nga mamulak ug mamunga pagkahuman sa tingtugnaw, ingon usab ang kalag, pagkahuman sa kakabus, kasubo ug kalisod, mamulak sa espirituhanong paagi ug mamunga og espirituhanong bunga, diin malingaw ug mapakabusog ang Ginoo

221. 1) Sama sa pagtam-is sa gingharian sa tanom ug pagbunga pagkahuman sa tingtugnaw, ingon usab ang kalag, pagkahuman sa kakabus, kasubo ug kalisud, motam-is sa espirituhanong paagi ug magbunga og espirituhanong bunga, nga nagapahimuot ug nagapakaon sa Ginoo. – 2) Busa, atong pag-antoson ang tanang kasubo ug kalisud sa atong asetikong kinabuhi, aron kita makapamunga, makapahimuot sa Ginoo niini ug makapakaon kaniya: kay walay bisan unsa nga mas malipayun pa kaysa niini. – 3) Ug nga tinuod gayud kini, ang Ginoo mismo ang nagpamatuod: busa, unsaon man nato nga dili pag-antos ang matag kasubo sa atong kinabuhi uban sa tanang kalipay [32, 18]

4. Nipaagi na ang tingtugnaw; miabot na ang tingpamulak, ug makita nato nga nabuhi pag-usab ang binuhat sa Dios: nag-usbong ang mga tanom, natabonan sa kahayag ang yuta, nag-awit ang mga langgam, ang tanang butang napanumbalik – ug malipay kita niini ug dayegon nato ang maalamon nga Magbubuhay sa tanang butang – ang Dios, nga, daw, matag ting-init ginabag-o ug ginausab ang Iyang binuhat, pinaagi niini klarong nagpamatuod nga *'ang Iyang dili makita nga mga kinaiya, mao ang Iyang walay katapusang gahum ug pagka-Diyosnon, klarong nasabtan sukad pa sa paglalang sa kalibutan, pinaagi sa mga butang nga nahimo'* (Roma 1:20). Dili kita, bisan pa man, angay mohunong lang niini, kondili palapdan pa nato ang atong panglantaw, ug tan-awa sa atong sulod ang hulagway sa nahitabo sa binuhat. – Unsaon? Pinaagi sa mosunod nga pagtandi: sama sa nagbag-o niining makita nga binuhat nga gidala sa tingtugnaw, diin ang yuta ug ang tanan nga naa niini gisulayan sa grabeng epekto sa niebe, ulan, ug unos; mao usab kini sa kalag; kay kung dili kini unang makasukol sa tingtugnaw sa kasubo, kakabus ug kalamidad, dili kini mamulak o mamunga; apan kung makasukol kini sa tanang ingon niini nga mga butang, kini mamunga sa gipaabot nga bunga ug makadawat og panalangin gikan sa Dios ingon nga baylo, ingon nga gisulat: *'Ang yuta nga nag-inom sa daghang ulan nga nagahulog kaniya, ug nagabungsa sa bunga nga angay buhaton, makadawat ug panalangin gikan sa Dios'* (Heb. 6:7).

5. Busa, mag-antos kita sa matag kasubo, matag kakulangan ug matag pagsulay, makita man o dili makita, nga misulong kanato atol niining panahon sa Kwaresma nga atong ginaagian—sa kagutom ug kauhaw, ug sa tanang uban pang kasakit—aron kita mamunga ug makaangkon sa panalangin sa Dios; ug dili lang kana,

kondili aron usab atong mapalig-on ug madawat ang Ginoong Jesus: kay ingon nga malipay kita sa pagtan-aw sa binuhat nga nagahumok, nagaburot ug nagabunga, ingon usab Siya sa pagtan-aw sa atong mga kalag nga espirituhanong nagaburot ug nagabunga. – Unsa man, busa, kining mga bunga? *'Gugma, kalipay, kalinaw, paglahutay, pagkabuotan, kaayo, pagkamatinud-anon, pagkamapainubsanon, pagpugong sa kaugalingon'* (Gal. 5:22–23). Mao kini ang iyang gikaon, ang makapahimuot kaniya. Ug bulahan ang nagapakaon kaniya sa ingon niini nga paagi, kay siya usab pagapakaon-on kaniya sa walay katapusang mga panalangin. Bulahan ang nagdawat Niya sa ingon niini nga paagi, kay siya usab madawat sa Gingharian sa Langit. Kung adunay tawo nga modawat sa usa ka yutang hari sa iyang balay, unsa kaha kadako sa kalipay ug pagdayeg? – Dili kaha mas dako pa kini alang sa usa ka tawo nga modawat sa Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo?

6. Ug nga Gidawat Gyud Siya makita sa mga pulong nga Siya mismo ang miingon: *'Kung kinsa ang nagahigugma kanako, iyang tumanon ang akong pulong; ug higugmaon siya sa akong Amahan, ug kami moanha kaniya, ug magpuyo kami uban kaniya'* (Juan 14:23). Ug usab: *'Ang bisan kinsa nga adunay akong mga sugo ug magtuman niini, mao siya ang nagahigugma kanako; ug ang bisan kinsa nga nagahigugma kanako pagahigugmaon sa akong Amahan, ug ako siya higugmaon ug ipadayag ko kaniya ang akong kaugalingon'* (Juan 14:21). – Kung mao kana ang mga saad, dili lang nato pag-antosan ang tanan, kondili buhaton nato kini uban sa kalipay, samtang nagpaminaw sa gisulti sa Apostol: *'Karon nagalipay ako sa akong pag-antos alang kaninyo, ug sa akong unod ginatuman ko ang nahibilin sa mga kasakit ni Cristo alang sa Iyang lawas, nga mao ang Iglesya'* (Col. 1:24); ug unsa ang giingon ni San Santiago: *'Itan-aw kini nga hingpit nga kalipay, akong mga igsoon, sa dihang kamo makasinati og nagkalain-laing mga pagsulay, kay nahibalo kamo nga ang pagsulay sa inyong pagtuo nagmugna og paglahutay; ug tugoti nga ang paglahutay magbuhat sa hingpit nga buhat, aron kamo mahimong hamtong ug hingpit, nga walay kulang'* (Santiago 1:2–4). Nakita ba ninyo nga adunay kalipay sa mga pagsulay ug kalipay sa kasubo? – Ingon niini ang pagkinabuhi sa mga balaan; pugson usab nato ang atong kaugalingon nga magkinabuhi sa ingon niini nga paagi, aron, pinaagi sa paningkamot sa pagsunod sa ilang mga bakas, atong mapanunod ang gingharian sa langit uban kanila.

222. Human niyang ilista ang mga aske-tiko nga hiyas diin ang uban labi nga nangibabaw atol sa Kwaresma, iyang gidugang: 'Pabilin kamo ingon niini hangtod sa kahangturan, nga dili mag-usab uban sa paglabay sa panahon'

222. Human niyang ilista ang mga asetikong hiyas diin ang uban labi nga nangibabaw atol sa Kwaresma, iyang gidugang: *'Pabilin kamo ingon niini hangtod sa kahangturan, nga dili mag-usab uban sa paglabay sa panahon.'* [3 2, 19] *Nakaabot na kita karon sa pinakahuling mga adlaw sa Kwaresma: kay, sama sa inyong makita, hapit na kini matapos. Ang mga sinulat nga nahabilin kanato gikan pa sa karaang panahon nagpamatuod nga niining panahona ang mga bulahan nga amahan, nga nagpuyo sulod sa kap-atan ka adlaw sa Kwaresma sa mga disyerto sulod sa utlanan sa Balaang Dakbayan sa Herusalem, human nila paggahin sa Balaang Kwaresma sa mga disyerto, ug karon naghalad isip unang bunga sa mapinabangong Ginoo ug Dios sa hataas nga mga hiyas diin sila nangibabaw, labi na sa niining mga asetikong buhat. Kamo usab naghalad og dili gamay ug dili dili angay, ang matag-usa sumala sa inyong kaugalingong kusog: ang usa naghalad sa reyna sa tanang hiyas—ang gugma; ang lain, pagpaubos nga gipasiugdahan sa Diyos; ang usa, pagsunod nga susama kang Kristo; ang lain, walay hunong nga pagbantay sa pag-ampo ug pag-awit sa mga salmo sa mga pagbantay; ang usa pa, talagsaong kadasig sa pagbuhat sa pisikal nga trabaho; dili usab ang mosunod dili angay pasidunggan: ang pagpugong sa pagkalibog, ang pagpugong sa dili angay nga pagtan-aw, ang pagkamapainubsanon sa pamatasan, ang pagka-maampingon sa pagtubag ug sa pakig-uban sa usag usa; Dili na nako hisgutan ang pagpugong sa pagkasupak, ang paglikay sa sobra nga pag-istorya, ang pagkamoderado sa pagkaon, ang paglikay sa sobra nga pagkatulog, ang pagtagad sa mga bersikulo, ug, sa katapusan, kana nga angay unahon sa tanan: ang bulahan ug martir-sama nga pagputol sa kaugalingong kabubut-on, nga mao, isip tinuod nga halad, ang Ginoo nagkinahanglan kanato labaw sa tanan. Ang matag usa sa mga kalidad nga gilista usa ka maayong ug debotong halad; ug masulti ko nga walay usa kaninyo ang motungha nga walay dala sa atubangan sa Dios, kondili magdala ang matag usa sa iyang kaugalingong maayong buhat. Busa kamo, pinaagi sa inyong mga paningkamot sa pag-awit, nagtigom og 'bulawan, pilak, ug bililhon nga mga bato' – mga buhat nga dili masunog sa kalayo sa umaabot nga pagsulay, ug dili sama sa gihulagway sa Apostol nga 'dayami, kahoy, ug dayami nga uga' (1 Cor. 3:12), sama sa paghigugma sa sala, pagkaulipon sa mga kahuyang, bastos nga pakigpulong, hugaw nga hunahuna, tinago nga pagpalugway sa kaugalingon, bakak, paghigugma sa panagbangi, ug uban pa nga susama niini. Tungod kay sa niaging pipila*

ka adlaw sa pagpuasa nahimo kamo nga tag-iya sa ingon nga espirituhanong bahandi, ayaw nato tugoti nga masayang kini; ayaw usab kita, pinaagi sa kausaban o tungod sa nag-usab nga panahon, mosurender sa kaaway ug sa atong kaugalingong kaaway. Pasagdi nga mag-usab ang mga panahon ug mosidlak ang lain-laing mga adlaw; apan sa inyong pagsumite sa kabubut-on sa Dios ug sa inyong gugma kaniya, magpabilin kamo nga matinud-anon. O, kung kinahanglan man, magbag-o kamo—apan alang sa kaayohan lamang, ilisan ang gamay nga pagkahingpit sa mas dako, nga gikan sa siga mahimong nagdilaab nga suga, gikan sa bitoon mahimong bulan, ug gikan sa bulan mahimong adlaw. Ayaw lang pagbarog nga walay lihok, ni pagbalik sa kahupayan sa kalibutan, nga sama ra sa kabubula sa damgo, apan nagbutang kanato sa walay katapusang pagsunog sa kalayo. Busa nangayo ko nga, sama sa inyong pagpadayon sa usa ka diosnon ug malipayong batasan hangtod karon, magsaulog kita sa pista ni Vai, ug ablihan nato ang mga ganghaan sa monasteryo, dawaton ang mga gustong mosulod, ug han-ayon nato ang atong mga tigum ug pakighinabi aron ang tanan mag-alagad sa himaya sa Dios, ug aron kadtong makakita kaninyo makasulti nga ang Dios anaa kaninyo, sama sa Iyang kaugalingong Templo, sumala sa balaan nga Apostol (1 Cor. 3:16). – Pinaagi sa paglihok sa ingon niini, atong saulogon usab ang Balaan ug Dako nga Paskwa sa paagi nga makapahimuot sa Dios, uyon sa Pag-antos ni Cristo ug gipasiugda sa kahayag sa Pagkabanhaw.

223. Nagpahinumdom kini sa usa ka piho nga hitabo, ingon usa ka pagsulay para sa tanan, nga maayo nga gipailob sa tanan

223. 1) Nagsilbi kini nga pahimangno sa usa ka piho nga hitabo—usa ka pagsulay para sa tanan—nga malampuson nga naagian sa tanan. – 2) Nagpatin-aw kini kung giunsa paglitaw ang tukso sa pagpakasala, ug kung giunsa pagbatok niini: pinaagi sa pagpugong sa mga tinguha sa unod ug uban pa. – 3) Aron masiguro nga walay tukso, dili mobalik sa daang batasan, bisan sa hunahuna, kondili hugot nga mosunod sa mga lagda sa maayong pamatasan. – 4) Labaw sa tanan, pag-amping nga dili mobiya sa monasteryo. – 5) Sa kinatibuk-an, hinaut nga ang tanan sa inyong tali mahimong han-ay ug subay sa mga lagda – buhata ang tanan sama sa atubangan sa Ginoo. – 6) Natapos na ang Kwaresma; magpasalamat kita sa Ginoo; apan ayaw nato undang sa pagpauswag sa atong kaugalingon.

7. Miingon ang Ginoo sa Ebanghelyo: *'Simon, Simon, gipangayo ni Satanas nga isala kamo sama sa trigo; apan nag-ampo ako alang kanimo, nga dili mapukan ang imong pagtuo'* (Lucas 22:31–32). Nahitabo usab kanato, ang mga mapainubuson, ang susama nga butang. Apan ang labing maloloy-on nga Dios wala kita biyai nga mas masubo pa kaysa atong makaya, kondili *'nag-andam ug agianan sa paggawas gikan sa pagsulay, aron kita makahimo sa pag-antos niini'* (1 Cor. 10:13). Kabalo kamo unsa akong gipasabot. Gidawat nako ang inyong pag-antos isip igsoon nga makapahimuot sa Dios, mapuslanon ug angay pasidunggan, subay sa mga pulong sa Apostol: *'Kay unsa kaha kini nga kaguol nga gihimo kaninyo sa Dios, ingon sa Iyang tuyo? Apan pagbati, apan kasuko, apan kahadlok, apan paghandum, apan kadasig, apan panimalos; sa tanang butang nagpakita kamo nga kamo walay sala niini nga butang'* (2 Cor. 7:11). Mao kana ang inyong pagbati, tinuod nga pagka-igsuonan, sumala sa gikinahanglan sa pulong sa kamatuoran; kay nag-ingon kini: *'Kung ang usa ka miyembro mag-antos, ang tanang miyembro mag-antos uban niini; kung ang usa ka miyembro gihatagan og dungog, ang tanang miyembro malipay uban niini'* (1 Cor. 12:26).

8. Apan hunahunaa alang kanako kung unsa ka mapisan ug ka maalamon ang yawa; kung giunsa niya, *'sama sa usa ka leon nga nagnugurog, nga nagalibot-libot nga mangita kinsa ang iyang lunukan'* (1 Pedro 5:8), nga nangita og dakpon ang usa ka tawo, sama sa biktima, bahin man o tibuok. Kay kon makapunit siya sa usa ka tawo sa pipila ka bahin, dili siya malipay ana, kondili naningkamot gayud siya sa mas dautan pa, hangtud nga madala niya sa kamatayon sa sala – mao kini: una, paningkamotan niya nga dawaton nato ang usa ka tukso, unya magbunga og dautang hunahuna sa atong kasingkasing; ug human niya mahugawan ug madunggan ang kalag, ginatintal niya kini nga molapas sa utlanan sa kinaiyahan, ug ginahimo niya kini nga buang, hilom ug buta, nga naningkamot alang sa dili angay: padulong sa kangitngit imbis sa kahayag, padulong sa kasubo imbis sa kalami, padulong sa kamatayon imbis sa kinabuhi. Mao kana ang kalamidad nga gihimo sa manintal. – Kita, mga igsoon, bantayan nato ang atong mga kalag uban sa labing pagmatngon, dili nato hatagan ug luna ang yawa, kondili dayon tangtangan ang maong hunahuna; kon mapildi kita niini, dili unta kita magdungag sa atong sala pinaagi sa pagpakig-ambit sa pagbati; ug kon mapakyas kita bisan pa niini, dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga magpabilin dugay sa maong kahimtang sa hunahuna, aron dili kita madala sa pagpakasala.

9. Mahitabo kini kanato tungod sa nangagi nga mga pagbati ug mga handumanan. Apan likayi nato ang mga pagbati; likayi nato ang mga handumanan sa atong pagkabatan-on: kay ang paglibot-libot didto ug pagpuyo didto sa atong hunahuna wala'y lain kondili usa ka pagbalik sa kasingkasing paingon sa Ehipto, nga atong kinahanglan likayan pinaagi sa sulod nga tawo; Sa bahin sa panlabaw nga tawo, buhaton nato ang gitudlo sa Apostol: *'Ayaw tugoti nga mogawas gikan sa inyong baba ang bisan unsang dautang pulong, kondili ang maayo lamang alang sa pagtukod, aron kini makahatag ug grasya sa mga nakadungog. Ug ayaw pagapasaka ang Espiritu Santo sa Dios, nga kaninyo gipamarkahan alang sa adlaw sa pagtubos. Tulga ang tanang kapait, kasuko, kalagot, panag-away ug panamastamas gikan kaninyo, uban sa tanang dautang buot. Pag-amigo kamo sa usag usa, malumo sa kasingkasing, magpasayloay kamo, sama sa pagpasaylo kaninyo sa Dios pinaagi ni Cristo'* (Efe. 4:29–32).

10. Sa samang higayon, likayi nato ang paggawas sa monasteryo, kay kini hinungdan sa pagkalig-aw. Kaaay! Ania ba ang inyong mga igsoon sulod sa patyo, samtang kamo naa sa gawas? Ania ba ang inyong mga igsoon sa kahilom, samtang kamo nag-istorya-istorya lang? Nakahulay ba ang inyong mga igsoon, samtang kamo nagalibot-libot gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain? Tungod niini moabot ang mga tukso; tungod niini moabot ang mga pagkahulog. Unsa may mahitabo sa usa ka karnero nga nawala gikan sa panon? Dili ba kini mahimong biktima sa mga mabangis nga hayop? Ingon usab kaniya nga molayas gikan sa pagkaigsoon. Apan ayaw kamo pagbuhat ingon ana, mga igsoon; sa bisan unsang paagi, ayaw kini pasagdi.

11. Bisan pa, buhata ang tanan nga butang sa inyong taliwala sa matarong ug han-ay nga paagi; buhata ang tanan uban sa pag-amping ug pag-ampingon; tanan ingon nga anaa sa atubangan sa Ginoo, nga nakakita sa atong tinago ug hayag nga mga buhat, ug sa tanan nga mahitabo sa adlaw ug gabii, ug sa tanang butang nga mahitabo sa matag lihok sa atong lawas ug hunahuna; busa, ayaw nato paghatag og basul sa mga Hudियो, Griyego, o sa Simbahan sa Dios. – Ug igo na kana bahin niini nga butang.

12. Karon nga hapit na matapos ang Kwaresma, hatagan nato og himaya ang Dios, nga nagtugot kanato nga makompleto kini ug naghatag kanato og kusog sa pagbuhat sa naandan nga mga praktis sa pag-awop sa tibuok niini nga panahon. Natapos na ang paningkamot, apan nagpabilin ang ganti; napino ang lawas, apan napalig-on ang espiritu. Padayon sa paglig-on ug sa pagpakabalaan sa kanunay, ug *'ang tibuok ninyong espiritu, kalag, ug lawas pagamantalaon nga walay sala sa pag-abot sa atong Ginoong Jesu-Cristo'* (1 Tes. 5:23).

224. Ayaw nato hunong sa paghinumdom sa Pag-antos ug Pagkabanhaw sa Ginoo, aron dili kita madani sa atong mga pagbati

224. 1) Dili kita unta mohunong sa paghinumdom sa Pag-antos ug Pagkabanhaw sa Ginoo, aron dili kita madani sa atong mga pagbati. – 2) Tingpamulak na karon, nga nagpabuhi pag-usab sa tanan nga makalupigon: busa mag-amping kita ug maghigpit sa lawas. – 3) Nagpaningkamot kita atol sa Kwaresma; apan karon nga nahuman na kini, wala pa nahuman ang atong mga paningkamot: kinahanglan kitang magpaningkamot sa atong kaugalingon sa tibuok natong kinabuhi. – 4) Busa, buhaton nato kini. [4, 1]

13. Tungod kay gihatagan kita sa grasya ni Kristo aron sa pagsaulog sa Balaang Pasko sa Pagkabanhaw, mobalik kita sa atong mga katungdanan, apan sa ingon nga paagi nga samtang nagpaningkamot kita, mahinumduman usab nato ang mga pag-antos sa atong Manluluwas nga si Jesu-Kristo nga naghatag ug kinabuhi ug ang Iyang himayaong Pagkabanhaw: kay dili gayud nato tugotan nga mawala sa atong hunahuna ang paghinumdom niining mga butanga samtang molabay ang Pasko sa Pagkabanhaw. Apan kanunay nato hinumduman ang makaluwas nga pag-antos sa Ginoo, ang Iyang pagkrusipisyon, paglubong, ug pagkabanhaw, aron, pinaagi sa kanunay nga pagpuno sa atong hunahuna niining mga butanga, dili kita mapildi sa mga tinguha. Apan kon sa bisan unsang panahon, tungod sa kawalay pag-amping, masangit kita, magdali kita sa pagtan-aw kang Hesus nga gipako sa krus, ang Ginoo sa himaya, ug dayon mosidlak ang panambal sa atong mga kalag. Ingon usab niadto ang karaang Israel, sa dihang gikagat sa mga bitin, mitan-aw sa tanso nga bitin, ug dayon naayo (Num. 21, 11–19). Kabalo kaayo ka nga ang dautang hunahuna motuslok sama sa mga bitin, nag-inject og hilo sa kalag, nga kinahanglan tangtangan dayon uban sa labing pag-amping sa diha-diha nga mahitabo kini, aron ang paglangan dili magpalisod sa pag-ayo sa samad.

14. Makita nimo, tingpamulak na karon. Kini mao ang inahan sa dugo (ug ang dugo mao ang inahan sa unod). *'Kay ang unod nagahandom batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unod'* (Gal. 5:17); aron ang pagpalig-on sa unod makapaluya sa Espiritu, ug ang pagpalig-on sa Espiritu makapaluya sa unod. – Busa,

magmatngon kita ug sa atong pagkaon, ilimnon, tulog ug sa tanang butang, magpaka-hinay-hinay kita, aron dili makab-ot sa lawas ang labaw batok sa kalag, kondili aron ang kalag magdaug batok sa lawas.

15. Ang usa ka mananakbo sa lumba dili dayon iproklamang mananaog pagkahuman sa usa o duha ka hugna sa dagan, kondili sa dihang matabok na niya ang tibuok kurso (ug siya ang unang makaabot sa gitudlong linya sa katapusan). Ingon usab kanato: dili tungod sa pag-oberba sa Kwaresma o Pentekostes sumala sa angay nga paagi nga kita mananaog na; apan, isulti ko kaninyo, gawas kon magbantay kita sa tibuok natong kinabuhi, dili kita makalikay sa mga bitag sa yawa ni makadawat sa ganti sa mananaog.

16. Ngano man, busa, magpaningkamot kita pag-usab ug pag-usab sa mga maayong buhat, magpaningkamot pag-usab ug pag-usab aron makab-ot ang mga hiyas, ipamatay pag-usab ug pag-usab ang unod, mapailalom pag-usab ug pag-usab ang lawas, ug palagson pag-usab ug pag-usab ang mga pagbati, kanunay nga *'gidala sa among lawas ang kamatayon sa Ginoong Jesus'* (2 Cor. 4:10), *'kanunay nga nagadala sa among lawas sa kamatayon'* (2 Cor. 3:7). Kay, siyempre, mamatay usab kita sama sa atong mga amahan ug igsoon, ug mobiya niining kinabuhi – ug moadto sa mga langyaw nga dapit, ug makakita sa mga butang nga wala pa nato makita. Kini nga hunahuna makalilisang ug nagdala sa mga tawo nga himsog ang pangisip ngadto sa kahimtang sa ekstasi. – Busa, samtang nagpuyo sa kahadlok ug pag-uyog, atong ipahimutang sa hugot nga han-ay ang atong mga pagbati, ug bantayan ang atong kaugalingon sa tanang paagi batok sa walay pulos nga pagpaminaw, makadaot nga mga tan-awon, makapahubog nga mga baho, ug matag delikadong lakang, ug itugyan ang atong kaugalingon hingpit sa Balaang Dios, aron, sa pagkahimuot nato kaniya, kita mahimong mga manununod sa walay katapusang mga panalangin.

225. Nakaagi na ang Pasko sa Pagkabanhaw, ug nakaagi na ang Pag-antos; apan ang kalipay sa Pasko sa Pagkabanhaw ug ang paghinumdom sa Pag-antos sa Ginoo kinahanglan magpabilin nga buhi sa atong sulod; aron, samtang buhi pa kita, dili kita mabuhi para sa atong kaugalingon, kondili para sa Ginoo nga namatay alang kanato ug nabanhaw pag-usab

225. 1) Nakaagi na ang Pasko sa Pagkabanhaw, ug nakaagi na ang Pag-antos; apan ang kalipay sa Pasko sa Pagkabanhaw ug ang paghinumdom sa Pag-antos sa Ginoo kinahanglan magpabilin nga buhi sa atong sulod; aron, samtang buhi kita, dili kita mabuhi para sa atong kaugalingon, kondili para sa Ginoo nga namatay para kanato ug nabanhaw pag-usab. – 2) Busa, bisan pa human sa Pasko sa Pagkabanhaw, kinahanglan magpadayon kita sa espirituhanong paningkamot, nga walay paghimo og bisan unsang pasangil aron maliso gikan niini. – 3) Gisipaan niya sila, nga miingon nga gisultihan na niya sila nga dili magtigom sa pribado sa tinago nga mga lugar, apan ang uban nagpadayon gihapon; ug giyaan niya sila kung giunsa paglihok sa dihang magtigom sila sa hayag alang sa pakighinabi, ug unsaon paglihok sa tanang uban nga panahon. – 4) Gihagit niya sila nga hinumduman ang mga maayong igsoon nga namatay na ug sundon ang ilang ehemplo, nga gihisgutan si Igsoon Dometian isip usa ka ehemplo [4, 2]

17. Nakaagi na ang Pasko sa Pagkabanhaw, ug natapos na ang pista; apan ang kalipay—o ang pagsaulog, kon gusto nimo—wala pa naagi: kay sa espirituhanong paagi, kita angay kanunay maglipay ug magsaulog, sumala sa mga pulong sa Apostol: *'Maglipay kamo sa Ginoo kanunay; usab ko nagaingon, maglipay kamo'* (Fil. 4:4). Milabay na ang Semana Santa, apan hinaut nga ang handumanan sa mga pag-antos ni Kristo nga atong Manluluwas kanunay nga bag-o ug buhi sa atong sulod—mao ang handumanan nga ang Ginoo sa himaya gipako sa krus alang kanato, gilubong, ug nabanhaw pag-usab sa ikatulong adlaw, nga nagbanhaw kanato uban Niya ug naghatag kanato ug kinabuhi uban Niya, *'aron kita nga buhi dili na magkinabuhi alang sa atong kaugalingon, kondili alang Niya nga namatay alang kanato ug nabanhaw pag-usab'* (2 Cor. 5:15), aron makasulti kita nga may kaisog sa mga pulong sa Apostol: *'Dili na ako ang mabuhi, kondili si Cristo ang mabuhi sa sulod kanako; ug ang kinabuhi nga akong karon ginabuhi sa unod, ginabuhi ko pinaagi sa pagtuo sa Anak sa Dios, nga nahigugma kanako ug iyang gihatag ang iyang kaugalingon alang kanako'* (Gal. 2:20–21). Ug mao kini ang konklusyon nga angayng kuhaon gikan niining Sakramento: kita angayng patay na sa kalibutan ug mabuhi alang sa Usa ka Dios.

18. Busa, bisan pa human sa Pasko sa Pagkabanhaw, kinahanglan magpabilin kitang matin-aw ug magmata, mag-ampo ug maghinulsol, maghilak ug mapailawom, kanunayng dalhon sa atong mga lawas ang kamatayon sa Ginoong Jesus, mamatay adlaw-adlaw sa atong kaugalingong kagustuhan, ug kanunayng magbulag sa atong hunahuna gikan sa lawas ug magbalik sa Ginoo, pinaagi sa paglikay sa mga tinguha sa unod. – Ayaw pag-ingon: *'Dili na karon panahon sa Kwaresma'*; kay alang sa mga matin-aw ang hunahuna, kanunayng panahon sa Kwaresma. Ayaw pag-ingon: *'Dugay na ko naningkamot, ug kinahanglan ko na og*

pahulay': walay pahulay dinhi sa yuta. Ayaw pag-ingon: 'Maayo ko sa pagbuhat sa maayo, ug dili ko mahadlok': ang kahadlok sa pagbag-o ug sa pagkahulog dili gayud angay mawala, kay gilabay ni Satanas ang daghang mga tawo nga maayo sa pagbuhat sa maayo ngadto sa lungag sa sala sa usa ka pagkurap sa mata; busa '*Ang nagtuo nga nagtindog, mag-amping aron dili mahulog*' (1 Cor. 10:12), ug ang nagtuo nga siya luwas na, mag-amping aron dili siya biyaan nga walay bisan unsang proteksyon. Busa, magbantay kita kanunay ug magmatngon, nga magpakita og hugot nga pagpugong sa kaugalingon sa pagtulog, sa pagkaon, sa pag-inom, ug sa tanang butang, aron ang lawas kanunay mapailalom sa kontrol ug pagsunod sa ; kay kon dili, sama sa usa ka batan-ong kabayo, kini motindog ug ibutang kita sa suba sa sala.

19. Sa usa ka bag-ong sermon gipahimangnoan tika nga dili magbulag o magpabilin nga mag-inusara sa mga hilit nga lugar, apan ang uban kaninyo mibalik na usab didto. '*Unsa man inyong gusto? Moanha ba ko kaninyo nga nagbitbit og pamalo, o uban sa gugma ug malumo nga espiritu?*' (1 Cor. 4:21). Nagsulti ako kaninyo sa tanang paagi, apan wala kamo mamati; nakita ninyo sa inyong kaugalingong mga mata nga ang inyong igsoon nakasinati og penitensya tungod niini, apan wala gihapon kamo magpugong sa inyong kaugalingon. Pag-amping aron walay bisan kinsa nga mahulog sa parehas nga klase sa sala. Dili kini walay pulos, ni gisulti lang bisan asa, nga kini nga mga pagdasig gipamulong. '*Kay ang Dios dili Dios sa kagubot kondili sa kalinaw*' (1 Cor. 14:33). '*Ang tanan buhaton nga may pagka-uyon ug han-ay*' (1 Cor. 14:40), aron sa tanang butang ang Ginoo pagadayegon pinaagi kanato. Mga igsoon nga gikan sa nagkalain-laing dapit, pagbantay kamo sa inyong kaugalingon kon asa ug unsaon kamo paglingkod, ug unsaon ninyo paglihok—dili ingon nga aduna kamo'y kagawasan sa pagbuhat sa bisan unsang inyong gusto, kondili ingon sa mga ginapos sa Espiritu; dili ingon nga wala'y nakabantay kaninyo, kondili ingon nga ginabantayan kamo sa Ginoo, nga nakakita sa inyong matag lihok ug matag buhat; ayaw paglibot-libot nga daw gipadagan, kondili sama sa mga nagapahulay sa ilang pagpanaw; hatagi og pagtagad ang inyong panlimbong sa kamot, ang inyong pag-ampo ug ang inyong pag-awit sa mga salmo; ayaw magtipig bisan unsa para sa inyong kaugalingon dinhi tungod sa kahakog sa pilak, kondili kontento kamo sa inyong naa. Kay ang Ginoo mismo miingon: '*Dili ko kamo biyaan, ni dili ko kamo pasipalahan*' (Josue 1:5); aron ang matag-usa kanato makasulti uban sa kaisog: '*Ang Ginoo mao ang akong manluluwas; dili ko mahadlok sa bisan unsa nga buhaton sa tawo kanako*' (Salmo 117:6).

20. Hinumdumi ang inyong mga igsoon, '*nga nagtan-aw sa katapusan sa ilang panaw, sundi ang ilang pagtuo*' (Hebreohanon 13:7). Ingon ana ang bulahan nga si Dometian, nga among gidayeg, ug ang handumanan niya anaa uban sa mga balaan. Unsa ang bayad nga iyang gibayad? Unsa nga klase sa kinabuhi ang iyang gipanginabuhi? – Pinaagi sa unsang mga paningkamot ug mga buhat nakuha niya ang iyang langitnong panulondon? Siya usa ka pobre ug mapainubuson nga tawo sa unod; apan tungod kay gipili niya ang pagkamaayo ug gihigugma ang Dios, gipahitas-an siya sa Dios, sumala sa pulong sa Kasulatan: '*Ipahitas-on ko ang mga nagpahitas-on kanako, apan ang mga nagtamay kanako mapahiya*' (1 Sam. 2:30). Dapat kita maglipay ug malingaw alang sa ingon nga mga igsoon. Apan unsa may kapuslanan niini kon dili kita maghatag sa atong kaugalingong bahin niini? Sa diha nga makahatag na kita sumala sa atong makaya, makig-ambit kita sa bahin sa mga balaan, kang Kristo Jesus, atong Ginoo.

226. Palihug magpuyo kita, samtang nagpuyo sa kalibutan, sa paagi nga mapahilom ang mga andam sa pagpanamastamas sa atong paagi sa kinabuhi

226. 1) Magpuyo kita sa kalibutan nga may pag-awhag sa mga gustong mosaway sa atong paagi sa kinabuhi. – 2) Ang atong motibasyon niini mao ang gugma sa Ginoo nga nagdasig sa tanang mga santo. – 3) Kung usahay motugot kita sa atong mga kahuyang, tungod kini sa katugnaw sa atong gugma sa Ginoo, nga kinahanglan nato nga bag-ohon ug lig-onon. [4, 3]

21. Kami, ang mga mapainubuson, naglipay sa pagtan-aw kaninyo nga moanha dinhi matag tuig ug, daw sa pagsaulog sa inyong pag-abot ingon usa ka ikaduhang Pasko sa Pagkabanhaw. Apan sama sa pagdala ninyo kanamo og mga gasa sa kalibutan—ang matag-usa sumala sa iyang makaplagnan—mao usab kami, daw sa usa ka pagbinayloay, maghalad kaninyo og mga espirituhanong gasa. – Busa, nagapakilooy ko kaninyo sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo: maglakaw kamo sa usa ka paagi nga angay sa monastikong pagtawag, angay sa pagtuo nga atong gipanghimatuud, ug sa paglutos nga atong naantos alang sa Ginoo, '*nga ang inyong pamatasan sa kalibutan mahimong maayo*', aron '*ang mga nagpasipala kaninyo ingon nga mga daotan*' mahimong mapahiya sa dihang makita nila ang inyong maayong pamatasan sa buhat (1 Pedro 2:12). Paninguhaon nato, alang sa atong kaugalingon ug alang usab sa mga supak sa kamatuoran, nga ipakita ang atong kinabuhi nga hapsay ug lig-on, magpadayon sa maayong pamatasan sa atong pakig-uban sa usag usa ug

paggiyahan sa matarong nga mga prinsipyo sa atong mga maayong buhat. Kung magkatigum kita sa simbahan, sundon nato ang lagda sa mga Apostoles. *'Ang matag-usa kaninyo,'* ingon sa Apostol, *'magbaton og salmo, magbaton og pagtulon-an, magbaton og langyaw nga sinultihan... apan ang tanan buhaton alang sa pagtukod'* (1 Cor. 14:26); o kung kinahanglan kita moadto sa gawas, maglakaw kita nga matinahuron, aron ang usa ka grasya, ingon sa pag-ingon, mosidlak sa atong nawong alang sa pagtukod sa mga makakita kanato; o kung makig-istorya kita sa usa ka babaye, istoryaha siya nga puno sa pagtagad, nga mahinay-hinay nga iliko ang atong panan-aw, aron dili kita makadawat og mga tunok ug mga pana sa atong kasingkasing.

22. Sa usa ka pulong, ang *'tanan'* kinahanglan buhaton *'alang sa himaya sa Dios, nga nahigugma kanato ug iyang gihatag ang Iyang kaugalingon alang kanato'* (Gal. 2:20). Ang gugma Niya nagpadagan sa nahigugma ngadto sa ekstasi, nga dili Niya tugotan nga iya ang iyang kaugalingon, kondili alang lamang sa gihigugma niya: usa ka kahimtang nga makita usab sa mga tawo nga nahigugma sa ilang kaugalingon sa emosyonal o carnal nga paagi. – Kung ang bana mahigugma sa iyang asawa, iyang ihatag ang tibuok niyang kaugalingon sa iyang hinigugma, naghingos, ingon pa gani, alang lang kaniya, ug nagdamgo kaniya nga walay hunong. Bisan pa kon itudlo nimo kaniya ang adlaw, dili niya gustong tan-awon kini, kondili ang iyang hinigugma lang; bisan pa kon hatagan nimo siya og pagkaon, dili niya gustong mokaon niini, tungod sa iyang tinguha nga mag-uban sa iyang usa ra ka hinigugma. – Apan unsa may mas matahum kay sa atong Ginoong Kristo? Unsa may mas tam-is kay sa Iyang malipayong gugma? Dili ba Siya *'mas gwapo sa pagkamaayo kay sa mga anak sa tawo?'* (Salmo 44:3). Dili ba Siya *'katam-is ug tanang tinguha?'* (Kanta sa mga Kanta 5:16). Sa pagpakita niini—mao ang kainit sa ilang gugma alang Kaniya—ang mga balaan misinggit: ang uban, *'Sama sa usa ka deer s alang sa mga sapa sa tubig, ingon ana ang akong kalag nga naghandum Kanimo, O Dios'* (Salmo 41:2); Ang uban usab: *"Ang gugma sa Dios misakop kanamo, nga gisaligan niini nga ministryo: kay kung usa ang namatay para sa tanan, nan namatay na ang tanan; apan si Cristo namatay para sa tanan, aron ang mga buhi dili na magkinabuhi para sa ilang kaugalingon, kondili para Niya nga namatay ug nabanhaw pag-usab para kanila"* (2 Cor. 5:14–15). Tan-awa sa unsang gugma gihigugma sa Dios ang kalibutan! Ug tan-awa kung unsa ka kusgan ug dili mapugngan ang gugma nga gibati sa mga balaan alang Niya!

23. Kita, tungod kay dili nato Siya gihigugma nga mainit, nadani kita sa dautang hunahuna ug sa mga kahilambigit sa unod, ug pagkahuman makasinati kita og kasubo imbis kalipay, kapait imbis katam-is, ug kabalaka imbis kalinaw. – Apan kinahanglan nga magmata kita ug magpahimangno, mga igsoon, ug limpyohan ang atong mga kalag gikan sa ingon nga makadaot nga mga tinguha, aron si Cristo magpuyo sa atong sulod: kay diin adunay pagkabalaan, didto si Cristo. Mao kana ang bulahan ug gipangandoy nga kinabuhi; ug, sa pagkinabuhi sa ingon niini, atong panulion ang Gingharian sa Langit pinaagi kang Cristo Jesus, atong Ginoo.

227. Pinaagi sa pag-ayuno nakatigom kamo og espirituhanong mga panalangin; karon paningkamoti nga mapreserbar kini

227. 1) Pinaagi sa pag-ayuno nakatigom kamo og mga espirituhanong panalangin; karon paningkamoti ninyo nga mapreserbar kini. – 2) Alang niini, ayaw pagpasagad, kondili bantayi pag-ayo ang inyong kaugalingon ug lihoc uban sa maampingong pagmatngon. – 3) Likayi ang mga kahigayunan nga makapukaw sa sala, bantayi ang inyong emosyon, ug labaw sa tanan, limpyohi ang inyong hunahuna. – 4) Kung dili nimo kini buhaton, mahulog ka sa sala; ug unsa kadako ang kaudat nga gihimo sa sala, ug padayon pa gihapon nga gihimo, kanato? [4, 4]

24. Ang panahon nagtawag kanato, pagkahuman sa Pista, nga mobalik sa atong mga diskusyon ug kanunay nga pagtulon-an; ug gisugdan ko kini uban sa kadasig, kay nahibalo ko nga gitudlo ako alang niini, ug malaglag ako kon dili ko ipahayag kaninyo ang mga pulong sa kamatuoran uban sa akong tibuok kusog. – Unsa kaha akong isulti kaninyo karon? Isulti ko nga, sama sa kaniadto, sa panahon sa Balaang Kuwaresma, kamo matag-usa, human makatigom og espirituhanong bahandi sama sa pag-abot sa usa ka luwas nga pantalan, misulod sa Balaang Pasko sa Pagkabanhaw, nga nagdala uban kaninyo sa daghan ug maayong nakuha nga mga hiyas, sama sa: pag-ayuno, mga pagbantay, pag-ampo, pagkamaigmaton ug uban pang susamang debotong paningkamot: busa karon ang tumong sa inyong pag-atiman ug kabalaka—dili lang ang pipila niini, kondili ang tanan—mao ang pagpreserbar sa tanan niini.

25. Kay dili nato angay hunahunaon nga pareho ang mahitabo sa usa ka makita, pisikal nga pantalan ug sa usa ka espirituhanon. Didto, sa diha nga makasulod na ang usa ka tawo sa pantalan ug makapahimutang, iyang itugyan ang iyang kaugalingon sa katamarian ug kawalay kabalaka, nga walay pagtagad sa kagubot sa

dagat ug sa ubang makalilisang nga mga disgrasya: dinhi, sa sukwahi, mas kusog pa gayud ang pagbuto sa mga pagbati tungod sa kahulay sa unod, ug ang mga espiritu sa dautan mosulong nga dili mapugngan, sama sa mga bagyo: ang espiritu sa pakighilawas, ang espiritu sa pagka-gluton, ang espiritu sa kahakog, ang espiritu sa katamaran, ang espiritu sa kasubo, ang espiritu sa garbo. Ug niining kahimtanga, angay ra gayud kahadlok nga basin malunod gihapon ang usa, bisan pa nga naa sa pantalan. Si San David kaniadto misilip lang sa asawa ni Uria, ug kabalo ang mga magbabasa unsay iyang naantos tungod niini (2 Sam. 11:1 ug 4); *'Nikaon si Jacob, busog siya, ug iyang gisalikway ang iyang Hinigugma'*, ingon sa Kasulatan (Deut. 32:15); usa ka tawo ang nagbuhat nga walay paghunahuna, gilunop sa kahakog sa unod, ug nanganak sa kawalay balaod.

26. Pagkadungog niini, pag-amping; likayi ang mga lugar ug mga tan-awon nga delikado sa pagpukaw sa sala; igapos sa hugot nga mga lagda ang imong mga mata, ang imong mga dalunggan, ang imong pangamoy, ang imong panlasa, ang imong paghikap, ang imong pagkaon ug pag-inom, ug ang imong pagkatulog, aron dili ka malumos sa mga balod sa mga pagbati. Kinahanglan usab nimo masabtan nga ang naglayag sa dagat sa mga pagbati dili gyud malikayan nga mackspos sa mga bagyo ug kagubot; apan ang motabok sa dagat sa hunahuna mao ang magmamando sa bagyo ug kalinaw. Kay kon mapisanay niyang palagson ang dili angay nga mga hunahuna, mapuno siya sa kalinaw, nga ang Balaang Espiritu mao ang iyang kauban sa pagbiyahe, sama sa gisaysay bahin kang San Arsenius. Apan kinsa man ang motugot nga magbinuang ang ilang mga pagbati, ug dili mapugngan ang mga kahilambigit nga mosaka sulod kanila sama sa balod, nagpukaw sa pinakagrabe nga bagyo para sa ilang kaugalingon; ug kung dili nila dayon mapugngan ang ilang nabalisa nga hunahuna, moabot sila sa punto nga mosinggit sa masubo nga tingog: *'Thulog ako sa kalawoman sa dagat, ug pasagdi nga malumos ako sa bagyo'* (Salmo 64:3). Pinaagi niini akong pasabot: pasagdi nga magdaug ang maayong hunahuna, ug ayaw tugoti nga ang mas maayo mapildi sa mas dautan; pasagdi nga maghari ang espiritu ug giyaon paingon sa labing maayo.

27. O wala ba ninyo masayri unsay gibuhay sa sala? Wala ba kini nagdala og kamatayon sa kalibutan? Wala ba kini naglaglag sa yuta? Wala ba kini napuno ang uniberso og mga lubnganan, sukad sa sinugdanan sa kalibutan hangtod karon? – Kay ang tawo dili malaglag hangtod siya nakalapas sa sugo? Ug wala pa nahitabo ang bisan unsa sa mga gihisgutan samtang ang unang binuhay nagpabilin nga matinud-anon sa sugo nga gihatag kaniya. Siya ang hinungdan sa walay katapusang pag-antos; siya ang manununog sa dili mapalong nga kalayo sa Gehenna; siya ang pagkaon sa walay katapusang ulod; gihimo niya ang tawo, nga kaniadto dungganon, sama sa mga hayop nga walay pagsabot. Tungod kay siya makalaglag ug makamatay kaayo, kinahanglan kita molayas kaniya sa tibuok natong kusog; ug pilion ang pagkamaayo, nga nagbag-o sa mga tawo ngadto sa mga anghel, misupak sa mga demonyo, nagpahawa sa tanang pagbati, ug sa katapusan madawat ang Gingharian sa Langit ingon nga ganti—hingawa nga kita tanan makab-ot kini pinaagi sa grasya ug gugma sa atong Ginoo.

228. Ayaw pagpasagad: kay ang kamatayon kanunay nga duol; ug pagkahuman sa kamatayon moabot ang paghukom ug silot

228. 1) Ayaw pagpasagad: kay ang kamatayon kanunay duol; ug pagkahuman sa kamatayon moabot ang paghukom ug silot. – 2) Kung ang mga nag-alagad sa usa ka yutang hari naningkamot uban sa kahadlok sa pagbuhat sa tanan, dako man o gamay, dili kaha mas labi pa nga buhaton kini sa mga nag-alagad sa Langitnong Hari? – 3) Busa, buhaton nato pag-ayo ang tanan, sa atong pagsimba ug sa atong pagsunod; labaw sa tanan, magpuyo kita sa kalinaw sa usag usa, ug buhaton kini sa matinud-anon. [4, 5]

28. Ang pagkamaikling sa karon nga kinabuhi dili unta magmugna og kakapoy, katamaran o kawalay pagtagad sa atong sulod, kondili magmugna hinuon og kadasig ug labing matinud-anong paningkamot aron malipay ang Dios, kay kanunay kita duol sa kamatayon. Walay sulugoon, sa dihang moduol sa iyang agalon, ni bisan unsang sugo nga gipadala aron maghatag og pasaysay sa nagpadala kaniya, magpasagad sa iyang kaugalingon, kondili sobra pa gayud ang iyang kabisi nga daw nawala na siya sa iyang pagkaugalingon. – Laing klase ba kita? Kita usab nagaduol sa atong Ginoo—o mas tukma pa, ang Ginoo ang nagaduol kanato—ug sa Iyang makahadlok nga paghukom, diin atubangan nato tanan nga hubo ug hayag, aron ipasubli ang atong mga kinabuhi, ug aron dawaton ang walay katapusang gingharian o ang walay katapusang pag-antos. Sa diha nga atong hunahunaon kini, kinsa bay makahimo sa pagpadayag og kawalay pag-amping? Ug dili kaha masunog ang tanan sa usa ka kadasig nga mas dako pa kaysa kalayo aron buhaton ang kabubut-on sa ilang Ginoo, aron dili sila mahimong sama niadtong sulugoon nga, gitali ang kamot ug tiil, gipagawas sa bulwagan sa kasal? (Mat. 22:13).

29. Kung kining mga pananglitan dili makapahadlok kanato, paningkamotan nato nga mas klaro nga makita ang umaabot pinaagi sa pagtandi niini sa mga mahitabo karon. Dili ba nato makita kung giunsa pag-antos sa mga kaaway sa Hari sa mga bilanggoan, ang uban ginabugbog, ang uban gipahawa sa nasud, ang uban ginabulag, ug ang uban pa nangahasol nga mawala ang ilang kinabuhi? – Apan bisan pa gani kadtong wala makasala—uban sa unsang kahadlok ug pag-uyog sila motindog sa iyang atubangan ug mosilbi kaniya, nga gipadala dinhi ug didto sa gubat ug uban pang bug-at nga mga buluhaton? Ug walay bisan kinsa nga mosupak kaniya, walay bisan kinsa nga dili mosunod kaniya. Kung mao pa gani kini sa usa ka mortal nga hari, dili kaha labi pa gayud sa imortal ug nag-inusarang Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo, nga kini angay buhaton uban sa kahadlok ug pag-uyog, ug nga walay lain buhaton gawas sa gisugo? Nakadungog ba kamo sa gisulti sa Pulong sa Dios? – *'O ginapasagdan ba ninyo ang kadato sa Iyang pagkamaayo, ug ang Iyang pagkamapailubon ug pagkamapailubonon, nga wala magsabot nga ang pagkamaayo sa Dios nagadani kaninyo sa paghinulsol? Apan tungod sa imong batong kasingkasing ug sa imong dili maghinulsol nga kasingkasing, nagtigom ka alang sa imong kaugalingon sa kasuko sa adlaw sa kasuko ug pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios, nga magahatag sa matag usa sumala sa iyang mga buhat'* (Roma 2:4–6).

30. Himua kining pahimangno kanato; ug pasagdi nato nga magpahimulos kita sa matag adlaw uban sa hingpit nga pagtagad ug mapagmatngon nga pagpugong sa kaugalingon, nga mobangon sayo sa buntag sa takdang oras, dayon ug masigla, pahawaon ang katulogon, ug human sa matinud-anong pag-ampo sa selda ug sa panagtigom sa komunidad, ang matag-usa magbuhat sa iyang kaugalingong buluhaton—ang tig-atiman sa selda sa selda, ang kusinero sa kusina, ug ang tanan nga uban, ang matag-usa sa iyang kaugalingong dapit: dili unta adunay pagreklamo, pagsuway, pagsinggit o panagbangi – ni dautang buot nga tinago, aron magpakita nga malinawon sa gawas samtang nagbitbit og kasuko sa sulod, ug, sa diha nga moabot ang kahigayunan, mosulong sama sa bitin o magpanimalos sama sa usa ka mapangpanimalos nga kamelyo. – Nahimo ang usa ka sala ug nilabay na. Apan adunay ba tinuoray nga paghinulsol o pagpasaylo? Ayaw pasiga pag-usab sa imong hunahuna, ug ayaw pasulod sa tukso nga *'mubaylo sa dautan sa dautan, o sa kasuko sa kasuko'; sa baylo, panalangini, nga nahibalo ka nga niini ka gitawag, aron ka makapanunod og panalangin. Kay bisan kinsa ang gustong maghigugma sa kinabuhi ug makakita og maayong mga adlaw, kinahanglan magbantay sa iyang dila batok sa dautan ug sa iyang mga ngabil nga dili mosulti og limbong. Likayi ang dautan ug buhata ang maayo; pangitaa ang kalinaw ug sundi kini. Kay ang mga mata sa Ginoo anaa sa mga matarong, ug ang Iyang mga dalunggan abli sa ilang pag-ampo; apan ang nawong sa Ginoo batok sa mga nagabuhat sa dautan'* (1 Pedro 3:9–12).

229. Ang tanang binuhat nagsелеbrar sa Pagkabanhaw ni Kristo, gipahimutang sa mga bulak ug nagpagawas og tam-is nga humot: ug kita usab angay nagsелеbrar niining pista sa mga pista, magpagawas og espirituhanong humot gikan sa atong kaugalingon, nga atong giandam sulod sa atong kaugalingon pinaagi sa panaghiusa sa tanang hiyas

229. 1) Ang tanang binuhat nagsелеbrar sa Pagkabanhaw ni Kristo, gipahimutang sa mga bulak ug nagpagawas og humot nga baho: ug kita usab angay nagsелеbrar niining pista sa mga pista, nga magpagawas og espirituhanong baho gikan sa atong kaugalingon, nga atong giandam sulod sa atong kaugalingon pinaagi sa panaghiusa sa matag hiyas. – 2) Apan karon nga mga adlaw, angay nato nga ipagawas ang humot sa Ortodoksiya labi pa gayud, tungod sa ikonoklasmo, nga gipahiya mismo sa Ginoo. – 3) Busa, magpabilin kita nga hugot sa tinuod nga pagtuo ug ipagawas ang humot sa usa ka buhing may hiyas. [4, 6]

31. Sa pagsaulog sa Pagkabanhaw ni Kristo, ang tanang binuhat, daw nagwagtang sa usa ka matang sa pagkawalay kinabuhi, sa masulob-on nga kapa sa tingtugnaw, miburot pag-usab ug, daw nabuhi pag-usab: ang yuta natabonan sa kahayag, ang mga kahoy napuno sa dahon, ang mga hayop naglukso-lukso sa dula, ang dagat nanghupay, ug ang tanan nabag-o ngadto sa mas maayong kahimtang. – Apan ngano kini misulod sa hunahuna? – Mao kini ang hinungdan: kung bisan ang mga binuhat nga walay kalag ug walay tingog malipay kaayo sa labing himayaong Pagkabanhaw ug magpakita og ingon ana ka-pista nga hitsura, dili ba kita—nga gipasidunggan sa rason ug sa , ang hulagway sa Dios—angay magpalamuti sa usa ka maayong kinabuhi ug magpagawas og usa ka mabangong espiritu? – Kay tinuod gayud, ang humot ni Cristo mao ang tawo nga gidayandayan sa pagkamatinahuron, ingon sa gipamatuod sa Apostol, nga miingon: *'Kay kami mao ang humot ni Cristo alang sa Dios, sa taliwala sa mga ginaluwas ug sa mga malaglag: sa uban usa ka humot nga nagadala sa kamatayon; sa uban usa ka humot nga nagadala sa kinabuhi'* (2 Cor. 2: 15:16). Sa niini nga bahin, angay usab isulti nga si Adan, sa wala pa siya makasala sa sugo, usa ka pahumot alang sa Dios, nga

gidayandayan sa pagkawalay kamatayon ug pagkawalay pagkadaut ug naputos sa makalangit nga mga pamalandong. Kay, sama sa bisan unsang kahoy nga tinuod nga mamulak ug mabango, siya gitamnan sa Paraiso, nga nagpagawas og mga hiyas. Mahimo usab natong hinumduman dinhi si Isaac nga Patriarka, sa dihang nabati niya ang usa ka humot nga baho sa iyang anak nga si Jacob, miingon gayud: *'Mao kini ang baho sa akong anak, sama sa baho sa uma nga gipanalanginan sa Ginoo'* (Gen. 27:24), nga klaro nga nasabtan niya kini nga baho sa espirituhanong kahulugan. – Busa, kita usab, mga igsoon, magpagawas og espirituhanong humot, nga atong andamon sa atong kaugalingon pinaagi sa paghiusa sa tanang hiyas, sama sa usa ka batid nga perfumer. Ang ingon nga mira gipanalanginan; ang ingon nga mira makapahimuot sa Dios; ang ingon nga mira makadani sa mga anghel ug makapalayas sa mga demonyo; ang mga putli nga kalag nga nadani niining mira misunod sa mga tiil ni Cristo nga Ginoo, sama sa gisulat sa Awit sa mga Awit (1:2, 3). Busa, kinahanglan gayud nga kanunay kini ingon ana.

32. Apan karon, labaw sa tanan, kinahanglan nga pasidlakon nato ang Ortodoksiya batok sa ikonoklastikong kawalay-pagkabalaan. Ang mga ikonoklasta nagasinggit: *'Ang Dios walay lawas; dili Siya mahimong hulagon.'* – Ug nagtuo sila nga nagasulti sila og mga pulong sa kinaadman, nga wala nila masabti unsang kinaadman ang ilang gipasabot. – O mga buang! Gikumpisal ba ninyo nga ang Ginoong Jesus mao ang Dios? Nagtuo ko nga moingon kamo: oo. – Paminawa, busa, unsay Iyang gisulti: sa dihang nagpakita Siya sa mga balaan nga Apostoles pagkahuman sa Iyang Pagkabanhaw ug, pinaagi sa Iyang dili masukod nga pagkanaug, gipaila-ila Sila sa labing tinago ug katingalahang mga misteryo sa makaluwas nga pagtuo, Gihikap Niya ang pagkaon, aron kumpirmahon ang kamatuoran sa Iyang Pagkabanhaw, bisan pa nga ang Iyang balaan nga lawas, human sa Pagkabanhaw, wala nay kinahanglan niini – Nikaon ug nimomong Siya, ug mahikap; ug sa mga nagtuo nga Siya usa ka espiritu, Miingon Siya: *'Tan-awa ang akong mga kamot ug mga tiil; ako gayud kini. Apil ug tan-awa; ang espiritu wala'y unod ug mga bukog, sama sa akong nakita nga naa kanako'* (Lucas 24:39). – Unsa kaha ang isulti niini sa usa ka iconoclastic nga manlalaban kang Kristo? – Aduna bay unod ug mga bukog ang Ginoo? Ug mahimo ba Siya nga hulagwayan sa usa ka ikon? – Kung dili posible ang ikaduha, nan wala gyud nahitabo ang una. Apan sa pag-ingon nga Siya adunay unod, Siya mismo—bisan pa man sa hilom o sa dili direkta—nagtestigo nga Siya mahimong hulagwayan sa usa ka ikon: kay kining duha ka kinaiya nagkinahanglanay. Ngano man nga kining mga iconoclasta, sama sa mga Manicheo, *'mag-antos sa pag-antos ug sa walay katapusang pagkaguba'*, ingon sa gisulat (2 Tes. 1:9)?

33. Kita, bisan pa, mga igsoon, sa ortodoksong doktrina, nagtuo nga makakita kita sa atong Ginoong Jesu-Kristo sa usa ka ikono ug pagsimba kaniya niini, ug malinawong midawat niini, atong itudlo ang tanang kadasig sa pagpuyo og kinabuhi nga angay sa atong pagtuo—putli, walay sala ug walay mantas—aron dili kita matumba sa bisan asa nga kilid, kondili, pinaagi sa maalamon nga paglakang sa duha, makab-ot nato ang Gingharian sa Langit.

230. Sa paghunahuna kung unsa ka labaw nga gipahitas-on ang atong kinaiyahan sa Ginoo nga misaka, ayaw nato tugoti nga kini malata sa usa ka dili angay nga kinabuhi

230. Sa paghunahuna kung unsa ka labaw nga gipahitas-on ang atong kinaiyahan sa Ginoo nga misaka, ayaw nato tugoti nga kini malata sa usa ka dili angay nga kinabuhi. [4, 7] Ang Pista sa mga Pista para kanato, ug ang Pag-alsa sa atong Manluluwas, si Jesu-Kristo, nga hapit na, usa ka dakong supernatural nga misteryo: kay ang atong kinaiyahan gipataas lampas sa utlanan sa makita nga mga langit, ingon sa gisulat: *'Ang Dios, nga dato sa kaluoy... gipabuhi kita, nga patay sa atong mga sala, uban kang Kristo... ug gibanhaw kita uban Niya, ug gipahimutang kita sa makalangitnong mga dapit sa diha ni Kristo Jesus* (Efe. 2:4–6), *'naglingkod sa Iyang too sa langitnong mga puloy-anan, labi pang labaw kay sa tanang prinsipalidad ug awtoridad ug gahum, ug sa tanang ngalan nga ginganlan, dili lamang niining panahona kondili usab sa umaabot; ug gibutang Niya ang tanang butang ilawom sa Iyang mga tiil; ug gitudlo Niya Siya nga ulo sa tanang butang alang sa simbahan, nga mao ang Iyang lawas, ang pagkapuno sa Iyang nagapuno sa tanan sa tanan'* (Eph. 1:20–23). Nakita ba nimo kung unsa ka kataas nga kahimayaan ang gipataas sa kinaiyahan sa tawo? Dili ba kini gikan sa yuta paingon sa langit? Dili ba kini gikan sa pagkadaut paingon sa pagkawalay-daot? Pila kaha ang naningkamot aron mahimong higala sa usa ka yutanon ug mortal nga hari? Apan kita, nga *kaniadto 'nagbulag ug kaaway sa atong hunahuna tungod sa atong dautang binuhatan'* (Col. 1:21), dili lang kita gipahiuyon pag-usab sa Dios Amahan pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo, kondili gipasaka pa gayud sa kahimtang sa pagka-anak. Ug karon ang atong kinaiyahan naa na sa langit, gisaulog sa tanang makita ug dili makita nga binuhat. Ingon ana ka dako ang dili masukod nga gugma sa atong maloloy-on nga Dios alang sa

katawhan! Sa paghunahuna niini, ug sa pagkahibalo nga kini labaw pa sa atong pagsabot, nag-ampo ang bulahan nga si Pablo, *'Hinaut nga ang Dios sa atong Ginoong Jesu-Cristo magahatag sa mga magtutuo og espiritu sa kinaadman sa pag-ila kaniya.... Aron ipadayag kanato unsa ang paglaum sa Iyang pagtawag, ug unsa ang bahandi sa himaya sa Iyang panulondon sa mga balaan, ug unsa ang labaw nga kadako sa Iyang gahum alang kanato nga nagtuo, sumala sa buhat sa Iyang gamhanang kusog, nga Iyang gihimo kang Cristo* (Efe. 1:17–21). – Apan mao kana gayud ang nahitabo! – Miabot Siya kanato, ang Labawng Bulahan, pinaagi sa pagkahimugso sa birhen; Misumite Siya sa mga balaod sa kinaiyahan; Misaka Siya sa krus, *'gipako niini ang sinulat nga kodigo sa atong mga utang'* (Col. 2:14), mibaba sa kalalum sa yuta, nag-ayo sa mga sakit sa tawo, mibanhaw pag-usab, pagkahuman nabalik ang kinaiyahan sa tawo sa Iyang kaugalingon, ug sa katapusan misaka sa himaya, nagpadayag sa Iya mismo isip atong Manalipod sa atubangan sa Dios Amahan – mao kana, sa mubo, ang kahulugan niining balaan nga Pista! – Samtang atong ginamalandong kini ug nasabtan nga kita mao ang lawas ni Cristo, pasidunggan nato kini nga gasa uban sa pag-uyon, panalipdan nato ang atong pagka-ilado, dili nato pag-ilad ang grasya, ug *'dili nato himuon nga mga miyembro sa pagkadili-maayo ang mga miyembro ni Cristo'* (1 Cor. 6:15), apan labi pa gayud, limpyohan nato ang atong kaugalingon sa hunahuna ug buhat; labi pa gayud, isalikway nato ang mga makalaut nga tinguha sa unod nga nakig-away batok sa kalag, ug *panalipdan nato ang 'bahandi sa atong kinabuhi'* nga luwas sulod kanato (1 Pedro 2:12)—usa ka kinabuhi nga malinawon, malumo, masunuron, mapainubsanon ug maayong han-ay—nga tinuod gayud usa ka bulahan nga kinabuhi. Mahitungod sa mga kalipay ug kalingawan, katawa ug kawalay pagpugong, kini angay biyaan sa mga mahigugma sa unod ug sa mga mahigugma sa kinabuhi, nga bisan pa makakita, dili makakita, ug bisan pa makadungog, dili makadungog, kay natig-a ang ilang kasingkasing ug nabotang ang ilang mga dalunggan, aron dili nila maila ang maayo gikan sa dautan, ang kahayag gikan sa kangitngit, ang kinabuhi gikan sa kamatayon. Alang kanato, mga igsoon, magpabilin kita nga matinud-anon sa pag-angkon *'nga diin kita nagatindog, ug diin kita nagapasigarbo sa paglaum sa himaya sa Dios'* (Roma 5:2); kuhaon nato ang inspirasyon gikan sa mga asetikong paningkamot diin naningkamot ang mga balaan—uban kanila ang bulahan nga Pachomius, nga karon atong gi-awit—ug tan-awa nato pag-ayo, paminawa nato pag-ayo, batiha nato pag-ayo, ug gamita nato pag-ayo ang tanang bahin sa atong lawas, aron kita mahimong mga manununod, sumala sa saad, sa kinabuhi nga walay katapusan.

231. Sa Pag-alsa sa Ginoo, ang atong kinaiyahan gipasidunggan: pasidunggan nato ang kadako niining gasa, ug pagpanamkon nato ang atong kaugalingon sa matag pagkamaayo

231. 1) Sa Pag-alsa sa Ginoo, ang atong kinaiyahan gihimaya: pasidunggan nato ang kadako niining gasa, ug pagpanamkon nato ang atong kaugalingon sa matag pagkamaayo. – 2) Ang bisan kinsa nga dili ingon niini dili usa ka miyembro ni Cristo: busa, ang bisan kinsa nga napailalom sa bisan unsang pagbati, maghinulsol sila ug mahimong sama Niya; ang bisan kinsa nga usahay masinati ang paglihok sa mga pagbati, magdali sila sa pagpahiuli sa ilang espirituhanong kalinaw sa tanang panahon. – 3) Pagdali; kay ang kamatayon kanunay nga duol, ug human sa kamatayon moabot ang paghukom alang sa mga wala maghinulsol. [4, 8]

1. Gisaulog nato ang Pag-alsa sa Ginoo, ang kulminasyon sa inkarnadong buhat sa atong Ginoong Jesu-Kristo. Human Niya makahuman sa tanan sumala sa kabubut-on sa Amahan, Siya misaka sa himaya, ug, pagkabanhaw Niya kanato uban Niya, gipahimutang kita Niya sa langit sa Iyang balaan nga unod. Unsa *ba kadako sa 'kabtangan sa Iyang himaya, ug unsa ka labaw nga kadako sa Iyang gahum'* (Efe. 1:18–19), nga Iyang gipataas ang atong mapainubuson ug walay bili nga kinaiyahan ngadto sa langitnong Trono sa Hari, ug ang tanang langitnong gahum nagasimba Niya. Samtang nagpamalandong kita niini, pun-a kita sa kahingawa ug pagrespeto, pasidunggi nato sa matinahuron ang kadako niining gasa, ug magkinabuhi kita sa paagi nga angay sa atong Ulo, ingon mga miyembro ni Cristo, ingon mga kauban Niya sa panulondon, *'sa pagkabalaan, sa kajibalo, sa pagkamapailubon, sa pagkabuotan, sa Espiritu Santo, sa matinud-anong gugma, sa pulong sa kamatuoran, sa gahum sa Dios'* (2 Cor. 6:6:7), uban sa tanang pagsunod ug pagpaubos, uban sa tanang kugi ug pag-amping, nga dili mosulti ug bisan unsang dili angay, ug dili magbuhat ug bisan unsa nga supak sa sugo.

2. Busa, ang nagahugaw sa iyang lawas dili na miyembro ni Cristo; ang nagatagong dautang buot dili na miyembro ni Cristo; ug bisan kinsa nga gipanag-iya sa bisan unsang laing pagka-adik dili na miyembro ni Cristo; ug busa dili siya angay makig-ambit sa Balaang Misteryo. Kay ingon ang Apostol: *'Susiha sa tawo ang iyang kaugalingon, ug unya pa siya mokaon sa pan ug moinom sa kopa; kay ang bisan kinsa nga mokaon*

ug moinom nga dili angay, mokaon ug moinom sa paghukom sa iyang kaugalingon, tungod kay wala niya mailhi ang lawas sa Ginoo. Busa daghan kaninyo ang huyang ug masakiton, ug daghan ang natulog. Kay kon atong hukman ang atong kaugalingon, dili na kita pagahukman; apan kon pagahukman kita sa Ginoo, ginadisiplina kita aron dili kita pagahukman uban sa kalibutan' (1 Cor. 11:28–32). Busa, himuon nato ang atong kaugalingon nga takus ug limpyohan nato ang atong kaugalingon, aron kita matarong nga matawag nga mga miyembro ni Cristo, ug takus nga makapadayag sa Balaang Misteryo. – Kung, bisan pa, tungod sa kawalay pag-amping malupig kita sa dautang tinguha, kasuko, selos, pagdumot, o bisan unsang butang nga makalilisang sa Dios, ayaw kita pagkahibulong. Apan pas-pas nato nga ibalik ang atong kaugalingon sa atong kanhing maayong kahimtang sa hunahuna, magpamalandong kita, ug dili magpabilin niining dautana; kay ang tinuyo nga paglangan niini magdala og dili ikapangatarungan nga paghukom.

3. Labaw pa, dili kaha moabot ang kamatayon nga walay pagdahom? – Kagahapon lang mibisita kami sa usa ka obispo nga masakiton ug among siya nakaplagan nga nag-antos pag-ayo, gikapoy kaayo tungod sa hilanat, ang iyang panan-aw naglibot-libot, nga walay makitang tabang bisan asa. Dili ba nato masinati ang susamang kapalaran bisan unsang takna? – Ug unsa kaha kining mga pag-antos ikumpara sa umaabot? Usa ka damgo ug landong. Kana nga kalayo dili gayud mapalong, kana nga ulod dili gayud mamatay, ang kangitngit dili gayud mawala, ang mga gapos dili gayud maluya, ang pag-ungol sa ngipon dili gayud mohunong, ug ang tanang uban pang pag-antos kay walay katapusan. Kon tinud-anay nato kining hunahunaon, mga igsoon, mohunong kita sa pagka-malaw-ay, masibgo, masuko, mapanghusga, mapangdaot, ug dili na kita magbuhat og lain pang dautan; hinungdan, magmalinaw-on kita, magpadayon sa maayong pamatasan, maghinulsol, magbuhat sa kalooy, maghigugmaay sumala sa gisugo sa Dios, ug buhaton nato uban sa kadasig ug pagka-andam ang tanan nga gisugo, aron malikayan nato ang walay katapusang pag-antos ug makab-ot ang kinabuhi nga walay katapusan.

232. Nisaad ang Ginoo nga magpadala pa ug lain nga Mananambag: natuman kini sa Adlaw sa Pentekostes; usa kini ka dakong butang

232. 1) Nisaad ang Ginoo nga magpadala pa ug lain nga Mananambag: natuman kini sa Adlaw sa Pentekostes; kini usa ka dakong butang. – 2) Unsaon man nato pagtubag? Ipag-angkon nato ang kadunggan sa Hari: pasig-uliha kita sa pagbuhat sa tanang maayong buhat, ug sa pagsupak sa tanan nga mapinanggaon ug unodnon; diin kapait ra ang anaa, samtang ang tanang kahupayan makita sa Dios ra. – 3) Busa, likay kita sa tanan nga dili susama Niya. [4, 9]

4. Gisaulog nato ang Pentekostes ug ang pag-anhi sa Espiritu Santo, nga ang Ginoo miingon mahitungod kaniya: *'Kini naa kaninyo, kay ako paingon na; kay kung dili ko moadto, ang Mapanamkonan dili moanha kaninyo; apan kung moadto ako, padalhan ko siya kaninyo. 'Ug sa diha nga siya moabot, siya magiya kaninyo sa tanang kamatuoran'* (Juan 16:7, 13). Unsa ka dako nga saad kini! Unsa ka dako nga dungog nga gihatag kanato! Nisaad Siya nga dili Siya magpadala og anghel, ni tawo, kondili ang Espiritu nga pareho sa Iyang kinaiya. Busa ang Bugtong Anak sa Dios, pagkahuman Niya sa buhat sa Iyang Amahan, misaka Siya sa langit, samtang ang Balaang Espiritu mibaba—dili lain nga Dios—layo pa kana!—apan lain nga Maghupay, ingon sa gisulat. Ug—oh, dili masukod nga gugma alang sa katawhan! Ang Dios mismo mao ang atong Maglipayon. Ug Iya siyang ginalipay ang masubo ug gipang-antos nga kalag, nga nagpugong niini nga mawad-an og kaisog sa lisod nga mga kahimtang, ingon sa gipamatuod sa balaan nga Apostol, nga nagaingon: *'Sa gawas, kami nag-antos; sa sulod, nagkaguliyang; apan ang Dios, nga nagalipay sa mga mapainubuson, nagalipay usab kanamo....'* (2 Cor. 7:5). Gikomportahan Niya ang kasingkasing nga natul-og sa kahadlok sa demonyo, gipaalsa kini pinaagi sa maisugong paglaum ngadto sa dili mapildi nga kaisog, sama sa gipamatuod ni Santo David: *'Ikaw, Ginoo, mitabang kanako ug nagkomporta kanako'* (Salmo 85:17). – Naghatag Siya og kahupayan pinaagi sa pagdasig sa naglibog nga hunahuna, nga nagpasiguro niini nga gihatagan kini og kalinaw uban sa Dios ug kahilom, ingon sa gipamatuod sa Apostol, nga nag-ingon: *'Nagaawhag kami kaninyo alang kang Cristo, ingon nga ang Dios nag-awhag pinaagi kanamo: magpakig-uli kamo sa Dios'* (2 Cor. 5:20). – Nakita ba nimo kini nga walay sukod nga kaluoy? Nakita ba nimo kini nga walay kapariho nga gasa? Ang Bugtong Anak nga Anak nga lalaki nag-ampo alang kanato sa atubangan sa Amahan, ingon sa gisulat: *'Siya nga naa sa tuo sa Dios, nga usab nag-ampo alang kanato'* (Roma 8:34). Dinhi sa yuta, ang Espiritu Santo naglipay kanato sa daghang paagi.

5. Unsa kaha, busa, ang atong ihatag sa Ginoo alang niini? – Ang nahabilin na lang para kanato mao ang pagkuha sa kanta sa salmista ug pag-agay: *'Ang tanan nakong bukog nagaingon: "O Ginoo, O Ginoo,*

kinsa may sama Kanimo? Ikaw nga nagaluwas sa pobre gikan sa kamot sa mga nagapanglutos kaniya, ug sa pobre ug mga nanginahanglan gikan sa mga nagapanakod kanila" (Sal. 34:10). Ug usab: *'Ang akong tabang naggikan sa Ginoo, nga nagbuhat sa langit ug yuta'* (Salmo 123:8). Ug dugang pa: *'Kung wala ang Ginoo mitabang kanako, hapit na unta ang akong kalag mibaba sa lubnganan'* (Salmo 93:7). Ug: *"Ang Ginoo mao ang akong mananabang; dili ko mahadlok sa bisan unsa nga buhaton sa tawo kanako"* (Salmo 117:6). Busa, nga adunay kita ingon nga Mananabang, ang Balaang Espiritu; usa ka dili mapildi nga gahum, ang Dako nga Manalipod—ang Dios—ug kauban sa pakig-away, ayaw kita kahadlok sa kahadlok sa kaaway ni sa mapildi kita sa mga pwersa nga supak, apan, nga aduna Siya kanato isip atong Tabang ug Kauban sa pakig-away, magdali kita nga mapisan ug matinud-anon sa mga pakigbisog sa pagpanamastamas ug pag-angkon sa sala, pag-antos niini adlaw-adlaw, nga dili malimbong sa mga tukso sa bitin, ni mapukan sa iyang walay hunong nga mga pag-atake; atong patyon ang makalaut nga gugma, nga nagpuno sa balay sa atong kalag sa kalayo. Ginasiyuro ko kaninyo nga kini dili kalipay, kondili usa ka delikadong sakit; dili katam-is, kondili usa ka kabaliw sa hunahuna ug usa ka dautang pagngitngit. Kadtong nakapugong sa kabaliw sa unod, nahugasan ang mga hugaw niini, ug nagkupot uban sa tibuok nilang kasingkasing sa usa ka Dios—nga mao ang labing tam-is ug labing madani sa tanan—nakahibalo niini. – Ang bisan kinsa nga nakaabot niini nagpuyo sa unod apan labaw pa sa unod, sa kalibutan apan labaw pa sa kalibutan; nagpuyo sila dinhi ug nagkinabuhi sa gawas sa makita; sa kanila, ang mga balud sa grasya, nga gipukaw sa malumo nga huyop sa Espiritu, nagpuno sa kalag sa kahilom kutob sa mahimo.

6. Ngano man, busa, nga gitugotan nato ang gugma sa kalipay, nga nakadaog kanato, nga makaliso kanato sa ingon ana ka dako ug makausab kanato sa ingon ana ka lawom nga, sa pagyuko pag-ubos sa yuta, sa unod ug dugo, kita hingpit nga mapahilayo sa atong hingpit nga maayong Dios? – Busa, modagan kita gikan sa matag pagbati: modagan kita gikan sa gugma sa kuwarta, ang tinubdan sa pagtraydor; likay kita sa kawalay pagtuo, nga nagbulag kanato sa pakig-uban sa Ginoo; likay kita sa bisan unsang laing pagbati, bisan unsa pa ang porma niini sa atong mga kalag—kasuko, selos, pagdumot, garbo, pagpasigarbo sa kaugalingon, ug pagbulag sa uban—basig makit-an kita sa kamatayon nga wala mag-andam ug bulagon kita gikan sa Dios; ug ang pagka-layo sa Diyos mao ang pagka-layo sa Gingharian sa Langit. Walay bisan kinsa nga dili magbuhat sa makapahimuot sa Diyos ang makalikay niini. Busa, unta makalikay kita sa umaabot nga kasuko, nga gireserba alang sa mga nagasupak Kaniya; sugdan nato ang pagpalipay sa Diyos nga walay hunong, limpyohan nato ang atong kaugalingon ug bag-ohon nato ang atong mga kalag. Lig-on kamo sa kasingkasing! Ang Ginoo duol sa tanan nga nagtawag Kaniya.

233. Ang Kapistahan sa Tanan nga mga Balaan. – Kinsa sila? Tanan nga mga martir: ang uban martir sa dugo, ug ang uban pinaagi sa mga buhat sa pagsakripisyo sa kaugalingon

233. 1) Ang Pista sa Tanan nga mga Balaan. – Kinsa sila? Tanan nga mga martir: ang uban napatay pinaagi sa dugo, ang uban pinaagi sa mga buhat sa pagsakripisyo sa kaugalingon. – 2) Apil usab kita sa ila: ang atong mga tirano (– mga pagbati, mga tawo nga puno sa pagbati ug mga demonyo –) nagmando nga moliko kita gikan sa Dios ug moanhi sa ilang kiliran; tungod kay mosupak kita, kita nga mga nag-antos sa kasubo sa gawasnong kakulangan ug sulodnong pakigbisog. – 3) Apan magpabilin kitang matinud-anon hangtod sa katapusan; ug kita giisip nga takus sa bahin sa kapalaran sa mga martir. [4, 10]

7. Gihatagan kita sa pribilehiyo sa pagsaulog sa pista sa tanang pista, ang Balaang Pentekostes; karon anaa sa atubangan nato ang pista sa Tanan nga mga Balaan. – Pila kaha ug unsang matang sa mga balaan ang gisaulog karon? Kinsa may makahibal-o sa gidaghanon sa mga bitoon sa langit o sa balas sa baybayon? – Dili masukod ang kadaghan sa mga santo sa Dios, mga saksi sa kamatuoran sa Dios ug mga martir, nga matinud-anon nga misukol sa dautang gahum sa mga tirano nga supak niining kamatuoran ug nag-antos sa tanang matang sa pag-antos uban sa kaisog ug kalipay – kalayo, espada, mga mabangis nga hayop, mga ligid, mga puthaw nga kuko ug bisan unsa pa nga maimbento sa dautang hunahuna, gitungha ang ilang mga pag-antos ingon usa ka kahupayan ug ang pag-ula sa ilang dugo ingon kalipay – ug, niining pagtuo, naglakaw sa nagdilaab nga uling, gipalong ang nagdilaab nga siga sa ilang dugo, ug nagbuhat og daghang mga butang sa ilang pagka-tawo nga milabaw pa sa pagka-tawo, busa nakapahadlok sa kasingkasing sa mga tirano ug mga hari – ingon usa ka pagpamatuod sa unsa? – Nga si Jesu-Cristo mao ang Anak sa Dios, ug nga ang walay katapusang kinabuhi gihatag pinaagi sa Iyang ngalan, sumala sa nahisulat. Apan ang mga nagbubo sa ilang dugo ba lamang ang mga saksi sa kamatuoran? – Dili; ingon man usab ang tanan nga nagkinabuhi sa banal nga kinabuhi, nga mahitungod kanila miingon ang Balaang Apostol nga sila *'naglibot-libot nga nagsul-ob og*

panit sa karnero ug panit sa kanding, nagkinahanglan-kinahanglan, gipanglutos, gipakaulaw—nga ang kalibutan dili takus kanila—nagpadayon sa pag-ikyas sa mga disyerto ug kabukiran, sa mga langob ug sa mga lungag sa yuta. Ug sa sunod pa: *'Busa, samtang gilibotan kita sa ingon ka dagkong panganod sa mga saksi, itaktak nato ang tanang matang sa dautan ug ang sala nga sayon kaayo makasamok kanato, ug mudagan kita nga may paglahutay sa lumba nga anaa sa atubangan nato, samtang nagtutok kita kang Jesus, ang tigpasiugda ug tigkompleto sa atong pagtuo'* (Heb. 11:37–38; 12:1–2). Nakita ba ninyo kung giunsa niya pagtawag sa tanan nga naghigugma sa kinabuhi sa pagkamatitud-anon—nga nag-antos sa kinabuhi sa boluntaryong kalisud uban sa pagkamapailubon—nga mga martir?

8. Busa, mga igsoon, kita usab nalakip sa panon sa mga martir: kay pinaagi sa paghigugma ug mapailubon nga paglakaw sa masubo nga dalan sa kinabuhi nga nag-awit sa krus, ug pinaagi sa pagbantay sa saad sa pagkamalini ug dili pagdumili sa daghang pakigbisog sa pagsunod nga anaa sa atubangan nato, nagpamatuod kita nga si Jesus mao ang Kristo, ang Anak sa Dios, naga-pamatuod kita nga adunay paghukom ug ganti; naga-pamatuod kita nga kinahanglan kita maghatag og pasaysay atubangan sa makalilisang nga hukmanan ni Kristo bahin sa atong pagkinabuhi, human kita mitindog nga lig-on batok sa yawa, ang kaaway ni Kristo, nga nagpahirap ug naglagot kanato pinaagi sa mga tukso sa dautang hunahuna ug makamatay nga mga kahilayan, nga nagpugos kanato sa pagsalikway sa Dios. Ug tinuod gayud, kadtong nadunot tungod sa ilang dautang hunahuna ug pagbati, mosunod ug motuman sa kaaway, nagpahayag pinaagi sa ilang mga binuhatan ug ilang batasan nga alang kanila, walay Dios, sama sa giingon ni San David: *'Ang buang miingon sa iyang kasingkasing, "Walay Dios"'* (Salmo 52:2). Kay kon dili una ipasulod sa kaaway sa hunahuna sa mga tawo ang pagkalimot sa Dios—ug, ingon pa, pagbaliwala kaniya—dili niya matuyok ang hunahuna padulong sa mga kahilambigit sa unod, padulong sa kagawasan sa pagpakasala, padulong sa pagkalasing, padulong sa pagpakawalay hiya, padulong sa panag-istoryahan, padulong sa kahakog, padulong sa idolatriya, ug padulong sa tanang matang sa ubang dili matarong nga binuhatan; apan sa diha nga malampuson siya niini, iyang gikuptan ang kalag, ug pagkahuman kini niyang gipabulag sa Dios, iyang gilabay kini sa kalayo nga dili mapalong alang sa walay katapusang pag-antos uban kaniya. Ka-delikado kaayo sa ingon nga limbong, ug unsa ka makalilisang ang katapusan nga gidala niini!

9. Apan kita, isip mga saksi ni Cristo, magpadayon gihapon sa paghatag og maayong pagpamatuod; magpadayon gihapon kita sa pag-angkon sa tinuod nga pagtuo, nga nagalipay uban sa tanang mga balaan nga giisip kitang takus nga makasaksi kang Cristo, nga wala magluhod sa tuhod kang Baal—mao nga, wala magpadaog sa mga kahakog sa unod ug sa uban pang makasasala nga kalipay; dili nato tuohan ang kaaway sa dihang naningkamot siya sa pag-instilar kanato og hunahuna sa pagsalikway sa pagsunod, kondili atong batukan siya nga maisugon, bisan pa mapukan kita apan dili mapildi. – Unsa ang bunga sa ingon nga pagkamartir? Hibaloa kini: ang mga saksi ni Cristo, nga misaksi kaniya sa atubangan sa tanan ug mitugot sa dili masukod nga pag-antos alang sa ilang tinuod nga pagpamatuod, ipahayag nga mga kauban niyang manunod sa umaabot nga kapanahonan, ingon sa giingon sa Apostol: *'Sa dihang si Cristo, ang atong kinabuhi, mopakita, kamo usab mopakita uban kaniya sa himaya'* (Col. 3:4). Kauban nila, hinaut nga kita, human ipadayon ang atong pagpamatuod hangtod sa katapusan sa atong kinabuhi, mahimong takus nga makadawat sa walay katapusang ganti ug magpuyo uban ni Cristo hangtod sa kahangturan sa kalipay ug pagmalipayon.

234. Sa Domingo, hinaut nga ang paghinumdom sa mga panalangin nga gihatag kanato sa Ginoo pinaagi sa Iyang Pagkabanhaw magsilbi nga leksyon kanato

234. 1) Sa Domingo, hinaut nga ang paghinumdom sa mga panalangin nga gihatag sa Ginoo kanato pinaagi sa Iyang Pagkabanhaw magsilbi nga leksyon kanato. – 2) Sa paghinumdom niini, dili nato malikayan nga mabati ang pagdani sa paghigugma sa Ginoo nga gihigugma kita pag-ayo, nga ipakita pinaagi sa pagtuman sa Iyang mga sugo ug paglikay sa tanan nga dili makapahimuot Kaniya. – 3) Aron mapalig-on kini nga pagdani, hunahuna nato ang kamatayon; ang kamatayon sa atong igsoon nga si Eudokimus karon naghatag kanato og usa ka kahigayunan alang niini. [4, 12]

10. Ang mismong adlaw sa Pagkabanhaw, nga karon atong gisaulog, naghatag kanato og igo nga pagtulon-an (Κατήχησις), kon atong tagdon. Kay niining adlaw gibanhaw kita sa atong Ginoong Jesu-Kristo, nga napukan tungod sa sala; niining adlaw gipatuhop kita sa kinabuhi, nga gipatay tungod sa atong mga kalapasan ug sa dili pagkatuli sa atong unod; niining adlaw, gibuksan Niya pag-usab ang paraiso alang kanato, aron makatagamtam kita sa kahoy sa kinabuhi, nga mao ang Iyang lawas ug dugo nga nagahatag kinabuhi; niining adlaw, nga nabanhaw kita gikan sa mga patay, makahingalo kita uban sa pulong sa propeta:

'O kamatayon, asa na ang imong turok? O Hades, asa na ang imong kadaugan?' (1 Corinto 15:55). Ikaw napildi sa Iyang miingon: *'Magkugi kamo; ako nakadaog na'* (Juan 16:33); niining adlaw, pinaagi sa mga pulong sa Apostol, ang Dios Amahan *'gipa-alsa kita uban Niya ug gipahimutang kita sa kahimayaan sa langit sa Kristo Jesus, aron sa umaabot nga mga kapanahonan Iya nga ipakita ang dili masukod nga bahandi sa Iyang grasya pinaagi sa Iyang pagkamaayo kanato sa Kristo Jesus'* (Efe. 2:6–7). O dili masukod nga gasa! Gikan sa unsa ug paingon sa unsa kita Niya gidala? Gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi, gikan sa kangitngit ngadto sa kahayag, gikan sa pagkaulipon ngadto sa kagawasan, gikan sa pagkabigon ngadto sa tinuod nga pakig-uban; ug gipakita Niya ang Iyang kaluoy hangtod sa paghimog kita nga *'mapaangay sa hulagway sa Iyang Anak'* (Roma 8:29). Unsa ka dili masukod nga grasya kini! Unsa ka daghan kaayong kadako sa Iyang gugma alang kanato! Nga gihatag Niya ang Iyang bugtong Anak nga Anak isip pantubos alang kanato tanan. Ug giunsa man nato nga dili pagasigaw niini: *'Kinsa may makapahayag sa gamhanang mga buhat sa Ginoo? Kinsa may makasaysay sa tanan Niyang mga pagdayeg?'* (Sal. 105:2).

11. Busa, higugmaon nato Siya nga ingon ana kaayo paghigugma kanato, ug mag-antos hangtod sa kamatayon alang Niya nga namatay alang kanato, nga dili na mobalik sa unod ug dugo, nga dili malimbong sa mga limbong sa bitin, nga dili madala sa mga kalipay niining kinabuhi, ug dili tugotan ang atong kaugalingon nga matilawan ang bunga sa sala, diin nagagikan ang kamatayon; kay nasulat: *'Kay alang sa mga makasasala nga tinuyo pagkahibalo na nila sa kamatuoran, wala nay halad alang sa sala; kondili usa ka makahadlok nga pagpaabot sa paghukom, ug ang kalagot sa kalayo nga mokaon sa mga supak kaniya'* (Heb. 10:26–27). Busa, pag-alagad kita sa Ginoo uban sa pag-amping ug pag-uyon; pagkinabuhi kita uban sa kinaadman ug maayong han-ay; tumanon nato ang mga katungdanan nga gisalig kanato uban sa maampingong paglahutay, nga hugot nga mosunod sa gisugo, dili lamang sa espirituhanong mga butang kondili usab sa mga buluhaton sa lawas, bisan pa sa pag-asay og kahoy-panalang ug pag-andam og tubig.

12. Labaw sa tanan, hinumdumi nato nga ang kamatayon dili malikayan nga nagpaabut kanato. – Bisan karon, ang atong igsoon nga si Eudokim mibiya na paingon sa Ginoo. – Kung ang kamatayon sa usa ka igsoon dili makapahunahuna kanato, unsa kaha ang makapabalik kanato sa husto? Kung ang misteryo sa kamatayon dili makakumbinsi kanato, unsa pa kaha ang makapugong kanato gikan sa makaguba nga mga tinguha? Dili ba mailhan nga, samtang nagasulti ug nagahuna-huna kita bahin niini o kana, kalit nga moabot kanato ang makalilisang nga oras sa kamatayon? – Usa ka makalilisang ug dili masabar nga takna alang sa mga ginapanag-iy sa sala, alang sa mga ang ilang mga kapakyasan wala malimpyo sa paghinulsol, alang sa mga nagpuyo sa kagubot, nga walay balaod ug palasak – apan usa ka matam-is ug gipaabot nga takna alang sa mga nagahigugma sa Dios, ang mga deboto ug may hiyas, ang mga malumo ug mapainubuson. Busa, ako kamo naghangyo ug nagpahinumdom, mga igsoon, nga kining mga hunahuna inyong ikapang-idlo sa kasingkasing: malikay kita sa atong mga kahuyang kutob sa atong makaya, ug, sa pagyakap kang Cristo uban sa gugma, magpaningkamot kita sa pagkamaayo, aron, human natong mabuhi sa ingon niini nga paagi ang atong tibuok kinabuhi, atong mapanunod ang Gingharian sa Langit, kang Cristo nga si Jesus, atong Ginoo.

235. Sa paghinumdom sa usa ka tawo nga sa dihang nagkamatay na, misinggit: 'Gikurat ko', ug namatay siya sa dili pa niya mahuman ang iyang mga pulong – iyang gikuha ang pagtulun-an: nga kinahanglan mabuhi kita sa paagi nga kanunay andam sa kamatayon

235. 1) Sa paghinumdom sa usa ka tawo nga sa dihang nagkamatay na, misinggit: 'Gikurat ko', ug namatay siya sa dili pa niya mahuman ang iyang hugpong sa mga pulong – iyang gikuha ang pagtulun-an: nga kinahanglan magkinabuhi sa paagi nga kanunay andam sa kamatayon. – 2) Unya, pagkahuman niyang gihulagway nga kini labing sayon makab-ot sa kinabuhi sa komunidad, iyang gipakita ang simpatiya sa mga nag-inusara, ug gidayeg ang mga nagpuyo sa pares o tulo, apan labi na gayud ang mga nagpuyo sa usa ka komunidad. [4, 13]

13. Karong adlaw Domingo; ug kinahanglan ko nga maghisgot kaninyo bahin sa kamatayon. Makita ninyo kung unsa ka kanunay nga ang atong mga igsoon ug mga amahan, sunod-sunod, mobiya kanato. Para kanato, kini wala'y lain kondili pahinumdom nga kita usab dili madugay mobiya dinhi; dili kita moadto sa bisan unsang yutang ug panandaliang puloy-anan, kondili sa di-la-hingan ug walay katapusang mga puloy-anan, diin walay bisan kinsa nga nakasulod na niini ang makabalik pa. – Sa tinuod, makalilisang ang kamatayon sa diha nga madungog lang kini; apan dili masukod ang kalisang niini sa diha nga makita na kini sa kaugalingong mga mata, sama sa among nasinati unom ka adlaw ang milabay sa kamatayon sa Abad sa Chalkis. Kauban namo siya sa diha nga iyang gihuyop ang katapusang gininhawa, ug nabigla kami sa nahitabo:

nga kaniadto usa pa lang ka gutlo siya uban namo, unya sa sunod nga gutlo mibulag na siya kanamo, nga napildi sa kamatayon. Tinood gayud nga makalilisang nga tan-awon ug makahadlok nga panan-awon! Samtang nagaginhawa pa, ang bulahan miingon niini nga mga pulong: 'Gikurat ko'; ug uban niining mga pulonga, pagkahuman niyang giuyog gamay ang iyang ulo ug kamot, mitahimik siya, sa wala pa niya mapadayag kung unsay nahitabo. – Apan nabati namo ang kahulugan sa katingalahang panghitabo. Gisulti ko kini kaninyo dili aron maghatag og landong sa namatay; layo pa kana kanako! – Apan aron pahimangnoan ang atong kaugalingon ug dasigon kamo – aron masiguro nga ang katapusang oras dili kita makapahingangha, ug nga walay ingon nga paghilak nga mogawas sa atong tutunlan sa takna sa atong kamatayon; hinungdan, mag-andam kita kanunay alang niining takna, ug atubangon kini nga walay kalibog. Kay nasulat: *'Nagaandam ako sa akong kaugalingon ug wala ako malisang'* (Salmo 118:60). Apan dili nato kini makab-ot gawas kon kanunay kitang magbantay sa atong kaugalingon, ug gawas kon matinud-anon natong panalipdan ang maayong buhaton nato, ug itul-id pinaagi sa paghinulsol ang mga sala nga atong nabuhat, kanunay nga pag-andam sa atong kinabuhi ingon nga unta dad-on kita sa langit sa dili madugay. – Kay sa atubangan kinsa man kita magatubang didto? Dili ba sa atubangan sa Hukom sa tanan ug sa atubangan sa Dios, *'nga sa kaniya magluhod ang tanang tuhod sa langit, sa yuta, ug sa ilawom sa yuta, ug ang tanang dila mag-angkon'* (Fil. 2:10)? Ug unsa man ang pasaysay nga atong ihatag? Dili ba kini sa tanang butang nga atong gibuhay sa kinabuhi—sa buhat, pulong, ug hunahuna?

14. Sa matag higayon nga kini mosulod sa akong hunahuna, mapuno ko sa kahadlok ug hapit na ko mawadaan sa akong pagka-matngon. Apan ikaw makahuna-huna niini nga walay kahadlok—ikaw, ingon ko, nga masunuron ug nagbutang sa tanan nimong pagsalig sa gahum sa pagkasunuron: kay mao gayud kini ang kinabuhi sa tinuod nga pagkasunuron. Apan unsang depensa ang ilang ipreparar alang sa ilang kaugalingon sa atubangan sa makalilisang nga Trono ni Kristo, kinsa mibulag sa pagsunod ug nagpuyo sa pagka-inusara, nagalibot-libot ug walay masaligan nga baruganan? Kahilakon! Ka-dani sa daotan! Giunsa kaha nga ang mga naglakaw sa matarong nga dalan sa kinabuhi sa monghe mibalik? *'Kay mas maayo pa unta alang kanila nga wala na lang nila mailhi ang dalan sa pagkamatarong kaysa nga pagkahibalo nila niini, mibalik sila sa pagtalikod gikan sa balaan nga mga sugo nga gisalig kanila. Kay nahimo sila nga tinuod nga panultihon: ang iro mobalik sa iyang samaw, ug ang baboy, pagkahugas, mobalik sa paglubog sa lapok'* (2 Pedro 2:21–22). Unsa man imong problema, higala? Nagpasan ka ba sa yoke sa ulipon?! Mao kini ang paagi sa pagpangatarungan sa ilang kaugalingon sa mga tawo nga mobiya sa monasteryo aron mag-inusara, nga nag-ingon nga ang monasteryo usa ka porma sa pagkaulipon. Ikaw, nga gilabay ang yoke sa kalibutan, nilayas gikan niini, ug gipagawas ang imong kaugalingon gikan sa tanang unodnong batasan? Dili na ba pud ka magkuha og asawa!! Kay kining duha ka butang dili mabulag: ang mga palamuti sa kalibutan ug ang iya sa kalibutan. – Apan alang sa mga nagkinabuhi sa Krus, pareho silang langyaw. – Apan ang hinungdan niini, sama sa kanunay, mao ang sala. Tungod kay kita maluho ug gahaman, natural nga mosunod ang paghigugma sa mga babaye. Busa, aron walay saksi o manaway sa mga tinago nga nahitabo, dili nato gusto nga adunay igsoon nga kauban sa pagpuyo, kondili pilion nato ang pag-inusara—o, aron mas klaro, ang pagkaulipon sa kahakog—sanglit daw nabaligya na nato ang atong kaugalingon sa sala ug nahimong ulipon sa unod ug dugo. Busa ang pagkaguba sa atong sulod nga kahusay; busa ang mga tukso; busa ang mga pagkahulog. Para sa akong bahin, kini nagmugna og paghilak ug pag-aga. Ako nagasaway ug nagdili; apan dili sila maminaw. Hinaut nga maminaw kining mga tawo sa gisulti sa Ginoo: *'Kon wala ko miabot ug nakigsulti kanila, dili unta sila masala; apan karon wala silay bisan unsang pasangil sa ilang sala'* (Juan 15:22). Inosente ako sa dugo sa ingon nga mga tawo. Mahimo unta nga putlon sila pag-ayo gikan sa atong komunidad, sumala sa sugo nga *'(magbuhat ka kanila ingon sa usa ka Hentil)'*; apan, tungod kay karon adunay paglutos, akong ipalugway kini; *'basig, human makalingkawas sa mga bitag sa yawa, mabitag na usab sila kaniya ug madala nga bihag sa iyang kabubut-on'* (2 Tim. 2:26). Kamo, bisan pa, gipanalanginan sa Ginoo – nagpuyo nga magkapariha o magkatulo, ug, nga labi pang angay dayegon, nagpuyo subay sa monastikong lagda, nagpabilin sa balay ug naglikay sa dili kinahanglan nga paggawas, gawas kon gikinahanglan gayud, labi na sa mga merkado ug pista, nag-alagad sa usag usa, ug pinaagi niini nagahari sa kalibutan, nga nagbuhat sa tanang butang sa matarong ug han-ay nga paagi—padaghanon unta kaninyo ang grasya ug kalinaw, ug makita unta ninyo ang mga panalangin sa langitnong Herusalem, kang Kristo Jesus, nga atong Ginoo.

236. Magbantay kita, pagpalig-on niining pagbantay pinaagi sa pulong sa Dios ug sa pagpaabut sa kalit nga pag-abot sa Ginoo, sa diha nga ang mga magbantay dad-on aron makigkita kaniya

236. 1) Magpabilin kitang magmatngon, ginapakaon kining pagkamagmatngon pinaagi sa Pulong sa Dios ug sa pagpaabut sa kalit nga pag-abot sa Ginoo, sa dihang ang mga magmatngon dad-on aron makigkita kaniya. – 2) Kinsa kining mga tawo? Kadtong mga gipahimutang sa mga hiyas nga gipahayag sa Sermon sa mga Beatitud sa Ginoo. Busa, kugiha nato nga buhaton ang atong kaluwasan sa ingon ani nga paagi, nga walay kahadlok sa umaabot nga paglutos, bisan unsa pa ang porma niini. [4, 14]

15. Kinahanglan kitang mosulti, ug dili gayud magpabilin nga hilom sa dugay. Kay ang kahilom magpahulog sa kalag sa pagkatulog, ug ang ingon nga pagkatulog mao ang hinungdan sa kamatayon; sa pag-ampo alang sa kaluwasan gikan niini, si San David miingon: *'Pasiga ang akong mga mata, aron dili ko matulog ang tulog sa kamatayon'* (Salmo 12). Ang Pulong nga nagalihok sa kasingkasing usa ka tinubdan sa tubig nga misaka paingon sa kinabuhi nga walay katapusan: unsa pa kaha ang mas mapuslanon pa kaysa niini? Ug sa pagkahibalo niini, miingon ang bulahan nga Apostol: *'Pabuhia nga daghan kaninyo ang Pulong ni Cristo, nga nagtudlo ug nagpahimangno sa usag usa sa tanang kinaadman'* (Col. 3:16). Nakita ba nimo kung giunsa niya kita gisugo nga magtudlo ug magpahimangno sa usag usa, ug dili magkontento sa atong kaugalingong pahimangno lang? Mapainubuson nakong giangkong nga sa matag higayon nga makig-istorya ko kaninyo, dako kaayo ang mapahimuslan nako: mapahawa ko sa kagubot ning kinabuhi, mahimong mas matin-aw ang akong panghunahuna, ug masabtan nako ang akong kaugalingong mga sala. Kay tinuod gayud, ang kinabuhi dinhi puno sa kagubot; matag-adlaw, gibubo sa atong mga dalunggan ang dautang mga pulong ug walay pulos nga mga hungihong; labaw pa, giatake kita sa yawa pinaagi sa mga hunahuna nga supak sa maayo. Kinahanglan palagson kini tanan pinaagi sa pulong, ug kinahanglan natong panalipdan nga putli ang atong konsensya, nga magmatngon sa gitawag kanato. Busa, unsa man diay ang gitawag kanato? – Aron *'magsilbi sa buhi ug tinuod nga Dios'* (Heb. 9:14), *'ug magpaabot sa Iyang Anak gikan sa langit, nga Iyang gibanhaw gikan sa mga patay, si Jesus, nga nagaluwas kanato gikan sa umaabot nga kasuko'*, ingon sa gisulat (1 Tes. 1:10). Apan walay sulugoon nga matulog, magpahulay o matulog samtang nagpaabot sa iyang agalon, nga iyang atubangon, kondili magpabilin siyang matino ug magbantay, ug nabalaka nga makigkita kaniya—nga usab klaro nga gisulti sa Apostol: *"Kay ang Ginoo mismo, sa paghukom, uban sa tingog sa Arkanghel ug sa trumpeta sa Dios, mubaba gikan sa langit, ug ang mga minatay kang Cristo mobanhaw una; unya kita nga buhi ug nagpabilin dad-on uban kanila sa panganod aron masugat ang Ginoo sa hangin, ug busa mag-uban kita kanunay sa Ginoo"* (1 Tes. 4:16–17).

16. Apan kinsa kining mga tawo? Ang mga kabos sa espiritu, ang mga nagasubo, ang mga putli sa kasingkasing, ang mga mapainubsanon, ang mga tigpatigayon sa kalinaw, ang mga maloloy-on, ang mga nagpasan sa yugo sa pagsunod, ug ang mga nagpabilin nga matinud-anon sa ilang pag-angkon—kinsa man kini, uban sa Ginoo; apan kadtong nagbuhat og dautang buhat, ang mga dili masunuronon, ang mga mapanghimagsik, kadtong nangalayo sa pagtuo, kadtong dili mosugot sa pagsunod, ug ang mga manimalos sa tanang matang sa dautan—kini dili madala sa panganod ug dili usab makig-uban sa Ginoo, kondili—ug kini ang labing makalaglag sa tanan— *'mag-antos sila sa silot, sa walay katapusang pagkaguba, layo sa atubangan sa Ginoo ug sa himaya sa Iyang gahum'* (2 Tes. 1:9): unta dili gayud kini hunahunaon o isulti bahin kanato! – Ngano man, busa, nga kinahanglan nato nga mag-amping pag-ayo aron masiguro ang atong kaluwasan, nga nasayud kita nga anaa pa sa unahan ang pag-antos ug nagkadool na ang mga pagsulay? Apan ayaw kita kahadlok o mapahadlok sa mga pagsulay nga misulong kanato. *'Kung ang Dios anaay uban kanato, kinsa bay makalaban kanato?'* (Roma 8:31). Kung Siya anaa uban kanato sa nangaging mga pag-antos, nganong dili man Siya anaa uban kanato, ang mapainubuson, karon usab, nga nagahatag kanato og kusog ug gahum sa tanang butang, sumala sa Iyang saad? Ug unsa may mahimo sa atong mga kaaway kanato? – Ibanalaw ba nila kita pag-usab? Apan *'Sa Ginoo ang yuta, ug ang tanan nga anaa niini'* (Salmo 23:1). Ipriso ba mi nila pag-usab? Apan walay mas tam-is pa kay sa prisohan kon ang usa ka tawo didto tungod kang Cristo. Bubugbogon ba mi nila pag-usab? Apan mas daghan pa gani nga korona ang ilang ipahamtang kanato. Unsa kaha kon patyon pa gani mi nila? Kay ang atong Ginoo mismo gipatay. Maong miingon ang Apostol: *'Kung namatay kita uban Niya, mabuhi usab kita uban Niya; kung magpailob kita, maghari usab kita uban Niya'* (2 Tim. 2:11–12). Ingon ana si Teodoro nga bulahan, ang labing dako nga saksi ni Cristo, nga karon natong gisaulog ang handumanan. Gipailob niya ang tanan uban ang kalipay alang kang Kristo. Pinaagi sa parehas nga pagtuo, kita usab, sa atong pagpaubos, magpadayon sa pag-alagad sa Ginoo; uban sa parehas nga paglaum, atong pag-agwantan ang matag kasubo ug ang kalisod sa atong karon nga mga pag-antos, aron, tungod sa

atong pagsunod ug pag-angkon sa pagtuo, kita mahimong takus nga mahimong mga manununod sa gingharian sa langit, kang Kristo Hesus, atong Ginoo.

237. Napakat. Nagdasig kanato sa paglipay niini

237. 1) Nagkabulag. Nagdasig kini kanato sa paglipay niini. – 2) Gipadayag niini ang kabubuang sa mga paghukom sa mga iconoclasta. – 3) Gipamatud-an niini ang gisulti batok kanila. – 4) Ug giimbatar kita niini sa pag-alagad sa kamatuoran dili lang sa pulong kondili usab sa buhat, o pinaagi sa usa ka kinabuhi nga angay niini. [4, 15]

17. Kagahapon gisaugol nato ang pista ni San Juan nga Manug-anunsyo sa Ginoo, ug sa maong okasyon nagpamalandong kita sa atong kinabuhi nga monastiko. Apan kaniadto kita tanan nagkahiusa, *'ug sa balay sa Dios naglakaw kita nga magkasinabtanay'* (Salmo 54:5). Karon, bisan pa, nagkabulag-bulag kita—ang matag-usa sa ilang kaugalingong dapit—sa nagkalain-laing mga lugar ug panimahan. Bisan pa niana, tungod kay kini nga pagkabulag alang sa Dios, angay kita maglipay, sumala sa gisugo; kay ang Ginoo miingon: *'Maglipay kamo ug magsandig, kay dako ang inyong ganti sa langit'* (Mat. 5:12). Labaw pa, pinaagi niini gihimo kitang susama sa Ginoo, nga miingon: *'Kung gipahawa nila Ako, ipahawa usab nila kamo; kung gituman nila ang akong pulong, tumanon usab nila ang inyoha. Apan kining tanan buhaton nila kaninyo tungod sa akong ngalan, kay wala nila mailhi ang nagpadala kanako'* (Juan 15:20–21).

18. Ug sa tinuod, sama sa mga Hudyo, nga pinaagi sa dili pagdawat sa Anak, gipakita nila nga wala nila mailhi ang Amahan; ingon usab, ang mga iconoclasta, pinaagi sa dili pagdawat sa ikon ni Kristo, nagpakita nga wala nila mailhi si Kristo. Ang kamatuoran hayag; apan usa ra sa libo ang nakahibalo niini. Tan-awa kung giunsa sa ilang dautang pangatarungan ang pagka-duha ka nawong: sa usa ka higayon mosulti sila nga hingpit nga gidili ang pagbutang og ikon ni Kristo; sa lain, nga gitugotan kini—apan pante ra sa mga simbolo nga gigamit sa gubat ug pagpangayam; apan ilang gipanghimatuud nga dili sila angay pagsimbahon, sama sa dili pagyuko sa atubangan sa hulagway sa kabayo, baka, leon, tigre, bitin, isda o langgam. Sa pagkadungog niini, kinsa bay dili moagak, kinsa bay dili maghilak, nga wala sila'y pag-ulaw sa pagtandi sa ikon ni Kristo—nga ginasaludoan sa mga anghel ug gikurog sa mga demonyo—sa mga hulagway sa mga hayop nga upat ka tiil, mga reptilya, isda ug langgam, ug sama kanila, wala nila giisip nga ilang katungdanan nga pasidunggan kini. 'Unsa ka makalilisang nga bakak, ug unsa pa gayud ka makalilisang nga kawalang-hiya! – Ug unsa pa? – Ang hulagway sa tawo gitawag nga tawo, ang baka gitawag nga baka, ang kamelyo gitawag nga kamelyo; ug kasagaran ang hulagway ginganlan sumala sa tawo nga gipakita – apan ang ikon ni Kristo nga Ginoo, ang Inahan sa Dios, o bisan kinsa sa mga balaan, dili gyud nila tugotan nga tawgon sa ilang mga ngalan, bisan pa sa piguratibo nga paagi, kondili ingon lang sila: 'ikon', nga walay pagdugang kinsa, aron, sa ilang pagtuo, dili sila makasala. Napuno sila sa ingon ana ka kaulag ug ingon ana ka pagpanamastamas! Apan kamo, mga igsoon, pamatiha sa gisulti sa atong mga balaang Amahan ug hibali i nga kung ang mga lugar diin natawo si Kristo balaan, giila ug gitahud ingon ana, ug bisan kinsa nga makadawat bisan usa ka tipik sa balas o bato gikan didto modawat, magtipig ug motahud niini ingon usa ka balaang bahandi; Dili ba ang ikon ni Kristo labi pang takus sa dungog ug pagsimba, diin Siya klarong makita, sama sa usa ka salamin, ug nagpukaw sa mga pagbati nga angay Niya, sama sa Siya mismo anaa didto? Kay mao kana ang kinaiya sa usa ka hulagway nga kini nagrepresentar sa tawo nga gipakita.

19. Ngano man, ako, nga mapainubuson, nga masubo sa akong kasingkasing tungod sa ikonoklastikong limbong ug nahadlok sa silot tungod sa akong kahilom, mosulti sa kakahanglanon sa akong gisulti, bisan gamay ug mubo. Kung ang mga tawo nga lain ang pagtuo dili mohunong, sa pribado ug publiko, sa sinulat ug sa sinulti, sa pagpadayag sa ilang mapang-insulto nga dila batok kang Kristo; ngano kaha nga kita, nga naglingkod lang sa balay, dili mag-istoryahanay bahin sa angay buhaton sa kasamtangang kahimtang? – Ug giunsa nato pag-antos sa kasuko sa Ginoo kung molihok kita sa laing paagi? Ug unsang klase nga mga sumusunod sa atong mga amahan kita, nga husto nga nagtawag sa pagpahilum ug pagpanago sa ingon ani nga kahimtang nga pagtraydor sa kamatuoran?

20. Busa, angay kita mag-istorya ug maminaw, nga mag-alagad sa kamatuoran sa pulong ug buhat. Kay ang mga balaan nga Apostoles misakop sa kalibutan dili lamang pinaagi sa pagwali sa langitnong pulong kondili usab pinaagi sa usa ka kinabuhi nga walay ikasaway, nga naghatag kahayag sa mga naa sa kangitngit ug nagpanam-is sa mga gikapoy sa kalibutan pinaagi sa asin sa kinaadman, nga nagdala lamang sa ilang kaugalingon og usa ka tinapay ug usa ka tungkod. Pinaagi sa pag-alig kanila, mga igsoon, makadawat usab kita og pagdayeg, nga kontento sa atong naa, dili mangandoy og pilak, apan magpakita nga dili kita gahakog,

dili magbiya sa dili takdang panahon, ug dili makig-uban sa mga babaye, diin naggikan ang kamatayon. Kung maglihok kita sa ingon ani, pagadayegon ang Dios sa ato, pagataason ang ato nga pag-angkon, ug ang ato nga mga kaatbang, bisan gamay lang, mapahiya ug mausab ang ilang hunahuna paingon sa paghinulsol. Apan kon dili kita molihok sa ingon niini, adunay katalagman nga, imbis nga makadawat kita og panalangin, kita mahimong masakpan sa walay katapusang silot. Hinaut nga ang Dios mismo, ang Dios sa kalinaw, nga nagbag-o sa tanang butang ug nagalihok niini ngadto sa labing maayo, maghatag og kalinaw sa Iyang Simbahan; hinaut nga Iya kitang panalipdan nga matinud-anon sa kamatuoran, ug Iya kitang pagamulong ngadto sa Iyang langitnong gingharian.

238. Karon mao ang panahon sa pag-ani. Ang atong espirituhanong ani susama niini

238. 1) Karon panahon na sa pag-ani. Ang atong espirituhanong ani susama niini. – 2) Ang atong mga bunga mao ang mga hiyas. – 3) Ang kamalig mao ang pagkapaubos. – 4) Ang panahon mao ang atong tibuok kinabuhi. – 5) Ang paagi mao ang tanang atong paningkamot ug mga buhat sa pagsunod. [4, 16]

21. Ang karon nga panahon mao ang panahon sa pag-ani, panahon sa pagpaningkamot ug singot, sa dihang natuman ang mga pulong sa Salmo: *'Ang tawo mogawas sa iyang buhat ug sa iyang paningkamot hangtod sa gabii'* (Sal. 103:23), nga wala magpahulay hangtod nahuman niya ang pag-ani, napisaan ang ginawang humay, ug nadala ang naani nga liso sa kamalig. – Unsa may masulti pa niini? – Kung gikinahanglan ang ingon nga paningkamot alang sa kalibutanong ganansya, dili kaha kini labi pang gikinahanglan alang sa espirituhanong ganansya? Kita usab adunay ani nga nagpaabut kanato, ingon sa giingon sa Apostol: *'Ang magtanom og tipid, tipid usab ang ani; ang magtanom og daghan, daghan usab ang ani'* (2 Cor. 9:6). Pag-usab, miingon ang Ginoo sa Iyang mga disipulo: *'Dili ba ninyo giingon, "Upat ka bulan pa ang milabay sa dili pa moabot ang ani"? – Nagaingon ako kaninyo, itan-aw ninyo ang mga uma, kay napahamtang na kini alang sa pag-ani. Ang mag-ani makadawat sa iyang suhol ug nagtigom og bunga alang sa kinabuhi nga walay katapusan; busa maglipay-lipay ang magtatanum ug ang mag-ani'* (Juan 4:35–36). Aniya, busa, ang ani nga gibutang sa atubangan nato.

22. Busa, magpaningkamot kita sa tibuok kasingkasing aron anihon ang ani, ug magtipon og mga bunga nga dili unodnon ug malabay, kondili espirituhanon ug magpabilin alang sa kinabuhi nga walay katapusan: pagkabalaan ug kalinaw, gugma ug kalipay, pagkamaayo ug pagkamapailubon, kalooy ug pagkamahumok, ug ang tanang uban pang mga hiyas. Kini mao ang mga espirituhanong bunga nga kinahanglan tipuon uban sa pag-ila – aron walay dautan nga masagol sa maayo; nga mao ang paghigugma, apan walay pagpabor; ang pagpaningkamot sa pagkamabuotan, apan walay pagpanukotuko; ang paghisgot sa igsoon, apan dili uban sa pagdumot; ug, sa kinatibuk-an, ang *'pagbuhat sa kabubut-on sa Dios, nga maayo, makapahimuot ug hingpit'* (Roma 12:2) uban sa pagkamatitud-anon.

23. Sa pagdala sa mga bunga ngadto sa kamalig, nagpasabot kini alang kanato sa ilang seguridad nga pagtipig sa bahandi sa pagpaubos, ingon sa gisugo mismo sa Ginoo, nga miingon: *'Sa diha nga inyong mahuman ang tanan nga gisugo kaninyo, ingna, "Kami mga sulugoon nga dili angay; among gibuhay ang among katungdanan"'* (Lucas 17:10); ug sama sa pagtudlo kanato sa Apostol bahin niini, nga nagaingon: *'Unsa may imong gipanag-iya nga wala nimo nadawat? Ug kon nadawat man gani nimo kini, ngano man nga magpasigarbo ka nga daw wala ka kini nadawat?'* (1 Corinto 4:7).

24. Ingon ana ang atong ani, ug ingon ana usab ang atong paningkamot—nga dili molungtad og duha o tulo ka bulan, kondili hangtod sa katapusan sa atong kinabuhi; apan, kon itandi sa umaabot nga kapanahonan, kini ihap nga usa ka adlaw ra: kay didto walay katapusan; didto, ang tanan magakaon sa bunga sa ilang paningkamot hangtod sa kahangturan, ug malipay niini sa walay katapusan.

25. Busa, *'patyon nato ang makalupyo nga bahin sa atong kinaiyahan: pakighilawas, kahugawan, tinguha, dautang pangandoy, ug kahakog'* (Col. 3:5); apan kon mapainubuson nato nga pas-anon ang yugo sa pagsunod, magtinabangay, ug *'magpas-an sa karga sa usag usa, ug sa ingon makatuman sa balaod ni Cristo'*, ingon sa gisulat (Gal. 6:2). Bulahan siya nga mapainubsanon nga nagapaubos sa iyang ulo sa tanan; bulahan siya nga nagpaningkamot sa labing daghan: kay mas dako ang paningkamot, mas dako ang ganti; ug siya nga nag-ako sa katapusang pag-alagad pagahimayaon uban sa unang puwesto, ingon sa giingon sa Ginoo: *'Ang bisan kinsa nga gustong mahimong labing dako kaninyo kinahanglan mahimong labing gamay sa tanan ug alagad sa tanan. Kay bisan ang Anak sa Tawo wala moanha aron pag-alagadon, kondili aron mag-alagad, ug aron ihatag ang Iyang kinabuhi ingon nga lukog alang sa kadaghanan'* (Marcos 9:35; 10:44–45). Hunahunaon nato kini, mga igsoon, ug paningkamotan nga molihok sumala niini, aron kita mahimong takus

nga makadungog niining tingog: *'Maayo kaayo ang buhat, maayong matinud-anon nga alagad; ikaw matinud-anon sa pipila ka butang, pagatagana tika sa daghang butang; sulod sa kalipay sa imong Ginoo'* (Mat. 25:21).

239. Ang Ani. Ang tanan nagpaningkamot nga dili mapul-an: ingon usab kita—ang matag-usa magpaningkamot sa iyang kaugalingong buluhaton

239. 1) Ang Ani. Ang tanan nagpaningkamot nga dili mapoy: ingon ana usab kita—ang matag-usa magpaningkamot sa iyang kaugalingong buhat. – 2) Didto, tingali mosang-at sila og mga kapansanan, apan kita dili; kay ang gikinahanglan lang mao ang: paghandum ug pagpangita. – 3) Ingon ani ang gibuhay sa mga Amahan, ug karon ila nang gina-ani ang bunga niini. [4, 17]

26. Panahon na sa ani, sama sa inyong makita, ug ang matag mag-uuma mosugod sa pag-ani sa humay. Wala'y makapoy sa mag-uuma—bisan ang bug-at nga trabaho o ang nag-aso nga adlaw; apan gikan sa buntag hangtod sa gabii siya nagpaningkamot, usahay nagyuko, usahay nagtindog, hangtod mahuman niya ang buluhaton nga gihatag kaniya. – Ug kita, nga nagtawag sa atong kaugalingon nga mga sulugoon ni Cristo ug nagkinabuhi sa monastikong kinabuhi, naa ba usab kitay ani? – Oo, naa – ug ingon ana nga ani nga gipakita sa atong Ginoong Jesu-Cristo sa Iyang mga disipulo, nga miingon: *'Nagaingon ba kamo, "Upat ka bulan pa ang milabay sa dili pa moabot ang ani"? Nagaingon ako kaninyo, itas ninyo ang inyong mga mata ug tan-awa ang mga uma, kay hinog na kini alang sa pag-ani. Ang mag-ani makadawat sa iyang suhol ug nagtigom og bunga alang sa walay katapusang kinabuhi; busa maglipay-lipay ang magtamnan ug ang mag-ani'* (Juan 4:35–36). Klaro, busa, nga aduna kitay pag-uma ug pag-ani, ug labaw pa, kini dili molungtad sa usa ka piho nga panahon, kondili nagpadayon sa atubangan nato nga walay hunong ug hangtod sa kahangturan. Busa, mga igsoon, mag-ani kita nga masinabtanon: ang magtutudlo sa pagtudlo, ang magbantay sa pag-atiman sa tanan, ang magdumala sa pagdumala, ang ministro sa ministryo, ang bag-o pa sa pagsunod, ang nagahilom sa paghilom, ang nag-ampo sa mapailubon nga pagpadayon sa pag-ampo—ang tanan sa tanang butang, sumala sa among makakaya. Dili ba kini hingpit nga dili angay kon samtang ang mga nagbuhay og pisikal nga trabaho naningkamot kaayo sa ilang mga buluhaton, kita mosugod sa atong espirituhanong paningkamot uban sa katamaran ug kawalay pag-amping; samtang sila, bisan pa nga nababad sa singot, wala maglikay sa ilang mga trabaho, kita mobati og pagdumot sa mga paningkamot sa pag-awop sa kaugalingon. Dili ba ang Gingharian sa Langit ang nag-atubang nato? Dili ba kini ang kinabuhi nga walay katapusan? Dili ba kini kalipay nga dili masukod? – Ug posible pa kaha, pinaagi sa pag-uyon sa katamaran, nga makab-ot nato ang bisan unsang dako ug matahum nga butang? Dili gayud. Busa, kinahanglan nato nga pagpukawon ang atong kaugalingon gikan sa pagkatulog sa katamaran ug pagka-inay, ug sugdan ang atong buhat uban sa tibuok kadasig: kay dili man nato gipangita ang butang nga madunot ug malabay, kondili ang dili madunot ug walay katapusan; aron masulti usab mahitungod kanato: *'Makatigom ka sa bunga sa imong paningkamot; bulahan ka, ug maayo ang moabot kanimo'* (Salmo 127:2).

27. Ayaw pasagdi nga adunay mosulti: *'Ako maluya; dili ko makahimo sa pagpaningkamot.'* Ang maluya sa lawas dili makasustiner sa pisikal nga trabaho; apan sa espirituhanong paningkamot, itutok ninyo ang inyong kasingkasing niini, ug kamo maglig-on sa pagbuhay sa maayo: naa kamo'y mga luha, naa kamo'y pagmugos sa kasingkasing, naa kamo'y himsog nga panghuna-huna, naa kamo'y kalinaw ug pagkabalaan, nga labing makapahimuot sa Dios (Heb. 12:14). Ayaw pasulti sa bisan kinsa: *'Nadugmok ako sa akong pagkahulog; dili na ako makabangon o makalakaw nga matuwid.'* Kinahanglan lang nimo nga handumon ug pangitaon kini – ug Iya ka nga itindog, *'Siya nga nagatindog sa pobre gikan sa abog ug nagapataas sa kinahanglanon gikan sa tapok sa abo'* (Salmo 112:7). *'Ang nahulog ba dili mubangon? O ang miliko ba dili mobalik?'* (Jer. 8:4). *'Ingon nga buhi ako, nagaingon ang Ginoo, wala koy tinguha sa kamatayon sa makasasala, kondili nga ang dautan mobalik gikan sa iyang mga dalan ug mabuhi'* (Ezek. 33:11). Unsa kaha nga bulahan nga pasangil, unya, ang atong mahuptan, unsang makatinuod nga rason, aron dili kita mosuod sa pagtuman sa mga sugo uban sa atong tibuok kadasig, aron sa ingon makab-ot nato ang gisaad nga mga panalangin?

28. Tan-awa kung giunsa sa mga balaan nga amahan ang pagpaningkamot, pag-uma, pag-ani, ug pagtipon sa ilang mga kamalig, ug karon nagalipay sila, nagpaabot sa pag-abot sa katapusang adlaw, diin mosidlak sila sama sa adlaw. Busa, mga igsoon, ayaw nato tugoti nga mapahilayo kita gikan sa mga bulahan, ni baligyaon nato ang atong kaluwasan alang sa pipila ka walay pulos ug malabay nga kalipay, aron kita pag-antoson sa walay katapusan nga silot ingon baylo; apan, sa atong tanang kusog, paninguhaon nato nga

mosunod sa ilang mga tiil, mag-antos sa tanang butang ug mag-ugak sa tanang butang, aron atong mapanunod ang Ginharian sa Langit kang Kristo Hesus, atong Ginoo.

240. Ang mga layko, sa dihang mamatay sila, magbilin og testamento; ug usahay usab ang mga monghe magbilin og testamento; unsang klase?

240. 1) Ang mga layko, sa dihang mamatay, magbilin og testamento; ug ang mga monghe usab magbilin og testamento; unsang klase? – Nga kita mga langyaw ug pansamantalang nagpuyo dinhi, ug dili nato angayng pangitaon ang mga butang niining kalibutan. – 2) Tumanon nato kini nga testamento ug paningkamotan nga matuman kini, – 3) pinaagi sa pagsunod sa ehemplo sa mga Amahan, nga tanan naglihok sa ingon niini. [4, 18]

1. Ang panahon sa pag-ani makapaluya sa lawas, makapalisod sa mga pagpanagna, ug usahay makapaluya pa gani sa usa ka tawo, bisan pa sa pagpaminaw sa mga pagtulon-an. Apan tungod kay, sumala sa pagtulon-an sa Apostol, kinahanglan nga daw kita mamatay matag-adlaw; ug ang usa ka tawo nga nagkamatay kasagaran mosulti sa iyang katapusang mga pulong—mga pulong nga gisulti sa higdaanan sa kamatayon ug sa dihang siya mobiya—nga naghimo sa mga mamiminaw nga magmatngon; ayaw usab kita pagkapoy sa pagpaminaw, kondili magmatngon kita sa ginasulti, ingon nga anaa kita sa pagbasa sa usa ka testamento. – Ang testamento sa mga nagkinabuhi sumala sa unod, sama sa usa k , kay unodnon ang kinaiya, ug naghigot sa unodnong mga butang, mao ang, unsang panulondon ang mabilin para sa asawa, mga anak, igsoon, paryente, ug unsang uban pang mga pagbuot ang gihimo, sama sa kasagaran. Sa atong kaugalingong paagi sa kinabuhi, bisan pa, ang usa ka testamento wala maghimo og ingon ana nga pahayag; apan unsa man ang gipahayag niini? – Nga kita mga langyaw ug mga pansamantalang pumoluyo sa yuta, ug nga, ingon nga *'wala kita magdala og bisan unsa sa kalibutan, mao nga klaro nga dili usab kita makadala og bisan unsa paingon sa gawas'* (1 Tim. 6:7), nga nag-agi gikan sa pagkadaut ngadto sa pagkawalay-daot, gikan sa kawalay-dungog ngadto sa himaya, gikan sa pagkamatay ngadto sa pagkawalay-kamatayon; aron dili masayop ang usa ka tawo sa pagtawag sa ingon nga 'testamento' nga Ebanghelyo: kay ang Apostol mismo miangkong nga *'labaw pa gayud ang pagbiya ug pag-uban kang Cristo'* (Fil. 1:23). Ug usab sa lain nga bersikulo: *'Gibubo na ako sama sa halad nga ilimnon, ug hapit na ang panahon sa akong pagpanaw. Nakahimo ako sa maayong pakigbisog, natapos ko ang lumba, napadayon ko sa pagtuo. Busa, gitagana na alang kanako ang putong sa pagkamatarong, nga ihatag kanako sa Ginoo, ang matarong nga Huwis, sa maong adlaw—ug dili lamang kanako, kondili usab sa tanan nga nagpaabut sa Iyang pagpadayag'* (2 Tim. 4:6–8).

2. Makita nimo nga naghigot siya sa atong pagbiya niining kinabuhi, sama sa pagwali sa Ebanghelyo. Karon, tungod kay ang atong testamento mao ang Ebanghelyo, paminawa nato uban ang kalipay ang gisulti niini ug pinaagi niini, ug paningkamoti nato uban ang kadasig ang mga buhat sa pagkamaayo, nga dili nato ituyok ang atong pagtagad o ang atong kasingkasing sa bisan unsang butang dinhi sa kalibutan, ni sa mga ginikanan, ni sa mga igsoon, ni sa atong paryente, ni sa bisan unsang binuhat, nga nagasunod sa usa ka balaang Amahan nga, sa dihang mobiya siya sa iyang selda, magbutang og tabon sa iyang ulo aron dili makatan-aw sa kahayag sa adlaw, ug nga, sa dihang gipangutana ang hinungdan niini, mitubag: *'Ngano man nga gusto pa nako makakita niining malabay nga kahayag?'* Kining tawo nga mahigugmaon sa Diyos, sa paglampas niya sa utlanan sa tanang binuhat, gisunog sa usa ka gugma alang sa Diyos ug sa pagpanumdom sa mga butang nga langitnon. Gitan-aw niya ang mga binuhat ilawom sa kalangitan, naghanga ug nagdayeg sa labing labaw nga Artista—ang Dios; apan sa dili madugay, pagkahuman niyang biyaan ang tanan nga makapahimo sa pagbati, iyang gilubong ang iyang kaugalingon sa pagpamalandong sa mga dili makita, ug gikan niini iyang nakuha ang labing matahum nga espirituhanong kalipay ug kalinaw.

3. Ingon usab si Patriarka Abraham, kay nasulat: *'Pinaagi sa pagtuo misulod si Abraham sa yuta sa saad ingon usa ka langyaw, ug nagpuyo sa mga tolda uban ni Isaac ug Jacob, mga manunod sa maong saad; kay nagpaabut siya sa siyudad nga adunay mga pundasyon, nga ang magtutukod ug magmamahimong mao ang Dios'* (Heb. 11:9–10). Ingon usab niini ang bantugang Moises, nga *'pinaagi sa pagtuo mibiya sa Ehipto, wala magkahadlok sa kasuko sa hari; kay mitugot siya ingon nga nakakita sa dili makita'* (Heb. 11:27). Mao kana ang tanan nga mga balaan, nga wala magtan-aw sa makita kondili sa dili makita, ug wala mangita sa panandali kondili sa walay katapusan, ug pinaagi niini giporma nila ang ilang kaugalingon sa pagdayeg sa pagka-Diyosnon, kutob sa mahimo. – Amo usab nga yakapa kini nga tinguha, ug ayaw gayud nato tugoti ang atong kaugalingon nga mangandoy sa kahimayaan niining panahona, o mamangha sa mga tawo nga nagkinabuhi sumala sa unod; kondili magminuslaw kita alang kanila, nga, human nadawat ang maayong balita

sa panulondon sa mga saad nga panalangin, nabisi sila sa pagpangita og bulawan ug pilak, ug sa mga malaglag nga kalipay. Apan kita, mga igsoon, sa paglitok sa mga pulong sa Apostol, *'nga nagtan-aw sa himaya sa Ginoo nga walay tabon nga nawong'* (2 Cor. 3:18), mangita kita sa mga butang nga naa sa itaas ug ipunting ang atong hunahuna sa mga butang nga naa sa itaas, *'diin si Cristo naglingkod sa tuo sa Dios'* (Col. 3:1:2), aron masulti usab kanato: *'Dili kamo gikan niining kalibutan'* (Juan 15:19), *'ug ang inyong pagkamamamayan anaa sa langit'* (Filipenses 3:20), diin kita makatindog nga walay sala sa adlaw sa matarong nga paghukom sa Dios, atubangan sa makalilisang nga trono ni Cristo, ug madungog ang gipangandoy nga tingog nga nagtawag kanato ngadto sa panulondon sa Gingharian sa Langit.

241. Ang pagkamapailubon mao ang labing dakong hiyas; kini ang dalan sa mga balaan; kita usab magpaningkamot nga molabaw niini

241. 1) Ang pagkamapailubon mao ang labing dakong hiyas; kini mao ang dalan sa mga balaan; kita usab magpaningkamot niini. – 2) Gusto ba nimo nga molabaw? – Pailub-i ang imong kabubut-on, – ug dali ra nimo nga masagubang ang tanan; ug labaw pa, – magmugnaon ka sa pagkamapailubon; kay sa mas dako nga imong pag-antos, mas maayo ug mas mahimayaon ka. – 3) Gipahibalo niya kita nga, bisan pa sila anaa sa pagka-exile, nagkinabuhi sila sa usa ka monastikong kinabuhi ug gidawat nila ang mga gustong moapil kanila; – ug iyang gidugang: pasagdi ang mga tigulang ug ang mga mas taas og ranggo nga maghatag og ehemplo sa mga batan-on sa tanang butang. [4, 19]

4. Malipayon nato nga pag-antosen ang tanan nga lisod ug masubo alang sa Dios, sa paglaum sa ganti. *'Kay ang paglaum nga makita dili na paglaum,'* ingon sa Apostol: *'Kay unsa may paglaum sa usa ka tawo sa usa ka butang nga iyang nakita? Apan kon nagalaum kita sa usa ka butang nga wala nato makita, nagpaabut kita niini uban sa pagkamapailubon'* (Roma 8:24–25). Busa, ang pagkamapailubon mao ang labing halangdon sa tanang hiyas; tungod sa ilang pagkamapailubon, ang mga martir gipahimutang sa langitnong diadema; pinaagi sa pagkamapailubon, ang mga balaan nakadawat sa mga korona sa pagkamatarong. Mopakita usab kita og pagkamapailubon sa pagsunod, sa pagka-mapainubuson, sa pagka-mapailubon, sa pagtuman sa atong mga katungdanan, sa tanang butang nga nagkinahanglan sa pagpakita sa pagkamapailubon; ug kita usab makadawat og ganti nga kapariho sa ila.

5. Nasayud ko sa yugo sa pagsunod; nasayud ko sa kasakit sa pagpugong sa kaugalingong kabubut-on; apan nasayud usab ko sa kaanindot sa ingon nga kinabuhi. Kay kon mapugngan ang kaugalingong kabubut-on, sayon ang dalan ug duol na ang kaluwasan; busa sa diha-diha nga mapugngan ang kabubut-on, mosidlak dayon ang malinawong ug bulahan nga kinabuhi. Sa kinabuhi sa komunidad adunay mga paningkamot, apan adunay usab mga kahupayan. Kinsa ang nagpaningkamot labaw pa sa iyang igsoon? – apan siya makadawat og mas dako nga ganti. *'Ang matag-usa makadawat sa iyang kaugalingong ganti sumala sa iyang paningkamot,'* ingon sa Apostol (1 Cor. 3:8). Kinsa ang mosumite sa lain tungod sa gugma? Bisan siya pasidunggan usab sa angay nga panahon. Kay miingon ang Ginoo: *'Ang bisan kinsa nga gustong mahimong una sa inyong tali kinahanglan magsilbi kaninyo'* (Matt. 20:27). Aduna bay bisan kinsa nga dili makaya ang mga buluhaton nga bug-at kaayo? Ayaw nila pasagdi ang mga anaa sa ilang gahum; aron ang Dios pagadayegon sa tanang butang, ug walay bisan kinsa nga dili angay sa bisan unsang mapuslanon sa pagkahiusa. Bisan pa man nga kini kanunay na gisulti, gikinahanglan gihapon nga pahimangnoan kamo karon: kay ang buluhaton nga atubangan nato dili gamay. *'Tan-awa, akong gibutang kaninyo ang kinabuhi ug ang kamatayon,'* ingon sa Kasulatan (Deut. 30:19). Aron kita makakapit sa kinabuhi ug malikayan ang walay katapusang kamatayon, alang niini ang among mga pulong ug among kahupayan, among pagtulon-an ug among pagdasig. Ug nasayud ako ug kombinsido nga ang gisulti dili walay pulos, dili alang kanako, ang mapainubuson, ni alang kaninyo nga nakadungog niini.

6. Dili ko gusto nga kamo walay kahibalo nga, bisan pa man nga kita anaa sa pagka-exile alang sa Pulong sa Dios, nagpuyo kita sama sa usa ka monasteryo: dili namo balibaran ang mga tawo nga moanha uban ang tinguha nga isalikway ang kalibutan. Natuman namo kini pinaagi sa among mga igsoon nga nagkawalat sa halayo ug duol, nga gisugo sa pagdawat sa ingon nga mga tawo kutob sa mahimo, ug sa pagdawat kanila sa pagkaigsoon. Tinuod nga daghan ang mibulag kanamo, apan daghan usab ang misalmot kanamo: ug ang among pagkaigsoon nagkadako. Ang Dios ginahimaya sa ato; Iya usab kitang himayaon sa Iya, sumala sa Iyang saad. Apan unsa ang mga pangulo, mao usab ang mga sakop nila – busa ako naghangyo kaninyo, kamo nga nagbarug sa pangulo isip ehemplo sa uban, nga magkinabuhi sa matinahuron, matarong, ug maka-Dios nga paagi, nga maggiya sa uban ngadto sa pagkamatarong pinaagi sa inyong kaugalingong kinabuhi, sa pulong

ug buhat. Ayaw pagpasagasa sa dili angay nga pagsinggit sa taliwala nato, ni sa panaglalis; ug 'ayaw pagpasagasa sa inyong mga baba og bisan unsang dautang pulong, kondili ang maayo alang sa pagtukod, sumala sa kahigayunan' (Efe. 4:29), aron ang inyong buhat taliwala kanila dili madunggoan niini, kondili, sa pagkahuman nga makapahimuot kamo sa Ginoo sa tanang butang—ang atong maayong Dios—ikamawagtang angay nga makadawat sa mga saad nga panalangin.

242. Ang Pagbag-o sa Porma – usa ka pahibalo sa umaabot nga kapanahonan... Gitudlo kita alang sa ingon nga kahayag ug kaanyag, sama sa orihinal nga paglalang kanato

242. 1) Ang Pagbag-o sa Porma usa ka pahibalo sa umaabot nga kapanahonan. Gitudlo kita alang sa ingon nga kahayag ug kaanyag, sama sa atong orihinal nga paglalang. – 2) Tungod niini, higugmaon nato kini nga kahayag ug kaanyag, ug molikay sa tanan nga bati, mapaso, ug hugaw. – 3) Apan, kon mahitabo gayud kini, magdali kita sa pagpanglimpyo sa atong kaugalingon; – ug ayaw pasagdi nga adunay mosulti nga 'Dili nako kaya': kay ang Dios misaad nga buhaton kini alang sa mga nangita kaniya; ug daghan kita'g mga ehemplo. – 4) Busa, kon adunay bisan kinsa nga nagpabilin nga layo niini, tungod lamang kini sa tinuyo nga pagkawalay pagtagad ug kapabayaan. [4, 20]

7. Karon nga gipahigayon nato ang pagsaulog sa pagbantay sa Banal nga Pagbag-o sa Porma, nakakuha kita og pagtulun-an gikan niini, nga natuman ang atong katungdanan nga walay taas nga pakigpulong. Ang tanang pista sa Ginoo nagpahinumdom sa mga misteryo sa pagka-inkarnado sa atong Manluluwas nga si Jesu-Kristo, nga mao kini: nga Iyang natawo, nga Iyang nabunyagan, nga Iyang napako sa krus, nga Iyang nabutang sa lubnganan, nga Iyang nabanhaw pag-usab sa ikatulong adlaw, ug nga Iyang misaka sa himaya; samtang ang Pista sa Pagbag-o naglarawan sa kahimtang sa umaabot nga kapanahonan. Kay sama sa dihang, sa Pagbag-o sa Porma, ang nawong sa Ginoo misidlak sama sa adlaw, ug ang Iyang mga bisti nahimong puti sama sa kahayag, ingon usab Siya mobalik gikan sa langit sama sa dalugdog, sa dakong gahum ug himaya, aron paghukman ang tanan; ug sama kang San Pedro, Si Santiago ug si Juan kauban Niya sa bukid; ingon usab, ang mga pinili kauban Niya sa Ginghamlan sa Langit, nagalipay sa dili masukod nga Pagpadayag sa Dios ug dili masukod nga kalipay. – Ug kinsa ang takus sa ingon nga gahum? Kinsa ang takus nga makig-ambit sa maong kalipay? Kinsa pa kaha gawas sa usa nga adunay putli ug walay sala nga kinabuhi? Kay ang atong Dios putli, sama sa labing hayag nga suga, ug madawat lamang Niya ang mga putli ngadto sa Iya; ug pagkahuman Niya pagbutang og putli nga kalag sa atong sulod, pangayoon Niya kini pagbalik gikan kanato nga putli. Kay kon kini gimugna sa hulagway ug pagkapareho sa Dios, klaro nga, isip salamin sa langitnong kaanyag, kini usab nakigbahin niini nga kaanyag. Ug sa pagkahibalo niini, miingon ang Salmist: '*O Ginoo, pinaagi sa Imong kabubut-on hatagi ug kusog ang akong kaayohan*' (Salmo 29:8), mao ang, sa kaanyag sa kalag, aron, nga kaniadto nadani sa makalilisang nga makasasala nga mga pagkahilig ug nahimong makalilisang usab kini, dili kini mahulog gikan sa Dios ni dili kini mawad-an sa langitnong ganti.

8. Tungod kay gikumpisal man nga kita adunay ingon nga kalag—matahum ug maayo—ug nga kini atong ipresentar kang Dios ingon usa ka panalipod sa katapusang adlaw sa Pagkabanhaw; Busa, ako kamoa naghangyo ug nag-ampo: higugmaon nato kining iyang kaanyag, ug panalipdan kining iyang pagkamaayo, nga dili nato ituyok ang atong pagtagad o ang atong mga kasingkasing ngadto sa mga kaanyag niining kalibutan, ni sa mga kalipay sa unod ug dugo; kay kini dili tinuod nga mga kaanyag, kondili mga diyus-diyosan lang sa kaanyag; sa pagkatinuod, kini wala'y lain kondili pagkadaut ug abog. Makita nato kini bisan sa mga mahitabo sa atubangan sa atong mga mata: kay ang labing maayo ug labing gwapa karon, ugma mahigda na sa kabaong, magpagawas ug baho nga baho ug magpalayo sa tanan gikan kanila. Busa, walay bisan unsa dinhi nga maayo o makapahimuot, gawas lang sa usa ka katingalahang hiyas, nga mao ang angay natong paninguhaan labaw sa tanan.

9. Apan kon, sama sa kasagaran mahitabo, ang usa ka dili lig-on nga kalag madunggoan sa mga dautang hunahuna—kay '*kinsa makasulti nga putli ang iyang kasingkasing?*' (Proverbio 20:9)—kinahanglan kini limpyohan sa labing dali ug ibalik sa kaniadto nga maayong kahimtang; basi, pinaagi sa pagpadayon sa dautan, kini magdala og kamatayon. – Ug ayaw pasulti sa bisan kinsa: 'Dili ko malimpyohan, tungod kay nabug-atan ko sa daghang mga sala,' pagkahibalo niya sa gisulti sa Ginoo: '*Bisan pa man mapula nga sama sa eskarlata ang inyong mga sala, mahimong puti sama sa niyebe; bisan pa man mapula nga sama sa kirmison, mahimong puti sama sa lana sa karnero*' (Isaias 1:18). Nakita ba ninyo ang dili masukod nga gugma sa Dios alang sa katawhan, diin Iyang gisaad nga dili lang pagalinisan ang mga naghinulsol, kondili itas usab sila ngadto sa kahitas-an sa mahimayaong kaanyag? – Ug anaa sa atong atubangan ang mga pananglitan niini.

Si propeta David usa ka tawo, apan nahulog siya sa mga sala sa pakighilawas ug pagpatay; bisan pa niana, wala siya mawad-an og paglaum, kondili, sa diha nga dali siyang mibalik sa paghinulsol, nadawat niya pag-usab ang gasa sa pagpanagna. – Si Haring Manases gidala ang Israel sa sayop nga dalan gikan sa tinuod nga Dios sulod sa lima ka pulo'g lima ka tuig; apan siya mihinulsol – ug nakab-ot ang kaluwasan. Ang Punong Apostol, pagkahuman niyang ikalimod ang Ginoo, gigamit niya ang gahum sa pag-ayo pinaagi sa mga luha ug gibanhaw pag-usab ang karga sa pagka-Apostol. Si Maria sa Ehipto – dili na nako hisgutan ang daghan pang dili mabilang nga mga pananglitan – pag-abot niya sa kinahiladman sa karning hugaw, apan sa paghinulsol niya sumala sa angay, misaka siya pagkahuman ngadto sa kinatas-an sa pagkamaayo.

10. Busa, walay bisan gamayng rason aron mosangpit sa kawalay-kaya o sa dili mahimo, basta tinuod ang tinguha sa usa ka tawo nga maluwas ug misugod sa maong buluhaton uban sa kadasig. Dili kini mahimo lamang alang sa mga hingpit nga walay pagbati ug sa mga tinuyo nga misurender sa ilang kaugalingon ngadto sa kamatayon. – Ngano man nga madungog nato: *'Ngano kamo mamatay, O balay sa Israel?'* ingon sa Ginoo (Ezekiel 18:31). Ngano, samtang ang walay katapusan nga kinabuhi anaa sa atubangan nato, nagpili kita sa walay katapusang kamatayon? Ang atong maayong Ginoo nagasinggit adlaw-adlaw: *'Umari kamo kanako, kamong tanan nga nagapaningkamot ug nabug-atan, ug ako magahatag kaninyo ug pahulay'* (Mat. 11:28). Apan dili nato buhian ang karga sa atong mga sala. Nagaingon Siya: *'Ako mao ang suga sa kalibutan; bisan kinsa ang mosunod kanako dili maglakaw sa kangitngit, kondili makabaton sa suga sa kinabuhi'* (Juan 8:12). Apan moliko kita sa pikas nga direksyon, ang atong mga binuhatan mismo nagbuga og mga pulong nga blasphemous: *'Layo kamo kanamo; dili namo gustong makita ang Imong mga dalan'* (Job 21:14). – Human niini, ang nahabilin na lang para kanato mao ang pagpaminaw sa hukom sa pagsilot ug pagsalikway: *'Lakaw sa kahayag sa imong kalayo ug sa siga nga imong gisiga'* (Isaiah 50:11). Hibal-i nato, bisan pa man, nga *'ang mga nagahimo sa ingon niini dili makapanunod sa gingharian sa Dios'* (Gal. 5:21), ingon sa Apostol. – Apan ayaw nato tugoti nga kini matarong nga masulti bahin kanato. – *'Kamo akong mga higala kon buhaton ninyo ang akong gisugo kaninyo,'* ingon sa Ginoo (Juan 15:14). Busa, buhaton nato ang tanan nga gisugo, aron kita mahimong takus nga mga higala sa Ginoo ug makapanunod sa gingharian sa langit.

243. Bulahan nga si Michael, Metropolitan sa Synada, mibiya na sa kalibutan: pasidunggan nato ang iyang handumanan, kay nagpadayon siya sa pag-ampo alang kanato.

243. 1) Bulahan nga si Michael, Metropolitan sa Synada, namatay na: pasidunggan nato ang iyang handumanan, kay siya nag-ampo gihapon alang kanato. – 2) Apan magtuon usab kita og leksyon gikan sa iyang pagpanaw – nga kanunay kitang mag-andam sa oras sa atong pagbulag; kay ang kamatayon mahimong moabot kalit, sama sa atong makita sa daghang mga pananglitan. – 3) Ayaw pasagdi nga adunay mosulti: 'Dili nako kaya'; kay kini anaa sa atong gahum. [4, 21]

11. Ang atong espirituhanong amahan, ang Iyang Kasantosohan Michael, Metropolitan sa Synada, mibyahe na ngadto sa Ginoo. Ang iyang kinabuhi angay pasidunggan, ug gamhanan ang iyang pulong; ug nagtuo kami nga sa umaabot nga paghukom, kauban sa ubang mga amahan ug mga nag-angkon sa pagtuo, siya ang among mag-ampo sa Ginoo. Busa, ayaw tugoti nga magpasigarbo ang mga daotan nga iconoclast, nga nag-ingon nga ang mga nag-angkon sa pagtuo kang Kristo nasubo (tungod sa kamatayon ni San Miguel); apan kinsa man ang dili makaila nga ang pagpanaw sa ingon nga mga tawo usa ka dili matuyok nga kuta alang sa Simbahan sa Dios, alang kanato nga nagpabilin usa ka kumpirmasyon sa kamatuoran, ug usa ka pagsupak sa ilang limbong nga erehiya.

12. Apan tungod kay ang *'pagtuo nga naglihok pinaagi sa gugma'* maoy makaluwas sa usa ka tawo (Gal. 5:6), nangayo ko kaninyo karon, sama sa kanunay, nga matinud-anon ninyong tumanon ang mga balaang sugo, ug nga mag-andam kamo kanunay alang sa panaw pauli, kay ang takna sa kamatayon dili mailhan. Kay kamo nakahibalo nga ang atong amahan, nga nahisgutan kaniadto, pagkahampak kaniya sa kalit nga grabeng kasakit ug nagdilaab nga hilanat, nanghilom siya pagkasunod adlaw, ug sa ikatulong adlaw iyang gipasa ang iyang espiritu sa Ginoo. Apan bisan pa kaniya, si Atanasio, ang iladong Abad sa St. Paul ug St. Peter, wala magkasakit bisan usa ka adlaw, apan hapit dayon gikuha gikan sa taliwala sa mga tawo. Nadungog namo nga ang uban, matamaan sa kilat, mamatay; ang uban malumos sa dagat; ug, sa mubo nga pagkasulti, daghan ang dili gilauman nga mga disgrasya, nga tungod niini kinahanglan kita magbantay ug mahadlok, basi ang yawa, sa adlaw-adlaw nga paglimot kanato sa kamatayon, kalit nga dad-on kita sa atong katapusang oras nga hingpit nga nabigla, diin dili na kita makabuhay og bisan unsa bahin sa paghinulsol. – Dili ba kining mga pananglitan makapahadlok sa atong kasingkasing? Dili ba kini makapuno kanato og kahadlok kon hunahunaon nato nga

niining takna mapugngan ang atong dila ug dili na makapahayag bisan usa ka tingog? Ug unsaon pagbiya sa kalag, nga nabulag sa lawas, samtang daghan pang mga paryente ug higala ang anaa ug nagahilak, apan walay makatabang gawas sa usa ka maayong konsensya? Busa, ako kamo hangyoon ug pakisayaw, mag-amping kita nga magpabilin kanunay sa kumpisal, sa paghilak, sa pag-ampo, sa pagsunod, sa pagpaubos, sa masinabtanong pagsunod, ug sa matag maayong buhat, aron sa katapusang oras, kon masakpan kita niini sa kapabayaang ug kawalay pag-amping, *dili kita 'matulog sa walay katapusang kamatayon'*, diin nag-ampo si Santo David nga luwason kita (Salmo 12:4).

13. Apan tingali adunay mosulti: 'Gusto ko, apan dili nako mahimo.' – Unsa kining klase sa pakigpulong? – Kung ang butang mahitungod sa usa ka butang nga supak sa natural nga kahusay, nan mouyon ko nga imposible kini, pananglitan, nga molupad kita sa hangin o molakaw sa dagat; dili usab posible nga mosulti pinaagi sa ilong o mangamoy gamit ang dila; ang tanan nga ingon niini imposible ug dili natural. Apan kung ang butang mahitungod sa usa ka butang nga natural ug nagdepende sa kabubut-on, nan bakak ang ingon nga pahayag; kay sama sa atong makahimo sa paglihok nga walay seryoso ug pagkatawa, makahimo usab kita sa pagpakita og dignidad ug paghilak; sama sa atong pagkahugaw sa atong kaugalingon pinaagi sa makasasala nga mga tinguha ug sa magubot nga sapot sa dili angay nga mga hunahuna, makahimo usab kita sa magpabilin nga walay sala ug limpyo gikan sa mga pagbati; ug sama sa atong pagkapait ug pagpadayon sa dautan, mahimo usab kitang matandog sa kalooy ug maghinulsol. Pasagdi nga ang dautang kahilambigit, nga nahimong batasan sa atong sulod, nagpahimong walay gahum kita sa pagbuhat og maayo ug lig-on sa dautan; apan dili kita angay mawagtang paglaum—layo kini kanato—kundi malipayong mobalik sa pagbuhat pag-usab, ug maningkamot sa tanang paagi nga dili mag-usik bisan usa ka adlaw, labi na gani usa ka oras, sa kawalay pag-amping, kondili kanunay nga magmatngon ug magbantay, nga walay sala ug putli, ug nagkumpit kang Dios, aron kita usab makasulti: '*Ang akong kalag nagkabit kanimo; ang imong tuo nga kamot nagpabarog kanako*' (Salmo 62:9); ug busa, human nato mabuhi dinhi sa maayong paagi, molakaw kita gikan niining kalibutan uban sa maayong paglaum, ug didto madawat ang Gingharian sa Langit.

244. 1) Pagbalik niya gikan sa lubong ni San Juan sa Calcedonia, gidayeg niya ang mga igsoon tungod kay nasumpungan niya silang naa sa ilang kanunay nga maayong kahimtang, ug gipadayag niya ang iyang tinguha nga magpabilin sila kanunay ingon ana. – 2) Unya gisupak niya ang kabuang sa pipila ka mga interpretasyon nga iyang nadungog. Ang unang tsismis: balaan ang santo sa pagtuo ug sa kinabuhi, busa giunsa kaha siya pagkamatay sa ingon ana nga paagi? (tungod sa diarrhea). Ang ikaduhang tsismis mao nga, pagkahuman sa Pagkabanhaw, dili na nato magkaila: kay kining mga lawas magalata ug mawala sa kinsa pa kabalo asa. – 3) Sa katapusan, gilakip ang usa ka pagdasig: nga panalipdan ang pagtuo, kay makita ninyo kung pila ka daghan ang mga pagliso; – ug ingon usab nga magkinabuhi nga balaan, kay kabalo kamo pinaagi sa unsa ug pila ka daghang hangin nga gipahuyop sa kaaway batok kanato. [4, 22]

14. Kay bisan pa man mibulag ko kaninyo sa mubo nga panahon lang bag-ohay lang, ug karon nga mibalik na usab ko, akong nasuta nga nag-uyon kamo sa usag usa ug buhi sa maayong espiritu, ug nagpasalamat ko sa Ginoo tungod sa inyong pagkahiusa, – nga kinaiya sa mga maalamon ug matinindigang disipulo sa Ginoo; pagpalig-on kamo niining panahona ug kanunay pinaagi sa grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo, aron, sa akong pagkaduol ug sa akong pagkawalay, magpabilin kamo nga himsog ug walay kadaut. Ang hinungdan sa akong pagkawala, sama sa inyong nahibaloan, mao ang kamatayon sa bulahan nga Metropolitan Juan sa Calcedonia, nga, human sa iyang paningkamot sa mga maayong buhat, pagkahuman sa iyang dagan, ug pagbantay sa pagtuo, mibyahe paingon sa Ginoo aron madawat ang korona sa pagkamartir uban sa mga balaang amahan ug sa atong mga igsoon nga nanguna kaniya.

15. Apan tungod kay namatay siya tungod sa grabeng pag-uyog sa tiyan, ang uban, nga nabigla niini, nagaingon: 'Kung maayong tawo siya, ngano man nga namatay siya sa ingon ana ka dautang paagi?' – Ang ingon nga mga tawo nabalaka tungod sa ilang pagkawalay-hibalo sa maong butang: kay ang kamatayon maayo o dautan dili matino sa paagi sa pagkamatay sa usa ka tawo, kondili sa kung napadayon ba niya ang Ortodoksong pagtuo ug nagkinabuhi nga walay sala; ug ang namatay mao gayud kana nga klase sa tawo. Bisin pa man namatay ang usa ka tawo tungod sa pamaga, o sa diarrhea, o sa lain pang makadaot nga sakit – sa yuta o sa dagat – walay angay basulon niini: kay kini dili nag-agad kanato, kondili naa sa tinago nga mga tinguha sa Dios. Nasayud ang Dios unsay labing maayo para sa matag tawo, ug Iya kining giandam sumala niini, bisin pa man kini ang pagpadugay sa kinabuhi o ang katapusan niini. Ang uban, bisin pa, moadto pa sa pag-angkon og lain nga butang, nga makaguba sa mga nakadungog kanila – mao kini, nga sa umaabot nga kinabuhi, sa dihang moabot ang Anak sa Dios aron paghukman ang tanan, dili na nato magkaila; kay, ingon

sila, giunsa man kini mahimo nga kita, nga mortal man, mahimong dili madunot ug imortal, ug sa dihang wala na'y Griyego, Hudiyo, barbaro, Skita, ulipon, gawasnon, lalaki o babaye, kondili ang tanan mahimong sama sa anghel? – Ako, bisan pa niana, nagbarug nga posible kaayo nga mailhan nato ang usag usa; ug sa una sa tanan, hinumdumi nga *'ang imposible sa tawo posible sa Dios'* (Lucas 18:27); kay nagtuo kita sa Pagkabanhaw mismo, nga wala magbase ang among pagtuo sa panghunahuna sa tawo. Kay alang sa panghunahuna sa tawo, hingpit nga dili masabtan kung giunsa nga ang usa ka lawas nga nabulok ug nabulag-bulag—gikaon sa mga hayop, gipangtilad sa mga langgam, o gilunok sa mga isda—mahimong matigom pag-usab nga usa ug mabanhaw pag-usab sa katapusang adlaw; apan, pinaagi sa dili masukod nga gahum sa Dios, ang matag lawas pagatigumon pag-usab ug mubanhaw, ug ang matag kalag mailhan ang kaugalingon niyang lawas, nga uban niini kini nagpuyo sa yuta; ug kung mailhan niini ang kaugalingon niyang lawas, walay duhaduha nga mailhan usab niini ang lawas sa iyang igsoon. Labaw pa, ang ingon nga pangatarungan nagdala sa pagdumili sa umaabot nga Paghukom: kay ang paghukom ipatuman sa mga nailhan; walay magdala sa atubangan sa hukmanan sa mga tawo nga wala mailhi ang ilang kaugalingon ug wala mailhi usab, kondili sa mga nailhan, ingon sa gisulat: *'Akong pagsawayon ka ug ipahimutang sa imong atubangan ang imong mga sala'* (Salmo 49:21). Busa, kung dili nato mailhan ang usag usa, dili kita pagahukman; ug kung dili kita pagahukman, dili kita makadawat og angay nga ganti alang sa atong mga buhat. Labaw pa, giunsa man pagtuman ang mga pulong nga gisulti sa Ginoo ngadto sa mga Apostoles: *'Malingkod kamo sa napulo ug duha ka trono, aron paghukman ang napulo ug duha ka tribo sa Israel'* (Mat. 19:28), kon dili nila mailhan ang mga tawo nga ilang pagahukman? Busa, klaro gikan sa tanang anggulo kung unsa ka dili angay ang ingon nga pagtuo, ug kung unsa kini ka dili matinud-anon sama sa sugilanon ni Origen. Kita, mga igsoon, magpadayon sa pagtuo nga mausbong kita pag-usab, ug nga mailhan nato ang usag usa dili sa kinaiyahan sa pagkadaut, sama sa karon, apan sa himaya sa pagkawalay-kadaut, sumala sa dili masukod nga kabubut-on sa Dios, sama sa atong unang mga ginikanan sa Paraiso nga nakaila sa usag usa sa wala pa ang Pagkahulog, samtang sila dili pa madunot, ug pagkahuman sa Pagkahulog, nga nauyon na sa pagkadaut, ila usab nga nakaila sa usag usa. Ngano man nga kinahanglan kita motoo nga sa umaabot nga kapanahonan mailhan sa usa ka igsoon ang igsoon, sa amahan ang iyang anak, sa asawa ang iyang bana, ug sa usag usa—idugang pa nako, – ang usa ka asketa mailhan ang usa ka asketa, ang usa ka katekista mailhan ang usa ka katekista, ang usa ka martir mailhan ang iyang kauban nga nag-antos, ang usa ka Apostol mailhan ang usa ka kauban nga Apostol – ang tanan mailhan ang tanan, aron ang puloy-anan sa tanan nga nagalipay mao ang Dios, nga nagahatag sa tanang uban pang panalangin ug sa pag-ila sa usag usa.

16. Busa, akong gihangyo kamo: magpabilin kita nga matinud-anon sa balaan nga pagtuo; kay makita ninyo kung pila ka daghan ang mga pagliko gikan niini, ug kung unsa kita kadako ang pagpasalamat sa Dios nga wala kita nahulog sa bisan unsang sayop, apan nadawat ug gipabilin nato ang Ortodoksong pagtuo. Sa samang paagi, magkinabuhi kita nga walay sala: kay kabalo kamo unsa kadaghan nga hangin ang gipahuyop sa yawa batok kanato adlaw ug gabii; apan dili niya kita madaut, kay kanunay kitang protektado sa pagtuo ug gugma kang Kristo atong Ginoo. Ngano man nga magpabilin pa kita nga walay lihok? Molayas kanato kining dragon; maghilak kita aron mapalong ang nagdilaab nga mga pana sa kahakog; magpaubos kita sa ilawom sa gamhanang kamot sa Dios, ug Iya kitang itas; magpabilin kita sa hingpit nga pagkamapailubon, ug mawala ang yawa, samtang kita, nga naluwas na, mosulod sa Gingharian sa Langit.

244. *Pagbalik niya gikan sa lubong ni San Juan sa Chalcedon, gidayeg niya ang mga igsoon tungod kay nasapwan niya sila nga anaa sa ilang kanunay nga maayong kahimtang, ug naghandum siya nga magpabilin sila kanunay ingon ana*

245. *Ang usa ka pista kay ordinaryo ug espirituhanon; ang usa ka pagpalit kay ordinaryo ug espirituhanon*

245. 1) Ang usa ka pista pareho nga ordinaryo ug espirituhanon; ang usa ka pagpalit pareho nga ordinaryo ug espirituhanon. – 2) Ug kita mga negosyante; alang kanato, ang mga perlas mao ang mga birtud; ang perlas nga walay sukod mao si Kristo nga Ginoo. Busa, unta ang matag-usa kanato mahimong usa ka maalamon nga negosyante. – 3) Ang atong merkado naglangkob sa mga buhat sa pagsunod, nga sa samang higayon mao ang mga perlas, ang pagpalit, ug ang presyo. [4, 23]

17. Dinhi ug didto, panagsa, ginahimo ang mga pista, sama sa karon sa Nicomedia. Ang mga tawo moadto sa mga pista aron mamalit ug magbaligya. Apan kini dili magdugay; kay sa dili madugay, magkabulag

na ang tanan. Apan adunay usa ra ka espirituhanong pista, nga walay hunong ug molungtad sa tibuok kinabuhi sa usa ka tawo, diin ang ginapalit ug ginabaligya dili bulawan, dili pilak, dili sinina, o bisan unsang butang nga panandaliang ug madunot, kondili ang kaluwasan sa kalag, ang walay katapusang kinabuhi, ang Gingharian sa Langit—mga butang nga angay paninguhaon sa tanan, apan pipila ra, ug bisan pa gani pipila ra ka-gunit, ang nag-atiman niini, samtang ilang gitutokan ang tanang pagtagad ug paningkamot ngadto sa walay pulos ug malaglag nga mga butang.

18. Kita, mga igsoon, dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga maliso gikan sa atong pangunang tumong, ni gikan niining maayong pakig-areglo; apan sa pagpaminaw sa Ginoo nga miingon, *'Ang gingharian sa Dios anaa sa inyong sulod'* (Lucas 17:21), maningkamot kita sa tibuok natong kasingkasing matag adlaw aron makab-ot kini, dili magtipig og bulawan o pilak, kondili tinuod nga pagtuo ug walay sala nga kinabuhi, pagsunod, paglahutay, pagpaubos, pagkahatag, ug *'paghigugma, nga mao ang panidlig sa pagkahingpit'* (Col. 3:14). Mao kini ang gipakita usab sa Ginoo sa Ebanghelyo, nga miingon: *'Ang gingharian sa langit sama sa usa ka negosyante nga nangita og maayong perlas; kinsa, sa dihang nakakaplag og usa ka perlas nga bililhon kaayo, miadto ug gibaligya ang tanan niyang gipanag-iya, ug gipalit kini'* (Matt. 13: 45–46). Kamo mao ang maayong mga magpapatigayon, nga gibyaan ang tanan ug, isip baylo sa tanang butang, napalit ang maayong, labing maayo, ug labing bililhon nga perla—si Cristo—sa dihang nagpasiya kamo sa pag-ako sa krus ug pagsunod Kaniya sa pagkabalaan ug pagkamatarong. – Apan sama sa usa ka kombiyerto nga panahon sa kalipay ug maampingong pagbantay, kita usab maglipay ug magbantay, ug paliton ang atong kaluwasan niining kombiyerto dinhi sa yuta. Maayo ang tigbaligya nga naglihok uban sa matinahuron nga pag-amping sa tanang butang ug dili gayud mawala ang iyang pagkamapailubon; maayo ang mamalit nga malipayon nga modawat sa mga pagdaugdaug; maayo ang tig-ilis og kuwarta nga nagahatag sa iyang dugo ug nakadawat sa Espiritu—pinaagi sa pagkamapailubon nga iyang gigamit sa pagtuman sa iyang katungdanan.

19. Apan tungod kay ang atong pakigpulong nibaling sa pagsunod, pasidunggan nato ang mga nagbuhat sa kusina nga nagpatuman sa ilang katungdanan, ingon nga mga nagpaningkamot og labi pang kusog, nag-aagwanta sa karga sa usag usa ug busa nagatuman sa balaod ni Cristo pinaagi sa gugma; pasidunggan usab nato ang mga nag-atiman sa gikinahanglan sa mga igsoon, ingon nga mga maayong ug batid nga magdumala sa Ginoo; himayaa usab nato ang mga nag-awit sa salmo uban sa kalipay ug pagrespeto, nga angay sa mas dako nga ganti. Ug hunahunaa nato kung unsa ang atong kinabuhi, unsa ang atong mga binuhatan, ug unsa ka bulahan nga palalit ang gihimo sa atong mga balaang amahan uban sa ilang tibuok kadasig; nga, human natuman kini pag-ayo ug nadala sa malampusong katapusan, kita usab mobalik sa atong panimalay uban ang kalipay, sama sa giingon sa balaang David: *'Balik, O akong kalag, sa imong pahulay, kay ang Ginoo nagpakita kanimo og dakong kaayo'* (Salmo 114:7). Ug unta kita tanan, sa takna sa kamatayon, makapahayag og ingon nga pagtuaw ingon katapusang pag-ampo, ug pinaagi niini makab-ot ang walay katapusang kinabuhi kang Kristo Jesus, ang atong Ginoo.

246. Gipadala sa Dios ang Iyang bugtong Anak sa kalibutan isip mananambal sa tanang espirituhanon ug pisikal nga mga sakit ug tagahatag sa tanang panalangin: ang Iyang gibuhay samtang Siya anaa sa yuta, padayon Niya gihimo karon, ingon nga nahibaloan sa tanan alang sa ilang kaugalingon

246. 1) Ang Dios nagpadala sa Iyang bugtong Anak sa kalibutan ingon nga mananambal sa tanang espirituhanon ug pisikal nga mga sakit ug tagahatag sa tanang panalangin: ang Iyang gibuhay samtang Siya anaa sa yuta, padayon Niya karon, ingon nga ang tanan nakahibalo sa ilang kaugalingon. – 2) Unsaon man sa usa ka tawo nga dili higugmaon ang ingon nga manalagad sa tibuok niyang kasingkasing; ug unsaon man sa usa ka tawo nga dili kasukaan ang atong kaaway, ang dautang buhaton ug manlaglag? [4, 24]

20. Miabot na ang pagsugod sa bag-ong ting-init, sa dihang ginabasa karon nga adlaw ang mosunod nga mga pulong gikan sa Ebanghelyo: *'Ang Espiritu sa Ginoo anaa kanako: kay gihiusan ko Niya sa lana aron ipangwali ang maayong balita sa mga kabus; gipadala ko Niya aron tambalan ang mga nabali ang kasingkasing; aron ipahayag ang kagawasan sa mga bihag ug panan-aw sa mga bulag; aron ipagawas ang mga gipugos; aron ipahayag ang tuig nga madawat sa Ginoo'* (Lucas 4:18–19). Busa, tungod kay ang Bugtong Anak sa Dios gipadala sa Amahan ngadto sa kalibutan isip usa ka mananambal, mangayo kita kaniya sa pag-abli sa atong mga mata sama sa mga bulag, sa kaluwasan sama sa mga bihag, ug sa kahupayan alang sa mga masubo ang kasingkasing. – Apan kinsa ang bulag? Kinsa ang nabulag sa mga pagka-ugalingon? Kinsa ang bihag? Kinsa ang nadani sa dili angay nga mga hunahuna? Kinsa ang masubo? Kinsa ang nabug-atan sa mga sala? – Ang Ginoo nag-ayo sa tanang ingon niini nga mga tawo: kay Siya dili lang mag-ayo sa mga lawas,

kondili usab sa mga kalag; Siya wala magpakita sa unod lamang sa mga tawo sa karaang panahon, kondili karon anaa Siya sa tanan sa dili makita, nagpadayon sa pagwali sa Ebanghelyo, nagkuha sa sala sa kalibutan, ug nag-ayo sa matag sakit ug matag kaluyahon. Busa, ayaw pasagdi nga adunay bisan kinsa nga magpabilin nga walay kahayag o walay pag-ayo; kondili, paduol sila uban sa pagtuo, *'ug madawat ang panalangin gikan sa Ginoo, ug kaluoy gikan sa Dios nga ilang Manluluwas'* (Salmo 23:5). O, dili masukod nga gugma alang sa katawhan! Gihimo kita Niya gikan sa wala, gipatindog pag-usab human sa atong pagkahulog, ug gihatagan kita sa ikatulong grasya – ang monastikong pagkahingpit. Apan bisan pa magpakasala kita, dili Siya moliko gikan kanato, kondili gidawat-dawat Niya ang mga moduol: kon kita mapungot sa kasingkasing, Siya maghatag og kahupayan; kon kita maghilak, Siya maglipay kanato; kon kita magdugo, Siya maglangis kanato; kon kita maluya, Siya magpalig-on kanato; kung masamdan kita, gi-ayo kita Niya; ug kung andam na kita malubong sa kinahiladman sa impyerno, giunat Niya ang Iyang kamot ug, sa Iyang gugma sa katawhan, giluwat kita gikan sa ingon nga kaguol; aron, sa hustong pagkasulti, angay unta nga ang tanan mosulti: *'Kung wala ko tabangan sa Ginoo, ang akong kalag sa dili madugay nagpuyo na sa impyerno'* (Salmo 93:17). *'Nalingi ako sama sa karnero nga nawala, apan gidawat ko sa Ginoo'* (Salmo 117:13). Ug ang tanan nakahibalo sa mga tukso nga ilang nasulod, ug kung giunsa nila dayon pagpangita sa Dios isip ilang tabang sa ilang mga kasakit. Labaw pa, ginapakaon Niya kita nga nagagutom sa Iyang tanang-maayong mga gasa—ang tinuig nga bunga sa yuta ug ang espirituhanong putli nga mga misteryo—labaw pa sa usa ka inahan o tagapag-amuma, nga nagahandom kanato ug nagakugos kanato nga puno sa gugma. Ang usa ka inahan nagapakaon sa iyang anak og gatas sulod sa pipila ka panahon; apan ang atong tinuod nga Ginoo ug Amahan nagahatag kanato sa Iyang kaugalingong Lawas ingon pagkaon ug ilimnon, ug kini kanunay—O, walay sukod nga kaayo! O, walay sama nga gasa!

21. Giunsa man sa usa ka tawo nga dili mahigugma sa ingon nga Mabubulig? Giunsa man sa usa ka tawo nga dili maghandum Kaniya? Ug giunsa man sa usa ka tawo nga dili magpilit Kaniya hangtud nga dili na kita mabulag? – Ug sa tinuod, kung dili kita ingon ana ang pagbati Kaniya, ang langit mosinggit ug ang yuta mohilak batok kanato, ug bisan ang mga bato mismo mosaway kanato sa kawalay pagtagad. Busa, aron mapugngan kini nga mahitabo, magpabilin kitang hugot sa atong gugma kaniya, pagdumot nato sa yawa sa tibuok natong kasingkasing ug paglikay nato kaniya. Kay sama sa usa ka manalagad nga angay higugmaon ug pangandoyon sumala sa kadaghan sa iyang mga buhat sa kaayo, ingon usab, sumala sa kadaghan sa iyang dautang buhat, kinahanglan nato dumotan ang dautan ug molikay kaniya. Kay siya mao ang manlaglag sa atong kinabuhi; siya mao ang *'manlupig sukad pa sa sinugdan'*, sumala sa pulong sa Ginoo (Juan 8:44); gibahin niya ang atong kaliwatan ngadto sa daghang sekta sumala sa iyang kaugalingong mga tinguha, gisamdan kini sa daghang pana sa sala, ug naningkamot nga tunlon kini pag-ayo. Kung dili nato siya kasukan, walay silot nga, sama sa angay nato madawat, makapahirap kanato tungod niini—tungod sa pag-uyon sa atong kaaway, ang maninlaglag sa mga kalag. Apan maglayas kita kaniya, mga igsoon, maglayas kita sa tibuok natong kusog. Unsa man, busa, kining paglayas? Kini mao ang paglikay sa dautang buhat ug hunahuna, ingon man ang pagdikit sa Dios ug paghalad sa atong kaugalingon sa maayong buhat. Ngano man kita naningkamot sa pagkamabuotan, nag-alagad sa Ginoo uban sa tanang pagpaubos, kalumo ug pagsunod, sa kasiguruhan nga bisan unsang pagkamabuotan nga wala lig-on sa pagpaubos kay wala pa maghinog ug dili lig-on. Apan kon adunay uban nga nagbitbit og hambog nga hunahuna bahin sa ilang kaugalingon, magpaubos kita ilawom sa gamhanang kamot sa Dios, aron dili kita mudagan nga walay pulos, kondili mahimong takus sa panulondon sa Gingharian sa Langit.

247. Karon na ang panahon sa pag-ani sa ubas: gikan niini makakat-on kita og leksyon, kay kita usab mga ubas

247. 1) Karon na ang panahon sa pag-ani sa ubas: gikan niini makakat-on kita og leksyon, kay kita usab mga ubas. – Ingon nga mga ubas sa Dios, kinahanglan magbunga kita og daghang bunga sa mga hiyas, ug ihalad nato ang tibuok atong kaugalingon sa Ginoo. – 2) Ayaw kita mobalik, ni maglakaw sa duha ka agianan. – 3) Sa dihang magsugod ang kaaway sa pagtuptop kanato, mosulod kita sa pakigbisog ug daoga siya. [4, 25]

22. Atong itutok karon ang atong pagtagad sa atong makita sa atubangan. Unsa kini? Miabot na ang ani sa ubas; ug makita nato nga diin daghan ang mga sanga nga puno sa mga bungkos sa ubas, didto adunay kalipay ug panalangin, samtang diin gamay kini, didto adunay kasubo ug pagmahay. 'Apan unsa may labot ana kanato?' ingon tingali sa uban nga nagapaminaw. – Dako kaayo, kay, sa simbolikong pagkasulti, gitawag

usab kita nga ubasan sa Ginoo. O wala ba ninyo masayri unsang himno ang ginaawit atol sa seremonya sa pagpanumpa sa monastikong mga saad? Ug dili ba kita tanan moapil sa pag-awit niini? – *'O Ginoo, O Ginoo! Tan-awa gikan sa langit ug tan-awa, ug bisitaha kini nga ubasan nga imong tuo nga kamot nagtanum'* (Salmo 79:15–16). Ug dili ba miingon ang Ginoo sa Ebanghelyo: *'Ako mao ang tanom sa ubas, kamo mao ang mga sanga; ang nagpabilin kanako, ug ako kaniya, makabunga siya og daghang bunga; kay gawas kanako, wala kamo'y mahimo'* (Juan 15:5). Busa kita, sa atong maayong Ginoo, ingon nga mga tanom Niya—sama sa mga ubasan—magbunga kita og mga klaster sa mga hiyas alang Niya, aron kita ikonsiderar nga takus sa Iyang panalangin. Ug unta dili kita, pinaagi sa pag-uyon sa mga tinik ug sagbot sa atong mga pagbati, mahulog sa ingon nga makahukom nga paghukom: *'Ang matag kahoy nga dili magbunga og maayong bunga, putlon ug itambog sa kalayo'* (Lucas 3:9). Alang kanato, kini magpasabot og *'giutod'* pinaagi sa kamatayon, ug *'gibato sa kalayo'*—syempre, sa walay katapusang kalayo—nga diin itambog ang tanan nga nagbuhat og dautan, nga misalikway sa pagtuo, ug nga nagadaut sa ilang mga lawas pinaagi sa mga bisyo: *'walay tubig nga mga panganod, ginadala sa hangin; nga mga kahoy sa tingdagdag, walay bunga, patay sa duha ka higayon, napukan; mga naglagot nga balod sa dagat nga nagbukal sa ilang kaulaw; mga bitoon nga ang kangitngit sa hingpit nga kadulom gitagana kanila hangtod sa kahangturan'* (Judas 12–13). Ngano man nga misinggit si Apostol Pablo: *'Likayi ang sekswal nga imoralidad; kay ang tanang uban pang sala nga buhaton sa tawo naa sa gawas sa lawas, apan ang tawo nga imoral makasala batok sa iyang kaugalingong lawas. O wala ba kamo kahibalo nga ang inyong mga lawas usa ka templo sa Espiritu Santo nga nagpuyo kaninyo, nga inyong nadawat gikan sa Dios, ug nga kamo dili para sa inyong kaugalingon? Kay kamo gipalit sa usa ka bili'* (1 Cor. 6:18–20).

23. Unsaon man kaha nato, nga napalit sa bililhon nga dugo ni Cristo, nga dili mahiya sa atubangan sa langit ug yuta sa pagbalik-balik? Unsaon man nato nga dili mapula ang atong nawong sa atubangan sa atong kaugalingon, nga nagpakita og pagkabalaan sa gawas apan napuno sa tanang matang sa kahugawan sa sulod? Hangtud kanus-a pa nato nga maglimpyo sa duha ka tiil? Kanus-a kita sa katapusan mohunong sa usa ra ka dalan? Kay, ingon sa maalamon nga tawo: *'Kaay sa makasasala nga naglakaw sa duha ka agianan'* (Sir. 2:12)—ang sala, mao kana, ug ang pagkamaayo; kay walay bisan unsa silang pareho. Ang usa ka sulugoon sa panimalay dili matawag nga maalamon kon mosilbi siya sa iyang agalon sa usa ka gutlo ug sa iyang kaaway sa sunod. Kinahanglan itugyan nato ang tibuok atong kaugalingon sa Dios: kay pinaagi lamang niini makig-ambit kita sa kinabuhi sumala sa Dios. Ngano man nga dili kita magpabilin nga nakatutok sa makalilimos, sama sa mga hayop nga walay pulong, kondili, uban sa gahum sa kalag, mosaka kita sa pagkontemplar sa makalangitnong butang, nga ibalhin ang atong mga pagbati gikan sa madunot paingon sa dili madunot, gikan sa malabay paingon sa malungtaron?

24. Dili usab nato tugotan ang atong sofistiko nga maghahabi sa dautan nga madaut ang atong kasingkasing sa hilo sa dautang hunahuna; apan sa diha nga itanom niya ang katam-is sa kahilayan, o bisan unsang dautan, magdali kita sa pagpahawa sa maanyag nga mapanglimbong gikan kanato. Unsaon? Pinaagi sa mga pag-ampo ug pagpakilusot, mga luha ug mga paghuyop, ug tinuoray nga paghinulsol sa kasingkasing. Mao kini ang atong dili makita nga pakig-away, mao kini ang atong walay pahibalo nga pakigbisog ug kaisog. Busa, pagpanig-ingon kita, pinaagi sa pag-alig sa mga mandirigma sa kalibutan ug sa nagdilaab nga kadasig, palagsaa nato ang atong mga dili makita nga kaaway – ug sama sa ilang dili pag-atras, bisan pa sa pagdawat og mga samad sa paglaum sa ganti, ingon usab kita, bisan pa nga natabonan sa dili mabilang nga mga samad, dili kita muliko, kondili magbarog kita nga lig-on ug magbarog nga lig-on, makig-away ug makig-away, nga gipalig-on sa tabang sa Dios. Gina-awhag ko kamo bahin niini: kay tungod niini man ko naningkamot, nga nagahatag kaninyo niining mubo nga mga pagtulun-an. – Busa malipay ako sa mga nagalakaw sa pagkamatarong ug nagahingas ako alang sa mga natumba. Apan maglakaw kitang tanan sa pagkamatarong, sa pagbuhat sa maayo, sa pag-antos sa tanan uban sa pagpaubos, sa pag-awit sa mga salmo, sa pag-ampo, sa pagsimba, sa pagsunod, sa pagpaubos: ug ang Dios sa kalinaw mag-uban kanato.

248. *Gidawat nato ang gasa sa pagkabalaan, panalipdi kini pinaagi sa paglikay labaw sa tanan sa makalaut nga kahilambigit sa unod; kay kini supak sa kahimtang sa grasya; kini nagbilanggo kanato; kini nagpuno kanato og kahadlok*

248. Human natong madawat ang gasa sa pagkabalaan, panalipdan nato kini pinaagi sa paglikay labaw sa tanan sa mga kahakog sa unod: kay kini supak sa kahimtang sa grasya; kini nagbilin kanato sa pagkaulipon;

kini nagpuno kanato og kahadlok. Apan ang pagpamatay niining mga kahakog nagdala sa sukwahi gayud niini. [4, 26]

25. Naglipay kita uban sa kalipay sa pag-abot sa bisan unsang pista sa Ginoo. Ug matarong gayud kini: kay sa ingon nga mga higayon kita mapailaw, mosulod sa pagkontemplar sa misteryo nga mao ang hinungdan sa pagtukod sa pista. Ingon usab karon, sa adlaw sa Pag-alsa sa halangdon ug nagahatag-kinabuhi nga Krus. Kay unsa ba ang kalipay, ug unsa ang kahimut-an, nga giisip kitang takus dili lang sa pagtan-aw, kondili usab sa paghalok ug pagyakap sa kahoy diin mitindog ang mga tiil sa atong Ginoong Jesu-Kristo, diin, samtang gipako Siya sa krus, gipagawas Niya ang Iyang dugo nga nagahatag kinabuhi? Pila kaha ang naningkamot sa pagtipon alang sa ilang kaugalingon sa kutob sa mahimo nga madunot nga bulawan? Apan alang kanato, ang gasa dayon: kay sa diha nga nakahagkò kita sa Krus, nadawat na nato ang kahayag, pagkabalaan, ug kaluwasan. Ingon ana ka-dali ang grasya, ingon ana ka-sayon ang gasa! – Apan aron mapreserbar kining grasya, gikinahanglan gayud ang paningkamot sa pag-ampo ug pagbantay, labi na kay ang sayon makuha kasagaran ginatamay ug dili matarong nga gipalabi. Busa naghangyo ko kaninyo: mag-amping kita batok niining sayopa, ug bantayan nato pag-ayo kining gasa. Ayaw nato hugawi ang atong gipahinungod nga mga ngabil sa bakak nga mga pulong ug walay pulos nga pakig-istorya; ayaw nato itom ang atong gipahinungod nga mga mata sa malimot nga pagtan-aw; ayaw nato itom ang atong gipahapsay nga mga kasingkasing sa hugaw nga mga handumanan. Ug *'ayaw tugoti nga maghari ang sala,'* pagtu-aw sa Apostol, *'sa inyong mortal nga lawas, aron kamo mosugot niini sa mga kahilayan niini; ni itanyag ang inyong mga miyembro nga himan sa pagkawalay-hustisya ngadto sa sala; kondili itanyag kamo sa Dios ingon nga mga gipabangon gikan sa mga patay ngadto sa kinabuhi, ug ang inyong mga miyembro nga himan sa pagkamatarong ngadto sa Dios. Ayaw tugoti nga maghari ang sala kaninyo: kay wala kamo ilalom sa Balaod, kondili ilalom sa grasya'* (Roma 6:12–14). Nakita ba ninyo nga ilalom sa Balaod naghari ang sala, apan sa grasya ang pagkamatarong, nga miabut aron maghari, nagluwas kanato gikan sa tanang sala? – ingon sa gisulat: *'Apan kamo gihugas, kamo ginasanto, kamo gipamatud-an nga matarong sa ngalan sa Ginoong Jesu-Cristo ug pinaagi sa Espiritu sa atong Dios'* (1 Cor. 6:11). Ako nagahangyo, atong pasidunggan kining paghinlo ug panalipdan kining pagkabalaan. Ngano man nga ginapasipala nato ang atong kaugalingon, nga gihimong dungganan? Ngano man nga atong ginahatagan og sobra ka pag-atiman ang lawas, nga atong biyaan ra sa lubnganan sa dili madugay? Ngano man nga atong giisip nga makalipay ang kalipay sa kahilayan, nga sa tinuod usa kini ka makamatay nga sakit? Ang kalipay sa kahilayan mao ang pain sa yawa; kini mao ang pagdilaab sa kalayo nga dili mapalong; ug bisan pa niana, kita, isip mga tawo, nadani niini sama sa mga ulipon nga nagsumiter sa ilang kaugalingon sa pagkaulipon. Nakadungog ko sa usa ka tawo nga nabihag niini nga kahiligon nga mas maayo pa ang may lubid sa liog kaysa sa pagyukyurong sa atubangan niining sala; kay kini, sama sa usa ka malupit nga despot, nagmando sa iyang ulipon: 'Lakaw,' – ug molakaw siya; 'Ani,' – ug moanha siya; 'Buhat niini ug kana' – ug buhaton niya kini; sa samang paagi, kini nga sala nagmando sa iyang sakop sa pagbuhat og mas grabe pa gayud, mao ang: 'Magsulti og makauwaw' – ug mosulti siya; 'Magbuhat og dautan' – ug buhaton niya kini. Kasagaran, sama ni Cain, ang ingon nga tawo mag-agak-agak ug magkurog: bisan pa man naglayag sa dagat, mahadlok siya nga malunod ang barko; kung magbiyahe siya sa disyerto, mahadlok siya nga mahulog siya sa kamot sa mga tulisan; kon mudagundong, mura'g alang gayud kaniya kini nahitabo; kon mosidlak ang kilat, mahadlok siya nga mapaso siya niini; bisan pa makita niya, dili niya makita, ug bisan pa madungog niya, dili niya madungog, kay ang iyang mga pagbati nabalisa. Unsa pa kaha ang mas makalilisang pa kaysa ingon ana nga kinabuhi? Sa akong tan-aw, mas maayo pang kaunon sa mga mabangis nga hayop kaysa sa mga makaguba nga pagbati, kay didto ang lawas ra ang mamatay, apan dinhi mamatay ang kalag ug ang lawas. Apan lahi kaayo kini alang sa mga matarong. Kay gawas siya sa sala (dili lang ako naghigot sa kahamugaway sa kahilayan, kondili sa tanang uban pang pagbati usab), naglipay siya ug nakakaplag og kalipay sa iyang kaugalingon: nagahari siya sa pagkamatarong; dili siya mahadlok sa dagat o sa yuta: kay anaa kaniya ang Dios nga nagpuyo sa sulod niya, kinsa iyang gipanawagan sa panahon sa katalagman: *'Dili ako mahadlok sa kadautan, kay Kauban ko Ka'* (Salmo 22:4); *'Dili ako mahadlok sa mga tawo nga misulong kanako sa tanang dapit'* (Salmo 3:7); *'Dili ako mahadlok sa dihang ang yuta makurog, ug ang mga bukid matumba sa kasingkasing sa dagat'* (Salmo 45:3). Nakita ba nimo unsa ang kahulugan sa usa ka maayong kinabuhi? Kini gayud nga kinabuhi mao ang tinuod nga bulahan nga kinabuhi. Nadawat usab nato kini pinaagi sa grasya sa Dios; karon kini na ang sentro sa tanan natong pag-atiman ug kabalaka. Busa paningkamotan nato nga magpadayon sa pag-uswag niini, nga mosumite sa tanang butang uban ang pagrespeto, magpakita sa atong

mga buhat sa tanang matang sa pagsunod, tanang matang sa pagka-mapainubuson, ug tanang matang sa pagkabalaan sa kalag.

249. Sa pagtan-aw kung giunsa pagtanum sa mga uma, atong pagkat-on sa pagtanum sa atong kaugalingon sa mga binhi sa espirituhanong disposisyon

249. 1) Sa pagtan-aw nato sa pag-abono sa mga uma, atong tun-an ang pagtanum sa atong kaugalingon sa mga binhi sa espirituhanong disposisyon. – 2) Nihaba na ang mga gabii: pag-amping nga dili kaayo magkatulog, sama sa paglikay n g bisan unsang sobra nga pagtagad sa uban pang panginahanglan sa lawas. – 3) Mibalik na ang Hari gikan sa iyang kampanya; apan ayaw kawala og kadasig: itugyan nato ang atong kasubo sa Ginoo. [4, 27]

26. Panahon na karon para kanato nga magtanum og materyal nga mga liso – trigo ug uban pa; ug makita nato kung giunsa sa mga tawo ang pagdali niining buluhatona sukad sayo sa buntag ug ang ilang walay puas nga pagpaningkamot hangtod sa gabii, nga nagbuhat sa ilang makakaya aron maayo ang pagtanum ug masiguro nga igo ang ilang makuha para sa ilang tinuig nga pisikal nga panginahanglan. Apan unsa kaha kita, ang mga magtatanum sa espirituhanong binhi, nga natulog ug nagpabilin nga wala matamnan sama sa angay nato buhaton? Ug unsaon nato pag-antos sa walay katapusang kagutom? Ug unsang pasangil ang atong ihatag alang sa atong kawalay lihok? – Hinuon, magmata kita gikan sa atong pagkatulog ug sugdi ang pagtrabaho nga mas masigasig pa kaysa sa mga nagtamnan og materyal nga binhi. *'Kay bisan kinsa ang magtanom og gamay, mag-ani usab og gamay; ug bisan kinsa ang magtanom og daghan, mag-ani usab og daghan'* (2 Cor. 9:3). – Apan unsa man ang atong itanom? – Mga pag-ampo, mga paghangyo, mga petisyon, pagpasalamat, pagtuo, paglaum, gugma. Kini mao ang mga liso sa pagkamapaambition; kini mao ang nagapakaon sa kalag. Apan sa materyal nga pag-uma, ang mag-uuma mapailubon, nagpaabot sa ulan, bisan unsang takna kini moabut, buntag o gabii. Sa atong espirituhanong pag-uma, bisan pa man, kita mismo ang mga magmamando sa pagdala sa ulan ug pagdidilig sa yuta—mao ang paghilak ug pag-aga-aga sa bisan unsang takna nga gusto nato, ug kutob sa atong gusto. Kung, busa, kini nga butang anaa sa atong gahum, nag-awhag ko kaninyo: magtanum kita kutob sa atong makaya, magdidilig og mas daghan, ug padaghanon ang bunga sa atong pagkamatarong, aron sa dihang moabot ang espirituhanong ani, mapuno nato ang atong mga kamot ug ang atong mga dughan sa espirituhanong ani, ug matugotan kitang makadungog: *'Ang panalangin sa Ginoo kaninyo'* (Sal. 128:8). *'Gipanalanginan mi kamo gikan sa balay sa Ginoo'* (Sal. 117:26). *'I-ani ang bunga sa imong mga kamot; panalanginan ka, ug maayo ang mahitabo kanimo'* (Sal. 127:2). – Ug mao kini ang among mensahe mahitungod niini nga butang.

27. Apan gusto ko nga pahimangnoan kamo, mga igsoon, nga ang mga gabii nagkataas na samtang ang mga adlaw nagkakubo. Kabalo kamo pag-ayo nga sama sa pagkapoy sa lawas kon dili matulog, ingon usab, ang sobra nga pagkatulog makapabaga sa unod; ug samtang ang unod nagkabungot, ingon usab ang mga pagbati. – Niining higayona, aduna koy isulti kaninyo. Unsa man karon? *'Ang matag-usa kaninyo adunay salmo, adunay pagtulon-an, adunay pag-ampo'*: buhata ang tanan sa pagkamatinahuron, *'aron ang tanan makatampo sa pagtukod'* sa kalag (1 Cor. 14:26), sa maayong paghan-ay sa espiritu, *'aron dili kamo matintal ni Satanas tungod sa inyong kakulang sa pagpugong sa kaugalingon'* (1 Cor. 7:5). Ginasulti ko kini dili lamang mahitungod sa pagkatulog; kondili usab mahitungod sa pagkaon ug pag-inom, ug sa tanang uban pa: kay ang tanan nga ginabuhat sa pagkamatinahuron maayo kaayo, kay nagapanalipod kini kanato nga dili maligaw sa usa ka bahin o sa lain ug dili matumba.

28. Karon, usa ka pulong bahin niini: sukad nga mibalik ang hari gikan sa iyang pakig-away, tingali nagsugod na ang mga hunahuna sa inyong mga kasingkasing kon giunsa pagpadayon karon ang mga buluhaton sa Simbahan—ug labi na gayud ang atong kaugalingon. – Niini aduna kitay giya sa Kasulatan: *'Ibubo ang inyong kabalaka sa Ginoo'* (Sal. 54:23), ug Iya kitang pagahatagan og agianan sa paggawas; ug *'kung ang Dios anaay alang kanato, kinsa kaha ang makalaban kanato?'* (Roma 8:31). Sama sa miaging mga tuig nga Iyang gipanalipdan ang atong kinabuhi, giluwes kita gikan sa nagkalain-laing mga tukso ug kasubo, ingon usab, nagtuo kita, nga magpadayon Siya sa pagpanalipod kanato gikan karon. Busa, magkinabuhi kita sa angay nga paagi alang sa Maayong Balita, nga ang atong tinuod nga kinabuhi naa sa langit, ingon nga mga pansamantala ug langyaw dinhi sa yuta. Kay kinsa man sa mga misulod niining kinabuhi sukad pa sa una ang nagpabilin dinhi hangtod sa walay katapusan? Dili ba ang tanan nga miabot dinhi mibiya usab, sama sa pagbiya gikan sa lain nga nasud? Busa, ang atong pagpuyo dinhi panandaliang pagpuyo ra; ang atong tinuod nga puloy-anan ug panulondon naa sa umaabot nga kinabuhi—nga pagkahuman sa atong pagtabok, unta,

mahimo kitang ikonsiderar nga takus, kauban sa tanang balaan nga mga manununod, sa pagpanunod sa Gingharian sa Langit.

250. Nagpaila kung unsa ka dako nga panalangin ang atong nadawat kang Kristo Hesu

250. 1) Nagpakita kini kung unsa kadako nga panalangin ang atong nadawat kang Kristo Hesu – ang pagbag-o sa kinabuhi. – 2) Unsa ang katuyoan sa tulo ka gahum sa kalag, ug giunsa sila pagbaliko sa ilang pagkahulog. – 3) Nag-awhag kini kanato nga maglihok sa matarong uban sa tanang among gahum ug sa pagpreserbar sa dungog nga gihatag kanato sa Ginoo. – 4) Sa konklusyon: mao kini ang gibuhay sa mga Amahan; mao usab kini ang atong buhaton. [4, 30]

1. Dako ug dili masukod ang gugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo alang kanato, nga dili lang Siya *'miabot aron ipangwali ang ebanghelyo sa kalinaw kanato nga mga layo ug kanila nga mga duol'*, ingon sa gisulat (Efe. 2:17); apan, sa pag-alsa Niya sa langit, gibyaan Niya ang mga balaan nga Apostoles aron ipangwali ang maong ebanghelyo kanato – ingon sa gisulat sa bulahan nga si Pablo: *'Kay kita mga sugo ni Cristo, ingon nga si Dios nagapakusog sa Iyang paghangyo pinaagi kanato: nagamakaawhag kami kaninyo sa ngalan ni Cristo, nga kamo makig-uli sa Dios; kay Iyang gihimong sala alang kanato ang Iyang Wala Makaila sa Sala, aron kita mahimong pagkamatarong sa Dios diad Iya'* (2 Cor. 5:20–21). Unsa ka walay kinutuban nga pag-atiman alang kanato! Unsa ka dili masukod nga gugma alang sa katawhan! *'Siya nga wala mailhi ang sala nahimong sala alang kanato.'* Unsaon ug sa unsang paagi? – Dili Siya naghisgot sa sala ingon usa ka matarong nga gikondenar, walay balaod nga buhat. Layo kana Kaniya! – Kay *'Wala Siya makasala, ni makita ang limbong sa Iyang baba'* (1 Pedro 2:22). Apan Siya naghisgot sa kamatuoran nga gidawat Niya sa Iyang kaugalingon ang atong kinaiyahan, nga nadaut sa sala, nga *'Gikuha Niya ang atong mga kakulian ug gidala ang atong mga sakit'* (Mat. 8:17), nga Siya gipako sa krus alang kanato ug nag-antos sa labing dili dungog nga kamatayon. Mao kini ang gipasabot sa: *'Gihimo Niya ang sala alang kanato!'* Para unsang katuyoan? *'Aron kita mahimong pagkamatarong sa Dios diin Siya ana.'* Giunsa? Pinaagi sa pagluwas gikan sa sala, gikan sa paghukom nga angay unta kanato, ug pinaagi sa pagkinabuhi ug paglihok diha Niya. Mao kini ang hinungdan nganong gihangyo kita Niya, nga nag-ingon: *'Busa kami, isip mga kauban sa pag-alagad, nagamakaawhag kaninyo: ayaw ninyo dawata ang grasya sa Dios nga walay pulos'* (2 Cor. 6:1). Nakita ba ninyo kung giunsa Niya kita pagamakaawhag ug pagdani? – Unsa man ang kahulugan sa: *'ayaw ninyo dawata ang grasya sa Dios nga walay pulos?'* Nagpasabot kini nga dili kita mobalik, nga dili kita mosugot sa mga hilig nga atong gisalikway, ug nga dili nato mabali ang mga saad nga atong gihimo sa atubangan sa Dios ug sa mga balaang anghel. – Apan unsa? Apan *'aron kita maglakaw sa pagkabag-o sa kinabuhi'* (Roma 6:4) – usa ka kinabuhi nga putli ug walay sala, matinahuron ug langitnon.

2. Pag-abot nato ning punto, gusto nakong ipakita kaninyo ang usa ka labing natago nga gahum sa pulong. Unsa man kini? – Ang kalag sa tawo adunay tulo ka gahum: ang gahum sa panghunahuna, ang gahum sa pagbati, ug ang gahum sa tinguha. Ang buluhaton sa gahum sa panghunahuna mao ang pagtuo sa Balaang Trinidad; ang sa gahum sa kasuko mao ang paglagot sa bitin, ang manulipon, ug sa walay pagduha-duha nga dili siya pasudlon nga moduol kanato; ang buluhaton sa gahum sa tinguha mao ang paghandum ug paghigugma sa Dios, nga nagmugna kanato. Apan ang yawa, pagkahuman niyang nadaut ug giliko kining mga gahum sa kalag, misugod sa pagdala sa atong pagkaguba pinaagi niini. Giunsa? – Pinaagi sa pagtintal sa abilidad sa paghandum sa atong katigulangan nga si Adan aron matilawan ang gidili nga bunga; pinaagi sa pagpukaw sa abilidad sa kasuko ni Cain aron patyon ang iyang igsoon nga si Abel; ug pinaagi sa paggamit sa makatarunganong abilidad aron dad-on ang katawhan sa pagsimba sa mga dios-diosan. Mao kana ang modus operandi sa atong masinaot nga kaaway!

3. Kita, sa laing bahin, magpabilin sa katuyoan sa atong paglalang: pinaagi sa pagpalig-on sa atong kaugalingon sa pagkamabuotan pinaagi sa tulo ka gahum sa kalag, ug pinaagi sa pagpanamkon sa Espiritu, dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga laglagon ang dungog nga gihatag kanato sa Ginoo, nga naghimo kanato nga mga anak sa Dios Amahan. *'Apan ang tanan nga midawat kaniya,'* ingon sa Ebanghelyo, *'gihatagan niya sila og katungod nga mahimong mga anak sa Dios'* (Juan 1:12). Tungod kay, sa ingon niini, nahimo kitang mga anak sa Dios, dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga mahimong mga anak sa kasuko; tungod kay gitawag kita nga mga manununod sa Dios, dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga mahimong mga manununod sa kalayo nga dili mapalong; tungod kay giila kita nga mga miyembro ni Cristo, ayaw nato himoa ang atong kaugalingon nga mga bukton sa usa ka malandingon; ayaw nato itutok ang atong panan-aw sa kalibutan o sa mga butang sa kalibutan; ayaw nato balhinon ang atong mga mata sa mga pangdani niining

kinabuhi sa yuta, nga walay pulos ug malangay-langay. Hunahunaa, ingon ko sa pangagpas, nga atong matagbaw ang mga kahakog sa unod ug sa dugo: *'Unsa may kapuslanan sa dugo, kon mobalik kita sa abog?'* (Salmo 29:10). Tan-awa nato ang mga lubnganan, ug makita nato kung giunsa pagtapos ang katam-is sa kahilayan. Pun-a kita sa bahandi ug kuwarta; unya unsa man? Dili ba kita misulod niining kalibutan nga hubad? – Hubad usab kita molakaw gikan niini, nga walay madala gawas sa atong matarong o dautang mga buhat. Maong si San David misinggit: *'Usa ka butang akong gipangayo sa Ginoo, kini akong gipangita: nga magpuyo ako sa balay sa Ginoo sa tanang adlaw sa akong kinabuhi, aron makita ang kaanyag sa Ginoo, ug bisitahon ang Iyang balaang templo'* (Salmo 26:4).

4. Tan-awa, usa ka bulahan nga kinabuhi! Tan-awa, ang maayong bahin nga gipili sa atong mga balaang amahan, sama ni San Pablo, ang bulahan nga katekista, nga karon atong gisaug—nga ang iyang mga pakigbisog ug mga buhat gamay ra ang atong nadungog bahin niini; ug, sa pag-alig kaniya, masigasig nato nga ipadayon ang mga buhat sa atong pag-ascetismo, ug pas-anon nato ang karga sa paglutos nga atong nasinati, nga dili molihok gikan sa atong naandan nga mga buhat; padayon kitang maningkamot nga walay kakapoy sa atong agianan; ug kon matumba kita, magdali kitang mubangon pag-usab, nga mapildi nato ang atong kaatbang, ang yawa, aron kita usab makadawat sa korona sa pagkamatarong uban sa tanang mga balaan, kang Kristo Jesus, atong Ginoo.

251. Gikan sa iyang sakit – iyang gihunahuna ang kamatayon, ug gikan sa pag-antos sa iyang sakit – ngadto sa walay katapusang pag-antos

251. 1) Gikan sa iyang kaugalingong sakit, iyang giatubang ang hunahuna sa kamatayon, ug gikan sa mga pag-antos tungod sa iyang sakit ngadto sa walay katapusang pagsilot. – 2) Iyang gisaysay kung giunsa, atol sa pagpanlupig niadtong panahona, ang uban gipahimaya, samtang ang uban napahiya ug hingpit nga nawala. – 3) Alang sa ikaduha, iyang gipahayag ang mga pulong sa pagbasol, pagsaway, ug pahimangno sa mga sangputanan. [4, 31]

5. Masakiton ako, ug pinaagi sa inyong mga pag-ampo nabalik usab ang akong kahimsog. Apan hangtod kanus-a pa kaha kita mabalik sa kahimsog sa ingon ani nga paagi? – Moabot gayud ang takna sa kamatayon, nga sa diha dili na mahimo pa ang ingon ani nga pagbalik sa kahimsog; moabot kini ug kuhaon ko gikan kaninyo, ug ipadala ko gikan dinhi ngadto sa lain nga dapit. Apan, dili kamo magpabilin sa hunahuna nga akoo kamo biyaan nga ulila: kay Siya nga miingon, *'Dili ko kamo biyaan nga ulila'* (Juan 14:18), nagsulti sa kamatuoran – ug: *'Aniay ako kaninyo kanunay, bisan hangtod sa katapusan sa kapanahonan'* (Mateo 28:20). Labaw pa, magkita kita pag-usab niadtong adlaw; apan—kung unta masulti pa: sa dili masukod nga kalipay ug sa walay katapusang kinabuhi!—Mahitungod sa akong naagian atol sa akong sakit, kabalo ka; giunsa ko pag-igo sa katugnaw nga misangpot sa dili masabar nga pagkurug, ug giunsa ko dayon pag-igo sa grabeng hilanat sulod sa tibuok adlaw. – Sa ingon ani nga pag-antos, miingon ko sa akong kasingkasing niadtong panahona: *'Dili kaha nga sa umaabot nga kapanahonan, ang mga tawo ibalhin gikan sa mga pag-antos sa Tartarus ngadto sa nagdilaab nga Gehenna, aron ang pobre nga kalag masukod sa duha, o bisan pa daghan pa, ka pag-antos?'* Apan bisan usa o duha ka pag-antos ang atong masinati didto; gikan sa mga pag-antos dinhi, makahukom kita kung unsa ka dili masabar ang kasuko sa Dios batok sa mga makasasala, ug, sa dihang masakpan kita sa kahadlok ug pag-uyog tungod niini, magpaningkamot kita sa pag-amping sa tanang paagi aron dili mahulog sa maong dili masabar nga pag-antos.

6. Busa, ang karon nga paglutos *'alang sa uban'* nagsilbi nga usa ka kahigayunan alang sa pagpadayag sa pagkamaayo, ug sila *'nangdan-ag sama sa mga suga sa kalibutan, nga nagkupot pag-ayo sa pulong sa kinabuhi, alang sa akong pagdayeg'*, aron isulti, *'sa adlaw ni Cristo'* (Fil. 2:15–16). Unsa kaha kadako ang ilang nabuhat nga maayo? Ug unsa kaha ka-perpekto ang ilang naangkon? Dili lang nila giluwag ug gipadayon nga luwason ang ilang kaugalingon, nga nakab-ot og kasinatian pinaagi sa mga pagsulay nga ilang naagian ug napalimpyo, sama sa bulawan sa pugon, pinaagi sa pag-ayo sa kalayo sa kasubo ug pag-antos—apan gidani usab nila ang uban sa samang dalan, busa nahimong manluluwas sa daghan, sa ilang kaugalingon ug sa mga estranghero. Sa bahin sa *'uban'*—bisan pa man nga pipila ra gyud sila—ang pag-antos nagsilbi nga pasangil alang sa dautang mga buhat, tungod sa ilang maluho nga estilo sa kinabuhi, nga walay pagpugong sa balaod sa pagsunod ug nagbilin kanila nga gawasnon sa pagbuhat sa ilang makauwaw nga mga buhat. Ngano man, busa, nga labing angay silang hisgutan sa mga pulong sa Kasulatan: *'Ang ilang hitsura mas ngitngit pa kay sa uling'* (Lamentations 4:8)?

7. Sa ingon ana usab, ako mosinggit: kamo nga mga anak nga walay balaod, gibyaan ninyo ang Ginoo, gilapas ninyo ang mga balaod sa kinabuhi sa monghe; wala kamo kahibalo unsaon paglakaw nga matarong, kondili nagalibog-libog sama sa pilay; nahabilin kamo sa luyo sa inyong mga kauban ug nahimong maluoy-luoy; ang uban kaninyo nagpuyo nga mag-inusara; ang uban nangabang og mga sulugoon, ug misulod pa gani sa panalitan, tungod sa pagkahigugma sa kuwarta. Ni ang silot sa propeta, ni ang hulga sa Apostol, ni ang akong mapainubsanon nga mga pagdasig wala makapahadlok kaninyo. Usa kaninyo, nadani sa katahum, mihimo sa pagpangawat, ug gani sa pagsalikway sa Dios. 'Unsa man imong gibuhay, ikaw malimlikon nga anak sa pagkaguba?' 'Pila na ka beses nimo gisabaan ang: "*Asa man ako makalakaw gikan sa imong Espiritu, ug asa man ako makatakas gikan sa imong atubangan?*"' (Salmo 138:7). O, kay nabihag ka na gayud, gusto ba nimo nga mahimong higala sa bitin nga nakadani kang Eba ug, kauban niya, gipahawa ang atong katigulangan nga si Adan gikan sa Paraiso? Wala pa ba nimo tuyoa nga isalikway si Kristo, nga imong gihiusa ang kaugalingon pinaagi sa panata sa pagkamalini, ug hiuson ang imong kaugalingon sa sala, nga mao ang hinungdan nga misulod ang kamatayon sa kalibutan? Dili ba nimo madungog ang Ebanghelyo nga nagasinggit mahitungod sa mga naglihok sa ingon niini: '*Ang ilang ulod dili mamatay, ug ang kalayo dili mapalong*' (Marcos 9:44)? Dili ba nimo tagdon ang gisulti sa Apostol: '*Ang Dios mohukom sa makighilawas ug sa mananapaw*' (Heb. 13:4)? Unsa may imong makuha sa pagpakasala? Dili ba kini kangitngit ug kasingkasing nga nabuthan sama sa espada? Dili ba kini paglunod sa kahiladman sa pagkawalay paglaum? Dili ba kini si Satanas mismo, nga nakadani kanimo, ug kinsa karon nagpugos kanimo sa pagkupot sa lubid sa bitay, sama sa iyang gibuhay kang Hudan? Pagsagop sa inyong huna-huna, kamo nga naa sa kangitngit; tumikyas kamo sa bitag sa kamatayon, O kamo nga nagakaguba; ayaw ninyo tugoti nga masangit kamo sa bitag sa impierno, basi kamo magpuyo dinhi sa kinabuhi ni Cain, nga nagahilak, nagakurog ug nagatakas gikan sa matag pamilyar nga nawong, ug sa umaabot nga kapanahonan pagahukman kamo sa nagdilaab nga Gehenna; sa diha nga ang Ginoo '*moanha aron pagahimayaon sa Iyang mga balaod ug pagahimayaon sa tanan*' (2 Tes. 1:10), ngadto sa mga matinud-anon nga naglakaw sumala sa Iyang mga sugo—nga naghatag kanila og angay nga ganti, samtang gipadala ang mga supak kanila ngadto sa walay katapusang pag-antos nga gitagana alang kanila.

252. Ang Epipanya nagpahinumdom sa kadako sa mga panalangin nga resulta sa pag-abot sa Ginoo dinhi sa yuta sa unod

252. 1) Ang Epipanya nagpahinumdom sa kadako sa mga panalangin nga resulta sa pag-abot sa Ginoo sa yuta sa unod. – 2) Unsa man ang atong ihalad nga baylo? – Ihalad nato ang atong kinabuhi sa pag-agwanta sa krus sa atong mga paningkamot, ug ang atong karon nga pagpamatuod atubangan sa mga iconoclasta: magbarog lang kitang lig-on sa duha. [4, 32]

8. Nagkadool na ang pista sa Epipanya – ug hapit na ang usa ka adlaw sa kalipay, usa ka kalipay nga tinuod gayud ka dako, nga wala pa masinati sukad pa sa karaang panahon. Kay ang Anak sa Dios moanha kanato, dili pinaagi sa mga propesiya ug simbolo, sama sa atong nakita nga nagpakita Siya sa mga patriyarka sa Daan nga Tugon: kondili pinaagi sa pagkahimugso gikan sa Birhen, pagpanlakaw-ubos ug pagpadayag sa Iyang kaugalingon nga personal kanato—wala nay mas bulahan sa tanang kapanahonan, ug wala nay mas katingalahan sa tanang katingalahan nga gihimo sa Dios sukad pa sa unang panahon. Busa, gipahayag sa mga anghel ang misteryo nga natuman na; ang bitoon nagpaila nga ang Ginoo gikan sa langit nanganak na dinhi sa yuta; ang mga magbalantay nagdali sa pagtan-aw sa kaluwasan nga gipahibalo kanila; ang mga Magi nagdala og mga regalang hari-hari, ug usa ka bag-ong-bag-ong awit ang gipadayag mahitungod sa bag-ong-bag-ong buhat sa Dios, diin ang Dios gipadayeg sa kahangturan, samtang ang kalinaw natukod dinhi sa yuta, ingon sa gipamatuod usab sa Apostol, nga nagaingon: '*Kay Siya ang atong kalinaw, nga naghimo sa duha nga usa, ug gipaguba ang bungbong nga nagbulag tungod sa pagdumili, pinaagi sa pagwagtang sa Iyang unod sa balaod sa mga sugo nga gipahayag sa mga ordinansa, aron sa Iyang kaugalingon Siya makahimo sa usa ka bag-ong tawo gikan sa duha, pinaagi sa paghimo og kalinaw, ug aron sa pag-uli kanila duha sa Dios sa usa ka lawas pinaagi sa krus, pinaagi niini gipatay ang pagdumili*' (Efe. 2, 14–16). Mao kini ang gipangandoy sa mga propeta ug sa mga matarong nga makita sukad pa sa una, apan sa pagtuo ra nila kini ilang nakita. Kita, bisan pa, '*nakakita kaniya ug nakahikap kaniya sa atong kaugalingong mga kamot*', ingon sa gisulat – '*nakakita kami ug nagatestigo*' mahitungod niining '*Pulonga sa kinabuhi: ang kinabuhi napakita*', ug nadawat nato ang kahimtang sa pagka-anak (1 Juan 1:1, 2).

9. Apan unsa man *ang atong 'iuli sa Ginoo alang sa tanan niyang gipagpanalangin kanato?* Ingon tubag niini, gipahayag na ni San David: *'Kuhaon ko ang kopa sa kaluwasan ug tawgon ko ang ngalan sa Ginoo'* (Salmo 115:3). Apan maglipay kita, mga igsoon, nga giisip usab kita nga takus sa pagpasalamat sa Ginoo sa tanan nga Iyang gipagani kanato. – Unsa kaha, busa, kining pagpasalamat? Ang kinabuhi nga nag-agbat sa krus nga atong giangkong, ug *'ang pag-angkon diin kita nagtindog ug nagapasigarbo sa paglaum sa himaya sa Dios'* (Roma 5:2). – Ug kini angay nato ipagasa dili lang sa usa ka adlaw, kondili sa tibuok natong kinabuhi. Kadtong ginadumala sa unod ug ginabihag sa ilang mga kahuyang dili makapagasa—bisan pa og nga daw nagasa sila—ni makabaton og kagawasan, kay ulipon sila sa ilang mga kahuyang ug nabaligya sa sala, ingon sa gisulat: *'Ang bisan kinsa nga magbuhat sa sala ulipon sa sala. 'Ang ulipon dili magpabilin sa balay hangtod sa kahanagturan; ang anak magpabilin hangtod sa kahanagturan'* (Juan 8:34). Tungod kay giisip usab kita nga takus nga matawag nga mga anak pinaagi sa grasya, magpabilin kita sa balay hangtod sa kahanagturan, *'busa magpabilin kamo nga matinud-anon sa pagtuo, nga nagkupot sa maayong paglaum, hangtod sa katapusan'* (Hebreohanon 3:14). Busa, pinalig-on sa Espiritu Santo, magbarog kita nga lig-on sa atong monastikong paagi sa kinabuhi *"ug magdasig sa usag usa sa gugma ug mga maayong buhat"* (Heb. 10:24)—sa pagsunod, pagpaubos, pagkamapainubsanon, ug sa tanang ubang mahimayaong paningkamot, nga dili maluyong sa atong maayong tinguha, kondili magdugang og paningkamot sa paningkamot, labi na gayud kay makita nato nga nagkadool na ang Adlaw sa Ginoo. Kay nagkadool na ang dakung ug himayaong adlaw, diin ang Hukom sa tanan magpakita sa hayag, ug makita sa himaya diin Siya nakita sa mga Apostoles sa Banal nga Pagbag-o sa Porma – ug Siya magahatag ug ganti sa matag tawo sumala sa ilang mga buhat. – Aron kita usab, kauban sa tanang mga balaan, makakita Kaniya, nga ang Iyang mahigugmaong nawong nagtutok kanato ug midawat kanato sa Iyang langitnong gingharian.

253. Gisaad ang pahulay sa Israel samtang naglibot-libot sila sa kamingawan; apan dili tanan misulod niini

253. 1) Ang mga Israelita, samtang nagalibot-libot sa kamingawan, gisaadang pahulay; apan dili tanan kanila misulod niini. Gisaad usab kanato ang pahulay; ug dili tanan kanato makasulod niini. – 2) Unsaon nato pagsiguro nga makasulod kita niini? – Dili kita magbuhat sama sa gibuhat nila. [4, 34]

10. Busa molabay kita gikan sa tuig ngadto sa tuig, gikan sa usa ka panahon ngadto sa lain, gikan sa usa ka pista ngadto sa sunod, ug walay pahulay sa tibuok kinabuhi. – Apan kinahanglan gayud nga makaabot kita sa katapusan niini ug mosulod sa atong kapahulayan. *'Kay bisan kinsa nga misulod sa Iyang kapahulayan nakapahulay usab gikan sa iyang mga buhat, sama sa pagkapahulay sa Dios gikan sa Iyang mga buhat'*, ingon sa gisulat (Heb. 4:10). Unsa man, busa, kining kapahulayan? – Ang Gingharian sa Langit, nga ginadasig kanato sa Apostol, nga nag-ingon: *'Busa paningkamotan nato nga mosulod sa maong kapahulayan, aron walay bisan kinsa nga mahulog sa susamang hulagway sa pagkamasuwon'* (Hebreohanon 4:11). – Unsa man ang buot niyang ipasabot niini? Nga sama sa pagsaad sa Dios sa mga Israelita nga dad-on sila sa Yutang Saad; – apan tungod kay sa ulahi napamatud-an sila nga masupakon ug nakapasubo kaniya, wala sila tugoti nga mosulod: – ingon usab, kon masupakon kita sa Iyang mga sugo, dili gayud kita makasulod sa Gingharian sa Langit. *'Sulod sa kap-atan ka tuig,'* ingon sa Ginoo, *'nasuko ako kanila ug miingon: "Sila kanunay nga nagaliso sa ilang kasingkasing; wala nila mailhi ang akong mga dalan." Busa nanumpa ako sa akong kasuko, "Dili sila mosulod sa akong kapahulayan"* (Salmo 94:10–11). Mao kana ang nahitabo kanila; apan alang kanato, dili kini bahin sa kap-atan ka tuig, kondili gilauman ang pagsunod sa tibuok kinabuhi sa matag tawo. Kay kung dili nato paningkamotan nga tumanon ang tanang sugo sa Dios, Siya mosulti usab bahin kanato: *'Dili sila mosulod sa Akong kapahulayan.'* Apan ang mga bukog sa mga wala makasulod nahulog sa kamingawan; kon kita dili mosulod, ang atong mga lawas ug kalag itambog sa nagdilaab nga Gehenna; ug kining silot dili masukod ka grabe kaysa sa una, kay nasulat: *'Bisan kinsa ang mosalikway sa Balaod ni Moises; mamatay nga walay kalooy sumala sa pagpamatuod sa duha o tulo ka saksi; unsa pa kaha ka grabe ang silot nga angay madawat sa mga nagtamay sa Anak sa Dios sa ilang tiil, ug giisip nga hugaw ang dugo sa pakigsaad nga nagbalaan kanila, ug nagpasipala sa Espiritu sa grasya'* (Heb. 10:28–29).

11. Unsa kaha, busa, ang hinungdan nga nakababag sa ilang pagsulod? Kakulang sa pagtuo, pagreklamo, panamastamas, pagsuway, kabugkob sa kasingkasing, garbo, ug sekswal nga imoralidad. Mao kini ang hinungdan sa ilang kapahamakan. – Busa, modagan kita gikan niining mga pagbati sama sa paglikay sa nagdilaab nga kalayo, nga dili magduha-duha sa mga saad sa Dios, kondili motuo nga makahimo Siya sa pagtuman sa Iyang gisaad; ug ayaw kita pagreklamo (1 Cor. 10:10), ni pagpanamastamas, ni pagpahugot sa

atong kasingkasing, ni pagrebelde; *'Busa, magbuotan ug maloloy-on kita sa usag usa, magpasayloay kita, sama sa pagpasaylo kanato sa Dios sa Kristo'* (Efe. 4:32), *"kanunay nga nagadala sa among lawas sa kamatayon ni Ginoong Jesus"* (2 Cor. 4:10), kanunay nga andam mamatay alang kang Cristo, kanunay nga ginabag-o pinaagi sa mga pag-ampo, mga paghangyo, mga luha, ug sa pagpamalandong sa makalangit nga mga panan-awon. Pinaagi sa pagkinabuhi sa ingon niini, dili kita mosulod sa yuta nga nag-agos og gatas ug dugos, sama sa mga karaan, kondili sa yuta sa mga mapainubsanon, diin makita ang bukal sa kinabuhi ug pagkawalay kamatayon, diin anaa ang kaanyag sa langitnong Herusalem, diin adunay kalipay ug pagmalipayon, diin nagsidlak ang himaya sa Bulahan ug nagahatag-kinabuhi nga Trinidad!

254. Ang pagkabirhen labaw pa sa kinabuhi sa kaminyoon

254. 1) Labaw ang pagkabirhen kaysa kinabuhi sa kaminyoon. – 2) Nagpasalamat kita sa Diyos nga giisip kita nga takus niining tawag, magbantay kita aron dili kita mahulog. – 3) Unsa ang paagi aron makabot kini? Pakigbisog ug pagdaog sa ubos pinaagi sa taas, nga mao ang gipunting sa tanan natong paningkamot. – 4) Magdugang pa ko ug usa ka pulong: Nibalik na si Igsoon Memnon: dawata siya uban sa igsoonong gugma, sama sa pagdawat sa amahan sa iyang anak nga nangawala sa panultihon. [4, 35]

12. Ang mga nanag-away sa lumba sa arena magbuhat niini kaisahan sa usa ka tuig – ug bisan pa sa mubo kaayo nga panahon; pagkahuman niini, matapos na ang kompetisyon: ang mga mananaog, ang mga napildi, ug ang mga manan-aw magbulag-bulag na. Apan kadtong nagdagan sa lumba sa pagkamaputli dili alang sa usa ka adlaw, kondili sa tibuok nilang kinabuhi; ug ang ilang agianan, ug ang ilang pag-uswag niini, dili makita, sama sa gubat nga ilang gipangpakigbisog batok sa dili makita nga mga kaaway nga dili usab makita. Ang pagkamatinahuron mao ang labing dakong hiyas, nga moabot sa kinatas-an sa langit. – Ang mga tawo nabahin sa duha ka grupo sumala sa ilang paagi sa kinabuhi: ang uban nagpuyo sa kaminyoon, samtang ang uban nagpuyo sa pagka-celibate. Kadtong nagpuyo sa kaminyoon naglangkob sa ubos nga kalibutan, ug ang mga celibate nagpuno sa taas nga kalibutan. Ang una mapasakop sa pagkadaut, samtang ang ikaduha giisip nga takus nga mosidlak sa pagka-dili madunot. Ug sama sa dihang makakita ang usa ka tawo og tawo nga adunay pako, matarong nga katingalahan siya sa paagi nga usahay kini makita nga tawo ug usahay nga anghel: ingon usab ang usa ka tawo nga nagpanalipod sa pagkamakabubut-on pinaagi sa pagpanamastamas nagpakita og katingalahang panan-aw sa mga anghel ug sa mga tawo: sa unod, apan labaw sa unod; sa kalibutan, apan labaw sa kalibutan; mao nga, kung ang usa ka tawo mosalikway sa kalibutan, giingon nga mipili siya og kinabuhi nga labaw sa uban: ug ang Ginoo, sa Iyang pakigpulong sa Ebanghelyo, miingon: *'Aduna'y mga eunuco nga natawo gikan sa sabakan sa ilang inahan; ug aduna'y mga eunuco nga gihimo sa mga tawo; ug aduna'y mga eunuco nga nagahimo sa ilang kaugalingon nga eunuco tungod sa gingharian sa langit,'* Iyang gidugang: *'Kinsa ang makasabot niini, pasagdi siya'* (Mat. 19:12). Makita ninyo nga alang sa kadaghanan, kini nga gasa labaw pa sa ilang makaya, ug gireserba lamang alang sa mga nagapamatay sa ilang kaugalingon pinaagi sa ilang paagi sa kinabuhi.

13. Busa, maglipay kita ug magsaulog alang sa usag usa – magpasalamat kita, walay kinutuban nga pasalamat, nga, pinaagi sa gugma sa Dios alang sa katawhan, gitawag kita sa ingon ka bililhon nga tawag, diin ang Dios gidayeg ug diin ang mga tawo natingala. Ug dili lang kana, kondili atong pangusgan usab ang atong kinabuhi kutob sa mahimo, kay daghan ang nahulog gikan sa ingon nga kahitas-an, kaniadto ug karon: ang uban, napuno sa garbo; ang uban, natumba tungod sa kawalay pag-amping ug kapabayaan, nga kining duha magdala og kadaut sa kalag.

14. Unsa kaha, busa, ang paagi sa kaluwasan gikan niini? – Ang usa ka langgam nga naglupad adunay paagi sa kaluwasan gikan sa katalagman; kay sa diha nga mabati niini ang pagkasuod sa usa ka mangangayam, kini mopilo sa mga pako, molupad paingon sa lain nga dapit – ug malikayan ang pagdakop. Ingon usab, kon moduol ang yawa, ang mananap sa atong mga kalag, unya, daw gipatawan og pako sa Espiritu, molupad sa pagpamalandong sa kahitas-an, *'paninguhaa nato ang mga butang nga naa sa itaas ug ibutang nato ang atong hunahuna sa mga butang nga naa sa itaas'* (Col. 3:1–2). Nagatanyag ba siya sa katam-is sa kahilakaw? Atong ipataas ang pagbati sa pagka-iladong sa kalag. Iga-awhag ba niya ang buhat sa sala? Atong yakpon ang kabug-aton sa paghukom sa tanang among hunahuna. Busa, pinaagi sa pag-atbang sa usa ka butang sa lain, ug sa pagpahawa sa hunahuna pinaagi sa hunahuna, maluwas kita gikan sa magaguba sa tanan. Unsa, nan, ang kinalabasan sa niining mga pakigbisog? Alang sa mga nakigbisog alang sa unod, usa ka malaglag nga korona; alang kanato, usa ka dili malaglag; alang kanila, panandaliang kalipay; alang kanato, walay katapusang kalipay. Ug bulahan kita, *'kon magpabilin kita nga matinud-anon sa pagsalig ug sa garbo sa atong paglaum*

hangtod sa katapusan' (Heb. 3:6). Busa, akong gihangyo kamo, magpadayon kita sa paglahutay sa pag-ampo ug pagpakilusot, sa paghinulsol ug mga luha, sa pagpaubos, pagmasunuron, pag-angkon sa sala, ug uban pang mga pagpaningkamot sa pagsakripisyo, ug uban sa tabang sa Dios, atong makuha ang kadaugan batok sa kaaway. Apan igo na kana.

15. Karon, mahitungod kang Igsoon Memnon. Tungod kay siya, sa pipila ka paagi, nakabawi na sa iyang paghuna-huna ug nibalik, kinahanglan natong dawaton siya, *'aron ang usa ka ingon ana dili mapukan sa sobra nga kasubo'* (2 Cor. 2:7). – Kinahanglan ko, bisan pa man, isulti kaninyo karon nga *'ang bisan kinsa nga makasala dili lang ulipon sa sala'* (Juan 8:34), sumala sa pulong sa Ginoo, kondili usa usab ka makalaut nga butang sa mga mahigugmaon sa pagkamaayo; ug tingali ang uban mahimong maulaw sa pagdawat kaniya, basi sila mahugawan sa iyang sala. Apan tungod kay ang atong Ginoong Jesu-Kristo wala man gisalikway ang anak nga maluhon—nga nag-usik sa tanan niyang bahandi sa mga salog-araw—sa dihang mibalik kini, kita usab dili siya balibaran, kondili dawata nato kining igsoon uban sa pagkamaayo, malipay sa iyang pagbalik uban sa pagpasalamat, ug mag-ampo alang sa iyang kaluwasan. – Busa, pinaagi sa pagtuman niining sugo isip mga disipulo sa atong Ginoo ug Manluluwas, kita mahimong takus nga panulondon ang Ginghamlan sa Langit.

255. Pila sa atong mga igsoon ang namatay sa pag-exile tungod sa pagdayeg sa mga ikon ug tungod sa pagpanakit? Sila mga saksi sa kamatuoran sa Ortodoksiya

255. 1) Pila sa atong mga igsoon ang namatay sa pag-exile tungod sa pagdayeg sa mga ikon ug sa pagpanakit? Sila mga saksi sa kamatuoran sa Ortodoksiya. Ang mga heretiko wala maghalad og ingon ana: kay nabati nila nga dili lig-on ang ilang pundasyon. Apan kita natukod sa basihanang sa mga Apostoles ug mga propeta. – 2) Alang sa atong kaluwasan, ang nahabilin na lang para kanato mao ang pagtukod sa ibabaw niining basihanang gamit ang bulawan, pilak, ug bililhon nga mga bato, sa ato pa, usa ka balaan ug walay kapintasan nga kinabuhi, nga pagalinison pinaagi sa paghinulsol matag makasala kita sa bisan unsang paagi. [4, 36]

16. Ang atong igsoon nga si Teodoro natulog na – usa sa labing maayo, maalamon sa pagsunod ug lig-on sa pag-angkon sa pagtuo, nga nakasinati og mga samad alang kang Kristo ug natapos ang iyang kinabuhi sa prisohan ug sa pagka-exile. Unsa pa kaha ang mas malipay kay niini? Daghang among mga igsoon (ang ihap niini moabot sa usa ka gatus ug labaw pa) ang gipahamtang sa ingon nga mga lugar; didto, misidlak sama sa mga bitoon, ilang gibyaan ang ilang balaang mga lawas ingon usa ka pagpamatuod sa Ortodoksiya alang sa mga buhi karon ug sa mga henerasyon nga umaabot. Dili lang ako naghisgot sa atong kaugalingong kapatiran, kondili usab sa mga igsoon gikan sa ubang mga monasteryo nga natapos ang ilang kinabuhi sa pag-exile. Mao kini ang labing dakong pagpamatuod sa Simbahan sa Dios! Ingon ana kadaghan nga mga saksi ang iya nga nagpamatuod sa pagdayeg sa ikon ni atong Ginoong Jesu-Kristo, ang Labing Balaan nga Inahan sa Dios, ug sa tanan Niyang mga balaan: aron, bisan pa og wala na kitay lain pang gikinahanglan, kini ra mag-igo na nga ebidensya sa kamatuoran alang sa mga matitud-anon sa panghuna-huna. Mapahiya kaha ang mga kontra sa Ortodoksiya! Kay kinsa ba kanila, samtang nakigbisog alang sa ilang pagtuo, ang nakasinati gayud og ingon nga mga pag-antos? Wala gayud; apan sila, sama sa mga mananap sa gabii, nagalibot-libot ug nagakaisog sa kangitngit sa ilang erehiya; apan sa diha nga mosidlak ang kahayag sa adlaw ug mosidlak ang Ortodoksiya sama sa bitoon sa kabuntagon, sila motago sa mga lungib sa ilang malimbungong mga tinguha. – Ug pasagdi sila nga malibog sa kahayag sa ilang kaugalingong kalayo, nga sila mismo ang nagpasiga. Samtang kita, nga gitahasan sa Ginoo ibabaw sa pundasyon sa mga Apostoles ug mga Propeta ug sa atong mga Amahan nga nagbitbit sa Dios, magpabilin nga hugot ang gamot alang sa umaabot, nga dili gayud matuyok bisan gamay pa tungod sa mga hulga sa tawo.

17. Aron makab-ot ang kaluwasan, ang nahabilin na lang natong buhaton, sumala sa Apostolikong sugo, mao ang pagtukod, sa pundasyon sa atong tinuod nga pagtuo, gamit ang bulawan, pilak ug bililhon nga mga bato, ug dili sa kahoy, dayami ug dayami nga uga (1 Cor. 3:12) – ang gatong sa kalayo. Ang bisan kinsa nga natukod ingon niini dili matandog sa bisan unsa sa iyang pagtuo sa Ginoo. *'Gipalit kita ni Cristo gikan sa sumpa sa Balaod, nga nahimong sumpa alang kanato,'* ingon sa gisulat (Gal. 3:13). Busa, ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga mahulog pag-usab ilawom sa sumpa. Gihugas kita ni Cristo sa Iyang dugo, pinaagi sa pagligo sa pagkabanhaw ug sa pagbag-o sa Espiritu Santo; busa, ayaw gayud nato tugoti ang atong kaugalingon nga mobalik sa mga buhat nga makauwaw nga atong gilikoan. Apan kon dili nato kini buhaton, unya, sa adlaw sa Iyang pagpadayag, Siya mahimong moingon kanato: 'Gihimo ko kamo nga akong mga haligi, apan gihimo ninyo ang akong mga miyembro nga miyembro sa usa ka malandingon; gihugas ko kamo

gikan sa inyong mga sala, aron kamo mahimong "*walay mantsa o dunggo, o bisan unsang susama*" (Efe. 5:27), apan gibug-atan ninyo pag-usab ang inyong kaugalingon sa baho sa mga kahiligon ug gidalitan ninyo ang inyong kaugalingon sa hugaw sa sala; gipuno ko kamo sa daghan nga kahayag sa kinaadman pinaagi sa Balaang Espiritu, apan gihimo ninyo ang inyong hunahuna nga puy-anan sa mga kahiligon nga walay pagpugong; Gihimo ko kamo nga kauban nga manunod sa walay katapusang mga panalangin, apan gipili ninyo nga mahimong kauban nga manunod sa akong kaatbang: '*Pahawa kamo gikan kanako, mga gisumpa, ngadto sa kalayo nga walay katapusan nga gitagana para sa yawa ug sa iyang mga anghel*' (Mat. 25:41). Apan unta dili nato madungog ang ingon ana ka makalilisang nga tingog ni dili nato masinati ang ingon ana ka dili mapugngan nga kasuko. Ngano man, busa, naningkamot kita uban sa tibuok atong kadasig aron makabot ang pagkabalaan, mga luha ug usa ka mapungot nga kasingkasing, pagtuman sa atong mga katungdanan nga walay reklamo, pagpangbantay sa buhat sa Dios adlaw ug gabii, aron ang kaaway, nga nagasulod sa hilom, dili makalunaw sa usa ka walay pagmatngon nga kalag? Kon unta malikayan nato ang mga limbong sa bitin bisan pa sa atong pagbantay! Apan giunsa nato kini makabot samtang natulog-tulog kita? Apan adunay mosulti: ang atong kinaiyahan maluya ug dali matintal sa sala. Uyon ko niini, kay ako usab pareho ra ang akong kinaiyahan. Apan mao kini ang akong hangyo: sa diha-diha nga mahitabo kini, kinahanglan dayon ang paghinulsol, pag-angkon sa sala, pagmugos sa kasingkasing, ug usa ka dako nga tinguha nga mabalik ang atong kanhing maayong kahimtang. Pinaagi sa paglihok sa ingon niini adlaw-adlaw, makabot nato ang atong gipangita; ug sa pagkabot niini, kita pagahimongon nga takus sa pagpaminaw sa gipangandoy nga tawag: '*Umari*', ug kita mahimong mga manunod sa Gingharian sa Langit.

256. Dapat natong saulogon ang mga pista sa espirituhanong kahupayan

256. 1) Dapat natong saulogon ang mga pista sa espirituhanong kahupayan. – 2) Ang mga pista molabay, ug molabay usab ang tibuok kinabuhi: ayaw nato kini kalimti, ug mag-andam kita kanunay sa atong pagpanaw. – 3) Pinaagi sa paghan-ay sa atong kinabuhi sumala niini, sa atong gawasong pamatasan ug labi na gayud sa atong sulodong pagkatawo. – 4) Ug dili kita molihok sa bisan unsa nga gikinahanglan alang niini. [4, 37]

18. Nakaagi na ang mga pista, ang Pasko ug ang Epipanya, nga giisip kitang takus sa pagsaulog sa dungog sa Ginoo nga atong Dios, bisan pa sa atong karon nga kahimtang. Apan dili kita magmasubo niini, kondili nagakalipay kita pag-ayo nga, alang sa Iyang '*nagpaubos sa Iyang kaugalingon ug nagporma nga sulugoon*' (Fil. 2:7), nag-antos kita sa pagka-exile ug nagpuyo sa langyaw nga yuta. Ug unsa pa kaha ang kahulugan sa pagsaulog, kon dili ang pagdikit sa Dios, pinaagi sa pagbulag sa materyal nga kalibutan ug pagkawalay pagtagad sa kalibutan ug sa tanang butang nga kalibutanon? Kay unsa man nato isulti bahin sa mga nagpuyo sa mga disyerto, kabukiran ug bangin sa yuta? 'Dili ba sila nagselebrar?' 'Sa tinuod, nagselebrar pa gani sila nga mas maayo kaysa uban sa ilang kahilom—mas halangdon ug mas matinud-anon kaysa sa mga adunay kahigayunan nga igahin ang ilang mga adlaw sa pista sa kalingawan, mga kombiyerto, pagkaon ug pag-inom, nga nakalimot nga ginadani nila ang ilang kaugalingon—kinsa ang gisaway sa Kasulatan, nga nag-ingon: '*Nagpanghandum kamo ug naglingaw-lingaw dinhi sa yuta; gipabuswak ninyo ang inyong kasingkasing sama sa adlaw sa pag-ihaw*' (Santiago 5:5): kay ang ingon niini nga mga tawo sama sa mga baboy nga andam na sa pag-ihaw; '*nga ang ilang dios mao ang ilang tiyan, ug ang ilang garbo mao ang ilang kaulaw*' (Filipos 3:19); aron mas maayo nato nga pagsaulogon ang atong mga pista kon atong pugngan ang atong kaugalingon ug magkinabuhi nga angay sa atong tawag ug sa atong pag-angkon kang Kristo.

19. Apan, ayaw nato kalimti nga ang atong mga adlaw molupad sama sa kabayo, ug ang panahon, sama sa nag-ikot nga rolyo, nga nagdala sa uban ngadto sa kinabuhi pinaagi sa pagkahimugso, ug nagkuha sa uban gikan niini pinaagi sa kamatayon—dili, bisan pa, sa parehas nga edad ni sa parehas nga panahon, kondili usahay ang mga tigulang una kaysa sa mga batan-on, ug ang mga batan-on una kaysa sa mga tigulang; ang mga amahan una kaysa sa ilang mga anak, ug ang mga anak una kaysa sa ilang mga amahan; ug usahay daghang mga tawo gikan sa matag nga magkuyog sa pagpanaw. Busa ang Dios nagtino nga, tungod kay ang takna sa atong kamatayon wala nato masayri, kinahanglan nga mag-andam kita sa atong pagbulag sa matag higayon. Busa magmatngon ug magbantay kita, aron ang kamatayon, kon moabot nga wala nato damha, dili kita makaplagaan nga wala mag-andam; kay maghinulsol kita niadto, apan walay pulos ug walay bunga. Wala ba kamo kahibalo nga pipila ka adlaw ang milabay, kalit lang ko nga masakiton? Ug hapit na unta mibaba ang akong kalag ngadto sa impierno? Ug bisan pa man nga nangaayo na ko karon, kini dili magpabilin hangtod sa kahanaturan. Sigurado nga moabot ang akong turno, karon nga tigulang na ko, nga biyaan kamo sa

katapusan ug moapil sa akong mga amahan ug mga igsoon: pag-ampo lang kamo nga mahitabo kini samtang bug-os pa ang akong pagkahibalo sa Kristo, ug uban sa konsensya nga hingpit nga limpyo sa tanan nga nahitabo sa akong kinabuhi. Niadtong panahona, samtang gilutos sa kasakit sa akong sakit, nagpamalandong ko ug miingon sa akong kaugalingon: kung ingon ani kining pag-antos, unsa kaha kaha kini sa umaabot nga kapanahonan? Kung dili nato makaya ang tulo o upat ka adlaw nga pag-antos, unsaon man nato pag-antos sa walay katapusang pag-antos?

20. Ginasugo usab tika nga hunahunaon kini, ug, samtang kanunay nimo kini ginahandum, magkinabuhi nga maampingon – sa imong gawasnong pamatasan – uban sa tanang pagrespeto ug pagpaubos, pagkamaigmaton ug pagkamapailubon; ug sa imong sulodnong kinabuhi, – uban sa tanang pag-amping sa atong kasingkasing, nga dili tugotan ang dakong, malimbungon ug dautang bitin nga mosulti-sulti kanato o mosulong kanato, ug dili himuon ang templo sa Dios nga puloy-anan sa mga kahiligon, kondili maningkamot sa tanang paagi aron ipakita nato ang atong kaugalingon nga putli sa atubangan sa Ginoo, ug bisan dinhi, sa wala pa moabot ang umaabot nga kapanahonan, magsugod sa pagpuyo og usa ka bulahan nga kinabuhi. Kay unsa pa kaha ang mas bulahan kay sa pagkinabuhi nga malinawon uban sa Dios uban sa putli nga kasingkasing? Apan kini imposible nga walay una nga paningkamot, pag-ampo, luha, paghinulsol, kadasig ug kainit sa espiritu; bisan pa niini, ang kaaway dili mohunong sa pag-atake kanato ug sa pagpasiga sulod kanato og usa ka gubat—nga walay hinungdan, wala damha ug dili makita. Gibuhat niya kini tungod kay nakita niya nga naningkamot kita nga mosaka sa langit ug mahimong takus didto sa dili masukod nga kalipay. – Apan sa tinuod gayud nga *'ang mga pag-antos karon dili takus ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato'* (Roma 8:18); paninguha kita sa tibuok natong kusog, sa tibuok kusog sa atong pagtuo ug paglaum, aron makig-away niini sa paagi nga mapugngan ang tanang tiktik sa yawa, sa pagpanig-ingon sa mga nakigkompetensya sa arena, nga naningkamot kaayo sa lumba nga sa katapusan niini sila walay gininhawa ug hapit na mahugno. Apan ang ilang lumba molungtad lang ug usa ka oras ug ang ilang korona madunot; samtang ang atong pakigbisog molungtad tibuok kinabuhi, mao nga ang atong korona dili madunot, ug ang tanang uban pa natong ganti walay katapusan—unsu pa kaha nga ikahatag kini kanato pinaagi sa grasya ug gugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

257. Kinahanglan sundon ang mga Balaang Amahan; apan sundi kadtong nagkinabuhi nga susama sa imoha: kon dili, makadaot kini kanimo

257. 1) Kinahanglan natong sundon ang mga balaang amahan; apan sundi ang mga tawo nga pareho sa imong paagi sa kinabuhi: kung dili, makadaot kini. – 2) Ania ang pipila ka mga pananglitan... nga gisaysay. – 3) Ayaw pagkuha sa dili imo: Kinovita ba ka? – I-alig ang mga Kinovita... gipakita ang piho nga mga indibidwal. – 4) Ang disyerto para sa mga eremita; apan kinahanglan nimong pag-antos sa kalisud sa komunal nga kinabuhi, sama sa akong gibuhat. [4, 38]

21. Samtang atong gibasa ang kinabuhi sa atong mga amahan ug atong gihunahuna kini, mapuno kita sa katingala kanila. Ug husto ra gayud. Kay tinuod gayud nga katingalahan ang atong mga amahan, kay samtang nagpuyo sila sa unod sama sa mga anghel nga hingpit ang kawalay-pagkahilig, ilang nalipay ang Ginoo. Apan dili lang nato sila angayng paghangaan, kondili angay usab nato silang sundon kutob sa mahimo; ug sundon sila uban sa pag-amgo, sa ato pa, ang usa ka cenobita mosunod sa usa ka cenobita, ang usa ka hilumon mosunod sa usa ka hilumon, ang usa ka eremita mosunod sa usa ka eremita, ug ang usa ka abá mosunod sa usa ka abá. Kay unsa may kapuslanan sa pagsundog sa usa ka tawo nga nagkinabuhi sa lain nga han-ay kaysa sa atong kaugalingon, imbis nga pareho ra? Dili lang kita makabenepisyo niini, apan makasinati pa kita og klarong kadaut. Daghan, tungod sa ilang gugma sa Dios, pagkahuman biyaan ang ilang estilo sa kinabuhi ug itutok ang ilang panan-aw sa lain, nawala ang ilang kaugalingon ug wala nila makab-ot ang ilang gipangandoy.

22. Ingon nga ebidensya niini, biyaan nato ang karaang mga sugilanon bahin niini ug hunahunaon nato ang nahitabo sa atong kaugalingong katawhan. Unsa man ang kaayohan nga nadala sa pagsaka sa haligi sa gitawag nga salmista? Dili ba siya gipaubos gikan niini tungod sa kalibog? – Ug karon dili na siya Kinovit ni usa ka asetik sa haligi. Unsa man ang kaayohan nga nadala sa maong haligi kang Saprith? Wala ba siya nanaog gikan niini alang sa Ortodoksiya, apan sa ulahi nahulog sa erehiya, nahimong traidor, ug dili ba siya karon ang labing malupigon sa mga manlutos? – Apan tan-awon usab nato ang atong kaugalingong kapatiran: wala ba ang atong si Pedro, human sa daghang katuigan isip bag-uhan ug nakapadayag sa kahusayan niining kinabuhaha, misulod sa kamingawan, gipangdani sa pagkamatnud-anon? Apan unsaon niya pagbalik gikan

didto, ug unsay nahitabo kaniya, kamo nakahibalo, kay nakita man ninyo kini sa inyong kaugalingong mga mata. Ingon usab, si Amphilochius, nga buhi pa hangtod karon—dili ba siya unang nahimong usa ka ascetic nga nagpuyo sa haligi, unya nahimong usa ka eremita, ug karon naghatag siya og kaulaw sa iyang kaugalingon, nga nagalibog-libog?

23. Tanan niini nahitabo ug nagpadayon nga nahitabo pinaagi sa tukso sa yawa, nga nagpukaw sa tinguha sa pagkuha sa dili kaugalingon, aron madala ang usa ka tawo sa pagkawala bisan sa iya pa gani. Tungod niini ang Apostol misinggit: *'Mga igsoon, magpabilin kamo sa atubangan sa Dios sa kahimtang diin kamo gitawag'* (1 Cor. 7:24). Gitawag ba ka nga mahimong usa ka hilom nga monghe? – dili na nimo kinahanglan hunahunaon ang kinabuhi sa komunidad; gitawag ba ka nga mahimong usa ka Kinovite? Dili na nimo kinahanglan pangutan-on ang kahilom. Ang matag-usa sa iyang kaugalingong kahimtang pasayloa ang Ginoo. Ang matag-usa sa iyang kaugalingong kahimtang adunay mga ehemplo nga iyang sundon sa paghanay sa iyang kinabuhi. Sundan ang ehemplo sa mga nangdan-ag sa monastikong komunidad. Kinsa man sila? Dili lang ang mga balaan sa karaang panahon, kondili usab ang mga naa kaniadto ug karon pa usab uban kanato sa atong pagkaigsuonan. Paninguhaa nga alagaran ang bulahan nga si Domitian, nga ang iyang pagtuo mapaso. Paninguhaa nga alagaran ang bulahan nga si Zosimus, nga ang iyang pagsunod matinud-anon. Paninguhaa nga alagaran ang bulahan nga si Mark, nga, midawat sa mga insulto ug pagdaugdaug ingon usa ka halangdong dungog, nakahibalo sa pagpadayon sa iyang determinasyon nga dili matandog. Kuhaa si Terentius nga imong ehemplo, nga human pag-alagad sa mga masakiton sa kusina sulod sa daghang katuigan, wala gayud mapukan sa kawad-on sa paglaum ni wala misalikway sa iyang buluhaton; sa tinuod, bisan pa sa dihang gitanyag siya og pagbalhin sa lain nga katungdanan, iyang gisalikway kini, kay mas gipili niyang pagantus sa kalisod sa iyang naandan nga katungdanan. Kuhaa usab ang ehemplo gikan sa ubang mga igsoon, nga daghan kanila ang nagpaila sa ilang kaugalingon sa ilang mga katungdanan, nga ang ilang mga ngalan gisulat sa Basahon sa Kinabuhi. Sila maoy inyong sundon, dili ang mga eremita.

24. Ihatag ang disyerto ug ang mga bukid kang Abba Ioannicius ug sa mga sama niya; apan ikaw, higugmaa ang pagsunod ug ang pagpamatay sa imong kaugalingong kabubut-on. Siya karon wala mag-antos og pagpanlupig, apan ikaw ginapanlupigan tungod sa kamatuoran. Dili siya nakabilanggo, samtang ikaw gibilanggo alang sa Ginoo. Dili siya gibunalan, samtang ikaw nakasinati og mga bunalan alang kang Kristo. Ang tanan nimong gisagubang labaw pa gayud kaysa malinawong kinabuhi sa disyerto. – Ako usab, sa akong pagkapaubos, mosulti og pipila ka pulong bahin sa akong kaugalingon. – Tungod kay dili ko angay nga gipahimutang nga pangulo ninyo, kinahanglan ba nga biyaan nako ang akong katungdanan ug mobalik sa kamingawan, o mopili og lain nga paagi sa kinabuhi, bisan unsa pa man ang motungha? Apan ang pagbuhat sa ingon dili angay alang sa usa ka pangulo ug alang sa usa ka magbalantay, nga kinahanglan isakripisyo ang iyang kinabuhi alang sa iyang mga karnero. Dili usab angay alang kaninyo nga magplano o buhaton ang bisan unsa gawas sa inyong karon nga kahimtang. Kay gikan niini nagagikan ang kawalay bunga ug kagubot sa umaabot nga kinabuhi, samtang gikan sa mapailubon nga pagpabilin sulod sa natukod nga han-ay sa kinabuhi sa monghe nagagikan ang tanang espirituhanong bunga. Busa, padayon nga ang matag usa, sumala sa pagpakita sa Dios kaniya og kaluoy ug sa pagtawag kaniya sa Ginoo, maglakaw sa maong dalan, magkinabuhi sa maong paagi, ug pahimangnoan ang Ginoo sa maong paagi, aron siya mahimong takus nga makadungog: *'Maayo kaayo, maayong matinud-anon nga ulipon; matinud-anon ka sa pipila ka butang, pagatagdon ka sa daghang butang: sulod sa kalipay sa imong Ginoo'* (Mat. 25:21).

258. Human ipatin-aw kung unsa ang usa ka monghe, nagpadayon siya sa paghulagway sa mga paagi nga napakyas ang mga monghe karon kumpara sa ilang mga nauna

258. 1) Pagkahuman niyang ipatin-aw unsa ang usa ka monghe, – 2) iyang gipakita sa unsang paagi nga napakyas ang mga monghe karon kumpara sa ilang mga nauna, – 3) iyang gipahinumdom kanato nga kini supak sa pulong sa Dios, ug – 4) unsaon sa usa ka tawo paglihok sa husto bahin niini, – uban ang mga pagdasig alang niini. [4, 39]

25. Walay mas bulahan pa kaysa sa atong kinabuhi, walay mas labaw pa kaysa sa atong paagi sa kinabuhi; basta mabuhi kita sumala sa atong pagtawag, ug ang atong paagi sa kinabuhi angay sa atong ngalan. Ang monghe mao ang usa nga nagtan-aw lamang sa Dios, nangandoy lamang sa Dios, nagkupot lamang sa Dios, naningkamot lamang sa pagpalipay sa Dios, naa sa kalinaw uban sa Dios, ug usa ka tinubdan sa kalinaw sa uban. Apan bisan kinsa nga kulang niining mga kinaiya, ug sa baylo nagpuyo sa kadasig, pagpanag-iya ug

pagkabahin-bahin, *'buta'* siya (nga nagsira sa iyang mga mata), *'nakalimot sa paghinlo sa iyang kanhing mga sala'*, ingon sa gisulat (2 Pedro 1:9).

26. Kamo nga nakasala, kabalo kaayo kamo ngano nga gisulti ko kini. Ug ginasulti ko nga wala ko kini gibuhat aron pasakitan kamo pag-usab, kondili aron lig-onon kamo, aron sa umaabot dili na kamo mahulog sa samang mga sayop. Sa panahon sa atong mga katigulangan, dili pasagdan ang panamastamas; apan kinsa man makadungog niini, magtabon sa iyang dalunggan o gamiton kini sa maayong paagi. Apan karon, dali ra kaayo nato paminawon ang manlalapas ug maminaw nato kaniya uban ang kadasig nga wala nato gipakita sa mga pagbasa nga gipahayag sa simbahan. Sa panahon sa atong mga katigulangan, walay bisan unsa nga gihisgutan sa dili angay nga paagi, kondili kanunay kini hilom ug may disente nga pamatasan; apan karon, ang mga tawo mosulti uban ang kasuko, nagasinggit ug nagakunot-kunot sa nawong: unsa pa kaha ang mas makauwaw pa niini? Sa panahon sa atong mga katigulangan, wala'y pagreklamo; imbis, gidawat sa tanan uban sa pagpasalamat bisan unsa ang gihatag, ug busa ang mapait nahimong tam-is ug ang dili maayong butang nahimong makalipay; apan karon nagreklamo kita, nagasaway niini ug niana, dili lang sa atong kaugalingon kondili sa atubangan sa tanan, aron makapamunga pa ug daghang mga magreklamo ug makahatag ug mas dakong kasubo sa Dios.

27. Dili kini angay, akong mga igsoon, dili kini angay. Dili kini pamatasan sa monghe, ni gamay nga sala; kini mao ang sala sa pagpanamastamas ug kasuko: kay gisulti nga *'ang mga mapangahas dili makapanunod sa gingharian'* (1 Cor. 6:9). Apan ang pagreklamo dili usab gamay nga sala – ingon sa gisulat: *'Ayaw kamo pagreklamo, sama sa pipila kanila'* (ang mga Israelita sa kamingawan) *'nagreklamo, ug gilaglag sa Maglalaglag'* (1 Cor. 10:10). Ug ang dautang sinultian dili gamay nga bisyo; kay nasulat: *'Ayaw pagpasulod sa inyong mga baba ug bisan unsang dautang pulong, kondili ang maayo alang sa pagtukod, sumala sa panginahanglan, aron kini makahatag ug grasya sa mga nakadungog; ug ayaw pagpalain sa Espiritu Santo sa Dios, nga inyong giselyohan alang sa adlaw sa pagtubos'* (Efe. 4:29–30). Wala ba ninyo makita unsa ang gipahimangnoan kanato sa Apostol? – nga pinaagi sa walay pulos nga pakig-istorya, atong mapukaw ang kasuko sa Espiritu Santo. O wala ba kita mahadlok nga sa Adlaw sa Paghukom kinahanglan nato nga motubag sa matag walay pulos nga pulong, sama sa gisulti mismo sa Ginoo?

28. Ngano man, busa, nga dili nato kini tagdon sa kasingkasing? Ngano man nga dili nato pag-andamon ang atong kaugalingon aron anaa kita sa maayong kahimtang atubangan sa mga butang nga moabot kanato? Gisaway ba ka? Batasa kini nga may pagkamapailubon, pugngi ang imong kasubo sa sulod nimo – sama sa gibuhat ni San David: *'Nahiya ako,'* ingon niya, *'ug wala ko misulti'* (Salmo 76:5). Mawala ra ang insulto, apan ang imong pagkamaayo magpabilin hangtod sa kahangturan. Dili ba nimo ganahan ang pagkaon nga gihalad? – Pasalamati ang gihalad; kay ang imong gisaway, nga imong giisip nga dili himsog, malipay pa gani ang uban nga matilawan kini. Labaw pa, kung dili kita makasinati og ingon ani, unsaon nato pagpamatuod sa atong pagsunod? Unsa may ikapanghambog niana? Kay dili pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon sa pagkaon, ni sa pagpanag-iya, ni sa pagtulog sa yutang walay higdaanan, ni sa bisan unsang laing buhat makapakita kita sa atong kaugalingon nga ingon ka maalamon sa dalan sa kinabuhi sama sa pagpailawom sa atong kaugalingong kabubut-on—kini nga pagkamartir, nga dili mapabulag sa kinabuhi sa monghe. *'Busa, ilabay ang tanang dautang buot, tanang limbong, pagkunwari, pagka-inggit, ug tanang panamastamas'*, ingon sa gisugo ni San Pedro nga Apostol, *'sama sa mga bag-ong natawo nga mga bata, higugmaa nato ang putli nga espirituhanong gatas, aron pinaagi niini kita motubo paingon sa kaluwasan'* (1 Pedro 2:1–3), kon natilawan nato nga maayo ang Ginoong Kristo, kon ginahandom nato ang kinabuhi nga walay katapusan, kon dili nato isalikway ang pagtuman sa maayong tambag, kon dili kita mapul-an o mawadan og kaisog, kondili kanunay kitang molihok palayo sa atong mga sala ug kakulian. Kay pinaagi sa ingon ani nga pagka-disiplina, walay duhaduha nga kita pagahimongon nga takus sa kinabuhi nga walay katapusan kang Kristo Jesus.

259. Sa paghinumdom sa gitagana kanato pinaagi sa Inkarnasyon, magkinabuhi kita og bag-ong kinabuhi, sumala sa Iyang Espiritu, nga naglikay sa karaang paagi sa kinabuhi

259. 1) Sa paghinumdom sa gipagpanghatag kanato pinaagi sa Inkarnasyon, – 2) magkinabuhi kita og bag-ong kinabuhi, sumala sa Iyang Espiritu, – 3) paglikay sa daang kinaiyahan, mao ang kalipay sa kahilayan ug pagpanukmod, diin nagagikan ang tanang dautan, – ug – 4) masigasig sa tanang maayo, higugmaon kini ug magmasubo alang niini. [4, 40]

29. Sama sa mga gihaw-as nga nangandoy og inom ug sa mga gutom nga nangandoy og kaon, kita usab kinahanglan maghandum sa pagpaminaw sa pulong sa Dios. Kay pinaagi sa pagpaminaw niini, daghan

ta'g makuha: gikan sa pagkawalay pagtagad, mahimong masigasig kita, ug gikan sa pagkamasigasig, mahimong labi pa kitang masigasig. Unsa kaha, busa, ang pulong nga atong madungog karon? – *'Kay,'* ingon niini, *'gihigugma sa Dios ang kalibutan nga gihatag niya ang iyang bugtong Anak, aron ang bisan kinsa nga motuo kaniya dili malaglag kondili makabaton sa kinabuhi nga walay katapusan'* (Juan 3:16). Ug dili lang *'gihatag'*, kondili *'hangtod sa kamatayon, kamatayon pa gani sa krus'* (Fil. 2:8). Unsaon man? Nakaulipon kita sa yawa tungod sa pagkamasuway ni Adan, napailalom sa kamatayon, nabaligya sa sala, ug napugos sa pagkabulok. Ang Bugtong Anak sa Dios miabot, gihatag ang Iyang kaugalingon ingon nga hulagway para sa tanan, ug dili lang kita gipagawas gikan sa gahum sa kamatayon, apan pagkahuman nga gihugas kita gikan sa atong mga sala pinaagi sa Iyang dugo (Pahayag 1:5), gihimong kita mga manununod sa Iyang gingharian, sumala sa gisulat. Makita ba ninyo ang Iyang matitud-anon ug gamhanan nga gugma? Makita ba ninyo ang walay kinutuban nga kaluoy sa Iyang gugma alang sa katawhan? Unsa ka dili masukod ang Iyang mga kaluoy, ug unsa ka dili mahurot ang Iyang mga panalangin, nga Iyang gibubo kanato sa kadagahan pinaagi kang Jesu-Cristo nga atong Manluluwas!

30. Unsa kaha, busa, ang atong isulti niini, kaming mga kabos nga kalag, ug unsa ang atong hunahunaon? Mobalik ba kita sa pagkasala? Maghandum ba kita sa pagkaulipon? Mopili ba kita sa kawalay dungog, pagkadaut ug paghukom? – Layo kini kanamo. – *'Kay kon namatay na kita sa sala, unsaon pa man nato pagpadayon sa pagkinabuhi niini? O wala ba kamo masayud nga kita nga tanan nabunyagan kang Cristo Jesus, kita tanan nabunyagan ngadto sa Iyang kamatayon? Kay kita gilubong uban kaniya pinaagi sa bunyag ngadto sa kamatayon, aron, ingon nga si Cristo gibanhaw gikan sa mga patay pinaagi sa himaya sa Amahan, kita usab maglakaw sa pagbag-o sa kinabuhi'* (Roma 6:2–4). – Busa, mga igsoon, maglakaw kita niining bag-ong kinabuhi, sama sa atong gisaaran pag-usab sa dihang gisagop nato ang eskema; magkinabuhi kita *'sa pagkamatarong ug pagkadiosnon, nga angay sa mga balaan'* (Efe. 5:3), sa kalinaw ug panaghiusa, sa pagkamatinud-anon, sa pagkamakab-anan ug pagkamahadlok, sa pagkabalaan ug pagpugong sa kaugalingon, nga dili madala sa *'mga tinguha nga kaniadto atong gipanag-iya sa atong pagkawalay-hibalo'* (1 Pedro 1:14), apan molayas kita sa atong kaniadto nga mga kahiligon sama sa paglikay sa kalayo, samtang natukod kita sa bato sa atong pagtuo.

31. Mao kini ang pagbag-o! Unsa man, busa, ang pagkadaut? – Ang makasasala nga tukso diin ang atong katigulangan nga si Adan naipit, nahimong usa ka pagbiya sa Paraiso, ug nahulog ilawom sa yugo sa atong karon, labing masubo nga kinabuhi; – ang pagpanamastamas, diin, sa iyang garbo, gipatay ni Cain ang iyang igsoon nga si Abel tungod kay mas gipili ang halad ni Abel, pagkahuman niini iyang gigugol ang tibuok niyang kinabuhi sa pag-agak-agak ug pag-uyog. Gikan niining duha ka pagbati, misulod sa kalibutan ang dili mabilang nga kadaghan sa kadautan: busa ang Baha, nga naglaglag sa tanang buhing binuhat sa yuta; busa ang mapait nga kapalaran sa Sodoma ug Gomora, nga nahimong abo tungod sa kalayo ug asupre isip pahimangno sa ilang pagkadautan. Nakita ba nimo unsa ang gibuhay sa sala, ug sa kahakog sa mga mata, kauban ang garbo sa kalibutan?

32. Apan sama sa gisulti na, pinaagi sa grasya sa Dios gitawag kita, nakab-ot nato ang kagawasan, ug gipataas kita ngadto sa kahimtang sa pagka-anak. Busa magbarog kita nga lig-on sa kagawasan nga gihatag kanato ni Cristo, ug sa himaya nga gihatag Niya kanato; panalipdan nato ang atong kaugalingon, molikay sa tanan nga walay pulos, ug dili nato ituring nga may bili bisan unsa tungod kang Cristo, – ang kahuy-an giisip nga dungog, ang kasubo nga kalipay, ang mga samad nga kalipay, ang paglutos nga kalipay, ug ang kamatayon nga kinabuhi, sama sa pagtan-aw niini sa atong mga balaang amahan ug igsoon, nga karon gisaulog—nga ang ilang mga ngalan gisulat sa basahon sa kinabuhi—. Pinaagi sa pagkinabuhi sa ingon niini, kita usab *'mosidlak ingon mga suga sa kalibutan, nga nagkupot sa tinuoray nga Pulong'* (Fil. 2:15), ug sa umaabot nga kapanahonan kita pagahimongon nga takus nga mahimong mga manununod sa Gingharian sa Dios.

260. Sa pagpakita kung giunsa sa paghunahuna sa kinabuhi sa mga balaang amahan ang pagbanhaw sa tanang maayo sa atong sulod ug pagpalayo kanato sa tanang dautan, iyang giimbitar ang tanan, sumala sa ilang kaugalingong tawag, nga sundon sila

260. 1) Gipakita na unsaon sa paghunahuna sa kinabuhi sa mga balaang Amahan pagpabuhi pag-usab sa tanang maayo nga naa sa atong sulod ug pagbulag kanato gikan sa tanang dautan, – 2) giimbitar niya ang tanan nga sundon sila, sumala sa kinaiya sa ilang pagsunod, – 3) aron kita mahimong gawasnon gikan sa pagsuway, katamaran ug pagreklamo. [4, 41]

1. Niining mga panahona, sa dihang gibasa ang kinabuhi sa atong mga balaang amahan, dili nato masukod ang dakong kaayohan nga atong makuha niini, ug ang kalipay nga atong masinati. Kay sultihi ko, unsa pa kaha ang mas tam-is pa kaysa paghunahuna sa ilang mga buhat nga dili mamatay, mga milagro ug kadaugan batok sa mga demonyo! Murag bisan ang mga bato makabati niini nga kaayohan, ug dili lang ang mga makatarungang tawo. Gikan niini, ang hunahuna sa tawo mapahayag, ug ilabay ang mga mangitngit nga hunahuna sa unod; gikan niini, ang kalag mausab, molupad paingon sa balaan nga gugma. Matinuod gayud nga masulti nga kini (i.e. ang tigum sa mga balaan) mao ang Hardin sa Eden sa Dios, nga napuno ug napalamutian dili sa materyal nga mga tanom kondili sa nagkalain-laing espirituwal nga mga bunga, diin ang gininhawa sa kinabuhi nagpagawas ug humot, diin ang bitin dili mosamdan kondili masamdan, dili magpahawa kondili mapahawa, sama sa angay. Ug kung ang gingharian sa Dios anaa sa atong sulod, nan nagtuo ako nga walay bisan kinsa ang masayop sa pagtawag sa mga balaan nga gingharian sa langit, kanila nga ang labing-maayong Dios, sama sa usa ka mahinatagon nga hari, nagahatag og mga gasa sa Iyang mga sulugoon. Unsa may pulos sa mga butang sa kalibutan alang kanako human niining gingharian? Unsa man ang walay pulos nga garbo ug usa ka tiyan nga gikatakda nga malaglag? Unsa man ang bulawan ug pilak, ug ang marangyang bisti, ug ang tanang uban pang kahaw-ang? – Ug kining tanan dili gyud ikatandi, sama sa dili pagkatandi sa kahayag sa kangitngit, sa kinabuhi sa kamatayon, o sa kamatuoran sa pagkatulog.

2. Kung mao kini ang tanan, *maglipay* kita '*sa dili masukod ug himayaang kalipay*' (1 Pedro 1:8), nga nakab-ot nato ang mas maayong bahin ug nahimo kitang kabahin sa pinili nga kaliwatan, nga nagdan-ag sa langitnong pagka-ilado; ug dili lang kita *maglipay* niini, kondili paningkamotan usab nato nga sundon ang ilang mga hiyas kutob sa atong makaya, aron mahimong klaro nga dili kita nagbitbit og walay sulod nga ngalan, '*nga adunay porma sa pagka-matood apan nagdumili sa gahum niini*' (2 Tim. 3:5). Sama sa dihang moadto ang usa ka tawo sa botika, ang matag-usa mopili og tambal sumala sa ilang sakit; sa samang paagi, kita, nga nagtinguha sa pagsunod pag-ayo sa mga balaan, mopili og mga ehemplo nga angay sa paagi sa kinabuhi sa matag-usa ug busa makakuha kita og kaayohan alang sa atong kaugalingon gikan sa ilang kinabuhi. Ako, nga dili takus, motan-aw sa mga nangulo nga takus; ang katiwala – sa mga nagdumala nga matitud-anon ug maalamon; ang tig-atiman sa bodega – kadtong nagdumala sa bodega nga matarong ug matitud-anon. Ang kanoniko, ang host, ang kusinero, ang tig-alagad sa refektoryo ug ang tanan pa maghunahuna usab sa sama, bisan unsa pa ang katungdanan nga gihatag kanila. Makakaplag og maayong ehemplo alang sa tanan, kon andam kita nga makita kini ug sundon.

3. Ayaw tugoti nga adunay bisan kinsa nga dili mosunod. Sa diha-diha nga matawag ka, motungha dayon. Ang pag-ingon, 'Hulat pa, unya moanha ko'—labi na sa steward—usa ka sala ug angay silotan. Dili usab angay nga adunay bisan kinsa nga mosalikway sa pagbuhat sa iyang katungdanan, kondili buhata kini nga mapainubsanon, hangtod sa kamatayon: kini ang tinuod nga monastikong pagkahingpit. Ug ayaw pasagdi nga adunay magreklamo, nga mosaway sa atong komunidad nga kulang niini o kana. Ang ingon nga tawo mapasakaan og paghukom sama sa gihatag sa mga nagreklamo sa kamingawan, nga ang ilang pagkaguba makapahingangha (Numeros, kapitulo 16). – Apan kinsa kaha kini nga mga tawo? – Ang mga ignorante, ang mga walay pag-antos, ang mga bata sa panghuna-huna – dili gani takus sa pagginhawa sa hangin, labi na gayud sa pagdawat sa daghang mga paglipay. – Bisan pa niana, hinaut nga ang atong labing maayong Dios magahatag og pagsabot sa mga walay kinaadman, magadugang sa kinaadman sa mga maalamon, ug magaluwas kanila tanan sa Iyang gingharian, pinaagi ni Cristo Jesus, atong Ginoo.

261. Ang tanan nga gipangandoy sumala sa espiritu sa kalibutan kay malabay; ang pagkamaayo ra gayud ang nagdala sa walay katapusang kalipay

261. 1) Ang tanan nga gipangandoy sumala sa espiritu sa kalibutan kay malabay; ang pagkamaayo ra ang walay katapusan nga panalangin. – 2) Nagahatag kini og kalipay bisan dinhi, sama sa atong makita sa adlaw-adlaw nga paghinumdom sa mga santo sa Simbahan. – 3) Unsa kaha kaha diha? Didto ang mga santo sama sa adlaw, ug anaa sila uban ni Kristo. – 4) Paningkamotan nato nga mahimong takus niini, ug likayan ang kabaliktaran niini. [4, 42]

4. Sa taliwala sa mga tawo, ang uban makakaplag og kalipay sa bahandi, ang uban sa gahum, ang uban sa kalampusan, ug ang uban sa mga kalipayan. Apan walay bisan usa niini ang angay sa kalipay, kay walay bisan unsa nga magdugay hangtod sa kahangturan, kondili mahanaw uban sa karon nga kapanahonan. Bisan dinhi, dili kini makapahupay sa kadaghanan sa dugay; kini motungha lang ug dayon mawala, sama sa usa ka damgo. Ang pagkamaayo ra ang angay kalipayan, ingon usa ka walay katapusang panag-iya nga naghimo sa

mga tag-iya niini nga mapanalanginan. – Hunahunaa nato pila kaha ka mga magmamando ug magpahupay ang miagi sa mga kapanahonan – ug wala'y bisan usa kanila nga nahinumduman uban sa pagdayeg; samtang ang himaya sa mga matarong dili mapalong.

5. Ug kini makita sa atong ginabuhat. Kagahapon gipasidunggan nato si San Crisostomo; karon gipasidunggan nato ang kanunay nga hinumduman nga si Efren; ugma pasidunggan nato ang lain nga santo. Busa, sama sa mga langitnong lawas, nagasidlak sila sunod-sunod sa tibuok tuig sa kalangitan sa Simbahan; sa paghinumdom kanila, ang atong mga ngabil nag-abli aron dayegon sila, ug ginasidlak nila ang atong mga lakang samtang nagalakaw kita sa Dios. Tinuod gayud, busa, nga nagpabilin nga tinuod ang balaang pulong: *'Kay kinsa ang Iyang nahibaloan daan, ila usab Iyang gitakda daan nga pahuyon sa hulagway sa Iyang Anak, aron Siya mahimong panganay sa daghang mga igsoon; ug kinsa ang Iyang gitakda daan, ila usab Iyang gitawag; ug kinsa ang Iyang gitawag, ila usab Iyang gipahimakas; ug kinsa ang Iyang gipahimakas, ila usab Iyang gipahimaya'* (Roma 8:29–30). Unsa man nato kini isulti? Dili ba kita mga kabahin sa ingon nga pagtawag ug himaya? Siyempre, mao. Ug alang kanato, ang mga mapainubsanon, dili lang ang kinabuhi sa krus ni ang ganti sa panalangin; kay hangtod karon nag-antos gihapon kita sa paglutos, dugang pa sa miaging mga paningkamot alang sa usa ka maayong pag-angkon. Ug oh, unsa ka katingalahan ang gahum sa pagkamaayo! Ug unsa ang gihatag niini sa mga hugot nga nagsunod niini!

6. Apan ania kini; unsa kaha kaha ang mahitabo sa umaabot nga kapanahonan? O, kinsa bay makadeskribe niining kalipay ug himaya! Ingon niini ang Ginoo: *'Unya ang mga matarong mosidlak sama sa adlaw'* (Mat. 13:43). Tungod kay Siya mismo mao ang Adlaw sa Pagkamatarong, nagsaad Siya nga ang mga matarong, nga nag-uyon kaniya, mosidlak sama sa adlaw, ingon sa gipamatuod sa Apostol: *'Kay kon mag-antos kita uban kaniya, pagahimayaon usab kita uban kaniya'* (Roma 8:17). Ug sama sa pag-ampo sa Ginoo mismo sa Amahan: *"Amahan, kadtong mga gihatag Nimo kanako, gusto ko nga bisan asa ako naa, sila usab anaa uban kanako, aron makita nila ang akong himaya nga imong gihatag kanako, kay gihigugma mo ako sa wala pa natukod ang kalibutan"* (Juan 17:24). Nakita ba nimo kung asa kita paingon? – *'Didto sa Kristohan, nga naglingkod sa tuo sa Dios'* (Col. 3:1), diin adunay kalipay ug pagdayeg, diin nagpuyo ang panon sa mga anghel, ug ang simbahan sa mga panganay nga ang ilang mga ngalan gisulat sa langit – diin anaa ang atong mga igsoon ug mga amahan, nga pareho nato og kahimtang; didto kita moadto sa dili madugay, ug didto *"magsugod kita sa paglipay uban Niya, Naghari sa mga kapanahonan pinaagi sa Iyang paghari"*, ingon sa gi-awit sa bulahan nga si David (Salmo 65:7)—dili sa usa ka kapanahonan nga libo o napulo ka libong tuig, kondili sa usa ka kapanahonan nga dili magkatigulang ug dili matapos.

7. Ug kinsa ang kontento niini? – Kadtong mainit kaayo sa pagtuo nga nagpabilin nga matin-aw ug magmatngon sa tibuok adlaw ug matag takna, aron dili matulog ang iyang kalag: kay, samtang natulog kita ingon niini, ang mga pagbati, sama sa mga mananap, mosulong kanato ug kuhaon ang pagpanag-iya sa kalag. Apan samtang magbantay kita ug magmatngon sa atong kaugalingon, dili kita kawaton sa mananap, ni madala sa bitin. – Busa, kinahanglan magbantay kita ug hunahunaon ang gisulti sa ibabaw, ingon man ang sukwahi niini – ang mga paghiganti nga naghulga sa mga supak sa kabubut-on sa Dios: dili mapalong nga kalayo, hingpit nga kangitngit, ang ulod nga dili matulog, ug ang uban pa; aron, nga napuno ug napalibotan sa ingon nga mga hunahuna, malikayan nato ang mga bitag sa kaaway, makalusot kita dinhi nga walay sala, ug makabot ang Gingharian sa Langit.

262. Daghang panalangin ang among nadawat gikan sa Ginoo sa among pagbiyahe gikan sa kamingawan paingon dinhi: kinahanglan kami magpasalamat dili lang sa mga pulong kondili usab sa mga buhat

262. 1) Nakadawat kita og daghang panalangin gikan sa Ginoo sa atong pagbiyahe gikan sa kamingawan paingon dinhi: kinahanglan kita magpasalamat dili lang sa mga pulong kondili usab sa mga buhat. – 2) Unsaon man nato pagbaylo kaniya? – Magkinabuhi kita alang sa himaya sa Dios; kita ang mahimong humot ni Cristo; mosaka kita sa bukid, aron makita sa tanan. – 3) Alang niini, biyaan nato ang mga butang ning kalibutan ug pagpanamkon nato ang atong kaugalingon sa langitnong mga butang. – 4) Kay kini dili layo kanato; kay kini anaa sa sulod nato. [4, 43]

8. Kanunay nga nagalipay sa mga panalangin sa Dios, kanunay kita magpasalamat kaniya gikan sa mainit nga kasingkasing pinaagi sa mainitong pag-ampo. Kay hunahunaa unsa kadako nga panalangin ang atong nadawat karon! Sa dihang napugos kitang molayas, nga nagkurog sa kahadlok sa mga Agariano, wala ba Niya kita gipakaon, sama sa kamingawan, sa dapit diin kita gipahiluna; ug kini sulod sa daghang adlaw

nga nagpadayon? Wala ba Niya unya gibuksan alang kanato ang pultahan sa pahulay dinhi, diin adunay matahum nga templo ug angay nga mga puloy-anan; mao gihapon Siya nga midawat kanato – ang atong igsoon nga pareho nato'g hunahuna? – Unsa ka dako ang pag-atiman sa Dios kanato! Naa bay butang nga unta buhaton Niya nga wala Niya buhata? – Sa tibuok natong pagpanagat, gihatagan Niya kita og pan, bino, isda ug uban pang gikinahanglan, kutob sa gikinahanglan, ug sobra pa gani sa gikinahanglan, nga ang mga nakasaksi niini nangahibulong. Tungod niini nga tanan, kita nga mga kabos nga kalag dili lang unta magpasalamat, kondili ihalad pa gani ang atong kinabuhi. Busa, ako naghangyo kaninyo, pasiga ta sa atong sulod ang labing kusgan nga gugma alang Kaniya, pagkapit ta Kaniya sa tibuok natong kasingkasing, ug ihatag Kaniya ang labing malumo nga pagpasalamat.

9. Unsaon man nato pagbaylo kaniya? – Magkinabuhi usab kita dinhi alang sa himaya sa Iyang ngalan nga atong gisaaran, aron matuman kanato ang Iyang gisulti: *'Pasigaa ang inyong suga sa atubangan sa mga tawo, aron makita nila ang inyong mga maayong buhat ug paghimayaon nila ang inyong Amahan nga naa sa langit'* (Mat. 5:16). Sa lain nga bahin, miingon ang Apostol: *'Pasalamat sa Dios, nga kanunay kita nagadala sa kadaugan kang Cristo Jesus, ug pinaagi kanato nagakalat ang humot sa kahibalo kaniya sa matag dapit. Kay kita mao ang humot ni Cristo sa Dios, sa mga nagaluwas ug sa mga malaglag.'* (2 Cor. 14:15). Nakita ba nimo nga ang tawo nga may pagka-binuotan mao ang humot ni Cristo, bisan asa siya magpuyo? Ang pagka-binuotan, sa iyang kinaiyahan, dili kini matago; apan kinsa man ang magbuhat niini maila sa tanan: kay nasulat: *'Ang siyudad nga gibutang sa bukid dili matago'* (Mat. 5:14). Ang siyudad mao ang kalag sa tawo; ang bukid mao ang kahitas-an sa mga hiyas, diin ang mga nakasaka *'nagnidlap sama sa mga bitoon sa kalibutan, nagkupot pag-ayo sa pulong sa kinabuhi, nagdala og himaya'* sa ilang kaugalingon *'sa adlaw ni Cristo'* (Fil. 2:15). Busa, mga igsoon, mosaka usab kita niining balaan nga bukid.

10. Apan dili kita makasaka didto gawas kon biyaan nato una ang mga butang niining kalibutan—mao ang mga tinguha sa unod ug mga hunahuna sa huna-huna, ug ang makaguba nga kalipay niining kinabuhi, diin ang pagtalikod niini mao ang pagsaka paingon sa pagkamaayo. Busa, limpyoha ang kasingkasing gikan sa hugaw nga hunahuna; paghiluna sa mata, nga nagtutok diretso sa unahan, pugngi ang dalunggan sa dautang pulong – pugngi ang dila sa walay pulos nga pakigpulong, pugngi ang kamot sa dili angay nga paghikap, itudlo ang tiil sa dalan sa kalinaw, tudloha ang tanang miyembro sa angay nga maayong buhat ug pagasantifica sila sa kaanyag ni Cristo. Ang maharlikang sa yuta malumo nga modawat sa mga matahum ug maayo ang pagpanamit sa lawas; apan ang Maharlikang sa Langit pabor sa mga napalamutian sa espiritu, bisan pa sa gawas sila mahimong pobre, bulag, pilay, o adunay uban pang makita nga kapintasan nga giisip sa mga tawo nga hamak. Niining pagsabot, ang dili mahimaya mahimayaon, ang walay dungog makabaton og dungog, ug ang pobre manggaranon; tungod niini, ang mga bulahan nga Apostoles, nga mga mangingisda, nahimong mga pangulo sa tibuok yuta; busa si San Antonio, bisan dili edukado, mas maalamon pa kaysa sa mga maalamon; busa—aron kuhaon ang usa ka pananglitan nga mas duol kanato—ang atong si Tadeo, usa ka Scythian ug ulipon, sama sa inyong nahibaloan, misaka sa kahitas-an sa pag-angkon kang Kristo ug nahimong bantog sa tibuok kalibutan.

11. Ug oh, ang dili masukod nga gugma alang sa katawhan nga gipakita kanato sa atong maloloy-on nga Dios! Unsa ka sayon nga paagi ang Iyang gihatag kanato aron makaduol kaniya! Kay kini wala magkinahanglan og tunga-tunga, ni kuwarta, ni paghulat sa paborableng kahigayunan; kinahanglan lang nga handumon kini – ug nahimo na ang tanan. – Busa, gusto ba nimo nga mahimong dako sa langit? Pilia nga mahimong labing gamay dinhi sa yuta. Gusto ba nimo nga matawag nga anak sa Dios? Pakalma ang imong kalag gikan sa mga kahiligon niini. Gusto ba nimo nga makita sa mga mata sa Dios? Baroga alang sa kamatuoran. – Apan kinsa bay kontento niini nga mga butang? – Kadtong malipayong midawat sa pagtulon-an, nga nahigugma sa pagbuhat sa matarong, nga naningkamot nga mapalambo sa langitnong mga panalangin. – Aron kita usab, pinaagi sa pagtuman sa mga sugo nga nagahatag kinabuhi sa ingon nga espiritu, makaabot sa Gingharian sa Langit uban sa tanang mga balaan, kang Kristo Jesus, atong Ginoo.

263. Buhaton sa matag-usa ang iyang katungdanan uban sa tibuok kasingkasing, ingon nga sa atubangan sa Dios

263. 1) Buhaton sa matag-usa ang iyang katungdanan uban sa hingpit nga pag-amping, ingon nga anaa sa atubangan sa Dios. – 2) Ako sa akoo, ikaw sa imoha: ug magtinabangay kita, nga magbuhat alang sa kaayohan sa tanan. [4, 44]

12. Ang mga nagbuhat sa ilang katungdanan ug ang mga nagbantay niini kinahanglan, uban sa bug-os nga pagtagad ug kugi, – uban sa asetikong debosyon – buhata ang ilang katungdanan – bisan man administrador, katabang nga administrador, tig-atiman sa bodega, kusinero, tig-alagad sa kan-anan, o bisan kinsa pa nga nagbuhat og bisan unsang buluhaton – aron dili mahulog sa makalilisang nga panalangin nga nag-ingon: *'Panalanginan ang tawo nga magabuhat sa buhat sa Ginoo nga walay pag-amping'* (Jer. 48:10); kondili, aron sila mahimong labing takus sa pabor sa Ginoo, Nga miingon: *'Kinsa kaha ang matinud-anon ug maalamon nga sulugoon, nga itudlo sa iyang agalon sa ibabaw sa tanan niyang panimalay? Bulahan kana nga sulugoon nga sa pag-abot sa iyang agalon, makita niya nga nagbuhat siya ingon ana. 'Sa pagkatinuod, nagaingon ako kaninyo, igahimutang niya siya sa pagdumala sa tanan niyang panag-iya'* (Mat. 24:45–47). Nakita ba ninyo unsa ka dako nga dungog ug ganti ang gihatag Niya sa mga matinud-anon nga nag-alagad? Busa klaro nga ang mga dili matinud-anon nga nag-alagad mag-atubang sa supak nga kapalaran. Busa, akong gihangyo kamo: pasagdi nga ang matag-usa matinud-anon nga buhaton ang katungdanan nga gisalig kaniya, aron himoron ang Dios ug maseguro ang iyang kaugalingong kaluwasan. O katiwala, atimana ang pisikal nga mga panginahanglan sa komunidad uban sa pagka-maampingon, paghatag sa matag tawo sa angay kaniya—dili tungod sa paboritismo o pagpihig, kondili kanunay uban sa maayong buot ug paghigugma sa pagka-igsuonan. Ikaw nga tagapangulo, siguroha nga ang mga igsoon makakaon, buhata ang imong mga katungdanan nga matinud-anon uban sa bugtong tinguha nga pahupayon sila, ug ayaw pasagdi nga adunay madaut sa bodega. Ikaw nga kusinero, pagbaton og limpyo nga konsensya sa pag-andam ug pagtimpla sa pagkaon, sama sa paghalad nimo sa imong serbisyo sa Dios mismo. Mga tig-alima sa kan-anan, panalipda nga limpyo ang kan-anan ug ang tanang sudlanan nga gikinahanglan didto, pag-alagad sa mga igsoon sama sa pag-alagad ninyo sa Ginoo. Buhaton usab sa uban ang susama sa ilang tagsa-tagsa ka katungdanan.

13. Giingon ko kini dili aron pagbahinbahin kaninyo, kondili aron ang matag usa, bisan unsa pa ang papel nga iyang gitawag, maningkamot sa pagtuman sa iyang katungdanan sa pag-alagad sa uban, nga magbutang sa Dios sa atubangan sa iyang hunahuna, gikan Kaniya ang tanang ganti gilauman. – 'Ug dili ba ako, usa ka mapainubuson nga tawo, gisaligan sa pagtukod sa akong kaugalingong panimalay?' – 'Oo, ug sa tinuod gayud ang labing dakong buluhaton sa tanan.' – 'Busa, ingon nga ako ang gitudlo sa pag-atiman ug pagbantay sa inyong mga kalag, sa paghangyo ug pagdasig sa matag-usa, ug sa pagpahayag kaninyo, sa tago man o sa atubangan sa tanan, sa kamatuoran sa Dios ug sa umaabot nga espada: ingon usab kamo kinahanglan motuman sa inyong mga katungdanan nga walay katamaran. – Ug sa ingon niini mag-usa kita nga lawas ug usa ka espiritu, ingon nga gitawag kita sa usa ka paglaum sa atong pagtawag – maghigugmaay kita ingon mga miyembro nga magkasinabtanay, mag-andamay, mag-amumaay, ug mag-alsa sa karga sa usag usa; aron sa panahon sa atong pagpanaw dili kita magbasol sa ulahi sa panahon nga nasayang tungod sa kapabaya-an; apan buot unta nga kanunay kitang maandam alang niini nga pagbulag, ug matinud-anon nga masaligon nga, human kitang mobiya gikan dinhi uban sa limpyo nga konsensya, makab-ot nato ang Gingharian sa Langit.

264. Nagkasangka sila: kini nagpadayag sa

264. 1) Nag-away sila: kini nagpadayag kanila. – 2) Nagpaila kini sa garbo isip hinungdan, nga unang nagtudlo sa hunahuna: 'Sige, hikapa siya; ipakita nako kaniya' – ug unya nagpakita sa buhat. – 3) Ang tambal niini mao ang pag-ugat sa maayong tuyo sa kasingkasing. [4, 45]

14. Mibiya ra ko kaninyo sa mubo nga panahon; apan sa akong pagbalik, nakit-an nako ang kagubot tali kaninyo, nga akong giisip nga kinahanglan ipahibalo sa tanan, ug ingon ana ka kagubot nga ang uban, gipahaba ang ilang mga kamot, nagkakuptanay sa usag usa nga walay hunong, uban sa kasuko ug singgit. – Sa usa kanila, dili kini kaayo katingalahan, kay layko pa siya ug wala pa gidawat sa kapatiran; apan sa pikas, katingalahan kaayo kini, kay gibuhat niya kini samtang usa na siyang monghe, nga unta gipako na niya ang kalibutan sa krus ug gipako ang iyang unod niini. Unsaon man kaha, igsoon, nga nanaog ka gikan sa krus, sama sa gipagawas ka sa mga pako, ug gibutang nimo ang imong mga kamot kang Kristo Hesus sa pamaagi sa mga Hudiyo? Kay Siya mismo miingon: *'Bisan unsa ang inyong gibuhat alang sa usa sa labing gamay niining akong mga igsoon, gibuhat ninyo alang kanako'* (Mat. 25:40). Ug wala ka ba nahadlok sa Iyang nag-ingon niining mga pulong? Wala ka ba nahiya sa atubangan sa Anghel, ang tigbantay sa imong kinabuhi? Wala ka ba natul-ag sa mga igsoon ug mga nanan-aw nga nagbantay kanimo? *'Pasidlak sa inyong suga sa atubangan sa mga tawo, aron makita nila ang inyong mga maayong buhat ug paghimayaon nila ang inyong Amahan nga anaa sa langit,'* ingon sa Ginoo (Mat. 5:16). Apan ang imong kaugalingong dautang buhat naghatag ug ingon nga kangitngit kanimo nga pinaagi kanimo ang ngalan sa Dios gisal-otan. Layo na gayud

kanako, usa ka makasasala! Sa unsang kahitas-an sa kinabuhi kita gitawag, ug sa unsang kalawom kita nahulog, nga nagdala ug kaulaw sa atong kaugalingon sama sa dautang mga layko. Nagaingon ka nga siya ang nagsugod sa panagsangka; apan wala ba nimo nadungog kung unsa ka malumo ang pagpakig-estorya sa Ginoo sa sulugoon nga mihampak kaniya sa aping: *'Kung nasayop ko sa akong gisulti, ipakita ninyo ang sayop; apan kung husto ang akong gisulti, ngano man nga inyong gipukpok ako?'* (Juan 18:23). Ug usab sa krus: *'Amahan, pasayloa sila, kay wala sila kahibalo sa ilang gibuhay'* (Lucas 23:34). Sa pagkahibalo niini, angay unta nimo nga panalanginan ang mga nagasaway kanimo, mag-ampo alang sa mga nagasumbag kanimo, ug maghilom kon pag-insultohon ka (1 Corinto 4:12–13). Apan ikaw, tungod kay napakyas ka sa pag-alig sa maayo, kinsa man ang imong gi-aligan? – Tan-awa ang sugo nga gihatag sa Apostol: *'Tulga kamo sa tanang kapait, kasuko, kalagot, panag-away ug panamastamas, uban sa tanang pagkadaotan'* (Efe. 4:31); apan kamo nakigsangka, nagbuak sa buhok sa usag usa ug nagkagutloay? – Busa gitamay ang balaod sa Dios. *'Walay pulos ang panday sa pagpanamayo sa pilak,'* ingon sa pulong sa propeta (Jer. 6:29). Walay pulos usab ang akong mapainubuson nga paningkamot hangtod sa kakapoy. Bisan pa niana, dili ko mohunong sa pagbuhay sa akong katungdanan, labi na kay usahay daghan ang mamati kanako.

15. Apan diin man nahimutang ang hinungdan sa ingon nga kadautan? Kay dili lang nato ipadayag ang sala, apan kinahanglan usab nato ipakita ang tambal. Ang dautang konsensya maoy naghimo niining dautang kabag-ohan: usa ka hambog nga pagpanghimakas sa kaugalingon, usa ka panukala sa dautang kasingkasing. *'Kung ingon ani siya nako,'* ingon sa padalus-dalos sa iyang kasingkasing, *'mubaylo ko og ingon ana; kung tratuhon ko niya sa ingon ana nga paagi, mubaylo usab ko kaniya sa susama.'* – Unya, sa dihang motungha ang kasuko, bisan unsa pa ang hinungdan, ipadayag nato ang atong gipamalandong sa tago. Kay tinuod ang giingon: *'Ang baba mosulti sa kadaghanan sa kasingkasing. Ang maayong tawo magpagawas og maayong butang gikan sa maayong tipanan, ug ang dautang tawo magpagawas og dautang butang gikan sa dautang tipanan'* (Mat. 12:34–35).

16. Busa, himuon nato ang atong kasingkasing nga usa ka bahandi sa mga maayong tuyu. Busa dili lang nato magpuyo ang dautang buot ug maglikay sa pakig-away; apan bisan pa kon kinsa ang mosumbag kanimo sa tuo nga aping, atong ituyok usab ang pikas kaniya (Mat. 5:39), ug bisan unsa pa man ang mahitabo, magbuhay kita subay sa sugo sa Ebanghelyo. – *'Ngano man nga sige kamo'g kamatayon, O balay sa Israel?'* (Ezek. 33:11). Angay ra nga pangutan-on nato ang atong kaugalingon dinhi sa maong pangutana. Ngano man nga atong gigugol ang atong kinabuhi adlaw-adlaw sa walay pulos ug katamaran, nagpakita nga mga maalamon kita sa pagkaon ug pag-inom, samtang nagpabilin kitang ignorante sa pagtuman sa mga sugo sa Dios? Dili ba mas maayo nga ipakusgan nato ang atong kaugalingon sugod karon: nga dili masubo, dili masuko, dili maglagot, ug dili mosinggit, diin, sama sa mga pana, molupad ang mga insulto nga pulong, ug tingali bisan unsa pa nga mas grabe pa kaysa niini. – Kini *akong 'ginabilin' kaninyo 'sa atubangan sa Dios, nga nagahatag kinabuhi sa tanang butang, ug sa atubangan ni Cristo Jesus, nga nagpamatuod sa maayong pag-angkon sa atubangan ni Poncio Pilato: nga inyong 'tumanon' 'ang sugo nga walay mantsa ug walay ikasaway'* (1 Tim. 6, 13–14), aron dili ko mapugos sa pagpahamtang kaninyo sa labing hugot nga penitensya, kondili, pinaagi sa inyong kanunay ug husto nga pamatasan sa tanang butang, makahatag kamo og kalinaw kanako, usa ka makasasala, aron malipay ang Dios, ug ikonsiderar nga takus sa walay katapusang mga panalangin.

265. Gipasaway pa niya ang mga nagkasumpaki; ug – nagdapit sa tanan ngadto sa kalinaw, nga nagkuha og inspirasyon niini gikan sa Balaang Komunyong

265. 1) Gipasaway pa niya ang mga nagkasinagol; ug – 2) giimbatar ang tanan sa kalinaw, nga ang inspirasyon niini gikan sa Balaang Komunyong. – 3) Niini iyang hinay-hinay nga gidugang ang usa ka pulong mahitungod sa pagkabirhen, nga iyang gidayeg, ug – 4) alang niini iyang gitakda isip paagi ang paghinulsol sa kalayo sa kahadlok sa Dios ug ang paghalad sa kaugalingon sa mga luha. [4, 46]

17. Dili usab ako mapuno sa niining makaluwas nga pakigpulong, ni kamo sa niining makapabaton og maayong pamatasan nga pagpaminaw. Apan kita duha kinahanglan adunay walay puas nga tinguha alang sa duha, sama sa mga nangagayong manghugot og tubig. Ug kini mao ang timailhan sa pag-uswag, ang kahimtang ug ang buhat sa kaluwasan. Kay ang mga pulong mosangpot sa mga buhat—ang maayo mosangpot sa maayong buhat ug ang supak niini mosangpot sa supak usab. Tungod kay gusto nato nga magbuhay og maayo, kinahanglan nato gamiton ang maayong pagtulon-an ug makapabaskog nga pakighinabi, aron dili kita mapakyas sa gikinahanglan kanato. Sa pagtudlo niini gayud, miingon ang Apostol: *'Ayaw pagpasagdi nga*

mogawas sa inyong baba ang bisan unsang dautang pulong, kondili ang maayo ra alang sa pagtukod sa pagtuo, aron kini makahatag ug grasya sa mga nakadungog. Ug ayaw ninyo pagpasubo ang Espiritu Santo sa Dios, nga mao ang inyong tinatak alang sa adlaw sa pagtubos'. Ug dugang pa: *'Tulga sa inyong baba ang tanang kapait, kasuko, kalagot, panag-away, ug panamastamas, uban sa tanang pagkadaotan. Hinuon, magbuotan kamo sa usag usa, malumo sa kasingkasing, magpasaylo sa usag usa, sama sa pagpasaylo kaninyo sa Dios pinaagi ni Cristo'* (Efe. 4:29–32). Nakita ba nimo unsa ang Iyang gisugo? Unsa ka tukma ang kahulugan niining sugoha? – Mao kini ang Iyang gisulti nga labi pang istrikto sa lain nga bahin: *'Ang mga iya kang Cristo gipako ang unod uban sa mga kahiligon ug mga tinguha niini'* (Gal. 5:24), nga nagpasabot nga sila nagpabilin, daw, nga dili matandog sa makasasala nga mga buhat. Kung mao kini, hunahuna unsa ang angay nga silot sa atong mga igsoon nga nag-away. Dili lang sila nag-away, apan naghikap pa gayud sila sa usag usa. Ug ikaw, nga usa pa ka layko, nga gibilang lang sa among taliwala, manghikap ka ba sa usa ka monghe? – Ug ikaw, usa ka monghe, mangahas ka bang mosumbag gamit ang tungkod sa usa nga nag-andam sa mga saad sa pagsunod? – Dili; dili na ka monghe, kondili usa ka gladiator; dili usa ka asketiko, kondili usa ka tulisan; dili usa ka anak sa kalinaw, kondili usa ka anak sa kasuko. Dili ba ang mga hampak misunod gikan sa mga abusadong pulong, ug dili ba usahay ang mga hampak mosangpot sa pagpatay? – Ngano man nga ang mga naglihok ingon niini angay ipailawom sa angay nga penitensya, aron dili sila mahulog sa mas grabe pa?

18. Apan kamo, mga hinigugma, isip mga tinun-an sa malumo ug mahigugmaon sa kalinaw nga Ginoo, puy-a nga malumo ug malinaw ang inyong kinabuhi uban sa usag usa – *'paninguhaa ang kalinaw sa tanang tawo, ug ang pagkabalaan, nga kung wala niini, walay bisan kinsa makakita sa Ginoo'* (Heb. 12:14). Timan-i ang Lawas ug Dugo sa Ginoo, nga giisip kitang takus nga madawat. Ang kalag nga modawat niining labing putli nga mga gasa dili angay magpuyo sa sulod niini ang kalibog, kasuko, o dili angay nga mga tinguha. Ang baba, nga nag-inom gikan sa imortal nga tinubdan, dili dapat mosulti og hugaw ug bati nga mga pulong. Ang mga mata, nga gibalaan sa bililhon nga Dugo, dili dapat motan-aw uban sa hayop nga tinguha ni mosugot nga ang malalas nga mga hulagway maimprinta niini. Ang kamot nga nakadawat sa langitnong bahandi dili dapat mohikap sa bisan unsang dili angay.

19. Apan ang tanang mga miyembro, ingon nga mga bahin ni Cristo, kinahanglan panalipdan ug mapreserbar sa pagkabalaan. Tinood, ang matag hiyas dako ug madanihon, apan walay labaw pa sa pagkamatinahuron. Ang pagkamatinahuron unang misidlak sa Paraiso, sa wala pa limbongon sa bitin ang atong unang mga ginikanan pinaagi sa iyang panikas; – ang pagkamatinahuron giisip nga takus nga mahimong inahan ni Kristo; ang pagkamatinahuron nagahimo sa tawo nga sama sa anghel; ang pagkamatinahuron nagapataas sa kalibutan ngadto sa pagkawalay-kadaut.

20. Niining panahona, tingali adunay mangutana: unsaon man nato kini pag-angkon? – Unsaon pa kaha gawas sa walay ihap nga paningkamot ug singot? – Kay kon diin adunay dakong buluhaton sa unahan, kinahanglan usab adunay dakong kaisog ug dili gamay nga paningkamot. Sama sa usa ka hait nga espada nga epektibong makapatay sa mga mananakit, ingon usab kinahanglan nga ang kalag, sa kahadlok sa Dios—sama sa gihulma sa kalayo ug gipahugot sa tubig sa mga luha—makapatay sa mga dautang hunahuna, ug dakpon kini ingon sa biktima. Kung kini mahimong bali, kini kinahanglan usab nga usbon og hait, aron kini makapatay dili sa libo-libo, kondili sa daghang kadaghanon, sama sa gisaawit bahin kang David; kay *'daghan ang mga nagasulong kanato gikan sa kahitas-an'* (Salmo 55:3), ug ang mga espiritu sa dautang buhat, nga nakig-away batok kanato, dili masukod; ang pagbatok kanila hangtod sa katapusan nagpadayag sa tinuod nga mandirigma ni Kristo ug naghimo kaniya nga magdala og korona. Hinaut nga ang kaluoy sa Dios maghatag og pasaylo sa mga nakasala, ug kanimo nga naglakaw sa husto nga dalan, hinaut nga Iyang lig-onon ang imong kadasig, aron imong matuman pag-usab ug pag-usab ang matag sugo sa Dios, ug pinaagi niini makab-ot nimo ang gingharian sa langit.

266. Ang masigasig nga tawo dili lang maglikay sa dautang buhat, apan usab sa dautang hunahuna: pinaagi niini makab-ot niya ang kalinaw sa Dios, nga iyang ikalipay pinaagi sa pagpanumdom sa Dios

266. 1) Ang masigasig nga tawo dili lang maglikay sa dautang buhat kondili usab sa dautang hunahuna: pinaagi niini makab-ot niya ang kalinaw sa Dios, diin siya malipay pinaagi sa pagpanumdom sa Dios. – 2) Busa magbantay kita sa atong kaugalingon, ug ayaw tugoti nga magpabilin sa atong kalag ang mga hunahuna – labi na ang mga hunahuna sa kahilayan ug kasuko. [4, 47]

21. Ang mga walay pag-amping ug ang mga adunahan giisip nga sala ang mismong buhat sa paghimo sa dautan, sama sa: pakighilawas sa asawa sa uban, pakighilawas, sodomiya, kahugawan ug bisan unsang

laing dautang buhat, nga hugot kaayo ang balaod batok niini (). Apan ang masigasig nga tawo, nga nagtinguha sa pagtuman sa mga sugo sa matag detalye, dili niya ituring nga walay sala bisan ang dili angay nga mga hunahuna, diin motumaw ang dili angay nga mga lihoc sa lawas, ug naningkamot sa tanang paagi aron wagtangon kini tanan sa sulod niya ug magpabilin nga malinaw sa makadaot nga mga pagbati: nga mao ang pagpakig-angay sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ingon sa giingon sa Apostol (Roma 5: 1), diin, sa dihang nakakaplag na kini sa iyang kapahulayan, ang kalag nagalipay sa dakong kalipay ug nalipay sa usa ka dili masudlan nga katam-is, nga ganahan magpuyo sa mga hunahuna sa Dios ug mosuhid sa pagkontemplar sa Iyang dili masukod nga himaya, hangtod nga makalimot na kini sa kaugalingon. Apan kon mahitabo nga mogawas kini gikan sa ingon nga kahintang ug matandog sa dili masulti nga mga tinguha, nan kini malukso-lukso ug malisang, sama sa usa ka barko nga nag-antos sa usa ka bagyo nga dagat; ug gawas kon ang Ginoo motabang niini, kini anaa sa katalagman nga malunod.

22. Busa, kinahanglan magbantay kita, dili pasagdan nga magpabilin sa atong sulod ang dautang mga hunahuna, kondili tangtangon dayon kini. Kay kon makakaplag ang bitin og paagi aron makasulod, ug hinay-hinay nga mosulod, dili kini molakaw hangtod nga madala na niini ang kamatayon. Ngano man nga miingon ang Kasulatan nga ang bitin motuktok sa tikod sa tawo—mao ang tumoy sa iyang buhat—samtang ang tawo motuktok sa ulo sa bitin—mao ang unang pagsulod sa usa ka makasasalaong hunahuna sa kalag (Gen. 3:15)? Busa, atong barogon nga matitud-anon batok sa pagsulong sa mga hunahuna, ug laglagon kini sa dili pa makontrol ang kahilakaw nga motumaw gikan niini, ug pinaagi niini mapugngan ang pagbaha sa sala, aron kita usab makasulti uban ni San David: *'Nakaagi kami sa kalayo ug tubig, apan gidala Mo kami sa usa ka dapit sa pahulay'* (Salmo 65:12). – Apan, dili kini nga usa ka pagbati (i.e. kahakog) ra ang makasamok ug makadaut sa kalag; kondili labi pa gayud ang kasuko; kay giingon: *'Ang akong mga mata nabalaka tungod sa kasuko'* (Sal. 6:8), ug usab: *'Ang ilang kasuko sama sa sa bitin'* (Sal. 57:5); ug usab: *'Ang kasuko nagpuyo sa kasingkasing sa mga buang'* (Ecl. 7:10); ug sa katapusan: *'Ang pagdali sa kasuko mao ang iyang pagkahugno'* (Sir. 1:22). Gikan sa unsa, busa, motumaw ang ingon nga pagbati? Gikan sa panghunahuna nga mapahitas-on sa kaugalingon ug nagdumot sa uban, naghunahuna nga kini usa ka butang (Gal. 6:3), ug nagbutang sa kaugalingon sa ibabaw sa mga mas ubos ang kahintang. Kay ang tawo nga mapainubsanon sa kasingkasing, nga nagasundog sa Ginoo, malumo ug malumo usab, dili mangahas o saba; ug kon mahitabo kini, mas lagmit nga siya magpasagad sa usa ka pagkasakitan kaysa siya mismo ang magpasakit – dawata niya ang usa ka hampak, apan dili niya kini baloson.

267. Ang mga buhat sa pagsunod magkasuod; mao nga kinahanglan natong tabangan ang usag usa, ug kanunay, nga walay pagdumili o paglangan, mosunod sa mga may awtoridad pinaagi sa mga buhat sa pagsunod

267. 1) Nagkasinabot ang mga buhat sa pagsunod; busa kinahanglan natong tabangan ang usag usa, ug kanunay, nga walay pagdumili o paglangan, mosunod sa mga may awtoridad pinaagi sa mga buhat sa pagsunod. – 2) Ayaw tugoti ang makasamok nga mga hunahuna: kay kini gikan sa dautan. – 3) Alang niini, palambuha ang pagkamapailubon, nga gikinahanglan sa tanang butang. [4, 48]

23. Unsa man ang atong hisgutan karon? Magsulti ako bahin sa panagway sa atong kinabuhi, o kinabuhi sumala sa Lagda: kay bisan pa man kita anaa sa pagka-exile, nagpuyo kita sama sa usa ka monasteryo, dili lang usa o duha kanato, kondili daghan kita nga mag-uban. Ug bisan dili namo matilawan ang kahupayan sa usa ka monasteryo, nakapangita gihapon kami sa gikinahanglan, bisan pa sa kalisod – ug dili lang para sa among kaugalingon, kondili para usab sa uban. Kay ang mga igsoon ug mga amahan, ingon man ang mga biyahero ug ang mga kabus, kanunay nga moanha kanamo. Ang pagdawat ug pag-atiman sa tanan nagkinahanglan og dakong kaisog sa espiritu ug dakong paningkamot. Maong ang katiwala kinahanglan magmatngon ug magbantay, ingon usa ka katiwala sa Dios. Apan walay pulos kini kon ang katiwala walay katabang nga katiwala nga uyon kaniya ug pareho nga magbantay. Ug ang katabang nga katiwala dili usab molampos sa bisan unsa kon wala siyay tigbantay sa bodega nga mosunod sa iyang giya sa tanang butang. Dili usab modagan sumala sa gusto ang mga buluhaton sa tig-atiman sa bodega gawas kon aduna siyay abtik nga katabang nga magluto. Dili usab modagan hapsay ang mga buluhaton sa magluto—ug pinaagi niini ang sa uban pa, ug pinaagi kanila ang sa tanan—gawas kon ang matag-usa kanila adunay kauban nga motabang kanila. Sama sa daghang mga miyembro sa usa ka lawas; apan ang mga miyembro mag-atiman sa usag usa, aron kon ang usa ka miyembro mag-antos, ang tanan nga mga miyembro mag-antos uban niini, ug kon ang usa ka miyembro gihatagan og dungog, ang tanan nga mga miyembro malipay uban niini: ingon usab sa

pagkaigsuonan, kon ang samang han-ay dili masunod, walay kinabuhi sa komunidad, walay kalinaw ug walay pagkahiusa sa hunahuna, apan adunay mga gipahimulag, mga panagbulag ug pagkadaut. – Kung mao gayud kini ang kahintang, giunsa kaha sa bisan kinsa ang pagbuhat sumala sa ilang kaugalingong tinguha, o, kon kinahanglan na nga atimanon ang ilang kaugalingong mga buluhaton o mga pang-kamot, mapakyas sa pag-apil sa komon ug mapuslanong buhat? O giunsa kaha sa bisan kinsa, kon tawgon alang sa bisan unsang buluhaton, ang pagdumili ug pagsuway sa mga may awtoridad ibabaw kanila? Ang ingon nga tawo dili na disipulo kondili usa ka rebelde, dili na igsoon kondili usa ka estranghero. Apan kon nahitabo na ang ingon niini, mag-amping kamo sukad karon, aron ang bisan kinsa nga masakpan sa ingon nga sala dili mapugos sa pagdala sa penitensya nga gitudlo alang sa ingon nga dautang binuhatan. – Wala ba ninyo madungog unsay gisugo sa Apostol? *'Matinahuron kamo sa usag usa, maloloy-on, magpasayloay kamo, sama sa pagpasaylo kaninyo sa Dios pinaagi ni Cristo'* (Efe. 4:32). Busa, kita usab, magbuhat kita sa ingon niini sa usag usa, mag-aagwanta sa karga sa usag usa ug sa ingon makatuman sa balaod ni Cristo, ingon nga gisulat (Gal. 6:2).

24. Gipaabot ko na kamo kaniadto, ug gipaabot ko kamo karon: ayaw nato tugoti nga mabug-atan kita sa karga sa atong mga hunahuna, kondili sa kalipay sa Espiritu Santo atong buhaton ang pakigbisog nga naa sa atubangan nato, samtang nagtutok kita kang Jesus, ang Awtor ug Tighuman sa atong pagtuo, nga nagahatag ug pag-ampo sa nag-ampo ug kadaugan sa gustong modaog. Dili ba ninyo nahinumduman kung giunsa, dili pa dugay, kalit nga mitumaw ang usa ka bagyo, apan dayon dayon nga nanghawa usab? Ingon ana usab sa mga hunahuna: kini makabalisa kanato sa mubo nga panahon, unya molabay ra usab kini. Oh, unta dili na lang sila makasamok nato! Ug ngano man nga dili unta kita magbaton kanunay og kalinaw sa atong mga kalag? Apan kini imposible, kay pabagu-bag-o kita, ug dili kita magpabilin nga pareho bisan sa usa ka adlaw; labi na gayud kaha nga mahimo kini kanunay. Apan tan-awa, akong higala, ang walay puas nga dautang buot sa yawa: bisan pa siya mapalayas, mobalik siya; ug bisan siya kangitngit, magpakaaron-ingnon siya nga kahayag sa atubangan sa Anghel, nga naningkamot sa paglimbong kanato. Apan unta molayas kanato ang bitin, ug kanunay nato ipahayag: *'Dili ka namo ikalimod, Kristo, ni among bakakon ang among pag-angkon.'* O dili ba ninyo nahibaloan gikan sa unsang kahintang kita mibalhin ngadto sa unsa? Dili ba kita mibalhin gikan sa dili makita ngadto sa makita? Gikan sa pagkawalay-hibalo ngadto sa kahibalo? Gikan sa kawalay dungog ngadto sa dungog? Ug naa kita'y pulong, ug kahibalo, ug pagdayeg; ug kamo mga anak, tinuod nga may dungog, nga nagsul-ob og bulawan, sumala sa inyong bulawanong pagsunod.

25. Unsa kaha, busa, ang kulang pa? – Ang pagkamapailubon; *'kay kinahanglan kamo og pagkamapailubon,'* ingon sa Apostol, *'aron, pagkahuman ninyo sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios, makadawat kamo sa saad'* (Heb. 10:36). Unsa man, busa, kini nga saad? – Ang Ginoo mismo miingon: *'Mopaingon Ako sa pag-andam ug dapit para kaninyo. Ug kon nakapangandam na Ako ug dapit para kaninyo, mobalik Ako ug modala kaninyo ngadto sa Ako; aron diin Ako ana, didto usab kamo ana. Ug kamo nakahibalo sa dalan'* (Juan 14:2–4). *'Ug walay bisan kinsa nga makakuha sa inyong kalipay gikan kaninyo'* (Juan 16:22). Sa paghunahuna niini, ug sa pagtan-aw sa himaya—dili masulti ug labaw pa sa pagsabot—nga ipadayag sa mga balaan, maglahutay kita sa tanan nga butang uban sa pagkamaabiabihon: kung kinahanglan kitang magutom, magutom kita; kung kita adunay igong tanan, malipay kita; kung kita mamatay, mamatay kita, aron kita makapanunod sa kinabuhi nga walay katapusan kang Kristo Jesus, atong Ginoo.

268. Sa panahon sa Shrovetide, ang paglubong sa makalibog nga kalipay supak sa espiritu sa Kristiyanismo

268. 1) Sa panahon sa Shrovetide, ang pagpalabi sa makalilipay nga mga kalipay supak sa espiritu sa Kristiyanismo. – 2) Magpasalamat kita sa Ginoo nga nagdala kanato gikan sa kalibutan ngadto sa atong hilom nga kinabuhi, diin daghang mga balaan ang nagdan-ag, nga gusto usab nato nga sundon. – 3) Busa magpabilin kita nga matinud-anon kaniya, nga mag-andam sa atong kaugalingon alang sa umaabot nga mga pagsulay sa atong pag-angkon. [4, 49]

26. Ang umaabot nga mga adlaw (Shrovetide) kasagaran giisip sa mga tawo nga usa ka matang sa pista, tungod sa mga kombite ug kalingawan nga ginabuhat niining panahona, nga wala nila masabti nga kining mga adlaw, pinaagi sa paglikay sa karne, nagtumong sa kinatibuk-ang pagpugong sa kaugalingon, ug dili sa pagka-gahaman sa pagkaon ug pagkalasing. Kay kini mao ang mga kinaiya sa usa ka Hellenic nga pista. Alang sa mga Kristohanon, bisan pa man makakaon sila sa tanan sa hustong sukod, dili nila tugotan ang unod sa pagpakasiya sa kahalikaw, ingon sa pagtudlo sa Apostol (Roma 13:14). Ang dautan, bisan pa, nga nisulod sa mga balaod sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, nagdala sa kalibutan bisan asa nga gusto niini. Kita, bisan pa,

likayan nato ang kawalay pagpugong bisan pa gani sa mga butang nga gitugotan kitang kan-on, kay nasayud kita nga ang kawalay pagpugong mao ang inahan sa sala. Busa ang atong katigulangan nga si Adan, samtang nagpugong sa pagtilaw sa gibawal, naglipay ug malipayon sa Paraiso, napuno sa langitnong panglantaw ug inspirasyon. Apan sa dihang iyang gilapas ang iyang pagpugong sa kaugalingon ug nitilaw sa kahoy sa pagsuway, siya dayon gipahawa gikan sa Paraiso sa kalipay. Ug ang kawalay pagpugong nahimong inahan sa kamatayon alang kaniya. Ingon usab sa mga taga-Sodoma, nga nagburot sa ilang makauwaw nga mga tinguha samtang busog pa sa pan, gidala sa ilang kaugalingon ang kalagot sa Dios ug gilamon sa kalayo ug asupre. Ingon usab sa makalilisang nga si Esau, nga nadala sa iyang gahak nga mga mata, gibalewala ang iyang katungod sa pagkahimugso alang sa usa ka pagkaon. Ingon usab ang katawhan sa Dios: '*Ang katawhan mipungko aron mokaon ug moinom, ug mibangon aron magdula*' (Ex. 32:6). Makita usab kini sa atong mga panahon karon: mga kombira ug kalasing, mga singgit ug sayaw sa demonyo, dili lang sa adlaw kondili hangtod sa ulahing gabii. Mao kana ka dautan ang kawalay pagpugong; pinaagi niini, misulod ang kamatayon sa kalibutan.

27. Kita, bisan pa man, kinahanglan magpasalamat sa Dios nga Iyang giluwat kita gikan sa ingon nga mga kawalay pulos ug gidala kita ngadto sa usa ka bulahan nga kinabuhi, diin wala'y pagka-walay pagpugong kondili pagkamatinahuron, wala'y pagkalasing kondili pagka-matino, wala'y kagubot kondili kalinaw, wala'y kasaba kondili kahlilom, wala'y kabalbalan kondili pagpasalamat, wala'y pagpakasala kondili pagkabalaan, pagkabalaan ug pagkachaste. Gikan sa maong kinabuhi gayud misidlak ang tanan natong balaang mga amahan; sila nga, pinaagi sa tabang sa Dios, napildi ang ilang mga pagbati, nagpahawa og mga demonyo, nahimong sama sa mga anghel, naghimo og mga milagro, nakab-ot ang langitnong himaya, ug nahimong tinubdan sa katingalahan sa kalibutan – diin usa kanila mao ang bulahan nga si Antonio, nga ang kinabuhi bag-o lang nato nabasa ug nakita kung giunsa siya pagpasidunggan sa Dios sa langit – hangtud nga giisip sa mga hari sa kalibutan nga dakong dungog ang pagsulat kaniya ug ang pagbasa sa iyang mga gisulat. Kita usab, sa atong pagka-mapainubuson, nagsunod sa mga bakas niining mga bulahan; ug nga naningkamot usab kita nga gayudon sila sa buhat mapamatud-an sa pagkahingpit sa atong mga monghe, sa ilang pagbiya sa kalibutan, sa ilang pagbulag sa ilang yutang natawhan, sa ilang paryente ug sa tanan nilang nailhan, sa ilang pagka-mapainubusanon ug pagkasunuson – kini mao ang pag-angkon sa atubangan nato, nga tungod niini nag-antos usab kita sa paglutos.

28. Busa, maglipay kita ug mag-ambit sa kalipay sa usag usa, nga gihatagan kita sa Dios niining tanan, ug nga nagkinabuhi kita sa espirituhanong kinabuhi, diin, kon gusto nato, makasaulog kita matag-adlaw ug malipay sa dili malata nga kalipay. Busa, akong gihangyo kamo nga magpabilin nga mas lig-on pa sa atong pakigbisog ug sa pag-angkon sa atong pagtuo: kay nakalapta na ang balita nga ang hari nagahunahuna sa atong kaso, ug nga ang sugo sa hari mahimong moabot bisan kanus-a. Apan ayaw kita kahadlok sa ingon nga mga pulong: '*Kung ang Dios ana sa atong kiliran, kinsa bay makalaban kanato?*' (Roma 8:31). Kung gitabangan Niya kita sa nangagi, asegurado nga motabang usab Siya kanato sa umaabot: magbarog lang kita nga lig-on, magmatngon lang kita sa atong kaugalingon, ug Iya kitang pagahabion sa tanang butang, aron mabuhi kita sumala sa Iyang kabubut-on hangtod sa katapusan ug makab-ot nato ang Gingharian sa Langit.

269. Paglutos sa pultahan: atubangon nato kini nga matinahuron, salig sa tabang sa Diyos ug kaisog gikan sa mga saad alang sa pag-antos sa paglutos – alang sa pagtuo

269. 1) Paglutos sa pultahan: atubangon nato kini nga matinahuron, salig sa tabang sa Diyos ug kaisog gikan sa mga saad alang sa pag-antos sa paglutos – alang sa pagtuo. – 2) Dili kita mag-uban sa mga heretiko, ug labi na gayud likayan ang mga matinud-anon sa pulong apan heretiko sa kasingkasing. – 3) Ang ikonoklasmo nagpakig-away batok sa dogma sa Inkarnasyon sa Pulong sa Dios ug batok sa sugo nga pasidunggan ug simbahan ang Dios. [4, 51]

29. Kinahanglan unta karon nga maghisgot kita bahin sa pag-awop, kay hapit na ang Balaang Kuwaresma. Apan ang mga hungihong nga nagkalat sa halayo ug sa duol nagpugong kanato sa pagbuhat niini, ug nagbalhin sa atong hunahuna ug mga pulong ngadto sa ubang mga butang. Gisultihan ko na kamo nga ang magmamando nagasusi sa among kaso; ug karon, ingon nila, nagpagawas siya og mga hulga pinaagi sa gobernador sa Nicomedia – nga kon motubag kita sa matarong nga paagi, dili niya kini pasagdan ug dali niyang buhaton ang iyang gipangandam. Walay angay isulti ingon tubag niini, apan kinahanglan nga mag-andam kita alang sa usa ka bag-ong pag-antos, nga masaligon nga diin daghan ang pag-antos, didto usab daghan ang mga paglipay sa Espiritu Santo, ingon sa giingon sa Apostol: '*Kay ingon nga daghan ang pag-*

antos ni Cristo kanato, ingon usab pinaagi kang Cristo daghan ang among paglipay. Busa, magmasubo ba kami alang sa inyong kahupayan ug kaluwasan—nga makab-ot pinaagi sa paglahutay sa maong pag-antos nga kami mismo ang nag-antos—o kami ba ang mahupay sa inyong kahupayan ug kaluwasan, nga nahibalo nga ingon sa inyong pag-ambit sa among pag-antos, ingon usab kamo nag-ambit sa among kahupayan" (2 Cor. 1:5–7). Pinaagi niining mga pulong, gipakita sa Apostol kanato nga kita magbahinay-bahin sa mga pag-antos ug mga kahupayan, sama sa usa ka lawas ug usa ka Espiritu, *'sama sa'* gitawag kita *'sa usa ka paglaum sa atong pagtawag'* (Eph. 4:4). Busa, dili kita magkawalay kadasig o maluya, kondili magpaningkamot kita nga magbarug nga magkahiusa alang sa hinungdan sa Dios, ingon nga mga maayong sundalo ni Cristo, nga nagbitbit sa atong mga armas, *"dili sa unod, kondili gamhanan sa Dios alang sa pagbungkag sa mga kuta"* (2 Cor. 10:4), nga mao ang pagkamapinili, kaisog, pagkamatinud-anon, ug kamatuoran – ug pinaagi niini matuman nato ang mga pulong sa Ginoo: *'Kung gipanglutos kamo sa usa ka lungsod, lumayas kamo ngadto sa lain'* (Mat. 10:23) – ug samtang moadto kita didto, ayaw kita *'kabala-bala bahin sa among kan-on, o imnon, o isuot'* (Mat. 6:31). Kay Siya mismo miingon: *'Dili ko kamo biyaan, ni pasagdan'* (Josue 1:5): busa Siya magbukas usab sa mga pultahan sa kaluoy para kanato didto, ug mahimong among tabang sa tanang butang. Unsaon man nato nga dili malipay, nga adunay kita ingon nga mga saad? Unsaon man nato nga dili malipay nga kita mga tinun-an sa Ginoo? Busa gani, gipanglutos usab ang mga Balaang Apostoles, nga gisultihan sa Ginoo: *'Bulahan kamo inigpasipala nila kaninyo, ug inigpanlutos nila kaninyo, ug inigpamulong nila kaninyo sa tanang matang sa dautang pulong nga bakak tungod kanako. Maglipay kamo ug magsaulog, kay dako ang ganti kaninyo sa langit'* (Mateo 5:11–12). Busa, ang karon usa ka panahon sa kalipay ug pagdayeg: kay nagdala kini kanato og dili masukod nga kalipay, kinabuhi nga walay katapusan ug usa ka gingharian nga magpadayon hangtod sa kahanagturan.

30. *"Ayaw kamo pag-adto sa mga dalan sa mga Hentil, ug ayaw kamo pagsulod sa bisan unsang lungsod sa mga Samaritano"* (Mat. 10:5). Kinahanglan natong sabton kini nga may kalabotan sa mga heretiko: busa, dili kita mosulod sa ilang mga simbahan, ni sa ilang mga panimalay. Apan bisan asa adunay anak sa kalinaw, usa ka binhi sa pagkamatinud-anon, didto kita magpabilin, ug didto kita mokaon, sama sa miaging mga tuig. Mag-amping kita batok sa mga nagpakaaron-ingnon nga naggunit sa kamatuoran, nga nag-angkon nga matarong nga mga lider apan dili diay sila ingon ana, kondili naligaw, *'naglimbong ug nalimbong'* (2 Tim. 3:13), *'nga matarong ang paghukom'* (Roma 3:8). Panalipdi nato ang walay paglubad nga pagtuo ug ang walay sala nga kinabuhi, nga dili nato pagaminusan o pasakitan ang usag usa, kondili magpabilin nga hingpit ug walay kakulian sa duha.

31. Ang hilisgutan sa karon nga pag-angkon mao ang dogma mahitungod sa Inkarnasyon sa atong Ginoong Jesu-Kristo. Kinsa ang dili moangkon nga ang atong Ginoong Jesu-Kristo mahimong hulagwayan sa usa ka pintura, dili usab niya giangkon nga Siya makita sa unod: kay ang pagka-makita sa unod ug ang pagka-hilisgutan nga angay hulagwayan sa ikonograpiya usa ra ka butang. Dugang pa, bisan kinsa nga dili mosimba sa balaan nga ikon sa Ginoo, dili mosimba sa Ginoo mismo. Kay ang gipakita sa ikon mao ang orihinal, ug bisan kinsa nga motan-aw sa ikon makakita sa orihinal sa atubangan niya. Busa, bisan kinsa ang nagpasidungog o nagpasipala sa usa ka ikon, o nagsimba o wala nagsimba sa hulagway, pareho kini nga magamit sa orihinal ug, kung ang ikon naglarawan sa Ginoo, sa E o sa Ginoo. Busa, kinsa ang nagpasidungog sa ikon sa Ginoo ug nagasimba sa Iyang hulagway, nagpasidungog sa Ginoo ug nagasimba Niya; apan kinsa ang wala nagpasidungog niini nga ikon ug wala mouko sa atubangan sa hulagway, wala nagpasidungog sa Ginoo ug wala magasimba Niya. – Bisan pa man nga ang mga ikonoklasta nag-angkon nga nagasimba sa Ginoo, nagbakak sila. Ang mga pulong sa Kasulatan angay kanila: *'Nag-angkon sila nga nakaila sa Dios, apan ang ilang mga buhat nagdumili kaniya'* (1 Tim. 1:16). Kita, bisan pa, nagasimba kang Kristo ug sa Iyang ikon – nagasimba kita sa Inahan sa Dios ug sa Iyang ikon – sa mga balaan ug sa ilang mga ikon. Ug kini mao ang apostolikong pagtulon-an nga among nadawat gikan sa among mga balaang amahan. Kini nga saad sa pagtuo, akong gihangyo kamo, akong mga anak ug igsoon, pinaagi sa Espiritu Santo nga nagpuyo sa atong sulod, nga kining panalipdan ninyo nga buo ug walay kadaut. – Nagamangayo kami kaninyo, among mga anak ug mga igsoon, nga ipangamuyo kami aron hatagan kami sa Ginoo sa *'pulong'* aron *'makabukas sa among mga baba'* (Efe. 6:19), uban sa kaisog sa pagsulti sa kamatuoran, aron dili mapakyas ang among paglaum, ug uban kaninyo hingpit nga matuman ang buluhaton nga gibutang sa atubangan namo, ug aron kita tanan makaabot sa Gingharian sa Langit.

270. Pag-usab, usa ka pagsaway batok sa sobra-sobra sa Pista sa Olibo, ug sa kinabuhi sa kalibutan sa kinatibuk-an, ug pagpasalamat nga giluwes sa Dios ang mga monghe gikan niini

270. 1) Pag-usab, usa ka pagsaway batok sa sobra sa Pista sa Olibo ug, sa kinatibuk-an, sa kinabuhi sa kalibutan, ug pagpasalamat nga giluwes sa Dios ang mga monghe gikan niini. – 2) Kinahanglan kitang magmasubo alang sa mga layko nga nagkinabuhi sumala sa espiritu sa kalibutan, nga nagasundog sa mga Apostoles, sa mga Propeta ug sa tanang mga balaan. [4, 52]

1. Kanunay nakong gidayeg ang inyong kinabuhi; apan dili kini tungod sa pagpangdayeg, kondili sa kamatuoran, aron ipadayag ang akong kalooy alang sa mga nagkinabuhi sumala sa kalibutan, samtang naningkamot nga mahimong labi pa kamo nga mas masigasig. Kamo mismo ang nakahibalo unsay nahitabo didto karon: mga kombite ug kalasing, mga kanta ug sayaw, ug tanang uban pang susamang imbensyon sa mga buhat sa kaaway dinhi sa kalibutan – *'nga matarong ang paghukom'*, ingon sa gisulat. Apan ang among paagi sa kinabuhi dili ingon ana: adlaw ug gabii among gidayeg ang Ginoo, sumala sa balaod nga gipasa kanamo sa mga balaan nga amahan; Ang pag-awit sa mga salmo mosunod sa pag-awit sa mga salmo, ang pagbasa mosunod sa pagbasa, ang pag-ampo mosunod sa pag-ampo; unya—sa atong hunahuna, pagbantay sa atong hunahuna; sa atong kasingkasing, pagtudlo sa mga pulong sa Dios; ingon man ang tukmang kahilom ug ang angay nga pakighinabi; Labaw pa, nag-alagad kami sa usag usa; tanan gipailawom sa timbang ug sukod, bisan pa man sa mga adlaw sa pista kasagaran adunay pag-alagad sa pagkaon. Kay paminawa ninyo unsay giingon sa Ginoo kang Hudan: *'Ang imong buhaton, buhata dayon.'* Apan wala'y bisan usa sa mga naglingkod sa lamisa ang nakasabot nganong giingon Niya kini kaniya. Ang uban nabulabog, kay si Hudan mao ang tig-atiman sa kaban, ingon sa gisulti ni Jesus kaniya: *'Palita ang atong gikinahanglan para sa pista; o hatagi og usa ka butang ang mga kabus.'* Nakita ba nimo nga nabalaka sila bahin sa pista ug sa mga kabus? Nga kami usab, sama sa inyong makita, naningkamot nga matuman kini uban sa pagpaubos. Apan bulahan ang Dios, nga nagtugot kanato sa pag-ambit sa ingon nga kinabuhi; *'dili tungod sa mga matarong nga buhat nga atong gibuhay'* – kay wala kita magbuhay og bisan unsang maayo dinhi sa yuta – *'apan sumala sa Iyang kaugalingong kaluoy'* (Tito 3:5), Siya ang nagtawag kanato niini. Maong ang matag-usa kanato, uban sa mapinul-anong kasingkasing, kinahanglan kanunayng moingon: *'Kinsa man ako, Ginoo, Ginoo, ug unsa man ang balay sa akong amahan, nga imo akong gihigugma ingon niini?'*

2. Ug mao kana ang atong tawag; apan sa kalibutan, talagsa ra ka makakita og ingon ana. Kay didto, ang adlaw gisundan sa gabii taliwala sa mga kabalaka ug buluhaton ning kapanahona, sa pagpanglimbong sa kaugalingon pinaagi sa bahandi ug uban pang mga kasakit; nga ang usa ka tawo wala gani'y panahon sa pagginhawa: karon magsabwatan sila, karon magkasumpaki sila sa pagdumgot; *'ang mga panumpa ug bakak, pagpatay, pagpangawat ug pakighilawas naglaganap sa tibuok yuta'*, ingon sa pulong sa propeta (Oseas 4:2), ug daghan pa gayud nga dili sayon ihulagway. Pagkahuman niyang nahinumdom niini tanan, miingon ang bulahan nga si Crisostomo nga hapit walay bahin sa kalibutan nga maluwas. Usa ka makalilisang nga pahayag, apan tinuod. Ug ang usa ka tawo nga may maayong konsensya dili makalikay sa pagmasubo ug paghilak tungod niini. Kay dili ba kita tanan magsoon sa usag usa? Dili ba kita tanan parehas og dugo? Dili ba kita tanan gihimo gikan sa parehas nga abog? – Kung, sa pagtan-aw sa usa ka hayop nga nagdagan-dagan paingon sa bangin padulong sa iyang kamatayon, ang bisan kinsa dili makalikay sa pagbati og kalooy niini, dili ba labi pang makaluluoy ang masaksihan ang pagkaguba sa atong mga igsoon ug kaigsuonan sa pagtuo? Tungod niini, ang bulahan nga Apostol nanghilak alang sa mga kaaway sa Krus ni Cristo, nag-ampo alang kanila uban sa walay hunong nga kasakit sa kasingkasing (Roma 9:2–3). Ang propeta Jeremias nanghilak alang sa Israel, ug ang iyang paghilak gisaysay sa hingpit nga detalye sa Kasulatan. Ang bantugan Moises misinggit sa Dios: *'Ug karon, kung pasayloon Mo ang ilang sala—apan kung dili, pahaslak ako gikan sa Imong basahon'* (Exod. 32:32); ug ang matag usa sa mga balaan, nga napuno usab sa kaluoy, wala gayud kalimti ang pag-ampo alang sa mga tawo nga naa sa susamang kahimtang. – Ingon usab, kon gusto nato nga mosunod sa ilang mga tiil, *'ang matag-usa kaninyo dili lang magtan-aw sa iyang kaugalingong kaayohan, kondili usab sa kaayohan sa uban'* (Fil. 2:4), apan mag-ampo usab alang sa kalibutan, nga mobati og kaluoy ug kasubo sa atong kasingkasing alang sa mga nagkinabuhi sa malibog nga paagi, alang sa mga gipanag-iya sa erehiya, alang sa mga natabonan sa pagka-pagano, ug sa mubo: *'sa paghimo og mga paghangyo ug pag-ampo alang sa tanang mga tawo'*, ingon sa gisulti kanato sa Apostol (1 Tim. 2:1). Pinaagi sa paglihok sa ingon niini, kita, sa wala pa ang uban, magdala og kaayohan sa atong kaugalingon, maghinulsol ug maghinlo sa atong kaugalingon gikan sa mga makapahugno nga batasan; human natong mapahawa kini, kita pagahimongon nga takus nga makabot ang walay katapusang kinabuhi kang Kristo Jesus, atong Ginoo.

271. Ang Kwaresma nagtapos sa kasaba ug tsismis, ug nagtawag sa mga layko ngadto sa usa ka kinabuhi sa debosyon

271. 1) Ang Kwaresma nagtapos sa kasaba ug mga hungihong, ug nagtawag sa mga layko ngadto sa usa ka kinabuhi sa debosyon. – 2) Ang pagpuasa nagbag-o sa kalag ug naghimo niini nga puy-anan sa Dios; kinahanglan nato kini dawaton uban sa kalipay ug obserbahan. – 3) Apan samtang nagapuasa sa lawas, kinahanglan usab magpuasa sa espiritu, nga maglikay sa mga pagbati ug kahiligon, nga gipakita sa kaaway nga daw makadani, apan sa tinuod kini daotan ug mapait. – 4) Busa, magpaningkamot kita sa pagtuman sa mga lagda sa pagpuasa, sulod ug gawas sa Simbahan. [4, 54]

3. Ang panahon sa Kwaresma, kung itandi sa ubang bahin sa tuig, sama sa usa ka malinawong pantalan diin, sa pagkatigom, makakaplag ang tanan og espirituhanong kalinaw. Kay kining panahona makaluwas dili lamang alang sa mga monghe, kondili usab alang sa mga layko, alang sa mga batan-on ug mga tigulang, alang sa mga nakahataas ug mga sakop, alang sa mga hari ug mga pari, alang sa matag klase sa tawo ug matag edad. Ang mga lungsod ug baryo nahilom gikan sa kasaba ug kagubot; hinungdan niini, ang pag-awit sa mga salmo ug mga doxolohiya, mga pag-ampo ug mga pagpakiluoy gipahayag bisan asa, pinaagi niini ang atong maayong Dios, sa diha nga mapalig-on ang Iyang kalooy, naghatag kalinaw sa atong espiritu, kon mosimba kita sa Iyang atubangan uban sa matitud-anong kasingkasing, sa kahadlok ug pag-uyog, nga nagahilak ug nagasaad sa umaabot nga pag-usab ug pag-uswag. – Apan pasagdi ang mga pangulo sa simbahan sa pagpakigpulong sa mga karaniwang miyembro; ako, nga gitahasan nga pangulo kaninyo, mga labing dungog, magpulong aron sa mubo nga paghisgot sa angayng isulti.

4. Ang pag-ayuno mao ang pagbag-o sa kalag; kay nagaingon ang Apostol: ingon nga '*ang among lawas nga panlangyaw nagakadaut*', ingon usab '*ang among sulod nga tawo ginabag-o adlaw-adlaw*' (2 Cor. 4:16). Kung kini mabalik, nanagdag kini og kaanyag sa hulagway sa orihinal nga kaanyag; ug, sa pagkahimong matahum, mapinanggaon kini nga nagdani sa Iyang nag-ingon: '*Moanha kami sa Amahan ug magpuyo kami uban kaniya*' (Juan 14:23). Kung mao kana ang kanunay nga mapuslanong epekto sa pagpuasa, nga naghimo kanato nga puy-anan sa Dios; unya angay nato kini yakpon uban sa kalipay, nga dili mabug-atan sa kasimple ug kakinis sa pagkaon: kay nakita nato nga ang Ginoo, nga makahimo sa paghatag og lain-laing ug daghang pagkaon, nagpakaon sa liboan ka mga tawo sa kamingawan gamit lang ang tinapay ug tubig; labaw pa, ang pagka-dili naandan sa ingon nga pagkaon, kon masul-oban sa kadasig, dili na kini makalagot.

5. Apan, ang pag-ayuno dili lang kutob sa mubo nga pagkaon, kondili nagkinahanglan usab sa paglikay sa tanang dautan, sumala sa pagtudlo sa atong mga balaan nga amahan. Busa, maglikay kita sa kawad-on sa paglaum, kawalay pag-amping, katamaran, pagpanukgot, sobra nga kaisog sa pagtuo, pagkasuko, pagpalugway sa kaugalingon, ug pagkamatarong sa kaugalingon; maglikay usab kita sa lamanong kahilambigit, kay kini nga daghang ulo nga bitin mosulong bisan pa sa mga nagapuasa. 'Nindot tan-awon ug lami kaunon, ang bunga nga nakapatay kanako,' ingon sa atong nadungog sa Kasulatan. Apan hinumdumi nga gitawag kini nga 'pula' sa hitsura, dili sa kinaiya. Sama sa usa ka tawo nga kuha og granada nga nindot kaayo ang pula sa gawas, unya madiskobrehan nga bulok kini sa sulod, mao usab ang katam-is sa kahakog: nagsaad kini og bakak nga katam-is nga wala pa masinati, apan sa diha nga matagbaw na, mahimong pinakapakak nga apdo—mas hait pa sa kampantay nga espada, nga naglamoy sa kalag nga naipit: busa ang atong katigulangan nga si Adan, nadani sa bitin, nag-antos, kay sa paghikap niya sa bunga nga gidili, nakakaplag siya og kamatayon imbis nga kinabuhi. Ang parehas nga kapalaran ang miabut sa tanan nga, sukad niadto hangtod karon, nadani sa parehas nga paagi. Kay sama sa iyang kaugalingon, nga kangitngit, nagpakaaron-ingnon nga anghel sa kahayag, makahimo usab siya sa pagbag-o sa dautan ngadto sa maayo, sa pait ngadto sa tam-is, sa pangit ngadto sa matahum, sa makamatay ngadto sa nagahatag-kinabuhi – ug sa ingon niini, nga dautan gayud, walay hunong siya sa pagpanglimbong sa kalibutan. Apan kita, dili nato tugotan nga malimbongan sa ingon nga mga pain niya, ni mag-antos sa kapalaran sama sa mga langgam nga, sa ilang gahakog nga pagdagan sa makita nga pagkaon, mahulog sa bitag sa mangangayam; kondili, atong tangtangan pinaagi sa rason ang makadani nga mga tabon sa dautan, atong tan-awon kini nga hubo, sama sa tinuod nga pagkaanaa niini, ug sa ingon dali ra nato kini malikayan.

6. Labaw pa, magbantay kita sa dihang ginakanta ang mga salmo, masigasig sa atong mga himno, ug matitud-anon sa mga pagbasa; magluhod kita sa takdang oras matag oras ug magpaningkamot sa atong kaugalingong mga kamot, kay maayo ang pagtrabaho, ug ang dili magtrabaho dili angay makatagamtam sa pagkaon; bitbitan nato ang mga karga sa usag usa, ug labaw sa tanan paninguhaon nato nga mahimong '*maayo*

sa usag usa, maloloy-on, mapainubuson, malumo, puno sa pagkamapailubon ug mga maayong buhat' (Eph. 4:32; Santiago 3:17). *'Ug ang kalinaw sa Dios, nga labaw sa tanang pagsabot, magbantay sa inyong mga kasingkasing ug sa inyong mga hunahuna kang Cristo Jesus'* (Fil. 4:7); ug dinhi unta kamo ikonsiderar nga takus nga makaabot sa hayag nga adlaw sa Pagkabanhaw sa Ginoo nga walay kapintasan, ug sa umaabot nga kapanahonan, human sa pagkabanhaw sa mga patay, aron makab-ot ang Gingharian sa Langit.

272. Ang balay sa kalag kinahanglan tukoron uban sa mas dako nga pag-amping kaysa sa usa ka kalibutanong balay

272. 1) Ang balay sa kalag kinahanglan tukoron uban sa mas dako nga pag-amping kaysa sa usa ka kalibutanong balay. – 2) Ang mga materyales sa pagtukod sa balay sa kalag mao ang mga birtud – ang kahadlok sa Dios ug sa uban, diin ang pagpugong sa kaugalingon dako kaayo'g kahinungdanon. – 3) Mas maayo ang adlaw-adlaw nga pagpuasa kaysa pagpuasa sulod sa duha o tulo ka adlaw, sumala sa mga Balaang sugo ug sa mga ehemplo sa mga Amahan. [4, 55]

7. Ang mga tawo sa kalibutan, kon magtukod sila og mahal nga balay, dili sila magpahulay, adlaw o gabii, nagtrabaho, naghunahuna, ug nag-atiman sa mga butang hangtod makompleto nila ang ilang gipangandoy nga proyekto; ug ingon ana ang ilang kadasig niini nga ang tibuok nilang hunahuna naa didto (sa pagtukod) ug nagpuyo didto, nagahuna-huna sa tanang posible nga paagi aron mapaayo ang kisame ug atop, aron pagdekorar sa salog sa nagkalain-laing marmol, ug aron hatagan og angay nga kahayag ang tanang uban pa, aron ang tanan makahatag og makapahimuot nga tan-awon sa mga mahigugma sa ingon nga mga butang; ug kon kinsa man ang mosulay sa pagbaling kanila gikan sa ingon nga mga paningkamot, ilang batukan kini, sama sa usa ka dakong sala. – Apan kita, nga nagtukod og puy-anan dili sa madunot kondili sa dili madunot nga materyal, dili gihimo sa bato ug kahoy, kondili maalamong hinablon gikan sa espirituhanong mga hiyas ug grasya—mahimong ba gayud kitang magpabaya ug, sa atong kadasig alang niini nga buhat, malabay kaayo kita kanila? Dili ba kini ang labing dako sa tanang kawalay-hustisya? Kana nga tukuran, nga nakadawat sa daghan kaayong mga tawo nga makalilamoy sa unod, ug nakakita sa daghang mga agalon nga miabot ug nilarga, sa katapusan biyaan, malaglag, ug madaut; apan kini modawat sa Espiritu Santo, kay, ingon sa pag-ingon sa Balaang Apostol, *'templong buhi nga Dios kita, ug ang Espiritu sa Dios nagpuyo kanato'* (1 Cor. 3: 16; 2 Cor. 6:16); ug sa dihang ang mga nagpanag-iyang Niya mobiya niini nga dapita, Siya mopaubos kanila ug magpuyo nga dili na mapabulag uban kanila hangtod sa kahangturan.

8. Apan unsang materyal ang gigamit sa pagtukod sa ingon nga tukuran? – Mga hiyas, nga nadawat ug natukod sa kasingkasing. – Una sa tanan, kuhaa ang kahadlok sa Dios, ibutang kini ingon nga pundasyon, kay *'ang kahadlok sa Ginoo mao ang sinugdanan sa kinaadman'* (Sal. 110:10); unya ang pagka-maampingon, kaisog, pagkabalaan ug kamatuoran, nga nagkig-hawiran sa usag usa ug naghiusa pinaagi sa gugma, *'gitukod ug nahuman'* (Efe. 4:16) ug *'mitubo ngadto sa balaan nga Simbahan sa Ginoo'* (Efe. 2:21), ingon sa gisulat. Magpadayon kita sa pagtukod og ingon nga templo sa atong sulod, mga igsoon, ug dili gayud mohunong sa pagpanamkon niini sa matag kaanyag sa hiyas, aron kita mahimong takus nga puy-an sa Espiritu Santo, ug madani nato ang mga mata sa mga anghel ug mga balaan paingon kanato pinaagi sa makadani nga kaanyag sa atong kinabuhi. – Apan tungod kay ang pag-igom usa usab sa mga hiyas, ug karon mas ginasunod nato kini kaysa sa uban, hatagi nato og himaya ang Dios nga natapos na nato kining usa ka hugna sa lumba. Ang atong mga nawong nabag-o gikan sa kaniadto; apan kini usa ka maayong pagbag-o, nga nagdan-ag sa kaputi sa pag-igom. Pun-a ang atong mga baba sa kapait sa apdo tungod sa ulahing pagkaon; apan ang atong espiritu mapalami pag-ayo, gipalig-on sa paglaum. Busa maglipay kita, kay gipili nato ang mas maayong dalan ug gitutok nato ang atong kasingkasing niini.

9. Tingali adunay mosulti nga ang pagkaon adlaw-adlaw makapakunhod sa pagkahingpit sa pag-ayuno. – Dili gayud; kay kung mao pa unta kana, dili unta kita gisugo sa Ginoo nga mangayo adlaw-adlaw sa atong adlaw-adlaw nga pan; ni ang propeta Elias gipakaon adlaw-adlaw sa usa ka uwak sa disyerto; ni si San Pablo, nga nagsugod sa pagpuyo sa disyerto sa wala pa si Anthony nga balaan, nakadawat sa iyang adlaw-adlaw nga pan gikan sa itaas; ni si San Antonio nga Dako mismo unta mas gipili ang adlaw-adlaw nga pagkaon kaysa sa pag-ayuno nga molungtad og labaw pa sa usa ka adlaw o usa ka semana. Ug sa akong tan-aw, mao kini ang hinungdan. – Kay ang atong lawas, nga nagpaningkamot sa tibuok adlaw, mapoy ug maluya, ug nanginahanglan og pahulay ug nutrisyon; busa ang Manlalang naghan-ay niini sa paagi nga kini mapadayon pinaagi sa adlaw-adlaw nga pagkaon, ug mahimong makahimo pag-usab sa dugang trabaho – imbis nga mahugno ug maluya, sama sa mahitabo sa mga walay pagkaon sulod sa duha, tulo, o labaw pa ka adlaw, –

nga tungod niini dili na sila makasugakod sa pagsimba uban sa uban, ni makanta og kusog sama sa angay, ni makahimo sa ubang mga buhat sa pagsunod. Busa, ang adlaw-adlaw nga pagkaon dili lamang gitugotan sa mga masakiton, kondili gihatag usab sa mga hingpit, sumala sa lagda nga gipasa kanato sa atong mga katigulangan. Makita na ninyo karon nga ang tanan taliwala kanamo natukod subay sa tradisyon sa atong mga katigulangan. Ug unta, kanunay kitang pagatagan sa maayong panglawas sa lawas ug kusog sa espiritu, aron maserbisyonhan nato ang buhing ug tinuod nga Dios, samtang nagpaabot sa katapusang adlaw, diin unta mosidlak kamo uban sa tanang mga balaan sama sa adlaw, ug mamana sa Gingharian sa Langit.

273. Nakaagi na ang semana sa pag-ayuno. Sa pagpugong sa unod, gipuno nato ang kalag sa hiyas, aron kini makapahimuot kang Kristo nga Nobyo

273. 1) Nakahawa na ang semana sa pag-ayuno. Sa pagpugong sa unod, gipakaon nato ang kalag sa hiyas, aron kini mahimong makapahimuot kang Kristo nga Nobyo. – 2) Ang kalag mao ang Nobyo ni Kristo: busa, panalipdan nato kini nga putli alang sa iyang Nobyo. – 3) Ug alang niini, kinahanglan natong patyon ang unod. – 4) Masubo kini nga buluhaton, apan dako ang ganti. [4, 57]

10. Human sa pagpuasa sa unang semana, karon kita tan-awon medyo lahi sa usag usa kaysa kaniadto; nangayat kita ug nangputla ang nawong. Apan *'bisan pa man nga ang among panlabas nga pagkatawo nagakawala,'* ingon sa Apostol, *'apan ang among sulod nga pagkatawo ginabag-o adlaw-adlaw'* (2 Cor. 4:16). Kay sama sa lawas nga kasagarang makita, kon maayo ang nutrisyon, nga nag-uswag ug puno, ingon usab ang kalag espirituhanong nabag-o pinaagi sa pag-agil, aron, pinaagi sa pagpugong sa lawas, atong gihatagan ang kalag ug katahum—mao kana nga katahum nga gipangamuyo ni Santo David: *'O Ginoo, sumala sa Imong kabubut-on, hatagi ug kusog ang akong pagkamabuotan'* (Salmo 29:8). Pinaagi niining maong kaanyag gipamatud-an sa bulahan nga si Pablo nga iyang gipangasaw-on kita kang Cristo: *'Kay gipangasaw-on ko kamo sa usa ka bana, aron mahatag ko kamo nga usa ka putli nga birhen kang Cristo. Apan nahadlok ako, basig sama sa paglimbong sa bitin kang Eba pinaagi sa iyang panikas, mao usab ang paglimbong sa inyong hunahuna gikan sa pagkamapino ug pagkaputli sa debosyon kang Cristo,'* (2 Cor. 11:2–3). Nakita ba nimo ang kadako sa gasa, nga giisip kitang takus nga si Cristo ang atong ikakuyog? Nakita ba nimo kung giunsa sa nagpakuyog kanato ang pagkabalaka alang sa atong pagkamapundok?

11. Busa, ang atong kalag sama sa usa ka dalagang gipangasaw-an. Sama sa usa ka dalaga nga naglikay sa pakigkita sa mga lalaki, nga naggamit sa tanang paningkamot aron mapabiling putli hangtod moabot ang panahon sa kasal: busa kinahanglan usab nga ang kalag, uban sa tanang pag-amping, magpabilin nga putli gikan sa makadaut nga mga tinguha sa sala hangtod sa katapusan, sa diha nga, pagkagawas gikan sa kwarto sa kasal sa iyang lawas, kon kini matahum, nagdan-ag sa mga maayong buhat, malipay kini sa mga balaan nga Anghel; apan kon kini madungtan sa mga sala, malipay ang mga demonyo sa pagdaot kang Kristo – usa ka hunahuna ug hilisgutan sa paghinanakit.

12. Busa, ginapatay nato ang unod ug ginatrato kini sa kabug-at nga hapit na sa kalupigan, aron pinaagi niini, sama sa usa ka bitil, mapugngan ang mga tinguha sa unod, aron dili kini itaktak ang timonero—ang hunahuna—sa dagat, dili lamang sa panahon sa pagpuasa karon, kondili sa tibuok natong kinabuhi. Kay unsa man ang kinabuhi nga asketiko, kon dili ang pagpugong sa mga pagbati, ang paghari sa kaugalingong hunahuna, ug ang walay hunong nga pakigbisog batok sa mga dili makita nga kaaway?

13. Makapasakit kini sa unod; apan *'kay ang among magaan nga kaguol karon, nga sa usa ka gutlo ra, nagabuhat alang kanamo og gibug-aton sa himaya nga labaw pa gayud ug walay katapusan, samtang dili kita nagtutok sa mga butang nga makita, kondili sa mga butang nga dili makita'* (2 Cor. 4:17–18). Busa, alang sa mga panalangin nga dili makita, *'nga giandom sa mga anghel nga tan-awon'* (1 Pedro 1:12), alang kang Kristo ang Nobyo, nga gipangakohan kita, ako nagapakiloob ug nagamangayo nga atong panalipdan ang atong mga kalag nga putli gikan sa dautang mga buhat ug sa hugaw nga mga hunahuna nga nagahugaw kanato, ingon sa giingon sa Ginoo, nga dili gayud magpasulod bisan unsang dautang hunahuna: kay gikan sa hunahuna, sama sa kalayo, ang kahilakaw masiga. Apan sugod karon, paningkamotan nato nga malaya ang atong kaugalingon gikan sa mga pagka-ambaw, batukan ang manulaw sa unang pag-uyog sa ilang pagdani, ug pasigaon nato ang atong mga kalag pinaagi sa mga maayong buhat, itugyan nato ang atong tibuok kasingkasing sa pagpugong sa kaugalingon nga nagpaabut kanato, aron, aron sa pagbiya nato dinhi nga matin-aw, makaabot kita sa langit uban sa dili masukod nga kalipay ug didto mahimong takus sa pag-ilad-ilad sa kalipay sa langitnong kwarto sa kasal ni Cristo.

274. *Aduna'y pag-atake gikan sa mga iconoclasta. Mitindog sila nga lig-on*

274. 1) Aduna'y pagsulong gikan sa mga iconoclasta. Mitindog kami nga lig-on. Gidasig niya kami, gisaad nga dawaton sa Dios kining among pagkaandam nga mag-antos sa tanan ingon sa buhat mismo. – 2) Mahitungod sa pagpuasa. Magpadayon kami nga malipayong, apan dili sa among kaugalingong kabubut-on. – 3) Gidayeg niya ang mga paningkamot sa pag-ayuno, ug – 4) nagdapit kanato sa pagbuhat sa matag buluhaton sa husto nga panahon. [4, 61]

14. Kagahapon adunay kagubot, karon hilom; kagahapon adunay kasamok, karon kalinaw. Apan bulahan ang Dios, nga nagpahawa sa tukso ug nagpalig-on kanato aron magpabiling matinindog, bisan pa samtang nagpaabot sa gihulga batok kanato. Mao kana ang tinuod nga mga Kristohanon! Mao kana ang tinuod nga mga monghe! Kanunay silang andam sa pag-atubang sa kalisdanan alang sa kaayo ug walay gibutang nga labaw pa sa mga sugo sa Dios. Kadtung mga kaaway ug manlutos, pag-abot nila, misulti sa ilang gustong isulti – ug nilakaw sila, dili tungod kay nahadlok kami kondili tungod kay sila mismo ang naulaw sa ilang kaugalingong binuhatan. Apan ang Ginoo magahatag kaninyo og hingpit nga ganti tungod kay gipili ninyo nga pag-antoson alang kaniya. Kay, puno sa kaluoy, ginakoronaan niya kasagaran ang mga mopili sa maayo, bisan pa sa usa ka buot nga determinadong tuyo. Ang tukso wala pa mawala, nagbitay gihapon; kay bisan asa adunay mga sugo gikan sa mga awtoridad nga walay bisan kinsa ang angay magpabilin nga dili apil sa heretikal nga spekulasyon. Busa, paminawa nato ang gisulti sa Apostol: *'Pag-agi kamo sa kalibutan nga maalamon, ug gamita pag-ayo ang panahon. Hinaut nga ang inyong pakigpulong kanunay mahigalaon, gisawsawan sa asin, aron kamo mahibalo unsaon ninyo pagtubag sa matag tawo'* (Col. 4:5–6). Dinhi gitudloan niya kita nga dili maglabay sa kaugalingon sa tukso nga walay pag-amping, ni maghilom bahin sa pulong sa Dios; kay *'kung adunay molikay,'* ingon sa Ginoo, *'wala'y kalipay ang akong kalag kaniya'* (Heb. 10:38). Apan igo na kana.

15. Ang pag-ayuno nakaabante na pag-ayo, ug nag-awhag kanato nga magpadayon uban sa labi pang dakong kadasig, sumala sa pagpili sa matag-usa, *'dili tungod sa kasubo ni sa pagpugos, kay gihigugma sa Dios ang malipayong magahatag'* (2 Cor. 9:7). Apan, ang balaod sa kinabuhi sa komunidad dili nagtugot sa tanan nga molihok sumala sa ilang gusto; apan ania ang kinatibuk-ang utlanan sa pagpugong sa kaugalingon alang sa mga masunuronon: ang pagpailalom sa kaugalingong kabubut-on.

16. Maayo ang pagpuasa, kay kini nagpugong sa mga tinguha ug nagpailalom sa unod sa espiritu; maayo ang mga luha, kay kini naghugas sa kasingkasing gikan sa mga sala ug nagpresentar niini nga putli sa atubangan sa Dios; maayo ang pag-ampo, kay kini nagpasaka sa hunahuna ug naghimo niini nga kauban sa Dios; maayo ang gugma, kay kini sa kinatibuk-an nagpasipala sa kaugalingon alang sa kaayohan sa isigkatawo; maayo ang kadasig, kay nagagaan kini sa atong mga paningkamot ug nagapabatan-on sa espiritu, ug nagtugot sa mga tigulang sa paglihok uban sa kadasig sa kabatan-onan.

17. Busa, magmalipayon ug masigasig kita: kon panahon na sa pag-awit sa salmo, magdali kita niini uban sa kadasig; kon panahon na sa trabaho, magpaningkamot kita nga maayo; kon panahon na sa kahilom, maghilom kita uban sa kinaadman; kon panahon na sa pakighinabi, mag-istorya kita sa hustong sukod; sa mubo nga pagkasulti, buhaton nato ang tanan sa husto ug han-ay nga paagi, sumala sa gisugo kanato, nga likayan ang tanang kagubot ug pagka-padalus-dalos. Buhaton ang daghang pagyuko kutob sa gikinahanglan, ug ipahigayon ang naandan nga pag-awit, sa takdang panahon ug kutob sa among makaya, samtang ginatamod ang among pisikal nga panglawas. – Ug unta ang Dios sa kalinaw magdala kaninyo ngadto sa Reyna sa mga Adlaw, ang Mahanungdanong Pagkabanhaw ni Kristo, ug ihatag kaninyo ang Ginghamarian sa Langit, diin adunay *'wala'y pagkaon ni pag-inom, kondili pagkamatarung, kalinaw ug kalipay sa Espiritu Santo'* (Roma 14:17), nga mao ang ikapadato kanato sa Dios pinaagi kang Kristo Jesus, atong Ginoo.

275. *Dili mag-uban sa mga heretiko*

275. 1) Dili kita makig-uban sa mga heretiko. Bisan pa man gipanglutos kita tungod niini, atong kini pag-antuson uban sa tabang sa Dios. – 2) Bulahan ang mga nakigbahin sa pag-antos ni Cristo. – 3) Busa, kaisug kita. [4, 62]

18. Samtang naa kami sa gawas sa monasteryo, nagpuyo kami dinhi kutob sa among makaya ug sumala sa kahimtang. Karon, bisan pa, nga ang among mga manlutos dili na kami ginasundan tungod kang Cristo, angay namo tagdon ang mga pulong sa propeta: *'Gumawas kamo gikan sa ilang taliwala ug magbulag kamo, nagaingon ang Ginoo'* (Isa. 52:11; 2 Cor. 6:17). Kung ang uban molihok sa lahi nga paagi bahin niini, sila mismo ang maghatag og pasaylo sa Ginoo sa Adlaw sa Paghukom. Sa akong tan-aw, bisan pa niana, ang

paglakaw uban kanila pareho ra sa pagpakita og kawalay pagtagad sa atong relasyon sa mga erehe. Tan-awa kung giunsa kita pagpalayo sa kalibutan pinaagi sa dili pagsunod kanila, ug sa samang higayon magdala kini og kasubo, kalisud, kagutom, prisohan, ug kamatayon. *'Apan sa tanan niini mga butang labaw pa gayud kita nga mananaog pinaagi Kaniya nga nahigugma kanato'* (Roma 8:37), Kinsa, sa dihang makakita Siya og kalag nga nagkagutom ug kauhaw Kaniya, nagahatag niini og kusog aron mag-antos alang sa Iyang ngalan, sama sa kwarenta ka mga martir, nga ang handumanan nila karon atong gisaolog, nagapamatuod uban sa uban pa: kay dili nato masulti nga lahi ang ilang kinaiyahan kanato; apan tungod kay gihigugma nila ang Dios sa matitud-anong kasingkasing, gihatagan sila og kusog, sa ilang maluya nga unod, aron mapildi ang dili makita nga kaaway ug makab-ot ang ingon nga buhat, nga gidayeg sa tanang Kristohanon.

19. Ug tinuod nga bulahan ang giisip nga takus nga makig-ambit, bisan sa labing gamay nga paagi, sa mga pag-antos ni Cristo: gipanglutos, sama sa Iyang pagka-lutos; gibunalan, sama sa Iyang pagkabunalan; nakasinati og latigo, sama sa Iyang pagkasinati niini; gipasipala, sama sa Iyang pagpasipala; gibilanggo, sama sa Iyang pagkabilanggo. Hunahunaa karon ngano kini gisulat: *'Kung kita mamatay uban Niya, kita usab mabuhi uban Niya; kung kita mag-antos, kita usab magahari uban Niya; kung kita ikalimod Siya, Siya usab ikalimod kita; kung kita dili matitud-anon, Siya nagpabilin nga matitud-anon, kay dili Niya ikalimod ang Iyang kaugalingon'* (2 Tim. 2:11–13). Makita nimo kung unsa ang kinaiya ug kadak-on niining mga saad ug pahimangno.

20. Busa, kaisug kita ug magpadayon—aron dili nato ikauwaw ang mga pag-antos nga atong naagian pinaagi sa grasya ni Cristo: pagpahilayo, pagkabilanggo, pagpamugos; ug unsa pa kaha ang angay isulti? Dili ba kita tanan nakabilanggo? Apan ang ingon nga pag-ambit sa kinabuhi usa usab ka pag-ambit sa pag-antos. Kay *'kung ang usa ka miyembro mag-antos, ang tanang miyembro mag-antos uban kaniya; kung ang usa ka miyembro gipasidunggan, ang tanang miyembro malipay uban kaniya'* (1 Cor. 12:26). Busa, maghiusa kita ug magpabilin hangtod sa kahangturan nga *'usa ka lawas ug usa ka Espiritu, ingon sa atong pagtawag ngadto sa usa ka paglaum'* (Efe. 4:4), nga si Cristo mao ang atong Ulo, aron makapahimuot kita sa Dios ug makab-ot ang gingharian sa langit.

276. Gihisgutan niini ang sugilanon kung giunsa sa mga matitud-anong Kristohanon sa Bulgaria nga mas andam nga mag-antos sa kamatayon kaysa mokaon og karne atol sa Balaang

276. Gisaysay ang sugilanon kung giunsa sa Bulgaria nga ang matitud-anong mga Kristohanon mas andam nga mag-antos sa kamatayon kaysa mokaon og karne atol sa Balaang Kwaresma; ug gikan niini makakat-on kita og leksyon – nga magbarug nga lig-on batok sa iconoclasm hangtod sa kamatayon. [4, 63] Niining sermon, gusto ko nga hatagan kamo og kahupayan pinaagi sa usa ka sugilanon. Ang sugilanon mao kini. Sa Bulgaria, sumala sa mga nakahibalo sa maong butang, gipagawas sa magbubuot didto ang usa ka dautang sugo nga nagmando nga ang mga Kristohanon ug ang atong mga igsoon nga bihag mokaon og karne sa balaan nga panahon sa Kwaresma; ug usab, nga kining mga mosunod sa sugo pasayloon, samtang ang mga mosupak ipapatay. Nilusad ang mando sa dautang tawo; nagtigom ang mga tawo uban sa ilang mga asawa ug mga anak; daghan ang paghilak ug pag-aga: ang uban aron ipanalipod ang balaod Kristohanon, ang uban tungod sa kahadlok sa pisikal nga kamatayon; sa katapusan – ay! unsa ka makaluluoy nga balita! – napildi sila, ug misugot sa dautang mando. Apan napulo ug upat kanila, nga mibulag sa kadaghanan, mitindog sa atubangan nila ug misugod sa pag-awhag kanila nga dili mosurender o mouyon – ug, supak sa balaod sa Kristohanon, dili mouyon sa pagkaon og karne. Sa pagdungog niini nga mga pulong, misinggit ug nangayo ang mga tawo nga mosurender na lang aron matubos ang panginahanglan ug dayon maghinulsol alang niini nga sala, apan dili dayon ipahamtang ang ilang kaugalingon sa kamatayon. Apan kini wala gyud nakapahuyop o nakapahumok kanila: nagbarug sila pag-ayo, gipunting ang ilang panan-aw sa Dios ug sa gisaad nga kalipay. Ang Skita, sa pagkakita sa dili matuyok nga pagkamalahutayon niining mga tawo, naghukom nga gamiton ang usa kanila aron pahadlok ang uban ug madani sila sa iyang kiliran. Ug pagkahuman niyang patyon ang usa kanila, iyang gibaligya ang asawa ug mga anak niini isip mga ulipon sa mga Skita, nga naglaum nga ang uban, sa diha nga makakita niini, maluyag ug mosurender... Apan mas mibakod pa gayud sila sa ilang baruganan, nga nagasinggit: 'Kristohanon kami ug nagbarug kami sa kiliran sa among nangamatay nga igsoon.' Niining pag-angkon, gipatay silang tanan, ug namatay sila sa Ginoo. Nakita ba ninyo nga bisan karon, nagpabilin nga gamhanan ang Ebanghelyo sa Gingharian sa Dios? – *'Ang bisan kinsa nga higugma sa amahan o sa inahan labaw pa kanako, dili angay kanako,'* ingon sa Ginoo; *'ug ang bisan kinsa nga dili magdala sa iyang krus ug mosunod kanako, dili angay kanako...'* Ug usab: *'Ayaw kamo kahadlok sa mga makapatay sa*

lawas apan dili makapatay sa kalag; kondili kahadloki kamo Siya nga makalaglag sa kalag ug sa lawas sa Gehenna' (Mat. 10:37, 38, 28). Gisunod nila ang mga sugo sa Ebanghelyo, nagpabilin nga matinumanon sa Ginoo, ug gikoronahan sa korona sa pagkamartir, nga nagsunod sa ehemplo sa mga balaan nga Maccabees, nga doble ang ihap sa ilang mga kaatbang, kay pito man ang mga una ug napulo'g upat ang mga ikaduha; ug ang mga una nag-antos tungod kay wala sila mokaon og karne sa baboy, samtang kining mga ulahi nag-antos tungod kay wala sila mosuway bisan unsang klase sa karne samtang nag-ayuno, supak sa balaod sa Kristohanon. – O mga bulahan nga tawo! O bulahan nga pakig-areglo! Makab-ot ang walay katapusang pahulay sa usa ka gutlo lang! Unsa kaha ang isulti niadtong mga tawo bahin niini nga wala magtan-aw sa pakig-uban sa mga heretiko ingon nga apostasiya? Kung adunay apostasiya sa katawhan tungod sa ilang pagtugot sa pagkaon og ordinaryong karne atol sa Kwaresma, labi pa gayud dinhi, diin adunay komyunyon sa usa ka halad nga gihalad nga dili matarong. Asa na kaha ang mga nagaingon nga ang pag-antos alang sa ikon ni Kristo dili pagkamartir? Kung mao, ang mga nag-antos tungod sa ilang pagdumili sa paglapas sa balaod sa Simbahan ni Kristo nagbuhat og buhat sa martir; dili ba usa ka labi pang hayag nga buhat sa pagkamartir ang gihimo dinhi, sa diha nga dili nato isalikway si Kristo mismo sa Iyang ikon? – Apan mga pulong kini sa mga ignorante, nga ang ilang hunahuna natabonan sa ilang heretikal nga mga spekulasyon, nga, pinaagi sa ilang kaugalingong pagkahugno, naningkamot nga mapugngan ang uban gikan sa ortodoksong pagtuo ug matarong nga pagpuyo. – Kita, bisan pa man, maghimaya sa atong bulahan nga Dios, nga nagahimaya sa mga nagahimaya kaniya, ug nga bisan pa sa niining kaliwatan nagapahimulos og mga martir – nga hinumduman nga kon ang mga tawo nga sa gawas pobre, walay edukasyon, ug adunay asawa ug mga anak, mibiya sa tanan tungod sa gugma kang Kristo, dili kaha kita—nga wala magminyo ug mibiya sa kalibutan—mas labi pang obligado, sa pag-abot sa panahon, nga ipakita nga kita takus niining mga balaan nga magtatanggol sa pagtuo ug pagkadi-os? Apan kini mahitabo sa takdang panahon, kon ipasugo kini ni Kristo. Karon, magbarog kita nga lig-on sa pagkamartir nga padayon nga nagakahitabo sa atong konsensya; ayaw nato pagyuko sa tuhod kang Baal; ayaw kita pag-uyon kon atakehon kita sa mga hunahuna, kondili pugngan nato ang nagdilaab nga mga pana sa Daang Usa pinaagi sa mga luha, pag-ampo, paghinulsol ug ang angay nga pagpamatè sa unod, aron kita usab makasulti uban sa Apostol: *'Namatay ako adlaw-adlaw; kini ang akong garbo, mga igsoon, nga naa kanako kang Kristo Jesus nga atong Ginoo'* (1 Cor. 15:31); ug uban kang San David: *'Tungod kanimo ginapatay kami matag adlaw; ginakonsiderar kami sama sa mga karnero para sa pagpatay'* (Salmo 43:22), uban kaniya unta kami mahimong takus nga mga manununod sa Gingharian sa Langit.

277. Ang Pagpahibalo, ang sinugdanan sa Inkarnadong Ekonomiya, nagmando kanato nga sa espirituhanong paagi kini pagsaulogon

277. 1) Ang Pagpahibalo, ang sinugdanan sa Inkarnasyon, nagmando kanato nga sa espirituhanong paagi kini pagasaulogon; – 2) ug sa pagbuhat niini, pag-ampo ug paghinulsol alang sa mga dili motugot niini o dili magamit niini; – 3) sa pag-alig kang San Pablo Apostol ug sa Propeta Moises. [4, 64]

21. Miabot na ang Pagpahibalo—ang sinugdanan sa mga pista sa Ginoo; ug kini atong saulogon, dili lang sama sa gibuhay sa kadaghanan, kondili uban sa pagsabot sa misteryo nga atong gisaulog ug girespeto. Unsa kini nga misteryo? – Nga ang Anak sa Dios nahimong Anak sa Tawo, nga gipili ang Labing Balaan nga Birhen isip tunga-tungahan niini, nga nagpuyo sa sulod niya ug naghimo ug templo alang sa Iya gikan kaniya, ug nahimong hingpit nga tawo. – Alang sa unsang katuyoan? *'Aron matubos Niya ang mga anaa ilawom sa Balaod, aron kita makadawat sa kahimtang nga mga anak'* (Gal. 4:5), ingon sa gisulat; aron dili na kita mga ulipon, kondili gawasnon; aron dili na kita pagadumalahan sa atong mga kahiligon, kondili walay kahiligon; aron dili na kita mga mahigugma sa kalibutan, kondili mga mahigugma sa Dios; aron dili na kita maglakaw sumala sa unod, kondili sumala sa Espiritu. *'Kay ang mga nagalakaw sumala sa unod nagapamutang sa ilang hunahuna sa mga butang sa unod, apan ang mga nagalakaw sumala sa Espiritu nagapamutang sa ilang hunahuna sa mga butang sa Espiritu. Kay ang hunahuna nga nakatutok sa unod kamatayon, apan ang hunahuna nga nakatutok sa Espiritu kinabuhi ug kalinaw. Kay ang hunahuna nga nakatutok sa unod supak sa Dios; kay kini dili mosumpo sa balaod sa Dios, ug dili gayud kini makahimo: ang mga anaa sa unod dili makapahimuot sa Dios'* (Roma 8:5–8). Mao kana, sa mubo, ang gahum sa sakramento! Busa, kinahanglan kita magsaulog niini sa espirituhanong paagi, ug magpuyo kita sa espirituhanong paagi sa pagpadayon niini—sa kamatuoran ug pagka-diosnon, sa gugma, sa pagkamainiton, sa kalinaw, sa pagkamapailubon, sa pagkamaayo, sa Espiritu Santo—aron dili nato himuon nga walay bunga ug walay pulos, alang kanato, ang pagpanukod sa panimalay sa uniporma sa atong Ginoo.

22. Ug dili lang kana; apan kinahanglan usab kita mag-ampo ug magminosaw alang sa kalibutan. Ngano? Kay ang Anak sa Dios miabot aron luwason ang kalibutan, apan gisalikway kini sa kalibutan: gisalikway Siya sa mga tribo ug nasud; gisalikway Siya sa mga barbarong katawhan; bisan pa gani kadtong nagtawag sa Iyang balaan nga ngalan nagdumili kaniya—ang uban tungod sa pagkawalay-hustisya sa ilang pagtuo, ang uban tungod sa pagkadautan sa ilang kinabuhi. – Unsa may angay unta Niya buhaton nga wala Niya buhata? – Kining Dios nahimong tawo; Iyang gipakumbaba ang Iyang kaugalingon, nga masunuron hangtod sa kamatayon, bisan pa kamatayon sa krus; Iyang gihatag kanato aron makig-ambit sa Iyang Lawas ug imnon ang Iyang Dugo; Gihimo Niya kitang takus nga matawag nga Iyang Amahan, Iyang igsoon, Iyang Ulo, Iyang Magtutudlo, Iyang Nobyo, Iyang kauban sa panulondon, ug nagbuhat pa Siya og daghang uban pang mga butang, nga dili na kinahanglan isaysay pa dinhi. – Apan gisalikway gihapon Siya; gisalikway Siya, apan ginabata Niya kini: *'Wala ko miabot,'* ingon Siya, *'aron paghukman ang kalibutan, kondili aron pagluwas sa kalibutan'* (Juan 12:47). – Unsa man, busa, ang atong isulti bahin niini? Nga ang tinuod nga mga disipulo masubo sa pagdumili sa ilang mga kauban nga disipulo, ug pinaagi niini nagpakita sila sa ilang gugma alang sa Magtutudlo ug sa ilang mga kauban nga disipulo: sa samang paagi, ang tinuod nga mga sulugoon nag-antos sa ilang kasingkasing tungod sa pagkawalay pagtuo sa ilang mga kauban nga sulugoon.

23. Busa, ang dakong Apostol nagmando kanato nga *'mohimo og mga paghangyo, pag-ampo, pag-ampo alang sa uban, ug mga pagpasalamat alang sa tanang tawo, alang sa hari, ug alang sa tanan nga anaa sa awtoridad'* (1 Tim. 2:1–2). Siya mismo miingon sa mosunod mahitungod sa iyang kaugalingon sa lain nga dapit: *'Nagsulti ako sa kamatuoran sa Kristo—dili ako magbakak—ug ang akong kasingkasing nagpamatuod niini pinaagi sa Espiritu Santo: aduna ako'y dakong kasubo ug walay hunong nga kasakit sa akong kasingkasing; kay gusto unta nako nga ako mismo putlon gikan kang Cristo alang sa akong mga igsoon, akong paryente sumala sa unod'* (Roma 9:1–3). Makita ba nimo ang gahum sa gugma? Makita ba nimo ang kahitas-an sa gugma alang sa katawhan? – Si Moises usab miingon sa susama kang Dios: *'Kon pasayloon nimo ang ilang sala—apan kon dili, kuhaa ako sa basahon nga imong gisulatan kanako'* (Exod. 32:32). – Ingon usab kita, ingon nga tinuod ug dili bakak nga mga disipulo, dili lang mag-atiman sa atong kaugalingon, kondili usab sa atong mga igsoon ug sa tibuok kalibutan, nga masubo alang kanila ug mag-ampo alang kanila. Kay, pinaagi sa pagbuhat sa makapahimuot sa Ginoo sa ingon niini nga paagi, kita mahimong mga manununod sa kinabuhi nga walay katapusan.

278. Sa Pista sa Pagpahibalo, gidayeg niya ang pagkabirhen

278. 1) Sa Pagsaulog sa Pagpahibalo, iyang gihimaya ang pagkabirhen ug – 2) pagkahuman niyang nahinumduman kung giunsa sa kaaway ang pagpakig-away batok niini, iyang gihangyo kita nga bantayan kini nga may kugi. [4, 65]

24. Sa Pagkasaulog sa Pagpahibalo, maningkamot ako sa pagsulti og pipila ka pulong kaninyo mahitungod sa Pagpahibalo – aron ipakita kung unsa ka dako ang saad sa pagkabirhen nga gihatagan kita og dignidad nga atubangon. Kay kinsa man ang gisultihan sa Arkangel Gabriel: *'Maayong balita, napuno ka sa grasya, ang Ginoo uban kanimo?'* (Lucas 1:28). 'Dili ba kini kang Labing Balaan nga Birhen Maria?' Ug pinaagi kinsa man nahimong unod ang Dios mismo ug ang Pulong ug nagpakatawo? 'Dili ba kini pinaagi niining bulahan nga Birhen?' Busa, kining pagkabirhen mao ang nag-anak sa Kinabuhi sa tanan. Kini nga pagkabirhen mao ang Reyna sa mga hiyas. Kini nga pagkabirhen mao ang Nobya ug Giya sa Nobya ni Kristo. Ug kon gusto nimo, paminawa nato unsay giingon sa bulahan nga si Pablo: *'Ang walay asawa nagpamalandong sa mga butang sa Ginoo, unsaon niya pagpalipay sa Ginoo; apan ang may asawa nagpamalandong sa mga butang sa kalibutan, unsaon niya pagpalipay sa iyang asawa. Paglahi-a ang babayeng minyo ug ang birhen: ang wala pa minyo nagpakabana sa mga butang sa Ginoo, unsaon pagpalipay sa Ginoo, aron siya mahimong balaan sa lawas ug espiritu; apan ang minyo nagpakabana sa mga butang sa kalibutan, unsaon pagpalipay sa iyang bana.'* (1 Cor. 7:32–34). Nakita ba nimo ang gahum sa pulong—nga ang kaminyoon wala nay oras aron magtagad sa pagpalipay sa Ginoo, kondili sa mga butang sa kalibutan?—busa, sa pagkabirhen, ingon usa ka panulondon, gisalig ang mas maayong bahin. – Apan sa Gingharian sa Langit, gihatagan usab og prayoridad ang pagkabirhen. Kay sa Pahayag ni San Juan nakasulat: *'Kini mao ang mga wala makahugaw sa ilang kaugalingon uban sa mga babaye, kay mga birhen man sila; kini mosunod sa Kordero bisan asa Siya moadto'* (Pahayag 14:4).

25. Mao kana ang pribilehiyo nga gihatag sa mga nagpili ug nagpanalipod sa ilang pagkabirhen! – Mosunod sila kang Kristo ug malipay uban Niya. – Apan ayaw nato kalimti nga sa mas hataas ug mas

supernatural kining butanga, mas naningkamot ang manunawala sa atong kinabuhi, ang yawa, nga pabuhian kita, gamit ang usa ka pagbati nga supak sa iyang kaugalingon, labaw pa sa ubang mga pagbati. Ug kinsa bay makahibal-o pila na ang iyang napabuhian sukad sa sinugdanan sa panahon? – Ug unsa pa kaha ang mas makaluoy pa niini? – Kita, bisan pa niana, panalipdan nato ang atong mga kalag sama sa itlog sa atong mata, pagaputlihon nato kini alang kang Kristo nga Nobyo, nga dili nato ipanghimulag ang bahandi sa pagkabirhen nga gisalig kanato, ug dili nato tugotan ang atong kaugalingon nga mag-antos sama sa mga isda, nga, nadani sa pain, gilunok ang kawit ug nakasinati sa ilang kamatayon. Kay ang mga kalipay sa unod usa ka kawit nga nagaguba imbis nga nagapabanaag, – makamatay kaysa makahatag kinabuhi; diin unta kita maluwas pinaagi sa gahum sa Dios, ug magpabilin kitang putli ug walay sala hangtod sa umaabot nga panahon, samtang nagaginghawa pa kita, aron sa paggawas nato gikan dinhi nga mananaog, makab-ot nato ang gingharian sa langit kang Cristo Jesus, atong Ginoo.

279. Ang Paskwa usa ka gipangandoy nga pista; apan ang espirituhanong Paskwa

279. 1) Ang Paskwa usa ka dakong gipaabot nga pista; apan ang espirituhanong Paskwa—paghinlo gikan sa mga sala ug mga pagbati—mas labi pang gitinguha. – 2) Ang bisan kinsa nga kulang niini dili gani makasaulog sa Paskwa. – 3) Apan kamo dili ingon ana; naa kita'y mga maayong buhat nga magdala kanato ngadto sa Dios. – 4) Busa paningkamotan nato pag-ayo ang espirituhanong Paskwa, aron kita mahimong takus niini sa umaabot nga kapanahonan. [4, 67]

26. Pagkahuman natong malampasan ang tunga sa Kwaresma pinaagi sa tabang sa Dios, makita nato nga nagkadool na ang Pasko sa Pagkabanhaw. – Apan ngano kaha nga naningkamot kaayo kita nga makaabot niining Pasko sa Pagkabanhaw, nga moabot ug molabay? Dili ba nato kini gibuhay sulod na sa daghang katuigan? Ang karon nga Paskwa usab molabay. Kay walay bisan unsa nga magpabilin nga wala mausab niining kapanahona; apan ang atong mga adlaw molabay sama sa landong (Job 8:9) *'ug ang atong kinabuhi molupad nga mas paspas pa kaysa sa usa ka paspas nga mananakbo'* (Job 9:25), hangtod kini makaabot sa katapusan. Unsa man kaha, pangutan-on nimo, dili ba ang Pasko sa Pagkabanhaw angay pangandoyon? Siyempre, mao—ug dako kaayo; ug unsaon pa kaha nga dili? Apan ang usa nga maselebrar matag adlaw mas angay pangandoyon pa gayud. Unsa man kini, busa? Ang paghinlo sa mga sala, usa ka mapinamubos nga kasingkasing, mga luha sa paghinulsol, usa ka limpyo nga konsensya, ang pagpamatay sa mga makalaut nga hilig sa unod sama sa pakighilawas, kahugaw, pasyon, dautang tinguha ug sa tanang sala nga nabuhay. Ang usa nga gihatagan og ingon nga disposisyon nagselsebrar sa Paskwa sa Ginoo—kinang gitinguhang pista—dili lang kaisa sa usa ka tuig, kondili adlaw-adlaw.

27. Apan kinsa, nga walay niining mga kinaiya ug gipanag-iya sa mga pagbati, ang makasaulog sa Pasko? Unsaon man pagsaulog sa usa nga ang tiyan mao ang iyang diyos, o gisunog sa lamanong kahilambigit, o ginakagat sa pagpanamastamas, o nalunod sa gugma sa kuwarta, o ginahulogan sa pagka-mapahitas-on, o gipugngan sa ubang mga pagbati? Aduna bay mosulti nga ang usa ka tawo nga gisunogan sa kalayo nagpahulay nga malinaw – o ang usa ka tawo nga nabangga ang barko naglayag nga luwas? Dili gayud kini mahunahuna. Kay sama sa usa ka tawo nga nagpuyo sa kangitngit nga wala sa kahayag, ingon usab ang usa ka tawo nga nagpadayon sa makasasala nga mga buhat dili magselsebrar sa Pasko sa Pagkabanhaw.

28. *'Apan kamo, mga hinigugma, masaligon kami nga anaa kamo sa mas maayong kahimtang ug nagkupot pag-ayo sa kaluwasan'* (Heb. 6:9). Kay ang atong kinabuhi wala'y lain kondili usa ka pag-andam alang sa kombira; hunahunaa unsay nagakahitabo taliwala kanato? – Salmo pagkahuman sa salmo, pagbasa pagkahuman sa pagbasa, pagtudlo pagkahuman sa pagtudlo, pag-ampo pagkahuman sa pag-ampo, sama sa usa ka lingin nga nagadala kanato ngadto sa Dios ug naghiusa kanato Kaniya. Ka maayo sa ingon nga paagi sa kinabuhi! Ka bulahan ug makatulo ka bulahan ang ingon nga kinabuhi!

29. Busa, tungod kay ang Pasko nga atong gipangandoy karon gipahimutang na sa atubangan nato, maningkamot kita paingon niini, ug paningkamotan nato, kutob sa atong makaya, nga sa adlaw-adlaw kini pagasaulogon—mao ang pagpatay sa mga kahuyang sa lawas ug ang pagkabanhaw sa mga hiyas, pinaagi sa pag-alig sa Ginoo; kay *'Siya mismo ang nag-antos alang kanato, nga nagbilibin kanato og ehemplo, aron kita mosunod sa Iyang mga tiil'* (1 Pedro 2:21). Nagaingon ako niini, dili ingon sa usa ka tawo nga nagtukod sa iyang kaugalingon nga hukom sa uban: *'kay ang matag-usa magdala sa iyang kaugalingong karga'* (Galacia 6:5); apan, ingon sa mga nakaila sa grasya nga gihatag kanato sa Dios, magpasalamat kita sa Maghahatag, ug himoron ang Mabuotan, nga dili lang nag-andam sa tanan nga gikinahanglan karon, kondili ihatag usab sa mga naningkamot nga matinud-anon alang Kaniya hangtod sa katapusan ang tanang saad nga panalangin, nga

mao kana nga walay katapusang Paskwa sa langit, nga ipagawas Niya kanato tanan pinaagi sa grasya ug gugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

280. Bulahan ang mga nag-antos uban kang Kristo; busa, kaisug kita ug mag-andam sa kaugalingon alang sa pag-antos

280. Bulahan ang mga nag-antos uban ni Kristo; busa, kaisug kita ug andama ang atong kaugalingon sa pag-antos. [4, 70] Ang Kwaresma hapit na matapos; ug nagkadool, isip himayaong korona niini, ang paghinumdom sa kinabuhi-nga-mahatag nga Pag-antos ni Kristo, diin kita makakuha og dakong kahupayan. Kay kung ang atong Ginoo ug Dios gipitsan tungod sa atong mga sala, dako ba kaayo nga butang kung kita, Iyang dili takos nga mga sulugoon, mapitsan usab alang Niya? Kung Siya gipanghigot, gidala sa mga gapus ug gipriso, unsa may katingalahan kung kita usab mag-antos alang sa Ginoo ug Magtutudlo? Apan bisan pa kon kita pahapason, atong pag-antuson ang pahapasa; kon putlon kita sa dalunggan, atong pag-antuson kini; kon tup-an kita, atong pag-antuson ang pagtup; sa katapusan, kon kita mamatay pa gani, atong isumite ang atong kaugalingon sa ingon ana ka bulahan nga kamatayon. Ug bulahan ang giisip nga takus sa pag-ambit sa bisan unsa niini nga mga pag-antos ni Cristo! Kini kalipay! Kini pagkawalay kamatayon! Dili ba nato madungog ang giingon sa Apostol: *'Ayaw na ko pasagdi sa bisan unsang kalisdanan, kay dala-dala nako sa akong lawas ang mga samad sa Ginoong Jesus'* (Gal. 6:17)—sama sa pag-ingon: *ayaw ko pagdumoti sa bisan kinsa, kay gidala nako sa akong lawas ang mga palamuti ni Cristo, ang Hari sa mga hari. Ingon usab niini si Santo Ignacio, nga nagtawag sa iyang kaugalingon nga 'Tagadala sa Dios', tungod kay gidala niya sa iyang kaugalingon ang mga pag-antos ni Cristo. Mao usab si San Eustracio, nga sa tunga-tunga sa iyang mga pag-antos, misinggit: 'Karon nahibalo ko nga buhi si Cristo sa sulod nako.'* O bulahan nga mga pagsinggit! O tulo ka beses nga bulahan nga mga kalag! – Alang sa kinsa nga handumanan maghimo kita og mga serbisyo? Kinsa ang gisaolog nato sa ilang adlawng natawhan ug adlaw sa pahulay? Alang sa dungog kinsa nato pagtukod og mga balaang simbahan? Kinsang mga relikyang ang atong giila? – Dili ba sila ang mga martir? Dili ba sila ang mga kono-sesor? Dili ba sila ang mga kagalang-galang? – Ug kung dinhi gikonsiderar sila nga takus sa ingon nga himaya gikan sa Ginoo, unsa kaha ka hayag nga paghimaya ang ilang madawat sa umaabot nga kapanahonan? Kini labaw pa sa pagsabot ug labaw pa sa pagpadayag. – Tan-awa, usa ka maayong pakig-negosyo! Tan-awa, usa ka bulahan nga pagbinayloay! – aron makab-ot ang walay katapusang mga panalangin pinaagi sa gagmay nga paningkamot ug mga buhat. Sunda usab nato sila; isagol nato ang atong dugo sa labing balaan nga dugo sa Ginoo. Kay posible kini karon pa lang, tungod kay wala mausab ang kinaiyahan ni Siya nga miingon: *'Ako ang Ginoo nga inyong Dios, ug dili ko mausab'* (Mal. 3:6). Gihigugma Niya ang tanan nga patas, namatay alang sa tanan, nagpaabot sa tanan sama sa usa ka dili mahurot nga katam-is, gusto Niya nga maluwas ang tanan – ug kini usa ka bahandi alang Niya: kay Siya, ingon sa Apostol, *'adunahan sa tanan nga nagtawag kaniya'* (Roma 10:12). Busa, tawga nato Siya karon sa atong kahimtang, ug Iya kitang hatagan og kusog ug kaisog sa atong mga kalag; yakapa nato Siya, ug Iya nga ipawala ang atong mga kaaway, makita ug dili makita; magpadayon kita sa pagsalig Niya, ug siya magkorona kanato sa adlaw sa pagkabanhaw sa mga patay, sa adlaw sa iyang pagpadayag sa himaya, diin nga adlaw unta mahimong takus usab kita nga motindog sa atubangan sa iyang trono nga walay paghukom, ug, human makahatag og maayong tubag, madawat ang gingharian sa langit!

281. Sa paghunahuna sa mga pag-antos sa Ginoo, pasig-uliha kita sa pag-ambit sa Iyang mga pag-antos

281. 1) Sa paghunahuna sa mga pag-antos sa Ginoo, pasig-uliha kita sa pag-ambit sa Iyang mga pag-antos. – 2) Nakaambit na ka sa Iyang mga pag-antos, apan padayon sa pagbuhat niini, ug magpadayon usab sa tanang uban pang mga hiyas. – 3) Gipasiugdahan sa paglaum nga kita usab pagahimong himayaon uban Niya: kay unsa kaha kadako ang kalipay sa mga nakigbahin sa Iyang pag-antos, ug unsa kaha kadako ang kasubo sa mga mibulag niini?! – 4) Sa paghunahuna niini, paningkamotan nato nga magpabilin kitang putli ug molabaw sa matag maayong buhat. [4, 72]

1. Kining adlaw (Miyerkules sa Pasyon) balaan, ug nagasimba kita: kay niining adlaw ang Ginoo nagsugod sa pag-antos sa pag-antos sa Krus alang kanato, ingon sa giingon ni David: *'Ngano man nga naglagot ang mga nasud, ug ang mga katawhan nagahimo og bakak nga mga tinguha? Ang mga hari sa yuta mitindog, ug ang mga magmamando nagtigum batok sa Ginoo ug batok sa Iyang Cristo'* (Salmo 2:1, 2). Nagtigum sila, nagplano og dautan batok sa ilang Ginoo, kinsa gisalikway sa malimbungong si Judas ang iyang Magtutudlo ug gilimbong Siya. Gisundan kini sa traydor nga halok, sa paghigot ug paghatag sa Ginoo

sa tanan ngadto sa Iyang mga kaaway alang sa paghukom; sa dihang gidala Siya sa ilang atubangan, ang Hukom sa tanan gipangutana ug mitubag, ug pagkahuman mitubag—oh, unsa ka makalilisang paminawon!—Giigo Siya sa aping sa usa ka sulugoon ug gidala-an kini uban sa dakong pagkamapailubon, nga miingon: *'Kung nasayop ko sa akong gisulti, ipakita ninyo ang sayop; apan kung husto ang akong gisulti, ngano man inyong gipukpok ko?'* (Juan 18:23); unya gipasipala ug gikondena Siya; unya Gidawat Niya ang mga insulto, pagpanag-ing, pagpang-uyab, pagbuga sa luwa, pagputol sa dalunggan, mga hampak sa ulo gamit ang kawayan, pagpangusog, ug pagpakusa sa Krus, diin, pag-abot Niya niini, Naga-ampo Siya alang sa Iyang mga mamamatay: *'Amahan, pasayloa sila; kay wala sila kahibalo sa ilang gibuhay'* (Lucas 23:34); sa katapusan, gihatagan Siya og apug nga gisagol sa suka nga imnon, ug ang Imortal namatay, samtang gisumiter Niya ang Iyang espiritu sa Dios Amahan, ug pagkahuman sa Iyang kamatayon, gituslob ang Iyang kilid. Mao kana, sa mubo, ang mga pag-antos sa Ginoo! – Ug kinsa man ang makadungog sa maalamon nga paagi sa mga salaysay sa Ebanghelyo bahin niining mga hitabo, dili na masuko, ni masubo, ni mabuang, ni mapahitas-on, ni motamay sa iyang igsoon, ni maselos, ni mangita og himaya; apan maningkamot sa tanang paagi nga mapainubuson ang ilang kaugalingon, nga maghinulsol, nga ituring ang ilang kaugalingon nga sama sa abog ug uling, nga maghandum nga makig-ambit sa mga pag-antos ni Cristo, nga mapahisama sa Iyang kamatayon, aron makig-ambit usab sila sa himaya sa Iyang pagkabanhaw.

2. Kusgi kamo, ingon ko kaninyo, ug kamo usab; kay nakig-ambit na kamo sa mga pag-antos sa Ginoo ug nagpabilin kamo niining pakig-uban kaniya. Hunahunaa kon asa kamo: dili ba tungod sa iyang pulong ug sa iyang pagpamatuod nga kamo anaa sa pagka-exile ug gipanglutos? Apan bisan pa niini, wala ba kamo masinati nga mapriso? Wala ba kamo magdala og dugo taliwala sa mga panaway ug mga insulto? Dili ba ang uban sa atong mga igsoon nangamatay nga maisugon taliwala sa ilang mga pag-antos? – Mao kini ang atong pagdayeg sa Ginoo! Ug mao kini ang atong gasa! – Apan samtang ang atong pagkamalig-on dili masaligan tungod sa atong pagka-usab-usab, ug dili nato masulti nga seguridad unsa ang dad-on sa umaabot nga adlaw; busa nag-awhag ko kaninyo nga magbarog nga lig-on alang sa Ginoo, matinindog ug dili matuyok, naningkamot nga magkahiusa sa kasingkasing ug hunahuna alang sa pagtuo sa Ebanghelyo, *'dili matuyok sa atubangan sa bisan unsang pagsupak'* (Fil. 1:28), *'ug dili maghatag og bisan unsang hinungdan sa pagkapukanan sa bisan unsang butang'* (2 Cor. 6:3), *"apan sa tanang butang ipakita ninyo ang inyong kaugalingon nga mga sulugoon sa Dios"* (2 Cor. 6:4) sa pagsunod, sa pagpaubos, sa pagkamabuotan, sa pagkamaabiabihon, *"uban sa dakong paglahutay; kay kinahanglan kamo og paglahutay, aron, sa pagbuhay sa kabubut-on sa Dios, makadawat kamo sa saad. Kay sa gamayng panahon pa, moabot gayud ang miingon nga moabot ug dili maglangan"* (Heb. 10:36–37).

3. Apan kon Moabot Siya ug dili maglangan, ngano man nga kita *'mapaluya sa mga kasakit'* (Efe. 3:13), imbis nga andam kitang mamatay alang sa Ginoo matag adlaw? – Kay nasulat: *'Kung kita mamatay uban Niya, mabuhi usab kita uban Niya; kung mag-antos kita, maghari usab kita uban Niya; kung ikalimod nato Siya, ikalimod usab Niya kita; kung dili kita matinud-anon, Siya nagpabilin nga matinud-anon—kay dili ninyo ikalimod ang inyong kaugalingon'* (2 Tim. 2:11–13). Unsa kaha ka dako ang kalipay sa mga balaan sa dihang makita nila ang Ginoo nga nagagikan sa langit uban sa mga anghel sa Iyang gahum, nga nagtawag kanila ngadto sa kalipay nga dili masukod, nga nagkorona kanila ug nagahari uban kanila hangtod sa kahangturan? Ug unsang pag-antos, sa laing bahin, ang ilang masinati niadtong wala motuo sa Ebanghelyo ug misupak sa Iyang mga sugo—kadtong, ingon sa gisulat, *'mag-antos sa silot sa walay katapusang pagkaguba, layo sa Iyang presensya ug sa himaya sa Iyang gahum, sa dihang Siya moabot aron himayaon sa Iyang mga balaan ug pagahimayaon sa tanan nga mituo'* (2 Tes. 1:9–10).

4. Sa paghunahuna niini sa atong hunahuna ug pagpamalandong niini, *'paghinlo nato ang atong kaugalingon gikan sa tanang kahugawan sa unod ug espiritu, nga magpadayag sa pagkabalaan sa kahadlok sa Dios'* (2 Cor. 7:1), naningkamot alang sa labing maayo ug nag-uswag paingon sa pagkahingpit (Heb. 11:16; 6:1), *'pagdumot sa dautan ug pagkapit sa maayo; paghigugmaay kita sa usag usa; pagpasidunggan sa usag usa labaw pa sa atong kaugalingon; dili tapulan sa kadasig, kondili mainit ang espiritu, nag-alagad sa Ginoo; nagalipay sa paglaum, mapailubon sa kasakit, ug padayon sa pag-ampo'* (Roma 12:9–12); aron, sa pagpuyo nga matinud-anon sa ingon nga pagkabalaan, atong maselebrar ang umaabot nga Pasko sa usa ka angay nga paagi, ug mahimong takus nga makatagamtam sa langitnong mga panalangin hangtod sa kahangturan.

282. *Dili ba katingalahan nga ang Ginoo—ingon sa Iyang pagka-anaa—nag-antos og ingon niini?*

282. 1) Dili ba katingalahan nga ang Ginoo—bisan unsa Siya ka-ingon—nag-antos ingon ana? – 2) Ang tanang binuhat nangurog; magpabilin ba kitang walay pagtagad? – 3) Tungod sa ingon ana kadako nga gugma nga gipakita Niya kanato, bayara nato Siya pinaagi sa gugma ug pagkaandam sa pag-antos sa tanang butang, sa ordinaryong dagan sa atong kinabuhi ug sa paglutos. [4, 73]

5. Ug ang paghinumdom sa mga pag-antos sa atong Ginoong Jesu-Kristo kanunay nagpuno sa kalag sa pagmugos ug pagkamalumo, labi na sa niining mga adlaw (Semana Santa – Biyernes), sa dihang nahitabo ang matag usa niini nga mga panghitabo. Unsa kaha, busa, kining mga pag-antos? – Ang malimbungan nga tinguha sa pagpatay sa Ginoo, ang Iyang pagdakop sa mga Hudyo, ang Iyang pagdala ngadto sa kamatayon, ang Iyang pagpakita sa atubangan sa hukmanan ni Pilato, ang Iyang paglitis, ang pagpangutana, ang paghampak sa Iyang mga dalunggan, ang pagbuga sa Iyang nawong, ang pagpanamastamas, ang pagpangatawa, ang pagpas-an Niya sa krus, ang pagpakusog sa Iyang mga kamot ug tiil, ang pagtilaw sa pait nga bino, ang pagtuslok sa Iyang kilid, ug ang tanang uban pang mga butang nga nahitabo taliwala niini—mga butang nga dili masulod sa kalibutan, ug dili usab matarong nga mailarawan, dili lang sa sinultian sa tawo kondili sa tanang sinultian sa mga anghel. Kay hunahuna nato kung unsa kadako ug dili masukod kining misteryo! – Ang Ginoo, nga nakakita sa labing tinago nga hunahuna sa kasingkasing ug naggiya sa matag hunahuna sa tawo, – Siya mismo gidala sa konseho diin Siya gisilotan sa kamatayon; Siya *nga* 'nagpamantala sa tanang butang pinaagi sa pulong sa Iyang gahum' (Heb. 1:3), Siya mismo ang gihatag sa kamot sa mga makasasala nga tawo; Siya nga nagbugkos sa tubig sa panganod ug nagapainom sa yuta sa takdang panahon, Siya mismo ang gidala nga nakagapos; *'Siya nga nagsukod sa langit sa usa ka palad, ug sa tibuok yuta sa usa ka dakop, ug nagtukod sa mga bukid sumala sa sukod'* (Isa. 40:12), – Siya mismo ang gipukpok sa kamot sa usa ka sulugoon; Siya nga nagpalamuti sa yuta sa nagkalain-laing bulak, Siya mismo ang gikoronahan sa korona sa mga tunok sa kaulaw; Siya nga nagtanum sa kahoy sa kinabuhi sa tunga-tunga sa Paraiso – Siya mismo ang gipakuptan sa kahoy sa pagpanamastamas. O, unsa ka makalilisang ug supernatural kining mga panan-awon.

6. Ang adlaw nakakita niini ug nangitngit; ang bulan nakakita niini ug naeklipse; ang yuta nabati kini ug nangurog; ang mga bato nabati kini ug nabungkag; ang tanang binuhat nangurog sa pagtan-aw sa pagpaubos sa Ginoo. – Busa ang mga elemento nga walay kalag ug walay pagbati, daw nabuhi ug nakabati, tungod sa kahadlok sa Dios ug sa pagkakita niining mga panan-awon, mibulag sa ilang natural nga han-ay ug nabag-o: kita ba, nga gihatagan og rason, nga alang kanato namatay si Cristo, dili ba kita mapukan ug maghilak karong mga adlaw? Ug dili kaha kita, pagkahuman niini, mas walay pulong pa kaysa sa mga walay pulong, ug mas walay pagbati pa kaysa sa mga bato? Dili unta mahitabo kanato kini, dili unta mahitabo; apan, pagkahuman mapuno kita sa mahimayaong katingala ug mausab sa usa ka maayong pagbag-o, maghilak kita, ihalad nato ang atong mga pagbati ingon usa ka halad, bayari nato ang mga pagsaway sa Ginoo pinaagi sa pag-antos sa mga pagsaway, pag-antos kita sa mga samad alang sa Iyang mga samad—ang uban sa buhat sa pagsunod, ug ang uban sa umaabot nga pag-angkon.

7. Dili ba nato makita sa tanan niini ang dili mabilang nga mga hinungdan sa gugma sa Diyos? Kinsa bay nakabilanggo sa prisohan? Kinsa bay naghalad sa iyang kaugalingon aron patyon tungod sa iyang hinigugma? Apan ang atong labing maloloy-on nga Dios mitugot dili lang sa usa o duha, kondili sa dili mabilang nga pag-antos alang kanato nga gikondenar. Busa, sa matarong nga paagi, ang bulahan nga Apostol, samtang nagpamalandong niini ug napuno sa lawom nga gugma alang sa Dios, miingon: *'Ginasaligan ko nga bisan ang kamatayon o kinabuhi, bisan ang mga anghel o mga prinsipalidad, bisan ang mga gahum o ang mga butang karon o umaabot, bisan ang kahitas-an o kahiladman, o bisan unsang laing binuhat, dili makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios nga anaa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo'* (Roma 8:38–39). Kay gihigugma kita sa Dios nga *ingon niini*: *'Gihatag Niya ang Iyang bugtong Anak, aron ang bisan kinsa nga motuo kaniya dili malaglag kondili makabaton sa kinabuhi nga walay katapusan'* (Juan 3:16–17). Tungod kay wala silay angay ihatag nga takus nga ganti alang sa ingon nga gugma nga gikan sa ilang kaugalingong mga buhat, gihalad sa mga balaan ang ilang kaugalingon, ang ilang mga lawas ug ang ilang dugo; ug sa mga paningkamot sa pagpanamastamas ug sa ilang mga pag-antos, gikaawit nila uban kang bendito nga David kining kanta: *'Unsaon nako pagbayad sa Ginoo sa tanan niyang gipanghatag kanako?'* (Salmo 115:12). – Pinaagi sa ingon nga tingog, kita usab magtuaw ngadto sa Ginoo kanunay, nga nagapaningkamot alang Kaniya nga walay hunong uban sa dili mapugngan nga pangandoy alang Kaniya, ug kanunay nga naningkamot alang

sa labing maayo, aron kita mahimong mga manununod sa walay katapusang mga panalangin uban sa tanang mga balaan.

283. *Nalipay ako sa imong pag-uswag sa pagkamabuotan*

283. 1) Nalipay ko sa imong pag-uswag sa pagbuhat sa maayo. – 2) Apan ayaw hunong diha; padayon sa pag-una, pinaagi sa pag-alig sa mga santo ug pagpanguha og kaisog gikan sa mga saad. [4, 81]

8. Nagsulti ako kanimo sa akong kaugalingong kagustuhan, dili tungod sa pagpugos, bisan pa man aduna koy katungdanan nga makigsulti kanimo. Kay mainit kaayo ang akong pagkamapainubsanon alang kanimo nga sama sa pagkamapainubsanon sa Dios, bisan pa man usa ako ka makasasala, ug naglipay ako sa dakong kalipay sa imong pag-uswag. Bisin pa kon usahay kinahanglan ko kamo pasanginlan, sama sa akong gibuhit dili pa dugay, kini aron mailhan ninyo ang daghang gugma nga naa kanako alang kaninyo, [kay ang usa ka mahigugmaong ginikanan, samtang nag-atiman sa ilang mga anak, dili magpasagad sa pagdisiplina kanila. *'Kay unsa kaha nga anak ang dili disiplinahan sa iyang amahan?'* (Heb. 12:7)], – *'aron kamo mahimong hingpit ug kompleto, nga walay kulang'* (Santiago 1:4). Kay gikumpisal ko nga masunuron ug mapainubsanon kamo, ug hugot ninyong gituman ang mga sugo sa inyong amahan, nga tingali walay lain sa niining han-ay sa kinabuhi monghe nga makahimo niini. Ginasulti ko kini nga walay pagpangdayeg, kondili sumala sa tinuod nga kahimtang. Ug kinsa bay sama sa pagkahiusa sa hunahuna sa Amahan ug sa pagsunod sa abad sa tanang butang, subay sa mga sugo sa Ginoo, sama kaninyo, nga maalamon sa duha? Ang pagpamatuod niini makita sa mga paglutos, pagpahawa, prisohan, pagdumot, *ug sa 'pagbarog nga lig-on hangtod sa pagdula sa dugo'* sa pakigbisog *'batok sa sala'* (Heb. 12:4). – Ug kini dili gikan kaninyo, kondili usa ka gasa gikan sa Dios, Kang Niya ang himaya. Pasagdi nga ang uban adunay kuwarta ug kabtangan, mga monasteryo ug uban pang paagi sa seguridad; alang kanako, igo na alang sa akong maayong dungog nga kamo ra ang naa kanako ug kamo ang akong garbo: kay kamo ang akong kalipay ug akong korona sa himaya, akong kinabuhi ug tanang uban pang kaayohan.

9. Ako nangayo lang nga dili ka maluya sa imong maayong determinasyon, nga dili ka magbutang og utlanan sa pagkamabuotan ug sa imong pagsaka sa mga hagdanan sa pagkahingpit; apan sama sa mga nagasuwig sa materyal nga mga butang nga wala makakaplag og katagbawan sa pagdaghan sa bahandi, ingon usab kamo, sa espirituhanong kahingpit, dili kamo angay mohunong sa pagpadayon paingon sa unahan, hangtod sa inyong katapusang gininhawa. *'Kay ang mga pagkabihag niining panahona dili takus sa himaya nga ipadayag kanato'* (Roma 8:8). Wala ba nimo makita sa kinabuhi sa mga balaan pinaagi sa unsang kakapoy ug singot nila natapos ang panaw sa ilang kinabuhi? Wala ba nimo makita pinaagi sa unsang pag-ula sa dugo ug taliwala sa unsang mga pag-antos natapos sa ilang kinabuhi ang mga balaang martir? Ngano? Aron sila mahiusa kang Cristo. *'Kay ang makita panandaliang, apan ang dili makita walay katapusan'* (2 Cor. 4:18). Dili ba maayo ang adlaw? Apan kini usab sa katapusan maluya. Dili ba maayo ang bulan? Apan kini usab mohunong sa paghatag og kahayag. Dili ba maayo ang mga bitoon? Apan kini usab mahulog. Dili ba matahum ang kalangitan? Apan bisin kini maluma sama sa bisti, ug ang tanang butang mausab—ug adunay bag-ong langit ug bag-ong yuta, ingon sa gisulat—ug magsugod ang usa ka kinabuhi nga dili masukod ang panalangin niini kang Kristo ug uban kang Kristo. Mao kana ang mga saad nga gihatag kanato. Ug pinaagi sa ingon nga mga pahimangno, magtinabangay kita aron mapildi ang makalilimos pinaagi sa labaw pa sa makalilimos, aron mapildi ang makalaut nga gugma pinaagi sa balaan nga gugma, ug, ingon sa pagtudlo sa Apostol, *'pangitaa ang mga butang nga naa sa itaas, diin si Cristo naglingkod sa tuo sa Dios, ug ipahimutang ang inyong hunahuna sa mga butang nga naa sa itaas, dili sa mga butang nga yutanon'* (Col. 3:1), dili maglubog sa lapok sa mga kahilayan, dili malumos sa lapok sa mga pagbati, *'kay ang katapusan niini mao ang pagkaguba. Apan ang atong kinabuhi naa sa langit, diin usab nato gihulat ang atong Manluluwas, ang Ginoong Jesu-Cristo'* (Fil. 3:19–20).

284. *Sa pag-angkon og samad, nangita ko og tambal, ug—tan-awa, nagsulti ko kaninyo*

284. 1) Sa pagkasamad nako, nangayo ko og tambal, ug—anhi ko karon nagsulti kaninyo. – Nagkuha ko og pagtulun-an gikan niini: sa diha-diha nga masamdan sa sala ang bisin kinsa, magdali sa pagtambal sa paghinulsol. – 2) Ayaw paglangan; kay basin makuha ka sa kamatayon, ug makalilisang ang mamatay nga wala pa malimpyo ug magpakita ingon ana sa atubangan sa lingkoranan sa paghukom. – 3) Pag-amping sa imong kaugalingon, ug ayaw pagpaminaw sa kaaway nga nagtudlo sa paglangan-langan. [4, 82]

10. Ang samad sa akong bitiis nakapasubo kanimo, ug matarong ra gayud. Kay nakig-ambit ka sa akong kalipay ug kasubo, sama sa mga nagahigugma sa ilang igsoon ug amahan. Ako, sa akong bahin, nakakuha niini og usa ka pagtulon-an aron tudloan kamo. Unsa man kini nga paagi? Sa dihang nakadawat ako og samad tungod sa akong mga sala, dali dayon ko nanginahanglan og medikal nga pagtambal ug angay nga pahulay; mao nga sulod sa tulo ka adlaw, wala ko makig-istorya kaninyo. Karon, bisan pa niana, pinaagi sa grasya sa Dios, naayo na ang sakit, ug ania na usab ako uban kaninyo – ug ania ako karon, nag-istorya kaninyo. – Pareho usab kini sa mga samad sa kalag. – Naa bay nakasamad sa kasingkasing tungod sa ilang nakita o nadungog? O nadani ba sila sa usa ka demonyong hunahuna ug gilunop sa dautang kahilambigit, kasuko, kalagot, pagdumot, pagpanukotuko, panagbangi, pagsuway, o sa ubang makaguba nga pagbati? – Kinahanglan dayon nilang sugdan ang pag-ayo sa ilang kaugalingon, pinaagi sa paghinulsol, pagmugos sa kasingkasing, paghilak, pag-agah, kasakit sa kasingkasing, ug uban pang tambal sa paghinulsol; ug, human hingpit nga naayo, mobalik pag-usab sa ilang kaniadto nga kahimtang sa kaayohan. Apan kon dili kini buhaton, mosunod ang sala sa sala ug samad sa samad; ang pagbati mahimong dili na matambal, ug mamatay kita sa atong sala.

11. Apan dili unta kini mahitabo kanato, akong mga igsoon. Una sa tanan, kinahanglan bantayan nato ang atong kaugalingon aron dili makasala: kay unsa pa kaha ang mas tam-is o mas malipayong kaysa pagbaton og putli nga kalag ug hunahuna nga wala'y kadaut gikan sa mga pagbati? Ug kon makasala kita tungod sa mga hilig sa atong kinaiyahan, kinahanglan nga maghinulsol kita sa labing dali nga mahimo, nga walay bisan usa ka butang sa atong sulod nga dili natabangan, bisan pa sa usa ka oras: kay ang kamatayon usa ka kawatan, ug wala ka kahibalo sa unsang oras moabot kining kawatan, kon sa tungang gabii o sa pag-awit sa tandang; Ang pagbiya sa lawas nga dili andam usa ka dakong kasubo, ug ang pagtindog ingon ana sa atubangan sa hukmanan ni Cristo labi ka makalilisang. Kay, ingon sa Apostol, *'Ang pulong sa Dios buhi ug aktibo, mas hait pa kay sa bisan unsang kampanatang may duha ka talinis, nga motuslok bisan hangtod sa pagbulag sa kalag ug espiritu, sa mga lutahan ug utok, ug usa ka tighibal-i sa mga hunahuna ug tinguha sa kasingkasing; ug walay binuhat nga natago gikan sa Iyang panan-aw, kondili ang tanan butang hayag ug hayag sa atubangan sa Iyang mga mata: ug kaniya kita kinahanglan maghatag og pasaysay'* (Heb. 4:12–13). *"Ug kon ang matarung halos maluwas, asa man magpakita ang dautan ug ang makasasala?"* (1 Pet. 4:18). Kung ang Propeta Daniel, nga nakakita sa Paghukom sa Dios sa usa ka panan-awon, napuno sa kahadlok ug katingala, unsa kaha ang mahitabo kanato inigbarug nato sa atubangan sa lingkoranan sa paghukom? *'Usa ka suba sa kalayo,'* ingon niini, *'nag-awas sa atubangan Niya: libo-libo ang nag-alagad Niya, ug napulo ka libo ang nagtindog sa atubangan Niya: gitukod ang lingkoranan sa paghukom, ug gibuksan ang mga basahon'* (Dan. 7:10). Sa diha nga mahitabo kini, kinsa ang motindog nga lig-on, ug kinsa ang magpabilin nga maisug? Walay lain, gawas sa mga adunay tinuod nga pagtuo ug maayong buhat, ug sa mga nakab-ot ang kaisog, pagkamatarong, ug pagkabalaan—ang mga anak sa pagsunod.

12. Busa, kinahanglan magbantay kita uban sa labing dakong pag-amping, ug maghulat sa kaluoy sa matag takna uban sa kahadlok. Dili usab matago ang atong mapintas nga kaaway nga manikas sa atong kaugalingon; siya nga kanunay kita gitintal nga usikan ang karon sa kawalay pag-amping ug katamaran, samtang ginapahilayo ang pagsunod sa mga sugo hangtod sa umaabot. Mao kana ang bitin, nga naglimbong kanato pinaagi sa makadani nga hitsura sa sala. Apan atong kanunay siyang supakon ug pabalikon pinaagi sa gahum sa Dios. Busa karon, sa pagpaubos, ako kamo gina-atubang niining taknaa pinaagi niining mga pulonga, aron, sa pagkadungog ninyo bisan lima ka pulong gikan sa akong mga ngabil, kamo mapahupayon ug magdasigay sa usag usa pinaagi sa pahimangno nga gihatag kaninyo. Kay ang pahimangno usa ka panalangan nga kanunay nagabag-o sa kalag. Ug sa pagbuhat niini, sumala sa ehemplo sa atong mga katigulangan, nasayud ko ug kumpiyansa nga kita magmalampuson sa pagtrabaho alang sa atong kaluwasan, mapalig-on ang Dios, ug matugotan nga takus sa Iyang gingharian.

285. Gihagit niya kita sa pagpasalamat sa Dios, nga bisan pa sa ilang pagka-sa gawas sa ilang yutang natawhan, naghatag kanila sa tanang matang sa pagkaon

285. 1) Gihagit niya kita sa pagpasalamat sa Dios nga, bisan pa sa usa ka langyaw nga yuta, Iyang gihatag kanila ang tanang matang sa suplay. – 2) Ug aron dili nato mawala ang ingon nga grasya, gihangyo niya kita nga dili maluya sa atong kadasig sa pagpalipay sa Dios, ni sa atong pagtuo ug paglaum. [4, 83]

13. Dapat kita magpasalamat sa Ginoo sa mga panalangan nga Iyang gihatag kanato, labi na samtang naa kita sa langyaw nga yuta, aron bisan pa sa atong pagka-exile magkinabuhi kita sama sa usa ka monghe, ug dili lang makatagbaw sa atong kaugalingong panginahanglan kondili makahatag usab alang sa mga moanha

kanato. Kay wala ba ninyo makita pila ka daghan sa atong mga igsoon ang padayon nga moanha kanato gikan dinhi ug didto? – Asa pa kaha sila mulingi gawas sa Dios ug sa atong pagkapaubos? Wala ba usab ninyo makita pila ka daghan pang mga nagalibot-libot nga amahan ug igsoon ang nanawag kanato, nga nag-antos sa kakabus ug kakulang sa tanang butang? – Halos walay adlaw nga molabay nga dili kami mopahiluna og bisan kinsa; apan, bisan pa niini tanan, wala gayud kami kulang sa gikinahanglan; sa kasukwahi, nabug-os gayud ang tanan namo. Mahitungod niini, unsa pa man among masulti kondili ang tinuod nga wala magbakak ang nagsaad: *'Pangitaa una ang gingharian sa Dios ug ang iyang pagkamatarung, ug idugang pa kaninyo kining tanan'*? (Mat. 6:33). – Ug sa tinuod, gihatagan kami sa *'bunga sa trigo, sa bino ug sa lana'* (Sal. 4:8) ug sa ubang mga gikinahanglan – tanan labaw pa sa among gipaabot; hangtud nga kulang kami sa kusog aron makasangpit og tingog nga angay sa pagpasalamat sa kaayo sa Dios. Bisan pa man kon kita medyo napugos ug nabug-atan sa ingon nga mga han-ay, hunahuna unsa ang ganti – ug unsang pagdayeg ang mosaka ngadto sa Dios tungod niini? Bisan pa gani ang mga abbot sa mga monasteryo nangahibulong nga ang gibuhay sa Dios kanato, nga wala nila'y kusog buhaton, natuman. Ngano man kini? Aron maila ang gahum sa Dios pinaagi sa atong pagtuo ug paglaum. Ug sa akong tan-aw, ang nahitabo karon taliwala nato kusgan kaayo'g kapareho sa nahitabo atol sa pagpanaw sa Israel sa kamingawan. Karon ika-upat na ka tuig nga wala kita magtanum ni mag-ani, ug sa tibuok niining panahona, ang Dios naghatag kanato og pagkaon nga wala gayud mahurot. Wala Siya magpanaug og mana gikan sa langit, apan gibuksan Niya ang mga kamalig sa kadtong sobra pa ang pagkaon aron mapakaon ang mga gutom. Wala Siya magpagawas og tubig gikan sa bato, apan nagbubo Siya og bino gikan sa mga sudlanan sa mga matinud-anon, pinaagi sa ilang kaugalingong mga kamot. Ug daghan pa Siya'g gihatag nga mga panalangin kanamo, nga dili angay isulti karon. Dili ba kini katingalahan, dili ba kini makapahingangha, dili ba kini angay pasidunggan? – Musulti ko pa ug lain pa sa mga pulong sa Apostol: nga kita, *'bisan pa man gani nga pobre, nagapabakod sa daghan; bisan pa man gani nga walay bisan unsa, nagapanag-iya sa tanan'* (2 Cor. 6:10).

14. Mao kana ang mga gasa sa atong maloloy-on nga Dios, ug mao kana ang Iyang mga panalangin! Ug hinungdan kini sa kahadlok nga, tungod sa atong kapakyasan sa pag-ila kung giunsa Niya kita pagpasidunggan sa ingon niini nga paagi, basin masakitan nato ang atong Mabubulig – apan mag-amping kita, mga igsoon, – kita tanan: ang mga ania dinhi ug ang mga wala – tumanon nato nga may kugi ang mga sugo sa Ginoo, *'ug dasigon nato ang usag usa sa gugma ug sa mga maayong buhat'* (Heb. 10:24), nga dili magpuyo nga walay pag-amping, dili mosugot sa mga tinguha sa unod ug sa hunahuna, dili mosugot sa pagreklamo, sama sa mga magreklamo kaniadto, dili mosulay sa Ginoo sama sa gibuhay sa mga mosulay niadtong mga adlaw – kon buhaton ba Niya kini o kana alang kanato sa umaabot. *'Tanan nga butang mahimo sa nagtuo'* (Marcos 9:22), ingon sa gisulat. Kay kon tinuoray kitang motuo, ang Ginoo, sa atong hangyo, ihatag kanato ang tanan nga gikinahanglan alang sa atong kaluwasan ug alang sa atong kinabuhi sa unod. Ug malampuson nato nga malabang ang kamingawan niining kinabuhi, nga gipasiugda sa kahayag sa kamatuoran; atong palagson ang dili makita nga Amalek, nga armado sa gamhanang espirituhanong mga armas; ug dili kita mosulod sa Yutang Saad—kay dili namo gipangita ang panandaliang ug malabay—kundi ang Gingharian sa Langit; kay ang Naga-saad mitug-an sa kamatuoran: *'Bulahan ang mga ginapanglutos tungod sa pagkamatarung, kay ila ang gingharian sa langit'* (Mat. 5:10).

286. Ang mga tukso sa tawo gikan sa gawas ug sayon ra

286. 1) Ang mga panlabay sa gawas kay tawuhan ang kinaiya, ug gaan kini. – 2) Ang mga panlabay sa demonyo mas grabe; apan malabwan nato kini uban sa tabang sa Ginoo, basta dili kita maluya sa atong kaisog sa pagsukol niini. – 3) Kini usa ka walay hunong nga pakigbisog ug pagkamartir. [4, 84]

15. Sa atubangan sa mga kasakit nga miabut kanato, angay nga isulti nato, uban sa Apostol: *'Walay pagsulay nga miabut kaninyo gawas sa kasagaran sa tawo'* (1 Cor. 10:13). Ginasulti namo kini alang kang Theoktist, ang maayong tigulang, nga pinalangga namo sa tanang paagi. Unsa man kaha kining pagsulay? Nga siya gibilanggo sa usa ka isla nga ginganlan og Chalkis, samtang ang iyang tigulang, gisilotan sa mga sakop sa iyang gahum tungod sa bakak nga giingon nga wala siya nag-ampo alang sa mga nagdumala, gipailawom sa labing grabeng pagpanakit. Nagbuto ang mga tukso; ug kadaghanan kanato ang ginabantayan nga responsable sa ingon nga mga tukso: kay giunsa man nato pagtugot nga ang gisaligan sa pagdumala sa monasteryo dili mag-ampo alang sa mga may awtoridad sa iyang kaugalingong kabubut-on? O giunsa man nato pagtugot nga ang mga igsoon ug mga amahan, nga nakalingkawas sa pagkabilanggo, magpabilin sa siyudad ug dili samokon ang mga heretiko? – *"Gumawas kamo sa ilang taliwala ug magbulag, nagaingon*

ang Ginoo, ug ayaw paghikap sa hugaw" (2 Cor. 6:17). Ang mga naglihok batok niini mag-antos og grabeng kasakit. Mao nga kami, sa pagkapaubos, mibulag sa mga nagpuyo sulod sa siyudad ug nagpuyo sa palibot niini, aron *'dili hatagan og rason ang mga nangita og rason'* (2 Cor. 11:12); ug ang Ginoo nagpabilin kanamo nga walay kadaut hangtod karon. Apan Padayon Siya sa pagbantay kanato, kon magbantay kita sa atong kaugalingon, dili magsalita og bisan unsa, ug dili magpaminaw sa walay pulos ug masawayon nga mga pakigpulong. Sama sa giingon sa Apostol: *'Hinaut nga ang inyong pakigpulong kanunay nga adunay grasya, gisawsawan sa asin, aron kamo makahibalo kon giunsa ninyo pag-uyon sa matag tawo'* (Col. 4:6). – Ug unsa man ang giingon pag-usab sa igsoon sa Dios: *'Sulti kamo niini, ug buhata kamo niini, ingon sa mga walay sala sa atubangan sa balaod, aron kamo makaluwas?'* (Santiago 2:12). Busa masiguro nato nga dili kita mahulog sa tukso sa sayop nga panahon, kondili makagawas kita gikan niining mga dautang butang sama sa usa ka bitag.

16. Ug mao kini gayud ang tinuod nga pagtuptop sa tawo—nga nagpasabot, gaan ra kini. Apan ang pagtuptop sa demonyo—oh!—bug-at kaayo ug malimbungon. Ang kaaway nagpaabut matag adlaw, matag oras ug matag minuto aron tuptupon kita, ug pinaagi niini, ginapalisod kaayo ang pagsupak kaniya ug ginapahugot ang pag-angkon sa kadaugan. Apan tungod kay ang kaisog ug kugi makab-ot ang tanan nga angay ug gikinahanglan buhaton, maningkamot kita nga masigasig nga mosukol ug modaog uban sa tabang ni Kristo: kay Siya nag-antos sa mga pagsulay uban kanato; mao nga miingon Siya: *'Kung wala Ako, dili kamo makabuhat ug bisan unsa'* (Juan 15:5). Busa paningkamotan nato nga dili mahulog niining tukso ug dili masalig sa kalooy sa yawa. Kining pagkabilanggo dinhi sa isla, ug labi na kay sa mubo ra nga panahon, sa tinuod, dili tinuod nga pagkabilanggo. Ang tinuod nga pagkabilanggo mao ang paglabay kanimo gikan sa Dios ug paglabay sa hingpit nga kangitngit. Sa samang paagi, unsa kaha kining pagbunal dinhi, nga daghan kaayo ug daghan kaayong latigo? – Ang tinuod nga pagbunal mao ang diin ang mga latigo dili mabilang ug ang pag-antos nga resulta niini walay katapusan. Ug *'ang mga nagbuhat sa maayo,'* ingon sa Ginoo, *'mobanhaw alang sa kinabuhi; apan ang mga nagbuhat sa dautan, alang sa paghukom'* (Juan 5:29). Busa, kahadlukan nato kini ug mangurog, nga naningkamot sa atong tibuok kusog sa gahum sa Espiritu nga nagpuyo sa atong sulod, *'gipagub-an ang mga panaglalis,'* ingon sa gisulat, *'ug ang matag hataas nga butang nga gipatukod batok sa kahibalo sa Dios, ug pagdakop sa matag hunahuna sa pagkaulipon sa pagsunod kang Cristo; ug andam sa pagsilot sa matag buhat sa pagsuway'* (2 Cor. 10:4–6); ug kini nga walay hunong.

17. Tan-awa, usa ka walay hunong nga pakigbisog! Tan-awa, usa ka pagkamartir nga puno sa pag-antos! Kay kinsa man, nga kanunay giatake sa mga hunahuna, dili mosugot kanila ug dili mouko sa tuhod kang Baal, kondili mosukol ug madaog ang mga pagbati—kalaw, kasuko, kalagot, kahadlok—kadtong tawo mag-antos sa pag-antos adlaw-adlaw ug mahimo niyang isulti uban sa Apostol: *'Matag-adlaw ako mamatay; kini ang akong pagpasigarbo nga naa kanako kang Kristo Jesus nga atong Ginoo'* (1 Cor. 15:31); ug sa katapusan sa iyang mga pakigbisog, mangahas nga idugang: *"Nakigbisog ako sa maayong pakigbisog, natuman nako ang lumba, napadayon nako ang pagtuo; karon anaa na alang kanako ang putong sa pagkamatarung, nga ihatag kanako sa Ginoo, ang matarung nga Huwes, sa Adlaw nga kana"* (2 Tim. 4:7–8). – Aron kita, busa, tanan makasulti niini nga matarong, ug unya, pinaagi sa atong mga buhat, pagadekorasyonan sa korona sa pagkamatarong ug mosulod sa Gingharian sa Langit.

287. Ang atong kinaiyahan mahugot ug tapulan. Ang Pulong mahitungod sa mga saad nagpukaw niini

287. 1) Ang atong kinaiyahan mahugot ug tapulan. Ang pulong mahitungod sa mga saad nagpukaw niini. – 2) Ang mga balaan ug mga martir nagpamatuod niini sa buhat. – 3) Apan ngano nga natulog pa gihapon kita? Mibangon kita ug magpadayon paingon sa kagawasan gikan sa kahakog ug mga pagbati – 4) ug matilawan ang kalipay ug kalinaw sa paraiso. [4, 85]

18. Gipakita sa Apostol unsang klase sa paningkamot ang angay buhaton sa magtutudlo alang sa iyang mga tinun-an sa dihang miingon siya kang Timoteo: *'Mangwali ka sa takdang panahon ug sa dili takdang panahon; pagsaway, pagdumot, ug pagdasig, uban sa tanang pagkamapailubon ug pagtudlo: kay moabot ang panahon nga dili na nila dawaton ang matarong nga pagtulon-an'* (2 Tim. 4:2–3). Kay tungod kay natabonan ang atong kinaiyahan, makalautnon ang hunahuna ug dali malimot sa pagtulon-an, kinahanglan kini kanunayng pukawon, sama sa usa ka hait nga tusok, pinaagi sa kasakit sa pulong, aron, sa pagmata sama sa pagkatulog, makita niini ang kalipay nga nagpaabut niini. Kay unsa man kini? Dili ba kini ang Gingharian sa Langit nga gisaad kanato? Dili ba kini ang kinabuhi nga walay katapusan? Dili ba kini ang kalipay nga dili

masukod? Dili ba kini ang katam-is sa Paraiso? Dili ba kini ang dungog nga kapariho sa mga anghel? Dili ba kini ang walay katapusang pahulay?

19. Alang sa unsang katuyoan adunay mga gapus ug mga bilanggoan? Alang sa unsang katuyoan adunay pagbiya sa yutang natawhan ug paglutos? Alang sa unsang katuyoan adunay mga pag-antos ug kamatayon? Dili ba aron kita mahimong takus sa mga saad nga panalangin ug makalikay sa makalilisang nga pag-antos? Tan-awa uban sa unsang kalipay gibubo sa mga martir ang ilang dugo, uban sa unsang pagkaandam sila moadto sa espada, sa kalayo, sa mga hayop, ug sa tanang matang sa ubang pag-antos. Tan-awa usab uban sa unsang kalipay gipamatay sa mga matarong ug gipailawom sa ilang unod, nga wala'y giisip nga mas bililhon pa kaysa sa pagkamaayo mismo.

20. Ug bisan pa niana, ngano man nga natulog kita? Ngano man nga magpadala kita sa makaguba ug makadaut nga mga pagbati, ang hait nga tumoy sa mga pana nga motuslok sa kasingkasing? *'Gagula kamo kanila ug magbulag kamo, nagaingon ang Ginoo'* (2 Cor. 6:17). Busa, molayo kita kanila, sama sa Sodoma ug Gomora, nga gilunop sa kalayo ug asupre; ilabay nato ang pangatarungan sa unod, nga mosupak ug nakig-away batok sa Espiritu; luwason nato ang atong kaugalingon gikan sa mga pagbati nga makapapoy – ug makakaplag kita og pahulay alang sa atong mga kalag. Unsa pa kaha ang mas malinawon kay sa usa ka kalag nga wala'y samok sa mga pagbati ug malinawong nakig-amigo sa Dios?

21. Busa, kini ba ang kalipay ug pagdayeg? Kini ba ang bulahan nga paglipay ug katam-is? Gusto ba nato matilawan kini nga katam-is? – Molayas kita sa mga kalipay sa unod, nga nagdala sa pagkadaut ug kamatayon. Kay *'ang magpugas sa unod, sa unod usab mag-ani sa pagkadaut; apan ang magpugas sa Espiritu, sa Espiritu mag-ani sa kinabuhi nga walay katapusan'*, ingon sa Apostol (Gal. 6:8). Gusto ba nato nga maluho? – Balibaraon nato ang walay pulos nga himaya sa tawo, magsul-ob kita og pagpaubos ug magdekorasyon sa matag maayong buhat. Sa ingon niini, mabuhi kita og matarong karon ug ikonsiderar nga takus sa umaabot nga mga panalangin, pinaagi sa grasya ug gugma sa atong Ginoong Jesu-Kristo.

288. Ang kasamtangang paglutos mas malumo; apan kinahanglan nato kini pag-antus; ug ang kasamtangang henerasyon angay pasidunggan tungod niini

288. 1) Ang pag-antos nga atong giatubang karon dili kaayo grabi; apan kinahanglan nato kini pag-antus; ug ang karon nga henerasyon angay pasidunggan niini. – 2) Bisan pa niana, kanunay kitang mag-andam sa walay kahadlok nga pag-atubang sa mga pag-atake batok sa Ortodoksong pagtuo. – 3) Mahitungod sa atong dili makita nga magpanglutos, pakigbatok kita kaniya nga walay hunong. – 4) Magpabilin kitang lig-on sa atong paglaum sa Dios, ug Iya kitang hatagan og kusog. [4, 26]

22. Sulod niining tulo ka tuig nagkinabuhi kita sa bag-ong matang sa kinabuhi: dili kita hingpit nga gipanglutos, apan dili pud masulti nga dili kita gilutos; nagkita-kita kita ug nagbisita sa panimalay sa usag usa. Ug kini usa ka butang sa gugma sa Dios alang sa katawhan. Kay nakita Niya nga napul-an na kita sa dugay nga paglutos sa nangagi; busa karon gisirad-an Niya ang mga prisohan, apan wala gihapon Niya hunongon ang paglutos alang sa Ortodoksiya, sumala sa Iyang dili masabtan nga mga agi. – Ug mao kini. – Apan, kung tan-awon nato ang tibuok butang, sa akong hunahuna pipila ra ang gipanglutos tungod sa Ginoo. Ug sa pagtan-aw nako sa kadaghan sa atong mga igsoon nga moanha dinhi matag-adlaw, mobati ko og kahupayan sa akong kasingkasing nga daghan kanila ang wala mouko sa tuhod kang Baal, kondili nagpabilin nga matinud-anon sa Ginoo, sama sa hayag nga mga bitoon, sa matag dapit sa Iyang gingharian. – Busa kining kaliwatan usa ka tinubdan sa pagdayeg alang sa mga mosunod; kay ang Dios tinuod nga anaa sa atong sulod, ug ang Simbahan wala mawalaan sa iyang kusog, sumala sa dili mapakyas nga saad sa Ginoo. Ang tanan nga misulong kaniya sukad pa sa unang panahon napangalat sama sa bula sa dagat, samtang siya, sama sa usa ka dili mapukan nga bato, nagpabilin nga lig-on sa parehas nga pagtuo ug parehas nga pag-angkon.

23. Dapat kita malipay ug magdayeg niini; apan sa samang higayon kinahanglan magpabilin kitang matin-aw ug magmatngon, ug mag-andam, aron dili kalit nga mosubang pag-usab ang tukso: kay dili igo nga mapreserbar nato ang atong pag-angkon atubangan sa usa, o duha, o bisan pa gani daghang mga pagsulay, kondili kinahanglan nato kini buhaton sa tibuok natong kinabuhi, hangtod sa katapusan niini – nga dili mapahadlok sa malisyosong mga hungihong, ni mahadlok sa mga silot nga daw andam na mobungkag sa lawas, ni sa mga bilanggoan nga nagpamugos sa unod, ni sa bisan unsang ubang pag-atake sa tawo; apan tinuod nga pagrespeto sa Usa ka Dios, nga pinaagi sa Iyang kabubut-on nagalihok ang tanang butang, ug pagkahadlok lamang sa walay katapusang pagsilot, nga ang pag-eksperyensya niini dili masukod ang kasakit;

kay ang tanang butang karon—malipayon man o masubo—dali ra nga mawala, sama sa damgo; maong nasulat: *'Ang ilang mga pana sama sa samad sa bata'* (Salmo 63:8).

24. Bisan pa niana, kinahanglan gihapon nato silang atubangon, ug labi na gayud ang atong dili makita nga mag-uusig, nga adlaw-adlaw nga nag-atake kanato—nga walay hunong nga nagapukpok kanato dili sa makita nga latigo kondili sa dili makita nga mga hunahuna, ug nagasunog kanato dili sa materyal nga kalayo kondili sa dautang mga tinguha, ug nagatintal ug nagalibot sa atong mga kalag sa tanang matang sa ubang mga pagbati. – *"Busa, ibutang ang kamtura sa kamatuoran, ug isuot ang baluti sa pagkamatarung, ug isuot sa inyong mga tiil ang pagkaandam sa pagpahibalo sa ebanghelyo sa kalinaw; ug labaw sa tanan, kuhaa ang taming sa pagtuo, nga inyong magamit sa pagpalong sa tanang nagdilaab nga pana sa dautan; ug kuhaa ang helmet sa kaluwasan, ug ang espirituhanong espada, nga mao ang pulong sa Dios"* (Efe. 6:14–17). Mao kini ang mga sugo sa mga Apostol! Kami usab, sa among pagkapaubos, nagpahayag niini, ug among gipangayo nga dili kamo mawadan og kaisog sa mga pag-antos ni dili kamo mapul-an sa mga tukso, kay mas daghan nga mga tukso ang inyong masagubang, mas dako pa ang inyong mga korona.

25. Ihatag sa Dios kanato ang kusog: kay Siya gamhanan sa pagtuman sa Iyang gisaad; Siya gamhanan sa pagpalig-on kanato, dili lamang sa pag-antos sa mga samad, kondili usab sa kalayo, sa espada, sa mga mabangis nga hayop, ug sa tanang ingon niini. Tungod sa pagtuo niini, miingon ang Apostol: *'Sa tanan niini, labaw pa kita nga mananaog pinaagi Kaniya nga nahigugma kanato. Kay nahibalo ako nga bisan ang kamatayon o kinabuhi, bisan ang mga anghel o mga prinsipalidad, bisan ang mga gahum, bisan ang mga butang karon o sa umaabot, bisan ang kahitas-an o kalawom, o bisan unsang binuhat, dili makabulag kanato gikan sa gugma sa Dios nga anaa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo'* (Roma 8:37–39). Kung atong itudlo ang atong hunahuna sa paglihok sa ingon niini nga paagi, makigbahin kita sa usa ka walay hunong nga pagkamartir – ug ang atong bahin mao ang uban sa mga martir.

289. Ang pagpanlupig usa ka gasa: kinahanglan mabuhi sa pagpanlupig sa paagi nga angay niining gasa; gipasabot gayud kung giunsa

289. 1) Ang pagpanlupig usa ka gasa: kinahanglan mabuhi taliwala sa pagpanlupig sa paagi nga angay niining gasa; gipasabot gayud kung giunsa. – 2) Supak niini, gikondena gayud ang pagpuyo nga nag-inusara tungod sa makadaot nga mga sangputanan niini – pagka-mapahitas-on sa kaugalingon, kapabayaon, ug mga kapakyasan sa moral. – 3) Gidasig ang tanan nga magpuyo og matin-aw ug maampingong kinabuhi. [4, 87]

26. Gihatagan kita sa Dios sa labing dako nga gasa niining pagpanlupig, ingon sa Iyang kaugalingong gisulti sa Ebanghelyo: *'Mapalad ang mga ginapanglutos tungod sa pagkamatarung, kay ila ang gingharian sa langit'* (Mat. 5:10). Busa, mag-amping kita nga, pinaagi sa pagpuyo nga dili angay sa ingon nga panalangin, dili nato himuon kining pagpanlupig nga usa ka paghukom batok sa atong kaugalingon. Una sa tanan, ang ginapanglutos dili angay mag-inusara, kondili magpuyo uban sa ubang mga igsoon. Kay nagaingon ang Ginoo: *'Diin adunay duha o tulo nga nagtigum sa akong ngalan, didto ako sa taliwala nila'* (Mat. 18:20). Labaw pa, dili siya angay mogawas gawas kon gikinahanglan gayud, kondili magpabilin diin siya gidawat, ingon usa ka biyahero, ug itugyan ang iyang kaugalingon sa pag-ampo, pagpakilimos, pagbasa, pag-awit og salmo, mga manwal nga trabaho ug uban pang mga maayong buhat nga naandan kanato; Kinahanglan niyang likayan ang pagtan-aw sa mga babaye, *'pahilayo sa bisan kinsang igsoon nga nagalibog sa kinabuhi'* (2 Tes. 3:11), mahigalaon, mapasalamaton, puno sa paglaum, kontento sa iyang naa, ug andam modawat sa pag-antos alang kang Kristo: kay diin adunay pagpanlupig, kasagaran adunay usab pag-antos.

27. Ang mga nagpuyo nga nag-inusara adunay kasubo nga ilang bahin: kay ang maalamon miingon, *'Kaaay sa nag-inusara!'* kay *'kung siya mahulog, walay motabang kaniya'* (Ekl. 4:10); ang mga adunay sulugoon sa ilang taliwala nagaguba sa kagawasan sa monastiko; ang mga mopalit og mga uma, ubasan, baka ug asno nagadala sa ilang kaugalingon sa ketong ni Gehazi. Gikan niini moturok ang paghigugma sa kuwarta, kahakog, pagka-usab-usab, pagduha-duha sa pagpuyo uban sa mga kaigsuonan, ang batasan sa talagsaong pamatasan ug pagbuot sa kaugalingon, *'panamastamas'* pinaagi kanato *'batok sa ngalan sa Dios taliwala sa mga Hentil, ingon sa gisulat'* (Roma 2:24), ug espirituhanong pagkahugno: kay paunsa kaha makalikay sa pagkahugno ang usa ka tawo nga nagkinabuhi nga walay pag-amping? *'Wala ba kamo kahibalo,'* ingon sa Apostol, *'nga kamo mao ang templo sa Dios, ug ang Espiritu sa Dios nagpuyo kaninyo? Kung kinsa ang makaguba sa templo sa Dios, siya pagagub-on sa Dios'* (1 Cor. 3:16–17). Ug usab siya miingon: *'Ayaw ninyo limbongi ang inyong kaugalingon: ni ang mga malawayan, ni ang mga mag-idolo, ni ang mga mananapaw, ni ang mga babayeng lalaki, ni ang mga homosekswal, ni ang mga kawatan, ni ang mga gahaman, ni ang*

mga hubog, ni ang mga mapintas sa pulong, ni ang mga manikas makapanunod sa gingharian sa Dios' (1 Cor. 6, 9–10). Mahimo ba nato tugotan nga ibilang kita sa mga giingon: *'Ang mga iya kang Cristo gipako ang unod uban sa mga kahiligon ug mga tinguha niini'* (Gal. 5:24); ug usab: *'Dili kamo sa kalibutan'* (Juan 15:19); ug paingon pa: *'Ang atong pagkamamamumuyo naa sa langit'*? (Fil. 3:20).

28. Ngano man, busa, nga ginapang-usik nato ang atong kalipay? Ngano man nga ginapasipala nato kaayo ang ka-halangdon sa atong tawag? Ngano man nga dili nato sundon ang ehemplo sa atong mga igsoon nga nagkinabuhi sa pagkamatarong, nga ang ilang kinabuhi himayaon ug angay pasidunggan sa atubangan sa Dios ug sa mga tawo? Dili na ba panahon nga magpamalandong kita sa katapusan? Dili na ba panahon nga ipahimutang nato ang atong kaugalingon sa husto? Dili na ba panahon nga atimanon nato ang atong kaluwasan, nga kanunay natong hunahunaon ang atong katapusang kapalaran ug kung giunsa nato pag-atubang sa hukmanan ni Cristo? Tungod kay kinahanglan pa nato maghatag og pasaylo sa matag walay pulos nga pulong, unsa kaha ang atong tubag alang sa dagkong ug grabeng mga sala? – Apan magpamalandong kita, bisan pa sa pagkahapon sa atong kinabuhi; ilabay nato ang atong mga pagkahilig, *'ilabay ang mga buhat sa kangitngit ug isuot ang mga armas sa kahayag'* (Roma 13:12), bantayan nato ang atong mga kasingkasing sa tanang paagi, ug paningkamotan nato sa tanang paagi nga makapahimuot sa Ginoo, aron, sa ingon nga pagluwas, mahimong kita mga manununod sa walay katapusang mga panalangin.

290. Ang tawo nga akong nakita namatay na, ug pareho usab kini nga mahitabo kanato; ngano man nga ginapangga pa nato ang unod?

290. 1) Ang tawo nga akong nakita namatay na, ug pareho usab kini nga mahitabo kanato; ngano man nga ginapangga pa nato ang unod? – 2) Nagaantos siya sa iyang higdaanan sa kamatayon: kay sa ingon ana nga mga panahon, ang mga hunahuna nga atong gipangga mosulong kanato – ang maayo nagahatag og kahupayan, samtang ang dautan nagapahirap. – 3) Busa, ayaw nato pagpahimulos sa atong kaugalingon, ni sa mga tinguha ni sa mga mainit nga hunahuna. [4, 88]

1. Unsa pa kaha ang mas mapuslanon ug makaluwas sa kalag kaysa sa paghinumdom sa kamatayon? Niining maong hilisgutan ako karon napukaw sa tinguha nga makigsulti kaninyo, sa okasyon sa kamatayon sa Obispo sa Eneia, nga wala ninyo makita samtang siya nag-antos sa kamatayon, apan kami nakakita, ug nakadawat kami og dakong kaayohan gikan niini; ang among mga kasingkasing napalihok, sa pag-ila sa sulod namo sa among kaugalingon sa samang butang nga naa usab kaniya. – Busa mibulag siya ug namatay, ug dili na gayud mobalik niining kinabuhiha. Dili na niya kinahanglan ang langit, ang yuta, ang dagat, ang adlaw, ang bulan, o ang mga bitoon; Dili na niya kinahanglan nga pagginhawaon pa kining hangin, o mosinggit pa sa iyang tutunlan, o makakita pa sa iyang mga mata, o makadungog pa sa iyang mga dalunggan, o makabaho pa sa iyang mga ilong, o makahikap pa sa iyang mga kamot, o makalakaw pa sa iyang mga tiil, o buhaton pa ang bisan unsang butang nga kinaiya niining kinabuhiha, dako man o gamay; ang mga pultahan niini sirado na kaniya hangtod sa kahangturan, ug karon nagpaabot na siya sa paghukom ug ganti. Ang ganti nagpaabut pa, gitipigan, ingon sa gisulat: *'Ug kining tanan, bisan pa nga nagtuo sila, wala makadawat sa saad, apan ang Dios nag-andam ug mas maayo alang kanato, aron sila dili hingpit gawas kanato'* (Heb. 11:39–40). – Unsa man kaha ang mahitabo kanato? – Wala nay lain. Dili ba nato masinati ang parehas nga kapalaran? Dili ba kita mobalik sa parehas nga paagi ngadto sa yuta diin kita gikuha? Dili ba kita mamatay sa parehas nga paagi, ug mahimong abog ug uling? Tan-awa nato sa mga kabaong ug tan-awa kung giunsa pagtapos ang atong karon nga buhing porma. – Ngano man, busa, nga ginahigugma nato kaayo kining maluya nga lawas, nga atong itugyan sa yuta ug sa mga ulod sa dili madugay? Ngano man nato gibug-atan ang atong kaugalingon sa mga pagbati nga atong atubangon sa takna sa atong pagbulag?

2. Ang tawo nga nag-antos sa kamatayon, samtang naghingos pa, miingon nga duha ka dagway—usa ka babaye ug usa ka lalaki—ang nagpakita kaniya ug walay kalooy nga nagpasangil kaniya, hinungdan nga siya nag-agik-agik, misinggit alang sa tabang ug nangurog, nataranta sa hunahuna sa pagbiya sa iyang lawas. Nakita ba nimo unsa ang sentensya sa kamatayon? – Ang mga demonyo naglihok isip atong mga akusador ug huwes. Ug ingon niini, bisan unsang hunahuna nga malipayong atong dawaton ug buhaton, mao kana nga mga hunahuna atong makita sa takna sa atong pagpanaw: kung *'Kanunay nakong gibutang ang Ginoo sa akong atubangan'* (Salmo 15:8), kon atong hulagwayon ang Manalipod sa atong kinabuhi, ang Anghel, nga anaa kanato, kon atong makita sa hunahuna ang ing-ani nga mga santo, nan makita nato sila sa atong katapusang gininhawa; apan kon, sa pikas bahin, magpukaw kita og makasasala nga mga hulagway sa atong sulod ug

magtago og demonyong mga hunahuna, nan atong masugat sila niadtong panahona, nga kaluoy-an ug makaguba.

3. Ngano man, busa, naningkamot kita aron dili kita mapildi sa ingon nga mga diyos-diyosan sa takna sa atong pagbulag, kondili aron kita makita nga adunay putli nga kasingkasing, aron kita usab makasulti nga may kaisog: *'Sa kalinaw ako matulog ug makapahulay'* (Salmo 4:9). Kay alang sa mga matarong, ang kamatayon sama sa tulog, ingon sa gisulti sa Ginoo: *'Natulog ang atong higala nga si Lazaro; apan moadto ako didto aron pagmata kaniya'* (Juan 11:11). Kung kini usa ka pagkatulog, klaro nga kini alang kaniya ang hinungdan sa pahulay ug ang sinugdanan sa walay katapusang kinabuhi, ingon sa giingon sa Balaang Apostol: *'Apan karon si Cristo nabanhaw na gikan sa mga patay, ang panganay sa mga natulog';* ug usab, sa dili madugay: *'Gilatomon sa kadaugan ang kamatayon. O kamatayon, asa na ang imong turok? O Hades, asa na ang imong kadaugan? – Kay ang turok sa kamatayon mao ang sala, ug ang gahum sa sala mao ang Balaod. Apan salamat sa Dios nga nagahatag kanato sa kadaugan pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo'* (1 Cor. 15:20, 54–57). – Tan-awa, nalamon na ang kamatayon! Tan-awa, gihatag na ang kadaogan! Kay ang Ginoo nagaingon: *'Sa makadaog, tugotan ko siyang mokaon sa kahoy sa kinabuhi nga naa sa tunga-tunga sa tanaman sa Dios'* (Pahayag 2:7). Nabukas na ba karon ang dalan paingon sa Gingharian sa Langit? Tan-awa, ang tulo ka beses nga bulahan nga pakigbisog naa sa atubangan nato! Alang sa mananaog, usa ka korona ug ang lami sa kinabuhi nga walay katapusan. Maningkamot usab kita nga mapildi ang yawa, mapugngan ang atong mga pagbati, malimpyo pag-ayo ang kaugalingon gikan sa tanang dautan, ug makab-ot ang mga hiyas, aron mahimong mga lumolupyo sa paraiso ug matugotan nga makatilaw sa kahoy sa kinabuhi.

291. Kinahanglan nga magtrabaho kita alang sa atong kaluwasan nga walay hunong ug uban sa kusog nga kadasig

291. 1) Kinahanglan kita magpaningkamot alang sa kaluwasan nga walay hunong ug uban sa kusog nga kadasig. – 2) Ang mga sundalo naningkamot sa pag-alagad sa yutang hari alang sa yutang ganti; magpabaya pa kaha kita sa pag-alagad sa langitnong Hari alang sa langitnong ganti? – 3) Tan-awa ang mga santo: unsang klase sa tawo ang dili makita taliwala nila, apan walay bisan usa nga tapulan o pasagad. Aduna'y mga nahulog taliwala kanila, apan mao kini sila nga, pagkahuman sa ilang paghinulsol, masigasig ug matinud-anon nga nangita sa pagpalipay sa Dios. – 4) Busa, bangon, O tapulan, paminawa ang Apostol ug pagka-masigasig. [4, 89]

4. *'Aduna'y panahon para sa tanang butang ilawom sa langit,'* ingon sa Maalamon (Ecl. 3:1). Ug ang panahon sa pagtrabaho alang sa atong kaluwasan kanunay ug bisan asa. Kay ingon ang Apostol: *'Maglipay kamo kanunay, mag-ampo kamo nga walay hunong, magpasalamat kamo sa tanang kahimtang'* (1 Cor. 5:16). Ang atong kaluwasan gipakita niining tulo ka hiyas: kay ang kalipay usa ka timailhan sa pagtuman sa tanang pagkamatarung; ang walay hunong nga pag-ampo dili magbilin ug luna para sa yawa aron atakehon kita; ang gasa sa pagkamapasalamaton usa ka pagpamatuod sa atong gugma sa Dios. Busa, human natong lig-onon ang atong kaugalingon sa tanang bahin pinaagi niining mga buhat, paninguhaon nato nga malipay ang Dios, nga dili gayud maluya ang atong kasingkasing bisan unsa pa ang kahimtang, ug dili gayud magpadayâ tungod sa kapabayaan—ni sa pagtuman sa atong mga katungdanan, ni sa atong pag-awit sa mga salmo, ni sa atong mga manwal nga paningkamot—apan buhaton ang tanang butang uban sa malipayong espiritu, *'ingon nga maayong magtutukod, nga naggamit sa lain-laing mga gasa sa Dios'* (1 Pedro 4:1).

5. Dili ba nato makita kung unsa ka-dili mapugngan ang kadasig sa mga sundalo sa pagdali uban sa ilang hari sa ilang buluhaton? Ug unsang buluhaton?! Sa gubat, sa pagpatay, sa kamatayon. Apan, alang sa malabay nga himaya ug malabay nga bahandi, dali ra kaayo nilang itugyan ang ilang kaugalingon sa tanan. Apan kita, nga gitawag ngadto sa Gingharian sa Langit, ngadto sa dili masukod nga kalipay, ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan—ipresentar ba nato ang atong kaugalingon isip maayong sundalo ni Cristo uban sa katamaran ug kawalay pag-amping, imbis nga uban sa tibuok kadasig ug kusog?

6. Basaha ang basahon nga gikuptan nako – ug makita nimo ug mailhan ang kaisog sa mga balaan nga amahan nga gipakita niini. Ka dako sa ilang kadasig! Unsa ka kusog nga kalayo sa espiritu! Unsa ka dagkong buhat sa kaisog! Ug giunsa sa Labawng Maayong Dios paghimaya kanila, nga gipadayag sila, daw mga dios, pinaagi sa mga tanda ug katingalahan nga ilang gihimo. Dinhi, dili lamang kadtong maayo sukad sa sinugdan ug wala gayud nakaila sa sala ang misidlak, kondili apil usab kadtong naliso gikan sa husto nga dalan ug nahulog sa grabeng mga sala, apan nabalik sa husto pinaagi sa labing matinud-anong paghinulsol, aron walay bisan kinsa ang makapangatarungan sa kapabayaan o pagkawalay pagtagad bahin sa kaluwasan; kini

nagagikan lamang sa usa ka mapintas ug natig-a nga kasingkasing, nga nabuhat sa ilang kaugalingon pinaagi sa ilang estilo sa kinabuhi nga walay paghinulsol.

7. Alang sa ingon niini, misinggit ang Apostol: *'Mata ka, O natulog, ug bumangon gikan sa mga patay, ug si Cristo magahatag kanimo og kahayag'* (Efe. 5:14). *'O ginapasagad ba ninyo ang Iyang bahandi, ang Iyang kaayo, ang Iyang pagkamapainubsanon ug ang Iyang pagkamapailubon, nga wala kamo makahibalo nga ang kaayo sa Dios nagadala kaninyo sa paghinulsol? Apan pinaagi sa imong kaugalingong dautang buhat ug dili maghinulsol nga kasingkasing, nagtigom ka ug kalagot alang sa imong kaugalingon sa adlaw sa kalagot ug sa pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios: Siya nga mubayad sa matag usa sumala sa iyang mga buhat'* (Roma 2:4–6). Tan-awa kini, kamo nga walay pagtagad; kahadlok kamo niini nga hulga, ug bangon gikan sa pagkatulog sa kawalay pagtagad! – Mao kini ang pagpanaw sa Kagalang-galang nga Igsoon nga si Candid; sa wala pa siya, nahitabo usab kini sa lain, ug pagkahuman niya, aduna pay lain nga mosunod. Ug walay bisan kinsa nga magpabilin dinhi hangtod sa walay katapusan. Kita tanan mamatay. Apan bulahan ang nakabuhi sa matarong, kay malampuson niyang nahuman ang iyang pagpalit ug modawat sa usa ka walay katapusang ganti, nga nakab-ot ang labing maayo pinaagi sa kadasig ug pagkamaigmat. Apan tungod kay abli pa ang merkado, ug wala pa moabot ang baylo para sa Gingharian sa Langit; busa, ako naghangyo kaninyo, mga igsoon ug mga amahan, magbantay kita tanan, magmatnong kita tanan, magdali kita sa pagpalit sa mga banal ug dili malaglag nga panalangin, aron, kauban sa tanan natong igsoon, kita mahimong mga manununod sa Gingharian sa Langit.

292. *Ginasugo ko ang tanan nga magpaningkamot nga walay hunong alang sa kaluwasan*

292. 1) Ginasugo nako ang tanan nga magmahal sa kaluwasan nga walay kapakyasan. – 2) Labaw pa, kinahanglan nga dili maghukom sa uban base sa panagway: kay ang labing importante mao ang sulod nga kahimtang sa usa ka tawo. – 3) Busa, magpaningkamot kamo tanan alang niining sulodnong kinabuhi, ilabay ang dautang hunahuna ug ayaw tugoti ang pagbati sa mga kahuyang, kay kini makaguba sa tanan sulod kaninyo. [4, 90]

8. Gihangyo nako ang mga masigasig sa kaluwasan nga magpadayon sa pagka mas masigasig pa; ug gina-awhag nako ang mga pasagad nga mobangon gikan sa ilang pagpasagad ug kawalay pag-amping. Kay *'karon ang panahon'* (kini nga kinabuhi) *'ang paborableng panahon, karon ang adlaw sa kaluwasan'* (2 Cor. 6:2) – nga kon mawala nato, dili na nato kini makaplagan pag-usab. Ayaw nato pasagdi nga molabay bisan usa ka adlaw sa atong kinabuhi nga puno sa kapabayaan ug kawalay pag-amping, kondili paningkamotan nato nga samtang nagpadayon pa kini, magtipig kita sa mga bahandi nga walay katapusan: pag-ampo, pagpakakusog, paghangyo, pagpasalamat, mga luha, paghinulsol, kahayag sa hunahuna, ug langitnong mga paghunahuna.

9. Labaw pa, ayaw nato paghukmi ang sulod sa atong mga igsoon base sa atong kaugalingon; kondili hunahunaon nato nga ang matag-usa nagpaningkamot sa iyang kaugalingong kaluwasan sa tago, bisan pa man kon sa gawas siya magpakita nga lahi. Dili ba sa panahon sa atong mga amahan nga daghan nga wala magpakita og bisan unsa masidlak nga labaw pa kaysa sa mga nagpakita? Ug sa atong pagkaigsuonan, kanunay nga nahitabo nga ang mga gikan sa mapainubsanon ug walay iladong gigikanan mas masidlak kaysa sa uban, labi na sa mga panahon sa pagkamartir. – Ug ngano man? Sa akong tan-aw, dili kini tungod kaayo sa panlabayong kugi ug kadasig kondili sa sulod nga kinaiya sa usa ka tawo. Kay diin adunay malinawon nga pamatasan ug pagkabalaan sa kasingkasing, pagkamapainubsanon ug kahilom, didto anaa ang gingharian sa pagkamaayo; ug didto ang Ginoo nagtan-aw, ingon nga nasulat: *'Kinsa ang akong tan-awon, gawas sa mapainubsanon ug hilum, ug sa mga nagakurog sa akong mga pulong?'* (Isa. 66:2)?

10. Busa paningkamoti sa tanan nga ipresentar ang ilang kaugalingon sa Ginoo uban sa limpyo nga konsensya, nga dili magbukas sa pultahan sa yawa pinaagi sa pagtipig sa makasasala nga mga hunahuna. Kay kon atong ginatugotan kini, kabalo ka unsa among pag-antos, unsa among paglawig, unsa among pagbag-o, unsa ka-kapait ang among makuha ilawom sa tabon sa kalipay; apan kon mobalik kami sa among paghunahuna ug mobalik sa husto, unsa ka-malinaw ang among matilawan pag-usab, ug unsa ka-tam-is, pulihon nga kalinaw, sama sa pag-abot sa usa ka pantalan human sa bagyo. Busa katingalahan gayud nga kita—samtang ang pagkamaayo tam-is kaayo, matahum ug madani, ug ang sala mapait kaayo, makaguba ug makalilisang—nahikagol sa sala imbis nga mas magkugi pa kita sa pagkamaayo. Sa kadaghanan, kini tungod sa kahuyang sa atong kinaiyahan, ug sa kamatuoran nga *'dautan ang tuyoy sa kasingkasing sa tawo sukad pa sa pagkabatanan niya'* (Gen. 8:21). Bisan pa niana, ayaw kita maglangan, ni magtipid sa bisan unsang paningkamot, sa

pagbalik sa atong kaugalingon sa husto nga dalan; ug ang Ginoo, sa pagtan-aw sa atong paningkamot, mubangon alang kanato, ug tungod sa atong mapisan nga paningkamot, ganti-an kita og ganti nga walay katapusan, ug tungod sa atong paglahutay niining mga kasakit, koronahan kita Niya sa korona sa pagkamatarong, ibutang kita taliwala sa mga balaan, ug hatagan kita og bahin sa Iyang gingharian.

293. Magbantay kita ug makig-away nga kusgan: kay daghan ang atong mga kaaway ug kanunay silang nagbantay

293. 1) Magbantay kita ug makig-away nga kusgan: kay daghan ang atong mga kaaway ug dili magmatngon. – Apan dili nato sila kahadlukan: kay aduna kitay gamhanang mga tigtabang ug mga armas sa kadaogan. – 2) Sa makita nga pakig-away, adunay mga korona alang sa kadaogan; apan sa atong dili makita nga pakigbisog, bisan kinsa nga dili mosurender sa kaaway usa na ka mananaog ug makadawat og mga korona. – 3) Busa, ipakita nato ang kaisog sa pakigbisog, ug kita pagapanalanginan. [4, 91]

11. Bantayan nato pag-ayo ug walay hunong ang atong kaugalingon: kay sa adlaw ug sa gabii, ang mga nagpakig-away batok kanato dili mohunong. Kinsa man sila? Ang mga espiritu sa dautan, ang mga magmamando sa kangitngit niining panahona, nga ang ihap dili masukod ug ang ilang kasuko batok kanato dili masukod. – Apan ayaw nato sila kahadlok, ni mahadlok kanila. Kita usab adunay kauban nga manlalaban ug manalipod, ang Espiritu Santo ug ang atong Ginoong Jesu-Kristo, Nga *'gikuha ang atong mga kaluyahon ug gidala ang atong mga sakit'* (Mat. 8:17), Nga, *'tungod kay Siya mismo nakasinati og pag-antos sa dihang gitintal, makatabang sa mga gitintal'* (Heb. 2:18), kinsa nato gipangaliya uban sa kaisog: *'Hukmi, O Ginoo, ang mga nagapasipala kanako; daoga ang mga nakigbatok kanako. Kuhaa ang bangga ug ang taming, ug panindug alang sa akong tabang; kuhaa ang espada, ug ipatong kini batok sa mga nagasundan kanako'* (Sal. 34:1–3). – Kay tinuod nga ginasundan kami sa among mga kaaway ug gipangita ang among pagkaguba, nagbutang sila og bitag sa among agianan ug naningkamot sa tanang paagi nga ihulog kami sa bangag sa sala. Apan kita usab, ingon nga mga mandirigma, mitindog batok kanila, *'gisul-oban sa armadura sa pagtuo ug gugma, ug sa helmet sa paglaum sa kaluwasan'* (1 Tes. 5:8): kay pinaagi niining mga armas mapahawa ang kaaway.

12. Ug mao kini ang katingalahan: nga alang kanato, ang pakigbisog mismo mao ang korona. Sa pisikal nga pakigbisog sa mga pampublikong pasundayag, kung ang manlalaban dili makadaog sa iyang kaatbang, dili siya makoronahan. Dinhi, bisan pa, kung ang gikigbisog dili mapildi sa iyang kaatbang, siya sa ingon niana gipahungaw na. Makita kini sa gipadayag sa usa sa atong mga balaang Amahan mahitungod sa usa ka tinun-an nga gitintal pito ka beses nga mohawa aron magpahulay nga walay panalangin sa tigulang, ug pito ka beses niyang napildi kini nga tintal; ug tungod sa ingon nga paglahutay nakadawat siya og pito ka korona. – Busa, kon adunay mga korona nga makuha sa pakigbisog mismo, magbarog kita nga lig-on batok sa atong mga kaaway, nga dili mapul-an sa kadugayon sa pakigbisog. Dili ba si Santa Sara grabe kaayo nga gipaningkamotan sa demonyo sa pakighilawas sulod sa kap-atan ka tuig? Apan wala siya mapul-an ni mawagtang ang iyang kaisog. Dili ba usab mailhi kung giunsa sa usa ka bag-ohan, nga nag-antos sa susamang paagi, ang pagdumili sa hangyo sa iyang abá, *'Gusto ba nimo nga mag-ampo ko aron matapos na kini nga pakigbisog?'*, tungod kay nasabtan niya nga ang mga korona sa kadaogan gitagana alang sa mga nagpailob sa ingon nga mga pakigbisog?

13. Apan walay bisan unsa nga labaw pa ka gamhanan kaysa sa pag-ampo, mga luha, ug usa ka mapinamubos nga kasingkasing sa pagdaog niining pakigbisog. Busa, kon ang kaaway mosulong, o bisan pa mosamakan kanato—tungod sa atong kaugalingong kawalay pagmatngon, nga gitugotan nato ang pana sa kahilayan nga mosulod sa atong kasingkasing—dali-a kitang mobalik sa pag-ampo batok kaniya, ug siya molayas dayon; magahulog kita og luha, ug mapalong ang uling sa makadani nga kalipay; magpaubos kita, ug itas kita sa Ginoo. – Ug bulahan siya nga walay puas nga naningkamot sa buhat sa Dios, nag-antos sa kasubo sa pagsunod ug nagpabilin nga putli ang iyang pagkabalaan. Pag-abot niya sa katapusan sa iyang mga paningkamot, uban sa hingpit nga kalipay ug dili masukod nga kalipay, mobiya na siya gikan dinhi, ug *'dili mahadlok sa balita sa dautan'*, sama sa pagkanta ni San David (Salmo 111:7). Dili ba nato makita nga ang mga mandirigma, pagkahuman ipakita ang ilang kaisog sa gubat, mobalik sa ilang panimalay nga puno sa kadaogan ug kalipay, nagbitbit sa mga samad sa pakigbisog ug kadaogan? – Ingon usab, hunahunaon nato kadtong nagpakita sa ilang kaisog sa dili makita nga pakig-away ug naningkamot niini pinaagi sa maayong mga buhat – nga sila himayaong pasidunggan sa dakong siyudad, nga ang Dios mao ang arkitekto ug magtutukod, ug pagadayegon sa mga Anghel, pagakoronahan sa Ginoo, ug panulondon ang walay katapusang

mga kahupayan. Hinaut nga kita usab mahimong takus nga makab-ot kining mga butang pinaagi sa grasya sa atong Ginoo nga si Jesu-Kristo.

294. Ang Dios nagpadala og kasubo ug paglutos isip pagsulay; apan sa diha nga mahuman na ang pagsulay, Iyang tapuson kini

294. Ang Dios nagpadala og kasubo ug pagpanlupig isip pagsulay; apan sa diha nga mahuman na ang pagsulay, Iyang tapuson kini. Nagpadayon ang among pagpanlupig tungod kay wala pa kami magbarug nga lig-on sa atubangan sa dalangpan. [4, 92] Ang tinguha sa among kasingkasing ug among pag-ampo sa Dios mao ang kalinaw sa Simbahan sa Dios. Kay unsa pa kaha ang mas mapuslanon kay sa kalinaw, aron kita makabuhi og hilum ug malinawong kinabuhi sa atong mga monasteryo? – Bisan pa, ang pagdugay sa pagpanlupig mahimong dili walay kapuslanan kay kini naghatag og kahigayunan nga mapamatud-an ang kaugalingon nga labing maalamon sa pagtuo. Ngano man nga miingon ang Apostol: *'Nagakalipay ako sa mga kaluyahon, sa mga kaguol, sa mga kakabus, sa mga pagpanlupig, sa mga kasakit tungod kang Cristo; kay kon mahuya ako, unya kusgan ako'* (2 Cor. 12:10). Busa, biyaan nato ang mga pangutana: 'Unsa kadugay, unya ngadto sa unsang katuyoan?' – itugyan nato sa Diyos ang tanan natong kasubo bahin niini, Nga nakahibalo unsaon paghan-ay sa gidugayon niining mga kahimtanga alang sa kaayohan. Paminawa unsay giingon sa Kasulatan: *'Gisulay sa Diyos si Abraham'* (Gen. 22:1). Mahimo nimong isulti: 'Gisulayan Niya siya, apan gamay ra?' Dili, sa sukwahi: sulod sa daghang katuigan, ug sa daghang mga pagsulay; ug sa dihang nakita Niya nga nahimong hingpit siya sa pagtuo, miingon Siya kaniya: *'Karon nahibalo ako nga nahadlok ka sa Dios, ug wala nimo gipugngi kanako ang imong pinalanggang anak'* (Gen. 22:12). Gisulayan usab Niya si Job sa mas dagkong mga pagsulay, ug sulod sa daghang katuigan. Ug sa dihang nakita Niya nga siya hingpit sa pagkamapailubon, miingon Siya kaniya: *'Nagtuo ka ba nga gimugna tika alang sa lain nga katuyoan gawas sa pagpakita nga matarong ka?'* (Job 40:3). Sa samang paagi, gisulayan Niya ang ubang mga propeta, ang Balaang mga Apostoles, ang mga bulahan nga martir, ug ang tanang matinahuron ug matarong, pinaagi sa daghang kasubo ug sulod sa daghang katuigan; gisulayan Niya sila, nagpamatuod Niya kanila, ug gidawat Niya sila. Ingon usab kini ang angayng hunahunaon bahin kanato. *'Wala pa kita makaabot sa dugo ni Cristo, nga nakigbisog batok sa sala'* (Hebreohanon 12:4); wala pa kita masulayan pag-igo sa kalayo sa mga kasakit; wala pa nato igpakita pag-igo ang pagkamatitud-anon sa atong pagtuo pinaagi sa mga pagsulay. – Mao nga nagpadayon gihapon ang pagpanlupig!

295. Bisan unsa pa ka makasasala ang usa ka tawo, makapanamastamas siya: mga pananglitan

295. 1) Bisan unsa pa ka-makasasala ang usa ka tawo, makapangayo siya og pasaylo: mga pananglitan – si David ang tulisan, si Maria sa Ehipto ug uban pa. – 2) Ayaw paghunahuna nga naka-lipay na sila sa sala dinhi, ug sa umaabot matilawan pa nila ang mga panalangin sa paraiso. Walay kalipay alang sa mga makasasala: ang pagkamaayo ra ang nagdala og kalipay. [4, 93]

14. Walay babag nga dili malampasan padulong sa kaluwasan alang sa mga tinuoray nga nagtinguha niini; ug dili usab imposible nga maghinulsol ug mobalik sa Dios, bisan pa sa mga nakaabot sa kinahiladman sa dautan. Ug daghan kaayong ebidensya nga tinuod kini nga pahayag. Usa sa daghang ingon nga mga pagpamatuod mao ang paghinulsol ni David, ang pangulo sa mga tulisan, nga ang sugilanon bag-ohay lang gibasa sa lektiyaryo sa simbahan. Dinhi makita nato kung unsa ang hitsura niining mamamatay-tawo, nga kaniadto napuno sa tanang matang sa dautan, ug kung giunsa niya, pagkahuman sa iyang paghinulsol ug pagbalik sa Diyos, ang pag-angkon sa ingon nga pagkahingpit nga napasig-uli pa gani niya ang mga tawo nga gipanag-iya sa demonyo. Kay miingon ang Anghel kaniya:

Niini makita nato ang walay kinutuban nga gugma sa Dios alang sa katawhan, kay wala lang Niya pasayloa ang iyang mga pagpatay kondili gihimo pa Siya nga magdala sa mga tanda. – Gusto ba ninyo makakita og lain pang testimonya? Tan-awa si Manases, nga sulod sa lima ka pulo'g duha ka tuig nagpalayo sa Israel gikan sa Dios ug napugos sila sa pagsimba sa mga dios-diosan nga walay kalag; apan siya usab, sa iyang matitud-anong paghinulsol, naluwas, ug sa espirituhanong kalipay mitugtog og himno sa Dios, nga ang Simbahan sa Dios hangtod karon nag-awit gihapon. – Sa mga nanagpasagad sa unodnong gugma ug unya nangamatuod, daghan kaayo sila nga dili mabilang. Apil niini ang banal nga si David, nga pagkahuman sa pagpanapaw ug pagpatay, nakadawat pag-usab sa gasa sa pagpanagna; unya si Maria sa Ehipto, nga pagkahuman sa walay puas nga pagpakasala sa ingon niini nga paagi, misaka sa kahimtang sama sa anghel ug gihatagan sa gasa sa clairvoyance, ug uban pa ug uban pa. Busa, wala nay bisan unsang rason nga ang bisan

kinsa maghunahuna o mosulti nga ang bisan kinsa sa mga nakasala dili, pinaagi sa paghinulsol, makaabot sa kaluwasan.

15. Sa paghinumdom sa ingon nga mga ehemplo, kita usab magpakita og mas dako pang kadasig alang sa kaluwasan, ug mas dako nga paglaum sa pag-angkon niini, nga nagtuo nga kon ang Dios, pinaagi sa Iyang dili masukod nga kaluoy, mitawag ug nagluwas sa mga nahulog sa ingon ka lawom nga dautan, mas labi pa gayud nga luwason Niya kita nga nag-alagad Niya adlaw ug gabii. – Apan sa pagkadungog sa pagbag-o sa usa ka makasasala, ayaw pasagdi nga adunay bisan kinsa nga moingon:

? – Ang ginapahulogan sa sala dili matilawan ang kalipay niining kalibutan ni ang sa umaabot. Unsa kaha kalipay, sultihi ko, ang makuha sa pakighilawas, pagkalapoy, kahakog, pagpangawat, ug pagkaulipon sa ubang mga kahuyang? Dili ba ang ingon nga mga tawo nga puno sa kahilambigit nagdilaab sama sa kalayo, sama sa mga tawo nga gilapdan sa hılanat? Busa, mas husto nga isulti nga ang ingon nga mga tawo nag-antos na og silot dinhi, ug sa umaabot nga kapanahonan itugyan sila sa walay katapusang pag-antos tungod sa makadaot ug makahugaw nga mga kalipay niining kinabuhi. Ang paghilak ug pag-uyog sa sinina, imbis nga matilawan ang katam-is – mao kana ang kapalaran sa mga makasasala ug mga daotan. Apan kadtong nagahigugma sa pagkamaayo ug nagkinabuhi nga matinud-anon kanunay nagbaton niini ug uban pang mga panalangin, nagatila sa dili masukod nga katam-is sa kawalay-pangandoy, sama sa tanang mga balaan, nga kanunay nagalipay sa Ginoo ug nagtan-aw sa tanan nga ubang butang ingon ikaduha kon itandi sa gugma sa Dios. – Pinaagi sa pag-alig kanila, malipay usab kita ug mag-ambit sa kalipay sa usag usa, nga masigasig alang sa atong kaugalingong kaluwasan, ug alang niini nga katuyoan magpaningkamot kita sa espirituhanong pakigbisog: pagkamapailubon, pagkasunolon, pagdaug sa atong kaugalingong kabubut-on, ug uban pang porma sa pagpugong sa kaugalingon; ug, human kitang mahimong hingpit niini, mahimong kita nga mga manunod sa kinabuhi nga walay katapusan.

296. *Ang mga tawo sa kalibutan nag-antos og daghan alang sa walay pulos nga mga benepisyo: dili ba kita mag-antos alang sa walay katapusang mga panalangin?*

296. 1) Daghang tawo sa kalibutan ang nag-antos og daghan alang sa gagmayng benepisyo: dili ba kita mag-antos alang sa walay katapusang mga panalangin? – 2) Gawas pa, unsa bay kasubo nato?! Ug unsa bay atong gilauman?! – 3) Busa, atong dalhon ang tanan nga butang uban ang kalipay, nga adunay walay kapakyas nga paglaum. [4, 94]

16. Nga ang monastikong kinabuhi makapugong ug masubo makita sa gisulti sa Ginoo: '*Kon kinsa ang gustong mosunod kanako, isalikway niya ang iyang kaugalingon, kuhaa ang iyang krus, ug sundi ako*' (Mateo 16:24). Ug nga ang kalibutanong kinabuhi usab masakit klarong napamatud-an sa atong makita niini. Apan biyaan nato ang mga tawo sa kalibutan sa pag-atubang sa ilang kaugalingong kasubo; atong tan-awon, ingon sa angay nato buhaton, ang atong kaugalingon. – Ang atong kasubo kauban sa kalipay sa Espiritu Santo, aron bisan ang daw kasubo para kanato makig-ambit sa kalipay, pinaagi sa paglaum nga gitipigan para kanato sa langit. Dili ba kini usa ka hinungdan sa kaulaw alang kanato kung, samtang ang uban nag-antos og ingon kadako alang sa pipila ka gamay nga himaya o ganti, kita dili malipayong mag-antos sa gagmay nga kasubo nga moabot kanato, alang sa ingon ana kadako nga langitnong panalangin?

17. Ug unsang matang sa kasubo ang atong nasinati? – Usa ka buluhaton nga gisugo batok sa atong kabubut-on, usa ka sugo nga dili nato ganahan, usa ka dili maayong butang sa atong pagkaon, ilimnon, sinina, sapatos, sa lugar o paagi sa atong pag-alagad, ug uban pang susamang mga butang nga bug-at alang kanato. Apan ang tanan nga ingon niini, bisan pa man makapaguol, dili kini makapalingi kanato gikan sa husto: kay '*ang mga pag-antos sa karon nga panahon dili takos ikumpara sa himaya nga ipadayag kanato*' (Roma 8:18), nga tungod niini, bisan pa unta gisunog kita sa poste matag-adlaw, angay nato nga pag-antuson ang tanan, ug dili lamang ang ingon ana ka gaan ug madaladala nga mga pagsulay. Ginasulti ko kini dili aron pukawon ang pagbati sa kasubo, kondili aron mailhan nato ang gugma nga gipakita sa atong maayong Dios kanato, nga gikuha kita gikan sa kinabuhi dinhi sa kalibutan ug gipataas ngadto niining balaan ug langitnong tawag; Siya nga bisan pa sa Iyang gipangayo kanato, wala kini gipangayo alang sa Iya mismo; kay Siya walay kulang, nga dato sa tanang butang, apan nagkinahanglan Siya alang sa atong kaugalingon, aron, pagkahuman kita pagpanalangin Niya, kita maluwas.

18. Busa, pagbiya nato sa tanang pagduha-duha, pinaagi sa atong pagkamapailubon, atong luwason ang atong mga kalag, pagpataas kanato sa ibabaw sa matag pagsulay nga motumaw ug dili pagtugot nga bisan unsang hunahuna makadaug batok kanato, kon, alang sa pagsulay ug pagtudlo kanato, gitugotan nga adunay

masubo nga hitabo nga mahitabo kanato ug maglabay ug landong sa atong kinabuhi; aron kita usab adunay kaisog sa pagsulti uban sa Apostol: *'Gipaka-antos kami sa tanang paagi, apan dili gipukan; nalibog, apan dili nawagtangan ug paglaum; gipanglutos, apan dili gipasagdan; gipahulog, apan dili gilaglag; kanunay namo dalit-dala sa among lawas ang kamatayon ni Ginoong Jesus'* (2 Cor. 4:8–10); ug aron, sa paglipay sa Dios pinaagi sa ingon nga maayong pamatasan ug maayong han-ay nga kinabuhi, mahimo kitang mga manununod sa gingharian sa langit, kang Kristo Jesus nga atong Ginoo.

297. Ang mga biyahero motugot sa tanan nga butang sa paglaum sa kapahulayan: kita usab motugot sa tanan nga butang sa paglaum sa walay katapusang kapahulayan, aron ang Dios mapahimaya pinaagi kanato

297. 1) Ang tanang biyahero motugot sa kalisdanan sa paglaum sa pahulay: kita tanan motugot sa paglaum sa walay katapusang pahulay, aron ang Dios mapasidunggan pinaagi kanato. – 2) Apan kanus-a mapasidunggan ang Dios pinaagi kanato? – Sa diha nga makita ang atong mga maayong buhat. – Ug kita unta ingon ana. – 3) Ug alang niini, sundon nato ang mga Balaang Amahan, ang mga Apostoles ug ang Ginoo mismo. – 4) Ang Ginoo nag-antos sa tanan alang kanato: mag-antos usab kita; kung dili, walay kaluwasan alang kanato. – 5) Ako nakigbisog: kamo usab, ipailalom ang inyong kaugalingon ilawom sa gamhanang kamot sa Dios. [4, 95]

19. Ang bisan kinsa nga nag-una sa usa ka taas ug lisod nga panaw naningkamot ug nag-antos, nag-atubang sa nagkalain-laing kalisdanan sa panaw; apan, sa paglaum sa usa ka malinawong dalangpanan, ilang ginasakmit ang ilang kasubo ug napildi ang mga kalisdanan, nagpadayon kanunay sa unahan uban sa ilang tibuok kadasig ug paningkamot. – Ug unsa ang pagtulon-an niining panultihon? Nga kita usab naglakat sa usa ka dalan dinhi sa kinabuhi, usa ka dalan nga makitid ug masubo, taas ug lisod. Ug kini nga agianan dili mahimong lahi, kay sa tibuok natong kinabuhi kinahanglan natong panalipdan ang atong pagkabirhen ug pagkahinlo, ug magpakita og pagka-mapainubsanon ug pagkasunuson; ug sa samang higayon *'ilabay ang tanang pangatarungan ug tanang pagpasigarbo nga nagbarug batok sa kahibalo sa Dios, ug bihag-on ang matag hunahuna aron kini mosunod kang Cristo'* (2 Cor. 10: 4–5), ug buhaton ang tanan nga dili mapabulag niini, subay sa mga lagda sa monastikong kinabuhi. Apan bisan dinhi adunay usa ka bulahan nga katapusan. Unsa kini? Ang walay katapusang kinabuhi, nga gisaad sa tinuod nga Dios sa mga nag-antos sa Iyang . Busa kita, alang sa kinabuhi nga walay katapusan, mag-antos sa tanang kasakit sa karon nga kinabuhi uban sa pagpasalamat ug pagkamapailubon, nga naghimaya sa Dios sa atong mga lawas ug sa atong mga espiritu.

20. Mahitungod sa paagi nga atong pagdayegon ang Dios, akong ipasabut pinaagi sa pagsaysay sa usa ka hitabo. Duha ka adlaw ang milabay, aduna'y pipila ka mga layko nga miadto dinhi aron makigkita kanamo, ug sa ilang pagkakita sa among pagkinabuhi sa pagkahiusa sa hunahuna—nga nagbuhat sa mga buluhaton sa pagsunod pinaagi sa among mga kamot ug nagbalik-balik sa mga salmo ni David pinaagi sa among mga ngabil—gidayeg nila ang Dios ug nagpasalamat, tungod kay napadasig sila. – Busa natuman kanato ang gisulti sa Ginoo: *'Pasigaa ang inyong suga sa atubangan sa mga tawo, aron makita nila ang inyong mga maayong buhat ug paghimayaon nila ang inyong Amahan nga anaa sa langit'* (Mat. 5:16). – Busa gipahimaya ninyo ang Dios sa lawas ug espiritu niining higayona. Apan paningkamoti usab nga pahimayaan Siya kanunay, sa tanang kahimtang, pinaagi sa pagkinabuhi nga matarong ug paglikay sa dili angay, sama sa pagdasig ni San David: *'Ayaw pag-inggit sa dautan, ni pagka-selos sa mga nagabuhat sa dautang buhat; kay malata sila sama sa sagbot, ug mahulog sama sa kabos sa uma'* (Sal. 36:1–2). Apan magka-madasigon kamo alang sa mga matarong ug sa mga nagabuhat sa maayo.

21. Sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, ang mga tawo nga nagdedikar sa bisan unsang arte naningkamot nga makat-on sa mga prinsipyo sa ilang napiling arte dili gikan sa labing daotan, kondili gikan sa labing maayong mga maestro: usa ka karpentero gikan sa usa ka batid nga karpentero, usa ka pintor gikan sa labing maalamon nga pintor; ug sa kinatibuk-an, walay mosundog sa dili maalam o sa ignorante sa bisan unsa, apan kon mosundog sila, mosundog sila sa labing maalamon ug sa mga eksperto. Kung mao kini ang lagda ug balaod bahin sa materyal ug malabay nga mga butang, dili kaha nato dapat, sa arte sa mga arte ug siyensya sa mga siyensya, ipahimutang ang atong kinabuhi sumala sa mga ehemplo sa mga balaan, imbis nga paggiyahan sa mga supak kanila? Busa, sundon nato ang ehemplo sa mga tawo nga, gikan sa pagkabatan-on hangtod sa pagkatigulang, nagpabiling masunuron—dili lamang ang mga karaang balaan, kondili usab kadtong nangdan-ag sulod sa atong pagkaigsuonan; sundon nato kadtong, pinaagi sa ilang pagkamapainubsanon, napugngan ang tanang limbong sa yawa; tun-an nato ang mga tawo nga, pinaagi sa matinud-anong pagsunod, maayo nga

nagiya sa ilang agi sa pagka-asceta; o, kon gusto nimo, tun-an nato ang Usa nga miingon: *'Tun-an kamo kanako, sama sa akong pagkatun-an kang Cristo'* (1 Cor. 11:1); ug sa lain nga dapit: *'Tungod niini, tuman-awa sa Dios, ingon nga mga pinalanggang anak; ug maglakaw kamo sa gugma, sama sa paghigugma kanato ni Cristo ug sa paghatag sa Iyang kaugalingon alang kanato ingon nga halad ug halad-sunog sa Dios, nga humot nga baho'* (Efe. 5:1–2).

22. Busa gihalad ni Kristo ang Iyang kaugalingon sa Dios ingon nga halad ug halad-nga-sunog alang kanato; dili kaha kita angay mag-antus og gamay nga kasubo alang sa Iyang tinguha uban ang pagpasalamat? Gidaug ni Kristo ang tanang matang sa pagpanamastamas, ingon sa giingon: *'Ang mga pagpanamastamas sa mga nagapanamastamas kanimo nahulog ibabaw kanako'* (Salmo 68:10); dili ba nato ikapailob ang pipila ka mapintas ug makapasakit nga mga pulong? Unsaon man nato pag-uban sa mga balaan sa umaabot, kon dili kita mosunod sa ilang mga bakod? Unsaon man nato paghari uban ni Kristo, kon dili kita mosubay sa pagkamatias Niya ug makigbahin sa Iyang labing putli nga mga pag-antos? – *'Ug kon ang matarung halos dili maluwas, asa man kaha makita ang mga daotan ug ang makasasala?'* (1 Pedro 4:18). – Tan-awa kung unsa ka klaro nga gisulti nga *'ang matarong halos dili maluwas'*. Ug ang tawo nga walay pag-antos, dili mapailubon, ug nagkupot sa mga daang insulto—ug tungod niini masiga ug masamok, ug walay kalinaw uban sa Dios—dili gani matawag nga matarong. – Asa kaha siya maluwas? – Busa, dili ba kita napugos nga maputol sa pakig-uban sa mga Kinovita tungod kay mao man kini ang atong pagbuhat? Ug sa diha nga mobiya kita dinhi, dili ba kita malabyan sa walay katapusang pagsilot?

23. Sa akong kabuang, moingon ko: dili ba usab ako usa ka bag-uhan? Wala ba koy abá, usa ka tigbantay sa bahandi, usa ka espirituhanon ug usa ka lawasnong amahan? Wala ba koy espirituhanon ug lawasnong mga igsoon? Nagalihok ako taliwala kanila sama sa kalayo, gilukso-lukso ug nakig-away sa duha ka supak nga paagi sa kinabuhi. Apan wala ko makakita og lain pa nga paagi aron maluwas gawas sa pagkamapailubon, husto nga pag-angkon sa sala, ug pag-angkon sa tanang sala sa akong kaugalingon: kay kon dili, imposible nga makabaton og malinawong kalag taliwala sa mga kasubo. *'Busa, ipakumbaba ninyo ang inyong kaugalingon ilawom sa gamhanang kamot sa Dios'* (1 Pedro 5:6); ug makakaplag kamo og pahulay ug kalinaw. Nasulat: *'Karon ang madawat nga panahon; karon ang adlaw sa kaluwasan'* (2 Corinto 6:2). Busa, ilabay nato ang tanang limbong gikan sa atong mga kalag, magtuon sa pagbuhat sa maayo, ug ipresentar ang atong kaugalingon nga putli sa atubangan Niya nga nagpanalangin kanato, sa dili pa moabot ang makahadlok nga adlaw diin kinahanglan nato nga maghatag og pasaylo sa matag walay pulos nga pulong, aron, sa diha nga mobiya na kita niining kinabuhi nga may konsensya nga labing putli, mahimong takus kita sa panulondon sa kinabuhi nga walay katapusan.

298. Bisan unsa pa ka daghan akong ipasabot, ang kawalay-pahulay mopadayag gihapon sa uban kaninyo

298. 1) Bisan unsa pa ka daghan akong ipasabot, ang kawalay-pahulay mopadayon gihapon sa uban kaninyo. – 2) Tungod kini sa kakulang sa gugma; ug kung wala kini, unsang klase nga mga disipulo ni Cristo kita? – 3) Busa, mangita kita og kalinaw, pinaagi sa pag-angkon og masigasig nga gugma alang sa maayo. [4, 96]

24. Morag, tungod kay kanunay ko mag-istorya kaninyo, wala na'y kinahanglan pang pagtudlo kaninyo, basta kamo igo nang nakahilig sa husto nga pamatasan ug dili na kinahanglan pahimangnoan pa kamo bahin niini. Apan karon nakita nako nga kini gikinahanglan kaayo; kay bisan pa sa akong kanunay nga pagdasig kaninyo, nagpadayon gihapon ang kawalay-pahulay ug pagkamatarug sa uban kaninyo. Ug natingala ko nga kadtong unta magtutudlo na unta sa paglabay sa panahon, nagpuyo gihapon sama sa mga bata, nga nagbuhat og walay sentido ug buang-buang nga walay hinungdan.

25. Ang hinungdan niini mao ang kakulang sa gugma. Kay, ingon sa Apostol, *'Ang gugma mapailubon, ang gugma buotan; dili kini masinaot, dili kini magpasigarbo, dili kini hambog, dili kini bastos, dili kini mangita sa kaugalingong kaayohan, dili kini dali masuko, dili kini magtago sa sala, dili kini malipay sa kawalay-katarongan kondili malipay kini sa kamatuoran, magtugot sa tanan, motuo sa tanan, nagalaum sa tanan, magpailub sa tanan'* (1 Cor. 13:4–7): busa klaro nga kon wala ang gugma, mosulod sa atong sulod ang kabaliktaran niini – kawalay pagtuo, kawad-on sa paglaum, kawalay paglahutay, panagbangi, ug kawalay pagrespeto. – Apan giunsa, samtang naa kita sa ingon nga kahimtang sa hunahuna, nato nga matarong nga tawgon ang atong kaugalingon nga mga tinun-an sa Ginoo, kon Siya mismo miingon sa matin-aw nga mga pulong: *'Niini mailhan sa tanan nga tawo nga kamo mga tinun-an ko, kon kamo maghigugmaay sa usag usa'*

(Juan 13:35); Ug usab sa lain nga bersikulo: *'Kon magpabilin kamo sa akong pulong, tinuod gayud nga kamo akong mga tinun-an. Ug mailhan ninyo ang kamatuoran, ug ang kamatuoran magahatag kaninyo og kagawasan'* (Juan 8:31–32). Busa, kung wala kita'y tinuod nga gugma, apan nagpuyo ang pagdumot, panagbangi ug dili pag-uyon, nan dili kita mga disipulo ni Cristo, kondili mga kaaway ni Cristo, bisan pa man og unsa ka grabe kini paminawon. Human masulti kini, nganong magpadayon pa man kita nga mga kalag-salanan sa pagpuyo? Nganong mosanglap pa man kita sa hangin, kung dili nato buhaton ang makapahimuot sa Ginoo?

26. *"Kinsa man ang makapaling sa inyong dalan, mag-antos siya sa silot sa iyang sala, bisan kinsa pa siya"* (Gal. 5:10). Busa, naghangyo ko kaninyo nga mangita og *"kalinaw sa tanan"* ug *"kabanalan, nga kung wala kini, walay bisan kinsa makakita sa Ginoo"*. Siguroha nga walay bisan kinsa nga kulang sa grasya sa Dios: *ayaw tugoti nga moturok ang gamot sa kapait samtang buhi pa kini, nga magmugna og kadaut, ug sa ingon makahugaw sa daghan"* (Heb. 12:14–15). Unsa man kini? – Kini usa ka maayong kadasig nga mopalihok kaninyo sa pagpakita, sa inyong pakig-uban sa mga limbong, nga ginadumtan ninyo ang dautan ug naglikay kamo niini, samtang *dili ninyo sila tan-awon 'ingon nga kaaway, kondili ginatultolan sila ingon nga igsoon'* (2 Tes. 3:15), aron kamo mahimong takus sa pag-uyon sa Apostol, nga gipadayag usab sa lain nga paagi ingon niini: *'sa tanang butang ipakita ninyo nga kamo walay ikasaway'* (2 Cor. 7:11). – Ginasulti ko kini kaninyo tungod sa akong gugma ug kabalaka alang kaninyo, ug usab tungod sa kahadlok alang sa kapalaran ni Elias. Apan, kon dili kamo maghunahuna sa ingon ani, dili madugay moabot ang mga adlaw nga kuhaon kining dila gikan kaninyo, ug unya masabtan ninyo nga ang akong gisulti kaninyo sa akong pagkapaubos tinuod gayud. – Hinaut nga ang Dios sa kalinaw, nga nagtinguha nga ang tanan maluwas, magpanalipod kanato tanan sa kalinaw sa dalan sa Iyang mga sugo ug magdala kanato ngadto sa Iyang walay katapusang gingharian.

299. Wala dawata ni San Teodoro ang gipadala sa monasteryo sa mga nangamatuod sa ilang heresiya sa pagbungkag sa mga imahe apan pagkahuman mibulag pag-usab

299. Gisalikway ni San Teodoro ang gidawat sa monasteryo gikan sa mga nanghinulsol sa ilang ikonoklastikong erehiya apan pagkahuman mibulag pag-usab. Ang uban sa mga Ortodokso misaway kaniya, nga pinaagi niini iyang gipukaw ang pagdumot batok sa mga Ortodokso ug paglutos. Gipangatarungan ni San Teodoro ang iyang binuhatan. [4, 97] Usab, ingon nila, misugod na usab ang usa ka gubat – usa ka iconoclastic nga gubat, usa ka sibil nga gubat; unsa pa kaha ang mas makalaglag kay sa dihang ang mga Kristohanon maglaglag sa usag usa? Apan kinahanglan kanunay kita mag-ampo sa Dios nga maghatag og kalinaw sa atong mga kauban nga lungsoranon, sa mga butang sa kalibutan ug sa mga butang sa pagtuo. Tungod niini nga hinungdan, naglingkod kami dinhi, sa pagpaubos. Apan samtang naglingkod, dili kami angay maglingkod lang nga walay buhat, kondili uban sa dakong pagtagad ug pagkamatinud-anon sa among katuyoan, basi samtang nagwali kami og laing butang sa uban, kami mismo mapamatud-an nga dili takus (1 Cor. 9:27). Ginasulti namo kini uban sa hunahuna ang mga tawo nga, human makasinati og penitensya, mibalik pag-usab sa kiliran sa mga heretiko. Bag-ohay lang namo gisalikway ang ilang gipadala, kay among giisip kini nga makadaot ug delikado sa kalag; sa pagkahibalo niini, ang pipila sa mga amahan sa among taliwala nasuko, mura'g kini nakapukaw og kagubot. Kami, bisan pa niana, nagdumili sa bisan unsang tuyo nga magmugna og kagubot; apan dili namo mahimo, alang sa kapakanan sa mga nalibog, nga ibanan sa bisan unsang paagi ang kamatuoran o hugawan ang pag-angkon kang Cristo – kay nagahadlok kami sa sala sa pagkawalay pagtagad sa pagtuo, nga gisaway sa usa sa mga Propeta ingon niini: *'Wala nila gibulag ang balaan gikan sa profano, ni ilang gipahimulag ang hugaw gikan sa limpyo'* (Ezek. 22:26). Sumala niini, miingon ang Balaang Apostol: *'Unsa bay pag-uyon sa pagkamatarung sa pagkadautan? O unsa bay pag-ambit sa kahayag sa kangitngit? Unsa bay pag-uyon ni Cristo kang Belial? O unsa bay bahin sa usa ka matinud-anon uban sa usa ka dili matinud-anon? O unsa bay kasabotan sa Templo sa Dios uban sa mga dios-diosan?'* (2 Cor. 6:14–16). Ug usab: *'Ginasugo namo kamo, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga magpaka-layo kamo sa bisan kinsa nga igsoon nga nagkinabuhi sa dili matarong, ug dili sumala sa tradisyon nga inyong nadawat gikan kanamo'* (2 Tes. 3:6). Ug usab: *"Kon adunay igsoon nga masipyat sa pagpakighilawas, o palahigoy, o manimba sa dios-diosan, o mapintas, o lasing, o manikas, ayaw gani mo-uban kaniya sa pagkaon"* (1 Tes. 5:11). Tanan niini nagpuno sa among kasingkasing sa kahadlok ug kasubo, ug tungod niini among gisugot nga mag-antos sa tanang kasubo ug kalisud kaysa sa pagsalikway sa among pagkamatinud-anon ug kaluwasan. Apan ingon sa gisulat: *'Kung ang usa ka miyembro mag-antos, mag-antos usab ang tanang miyembro uban kaniya; kung*

ang usa ka miyembro gihatagan og dungog, maglipay usab ang tanang miyembro uban kaniya' (1 Cor. 12:26)—ug kamo mao ang among tinuod nga mga miyembro ug ang kinahiladman nga bahin sa among kasingkasing—kami sa nakahukom nga gikinahanglan nga ipahibalo kaninyo ang nahitabo, aron kamo makahibalo, ug sa inyong kahibalo, makig-ambit sa among pag-antos samtang naghunahuna kamo sa nahitabo dinhi. Hukmi ninyo sa inyong kaugalingon ang gisulti: husto ba nga ituring nga managsama ang mga gipahawa gikan sa ilang kaugalingong mga monasteryo alang sa kamatuoran, ug ang mga nakakuha sa mga monasteryo pinaagi sa pagtraydor sa kamatuoran, ug makig-uban sa duha ka grupo nga pareho ra? – Busa, napahawa ba ang mga gipahawa nga walay pulos?! Nagalab-ot ba usab kita kaniadto alang sa kamatuoran nga walay pulos?! Labaw pa, giisip kita nga mga manlimbong, nga nagasulti ug lain-laing butang sa lain-laing tawo. Ang mga matinud-anon sa pag-angkon sa pagtuo matarong nga magahilak batok kanato kon makita nila nga nakig-uban kita sa mga nagpaligaw sa Simbahan sa Dios. Apan ayaw nato tugoti nga madani kita nila ug, kauban nila, magdala kita og kadaut sa atong kaugalingon. Sa nangagi mitindog kita nga lig-on, sumala sa gikinahanglan sa panahon; ug karon kinahanglan usab kitang motindog nga lig-on, nga walay pagduha-duha; kay ang Apostol nagaingon: *'Kung ang matarong malimot sa dalan, dili malipay ang akong kalag kaniya. 'Apan wala kita sa pagtuo nga nagdala sa pagkaguba, kondili sa pagtuo nga nagdala sa kaluwasan'* (Heb. 10:38, 39). Nakita ba nimo kung giunsa niya pagtawag sa ingon nga pagtuo nga 'pagkaguba'? – Ngano man kaha nga miingon siya sa lain nga dapit: *'Walay sala ako sa dugo sa bisan kinsa; kay wala ko magduha-duha sa pagpahibalo kaninyo sa tibuok kabubut-on sa Dios'* (Buhat 20: 26–27). Ingon usab, nga nakabase sa pagtulon-an sa mga Apostoles ug sa pagtulon-an sa atong mga balaang Amahan, nga uyon sa Apostoliko, naglikay kami sa pakig-uban sa mga heretiko ug sa mga nalimbong nila, ug among panalipdan ang tinuod nga pag-angkon, *'nga diin kita nagbarog ug nagapasigarbo sa paglaum sa himaya sa Dios'* (Roma 5:2), naningkamot sa paglakaw sa pagkamatarung ug sa pagpraktis sa tanang uban pang mga hiyas, *'aron kita hingpit ug kompleto, nga walay kulang'* (Santiago 1:4), *"ug ang kalinaw sa Dios, nga labaw sa tanang pagsabot, magbantay sa atong mga kasingkasing ug sa atong mga hunahuna kang Cristo Jesus"* (Fil. 4:7).

300. Atong pag-antos ang tanang pag-antos, gawasnon man o sulodnon, gamit ang mga paagi nga naandan nato alang niini nga katuyoan, labi na gayud ang pag-ampo uban sa dili matuyok nga pagtuo

300. 1) Atong pag-antos ang tanang kasakit, gawasnon man o sulodnon, gamit ang mga pamaagi nga naandan nato alang niini nga katuyoan, labi na gayud ang pag-ampo uban sa dili matuyok nga pagtuo. – 2) Nahurot na ang among mga suplay; apan sa dili madugay miabot ang Ginoo aron motabang kanamo. Maglaum kita nga magpadayon Siya sa pagtabang kanato, sama sa gibuhat Niya kang Santiago, Elias ug sa uban pa. [4, 98]

1. Walay bisan kinsa ang mahimong martir nga wala mag-antos sa pag-antos, ug walay bisan kinsa ang makakorona gawas kon malampuson niyang naagian ang pakigbisog sa husto nga paagi (2 Tim. 2:5). Busa, dili kita pagakapoy, kondili atubangon nato ang tanan uban sa kalinaw sa hunahuna: ang mga pagsaway ug pagpangdaot, sama sa latigo sa bunal; ang pagpugong sa atong mga tinguha, sama sa pag-ula sa dugo; ug ang pagsulod sa mga hunahuna, sama sa kalayo nga gisiga sa yawa. Ang kalayo mapalong pinaagi sa pagbubo og tubig niini, ug ang kalayo sa kahakog pinaagi sa pag-agos sa mga luha. Ang kakapoy gikan sa trabaho mawala pinaagi sa malinawong pahulay sa higdaanan; ug ang karga sa hunahuna nga dala sa mga hunahuna maayohon pinaagi sa pagsalig kanila. Kini ang mga tambal nga makaluwas. Pinaagi sa maalamon nga paggamit niini, unta kamo mag-ayo pa gayud sa Ginoo. *'Kung kinsa kaninyo ang kulang sa kinaadman, mag-ampo siya,'* ingon sa pagdasig sa igsoon sa Dios, *'sa Dios nga nagahatag sa tanan nga buotan ug walay pagsaway, ug kini ihatag kaniya. Mag-ampo siya uban sa pagtuo, nga walay pagduha-duha; kay ang bisan kinsa nga nagduha-duha sama sa balud sa dagat nga gipalihok ug gipanglaktong sa hangin. Ayaw tugoti nga ang ingon nga tawo magtuo nga makadawat siya og bisan unsa gikan sa Dios. Ang tawo nga duha ang hunahuna dili lig-on sa tanang agianan niya'* (Santiago 1:5–8). Busa, ayaw kita pagduha-duha sa hunahuna, ug ayaw tugoti nga ang pagduha-duha makapahuyang sa atong mga pag-ampo. Apan himoa nga ang atong mga hangyo sa Dios ipresentar uban sa pagpasalamat ug matinud-anong pagtuo (Fil. 4:6), ug seguridad kitang makadawat sa atong gipangayo: ang langyaw nga kalayo mapalong; ang magubot nga mga hunahuna mapalayas, ug uban sa tabang sa Dios malampuson natong matuman ang buluhaton sa pagsunod nga nag-atubang kanato.

2. Gusto ko nga mahibalo kamo nga hapit na mahurot ang atong kaban (Juan 12:6); samtang nagkataas ang atong mga gasto, apan wala nagdugang ang atong kita; karon, nahurot na gani ang bino, nga siguradong

hinungdan sa kasubo alang sa labing vulnerable. Apan kaisog kamo: ang Ginoo sa dili madugay nag-andam na alang kanato gikan sa ani sa trigo ug bino, ug uban pang mga panginahanglanon, ug magpadayon sa pag-andam pa kon atong ibutang ang atong paglaum hingpit Niya ug kanunay buhaton ang makapahimuot Niya, nga walay pagduha-duha sa atong pagsalig Niya. Kay Siya mismo miingon: *'Dili ko kamo biyaan ni pasagdan'* (Josue 1:5); ug usab: *'Pangitaa una ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarung, ug idugang kaninyo kining tanan'* (Mateo 6:33). Ug bisan pa kon usahay mapakyas kita, dili kini katingalahan: kini usa ka pagsulay ug pagsulay sa pagkamaayo. Dili ba matarung si Patriarka Jacob? Apan, tungod sa kagutom, gipadala niya ang atong mga katigulangan sa Ehipto aron mopalit og trigo. Dili ba matarong si propeta Elias? Bisan pa siya, sa dihang miabot siya sa Zarepat sa Sidon, misinggit sa balo: *'Dad-a karon kanako og gamay nga tubig, aron makainom ako, ug usa ka subo nga pan, aron makakaon ako'* (1 Mga Hari 17, 10–11). Wala na siya mangayo pa og laing butang gawas sa labing bata kang ug gikinahanglan nga pagkaon. Ug kinsa man kini? Si Elias, nga giselyohan ang langit pinaagi sa iyang mga pulong aron walay ulan nga motulo, ug kinsa usab, pinaagi sa pag-ampo, nagtapos niining gutom. – Alang kanato, nga walay bili sa atong kahimtang sa gawas ug sa atong sulod nga pagbati, bisan pa man kon masinati nato ang ingon niini, walay sayop niini; ug dili kita angay mabug-atan niini, kondili kanunay magpasalamat, sa panahon sa kadagahan ug sa panahon sa kakulang; kay kini mao ang timailhan sa mga disipulo ni Cristo, ug pinaagi sa pagbaton niining pagbati, dili lang nato dali rang madala ang mga kasubo sa karon nga kinabuhi, kondili mahimo usab kitang takus sa umaabot nga mga panalangin.

301. Ang mga kaaway naglibot kanato ug motultol kanato nga walay pagdahom, kanunay ug bisan asa: kinahanglan natong panalipdan ang atong kaugalingon

301. 1) Ang mga kaaway naglibot kanato ug motumaw og kalit nga pag-atake, kanunay ug bisan asa: kinahanglan natong protektahan ang atong kaugalingon. – 2) Unsaon? Pinaagi sa kahadlok sa Dios ug pagsalig kaniya, pinaagi sa mga luha ug pagtulun-an sa Pulong sa Dios; pinaagi sa pagbantay sa hunahuna ug pagsupak sa dautang mga hunahuna. – 3) Kagahapon nagkanta ka sa dili husto nga paagi. Makapasuko kini sa Espiritu Santo, ug imbis nga magdala og kaayohan, makadaot kini sa kalag. Sukad karon, kantaa sa husto nga paagi. [4, 99]

3. Sa bag-ohay lang nga pag-atake sa mga Agarian, napuno kita tanan sa kahadlok, nga nagkahadlok nga basin mahulog kita sa makamatay nga kamot niining mga walay Diyos nga tawo. Ug kini nga kahadlok dili walay rason. Apan bahin sa mga pag-atake kanato sa mga demonyo, wala namo kini hunahunaa o kahadloki nga, tungod sa among kapabayaan, mahulog kami nga bihag sa mga espiritu sa dautang buot; bisan pa man nga nasayud kami nga ang pag-atake sa makita nga mga kaaway mahitabo sa piho nga oras, ug ang mga balita bahin niini, nga moabot daan, naghatag sa mga nangandoy og kagawasan og higayon nga makalingkawas ngadto sa lain nga dapit; apan sa bahin sa mga dili makita nga kaaway, walay ingon ana nga mahimo, kay sa adlaw ug sa gabii, ug sa matag takna, ang ilang ginabuhay mao ang pag-atake kanato, hapit dili na gani nila itugot ang usa ka gutlo nga pahulay; busa dinhi mas dako ang kahadlok, ug mas dako nga pagpanalipod sa kaugalingon ang gikinahanglan, aron dili kita mahimong biktima niining mga kaaway ug makalikay sa ilang mga bakak nga makaguba sa kalag.

4. Busa, asa kita modagan? Sa Dios gayud, ingon sa gisulti ni San David: *'Ang Dios mao ang among dalangpanan ug kusog, usa ka dali nga tabang sa panahon sa kalisdanan'* (Salmo 45:2); ug: *'Ang Anghel sa Ginoo nagpamutang sa palibot sa mga nagahadlok kaniya, ug nagaluwas kanila'* (Sal. 33:8); ug usab: *'Ang mga nagasalig sa Ginoo sama sa Bukid sa Siyon: dili gayud kini mapalihok, kondili magpabilin hangtod sa kahanagturan sa Jerusalem'* (Sal. 124:1). Busa, kon aduna kita'y kahadlok sa Dios ug pagsalig kaniya, dili kita mahadlok sa atong mga kaaway. Apan hinumdumi nato nga ang mga kuta kasagaran makuha sa mga kaaway tungod sa kakulang sa pan ug tubig. Unsa man, busa, ang naa nato? – Mga luha ug ang Pulong sa Dios, nga pinaagi niini ug sa sulod niini ginapakaon ug ginaluwas ang kalag, samtang tungod sa kakulang niini kini madunot ug mahatag sa pagkaulipon. *'Pagmahal nga magpuyo sa atong kasingkasing ang Pulong sa Dios'*, ingon sa gisulat (Col. 3:16), ug unta dili gayud mamala ang atong mga luha. Apan aduna usab gitawag nga 'internal betrayal' o internal nga pagtraydor. Ug unsa kini? – Ang mga pagbati nga nagpuyo sa atong sulod ug, gipukaw sa mga limbong sa unod, ang mga hunahuna nga traydorong nag-abli sa pultahan para sa mga dautang demonyo. Kinahanglan kini nga ipahawa dayon, ug kinahanglan nato nga bantayan ang atong kaugalingon sa labing pag-amping, aron ang atong siyudad—mao ang atong kalag—dili masakop, ug dili kita madala sa sala, ug mahimong mga bihag sa makaguba nga mga pagbati; kondili, magpabilin kita sa kinaiya nga atong gihimoan, alang sa himaya sa Iyang naghimo kanato, ug alang sa pagdayeg kanako, usa ka makasasala.

5. Kagahapon gipahasol ninyo ako sa inyong pag-awit sa salmo. Busa, akoo kamo ginapangayo ug ginamakaamgo nga mag-awit kamo sa husto ug sa matarong nga han-ay, ug dili sa bisan unsang paagi o sa magubot nga pamaagi, aron dili ninyo masakitan ako, usa ka makasasala, kondili ang Espiritu Santo: kay mao kini ang Iyang sugo: *'Awita uban sa pagsabot'* (Salmo 46:8). Dili makanta og matarong kon dili masunod ang mosunod nga han-ay: ayaw pagsugod og bag-ong bersikulo sa unisono sa dili pa mahuman ang pagkanta sa miaging bersikulo; bisan kusog o hinay, hinay-hinay o paspas ang pagkanta sa salmo, labaw sa tanan, kinahanglan nga mapadayon ang han-ay; kay kung sa tanang butang, ang pagsunod sa han-ay mao ang labing maayong hiyas, dili kaha kini labi pa gayud sa pakig-istorya sa Dios? – kay ang kaguliyang magmugna og walay pulos nga mga hunahuna ug makapawala sa pagtagad sa hunahuna, samtang ang han-ay nagpabilin sa pagmatngon, pagkamapamalandong ug kana nga katam-is nga gipamatuod ni San David, nga nagaingon: *'Unsa ka tam-is ang imong mga pulong sa akong tutunlan, tam-is pa kay sa dugos sa akong baba'* (Salmo 118:103). Busa, ako naghangyo ug nag-awhag nga praktison nato kini nga hiyas uban sa labing dakong pag-amping, magtultolan ug magsina-sina kita sa atong pagkanta. Pinaagi sa pagkanta sa maong matin-awong paagi, makakaplag kita og kalinaw para sa atong mga kalag, maghatag og maayong ehemplo sa usag usa, ug—pinaagi sa pagpalipay sa Dios niini ingon sa tanang butang—mahimong takus nga mga manununod sa Gingharian sa Langit.

302. Aron dili mahimong tapulan ang hunahuna ug masangit sa makasasala nga mga hunahuna, kinahanglan kini kanunay nga magpabilin sa paghunahuna sa Dios—paghunahuna sa mga kinaiya ug buhat sa Dios, sa han-ay sa mga anghel, sa puy-anan sa mga balaan, ug sa makita nga kalibutan: mao kini ang pagpreserba sa kaanyag sa kalag

302. 1) Aron dili maluya ang hunahuna ug masangit sa makasasala nga mga hunahuna, kini kinahanglan kanunay nga magpamalandong sa Dios – pagpamalandong sa mga kinaiya ug buhat sa Dios, sa han-ay sa mga anghel, sa mga puloy-anan sa mga balaan, ug niining makita nga kalibutan: ingon niini napreserbar ang katahum sa kalag. – 2) Ang katahum sa kalag, nga uban niini kini gimugna, nga nawala sa Pagkahulog, nabawi pinaagi sa Bunyag, pinaagi sa paghinulsol, ug pinaagi sa kinabuhi sa pagka-asketa. [4, 100]

6. Dinhi unta kanunay magpuyo ang hunahuna, dinhi unta magpuyo ang kasingkasing! – Sa maampingong pagtagad sa buhat sa Dios, sa dalan sa pagka-asketa, nga dili gayud tugotan nga madani-dani sama sa usa ka bihag. Mawalay ba gayud ug tubig ang dagat, o hangin alang sa mga nagaginhawa? – busa labi pa gayud nga dili gayud papagawas ang maayong hunahuna sa atong sulod, samtang ang mga mata sa atong hunahuna nagtutok sa walay kinutuban nga dagat sa katingalahang mga buhat sa Dios; kay samtang mas mosulod pa kita sa kahiladman niini, ang hunahuna dili na makabaton ug oras nga malipat sa mga butang sa kalibutan, o masangit sa dautang hunahuna. Kay, tungod kay kanunay kini nga nagalihok, dili kini makapahulay, apan bisan asa nato kini itudlo, didto kini mudagsa nga walay pagpugong, paingon man sa tuo o sa wala: ug kung paingon sa tuo, nan kinahanglan kini mosinggit uban ni David: *'O Ginoo, pinaagi sa Imong kabubut-on, hatagi og kusog ang akong pagkamaayo'* (Salmo 29:8); apan kung sa wala, nan ang bersikulo nga mosunod: *'Apan kung imong balibaran ang imong nawong, ako malisang'* (v. 9). Ang pagbalibad sa nawong sa Dios mahitabo kung ang hunahuna abala sa mga kawalay pulos, samtang ang makaguba nga kalibog sa kalag motumaw kung kini magpahimulos sa makasasala nga mga tuyo. Busa, paninguhaon nato nga kanunay kini nga itultol sa husto, ug tugotan kini nga makakita sa maayong mga panan-awon. Unsa kini? – Ang langitnong gahum sa mga anghel, ang dili masukod nga mga panalangin didto, ang masidlak nga mga puloy-anan sa Balaang mga Apostoles, mga Propeta, mga Martir ug sa tanang matarong; ingon man usab kining kalangitan, ang masidlak nga adlaw, ang hayag nga bulan, ang mga tipon sa mga bitoon, ug ang tanang uban pang butang nga masinati sa mga pagbati—dili aron magpuyo siya sa paghunahuna niini, kondili aron, pinaagi niini, siya madala pataas ngadto sa Magbubuhay sa tanang butang, ang Dios, ug mapreserbar ang iyang kaanyag nga walay mantsa.

7. Kay gihatagan kita sa Diyos og katahum, pagkahuman Niya kita unang gimugna sa Iyang kaugalingong hulagway ug pagkapareho; ug bisan pa nga natul-ag ug napakaulaw kita sa atong kaugalingon pinaagi sa pagsuway, gibisti Niya kita pag-usab og katahum pinaagi sa grasya, *'ang pagligo sa pagkabanhaw ug ang pagbag-o sa Balaang Espiritu, nga Iyang gipangbubo kanato nga daghan pinaagi kang Jesu-Kristo, ang atong Manluluwas'* (Tito 3:5); ug sa dihang napamatud-an kitang dili takus bisan dinhi, gihatagan kita Niya og ikatulong paagi aron mabalik ang atong kaanyag pinaagi sa paghinulsol sa panata sa pagkamahigpit,

'pagpasaylo sa tanan natong mga sala, pagbura sa sinulat nga dokumento batok kanato' (Colosas 2: 13–14) pinaagi sa kinabuhi sa krus, sama sa pagbunyag. – Busa, magpabilin ang among kalag sa iyang kaanyag, aron kami mahimong takus nga makadungog: *'Buhi ka, akong hinigugma, ug walay kapintasan kanimo'* (Kanta sa mga Kanta 4:7). Ug kon mahitabo pag-usab nga kini madisturbo sa sala [kay kita dali ra mabali, ug *'walay bisan kinsa nga limpyo gikan sa kahugawan'* (Job 14:4), *'walay bisan kinsa nga makapanghambog nga adunay putli nga kasingkasing'* (Proverbio 20:9)], magdali kita sa paghinlo sa atong kaugalingon pinaagi sa mga luha sa paghinulsol. *'Hugasi ako, ug mahimong mas puti pa kaysa niebe,'* nag-ampo si San David (Salmo 50:9); *'Hugasi ninyo ang inyong kaugalingon, ug paghinlo; tangtanga ang dautan gikan sa inyong mga kalag,'* nag-awhag ang Dios pinaagi kang Propeta Isaias (1:16). Ug bulahan ang kalag nga kanunay nagapahalin sa iyang kaugalingon, nga mibulag sa tanang dautang tinguha, nagahigugma ug nagahandom sa usa ka Dios, ug nagahulat sa kamatayon adlaw-adlaw uban ang kalipay. – Ang kamatayon sigurado nga moabot usab kanato; kita usab kinahanglan mobayad niining utang nga pareho alang sa tanan. – Apan oh, unta, human sa pagkinabuhi nga matinud-anon ug matarong, ikonsiderar kitang takus nga, sa dihang ang mga lubong sa matag-usa kanato ibutang alang sa katapusang halok sa mga igsoon sa lubong, ang atong kalag kuhaon sa mga Anghel sa Dios ug dad-on ngadto sa langit alang sa walay katapusang kalipay.

303. Pagkahuman paghisgot sa mga mibiya sa monasteryo, nahulog sila sa erehiya ug nahimong daotan

303. 1) Pagkahuman natong hisgutan kadtong mibiya sa monasteryo, nahulog sa erehiya ug nangalawom sa pagkadautan. – 2) Nag-awhag siya sa pag-amping, nga nagpunting nga ang kaaway walay lain nga gitinguha kondili ang pagpaligoy sa usa ka monghe ug ang paglaglag kaniya. [4, 101]

8. Gamay na lang ang maminaw karon tungod sa pagbiya sa pipila ka mga igsoon; apan bisan pa usa ra ka mamiminaw, dili angay pasagdan ang pagtudlo; kay ang Ginoo miingon: *'Pag-amping nga dili ninyo pagdumotan bisan usa niini nga mga gamay: kay ginasulti ko kaninyo nga ang ilang mga anghel sa langit kanunay makakita sa nawong sa akong Amahan nga naa sa langit. Kay ang Anak sa Tawo miabot aron mangita ug magluwas sa nawala'* (Mat. 18:10–11). O, unsa ka dili masukod ang gugma sa Dios alang sa katawhan! Ang Ginoo miabot sa dagway sa usa ka sulugoon ngadto sa sulugoon nga nilayas, aron buhian siya gikan sa pagkaulipon sa yawa. Ang Tinuod nga Kahayag miabot aron pangitaon ang nawala nga drakma, aron kuhaon siya gikan sa kangitngit sa sala. Busa, dili ba usab gikinahanglan alang kanato, sa pagpaubos, nga sundon ang Ebon-Maayong Ginoo, nga magmasubo alang sa matag-usa kaninyo, nga makig-istorya kaninyo, ug ihalad ang among kaugalingong mga kalag alang kaniya? Oh, unta aduna koy pako, aron makalupad ug makapahulay sa matag pagkaiguonan—aron tan-awon sila ug sultihan sila sa angayng isulti—ug dili lamang kanila, kondili usab sa mga *'nagsunod sa dalan ni Cain, ug misalugpa sa sayop sa suhol ni Balaam'* (Judas 11). Kinsa, busa, ang akong gitawag nga ingon ani? – Leontius, Jeremiah ug Nectarius, nga nangalayo gikan kanato ug sa pagtuo; ug kinsa, ingon nga ganti sa ilang pagtalikod, gihatagan og pagka-lider – kinsa, kon ako, sa akong pagpaubos, makakita ug makig-istorya kanila, nan, bisan pa kon wala nay lain pa nakong buhaton, itugyan ko ang akong kinabuhi alang kanila. Gusto usab unta nakong makita kadtong tungod sa akong mga sala, gisalikway ang balaan nga monastikong bisti ug nagsul-ob sa bisti sa pagka-bala-wala ug sala, aron makahilak pa ko pag-usab alang kanila: usa kanila, nga si Pigasius, ingon nila, nalubong sa ka-dautan nga sa pagtudlo sa hari nahimong pangulo sa katawhan, mipasiugda og pag-alsa, nagbuhat og pagpatay, ug namatay sa gubat. Ka-dako nga trahedya! Unsa ka lawom nga bangin ang gisulod niining malisud nga tawo! Una, mibulag siya sa pagka-iguonan, unya gisunod niya ang iyang mga tinguha, nadunot sa usa ka butang ug unya sa lain, sama sa usa ka hayop nga walay pulong; unya gibyaan niya ang iyang mga panata sa pagka-monasto, ug sa katapusan nakasinati siya og ingon ana ka trahedya nga katapusan nga atong nadungog.

9. Sa paghinumdom niini, naghangyo ko kaninyo nga mag-ampo kamo alang kanila, ug magpabilin nga hugot sa inyong kaugalingong dalan, nga dili gayud pakunhodon ang inyong asketikong pagkamapailubon; kay pinaagi sa gagmayng pag-uyon ug katapulan, ang kalag madala sa kapahamakan. Maong nagmalasakit ko sa mga nagpuyo nga nag-inusara ug nagahilak para kanila nga daw mga biktima nga andam na ug nagpaabot sa yawa; kay bisan pa kon ang usa ka lobo mangdakop og karnero gikan sa kawan, dili ba mas sayon pa gayud alang kaniya ang paglamoy sa usa nga iyang makaplagan gawas sa kawan? – Wala ba ninyo masayri kung unsa ka kusog ang gininhawa sa yawa batok kanato? Ginasalakay niya ang matag tawo, dili lang ang mga mapainubuson nga monghe; malipay siya sa pagkaguba sa kadaghanan, apan walay labaw pa niyang kalipay ani kaysa sa diha nga malampuson siya sa pagpahulog sa usa ka monghe. Ngano man nga siya naningkamot nga walay kapoy, nagpaabut ug nakigbisog, ingon ba, aron bungkagon ang masunuron gikan

sa pagkasunuron, ang hilom gikan sa kahilom, ang nagpuyo sa haligi gikan sa iyang haligi, ang nag-inusara gikan sa iyang pag-inusara, aron pagkahuman sa ingon nga kagubot, madala na niya sila sumala sa iyang gusto: kay kadtong nagpabiling lig-on sa ilang disiplina ug sa ilang mga puwesto, nga nagpraktis sa pagkamaayo, dili na maabot sa yawa, kay gipataas sila ibabaw sa iyang mga bitag. Busa, gamita nato ang gahum nga gihatag kanato batok sa yawa, balika nato siya, panalipdi nato ang atong kaugalingon pinaagi sa kahadlok sa Dios ug pabala siya pinaagi sa makalangit nga mga hunahuna, dili nato tugotan nga makontrol kita sa iyang kaugalingong hunahuna, aron, sa ingon nakadaog kita kaniya, kita mahimong takus sa korona sa pagkamatarong gikan sa atong Ginoong Kristo, ang Tagahatag sa Maayong mga Buhat.

304. Magbantay kita labi na gayud sa atubangan sa paglutos: kay niadto gayud molusob ang kaaway sa labing mabangis

304. 1) Magbantay kita, labi na sa atubangan sa paglutos: kay dinhi mas kusgan ang pagpanlupig sa kaaway. Pila na kaha ang iyang gipapas sukad sa sinugdanan sa kalibutan? Ug nagpadayon gihapon siya sa pagbuhat niini karon. – 2) Unsaon nato paglikay sa iyang mga bitag? Pinaagi sa pagpaubos ug pagsunod sa mga sugo. Dinhi gipakita ang husto nga paagi sa kinabuhi – sa gawas ug sulod – uban ang paghisgot sa ganti, isip usa ka pagdasig. [4, 102]

10. Magkinabuhi kita nga angay sa pag-antos alang kang Kristo '*sa tanang pagkamapa-Diosnon ug pagkabalaan*' (1 Tim. 2:2), '*isip mga anak sa pagkasunolon, dili mosunod sa mga tinguha sa inyong kaniadto nga pagkawalay-hibalo*' (1 Pet. 1:14), ug nga walay pagkahuyang sa pagkamakugi sa inyong mga paningkamot sa pagsakripisyo. Kay, *sama sa inyong nakita, 'ang yawa nagalibot sama sa usa ka leon nga nagnugrog, nga nangita og kan-onon'* (1 Pedro 5:8); ug karon nga iyang nakita nga kita nabahin-bahin tungod sa paglutos, mas kusog pa gyud siya mosulod, nga naglaum nga mas sayon na karon ang pagkuha sa atong mga kalag. Apan magpabilin kitang matin-aw ug magmatngon sa tanang panahon ug sa bisan unsang dapit, nga protektado sa mga balaang sugo. Ug siya, nga wala'y makapang-angkon nga puwesto kanato, molakaw nga napakyas. Apan kon makakaplag siya og saligan, iyang ipadayon ang iyang pag-atake nga labi pang mabangis; ug dili siya mohawa hangtud nga iyang mapukan ug madaut kita. O wala ba nato nahibaloan pila na ang iyang gipapas sukad sa paglalang sa kalibutan: dili ba niya gidani ang unang tawo sa pagpahawa gikan sa Paraiso, pinaagi sa paglimbong kaniya sa khamugaway sa sala? Dili ba niya gihagit si Cain sa pagpatay sa iyang igsoon? Dili ba niya gipahawa si Hudas sa panag-uban sa mga Apostoles, nga naghimo kaniya nga usa ka traydor sa Kinabuhi sa tanan? Dili ba usab niya gikondena sa kamatayon ang dili mabilang nga uban pa? – Bisan karon ginadani, ginadasig, ug gipugos kita niya sa pagbuhat sa tanang matang sa dautan, ug ginakan-on niya hapit ang tibuok uniberso; ug ang paglikay kaniya lisud kaayo ug nagkinahanglan sa labing pagmatngon: kay paningkamotan niya nga madani kita sa sayop dili lamang pinaagi sa maluho ug daotan nga kinabuhi, kondili usab pinaagi sa sobra nga pagka-asceta, pinaagi sa pagbag-o sa iyang kaugalingon sa nagkalain-laing paagi, sa paghimo sa tanang matang sa bitag ug limbong, nagkatag og daghang bitag sa halapad nga yuta aron madani kita, sama sa nakita sa bulahan nga si Antonio sa usa ka panan-awon ug pinaagi niini gitudloan siya gikan sa kahitas-an nga ang pagpaubos ra gayud ang makatabang kanato nga malikayan kini.

11. Busa, human kita magsul-ob sa pagka-mapainubsanon, likayan nato ang paglayas gikan sa husto nga dalan ug ang pagtabok niini, maglakaw sa hari-hariang dalan ug dili moliko pa tuo o pa wala, kondili mosunod gayud sa mga lagda sa balaan nga sugo nga gisalig kanato ug mosubay sa mga tiil sa mga balaang amahan nga nanguna kanato, nga ang puloy-anan naa sa langit. Hinaut nga ang atong hunahuna malikayan ang dautang panghunahuna, ang atong kasingkasing matudloan sa balaang mga pulong, ang atong mga ngabil mobukas lamang aron pagdayeg sa Dios, ang atong mga mata makakita sa matarong, ang atong mga dalunggan dili maminaw sa walay pulos nga pakigpulong, ang atong mga kamot moabot sa atong mga buhat, ang atong mga tiil maglakaw sa han-ay nga paagi, ang atong pagkaon ug ilimnon hapsay, ang atong tulog ipailawom sa usa ka takdang iskedyul, walay paglapas sa lagda gawas sa gikinahanglan, walay luna para sa pagpasigarbo—nga magdala og kamatayon—ug walay lain nga dili angay nga makasulod sa atong sulod, kondili ang tanan buhaton sa usa ka diosnon ug maalamon nga paagi. Dili taas ang ingon nga dalan, ug duol na ang tumong sa among paningkamot. Apan unsa man ang ganti sa among paningkamot? – Ang Gingharian sa Langit; alang niini naningkamot ug makigbisog kita pag-usab-usab; kon masandad kita, magdali kita sa pagbangon; kon matulog kita, magmata kita ug magbantay pag-usab, atubangon ang atong kinaiyahan, patyon ang mga miyembro nga naa sa yuta, ug makab-ot ang mga hiyas. Ginasulti ko kini sa akong kaugalingon usab, kay ako

usab napalibotan sa mga kakulian, nga pareho kaninyo sa kinaiyahan. Hinaut nga itugot sa Ginoo nga kita tanan, human sa matitud-anong pagpaningkamot ug sa walay sala nga pagkinabuhi, makalabang gikan dinhi uban sa paglaum ug mahimong takus sa bulahan nga walay katapusang kinabuhi.

305. Human ipresentar ang mga sugo sa Balaod ug sa Ebanghelyo, uban ang kalainan tali nila, ug pagkahuman gipahayag nga kadtong dili motuman bisan usa kanila dili makapanunod sa gingharian sa Dios

305. 1) Gihulagway ang mga sugo sa Balaod ug sa Ebanghelyo, uban ang kalainan tali nila, ug gipahayag nga kadtong wala makatuman bisan usa dili makapanunod sa Ginghamarian sa Dios. – 2) Gipahinumduman Niya sila sa ilang makalilisang nga kapalaran sa kamatayon, sa paghukom ug sa pagsilot, ug – 3) Gihangyo Niya sila nga mobalik sa Ginoo pinaagi sa paghinulsol, samtang bukas pa ang mga pultahan sa Iyang kalooy. [4, 103]

12. Ang Dios, nga nagmugna kanato ug naghatag kanato og pagkaanaa gikan sa walay bisan unsa, daw gidawat kita Niya sa kini nga kinabuhi sama sa usa ka eskuylahan, aron atong makat-unan ang mga sugo sa Ebanghelyo sa Iyang Ginghamarian. Maong sa dihang gipadala Niya ang Iyang mga disipulo sa pagpangwali, gisugo Niya sila, nga nag-ingon: *'Busa kamo paingon ug buhata silang mga disipulo sa tanang nasud, pagbunyaga kanila sa ngalan sa Amahan ug sa Anak ug sa Espiritu Santo, pagtudlo kanila nga magbantay sa tanan nga akong gisugo kaninyo'* (Mat. 28:19–20). Unsa kaha, busa, kining mga sugo nga gisugo Niya kanato? – Sumala sa Daang Tugon, gisugo: *'Ayaw pagpatay; ayaw pagpanapaw; ayaw pagpangawat; ayaw pagpanaksi sa bakak'* (Exod. 20; Deut. 5); apan sa Bag-ong Tugon, Iyang gihatag ang mga sugo nga mas hataas ug mas hingpit kaysa niini; kay Nagaingon Siya: *'Giingon sa mga karaan: "Dili ka magpatay"; kay bisan kinsa ang magpatay, silotan siya sa hukom. Apan ako moingon kaninyo nga bisan kinsa ang masuko sa iyang igsoon nga walay hinungdan, angay siyang hukman; kay bisan kinsa ang moingon sa iyang igsoon, 'Raca', angay siya sa konseho.'* – Usab: *'Giingon sa mga karaan: "Dili ka manapaw." Apan ako nagaingon kaninyo: bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye uban sa pagkahandom kaniya, nakapanapaw na siya kaniya sa iyang kasingkasing.'* Usab: *'Giingon sa mga karaan: "Dili ka manumpa sa bakak, kondili tumanon nimo ang imong mga panumpa sa Ginoo." Apan ako nagaingon kaninyo: ayaw gayud magpanumpa.'* Usab: *'Gisulti kini: 'Higugmaa ang imong silingan ug dumti ang imong kaaway.' Apan ako nagaingon kaninyo: higugmaa ang inyong mga kaaway, panalangini ang mga nagapanungay kaninyo, buhata ug maayo sa mga nagadumot kaninyo'* (Mat. 5:21–44). Nakita ba ninyo ang kalainan tali sa duha ka Tugon? Ang usa nagdili sa mga buhat, samtang ang usa nagdili sa tinuod nga mga disposisyon sa kasingkasing diin nagagikan kana nga mga buhat, aron ang sala dili magmugna dinhi? – Karon, kung makita nato nga nagkinabuhi kita nga dili sumala sa Balaod ni sumala sa Ebanghelyo, apan—unsaon nako pagsulti?—sa usa ka pagano nga paagi, unsa kaha ang atong masinati niadtong adlaw? – *'Ayaw kamo pagdani,'* ingon sa Apostol, *'ni mga salawayon, ni mga mananambong, ni mga manlilipong, ni mga lalaking makig-sex sa dili husto, ni mga Sodoma, ni mga lalaking makig-sex sa lalaki, ni mga mananapaw, ni mga kawatan, ni mga lasing, ni mga mapintas sa pulong, ni mga manloloko, dili makapanunod sa gingharian sa Dios'* (1 Cor. 6:9–10).

13. Busa, sama sa kanunay nakong gisulti kaninyo kaniadto, karon gipahayag ko uban sa hingpit nga kasiguruhan: ayaw tugoti nga ang bisan kinsa magkinabuhi sumala sa ilang kaugalingong kabubut-on; ayaw pasagdi sa bisan kinsa ang butang sa kaluwasan; ayaw sa bisan kinsa ang magtipig og bulawan, magpanagiya og mga ulipon, magpadaghan og kabayo ug baka, o magpabug-at sa ilang kaugalingon sa bisan unsang materyal nga butang sa kalibutan, kay gikan niini moturok ang labing dagko ug makaguba nga mga sala. Ug bisan pa niana, aduna gihapon uban kaninyo nga nagpadayon sa ilang pagkamatarug ug supak sa kamatuoran. Apan ako, bisan pa mapainubsanon, wala'y sala sa inyong dugo; kay wala ko mihunong sa pagpahayag kaninyo sa kamatuoran sa Dios, ug walay hunong nga nagpahimangno kaninyo mahitungod sa espada nga moabut sa mga anak sa pagsuway. *'O ginapasuko ba nato ang Ginoo? Mas kusgan ba kita kaysa kaniya?'* (1 Cor. 10:22). *'Kay ang lagari gibutang na sa gamut sa kahoy: busa ang matag kahoy nga dili magbunga og maayong bunga, pagaputlon ug ibutang sa kalayo'* (Mat. 3:10). Dili ba kamo mahadlok niining pananglitan? Dili ba kamo makurog sa niining hulga? Dili ba gani kamo mahadlok sa kamatayon, nga atoong dili malikayan nga masailalim sa dili madugay? Unsaon nato pagkigkita sa makalilisang nga mga anghel nga kasagarang moanha aron kuhaon kita gikan sa atong mga lawas? Unsaon nato pagbiyahe niining taas nga panaw nga wala pa nato nakuha ang gikinahanglan nga mga suplay? Unsaon man nato pagbarog sa atubangan sa hukmanan ni Cristo uban sa hugaw nga konsensya, diin sa Iyang atubangan mokuldas ang matag tuhod ug mokumpisal ang

matag dila? Kung makita kita sa ingon ana nga kahimtang didto, dili gayud kita malikayan nga ipadala sa dapit diin adunay kalayo nga dili mapalong ug ulod nga dili mamatay, diin adunay paghilak ug pag-ungol sa ngipon.

14. Apan aron kini dili mahitabo, mag-anhi kita ug mosimba, ug mohapa, ug maghilak sa atubangan sa atong maayong Dios, magpresentar sa atong kaugalingon sa Iyang atubangan uban sa pag-angkon sa sala, sa pagpakilusot, sa paghinulsol, sa mga luha, sa pag-ampo, sa pag-ayuno, sa pagkabalaan, ug sa matarong nga pagkinabuhi. Kay Siya mao ang halad-panalipod sa atong mga sala; ug wala pa Niya sirad-i ang pultahan sa Iyang kalooy batok kanato; Dili Niya balibaran ang mga mobalik kaniya, kondili malumo Siyang modawat kanila, sama sa maluoy nga babaye, sama sa kawatan, sama sa anak nga maluoy. Umari, akoo kamoang hangyoon, magbarog kita, magmata kita, ug itutok nato ang atong hunahuna niini, aron sama sa mga bata nga nakat-on pag-ayo, nga pagkahuman sa klase malipayong nagdali pauli, kita usab, isip matinud-anong mga disipulo sa Ebanghelyo, pagbiya niining kinabuhi, malipayong makasulod sa kinabuhi nga walay katapusan.

306. Pagdayeg sa pagsunod ingon nga labing mabungaon nga paningkamot ug pagsaway sa mga dili magkinabuhi sa pagsunod

306. 1) Pagdayeg sa pagsunod ingon nga labing mabunga nga paningkamot ug pagsaway sa mga dili magpuyo sa pagsunod. – 2) Gihagit niya ang iyang mga sumusunod nga molabaw pa gayud sa pagsunod, nga nagpahinundom kanila nga ang Usa nga hapit na moabot moabot na dayon ug maghatag ug ganti sa matag tawo sumala sa ilang mga buhat. [4, 104]

15. Pinaagi sa grasya sa labing maayong Dios, nagtuo kamo ug nagsumite sa akong pagkagamay, nga wala magbuhat gawas sa gisugo kaninyo: dinhi makita ang kalipay ug korona dili lang para kanako, kondili usab para kaninyo, nga nagtudlo sa pagkamaayo isip tumong sa inyong kinabuhi bisan pa sa wala pa nako. Kay unsa pa kaha ang mas tam-is, mas gitinguha o mas malipayong alang sa usa ka bag-uhan kay sa pagkinabuhi sumala sa mga sugo ug dili pagbuhat sa bisan unsa nga iya sa iyang kaugalingong kabubut-on? Dinhi makita ang tinuod nga pagsunod; kini ang bulahan nga kinabuhi; kini usa ka paningkamot nga puno sa kasubo ug walay kabalaka: puno sa kasubo samtang ulipon pa sa kaugalingong mga tinguha; walay kabalaka kon malampuson na siya sa hingpit nga pagbulag sa iyang kaugalingong kabubut-on, ug kinsa busa adunay kaisog sa pagsulti, sa mga pulong sa mga Apostoles: *'Dili na ako ang mabuhi, kondili si Cristo ang mabuhi kanako'* (Gal. 2:20). Kay, dili na siya nagkinabuhi sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on, nagkinabuhi siya sumala sa kabubut-on sa Dios pinaagi sa pagpataliwala sa abbot, ug *'sa pagtan-aw sa himaya sa Ginoo nga walay tabon nga nawong, ginausab siya ngadto sa samang hulagway gikan sa himaya paingon sa himaya, sumala sa Espiritu sa Ginoo'* (2 Cor. 3:18). Ang ingon nga tawo dili magtagad sa kalibutan, dili mahadlok sa kamatayon, ug nagkinabuhi nga walay kabalaka ug walay gibug-aton, tungod kay iyang gisumiter ang iyang kaugalingon hingpit sa Diyos. Apan kinsa man ang mosalig sa iyang kaugalingong mga tinguha ug ibaliwala ang mga balaod sa pagsunod, nga mosugot sa iyang kaugalingong kabubut-on ug pagpalugway sa kaugalingon, nagkinabuhi sa pag-antos, *'nga nadakpan sa yawa aron buhaton ang iyang kabubut-on'* (2 Tim. 2:26)—ug bisan pa man usahay nga sila magpakita nga nagapuasa, o nagabantay, o nagbuhat og ubang maayong buhat, ang tanan niini masawayon: kay *'ang bisan unsa nga dili gikan sa pagtuo, sala'* (Roma 14:23); ug bisan unsa nga dili buhaton subay sa komon nga lagda, kaugalingon na kini sa nagbuhat ug layo sa pagkamatood nga matinahuron nga makapahimuot sa Dios.

16. Busa, matarong kong gisaway ang ingon nga mga tawo, samtang gidayeg ko kamo ug gidasig ko kamo nga magpadayon sa labaw pa nga pagkamasinugtanon, sa pagkamapailubon, sa pagpugong sa inyong kaugalingong kabubut-on, sa pagtuo, paglaum ug gugma, ug sa tanang ubang paningkamot sa monastiko alang sa inyong kaugalingong kaluwasan ug ingon usa ka maayong ehemplo sa tibuok kapatiran. Gina-awhag ko kamo: kay *'sa dili madugay, sa dili madugay, moanhi ang magaabot ug dili maglangan'* (Heb. 10:37); moabot ang katapusang adlaw, diin *'ipadayag ang mga buhat sa kangitngit ug ipahibalo ang mga tinguha sa kasingkasing'* (1 Cor. 4:5). Moabot ang makahadlok ug tinuod nga Hukom, nga magdala sa bag-ong monghe atubangan sa bag-ong monghe, sa abad atubangan sa abad, sa obispo atubangan sa obispo, sa maharlika atubangan sa maharlika, sa hari atubangan sa hari; ug pinaagi sa usag usa Siya maghukom kanila nga silotan o pasayloon, ug *'mubayad sa matag tawo sumala sa ilang mga buhat: sa mga tawo nga, pinaagi sa paglahutay sa pagbuhat sa maayo, nangita og himaya, dungog ug pagkawalay kamatayon, ihatag niya ang kinabuhi nga walay katapusan; apan sa mga tawo nga, sa ilang kadasig, mosupak sa kamatuoran ug mosunod sa pagkawalay-hustisya, ihatag niya ang kalagot ug kasuko. Kasubo ug kaguol alang sa matag kalag sa tawo*

nga nagbuhat sa dautan' (Roma 2:7–9). Kinahanglan gayud nato kini kahadlukan ug mag-amping pag-ayo aron dili kita masugat sa oras sa kamatayon nga walay maayong buhat, kondili makita kita nga dato sa bunga sa maayong mga buhat. Pasagdi ang kaaway nga mosupak kanato sa atong mga maayong buhat [—mao kana ang iyang kinaiya; *'kay mananapat siya sukad pa sa sinugdan, ug wala magbarug sa kamatuoran, kay walay kamatuoran kaniya'*, ingon sa Ginoo (Juan 8:44)]; apan gamita nato ang kaisog ug kadakila batok kaniya, atubangon siya pinaagi sa pagpaningkamot, singot, pag-ampo, pagpakiluoy ug mga luha – ug wala siyay madaug batok kanato, pinaagi sa tabang sa atong pakigbisog ug sa pag-ampo sa Ginoo alang sa atong kahuyang, nga nagahatag kanato sa walay katapusang kadaugan.

307. Sa paghisgot sa bunga sa mga pagtulon-an, iyang giimbitar ang tanan nga magtinabangay sa pagtukod sa kinabuhi sa usag usa sa balay sa Dios

307. 1) Human sa paghisgot sa bunga sa mga pagtulon-an, iyang giimbitar ang tanan nga magtinabangay sa pagtukod sa balay sa Dios. – 2) Unya iyang gihangyo kita, nga nahimong templo sa Dios, nga dili kini tugutan nga madunot sa sulod nato; gipakita usab ang mga paagi aron makab-ot kini. [4, 105]

17. Ayaw pasagdi nga adunay mosulti nga ang atong mga pagtulon-an kay pagsayang sa panahon. Dili, kita makadawat og dakong kaayohan gikan niini: kay sama sa arado sa yuta, ug tubig sa mga kauhaw, mao usab ang atong pulong nga magtutudlo alang sa mga maminaw niini uban sa bukas nga kasingkasing. Unsa kaha ang kasagarang hinungdan nga ang kalag madunot? Unsa ang hinungdan sa panagbangi, panag-away ug pagkabahin-bahin sa sulod sa mga kapatiran? Dili ba tungod sa kakulang sa pagtudlo ug pagdasig? Kung asa adunay pagtudlo ug pagdasig, didto adunay kalinaw ug kahusay; ug kung asa adunay kalinaw ug kahusay, didto nagpuyo ang Espiritu Santo: mao nga ako, sa pagpaubos, uban sa kahadlok ug gugma, naningkamot sa pakig-istorya kaninyo, sa pagdasig, sa paglipay, ug sa paghinumdom kaninyo, aron matabangan nako ang akong kaugalingon ug kamo nga maluwas gikan sa nagkalain-laing tukso sa yawa. – Gikumpisal ko nga kamo mismo dako kaayo ang inyong tabang kanako, labi na kamo nga nanguna sa mga igsoon; kamo tanan akong kauban sa pagbuhat sa maayo. *'Ako,'* ingon ni San Pablo, *'nagtanum, si Apolus nagdunot, apan ang Dios maoy naghatag sa pagtubo'* (1 Cor. 3:6): busa kining maayong buhat dili lang akoo, kondili akoo usab; sa tinuod, iya kini sa Dios, gikan kaniya nagagikan ang tanang maayo sa mga tawo. Busa nangayo ko kaninyo, subay sa pagsunod nga gihatag sa matag-usa kaninyo, nga itudlo ang tanan ngadto sa kaayohan sa tanan ug magtukod sa usag usa sa puloy-anan sa Dios pinaagi sa Espiritu. Kay ang Apostol miingon: *'Walay bisan kinsa nga makapatukod og lain nga pundasyon gawas sa pundasyon nga natukod na, nga mao si Jesu-Cristo. Kung kinsa man ang magtukod sa ibabaw niining pundasyon gamit ang bulawan, pilak, bililhon nga mga bato, kahoy, dayami o dayami, ang buhat sa matag usa ipadayag, kay ang Adlaw magpadayag niini, tungod kay kini ipadayag sa kalayo; ug ang kalayo mosulay sa buhat sa matag usa aron masuta kung unsa kini'* (1 Cor. 3:11–13). Nakita ba nimo kung giunsa niya pagkapareho sa kaayo sa bulawan, pilak, ug bililhon nga mga bato, ug sa dautan sa kahoy, dayami, ug wawa; nga sa diha nga isilot sa kalayo sa paghukom, ang uban—ang madunot—masunog, samtang ang uban—ang molungtad—magpabilin nga buo.

18. Niini iyang gidugang, gamit ang labi pang solemne nga sinultian: *'Wala ba mo kahibalo nga kamo mao ang templo sa Dios, ug ang Espiritu sa Dios nagpuyo kaninyo? Kung adunay magaguba sa templo sa Dios, siya pagagub-on sa Dios; kay ang templo sa Dios balaan, ug kamo mao kana nga templo'* (1 Cor. 3:16–17) Unsa kaha ka dako nga gasa nga giisip kitang takus nga matawag ug mahimong templo sa Dios! Apan unsa kaha ka dakong hulga nga, kon among laglagon ang templo sa Dios, kami usab pagalaglagon sa Dios! Busa, ayaw nato laglaga ang templo sa Dios nga anaa sa atong sulod; ug tungod kay gihatagan kita sa Espiritu Santo nga nagpuyo sa atong sulod, ayaw nato tugoti nga ang atong kaugalingon mahimong puloy-anan sa mga pagka-ambaw; sama sa pagka-gawas nato gikan sa sala, dili nato tugotan nga mahimong ulipon pag-usab sa yawa. Apan *'magpanglimpyo kita ug magpakawalay-sala, nga magbunga sa bunga sa pagkamatarong pinaagi ni Hesukristo, alang sa himaya ug pagdayeg sa Dios'* (Fil. 1:10–11). Busa, ang atong kasingkasing magmata, puno sa kahadlok sa Dios ug ginapakaon sa kanunay nga paghunahuna sa kamatayon: kay diin adunay ingon nga kahadlok ug ingon nga mga hunahuna, walay luna para mosulod ang sala. Apan kon ang kasingkasing dili sensitibo niini ug nangalig-ang, dali ra moturok sa atong sulod ang kahilambigit, nga nagapukaw ug nagabalisa kanato, ug dili kita biyaan hangtud nga mobalik kita sa atong kanhing kahimtang sa kalinaw. Busa, magpaningkamot kita, aron human sa atong paningkamot sa paglabaw sa pagkamaayo, makakaplag kita unya og walay katapusang kalinaw; maghilak kita, aron makakaplag kita og kalipay sa Ginoo; mag-antus kita sa makitid ug masubo nga dalan niining kinabuhi, aron makakaplag kita sa makapabag-ong

kinabuhi nga gikan niini. – Ug ania ang labing dako nga pakig-areglo sa tanan. Aniya ang labing halangdon sa tanang panalangin: pinaagi sa pipila ka paningkamot sa pagpangita sa pagkamaayo, aron makab-ot ang walay sukod ug walay katapusang panalangin – unta kita tanan mahimong takus niini.

308. Ang atong kinabuhi sama sa usa ka paglayag tabok sa dagat

308. 1) Ang atong kinabuhi sama sa usa ka pagbiyahe sa dagat. – 2) Unsaon sa hunahuna, isip timonero, pagpadagan sa barko sa kinabuhi aron malikayan ang pagkalunod? – 3) Kini nga mga leksyon dili lang para sa mga batan-on, kondili usab para sa mga tigulang: kay ang katalagman dili usab layo kanila. – 4) Busa mag-amping kita, aron dili nato usikan ang atong natigom pinaagi sa taas nga pagpaningkamot. [4, 106]

19. Ang kinabuhi sa tawo usa ka lain nga matang sa dagat, nga atong ginabaktas sa atong hunahuna human kita misulod niining lawasa sama sa usa ka barko; ug dili kita molayag panagsa ra, sama sa mga molayag sa dagat sa ordinaryong barko, nga usahay molayag ug usahay mopahulay sa pantalan, kondili molayag kita nga walay hunong, adlaw ug gabii, sa dautang panahon ug mga unos; ug kini nga dagat delikado, ug dili lang delikado, kondili taas usab, nga katugbang sa gidugayon sa atong kinabuhi; ug niini mosaka ang daghang makalilisang, unos nga balod nga gipukaw sa mga espiritu sa dautan, daghang pirata—mga demonyo—ang mosulong kanato, nga naningkamot nga malunod kita, nga dili na kini mailhan. Ngano man, busa, si San David, sa dihang nakakita niini, misinggit sa pag-ampo: *'Luwas akoa gikan sa mga nagdumot kanako, ug gikan sa lawom nga tubig; ayaw ko pagtaboni sa mabangis nga dagat, ug ayaw ko paglunoka sa kalawoman, ug ayaw paglitoka sa akong kaaway batok kanako'* (Salmo 68:15–16). – Kung bisan si David, usa ka dako ug gamhanan nga tawo, nahadlok ug nag-ampo nga dili siya malumos – bisan pa man nga sa dihang natulog siya, nakasinati gyud siya og pag-antos sa usa ka panahon – unsa kaha karon kita, nga mga mapainubuson, ang angayng isulti, ug unsa pa kaha kita angayng mahadlok ug mag-ampo, aron dili usab kita makasinati sa sama nga kapalaran?

20. Ug ang atong hunahuna, sama sa timonero, kon magbantay ug magmatngon, mapugngan ang mga bagyo sa mga pagbati, nga hapit ra mabuhian sa mga tulo sa nag-atake nga mga hunahuna; apan kon kini mapildi sa katamaran ug kapabayaan, kini mosugot sa kahiligon, nga mosulong sama sa mabangis nga suba; ug, human kini mabug-atan niini, sa katapusan kini makasinati og dakong makasasalaang pagkalunod sa barko, nga makaluluoy paminawon, ug labi pang makaluluoy masinati. Ingon ana ka makalilisang ug ka delikado ang pagpanaw sa atong kinabuhi; busa, atong hawiran pag-ayo ug pagmatngon ang timon niini, atong palayoon ang mga pagbati ug dayon tangtangan ang bisan unsang mosulod nga dili angay nga hunahuna, aron, kon magpabilin kita niini, dili kita malunod.

21. Ginasulti ko kini, nga naghunahuna dili lamang sa mga batan-on, kondili usab sa mga tigulang nga dugay nang nagpraktis sa pagka-asketiko; kay ang yawa dili usab sila biyaan nga walay samad, ug kanunay gayud niya silang dad-on sa makaluoy nga pagkahugno – sama sa giingon sa bantugan ug matarong nga si Basil sa usa ka dapit: 'Sa tinuod, kini ang labing makaluoy nga tan-awon – pagkahuman sa pag-ayuno, pagkahuman sa usa ka kinabuhi sa pagka-mapinugos, pagkahuman sa taas nga pag-ampo, pagkahuman sa daghang luha, pagkahuman sa baynte o bisan tulo ka pulo ka tuig sa pagpugong sa kaugalingon, nga kalit nga ma mapukan sa tanan tungod sa kawalay pag-amping ug pagpasagad sa kalag!' (vol. 4, p. 222, – sa hubad sa Ruso). – Ako, sa akong pagkapaubos, ang nakadungog ug nakakita niini, ug nanghilak ug nagpadayon sa paghilak, samtang naghunahuna kung giunsa sa malimbungan nga yawa pagpanakod sa usa ka gutlo lang ang ingon ana kadako nga bahandi sa mga hiyas, nga natigom sulod sa daghang katuigan, nga nagbilin sa asketa sa pagkamatinud-anon nga walay sulod ug walay bili. – Ingon ana ka dako ang misteryo sa atong kaluwasan, ug ingon ana usab ka dako ang kasuko sa yawa batok kanato, nga dili niya ikapungko nga makita kita nga mosaka sa langit, gikan diin siya mismo nahulog.

22. Apan pasagdi siya sa iyang pagkaanaa, ug pasagdi siya nga mag-andam batok kanato uban sa ingon nga kasuko; tanan kita, batan-on ug tigulang, mga bag-o pa ug mga beterano, magkahiusa nga magbuot, uban sa tabang sa Dios, nga dili tugotan nga madala kita sa pagkaguba tungod sa pagpasagad sa atong natigom pinaagi sa daghang paningkamot ug buhat—mao kini: pagbiya sa kalibutan, pagsunod, pagkamalini, mga luha, ug ang unang ug katapusang mga pag-ako sa sala; apan magpabilin usab kitang magbantay kanunay, nga nagbitay sa layag sa atong paglaum, ug ginagiyahan sa hangin sa Espiritu, aron sa dihang makaabot kita sa katapusan sa atong kinabuhi ug mosulod sa daungan sa pagkawalay kamatayon, makab-ot nato ang Gingharian sa Langit pinaagi sa bahandi sa atong mga hiyas.

309. Usa ka sugo gikan sa hari ang niabot gahapon; ug kami tanan nabalaka, kay nahibalo kami nga dili maayo ang pagtan-aw sa hari kanamo

309. 1) Kagahapon miabot ang sugo sa hari; ug kami tanan nahadlok, kay nahibalo kami nga dili maayo ang pagtan-aw sa hari kanamo. Kung nahibalo kami nga maayo ang iyang pagtan-aw, lain unta ang inyong pagdawat sa sugo. Busa ang kalag makigkita sa mensahero sa kamatayon: malipayon, kon kumpiyansa kini sa pabor sa Dios, ug uban sa kahadlok, kon dili. – 2) Busa, magpakig-uli kita sa Dios ug himuon nato nga mga higala ang mga anghel. Aron niini, maghalad kita og mga luha sa paghinulsol, pagsusi sa kaugalingon, panalangin sa usag usa, ug labaw sa tanan, ang pagdawat sa Balaang Misteryo. – 3) Dinhi gipasabot kung giunsa pagduol sa Balaang Misteryo, kung unsa kini ka-maluwas, ug unsa ka-makaluluoy nga talagsa ra modawat ang mga tawo sa Komunyong, uban ang pag-awhag nga dawata kini kanunay sugod karon. [4, 107]

23. Kagahapon, sa diha-diha nga miabot dinhi ang sugo sa Tsar, dali ra kaayo kami nahadlok, tungod sa kalit sa iyang pag-abot. Sa dihang nahibal-an namo pagkahuman nga wala siya miabot alang kanamo, dali ra namo natangtang ang among kahadlok. Nangutana karon ako: ngano man nga nahadlok kaayo kami? Dili ba tungod kay nasabtan nato nga ang hari dili lang nasuko kanato, kondili gani nagdumot ug nagtamay pa kanato? Sa pikas bahin, kung paborito kita sa hari ug usa kita sa iyang mga suod, dili ba unta kita malipay sa pag-abot sa usa ka sugo gikan kaniya, kay nahibalo man kita nga kanunay niya kitang gitan-aw nga paborito? – Apan nganong akong gihisgutan kini nga hilisgutan? – Niini: nga sa samang paagi, ang usa ka kalag nga, pinaagi sa usa ka maayong kinabuhi, nakadawat sa pabor sa Dios, sa panahon sa pagbulag niini sa lawas, sa dihang usa ka anghel ang gipadala sa Hari sa tanan aron kuhaon kini, dili mahadlok, kondili motan-aw kaniya uban sa kalipay ug malipayon nga moadto sa iyang Ginoo. Apan kon dili kini ingon ana nga kalag, kini dakpon sa kalibog ug kahadlok, kay walay sulod nga pagkamalig-on ug wala magdahom og tabang o kahupayan bisan asa. Kay dinhi, ang usa ka igsoon ug usa ka higala makahupay sa kalag ug makapawala sa iyang kahadlok; apan didto, walay ingon ana nga mahimo, ug ang Anghel modawat sa pobre nga kalag nga walay kalooy ug malupigon. – Sa pagkadungog nato niining mga pulong, dili ba nato mabati ang pag-uyog sa kahadlok sa sulod sa atong mga kalag? Kung ang pagkadungog lang niini makapahadlok, unsa kaha ang atong masinati kon kita mismo ang makasinati sa ingon ana nga kahimtang? – Ug unsaon man pagpakita sa kalag sa atubangan sa hukmanan ni Cristo? – *'Usa ka suba sa kalayo'*, sumala sa propeta Daniel, *'nag-awas sa Iyang atubangan; libo-libo ang nag-alagad Niya, ug daghan ang nagtindog sa Iyang atubangan'* (Dan. 7:10), – ug ang Huwes makalilisang ug dili maluoy, ug ang matag pulong, bisan pa ang walay pulos, ipatawag sa paghukom, ingon sa giingon sa Ebanghelyo (Matt. 12:36). Unsaon man kaha sa kalag pag-antos niini tanan? – Sa tinuod, *'makalilisang ang mahulog sa kamot sa buhing Dios'* (Heb. 10:31). Ug labi pa gayud nga makalilisang kon madungog niini ang labing matarong nga paghukom, nga nagakondena niini sa walay katapusang pag-antos.

24. Busa, ako kamo naghango ug nag-awhag: magpakig-uli kita sa Dios sa wala pa ang kamatayon, ug makuha ang Iyang pabor; himuon nato nga higala ang mga Anghel nga moabot aron kuhaon kita – padayona nato nga magmata ang atong sulodnong mata ug dili mapildi ang atong hunahuna, nga dili mosugot sa mga tultol sa mga kahuyang; kon masayop kita, motindog kita dayon; Pinaagi sa daghang luha, pugngan nato ang nagdilaab nga mga pana sa Daang Usa ug, sa baylo, pasakaon nato ang atong gugma alang kang Kristo. – *'Ang pag-ampo sa matarong,'* ingon niini, *'makagahum ug epektibo'* (Santiago 5:16); mao nga kinahanglan kita mag-ampo alang sa usag usa ug hinumduman ang usag usa sa atong mga pag-ampo. Daghang ikyas ug paghinulsol makahimo usab og daghan, ug labaw sa tanan ang pagdawat sa Balaang Misteryo – nga sa pagtan-aw nako kaninyo, sa pipila ka rason, inyong gipasagdan, ako dako kaayo ang akong katingala. Sa mga Domingo, aduna gihapon mga mopaduol sa mga sakramento; apan kon ang Liturhiya ipahigayon sa lain nga adlaw, walay mopaduol. Bisan sa monasterio, kaniadto kadtong gustong mokuha sa Komunyong makadawat niini matag-adlaw; apan karon talagsa ra kini mahitabo, ug sa tinuod, halos dili na kini makita bisan asa.

25. Sa pag-ingon niini, dili gayud nako gusto nga dawaton ninyo ang mga Sakramento nga walay pagtagad, sama sa walay bili niini. Kay nasulat: *'Magsusi ang tawo sa iyang kaugalingon, ug unya mokaon siya sa pan ug moinom sa kopa. Kay ang bisan kinsa nga mokaon ug moinom nga dili angay, mokaon ug moinom sa paghukom sa iyang kaugalingon, tungod kay wala niya mailhi ang lawas sa Ginoo'* (1 Cor. 11:28–29). Dili—dili kana ang akong gusto; dili unta kini mahitabo! Apan kita, nga nagdilaab sa tinguha nga makapadayag sa hingpit nga pag-apil, maghinulsol sa atong kaugalingon, ug sa ingon mahimong takus niining gasa. Kay ang pan nga gibutang sa atubangan nato mao ang pakig-ambit sa kinabuhi, ingon sa Ginoo nga miingon: *'Ako mao ang pan sa kinabuhi, nga nanaog gikan sa langit; bisan kinsa nga mokaon niini nga pan mabuhi hangtod sa kahangturan. Ug ang pan nga akong ihatag mao ang akong unod, nga akong ihatag alang*

sa kinabuhi sa kalibutan' (Juan 6:51); ug usab: *'Ang mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo nagpuyo kanako, ug ako kaniya'* (Juan 6:56). Nakita ba ninyo kini nga dili masukod ug dili masukod nga gasa? Dili lang namatay ang Ginoo alang kanato, apan gihalad usab Niya ang Iyang kaugalingon ingon pagkaon kanato. Unsa pa kaha ang makapadayag pag-ayo sa Iyang gamhanang gugma alang kanato? Ug unsa pa kaha ang mas makaluwas alang sa atong mga kalag? – Kung kinsa man karon ang mopugong sa iyang kaugalingon sa adlaw-adlaw nga pagkaon ug, tungod kay wala niya kini natilawi, masubo kaayo siya; nan, unsaon man nga magkasinabot – kon ang gihalad sa tanan dili ordinaryong pan kondili ang pan sa kinabuhi, ug dili ordinaryong tasa kondili ang tasa sa pagkawalay kamatayon – nga dili kita mabalaka kon kinsa may nakatilaw niini, ug dili nato kini giisip nga importante? Unsa kaha ka dakong kabuang ug kawalay pulos ang gipakita niini! Kung nahitabo kini hangtod karon, sugod karon, ako naghangyo kaninyo, magbuot kita nga dili na kini pasagdan pa, kay nasayud kita sa gahum sa maong gasa sa Dios; apan kanunay, sa atong makakaya, nga nagapahalin sa atong kaugalingon, magduol kita ug makig-ambit sa balaan ug nagabalaan nga mga misteryo. – Ug kini, akong gituohan, ug ingon nga tinuod kini, dako kaayo ang ikatabang niini aron mapabiling putli kita, nga gipadasig sa atong pag-andam alang sa Komunyon ug sa atong paghandum niini. Apan kon adunay pagkawalay pagtagad sa Komunyon, ang mga kahuyang sa tawo hatagan og mas dako nga kagawasan ug kahigayunan aron madani kita. – Hinaut nga kini usab magsilbi nga kanunay nga giya alang kanato paingon sa kinabuhi nga walay katapusan, nga unta kitang tanan mahimong takus nga madawat, pinaagi sa grasya ug gugma sa atong Ginoong Jesu-Kristo.

310. *Padayon – padayon – sa dalan sa pagkamaayo*

310. 1) Padayon – padayon – sa dalan sa pagkamaayo. – 2) Unsaon? Pinaagi sa paggahin sa matag adlaw sa pagbuhat sa husto: diin gihatag ang usa ka modelo nga programa. – 3) Mga motibasyon: ang kaanyag ug kaamot sa pagkamaayo, ug ang pagkadestruktibo sa sala. – 4) Unsa ang makapugong sa kalampusan? Ang kawalay-tinuoray sa tinguha. [4, 108]

Ang pagkamaayo usa ka kanunayng nag-uswag nga paningkamot, nga dili gayud mohunong sa pag-uswag paingon sa tumong, apan kanunay nga nagadani sa mga partisipante niini paingon sa pagkahingpit. Sa paghulagway niini, miingon ang Apostol: *'Dili nga naangkon na nako kini, o hingpit na ako; kondili nagpadayon ako aron makab-ot ko kini, nga sama sa pagkab-ot kanako ni Cristo Jesus'*; – ug dugang pa: *'Kalimtan ko ang mga butang nga nahabilin ug maningkamot ko pag-abut sa mga butang nga anaa pa sa unahan, nagpadayon ko paingon sa tumong, aron makuha nako ang ganti nga gitawag ako ni Cristo Jesus'* (Fil. 3:12–14). Busa, dili gayud angay mohunong sa pagpaningkamot sa pagkamaayo: kay ang paghunong dinhi mao ang sinugdanan sa pagbaliko paingon sa dautan. Busa, dili kita magpundo sa dalan sa pagkamaayo, kondili magpursigi kita kanunay ug, kanunay nga bag-o, motubo gikan sa kusog ngadto sa kusog, *'hangtod kita tanan makaabot sa pagkahamtong, makaabot ang hingpit nga sukod sa pagkatawo sa pagkahuman ni Cristo'* (Efe. 4:13).

2. Unsaon man, busa, pag-angkon niini? Pinaagi sa masigasig nga pagbuhat sa matarong matag adlaw. Ato kining kuhaa nga pananglitan: sa pagmata gikan sa tulog, magdali kita sa pag-ampo; pagkahuman niini, magtrabaho kita uban ang pagkamapisan – nag-awit ug naghimo og musika sa atong kasingkasing alang sa Ginoo, samtang nagpaningkamot ang atong mga kamot. Nilabay na ba ang adlaw? Matulog kita uban sa pagpasalamat ug paghinulsol; ug pinaagi niining sunod-sunod nga mga buhat, matuman unta kanato ang mga pulong ni San David: *'Ang adlaw-adlaw nagpadayag sa pulong, ug ang gabii-gabii nagpahayag sa kahibalo'* (Salmo 18:3). Ayaw nato tugoti nga molabay ang bisan usa ka adlaw nga walay pagtagad sa atong mga katungdanan ug sa pagkaulipon sa atong hunahuna ug kasingkasing—ni bisan usa ka gabii sa pagtagbaw sa mga tinguha sa unod ug sa mga buhat nga makauwaw—dili ko maghisgot sa mga buhat: ayaw unta kini mahitabo!—apan bisan sa hunahuna: kay ang pulong sa kamatuoran nagmando nga dili lamang ang atong mga lawas, kondili pati ang atong mga kalag, mahimong putli.

3. Kung gusto nato nga maghandum og bisan unsa, himoa nga kini mao ang mga birtud nga atong gipangandoy, nga ang lami niini tam-is ug dili mapugngan. Kung ganahan kita malingaw sa katahum, unsa bay mas matahum pa kay sa Ginoo, nga sa Iyang katahum gipalamuti ang tanang butang? Ang dautang mga tinguha, bisan pa, magpadala sa kalag ngadto sa kabuang ug kan-on kini sa mas malupit nga paagi kaysa bisan unsang mananap: aron dili kini maghatag og kalipay, kondili usa ka kinabuhi nga puno sa pag-antos. *'Ang unod ug dugo,'* ingon sa Apostol, *'dili makapanunod sa gingharian sa Dios, ug ang madunot dili makapanunod sa dili madunot'* (1 Cor. 15:50). Ug sultihi ko, kinsa ang sala nga nadani, wala gipahiya, wala gipakubo, ug

wala gipadala sa kamatayon? Ug kinsa, sa diha nga gipadayag ang pagkamaayo, wala gipasidunggan ug gihimong katingalahan sa kalibutan? Kuhaa ang duha gikan sa daghan—si Amnon ug si Jose. Dili ba ang pakighilawas nagdala sa usa ngadto sa kamatayong kaulaw, samtang ang pagpanalipod sa pagkamatinud-anon sa usa pa naghimo kaniya nga hari?—Busa ingon ana ka-maanyag, ka-hinigugma, ka-gustoon, ug ka-makaluwas ang pagkamaayo! Apan ang sala daotan, makalilisang, ug makaguba! Ug bisan pa niana, kita nga mga tawo nalimbong sa usa ka dakong ilad, gipili nato ang kamatayon imbis nga ang kinabuhi, giakusbo nato ang kangitngit imbis nga ang kahayag, ug gihigugma nato ang pagkadaut imbis nga ang pagkawalay-daot. Unsa pa kaha ang mas angay pagbasulon kaysa niini?

4. Ngano man, busa, samtang naghandum kita nga mahimong mga maningkamot sa pagkamaayo, napakyas kita sa pagbuhat niini? – Tungod kay wala nato kini gipangandoy sa tinuod nga tinguha, kondili sa peke nga tinguha: kay, tungod kay buoton kita, mopili kita sa bisan unsang atong gusto sa tanang aspeto; busa, kon tinuod gayud natong gipangandoy ang pagkamaayo, mopili kita sa pagkamaayo. – Tinuod nga ang usa ka kinabuhi sa daotan sukad pagkabatan-on naghatag kanato og mga naandan nga lisod kaayo tangtangan; apan unsa may giingon sa Apostol? – *'Nagsulti ako sa pagka-tawo tungod sa kahuyang sa inyong unod: ingon nga kaniadto inyong gipresentar ang inyong mga miyembro nga ulipon sa kahugawan ug sa pagkawalay-balaod, nga nagdala pa sa mas daghang pagkawalay-balaod; karon ipresentar usab ninyo ang inyong mga miyembro nga ulipon sa pagkamatarong, nga magdala sa pagkabalaan'* (Roma 6:19). Sa ato pa, supak sa atong hilig ngadto sa sala, kinahanglan magpakita kita og kugi alang sa pagkamaayo. Busa, magpadayon kita sa atong paningkamot, ug ang labing maloloy-on nga Dios siguradong magbukas sa pultahan para kanato, nga Nagaobra kanato sa makapahimuot Niya, ug naghatag kanato sa kinabuhi nga walay katapusan.

311. Usa ka tawo ang namatay nga giila sa kadaghanan: usa ka leksyon ang gihatag aron siya sundon

311. 1) Usa ka tawo ang namatay nga gidayeg sa kadaghanan: usa ka pagtulun-an ang gihatag aron sundon ang iyang ehemplo. – 2) Napadasig kita sa pag-usab sa atong kadasig pinaagi sa paghinumdom sa katapusang mga gutlo, sama sa gibuhay sa tanang mga santo. – 3) Bulahan ang buhaton niini, ug mosunod ang pagdasig: buot kita usab nga ingon ana. [4, 109]

5. Karon hingpit na kitang nakasiguro nga ang atong igsoon nga si Theosost namatay na; ug kinahanglan isulti ang pipila ka pulong bahin kaniya, kay siya usa ka tawo nga dako kaayo og hiyas, gidayeg sa kadaghanan, mga monghe ug mga layko, nga nagpaminaw sa tambag sa uban ug nakapahimo usab sa uban nga maminaw sa iyang tambag; ug human masulayan pinaagi sa iyang mga pag-antos, siya nakahimo, aron gamiton ang mga pulong sa mga Apostoles, nga mahimong tinubdan sa tabang alang sa mga nag-antos sa mga pagsulay. Pinaagi niini, nakab-ot niya ang daghang maayong mga anak sa Ginoo; pagkahuman, alang sa kamatuoran, mitugot siya sa kasakit ug kalisud, pagpanlupig ug mga pagsulay—dako ug dili sayon—nga diin, pagkahuman sa iyang pagpanaw, mibalik siya sa Ginoo. – Apan ngano man nga akong gisulti kining tanan? – Aron, niining atong igsoon, makita nato ang atong kaugmaon: nga mao, kon kita magkinabuhi nga matarong ug matinud-anon, kita usab, sama kaniya, pagadayegon sa uban pagkahuman sa atong kamatayon, nga magsilbing ehemplo aron dasigon ang matarong nga kadasig sa mga mosunod; apan kon dili kita magkinabuhi og maayo, dili lang nga dili kita pagadayegon, kondili matarong usab kitang ipailawom sa walay katapusang pag-antos: usa ka hunahuna nga makalilisang kaayo nga bisan isulti, labi na gani hunahunaon.

6. Karon, tan-awa kini: giunsa nato paglabay gikan dinhi tagsa-tagsa, ug asa kita paingon, ug unsang matang sa kinabuhi ang giandam para nato dinhi sulod sa pipila ka mubo nga adlaw—nga mabuhay lamang kutob sa gikinahanglan aron masulay ug mapamatud-an ang atong pagkamaayo, ug unya molabay ngadto sa dapit diin kita magpuyo hangtod sa kahangturan. Ang paghunahuna niini mao ang buluhaton sa mga maalamon; ug bisan kinsa nga maghunahuna niini kanunay mapuno sa kahadlok ug pag-uyog, mamatay adlaw-adlaw sa ilang kaugalingong pagpili, adlaw-adlaw nagpaabot sa pagbuhi gikan sa ilang lawas, ug pinaagi niini nagpukaw sa ilang kaugalingon og kadasig alang sa mga buluhaton nga umaabot, subay sa pagsunod nga gisalig kanila, ug walay hunong nga nagdugang og paningkamot sa ibabaw sa paningkamot. Kay asa pa kaha man gikan ang natural nga mga kahanas sa mga santo? Asa man gikan ang ilang pagsunod bisan pa sa kamatayon? – Asa man gikan ang dili mapildi nga paglahutay sa mga martir, samtang ginaputol ang ilang mga bukton ug ginabubo ang ilang dugo? – Dili ba kini gikan niini – dili ba kini gikan sa hunahuna sa pagkawalay-puy-anan sa kinabuhi ug kalit nga kamatayon – sa pagtindog sa atubangan sa makalilisang nga hukmanan ug sa kawalay-katapusan sa walay katapusang pag-antos? – Gikan niini nagagikan ang tanan sa

ilang sulod; gikan niini nagagikan ang ilang paglahutay sa labing malupit nga pag-antos, sama sa kini nahitabo sa lain nga lawas.

7. Ug bulahan ang kalag nga nagpamalandong niini adlaw ug gabii, nga gigahin ang iyang panahong kinabuhi ingon usa ka biyahero, nagpuyo dinhi ug nagpaabot niadtong bulahan ug walay katapusang kinabuhi nga gihisgutan sa Apostol: *'Kay ang binuhat mismo nagpaabot uban ang mainit nga paglaum sa pagpadayag sa mga anak sa Dios. Kay ang binuhat gipailawom sa kawalay-kamenusan, dili tungod sa kaugalingon niini nga kabubut-on kondili tungod sa nagpailawom niini, sa paglaum nga ang binuhat mismo pagaluwason gikan sa pagkaulipon niini sa pagkadaut ug madala ngadto sa kagawasan sa himaya sa mga anak sa Dios'* (Roma 8:19–21). Nakita ba nimo ang gisaad? Nga ang tanang butang pagausbong ngadto sa pagkawalay-kadaut, ug nga ang binuhat mausbong gikan sa pagkaulipon ngadto sa kagawasan? – Unsa kaha, busa, ang kinaiya sa kana nga adlaw nga gihisgutan ni Santo David: *'Mas maayo pa ang usa ka adlaw sa imong mga hawla kay sa usa ka libo'* (Salmo 83:11); ug ni Santo Pedro nga Apostol: *'ang usa ka adlaw... sama sa usa ka libong tuig'* (2 Pedro 3:8). Didto usab nato itudlo ang atong hunahuna ug kasingkasing; didto nato ibalhin ang atong mga pangandoy; didto nato ibutang ang atong mga hunahuna ug tinguha, aron, pinaagi sa pag-apil sa ingon nga mga butang, makapangitagbo kita gikan sa prinsipal niining kalibutan, nga adunay gahum sa pagtuptop kanato apan walay gahum sa pagdaug kanato kon kita protektado sa armadura sa atong pagka-asketiko, – kinsa, sa akong pagpaubos, akong gipangandoy nga dili lang ninyo likayan kondili mapildi usab, ug madawat ang korona sa pagkamatarong gikan kang Kristo Hesus nga atong Ginoo.

312. Ang tinuod nga mga monghe ra ang makalipay, kay sila gawas sa mga kabalaka sa kalibutan, nagpaningkamot lamang sa pagpalipay sa Dios, ug nagpanalipod sa ilang pagkamakabubut-on.

312. 1) Ang tinuod nga mga monghe ra ang makalipay, kay sila walay kabalaka sa kalibutan, nagpaningkamot lamang sa pagpalipay sa Dios, ug nagpanalipod sa ilang pagkamakabubut-on. – 2) Wala usab silay angay kasuboan: napasaylo na ang ilang mga sala; ang mga samad nga gipahinabo sa hunahuna ug mga pagbati giputol sa pakigbisog nga nag-andam kanila alang sa ilang mga korona; kinahanglan lang nila nga makigbisog nga maisugon ug daogon ang kaaway. – 3) Magkugi kita; sa dili madugay moabot na ang Gipaabot. [4, 110]

8. Ang Apostol nagmando sa tanan nga *'maglipay kanunay sa Ginoo'* (Fil. 4:4). Ug kasagaran mga tinuod nga monghe ra ang malipay, kay wala silay kabalaka bahin sa asawa, mga anak, mga sulugoon, kuwarta, kabtangan, o bisan unsa pa nga makapabisi sa hunahuna sa mga nagasunod sa unod. Usa ra ka butang ang ilang kabalaka: unsaon pagpalipay sa Ginoo; ang pagkabalaak niini mao ang paglipay kanunay sa Ginoo. Kay diin adunay kaminyoon, mga sulugoon, ug tanang kabalaka nga motumaw gikan niini—mao kini ang kasakit sa espiritu nga gihatag sa Dios sa mga anak sa tawo, aron sila masakitan niini, ingon sa giingon ni Solomon (Eclesiastes, kapitulo 1–2): lisod nga malipay sa Ginoo kung ang mga butang nga nahisgutan sa ibabaw makasamok sa hunahuna gikan sa matinahuron nga paghinumdom sa Dios, diin lamang posible ang kalipay. Busa, tungod kay kita anaa sa mga nagalipay sa Ginoo, maglipay kita ug magpaambit sa kalipay sa usag usa kanunay, nga nagalaum og ganti gikan sa Dios nga Magbubuhay sa Ganti alang sa atong pagkamakabubut-on ug pagkawalay kahakog; Siya nga nagsaad nga magahatag og ganti bisan pa sa usa ka baso nga bugnaw nga tubig, ug dili lang alang sa ingon ana kadako ug supernatural nga mga buhat. Kay tinuod nga ang buhat sa pagkamapinadayonon dako ug labaw sa kinaiyahan: kini motandog sa kahimayaan sa mga anghel ug mobalik sa tawo sa orihinal nga kahimtang nga naglungtad sa Paraiso, sa dihang wala pa'y kaminyoon ni pagkaulipon, apan ang kinabuhi nag-agos sa kahimtang nga walay kakulang ug walay kabalaka.

9. Kung adunay mosulti nga dili sila malipay kondili masubo, nan mangutana ako: diin man nagagikan kining kasubo? – Tungod ba kay nakasala sila sa nangagi? – Apan kana gipasaylo na pinaagi sa pag-ampo, pagsalikway sa kalibutan, ug pagdawat sa yugo sa pagsunod. – 'Tungod ba nga kamo adlaw-adlaw masamdan sa inyong mga hunahuna?' – Apan kon ilabay ninyo kini, anaa niini ang paunang tilaw sa inyong korona. Kay dili nila koronar ang wala mosulod sa pakigbisog, kondili ang mananaklong; ni dili usab nila ihatag ang ganti sa wala nakig-away, kondili sa nakigbisog nga maisugon ug nakadaog. Nakita ba nimo nga bisan unsa pa ang atong itudlo nga hinungdan sa kasubo, kini sa tinuod usa ka tinubdan sa kalipay alang kanato? Busa, maglipay kita sa espirituhanong kalipay, nga motindog ug maisugong mosukol sa mga limbong sa yawa, mapugngan ang iyang mga pag-atake pinaagi sa pag-ampo ug pagpakiluoy, mapukan ang iyang mga bitag pinaagi sa pagpaubos ug pagsunod, lulubong kaniya, sama kang Paraon, sa mga luha ug paghinulsol; pagpahilayo kaniya gikan kanato pinaagi sa pagpanghimakak sa kaugalingon ug pag-angkon sa sala; ug, uban sa tabang sa Dios,

pagpababa kaniya pinaagi sa tanang ubang maayong buhat. Busa, pasagdi siyang magkalainlain sa iyang mga limbong; pasagdi siyang malimbungan sa iyang dautang buot; pasagdi siyang makahibalo sa takna nga labing angay aron atakehon kita, nga nagtinguha sa paglaglag kanato; pasagdi siyang makahimo sa pagpakaaron-ingnon nga napildi, aron, sa diha nga kalit niyang atakehon ang usa ka kalag nga wala mag-andam, buhaton niya niini ang bisan unsa nga iyang gusto. Apan kita, nga nagbarug sa atong puwesto, magpabilin nga matin-aw ug mapagmatngon, nga ang mata sa atong hunahuna kanunay magbantay ug ang atong kasingkasing nagdilaab sa gugma alang sa Dios, ug pinaagi niini magpabilin kitang dili mapildi ug dili matandog.

10. Hinaut nga dili kita mapukan sa kaisog sa pakig-away, ni maluya sa pakigbisog batok sa kaaway; kay hapit na ang katapusan sa atong mga pakigbisog ug mga buhat; gamay na lang ang nahibilin nga panahon hangtod moabot nga walay paglangan ang unya—bisan sa takna sa kamatayon sa matag tawo, o sa katapusan sa kapanahonan, sa diha nga Siya mopakita gikan sa langit uban sa mga Anghel sa gahum sa nagdilaab nga kalayo, ug sa dili masukod nga himaya, ug *'makakita kaniya ang tanang mata'*, ug kadtong *'nagbuthol kaniya maghilak tungod kaniya, ug ang tanang kahan-ay sa yuta magminos tungod kaniya'* (Pahayag 1:7). Ka makalilisang ug dili masukod ang maong panan-awon! – Unya maglipay kadtong naningkamot sa maayong mga buhat, nga nagpabiling matinindog sa mga pagsulay, mga mahigugmaon sa pagkamapaunongon, hingpit sa pagsunod, ug ang tanan nga nakapahimuot sa Ginoo sa tanang paagi. Apan hinaut nga kita usab ibilang uban kanila, ug kauban nila malingaw sa walay katapusang mga panalangin sa Kristo Jesus, atong Ginoo.

313. Ang kinabuhi sa yuta dali ra mausab, nahimo kini ingon ana sukad sa unang buhat sa pagsuway

313. 1) Ang kinabuhi sa yuta dali ra mausab, nahimo kini ingon ana sukad pa sa unang buhat sa pagsuway. – 2) Pinaagi sa pagbiya sa kalibutan ug sa pagdedikar sa atong kaugalingon sa pagsunod, maluwas kita gikan sa ingon nga pagkabag-o: apan nagkinahanglan kini og maisugong paglahutay sa atong mga paningkamot. – 3) Busa, magmatngon kita ug magbantay, pagpanalipod sa atong kaugalingon nga putli; ug kon makasala kita, maghinulsol kita ug magbayad-sala. [4, 111]

11. Paminawa nato ang giingon sa Apostol: *'Ginasulti ko kini tungod kay mubo na ang panahon; sukad karon, ang mga adunay asawa magpuyo nga daw walay asawa, ug ang mga nagminosaw nga daw wala nagminosaw, ug ang mga nagakalipay nga daw wala nagakalipay, ug ang mga nagapalit nga daw wala magpanag-iya, ug ang mga nangita sa mga butang niining kalibutan nga daw wala maningkamot sa pagpangita niini. Kay ang karon nga dagway sa kalibutan nagalabay'* (1 Cor. 7:29–31). Unsa ang kahulugan sa *'kay ang karon nga dagway sa kalibutan nagalabay'*? Nagpasabot kini nga kini nagalabay, nagatakas, ug dili magpabilin bisan sa usa ka adlaw: kagahapon hayag ang panahon, karon nabalud; kagahapon maayo ang panahon, karon bati na; ang usa mosaka sa kahitas-an, samtang ang lain mahulog gikan sa kahitas-an sa iyang dungog; ang usa nga dato mahimong pobre, samtang ang lain nga pobre mahimong dato; ug ang atong pobre nga kinabuhi napailalom sa dili mabilang nga mga kausaban ug kalit nga pagbag-o, nga wala gyud'y lig-on nga baruganan bisan sa unsa. – Ngano man, busa, nahitabo kini? Tungod sa atong karaang kawalay pag-amping: sukad wala nato tagda ang Balaang Sugo nga gihatag kanato sa Paraiso, tungod kay nabinuangan kita sa matam-is nga pagpanglimbong sa bitin, matarong kitang gisugo niining malungtaron nga kinabuhi nga puno sa pag-antos ug kausaban, – mao nga nahitabo ang inkarnasyon sa buhat sa atong Ginoong Jesu-Kristo, nga nagpahiuli kanato sa atong orihinal nga kahimtang ug nagtukod pag-usab niadtong walay kasubo ug walay kabalaka nga puloy-anan. Kay maalamon ug matin-aw nga butang ang pagbarog nga lig-on taliwala sa kausaban, ug ang pagpabilin nga dili matandog taliwala sa mga pag-usab-usab sa kapalaran. Kinsa man, busa, ang kini naghisgotan? – Wala'y lain kondili kadtong nagpanglansang sa ilang kaugalingon sa kalibutan ug misunod sa mga tiil sa Ginoo.

12. Apan kita mao kini, pinaagi sa grasya ni Kristo, nga misalikway sa kalibutan pinaagi sa usa ka mahimayaong pagsalikway ug nagsumiter sa atong kaugalingon sa hingpit nga pagsunod, pinaagi niini natuman ang atong pagsaka paingon sa atong orihinal nga kahimtang. Kay, sama sa gipahawa kita sa Paraiso tungod sa pagsuway ug pagrebelde, ingon usab ang atong labing maayong Dios nakakita nga angay nga mabalik kita niini pinaagi sa pagsunod ug pagkamaisog. Busa, maglipay kita nga nagpabilin kita sa pagsunod, kay kini magdala kanato sa kinabuhi nga walay katapusan. Apan kini nagkinahanglan og pagkamapailubon sa atong paningkamot ug pagkamapailubon sa atong mga kasakit. Kay kung ang kadaugan batok sa unod makuha pinaagi sa daghang paningkamot ug singot, labi pa gayud, kinsa kaha ang makalabang sa agi sa kinabuhi sama sa atong kinabuhi nga malampuson gawas sa mga maisug ug makaisog?

13. Busa, ako nagahangyo kaninyo, magbarog kamo nga lig-on, magpabilin nga kanunay nga mapukaw ug magbantay, itudlo ang inyong pangandoy ngadto lamang sa Dios ug kanunay nga pun-a ang inyong hunahuna sa paghunahuna kaniya, pagahugasi sa mga luha ug paghinulsol, pasigaa sa mga pag-ampo ug pagpakakusog, ug pinaagi niini, pagadani sa grasya sa Espiritu Santo. Kay walay bisan unsa nga makapahimuot sa Dios sama sa usa ka kalag nga napahapsay gikan sa mga pagka-uyamot; ug walay daghang kolor nga parang nga makapabuga og humot sama sa usa ka kalag nga mabango sa mga hiyas. Apan kon matulog kita bisan sa mubo, magmata kita dayon; bisan pa kon makasala kita sa pito ka beses sa usa ka adlaw, maghinulsol kita sa pito ka beses – ug dawaton kita; bisan pa kon mag-antos kita niini sa kapito ka pito, maghinulsol kita sa ingon ana kadaghan ka beses, ug dili kita mapugngan sa paglaum sa kaluoy, sumala sa Divinong saad: hangtod lang, akoa kamo gipangayoan, magpabilin kitang lig-on ug dili tapulan sa pagtindog gikan sa atong mga pagkahulog. Duol na ang katapusan sa atong mga pakigbisog; duol na ang kalipay ug pagdayeg, ingon man usab ang mga korona sa pagkamatarong – unta kita tanan mahimong takus niini, pinaagi sa grasya ug gugma sa atong Ginoong Jesu-Kristo.

314. *Usa ka igsoon namatay kalit: busa kining tibuok kasingkasing nga pag-awhag nga mag-andam alang sa atong paglarga, ug, samtang kanunay kini ginahandum, magpadayon sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios*

314. Usa ka igsoon namatay kalit: busa kining tibuok kasingkasing nga pagdasig nga mag-andam alang sa atong pagpanaw, ug, samtang kanunay kini ginahandum, itugyan nato ang atong kaugalingon sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios. [4, 112] Ani, maghimo kita og usa ka makaluwas nga pakigsaol bahin sa katapusang adlaw; ani, magpakig-uli kita sa Dios sa dili pa moabot ang nagdali nga oras sa kamatayon: kay giingon: *'Sa kamatayon walay paghinumdom kanimo; sa lubnganan, kinsa may magpasalamat kanimo?'* (Salmo 6:6). Dili ba nato makita kung giunsa pagkuha sa atong mga igsoon gikan kanato matag adlaw? Dili ba nato makita nga kita, sama sa mga karnero nga gitudlo alang sa pagpatay, buhi karon, apan ugma wala na kita? Gidala usab si Igsoon Liberius, ug ang balita sa iyang pagpanaw nagpamug-ot sa akong mapainubuson nga kalag: kay, ingon nila, nakaplagnan siya sa iyang selda nga kalit lang namatay, naghigda sa iyang kilid sama sa natulog. – Mao kana ang iyang katapusan! – Wala kita kahibalo unsa ang atong kapalaran, ni wala kita kahibalo unsang matang sa kamatayon ang atong masinati: kalit ba kini, o adunay pahibalo? Sa yuta o sa dagat? – Kanus-a kita mag-inusara, o napalibotan sa atong mga igsoon? Kinsa may makasukod sa hunahuna sa Ginoo, ug kinsa ang nahimong iyang magtatambag, aron mahibalo sa adlaw ug takna, sa lugar ug paagi sa atong pagpanaw? – Sa pagkatinuod, makalilisang ang kasiguruhan sa kamatayon, ug makalilisang ang mahulog sa mga kamot sa buhing Dios. Busa, ako naghangyo kaninyo: magpaningkamot kita kanunay, magbantay kanunay, kanunay nga magbuhat sa mga buhat nga makapahimuot sa Dios. Usa ka tawo, ingon nila, nakaangkon og hataas nga ranggo; ang lain nangamansaan; ang usa pa gani nahimong hari. – Unsa man kaha ni tanan? – Ang tanan molabay sama sa damgo: *'Natulog sila sa ilang pagkatulog, ug wala'y nakaplagnan sa tanang tawo sa ilang bahandi sa ilang mga kamot'* (Salmo 74:6). *'Ang tanang himaya sa tawo sama sa bulak sa uma'* (Isa. 40:6). Apan ang mga pinili sa Dios nakahimo og katingalahang pagpalit – ug nakadawat og mga ranggo nga dili ikuha. Ug unsa kini? – Ang uban Apostoliko, ang uban Propetiko, ang uban Martiriko, ang uban Monastiko, ug ang uban pa, bisan pa nga sila ang labing ubos niini, salbaktibo gihapon. Ang ilang mga ngalan gisulat sa Basahon sa Kinabuhi; ang ilang himaya dili malata, ang ilang kalipay dili masukod. Sunda usab nato ang ilang ehemplo, ug seguridad kitang makadawat og usa niini nga mga ranggo: kay ang grasya dili masina, ug sa matag usa nga maghandum niini anaa ang ilang kaugalingong maayong gasa—sa gagmay ug sa dagko, sa maalamon ug sa walay kahibalo, sa tigulang ug sa batan-on. Apan kon dili nato sundon ang ilang ehemplo, ang Ginoo sa Balay dili kita pasudlon sa langitnong kwarto sa nobya, ug isirado niya ang mga pulthahan niini sa atubangan nato. *'Kaauwaw,'* ingon sa Ginoo, *'sa tawo nga mibinuak sa Anak sa Tawo: mas maayo pa unta alang kaniya nga wala na lang siya natawo'* (Mat. 26:24). Klaro sa tanan nga kini nga mga pulong nagtumong sa manlupig; apan matarong kini nga magamit sa bisan kinsa nga manlupig sa iyang kaugalingong kaluwasan. Dili ba nato hunahunaon ang pag-abot sa atong dakong Dios ug Manluluwas, si Jesu-Cristo? Dili ba nato hunahunaon ang makalilisang nga paghukom nga ipahayag sa dili malimbungang Hukom batok sa tanan nga motindog sa wala? Dili ba nato hulagwayon ang dili mapalong nga kalayo ug ang dili masukod nga mga pag-antos sa kahanagturan? Kinsa may makasabot niini? Kinsa ang maalamon nga timonero nga makatimón sa iyang kaugalingon sa husto ug makaluwas sa iyang kalag nga dili malumos sa mga espiritu sa kadautan? Alang kanato, tungod kay pinaagi sa grasya ni Cristo napili nato ang usa ka hilum

ug malinawon nga kinabuhi, magpadayon kita sa husto nga pagpanaw sa atong dalan, mag-antos sa tanan natong masugat uban ang kalinaw sa hunahuna, ug magbantay sa matag bahin sa atong kaugalingon uban ang kahadlok sa Dios. Dili pasagdan ang mata nga motan-aw uban sa kuryosidad; dili pasagdan ang dalunggan nga modawat sa walay pulos nga pakigpulong; dili pasagdan ang dila nga mosaway: kay *'ang nagpasipala sa iyang igsoon,'* ingon sa igsoon sa Dios, *'o naghukom sa iyang igsoon, nagpasipala sa balaod ug naghukom sa balaod'* (Santiago 4:11); pagmugnaway sa kamot, kay *'kung kinsa ang dili gustong magbuhay, dili siya magkaon,'* ingon sa gisugo sa Apostol (2 Tes. 3:10); padayon sa paglakaw sa mga tiil sa pagkamatarong sa dalan sa kalinaw; ang kasingkasing *'dili mosugot sa malimbungong mga pulong, ni magpasaylo sa sala sa mga dautan'* (Salmo 140:4); kondili *'buhata ang tanan nga may pagkahiusa ug sa husto nga pagkasunod-sunod'* (1 Corinto 14:40), aron, sa pagkinabuhi nato nga matarong, kita unta matugotan nga makadawat sa walay katapusang mga panalangin.

315. Samtang ginabantayan nato ang pagtuo, kinahanglan usab kitang molabaw sa maayong kinabuhi; labi na sa pagkamahigpit sa pagkinabuhi, batok niini ang kaaway nagpakig-away sa atong taliwala labaw pa sa bisan unsa

315. 1) Samtang ginabantayan ang pagtuo, kinahanglan usab kitang molabaw sa pagkinabuhi nga may hiyas; labi na sa pagkamalini, batok niini ang kaaway nagpakig-away sa labing mabangis taliwala nato. – 2) Nagsugod siya sa mga makauwaw nga hunahuna; unya, pagkahuman niyang gipukaw ang kahilakaw, iyang pugson ang usa ka tawo sa paglihok; ug labi pa gani, iyang himuon ang tawo nga hilakaw nga mura'g usa ka tawo nga naay ketong. – 3) Unsaon nato kini paglikay? – Batoka kining mga hunahuna pinaagi sa pag-ampo sa unang paglihok niini. – 4) Pagpadasig sa pagbatok pinaagi sa hunahuna nga, tungod kay nadawat kita isip mga anak sa grasya, pinaagi niining sala mahimo kang ulipon sa yawa – ug batoka kini nga pagbati ug ang tanang uban pa. [4, 113]

14. Aduna'y duha ka hiyas nga nagdala sa kaluwasan sa usa ka tawo: pagtuo ug gugma. Kung makita nako nga ikaw nagasayop sa bisan unsang butang sa pagtuo, mosulti ko kanimo bahin niini, naningkamot sa tanang paagi aron giyaon ka padulong sa ortodoksong panghunahuna. – *'Kay kon walay pagtuo, imposible nga malipay ang Dios: kay ang bisan kinsa nga moduol sa Dios kinahanglan motuo nga Siya naglungtad ug nga Siya magbalos sa mga naningkamot nga mangita kaniya'* (Heb. 11:6). Tungod kay, pinaagi sa grasya ni Cristo, lig-on ang inyong pagtuo, akong itabi sa mubo ang hilisgutan sa pagtuo aron makigsulti kaninyo sa mubo bahin sa kinabuhi sa aktibong pag-alagad, nga ang nagpalihok niini mao ang gugma. – Busa, ako kamao hangyoon, sama sa akong kanunay nga pagbuhay, ug buhaton karon usab, nga ayaw ninyo pasagdi ang pagpanagsa sa kaugalingon, ni sa pagpanag-iya sa atong hunahuna, ni sa bililhon nga bahandi sa pagkamapinanginabutan, nga atong nadawat pinaagi sa grasya sa Dios, ug batok niini ang kaaway nagpadayag sa iyang mga limbong uban sa labing dakong kadasig, nga nagapaningkamot, pinaagi sa pagpangawat niini, nga kuhaon usab ang atong kaluwasan. Kay nahibalo siya nga pinaagi niining hiyas gihimo kitang sama sa Dios, samtang sa pikas bahin, pinaagi sa pagkawala niini, gihimo kitang sama sa mga hayop nga walay paghuna-huna, ingon sa gisulat: *'Ang tawo nga may dungog apan walay pagsabot sama sa mga hayop nga walay paghuna-huna, ug mahimong sama kanila'* (Salmo 48:13).

15. O, unsa kadaghan sukad pa sa karaang panahon ang nadani sa atong manlimbong pinaagi sa lamanong kahilambigit! Bisana pa hangtod karon, wala siya mohunong sa paglimbong dili lang sa mga batanon, kondili usab sa mga tigulang; dili lang sa mga walay pag-amping, kondili usab sa labing masinabtanon; ug gigamit niya kini nga armas batok sa halos tanang kalag. Nagsugod siya sa pag-andam niining hilo pinaagi sa pagpang-instilar og dili angay nga mga hunahuna; unya, human niya gipainit ang kasingkasing sa mga kahilambigit sa unod, ginapukaw niya kini aron mosulti og usa ka butang nga gidili, ug unya ginainstilar niya ang kaisog aron hikapon ang miyembro; kay kini magdala sa kamatayon: kay, ingon sa Apostol, *'Sa diha nga ang tinguha makaburo, kini magbunga og sala; ug sa diha nga ang sala motubo na pag-ayo, kini magbunga og kamatayon'* (Santiago 1:15). Busa, likayan nato kini nga kamatayon – ang walay katapusang kamatayon – likayan nato kini nga sakit nga makaguba sa kalag. Sa akong tan-aw, kini nga sakit sama sa katat. Sama sa usa ka tawo nga adunay garapata, kon magkiskis siya gamit ang iyang kuko, daw naghatag siya og kalipay sa iyang kaugalingon, apan sa tinuod dili siya makadawat og kalipay kondili masakit kaayo nga mga samad—ug samtang nagkiskis pa siya, mas grabe pa ang kahintang—mao usab ang usa ka tawo nga gipuno sa maluoy nga kahilig, dili siya makadawat og kalipay kondili pag-antos, dili katagbawan kondili kawad-on, dili

katagbawan sa kalag kondili pagkatul-og. Ang ingon nga tawo takos sa kalooy: walay paglaum, mahadlok, nahadlok bisan sa landong, labi na gayud sa umaabot nga paghukom.

16. Apan unsaon man, unya, paglikay niini nga dautan? Ang unang butang mao ang pagsukol niining mga pagsulay sa tibuok kusog ug walay kapakyasan matag mosulbong kini nga kahiligon. Dili na katingalahan nga mosulbong kini; apan ang kusog niini naggikan sa kawalay pagtagad sa hunahuna, nga wala nagpuno sa maayong hunahuna, o sa kasina sa kaaway. Apan bisan pa unsaon kini paghitabo, bangon dayon gikan sa imong pagkahulog, pag-ampo, paghuyop, paghilak, ug hugot nga balibara ang pagbati; ug ang pagbati dali ra nga mohunong, samtang makakaplag ka og kalinaw sa Ginoo. Unya masabtan nimo nga walay butang nga ingon ka pait para sa kalag sama sa dili pag-atakehon ug pagkaulipon sa mga pagbati.

17. Wala ba nimo madungog ang giingon sa Ginoo? *'Ang bisan kinsa nga magbuhat sa sala ulipon sa sala; apan ang ulipon dili magpabilin sa balay hangtod sa kahangturan; ang anak magpabilin hangtod sa kahangturan'* (Juan 8:34). Pagkahuman nga gipagawas kita gikan sa sala ug nadawat nato ang kahintang sa pagkaanak, pasuliponon ba nato pag-usab ang atong kaugalingon sa sala? Pagkahuman natong masulod sa gamhanang kamot sa Dios, mahimo ba kitang mga sakop sa yawa? Dili gayud! *'Kay kung akong bungkagon ang akong gitukod, nagpamatuod ako nga usa ka manalapas'* (Gal. 2:18), ingon sa Apostol sa lain nga dapit. Busa, ayaw nato tugoti ang atong kaugalingon nga mahimong mga manalapas sa mga sugo sa Dios, ni mahimong ulipon pag-usab sa yawa, nga kita gipagawas na gani gikan kaniya, *'busa nagtigom kamo alang sa inyong kaugalingon sa kasuko sa adlaw sa kasuko ug sa pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios'* (Roma 2:5). Kay nasulat mahitungod sa ingon nga mga tawo: *'Ang ilang ulod dili mamatay, ug ang kalayo dili mapalong'* (Marcos 9:44). *'Kay gipagawas kita ni Cristo aron magmalaya; busa magbarog kita nga lig-on'* (Gal. 5:1), ginadumtan ang malaut nga limbong sa bitin, adlaw-adlaw nga nagasukol ug nakig-away dili lamang batok niining usa ka pagbati kondili batok sa tanan pa, ginapugngan ang pagpanamastamas, ginadaug ang limbong, ang pagdumot sa igsoon, ug ang tanang matang sa kadautan, aron malikayan ang walay katapusang pag-antos ug makab-ot ang Gingharian sa Langit.

316. Gidayeg niya ang mga monghe, gitawag sila nga pinili nga kaliwatan ug hukbo ni Kristo

316. 1) Gidayeg niya ang mga monghe, gitawag sila nga pinili nga kaliwatan ug hukbo ni Kristo. – 2) Sa tanang paglutos sa mga erehe, kaniadto ug karon, kinsa ang nagdepensa sa pagtuo? – Ang tanang monghe. – 3) Apan ingon niini, paningkamotan nato nga magpabilin nga putli ug molabaw sa tanang pagbati. – 4) Ayaw kamo pagkawalay paglaum nga ang mga monasteryo nagaguba; ni nga dili nato sila mabalik sa kinahanglanon nga kahintang. Paningkamotan nato nga panalipdan ang pagtuo, ug ang tanan nga uban moabut na sa hustong paagi para kanato. [4, 114]

18. Mga igsoon ug mga amahan! – Dili ko mohunong sa pagtawag kaninyo niining mga dungog nga titulo nga 'mga igsoon' ug 'mga amahan', kay nahibalo ko nga sa inyong kaso ang ingon nga pagtawag tinuod gayud nga angay, ug ang ingon nga ngalan dili bakak. Kay tinuod nga mga amahan ug igsoon mao kadtong, nga gihigugma ang Dios labaw pa sa ilang mga ginikanan, labaw pa sa ilang mga igsoon, labaw pa sa ilang kaugalingong paryente, labaw pa sa ilang kaugalingong yutang natawhan, ug labaw pa sa tanan nga makita, midawat sa kinabuhi sa komunidad diin adunay usa ka kasingkasing ug usa ka kalag, usa ka Amahan—ang Dios—ug usa ka yutang natawhan—ang langitnong Herusalem. Ingon usab kaninyo, akong mga hinigugma nga igsoon sa Ginoo. Tawgon usab tika pinaagi sa mga pulong sa Kasulatan: *'Pinili nga kaliwatan, usa ka hariong pagkasaserdote, usa ka balaang nasud, katawhan nga iya sa iyang kaugalingon, aron ipahayag ninyo ang mga kaayohan sa nagtawag kaninyo gikan sa kangitngit ngadto sa iyang katingalahang kahayag'* (1 Pedro 2:9). Kay katingalahan gayud ang kahayag sa kinabuhi sa pagka-mona, nga gitawag kita ug diin gipahayag nato ang mga pagdayeg sa Iya nga nagtabon sa kalangitan pinaagi sa Iyang kina-iya. Dinhi nagpuyo ang kinaadman, pagkamatinahuron, kaisog ug kamatuoran; dinhi anaa ang mga tropeyo sa kadaugan batok sa dautan sa Kristo Jesus. *'Kay bisan pa man nga nagalakat kami sa unod, dili kami nakig-away sumala sa unod; kay ang mga armas sa among pakig-away dili unodnon, kondili gamhanan sa Dios alang sa pagbungkag sa mga kuta: ginabungkag namo ang mga pangatarungan ug ang tanang hataas nga butang nga gipatukod batok sa kahibalo sa Dios, ug ginadakop namo ang tanang panghunahuna aron kini mosumpo sa pagsunod kang Cristo'* (2 Corinto 10: 3–5).

19. Kung atong tan-awon ang makita nga mga kaaway, makita nato kung pila ug unsang matang sa mga pag-antos ang gihimo batok sa Simbahan sa Dios! – Ug kinsa ang labing gipaglutos, gibunalan, ug gipatay, gawas sa mga nagpanglutos sa ilang kaugalingon sa kalibutan? Dili na nako hisgutan ang nangagi; sa

karon nga kapanahonan, ug taliwala sa erehiya nga nagpadayon hangtod karon, kinsa '*nagtindog nga lig-on hangtod sa pagdugo, nga nakigbisog batok sa sala?*' (Heb. 12:4). Dili ba bulahan ang atong mga amahan ug igsoon—bisan sa atong monasteryo ug sa uban pa? Ug sa tinuod, ang ingon nga mga buhat ug kaisog labing unang katungod sa mga monghe; ang mga monghe mao ang mga litid ug haligi sa Simbahan. Mao kana ang kinaiya ug kadak-on sa dignidad nga gihatag kanato sa grasya sa Dios.

20. Apan diin adunay mga bahandi, didto magpanago ang mga kawatan, – ug tungod kay ang mga bahandi sa kalag mao ang mga hiyas – akong pahimangnoan ug dasigon kamo: magpabilin kitang matin-aw ug magmatngon, aron dili kita madala sa kahumot sa sala, dili mapalihok sa kalupigan sa kasuko, dili madulom sa kawalay pagtuo, dili mapalig-on sa kapakyasan sa pag-angkon sa sala, ni mosugot sa paghari sa bisan unsang laing pagbati; apan, samtang ginapahiluna nato ang atong kaugalingon sa ibabaw niining mga makaguba nga pagbati, maningkamot kita nga matitud-anon paingon sa tumong hangtod maabut nato ang katapusan sa atong kinabuhi.

21. Tingali ang uban malulun-on sa balita nga ang atong mga monasteryo gipanglaglag sa mga kaaway sa Ginoo. Apan ngano man nga magmasubo kita niini? Kay kita mismo mao ang monasteryo ug ang templo sa Dios, nga giingnan: '*Kung kinsa ang makaguba sa templo sa Dios, siya pagagub-on sa Dios*' (1 Cor. 3:17). Ang kamatuoran nga kining mga simbahan kanunay nga gipaguba sa atong mga manlulupig tinuod nga hinungdan sa pagbasol ug kasubo; apan sa kadaghanan nabalik usab kini pinaagi sa Pagdumala sa Dios. Tingali makabalaka sa uban nga dili nato mabalik ug ma-ayo ang kadaghanan sa mga monasteryo nga gikinahanglan aron mapunan ang mga nakasinati og paglutos. Apan samtang ang karon nga pag-uyog nagpaluya sa pagtuo, ang atong tibuok paningkamot kinahanglan itudlo sa pagpanalipod niini ug sa pag-pagpabalik niini sa kusog – ug hangtud kini mahitabo, samtang ang ngalan sa atong Dios ginasumpa pa ug ang mga balaang amahan ginapanalangian pa, unsa may pulos sa pag-ayo niini? – Kinsa, sa usa ka lumba sa arena, nga nakalabay lang sa katunga sa agianan, ang nakadawat sa premyo sa mananaog? – Kay giingon: '*Walay bisan kinsa ang makakorona gawas kon siya makigkompetensya subay sa mga lagda*' (2 Tim. 2:5). Ngano man, busa, nga ilabay nato ang ingon nga mga hunahuna ug magpabilin nga matitud-anon sa pag-angkon sa atong pagtuo, sa kasingkasing ug sa pulong, nga nagsalig sa dili mapakyas nga saad: '*Paninguhaa una ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarung, ug idugang kaninyo kining tanan*' (Mat. 6:33). Hinaut nga mahimong takus kita niini pinaagi sa grasya ug gugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

317. Usa ka igsoon namatay na; ang usa pa anaa sa higdaanan sa kamatayon. Busa, kita ba dili mamatay? – Busa hinumdumi nato kining taknaa

317. Usa ka igsoon namatay na; ang usa pa naa sa higdaanan sa kamatayon. Busa, dili ba kita imortal? – Busa hinumdumi nato kining takna. Sa diin adunay paghinumdom sa kamatayon, balaan ang tanan; apan sa diin kini wala, aduna ra mga pagbati. – Apan napildi kita sa kahakog. Karon na ang panahon; ayaw na paglangan hangtod ugma; maghinulsol karon. Barog ug pag-ampo batok sa imong mga kahuyang, sama sa gibuhay ni Moises batok kang Amalek. [4, 115] Tan-awa, duha sa atong mga igsoon, sila Santiago ug Vassian – ang usa nangpanaw na ngadto sa Ginoo, ang usa pa nagbarug sa mismong ganghaan sa kamatayon. – Busa, imortal ba kita? – Dili ba kita moinom sa samang baso sama sa mga nanguna kanato? Bulahan ang tawo nga iyang gihatagan ang iyang kalag niining butanga, nga gihimo ang paghinumdom sa kamatayon nga kinauyokan sa iyang kinabuhi. Kay diin adunay paghinumdom sa kamatayon, didto adunay pagbati sa paghinulsol, pagkasubo, mga luha, pagpabugnaw sa kasingkasing batok sa tanang butang sa kalibutan, kalipay sa makalangitnong mga butang, kahayag, ug usa ka tinguha alang sa mas maayo ug makalangitnong butang. Kung kulang ang tanan niini, motungha ang dautang hunahuna, nga gisaway sa Ginoo sa Ebanghelyo (Mateo 15:19), diin ang mga nahigugma sa kinabuhi masangit ug mahimong bihag. Kita, bisan pa man, kinahanglan kanunay ug sa tanang butang nga hinumduman ang kamatayon, ug mag-amping pag-ayo aron masiguro nga '*dili nato buhion ang nahibilin natong panahon sa unod sumala sa dili angay nga mga tinguha sa unod, kondili sumala sa kabubut-on sa Dios. Kay igo na kanato*' nga '*sa nangagi among gipangbuhian ang among kinabuhi sa pagbuhay sa kabubut-on sa unod ug sa among kaugalingong hunahuna*' (1 Pedro 4:2–3); ginatintal kita sa mga limbong nga gihimo sa yawa, nga nagalayo kanato gikan sa maayong pamatasan ug mga buhat, ug nagabug-at kanato sa dautang hunahuna, nga wala gayud maghatag kanato og bisan unsang kaayohan, kondili mga kasakit ug kaulaw ra. '*Karon ang madawat nga panahon; karon ang adlaw sa kaluwasan*' (2 Cor. 6:2). '*Karong adlaw, kon madungog ninyo ang iyang tingog, ayaw pagkatig-a sa inyong mga kasingkasing,*' nagtawag ang *Espiritu Santo* (Heb. 3:7). Tungod kay nakita Niya ang hilig sa atong kinaiyahan padulong sa

sala—nga dili lig-on bisan sa usa ka adlaw—Gamay-on Niya nga gitakda ang '*karong adlaw ug karong adlaw*' ingon nga panahon sa paghinulsol, aron walay bisan kinsa ang makakaplag og pasangil sa pagtalikod niini; apan aron ang tanan—bisan daghan o gamay ang ilang sala, bisan dugay na sila nga nagasala o bag-o pa lang nagsugod—sa pagdungog niining makaluwas nga tawag, magbag-o ug maghinlo sa ilang kaugalingon adlaw-adlaw uban sa bug-os nga kadasig pinaagi sa paghinulsol. Tan-awa ang gugma sa atong maayong Dios, nga naghatag kanato og paspas ug sayon nga pag-ayo gikan sa sala. Ang mga samad sa lawas, usab, maayo, apan kini nagkinahanglan og mas taas o mas mubo nga panahon sa pagtambal aron ang nasamdan makabalik sa han-ay batok sa ilang mga kaaway. Sa ato, bisan pa, sa diha-diha nga makadawat kita og samad, kini mahimong maayo dayon, kon gusto nato nga mobalik batok sa atong mga kaaway nga walay paglangan. Busa, ayaw nato pasagdi ang paghinulsol matag-adlaw ug pagbag-o sa espiritu, ug ayaw nato tugoti nga bisan unsang pagkahulog—sa hunahuna, pulong o buhat—mahimong hinungdan sa katapulan ug pagkawalay paglaum; apan pila kaha ka beses kita mapukan, pila usab ka beses kita mobangon pag-usab, ug, sa kahadlok sa paghukom sa Dios, atong himuon pag-usab ang atong kaugalingon nga armado sa tibuok kusog batok sa atong mga pagka-ilad. Sa dihang si Moises, sulugoon sa Dios, nag-ampo sa bukid nga nakayap ang iyang mga kamot paingon sa langit, napildi si Amalek; apan sa dihang iyang gibabaan kini, nakadaug si Amalek. Sa samang paagi, kung ang atong hunahuna, nga gilibotan sa mga pagka-uyamot, mosaka sa bukid sa pag-ampo ug, sama sa mga kamot, ipahilab ang iyang mga hunahuna ngadto sa Dios, mapukan niini ang dili makita nga Amalek; apan kon mapakyas kini sa pagbuhat niini, kini mismo ang mapukan. – Nakita na ba nimo karon unsa ang buhaton nato? Wala nay lain, kondili sa takna sa pag-atake sa mga kaaway, itaas nato ang atong hunahuna ug mga kamot ngadto sa Dios, nga gamhanan sa pagluwas kanato gikan sa kamatayon. Pinaagi niini lamang mapahawa ang mga kaaway, ug makadaug kita sa korona sa kadaugan ug makapanunod sa gingharian sa langit.

318. Sa pagkadungog sa nagkadool nga bag-ong pag-antos alang sa pagtuo, iyang gipadayag ang usa ka inspirado nga pagkaandam nga mag-antos sa tanan

318. 1) Pagkadungog sa nagkadool nga bag-ong pag-antos tungod sa pagtuo, iyang gipadayag ang mainitong pagkaandam nga mag-antos sa tanan. – 2) Unya mitutok siya sa sulodnong pakigbisog, ug nag-awhag kanato sa makaisog nga pakig-away, nga nagsul-ob sa panon sa pagkamatarong, nga gipasiugdahan sa tabang nga andam gikan sa kahitas-an. [4, 116]

22. Nagtuo ko nga magpaabot pag-usab kanato ang mga pagsulay ug kasubo. Apan, aron isipi ang mga pulong sa Apostol, nga angay hinumduman dinhi: '*Dili ko giisip ang akong kinabuhi nga bililhon alang sa akong kaugalingon, aron matuman nako ang akong buluhaton uban sa kalipay, ug ang ministeryo nga akong nadawat gikan sa Ginoong Jesus, nga magpamatuod sa Ebanghelyo sa grasya sa Dios*' (Buhat 20:24). Ingon usab kita, sumala sa sukod sa pagtuo nga gihatag kanato, molihok nga matinud-anon ug mosulti, malipay sa atong pag-antos alang kang Cristo, ug labi pang andam nga mag-antos alang Niya, kaysa mosalikway sa pag-antos pag-usab, kay daghan na kitang naantos. Sa pagpamati nga '*kinahanglan kitang moagi sa daghang kasakit aron makasulod sa gingharian sa Dios*' (Buhat 14:22), mangandoy kita nga mag-antos pa gayud ug maglahutay pa gayud, aron mas masiguro nato nga makab-ot nato kana nga bulahan nga pagsulod. Tingali, pinaagi sa grasya sa Dios, walay dautang mahitabo kanato; apan maayo, sa wala pa moabot ang pag-antos, nga mag-andam kita sa angay sa pag-antos, aron, sa diha nga kini moabot, atubangon nato kini sa angay nga paagi. Kay ang kalag nga wala mag-andam dali ra mapildi kon, tungod kay wala kini magbutang sa husto nga panghuna-huna, kalit kini nga mahulog sa pakigbisog.

23. Apan ngano man nga naghigot ko bahin sa mga pakigbisog nga daw aksidente ra kini? Nag-atubang kita og adlaw-adlaw nga pakigbisog, adlaw-adlaw nga gubat—dili makita, kondili dili makita; usa ka gubat nga naghatag og samad dili sa lawas kondili sa kalag, ug naningkamot sa paglaglag niini. Busa, human natong hiklapon ang hawak sa atong hunahuna, ug isip mga sundalo ni Cristo, human natong isuot ang panagang sa pagkamatarong, magpakigbisog kita nga masigasig ug walay pagkatulog. Kay walay bisan kinsa, samtang natulog, ang angay makadaug og tropeo, ni ang naghigda sa iyang kilid makapamupol og daghang ani; apan sa duha ka kahimtang, gikinahanglan ang dakong paningkamot ug singot. Kung mao kini, dili ba labi pang dili malikayan sa atong pakigbisog, diin ang mga pana—sama sa mga dalugdog—nagasukad: gikan niini nga dapit, ang dautang kahilambigit naghalad; gikan sa lain, ang pagkabuang sa himaya; gikan sa usa pa, ang pagpanamastamas; ug gikan sa laing usa pa, ang paglapas batok sa Dios? Ang yawa adunay daghan pang mga limbong, naningkamot sa tanang paagi aron hikayon ang kalag ug pagpangita, ingon pa gani, aron lamyon

kini; busa angay alang sa matag usa, sa katingala, nga mosinggit: '*Kon wala ang Ginoo nga mitabang kanako, hapit na unta ang akong kalag mopaingon sa lubnganan*' (Salmo 93:17). '*Apan sa tanan niini nga mga butang labaw pa kita nga mananaog pinaagi kaniya nga nahigugma kanato*' (Roma 8:37); ug, sumala sa mga pulong ni David: '*Pinaagi sa Dios makab-ot nato ang kusog, ug siya ang magpanaug sa atong mga kaaway*' (Salmo 107:14). '*Kay Siya ang atong kalinaw, nga naghiusa sa duha ug gipaguba ang bungbong nga nagbulag*' (Efe. 2:14); sa ato pa, Siya nga nakadaog ug napailalom sa yawa, ug nga naghatag kanato sa kusog nga makadaog kaniya uban sa saad sa kinabuhi nga walay katapusan ingon kabaylo, nga unta atong madawat tanan kang Kristo Hesus, ang atong Ginoo.

319. Duha ka leopardo ang nagpakita sa Bithynia ug nagdakop sa mga tawo. Naghatag kini kanako og hinungdan aron pahimangnoan kamo sa mga dili makita nga mga hayop nga naglibot-libot bisan asa, nga nangita sa paglamoy kanato

319. 1) Duha ka leopardo ang nagpakita sa Bithynia ug nagdakop sa mga tawo. Naghatag kini kanako og hinungdan aron pahimangnoan kamo sa mga dili makita nga mananap nga nagalibot-libot bisan asa, nga nangita sa paglunaw kanato. – 2) Unsa kaha ang buhaton nato? Magpanalangin sa dalangpanan sa Dios, ug magtago sa sulod niini, samtang ginabantayan nato ang atong mga pagbati. – 3) Tan-awa, gidakop si Memnon; nagahilak ko kaniya sama sa usa ka patay. Ngano man kini nahitabo? Tungod kay nagpuyo siya nga naginusara, nagbulag sa tanan: usa ka batasan nga dili ko gayud hunong sa pag-ingon batok niini. – 4) Ginasaway niya ang mga igsoon tungod kay ilang gipadayag ang iyang gisulti dili pa dugay (tingali mahitungod sa erehiya ug pagpanlupig). [4, 117]

24. Tinuoray nakong tinguha nga kanunay kong ipahat kaninyo ang mga pulong sa paglipay ug pagtukod, ug sa pag-angkon sa matag kahigayunan aron buhaton kini. Ug karon, nga nadungog ko nga adunay talagsaong nahitabo sa Bithynia, kini akong himuon nga hilisgutan sa akong mensahe kaninyo. Unsa kaha ang nahitabo? Gisulti nga dili usa, kondili duha o tulo ka leopardo ang kalit nga mitungha didto, ug dili sila mangayam sa mga baka, karnero o ubang mga hayop, kondili sa mga tawo ra: busa ang mga lumolupyo, nga natandog sa dakong kahadlok, nagkandado sa ilang mga balay tibuok gabii hangtod sa kaagahon. Ang ingon nga kalamidad klarong ebidensya sa kasuko sa Dios. – Apan isulti ko kaninyo ngano nga kini nga balita labi nakong nabantayan. Kay kita usab adunay daghang mga mananap, mabangis nga mga mananap – ang akong pasabot, mga espiritu sa dautang buot: ang dautang mananap mao ang kasuko; ang dautang hayop mao ang kahakog; ang dautang hayop mao ang pagpanag-iya; ang dautang hayop mao ang garbo; ang tanang dautang hayop mao ang uban pang mga pagbati, nga dili lang sa gabii kondili usab sa adlaw mapangahas nga mosulong, modagan aron dakpon ang kalag ingon ilang biktima. Ngano man nga ang bulahan nga Apostol Pedro nagmando: '*Magpahimunong kamo, magbantay; kay ang inyong kaaway nga si Satanas nagalibot sama sa usa ka leon nga nangurog, nga nangita og kan-on*' (1 Pedro 5:8); ug ngano man nga si Santo David nagampo: '*Basig sa bisan unsang takna, sama sa usa ka leon, kuhaon niya ang akong kalag, sa dihang walay makaluwas o makaluwas niini*' (Salmo 7:3).

25. Unsa, busa, ang buhaton nato sa ingon ani nga kahimtang? – Unsa pa kaha gawas sa '*puy-anan sa alilingan sa Dios sa langit*' (Salmo 90:1), ug sa pagpunting sa atong hunahuna paingon sa sulod, nga dili malipat sa paglibot-libot sa mga pagbati. Kay kon ang mata maglibot-libot, ang dalunggan modawat og makadaot nga mga hungihong, ang baba mosulti og dili angay nga mga pulong, ug ang hunahuna magpahimulos sa dili angay nga mga hunahuna – unya ang kalag maglibot sama sa nagalibot sa mga walay sulod nga mga lugar, ug dali ra kini mahimong biktima sa mga mabangis nga hayop.

26. Mao kini ang nahitabo karon kang pobre Memnon, nga naipit sa bitag sa yawa; wala nako makita ang iyang sinina nga natabonan sa dugo, sama sa pagkakita ni Patriarka Jacob kaniadto sa sinina sa iyang anak nga si Jose, kondili ang iyang kalag mismo, nga gipatay sa espada sa sala. Kay ang sala mao ang inahan sa kamatayon; ang sala sa atong katigulangan nga si Adan, nga dili mamatay tungod sa grasya, naghimo kaniya nga mamatay; ang sala nagdala og unibersal nga pagkaguba sa kalibutan pinaagi sa baha; ang sala gilamon ang Sodom ug Gomorra ug ang mga siyudad sa ilang palibot; ug ang sala bisan karon naghukom sa matag usa nga magbuhat niini ngadto sa walay katapusang kamatayon. Busa, modagan kita k gikan niini sama sa paglikay sa kalayo: kay mas maayo pa nga mahulog sa kalayo, sa ilawom sa mga hampak sa espada, o sa baba sa mga mabangis nga hayop, kaysa mahulog sa kamot sa makaguba nga mga tinguha. 'Ngano man, busa, nahulog ang atong pobre nga igsoon, nga nahisgutan ang ngalan?' 'Tungod sa walay lain nga hinungdan kondili gilayo niya ang iyang kaugalingon gikan sa tanan.' 'Kay ang pulong sa kamatuoran dili bakak sa dihang kini nagpahayag

og "*kaluoy*" alang sa ingon niini, tungod kay "*kon siya mahulog*", "*walay motindog kaniya pag-usab*" (Eclesiastes 4:10); Tungod sa kahadlok niini, ako, sa akong pagpaubos, wala gyud mohunong sa pagbalik-balik kaniya, ingon man sa uban, ug balik-balikon ko kini karon: ayaw mag-inusara sa iyang kaugalingon; ayaw maglipay sa paglakaw nga mag-inusara; ayaw maglibot-libot nga walay pulos; ayaw mag-inusara uban sa mga babaye, kay gikan niini, sama sa kalayo, mosiga ang dautang gugma. Ang masunuron nga anak maminaw niini, mosunod, ug maluwas sa Ginoo; apan ang dili masunuron nga anak mabihag nga buhi sa yawa ug itugyan sa kamatayon. Gihunahuna nako nga ako ang manubag sa dugo niining pobre nga tawo, bisan pa ako inosente, tungod kay wala ko maghilom kondili gipahayag nako daan ang espada nga mahulog kaniya; apan nagahilak ug nagasubo ako sama sa usa ka bahin sa akong kaugalingon.

27. Apan, mga hinigugma, aduna usab koy ikapangpasaway kaninyo. Unsa kini? – Sa Mga Buhat sa mga Apostoles nasulat: '*Nahitabo, mga tulo ka oras pagkahuman*' namatay ug nabutang si Ananias, '*nga ang iyang asawa,*' si Safira, '*nga wala kahibalo sa nahitabo*' (– 5:7). Wala niya kini nasabti – bisan pa man nga ang nahitabo klaro kaayo sa panan-aw sa tanan, ug daghan ang nanan-aw; kay didto, ang kahusay ug ang kahadlok sa Dios ang naghari, ug ang tanan nag-amping pag-ayo. Apan dinhi, pipila ka adlaw ang milabay, nisulti ko og usa ka butang sa tinago; ug dayon kini nga pulong mikaylap gikan dinhi paingon sa Constantinople, ug gikan didto paingon sa Brussels. Ug gibati nako nga napugos ko, mosulti man ko o maghilom: kung mosulti ko, tungod kay napadayag ang mga butang nga dili unta ipadayag; ug kung maghilom ko, wala ko kahibalo unsaon nako paglihok nga labing maayo nga dili mangayo og tambag sa uban. Ug ngano man nga sobra ka walay pagpugong kita sa atong pagpanulti? Ngano man nga magdala kita og kasamok sa atong kaugalingon sa dili pa ang takdang panahon? Dili kini timailhan sa matinud-anong mga disipulo, kondili sa mga kaaway. Ug ako naghangyo kaninyo, undang na sa pagpasakop sa inyong kaugalingon sa ingon nga kaulaw; apan sugod karon, magpraktis kita sa pagpugong sa pagpanulti, sa angay nga pamatasan, sa kahadlok sa Dios ug sa kahusay sa tanang butang, aron, sa pagkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios ug sa pagpalipay Niya sa tanang paagi, kita mahimong mga manununod sa walay katapusang mga panalangin.

320. Sila nabisi sa ilang mga butang sa kalibutan; apan kita nabisi sa atong kaugalingon, nga labaw sa tanan

320. 1) Sila nabisi sa ilang mga butang sa kalibutan; apan kita sa atong kaugalingon, nga labaw sa tanan. – 2) Busa magpabilin kita nga matinud-anon sa atong tawag, nga nakigbatok batok sa tanan nga supak niini. – 3) Alang niini, buhata sa matag-usa ang iyang kaugalingong buhat, ug sa takdang panahon. [4, 118]

1. Ang uban malingaw ug mapahitas-on sa nagkalain-laing sugilanon: ang mga sundalo sa ilang mga pakig-away, ang mga marinero sa ilang mga panaw sa dagat, ang mga mag-uuma sa ilang mga buluhaton sa uma, ug kadtong nalambigit sa ubang mga panghandum ug arte nga may kalabotan sa ilang natad; ug, sa kinatibuk-an, walay bisan kinsa nga dili malingaw sa mga buluhaton sa ilang propesyon. Apan kita malipay sa mga sugilanon nga wala maghisgot sa ingon nga mga butang: kay ang atong tibuok pagkatawo dili man karni, kondili may kalabotan sa kaluwasan sa kalag, sa pagpalipay sa Dios, sa atong pagbiya niining kalibutan, ug sa atong pagpuyo didto; ug, ingon sa Apostol, '*bisan unsa ang tinuod, bisan unsa ang dungganon, bisan unsa ang matarong, bisan unsa ang putli, bisan unsa ang makapahimuot, bisan unsa ang bililhon, kon adunay kahusayan, ug kon adunay bisan unsang angay dayegon*' (Fil. 4:8), kini mao ang mga hilisgutan sa atong mga pakighinabi, ingon man sa atong mga kabalaka ug hunahuna. Ug aduna pa bay mas malipayong o mas malipayon pa kaysa niini? – Makita kini sa tanan gikan sa kinaiya sa katapusan sa mga butang nga pareho niini ug sa uban; ang mga butang nga walay sinugdanan ni katapusan nga nahimutang sa gawas sa utlanan niining panahona; samtang ang atong mga butang nagsugod sa lain, mas hataas nga kalibutan, ug ang katapusan niini nahimutang sa gawas sa utlanan niini, walay kinutuban ug walay katapusan. Kay ang ilang tinuod nga kinaiya mao ang pagkamaayo, nga naghimo sa mga nagpraktis niini nga mga dios: kay tinuod nga giingon: '*Miingon ako: "Kamo mga dios, ug kamo tanan mga anak sa Labaw Kaayo"*' (Salmo 81:6). O, unsa kadako nga kalooy ang gihatag kanato! – '*Maglipay kita sa Ginoo; magsinggit kita sa kalipay ngadto sa Dios, ang atong Manluluwas: mosulod kita sa atubangan Niya uban ang pag-angkon sa sala, ug sa mga salmo magsinggit kita ngadto Niya*' (Salmo 94:1–2); '*kay gipili kita Niya sukad pa sa sinugdan alang sa kaluwasan, pinaagi sa pagkabalaan sa Espiritu ug sa pagtuo sa kamatuoran, diin gitawag usab kita Niya*', pinaagi sa atong pagdawat sa eskema, '*aron makab-ot ang himaya sa atong Ginoong Jesu-Kristo*' (2 Tes. 2:13–14).

2. Busa magbarog kita nga lig-on sa pagtuo, yakpa nato ang tinuod nga pagsunod, ug panalipdi nato ang atong pagkabirhen nga dili mabungkag. Aduna kita'y usa ra ka gipangga – si Kristo nga Nobyo, '*mas*

gwapo sa pagkamaayo kay sa mga anak sa tawo' – ug usa ra ka panulondon – ang gingharian sa langit, ang mga panalangin sa langitnong Herusalem. Hinaut nga ang unod ug dugo, ang bahandi ug himaya, ug ang tanang kawalay pulos mapahilayo kanato. – Apan samtang anaa kita sa unod, ang pakigbisog mao ang atong kapalaran: kay dili unta adunay pagkamaayo kon wala kini nga pakigbisog. Kon mahitabo nga madakpan kita sa langyaw nga mga hunahuna, paspas nato nga tawgon ang atong kaugalingon sa pagkamapamalandong, nga nagahadlok labaw sa tanan sa sala sa buhat, ingon usa ka makamatay nga hilo, ug usa ka lakang nga nagadala kanato layo sa Dios. Atong supakon ang hunahuna pinaagi sa hunahuna, ug ang tinguha pinaagi sa tinguha. Ug buhaton nato kini nga walay katamaraan o pagkamapahulay; ang tumong sa demonyo nga nakig-away kanato mao nga pinaagi sa walay hunong nga pakigbisog, itulod kita sa kawad-on sa paglaum ug pagkapabaya, aron biyaan nato ang atong pagsukol kaniya. Apan kon magpabilin kitang lig-on sa atong pakigbisog batok sa yawa, nga supakon siya aron dili kita mag-antos tungod kaniya, walay duhaduha nga makadaog kita kaniya ug madawat ang korona sa kadaogan nga gitagana para kanato sa langit. Kay ingon ang Dios: *'Bulahan ang tawo nga makasukol sa pagtu-aw; kay human siya masulay, makadawat siya sa korona sa kinabuhi, nga gisaad sa Dios alang sa mga nagahigugma kaniya'* (Santiago 1:12).

3. Busa, maglipay kamo sa Ginoo. – Kamo nga nagbuhat sa nagkalain-laing katungdanan, kabalo kamo nga adunay dakong ganti alang kaninyo niini. Kamo nga nagtuon, pag-amping kamo nga dili ninyo pasuko ang Dios niini. Panahon na ba sa pagtrabaho? Magtrabaho kita. Panahon na ba sa pagtuon? Ato nang kuhaon ang atong mga leksyon. Apan kon ang imong igsoon nagpaningkamot sa iyang buluhaton samtang ikaw nagtuon sa imong leksyon, wala ka maglakaw sa gugma, kondili nagpalayo ka sa pagka-igsoon. O wala ba nimo madungog ang giingon sa Apostol: *'Kon ang akong igsoon masipala tungod kanako, dili na gyud ko mokaon og unod pag-usab, aron dili nako masipala pag-usab ang akong igsoon?'* (1 Cor. 8:13). Ug dili lang nimo hinungdan nga matumba ang imong igsoon; apan kon matawag ka, dili ka motungha, naghimo ka og mga pasangil para sa imong kaugalingon ug wala ka makamatngon nga, pinaagi sa paglihok sa ingon niini, *'nagtigom ka og kasuko para sa imong kaugalingon sa adlaw sa kasuko ug sa pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios'* (Roma 2:5). Apan aron kini dili mahitabo, pamtian nato ang Apostol, nga nag-ingon: *'Ang tanan buhaton nga matinahuron ug han-ay'* (1 Cor. 14:40): una, ang mga buhat; unya, ang pagtudlo. Tinabangan ta sa usag usa, sumala sa angay sa mga balaan, ug itugyan nato ang atong kinabuhi alang sa usag usa ingon tinuod nga magsoon, aron ang Dios pagadayegon kanato, ug kita, nga naglihok alang sa Iyang himaya, mahimong mga manununod sa kinabuhi nga walay katapusan.

321. Nagkadool na ang katapusang oras: ayaw kita pagkapabaya

321. 1) Nagaduol na ang katapusang oras: ayaw kita pagpasagad. – 2) Pangitaa nato ang Dios pinaagi sa pagtuman sa Iyang mga sugo: kay unya walay lain nga depensa gawas sa pagkamaayo. – 3) Busa hinumdumi nato ang oras sa kamatayon, ug diha patyon nato ang mga miyembro nga anaa sa yuta: ang unod ug ang tanan nga makalaut madunot; ang pagkamaayo ra ang magpabilin hangtod sa kahangturan. – 4) Gihatag ang usa ka timaan aron maila ang tinuod nga mga timaan gikan sa mga bakak nga katingalahan. [4, 119]

4. Sa dihang ang kamatayon—ang penitensya nga komon sa tanan—walay duhaduha nga nag-atubang kanato, sa dihang sa usa ka bahin anaa ang paglaum nga makab-ot ang Gingharian sa Langit, ug sa pikas bahin nagbitay ang hulga sa nagdilaab nga Gehenna; angay ba nga ako magpabaya sa pagsulti, ug kamo magpabaya sa pagpaminaw? Dili gayud. Sa kasukwahi, mao kini gayud ang hinungdan nganong angay gayud nato buhaton kanunay ang duha; ug labi pa gayud samtang makita nato nga nagkadool na ang maong adlaw. Kay ang katapusang adlaw sa matag tawo nagkadool nga walay hunong, matag oras ug matag minuto, ug *'ang usa ka makalilisang nga pagpaabot sa paghukom ug ang kalayo nga kusog nga maglaglag sa mga gustong mosupak'* (Heb. 10:27), ingon sa balaan nga Apostol. Busa, ayaw kita pagkapaluyo, ni tugoti nga masayang bisan usa ka adlaw sa kawalay buhat ug kabuang; kondili magpabilin kitang matinud-anon ug magbantay kanunay.

5. *'Pangitaa nato ang Dios,'* ingon sa Salmo, *'ug mabuhi ang atong mga kalag'* (Salmo 68:33). Unsaon man nato pagpangita sa Dios? – Pinaagi sa pagtuman sa Iyang mga sugo, sama sa gipakita sa Mga Beatitud sa Ebanghelyo, mao kana, pinaagi sa pagpaubos, pagminus, pagkamapainubsanon, pagkabalaan sa kasingkasing, *'kalinaw ug pagkabalaan'* (Heb. 12: 14), ug sa dihang ang nagapangita sa Dios makab-ot kining mga butanga, makakaplag Siya – ug sa dihang makakaplag Siya, magpabilin siyang walay kahadlok sa takna sa pagbulag, dili mahadlok sa mga demonyo, dili masukol sa presensya sa mga Anghel, moduol kanila ingon sa iyang kaugalingon, ug molakaw nga malipayon ngadto sa iyang Ginoo, nga adunay maayong konsensya ingon sa iyang matinud-anong kauban. Apan ang wala mag-andam sa ingon niini mahulog sa dili malikayan

nga mga katapusan, kay wala siyay bisan kinsa nga tan-awon ug wala siyay bisan kinsa nga pangayuan og tabang. Dinhi, pananglitan, kung ang usa ka tawo mahulog sa kamot sa dautang mga tawo, o sa balod sa dagat, o sa kalisod tungod sa linog, o sa ubang grabe nga kahintang, dili siya mawagtangan og paglaum nga maluwas gikan niini; apan didto, kuhaon ang tanang paglaum sa kaluwasan, ug walay bisan kinsa nga makaluwas o makatabang – dili ang anghel, dili ang tawo, dili ang amahan, dili ang inahan, dili ang igsoon, dili ang higala, walay bisan kinsa gayud; ug ang pobre nga kalag, sa makalilisang nga kahadlok ug uban sa kasingkasing nga nabungkag nga dili na matabangan, mobiya niini, ug didto masugat niini ang usa ka butang nga walay pulong, bisan pa sa simboliko, ang makahulagway sa tinuod nga kamatuoran niini. Kay ingon man nga ang mga panalangin nga giandam sa Dios alang sa mga nagahigugma kaniya ingon ana, ingon usab ana ang mga butang nga giandam alang sa mga anak sa pagsuway—nga wala pay mata nakakita niini, wala pay dalunggan nakadungog niini, ug wala pay kasingkasing nakahunahuna niini.

6. Busa, akong gihangyo kamo nga kanunay ninyong hinumduman ang kamatayon, ug pinaagi niini *'patyon ang mga miyembro nga anaa sa yuta'* (Col. 3:5), ug wagtangon ang kahilayan gikan sa kalag. Unsa bay mapahimuslan nato niining gugma sa unod, nga wala kitay bisan gamayng kapahimulos, kondili kasakit ug pag-antos ra? – Tan-awa nato, kon buot ninyo, ang mga kabaong ug tilawi ang baho nga naa didto. Ingon ana ang tanang unod: magsugod kini sa pagkabulok ug matapos sa pagkabulok. Ug ang tanang himaya sa tawo sama sa bulak sa uma. Ang pagkamaayo ra ang dili madaut ug dili mapapas. Pinaagi sa paghigugma niini, nakakaplag og pabor sa Dios ang mga balaan, busa ang ilang mga espiritu anaa karon sa langit sa himaya, samtang ang ilang mga lawas nagsilbi nga dalangpanan alang kanato dinhi sa yuta, pinaagi sa mga timaan, mga katingalahan, ug mga gamhanang buhat.

7. Tungod kay nahisgutan na sa akong mga pulong ang mga tanda, isulti ko nga nagpadayon gihapon karon ang mga tanda, sumala sa atong nadungog. Ug dili kini katingalahan: kay ang grasya sa Espiritu, sama sa paglihok niini kaniadto, nagalihok gihapon karon nga walay hunong. Apan, dili angay motuo nga bisan unsa ang gipakatag sa tsismis; kay nasulat: *'Ayaw kamo motuo sa matag espiritu, kondili sulayi ang mga espiritu aron masayran kon gikan ba kini sa Dios; kay daghang bakak nga propeta ang migawas sa kalibutan'* (1 Juan 4:1). – Ug sa daghang mga erehe ug mga manalapas sa mga sugo sa Dios, kaniadto ug karon, pinaagi sa mga panag-iya nga buhat sa pagdumala sa Dios, gitugotan sila nga maghimo ug mga katingalahan nga susama sa mga timailhan. Busa, dili angay malumos sa ingon ani nga mga butang, kondili kinahanglan susihon kon tinuod ba silang mga disipulo sa Ginoo pinaagi sa mga timaan nga gihatag kanato sa Ginoo. Unsa kaha, nan, kini nga mga timaan? – Tan-awa: *'Pinaagi niini,'* ingon Siya, *'mahibalo ang tanan nga kamo mga disipulo Ko, kon kamo maghigugmaay sa usag usa'* (Juan 13:35). Pagkat-on gikan niining mga pulong, misulat dayon ang Apostol: *'Kung magpanultihon ako sa mga pinulongan sa mga tawo ug sa mga anghel, apan wala'y gugma, ako sama sa nag-uyog-uyog nga simbalo o sa nagkalkal nga plawta. Ug kung aduna ako'y gasa sa pagpanghimatuud ug masabtan ang tanang tinago ug ang tanang kahibalo, ug kung aduna ako'y hingpit nga pagtuo aron mapalihok ang mga bukid, apan wala'y gugma, ako walay pulos. Ug bisan pa itugyan nako ang tanan nakong kabtangan, ug bisan pa itugyan nako ang akong lawas aron mapaso, apan kon wala koy gugma, wala koy mapahimulos'* (1 Cor. 13:1–3). Nakita ba nimo kung unsa ka labaw ang gugma? Kung kini sama sa reyna, nagtindog ibabaw sa tanang gasa sa Espiritu, ug dili gayud mapakyas; samtang ang mga nagbuhat og mga tanda usahay mahulog: kay ang Ginoo nagaingon sa Ebanghelyo: *'Daghang moingon kanako niadtong adlaw: "Ginoo, Ginoo! Dili ba kami nagpanghimatuud sa imong ngalan, ug nagpagawas og mga demonyo sa imong ngalan, ug nagbuhat og daghang katingalahan sa imong ngalan?" Ug unya mosulti ako kanila, 'Dili ko kamo kaila gayud; pahawa kamo kanako, kamo nga mga magbubuhay sa kadautan''* (Mat. 7:22–23). Ka makalilisang gayud sa ingon ana nga tubag! Ug ka makalaglag gayud sa ingon ana nga paghukom! – Busa paningkamotan nato nga makab-ot ang gugma ug ang kauban niini – pagtuo ug paglaum – imbis nga ang gasa sa mga milagro; aron, sa maayong pagkinabuhi sa ilang espiritu, mailhan kita nga tinuod nga mga disipulo sa Ginoo ug makapanunod sa Gingharian sa Langit.

322. Nagkadool na ang panahon, nagkadool na ang kamatayon: ngano man nga magkabalaka kita sa walay pulos?

322. Nagkadool na ang panahon, nagkadool na ang kamatayon: ngano man nga nagpalibog-libog kita sa walay pulos? – Mosunod ang usa ka pagsaway sa kahakog sa mga monghe. [4, 120] Ang atong mga adlaw molabay sama sa mga oras, ang mga semana sama sa mga adlaw, ang mga bulan sama sa mga semana, ang mga tuig sama sa mga bulan. Busa molupad ang panahon, nagaduso sa tanan paingon sa katapusang adlaw sa

pagpadayag sa atong Ginoong Jesu-Cristo, diin *'ang tanang butang ipadayag ug ipahibalo sa Iyang atubangan'* (Heb. 4:13), ingon sa giingon sa Pulong sa Dios. Ngano man nga ang tawo magkabalaka sa walay pulos? Ngano man nga ang hari magbutang sa iyang paglaum sa bulawan ug sa iyang hukbo? Ngano man nga ang magmamando magpasigarbo sa iyang bahandi ug mga pastulan? Ngano man nga ang adunahan magbutang sa iyang paglaum sa iyang malagmit nga bahandi? Ngano man nga ang tawo nga gahinaut sa kalibutan malunod sa lapok sa sala? – Kinahanglan kita maghilak ug magminos adlaw-adlaw, ug sa tibuok natong kusog, limpyohan ang atong kaugalingon sa wala pa moabot ang paghukom sa kamatayon, aron makalikay kita sa kasuko nga moabot sa mga anak sa pagsuway. *'Kining mga tawo'*, aron gamiton ang sinultian sa Kasulatan, *'ginasaway nila ang ilang dili makita, apan ang ilang makita—sama sa mga hayop nga walay paghuna-huna—ilang gipahimuslan. Kaauy sa ila, kay ilang gisunod ang dalan ni Cain, ilang gisulod sa bug-os nga kusog ang limbong sa ganti ni Balaam, ug nangalaglag sa pagrebelde ni Korah'* (Judas 10:1). Nahadlok ko nga kining mga pulong, samtang nagasaway kanila, mahimo usab nga magamit kaninyo *nga nagahunahuna nga 'mga buta kamo'* (Gal. 2:6). Kay samtang ang usa, nga nabalaka sa panulondon sa iyang amahan, nagbiyahe og layo, ang lain, nga nagtinguha sa pagpadako sa iyang *'kita'*, nagkabalaka sa pagpanginabuhi, naningkamot pag-ayo ug nag-usik og daghang kusog; samtang ang usa pa, aron makab-ot kini o kana, naglihok tungod sa kahakog, dili sa usa ka monastikong paagi—dili ba sila angay silotan sa parehas nga paghukom sama nila? Ug kining mga tawo mahimo pa gani nga makahatag og pipila, bisan pa man huyang, nga rason para sa ilang pamatasan, tungod kay sila ang nag-atiman sa ilang mga asawa ug mga anak. Apan unsa pa kaha ang inyong pasangil, kamo nga nagpamartir sa inyong kaugalingon sa kalibutan ug ang tanan ninyong bahandi anaa ra sa krus? Dili ba kamo angay silotan sa labing grabeng pag-antos tungod sa inyong paglihok? Kay nasulat: *'Ang gamhanan pagasakiton pag-ayo'* (Wis. 6:6); ug: *'Ang paghukom labing hugot alang sa mga naa sa awtoridad'* (Wis. 6:5); ug usab: *'Sa kinsa gihatag og daghan, daghan usab ang pagapangayoon'* (Lucas 12:48). *'O mga anak sa tawo, hangtod kanus-a kamo magpabilin nga mapintas ang kasingkasing? Ngano man nga inyong gihigugma ang kawalay pulos ug nangita sa bakak?'* (Salmo 4:3), nga naghimo og mga pasangil aron ipanalipod ang inyong mga tinguha? *"Tan-awa ang mga kaliwatan sa nangagi, ug tan-awa: kinsa ba ang nakasalig sa Ginoo ug napahiya? O kinsa ba ang nagpabilin sa Iyang kahadlok ug gipabay-i? O kinsa ba ang mitawag kaniya, ug iyang gisalikway?"* (Sirak 2:10). Dili ba si Abraham nga patriyarka usa ka exilado gikan sa iyang kaugalingong yuta, pinaagi sa sugo sa Dios? Apan nahimo siya nga amahan sa daghang mga nasud. Wala ba si Jacob nga patriyarka miadto sa Mesopotamia nga nagdala lang ug usa ka tungkod? – Apan mibalik siya gikan didto nga dato. Dili ba si Jose gidala sa Ehipto aron ibaligya? Apan didto nahimo siyang kapariho sa hari. Dili ba si Elias nga propeta, nga gipanglutos ni Jezebel, nilayas nga walay bisan bag? Apan gipakaon siya sa mga uwak. Dili ba ang mga bulahan nga Apostoles mibyahe aron mangwali nga walay dala ug walay armas? Apan ilang napailawom ang tibuok kalibutan? Wala ba kita mismo nakasinati og pagpanlupig ug pagpanguha sa miaging mga katuigan? Bisan pa niana, kinahanglan inyong ilhon nga tinuod ang mga saad sa Dios. Asa man gikan kining dautang butanga? Ug unsa kaha kini nga klase sa pagkamapahitas-on? Murag nakalimot kita sa mga panalangin sa Dios, sama sa karaang Israel, ug nagatintal sa Dios, sama sa gibuhay sa uban kanila. Apan unsa may giingon bahin kanila? – *'Sulod sa kap-atan ka tuig nasuko ako sa maong kaliwatan; miingon ako: "Kanunay silang nagalapap sa ilang kasingkasing; wala nila mailhi ang akong mga dalan." Busa nanumpa ako sa akong kasuko, "Dili sila mosulod sa akong kapahulayan"* (Salmo 94:10–11). Hunahuna-a kon dili ba pareho usab kini masulti kanato, tungod kay nagpakita kita og kawalay pagpasalamat sa atong manunabang, nga dili kontento sa atong naa. Tungod niini, ang atong mga tiil wala'y kapahulayan dinhi, ug naglibot-libot kita; tungod niini, adunay kita panaglalis ug panagbangi sa taliwala nato, sama sa ginabuhay sa mga karaniwang tawo; tungod niini, mas gusto nato nga mag-inusara kaysa mag-uban sa igsoon; ug bisan pa mag-uban kita sa igsoon, peke ra kini: kay unsaon man sa bisan kinsa pag-uban sa igsoon sa matinud-anong panaghiusa samtang ang gugma sa kuwarta mao ang atong kauban? Dili gyud. Ala-ila sa ingon ana ka buang nga mga tawo! Dili ko kamo ang akong gipasabot, akong mga igsoon, ni kanila nga nagkinabuhi nga matarong dinhi ug didto; kondili kanila nga nagkinabuhi nga dautan ug dili subay sa sugo nga gihatag kanila, nga akong gihangyo nga sa katapusan magsugod na sa paglakaw sa husto nga dalan ug mag-usab aron mahimong mas maayo, aron walay bisan kinsa kanato ang mapukan, kondili kita tanan maluwas nga mag-uban.

323. Usa ka tigulang nga ehemplaryar ang kinabuhi ang namatay na. Pagkahuman siya gidayeg tungod sa iyang pagka-asketiko ug sa iyang paglahutay sa mga pag-antos nga gipahamtang sa mga iconoclasta...

– nagtudlo siya sa mga igsoon – nga molikay sa tanang butang sa kalibutan pinaagi sa paghinumdom sa kamatayon, ug sa pagpukaw sa kadasig aron makab-ot ang tanang hiyas

323. 1) Usa ka tigulang nga adunay mahimayaong kinabuhi ang namatay na. Pagkahuman sa pagdayeg kaniya tungod sa iyang pagka-ascetiko ug sa iyang paglahutay sa mga pag-antos nga gipahamtang sa mga iconoclasta, – 2) iyang gitudloan ang mga igsoon – nga molikay sa tanang butang sa kalibutan pinaagi sa paghinumdom sa kamatayon ug sa pagpukaw sa kadasig alang sa pag-angkon sa tanang hiyas. – 3) Gidasig niya sila sa pagbuhat niini pinaagi sa pagpakita sa maayong bunga sa ingon nga pamatasan ug sa dautang sangputanan sa kabaliktaran. – 4) Gihisgutan niya nga ang igsoon nga mibalik gikan sa Herusalem gipadala pag-usab didto, ug siya nag-ampo para kanato. [4, 121]

8. Bisan pa daghan ang mga sugilanon nga makapabalaan nga makapalihok sa kalag ngadto sa pagkamabuotan ug paghinulsol, wala'y bisan usa niini nga makahatag og ingon kadako nga pagtukod sama sa balita sa kamatayon. Kay ang kamatayon usa ka makalilisang nga misteryo alang kanato, pareho sa dihang madungog nato kini ug sa dihang atong hunahunaon. Tungod kay namatay na karon ang usa ka dungog nga tigulang, kinahanglan nga mosulti og pipila ka pulong, bisan mubo, alang sa pagtukod sa tanan. – Ang kamatuoran nga, sukad sa iyang pagkabatan-on hangtod sa iyang tigulang na kaayo, nag-alagad siya sa Ginoo sa monastikong kinabuhi igo na aron madungog ang tigulang; dugang pa, ang kamatuoran nga siya usa sa mga maisugong magtutpala, nga nadakpan sa dautang si Leo ug grabeng gipangtortyr: ang iyang likod ug dughan gisi sa traynta ka latigo, ang iyang nawong gibunalan sa mga tusok ug sampal, ug duha sa iyang mga ngipon natumba; pagkahuman niini, pipila ka tuig ang milabay, gipagawas siya sa prisohan ug gipahimulosan. Siya, bisan pa niana, mibalik sa iyang kanhing paagi sa kinabuhi, mao ang kinabuhi isip usa ka pillar-monk, ug gisirad-an niya ang iyang kaugalingon sa iyang selda, diin siya nagpuyo sa dakong kalisud ug pagkabilanggo hangtod sa katapusan sa iyang kinabuhi, ug sa kalinaw iyang gisumite ang iyang espiritu sa Ginoo. Ang dautang manlutos naglihok nga walay balaod ug walay pulos; apan ang maisugong mandirigma misaka sa langit nga gikoronahan sa korona sa pagkamartir.

9. Ug kita, mga igsoon, unsa may buhaton nato, ug unsa may hunahunaon nato? Hangtud kanus-a pa ba kita mabuhi? – Dako ba, o gamay? – Ug kinsa may nakahibalo unsa ang madala sa umaabot nga adlaw? – Apan karon, magmatngon kita sa pagtulun-an nga gitudlo sa kamatayon sa tigulang. Kay ang atong nakita kaniya, maduol na usab kanato. Kay walay bisan kinsa nga nakalapas sa utlanan sa kamatayon nga gitakda alang kaniya. Busa, ayaw nato kalimti ang kamatayon, aron dili kita masurpresa sa walay katapusang kamatayon. Ayaw nato higugmaa kining karon nga panahon, basi mahimo kitang kaaway sa Dios. Kay nasulat: *'Ang bisan kinsa nga gustong mahimong amigo sa kalibutan mahimong kaaway sa Dios'* (Santiago 4:4). O wala ba kamo kahibalo nga ang paghigugma niining kalibutan makababag sa kalag nga maghandum sa pagbulag gikan sa lawas? Kay sama sa Israel nga nangandoy nga makagawas sa pagkaulipon sa Ehipto ug makasulod sa Yutang Saad, kita usab kinahanglan nga mapisan nga maghandum nga makagawas gikan sa kalisud sa pagkadaut niining lawasa, ug makasulod *'sa luyo sa labing sulod nga tabing, diin si Jesus, ang atong tig-una, misulod alang kanato'* (Heb. 6, 19–20), nga mao ang tipigan sa mga panalangin sa langitnong Herusalem. – Busa, dumota nato ang kawalay pulos sa kalibutan, magtigum kita og daghang mga hiyas, ug manggaranon kita sa langitnong bahandi – mga pag-ampo, mga luha, paghinlo, kahayag ug pagkawalay-pagbati, nga mao ang mga giya padulong sa kinabuhi nga walay katapusan. Mahitungod sa pagkaon ug ilimnon, sinina ug tanang uban pang gikinahanglan sa lawas, atong tagdon kini kutob lang sa gikinahanglan aron mabuhi ug makabuhay subay sa mga sugo sa Dios.

10. Kung atong gamiton ang atong panahon sa ingon niini, ang matag adlaw usa ka pista para kanato, ang matag adlaw usa ka selebrasyon. Ug bisan pa kon daghang kasubo ang moabot kanato, walay bisan unsa nga makalungib sa atong malinawong konsensya. Apan kon, sa pikas bahin, magkinabuhi kita sa dautang buot ug pagpanukmod, sa kalupigan ug sa tanang matang sa limbong, nan, hala! – atubangon nato ang kamatayon matag-adlaw, ug sa wala pa ang Adlaw sa Paghukom, paghukom ug pagsilot. Unya ang kamatayon moabot sama sa nagngurog nga leon; ug giunsa kaha sa pobre nga kalag pag-antos sa iyang walay katapusang kasakit? – Kay nasulat: *'Panahon na aron magsugod ang paghukom sa balay sa Dios; ug kon magsugod kini kanato, unsa kaha ang mahitabo sa mga supak sa Ebanghelyo sa Dios? Ug kon ang matarong halos dili maluwas, asa kaha makita ang mga daotan ug ang makasasala?'* (1 Pedro 4:17–18). Busa, magbantay kita ug magmatngon kanunay, magmaisug ug magbarog nga lig-on, *'magpadayon sa buhat sa Ginoo kanunay, kay nahibalo kita nga ang atong paningkamot dili walay pulos sa atubangan sa Ginoo'* (1 Cor. 15:58).

11. Mahitungod sa atong igsoon nga si Socrates, kamo nakahibalo nga siya gikan sa Sidlakan, nga natuman ang iyang katungdanan ug nangayo og pasaylo sa kalangan. Gusto namo siyang pabilin dinhi isip usa ka maabilidad nga igsoon. Apan tungod kay nasulat: *'Bulahan siya nga ang iyang binhi anaa sa Siyon ug ang iyang mga paryente anaa sa Jerusalem'*, among gihukman nga ibalik siya didto pag-usab, nga naglaum nga makadawat kami og kaluoy pinaagi kaniya. Ug angay kita maglipay nga ang usa sa atong pagkaigsuonan, sa balaan nga Siyon, ang inahan sa tanang simbahan, giordinar nga pari sa Labing Balaan nga Patriarka didto. Hinaut nga panalipdan sa maayong Dios siya ug kita, ug *'tumanon ang matag maayong tuyo sa pagkamaayo ug ang matag buhat sa pagtuo uban sa gahum; aron ang ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo mapadayeg'* (2 Tes. 1:11–12).

324. Kung atakehon kita sa mga dili makita nga kaaway, magpanalangin kita kaniya nga gamhanan sa pagluwas kanato; ug siya magpanalipod kanato

324. 1) Kung atakehon kita sa mga dili makita nga kaaway, magtuyok kita kaniya nga makaluwas kanato; ug siya magpanalipod kanato. Magpabilin lang kitang matinud-anon sa atong pag-alagad kaniya. – 2) Ayaw ikatingala nga motungha ang dautang hunahuna ug mga pagbati. Naggikan kini sa pagkahulog ni Adan. Bisan pa man nga nabag-o kita kang Kristo Jesus, kon dili kita magmatngon, mubangon pag-usab ang daang kinaiyahan. – 3) Bisan pa niana, ang mga balaan sa Dios, pinaagi sa grasya sa Dios, nakadaog sa tanang matang sa makasasalaong pagbangi. Sunda nato ang ilang ehemplo. [4, 122]

12. *'Maglig-on kamo sa Ginoo ug sa gahum sa Iyang kalig-on; isuot ninyo ang tibuok panon sa Dios, aron makabarog kamo batok sa mga limbong sa yawa'* (Efe. 6:10–11); kay dili siya matulog, kondili magbantay kanunay batok kanato, ug labi pa gayud kon makakita siya og mga kalag nga maisugong naningkamot batok kaniya. Busa, sa dihang mosulong siya kanato – kay mosulong man siya sa adlaw ug sa gabii – atubangon nato siya uban ang pagbantay, nga magtuyok kanunay ngadto sa Usa nga gamhanan sa pagluwas kanato gikan sa kamatayon sa sala, uban ang matinud-anong pag-ampo ug mainit nga mga luha, ug ang kaaway madali ra molayas. Kay nasulat sa mga Salmo: *'Tawga ako sa adlaw sa imong kaguol, ug ako magluwas kanimo, ug ikaw maghimaya kanako'* (Sal. 49:15). Nasamdan ba kita sa kaaway? Apan ang Ginoo mag-ayo kanato. Gikabala-an ba kita niya? Apan Siya nga miingon sa dagat, *'Hilom, kalinaw... ug nahilom gayud'* (Lucas 4:39), maoy magpahilom usab sa nagkaguliyang nga hunahuna sa atong sulod. – Ug unsa kadako sa kaayo sa Dios! Sa diha pa lang nga atong gitawag Siya, Siya—ang Maayo—anaa na dayon duol uban sa kalooy ug gasa; Iyang gitubag ang pag-ampo sa nag-ampo, gipapahawa ang panganod sa kasubo, ug gipuno ang kasingkasing sa kahayag pinaagi sa maayong hunahuna. – Ug aduna pa bay butang nga dili Niya buhaton para kanato?! Sa pagkatinuod, dili gayud kini mahimong lahi. Kay kung gihatag Niya ang Iyang kaugalingon alang kanato bisan pa sa kamatayon—usa ka kamatayon sa krus—unsaon man nga dili Niya itugot kanato ang tanan pagkahuman niini? Busa, magpabilin kitang matinud-anon sa tibuok kasingkasing nga pag-alagad kaniya; dali kitang mobangon gikan sa atong mga kapakyasan; ug paningkamotan nato pag-ayo sa dulaanan sa pagpanamastamas, nga nasayud nga nagpaabot ang mga korona kanato sa katapusan sa atong mga paningkamot. Gamiton nato pag-ayo ang pag-angkon sa sala, kay ang pag-angkon sa sala usa ka preno batok sa pagkahulog sa sala; panalipdan nato ang pagkapaubos, kay pinaagi niini maputol ang tanang nagdilaab nga pana sa Daang Usa; bantayan nato ang pagtuo, kay *'kung walay pagtuo, imposible nga malipay ang Dios'* (Heb. 11:6).

13. Tingali ang uban mangutana ug mahibulong ngano, bisan pa sa atong masigasigong paningkamot, napildi gihapon kita sa dili angay nga mga hunahuna? – Apan kini atong masinati tungod sa paglapas ni Adan. Natumba kita kaniya, ug ang atong kinaiyahan grabe kaayo nga naantos tungod sa gugma sa kalipay. Apan unya, pinaagi sa pag-abot ni Kristo sa Inkarnasyon, ug sa pagdawat og kusog sa paliguan sa pagkabanhaw ug pagbag-o pinaagi sa Espiritu Santo, mobalik kini sa iyang orihinal nga kahimtang. Bisan pa, human kini masakit ug makat-on sa pag-antos, dali ra kini mobalik sa makasasala nga pagpalugway kung dili kita magbantay.

14. Labaw pa, gipalig-on sa mga balaan ang ilang kaugalingon pinaagi sa kahadlok ug gugma sa Dios, nga dili lang sila kontento sa pagbarog nga lig-on sa ilang kaugalingong pagkamatibay, apan mitunol usab sila og tabang sa uban – nagpahawa og mga demonyo ug nagbuhat og daghang lain pang mga milagro. – Bisan pa nga layo kaayo kita sa ilang paagi sa kinabuhi, maningkamot kita, kutob sa atong makaya, nga sundon sila; ug unta dawaton sa atong maloloy-on nga Dios kining gamay natong halad, sama sa Iyang pagdawat sa ilang dagkong mga maayong buhat, ug uban kanila, buot Niya nga ihatag kanato ang Iyang gingharian.

325. Sama sa mga ordinaryong biyahero, kita usab, mga peregrino sa yuta nga naningkamot alang sa atong langitnong yutang natawhan, dili dapat magdikit sa bisan unsa dinhi, dili dapat magpabug-at sa atong kaugalingon sa bisan unsa, ug kinahanglan maningkamot diretso padulong sa atong tumong, nga gipukaw sa dili masukod nga mga panalangin nga nagpaabot kanato didto, ug sa mga kahadlok nga nagpaabot kanato kon dili kita makaabot niini

325. Sama sa ginabuhat sa mga ordinaryong biyahero, kita usab, mga peregrino sa yuta nga naningkamot alang sa atong langitnong yutang natawhan, dili magdikit sa bisan unsa dinhi, dili magpabug-at sa bisan unsa, ug maningkamot diretso padulong sa atong tumong, nga gipukaw sa dili masukod nga mga panalangin nga nagpaabot kanato didto, ug sa mga kahadlok nga nagpaabot kanato kon dili kita makaabot niini. [4, 123] Ang mga ordinaryong biyahero kinahanglan magdasig ug mag-awhag sa usag usa sa pagpadayon sa biyahe, nga dili moliko sa tuo o sa wala, kondili magpadayon sa paglakaw sa hari-hariang dalan; ug dili lang kana, kinahanglan usab sila mokaon, moinom, ug matulog sa hustong sukod, aron pinaagi sa pagbalanse sa ilang pagkaon mapagaan nila kutob sa mahimo ang kalisud sa biyahe para sa ilang kaugalingon. – Makita gyud ninyo sa inyong kaugalingon unsay gipakita niining pananglitan – mao nga kita usab mga biyahero niining kinabuhi, nga nagbiyahe sa agianan niini nga puno sa dili mabilang nga kalisdanan – ug nga kita usab kinahanglan magpanalangin ug magdasig sa usag usa sa atong mga paningkamot, maglakaw nga dili maliso, ug magpugong sa pagkaon, pag-inom ug pagkatulog, aron, tungod sa kabug-aton niini, dili kita mahimong tapulan kaayo sa pagpadayon sa atong panaw, ni mobalik sa mga kalipay ning yutang kinabuhi; kay bisan ang mga ordinaryong biyahero dili mobalik ni moliko sa usa ka kilid o sa pikas, kondili magpabilin sa usa ka dalan, naningkamot nga maabot ang lugar nga gitakda alang sa ilang pahulay. Oh, unsa ka matahum ang dapit sa atong pahulayan! Ug unsa ka malipayon ang atong pagpuyo didto! Dili kini panandaliang pagpuyo, kondili walay katapusan, ug puno dili sa malaglag nga mga panalangin kondili sa dili malaglag nga mga panalangin – diin adunay kalipay, kalinaw, ug walay hunong nga selebrasyon. Mao kini ang giingon sa Ginoo bahin niini sa Ebanghelyo: *'Sa balay sa akong Amahan daghan ang mga puloy-anan; kon dili unta, dili ba unta ko moingon kaninyo? Moadto ko aron mag-andam ug dapit para kaninyo. Ug kon moadto ko ug mag-andam ug dapit para kaninyo, mobalik ko ug dad-on kamo ngadto kanako; aron diin ako, didto usab kamo. Ug diin ako paingon, kamo nakahibalo, ug kamo nakahibalo sa dalan'* (Juan 14:2–4). Tan-awa unsa ka dili masukod ug dili masukod nga saad kini! Kinsa kaha ang dili motindog, kinsa kaha ang dili magdali, kinsa kaha ang dili maghandum nga makaabot niining mga puloy-anan nga walay katapusan? – Ang bulahan nga si David usab nangandoy niini ug nag-awit: *'Ka-maanyag sa imong puloy-anan, Ginoo sa mga panon! Nagahandom ug nagakauwaw ang akong kalag sa mga patyo sa Ginoo'* (Salmo 83:2–3). Kini gayud ang gipangandoy nga mga puloy-anan. Dinhi, bisan pa, kita sama sa mga exilado; ug ang atong pagpuyo dinhi dili dugay. Ug sa tinuod, ang tibuok karon nga kapanahonan, kon itandi sa umaabot nga kapanahonan, sama ra sa usa ka adlaw. Ngano man unya nga magpakigsabot kita sa kalibutan? Ngano man kita mangha sa karon? Ngano man kita magbalhin sa atong pagtan-aw—dili lang sa niini o kana nga butang, kondili sa langit, sa yuta ug sa dagat, sa adlaw, sa bulan ug sa mga bitoon, ug sa tanang makita? Kay unsa may among kapuslanan nga pagkapit sa walay pulos, kon sa dili madugay biyaan na nato kini tanan? – *'Usa ka butang ang akong gipangayo,'* ingon ni Santo David, *'sa Ginoo, kana akong pangitaon: "aron makapuyo ako sa balay sa Ginoo sa tanang adlaw sa akong kinabuhi, aron makita ang kaanyag sa Ginoo, ug aron mabisita ang Iyang balaang templo"'* (Salmo 26:4); bisan kinsa nga giisip nga takus mosulod niini maluwas gikan niadtong makalilisang nga adlaw nga gihisgutan sa usa sa mga Propeta: *'Ngano man kining adlaw sa Ginoo alang kaninyo? Kay kangitngit kini, dili kahayag'* (Amos 5:18). Apan ang bulahan nga Apostol gitawag usab kini nga adlaw sa kasuko, nga nagaingon: *'Nagatigom ka ug kasuko alang sa imong kaugalingon sa adlaw sa kasuko ug pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios, sa diha nga Iya siyang bayaran sumala sa buhat sa matag usa'* (Roma 2:5–6). Aron makahatag, pinaagi sa usa ka pananglitan gikan sa atong kaugalingong kasinatian, bisan gamayng hulagway sa pag-antos niadtong adlaw, hinumdumi nato, kon buot ninyo, ang usa ka tawo nga niabot dinhi dili pa dugay, nga, human siya masudlan sa demonyo, gipaka-antos niini, ang tibuok niyang lawas nagdilaab; giunsa niya paghilak sa adlaw ug sa gabii, nga wala'y makapahupay kaniya bisan unsa. Nagtuo ba kamo nga sayon ra alang niining tawoha ang ingon nga pag-antos? – Dili gayud. Apan usa ra kini ka damgo kon itandi sa umaabot. Unsaon man nato pag-antos sa ulahi – sa kalayo nga dili mapalong, sa ulod nga dili matulog, ug sa dili mabilang nga kadaghan sa uban pang mga langitnong pag-antos? Apan pinaagi sa Imong kalooy, O Ginoo, pinaagi sa pag-ampo sa Imong mga Santo ug sa atong bulahan nga amahan, ipagawas

kami gikan niini tanan, ug dawata kami aron madawat namo ang mga panalangin nga gisaad sa mga matitud-anon.

326. Asa ang dalangpan gikan sa mga bitag sa kaaway? Pinaagi sa paglikay sa tanang makasasala, sa dautang hunahuna ug tinguha

326. Asa man ang dalangpanan gikan sa mga bitag sa kaaway? Pinaagi sa paglikay sa tanang makasasala, gikan sa dautang hunahuna ug tinguha. – Ug mao kini ang among buhaton, nga gipukaw sa kalipay sa sulod nga kalinaw ug sa makaguba nga kinaiya sa mabangis nga kagubot sa pagbati. [4, 124] Nahadlok nga basin mahulog kami sa kamot sa mga Agariano, nilayas kami gikan sa among kanhing puloy-anan ug karon nagpuyo kami dinhi. Apan unsa pa kaha kadako ang among kahadlok sa pagkahulog sa kamot sa mga dili makita nga kaaway? Ug unsa pa kaha kalayo, ug sa unsang mas luwas nga dapit, ang among paglayas gikan kanila? Sa unsa man, busa, naglangkob kining paglayas? – Sa pagpalayo sa atong kaugalingon gikan sa sala, nga sama sa usa ka espada, gipaningkamotan sa yawa sa tanang paagi nga patyon ang kalag. – Busa likayan nato kini sa labing masigasig, ug sa tinuod pa gani, hangtod sa atong mga hunahuna: kay ang sala magsugod sa hunahuna, unya molatas gikan sa hunahuna ngadto sa pulong, ug gikan sa pulong ngadto sa buhat. Lisod nga dili malumos sa dautang hunahuna: ug dili nimo kini mabantayan kung mahitabo na. – Apan sa diha nga mabantayan nato nga nadala na kita niini, magdali kita sa pagpanghimakas niini sa labing dali, pinaagi sa pag-ampo, mga luha, tinuoray nga , kasubo, ug kahadlok sa Dios; kay kon tugotan nato silang magpabilin sa atong sulod, mahimo silang hinungdan sa kamatayon sa kalag – ug kini mahitabo sa matag higayon. Kay adunay gubat nga nagdilaab sa atong sulod nga walay hunong – usa ka hilom nga gubat; ug dili nato malikayan ang kapildihan gawas sa walay paglubad ug kanunay nga pagsukol sa sala sa hunahuna, uban sa tabang gikan sa taas. Dili ba nato makita kung giunsa paglagot sa mga balod sa dagat sa miaging tulo ka adlaw? Ingon usab ana ang kagubot sa mga pagbati; apan kini mas makalaglag, kay ang pagkalunod sa kalag mas makaguba. Apan ang Dios mao ang hinungdan sa kagubot sa dagat, Nga nagpadala og hangin sa dagat alang sa atong kaayohan sa husto nga panahon; samtang kita mismo ang hinungdan sa kagubot sa kalag. Ug mas maayo alang kanato, sama sa pag-anhi sa usa ka pantalan, nga magpabilin sa kalinaw ug dili ablihan ang pultahan sa atong mga pagbati; kay sa diha nga atong ablihan kini, mosulod sama sa kusog nga hangin ang mga espiritu sa dautang buot, ug motumaw ang dakong kagubot sa sulod nato; ug dili kita maluwas gawas kon magdali kita sa pagpahunong niining kagubota. Ngano man nga tugotan nato ang atong kaugalingon nga mahulog sa ingon nga kagubot, masailalim sa ingon nga kasamok, ug mabuhi sa kahadlok, mura'g basin malunod kita? – Dili ba mas maayo nga malingaw kita sa kalinaw ug kahilom, kaysa tinuyo nga magdala sa atong kaugalingon og kasamok nga dali ra untang malikayan? – Dili ba nato pasipalahan nga buang ang mga tawo nga, sa panahon sa bagyo sa dagat, mobiya sa pantalan ug ipahimutang ang ilang kaugalingon sa katalagman nga malumos sa balod? Apan kinahanglan nato hunahunaon nga kita dili masukod ka buang kon atong ilubong ang atong kaugalingon sa kagubot sa mga pagbati. Kay dili ba ang dautang kahilambigit, nga nagaginhawa sa atong mga kasingkasing, magpukaw ug makalilisang nga kagubot sa sulod nato? Dili ba kita niini itaktak-tak, sama sa hingpit nga paglunod kanato ug paglubong kanato sa kalawom? Dili ba ang pagpanukotuko, sa samang paagi, magpahawa kanato sa atong pagka-matngon, nga makasamdan sa kasingkasing ug sa lawas? Dili ba usab ang kawalay pagtuo magngitngit sa kalag, nga maghimo niini nga walay gana ug maluya? Ug dili ba usab ang matag laing pagbati sa samang paagi magkuha sa usa ka tawo gikan sa iyang natural nga kahimtang, ug maghimo kaniya nga hingpit nga walay rason? Busa, likayan nato kining mga makaguba nga pagbati, aron dili ingonon nato sama sa giingon sa Dios sa mga tawo sa wala pa ang Baha: *'Ang akong Espiritu dili magpakigbisog sa tawo hangtod sa walay katapusan, kay siya usab unod'* (Gen. 6:3). Gitawag sila sa Dios nga 'unong' dili tungod kay aduna silay pisikal nga lawas, kay sa niining pagsabot bisan ang Dios mismo mao ang *'ang Pulong nahimong unong'* (Juan 1:14); apan tungod sa ilang makarunong nga panghunahuna, nalunod sa dili angay nga mga kahilambigit ug kulang sa kusog ug tinguha nga mosaka ngadto sa Dios. – Alang kanato, nga nagpahinungod sa atong kaugalingon sa Dios, sumala sa mga pulong: *'ang atong pagkamamamayan anaa sa langit'* (Fil. 3:20), paminawa pa nato: *'kini nga mga tawo dili gikan sa kalibutan, sama sa akong dili pagka-gikan sa kalibutan'* (Juan 17:14). Aduna pa bay mas bulahan, dili lamang sa umaabot nga kapanahonan kondili usab sa karon, kay sa pagka-libre gikan sa dautang tinguha, ug dili pagapadumala sa unod kondili pagapangulohan sa Espiritu? Kini ang kalipay, kini ang kaamgo, kini ang kaayohan, kini ang anghelnong paagi sa kinabuhi. Ang bisan kinsa nga ingon niini, sa gawasnong pagtan-aw nagkinabuhi sama sa tanan sa kalibutan; apan sa espiritu mas takus sila kaysa sa mga nagsul-ob og

diadema; sila ang ginoo sa kalibutan, gidayandayan sa langitnong dungog, kanunay andam sa pagbiyahe ug dili mahadlok sa kamatayon. Paninguha kita nga mahimong ingon ana usab, kutob sa atong makaya: kay kini mahimo kon atong handuma kini sa tibuok natong kasingkasing. Ug kon mahimo na kita ingon ana, malingaw kita sa malipayong kahimtang sa hunahuna sa tibuok natong kinabuhi dinhi, bisan unsang kasubo sa gawas ang atong masugat; ug sa umaabot nga kapanahonan, atong panulondon ang Gingharian sa Langit uban sa tanang mga Santo.

327. Gihagit niya ang walay pagduha-duha nga pagsunod: gipakita pinaagi sa mga pananglitan kung unsa ka mapuslanon ang pagsunod, ug unsa ka makadaot ang pagsupak

327. Gihagit niya ang matinud-anong pagsunod: 1) pinaagi sa pagpakita sa mga pananglitan kung unsa ka mapuslanon ang pagsunod, ug unsa ka makaguba ang pagsuway; – 2) pinaagi sa pagtandi sa pagkaigsuonan sa usa ka lawas, diin ang matag miyembro nagbuhat sa kaugalingong buluhaton – ug ang lawas mabuhi tungod niini; ug gikan niini gikuha ang konklusyon: buhata usab kini, ug maayo ang tanan. [4, 125]

15. Tungod sa kahadlok sa paghukom sa Iya nga nagtago sa iyang talento sa yuta, kinsa gisultihan sa Ginoo: *'Ikaw, daotan ug tapulan nga sulugoon... unta gipahulam nimo ang akong pilak sa mga nagpapahulam, ug sa akong pagbalik, nadawat unta nako ang akong kaugalingon uban sa tubo'*, napugos ako sa paghatag kaninyo niining mubo nga mga pagtulun-an; ug kini alang kaninyo, isip maayong mga katiwala, nga ipatuman ang gisulti, nga inyong ginabuhat pinaagi sa grasya sa Dios, pinaagi sa inyong maayong pagsunod. – Apan, aduna'y uban kaninyo nga dili lang mapalambo ang gisalig kanila, kondili hapit na nilang usikan ang ila mismo. – Kinsa man kini? – Sila mao kadtong mga dili mosunod, ug usa ra ka pasangil ang ilang gihatag: *'pasayloa ko'*. – Unsa man imong gipasabot, igsoon? Nisaad ka sa pagsunod hangtod sa kamatayon, ug karon imo nang gilikayan ang buluhaton nga kaya nimo buhaton, pinaagi sa grasya sa Dios. Apan sa dihang moingon ka, *'Nahadlok ko mo-tabok sa dagat'*, kini nagagikan sa kawalay *pagtuo*; didto, *'nahadlok ka sa wala'y kahadlukan'* (Salmo 13:5). Kay kon matinud-anon ka sa pagsunod, dili lang unta ka naka-tabok sa dagat pinaagi sa barko, apan, paghubo sa imong sinina, molangoy ka sa tubig nga hubad, nga nagasundog sa kanunay hinumduman nga monghe nga, nagsalig sa sugo sa iyang amahan, wala mahadlok sa pagtabok sa usa ka mabangis nga suba, ug pagkahuman mitabok, migawas nga wala'y samad, nga nakapahingangha sa mga nakasaksi niini. Ang pagsunod makapahupay bisan sa mga mabangis nga hayop. Ang ebidensya niini mao si E, nga sa sugo sa iyang magigulang, gitali ang Gehenna. Ang pagsunod nagabuhat og mga milagro bisan sa mga patay: sama sa gipamatud-an ni Akakios, nga misinggit gikan sa iyang lubnganan. Apan nganong hisgutan pa nato ang bisan kinsa niini? Ang Bugtong Anak sa Dios mismo, *'nga masunuron hangtod sa kamatayon, bisan pa kamatayon sa krus'*, natuman ang buhat sa kaluwasan alang sa kalibutan. Mao kana ang katingalahang mga buhat ug bunga sa pagkamamasunuron. Gusto ba nimo karon nga mahibal-an ang makaguba nga sangputanan sa pagsuway? – Hinumdumi si Adan, nga pinaagi sa pagsuway sa Dios ug pagtilaw sa gidili nga bunga, nagdala sa kamatayon sa kalibutan; hinumdumi si Saul, nga tungod kay misupak siya kang balaan nga Samuel, wala lang niya nawala ang iyang gingharian kondili pati na usab ang iyang kinabuhi sa kabukiran sa Gelboe; ug hinumdumi ang tawo sa Dios nga, tungod kay nadani sa usa ka bakak nga propeta, misupak sa sugo, ug busa gilabay ngadto sa mga leon aron kan-on. Ug si Pedro, ang bulahan nga Apostol, tungod sa dakong pagrespeto misalikway nga tugotan ang Ginoo sa paghugas sa iyang mga tiil, wala ba siya makadungog: *'Kung dili ko ikaw hihugasan, wala kay bahin kanako?'* (Juan 13:8). Sa samang paagi, sa kinabuhi ni San Euthymius, ang magbalantay nga misalikway sa pagsunod—tungod sa mga rason nga iyang giisip nga balaan—dali ra kaayo nahulog nga biktima sa demonyo, *kana nga 'bula'* sa iyang biyenan? Mao kana ang paghukom batok sa mga dili mosunod sa gikinahanglan kanila, batok sa mga mapanghimagsik: *'Kay ang matag mapanghimagsik nga disipulo magmugna og paghimagsik'; 'ang Ginoo magpadala og usa ka walay kalooy nga anghel batok kaniya'* (Prov. 17:11).

16. Sa kinatibuk-an, kita *'daghang miyembro sa usa ka lawas ni Kristo, ug tagsa-tagsa miyembro sa usag usa'* (Roma 12:5): ang usa nagpuli sa mata, ang lain sa dalunggan; ang usa sa ilong, ug ang lain sa dila; ang usa sa kamot, ug ang usa pa sa tiil. Kung ang tanang miyembro dili magbuhat sa ilang kaugalingong gimbuhaton, apan magsugod og panaglalis, diin ang mata mangayo nga makadungog, ang dalunggan mangamoy, ang ilong mosulti, ang dila mobati, ug ang kamot molakaw, dili ba malibog ang tibuok lawas ug mabungkag? Kung mao kini, nan tugoti nga ang matag usa tumanon ang iyang kaugalingong katungdanan, ug gamita nila ang bisan unsang gasa nga nadawat nila gikan sa Dios alang sa kaayohan sa tanan, hinumdumi nga ang atong kapalaran naa sa kamot sa Dios. Dili tungod kay ang usa ka tawo molayag sa dagat nga didto

mahitabo ang iyang katapusan, ni tungod kay ang lain magpabilin sa yuta nga didto siya pagamatay; kondili sama sa atong maayong Dios, sukad pa sa pagtukod sa kalibutan, nagtino sa matag tawo sa takna, lugar, ug paagi sa ilang kamatayon, mao usab kana ang pag-abot sa katapusan sa matag usa. Gipahayag ko kini dili kaayo alang sa mga ginahisgutan nako—kay gidawat na nako sila tungod sa ilang pagpaubos—kundi alang sa tanan nga nakadungog, aron mag-amping kita pag-ayo sa atong kaugalingon, ug aron bisan unsang panata nga atong gihimo sa atubangan sa Dios ug sa Iyang napiling mga anghel, atong tumanon kini nga masinabtanon, nga walay pagduha-duha, bisan pa kon ang gisugo magdala og katalagman nga makamatay. Mao kini ang gisugo sa mga Amahan, labi na gayud kang Basilio nga Dako. Pinaagi sa pagkinabuhi sa ingon niini, dili kita mahulog nga biktima sa kamatayon sa sala, kondili mabuhi kita sa pagkamatarong ug matugotan nga takus sa Gingharian sa Langit.

328. Sumala sa ekonomiya sa Inkarnasyon, ang kamatayon usa ka kalipay alang sa mga Kristohanon kon sila nag-andam sa pag-atubang niini

328. 1) Sumala sa plano sa pagka-Inkarnado sa Dios, ang kamatayon usa ka kalipay alang sa mga Kristohanon kon andam na sila sa pag-atubang niini. – 2) Busa, mag-andam kita sa husto nga paagi. [4, 126]

17. Nabati nako nga medyo dili maayo ang akong panglawas bag-ohay lang: nabalaka ang akong kasingkasing, ug mura'g mubulag ko kaninyo. – Unsa pa kaha kadugay, ako nga usa ka mapainubuson nga tawo, ang kinahanglan mabuhi? Makita ninyo nga miabot na kanako ang akong katigulangon, ug nangamatay na ang akong mga kaubang kapanahonan; ug sa takdang panahon, nagpaabot kanako ang akong katapusan. – Unsa man karon? Kinahanglan ba kita magmasubo niini? Ayaw nato buhata. Pasagdi ang mga nagkinabuhi sumala sa unod nga magmasubo, kon gusto nila, samtang sila magbulag sa ilang mga asawa, mga anak, mga sulugoon, mga kabtangan ug sa tanang kalipay niining kinabuhi nga ilang gihigugma. Apan alang kanato, nga gipako sa krus ang kalibutan ug napalibotan lamang sa krus, pinaagi sa atong pagsalikway sa kalibutan ug sa atong pagpanumpa sa pagsunod, ang misteryo sa kamatayon dili angay mahimong hinungdan sa kasubo, kondili tinubdan sa kalipay. Ug unsa may akong gipasabot—'alang kanato'? Ang tanang Kristohanon kinahanglan motan-aw sa ilang kaugalingong pagpanaw uban sa kalipay. Sa wala pa ang pag-anhi sa unod sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ang kamatayon—nga naghari sa atong kaliwatan pinaagi sa paglapas ni Adan—makalilisang ug makalilisang bisan pa sa mga balaan. Apan pagkahuman ni Kristo, ang Kinabuhi sa tanan, *'nga natilawan ang kamatayon alang sa tanan'* (Heb. 2:9), Gibuksan ug *'gibag-o'* Niya para kanato *'ang bag-ong buhing dalan pinaagi sa tabing, mao ang Iyang kaugalingong unod'* (Heb. 10:20), ingon nga nasulat: *'Ang kamatayon gilunok sa kadaugan'* (1 Cor. 15:54), – sa diha nga kita mamatay, dili na kita itaktak sa gingharian sa impyerno, kondili kita itas sa Gingharian sa Langit, ug dili kita *'ibutang sa kangitngit ug sa landong sa kamatayon'* (Sal. 87:7), kondili mosaka kita sa dili maabot nga kahayag ug sa kinabuhi nga walay katapusan nga gisaad sa Dios sa mga nagahigugma kaniya. Busa, ang kamatayon sa iyang kaugalingon dili na angay kahadlukan, kondili usa na karon ka butang nga dawaton uban sa kalipay—bisan pa, siyempre, kon andam kita niini pinaagi sa pag-andam sa atong mga kasingkasing. – Kay kung wala kini, usa gihapon kini ka makalilisang nga panan-awon kon, sa takna sa atong pagpanaw, atong makita nga atong ginatawag pabalik ang mga katuigan nga milabay ug nangayo pa ug dugang adlaw sa kinabuhi aron makahimo ug maayong mga buhat. Kini makalilisang ug makadaot, kay ang masangit sa ingon nga kahimtang malisang ang kasingkasing ug mahulog sa hingpit nga pagkaguba, dili molatas ngadto sa ganti alang sa maayong buhat, kondili ngadto sa silot sa mga sala. Oh, unsa kaha kalilisang nga panan-awon ang iyang masugat!

18. Aron dili usab kita masinati ang parehas nga kapalaran, akong pahimangnoan ug hangyoon kamo: mag-andam kita kanunay alang sa usa ka bulahan nga pagbiya, nga ituring ang matag adlaw ingon nga katapusang adlaw sa atong kinabuhi, sama sa pagtudlo kanato ni San Antonio? Kay kon magbuot kita nga molihok sa ingon niini nga paagi, dili gayud kita mahimong maluoy sa kaugalingon, walay pag-amping, tapulan, walay buhat, mapanglalis, mapanghimagsik, walay pagpugong, o kataw-anan; apan sa sukwahi, kita mahimong masunuron, mapugngan, mapinamubos, maayong buot, malumo, malinawon, matinud-anon, walay sala, ug andam sa matag maayong buhat, nga nagsunod sa ehemplo sa mga santo, nga sa ingon nga pagkinabuhi, giisip nga takus nga madawat ang saad nga langitnong mga panalangin. – Gihulagway ko kining tanan, aron mapalig-on dili lang kamo kondili usab ako sa pagkamabuotan, aron sa dihang atong nabuhi ang atong kinabuhi sa ingon nga pag-andam alang sa atong pagbulag, sa panahon sa atong pagbulag dili kita masamokan sa kahadlok ug pag-uyog, kondili makasiyagit kita uban kang David sa kalipay: *'Balik, O akong*

kalag, sa imong pahulay, kay ang Ginoo nagpakita kanimo og dakong kaayo'; ug: 'Ako mahimong malipay sa atubangan sa Ginoo sa yuta sa mga buhi' (Salmo 114:6, 8). Hinaut nga kini matuman alang kanato tanan.

329. Ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on mao ang labing dakong buhat, Kristohanong-sama ug Apostoliko, bisan pa man nga karon dili tanan nakaila sa kahitas-on niini

329. Ang pagpailawom sa kaugalingong kabubut-on mao ang labing dakong buhat, usa ka buhat nga nagsunod kang Kristo ug sa mga Apostoles, bisan pa man nga dili tanan karon nakaila sa kadako niini. [4, 128] Ang pag-awhag sa pagmasubo nagpugos sa mga kulang sa hiyas, samtang sa samang higayon nagtudlo kanila sa pag-ayo sa ilang mga kahuyang. Kay kining kasubo tungod sa kakulang sa hiyas dili matugkad nga nag-andam sa kalag sa pagpangita sa kaugalingong pagpaayo. *'Kay ang pagkahugno nga maka-Diyos,'* ingon sa Apostol, *'nagbunga og paghinulsol nga nagdala sa kaluwasan'* (2 Cor. 7:10). Apan hunahunaa nato: unsa may nakapahugno kanato? Tungod ba nga mosaka sa atong sulod ang mga dautang hunahuna ug, sama sa usa ka kaaway nga hukbo, naghalad sa atong kalag? – Apan nasulat: *'Bisan pa'g magkampo ang hukbo batok kanako, dili mahadlok ang akong kasingkasing; bisan pa'g mosaka ang gubat batok kanako, sa Iya ako magasalig'* (Salmo 26:3). O kaha ang yugo sa pagsunod bug-at? – Apan nasulat usab: *'Maayo alang sa tawo nga mag-antus sa yugo sa iyang pagkabatan-on'* (Lamentasyon 3:27); ug usab: *'Ang akong yugo hapsay, ug ang akong karga magaan'* (Mateo 11:30). O kaha ang kinabuhi ilawom sa yugo sa pagsunod dili magtugot nga makapanag-iya ka og bisan unsang kaugalingon? Apan ania ang pulong sa Apostol: *'Gibyaan namo ang tanan ug nagsunod kanimo: unsa kaha karon ang para kanamo?'* (Mat. 19:27). – Ug gihatagan sila og saad, nga katingalahan ingon sa pagkahimayaon niini. – Ug dili ba kita, sama kanila, mibiya sa tanan ug misunod sa mga tiil sa Ginoo? Wala ba'y usa mibiya sa iyang mga ginikanan? Ug ang lain sa iyang mga igsoon nga lalaki ug babaye? Usa sa iyang asawa ug mga anak, ang lain sa iyang mga balay ug mga uma? Ug silang tanan – ang labing bililhon sa tanan – ang ilang kaugalingong kabubut-on ug ilang kaugalingong mga tinguha – nga mao ang labing lisod nga butang alang sa tawo nga makab-ot. Kay ngalanang lang nako og bisan unsang hugot nga pag-ayuno o pagpanagna, o pagkatulog sa lapyahan, o pagpugong sa pagligo, o pag-inusara sa usa ka lugar, o bisan unsa pa nga atong debosyonal nga praktis—ang tanan niini ginabuhat sa kaugalingong kagustuhan. Ang ginabuhat sa kaugalingong kagustuhan, bisan pa man lisod kini sa kaugalingon, dali ra kini makab-ot kon gusto gayud sa usa ka tawo; apan kana nga ginabuhat pinaagi sa pagbiya sa kaugalingong kabubut-on, bisan pa sayon kini sa kaugalingon, ginahimo uban sa dakong kalisud. Kini nga matang sa buhat gitawag sa mga balaang amahan nga pag-ula sa dugo; ug kinaiya kini sa walay lain kondili sa tinuod nga tinunan, ug nga makasulti uban sa Apostol: *'Dili na ako ang mabuhi, kondili si Cristo ang mabuhi sa sulod kanako'* (Gal. 2:20). Kay sa pagkatinuod nga dili siya nagkinabuhi sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on, sa ingon usab, pinaagi sa kabubut-on sa abbot, nagkinabuhi siya alang sa Dios, ug usa ka tighisgot sa Iyang miingon: *'Mibaba ako gikan sa langit, dili aron buhaton ang akong kaugalingong kabubut-on, kondili ang kabubut-on sa Amahan nga nagpadala kanako'* (Juan 11:38). Nakita ba nimo ang kahitas-an sa atong paagi sa kinabuhi? Dili ba kini Kristohanong kinaiya? – Dili ba kini apostoliko? O nagpasalip lang ba ko kaninyo pinaagi sa pag-ingon niini? – Dili; ang kamatuoran mismo ang nagpamatuod sa pagkamatinud-anon sa akong mga pulong. Kung ang mga tawo dili magdayeg sa mga nagkinabuhi niining paagiha, ang ilang himaya dili gayud mabawasan; kay ang Dios dili motan-aw sama sa pagtan-aw sa tawo. Apan aduna'y paghukom sa Dios, ug aduna'y paghukom sa tawo; ug pila kaha ang giisip nga walay bili dinhi sa kalibutan, apan nagpakita nga dagko, mapamatud-an nga mao ang labing himayaon sa tanan sa Adlaw sa Paghukom, ingon sa gisulat: *'Daghang mga una ang mahimong ulahi, ug ang mga ulahi ang mahimong una'* (Mat. 19:30). – Busa, lipaya ug kurog: ang una tungod sa gasa sa Dios, ang ikaduha tungod sa pagka-usab-usab sa hunahuna, kay dili kita magpabilin nga pareho hangtod sa kahangturan. Ngano man *'pagdasig kita sa usag usa sa gugma ug mga maayong buhat'* (Heb. 10:24), nga dili mabug-atan sa pagpugong sa atong kaugalingong kabubut-on—mao kini ang tibuok punto sa butang—ug nga dili mahimong tapulan sa pagtuman sa atong mga katungdanan, kondili mapukaw sa kadasig, magtinabangay, mag-aambit sa karga sa usag usa, ingon mga igsoon, ingon mga nag-usa ka hunahuna, ingon mga kauban sa pag-alagad. Pinaagi sa pagpaningkamot sa ingon niini adlaw-adlaw ug sa pagpadayon sa inyong agi, kamo, sumala sa akong nahibaloan, walay duhaduha nga makadawat sa dili malata nga korona sa himaya.

330. Sa dili makita nga espirituhanong pakig-away, usa ka walay kahadlok ug masigasigong pakigbisog batok sa kaaway, nga gipadayon sa paglaum, kanunay magdaug: ang mga kaaway molayas gikan sa ingon nga mga tawo

330. 1) Sa dili makita nga espirituhanong pakig-away, ang walay kahadlok ug masigasig nga pakigbisog batok sa kaaway, nga gipalihok sa paglaum, kanunay magdaug: ang mga kaaway molayas gikan sa ingon nga mga tawo. – 2) Sa pakig-away batok sa erehiya, dili angay makig-uban sa mga erehe o hisgutan sila sa ngalan: mao kini akong gipugngan. [4, 129]

1. Bisan pa man nga ako maluya sa pulong, ingon man sa buhat, katungdanan ko nga pahupayon kamo ug dasigon kamo sa espirituhanong paagi, kutob sa akong makaya. Kay kung ang mga nakig-away batok sa makita nga mga kaaway nanginahanglan pa og pagdasig gikan sa ilang kauban sa armas, unsa pa kaha kamo, nga nakig-away batok sa dili makita nga mga kaaway, nga kinahanglan pahiran sa mga pulong sa pagdasig ug pasig-uhon sa espiritu; kay ang inyong pakigbisog dili alang sa usa ka adlaw, kondili alang sa tibuok ninyong kinabuhi; ug labaw pa, kon kamo magdaug, madawat ninyo ang dili masukod nga korona sa pagkawalay kamatayon, apan kon mapildi kamo, ang walay katapusang karga sa dili masukod nga kaulaw? – Apan ayaw nato kini pasagdi, ni pasipalahan ang atong paglaum! Sa sukwahi, ayaw kita pagduha-duha nga, uban sa tabang sa Dios, manumpaw kita batok sa yawa pinaagi sa kanunay nga pagbantay ug walay hunong nga pagsukol sa kaaway. Nasayud kamo nga bisan ang mga ordinaryong sundalo, sa dihang mosulod sila sa gubat, naa sila sa kahimtang sa grabeng kadasig; mausab ang ilang dagway ug daw lahi na kaayo sila kaysa kaniadto; ug niining panahona dili na nila hunahunaon ang ilang asawa, mga anak, ginikanan o igsoon—bisan kinsa pa—apan ang ilang hunahuna ug kasingkasing, sama sa tibuok nilang lawas, hingpit nga gipahinungod sa pakigbisog. Sa samang paagi, kita usab, sa atong sulod nga pagkatawo, kinahanglan ingon ana ang atong kahimtang, nga dili gayud mahadlok sa atong mga kaaway, kondili mosulong kanila uban sa kaisog ug kainit sa espiritu, ingon nga maayong mga sundalo ni Cristo. Sa dihang makita kita sa atong mga kaaway nga anaa sa ingon ani nga kahimtang, mobalik sila, kay dili sila kaisog mosulong; apan sa dihang makita nila nga nagkahanaw na ang atong kaisog, ug nangaluya na ang atong kusog ug pagtagad, didto nila kuhaon ang ilang busog ug samaron ang atong kalag sa mga pana—mao kana, sa mga dautang hunahuna. – Apan bisan pa sa ingon niana, dili kita angay mawagtang ang paglaum; hinungdan, pag-ila sa atong sayop, maghinulsol kita, ug, pagtipon pag-usab sa atong kusog, mosulod kita sa walay hunong nga pakigbisog. – Kanunay kini ingon ana.

2. Apan karon, laing matang sa heretikal nga panagbangi ang naglaganap sa tibuok uniberso. Ug kon gusto nimo, itas nimo ang mga mata sa imong hunahuna ug makita nimo ang tibuok kalibutan nga napuno sa mga nasamdan niining panagbangi. Kay dili lamang ang mga dili motuo nga heretiko, ni ang mga salawayon, mananapaway, ug uban pa nga nagbuhat sa ingon nga kahilwasan, ang gikuptan sa ilawom sa gahum sa bitin; apan usab kadtong walay pagtagad sa tanang ingon niini nga mga tawo ug nakig-uban kanila: kay tinuod ang panultihon nga *'ang makahikap sa alkitran mahugawan, ug ang makig-uban sa mapahitas-on pagaputlon'* (Sir. 13:1). Tungod niini, bisan pa man gisaway ko niini, gipugngan nako ang usa ka Ortodoksong Kristohanon sa paghinumdom, sa mga balaan nga paghinumdom ug sa Balaang Misa, sa usa ka partikular nga indibidwal nga nagpakaaron-ingnon nga Ortodokso apan wala gyud mihunong sa pakig-uban sa mga heretiko ug sa heresiya. Kay kon siya, bisan pa sa takna sa iyang kamatayon, nakumpisal sa iyang sala ug nakatagamtam sa Balaang Misteryo; unsa kaha nga gitugotan ang usa ka Ortodoksong Kristohanon sa paghalad og pag-ampo alang kaniya. Apan tungod kay namatay siya samtang naa sa pakig-ambit sa erehya, giunsa kaha pagdawat ang ingon nga tawo sa Ortodoksong pakig-ambit? – Ang Balaang Apostol miingon: *'Dili ba ang kopa sa panalangin nga atong gipanalanginan usa ka pakig-ambit sa dugo ni Cristo? Ang pan nga atong gipikas, dili ba kini usa ka pakig-ambit sa Lawas ni Cristo? Kay bisan usa ra ang tinapay, kita, bisan daghan, usa ra ka lawas; kay kita tanan makig-ambit sa usa ka tinapay'* (1 Cor. 10:16–17). Base niini, ang pag-apil sa pan ug baso sa heretiko naghimo sa partisipante nga miapil sa usa ka paksyon nga supak sa Ortodokso, ug ang tanan nga ingon nga mga nakig-ambit naghimo og usa ka lawas, nga layo kang Kristo. – *"Kay unsa may pag-uyon sa pagkamatarung sa pagkawalay-balaod? O unsa may pag-ambit sa kahayag sa kangitngit? O unsa may bahin sa usa ka magtutuo uban sa usa ka dili magtuo? O unsa bay pag-uyon sa Templo sa Dios sa mga dios-diosan?"* (2 Cor. 6:14–16), ingon sa pag-ingon sa maong Apostol sa lain nga dapit. – Apan alang sa ingon nga mga tawo, angay kitang maghilak; alang sa mga buhi pa kanila, angay kitang mag-ampo nga sila maluwas gikan sa mga bitag sa yawa; ug alang sa atong kaugalingon, angay kitang magpasalamat, kay *'Gipili kita sa Dios alang sa kaluwasan pinaagi sa pagkabalaan sa Espiritu Santo ug pinaagi sa pagtuo sa kamatuoran'* (2 Tes. 2:13), aron atong pag-alagad kaniya sa Ortodoksong pagtuo hangtod sa maong pag-angkon; nga kon

atong tumanon kini nga walay sala ug kapintasan, unta buot siya mohatag kanato sa iyang langitnong gingharian.

331. Ang ubang mga butang adunay kaugalingong panahon; apan ang buhat sa kaluwasan kinahanglan kanunayng tagdon

331. 1) Ang ubang mga butang adunay kaugalingong panahon; apan ang buhat sa kaluwasan kinahanglan kanunay nga atimanon. – 2) Busa, ayaw kita maglangan, kay makita nato nga ang kamatayon nag-ani sa tanan, ug sa niini nga bahin hunahunaon nato ang maalamon ug buang nga mga birhen. – 3) Busa, motindog kita ug magmauswagon sa pag-andam sa tanan alang sa pag-abot sa Nobyo. [4, 130]

3. Kay alang sa ubang mga butang, adunay gitudlo nga takna: takna sa pag-uma ug takna sa pag-ani; takna sa kalinaw ug takna sa gubat; takna sa panalitan ug takna sa paglikay sa panalitan. Apan alang sa buhat sa espirituhanong kaluwasan, ang matag takna angay, ug ang matag adlaw paborable, kon gusto nato. – Busa, magpadayon kita nga masigasig sa pagbuhat sa maayo, maayong buot, ug puno sa kabatan-onang kadasig sa pagbuhat sa mga pulong sa Dios: '*kay dili ang mga nakadungog sa balaod ang matarong sa panan-aw sa Dios, kondili ang mga nagbuhat sa balaod ang pagahimong matarong*' (Roma 2:13). – Busa, bisan pa adunay umaabot nga dili makita nga pakig-away, kinahanglan kitang makig-away nga malipayon ug, uban sa tabang sa Dios, palagson ang mga demonyong hunahuna nga motumaw batok kanato, aron, pinaagi sa pagpabilin niini sa atong sulod, dili kita kini makapahinungdan sa espirituhanong kamatayon; o hapit na ba ang espirituhanong ani? Unya kinahanglan kitang mag-ani nga masigasig, aron makatigom og igo nga pagkaon alang sa walay katapusang kinabuhi sa atong espirituhanong mga kamalig, basi pa mamatay kita didto sa walay katapusan tungod sa gutom. Aduna gayud panahon sa pag-ampo, panahon sa mga luha, panahon sa paghinlo gikan sa atong mga kapakyasan, ug panahon sa pagdakop sa Gingharian sa Langit.

4. Ngano man nga nagduha-duha kita? Ngano man nga naglangan kita? Ngano man nga ginapabay-i nato, adlaw-adlaw, ang buluhaton sa pag-ayo sa atong kinabuhi? Dili ba nga *'ang karon nga kapanahonan nagakadool sa katapusan?'* (1 Cor. 7:31). Dili ba nga daghang kalag ang nagahawa gikan kanato matag-adlaw? Dili ba ang mga kabaong nga walay hunong nga gibuksan nagselebrar og kadaogan batok sa atong malisud nga kinaiyahan? – Dili ba ang yuta nagbuhat usab sa sama, nga modawat sa atong mga lawas, nga pareho sa substansya niini? – Ug magpabilin ba gayud kita dinhi hangtod sa katapusan? – Dili ba nato makita pila na ka daghan sa atong mga igsoon ang nilakaw na? Asa na ang atong mga bulahan nga amahan? Asa na ang atong mga igsoon, espirituhanon man o unodnon? Asa na ang atong mga higala ug kauban sa pag-antos, sa pisikal nga trabaho ug sa pagkanta sa mga Salmo? Ug unsa kita ka dali makalimot! – Kung moabot ang kamatayon sa usa ka igsoon o amahan, dali kitang mabati og pagmahay, magmasubo kita ug manumpa nga magsunod sa dalan sa pagkamatarong sugod karon; apan paglabay sa pipila ka panahon, makalimot kita sa atong kasubo ug sa atong maayong tinguha. – Apan ang mga balaan sa Dios wala maglihok ingon niini: sa tibuok nilang kinabuhi nagpamalandong sila sa kamatayon, namatay matag-adlaw, gipapako nila ang ilang kaugalingon sa krus matag-adlaw sa kalibutan, ug matag-adlaw sa ilang kaugalingong kagustuhan mibaling sila ngadto sa Dios; ug karon nagpuyo sila didto sa usa ka bulahan ug walay katapusang kinabuhi. – Dili ba naghatag kaninyo og hinungdan sa kahadlok ang parabula sa napulo ka birhen? – *'Abi-abi, ania na ang nobyo; paggawas kamo aron masugat siya.'* Ang mga maalam nakigkita kaniya, *'ug misulod sila uban kaniya sa salo-salo sa kasal.'* Apan ang mga buang, tungod sa kakulang sa maayong buhat, naulahi, ug sa dihang misinggit sila: *'Ginoo, Ginoo, ablihi kami,'* ilang nadungog nga tubag: *'Sa pagkatinuod, nagaingon ako kaninyo, wala ko kaila kaninyo.'* Ug busa nagpabilin sila sa gawas. Niini gidugang sa Ginoo: *'Busa magbantay kamo, kay wala kamo kahibalo sa adlaw ni sa takna'* niini (Mat. 25:6, 10–13).

5. Busa, kinahanglan magbantay kita; kinahanglan nato nga pukawon ang atong mga kalag gikan sa katulogon, ug magpahimangno, magmapinulondon, magpabilin nga walay sala ug putli, ug maglakaw sa kahayag, aron dili kalit nga makuha kita sa kamatayon ug isirado ang mga pultahan sa kaluoy sa atubangan nato: ug walay bisan kinsa nga makabukas niini o makatabang kanato. Busa, magdali kita sa pag-andam og mga buhat nga makapahimuot sa Dios alang sa atong katapusang oras: kamo nga tapulan, bangon ug magbuhat; kamo nga masuwon, sugana sa pagsunod; kamo nga hambog, ipakumbaba ang inyong kaugalingon; kamo nga mapintas ang kasingkasing, palumoa kini; kamo nga walay paghinulsol, maghinulsol; kamo nga dili mag-ikumpisal, sugana sa pag-ikumpisal; kamo nga tapulan, sugana sa pagpaningkamot; kamo tanan, itul-id ang tanan – ug paningkamoti ang pagbuhat sa maayong buhat. Idugang pa nako ang usa ka butang: kamo nga mahiligon sa mga babaye, magpaka-maalamon; ayaw kanunay pakig-uban sa mga babaye, ni magpuyo uban

kanila og dugay; kay tungod niini masiga ang kalayo sa sala, sama sa atong madungog sa Kasulatan nga nag-ingon: *'Kon ang usa ka tawo magbitbit og kalayo sa iyang dughan, dili ba masunog ang iyang sinina? O kinsa may makalakaw sa nagdilaab nga uling nga dili masunog ang iyang mga tiil? Ingon usab ana ang bisan kinsa nga mosulod sa asawa sa uban'* (Hulagway 6:27–29). Apan bisan pa ang birhen usa ka minyo nga babaye kon mosulod siya sa kinabuhi sa monastiko, sama sa usa nga naghimo sa mga panata sa monastiko;—nga ang Nobyo mao ang Ginoo sa Himaya. – Ginasulti ko kini sa mga nangaligaw-ligaw ug nagpuyo sumala sa ilang kaugalingong gusto, nga naghimo og mga pasangil alang sa ilang mga sala, ug nakalimot nga gisugo kita sa Ginoo nga pug-on bisan pa ang mata nga hinungdan sa pagtilaw (Mat. 5:29), labi na gayud kaha ang bisan unsang butang. – Ug mao kini ang akong ipasulti kaninyo: *'Kita nga mga lig-on kinahanglan magpailub sa mga kakulian sa mga maluya'* (Roma 15:1), ug magpakita og ehemplo sa pagkamaayo alang sa mga wala pa lig-on. Kamo ingon ana na pinaagi sa grasya ni Cristo; apan padayon kamo nga ingon ana, balik-balik – ug kamo maluwas sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

332. Gipunting nga ang mga tumong ug paningkamot sa kinabuhi sa monghe labaw pa sa tanang uban pang kahimtang ug ranggo, ug – nga kini nagdani sa tanan ngadto niini, bisan pa sa mga kalisdanan niini – iyang giimbitar ang mga giisip nga takus niini nga maglipay ug magpasalamat sa Ginoo, ug maningkamot nga mahimong tinuod nga mga monghe

332. 1) Gipunting nga ang mga tumong ug paningkamot sa kinabuhi sa monghe labaw pa sa tanang uban pang kahimtang ug ranggo, ug – 2) nga kini nagdani sa tanan paingon niini, bisan pa sa mga kalisud niini – 3) iyang giimbitar kita nga maglipay ug magpasalamat sa Ginoo alang sa mga giisip nga takus niini, ug maningkamot nga mahimong tinuod nga mga monghe. [4, 131]

6. Hatagan nato og himaya ang Dios nga giisip kitang takus sa *'pagpili sa mas maayong bahin'*, ug, ingon pa, sa *'paglingkod sa tiilan ni Jesus ug pagpaminaw sa Iyang Pulong'* (Lucas 10:39). Ang uban nabisi ug naghigot sa daghang butang, sama sa asawa ug mga anak, sa kabtangan ug kuwarta; apan kita adunay usa ra ka kabalaka: unsaon pagpalipay sa Ginoo. Ang uban nakig-away alang sa kalibutanong Cesar ug napugos, sa tanang paagi—bisan pa sa pagdula sa dugo—nga mosugot sa mga sugo sa Cesar; apan ang atong pakig-away buhaton sa atong kaugalingong kagustuhan, diin natuman nato ang mga sugo ni Cristo, ang Hari sa mga hari, uban sa hingpit nga kagawasan, sa paglaum nga madawat ang walay katapusang Gingharian sa Langit. Ang uban nagahimo og taas ug lisod nga panaw alang sa gagmay ug maluya nga mga ganansya; apan ang among buluhaton mao, bisan adlaw o gabii, ang pagdali, aron didto kami makapadayeg sa kadunggan sa Dios, ug pinaagi niini makab-ot dili ang madunot nga bulawan, kondili ang espirituhanong bahandi nga dili matakaw ug walay katapusan.

7. Bisan pa man kon usahay kita makasugat ug masubo ug makaguol nga mga butang, bisan pa sa atong kahimtang sa gawas o sa atong sulod nga pagbati, apan tungod kay kini mahitabo alang sa Pulong sa Dios ug sa atong paglaum, dali ra kini natong madala, kay makalipay kami sa among kasubo ug dili kami mabug-atan sa among mga pag-antos. Ingon ana ang atong kinabuhi nga kini nagdani sa mga makasabot ngadto niini pinaagi sa iyang kaugalingong mga kasubo. – Kinsa bay dili maghigugma sa iyang ginikanan ug mobati og paghigugma kanila? Bisan pa, tungod sa gugma sa Dios, biyaan sila, ang mga anak sa mga tawo nagdagsang dinhi. Unsa bay mas suod nga panag-uyon kay sa kaminyoon, nga sumala sa pulong sa Ginoo, ang duha mahimong usa ka unod? Apan bisan pa ang ingon nga mga tawo gibahin sa espada sa Ebanghelyo ug gipadala dinhi. Dinhi, ang magmamando biyaan ang iyang gingharian; ang adunahan, maalamon sa iyang mga dalan, isalikway ang iyang bahandi; ang pobre kalimtan ang iyang kakabus; ang ulila dili na ulila; ug idugang pa nako: ang hari biyaan ang iyang purpura ug ihap sa uban nga patas kanila. Kay ang atong pagkagsuonan mao ang lawas ni Cristo, diin tanan managsama; ug ang atong puloy-anan mao ang komon nga daungan sa kaluwasan, nga pareho nga makaluwas alang sa tanan. – Uban kanamo, lahi ang tanan, dili sama sa kalibutan. Busa, kon moabot ang kamatayon, walay paghilak o pag-aga dinhi, sama sa mga nahigugma sa kinabuhi, apan ang paglubong sa namatay ginahimo sa hilom: kay dinhi dili ang asawa ang nagahilak, ni ang mga anak nagasinggit, ni ang mga paryente nagahimo og mga paglamentar, nga nagahinumdom niini o kana; kondili ang pagpanaw mahitabo uban sa kalipay, ug ang paglubong uban sa maayong paglaum; bisan pa adunay mga luha, nga natawo gikan sa espirituhanong gugma alang sa namatay: diin walay bisan unsa nga dili angay; kay ang Ginoo mismo nanghilak sa lubnganan ni Lazaro, sumala sa kinaiya sa atong pagkatawo (Juan 11:35). Aduna na bay kinabuhi nga mas bulahan pa kaysa niini sukad pa sa wala'y katapusan nga panahon? – Aduna na bay lain nga paagi sa kinabuhi nga nagpaduol sa mga tawo sa Dios? Ngano man, busa,

nga angay alang kanato nga ipahayag, sa mga pulong ni David: *'Dinhi gisugo sa Ginoo ang panalangin, bisan ang kinabuhi hangtod sa kahangturan'* (Salmo 132:3).

8. Busa, maglipay kita ug mag-ambit sa kalipay sa usag usa; magpasalamat kita ug magpadayon sa pagpasalamat; higugmaon nato ang atong labing maayong Dios ug higugmaon Siya nga walay kinutuban, kay gitawag kita Niya gikan sa kangitngit paingon sa kahayag, gikan sa pagpaubos paingon sa himaya, gikan sa pagkawalay-ilhi paingon sa pagkilala. Ang matag-usa kaninyo nakahibalo kung kinsa ang inyong gigikanan sa kalibutan, ug gikan asa kamo midali paingon dinhi, kinsa ang inyong nakig-uban pagkahuman, kinsa inyong gitawag nga mga igsoon, ug kinsa ang inyong kauban sa pagpuyo. Ug kining mga panalangin mao lamang ang pasiuna sa umaabot nga mga saad: aron, kon atong buhaton pag-ayo ang buluhaton nga gibutang sa atubangan nato, naningkamot sa tanang paagi aron mag-antus sa kalisud ug magbunga sa bunga sa pagsunod, sumala sa han-ay ug lagda nga naglihok sa sulod nato, nan sa katapusan makab-ot nato ang wala pa makita sa mata, wala pa madungog sa dalunggan, ug wala pa mosulod sa kasingkasing sa tawo—ang giandam sa Dios alang sa mga nagahigugma kaniya (1 Cor. 2:9). Hinaut nga kita tanan makadawat niini.

333. Kadtong kanunay magpraktis sa pagkamatay nagpalig-on sa paghinumdom sa kamatayon; ang paghinumdom sa kamatayon ug sa mga sangputanan niini nagmugna sa kahadlok sa Dios; ang kahadlok sa Dios naglimpyo sa kasingkasing gikan sa mga pagka-ambition.

333. 1) Kadtong kanunay nga naghunahuna sa kamatayon nagpalig-on sa paghinumdom sa kamatayon; ang paghinumdom sa kamatayon ug sa mga sangputanan niini nagmugna sa kahadlok sa Dios; ang kahadlok sa Dios naglimpyo sa kasingkasing gikan sa mga pagka-ambaw. – 2) Maglakaw kita niining dalan padulong sa malipayong kawalay-pagka-ambaw. [4, 132]

9. Nagkadaghan na ang balita sa kamatayon—gikan sa layo ug sa duol—ilabi na gayud ang balita sa kamatayon sa atong mga igsoon ug amahan sa espirituwal. Lakip sa uban, mibiya na kanato si Igsoon Gregory; ang iyang kinabuhi angay pasidunggan ug ang iyang pagpanaw panalanginan, kay namatay siya sa pag-exile alang kang Kristo. – Unsa man karon? – Sigurado, kinahanglan usab kitang tanan molakaw gikan dinhi, batan-on ug tigulang, mga katigulangan ug mga batan-on. Kay ang kamatayon mao ang usa ka penitensya nga pareho alang sa tanan, ug ang uban molakaw gikan niining kinabuhi sa wala pa ang uban, samtang ang uban mosunod pagkahuman. Busa, giunsa man nato nga dili hunahunaon ang kamatayon ug unsa ang atong masugat sa dihang mobiya ang kalag sa lawas? Unsaon nato pag-antos sa presensya sa mga Anghel, kon wala nato gisul-ob ang panagang sa kahayag? – Unsaon nato paglakaw niadtong dalan, kon wala nato dala ang pagkaon alang sa kinabuhi nga walay katapusan? Unsaon nato paglabang sa prinsipal ning kalibutan, nga giingon sa Ginoo: *'Moabot ang prinsipal ning kalibutan, ug wala siyay bisan unsa kanako'* (Juan 14:30), gawas kon kita walay sala sa mga kahuyang nga nagpamahalip sa atong kaugalingon? *'Bulahan ang sulugoon,'* ingon sa Ginoo, *'nga sa pag-abot sa iyang agalon, makita niya nga nagbuhat siya niini. Amen, nagaingon ako kaninyo, igatudlo niya siya sa tanan niyang mga kabtangan.'* Tan-awa, usa ka tingog gikan sa kahitas-an! *"Apan kon ang dautang sulugoon mag-ingon sa iyang kasingkasing, 'Naglangan pa ang akong agalon sa pag-abot,' ug magsugod sa pagpanakit sa iyang mga kauban nga sulugoon, ug sa pagkaon ug pag-inom uban sa mga hubog: ang agalon niining sulugoon moabot sa usa ka adlaw nga wala niya damha, ug sa usa ka takna nga wala niya hibaloa, ug pagabahin-bahinon siya, ug pagatagdon siya uban sa mga dili matinud-anon: didto adunay paghilak ug pag-ag-ag sa ngipon'* (Mat. 24:46–51). Dili ba kita nahadlok niining parabula? Dili ba kita gikapoy sa maong hulga? Kay kini dili usa ka sugilanon o walay sulod nga mga pulong; sa kasukwahi, kulang pa gayud ang mga pulong sa husto nga paghulagway sa umalabut: kay ang paghilak didto dili sama niining paghilak dinhi, ni ang pagngurog sa ngipon didto sama sa pagngurog dinhi; apan ang kalainan tali kanila dako kaayo sama sa kalainan tali sa damgo ug sa tinuod nga realidad; labaw pa, ang kalayo didto dili gayud mapalong, samtang ang kalayo dinhi mapalong, ug ang ulod didto dili mamatay, samtang ang ulod dinhi mamatay. Apan kinsa man ang naghunahuna niini ug nagpamalandong? Kinsa may makakita niini ug makadungog niini? Kay posible nga makakita ka apan dili ka makabantay, ug makadungog ka apan dili ka makadungog, tungod sa pagkatig-a sa kalag ug sa mga kahakog sa kasingkasing. – Kinsa ang adunay paghilak nga makapahimuot sa Ginoo, ug adlaw-adlaw nagalinis sa ilang kaugalingon gikan sa mga hugaw nga naggikan didto ug dinhi, nga dili nila ipaulahi kining paglinis hangtod sa sunod adlaw? *'Kay,'* ingon sa giingon, *'ang matag adlaw adunay igong kalisdanan niini'* (Mat. 6:34). Kinsa, nga nagtudlo sa ilang tinguha ngadto sa Dios, nagdumili sa matag kahuyang sa kalibutan, hangtod nga makahingasik sila uban ni David: *'Ang akong kalag nagpilit Kanimu; ang imong tuo nga kamot nagpabarog kanako'* (Sal. 62:9). O bulahan nga kawalay-

pangandoy! Ingon niini kita angay nga mahimong, mga igsoon! Ingon niini ang pag-andam nga gipangayo kanato sa Pulong! Magkugi kita sa espiritu, magsul-ob sa panagang sa pagtuo, mapadasig sa paglaum, ug hingpit nga andam alang sa panaw.

10. Busa, ako kamo naghangyo ug nag-awhag: ingon nga kita mamatay matag-adlaw, atong disiplinahan ang atong kaugalingon sa tanan nga matarong, kutob sa atong makaya, kay ang disiplina sa iyang kinaiya usa ka hiyas, apan kini nagdala ug kasubo, samtang ang makasariling sala naglabay kanato ngadto sa kal-ang. Ibubo nato ang mga luha nga nagapahapsay nga naggikan sa usa ka mapungot nga kasingkasing ug mapainubuson nga pagpamalandong. Himoon nato ang mga balaang Anghel nga atong mga higala pinaagi sa kinabuhi sa pagdumili sa kaugalingon, aron sila usab, sa takna sa atong pagpanaw, mahimong buotan nga mag-alsa kanato ngadto sa Ginoo. – Nagaingon ako niini, dili ingon sa usa ka nakabuhat na sa maayo, kondili ingon sa usa nga gustong makabuhat niini uban kaninyo; ingon sa usa nga angay mosulti kaysa maghilom; ug ingon sa usa nga nagahigugma kaninyo sa gugma sa Dios, aron kita tanan, pinaagi sa pagbuhat sa maayo, mahimong mga manununod sa kinabuhi nga walay katapusan.

334. Ginasaway niya sila tungod kay mihunong na sila sa pagpadayag sa ilang mga hunahuna

334. 1) Ginasaway niya sila tungod kay mihunong na sila sa pagpadayag sa ilang mga hunahuna. – 2) Unya naghatag siya og mga pananglitan sa makalilisang nga silot sa Dios batok sa mga dili maghinulsol, ingon usa ka insentibo sa pag-ako sa sala. [4, 133]

11. Nasubo ko kaninyo karong mga adlaw, ug sa dili na masabtan nga kasubo. Kay mihunong na kamo sa inyong naandan nga pag-angkon sa sala, nga mao ang labing dako ug labing makaluwas nga buhat sa atong kinabuhi. – Ug kon makita nako nga kamo nahimong mas maayo ug mas hingpit, malipay ako, sama sa usa ka nakagawas sa bug-at nga karga: kay ang pagtambal sa mga kakulian sa uban nagkinahanglan og dakong paningkamot. Apan sa akong pagtan-aw sa sukwahi niini kaninyo, masabtan nako ang hinungdan niini. Kay sultihiko ako, diin man naggikan ang inyong mga kawangis ug ang kagubot nga ilang gihimo? Dili ba tungod kay wala kamo mag-ikumpisal, kondili gitago ninyo ang inyong makadaot nga mga hunahuna? Kay ang tinud-anay nga sinugdanan ug gamot sa atong mga sala mao ang usa ka dili angay nga hunahuna, nga kon mapadayag, mapalayas sa kaluoy sa Dios, apan kon matago, hinay-hinay kini nga mahimong mga buhat sa kangitngit. Busa, gikan niini ang espirituhanong kamatayon, gikan niini ang panagbulag sa usag usa, gikan niini ang mga pulong sa pagpangatarungan sa kaugalingon nga natawo gikan sa pagkawalay-hibalo ug limbong.

12. Apan, O tawo! Ang mga hayop, nga walay rason, sama sa atong makita, sa ilang kaugalingon nahibalo kung unsang pagkaon ang makadaot kanila ug likayan kini; dili ba nato kini labi pang gilauman gikan sa usa ka tawo nga, sukad pa sa higayon sa iyang pagbunyag, napuno sa tanang kahibalo sa maayo?! – Wala ba nimo madungog unsay giingon sa Kasulatan, nga ang Dios '*wala magpasagdan ang kalibutan kaniadto, kondili gipreserbar si Noe, usa ka magwawali sa pagkamatarong, sa dihang gidala Niya ang baha ibabaw sa kalibutan sa mga daotan*' (2 Pedro 2:5)? Wala ba nimo mabasa nga ang Ginoo '*gikondena ang mga siyudad sa Sodom ug Gomorrah sa paglaglag pinaagi sa pagsunog kanila, nga gihimong ehemplo alang sa mga magpuyo sa pagkawalay Dios*?' (2 Pedro 2:6). Wala ba nimo kanunay madungog ang Apostol nga misinggit: '*Ayaw kamo pagdani: kay ang mga mananapaw, ang mga mag-idolo, ang mga mananapaw sa asawa, ang mga homoseksual, ang mga nakig-uban sa parehas nilang lalaki, ang mga kawatan, ang mga palahakon, ang mga lasingero, ang mga mapintas sa pagpanamastamas, ug ang mga manloloko dili makapanunod sa gingharian sa Dios*' (1 Corinto 6:9–10). Unsaon man ninyo, pagkadungog ninyo niini, pag-ingon nga wala kamo kahibalo unsay dautan? – Panikas kini ug paglikay-likay. – Wala ba kamo kahadlok sa hulga? Wala ba kamo makurog sa atubangan Niya nga ang tanang binuhat makurog? – Busa, ayaw kamo pagduha-duha sa pag-angkon!

335. Human niya masulti nga gihigugma niya ang iyang mga igsoon, ug masaligon nga gihigugma usab siya nila, giimbitar niya sila sa pagpasalamat sa Diyos tungod sa ingon nga panag-uyon, ug sa pag-antos uban kaniya kon kinahanglan niyang seryosong pagsawayon sila

335. 1) Human niya masulti nga gihigugma niya ang iyang mga igsoon, ug masaligon nga gihigugma usab siya nila, giimbitar niya sila sa pagpasalamat sa Diyos alang sa ingon nga panaghiusa, ug sa pag-antos uban kaniya kon kinahanglan niya silang hugot nga pasanginlan. – 2) Unya gihangyo niya sila nga malipayong pag-antos sa mga kakapoy ug kasubo nga nalambigit sa paghimo sa ilang kaluwasan: kay walay lain nga paagi;

labaw pa, tungod sa dagkong saad nga may kalabotan niini, dili kini makapakunhod pag-ayo sa kalipay nga angay sa mga balaan. – 3) Busa, maglakaw kita nga matinud-anon sa dalan sa Dios; ug kon kita mahulog, magdali kita sa pagbangon pag-usab. [4, 134]

13. Ang pulong sa Balaang Kasulatan mao: *'Gihigugma ko ang mga nagahigugma kanako, ug ang mga nangita kanako makakaplag sa pabor'* (Prov. 8:17). Sa lain nga bahin, gipakita usab niini ang timailhan sa gugma, nga nag-ingon: *'Ang nagahigugma kanako, ginadisiplina ko nga matinud-anon'* (Prov. 13:25). Tungod kay ako, sa akong pagka-mapainubsanon, gitudlo aron mangulo kaninyo, ug busa napugos ako sa akong miaging pagdasig sa pagpasidaan ug pagsaway kaninyo—dili aron kamo masuko—mangahas ako sa pagsulti kaninyo sa mga pulong sa Apostol, *'aron inyong masayran ang gugma nga daghan kaayo nga naa kanako alang kaninyo'* (2 Cor. 2:4), nagasubo uban kaninyo sa inyong kasubo ug nagalipay uban kaninyo sa inyong kalipay. Kinsa pa kaha akong tan-awon? O kinsa pa kaha akong kasuboan ug kalipayan, gawas kaninyo? Amo kamo—akoang mga igsoon, akoang mga anak, akoang mga amahan, akoang mga higala, akoang mga paryente, akoang mga hinigugma, akoang gipangandoy, akoang kalipay, akoang korona, ug tanang uban pang makapadayag sa pagkamatinud-anon sa akong pakig-uban kaninyo. Busa, ako nagpamatuod sa akong pagtuo nga ingon usab kamo pagbati kanako, ug nga wala kamo magdikit sa inyong mga ginikanan, ni sa inyong mga igsoon, ni sa inyong paryente, ni sa inyong yutang natawhan, ni sa bisan unsang makita, kondili sa Dios lamang, ug pinaagi sa Dios ngadto sa akong pagkapaubos. Ug pasalamat sa Dios sa Balaang Espiritu, nga naghiusa kanato, aron kita maghigugma ug higugmaon usab, ug mahimong *'usa ka lawas ug usa ka Espiritu'*, kay *'gitawag kita ngadto sa usa ka paglaum sa atong pagtawag'* (Efe. 4:4). Busa maglipay kita ug mag-ambit sa kalipay sa usag usa; ug bisan pa kon usahay kinahanglan nakong makigsulti kaninyo sa mapintas nga paagi, ayaw kita pagtalikod sa usag usa, kondili, ingon nga angay, tungod sa gugma ug alang sa kaayohan sa tanan, atong pasensyahan ang pagdisiplina. Kay nasulat: *'Anak ko, ayaw pagdumot sa pagdisiplina sa Ginoo, ug ayaw pagkahugno sa kasingkasing kon siya magsilot kanimo; kay ang Ginoo magdisiplina sa iyang gihigugma, ug magsilot sa matag anak nga iyang gidawat'* (Prov. 3:11–12). Diin gidugang sa Apostol: *'Kung nag-antos kamo sa pagdisiplina, ginatratar kamo sa Dios ingon mga anak; kay unsa man nga anak ang dili disiplinahan sa iyang amahan? Apan kon wala kamo'y pagdisiplina—nga tanan nakasinati niini—nan mga salawayon kamo, ug dili mga anak'* (Hebreohanon 12:7–8).

14. Labaw pa, ang bahandi, gahum ug uban pang mga butang nga gipangandoy sa mga tawo dili makuha nga walay bayad, kondili nagkinahanglan kini og dakong paningkamot ug kusog: mahimo ba gyud natong hunahunaon nga ang pag-angkon sa Dios ug sa mga ganti sa langit usa ka sayon ug komportableng butang, imbis nga puno sa walay sukod nga paningkamot ug kusog? Ug dili ba kini nga pagtuo usa ka ebidensya sa grabeng kawalay-kaila ug kakulang sa panan-aw? – Ngano man nga nadungog nato nga *'kinahanglan kitang mosulod sa Gingharian sa Dios pinaagi sa daghang kasakit'* (Buhat 14:22), ug nga *'ang ganghaan makitid ug ang dalan lisod nga magdala ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan'* (Mat. 7:14)? Ug alang sa unsang rason kini? – Kay kita mismo wala magtinguha nga magpabilin sa walay kabalaka nga kinabuhi ug walay kinutuban nga kalipay nga gihatag kanato sa sinugdanan sa Paraiso; apan, tungod sa atong kaugalingong kabuang, gipili nato ang mahulog sa karon nga kinabuhi nga puno sa daghang tinguha ug kasubo, ug dili kita makabalik didto gawas sa pag-agi sa eskuylahan sa mga kasakit, nga nagsunod sa ehemplo sa atong Ginoong Jesu-Kristo. *'Siya, tungod sa kalipay nga gibutang sa atubangan Niya, mitugot sa krus, ug wala magtagad sa kaulaw'* (Heb. 12:2). Labaw pa, tungod kay ang mga kasakit alang sa Dios nahimong masakop nato pinaagi sa paglaum sa walay katapusang mga panalangin, kasagaran kini dili kaayo bug-at; mao nga, alang sa mga balaan, ang karon nga panahon gitawag nga usa ka kombite. Si Santo David nagpamatuod niini, nga nagaingon: *'Maglipay kamo sa Ginoo, kamong mga matarong'* (Salmo 32:1), nga nagtumong sa walay katapusang kalipay. Sa samang paagi, gipamatud-an sa bulahan nga Apostol: *'Maglipay kamo sa Ginoo kanunay; usab ako nagaingon, maglipay kamo'* (Filip. 4:4). Ug kini gisulti sa mga nagmasubo ug naghilak, sa mga naningkamot ug nagpabilin sa pakigbisog, ug sa mga nag-antos sa daghang paagi; kay ang kasubo alang sa Dios hinungdan sa kalipay alang sa mga matarong.

15. Busa, kita, sama sa pagsaulog og pista matag-adlaw, dal-a nato ang atong mga kasubo alang sa Dios uban sa maayong pagbati, nga dili mapaluya sa mga limbong ug pag-atake sa yawa. Ug kon mahitabo nga mawala ta og pokus ug madani sa dili angay, bisan sa hunahuna, pulong o buhat, magdali kita sa pagbangon pag-usab, mobalik sa atong kaniadto nga maayong pamatasan, ug usab magsugod sa pagpanarbaho alang sa Ginoo uban sa mainit nga kadasig, kay nahibalo kita nga bisan gani gikan sa mga hari, ang mandirigma nga nakig-away ug misukol ang makadawat og dungog, dili ang usa nga milayas gikan sa gubat.

Sa samang paagi, pinaagi sa pagpabilin niini nga dili makita nga pakig-away hangtod sa atong katapusang gininhawa, kita, pinaagi sa grasya sa Dios, pagahimong takus sa walay katapusang ganti, ug madawat ang Ginharian sa Langit kang Kristo Hesu, atong Ginoo.